

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu.
- Stwórlenna przedpłata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z příjessenjom do domu 1 mk 15 np. - Kóžde číslo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.
Číslo Smolerječ knihicíšćenje w mačičnym domje w Budysinje.

Za nawětki, kiž maja so wudawańi "Serbske Nowiny" (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hać do 7 h. wiečor wotedać.

Cislo 1.

Sobotu 2. januara 1892.

Létnik 51.

Sloty jubilej „Sserbskich Nowin“.

1842-1892.

Pięcibieżat lét woporniweho dżela, żohnowaneje prózy sa herbsku ręcz a narodnoscę je ho minulo. Nasch čjažopis "Serbske Nowiny" je s Bożej pomozu do druheje polojzy lětstotka nastupił. To naschu wutrobu a sawěscę tež wutrobu wszech naschich kwěrnych čitarjow s radoscju a s wulkej spolojnoscę napjelni, wožebje, hdźz ſebi po-myſlimy, tak cęglik bě ſapocząt, kello woporo a ſebjesapręcza ſebi wobſtacze naschich "Nowin" doſez husto žadache. A hiſczeje wjetſcha je nascha radoscž teho dla, dokelž wěmy, tak kwěrna je "Nowina" kóždý cjaž hwojim prěnim ſaměram wostała, ſo je jeno to ſpěchowala, ſtož je naschim lubym Sserbam wužitne a ſpomožne, a ſo je ſtajnje taž kwěrny pěſtoni wscho njejužitne a ſchłodne wot naschego ludu wotbjeržowacž pytała. Haj, to ſměmy prajicž, "Nowina" je ſtajnje jało kwěrna ſtražniča ho próżowala, wsche ſtrachi, tiz s mnichich bołow tak husto hrožachu, w prawym cjažu ſpoſnacž a na nje po-kafacž, ſo by ho jich nasch lud hiſczeje ſminul, doniž bě cjaž. To wožebje placji wo njemernych cjažach pſchę ſchtyrzyci lětami, hdźz Sserbjo ſtejachu kruci ſwěrni hwojemu kraju a hwojej wótčinje. A ſo maja taž pschezo tak wožebje ſ tamnych dnjow hać do naschego cjaža Sserbjo wschu hwalbu kwěrnych a dobrych poddanow, to ſměmy s wulkeho dżela pſchijpęcž "Sserbskim Nowinam".

Prěni a najwjetſchi džal ſa to ſluscha Bohu, tiz je "s nami był a naš wiedł", tiz je naſhemu ludej taſkich mužow darik, kotsiž ſu tutón naſch čjažopis ſałogili a ſ njewjehdnej wutrajnoscę dale wudawali a ſdžerželi. S druga pał tež njewměmy ſabycz na runje tutých mužow ſamych, ſu to wožebje Jan Arnoscht Smoler, Handrij Sejlet a Korsla Wanak.

Prěnje čiſlo "Nowin" wuñdże 1842. Tich prěnjotne mjeno bě: "Tydženske Nowiny". Prěnje lěta, mjenujzy wot 1842 hać 1849, piſacu je tſjo: Sejlet, Wanak a Smoler. W lězje 1849 roſchéri je Smoler a wudawasche je wot nětka ſam. Přecž lét poſdžischo, 1854, pſhemjeni "Tydženske" do "Sserbskich Nowin", a wudawasche je ſ tutym mjenom hać do hwojeye ſamjercze (13. junija 1884). Po jeho ſamjerci pſchewsa redakciju a wudawanje jeho syn Marko Smoler.

Format a wulkoſę "Nowin" je ho tſi krócz pſhemjenila a to kóždy ras powjetſhila, mjenujzy lěta 1865, 1875 a 1884.

To je jeno zyłe krótki pſchelad ſtamjuow naſchego čjažopisa, ale tež ſ teho je jaſnje widzecž, ſo ſu ho "Nowiny" ſtajnje dale lepje wuwiwale a hdźz a hdźz krecžalku do předka cžinile. Wě ſo, je to ſ wulkeho džela ſaſlužba jich wudawarjow, kotsiž ſu ſebi tež hewal dobre mjeno jako herbsz ſpišowaczeljo a wótčinzy dobyli. Abo ſtož by njewjebdać, ſo bě to ſamjny Sejlet, tiz je nam tał wubjerne pěſnje a baſnje ſawostají a tiz je tež "Nowiny" piſał! A ſtož by ſtož halle wo Smolerju prajicž! Wón džē je zyłe žinjenje jeno hwojemu ludej požwjeczí, a ſo wulkim cžestnym powołanjam do zufby ſarjeſt, ſo by jeno hwojemu Sserbstwu kwěrny wostał a jemu zyku hwoju móz požwjeczicž móhl. "Sserbske Nowiny" pał ſu a wostanu najrjenschi pomnil, kotsiž je ſebi ſamemu ſtají, a hdźz džensha jich ſloty ſwaž ſwjeczimy, dyrbimy ſ hnutej wutrobu na jich najſaſlužbiſhceho ſaložerja a najwutraintſhceho a najſławniſhceho redaktora ſpominacž a w duchu karrenzow wěnz na jeho cžici rowečk požycz. Cęſcę, komuž cęſcę ſluscha! Smoler ſnaſeſe hwoj lud, jeho wutrobu, jeho počinku, ale tež jeho braci. Teho dla wjedzesče

tež ſa hwoj lud piſacž a pſchi kóždej ſkladnoscę prawe ſłowo namalacž, pschezo a ſtajnje jeno na wužiku wszech Sserbow, zyłeho ludu džiwajo.

Sswēru ſu "Nowiny" wsche ważne podawki ſ naſchego narodnego živjenja, ſ Kužižy a ſ wótčnemu kraju ſapiſhowale a ſu teho dla wožna hronika ſa zyku lud. S nich móhle ho ſtawiſny poſledních poſta lét ſeftacž, a ſamy pſchewdzczeni, ſo by ſedom ſtož wažne pobrachowalo. Bjes džiwa teho dla, ſo ſu ſebi "Nowiny" luboſcž a pſchihilnoſcž po zyku Sserbskim kraju, haj tež dale jeho mjeſow, hdžekuli Sserbjo hydla, dobykle.

Ale tež na cęſczenych čitarjow a wszech něhduſhich a nětčiſhich pſchęczelow, kotsiž ſu naſch čjažopis hać dotal ſ radu a ſ ſtukom, ſ roſchériowaniem a ſ dopižowanjom tak luboſcziwje podpjerowali, dyrbi ſo ſ džakom a ſ pſchispōſnacžom ſpomnicž. Jeno ſhromadnej prózy je ho porabzilo, "Nowiny" na tón ſhodzenk poſběhnucž, na kotrejž dyrbi najwjetſchi a najčaſciſhi wulhadžaz čjažopis zyłeho ludu bycž. A jeli tež ſu "Nowiny" pſchi wschem tym hiſczeze porňo zufym čjažopisam njedospolne, dha ſměmy tola wuſnacž, ſo ſu w naſchich wobſtejenjach to dozpeče, ſtož bě ſ zyku móžno dozpeče. A duž ſměmy džakujo ſo Bohu, tiz je ſ nami był, džakujo ſo wschem, tiz ſu na duchowne abo na druhe wachnje naſch čjažopis ſ podpjerowali, džakujo ſo tež wožebje naſchim wotebjerarjam ſa jich kwěrnu a pſchihilnoſcž, ſloty ſwaž ſ radoscžu wopominacž, a nadžiſamy ſo, ſo nam ſpišowaczeljo a čitarjo tež dale kwěrni wostanu, taž tež my ſlubimy, ſo čzemy dale kwojim dotalnym ſahadom kwěrni bycž a wostacž.

Štož je ho 50 lét ſa dobre ſpōſnalo a naſhemu ludej ſelbo wužiſta pſchinjeſlo, to budże tež pſchichobnje runje tak dobre a wužitne: kwěra a wéra, kwěrnu luboſcž ſ wótčinje a kraju, kwěrnu luboſcž ſ herbskemu kraju, ludej a narodnoscę, luboſcž ſ dobrym kſcheczijskim pocžinkam a wachnjam naſchich herbskich wótzow. So by ſo to wscho ſožeržalo a hiſczeje džen a rjensche plody njeſlo ſa cjaž a wěčnoſcž, to budże tež pſchichobnje hłowny ſaměr "Sserbskich Nowin". To budże naſch najwjetſhi a najčestniſhi naſdawek, w tym duchu dale ſtukowacž, w kotrejž ſu tał wulzy wótčinzy naſch čjažopis ſałogili, a naſche najwjetſche myto budże, jeli ſo budžem ſ tym cjažne a wěčne ſbože naſchego ludu ſpěchowacž móz, taž ſu je woni ſpěchowali.

Kóždy cjaž ma hwoje wožebite naležnoſcze, taž tež naſch. Wschem na ſtaroscę ſu ſozialne praschenje, wobſtacze burſtwa, wudospolnenje herbskeje ręcze a narodnoscę a dobrych kſcheczijskich pocžinkow a wachnijow. We wschem tym je nowinatſwo wažne, a je nusne, ſo by tež herbski lud wo tym roſwucza a derje nawieduje. A temu pał je trěbne, ſo "Nowiny" hiſczeje bóle podpjeruju a ſo to wožebje tež cjaž ſamjercz, tiz, móhli rjez, ſriebz ludu ſteja a jón a jeho potřebnoſcę najlepje ſnaſa. Duž ſu wschitz wězhywustojni, wožebje tež mužojo ſ lubu, nam kóždy cjaž witani ſobudželaczerjo, a proſheni, ſo bychu naſ ſo wudžekami hwojego pjera podpjerowali. "Wjele rukow wjele ſdžela." To placi tež jow.

S tutej proſtowu a ſ tutym ſlubami a wotmyſlenjem naſtuſnym w Božim mjenje druhu polojzu lětſtotka ſe ſtarym rjanym heſtom: "Wſchilko Bohu ſ cęſcji a Sserbam ſ wužiku!"

Nedakzija.

Swētne podawki.

Nēmske khējorstwo. Wyżoki salski krajny sastojnik, knies statny minister s Gerber, je schwórt do hōd, wot Bożeje ruci sasaty, nahle wumrieł. Czescze njejabzy je kmiercz l' njemu pschitupita. Hischeje dopełnja tón hamy dżen bē wón do swojeje pišatnje schol, so by po swuczenym waschnju swojego sastojnsta hładał. Tam wón hłabosę w lewej ruzi faczu, lotrąs jeho ponuczi, so domojs podacę. W běhu pepelniu prawy bol jeho czela sprostnu, a teg ręcz so jemu salehnu. Posłanijsko so też myśla shubjowacu. Nasajtra rano w 4 hodzinach wón po częstym kmierzym bēżenju wudych. Semrjetu je psches 20 lét ministerstwo kulta wodzis, a wulla liczba żohnowanja pełnych saltonjow a wustajenjow je pod jeho mjenom wuscha. Duż ma kraj wschu pschiczinu, dla jeho semrječa żarowac a jeho slukowanie w dzakownym wopomnječu salthonac.

— Jego królowała Wyżokość prynz Jurij je nutoru na cęřewonu količi skoril. Skoroscizne suamienna na to połasują, so je cęřewo najslerje něhdejku sužnjene. Posłednie dny su hłabosę pschi-béralc.

— Khējorstwowy kanzler hrabja Capri i ma pječza wuhlady na dostacie wjehowiskeho titula. W dworskich kruhach (kręzech) w Berlinie hebi powiebaja, so je khējor pschi jenej hosczinje khējorstwowy kanzlerej Capribie, spomniwschi na to, so je jemu dla jeho sałkužbow wo dozpicę nowych wilowanskich wuczinjenjow hrabinski titul spožcził, prajit: „Daj Bóh, so kmel wasz tež s wjehowiskim titulom poczesciczą, so móhé so wam sa nowe wulce dobycze dzakowac, tola niz sa dobycze na bitwischezu, ale na polu pokroku Nēmiskeje w jeje pomerach l' drugim ludam.

— Bjes nēmiskim a ruskim kniežestwom so pječza dla pschisamnjenja Ruskiej i nowym wilowanskim wuczinjenjam jedna. Tale powjesz, kotoruž su jendzelske nowiny „Times“ pschisamnje, so njeſda wery hōdna bycz. Jeli so by pak werna byla, budže jara częglo, bjes Ruskiej a Nēmiskej w wilowanskich naležnosćach pschisamnje dozpic.

— W naranskiej Pruskiej kniežestwo w tu khwilu wobstejnoscze tamniſkich rataſtich dzělaczerjow pschepytacę dawa. Powšiitownje je wunoscik thyle pschepytanju malo swięzelazy, tola rosprawa, kotoruž je Shromadzisna pōłskich burów w Strjelnom podala, wchō pschepytchi, schtož so wo pschiberazej njeſduchnosczi bjes tamniſkimi dzělaczerjemi powiedasche. Tamniſki probst lublerjow namolwesche, so bychū so sa pōzecziwoſci a dobre waschnju bjes swojimi czeladniſkami starali. Na to lublerjo wotmolwicu, so je czeladź nětkole hubata a nasbata, so hebi nicžo prajicž njeſdawa. Tak bōrshy hacj zapoczynie czmičlacz, hebi żabyn czeladniſk nicžo wjazy pschilaſacž njeſdawa, ani hylkanja pschi kwezny ręſacž nochze. Jeli so so na njeho hwaru, wón s džela a klužby czelniſje. Dženža polizijska czeladniſkow w wusđe szdżerzeč njeſmože, a wjèle mjenje hischeje hospodat. Probſt spomni, so dyrbja hospodarjo, hdyž czeladź pschista, do dróbna wuczinicž, schto maja czeladniſk czinič, a jeli so so spiecziwoſci ſroſczenych pschewinacž njeſda, dyrbjeli s najmjenicha swoje hamzne dzęczi l' dobremu woczahnuč a je l' dzělu swuczicž. Na to burjo wotmolwicu, so czeladniſk, hdyž so pschista, wo wuměnjenjach nicžo wiedzieč nochzedža; rošhorja so s tym a hebi druhdze hlužbu pytaju. Młodschi czeladniſk su wjèle hōrſki hacj starschi, najwjetſki njeroum, najhōrſke prysle a najnjehorniſka rospuszczenoſci so bjes młodschej czeladžu nadendža. Wscho je njehanbiegiwe a hubate. Hospodarjowe dzęczi njeſku lepſte hacj zuse; wot nich wchō sre na-wulnu a na napominanje starsheju njeſpoſkuchaju. W hospodarstwie bōrshy nělaſkuli nadoba na kruchi dže. Jeli je czeladź něſchtu na kruchi ſbla, cziniſje jo l' semi a jo leđo wostaji; něſchtuſkli po-rędzicž, nikomu njeſčipanje, hospodat dyrbji to ſam czinič. To su ſrudne wobstejnoscze. Wopomnicž so dyrbji, so but s czeladžu tak wobkhadža, kaj se swojimi hwojbnymi; su hischeje to pschego stare patriarchaliske waschnja. Duch spłeczkowſce, lenjoscze a njerody psches naransche pruske provinzy bje. Schodzenie czeladniſk do wjeczorynych nēmiskich krajow, tak mjenowane schodzenie do Saksieje, tele hubenczeje hischeje poħořschuje. Njech so njeměni, so wuhlady na lepſtu mſbu wjetſki džel czeladniſk do dalokoscze wjedu; jim chze so jenož „hwojbone“, džiwje žiwanje wjescz, woni hebi myſla, so je w zuſbje wchō ſtote. Tele wobstejnoscze su kutneho ro-pominanja trébne.

— Schto ma wjazy wójſla na mjesach, Rusla, abo ſjenojezna Nēmiska a Awstriska? Kōlnske nowiny su tele dny dopolas pschisamnje, so ma Rusla w dalokosci 300 kilometrow wot mjesow 145 bataillonow pēškow a 68 schwadronow jēbnych wjazy, hacj Nēmiska a Awstriska w hromadze w tej samej dalokosci. Nationalne nowiny temu napſtcečo piſaju, so su Kōlnske nowiny w swoim wobliczenju

na ruslej stronje wchō ſerwne wójſla a swuczenje muſtwa w twjerdzisnach pschilicžile, so to pak w Awstrijskej a Nēmiskej krajnu woboru wuwoſtajile. Na najwažniſtu węz pak, mjenujzy na wusſu hycz nēmiskich a awstrijskich strategiſkich jelesnizow, po ketricz može so sa nětore dny njezměrnje wulke wójſlo l' mjesam dowjſc, su kōlnske nowiny do zyla ſabyk. Hłada-li pak so dale na to, so su někotre rusle wójſla, jako Moslowiske a lawkaſke, ſbalene wot nēmisko-ruskich mjesow, kaj wot nēmiskich mjesow Paris, s zyla trieba njeſe, so ſ powjesczemi wo nowym požuwanym ruskeho wójſla l' nēmiskim mjesam njeſpolojicž.

Franzowska. Šudnistwo w St. Etiennje je Žendzelszjanow Johna Samuela Coopera a Waltera Boldwella dla ſpionaze, a to Coopera l' jaſtu na piaſtacze mēhazow a l' 3000 frankam pjenježneho khostanja, Boldwella l' jaſtu na dwaj mēhazaj a l' 1000 frankam pjenježneho khostanja ſabudzilo. Wobeju winowachu, so ſtaſ jeneho dzělaczerja brónjenje w St. Etiennje namolwaloj, so by jimaž hōwne dzěle noweje ruslej tsélby, w Etienskej brónjeſti ſo dzělaſeje, psche-podał, a ſo ſtaſ jemu ſa to 10,000 frankow lubiloj. Dželaczeſt je na ſdaceje do teho ſwolit, tola hnydom brónjeſtinemu direktorej węz l' wjedzenju dał a potom po teho radze Cooperę někuſtu tělbinu volu podał, lubio, so bōrsh wjazy wot njeho doſtanje. Na to buſhtaj Žendzelszjanſ ſajataj. Psched ſudom wubwashtaſ, ſo ſtaſ tsélbu ſa jenu fabrilu, lotrąs chze te ſame tsélby dzělaſc, wobstarac̄ chyloj a ſo hebi na ſpionazu do zyla pomysliko njeſtaſ. Statny ręcznik pak tymle wudawanjam placicž njeſdache, dokež ſo w nětčiſhím čaſu hischeje druzi ludžo hacj fabrikantej tsélbow ſa to ſajimuſa, ſo bychū do dróbna wojetske wuhotowanje Ruskeje a Franzowskeje ſpōſnali.

— Pschedorhjenje wobkhada franzowskeho kniežestwa ſolbarskim je ſo tele dny w franzowskim ſejmje l' ręczam pschinjeſto. Na woprashenje ſapóžlanza Millevoye wo tej naležnosći ministr ſwonskonych naležnosćow, Ribot, do dróbna roſtaja, ſak je ſwada nastala. Prene wupoſaſanje franzowskeho nowinskeho dopiſowaria Chabourna je ſo po žadanju franzowskeho ſastupjerja ſběhnuto. 30. novembra w nozy ſu na to piſarja franzowskeho konſulata ſmylnje město Chabourna ſajeli. Na wobczęzowanja franzowskeho konſula je pak holbarski ministr Stambulow wofſewik, ſo nima myſle, Chabourna wupoſaſacž. Dwě nježeli posłanijsko pak ſu Chabourna tola wupoſaſali. Konſul je Stambulowej wofſjet namjetowaſ, ſlórzyb holbarskeho kniežestwa po prawje kapitulacjow pschepytacž, schtož by jenicki prawy pugz był, dokež dže Volkarski hamostatny njeſotwigny kraj njeſe, ale hischeje pod ſchitom turkowskeho ſultana ſteji. Węz hischeje w tu khwilu dojednana njeſe, ale ſo pola turkowskeho kniežestwa dale wiedze, hacj ſo l' kónzej, prawo a doſtojnoscje Franzowskeje ſpoloſazemu, njebowiedze.

Holbarska. Mandzelsku něbuscheho holbarskeho ministerstwo-woho pschedkydy Karawelowa je holbarske kniežestwo do pschepytanja wſalo. Karawelowa, kotrej mandzelskeho je Stambulow ſ mnohimi druhimi wobhobami po ſkonzowanju ministra Belčewa ſajecž dał, je wobkoržena, ſo je ſastupjeram wukrajnych kniežestwów dwę wopomnjeniſkim pízmiſie pschepodała, w kotrej holbarske kniežestwo winuje, ſo wobhobu, po mordatſlim nadpadze na Belčewa ſajate, bjes prawa w jastwie džerži a ſo je jatych na žadlawe waschnje čzwilowaſo, ſo by jim někajke wusnacze wunusowaſo. Karawelowa je psched komiſiju, lotrąs je ju pschekvſchala, wupraſla, ſo chze wěrnoſci wſcheho teho, ſchtož w wopomnjeniſkim pízmiſie ſteji, psched ſudom dopoſaſacž.

China. Na 1000 kſheszijanow je ſo pječza po telegrafiszej powjeszci japoſcholskeho vilara Rudegeera pschi požledničnich njemerasce w Mongolskej ſkonzowanalo. S wjetſchego dzěla ſu to kſheszient Chineszy byli. Europski misionaroj ſu wſchitzu czelniſli.

Wotprawjenje.

Powedańczo.

W „krónje“ w Sibelsbronje ſebzachu mjes jēdnateſ a dwarateſ hodiſinu dopoldnia nělotſt knieža we wobhebiti jſtwiczy pschi druhim ſhēbanju. Jedyn bē knies ſe Sabrow, wobkēdžet kniežeho dwora w Sibelsbronje. S nim bē mloby wuj, ſotſin ſyn, Adolf ſ Wangow pschitſchok, ſtudenta prawniſtwa na njedzolej wobhodzili, kotoruž ſwoje proſdniny pola maczkeſtneho bratra jow pschewywashe. Tſeczi bē wſchitski hajniſ Weidmann, ſchwart ſaraf Meregiñ, a pjatu haptylek Stelzer.

Rēcjeſche ſo kētro ſiwe a dženža runje wo tym, hacj ma ſo khostanje ſe kmierczu wobkhowacž abo wotſtronics. Tehdom ſo teſ runje na ſejmje wo tutym praschenju jēdnache a jara wjèle proſtrowo abo petiſiow bu kniežestwej a ſapóžlanskiej komorje pschipoſhlaných: jeni bēču ſa wobkhowanje, druzi ſa wotſtronjenje wotprawjenſteho

Chostanja. Mjes ho hoscjemi, kij w "króne" hnedaču, běchtaj hlowaj recznikaj w tym nastupanju farat Włodzimierz a wyschski hajnik Widmann, tamny pschecjivo wotprawienju, tuton sa nje.

"Alle, knies farat", jawota Widmann, "jeze dha my zyle sa byli, so Bože hlowo praji: "Schtóz czlowieczi krej pscheliwa, teho krej dyribi saho pschelata hycz psches czlowiekow?"

"Niz dyribi, knies wyschski hajniko, ale budze", snapshczewi farat. "Też to steji w bibliji: Kain je hwojego hamzneho bratra farasyk a tola praji Bóh: »Schtóz Kaina farasy, tón dyribi hnydom króz chostany hycz.«"

Tak ho hiscze dołho dale wureczowachu. Farat pschi tym wosta, so, doniz czlowiek wscitko njew a tak psched kózdom mylenjom wěsty njeje, a tak dolho, doniz wón tež pschi hamych bies dwela dopokaznych slósczach czlowejek do dusche pohladacz a njesmylnje shonicz njemóze, hacz je ham se hwojey winu hacz do taikieje hřeschni woseče ho sabludzil, tak dolho sda ho jemu wotprawienje njesprawnosć a barbarstwo. Wyschski hajnik pak ménjesche, so ho pschemalo hlowa ruba. Ssu bže sli ludzo, kotsz hódní nježu, so blónzo na nich hwečci. Sa taikimi dyribi kat s mječom stacz, hewak hwt wobstacz njemóze. Drushy njeprichłoscowachu ani jenemu, ani druhemu dospolnie, ale swostachu hrjedza mjes wobemaj nahlabomaj. Woni ménjachu, so je njemózno, wotprawienje chostanje zyle wotstronicz, ale, wě so, ma so jeno na najhorsche, najłóstnische a na najnjedwelnische padz wobmjesowacz.

Szamny džen popoldnu bě knies se Sabrow w hwojey chrodnnej thęzzy s młodym Adolsem jenu hru schacha hrač, a potom, zigaru pachajo, so do wokna seprzel a won hladak. Sahrodná thęzka bě pschi hamet drósh a nichto, schtóz nimo džesche, njemózescze hina hacz pschi wokne nimo hycz.

Tu pschindze puczowazy rjemiejsnik pomalku po drósh, hwoj wacjok na hribjeczje nješo, s kijom w ruzy. Jego draſta bě w rjedzie, jeho woblicz bě hutne abo sterje wurubjene. Hacz k chrodnnej thęzzy doschedski, szczeze hebi klobuk a tyłasche jón poł proscho, poł strojno napshczeczo. Tola ertnje prohycz so jemu njeħasche.

Knies se Sabrow, hewak szefaplwy muž, njebé dženja runje prawje dobry. Czeho dla? schtó to wě. Tak husto so stanje, so mala czelna holoscz czlowejka k hñewej nachilneho czini a ma tak wliw na jeho wotmyklenja.

"Schtó to czesche?" szewrjela na hantwierskeho.

Tón snapshczewi: "Wěm, so njeħmēm prohycz, a njeħam tež, ale trjebam jara nusnje podpjeru."

Hñewny wotpolasa jeho semjan: "W taikiej drascze nichto po proszenju njehodz, tež nichto, schtó je tal strojny a hylny czlowej kąz wy. Schtóz czhe dželacz, ma tež dželacz. Ale to je nětke tak na hwečce, rabšto džigli dželacz, džedža po hwečce dundacz."

Lědom bě hebi hantwierski saho hwoj klobuk stajk a dale schol, bě kniesei se Sabrow hiscze wjely bole wopaki, pschetož mjeſasche so na hebej hameho a hanbowasche so, so bě na zubniſka tak sałhadzak. Hdyž widzescze, so tón po wopaczym puczu na prawu ruku dže, hdyż so do wulkeje pěskowej jamy khodz, mjes tym, so dyrbjescze po puczu na lěwu ruku do lěha hycz, pofla hwojego wusa Adolfa sa nim, so by jeho psches pola na prawy pucz dowiedz a so by jemu nět tolet darił. Wě so, drje bě hantwierski kruch wischol, tola Adolf bě speshny na nohi a dyrbjescze jeho hōry dosczahnuč.

Wjesczor bě so nachilil, nōz bě pschischka, Adolf so njeħrōzgi. Jego wujec to dale wjely staroscze nječinjescze. Bě bže Adolf hzo dozej husto na hajnkowni psches nōz wostak. Hajnkownja bě jeno hodzinku sdalena a, hdyżuli hebi jeno něajku wurecz szczenicz wjedzescze, tam Adolf khodzescze a sabawjescze so s nanom, hynom a dzowku tak derje, so bě tu nōz kózdy ras předy hacz móh czlowej so nadzecz a potom poczachu jeho kózdy ras namokrecz, so by psches nōz wostak a halle nasajtra do Sidelsbrona so wrózit.

Tón króz pak njeprichładze, tež ani nasajtra, sa to pak dónđe pschipołdnju kurowa powjescz, so su jeho w lězu nadeschl - sařazeneho, morweho. Drjewar bě jeho w lěznej hucezinje njedalo ko dróhi namakal. Schtó móh hōsbu a seznjenje wopiszcz?

Czelo pschinjescze do Sidelsbrona.

Hiszczewi szamny džen pschindzechu, hdyž bě so podawł wosjewik, hudnik a lekarjo, so bychu sapoczeli wěz pschepytowacz. Wyschski hamtski lekar spósnia hōry, so je nōp s tupej pschiprawu, hnadz s kijom, robrażenj był. Pschi dalszim wužledzowanju so wulopa, so mjeħsche sarajenj drje hwoju móšen hiscze pschi hebi, ale ta bě prósna, mjes tym, so knies se Sabrow zyle wěscze wjedzescze, so bě Adolf niz jeno flébro, ale tež jedyn skoty, dwazecz frankow, pschi

hebi měš, kotrež bě jemu psched nejčto mało dnjam i narodnemu dnej darił. A hdyž to rěczesche, pschindze jemu na myzle, so hnadz móh wejzerawjchi hantwierski morbar hycz. Szudnik jemu pschihlohu a pohla hnydom někoho do města i pismom na aktuara, so by hnydom sa hantwierskim, kotrež bě knies se Sabrow nimale derje wopiszal, blédzicz dal.

Na městnie njesutka wužledzichu po krawnej cžeri, so bu Adolf na szczegzzy, kij pornio drósh dže, morjeny a so bu jeho cželo potom do huceziny czibnjenie.

Hantwierskeho běchu hōry nadeschl. Wulopa so, so bě wón hiscze w nozy hamzneho dnja, na lotrhmž bě psches Sidelsbron pschischol, do města wyschschego hamta dozpěl, so bě w hospodze "k czornemu konjci" pschenozowal a so bě na ranje hacz nanajsaſzho saho woteschol. Hospodat a jeho ludzo běchu jeho mało wobkēzbowali, dokež bě hnydom do koža hycz žadak. Bě hnydom wjesczor předy saplaczil, so by nasajtra na rānskich ſměrlach saho dale hycz móh. Szklubnej džowzy bě so to wopal ſeſbalo, so bě lědom na nju pohladnul.

Na praschenje, hacz je pjeniesy měš, praji džowla: "Haj, kětro wjele", a hacz je kij měš: "Haj, bambušowy". S tutym wotmowlami bu podblad hiscze hōrski. Knies se Sabrow so jaſnje dopomni, so bě hantwierski zyle jednor wschēdny kij měš, mjes tym, so mjeħsche jeho wuj bambuš.

Hantwierskeho we wjy, pječz hōzjinow wot hamtskeho města sdalenej, namakachu, satylnuču a wrózgo pschimyzedzechu. Polizista praji, so je sajath pschi sajecu wschón ſlēdnul, so je běly był, kaž zněh, najprijeby njeje hōbu hycz čhyz, potom pak je tola so k temu roskudzil, hiscze předy hacz bu s mozu k temu nusowanu. Napadnuto je, so so sajath praschal njeje, czeho dla čhezba jeho wotwjeſcz, ale so je směrom do předla schol, hacz su jemu ſlōnčnje morjenje studenty porolovali. Pschi tym je so ſkoro potknul a je sawokal: "O Božo, tón studenta! Ja je njeħkym cžinil. Vyh čhyz, so by wón žiwý był a ja morwy był město njeho!"

Wulopa so, so sajath wopravde wjazy hwojego kija njeħmēsche, ale kij morjeneho Adolfa, so mjeħsche wón dale pjeniesy, kij bě Adolf měš, woħebje bě tež skoty pôdla. Pschi pscheklischowanju praji wón: "Někam Anton Konchela a hym blidatski se S. w Pošnatáskej, hym wózem a dwazyci lět, katholiki. Ssym namalane džeczo. Wulnuch blidatstwo, s wózomnatym lětom běch wotrocí, w dwazycnym buč wojat. Po třílinej hlužbje džecz do zusob. Po děščim puczowanju pschindzech do M. Tam naděnzech trajne džeczo, dobych hebi pschihlinoč hwojego mischtra a luboč jeho džowli. Nějescze ho hzo wo ūlubje a wo ūlaužu, ale s tym nježo njebu, hdyž ūhoniču, so hym nježi. Duz džecz a, dokež tehdom w Badenskej revoluzija wudyrí, ūstupich do hwobobneho wójska. Sswou draſtu wostajich pola mischtra k ūhowanju. Běch hōbu w bitwie pola Waghauſla. Tam mje hělichu do ramjenja. Schytnacze měħzazow hym w kafematich w Maſtacze ūdžak. Potom mje puščezichu. Džecz do M. k hwojemu předawšemu mischtrej. Druhi wotrocí mjeħsche tam hzo moje městno. Dachu mi draſtu, lotrūz běch hebi tam ūhowanu džecz, bě tu ſkoro hiscze wscitko, a s cžejdej wutrobou a s prósnym ūlach vach so na puczowanje. Čhyz do Schwajcarieje hycz a čhyz hebi tam jako blidat ūlko ūlku, so móh do Ameriki hycz. Hdyž psched někotrymi dnjamis psches Sidelsbron pschindzech, njeħmēsche ani krajzarja pjenies a tón džen njeħbēch hiscze ani dörka jēd. Knies we wokne chrodnnej thęzki wotbū mje jara s ūlka, hdyž jemu hwoj klobuk ūlczach. To, wě so, mje jara roshori a běch hñewny na zly hwt. Tu pschiběža mloby studenta sa mnu, dozjeze mje, praji mi, so hym na wopaczym puczu a dowiedzze mje přeli psches pola na druhí pucz, kij psches ūl wjedze. Wón wjesczor předy hacz do lěha pschindzechmoj, hwoju móšen se ūlka a ūlka mi toleč pschispomnjejo, so je mi tón jeho wuj pohlač."

Szudnik: "Widzescze wjy, so mjeħsche wasch pschewodżet hiscze wjazy pjenies w móšni?"

Wobskorzeny: "Rejeshym na to dale džival."

Szudnik: "Povjedacie dale."

Wobskorzeny: "Rostomlojachmoj so dale a ūlischho. Wupowjedach jemu hwoj dónit a cžinjach to cžim lubščo, dokež wjedzech, kaj ūlubčujo na mnje požluchaſche. Džeczhe se mnu hacz na lónz ūlha, potom praji mi: »Mam waž lubo a ūlubu so wjedzicž, jeli so budžemoj so hdy ūlko ūlczecz. Tak rady běch tež ja ūlku do wojowanja ūlčnul, ale njeħmēsche dožahaze ūlčitoscze k temu. Wy scze hwoje ūlčenje ūstajili, mjes tym, so hym ja domach ūstak. Wsmicze k wopomnjezu na mnje mój kij na hwoje puczowanje ūlku a k ūlčtanju ūlčecjivo ūlčej pjeniesy, kij mam pschi

řeby. Můžou být tyh některých žlěborných výzv. Tak když zaslyší a zase pjenějete dostal.

Ssudnik: „A hdze je wasch hamzny kij wostał?”

Wobskoržený: „Vědom bě mje studenta wopusťcegíl, to ſym jón
prječ ejižnul.“

(Přichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nasch herbsti čažopis sa snutskowne misjionstwo a duchowne natwarjenje "Pomhaj Bóh" pišti spoczątku nowego lata w schitkim lubym Sserbam należnie jako hóvný, sajimawu a powuczązy, kotrež dyrbial kóždy Sserb hóbu čítací, porucząmy. "Pomhaj Bóh" dze kóždu njedzeli rjane čítanie poſticzic, na kótrymž móžesč so njedzeli popołdnju demach duchownje natwaric i wuleżenjom słowa se hóvateho pišma a i dleškim abo krótkim powiedančkom, w kschczęjanstiu smyšlenju spišanym. Jako strażnik wéry a pobożnoſeze wustupuje "Pomhaj Bóh" pschećjwo wschemu spocžinaniu, kotrež na to dże, wschemu herbskemu ludej jeho najdrožsze duchowne kubla, psches kotrež je pschezo dobru kħwalbu mäk, jeho wéru, boha bojoſcz a pobožne smyšlenje, rubicž. Sozialdemokratiske bludy herbskemu ludej rosjaznječ a jón sfzgerječ na dobrym ſaloſtu, wot pobožnych wózow doſtathym — to je wažny nadawč, kotrež je hebi "Pomhaj Bóh" stajil. Taſki čažopis njeje jenož wažny, ale tež wulžy jara nusny w naschim čažku, so by nasch lud spósnal strach, kotrež jemu hrošy a so by jich hido ſnał, tutych czemnych sozialdemokratiskich duchow, hdyž i hladkimi, liszczęſtksimi kłowami i njemu pschińdu a so by jich hnydom wot so pokasał. Schtóž ma po taſkim wutrobu fa ſbože naschego herbskeho luda, komuž na tym leži, so by ho ſtara kħwalba a dobre mjeno wschemu herbskemu ludej sfzgeržalo, tón dyrbi ho ſahorječ fa taſki wotpohlad a budże taſki wažny čažopis hóbu čítací. Sso prajic njemóže, so lud kħwile nimia čítací; to by ſrudne wopokaſmo fa nasch herbsti lud bylo, hdyž hebi njehy kħwile wſacž chyž, tež hwojej duschi zyrobu poſticzic i čítaniem pobožnego čažopiska. So hacž dotal na taſkim njedzelskim čažopisu pobrachowasche, je tež i teho spósnacz, so, dokelž tu "herbskeho" njebě, je ho němſki njedzelski čažopis "Ssuhod" tež do herbskich weħadow sawiedł. To mjeſeče hwoje prawo, kaž dolho herbskeho njemęſachmy. Někto pak momy herbsti čažopis "Pomhaj Bóh", kiz je w tej ſamej myſli spišany kaž němſki "Ssuhod" — duž někto wjazy němſki njetřebamy a je někto pišiſluſtchnoscť tyč, kteřiž fu ho předn hweru fa roſſčerjenje němſkeho čažopiska starali, někto tež fa tym ſtejcz, so by ho na jeho město někto wudawazy herbsti "Pomhaj Bóh" Sserbam do rukow dal. K temu je tež "Pomhaj Bóh" tak tuni, so može tež khuby jón hebi čítací; wón njeplaczi wjazy hacž 40 np. na bérkl lěta, hdyž hebi Sserbia jón pola kniesow duchownych abo w pschedawatnach "Sserbſkých Nowin" (tež w rħad) kóždu njedzeli wotebjeraju. Duž njech hebi tola kóždu Sserb, kiz to hacž dotal čiňil njeje, "Pomhaj Bóh" wot nowego lata ſlasi; wón něčto rjaneho a hódnego w nim namaka a ma kóždu njedzeli hwoje natwarjaze čítanie.

— Knježestwowy assessor zwobodny knies s Uckermann pschi tudomnym hamtskim hejtmanstwie je so sa knježestwoweho radžicela pemjenował a so i Budyskemu wokrjeznemu hejtmanstwu pschebadżil. Wuprósđnjene assessorike městno pschi hamtskim hejtmanstwie je so s dr. Maximilianom Mehnerem, kig je hač dotal s assessorom pschi Lipsczonjskim wokrjeznym hejtmanstwie był, wobhadžilo.

— Krótko předevzdy hacz je bo bywshci hamtski hejman dr. f. Böberg f. Budyschyna do Weimara pschehydlil, je won tu do kmjertneho stracha pschischol. Hdyž schtwórit do hód po walskej drošy jédzetche, bo konzej sebo wosa njesnateje pschicznym dla blisko Lauez hotela spłoschischtaj. Do hlowneje drobi bo swinuwshci wonaj f. wosom do jeneje latańje salojschtaj, pschi czimž bo wófska f. jenym sadnim kolom wotkama. Dale čerjo džiwej skoczečji njedaloko Gudziz hosczenza pschi dwórnischę f. nowa f. wosom do někajského plota prafnuschtej. Pschi tymle stortu sažo jene přednje kolo wetlecza, njedzivajzy teho pak konzej f. wosom, kotryž mějesche nětkole jenož hischęze dwę koležy, dale psches tworowe dwórnischę pod želesnicznym mostom na pritvatne tworowe dwórnischę honjeschtaj. Tu wonaj, dokelž pucz na hórkú horje wjedże, wós wjazhy doczahnućz njemodgeschtaj a hamaj wot bo saftaschtaj. Na wultu džiw bě knies hamtski hejman pschi džiwej honjenzy do czista njesranených wostak; tež pohonež, kiz bě bo lědma na kosle idzherzecz mohl, bo wobschokodgil njebe.

— Wuhla dy na pschichobne wjedro. Sapoczatk januara
po mle deshczyklowe wjedro woczakuje, kotrej po najskerje hacj do
9. januara niepschemeni.

S Małego Wielkowa. (Potrążowanie) W poślednim rostajeniu żmy dopokali, tak żeby Neissejenskie pokladnizy węsły rezerwy fond hromadża, dżemę czemę wopiącą, i czemu je tutón rezerwy fond drugdy trębuł. Po prawom dyrbeli żeby myślicz, nasze pokladnizy pschi swoim dobrym salożenju a pschi wulce wobładniwości, i kotrejż ho pjenjes wupeżeżują, żenie nieżo śhubicż njemóża. A tola je ho to s najmjeńsha junu w jenej pokladnizy stalo. Tam proszczęsze kobustaw wo 300 hrivnow, pschedźbystwo ho bojęsze, jemu połkużicż, dekelż jeho rukowat wjèle hódnym njebe. Tola tón kobustaw puścęgi prénjego rukowarja a pesciętowatwu swojej psichodnej starachę. Dokelż bęsztaj taị sprawnaj a samojtaj człowęckaj, dowoli jemu pschedźbystwo te 300 hrivnow, żadache żeby pak po swojich wustawach, so by niz jenoż rón a jeho mandżelska, ale też woboj psichodnej starachę dolżny list podpihał. Ale schto bę ho stolo? Detnikowa żona njebe swojimaj starschimaj nieżo wo tym prajita, ale bę hama wot ho webeju mjenje pod dolżny list napisala a potom k gmejniskemu pschedźbęgę schla a żeby wektrucież dala, so stej tej podpijmie woprawdze hamerucznej pdpijmie jeje starschę. Tón bę to czinit, njedawski jeje starschę k żeby pschitież, każ budżetse dyrbjal. Sso wę, so bę ho s tym jara psicheschol a žeby wulce khestanje sałkużil. Ma to ho dolżny list towatstwu pschepoda, a pożężter dosta pożądane 300 hrivnow. Sa lěto dyrbiesze ho prěni dżel tych pjenjes xróczę placież. Ale każ to drugdy wscho na prěki dže, wokolo teho čaża semre pożężowatjowa žona a jeje muž mjejsche ho s procha. Koho mjejsche ho nětko towatstwo dżerzecż? Sso wę, so rukowarj. Nětko pak ho wupokasa, so tutaj wo rukowanju nieżo njerowędżeschtaj, a so bę jeju dżownika jebanstwo hnala a gmejnski pschedźbā fastojske pscheniężenje wobesħek. — Schto bę nětko czinit? Psichodnej starschę sapłacżishtaj dobrowólnje położu, po tajkim 150 hr. a towatstwo druhi położu. Te pak mjejsche hizo rezerwy fond wo 900 hr., i kotrejż ho te 150 hr. wſachu. Towatstwowe kobustawy ho nje-niujowatku, schłodu se swojego ſaka runać. Rezerwy fond bę sa nich sapłacżishtaj. — Schto je widzecż, i czemu je rezerwy fond w jenym njerowczęzaknym pdendżenju jara nusny był, a tak jara ma ho towatstwo a tón, kiz ma towatstwowe podpijma sa prawe wobłewdczęż, na ředźbi bracż, so by ho žana jebankta njeſtawa. My pak żeby myślimy, so je tu ón podawki wschem towatstwom k tajkemu powučenju ſkužil, so ho lohży żadyn wjazd njeſtanie. — Ale nasze towatstwa trjbaja też hiszczę jedyn druhi tak mjenowanej salożny fond. Wo tym mamy też hiszczę ręczecż. Najpriódży czemny po-wjedacz, tak ho tón salożuje. — S jeneho towatstwa pišdu: „Hacę do 1. oktobra 1889 mjejsche nasze towatstwo jenoż rezerwy fond a sa prawo: Czistý dobytk ho njerosbzela. Nasze towatstwo njedawa swojim kobustawam žoneje tak mjenowanej dividendy. 1. meje wubne nětko towatchny fakon (Genossenschaftsgesetz), kotryż 1. oktobra 1889 do mezy stupi. Po tym je dżelenje pschitasane, tak so ma ho dżel czistego dobytka mjes kobustawy rosdżelicż. So brachmy nětko pschi swojej njerosbzeliwości wostacż a tala jakén dopjelnicż móhli, żmy żeby njedzélonny fond, tón salożny fond (Stiftungsfond) naprawili a czistý dobytk do 3 dżelów dżelisi, mjenujza a) salożnego fonda, b) do rezerwnego fonda a c) do dividendy. Rezerwy fond ho po naszych wustawach tu kħwilu, doniż s najmjeńsha na 15000 hr. njerowczęzini, hromadži, a tutón rezerwy fond wuczinja, hdyż ho towatstwo roswjasa, towatstwowe samōżenie. Tak dolgo hacę towatstwo wobsteji, ho s njego schłodowanka faruna, jeli hdy žana nastanje. — Po sapłaczenju farjadniſkich khóstow ho tseczina ($\frac{1}{3}$) czistego sbytka k spomożowanju hospodatskich należnościow a webstajnisczow weteżehnje. Po tutym weteżehnjenju ho 20% czistego dobytka, hiszczę sawostozeho, k rezerwnemu fondej pschitomje. Wo nakożenju nětko hiszczę sawostateho sbytka ma ho powiślikomna shromadżisna rosbudżecż. K lepschemu wujsażenju poślednjego rostajenia njeż sejħowazj pschitad ſkuži. Czistý dobytk abo sbyt kħażju na pschitad 100 hr. Wot teho dżetej dwę tseczini ($\frac{2}{3}$) = 66 hr. 34 np. do salożnego fonda; nětki je czistego dobytka hiszczę 33 hr. 34 np., s teho dże 20% = 6 hr. 67 np. do rezerwnego fonda, duż wostanie 26 hr. 67 np., i kotrejż móže generalna shromadżisna czinit, schtoż sa najpsichodnej salożnem. Poślednie 26 hr. 67 np. hu po prawom dividenda abo to, schtoż by ho po hlowach mjes kobustawami rosdacż mělo. Ale generalna shromadżisna móže też rosdżelenje tuteje dividendy sanieħacż a prajicż, my darimy tute 26 hr. 67 np. resevremu fondej, abo salożnemu fondej, město teho so by jedyn kobustaw něħda 20—40 np. dostał. Ale tak dha ma ho se salożnym fondom (Stiftungsfond)? Tón dyrbja jako saloż, wustaw, sawostajenstwo abo namerk ja psichodne narody njeranjeny hromadż wostacż a kwoje żohnowanja a dobrorū na hospodatske wobstajniscz towatstwo-

wyż hóbustawow wulivac̄. Je-li towarzstwo jemu wulku sumu nchremadžlo, móže wobjamkuc̄: Něk čzemy jenemu wobhmu kudemu muzej potřebne pjenesy ras bjes danje dac̄, abo jenemu našeje hmilovscze hódnemu 50 hr. s zyla darc̄, abo čzemy hebi sa 1000 hr. fykarow abo gmejnsku wohu a teho runja kipic̄. (Postrzowanje.)

S Körzymja. S nowych mikowanskich wuc̄injenjew, wet khórstwowej hójma do hód pschijatych, ma némcka industria s džela wjèle wujita, s džela pak tež s nimi schoduje. Pošledniscze wobamianych puzkowych trjenach placzi, kotrež ho w naszej wzy s hromadami dželaju. Hac̄ dotal na puzkowych trjenach, s Belgijsej ho t nam wožazých, 80 hrinow zla po 100 kilogramach (2 centnarjemaj) ležeshe, po nowym mikowanckim wuc̄injenju, kotrež hízo 1. februara do možy stupi, ho zlo hac̄ na 10 hrinow poniki. S tym ho wikowanje s barvianymi puzkowymi trjenemi do dalszych stron do zyla sanic̄; pschetož novu belgisku konkurenzu njemózemny wubjerzec̄. Na wulce sbože pak tu tež trjenia s juth dželamy, sa kotrež je ho zlo, hac̄ dotal 12 hrinow wuc̄injaze, jenž hac̄ na 10 hrinow ponizilo. Duž budže tubemne mohydratwo wobebje jutore trjenia dželac̄ a hebi s tym chleb sažkužic̄ pytac̄.

Se Szolszhez. Niedzelu tydzenja w nožy su ho do tudomnej korežmy padujski dobyli a s korežmatkejce stwy 1 hrinu a s nožtwy 32 hrinow kanuli. Na czeladnika Jakuba Domascku, pola blidarja Kekle w Chrósczizach skuzozeho, ho hnydem tukanje wobroc̄, so je padujsko skuzil. Tón hamy džen wjezor bě nón s jenym tewatshom do Schlezig korežmy pschijchol a t sapłaczenju swojej wozjistny korežmatzy dželac̄ hrinowski skety pschepodal. Se skotym pjenesom pak bě wón s tym wetrohładom sapłac̄, so br, hdy b̄ korežmatka pjeneszy pschemeniša, shonik, hdze wona swoje rjeneszy hōwa. Hdzy Keklu sajachu, ho wón po krótkim pscheklisenju wusna, so je pytany paduch. Kransene pjeneszy pak pola njego wjazy njenamakach; pschetož wón bě hnydem poñdželu do Budyschina s nimi schol a hebi tam sa nje wschelake wzy nakupował.

S Wulkeje Dubrawy. Boži džen je ho tu, kaž hízo przedawscze lata, powschitkowne wobrążenje sa džerči s nascheje a s wokolnych wžow wotbywało. Drobnischi respramu wo tutym kraju wojewódzienju, kiz bě ho saho wot l. Gusty Hataha srjadował, sa tydzen podam.

S Baczonja. Tu ho sañdženu wutoru shromadzisna wubjerka Towarstwa Sserbskich Burów wotbywaſche, w kotrež bě 5 towarzstw wastupjenych. (Jene bě na wobdzelenju sažowane; nětore druhe pak běchu s njerodu wuwostale, schtož dyribi ho cim bōle wobzarowac̄, dokelž bě to shromadzisna wubjerka, hdzej ho tola pschezo wo wjèle a wožnych wězach ręci.) Pschedzyra, l. Kekla, ręczeſche, shromadzisnu wotewriwski, najpriody wo namjedze, kotrež bě ho jemu czinik, so by ho Tow. Sserbst. Burów na wustajenzy hymjenjew, bērnaw a żadu w Kolnje nad Rheinom wobdzeli. Dalež je wobdzelenje zole tunje a knadž towarzstwu jara wujitne (to dyribi našhonjenje wuc̄ic̄), ho wobsamku, so spytamy. — Dale ho nimo wschelakich mjeniškich poruczenjow wobebje jako dobra mloczna piza sa kruwym a w iechu druhim festajenju tež sa konje poruczesche „Patentkraftfutte“ (zentnat po 8 m. 50 np.), a wobsamku ho, s jenej lowriju sprac̄, kotrež drje by ho nojskerje do Wjelkewa skasac̄ dyribala, a drrba tebo dla lokalne towarzstwa swoje skasanki po starym waschnju hōwnemu skasztwu pschipóplac̄. Pödla ho tež pschispomni, so ho muc̄ka sem skeho wotjeha (Gerdnzmehl) wysoko kuc̄elnym kruwam dawoc̄ njezim, s najmjeñsha niz wjèle, dokelž wot njeje pemjetaja. — Dokelž némcka ratajké towarzstwo w Barlinje, kotrež hebuſaw je Tow. Sserbst. Burów, nasche pschec̄za spolojilo njeje jednasche ho wo wustupjenje s njego a wo wastupjenju do podobnego towarzstwa w Drždzanach, schtož pak dženja hiszczé njeroszudzene wosta, dokelž čzysche ho l. Kekla najpriody sa tym hiszczé wobbeniec̄. — Dale nasto praschenje, hac̄ shromadna wupožczenja (Vertrücksfesse) sa konsumne towarzstwo nětrole trěbna njeje, hdzy móže hebi kózdu ham pola wupožczenju swojego towarzstwa pojčic̄. Wona drje to po čazhu budze, ale lětka dyribi hiszczé wostac̄, dokelž hiszczé wchudzom wupožczenju nimaju. — Po tym l. Jakuba Kekla s Chróscziz, Krala s Baczonja a Smoku s Muknizy sa pscheladowarjow (revisorow) shromadneje polkadrny Tow. Sserbst. Burów pomjenowachu. Psihi tutej illadnosczi pschedzyda tež lokalnych astupjerjow napominaſche, so býchu pschinischki na lato 1891 s mjenami placjerjow hac̄ do pöt maleho rožka (februara) pschipołkali. So by ho shromadna polkadrnia po možnosći požylnika, dyribi ho wot kózdeho dostatekho zentnarja tworow 5 pjeneskow psches lokalnego slizborwarsa do hōwnejneje polkadrny wotekac̄, kaž je to Chrósczanske lokalne towarzstwo s lěpschemu zyloho Tow. Sserbst. Burów wote wscheho spocžatka hízo

cžinilo. Schtož ho psches l. Rjenc̄a w Czornezach skasa, je tam hízo pchilic̄ene. So bychmy twory hiszczé tuńsko dostali, da ho towarzstwo skudnizy jako towarzstwo s rukewanskéj powinoſcę ſapižac̄. — Pschichedna hewna shromadzisna budże, kaž ho po dlejszej rozmowie wobsamku, jutrewnu poñdželu w Chrósczizach. Tehdom maja ho tež mjeſy lokalnych towarzstw s wěstoſcę postajic̄, a dyrbja teho dla hóbustawy taſkich dwelowych wžow mjes hóbu wuradzowac̄ a po potem wuprajic̄, do kotreho lokalnego towarzstwa džedža hłuskec̄. — S tym ho shromadzisna skónči a hóbustawy ho s nadziju na jaſowidzenie we Wjelkowje (10. januara) rosendzechu.

S Kujiskich horow. Tu mjeſachmy hodowne swjate dny najrjenschi hančju czet. Wschudze hanje jézbaču, a wjeſeſe žimjenje zo pschi rjanyh wjedrje hibasche. Schtož hłyschimy, ani w Barlinje, ani w Drždzanach, ani w Lipsku telko hneha njeſju meli, so by móhli tam po hanjach jézbačic̄.

S Chróſtawy. Wutoru do hód rano w 3 hodzinach su ho twarjenja žwinoſcze, tudomnemu herzej Gotthelsje Paulej hłuskeze, spalke. Wehen je ho wet skóſtneſſeje ruti ſaložil. Paul ho wěhnja hakle dehla, hdzy ho jemu hízo wlezy na hlowje palachu. Wscha drasta a demjaza nc̄ doba je ho wot plómjenjow sanic̄ila, jenož skót a tkalke kroňa su hukodža, lotiž běchu wohén hashez pschibezeli, wukhowali.

S Wjelczenia. Wutoru rano 1/2 6 hodzin je ho tu Rabbez róla wotpalka. Kaž je wohén nastak, njeje snate. — Tón hamy džen wjezor Wjelczenſki korežmat a rěnik Gröschel na hanjach se Schrachewa do Körzymja pschijedze. Tu ho jeho kon sploſhji a pręcz hanjo se hanjemi do jeneho pleta ſaloži. Ssanje ho powróćzichu a čzi, ktež w nich hédzachu, ho s nich wuc̄iznuchu. Kon se hanjemi dale čzterſeſche, doniž jeho na Körzymskich hukach njeopadzehu. Gröschela pól morweho se ſemje ſběhnuchu a do bližszeho dema dojneſezhu. Wón bě s hlowu wo murju wřeznuwski myſle ſhubil a ſ huby a noža ſylnje krawajesche; tež jeho žona bě na hlowje khetro ſranjena. Žena druga žona a tsi džec̄i běchu se ſamymi ſtrózleſemi wotſchle.

S Klukſha. Hdzy róčju čaž ſchulſſe džec̄i 1. rjadowne w naschim Božim demje ſerbſki a némcki khérliſch ſpewachu. Lětka Boži džen měſtany chor, kotrež bě našch knes Kantor s wulkej pilnoſcę wuwuc̄il, hodownu ariju w ſerbſkej a némckej Božej ſkuzbje ſpewasche, nad czimž ho wohada wulzy ſwjeſeli. Ssmy knjesej kantorej sa tele natwarjenje s zykej wutrobu džafowni.

S Kamjeniza. Wutoru ho na tudomnej radnej kheji ſwjeźdzeniſka wotbalna hoscžina s čzec̄zi knesa hamſkeho hejtmana i Bezschiwa wotbywaſche, kiz je ho wot knjezefſtwa do Budyskiego wotkřeža sa hamſkeho hejtmana pschedzydžil. Mjedz mnogimi ſlawami, kotrež ho tam ſkyschachu, bě wobebje ta knesa fararja Waltaria Wólkinečanského ſajimawa, dokelž ho wona w némckej a ſerbſkej ręci wunjeſe. Knjes farat Waltar w mjenje ſerbſkich gmejnow ho wethalazemu džakowne ſlowa požwjeſci a jemu jato ſastupjet Wólkinečanské ſyrlkje a ſchule ſerbſke „Božemje“ pschivoła.

S Wulkich Sdžar. Hdzy čzysche Boži džen jedyn s ſhibetarjow w naschim Božim domje na wotkřu ſwězhy ſažwec̄ic̄, ho jedyn s buketow, s kotrejmi je welta ſebjent, ſapali. Šhibetat palazh buket rucež s ſemi čzimz a tak roſſcherjenju plomjenjow wobr.

S Hornjeho Wujesda. Nowe lato je ho tu poſtka agentura ſaložila. K njej su ho wžn: Wuc̄kezy, Bokowz, Buchelz, Dobranezy, Hlupenzy, Želza, Mały Wozyk, Rjeradezy, Panjezy a Čeſchkezy pſcipokafale. — Poſtka pomozna agentura w Lejnje pola Pancži je ho saho ſběhnula.

S Delnjeho Wujesda. Niedzelu tydzenja je tu na naschim dworniſcze jedyn tworow čzah s wopac̄nym ſtajenjom kolje do wosa, se želeſnymi ſchěnami poſkadzeneho, ſajel, s czimž su ho lokomotivnej ſterkac̄ej a druhe džele doſpołnje roſbile. Čzlowjekojo pschi tymle njeſbožu do ſchedy pschichli njeſju.

Přílopk.

* W Leopoldsheimie pola Chorjelza su 22. dezembra ſwudoſwenu Buchelzoru w jejym wobydlenju ſkonzowali a wurubili. Psihi njeſtutku ſtaſ ſo dwaj muzej wobdzeli. Jedyn s njej je ſkonzowac̄e ſukod ſ mjenom Knoll, druhí je pjeſatſki pomoznik Heidrich ſ Niederrudelsdorfa. Wobaj mordarjej běchtaj ho w khostarni ſeſnaloj.

* Influenza ho wschudzim roſſcherja. Wobebje ho w wjetſich wustawach, a hdzej hewal wjèle ludzi w hromadze bydli, ſta wopokaſuje. Tak su ſchlesynſke ſeminary w Liebenthalu, Ziegenhalsu a Hornjej

Glogawje s influenzu bylnje domapytane: pření je ho dyrbjal samknuc. Teho runja je seminar w Ettingenu samknjen.

* Rubježne mordarstwo je ho 20. dezembra rano na 80 létnym pschekupzu Cramerje w Kasselu spytalo. Dundai bě do jeho vydlenja stupil, a wo dar prozysche. Hdyž jeho Cramer voprosila, dundai želejne blzko wuczeje a schédzinza s nim psches hlowu dyri a jemu s rubischom hubu satyka: z spytal. Rubježnik je ho schlachcivo, czechnuc. Cramerove rany su strashne.

* Ssukobne holzy w Thornje su w polnym sadwewanju. Wojeska wylchnosc je wojakam tu khwili rejwac̄ salasala. Kaz̄ ho powjeda, je ta salasnja dziajajo na strovesz wuschla. Menja, so su ho wojazy s rejwanjom husto pscheheli a potom nasymnila, a so je s teho influenza mjes nimi wudyrila. Njememy, hac̄ je ska influenza do hōd s mesta wuczahnula a hac̄ je ho wojeska wylchnosc nad wbohimi holzami hmissila a wojakow hody saho na reje puchcikla.

* 200 ho domoj wročznych dzelacjerow na železnicy je na czeri Salmona-Zerina w Italkej knichow wichor pschekhwatal. Mnoj su ho saduhly, drusy smiersnuli, 15 cželov je, kaz̄ ho powjeda, hido namakaných.

* (Rubježnistwo w Italkej.) W Gardinijskej je někole rubježnistwo tak pschibera, so su wojazy pschegiwo rubježnikam wojowac̄ dyrbjeli, pschi cžim̄ bushtaj dwaj morjenaj; něklo pschikhadzeja tež s rjaneje Toskany podobne powjescze l nam. S pjezich derje wobrónjenych a s larvami sadabjencyh mužow wostwaze pažmo je mnichich klamarjow a burow, kofiz do Castiglionia Fiorentino na hermanek czechnjechu, faslapilo a wurubilo. Dweju cželazeju morichu a rubježnich sa nimaj tšeleso. To wcho sta ho zyle blisko pola mestaczka a žandarmiske patrule, kofaz běsche halle psched někotrymi minutami to mestno pscheschla, na kotrymž ho njeslukl sta. Sso w, so je ho rubježne pažmo po swojim poradženym popadže s wětra do leža mělo, hdež jo lóhž njelepja.

* W Leženje w Belgiskej je polizaſti komisjar w kubzbie živjenje šhubil. Wón bě ho l rěsnicej Brixhej podal, na lotrehož tukach, so je paduchstwo wobeschol, a sbzeli jemu, so dže jeho dom pschepytac̄. Brixha shrabnu tselbu a wuteli ju dwózhy do komisjara. Kulta bě jemu do žiwota schla, a sranjeny semře hory na to. Brixh wotewsa swojemu woporej revolver, napjelní řebi ſali s patronami a cžekasche psched ſužobami, na pomoz bězazymi, jim hrozo, so jich ſesatſela, jeli ho l njemu pschibliza. Skonečnje ſasta a stupi ho ſady ſadeſtowanja njebaloko mestaczka. Dwaj žandarmaj a pôlny stražník mějachu ho sa nim. Wón chyzske něk do bliskeho leška cželnuc. Žandarmaj pak jemu pucz ſastupischtaj. Brixh, wot wšichc hokow tracheny, tseli do pôlnego stražnika. Duž tělischta wobaj žandarmaj na dobo do njeho, a Brixh padnu, do hlowy tseleny, l semi.

* Měschčjanosta je neje wžy pola Lütticha w Belgiskej je scžehowaz wukas wubal: "Schula ho 1. novembra saho ſapocznje. Pschirucžam teho dla wšichem starschim, hwoje dzeczi wot prěnjeho dnia porjadnje do ſchule ſlacz. Ženož ſapoczat je cžedki, wcho druhe ho ſamo cžini. Je hido doſez ſopokow mjes wami. Tyklicje řebi to ſa wuschi a njeſapomnycze, ſo bjes porjadnho ſchulſkeho wopytowanja wach dzeczi jenož wózky wostanu. — Měschčjanosta."

* S Žendželskeje pižaja: London bě vatoržiži zly bžen do wuhloczorneje mylk ſawaleny. S tym bě hodowny wobkhad psche wšchu měru ſadželany. Na najzitrich hafach kniežesche ſatraschna měchcenja. Wiele njeſboža ho ſta. Wiele ludži je na železnistk koliach wo živjenje pschischlo a mnosy su do wody ſpadali a ſo ſatepili. Zelezniste a druhe jěſdzenje ho jara njeſubje hac̄esche.

* W Blatonje, tak pižaja s Brussela, ſtaj 21. dezembra dwaj ſocialistaj dynamitowe patrony do jeneje hródze a pod jedyn mlyn polozitoj. Hrodž roſlečza, mlyn pak njewobſchloženy wosta, dokelž bě huzoh haſnuk, předy hac̄ ho l patronje dozehli a ju ſapali. Dleſchi čaz̄ ſtejſe 20 žandarmow wokolo mlyna, so hychu winowateju ſajeli, ale to ſo jim njeporadži; pschedož žadyn řebi nuts njeſwéri, dokelž ſloſtnikaj kóždemu ſe ſmiercu hrožechtaj. Skonečnje ſmuži ſo vikar Kols, ſastupi ſam do mlyna a ponuci jeneho, wěſteho Leclercqa, ſo podbač. Drugi hifcze ſajath njeje.

* W Peterburgu ſu wojazy psched krótkim jeneho pschekupza, wěſteho Conradta, ſlónzowali. Khežor je něklo tón regiment jeneje gardy, kotremuž Conradtow mordar pschiblucha, na tsi lěta ſe wſchego powyſchenja wusamknul. Někotre Conradtej rubjene wžy běchu mordarjo mjes podofficerow wſchego regimenta roſpchedali, wudawajo, ſo ſu je namakali. Bud řebi powjeda, ſo je zly rynk mordarſtow wot mordarſkeho pažma wobenženy, l kotremuž něklo ſnacži Conradtow mordarjo pschiblucha.

Cyrkwinske powjescé.

W Michalskej zyrkti budże jutſe njedzeli rano w 7 hodzinach herbska ſpowjedž, dopoldnia 8/9 hodzin herbske přebowanje a pschipoldni w 12 hodzinach herbski myſhpory.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkti: Karla August Hermann Wende, fabrikat w Hrubjelczech, s Mariu Hanu Bzarez tam. — Ernst Emil Domaš, mlynk pod hrodom, s Hanu Měřschez tu.

Křeſení:

W Michalskej zyrkti: Hana Hilžbjet, Karle Jaroméra Mlynka, kowarſteho myſhpory na Židowje, dž. — Augusta Hedwig, Jana Augusta Kilianna, fabrikat w Dobruschi, dž. — Maria Theresia, Ernsta Bohuwera Kožora, cželle na Židowje, dž. — Ernst Alwin, Jana Jaroméra Augusta Urbana, fabrikat w Dobruschi, ſ. — Ernst Hermann, Jana Bohuwera Schmeiša, fabrikat na Židowje, ſ. — Gustav Hermann, njemandž. ſ. w Hrubjelczech.

W Katholskej zyrkti: Anastasija, Ludwika Glazela, tapetžarja, dž. — Handrij Beno, Konstantina Čjornata, ſ.

Zemrječ:

Džen 23. dezembra: Jan Flat, wumjenskar w Džejnikezach, 70 let 13 dnjow. — 24. Karla August Věſt, kralz a dzelacjer ſ Pořchowa, w wotřeſnej dzelacjerii na Židowje, 73 let 5 měſazow 24 dnjow. — 27. Henry Fann, Jaroméra Ernsta Schülera, ſtejſerja a fabrikat na Židowje, dž., 1 lěto 2 měſazaj 8 dnjow. — 28. Maria Lejna, Karle Ernsta Eduarda Augusta ſalarja pod hrodom, dž., 1 lěto 10 měſazow 22 dnjow.

Placíšna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1561 měchow.	W Budyschinje 24. dezembra 1891				W Lubiju 31. dezembra 1891				
	wot mt. np.	hac̄ mt. np.	wot mt. np.	hac̄ mt. np.	wot mt. np.	hac̄ mt. np.	wot mt. np.	hac̄ mt. np.	
Pschenza	běla	11	91	12	6	11	76	12	21
	žolta	11	60	11	76	11	29	11	62
Rýža		11	38	11	50	11	25	11	50
Zečmien		8	14	8	43	8	13	8	40
Wodz	50 kilogr.	7	75	7	80	7	30	7	50
Hroš		8	89	11	11	11	11	12	22
Woda		7	50	8	6	7	22	8	6
Začín		16	50	19	50	15	—	16	50
Hejouschla		19	50	20	—	19	25	19	50
Běry		3	—	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	1	80	2	10
Pſchenicna mula	50	14	—	20	50	—	—	—	—
Rýža na mula	50	14	50	19	—	—	—	—	—
Sačno	50	2	40	2	70	2	10	2	50
Slíma	600	18	—	21	—	17	—	19	—
Brožata 48 ſchtuſ, ſchtuſ		3	—	14	—	—	—	—	—
Pſchenicne wotrubky		6	—	6	25	—	—	—	—
Rýane wotrubky		7	—	8	—	—	—	—	—

Na burci w Budyschinje pschenza (běla) wot 11 hr. 80 np. hac̄ 12 hr. 20 np., pſchenza (žolta) wot 11 hr. 60 np. hac̄ 11 hr. 76 np., rýža wot 11 hr. 40 np. hac̄ 11 hr. 72 np., zečmien wot 8 hr. 20 np. hac̄ 8 hr. 43 np., wodz wot 7 hr. 65 np. hac̄ 7 hr. 80 np.

Draždžanske mjaſhové placíšny: Howjada 1. družiny 68—73 ml., 2. družiny 58—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 55—60 ml. po 100 puntach ſ 20 prozentami tarž. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vunce ſe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 31. dezembra: Miholazy deſčez.

Pschedžowanje morweho a žiweho inventara.

Pschedžowanu wutoru 5. januara 1892 dopoldnia wot 10 hodzin ma ſo w Haserez živnosći w Šipicju 3 ſylné čjornobruné dobre dzelawé konje, 3 kruwy, bjes nimi jena na mlobě dejaza a jena ſučzelná, jena jaložza, jena ſuproſchna ranza a jedyn běhal, 3 jara dobre hospodařſke wosy, pjerathy wos, ſylanjowa maschina, ſkoro cžiſce nowa cžiſčaza maschina, jara dobry hospodařſki grat, jalo pluhi, brony atd., konjaz̄ grat, wſchelaka hospodařſla nadoba a na ſkladje ležaze ſito, ſloma a ſyno na pschedžowanje pschedawac̄. Džen předy, pónedželu 4. januara popołdnju w 2 hodzinomaj, ma ſo Haserez ſbytne ſublo, 10 körzow wulke, na pschedžowanje pschedawac̄.

Bobkederio.

Na ſiwoj dwě lóhczi ſcheroči běly plat, lóhcž po 35 np., ſ tutym ſedzbné cžinju.

Emil Wehrle
na jerjowej hazy 7.

Korczmarška žiwnoſć w Nakojdach na pschedaní.

Na sawostajenstwu Jana Smolny w Nakojdach, 9. novembra 1891 semrjeteho, kluſchaza korczmarška žiwnoſći s korczmatſkim prawom fol. 10 ležomnoſtnych knihow sa Nakojdy Bartkeho podjela, čijko 17 wopalneho katastra a čijko 19a, 19b, 170, 171, 172, 173, 174 Nakojdanskich fahonskich knihow, 19 akrow 63 □-prutow abo 10 ha. 73,1 a. wulta, s 376,02 dawskimi jenoscjemi wobce-žena, s 7370 ml. pola krajneho wohensawęſzazego wustawa wobliczena a wot wjeſnich grychtow nježiwaſzy czeſkotow na 29,930 ml. taſterowana, ma ho po žadanju herbow wot potpihanego hamſleho ſudniſta.

wutoru 12. januara 1892 dopoldnia 1/2 11 hodzin

na měſtaje hamym w Smoliz korczme cijko 17 wopalneho katastra w Nakojdach na pschedawacj, l cjemuž ho na kupjenje ſmyklem, kotsiž maja ſwoju placzenialkmanoſć dopolasacj, s tutym pschedawacj.

Džen po pschedawacju ležomnoſće a jeli trjeba tež hiſčeze ſledowazy džen ma ho inventar, l rataſtu a korczmatſtu trēbny, wet Nakojdanskich wjeſnich grychtow w mjenowanej sawostajenej ležomnoſći na pschedawacj.

Wopisanje ležomnoſće, pschedawanske wuměnjenja a ſapis inventara, liž do pschedawacja pschinidže, ſu s wuweſhenkow na tudomnej ſudniſtej taſti a w Smoliz korczme w Nakojdach wibječ.

Kralowske hamſke ſudniſto w Budyschinje,

28. dezembra 1891.

Jaeger, l. r.

Drastne tkaniny s ſuknjam a wobleczenjam.

Jako woſebje rjane porucžam:

Frémowe tkaniny ſe židžannymi ſmuhami, pódla teho
hladki frémowy kaschemér, wolmjaný muželin
a frép w kraſnych nowoſczach.

Richard Gautzsch

na bohatej haſhy.

Awſzija palneho drjewa.

Zondjelu a wtoru, 4. a 5. januara 1892, ma ho na
Rježwacžidliſlim majoratnym hajniſkim reverje
ſežehowaze palne drjewo, a to:

pónđjelu 4. januara dopoldnia wot 9 hodzin

3 rm. břesowych palnych ſchęžepow	w 28. a 38. wo- dželeniu pschi Kocjowſkim hacze.
8 = khójnowych palnych ſchęžepow	
27 = = ſučich kuleczkow	
70 khójnowych wuležowanych dolních hromadow	

50 = ſučich dolních hromadow	w 27. wodželenju w ročigzy
10 dolních hromadow liskezoweho drjewa	

Wtoru 5. januara 1892 dopoldnia wot 10 hodzin

26 rm. khójnowych palnych ſchęžepow	w 27. wodželenju w ročigzy
9 = kuleczkow	
25 = pjenkow	
88 = khójnowe ſučne walcziny	

s wuměnjenjemi na pschedawacj.

Šromadžisna 4. januara pschi Koſlowſko-Nižo-Wjescjanſkim puczu
pschi tak mjenovanym haſtu a 5. januara pschi drjewiſhczu w ročigzy
pola Nakoz.

Grabiske s Rieshſke hajniſke ſarjadniſto.
Nieprach.

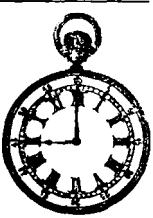
Franz Marschner

čjaſnikat w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej haſhy cjo. 9

Šwobi ſſlad čjaſnikow a čjaſ-
nikowých rječjasow dobrotci-
wemu wobledžbowanju porucža.

Šedna twora: Piſomne rukowanje. Cunje placſinu.

Vorjedjenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Něčju her ſki.

Ginzel a Ritscher

s na wulſej bratrowskej haſhy s
porucžataj ſwoj wulki wubjerſ
thofeja

paleneho a njepaleneho w jenož
derje ſłodžazych družinach,

zokor

drobny, kompowy a w klebukach,

ſyreny

najtunſchi a najdrobjschi
laž tež wſče družiny warjenjow
dobrotciwemu wobledžbowanju.

Proſata na pschedaní.

Proſata běleje Norkiſirſteje a tež
czornopisaneje Berkſirſteje razby,
kotrež ho jara lohlo wulormja, ſu
pschedo po čjaſzej pschimerjenych
niſtich placſinach na pschedaní na
knježimaj dworomaj
w Budyschinku a Pschiwczizach.

Drjewowe awſzije.

Ssue drjewo w reverach, Nakecjanskemu knjeſtwu kluſcha-
zyc, ma ho ſežehowaze dny na ſežehowazych měſtach na pschedawacj.

Zondjelu 11. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 140 khójnowych dolních hromadow

w Nakecjanſkim, Žitlowſkim a Trupinjanſkim reverje.
Šapocžat pschi ptacze humenzy (pučniki). Poſdilſho pschi staré dróſy.

Wtoru 12. januara 1892 rano wot 9 hodzin

něhdje 100 khójnowych dolních hromadow
w Žitlowſkim a Koſlowſkim reverje.

Šapocžat pschi Šchiba'ez mjeſh, potom w koſhyhrjebi.

Srijedu 13. januara 1892 rano wot 9 hodzin

něhdje 200 khójnowych dolních hromadow
w Jenſchecjanſkim reverje. Šapocžat pschi běhýč ladač;

popoſdnu wot 1. hodzinu

48 břesowych dolních hromadow
w Nowowjescjanſkim reverje pschi Gersdorffskim hacze;

popoſdnu wot 3 hodzinu

25 khójnowych dolních hromadow
w Kamjenjanſkim reverje pschi Kamjenjanſkej horje.

Schtwórk 14. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 50 khójnowych dolních hromadow

w Schenčecjanſkim reverje, Šapocžat pschi ſpalenym hacze.

Šatka 15. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 100 khójnowych wuležowanych dolních hromadow

w Wjekolowſkim reverje, w Wjekolowſkim parku pschi Hermancjanſkich
mjeſach.

W Nakozach, 30. dezembra 1891.

Vogt, wjekšchi hajniſ.

Sporuschk

(Mutterhorn)

kupuje kózdu dżelbu po najwyższej placzinsie Otto Engert.

Drzewiane wobucze,
trajne, potucza jara tunjo higo po 2 ml. 30 np.

August Pachert,
szewski mistrz w Smochęzach.

Turkowske głowki

najlepsze druziny porucza

Moritz Mierwa
pschi mjałowym torhoszczu.
Destylzija snatich dobrzych likerow
do starych tunich placzinsach.

Khociebuski
Portorikoski tobak,
Wasungoski tobak
w rolač a wuważenjy,
rjepliki a drugi kranj tobak,

z i g a r y
w wulkim wulku 100 higo po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haſzy 6.

Paleusz

jednory a dwójny
w snatich dobrzych a derjeſłodzących
druzinach poruczataj tunjo

Schischka a Mieczka.

Strowe kruszeniowe drzewo
s najmniejszą 6 zolow tolste na
cienkim konzu, kupuje po najwyższych
placzinsach mehaniska pscha-
downia w Hajnizach.

Bonjaze ſuknje, pjesle,
rubiſchčza na głowu
po s njepruschätzmi barbami s nowa
barbia a ho kaž nowe ſaſo ſhotowſeja
w Kellingez barbjerui
w Budyschinje pschi ſitnych wilak.

Ejesczonym Sserbam w Nachlowje
a woſkolnoſci najpodwolniſho k wje-
dzeniu dawam, so bym ho w Nach-
lowje pod Čornobohom jako krawz
ſakħdil. Dobre a ſpěšne dżelo
pschi tunich placzinsach lubjo proſchu-
mje dobroćzioſe ſe ſtaſantami kraw-
ſeho džela poczeczic.

w Nachlowje, 2. jan. 1892.

Ernst Pawrič.

Towarstwo herb. burow
w Bukezach

smieje pschichodnu wutoru 5. ja-
nuara wjeczor s dyplom 6 hodzin
požebzenje. Wschitke ſobustawy ho
naleznje pscheproſchuja.

Pschedzydlo.

— **Neje** —
niedzielu 3. januara 1892 w Komorowje pola Rakez. Pscheczelne
pscheproſchuje Ernst Lehmann.

Pobocžne towarzystwo herbskich burow w Małym Wjelkowje.

Ssrijen 6. januara 1892, tſjoch kralow, ma ho ſaloženie na-
lutowatne a wupozjeſčne twerdze wobſamknucz. Niedzielu 10. jan.
hujce knies wjehschi wuczer Gräfa wo „womēchlač“ pschednoschecz.
Wobej ſhromadzisne ho popołdnju w 4 hodzinach ſapocžnjetej; na
pozledniſchu ho tež ſobustawy ſuſodnych towarzistw pscheczelne psche-
proſchuja. Pschedzydlo.

Rejwanski wuſtaw

we Weltinskim dworje po 1 ſkodze.

Sapozjatt blijscheho kursa 12. januara 1892. Dokladna wuczba,
loho ſrojumliwa metoda. Wohebito hodziny w kózdym časzu, po
žadanju tež doma. Wo pschipowiedzenie proſzy

E. Eichbaum, rejwanski wuczer.

Hamburgsko-amerikanske lódźtowe akzijowe towarzystwo.

Expreszna
a poſtſta parolódzna jēſba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptone pschijesdzaja.

Jēſba po morju traje něhdze
6—7 dnjow.

No. 840.

Bóda teho porjadna parolódzna jēſba
ſ Hamburga d. Baltimoru, ſ Hamb. d. Wjecz. Indijskiej,
: - Brasileje, ſ Hamburga do Havanny,
: - La Plata, ſ Hamburga do Mexila.

Dalsze wukazanie dawa Carl Meisel w Budyschinje.

Pschi nastupjenju nowego lěta pschejetaj ſwojim czescz-
nym hoscžom a pscheczelam ſtrowe, ſbožowne nowe lěto

Robert Steinert a mandželska
w hoscženu „k poł měhaſej“.

Swojim lubym czesczonym hoscžom w Budyschinje a
woſkolnoſci pschejetaj k nowemu lětu wutrobiſe wjele ſboža

Handrij Schuba a mandželska
na herbskich hrjebjach 24.

Swojim czesczonym wotbjerarjam, pscheczelam a
snathm prawje ſbožowne nowe lěto pschejemoj ſ prostwu,
so bychu namaj dotal ſpožezene doverjenje tež dale pscheczelne
ſakħowali.

S poczeczowanjom

A. & W. Neuhahn
4 na herbskej haſzy 4.

Swojim czesczonym hoscžom a wotbjerarjam
k nowemu lětu wjele ſboža pscheju.

Gustav Röſick w Budeſtezach.

Wſchitkim wyſokoczeczonym kniesam, fotſiž
hu redakziju „Sserbſkich Nowin“ ſ dopižami
w ſańdzenym lěče dobroćzivje podpjerali, praji
ſa to najwutrobiſihi džak a pscheje jim, kaž
tež wſchitkim czesczonym czitarjam a czitarlam
„Sserbſkich Nowin“:

Daj Wam Bóh ſbože na ſube nowe lěto!

w Budyschinje, 1. januara 1892.

Redakzija „Sserbſkich Nowin“.

Neje

niedzielu 3. januara w Nowych
Sopriza w bělém koſpu
(Schwone).

Rakečanske serb. tow.

„Lipa“

zmieje niedzielu 10. wulk. rózka
1892 wječor w 7 hodzinach
w Křižanec hoſćencu swoje
wobradženje, k kotremuž ſo
wſitke ſobustawy lubje pře-
proſuja, kóždy pak chcył tak
přečelny być a mały dar ſobu
přinjeſć, kotryž ſo potom wu-
losuje. ſobustawy maju ſwojich
přiwuznych ſobu přiwjeſć; tež
hoſco ſu witani.

Předsydſtwo.

Ródný knieži poſoncž, ſiž dyrbí
ho tež na rólne dželo wuſtejcz,
hnydom ſlužbu doſtanje na kniežim
dworje w Saręcžu.

Na knieži Deſnjokinjanskim dwor-
ju ſo k nowemu lětu ródný rózny
poſoncž pyta.

Demownikow, wotročkow a
džowli pyta Schmidlowa na ſu-
felnskej haſzy 10 delka.

Džowli, rólnych poſoncžow,
frénkow a wolaſzych pyta Spa-
nowa na mał. bratrowskej haſzy 5.

Ssyn sprawnej starszej, ſiž
che pletatſto nauknućz, može do
wuczby pschichodne jutry ſtuvićz
poła Zjedricha Barika w Ne-
zwacžidle.

Swojim czesczonym herb-
ſkim wotbjerarjam najw-
utrobiſe ſbožopschecje
k nowemu lětu praji

G. B. Kubasch,
kravſti miſtrz w Budyschinje.

Sa hacž dotal ſpožezene do-
rjenje ho džatujo, poruczataj ſo
ſbožopschecje k nowemu lětu

E. L. Meier a mandželska
w Budyschinje na ſwontownej
laſkej dróz 29.

Pawoł Mothes
Marka Mothesowa
rodz. Kordinec
wožerjenaj.

w Biskopicach, 28. dec. 1891.

S rodoszwię ſa ſhnutej wu-
trobi pschejem ſbože k nowemu
lětu ſwojemu ſubem ſuſe-
paſtryſej, knieſej H. Mrosakej,
kaž tež jeho pomozniſej, knieſej
M. Handrikej w Budeſtezach.
Mamy ſa ſwojou winowatoſcž,
jimaj ſ ſuſoſcž ſ tutym naj-
wutrobiſihi džak projicž.

Ref. 41, 10. Žerm. 22, 29.

Nekotři kemſherjo.

„Serbske Nowiny“ wudawa so kózdu sobotu.
— Stwirtlenna předplata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z příjenosjom do domu 1 mk 15 np. — Kózde čislo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Císc Smolerjec knihičicérne w mačičnym domje w Budysinje.

Číslo 2.

Sobotu 9. januara 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khejorstwo. Čejké schoriene Žeho kralovstje Wykrokoče sakskeho prynza Jurja bjes sakkim ludom hukopek džel-bracze wubudžuje. Kaž je ho netko wupokasalo, je řebi wón círjewo ſhibnul, hdyž je wondano, po ſahrodze ſwojeho hroda hodus, panul. S wopredka ho khorocz kmierztrachna bycz ſdasche, w požlednich dnjach pak je ho k polepschenju wobrocziła, hdyž tež ho kholosce ſ cízhami ſ nowa wróceja. Operaziju ſu ſekarjo hacž na dalshe wotſorečili, a eži ſ nich, kotsiž běchu ho teho dla wot wonka powokali, kaž profeſoraj Schmidt a Thiersch ſ Lipska a profeſor Billroth ſ Wina, ſu ho ſažo domoj podali. Awstrijska arzhywójwoda Maria Josefa, mlodša džowka prynza Jurja, kotaž bě k wothladanju ſwojeho nana do Dražbjan pſchijela, je ho ſažo k ſwojemu mandželskemu do Linza wróceila, dokelž je wyżoki khorocz ſtrachnosć khorocze pſchewinul.

— Dotalny tajny radžiczel w sakskim ministerstwie kulta a ſjawnego roswučenja Kurt Damm Pawoł ſe Seydewitz je ho wot Žeho Majestosce krala ſa statneho ministra a wodžera ministerstwa kulta a ſjawnego roswučenja pomjenoval. Minister ſe Seydewitz je ho 1843 w Lauterbachu pola Laufiška jalo ſyn rycerſtublerja ſe Seydewitz narodžil. Wjetchowſki ſchulu w Mischne wot 1856 hacž 1862 wopytawſki wón prawo ſtudioraſche. Po ſkonečenju ſtudiorow ho wón najpriódzy jako referendar wekrjeźneje direkzije w Lipsku poſtaji, w lěže 1872 ho wón jako kniežetſtowony akejor a pomožny dželacze do kultoveho ministerstwa powoka, 1874 jeho ſa kniežetſtweho radžiczela, 1877 ſa pſchednoſchazeho radžiczela a 1879 ſa tajneho kniežetſtweho radžiczela pomjenowahu. Powſitlowanje je ho jeho wólba ſa ministra ſ wježelom a ſpokojenjom w Šakſkej powitala.

— W ſakſkim krajinym ſejmje budže ho w bližšim čožku wo pſheměnjenju nětčiſcheho cželadniſkeho porjada jednac̄. Po kniežetſtowym načiſtu ſ njeho mjes druhim poſtajenje wupanje, po kótrymž ho ſhwary a puli ſudniſzy khostac ſnjemóža, k kótrymž je cželadž ſ njeſchiſtojnym ſadžerzeniom kniežetſtvo ponuziła. Jeli ſo cželadnik bjes prawa ſlužbu wopuſteči, po nowym ſakonju kniežetſtu pravo pſchiteſi, cželadnika pak ſ mozu wróce do ſlužby dowjescz, pak jeho khostac ſacž, tola dyrbí ho tajke žadanje nanajpoſdžiſho tydženja po wotěndzeniu cželadnika wýſchnosći wosjewicz. Pſchi domjazej cžlebzí ho porschitlowanje ſlužba měhz do wotěndzenja wupowjebz; kniežetſtvo, kotrej cželadž do ſlužby bjerje, kotaž je druhđe bjes prawa ſlužbu wopuſtečiła, ma ſo teho dla pſched ſudom ſamolwic̄. Prjedy hacž ho nowy cželadniſki porjad w ſejmje dowuradži a pſchivomje, budže drje ho tam hiſhce wjele wótrhých ſłowow wo tym rěžec̄. Mnosy ſapóſlanzy budže ſ cžejka do wſchěch pſheměnjenjow, wot kniežetſtwa ſo namjetowazych, ſwolizg čhyz.

— Khejor je bamžej nowe lěto ſbožopſchec̄, ſ pſcheczelniwymi wurasami ſestajene, póžkaſ. W ſwojim džalnym wotmolwjenju bamž nadžiju wupraji, ſo budže pſchecž dobre pſcheczelſtvo ſ Němskej ſaklowac̄ móz a pſcheje khejorej dobrý wuspěch w jeho wojowanju ſe ſozialismom, njeſcheczelom nabožiny a khejorstwa.

— W němském wóſku ho najkerje město dotalnych čornych mantlow ſchere ſawjedu. Nadpanulo je, ſo je khejor a wjetſki džel jeho pſchewoda nowe lěto k wudacžu parole w ſcherym mantlu pſchichol. W tym ſnamjo widža, ſo je ho w nastupanju mantlowej barby roſtrhalo, a ſo budže čorny manl borsy k ſakdženosczi pſchicholſhceč.

Za nawěſtki, kiž majia ſo w wudawańi „Serbske Nowiny“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, placi ſo wot maleho ryncka 10 np. a majia ſo štwortk hać do 7 h. wjele wotedać.

Franzowska. Franzowsko budža ſo ſkonečnje tola roſhubjicž dvrbcz, pſchecžimo ſuſodej ſwojeje naſjecorneje afriſkeje kolonije, Dahomeskemu kralej, na wójnū czahnucž. Kaž nowiny „Temps“ piſaju, ſu ho Dahomesky ſažo do franzowskeje kolonije walili a tam rubili a kónzowali. Wſchudże ſtrach a bojoſcž knježi, pſchekupzy ſe ſwojimi žonami a džeczimi k morskemu brjohej cžekaju. Dahomesky ſu tež wulku licžu czornocho (murow) popanuli, ſo bychu jich pſchi ſwojich žadlawych woporach ſarejali.

Rukowska. Žendželske nowiny „Standard“ ſu ſe Sebastopolu powjeſcz dostałe, ſo ſtej ho w běhu požlednjeju dweju njedžel k awstrijskim mjesam dwě ruskę diviſiji požunułej. Skoro 90,000 muži ruského wóſku je ho wot oktobra hacž do dženžniſcheho dnja pſchi awstrijskich mjesach ſhromadžilo, a wſchědnje nowe wodželenja pſchihadžeja.

Bolharska. Pſchedkyda bolharskeje synody, Rukowſkemu mitropolit Grigorov, je pječja pſched królikm synodu k tajnej ſhabdowanzy ſwokal. W tej ſhabdowanzy je wón wosjewił, ſo je jemu Coburgski prynz Ferdinand praji, ſo čhe prawoſławnu (grichisko-katholsku) wěru pſchijecž a tak poſtajenje bolharskeje konſtituzije dopjelnicž, po kótrymž može bolharski wjetři jenož prawoſławny bycz. Mitropolit synodu prožsche, ſo by ho wo tej wězy wuprajila, na čož wón, mitropolit, prynzej, kž čhyſche ſyndžine naſlady ſhonicž, roſprawu pova. Synoda wotmolwi, ſo je wotmyſlenje prynza Ferdinanda khwabu hōdne ſe ſtejſiſe ža kniežazeho wěrywusnacža w kraju, tak tež po wſchěch politiſkých ſaměrach. Tola ministro ſtambulow, Macjewicz a Grekow ſu roſhubnje pſchecžimo prynzowemu wotmyſlenju wustupili, dopofaſujo, ſo by ſ tej ſtac̄e wot Bolharskeje žohnowazu ruku Awstrije, Němskeje a Italskeje wotſorečil, ſo pak ſebi njebý Ruku ſdebril, kotaž ſwoju politiku ſ naboženſkimi ſaměrami njewodži a w kotrejz wozgomaj Coburgski prynz nicžo njebý dobył, hdyž by prawoſławnu wěru pſchijal ſe ſpekulaziſu, ſo ſo jemu ſa to pſchipoſnacž Rukſkeje doſtanje.

Turkowska. Egipcijski měſtokral, khebiv Tewfik, je ſchwörtk w Kairje na kripu ſhoriwſki wumrjel.

— Wo wotbadženju turkowskeho ministra Kiamila poſthe nowiny „Nowoje Wremja“ ſcžehowazu ſpodižwanje ſhubdazu powjeſcz pſchinježu: Wujahnilo je ho, ſo je Europa njedawno bliſke pſched wudvrenjem powſchitkowneje wójny ſtała a ſo ma ho jenož ſultanowemu ſapſchimnenju džakowacž, hdyž je njewedro nimo czahnul. Wěz je ho taki měla: Kiamil ministram, pod ſwojim pſchedkydſtowem ſhromadženym, namjetowasche, ſo bychu ſultana ſamolwili, Coburgskemu prynza Ferdinandu ſa ſakonſkemu bolharskemu wjetřa pſchivonacž a tak bolharskemu prashenju ſtrachnosć wſacž, ſ kotrejz Turkowskej ſtajnje hroſy. Pſchi wutadženju pſchitomny wójnski minister Osman paſcha temu napſchecžimo rěžecze na to poſtajujo, ſo Turkowska na to njeje pſchihotowana, tajku ſtac̄e ſcžinieči, kotaž by k wójnje ſ Rukowskej wjebla. Osmanej paſchi wotmolwjejo Kiamil ministram na to pižmo jendželskemu pöblanze w Konstantinoplu pſchedpožoči, ſ kótrymž ho tón ſaruciž, wſchě turkowske morské brjohi ſakitacž, potom hiſhce pižmo ſchejha il ſalam pova, w kótrymž tutón jalo khowa muhamedanskeje wěry k turkowsko-jendželskemu ſwafkej pſchihloſhwasche. Osman paſcha praji, ſo je to wſchö pſcherada, pova wo tym ſultanej roſprawu, a Kiamil bu hiſhce w tej ſamej nožy wotbadžen. Schto je ho potom ſ Kiamilem ſtało, wo tym w Konstantinoplu nicžo wěste njewedža, najkerje je, kaž je to waſhne pſchi wotbadženju turkowskich ministrow, ſebi ſam ſiženje wſacž dyrbjal.

Persiska. Psches persiske wobydleństwo njepścęzelskie hibanie pschećzivo Europjanam dže. Poślednie powjescze sa to hwečca, so fu w Persiskej wobsamkli, hujatu wójnu pschećzivo Europjanam wuklacz. Europjenjo pak fu w tymle pschipadze Zendzelczenjo, kotsig a zedza s pomezu hwejich pjenies Persisku wuklacz. Persiski kral, schah Nasr Edzin, je kobi na swoim poślednim puczowanju po Europe w Zendzelskej wischelake wikowanske prawa wot jendzelskich pjenieżnych towatstwów sa wulku móz pjenies wuklacz dale. Po jenym tydzie wuckinjeniom so zyke wukewanie s tobakom (tobakowy monopol) w Persiskej Zendzelczenam pschewostaji. Polteczja lata je trjeba bylo, prjedy hacz fu Zendzelczenjo tobakowy monopol w Persiskej sawjescz a wuwuzicz móhli. Tak borys pak hacz Zendzelczenjo tobak pschedawacz sapozachu, so powšitkowna njespokojnoscz po zlym kraju polasewaiche. Persiszy měschinzy prédewachu, so je po keranie (muhamedanskich hujatych knihach) salasane, monopolowy tobak kuricz. Duż kobi wscitizy pobozni w traju salubichu, ani zigarety, ani s nargileha (swódoneje tobakoweje trubki) tobak kuricz, a schah bē s tym puczeny, njebzivajzy wsciech wuczinenjow s Zendzelczenami tobakowy monopol sbéhnucz. Nszejewany lud pak so s tym njeje smérəwacz dale, njepścęzelnoscze dale traia a so pschećzivo wóchem zuszym wobročaja, kotsig dze lud s kraja wuhnacz. Kenjezertwo je s tym do nzelubeho czehna pschischke, doteli ma sa to stacz, so so wuczinenja, s Zendzelskej wobsamknene, wuwedu. Po nowszych powjesczach je so ludowa njespokojnoscz netko tez na knjezertwo pschenjebla. Halekowa ludowa czrioda je psched schahowy hród pschiczhnuka. Schahowy syn, Kamran Mirza, kotsig je s wójskym ministrom, je podarmo spytal, lud s dobrym smérəwacz. Skonczneje je do luda tselicz dale, pschi czimz fu některych njemernikow satelili.

Wotprawjenje.

Powiedaniczo.

(Połacjowanje a skonczzenie.)

Wē so, schetj bē wobskorzeny tak romantiszg powjedał, to nichčo wérč njechaiche. Seunistwo so teho dla dale wobhoniſe a pižasche na gmejnui, s weitkz wón bē. Na to pschitndzschetj dwē wopiszmje wet schetk s jeho demisny. W jenym bē protokol wo pschećzishowanju jeho maczere; druhe pak bē wužwēdczenje wo Konschelovym sadzerczenju, wo czimz schokta talkie pižasche:

"Anton Konschela je syn njerodneje maczere, kotař na gmejnnej khegi pschedze. Sern drje njebudze wjese khmansti. Wo przedawskich potbastanach wshak runje niczno snate njeje, tola wuczec je jeho jako piſneho drje, ale runje tak jako borkazeho a somohtancho hólza ſeósnat. Farat je ſkoržil na jeho njezyrkwinſke smyklenje a tak je wetrosil, sazrewajo wsciu hwtetu a zyrkwinſku wyschnoscz. Duż drje je wérjome, so je taſti njesslukt dokonjal."

Tez pola jeho misitra w M. so napraschowachu. Tón bē so protokolarije wuprojil, so wérno njeje, so by jeho dżowka, kiz je kobi psched tydienjom blidaria Schunka wsala, hdz na Konschelu myſkle mela. Wón drje je so wo nju prózowal, ale wona nje molesche jeho pschenjezacz jeho hrubeho, swadliwego charaktera dla.

Tute wužwēdczenja so wobskorzenemu pschedpołozichu. Hdzy wuprjenja swojeje maczere klysczeho, seznu so jemu, pocza padacz a bē bjes mala do wemcerow padnul. Da so do plakanja a se ſlabym hložem praji wón: "Nó tak, mojedla! Napiszcze: Ja bym ión mordat. Czincze se minu, schetj chzecze, ale njepraschejcze so mje netk niczno dale."

Swoſta pschi tutym wusnaczu, ale sapowje kózde dalsze wužwēdczenje. Jeno hdz běchu na žitnym polu pschi hyczenju kiz a na liju njedwielomu czet krewje namakali a hdz dyrbjeschke wobskorzeny pschidacz, so je to hamzny kii, kotsig bē wotczisznuk, to wobzerasche wsciony, kiz by so jemu něchtio njeprawe džalo. Czchaszeho s hlowu a bórbatasche psched kobi: "Kul je so jeno to sebracz móhlo!"

Prozez pekracjewasche jara speschne. Skonczneje dónđe hacj psched pschizagni ſud.

Podarok bē so scherko a daločko rosnieſč a powšitkownu ledzbnoscz sbudzil. Ludzso so s czrijodami cziszczaču. Polkumurjeny a borkajo wobzerasche wobskorzeny do ludzi.

Pschi jednanach njewuſkłdzi so niczno, schetj hiszczesne snate bylo njeky. Wobskorzeny sapowje kózde wotmolwjenje. Pschedzbyda pschizagniho kudu so jeho woprascha: "Spósnajecze so ham sa winewateho a njechacze hacj na wužudk pschizagnych czakacz?" Wón pak wotmolwi: "Njejshym winowatym, ale schetj mi to pomha? Czincze, schetj chzecze, schetj wj czinicze, klobu na wasche ſwēdomnje."

Hdzy czysche so pschedzbyda dale wupraschowacj, wuprají so wobskorzeny borkajo: "Njech wotmolwju, schokuli czu, wém, so bym ſhubjenn. Njepraschejcze so mje dale nicz, žana móz mje k janemu wotmolwjenju wjazj njeđonujiue."

Protokole pschedběžnych pschećzishowanjow buchu pschedczitane, wuprjenja ſwédkow běchu wscie pschećzivo wobskorzenemu, a hdzy buchu hacle wužwēdczenja wo sadzerczenju wosjewjene, to njebe w zyke lubi ani jeneho, kiz by wo winje wobskorzenego hacz nanajkruczischo pschećzivědcziny njebyl, haj pschitomni běchu pschećzivo hrošnemu mordarzej w tym wokomiku tak roshorjenti, so bē položa s nich k temu hotowa byla, so bydu jeho ſami wotprawili.

Wobskoržni mjeſcie jara ſnadnu prózu. Džiwajo na pschitomne wužwēdczenja, džiwajo na wuprjenja ſwédkow a na sadzerczenje wobskorzenego wopisowasche jeho statny rēčnik jako najhorscheho njekniczomnika, kotreuz je s prawym roſhudom hijo jehogmejnisti pschedstajenj tajſti njesslukt pschizpēl; wokasowasche tez, kaf nižy smyžleny tón čłowjet je, tak so je čłas žiwjenja wsciony zyrkwinſki a statny porjad hidzik a ſamo jako ſběžſat pschećzivo němſtemu knjezefſtu so s brónju nožyl, tak so jeho ani ſhurnacze-měszacze ſajecze njeje polepsjicj móhlo. A netko je so tak daloko ſabkudzik, so je mordatſto, haj rubiežne mordatſto wobesheł a to na mlobženu, kotsig je fa nim běžal, so by jeho na prawy pucz dowiedeł a so by jemu toleč darił, po tajkim dobrotu wopofała.

Statny rēčnik ſkonečni ſwoju rēč ſe ſłowami: "Moji knježa, sprawnoscz a powšitkowna morolka budże waž nawjedowacj, kaf macze roſhudicj. Wy hinał njemóžecze, wy dýrbicze wobskorzenego ſa winowateho wupraticj."

Sakitorat mjeſcie czekli njefnadvy nadawc, bē na nim pytnucz, so bjes pschedběžczenja rēčesche. Tola prózowasche so, so by pschećzivo wobrasi, kotsig bē statny rēčnik wo wobskorzenym nacizmnu, ſchotj so hodz, dobry wobras ſtajit. A hdzy ſakitorat wo tym rēčesche, so ſnadz wobskorzeny tola mordat njeje, runjez wscitke wobstejenja, haj jeho ſamhne wusnacze sa to rēča, so ſnadz je wón jeno ſe ſadwelowanjom to pschispōnal, dokelz je, kaf ſo ſnadnje hodz, žiwjenja ſhyt; hdzy ſakitorat pschitlad pomjenowa, ſotrehoz bē widzecj, so je so něhdy něchtio jako ſublerowy mordat wusnacj a wotprawjeny był, runjez je so poſdzischo wukopalo, so bē njewinowat, ale so je winu teho dla na so wsał, dokelz mějſcie, so je jeho nan mordat był, tu rosmjehci so na wokomik twierdoscz wobskorzenego. Gapschimnu kobi ſe ſobemaj rukomaj wobſicj a pocza ſdyhrowacj.

Běli ſakitoranje tez wopravdze ſchto pomhalo, bē tola ſaſo wscio podarmo bylo, dokelz mjeſcie pschedzbyda pschi ſwospjetowanju wscieho poſzledne a najwožniſche ſkwo.

Pschizagni džechu do wutradžowatne, so praschejo, hacj je wobskorzeny morjenja winowatym abo niz. K wužudlej "winowatym" bē ſ najmjeſcha wóžem ſ dwanacze hložow nusnych.

Wo tym, so je wobskorzeny mordat, drje ſedma hiszczesne ſchto dwēlowasche. Ale pschipek bē tón, so běchu ſchtyro mjes nimi runje ſakadni njepścęzeliſio khostanja ſe ſmijercz u ſo ſo czile dwēlowazych myſklow džerzachu, kiz bē ſakitorat naspomni. Tak so ſta, so běchu, hdzy běchu wscitky hacj do jeneho wothložowali, ſchtyri hložy ſa "njewinowatym" a ſydom ſa "winowatym". Poſledni pschizagni, kiz hiszczesne ſe ſakitoranje pschedpołozichu, bē pschedpadne haptylek Stelzer ſe ſidelsbrona.

Wón bē bjes wscieho njemera ſe poſzledzenju pschischoł, dokelz kobi zyke wěſeje myſklesche, so budże pschi tutym pschedphtowanju wotpoſkazan. Ale ſdasche so, ſo w tymle padże ani ſakitorat, ani wobskoržni wjese na ſwoje prawo wotpoſkazanu njedziwasche. Uni jedyn njebu wotpoſkazan. Bē potom ſe ſydom ſa ſakitorat, ſchtyri hložy ſa "njewinowatym" a ſydom ſa "winowatym". Poſledni pschizagni, kiz hiszczesne ſe ſakitoranje pschedpołozichu, bē pschedpadne haptylek Stelzer ſe ſidelsbrona.

Wobskorzeny bu mjes tym runje ſaſo tak poſkumurjeny a ſakitorat kaf priedy, njehibnu ſo ani, hdzy bu ſa winowateho wuprjeny, ani, hdzy bu ſe ſmijercz wotkudzien. Haptylek ſe ſakitoranje myſklow mera ani duzy po puczu ani doma w "kronje" w ſidelsbrone roſtreczowasche a roshorjowasche ſo ſe ſtarym wopſchim hajnikom na pschemoh, hdzykuli běchu rēčje wnuſnosci ſmijerczneho khostanja, a hdzy hacle ſhoni, ſo Anton Konschela džen a ſakalliwski bywa a wsciony buchewny troſt wotpoſkazuje,

nejesche cijim wjazym pschiczymy, so by ho smeroval. Ale zyle spokojom tola njebu.

Wotkudzenje pak bě sawescze zly rosnjemdrjeny a roshorjeny. Teno s rěka bě trochu mjebschi.

Wotkudzenje k kmjercji bu wobkruczene. Djeni wotprawjenja bě pschichol. Wotkudzenje njezterpsche žaneho duchowneho pschi ſebi. Tupje požluchasche na pozlednie ſudnikowe wuprinenje, tupje pschihladovasche, hdyž won tij roslama, tupje da ho na desku pschipinac. Šekera padje, dwaj dnje poſdžischo ležesche jeho cíelo hýzo na rešanskim blidže w anatomiskim wustawje bližscheje university a ſtudenteca je roſtřewachu, so bychu ſnuteckow twar człowieczeho cíela ſtudowali. — Lubžo pak ſwarzachu na tych, kiz hýzhu hýchcje ſa wotſtronjenje ſjmjertneho khostanja reczec. To ho tola ſamolwic hýdalo njeby, hdyž bychu tajehole morbarja živeho wostajic hýli.

Bě drje ho nimale ſteo minulo, so ho w Sidelbronje blidat ſazhdli, kotrež bě Konſchelu derje ſnak. Won bě, hýchcje w Schwajzarskej jako cíelanz pscheywajo, hýzo wo zálež wézy hýfchak, a jemu ho hýzo tehdom zly podawak njebe wércz hýzko. A tež někto ho hýchcje nad tym jeno džiwasche, dokelž bě Konſchelu pschezo jako dobreho towaſcha ſnak, kotrež drje je trochu k poſhmurjenosczi načileny byl, kotrež pak bě pschi tym najhwerniſchi towaſch na zlym hýwce. Schtož blidarjove wuſhwedczenje w M. naſtupa, dyrbji ho prajic, so je to jedak, kotrež bě ſebi někto kruhov ſchatow mjeſčo ſdžeržal, kiz bě jemu Konſchela k ſhowanju doměris. Runje teho dla bě ſtej ho pschi roſenđenju wadžilo. Wobhemu Konſcheli je ho tola jara ſle ſeic hýrbačko, hewak ho tola tak daloko ſakudžit njeby.

Haptykarja Stelzera to mjeſasche, so móžesche hýchcje ſchtó ſmilne ſkwo w tutym žadlawym mordarju prajic, dokelž ho prozowasche, so by ſebi jeho djen a hóřſcheho wumolowat, hdyžkuli ho na to dopomni, cíjei hýz je pschi wotkudzenju roſtřiſoval.

Někto cíjaka poſdžischo dónđe na fararja Měrczinka w Sidelbronje liſt wot fararja w S., w domiſne wotprawjenego Konſchela, ſ wuklewojwodſtwa Poſnańskeho. Jego macz bě ſemrjeſa.

Někto poczachu lubžo s nowa wo jeje ſhynu reczec a wobzarowachu jeho poſchitownje, dokelž ménjachu, so je won jedyn i tych njeſbožownych byl, kotrež je móz ſrudnych wobſtejeniow hácž tak hýbolo ſcijscheza, so ſu potom k žamym najhóřſhim njeſtutkam hýmanu.

Haptykar Stelzer njemóžesche ho podobnych myžlow wobrue, tola troſhadowasche ſo ſ tym, so ſu lubžo, kiz ſu tajich ſlósczow mózni, człowieſkemu towarſtwu ſchódnischi a ſtrachnischi dyžli džiwe ſwérata a dyrbja teho dla ſničeni byc, so bychu ſebi druzh psched nimi wéſczi byli, a to tak hóry, hdyž je ho hýmanoſez k tajim njeſtutkam w ſlutku poſafala. To njemóže wadžec, hácž ſu ſe hámkej winu abo psches ſrudne wobſtejenja ho tak hýbolo ſabyli. Ale ſchtóžkuli tež reczec, dopomnječe na tamne wobhložowanje bu jemu djen a wobežejniſche. Husto tež na to ſwarzesche, tak mało móžesch ho na wuſhwedczenja ſpuſhczec.

Minuchu ho hýchcje tsi ſeta. Wyſchſcheho hajnika běchu mjes tym poſhovali. Jego džowka bě ho wubala a ſebi pschetupza w měſeze wyſchſcheho hamtskeho ſudniſta wſaka. Jego ſhyn dosta na hývili nanowe měſtne. Někdy hýzche mlody hajnik do města dojehac, mjeſesche tam někto ſaſtojnile wuſjinic, a hýzche tež ſwoju kotru wophtac. Žehasche na njeměrnym konju, kotrež bě ſebi halle njeđawno kupil, a pschijech ſbožowenje ſ leža hácž k klóſchtrej kapuzinow Marienbronej. Hdyž hýzche nimo klóſchtrſkých wrotow, cíjachasche runje hantwjerſki ſa ſwónečl. Kón ſo ſploſha, ſběže ho, a, dokelž jeſdyn na to pschihotowaný njebe, ſegeže ſa wuſdu, kón ſo pschewali, padje na jeſdneho, ſlečja ſaſo na nohi a cíjerjeſche ſi wíchowom dale. Jeſdyn wosta ležo. — Pschinjeſche jeho we womorach do klóſchtra. Jeſdyn ſ mnichow, pater Anſelmus, kotrež bě ſ doboru klóſchtrſki ſelat, pschepytia jeho a namala hýchcje ſiwiſenje w nim, ſpóſna pak hýdom, so je njeſbožowny na kóžde waschnje ſhubeny.

Sa hývili pschitndze ſaſo k ſebi. Won ſo ſtröji, hdyž jemu radžachu, so by ho doma woprawjec dal, won ſam wſchak cíjueſche, ſo ſ nim na kóžne dje. Won hýzche ſo ſpojedac, žadache tež, ſo bychu po jeho kotru a wyſchſcheho hamtskeho ſudnika do města a po haptykarja do Sidelbrona požlali. Boh jemu wěſcze hnadrne ſiwiſenje ſdžerži, ſo móh ſ tutymi hýchcje porēczeč.

Pater Anſelmus wosta někto ſam pschi nim. Hdyž bě ſo mlody hajnik ſwojich hřechow wispowjedal, ſawola Anſelmus druhich mnichow, ſo bychu pschi hórym wostali, won ſam ſamku ſo do ſwojeſe zele a modlesche ſo.

Sa někto hodžin běchu tu cíi, kotrež bě hajnik k ſwojemu ſjmjertnemu ſoju powołał. Žałoszco pschihwata kotra k jeho ſoju a hýzche jeho wokoshecz, tu ſchepnu won jei mjeſčo do wucha:

"Tu jo měſch, ſo ſhym ja Adolſej njepſcheczelzy ſmyſleny byl a ſo ſhym jeho ſarasyl."

Wona njemóžesche ani ſkwo prajic, rěcz ho jei ſarjeknu, jeno ſkwo ſchepnu: "Wodaj!"

"Wodam cíi", ſchepasche ſaſo won, "ale někto wotſtuš, dyrbju tež ſ tamnymi hýchcje reczec." A někto pocja tak wótfje, kaž hýchcje móžesche:

"Wobohi hantwjerſki Konſchela bě njewinowathy. Ja ſhym tamny merda." Mějach hram na Adolfa. Šetſach jeho tamny djen w ſežu, ſežesche pschi puczu. Won bě mie ranik, ja ſarečjach teho dla na njeho, won ho wuſhyma. Pschi nim ležesche tij — —"

Pschi tym ſpadje mrějazy a bě — morwy. Žałostny bě ſačíſche, kiz tuto wuſnacze na pschitomnych ſejini, wě ſo, naſhóle poraženy bě Stelzer.

* * *

Wě ſo, Stelzer bě njewinowathy a je jeno ſwoju cíežku wino-watoſez po naſlepšim wjedzenju ſwědomicze wukonjal. Poroki, kotrež ſebi won cíjueſche, běchu drje jeno ſ teho naſtale, ſchtož halle po Konſchelowym wotprawjenju ſhoni. Ale ſo to předy ſhoni njebe, njebe jeho wina. Wě ſo, wobhlowaju cíi prawje, ſotſiž ani zyle ſahorjeni pscheczeljo, ani roſhorjeni njepſcheczeljo wotprawjenja njeſbu. Smyſli drje ſu pschi kóždym człowieſklim ſudzenju móžne, ale pschi tak wažnych padach tola jara žadne. Nimo teho bě Konſchela ſam wina, dokelž njebe poriadne ſiwiſenje wjedk, tak ſo móžesche ſo ſa podhlađneho měč, dokelž bě jedyn ras k temu ſtač, runjež poſdžischo ſaſo prejſeſche. So pak je kóždy troſt ſwojeje wery wotpoſaſal, a tak naſſkerje ſrudne wumrjeſ, bě jeno jeho wina.

Ze Serbow.

G Budyschina. Saňdzenu poňđelu je nowy Budyski hamtski hejtman ſ Bezjchwiz ſwoje ſaſtojnſto tu naſtupil.

— Wot 15. januara hácž do 1. februara t. l. maja ſo wſchitzp mlody hýz, ſotſiž w ſežce 1892 dwazye ſteo dozpj, a tajzy, wo kotrež wojerſkej hýmanoſci ſo hýchcje wojerſka wýſhnoſez roſhuzdžila njeje, vola gmejnſleje wýſhnoſez města abo wſhy, w kotrež pscheywaju, k ſapižanju do rekrutérwanskeje rodowejše rôle pschipowjedžic. Cole pschipowjedzenje ma ſo tež wot rekrutoru ſtač, ſotſiž hácž do 1. februara t. l. porucžnoſez k wojerſkej ſkužbje doſtali njeſbu. Schtož ſakomž, ſo ſamolwic, ſo ſ pjenježnym khostanjom hácž do 30 m. khosta. Wyſhnoſez maja rodowu ſolu hácž do 15. februara wojerſkej wýſhnoſci pschepodací.

— Zeli ſo po wěſhczenu ſnateho Kubolſa Falba poňđe, ſmějemy w ſežce 1892 wjele deſhczow. Wokrota budje pječza tak wulla, ſo ſo nižiny do bahnischow pschetworja. 28. měrza a 26. haprleje ma Falb ſa najhýlnischi kritiſkaj dnjeſ tuteho ſtětſteteſta. — Chzem ſo nadžec, ſo tak ſle njebudže, abo ſo ſo tola naſch kraj ſ ſchewulej mokrotu ſchelutuje. Po dotalnych naſhonjenjach wěmy, ſo ſo Falb wěſhczenu niž na zlyku ſemju, ale jenož na wěſte ſtrony, kotrež pak ſo do předka mjenowac njeſož, poczahuja.

— Saňdzeny ſchtórtk wječor je khejet Pietasch, na ſerbiſkim kerchowje bydlazy, pschi lawſkej wězi na to waschnje do njeſboža pschichol, ſo ſo wobhunuwoſci ſebi nohu ſlamal.

G Małeho Wjelkowa (Štönczenje.) W poſlednim cíjile ſhym dopoklasali, ſo ſtaſ ſaložny (Stiftungs-) a ſaſtupny (Reserve-) fond jara nuſnaj a wužitnaj a ſo towarſtwu twerdý podkož dataj, tak ſo ſ nimaj pjenjeſy na ſtětſteteſti w wóžadže ſawostanu a ſo tež dividenda ſe žanym ſtrachom ſiednoczena njeje. — Djenža chzem ňěkto naſpryde wo revisiſi ſe reczec, kotrež naſche towarſtvo tež nuſnje trjeba. Schto je revisiſa? Reviſiſa je pschihladowanje, pschepytowanje abo pruhowanje wſheho teho, ſchtož ſo w towarſtwe cíjini abo ſtaſa. To wſcho, wožebje ſliczbowanje, je revisiſe jara potrebne. Kóždy móže ſo w napižowanju, ſliczbowanju atd. pschi naňaſlepſche woli mylic, teho dla dyrbja druzh pschic, kiz ſwěru ſa tym hýdaj, hácž je wſcho w dobrym rježde abo niž. Taſka revisiſa je ſtajne dobry troſt, wožebje ſa ſliczbowarja, wupschewje jeho ſe ſamolwienja a muwinuje jeho na wſchelake waschnje. Byle naſche dželo a ſtukowanje je ſtajne a poſpochi revisiſam, kontrololem abo pschepytowanjam wuſtajene, a runje won to cíjini naſche ſhromadne rukowanje nimale zyle hýſſtraſhne. Byle naſche pschedyſtvo ſe wſchěmi ſwojimi wobsamljeniem a pschedewſac̄em ſteji pod kontrolu tak mjenowaneho dohlađowatſta (Auffichtsrat). Po-

rjadnie kogde schtowrzelto, a tak husto je hewak nusne, so wschitke kobustawu dohadowatwa shromadza a pruhuja dnjowe sapiski, hacz su s pschedzydztwowych wobsamknjeniem psches jene, pschirunaju woboje data (dnv), pruhuja rukowarjow po jich samozgenju a sadzergenju, teho runja pozgzwariow, prascheja so, hacz so pschedzydztwo na zane waschnje pschesko njeje a hacz su jeho podleschenja wróczoplatzestskich termijow bjes stracha abo niz atd. — Namakaja-si wscho w dobrym rjedze, dha sapiszaja do dzenskich knihow: „Ssmy pschedzladali a wscho sa prawe spomnali”; njejsu-li pak wscho w dobrym rjedze namakali, nastajeta protosol, w ketrym namakane smyli nasomnja a pschedzydztwu porucza, skto ma czinic a tak ma so pschichodnje sabderzec. Wysche pschedzydztwa a dohadowatwa steji generalna shromadzisna, to je shabdzowanla wszych towarstwowych kobustawow, kotaż so porjazne dwójzy wob lęto wobhywa a hebi wot pschedzydztwa samolwjenje zrleho jeho skutkowanja žada. Czim lepsche, czim wobbladniwsche, czim nadrobnische, czim wobchernische a czim wesczische pak towarstwowe wustawki su, czim cjezsche a njepschewidzomnische je tež pschedzydztwo, dohadowatstwowe a sliczbowarjowe dzelo. Towarstwo, kotaż hebi tuto wondjenje lohke myſli, lohke czini abo na lohke ramjo bjerje, s westotu swroczi. Wiele wjazy roszkudzenja a pschewida pak, hacz so wot towarstwowych fastupnikow abo fastojnikow žada, dyrbti revisor mēc, ketryj dyrbti sa krótki čas wschitke jeho knih i papery, wschitke jeho džela a naleznoscze pschedzidzec móz. Na wjach pak bużje sa dzim hdv a sa dzim hdz možno doscž dohadowanego muža k temu namakac. To je njebo Raiffeisen derje wopomnik a je teho dla „Generalny ręczniski swijsk sa wježne siednoczeństwa w Němskej” salozik, kotaż ma wsche po nim salozene towarstwa reviderowac. Jego pschedzydztwo je generalne ręcznistwo i pschedzydztwo w Neumiedze nad Rheinom. Slobustawu woneho ręcznistwa su: njebo Raiffeisenowy syn a nehdze 20 drusy mužojo. Nehdze wozmjo kniežo su stajne na wyczowanju, wopytuja jene towarstwo po druhim, revideruju jara hwedomicze a czinja towarstwowych wodzjerow a wobezje sliczbowarjow na lubosczim a fastupne waschnje na wscho ledzblivych, sktož dospoleńje dobre njeje, wuporjebzeja knihu hacz na nowy pjeniesz a wudżeleja jim wysche teho wschelake dobre powuczenje a wujaznenje. Taki revisor je tež w naszej bliskości kletnanske towarstwo wopytał, a knies duchowny Lenik njemóže dobrý wuspēch jeho wopyta doscž wukhwalec. Psihi tajkim revisorje solidarne abo shromadne rukowanie nilomu schlodzic njemóže. Ale w pjeniejszych węzach mamy wschitko wopomnicz, sktož može so jich někak dótkać. Duž so prascha, tak dha so naschim pekładnizam w wojnskim čazu pónđze? Niedyrbjale tehdby towarstwa rospadnuc? Kódyž znadz pschedzidzje po swoje pjeniesz, jedyn po druhim nam je wupowjedzi, wschitke kobustawu znadz hižo, hdz so k wojnje hotuje, wustupja a towarstwo ma swój kónz. Shonjenje wuczi, so so teho bojez njetriebamy. Raiffeiseniske towarstwa su hižo dwé wojnje pschedziale, mjeniuz 1866 a wobezje 1870/71. Niczto tehdby swoje pjeniesz wupowjedzał njeje, wiele skerje je so jich wjazy hacz hewak pschinischowalo. A to s połnym prawom. Pschedzož hdz hebi někto w wojnskim čazu swoje hotowe pjeniesz, kleborne, skote abo papierjane, w domach thowa, dha hebi njeje westy, so jemu je njepshczel njerubi, abo so je w wohnju njeshubi. Pola naschich towarstwow pak su pjeniesz w žiwoscjach, polach, lukach, lęzach atd. saweszcene. Te drje mózeja njepshczeljo mjenje abo bōle sapuscic, ale hobi wscz hebi je njemójeja. Te so po jenym abo dwemaj lętomaj sažo porjedza a dostanu sažo swoju placzisnu, haj druhdy hischeje wyschitku. Wiele hotowych pjeniesz pak w wojnskim čazu żadyn sliczbowat leżo njezmēje. Niewobesjerje jemu je banka, dha s westotu krajna pjeniezniza. Woprawde njeje žana Raiffeisenka wupożeczenja w pschedztrahmaj wojnomaj se swojimi pjeniesami do stracha pschedzila. — Někto hmy skoro na kónz s naschimi rosprawami wo wježnych wupożeczenjach po Raiffeisenksim systemie. Wone su w Malo-Wjelkowskim towarstwie herbstich burow nastale, a hacz runje sa wsche towarstwa herbstich burow, dha tola wobezje sa Malo-Wjelkowske pišane, w ktrym je so na dzeni swj. 3 kralow wupożeczenja a nalutowatnia salozika.

— Ssredu 6. januara je so tudy „Malowjelskowska nalutowatnia a wupożeczenja“ po Raiffeisenksim systemie dosaložila. Do pschedzydztwa su szczowazys knieža wuswoleni: Kubler Jan Mlynk s Czemerz jalo pschedzyda, kubler Schorla Sklep mlodschi w Kschinie Vorszczci jako pschedzydztwowy fastupnik, kubler Jan August Guda w Dalszach, kubler Paweł Kichian w Smolizach, žiwoscjer Jan Hajnk w Libochowje a Jan Bartko, kantor em. w Budyschinje, jako liczbowat. Do dohadowatwa pak wuswolishu so: knies farat Skala

w Budyschinje jako pschedzyda, k. žiwoscjer Miklawsch Hascia w Sajdowje jako pschedzydztwowy fastupnik, k. kubler Jan Mietrow w Czemerzach, k. Miklawsch Mlynk w Sztonie Vorszczci, k. holczenzar Schorla Kobanja w Małym Wjelkowje, k. žiwoscjer August Manjok w Libochowje a k. Jan Kola w Kschinie Vorszczci.

S Hodžija. W siedzonym lęce je so w naszej wožadze 156 džeczi narodzilo a 95 paczierskich džeczi swój kschczenski klub wobnowito. Pschipowjedanzow bě 55 a werowanjem 41. Semrjelo je 89 stawow nascheje wožady a schyriju buchu s druhich wožadow tu pohriebani. Spowjednych ludzi bě tu 6482 a to 5006 Sserbow a 1476 Němzow. Woprawienjom bě tu 87 herbstich a 12 němstich.

Se Sosłusz. K powjesci wo paduchstwie, kotaž je w tudomnej korezmje czeladnik Jakub Domaschka wobeschol, ma so pschispomnicz a porjedzic, so je Domaschka niz pola blidaria Šekle, ale pola blidaria Škale w Khrósczizach hacz dotal kuzil. Sso hamorumi, so paduchstwa dla nikheho druhego hacz Domaschku sajeli njejzu.

S Budyschinka. W lęce 1891 bě w naszej wožadze, kotaž ma po połednim ludliczenju 502 duszow, spowjednych 778, 41 wjazy hacz 1890. To bě 347 mužstich a 431 žónstich, 691 Sserbow a 87 Němzow. Liczba němstich spowjednych zyle ta žama wosta, taž lęto prjedy. Paczierskich džeczi bě 12. Džeczi so narodzili 27, dwé džeczi mjenje hacz 1890; bjes nimi bě 14 synków a 13 dżewciców, jedyn por dwójnikow a 4 njemandzelskich. Pschipowjedalo je so 8 porow, w naschim lubym Božim demje swerovalo 6 porow, to je 1 por wjazy hacz lęto prjedy. Semrjetych je bylo 22, 4 wjazy hacz 1890. Šekletoto je so nahromadzilo 135 hr., to je 59 hr. wjazy hacz w lęce 1890. Pišed 100 lętajni (1791) je so narodzilo 12 džeczi, werowanjom héču 3 a semrjach bě 10.

S Wulkeje Dubrawy. Psched někotrymi lętami je k. Gusta Hataž hedowne wobradzenje džeczom s Wulkeje Dubrawy a wokolnosze w tudomnym hosczenzu wuhotowal. Wot teho časa je so tajsi hobowny kóde lęto tu wethywaf. Kódyž kórež je wobradzenje wjestsche a rjatsche bylo. Lętza je liczba džeczi, kotrež je so wobradzilo, na 350 srostka. Kóde s nich dar dosta, kotrež bě hebi s lohem wuczahnulo. Do wobradzenja, kotaž so sažo w kwydzenszy wupyschenych rumach tudomnego hosczenza mējescze, so wot k. Gusty Hataža a k. Jana Henki w Měrkowje kwydzenje ręce djerzachu, a pschitomni strożeni a džeczi hobowne spewy sanoschowachu. Po naminanju k. Hataža so tež sa misjonistwo bjes pohanami woprawsche a so pschi tym 10 hriwnow 90 np. nowda. Kaj hacz dotal pschexo, je tež tón kórež k. Gusta Hataž s wulkej prózū zyle wobradzenje wodzit a naprawiš. Nig jenož džeczi, kotrež je wón s tym wulke wjesele pschibotowal, tež jich starschi a wschitz, kotsz su so pschi kwydzenju wobdzili, su jemu sa wscho jeho njepshczne dzelo a prózū s zyle wutrobu dzakowni.

S Bulez. Nasch wucżet, knies Lommatsch, je pruhowanje wólkohmanosze wobstawi, so do Khemnitz pola Bjarnacjiz pschedzydliš a tam 2. januara swoje fastojinstwo nastupil. Dokelž nasch nowy knies wucżet Schenck do 1. februara swoje wucżetske město w Wołfranczizach wopushcicjcz njemóże, je so wot Lubijskeho schulsteho inspektora jedyn seminarist, knies Franz, jako vikar k nam pohlatal. Sberbskeje ręce wschak tutón, sktož wobżarujemy, mózny njeje.

S Rakez. W lęce 1891 je w naszej wožadze 4896 spowjednych, 197 wjazy hacz lęto prjedy, bylo, a to 4117 se herbstkeje a 614 s němkeje wožady. Bjes nimi bě 65 paczierskich džeczi se herbstkeje a 12 s němkeje wožady; 88 wožobow hkoroscze abo hlaboscze dla Bože wokasjanje doma wujiswache. Narodzilo je so 111 džeczi, 20 wjazy hacz lęto prjedy, mjes nimi jene morwonarodzene, 4 porow dwójnikow a 24 njemandzelskich. Wumrjelo je 74 wežobow, jena wjazy hacz lęto prjedy, werovalo je so w naschim Božim demje 22 porow.

S połnözneje Kuzižy. Sažo je so sakſemu krajnemu hejmje petizija pschedzoda, w kotrež so wo twarjenje želesnizy s Budyschin do Bieleje Wody prožy. Zelesniza ma so wot sakſeho kniežerstwa s Budyschin psches Nadžanezy, Delnju Hórkę, Khróst, Nowu Wjaz nad Sprewju hacz do Delnjo-Wujesdzanskiego pschedzworniszeča twaric; wot tam psches Hamory, Wochošy hacz do Bieleje Wody mela so wona wot pruskeho kniežerstwa natwaric. Snate je, so je sakſi hejm tule petiziju kniežerstwu k wiedzenju dał, to rěka, so može wone s njej czinic, sktož ma sa najlepše, a tón kórež drje wona tež lepscheho wuspēcha njezmēje. To so wot mnobich wobżaruje, kotsz žadaja, so by Budyschin do połnöznych stron borsy želesnizu czer dostał. Dokelž pak tež někto žanych wuhladow njeje, so so w bližšim čazu želesniza s Rakez psches Kulow a Wojerecz

do Hrôdka wot pruskeho kniežestwa dale twari, maja sa jara muſne, so by ſakſki hejm tón króz ſe wſchej mozu na to dželat, so ho ſ najmijenšcha bôrſhy želeſniſa hac̄ do Delnjo-Wuſteganskeho psched-dworniſcheza natwari. Město Budyschin a ſ tym zyla ſakſka Lužiza dyribi ho ſ želeſniſam do Barlina pschisamknuč, pač w Bělej Wodze, raf w Hrôdku. Duž by jara trébne bylo, so by ho hejm ſa tule naſeznoſc̄ hôle ſajimowat. Oléje 30 lét je ho na tutón ſamer dželatko, ale pshezo podarmo. Duž je nětko najwyschſhi cžaſ, ſo naſe proſtoř ras hñadne wuſtegħenje namakaju; předby hac̄ ho to njeſtanje, předby tež njebudže mera w tej wězy, dokelz tola woprawdze wuſtitko na to poſkaſuje, ſo je njeprichodne, hdyž je zyla ſakſka Lužiza wot poſtegħ wtreſnjenia. S cžim je ho Šorjelz tak wulzy jara powjetſchil? Denož ſ tym, ſo ma želeſniſy do wſchēch ſtron! To dyribi ho tež w Budyschinje ſtač a potom bubze tež tudy nowe živjenje a nowe hibanje w powjetſchenej mérje.

S Kamjencza. Nowy Kamjencski hamtski hejtman, knies ſ Erdmannsdorff, je ho 5. januara wot wokrjezneho hamtskeho hejtmana knieſa ſ Salza a Lichtenau do ſwojego ſaſtojnſta ſhwedzenſzy ſapokaſal.

S Dražđan. Sſerbiske towařſtvo „Czornoboh“ 3. wulkeho róžka ſwoju hłownu ſromadžiſnu w tudomnym hoſćenzu „liſticej jamje“ wotbywaſche. Psihi nowowolbach dotalneho wjeleſaſkužneho pschedbydu, knieſa wučerja Holbjana, ſažo wuſwolichu. Sa měſtopſchedbydu bu knieſ Pentar, ſa poſkladnika knieſ Kubiza a ſa piſmarojeđerja knieſ Wacker, kig je tole ſaſtojnſto hac̄ dotal ſaſtaſak, a ſa knihownika knieſ Symny wuſwoleny. Jako ſwjeſelaze dopoſlaſmo ſa te, ſo naſe towařſtvo kežje a roſeže, ho ſamowjenje dweju nowej ſebuſtaſow powita, ktraž ho wobaj pschieschtaj.

S Wojerez. Džen do noweho lěta ho ſyn tudomneho želeſniczneho ſamkarja Viſchki ſ tſelenjom do ptac̄kow ſabawieſche. Psihi tym jedyn wutſel ſarjeſku. Hdyž teho dla mlody cžlowiek do roky hlaſaſche, ho na dobo wutſeli a tſelwo jemu psches mózko do moſhow ſlecži. Někotre hodziny pſedžiſho młodženz wumrje. Khovali ſu jeho cželo tón ſamy džen, na ktrymž dyrbjeſche ho jeho 17. narodny džen ſwjeſicž.

— Dřjewo Wojerowskeho kralewſkeho wuſtegħebo hajniſtwa budje ho 21. januara, 11. a 25. februara, 10. a 24. mérza w Schublichez hoſćenzu w Wojerezach kózdy króz dopoſdnja wot 10 hodzin na pſebežadzowanje pſchedawac̄.

S Laſa. Džen noweho lěta ſu tu w pschitomnoſci ſnjeſa fararja Vejnka-Klejnjanſkeho naſutowańju a wupožczenju po Staiff-eisenowym ſystemje ſałozili.

Priłopk.

* So by ſwojego wuja wopytał, je ſchewski wotrožk Dietrich ſ Oschaža pſchi psches Turkowſku, Bersiſku, Chinu do poſkupu Korea puczował, hdyž wopytajomny wuj psched dwěma lětomaj w ſöulu jako monter pſchewywaſche. Němkiſ ſonſul w mjenowanym chineſkim měſcie je do Oschaža powjeſc̄ wo pſchitħadze khrobkleho handwierskeho poſkaſ. Wón je něhdje dwě kežje po pucžu był.

* W nowoſtejnnej nozy ſu w Kopjeniku pola Barlina wikowarja Josefa Biftu w jeho wobydlenju ſaraſyli a wurubili. Njeuwoſprózniwemu ſledzenju polizije je ho bôrſhy poradžilo, mordarja lepiež. Je to dželac̄er Ruttke, kig je hido wopſjet padučtwa dla khofstany. Pola Ruttkejewje lubli džel kranjenych pjenjes, 500 hrinow, pod popjelom w pjezaku namakachu. Wělty hoſćenžat Lange wobkwiwac̄, ſo je Bifta do ſlónzowanja 900 hrinow pſchi ſebi měk; duž ho ſda, ſo ſtaſ Ruttke a jeho njeſteſta ho do rubjeſtwa dželiloj. Pódlia pjenjes ſu pola poſledniſche tež Biftowy dybſac̄ny cžaſnik nadeſchli.

* W nowoſtejnnej nozy, hdyž runje přenje nowoſtejnne ſbožo-pſchec̄ja na haſach ſawokachu, ho w Wilmersdorfie pola Barlina jena wulka khěža ſakhypnu. Twarz Heinrich vě pječſchožowſku khěgu natwaril, ktraž dyrbjeſche ho wot naleča wobydlič. Wona běſte deſpotnie hotowa a dyrbjeſche jenož hiſcege wuſthnuc̄. Schtwortk wo poſtegħ pak ho zyla předkowna fronta ſ balkonami atd. ſakhypnu. Hoborska hromada roſpadankow leži na měſce, hdyž předby rjane twarjenje ſtejſe. So ho žane cžlovieke živjenje pſchi njeſbožu ſahubilo njeje, ma ho džiwnemu pſchipadej džakowac̄. Na haſy někotre woboby ſtejachu a w khěgi ſamej twarſki ſtražnik pſchewywaſche. Poſlebnitski vě na ſwoje ſbože do ſadniſeho khězineho džela ſchol, ſo by poſladał, hac̄ ſnadj tam dundazj pſchenozuja. Hdyž ſatraschny wreſkot ſaſkytha a ſcženy ho pſchewalič ſidzeſche, kaž roſuma ſbywſki přeč cžerjeſche. Tak džiwnje ſmjerči wuſhovaný ſtražnik přen wokomik měnjeſche, ſo ſemja rži.

* Čaſto ho ſtawa, ſo ludžo cžaſ wotjeđenja ſalomdzinskej do želeſniczneho wuja ſkocža, hdyž ho cžaſ hido přeč hiba. Šandženu njeđelu jedyn dželac̄er na Zehlendorffskim dworniſchezu njeđiwaſo na warnewaze wolań ſaſtawniſchezoweho pschedstejicžerja do wotjeđazeho cžaha ſkocžic̄ ſpita. Tola dželac̄er bu na hok ſwjerhneny a pod cžaſ padže, ktriyž psches njeho jēdzeſche. S kewju poleteho jeho ſběhnuchu. Prawe wučo bě jemu wottořhnenje a wložy ſ zylej kožu ſ hłowy ſtrjene; pódla teho bě ſebi ſewu wobručku ſlamal. Ma ſbože bě na dworniſchezu ſetac̄ ſchitomny, kig ſnjeſboženeho ſwo-bala. Wbōheho do Petſdamſkeje hojerne dojveſechu.

* Wola ſcharlaja w Hornej Schleſynſſei wjeſelachu ho hdyž dželci a dorovſenji na namjeſnej rěczu Brivitzu na lodze. Psihi tym cžinjachu někotiſi pryſlaſojo poſpočti ruſkemu namjeſniſku, w bliſtoſci ſtejazemu, klubu a wužmeſchachu jeho na wſchē waschnje. Dokelz pak ho ton ſ tym w ſwojim mérje mylič njebaſche, na lodze ſ revolverom do njeho tſeliku, duž ruſki namjeſniſk tſelbu na lud naſodi a wutſeli. ſculka 13 lětneho ſyna rěſnika Viſenſu w ſcharlaju ſmjerčne ſrani, kotremuž ſiwo pſcherasy, teho runja wobſchloži dželac̄erja Váha, kotremuž ſežehno pſchedre. ſſudniſke pſchepytanje ſrudneho podawka je ſawjeđene.

* Hdyž cžyčhu ſaňbeny ſchtwortk wučomny wuſtawa hlucho-němych w Bambergu do kapaly ſaſtupic̄, malý ſwón, ſ ktrymž bě ho krótko předby ſwonilo, ſe ſwonizy dele padže a jēdnac̄eſetnu holu tak do hłowy trjechi, ſo ho ta hnydom morwa ſ ſemi cžiſnu.

* W kralowzu (Königsbergu) po ſvac̄u wulka khudeba knježi. W ſaňbenym lěcze ſu tam pſches poł milliona hrinow khudym ſwudawali. Kóždu džewjatnatu wobſobu měſteganskeho wobydeleſtwa ſu podvjerac̄ dyrbjeli.

* Cžejbla Baker w Brombergu ſaňbenu wutoru tak ſylnu pliſtu ſwojemu wóžomlětnemu ſynej wotloži, ſo tutón hnydom morwy ſ ſemi padže. Nad tym ſadwelowawſchi nan revolver ſhabnū a ho ſatſeli.

* S Zelle piſaſa: W tudomnym jaſtwje je ho patorži wječor w tym cžaſu, hdyž jecži w ſwojej zyrki Božu nōz ſwjeſčazu, jedyn ſ jaſtwu na cžaſ ſiwojenja wotkužený ſlóſnik ſ mjenom Dyrbach na jaſtnika wottořhnuł. Jaſtník Droſtokej, ktriyž tamnu ſtrachnu ſkužbu ſaſtarasche, bě hewak ſylny jath, na kotrehož móžeſche ho ſpueſčec̄, pſchidat; ale tón ras bě tutón jeho pomožnik ſobu w zyrki, wo cžimž Dyrbach wječesche. Dyrbach njebe ſobu w zyrki, wón bě orají, ſo je khory. Ma dobo cžahajſe ſa ſwóncž a ſadaſche ſebi mot jaſtnika ſeſtarſtvo, kotrež jemu ton po Božej ſkužbje ſlubí. Sa ſchtworeč hodiſin ſwoneſe ſe ſi nowa a wudawasche, ſo je jemu ſwězo haſbla. Jaſtník ho wo tym pſchewyweđi a ſaſtupi do kletti a to ſamutki. Lědem bě ſ burjemi nute, dha jeho jath, ktriyž běſte ſebi ſe ſtoliſowje nehi a ſe želeſných puntow, kotrež psihi tkanju nohajzow trjebasche, knutu ſcžinit, ſady duri na ſtoližu ſtejo do hłowy dyri. Ma dobre ſbože trjechi pak jenož na ſe ſchotku krytu přednu hłowu. Jaſtník wučeſe ſebi mječ, a duž naſta na ſhodze ſebožwanje, po ktrymž ho jath, ſ mječom na ruzy trochu ſranjeny, ſ pomožu ſamokaných woſakow pſchewinu. W jaſtwje ſamakachu ſ powjasow wudželany a ſ puntami počežený ſebl, ktriyž bě jatemu ſ pſchelēſenju jaſtroweje murje ſkužic̄ dyrbjal, teho runja ſ prynki pſchihotowaný mječik abo ſakac̄, najſteſcho ſ ſtonzowanju woſala, na ſtrazi ſtejazeho.

* We wſchēch europiſkych krajach wjele tybz ludži na khripu (influenzu) khorych leži. W Barlinje ſaňbeny tydžen na 80,000, w Antwerpenje 40,000 khorych liežachu. W Belgiiſſej ſu ſtoro wſchē ſchule khripu dla ſamknuež dyrbjeli. W wjele fabrikach ſu dželac̄er pſchekſtali, dokelz je wjetſki džel ſtejazem ſkhoril. Lětka khripa wjele cžaſeſtſko ſ ſumrječu wjeđe, hac̄ pſched dwěmaj lětomaj, hdyž pření króz po dolhim cžaſu ſažo ſ Afisleje do Europu pſchic̄e. W italskim měſce Mailandze je na pſchikkad poſleđnje dny wſchēdne na 100 woſobow na khripu wumrjelo. Dokelz rowarjo (totko) cžela ſami dohrjebac̄ njemožachu, ſu jim woſakow ſe možy poſlač dyrbjeli.

* Satraſchny roſbuchnjenje ſta ho předbu tydženja w Antwerpenje na jenej franzowſkej lóži, w tamniſkim pſchitawie ſakótwizowanej. Wſchitke w bliſkoſci ſtejaze wězhy a twary, pſchitawowa murja, poſtowý bürrow atd. roſlětachu do cžiſta. Lóž je ſ Dünkirchen, ktraž dyrbjeſche ho wichora dla ſakótwizowac̄. Wona mějefſche dynamit pſchi ſebi a jēdzeſche do Ostendy, hdyž ho belgiſſe wuſhnoſe ſe jeje wu-próſnjenju pſchecžiwiču. Ma to jēdzeſche dale, hdyž ju belgiſzy woſazy wuſhnoſi. Po wuſhnoſienju móžeſe do pſchitawie ſajec̄. Menja, ſo je něchtio dynamita na njej ſawoftalo. Dwaj franzowſkej lóži ſtaj morjenaj, a lóž je zyle ſanicžena. Jena ſe ſitom w bliſkoſci ležaza lóž je ho ponurila. Je ſ Norwegiſſej a rěka „Wega“.

Jeje kózgnizy fu wukhowani. Wsché hęgne wokna w bliskości fu rospukane. Ssudniške pscheptywanje je fu sapoczało.

* Grudny podawki w jendżelskim kralowskim domie, mjenujvi tón, se jedyn ſwak druhemu widżenie rubi abo tola s džela rubi, węscze kózbeho, kij wo nim hlychi, k woharewanju pochnuwa. Sse woprawdże njeré, kotry ma ho bôle woharowacj, hacj ſranjeny abo njezinowaty ranier. Prinz Chrystijan Schleswig-Holsteinski bě wondano se ſwojim hynom prynzom Albertom w Jendżelskiej na hentwie. Wón ham njeſteſeſe, ale pschewobdžesche jenož ſwojego hyna. Mjes hontwerjemi běchtaſ tez jeho ſwak wójwoda s Konnaught a prinz Hendrich s Battenberg. Na dobo wulecza s bahniſcza, kotryž běchu hontwarjo wobstupili, ptak. Prinz Hendrich chyſche do njego tielic. W tym wokonku ſa- pschimnu ſebi prinz Chrystijan wobej woczi a ſawola: "Ssym riecheny." S wěſtoto ho njevě, ſchtó je njeſbožowny tseler byl. Maſſlerjho pak wójwoda s Konnaught. Schrot bě najpriedy do ſchotma pražnul a potom prynze Chrystijanej s horla psches powloko do ſnutschoweho wózka wotlečał. Dr. Lawſon, woczym lěkar kraloweje, telegrafizy ſawołany wječor w džewiecích hodžinach pschischedſti rabžesche wózko hnydom wuſwacj, kotraž operacija ho doſpolnie poradzi. Prinz Chrystijan je w 61. lěcje. Zeho mandželska pschi nim pschebywa.

* Tutoſ ſrudny podawki je nowinarjow na podobne podawki ſdopominal, kij fu ho psched čažami ſtale. Psched něhdje třizcimi lětami teli ryčekublet Mr. Fawcett ſwojemu jenicžemu hyni ſe ſchrótami tak njeſbožomne do wohlicza, ſo jemu wobej woczi wutſeli. Młody Henry bě do čiſta woſlepil, woſlepil ſi winu ſwojego nana. Ale ſe ſpodžiownej mozu wopokaſa ho młody muž hylniſcheho hacj jeho dění, a ſtudowasche pschi wſhem woſlepjenju dale. S kaſkim wuſpěchom, je ſnate. Henry Fawcett bě po čažku ſi profeſorom politiskeje ekonomije w Khambridgu, potom ſebuſtam parlamenta a ſkonečnje generalny poſtowy miſtr w Gladſtonowym druhim kabinecie. Psched někotrymi lětami je ſemrēl. — Dale je ſnate, ſo je Napoleon I. na bažansſej hontwje w Fontainebleauje nailepschemu ſwojich marshallow, rjekowſkemu Massenej, wójwodze Rivolſkemu a wjerchę Eſlingſkemu, wózko wutſeli. Massena fu wuprajo wobkručesche, ſo njeje khejor do njego telič, ale ſo fu ſchrót ſi teje ſtrony pschishe, na kotrejž bě marſhal Berthier ſtał. Tón wa ſinu na ho, a Napoleon ſaplački wobémaj jeſu ſamjeljenje ſi bohatymi darami. — Prjedawſki ſakſki ſapóklaſz w Winje ſwobodny knies ſi Hellendorf je w ſwojim čažku tez na hontwje wo wózko pschishe, a powjedasche hischeze psched lětami w Winlich ſalonach a džiwadloch kózdemu, kij chyſche to pschishe, ſo wot njeſbožowneho dnja, na kotrejž bě wózko ſhubil, ženje žanu hontwu wiaz ſobu činił njeje a tez činič njebudže.

* W nožy 29. dezembra je w jaſtwje w Montpellierje jedyn Koſtanž jeneho jaſnika ſlónzowal, ſo jeho uniformu ſwobolela a wſchěch druhich jatych wuſwobodzil. Jeneho ſ Koſtanžow, kotryž jaſtwo wopuſtečić nočyſche, fu ſadaſili. Mordar a wſchitzy druſy Koſtanžy fu wupſetchi, a hacj dotal ſich hischeze njeſzu ſaſzo popaſuli.

* Wo džiwnuſchlim hramniku ſhibitske nowiny piſaja: W Irkutſku w Khuduſchke khejzy něhduski pschekupz S. bydlesche. Wón mjeſeſe mlobu četku pschi ſebi a bě nimo mery ſlupy. Wón bě ſ jeneho druheho města pschizahnul, tola ſ nim hromadze bě tez powjescz pschishe, ſo je ſara bohaty. Tola S. ſapocza w měſcie na drôbach po proſchenju khodžic. Jeho četka ſo ſ wuczenjom džeczi ſiwiſe, ſo njeby ſwojemu wujej wobčeſna byla, kotryž jeſi wobkručesche, ſo je ſwoje zýle ſamoženje ſe ſpekuſiſenje ſhubil. Wſhi ſwojim wuczenju četka jeneho wuczerja ſeſna. Mlobaj člowjekaj ſo ſalubrowaſtaj a ſo woženichtaj. Wuj bě pscheczimo ſentwje a četku ſ domu wuhna, hdyž na njeho njepoſluhachſe. Wot teho čažka ſo wón wet wſchego ſweta wotſamku, poſta ſo ſ řečka ſ wonka domika, njeſteſeſe ženje w khachlach a žakoňnie ſymu mrějeſe. Na dobo bu wot Božje ruczki ſafaty. Khejzy wobkručer četzy wo tym powjescz poſka, kotraž ruce ſe ſwojim mužom pschishe. S. myſlow ſhywſhi na ſwojim kožu legeſche a ſo hibacj njemójeſe, tola ſ wulej prózu hischeze ſlowa wuſtona: "Šyma, ſatepcze!" Dokelž běchta w lěce a ſara čoplo, ſdasche ſo jeho požadanie ſpožiwnie byc. Četka khachlowe dućzla wocžini, wuhlada w něſcze drjewo pschitowane a wobſamku, jo ſ khachlow wſacj. Kedma běchta ſo prenja ſchępka won wſala, ſchępka, ſwoje poſlebnje možy napinawſhi, ſawola: "Satepcz!" Pschi tym wón wudycha, drjewo ſ khachlow ſbravwſhi četka ſczechowaze wuhlada: Khachle běchu połne ſe ſtatnymi papjerami napjelnjene, kotrej běchu hromadze 1,290,000 rublow hōdne. Jenicžka herbowka bě četka.

* W janym amerikanskim měſcie ſo židgi ſi tak wulkej licžbu ſahydlili njeſzu, kaj w New-Yorku. Na 400 khejow w bliskoſci

pschiftawa ſu w židowskej ruzy. Tez w hukodnych drôhach maſa židowske firmy pschewahu. Nihože na ſwecze židowszy bankierojo a pjenieſnizy telko wuſpěcha nimaju, kaj w New-Yorku. Wóni tam ležomnoſće webkeda, kotrej ſu na 150 hač 200 millionow dollarow hōdne. Piecž wohminow ležomnoſćow židam hluſcha.

Cyrkwinske powjescé.

W Michaſlej zurtwi budze juſte riedželu rano w 7 hodžinach němſta ſpovjedž, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodžin němſte a w 10 hodžinach herbſte předowanje.

Werowanl:

W Michaſlej zurtwi: Jan Khejnl, ſabrikat tu, ſ Marju Chrystianu Schleicerjez ſ Nadžanez.

Křečenl:

W Michaſlej zurtwi: Augusta Bertha, Handrija Schlaſty, reſtaraturera pod hrodom, dž. — Theresija Minna, Jana Augusta Petki, ſabrikatia na Židowje, dž. — Jan Hermann, Jana Augusta Michalla, murjeria pod hrodom, ſ. — Bohuwer Ernst, njemandz, ſ. w Delnej Kinje. — Pawoł Maz, njemandz, ſ. w Dobruſchi. — Gustav Hermann, njemandz, ſ. na Židowje. — Jan August, njemandz, ſ. w Delnej Kinje.

W Katolickei zurtwi: Hermann Korla, Pawoł Jäkela, ſorbarja na Židowje, ſ. — Madlena, Franza Želena, dželacjeria na Židowje, dž.

Zemrjeſl:

Dien 25. dezembra: Michał Mlonk, ſublet w Dalizach, 52 lět 2 měſazaj 19 dnjow. — 28. Karolina Augusta Žakubez, Korla Ludwiga Bjaričha, ſabrikatia w Dobruſchi, mandželska, 48 lět 1 měſaz 9 dnjow. — 30. Madlena Vehanez, dželacjeria w Dobruſchi, 62 lět 8 měſazow 28 dnjow. — 31. Hana Čížkerez, Ernsta Augusta Juricha, khejera a cěſke na Židowje, mandželska, 35 lět 1 měſaz 4 dnj. — Michał Krawz, pežotat w Bortu, 63 lět 10 měſazow 2 dnj. — Augusta Bertha, Handrija Schlaſty, reſtaraturera pod hrodom, dž. 8 dnjow. — 2. januara: Jan Holan, khejter a ſabrikat w Dobruſchi, 69 lět 10 dnjow. — 3. Maria Šymantek, Handrija Schlaſty, dželacjeria w Jeſkezach, mandželska, 58 lět 13 dnjow. — Pawoł Richard, Ernsta Bohuwerā Žbely, ſubleria w Gruboczizach, ſ. 8 lět 8 měſazow 28 dnjow.

Placziſna ſitow a produktow.

Bitowy dowos w Budyschinje: 2303 měčow.	W Budyschinje 2. januara 1892		W Lubiju 7. januara 1892	
	wot mf.	hač np.	wot mf.	hač np.
Piſtenza	.	běla žolta	11 11	91 62
Rožla	.	.	11 8	56 14
Fečamjen	.	.	7 8	50 43
Worš	50 kilogr.	.	8 7	89 50
Hroš	.	.	7 7	50 50
Wola	.	.	16 16	50 50
Jahy	.	.	19 19	50 20
Hejdučka	.	.	3 2	—
Beraz	1 kilogr.	.	2 2	—
Biſenčna muſa	50	.	14 14	—
Ržina muſa	50	.	18 —	75 —
Ss.no	50	.	2 2	50 2
Šal'ima	600	.	18 —	21 —
Brožata 762 ſchuk, ſchuka	.	.	3 6	—
Biſenčne wotruhy	.	.	6 7	25 —
Ržate wotruhy	.	.	8 —	—

Na buči w Budyschinje pſchenza (běla) wot 11 hr. 80 np. hač 12 hr. 20 np., pſchenza (žolta) wot 11 hr. 60 np. hač 11 hr. 76 np., rožla wot 11 hr. 40 np. hač 11 hr. 72 np., ſečamjen wot 8 hr. 10 np. hač 8 hr. 30 np., worš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 70 np.

Draždansſe mjaſhove placziſny: Howjada 1. družiny 68—73 mf., 2. družiny 58—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rěneje wah. Dobre krajne ſwinje 55—60 ml. po 100 puntach ſi 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vuncze rěneje wah.

Wjedro w Londonje 8. januara: Mjersnjenje.

Drjewowa awfziſa na Lepjanskim reverje.

(Z čoruyk hójnač.)

Schtwórk 14. januara f. l. ma ſo

150 hukich hójnowych dolhich hromadow ſa hotowe pjenesy na pschekadžowanje pschedawacj.

Sapoczał dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodžin pschi Schéenjanſkej dróſy pschi Lepjansko-Holeshwosko-Dubravskim pucžu.

W Minakale, 6. januara 1892.

Grabińska ſ Gainsfeldska inspekcija.

W Haſlowje je pječačnja, w dobrym położenju ležaza, w kotrejž ho wjele pječe, hnydom na psche- nacie. Dolske je tam štonicž.

Aruwu, pod kotrejž cjeło steji, kropicž pyta Dietch na taſchbarku čížko 4.

Prošata na pschedan.

Prošata běžeje Yorkſirskeje a tež čornopisaneje Berlshirſteje razy, kotrejž ho jara lehko wuformja, ſu pſeze po čaſeji pſchimierjenych niſtich placzisnach na pschedan na knježimoj dworomaj

w Budyschinu a Pſchiwczizach.

Bluwy a flozy
ſu na pschedan na kamienitnej haſy čížko 36.

Holandſki mlokovery pólver
ſi najlepſich ſelov a körjenjow
pſchitowany, po jenej abo dwemaj
čigomaj kruwom abo wozam na
preñiu piwu naſkypany, pſchisporja
wohernofej, ploži wjele mloka a
ſadžewa jeho woližnjenje;
lonjazh ſalſowy pólver,
wužitkowy pólver ſa
howjash ſlot,
wſče ſela a körjenja
porucza
hrodowska haptika
w Budyschinje.

Wódne pónowje, ſotky,
rolowe plath a ſhachlowe
rébliki, něſčowe durje, že-
lesne ſhachle a ſhachlowe
roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Koſaze kože
ſaječe, kaniklowe a wſče druhé
druižiny ſyrih kožow kupuje po
najwyſhich placzisnach

Gustav Rauda
na garbatkej haſy 16.

S dobowm poruczam ſwoj bohacze
wuhotowany ſklad kožuchowych ko-
žow bjes mosow po najtunisich
placzisnach.

Saječe, koſaze, kaniklaze, kože,
tchórijaze a kumjaze (mordatke) kože
kupuje a najwyſhiche placzisny ſa-
nje dawa

L. Fleiſcher, ſotkar
na ſwontownej lawſkej haſy 18
w Budyschinje.

Tunje

žigary
kupowanſke ſótka ſa ſaſopſchedawa-
rjow,
tybaž hižo po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na ſwontownej lawſkej haſy čj. 6
filiala na bohatej haſy čj. 28.

Drastne tkaniny

ſu ſuknjam a wobleczenjam.

Jako woſebje rjane poruczam:

Frémowe tkaniny ſe židžanymi ſmuhami, pódla teho
hladki **Frémowy fashemér, wolmiany muželin**
a Frép w fráznych nowoſczach.

Richard Gautzsch
na bohatej haſy.

Drjewowe awfziſe.

Šsue drjewo w reverach, Nakęczanskiemu knjeſtwu ſtuſcha-
zyc̄, ma ho ſežhovaze dny na ſežhovazych měſtach na ſchadze-
wanje pſchedawac̄:

Pondjelu 11. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 140 khójnowych delhich hremadow

w Nakęczanskim, Žitkovskim a Crupinjananskim reverje.
Sapocžat pſchi ptaczej humenjy (puczniku). Poidžisno pſchi starej dróſy.

Wutoru 12. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 100 khójnowych delhich hremadow

w Žitkovskim a Kęſlowſkim reverje.

Ssrjedu 13. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 200 khójnowych delhich hremadow

w Jeniſeječanskim reverje. Sapocžat pſci větka ladač;

popoſdnu wot 1 hodzinu

48 hremadow delhich hremadow

w Nowowjeſejaniskim reverje pſchi Gersdorfskim hacze;

popoſdnu wot 3 hodzinu

25 khójnowych delhich hremadow

w Kamjenjananskim reverje pſchi Kamjenjananskej horje.

Schtwórk 14. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 50 khójnowych delhich hremadow

w Schęzenečanskim reverje, sapocžat pſchi ipalenym hacze.

Piatk 15. januara 1892 rano wot 9 hodzin
něhdje 100 khójnowych wuležowanych delhich hremadow

w Wyklowiskim reverje, w Wyklowiskim partu pſchi Hermanečanskich
miejach.
W Nakęzach, 30. dezembra 1891.

Bogt, wſidski hajnił.

Drjewowa awfziſa

na Khróscjanskim reverje w 14., 15. a 16. wedželenju.

Piatk 15. januara t. l. ma ho

6 rm. dubowych ſchęzecow,

32 = = kuležekw,

435 = khójnowych =

26 hremadow khójnowych ſerbjew,

15 twjerdyh delhich hremadow,

251 khójnowych hremadow walcziny,

3000 walczkom.

27 rm pjenkoweho drjewa

ſa hotowe pjenjeſy na pſchedzowanje pſchedawac̄.

Sapocžat dopoſdnu 1/10 hodzin pſchi Komęčanskzej zyhelnicži.

W Minakale, 6. januara 1892.

Grabinſka i Gisiedelska inspekcija.

Koſaze, uſymiske ſaječe a
kaniklowe kože, ſož tež čeſlaze o
honyjase kože kupuje pſeze po
najwyſhich placzisnach

Heinrich Lange
pſchi ſitnych wiſach 9.

Mužaze ſuſnje, ſholowy,
lazj ad. ho ſi njeviſhczatymi bar-
dami ſi nowa barbja a taž nowi
shotowjeſa

w W. Kellingez Barbječni
w Budyschinje pſchi ſitnych wiſach.

Richard Neumann
porucza ſyry a paleny

thofej

w najwyjetſhim wubjerku a naj-
lepſej dobroſezi po najtunisich
placzisnach.

Pſchi wotewſac̄u wjessich džel-
bow ho poměrnje niſſe placzisny
woblicza.

Ginzel a Ritscher

6 na wulſej bratrowskej haſy 6
poruczataj ſwoj wulki wubjerk

thofeja

paleneho a njeſpaleneho w jen-
derje ſlōdžazych družinach,

zofor

drobny, ſomponowy a w klobukaſ,

ſyru

najtunischi a najdróſhi
kaž tež wſče družiny warjenjow
dobroživemu wobledzowanju.

Wobraſy

(bilby) ho rjenje a tunjo ſaſkleni-
zuja a ſi woblukom wobbadža,
domowe zohuowanje a wobraſy
w wulki wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mützy

na bohatej haſy 11.

Plat

ho ſi wopravdžitej indigo-barbu
barbi w W. Kellingez Barbječni
w Budyschinje.

S nakładem Maczizy Sserbſkeje
ſu wſčle a w wudawarni „Sserb.
Nawin“ na pſchedan:

Aschij a polměkaz abo Turkijo
pſched ſinom w ſečce 1683.

1883. Platciszna 40 np.

Grójnik. Šberka powědaniczlow.
1885. Platciszna 40 np.

Zan Manja abo Hidž ſtatok
moj! Powědaniczlo ſe ſerbiſtich
ſtamisnow nowiſhjeho čaſa.
1889. Platciszna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.)

S wobraſom. Druhi wudawak
1888. Platciszna 30 np.

Matrazy a loža
sú tunjo na pschedan pola
A. Bietscha
na hauensteinskej hažy.

Wysokorukata schijaza maschina
Biesolda a Lücki je najlepša a najkvalitnejša sa kvalitou a ramejeklinské džeto. Sa seje hōdnosć dobreho rukujú.
Schijaze maschinu všechny družiny ho volejú mnoho výrobce. Strykowanské maschine po fabrikách placísnach pschedavam.

Richard Otto,
mechanik na hornčetiskej hažy 18.

Rajš
gruph,
jahly,
hejdusčku,
hrôch,
šoki
tunjo **Th. Grumbt.**
po jenotliwym a s zyla porucja

Ejstowolmjané žylne filzy
v konjazym dekam
porucja tunjo
W. Kelling,
barbierka.

Paleńz
jednory a dwójny
w snatych dobrzych a derjekłodzacych
družinach poruczataj tunjo
Schischka a Rieczka.

Turkowske hlowki
najlepscheje družiny porucja
Moritz Riečka
pschi mjażowym torhosčecu.
Destilacija snatych dobrzych likerow
vo starých tunich placísnach.

Khoczebuski Portorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rokach a wuważeny,
rjeptili a druhí kram tobak,
žigarhy
w wulkim wubjertku 100 hōz po 2 ml.
poruczataj

Ginzels a Bitscher
na wulkej bratrowskej hažy 6.

Strowe kruschenjowe drjewo
s najmjeńska 6 zolow tolste na
čerstkim konzu, kupuje po najwyšszych
placísnach mechaniska pschedownia w Hajnizach.

Sporuſch
(Mutterform)
kupuje kóždu dželbu po najwyšszej
placísnie **Otto Engert.**

Serbiske burske towarstwo w Hodžiju
směje njedelsu 10. januara popoldnu w 3 hodžinach požedzenje, w kotrymž budže ho wo saloženju ratatkeje nalutowanie a wuž požedzenje w Hodžijskej wohadze jednac. Widče šobustaw a tež hōsco, kotsiž maja myšle pschedstupic, ho proscha, so bychu ho k temu ważnemu požedzenju feschli.

Pschedkydšto.

Poboczne towarstwo herbskich burow w Małym Wielkowie.

Niedelsu 10. januara budže knies wyschshi wužer Gräfa wo „womeschkach“ pschednoschej. Schromadžina ho popoldnu w 4 hodž. sapocznie; tež šobustawu kuhodnych towarstwów ho na nju pschedczelne pschedprošhuja.

Pschedkydšto.

Na živý dwě lóhczi scheroši běly plat, lóhcž po 35 np., s tutym fedžbne cžinju.

Emil Wehrle
na jerzowej hažy 7.

Emma swudowjena Vorwerkowa
porucza płyshowe pjesse, letnye pjesse, zanki, modne jakety, deshczne mantle, trikotowe taisse w wulkim wubjertku po tunich placísnach.

→ Požluženje w němskej a herbskej ręci →
w Budyschinje na hlownym torhosčecu 5.

Ratarježy.

w mojim tamniščim skladze porucžam pôdla
kamjentneho a češkeho wuhla,
dobre češke ržane wotruby,
drobny mléth majhový schtrót

Dürrenbergsku jědžnu a skótnu ſel
w stajne čerstwie tworze.

A. Lorenz w Ratarjezach.

Tam je teho runja wubjerny bjezjiwizowy kolmas a maschiniski woliž po wjetšich a mjeňsich dželbach dostac.

Meblowy magazin
C. A. Mitascha w Bukezach
hwój sklad hotowych meblow, jako drastne khamory, komody, kšinje, stolzy atd., po najtuniščich placísnach dobrocziwemu wobledžbowaniu porucza.

Franz Marschner
čažnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hažy czo. 9
hwój sklad čažnikow a čažnikowych rječasow dobrocziwemu wobledžbowaniu porucza.
→ Hôdna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placísnu. →
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschedpomnenje: Riečku herbski.

Symfke swjer schnicki
mužaze hulnje a cholowy ho s nowa barbja a kaž nowe pschedhotuja.

w W. Kellingez barbierini.

Mojim česčenym kúzam s tutym wosjewjam, so hym hwoju skalu w Górkach wot hód hwojemu pschedodnemu synu Jakubem Bruslem pschedpobal. Sa wschiku mi wopokasanu lubošej a doberu wutrobnje ho džakujs proschu wschikich, so bychu ju tež mojemu nastupniķej dale wopokasali.

Jakub Schözla, statár w Górkach.

Wolij

budže ho bližsju wutoru a sczehowaze tñy w Hamerskim mlynje w Rakezach biež.

Holzy, kotrež chedža schicž na wulkuc, darmo wucžbu destanu na wulkej bratrowskej hažy 18 po 2 skhodomaj.

KóDNA, pilna holza, kotaž waricz a stwy riedzicž wē a je hōz pola lepscheho kniesztwa řuzila, ho k 15. januarej abo 1. febr. pschi 15 mk. měszaczeje msdy pyta. Dalsche je šhonicz w ludowej kuchni w Budyschinje.

Džowi ki pschi 50—60 tolerach msdy, kuchařki a dôjki pyta **Schmidlowa** na hukelskej hažy 10 w Budyschinje.

Hólczez, kij chze klampnarstwo na wulkuc, može jutry do wucžby stupicž pola klampnarja Theodora Scholty na bohatej hažy čo. 10 w Budyschinje.

Sjawny džak

praju ī Janej Henzy w Wielkowie sa jeho rjany pschednoschek na nascim Wulkodubrawskim hodownym hwojedzenju, teho runja kniejsnam spêvarcam a knieslam spêvarjam sa rjane spêvanje a wupyschenje hwojedzeniskich rumow, kaž tež wschitkim tym, kotsiž su mi pschi spêranju barow abo na druhe wachnje k pozmoy byli. Wožebity džak tež wschitkim daricželam s daloka a s bliska praju. Vôh luby knies čzyl wschitkim wopokasanu lubošej a dobrocziwosć s čažnimi a węzonymi kublami žohnowac.

Gusta Gataž.

Sswojemu česčedostojnemu kniesej wužerjej sa krafne wotbywanje Božej nozy w schulstkom domje praju najwutrobnischi džak **Kryngelska šhulská gmejna.**

Džak,
wutrobny džak praju wschitkim, kij su mi pschi natwarzenu mojego wot wōhna janiczenego statola k pozmoy byli, wožebje hwojim lubym wježnianam, kij su mje s radu a ruku podpjerali a wjele woporow pschedjezli. Jim runja su mi tež s daloka dobrí čłowjekojo w mojim njesbožu pomhalí s pschedwieranjom twarskeho materiala, s dawanjom pjenies a wschedatich hossodašskich hredkow. Jim wschitkim wutrobnym džak praju s tej próstwu k Bohu, so by jich sa to žohnowac a psched wschem njesbožom wobarnowac!

W Zitku, 6. wulkeho róžka 1892.
Gandrij Schibak,
wicejzny kublet.

„Serbske Nowiny“ wudawaj so kóždu ... tu.
— Świartlenna przedpłata w wudawarni 80 np. a na némickich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk 15 np. — Kóžde číslu płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíle Smolerjec knihicíšernje w mačičnym domje w Budyšinje.

Číslo 3.

Sobotu 16. januara 1892.

Za nawéštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkoje lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvrťka hać do 7 h. wječor wotedać.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Počlednje dny su ho ludowi sastupjerjo w sakslim krajinym, w němskim khějorstwownym a w prusskim krajinym hejmje sažo sechli. W sakslim krajinym hejmje je ho pońdżelu přenje wurdzjenje wo reviderowanym čzeladniſtum porjedze měro. Wot rěčníkow konservativneje stronu ho nowy pscheměnjeny ſalon powšitkownje ſa dobrý a nětzíſhemu čaſeji pschiměnjeny ſpōſna. Ženoz l temu woni njepſchihloſuja, ſo dyrbiaſ paragrafaj 51 a 52 ſ njeho wupanec, po kotrymajz ho ſhwary a puši ſhudniſy khostac ſnjemóza, l kotrymž je čelebž ſ njepſchistojnym ſadžerzenjom knjeſtvo ponuczila. Nieda drje ho pschepoſnac, ſo ſtaſ mjenowanaj paragrafaj pscheměnjenja potřebnaj, tola do zyla wotſtronicz ho wonaj njehmězſchtaj. Dyrbia ſo pschego wopomnic, ſo ma ſlužbne knjeſtvo čelebž w dobrých waschnach a pözciwoſezi wocžahnuc. Ožiwajz na to, konservativny ſapóſlanz Opis w mjenje ſwojich politiskich pscheczelow žabasche, ſo bych uho do ſalonja poſtajenja pschijale, kaſtej rjemežlniſki porjad w nastupanju poměrow bjes mischtrom a wucžobnikami wopſhija. S dopředkarskeje a nazzionaliberalneje stronu ho runje kaž wot konservativnych pschipoſna, ſo je nowy ſalon ſ wulcej dohladniwoſezi a ſwěrnoſezi wudželany, jenicžy ſozialdemokratojo maja jón ſa njewuſhny a njetrébný. Woni bych u jón jako njepſcheczeljo wſchego porjada runje kaž ſtary čzeladniſki porjad do stareho čapera cízli, hdyž by to w jich mozy ſtało. Po přenim jednanju wo nowym čzeladniſkym ſalonu je wěſte, ſo ho wón wot ſejma ſ wulcej wjetſchinu pschivoſmje. Někotre njedostačli ho hnadž hſchče ſ njeho woſtronja, na kotrež je ho knjeſtvo wot ludowych ſastupjerjom ſebžne cžinilo. Bjes druhim maja poſtajenje ſa njepſchewjedžomne, ſo ſmě knjeſtvo čelebž wot pschecjenja, ſwjeſelenjow atd. wotdžerzec. Dale ho knjeſtvo pschego hodžic ſjebželje, hdyž je ho ſlužba wupowjedžila, niz jenož njedželu, ale tež wſchědný džen dowolicz, ſebi druhdže nowu ſlužbu phtac. Jako nowe poſtajenje do noweho ſalonja ho poručesche, ſo by ho ſakafalo, ratarſku čelebž hždo jutry abo Žana na pschichodne lelo pschistajec. Po jenym druhim namječe dyrbia ſo placzisny pschi pschipowjedženju a wotpowendungju w jenajkej wyžokoſci džerzec a ho placzisna ſlužbnyh knihow, 50 np. wucžinjaza, ponijec.

— W ſwojim přenim lětuskim požebzenju je khějorstwowy ſejm wobſamknul, ſo ma ho ſobustawam khějorstwownego ſejma pschichodnje ſa jich ſkutkowanje w ſejmje ſarunansli pjenjes placzic. W Němzach a wſchěch druhich krajac na ſwěcze ho ludowym ſastupjerjam ſejmiske ūželo ſaplači. Němcki khějorstwowny ſejm w tym jenicke wuſcace cžini, jeho ſobustawu dyrbia na ſwoje ſamhne pjenjes w Barlinje ſiwi bcež. Hždo wopſjet je ho namjetewało, ſo bych uho tež ludowym ſastupjerjam w khějorstwownym ſejmje dnjowe pjenjes abo diāth, kaž ho ſarunansli pjenjes, ſejmowym ſobustawam ho wuplačzazy, mjenuje, pschiswolke. Wjetši Bismark je w ſwojim čaſu tajkim žadanjam ſtajnje napschecživo ſtupał, pschi cžimž ſo wot měnjenja wobžic dawaſche, ſo ho ſozialdemokratam a pschivoſwarzam demokratiskich stron wobžellenje pschi ſejmiskej wurdzjenjach wobžegi, hdyž žanyc džatow njedostanu. Někto pak je dotalne naſhnenje wucžlo, ſo ho ſozialdemokratojo na žane waschnje wotdžerzec njedžda, do khějorstwownego ſejma ſastupic, tež hdyž dyrbia tom zyle darmo ſybac. Pschi kóždej wólbje je ho jich licžba w khějorstwownym ſejmje pschisporika, a runje ſozialdemokratojo ſu najpilniſki wopſtarjo požebzenjom byli. Duz je jaſne, ſo dla nje-

placzenja dnjowych pjenjes ſozialdemokratam durje khějorſtoweho ſejma ſawrjene njewostanu. Sozialdemokratojo ſu ſebi ſ tym pomhac wjedželi, ſo ſwojim ſastupjerjam ſe ſamhneje moſchnje ſarunansli pjenjes placzic a, kaž je ſnate, jich pjenjeſne žorlo ſenje njefaprahnje. Hacž je ſozialdemokratiſki ſapóſlanz ſamožith abo khudy, je wſcho jene; wón do Barlina dže a pschi tym žanyc woporow na čaſu a pjenjesach njepſchijnjeſe, bjes tym ſo dyrbia ſastupjerjo druhich politiskich stronow w Barlinje ſe ſamhneje moſchnje ſiwi bcež a l temu hſchče ſwoje domjaze dželo ſakomdža. W tym tež pschicilna leži, ſo je wožehje bjes konservativnymi ſicžba tych mužow, kotsiž ſu ſwólniwi, ſastupjerſtvo w khějorſtowownym ſejmje pschedewſac, jara wobmjeſowana. Mjenskich ratarjow a rjemežlnikow bjes ſamoženja tam do zyla njeje. Tucži dyrbia čaſto ſwoje intereſy wot mužow ſastupowac, kotsiž ſa nje žaneho praweho ſrosumjenja nimaja, dotalž je doſcz njeſnaja. S tuteho ſtejſhčza wobhlađane, ma ho wobſamknjenju khějorſtowownego ſejma, ſo maja jeho ſobustawu pschichodnje dnjowy pjenjes doſtač, pschihloſowac. Někto hſchče l temule wobſamknjenju pobrachuje, ſo ho wone tež wot ſwiaſkowej rady wobkruči, kotaž wſchak je ho hacž dotal pschego pschecživo wuplačzenju dnjowych pjenjes ſpječowala. Wopomnic wſchak ho dyrbia, ſo je wona w tymle praſchenju předy po naſladač wjetcha Bismarka ſudžila, a ſo njeje wěſte, hacž ſo wona pschichodnje na druhe ſtejſhčzo njeſtaji.

— Po přecžadwazyci lětach je wutoru ſažo přeni króz ſólski Póſnański aržybiskop w kralowſkim hrodže w Barlinje do ruky pruskeho krala pschihahu ſložil. Psched pschihahu nowy pomjenowany aržybiskop Stableski psched khějorom w naręczi na to pokasowashe, ſo je khějor wulce nabawki ſhutneho čaſha jaſne a kroble ſapchijak a ho hrjedža nich na nabožinu jako na twjerde ſhromadziszechzo a ſepjereniszechzo ſtajil. Duz wón jako katholicki biskop w prussim ſtacze ſ polnym měrom a dowěrjenjom do pschichoda hlađa a je pschewdžen, ſo naboženske a zyrlwinſke intereſy wſchěch kralowych katholickich poddanow, po tajkim tež te ſwojeje diōzey, trěbne hajenje a ſklikowanje w jeho kralowskej wutrobje namakaju. Po pschihahanju khějor na wobčeznoſcze aržybiskopoweho nabawka ſpominashe, kotrež w wobſebitej měrje mudroſež a ſwěrnoſež žabaju. Wón pak ho nadžija, ſo budže aržybiskop w ſwojim ſaſtojnſtwje kóždy čaſ po tych ſaſadach ſklikowac, kotrež je wón jako ſchecžijan a poddanemu, ſwojemu kralej, a krajej, kotrehož měſhčjan wón je, winoſty. „Madžijam ho, ſo ho Wam poradži, tak wjele hacž to po ſwojim ſaſtojnſtwje ſamožecze, pschecžiňſtvo ſjednac, kotrež pola džecži jeneho kraja žaneho prawa nima, a ſo budžecze w diōzey, Wam dowěrjenej, duč ſwěrnoſež a čeſcziwoſež ſe mni a mojemu demej, duč poſkłuſhnoſcze l wychinoſczi, wot Boha poſtajenej, duč wychokowoženja l krajinym ſalonjam a duč jednoty bjes wobydleremi hajic, a pschisporiec. To ſ ežim wjetſkim dowěrjenjom wocžakuju, dotalž ſeže tele ſaſady ſam jako ſwoje kroble pschipowjedžili a mi ſ tym ſaruczili, ſo budže paſtysti kij aržybiskopu pschichodnje w kratej, ſwěrnej a prawej ružy ležec.“ — Wot kultového ministra hrabje Žedliča ſo l čeſczi aržybiskopa Stableskeho ſwiedzeńſka hofcziına wuhotowa, pschi kotrež ſo tež kanzler Capriwi wobželi. Hrabja Žedlič w ſwojim pschiptku praji, ſo nastupjenje ſaſtojnſtwa nowego aržybiskopa nowy čaſ w roſwieſu naſchich politiskich wobſtejnnoſczeſow pschihotuje a ſo budže l ſbožu wózneho kraja, wožehje pak Póſnaſki ſeje provinzy ſlužic.

— Wo nowotarjenju w němckim wójsku su ho sežehewaze powiescze wunjeſſe: Wjez̄ dyrb̄ ho pela němckich jěſdnich a jěſdneje artillerije do zyla motstronicz. Lebije maja ho tol' naprawicz, so móže ho revolver k nim pschithnucz. Powiesc̄ wo kupjenju tříoch milijenow pólnych bleschow s aluminijs, s kotrychz kójda 5 ml. placzi, ho dale dzerži, hac̄ runje ho pjenjesy k temu wot khězorſtweho ſejma hiszce žadale njeſſu.

— Pruski krajny sejm je še sichtwórtk s trónskiej ręczu wotewrit. S njej še njeluba powięscz psychipowiedzi, so je statna kaža w minnym leczje s wjetshim njedostatkem wotamka. Tuteje psychiczny dla ujebudze knieżestwo, taž je hebi to pschalo, w psychichodnym leczje msdu statnych fastoñnikow dale powyšcicz móz. Sszejmej še saloniowy na-čizk psychedpoloži wo sarunaju sa te kwójby něhdusich němickich khějorstwowych stavow, kotrež hacž dotal w Pruskej dawki płaciczicz njetrhebaču, kotrež pak ſu ſu tutemu wot netla po salonju wo do-łodnym čawku nuiowane. Druhe saloniowe naczíſti, s kotorymž ſměje še sejm nakładowacž, še na dochody sadzgerzenego samozemja něhdusicheho hannoverskeho kraja, na wudacze schulskeho salonja, na sběhnjenje kniežestwowego wodzelenja sa zyrkwe a schule a pschenje-ženje jeho dželów na kniežestwowych presidentow a na wotstronjenje saležnosćow sa kscheinje a werowanje poczahuja. Pödla teho hiszczęs druhę psychedlohi, swonkowne wobstejnoscze evangelskej a katolskeje zyrkwe nosupaze, do sejmowego wuradzenja psychidu.

— W némškej naránsko-afrikskej koloniji šo nam na žane waschnje schlachcžicž nochze. W krajinje, w letrejž stazijs Tanga leži, je šo Wadigoski lub pschečžiwo némškemu knjeſtstwu sbehnul. Hejtman Krenzler, kij bě pschečžiwo sbezklarjam s malym wodželenjom ſwojich wojałow wuczahnul, je šo psched pschechylnym njeſchečeželom do Tanga wróczęž dvrbał. Wadigoszy šo w lězach a kerkach thowajo bitwje s pueža džechu a do kolontalnych wojałow s thowankow tselaču. W bližším čečazu dyrbi šo hylnische wodželenje pschečžiwo nim wupóblac̄.

Słspaniska. Były njejazdy su anarchistojo w Słspaniskej sało
fnamjo žiwjenja wot ho dali. W měsjeze Xeresu je c̄jrsóda anarchistow
tele dny spytala, samozitych wobydlerow slónzowac̄ a wurubic̄.
Słostniży běchu ho do pječz wotdželeniom dželili, s kotrejž dyrbjeschē
kóžde wotdželenje wořebity bžel města wurubic̄. Anarchistiski nadpad
val ho pschekasy, dokež wořazy žandarmam ruce na pomoz
pschinđechu. Ménosy anarchistojo buchu satſeleni abo sranjeni. Káz
ho sda, je nadpad wot anarchistiskeho potajneho towarzstwa „czorneje
ruk“ wusjhol, lotrž ma swoje kobustawy bjes winizariemi w krajinje
pola Xeresa, lotrž su w poſledních létach se sapusczenjemi, wot
winoweje wsche w winizach načinjenymi, wolhudžili. Hizo psched
několymi létami „czorna ruka“ słspanisle połodniſche provinzy do
njemera a stracha stajesche, a tehdy su wyschnoscze hakle po dolhim
hledzenju jeje wjednikow sepschimac̄ móhle, lotrž buchu ſurowje
khostani.

Bukowska. Minister śniutłownych należnościor, Durnow, najskerje bórzy swoje sastojnstoство stoži. Zemu ho najwjetšcha wina dawa, so zo hłodewej nisy tehdź njeje wotpemhało, hdź je to hiszczę možno bylo. Praja, so je wón samiełcał, so maja w Tobolskej provinzy doſcz a nadoſcz žita, lotrež by doſahalo, hleba tradazich naſyńcę. Halle potom, hdź je symy dla woblkad ſ Tobolskim krajom pſichetorhnjeny był, je zar wo tamniſkich dobrzych žnijach ſhonil. Durnowej je pſecza zar teho dla najwótrisze poroki cđinił.

— Schwedski królprynz Gustaw w bliższym czasie zara w Peterburgu wojtyta. Królprynza budżet general Brakenhielm a przedawschi schwedski wojskowi sastupjet w Ruskej, major Brandström, pschewodzicz. S lajkim wotpohladom ko królprynzowem puczowanje stanje, nieje snate.

— Podwyschdy 49. franzowskeho pěscheho regimenta byl nowemu
letu podwyschlam 49. ruskeho pěscheho regimenta kwoje fotografije
pószali. Ruski wojeski nastupjet w Franzowskej, general Frederich, je
bylo jim sa to dýkowal a jim k wjedzenju dal, so 49. ruski regiment
w tu chwilu w Sebastopolu legi, hdzež stej bylo ruske a franzowske
wojsko něhdyn česczicž nawulcej.

Bolharska. Něčetjische bolharske knježestwo je w stajnym strasche psched revoluziju. Prynz Ferdinand a ministerstwowy pschedbyda Stambulow staj hrožaje listy dostałoj, s wopschijeczem, so wojetsta revoluzija wudbyti, jeli so ho žadanja tych offizerom njeopislnja, kotsjž su ho pschi pošlednim powyshenju pschedcli. Wěnja, so žu ho listy wot někotrych majorow pižale, kotsjž teho dla awangerovali nježju, dokelž su w farjadnistwo postojeni. Dokelž so knježestwo boji, so móhli nješpolojni sběg sbudzicž, wone pilnje sa "spščizahangami" bledožicž dawa. Tucži pječza i bolharskimi čeřnienzami, kotsjž su w Sserbiji wuciel namalali, w woblbadze steja. W pošlednim člaku

je tež wiele bolgarskich wojskow do Szerbije twódko, dokelž je cękanje
jim s tym jara polóżene, so jim szerbske kniežestwo niewobara,
mieszys pschekrocicę.

Marokko. W połóżnym Maroku je sběšt wudyrił. Sběškarjo ſu wojakow Tangerſkeho gubernera pobili a pschimórske město Tanger wot krajneho bota woblehnuli. Euroſiſzy wobydlerjo w Tangeru ſu teho dla w wulkim strasche. Kt jich ſafitanju ſu europiſke wulkomožy wójnske lóðje psched Tanger pôglale. Nadpadne val je, so ſtej Franzowſka a Jendželska hnydom zyle ſvline lódźtwo psched Tangerom ſhromadźilej. Franzowſojo na Jendželcjanow a nowopak Jendželcjenjo na Franzowow tukaja, so czechđa ſo psati ſkladnoſci w Tangerje ſafydlacz a wſchón Marokko wobhadźirz, taž je ſo Jendželska w lécje 1882 Egiptowskeje mezowała.

Egiptowska. Je ho živjenje egipciowskeho městokrala Tewfika paſche ſi mozu pschitroſtilo? S tutym praschenjom ho wulký džel Egipcejanow nakkaduje. Wschelalich pschiczinow dla Egipcejenja na Jendželjanow tukaja, ſo cíi nahlu kmjercz Tewfila paſche njerad wibzeli njeſhu. Psched dwómaſj lětomaj ſu pječza Jendželczenjo ſpytali, Tewfila ſi tróna ſtercicz, ſo móhli ſa jeho mchoduſchleho naſlědnika czim ſkerje ſwoje wetpohladby dozpicz. Jendželske nowiny wudawaju, ſo ſu městokralowu kmjercz egiptowszy lekarjo ſawinowali. Luczi pječza njeſhu ſpósnali, ſo je na pluza a jérchenje ſkhoril był, a ſo ſu jemu do częta ſi njewobhladniwoſcę morſium bykali, ſtož je ſi pschiczinu jeho nahleje kmjereze bylo. Tewfilowych czělny lěkat Salem je teho dla pječza czeknul. Bjes egipciowskim ludom pak ho wéri, ſo ſu Tewfilej ſi jědom ſawdali. Tale powjescz czim wjazg wěriwych namala, dokelž ſtaj teho runja městokral Abbas I. w lécze 1854 a Saíd w lécze 1863 nahlu kmjercz wumrjelo. Sa Tewfiloweho naſlědnika je sultan jeho starscheho syna, prynza Abbasa, wobtruczil. Wo nim, lož tež wo jeho maczeri ho powjeda, ſo ſtaj pscheczelej Franzowow. Abbasowe ſmyſlenje pak někole wjese njeplací; pschetož jendželske wóſko Egiptewsku wubhađenu džerži, a knjeſtvo ho wet Jendželjanow wodži.

Marthrabja.

Historiske powědania o

Wojskowé lupy Sizilijskie, lotrúž krajne hory pschá, leží tak wojewódzce hnědo na wjescholu wyższej hory ciegle pschitupny hród Castrogiovanni. Hijo w starých časach bě tutón twójdry hród nje-dobyczomny, Normenjo, Arabojo a Normannojo wobsluhowanu podarmo-jeho murze. Husté lesy, khlodne jehory a krystalowe ręczki czyniącze, so bě tuta krajina hijo w starym wěku wopravdzała kwełkowa sahroda-tak so hontwjetse pszy wónje dla cęjt hžiwiny shubiwanu — džen-nijschi džen hwedzca jeno rospadanki hiszceje, tak mózna twjerdzisna-to běsche, a jeje jenicka hlawia je někto hiszceje njepširunajomnje rjany roshlab, lotrúž masch s najwyšszej wěže prastareho hroda krala Manfreda.

Wjecjor 20. julijsa 1826 běsche w městacíku, kij bě hewak doſez
mérne, naſčilishe živjenje a hara. Niž jeno ſudniſka ſubja staro-
dawneje radniſy bě počna wezípných, ale tež we wſchěch haſach, kij
na torhoſtego du, cíjichczaſhu ſo ludžo, kij ſo jara živje ſ ruku
ſwědczo roſmolwjaſhu; kózdy čjalaſche ſ najvjetſeſej napſatoſcu wu-
ſudzenje ſudníkow. A wuſud, kotrež mějeſche ſo dženža wupraſic̄,
bě wobydlerjam města a zpěleje wokoliny nimo měry wažny; bě džé
jara k wěrje podobne, ſo ſo wo jeneho ſ rubjeñiſkých towařiſchow
Ludwika Vanh jednaſche, kotrež bě po zlým kraju ſnaty a wot
kotrehož ſchěroko a daloko hróſba a ſtrach wulhabdzeſche. Wón
cjinjeſche dróhn ſ Catanije do Palermu a dróhn ſ Catanije do
Girgenti-a a druhdy wobej dwě na dobo njewěſtej ſ tym, ſo pucžo-
warjow wuſubjowasche, kij běchu ſebi bjes ſylneho, wobrónjeneho-
pſchewoda na pucž ſwazili.

Ludwik Łana bě jedyn s tých rubiežníkow, kteřich můžesť jeno w Siziliskej naděncz a lotisz maja to sa swoje powołanie, so bychu rosdžel mjes bohatym a luhdym trochu wuronowali. Mjes dwazhejt wošobami, tiz měnjaču, so hu hejtmana rubiežníkow widželi, nies- běšťtaj ani dwaj, tiz byshtaj jeho jenak wopiszaloj. Jeni měnjaču, so bě jažny schwízny muž něhdze 24- abo 25 létny, nežny řaz žónska, druhý řaho powiedachu, so ma rubžerawu čornu brodu a nažoltnjene mótre wošlicžo. Jedyn wiedžesche, so je jeho w zyrki na Božích ſlužbach widžał w tajkej pobožnosći, tiz móhla ſameho mnicha wo- hańbicž; druhý řaho bě jeho ſalliwacž a tamacž ſlyſhač, so móhla ſo ſemja kwělacz. Někotří ſkónečnje — ale tých bě najmjenje — prajichu, so je Ludwik Łana po prawym rycerſki rubiežník, tiz swoje ſluby dělal, a powiedachu jako dopolas tonle podawł.

Hdny Ludwila Lanu něhdyn patrulja sczébowasche, czéksasche won-

do domu wulkeho Siziliskeho semjana, markrabje Trampo. Džakujo ho sa posłiczenym wuczel klubu rubježnik markrabci, so moža wot tuteho dnja niz jeno won ham, ale tež wschitzu, kij i jeho domej klušche, w najwjetshem wěstočci po zlej kupje puczowac̄. Na tutón klub ho spuszczejo pôzla narikrabja Trampo sa neschto dnjom swojego wobstararia s wjèle pjeniem do Vizata na južnym brijej kupu; ale hido dužy po puczu mjes Massarinem a Nieki bu tutón saſtejniki, kij ho nicžeho njenadžiſe, wot webrónjeneho rubježnika nadpabnjenym. Schto nět pomhache wbohemu, so s najwjetshem pschischaum wobkručeſe, so je w klužbje markrabje Trampo, kij měsche ſa ſebje a ſa swojich ludzi wschudzem ſtrebodne puczowac̄! Rubježnik njeđiwaſche ani ſa najmjenšha na pschischiubjenje swojego hejtmana a wurnibi pschedomériveho ſaſtojnika do zyla. Samu drastu pschischiabžiſchi dyrbjeſe w vřenjej lepſche kheji w Massarinie pschibyl pvtac̄; potom pôzla někoho i swojemu knjeſe a proſchesche wo roſtoſy, tak ma ho dale ſabjerac̄. Markrabja, kij ſebi na to ani njepomykli, so by hejtmanej tutu nježněru porokował, piſasche runje list na swojego ſaſtararja, tu pschinjeſe jemu njeſnatn czlowej dwaj měchaj. Marlrabja wotewri preni a namaka w nim rubjene pjeniſy, w druhim bě paduđowa hłowa! W hamym čaſku pschedpoda požol ſaſtarorjej w Massarinie jeho rubjenu drastu zyle njeſranjenu. Wot tuteho dnja njetriebachu ho ani markrabja Trampo ani jeho ludžo ſenje ſaſo na rubjeſne napady wolczejowac̄.

Vječor 20. julijsa po tajkim ſtejſeſe někde ſchlyryzycíleň muž psched ſudniſtwom w Gaſtrogiovanni, dokelž bě wobſkorženy, so je ſobuſtaſv Ludwika Lanoveje bandy a ſo je psched wóžom njeđeſem (18. meje) mjes Giringti-om a Canicatti om jendželskeho puczowarja moril. Dokelž Žendželcan ſa dwaj dnjeſ na gwoje rany ſemrje, njebe möžno, mordarzej jeho wopor psched woczi ſtajic̄; tola bě mrějazy, kij hewak pschi ſwojey ſymnej krewi, kotaž jeho krajanow wuſnamjenja, ničo njewuſaſni, wožobu ſwojego mordarja tak nadrobne wopiszał, ſo ho poliziji radži, hido ſa ſchelc̄ njeđzel ſkóſtnika doſahnuć. Brajimy „ſkóſtnika“, a dyrbjeli jeho po prawym jeno wobſkorženeho mjenowac̄, dokelž běchu jara mnosy, kij mějachu jeho ſa winowateho, ale runje tak mnosy, kij mějachu jeho ſa njewinowateho.

Šwonkownje drje bě wobſkorženy zyle tajki, ſajkehož bě Žendželcan ſwojego mordarja mrějo wopiszał, ale won wobkručeſe na ſtaſnočci, ſo je tuta podobnoſc jeno pschipadna a ſo je won ſamhny džen, hdyž je ſo morjenje ſtaſo, w Palermje jako klužbal dželat. Ma jeho njeſeſe njechache najwyschidni ſudnik w Gaſtrogiovanni, knjeſ Carružo, jeho ſlowam wěric̄, tak ſo mějefche wbohi wobſkorženy mało nadžije, ſo jeho puſcheſa, dokelž ſwoje alibi, t. r. ſo je ſamhny čaſk druhdže był, hdyž je ſo njeſkut ſtaſ, dopoklaſac̄ njeſomesche.

Dženja nět mějefche ſo poſledni wuſhud wupraſieſ. Na to čaſaſe hido wjèle hodžinow zyla ſyla ludži, kotsiž po haſbach tam a ſem khodžachu. Tu ſahladaču ho na dobo wſchitzu na wožebneho jěſneho, kotaž, pschewodzany wot dweju klužobnikow na konju a wot wožliku, kij bě wſchon wožeſený, i hofczenzej „Sirenje“ njechache, hdyž jeho hofczenzat Don Gaverio klužbko ſo konjo powita.

Zuſbnik, kotaž mějefche wožebny napohlad, mějefche monturu jendželskeho poſkownika, a dokelž tajzy puczowarjo jeno jara ſ redla do „Sireny“ pschischiabžachu, bě bjes džiwa, ſo Don Gaverio ſam konja ſa wuſdu djerjeſe, mjes tym ſo zuſbnik ſo njeho ſeſeſe.

S wožebnej poſkornocžu čyžsche poſkownik tutej pschewulſkej ſdwórlivoſci wuńc̄, tola, dokelž korcžmar hinal njechache, poda ſo, ſchwilkou ſo ſi ryceſteſkej wuſtojnoſci ſe ſekla a poſlepa ſe ſtolyt toporom ſwojeſe paſcje konja ſi waſa na ſchiju.

Najpodoſolniſchi klužobnik, excellenza“, rječnu Don Gaverio, wuſdu wotrocžlej pschicžiſnuwſchi a ſwojego wožebneho hofcza na ſhod ſwojego domu pschewodzego, „ja budu čaſk ſiwojenja na to hory, ſo je tak wožebny hofc, kaž waſcha excellenza, w mojim domje pschewal. Excellenza, ſcje wějeſe ſi daloko pschischieli a pořuzecze wobjeb, ſi čim móhlo požluzic̄?“

Moj luby knjeſe, ſnapſchecziwi zuſbnik ſi khětrej pschewulſkej malteſiſtli ſchischiwukom a ſi klužbje, tak ſo jemu hofczenzat ſe ſwojeſe ſdwórlivoſci wjazy tak wožeſený njebe, „najpriedy čyžt wož proſhyč, mi na někotre praschenja wotmolwic̄; poſdžiſho budžemoj potom wo waſchim namjeſe ſeſeſe.“

„Gzym wam zyle i klužbje, excellenza!“

„Dobre! Byh zyle wějeſe wjedžec̄ čyžt, tak daloko ſe wot jem hac̄ i hrodej mojego pscheczela, wjetka Paterno?“

„Excellenza, nimacze tola myſle, hnydom hiſhce ſe bženža w tak poſdnim čaſku tam jehac̄?“

„Wodajče, luby knjeſe“, praji poſkownik trochu njeſczeſpny, „wy ſcje na moje praschenje ſi druhim praschenjem wotmolwili. Čzych jeno wjedžec̄, kelko mil je hac̄ i hrodej wjetka Paterno?“

„Ssydomnacze mil, excellenza!“

„Dobre! Š mojim konjom je to pucz na tsi hodžinu a hdyž we wožmich jow wotječham, pschitdu tam hiſhce do poſnozy. Wobſtaracze mi po tajkim mój wobjeb a dajeſe ſo konjom naſhcejic̄.“

„Moj Božo!“ ſawoła hofczenzat wſchon wuſtrózany, „excellenza, čyžce woprawdze w nozy puczowac̄?“

„A čemu dha niz?“

„Alle, excellenza, dyrbjeli wjedžec̄, ſo tutu droha na žane waſchne wěſta njeje.“

Poſkownik ſmějeſe ſo, tutón ſtrah hac̄ nanajbóle ſazpewajo. „Schto dha mět ſo bojeſ?“ woprascha ſo, próč ſi rukaw ſhwoſe montury ſi waſa klapajo.

„Cjeho ſo bojeſ, prasheſe ſo, excellenza?“

„Wé ſo!“

„Rjeſeſe dha, excellenza, ženje ničo wo někoſtim Ludwiku Lanje ſhyscheli?“

„Schto je tutón Ludwik Lanje?“

„Nojhorschi rubježnik, kij je hdy na Siziliskej kupje był!“

„Woprawdze!“ wuſhmu ſo poſkownik ſe ſazpeczom.

„U runje nětſle je wožebje roſhněwaný, tak ſo ſaweſe ſe nikoſho, ſchtož by jemu do rukow pschischoł, pschelutował njeby.“

„Cjemu dha je runje nětſle tak roſněmdrjeny? To dže ſda ſo ſajimare był; powjedaſe, knjeſe!“

„Dokelž runje w tymle wołomiku jeneho ſi jeho pomozníkow wotžudžea.“

„Wožudžea? A hdyž to?“

„Tow w naſchim měſcze, excellenza.“

„To drje wějeſe wo jeho ſiwojenje pónbže?“

„Hai, to ſo boju, excellenza!“

„Wy ſo bojeſe? Kako to měnicze?“

„Ach, excellenza, Ludwik Lanje je toſti ſurowz, ſo je jemu wěric̄, ſo budže ſo wječic̄ a ſo Gaſtrogiovanni na wſchech ſkonzaſ ſapali.“

Byh ſo wotſje ſahmja.

„Cjemu ſo ſmějeſe, excellenza?“ woprascha ſo korcžmat, wſchon pschischiapnjeny.

„Dokelž móže jenicki ſmužitu czlowej zyle město, ſi džewjec̄ abo džejac̄ tſaz vojaſnymi, kafkij wj ſcje, ſatrashic̄. U wy po tajkim měnicze“, poſtracjowasche po wołomikowym pscheterhnenju, „ſo budže rubježnik wotžudžený?“

(Pſchichodnie dale.)

Ze Serbow.

S Budyschin a. 24. novembra ſemrjeſa ſwudowjenia Sturmowa rodž. Maiez je Budyskim khudym 3000 hrivnow, měſczejanſkej džeczazej wothladačni 1300 hrivnow, kyrotowni 1500 hrivnow a Michalskej ſchuli 1000 hrivnow woſkaſala. S banju poſledniſe ſe ſumy ma ſo ſo khudych džecz ſchulſki pjenjes ſaplacjic̄.

— (Wuhlaſy na pſchichodne wjedro.) Hac̄ do 22. jan. ſo mjerſnjenje ſe ſnadmym ſněhovanjom wočkaſuje.

— Wopſhijecze runje wudateho 83. ſeſhivka Člažopija Macigij ſſerbskeje: Mythiske bytosce lužiskich Serbow. Napisał Adolf Černy. (Pokračowanje). — Sto příſtowow. Wot Jana Wehle. — Hdze piſemy jottedane pismiki? Rozestajil M. Hórník. — Rozprawy a zližbowanja.

S Wulſkih Debhez. Pödla kſripy w naſheri wky diftheritis knjeſi. Sańdzeny týdžen ſu w jenej jenicki ſwóſbje tsi džecz na diftheritis ſemrjeſe.

S Waleho Wjelkowa. Dalischa roſprawa wo naſchich naſutowatnjaſ a wupožjeſnjaſ. Wjele naſchich ludži ſo hiſhce teho boji, ſo budže zyla wožada hóry wjedžec̄, ſchto ſebi pola naſh pjenjes poždžuje a po tajkim doſk czini, dokelž w njej pſche wjèle mužom džela, měnjo ſo budža cji ſwojim žonam to powjedac̄. Hdy by ſo to woprawdze ſtaſo, to tola nicho žaneje haniby ſi teho mět njeby, ale ſkerje čjeſc̄; pſchetož ſo won wot naſh pjenjes doſtanje, je ſa njeho najlepſe ſobhweſczenje, ſo je čjeſcžedostojny muž a dobrý hospodař a ſo ſi jebo hospodařtvo derje ſteji. S zyla njeje to žane hanibne dohlcžinenje, hdyž ſebi něchtio i wpojetſhienju ſwojego wołkhobneho mikowania a i polepſhienju ſwojich hospodařtſkih woſtejnoscžow pjenjes poždi, dokelž naſh zyla naſch čaſk mjele bôle hac̄ žadyn dotalny nuciſi, ſi pjenjeſami džecz a na pjenjeſny wołkhob

džerječ. W starym času knjegesche naturske hospodarjenje. Tehdy rečasche: „Dam cí bérny sa ká, wów sa jeczmien atd. a dženja rěla pjenjes sa pjenjes. Kóždy resumny čłowjek wé, so kóždy dobrý hospodár, kóždy hweru sa najlepšim wuwuziwanju swojego hospodarstwa a samoženja steji a so na kóžde sprawne waschnje hore spraczyta, tež druhdy zuse pjenjesy trjeba. Hłowna wéz je, so je bórny saho spłaczí. To żane wopravskie dohležinjenje njeje. Zenož lohki Peta, kiz pjenjesy požecjuje a hebi hido do předka pschemysli, ká mohl swojego bližscheho najlepje sjebacz, je hanibny dohležinjet a wopravdze sazpicza hódný njelnicomny čłowjek a sawernje njelkhescejan. Je-li pak hebi něchtó myslí, so wo tym nichotó njehoni, hdyž hebi pola lichownika abo druhdze pjenjesy požecjuje, to so swjetska jara myli; pschedz někotrykuli lichownik abo druhí požecjowt je hórschi hacj stara žona abo ma tež kleślawu sa žonu, a nichotó jemu njesakaze, iei wuplizacz, so a ká wjèle je někomu požecjil. Ssomo hypothese knihy so kóždemu wotewrja. Nashe towarstwa pak so wo samjelczenje hacj nanojlepje starajo. Wujwolujemy do pschedzydztwa jenož dobrych sprawnych mužew a niz „stare Jony“, tajlich kiz mijelczecz samóžeja a so w hwojich fastojnswach wot wychszych nahladów wodzicz dadza. Tež je khostanje wo 30 hrinnew na to postajene sa tych, kotriž s lóhzej myslu abo hnadž klubu se schule bledža. Duž je pola naš požecjowarjowe potajstwo wjèle lepje salhowane hacj pola zuseho lichownnika, kotreñz dyrbi na tym leżecz, so stajnie wé, ká s teho hospodarstwom steji, kotreñz je pjenjesy požecjil. Teho dla so dalolo a scherolo sa nim napraszhuje, abo nucha wokolo njeho, woprytuje jeho tež husto a wudżera prędy hacj wo durje klapa, do hródze, hacj je hiszceze połna skotu. Nichtó wo wýn njeje tak hlypy, so by niewiedźal, cęho dla so sa nim prascha a so tak husto na thefey vrośczeny njeje.

S Bulez. W lécze 1891 so tudy naredzi 126 džeczi; 65 synków a 61 dżoweczicków, 7 morvorodžených, 1 por dwojnikow a 26 njemandželskich. Wumrjelo je 90 wózbow; 46 wotresznych a 44 džeczi. Pschipowiedalo je so 44 a tudy werovalo 32 porow. Hoscżow Bożego blida bě 5908; mužslich 2529 a žónslių 3379; 123 weprajenych a 77 pacjerstkich džeczi, 4838 se herbiskeje a 1070 s němskeje woszadzy. Wunoszki kellektow bě wscho hromadze 1341 hr. 89 np., sa swentowne misjonstro 547 hr. 83 np., sa Gustav-Adolfsske towarstwo (podla 483 hr. kolletka pschi Gustav-Adolfsskim hwydżenju) 567 hr. 6 np., sa bibliske towarstwo 38 hr., sa zyrliny fond 73 hr. a sa zyrlin w Marieney 41 hr.

S Wósborka. Sańdzenu njedželu je tu se hwojim wosom Malsch s Górnjowa swróćil, pschi czim je wón ká tež byn gmejnškeho pschedstejcerja Malscha w Blózanach do schody pschischol. Njesbože je so stalo, dokež bě so wosowy sdor puszczil.

S Wichowow pola Wósborka. Pońdželu je so tu Urbanez hęja, se hłomu kryta, spalita.

S Wóblinka. W sańdzennym lécze je so w naszej wosadze, 2134 evangelskich wobydlerjow liczącej, 100 džeczi narodžilo, 63 wózbow semirjelo a 17 porow so pschipowiedalo a swerowalo. Spowiadnych je 2928 bylo, a to 2015 Sserbow a 913 Němow.

S Lubija. W tudomnym wuczerstkim seminarje je wjetschi džel wuczomzow a wuczerjow na kripu (influenzu) skorilo. Seminar je so teho dla hacj do 20. januara samknuł.

S Mikowa. Pjatk tydženja je so tu nowa saložena schula w pschitomnoszci knjegestwóho a schulskeho radzicela Friesy s Liegnitz pochwyciła. Mikowske džeczi běchu hacj dotal do Krębianskeje a Borszczanskeje schule sa Schulowane a dyrbjachu po wobczeknym puczu hózginu daloto do schule kredzecz. Nowa schula a wuczerstke wobydlenje je so samieczko w twarjenju, hrabi s Einsiedelej kłusczazym, kotriž schuliskej gmejnje na přenje pječz lét wotnajensti pjenjes spuszczači. Duž je schuliska gmejna tutemu džal winoja, runje ká tež knjegestwu, kotrež je pjenjesy s pschitwarienju a s kipzenju lawlow darlo a dale s wuczerstki msdże lénje 250 hrinnow woszbitie pomožy pschidawa, a Krębiankej schulskej gmejnje 130 a Borszczanskej 100 hrinnow sarunana sa wetpanjeny schulski dawki Mikowskej gmejny placzi. Sa wuczerja su schulskeho kandidata Voigta s Klétnego postajili.

S Wokrančic. Wurjadne wulka liczba pschedwodžerjow tu sańdzenu pońdželu dolholstnemu a derjesafkuzbnemu wuczerzej a kantorej em. Handrijej Duzgmanej poſlednju cęjcz wopokasa. Wón bě hwojne žiwenje na 83 lét 5 měszow pschinječ a bě jeniczky tu skoro 58 lét s wuczerjom był. 24. novembra 1877 bě wón hwoj 50létym fastojnem jubilej pwyjeczil a so 1. oktobra 1885 na wotpoczink podał. Czelnje a duhownie hacj do poſledka cęjcz a cęjstwy, tež wón w hwojich wychszych létach pod kripu (influenzu) podleża, na kotruž je w běhu sańdzeneho tydženja tu pječz froszczenych woszbow semirjelo. — S dala

a s bliska, daloto psches wožadzine mjesy, tež runje se Sakskeje, s wotkal bě so njebocziczkí s Rakojsow w lécze 1827 jako 19létym młodżenz sa wuczerja do tudomneje schule, tehdy saloženeje, powołał, se sawostajenymi, mnosy něhdusi schulerjo a hweri pscheczeljo hwojemu lubowanemu wuczerzej a cęsczenemu pschivousnemu a krajanej psched woktorjom postajichu, a hdzej so potom ipewy a ręce herbiki a němski wotměnjaču. Nasch knies farat Urban jako njebocziczkého něhdusi wuczomz s wjetscha herbiskemu pschedwodžerstwu wulczešce w herbskiej ręczi s 1. Möss. 24, 56 prštow Eliesara, Abrahamoweho wotrocza, jako dožlednju prštow semirjeteho s hwojim sawostajenym a wschitkim wožadnym, kotriž su hwoju drohu hwojnu hlowu a snamjenity wožadny stav shubili, s kotremž je Boh po hwojej hmilnoſci a hwerinoſci tu wjèle lét bohate żohnowanje wudżelak, mějeho sa hódnego, jeho hudojje hnoy a hwerka hwojeje wérnoſci sczinic. Potom w němskej ręczi s Daniela 12, 3 superintendent Fengler semirjetemu do rowa džal Lutheriskeje zyrlwe w Pruskej praji sa wschu szeprownę, hwerinoſci a woporniu luboſci, kotruž bě njebocziczkí tudomnej Lutheriskej wožadze jako wuczer, kantor a cíitat 40 lét doho hacj do hwojego emeritirowania na hewjesapréwatske, hwerčage waschnje wopokasa. Skózczne so tež krótki němska wopomnjeniſta ręcz njebocziczkého předawshého duscherpaſtria, duchownego Grevy, ketryž bě so khorosze dla puczowanja s Wrotzławia hem wostajicz dyrbjal, wo 126. psalmje cítasche, kād běsche hebi wón to wuraszne žadak. — Knježa wuczerjo je hukodnych pruskich wožadow na to spěvachu: „Stanycz, moje cęko, budżesz“, kād wón hido w semirjeteho domje a na poſled pschi rowje se hmlertnymi hérlsruchemi njebocziczkého cęsczachu. Potem s. duchowny Urban němski hiszce źiwenjebéh w smykle słowow psalma 90, 10 a 115, 1 cítasche a ślōncz s modlitwou a wotczensachem. Wožada spěwasche: „Přech duschu nježu jandželjo“. Potom rečasche: „Nó dha něk stopy poſlednie! atd.“ Pschedwodžerstwo so s cíciej modlitwje kłanu, a po njej noscherjo mary széhnuču, pschedwodžerstki cęah so psched zyrlwu festupa a se spěwom a polnym swonjenjom so dolha szyla pschedwodžerjow na njedaloce pohrębniſczo hibasche, hdzej bu do kłodneje spiskeje komorki mjes hwojej hido psched 19 létami semirjeteh manželskej a hwojej halle psched 5 dnjemi pohrębanej najstarszej 61létnej džowku sachodne cęko sprózneho putnika a dolholstnego požohnowanego a lubowanego wuczerja a kantera khowane, a hdzej jemu jeho sawostajene 3 džeczi a 12 džeczidžeczi, jeho mnosy schulerjo a pschedzeczeljo w żelnoſci se hylsojthm wózkom s džakapolnej wutrobu do rowa pschedachu: „Wotpočzuj w merje, dobry nano, pschedzelo a bratſje a węczne hwerko hwerko tebi w Božim raju!“ S hérlsruchem, modlitwou a požohnowanjom so hwyjatočne khowanje wosamknu.

Přílopk.

* W jenej wýn pola Wurzena je so széhnowazy pedawl měk. Jedyn najaty dyrbjescze tele dny jeniczku kruwu sareſac, dokež wjazn gracz nočaysche. Rěšnik jemu sa nju wjazy hacj 60 hrinnow dacz njeħasche. Duž sareša ju ham. W jeje żoldku pak namaka bydom 20-hrinnarjow a tsi 10-hrinnarje, kād tež wschelake jednore hrinny, dwaj kłucej a wjèle hossjow.

* Pjatk tydženja běchu scheszo Barlinzy knjesojo w wulkim strasche, so mohl jich cęah na żelesnizy pschedecz. Wón běchu na hónitu do Bokowa pschedroszni a jědžechu tam. Na Neuhausenškim fastawniſczo Lehrtiskeje želesnizy cęlačsche na nich wós jeneho kublerja, do kotrehož so hynuchu. Někto pak dyrbjachu psches želesnizu jecz, kotrejż sawjeru mějescze fastojnik szczahowac, kiz sto kročelow dale bydlesche, a wot tam sawjeru s podpjerami szczahowasche. Lědom bě jich wós s nimi hacj na želesnizyne kolje dojet, signal sawponi a żerdži so dele puszczačsce, tak so bě wós na želesnizy sawrjeny. W bližschem wokomiku tež hido woszbowy cęah szumjo pschihna. Strach honjerow, na wosu heddzazych, bě żałostny; pschedz wschitzy běchu do wulkich kłuzach sawaleni, w kotrychž so ruciže se hwojich hyclow szrabacj njemóżachu; a hdzej běchu ślōnczne s wosa wustakali, padnuchu někotri runy pucz na kelije, s kotrychž jich jich towarzhojo krokko psched lokomotivu na hol storhachu. Wós maschina roškhartowa a brósnika mori. Podzobník wosta njeſranjeny. Njesbože bě so teho dla stalo, dokež warnowazy swón, kotrež dyrbi po pschikajni 16 kročz sawponic, lodu dla porjadnje njebijesche.

* Gardziny fysler s 3. kompanije w Barlinje Hermann Mayer s Mintelna je hebi w kasarmach na żadławie waschnje ham žiwenje wosak s tym, so so do hwojego faschiniskego noža woli. Pschedzina sa

nieskut ma ho swonka skuzbnych wobstejnoscow phiacz, Psched neskuto czagom be won fysilerej Driesenej, kotrej tez w jeho kompaniji skuzi, prajit, so dze hebi zivjenje wscz, dokelz komorny podwyscik sl s nim salbadza. Mayer, kotrej Driesen tez wskelalo swoju nusu skorzesche a tez wo tym reczeske, so hebi hiscze zivjenje wosmje, wotmolwi jemu junu s krutka — kaz wudawa zortujo — „no, duz ho satzel“. Driesen borsy na to wopravdze ham do ho tseli, niesateli pak ho, ale je hzo dleschi cza z se wsczeho stracha. Roskacz dla swojej njeschemyslneje radu a bojosc psched khostenjom, kotrej mohlo ho jemu w hzo sapoczonym pscheptyowanju Driesenoweho spytaneho hamemordatwa pschisudic, je jemu, kaz ho sda, rosum zyle rubito. Pola swojich towaschow a wyschschich be won herak swojego wjezelohu waschnja dla lubowanu.

* Njelube nashonjenje je jedyn Barlinski pschekupzki puczowat tele dny w jenym Lipcianskim hospczenu czini. Wano wozuczinschi ptynu, so bchu ho jeho mantl, kulinja a kholowy shubile. Podla tez hiscze ho dohlada, so bchu jeho paduschi do jeho swy samkli. Won be sabyl, wjechor prjedy klicze wot wonka wotczahnu, a to bchu pakostnizy wuwujsili, kotsiz bchu w swy polda njeho pschenozowali.

* Barlinskaj lekarje Pfeiffer a Canon staj wuflabkoj, so ho khripa (influenza) w czlowiecim czele s makusckim hribikom (bozillom) sbubzi. Tele hribiki su ho s wulkimi hromadami w khriachisnach a w kwi woskowom, na khri.u skhorjenych, namakale. Hacj dotal ho jich dehlabali njejsu, dokelz su wjele mjenische, hacj na pschiklab kholerine a tuberkulosne bazille. Khripine bazille so kaz druhe bazille w glyzerinje plahowac hoda. Szredk, s kothmz mohlo ho sanicic, lekarje bacj dotal hiscze njeinaja. Spodjivne je, so khripa ho s mestnami zmjercz strachna polasuje, mjes tym so druhdze jenoz lakte skhorjenje sbudzi. Do mesta Bolegny w Horniej Italiskej je khripa s husej mhlu pschiczhnula, do kotrej je mesto netto hzo zlyh tydzien samalene. Katalnje drje ho tez wo dny na drobach zwecza, tola zwecza ho psches mi, ku pschedobycz njemoge, kotaq je tak schlobna, so kodyn, kij w njej pschebywa, na khripu skori. Duż wjetshi bzyl wosydljerow Bologny w lozu lezi, hojejnje su pschebylnene, a ledma je jedyn lekar dostacj, dokelz khoroce runje tutych letka nadpaduje. Wothladarjo w hojejnach su teho runja skhorili. a na jich mesta su dzelaczerjo a bluzbazy stupili. Gastochny na poscje, zelesnizy a konjacej zelesnizy, kotsiz su nimale wschitzh khori, so wot wojakow a polizistow fastupuja. Wikowanie a rjemjejlo je w tu khwilu do zyla pschedasto. Wo swyjeleniach janyh reczow njeje. Na drobach ho jadyn czlowiek njepolasuje. Na sboze wjetshi bzyl skhorjenych njewumrje ale pomaku wotkorja. Tez ua pjerisnu je ho khorocej wupshetrila, zyla kurjenyu su wuwumrje. Duż ho boja, kury s zyla jeszc, kotrej ho teho dla s hromadami do wukraja wuwujsu. — W Belgiskej na khripu wschednie wjele ludzi wumrje. W Bruselskim kralowstwim hrode je zyla kralowska zwyska na khripu skhorila. — Majstarshi syn jendzelskeho klonprynza (Walejsho prynza) je na khripu wumrje. W Londonje je hebi khripa kardinala Manninga sa zmjertny wopor zadal.

* Khripa ho w Barlinje tez bjes konjemi polasuje. Khorocej ho pola koni se saczelanjom weczi sapozina, wobzernoocz ho shubuje, a nohi wotolstu. Hdyz ho hnydom lekatska pomoz trjeba, ho khorocej borsy minje; jeli so pak ho konje pschi skhorjenju napinaju, woni czasto s wokromjenjom wutroby konz wosmu.

* S Lemberga spodjivny podawak wosjewjeja. Wo tym je galiszki millionar Kazimer Mionczynski, swojego dzinuwschleho waschnja dla snath njezenjenz, psched mnichimi letami w Dobblinskim wustawje sa bludnych s pomozu jenego lekarja swoju zmjercz singeroval, to reka ho sa semreteho wudawacj dak a potom s druhim mjenom do wukraja wotpuczowal. Jego samogenje namre hrabja Nikodem Potocki. Psched nekotrymi dnjemi je pak sa morweho wudawanu k wukemu nastrzjenju swojich snath a podbanow njenadzity na swoje kubo pschischol a je powjedał, so je ho sa morweho wudawal a ho netko saho dom wrózil, so by ho pschedebczil, hacj su jeho herbojo abo dobjernizy derje hospodowali a hacj s jeho sawostajenstwem derje wokladzowac wjezba. Tamny lekar, kotrej bie hebi pschi swojim jebanju s dobrym mytom sa pomoznika najak, a kotrej tez skubil, so zhe cza zivjenja wo jeho njeschdnej pomozy mjelejcz, je nje-dawno semrel, czehoz dla s morwych stanjeny Mionczynski, kaz praj, wjazy sa trebne nima, dale mjelejcz. Ta zyla wez njeje jara k wertej podoba, duż mënja, so nelajske jebanstwo saby njeje tci.

* Schio listynoschet samote, Staropruske Nowiny powjedaja. Anjes czasnikat 3. w Elbingu be jenemu listynoscherzej czasnik, kij kroczele liczi, wedy dla hobi da. Po tym bescie ton listynoschet po

mescze wokoło a po skhodach horje a dele behajo w czasu wot 31. dez. rano hacj do 2. januara dopoldnia w 10 hodzinach rune 158,000 kroczelow sczinis, to je do milow pschestajene, hdyz ho do mile 9,500 kroczelow liczi, 17 mil.

* S mujsztowom Hamburgiskeje parneje hobi „Valparaiso“, kotaq je tele dny s Brasilskeje pschisela, su pjezgo mužojo na żolci symizu semrjeli, bjes tym so su tisnaczo skhorjeni w brasilskich spitalach wostali. Wopisanja mujsztow w skhorjenju założniece kheroscje w Brasilskej storo k wertej njejsu. Na tej hamej kódzi ho tez dwanacie mužow hobi pschiswiese, kotrej bie „Valparaiso“ na morju setkala. Won bchu ho na czolmach s dweju norwegiskej plachatej kódzow wukhowali, kotrej stej ho pschi wichorie na morju ponurilej.

* Po zelesnizy duży zelesniczny wothladowat 7. januara pola Naundorsfa na schenach żadkawje rosmjeczene czelo jenego mujskoho nadendze. Pschejedzeneho sa dzelaczerja Haschu, kij na zelesnizy dzelascze, spōsnachu. Raisskerje je won na nelajske waschnje do njesbođa pschischol. Jenotliwe stawy, wet czela wotdzeline, ho na wiazorych mestnach w khétrej dalokosczi bjes hobi namakaj.

* W Bajerskej je ho tele dny njeschdny klub zwyciezil. Szlu-bjenaj staj hromadze 139 bct staraj. Won ma 75 a wona 64 let na khribieje. Sajimawe je to, so bescitaj taj dwaj hzo psched 45 letami ras po skubie a werowanju zyle blisko. Sda ho pak, so je tehdy nelajska pschikora mjes nimaj wudyrila a jeju samohla w dobrym spodebanju klub roswjasac. Won czehniesche do Ameriki a kupi hebi tam farmu. Wona wosta njezenjena kaz tez won. Poda ho pak, so won nětko psches pschedelstwo swojej nehduscheje njejesty, kotrej bescie tez do Ameriki pschiczhnuto, wo jenym zivjenju a wo tym, so hiscze hebi pschezo na swojej nehduscheho nałożenju myzli, shoni. Tez w nim stara luboscj s nowa wozuczi a dokelz bescie hebi rjany pjenjes wulutowal, Amerizy boženie prajesche a k swojej „Julz“ puczowasche — a klub be hotowy; werowanje borsy széhuje.

* S jenego póstoweho wosa su padutchi na puczu s Winskoho hlowneho posta do Kaisers-Ebersdorsfa tsi póstowe mōchnje s 20,000 skotymi kranuli. Póstak Röster dyrbjescze rano sahe se snutskowneho mesta do Kaisers-Ebersdorsfa jecz. Hdyz nětk w 7 hodzinach k Kaisers-Ebersdorskemu póstej dojedze, powiedasche tam, so je krótko prjedy muž w fastoiniskej mězh l wosej stupil, kie sa pósteweho fastoinku wudawal a jemu prajil, so ma hladacj, hacj su w wosu wscz pjenjejne a druhe drohe wez w dobrym rjedze. Potom je ton muž wos se swojim kliczem wotewrili, s njeho 3 mōschne wsal a ho wotkali. Wlōzno, so je ho khrobile paduchstwo stalo, ale s czekla póstakej wérja. * W Wukhodnym Vorlsbiru (w Zembzelskiej) su pońdzelu tydzienja wjechor w 9 hodzinach milinu krajinje hracj widzeli. Hdyz bie ho měszacj shonoi, wukladachu na fewernym abo počnzym njebo kruh czémneho kola a wsczhe njeho najprjedy biele zwierko. Pomaku a pomaku poczatku khétrej wyższe plomjenja s njeho zapacj. Wokolo dzewjatej hodziny zehlesche ho zyle fewerne njebo w na-czettwemum blyszczu.

* Khudy lumpat, Jan Polaczel, rěkazy, wónbano w mestzanskim zmjeczischemu w Budapeszce wulci pokrtu khleba namala; won so njemalo dla tajkej dzivineje namakanli dzivasche, tola skonczenie pokrtu hobi domoj wsa. Ola wsklatnich wobstarankow Polaczel hakle někotre dny poszdzisko pokrtu rostra, kotaq be jemu hnydom swojeje wurjadejne czegloth dla nadpanula. Kat pak ho won wustrója, hdyz w khlebjie sapieczone rostrubane czelo nowonarodzeneho dzescza wukhada. Won hnydom hrósbnu wez poliziji wosjewi, a pscheptywanje wuklosa, so bchu dzecgo najprjedy do czasczow rostribali, tele wojekli a potom do czesta smescheli a s nim spelli. Dokelz su shonili, s wotkel su zmjecze, w kotrej bescie pokruta lezaka, knadz ho tez poradgi, dzesczowu mordatku wuflabje.

* Norwegska kódz „Kiutu“ je ho wot Amsterdama do Arendala jedzo pola Skagena na morju do zyla rossasyka; jejne zyle mujsztwo je ho tepilo.

* Wo skoncowanju nasbacznejekusklarnicze píšaj a 8. januara s Ortelsburga: W Surmencyje, ruskej namjesnej wzy, dosta 20 letny syn tamnischemu wobbedzera Wladinska wischnjowku (weichselzopf) na hlowie. Domjaze kredki, żvchnowanja a sarkelowanja bchu podarmo. Skonczenie praji nelajski mudry muž, so je khorocej načinjena a so ho jenoz s tym sahojicj hodi, so ho hlowa s kuslatnicyne krowu pomaje. Won nawuczni khoreho a jeho nana wsklatke kuslatke prajidma a radzesche jima, so dyrbitaj hobotu rano do klonza pola rewa teho, kotrej je woklejni we wzy semrel, te prajidma prajicj, potom tsi ras leckow wobbejcz a ho domoj wrózil. „Wekoba, kotrej potom setkala, je khorocej načinila“, bescie mudry muž. Pschiwernej czlowiesk wschitko to zwieru czinjesczaj a setkasztaj duż domoj khudu

żonu, kotaż bę hebi w leżu drzewo sberaka. W roszkościach nabudżetach ju s kijemi a roszkościach ju tak, so hiszczęce tón żamy bęci wumrje. Wopravobę je so s jejnej kwoju kłowa masaka. Morbarzej a mudry muż fu sajecz.

* Bolharskie nowiny powiedają, so je so niesławno we wzy Sestrimo pola Bellona skazany wjeli polaski. Wón skuz kósy, świnie a pby, a njemóżachu jeho, dokelż so czmische, we wzy sabicż. Pschede wku proku do stadkom koni, mulow a wołow. Hdyż bę też wjeli thyle skoczątow skuzak, bężesche do Bellona, hdyż żaneje schody nienacznioschi so sabi. Po dężaczych dnjach skorai wchón skuzan skot, s kotrehoż je dotal 110 schukow, kósy a świnie njeliczene, spadało. Scheda wjaz hacż 16,000 frankow wuchini.

* Dżiwadlo Mangano w Palermie bę nowoletny wjeczor městno satraschnego podawka. Dżiwadlowa direktarnja so s elektryskiej lampu roszwczęzuje. Ju sajwczęciz njeje dale niczeho trjeba, hacż so so pschimodżaz grót s konduktorem do lampineje miedzianej nohi położi. Tamny wjeczor nětki stupi dżiwadlowy klużobnik Francesco Denaro s effizerom Frassinessiom do direktarneje, so by lampu sajwczęzil. Na jeho njesboże bę grotowe kibzane popschedzenje runie tam na kruchi, hdyż wón so grót pschimnu. Hdyż netko Denaro s lémizu tej lampu pschimnu, mjes tym so s prawizu grót dżerzesche, samknu so liw a Denaro padnu jako s blyskom trzechy na semju. W padnjenju dötknu so Frassinessija, tiz tak satraschny elektriski stork dosti, so do kuta wotleča. Wón na pomoż wołasche a lubgo pschibężatku. Ale wboheho Denara, kotrehoż ruzy bęshtej na nałonczaj w: beju cępowo laž pschikowanej, so nichio dötknuć njeswieri. Denaro bę s wéstetu w tutym wołomiku hjo morwy, ale elektriski liw wahesche miażne myśdki t żakożnemu satorhowanju a sczahowanju. S pschedescheniom skonczone sarażeneho s elektriskebo liwa törzchu. Wobé ruzy njebożownego bęshtej mjes tym na wuhlo spaleney.

* Samuel Growthier, czorny biskop Nigerskiego kraja, je psched frótkim wumrjet. Jego žiwjenje je hotowy roman. Growthier bę schłoska, bu někotry frócz kupeny a pschedath, skonczenie pak jeho Gendżelzenjo wuhwobodżichu, a wón móżesche so po dökhim dželenju t hwojej macjeri wrózcież. Wobesu starshemu wón żenje s wéstoseżu mjenowacj njemóżesche; wón jenoż wjedziesche, so je nehdy 10 lét starý był, hdyż fu jeho Arabszu sajeli, kotsiż jeho domiñnu wurubichu. Jego nan bu pschi tejsle skladnoschi sarubany, jeho macz, kota a wón ham buchu do sajecza wotwiedzene. Léto bę se schłosku pola Arabstich, na cjoż jeho jako „čerstwu tworu“ na schłoskej lódzi do Ameriki pôzlača. Lódz pak bu na schłoskim morju wot dwieju jendzeliskeju wojnskeju lóžow lepjena a do wleżenja wsata. To bę w lécze 1822. Samuel Growthier swobodu dostawski so do jendzeliskeje afrikskeje kolonijskiej Sierry Leony poda, hdyż hebi dżelto pytasche a so prizołasche, cętacj a pišacj naukuńcuz. W lécze 1825 bu wot jeneho misionara kichzeny a bórsh na to bu jako wuchet w Regents-Townie postajeny. W lécze 1834 jeho jako duchownego wuhwobodżichu a jako misionara do jeho domowiny pôzlača. Wón bibliju do hwojeye maczernieje ręcze pschedeli a bę s horliwym japoštolom. W lécze 1857 jeho na cjoż noweje misiže na Nigru staiczu a schęcż lét po tym bu sa biskopa pomjenowany.

* (Nabożeńska pschiwera w Indijskiej.) Niesławno je manipurki maharadża (městokral) wumrjet, a laž je netko na srawne pschischko, je hebi kmjercz se hwojimi nabożenskimi pschedzudkami pschihotowal. Maharadża s někotrymi pryzamami hwojeye hwojby do Kalkutty puczowasche. Hdyż jemu a pryzamam pschedzidżenu wobu podachu, nochysche ju maharadża picz, dokelż bę po jeho nabożenskich nahladach wotwiedzena. Przecze radsho skazenu wobu se studnje njezdalo hwojego wobydlenja. Psches to maharadża wumrje a dwaj pryzaj na kmjercz skhorischtaj. Drusy prynzojo hebi netko lepje europejsku wědomnosć waža a piża netko pschedzidżenu a warjenu wobu, a schęcż hiszczęce bōle waži, woni fu do hwojeye skuzby europejskich lekarjow wsali.

* Ma spodzivne waschnie je slotokupz Johnson w gmejnje Drumontze pola Bendige w Australskiej hwojemu žiwjenju kónz cžiniejsz spytal. Chyżsche hebi hubu rostħelicz a s tutym wotpohladom hebi do rta dwé dynamitowej patronjestorczi, kotrejż na kónzu sapali. Tola patronje, město so byshtej jemu hubu rostħelicz, laž wozjafowasche do předka wubuħnuschtej, tak so Johnson pôbla wottorħnjenieho noħżowej kónzka a někotrych popalenjow na wutrobnje njewohħiħodżenju wosta. Tola stork, s wubuħom nastat, bę tola tak ħlyn, so snat psches hlowu do hata sħieci, kotrejż so sadu njeho namalasche. Dżelz pak, laž spodzivne powiedasche, so nochħysche tepicz, ale hebi jenoż hubu rostħelicz, rucże na brjoh wulħi, hdyż jeho polizist, tiz bę ropot saħħışċawski pschihħal, ja kħornat wa a jeho, dokelż so po jendzeliskim salonju hamomordakstwo kħosta, do jaſtwa wotwiedze.

Cyrkwinske powjesče.

W Michałszej għirkwi budżie jutsje njeđelu rano w 7 hodżinach herbsta spowiedż, dopoldna 3/49 hodżin herbse pređovanje a w 12 hodżinach herbshi nyjhix.

Werovali:

W Michałszej għirkwi: Michał Lorenz, tubler w Belsħejah, s Hanu Theresiu Domiċċej s Wulħo Bajloma. — Jan Korla Horn, khējet a murjer w Sztonnej Vorsħeqi, s Marija Augustu Bjenadžiż s Bobolz.

W Katholikej għirkwi: Mikiawis Bjetash, dżelacżer, s Hanu Augustu rod. Ħeħnarjej s Ċżorniċi Noħiżi.

Kħeġien:

W Michałszej għirkwi: Bruno Pawol, Jana Ernsta Fuhrmannia, khējherja a powjas-saħħi mischia na ġidwnej, s. — Augusta Martha, Sandrijja Schusteria, khējherja a dżelacżerja pod hrobom, dż. — Hanu Bertha, Wilema Juliusa Keila, fabrikskhego dżelacżerja w Grubjelċiżi, dż. — Ida Hedwiga, Jana Korle Pawlita, pohonja w Dobruschi, dż. — Jan Ernst, Korle Augusta Krawza, dżelacżerja w Nadżaneżi, s. — Hanu Augusta, Jana Augusta Rjetti, tublerja w Sztonnej Vorsħeqi, dż. — Maria Martha, Korle Augusta Krawza, dżelacżerja na ġidwnej, dż. — Ernst Hugo, Ernsta Hermanna Scholty, tublerja w Birku, s. — Hanu Lejna, Augusta Hendricha, fabrikarja na ġidwnej, dż. — Jan Richard, njemandż. s. w Dobruschi.

W Katholikej għirkwi: Jan Jurij Albert, Jana Augusta Pētschli, rēsbarja, s. — Hanja Marija, Hermanna Goldberga, nożerja na ġidwnej, s. — Ernst Rudolf, Alfonso Borata, wobħedżerja fabrik i Hajnejiż, s.

Zemra:

Džen 8. januara: Jan Berthi s Darina, wobħdlet wotkżejnejne dżelacżetnejne na ġidwnej, 70 l. — Jan August Scholta, wobħdlet wotkżejnejne dżelacżetnejne na ġidwnej, 32 lét 5 mēħażaw. — Minna Hedwiga, njebu Ernsta Kożora, wobħedżerja herbsej għixxha għidwnej, dż. w Rabożi, 20 lét 10 mēħażaw 5 dnjow. — Augusta Martha, Ernsta Bohuwera Wawrisa, murjerja na ġidwnej, dż. 3 lēta 1 mēħaż 14 dnjow. — 9. Hanu Martha, Korle Kopjenacżja, fabrikarja na ġidwnej, dż. 1 lēta 5 mēħażaw 9 dnjow. — Jakub Miechlan, minniera, 87 lét 10 mēħażaw 24 dnjow. — 10. Fritz Kurt, Ernsta Augusta Koħscha, fabrikarja na ġidwnej, s. 3 mēħażaw 12 dnjow. — Handrij August Pētsch, mēħażan a rēsbar, 62 lét 9 mēħażaw 16 dnjow. — 11. Handrij Libiż, nōzj strażniż w Maħxix Wiegħi, 75 lét 3 mēħażaw 5 dnjow. — Hanu ħwid. Pilnichowa rod. Meteż, 76 lét 6 mēħażaw 28 dnjow. — 12. Marja Rychtarjez, njebu Korle Mikiawischa Linki, uħażna na ġidwnej, wudowa, 71 lét 4 mēħażaw 28 dnjow. — Hermanna, njemandż. s. w Dżejneżiż.

Placisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budvyschinje: 2063 mēħażaw.	W Budvyschinje 9. januara 1892		W Lubiu 14. januara 1892	
	wot mf.	hacż np.	wot mf.	hacż np.
Piċenja	11	91	12	6
	żulta		76	11
	11	62	11	47
	38	11	56	11
	8	14	8	57
Wobk	7	60	7	90
	8	89	11	11
	7	50	8	6
	16	50	19	50
	19	50	20	—
	3	—	3	80
	2	—	2	20
	14	—	20	50
	14	—	18	75
	2	30	3	—
	18	—	21	17
	4	—	17	—
	6	—	6	25
	6	75	8	—

Na burix w Budvyschinje pschenza (běla) wot 11 hr. 80 np. hacż 12 hr. 20 np., pschenza (żulta) wot 11 hr. 60 np. hacż 11 hr. 76 np., rogħa wot 11 hr. 40 np. hacż 11 hr. 72 np., jecdmien wot 8 hr. 10 np. hacż 8 hr. 35 np., wobk wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 70 np.

Drażdżanskie mjażżej placisni: Homjada 1. druziż 68–73 mf., 2. druziż 58–63, 3. druziż 25 po 100 puntach rēsnejne wahi. Dobre krajne għiġi 55–60 mf. po 100 puntach s 20 procentami tarx. Ħeljata 1. druziż 45–60 np. po vunċże rēsnejne wahi.

Wiedro w Londonie 15. januara: Mjersnienje.

S y m f ċ e s w i e r s c h n i ġ i
mjażżej kulturessi a kħolou fu s nowa barbja a laži nowe pschihotu ja.

w W. Kellingez barbjejni.

W Haſlowje je pješčatnja, w dobrym położenju ležaza, w kotrejž ho wjele pieczę, hnydom na psche- nacę. Dalsze je tam ſbonicę.

Drzewowa awfzija.

Pondzeln 18. januara t. do- połdnia w 11 hodzinach ma ho na Nadżanowskich hromadach 22 twierdych dolskich hromadow ſa hotowe pjeniſy na pschedabżowanie pschedawac̄. Shromadzisna pschi Nadżanowskiej koreczmje.

W Nadżanezech, 13. jan. 1892.
Kublwe ſarjadniſto.

Drzewowa awfzija.

Pondzeln 18. januara do połdnia wot 9 hodzin ma ho na Kaſzow- ſkim ladze njedalolo mlynskich kē- žew něhdze 100 krutich dolskich hromadow a něhdze 50 metrow dubowych a bresowych knyplow ſa hotowe pjeniſy na pschedabżowanie pschedawac̄.

Nadwořskie ryczeńkuſlo.

Drzewowa awfzija.

Srzedu 20. januara 1892 ma ho na Wutkhanſkim reverje 75 hromadow lisezoweho drjewa, 22 hromadow bresow, 5 rm. bresow, 5 rm. lipow a drjewianzoweho drjewa, 10 rm. pjeniſow w 9 hodzinach na pschedabżowanie pschedawac̄.

Majskowy ſchrót
pschedawa krasowy mlyn
w Deltnej ſkinje.

Majskowy ſchrót
bjes běliſnow
porucza tunjo

Ernst Pſuhl w Nadżanezech.

Majskowy ſchrót
porucza tunjo
A. Groscha w Njeſbaſezech.

Ginzel a Ritscher
6 na wulkej bratrowskiej haſy 8
poruczątaj ſwoj wulki wubjerk
khoſeja

paleneho a nopaleneho w jenož
derje ſlodžajach družinach,

zokor
drobny, ſomowy a w klobukach.

ſyruv
naſtunski a najdržiſhi
kož tež wſče družiny warjenje
dobročiſwem wobledžbowanju.

Khocjebuski
Portorikofski tobak,
Wassungfki tobak
w ročach a wuwaženy,
rjepliki a drugi kranji tobak,
z i g a r y
w wulkim wubjerku 100 hžo po 2 ml.
poruczątaj

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskiej haſy 6.

Awfzija.

Pondzeln a wtorn 18. a 19. februara dopoldnia wot 10 hodzin ma ho w předawſcej Schubertez restawraziji na róžku ſeminarskej a dwórnich ſzowje dróhi tudy wſcha restawrazija nadoba, jako: 1 piwowoh apparat, billard ſ psychiſluſchkom, bliða, ſtoły, ſhamorn, polſtrowane ſawki, ſchühele, czajnik, kehele i ſulemi, ſtelesne a blackowe ſuchinske ſudobja, winowe ſchleny, piwowoe karanczki, talerje a ſchle ſ porzelana a lamjeniny, wulka dželba ſahrodnich meblow, poſkleshezow, gardinow atd. ſa hotowe pjeniſy ſawnje na pschedabżowanie pschedawac̄.

Th. A. Wallniſ, awfzijonator.

Drzewowa awfzija.

W Buskodubrawskim haſniſkim reverje, Delnjohórcjanſkem inkjetſtu ſluſhazym, ma ho
pondzeln 18. januara t. l.
něhdze 80 kójinowych wulezowanych dolskich hromadow,
= 50 twierdych dolskich hromadow,
= 20 hromadow walcziny
ſ wuměnjeniem, předy wosjewomnymi, na pschedabżowanie pschedawac̄.
Shromadzisna do połdnia w 10 hodzinach w Margareczinej hęcje.

Delnjohórcjanſle inkjetſtu.

Ratarjezhy.

W mojim tamniſkim ſkładze poruczątaj pôda

lamjenitneho a czeskeho wuhla,
dobre czeske ržane wotruby,
drobny mléthy majskowy ſchrot

Dürrenbergſku ſedžnu a ſkótnu ſel
w ſtajne czerstwej tworze.

A. Lorenz w Ratarjezach.

Tam je teho runja wubjerny bjeszivizowy koſmas a maschinſki wosij po wjetſich a mjeſtich dželbach deſtač.

Na ſwoj dwé kóhezi ſcheroſi bely plat,
kóhez po 35 np., ſ tutym ſedžbne činju.

Emil Wehrle

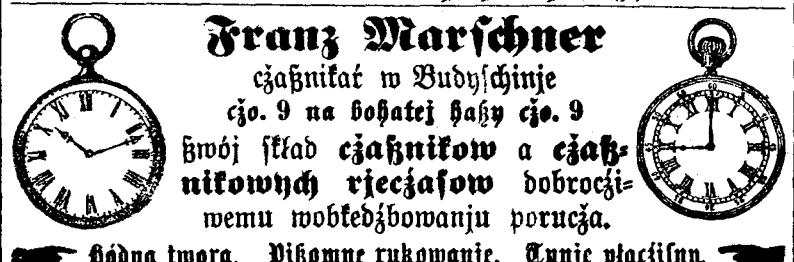
na jerjowej haſy 7.

Franz Marschner

čaſznikat w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej haſy cjo. 9

ſwoj ſkład čaſznikow a čaſ-
nikowych rječasow dobroči-
wemu wobledžbowanju porucza.

Hođna twora. Pišomne rukowanje. Čanje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pschedomnjenje: Ręču ſerbſki.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa

porucza płyſkowe pjeſſe, ſetnje pjeſſe, zanki, modne jakety,
deſčiune mantle, trikotowe laſſe w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

Voſkuženje w němskej a herbſkej ręči
w Budyschinje na hloronym torhoschę 5.

Wobraſhy

(bilby) ſo rjenje a tunjo ſachlen-
zuja a ſ woblucom wobbadža,
domowe ſohuſwanje a wobraſhy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
czisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſy 11.

Rajb

gruph,
jahly,
hejduschtu,
hróch,
koli

tunjo Th. Grumbt.
po jenotliwym a ſ zyla porucza

Turkowske ſlowki

najlepſeje družinu porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaſhowym torhoschę.

Destilacija ſnatych dobrzych likerow
po ſtarých tunich placzisnach.

Palenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derjeſkobzazych
družinach poruczątaj tunjo

Šchischka a Njeſzka.

Pluwy a kloſky

ſu na pschedan na lamjenitnej haſy
cžiſlo 36.

Proſata na pschedan.

Proſata běleje York ſirſkej a tež
czornopisanej Berkshirſteje raſy,
kotrej ſo jara lohlo wukormja, ſu
pschedo po čaſzej pschimierjenych
niſtich placzisnach na pschedan na
knježimaj dworomaj

w Budyschinu a Pschiwczizach.

Holandſki mlokowy pôver

ſ najlepſich ſelow a kerjenjow
pschihotowanym, po jenej abo dwemaž
kžizomaj ſruwom abo wozam na
prénju pizu naſhypany, pschisporja
wobzernosc, plodgi wjele mloka a
ſadžewa jeho wokřenjenje;
konjazh ſalkowym pôver,
wujitlowym pôver ſa
hovjash ſlot,
wſče ſela a kerjenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

Strue kruſchenjowe drjewa
ſ najmjeſtka 6 zolow tolſte na
cjenkim lónzu, kupuje po najwyſſich
ſtich placzisnach mechaniska pscheda-
wouja w haſnizach.

Koſaze kože

ſajecze, kaniklowe a wſče druhe
družinu ſyrych kožow kupuje po
najwyſſich ſtich placzisnach

Gustav Raude
na garbatſlej haſy 16.

S dohom poruczątaj ſwoj bohacze
wuhetowanym ſkład kožuchowych ko-
žow ſiſes mloow po najuniſtich
ſtich placzisnach.

Koſaze, naſymiske ſajecze a
kaniklowe kože, kož tež koſaze a
hovjase kože kupuje pschedo po
najwyſſich ſtich placzisnach

Heinrich Lange
pschi ſitnych wiſach 9.

Sajecze, koſaze, kaniklowe, kože,
tlohrjaze a lunjaze (mordatſle) kože
kupuje a najwyſſiche placzisny ſa-
nje dawa

L. Fleiſcher, ſókſat
na ſwonkownej lawnej haſy 18
w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu s 10. — Szwartlenna przedpłata w w dawarni 80 np. a na némickich póstach 1 mk., z přinjessenjom do domu 1 mk 15 np. — Kózde čistu płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíše Smoler jec knihičkernje w macičnym domje w Budyšinje.

Číslo 4.

Sobotu 23. januara 1892.

Za nawěstki, kiž mają so w wudawarni „Serb. Now.“ na róžku zwonkne lawske hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 10 np. a mają so štvrtek hać do 7 h. wjeđor wotedać.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. Nowy nacísl salona psche wopisťwo je ho žobustawam khějorſtowoweho hejma pschedepođa. Komuž ludowe lepsche a sbože na wutrebie leži, tutón salón wěscze se spokojeniom powita. Samjelczeč pak nječam, so salón wschelake postajenja wopischija, kotrejž budže s čežka khějorſtowow hejm pschihložowacž. Do tychle postajenjow wožny paragraf hlužha, po kotrejž je korečmarjam a hosczenzarjam salasane, widomje pjany abo snatym wopikzam, kotsig žu jako tajzy po salonju žobudzeni, do hosczenſkeje ſtwy stupicž dacž. Schto móže rjez, so je něchtó widomje pjany? Ménjenja budža, hdyž budże ho wo tym roškudžicž dyrbjecž, hacž je něchtó lohko ſkurenž, abo woprawdje pjany, pschezo wschelakore. Jako pschikkad nječ wužudženje hluži, w kotrejž wo jenej wožobje, wo kotrejž čyžhnu žubnizy wjedzecž, hacž je pjana byla, žubnizy zyle njejenake pschihahai pschihahachu. Jedyn žwědk praji, so je wožkorženy ſkurenž był, po ménjenju druheho žwědka pak bě wón ſkelnje woposenz był, bjes tym so teciž žwědk wožkručesche, so wožkorženy s pjanoſcju nicžo wjedzal njeje, schto czini. Wsche tsi pschihahai běchu wschelake bjes žobu, a tola běchu žwědzy po žwōjim ménjenju wěrnoſcz rěčzeli. Hdyž žu tał wschelake nahladu wo jenej wožobje móžne, tež najžwědomicžihi korečmat wěsty njeje, so wožny paragraf pschedupi, a so ho jemu potom khostanje napoleži. Druhe postajenja salona hýžo s džela nětkele wobsteja, kaž prěni paragraf, po kotrejž ma prawo k korečmarjenju wýschnoscz pschiswolicž. S druhim paragrafom dyrbji ho wopikzam wobaracž, kóždy pjeniežk, kiz do ruk dostanu, hnydom pschedipč. Ménjenje hacž $\frac{1}{4}$ litra palenza palenzowu wikowat pschedacž nježmě. Schtož po tajkim 20 np. w samoženju nima, nježmě ſebi palenza kipicž, na požčonku nicžo njeđostanje; pschedetž kóždy hosczenzař ma ho khostanja hladacž, kiz palenz, piwo abo wino na požčonku woteda. K samjesowanju wopisťwa bjes mlobžinu budže postajenje wužitne, so korečmarjo wožobam, kotrež híšeče ſchēnate lěto bozpile nježbu, duchowne napitki hnydom k piegu dacž nježměđa, jeli so tele wožobu pod naděžbu wulkolétnych njeſteja. Pišti porjedzenju wožkewjenjow na pucžowanych pak tole postajenje njeplacži. Po ſchětym paragrafu hýžo ho wot polizije ſakasacž, palenz rano do wožmich hdyžin pschedawacž, tež hýžo ho pschikasacž, so dyrbja ho palenzowe pschedawatne hacž do teho čaža ſamknjene džeržecž. Khostanja, na pschedupjenje salona postajene, žu khětro krute. Pjenežne khostanje hacž do 30 hrivnow ma tón palenzowu wikowat placicž, kiz ménjenje hacž po $\frac{1}{4}$ litru palenza pschedawaw, khostanje ho hacž do 60 hrivnow po wýšchi, hdyž ho wožobam, híšeče niz 16 lět starym, abo widomje pjany duchowne napitki poſticia. S 30 hrivnami abo s arrestem hacž do jeneho tydženja ho tón požhosta, kiz wožobu, híšeče niz 16 lět stare, s duchownymi napitkami ſe ſamýkłom wopoji. Jeli so je wopojet korečmat, ho wón hacž do 100 hrivnow abo s arrestem hacž do 4 njeđzel khosta. Se 60 hrivnami abo s arrestem hacž do dweju njeđzel teho khostaja, kotrehož na ſjawnym měscze w pjanoſczi, wot njeho ſameho ſawinowanej a poħorſchenje ſbudžowazej, nadeňdu. Jeli so je wón ſwucžený wopilz, móže ho wón jenož s arrestem khostacž. Tutón paragraf brje budže tež ſpanucž dyrbjecž. Kak móže ho wot něhož ſadač, so dyrbji wjedzecž, kello ſnježy, so ho nježwopije. Dženska móže něchtó někotre karanczki wupicž, bjes teho, so by ho jemu hlowa ſawjerczila. Druhi króz ho hýžo s jenym karanczkom ſmota. Hdyž ho pjanoſcž ſapocznje, wužiwař duchownych

napitkow s čežka pytnje; wón to roškudžicž nježmě, dokelž wot lajkosege napitka a wot jeho čežlnych možow, kotrež móža ho kóždy d'én pscheměnicž, wotwizuje, kak dolho ſtróšby wostanje. Najchmánscha myſlīcžka ſalonja je, so mają ho wopikz do hojentnjow podacž, w kotrejž ho jim wožlokanſtvo wotwuci. Dženska wožlokanzam arreſt hroš, pschichodne jim polepschenje a wulhowanje liwa. Schtožkuli pak ho pschedzivo ſalonju praji a ho na nim wotstai, to ho nježmě s wocžom puščicž, so je ſalon psche wopisťwo nujn a so ho s nim žalosz, kotrež wopisťwo na lud pschinježe, hdyž tež niz do zyla njevotſtroni, dha tola wo wjele pomjeniſchi.

— Druha komora ſolského hejma je žabane pjenesy sa pschedwarijenje a powjetſchenje ſastawniſczeſow w Radebergu, Döbelnje, Miltzku, Chemnitzu, Koswigu, Kötzschkenbrodze a sa wutwarjenje druheje koliſe na liniji bjes Freibergom a Lichtenbergom pschiswolila a ſalonjowemu nacíslu, po kotrejž mają duchowni a wucžerjo pschedwarijenje parſchonſte žyrkiwne dawki dawacž, pschihložowala. — Petizijsa žubžneho direktora Gridela w Chemnitzu a wobdzěnlkow, so by ho čaž, w kotrejž ho konzerty a reje wožbywacž nježměđa, wobmjeſowal, ho knejerſtwu k wjedzenju da. — Saloniowy nacísl, powyſchenje penſije wucžerjow, duchownych a jich ſawostajenych, ho finanzej depuzatiſi pschipokſa. — W prěnjej komerje je ho ſalonjowy nacísl dla ſalonjenja hamitského žubniftwa w Olbernhauje pschijak.

— Pschižahanju rekrutow w ſcielu je khějor ſledowazu rěč k mužtwarzom měř: „Wy ſeže tu psched mojimi druhimi krajnimi džecžimi k temu powokani, němku čežez na mojich kóžbach do wukraja nožcež. Nashe wójnske kóždžtwo je híšeče male porňo naſchim pschedzivnikam, tola jadro w dobrej ſisziplinje leži, w poſkłuſhnoſczi mužtrow wapſchecžo najwyschſchemu wójnskemu roſkazowarzej a pschedſtajenym. Hdyžkuli hdyžecze — w tukraju abo w wukraju — ſažerječe ho pschedo tak, kaž ho němkiſi matroſam ſaleži. Waschi předowniſiž žu ſebi hýžo debre měno w wukraju dobyli. Šalhovajczejo, ſtejce ſwěrnje k khějorej a k khějorſtu, hdyžkuli je a njeſabudžeže, schtož žu waſ ſaži ſtarſchi naſwucžili — na božinu. Potom budže ho wam lubicž w ſwojej žlužbje.“

— Khějorſtowowy hejm je porjadne wudawki khějorſtowoweho pôsta ſa dobre ſpoſnał. W wuradženju wo tym ſapóžlanz ſentrumſleje ſtrony Wilisch a bywſchi dwórfi prédat ſtoker žabaschtaj, so by ho pôſiſlim ſastojníkam njeđzelu wjazy měra dało. Šswobodomyſlny ſapóžlanz Richter temu napschecžo ménjeſche, so ho w nastupanju njeđzelſleho měra pschedwile dobreho činicž nježmě. Drush rěčniziž ho praschachu, kak ſe ſlužbu wježnych liſtynoſcherjow ſteji, wot kotrejž žu ſtoryž ſkylſhcež, so ho jím pschi niſkej mſdže wjele džela napowſcha. — Wutoru khějorſtowowy hejm wobſamku, so ma ho ſa žito, na transitnych ſkladach ležaze, zlo po nowym wikowanskim wucžinjenju žabacž. — Namjet ſapóžlanza Siegla, so bych ſe ſtatistiſke ſapicži wo wobſtejnosczech džekacžerjow, wo dželanskim čažu a mſdže wjedče, so ſ wulſej wjethchinu pschijak, bjes tym so ho namjet ſapóžlanza Bartho, kiz žabasche, so bych ſe ſchim wólbach do khějorſtowoweho hejma wólbne papjerki w wobalzy, kotrež by w wólbnym lokalu darmo doſtač byla, wotwale, ſchyrnacžewatej komiſiji k dróbnischemu rošpominanju pschedpoda.

— Nacíslu ſa ſchulſki ſalon, wo kotrejž ſměje pruski krajny hejm wuradžecž, ho wot ſwobodnomyslnych a liberalnych ſylnie pschedzivniſtvo pschedotuje. Pschede wſchém ſo na to poħorſchua, ſo ſo po nowym ſalonju žanyh nowych ludowych ſimultanskich ſchulow,

w lotrychž ſo džecži wſchęć mōznych wēruwusnac̄ow roswuc̄zuja, w psychichodne wjazy ſalođic̄ njeſhm̄e. S zyła ſo liberalnym na ſalonju njeſpodoba, ſo ſo ſ nim ludowa ſchula na nabožniſti ſalođi ſtaj. Sa to ſu ſ zytkwinſzy ſmyklenyſh kruhów mnohe hlohy hlyſhcež, kotrež ſ džakom pſchipōſnawaju, ſo je ſo knježerſtwu prózovało, ſe ſchulſkim ſalonjom roſſhérjenje njewěry pſches ſchulu ſamjeſowac̄. Tež pſheménjenja w ſchulſkim ſarjadniſtwje, ſ kotrejmiž ſo gmejnām wjazy prawow pſchewostaj, ſo rad pſchimofmu. Woſebje paſ ſo ſ radoſezu wita, ſo ſu wuežerja, tif dyrb̄i teho ſameho wēruwusnac̄a, kaž džecži, wot njeho ſo roswuc̄zowaze, byc̄, ſobuſtaſ ſchulſkeho pſhiedleſteſteſtwa ſežinił, a ſo jeho mſda twjerdy ſalođi ſ poſtaſeniom wjeholoscze jeho najniſſeje mſdy a starobnyh pſchitohow doſtanje a ſo wona wjazy wot dobreje wole wjeholoscze wotwifowac̄ njebudže. Wuežet budże tola něko wjedec̄, ſto ma wočakac̄, a jeho pſchichod je ſweſczeny.

Italſka. Šsmjerc̄ jendželskeho lardinala Manninga, tif je na křipu wumrjeł, je bamž ſylnje pohnula. Wo tym ſhoniwſchi, bamž ſawola: "Beda! Taſne ſwětlo zytkwe je haſlo." Kardinal Manning pola bamža w najwyſtſzej czeſci ſtejeſche a mějeſche na njeho hjes njeſtaſlami najwjaſy ſamžnoſče. Bamž ſo jeho ſtajnje pſchi naſtaſenju wažnych enzyklíkow wo radu praſchesche. Kardinal Manning je na ſozialnu politiku bamža Leona XIII. na najhlubſchi wučin měl.

Franzowska. Dla njemērow w Marokko europiſki měr hiſhceze do ſtracha njeſpchinđe. Franzowski miſter ſwońkownych naležnoſc̄ow ſibot je w deputetskej komorje na wopraſchenje dla ſběkta w Marokko wotmolwił, ſo ſu někotre wulkomožy do Tangerſkeho pſchiftawa wójnske ſlode pößlale. Franzowskemu ſaſtupjerjej je ſo porucžilo, franzowskym mužtawm na kraj ſtupic̄ dac̄, jeli ſo Europjanam w Tangerje ſtrach hroſy, abo jeli ſo wójnske ſlode druhich wulkomožow wojaſow na kraj ſabža. Wón paſ ſo nadžija, ſo ſo porjad w Tangeru bóry ſaſo poſtaj, a ſo budža wójnske ſlode, pſched Tanger pößlane, tamniſchi pſchiftaw ſaſo wopuſhcežic̄ mōz.

— Swada hjes franzowskim a boharskim knježerſtwom dla wupokaſanja franzowskeho nowinskeho dopiſhwarja Chadourna ſo ſo wujednanju bliži. Boharske knježerſtwu je nad tym ſwoje wobžarowanje wuprajilo, ſo je ſo pſchi wupokaſanju Chadourna njeſaloſzy ſadžeržalo. Franzowski konsul Lanel je na to pječa poruczoſc̄ doſtał, ſ boharskim knježerſtwom ſaſo wobkhađac̄.

— W franzowskim ſejmje ſu ſańdžený tydženj ſuki padale. Anarchiſtſke nowiny "Intransigeant" běchu miniftra Conſtansa winowale, ſo je jalo advoſat mnohe jebanſta ſobesčol. Hdyž ſo w ſejmje boulangiſtſki ſapößlanz Laur praſchesche, hac̄ ſu wobſkoržby "Intransigeanta" wérne, a hac̄ chze ſejm miniftra ſchlitowac̄, tif je w ſjawnosći hjo wohanjeny, miſter Conſtans roſnjenmrjeny ſo rěčniſkej tribunje pſchihna a Laura do woblicža dyri. Šejmowa lewa ſtrona Conſtanſej ſ rukomaj ſleſkajo pſchihloſzowac̄. Dla powſchitownego holla, w kotrejmiž republikaſki ſapößlanz boulangiſtſkeho Caſtelina ſleſku a tež boulangiſta Bondeaua pſchibichu, ſo poſhedzenje ſběhnu. Hdyž ſo poſhedzenje ſ nowa wotewri, ſo Conſtans, ſiwo poſtronjeny, ſamolwjeſche, ſo je wuradzenje mylik. W wěſtyh pſchipadach je člowiekej njemōzne, ſympoliſkym wotſtač. Ludowe měnjenje ſ wjetſeheho džela na Conſtanſowej ſtroni ſteji.

Ruſska. Mandželska ruſkeho zara je hjo dleſchi čaſh khorowata. Jejna khorosz pječa w žołdkowych wobcežnoſc̄ach wobſteji. Doſelz pſchic̄iwo temu najlepje maſhaža (mjaſtowanje čela) pomha, je zarowy čeſli ſekat dr. Hirſch němiskeho ſekarja dr. Miežgera prožyl, ſo by do Peterburga pſchijel a zarowu ſekowat. Dr. Miežger je hac̄ doſal wſchę taſke požadanja wopokaſował a homo mnohim wjetham ſeži puczowac̄ dał. Wola zaroweje wón preñje wuſac̄e ejini; wón do Peterburga poježde a tam ſchtyri njedžele wotſtanje.

— W Peterburgu ſu ſo ſaſo ras ruſzy a franzowszy offižerojo ſbratrowali. Licžba franzowskich offižerow je do Peterburga pſchijela, kotrež džebža tam wobſtejnoscze ruſkeho wójſka ſtudowac̄. Pſchi hloſhcežinje, kotrež ſo jim ſeži w kasarmach garde-artillerije wuhotowa, ruſki general Baumgarten franzowskeho prefidenta, franzowski wychyl Vange zarſku ſwójbu ſlawiſche, hjes tym ſo hdyžba marſeileſu a ruſki narodnu hymnu piſtasche. Ma to ruſki wychyl Hippius na bratrowſtwo ruſkeho a franzowskeho wójſka a pſchic̄elſtwu wobeju ludow pjeſches; druzh ruſzy offižerojo ſławu ſeldweblam franzowskeje artillerije wuſtejachu, kotrež ruſkim artilleriſtam ſlode ſeto ſwoje nowoletne ſbožopſhceža ſczelu.

Boharska. Prinz Ferdinand Coburgski je, kaž boharske

knježerſtwu wopſewjec̄ dawa, ſe nowemu lětu 3000 ſbožopſhcežow ſe wſchę ſtron Boharskeje doſtał. S teho móhlo ſo hdyžac̄, ſo je nětčiſche knježerſtwu ſkónčenje twjerdu ſepjeru hjes ludom namakalo, a ſo je tamna politiſka ſtrona do zyła pſchewinjenia, kotrež wſchę ſbože a ſeſte Boharskeje w pſchic̄elſtwje ſi Ruskej pyta. Egim ſpodižniſchi ſacžiſchež ejini powjeſc̄, ſo je boharske knježerſtwu Awstriſku namakalo, ſa to ſtutlowac̄, ſo ſo boharszy czeſkienzy ſe ſerbijske wupokaſaja. Awtriſki pößlanz w Beogradze je tež herbke knježerſtwu na to ſedzne ejinił, ſo w ſerbijskem boharszy czeſkienzy pſchibywaju, kotrež wotpohladu ſo pſchic̄iwo nětčiſchemu boharskemu knježerſtwu měra. Tuſon polik, boharskich czeſkienzy ſe ſerbijske wuhnac̄, njeje paſ wočakany wuſpeh měl. ſerbijske knježerſtwu je awtriſkemu pößlanzej wotmolwił, ſo boharskich czeſkienzy ſ kraja wupokaſac̄ njemōže, hdyž ſo jim njedopokaſa, ſo ſerbijsku hloſdliwoſc̄ njewužitne wužiwaſu.

Persiſka. Po powjeſc̄ach ſi Teherana ſu kſhesciijenjo w Persiſkej w wulſim straſche. Moſhorjenoc̄ pſchic̄iwo Jendželčanam dla tobakoweho monopola je ſo na wſchitkach Europyjanow, w Persiſkej pſchibywazych, pſchenjeſka, tak ſo ſo boja, ſo ſe pſchec̄ehanju kſhesciijanow dónidze. W Teheranie ſu višma pſchibite, w kotrejž ſo kſzdemu Persiſkemu, tif by ſo na konjazej ſtelesniſy, wot Jendželčanow naſtarjenej, wjeſt abo Jendželčanam něchtco wočupił, ſe ſmjerzu hroſy. Kaž ſo ſda, knježerſtwu njeſamōže njepſhcežne ſibanje pſchic̄iwo kſhesciijanam podkocžic̄.

Markrabja.

Historiſte po wěd a něčko.

(Poſtracžowanje.)

"Bies dwěla budže wotkudženj."

"Schkoda, ſo njejkym předy pſchihol", pſchispomni poſkowni, "to bě ſajimawe hyla, woblicž tuteho člowjeka pſchi wopſewjenju wuſhuda wobkedažowac̄".

"Snađ je hiſhceze čaſha doſč", měnjeſche Don Gaverio, "a chzeče-li ſebi potom, excellenza, čaſh hac̄ do wobjeda ſahnac̄, poſcežu pößla ſe hwojemu kmotřej, knjeſej ſudniſej, a hym ſebi wěſty, na moje poruczenje by wón waſhej excellenzy městno na tribunje ſudniſkých knjeſow pſchipoſkał".

"Džakuju ſo, džakuju, luby knjeze!" wotmolwi hóſc̄, ſtanuviſki a po jſtwe ſo pſchelhodžujo, "ale najſkerje je hjo poſdže. Šekyſhu ſam ſ hyla, wuſhud je wěſeje hjo wopſewjeny."

W woprawdze, ludžo, tif běchu ſo džebžac̄ minutow předy hiſhceze wokolo ſudniſkeje křeže cziſhceželi, roſendžechu ſo něko, jara roſploſcheni, do wſchę klonzow a wſchudžom běchu hróſy poſkowna hlyſhcež: "E ſmjerzu hoto kudženj!" —

Kunjež na ſtajnoſci ſwoju njewinowatoſc̄ wobkručeſche, bu wobſkorženy tola wotkudženj, dokež Janeho ſwědka ſa ſebje njeſeſche.

Młodostny poſkowni wotſtanje ſeſtej, doniž ſo črjodny roſběželi njeběchu. Šekyſhu ſeži a ſamykleny runasche ſebi derje wotkudanu žolty ſchnawzač, kotrež mlode woblicžu mužſte a wojeſte cziňeſche. Hdyž bě hyla ſaſo tak měrna a wopuſhcežna kaž na wſach, wobrocži ſo ſe hóſc̄enarzej, kotrež bě čleſče dla ſ daloka wotſtał a ſo ſe hwojim makym, ale ſulowatym čelom na porſtach čumpaſche, ſo by ſe najmjeňſha pſches ramjo wopſebneho hóſc̄a něchtco wuſhadał, ſto ſo wonka ejini.

"Hdy dža ſebi myſlicze, ſo budže ſkótnik wotprawjeny, moj luby knjeze?" wopraſcha ſo poſkowni.

"Šawěſče ſajutiſiſhim", měnjeſche Don Gaverio; "dženſa wotkudženje, tule nôz poſlednja ſpojebž, jutsje pſchihotowanje w kapalzy a ſajutiſiſhim ſhibeženža".

W starych dobrzych čaſhach, hdyž bě hiſhceze ſmjerzne ſotstanje w Italſkej, bě mjeniſy starodawne waſhniſe, ſo bu džen ſe wotprawjenja ſkótnik ſi měſčnikom a ſi někotrymi ſobučužciwymi duſhemi do kapale ſamknjeny, hdyž ſo ſi moblenjom na ſmjerzu pſchihotowanje. W Romje je hiſhceze dženſiſki džen ſratrſtwo, kotrež ma ſwiateho Jana ſchrežnika „Il Decollato, wotprawjenieho“, ſa hwojegoho patrona. Šobuſtaſ ſmodlaču ſo ſe ſkótnikom pſched jeho ſmjerzu a pſchewodžachu jeho potom na wotprawjeniſce, dolha ſuknja ſ kapuzu, tif mějeſche, pſches hlow ſeženjenju, jeno dwě malej džeržy ſa woči, cziňeſche, ſo běchu tuczi bratſja, kotrež ſi džela ſi najwoſebniſich Romanow, ſi duchownych a ſwětlyh wobſtejachu, zyle njeſnajomni. Tola wróćmy ſo ſe hwojemu powjeſdaneſku.

"W kotrej hodyne drje ſo wotprawjenje ſtanje?" praſchesche ſo zuſy dale.

"S wjetsha je to rano we wołmich."

"To bych wopravdze chył" — ménjesche połkownik.

"A schto hysczeje chyli, excellenza?"

"Nó, dolež njejšym widział, tak fu njedocjinka wotbudzili, bych rad widział, tak budža jeho weschecz!"

"O, nicžo hnadniſche hac̄ to", wobkruegi spěchnje Don Saverio; pschetoz wón hnydom pschewidža, kajki wujitk by s dleščeho pscheywanja wołebneho hoscza mél, "nicžo hnadniſche hac̄ to! Excellenza, pojehacze jutſe rano na hród wjetsha Paterno, swoſtanacze wo dnjo tam a wrózicze ho na wjetzor saſho hem."

"Rēčicze kaž rēčnile, luby pscheczelō", wotmolwi połkownik, hac̄ najwołebniſche batistowe rubiſhko s hornjeho ſala ſwoſeje cjećweneje montury wuezahnuwski, "Chzu na waſchu radu poſluchac̄. A nětko wołstaracze mi mój wobjed a moju iſtu a staracze ho wo to, so by wſchitko, njecham prajicž wołebne, ale tola dobre bylo; woſtacham po taſkim jutſe rano a wrózcu ho wjetzor hem. Mies tym mózecze ho wo měſtro ſa manje wołbonicž, so bych wotprawjenje derje widzecž móhł, na pschitkad wołno — ſaplačicze ſa to, ſchtož budža žadac̄."

"Budu wjazy cjinicž! Excellenza, ſnajecze drje waſchnje, ſo je ſudník na tribunje, kotorž ſo bliſko ſchibjenzy natvari, wotprawjenju pschitomny?"

"Ah! Je to waſchnje? To njejšym widział. Ale ſchto ſ tym měnicze?"

"Prjedy ſym hižo naſpomnił, ſo mam čeſcž, ſudníkowý pschi wusny bycž. Chzu jeho proſycz a wón ſo mi ſapowjecz njemóže — excellenza džé wěſcze, „ruka ruku myje! Ha, ha, hal — chzu jeho po taſkim proſycz, ſo by excellenzu měſtro na tribunje woſtaſi!"

"Dobre, Don Saverio! Žalo džak ſa to ſlubju, ſo njecham jenſtiwe tary ſliczbowanja jara ſwědomicze pscheladowacž!"

Hosczenat połkoni ſo czeſčownje.

"Nađziam ſo, excellenza, budžecze tak derje ſe mnu kaž tež ſ mojim jednorym domom ſpoſojom."

"Budžem ſidzecž, mój luby pscheczelō, ale njeſacze mi psched doho na wobjed čzalacž! Nimače žaných nowin ſ najnowiſhimi powjesczemi ſ hłowneho měſta?"

"Wołkaruju, ſo niz! Hewak wſchal by druhby poſkoł najnowiſhe pschinenje, ale ſ teho čaza, ſo je Lana wołebheho ſomu psched ſchyryomi njegelemi wurubil, nimamy nicžo tajke wjazy. Runjež jemu rubjezniſh hewal nicžo dale ſeſzniſli njeſzu, je wołohi tehdom tola ſkoro ſe ſtrachom a bojoscžu wumrjel. Tola hdy bych excellenzu ſ knihami poſluzicž móhł" — a wón wotewri rucze khamor, hdyž w rózku někotre wopſchimane ſwiaſtſki ležachu — „jowle dwaj ſwiaſtſki bažni Meliho, pschewobžet po Siziliſtej wot dr. Ferrary; jowle ſwiaſtſki rubjezniſleho hejtmana Ludwika Lanu ſ jeho wobrafom —."

"Ah! to mi daſcze, luby pscheczelō, to je naſſerje ſajimawe, a ſym wczipny, kajki napoħlad po prawym tutón ſtrachnym ſurowz ma."

Pohladny na wobras.

"Khort tola! Waſch pscheczel Lana je ſkerje wſcho druhe, jeno niz rjany, ſ tutymaj do predka ſtejazymaj kuluowatymaj wocžomaj, ſ dylwiej čornej brodu, ſ nječeſhanym wložami a ſ piſtolemi ſa paſom!"

"A tola tutón wobras hyscze nicžo njeje porňo wopravdžiſteſci."

"Je to wěrno?"

"To móžu wołhwědeſicž, excellenza!"

"Wy ſeże jeho po taſkim widželi?" woprascha ſo młody połkownik, do ſiolza ſo ſlehnwuſhi, a na hosczenarja trochu žortnje milajo.

"Bohu džakowanano, ně! Ale ſym ſ mnohim pucžowarjom rēčał, kij je jeho na ſwoju ſchłodbu widział, a kij je mi jeho wo hłowu hac̄ do nohōw nanajswěrnisho wopiskal."

"Ah, egi drje fu tola pschehnali a ſtrach je wam hłowu ſawjerczal. Tola nětko, hdyž ſym něſto namakał, ſ cimž móžu ſebi čaza ſahnacž, poħladačce do kuchnje, mjes tym chzu ſo psched poſlaſcž, hac̄ ſo napoħlad tuteho ſtrachnego člowjeka tež ſ jeho ſlutkami runa."

"Hnydom, excellenza!"

Hoscž ſiwnu ſ hłowu, kaž by rjell, ſo wě, ſchto tak italske "hnydom" rēča, ſeprje ſo do ſwojego ſtolicža, pschim ſebi druh ſa nosy, a hdyž bě ſo doſcž derje wuſhydnuł, ponuri ſo do čítanja.

A ſdaſhe ſo wopravdže, kaž by rjell, ſo fu jemu podawki w kniſy, ſ ſotrej měſeſhe ſ wopredka jeno mało dowěry, tola ſa-

jimałe; pschetoz, hdyž ſo Don Saverio ſa poł hody ſaſho wrózit, naděnbgje jeho hysczeje runje tak ſedźbne čitajo. Běli po taſkim połkownik ſwoj čaza derje naſoſit, hosczenat ſon tež njebe proſdny pschedzinik. Hdyž bě ſ kniesom pořečzał, rēčesche tež ſe ſlužobnikami a ſhoni wot nich, ſo je pucžowat, kij je jeho jednoru hſpodu počeszcžit, mloby Maltezan, kij je ſebi ſa rentu wo ſtoły ſaz frankach poł w ſenbielskej kupil. Nětko bě jeno hysczeje trěbne, mjeno ſwojego wołebneho hoscza ſhonicž, to wuſlédzicž bě ſnadna wěz. Wſa ſwoj ſapisk zusyph a pschedpoda ſon Maltezanej.

Połkownik poſběze wocži ſ knihi, a ſapisk wuſladowaſhi wjedzecze hnydom, ſchto hosczenat ſ tym chze, wſa pjeru a napiſa ſ krutej ruku: Marchese di San Andrea.

Don Saverio, kotorž nětko wjedzecze, ſchtož bě wjedzecž chył, poſměwku ſo wſchón ſpoſojeny, połkoni ſo a rjeknu: "Je-li chyli ſo excellenza nětko ſa blido poſydnucž, poliwla je hižo pschinjezena."

"Mój luby, to hysczeje wy prjedy rjez dyrbjeli, dha njebeſcze triebali dwójzy pschinoſchesce."

"Kaž to, excellenza, měnicze?"

"Nicžo ſa ſlo, luby pscheczelō! Sym pschedzwědczeny, ſo fu waſhe ſerviſety čiſte a ſo fu tež talerje hac̄ nanaſlepſche. Alle ſym ſwucženy, ſe ſwojego ſamhneho ſlěbra jescz a ſ waſhim dowołenjem buđu to tež dženſa cjinicž. Šawołacze mi mojego ſlužobnika!"

Hosczenat poſluchasche hnydom, wſchón pschedlapnjeny wot ponízenja, kij bě ſo jemu wot markrabje doſtał; ale praji ſebi ſam pschi ſebi, ſo ſebi to ſaplačicž da. Sa pječ minutow ſaſtupi markrabjowy komornik ſ połkadicžku, tak wulkej kaž koſert, wſa ſ njeje ſlěborny ſerviſ, wumieſzy wudželany, talerje, poſlęczane ſelucti, nože a wiſlički a kijzu, wſho ſ markrabjowym woponom pschene. Potom hdyž ſo tón ſ jednorej hosczenarjowej hosczinje, kotorž wſchón ſnicženy ſ tym, kaž wołebny hoscž je pola njejho ſaſtupił, ſe ſamhnymaj rukomaj jědze pschinoſchesce, ſchtož bě tak wulke ponízenje, ſo wotrocž ſ wotewrjenej hubu pscheladowaſche.

Pojeſdiſhi poſtanu markrabja a, dolež čerſtwy nôzny powětr ſ wołnom dujeſche a wołſchewiſche a ſpodźiwnje jaſny měſački na hac̄ ſwěczeſche, wotmyſli ſebi, hyscze ſ krótka město pschedenicz. Hosczenat bě hnydom hotowy, jeho pschedwobžecž, tola markrabja chyſche rabſho ſam hicž. Alle ſ tym ſo korcžmat wołraſhiciž njeba, a dylwiej džesacž minutow poſdžiſho tež ſam do města, ſo by ſwojego hoscza kaž pschedpadnje ſetka. Tola, runjež běſtej w Castrogiobanni jeno dwe hłownej droſy, jeho wczipnoſez njebu ſpoſoſena; nihdej njeſeſche wýhokeho ſchwizneho markrabju wuſladowacž. Jeno jenicki ſapodženy pucžowat ſetka jeho bliſko jaſtwa, kudyž franzifanski minich, kotorž wołzubzenemu poſledni nabožniſki troſt njeſeſche a čeſčgowne wołoſchenje ſwojeſe ruci psches Dona Saveria ſ czechim požohnowanjom woſruna.

(Štončenje pschedhodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Šanđzenu pońdželu, 18. januara, je ſo tu pschedrawne natwarjeny dom Marczinieho wuſtawa ſwiedzeniſzy po ſwycerſil. Po roſprawje, kotorž pschedhyda Marczinieho wuſtawa, knies farač lic. theol. rycerž Zmisch, poda, dom ſ ležomnoſcę, na ſotrej je natwarjeny, 65,000 hrivnow placi. Hac̄ dotal je ſ barami luboſcze 1540 hrivnow doſchlo, 45,000 hrivnow je ſo na hypotheku pojeſdiſlo a ſ tak mjenowanymi poželnymi abo doſznyymi papjerami po 100 hrivnach je ſo 8400 hrivnow naſberało, bies tym ſo 16 doſznych papjerow po 100 hrivnach pola towarſtwoweho połkadiſta, kniesa pschedkupza Mattheifa, na dobroczynnych wotebjerarjow čala.

— Šenjeſi hdyžnemu wučerzej Elſnerej w Budyskim krajnoſtarſkim ſeminarie je ſo wot kralowſkeho kultuſoweho ministerſta titul "kralowſkeho hdyžnemu direktora" spoſoſil.

S Hnachez. Druhe nowoſažene ſtatne měſtro naſheje ſchule ma ſo 1. hapyrleje ſ wučerjom, ſerbſteje rēče mžnym, wołhwědeſicž. Wone lětnje podla darmotneho wohydlenja 1000 hrivnow wunjeſe.

S Maleho Wjelkowa. Husto hižo ſym w naſchich dotalnych roſprawach na ſichowisłow ſpominali a praſili, ſo čzemy ſo ſ naſchimi naſutowačnimi a wupožętčnimi ſ ſich naſhabnich paſorow wumóz. Doſeſl po džakowanano Bohu tón a tamón wo jich lichowanju dotal hysczeje wjele ſhoniſ a hyschak njeje, dolež egi, kij fu ſe ſwojeſe wulkej ſchłodbu wo nim ſhoniſi, rady wo tym njereča, dha čzemy w naſchich połrachowazch roſprawach, tak wjele hac̄ mamym ſa nufne, wo tym rēčecž. — So bur, abo prajmy radscho ratač, pschetoz naſchi wjetſchi a mjeniſchi ſiwnoſeſerjo njerečaſu po prawom burjo, fu pak tola tež ratarjo, kaž wjetſchi ſublerjo, duž dha prajmy:

so kózdy ratač w nětčíšim časzu wjeli pjenies trjeba hac̄ s pshed 50 létami, je wuc̄injena wéz. Psched 50 létami rebocžachu khežnizy, sahrodnizy a burjo kwojim kniežim sa jich hebi wuc̄injene prawa na jich živnosćach, někto dawaja sa to rentu w hotowych pjeniesach a kniežtwa placža kwojim najatym m̄du tež w hotowych pjeniesach. Prjedy dawasche so wschelake dawanje na kniežtwa, duchownych a wuc̄erjow w naturalijach, kotrež se žitneho wotkypka, se kñopow, pokutow, jejow, kur atd. wobstawachu. To je někto wschito do renty w hotowych pjeniesach pschewobroczenie. Někdy pjetčesche hebi kózdy živnosćet kwoj khléb sam se kwojeho žita, někto pshedawa jich wjeli žito a kupuje khléb. Haj někto ratarjo pshedawaju wschē mslóko a wscho a kupuja butru. Wo kupowanju hnoja, zuseho žita atd. k wužrwej, pizh sa skót, kalka, wuhla, maschinow atd. sa džin hdv sktō skto wjetřeše. Někto bjes teho něktó derje dosc̄ hospodaric̄ njemože, duž kózdy wjeli pjenies sa te wez̄ trjeba. Tež krajny daw̄ a c̄ledežaza m̄da je wo wjeli wjetřa, tak so dyrb̄ ratač móscheni spochi pjetnic̄ a prôsnic̄. Vorédko kryja so na dobo dohody s wudarkami. Znē su jenož junkróz sa leto, druhdy so njeradža. Krury stajnie njedeja, druhdy skoc̄o panje, najriješne formjene žwinje ſchorja na c̄jetwennu. Živnosće su s wulkeho džela pshedovshene, husto hido dla wulkeho wudawanja, sktož so w starym časzu njesta. Teho a tamneho c̄jihceji wulkli wuměnl. Duž je bjes džiwa, so ratač, tež samežith, husto do pjeniežneje nusy pschindže. Na to ſakaja, sa tym ſlipaja pak lichownizy. Wožebje wuwuziwoja a wutřebaja potem njenashonjenych, lóhlich a trochu kłupikojtch hospodarjow. A ketrohož maja w kwojich pasorach, teho lóhzy njepuscheža, doniž jeho do c̄ista wuzyzali njeſku. Tež w nusy džerži bur hischeze na kwoju c̄fęz̄, Bože dla nježmē kuzod ſhonic̄, pak s nim ſteji, radscho hac̄ so by jeho wo 50 abo 100 hrivnow na někto časza proſh̄, pshedova ſloc̄o, kotrež by radb̄ hischeze dleje s dobytkom wuziwal a huſa so wschelalo. Lichownik ma sa tajše wéz̄ jara jaſnej woc̄i, ſnaje a pschewidži bura, a wé, so bur tež wo nim wé. Dojho njetraje, so bur ſtradžu sa nim c̄zahac̄ pöcznje. S wopredka khodži jemu trochu s puc̄a, wé, so dže bur s nim rěc̄ec̄, hdz̄ směje jeho ſameho. Skonežnje jeho něhdje doc̄zala. Bur rjeſnje bojaſnje t njemu: „Luby knieže, kym husto hido s wami porěčec̄ ſhyl, nižope pak waž njeſtym ſameho naděnc̄ móhl, dženža mam to ſvoje. Wy ſež sprawný c̄lowjek, duž hebi ſwérju, wam kwoju nusy wukupič̄ wjedžo, so nílomu nježo wo tym njeprajic̄. Trjebam nusnje 1000 hr., duž waž naležne proſh̄, so dyſtice mi s nusy wupomhali. S wopredka c̄zini lichownik, jako by jemu nježo na tym ležane njebylo. Skonežnje pak so ſienočitaj. Bur psheda lichownikej sa 1000 hr. truch pola, kotrež je bjes bratrami 2000 hrivnow hódn̄, s tym wuměnjeniom, so jón sa dwé lěče, hdz̄ je jemu te 1000 hrivnow s wuc̄injenej danju ſažo dał, wróćo doſtanje. — Mjes 100 tajlimi podawkami pak so lědy junkróz stanje, so móže hebi bur sa dwé lěče kwoju rolu wukupič̄ a lichownikej te 1000 hrivnow s danju naſpiet dac̄. Skoro kózdy ras wuběži čas, prjedy hac̄ su pjenies w hromadže a potom kłuscha rola lichownikej, kotrež ma ju sa položju, haj husto so tſecžinu jeje placiſny. — Tak su hido pshed 100 létami lichownizy s burami ſakħadželi. Psched něhdje 50 létami džeh se starym psherežlom pshes wjeli nimo ſowarjez wuměnka. Tam hla- dasche starý ſchedžiw s woknom won, wo wžy kwojeho hohaſtwa dla jara wibžany muž. Mož psherežel pak mi powjedasche: s wopredka njebe vſchi ſowatni žanych polow. Někto ma jich ſowatnja pshes 30 fózow. Na poſledku ſhonič, so je starý ſowat najlepše pola zykle wžy na horkach wopisane wachnje na so ſežahnul. Jego dwaj ſynaj pak běſtaj wopravdže c̄estnaj mužej, ale zyke jeju ſamozjenje je po jeju ſmjerči na ſmejathch herbow pschishlo. Wschelake nětſiſe jebanstwa, kajez lichownizy husto wuwedu, wopisamy w pokraczowaniu.

S Bržež. Dwójny kwaž so ſandženu wutoru w domje tudomneho rycerſtubleria Nutnicžanského kwojčesche. Knies Nutnicžanski ſe kwojí mandželskej na tutym dnju w Božim domje požehnowanie t kłebornemu kwažej dosta, a po nim jeho kniežna džowka ſe kwojim nawożeniu, kniesom sahrodnikom Pětschku w Budyschinje, pshed woltar ſtupi a ſ tutym mandželski kłub wotpoloži. Psihi dwójnym kwažu, kotrež ſo na to w Nutnicžanskej domje wotbywasche, psihi wſchém wjeſelu na dobre ſtuki njeſapomnichu a ſa mižiontwo bjes pohanami 21 hrivnow 90 np. nawdachu.

S Noweje Wžy pola Njeſhwacžidlo. Psched dležhim časom běchu tu ras nježelu rano tudomnemu brashz̄, hdz̄ bě ſe kwojí mandželskej do Njeſhwacžidla ſe mſchi ſchoł, wjetřu ſumu pjenies ſ wobydlenja kranuli. Paducha něktó wohladal njebe, tola dyrb̄jeſte to, kajez wobſtejnosc̄e pokrawachu, c̄lowjek bjež, kotreuz bě pshid-

prawa brashkoweho wobydlenja ſnata. Na teho a tamneho ſe tukasche, a ſkonežnje poliſija, kotrež ſo nježeho druheho hac̄ ludžazch rěczow džeržec̄ njemóže, tudomneho živnosćerja Eichlera ſaja. Hac̄ runje Eichler hischeze nikomu nicžo pshetšiwič njeje a ſo jemu žaneje njeſprawnoſće dopokaſac̄ nježodžesche, jeho tola do Budyschina do pschepytowanſkeho jaſtwa wotwiedžechu. Woſ tam jeho hac̄ ſo vjež nježel ſuſhčiſtu, hdz̄ bě ſo jeho njevinowatoſć połnje dopokaſala. Sa ſchidbu, kotrež bě Eichler ſ dolhím pschepytowanſkim jaſtrom w kwojim hospodarſtwje poc̄zepit, wón žaneho ſarunania njedosta; pſchetoz po nětčíšim ſalonju ſuđniſto ſajte ſarunanje dawac̄ njeſtme. Eichlera njevinowate ſajceze c̄jim c̄ježko potrijchi, dekež bě jemu tón ſamy džen, na kotrež bě ſo tamne paduhiſtvo ſkucžito, jeho kon ſam panul. S pomozu tuteho konja bě hebi wón wjetři džel kwejeje ſakħužby na to waschnje warbomał, ſo bě do Budyschina jako poželnit jěſdžil. Někto je wobhemu wobjaremnu muži, tig je ſo pſchero ſ kħudobu bēdžiž dyrb̄jal, móžnota wsata, hebi na dotalne waschnje kwoj khléb ſakħužic̄. Duž by wopravdže kózdy ſtuk ſurunowazeje prawdoſće a ſmilnoſće c̄jinil, tig by Eichlerej ſ pjeniežnym darom k temu pomhal, ſo móht hebi ſakħ konja kupic̄. Nadeždomne ſo prawje wjeli nadobnych daric̄zelow naděndže, tig potrébnemu ſ pjeniežnego c̄ježna a njeſboža wupomhaja, do kotrehož je zylo bjes ſamkneje winy pschidžel.

S Milkez. Nahlu ſmjerč je 8. januara wohonc̄ Lechawia wumrjet, tig je 25 lét na tudomnem ſtajnim dworje ſkužil. Hdz̄ mjenowaný džen ſ Měrkowa brunizu wjetřeſe, bu woſ Božej ſucži ſajtaj a hodžinu poſdžiſho wumrje.

S Wujesba pola Kettli. W ſeſku „Popizy“, bjes Wujesdom a ſjeſnarowymi ležazym a Kettličanskéj zvirkvi kluſhazym, ſu wón-danano c̄jelo něhdje 30 létneho muža namakali. W jeho drasc̄je někotre patrony ſ kulkami a njedaloko njeho revolver naděndžechu. Po ſdaczu je ſo njeſnaty ſam ſatſelit. Po jeho drasc̄je dyrb̄i ratatſkemu ſtauej pschidžushecz.

S Wulkič ſdžarow. Ssobotu 9. januara ſu tu ſkužobnu džowku Hanu Kſchijanke ſe Spal, pola tudomnemu mlyna Kuhna ſkužazu, ſajeli a do pschepytowanſkeho jaſtwa wotwiedli. Ju wiňu, ſo je kwoje džec̄o ſlónzowala. Kaj ſo powjeda, je ſo pjetča hido wuſnala, ſo je džec̄o ſadajla a potom do kužola psihi mlyne c̄iſla. Psched někotrymi létami je Kſchijanke hido ras dla ſkonzowania džec̄ja pshed ſuđom ſtała. Teždy ju pak jenož dla potajenja po-rođenja lohlo poſtoſtachu, dokelž měſaču ſefarjo ſa to, ſo je džec̄o morme na kwt pschidžio. Psched dwěmaj létomaj ſo ſuđom ſdasche, ſo Kſchijanke ſažo ſ c̄ežlikim ſimotom ſhodžesche. Tola džec̄ja tehdž něktó wohladal njeje. ſe kwojimi ležnymi wurečjemi wona wido tuſanje poraſh, tak ſo ſ zyka do ſuđniſkeho pschepytanja njeſchidžde. Tež tón kroc̄ ſuđiſche ſo potajilo, ſo je džec̄o porođiſla, hdz̄ ſuđiſche ſo wo wžy nježelu do hód píſmo njeſchibili, ſ kotrež ſo wojewi, ſo je ſkužobna džowka Kſchijanke, pola mlyna Kuhna ſkužaza, w nožy kwoje tſecže džec̄o porođiſla a ſadajla. Piſmo wotewſachu a wjſhnoſci pózlaču, kotrež na to holzu ſaja.

S Pancžiž. Šańdženu pońdželu, 18. januara, po połdnu mjeſtſe ſo tudy ſuromadžiſna, na kotrež mjeſtſe ſo petiſi wudžlač, ſo býchmy ſelesnižu pshes naſchu krajinu doſtali. ſuromadžiſna běſche derje wopytana. Knies inženér Rynč ſ Kämjenza pſchednosćesche wo tutej wěz̄ a mjeſtſe tež hido nažiſ ſa petiſi wudžlanh. Tuta ſelesniža měla Budyschin ſ Kämjenzem ſwiaſač, tak ſo ſo wo ſo woſ Kalc̄ačanskéje ſelesnižy wotkyc̄zepi a ſo do Halschtrowskeje winje. Podpiſaſche ſo woſolo 100 pſchitomnych. Do wubjerka, tig mjeſtſe ſańdženy ſchtwótk 21. t. m. pŕoſtu ſejmiej pſchedpoſac̄, buču wuſwoleni knieža: rycerſtubler Hustig nad Nowym Mějtem; ſublet a gmejnski pſchedstejet Herrmann w Khróscžizach, ſublet Ŝurik w Budworju; ſublet ſsmola w Nułnizach, ſkalatſki naſenč Hanuſch w Kukowje a kowatſki mischt Weiß w Kukowje.

S Biſkopiz. Šeſtegħlētña holza jeneho tudomnemu mjeſtſe tele dny hornz, ſ horzym mlokom napjelnjeny, powali a hebi raku ſtrachnje wopali. Sa někotre dny ſo t ranje ſymiza pſchida a holz̄ ažnu ſmjerč pſchinjeſhy.

S Muc̄žiwa. Šańdženy ſchtwótk tybženja ſo ratarjej Matějej Mjetaschej ſ Wulkeho Čijska něhdje džec̄ac̄ mjeſtſinow pshed naſchej wžu do wosa ſapſcheinjeny ſon ſploſchi. Mjetasch, tig c̄hysche ruže na wós ſkoc̄ic̄, psihi tym pod ſola pſchindže a ſo c̄ežko ſrani. Wſchē mežu napinajo hac̄ do Muc̄žiſkeje koc̄jny dońdže, hdz̄ wuſtanuwschi ležo woſta. Duž dyrb̄jeſte hebi wós naječ, na kotrež ſo domoj dowjeſe.

Mužudjenja.

Khostanska komora. Kwietnidzelałka Maria Scholcziż s Małych Debkez, 37 lat stara, słytyri króć paduchstwa dla khostana, macz 4 njemandzelskich dżeczi, bě měhzazy delho bjes dżela po kraju czahala a pschi tym lónz septembra žiniosczerjej Lindnerej w Ženkezach por čzrijow a 2. oktobra žiniosczerjej Scholcziż w Wurbiszu drastu, 34 ml. hódn, kranula. Wobaj wobkranjenaj běształ pafostniu se žmilnosczu hospodowkoj. Wobskorzeny wospjetneho paduchstwa dla k hostatni na tsi lěta, k žubjenju cęstnych prawow na pječ lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajstu nadkledzdu sažudzichu. — Dželaczerja Weisu, w tu khwilu w Subornizy bydlazeho, k jaſtu na tsi měhzazy sažudzichu. Wobskorzeny bě loni pola piwarta Wawera w Wósborku jako pohoncz bluzil a w teſle žlužbie s najmjeñsha 85 ml., ja swojego knjesa dostate, pschelschiw, tež dwě piezeli piwa žwojim pschiwusnym daril, kotrejz bě swojemu knjesej kranul. — Skalar E. M. Förster w Kóslach, 7 króć khestany, bě loni 26. oktobra wjeżor w Heldeż korezmje w Kóslach schlenzu palenza, na korezmakim khamorje stejazu, do swojego kobupschinjeneho karana linul, kotrejz potom swonka hosczenkeje stwry na bok staji, hózej jón korezmaka, kotaż bě pytka, so bě ho palenz a karan žhubil, nadeńdze. Winowany, so je paduchstwo skuczil, so Förster se kemi wureczęz pytasche a korezmakz a hoscgom, tutej pomazym, nōz wuzcahnunwski hrožesche, so jich sakole. Skalar J. Kożor z Ženkez teho runja żwój nōz wuzęze a lamienieczejarje Wujanzej z Bonjez, kij so pscheczio Försterej wobroczi, hrožysche, so jeho na dompučzu sakole. Försterej jaſtu na pječ mězazow a arrest na słytyri njedzeli, Kożorej jaſtu na tydzenj pschižudzichu.

Přílopk.

* Psched někotrymi lětami so w Nadebergiskich stronach na wjele městnach pežkaze kolkze wurubichu a sapusczychu. Poliziji so poradzi, paducha wužledzic; duž paſoſčenje miedu pscheda. W nowšichim časzu je sažo w tamniſkej krajinje wo kranjenju miedu a ſniczenju zlych kolkzow žlysczec. Na jenym městnje žu wuſlukane kolkze hromadze s pežkami do wody czizli, hózej žu pežkoy lónz wſale. Njekražnikow a njedocžinkow, kotsz pežkastwu niz jenož s paduchstwom ſchledzja, ale jo tež na njekniczomne woschnje ſaniczua, hyscze wužledzili njehu.

* (Sudnik a wójnski kamerad.) Njedawno dyrkjesche so blachański wotroczi proſcherstwa dla psched kħocżebuskiem żuđniſtowom samolwječ. W proſcherowej khetro roſtořanej dráze bě so derje do papery ſawaleny ſelesny kſiż namakal, wo kotrejz so ſdashe, so jón ſazajt lūmpal po prawym njewobħedzi. Sjudniſki pschedzyda wopreſcha so teho dla wobskorzeneho, kaf je k temu ſelesnemu kſiżej pschischi. Blachański jemu někto regimentowe mějno a mějna wſchich jeho wyschich, kaž tež wſchē bitwy wupowjeda, pschi kotrejz bě so tón regiment a tež wón ham w poſlednej wójniſe wobdželi. A ſhto bě? Se hamhneho ſhonjenja dyrbjesche žuđniſki pschedzyda pschidac, so je wobskorzeny połnu wěrnoſć ręczak, a so je w tym hamhnym regimencze bluzil a ſebi ſelesny kſiż ſaſluzil, w kotrejz bě wón ham jako reſerwy offizer stal a so bě ſ nim we wſchich bitwach wutrobicze ſobu wojoval. Hdyż to wobskorzenemu ſpōnacę dashe, drje je w wutrobje wboheho blachańnika ſernicza nadzije ſħabżaka, ale ſakon wostanje ſakon, jeho nēħdujchi kamerad njeſamōſesche wotwobroczie, so by so prawda njestała. Wufud pschi-praſti jemu džen jaſtu, kotrejz pak bě ſ pschedzydanskim ſedženjom wotpoliczeny. Hnydom po wužudzenju pat wopokaſa jemu ſuđniſki pschedzyda žwoje wulkomyźlne kameradſtwo. Wón dashe wužwobđenego blachańnika s hólm hacż do nohow ſwobelekac a jeho psches hody se wſchém trébnym derje ſaſtarac, wobſtara jemu mjes tym tež dželo w jenej fabrizy a jeho ſ bohathym pjenjeñnym wobdarjenjom wotħal puſčeči.

* Profesor dr. Müller w Barlinje je njedawno konja opereroval, kotrejz mějſesche wulk ſacżellisnu w brjusche. Chloroformerowanemu konjemu žiwo wotewrili a potom ſacżellisnu wotħtronili. Operazijsa traſesche vóz hódzinę a poradzi so jara ſbožownje. Konj bluzha jenemu wyschlej tamniſkich husarow.

* Hyscze jenu ſajimawu wjetu ſ Finsterwaldy čzemy ſdželicz. Njedawna so wo ſfědzenju abo wupiczu wulkich hromadow jědze abo pieza, kotrejz je hózo husto wulk njeſbože nažiniło, ale wo wuczinjenje ſežħowazeho praschenja: Štoto so rucžiſko dokonja, ſtary burſki twarożek nēħdze ſa 10 np. ſ jēſz, so wě ſo bjes pieza; abo poł litra držebjeneho piła ſe kžiż wuleptac. Wjetowat myſlesche ſebi, kaž byhym ſebi naſferscho wſchitz myſlili, twarożek so w wokomiku ſje, bě ſo pak jara myſlik. Kufal je ryčle, ale dopožerac njeje móh. Na napominanje pôdlanow: „požeraj wſħak tola“, mójſesche jenož

s ūkrom wotmolwicj: „njemōju“. Njemēſesche doſč ſlēnom, kotrejz je pschi kuhjanu a požeranju kuhheho twarožka wjele trjeba. Piwo-žickejewat mójſesche ſ dobrej khwili jēſz njetrjebawſhi ſo bojecz, ſo wjetu pschēhraję.

* Njekluk ſlocżazeje hruboscje je jedyn rēniſki w Heidelbergu wobejſchol. Wón bě ſ jenej pingnizu lubkewanje mēt, kotrejz pak bě na kruhi ſcholo. Rosslebjeny na to a połny ſaſalleje žarliwoſcje wobſanknu hruby njeplēch ſo wježic. Duž kranu ſo do jeje ſparneje komory, pschemo ju, a wotkuſnu jej nōz do čiſta a wotſtroni jón. Hdyż jeho napominachu, ſo by wotkuſnjeny kruh wudak, wudawasche, ſo je jón pôgrēl. Na podobne woschnje je ſo ſchewski wotroczi w Schafftādze nad młodę wudowje ſazpiteje luboſcje dla wježic. Nadpadże ju, hdyż ſ dwemaj mužomaj ſ wjeſekeje bieſady džesche a wotkuſnu jej kōncz noža, predy hacż mójſeſtaj jeje pschewožerjej hrubemu člowjelej to ſadžewac.

* (Trichinat lozor.) Njedawno rēſadu w Jakobsdorfje w Liegnitkim wotkružu tucžneho lezora a čyžchu ſebi jeho wopjez. Priedy pak hacż krafnu pječen do pónowje połozichu, wſaču wot njeje ſuſki mjaſa, ſo bych u na trichinu pschepytac dali. Trichinat Gabriel z Bansdorfa namača w nim trichinu w khētrej mnhoſczi. Sso wě, ſo ſo někto nicto wjazy po debrej pječenji njewobliſomasche. Mjawez miſchtra rucje ſ herzeje pónowje wſaču a do khōdneje ſemje pohrjebachu. Na podložku tajkeho naſhonenja je radžic, ſo bych u wſchitzu pscheczeljo tojich khōdnejich ſuſow pječen ſchepytac dali, predy hacż ſo ſ njej wotſchewja. Lozor bě wěſče wulke myſche žrał, kotrejz ſu husto połne trichinew.

* Wobskorzeny, ſo je ſwoju mandželsku po jenym wuroſnym khutnym ſadanju ſkonzował, ſelesnichy dželacjer Schwabe ſ Hornjeho Vescena psched ſuđom w Glogawje ſtejſeche. Hdyż bě Schwabe 42 lět doho ſe ſwojej žonu w ſbožownym mandželſtwie žiw był, ſo loni w septembrje jeho žona wot Bođeje ruczli ſaja a dyrbjesche ſo na khoroložo ſehnucz. Dokelz mějſesche wulke boleſcje čterpicz a žanhych wuħladow na wotkruženje njebē, proſchesche ſwojego muža, ſo by ju ſkonzował. Schwabe ſuwał ſħrabnuwski žonu tak ſylnje do hólmu pražnu, ſo ta hnydom wumrje. Sud jeho k jaſtu na pječ lět ſažudzi.

* Žałostnu žmiercz wuſwoli ſebi w Hamburgu muž, kij ſo ſ wódneje wěże 280 stopow wužoleje dele ſchwiku. Njewobliwony padnu na ſelesne wěžine wobloženie, do kotrejz ſo tak ſakk, ſo dyrbjachu jeho roſražene cželo ſ možu wutorhac. Powieda ſo, ſo je tón člowjeſek duchalkorh zwonik był.

* W wuſtawje ſa bludnych w Delnim Marsbergu je duchalkorh ſe ſelesnym ſuđobjom ſwojego wotħladowarja w tym wokomiku, hdyż k njemu ſaſtupi, ſarafyl. Jego poħwilna wrótnoſcē bě runje wudyrka była.

* Wo žmieschnie duchnoſczi ſwēdeči ſežħowazzy podawł. Wobħož ſelesnichy džaha, mjes Deħawu a Wittenbergom jēſdżozeho, ſo wondano njemało ſtróži, hdyż čażh njedalo ko Wittenberga na dobo ſaſta. Jedyn kňes ſ Deħawu wuſna ſo čażhōwemu wjedżeſej, ſo je nusn signal dał, dokelz je ſ woknom won pohladawski ſwoje nowe zuse ſuhy ſ hubu ſhubil a ſo bjes nich wostacj njemōže. Hdyż bě ſo jemu prajlo, ſo to po prawom žana pschicžina njeje, nusn signal dał, ſo jemu tola dowoli, ſwoje ſuhy ſuhy ptači hič. Hdyż bě ſwoje drožo wopravdze ſamakal, pórachu dale. Tač duchħnejje jēſdzi ſo w Anhalskej.

* W nowšichim časzu ſ Ameriki wjele ſlotu do Hamburga woža. Štót ſo tam ſareſa a mjaſo ſo potom do wjeſtich němſtich městow roſeſczele. Sañdżenu ſrijedu do Barlinkeho zentralneho torhoſtečja 128 cželjich amerikanskich howiashych běrtlow doniħże, kotrejz běſehe ſebi rēſnik Haal pschicži dał. Wone ſo bōrsh roſpichedacu. Š pređtownych běrtlow ſo punt po 40—42 np., ſe ſadnich běrtlow punt po 45—48 np. pschedawski. Dalsche poħylik ſo bōrsh wocħakuja.

* W Ŝendželskim měſeče Grimsby nēħdy mēħċejanostu na ſpođiwe woschnje wuſwolachu. Wſħeħ, kij běħu ſo ſamkowili, dowjedzeħu na mēħċejanke lido, ſawjaſtachu jim wozzi a daqqu kōdtemu hortħej hynu do rutli. Potom dowjedzeħu cželo mjes nich, a teho, kotrejz hyno ſo cželeču najprjedy ſpobashe, wuwołachu ſwjeđenjaj ſa mēħċejanostu. „Ludžo, wj ſeje cželata, abo macže dundħra!“

* (Pſcheczelna rada.) Šedyn lieutenant pschedywusche pſchi doſtacju noweho klužobniſka jeho komodu a ſamaka w njej zedlu, kotrejz bě ſtary klužobniſk nowemu ſawostajil. Na njej ſtejſehe: „Lubu Pētrje, Ty ſmējſej jara dobrej kňes; jeli jemu cžrije derje wiħħuſiſh a kňesle rjenje kwetliſh, dha njeħħuſiſh žanhych borkow žlyscz, ale ſmējſej ſo pola njeho jara derje. Ale jene Ħagi praju, Pētrje: Njewsmi ſebi žaneje ſ jeho zigarow; — tón ſež... ma je pſchelizene!“

* (Hlupa, ale tón ras dobyta a pôbla hmeščna jédzna wjeta.) W jenej korežmje w Barlinje hawalešche korežmat johnowany appetit swojego Karo, hoborskeho pchyciška, a powiedasche spodzivne węzy wo wulich hromadach jédzow, kotrež nažrane sloczo sa hobi spóžerac̄ samóže. Duž stanu na dobo hoborski rēniſki, hmeščne ho korežmarzej a hordżesche ho, so wjazy sjeſc̄ samóže hac̄ jeho pož a poſtigci korežmarzej, dokoł tón na tym dwelowaſche, wjetu. Korežmat ho na hwojego pba spuszczejo wjetu pchcija a bu wuc̄lnjene, so tón, kiz wjetu pchc̄hraj, sa kózdeho pchitomneho hosc̄ha karanc̄ piwa a wobeju wječet saplačz̄. Rēniſki, kotrež běſche ſebi poſtajenje jédzow wuc̄lniš, ſlaſa ſam ſo ho a ſo hwojego pchec̄iwnika přeni porzijon cjeſazeje pječenje. Karo pôzre hwoju na jedyn ras, ale tež rēniſki ſe hwojey dolho nječinjeſche. Na to ſc̄ehowasche druhi nakkad. Karo ſebi njebasche ſaſac̄, prjedy hac̄ ho ſchto bohlada, mjeſeſche pječen ſpóžeranu. Tež rēniſki bě bory ſe hwojey hotowy. Někto doſta kózdy tſec̄u. Sa pba bě to ſaſo jenož dörft, tež rēniſki ju ruce ſchmuta. Schmörtw porzijon ſekra Karo ſaſo hladzy, rēniſkemu pak ſo ta wjazy derje dele hmylac̄ nječasche, ſtonc̄nje pak ju tež hſeče pchemo. Korežmat někto hido ſi wjeheloscu wylasche. Ale někto ſebi rēniſki dwě ſkibje hucheho hleba pchiniſc̄ da, kuſasche hnydom wutrobic̄e do jeneje a poda druhi hwojemu ſchyrinohatemu pchec̄iwnikej. Tón pak ſedom na nju ponuhaſo ſo ſazpewajo wot njeje wotwobroci. Rēniſki mumlesche hwoju pomalu dale, doniž ſo poſledni dörft njeſhubi. Potom ſo ſe ſtola ſbchnu a dřeſe ſo hmejo i pcheklapnjenemu korežmarzej: „Hlaſeze, někty hym dobył, iow ſi tymi karanc̄kami!“ Wſchitzu hosc̄ho pchepiwachu wylaslo pcheklepanemu rēniſki, a korežmat dyrbjeſche i mjeſagej hre wjeſeke woblico činiež, pchci kotrež i 8 porzijonow cjeſazeje pječenje a mandel karanc̄kow cjeſteho piwa pchihadžil.

* Na wujadne waschnje je ſebi, kaž ſo powieda, njebozowneſe luboſcze dla młoda holza ſi Ćydkuhnow ſiwiſenje waſa. Wona cjeſeſche w ſtoku i njedalokemu wětnilej, ſtuſi ſo pod wolkſidla a czakasche na hmyrc̄. S wulskim wotmachom trjechi ju wolkſidlo do ſpanja a cíſhnu ju ſi krwu pokézhanu zlyh kruh na ſtronu. Mlynszy, kiz ſo na to dohlaſachu a hnydom na pomož hawatach, ju hido morwu namalačhu.

* Se Schleswiga piſaja: Wot tyh, kiz ſu loni ſi naſcheje woſolnoſcze do Brasiſliskeje wuc̄ohnuli, ſu powjeſcze i nam pchihc̄le, kotrež jich dónit jako pchci wſchu měru ſrudny a wobharowanja hody wopiuſu. Wbocy ludžo njedostawaju tam ſa hwoje cjeſeje džeto ſanych pjenies, ale jenož kuf ſubjeneje ſeđe a někakje ſarunanie i nakupenju nanajnuſniſcheje drasty. Pchci tym czi, ſa kotrež dželaſa, jara njehornje ſi nimi ſahadžea. Khudobu dla ſo domoj wróćic̄ njemožeja, tak rady hac̄ bych uchyli.

* So něchtó, hdyž je 100 lét starý, hſeče rychle rejwa, to može ſo jenož w ſtronym powětrje naraňſcheje Pruskeje ſtač. 30. džen̄ minjeneho měkza ſhwec̄eſche ſchleńcerſki miſchtr Preuſ ſe hwojey mandželskej diamantny kwaſ. Mandželski, kotrež w 102. ſečze ſteji, je drje ſablaty, tola pak duchovnje ſiwi a cíſky. Mandželska pak wjeſeli ſo hſeče połnje cjeſlneje cíloty hwojego ſiwiſenja. Wona wobdželi ſo na hwojim diamantnym kwaſu wofſjet na rejwanju a jeſny rejwat bě ſi wjetſcha jeſny 60 lét starý hyn. Druhi hyn, kiz w nôznym ſtražniſtwie w Königsbergu ſluži, bě tež na kwaſ pchihc̄ol. Šubjelski por je tſeži ras zyrlwinske požohnowanje a ſbožpchec̄za zlyh města doſtał.

* W wobylbenju Janu Hardingoweje, ſpewatki pola opery w Parizu, wudhri tele dny wohén, kotrež ſpewatzy ſchłodku wo 300,000 frankow načzini. Wo naſtac̄u wohnja ſo powieda: Knjeni Hardingowa mjeſeſche kózku a kozora, kotrež ſo njeſnejheſchtaj. Duž mjeſeſhtaj woſebitej bydle. Tamnu ſrjebu poda ſo ſpewatka do opery a wotſaji kozora w hwojej ſpaniſkej ſtwe; jeſe towatſchiza ſebi myklesche, ſo je kózku do druheje ſtwe ſac̄zinila. Kaž ſo ſda, ſo to ſtaſo njebe, wobej ſloczec̄ ſtej w hromadu ſjekoj a na bližje ſtejazu ſchwec̄enju lampu powalikę, kotrež je na ſemi ležazy piſany rub ſapalika. Kózku a kozor ſtaſ ſo hobi ſpalikoj.

* We ſelesoliſetni w Lonsdale mjeſeſche John M'Allister pchci wulſej ſchtrnej pjezy činiež. Tam ſo ſakopnuwski ſo pchec̄hnu a do pjezy padnu. Sa někotre minuty bě wobhi muž w žahlej mac̄iſnje ſyrowany. Duchovný wuspewa wyske pjezy pohrebnu modlitwu.

* W juñej Schpaniſkej boja ſo nowych powodzenjow, dokoł ſu w Asturiskej wulſej ſnehoſe wichory wſcho ſawele. Wjele domow a hufſtich dworow je ſpowalanych. Telegrafiske ſwiſhowanje je pchec̄torhne.

Cyrkwiſke powjesće.

W Michalslej zyrlwi budze jutſe njedželu rano w 7 hodzinach ſerbſta ſpojedz, dopoldnia 1/2 9 hodzin ſerbſte a w 10 hodzinach němſke pređowarje.

Werowanı:

W Michalslej zyrlwi: Handrij Pětschla, ſahrodnik tu, ſi Marthu Lejnu Nutniczanskej ſi Vyjez. — Korla Bohuwér Schöbel, želesniczny dželac̄er tu, ſi Mariu Guschkej ſi Delnjeho Wujesda. — Korla Bohuwér Janez, želesniczny dželac̄er w Cselanach, ſi Hanu Hanžu Bartkej tam. — Korla Ernst Šodan, ſi Ježi ſlužobnik w Lutobezu, ſi Hanu Freudez ſi Hněvbež.

W Katholslej zyrlwi: Matij Tengler, ſchachtmischt w Falkensteinje, ſi Lejnu Domchkej ſi Knela.

Krœni:

W Michalslej zyrlwi: Bruno Gerhard a Magnus Bernhard, Moriza Reinholda Paula, ſublerja w Hněvbežach, dwójnik. — Jan Pawol, Jana Augusta Donatha, thęzjerja a cjeſele na ſidowje, ſ. — Richard, Handria Ernstia Gudy, dželac̄erja na ſidowje, ſ. — Korla Pawol, Korle Augusta Valaka, murjerja na ſidowje, ſ. — August Ota, njemandž. ſ. w ſtonej Vorschęzi. — Martha Theresija, njemandž. dž. w Jeñezach. — Jan Korla, njemandž. ſ. w Delnjej ſinje.

W Katholslej zyrlwi: Hana Hilžbjeta, Jana Augusta Liebicha, dželac̄erja, dž. — Marja Augusta, Adolfa Franza Siegla, ſorbarja, dž.

Zemrječi:

Džen̄ 14. januara: Marja Polbrakej, nejbo Handria Benscha, thęzlarja a ſrawja w Jeñezach, wudowa, 83 lét 3 měſaz̄ 7 dnjow. — 15. Jan August Horn, dželac̄er w ſtonej Vorschęzi, 72 lét 7 měſaz̄ 4 dnj. — Bohuwér Ernst, njemandž. ſ. — 16. Klara Augusta Juranzez, Jana Augusta Moriza Buschli, ſlidarja w Wultim Wjelkowje, mandželska, 24 lét 9 měſaz̄ 27 dnjow. — Lejna Wanalej, Handria Wanala, privatiera w Kelenje, mandželska, 62 lét 9 měſaz̄ 18 dnjow. — Korla August Neugebauer, ſamjeńczyc̄er, 33 lét 2 měſaz̄ 8 dnjow. — Michał Smij, wobhodžer na ſidowje, 81 lét 11 měſaz̄ 6 dnjow. — 17. Martha Augusta, Jana Augusta Hawicha, dželac̄erja w Czichonjach, dž. 3 měſaz̄ 8 dnjow. — 20. Magnus Bernhard, Moriza Reinholda Paula, ſublerja w Hněvbežach, ſ. 16 dnjow.

Placziſna ſitow a produktow.

Bitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	16. januara 1892		21. januara 1892		16. januara 1892		21. januara 1892		
2293 měchow.	wot	hac̄	wot	hac̄	mł.	np.	mł.	np.	
Pſcheniza	běla	11	76	11	91	11	47	11	76
	žolta	11	18	11	47	11	—	11	32
Rožta		11	9	11	25	10	78	11	9
Ječmieni		8	21	8	57	8	8	8	33
Worž	50 kilogr.	7	50	7	70	7	30	7	50
Hroch		8	89	11	11	10	69	11	94
Woka		7	50	8	6	7	—	7	78
Zaſty		16	50	19	50	15	15	16	50
Hejduscha		20	50	21	—	19	25	19	50
Běry		3	—	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	2	10	2	20	1	80	2	10
Pſcheniczná muka		14	—	20	50	—	—	—	—
Ržana muka		14	—	18	50	—	—	—	—
Sýno		2	30	2	50	2	—	2	50
Gólkima		18	—	20	—	17	—	19	—
Brožata 455 ſchtuk, ſchtula		4	—	16	—	—	—	—	—
Pſcheniczné voleuby		6	—	6	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		6	75	8	—	—	—	—	—

Na burz w Budyschinje pſcheniza (běla) wot 11 hr. 50 np. hac̄ 11 hr. 91 np., pſcheniza (žolta) wot 11 hr. 18 np. hac̄ 11 hr. 32 np., rožta wot 11 hr. 9 np. hac̄ 11 hr. 40 np., ječmieni wot 8 hr. 25 np. hac̄ 8 hr. 40 np., worž wot 7 hr. 50 np. hac̄ 7 hr. 60 np.

Draždanske mjaſkowe placziſny: Howjada 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 57—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 55—60 ml. po 100 puntach ſi 20 prozentami tary. Čzelata 1. družiny 45—60 np., po punce ſeſneje wahi.

Wiedro w Londonje 22. januara: Gyra.

Drjewowa awſzija na Drobijskim reverje.

Pondjelu 25. januara t. l. ma ſo

150 ſuchich dolhich hromadow ſa hnydom hotow pjeniez na pchihadžowanje pchihadžowanje. Šapocžat dopoldnia 1/2 10 hodzin pchci wulſej hufc̄inje.

W Minakale, 20. januara 1892.

Grabinſka ſi Ginfiedelska inspečija.

Knjesam ratarjam najpodwolnischho f wjedzenju dawam, os
pschedawarnju pschikupnych hnojow swojego semrjeteho bratra, knjesa
Pawola Mattheisa, wot netka f mojej firmu dale powjedu.

W Budyschinje, 2. januara 1892.

W. Mattheis

na hospitalskiej hafy 8.

Awkzija palneho drjewa.

Zoudzeli 25. januara 1892 ma ho na Niekwacjidskim
majoratnym hajniiskim reverje sczehewaze palne drjewo, a to
69 rm. khoinowych palnych schezepow,
160 " " kuleczkow,
297 " " pjenkow,
56 " " khoinoweje sbityneje walcziny,
70 khoinowych dolchich hromadow, na czole 2 □ m } w drjewiszezu
wobkhazzych,
35 stonjow khoinowych walczlow
f wumienjenjemi na pschedadzowanje pschedawacj.
Shromadzisna dopoldnia w 9 hodzinach na mjenowanym drjewiszezu pschi sajeczim kucze.

Hrabinske f Rieschske hajniiske sarjadnistwo.
S. Nieprash.

Drjewowa awkzija.

Zutoru 26. januara dopoldnia 1/2 11 hodzin ma ho na kniezim
Pschiwejanskim reverje
nehdze 100 kruhich dolchich hromadow
sa hnydom hotove pjenesy na pschedadzowanje pschedawacj. Sa-
pozdak pschi nowym hacze.

P. Toepper, wustawowy hajnik.

Drjewowa awkzija na Kupjanskim kniezim reverje.

Sseredu 27. januara 1892 dopoldnia wot 9 hodzin ma ho
103 rm. kuchich khoinowych schezewow,
3,70 stonjow kuchich khoinowych walczlow,
100 kruhich dolchich hromadow,
61 kuchich khoinowych wulichowanych hromadow
sa hnydom hotove pjenesy f wumienjenjemi, do awkzije wosjewom-
nymi, na pschedadzowanje pschedawacj.
Shromadzisna pschi kupoj.

Rublowe sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Na Libichowskim kniezim reverje ma ho
krjedu 27. januara 1892
120 twierdyh dolchich hromadow,
8 metrow brzowych schezepow,
30 khoinowych hromadow
na pschedadzowanje pschedawacj. Shromadzisna dopoldnia w 9 hodz.
pschi wulich khoinach, hdzej ho wumienjenja wosjewja.

Hajnik.

Drjewowa awkzija.

Zutoru 26. januara dopol-
dnia w 10 hodz. ma ho w Bosche-
zach w hajku pschi Krakczanskim
puczu 40 twierdyh dolchich hroma-
dow na pschedadzowanje pscheda-
wacj. A. Rachlowz.

Palen

jednory a dwójny
w snatych dobrych a derjekodzazych
druzinach poruczataj tunjo
Schischa a Rieczka.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskiej hafy 6
poruczataj swój wulki wobjerk
khoseja

paleneho a njepaleneho w jens
reje slobodzazych druzinach,

zokor

drobny, kompowy a w klobukach,
S y r u p

najtunisci a najdrobschi
laž tež wscie druziny warjenjow
dobrocziemu wobledzbowaniu.

Wobrash

(bilby) ho rjenje a tunjo sachellen-
zuja a s woblikom wobbadza,
domowe johnowanie a wobrash
w wulkim wobjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mützy
na bohatej hafy 11.

Najb
grupi,
jahy,
hejduschtu,
hróch,
holi

po jenotliwym a s zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Strone kruschenjowe drjewo
f najmjejska 6 zolow tostte na
czentim konzu, kupuje po najwy-
szych placiszach na pschedan na
kniezimaj dworomaj
w Budyschinku a Pschiwejizach.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinsleje wustajenjy
w Riesy nad Zobjom

porucza na najlepje dzelane
lokomobile a parne mlóczaje maschine wot 2 konjaceju mozow,
schérokomlóczaje maschine, s gópelom a paru ho czerjaze,
jenopschéne mlóczaje maschine, wobjernje dzelane,
ruczne mlóczaje maschine najnowscheje konstrukcije,
berny rostlojaze a berny rosrikaze maschine,
resaki sa berney a repu, cziszczeje maschine,
metsly, butrowanske maschine, butrnmjatowarje, mloczinski,
viktoria-separatory, s ruku a maschine ho czerjaze,
juchowe hudy s dwójzy sozynlowaneho worzlowego blacha, žeslesue
juchome plumpy,
pizn parjaze apparaty (noschnie), triery najlpscheje konstrukcije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahy,
liczne brony, hamkne dzelo, salonszy schlitowany system, kotrež moža
ho hnydom wot kózdeho do Saakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlpscheje, wupruho-
waneje konstrukcije.

Najpschihodniše wumienjenja dla placzenia! Pruga
dowolena! Prospektu darmo!
Pschedawatnia a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Ratarjez.

W mojim tamnichim skladze poruczam pôla

kamjentneho a czeskoho wuhla,
dobre czeske ržane wotruby,
drobny mléty majskowý schrót

laž tež Dürrenbergsku jedznu a skótne hel
w stajne czerstwej tworze.

A. Lorenz w Ratarjezach.

Tam je teho runja wobjerny bjesztiwowy kolmas a maschinski
wolij po wjetshich a mjeñszych dzelbach dostacj.

Wulki khosejowy sklad

Th. Grumbta

w kupnicy na swonkownej lamskej hafy
porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacz 170 np.,
paleny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlpschim skłodze.

"Serbske Nowiny" wudawaia so kóždu s 20. stu.
— Štvortlétne predplata w wudawani 80 np. a na
němčich pôstach 1 nk.,
z príjazdenjom do domu
1 mk 15 np. — Kóžde
číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číslo Smolerje knihičcefnje w mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kíž maja
so w wudawařni "Serb.
Now." (na róžku zwon-
neje lawske hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
maleho rynčka 10 np. a
maja so štvortk hač do
7 h. wječor wotedać.

Číslo 5.

Sobotu 30. januara 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po zlych Němzach su narodny džení khěžora Wylema II. s wotecžinskim sahorjenjom hvejczili. W Barlinje, kóžž bě s khorožemi bohacze wupyscheny a so wječor s mořem hveleskem shbolečhe, běche so wulka licžba wjetchomskich hvejczenskich hosczi sešchla. Pschitolnu bě bjes wjetchami najporadnišchi hoscž pschi khěžorowych narodninach, sakſki kral, kóžž bě wot prynza Friedricha Augusta a jeho mlodeje mandželskeje pschewobžany, pschijel. Khěžor hebi tež njebe wscz dale, hwojemu hveřnemu swjaſkarzej na dwórniſhčo napsheczo jecž a jeho tam nanajwutrobnischo powitacz. Pödla mjenovaných běchu pschi khěžorowych dworje pschitomni württembergski kral se hwojey mandželskej, anhaltſki wójwoda, mellenburgski a oldenburgski wulkowójwoda, württembergski wójwoda Wylem, wječch Neufz a druzi. Zarowe sbožopſchecze ruski wulkowjetch Alexis pschinjež, kíž bě wutoru wječor w runej mérje s Peterburga pschijel. Esobustawy khěžorstwowe a pruskeho krajeňa hzejma mejaču hvejczenske hosczi. S pschicžinu hvojich narodninow je khěžor mnohe rjady (ordeny) spožčil. Kultowy minister hrabja Bedlik rjad cjerweneho woka 1. rjadowne se žoldžowym liscjom a mječomaj, ratafski minister s Heyden a wyskihi naliwak wječch Radolin rjad cjerweneho woka 1. rjadowne se žoldžowym liscjom, minister sjanvnych dželov, s Thielen, hvešdu s rjadej cjerweneho rjada 2. rjadowne, statny sekretar khěžorstwoweho pôsta, dr. se Stephan, kschiz a hvešdu konturow hohenzollernskeho domjazeho rjada dostachu. Pschedžda khěžorstwowe hzejma, s Levekow, dosta titul tajneho radžicžela s pschistawkom „excellenza“.

Sakſki prynz Jurij je sažo tak daloko wotkoril, so je so hžo sažo w hwojey sahrodze wulhodžecz mohł. Slamana webrucžka je sahadena. — Kralowa Karola je na khripi skhorila; wona drje je bjes symizi, tola je kralowej spanje dla holoſcōw w hlowie a stawach njeſpolojoaze.

Pohostwo Lipsčanskeho studentskeho džiwadloweho towarzystwa je tele dny wječnej Bismarck w Friedrichsruhe diplom cjerzneho pohoststwa pschedpodes. W běhu rostřežowanja Bismark praji: „Wo politiku so wjazh njeſtaram; mi so dže, kaj puczowarzej w hnež, wón poczina sproſtneč, padnje s ſemi a hnež jeho polkyje. Tak tež ja pomaku ſproſtu, moje ſojimanje ſa politiku so minje, tola je mi pschi tym derje“.

Druha komora sakſkeho krajeňa je ſalonjowemu načiskej wo pensiji statnych wucžerjow pschi ludewych a wyskihich ſchulach a wucžerskich ſawostajenych pschijala. Sa powjetſchenje ſeleſniczneho ſastawniſhča w Borsdorffje a Plagwitzu a ſa natwarjenje wobyljenjow w Drážžanach, Lipsku a Chemnizu ſa ſastojnikow a dželaczeſtow statneje ſeleſnicz ſu so žadane pjenjesh pschiswolite. — W roſprawje, komorje wo sakſkich finanzach podatej, so praji, so ſu so kraje finanzy w poſlednimaj lětomaj polepschile. Pschi roſprawje wo fiskaliskim hörniſtwe w Freibergu ſo wjetchina komory ſa to wuprapi, ſo ma ſo Freibergske hörniſtvo, kóžž poſledne lěta žaneho dobytka pschinježlo njeje, dale wječež, ſo by tamniſche hörniſke wobyldeſtvo do nisy njeſchischlo.

W khěžorstwowych hzejme je ſo namjet ſtaſik, ſo by ſo ſe ſalonjom poſtaſilo, ſo ma ſo s politiskimi jatymi ſahodniſhco wobkhadžecz, hač ſ jatymi, kotsiz ſu dla nječežnych njeſkultow ſahudženi.

— K wotplaczenju dolha němskeho khěžorstwa ma ſo 340 milionow hriwnow po 3% ſ nowa požčicž. Lisciny ſapižanju na

požčonku ſo w bližším čaſu wupołoža. Wotebjerarjo dožnych papjerow maja hač do 27. februara ſchtwórtu džel ſapižaneje ſumy ſaplačicž.

— Szurowe wojowanje ſo w pruskim krajnem hzejme wo ludowu ſcholu wjedże. Kſchecžianska wéra ſo ſ njeměru, pohanſtrom a židowſtrom běži, a kaž ſo w tu khwilu ſda, Bohu džokowan, Kſchecžianſtvo w thym hozym běženju palma dobycža ſiwa. Liberalni, dopředkarjo, ſwobodomyslni a ſozialdemokrato ſu ſo ſjenecžili, ſo bych ſchulſki ſalon, dokelz je na Kſchecžiansku wěru ſaloženy, ſo padzej pschinježli. Wsche jich jědoſte, Kſchecžianſtvo hanjaze rěče, hjesdno njeměry a ſurowe njepſchecželſtvo pschecživo Kſchecžianſtvo wotewrjaze, paſ ſu podarmo; konſervativna a zentrumſka ſtrona budže ſa ſchulſki ſalon hlebowac̄. Tejle ſtronje matej w pruskim krajnem hzejme wjetſchinu, a teho dla ſo ſalon ſchulſki pschiswomje.

— Prynzeža Ludowika, wudowa ſemjeteho bayerskeho prynza Maxa a macž nětčiſhceje awſtriskeje khěžorki, je ſonželu w nožy w Menichowje 84 lět ſtara na khripi wumrjela.

Awſtrija. Šalon wo ſarunjanu ſa njewinowacze ſahudženych je ſo wot awſtriskeho ſemjanskeho hzejma pschijal. S tutym ſakenjom ſo njedostatk w ſalonjedawatſtve wotſtroni, pod kóžym ſu mnoh njewinowacze ſahudženi ſchlobowali. Hdyž tež ſo njehodži, jim dučowne a czelne četkjenje, kóžž ſu w jaſtwje pschetracž dyrbjeli, ſarunacž, dha ſo jim tola nětko ſchloba na ſamoženju wotruna. Awſtriska je přeni ſtat, w kóžym ſe knježerſtvo ſpóſnalo, ſo je ſtatowa winowatosč, thym wobžaromnym člowjekam ſ nisy wupomhacž, kotsiz ſu do njeje psches ſudniſke bludy pschischi. W němſkim khěžorſtve je ſo hžo dawno ta ſama wěz w khěžorſtowym hzejme roſpominala, tola hſchcze tam ſ ſanemu roſhudej pschischi njeſſu. Snadž ſměja ſo nětko w Němzach ſ thym bôle do ſpečha, hdyž je wěz w Awſtriskej wucžinjena.

Cjerſko-němske wurunjanje je ſo wot wſchego ſapocžatka wot wjetſchego džela cjerſkeho ſuba ſacžiſlo. Starocžeska ſtrona, kóžž bě ſwólnila, cjerſko-němske wurunjanje pschewjescz, je teho dla ſwoju móz a naſladnosč bjes cjerſkim ludom ſhubila a pschi wólbach ſo wot mlođocžeske ſtrony do zyla pobila. Nětko ſu tež starocžesky ſapóžlanžy a cjerſky ſemjenjo dopóſnali, ſo ſo njehodži, wo cjerſko-němskim wurunjanu dale jednacž. Cjerſki wychodji krajinu marshal, wječch Lobkowicz, je ministrej Taafje ſ wjedženju dale, ſo je ſo wurunjanje jako njemóžne a njepſchewjedžomne wopelaſalo. Želi ſo by knježerſtvo paſ hſchcze pschezo na thym wobſtalo, ſo by ſo wone pschewjedko, bych ſjerſky ſemjenjo a starocžesky ſapóžlanžy cjerſki krajinu hzejm wopuſhczili, ſ cjerſ ſo hzejm roſwjaſal. Němzy w Czechach, kotsiz bych ſu wurunjanom wjele prawow ſa Němzowſtvo dobyli, njeſſu ſwólniwi, Starocžesham ſubjektu ſpushečicž, na kóžž ſu ſo w naſtupanju wurunjan ſwjaſali. W Czechach ſo teho dla politiskeje krisy njebudža ſminucž móz.

— W Wuheſke ſo nětcole pschiboty ſ nowowólbam do krajeňa hzejma cžinja. Wuheſke wólby bjes morwych a ſranjenych ſo myžlicz njehodža, tola ſo pschecživnych wolerjow hžo w pschedkhaných ſhromadžiſnach a pschi kandidatnych rěčach ſabiwaju, ſo hſchcze ſkyschało njeje. Tak je wondano w Duna-Becze bjes narodnej a nje-wotwiznej ſtronu ſ woprawnej bitwie deshko, w kóžž mnohich ſraňichu a jeneho mloženja ſarashchu. W Szerb-Szent-Martonje advokej Matiaskej Drsy, hdyž ſa liberalneho kandidata rěč džeržeske, ſamjenj do hlowy cžiſnuchu, tak ſo ſ kriju polaty ſ ſemi padže a ſo

często spranjeny wotnjeżby. Ssu to někotre pschikkady sa podawki, kotrež ho pschi wuherskich wólbach stawaju. Pschi taſtich wobstejnoscjach je bjes džiwa, hdźż hu hac̄ dotal w 288 wotkrajach wojsku pomož žadali. Tole žadanje je ho wot wojskowej wyschnoſeže pschezo radlubje dopjelnilo, wona je ſamo dwójzy telfo wojakow, hac̄ je ho žadalo, poſkala, fa czoz dyrb, ho rosumi, kraj pjenježne ſarunanie ſaplačjež. Jednotliwe wfy doſtanu zyku kompaniju wojakow.

Belgijska. Belgijſki hejm je s 76 pscheziu 17 hloſam němſko-belgijske wilowanske wuczinjenje pschiſal.

Portugalska. Portugalski stat psched bankrotom ſteji. Pjenježna nusa je tak wulka, fo ſebi kniejerſtwo ſiweje rady njewē. S kralowſtim wukasom je ho mſda wſciſtich ſtatnych ſastojnikow ponizila.

Ruhijska. W Peterburgu je nježelu w nozy wulkowjetch Konstantin Nikolajewicz ſemrjel. Wón je ho w lécze 1827 jako druhí syn zara Miklawicha I. narodzil, bu na lódźtwo wuwuczeny a ho w lécze 1853 fa wſchyscheho admiralala wójskowego lódźtwo pojmenowa. Sa wójnu ſ Turkijskej ho jemu roſkaſarſtwo nad nařiſhomótske lódźtwo pschepoda. Po wójnje ho wón na puczowanje do Němskeje, Franzowskeje a Zendzelskeje nastaji, ſo by lódźtwo tydzie krajew ſtudowaſ a potom potrebne pschirrawy w russim lódźtwoje pschewjedł. Hac̄ do léta 1883 bě wón ſ admiralom a roſkaſarjom wſchyscheho wójskowego lódźtwo, w kotrym lécze wón tole ſastojniſtwo do ruki wulkowjetcha Alexeja Alexandrowicza položi. W lécze 1862 jeho zar Alexander II. do Polskeje jako ſwojego nařeſnika poſkla w dowěrje, ſo ho jemu poradzi, Polakow pschezwędežic̄, ſo chze zar derje ſ nimi a ſo jim rad najſherſchich ſwobodow a prwów popſcheje, jeśli ſo pschipoſnaſa, ſo moža ho wſchē konzeſſie, kotrež jim Ruska pschisweli, jenož w wobliku ruskeho ſtata hibac̄. Polaz̄ paſ nicžo wo russim ſtac̄ze hlyſhcz nochzychu a mějachu pschezwędeženje kaž předy, ſo je ſ historiſkim poſkłanjom Polakow, rufki ſtat roſbic̄. W lécze 1863 ſ polſkemu ſběſtej dońdze, kotrehož ſrudny kónz je ſnaty. Konstantin Nikolajewicz bu wotwolany a ſa polſkeho nařeſnika hrabja Berg pomjenowan. W lécze 1866 Karakaſow mordatſki nadpad na zara Alexandra II. ſcžini, a někotre wokoby, zarej bliſke, na wulkowjetcha Konstantina Nikolajewicza tuhanje ſbudižchu, ſo je Karakaſowa ſ mordatſtu naſaſ. Wot teho čjafa wón žanhych politiſtich nadawikow wjazy wuwyczeń njeſeſche. W Ruskej a w wukraju mějachu jeho ſa nihilista. Zar Alexander III., kaž ho ſda, bě teho ſameho měnjenja, a na trón ſtupivſchi, jemu bóſhy admiralske ſastojniſtwo wotewra.

— Ruske kniejerſtwo je ho trochu poſdże dohlađalo, ſo dyrbja czechni lubzo hleba tradac̄, bjes tym ſo ſloſtniſy w jaſtwach žaneje niſi a hleba niſeſnaſa. Duž je ho někto poſtaſio, ſo ma ho jatym pjaſt džel ſich zyrob ſ lepschemu hłodumrějožych wotczahnuć. Wojakam je ho hižo předy tak ſeſčlo.

— W Ruskej ſmeja ho lětſha wulke maneuvre. Wójska Peterburgskeho a Moskowskeho wojetſtveho wotkraj, budža pschi nich pscheziwo wójſlam Kijewskiego a Charkowskeho wojetſtveho wotkraj ſtejerč. Maneuvre ſ telko wojakami hiſhczje w Ruskej byle niſeſu.

Bolharſka. Hac̄ dotal je wopſjet hlyſhcz bylo, ſo bu bolharſkeho minifterſtvenego pschedzydu Stambulowa ſatſelicz ſpýtali. Tón krócz paſ je powjeſcz pschischa, ſo je ho wón ſam tſeliſ. Sſo w wokolnoſci Sofije w hanjach wokolo wožo, je wón revolver, kiz ſtajne pschi ſebi noſy, ſe ſaka wuczahnul. Pschi tym je ho na dobo ſ revolvera wutſelito a kulta je do neſyneho teſteho miaſza ſlecžila a tam tčazhy wostała. Stambulow ho hnydom wrózci, džesche bjes podpſery doma po ſkodze horje a ho do loža lehnu. Kóſcž njebe ſranjenia, krawje je ho mało wukrwawilo. Maſspodžiwniſche pschi zylym podawku je, ſo czi knieža, kotsiž w hanjach jedžo Stambulowa pschewodžihu, niž najmjeñſche wo njeſbožu pytl njeſeſu, a ſo bu hale na druhi džen wo tym powjeſcz doſtali. Duž je bjes džiwa, hdźż ho powjeda, ſo bu ſaſo na Stambulowa nadpad ſeſinili, kiz paſ ho poradžil njeſe. ſo ma Stambulow wjely njeſpſczeſelov, a ſo je wot wjely Bolharow, kotsiž bu, wot njeho pschesczehani, do wukraja czechniſtwo dyrbjeli, hłuboko hidzeny, je dže ſnate. Powjeſczi, ſo je ho wón ſam ſ njeſbožownym pschipadom tſeliſ, ſo teho dla mało wéri, a to cziim mjenje, dokež bu hale psched krótkim pschisahntwo wuſledžili, do kotrehož bu mnosy bolharſzy offižerojo ſaplačeni.

China. Dopisowat jendželskich nowin „Daily Chronicle“, kotrež je chineske krajinu wopytał, w kotrychž ſu psched krótkim ſchesczijanow ſonowali, ſe ſwojim listom hroſnoſeže a žadlawoſeže wopiszuje, kotrež ſu ho w tamnych krajach ſtale. Podla někotrych mjeniſtich njevažnych njemerož běſtej woskebi dwaj wjetſhei ſběſkai, kotrež ſtaſ ſo wot kniejerſtwo jenož ſ wulkej wójſkowej možu pod-

klóžko. Městno jeneho ſběſka a krejſcheleczga bě město ſin-chow. Druha morjenza, pschi kotrež je ho tak wjely czlowiekow žaloſnje ſtonzowalo, hdźż buchu džecži pschi ſiwyem czele pjeſene a hłodzy wonječezene, mějeſche ho pola Pa-Keona. W ſin-chowje njemery ſ nježenotu bjes ſběſkarjemi a chineſkimi wyschnoſežemi naſtachu, kotrež hewaſ ſe ſběſkarjemi na ſwoj wužitk pod jenym krywom teža. Žadlawe hroſnoſeže njeſu paſ tak jara ſtuk ſběſkarjow hac̄ potajneho towarſtwa, kotrež ho Tsai-bi mjenuje. Hdźż ſběſkarjo na Pa-Keon czehnjech, pschiwiſowarjo towarſtwa Tsai-bi pschihódnu ſklaſnoſež njewužiwanu njewostajichu. Bjes tym ſo tamni domy ſchesczijanow wurubichu, tuczi ſchesczijanske ſwojby morichu. Belgijſke a franzowske miſiony ſo wot nich wutupichu a ſpalichu. Sapalerjo ſo wokolo domow ſetupachu, ſo wobydlerjo twóchnicž njemóžachu. Kóždy ſchesczijanski jatv bu ſarubany. Bjes tym ſo ho to ſta, měſčeczanska wyschnoſež ſ wojakami ruhańy ſměrom pschihladowaske a poſdžiſho ſ čeſci mordarjow ſwiedzeniſku hoscžinu w Yamenje wuhotowa. Potajne towarſtwo Tsai-bi je tež jara roſſcherjene w chineskim hłownym měſce Pekingu, hac̄ runje kniejerſtwo ſ jeho pschiwiſowarjemi kruče ſakhadža; tak bóſhy hac̄ jeneho wuſležja a pschimnu, jemu hlowu wotrubnu, tucni ju na kij a ju w kletzy jako warnowanje ſa druhich pschiwiſowarjow po wſchech provinzech ſcželu. Žendželski generalny konsul w Schangai je dopisowarzej praſil, ſo bu Chinesojo ſwoj ſrejlažnoſež na ſanařhroſniſche waſhnyje ſpokojili. ſewojim woporam bu jaſyk wureſnuli, jón psched wocžomaj čwiliowanych praſili, ſ lizow mjažo wureſali, nabra roſkaſali atd. ſběſkarjo, kotsiž buchu ſkóčnje wot kniejerſtwozych wojakow pobiegi a roſhnači, beču čiſci Chinesojo, niž Manžurojo, kaž ſo ſ wopredka praſeſe.

Historiſke powěda něc̄to.

(Słonečnenje.)

Markrabja wrózgi ho kředž poſkozy a hoscženar ſe ſmierz ſad wjedžał, ſchtó je jeho hoscž hac̄ do poſdžie nozy we wotuſczenych hahach čjnicž mēl. Hdźż paſ runje hubu wotewri, ſo by ho praſchal, porucži jemu poſkłonik, ſo dyrb ſaſajtra rano jemu wſchitko pschihotowane mēcž, a to ſ tał ſurowym hłozom, ſo hoscženarjeſ ſłowo w erze tčazhy wosta a ſo ho wón pschihloſujo hłuboko poſkłoni, ani ſlowieka njeſkluwſki. Potom poda ho hoscž do hvojeſe ſtowym a wotewri hale, hdźż jemu ſlužobnik w ſłebornej ſchalczy ranschi hhoſi ſchinczeſe.

W ſedmich hodzinach jehasche markrabja, pschewodžanu wot jeneho ſlužobnika, na hród wjetcha Paterna, hdźż bě hſchcze hoscženarjeſ ſta, kiz mjeſeſche ſa wulku čeſcž, ſwojemu hoscžej čjnicž džerječ, na pschihluſjene dobre městno poſomnik; druhí ſlužobnik wosta, ſo by drohotne wězy ſtržował.

Wotprawjenie ſtowasche ſo w Castrogiowanni ſ redka a teho dla bě hižo džen předy zyłe město napjate. Hdźzkuſi ſo ſ hamorom po Sizilijskim waſhnyu do ſwona čjepieſche, pschicžeri ſo wſcho na hahu, ſo bychu někaſu nowinku ſe ſuđniſta abo ſ jaſtwa ſhonilt. Nicžo njevyklesche ſebi na wobhnadženje, hleba ſo by rubjeſniſ ſuđniſto ſe ſuſeſenju ſ tym poſnuł, ſo by ho ſelnoscži wuſnał, ſchtó je ſlučiſ a ſo ſ bandze Ludwika Lanę hluſcha. Ale tuta nadžiſa bě podarmo! Bandita njeuſna niž jeno nicž, ale wobkrueſeſe na wopak psched ſo ſ nowa ſwoju njewinowatoſež, ſo ſtajne na to ročo, ſo je tón džen, hdźż je ho mordatſtu ſtaſo, w Palermje, po taſtym 160 mil, ſdaleny był. Ani jeho ſpoyebniſ nježoſeſe jeho ſe ſuſnacžu poſnuł, poſkaſujo na bliſke wěczne wotrunanje a čeſcžomny wminch wopuſhczi ſkóčnje jaſtwa, pschi čjnicž dohlabowarzej praſil, ſo nad ſprawnoszež ſuſudženja dwěluje a ſo ho boji, ſo dyrb ſon krócz njewinowat ſa winowateho čjepieſež.

Wschudze na hahach ſteſachu ludzo ſ cžrjodami, kotsiž ho hac̄ nanajžiwiſho wo ſ wjerje podobnym wotuſdze ſajateho roſmolwachu; tola džen ho miny bjes teho, ſo by ho jeho wuſud někaſ polepſchil, a wječzor ſwecžachu ho wokna ſapaki, hdźż mjeſeſche poſlebnju noz ſwojego ſiwenjenja pschebycž. W džecžach ſtupi ſamhny ſranziskanski dužowony, kiz bě jeho hižo wjetzor předy wopytał. Troſtowasche ſlóſtniſka, poſběhowasche jeho ſ wotzowſki milymi ſlowami a wopuſhczi jeho hale ſ krotka do poſkozy. Po jeho wotuſdze bu ſajath, kiz bě zyły džen žalostnje roſnemdrjeny był, wſchon ſměrowany a do ſwojego dónita podatv.

Wo poſkozy wrózgi ho markrabja ſe ſwojim ſlužobnikom ſ hrodu ſwojeho wjetchowſkeho pschedzela. Don Saverio jeho hižo wrózgo hlaſasche a markrabja pschikasa jemu, ſo by ho wotkeje wo jeho konjeſ ſtaral, kiz bě ſteſtaj ſajki pucž pschedbežaloſ.

Potom ſo wo

khowsche, hdyž skončenie twochnu, po czemnych ſdalenych haſach hač i mēſčanskim wrotam dozpě a, hido na ſwobodze wonka, tak thētje, ſtoč možeſtej nosy dočinicz, do hor khwatasche.

Najſtra rano pschinieſe jēſdny, kiz hnydom ſaſo město wpuſcę, liſt Ludwika Lanu ſudniſkej, w kórym rubježniſki hejtman ſwoj najwutrobníſki džak ſa luboſciwje pschitwolene cjeſtne měſtnu na tribunje ſudniſkých knjezi wuproji. Wujel Don Saverijej da ſ poſtrowom prajic, ſo ſebi po ſajimawo wopřižanje živjenja ſ derje trjechenym wobraſom ſam pschindže.

Napohlad ſhibenzy ſ bliſta bě na rubježnika tak mózny ſacjichc cjinil, ſo ſebi wotmyſli, ſo načaſacj. Tamny ſamý ſegezowny mnich wſa wujednanje ſ wyſhnoſcju na ſo. Proſtrwa bu naměſtnemu kralje pschedepodata a dokelz rubježnik ſlubi, ſo čhe pschitlab wſchich ſchecſijských počinkow bycz, bu jeho proſtrwa dopjeljnena, tola dyrbjesc he rubježnik ſe ſjawnym, ſwjatocnym wotproſhovanjom, boſy a ſ powjaſom wokoło ſchije, ſprawnoſcji doſeč cjinic. Tuta zeremonija ho ſ wukemu natwarjenju wſchich pschihlabowarjow na měſtnje psched hlownej zyrkuju w Palermje ſta, a rubježnik, kiz ſ cjeſcji ſelnocigewho ſloſtnika na ſchizu, kotreho ſa ſebi podobnje ſmyſleneho ſpóſna, mieno Difmaſ ſchitwa, djerjeſche ſhwéru a ſwojne ſwoj ſlub. — Jego wnuk, njemalo hordy na ſwoj poſhod wot muža, kiz je ſwoje rubježniſle živjenje tak cjeſtne wobſamknul, je hisheče vđenja živy jako wodžet zusych w romantiſkých horach Giziſiskeje kupy a powjeda rad, ſtoč je ſam hisheče ſ erta ſwojeho vđeda wo ſlawnym rubježniſkim hejtmanu Ludwiku Lanje ſkyſchal.

Ze Serbow.

S Budyschina. Nascha nowa mēſčanſka rěſaſnja je ſebi ſa krotki čaſ ſwojeho wobſtacja khwalbu a pschitwacze mēſčanſkých webydlervow dobyla, kotsiž nětlo ſa ſwoje dobre pjenesy dobre mjaſko doſtawaju. Tola kaž žana wěz wſchitkim prawa bycz němože, tak ſo tež naſcha nowa rěſaſnja wſchitkim ludžom njeſpodoba. Tón a tamny rěſnik ſrudnje hlowu poſhá, dokelz je ſo horjadwe, wot njeho ſarejane, jako khore ſpoſnało. Hnydom druhí džen po wotewrjenju rěſaſnje ſu jene horjadwo, kotrehož mjaſko bě mjenje hōdne, na tamniſkej ſwobodnej ſawzy roſpſchedali. Někotre do zyla khore horjaba ſu ho hnydom ſpolile, a ſchlinki, na kotrejž ſo parle namakaju, ſo tam ſkoro kóžby džen ſanicuju. Prjedy ſo tajke khore mjaſko ſ wjetſha ſ člouſkej zyrkje wužiwaſche, nětlo paſ ſo do wohnja cijka. Něſnizy, kotsiž ſ tym wjely ſchlobuja, w tym ſarunanje ſchloby pytaju, ſo punt horjaseho mjaſa 5 np. drožſho pschedawaja. Pódlia teho paſ ſebi tež wot ratarjow, wot kotrejž ſu ſtót ſupili, ſlacjínu ſanicjeneho mjaſa wróčjo ſadaju. Duž ſu ſ nowej rěſaſnju tež ratarjo hicži, a to hóle hač ſeſnizy, kotsiž pschedzo wjedža, wěz tak naprawic, ſo ſchodu druhim njeſez dadža. Ratarjo teho dla roſpominaju, na kajke waschnje móhli ſo wukle pjenjeſneje ſchloby ſminuc, kotaž jich potrebi, hdyž ſo ſtoci, wot nich pschedate, pschi rěſanju ſa khore ſpoſnaje. To ſo jenicej ſe ſawěſczenjom ſkotu dozpeč hody. Štoč je ſkyſhceč, je Hodžiſke rataſke towarſtvo hido wobſamklo, ſ Budyskej rěniſkej jednotu wo ſaloženju rěniſti ſkot ſawěſcagého towarſtwa jednac, kotrež ſměje ſwoje ſydko w Budyschinje.

Nowy ſchulſki inspektor Budyskeho wotrježa, knjeg Rabik, ſo pschichodnu pońdželu ſ Lubija do Budyschina pschedydi.

V. — Šandženu ſobotu dopoldnia je ſo pschi Gudžiz hofcenzu do wosa ſchepenjeny koň, rěniſkej Mehneretj w ſelonkezach ſluſhazy, ſplójčil. Dweju mužow, kotaž džinje ſloczo ſa wusdu ſhrabuſchtaj, koň na bok wotſhaſnu a potom po hlownej dróſy dale cjerjeſche. Po puču wón wopſjet do ſchitomow a latarnijow ſaloži, pschi cjmž ſo wěz, w wosu ležaze, ſwufunkach. Pschi Lauez hotelu ſo wós do promenadoweho wobloženja wrjeſnu a ſo roſkypnu. Koň nětlo ſtejo wosta a ſo ſ ſwojemu wobſedzerjej dojedze.

— W naſtupanju naſtawka, kotrež je ſo tybzenja wo ſajeczu ſiwnoſczerja Eichlera wocžiſhceč, je ſo rebaſiji wot Budyskeho ſtatneho rěčniſtwa ſegezowaze porjedzenje późlalo; Eichlera ſu niz jenož dla jeneho, ale dla ſchyrjoch wſchelatich cjeſkich paduſtrowow ſajeli a do pschedyptanja wſali. Eichlera hač na dalsche na ža ne waschnje teho dla puſtežili njeſku, dokelz je jeho njewinowatoſc dospołnje w upokaſa na, ale jenož, dokelz maja ſa to, ſo je ſam ſta Jimanſka pschicžina, kotaž je ſ přenja ſ ſajeczu wjedka, wotſtronena. Skončzaje ſo wobſeržaza wſhnoſc hisheče w tu khwilu ſ pracheñiom naſkladuje, hač ma ſo na ſakkadze podhladowanskich pschicžinow, ſ pschewjedzenym pschedyptanjom doſtath, kotrež na žane waschnje njewažne njeſku a dale wobſteja, wotewrjenje hlowneho wužudzenja

psched pschitluskej khostanskej komoru namjetowac, a ma ſo teho dla ſkončny wužód wězy najpriódzy hisheče wocžakac.

Wuſlady na pschichodne wjedro. W bližich dñjach ſo miše, wětſkoje wjedro wocžakuje.

S Maleho Wjelfowa. Kac lichowniſy cjinia? Tež tajzy ſu, kiz ſo po ſdacju ſe 4% danje ſpokoja. Alle bur doſtanje potom 900 hriwnow a dyrbí do dožneho liſta 1000 hriwnow ſtajic. Nje može li paſ w poſtajenym čaſu placzic, pschindže lichownik a wureči a wunuſuje jemu, ſtoč ſo jemu ſ buroweho ſamoženja naſlepje pschihodži, rožku, pschenzu, jecjmen, butru, jeſa, ſlomu, hyno, cjeļo, ſrěba ad., wudawajo, ſo to na jeho doh wotebjerje abo ſa daň, kotrež je jemu winoſty. Je paſ tak wobbladniwy, ſo jemu tu wěz na dožnu papjeru ſtajic njeſta, dokež kaž měni, to trjeba njeje. Al wbohi burik je tak dobročinwy abo doverny, ſo jemu tu wěz psche ničo a wo ničo da. Štoč paſ njeje cjorne na bělém, psched ſudniſtwom njeplaczi. Hdyž ſebi potom lichownik ſkončzne, hdyž je bura doſeč wuſlukal, ſwoje pjenesy žada, dyrbí doverny dožnik wſchitko, hlownu ſumu a daň hacj na nowy pjenjeſ ſaplačic a ſwoje cjeſata, měchi muſi a žita móže ſebi do wohnja ſapižac; pschetož lichownik praji, ſo je to wſchitko jenož ja ſwoju ſegepliwoſc, kotrež je ſ ūm měl, deſtal. Štalo hido ſo je, ſo je lichownik ſa dwě ſeče w rožky, pschenzy a teho runja tſi króč placzisnu ſwojich pjenes doſtal a tola ſwojeho muža w dožnych knihach woblkowal. Najhorsche a najhukupiſche je to, hdyž ſebi burſki muž na ſměnku (Wechsel) pjenesy požci. Burſki ſyń trjeba 80 hriwnow, dže ſ pschemenjerjej a wustaji jemu ſměnku wo 100 hriwnow na $\frac{1}{4}$ ťeta a doſtanje trěbne pjenesy. Š wotbězanej termiju ſu pjenesy wſch, a tón, kiz placzic njemože, je lohki burſki pačok. Lichownik hroſv, ſo čhe tu wěz ſtarſchimaj wosjewic̄. Naſtrojeny pačok jeho proſky, ſo by to nječinik. Alle lichownik ſo njeda hinač naprožyc, hač ſo jemu pačok ſměnku wo 500 hriwnow da. Boryš ſakcjeje pačolej bohata a dobra ſentwa. Pačok pluwa we wſchich ſbózneſcach. Nětlo hroſv lichownik, ſo čhe jeho njevjeſe ſo jeho dožbje prajic, jeli 1000 hriwnow njepliſche. Štoč ſebi wbohi pačok čhe, wón piſche. Tak džesche te piſhanje dale. Po dwěmaj ſetomaj dyrbí ſo mlody muž ſwojeho mlodej ſonje ſ hanibu wuſnac, ſo je lichownik ſe 2000 hriwnow winoſty, dokež je psched dwěmaj ſetomaj 80 hriwnow wot njeho doſtal. — Tak je ſo jara husto ſtalo. Husto ſu njenahladne a jara ſnadne ſumy na ſměnku požcene, ſ wopředka ludži do wulſeho delka a ſkončzne do njeſminliweho ſtaženja wjedle. Saſo druhé jebanſtvo wuſledje lichownik tak, ſo burej malý ſnadny doh na ſchiju powěžnje a naſpiet placzene na dohli čaſ ſadžewac wě. Lichownik rjeſnje dožniklej: „Khowaj jenož hisheče ſebi te pjenesy a mikuj ſ nimi, njevoſmu je naſpiet. Luby Božicžko, je-li jich wjazy triebach, je hnydom doſtanjeſch. Delk wotanje někotre ťeta ſtejo a pschispori ſo na ſchwarnu ſumu. Nětlo počzene lichownik ſakac. Jego dožnik ſnabž ſkori, abo kruwa abo kón jemu padnje, abo někajke druhé njeſbože jeho vodenidze. Hnydom, hdyž ſ ūm ſtě ſtejci počzene, ſo lichownik wo durje kape, dokež derje wě, ſo žanyh pjenes w domach njeje. „Jurjo“, řeka petom, „ja ſwoje pjenesy triebam, ſyń dohli doſeč na nje čačak“. Nětlo nječi wbohi Jurij žaſoči a ſkorži tak jara hacj čhe, wſch je podarmo. Nicžo twjerdiſche, hrubische, haj cžertowsche hač lichownikowa duſcha na ſwěcze njeje. Nječa-li Jurij ſwoju ſiwnoſc do pschedzowanja ſtajic, dha dyrbí lichownik ſe dožny liſt piſac, w kórym ſo ſ dwójz, haj tróz wjetſchemu dohli poſnaje, hač woprawdze pola njeho ma. Potom móže hisheče někotre ťeta dale lebordzic. Alle ſ wětſtou pschindže jeho zyla ſiwnoſc ſaže abo poſdžiſho ſ prochom a ſ mochom tunjo do lichownikowej naſrabneju paduſchneju rukow.

S Hodžija. Hdyž ſo w nowiſkim čaſu na to ſkorži, ſo čelegz nihyže dohli na jenym a tym ſamym měſtinje njevoſtanje, ale ſo pschedzo ſ jeneho domu do druhého čzaha, kaž ptaciki, a ſo pschede wſchém, hdyž je tak někto ťet po wſchach wokoło počzahala, ſo do města poda, ſebi myžlo, ſo tam měd a mloko běgi, a ſo tam bies prožy ſbože namaka, dha ſu cjm ſjetſcheje khwalby cji hōdni, kiz wjazy ťet pola jeneho hofpoda raja. Rjenje je teho dla tež, ſo ſo tajke ſhwéra w ſlužbje ſjawnje ſ tym pschitwaj, ſo tajzy ſlužebni někajki cjeſtne dar doſtanu. Tajke cjeſtne premerowanje je ſo ſchitwot ſydzienja dwěmaj ſwěrnymaj ſlužobnymaj, pohonczej Nicži na Žurjez ſuble w Delnim Hunjowje a ſtražnikej Schmidtej na Debricžanskim knježim dworje, w Eignerjez hofcenzu w Hodžiju doſtal. Hodžiſke rataſke towarſtvo mějeſche tam poſbedzenje. Direktor mēſčanſkeje rataſkeje ſchule a ſekretar Lujiského rataſkeho wotrježnego towarſtwa ſ. Brugger běſche w tewarſtwe pschednosk bězerjal a po nim wón po dleſche rěči ſpomjenymaj mužomaj ſa 10 ťetnu ſwěrnu ſlužbu pola jeneho knjeſtwa rjenje wuhotowaný cjeſtny

diplom pschepoda. Pschitominy duchowny ho teho runja s dléjimi skłowami na pschitomnych wobroczi, po czimz ho shromadzisna skonczi. Pschisponnicz hiszczé chzem, so njebetu jenoz hebstawny towarstwa na shromadzijnu pschepruscheni, ale tez czeledz, so by se zwékom wusnamjenjenja dwieju se hwojeje hrydzisny byla a so by ho t tez samej hwerneosczi hnucz dala. Nekotrykuli, tiz pola hwojeho hospodaria hluži, hebi wschat mykli, so je hwt scheroti, a so je wschubzom rjenshu, hacz runje pola teho hospodarja, hdzecz won kluži. Duž hebi prjecz zada, a psches to je jemu kózde, tez najlohsche dzelo, kihale. Schtož pak na jenym mestnje wostanje, hebi hlužbu ham lohku czini. Boh dał, so bych u wschitzu sa tym hamym wusnamjenjenjom hlebzili.

S Porcisz. Wutoru wjedzor tydzenia w 9 hodzinach je ho tu khęza, twarzej kekej hlužhaza, wotpalika. Twarjenje bē nje-wobydlene a se hlužmu kryte. Dokelz maja tez hukodne twarjenja hlužjane tschi, a dokelz su wsche blisko hromadze natwariene, budzichu ho tez wone wot plomjenjow saniczkę, hdz budzichu tschi se zněhom wobzete njebyle. Wohen hashecz, budzische do zyla njemózne bylo; pschetož rěka bē trochu daloko wot wohnischza, wo wzy pak daneje wody wjazy njeje, dokelz su hattki, kotrež tam prjedy bēdu, sahypane.

S Njezwacjida. Wutoru 19. januara t. l. semrje tu w tym denju Hana rodżena Luptez s Komorowa, njebo Jurja Laracha, w hwojim časzu swobodnego sahrodnika a wjezneho ryktařa w Njezwacjidle, sawostajena wudowa. Semrjeta bē hwoje žiwjenje pschinjebla na 92 lēt bjes 6 dnjow. Po njej kćzje psches Bože žohnowanje pječz schlachtow, a pschi jeje čežnym hlowanju bu na-sponmene, so wona sawostaji: 1 syna a 1 džowku, 15 džeczi=džeczi, 39 džeczi=džeczi džeczi a 1 prah=džeczi=džeczi=džeczo. — Psched nješto měřazami bu, kaž tez tehdz w "Sserbskich Nowinach" ho nasponni, wobras pječzoreho splaha shotowany. — Žadne Bože žohnowanje!

S Pancisz. Sainzenu njedzeli wotměwache tudz dobrowilna wohnjowa robora hwoj 23. salozenski hwyedzen. Program běsche wschat jara rjenje seftajanu a tez derje wuwyedzeny, ale schkoda, so bē ho na našcu macjerſcini zyle sabrko!

S Wubwora. Grubni powjescz mamu s našcheje wzy szglicz. Sandzenu hobotu běsche kublet Scholta t kowariež po železo de Budyschyna dojēt. Dokelz běsche ho do nahlého tacza dalo, běsche dróha hladka, a popoldnju sapocza ho pschesahe wulka czma. Hdzyj běsche Scholta se želzom pornjo Ejseltež zyhelnici psched Lejnem pschijet, pschindzje wos do žuwanja a njehodzische ho dodžerzecz. Pschi tym ho jene kolo slama a wos padze do pscherowa, do kotrehož bē ho prjedy njeho Schelka sunul. Zyle železo — nimale 40 zentnarjow — wali ho na njeho a rosmjecze jeho na žalozne waschnje, so hnydom morow wosta. Njebohi běsche 26 lēt starý a hiszczé nježenit. — Pohončojo, budzicz po czmje a w hladkosczi ledzblimi!

S Delnjeho Wujesda. Po swuzenym waschnju je minjenu njedzeli tudomne wojerstce towarstwo narodny dzen nascheho lubowana hęzora hwyecjilo. Pschi klawje, hęzorej wot towarstwownego pschedsydy wunjeſenej, ho tsi króz s merserow wutſeli. Wutsèle bědu tak hylne, so ho s tchazienjom powětra schesch woknow w Haschkez hosczenzu putau. A hwyedzeniskim rěczam ho bal pschisamku.

Wužudzenja.

Kawniſki ſud. Czeladnik Handrij Schwibz s Kudeje t temu stejſeſte, so je loni wokolo hód hwojemu tehdomniſhemu hospodarzej, kublerzej a hōſegezarej Bukej w Radworju, sa 3 ml. zigarow a sa 7 ml. rožki kranul. Jemu jaſtwo na dwē njedzeli pschisudzichu. — Fabrikski dzelerac̄er Boc s Hajniz bē loni 1. novembra a 5. dezembra bjes dowolnosće w Röſilez hylamatni w Budestezach pschewywal a ho njedzivajzy wospjetnega wukasanja tam sadzerzowal, tak so bědu jeho dyrbjeli s mozu wuwyescz. Ola kaſenja domjazeho mera wobkorzeneho t jaſtwo na pječz dnjow saſudzichu. — Zyhelnik Koenig w Dobroschczach pola Njezwacjida bē loni 6. oktobra, ho s kublerjom Rekom w Jenschczach swadzischi, tuteho pschebil. Wón ma teho dla dwē njedzeli w jaſtwo hedzecz. — Murjer E. Blazij w Nowych Pžowjach bē loni 7. novembra w tamniſhei Měrschez korejmje murjeria Diehnera s Noweje Wsy, tiz bē ho do njeho dał, s jenej bleschu a s jenym hornzom, kotoroj běchtaj s rjemienjom hromadze swjasanaj, s taiskej mozu na hlowu dyrik, so ho blescha a hornz reslamaschtaj. Nanow ho pschi tym Diehnerej nabilo njebē. Džiwajo na polozjze wobstejnoscze Blazijej 10 ml. pjenjezneho hostanja abo jaſtwo na 3 dny pschisudzichu. — Murjerzej Schierzej w Hodziju, wot tamniſhei kublerja Laracha dla hschiduzinjenja wobkorzenemu, 5 ml. pjenjezneho hostanja abo jaſtwo na jedyn dzen napoložichu. — Ziw-

nosczēr Jan Hummel w Suborniczy bē ho na tamniſcheho gmejnſkeho pschedstejicžerja Nowaka pschiblodzal, so je wopak pschibahal. Ola hschiduzinjenja ma Hummel 30 ml. hostanja placicž abo 10 dnjow w jaſtwie hēbzecz.

Priopk.

* Sbožownu hmyercz mjeſche w Meeranje hudy ikalz, lotryž spewajo s wopryta dom džesche. Nunje, hdzyj bē hebi se snateho ludo-weho spewa ſłowa: "Was frag' ich viel nach Geld und Gut, wenn ich zufrieden bin!" janjeſl, saja jeho Boža ruczka. Tónle podawik dopomni naš na podobnu hmyercz jeneho pschekupza se ſałſkeje wjesti Lauſa. Tón ho tam w korezniſe s jenym drugim mužom do wulſeje swady wo žiwjenje po hmyerci ſachmata. Sklončnje zyle roshorjeny sawoka. „Do żaneho žiwjenja po hmyerci njewerju a dyrbjal tez na měſce wumrjecz!“ Ledom bē tak ſawoka, padze wet Božej ruciſti ſajath morw na ſemju.

* W Hennersdorſje pola Schorjela je ho njedzeli wobžaromne njeſbože ſtało. W tamniſhim mlynje mlynski lód rubasche. So mož lód doſpolne wotſtronice, na kołewy pałz ſtupi, na czož ho ſtejaze koł ſamjercza. Mlynski bu wot koła ſhabnjeny a do pałzow ſeleſneho koła ſacjicžeczan. Po wotpuczeczenju wody ho poradzi, czož ſ kołów wuczahnucz.

* Na ſeleſnicy pschedzenny a na měſce morjeny bu psched někotrymi dnjemi w Spandawie grenader 3. kompanije 4. garde-regimenta s imenom Hilmers. Na pschespučz na ſeleſnici ſtupiwschi ho wot speschneho čaha pschekhwata a reſtorha, tak so ſpoſnacž njebē. Hacz je jeho njeſbože podeszko abo hacz je hebi se ſamyſkem žiwjenje wſacž čhyz, njeje hiszczé wujaznjene.

* W Kornneuburgu ſu ſeleſnizneho Stražnika Brunnera t czežkemu jaſtwo na 7 měſazow ſachudzili, dokelz je na hęzorski dwórfki čah ſe naměrienje pschihotowal a potom ſadžewal, so by myto doſtał. Veni 23. septembra bu hęzorski čah bjes Florisdorfom a Wagramem ſ pralazym ſignalami ſastajeny. Stražnik Brunner čahowemu wjednikej ſjewi, so ſu runje ſchyrjo mužojo ſpytali, ſhemy wutorhnuč. Hdzyj je wón pschibęžal, ſu czeſki, tola ſu jeho hiszczé ſ nožom do ruki ſkoli. Nježivajzy wulich boleſzow je hiszczé do ſtragniſleje thękti po pralaze ſignale dobežal. Wopravdze namakhu, so bědu hoſože ſe jeneje ſhemy wuczehnjene, tak so by ho čah ſwrocžil, hdz budzische jón ſtražnik njefadžerjal. Naſtrōženje bē czim wjeſte, dokelz dyrbjescze hido w bliſtich hodyzach dwórfki čah, ſ kořymž hęzor hwoje puczowanje do Čech naſtupi, psches tole měſtno pschijecz. Telegrafowachu do Wino, tola ho puczowanje njewotſtorci, a frute miſeljenje ho pschilas. Pschi kruhy pschedzony wot ſtragni do pschedzivorečow ſachmata, kotrež dla jeho dla ſkofniweho wobſchodziſcia ſeleſnicy ſachudzichu.

* Šnat pjenjeſy podražowat Petr Erfurt w Vorbecku je ſe ſudniſteho jaſtwo w Vorbecku czeſtul. W než bē hętrewazh ſkofni ſaiſkerje ſ ſuzej pomožu džeru do ſeſenj wuwjerczal a je potom ſ hętreje wjekosče na dwór dèle ſkocžil. W hwojim wobydlenju je hostansku drastu ſe hwojej ſamnej ſaměník. Nježivajzy wſeſteho prozowanja njeje móžno bylo, ſkofni ſaſadnucz.

* W Mnichowje ho wo ſamomordatſtwje ſedma džewjatnacze-lětneje holzy nětkole po zylim měſce wjely powjeda. Holza, rjana Wuherka, bē pola jeneho pschiswneho w hlamach jako pschewawatka pschitajena a dyrbjescze ho w bliſtich časzu ſ jenym bankierom hlužic, ſchtož běsche hwojim ſnatym a pschegzelnizam hido ſjewila. — Na dobo, w poſlebnjej hodyzach, bankier wotpiša, ſchtož wbohej holzy tak t wutrobje džesche, so hebi ſ myſchazym jědom ſawda. Na papſerzy, krótko do hwojeje hmyerci popiſanej, holza t wjedzenju da, so njemóže wjazy dèle ſiwa bycz. Bankierow wotpiſanski liſt pôdla czeſla ſamatku.

* 23. januara je Italsku ſemjerenje domapytalo. Romisz wobydlerjo ſu ho ſemjerenja jara naſtrodželi. Wone trajesche 10 ſekundow delko, měſesche pak hwoj wulſad daloko wot Roma. Gatschaſ-njenje bē jara hylne, pschegzeraſche ho hacz do Velletriſa a načini wobſeſje w hornich kwartérach a w Trafievere wulke ſastrōženje. Wobſeſlejo mjelechū ho poł naſy na hafy won a njehachu ho wospjetowanju ho bojo do wobdylenjow wróčic, ale pschewywalu wulki džel nož na ſjawnych torhochęzach pschi wulich wohnjach. S kwartéry Testaccio roſcigelsachu wobdylerjo na horu. W džiwadach móžachu džiwju hroſu ſedem ſmierowac, ſchazienje bē na hornich klubach naſy-ſylniche, hdzecz wſchelke ſkjenje do womory padachu. S Valle-džiwadka walachu ho wopytowarjo ſ kožow naſtrodženi na hafy, wróčic abo ſo bōrsh ſaſo a w džiwadle hrajeſte ſo dale. Murje wjely hęzow

ho pułku, tola pał żanych twarjenjow spadało njeje. Jedyn wopor je hebi semjerzenie żadalo: jedyn muż, na khripiu khory, czekaſche na haſu, padże a frani hebi hlowu na kmjercz, tak so borsy wumrje. Zbyl lud je hisczeje jara roſhorjeny, dokelz ho boji, so budże ho semjerzenie wopjetowac. Po dalszych powjeszach spi w Cidita Lavinia wobylstwo w cewizach, kiz fu na torhoschę wukulane. Skoro wschię twarjenia fu wobſchłodżene. W Grenzano dyrbjescze ho horni stol gmjeniskeje khęze wotnoſzeg. Tamniſcha kapuzinatſla zyrkej je jara wobſchłodżena, dom ma innohe kwętanzy na wselbie. Boža mſcha dyrbjescze ho na ſjawnym torhoschę wotmęcz. Też hród Szorzaſarini je czerpił. W Belletriju wobroczi ho ſaſalkosz niſkeho luda na wobgerjow obſervatorija, dokelz semjerzenie dopredka wosjewili njebęchu. Compagnija pionerow a inżenerow dyrbjescze ho do Grenzona podacz. Srjedzisna semjerzenia bę jesor Nemi. Burjo ſ tamniſcheje krajiny praja, so fu pschi semjerzenju na jesorowej ſwierschinie blyſki ſokacz wibzeli, schtož profesor Deroſſi prečz nochze.

* Parne kódz „Northward“, kotaž je psched tñomi njedzeleniſe Schwebiskeje do Hullu wotjela, tam pschiſka njeje a je ho najſkerje na morju ſe wſhemli ludzimi, kotsiz ho ſ njej wiesechu, ponurila.

* Pschedſtejer na malym ſeleſnicznym ſastawniſczeju Godarville njedaloko Charleroi w Belgiiſcej w kwojim hospodaſtſtwe koſu wobſedzi, kotaž jeho kwojbu wſchēdnie ſ mlokom ſastaruje. Alle tuto wujitne ſloczo ma tón njedostatk na hebi, ſo ho jenož wot jeho žony deſicę dawa. Tak rucze hac̄ jemu muž bliſko pschiadze, ſnemendri ho tak, ſo ho woprawdze psches hlowu mijeta. Jene ranje bę netko jeho žona na wili wotencz dyrbjala, prjedy hac̄ bę koſu podejicž móhla. Wón pał bę ſwuežen, kódy džen tuſamu minutu khofej picz. Duž poda ho, dokelz mloka njemēſeſe, do hróde, ſo by hebi ſam koſu wodejil. Kąž węćznie pocza koſa, muža wuhladawſchi, kąž tſelena ſchadzec. Tola khofea laczny a hewal niz na hlowu panjeny ſastojniſ wjebzescze hebi pomhac̄. Wón khwataſche do iſtwy, wobleſce ho rucze žoninu drastu, ſtaſi hebi jeniu nōznu khapu na hlowu a poda ho tak pschewobleſam ſaſo k koſy, kotaž jemu netko kąž wozza ſmerom ſteſeſe, runięž jemu njeſwuežene bęko derje wot rukow njendzescze. Wón pał ho ſ tajkej horliwoſciu do dejenja podnuri, ſo na ſpeſchnu cęah do czista ſapomni. Ma dobo ſahwiſda lokomotiva. Psche ſchijū a psches hlowu ſlečja ſastojniſ k czahę. Zyle njemožno je jemu, ho žonku drastu wuſlez. Sadwelujo wróciſi ho do bürowa, wotcziſnje žoninu khapu a wustupi w wołomiku ſaſo w kwojey ſlužbnej cętwjenej czapzy. Jego ſpodiwina podoba w žonſcej dracze a cętwjenej czapzy na muſkiej połnobrodatej hlowje wubudzi ſastrachne ſmiecze wſchęk pschitomnych, někotri pućzowarjo woſaja: „Jedyn wrótny, jedyn wrótny! ſadzercze jeho! polizija, žandarmeria! putajče jeho!“ Mjes tym ſteſeſe njefbožowny muž ſaſtrožený psched cęahom, njewjedzo, ſchto ſapoczeſe. Skončne pschińdze ſaſo k hebi, wróciſi ho do bürowa a dashe ho wot kaſterarja w ſlužbje ſastupic̄. Jego wyschneſc wſa jeho do pschepytowanja. Deſaz ſastanischiſcowy pschedſtejer ho na drugie ſastanischiſco pschedadzi.

* Khripa (influenza) w Parisu pschibera. Ssobotu fu tam 240 woſzowow pohriebali, ſchtož je dwójzy telko, kąž ho hewal w pschereſku hręba. Hojeńnie fu pschepjelnjene. Męſchęzanska rada je ſo teho dla na wojskſteho miniftra ſ proſtu wobrocila, ſo by stare prōſdne kaſary w Parisu k ſameſczenju khorych pschewostajit.

* W Indianopolisu w amerikanskich ſjenoczenych ſtatach je ſo 22. januara tamniſcha chirurgiſka hojeńja wotpalila. Wo wohnju ho piſce: Płomio w ſtach wundze, nad kótrymig ſo njedzelnice namakaju. Woſlabarjo khorych wubudzichu, a w ſalach khorych borsy džiwa ſhmjatanza naſta. Menosy khori, kotsiz mejaču telko mozow, k wołnam bęžachu a žałoszco w pomož wołachu. Hdyž polizija a wohnjowa woſora na woſalniſczeju pschińdze, bę zhe twarjenje jene płomjo. Menosy khori buchu ſ hornich poſkhodow po reblach dele ſnoscheni. Zich do ſuſhodnych twarjenjow donieſeſchu, hdyž ſo jim staroſciowe wothlabanje doſta. Bohužel je wjeli člowiekow ſiwenje ſhubilo. W jeneſ ſtwe ſo 6 džeczi ſaduſy. W hornich poſkhodach wohnjowi haſcherjo pschi kwojim wulkowanskim džele psches cęla džewjecz khorych kroczachu. Pschi wohnju dwę žonſcej ſ wołnami k ſemi dele ſkocziſtej. Jenu ſ njeju na ſbože w wupschestronej plachče popadnuchu, mjes tym ſo ho druhia cęglo wobſchłodzi. Dwę druhie žonje kwoje cęſhne džeczo na dróhu dele czihnuſtej, tola tej bjes wobſchłodženja do rukow haſcherjow pschińdzeſtej. Dwaj mužei ſkocziſtaj ſ hojeńnije tſeči dele a ho ſtrachne wobſchłodžiſtaj. Podla teho ſo hisczeje 30 khorych mjenje a bōle ſrani. Wſho hromadze fu hac̄ dotal 19 cęlow pod roſpadankami wahrębali. Kąž je woheń naſtał, njeje ſnate. Wulkowanske dželo ſo ſ wuſkoſcju ſchodoſ a khodow poczeſowashe.

Cyrkwinske powjesće.

W Michaſkej zyrki budże jutſje njedzelu rano w 7 hodzinach ſerbſta ſpomjedz, dopoldnia 8/9 hodzin ſerbſte pređowanje a w 12 hodzinach ſerbſti njichpor.

Křeſenī:

W Michaſkej zyrki: Theresija Marja, Augusta Ernstia Bartuſcha, khęzerja a kowaſteho miſchtra w Sczijezach, dž. — Marja Emma, Jana Gustava Scheiſlera, fabrilarja na Židowje, dž. — Theresija, Handrija Bartuſcha, dželačerja w Bortku, dž. — Frida Martha, Koralia Augusta Khęzniſta, khęzerja a dželačerja pod hrodom, dž. — Jan Max, njemandz, ſ. na Židowje. — Alma, njemandz, dž. pod hrodom.

Zemrjeſi:

Dzień 20. januara: Hana Kaplerjez, Jana Kabanje, wumjenkarja w Gſlonej Vorschęzi, mandjelska, 81 ſt 8 měſazow 10 dnjow. — 21. Hanža Vjedrichę, ſchwaleſza, 38 ſt 11 měſazow 19 dnjow. — 23. Jan Ernst Duečman, hospodař ſtubla w Gneuſezach, 48 ſt 10 měſazow. — Koralia Ota, Handrija Jeremiaſha, zyħelnika na Židowje, ſ. 2 měſazaj 21 dnjow. — Jan Hendrich Maul, cębla i Biskopiz, 72 ſt 10 měſazow 7 dnjow, wot Božeje ruczli ſajaty. — 26. Hana Tricijz, Jana Ernstia Freiberga, braſki w Gſlonej Vorschęzi, mandjelska, 56 ſt 9 měſazow 28 dnjow.

Płacziſna ſitow a produktow.

Sitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje		W Lubiju							
	23 januara 1892		28. januara 1892							
1813 měſow.	wot	hac̄	wot	hac̄						
mf.	np.	mf.	np.	mf.						
Pscheniza	.	bela	11	47	11	76	11	18	11	62
	.	żolta	10	94	11	18	10	59	11	3
Rožta	.	.	10	47	10	63	10	31	10	62
Ječmien	.	.	8	21	8	57	8	—	8	20
Worš	.	50 kilogr.	7	50	7	60	7	10	7	30
Roč	.	.	8	89	11	11	10	56	11	67
Woda	.	.	7	50	8	6	7	—	7	78
Zahy	.	.	16	50	19	50	15	—	16	50
Heduſchka	.	.	20	50	21	—	19	25	19	50
Berny	.	.	3	—	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	.	2	20	2	40	1	90	2	20
Wjehućzna muła	50	.	14	—	20	50	—	—	—	—
Mažana muła	50	.	13	75	18	25	—	—	—	—
Szyno	50	.	2	30	2	50	2	—	2	50
Gſloma	600	.	18	—	21	—	17	—	19	—
Prožata 415 ſchtuk, ſchtuka	.	.	5	—	16	—	—	—	—	—
Wjehućzne wotruhy	.	.	5	50	6	—	—	—	—	—
Mažane wotruhy	.	.	6	50	8	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyschinje pscheniza (bela) wot 11 hr. 50 np. hac̄ 11 hr. 75 np., pscheniza (żolta) wot 10 hr. 94 np. hac̄ 11 hr. 18 np., rožta wot 10 hr. 50 np. hac̄ 10 hr. 94 np., ječmien wot 8 hr. 20 np. hac̄ 8 hr. 40 np., worš wot 7 hr. 50 np. hac̄ 7 hr. 60 np.

Draždanske mjaſowe płacziſne: Hovjada 1. družin 65—70 ml., 2. družin 57—62, 3. družin 25 po 100 puntach rějneje wahi. Dobre krajne kwinje 55—60 ml. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čelata 1. družin 45—60 np., po puncze rějneje wahi.

Wiedro w Londonje 29. januara: Rjane.

Drjewowa awfzija na Haſkowſkim reverje.

Pondzelsu 1. februara t. l. ma ſo

92 twjerdyh hromadow,
8 rm. twjerdyh ſchjépov

ſa hnydom hotowe pjenesy ſjawne na pschedadzowanje pschedawac̄.

Shromadzisna dopoldnia 1/210 hodzin pschi Minakalſkim mlynje. (Wotwoženje dobre.)

W Minakale, 26. januara 1892.

Grabinſta ſ Ginfiedelska inspečzija.

Drjewowa awfzija na Lüpjanſkim reverje.

Shtwórtk 4. februara t. l. ma ſo

175 hójnowych dolich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenesy na pschedadzowanje pschedawac̄.

Gapočatz 1/10 hodzin pschi pućzniku na Lüpjanſto-Pſowjanſkej dróſy.

W Minakale, 26. januara 1892.

Grabinſta ſ Ginfiedelska inspečzija.

Restawracija

w Budyschinje, s dospolnym korezmatkym prawom, je jutry 1892 na pschedan abo na pschenajecze. Dalsche shonicz na horniczeskej hafy czislo 30.

W Böschizach pola Njezwacziela je kheza czislo 30 se hadowej sahodu bies hospody a wumjenka na pschedan. Wscho dalsche je tam shonicz.

Drjewana plumpa, hiscze zle nowa, je tunjo na pschedan na horniczeskej hafy 30.

W Nakazach czislo 61 je huproschna ranza na pschedan.

Sa wojskarjow!

Wulki skład swienow, wsciem kolam ihmanych, teg dubowe a hrawe swizy (schpejchi) ma na pschedan wojskatsi mischtr G. Steglitz w Budyschinje s napschecza piwotniem.

Je jutram ho tam wuczobnik pyta.

Turkowske klowki

najlepscheje druziny porucza Moritz Mierwa pschi miaszowym torhochczu. Detilazija snatych dobrzych likerow do starich tunich placzisnach.

Zuni khosej.

Dzelbu pseneho khoseja, punt po 120 np., porucza J. P. Glien na drzewowych wilach.

Spewarske

herbske a nemiske, jednore a w wobebnym kojanym a homoczonym swasku jara trajnje dzelane porucza w bohatym wubjertku po najtunisckich placzisnach

Gustav Rämsch, kihiwjasatna na bohatej hafy 21.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej hafy 6 poruczataj swoj wulki wubjerk

khoseja

paleneho a njepaleneho w jenoz derje blodzazych druzinach,

zofor

drobny, komowy a w klobukach,

syrenp

najtuniscki a najdrôzski laj teg wscie druziny warzenjow dobrocziwemu wobledzbowaniu.

Wobrash

(bildy) ho rjenje a tunjo faschlezzja a s wobkolum wobbadza, domowe zohnowanje a wobrash w wulkim wubjertku a tunich placzisnach pola

Maxa Mützy

na bohatej hafy 11.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinisteje wustajenizh w Niesh nad Zobjom

porucza na najlepje dzelane

lokobile a parne mlóczaje maschin wot 2 konjaceju mozow, scherokomlóczaje maschin, s gopelom a paru ho czerjaze, jenopschjeje mlóczaje maschin, wubjernje dzelaze, ruczne mlóczaje maschin najnowscheje konstrukzije, bérny roskoczaje a bérny rostikaze maschin, relaki sa bérny a rępu, czerjaze maschin, mjetlizy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mloczinki, viktoria-separatory, s ruku a maschin ho czerjaze, juchowe plumpy, pizu parjaze apparaty (noszne), triery najlepscheje konstrukzije, mlynske cylindry, rynkate wazy a dezimalne skotne wazi, luczne brony, hamzne dzelo, saloni s chitowanym system, kotrej moza ho hnydom wot kózdeho do Saakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihodnishe wumienjenja dla placzenia? Prasha dowolena! Prospektu darmo!

Pschedawaenja a skład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Wulki khosejowy skład Th. Grumbta

w kupnicy

na swonkownej lawskej hafy

porucza

szry khosej punt po 110, 115, 120 hacz 170 np.,

valeny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepschim klobze.

Franz Marischner

časznikat w Budyschinje

czo. 9 na bohatej hafy czo. 9

szwyj skład ezachnikow a časznikow ryciejasow dobrocziwemu wobledzbowaniu porucza.

Hódna twora. Psichome rukowanje. Tunje placzisny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnenje: Kęzhu herbski.

Héblowane schpundowanja

zyle szuke, 24 a 30 mm. szlyne, pschedawa tunjo

Tr. Holbian w Budyschinje pschi dworniszech.

Sym ske swier schniki

mujaze huknje a tholowy ho s nowa barbja a laj nowe pschibotuja

w W. Kellingez barbjejni.

Hamburgsko-amerikanske lódzutowe akcijowe towartwo.

Exprezna

a postala parolodzna jesba

s Hamburga do New-Yorka

w Southamptone pschijesdaja.

Jesba po morju traje něhdze

6—7 dnjow.

No. 840.

Pózla teho porjadna parolodzna jesba

s Hamburga d. Baltimory, s Hamb. d. Wjerz. Indisleje,

s Brafflesie, s Hamburga do Havannu,

s La Plata, s Hamburga do Mexila.

Dalsche wukasanje dawa Carl Meisel w Budyschinje.

Holandski mlokowy pólver

s najlepschich selow a korenjow pschibotowany, po jenej abo dwema kizomaj kruwom abo wozzam na prenu pizu naftypany, pschispora wobzernoscz, plodzi wjele mloka a sadzewa jeho woklnjenje;

konjazh salsovych pólver, wuzitkowych pólver sa howjash skót, wscie sela a korenja

porucza
Hrodowska haptika w Budyschinje.

Valenž

jednory a dwójny w snatych dobrych a derjeblodzacych druzinach poruczataj tunjo

Schischka a Njezka.

Strone kruschenjowe drjewa s najmienishcha 6 zolow toktie na cenzim konzu, kupuje po najwyschich placzisnach mechaniska pschadownia w Hajnizach.

Schaty žimaze maschin w wscielakich wulkozach porucza tunjo

Richard Otto, mechanik na horniczeskej hafy 18.

Matrazj a loža

su tunjo na pschedan pola

M. Pietsha na hauensteinsej hafy.

Wykokerskata schijaza maschina

Biesolda a Licki je najlepscha a najkhamantscha sa hwojsbu a rymekhlinske dzelo. Sa jeje hódnoscz dolhe lata rukuju.

Schijaze maschin w wscie druzinow zo wote mnje wupordzeja. Strykovanske maschin po fabrilskich placzisnach pschedawam.

Richard Otto, mechanik na horniczeskej hafy 18.

Zonjaze huknje, pjesle, rubiszczeja na hlowu ho s njepuschezatnymi barbami s nowa barbja a ho laj nowe saho shotowaja w Kellingez barbjejni w Budyschinje pschi litnych wilach.

Plat

so s wopravdzitej indigo-barbu barbi w W. Kellingez barbjejni w Budyschinje.

S nacladom Maczizy Serbiskeje je wusko a w wudawatni "Serb. Nowin" na pschedan:

Bitwa pola Budyschinia. (1813.) 1891. Platina 50 np.

Sserbske spěwatske
porucza we wulkim wubjerku po
najtunisichich placzisnach

Bruno Grafe w Biskopizach
na wulkej zyrkwienskej hafy 2.

**Pošloczene mjeno a po-
mjenjeñie da r m o.**

Friserowanske lampy,
friserowanske nožíz,
wijeski k kudjerjenju wložow,
friserowanske a tuperowanske
czechaki,
prochowne czechaki,
subjaze a nočezowe špiczki,
ruczne schęcze,
nočezjedzere,
nočezowe pilki
atd. atd.

A. & W. Neuhahn
4 na sserbskej hafy 4.

Wodne pónowje, lótky,
rolowe plath a thachlowe
réblki, nesczowe durje, že-
lesne thachle a thachlowe
roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Khoczebusci

Portorikoski tobak,
Waszungski tobak

w rołach a wuwazeny,
rzejiki a druhi kranj tobak,

žigar y

w wulkim wubjerku 100 hido po 2 mk.
poruczataj

Ginezl a Ritscher
na wulkej bratrowskej hafy 6.

Najz

grupy,

jahly,

hejduschi,

hróch,

hoti

po jenotsliwym a s zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Tunje

žigar y

upowanske žorlo sa sahopschedawa-
rjow,
hýzaz hido po 20 mk.
porucza

Richard Neumann
na snutelskonej lawstek hafy čzo. 6
filala na bohatej hafy čzo. 28.

Richard Neumann
porucza hry a palec

Phoſei

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po najtunisichich
placzisnach.

Pschi wotewraczni wjetshich dzel-
bow hido pomernje niszche placzisny
woblicja.

Poboczne towarzstwo sserbskich burow w Bělczech.

W Schusterez hosczenzu w Bělczech budze ho ujedzeli 7. februara
wopoldnu w 3 hóz. Shromadzisna woblywacz, w kotrej budze ho wo sa-
lozenju sserbskeho buroseho towarzstwa sa trajinu s posodnja Budys-
china jednacz. Wschitzu sserbszy ratarjo ho pschepruschu, shroma-
dzisnu wophtacz.

Nekotsi Sserbijo Budeſčansleje woſadu.

Ernst Ullrich na schulerſkej hafy 12

porucza swojí sklad porzesana, kamieniny, duteje a runeje schalenzy,
schipese, stoczane lejky, gardinowe żerdki, wobluki wokolo
wobrasow we wulkim wubjerku, rosety a wsze druhe wézy po jara
tunich placzisnach. 500 k hofejowym k hanow, pschi skladnosci
tupjennych, ho wo položzu niže fabrikseje placzisny pschedawa.

Wupschedawanje.

Pondzelu 1. a wutoru 2. februara

maja ho dzelba nadz stajenych tworow, jako

draſtne tkaniny, lama,
katuny, ſbytki draſtnych tkaninow,
mantle a žakety,
kaž tež džeczaze mantle
po wurdzadzne tunich placzisnach wupschedawacz.

Alphons Schauseil.

Mužaze žuknje, tholowy,
lazy atd. ho s njepruzatymi bar-
bami s nowa barbja a kaž nowi
shotowjeja

w B. Kessingebarbjerai
w Budyschinje pschi žitnych wilach.

Wolij

ho kóždu wutoru bije w mlynje
w Skanezach pola Barta.

Služobnu holzu l 1.
mérzej pyta diakon. Haas
na lamjentnej hafy 6.

Wotrožlow, řenekow, wolažych,
džowlki a kuchatti hnydom pyta

Schmidtow

na ſkolemskej hafy 10 delka.

Młody čłowjek, kóž čze piwár-
stwo nauknuć, móže w jenej
wjetshoj piwari do wuczby stupicz.
Dalshe je ſhonicz w ſtakczanské
piwari.

Ssyn sprawneju ſtorscheju móže
s psychihódnymi wuměnjenjemi do
wuczby stupicz pola A. Schückela,
schewského mischtra na ſerjowej
hafy 8.

Hólczez, kóž čze schewsko
nauknuć, móže s psychihódnymi wu-
měnjenjemi do wuczby stupicz pola
schewského mischtra Pětšchki na
kotořské hafy.

Na swoje kolonialtworowe, toba-
kowe, winowe a spirituosowe thlamy
pytam s psychihódnymi wuměnjenjemi
r jutram wuczobnika.

Hermann Gruhl.

Hólczez, kóž čze moſowanje
drjewa a ſakérarſto nowuknuć,
móže jutry do wuczby stupicz pola
A. Käſtnera, ſakérarja na ſukeln-
ské hafy 11.

Pozlenje božemje

psches rowetz

Ernest Pawoł,

Jana Langi, pjeatkeho mischtra,
a jeho mandzelskeje Marje,
rodzeneje Wjazkez w Kwacdzich,
najmlodscheho synka,
narodzi ho 5. meje 1891,
semrie 17. sept. 1891.

Hoš: Jeſuſa ja njepruzetno atb.

Ah, tak njepruzajne ſu
Widzitke wézy na tej ſemi,
Czela ſmiercz kaž róziczu
Hido rano ſahe ſlemi.
Tež ja, dječjo młodostne,
Slednich ſab po khwileciczy.

Wot kolebti hacz do rowa
Dječje moja trótko dróha
G tutoſ' ſemſtoſ' pjebehyta,
So vych ſejz tam pola Boha
W Jeſuſowej ſahrodze,
W swojej czistej njewinie.

Lubi nano, hdyz wak ja
W kweče ſpoſnacz njeſzim ſamohi
Ra ſemi wot woblicza,
Hdyz hym hiſczece reczecz njeſmohi,
Dya wam něk ſe Salema
Szczel ſoſte dzelenja.

Lubi macze moja wj,
Kid mi ſ ſublačku ſeje byta,
G czelotu pod wutroby
Zumu ſeje mie noſycz mela,
G boſoſeu mie porodzi,
Pſchiwolam dazk njebeſti.

Lubi pſchezeljo, tež wj
Pieſlaczce pſchi mojim ſbožu,
Go buch ſahe wiedzeny,
Wužiwacz tu kraſnoſez Božu
W njebeſkach pjeſes Božu móz,
Popsiejeze mi dobru náz.

Mi wſchat je ſu ſe ſmierzci
Wulz hata derje ſtalo;
Pſchetoz mjeſach na kweče
Grawich dñjou ſat jara malo,
Něk paſ mlodn czerwosceſ mam,
Božim jandzalam.

Tu je wózna domiňna,
Widzitkich wernich Boar rjany,
Rſchewjazeho wjeſela,
Grawich duchow požadany,
Kid tu ſ mero doindzjeza
Wot ičh ſemſtoſ' wukhywa.

Moje cželto ſachodne
Grawiam ſluſcha někto w rowje,
Grawejeze pak duchowne
Stanje ras po Božim ſlowje.
Na dzeni wulſtu ſnowjenia

Lež ho w njebiu wjeſela.

Gsyh džeczow njewinę
W psichihódnich wenczach, droſeje thodža,
Na duchowne hoſcinih
Boži jandzalam ičh wodža,
Hdyz je Jeſuſ ſubo ma
W mjeſce ſažowidzenja.

G. G.

Šjawný džak

ho praji wſchitk, kóž ſu w Por-
ſiczech 19. wulſtu róža pſchi
hafchenju wóhnia pomožni byli,
wožebje mužtswam Budyschinſkeje
ſykaw, kotrej ſu ſe ſwojej dzela-
woſczi dalschemu njeboži wobarek.
August Kruwiaz w Porſiczech.

Herm. Hoffmann
pſchi ſchulerſkich wrotach
w Budyschinje.

Wuczobnika l jutram pyta
K. Seikritt, tycerſki mischtr
na taſchbarku 11.

„Serbske Nowiny“ wudawaj so kóždu soto. — Štvortlétne předplata wudawári 80 np. a na němských pôstach 1 mk., z priejesejom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Císc Smolerjec knihicíščerje w madičnym domje w Budýšinje.

Číslo 6.

Sobota 6. februara 1892.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawske hasy čo. 2) wotedać, placi so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wjeđor wotedać.

Swětne podawki.

Němske khejorſtvo. Často ſamy w nowinač čitali, so ſu wýšky a podwyšky bayerskeho wójska jednorých wojakow kjudowali a čwilowali. Winowací buchu psched ſjawný wojetſki ſud ſtajeni a ſakujene khostanje doſtaču. So ſo w druhich němskich wójskach ſ wojakami runje tak abo hischeze hrubischo wobkhadža, hač w bayerskim, na tym nichlo dweloval njeje, kiz němske wojetſke wobstejnoscje ſnaje. Wo pschesczehanjach jenož teho dla nicžo do ſjawnoscje pschischo njeje, dokelž ſo pschepytanie niž psched ſjawnym, kaž je to w Bayerskej waschnje, ale psched potajnym wojetſkim ſudom wjedzefše. Něko ſu jene Barlinske nowiny wukas wociszczače, kotrež je pólny marſchal ſakſki prynz Jurij Ioni wudał. Tač ſomandérowazy general 12. armeekorpsa ſo prynz ſ wulkej rafnoſcju pscheczivo pschesczehanju wojakow wupraji. Wón wo někotrych padach, jemu k wjedzenju datych, praji, ſo ſo wone jako njekraſnizomne drac̄zowanje, jako wulim hrubosće a wobziwenja, jako njeczuczivoſc ſupokauſa, kažkuž wón pola podwyškow a instruktorow ſa móžnu měl njeby. W wukasu ſo někotre wopravdje roshorjaze pschesczehanja wosjewja, prynz niž jenož na podwyškow ſkari, ale tež offižeram porokuje, ſo ſu ſo pschi čwilowanju wojakow wobdzeli. Wón na to pokauſuje, ſo jemu ſda, kaž ſo ſo wot pschedstajených čwilowanym wojakam prawda njedostanje. Město ſo by ſo w wójsku ſtaſetſkim wuczbam ſozialdemokratije webaralo, ſo jej ſ tajkim wobkhadzenjem polečuje. Woſpiet ſo w aktach namaka, ſo ſu rekrucža a tež ſtarſhi ludžo wobchěnje abo kóždy tydzeni wjazy ſtróč ſac̄z do 50 pulow doſtali, abo ſo ſu jich muſowali, ſolena ſhibowac̄ a ſhélbu abo ſtol wupſcheczerač, doniž ſ mucznoſcju k ſemi panuli njeſhu. Pschi tym ſu ſo podwyšky a bęzbatnizy (gefrieſtojo) tak daloko ſabyli, ſo ſu ſebi hrmadže ſe ſwojimi podstajenymi čwilowanja dopuſtchili a ſwojim podstajenym ſe ſamopaschnym pschiswojenjom khostanskeje mezy pschisali, wojakow čzelnje khostac̄. Tačke wobstejnoscje ſu ſo wobſebe pola pěſčeho artilleriſkeho regimenta čiſlo 12 a pola 6. pěſčeho regimenta čiſlo 105 polaſale. Wo wyšokim stopnju ſatorhneneho hrubeho ſmyſlenja a bjeszczyczivoſc ſe někotre podawki ſwědcza, kotrež prynz Jurij wobſebe naſpomni. Mjes čwilowarjem wojakow ſu wobſebe podwyšky Pſlug, Geilſdorf a ſkujan ſrudnu ſnatoc̄ ſabyl. Ŝeržant Pſlug 7. kompanije 104. regimenta rekrutom wſchendje pliſto-waſche, do nich ſ težakom, ſtolzowymi nohami, težakowymi ſamkami a bicžemi pjerjeſche, družby jich ſa wutrebro ſhabnu a jich ſ hlowu wo ſejenu rěnu. Družby dyrbjachu rekrucža na khamory ſaleſcę, horla ſolena ſhibowac̄, a hdyž rucze doſc̄ ſorje njefalſeſtu, padachu puli. Pschi jenym appellu wón wojakam pschetuczo namaſane ſchłörnje na wobliczu wotrybowa. Druhi ſtróč dyrbjachu wjazy maſane ſekli, wot nich poſkane, na kónzu 4—5 mjeniſchinow ſwac̄, doniž kónz wotgwaný njebe. Na tačke a hischeze wjele hórsche pscheczehanja prynza Jurjowy wukas ſpomina. Prynze Jurjej ſa to wótczinſki džak ſklucha, ſo je wón na ſjawne dale, ſo ma najwyššcha wojetſka wyschnoscje twjerdu volu, w pschichobze tačke hroſnoscje nje-móžne čzinieč. Wojozy někto wjedža, hdyž psched ſwojimi kjudowarjemi wuczel a pomoz namakaja. Wopomnicz wſchak ma ſo tež, ſo často wojozy ſami pschi pscheczehanju ſwojich towarſchow bjes winy njeſhu. Komuž je živjenje w kasarmach ſnate, derje wě, ſo ſo wojozy, hdyž jich podwyšky na poloj wostaſa, ſami mjes ſobu ſ pulami pscheczehaju. Druhe praschenje je, hač móže pschi něčiſkim napravjenju wojetſkich ſudow kjudowaný wojač pschezo pomoz

destac̄. Psic̄, po kotrež wobčežewanju wojaſow du, je jara daloko a wobčežny. Runje rekrucža, kotsiž maja najhuscziſho na pscheczehanje ſkoržic̄, njewjedža, kemu dyrbja ſwoju muſu ſkoržic̄. Několikuli ſo tež radscho bič a ſtokac̄ dawa, ſo bojo, ſo by poſdžiſho hischeze hóře čzepic̄ dyrbjal, hdyž by ſwojich pschedstajených wobſvoržil. Duž drje ſo pscheczehanje wojaſow ženje do zyla podkłóčic̄ njebudže hebzic̄, hdyž tež dyrbji ſo ſ wulkim džakom pschipóſnac̄, ſo budže ſo wone ſe ſakrocženjom najwyšſcheje wojetſkeje wyschnoscje trochu ſamjewac̄. Wojetſke wyschnoscje pječa hido dleſchi čzaj roſpominaju, na tačke waschnje móhlo ſo nječlowiske ſakħadzenje i wojakami ſadžewac̄. Jedyn namjet na to dže, ſo bychu ſo w zlych Němzach wuſhudzenje wojetſkich ſudow, kaž ſo to hido w Bayerskej ſtawa, psched ſjawnoscju mèle; pschetož wojetſzy njekraſnizy ſo khostanja mjenje boja, hač ſjawnego wohaniſjenja. Hdyž ſo praji, ſo wojetſka diſiplina ſe ſjawnym wuſhudzenjom ſchłoduje, njeje to wěrno, runje naſopak ma ſo, wona ſo ſ tym ſběhne, kaž w Bayerskej wižimy. Duž po prawom dopóſnac̄ njeje, tačkach pschicžinow dla ſo tež w druhich němskich wójskach ſjawné wuſhudzenje wojetſkich psched ſtupjenjow ſawjeſcž njeſyrbjalo.

— Mot ſrjedy ſem Ježo Majestoscz kral Albert w Lipsku pschedbywa. Wón je ſebi tamniſhu rjemejſlniſku wuſtajenzu wobhladowač, pschi wotewrjenju wuſtajenzy „Czećwjeneho kſchiza“ pschitomny był, na pschednoski universitnych profeforow poſkuchal, džecžazu hojernju w Neudniku a Lipsčanske terhochęzome hale wophtal. Ŝerjebu wjeczor je prynz Friedrich August ſe ſwojej mlobej mandželsku do Lipska pschijet. Lipsčansky ſtudencž ſkala a prynzowſkej mandželskej ſo ſallowym čzahom pocžeczic̄, pschi kotrež ſo 2000 ſtudentow wobdzeli. Prynzej Friedrichej Augustej ſtudencža deputaziju pôſlach, kotrejež ręcznik wulbehōwasche, ſo je Friedrich August něhdyn ſam ſ Lipsčanskim ſtudentom był, a ſo ſo teho dla Lipsčanske ſtudentſto dwójzy čzecžene čzuje, ſo ſmě preni kréč tež najjaſnischu mandželsku Ježo Kralowskeje Wyſkoloſcze powitac̄. K ſtudentam ſo čzah Lipsčanskich ſienocženych wojetſkich towarſtow, něhdje 2000 muži ſylnych, kotsiž lampiony njekethu, pschisamku. Sa zyky čzaj, w kotrež ſtudencž a wojetſke towarſtwa nimo čzehnječu, kral, prynzowſkaj mandželskoj a prynz Jan Jurij njeđiwažz ſymneho wjeczorneho wjedra na balkonje kralowskeho hroda wudžeržachu. Czećzene kralowskej ſwójbje, kaž tež Lipsčanskemu wobhyderſtu, kotrež je ſo na tutym rjanym, wotčinſkim ſwiedzenju ſe ſaborjenoscju wobdzeli, ſwiedzeniſke hodžiny tuteho wjeczora njeſapomniſte moſtanu; wone ſu na ſwjeſelaze waschnje jaſne dopokaſmo wo tym dale, ſo lud a kral w Sakskej ſwěru hromadže džeržitaj. — Šsobotu wjeczor ſo kral do Dražđan wróci.

— Ježo Kralowska Wyſkoloſcž ſakſki prynz Max je w Lipsku 28. januara ſwoje doktorske pruhowanje ſo najwyſtſchej khwalbu wobſtał. Podla universitnych profeforow běſtaj pschi pruhowanju kultuſhov minister ſe ſebedewitz a prynzowý něhduski wuczel, knies dwórfi radžicž Jakub, pschitomnaj. Prynzowé piſomne dželo jednaſche wo ſtatnym prawnym ſtejſhcu ſužiſy w ſakſkim kralefſtwe.

— Khejorſtowý ſejm je ſo ſrjedu ſo nacjiskom ſalonja wo ſtatoſowym prawje naſkadował. Nowy ſalon ſyrbji ratařſtemu dželacžerzej ſtatoſ dac̄, kotrež ſo jemu ſe ſadoženjom wſac̄ njehodži. Kóždy němski poddan dyrbji po dokonjanym 24. lécze prawo doſtac̄, ſebi na wſach ſa ſebje a ſo ſwojich ſtatoſ ſaložic̄ a jen ſo nusnej nadobu psche dyrbjenske pschedžowanje ſwěſcječ, tak ſo ſtatoſ ſa-

wostajerowym kwojbnym wuczeł we wszechem fenskej nush pośliczji, do kotrejż kózdy pschi netczisich wobstejnoscach tak loko pschińdze. W prenem riedże ma bjes wszechego wuměnjenja sawestajerowa wudowa prawo na wuzgivanie statoku, taž tež ho bjes jejneje dowolnosce statok pschedacz njezme.

— Mózne słowa sa pruski schulski salón je hrabja Caprivi w pruskim kraju województwie ręczak. Wón je tym, kotsiz do teho wericznochzych, wěstosz dał, so pruske knieżerstwo salón na loko njezherje a so nieje swolniwe, jeho kłownym postajenjam spanucz dał. Hęzko, kotrej khejorstwowy fanzler w bědzenju wo khejorstwianku schulu wuda, rěkacze: „Tu bohasaprecze — tu khejorstwianstwo. Njejedna ho pschi schulskim salonu wo evangelsku abo katolisku wero, ale wo khejorstwianstwo abo bohasaprecze. Nabožina ho njechodzi wuczeł bjes wero-wusnacza. Ludowa schula dyrbi stajne eglowjela Bohu bližiez. To pak može ho jenož s naboženskej wuczełu statcz. Duž dyrbi ho nabožina w schulach wuczeł“. Schulski salón je ho slonečne po wózom-dniowym jednanju komisji k dalszemu rospominanju pschedopal.

— K parlamentariskej hoscenje, kotrej ho křiđu pola khejorstwowe khejor se spolojenjom na sawiedzenie liczb pshiprawow k lepszemu dželaczerjom w salskich fabrikach spomni. Wón tež wo knish „Tsi měszaz fabrikski dželaczer“ wot Pawola Föhr po-rečza, kotrej khejorstw woskbie pshiposnawasche. Knies Grumbt praji, so drje fabrikski dželaczerjo w Chemnitz pshezo najlepši bratja njezhu, tola so su kwerne dželaczerjo, jeli so to dostanu, schtož maja prawo, hebi žadacz. Khejor ho na to powschitkownje s pshiposnacząm wo salskiej kwerne dželaczerjo wuprati. Na naspomnjenje kwołodomyjského sapókłanza dr. Baumbacha, so sozialdemokratia borsy wužnije, khejor wurasnje praji, so je tajke měnjenje wopacze. Jeli so budža sozialdemokratio pshewdzczeni, so su bylni dość, so ani wokomila komejz njebudža, wobstejazy poriad roswalic pshacze. Khejor tež nahladam napšeczo ręczesche, so ho s powschitkownej eglowskej dobroci-wosceju pshewczo powalerškim prózowanjam nješto wuczinicz hodži. Jenož wera, na pobožnoscej ho sepjeraza, može dženja s wuspěhom pomhacze.

— Pruske statne ministerstwo je Barlinskeho schulského rektora Ahlwardta, spisacza knihy „Zidovska taktika“, wobsloržila. Ahlwardt w swojej knižce jeneho wulkeho Barlinskeho bankiera winuje, so je psched budom wopal pshibahal, a njedocinistwa mnichich druhich w sianoſcej snathach zidow wotkrywa. Wón praji, so čze wscho, schtož je pišal, psched budom jako werne dopokacze. K wuzubzenju budže so wulka byla kwerne, s džela wykłosiejeje woskby, žadacz, mjes druhimi knies s Madai, wjezch Bismarck a někotri bywši woskby sa-stojnizy khejora Wylema I. Duž budže tole wuzubzenje jara saj-mave.

— Redaktora „Westfalskich ludowych nowin“, Južangela, su loni k jastwu na někotre měszaz woskudzili, dokelž bě w swojich nowinach mnichich Bochumskich bohatych měschčanow, mjes nimi tež komerziskeho radziezela Baara, winował, so su wschelake jebanstwa wobeschli. Baarej běsche wón mjes druhim porokował, so je wón sapłatane železnice sceny, na kotrej bě ssalškowane schtemple sło-čicž dał, jako dobre pschedawal. Někto, hdyz su Južangela s jastwa pshewcili, je statny recznik jemu sjevíl, so je komerziski radziezel Baare wopravde pschi falschowanju schtemplow wobdzelił, so pak jeho teho dla khostac njezdola, dokelž su jeho pschedupjenja falciénene.

Austria. W Wuhetskej je pschi wolsbach do khejorstwowe khejma liberalna strona wjetshinu woskhowala. Kotrej hdyz pschi wolsbach shromadzisnach, su ho pschi wolsbach samych njemery s krawnymi pułami mèle. W Banfi-Hunhadze ho pshiwiszowarjo njewot-wisneje strony, shoniwski, so liberalny kandidat do budže, do wolsbneje stwy walichu, rossbichu wscho, rostorchachu wsche aktu a wolsbne proto-role, a hdyz jim pschedyda wolsbneje komisji, jedyn reformirski du-chowny, wobarasche, so do njeho s pułami dachu. Schesczo žandarmojo pschińnach, kotrejhdz pak s wolsbneje stwy wucziszcach a pschedibichu. W najwjetshim strasche tuczi do njemernikow tselicu. Hdyz bě ho pšovorow kur wuczahnul, třjoch morwych a dwieju czezko řanjeniu na semi ležajzych wohlabach. Njemernizy rosczelachu, tola so borsy s nowa do žandarmow dachu, czehož dla ho do Klausenburga wo wojakow telegrafowasche. Popoldnu kompanija pšeklow pschińdze, kotrej mér sajs postaji; tola so wolsba dale wotkrywac njezdese, dokelž běchu wsche wolsbne lisečiny sanczenie.

Ruszowska. Ruski minister puczow, Hübbenet, je ho se swojego sastojstwa pshewcili. S pschedziniu jeho wotstupjenja je pomal-koſc pshewozjenja žita do tych ruskich krajinow, hdzej lěžha kłod kniegi. So je ho njerodnosce na železnizach wotkryla, wo to je ho woskbieje

wyschl Wenrich sałkužbny scjinił. Tutoń je hebi s tym pola zara kħwalbu a pshiposnacze dobył. Zar je jemu pječza prajk: „Njeſtaraj ho wo to, hdyz tebi dla twojich rosprawow kłownu horzu czinja, wobrocž jem kħribjet“. Sa Hübbenevewego naſlēdnika ho najkerje general Annenkov, twarz ruskich asifich železnizow, postaji.

Serbija. Koſke napjate pomery mjes Sserbiju a Bolharskej wobsteja, je s nastawla wibjez, kotrej su nowiny ſerbiskeho minifertwa „Odjet“ pshinježle. Kaj je snate, je bolharske kniežerstwo njedawno pshes amfisiskeho pôzlanza w Beogradze žadao, so by ſerbiske kniežerstwo bolharských politickich czeknjeniżow, w Sserbiji pshewazych, s kraja wupokasalo. Nowiny „Odjet“ ho dzivaſu, so tajke žadanja podpjedu jeneje europiskeje wulkomozy namakaju. Prawo politickich czeknjeniżow, hebi nježde we wukraju statok pshacze, je ho jako internazionalne prawo pshiposnalo. Jeli so bolharski czeknjeniž Rissow a jeho towarzhož žoni politickych czeknjeniž nježhu, ale jednoru koſtnicy, by bolharske kniežerstwo sa to ſerbiskemu kniežerstwu dopskaſma pschedpoložicž a na jich podložku wupokasanie žadacž dyrbjal. Sserbiji njeje swolniwa, hebi psheczelstwo žuhodow s wotrocławskim poſluzenjom kūpič. Hroženje a schizuwanje bolharskich nowin Sserbiji šmurnu wostaja. Wona budže zo tak ſabžeracze, so k siannej wójnskej swadze njebondze; jeli so pak bych učajkých potajnych interezow dla Sserbiji nadpanueč čhyli, budže wona nadpad mužniwoje wocžakacž a swoje prawo s rajnosceju ſakitacž wiedzecž.

Bratraj.

Podawki s ludoweho živjenja.

W swojej wulek, kwerne a powětrowej dželařni stejelche na jaſnym mjeſtym wječoru ſamkaři mischt Wylem Berthold pshibz kwojnej lawzy pshibz wotewrjenym woknu a filowasche, schtož grat džeržesche, so možasowe běliski laž drobny defčez wotlétowachu. Kjane woblicžo, ſužne wózčo, psheczelny ert czinjachu, so bě mischtrowa bylna poſtawa tež jara spodobna a woskbeňa, tak so ho ſledom do ſamkařskej dželařni hodžesche. Cela w tuthym padze hodžeschtaj ho mischt w dželařni doſpolnje hromadže; jow nježe nicžo wo maſanym rjemjeſku pshacze, wózco bě kwerne a hlačke, a ſrijadowane laž w dobrej iſti woskbeňeje činjenje. Mischtur horejſe ſo wchón ſa porjad a czistotu a bě ſo jemu poradzilo, swoje rjemjeſko, kotrej mjeſeſe ſanč, cziste ſbžeracze.

„Hejda! Hólz! Wono je w ſchtyrioch!“ ſawola mischtur ſo wotrym hložom a tręſesche hebi čelo. A hara, kotrej dwanacžo pomognizy ſ hamrom a ſlu na nałkowje a ſchrubie czinjachu, pshemjeni ſo, laž ſamo wot ſo, do najwjetſeje czischny. Tu ſtupi, hdyz runje ſwón w ſchtyrioch dobiwach, ſamkarjowa lubosna bywocžicžka do dželařni, kij mjeſeſe w jenej ruzy wulki karan piwa, w drubej pak ſorbić pomaskow.

Mischtur ſo wózčo ſ nežnosceju klyschczesche, hdyz ſo lubjeje holiczti dohlaſaſtej. „No, hólz, poča, ſhoto ſu nam pshinježla“, praji mischtur, ſo na swoju býwocžicžku poſměkujo. A piwo jeshczesche ſo do ſchlenzow, a laczni wotrocžzy piſacu a powiedachu hebi, na lawach ſedzo. „Hólzka, praj maczeli, ſo po ſwiatoku ſ wamaj wutkbu, ſtajtej hebi ſlomjanu ſlobuk, dokesz čzu hebi dženja ſ wamaj czeſeč czinicz.“

„Ah, nano, ty drje čzeſeč ſ namaj do ſeſneho džiwadla hicž?“

„To ſu ſhudaka, ty mały ſchibačko, mam džě dženja ſwiedźen.“

„Ah luby, ſtoly nanko!“ wyskaſche hólz a pshiwiny ſo nanaj wołoko ſchije.

„Na, na! pomaku, ty mała lisčka, ty džě mje hischče na po-ſledku powaliſh! Tak — njech je něko dobre; býwisch? Macz eze woka; dži nět!“

„Haj, nanko. — Ale . . .“

„Schto ale?“

„Ale Ferdinand?“ ſchepasche ſamkarjowa krafna džowka a ſchowa ſaſetwjenjene woblicžo na nanowej ſcherokej wutrobje.

„Ferdinand?“ ſamkař ſu ſamkař, „haj tak, Ferdinand! Haj, to ſo wě, tón dyrbi tež ſobu. Schto měniſh, Ferdinand?“ a pshibz tym poda ruku wjedniſej dželařni, ſchwiznemu, woskbenemu młodemu mužej, kij bě na rosmolwjenje mjes nanom a džowku ſ tak jaſnymaj woszomaj pshipoflukach, so bě ſnádno ſhudacž, so bě lubosna Maria ſemu wutrobu troču ſranila.

„Tak dobry a psheczelny wj ſeje, knies mischtur!“ ſawola ſbožowny wjedniſk a połoni ſo džakownje pshes rutu swojego lubo-waneho kniegi.

„Něk pak kħwataj, ty ſchibač ptacžko!“ ſawola mischtur, ſ ruko-maj plazajo, a Marka wuleča, ſ radoſeju ſawyslawniſhi, ſ durjemi.

„A něk, hólz, mam wam něčto ſbželiz, ſhoto waſ ſwježeli.“

Pomožnizh shromadzíchu ſo wczipni wołko ſwojego mischtra, tig w jenej ruzy ſeſhibowanu papjeru, ſ druhéj pał ſacjinjenu tyſku do wyhoka džerjeſche.

„Shudajcze hóly, ſchtó je tole?“

„Ssmy czescz meli wot ſwojego džela; wohnjowestu poſladvizu, kotoruž hym na rjemjeſlowu wuſtajeniu pôzlał, ſu je ſkotej medalju wuſnamjenili. Jowle je diploma, jowle medalja!“

„Sława!“ ſawolknuchu wotroczy, tak ſo dželatnja rjeſche.

„Na, na, hóly, ſ cicha, ſ cicha, chęcze dha, jo nam polizaj na ſchiju pſchiindze? Kebi! njejzym hischce doręčał. Dale je hebi tuta poſladviza myto dweju ſtew ſcheknakow dobyła, kotrež bě Wimska pſchekupſka komora na podobne najlepſche dželo wuſtajila, a ſu hebi hido dwanatz taſkich poſladvizow ſtaſali.“ Saſo ſallineč „ſława“, porno koremuž bě prěnja ſława jeno ſdychnenje bylo, pomožnizh czeknuchu ſ čapku do wjeſcha, pſchetož wſchitzu wjedzachu, ſchtó netr pſchiindze. „Tutu czescz ſcze hebi w wſchitzu ſhobu dobyli a macze na nju prawo“, ręčesche mischtr dale, „dokelž ſcze mię wſchitzu ſhobu podpjerowali; w ſcze dobri, zyli hóly, to hym wam hido husto prajik a bjes washeje prózy to nihdny dozvél njebeč. Teho dla je jeno prawje a ſdobniſe, ſo ſo dželimi; medalja mi, pjenjeny wam!“

„Tſecza, ſława“ ſahrīma, a pomožnizh tločachu ſo ſ mischtre, ſo bychu jemu džakowni ruku ſimali.

„Něk, džeczi, njech je dobre“, ſawola mischtr, tig možeshe ſo lědom džakownosče dwanaczi wotroczykow dowobarcz. „Wjednik to ſ wami dowuczini. Ale, hóly, to wam praju, hjerze ſo na ſedžbu a njesabudzce na lutowanje a na khubych. A něk, hóly, ſaſo do džela!“ Tak doręčza mischtr a wſchitzu dachu ſo ſaſo do džela. A ſaſo haktowaschtej hamor a naſowa a lětachu ſchře a běliſti; tu ſacjmi ſo wotewrjene wołko pſched mischtrowej ſlawu a woſebný mloby mužſki ſo tam poſkaſa.

„Dobry wjeſzor, knjes mischtr“, ſtromeshe mloby muž ſ rjanym hloſom a klepaſche, ſo by na ſebi ſedžbnych činik, ſ poſlebornjenym toporom ſwojeſe paſcze na woſno, „ja tola njemylu?“

Mischtr poſladnu a jeho woſliczo ſo ſacjmi, hdyž ſpoſna, ſchtó to ręči. „Ah, knjes ſebal! W ſcze ſo ſakludzili, kaž ſo ſda, na tamnym buku je „Zendzelſki dwór“; a ja mam nufne, kaž widzieſe.“

„Ja ſo njejzym ſakludzil, moj knjeſe! a wěm hischce prawje derje korežmu wot ſamkarne roſeſnawacž; ale čzu ſ wami ręčecz w jara wažnej naležnoſci; a hordze pſchiftaji zuſy, nadžiam ſo, w ſu budeſce tak dobyr, ſo mię powitacze, knjes Bertold!“

„Schtó drje tutón njeſkiczonny pſroſdnik ma?“ bórcesche mischtr a ani ſ najmejſcha pſcheczelne kaſaſche mlobemu člowejkej, ſo by do jeho iſtwy ſaſtupil a na njeho dočatał.

Knjes ſebal ſaſtupi do ſamkarjoweho hydla, hdyž hnydom pſched malý ſchpihel na ſcjenje ſtupi, ſo by ſo wupiſal. Wón bě, a to wjedzefche wón ſam najlepje, nimomery rjaný mloby člowejek kaž molowaný, a jeho woſliczo bě niz jeno rjane, ale bě tež pſchijomne bylo, tež wołko woči njebe ptytnucz, ſo bě lohle ſiwiſenje wjed. Žeho draſta, židzany ſlobuk, glafejowej rukajczy, a ſhwělk ſchłornje, bě ſlerje bohata hac̄ rjana. Wulki, ale wopaczyń briljant bě do rubiſčka wołko ſchije ſatylnjeny. Knjes ſebal ſdashe ſo ſ pſchepytanjom ſwojeſe draſty ſpolojom bycz a ſo hischce junu na ſwoj wobras w ſchpihelu poſzemewkuwſchi woſbwerſtu ſo na pjeniczu a ſtloci ſwoju ſchłenzu do wočka, ſo by ſo po iſtwě lepje roſhlaſdał. „Pſchecjara jednora pſchiprava ſa tak bohateho ſlepza! Woprawdze! Weble ſ duboweho drjewa; je to ſwet widzak? Žanyh tephichow, Janeho kanapejka a kaſ hubjeny ſchpihel: člowejek je wſchon poſhmurjeny, hdyž jeno do njeho poſladnje. To je tola jeho bratr hinaſchi hóly; wbohi khuby rapal; haſ, wuzyzana zitrona! Tola, byrnje tež starý Janeho ſpobanja na meblu njemel, ma tola ſkotaki a nimomery rjanu džowlu. — Jowle klavér; kitara? Woprawdze, moja pſchichodna lubuje hubzbu? To je kraſnje! Ha! starý budže woči wuvalcze! Tola, wón dže, něklik ſhrobloſeč, budž mi na poſoz! Dyrbju ſwojego muža činicz!“

Mischtr Bertold ſaſtupi do iſtwy a kiwny ſwojemu hofcej, ſo by ſo poſzynul.

„Pſchitábu najprjedy w mjenje washeho knjesa bratra“, pocza knjes ſebal a hrajeſche njekežbniſe ſ rukajzu, „ſo bych ſ wami wo jeho hubjenych woſtejenjach reczał, kotrež ſu po najnowſich poſankach na burſh a woſebje . . .“

„Dyrbju waſ pſchecorhycz, knjeſe“, pſchecj jemu mischtr Bertold ręč a ſmorshegi čolo, „džiwam ſo, ſo ſcze to w, tig hischce mi wo hubjenych woſtejenjach mojeho bratra powjeda, dokelž tola derje węſcze, ſo w ſjewinowatym njeſcze, hdyž ſu jeho woſtejenja tak

ſchpatne; mi ſo teho dla ſkoro wericz njeſha, ſo by moj bratr Karl hebi taſleho ſhredziczerja ſhlaſdał, ſo by ſ ſwojim bratom reczał, hdyž jemu tola moj dom a moja wutroba kóždy čaz wotewrjenej ſtejtej!“

„Chze ſo mi wericz“, pſchisponni knjes ſebal ſ hótkim wuſmęſchenjom, „ſo by waſhemu knjeſej bratrej jeho bratrowa wotewrjena poſladviza lubſha byla džiſli wotewrjena wutroba“. „Wam ſo ſpodoſa ſortowacz, knjes ſebalo! Wotajmy to, prajcze mojemu bratrej, ſczeſli woprawdze wot njeho namožjenyh, ſchtó ſcze wote mnje hyscheli, a jeli ſo mi hewal nicžo bale prajic nimacze, ſmój ſ konzej“, wotrecza ſ krótka ſamkaſ a ſtaný.

Knjes ſebal, tig mějeſche hewal thětro wulku dowěru ſ hebi, bě ſkoro trochu ſatrascheny ſ krótlim wotreczenjom, ſ kotrymž jeho ſamkaſ weſby; tola wón ſo ſaſo ſhraba, pſchewwédečenj w ſwojim dobyczu, ſloži noſy na kſhiz, dyri ſ kſhudoſ do ſwojich ſwětlych ſchłornjow a poſladnu ſ njewſchědnej, ſkoro ſmęſhnej ſhrobloſeču na knjeſa Bertolda. „Wam hischce něſchtó ſ wami porečecj, parſhonſku naležnoſcz.“

„Ah! waſha naležnoſcz?“

„Haj! ja čzu ſo ſhamotatny ſcjinicž?“

„Ah!“ ſawola knjes Bertold, ſo džiwaſo na hofce ſhlaſdo, „a jako ſchtó, ſměmli proſhcz?“

„Nó, w ſwojim rjemjeſle, jako mechanik.“

„Ah, ſchtó by to rjeſ!“

„W ſo džiwaſe? To čzu wericz, bojicze ſo konkurenzy, to ſo roſum!“

„Oh, taſla konkurenza! to ſo wě, teje dyrbi ſo člowiek jara bojecj!“ a ſamkaſ ſo wuſmęchnu.

„Tola ſpoločze ſo“, troſtowasche knjes ſebal, „nimam myſle wam do ſchłody bycz a čzých wam teho dla jara pſchijomny namjet ſcjinicž“; knjes ſebal ſlečza ſe ſtolza, wuſtupi ſo hordze a runje pſched knjeſa Bertolda a wuđerasche na njeho ſe ſwojeh ſchłenzu, pſchetož něklik čzvysche hlowny trumf wuhracž. „Chzemoj ſwój wužit ſjednoczicž! He, ſchtó měnicz?“

„Sjednoczicž — ſchtó — ſwój wužit? Po taſkim do kompanije ſo ſjednoczicž?“ ſawola ſamkaſ, ſo džiwaſo a pſchewinu wótre ſmiecze.

„Né, niz tak; hischce nutrniſho a krucjifho ſo ſjednoczicž; njeſcze dha mi dorouſumicž?“ praji knjes ſebal a wſa ſamkarja dowernje ſa knesi na bukni, „nó? kaſ dha, woſmjeſce mię jako pſchichodneho ſyna do ſwojeho rjemjeſla! Dacze mi ſwoju džowlu!“ Tak, něk bě wſcho jaſne a kaſ by knjes ſebal ſamkarjej čzyl hñwie dacz, ſo by po tutym „radostnym“ pſcheklapnjenju ſaſo ſ hebi pſchischoł, ſawertnu ſo na pjeniczu a woſbladowasche hebi koprorycziny ſe ſwojeh ſchłenzu.

A woprawdze, knjes Bertold bě pſcheklapnjeny a ſdashe ſo, ſo je wſchon poſky radoſeje. „O, o, jako pſchichodny ſyn do rjemjeſla! ha, ha, ha, to njeſ wobr, tón hóly ſo mi lubil ha, ha, ha!“ a poda ſo na ſtolz a ſmějeſche ſo, ſo ſo jemu hysly do brody ronjachu. „Moja Marka, moj ſkotuſčk, a tale lohla waka! Ach, to je woprawdze ſmęſhne!“ (Pſchichodne dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ženemu tubomnemu woſtarnemu ſchewzej, pſchi mijakowych jeklach hdylaſhemu, tig je hebi telko naſutowal, ſo ſ džerom ſaſluſby hlaſacj njetrjeba, ſu njebamno ſ jeho hydla ſa 1400 hr. ſakſkich ſtatnych papjerow kranuli. Hacž dotal paduchow wuſlēdžili njeſhu.

Se Židowa. Oruhe ſtatne wužetſke město pſchi naſchej ſchuli ma ſo 1. měrza t. I. ſ nowa woſhabzicž. Wone ſtěnje 1000 hriwown mſby wunjeſe, kotaž ſo ſe ſtarobnymi pſchikohami ſa kóžde pječ ſet po 120 hriwownach powyſchi. Sa hydlo ſ wonka ſchule ſo 150 hriwown ſarunanja dawa. Pſchecje ſo, ſo bychu czi, kotaž bychu ſo wo město ſamolwili, herſteje ręče mózni byli.

Se Židowa. Šandženu ſobotu rano ſu na polu pſchi ſſlono-horskejskej droſy niže kſhizka ſlampnarja ſchützu ſe Židowa morweho namakali. Dokelž bě na městnje, na kotrymž čelo legeſche, pjerſchež roſteptana a roſdrapana, a ſchützowa draſta roſtorhana, hebi ſ wopredka myſlachu, ſu ſu ſchützu nadpanuli, ſarafhy a wuſribili. Hdyž pak čelo ſekatſzy pſchepytachu, ſo wupokala, ſo je ſchütza wot widliſhczow ſajathy wumrjel. Wón je předy ſ hñwilemi na padawu hloroſeč cępil, kotaž bě w poſledních ſtěnach wopſchetała. Pjatki poſolbnu be wón do ſſloneje Vorscje ſchol, hdyž dyrbjeſche na jenym tamniſhym kuble třeſhne žloby wotměricz. Wjeſzor wołko

7 hōdzin ſo wón na dompućz poda, na kotrymž jeho widliſčę nadpadżechu. Wbohi čłowjek je ſo ſ drohi na bliſce polo kulič a po polu wałał, doniż ducha spuſčęſil njeje. Hacż runje je ſ hleſhom wokał, tak ſo ſu jeho hſchiſi ſamo w Hatarjezach hłyſčeli, jemu tola jemu tolu ničtō na pomož pschiſhoł njeje. Schioź je nimō njeho pschiſhoł, je meniš, ſo tam pjanu hawtuje, a je ſo teho dla jeho ſdawował.

S Delnjeho Hunjowa. Sańdzenu hředu je šo dżowka jeneho tndomneho wobydlerja wot čęzklích myšlow wobjata w hacze tepicz spytala. Do lóð symneje wody skocziwschi pak je šo kmijercze nabojska a po pomoz wołala, na čož ſu ju ſbožownie ſažo na ſuchę wuczahnuli.

Se Ssokolzy. Schtwórk tyženja wjeczor je někajsi Klubu činjazjy ežlowjek Klubščiskeho pjeclarja, kiz do našteje wžy kħleb wosy, do njemateho stracha stajit. Pjeclar bē, psched hoſčenž pschiżewski, do njego fästupił, so by żo se iħullenju piwa woskħewiż. Kaf pak żo wón nastrōża, hdyż, na drôhu sażu wступiwschi, pschi żwojim woſu konja njevuħlada. Wón hixx dom žyku wokolnoſcz pschedephta, tola niħdże żo koni njenamala. Duż hinal bycz njemōżeſche, haċż so bēħu skoczo kranuli a jo sħto wē hdże wotwiedli. Pjeclarjej nicżo druhe njewubu, haċż wos w Ssokolzy wostajicż a żo pēſhi na dompuċż podacż. Domoj pschiſħedshi, wón żwojim żẇiġbnyム frudny podawki powiedasche, a runje na njeħtieġomneho paduċha kvarjaču, hdyż wonka psched kħeżnimi durjemi konjazzy stup saħbiżhaču. Djeħu pohladacż, sħto ma to rēkaż, a hla, starx kvarerni konik psched kħeżu stejseſħe, i wopušku pschedezelje wjekħlujo, tażżi so by prajicż qħażi: „Kaf kym wjekħel, żo kym saħo doma“. Konja bē naissjerje někajsi iħibbal na Ssokolzy i wosa wu pħażu, jeho psched mjeß dowjedl a jeho potom po drôħi wotekħna. Na kaifikim pucżu je koni po cżmje domoj do-ċampar, to żebi jeho wobħedżet wumyħiżliż njemōże. Po tym, po kotriniż je wón na Ssokolzu jek, wēſče niż; pschedet na tuttum je pjeclar domoj schol, kiz dużi żaneho konja woħladał njeje. Duż je kvarerne skoczo naissjerje po polach a po luuħi blidżo sbożżownie żẇiġi statok nadexx. Abo je żnandż konja tak mjenowany instinkt, tamne ċjuċċe, domoj dowjedlo, kotrèz ptacżkam našiġmu pucż do połodnijskich krajuw a w našeżju sażu k nam wokasju? Nekotriżx kuli cżiżiżiż njeħbi tak derje po sawiñiżi pucżiżiż po cżmje domoj trjechi, tażżi njeru sumne skoci.

Sobótka. Naschi schulszy hózg, tig t cęslam spewacj khodža, su wožebitu kwyjedzenſku draſtu doſtali. Wona ſi cżorneho manla a cżorneje mèzy webſteji a ma jara pschitostny napohlad. Hijo dawno je ho na to myžliko, poſkrabnych spewarjom na tajte waschnie ſdraszcicę; pschetož jena wudowa bě hijo psched dleſchim cążkom ſlubila, wobleczjenje kúpicz, tola kaž ho ſda, njeje ſkowó dżeržala.

Skałowa. Nascha nowa salożena lutowačnja a požčernja po Raiffeisenu je s prením malym róžkom do skutka stupila. Psched-
hyda kaſhy je l. žiwoszczet Janasch w Saręczu a sličzbowar l. wuczer Grülling tam. Pschedhyda dohladowatstwa je l. Kubler. Był w Stró-
žischczu. Sa pjenjesy, kotrež ho na dań dawaja, płaczi ho 3% danje, a hodzi ho hzo jen a hrivna na dań saložicj. Sa wu-
požčeny pjenjes žada ho 4% danje, a na konto forent (bezite
sliczenje) 4½%. Hodziny sa expedizijszu su kóždu njedzeli a přivedu
popołdnju wot jeneje hacj do tſjoch hodzin na schuli w Saręczu.

Š Porsčiz. Tęcza sħawna shromadžisna „wotčijskeho towarzystwa“ Porsčiskeje a Budyschijskej woħadu, kotrąż ho tu sañdżenu njebzelu wotħiyasche, bę́ wurjadnje kylnej wopytana, tał̄ so bę́chu hornje rumy Handrikez hospċenza hacż do pożlednjeho městacikla napjeljnene. Se shromadnym spewom Lutheroweho kħerluscha: „Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh ham“ ho shromadžisna frótko po 5 hodzijach popoldnju wotewri. Towarzistwowy pschedżyda, knies ratařskii radžiczel Steiger Budyschijski, shromadžených wutrobnejje powita a kwoje wjeħele nad wurjadnym wjedelicznym wobdżelenjom wupratti. Potom knies kantor em. Bartko f' Budyschina słowo f' pschednoschkej dosta. W herbstkej ręczi knies ręcznik w 1. dzęże kwojego pschednoschka na jara żiwe, ludej srosumliwie waħxnej sozialne wobstejnoscze prjedawischeho a nētčijscheho časa wobħwetlesche a w druhim dzęże na palezje praschenje: „Schtó mamy činicz, so nam, ratařskemu wobħdejtwu, sozialdemokratojo f' hlowje njesrostu?“ na wubjernie waħxnej wotmolwi. S wulkej fedžbnośczi shromadženi na pschednoscherjowe słowa pożluħaqha, kotrej, dokkol bę́chu se wiċċedneho žiwenja psichim-jene, čiġi bôle jidu a psichim-ħadu. Knies pschedżyda f' ċeċċa-żym iħlomaw shromadžisniñ dżak sa kħelsħanu pschednoschke prajiwissi, pschitomných namolwiesche, se kħdlom stanucż, schtoż też ho jenomyħlnej sta. Na to ho f' pschednoschkej žiwa debata pschitamku, pschi kotrejż ho někotxi pschitomni wobdżeliku. K powucżenju tħix, kotsiż bę́chu

prěni króz̄ pschischli, knjes pschedsyda hischeze towarzstwowe wustawki
czitasche a t̄ fastupjenju do towarzstwa napominaſche. Sławje, wot
knjeſa pschedsydy Jeho Majestosczi, naſhemu wjelczesczenemu kralej
Albertej wunjeſzenej, pschitomni ſe ſahorjenjom pschileſowachu. —
Se ſhromadnym ſpewom: „Ja ſ wutrobu, ſ ruku“ ho ſhromadzisna
wohſamku, fotraž bē towarzstwu někotry nowy ſobustaw pschinjeſbla.
Njeh ſu tež dalshe ſhromadzisny ſ tym ſamym ſwjeſzelazym wu-
ſpěchom pschewodiene.

S Bułez. Pońdżelu je so nash nowy wuczeń, knies Schen, w pschitomnosći schulskiego pschedstejcerstwa a swojich wuczarskich sastojnińskich bratrow wot lokalnego schulinspektora, kniesa fararja Kubitzy, kwyjatocnje do nowego sastojniświa sapokasal. Knies Schen, rodżeny Němz, je řebsku ręcz tak derje nauknuł, so njedwielujemy. so budże ju sa krótki čzaž do zyla wobknjejicž móz. Nězech so wsché pschecią a wocząkania pschi sapokasanju wuprajene, dopielnia.

S Hornjeho Wujesda. Sańdzenu póndżelu ſu tu naſcheho
něhdusčeho wucžerja Babika pohrjebali. Jeſo běchu w Wožku
morweho naſedchli.

Wukudjenja.

Khostanska komora. Kaž hijo wóndano pižachmy su 16 létneho členadníka Domasčku, kij na pošled w Chróscieżach bžužeske, sajeli, dokelž bě w Szulischęzanskej korejmje krenul. Esched žudom Domasčka praji, so je na padušnhe węzły psichich, dokelž je pjenesy t kuperenju draſty trjebał. S wopredka je wotpechlad měl, bo pola klamarja Ry- czerje nuts wamacž, tola je ho teho wostajíł, dokelž njeje wokno wupacžicž móhl. Na ta je ho t korejmje, swidowjenej Kobischowej kluſhazei, wobrocíł, w kotrejž bu frutto předy s jenym towarzishom pobyl. W delnim schožu ho s woknom nuts dobyschi s korejzmariskeho kamora 1 mk. a schyri zygary kranu. Na to ho do hornjeho schoža poda, hdzejz korejzmarka, kaž bě to webjonił, swoje pjenesy khowaſe. Bjes teho, so by korejzmarka, ketráž pódla w komorje spasche, neschto pytka, Domasčka s njesamknjenej eſchinje 34 mk. wa. Hijo na druhí džen padušna wuſlédzichu, tola pjenesy bě hižy w Budyschinje psche- cjinil. Paduſtwa dla jeho t jaſtu na jene léto saſudzichu.

Přílopk.

* Pečoły w symje. Wiele pečołarjow a njepčołarjow ſebi hiſheče pschezo myſli, ſo pečoły pschi symnym ſaſtupjenju ſproſtnu a do węſteje wemory abo do tak mjenowaneho symſkeho ſpanja padnu kaž ſchwinzy, ſ kotrehož halle ſaſo wozuczą, hdyž naletne ſkłonczko ſhwęczi. Teho dla tež ſebi někotſi myſla, ſo w kruthyſ ſymach wot ſwojich nahromadow niezyruja. Taſke myſle paſ ſu do czjſta wo- vaczne. Pečoły ſawostanu psches zyku ſymu w połnym žiwjenju a pschertreibaju czim wjazh zyroby, czim hymniſcho je. Po milieſ ſymje naſluſka ho wjazh mjeđu hac̄z po ſuwowej. Czim hymniſcho je, czim bôle dyrbja ho pečeky hibač, ſo bychu ho ſhrele. Czim bôle paſ ſ zylym czekom a i zyloj mozu dželaja, czim bôle ho rwohlodnja a czim wjazh pizh trjebaſ. To pečoły derje wjeſba, teho dla hjo naſymu w prawym čaſu ſ pawoſkom wiſchitke džerki a iſkakobys ſalepja, ſ kotremyž móhł jim jara ſymny poweſtr do lehwa czahnuć. Mudry pečołat je jim pschi tym pomozny. W ſymje njehmęſch pečoły do zaneho njemera ſtajecz, hewal ho czi roſſleſea a te, kiž ſu ho daleko wot ſymſkeho lehwa podake, ſproſtnu a wumru. Tež psched ſymſkimi njepſhczelemi masch pečoły ſakitač, jako to ſu myſche, ſykorki a žolmy. Myſche pytaja ho do kołcza dobycz a twarja ſebi tam czopke hněſbo ſ lisczą, trawą a pečołazeho twara a žinja ho ſ pečołazymi hornimi životami, wo delnje njerodžo. Šsykorki klepajo pečoły ſ kołcza wabja a kózdu ſezeru. Žolmy dobywaja ho do kołcżow ſa pečołami a mjeboſ. Psched ſymnymi wętrami ſaſhowej pečoły ſ tym, ſo wo- lenzy psched kołce ſeftajesch. Czopkemu ſkłonczkej njedaj na jich wuletnu džeru ſhwęcicž; pschedetož to je k wuletam wabi, w kotrejch jich wiele wonkach ležo wostanie.

* Rubjeżne mordatstwo, pišaja s Erdmannsdorfa w Gatskej, je 31. januara lědom s jaſtwa puſčezem listynoshet wobejschol. Uhlig, tak wón rěka, stupi do wobydlenja knjesa reniera Ewalda, wudawajo, so telegram psčinjeſe. Domjazej hospoſy, letaž jemu na- psčecziwo psčindže, wudunu wón ſwēzu a dyri ju se ſteleſnym spinakom (klamoru) do hłowy, na czož mjes nimaj běbženza wo žiwjenje a ſmjerč nastę. Hdyž mějſeſhe ſwój wopor fa morwy, poda ſo horje, hdyž pak ſo nahe wróci, dokelž ludži psčinicz ſaſkylſcha, a tak je ſi poſklenzu wuczeſtnuł. Uhlig běſche dla psčekſchiwjenja zuſych pjenjes dwie lěcze a hydom měſzazow hedzecž dyrbjal. Ssybom měſzazow pak běchu jemu spuſčeſili, dokelž běſche ſo w jaſtwe derje ſadžerjal. Radžijeja ſo, so ſo hospoſa psči žiwjenku ſdžerži.

* Psched pschižajnym žubom w Barlinje ſu ſańdżenu wutoru rubjeńnego mordarja Wezela wužudžili. W 10 hodzinach wobſkorženego, hrénjowulkeho, schwijzneho mjaħateho muža, kotrehož ſwonkowne njepeňnjaciziecz nječinjesch, do ſala pschiwiedžechu. Jego čorne wložny běchu rjenje ſħakbzene, tež jeho wlužy (broda) běchu derje tſihane a čeħane. Jego ſastup powschitkowne džiwanje ſhudži.

W wobſkoržnym pišmje ho praejſe, so je wobſkorženy pschedupza Hirschfelda w Spandawje ſaraſt a jemu 1000 hrivnow w hotowych pjenjefach a 3742 hrivnow w kuponach kranul. Študowy pschedžyda ho praschesche: Wobſkorženy, ſeże hijo polne wuſnacze wotpolozili. Chzeče tole wuſnacze tu wospjetowac? — Wobſkorženy ho delko komđiwiſhi: „Haj.“ — „Dha powiedajcze ſwoj połny žiwenjenabēh.“ Wezel powjeba, so je ſ pschedupskim pucžowarjom był, a so ſu jeho hijo wospjet paduchſta dla k jaſtu ſańdžili. Revolver, ſ kotrymž je mordarſtwo wobjeschol, je ſebi hijo dawno prjedy kupil. Hijo 17. augusta je do Spandawu pschižel, a ho tam monter Wieland mijenujo, w Schubertez hosczenzu bydlo wotnajal. 20. augusta je ho wón do Barlina wróćil a tam pola ſwojego wuja bydlik. 21. aug. je ſažo do Spandawy wotjēt a ho do mjenowaneho hosczenza podał, hdyż je ho ſ jenym monterom Stummom ſeſnał. S nim je ho tež w Grunewaldze ſetkał, tola je ho tón jeho ſdawował, dokelž k njemu dowerjenja mēl njeje. Na dalshe pschedžydowe praschenje wobſkorženy wotmolwi: 27. augusta wjecžor wołolo 10 hodzin pschi Hirschfeldę klamach nimo džech, runje w tym wołomiku, hdyż Hirschfeld wijite žalufije dele puſčesche. Tu mi pschedupadze, ſo běchu moje ſchaty maſane a ſo dyrbjach ſebi něcht ſchatow kūpici. Džech, dokelž běchu prědnje durje hijo ſamknjene, do ſady a ſaklepach. Hirschfeld ho praschesche, ſchtó tu je, a ja wotmolwich: „Wezel.“ Ma to wón wočini a mie nnts puſčej.“ — Pschedžyda: „Pſchižesche do ſadnjeſte ſtry, hdyż pjenieñny khamor ſteji a wižiſche runje hiſcheze, kaf Hirschfeld pjenieñny kaſchekil do khamora ſtaji. Prajicze, ſo ſu wam ſte myſſe pſchipanule, hdyż ſeže pjeniesy wohladali.“ — Wobſkorženy: „Haj.“ — Pschedžyda: „Hdje na to ſ Hirschfeldom džescheze?“ — Wobſkorženy: „Do klamow.“ — Pschedžyda: „Schtó ſeže ſebi žadali?“ — Wobſkorženy: „Manscheth a khornarie. Hdyż wón te wězy ſawaleſche, mi myſſi pſchipadze, hac̄ ſebi njemohl klamowe klucze wobſtarac̄. Žadach ſebi hiſcheze wjazy wězow: pschedeſchčnit a ſultno k tholowam.“ — Pschedžyda: „Snajesche dha wón waſchu mēr?“ — Wobſkorženy: „Nē, wón psched klamowe blido ſtupi a mēr wsa. Hdyż Hirschfeld na to hromadze liczeſche, mi mordarſta myſſi pſchipadze, kotrž potom wuſpedžeh.“ — Pschedžyda: „Tſeliſcheze na dobo do Hirschfeldowej hlawy, najſkerje teho dla, ſo by wam nje-wobaral, pjeniesy kranuz.“ — Wobſkorženy: „Haj.“ — Pschedžyda: „Dyrbjehſche ſebi tola rjez, ſo jeneho člowjeka ſkonzjujecze.“ — Wobſkorženy: „To ſebi njeſkym dale roſmyſſil.“ — Pschedžyda: „Schtó na to Hirschfeld čiñiſche, hdyż běſcheze tſelli?“ — Wobſkorženy: „Wón ho wobaral, ſhabnu mie, a mōj ſo ſe ſkobu bědžimoj, potom ja do njeho ſe ſchrubowakom bijach.“ — Pschedžyda: „Bé na to Hirschfeld zyle ſ mērom?“ — Wobſkorženy: „Nē, wón po pomož wołasche.“ — Pschedžyda: „A ſo njeby wołal, ſeže jemu walcz ſukna na hubu džerželi.“ — Wobſkorženy: „Haj.“ — Pschedžyda: „Běſche hijo wón morwy?“ — Wobſkorženy: „Nē.“ — Pschedžyda: „Prajicze, ſo ſeže jemu hijo tehdyn čiañnik wotewſali a ſo potom k pjenieñnemu khamorej podali.“ — Wobſkorženy na to powjeda, ſchtó je ſ pjenieñnemu khamora kranul. Potom je klamy po tym kamy pucži wopuſčekil, po kotrymž bě pſchižol. — Pschedžyda: „Bé Hirschfeld doſpołnje morwy?“ — Wobſkorženy: „Nē, wón hiſcheze ſ nohomaj kopaſche.“ — Dale wobſkorženy powjeda, ſo je ho w rézy Haboli ſmył, potom w rodnej pinzy dwie ſchlekižy piwo wupił a na to w hosczenzu ſwoje ſlicžbowanie ſaplačiſt. Tón kamy wjecžor je hiſcheze do Barlina wotjēt, hdyż je ſ lohkim žonstimi ſyku nōz w wſcelakich reſtaurazijsach a kafejnijach pschedžinit. Psihi tym je ſe ſwojimi pjeniesami wulžy čiñik a wopſjet hortiſčej ſtočej ſe ſaka wužahnuk. Poſdžiſho je po Němzach pucžowal, ſo jako zigary pschedawazy pſchipupski pucžowat wudawajo. — Pschedžyda: „Njeſceze wj pschi prénim pschedžyſchenju projili: Haj, mordarſtwo hym wobjeschol, tola njeſkym ham był, hym hiſcheze tſioch towaſchow mē?“ — Wobſkorženy: „Haj, to hym prajit.“ — Pschedžyda: „Seže mordarſtwo ſami wobjeſchli?“ — Wobſkorženy: „Haj.“ — Pschedžyda: „Egeho dla ſeže najprjedy njevěroſeč ręczeli? Seže ſebi myſſili, ſo waž lōhſche khostanje potrjechi, hdyż macže ſobužinicelov?“ — Wobſkorženy: „Haj, to hym ſebi myſſil.“ — Pschedžyda: „Wuſnajecze ho po taſkim mordarſtwo, tola ſeže pječa halę na myſſi pſchižoli, hdyż běſcheze do klamow ſastupili?“ — Wobſkorženy: „Haj.“ — Prěni statny ręcznik na to lebžne čini, ſo ſo dženbiſniſche wuſnacze prjedawſhemu njeruna.

Wobſkorženy je prjedy k temu ſtał, ſo je ſebi njeſkuſk prjedy rozmýſlik a ſo je do klamow ſ wotpohladom ſaſtupi, Hirschfelda ſkonzowac̄. Prjedawſche wuſnacza wobſkorženego ho čitaja a naſpominjenje prěnjeſto ſtatneho ręcznika ho jako werne wobkruči. S tym je pschedžyſchenje ſkonzene. Pschižajni Wezela k ſmjerce ſańdžiſhi a jemu čeħne prawa wotrjeſknuchi.

* „Każ doſidže, tak wundje.“ Zercharzej S. na ſtrowotnej studni w Barlinje, kotremuž běſche džel wulkeho loža ſaſkeje lotterije, nědž 20,000 hrivnow wučinjaz, pſchipadnuł, njeje tole dobycze janeho ſboja pſchinjeſko. Hdyż běchu ho jemu te pjeniesy wuplačiſte, bě ſ wulka živu, wotnaja ſebi knieſſe bydlo, na kupi ſebi do njeho drohu nadobu, ſa žonu a džonku krafku pychu a draſtu a pſhcezi-njeſche ſ dobrymi pſhcezelemi tak, ſo jemu pjeniesy borsy ſwulētachu, a ſo dyrbjach ſo do stareho bydla wróćiez. Sso rosumi, ſo dyrbjach nětko ſažo do džela, ale to ho jemu njeſpodobasche. Duž ho tele dny wobwěſnyc spjta. Žona pał ho hiſcheze ſ čaſom jeho dohlada a jej ho poradži, jeho ſažo do žiwenja wróćiez.

* S Fuchsſwinkel nad Nižnij pišaſa: ſažo je ho cjele ſje ſboje dla njewobhlađniweho wobkhada ſ tſelbu ſtał. Hdyż 30. jan. 15létnej ſkužobna holza hosczenzarja Scheinerta ſtou rjedžesche, ſaſtupi 16létnej hofpodařowym syn, wſa tſelbu ſe ſožený a ſloži ju na tu holzu, ſebi myſſlo, ſo je njenabita, wutſeli ju a roſtſeli holzy deſtnje cjeležno, tak ſo ta hnydom wumrie.

* Na knježim dworje w Soppawje ſtej ho 28. januara dwě džesceſti ſađuſtej. Schulu wopytowaz holsce ſeneho knježeho wotrocza bě poručnoſeč doſtał, do khachlow ſatepic̄. Psihi tym ho mał ſtomy ſapali. Holsce ſ hroſu cjecku, druhzej džesceſti wo iſtwje ſawostajitowſchi. Wobej ho ſačknuſtej.

* Wulki strach ſtaj njedawno młodai mandželſtaj ſ Freiburga w B. wustaſkoj. Běſtaj ho w Porto Mauricio w Italſkej do ſpěchneho čaža ſydnýloj, kotrž $\frac{3}{4}9$ hodzin dopoldnia do Genuy wotjedže. Wonaſ ſjeſchtaj ho w II. klaffy. W dohlim tunelu „Beſta“ mjes Onglijom a Diana Marinem wotewrichu ho nahe ſupejowe durje a dwaj dundakaj ſaſtupiſtaj, ſebi wet mandželſteho žabao, ſo dyrbji ſimaj ſwoju pjenieñnizu a liſtnizu dowěrič. Rad-padnenemu ničo druhe njewubu, hac̄ po jeju žabauju činieſ. Alle prjedy hac̄ běſtaj rubiežnikaj ſupej wopuſčekiloj, pocža čaž ſaſta-wac̄. Rubiežnikaj wulceſchtaj, ale boryj jeju popadnychu a po-liziji pſchipodachu. Dobry kónz straſhneho podawka ma ho mlodej mandželſkej pſchipiſac̄, kotrž bě wobhlađniwoſcje a wutrobitoſcje doſc̄ mēla, ſo ſignal nufi pocžahac̄, mjes tym ſo mjeſchtaj rubiež-nikaj ſeje mužom činieſ.

* (Šože w njeſbužu.) Stara powjescz powjeda wo mužu, kotrž běſche hijo na Hamburgskim ſtintſangu, ſo by ho na wučahowatſku lōbz podał a do Ameriki wotjēt. Duž k lōbz pał ho na džeczelowe ſboje doſhlađa a ſebi jo jako dobre ſnamjo, ſo ſmje ſbojowne pſhewjeſenie, wuſčejipnu. Na to doſhlađa ho ſtražni na hriebjach a jeho taſleho pſhendženja ſaja. Hdyż jeho puſčejichu, bě lōbz, na kotrž běſche ho podac̄ čyžk, wotjēla. Ta lōbz pał ho na morju roſlama a ho ſ prochom a ſ móchom podnuri. Něchtaj podobne nam nětko ſ Liverpoola pišaſa. Lōdzík ſ mjenom Robertson běſche ho na lōbz pſchipiſtaj, njemójeſche pał w prawym čažu na nju dōńc, dokelž běchu jeho njewinowateho někajſkeho jebaniſta dla do jaſtu ſadžili. Hdyż jeho ſa njewinowateho ſpoſnachu a ſ jaſtu ſuſčejichu, bě jeho lōbz hijo dawno wotjēla. Psched někotrym dnjemi je powjescz doſtał, ſo je tu lōbz ſ zykm jeje mužtowom morjo pôgrjelo.

* Hdyż Bliffingenſki čaž do Bliffingenow pſchižedže namakachu w wosu II. klaffy ſkonzowanu žonu zyle wurubjenu. Sa mordarjom njeje žaneho ſleda.

* Na Wyſtaſtiskim jeſorje ſepichu ho ſańdženy pſiatk tydženja w nožy 4 pôlzy pſhēfmykarjo (ſchmuglerjo). Woni běchu w Bilſehnach ſpiritua ſaſkuowali. Na dompučgu ſepichu jich ružowysy namjeſni wojozy, kotrž ich po čimje do jeſorowej wotewrjenje truhi ſaſkuac̄.

* W Chahawba ſentrie njedawno jara bohaty njegenjenz William Person. Wotewriniſchi teſtament ho wſchitzy 14 herbjø naſtričku, hdyż notara ſežhovaze poſtajenie čiiac̄ klyſhachu: „Ja ſebi žadam, ſo dyrbji ho mi w ſwobobnej ſapaku poſla nanoweho marmoroweho pomnika tež wopomni ſtajic̄, kotrž pał dyrbji zyle ſ twarožka bycž. Moji lubi namrěwzy dyrbja mi ſa to dobri bycž, ſo ani cjećwje, ani male abo wulke myſſe, ani žana druha njerodž mój twarožkow pomni njeſejerje. Dyduļi moji lubi herbjø ſe ſamylom tak hubieny twarožek naſožili, ſo ho ſažo hibac̄ a kiačac̄ pōčnje, dha ma naſch čeħny měſčižanski magiſtrat prawo, jím herbjstro wotrjez a ſebi moje zyle ſamoženje ſa město pſchižpic̄. Sso wě, ſo czi herbjø taſkemu wrotnemu teſtamentej placzic̄ bac̄ nochzedža.

* Wyjście 5. württemberskiego regimentu w Ulmje je offizjeram sakał, swoich poślużowników (pachołów) psichodobne jako "dzęzaze holzy" wujicz, ich i dzęzazym wosom na drogu póżacz abo jim tylko brzmieniom napowscie, so jim można naje, psichodanu "honnér" cincic.

* W Ravensburgu w Württemberskiej je — najskerje w duchownym bludze — dzęzaczeg Wegemann swoju 30 lat staru dzwoniku i jego 2 mążazaj starym synkiem fabili, kąż też jejnego 6-latekho synka tak cęzzyj sranili, so najskerscho wumrje. Mordat je żebi borsy na to żam dwijenie wsał.

* W przeżeju pszechowi Schneiderez mandżelskimaj w Winje dla mordowania pskuzobnych holzow je so wotbudżenje stalo. Wobaj staj i wobweschenu wotbudżenaj. Najpredy ma so Schneiderowa se schtrykom wotprawic.

* (Poż a koczą.) Niedawno bu w jentym Berniskim farstkim domie koczą, dokelż jeje wojazd trjela njeś, i kmierczi wotbudżenja. Wuwiedżerjo wużuba, někotsi holzy, tylkuchu kocząko do měcha a ciznichu je do ręki. Domazaj poż taikemu wotprawjenju se średnej wutrobu psichladowasche. Borsy na to poż a koczą, wobaj mokraj kąż wódnej myscii, sało do farfego domu pschekuhawski swoju cęetu misku i njeho wumohl. Wę so, so žu koczą na to wobhnadžili.

* Kac straschna węż je, so i pħami lisacz a hublowac, je niedawno w Winje 19-létna jara rjana knieżna shonicz mela. Njebożowna bē swojego pschekę pohubkowala a borsy na to nähle sħorika. Pomalu a pomalu dzęzhe jeje krej i wodże, na czoż skončenje wumrje. Poż bęshe najskerscho něhdże na kajaze shniile miażo pschisko, i kotrehoż jedom bē swoju lubowatku natyknił.

* W Lodzu je pschistajza żona, westa Bednarekowa, pschipódlia tej privatna baba, nježelnice do wotkladowanja a dzęzzi na węczynjenje brała. Poħledniż je pola njeje pschego wjele wumrje. Někto je so se žudnijskej sejzji wupokasał, so je dzęzom tak hłoda czerwicza dala, so žu wumrjeż dyrbjale. Higo 14 lat je taikie jejne jandżelki cīnjenje trało. Bōh žam jenoż wę, kac wjele dzęzatkow je pola njeje hłodu wumrjeż dyrbjalo. Polizija i cęzka wse wypłedzi, ale wschelake cęzne a nječeżne maczerje drje do njeħubeho, ale derje saħħużeneho pschepytowanja pschindu.

* Jedyn kellet, kotryż w Parizjekich pschedmęstach swoje kumscyty w hypnotisowaniu cīnjesche, staji minjenu żobtu w Lebourgęce młodeho muža do spanja, kotrehoż hacż dotal njejsu wubudżic mögli, a hiszże dzēzha pschi wsħej lekarnej pomoży w lethargiskim spanju leżi. Prēnje autoritety schtudują wurjadny pobaw a dawaju żebi wsħu möżnu prózu, jeho se spanja wubudżic.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrlwi budże jutſie niedżelu rano w 7 hodzinach herbska spowiedź, dopoldnia ¾ 9 hodzin herbile przedowanie a w 12 hodzinach herbski mīschpor.

Werowanie:

W Michałskej zyrlwi: Ernst August Klingst, thężer a fabrikat na Židowje, i Madlenu swudownej Krawzowej rodż. Petrichet tam. — Korla Kowat, thężer a murjer w Jeńkezach, i Marju Szymantek w Delnej Hórz. — Jan Scholta, grātmischt w Richzenhainje pola Waldheima, i Hanu Wyleminu Michałke w Bobolzach. — Pētr Pawoł Mužik, thężer a dzęzaczet w Mērkowje, i Marju Amaliju Groszke w Bórkū.

Krōeni:

W Michałskej zyrlwi: Jaromēr Wylem Ernst, Jaromēra Wylema Jähr, hoſeżenzarja w Horniej Linje, ū. — Lina Martha, Korla Augusta Neumannna, thężerja a rēniſteho mischtura na Židowje, ū. — Ernst Pawoł, Korla Augusta Kubizy, fabrikatko murjerja na Židowje, ū. — Jan, Jana Hattera, dzęzaczera na Židowje, ū.

W Katholskej zyrlwi: Jan Alfred, Jana Małłowskeho, truharia na Židowje, ū. — Friedrich, Josefa Kłosz, krawza, ū.

Zemrječi:

Dzien 29. januara: Jan Richard, njemandż. ū. w Dobruschi, 24 dnjow. — 30. Korla Jaromēr Emil Schüza, thężer a klampnarski mischtur na Židowje, 39 lat 11 měszazow 26 dnjow. — Jan Fröda, wumjentur w Libuchowje, 63 lat 2 měszazaj 3 dnj. — Maria Theresija Albertez, Jana Bohuwera Albinusa, kublerja w Jeńkezach, mandżelska, 39 lat 7 měszazow 9 dnjow. — 31. Michał Krwiaz, živnoscęt w Srežinie, 71 lat 4 měszaz 4 dnj. — Maria Ernestina, Jana Beyer, thężerja a fabrikatarja w Dobruschi, dż. 4 lata 1 měszaz 26 dnjow. — Ernst Pawoł, Korla Augusta Kubizy, murjerja na Židowje, ū. 6 dnjow. — 3. Maria Theresija Stoberez, Korla Hermanna Juliusa Kary, thężerja a dzęzaczera na Židowje, mandżelska, 42 lat 4 měszaz 16 dnjow.

Płacjissua żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1479 mēčow.	W Budyschinje 30. januara 1892		W Lubiju 4. februara 1892	
	wot mf.	hacż np.	wot mf.	hacż np.
Pscheniza	11	47	11	3
	10	88	11	47
Rozła	10	31	10	31
Jeżymień	8	21	8	33
Borów	7	50	7	25
Groch	8	89	11	67
Woka	7	50	6	78
Jahra	16	50	15	50
Hejbuszka	20	50	19	50
Berry	3	—	3	50
Butra	2	20	2	20
Pschenicza mula	13	—	20	—
Rżana mula	13	—	18	—
Szyno	50	2	50	2
Słoma	600	18	21	19
Brożata 570 schut, schulta	7	—	16	—
Pschenicżne wotrubu	5	50	6	—
Rżane wotrubu	6	25	7	—

Na burci w Budyschinje pscheniza (bela) wot 11 hr. 47 np. hacż 11 hr. 60 np., pschenica (żółta) wot 10 hr. 92 np. hacż 11 hr. 18 np., rożla wot 10 hr. 31 np. hacż 10 hr. 47 np., jeżymień wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 40 np., woka wot 7 hr. 45 np. hacż 7 hr. 60 np.

Drażżżantje miażbowe płacieżny: Homada 1. družinu 65—70 mf., 2. družinu 57—62, 3. družinu 25 po 100 puntach rēneje wahi. Dobre kraje świnie 55—60 mf. po 100 puntach i 20 prozentami tary. Čielata 1. družinu 45—60 np., po vuncie rēneje wahi.

Wjedro w Vondorje 4. februara: Szynne.

Ola dzēlenja herbstwa ma so kowarńja a saħrodniška živnosć cijallo 12 i hródżiżku, bróznu a rjanej saħrobu, w dobrzym położenju leżaza, na pscheda.

Kowarńja se wsej hem gratom a 9 körzami pola je hnydom abo 1. mērza w Doborszechach pola Njeħwacżidla na pschenajecze.

Vudowa.

Strógi pola Nakez je khęża cijallo 12 i hródżiżku, bróznu a rjanej saħrobu, w dobrzym położenju leżaza, na pscheda.

Ernesta Rabowskeho w Drażżjanach, Reichsstraße 8.

Skótua awżiżja.

Wot podpiħaneho maja so pońdzielu 8. februara dopołdnja w 10 hodżinach w Comsku se sawostajenstwa semirjeteho Kolej Korla Kozjata dwi kruwe, jena jalożja a 9 kar sa hnydom hotowe pjeniesy na pschedżadżowanie pschedawacż.

W Comsku pola Njeħwacżidla, 4. febr. 1892.

Wjeħne għixx tħi.

Jan Ģeċek.

Pschedżadżowanie.

Poħsinu, 1. mērza popołdnju w 4 hodżinach ma so Spiteċċanġiem wobħejnejnħu kħusħażi ciegħi-wi wos i konjazym gratom, plak-tomaj a druhim pschedżiżi kom w Lutjegħaż-żonkherja herbska għixx-żonja na pschedżadżowanie pschedawacż.

Wobħejnejnħu pschedżiżda.

Rajj
grupy,
jahly,
hejdusħiżku,
hróħ,
ħoti

po jenotliwym a iż-żilha porucja tunjo Th. Grumbt.

Wodne pónowje, lóth, rolowe plati a kħachlowe rebliki, nēseżżew durje, żellejne kħachle a kħachlowe roħ porucja tunjo Pawol Walther.

Palenż

jednory a dwójny

Khęża w Djeżużiex cijallo 23 biss hospodi a wumjentu je na pscheda.

Chisħla a Njeħħiżla.

Wulk i khofejowu skład Th. Grumbta na swonkownej lawskiħi haġi, porucja kipnij iż-żonja. Kyri khofej punt po 110, 115, 120 hacż 170 np., palenż khofej „ 140, 150, 160, 180 a 200 np. w snatħi najlepšiemi sħlobze.

Pierje a požlesččza
w wulkim wubjerku jenož dobre
tunjo porucža

G. Grunert
na fotolskej hašy.

Spěwarſke

herbske a němiske, jednore a w wo-
gebnym kožanym a šomocžanym
swjaſku jara trajnje dželane po-
rucža w bohatym wubjerku po naj-
tunjsich placzisnach

Gustav Rämsch,
knihovjaſatna na bohatej hašy 21.

Wobrash

(bildy) ho rjenje a tunjo ſachklen-
juja a ſ woblikom wobbadža,
domowe žohnowanje a wobrash
w wulkim wubjerku a tunich plac-
cjsnach pola

Maxa Mützky
na bohatej hašy 11.

Turkowske ſlowki

najlepſeje družiny porucža
Moritz Mjewra
pschi mjaſkowym torhochču.
Defilaziſi ſnatych dobrých likerow
vo starych tunich placzisnach.

Zuni Phoſej.

Dželbu paſeneho khoſeja, punt
po 120 np., porucža

J. G. Glien
na drjewowych wiſach.

Ginzel a Ritscher
6 na wulkej bratrowskej hašy 6
porucžataj ſwoj wuli wubjerk

khoſeja
paſeneho a njeſpaleneho w jenož
derje ſlobđaznich družinach,

zokor
drobny, ſompony a w klobukach,

ſyruv
najtunjschi a najdrožchi
kaž tež wſchē družiny warjenjow
dobročiwemu wobkežbowanju.

Hnojaza hel!
Kainit a karneſit ma na ſkladje
a porucža tunjo Otto Gänberliſch
w kaſu.

Stajny pschitħad nowoſčow.

Sſle,
ſchlipky,

kravath,

gumijowe ſchaty,

tyłowe knjeſle,

thornarjowe knjeſle,

ſchemiſetowe knjeſle,

manschetowe knjeſle
porucžataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na herbskej hašy 4.

Pobocžne towarzſto herbskich burow w Bělčezach.

w Schusterz hosczenzu w Bělčezach budže ho njedželu 7. februara
popołdnju w 3 hodž. ſhromadžina wobhywacž, w kotrejž budže ho wo ſa-
loženju herbskeho buſkeho towarzſta ſa kraju ſi połodnja Budys-
chinia jednacž. Wſchitý ſherbzy ratarjo ho pscheprouchu, ſhroma-
džinu wophtacž.

Nekotri ſſerbijsko Budyschinje wobady.

Pobocžne towarzſto herb. burow w Radworju
ſmjeje jutſje njedželu 7. februara popołdnju w 5 hodž. poſedženje.

Pschedkydſtwo.

Pobocžne towarzſto herbskich burow w Hodžiju
ſmjeje njedželu 14. maleho róžka popołdnju w 4 hodžinach poſedze-
nje, w kotrymž ho wobſamkne, hdj ma ho ſtukowanie tudomneje na-
ſutowatne a wupožerjenje ſapocžecž.

Pschedkydſtwo.

Pečolařske towarzſto w delnim dole Schprewie.

Njedželu 14. maleho róžka popołdnju w 3 hodž. poſedženje
w Lauez hotelu w Budyschinje.

Pschednoſč: Pečoři w ſymje, blachowe plasti atb.

Realna ſchula w Budyschinje.

Ke pschipowiedzenju hólzow, kotsiž chzedža wot jutrow 1892
tudomnu realnu ſchulu, kotaž ma prawo wopízmo ſi wojerſkej
jenoletno-dobrowolnej ſlužbje wustajecž, wophtacž, je podpiſany wot 20. januara hacž do 27. februara ſydu
hrjedu a ſobotu wot 10—12 hodžim wó jſtwie Nr. 13
realnoschulſkeho doma ſi ręczam. Parſchonske prjódſ-
tajenje pschipowiedomeho njech ho stanje, jeſli někak móžno.

Bjes wuměnjenja pak maju ho ſobu pschinjescž: nar-
odenjski abo ſchčenjski liſt, wopízmo wo ſchčepjenju a ſa-
ſoſchčepjenju jětrow, wopízmo wo dotalnej doſtatej ſchulſkej
wucžbje, pschi konfirmowaných konfirmaziſte wopízmo. Čzi,
kotsiž chzedža ho pschipowiedžicž, dyrbja jutry ſi najmjeňſcha
9 let starí bycž a tu uawuku maja, kotaž móže dobrý
ſchuler ſi třiletní wucžbu ludowě ſchule nabycž. Porucža
ho, hólzam wot njeſcheje ſlaſh ſeni realnu ſchulu wophtacž
dacž. Sa ſchulerjow wot wonka ma ho wuſwolena
penſija wot direktora dovolicž. Pschijimanje w druhim
časzu móže ho jenož pschi woſhebitých wobſtejnoscžach ſtačz.
W Budyschinje, w januaru 1892.

Direktar Dr. Vollhering.

Dokelž mam nětko ſa ſaſtupnika knjeſa referendara Zbyža,
kotž bě hacž dotal pschi ſudniſtwe w Schērachowje, pschindu
pschichodniſe huſčiſho do ſamjenja, a to pschichodny ras-
ſichtwortl 12. februara dopołdnja a pjatt 13. februara
popołdnju.

Rěčnik Mütterlein.

Čeſčenym wobydljeram w Budyschinje a wekoloſeſi ſebi do-
wolam najpodwolniſho ſi wjedženju dacž, ſo ſym tu na jerjowej
haſy w domje knjeſa Amočha

Žedlarſtwo a tapezéraſtwo

wotewrili. S proſtu, ſo by ho moje pschedewſacže podpjeralo, po-
rucžam ho ſi ſhotowjenju wſchē dželkow, do mojego rjemjeſka kluſcha-
zycž, w mojej dželatni a ſwonka njeje, a hladam ſlasankam napschecž.

S pocjeſćowanjom

Emil Schubert w Budyschinje.

Napominanje.

Amalia Wyſlemina ſwodowjenia Sturmowa rodž. Maiez, 24. no-
vembra tu ſemrjeta, je w testamencze, 22. meje 1890 poſtojenym,
kotždemu ſwojich mótkow 300 hrivnow wotkaſala.

Čzi, kotrymž je hortka mjenowana wotkaſarka kmótska, a kotsiž
wustajenu ſumu žadaju, ſo ſutym napominaju, ſo pola podpiſaneho
testamentoweho wukonjerja ſamolwicž a jemu ſwoje wopízma psched-
poſožicž.

C. A. Manitz na ſchulſkej haſy 3 w Budyschinje.

Sſerbske ſpěwatske

porucža we wulkim wubjerku po
najtunjsich placzisnach

Bruno Graſe w Biskopizach
na wulkej zytkwinskej haſy 2.

Wſchitý ſherbzy ratarjo ho pscheprouchu, ſhroma-
džinu wophtacž.

Wſchitý ſherbzy ratarjo ho pscheprouchu, ſhroma-
džinu wophtacž.

Ernst Jursch, rěniſki miſcht
na Židowje.

Reje
njedželu 7. februara w Lusku poſa
Pomerz. Pschedzelnje pscheprouchu
Korla Gruhl.

Njedželu 7. febr. kóſkopi w o-
w bělky ſkopju (chwonje) w ſoper-
zach. Pschedzelnje pscheprouchu
hoſczenzar.

Bukečanske serbske towarſtvo

zmjeje přichodnu njedželu 14.
mał. róžka swoje poſedženje.
Započatk popołdnju z dypkom
4 hodžin. Přednošk knjeza Woj-
narja ze Žornosyk „wo Prajskej
wustajenicy ze samsnych nazho-
nenjow“. Wſitke sobustawy ſo
wutrobnje přeproſuja, tež hoſco
su witani. Předsydſtwo.

Skasjanje
na wuporjedzenje plumpow pschi-
jima plumpytwarz Rinnest na
ſchuleſkej haſy.

Se 1. ſaprleji ródnou, wuſtojnu
klužobnu hólzu pyta ſahrodnik
Droſhūk na kaſarmej dróhy (pschi
nowych kaſarmach).

Kuchacki, domſke a hródne džowki,
wotročlow, ſrěnkow a wolaſych
pyta ſchmidtowa na ſukelskej
haſy 10 delka.

Młody člowjek, kotž dže piwa-
ſtwo na wuſknuć, móže w jenej
wjetschej piwati do wucžby ſtupicž.
Dalshe je ſhonicž w Małeczanſkej
piwati.

Wučžobnika
ſ dobrem ſchulſkej nauku ſa ſwoje
kluamy ſi jutram pytam.

J. G. Glien w Budyschinje
na drjewowych wiſach 4.

Holczež, kotž dže piwakſtwo
w měſeje darmo na wuſknuć, móže
dobreho miſchtra doſtačž psches herza
Jana Brodu na ſwonkownej law-
ſkej haſy 48.

Wučžobnika pyta
Oskar Köhler, tyſcherſki miſcht
na jerjowej haſy 12.

Wučžobnika pyta Otto Rey-
mann, pruhowaný ſowar na ko-
wanje ſoni w Gjidońzach.

Se ſtróže do Njehwacziſka je
ho zylindrowy klobuk w tyſ-
hubil. Ga myto wotedacž pola
Jana Gjencža w ſtróži.

„Serbske Nowiny“ wurdajaja so kózdu sro tu.
— Stwórlétna przedpłata
w wurdawani 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z příajesenjom do domu
1 mk 15 np. — Kózde
čislo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamówity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičceńje w maćiennym domje w Budyšinje.

Číslo 7.

Sobota 13. februara 1892.

a nawěštki, kiž maja
w wudawarni „Serb.
ow.“ (na róžku zwonk-
je lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
aleho rynčka 10 np. z
aja so štвortk hać do
7 h. wjechor wotedać.

Śwētne podawki.

Rémske khézorstwo. Pożlednie dny bě schwedski kónprynz s hoscjom Jego Młajestoscje krala Alberta. S jeho pschewodom je wón seleny wjelb, wobrasowu galeriju a druhe wobhladanja hódne zwierjenja w Dražbjanach wopytał.

— Sliczbowanski wubjekt němſkeho khejdoftwoweſo hzejma je ſanđženy tydženj 61 milionow na rosmnoženje a polepschenje artillerije pschiſwolſt. W wohebitym wuzſchim wodželenju je kniejeſtſtw o tſich poheđenjach tajne roſprawy podało, w kotrejž waznoſc̄ na połne pschiſwolenje ſwojich žadanych kladže. Pschi rosmnoženju artillerije ſo wohebeje wo to jedna, ſo by ſo riunowaha napſteczjo Franzowſkej, kotaž je ſwoju połnu artilleriju polepschiła, deſczahnuta. Tola tež po pschiſwolenju žadanych pjenjes budze franzowſka artillerija hiſcheze pschezo něſkto ſylniſcha hacž němſka.

— W silezbowanskiej komisji němskeho hrabstwownego hejma su
so saňdżeny tydżen' wszech strony wo wosziewienju naszego falkiego
prynza Jurja, czwilowanie wojakow nastuazym, i wszkim psychopósn-
cjom wuprajile. Konserwatywny sapożlanz i Freze praj, so su wszech
hejmske strony w tym psyches jene, so je prynza Jurjowe wustupjenje
sa rekrutew jara saňdżne, a so je psychopósnoscę wszech stronow,
tym frudnym niedostatkam se' wschej mozu napścęzino stupac' a so
wo to starac', so so kózda hruboscę wyszkow a podwyszkow krucze
khosta, ale pak też wo to, so bydu młodzi ludzo wjazy tak hrubi a
słazeni do wójska ujeastupowali. Pobrachowaza swędomitoscz, nje-
wera wulskich ludowych woszłów wupłodża hruboscę, psched ketrymiz
dyrbimy so se wschej mozu wobaracz. Tute wobaranje może so pak
jenoż na podłożku wérneje tschesczijanskieje luboscę i bliższemu a wo-
prawneho powschitownego derjemienjenja se' wschemi ludzimi, njech su
khubzi abo bohaczi, niżzy abo wyższy, dozpecz. Skoacznie stajichu
wózmię sapožlanzy szczekhowaze namjetu, kotreż so se 16 klobami psche-
pscheczino 10 klobam pschijachu: 1. wojskje prozeby abo skorżby maja
so tak pschemenicz, so so sianwiczo wuwieszc' hoda; 2. dyri so tym
wojakam, kij mënja, so maja prawo, so na swojich wyszkow wob-
ceżowac', pucz wobeżżowanja polozic; 3. dyri so nabogność abo
tschesczijanska wéra w wójsku, kąż też po złyhm ludu lepiej hladac' a
pečcic. Też nastę falki minister wójskic należnosćow je so po-
dobnie wuprajil. Wón pak mени, so sianwne wusządzienje wojskic
skorżbow podpjacerz njemoże, dokelż też pschi nětzszychim wašchnju wscha
njewusznoscę derje dość na sianwne pschinidze, a so by sianwische
khubzenje znadż wojsklu disziplinu podrylo. Wulta wjetichina hrab-
stwownego hejma wschał je hinaszeho ménjenja, wona ma sa to, so
dyrbja so wojskje wusządzienja, runje kąż zivilne, psched sianwoscę
wjescz. S wosziewienja prynza Jurja wo czwilowaniu wojakow, do-
damy hiszczę dżenka, so je wojskli hub dla ktrudowanja wojakow
podwyszka Weisu i jaſtu na 2 lécze a i degradaziji, wyszyszeho
dżeżatnika Liebinga i jaſtu na 2 lécze, wyszyszeho dżeżatnika Hoff-
manna na 2 lécze a 3 měsazy, podwyszka Zehmu na 3 lěta a i degre-
daziji, podwyszka Geilsderfa na $4\frac{1}{2}$ lěta a i degredaziji a serzanta
Pſluga na pječ lét saňdżil. Wo podwyszku Geilsdorfsje so w wo-
siewienju praj, so je wón wojakam kolena hac' do 900 krócz sa' hibu
shibowac' dawał, tak so je wot rekrutow pót na semju bęzał, a so su
so woni jenoż hiszczę tam a hem motac' móhli. Czasto ich wón,
hydz kolena shibuo abo stoł pscheszerajo wustachu, i kijom
psyches hribjet a psyches ruku bijesche. Pschi tym so Geilsdorf
njeħanbowasche, hebi wot rekrutow pomaski a hodowny kolac' a wot

śwojego korporalstwa lampu daricż dacż, żebi wot wojskow pjenieszy pożężowacż a wot 24 hriwnow, kotreż bě jemu jedyn rekrut dał, so by je kompaniji wotedał, 12 hriwnow na swój wuzitk pschertrjebač. — Podwyskić Kujan w 1. kompaniji 105. regimenta měsječe bjes swojimi rekrutami duchaszłabeho a czelnje njelepeho muža, tig Schwabe rěkasche. Kujan Schwabu niz jenož ham se skórnijowej nakolenizu a druhimi węzami psches hłowu pjerješče, ale tež swojich podstajenych skoro wskiednje napominašče, Schwabu dla hubjeneho ekserżerowanja s nakolenizu bież. Hdyż běšče ras Schwaba, najskerje se strachem, swoje hłosowy fanjerodzil, Kujan Schwabi pschikasa, so dyrbí swój hamzny njerjad jěscż. Hdyż běchu skłonjuje Kujanowe njekniczomnoſcze woſſewili, won swojim podstajenym hrójeſče, so bychu swój hamzny hmjertny wuzub podpižali, hdy bychu wo krjudowanach, ketred běchu so stale, něchtco pscheradzili.

— W Xantenje w Rheinlandskej su loni hólčěza jeneho tamníscheho wobydlerja w jenej bróžni skónzowaneho nemakali. Hdyž žudnišzy lekarjo čelo wobhladachu, spósnachu, so w nim ženeje kweje nječe. Hólčězowa schija ranu potájowasche, řajčaž je na skoczeču widżecž, kotrež je wot židowskich rěšníkow saraſane (Schachtwane). Dokelž běchu hólčěza tón žamý džeň w domje tamníscheho židowskeho rěšnika Buschessa widżeli, so tułanie na Buschessa wobroczi, so je džečzo s wotpohladom saraſał, so by jeho krwej k něčemu wuzík. Buschessa su na to sajeli, tola su jeho sažo bóry puschčzili, hacž runje pschechýsheni kwědzy tułanie puschčzivo njemu wobkrucžichu. Holf, teho dla w mnichich němstich nowinach so sběhazý, kotrež wyschnoscž winowachu, so pšeepytanje puschčzivo Buschessej kruče pschewiedla njeje, je wyschnoscž ponuczík, Buschessa pshed někotrymi dnjemi sažo sajecž dacž. Sańdzeny tydějen je so tale naležnosć w prušlim krajnym ſejmje respominala. Dokelž běchu kwobodomyslni, kotsiž su tolscži pscheczeljo židow, ſhonili, so budža ſebi konservativni wot knježetſtwa wo Xantenſkim mordatſtwe wuiaſnjenje žadač, kwobodomyslni žami tu wěž do debath pſchi-nejſzechu a so na to hūtorichu, so so Xantenſke mordatſtvo a ſadžerženje ſudniſtwa w tejle wěžy wot ludowych ſhromadžisnow žudži. Bywši dwórski předat Stöcker, kiz je w Němzach k hibantu puschčzivo židam naſtorč dał a tole hibanje netkože wobži, na to praji: „Hdyž su Buschessa ſažo sajeli, tónle podawč nojjaſniſcho dopokasuje, so je ſjawné ludowe hibanje trébne bylo, a so je knježetſtvo žamo k temu pſchihloſzowalo, so je so něcht ſakomdzílo, hdyž su jeho pření króč puschčzili. Njeſluſham k tym, kotsiž w ſjawnym žiwiſenju wo wobrjadnym (ritualnym) mordatſtwe rěčža. Móžu ſo vjele bôle na to powołacž, so tutón wuras w kóždym čažku wotpo-kaſuju a ſwojich pſcheczelow warnuiju, wo wobrjadnym mordatſtwe rěčez. Chzu tu zyle ſjawnje prajicž, so njewérju, so židowſki wob-rijad ſebi žada, čłowiekow saraſacž a ich krwej k někaſtim wobrjadnym ſaměram wužicž. Tola ſo tu bôle wo w o p a c z n y w u r a ſ jedna. So ſu ſo čaſto s pſchiwérū a fanatiſmom kſcheczijenjo, wo-ſebje kſcheczijanſke dječzi, wot židew skónzowali, nad tym nictó nje-dwěluje, kiz je ſtanisny kwědomicze ſtudowal. Mei je wyžkoſteſazý muž prajit, so drje s orientalſtich diplomatař ſadhy na tym njedwěluje, so ſo w naránskich krojach skónzowanje kſcheczijanow, dokelž tam ſjawnego měnjenja njeje a ſo wone teho dla jara lóhko ſamjelcži, čaſczischo ſtawa, hacž ſebi myſlimy. Dopominam kwobodomyslnych pôdla teho na Bernsteinowu wěž, kotrež džeň je ſo we Wroćławiu wužudžíla. Tam je ſo jaſnije dopokasalo, so je jedyn rabbinatſki

więzomz woprawdze kłeszczyńskim dżeciom tref wottocząk, a hdyż ho jeho praschachu, cęho dla je to cinił, je ho wusnał, so je chył nabożenstw pomyślenia smierowac. Tuteho czlowieka fu bludneho prajili; tak wschak ho najlepiej hodzi, taſte węzy se sweta wotstronicz. Tu je podawł, nad kotrymž żadyn czlowiek dwelowacj njemoże. Psihi wschich prozezech dla židowskich mordatstwów, kotrež ho w poſlednim čaſu tak často wospjetuju, ho pschezo jene polasuje, so, hdyż je niewinowatosz wobskorzenych židow dopolasana abo prozež podklózjeny, żenie ho winowath njenamaka, ani w Lissa-Għlarje, ani w Warschawje, ani w Burgu, ani w Nowym Schęczinie — ani něhdżekli; winowath ho shubi. Kal ho to ma? Hewak tola winowateho namačaju, psihi tycle prozezech żenie. Hdyż by ho to ras stało, móhlo to byc, ale temu je pschezo tak. Njejjshym w myſlach mię, tu dženha wo prozezech, w kotrychž fu židow budzili, ręczecz. Chzu to psihi kulturowym etacie ciničz, hdyż też na Ahlwardtowy spis pokazu. Budu też wo węzy židowskiego kudnika Liebmanna ręczecz, tiz je nědżwajż doražneho warnowanja wopak pschizahal. Halle po njeſchewstwazym żadanju w ſchromadžisnach a w nowinach je kudnistwo w teſle węzy ſakrocziło. To je wina, so lud měni, so kniejerstwo pschezjivo židam njeſakroczi. Teho dla maja tele podawki tak wulku wažnosz. Psihenu někto na Buschhoffowu węz. Halle sa pječ dñjow je ho městno mordatstwa wot žuda wophtalo. Dale fu, ſtotož lud njevopschija, rabinara k pscheptanju pschijeli, a židowska gmejna w Xantene je 700 hrivnow k podklózjeniu węzy ſaplacjila. Halle hdyż ho lud do roſhorjenja da, je kudnistwo ſakrocziło. Proſchu kuseja justizneho ministra Schillinga wo roſhwēſlenje. To je cžim nūſiſche, dokelž je Schillingowe ministerſtvo temu polekowalo, so fu židja w justizy na wjedysche stopnie stupili, hacż hdyż prjedy. So naž to njeſokoji, je bjes dwela. To njejjbu myſkle antisemitiskich, ſchęzuwanskich kruhov, ale myſkle, kotryž naſch zlyh lud hibaju hacż do kruhov naſdomyſleniſkich kudnikow a ręcznikow". Justizny miuſter Städterej wotmolwjuo přeſeſhe, so rēſnjena rana na schiji ſkonzwaneho hólceja formy, kotrež ho pola ſchachtowanja wobledzbuja, polasuje. Wón je swojego radziecza do Xantena poſkak, hysčeze prjedy hacż je wo ludowej ſchromadžisne ſhonik, a Buschhoff fu na ſakkadze nowego wobčezgħożego momenta, wot nowin hysčeze njeſſewjenego, ſajek. Jedna ho tu wo ſadnje durje Buschhoffowego doma, k městnu, hdyż fu czelo namakali, wjedžazich, kotrež bē Buschoff někotre dny do mordatstwa s hodbemi ſabiq dat. Někto je ho wopolasato, so fu tele durje poſdžiſho močinili a potom k druhemu boka k zyle druhimi hodbemi ſaſo ſabili.

— Na nowu němſku khejorſtwowu požęonku wo 160 milijonow hrivnow je ho 4 króć a na prusku požęonku wo 180 milijonow hrivnow je ho 3 króć wjedyska ſuma podpiſala.

— Hrabja Limburg-Stirum, ſobustaw khejorſtowowego hejma a pschizivawat ſwobodolonservativej strony, je njebamno w „Pruskich kłeszczyńch nowinach“ naſtaſk pschezjivo nowym wiłowanskim węczajenjam woſjewil. Dokelž pak je hrabja jaſtojniki ministerſtwa ſtronkownych naležnoszow a dokelž je tutym ſakasane, naſtaſki ſa nowinh piſacż, je ho wón po wužubde disziplinarneho žuda ſe ſtanje ſlužby puſchizil. Hrabja tige ho pschezjivo wužudej powołacż.

Austria. Šakroczenie komanderowazego generała ſakſkego wójska, prynza Jurja, pschezjivo pschecżehanju wojakow, hudek tež k lepschemu awstriſteho wójska klužicż. Awstriſte wojeſſke ſarjaninſtvo je poſciklo, so bych uho wſchē pschecżehanja wojakow, wo kotrychž je ho poſlednje lěta psched wojeſſki ſudami jednalo, ſestajale a ho jemu pschedpočiklo.

— W Brashy bjes dželacżerjemi wulka nufa knieži. Schyri ſta dželacżerjow, kotrž janeho džela namakacj njemoža, fu ſtredu psched Pradstu radnu kheju pschizahnuli a halekujo kħleb a džela żadali. Deputażija, wot mēſħċenosty pschijata, je ſewila, so ſebi w Brashy a w jejnych pschedměſtach 12,000 dželacżerjow kħleb ſaklužicż njemoža. Mēſħċenostha ſlubi, ſjawnie mēſħċenanske džela w wulkej roſmertje ſapoczej dacż, na czoż poſiſja dželacżerjow roſehna.

Jendželska. Sa jendželske wójsko ho, kaž je ſnate, wojaſy na węſty čaſ ſa pjeniſey najimaju. Lierha pak je ho tak mało ludzi do wojeſſkej ſlužby najęcž dat, so wójsko w tu ſhwili 5000 muži mienje liči, hacż je to po prawom po ſalonju dowolene. A psihi wſchim tym fu mnogich młodżenzow do wójska wſali, kotrž hysčeze wojeſſku starobu dozvili njeſku.

Ruska. Peterburgski dopiſhowat nowin „dženila Pōſnanſteho“ piſche: Njebamno hym ho ſ Wilny wrócił. Szym tam ſlužba, so ho w Kowenskej a Augustowskej guberniji piſhma w pôlskej, litewſkej a němſkej ręczi roſſčerja, kotrež maja tónle wobħaż: „Wěmy, Polazy, Litwinojo a Němzy w baltiskej provinzy wo wachwych njeſbożownych

wobſtejnosczech, a borsy pschizahnem i wam niž jalo njeſcheczeljo, ale pschezeljo. Khowoje ſwoje ſito, fa kotrež wam ſe ſlotom ſapločimy. Teg w Minsku je pječa tole piſhma roſſčerjene. Raſſkerje je ho wone wot Polakow wudalo kotsiż dže horzo ſa tym żadaju, so by Němſka pschezjivo Rusej wójnu wiedla, a so by ho po poraženju Rusej pôlske krajeſtwo ſaſo poſtaſilo.

Volharska. Swada, kotrž je ho bjes volharskim a franzowſkim kniejerſtowom dla wopolasanja franzowſkeho nowinskeho dopiſhowarja Chadourna ſ Volharskej ſapyrila, hysčeze bowujednana njeje. Franzowſke kniejerſtwo njeje do żadania ſwolilo, po kotrymž kme volharske kniejerſtwo kózdeho zuſeho ſ kraja wopolasacz, jeli ſo konsul, kotryž jeho ſaſtujuje a kotremuž je ho wo tym powiſeſz dala, w węſtym čaſu jeho ſam njevopolas. Franzowſke kniejerſtwo hido teho dla tole prawo volharskemu kniejerſtowu njeſchewostaji, dokelž by po nim kózdy wukrajan w Volharskej ſamopaschnoscji tamniſchego kniejerſtwa podcziſnjeny był.

Serbija. Liberalni a doprédkarjo po wotſtupjenju flépzowſkeho krala Milana Janeje politiske ſamóžnoszce w Sserbijs wjazy nimaju. Nimale wſchē ſobustawy krajneho hejma a ministerſtwa k ludowej radikalnej stronje pschizkuscheja. Wopjet fu liberalni a doprédkarjo ſpitali, ſo ſ mozu ſhubjeneho kniejerſtwa mozovalac, kaž na pschillad psihi wopolasanju kralowejje Natalije ſe Sserbijs, hdyż lud k ſbęznej pschezjivo kniejerſtowu naſchęzuwachu. Tele dny fu woni tež w hejme kralowejje wopolasanje k ręczam pschinezekli. Tola ho jim psihi tym nicio nacjahnulo njeje, ſterje fu keli ſamym a kralowej ſchobdziли. Ministerſtowowy pschedħyda Paſchicž w ſwojim wotmolwjenju naſdrobnje wobſtejnoscze, taſte fu do Milanoweho wotſtupjenju ſ tróna byle, wobkwieli. Wón dopolas, so fu po jeho wotſtupjenju bjeſhwēbomiegi ſpekulantojo w kraju ſbęz ſhubjicž ſpitali. Dokelž je ho ſ dobom wokolo kralowejje ſyla njeſpolojnych naſchla, je kniejerſtwo nusowane bylo, potajne prózowanja njeſmernilow pschekashej. S wotſtronjenjom Milana a Natalije je ho ſpelulantam dno wotjähnuko, a tak dolho hacż nětczęſche kniejerſtwo wobſteji, ho kralowſkima mandželſtimaj nawrót do Sserbijs njebedewoli. Po Paſchicžu radikalny profesor Ruschicž ſ wótroſę Milana a Nataliju pschimashe. Wón praj: „Bjes tym ſo kral Milan radikalnych morjeſhe a ho na hanibne waſchnje nad jich pschelatej kruju wjeſeſeſhe, kralowa w ſwojim hrobie ſwjeſzlenja a bale wotkwiwaſhe. Wona na tych njeſomysli, kotrž w jaſtwach na rječaſy ſputani żakoszachu. Tule żonku ſakitac, měni, żadyn radikalny powołany njeje. Mam poſinje ſa prawo, ſo ſtaj ho kralowſkaj mandželſkaj nusovaloj, kraj wo-puſchecżiż; pschetož hdyż by regentwo kraliſtive hacż nětczęſche ludowe ſaſtujeſtvo bylo, budžiſche ho bywſhemu kraliloni poradziło, ſ mozu ſaſo kniejerſtvo na ho ſtorhnuc, ſtiož by Sserbijs ſ hanibue poſtrylo.“

— Peterburgski nowin „Džen“ ſebi ſ Beograda piſacż dadza, ſo je Milan hido ſaſo bjes pjenjes. Poſ ſteta je temu, ſo je ſwoje a kralowſke wobſtejnſtwa pola jeneho ruského banka ſaſtaſil. Milan je tele pjeniſej węſce ſalo dar wobħlabowaſ, tola niž ruská bank. Milan ma někto doh ſadnicż, a nima k temu pjenjes. Wujednawa ſe ſyndikatom hollandskich bankierow wo nowu požęonku, tón króć żada ſħejcž milijonow frankow. Pjeniſejnizy żadaju, ſo by ho kraliſtve kniejerſtvo ſa doh ſaruciſilo. Jeli ſo kniejerſtvo tak cini, Milan pjeniſej na 5 prozentow bjesie wſchē hypotheki doſtanje.

— Franzowſka a Rusa ſtej ho w praschenju, ſtaj ma ho Sserbijs w naſtupanju volharskich cękljenjow ſaſterec, ſjawnie wuprailej. Bjes tym ſo ſaſtujeſtvo němſko-awstriſko-italskeho trojſtwa ſadanie volharskeho kniejerſtwa, ſo bych uho cękljenjy Rikow a jeho towatſchojo ſe Sserbijs wopolasali podpjeraj, kotrež ſadanie pak Sserbijs wotpolasuje, Rusa a Franzowſka Sserbijs w jejnym pschezjivjenju poſħiġniatej. Franzowſki požlañz w Beogradze, Patrimonio a ruská požlañz, Persiani, ſtaj k minifrej ſtronkownych naležnoszow pschisħloj a ſtaj jemu wofſewiloj, ſo poſinje pschihlohuſetaj ſaſterenju kraliſtve kniejerſtwa, a ſtaj jo napominaloj, ſo by njeſmē ſadanjam volharskeho kniejerſtwa podwolicj.

Persijska. Na ſwojim poſlednim puſczenju po Europje je persiſti ſchah (kral), tiz je pschezo w pjeniſejnej cękñnosci, towatſtwa jendželskich pschelupzow ſa hódnym pjenies prawo na pschedawanie tobak w Persijskej pschewostajil. Tak borsy pak hacż Jendželčenjo tobak pschedawac ſaſtaru, ſo wulka njeſpolojnosz w Persijs ſlužbi. Persijsi mēſħċenizm wérjazym muhamedanam ſakasachu, Jendželčenam tobak wotkupowac, a wot teho čaſa żadyn Persiſti wjazy poſlateho tobaka njebočku. Spah je na wſchē mózne waſħnje ſpital, duchownych ponucżicż, ſo bych uho poſleſe ſtak, kotrež fu na tobak wuprajili; tola duchownſtvo, na roſnjenbrijeny lud ſo

sepjeraze, kózde wujednanje wotpołasuje, a žada, so by ho niz jenož tobakowy monopol sbéhnul, ale so bychu ho tež Zendzelczenjo i kraja wopokaſali. Cifliske ruske nowiny „Nowoje Oboſrenje“ ſu ſ Perſiskej ſzéhovazy dopiš, tamniſche njemér naſtupaz, doſtale: „Tele dny ſchah Teheranskeho muſtahiba (najwyschſcheho měſhnika) napomi naſche, so dyrbi pał ſalaſnju, tobak kurič, ſbéhnuc, pał Teheran wopuszczic!“ Muſtahib na to wotmoliwi, so wón tamne czinicj njebudže, a ſo robiſho Teheran wopuszczi. Wón ho hotowasche, wotpuczowac, na czož ho zyly Teheran do roſhorjenja ſtaji. Sſredz dnia wſho wiſowanje pſcheſta, wſchë klamry ho dobrowólnje ſamnuchu, a wot derwiſhow (muhametanskich minichow) ho naſjedowazý lud ho na dróhach do Europyjanow a Armeniſkich i puſkami da, a do tych, kiz czeknuč ſpytachu, i lamjenjemi mjetasche. Czrjóda ludu ho prynzej Nahibeſ ſultanej napsheco ſtaji, hdyž czysche tón runje ſ woſom wujec, a jedyn njemdry ſejid (duchowny) bě hido ſwoj ſukac na prynza naſrōczi, hdyž woſazy, pſched hromom ſtražowaz, do luda tſelichu, někotrych ſatſelichu, bjes nimi tež ſejida, a druhiſ ſranichu. Lub ho do czekanja da, tola ho potom na dobo na dwórnichcego naſtaji, hdyž pſcheczhanich Europyanow pſchebi. Europyanow wulka bojofej ſaja. Wnoſhy ho ſwoju europiſtu draftu wuzleczihu a ho perſiku wobleczechu, a ſebi jenož w taſkim pſchedraſczenju ſwaſichu, na dróhu hic. Wſchitz pęſci a jeſbni woſazy w Teheranje ſe ſwojich laſarmow wuńdzechu a dróhi wobſadzichu, bjes tym ſo ſo ſ kanonow pſchiltry wotewſachu. Wotolo wjeſzora ho njemér ſlehn. Někotri ſejidoſo lub namolwicu, kſheszianow na poſoj wotſajic, a na dalshe woſzakac, hacz ho tobakowy monopol ſbéhnje.

Bratraj.

Podawki ſ ludoweho žiwenja.

(Poſtarzowanje.)

„Knjeſej Žebalej ſo tuta ſamkarjowa wjeſeloscj jara ſpodoſasche; wón klepaſche jemu ſ waſha na kribjet, kaž by jeho pſched ſaduſchenjom ſaklicz hzył, ſtož drje by jemu po kwaſu, niz pał někli w tymle wokomiku lubo bylo, a praſi, jeho merojuo: „Nó, nó, knjeſ pſchichodny nano, ſmeruſcze ho we ſwojej raboſci, to móhla waſh hiſhceze Boža ruciſta ſajec, ſmeruſcze ho a ręczmoj dale wo ſwojej wezy.“ — „Haj, derje, mój knjeſe, ſo ſcze mje na to dopomnil, ręczmoj bliże wo ſwojej naležnoſci“, a knjeſ Bertold wótrje ſebi kylsu ſ wóczla a ſmorschicj czeſlo. „Knjeſ Žeboko“, praſi wón wſchón kributu, ſtož ho knjeſej Žebalej jara mało ſpodoſasche, „Knjeſ Žeboko, wy ſcze mi tu czeſc ſopokaſali a zde ſjawnje ſe minu ręczeli; duž mam ſa ſwoju wiwoſatoſci, ſo wam runje tak ſjawnje ſwoje měnjenje praſu wo naležnoſci, ſ kotrej ſcze ſe mni pſchichli.“

„Derje, kym ſ waschim klužbam!“ poſměwowaſche ho nadgiſomne pſchichodny ſbyn a ſhlaſowaſche na ſekretar, w kotrej, kaž ſebi myſlesche, ſamkarjowe ſkotaki na wumozjenje czakachu.

„Knjeſ Žebal, Wy ſcze jako pſatnaczeſetny mlođenz do Franzowskej ſchli; tehdom běſcheze dobrý a nadgiſe polny mlođenz.“ „O jara ſdobnje“, poſměwowaſche ho Žebal nad taſkej kribalbu, druhi kroč na ſekretar ſhlaſu.

„Wy běſcheze dgebač ſet w Franzowskej; wy ſcze tam něſhto naſuſli, to chzu wěricz, dokež macze talent; ale, mój knjeſe, wy ſcze tam czeſtne mieno nemſkeho rjemjeſlnika wohańbil, pſchetož, knjeſe, ſnaju waſche tamniſche žiwenje, a wy ſcze ho wróczili, pſchichadzimſki czeſc, ſamoženje a ſtrouſtu, jaſo njehumanik!“

„Knjeſe!“ ſawola pſchichodny ſbyn wuſtrózany, a jeho wobliczo tu woſołtny kaž ſemja.

„Haj, jaſo njehumanik“, poſkrobiowaſche knjeſ Bertold ſ wychſchim klobom, „a njehumanik ſcze wostali zyłej dwě ſeſte, ſo jow pſchedbywacze. Wy ſcze ſbyt ſwojego ſamoženja pſcheczini, wy ſcze ho jaſo natylowaſe jědmjenje do naſcheho měſčanſtwa ſaſrač, a waſhnejehanbith pſchikkad a waſh ſamjebovanje je nam hido wjeſe njeſboža načinilo. O, mój wbohi bratr! Haj, knjeſe, to wſchitko ſcze wy cniſili! A wy mózecze ho ſhroblič, czeſtne muž do domu ſtupic, a ſo wo czeſtau knjeſnu ſamožic, jeno, ſo byſchce ſ ſeje naowymy pjenjeſami ſwoje njehanbith ſiwenje dale wjeſc móhli? To, knjeſe, je moje měnjenje wo waſchej naležnoſci a mój wuſubl“, ſawola ſamka, burje wotewriwſki, „myſlu ſebi, ſo ſyñ jaſnje réezač. Moja džowka pał je nimo teho hido po klobje.“ Knjeſ Žebal bě kledy a němy ſ džiwanjom a ſ hñewom ſamkarjef do roſhorjenego woblicza wubgerak, djabolske ſmječe ſwihesche jemu ert a ſkótny woheň ſapasche ho jemu ſ woſzow. „Ha, ha, ha! taſ to po taſkim je? Wjeſt Ferdinand a ſamkarjowa džoweczka! A ja blaſen hzył ſo wo taſke holegiſko ſamkoſtej?“ Taſ wolaſche

ſ ranjenym ſměchom a mějeſche ho ſ durjam. Tola miſchir Bertold, kaž lawiza, kotrej ſheda mlode wſac, bě w wokomiku na proſy. „Njehumaniko, ty mi njedyrbiſch na moju kweſku teptac!“ ſahrima wón, wſa ho ſapjerazeho ſa laž, czeſnjeſche jeho hacz do wotewrjenych ſhěných burjow a cziſny jeho ſe kylnej ruku na haku, hacz ho po pleſtrje kuli. „Teho budžesj ſo laž, ſamkarjo!“ wujesche njelnicgomil, i pjaſcuzu hrož ſběže ho a klapasche wokolo róžka.

„To holegiſko je mje bôle roſhněwalo, hacz je prawje“, ſabreža miſchir Bertold a wótrę ſebi pót ſ wobliča; „ale mojeho wjeſzora mi njekmě ſkaſyč.“

„Zona! Marka!“ ſawola po ſchodziſe horje, „ſtej hotowej? je w ſcheczicj.“

Běſtej hotowej; a tež wjeſnik Ferdinand. A dwě wutrobje ſ najmjenſcha běſtej wjeſolej a ſbožownej na tutym wjeſzornym wulhodze.

S druheho hoka torhochceža w makym residenznym měſcze, hdyž ho naſcha ſtaſiſna podawa, nimale ſ napsheczja ſamkarjoweho domu, je naſlabny hofcežen „Winfli dwór“. Štož wſchěnny džen do poſkodnia ſ napoł jědnacj ſ durjam „Winfliho dwora“ hlaſa, dyrbi tutu khežu ſterje ſa wulku džělarnju hacz ſa hofcežen měcž; pſchetož mnosy hofcež, kiz ho w tutym čaſu tam ſhadtžua, ſu wěſeſe ſ wjetſchego džela rjemjeſlnizy, nimo teho maja mnosy ſnamjenja ſwojego rjemjeſla, jedyn pilu, druhi hěbl, tſecž měru atd. w ruzh, kaž bychu runje na dželo hic ſhyl. Tola wſchë tute ſnamjenja džělawoſcze, kiz ſu jow widzeč, nimaja žoneho druheho ſamera, hdyž ſchulſta ranzka, kotrej maja ſhulerjo na kribjecz, hdyž čzedza ſa ſchulu woſtacj. Njeje dže to dželo, ale něſhto druhe, čzebož dla ho tuči rjemjeſlnizy džen wote dnja jow ſhromadzeja, woni čzedza ho ſawecj a — pſchecziniecj.

Dopokodnia po njehoſzownym podawku w ſamkaſti bě ho jich tu runje wjele ſechlo, bě dže tu ſabawy doſcž, wo njehoſzownym naſmožjenju knjeſa Žebaka, kiz bě ho hido po zylym měſcze roſnoſkylo.

Dolhe blido w jědzeſni w Winſkim dworje bě wobſydnene ſ hofcežem, kiz wſchitz ſilnje jědžachu a piſachu a ho jara ſiwi roſmolwachu. „Pinczniko“, ſawola pſchedbyda towarſtwa, khezro wjeſdeny tolſty pſefarſki miſchir ſ mōdroczeſtvenym wobličom, „hiſhceze porzijon, ſ wobjedu mi tola hido klobzeč ſjebudže, a hiſhceze poloſciku wina, ſměmli proſyč. A Bertold mějeſche tola prawje, ſo je teho lohkeho ptacj ſ domu cziſnul“, pſchida hiſhceze, wino na jaſhku woptajo, „to bě tola žaſoſna kribloſc! Šawerno!“

„Kribloſc? a czeſmu?“ ſawola ſ tamniſho kónza blida krawſki miſchir, kiz ničo nuſniſche ſa dželo njemjeſche hacz ho zyly drafeſtej a ſadzeſce ſa knjeſ Žebal, kotrej ſebi ſa ſwoj pſchickad ſhlaſat, „czeſmu? mój pſcheczel Žebal je woſebny a pſcheknaty hóz a tak nobel; woprawdze ta holegiſko by ſvožowna byla.“

„Njeſtym Bertolde dobry, wón je hordy člowoſek a nimo teho ſlupu“, ſantoreſche trihak Mlynk, „ale jeho hordy, Maria, wſchë czeſc, ta je tola pſchejara dobra ſa tajkeho schwitjeſa, kaž Žebal je!“ „Hordy holegiſko je ſ zyly ſwojeg maczteru“, wupražnu pôdla blida Grimm, „nó, to drje ho poſaze, hordacjla hrabnje hroſny kónz.“

Tu ſložiſtej ſo dwě czeſkej ruzy poſleſnimaj ręczniſomaj na ramjo, a dolhi, cimowje hlaſazh mužſki, kotrej bě na preñje po hlaſnjenje na Wylema Bertolda ſpodoſkny, praſi na poł wótsje: „Wój ſtaj wobaj na mojeho bratra ſtaj; dokež pola waju džekacj njeda. Nět! njeh je dobre, ale to wamaj praſu, jeli hiſhceze jene hroſne klowo na mojeho bratra ſa waju huby ſakſyſhu, wotyku wamaj hnydom pliſtu, mój bratr je czeſtuy muž. Nět! wěſtaj!“

„Hej, hej, jeno niz tak nahle; hdy dha ſtaj ho wój ſ bratrom ſaſo ſjebnaloji!“

„Cim hörje ſa minje, ſo ho hiſhceze njehšym ſjebnaloj“, hordotaſche knjeſ Bertold a hdyž ho ſdychuju ſa blido: „Pinczniko, ſchlenzu wina!“

„Nó, knjeſ Bertold“, ſawola czeſtueny pſchedbyda pſches blido, a jědzeſche hido druhi porzijon, „waſh bratr tam ſ napsheczja je dže ſlotu medailu doſtal?“

„A je dwě ſcze ſchěnkalow ſwojim wotrocžlam daril“, ſawola druhi; „njehlyſhana, ſpodiwna węz“, wolasche jedyn pſhemoh druheho; „woprawdžity blaſen“, móreſeſche blida truharej do wucha, trochu ſploſhiwie na cimowymu muža ſnapſheczja ſhlaſujo!“

„Wóz bratr“, ſawola tutón do ſrjeſd hary, „je zyly muž, to mějeſče ſchęzowacj, ſtož čzeſce, ſa to je medailu doſtal, ale wón je tež mudry muž, a teho dla je dwě ſcze ſchěnkalow ſwojim wotrocžlam dał, njemoh ſe ničo mudrifſe cjinieč!“

"Hdy by ho jeno tež wo rjemješčnikov hóle staral", sdyknu hórovatý hubjeny krawz a žuvašče žwoju zígaru, "wón dyrbiak zo hóle vidžeč dacž, něchto pscheččinicz, jeho skotaki džé jemu w po- stábnizy seſerawja".

"Na to ho wý lepje wustejicže, mischtý Bertold", sawola knjesa Žebakový bratr a pschípi mischtrey, "sawérno! wy scéze najlepšchi a najhwerníšchi hócež jow we Winstim dworje, a tak je pola wáš doma wsho tak wožobne, wáš bratr pak ma napravu, hólowo w dobroče, ta by mojemu pomozníkem hubjena byla!"

"A jeho žona, jeho jenickzla džówka", sawola bohaty rejnít Ulrich, se skotym čzažníkowym rječasom hrajkajo, kiz jemu psches laz wižasche, "hólužomiza mojež žony čini wjazy pýchac hócež ta!"

A wschitzh dachu ho do wbohóho samtarja Bertolda. "Nima ani městna w džiwadle, bohaty hólez! Njelhodži na hóntwu! Scéze jeho hdy pola naš we Winstim dworje vidželi? Sswéjim wotrocíkam dawa peļožu msdy wjazy hócež ja a káši rjemješčko", břežesche starý samkar a cížnú hněvny kónečk zigary do kuta.

"Smérom", sahrima Karl Bertold do nich a stany, "ja nje- czerpu, so wy pschebe mnú na mojeho bratra hwaricže, čzakacze s hajmjenšča, doníž ja woteschol njejkym!" a wschón rosnjemdrjeny wsa kiz a klobuk a hówataše s durjemi won, hódež na proš knjesa Žebaka setka. "Chzu czi hólowo rjez, Hendricho", šepnu jemu do wucha a scéze jeho do wokna. Knjes Žebaka mějeshce jašo wopomječe na wczerawšchi podawok čzorný plestr nad lěwym wóčkem.

"No?" praschesche ho knjes Bertold wczipny, "ky pola mojeho bratra pobyl?"

"Hai", wotmolwi knjes Žebak s krótku.

"No? Što měni, ky jemu moju naležnosć prajit?"

"Ssym", wotmolwi knjes Žebak počmurnje, "nicžo njeje rječ, na hafu je mje cížnul".

"Što, jako wotmolwjenje na moju próstwu?"

"Jako wotmolwjenje na twoju próstwu!"

"Njelhmaniko, ty híšch", wokasche knjes Bertold roshněwaný, "wón je cze na hafu cížnul, dokelž ky ho schroblíš, ho wo jeho džówku samokwocž a to ma zlyle prawje!"

"Karol!" sawola knjes Žebak a scéze s hubu, "ty čzesch mje ranic!"

"Ty ky njelnicžomník" snapscheččiwi tutón s tschepotazym hložom, "a wina zlykeho mojeho nješboža, mój bratr bě cze s nohomaj teptacž dyrbiak; ale póndu tam žam, řečte triebom tajkeho njelhmanika sa poředníka?" A tu hówataše knjes Bertold s durjemi won a džesche psches torhoscíco w runym měrje do samkatnje.

Knjes Žebak bě we woknje stejo wostał a hmejeshce ho jemu. "Njelhmanik? Njelnicžomník?" mórceschce, "bravo, mój dobry to- wotscho, sa to budžesč mi pokucíjež. Žola tón mi nječetnje; ale ty a twój bratr budžetaj na Žebaka spominacž. Wjeno Bertold dyrbi wožanibjene bycž a hordenu samkarjej, teho njech ma ský nje pscheččel, jemu dyrbi ho wutroba pušnucž nad hanbu jeho bratra." A hówatazhy wsa klobuk a bě na hafu.

"Žebako, mój najlubšchi pscheččelo, duž tala wostaní", sawola jeho dobrý towarzch, "prječ je; krafny hólz a tak wožobny".

"Dajíze jemu hózecž", hmejeshce ho tolstý pschedhyda, "wón ma nusne, pschipowdanie skasacž!"

"Pinežniko, nô, híšeče jenu klump, wščak je pónđela!"

(Pschichodnje date.)

Ze Serbow.

S Budyschiná. S dowolnoſču králoſkeho ministerſtwa ſmutskeňnych naležnosćem hódzi něklo požoł, kiz sa bratrownym wustaw a sa spomožerſki dom w Hornjej Gorbizy pschinostkí ſbéra, tež po našich ſerbſkých wožadach. Wži jeho cížim lubšho witamy, dokelž ſu tež tjo Šerbjø w tutym bratrownym domje počnje darmo hwoje wuwuczenje na to dostałi, ſo měža něklo s wulkim žohnowanjom ſtutlam híšečijansleje hmlnoſče dobru hózbu wopokaſč, jedyn pschi jenym spomožerſkim domje, druhí w jenej hóspodze ſ domiſnje a ſteči w wulkej dželacžerſkej koloniji w Schlinkezach. Próstwu, ſ kotrež ho wodjerſtwo tutych wustawow na híšečijanshy ſmyžlených lubži psches hwojeho ſbérarja wobročíuje, w ſcěhovazym po jejnym zlykym wopchijecžu podamy:

S dowolnoſču wýžoleho ministerſtwa dawa lěžha podpižane wodjerſtwo ſjawnje w našim ſakſkém wóznym kraju po domach ſbéracž ſa wustawaj w Hornjej Gorbizy, kiz hízo na wshé dwazheci lět ſ wulkim žohnowanjom ſtutujetaj.

Bratrowny wustaw mlobých, híšečijanshy ſmyžlených mužow wot jich janadwazýteho lěta pschijima, ſo by jich darmo ſ wjazyletnym

zwérnoſčigivym wuwuczenjem na wschelake ſkulby híšečijansleje hmlnoſče pschihotowal. Powſchitkownje je ſnate, ſajſe wulke Ŝehno- wonje ſ diakonizy ſtwa do naſcheho kraja wulhadža; ale mjenje je ſnate, ſo je perno wschelakerym wopokaſjanam diakonizynského džela híšeče wjese, níž mjenje wažnych a nusnych powołanij ſa dželavosč híšečijansleje luboſče, na kotrychž woſhlaſanje a weſtaranje muža- zych možow, diakonow a bratrow trjebam. Tožiž ho w Gorbizy wuwuczenja na naonovske hospodařtvo w ſpomožerſkých domach ſa ſanjerodžene džecži, na ſariadevanje hírotowinow, hóspedow ſ domiſnje a dželacžerſkých kolonijow, na ſkuljenje w měſčan- ſkých miſijonſtwach, w pytanju a hlaſanju hórych a t. d. Hócež dotal hímy ſchyrzyči bratrow do taſkých ſaſtojſtow wupóžkacz móhli. Schyrnacze ſpomožerſkých domow naſcheho kraja (w Ríji, Wopakej, Waldkirchen, Friedeberku pola Freiberka, Hohensteinje, Bohnicžu, Annabeku, Berthelezach, Naschowje pola Delsnizy, Nekeſ- grünje pola Auerbacha, Wjasenžy, Ditelezach, Hodžižu a Brandizu) a hírotownja w Lajcžu ſu ſe ſydemnacžom naſich bratrow wob- hajžene; w ſchyrnacze hospodař ſ domiſnje (w Altenburku, Wajmaru, Freiberku, Burkſtedku, Měiſchenju, Trajnjie, Starých Dražžanach, Nowych Dražžanach, Auerbachu, Žitavje, Mitwajdze, Kamjenizy, Lichtenstajnje, Limbachu) teho runja ſydomnacze bratrow džela. Dželacžerſku koloniju w Schlinkezach (Schneckenfürst) tjo bratſia wobstaraju, woſhlaſanju mlobžiny, kož tež jaſtaranju ſ jaſtwa puſhežených w Dražžanach po jenym dwaj bratři ſkuljat. Někotiři bratſia ſu na wójnſke diakonſtvo (na woſhlaſanje ſranjených wojakow we wójnje) wuwuczeni. Potřeba roſeče, woſlaw „fa wjazy bratrami“ ſo lěto wot lěta ſ pschezo wjetſchim hnucžom ſaſkyschuje. Duž dyrbimy tón wustaw powjetſhicež, ſ nowotwarbami města ſhotowacž ſ pschijimanju a ſ wuwuczenju wjetſchic ſicbý bratrow; to pak je nam nježogna wěz, je-li ſo nam híšečijanska luboſče žwoju ruku na pomož njeſkicži.

S bratrownym wustawom je ſpomožerſki dom ſjenocženy, w kotrymž je ho hócež dotal 362 ſanjerodženym abo ſtracham ſanjerodženja podathym džecžom ſe wšichčech dželov naſcheje ſakſkeje dobre ſchecžijanske wocžehnjenje deſtał, ſ cížim buchu ſ wjetſcha níž jenož ſ tajkeho hubjenſtwa mužwobodžene, ale tež cílewskemu towarſiwi jako mužitne ſobuſtaw ſo wročižu. Licžba tych džecži, ſa kotrež ſo wſchendje ſtaracž mamy, je někto runje ſydomdžezacž, mjenujž ſchyrzyči hózow a tſizycži hózow. Hdyž ho tež ſa tute džecži něchto pschinostkew na jich ſejwienje wot jich gmejnow obo ſwóbsných ſaplaſcžuje, a hdyž tež wſchitce te džecži ſ tamnymi bratrami, kotsiř ſo tež w tutym demje wuwuczenja, na poli a w ſahrodže, w domjazych dželach, w hospodařtſtve a w rjemješčniſtve pilnje ho prózwevacž dyrbja, dha pak to wſchitko híšeče dawno njeđohá ſa potřeby a na wudawki tuteho wulkeho ſpomožerſkého doma. Kóžde lěto trjebam na 10,000 hrinow jenož ſa wſchendy híšeb a druhé 10,000 hrinow ſa hewasche potřeby, wuežbu, drasty, woſueže a t. d.

Nach wustaw a dom bushtaj w ſwojim čaſhu ſje wſichčeh hotowych pjenies ſaloženaj, ale pschi tým mějachmy tu krutu nadžiju, ſo nam njebudže na ſrědkach pobrahimacž ſ ſdžerženju tajkeho ſkulka, kiz bu ſe wſichčeh ſtron ſa wulzy nusny pósnaty. Duž ſo tež na híšečijansku luboſč wſchitkých wobročím, kotrež tuta proſtva psched woži pschindže. Wži wſchitkých wutrobnje a naležnje proſhymy, kotsiř ſamoga wjetſche abo mjejſche dary nam pschivobročicž, ſo nožhýli našim poželnikam podarmo wo jich durje klapacž dacž, ale ſo čzyli našim wustaw a dom

pak ſ junkróznym barom,

pak ſ pschiflubjenjom wěſteho kóždolětneho pschinostka ſchecželniſtve podpjeracž a ſ tým nam pschi dopjelnjenju naſcheho cížekho powołania pomožni byz.

Tón knjes našch ſwérny Bóh ſaplaſcž pak kóždemu bohacže, kiz nam dobrout a luboſč wopokaſe, a požhnui ſmilných dawacjerow a jich ſmilne dary.

W Dražžanach, džen noweho lěta 1892.

Wodžerſtwo

Bratrowny wustawa a ſpomožerſkého doma.

— K pohořenju mějčenjow ſo wjèle ludži ſe wžow do Božich ſkulb w nowej zýrkvi Marie Marthy cíjischči. Mnosi drje tam ſ wčipnoſču a ſ wotpohladom pschinidu, ſebi nowu zýrku wobhladž, druhich ſnabž w ſymje ſtepnja zýrkej ſ ſebi wabi. Eucži wježnenjenje pak čzyli wopomnicž, ſo je nowa zýrkej jenož ſa mějčenjow postajena a ſo městna w njej ſa mějčenjow ſamých ſedom dožahaja. Tež někotiř Šerbjø ſe wžow ſnabž druhdy do zýrkve Marie Marthy pschinidu. Na tychle ſu mnosi mějčenjenjo

woszecje njemdzi; niz jenož so jim najhorše wubma nadarwaja, woni tež psihi tejsle skladnočji se swojim njepshcezeljskim smyšlenjom pschecživo Sserbam wuroža. Samy ludzi kvaric hlyscheli, so dže s zyla herbske Bože hlyžby trjeba nješku, hdz Sserbjo do němiskeje Božeje hlyžby khodža. Duž njech kóždy i Budyskeje Michalskeje wožady, kiz nochze, so bychu ho znadne prawa, kotrež su ho Sserbam hisheče w zirkwi wostajile, pschikrótshile, po móžnosczi herbsku Božu hlyžbu woprytuje. Cjaž symumrečja dže so tež borsy w Michalskej zirkwi kwojemu kónzej bliži. Zirkwinke pschedstejcežetstwo hijo dawno praschenje rospomina, hacž ma ho zirkvej w symje tepicž, a schtož je hlyschecž, so psihi borsy wotczakomnym zirkwinym pschetwarje tež tepsjenje naprawi. Mnosy, kotsiž tele rynčki čitaja, budža znadž ho hórschicž, so w Michalskej zirkwi druhdy doscž ruma na herbskim kemšhenju njeje, a to teho dla, dokelž Sserbjo s Pětrowskeje zirkwie herbske Bože hlyžby Michalskeje zirkwie woprytuja. Takte skóžby so s polnym prawem stawaju, pschetož Bohu budž skorženo, 5000 Sserbam Pětrowskeje wožady so sa lěto ani ras herbsti njepréduje. Nawopak su Němzam Michalskeje wožady po něčim na schodu Sserbow wjeli Božich hlyžbow pschiswolili, hacž runje by Němzam Michalskeje wožady jich požadanje sa Božeje hlyžbu w Pětrowskej zirkwi, hdz je pschetož wjeli městow nje-wobžadzenych, počnje spoložito.

— Nježelu w noži su ho na tudomnym privatnym tworowym dwórnischcju paduschi do pišatnje pschekupza Altmanna dehly a spytali, želesny pjeněžny khamor rošbicž. To pak so jim poradžilo njeje; duž su s prošnymaj rukomaj wočzahnuč dyrbeli.

— Blížsje sjawne požedženje podkrježneho wuberkla budže so kředu 17. februara dopolednia $\frac{3}{4}$ 11 hodžin w požedžetni Budyskeho hamitskeho hetmanstwa wobhovac̄.

S Bělčez. Licžba herbskich burskich towarzstw je so sažo wo jene towarzstwo pschisporila. Sanženu nježelu popoldnu bě so w tudemnym Schusterz hosczenzu wulka hlyka herbskich ratarjow feschla, so bychu sa wžy, i požodnja Budyschina ležaze, herbske burske towarzstwo salozili. Tež některi hosczo s Małowjelskowskeho a Łahowskeho herbskeho burskeho towarzstwa, mjenujzy k. k. kubler Mlynk Čemjercjanski, Skop Kschimowborščejanski a kubler Žnž Stróžcianski, so psihi shromadžisne wobdželiku. Tucež shromadženym swoje našonjenja, kotrež běchu jako kobustawy burskeho towarzstwa nabyli, i wjedženju dachu a na wulki wujz, kotrež burske towarzstwa ratarjam pschinježu, pokasowac̄. Tich wulkadownia wo samerach a wot-pohladach herbskich burskich towarzstw a wo ich wuspěšnym skutkowanju i lepschemu herbskeho ratarstwa shromadženych pochnuchu, tež w Bělčezach herbske burske towarzstwo salozicž. S pschitomnych so kóždy muž psihi mužu jako kobustaw noweho towarzstwa sapiskac̄ da, tak so móžesche pízmawjedžet skónčnje i wjedženju dacz, so towarzstwo hijo přeni džen swojego wobstacža runje 50 kobustawow licži. Psihi wólbe pschedkystwa knjeza kublera Kaliha Bělčanskeho sa přenjeho, knjeza rentiera Brodu Bělčanskeho sa druhého pschedkysdu a knjeza Krüschwizu Wulkodebzčejanskeho sa pízmawjedžerja wuswolichu. Wschitzh tsto wólbu pschijachu. Jako bydlo noweho towarzstwa so Bělčezu postajichu, dokelž runje kředž wžow, wot towarzstwowych kobustawow wobydlenych, leža. Nacházíjeja so, so towarzstwu w blížčim časzu hishcze mnosy herbszy ratarjo pschitupja, kotsiž su sadžewani byli, salozensku shromadžisnu woprytac̄.

S Spytež. Džinna wěz je so tu wutoru zofala. Jedyn muž s Wjasoňzy bě sa tamníscheho stotneho wikowarja Webera po kruwu do Bręczes schol. Kruwu do Małych Spytež dowjedži, woni psihi Chranez hosczenzu saſta. Won sloczo i ryceržam a powjasom sa schtom swjasa a potom do korečmy saſtupi, so by tam schlenzu schczipaka wupil. Čedma pak bě so ja blido hýmuł, kruwa wonka schryf a powjas roſtorha a bžimje tam a hem hanjescze. Swojego wođerja, kiz chyžsche ju sadžeržecž, wona i semi pobodze a jemu zylu draſtu roſtorha. Na sbože wot njeho puſčoži, tak so móžesche psched njež do korečmy czechnucž. Tež do wšichtlich druhich, kotsiž so knjez blížachu, so wona njemdra s rohomaj mérjescze. Tak kruwa někotre hodžiny psched hosczenzem stejescze, a nictó ſebi nješvěri, nimo džiwojeho sloczečja hicž. Skónčnje w hosczenzu wumudrowac̄, so by najhymansche bylo, hdz by so jedyn wustojny reſnik na pomoz sawokal. Tale myžl so na měcze do ſutka ſtaji. Požlachu po Ssemichowskeho reſnika Schrybara, kiz hnydom i črjodu ludzi pschihna. Tucež hjes ſobu radu ſkladowac̄, tak móhli kruwu pschemoz. S gwaltom so pschecživo njež njež ſapoczeč nježodžesche, duž dyrbjachu i leſeču swoje ſbože ſpytac̄. Skalat Panach i doklím powjasom na schtom ſaleš, bjes tym so ho druzi i kruwe i walczkom hyna wobhladniwe blížachu. Rjenje wonjaze hyno wuzkuwski, bu kruwa ſkludniſcha a

jo powoptawši sa nim i schomej džesche, na kotrymž Panach s poſjasom na nju ſakasche. Bes tym so ſkožo ſměrom ped ſchtemom ſhno žerjescze, so Panachej poradži, jemu wot herka powjas wokoło rohov ſadžernucž a jón tak kruče i schomej ſcžohnuč, so ho kruwa wjazg hnuč nježodžesche. Někto bě wjeſele wulke. Kruwe wocži ſawjasawši a ju twjerdze ſeſpinawši, ju wječor w 7 hodžinach i wulkim pschewobom ſe wžy wježechu.

S Brěsy. Mikle wětry po kraju buja a w pschiredze nore ſiwnjenje wubudžuju. Borsy dyribi nalečjo pschincz; pschetož hijo so tam a hem kwětki pokasuja. W ſabrodze tudomneho ſiwnoſeſerja knjeſa Bjara ſanžený tydžen ſyrotki křežejachu, jako widomne ſnamjo w tym, so budže ſhma ſkoru pschewinjena.

S Njeſhwacžidla. Sanženu kředu ſu tu herbske burske towarzstwo ſakozili. Sa pschedkysdu ſu ſiwnoſeſerja Potoku, ſa město- pschedkysdu kublerja Petšku, ſa poſkladnika ſiwnoſeſerja Scheltu, ſa pízmawjedžerja Jurja Muczinka a ſa wobſtararja ſymjenjow a pschikupnych hnojow pjeckarskeho miſchtra Vjedricha Barika wuswolili. K newemu towarzſtu je wjeli kobustawem ſe Scheschowſkeho towarzſtu pschistupilo, dokelž je Njeſhwacžidlo pschihódnische město ſa pschilozjenje tworow hacž Scheschel.

S Draždžau. Tudomne ſherske towarzſtu "Čornoboh" 31. wulkiho róžka w "Keglerheim" narodny džen křejora Wylema II. ſhjecžesche. K ſhjedženjej bě ſo telko Sserbow ſeſchlo, ſo bě wulka ſala i pödlanski ſhwami pschepjelnjena. Mnosy Sserbja, kotsiž ſo njebečku i čaſkom ſe ſaſtupnej khartku ſaſtarali, měſtna njeđostachu. Towarzſtowowy pschedkysda, knjez wucžet Holsjan, ſhjedžen ſe ſahorjacej rēču wotewri, Sserbow napominajo, ſo kaž hacž dotal dale ſhweru i kralj a křejorej džerjecž, a křejorej Wylemej a kralj Albertej hrimotazu ſlawu wunjeſe, i kotrež pschitomni ſe ſahorjeniom pschihóſkowac̄. Konzert wojerſkeje budžby a ſměſne pschednoſtſti knježny Marczinkez a k. k. Šymneho, Durjenza Petški a Bjarska pschitomnym rjanu ſabawu pschihotowac̄. S wjeſelej reju ſo ſhjedžen wobſamku.

Přílopk.

* Šbožowne město je město Klingenberg. Káždy měſcjan je nježelu třdženja i měſcjanſeje poſkladnižy 300 hrinow pjenjes, 3 loſtry drjewa, polka walczlow, 3 hrinow ſa Sedanski džen a ſlonečnje hishcze ſlanje abo 15 hrinow ſa ſlanje dostał.

* S Lipſta píſoža: Wcžera je ſo radžilo, dweju njehanibiteju pacholow, wopravdžiteju rubježnikow, lepicž abo pschimnuč, kotrež běchtož hromadže i pøedknej krobloſcžu jeneho invalidu wurubiloj. Tón běſche psched ūkotrymi dnjemi wječor w jenej restauraziji na Arndtowej hachy pscheyval a tam psihi ſaplaczenju mnogich ſchlenzow piwa tu njebohlaſniwoſcž wobefſchol, týmaje dwemaj lumpakomaj hwoju počnu móšen ſokasac̄. Hnydom naſta pola jeneho i njeju, 23-létneho pŕoſdne ſhodžazeho dželacžerja myžl, invalidej na to abo druhé waſhne jeho pjeněžny wotewracy, a wón ſdželi hwoj ſamyžl hwojemu pscheczelej, jenemu wuhenerjej, kotrež bě tež bjes džela a kiz bě hnydom i nim psches jene. Na někakje pschellepanie waſhne wuwohſtaj invalidu won do polow a podaſtaj ſo i nim na wuſlowu dróhu. Tam powali dželacžet invalidu, jeho ſe wſchej možu i mutrobie ſtořeo, na ſemju, ſlatku ſo na njeho a ſadžerny jemu kři, ſo by wokaž njemóh. Wječor tym hrabnu jemu wuhenerji do ſaka a rubi jemu jeho móšen. Na to cžerjescħtaj wobaj ſlepzaj pŕekl psches pola. Hdž běſtaj ſo w jenej restauraziji do rubježnych pjenjes dželikoj, roſendžeschtaj. Ale jeju ſwoboda dohlo njeſtrajſe. Pschetož invalida hnydom wyschnoſci ſrubjeñiſtvo wosſewi a tež ſo borsy poradži, wobeju ſrubjeñikow ſajecž.

* Wěſtý řeđk pschecživo influenzu ſu "Žahanske Nowiny" ſe hwojeho 1837. řetnička muhrjebałe. Tam ſteji w 9. čížle w pschilopku: "Starý liſthynoſcher w Düsseldorfje, W. Kubach, bě ſo dopomil, ſo je někde psched 60 letami (potaſtim 1777) na naſchu nětčiſchku hřipu podobna hřipce w nadrheinskich krajach knježila, a ſo je jemu jeho nan rezept napižał, kotrež je tehdy powschitkownje pomhal. Won bě ſbožowny doscž, tón rezept ſaſho namakac̄, naloži jón ſam ſa ſa ſahna ſebi i nim hijo wob džen hwoju hřipu. Rezept wobſteji ſi zyle njewinowatých řeđkow, mjenujzy i dweju hřizow čiſteho jeho woli (niz laneho), i jeneje hřizy franzoweho palenza (Franz-branntwein), i tſjoch jeſow a i běleho mjeđu ſa 20 np. Křory ma ſo čopky džeržecž, njeponha přeni porzijon, trjeba ſo hishcze jedyn.

* Nowe běrny i hóleho pola ſo někole w farſkej ſabrodze w Keffelſdorfje ruya. W ſapocžatu ſeptembra ſu ſadžane, i pschiblížene ſymje ſa mlódná ſelina wobhlaſniwe dele ſkladla a džeſacž palzow wýhlo ſe ſklonu polkyla a na kromach ſu ſo rjadi i lisečom ſymje

wobrołe. Nowe płydy su dospolnje srałe, strowe a derje słodzaze a tak wulke kaž sażne běry h kupy Maltý. Selina je, najskerje dokej je spody skomu jara czołko bylo, wotemrjeka.

* Do Londona powołana konferenza dla influenzu dybri so w měru wotmęcz. Nad njej maja so wędzine autority se węchego szkolenego hwesta wobhželicz a so wo wszech dotalnych nashonjenach, influenzu nastupazych, hudzicz. To, so w kreolinowych fabrikach dotal nictó na influenzu schoril njeje, je dr. Rabenera na tu mysl wiedlo, so ma so influenza s Pearsonowym kreolinom hujicz spytacz. Taže pospyty su so spodzivne derje poradzile. Dr. Rabener dawa kreolin w pilach a pschitotuje jón tež tak, so može so s paru do so krébacz. Tež jón naložowasche, a wossewja, so je mjeje wschnittimi kwosimi kollegami hamlutki hjes influenzu woteschol.

* Hersorda pišaja: Samgne wotschazowanje samóženja je pola naž jeneho muža nawabilo, hebi ham živjenje wscz, W., tak njesbožowny rěkase, njemóžesce sniesz, so by dyrbjal sa zpět swoje samóženje dawki dawacj. Hijo s dolheho časa hem njemóžesce ani wo dnjo ani w nozg teho dla jeneho mera. Husto staje wo polnozy, sloržesce hwojimaj ležětymaj džězjomaj, so dybri jeju dawkom dla wopuscicj. Přich někotrymi dnjami namakachu jeho wobwěhneneho. Jeho samóženje so jako wulke wobhlabuje. W derje samnjenej lischini namakachu psches 50,000 hrinow hotowych pjenes.

* W Mittweidze sta so přich tydzenjom sczehowaze njesbože: Hdyž technik Kochwasser, kotryž na tamniſchej technizy studuje, hwojí hospoſy hwojí revolver polasowasche a wulkadowasche, složi hebi se žortom revolver, měnjo, so je ročka prósna, na spanje. Revolver so spuszczi a mlody muž hnydom morwy na semju padže. Kochwasse: Chysche našmu hwoje inženérské prihovanje cžinicj.

* Kolbitz pišaja: Duchakoreho člowjela běchtaj 3. februara dwaj uniformerowanaj muzej, tak mjenowanaj transporteraj s jeneho Berlinskeho wustawa sa bludnych, po železniz do naſchego wustawa pschewodzecz měloj. Tón bětše simaj s čaha, kótnž wječor $\frac{3}{4}$ hodyž l nam dojedze, hebi durje s kradžu wotewriwski s wosa wu scoczil, tak so jemu to njeděchtaj sadžewacj móhla. Pschewodnikaj sa powjas faczahnuschtaj, s kótnž so snamjo dawa, so je w wosach někakta nusa. Na to čah ſaſta a transporteraj s pomoži jeneho inženéra, kotryž so runje houbu wiescze, cžekanža czežzy franjeneho namakachtaj. Tamniſche nowiny, kotrež tu wěz podawaja, pschistaja, so staj wobaj transporteraj pjanaj byloj.

* Kaž so sda, maja w Mannheimie sled sa jentym štěstnikom. Po Neckarje pschipluwa čelo džewatnaczelētneje holzy, derje sdrascze- neje. S wopredka hebi myſlach, so je hebi ham živjenje wscala. Někto pak so sda, so je ta holza wopor njeslukta. W satepjenej su wěſtu Khatoržnu Hołtowu spōnali, kotaž bě w Rtheingonheimje bluzila. Na tutej jenej bluzbie je so jeñy knjes s njej womasacj dyrbjal. Hdyž holza dleže potajicj njemóžesce, so je hamadruha, bu se bluzky wuhnata. Duž wustupi na dobo jeje knjesowu bratr, kotryž wudawasche, so je runy pucz s Ameriki pschischoł, hdyž je jara samozity. Tón so tež holzy poſtčesche, so čhe ju houbu do Ameriki wscz a jej tam dobru bluzbu wobstaracj. Sawjedzena jemu to wjerjefche. Bórsy na to jena knjeni wustupi, wudawajo, so s Amerikanem w bliſtym swižowaniu steji, a kotaž jenej pschedewscze hyscze bôle poſylni. Duž bě holza město hwojeye bluzby wopusczeſila, a bórsy ju w rézy tefenu namakachu. Sawjedzena hundiske psche- pytowanje drje bórsy schlewjet, kotryž podate podawki kryje, sběhne.

* Halterna w Westfalskej shonimy, so je so tam s puknij- nym dynamitowej patróny sczehowaze njesbože stało: Hewjet Josef Klaus, kotryž chysche so s dwemaj druhimaj člowjelomaj s karu do leha po drjewo podacz, bětše hebi, so móh sktomowy pjenik, kotryž bě houbu kupil, lepje rosłocj a se semje wuczahnucj, wot hwojeho pschedstajeneho dynamitowu patrónu dacj dał, duž s karu někak do sala storči, w kótnž patrónu měsce. Ta hnydom roslecz a jemu jenu nohu a jenu ruku wottorze, a jeho w wobliczu tak jara frani, so je widženje shubil. Jeho tawarschej staj na dobre swoje mało wobſtobženaj.

* Króny pišaja: Piatt tydzenja su dželacjera Budaka se hufobnenoj Bischewowa morweho namakali. Majsterskho je jeho wěsty Born farašyk, kotryž bě, s nim hewal hijo w pschelkorje ſiwy, s nim do leha po drjewo ſel. Pschedznow je doscž, so može so na njeho tulacj. Sažath hijo je, ale hyscze přeje. Morzemy sawostaji žonu a tsi džeczi.

* Wolharste nowiny wossewja, so je so njedawno slážený wjell pola Bellova polasal. Nadpadowak je losy, hwinje a pby, a dokej jeho čimy dla wo wby sabicz njemóžach, won do stadlow koni, mulow a wokow saběža, kis so s pastvou dom wrbčach. Hdyž bětše

jich wjele doscž služak, pschihna sažo do wby, hdyž jeho farašydu. Po džehacjich dnjach schorichu scoczata, s kotrych je dotal 110, losy a hwinje njeliczene, spadało. Schoda so na 19,000 fr. woblicza.

Jedny plan železnizow wot 1. octobra 1891.

4. wosowa laska njedželu a na sakstich hwinach dnjach wupada.

Se Schorjelza do Draždjan.

Wosowa laska	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Schorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rybčacha	11,48	—	—	5,7	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,36	2,13	—	5,28	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyšchina	1,25	2,36	4,0	6,2	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Biskopiz	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
Arnsdorsa	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15	—
Radeberga	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	—	6,44	9,24	10,30
Do Draždjan	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

S Draždjan do Schorjelza.

Wosowa laska	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Draždjan	—	6,11	9,0	10,20	12,25	3,20	5,10	7,2	9,0	11,40	12,52
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorsa	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,39	12,27	—
Biskopiz	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,7	12,53	—
Budyšchina	—	7,57	10,43	11,29	1,59	4,55	6,53	8,50	10,41	1,22	2,1
Lubija	6,32	8,39	11,25	11,55	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rybčacha	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Schorjelza	7,49	9,21	12,4	12,21	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyšchina do Wjeleczina.

Wosowa laska	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	
Budyšchina	—	—	5,10	7,36	10,43	1,17*	2,0	4,59	8,23
Džějnilez	—	—	5,20	7,51	10,53	1,30*	2,10	5,3	8,32
Budeſtez	—	—	5,28	8,4	11,1	1,40*	2,18	5,11	8,40
Roswodez	—	—	5,34	8,11	11,7	—	2,24	5,17	8,46
Do Wjeleczina	—	—	5,43	8,22	11,16	—	2,33	5,26	8,54

* Jězdji jenož njedželu, ſrijedu a hwinaté dny.

S Wjeleczina do Budyšchina.

Wosowa laska	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.		
Wjeleczina	—	—	6,0	8,45	11,40	—	3,3	5,45	9,20
Roswodez	—	—	6,11	8,53	11,48	—	3,14	5,56	9,29
Budeſtez	—	—	6,21	8,59	11,54	12,40*	3,22	6,6	9,35
Džějnilez	—	—	6,32	9,7	12,2	12,50*	3,33	6,17	9,43
Do Budyšchina	—	—	6,43	9,15	12,10	1,2*	3,44	6,28	9,51

* Jězdji jenož njedželu, ſrijedu a hwinaté dny.

S Budyšchina do Ralez.

Wosowa laska	1-4,46	8,8	12,32	6,52
Budova	7,0	10,56	4,7	9,6
Maleho Wjeleczina	7,8	11,6	4,18	9,14
Radworja	7,20	11,21	4,33	9,26
Kaſzowa	5,14	8,35	1,1	7,21
Riehwaczidla	5,4	8,25	12,51	7,11
Nadworyja	5,22	8,42	1,11	7,31
Riehwaczidla	7,37	11,40	4,52	9,43
Schelechowa	7,45	11,48	5,0	9,51
Biłowa	5,44	9,2	1,34	7,54
Do Ralez	7,53	11,56	5,8	9,59

S Budyšchina do Ralez.

Wosowa laska	4,46	8,8	12,32	6,52
Ralez	4,46	8,8	12,32	6,52
Schelechowa	4,55	8,17	12,41	7,1
Riehwaczidla	5,4	8,25	12,51	7,11
Kaſzowa	5,14	8,35	1,1	7,21
Radworja	5,22	8,42	1,11	7,31
Riehwaczidla	7,37	11,40	4,52	9,43
Schelechowa	7,45	11,48	5,0	9,51
Biłowa	5,44	9,2	1,34	7,54
Do Ralez	5,54	9,12	1,44	8,4

S Kamjenza do Arnsdorsa.

Wosowa laska	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
Arnsdorsa	—	—	6,0	8,45	12,5
Großdöhrsdorfa	—	—	6,23	9,8	12,28
Poležnizh	—	—	6,33	9,18	12,38
Do Kamjenza	—	—	6,45	9,30	12,50

S Arnsdorsa do Kamjenza.

Wosowa laska	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Arnsdorsa	—	—	7,12	10,27	1,20
Großdöhrsdorfa	—	—	7,28	10,41	1,35
Poležnizh	—	—	7,37	10,50	1,44
Do Kamjenza	—	—	7,56	11,9	2,4

S Budeſtez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa laska	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Budeſtez	—	—	6,20	11,10	1,40*
Wbohowa	—	—	6,32	11,22	1,52*
Kebliž	—	—	6,36	11,28	1,56*
Kumwalda	—	—	6,47	11,37	2,4*
Sřiedzneho Kumwalda	—	—	6,54	11,44	2,11*
Do Hornjeho Kumwalda	—	—	7,0	11,50	2,17*

6000 ml. ma wypożycie na węstę hypotheku 1. kwartale t. l. abo przedy ręcznik Mütterlein.

W Böschizach pola Njezwacibla je kiedyś ciekło 30 se żadowej żadu bies hospodę a wumienka na pschedan. Wscho dalsze je tam shonicz.

Kowarnja se wschem gratom a 9 kwartami pola je hnydom abo 1. mierza w Doborszach pola Njezwacibla na pschenajecze.

Dudowa.

Pschedzowanje domjazeje a hospodańskie nadoby.

Piątek 19. februara dopoldnia w 9 hodzinach ma żo se sawojsztwa njebo żinnośczerja Stokjata w Łomsku pola Njezwacibla wschelaka domjaza a hospodańska nadoba, jalo: meble, połyszczeńca, łóża, drasta, mosz, pluhi, brony atd., a potom syno, wotawa, złoma, runkliza, bērym atd. wot podpiąnego sa hnydom hotowe pjeniesy na pschedzowanje pschedawacż.

W e s z n e g r y c h t y.
Jan Ćeck.

 Plakowaniem kojów i wiedzeniu dam, so wot 1. febr. 8 srebrzow (hengstow) i królewskie kolatnje w Łobusu se mini dōndże.

Rudolf Menzel,
męciciel stacji w Kasu.

Derje zdżerzana konstruktorska skunka je na pschedan na nowych hryebach 3 delta.

Domjaza a kuchinska nadoba, poglasurowane twory, kamjeninne twory, emali, blachowa nadoba, lakierowana nadoba w wulkim wubjerku pola

A. & W. Neuhausna
4 na herbskie hały 4.

Rjane wulke

polnojerje
po 5 a 6 np. poruczątaj
Ginzel a Ritscher.

S nakładem Maczijy Sserbskiej ku wuskle a w wudawańni "Sserb. Nowin" na pschedan:

Książ a polmehaz abo Turkojo psched Winom w lęcie 1683.

1883. Placisna 40 np.

Grójnicki. Sberla powiedaniczow. 1885. Placisna 40 np.

Jan Manja abo żadże statok wojsk. Powiedaniczto je herbskich stanisnow nowisze heho czaşa.

1889. Placisna 40 np.

Nadpad pola Źukęz. (1758.)

Co wobrażom. Druhi wudawl

1888. Placisna 30 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placisna 50 np.

Drzewowa awfzija

na Kupjanskim reverje.

Szreda 17. februara t. l. ma żo dopoldnia wot 9 hodzin

200 khójnowych wulekowanych hromadow

(żerże a płotowe ryhele wopścijazycz)

sa hnydom hotowe pjeniesy i wumienjeniami, do awfzije wosiewomnymi, na pschedzowanje pschedawacż.

Shromadzisna pschi stale.

Rublowe sarjadniwo.

Drzewowa awfzija

na tachantskim Sderjanskim reverje.

Sztorc 18. februara 1892 dopoldnia wot 9 hodzin ma żo

40 rmtr. dubowych schęzepow a knyplow,

46 - khójnowych schęzepow,

4 stonjow dubowych walczlow,

30 twierdzych mjełkich dolich hromadow,

52 hromadow walcziny,

11 rmtr. pjenikow a

40 lošow stejnych khójnow

sa hnydom hotowe pjeniesy na pschedzowanje pschedawacż.

Shromadzisna w Sderjanskiej kocymie.

Hajniskie sarjadniwo.

Drzewowa awfzija.

W hajnickich reverach Dorżuskeho kniejswa ma żo
piątek 19. februara dopoldnia wot $\frac{1}{2}$ 10 hodzin

111 twierdzych dolich hromadow,

51 rmtr. dubowych a bresowych schęzepow a

35 bresowych a dubowych wujtikowych kruchow

i wumienjeniami, do awfzije wosiewomnymi, na pschedzowanje pschedawacż.

Sapocząt pschi małym Holbianskim hacze w Njechornju.

W Bielej Horje, 10. februara 1892.

R. Beschow.

Jabłkowe kisalo

najlepsze i żolotwi a i kladzenju żadu liter po 20 np., teho runjo

Jabłko-winoowy napoj

blesku po 45 np., dale jabłkowe wino, jahodowe wino, jeszczate limonady a mineralne wody porucza

Hornjoluzisla tkoczeńja żadu
dr. Hermanna a dr. Wekki
na żadnej bohatej hały 3.

Trikotowe taille

najtutischo w wulkim wubjerku porucza na żitnej hały 10 po
2 skbodomai

Augusta Kaiserowa.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym i wiedzenju dawam, so w mierzu na herbskiej hały 7
w domje kniesa Clemensa Ritscha

eżrijowu pschedawarnju

Hermann Frisch.

Pzolatske towarzstwo w delnim dole Szprenwie.

Ajedzeli 14. maleho róžka popoldniu w 3 hodz. pośedzenie
w Lauez hotelu w Budyschinie.

Pschednosk: Peżoly w symje, blachowe płastry atd.

Pschedkydwo.

Poboczne towarzstwo herbskich burow w Hodzjiu
smieje ajedzeli 14. maleho róžka popoldniu w 4 hodzinach pośedzenie.

Pschedkydwo.

Wucżobnika pyta Otto Rey-

Dżowki, domske a hródzne dżowki,

mann, pruhowany kowat na fo-

fréntow a wolazich pyta pschi

wanje koni w Czichonizach.

wysokiej msidze Heynoldowa.

Wucżobnika

i dobrej schulskej nauki sa żwoje khlamy i jutram pytam.

J. G. Glien w Budyschinie
na drzewowych wilek 4.

Sa żwoje kolonialtworowe, toba-
kowe, winowe a spirituosowe khlamy
pytam i pschihodnymi wumienjeniami
i jutram wucżobnika.

Hermann Grahl.

Szyn sprawnemu starszemu i dobrej
schulskej wiedzy może jutry jałce wu-
czebnik do naju dregowych a ko-
lonialtworowych khlamow fastupieć.

Bratras Męska
w Budyschinie.

Knihiwjednik.

Malej ręsk i pôblanskim dzelom
1. mierza 1892 abo poszcziglo wu-
stojskich, ihmeneho, rasneho knihi-
wiednika, na węz żo wustejozeho,
tiz może derje listowacż, lubiske
wobliczenje snaje, żo i pucżowaniu,
fastupienju a wodżenju dzela hodzi,
żerbli rosumi a tiz może lawziju
stańcę, pyta. Samopisany gi-
wienjoweh a wotpismo wobliwied-
czeniom i pschispomienjom żada-
neje msidz njech żo pôsciele pod
K. A. L. do Budestez i legenju na
pôsejt. Marti i wotmolwienju żo
wuproscha.

Wucżobnik ho pyta.

Sa żwoje kolonialtworowe, deli-
katejowe, winowe a cigarowe khlamy
wucżobnika pytam. Wopytanje
pschedupskie schule żo wumieni.

Bernh. Geissler,
predy Joh. Wannack
na schulestej hały 5.

Młoda czlowjelot, kotaż chzaj
jutry schulu wopytacż, dostanjetaj
polnu pensiju, dobri tunju jedz,
pschisankjenje i żwóbjie a możetaj
klaver żobu wujicż. Dalsze pola

Richardra Pfennigwertha
na kamjentnej hały 13.

Holczej, tiz chze pjekařstwo na-
wulnucz, może do wucżby stupieć
pola Ed. Wołka,
pjekařskiego mischra na żibowje.

Słužobne holzy, dżowki, wotroč-
kow, dżelaczeſte žwóbjy pyta

Spannowa
na malej bratrowskiej hały 5.

Sprawny holczej, tiz chze saħrod-
nistrovawne żwóbjie, może do wucżby
stupieć pola Sandrija Pětschki
njebalolo wojeſſeho lazaretha.

Strowy, sylny holz, tiz chze
bèle a khlebowe pjekařstwo do-
klađnie nawulnucz, żo i pschihodnymi
wumienjeniami pyta na
żitnej hały 32.

W Ko wym Dworje ciekło 14
pola Pancji z je rjane wobydlenj
i 1. kwartie ji abo też predy na
pschenajecze. Dalsze je pola wob-
zedżera ta m shonicz.

Wot dženža pschedawam wschednje
kuſhenni volci, punt po 75 np.

A. Eihler, reſniſki mischt
na kamejntnej haſu.

Sſerbska hoſza, kočaž ſo na
liczenje a pihanje wuſteji, ſo do
buffeta w hotelu „t bělemu konje“
pta.

Wotrocikow, džonki, kuchati, ſlužobne hoſzy, dójki hnydom pyta
Schmidtowa na ſukelnſtej haſy
10 delka.

Wojnařſkeho pyta Müller
w Wulich Drebniſach pela
Bifkopiz.

Pjekarſkeho wuczobnika t jutram
pyta Richard Pſennigwerth
na kamejntnej haſu.

Hólczez, kiz čze pjeckarſto na-
wutnucz, móže do wuczby ſtupicz
pola Biedricha Bartki w Nje-
hwacziidle.

Hólczez, kiz čze knihiwjaſar-
ſto na wutnucz, pyta
Louis Gauſorff,
knihiwjaſarſki mischt.

Hólczez, kiz čze kowarſto na-
wutnucz, móže do wuczby ſtupicz
pola Friedričha Henczela w Ros-
wodezech.

Bliſko Kelenia ſtaj ſo ſandženu
hoſbotu dwaj holkzej w hacžku
namakaloj. Sažo doſtaž w Holes-
hovje čižlo 16.

Kwaſny Wěncžk
čeſknei njewjeſče,
knježne Mari Bróblez
w Khwacziach,
a jeje čeſkemu nawoženi,
kublerzej Gusezi Petſchzy
w Khwacziach,
pochwyciezeny t werovalnſkemu dnjej
16. maleho róžla 1892.

Hóš: Wejuj prawie, hóv ſa hnaba.
Wěnuschi Božoh' žohnowanja
Wutrobnego vſcheyemoj
W čaſhu mandželſteho ranja
Wamaj, čeſkni klubjenaj.
Sboža ſeničniči nječi kaſhni.
Sdobnje dny waj' píctichoda,
So ſu waju puczit jaſni,
Gsam Bóh nječi waj' píchewodža.

Bat po róžach, po dolinach
Wotidže waj' běj vſchichodny
Pſchi ſnadž wſchelich wotměnjenjac.
Bak píches ſrudžbom ſkalini.
Pſchezo doveritaj ſo jeno
Jemu, kočiž předy dže,
Zeho ſnajetaj wſchak mjenju,
Te waj' wiedi wot maloſeze.

Nječi ton ſenjes tež wſchemu horju
Nimo waju čahnuſci da,
Nadžija na čahow morju
Nječi je waju ſtožia.

Dale ſpoječi ton ſenjes tež wamaj
Dobry hlyd ſhadrin njenjedrie,
Dolbi, ſo tu ſhjecieči mohloj
Demantny a ſtož ſkaſh.

Tón, kiz píchne ſweſti ſita
Tež píchne wulich njenjedrie,
Tón čahy do ſhvožeho ſchita
Tež waj' wſacž w waj' mandželſtwe.

Jan Petſchka a Maria Petſchyna
rodž. Hatahez w Małej Dubrawzy.

Wofadni, kiz bychu rad twarske drjewo ſ Wjasorzy do Hodžija
w oſyli, nječi ſo ſhami ſkerje lepje pola podpižaneho zyrkwiného
pschedſtejcerja ſamoſwa.

Šidžan, kuſter w Małej Prash.

Burſki džen.

Pondželu 15. februara 1892 wječor w 6 hodžinach
budže w Hodžiju w hóceženju „t jelenjej“

Shromadžisna ratarjow tamniſcheje ſtrony.

Dnijowy porjad:

1. Weterjenje shromadžisny.

2. Pschedno ſchł:

„Samſt a ſaměr němskeho burſkeho ſtenocženſta, jeho
politicka wažnoſc a ſtejſticejo k ratarjim towarſtwam.“

Referent: ſenjer Richard Lehmann ſ Barlina, ſaſtupjet
němskeho burſkeho ſtenocženſta.

3. Pschijimanje nowych ſobuſtaſow.

4. Wolsba dowěrnikow.

Na teſle ſhromadžisne wſchitkých ratarjow pſcheproſchujemy a
proſhym wo žive wobdzelenje.

Pschedžydſtwo němskeho burſkeho ſtenocženſta.

ſ Ploč-Döllingen,

president.

Julinus Klein,

farjadowažy direktor.

Na Hodžiſku wokolnoſc proſcha wo wjeleliczny wopryt:
ryczekublet Stärker w ſiczenju, kuſter Šidžan w Hodžiju
a ryczekubletki uajeńk Wöhma w Debrilezach.

Ratarſke towarſtvo ſa Scheſchow a wokolnoſc

ſmjeje wutoru 16. februara popołdnju w 3 hodžinach poſedženje,
w kotrym ſmjeje ſenjer dr. Gräfa pſchedno ſchł wo „ſeftajenju a hod-
noſci pízowych ſredlow t ſeſiwenju ratarſkeho domjazeho ſlotu“.

Pſchedžydſtwo.

Budyska Bjesada.

Letuſi bal budže ſo pondželu 22. februara wotbywac
a ſo wječor 1/28 hodžin započnje.

Předsydstwo.

Šutſje nježelu ſa tydžen, to je 21. februara 1892, budže ſo
w Čeſkeſ ſalu w Radworju hracž:

Genoveſa.

Stručlohra w ſcheczich jednanjac. — Sa ſerbſke džiwadlo
wobdzelał Milkawſh Sarjenk.

Sapocžat k wječor w 7 hodžinach. Měſtna ſu ſa ſtoliczki,
lawki a ſtejenje. Programy placza jako ſaſtupne liſtki.

Wſchitzky ſerbjia ſu witani.

Serbske blido

je wot nětka kózdu wutoru wječor w 8 hodžinach w piwo-
wym hrodze po jenym ſkodze.

Někotři Serbjia.

Džen 8. febr. wječor w 8 hodž. ſemrje na porodže w połnej
nabđiji na miloſc Bójskeho ſbónika a do ſchita ſw. Marije
maczerje Božej ſo poruczo naſha nam droha a njeſapomnita
a wſchitkim woſadnym a dale pſches ſwoju miloſc a dobroci-
woſc derje ſnata luba mandželſta, macž, džonki, hotra a bratrowka

Madlena Sarjenkowa w Khrósczach
rodž. Domaniž ſ Eufičza, 32 lét ſtara.

Wſchitkim pſcheczelam a lubym woſadnym, kotsiž njebočicelku
t rowu pſchewodžachu a ju poſledni ras ſ darami luboſeze po-
čegſcizhu, praji ſo ſ tutym wutrobnym džak a „ſaplacz Bóh
ton ſenjes“.

Bóh daj ſemrtej wěčny wotpočin k a wěčne ſwětlo
ſwěcę jej!

W Khrósczach, džen 11. februara 1892.

Grudni ſawoſtajení.

Czeſkemu wopomijenju

lubowane mandželſkeje a maczerje,
njeboh haúze, rodž. Mataczez.

Handria Schiebera, hajnila
w Koblizech pola Wulf. Edžar,
wumrie 17. wulich róžla 1892,
ſwojeſe starobý 55 lét, 2 měs., 25 dnj.

Sjem. ſana ſtan 7, 13—17.

Tón čjlowjet je tu na tym ſwecze,
Kaž bractwa héta ſachodna,
Ssmjercz kłodži ſa nim w kózym ſcze
A ſebi jeho požada,
Sso neprajda ſa ſtarobu,
Je ſtronu abo ktoru tu.

Tak ſta ſo ſpočaſt w tutym ſcze,
So žadache ſmjeri mandželſtu,
A macž, kiz czeſkjeſe na ſwecze
Na ktoroſc, bolesz wſchelatu,
Bóh hnadije do njebla ju wſa,
Tej wěčny měr a ſtronouſc da.

Be w ſchelhowe ſo narodžila
A ſwětlo ſwěta wohla, ſwadla,
W Njehwacziidle w zyrwi ſcheczena,
Tež do ſchale tam kłodžila,
Hdzej ſcheczeniſti ſlub tež wobnowi
Pſched moltarjom tam we zykwı.

We jeſe dwazhym žno ſcze
Sſlub ſenjeri ſwiatoh' mandželſtu,
S tym, kiz w ſchelhowe ſcheczeniſti veſche,
Wſa ſebi čeſkoh ſchiebera.
Tón do Kobliž ſi nej czeſnjeſe,
Hdzej biſhce ſnjej hajnik je.

Tej mandželſta we ſonſhim ſcze
Be doho kroma, hubienka,
A nětka pal we tutym ſcze
Bóh czeſku ktoroſc pſchivóbla,
Ssmjercz wumjedze ju ſ hubjeſtwa,
A ſtonči jeje czeſnjeſe.

We Wulich Šdrazach pohřebana,
Spi derje, luba mandželſta,
Te twoja hórfka wuphjena,
Spi deje, luba maczka;
Tak dobro nőz ſi prajachu,
Hdzej wot rova prjek ſročzach.

Něk w kraju njebmjertnoſc kłodži
Ta duſha a je ſtrona tam,
Sso ſe ſbōžnymi rjenje wodži,
Te runa ſwiatym jandželam,
Hai, tam je ſebi žadža,
A Boha ſtajnje prožyla.

Duz poviſejeſe ſi tajſe ſbože,
Kiz něk we njeboju wužiwa,
S ſi Jeſuſom něk kłodžic móže,
Te předy ſa nim kłodžita,
Lam ma něk wěčny, ſbōžny čjaſ
A ſcheczenow ſrakni ſwaz.

To ſebi, kiz je ſrježa ſtola,
Něk poſe ju tam bies ſonž,
A t Živym žořlam wodži ſ nomá,
Tež píwetloje ſe tam bies ſonž,
Hdzej ſylſa wjazy njeſkapa,
Lam je ſonž wicheho czeſpjenja.

Wy lubi, ſrudžbe měru ſtacjeſe
A placiž někto pſcheczelce,
Na Boha doverjenje mějeſe,
So junu tež tam pſchindžecze,
Hdzej wajha mandželſta, macž je,
A Bohu ſrakni ſwaz ſwidžicze.

Bóh junu pſchindže ſ jandželemi
Wſchecz morowych ſ rowow wubudžicž,
Hdzej ſbōžni na to pſchecražnjeni
Du t Božom' tronej pſchistupieſe,
Lam ſo ſab' junu widžicze
A ſ wjeſelioſcu witaſe.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Ernst Šelak.

(A temu čjiblu pſchiloh.)

Pschilosha f číslu 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. februara 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskiej zyrlwi budże jutje nježelu rano w 7 hodzinach němska spowiedź, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodzin němske a w 10 hodzinach herbske predowanje.

Werovali:

W Michałskiej zyrlwi: Handrij Rjella, czeladnik w Wurzach, s Mariju Theresiu Brühlez w Rabozach.

W Katolskiej zyrlwi: Mikkawich Woczl, dzelaczer, s Hanžu rodz. Järschez. — Max Schöne, litograf, s Fannu rodz. Panznerez.

Křečení:

W Michałskiej zyrlwi: August Willy, Hendricha Adolfa Faluba, khežerja a fabrikarja na Šidowje, s. — Hana Maria, Jaromera Hendricha Krostaka, dzelaczerja w Delnej Kinie, dž. — Hana Martha, Maximiliana Korle Maczjia, komjeničekaria na Šidowje, dž.

W Katolskiej zyrlwi: Emil Alfred, Wilhelma Pawela Schuberta, polizisty, s.

Zemrječi:

Džen 8. februara: August Duczman, měščjan a schewz, 66 let 8 měsazow 20 dnjow. — 9. Křata Hanža swud. Dittrichowa rodz. Schustrež, 82 let 15 dnjow. — Ernestina swud. Lovenherbstowa rodz. Milkz, 67 let 1 měsaz 9 dnjow. — Handrij Scholta, wumješkar w Wulkim Wjellowje, 76 let 3 měsaz 13 dnjow. — 10. Pawoł Ota, Pawola Adolfa Theodora Bölkerta, maschiniskeho pomožnika na Šidowje, s, 2 lěče 10 měsazow 25 dnjow. — Madlena Libichina rodžena Vjedrichez, 80 let 5 m. 26 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1823 mečow.	W Budyschinje 6. februara 1892				W Lubiju 11. februara 1892			
	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.
Pšcheniza	.	běla	11	47	11	53	11	47
Rožka	.	žolta	10	47	11	18	10	47
Jecžmien	.	.	10	31	10	37	10	6
Wowl	.	.	8	43	8	50	7	83
Hroch	.	50 kilogr.	7	50	7	60	7	—
Wola	.	.	8	89	11	11	10	56
Fahy	.	.	7	50	8	6	6	95
Hejduschka	.	.	16	50	19	50	15	—
Běrn	.	.	20	50	21	—	19	25
Butra	.	1 kilogr.	3	—	3	80	3	—
Pšchenicžna mula	50	.	2	10	2	30	2	—
Ržana mula	50	.	13	—	20	—	—	—
Gzywo	50	.	13	—	17	50	—	—
Gášma	600	.	2	30	2	50	2	—
Brožata 605 shtuk, shtuka	.	.	18	—	21	—	17	—
Pšchenicžne wotrub	.	.	11	—	19	—	—	—
Ržana wotrub	.	.	5	50	6	—	—	—
Ržana wotrub	6	25	7	75	—	—	—	—

Na burzji w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 11 hr. 47 np. hacj 11 hr. 61 np. pšcheniza (žolta) wot 10 hr. 47 np. hacj 11 hr. 19 np., rožka wot 10 hr. 31 np. hacj 10 hr. 62 np., jecžmien wot 8 hr. 20 np. hacj 8 hr. 35 np., wowl wot 7 hr. 45 np. hacj 7 hr. 60 np.

Draždjanse mjažowe placzisny: Howjada 1. družinę 65—70 ml., 2. družinę 57—62, 3. družinę 25 po 100 puntach rějneje wahl. Dobre krajne kwinje 55—60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družinę 45—60 np. po vunce rějneje wahl.

Vjedro w Londonje 12. februara: Mile.

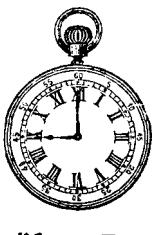
Franz Marschner

cžažnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej hazy čjo. 9
swojí sklad cžažnikow a cžaž-
nikowych rjecjasow dobroci-
wemu wobledzbowaniu porucza.

Hodna twora. Pšomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedjenje dobre a tunje.

Pschipomnjenje: Něčku herbski.

S y m f e s w i e r s c h n i k i
mužaze hulnje a tholowy s nowa barbja a kaž nowe
pschihotuja
w W. Kellingez barbjeri.

Ernst Ullrich na schulerſkej hazy 12

porucza swojí sklad porzelana, kamjeniny, duteje a runjeje škleny, špihele, slocjane lejty, gardinowe žerdki, wobluki wokolo wbrasow we wulkim wubjerku, rosety a wchê druhe węzy po jara tunich placzisnach. 500 k hofejowym k hanow, pschi skladnoſci kupjenych, ho wo połoju niže fabrikseje placzisny pshedawa.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschiniskeje wistajenžy
w Niesy nad Elobjom

porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze maschin wot 2 konfazeju mozow, schérokmlóčjaze maschin, s gopelom a paru ho cžerjaze, jenopschézne mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze, ruczne mlóčjaze maschin najnowscheje konstrukzije, běrym rostlóčjaze a běrym rostrihaze maschin, rěsaki sa běrym a rěpu, cžiſcjaže maschin, mijetliy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóčjunki, viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho cžerjaze, južhove žudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, žesne južhove plumpy, pízu parjaze apparaty (noschn), triery najlepšeje konstrukzije, mylnske cylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi, luczne brony, žamhne dželo, sakonýz schítowany system, kotrež moža ho hnydom wot kždeho do Žakowych, Meifortowych a Howardowych brónow psheménicž, pschezo najlepšeje, wupruhaneje konstrukzije.

→ Najpschihodniše wuměnjenja dla placzisna? Pruga
dowolena! Prospekty darmo! →
Pshedawařna a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Emma swudowjena Vorwerkowa

porucza pšlyšhove pjesle, letnje pjesle, žanki, modne žakety, deshčne mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich placzisnach.

→ Požluženje w němskej a herbskej rěci
w Budyschinje na hłownym torhoszczu 5.

Wulki hofejowy sklad

Th. Grumbta

w kupnizy na swonkownej lawskiej hazy

porucza

žhyr hofej punt po 110, 115, 120 hacj 170 np.,
valeny hofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snathym najlepšim skłodze.

Ratarježy.

W mojim tamníchim skladze porucžam pôbla

kamjenitneho a cžeskeho wuhla,
dobre cžeske ržane wotrub, dróbnym mlethym majžowym schtrót
kaž tež

Dürrenbergstu jedznu a skótne žel
w stajneje cžerstwej tworje.

A. Lorenz w Ratarjezech.

Tam je teho runja wubjerny bjesžiwizowy kolmas a maschiniski wosij po wjetšich a mjeňsich dželbach dostacj. — Placzisny kamjenitneho a cžeskeho wuhla w Ratarjezech wychsche nježku hacj w Budyschinje.

Holandski mlokowy pólver
s najlepšich selow a korjenjow
pschitowanym, po jenej abo dwemaj
kijomaj kruwom abo wozam na
prenu piwu našípanym, pschisporja
wohernoscz, płodzi wsele mloka a
sabżewa jeho wolišnjenje;
konjazh salzowy pólver,
wuzitlowy pólver sa
howjasz slót,
wschē fela a korjenja
porucza
Hrodowska haptika
w Budyschinje.

Tunje

žigar y

Kupovanske žorlo sa sałopschedawaw-
rjow,
tysaz hjo po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na snutslownej lawskiej hafy čzo. 6
filiala na bohatej hafy čzo. 28.

Richard Neumann
porucza hry a palezy

khoſe j

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po najtunishich
placiszach.

Pschi wotewsczju wjetshich dżel-
bow ho pomérne nijsche placiszny
woblicza.

Khoczebusli
Portorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rołach a wuważenym,
rjepliki a drugi kranh tobak,
žigar y
w wulkim wubjerku 100 hjo po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej hafy 6.

Hnojaza hel!
Kainit a karnalit ma na skladze
a porucza tunjo Otto Säuberlich
w Kasu.

Rajß
gruph,
jahly,
hejduschku,
hróch,
holi
po jenotslym a s zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Spěwarſke
herbſke a němske, jednore a w wo-
zehnym kojanym a homocjanym
swjasku jara trajnje dżelane
porucza w bohatym wubjerku po naj-
tunishich placiszach

Gustav Rāmſch,
Inhiwjasatnja na bohatej hafy 21.

Sslonowe mydło (Elsenbeinseife)

(němske běle mydlo sa symnu wodu)

Günthera a Haufnera w Chemnitz

je najdobytnische a najtuñsche mydlo sa hospodarstwo.

Sslonowe mydło**Sslonowe mydło**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu 300 tu.
— Štvortlétne predplata w wudawarni 80 np. a na
němskych postach 1 mk.,
z přinjedenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kózde
číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Cílč Smolerjec knihicíščernje w mačičnym domje w Budysinje.

Číslo 8.

Sobotu 20. februara 1892.

Za nawěški, kiž maja
so w wudawarni „Serb.
Now.“ (na róžku zwon-
neje lawskie hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynka 10 np. a
maja so štvortk hać do
7 h. wjetor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khejzorstwo. S rědka je ho ī jednanjam khejzorstwoveho
hejma telko pošlučharjow s luda cíjschčalo, kaž sanđzeny týdžen, hdvž
ho tam wo wěz, kotaž kózdeho ludoweho pschečela sajmuje, mje-
nujzy wo salónskich namjetach muradgesche, s kótrymž dyrbi ho w
němskim wójsku nječjelovitše cínilowanje wojskow samjesowac̄. Wot
ludowých fastupjerow ho na wulku licžbu pschikkadow wo šurewym
krjudewanju wojskow počasa. Niz jenož w salónskim wójsku, tež w
drughich němskich wójskach s wojskami sile salabžeja. Taiske žadka-
woseže su jenož pschi něčjischim potajnym woječkim wužudženju a
pschi sapleczenym waschnju wobežewanja mózne byle. Duž kē po-
wšitkowne žadanje, so ma pschichodnje woječke wužudženje sjanwe
byc̄. Se 140 pschečiwo 100 hložam hejm wobšamku, so maja ho
woječke ſhud na to waschnje reformowac̄, so w nich ſaſabž ſta-
noſeže, ſamostatnoſeže a ſjanwoſeže placzitwoſež destanu. Jenohlóžnje
ho wot hejma namjet pschi, so ma ho wobežewanske prawy po-
lójic̄. Njeluby ſacžiſhcz je cžinilo, so hrabja Caprivi jako khejz-
stwowy fastupjer wospjet pschečiwo ſjanwoſeži woječskich ſhudow rě-
čeſe. Po jeho ménjenju by diſziplina w němskim wójsku se ſjan-
woſežu woječskich ſhudow ſchłodowala. Někto pak w Bayerskej hido
wjele lět, a teho runja tež w Ruskej, Belgiskej, Franzowskej a dru-
ghich krajach ſjanwe woječke ſhud wobsteja, a nichto njemóže prajic̄,
so teho dla w wójskach mjenovaných krajow njeponkuſhnoſež knježi.
Holle loni je němski khejz borerske wójsko pschi manevrach s naj-
wjetšej kwalib a pschipósnac̄om jeho woječkeje hódonoſeže cžesčil.
Caprivi drje je ſjewil, so khejzorstwo do ſjanwoſeže woječskich ſhudow
njeſweli, tola napſchečzo wulkej wjetshinje khejzorstwoveho hejma drje
hebi khejzorstwo njeſwéri, ho temu ſarjeknuž. Se ſacžiſhnenjom wob-
ſamknjenja khejzorstwoveho hejma by ho jenož ſozialdemokratam do
rukow džéloko, kótrymž nicž ſubſche byc̄ njemóže, hac̄ hdvž ho dale
w wójsku wejazy pschečchaju; pschetož s tym ho njeſpolojoſež w
ludu ſbudžuje, hdzež pak je lud njeſpolojny, taím ſozialdemokratam
pscheňza kčje.

— W salónskim krajinym hejme su ſozialdemokratisž ſapóſlanzy
hrjedu nimale zyłe poſedženje se ſwojim ſantorjenjom a ſwarjenjom
wupjelnili. Tón króz woni ſwoje ſkody na wucžerjow wutſchaſhcu,
kotsiž džecži w ſchuli pjeru. Sozialdemokrato ſebi žadaju, so ho w
ſchuli s zyła hicž njeſmē. Wot wſchēch stron ho jim pak ſnapſche-
čiwi, so w ſchuli bjes pukow njeſndze. Želi so ho njeduschné hólcislo
pschebiye, so žaneje ſchody njeſtanje. Prawo k hicžu ho wucžerjam
wſac̄ njeſmē. Na wſach ho na pschikkad njemóž porjad ſdžerječ,
jeli so wucžer njeſmē njeponkuſhne džecži khostac̄. Džecži druhdy
doma žaneho wocžehnjenja nimaju a w lóſyſtwach wotroſtu. Sa
taiske wobžaromne džecži, kotrež ho s dobrým wodžic̄ a powucžic̄
njedadža, su puli jeniczki ſrěd, kotaž iči na puc̄ poſluſhnoſeže a
pozčiwoſeže domjedže.

— Najvožniſche poſtajenje pruskeho ſchulſkeho ſalonja, kotrež
reča: „Porjadnje ma džecžo, kotrež ī pschipósnemu wěruwusnac̄u
ſkulſha, wucžbu wot wucžerja ſwojeho wěruwusnac̄a dostawac̄“, je
ho w komiſiji, kotrež je ho ſalon ī nadrōbnemu wuradženju pschipo-
kaſal, s 15 pschečiwo 12 hložam pschijal. Židowske nowiny woſkebie
tuteho poſtajenia dla na ſchulſki ſalon ſwarjaču; pschetož s nim ho
pschiberanju židowskich wucžerjow w pruskich ſchulach mjeſa ſtaji.

— W khejzorstwovym hejme ho pschi wuradženju wo pschiswo-
lomnych pjenježnych žadankach ſa wójsko na to ſkoržesche, so ho wěz

ia wójsko s wjetſchego džela w jaſtwach dželaja, s cžimž rjemjeſlnizy
cžeko ſchłoduja. Podla teho híſhce tež woječzy rjemjeſlnizy privat-
nemu rjemjeſlu konkurrenzu cžinja. Konſervativny ſapóſlanz Grege
knejeſtiwu radjeſte, so by jaſtowowe dželo hóle do ſlužby ratařiſta
ſtajač, město ſo by nusu mjes rjemjeſlniswom ſ jaſtowym dželom
podpjerało.

— Pruske khejzorstwo je ſ tymi wjetchowſkimi ſwójbami, kotrež
hac̄ dotal dawki dawac̄ njetriebachu, kotrež pak ho po nowym pruskim
dołhodnym dawku wot dawtibawanja dale wuſamknuc̄ njeſmēža, wo
ſarunanju ſa ſhubjenje dawkeveje ſwobodby jednako. Kdaž je ſklyſhceč,
su cži wýhozy knježa tak wulke ſadanja cžinili, ſo ho mjes nimi a
wotpóſlanzy finanzneho ministerſtwa pschesjenoscž dozpila njeje.
Wýhoſocž ſarunanja ho někto bjes dalsheho praschenja nastupnych
ſwójbow ſe ſalonjem poſtaſi.

— W Barlinje je ho poňdželu ſhabdowanka němskich rjemjeſl-
nizkých jednotow ſechla. Wobdželenje kē nimo měry ſhlyne, nehdze
15,000 fastupjerow jednotow a rjemjeſlnizkých towarzſtow wě ſchitſko;
dale věchu pschitomni ſastupjer ſtwa, Barlinskich wýſhnoſežow
a ſapóſlanzy konſervativneje a zentrumſkeje ſtrony, kotsiž ho ſa
rjemjeſlnisſe prasheřeja woſebe ſajmuja. Š roſprawy, w ſhromadžiſnje
podateje, ſo ſhoni, ſo je ho wjetshina němskich krajnych khejzorstow
pschečiwo ſawjedženju ſalonja, po kótrymž měl kózdy rjemjeſlnik do-
poſac̄, ſo ho na ſwoje rjemjeſlo wuſteji, wupraſila. Njehjivozy
teho pak čzbedža rjemjeſlnisſe jednoty dale na ſadanju ſa dopoſtſmom
wustojnoſeže wobſtejcz.

Austria. Niz jenož w Ruskej, tež w někotrych dželach Aw-
strijeje hlob knježi. Njehórsche powjescze ſa ſamježorneje Galizieje
pschitħadžeja. W Krakowſkim wokrjezu hido někole w 23 wſach
s 3000 wehydlerjemi nicž jěſcž nimaja a ſo jenož ſe ſmilnymi da-
rami ſiwa. Na 1300 ratarjow njehubže w naſeču ſwoje pola
wobſyčz mōž, dekelž ſu wſho ſtvo, ī wuſhwej trěbne, ſjedli. Kra-
kowſki wokrježny wubjerk je ſo na woječke ſarjadrniſtvo a wýſh-
noſež ſi přoſtu wobrocžil, ſo bych ſo džela Krakowſkeho wobtwer-
dzenja a regulerowanja Wiſlý poſpěchile a ſo ſi tym ſhleba tradazym
ſtadnoſež ū dželu poſticežila.

Španiſka. Š anachiftow, kotsiž ſu wondano město Xeres
wurubili, je wýſhnoſež někotrych ī ſkýjerci ſa ſhudžila. Hdž huku
hrjedu ſchýrjo anachiftojo na ſchibjenzy wotprawjeni, cžrjoda anach-
iftow ſi nowa ſpyta, město wurubic̄, tola bu wot poliziſe roſehnata.
Lud je ho wot anachiftow do taſkeho ſtracha ſtajil, ſo je město ni-
male puſte. Wſhē hofczenzy a korežny ſu proſdne. Wſhēdnoſe
mnohich njeměnikow jimaju, tola anachiftiſke njeſpolojoſeže žaneho
kónza nima.

Ruſhowska. Pschečiwo wobſchudženſtu a jebanſtu, ſi kótrymž
ſu ho naprawy, wot khejzorstwa ī pomjeſtſenju nusu a hłoda poru-
częne, hac̄ dotal njewuſiſhne cžinile, dyrbi ho někto kruče ſakročic̄.
Š tymle wotpohladom je Kijewski generalny gubernator gubernatoram
ſwojeho wokrjeza ſeſhewažy wukas póſkak: „Někotiž ſitni wiſowarjo,
woſkebie ſidži, ſu wýſoſe ſidne placzisny wuwužili a ſu ſapocželi
wſchelake ſidne wetpadanki jeniczky ſi tym wotpohladom ſupowac̄, ſo
bych ſo w nusu cžerjazych ſtronach pschedawali; obo woni tele
ſidne wetpadanki mléja a je do muki měſheja, kotaž ho na tym
hamym měſeže pschetrjeba. Taiske pschiměſhli ſo w poſlednim cžaſu
tač čaſto namakaſa, ſo w někotrych mestach cžisteje ſtanje muki
wſazh doſtač njeje, ſo móže ho wona jenož po woſkebithym ſklasenju

kupicj. So by ho tajkemu njeknizomnemu spocjananju, kotrež je nizjenoj jebanske, ale kotrež tež strovoseči schodzi, kóng činišo, gubernatoram porucjam, so bychú svojim fastojnikom pschitkali, krucje na to ledžbowacj, so ho žana muka se schódnym pschiměščkom wjazj njeprchedawa, a so ho winowacj po fakonju krucje khestaja. Podla teho dyrbi polizija tych ludzi wobledžbowacj, kotsiz žitove wotpadanki kumuja, so bychú je do muki měscheli; hdyž ho tajz ludžo wuſlēdža, dyrbi ho jich dželo wobhonicj, pschi čimj ma ho woszbie praschenje rosjaſnicj, t címu ho wotpadanki wuſlivoſu". Hlowny gubernator wocžatuje, so polizija jeho wukas krucje dopjelni a pschitkomi, so ho czi, kotsiz wukas napscheczo jebawym žitowym a mukowym wiwjarjam sanjedaja, hnydom se klužby pusčca. Tónle wukas njeje bjes. wuspěcha wostal. Polizija je wuſlēdžia, so je Paríjski židowski žitový pschekupz Dreyfus, kig ma w russich mestach Odežh, Nikolajewje a Marianopole filiale, nječistu muku russkemu kniežetstwu pschedal. Dreyfus je 250 jeleſnicnych mosow muki do stronow, wot hlobu domapynthach, poklaž kotaž lědma 18 prozentow muki woschita, mjes tym so je pěšt a wschelaki druhi njerjad s wulkeho džela pschiměščany. Dreyfusoweho fastupjera ſu ſajeli.

Serbijsa. Bywši kral Milan je ho wšichň prawow, kotrež je hisceče jako hobustaw kralowsthe domu Obrenovicjow a jako herbsti měschčan měš, wſdal. Wo pschitkach, kotrež ſu Milana k temu pohnule, je wón dopišowarzej franzowſtich nowin "Emps" ſjewi: "Svym ho tronej wotrilek, dokelž bě mjeſe mnu a ludowym fastupjetſtwwom roſkora naſtała. Hdy budzich ham byl, budzich ho k reveluziji abo k ſatſelenju roſkudzil. Tola kmedzich trónske prawa hwojeho byna do stracha dacj? Někto bym, so bych kóng činiš wobčeznoſčam, kotrež Natalija herbstemu kniežetstwu ſe hwojimi njeprchedawazym wobſtřzbami pschihouje, namjetował, so chzu ho runje, kaž Natalija, Serbijs ſdallowacj. Tež to bym t lepſhemu hwojeho byna cjinil." Na praschenje, hacj ſebi myſli, někto druhe měchčanſtvo pschijecj, Milan wotmolvi, so ho hisceče wo tym roſkudzil njeje. Hacj na dalshe chze ſi měrom w Parisu živo bycž; ſ daloka wſchego holko. Wón wobharuje, so ho Paríjske nowiny ſ nim pschewjele naſladaſa; wón dale nicžo nježada, hacj ſo by ho w Parisu ſestariš.

Gričiſka. W Gričiſkej je poſlednje ſéta wjele ludzi k protestantskej věrje pschestupilo. S tym je mjes prawoſławnymi Gričami njeprchedzelske hibanje pschecživo protestantam naſtało. W Pi- ráhu je roſnjemdrjen lud do evangeliſkej zyrfuje, w kotrež ſo runje Boža klužba wotbywasche, ſ kamjenjemi mjetak a zyrfwinu murju wobſhodžiſ. Protestantoſo běchu nuſowani, ſo do cželania dacj, pschi čimj buchu někotſi ſ nich pschecžehani. Na to lud zyrfwinu knihoſenju a naporjad ſapuſcji. Do polizije, kotaž ludej wobarasche, ſo njeměrniz ſ pukami dachu. Menosy ſ nich ſu ſajecji a ſo krucje poſhodaſa. Mér ſo wot teho čaža ſaſo kaſył njeje.

Bratraj.

Podawk ſ ludoweho žiwjenja.

(Pokročiwanje.)

Samkatski miſcht Bertold bě ſ dželatnje hwojeho bratra do Winsleho dwora hycž widžal a bě ſdyhnuł. „Hijo ſaſo! a kač je bledy a wurubzeny, mojich duri, ſba ſo, njeſe wjazj namakacj.“ A hdyž jeho bratr ſa khwili ſaſo hofcenz wopuſteči a ſpěchne k jeho domej khwatasche, radowasche ſo nad tym. „Wón džel!“ a cžinu hwoju pilu do boka a běžesche hwojemu bratrej napschecj.

„Moj bratsje“, ſawola samkatski wutrobnje, jemu ruku ſticož, „kač rjenje wot tebe, ſo mje wopytasch; ty ſo dolho pokalaſ njeſky“. Karl Bertold ſtejſeſe we jſtu ſwojeho bratra, bledy a hlučko ſdyhnuſo. „Chesz ſy ſchleſnu wina ſe mnu wupicj?“ woprascha ſo samkatski pschecželje.

„Ně!“

„Aha! ty ſy hijo pil“, pschitkati wón ſ luboſčinym porokom. „Bratsje“, pocza Karl ſ polhmurjenym wobliczom, „ty ſy wčjera mojeho pschecžela ſebaka ſ domu cžiknul“.

„Twojeho pschecžela? Bratsje, kač ſy ſebi tajlehole pschecžela ſhladacj mohli? Hladaj“, a samkatski wsa jeho pschecželje ſa ruku, „daj ſebi řečecj, měnju to jara derje ſ tobu, ſbaluj ſo tehole towarſtwa, to budže hewak hisceče twoje njeſbože. Wěſh ty, ſo mam dopokazy w ruzh, kig móhle tehole njekhmanika, kotrehož ty „pschecžela“ mjenujesch, do klužby pschiměſčez?“

„Dži mi! To je pschikkodženje“, ſnapſchecžiwi Karl hněwny, „ja ſebi wolu ſwojich a ty tež ſwojich pschecželom. Kóžhy po ſwojim ſpodbabanju. Tola wostajmoj to, mam wažniſche wěžy na staroſeſi.“

„Bratsje“, ſawola wón ſ tſchepotatym hloſom a ſloži cžemne wóčko do ſemje, „bratsje, ja ſy m ſnicženj“. Samkatski bě woblednuł. „Što? Njemožne! Ty wobdarjeny muž, ty dže mějeshce psched mało lětami hisceče wulke ſamoženje a rjane dželo a něk ſnicženj? Praju hisceče junu, to možno njeje!“

„A tola je možno“, ſdyhnu ſcarl a ſwjeſe ſo, ſebi wocđi ſazdjerujujo, na ſtolz, „njemožu-li ſa dwě nježeli ſwoj doli ſaplačzicj, dyrbju dom a dwór pschedacj abo bankerot wosjewicj“. Wě ſo, běch ſo to nadžijecj abo boječ móhli“, ſnapſchecžiwi samkatski porokujo, „to dyrbjeſche předy abo poſzjicj ſak pschincj“. „To dyrbjeſche pschincj! Čežho dla dyrbjeſche ſak pschincj?“ ſawola ſcarl.

„To dyrbjeſche pschincj a chzu cži tež wuſjahnicj, cžeho dla“, praji Wilhelmin ſchón hnutný a ſloži ruku bratrej na ramjo. „Ty ſy ſo lěta delho hwojeho rjemjeſbla hańbował a ſy je ſaprewal, runjej mōjehce ty we hwojim rjemjeſle wumjelz bycž. Šy knjeſa hral a ſwoj cžaſ ſ njekhmanoſčem ſchecžinjal, mjes tym ſo mōjachu twoji wotrocžy cžinicj, ſchtož chyžhru. Šy ſo do towarſtow cžiſhcejal, kig wylie ſteja dygli ty a kotrež ſu cžje ſazpiwale a ſo cži hmyjake. Ty mōjehce preni bycž mjes hwojeho runja a chyžsche radscho poſkledni bycž w tak mjenowanym lepſhem towarſtwe, kotrež cže ſedom cžetpi. Ty bě ſbožowny, hdyžkuli mōjehce ſwoj cžaſ ſ někajſkim ſahnathm baronom na hontwach a na jechanju ſahnacj a mějeshce ſa cžecj, hdyž je cži na biljardze twoje pjenjeh wotbonyk. Khabdzesche do džiwadla a myſlesche ſebi, ſo ſy wěžy wuſtjoſný ſnajer, dopolyona do Winsleho dwora, popoldnju na khofej, wjecjor na piwo. Neje towarſtwa, w kotrež by ty hwojeho muža njeſtar! Psihi tym dyrbi rjemjeſbla hmyj, a byrnje rjeniſche bylo; niz ſnadž někotrych ſton ſchěknakow dla, kig ſy pschecžinik, ně, dokelž bě rjemjeſbla hjes miſčtra, hjes hlowy, a ſo ſ tym dowera a kredit ſhubiwa. Maſch ſkote rjecžasy, pjerſchcejenje, glaſeſti, kweſe ſchłornicſki, phil. Ty blidaſki miſčtr a naduwal! Ty nuſowacše ſwoju ſonu (jei ſo ani nječha), ſo by knjeni hraka, ſo by wſcho ſe hwojef blyſcežazej pyču ſacžennjala, a cžinich ju a ſebje jeno hmečněho. Twoja knježna džowka, město ſo by ſo w kuchni a w domje ſe wuſtjoſnu cžestnu ſonku wudoloniſala, cžita romanu, pſiſti a wopicj, ſo a hine ſa cžele a dufci. Twoje wobydlenje ſe ſ tepichami wuſkladzene, twoja pschitkra je hordosna, maſch ſwoju cžakatnje (pschedſtu), pschijimansku jſtu, jſtu ſa knjenje, wopicjenje po wifſchim ſtawje, kotremuž nježuſtſeſč, hdyž tola ani ſzékanoſče ani ſamoženja k temu niemasch. To je wina twojeje ſahuby, teho dla je dyrbjalo ſak pschincj.“

„Ty ſy to pschecžna a cžinich mi kſhiwdu“, ſlečza blidaſ ſtoč ſa cžerwjenym wobliczom, „nježanbuju ſo hwojeho rjemjeſbla, ale poſbehuju ſo ſ rjemjeſloweho procha. Dyrbju dha ſebi wſch e wylie ſahueſenja ſapowjeſč, jeno dokelž ſy rjemjeſlnik? Ty pak, Wilhelmine, cžinich ſo zytemu mětej k hmečham ſe hwojef pschecžnatej jednorocſu, dawaja cži ſkupych a nařabnikow, a runje hale we Winskim dworje bě mje hańba, hdyž dyrbjach blyſcež, kač cže ſudža.“

„Daj ſim ſudžicj, tutym korežmatſkim ſečnjkam“, wotmolvi samkatski ſměrom, „mje to njeměje mylič. Ale chzu ſo ſ twojej naſeſenje wročiſč. Budu cži pomhacj, ty ſy to wjedžal, hdyž ſy ke mni ſchol, a byrnje mje poč mojeho ſamoženja hofchtovalo. Ale njemjetam hwojich pjenjeh prjecj, dyrbju rukowanje měč.“

„No, a kaſke?“ woprascha ſo blidaſ.

„Zanyh rukowanjow, kaſke ſnadž ſebi ty myſliſč, ale chzu rukowanje ſa twoje pschichodne žiwjenje. Ty dyrbischi mi jako muž ſlubicj, a wěm, ſo budžesč ſkovo dgerječ, hdyž ſy je daſ, ſo wot někta ſlepſche žiwjenje powjedžesč!“

„No, w kaſkim naſtupanju dha, mam dha ſo pod ſastararja poſtaſicj?“ ſawola ſcarl, ſ hubu ſczahujo.

„Haj, pod ſastararja“, wotmolvi samkatski, „ale pod ſastararja ſwojeje ſamkneje cžescje. Ty dyrbischi ſo pschede wſchém hwojich dotalnych ſnajomſtow wotrej, niſtich a wylie ſchol, woszbie prak dyrbischi tutemu njeknizomnemu ſebakej pucj pokafacj. Pschedaſch ſwoju hordu pschitkra, ſwoju a ſwoje ſonku pschitkra draſtu, a pschitkra ſebi jednorje a po měčanju w bydlenju a w drageſe. Ty dyrbischi mi ſlubicj, ſo mjes dželom do korežm hlučko ſečnje. Ty dyrbischi mi ſlubicj, ſo mjes dželom do ſhukacj ſhukacj. S jenym ſlowom, ty dyrbischi ſebi ſwoje žiwjenje ſak ſhukacj, kaž wibjich, ſo ſy ja ſi, kotrež ſamotarja a ſkupza mjenuja, a móžu cži wěſhcež, ſo budžesč ſbožowny, kaž ſy ja, a praju cži, ſcarl, ja ſy jara ſbožowny.“

„A duž dyrbjal ſiwy bycž tak, kaž dželacj“, ſawola ſcarl.

szczawski a tschepotajo, „a měl zylemu městu se žonu a džonku
i změcham bycž?! Ja dyrbjal ſo powuczowacž dacž, kaž ſchulſki
hólz, kotrehož khotaſia, dokež ſa ſchulu khodži?! Ne, radſcho čzu
ſahinucž. Mjecham twojeje pomozy, budu ſebi ſtam pomhacž wjedzecž,
a dyrbjal-ſi ſo mi tež hórje hicž.“ A wſchón roſhněwaný cíjznu
ſwój ſtólz a czeknu ſ durſemi, kij ſa ſkobu ſapraſnu.

„Karl, wbohi Karl! Tu czéri, tutón njesbógníl. To je doma-
pytanje. Bóh njeh jeho satka a na prawy pucz dowiedźe, kotrehož
namakacž njemože, sošlepjeny s wopacznej čęscę gela komnoſcę. Jego
słowa ilinczachu kęž žałostne hróżenje sadwiewowazeho! Skhōto wón
chze? To dyrbju ſebi pscheklaſć!”

Wjesczor bē mischt Bertold ſebi wſcho dorosmyſlit a rosmok-
wjesche ho delho ſe ſwojim wjebniſom Ferdinandom.

"Ferdinand je naš na něchto dnjow wopuszczęć", rękną wón
i żonje a dżowzy, "wpuczęje w rjemiejskowych należnoścach".

"Scho jeno nan ma?" skorzesche Marka a woleschi macz,
dobru noz jei dawajo.

"Wón bě dženža tak polščmursjený a mi hnydom byly do wocji stupja, když swojeho lubebo nana frudneho widžu."

"Cého dla jeno je dýrbjal Ferdinand tak nahle a mjelečjo wot-puczowací? njeje namas ani Božemje prajit", sdychnu džowka.

„Njetekaj ſo do nanewych węzow”, napominasche macę, „wſchak
węſch, ſo to rad nima. Dobru nóż, moje dżęſco!”

© 1999 by the Board of Trustees of the Leland Stanford Junior University.

Karl Bertold bě nimoměry rosnjembrjený ſwojeho bratra wo-

pułczar a domoj thwatał. Zeho theza leżesche pol schwörčza hodziny psched mestom, stejesche žama kaž na wky, kolo wokolo wobdata i rjanej, derje hladanej sahrobu. W delnim schozu běchu wulke dželańje a iſkady, w drugim schozu bě mischtrowe wobydlenje.

Pschi wutwarlowych durjach rjenje pschirprawjeneje istwy hedzhesche
knjeni Bertoldowa a jeje wózkomnaczelétna dżonka s rucznym dżelkom
a shladowaschtej hdys a hdys njeszczepnej na pěskowu szczegliku, kde
s drohi do khęze wjedzesche. Wobej běschtet sdraszczenej po najnowschej
mōdze. „Hdze jeno nant je“, praji mlōdscha knjeni njeszczepna,
„dženja da dolho na ho czakac, wjescer ho zyla skasy a potom
hudze nant hněwny“.

Macz sdychnu a njevotmolwi nicžo.
„Ssnaď je s mlodym baronom se Schreckberg na hontu jěl,
taž hýzo něčto rasov. Njemyšlisch řebi tež tač, macz? Ty dže
njevoftasch!“

Macz wutorze so se swojich głubokich myślow a wotmowci rospierschena: „Rżewem; móże byc.”

Sa khowilu sdychnu dżowka głuboło a praji: „O tón baron, tak je to lubosny młody čłowiek, némerno, macz! a tak rjenje a psicęczelnie wot tak wožebnho knięsa, so naž tak husto wophtuje; my dżie kmy tola jeno měsciansz”. pschistaii sdychniio.

"Tola jeno, Luiska?" snapščecžiwi macž porolujo, "byč čħyła, so bi baron żenje do nasħeho domu njeppiċħol, dokelż je tebi, kaž ho sda, hlowu sawjercżat. O! bēkhem sbożowniſchi teħdom, hdyż iżjazg byč njeħaħim, hacž woprawdże ħim, rsemiejsliżi."

"Ale, macz, shto jeno to saho réczisch", wolaſche holcžka a ſczege nóst, "rjemieſlniz! Hdy by to nank ſazhyschal, my ſmy fabrikantojo, taž džé tola wesch. Šak hmel rjemieſlnik pola tak woſebných ludži, ho wibzecj dacj, taž to nank cžini!"

Wacze mjełcze a shladnu staroscziwje na dżowku.
Ta niechala mjać kies tutek mafekraha tameśtme ſime

"Ja nječata wjazh bjes tuteho wohebnego towarzwa živa
býcz", rěčešche ta, so horbžo, dale, "čłowjel dostanje tak wohebny
napoħlad, kaž knies Žebak praji, a níz tak, kaž cjetka Maria, kis je
tak jednora a naturſta, so je wopravdze hańba".

(Přichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschyna. Sanđemu pońdżelu fu do Budysleho jaſtwa rubjeńneju mordarjow, 26 lětnego dželacjerja Geiflera s Dhorna pola Połecznicy a 18 lětnego tkača Steglicha s teje sameje wzy, s rječzami sputaneju pschiwiedli. Wobaj staś wilowarja Körnera, s jeneje Dhornſleje awkzije ho domoј wróćzajeho, wjeczor wočko 10 hodzin nadpanuli, i semi porasylí a jemu jeho pjenesz, 50 hrivnow wu-ćzijaze, a dybſaczym cęznič kanuli. Nadpanjeny, s dyrjenjom na głowu počkušenym, po někotrych mjeašchinach s počkušenja wožuczi a hiszczę ſłowa jaſtyscha: "Eón je morwy, nětko móžemy směrom dale hicz." Ma sbože mějeſcie wobjaromny tello duchapſchitomnoſeże, so směrom woſta, doniž ho mordarzej wothalikoj njebeſchtaj. Potom ho s wulkej prózu do swojego njedalokeho wobydlenja dowleče a ho

sa to starasche, so sa njedozjinkomaj hledzichu. Hizo najajtra rano
zo poradzi, jeju sajecz. Psihi poszdjishim pschepytanju Steglich na
puczu do Ohorna twochnu, tola jeho bortsy safo popadzeczu. Nad-
panjeny je drje w wobliczu a na hlowje czezko franjeny, tola jeho
rany zmiercz strashne njejszu.

S Budyschyna. Do tudomneje Starkej konjazeje řešatnje saúdzeny vjatk pschipoldnju staršci muž pschinidže, so bę ſebi neschto mjaſha kupil. Prajizb, so je ſprózny, ſo na ſtólz ſhnu a bórsy ſdremnu. Hdyž chyžhu jeho ſkónčnje ſe ſpanja ſbudzic, ſo dohlaďachu, ſo bę wumrjel. Kaž je wudawał, je ſo wón do Warnocziz, hdejz bydli, podacž čzyl. Wopisimow psči nim žaných namakali njeſku.

— Khetro lohkomyslny kuz je jedyn kniesyk, kiz je pječza s Budyschina, wobeschol. Hdyž so wóndano w Draždjanach do nôzneho kurérskeho cžaha hydashe, so wón dohlada, so w podlanskim wosu tsi riane wókebne knjenje kedaž. Bóryš na to cžah schwisda a wotjedze. Víši wjesenju kniesykej, kiz bě po sdacžu trochu skurjeny, myslíckla pschipanu, knjenje w fužodnym wosu wopytač. Durje swojeho kupeja wocžiniwski po běhanskej deszy k kupejcej, w lotrym knjenje kedažku, deběža. Hdyž durje wocžni a saſtupicę spýta, knjenje so do ſmijercze wuſtržiwski kſchiczeč a ſkřečzeč ſapocžaku, a jena s nich, ménjo, so čzedža ju rubjeğinzy nadpanucz, ſa powjas nusy ſcžahnu. Cžah bě bjes tym nimale do ſlocže pschijel a ſasta. Kniesyka konduktérojo pschimnuchu a jeho, hdyž běchu do Budyschina pschijeli, poliziji pschepodaču. Kak je so wěz dale měla, njevěmý, dokež so wo njej trucze mjelči.

— Sanđženu njedželu popođnju su w tubomnej Voigtz korežmje na garbatkej hafzy jeneho paducha lapnuli. Hdyž korežmarča pschipadnje horje do bydlenſteje jſtwy ſaſtupi, tam zuſehe člowjeka woſhlada, kiž w khamorje khamoſčeſe. Rucže ē njemu ſtupiwſhi a jeho wot ſady wopſhimnuwſhi wona s hloſhom wo pomoz woſlaſche. Žonine kſchili ſaſkyschawſhi, ludžo rucže do jſtwy pſchibnachu a zuſehe woſwjaſchu. Jego draſtu pſchephtajo pſchi nim žonjazy ſloty dybysacžny čaſnik a 99 hrionow pjenjes namakachu, kotrež běſche won s khamora kranul. Pſchi pſcheklyſchenju na poliziji won wubawſche, ſo je na paduſchne myſle pſchischoł, hdyž do njeſamknijene jſtwy ſaſtupiwoſhi nikho w njej pſchitomneho woſhladač njeſe.

— Wuhlady na pscichodne wjedro. Wot 20. februara ma so mleke wjedro woczakac̄.

S Hornjeje Hórkí. Po wschódnych Sserbach w wojskowym dżakownym wopomnijeczu je pola wschódnych Sserbow něhdusi knies nad naszej wsi, Jan Michał Budat, który je zyle swoje samożenje khudym Sserbam wotkaſał a tak njeskóńczone wjèle żohnowanja je swojimi pjenjescami wusłukowaſ. Kello je tych khudych, khorych, hubjenych a bědnych hido bylo w sanđżenym czaſku a budże hiszczę w določich psichichodnych lětžezatłach a lěſtotłach, kotrejž je tuto wotkaſanje w jich mury a hubjenstwie na rjane waschnje pomhalo a budże tež dale pomhač; kello tych wudowow, kotrej je wono troschto-woło, kello tych hylsow, kotrej je tuton skut Budarjowych setrēl. — Bjes tym so ho hewak kmějazg herbja po žudniſtwach wokolo honja a dla někotrych hubjenych toleč ſtorja a so napſtego ſebi ſadzerja, so je to haňba, so móhl so morw w rowje wobrocziež a žaneho mera njenamakac̄, — dha so tudy džakowne kolena w czíjcej komorzy ſhibuja a Bohu horzy džakny wopor w pokornych modlitwach woprupa, so je wón jemu człowiſku wutrobu ſbudził, kotrej je s khudobu ſkubu ſaczuwała, kotrej je ſwēru wopomnila tamne ſłowa profety Jesaja-żowe, so by po nich cziniła: Dżel ſobu tym hłodnym ſwój khleb a wjedz ſahnathcz do swojeje khěje, hdyž ty naheho widzis, wobżewaj jeho a niewotczekh ſo wot swojego čela. — S tutejſe ſamejje wsi Budarjowej možemy dženja wo podobnym rjantym wotkaſanju piſać, kotrej pał njeplaczi wschódnych Sserbam, ale jeno khudym naszej Budesczanskiej woſzadby: Na dniu 21. dezembra 1891 ſemre tudy nasch zyrlinu prijodſtej, kowatki miſicht ſcorla Bohuwe Marczińk, a wutoru 9. februara bu na žudniſtwje w Budyschinje jeho testament wotewrzeni. S njeho ſmy ſhonili, so je wón nimale swoje zyle samożenje khudym a potřebnym naszej Budesczanskiej woſzadby wotkaſał, a je poſtaſil, ſo dyrbja ſo lěto po jeho ſmierci wot jeho wudow 12,000 hrıwnow Budesczanskiej zyrlwi wuplacic̄ a wot danje tuthy pjenjes dyrbja khudzi na 2. dniu hodownego ſwiedżenja jako na jeho narodnym dniu ſo wobbaric̄, žadyn njeſyrbni mjenje 10 hrıwnow doſtač; a je dale poſtaſil, ſo dyrbja ſo po ſmierci jeho wudow hiszczę 10,000 hrıwnow zyrlwi dowuplacic̄, po tajkim wſho do hromady: 22,000 hrıwnow; potom pał njezmě žadyn khudý mjenje 15 hrıwnow, w Hornjej Hórznej jako w jeho domjazej wsi žadyn mjenje 20 hrıwnow dara doſtač. — Wysche teho hiszczę je ſa Hornjo-Hórczansku ſchulu 1000 hrıwnow do zyrlwie wotkaſał, ſo

bychú ho wot danje tych pjenjes hudyom džeczom schulske kníhi kúpíte. — Wsmi hebi nowy testament a pschezitaj sezenje Lukasch 10, 37. —

S Bréshynki pola Huski. Tudemny gmejnski pschedstejciecze, kiz je ho sañdzenu hobotu do Budyschina podał, ho hacž do dženjnischeho dnja domoju wrócił njeje. Hacž je něhdze do njeboža pschischoł, abo hacž ma druhu pschicinu, ho wotšalich, njeje snate. Hacž dotal nicto njeve, kito je ho s nim stało.

S Nješwacžidla. W naszej wzy je ho skóplahowaze towafstwo salozito. Jako skótna rafa je ho oldenburgska wuswolila. Wyk je wondano pschischoł, wón 12 zentnarow waži a je pola tudemneho kubleria Elopa samčený.

S Nješwacžidla. Se spodžianjom tydženja w "Sserbskich Nowinach" cítačmy, so ho měschzenjo na wophtowarskich hosczi nowej zyrkwi Marie Marthy, a wožebje na Sserbow vohorschuja. No, my w Nješwacžidle mamy tež husto doszcz pschepelnym Boži dom, tola ho kóždy ras wulzy rabujiemy, hdyž naž zuž hosczo wophtaja, a cínimy jim lubje rad mestina, býrnjež dyrbjeli troszku sitózjeni hedečz, tamnym hundorjakam pak chyli rabicž, so bychú ho s cízkom sa wožebite njebejska postarali, so jim njebychú tež tam wježnjenjo, wožebje Sserbijo, na puczu byli. — S Waschego depiža widžimy, so tych Budyskich měschzanow malo snajecze, kotsiž na wježnych lemscherjow w zyrkwi Marie Marthy kvarja. Měnicze, so ho wiežela, hdyž Boži dom pokry nutrnych požluchariow wehlađaja. Kek ho tola myliczel Eutym ludžom by wjele lubšcho bylo, hdy bychú Bože domy prósne a puste byle. Munje teho dla ho na Sserbow nještrja, dokelž su jako pilni lemschithodžerjo snaži. Wnosh měschzenjo dž do zyrkwi khodža, niz s nutrnym požonjeniom a s wotphladom, so bychú ho tam s Božim žlowom natwarili, ale teho dla, dokelž su hvojeho sastojnsta dla nufowanî, ho druhdy w zyrkwi psched ludžimi pokasacz. Tich mjerzy, so dyrbja někotre hodžiny prósneho cíza na Božu žlužbu naložicž, a w hvojim hněwje wježnjanow hanja, kótryž je wutrobné požadanje, kóždziečku nježdu w zyrkwi na duchowneho žlowa požluchacž. Podobne frudne wobſtejnoscze kaž w měcze, Bohužel husto doszcz na wžach nadeňdemy. Tam ho ludžo druhdy do zyrkwinseho pschedstejcieczeſtwa tločza, kotsiž ho hewak sa zvličke lěto wo zyrkej njeſtaraja. Ssu-li pak ras w zyrkwinseho pschedstejcieczeſtwe, petom su schlerjebze durje wotewrjene. A cíazio doszcz pod ſtej wolu zyrkwinseho pschedstejcieczeſtwa herbse Bože žlužby ſchłodbuja. Snajemy jeneho wožebneho kníjeza, kótryž na tym wobſteji, so dyrbji ho licžba herbſkich lemscherow pschitrotſčicž. Wón drje ſam praji, so hebi zyrkej pschezo jenož wot wonka wobhlađuje, a so němzhy wožadni sa wjazy Božich žlužbow nježadaju, tola wón njeſcž nještrje, so maja Sserbijo hischče něchtio prawa w zyrkwi, a teho dla čze jim Bože žlužby pschirēsacž.

S Kuwočziz. Tudemny ſahrodniski wumjenkar Jan Scholka a jeho mandželska Hanu rodž. Mlynkež ſtaj 8. februara pschi cíelnej a duchownej cílosczi ſwoj ſloty kvaž hvojčiſko. Žeho Majestoscež kral Albert je jimaž jako cíezny dar kraſnu bibliju, do kotrejž je ſamorucžne hvoje mjenno ſapizał, póžlał, a knes farat Rjeńcž je jimaž ju po poručnosći ministerſtwa kralowskeho doma hvojatocžne ſe herbſkej rěču pschepodal.

S Lubija. Sañdzeny tydženj je powjescz wjele ludži tudemnych ſtron naſtróžila, so je mlynk a žitny wifowat Richter w Dittersbachu bankeret ſčinik a cíelnuł. Richter, kiz bě bohaty a widžany muž, bě hebi dowérjenje mnichich ſamožitých ludži dobýł, kótryž wón jich kapitalije ſe 6 hacž 7 prozentami ſadanjeſche, tele pjenjeſy k ſpekuſiſtiam wužiwaſo. Wjeſe wſheje wěſtſeſe ſu jemu pjenjeſy pschedpodali, město ſo bychú je do pjenjeſnych banlow dali abo na hewak ſwucžene wafſchne naložili. Schtož je žlyſhceč, je jedyn kublet w Žitawskich ſtronach hebi kapitalije po 4 prozentach požecik a je Richterej pschewostajil, ſo móh 2 prozentaj wſchischoł ſadanjenja do ſaka tylkucž. Cílowej wěrił njeby, ſo w nětčiſhim cíazu, w kótryž je ho doszcz warnowazych podawkow mělo, ſebazy hischče pschezo ludži namakaja, kiz ho, w nadžiji na wýfoku daň, wulkulacž dadža. Někotri kublerio ſe Bjarnacžanskih ſtron ſu Richterej ſumy hacž do 60,000 hrivnow pschewostajili. Tež ſastojnizy a dželacžerjo ſu hvoje nalutowane pjenjeſy ſhubili. Kaž ho někole pschewidžecž da, je Richter na poł milijona hrivnow dolha ſawostajil, pôdla teho je ſa 100,000 hrivnow falschowaných ſměnkow (wechſlow) wudal. Po novosčeſi je ho wón pječa w jenym Dražbanskim hosczenzu wobwěñkū; duž ſu wuhlady jeho wericzelow jara ſrudne, ſnadž tucži žaneho pjenjeſka ſe wupožejenych pjenjes wrócił njeđostanu.

S Kalbíz. Schtož ho w hvojce prawje ſapschimy, to fo tež rabži a pschinjeſe hvoje žohnowanje. Widžimy to nětko

hýž na naszej nalutowatni ſa Kalbicžanskmu wožadu, hdyž tola, móh rjez, hischče w džeczach ekriach krocžimy. To, ſchtož hýž chyli, je ho radžilo: runje cíelebž je nadobny džel ſwojeſe mſdy nam dowérika a do Róžanta na daň donjeſka. Terje temu: hdyž je ſlutniwa myſl, tam wotemreja wſchelaté njepečiſki. Čeladník, kiz ma hvoju knížku, ho cíuje; mały ſapocžat jeho zahti, ſo pschezo, hdyž mſou ſběha, tež džel do nalutowatni je denjeſe, a něhduski hudyacž budž ſe pjenjeſnikom, dokelž ma ſkladnoſcž pschednožom.

Nalutowatni dawa (kaž wſchě druhé banki) po 3 prozentach; ſchtož hnydom dale wupožežowacž nještrje, ſczele do Budyschina na banku a tuta dawa nam $3\frac{1}{2}\%$. S dobytku ſaranaja ho wudawki a twori ho ſerwerny fond, kotryž wſchém ſobustawam wožadneje nalutowatni ſhromadnje hluſcha.

Schtož čze pjenjeſe požežene měcž, na dležiſti abo hvojčiſti čiaž, pschischedze ſwědka, a doſtawa, ſa tým hacž trjeba a je teho hódný.

Schtož požežuje, dyrbji jako ſobustaw pschistupicž, kiz pak na daň dawa, niz, a njeje ſe nicžim wjasaň.

Ważna wěž je to — a njeſku na to wſchudže hýwali — ſo w tym ho mjeleži, ſchtož je hebi požcik, ſchtož je ſwědka cínič a ſa dožnika ſteji. Samyžl naſchich wježnych nalutowatniſow je tela tón, ſo potřebnym ſe naſchimi pjenjeſami pod pažu pschimnem, a ſo eži mordarjam w městach do rukew njeſpadnu. K temu val je trébne, ſo maja ludžo dowěru ſe nam: dowéra pak móže jenož tam býč, hdyž wo taſtich wězach ho mjeleži. Hlađajeze na "górglischnaſdarjen" w městach: ſa lěto ſčahnu zykej círjodže herbſkich hofodarjow kožu psches wuſchi a žadyn cílowejk wotym niežo njeſhon; jenož hdyž tu a tam ſažo žadyn "ſubhasta" pónđe, potom halle ſhoni ho, kaje ſaduſtſtvo je pod ſchitom ſchpatnych ſalonjow ho ſehrko.

My nimamy mjeležecž, dokelž měli nježeho ho boječ, jako jebak w městach, ale teho dla, dokelž derje nječini, ſo do ſwěta ho trubi, hdyž ho někomu dobrota wopokaže; mjeležimy teho dla, dokelž je cílowejk ſterje wježeleje myſle, hdyž druſy wo jeho nufu njeſedža a wo tym njeřeča.

S wobrēdowanjom honimy potřebnych tež dale do městow a podryjemy ſe tým hebi dno, na kótryž ho tola naszej nalutowatni ſtwarzia.

Tak dha dyrbja hebi cíi wſchitzu ſe hvojeh hukje ſanč powiſnuež, kotsiž maja w nalutowatni ſastojnſtvo: rendant, ſwědč, wuhjerkownizy.

Nalutowatni ſaja ſa do ſtwarzia ſe ſtwarzia (Eingetragene Ge-neſenſchaft) wob lěto junu wot ſastojniſka pscheladowacž, revidirowacž, kiz je wet wjichnosće ſe temu poſtajeny. W tym počaſuje ſtrovy roſum na to, ſo wſchě herbſke wſajomſtwa (tež mloſatnje) ho praſcheja: hdyž doſtanu tuteho reviſora abo dohlađowaria na jſtuňſcho?

Najtuňſcho pak ho wotěnđe, hdyž je dohlađ ſa wſchě kážy temu ſame mu ſastojniſkej dowěrjeny: tón jéđe potom ſe jeneje wzy do druhaje a rebiſtja wotwlecze ho ſpěchne býes wulkich wudawkom. Tak dha niz kóždy po hvojeh hluſcie, ale tež w tym ho wotřečecž a wajecž: ſchtož je wožadze a wſajomſtwej naſpomožniſche.

Oženhiſki džen móže ſruvat kapitalist hycž a tež hufarſta; temu trjeba jenož 1 ml. 10 np.; 10 np. ſa knížtu, a wot marki doſtawa hýž ſuoju daň.

Tež hýž džecži móhle ho na to naložewacž, ſo to njeſchelbědža, ſchtož jím kmótra dari abo ſchtož hewak nawiluſa, abo radscho do Róžanta abo druhdže donjeſu, hdyž je nalutowatni ſtwarzia.*

Wjele kaplow, wulſe morio; wjele marlow, nadobny kapital!

Schtož ma wot nětka pjenjeſy, nječi je dale do Budyschina abo ſamjenza njeñož: ſchłoda póduscho! Wěſchčanská krajnostawſka lanka nam $3\frac{1}{2}\%$ dawala njeby, hdyž by njeſebžala, ſo ſu pjenjeſy pola naž derje ſhowne.

Na te jene pak mi njeſabuđeze: Pěknje mjeležecž!

Ssukež Hoſasč.

* Radžu ſmótam a ſmótam, ſo móžatam, hdyž ſchulu wuhdža, město dotalnych dorow w bližszej nalutowatni knížku ſupja a jím wuežu džadža, ſo kóžde lěto dalshi pjenjeſ ſe přenjem ſaložtej do nalutowatni ſtwarzia.

Dary ſa natwarjenje herbſkeho domu.

Dale ſu darcili: Buležanské herbſke towarſtvo 5 hr., Króna w Buležach 1 hr., ſudnik Niſlaus w Rychbachu 4 hr., farat kanonik Herrmann w Wotrowie (7. dar) 100 hr., hrabja Mierozovſki w Krakowje 5 hr. 16 np., wſchischo realſa w Biſku 2 hr. 44 np. — Hromadže: 117 hr. 60 np.

S džakom ſwituje

M. Mjeřiva, poſklađnik M. S.

Darh sa Twarzstwo Pomozy sa studowazjach Sserbow.

Dale darichu: Präses Eusejanissi w Brash 3 hr., Bucejanisze herbsto towarzstwo 5 hr., dr. Sauerwein w Banteln 6 hr., pschi 25 letnym jubileju t. far. Mrošaka w Budzestech nahromadżene 25 hr., wieżet Ryča w Essenje 2 hr., farar Larczec w Lupoj 2 hr., A. V. w Hamorach 4 hr., farat Götz w Matym Budyskim 1 hr., knjeni swid Kumchowa w Ratarjezach 6 hr., knjeni Rielzyna w Worskazach 1 hr.

E. Mersch,

pokladnik Towarzstwa Pomozy.

Wužudjenja.

Pschijazny žub. Swojich wobjerarjew runje kaž pschedawarjow skotu je reñit Julius Robert Beyer s Biskopiz jebal, kiz so 16. februara wot pschijaznega žuba w Budyschinje wužudżesche. Beyer bē wobskoržen, so je kruw, na resscherjenu tuberkulosu khore, rēšak a jich mjažo ludžom t. jēdzi rospchedał, a dale so je jene howjado w hróži, t. jeho reñisitim rumam nježluzazej, karešał, sa kotrež wón reñy dawk saplačzik njeje. Mjes tym so Beyer t. temu stejeſche, so sa praschomne howjado reñy dawk saplačzik njeje, prejeſche wón, so je mjažo khoreho skotu pschedawak, kotrež móhlo strowoſci člowieku schodžic. Wobſköržba w tutym nastupanju Beyeru winowasche, so je wón 20. julija 1890 psches swojego kipowarja, reñnika Schreibera w Šemichowje, wot hōcejenzaria Piecha w Hodžiju kruwu sa 130 hrinow kipil. Po Beyerowym ſamhym wuprjenju ho pschi reñanju wupłasa, so je kruwa na pluzach a na rjeblowej koži s parlam i wobkadžena byla. 25. julija je na to Beyer t. Piechej pschijichol a jemu prajil, so je kruwa połna parlow, a so sa nju wjazy hacž 40 hrinow dacž nježmōže. Hdyž Piech snapſchecziwi, so dyrbti skotny lēkat kruwu wobbladacj, Beyer rjeknu, so dyrbjal ju potem drie ſahriebacj. Tym ho Piech nawabicz da poſtigene 40 hr. pschijecj. Wobskoržen pak khore mjažowe žđele wotſtri, nědto mjaža doma rospcheda a ſbyt w Draždžanach w tamniſchej reſatni wotbu. Oruhu kruwu wobskoržen w lēcze 1890 wot žiwnoſcerja Schimanka w Bolborzach kipi, kotaž ho pschi reñanju jako žylne tuberkulosna wupłasa. Nědture dny poſdzischo wón Schimanka wopyta a Schimankowej ſjewi, so je kruwa wicha tuberkulosna, a so dyrbti hebi Schimank kruwu poła njeho wobbladacj. Schimank hischce tón ſamhōdžen do Biskopiz dzēſche, pschijeweczi ho, so je mjažo parlate, wróči kūpny pjenies a kruwu Beyeru pschewostai. Hdyž ho Schimank wotkali, menjeſche hischce Beyer: „Nikto hubu hnydom do Čech telegrafowacj, so by ho juſte mjažo wotwieslo“. Wopravde pak wón mjažo wucžiſći a jo kaž tamne preñeje kruw wužiwasche. Dale je wobskoržen do naležnoſcie ſaplečenj, kotrež dla hu reñnika Schreibera w Semizach loni t. jaſtu na ſchēſz měhazow ſahudžili. Schreiber bē ſapocätz oktobra 1890 wot mlynka Piecha w Šmochcizach kruwu sa 120 hr. kipil, wo kotrež wón Piech t. wjedženju da, so je parlata. Hdyž čzysche Piech po ſeleſnizu ſe Žičenja do Semiz jecj, so by hebi tu kruwu wobbladacj, ho wón na Žičanskim dwórnischem ſ Beyerom ſetka. Beyer Piecha do Semiz pschewodžesche a po puegu jeho naležnoſć ſhoni. Poła Schreibera hebi Beyer kruwu, kotaž tam wukutlena wižasche, wobbladowaſhi, s hložom najwjetſcheho poħorschenja praji: „Ja ani punta mjaža wot tehole ſkočecja jēdli njebih!“ a so by grawocživojeſ tak prawje jaſnje woſnamienit, kruwe do kulta plunu, ſtož pak jeho njewotžerža, poſdzischo ſe Schreiberowej dowolnoſceju kruwe jaſyk mureſacj a jón ſobu domoj wſacj. Tam je wón jaſyk ſelil a poſdzischo ſe ſwojimi ſwójbnymi ſjedl. Psched žudom wón wobkrucžesche, so je jaſyk ſam ſjedl, mjes tym so menjeſche jedyn reñit, kiz so jako węzwywstoju pschijazhſchec̄he, ſa to, so je wobskoržen jaſyk naſſkerje pschedał. Hdyž Schreiber w Semizach dla rospchedawca khoreho mjaža do žudniſkeho pschepytanja pschijazhe, jemu Beyer radžesche, na to pschijazhacj, so je mjažo do Čech pschedał, a ſlubi jemu, so budże wón to ſame wotpſchijazhacj. Poſdzischo je wón Schreiber, hdyž bechu tuteho ſahudžili, napominat, so dyrbti ſe pschecžiwo wužudej powołacj, wudawajo, so doſč ſudži w Čechach ſnaje, kiz ſo ſto hrinow wopak pschijazhaja. W Biskopizach mjažach wobskorženho powſchitkownje ſa reñnika, kiz bjes ſwedomna khory ſkot kipuje. ſewojemu kipowarjej Schreiberej w Šemichowje bē wón w tutym nastupanju jara wjeli do wole dał; bē jemu tola wón prajil: „Móžesč mi ju pschinjeſč, byrnjeſč měka tuberkule! Te móža ſtožkuli nutska měč, a byrnjeſč byle ſahcžate kary w nich, ja je hižo won pschinjeſč!“ Pschijazni mjažach ſa do poſlasane, so je Beyer mjažo, hdyž niž Hodžijskeje a Šmochciankeje, dha tola Boleboržanskeje kruwy rospchedał, ſe kotrež je ho člowieča ſtrowoſci ſničicj móhla, a jeho teho dla t. khostatni na lēto a ſchēſz měhazow a t. ſhubjenju člowiſci prawow na pječ ſet ſahudžihu. Pödla teho wužud praji, so ma ho wužud po tſjoch měhazach, hdyž je placžiwoſci doſtał, w Biskopſkich nowinach ſa ſahudž-

neho pjeniesy wſjewicj. W nastupanju pschedawicjeneho reñneho dawka wužudžicu, ſo ma Beyer 48 hrinow ſhodža ſaplačicj a pschedawicjeneho dawka, 12 hrinow wužinjaz, doplačicj a pödla teho dla pschedawicjena perjoda 50 hrinow ſaplačicj.

Priopk.

* Sañdženj tydženj je w Němzech ſ měſtnami jara wulki ſněh panul. ſ Mannheima a Heidelberga piſaju, ſo ſu na ſeleſnizach ſněha dla jēdžicj pschedali. W Leopoldſtrencze w bayerskim wužokim ležu ſu twarjenja hacž do wužinow ſamete. Pschijwoženje zbroby je jara wobežne. Pschi europiſkim połnožnym brjoſh je ſatraschym ſněhovym mječel ſahudžat. Barne ſodže hebi njewerichu na morio wujecj. Na ſeleſnizach je wſhōn wobkhad ſastat.

* Žadlany podarok burſteho wotprawjenja je že, kaž ſ Rembergia telegrafuju, w Fazlowczyku ſtał. W mjenowanej wžy, nědžje 3 hodžiň wot Bordy ſdalenej, bechu krótko ſa ſobu nědture wulke wohnje, wo kotrež ſo wſchitkim ſdashe, ſo ſu ſe ſloſtniweſ ſuku ſaložene. Eukanje ſloži ſo na jeneho wjehnjana, kotrež běſhe hižo wjazy króč ſapalenja dla w jaſtu ſedžat. Wjehn ſcholka teho dla gmjeniſku radu powoła, kotaž ſ wotpaleinym tu zlyu węg do pschedawicjewa. Skónčenje wužudži tón burſki žub, ſo je wobskoržen pschijazpoteho ſloſtniſtwa winowatý a tež dla ſmjerze ſhodny. Duž powołachu wotſhodženego t. hebi a wſjewicju jemu wužud. ſ Sudniſtowow pschedawicjeda dyri jeho dwóžy ſ pjeſežu tak do hlowy, ſo ho bjes myſklow na ſemju wali. Wſchitzu wobbzelerjo na tej ſhromadžiſnje pjerjechu ſe wſchej mozu do we womorje ležazeho, doniž ducha njeſpuſtacj. Sabith mjeſeſe 146 čezlích ranow na zlym čeče a 9 we wobličju. Bordyſte wotřeſne ſudniſtvo ſe pschedawicjaz ſomiziſu do Fazlowczyka pöfialo. Meny burſa ſu ſajecj.

* Bohaſtvo na korežmač w Barlinje. ſ wjetu, kotaž bē na to ſtajena, hacž ſu w Barlinje haſy, w kotrež ſe wjazy ho ſejeſzow, reſtaſraziſow atd. hacž khežnych čižlow, abo niž, ſo ſu wukopalo, ſo je na Biedrichowej haſy, kotaž ma 251 čižlow, 257 korežmow, potažlim 6 wjazy hacž bē trjeba, wjetu dobycz. ſso wē, ſo wjetowazaj, hdyž ſtaj wob džen korežmy ſiežkoj, w kózdej ſapki ſrēbnyč njeſtaj móhla.

* ſtrowu žylnu dójku pyta — Charlottenburg ſta kriminalna poliziſa: K jenemu Charlottenburg ſtemu pschedawicjaz ſchistaji ſo psched 3 měhazami 21 lētna dójka, Pawolina Borkowska, ſ Małeho Bartlseea w Brombergskim wotřeſu. Kotaž je nět do poſlaſane, je jejny hlowy ſamýk hnydom pschi nastupenju do ſlužby na to ſloženj byl, hebi w ſužodſtve ſentrumſki njebos a kónczkoſtu piwu kipicj. Hdyž by ſo potom jeſne knjeſtvo njedawno wjedžor do džiwaſla podala, pöfala wona ſlužobnu helzu ſ někajſej ſamlowku na krótki čzaſ ſ domu, a na koži potom jeſnu njepſchitomnoſć ſ temu, ſo ſo ſe ſwojim ſupjenym gratom do blidoweho ſaſhežila dobu a hebi ſ njeho 4000 hrinow wſa. Pjeniesy wobſtawachu w ſlethy a ſlebornych kruchach a 139 ſuponach pruskej 3 prozentiskeje požecionki. Wysche teho je hebi paduſčna žonska, hdyž bē čeſkne dzēčgo na kanapej połožila, knjeniny plachę ſ drohimi kožemi podſchity, pschijzilo, hebi knjeniny ſiežkoj ſlobuk na hlowu ſtajila a ſo runy puž do ſeleſnikeho wosa II. klasy ſydnula a ſe ſwojim rubjenſtvo ſe Charlottenburga wotřela. Na jeje popad je wſchitko pschedawicjaz.

* Nowe wunamakanje, nastupaze ſelene warjenja, je tak wažne, ſo dyrbimy je tež tudy wſjewicj. ſenjes pschedawicj ſahrodnit, ſnaty J. C. Schmidt w Erfurcie, roſprawia: Něcji ſo wo woprawnej revoluziji w ſadženju ſorkow. Hacž dotal trjebaſche ſo ſa ſorki w ſahrodach wjeli ruma, dokež ſo dołoko a ſcheročko po hrjadkach rieſroſczechu a ſchēſzach, hdyž jich pletwam na ſemi ležatym husto mokrota a ſyma wjeli ſchložecze. Něk ſym ſorku mužledžil, kotaž ſo po ſerdach abo ſpalerach hacž na 2 metraj wužoko horje plecje kaž buny (ſafſhole) abo wino a krafne pječ dolhe plody njeſe, kotrež ſo runje tak derje jako ſolotej jescj a na ſižanje ſloſci hodža, kaž dotalne ſorki. Někhorja a njewojerku ſenje. Sa mało lēt ſo na dotalne ſorki ſabudž. Nowota je ſ Japanu t. nam pschedawicj ſenjes Schmidt je jej mjenno „plecžata ſkódná ſorka“ dał. Hižo piched wjeli lētami menjeſche naſch ſnaty Radyherb taſte ſorki w ſwojej ſahrodzy, niž japanſke, ale domjaze, wot njeho wunamakane. A hdyž ſo w najrjetſchim ſrōſce po ſijkach horje plecžechu, piſasche ſwojemu pschedawicjaz ſkawnemu ſelinarjej, Mr. Rostolej: „Pſchindž rucje ſe mni, mam w ſwojej ſahrodzy nowu roſtlinu, ſo by mi ju wuſnamienit a do praweho roſtlinſkeho rjada ſtajil. ſsym tež jej hižo, jako dobrý ſačjan, pschihobne mjenno dał, duž dyrbja rělač: „Korkoni stan-gensum.“ A hdyž pan Rostok do B. pschedawicj ſamala naſche ſtaré ſterbe ſorki, na kije ſpchedawicjaz.

* K zmijerci wotkudzeni. S kralowej Hradza nam pi-haja: 14. novembra minjeneho lata je ho blisko pola Jaromera surowy njesutk stat, kotryz je cim hrojski, dokelz je jón žonska, macz, nad swoim dziesięciom wuwiedla. 26 letna Maria Ludvikowa se ſtudoveriz dziesięciu w minjennym lęce w Klaziarowej pschedżerni w Kral. Dworze a porodzi loni w juliju njemandzelske dziesięciu. To njebožatko pak bě jej wobczegne; duž wobsamku, jo wotbyez. 14. novembra rano sahe ſe swojego domu w Kralowej Dworze wotkudżenje, wudawaj, ſo chze ho do Jaromira podacz, ſo by tam swoju malu Martku na wotczehnjenje bała. A woprawdze tež ſ dżesęcom do Jaromira dziesięciu, ale hdz na tajne město k Klobjowemu kolenu pschindze, tam 4 mežacznu holczku do reči cziszu; dziesięciu ho hnydom do dna podnuri. Žabkara macz poda ſo runy pucz do bliſtejke korečmy, hdzeg hacz do połnozny rejwache a ſo wjeſelesche. Nasajtra namakachu dziesięciowe čelko a hory na to tež Ludvikowu w jeje domje ſajachu. 11. februara stejše psched pschisaznymi, hdzeg ſo swojego njesutka wusna. Pschisazni ju jeno-hlozne ſa winowatu ſpoſnachu, a ſud wotkudži ju k zmijerci na ſhibjenzy.

Studowaze žonske w Franzowskej. Liczba ſtudowazych, žonskich w Franzowskej, ſtetraž w lęce 1890 jenož 152 wucziniesche je ſo w požlebnim lęce na 252 poſbehnuła. Po narodnosćach rozbjela ſo tak: na lekarſtwu studuje 18 franzowskich, 6 jendželskich, 3 romunske, 2 turkowske, 1 grichiska, 1 amerikanska a 130 russich žonskich.

* Njebožowna mjeđwiedžaza hońtwa je ſo w Nowgoradskiej guberniji wotmela. Snath mjeđwiedžazy hońtwerje, wjerch W. ſ Moskwy bě do Nowgorada pschischol a ſo jene ranje na hońtwa podał. Hory ſo nasdala wulki mjeđwiedž ſběhnu a wjeſeſej napſcheczivo ſahasche. Město teho, ſo by ſo W. směrom měril a potom třelil, pocza wón hlepje wokac̄. Duž ſo swěrſlo wrózgi a ſo na honjerow wobroczi. A něk tulku ſa nim pôzla a jeho tež ſrani. S boleſcu a ſ njemdroſcu pocza mjeđwiedž wucz a ſhrabnu ſchwizny ſchotom, ſamasche jón ſe swojimaj pažomaj kaž ſlabe ſlomjane ſtrzelzo, ſarafy potom dweju honjerow ſ jenym rasom, ſrani hyscze dweje druheju, ſi ſotrejuž jedyn tež na ſwoje ranu wumrje, a wobſkodži hyscze mnogich druhich, předny hacz ſo w hyscze ſhubi. Wurjadanje wjele mjeđwiedžow počaſuje ſo w lětſtce ſymje w Oloneckej guberniji. Do bliſtejce dweju wšow je 30 mjeđwiedžow pschischol, ſi kotrych ſu 3 tak hořsleje wulkoſege, ſo ſebi tamni hońtwarjo ſe wſchēdnymi brónjemi na nje njeſwérja.

* W New-Yorku ſu minjenu njedželu Jendželgana Dowdona ſajeli, hdzeg džysche runje jenemu pjanemu mužej ſrk pscherēnuc̄. Na njeho tulaja, ſo je w poſledních 3 njedželach niz mjenje hacž 7 pjaných mužow na taſke waſhynje ſkónzowal.

* W New-Yorku je 15. januara Waltar Abbot Wood, wunamakat ſchijateje maſchine, 76 let starý wumrjeł.

* Edison je elektriſki motor ſestajal, kotryz pjes harý a druhich lołomotivnych njewuſhnoſc̄ow džela. Nova lołomotiva, ſotrejež nadrobnoſege hyscze wosjewiene njeſzu, dyrbi ſpěchnoſc na ſeleſnizach na 20 němstich mil w hyscze pschisazc̄. Tež po jednorých drohach budže ſo, kaž Edison lubi, ſ nowym motorom jéſdžic̄ hyscze.

* Symka ſelenia piza ſa kury. So ſelenia piza pjerjowemu ſkotz hoji, wě kózdy, kig ſebi taſki ſkót džerži. Duž móh tež kózdy ſam wot ſo wjeſeſej, ſo je pjerjowemu ſkotz ſchłodne, hdzeg jemu nadobu wſcha ſelenia piza pobrachuje. W lęczi ſebi ju kury atd. wonach ſchczipaja, ale w ſymje ſu hysto dolke čažky w kurſenžu ſawrjene, hdzeg ſwjetſha jenož ſuchu mučnū zyrobu doſtaſowa, a hdzeg ani waki, ani bruſka njenamakaja. Dokelz jim wſcho ſelene pobrachuje, pschedtanu njesc̄, ſa to pak pócnu ſo kormic̄. Štož chze ſebi ſwoju pjerinu potajſim tež w ſymje ſtroum ſdžeržec̄ a dobre ſtroue ſeja ſ hneſbow ſberac̄, dyrbi jeſ w ſymje zyrobu, ſeleniu pizu ſastupazu, dawac̄. Taſka je: runkliza, kuličpa, morchej, namocžene ſynowe ſkulanje a pschi ſhachlač wuroſczenie ſito. Štož chze potajſim w ſymje ſeja měcz a droho pschedawac̄, tón njefalomdž, ſwojim ſurom naſpomnjeniu pizu dawac̄.

* Gneſhowa móz abo wuczinl nad ſadowymi ſchotomami. Hdzeg ſneſh toje, czechneja ſo ammoniak, próh a druhé wulki do ſemje, ſotruž běchu ſe ſnebom kryle. A cim wotewrjeniſha ſemja je, cim kóz to wſho do ſo ſreba. Je-li potajſim ſchotom naſymu ſcheročko ſolo wołoko wobłopan, doſtanjeja ſeho ſorjenja ſ tajazym ſnebom wjele zyrob, a ſaplaſcia to džakownje ſ wjele rjanym plodcami. Hdzeg pak je ſpody ſchotoma hysty dorn, ſpožeraſa trawine ſorjenje zylo hnějniciego a ſchotomowe njedostanu žaneho. Czeho dla njehat teho dla kózdy, kig ſchotom wobkodži, je naſymu wobłopac̄ a dorn ſwobroczieg. Mała próza, ale wulki wujek.

* W Praſkowje, jenej wſy pola Aleſandrije, je waſhynje, ſo ſo na kózdy ſta ſtara reja, ſotruž ludžo "bažin" mjenuju, rejwa. Na kóznu reje dyrbi njewiſta kózdeho rejwaria koſčic̄. — To ſo tež na ſta ſtara, kotryz wěſty Ovada, dzěſac̄er na ſeleſnizy, ſi mlodej holzu ſ Praſkowa ſwjeſczeſche. Hdzeg netko njewiſta po ſkónčené reji kózdemu rejwarije winoſtu koſči, ſapopadže jeje mlodeho miža ſla žarliwoſc̄, dokelz ſo jemu ſehda, ſo jeho žona jeneho rejwaria ſ pſchewulkej wutrobnosc̄u koſči, na cdož ſo tak roſhnewa, ſo wbohu mlodu žonu ſa wloſy ſ ſemi storže, ju ſ hrubymi ſkowami hanjeſche a ſo ročesche, ſo ju na wěčne wepuſczeſche. Šwaſne wjeſeſe mějeſche ſ tym naſtu kóz. Młoda žona ſo cíſche do domu ſwojego ſtarſteju wrózgi. Nasajtra namakachu ju morwu w kóz. Besche ſe ſchwablowej ſkalinu ſebi ſiwieneje wſala.

* W Memphisu (w ſtacie Tennessee) je čela wobbladowaze ſudniſtvo mlodu holzu ſ najwoſebniſcheho towaſtwa najhōſcheho mordarſtwa dla k zmijeregi na ſchibjenzy wotkudžiko. Jeje njesutk pláčeſche mlodej knježnje, Fridže Ward, ſtetraž tež do najwoſebniſchich worſchtow wobyldeſtwa ſkuschecze. Mordakka, knježna Alice Mitchell, 19 let ſtara džowka bohateho pschekupza, kotryz běſche ſo k měrej ſydnul, džerſeſche ſo ſa na czechczi jara ſranjenu, dokelz bě Frida Ward na ſjawnych městach ſle wo njej rěčzala a ju tak do ſkých ludžazych rěčow pschisazc̄. Frida Ward džesche ſe ſwojeho ſotru po hachy. Nadobu pschisazc̄ Alice Mitchell ſ jenej pscheczelnizu ſa njej, wuſkocži, Fridu wuhladajo, ſ wosa, ſhrabnu ju ſa ſchiju, wuczeſe břitej a pschecznu jej ſrk, tak ſo wboha Frida hnydom na ſemju padnu a ſa někotre minutu wudycha. Slōſtniza ſkocži ſažo do wosa a ſawoka na pohonča: Žedž, ſym hotowa, a konje czechſchtaſ dale. Morjena je džowka bohateho ratarja a pschekupza ſ Arkansasa a bě w Memphisu na wophyze.

(Brylwinſte powjeſeſe hladaj w pschisazc̄.)

Khěža na pschedan.

Swoju khěžu ſi pödlanskimi twarjenjemi, rjanym dworom, w najlepšim położenju Budyschina (500 □ metrow wopschisazu) chzu pschedac̄. Wona ſo dla ſwojich rumnoſc̄ow k kózdemu rjemjeſku a pschedupſtu hyscze. Štož ſo ſa ſajmuje, njeh ſwoju adresu w wudawaſti "Serb. Nowin" pod R. Z. 4 woteda.

Khěža na pschedan.

Khěža cížlo 34 w Bulezach, maſhina, i pschedmarjenej brónjnu, pschimjeſowazej ſahrobu, 4,4 arom (24 vratami) ležomnoſc̄e, 20,52 dawskimi jenosc̄emi a 2400 ml. wopalneje kažy je hacz do ſredy 2. měrza 1892 psches wjeſne grychty na pschedan. Tež moža ſo 4 kóz ſotnajateho pola pschedewſac̄. Wobbladanje može ſo w kózdy ſta ſtara ſtac̄ a ſo ſadzeňa na nju cžiniež.

2. měrza 1892 dopołdnja w 9 hodžinach budža ſo ſawostajene wězy jako: meble, poſleſeſcza, draſta, ſchaty, wſchelaka nadoba, cžebliſki grat, 1 hořanka, wujeklowe a palne drjewo, ſyno, ſloma, len, atd. w Israeſez koſcjenzu w Bulezach na pschedabzowanje pschedawac̄.

Herbjo.

Maſhina khěža, k kózdemu rjemjeſku ho hořaza, je na pschedan w Bulezach cížlo 19. Dalsche je ſhonicž pola wobbladžera.

Šiwnoſc̄ ſe 24 kózami pola, 225 dawſt. jenosc̄emi, njedaloſko Budyschina, je ſe ſiwiem a morwym inventarom na pschedan. Dalsche je ſhonicž w wudawaſti "Serb. Nowin".

Sſle,
ſchlipſy,
krawathy,
gumijowe ſchaty,
tylowe knjeſle,
thornarjowe knjeſle,
ſchemiſetowe knjeſle,
manschetowe knjeſle
poručataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn
4 na ſerbſtej kažy 4.

Zigary

derje wotležane po 4 np.
poruča

Ernst Mittasch
psched ſchulerſtmi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zgły a kranj

poruča

Ernst Mittasch
psched ſchulerſtmi wrotami 1.

A h o ſ e j

ſeleny a paleny
poruča tunjo

Ernst Mittasch
psched ſchulerſtmi wrotami 1.

Drzewowa awfzija.

Pondżelu 22. februara 1892 ma żo na Niezwaczidliwim majoratnym reverje sczehowaze wuzitkowe a palne drzewo:

125	łóżow	14—23 cm średź. tołstoscze,	10—13 m dolicz,	w drzewie
65	=	łóżow (ł ryhsam a łoskam żo hodżaze),	=	wiszczeń pscz
=	żerdzow, 11—15 cm delnjeje tołstoscze,	10—12 m dolicz,	Nowo-	s wuměnjeniem, tu swiczenymi, na pschedawacż.
150	rm. selenych łóżowych palnych schęzepow,	=	wiszczeń źen-	Sapoczątk awfzije dopoldnia w 9 hodżinach w drzewiszech pola
15	łuchich =	=	schęzanskim	Nowych Kopriż.
75	selenych =	łuleczlow,	puczu w 18.	W Kopriżanskiej hajnkowni, w februarje 1892.
45	łuchich =	=	wodżelenju,	Hoffmann, reverksi hajnik.
164	łóżowych pjenkow,	=	=	
34	stotniow łóżowych walczekow	=	=	
50	łóżowych wulęzowanych a łuchich dolicz hromadow w 18.	=	=	
	s wuměnjeniom na pschedawacż.	wodżelenju	=	

Shromadzisna dopoldnia w 9 hodżinach w mjenowanym drzewiszech.

Grabiniske i Rieschiske hajnske sarjadništvo.
G. Nieprashk.

Drzewowa awfzija

na Drobjanskim reverje.

Szczwórtk 25. februara t. l. ma żo

150 łuchich łóżowych dolicz hromadow

sa hnydem hotowe pjenjesy na pschedawacż.

Sapoczątk dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodżin w Goslinsje.

W Minakale, 17. februara 1892.

Grabiniska i Einsiedelska inspekcija.

Drzewowa awfzija

na Lüpjanskim reverje.

Putoru 23. februara t. l. ma żo

119	bręzowych hromadow,			
17,5	rm. bręzowych schęzepow pscz schęzerowej jamje,			
37	selenych żerdzowych a łoskowych hromadow,			
15	rm. łóżowych schęzepow,			
17	=	łuleczlow,		
4	=	pjenkow		

sa hotowe pjenjesy na pschedawacż.

Sapoczątk dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodżin w Bokowskiej hajnkowni.

W Minakale, 17. februara 1892.

Grabiniska i Einsiedelska inspekcija.

Drzewowa awfzija

na Polpiczanskim reverje.

W Gucinjanskim hosczeniu ma żo pondżelu 29. februara 1892 dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodżin

27 łóżowych łlozow, 12 hacż 43 cm hornjeje tołstoscze, 5 m dolicz,

83 łóżowych żerdzowych łlozow, 8 hacż 11 cm hornjeje tołstoscze, 5 m dolicz,

27 łutzych żerdzow, 8 hacż 15 cm delnjeje tołstoscze,

84 rm. łóżowych palnych schęzepow,

112 łuleczlow, — 3 rm. łóżowych repuchow,

106,9 stotniow łóżowych walczekow,

51 dolicz hromadow I., II. a III. klasy,

191 rm. łóżowych pjenkow

na drzewiszechach 20., 22., 31., 35., 37. a 10., kaž tež w wulęzowiszechach 24., 29. a 53. wodżelenja leżazych, na pschedawacż.

Reverke sarjadništvo wo drzewie, i wo bokowaniu pschedawane, po żadanju dalsze wukas.

Kralowski hajnski rentski hamt w Draždjanach a kralowske reverke sarjadništvo w Polpizy, 10. februara 1892.

Garten.

Fischer.

Drzewowa awfzija.

Na knjezim Kopriżanskim reverje ma żo (póstrzigh) wutoru

1. mèrza t. l.

něhdże 6000 twierdych walczekow (w wodżelenjach po 50 walczekach)

kaž tež něhdże 50 twierdych dolicz hromadow

s wuměnjeniem, tu swiczenymi, na pschedawacż.

Sapoczątk awfzije dopoldnia w 9 hodżinach w drzewiszech pola

Nowych Kopriż.

W Kopriżanskiej hajnkowni, w februarje 1892.

Hoffmann, reverksi hajnik.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej hash

porucž sprawnje a tunjo, tola bjes wudawanja markow a drugich něktó wunjezenych manipulazijow, pscz kotrych maja wotebjerarjo tola wjazy sapłacziec.

khoſej, syry, punt po 105, 110, 120, 125, 130—160 np.,

khoſej, palezy, punt po 140, 160, 180 a 200 np.,

zokrowy syrup, ja flódk, punt po 18 np.,

petrolej, punt po 13, pscz wjazy puntach po 12 np.,

jerje, po 3, 4, 5, 6, 7 a 8 np.,

palezy čistý, liter po 32 np., po čwiazach turášo,

flódk palezy a likér, po 60, 70 a 80 np.,

raiz, rjana twora, punt po 16, 18—20 np.,

zigary, 100 sztuk po 180, 225, 240, 280 a 300 np.,

runklizowe hymjo, snateje dobroſeże,

bélú warnu hól w měchach po 100 puntach sa 845 np.

Stupnje a schkorne.

S jara tunimi kupjemi je mi móžno, wscz ežrije sa mužskich, ženské a džeczi, kaž tež sa konfirmandow po tač tunich placzisnach pschedawacż. Kaž to nictó njesamóže.

Skasanki po mèrje a porjedzenja żo w mojej zamžnej dželańni rucze a tunjo wuwjedu.

Paul Kristeller

psczi bohatych wrotach 29

i napschezja hosczenza i winowej kieži.

Porucžam po jara tunich placzisnach

ežoruh ežistowolmjanu kaſhemir

rjaneje ežorneje barby

meter po 85 np., starý lóhej po 50 np.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 60 np.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 70 np.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 80 np.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 90 np.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 1 ml.,

meter po 1 ml., starý lóhej po 10 np.,

meter po 2 ml., starý lóhej po 1 ml.,

meter po 2 ml., starý lóhej po 20 np.,

meter po 2 ml., starý lóhej po 30 np.,

meter po 2 ml., starý lóhej po 50 np.,

meter po 2 ml., starý lóhej po 60 np.,

meter po 3 ml., starý lóhej po 90 np.,

teho runja jenobarbne kaž tež kaſhezilatke drastne tkaniny w wulkim wubjerku po jara tunich placzisnach.

Emil Wehrle na jerjowej hash 7.

Plahowarjam koñow i wjedzenju da-

lilam, so vot 1. febr.

8 frézbow (hengstow)

i kralowskej koblatnje w Łobusu

le mni dońde.

Wuczobnik žo pyta.

Sa swoje kolonialtworowe, deli-

latekowe, winowe a zigarowe kłamly

wuczobnika pytam. Wopytanje

pschedukskie schule žo wuměni.

Bernh. Geissler,

prjedy Joh. Wannack

na schuleſkej hash 5.

Rudolf Benzel,
mjejezel slazje w Łaszu.

Domjaze žohnowanje,
fotografijove wobluki,
špihele,
gardinowe rosety,
špihelowe rosety,
gardinowe rječasy
polo

A. & W. Neuhahna
4 na herbskej hafy 4.

S nakładem Macigizy Sserbiskej
ju wusile a w wudawarni „Sserb.
Nowin“ na pshedań:

Aschij a polmekaz abo Turkojo
-psched Winom w lēcje 1683.
1883. Platzsina 40 np.

Trojnik. Šherka powedańczkom.
1885. Platzsina 40 np.

Rakečanske serb. tow.
„Lipa“

změje jutře njedzelu 21. małego
rózka popołdnju w 4 hodzinach
w Křižanec hospencu swoju
měsačnu zhromadźiznu, na kotrež
so wšitke sobustawy luboznje
přeprošuja. — Westeje přičiny
dla so prosy, so prawje z dypkom
zenč. Předsydstwo.

Anihiwjednič.

Maly rěšak s pôdanskim dželom
1. merza 1892 abo poszdzischo wu-
stojněho, kħmaneho, raſneho knihi-
wjedniča, na węz ho wusiejozeho,
tig mōže derje listowac̄, kubiske
wobliczenje snaje, ho ē puczowanju,
sastupienju a wobżenju džela hodži,
herbsli rosumi a tig mōže kawziju
stajic̄, pyta. Samopiszany ži-
wjenjebēh a wotpiszmo wobszwē-
czenjow s pschi spomnenjom žada-
neje mīdy njech ho pōsczele pod
K. A. L. do Budestez k leżenju na
pōsczi. Marki ē wotmolwjenju ho
wuprošcha.

Sa swoje kolonialtworowe, toba-
lone, winowe a spirituosowe kħlamy
pytam s pschi hōdnymi wuměnjenjemi
i jutram wucžobnika.

Hermann Gruhl.

Ssyn sprawneju starsheju s dobrey
schulskej wědu mōže jutry jaké wu-
cžobnič do naju drogowych a ko-
lonialtworowych kħlamow sastupic̄.

Bratři Měřšhaj
w Budyschinje.

Strony, bylny hólz, tig chze
děle a kħlebowe pjeckarstwo do-
kładnie nauknuć, ho s pschi-
hōdnymi wuměnjenjemi pyta na
žitnej hafy 32.

Wucžobnika pyta Otto Rey-
mann, prihovaný kowar na ko-
wanje koni w Čichonizach.

Hólczej, tig chze kowarstwo na-
wuknuć, mōže do wucžby stupic̄
pola Friedricha Henczela w Ros-
wodezach.

Moje rěšniſke kħlamy ju hacž na dalsche
i napsħecza mjažnych jēdkow.

Otto Pötschke, rěšniſki mischtr.

Realna schula w Budyschinje.

Še pschipowjedzenju hózow, kotsiž chzedža wot jutrow 1892
tudomni realnu schulu, kotrež ma prawo wopiszmo ē wojetiskej
jenolētno-dobrowolnej kħażebje wustajec̄, wopytac̄, je podpižany wot 20. januara hacž do 27. februara kżidu
kředu a kħobotu wot 10—12 hodžin wó jistwje Nr. 13
realnoschuliskeho doma ē ręczam. **Paršchonske prjód-
stajenje** pschipowjedomneho njech ho stanje, je-li někak mōžno.
Bles wuměnjenja pak maju ho żobu pschinjesc̄: naro-
dzeniski abo kħeċżeñski list, wopiszmo wo schejepjenju a saħo-
schejepjenju jētrow, wopiszmo wo dotalnej dostatej schuliskej
wucžbie, pschi konfirmowanych konfirmazijske wopiszmo. Ěżi,
kotsiž chzedža ho pschipowjedžic̄, dyrbja jutry i najmjeñscha
9 lēt stari bħež a tu nauku maja, kotrež mōže **dobry
schuler** i tsilietnej wucžbu ludoweje schule nabyc̄. Porucza
ho, hózam wot niżscheje klažy hei. i realnu schulu wopytac̄
dač. Sa schulerjow wot wonka ma ho **wuswolena
penſija** wot direktora dowolic̄. Pschijimanje w **druhim
časzu** mōže ho jenož pschi wobżebithch wobstejnosc̄ach stac̄.
W Budyschinje, w januaru 1892.

Direktar Dr. Vollhering.

Jutſje njedzelu 21. februara 1892 budże ho w Čiechz salu
w Radworju hrač:

Genovefa.

Stručlohra w scheschich jednanjach. — Sa herbske džiwalla
wobdželak Miklawch Sarjenk.

Sapocžat k wjeczor w 7 hodžinach. Městna ju sa stolčki,
lawki a stejenje. Programy placzja jako sastupne listki.
Wschitzu Sserbja ju witani.

Cjesczenym Sserbam w Rakezach a wokolnoſci ē wjedzenju
dawam, so bym w Rakezach

b ě t n a ē ſ t w o

saložit.

Na dołholētne našonjenje ho sejjerajo porucžam ho ē dželaniu
żubobjow kżidje druziny a lubju pschi solidnym wuwjedzenju tunje
placžisny.

Porujedzenja rucže a tunjo.

Nove bětnarſte žubobje je pschedzo na sħaddje.

W Rakezach, w februarje 1892.

S pocžesčowanjem

Richard Falkenberg, bětnarſki mischtr.

Pschi spomnenje: Moja agentura a komižionstwo ho dale
wiedże a proštu wo dalshe deržemienje.

Wotewrjenje kħlamow.

S tutym ē wjedzenju dawam, so w mērzu na herbskej hafy 7
w domje knijsa Člementa Rickscha

čriju wotewrjenja

wotewrju.

Hermann Frisch.

S tutym cjesczenym wotewrjarjam, psħeczelam a popħeschewac̄zelam
lóžkarſkeho mischtra Friedricha Ernsta Kranckera, lētja 8. febr.
semrjeteho, tig je skoro 50 lēt na tudomnej swonkownej lawnej hafy
bydlit, najpodwolničho ē nawjedzenju dawamy, so ho

pschedawrnja pjełzowych tworow a mēzow
po njejschemenjenym sprawnym wasħnju njeboċiżkoho s dotalnej
firmu dale powiebz, a proshmi nam dale cjeſčaze dowerjenje spożċowac̄.
W Budyschinje, w februaru 1892.

Grudženi sawostajeni.

Sprawnu kħażobnu hólzu ē 1.
hōrleji pyta pjetar Natush na
Bidojje 245.

Hólzu do kuchinje
ē 1. hōrleji pschi wyższej mīsbe
pyta Hermann Klemm na bohatej
hafu.

Pachol,
tig ma konje wohladac̄, na sa-
ħrodiſke a pōlne dželo ho wussteji,
mōže 1. mērza kħażbu nastupic̄ pola
Gottharda Behrendsa na Hoschiz
hafu 42 I w Budyschinje.

Anotač ho pyta wot Pschiċ-
ċedanskej gmejnaj, dalshe je šbonic̄
pola gmienstek wyschnosce.

Domjaze a hróbne džowlki, rōl-
nych pohončow, frēnkow, džel-
czerkej kwojby pyta Spannowa
na malej bratrowskej hafu 5.

Wotročkow, džowlki, luchački,
kħażobne hólzy a dójki pyta
Schmidta na žukelniskej hafu 10.

Wucžobnika
s dobrey schulskej nauku
sa swoje kħlamy ē jutram
pyta **J. T. Glien**
w Budyschinje
na drzewowych wiktach 4.

Wucžobnika
do kwojich kolonialtworowych a
spirituosoowych kħlamow ē jutram
pytam. **Hermann Klemm**
na bohatej hafu.

Ssyn sprawneju starsheju mōže
i pschi hōdnyimi wuměnjenjemi pola
mīde do wucžby stupic̄.

A. Schückel, schewski mischtr
na jerjowej hafu 8 w Budyschinje.

Pjeckarſki wucžobnik.
Młody čłowiek, tig chze pjetar-
stwo nauknuć, mōže do wucžby
stupic̄, pola jednoczynnego mischtra
Jurja Gebharda w Drazdzanach,
Flemmingstraße 27.

Hólz, tig chzedža schic̄ dolkadnie
nauknuć, dostańu darmotnu
wucžbu na wilej kħatrownej hafu
18 po 2 skħodomaj.

Schewski wucžobnika pyta
H. Schäfer na sabnej bohatej hafu
čiċċlo 8.

Hólczej, tig chze pjetarſtvo na-
wuknuć, ho pyta na swonkownej
lawnej hafu 6.

Hólczej, tig chze schewſtvo a
sħic̄e nakołenzow nauknuć, mōže
do wucžby stupic̄ pola **M. Langi**
na schuleſkej hafu 12.

Poż, żolty, s wotrubnejnej wo-
puſču a wotħishanymaj wusħomaj
je psħibexjal w Schönbergu čiċċlo
34 pola Kumwalda.

(K temu čiċċlu pschiċħa.)

Pschiloha f číšzhi 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. februara 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałszej zyrlwi budże jutje njedželu rano w 7 hodzinach herbsta spowiedź, dopoldnia 8/49 hodzin herbste przedowanie a pschipoldniu w 12 hodzinach herbski myšpor.

Werowanie:

W Michałszej zyrlwi: Jurij Hotaš, pohonež w Dobruschi, s Mariju Madlenu Schierzez tam. — Ernst Fiega, dżelaczež na Židowje, s Hanu Kryszianu Bartez tam. — Karla Hermann Reinhard, dżelaczež na Židowje, s Hanu Berthu Marcziniež tam.

Křešení:

W Michałszej zyrlwi: Lejna Elsa, Gustava Eduarda Nachlowza, zigarnila na Židowje, dž. — Pawoł Oskar, Handrija Horaka, dżelaczežera pod hrodom, s. — Ernst Pawoł, Wylema Moriza Müllera, skalarja pod hrodom, s. — Jurij Ota, Augusta Małcharja, schewza na Židowje, s. — Alma Minna, Gusta Hollandka, fabrilarka w Dobruschi, dž.

W Katholsszej zyrlwi: Pawoł Alfred, Pawoła Schneidera, samlarja, s. — Madlena, Augusta Sielska, kamjeničekarja, dž. — Martha, Alberta Kunz, schewza, dž. — Hana Maria, Handrija Krala, muntjerja, dž. — Jurij, Juria Scholty, kublerja w Szloniej Borscheži, s.

Zemrješi:

Dzien 11. februara: Hana Pielarjez, schwaleža, 38 let 7 měsazow 16 dnjow. — Hanža rodž. Bandžiz swiad Pöthigowa na Židowje, 74 let 6 měsazow 19 dnjow. — 14. Augusta Hedwig, njemandž. dž. na Židowje, 2 měsazaj 11 dnjow. — Michał Scholka, žiwnošežer a gmejstři pschedstejciež w Ratarjezach, 64 let 1 měsaz 1 džen. — 17. Selma Frida, njemandž. dž. w Kleinje, 8 měsazow 23 dnjow.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	13. februara 1892		18. februara 1892		wot		hacž	
	wot	np.	hacž	np.	wot	np.	hacž	np.
Pšchenza		běla	11	18	11	35	11	32
Ržiza		žolta	10	47	11	18	10	35
Zečenjen			10	50	10	75	10	74
Wows			7	86	8	29	7	10
Hroch			7	50	7	70	7	62
Woto			8	89	11	11	10	25
Zahly			7	50	8	6	6	67
Hedvicha			16	50	19	50	15	50
Běrný			20	50	21	—	19	50
Butra	1 kilogr.		3	—	3	80	3	50
Bižněžna mula	50		2	10	2	30	2	30
Mžuna mula	50		13	—	20	—	—	—
Ss. no	50		13	—	17	50	—	—
Ss. žima	600		2	30	2	70	2	50
Prožata 590 schtuk, schtula	11		18	—	21	—	17	19
Bižněžne wotruhy			5	50	6	—	—	—
Ržane wotruhy			6	25	7	75	—	—

Na běry w Budyschinje pšchenza (běla) wot 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 22 np., pšchenza (žolta) wot 10 hr. 53 np. hacž 11 hr. 18 np., rožka wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 78 np., ježmjen wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., wows wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 60 np.

Dcaždžanske mjažowe placžiny: Howjada 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 57—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěmježe wahi. Dobre krajne žwimje 55—60 ml. po 100 puntach s 20 prozeniam tary. Čelata 1 družiny 45—60 np. po vunje rěmježe wahi.

Wiedro w Londonie 19. februara. Ssnež

Turkowske žlowki
najlepšeje družiny porucža

Moritz Mjerwa
pschi mjažkowym torhořežu.
Destilacija snatich dobrých likerow
po starých tunich placžinach.

Zuni khofej.
Dželbu paleneho khofaja, punt
po 120 np., porucža

J. G. Glien
na drzewowych wiskach.

Howjase mjažo punt po 55 np.,
žwinjaze mjažo " " 60 "

Ernst Jursch, rěmježi mischr
na Židowje.

Wódne pónowje, lótky,
rolowe platy a khachlowe
rébliki, něžzowe durje, že-
lesne khachle a khachlowe
roly porucža tunjo

Pawoł Walther.

¶ Konfirmaziji ¶

porucža najwjetschi wubjerk
herbskich a němskich spěwarſkich knih
do kože swjasanych, se slotym a čornym prakowanym pižmom,
do homota swjasanych se samkom

A. Schönecke, knihitvjaſčnja
1 na hauensteinskej haſy 1.

Ernst Ulrich na schulerſkej haſy 12

porucža ſwoj ſkład porzelana, kamjeniny, duteje a runeje ſchkelezy,
ſchpihele, ſloczane ſejsty, gardinowe žerdki, wobluki wokolo
wobrasow we wulkim wubjerku, rosety a wsče druhé wězy po jara
tunich placžinach. 500 khofejowych khanow, pschi ſkładnoſeži
kupjenych, ko wo połožu níže fabrikskeje placžisy pschedawa.

Wulki khofejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnižy na swonkownej lawskiej haſy
porucža
kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym najlepšim ſlodze.

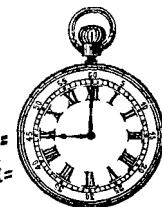
Franz Marschner

čjažnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej haſy čjo. 9

ſwoj ſkład čjažnikow a čjaž-
nikowych rječjaſow dobrosi-
wemu wobledžbowanju porucža.

Hodna twora. Pižomne rukowanje. Tunje placžinu.

Vorjedzenje dobre a tunje.
Pſchispomnjenje: Něčzu herbski.

Julius Höhme,

ſastupjeř internazionalneje maschinſteje wustajenžy
w Riesy nad Žobjom

porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze w aschiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomlóčjaze maschin, s gopelom a paru ko čjercjaze,
jenopshezne mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze,
ruezne mlóčjaze maschin najnowscheje konstrukzije,
běrný roſtločjaze a běrný roſtrihaze maschin,
řeſaki sa běrný a rěpu, čjiscjaze maschin,
mjetſliž, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlocjunki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ko čjercjaze,
južnove hudy s dwójz ſozynkowanego worzloweho blacha, ſeſne
južnove plumpy,
pizu parjaze apparatu (noschnie), triery najlepſeje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkotne wahi,
luzne brony, ſamžne dželo, ſakónsy ſchlitowaný ſystem, kotrež móža
ko hnydom wot kždeho do Žaakowych, Neifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepſeje, wypruho-
waneje konstrukzije.

Najpſchihodniſche wuměnjenja dla placženja? Pruha
dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatna a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Heblowane ſhpundowanja

zyle žuche, 24 a 30 mm. ſylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbian w Budyschinje pschi dwórnischę.

"Serbske Nowiny" wudawaia so kóždu so 90 stu.
— Stwórlétna předpłata wudawańi 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjesejom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Číslo Smolerjec knihičsérne w madičnym domje w Budysinje.

Číslo 9.

Sobotu 27. februara 1892.

Za nawěški, kíž maja
so wudawańi "Serb.
Now." (na róžku zwon-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynka 10 np. a
maja so stwórk hać do
7 h. wječor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Khějor Wylem lubuje, w sňawných rěčach swoje nahlady a měnjenje wo njedostatkach w kraju a wo pszechizwistwoje pszechizwo swojej politizy swojemu ludej i wjedzenju dac. Pschi hoscenje bramborského provinzialného hejma je wón sažo tajtu rěč měl. Wotmolwjejo na naręcz, jemu ludowu swěrnost a džakownost wobkruczą, khějor praji, so je jemu w czejkim džele dwójzy lubo, hdyž jeho prózowania wo ludowe derjemecze tak czopke pschi pôsnacie namakaja. Bohužel je nětkole waschnje, so na wšcho, schtož kniejerstwo cžini, pufolicz a pumpotacž. Najnjeznadnischich pschiczinow dla so ludžom měr, wježele nad tubybycžom a tyczom zykleho wulkeho němského khějorstwa kaž. S tuteho scherjedzenja a swarjenja skončzne pola ludži mysl nastanje, so so nach kraju najhubjenšcho a najnjebožownischo na zylym kwězce wobži, a so je cžwila, w nim živo byz. Tola njeby lepje bylo, hdy bychu njezpołejni schcianwarjo radšo němski proč wot swojich toſlow wotschaſli a nachim hubjenym, žalohnym wobstejnoscžam wucželi? Jim by potom pomhane bylo a nam bychu wulke wježele cžinili. Smny w pschichodnym časzu živi. Němste khějorstwo pomalu s džeczažch cžrijow wuroscze, so by do młodenzowych lět stupilo. Duž by časž pschichodny był, so bychym džeczaže khoroſce wotbyli. Smny w njemérnych dnjach živi, w lotrychž wulka hromada ludu njeſtroniszy njeſudži, tola pschitndu mérne dny, jeli so so nach luh hutnje shraba, do ſebje bě a njeſamýleny s zušimi hložami so na Boha a na staroscziwe dželo swojeho džedžinskeho kniejerja spuszcza. Khějor, spominajo na jendželského kapitana Drake, kij je s jeneje herz hředźneje Ameriki s dobom njemdrje so nietaze žolky atlantiskeho morja a majestetisku wodnu hlahžinu cžichého morja widział, dale praji: Tak je tež pola nach, krute wědomje, so pscheczne smyžlenje bramborského ludu moje dželo pschewodža, mi nowu móz dawa, pschi tymle džele ſawostacž a po pucžu dale kročicž, lotryž je mi wot Boha pschipokazany. Ke temu pschinidze cžucze samolwjenja psched swojim najwyšschim kniesom tam horla, a moje twjerde pschewodčenje, so nach stary ſwiaſkat pschi Koſbachské a Dennewitzské bitwoje njezopuszczi. Wón je ſebi tak hjeslonečnje wjele prózy s naſchej starej Bramborškej dawał, je wón to podarimo cžinicž dyrbjal? Ně, nowopal, i wulku ſmyhiſhce poſtajeni a kráknym dnjam waž napſcheczo wjebu. Njeſdajcze ſebi se žanym puſolenjom a ſe žanymi njezpoložnymi ſtroniskimi rěczemi poſlad do pschichoda ſac̄micež abo ſebi wježele na ſobudželanju ſtaſyč. Stajnemu njezpoložnemu ſchlewrjenju na nowy kurž a jeho mužow ſměrom a krucze wotmolwu: Moj kurž je prawy, po nim so dale poježde, a ja ſo ſ wěſtoſcžu nadziju, ſo budža mi moji ſwěrni Bramborzy pschi tym pomhacž. Piju na ſbože Bramborſleje a jejich mužow!

— Saňdženu wutoru je najstarshi stav Hohenzollernskeje ſwójbh, potra khějora Wylema I., hido na 50 lět swudowjena mecklenburgskoſchwierinska wulcowýwoda Alexandrina 90. lěto dozpiła. Wona je ſo 23. februara 1803 jako druha džowka krala Vjedricha Wylema III. a kralowej Luisy narodžila. Wona je doczałacž dyrbjala, ſo jejny mandželski, jejni bratſja a hotry a wšchě jejne džeczi předy njeje do rova ſaňdžechu. Tak ſchědživa wjerchowka ſama ſteji, tola wulka licžba wulcow a prawnulkow ſu troſt jejneho ſiwenjawięcžora.

— Saloniowy nacísl, naſtrupazy pscheradzenje wojetſkých pschepojenjow, ſo w bližším časzu khějorstwemu hejmej pschepoloži. Wón jara ſuroweské oſtanje wopſchija, tež na njezotmyžlene psche-

rabjenje wojetſkých potajnoſcžow, dale na jich wobhonenje, a tež teho thofsta, kij, hdyž je wo wotmyžlenej pscheradze abo wo wobhonenju wjedział, to wyſhnoſci ſjewil njeje.

— W druhéj komorje ſalſkeho krajneho hejma ſo wo twarje někotrych ſekundarnych ſeleſnizow jednaſche. Pschi tym statny minister ſ Thümmel pschehlad wo twarje ſeleſnizow w Sakskej poda. Wot lěta 1870 je ſo byz ſalſkých statnych ſeleſnizow wot 1119 na 2500 kilometrow roſroſta, a w 15 lětech (1876 hacž 1891) je ſo 640 kilometrow ſeleſnizow, lotryž twar 178 milijonow hrivnow žabasche, pschiswolik, tak ſo na kóždu finanznu periodu 80 kilometrow ſ 9,807,000 hrivnow wudawkow pschinidze. Jeli ſo teho dla kniejerſtwo ſa něcžiſhu finanznu periodu wuwjedzenje 90 kilometrow ſ 15 milijonami hrivnow pjenježnych wudawkow namjetuje, to pscherěſt poſlebnich finanznych periodow po liczbje projektow kaž po wyſhokoſci wudajomnych ſumow pschekaha. Duž dyrbjeli ſpoſojom byz, jeli ſo je možno, twar ſeleſnizow po doſtalnym waschnju dale wjeſcz. Tež dyrbjeli ſo pomyslicž, ſo ſo ſeleſnizy, w nowšim časzu twarjene, hubjenje danja a ſo je dželšeheho čaſka trjeba, ſo by ſo wobhlab na nich roſwili. Petizije, komorje pschipoſkane, 1100 kilometrow ſeleſnizow žabaju, a hdyž tež ſu ſalſke finanzne wobstejnoscze ſwjeſtelaze, dha tola krajne finanzne ſredki njezuperajomne njeſku. Po dobronej debacze, w lotryž ſapóſlanzaj Koſla a Wehner namjetowaſchtaj, ſo by ſo twar ſeleſnizy w Chemnitzkim dole, džiwaſo na jejny ſnadny finanzny wujſit a na njeſoměrnje wyſoku twarsku płaćzisnu, wotpekaſal, a Koſla tež dopokaſacž pytaſche, ſo bychu druhé ſeleſnizy wjele wužitnische, hacž ſeleſniza Chemnitzkeho dola byle, bu poſlebnitschi projekt ſ 38 pscheczwo 30 hložam wotpekaſany. Sa to ſo twarej ſeleſnizy Olbernhau-Neuhausen a Pirna-Dohna-Großcotta pschiswolik, a ſo pjenježne žadanki ſa pscheturarjenje Dražbánskich dworniſcžow pschiswoliku.

— Po 5. paragrafje wólneho ſalonja ſa khějorſtowoy ſejm ma ſo na 100,000 wohyderjow jedyn ſapóſlonz wuſwolicž. Hdy by ſo jako podložk tejele měry poſlebnje ludſtějenje wſalo, dyrbjalo ſo pschi pschichodnych wólach něhdž 100 ſapóſlanzow wſaz ſuſwolicž. W Sakskej by ſo licžba ſapóſlanzow wot 23 na 35 powyschila.

— Vjes dželaczerjemi w Němskej na wjele měſtnach wulka nusa knježi. Danzigſki polizajſki direktor je měſchčanski radze woffewil, ſo w Danzigu 3000 dželaczerjow a 1000 dželaczerkow žaneje ſaſlužby a hleba nima. Polizija měſchčanského radu napominasche, ſo by dželaczerjam ſkerje a lepje ſklaſnoſć ſ dželu dala. W Braunschweigu je ſo ſhromadžisna 1500 dželaczerjow, žaneho džela njeſazych, wot polizije roſpuszcza. Pschi tym je ſo wobžaromnym njeſoram doshlo. Hdyž polizajſki wachtmischtr dželaczerjow napominasche, ſo roſenč, ſo njemdry holk ſběhnu, a dochti čaſh traſeſche, předy hacž bě ſo ſal wopródnil. Wonka psched ſalom a na dróhy ſo dželaczerjo ſ ſuſwolicž. Na napominanje polizistow, ſo bychu ſo wothalili, dželaczerjo ſ hanjazym ſchilami wotmolwicu, a hdyž po tseczim napominanju polizajſki wachtmischtr jeneho ſ najhōſchich herjelarjow ſ hromady ſhrabnu, ſo dželaczerjo do polizistow dachu. Škylscheč běchu ſchilki: „Sarače, te pſy!“ „Kamjeniſče polizistow!“ a ſ dobor defch ſamjenjow, dróhového hóta a ſkleničznych cžijopow na polizistow praskasche, lotřiž běchu ſ tym nuſowaní, ſwojeho jateho puſchecz a ſo ſ nahim teſhalom pschiwala roſnjembrenje luda wobarcz. So bě wěz troču ſtrac̄hna, ſe ſ teho widzecž, ſo bě helm jeneho polizista wſchón ſatloczeny. Vjes tym bě ſo ſ telefonom poli-

zaisszej direkciji powieszcza dała, a bórzy se wszech stron města polizistoojo na dwórnischczowu dróhu k hwtachu. Luczí wszech njeměrnikow roshonichu a najhórszych schzúwarjom sasachu. W jastwie wopojeni lubzo hłuposć swojego cijnjenja spósnachu a żałoszczę hostanje rospominachu, kotreż maja dla swojeje spiecziwoscze wezwałacj.

Austria. W Winje je šo sandžem tydženj ſchromadžisna khlébatradazých dželacjerow wotbywała, kotaž bě wot 5000 wožkobow wopytana. Dokelž dželacjerjo na sapóflanzow khejorſtwwoweho ſejma ſwarjachu, kotsiž ſu pječja wina na tym, so šo wſchelake ſjawné džela njeſapocznú, šo ſchromadžisna wot poliſije roſpuſtſečzi. Nekotsiž dželacjerjo, kotsiž šo ſpječowachu a wołachu, buchu ſajecži. Winski měſtečanosta je 6000 ſčěhnałow mjes khléba tradazých roſdželil. S dželacjerow ſo tak wjele ſ daram czisčečeſche, ſo šo njemogachu wſchitný ſpołojieč.

Franzowska. Franzowska je sažo ras bjes ministerstwa. Ssejmowa wjetshina je pschi wurdżenju salonja wo podstajenju naboženskich towařtswow pod knježestwowe dohładowatstwo ministerstwu njedowrějenje wuprajila. Duž je ministerstwo wotstupicž dyrbjal. Sdaž so, so su ministerjo žami wěz i wotstupjenju pschihotowali, so bychu s tym swojego kollegu Constanſa wotbyli. Tuteho bě nje-dawno boulangistički sapožtanž Laur winował, so je jako ręcznički ludži jedal a wobtranul a so hamo pschi rubježničwie wobdželič. Constanſ so wot tutych wobwinowanjow na druhe waschnje wusprawnił njeje, hacž so je Laur-a teho dla w komorje ssawnje plisto-wał. Plisny pak žane dopokasma nježku, a teho dla su wobwinowanja, na Constanſa cjinene, na nim ležo wostale. Wón budžische, jeli so ma cziste žwědomje, s najmjenšcha Laur-a wobſkoržicž a psched žudom swojim pschecžownikam swoju njewinowatoscž dopokasacž dyrbjal. Dokelž wón to cjinil njeje, dyrbjalchu tež jeho žubu-ministerjo wěricž, so ma masanu ſańdenoscž ſady ſebje. Duž jim nicžo druhe njewubu, hacž jeho wot so wotschasež. Nowe ministerstwo hischče hacž dotal festajene njeje.

— Parížské wobydleskwo je šo njemało satraschilo s powięsczem, so je šo wulla hromada dynamita kranuła, a so šo tutón dynamit w ruzy Parížskich anarchistow namaka. Poszczízlo běchu wo tym w Parízu tele podróbnosće říšschez: W nozy wot 14. do 15. februara je šo w skale Soiffy-sous et Etriles pola Corbeila 360 dynamitowych patronow a sapakow shubilo. Corbeilla wyschnoscž wo tym hnydom pomjesez Parížskej poliziji da, na cđoz šo ta s kebzliwym říle-đzenjom pschezwědgi, so měl šo tutón dynamit ď attentatam na džen 1. meje w Parízu a na druhich mestnach wujicž. Polizajski naczolník Goron s 13 polizajskimi komisarami přivedu rano w 6 hodzinach domy wszech snatych anarchistow w Parízu a w kolnoſci pschepty, pschi cđimž pola dwazycziletnego anarchistu Bordiera pod wuhlom 18 dyna- mitowych patronow namakachu. Bordiera njedziwajzy wudawania, so wo nicžim nicžo njewě, hnydom sajachu a wječor bushtaj hishcze dwaj druhaj anarchistaj sajataj. Mějes tym hishcze něhdže 100 dal- schich patronow nadeńdzechu. Polizija ma pječza dopoklasma w ruzy, so je attentat pschezgiwo ſchpaniskemu pořlanstwu w Parízu jako wje- czenje ſa wotprawjenje anarchistow w Xeresu wotmyſleny był.

Kużowska. W Ruskiej njejdiwnejzy hłodu w pschiwolsznyh krajach żitne placzisny spadują, a to doszcz rucze. Hłowna pschiyczna teho je knieżejstwova powięscz, so je segiwjenje wobydlerstwa zyłego khęzorstwa swęsczene, a dale rasne skutkowanje knieżejstwovh komisara Wendricha, kig je ruczischo, hacz su wocząkali, pschiwożenje žita flépschil. Do jeho wupóžlania kniejezsche pschewwědczjenje, so pschiwobstejazym porjedże na želeśnizach njebudže móžno, do lęcza žito s Kawkasa a Donskich stron do potrěbnych krajinow pschiwiesz; tola Bjendrichowej rasnosći je ho poradziło, so je ho tam wjele žita s połnożnem Kawkasa, Donskeje krajiny a połodnišich dżelow. Jekaterinskleje gubernije nawojsko. Literantam slazeneje abo s pěskom a druhim njerjadom měshaneje muti něcko knieżejstwo kruče na porsty hłada. Kajke jebanstwo a wobchudzenstwo su źebi žitni wilowario dopuszcżeli, i wérje podobne njeje. W Peterburgu so tu khwilu wo „Puchertowej muzy“ wjele reczji. Loni w juliju měschczanska rada wobsamtka, měschczansku hamtej poruczicż, tunje žito natupicż, so bychu so khlebowe placzisny ponizite. Měschczanski hamt pał so hacż do 20. septembra komiszcz, s meroム pschihadujo, kaf so žitowa placzisna wo dwaj rublej powyschi. Skonczzne měschczanski hejtman na to tloczisze, so so wobsamnjenje do skutka staji. Witowat Małarow na to porucznosć dosta, tunju pschenicznemu mutu kupicż, sa ko- truz pał dyrbjesze město poł rubla sa pud wjazy sapłacżicż, hacż na Peterburgskej bursz sa pud pschenizy żadachu. Potom żobustawa měschczanskiego hamta, Rymanna, po mutu do baltijskich provinzuw po- blachu. Tuton pał nihdze mukowych składow njenadeńdze, doniz

§ Peterburga powjescz njedosta, so je w mëscze Liebauje wjèle mukta na pscheban. Duż Ryman tam s wëstym Buchertom, wo kotrehoż wožobje ho niždje njewobhoni, skasanku muki wuchini. 13. novembra prënja muka do Peterburga dońdże. Dostawoi wosjewi, so je muka hubjena, tola mëschczanski hamt jemu njewérjesche, a wot Bucherta ho dalsche požykti muki skasachu. Hdyż na požled w dezembrje mëschczanski hamt muku pschepta, ho wupokasa, so ho wona k jëdži s zyla psche-trjebacz njehedżesche. Statne sarjadnistwo ſebi na to wo mukowej kupi roſprawu žadasche, w kotrejż ho někotrym wožobam mëschczan-ſteho hamta wina na jebanzh dawasche, czechóž dla ho wonie pochoſtachu a se ſastojnſtwa wotžadžicu. Lífranta Bucherta ſu paſ do jaſtwa žadžili.

— Warszawski generalny gubernator, general Gurko, je so do Peterburga dla sprawdzienia nowych repeterowanskich tselbow w wojsku w ruszej Polskiej powieksil. S tejeli powiescze je widzecz, so budze russe wojsko hizo w blizszych czasu s nowej tielbu wuhotowane.

Bolharska. Ministerstwowy pschedzyda Stambulow je prozeb
pszechzimo knjenjam Karawelowej, Draschkowej a Georgewowej pschehrał.
Wón bě žony sajecz dał, dokelž běchu wone fastupierjam europiskich
knjezertstwów w Sofiji pišmo pschepodale, w kotrymž Stambulowa
winowachu, so je jich mužow a druhe wožoby, kotsiḡ su jeho politiszy
pscheczinizy, sajecz dał, sehlańje wudawajō, so su ho woni pschi
sklonzowanju ministra Belczewa wobdzeliili. W jaſtwje je jich Stambulow
žałostnje dracżował, so by jim někajše wusnacze wunusowat.
Hac̄ runje su hižo psches lěto sajecz, jich hiszce psched žud stajk
njeje, dokelž wē, so su njewinowaczi, a so bydu ho wot sprawnych
žudniklow wuwinowali, hdyn lyčhu ho wužudzili. To pak chze won
sadžewac̄, a jich teho dla w jaſtwje dżerži, hdžej su někotsi s nich
hižo wumrjeli. Wuwinowazy wužud prozeba knjenje Karawelowej
a jejnych towarzschkow je sa Stambulowa cęzke porażenie, a so jako
snamjo wobhladuje, so su jeho móz w Bolharskej miraje.

Bratraj

Podawki i ludowe ho žiwjenja

(Potrocjowanie)

"Luisa, Luisa", snapszeczwi macz i boloszcziwym hlosom, "nie mogu' zo dodzivac, zo mozesz ty takle reciez .... Tola nam dzie", sawola wona a lizy zo jej i waha saczerwienischte; skoczi a chwatasze swojemu mandzelskemu napszeczo. "Moj luby Karlo, ty takle poszcz dziesz."

Karl Bertold postrojil jenof krtkou hwoju žonu a hvdze ho sa blido.

„Karla, tebi něčeho je“, práškem řeckého žona staroslověně a stále jemu políku.

„Gjeho dla?”

"Ty by tak pochmurnieny a czoło twoje smorszczę."

„S! hlehluposćę”, snapscęgiwi mischr hněwny. „Niemiecko-
mje hněwasch se ſwojim ſtajnym naprachowanjom. —

“*Si iusque à l’heure*”

"Haj, jowle hu."

Rhwattje shrabnu Karl lishy, wotewri jedyn po druhim a psche-
lesie je ſčekanie na iščerpanie ſček ani niewyski.

Jeho žona niespustczi w starosczi ani wózka s njeho a kufaske kódy kufel dolho w hubje. Na dobo woblednu mischtr a smiecze list. Kotryž bě runie wociknił, sał w skósczi mies rufu.

"To hym ſo bojal", ſa

"Niččo, niččo, njecha ſo mi jěſć, mam džělac̄, poſćel mi bleſču wina do mojeje iſtwy a niččo njezjmē mije mylicz."

„Ale Bože bla, Karlo,

„Nicžo, pražu čzi“, wotręcža jeje mandžesski, satepta s ndhu a wobroci si do duri.

"Nó, dobre; nicžo!"

"Na twoje żadanie tym so dżenią sało tule draſtu woblettę, w lotrejż mi prawo nijej; je dha to woprawdę nusne, so dżedju

„Haj, to je woprawdżę na kózde wasknie nusne, něk hóle dždžli
hdy předy”, wolašče knies Bertold s roskasowazym hlokom a sa-
prážny hürje sa hóbu.

Zona cízkmu ho na kanapej a sfhowa placzitej woczi w fahwczgach.
Karl khodgesche s khwiatnej kroczelu po swojej jstwe hem a tam;
saho a saho cíltasche njesbozowny list; na poftedku cízkmu jón na

semju a teptaše s nohu, so wokna scherčzach. „Po taškim tež požlednja nadžija je snicžena, a kym tola tak jara prožyl. Jeno hischeze tsi měkazh čakanja. Nicžo, žana hmlnosć, a tón nje- kničomni! Njejhada mi ničo druhe do rukow, dyrbiu dom a dwór pschedac; móžu jeno telko hischeze wutorhnyč, zo móh tam sažo sa- pocječ, hdžez kym psched dwazyci létami sapocjal. Šak budža ho mi hmlječ a mje wužmehscę! Czlowjek móh rosum shubicę! A mój bratr se hvojimi pobožnymi ręczemi! Mě, radšo njeh dom a dwór do zúzych rukow džetej, hacž so ho temule tajenje poklonju!“

„Shto to? Shto dha masch ty se kym duchom czinieč, mój luby?“ pschedorže knies Žebak tutu njesbožownu hamoreč a sastupi s powotewrjenymi durjemi.

„Shto dha ty tu čzesč? Shto dha je to tebi kasal?“ sažadžesče knies Bertold na njelubeho hoscja.

„Hej! mój towařšo, kym dha hischeze pschedy tak sly? kym džekac kroč klapač; ale ty tu haru čerješče a ja běch durje s ha- morom pschedlamac móh, prjedy hacž by mje ty wužlyšač.“

„Shto čzesč, czin spěšnje, čzu ham byc.“

„Pschede wschem, wodaj!“ hmlješče ho knies Žebak a swjese ho njemdrje, kaž by doma był, do stolza a da ho do symneje kokošče a do blesche wina, kóruž bě knieni Bertoldowa hwojemu muzej do jistwy požlaka.

„Ty hebi tola kust jara rjenje czinisch, sda ho mi“, praji tutón wschón hněwony.

„Měk dha ho pola hwojeho najlepšeho pschedzela strachowac?“ snapšedzí knies Žebak a nala hebi druhu schleněcku. „Na twoju strovosc, mój najlubšci. Njedaj ho mylicz we hwojoi hamoreči; to bě wopravdze prawje srubnje; masch wulki dar k džiwadlej, nje- myslisch hebi tež tak? Tažki talent dyrbi ho wutworic, shto móže wjedzec, k čemu je to dobre.“

„Shto čzesč ty s tym prajic, czlowjecze?“ sawola knies Bertold se smorsčenym cōolem.

„Ha, ha, ha!“ hmlješče ho knies Žebak a tykaše kruč kokošče do huby, „to by kražny napohlad był na džiwadlowej zedli: Karl Moor . . . knies Bertoldini, pschedoz hwoje mjeno dyrbišč pschedzinenč, čzesč-li widžany byc; a Franz Moor . . . knies Žebachio, ha, hal tutu róla na džiwadle by ho mi lubila.“

„Wostať to, mi njeje na to, na twoje hluposcje požluchač.“

„Hluposcje to žane hluposcje njejsku, shto dha čzesč sa- pocječ, hdžez kym statok pschedal?“

„Mi ho sda, ty kym požluchač, njelnicžomniko?“ wołasche mischr a pschimnu sa stolzowem wobloženie.

„Pschede wschem proschu cze, lutuj trochu taškich česčených titlow, ty čzesč mje hischeze ranic. Požluchač? Zow a požluchač! Ty džé kym pschedorženych durjach rejl, jo bě cze hacž na dróh hlyšcę! Po taškim tak daloko kym döschli? Dom a dwór pschedac! Ty tola blášení njehudžesč!“

„Szym čiszcje na tym woorotnic. Nicžo druhe mi do rukow njehlada. Wsché moje pomozne frédki ſu pschedrjebanie, dyrbiu hwoju khežu pschedac abo wudryri banferot.“

„Helske čiszcje! to je khežsje ſchlo a je mi jara do boka.“

Knies Žebak bě mjes tym powjeczerač, hebi hubu wotrék a ho knieszji we hwojim stole wupšedzirje. „Ale rjanu khežu ty masch“, naspomi wón a sažehli hebi zigaru, „a kražnu naprawu, to dyrbi ho pschedosnac, niz tak kudeje, kaž twój skupý bratr! Wotwazuju twoju khežu se wschej naprawu tak na 40,000 schéznač. Rjanu pjenies, hdžez bych je taſle hotowe mět! Něverno?“

„Mam ju ſa 50,000 pschedzivo wohnjeſaweschenu“, ſyčhnu njesbožownu blidač a čisznu ho na kanapej.

„Shto? wopravdze?“ a knies Žebak pohladnu ſe ſazpēčom na hwojeho wobžarosmeho pschedzela, „ſa 50,000 schéznač? a ty tu ležisch a stonač kaž khory? S taškimile frédkamil ha, ha, hal!“ a ſazmja ho ſi zález ſchiju.

Karl Bertold woblednu, hdžez jeho towařša tak wotrje a ſazpē- waſo na njeho pohladnu. „Nó, shto dha čzesč? čzesč hnadiž mi tute frédki dac?“

„Haj, čzu czi je dac! Masch hdžez žaneho kupza ſa hwoju khežu?“ woprascha ho Žebak.

„Hdžez čzu tak rucež žaneho kupza nadeńč? Sa dwě nježeli dyrbiu pjenies měč abo kym hmljeny; dyrbiu hwoju khežu ſa poč pjenies pschedpartitowac.“

„Sa dwě nježeli smješč ty 50,000 schéznač“, radomasche ho knies Žebak; „hubjeny czlowjek, kiz čze ſi taškimile frédkami ſadwelowac!“

Knies Žebak khodžesče ſpěšnje po jistwě tam a ſem a bórbo-

taſche na poč wotsje, ūkajo na hwoj wopor ſhlađuju. „Saweschaze towařſta placzha derje, tažki ſchikowaný hmlnočk w rjanej naletnej nožy a ſa tybžen 50,000 schéznačow na ruku hjes teho, ſchtož ho hischeze prjedy na boč ſrumowac hodič“, a ſtipirošči ho psched ſanapej a hwojemu pschedzelej na ramjo plazajo pschedzai na poč wotsje: „Haj! kražny to muſtaw, taſke ſaweschene, muzej, kiz je we wužloſćach kaž ty?“

Karl bě ſi dale wjetšim strachom a ſi wožolnjenym wožličom hwojemu towařſcej pschedipložučak, nět pak ſkoči ſe ſapatym wožličom a ſawola: „Mjeleč! Dži mi ſi wocžow, ſphytorarjo! Hdžo jumu kym moju duschu k ſkočzi ſawjed, hdžez běch ho wopil, to je nět hubjenſto mojeho živjenja! Tola ty nade mnú žaneje možy wjazy nimash! Prjedz wete mnje, praju czi!“ a knies Berthold hrožesče ſi ruku, „tamle ſu durje“.

Tola knies Žebak njeba ho ſatraschic, ſměrom bě ſtejo wostač a bě ſebi jeho, ſobuželnje ho požměwajo, wobhlabowač. „Czemu tažku haru? Knies Bertold, wy ſeze hwoj ſamhny knies, wy móžecze hwoje naležnosće po hwojim ſpodobanju rjadowac; ſda ho, ſo ſe mi wopak ſrožumjeli. Tola dobre, wo nečim druhim. — Ja ſa dwě nježeli do Ameriki wucžahnou. Europiſki powetr mi wjazy nje- hoji“, pschedzai hanjo.

„Tak! wjele ſboža na pucž!“

„W Amerizy ſebi nježto ſupju a pjeniesy k temu mi wy dacže, knies Bertold!“

„Shto? ja? kym ty bjes roſuma? Dži mi a wostač mje na počoj!“

„So ja pónidu, to je wěste, ale prjedy trjebam hischeze 4000 schéznačow a tute mi wy ſa dwě nježeli wuplažicze, abo . . .“

„Abo? nō abo?“

„Abo ty pónidžesč do jaſtwa, mój hólčje!“

„Shto? Njelnicžomniko, njelhmaniko! Čzesč mje ty cziszcje ſnicžic? 10,000 schéznačow kym mi hdžo wužeschic, ty busche! nimash dha ženje doſcz?“

„To je wěrno“, hmlješče ho knies Žebak, „ty kym je droho ſa- placzik, tón kust papierz, wbohi pachole, to bě mój nairjenschi dobyt. Schytri tyka ſchéznačow, praju czi, a roſtorham tu papjerku, jeli niz — doběhnu na ſhodniſto!“

„Helski czlowjecze!“ ſoreji knies Bertold ſe žalostnym hněwom a wsa hajniſki nōž ſe ſcěny. Tola knies Žebak bě hdžo w durjach a hacž na ſhod ſcěnku. Karl bě ſa nim ſi wucžehnjenym nožom. Šsmjertny strach doda knies Žebake ſpěšnoscze, pschedoz ſi jenym ſlokom bě dwazyci ſhodžentow dele ſloků ſa nim ſchumjeſe nōž runje nimo jeho wucha. Wón ho ſhabnu a bežesče po ſcězzy ſe ſahrodnymi duržkami na dróhu. Tam wosta ſtejo a wobhlaboſače ho wróčzo. „Tak bě to měnjenje“, a pschimacze ho ſa wucho, „zyle pschi ſamym, klinči mi hischeze we wužhomaj. ſda ho mi, ſo je mi wotkudžene, ſo dyrbi mje tuči wjedrowi Bertoldeč won mjetac! Nětak pak k ſamkarjej. Na poliziſu ſebi njewerju, ale tón ſamkar, tón dyrbi placič!“ *

Dwě hodžinje poždžischo wotewrichu ho durje pola ſamkarja Bertolda a knies Žebak wulše ſi domu wschón ſtulený a khratasche dale. „Njelnicžomni“, borbotaſche wón, „ſhto bě ſebi to myſlit; kaiji wužležet tónle ſtarý ſamkar je, ſo je moje Parížke kusti wužležit. Tež tu papjerku je derje pschedzuchač, ſo je zyle njeſchložna, pschedoz žalostinje mało je placič, ale ſhto ſebi čzyč. Tola ſa 24 hodžin ſym psches mjeſy!“ *

Oruhe ranje po tykli podawkach ſedžesče ſamkar Bertold we hwojej jistwě we ſtole a bě hlowu do ruki ſepř; ranscha dympa njehasche jemu ſlodžec.

„Nětak je tón njelhmanik psches mjeſu a je njeſchložny“, ſa- borbota wón, „ſazkaly hrézničk! Ale kym jeho rozmjechcic. Karl wón wudžerasche, kai ſtruktasche, hdžez jeho ſamhne nje- hmanosće pschimacu. Ale pschedlepaný ſhadla! Šhto čzyč ſi falſhovanym ſmjenkom! Tola Karl ſebi myſleſče, ſo je tutu ſlojez wopravdze wobſeho a teho dla je tež ſtoſník! Tak hloboko je mój bratr padnul! Tola hischeze je nadžija.“

(Štoučenje pschedzidni.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Štowork 18. februara mějſe ſpchedzidni ſerbskeho lutherskeho knihowneho towařſta požedženje, w kotrymž bě

najważniejsze wobsmaknjenje, so ma ho knjesej fararjej Wielanej dzialne piżmo sa jeho wulti dat zyłego nakkada wot njego wudatych spewajomnych psalmow, kotryż je na schemu towarzstwu pschedysk, pschi-póžacj. Po tym mniejcze pschedyskstwo jako deputacija herbskich lokalnych schulskich inspektorow, wobstejaza s knjesa fararia lic. theol. Jmischha Hodzisckeho, knjesa fararia Jakuba Niekawicibskiego, knjesa dr. Kalicha Budyskiego a knjesa fararia Gólcza Budyschicjanskiego, tu czescz, nowego knjesa hamiskeho hetmana s Bejschwiz a nowego knjesa schulskiego inspektora Rabika powitacj. Wobchebie swjekelaze bęsze, so mózachmy s ria nowego knjesa schulskiego inspektora Blyschecz, so wón na tym stejnisczgu steji, so ma ho herbskiej reczi jej w sakenju date prawo połnje dostacj a so ma ho nabożina w herbskiej reczi wucjicz, so chze wón w tej mykli dale skutkowacj, w kotrejż dyrbjescz jeho njebohi przedownik tak sahe sastacj skutkowacj.

S Budyschina. Pschedstejicjetwo Michalskeje zytkwe je wobsmak, so ma ho tak borsz hacz wjedro dowoli, Michalska zyrkej sniaska pschitariecz. Netezische kubie ho zyłe swotorhaja; město dotalnych třich rynkuw smieje zyrkej jenož dwaj rynkaj kubjow, tola ho wone tak naprawia, so ho dotalna liczbă hyclow njeponiemieński. S dobom ho tež nowe byrgle postaja, s kotrejż hui njebozicicjki knjess recznik Jakub 1500 hriwnow, jeho herbj 500 hriwnow a kubleska Wieczasowa w Sczijezach 600 hriwnow wotkasi. Podla nowych byrglow zyrkej tež nowe swony dostanje. Netezische tsi swony, s kotrejż stej ho dwaj wjetscz w lęce 1829 wot Petrowskeje zytkwe Michalskej pschedystajicj, hui dodzjerzale. Wulki swón bę hizo psched hyclom lětami tak rospukaný, so dyrbjachu jón tehdz wobruczowacj. Wjes tym so stare swony 26 zentnarjow waža, budža nowe 54 zentnarjow czejk. Lecz budža so wone w Małomiejskowej swonolistejni. Powisztowne społojenie sbudzi, so ho do zytkwe plun (gas) polozí, so by ho s nim wobzweilita, a so ho pschitarwa s tepjenju naprawi. Sa zyły pschitarwar je ho nonajwyschcze 26,000 hriwnow pschiswoliso, do kotrejż sumy hui tež khosty sa nowe skhody na połnóznej stronje a sa nowu satrystaju salicjene. W czazu pschitarwienia bubža ho Boże sklubny Michalskeje woskady dapoldnja w Tuchorskej pohriebnej zytkwi a pschedysku w kapalni na Hrodzisku wotbywacj. Weterwariaj wyschcich klaszow smieja ho w zytkwi Marie Marthy, druhe nizscheje klasz a kłszezenja budža ho w konfirmandskej jistwe w fariskim domje wotmewacj.

S Budyschina. Hizo saho hui ho na tudomnym privatnym tworowym dwornischcu do jeneje piščenje nutšlamali. Psched dwemaj njezelomaj bęchu tam paduschi jelesny pjenzejny khamor w piščarni pschedkupza Altmanna podarmo spytali rossicj, tón króz bęchu hebi piščatnu speditera Frommelta sa městno swojego pakostniskiego džela wuswolili. Ponidzeli w nozy ho tam nutsdobyčhu, tola tam runje tak mało namakahu, kaž pola pschedkupza Altmanna. Twierdoscz jelesneho khamora tež tu wsczne pospyty, jón rossicj, pschedas, tak so dyrbjachu paduschi s prósbynymaj rukomaj wotczahnuć.

S Hodzija. W połednim požledzenju tutomnego herbskiego burskiego towarzstwa je ho jenohłoszne wobsmak, wupožczenju a na-lutowatniu po Raiffeisenkim systemje saložicj. S wuswoliskimi zedlami ho wot pschedomnych do pschedyskstwa wuswolishu: ll. kublet Szemola w Spytejach jako pschedyskda, kublet Jan Korla August Karaž jako městopschedyskda, dale gmejnski pschedstejicjet Jan Probst w Bręszu, Gusta Löhnert w Zolowie a Ernst Poldrał w Praskowje. Do dohladowatstwa, s 9 woskowow wobstejazeho, ho sa pschedyskdu knjess kaplan Kschizan w Hodziju a sa městopschedyskdu knjess gmejnski pschedstejicjet Holba w Bolborzach wuswoli. Dokelz je wjetsha liczbă kobustawow s Zolowa, budże ho polkadniza mjenowacj: "Ratutowatnia a wupožczenja sa Hodzissku woskadu a sa Zolow". Nadzioromne nowe towarzstwo wsczne wotczalania, kotrejž ho na njo stajeja, dopjelni a hospodarske wobstejnoscze polepschi. Nasche herbske burske towarzstwo, kotrejž pschedyskda roscze a pschibera, podla polkadnizu dale wobstej. Wot 1. aprileje budże wone hwojim kobustawom w nastupanju sawesczenja hwinu tón żamny dobytk poſkicicj, kajtž kobustawy němsteho burskiego fienoczenstwa wuziwanju, mjenujz towarzstwo kóžemu kobustawemu sa dwi hwinu, wob leio wot njego ho sareſazej, sarunanie sapłacj, jeśli so ho w nimaj pschi pschedyskdu trichiny nadenu. Duż budža hebi kobustawy pschedyskdu pjenjes, hiz hui hacz dotal sa sawesczenje hwinu wudawače, sdżerzecz móz. Na tajse waschnje ho jim kobustawski pjenjes, leinje 1 hriwnu wuziwanjy, nimale wsczón saho wróci.

S Łahowa. W nozy wot nježele i ponidzeli pocza ho na tudomnym ryjetkuble w jenym starym konzemzu palicj. Dokelz pak

hyclom do Łaha a do Wutolejz po hyclawu na pomož póžachu, bu wohen s Bożej pomožu saho vodduscheny. Hdyž budzische wohen i možy pschischol, budzische sa zyku wjež wulke njebože nastalo. Wohen je najsterje saloženy, dokelz do spomnjeneje hródze nichčo se zwézu khodzik njeje.

S Malešez. Sańdzenu wutoru dapoldnja tudomny hosczenzak Wjela na rjeblowanym woju hyclom do Budyschyna wjesce. Hdyž bę nimale do Budyschyna dojēl, hyclny wětr, tehdz dujazy, wós powróci. Na njebože jena rjeblina na Wjelu padże a jemu noha slama. Worschicjanski mlynk Bjenada, hiz borsz po tym nimo pschijedzje, Wjelu do měschicjanskeje hojeknie dowjesy, hdyż ho jemu hyclom lěsatka pomož dosta.

S Kołowa. Psched dwemaj njezelomaj hui schlorzy hwojich přenich nalětnich kwartierskich mischtrow i nam póžali. Poligbie je jich hyclom, i czehož možy ho budzicj, so hui wone wsczne hanzy, hiz dyrbja sa hwoje žoni lětneje hyclow pytač. Dotalne mle wjedro je jim derje doſcz bojko, tak so ho jemu pola nož schwärzne spodoba, a so drje naž saho njeopuszczca.

S Kosymja. Schyrlētny hyclom dudomneho dželacjera Israela hebi jańdzenu njezelu hecztu i krožnam staji, so by na nje jałest. Psihi tym pak ho wobżunu a s taškim wotmachom i hyclom wo krožna dyri, so hebi jasyk pschedużnu. Lekat, po kotrejż hyclom póžachu, jasyk saho hromadze sechj, psihi cžim je wobe džeczo nje-maco bołoszow wutracz dyrbjalo. Hacz ho džeczo žiwjenje sbierzi, je hiszceje jara nješte, dokelz hacz dotal żaneje zyrobz i hebi bracj njeje móhlo.

S Scherachowa. Piatk tydzenja je ho tu 18 lětny polkadnizk dudomneho turnatskego towarzstwa, wěsty Löbbmann, satselič. Pschedstejicjet turnarjow bę, ſhonimski, so Löbbmann wjele pjenjes pschedcjinja a so je hwoje dželo w fabrizy wopuszczil, i njemu podač a so sa polkadniznymi pjenjesami praschol. Löbbmann jemu praji, so dyrbj hyclom počzalacj, a so ma polkadnizu horka wo jstwie. Lekma pak bę wón horje dobežał, delta stejazy pschedstejet třebu ſolužnucz hyclyscha. Nicžo dobre njewožakujo wón horje dobeža, hdyż Löbbmanna satseleneho namaka. Młody čłowjek bę hebi žiwjenje wiak, dokelz bę s polkadnizu něhžje sto hriwnow pschedzinił. Dokelz hui pola njeho hiszceje druhu třebu, i kultami natykani, namakali, ménja, so znadz je mykle měl, tež hwoju lubku satšelicj, kotrejž bę na tón žamny džen-wjezor i hwyjatemu kłszezenju, mjes polemi ležazemu, skasat.

S Wotrowa. Tak ruceje njebože na čłowjeka pschednizje, hui sańdzenu hobotu pela naž nashonili. Hdyž wotrocžk tublerja Balzarja, Bjeński, i hujodej po wodu dondże, wobżuje ho na blcze a padże na jene koleno a hyclom hebi noha slama. Njebožownego dyrbjachu na druhe ranje do Budyschiskeje hojeknie dowjesz. — Sańdzene lěto je ho w naschim burskim towarzstwie kłsze hibanje sebrako. Smy 8 shromadzisnow wobżerzeli, na kotrejż hui wo mnogich ratačskich węzach a naležnosczech rosmołwach. Nas je nam tež knjess dr. Gräfe s Budyschyna wo plahowanju flota pschednoschowat. Wuspěch tuteho sajimaweho pschednoschka bę, so ho w hyclomnych kłszezech sjenoczichu a jeneho Oldenburgiskeho byka kłpiciu. Dale hui so na taſkich njebožownych dopomnili, kotsiž s khoroszcu abo druhim njebožom scoczó hyclom a jo sareſacz dyrbja. Ssu ho teho dla wobżerzijo skotu sjenoczili a kóždy ma ja jene skoczo 10 np. pschednoschowacj sa wobe hyclom składowanego. Tak tola žadyn telsko njehubi, kajtž hdyż by zyku kruwu dyrbjal pschednoschowacj. To ho tola kłszezenja hyclom ułubosz i bližszemu pokazuje! Ale hiszceje tseczni wupłod je bursketowarzstwo sa naž sejrowiko. Džen 9. dezembra sańdzeneho lěta je ho mjenujz tež nalutowainja doszawojila, kotrejž je 1. maleho róžka hwoje skutkowanie sapocząła. Bóh daj nam i wsczemu hwoju hyclom pomoz!

S Kamjenzia. Małejnje rekrutérwanje w Kamjenskim hamstskim hejtmanstwie smieje ho hrjedu 9. a schtörtk 10. měrza rano wot $\frac{1}{2}$ 8 hodzin w Polczenzy, piatki 11. měrza rano wot $\frac{1}{2}$ 9 hodzin w Kinsbörku, hobotu 12., ponidzeli 14., wutoru 15. měrza rano wot $\frac{1}{2}$ 8 hodzin w Kamjenzu. Sobotu 16. měrza dapoldnja wot 9 hodz. budże w Kamjenzu wulohowanje.

Wyznaczenia.

Cawnijski žub. Czeladnik Łowka w Szalonej Borsczej, dla kaženja domjazeho mera hizo ras khostany, bę wobslorzeny, so je lětza 2. januara na Matzebzanskim knježim dworje, hdyż bę hacz do lězna lěta 1891 kłsze, do wobylenia tamisicheho knježeho inspektora pschischol, hebi żadajo, so by jemu tón se hyclomu wopiszma jene kłowo wumasnul. Hdyž bę inspektor Łowkowé żadanie wotpokasat, bę Łowka wójsje hwarit, czehož dla bę jeho inspektor s durjemi wu-

počasal. Niedziwajz wospjetneho napominanja pak Lwówka inspektorowu swu wopushcik nieje, ale ho hakele wotbalik, hdyž bě inspektor s njeje wotschol. Dla tajkeho kaženja domazeho mera Lwózy jastwo na tydzeni psichudzichu. — Dželaczecka Augusta Müllerez w Budyschinie, hido wospjet pakoscjenia dla khostana, bě 3. januara wjechor wekolo 7 hodzin na tudomnym mjażowym torhoschcu s khleboweho wosa pjetatseho mischtra Natuscha na Židowie schesczpunktowemu poekruti s wotpohladom wsala, so by khleb hnydom jeda. Wona ma teho dla dwaj dnjej arresta wotpelucicę. — W privatnej skórbje likowarja Wackera w Budyschinie pschezciwo rycerstvublerzej s Beschwiz w Smochcizach dla skichwdenia, privatny skórbnik ani ham psichschol njebe, ani njebe recznika s pišomnej połnomozu pôblak. Duż ho privatna skórbka wrózjena wohladasche, a privatnego skórbnika sažubdzichu, khosty wuhudzenja saplaczicę.

Přílopk.

* Pschihon l' naletnemu žadzenju žadowych schtomow. Čzaj l' žadzenju žadowych schtomow ho bliži; duž ho sežehowaza rada dawa: 1. Džetu, do kotrejž čzehsch schtom žadzic, s najmienjsza schyri nježele prjedy wuryj. Džel, džetu wumjetojo, hubjenu pjerščez wot dobreje a wotstron wsche lamjenje. Połepsch hubjenu pjerščez s kompostom, tola ženie s czerstwym hnojom. 2. Ssadženska džera dyrbi tak wulka byc, so körjenje derje do njeje du. 3. Ssadžajomne schtomiki ſebi hido nětko kúp. 4. Pschihotuj schtomikowe koly, s kotrychž dyrbi ſo ſkora wotbelicz a kotrychž kónz ma ſo wopalicę.

* Tydzenja naspomnjeny Dittersbachski mlynk Richter je husto s zylej ſwojbu w jenym Draždanskim hosczenzu pschebywał a bě tam hospodarjej a wschem klužobnym derje snaty. 12. februara je ſało do teho nahladneho hosczenza pschischol, ale ham lutki. Tehdy tam hischeze nicž wo jeho hubjencych wobstejnosczech nježedžachu, ani ſebi myſlilič nježedžachu, ſo móhł tajki wohidny jebak byc. Wona ſadžerſeſche ho kaž hewak, duž tež nicto na to nježedžowasche, ſo naſajtra nikomu na wocji njeſchindz. Hakele na tcezji džen hoscaderjej a jeho ludzom nadpadowac̄ pocza, ſo jeho ſa tak dolhi čzaj nicto wohladak njebe. Nětko džechu do jeho ſtwy ſa nim wohladac̄, ale ta bě ſ nutka ſawrjena. Duż ju ſ pomozu ſamkarja wotewrichu. Tu wohladachu ſrudnu wobradu. Hoscž běſche ſo ſ rubiszechom na thamor wobwéznuł, ton pak tu czezju njebe ſinjeſc móhł, ale bě na wobwézhenza padnul. Jego ſmiercž bě wěsta. — Hido je ſebi Rychtarjowe ſatraschne jebanſtvo přeni wopor žadalo. Někdy w „Nowej Wsy“ nad Eigenom ſahydeny kublet Wylem Geißler ſ Hirschfelda je ſebi jeho dlo ſam žiwenje wsał. Wón bě ſwoje zyle, a to niz ſnadne, ſamoženje Rychtarjej do wilowanja dał, a je nětk měnit, ſo ſo dla jemu hrzazeje ſchody dléhe ſ čeſczu nježubude živicž móz. — Kunjež je Rychtar ſa ſwoju ſamku wohobu po ſdaczu mało trjebał, je tola ſ twarjeniom droheje ville, ſ wulkimi hosczinami a ſ wulzyčinjeniom wjele pjenjes pschečinjal. Ale pschi tym wschem tola nicto ſapſtjicej njeſambož, hde ſu ſa tak psches měru wulke ſumy pjenjes wostale, dokež je Rychtar niz jenož ſe ſwojeho mlyna wulki wujitč czahnul, ale tež ſe ſwojich ogenturov bohaty dobytk mět. Naſjerje je, tak ſe Žitawý pižaja, hracie na bursy, kaž hido husto, ſało ſone njeſbož nacžnilo. Naſrudniſche je to, ſo ſu mnosy mali ludzo jara wuhlečani. Wjele ſtwu wumjentkarjow, rjemjeſtlnikow, malych ſtoſtijnikow, ratarjow a wudowow ſu jemu ſwoje czeſko ſažluzene a ſ nusu wotrabane a wulutowane kroſki dowěrili. Po ſtach pschilhadzeja ſměnki (wechsel), kotrej je bjeschwedomity jebak ſalſchowal. Njeſchewidzomne ſu dotal ſrudne ſežhwki tuteho jebanſtwa, a Bohužel drje bjes teho nježotendz, ſo hischeze wschelke dotal dobre wilowanja a wohthody ſ nim roſpadnu.

* Dželaczeſet ſe Stareje Mittweidy, kotrejž ſo w mótnym kraju wjazy njeſpodobasche, bě ſebi ſamylil do Ameriki wuczahnuć a pschijedz do Zwikawy, ſo by ſebi khartu ſ pschejſeſej kupil, běſche tež ſebi 500 a něcht hriwnow do ſaka týknul. Prjedy pak hacz do wuczahowatskeho büroma pschindz, ſaſtupi do nětaſteje restawracije, ſo by ſebi něcht jecz kupil. Tam ſo ſ dwemaj člowojelomaj ſetka, kotrejž ſo ſ nim bory ſnataj ſežinischtaſ. „Chem ſebi kuf ſežracz“, džesche jedyn ſ njeje, a duž počzachu dypac̄. Hido ſ wjeziora běſche Staromittweidzan ſwoje 500 hriwnow pschehrak, a jeho dwaj nowaj pscheczelaj běſtaj ſo ſ wětra mělaj.

* W ſakſtich ludowych ſchulach 8470 wuczjerow džela. Majwjozy wuczjerow Lipſcjanſti woltrejſ licži, tam jich licžba 1175 wuczini.

* W Rychbachu w Sakskej ſu někotri 15-lětni holsy bjes ſobu rubjeſtne pažmo ſežinili. Woni mějachu hido dwanacze revolvrów

a pistolow wschelakeje wulkoſcze w ſwojim wobſedzenſtwje, kotrej běch ſebi w někotrych brónjowych pschedawatnach po něčim naſtraniuli.

* Psche wicž je ſo nowy ſredk wunamakał, tig ſiperazin rěka. Wón ſo ſnutſtownje ſjerje a ſo tež pod kožu ſyla. „Barlinske kliniske nowiny“ nowy ſredk jara poruczeja. — W nowym čzaju ſo psche kaſchel ätherifti zypreflowy woliſ poruczeja. Někotre ſapki ſo na džesčowu drastu a w nozy na hlowak ſapajo, tak ſo móže ſhory jich wón dychac̄. Šredk je do zyla njeſchłodny.

* Krajny wobornik ſ Barlina, ſ ſwuczowaniu do C. ſlavany, dyrbiesche ſo ſ druhimi w komorje ſwoblekac̄. Tam ſo wupokaſa, ſo drje běſche tam ſa njeho pschisprawna montura, ale ſa jeho hlowu njenamaka ſo žana čzapla, kotrej by někak na njeſ ſedzo wostac̄ čzuka. Dokež pak to dohazha pschicžina njebe, teho muža dom poſkac̄, doſta wón roſkas, ſo dyribi ſo w ſwojim wchědnym klobuku ſaſtupowac̄, doniž ſo ſa njeho na komorje pschisprawna čzapka njeſhotuje. Mužtwo bě ſo nětk na kaſernskim dworje ſetupalo. Hdyž pak ſo naſch wobornik poſka, naſta hrimotaze ſmječe, kotrej ſo ſa doſko ſměrowac̄ njeſasche. Wón bě mjenujz w połnej uniformje, na hlowje pak w ſwojim starym wjzokim zylinderju pschischol, ſtogo bě ſa zyle muſtvo psche wſchu měru ſměchny naſpolad.

* Žónſta w Paźiſku pola Graudenza, kotrej čzysche do Ameriki wuczahnuć, ſwojemu jenolētnemu džesču ſ karbolem ſawda. ſſo ſežehwkom ſwojego njeſkuſka bojo ſpyta ſebi ſaſtupowac̄, ſtogo bě ſa zyle muſtvo psche wſchu měru ſměchny naſpolad.

* Šměchny podawek je ſo tele dny w Rathenowie pschi jenym tamniſchim wojerſkim towatſtwje ſtał. Kamerad K. bě wumrjej a dyrbiesche ſo ſ wojerſkej cjeſcju poſrjebac̄. ſſobuſtawu wojerſkeho towatſtwa běch ſo teho dla ſetupale a ſo, prjedy hac̄ ſo ſ jarowanskemu domej podachu, wotčitac̄. Na dobo ſo tež mjeno ſemrieſteho K. ſawda. Richto ſo njewotwoka a doſke mjeſczenje naſta. Skónežnje něcht ſawda: „Teho bě ſežem poſrjebac̄“, na cžog ſo nježiwaſz pschedſtejazeho poſrjeba do woscheggerjenja dachu.

* Parne lódz thęgorſtoweho poſta „Rhejor Wylem II.“ je pola Billo w ręzy Scheldy na pěš ſajela. Lódz njeje w žanym straſhe.

* Zyle ſaſtnehowany je w Rakuſkej tak mjenowany „Salzammergut“. ſſeněk je tam ſara, ſ džela 15 metrow wjzoki. ſſobotu 13. februara bě ſněhowny mjeſczel tak ſky, ſo běch ſu ſadž dale kročicž nježedžachu. Džecži dyrbjac̄ často ſe ſepjow, tig ſo ſa krótki čzaj naſečku, wuſhypowac̄. Poſtowu čzaj wosta ſobotu w nozy na ſleſniſy mjes Grubeggom a Rainiſhom težazy, a ſenož ſ pomozu druhaje maschin, ſa nim poſkaneje, ſo po wjele hodzinach hodžesche, ſ cžahom dale jebž. Nježelu wſchón wobhōd zyle pschesta. Hischcze wjele hörje bubže, hdyž „föhn“ (cžoph wětr) pschicženje; pschec̄ woprawna ſněhowa lawina, tak mjenowane ſněhoveho pschirowa, ſnabž najwjetſcha w zlych alpach, njeje ſo hischeze puſchcziła. Žežne ſchomy ſu pod wulzyčinnej ſněhowej czezju ſara czeſtpile. Horska džiwina pschilhadza do bliſloſcze wobhdenych twarjeniom. Tež ludzo jara czeſtpia. Wsy Gözl, ſady Gründſeja a Gosau, ſady Hallstatt, ſtej ſe ſepjemi a lawinami wot wobhoda ſ druhimi ludzimi zyle wotſtronjenej. Tam hido zyroba pobrachuje, wobſeſe thleb a muſa, jenož ſ mlókem hischcze ſo tam ludzo ſiwa.

* W Chekheatonje w Ženbelskej je ſo wuhen ſeneje fabrik powalik a wjele ludži, w fabrizy dželazych, ſe ſwojimi roſpadankami ſarafy. Piatnacze wobhobow, ſ ſotrychž hischeze ſydom pod roſpadankami leži, je morwych.

* W Lizbonje je ſo ſtaka bliſko kralowſkeho hroba ſaſypka. Pod roſpadankami je ſo piatnacze dželaczeſet ſaſypko. Kral a krónprynz ſo hnydom na město njeſbož podaſtaj. W jeju pschitomnoſczi ſežec̄ ranjenych a ſ morwych dželaczeſet wuſrjebac̄.

* Nětko je wuczinenje, ſo ſo w naranskich ruskich provinzech nowe wójſko poſtaſa a ſo ſo korpſow ſtab w Dorpacze ſahydi. Do Dorpata tež ſo jedyn regimentow ſtab a dwaj bataillonaj poſožtaj. * W Konstantinoplu je ſrjedn wjezor na ſjawnej droſy pschečzivo bolharskemu agentej Wulfowiczej njeſnaty člowojel mordatſki nadpad ſežinit. Nadpadnik čelnu a ſwój dolhi nož wot ſo cžinu, kotrej polizija hischeze namala njeje. Wulfowic je do huby kóty; rana straschna njeje. Šeſto je zuseho ſ ſapadej ſponuſilo, njeje hischeze wojaſnjenje.

* Spokojoſcž. Hſopodat (ſ nowej pschistajenej ſkujobnej holz): „Spomiatku ſebi, tu wſcho po wojerſkim rjeđe bje; ranu w 6 hodzinach ſo ſtava, w 12 hodzinach ſo wobjeduje a w 10 hodz. ſo lehnucz hrobž!“ — ſſlužobna holza ſ lohla wodychnuwſchi: „Hdyž dale ničo čginicž nimam, móžu hido ſpolojom byc.“

* Wolmirstedtske nowiny piżaja wo namakańju spodziwneho połada. Hólcezaj běshtaj tam pod jenym mostom móschen i 40,000 hriwnami w hleborje a slocze namakało, i njej woteschkoj a ju nědže druhđe sahřebaloj. Hdyž pak noſaſtra po nju pschitnideschta, běsche ho jeju namakańka i noweje khowanki ſhubila. Nětko pak je tola ſaſo na ſtarne pschischa. Starſhi bratr jeneho i teju namakarjow, kótrž bě wo tym potajſtvo ſhonik, bě ſebi ſkradžu zlyh poſkla pſcižpil a jón doma ſkhował. Poliziſi pak, kíž pola njeho ja nim phtacž pocza, jón hnydom pſchepoda. Nětko ma jón měchęzanska wychinoſcž w ſwojim ſkhowje, doniž ſo tón njenamaka, kotremuž woprawdze kluſcha. Tu je hudanju a tuſanju ras ſcheroke polo wotewrjene; pſchetoz nědže njeje ſleda ani ſa tym, kíž je taſku wulku ſumu wonkach pod móst ſkhował, ani ſa tym, kotremuž móhla kluſhęcž. Hač je ſ paduchſtwa abo rubjeniſta ſhem, abo hač je ju wobſzedżer w duchownym bludže tam poſoſil, ſchtó to wě? Wicziplnoſcž na wujaznenie tuteho i wěrje njepodobneho a tola czíſce wérneho podawra je ſ połnym prawom wulka. Zyla wěz je spodziwna.

* Sczehowaze njeswoże je ſo njedawno w Prizwaku ſtaſo. Poñdželu tydženja, tak pižaja tamniſche nowiny, pſchijedzeschtaj dwaj woſaj i pſchitupnym hnojom do bliſkoſcze naſheho města a doježdeschtaj na pſchelhod ſekundarneje ſtelesnižy, kíž do Mayenburga wjedże. W tym woſomtu pſchyna czah a roſmiecze přeni wós. Pohoncz a jedyn murjet ſ njeho woſleczeschtaj, přeni ſnuſkownego wobſchloženja dla hnydom wumrie, druhemu czah lewu nohu wotjedże. Druhi pohoncz pak ſe ſtróželiſti wotenbže, dokelz běſchtaj konje w poſkleniu woſomtu na bok ſlocziloj a wojo woſlamakoj. Czahowi kluſobnižy ſu bies winy; pſhetoz ſ hwiſdanjom a ſe ſwoniſenjom ſu ſo wſchē ſtelesniſte poruczoſcze dopjelnile.

* S Chicagowa Kölnejanskim nowinam pižaja: S kabelom je powieſcž ſhem pſchischa, kotrejz wérnoſcž, kaž ſo ſhamo wě, tudy pſchephtacž njemóžemy, powjedalo pak ſo na nam je, ſo khězor Wylem na to myſli, ſo czhe wſchelake waschnja druhich ludow pſchephtacž a pruhovacž dacž, po totrymž ſo tam czi, kíž ſu ſ ſmjerzeji wotkudzeni, wotprawjeja, ſo by město dotalnho hlowurubanja lepschu methodu ſawjedl. Khězor thabla, tak powjeda nam depesha, mjes ſchibjenzu po jendželſkim a amerikanskim waschnju a nětko w Nowym Yorku ſawjedženym elektriskim wotprawjeniom. Snadž ſafima někotrehoguli, hdyž ſdželimi, ſo je ſo elektriske wotprawjenje po wſchém, ſchtó ſo w poſlednim časzu wo nim hlyſchi, hač nanajpſchihobniscze woſokala. Nowinarjo ſo ſ njuemu njepſchijupſchczuju, tola pak ſo wſchitzh ſekarſzy ſwědkojo wuſnavaju, ſo ſebi ruczijſche a biesholoſcziwische morjenje myſlizh njemóža, hač elektriske je. Napschecžiwo temu wobweſchenje pſchego hóle pſchewtawa.

S Belgiskeje hlyſchimy: Parne lódz „Kongo,” kotaž bě 6. jan. ſ 50—60 pažaſerami a ſ wjele tworami ſ Antwerpena do Banana wotjela, je tak ſatraschny pucž měla, kajkž jón najstarschi wódźnizh wibželi njeſku. Ju pſchethmata na portugisſkich pobrijohach žalostne njemjedro, kotrež dwaj zlyeji dolho traſeſche a ſkónečnje tak ſakhabžesche, ſo mějſeſche kapitan lódz ſa ſhubjenu, a ſo pſchiftaſa, wuměſzaze čolníh pſchihotowacž. Olyſt dyri do lódz, roſrash ſchězor a wobſchloži kapitanomu kajtut. Pažaſerojo dyrbjachu ſo ſ ſožam pſchijasacž a tola jich wichorowa pſchemož, kotaž lódz tam a ſem mjetasche, ſ ſožow wo ſczeny wrijeſlaſche, ſ cžimž ſo 19 pucžowarjo mjenje abo hóle wobſchloži. Lódz, lózdy woſomtu podnurjenju wuſtajena, namakaſche ſo zyle w bliſkoſci Liſhabonſkeho pſchiftawa, njemóžesche pak jón dozviciž. Škónečnje lehnu ſo wichor, a „Kongo” móžesche, czeſko wobſchloženy, do Las Palmasa dojedž a wot tam ſo na pucž do Banana podacž.

* S Belgiskeje pižaja: Na wſchē połnoſznyh brjohach knieža ſurowe kněhōwē wichory. Parne lóžtvo je pſcheterhjnene, telegrafy ſu wobſchložene. Železniske czahi mają wulke ſakomdženje; někotre ſu ſ zyla dyrbjale ſejdžicž pſchewtacž.

* W Moulbaix ſu 16. februara wudowu Lemaitre ſkonzowanu namakaļi. Mordat bě jejne wobydlenje ſapališ, ſo by ſlědy mordatſtwa ſanicžil. Wón bě ſo do ſtelesneje pjeniegnizh ſamal a wſchē placzaze papierz ſ njeje rubiš. Knieni Lemaitre, kotaž bě halle pſched tydženjom 200,000 frankow namakaļa a ſtehnuła, bě ſe zlyh pjenieshy do tamneje poſklaſniſty ſamka, tck ſo ſu rubježnikoj, kíž je naſſlerje wo wſchém wjedžał, do rukom padnule.

* Wóhom mlodych ſchpaniſkich holzow, kotrež běchu w Mauleonje poſdarimo dželo phtale a ſo pěſti pſches mjeſh wročiſte, buchu na Pyrenäaſkich horach wot kněhōwego mjeſcza ſchelhwatane. Sches ſ nich ſmjerſnene namakaļu, dwě ſtej do bjeſdna pamulej a tam wumrjeloſ.

(Bytwinſke powieſcze hladaj w pſchitoſy.)

Wulka awfzija ſkotu a inventara.

Wutoru 1. měrza 1892 pſchipoſdnju wot 1 hodžiny maja ſo w hofczenzu w Komorowje pola Małez 4 konje, bies nimi dwaj pječ-letnaj czornakaj, 6 kruwow, 4 kwinje, 1 kuczowy wós, 1 desko-wany wós, někotre hospodařſke wosy a wſchelake maschin, k rataſtu ſluſhaze, pluhi a wſchelaka hospodařſka nadoba ſa hnydom hotowe pjenieshy na pſchewadžowanje pſchedawacž.

Wobſhedjerjo.

Drjewowa awfzija.

Wutoru 1. měrza 1892 ma ſo na Wjehwacžidliſkim ma-joratum reverje ſczechowaze wužitkowe a palne drjewo, jako

50	ſkózow,	15—23 cm ſtriedžn. tolſt.,	10—16 m dohlich,
30	"	3—5 m dohlich,	w drje- wiſhęgu
20	žerdžow,	9—13 cm delnjeje tolſt.,	17. wo- dželenja,
112	rm. hójnowych paſnych ſchězepow,	10—12 m dohlich,	
45	hójnowych kulečkow,		
184	hójnoweje ſbytneje walcziny,		
10	ſtońjow hójnowych walczlow,		
109	rm. hójnowych pjenkow		
35	hójnowych ſelenych a ſuhih dohlich hromadow w 17. wobželenju,		
60	ſwjetſha bréſowych		13.
	ſ wumějenjom na pſchewadžowanje pſchedawacž.		

Shromadžisna w hornim drjewiſhęgu pſchi Nowowjeſhno-Pſhovjan-ſkim pucžu dopoſdnja w 9 hodžinach.

Grabinſle ſ Nieschle hajniſle ſarjadniſtwo.

G. Nieprasch.

Drjewowa awfzija na Barſki m reverje.

Sſredu 2. měrza 1892 dopoſdnja wot $\frac{1}{2}$ /10 hodžiu ma ſo:

170	rm. mjeſkoho měſheneho drjewa,
20,40	ſtońjow mjeſkich walczlow,
100	mjeſkich hójnowych dohlich hromadow,

wužitkowe drjewo wopſchijazhých,

ſa hotowe pjenieshy ſ wumějenjemi, předy wosiewomnymi, na pſchewadžowanje pſchedawacž.

Shromadžisna w hofczenzu w Dubrawzy.

A. Koban.

Drjewowa awfzija.

Na tačantſkim ſderjanſkim reverje ma ſo ſchtwórt

3. měrza t. I. dopoſdnja wot 9 hodžin

50	hójnowych dohlich hromadow ſruthich žerdžow,
6	twjerdhich dohlich hromadow walcziných a
10	mjeſkich dohlich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenieshy na pſchewadžowanje pſchedawacž. Shroma- džisna pola Čelchowa.

Neverſte ſarjadniſtwo.

Šuſche tramy a deſki

Ioňſcheho ſymſkeho rěſa, $\frac{4}{4}$, $\frac{5}{4}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{11}{4}$ a $\frac{8}{4}$ ſylne, ma hlyſče placziszny hóbno wotedacž

varun rěſat w ſaku.

Destillaziſja Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilach

porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwjeſki, khězorski, ſelowy a herližowy liker, kaž tež derje čiſceny palenž pjenieshy a druheje družiny, woprawdžite winoſe kíhalo, kíhalowy ſprit a plodowe kíhalo w bleſchach a po měrje. — Naturſki ſimjelſzku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobrory dla kwaſam, kſchecžnam atd. poruczeja.

Destillaziſja Ad. Rämscha w lata 1868 wobſteji.

Kheža

cijšlo 4 w Raschowje s něhdje 6 körzami pola ma ſo ſemrječja dla wutoru 1. měrza dopoldnia w 10 hodžinach s polom abo bjes njebo na pſchedadžowanje pſchedawac̄, t cžemuž ſo na kupjenje ſmuzleni pſcheprſchuja.

Ssrenja wobſherna Kheža je ſahrobu w ſnitskownym měſce je na pſchedan. Dalshe je ſhonicz na rěniſkej hafy cijšlo 18 delka.

Kheža cijšlo 11 w Dubrawzy pola Varta s pol körzom pola je dla dželenja herbſta na pſchedan. Dalshe je tam ſhonicz.

Dla dželenja herbſta maja ſo pola a kufi, mandželskej něhduskeho Minakaleho doftora Nowaka kluſhaze a w Lipicanskim hafze ležaze, pſchedac̄. Dalshe je ſhonicz pola knjesa Wiesolda w Minakale.

Awtzija.

Fondelu 29. februara dopoldnia w 10 hodž. ma ſo w korezmje w Koſlowje wſchelatá nadoba, ſjawostajenſtu njebočickeje Haný Kurinkoweje kluſhaza, jako draſta, poſleſhęza, domjaza a hofpodařska nadoba a něchtó žita a ſkomy na pſchedadžowanje pſchedawac̄.

Vježne grydty.

Drjewowa awtzija.

Wutoru 1. měrza t. l. dopoldnia wot 9 hodžin ma ſo na ſeñnych ſahonach, Hnachecžanskej gmejnje ſluſhazych (na tak mjenovanej možliczej horje), něhdje 100 břeñových a ſhmrekových dořich hromadow a dželba ſhmrekových a ūhōnových ſchtomow po ložach na pſchedadžowanje pſchedawac̄.

E. Bader,
gmejnski pſchedstejcer.

Drjewowa awtzija.

Ssrednji 2. měrza dopoldnia w 11 hodžinach ma ſo w Čichowzu pódla Vartskeho kniežeho drjewiſchęza 25 ūhōnových hromadow, ryhele a ſlabſke wužitkové drjewo wopſhijazych, na pſchedadžowanje pſchedawac̄. Mačka w Bulovinje.

8 ūhōnových kruwów ſu na pſchedan w Nowej Wazy cijšlo 17 pola Nježwacžida.

Gustav Gubel.

Pſchihodna ſkladnoſč i ſmeňskej tunjemu kupowanju čornych tkanin w wobleczeniam, pjetlam, hladkich a muſtrowanych, kohę po 60, 80, 100 a 175 np., ūidane tkaniny naſlepſcheje kafkoſčeje i ujewjeſčinskej draſce, wobleczenje po 25, 30, 40 a 45 unl., hevat dwojzy tak droho.

Herm. Beermann

w Budyschinje
na ſnitskownej lawſkej hafy.

Na konfirmaziji ſwoj wulkotny wubjerf

Cžoruh

draſtnych tkaninow, hladkich a muſtrowanych, ſotrež ſo we wſchęch kruhach dla ſwojeje najwjetſcheje hōdnosće a tunich placzisnow pſchedezo hóle noscha, ſ porucžowanjom do pomjatka wołam.

Richard Gautzschi

na bohatnej hafy.

Sswoj wulti wubjerf

hotowych džecžazych ſchatow

poſleſhęzow ſa cžechne džecži — koſhulki — klapki — pjetli — podlohi — rubiſhęza i powiwanju — ſchęzenſke pſchitrywy — lažki — noschnie wobleczenja, kaž tež wjele

tkaninow a wobhadženje k ſamžnemu ſechicžu po tunich twjerdych placzisnach porucžam.

A. Tschentscher

na bohatnej hafy 18 na róžku theaterskej hafy.

Ssuczelna cžehnita kruwa ſo ſuipiež pyta na kamjenitej droſy cijšlo 16.

Strowe kruſchenjowe drjewo ſ najmjeñſha 6 zolow tolſte na cženkim kónzu, ſupuje po najwyschich placzisnach mechaniska pſchedownia w hajnizach.

Snate dobre

Jadriwe mydlo

po tunich placzisnach porucža

Juriš Jagen

na mjaſowym torhoscheju cijšlo 15.

Spěwarſke

herbske a němske, jednorje a wožebnje ſwjasane, kaž tež konfirmazijske karty tunjo pola

E. A. Wehri,

na bohatnej hafy 17, knihwjaſčnja a papierjowa pſchedawac̄nja.

Wosjewjenje.

Wſhē pěskowzove džela (Sandsteinarbeiten), wudwjerna, wókunowe ſczeny, ſkodjenki a tak dale wobſta ſanaſtunischo a naſajleñje

Adolf Hörniq

na Wjeleczanskej droſy 7 w Budyschinje.

Sprawnu klužobnu holzu i 1. hprleji pyta pjetek Natuſh na Židowje 245.

Sylyne džiki namakaſa darmo dobru klužbu, teho runja kuchařki, ſtwinske, domjaze a džecžaze holzy pola Binderoweje w Münchner Hof.

Domjaze a hródné džowki, rólnych poſoncžow, ſrénkow, dželac̄cjeſke ſwójby pyta Spaniowa na malej bratrowſkej hafy 5.

Hólchez, kž chže pjetek ſto na wutnucz, ſo pyta na ſwoklownej lawſkej hafy 6.

Hólchez, kž chže ſchewſko a ſchicze naſolenzow na wutnucz, móže do wutbhy ſtupicž pola M. Langi na ſchuleſkej hafy 12.

Schewſkeho wutbhynika pyta H. Schäfer na ſabnej bohatnej hafy cijšlo 8.

Sa

konfirmandsku a pruhowanSKU draſtu

ſu wſhē nowoscze čorneje a piſzaneje barby doſchle. Tež pſchi najwjetſchim wubjerku najtunishe placzisny a sprawne poſluženje lubju.

Cžiftowolmjane, dwójzjſcheroke draſne tkaniny čorneje a piſzaneje barby porucžam starh kohę hiz po 70 np.

Alphons Schauseil

na bohatnej hafy.

Tricotowe taſſle, derje dželane, dobreje kafkoſčeje, čorne draſne tkaniny ſa konfirmandki, cžiftowolmjane, trajne, porucža jara tunjo **Augusta Kayserka** rodž. Hartmanez na ūidne hafy 10 po 2 ſhodomaj w domje knjesa Kotle Noacka.

Wotewrjenje khamow.

S tutym i wjedzenju dawam, ſo w měrzu na herbskej hafy 7 w domje knjesa Clemensa Ricksha

črijowu pſchedawarňju **Hermann Frisch.**

S tutym cžesčenym wotbjerarjam, pſchedzlam a popſchewacželam kójkatskeho miſchtra Friedricha Ernsta ſrandera, ſetka 8. febr. ſentjeteho, kž je ſtoro 50 lét na ſudomnej ſwoklownej lawſkej hafy bydlil, najpodwolniſho i nawjedzenju dawam, ſo ſo pſchedawarňja pjetzowych tworow a mězow po njepſhemjenym sprawnym waschnju njebočickeho ſ odatnej ſtrati dale powiedze, a proſzymi nam dale cžesčaze dorwérjenje ſpožlowac̄. W Budyschinje, w februaru 1892.

Grudjeni ſawostajeni.

Wojewjenje.

Podpisane towarzstwo ma myśle, iż leżała sa swoje pjenjesy
schtomowych wothladowarjow

pschi tudomnej hadarskiej a sahrodniskiej schuli wuwuejicę daczą.

Kursus ho na 7 njedżel wupschestre — w nalecżu ho 21. mérza t. l. sapocinajo — a schtyri njedżele našymu.

Rhmani ludżo, bjes kotrymž ho tym, kotsz w Budyschinje abo w jeho wokosności sydla, przedność dawa, ho napominaja, ho pola pschedzydy Budyskiego hadarskiego towarzstwa na Wilemowej drosh 7 vo 1 schodek bortsy a na połdziu hacż do 5. mérza t. l. Samolwicę a swoje wopisima pschedpolozicj.

W Budyschinje, 20. februara 1892.

Podkrzczne hadarskie towarzstwo.
i Döring.

Ratarfska schula w Budyschinje.

Wetni semester ho poindżelu 25. kapcieje 1892 sapocinje. Samolwjenje schulerjow pschijima a wcho dalsche wo schuli wukasuje direktor J. B. Brugger.

Rakečanske herbske burske towarzstwo
smieje 28. mérza t. l. popołnju w 4 hodżinach w Sokez hosczenzu požebjenje, w kotrymž budże ho wo skasanju naletnych synmienjom jednacj.

Poboczne towarzstwo herbskich burow w Poršizach
smieje njedżelu 6. mérza popołnju w 3 hodż. požebjenje, w kotrymž ho nowe pschedkydwo wuswoli a ho wo skasanju synmienjom a hnojow wobsamknie. Na to budże w 5 hodżinach knies direktor Brugger pschednoski dżerzeć.

Sobustawy a hosczi należnje pschedprosjuje
pschedkydwo.

Dobro cjinic je nadobne!

Njesabubcze na khudych!

Humoristiski wjecżor

wutoru pośnizu 1. mérza 1892

w salach hosczenza „Tsjoch lipow” w Budyschinje.

Wiele nowych pschedstajenjow, bjes druhim: Pschikhad wulkeje glosowinskeje karawany se snutskowneje naransheje Afriki do Bagamoyo.

Wo bohaty woppt prophy i lepschemu dobrocęstskemu wotpohlada
towarstwo tchijnych bratow blida 264.

Sastupne kharty sa muſtich po 1 ml. (wopshijaze reje), sa žonke po 25 np. fu dostacj pola bratow Kleibera na lamieninej hafzy, frisera Strehski, pschekupza Dietricha na jerjowej hafzy a Seidela w skotym lawie.

Ga bratow fu kharty jenož pola pokladnika, bratra Thiemey, dostacj.

Muje rēniſſiske khlamy fu hacż na dalsche
i napschedzja mjaſknych jēdkow.

Otto Pötschke, rēniſſki mischr.

Cejscenym Sserbam i wjedżenju dawam, ho 1. mérza w domje innejny Brokesz w Budeſtezech

pschedawaruju wschelakorych tworow
wotewrju.

S pomožu mojich praktisskich našionenjow, lotrej synm w naſtupanju kolonialnych tworow, zigarow, tobaka, kamieniny, porzelanowych a emalierowanych żelaznych hudobjow, wokumianych tworow a posamentow atd. natyk, budże mi mōžno, ho po swojej saſabzie, „jenož dobru tworu po pomérnej placzisne”, połnje ſložowacj.

Pschedzelle poſluženje lubjo proſhu wo dobroczyw woppt.

W Budeſtezech, 27. februara 1892.

Gusta Lorenz.

Shym ho w Bulezach saſydlil.

Dr. med. Weier,
praktisski lekar, hojer a laſenſt.

Wolij

budże ho tele dnu hicj.

A. Nagel, mlynſki mischr
w Szczecinie.

Plat

ho s woprawdżitej indigo-barbu barbi w B. Kellingez barbjerni w Budyschinie.

Koſlopiwo

ho hobotu a njedżelu, 27. a 28. februara, w piwańi w Sahorju natečji. Kolbaski a riedkej ho pschi-dawaja. Pschedzelnje pschedprosjuje

Ernst Bētnar.

W Lichanju

ho jutſje njedżelu 28. februara 1892 koſlopiwo natocji. A temu pschedzelnje pschedprosjuje

A. Rudolf.

Rakečanske serb. tow.

„Lipa“

zmieje njedżelu 6. naletnika (mērca) wjechor w 7 hodżinach zabawny wjechor w Křižanec hoſencu, při kotrymž za sobustawy pokladnica plací. Duž prosy wo powšitkowne wobdželenje predsydſtwo.

Knježa sobustawy chcyłe tak přečelne byc a swojich přiwuznych sobu přinjesc.

Njesbože

saweschzaze towarzstwo

i pschedhodnymi wumienjenjemi satupjerja pyta. Schtóż wo to rodzi, njech ho s listom na naſwetkowu expediciju „Invalidendank” w Lipsku pod F. K. 099 wobrocji.

Dželaczerjo a wothladarjo hatow

ho po tu swuczenej mſdże, pschi darmotnym wobydlenju a pschi möžnosći, Ŝeby pschi darmotnej pyz kruwu dżerzeć, pytaju. Schtóż wo to rodzi, njech ho pola mje Ŝam samolwi.

Henryk, inspektor na knježim dworze w Scholmje.

Młodsza sprawna holza se wžy ho do lohleho domjazeho džela a i wotladanju wjetshich džerzej pyta. Dalsche je ſhonicz w rybowej pschedawańci E. Schrötera w Budyschinie.

Wotrocikow, dżowki, kucharki, ſlužobne holzy a dójki pschi wykojek mſdże pyta.

Schmidtowa na ſukelskej hafzy 10.

Wojnatskeho pyta Jantschka w Gólcnej Vorſteji.

Krawski móže trajaze dželo dostač pola Augusta Kſchijana w Hajnizach pola Budeſtez.

Na swoje kolonialtworowe, toba-kowe, winowe a spirituousne khlamy pytam i pschedhodnymi wumienjenjemi i jutram wuczobniska.

Hermann Gruhl.

Ssyn sprawneju starszej i dobrzej ſchulskiej wědu móže jutry jaſe wuczobnif do naju dregowych a kolonialtworowych khlamow satupiſz.

Bratři Mēršaj w Budyschinje.

Hólczez, kij dže pjeſatſtwo na wuknuć, ho s pschedhodnymi wumienjenjemi hujdom abo i jutram pyta. Dolsche je ſhonicz pola knjeſa Pjetascha w Plužniczanſkim mlynje.

Pjeſatſki wuczobnik
ho pyta.

Hólczez, kij dže khlebowe a běle pjeſatſtwo na wuknuć, jutry i pschedhodnymi wumienjenjemi pschedwoſmu. Adolf Schmeiß, pjeſatſki mischr w Budeſtezech.

Swój slab z knježnu Marion z Funcke, mandželskej jeničkej džowku knjeza z Funck, generała à la suite I. kral. saksk. pólneho artil. regimenta čo. 12, tudy z tym wozjewjam.

W Njeswačidle, 17. maleho róžka 1892.

Harry baron Vietinghoff.

Wutrobny džak

cjeſczenej Lorenz ſhwobje w Dali-zach ſa wžy do dobrotu, kotruž namaj na starý džen wopokaſuje, prajimo i proſtow i Bohu, ſo chyž jej jejne dobrocęſtſtwo tu na ſemi a junu w njebjehach bohacze ſarunacj.

Rakez mandželskaj.

Bo Bojej njewuſledzenej rabje je dženža w nozy 3/11 hodž. naſch wutrobne lubowaný mandželski, nan, džed a brat, kubletski wumienjat.

Handrij Rječka w starobje 69 let w wěrje do ſhwobničce cjeſche wuſnuł. Kubelko ſrudžena to i wjedženju dawa

jarowaza wudowa

Madlena Rječzyna rodž. Milanič i dobor w mjenje druhich ſawostajených.

W Njeſwacidle, 22. februara 1892.

Bschiloha k čižliu 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. februara 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Michałskiej żyrliwī budże jutje nježelu rano w 7 hodzinach herbska spowiedź, dopoldnia $\frac{1}{2}9$ hodzin herbske a w 10 hodzinach němše predowanie.

Werowanie:

W Michałskiej žyrliwī: Jurij Pawoł Schramm na Židowje, s Hanu Mariju Niedeleg tam. — Bohuwér August Langa, khezter a murjerſki poser w Oppelnje, s Hanu Šuskez na Židowje.

W Katholickiej žyrliwī: Miliawich Miel, kryter, s Emma swud. Janakowej rodž. Kralez.

Křešení:

W Michałskiej žyrliwī: Maria Augusta, Jana Domščki, dželačerja w Kelenje, dž. — Minna Frida, Ernsta Bohuwéra Schmidta, murjerja pod hrodom, dž. — Hana, Jana Ernsta Wieczęsa, reñnika w Zetilezach, dž. — Hana Hedwig, Korse Adolfs Rjely, koprnikarja w Małym Wjelkowje, dž. — Emma Augusta, Jana Bohuwéra Libsche, fabrikarja w Dobruschi, dž. — Hanža Frida, Jaromera Wylema Rycktarja, fabrikskeho tříšerja pod hrodom, dž. — Alma Meta, Jana Ernsta Kruszwicy, žiwnoſerja w Bobolzach, dž. — Gustav Alwin, njemandž. s. w Szalonej Voršcezi.

W Katholickiej žyrliwī: Korsa Jurij Josef, Josefa Beselého, krawského mischtra, s.

Zemrješi:

Džen 17. februara: Selma Frida, Korse Augusta Čečha, murjerja w Kelenje, dž., 8 měsazow 24 dnjow. — 20. Jan Handrij Bžž, žiwnoſerj w Szalonej Voršcezi, 49 let 8 měsazow 2 dnjej. — Korsa Pawoł, Korse Augusta Balaka, murjerja na Židowje, s., 1 měsaz 17 dnjow. — 21. Maria Theresija, Korse Augusta Pjekarja, dželačerja pod hrodom, dž., 10 měsazow 6 dnjow. — Theresija, Handrija Barzja, dželačerja w Bórklu, dž., 1 měsaz 1 džen. — Hanža Maria, Hermanna Goldberga, nožerja na Židowje, dž., 1 měsaz 16 dnjow. — 22. Ota Hermann, Ernsta Hermanna Scholty, kublerja w Bórklu, s., 1 lěto 5 měsazow 1 džen. — 23. Maria Emma, njemandž. dž. w Hruboczizach, 7 měsazow 17 dnjow. — Petr Riedl, wumjeňat w Džehorezach, 77 let 9 měsazow. — 24. Hana Maria, Handrija Krala, murjerja, dž., 18 dnjow.

Płacžisna žitow a produktow.

Žitowy doros w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	20 februara 1892		25. februara 1892		mot		mot	
	wtot ml.	hodž np.		wtot ml.	hodž np.		wtot ml.	hodž np.
Pičhenza	11	18	11	76	11	18	11	47
Rozža	11	3	11	18	10	59	10	88
Ječmien	10	94	11	25	10	62	10	94
Worž	7	86	8	57	7	80	8	17
Hrož	7	50	7	70	7	19	7	30
Wola	8	89	11	11	10	56	11	67
Zahy	7	50	8	6	7	—	7	78
Hedvicha	16	50	19	50	15	—	16	50
Berny	20	50	21	—	19	25	19	50
Butra	3	—	3	80	3	—	3	50
Pičhenicna muka	2	10	2	30	2	—	2	30
Ržana muka	13	—	17	75	—	—	—	—
Szyno	13	—	20	—	—	—	—	—
Szilma	18	—	21	—	17	—	19	—
Prožata 460 štuk, štuka	12	—	21	—	—	—	—	—
Pičhenicne wotruby	5	50	6	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	6	25	7	75	—	—	—	—

Na bucy w Budyschinje pšchenza (běla) wot 11 hr. 20 np. hodž 11 hr. 76 np., pšchenza (žolta) wot 11 hr. 3 np. hodž 11 hr. 19 np., rožta wot 10 hr. 85 np. hodž 11 hr. 25 np., ječmien wot 7 hr. 85 np. hodž 8 hr. 21 np., worž wot 7 hr. 40 np. hodž 7 hr. 60 np.

Džehoranske mjašovne płacžisny: Howjada 1. družiny 65–70 ml., 2. družiny 57–62, 3. družiny 25 po 100 puntach rějneje wahi. Dobre krajne krujne 55–60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45–60 np. po punce rějneje wahi.

Wjedro w Londonje 26. februara: Gymnisko.

Čerstwy twariski a rólinj Falſ

je w mojej kalkowni w Kudraczizach a Niſkej jaſo dostacž.
W Niſkej 1892.

E. Plümecke.

Drjewowa awfzija na Polpicžanskim reverje.

W Gucinjanskim hoscjenzu ma ſo pónđzelu 29. februara 1892 dopoldnia $\frac{1}{2}10$ hodzin 27 khójnowych klozow, 12 hodž 43 cm hornjeje tolstoſe, 5 m dolich, 83 khójnowych žerdzowych klozow, 8 hodž 11 cm hornjeje tolstoſe, 5 m dolich, 27 trutych žerdzow, 8 hodž 15 cm delnjeje tolstoſe, 84 rm. khójnowych palnych řežepow, 112 kuleczkow, — 3 rm. khójnowych repuchow, 106,9 "stoinjow" khójnowych walczkow, 51 dolich hromadow I., II. a III. klasy, 191 rm. khójnowych pjenikow na drjewisčzach 20., 22., 31., 35., 37. a 10., kaž tež w wilešowisčzach 24., 29. a 53. wobželenja ležajych, na pschedzowanje pschedawacž.

Reverſe ſarjadniſtwo wo drjewje, k wobhlađanju pſchihotowane, po žadanju valsche wulkasa.

Kralowſki hajniſki rentſki hamt w Draždjanach a kralowſke reverſe ſarjadniſtwo w Polpizy, 10. februara 1892.

Garten.

Fitter.

Drjewowa awfzija.

Na knježim Kopricžanskim reverje ma ſo (poſtnizh) wutorn 1. měrza t. l. něhbze 6000 twierdyh walczkow (w wobželenjach po 50 walczkach) kaž tež něhbze 50 twierdyh dolich hromadow s wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pschedzowanje pschedawacž. Sapocžatk awfzije dopoloňa w 9 hodzinach w drjewisčzgu pola Nowych Kopriž.

W Kopricžanskej hajnkowni, w februarje 1892.

Hoffmann, reverſki hajniſ.

Natarježy.

W mojim tamníchim ſkladje poručam pôbla kamjentneho a čeſkeho wuhla, dobre čeſke ržane wotruby, drobny mléthy majškowý ſchtrót kaž tež

Dürrenbergsku jědžnu a ſkótnu ſel w ſtajnje čerſtej tworje.

A. Lorenz w Natarježach.

Tam je teho runja wubjerny bjeſživizowy koſmas a maschinſki woliſi po wjetſich a nijsich dželbach deſtačz. — Płacžisny kamjentneho a čeſkeho wuhla w Natarježach wychsche njeſzu hodž w Budyschinje.

Štupnje a ſchkorňe.

S jara tunimi kupjemi je mi možno, wſchě črije ſa mužſlích, žónſke a džecži, kaž tež ſa konfirmandow po tak tunich płacžisnach pschedawacž, kaž to nichto njeſamiožne.

Skasanki po měrje a porjedženja ſo w mojej ſamſnej dželarne rucže a tunjo wuviedu.

Paul Kristeller

pschi bohatych wrotach 29
ſ napschečza hoſezenza k winowej ſiczi.

Khosej

seleny a paleny
porucza tunjo

Ernst Mittash

psched schuleftimi wrotami 1.

Sigary

derje wotležane po 4 np.
porucza

Ernst Mittash

psched schuleftimi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zhy a kramy
porucza

Ernst Mittash

psched schuleftimi wrotami 1.

Turkowske glowki

najlepšeje družiny porucza

Moritz Mierwa

pschi mjašowym torhosczeju.

Destilacija snathch dobrnych likerow
po starých tunich placisnach.

Tuni khosej.

Dželbu paleneho khoseja, punt
po 120 np., porucza

J. T. Glien

na drjewowych vitach.

Rajh

gruph,

jahly,

hejduschtu,

hróch,

holi

po jenotslym a s zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej haſy 6
poruczataj hwoj wulki wubjerk

khoseja

paleneho a njepaleneho w jenož
derje klobžazch družinach,

zofor

drobny, komowy a w klobukach.

ſyruv

najtuński a najdrožki
kaž tež wsče družiny warjeniom
dobrocziwemu wobledžbowanju.

Khocžebuski

Portorikoski tobak,

Wassungski tobak

w rołach a wuwaženy,
rjepili a drugi kramy tobak,

žigar

w wulkim wubjerku 100 hzo po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haſy 6.

čžornu čžistowolimjanu kashemir

rjaneje čžorneje barby

meter po — ml. 85 np., stary kohcz po — ml. 50 np.,
meter po 1 ml. — np., stary kohcz po — ml. 60 np.,
meter po 1 ml. 20 np., stary kohcz po — ml. 70 np.,
meter po 1 ml. 40 np., stary kohcz po — ml. 80 np.,
meter po 1 ml. 60 np., stary kohcz po — ml. 90 np.,
meter po 1 ml. 75 np., stary kohcz po 1 ml. — np.,
meter po 1 ml. 90 np., stary kohcz po 1 ml. 10 np.,
meter po 2 ml. 10 np., stary kohcz po 1 ml. 20 np.,
meter po 2 ml. 30 np., stary kohcz po 1 ml. 30 np.,
meter po 2 ml. 65 np., stary kohcz po 1 ml. 50 np.,
meter po 2 ml. 80 np., stary kohcz po 1 ml. 60 np.,
meter po 3 ml. 30 np., stary kohcz po 1 ml. 90 np.,

teho runja jenobarbne kaž tež kashczikate draſtne klaninh w wulkim
wubjerku po jara tunich placisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Wulki khosejowy skład

Th. Grumbta

w kupnizy

na swojkownej lawskej haſy

porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snathm najlepšim klobže.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej haſy

porucza sprawnje a tunjo, tola bjes wudawania markow a drugich
nětko wunježenych manipulazijow, pschi kotrychž maja wotebjerarjo
tolu wjazy ſaplacicic,

khosej, kyry, punt po 105, 110, 120, 125, 130—160 np.,
khosej, paleny, punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokrowy syrup, ja ſledki, punt po 18 np.,
petrolej, punt po 13, pschi wjazy puntach po 12 np.,
jerje, po 3, 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
palenz čisth, liter po 32 np., po čzwizach tuňicho,
ſledki palenz a ſiker, po 60, 70 a 80 np.,
rajh, rjana twora, punt po 16, 18—20 np.,
zigary, 100 ſchtuk po 180, 225, 240, 280 a 300 np.,
runklizowe hymjo, snateje dobrisceje,
heln warnu hól w mehach po 100 puntach sa 845 np.

Julius Höhme,
ſastupjer internazionalneje maschiniskeje wustajenjzh

w Riesy nad Žobjom

porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze maschin wot 2 konjazeju mozow,
ſherokomlóčjaze maschin, ſ gopelom a paru ſo čjerjaze,
jenopshejne mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze,
ruczne mlóčjaze maschin najnowscheje konstrukzije,
bérny roſkóčjaze a bérny roſrihaze maschin,
reſaki ſa bérny a rěpu, čiſczeje maschin,
mjetli, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóčzinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschin ſo čjerjaze,
juhove hudy ſa dwójzhy ſozynkowaneho worzloweho blacha, želesne
juhove plump,

pizu parjaze apparaty (noschine), triery najlepšeje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkotne waſti,
luczne bróny, ſamne dželo, ſalonzy ſchitowany ſystem, kotrež móža
ſo hnydom wot kódeho do ſakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepšeje, wupruhe
waneje konstrukzije.

Naipshihodniſche wuměnje ſa placzenja? Pruga
dowolena! Prospekti darmo!

Pschedawařnja a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Šle, ſchlipſy, krawaty, gumijowe ſchaty, tylove knjeſle, khornarjowe knjeſle, ſchemisetowe knjeſle, krawatowe jehly, rjeczasy ſa žonjaze a mužaze čaſzniki po tunich, tola trojerdych placisnach w wulkim wubjerku poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haſy 4.

Palenž

jednory a dwójny
w snathch dobrzych a derjeſkłodžazch
drūzinach poruczataj tunjo

Šchichta a Rječka.

Wódne pónowje, kótky, rokowe platy a khachlowe
réblifi, něſežowe durje, želesne khachle a khachlowe
roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Holandski mlokowy pólver ſajajlepsich ſelov a korenjow
pschihotowanym, po jenej abo dwémaj
kizomaj kruwom abo wozam na
prénju pizu najhypany, pschisportja
wobjernoscž, plodži wſele mloka a
ſadžewa jeho wokřenjenje;
lonjazh ſalkowy pólver,
wuzitkowy pólver ſa
howjash ſkót,
wsče ſela a korenja
porucza

hrodowska haptyska
w Budyschinje.

Knihivjednik.

Mały rěſat ſa pöblanskim dželom
1. mèrza 1892 abo posdžischo wuſtojneho, khmaneho, rasneho knihivjednika, na węz ſo wüſtejazeho, kiz móža derje listewacj, kubisze
wobliczenje ſnaje, ſo ſo puzowanju, ſastupjenju a wodženju džela hodiži,
herbsti roſumi a kiz móža ſawziju ſtajicj, pyta. Ssamopíhaný ſi-
wjenjohéh a wotpízmo wobjew-
czenjow ſa pschisportjenjom žada-
neje msdy njech ſo pöſcele pod
K. A. L. do Budestez k legenju na
pöſceži. Markt ſa wotmelwjenju ſo
wuproscha.

Wuežobnika

ſ dobrej ſchulſieſ na wüſtu ſa ſwoje khlamy k jutram
pyta J. T. Glien
w Budyschinje
na drjewowych vitach 4.

"Serbske Nowiny" wudawa, so kóždu 300 tu.
— Štvrťletna předplata
wudawařni 80 np. a na
němských póstach 1 mk.,
z pínjenem do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíle Smolerjec knihcišćeře w mačenym domje w Budysinje.

Číslo 10.

Sobotu 5. měrca 1892.

Za nawěštki, kiz maj
so wudawařni "Serb.
Now." (na róžku zwon-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, placi so wot
małego rynka 10 np. a
maja so štvrťk hađ do
7 h. wjeđor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtw. Schtvrťk, pjatí a ſobotu týdženja ſu
ho w Varlinje njeměry měle, kotrež ho w wſchelakim naſtupanju
tamnym lěta 1848 runach. Czejdy džělaczjerjow, kotsiz ani džela,
ani khěla njemějach, po drôhach čzahach, wokna roſbiwajo a rubjo,
hdyž ho jim ſklaſnoſć ī temu poſtečji. Podam ty ſi krótka roſ-
prawu wo njeměrah. Schtvrťk dopoldnia bě ſo w Friedrichhajnskej
piwařni něhdže 3000 džela njemějazh džělaczjerjow ſechlo. Woni
wobſamkuňchu, měſčezanske a ſtatne wysčnosće napominac, ī po-
mjeniſhenju nuſh hnydom twary ſapečečz dacz. Někotji rěčniſh
buchu ſwojich ſchězuwanſkých rěčzow dla hnydom na rěčniſkej tribunje
wot poliziſe ſaječzi. Shromadžisna bu pſchezo njeměniſha a ho
pſedjijcho teho dla wot poliziſe reſpuſečz. Na to bě wolanje
pſchec, "Czemy ī hrodej!" "K khějorej, wón dyrbji naſh widzecz!"
"Samy měrni měſčezienjo, kotsiz dyrbja hłodu wumrjecz." Wozmjo
poliziſtojo, kotsiz pſched piwařnu ſtejach, pſcheczivo wulkej čzrjódze
niczo njemějach. Něhdže 1000 abo 1500 čzlowjetow na to
džělaczertu marseillesu ſpewajo a wſchudže wobſhab na drôhach haczejo
ī radnej khězi czejhniſche, pſched kotrež halekujo ſa "džělom" wokach. Potom
čzrjoda, do čzaha ſo ſetupawſhi, pſched kralowſti hród
czejhniſche, hdyž "khělē" wokach. "Zadamy ſebi khělē, džělo czemy
měcz. Mamy prawo na džělo. Sława proletariatej!" Poliziſia
hacž do teho čzaha pſcheczivo njeměniſtam njebe ſakrocječz móhla.
Bjes tym pak běhu ſo ſ wokolnych revereow poliziſtojo ī hrodej
ſbězeli, a hdyž čzrjoda, kotař bě na 2000 wožbow ſrostla, wot
hroda ī hrodowemu moſtej pſchindže, ſo jej přeni króčz wobželenje
poliziſtoow napſcheczo ſtaji, kotsiz pak buchu wot njeje na boſ ſtorečeni.
Herjelaza čzrjoda ſo revoluzionarne ſpewy ſpewajzy dale pod lipami
ī Charloczinej drôsy walesche. Tu bě ſo 200 poliziſtoow ſetupalo,
kotsiz jej pucz ſalehnuchu. Hdyž ſo čzrjoda njezdžiwažy wospjetneho
napominanja njeſenidže, ale ſo ſ mozu pſchedobycz ſpata, poliziſtojo
težali wucežechu a ſ podpjeru jěſdných poliziſtoow, kotsiz běhu ſo
hjes tym ī nim pſchidali, čzrjodu roſhonichu, do njeje ſ mječzom
rubajo. Džěl ſ herjelazow pſches moſt khějora Wylema zofaſhe.
Něhdže 800, ſ wjetſha njedoroſcených khlopzow, ſo po kralowſkej
drôsy wróci a ſo na róžku ſloschtriskeje drôhi ſ nowa wot poliziſtoow
ſ nahim mječzom roſehna. Skyt, ſ 200 muži wobſtejazh, ſo po
Alexanderskej drôsy do Prenzlawskej drôhi poda, roſraſy wukladne
wokno jeneho čzafniſkarja a nětore čzafniſki rubi, na čjož ſo do
mjeniſkich wobželenjow roſpjerſhi. W Weizenburgskej drôsy dyrbjach
poliziſtojo jenu taſku čzrjoku, kotař četwjenju khorhoj předy ſebje
njehesche a nadobu jeneje korchmy roſbiwaſhe, ſ težakom wotehnac. Šle ſu njeměniſhy na róžowej drôsy ſakhadželi. Schlenčane a
porzelanowe čzrjoph roſražených wukladných woknow a lampow pucz
woſnamjenachu, po kotařym bě čzrjoda čzahnula. Hdyž wijawe
wołenzy ruce dele puſchecili njebehu, kamjenje a kije do woknow
lětachu. W Handrijowej wiecznej hali ſo pſchedawarjo nadpada na
hwoje twory bojaču. Něniſhy wſchitzý ī bicžu hotovi na drôsy pſchi
pwojim woſu ſtejachu. Mo čzrjode, něhdže 1000 muži khlnę, ſ
kotař w Frankfurtskej drôsy ſakhadžesche, pišaja: Wjetſhi džěl njeměniſtok
niz ſ mlodostnych njeplechow, ale ſ woprawdžitých džela-
cjerjow wobſtejesch. Woni džělaczertu marseillesu a "Naſcha khorhoj
je četwjenja" ſpewach. Spodžiwe pak bě, ſo derje drascjeni mlodži
pačoljo džělaczjerjow naſjedowachu a jim pucz pokasowachu. Pſched
pačoljo ſtacu ſenak ſmyſlenym ſluſhachu, hura wokach,

druhím ſo wokna wubichu. W woběmaj róžnýmaj khějomaſi Mar-
ſiliuskeje drôhi ſo ſkoru wſchě wukladne wokna a elektriſke ſwězy roſ-
raſyčhu. Spuſhčzane wijawe wołenzy njemějachu woknowe ſchlenčy ſchlitowac. Czejkle pleſtrowe ſamjenje, ſ wotmachom do wołenzow
lětaze, wokna ſady nich roſtločichu. Jenož ſ wulkej nuſu poliziſtu,
kotryž bě ſpýtał na drôsy Michalskeje zyrkoje jene khělamy ſchlitowac
a kiz bě pſchi tym ſ mječzom do njeměniſtok pral, ſtrachej tepjenja
wukhowachu. Džiwochojo běhu jeho pſchimuli a jeho, hacž runje
ho kaž ſadwelowazy wobarasche, ī bliſkemu moſtej ſežahnuli wokajo:
"Teho pſha ſepimy!" Runje czzychu jeho do kanala Quishneho města
cziznuc, hdyž ſo na ſbože wobželenje jěſdných poliziſtoow pſchiblizi a
pſcheczehaneho wukhowobodzi, kotryž ſo, krawjo ſ wjele ranow, do
blízkeho poliziſtwa donieſhy. Měr, kiz pjatí rano dleſhi čoſ pod
lipami knježesche, ſo ſ holkom pſhetorhu, kotryž ſo wokolo 11 hodžin
pſched hrodem wudowym khějora Vjedricha a ſady katholskeje zyrkoje
ſvěhnu. Něhdže pol ſta čzlowjetow bě ſo tu ſbězalo; na jich čzole
pjany muž ſtejſche, kiz ſ holkom wokach, ſo čze ſo do hrodu
wudowym khějora Vjedricha dobyčz. Pſchitomni poliziſtojo jemu wo-
barachu, tutón wotpohlad wuwjescz, a dyrbjach ſo ſ wótrym
mječzom do ſpjeczivých rubac. Šle ſapuſečenje je ſo tež w Kopjeniklej
drôsy načzinilo. Tam najprijódzy ſchtyri wulke wukladne kaſcheze,
ē ſchpihelovym khělamam ſluſhaze, roſraſyčhu, potom wukladne wokno
roſbičhu, wachu ſo njeho předu ležaze twory a ſe na drôhu ſmjetachu.
Dony rubjene twory do měkhou ſtylech. Do jenyh ſigarowych
khělamow pſchi jandželskim brjohy czejkle ſamjenje mjetachu, a wulku
woknowu ſchlenču roſraſywschi, ſigary, ſady woknow naſtajene, wu-
wachu a na drôhu wucziſtachu. Wjazh hacž 10,000 ſigarow ſu
franuli. Š polnými ſigarowymi kaſchcikami tež pödlanske khělamowe
wokna bombardowachu. Ženemu pſchekupzej pſchi jandželskim brjohy
teho runja wokno wubichu a wſchelake týsh konſervow a blesche wina
rubichu. Pſched twarjeniom Dražbanskeho banka ſo pjatí dopoldnia
wulka ſyla harowarjow ſhromadži, kotsiz pak roſczekachu, hdyž ſo
poliziſtojo ſ mječzom do nich dachu. Pſchede wſchěm běhu njeměniſhy
ſwoju ſebžnoſć na rěniſke khělamy ſložili. Niz jenož ſ wukladných
woknow, kotsiz ſchlenču běhu naſpřed ſroſyli, mjaſhove twory
wotewachu, často ſo tež do khělamow dobyčhu a ſ nich wotnjeſechu,
ſtož ſo jim dobre ſdashe. Jedyn mischt ſo pſched wjetſha ſchodus
ſ tym wobarnowac ſtashe, ſo ſkodemu naſvalníkem dobrowolnyje
kruch ſekbaſhy da. Najlepje je ſebi rěniſki mischt Masel pomhač
wjeđal. Wón ſwojich ſedmjoch pomožnikow, wſchó hoboſtich
pačolow, ſ wulimi nožemi wobronjených, pſched durje ſwojich
khělamow ſtaji, ſam pak ſo tam ſ hontwinſkej ſtěbu ſtupi. Tón
hrédk pomhaſhe; ſploſhivje ſo herjelaza čzrjoda nimo ſkocjeſche, hjes
tym ſo pola mischtroweho ſužova ſaſo njehańicivje kranjeſche a
wokna wubichu. Měr bě ſaſo pwiſhikownje poſtajeny, hdyž
khějor popołdnu wokolo týšoh hodžin po ſwuczenym waſchnju na
konju do ſwěrinſkeje ſahrody jěħaſhe. Khějora wſchudže ſe ſahorjenjom
witachu, a hjes tym ſo holk luda, wot poliziſtoow po móžnoſci ſo
na boſ čzifczače, wokolo njeho ſchumjeſche a ſa nim pod lipami
čzehniſche, ſo wón ſměrom ſe ſwojim adjutantom roſtreczowach, ſo
ſa ludowem poſtrowy džakujo a ſwoju zigaretu w dobrym měre
kujo. Khějor zyle pomalu jěħaſhe a halle poſbzischi pod lipami
konjej ſhlaſc, dashe. Hdyž ſo khějor hory po 4 hodžinach ſe
ſwěrinſkeje ſahrody do hroda wróci, jeho pod lipami ſaſo ſe ſahorjenym
wokom wokomku čzrjoda něhdže 200 nje-

boroszczonych pjerachow schkręzo a hwiadajo ropot sbudzicz spyla, teli ho hnydom wot polizije rospierschi. Na drósy pod lipami popoldniu lub s čzrjodami tam a zem zelmięsche. Sobustawy khézorskeje zwójby ho wospjet w wotewrjenym woju na dróchach pokajachu. Prynz Hendrich, jeho mandzelska a wudowa khézora Biedricha pod lipami jézdachu a ho wot luda na najzivischo postrowjachu. Sobotu ho čzrjoda luda saho w swijezeleniskej sahrodze s napshcę za khézorskeho hroda shromadži, t kotrejz ho tež wulta byla schulstich dżeczi pschida. Połklednische pak mějachu ho hory s procha, hdyž běchu ho s plistami wot polizistow powuczili, so tam njezhuscheja. Ropot ho sapocza, hdyž chyfche jedyn jézny polizist jeneho harowarja sajecz. Njemier-nizy polizista s konja dele storknuchu, tola won hnydom pomoz dosta, a nětko puli s wótrym mječom na prak padachu. Venosy herjekarjo buchu czechlo franjeni a kschiczo rosczachu. Wot teho čzaha ho mér saho kašyl njeje a w Berlinie je nětko saho porjad postajeny, každž je tam předy byl. Wojakow pscheczivo herjekazemu prakej nihdze njezhu pohlač trjebali; polizija je jón wchudze hamu pschemohla. Pschi njemierach su njezhu nashenjenje nabily, so je tež w hlownym měsceze němsteho khézorstwa mögno, so na někotre hodziny pakostnizy a lumpakoojo wobydlestwo w strashe a hrosy dzerza. Nadpadne tež je, so je ho jara malo njemernikow sajalo. Wulta sacziszcž je khézorowa směrnoscž czinila, kž je ham pschikafal, so by ho krej-pscheczja sminulo a ho teho dla s njemernikami labodnie wobkhadzalo.

— Druga komora sakseho krajneho hejma je sanđzeny tydzen wot zelesniczych projektach jednała, kotrej tež naschu kuzizu nastupaju. Najmjenje luboszeje je petizija wo zelesnizu, kž by Bart, Wósbork a Budyschin sjenoczila, namakala. Wona ho na pschezo na hebi wostati, to rěka: wona ho sacziznu. Tón hamy don't ho dosta petizijam wo zelesnizu s Wulsko Röhrsdersa do Biskopiz, Kinsbórka-Schweppeniz-Schönbacha-Kundracziz-Kamjenza, s Rakez t pruslej mjesy a s Radeburga do Kinsbórka. Wjazy sboža mějachu projekty Rakezy-Kamjenz, Budyschin-pschedwórnischco Delni Wujesd a Halschtrow-Biskopiz; wone ho kniejeſtrwu tvar zelesnizy, Oberwiesenthal se zelesnicznej kyciu sjenoczazeje, porucz. — Mandat sozialdemokratiskeho sapóhlanza Liebknechta je ho wot druheje komory sakseho hejma jako nieplaczący spósnal, dokelz je ho Liebknecht 22. septembra 1890 do Charlottenburga w Pruskej pscheczahnul a ho tam sahydlił.

— W khézorstwowych hejmie su sozialdemokratejo nadběh psche-czivo dalschemu wobstazu ratarischich złow spytali, tola s tym njezhu žaneho sboža měli. Njezdíwajz poniżenia žitnych złow hacž dotal ani žitne ani mjeckowé placzisny spanułe njezhu, ktež sjanje sa to kwedeli, so žitne zlo na druhoe wina njeje.

— Khézorstwowemu hejmej je ho salón wo woblehnenstwie sa sa Elsaž a Lothringsku pschedpoložil. S nim ho tamnischemu wobyleſtru newe czechoty njenapołožo, won njeje žadny wuwaczeny salón pschedzivo wobydlestwu, ale jeho samer jenož je, Elsaž a Lothringsku psched nadpadami wukraja lepe schkitewacž. Salón je ho 21 stavatej komisji t dalschemu rospominanju pschipolasat.

— W pruskim krajnym hejmie je ho wotworni minister s Berlepsch jako pschedzivni žadanja rjemjecknikow wusnał, so moja rjemjeck-nizy dopokafacž, so ho na swoje rjemjecklo wussteja. W nětzschim čzahu, w ktrymž ho rjemjecklo s wulta w fabrikach wjede, njeje mögno, dopokafmo wustojnoszeje wot džekacžerjow, runje kaž wot fabrikantow žadacž.

— Wrótklawskemu wječeji-biskepu Koppej je ho 221 hornjochlesyńskich petizijow se 60,000 tykaz podpismami pschedpodoło, w ktrych jeho proscha, so by w schlesyńskich pólstich ludowych schulach nabazina s pomožu pólstke rečeje wuczica.

Austria. W wjele krajinach Awstriskeje je wobydlestwo s nusu a hłodom domapytane. S Galiziskeje, Moraw, Schlesyńskieje a Czech řudne powjeſeje wo hłodze, tam kniezažym, pschikhadzeja. Najwjetša sva pak ho nusa w arbaſtim komitacie w Hornjej Wuherſkej (Ungarskej) bycz. Hłoduczepjenje tamnischego hłowskstego wjezneho wobydlestwa ho wopisacž njezodži. Dokelz ho běrny poradžile njezhu, 20,000 ludzi woprawdze ani dörtska jescz nimaju. Jenicgla jedz bohatstkich je maſgown wozmuž. Wjele ludzi ho se schtomowej skoru a hylkanjom živi; so pschi tym mnosy člowejko mreža, je bjes džiwa; pschetož pôbla hłoda tež hiszce wschelake khoroſcze, wosypizy (masry), diftheritis, běhaniza a tyfus wobydlestwo hłabja. Placzisna běrnov, kotrej su s hłownej zhydrob tamnischego wobydlestwa, je wózom krotz wyschicha hacž druhe lěta. Najbóle lud w Nameſtiskim wotwruje czechpi. Tam je hžo 75 ludzi hłodu wumrjelo. Dopiszowat madzarskich Nowin „Magyar Hirlap“ pschi, so ludzo, kotsiž ani krajsara pschi hebi nimaju, s kraja wuczahuju. Melody Szłowak

s dwemaj džeczomaj na ruzu po proschenju khodžesche, kotrejz sa tři dny nicžo jédej njebeſtej. Won hrožesche, so swoje džeczi sarasy, jeli so jemu nicžo dali njebychu; jeho žona je hžo hłodu wumrjela, so swojim džeczom runje tak nochze wumrjecž dacž. Venosy pytaju hłod s palenzom połkuschiez. Tsí a schyrilene džeczi ho pjane na drósy motaja. Khleba jim starschi dacž njemózachu, duž jim palenz dachu. W Lokze ho 80 wožobow na wuczebnjenje do Ameriki pschi-hetuje. Wjescze džeczi ho wot starskich na dróhu wustorča, so bychu hebi hamu khleb ptali. Dróhi ho s proscherjemi mjetwja, s ktrymž wyschnoscž džiwajo na nusu kueze wobkhadzecž njezome.

— Winska měschezaniska rada wchědnje mjes hłodumrějazých khleb wudželecž dawa. W jenym měschezaniskim wotwruje sawcze-rawšchim 6000 muži, w drugim wotwruje něhdze 6000 žonow khleb prohycž pschi-hetechu. Tola jenož po 4000 khleb dostachu. Pschi wudželenju khleba t njeporjadej dondže, pschi czimž ho někotre wožobychachu.

— W jenej młodoczesskej shromadzisne w Brasy ho wobsamku, w krajnym hejmie adresu khézorej namjetowacž, s kotrejz jeho proscha, so by ho w Brasy sa czeskeho krala krónowacž dal.

Franzowska. Po dolhim jednanju je ho poradžilo, nowe franzowske ministerstwo festajicž. Na jeho čzole steji senator Loubet, kž hacž dotal žana ważna politiska wožoba njeje byla, a kž ma ho jenož swojemu snajomstwu s presidentem Carnotom džakowacž, so je ho do ministerstwa pschijak. Drughe sobustawy su wchě hžo pře-dawšemu miuisterstwu pschikluscale. Hacž na Constanca su mje-nuijzy wchitzky předawšchi ministerstvo do noweho ministerstwa fastu-pile. Nětko je jaſne, so je předawšche ministerstwo jenož teho dla wotwruku, so by Constenca wotwru, kotrejž jeho pscheczivnyz perokuja, so je ho jako rěčník pschi wjele jehanstwach wobdželil.

— Nowiny „Matin“ su wchelake wobchudzenstwa, kotrej su ho pschi lisrowankach sa franzowske wojsko stale, wotkryte. Psched 11 měsazami su ho dehlaſali, so je 800,000 porow czrijow, kotrej běchu ho sa wojsko skasale, dospołne njezhamych sa pschipad mobili-sazije. Czrijowe pôduſe su s papjery džekane byle a hnydom ros-panule.

Zendžesska. Hoborski straſk ho 12. měrza w Zendžesskej sa-prežne. 320,000 džekacžerjow w wuhlowych podkopach je pschipo-wjedžilo, so mjenowaný džel wopusczeji, jeli so wobžedžerjo wuhlowych jamow wyschichu msdu njezchiswola.

Rúkowska. Muž dla, w kraju kniezažeje, ho Ruszy wot-džerzecž njezadža, wójsku hotowosz swojego wojsfa pschezo dale wu-dospolnicž. S wobrónjenjom wojsfa s repeterowaniskej třelbu maja ho do spečha, proviantne magazinu ho pjełnja a pschekuwanje wojskowych wobdželow, kotrej dybri czechoty mobilizacž wurunacž, ruce do předka dže. Tež dželenje zykeje wójskowe možy do jencstivych wójskow je hžo w měrje pschihotowane. Wo tyhle a druhich wězach s Peterburga pišaja: „Po połklednim wobhlaſowanju wojsfa w Peterburgu zar psched wyschichimi effizerami sczehowazu ręcz džerzecze: „Samy w Božej ruzi; tola nadžiju ho, so w pschipadie nusy zwosich wojskow runje tak wustojnych namakam, kaž dženža!“ Pschichodne nalečjo ho russe wojsko do třich wójskow hželi, do połnözneho wojsfa pod wulkowjerchom Wladiměrem, do nawjezorneho wojska pod generalom Gurkom a do poleznischeho wojska pod generalom Dragemirowom. 300,000 kosakov a druhich jéznych je pječza pschi nawje-černych mjesach postajenych. Tale liežba sda pak ho tola trochu pscheinata bycz.

— Sa noweho fastawarja zelesnizow a pucžow je zar pomoz-nika w finanžnym ministerstwie, Wittu, pomjenowal. Dokelz je Witta wuj finanžnego ministra Wischnegradského, so jeho pomjenowanje jako wobtwjerdzene Wischnegradského stejnischcego wobhlaſuje. Jako fastojnik je hebi Witta dla swojeje wězywustoſnoszeje a rasnoszeje thwalbu dobył; duž maja dorěru, so ho pod nim ruske zelesnizy po-lépscha.

Bolharska. Bolharsi požlany Wulłowicz w Konstantinoplu, na kotrejž je njeſnaty člowejk mordatki nadpad sczinił, je na swoju ranu wumrjel. Ssledženje sa mordarjom njeje hacž dotal žaneho wuspěha mělo, hacž runje je sultan na jeho popadnjenje 18,000 hrionow wustajil. Wulłowicz ham mordarjowu wožobu snał njeje. Won ho jenož dopomni, so je jemu jedyn Bolhar wospjet se slonzo-wanjom hrosyl, tola jeho jméno mjenowacž njezomesche. Něž, ktryž bě mordat w ranje czazhy wostajil, a kotrejž bě Wulłowicz, jón s ranu wuczahnuwski, t semi panucž dal, njezhu hiszceze namakacž móhli.

China. Porażenie sběžkarjow w Chinje njeje po sdaczu dospołne bylo. Zendžeskim nowinam je ho se Shangaia powjeſcž požlala, so

je čineske wójsko hacž dotal mało pschecžiwo ſběškarjam w połnóznej Chinje dekonjało. Požledniſki ſu ho do horow wukhowali, a ſyma wobémaj stronomaj někole mer pschikasuje. Tak bázhy pač hacž budże wjedro milishe, ſo njepſchecželneſeje wěſcje ſažo ſapocžnu.

Bratraj.

Podawki i ludoweho žiwjenja.
(Skónčenje.)

"List ſ města", ſawola ſamkarjowa džowčicžla.

"Skónčenje! Wot Ferdinandu", ſawola ſamkarj a i khwatakom wotewri list! "Hm, hm! ... Ha, tón hólz derje ťaka, zhlý khadla ... ťlawa! Šchtó? Žónſtej dyrbitej dženža híſhceje wotpućowacž? To ma něſto rěkacž, to dyrbju hnydom hladacž."

A khwatajz hotowasche ſo knjes Wilhelm Bertold a čyžiſke hijo ſ domu. Tu ſtejſe na proſy jeho ſwakowa, bléda, naploſčana a počja powjedacž:

"Mój Karl, mój wbohi Karl! Wot někotrych dnijow jeho wjazy njeſnaju; věha wſchón njemdry ſem a tam, reči jeno ſam ſe ſobu. Šaweczerawſhim mějeſe ſuromy wuſtup ſ Žebakom."

"Dwé nozy hijo njeje Karl do ťoža pſchischoł. Ža plakach na ſtajnoſci. Weſzera wo połnozy ſtanuch a pſchilacžiſ ſo hacž i jeho durſam. Khodzeſe njemerny po iſtwé a hörbotasche něſto pſchi ſebi, ale njemózach ničo ſroſumicž. Ma dobo ſawola wón: Wohen! wohen! a pſchi tym hladasche tak džiwe, ſo ja dyrkotach, potom ſhowa hlowu do ſahlwczkow a wokaſche moje mieno tak wótsje, ſo čyžiſke ſo mi ſeznucž. Khwatach wróčo do ſwojeſe komorki a modlach ſo a ſdyhovach i Bohu!"

Samkar ſe ſo do ſtóža ſwjeſt a ſebi woci ſ ruku ſapſhimnuſ, "po tajkim tola", hörbotasche.

"Dženža rano", powjedacše jeho ſwakowa dale, "praji mi Karl ſ połkmurjenym wobliczom, ſo dyrbimoj mój ſ Luisu wotpućowacž i wujej Gebhardej na wſhy; ſa tydžen̄ čze Karl po naju pſchińc̄. ſa dwé hodžinje wotjedžemoj; naju wězy ſu hijo na ſeleſnizy. Nětk ſym híſhceje i tebi pſchibęžala, Wilhelmje! Ty ſy muž a bratr; ty dyrbischi pomhacž!"

Miſchr Bertold ſe ſo ſažo trochu ſhabala a požlučasche ſedžbniſe na ſwoju ſwakowu.

"To je derje, Luisa, džakuju ſo czi, ſo ſy ſo mi dowěrila; buđu wam pomhacž a ſwojeſe bratra ſ cžetom a ſ duſchu wumožić pytač! Duž ſebzuij, ſchtó czi praju. Ty wotjedžesek ſe ſwojeſe džowku po ſeleſnizy, ale jeno hacž na bližšiu ſtažyju. Dženža w nozy ſ požlednim cžahom pſchijedžetej wróčo a ſhovatej ſo zyle mjelečo do mojego domu a wostanjetej naſprydy pola mje ſhowanej. Ža pač čzu ſedžbu dawacž a cžinicž. Nětk, ſuba ſwakowa, dži, ſměruj ſo, to ſo wſcho da!" Šarlowa žona woteńdže. "Tak, neit i Ferdinandej", praji ſamkar, a wſa tři a klobuk, "dyrbju jemu roſkaſy dacž, kač ma ſo ſadžerječ. Dyrbju tež jeho duſchu wumožić; njemóžu jemu tuteho žalostneho domapřtanja ſpuschczicž. Mój plan je hotowy."

* * *

Bě w nozy. Šababjeny poſtawa ſepjerasche ſo na ſeleſne duricžka Karla Bertolde ſahrody a hladasche hjes pſcheterhnenja do jenice keho roſkwtleneho wólna. Tam bě knjes Karl Bertold. ſa ſchtwórc̄ hodžin ſacžmi ſo na dobo roſkwtlene wólno, durje ſo ſapraſhnuču.

Šababjeny ſaleſe na murju a puſhczi ſo ſedžbniſe a cžiſe ſe bruheho boča dele. Po ſahrodze ťacſeſe ſo wot ſekta i ſektej hacž i ſamej khěji a jow cžapnu ſo pod wólnom dželaſnje do boſo-veho ſekta. Bě cžicho.

Tu ſapraſhnuču ſo ſažo durje a wóknijſka nad khějnými durjemi ſo roſkwtliču; kluč ſo wjerčeſe w burjach do magazina a ſe ſchkaſbami wokenzow w delním ſchoku bě ſwěza ſidžecž. Šababjeny poſtanu, ſaleſe mjelečo po dwémaj řeblkomaj winowych ſtaketon a pſchiloſi wóčko do ſchkaſb wokenz. W magazinje ſe ſtejſe myſki hlož ſam ſo ſo; potom ſo ſlepasche a ſ hamorom bijeſe, kaž by ſchtó hoſdze do ſcžený bil. ſa khwilu bě, kaž by něchtó cžaſnik načaſhovač a cžaſnik počja bicž, ſpěſhne ſa ſobu, 1. — 2. — 3. hodžinu. Pſchi požlednim wotbičiu, w 10. hodžinje, ſakkapnu něchtó, kaž hdyž honacž na tſelbje ſapraſhne a tež ſapalny klobucž ſo ſapraſhnu; pſchi tym bě ſurowe hróſbne ſhjecze čyžiſkeč. Šababjeny pſchihlabowac tſhepotasche ſ hróſbu a bě ſo, ſo by ſe ſapalny ſapraſhnu; tu pſchelama ſo na dobo ſchelfa, wokenza ſo wotewri a ſababjeny padje do boſu. Snutſka ſo ſawola a wólno ſo wotewri. We wóknje počja ſo blidat Bertold, ſe ſwězu w ruzy,

ſhmjerč blédy, ſ roſzuchaňmi wložami a wudžerasche do nozy won. "Šchtó jow je!" Wſchitko cžicho. "To je wětr był; žalostna nōz"; hörbotasche wón; a wólno ſo ſažo ſacžni. ſa ſchtwórc̄ hodžin ſe ſwěza ſažo haſnjenia. Šababjeny ſtanu, ťacſeſe ſo wot ſekta i ſektej, ſleſe pſches murju a khwatasche do města.

* * *

Wjednik Ferdinand bě ſo ſe ſwojeſe ſdatneho pucžowanja ſhamhny wjecžor w 11. hodžinje do ſamkarjowej khěje wróčil. Wuspeč jeho pucžowanja ſdache ſo jara wažny byč, pſchetoz miſchr Bertold ſamku ſo ſ nim do jeho iſtwy a roſmolwjeſe ſo dohlo ſ nim. "Po tajkim ſe ſamotsélo, prajich ty", ſawola wón a da ſebi to, ſchtó bě hijo tſi króč ſtýſhala, tež ſchtwórc̄ ras híſhce poviđacž.

"Haj, ſe ſamotsélo", weſkruegi Ferdinand, "piſtola je jara wuspičkne tak pſchicžinena, ſo bijaza waža cžaſnika ſ požlednim wotbičiu džefateje hodžin ſi piſtolu wutſeli. ſhym dži pruhu ſ týmaſe ſwojimaj wožomaj ſidžal; ſapalny klobucž wupraſhnu ſ dobičiu džefateje hodžin."

"Ale kač dha čze piſtola ſapalicž?" wopraſhala ſo miſchr. "To je zyle jednora wěz, wutſel dži do hromadki pólvera, liž je ſ běliſtami derje ſawodžeta. To dyrbji ſo ſapalicž, a dokež je magazin połny drjewa a běliſnow, dyrbji zylka khěja ſa ſchtwórc̄ hodžin w plomjenjach ſtač."

"Derje wumyſlene, ale woprawdze džabolszyl!" hörbotasche miſchr, "a jutſe w nozy w džefatej hodžinje, prajich ty? njeſky ſnabž ſo mylit? pſhetoz ſmylenje by jom hróſbne bylo".

"Njeſky ſo mylit", ſnapſhczíwi Ferdinand, "jutſe w nozy w džefacžiſ ſo mylit; wón je doſč ſwóſ ſam ſe ſobu ſečžal a ſwój zylk plan pſcheradžil. Dženža w nozy ſo ničo njeſtanje, pſhetoz wón je cžaſnik ſaſtaſil a ſo lehnul. Jutſe po poſpolnju poňdze na wſhy a potom, hdyž budže njeſpſhitoniny, w nozy w džefacžiſ ſo to stanje!"

"Keneje, Božo!" ſawola ſamkar, hdyž bě ſam a ſkunku ruzy, "ty ſnajech mój cžiſt ſamyſl, roſjaſni mje, o Keneje, jeli ſo po mylu! Ale to dyrbji byč, njemóžu jemu to ſalutować, čzu-li tež jeho duſchu wumyſl."

A ſe ſtaroſzemí lehnū ſo ſamkar Bertold do ťoža.

* * *

Blidař Bertold bě njeđelu po poſpolnju ſ najathym konjom wuſečal; džefacž minutow ſa nim bě drožka jela.

Wono je wjecžor w džewjeſiſ. Karl Bertold ſedži ſam ſa pödlanskim blidkom w hōſezenzu "Zelen" we Wonezach, malej, dwé hodžinje wot města ſdalenej wjeszy. Wón njebe jědže, liž pſched nim ſtejſe, ani ſawoptač, ale w ſwojim roſhorjenju piſeſe jenu ſchleſnu wina ſa druhej a woblicz ſo jemu pyrjeſe. Spodžiwny njemér jeho cžwilewaſche, ſunwasche ſo njemerny po ſwojim ſtóžu; na dobo poſkocži a wudžerasche ſa wólnom do cžmowej nozy. Cžaſnik wó iſtwé džefateje na džefatu hodžinu. Pſchi tym pſchewa jeho hróſba.

Na dobo ſažlyſha ſnaty hlož. "Mojeho bratrowy wjednik? ſchtó dha tón jow čze!" a pſchi týme ſklowach džefateje do druhého kónza iſtwy, hdyž ſo Ferdinand ſi někotrymi ſnatymi ſa blido ſydaſche.

"Dobry wjecžor, knjes Bertold", praji wón, ſtawajo, "njeđač waz mylicž, dokež ſidžach, ſo čzeče ſam byč".

"Ssam? cžemu ſam?" ſarieloſasche ſo blidař, "nočzu ſam byč, čzu ſo ſ wam ſydnucž, je-li tu híſhce rum".

"Lubjerad, knjes Bertold", prajich mloži ſudžo pſchecžinje.

"Scže hijo dohlo jow?" wopraſhala ſo blidař ſi miſchr, ſa ſtejſe ruku ſebi porjehjejo.

"Šchtwórc̄ hodžin."

"Ale miſchrje", poſkocžowasche Ferdinand, "mi je dži, ſo tu híſhce ſe poſdže ſeje; abo njeřeſe ſnabž?"

"Šchtó?" wopraſhala ſo blidař woblednuwſchi.

"So ſtej dženža washa žona a džowka ſo wróčilo?"

"Šchtó? ty prajich", ſawola Bertold, poſkocžiwiſchi, ſe ſymizu ſo tſchalo.

"Washa žona a washa džowka!"

"Keneje Božo, hdyž?"

"W dwémaj, ſ ſkotka, hdyž wotjedžech, ſtej pola mojeho miſchra ſlepaloj. Washa žona bě trochu khora a khwatasche dom, ſo lehnucž."

"Njeſbožowniko, ty híſh!"

"Njeļku ženje, Keneje; tač je, kaž ſym prajil."

„Moja żona, moje dziecko!“ sawoła
Hlošom a bężejże ś durjemi do konjemza.

"Mojeho konja, konja! Žona, džeczo, jeniske džeczo! Mojeho konja!" konjazeho wotrocza, tiz w duryach stejesche, do boka storzhiwshi, slegza i kortej, torze konja i hródze — ("shto dha chzeče, knieže, kón džé je njeziedlany!") slegza na njeho a czerjesche i wrotami nimo hosezzi, tiz njezwiedzachu, shto zo to njezinni.

"Je dha mischt' Bertold wówrtník abo je ſo wopil, ſo na
njeſedlanym konju jécha?" prazi jedyn ſi hosczi.

„Taikė nėčio dyrbi bycę“, borbatasčiai tolsty korcžmat a sawrje durje, „pschetož tón knjes je fabyl hwoju worgžissnu saplačięcę“.

Karl czerjesche mjes tym, wotnohi konjej do plezow fastajiwsci, s wicherom po drosy do mesta; bjes klobuka, s roszuchanyimi wlozhami, bledy kaz smiercz, s widzerazym wolem czerjesche won, hrabsny jesdyn. „Moja zона, moje dzeczo”, borbotaoscze won, „Bóh budz hnapny a smilny, wonej spitej runje nad tutej helu a hnydom bubze w dzeczaczych”. A dale dzecze s njerousnym khatom, nimo schtomow, plotow a pschelhodzowarjow, fiz sploszeni do bola letachu. „Moja zона, moje dzeczo, moje jenicze dzeczo!” welaoscze jesdyn s hrabsnym styksnym blokem a pohonjesche wustawazeho konja s wotrohu a s biczom. Mieszczanskie weze blysciezachu so w mebzacznym swiele, swon biesche. „Schwarcz na jednacze”, zalesczesche nje-sbozowny, „poszde! poszde!”

Kón bě žo dowuběžal a počza řáho, runjež do njeho pjerjeſche, ſchtož mójeſche, pomalu thelpacž.

"Posdze, posdze! O ja nježnicžomny!" a knies Bertold, na poł pschemyslennym psche skłęz a sadwelowanje, wuczeże krótki hajniski nóż a skorci jón wbohemu konjej hacż do čronków do przednich plezow. Któr slečza s połednnej mozu s wotmachom, cžižnu jézdneho psches hłowu na drohu a hypnu ho a wsia konz. Sa wokomit bě Bertold saho ho shrabal, pschislocz i swojemu konjej a spyta jeho sa wetezku sbudzież. Tela tón sesběže jeno skłabje hiszczę hłowu a czerjesche, mrějo, w skłęzgi s nohomaj. "Po nim je! a ja bym satamany!" žałoszczęsche wobżarujomny a torħasche hebi wložy.

Na to tréjesche ſebej pót a kresj ſ wocžow a ſluchasche ſedzónje do czmowſe nozy. „Hſichcze nicžo widzecz njeje, wschtlo cžichó!“ Tuta ſlaba nadžija doda jemu noweje mozy, a cžerjesche khwatajzy ſ ſwojemu bydlu, tig bě ſtovom ſchtworcž hodžinu hſichcze ſdalene. Skónčnje bě jachlo, bjes dycha, požledni ſadžewók pſchewinuł, tig jemu napohlad jeho domu ſadžewaſche — a tu ſtejesche pſched nim, ſo blyſczejo w měſačkowym ſhwětle, měrny a njeſtranjeny; wolna w druhim ſchožu běchu roſzvětlene.

"Božol! moj Božol! ja ſo tebi džakujul!" a padže na kolenje, ruiž poſtehujo. "Moja žona, moje dječeo! O Božo, naſkilmilniſki!" Sprožnje a njewjeſeje stupajo — možy běchu jeho wopuſtchzile — čampasche do ſwojeho domu; jemu ſo poſched wocđomaj mucjeſeje a blýſkaſche, bjes džak ſegeje fa ſwónček a padže k ſemi.

Hdyž bě sažo močit wotewrít, ležešče na kanapeju w swojej roskwetlenej jstwě, w rukomaj swojej žony a swojeho bratra, kij jeho starosztiwje hladaschtaj. „Mój Karlo, mój luby wbohi Karlo! praj mi Bože dla, schto je ho tebi tola stalo?!”

"O, moja lúba", sdýchnu Karl a padze placzo swojej žonje do rukow. "O, ja běch na svých puczach, ale Boh je mje a waž hradnje sakital".

"Směrom, mój bratče", řeplku říká a setrě řeší voci,

"A ty, moj drogi bratje?" sawoła Karl z dżaknym pochłabnieniem "a tóczęsze swojemu bratrzej rukę.

„Ja“, wotmolwi tón, „ja wém wschitko!“
„Wschtko?“

„Wijtko! wujaschnju egi to posdgischo.“
„Ale Žebak? o, ja bym tola shubjeny!“

"Tež to ja nemám, tón njelechmaník je njeschlédny scénjený." "No, tak budž Bohu džal a khwalba!" řekla mischtr Karl a

padże" kwojemu bratrej i wutrobje, "tu sy dobrz czlowiec, ja pak
bedz njekrzeczomnik; tu mje masz, bratsje, s czelom a s duszcu!"

"A czešlo a duscha stej wumozene!" wyksaſhe ſamkaſ a pschi-
tłocji ſwojego bratra něžnje k wutrobje. "Niemodach czi to ſaluto-
wacj, wbohi Karlo, ale Bóh je naſ wſchęd do ſwojego ſakita wſał!"

*
Karl Škori a dyrbjesche něčíto nježdělow ležecí, ale wón wot-
škori na cíele a s dohom tež na buschi. Wón cíesczéscze řivojeho
bratra a bě nětk po jeho pschikkadze živ.

Ferdinand, wjednił w samkathi, dostała myto samkarjowut
krążnū lubosnū dżoruku.

Knjesa Žebaka runje léto po jeho wucéhnenju w Kaliforniji w Ameriqy bjes prozeſa a žubnika se žmijercu pochostachu.

Ze Serbow.

S Budyschiną. Wobżedżet tudomneho hoscjenza „Tsjoch lipow”, Oskar Miersch, dla swojeje sprawnosze, pschećelniwosze a dobreczelstwa powschitownje wibżany muž, je sanbżenu perindżelu na jałozne waschnje nohlu żmierż poczętki. Wobżedżet kheju stejo ho wón deħlada, kaf po horje dele k „Tsjom lipam” spłoschenaj konie, tudomnej piwati ni blusħażaj, s wosom dele czerjejschtaj. S wet-pohladom, so by lenjow szerżał, wón jimaż napħeċzo stupi. Tola jeho czelna móz bē pornjo wotmachej, s kotrymž wós dele psichha, pscheħħaba; wón bu k semi podtorhnejen a pod kola cżejkeho wosa psichindże, kotrej jemu nopsim jiegeżju. Mandżelska a 3 njewozehnijene dżegi wo njeho jał żwernego mandżelskeho a staroszczęwego nana ġaruja.

Š Budyschina. Do dopiša, tybženja w „Sserb. Now.“ wo-
częszychaneho, kij pschetwarjenje tudomneje Michałskeje zyrkwoje nastupa,
ku ho někotre smyški saběžale. Hdy ho s pschetwarjenjem sapocznje,
niewotwiňuje jenož wot wjedra, ale tež s dobom a pschede wsčem
wot dewolnosče zyrkwiniskeje wjśchnoscze, kotrež hischeze nimam, a
wot pschiswolenja twarskich pjenjes se strony safarowanych gmejnow
a rycerzkubłów, kotrež ho s zyla hischeze wo tym praschale niesju.
K nowym byrgam, sa kotrež ho wot lěta 1884 dach lubosče shroma-
džuju a ho letža druhí a požledni dawt svěra, niesju ho pomieno-
wane wotkašanja stale, ale ku ho wot zyrkwiniskeho pschedstejcerstwa
fondej sa swony psdi pekaſale. Plun (gas) ho jenož do woltakneho
městna položi, niz do zylého Božeho doma, to by zyle njenusna wěz
byla, dokež žanych wježdornych Božich klúžbow nimamy a jenož rano
w 7 hodžinach sa spowiednych na woltaknym městnie hřežu trjebamy.
Jenož podsemska pschiprawa sa tepjenje ma ho stacž, tak so žo předy
abo posdžischo hodži, tepjenje same naprawicž, wobsamknjenje w tutym
požlednim nastupanju nicžo nijes. Najwyšscha suma sa projektowan
a wobsamknjeny pschetwar njeuwčzini 26,000 ale 36,000 hrivnew.
Nowe shody njenatwarja ho jenož na pełnóznej, ale tež a pschede
wsčem na połodnišzej stronje. Š práſtwu wo pschewostajenje Tuchor-
skeje a stareje Marcžineje zyrkwoje sa Bože klúžby a wěrewanja
njeſzmy ho hischeze na pschedstejcerstwo Pětrowskeje zyrkwoje a na
měschczansku radu wobrocžili a ho předy wobrocžicž njeumózemy, hacž
niekudza wsčem instanzy s pschetwarjenjom psches jene.

— Brzegi wod jendzelskim konfekowanju smieje so ponadgolu.
25. a wuteru 26. hajrleje w Bayerez kowatni w Budyschinje.

— Nasłetne rekrutowanie w Budyskim hamtskim hejtmanstwie budżet w Biskopizach dopoldnia wot $\frac{1}{2}$ 10 hodzin schwórk 17., sbotu 19. a pońdzielu 21. mérza; w Scherachowje wtorku 22. mérza wot dopoldnia 8 hodzin; w Budyschinje rano wot 7 hodzin schwórk 24., sbotu 26., pońdzelu 28., wtorku 29., hrjedu 30. a schwórk 31. mérza. Pjatki 1. haprile rano w 8 hodzinach budżet w Budyskiej tše-lesni mułskomanię.

S Družkez. Nad samoznenjom tudomneho živnosczerja J. E. Schuby, kij je ho psched dleščim časom wothalil, a wo kotrymž nje- njejduš, kdje pschebywa, je ho konkurs wotewril.

G Wóshorka. Sanženu njeđelu dopoldňa nimo khdžazym-
ludžom nadpade, so bliško mosta pola Wodowej pož tudomneho
lumperja Kunzy pschi brjoš Lubaty běhašče, kaž jo by w rězý
něčího ptala. K wodže stupivši, w njej Kunzu tepjeneho muhla-
dachu. Wón bě kobotu wjecžor na dompuču scžeglu smyslik a do-
mody vanul khdžel bě noblu kmierci nomokal

Sukojny pola Wulich Sdżarow. Niedżelu wjecżor 28. febr. žu ho twarjenja tudomneho thęckaškeho žiwnoścjerja Scholty wotpalite. Stot žu hac̄ do huz plomjenjam wukhowali, bjes tym so je ho skoro wscha domjaza a hospodatſa nadoba wot wóhnia ſanicila. Twarjenja drje žu sawešczene, tola jara nisko. Kiel je mōkeni nastas nieſi ſnate.

Słupska. Sandżeniu wutoru je tu knjeg student bohožlowstwa Moritz Domaschka s Nošacjiz swoje kandidatne pruhowanje khwasznie wobstat.

S Veska pola Sslepeho. Praji ſo, ſo ſo do poſtnizow rad nelaſke njeſbože stanje. Tole praſidmo je ſo lětza pola naſ jako wérne wopolaſko. Hdyž pondzelu džeczi ſ Džewinskeje ſchule domoſ duzy nimo Džewinskeho jézora pičindzechu, Schmidtež 11létina holcžka na jézorowym lôd ſtupi, ſo by ſo kmykaſa. Pſchetatý lôd pak ſo pſchelama a holcžka ſo do hľubokeje wody ponuri. Druhe džeczi,

kotrej jej pomhacj njenozachu, do Vesk po pomoz bězachu, tola prjedy hacj pomoz doudze, bě ho wbohe džecgo hjo tepilo. — Druhe njeboze je ho tu wutoru stalo. Tsi žony wos s khójnowym drjewom domoj czechnech. Dokelz bě pucz wízath, ho wos swróci a na wudowu Henzynu padze a jej nohu skama.

Se Ziczenja. Pjatki tydženja budžichu ho pschi tamym twarjenja tudomneho živnosejerja Kaschpura wotpalki. Dwé žónsej, kotrej tam na podružstwie hydlitej, běskej popiel na hnój wukyptej, s cíjimz bě ho hnój pschi tvarjenju, se klemu krytym, lezazv, sapalik. Na sboze ho s cíjazom plómjenja dohladachu a jo shashachu.

Se Ssokonkez. W tudomnej fabrizy, Budyskim papjernikam hukhazei, je ho po vondzeli dopolkna žalohne njeboze stalo. Hdyž gratmischir Jan Schorla Wiczas czerzeński rjemieni na ho wjerečaze kola połodzi, ho wón do rjemienja faschnjata. Wón bu wjèle krócz woklo kola kobi sterhnjeny, pschi cíjimz ho jemu wshé staly rosłachu a jena ruka wutorze. Hdyž jeho s rjemienja wuczezechu, bě hischeze žiwý a ho halle, sa někotre hodziny psches kmjercz wot žalognych boloszgów wumó. Wiczas, kij je ho w lécze 1845 w Delnim Hunjowje narodzil, je 17 lét dolho w Budyskich papjernikach dzekal a hebi se swojej pilnoszcu a swědomitszcu kwalbu a pschiposnace swojich pschedstajenych dobyl.

S Kupoje. Sređu w nozy su s tudomneho knježeho dwora jeneho konja kranuli. Ani konja, ani paducha hishcze wusłedzili nješu.

S Darbna. Sobotu wjeczor mějachu dzekaczerjo tudomnych brunizowych podkopkow reje. Schytrjo wózomnaczelstni hólzy ho pschi tym swadžichu a ho na dompučju do pułow daču. Jedyn s nich s plota iatu wottorze a s njej s taikim wotmachom swojego pschecznika, kij je jenicki syn swojemu starsheju, na hlowu dyri, so hebi saraz. Wiczow su sajeli.

Na dowudacjé H. Seilerjowých spíkow doudzje:
dzél cístečko wunočka herbileho spěwanskeho swjedženja 1891 145 hr. 79 np.

Nušna rada ludžom husto nimo wuszhow pada.

Pscheczelny list na Kh... J..., bura w Sp...

Luby pscheczelo!

Ty ho mie wondano prasheche, schto masz cíjicí, so by ho pschewhokemu wetschazowanju dohodneho dawka dowoborak. Tehdyn njenozach hwmile, Egi nadrobnje radzic. Wsmi teho dla s tutym listom sa lubo. Dokelz hebi myzku, so ho tuta rada tež někotremuzkuli druhemu herbskemu burej pschihodži, hym knjesa redaktora prozyl, so by ju w "Sserbskich Nowinach" wocziszczał, wshak wém, so hebi je dzierzich a swěrni je cíjaz, a so njezlušczech do wschelich twojich tomatshew, kij Janeje nowiny, haj s zpka nježo ratařstwo nastupaze, nječitaja. Duž wopomní! Nasch soſki a tež nowy pruski soſki, dohodny dawki nastupazy, hebi žada, so kóždy hospodat swoje dohody po najlepšim wjedženju a swědomiu deklaruje so by ho po tym jeho dohodny dawki jemu prawje pschimericz hodžał. Prawje deklarowacj pak je jenož temu mōžno, kotrej knishi prawje a porjadne wjedże. Wo prawym porjadnym wjedženju pak wjèle ludži Janeje wědy nima; a derjemenjena pižmatka rada bohužel ludžem pschego hischeze jara husto nimo wuszhow pada. Nadžisam pak ho, so temu pola tebie tak njeje, a so by k temu pschewhodženju pschishol, so pschi dzeknichich wobstejnosczach bur bjes sapizanja hospodaricz nje-móže a njezmk, defelz ratařstwo swojego wjelestronitocze dla wschidne sapizowanje dohedorow a wudawkow hajc nanažnusnicho potřeba. Jenoz tajka kniha cíjini. Eze se wshémi drobnosczemi Twojego hospodarjenja frateho a swědomie, jenož s njej mōžes hóšitko, schtož cíjich, samowjez, wshítko pruhowacj a najlepšeheho ho dzierzec. Wona pak Egi tež najlepje pokaze, dokelz Egi na konzu lěta dospolny pschewid poda, kaj by te lěto hospodarik, wobarnuje Eze psched schlodu a plodži do Tebie pschego saho nowy lóšcht a nowu lubožc k Twojemu powołaniu. Duž njekomoz ho, ale sapismi tu wěz se wshéj mozu. Dzélo, kotrej se sapizuju (Buchführung) smějesh, wopravdze tak wulke a cíjek njebudze, kaj žnádz hebi do předka myzlich. Tež mali burjo a sohrodny to dokonjeja, maja-li jenož lóšcht a dobru wolu k njemu. Schrile dosz ma k temu kóžby, a bórsy budze widzec, so Jane rjenische wotměnjowanje w dzéle njeje, hajc porjadne dzélo se sapizuju, a so budze skónczne kóždeho wutroba tak cíjazneč a po-honc, so ždyn wjeczor bjes sapizowanja njebudze wutracz móz, ani bjes teho, so by po swiatoku se swojimi lubymi njeuradzował, tak dzedža jutſe a pschichodnje dale hospodaric.

Tak, mój luby pscheczelo, budžesch ho hajc nanažlepje sa Twoje hospodarstwo a sa duchowne derjehicze twojich potomnikow staracj,

s tím, so jich pschewcích, pschezo wshítko w prawym cíjazu cíjicí a w dobrym porjebze dzierzec, a jich nauwicich, hebi kóždu wěz derje pschemybzlicz a s pjerom wobkhadzowacj.

Ale, budžesch prajic, pschestan skoro s twojim bledženjom, s teho nauknu, kaj mam sapizuju wjescz, njeje dha dosz, hdyž hebi napi- ſuju, schto hym wužywaj a dom khowal, schto hym namločzil a na- dejil, schto hym respschedal a kaj wjèle pjenjes hym do mōschne tykal a s njeje wudak? — Ně, mój bratſje, na tym njejsky dosz cíjil! Čakaj jenož hischeze tydžen. W pschichodnym cíjile "Sserbskich Nowin" chzu Egi depokajacj, schto a kaj dyrbisch wsho do sa- piznje sapizowacj, cíjeschli psched kwojim swědomiom a psched ko- mišiju, kotrej ma Twoje dohody kóžde lěto wetschazowacj, wobstacj. (Pschichodnje dale.)

Wužudženja.

Ho stanjska komora. Dzekaczerja K. A. H. Kieczku, kij je ho w lécze 1863 Wownjewje narodzil, winowochu, so je loni w novembrje a dezembrje w Budyschinje žitnemu wikowarzej Selenkej 18 ml. zigaro-wemnu fabrikantej Liszy 4 ml. a klampnarškemu mischtrey Hoppje 10 ml. se sedlatnymi rězemi wuklukal. Wobstozeneho, halle psched krótkim s khostanskem wustawa pushečeze, k jastwu na jene lěto sažudžichu a jemu cíjene prawa na tsi lěta wotřknichu.

Cawinski kub. Czeladnikaj E. Hohlfeld w Hnaszczach, 22 lét starý, a E. Schelta w Budyszach, 16 lét starý, běchtaj loni 30. novembra w nozy na knježim dworje w Dzehorjezach bjes prawa do tamnišcheje kruatnje stupišo a so s njeje njevotbalitoj, hacj runje běchu dzovki, kotrej tam spachu, jimaj won kafalt. Dla kaženja měra Hohlfeldej jastwo na tydžen a Schelta, dzívajao na jeho mědo- dosz, jastwo na tsi dny pschibudžichu. — Wósnik Rjencz a jeho mandzelska w Budyschinje, kotrej běchtaj wot domownika Nowaka w Budyschinje dla kschividzginjenja wobstozena, so k pjenježnemu khostanju po 5 ml. sažudžischtaj. — Czeladnizy Fricta w Bórk, Molchar w Měrkowje, August Khejnik w Bokojnje, Léšk w Bórk, Schubert w Khwacziszach, Bohumér Khejnik w Kupoj, Wicher a Seka w Klukšu a kluzobne dzovki Frictelez a Bielez w Klukšu, Augusta Ženasez w Bosankezach, Khrystiana Žonasez w Kuczinje a Kschizantez w Klukšu běchu so w Klukšanskim knježim dworje sarjekli, pschi- pekane dzelo cíjicí a pscheczivo woli sažupjerjow krajestwa wo wshy, na dróšy a w korezmje pschibuyvali a bě ho teho dla czeladníkam arrest po 3 dnjach a kluzobným dzovkam po jenym dniu wot Budys- kiego hamiskeho hejtmanstwa napožolit. Mjenowani hebi žudnište wužudženje žadawski s tím dozpiciu, so ho jim arrest spusheci a so ho woni jenož k pjenježnemu khostanju po 6 ml. a cíj s nich, kotsj hiscze 18. lěto dozpili njebechu, jenož po 2 ml. sažudžidu.

Přilopk.

* Dla krawneje hanby běchtaj Michalz a jeho kota Madlena i Drěwzow w Wojerowskim wokrjezu psched Schorjelsku khostanskemu komoru w pschepytanju, kotrej ho s wusamknjenjom sšawnosze wotmějše. Michalzej bu 8 měsacze a jeho kotsje Madlenje 8 měsacze jastwo pschibudžene.

* W Barlinje bu tele dny židowska pschekupzowa Mariana Silbersteinowa dla pscheczehanja kluzobneje holzy do pjenježnemu khostanju wo 100 hrivnow sažudžena. W pschepytowanju je ho wukopalo, so je sa pôldra lěta niz mjenje hajc 47 kluzobných holzom poměla a so sa 3 měsazh 11 ras s nimi měnila.

* W Solingenje je psched 3 nježelemi jedyn tschilkyjet do njeboža pschishol. Wón dyrbiesche 600 puntow cíjek kschiz na wězu noweje katolskaje zirkwje stajec. Hdyž bě kschiz nimale horjelach, wtorze ho bleschowý cíjek a wobdarujemny cíjek wužywaj a s cíjekm jelesnym kschizom tak poraženy, so w womorje s rěbla padze; njepradze pak do hukiny, ale wosta s delním cíjeknom na jelesnej hozy wiskojo, s cíjimz ho tak cíjeky frani, so s cíjeky žiwý wostanie.

* Naphtalin, kredl psche waki. Zadyn s tych kredlow, kij ho dotal psche waki naložuja, njeje cíjek nječkodny. Santonin na pschikkad može, je-li ho w hýlnych dosach naložuje, cíjek wak s cíjekem, kajc, kajc. Lékat Mirowiz měni nětko, so je naphtalin zyle nječkodny kredl. Won je jón psche waki wschelich družinow naložowal a to kóžby ras s dobrým wuspěchom. Hlyši (Spülwürmer) a schlejbieržak (Bandwürmer) wotendžechu po junckrých naloženju 1,0 naphtalina, pošledni s hlowu. Mera (dosis) je po staroszci a hewašcich woh- stejnosczach 0,3 hajc do 1,0. Doroszczonym dodawa ho po naphtalinje, rizinušowym woli, dzeczom pak dawa ho pošledni hnydom s naphtalinom hromadze. Ssloka a wonjenja dla měšča ho kredl do dotal ho trjebachých wězow.

* W Heilbronnje su redaktora dr. Lippa, ketryž bě dla naštařka, krjadowanje jeneho wojska nastupazeho, wobskorzeny, po dozpitym dopokasjanu wernosce wuwiniowali. Hodžinu po wužudženju je ſo podwysch, kiz bě wojska krjadowaſ, ſatſelit.

* W Gotha ſo poſkabnik V., ſo ſ reſow w jenym ſpewanskim towarſtwie domoj wróciwſchi, ſ hukobim ſpanjom ſafa, ſ kotrehož hukle ſchtwóryh džen wozuc̄i.

* S Rouena ſejwa, ſo ſu tam w ſužodnej wky pſched dolhym čjaſom wohromjeneho muža živeho pohrjebal. Hdyž běchu kaſhež do rova dele puſčejli a hižo něčto pjerſcheze na njón namjetali, ſo někotrym pſchewodžerjam ſeſba, ſo ſo w kaſhežu ſtona. Hnydom kaſhež ſaſo wohrjebachu a jón wocžiniwſhi widžachu, ſo je poſdje, dokež bě wbohi muž, kotrehož woblicžo bě ſlē pſchecžahane, ſo po žalostnym běženju hižo ſaduſhyc̄ dyrbjal.

* Jenemu w Tannhausenje na wopycze pſchewywozemu knjesej bě pſchi wječeri kuf ſonopoweje kótki do dychnizy ſajěl. Prjedy hač powołany lěkat dolhwata, bě ſo njesbožowny muž ſaduſhyl.

* Se Schleswiga piſaja: Jeneho nimale ſawutleneho deſertera, ketryž bě, kaž wudawa, ſwojego podwyschla dla czeſku, kiz bě jeho jara pſchecžehal, ſu do Schleswigſteſe hrodoeweje ſtraže pſchivjedli. Njesbožowny muſketer Joachim Ramke ſe 4. kompagnije pſchego regimenta wopuſčej 11. februara ſwoje wojske ſwotželenje. Poſdžiho jeho w jenej bróžni w ſužodnej wky hukly ſhowaneho nadendžechu, hdyž bě pečne 12 dnjow pſchebyl, nimale zyle bjes jědze, jenož ſ někotrymi kapkami wody bě ſebi palazu lačnoſez hukhal. Wón praji, ſo je hukbu wumrječ chyžyl, dokež krjadowanje ſe ſtrony ſwojego podwyschla njebe ſnjecž mohl. Bě tež hižo do koſeže wuſhnuſ. Pſchepytanie ſnadž tu węž wujažni. It. je ſe Schönefelda w Holſteinſteſi, jeho nan je hižo do Schleswiga pſchichol.

* Hroſhnu namakantu ſu wondy w Theresienstadze w wotpuſčenym koreže stareho wodowoda měli. Tam namakaču mjenujzy čežlo jeneho wojska ſ 36. pſchego regimenta, kotrež je tam hižo wjazy nježel ležalo. Wuphy dopokuſachu, ſo ſo na to, ſo je ſebi tón wojsk ſam živjenje wſaſ, ſkoru myſlikz njeħodži, dokež ſo njeħodži wujažniz, kaž je čežlo do wódneho kota pſchichlo. Dalishe pſchepytanie bě pſchiporuczenie, a hdyž ſo ſapocža, ſpyta ſo jedyň druhi pſchek ſatſelicž. Wón ſtěli ſo do huby, ale tak, ſo kula pſches nōž wulecža. Čežlo ſranjeneho donježechu jeho do wojskeje hoſerňe, tam dyrbjachu jemu nadfrk roſrēacž, ſo by ſo njeħaduſhyl. Wobhoniowanje ſa pſchicžinu tuteho hamomordatſtwa je ſhlyne tuklanje na ſpeczinarja wububžiko, ſo wě, tak je čežlo do wódneho kota pſchichlo. Dokež ſebi lětario myſlo, ſo jeho ſaſoja, ſu tam na wunoſck dalisheho pſchepytia wczipni.

* Praschenja dla židow. S Wilny piſaja Warſhawſke nowiny „Węk”, ſo w poſlednim rekrutowanju 60 prozentow židovſkih muži k wusbehñjenju pſchichlo njeje, čežhož dla dyrbjachu niž jenož tajkich rekrutow, kiz mějachu w 2. a 3. kategoriji prawo na pſchepuſčenje, ale tež jenických ſwóžnych ſynow do wojskow bracz. Tak ſu na pſchikkad w Kownom 57, w Gradnom 68, w Wilnje 30, w Minsku 90 tajkich rekrutow pſchijeli. Była licžba židow, kotsiž w počnōznej krajinje k wusbehñjenju pſchichli njejšu, wucžini někotre tybzazy a khostanje wo 300 rublow ſtati ſo na 900,000 rublow, runjež je wjèle židow k wusbehñjenju pſchichlo, ſo byhu ſwojich pſchivuſnyh do pjenježnych wudawkow njeſtajili, kotsiž pak ſu pětom hnydom ſaſo czeſkuli.

* Mandželska jeneho želesniczneho wethlabarja na želesnicz ſ Myſlowic̄ do Oſwjecina, kotrež w njeſchitomnoſci ſwojego muža ſlužbu činjeſche, wuhlada, hdyž ſo ſe ſwojego wobhodženja dom wróci, wuhlekaneho muža w ſwojim ložu ležazeho. Wicha bjes pomožy, dokež jejna hukla woſrjedž leža leži, wjedžesche ſebi ruce radu. Sa někotre minuth dyrbjesché dželacžerſki čaſh pſchijecž. Duž hukatasche jemu napschecžo, da ſnamjo k ſaſtaču a powjedacše čaſhowemu wodžerzej wo njepróſchenym hoſežu. Čaſhovi pažazerojo wucžahnuchu njeplecha ſ moſkla a ſtajichu jeho k ręczam. Skončnje ſo jim wusna, ſo je ſ Beuthenskeho jaſtwa puſčenjy a ſo je čaſh do Bręſyńki ſkomžil.

* W Vilbano w Schpaniſkej jedyn tam bydlazý Italski hlučnej zyrki woborsku ſwězu dari, kotrež dyrbjesché ſo pſchi Bozej mſhi pſched Marinhym wotlarjom ſwěcžic̄. Bykwin ſlužobník ſo hukcze ſ čaſhom dohlada, ſo bě ſwěza ſ někotrymi dynamitowymi patronami napjelniſena. Skoſtiſkeho Italskeho ſu ſajeli.

* W Zana w Texasu je cžrjóda ludži jeneho čjornocha živeho ſpalila, dokež bě jenu bělu žonu wonječeſčil. Wjele tybzaz ludži ſchępoz wobtupachu a poliziji a wychnosceji njemožne činjachu, linchowanje ſadžewacž.

(Bytwinſke powjeſcze hladaj w pſchitoſy.)

Drjewowe awfzije: Poňđelu 7. měrza w ſsmohežiſach, wutoru 8. měrza w Droždžiju.

Drjewowa awfzija

na ſupjanskim revereſe.

Wutoru 8. měrza t. l. ma ſo

250 ſuchich dolhich hromadow

ſa hotowe pjenjely na pſchewadžowanje pſchedawacž.

Sapocžatki dopoldňja $\frac{1}{2}$ /10 hodžin pſchi Bulovſtej hajnkowni.

W Minakale, 2. měrza 1892.

Grabinſta ſ Ginfiedelska inspečiſa.

Drjewowa awfzija

na Drobjanskim revereſe.

Schtwórk 10. měrza t. l. ma ſo

160 ſuchich dolhich hromadow,

25 kruthich =

ſa hotowe pjenjely na pſchewadžowanje pſchedawacž.

Sapocžatki dopoldňja $\frac{1}{2}$ /10 hodžin na ſchížu pſchi Komſčanſkim polu.

W Minakale, 2. měrza 1892.

Grabinſta ſ Ginfiedelska inspečiſa.

Inventurske wupſchedawanje woſebnych pſelzowych tworow, lětnich a ſymskich mězow.

So by ſo ſawostajenſto njebo kóžkarſteho miſchtra Friedričha Ernſta Krancera w Budyschinje na ſwonkownej ſawſkej huky 30 ſ napſhczja hoſeženza „k bělemu konje” lohſho regulerovalo, ma ſo ſklaſ woſebnych hotowych pſelzowych tworow a mězow, kaž tež wulk ſubjerk dobrých jednorých a woſebniſkich kožow po nutſkuwanskich a wudžekanskich placiſinach bóřih ſenotliwje abo po wjetſich dželbach tunjo roſpſchedacž.

Czeſczeni wotebjerarjo a ſaſopſchedawarjo, kaž knjaja krawſy miſchtrojo ſ wokolnoſce, kotrež je hódnoscž a dobróſez tworow kóžkarſtwa, hižo 50 let wobſtejazeho, ſnata, ſo tež dla profha, ſo njebyžu tule pſchihódnú ſklaſnoſez k ſupowaniu wurjadnje tunich dobrých mužazých a žonjazých pſelzowych garniturov, kaž tež kožow k podſhiezu a wobhodženju pſchepuſčenj.

Wſchě nowoſče lětnich mězow ſu hižo doſhle a ſo ſenotliwje a po dužentach tunjo pſchedawaju.

Wupſchedawanje ſměje ſo jenož po hotowych pjenjelach wot koſoty 5. měrza hač do nježele 13. měrza 1892.

S dobom ſo wjaztočeſczenym wotebjerarjam najpodwołniſkho k wjedženju dawa, ſo ſo kóžkarſtvo a pſchedawarja mězow pſchi doſtalnym ſprawnym poſluženju dale powjedze a ſo ſo ſklaſna na mězach a pſelzowé twory wſchěje družin ſwědomicze, ſchwarnje a ruce ſu wuſjedou.

Nowo!

Samenjawe
rječjasowe
džeržaki

ſa hukjaly ſkot a konje.

Sklitowany muſtr

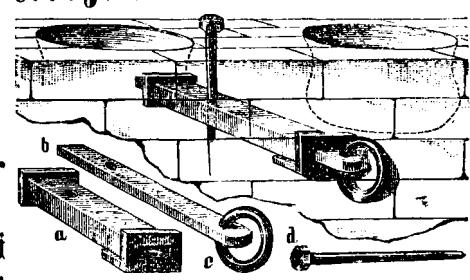
172 D. R. „P. a.

Jara nufne pſchi hródźnej
pſchipravje a pſchetwarjenju.

Škot ſo ruce a lóhko wotpuſčej pſchi pſchessocženju a wóhniowym ſtracze.

Zeniczzy na pſchedan pola

Kedžbu!

Pawola Walthera

w Budyschinje.

Drzewowa awkzija.

Ssrjedu 9. mèrza dopòldnia w 10 hodzinach ma ho w Drobagh 35 ložow steżegho khójnowego polnego a wujikowego drzewa s wuménjenjemi, do awkzije wosjewomnymi, sa hotewe pjeniesy na pschedzowanje pschedawacé. Shromadzisna pschi Pòjwianskej schézzy pschi torfowych jamach.

Awkzija.

Pjatk 11. mèrza popołdnju w 4 hodzinach ma ho dla rospuszczenja sjenoczenstwa jemu kłuszącym rżelowni wos s pschitkushkom w herbstej grychce w Lutyczach sa hotowe pjeniesy na pschedzowanje pschedawacé.

Pschedzha sjenoczenstwa.

Dla dżelenja herbstwa maja ho pola a luki, mandjelskej něhduscheho Minakalskeho doktora Nowaka klušaze a w Lipiczanckim hacze leżaze, pschedawacé. Dalsche je shonicz pola knjesa Biesolda w Minakale.

Rhéza na pschedan

Swoju rhézu s pôdlanskimi twarjenjemi, rjantym dworom, w najlepšim położenju Budyschina (500 □ metrom wopschijazu) chzu pschedawacé. Wona ho dla swojich rumnoścōw kózdemu rjemiešku a pschedzistwu hodži. Schtóz ho sa to sajmuje, njech swoju adrežu w wudawatni "Serbjskich Nowin" pod R. Z. 4 woteda.

Rhéza cíjzlo 11 w Dubrawzy pola Varta s pol kórzom pola je dla dżelenja herbstwa na pschedan. Dalsche je tam shonicz.

W Dicadowach hu na kuble cíjzlo 7 něhdze 500 gentnarjow kłomy, s maschinu wumidzeneje, tež wolleph placzisny hódno na pschedan.

W Pòjwach pola Minakala je khéjkarska žiwoscj cíjzlo 8 s 5 kórzami pola tunjo na pschedan.

Tsiletny cíjelz (był), módry schakacé, hóz stempowany, je na pschedan pola kublerja Schneidera w Schézny.

5 porstow tolsty kuscheny polcji punt po 75 np., pschi 10 puntach turšcho, seleny polcji punt po 70 np., hadleshejo " " 70 " pschedawa

Otto Pötschele
s napschedza majašowych jédkow.

Wulki wubjerk

židzauhch bantow,
schórzuchowych bantow,
czépzow

w rjanych nowych mustrach porucza
J. A. Henoch
w skotym hódlerju.

Wulke wupschedawanie.

Wulku dżelbu vorzelana, lamjeniza, schlećzajnych tworow, so bych je wotbył, po żenie kłuszących niskich placzisnach wupschedawam. Pschedawanie smieje ho wot bliższejecz frjedy hacj do żoboth w dworze na lewizy po jenym schodze.

Ernst Ullrich na schulerstkej hafzy.

Wulkotny wubjerk

herbskich a němickich spêwarskich, modlerskich knihow, složo-pschejazycykh kharckow, kmotsjazycykh listow pola

M. Weisera
na žitnej hafzy a Lubijskiej drósy.

Konjaze ložy

gumijowe podložki, wscé schulske knihi, atlanty, schulske tosche, schifrowe kasse porucza

M. Weiser
na žitnej hafzy a Lubijskiej drósy.

Na konfirmandow czorne czistowolmiane drastne tkaniny

hlađke a muſtrowane
woblečenje hóz po 7 mk.

Na pruhovanskim woblečenjam

piżane czistowolmiane drastne tkaniny

we wszech barbach a muſtrach
woblečenje hóz po 5 mk.

Najtunische placzisny, najwjetshi wubjerk
w Budyschinje.

Jan Jurij Pahn

na torhoschcu pôla hlowneje straze.

Ernst Herkner

czahnikat

w Budyschinje na hlownym torhoschcu 8
porucza hwoj wulkotny sklad

regulatorow

s bijadlom a hjes njeho,

sejenske czahnikat,

budzaki na puezowanje,

skote mužaze a žonjaze czahnikat,

kłeborne a nowokłeborne zylindrowe

czahnikat

s remontoitom a hjes njeho.

Millowe, talmijowe a doublowe

rjeczashy

najnowiszeje fasony.

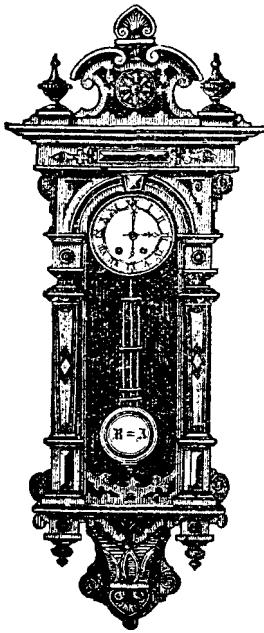
Rukowanie 2 lecie.

Arucje sprawne pošluženje.

Borjedzenja

na wszech druzinach czahnikow ho wote mnje
ruege a po tunich placzisnach wobstaraju.

Ręci ho herbski.

Szymjo tukraineho čerwjeneho dżeczela
hjes žid, teho runja woprowdzity Propstajski wowz a jeczmienj
t wužywnej, dale majzowy schrot a kłodowe kolochi ma pschedzo
placzisny hódno na skladze

G. Schmeiß w Budyschinje.

Dwé kúpróshnej ranzy stej na
pschedan w Lipiczu cíjzlo 18 pola
Minakala.

Wosjewjenje.

Wscé peskowzowe džela (Sandsteinarbeiten), wudwierna, wóknove sczény, schodzeńki a tak
dale wobstara nanoštunischo a na-
najlepše

Adolf Höriug
na Wjeleczanskej drósy 7
w Budyschinje.

Ujesbože

saweschzoze towarzstwo
s pschitkohdnyimi wuménjenjemi sa-
stupjerja pyta. Schtóz wo to rodzi,
njech ho s listom na naweschkowu
expediziju "Invalidendank" w
Lipsku pod F. K. 099 wobroči.

Dželaczerjo a

wohladarjo hatow
ho po tu swuczenej msdzi, pschi
darmotnym wobydlenju a pschi
móžnosći, hebi pschi darmotni pižy
kruwu dżerzez, pytaju. Schtóz wo
to rodzi, njech ho pola mje žam
samolwi. Heurici,
inspektor na knježim dworze
w Kholmje.

Knježi pohonež

lij tež rólniske dželo wobstara, ho
s 1. haprlej na jene ryzejekubko
pola Budyschina pyta. Tajzy,
kotsj žu w wójsku klužili, dostanu
prédnosći. Dalsche shonicz pola
R. Meisela na hornežeské hafzy
21 w Budyschinje.

Murjerjo

a dželaczerjo
zo pytaju na knježim
dworze w Zatobju a
zo wot polera tam pschi-
jimaju.

Sylnie dójki namakaſa darmo
dobru klužbu, teho runja kuchařki,
stwiski, domsaze a džeczaze holzy
pola Binderowez w Münchne
Hof.

Hólczez, kij chze pjekaſtvo na-
wuknuć, ho pyta na swonkownej
lawce hafzy 6.

Wucžobnica

s dobnej schulskej nauku
sa žwoje khamy t jutram
pyta J. Z. Glien
w Budyschinje
na drzewowych wifach 4.

Ssyn sprawnieu starscheju s dobnej
schulskej wèdu móže jutry jaſe wu-
cžobnił do naju dregowzych a ko-
lonialistworowych khamow fastupicę.

Bratras Merschaj
w Budyschinje.

Towarstwo herbskich burow.

Sa hobiastawu herbskemu burskemu towarzystwa je do Małego Wielkowa wóz Domashoweje fosfatowej muki doszło. Sztóz se hobiastawem wo nju robi, njech zebi po nju pschiendze.

D. Mencz w Czornezach.

Poboczne towarzystwo herbskich burow w Radworzu
smieje jutssje njedzeli 6. mérza popołdnju w 5 hodzinach pośledzenie.
Pschedkydšto.

Pobocz. tow. herbst. burow w Chróscizach
smieje jutssje njedzeli 6. mérza popołdnju w 5 hodzinach shremadzisnu.
Pschedkydšto.

Poboczne towarzystwo herbskich burow
w Małym Wielkowie
smieje njedzeli 13. mérza t. l. popołdnju w 4 hodzinach shromadzisnu.
Pschedkydšto.

We wudawańi Serb. Nowin je za 20 np. na przedau zajimawa pôłska knižka: **Lužice**. Wräzenia z podrózy (pućowanje). Skreslił W. Jelski.

Wolij
budżet wo 7. mérza w hamorskim inkyjne w Rakezach biež.

M. Kubiza.

Wolij
budżet wo tele dny biež.
A. Nagel, mlynski mischt w Góczinie.

Rakezy.
W hosczenzu l' saklemu domie njedzeli 6. mérza reje, l' czemuž pschedzelnje pschedproszhuje hosczenat Scholta.

W Budyschiniku cíjisko 20 je wobydlenje 1. haprleje na pschedzecje.

Młodo sprawnu holzu do klužby i jutram pyta E. Schmarz na kamiennej hâzy 18 po 1 schodze w Budyschinie.

Holzu se wzy do duchownej swójby pyta Winderowa w Münchskim dworze (Münchner Hof) po 2 schodomaj.

Druhi domownik (Hausknecht) wo l' 1. haprleji pyta. Dalsze je shonicz pola domownika w krönje.

Domjaze a hródzne dzowki, rôlnych pohonejow, krénkow, dzelačeriske hwojby pyta Spannowa na malej bratrowskej hâzy 5.

Wotrocžlow, dzowki, luchaſki, klužobne holzy a dôzki pschi wo hólej msdzę pyta.

Schmidtowa
na žukelskiej hâzy 10.

Schewskoho wuczobnika
pyta A. Knüppelholz, Schewski mischt na jerszowej hâzy 6.

Schewskoho wuczobnika
pyta S. Schäfer na sadnej bohatej hâzy cíjisko 8.

Towarstwo wuczobnika
pyta F. Nokke w Worzynie.

Katarfska šcola w Budyschinje.

Létni semester wo pojedzeli 25. haprleje 1892 sapoczne. Samolwjenje schulerow pschijima a wcho dalsche wo šchuli wukasuje direktor J. B. Brugger.

Czesczonym Serbam l' wiedzenju dawam, so bym 1. mérca w domje kniejszy Broskez w Budestezach

pschedawarju wschelakorych tworow
wotewrili.

S pomozu mojich praktiskich našonjenjow, kotrež bym w nastupaju kolonialnych tworow, zigarow, tobačka, kamieniny, porcelanowych a emalirowanych żelaznych hudočkow, wolmianych tworow a posamentow atd. natyl, budże mi mójno, so po swojej sahadze, „jenoz dobru tworu po pomérnej placzisne“, połnje skołowacę.

Pschedzelnje požluženie lubo prošhu wo dobroszonych wopyt.

W Budestezach, 27. februara 1892.

Gusta Lorenz.

Wotrocžlow, krénkow, dzelačeriske hwojby, domjaze a hródzne dzowki, klužobne a luchinske holzy wtyta pschi wýsokiej msdzi Hehnoldowa.

W knihowni M. S. nimamy 5. čo. Łužicy 1888 a 1. čo. Łuž. 1891; tež pobrachuje nam 15., 16. a 23. čo. časopisa „Pomhaj Bóh“ 1891. Duż należenie prosymy, zo by nam necto pobrachowace čisla dobrociwje darić chycl. K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Lejna Hatasec
August Wičaz
slubjenaj.

W Njeswačidle w Kelnje 1. mérca 1892.

Wutrobný džak

naschemu wýsokodestojnemu kniejszy fararzej Handrikej w Huszy sa jeho rjane wutrobu wotschewjaze przedowanje praja

muosy herbszy kemischerjo.

W sbóznej wérje do Jesom Chrysta wusznu cíjsche po krótcej khoroszci sañdzenu njedzeli rano w 2 hodzinomaj nascha lubowanu hwojna mandželska, staroſciwa macz a hotra

Helena Nutnicžanszyna

rodzona Holanez s Dreczina, 51 lét 4 měsazy 24 dnjow stara.

Eule śrubnu powiesz wschitkim hwojim a jeje pschedzelam a snathym podawajo prajimy sa wcho luboszive dzelbrače a wchū cíescz a lubosz, wobieje na dnju poħrjeba nam a jej wopokasanu, hwoj najwutrobnischi džak.

W Byžezach, na dnju poħrjeba, 2. mérza 1892.

Grudżeni sawostajeni:
August Nutnicžanski
a dzeczi w Byžezach a Budyschinje.

Džak!

Sa wjele wopokaſnom luboszce a dzelbračza pschi hmyerczii a poħrjebie naschego droheho semirjeteho, kubleriskego najeńka Handrija Rjeczki, woħebej kniejszy fararzej Handrikej sa troškowaze słowa, dale sa bohatu kwejkowu pschi a wilke pschedzedenje l' rowu praja najwutrobnischi džak

frudżeni sawostajeni

w Małeszechach, Delnzej Hórzy, Tomsku a Budyschinje.

Pschedzomienje. Tydżenja je wo pod nařeſt, semirjetče njebočiczkego pschedipowiedzaj, mesto „Małeszezy“ mylnie „Njeszwacžidlo“ wocižszejalo.

(K temu cíjisku pschedzono.)

Pschiloha k číslu 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. měrza 1892.

Cyrkwinske powjesé.

W Michałszej zhrli budje jutſje njedželu rano w 7 hodžinach herbsla spowiedź, dopoldnia $\frac{8}{9}$ hodžin herbske předowanie a pschipołdnju w 12 hodžinach herbski nhchpor.

Werovali:

W Michałszej zhrli: Louis Bernhard Pawol Gutsch, rěnik na Židowje, s Hanu Mariju Emmu Koldizem tam.

W Katholickej zhrli: Bernhard Wagner, lastojnik pschi lódzništwe w Dreždjanach, s Mariju Graſit.

Křečení:

W Katholickej zhrli: Benno Jan, Miklascha Měnja, tublerja w Čejerzach, s. — Korla Robert, Antona Stefana, schrymparja, s.

Zemřeđi:

Dien 25. februara: Maria Martha, Korle Augusta Schneidera, dželacjerja na Židowje, dž., 1 měřaz 24 dnjow. — 28. Lejna Holanez, Jana Augusta Nutnicjanšteho, rycerktublerja w Býhezech, mandželska, 51 lét 4 měřaz 24 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1931 měchow	W Budyschinje 27. februara 1892		W Lubiju 3. měrza 1892	
	wot mł.	hacž np.	wot mł.	hacž np.
Pšhe ž.	11	18	12	18
Rožl.	11	3	11	32
Feeči. ž. u.	11	25	11	41
Borž.	8	21	8	57
Hroč.	7	70	8	—
Wofa.	8	89	11	11
Zah̄.	7	50	8	6
Hejdus i ka.	16	50	19	50
Bern.	20	50	21	—
Butt.	3	—	3	80
Pšhernežna muta 50	2	20	2	40
Ržaná muta 50	13	—	20	—
Sávno.	50	—	2	40
Sáloma	600	—	18	—
Brokata 615 štut, štuka	13	—	25	—
Pšhernežne wotrubky	5	50	6	—
Ržane wotrubky	6	25	7	75

Na burzy w Budyschinje pšheriza (běla) wot 11 hr. 20 np. hacž 12 hr. 6 np., pšheriza (žolta) wot 11 hr. 3 np. hacž 11 hr. 32 np., rožla wot 11 hr. 9 np. hacž 11 hr. 25 np., jecžmien wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 21 np., wowb wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 70 np.

Dražžjanje mjaškove placzisny: Hovjada 1. družiny 60—70 ml., 2. družiny 57—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěneje wahi. Dobre krajne kwinie 55—60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 ml. po vunče rěneje wahi.

Wiedro w Vondonje 4. měrza: Wjernjenje.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej haſy

porucža sprawnje a tunjo, tola bjes wudawanja markow a druhich nětko wunješených manipulazijow, pschi lotrzych maja woteherarjo tola wjazy saplačzicž.

khoſej, syry, punt po 105, 110, 120, 125, 130—160 np., khoſej, paleny, punt po 140, 160, 180 a 200 np., zokrowy syrup, ja ſlodi, punt po 18 np., petrolej, punt po 13, pschi wjazy puntach po 12 np., jerje, po 3, 4, 5, 6, 7 a 8 np., palenz čistý, liter po 32 np., po čwizach tunjšo, ſlodič palenz a ſkler, po 60, 70 a 80 np., raiž, rjana twora, punt po 16, 18—20 np., zígaty, 100 štuk po 180, 225, 240, 280 a 300 np., runkliže ſymjo, snateje dobroscje, bělu warnu ſol w měchach po 100 puntach ja 845 np.

Čerstwy twarſki a rólyh ſalf

je w mojej kalkowni w Kundercizach a Nissel sažo dostacž.

W Nissel 1892.

E. Plümecke.

¶ konfirmaziji ¶

porucža najwjetšchi wubjerk

herbskich a němskich spěwarſkich knih do koje swjasanych, se slotym a čornym prakowanym pižmom, do homota swjasanych se samkom

A. Schönecke, knihwjasatnja
1 na hauensteinské haſy 1.

Porucžem po jara tunich placzisnach
čornyh čištowolmjaný ſachemir

rjaneje čorneje barby

meter po — ml. 85 np., starý ſohcz po — ml. 50 np., meter po 1 ml. — np., starý ſohcz po — ml. 60 np., meter po 1 ml. 20 np., starý ſohcz po — ml. 70 np., meter po 1 ml. 40 np., starý ſohcz po — ml. 80 np., meter po 1 ml. 60 np., starý ſohcz po — ml. 90 np., meter po 1 ml. 75 np., starý ſohcz po 1 ml. — np., meter po 1 ml. 90 np., starý ſohcz po 1 ml. 10 np., meter po 2 ml. 10 np., starý ſohcz po 1 ml. 20 np., meter po 2 ml. 30 np., starý ſohcz po 1 ml. 30 np., meter po 2 ml. 65 np., starý ſohcz po 1 ml. 50 np., meter po 2 ml. 80 np., starý ſohcz po 1 ml. 60 np., meter po 3 ml. 30 np., starý ſohcz po 1 ml. 90 np.,

teho runja jenobarbne kaž tež ſachczikate drastne klaniny w wulkim wubjerku po jara tunich placzisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Sswój wulki wubjerk

hotowych džecžazych ſchatow

poſleshcžow ſa čeřčne džecži — ſochulti — kapti — pſelči — podlohi — rubiſcheža k powiwanju — ſcheczenſke pſikryw — laſt — nosčne wobleczenja, kaž tež wjele

tkaninow a wobſadženje k ſamžnemu ſechicžu po tunich twjerdyh placzisnach porucžam.

A. Tschentscher
na bohatéj haſy 18 na róžku theaterikeje haſy.

Wulki khoſejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnizy

na ſwonskownej lawskiej haſy

porucža

kyry khoſej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np., paleny khoſej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym naſlēſhim ſłodze.

Franz Marschner

čaſznikat w Budyschinje
cjo. 9 na bohatéj haſy cjo. 9

ſwój ſkład čaſznikow a čaſznikowých rjecžasow dobrosi-
wemu wobledžbowanju porucža.

hōdna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pſchisomjenje: Něčžu herbski.

Osuehe tramv a deſki

lonſcheho ſymſkeho řeſa, $\frac{4}{4}$, $\frac{5}{4}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{11}{4}$ a $\frac{8}{4}$ ſylne, ma hiſheže placzisny hōdno wotedacž

paruň řeſat w ſafu.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu 10. m. — Štvrtletna předplata w wudawani 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přajesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Čísc Smolerjec knihicíšćernje w maciennym domje w Budyšinje.

Číslo 11.

Sobotu 12. měrca 1892.

Lětnik 51.

Gjescjeni wotebjerarjo **Serbských Nowin**, kotsiž chzedža sa nje na **2. říčtvorštěto 1892** do předka placicíz, njech nětko 80 np. w wudawani Serbských Nowin wotedadža. — Czi, kotsiž ſebi Serbske Nowiny psches pošt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bóřš ſtaſac̄. Na říčtvorštěto ſaplacži ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſſich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khejorſtwa 1 mk., ſ pſchinjeſzenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchitohu Serbski Hospodař placza na póstach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſzenjom do domu 1 mk. 40 np.

Swětne podawki.

Němske khejorſtvo. Druha komora ſakſkeho ſejma je knježerſtu w ſeju dovolnoſcz k twarej ſeleſnizy ſ Chemniču do Stollberga a ſ Lubija do Wosborka a k kupjenju altenburgiskeje ſtatneje ſeleſnizy Ronneburg. Meuſelviž dala a k temu nusne pjenesy pſchiswolila. — S resprawy, finanzej deputaziji wo ſtatnych ſeleſnizach podatej, ſhoniemy, ſo je w lécze 1890 porňo wobkadej předanscheho ſtaſicza možobow, kotrež ſu ſo po ſeleſnizy wjeſli, wo 8,33 prozentow, wýfekozc̄ dothodow wo 6,21 prozentow pſchiberała. W lécze 1891 ſiežba možobow, wet januara hacž do oktobra wjeſenych, 29,7 milijonow wucžini. Dokhody w tym ſamym čažu 23,4 milijonow wucžiničku. — Ženohlóžnje je ſejm pjenesy ſa krajne wuſtawu, ſe dučalhorych, bědrych a ſanjeredžene džecži pſchiswolil. 60,000 hromow, wo kotrež teworſtvo ſa ſnutkovne mihiſtvo jako podpjeru ſa wuſtaw, wet njeho ſa džecži, na padawu kheoreſc̄ czerpjoznych, w kleiň-wachawje ſaleženy, proſkyſche, ſejm ſapowjedži. — Pjenjeſne žadanki ſa juſtiſne mihiſtvo ſo wſchē bjes debaty pſchiswolichu. ſejeſm je dale juſtiſnemu mihiſtwu, kaž hacž dotal, plenomoz dat, možobom, kotrež ſu ſo ſ nejeprawom ſahudžile a khostanje zyle abo ſ džela wotpekužile, pjenjeſne ſarunanie pſchipōſnac̄, jeli ſo ſu ſ tym po ſamoženju ſchkođowate, a jeli ſo ſažubženje ſe ſamžnym ſodžerženjem ſawinowale njeſku.

W khejorſtowym ſejmje ſu pjenjeſne žadanki ſa němske afrike kolonije pſchiswolili. — Sapóklanz Menzer a towařſchojo ſu w khejorſtowym ſejmje namjet ſtajili, zlo na tobakove ſkopjena wot 80 na 120 mk. powyskic̄. S powyſchenym złom dyribi ſo plahowanje tobaka w Němzach podpjerac̄ a ſpěchewac̄. Hdyž džyc̄ ſejm ſtečnje wo namječe woſkloſowac̄, ſo wupekaſa, ſo dla pſchiswolili ſiežby ſapóklanzow k wobſamknjenju kmanu njebe.

Wyschi dwórski předar ſtöcker je tele dny w ſhromadžiſnje ſchec̄zijansko-ſozialneje ſtronu pſchednosči wo Barlinskich ſchulſkih wobſtejnosc̄ach měl, w kótrymž ſcžehowaze roſpominaſche: „W wólkim njeupoſku, kotrež ſu liberalni na naſch lud pſchi ſklađnoſc̄i ſakonja ſa ludowe ſchule pſchinjeſli, je tež Barlinska rada ſwojemu wichorej ducž dala ſ pižmom, krajnemu ſejmej podatym, w kótrymž ſo na roſræzenje harmoniskeho měſčeczanſkeho ſarjadniſkeho ſchulſkeho ſystema ſkorži. Tale petizija bě hido dóska, hdyž Ahlwardtový prozeſ Barlinske ſchulſke ſarjadniſtvo w ſpodiſtowym ſwětle poſkaſowasche. Měſčeczku, ſchtóž ſo tam wokry, bě hóřſche, hacž jaſtro na ſchtyri měſazy, kotrež ſu Ahlwardtej pſchisudžili, dokelž wſchō njeje dopoſkaſac̄ mohł, ſchtóž je pižal. ſchulſki pſchedſtejer dr. Hermes je rektorow a wucžerow, kotsiž džyc̄ ſtajeni byc̄, na jich nabožne pſchewnečenje pruhewal a pſchi tym žaneho dwela wotſajl njeje, ſo ma wón Jezom Khrysta ſa bajku. Taſke roſræzenje ſ zyla dowolene njebe. Sarjadniſka ſahada ſo mi ſda roſmyſlomna byc̄, po

kotrež ſo ſami njewerjazy jako wucžerjo w ſchuli poſtajeja. Hjſhceže bóle ma ſo roſmyſliz nabožne roſræzenje wjeleſamožazých knjeſow ſ kandidatami wucžerſtwa, hdyž ſo tucži ſ tym ſawedu, njeweru ſuſad. Měnju, ſo ſo něchtó, kiz ma ſtarivnu wo Khrystu ſu ſa bajku, ani jako rektor, ani jako wucžer, ani ſ zyla jako wocžehnjet naſhich džecži njeſodži. Naſhi katolickzy ſobuměſhčenjo ſu konfeſionalnu ſuſadu ſchulu pſchecžiſchčeli, mjes tym ſo dyrbja evangelske džecži ſ džecžimi pſchicžehnjenych židow hromadže ſydač, kotrež ſe wſchē ſwojey ſdželanosc̄u, naſladami a waſchniom ſ druhimi Barlinskimi wobhlerjemi na jenakim ſchodženku njeſteja. W někotrych ſchulach je 100 hacž do 200 židow. Čežo dla ſo ſa tutych wobhbité ſchule njeſaloža? Dokelž to židža nožebža a dokelž moja pſchi tym ſklađnoſcz, židovſkych wucžerjow w naſhich ſchulach poſtajic̄. Židovſki wucžer pak jenož do židovſkeje ſchule ſkloſcha. Ře wocžehnjenju ſchec̄zijanskich džecži ſo židovſky wucžerjo na žane waſchnje njeſodža. A tola ſu, kaž ſym hido w krajnym ſejmje dopokaſač, židovſke wucžeti ſamo ſchec̄zijanskou naboženſtu wucžbu wucžile. Wot teho čaža ſo to po ſvaczu wjazy ſtaſo njeje.“ ſtöcker na to pekaſa, ſo konfeſionalna naboženſta wucžba ſe wſchē druhzej ſchulſkej wucžbu a ſ zylkym ſchec̄zijanskim ſiwiſenjem ſwiſhuje, a ſpominasche, ſo Barlinska ſchulſka deputazija ſenje žaných wucžerjow poſtajila njeje, wo kotrež je wjedžala, ſo ſo ſchec̄zijanskeje wěry džerža a k antiſemitiskej ſtronje pſchiswolice. ſchtóž ma w naſchim ſuſadu hſhceže ſchtricžku ſchec̄zijanskemu, ſuſadu ſe wotznamu krajej a ſtreweho roſuma, tón dyribi bjes wuměnjenja pſchecžiwo ſidovſtu wojovalac̄. Šlažerſka ſamžnoſcz židovſtu ſ pjenjeſami a nowinami, w gmjenſkim ſarjadniſtvoje a ſchuli ſo doſc̄ ſydo ſuſadu ſiežby njeſože. Barlinske wobhlerſtvo ſo wſchō wot židow wobknejći. W Barlinje ſo žadyn čłowiek poſtajic̄ njeſmě, kiz ſebi ſwerti, ſkowęko pſchecžiwo ſidam rjez. To pak ſu njeſosteſne, k njeſbu wokaze wobſtejnosc̄e. Hdyž ſym pſchiswolili, ſo muž, kiz ma ſtarivnu wo Khrystu ſu ſa bajku, ſwoju ſamžnoſcz wužije, kóždeho hinač myſlazeho ſ měſčeczanſkých ſchulow wuſamknuc̄? Ahlwardtový prozeſ je duch Barlinského ſchulſkeho ſarjadniſtva na naſtrózaze waſchnje wobknewtlik. Ahlwardt wſchá ſuſadake dopokaſac̄ njeſožeſche. Žežo ſu teho dla khostali. Tola mi je ſo prajilo, ſo ſo wopramdže wjele wězow ſtawa, kotrež ſo ſuſadka boja, kotrež pak ſo czečko pſchimnuc̄ hodač.

W wuradženju khejorſtoweho ſejma wo ſakonjowym načiſku, woblehnjenſtvo w Elſažu a Lothringſkej naſtupazym, ſozialdemokratiski ſapóklanz ſ Vollmar ſponni, ſo tola wójny dženža tak njeſabži a pſches nôz njenastanu, kaž tehdyn, hdyž rubježni ryčerjo w Němzach knježach. Ma tule napſchecžnoſcz ſo ſ bliža ſwiaſtoweje radu nježo wotmolwilo njeje a drje ſo ničo njebudžiſche wotmolwilo, tež hdyž budžiſche tam powołany ſaſtupjeſ ſydenikow němskeho wójſka pſchitomny byl. Heweak drje by ſ Vollmar ſhonil, ſo je němske wójſtowe ſydeniſtvo w naſtupanju wudyrjenja wójny zyle hinaſcheho ménjenja hacž wón. Gsu tam twjerdže pſchewnečenje, ſo ſo ani Franzowſojo ani Rukijo ſo dotalnym waſchniom wójſkeho pſchipowjedženja njebudža ſadžeržec̄ dač. Wjelo bóle měnja, ſo njeſchecžel ſe ſwojimi jěſdnymi, kotrež pſches mjesy pōſczele, wójnu pſchipowjedži. Wſchē wojerſke naprawy pſchi franzowſkych narańſchich mjesach a pſchi němskych wježornych mjesach na to poſkaſa, ſo na woběmaj ſtronomaj wójnu, kotrež mohł rjez pſches nôz pſchitidže, wocžaluj a ſo ſo tež doſpočnje na to pſchitotuſa. Wofebje je ſo němske wojerſke ſydeniſtvo na mōžnoſcz franzowſkego nadpada pſchitotowalo. W tymle

Za nawěſtki, kiz maj a ſo w wudawari „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawſkeje hasy čo. 2) wotedač, placi ſo wot małego rynčka 10 np. a maj a ſo ſtótka hač do 7 h. wječor wotedač.

wobhlađanju še hido delhi česk generalne pruhi pschi wsčeh elſasko-lothingſkih regimentach stawaju.

— Dżelacżerskie njepokoje, kotreż ho w Barlinie psched dwemaj njedżelomaj mějachu, ho tam njejszu sażo wospjetowale. Krute sakro-čenje polizije pschedzio herjekarjam je tutym lóšat f dalschim nje-wuschnosciam skashko. Sa to je w Danzigu wospjet f njemēram dóško, pichi kotreżdż je polizija. 45 woħobow sajaka. Też f Lipska je wo dżelacżerskich njemērach kħysxew. W Schönsfeldskim pschedmescze ho pjatk tydženja herjekaza čgħiċċa dżelacżerjew sbeżja, kotreż ho wot polizije roseħna. Ħaż-za ludżo ho na sdacże do wschelakich stron rosen-dzechu, tola ho w frēċ-čanym cążju na Lipsejjskim torhoġħeżu sażo sejjid-dzechu. Čgħiċċa halley rossbeżja, hdyż b'e polizija někotre woħeby sajala. Għobtu a wutoru ho f'nowa dżelacżerske čgħiċċa na Lipsejjskim terheġħeżu shromadżiċhi a febi wot radu dżel oħad. So byxu tajżi, kotsiż chiedżha woprawdże dżelacż, dżel oħra namakali, je Lipsejjska rada wschelake sħawnie dżela sapożżeż da; mjes naj-potrijebniċiex je też khleb iwdżiell.

Awstrija. W czechim trajnym ſejmje ſo tele dny wo czechoslovenskim wurunaniu roſhudzi. S nim dyrbi ſo w Czechach nepszechelskwo, bjes Němzami a Czechami knjegaze, pomjeniſchic, woprawdze pak je wone runje na wopak ſlukowalo; ſ nim je bjes wobemaj ludomaj hida a roſkora wjetichich roſmérów nabyla. Młodoczechska hnydom wot wscheho ſapocžatka wo žanym wurunaniu njerodzachu, kotrež dyrbjesche ſo na ſakodu czechego luda a na wuzitk Němzow pschwesycz. Několę tež Staroczechska a ſ nimi hromadze czechy ſemjenjo wo dalschim wuradzenju wurunanskich poſtajenjow niečo wjedycz njechadza, dokelž po jich měnjenju pſecza ſ temu czaſ pschibodny njeje.

— Nisu, kotaž lětža skoro we wszech wjetšich europiskich městach bjes dželacžerjemi knježi, je měschčanska rada w Winje s tym polóžicž pytała, so je bjes hlobutradazvych wschednje khlēb wudželicž dala. Dla njemera a njeprorada, kiz je ho pschi tym wospjet měl, je pak polizija sakasala, dale khlēb wudželecž. Na někotrych městnach, hdež khubži khlēb darmo deſtawachu, bě ludowý pschiezilicž nje-ſhmernje wulti. W jenej hosczeńskiej sahrodze bě ho hacž do 5 hodzin popołdnju 3000 žonſkich a džecži s khlēbem ſostaralo. Hdyž druhe wodželenje, cjrjodu wjazy hacž 2000, nutsch pushezidu, cježna tločzenza naſta, s kotrejž bě žalozne kſchiczenje a wołanje klyſhcez; 30 hacž 40 žonow a džecži, kotrež běchu ho wot womory ſajale, dyrbjachu ho se žalozneje cježnetu wunjeſcz. Psched jenym druhim hosczeńzom bě ho w tym ſamym czaju na 6000—7000 cłowiekow ſbežalo. Tločzenza, kotaž naſta, ho wopiszač njeba. Wscho prózewanje, po-rijad poſtajicž, bě podarmo. S cježneſceny ludžo wo pomož wołachu, ho bojo, ſo jich ſatkoža. Kiedyž wokomik ludžo herjelaſo na to kwarjachu, ſo jim w cježneſcji delho czakacž dadža. Bjes doſtarjemi běchu tež ludžo, s kotrejž zykleho ſadzerjenja bě ſpōſnač, ſo darseny khlēb jako ſmilny ſtuk ſnjewobhlaſtachu. Czi, kotsiž dyrbjachu bjes khlēba wotencž — běſeje jich taſliky něhdze 2000 — ſwoju njeſpoložnoſcz s hawtowarzymи rec̄zemi wuraſychu. Někotri hrožachu, wudželerjow ſakacž a ſabiež. Na někotrych městnach wot hroženja k repotej dónđe, tak ſo dyrbjescze polizija ſakrocžicž a ludži ſajecž. S liczbu potřebnych tež jich žadanja roſčechu. Woni ſo wjazy nje-ſpoložicž ſ khlēbom abo ſ wukasanku na wobjed, ale ſebi tež pjenieſy žadachu. Mnohim, kotsiž po darmotnym khlēb pschinidzechu, ſo ſ zyla dželacž nočze, woni dželu ſ pucza du, hdyž ſo jim wone ſtciž. Woſnamjaze ſa to bě podaw, kotrež ſo psched jenej wudželenju mějeſche. Tam jedyn twarski miſčtr 20 mužow a 18 žonſkich pytaše, kotsiž dyrbjachu pola njeho hnydom do džela ſtupicž. Tola ničio ſ wulkej cjrjody, po tyžazach licžazeje, ſo njeſamolwi; ludžo, kotsiž ruž ſa darmotnym khlēbom wupiſhcerachu, bojaſnie psched twarskim miſčtrom zofachu, kaž ſo bychu wet njeho njeſbožownu powjeſcz ſhonili. Winska měschčanska rada ſama je ſhonicž dyrbjalá, ſo je ſ wudželenjom khlēba ſmilnoſcz na wopacnym měſcze naſežila. Peſklednje dny njemožesche ſo nuſna liczba dželacžerjow k rježbenju měschčanskich drohov ſehnacž, dokelž měſcachu ludžo, kotsiž běchu tole dželo wobſtarali, ſa psichobdniche, jako bjes džela wo ſmilne darm prohycž. Spomnjenja hōdne je tež dale, ſo běchu palenzowe korečmy w wołolnoſći wudželennjow ſ lumpakami a dundakami pschepjelnjene, ketsiž doſtath khlēb ſa palenz ſaměniachu. W tyhle korečmach, kotrejž ſu Winjzy „jědowe budby“ narjekli, bě wjeſzor wjèle ſtow pekutew nakopjenych, kotrež ſo ſaſo khlēb wudželazym komitejam ped ruku pschedachu. Tak ſu ſo wſchē dobre wotpohladý, khlēbatradažym pomez podacž, knicžomne ſežinile. Se ſmilnymi darami wſchak ſo nuſh wotpomhač njeſeži, ale jenož ſ tym, ſo ſo woprawdze džela-woym lubžom ſkladnoſcz k dželu poſteži. Dotalne naſhonenja ſpōſnač

dažga, so by ho prósobny khodžazy leni prak, kdy by ho dlešchi czaſ na khósty ſjawnieje ſmilnoſeze živík, bórfu na ſtejſchezo ſtajík, so je khléb, ho jemu darmo dawazy, jenož darf, kotrý jeho wodzergi, wobſtejaze kniežeſtvo powróćigie. Takto hłowna pschicžina hubjenſtwa w wulkich měſtach ko pschelhwatniwe pschibéranje měſczejanſkeho džělaczęſkeho wobydlerſtwa wobhlađuje. Bjes tym so na wžach žani džělaczęro doſtač njeſzu a tcho dla w wjele ſtronach Němſkeje pola puſte a njewobdželané leža, so džělaczęro w měſtach ſ hromadami podthkuja. Na tyhle njeſtrowych wobſtejnoscžach je ſaken ſwobedneho pschecžahanja wjele wina. Kdy by ſo ſazbylenje w měſtach poczeſilo, bychu džělaczęro na wžach woſtali a tam ſpotkojni pschi ſwojim ſwuczenym džele woſtali.

Zendzelska. Dzień 12. měrza chybějícího dželacžerjo nimale we wſchēch jendzelskich wuhlowych podkopkach dželacž pschestacž. Psihi ſtrafu ho pječza něhdje 400,000 dželacžerjow wobbzeli. Naftork ė ſtrajcej je ho ſ tym dał, ſo ſu jendzelsjy wobbzedzerjo wuhlowych podkopkow wobſamkli, mſdu wo 18 prozentow ponizjež, dokelž je wuhlowa placzisna w poſledním časzu wjèle ſpanula. Dželacžerjo wobbzedzerjow na to ſedzibnych činichu, ſo by rola na jich lepshe bylo, hdy bychu ho wyſoke placzisny ſdžeržale. So by ho to dozpiło, woni namjetowachu, kopanie wuhla ſamjeſowacž, kotrež ho w tu khwili w taſkej mérje ſtawa, ſo dla ſylneho podtykowanja wuhla placzisny ſpaduſia. Dželacžerjo ho vo taſkim prózniu, ſ wobbzedzerjemi ſwiaſt ſežinicž, ſ pomozu kotrežož bychu wuhlowe placzisny ſpadowacž pschestale a ho dželacžerjam netežischa wyſoka mſda ſdžeržala. Dokelž pak ho dla njeſchesjenoscze wobbzedzerjow taſti ſwiaſt njeje ſežinicž hodził, ſu dželacžerjo dželo wupowiedzili. W tu khwili znadž je hiſcze ſchego možno, ſtraſt wetwobrocziež. Ma wuhlu žaneje nufy njeje, a wſhé ſlady ſu ſ nim kopate počne. Scherjenje wuhlowe ſunuſy pak je nježivajzy teho lud, kotrež wobſtejnoscze njeſnaje, do ſtracha ſtaſilo, tak ſo ſu ho placzisny wožebje poſa wikowarjow ſkoku powyſchile. Symne wjedro, kotrež je symje ē nowemu knjejſtwu do- pemhalo, ē temu ſkuži, placzisny hiſcze bóle do wřekosce hontcz, ſichtož pschekupowarjo po móžnosći wuwužiwaju. So pak trjeba njeje, ho wuhlowe ſu bojež, je ſ teho ſpōſnacž, ſo ho na burſy placzisny powyſchile rjeſku. Pschego pak ſu ho ſabrikantojo a ſarjadniſtwa na wſhé pschipadu pschihotelawali a hebi ſe ſwojimi dželacžerjemi tydženiske wupowiedzenie džela wuzinili. Wobliczilo je ho, ſo ho ſ tym w maszinstch fabrikach a na ſtelesnizach ſ najmjenſcha 300,000 dželacžerjow potrjedi. Duž ſu móžne a teho dla njeſchewidomne ſežhwki wuhloweho ſtrajka do luda wulkı njeměr a vjosež pschiniežke.

Rukowska. Ruske kniežestwo wjetši džel nowych repetero-
vanskich třélbow, kotrež so w russkim wójsku sawjewou, w franzowských
statných brónjernjach džílačz da. Wónzano je přenja požylka týchle
třélbow do Ruseje dójchla. Hdyž je na jich hódnosć pruhowacu,
zo wupokasa, so zu trochu njerodnje džélate. Duz je russi wójnski
minister so sapowiedzil, je pschijecz. Byla licžba skasanych třélbow
wuczini 400,000, a požlednje dyrbjachu w juliju 1893 hotowe bycz.
Ola njepschijecza přenjeje požylki drje so franzowske brónjernje tejele
termiue niebudz džerzeč móz.

— Wschitkich puczowarjow, kotsiz psches ruske nijesly pschinidu, w nowshim czaku trucze pschepotaju. Ruske knjegerstwo je powieszcza Franzowskeje dostało, so je bo wjetshi dzel dynamita, wondano w Moish kranjeneho, do Schwajcajskeje pschinieb, i wotkoi chzedza jón nisilistio do Ruskieje pschekmyac.

Sserbijsia. Zar je ruskeju pôžlanzej w Beogradže, Persianiejj, voruzjil, so by kraljej Andrej džak sa dary prajil, kotrež su se Sserbijsie k podpjeranju khlebatradazeho wobydlerstwa do Ruskeje došklo. Persiani je pschi tym kraljej prajil, so je, hacž runje je Ruska vukla a mózna došč, so by nusu wot wobydlerstwa wotwobrocjila, zara tola dželbracze Sserbijsie móznie jimało a bratrowski swjaſt mjes nekemoži ludomai mochtierdišči.

Czorna Hora. Mějes Czornohórzami a Albanskimi je pschi njeſach pola Kolaschina i njewotmyſlenej pschipadnej ſražzy döſchlo. Schtyrzyci Albanskich, kwaſny czah pschewodžazych, nimo czorno- hórzskich dželaczerjow, lotſiz psches reku Čaru móst twarjachu, pschinže. Albanszy i wjeſekosču tſelachu, pschi czimž na njeſože jeneho Czorno- hórsa ſatſelichu. Czornohórz, i tym roſnjemdrjeni, na Albanskich ſelachu a i nich 19 woſkobow ſranichu a ſatſelichu.

Potajnostnih wopht.

Běsche to wjeczor rjaneho nashymsteho dnia, sczin, kiz na krasne
něsto Florenz padasche, bywasche dale dlešchi, tu sałkapa zo pola
Kornelija Agrippy do duri, na czož borsy cusbnik do jeho istwy sa-

"Wodacjé, wyższo wucđens knježje", saręcja na filesofa, "nje-
mogach kražneho města Florenza wopuszczic, kiba, so bych hiszczę-
muža spósnal, kij je pycha a deba tuteho města, kotrehož blawa je
ho do wojich kraju resnejšla a kotrehož tózdy hacj nanajböle
częsczji a hebi waži".

"Wy się mi lubię witały", snapshetczowi Agrippa, "runięż ho boju, so śmiecze sa hweju prógu a sa swoju żadocząc sa wedomosczą jeno maleho narunianja pola miej ho nadzijecz. Ja bym njenahladne stworzenie, którež je ho město teho, so by ho prózowalo kaž tamni, kiz hnadž hu mudrisczi, bchaistwo a czescz ſebi hromadzicz, dolhe lěta na sprozne a njedzakne studije nałożowalo; spytewach mjenujzy potajnoscze psychi- rody wetkiwacę a ho do hhubinow wedomoscżow dobycz."

"Wiele lét", sawoła zubník s najfrudniším hlošom zlyho
szweta a frudžbny pozměwk pschenidze jemu po woblicžu. "Wiele lét!
člowiecže, kotryž by wopuszcziwski kolebku lédma wózomdzekat
leczom wołsadał a kotryž by neli hido cžichemu rowej blisko, kotryž
cže swóliny do schlitazeju rukow pschiwośnie! Szym runie pschischok
wot cžichich měrnych rowow, kotrež, wołhwetlene s požlednjej pruhu
po khwazeho flónza, so tak mile pozměwkowacž sdaču. Hdyž běch
hjstcze hólcež, ach, tehdom ſebi žadach flónzu podobny bycž; jeho
běch sdaſche ho mi tak dolhi, jaſny a flawny bycž. A dženža na
tamym pohriebniſczežu — ach, to cžujach, so je lepje, w khłodnej
femi wotpocžowacž hacž jemu ſo runacž. Wono ſhowa ho
tam ſa horami, ſo by, kaž ſo ſda, wotpocžnuto; ale hido jutſje
dyrbi ſaſo na ſwoje wſchēdne dželę a dyrbi ſwoje tak husto hido
dolonjane, wostudle a sprózne pucžowanje ſ nowa ſapocžecž. Jemu
nijež žadyn rew popſchaty, a wjeczorna a rańſha roža njeje nicžo
druhe, khiba jeho hylsy, kotrež psche ſwój frudny woſud plaka!"

Agrippa bě wot maloſcě nadobne rjanoſcě ſtwórby lubował a wobdzíwował a bě někotry ſakraſný krócz na Boži domečk ſ hnutej wutrobu pſchihladował. Ale te myſkle a czućza, kij běchu runje w zuſbniku wotuſzidle, běchu do zyla druhé džili te, kij bě ſtam hdy myſlik abo ſaczuwał, tak ſo khwilku bjes rěče, ſo džiwajo, na njeho hladasche. Ale bory rěčeſche tutón ſaſo dale:

"Tola wodajce, kym ho wot praweho samera, czehoz dla kym hem pschisch, sablubzil. Szym spodziwne węzy pschischat wo dżiwym hladadku, kotrež wunamakac̄ je ho waszej potajnostnej wedomosczi poradzilo, so može mjenujz̄ w nim kózdy, kiz do njego pohlada, nětoho svaleneho abo hamo wotemrjeteho wuhladac̄, hdyz jeno kebi jeho napohlad s zilej duschu žada. Ma tutej podměszaczkowej semi njeje nicžo wjazb, na czož mohloj mojej wóczzy hisczeje s radoscju hladowac̄. Semja kryje wschēch, kotrežk̄ kym něhdy lubo mel. Gjaz̄ je wschitko hobi wsat, schtož bē mi něhdy troscht a wiezhele. Sewet je wulki deč kylsow, ale mjes wschēmi kylsami, kiz ho tu rosliwaja, njeplaka ho wo mnje ani jena, haj, hisczeje hörje, žvrl̄o kylsow je tež we mni hamym wuskałko. Žadam kebi junu sažo lubosne wobliczo wohladac̄, kotrež kym něhdy lubował, pſcheju kebi jeje wóczzy, kiz běchtej jažnischej hac̄z wóczzy antilopy, jeje kroczele, kiz běchu nežnische hac̄z kroczałki antilopy, sažo widzec̄; tamne wyżoko wusłibnjene cđolo, na kotrež bē Bóh najrijeńsche rjanoſcje namolował. Tazt̄ napohlad by mi wiezelski był dyžli schto druhe, schtož može mi swet hisczeje scicic̄ — s jenickim wuwscią rowa, haj s wlašćom ientickeho rowa."

Euto putnikowe jałoscjenje cjinjescze na Agrippu sylny sacziszcę. Runjeż won hewak tuto swoje hladadło jeno jara njerabu wezjpnym woczom pokasowasche, a runjeż bē hido husto najwjetzsche dary a najwyszjsche czescze, kij bēču jemu sa pobladnjenje do tamneho hladadka ssicjeli, wotpolasat, bē tola swolniwy, prostwu swojego spodzivnega

hosća wužyłłęcż. „Koło dka ężeś? wibęcż?” prasęcętę zo
móżnym hlożom.

„Swoju dżowlu Miriamu, swoje jenickze lube dżeczo.“
Kornelius sesawera jstwu, tak so żane swonkowne zwetko do
njeje njemogesche, staji zusbnita i swojej prawicy a pocza s czichim
spewawym hłosom w njesnatej recji někotre schtuczki synczecz, na
dżoz ho zusemu hosczej sdashe, so zo se spewom wotmolwja, kig pak
wé tak słaby, tak njejasny, tak spodzivny, so njewjedzesche, hacj ho
nemu jeno tak sda, so schto blyscchi, abo hacj je temu wopravdze tak.
Cela Kornelius spewasche dale, jstwa pocza so porosjażnjecz, ale
njebě možno shudacj, s wotkel zwetko pschitkadža. Na dobo wuhlada
njesnatu wulke hladadło, kig sadnju szczenu jstwy wupjelnjesche.
S wjetcha sdashe so s mróczelu pschitkyty. „Semrje wona w swoj-
tym swjaszu mandżelsta?“

„Ně, bě knjezna, čjista a njewinowata kaž žněh.“

„Kétko lét je šo minušo, so ju semja kryje?“

Hoscej bě tuto praschenje wopaki a njesczepny won wotmolwi:
"Wjèle lět, wjèle lět, wjazy, hač mam nětkle khwile tebi licžicž."
To mi niedobeha" samoly Marina uschetał na kóide diekaci

"*Io mi njebožaha*", jawoła Agrippa, "*psjetoż na tożde dżeżacz*
kết, *kiż* *ju* *żo* *wot* *jeje* *kmierze* *minule*, *dýrbju* *sczenu* *wobdzeliacz* *a*
ħdyż *żym* *deseż* *wjele* *krócz* *ju* *schmornuł*, *wuħladaš* *ty* *jeje* *postawu*
w tamnym *ħladadlu*".

"Sapocžni", sawoła zusbnič a sdychnu hórzy, "sapocžni a sebjeť
žwoje možy, so wustal njeby."

Kornelius Agrippa hładasz̄e trochu miersaz̄y na swojego dżiwneho hoscza; ale samelwi jeho njedzkańe fabżerżenje dżiwało na mnohe njesboża, fiz bęchu jeho w žiwenju podeschle. Na to pocza zwojej ruz̄y k kuſtarz̄skiej sczēnje na potajnostne waschnje poħibowac̄ a czinjesz̄e to kħwilu fa ħebu; tola lak ho strōgi, hdv̄j ho sħasħe, jo je sczēna swoju kuſtarz̄sku móz fħubila. S nahlosczu wobrocżi zo netk̄ f'zusemu a pocza:

"Schio a schto ty by, spodzivny czlowjecze? Twoja pschitomnosc' pocznie mi njenem czinicz. Po wstech sakenach mojego kralowskiego wuniesztwa by zo webras hajo pokasacz dyrbjal, a byli twoja dzonka hajo psched schyri stami letami ziva byla. Njekniczomnilo, by znadz hebi ty swierik hanicz, a njeje znadz tamna holczka jenie na naszim planecze byla?"

"Nějakomž ře, wona bě džecgo tejele semje", bě krótka wot-
nelwa.

Starý, mnohých džinow hwdomý Agrippa byl jara wczipny; ale
temu njebě možno pokročowac̄, dokelž počza dwelowac̄ nad wery-
jodnoſc̄ ſwojeho hōſeja.

„Noczę ſo na wſcho, ſtotoż je tebi ſwiatte, dołonjeſi ſapocząt

U tak wón pokroczowaſche a hdyż bě po ſwojim liezenju czaſ
hac̄ na dwanac̄ze ſtow lēt dokonjal, pocža ho mróczel, tiḡ bě hac̄
potal hladabšlo pschikrywka, roſbělęc̄, na czoſ zuſbnik ſ hłokom
najwjelszheje radoſc̄je na to hlaſaſche, ſtož ho ſjewesche. Kraſna,
nimomery romantſa krajina bě widzec̄. Se ſady poſkowachu ho
wyſoke horę, ſe ſtarymi zedrami poroſczenie; ſchumjaza rěka běgęſche
i nich deſe; w przedku paſkehu ho wjelshkudh (famele); fuſol ho pódla
ſórleſche, ſ kotrehož njewſchedne rjane wozhy piſachu, w thłodku
wyſokieje palminy poſkasa ho w draszcze naraňſcheho kraja młode
wobacze ſdraszczenie holiczo żadneje kraſnoſc̄je, pytaſche ſchit pschecziwo
prubam ſkimalazebu ſkónra.

"To wona je, wona je", sawoła zubník a chýsche šo do
hladabka dacž, tola Kornelius jeho wotděrža.

"Shto ty chesz, ty nahly czlowiecze, ty wopusczenihs mi
mestno, tig bym czi pszipołasal; wopomu, so zo wobras i kódej
kroczelu, kotruz i hladadlej bliże stupisich, wožlabi a skócznje zo
zole shubi."

Tak napominany wrócił do zusbnił na swoje psychopolaśane městno; ale wón bě tať psychewatý, so dyrkęsche so na filosofowe ramjo se pieraczą, psychi cikimž hdyż a hdyż njeswiżnie, pak s radością pak se sadwělowaniem wolašče.

„Wona je, haj je, zyple, kaž by živa byla. Ach, kaž krafzna je, Miriam, moje džeczo, njecháš ty se mnu rěczec? Wopravodže wona mje štýsci, že pozměrkuje na mnje. O rěč, moja džowczička, praj jeno jenicže štovo, abo švýchni s najmijenšcha. Ach, wscho je něme, srudne, struchle kaž tale wutroba. Alle hýchče wospjetuje že tamne škódke pozměrknjenje; tamne škódke pozměrknjenje, kiz že ani sa tházaz lét s mojeho pomjatka shubilo njeje. Ně, dleže že nřemoju řdgerdecz, ja dyrbju ju, ja dyrbju se kwojimaj rukomaj tu

wobjecz." Lédom tute słowa wuprajischi cíznu ho na hladadlo; tola bórsy shubi ho krajina, tamna mróczel ho wróci a zusznik padze we womorach ē semi. Hdyž bě saho ē hebi pschishol, bě w rukomaj cíesciomneho Agrrippi, kótryž jemu spani s pozylnajzym balšamom masasche a na njeho se staroscíwym wózkom hladasche. Spéschnje s dospołnje wróczenej mozu postanu a tloczesche wschón hnuth ruzh teho, kiz bě tamny wobras w hladadku wukustal.

"Méj džak, méj tybzory džak", sawola mó, "sa hwoje hobucze, hwoju dobrociwość a wożebje sa tu frudnu radosc, kiz hy mi s tamnym napohladom pschihotował". S tutymi słowami psched-poda jemu polnu móscheni, kótruž pak Kornelius wotpokasa.

"Sdjerž hebi hwoje pjenjesh", praji mó, "pschetož njewém, hacž hmé tschescijan tajke něsho pschisac, a by-li tež hmél, ja budu dospołnje mytowanu, jeli so mi prajisch, schto ty hy?"

"Wohladaj tamle", snapscheczini zusznik, na wobras pokazujo, kiz na lewym boku jstwy wiskasche.

"Snaju jón dokladni", wotmolwi filosof, "je to mischtrowske džeko jeneho s nasich najwubjernishich wumjelzow; pschedstaja naschego sbóžnika, kaf hwoj tschijz njeho".

"Alle hladaj tamle", praji zusznik dale, hwojej cíemnej, zapazej wózzy krucze na njeho složujo a s ruku na jenu postanu na wobrasu pokazujo.

Kornelius poładnu a džiwasche ho, schtož bě hacž dotal njepinul, so bě tuta postawa zyle na jeho hoscza sapobowna. "Tamna postawa", praji Kornelius, kóremuž s hrósbu pschi tymle pytnjenju wložy na hlowie stawachu, "tamna postawa je njesbożowny žid, kiz bóžsko cíepcierja hanesch, so psche pomalu dže a kiz bu ja to k temu wethubdeny, so dyrbí po jemi bludzic, domiž ho sbóžnik saho njewrózci".

"Ja je hym, ja je hym!" sawola zusznik s hróbsnym hležom a wopushce, ho ani njewohladujo, jstwu a dom. A tak wjedzesche Kornelius Agrippa, so bě jeho hoscz wóczny žid.

Ze Serbow.

S Budyschina. So by ho pschedwid wo wobsteju konjow w kraju sbjerjal, ho po kózdkróznej wukaſni wójskowego ministerstwa wózhe konje wot pschedmistrovanskej komisji do przedka muſtruju. Tež sa léto 1892 je ho tajke pschedmistrowanje poruczilo. W wózje Lubijskiego hamtskiego hejtmanstwa směje ho wone: 2. meje w Bjarnacízach, 3. meje w Herrnhucze, 4. meje w Beiersdorffje, 5. meje w Lubiju, 6. meje dopołnju w Lubiju, popołdnju w Wózborku a 7. meje w Habracheczizach.

— Dzien 9. mérza bě woprawny njesbożowny dzien ja džeczi, kótrež na Sprejinyim lózje pschedbvwachu. Pschi rybowej hažy ho jen kózmaria Hataha pschekama a ho w hluwinje shubi. Wón budzisze hmírcz w wózhe namakal, hdy budzisze jeho jedyn towarisch rucze njewuzahnuł. Dokelž bě hólczez pschego hluwilu ponurjeny był, bě wón mrózle shubil. Prózowanjam pschedkupza Zwahra, kiz bě hym dom na pomoz pschibę, ho poradzi, hólczezej živjenje wróczic. W tym samy mczaku ho pod mostom pschi hospitale zwjateho Ducha pjezclétny hólczez tudemineha dželaczerja Nowaka pschekama a ho pod lód žuże. Na sboze ho něfotii gminaſtaſtojo dohladachu, kaf ho hólczez pod lodom shubi. Dokelž ho halle po dléškim čazom poradzi, jeho pod lodom dozahnuć, bě ho hiz wón po sdaczu sažrénku, hdyž jeho na sudec wuczezechu. Do bližszejek hólczez doniekemny pak hólczez sa pek hodziny saho snamjenja živjenja wot ho dawacj poczesche; nětko je ho wón saho dospołnje shrabal.

S Bělcežez. Nasche herbstke burske towaristwo, halle njedawno sažene, rucze roſeje a pschibera. W jeho požedzenju, kótrež ho 6. mérza wethywach, je saho 21 nowych hobustawow pschedstupilo, tak so wone netkole 71 hobustawow licjt. So ho towaristwo na tak swjézelaze waschnje roſwiwa, je saſklužba jeho pschedsydy, kniesa kublerja Kalicha, kiz ho sprózniwe wo to stara, so by towaristwo hwoje wotpohladz a samery dozpiło, kótrež w tym wobsteja, so bychu ho hobustawy pschi kúponowanju žymjenjow a pschikupnych hnojow nje-pschedrožile a sjevale. Jako wulka żadnosć ho bózki japsanskej kótki polskowachu, kótraž ho němci "Klettergurke" mjenuje. Dokelž wožebitoscj javanskej kótki w tym wobsteji, so ho wona po žerzach a thęgach herje plecze a wije kaf buny a khmíel, by drje ho wona herbsti najlepiej "pleczawa kótki" mjenowala. W pschichodnym požedzenju, kótrež směje ho wózko jutrom, budze ho towaristwowym hobustawom powuzjazy pschednoschle džerzeč.

S Lutýjez. Sandzeny pjat je tu pohonc jeneho Delnjo-hunyowskeho kublerja do njesboža pschishol. Hdyž drjewo, wot tudomneho kublerja Borischa kujene, wetrojescze, pod kótki pschindze,

kótrež jemu život pschedjedzechu. Wbahi cílowej ho straschnje wobſchodzi, cíehož dla jeho hym dom do Budyskeje hojeńje dorjesechu.

S Pancziz. Dzien 24. maleho rózka měsječe nasche mlode spěwanje towaristwo hwoj prěni konzert s balom w ríjenje wupyschenym salu Panczicjanského hosczenza. Kunjež towaristwo halle 4 měsazy wobsteji, woczakowasche ho tela pewschitkownje, so něsho hódné dokonja, dokelž ma hiz na 30 hebustawow, mjes kótrymž ku dobre spěwne mozy, kaf wožebje k. dr. Rachel a k. kantor Réšak s Wotrowa. Wysche teho bě k. kantor Hila s Khišcijz hobsztukowanje pschilubit, tež bě snate, so je k. kantor Brauner s Njebjelcijz jako wóztojny dirigent wulku próz ualožil, towaristwo spěw sa tak krótki cíaz naruczicj. S tym wožakanjom bě sala s wubjeronimi hosczeni pschepjelnena, mjes kótrymž bě wjèle cíeszebedostojnych a wézywustejnych kniesow se Sserbow a Némzow. So je ho konzert jara derje peradzik, wobſruckzachu wscitzu jenckložne. Kruth kritikus drje by tu a tam njedospołnosć, wožebje w chorach, nadejšcw, ale bude by ta njebyla? Tu drje bě wjèle wina, so żebustawy s malo wuwacżom přeni króz spěwom psched mnahoſcę poſlucharjew wózupichu, ketrych zyla wézpnoscj bě na nich složena. Konzert wobstejse je 7 herbstich a 5 němstich spěwem a dwieju němstich soupletow. Sserbse běchu: "Spěw towarischny"; dwaj choraj se "Bnjew"; duett "Pod bělej bréjycku"; solo a chor "Ssverna myſliczka"; duett "Khwalba hole"; wscie wožebje wusbehjnene: duett "Pod bělej bréjycku", ríjenje spěwaný wož k. kantorow Hile a Réšaka. Dale rezitatív se "Bnjew": "Tak dohko hacž semja stacj budze . . .", kótryž k. dr. Rachel spěwasche, pełny sažueza a vscerekana, kaf wéshcze wo tym, kiz ma móz pschirodze roſkawowac. — Jara kražnje spěwaný běše tež duett "Khwalba hole", spěwaný wož k. Kožora s Poncijz a Szmely s Nuknizy. Nězne sažueza božnikowe k hwojej lubowanej holi "njewjesće", kótrež je do pězne ſapložit, a cíiste, blébrojazne synki spěwa cíinjachu radostny sažiſcę. Staj-si po prawym skladba a spěwař njewetwiznaj wož bažnika, njehodži ho tela přež, so jene druhe mězne podpíruje: tu ho sdaſche, so jedyn druheho pschedtrjechic pýta. Mamy w herbczjinje mnahoſcę jara krožnych pězni a bažni, kiz se hwojej lubosežu k domowinje Sserba k hebi wabja a se gwejim zunim, něznym sažuezem wutrobu kaf wobkuſeja a hebi storhnu, kaf malo druhich. Tu by sawěcze bylo jara džakowna rola sa herbstich komponistow. Knies dirigent Brunner je ho na tym polu wespjet pokasał: něch jemu prózowanje towaristwa lóſcht a lubosež dawał k wjazy ſtukowanju a něch naž s prawje wjèle tak ríanymi konzertami a nowymi skladbami ſwježeli, towaristwu pak něch ho poradzi, kražny spěw hajic, kaf je ſapoczoł; něch wobsteji a kójeje, dónž "budze cíeszež žana macz kaj žužicjanské džeczatko a kolebocz jo spěwajo": tak delho něch ho džerži ſahadew, wuprajenych w jeho přenim spěrje. S tutym pschedzom witam spěwanje towaristwo k nam. Njanh spěw je w živjenju, schtož hmědne njebo w noz. Spěw je rola ja idealne kubla: nabojnosć a narodnosć; spěw nužduja wježelu myšl a spkojnosć; spěw spěchuje ſtrowetu.

S Wiedebach. Pjat tydzenja rano 1/23 hodzin je ho tu Wiedebachez ſorežma s pschedwarcenej bróžniu a kólnju wotpalika. Dokelž ho wóhnja požde dohladachu, kú plomjenjam wjèle domjazeje nadoby pschedwostajic dyrbisci. Bjes druhim je ho tež droha kražna thórej tudomneho wojerſkeho towaristwa ſpalika, kótruž kú halle psched něktrymi lítami požmeczili. Wona ho w demje kniesa Wiedebacha hwojasche, dokelž je tutym s towaristwowy pschedsydu.

S Wujerja. Wutoru tydzenja wjeczor w 8 hedzinen je ho fajma, tudomnemu rycerzku bluschaza, ſpalika. Kaf je wohen nastas, njeje snate.

Nušna rada ludžom husto nimo wusadow pada.

Pschedzomny list burej kó... I... w Sp...

(Potrażżowanje.)

Luby pschedczelo! Psched tydzenjom hym ho prózował, Cze pschedzowecz, so je ja bura jara nušna węz, so wscitke hwoje wudawki a dolhdy dospołnje a zwéru do knihow ſapišuże, so by kózde léto, jeſli trjebu, woprawny cíistig dobytk hwojego rataſtwa wotwazowacej komisji pschedpoložic möhl. Nětko chzu Czi, tak derje hacž je mi mózno, s pschedkadem tajkeho wobliczenja požlužic. Do przedka pak dyrbici Czi prajic, so wscitke jednotliwoscje a nadrebnoscje mojeje jenož pschedkadem ſapišnje ani pola Lebje ani pola žaneho druhego

rataria zile trjedicíz njemózeja, dokelž ſu ratafske wobstejnoscé pola kózdeho hōspodaria hīnasche.

So by ſwoj cíſtý debyt namakal, masch do předka ſcěhovaze wěz̄ wobkēzbowac̄:

A) Kaf wulke masch wudawki pola wſchelakich woſebitých wobnohew Twojeho hōspodarſtwia?

B) Kaf wulke ſu jich dohody abo wunoschki? So móhl na proſchenje pod A wtmolwic̄, masch najprjedy wobliczic̄, ſchto Če wobdželanje 1 hektara ſteji.

1. Džerzenje dweju konjow.

Jedyn ſpichah doſtawa wſchědnie pſchi hrénim džele:

18 filow worfha	= hr. 2,88
2 " wotrubow	= " 0,20
12 " ſyna	= " 0,72 = hr. 3,80 abo

wob džen, lěto na 280 dnjow wobliczene, něhdžé . . . hr. 4,88

2. Wsda a kuſinja (jedz)

ſe ſawěſcenjom . . . . . " 2,-

3a. Sadanjenje a wotwuziwanje (amortisazija):

Kup ſpichaha hr. 1000, wot teho 5 proz. sadanjenja a 12 proz. wotwuziwanja = hr. 170 abo wob džen, lěto wo 280 dnjow licžene, něhdžé . . . . . " 0,61

3b. Sadanjenje a wotwuziwanje:

Płacžisna gratu žada hr. 1500, wot tych 5 proz. danje a 10 proz. wotwuziwanja = hr. 225 abo wob džen, lěto wo 280 dnjow licžene, něhdžé . . . . . " 0,80

4. Wſchelakoscje.

a) Wobkowanje ſa ſpichah wob lěto hr. 72, wucžini na džen džela něhdžé . . . . . " 0,26

b) Řekowanje a řekatſtwlo ſa ſpichah ſa lěto hr. 16, wob džen džela něhdžé . . . . . " 0,06

c) ſa roſzvětlenje, pſcheytik w hōrdzi a ſa njedocžakanie wudawki kaž tež k wurunaniu licžbow wob džen něhdžé . . . . . " 0,39

Tak woblicza ſo wſchědne wudawki ſa jedyn ſpichah wob džen něhdžé na . . . . . hr. 9,-

Hdyž ſo někto pſchida, ſo konjazy ſpichah wob džen

- a) 3 pruske kózty abo 0,75 hektarow podwora,
- b) 1 1/2 " " 0,87 " ſywej swora,
- c) 10 " " 2,50 " ſawłocži,
- d) 10 " " 2,50 " ſwalzuje,
- e) 10 " " 2,50 " ſdryluje,

dfa bych ſo wudawki ſa hektar ſicžile

pod a na 12,- hrinow,

" b 24,- "

" c 3,60 "

" d 3,60 "

" e 3,60 "

Dokelž pak ſo ſ drylowanjom jedyn dželac̄er wjaz̄ trjeba, dha ſo wudawki wo hr. 0,80 powjetſki a teho dla hr. 4,40 wucžini.

Duz ma ſo wobdželanje jeneho hektara džiwajo na ſcěhovaze džela takle wobliczic̄:

1 krózne podworanje ſ 3 radlizathym pluham hr. 12,-

2 krózne wotčenje . . . . . " 7,20

1 krózne walzowanje . . . . . " 3,60

1 krózne woranje ſ ſywej . . . . . " 24,-

2 krózne ſawłocženje . . . . . " 7,20

1 krózne walzowanje . . . . . " 3,60

drylowanje . . . . . " 4,40

1 krózne dosawłocženje . . . . . " 3,60

w hromadze hr. 65,60.

S tuhym ſu wudawki ſa wobdželanje 1 hektara abo 4 kózow pruskeje měry wobliczene, a dyrbti to tež podkož ſa wobliczenje cíſtých wunoschcow bycz.

Ale, luby pſchecželo, mi je, jako bych Če hīzo widžał pſchi cíitanju dotalneho wobliczenja khetru ſ hlowu wicž a Če rjez ſkylchač: „To wſchelke hīnač cíjnu, duž tež ſwoje dželo tak wobliczic̄ njemóžu.“ To tež njejkmeš, ale dyrbic̄ jenož to wobliczic̄, ſchtož Če cíjnic̄ a kaž wjzholo Če Twój ſtot ſ jeho pízu, Twój grat a Twój dželo hōdnisch. Kaž hīzo prajach, chzu Če ſ tym jenož pſchikkad dac̄, ſchto a kaž masch wſcho do ſapic̄nje ſapic̄bowac̄.

(Pſchichodne dale.)

Wuſkudženja.

Kawniſki ſu. Dželac̄etka Karolina Blažijowa w Nowych Přowjach bě Přewjanſkemu gmejniskemu pſchedſtejjezjerjej cíſcęzranjaze wudma nawdawala, hdyž bě tutón 4. januara ſ pſchewodom gmejniskeho starscheho Schneidera do jejneho bydla stupil, ſo by jej po perucžnosći hamskeho hejtmanſtwia dwě džescži, jej na wocžehnjenje datej, wotewaſ. Ola kſchwiduzinjenja Blažijowej 10 hrinow pjenjezneho khostanja abo jaſtwo na tſi dny pſchidžic̄chu. — Dželac̄etka Hilbjenzowa w Hucžinje, kotaž bě wobſkoržena, ſo je loni 7. dezembra ſpýtała, kſlamatzy Hilbjenzowej tam něchtó petroleja kranuc̄, ſo dla njedohazzych dopokasmow wuwinowa. — Dželac̄et Scholka w Małych Bobolzach, ſkakat Nowak w Mniſchonu a ſkakat Rychtar w Lejnje běchu ſo loni 9. ſeptembra w Kempej rejwanskej ſali w Małych Bobolzach pjeni po ſemi waleli, rejeli a ſ tym po wſchitkowne pehorschenje ſbudžili. Dokelž po korečmarjewym napomianu ſalu wopuſczejili njeběchu, běchu jich ſ možu wucžifli, tola Scholka a Nowak běchtaj ſo poſbzischo ſaſko wróćiloj. Ola hrubeje njepſhistojnosće Scholze, Nowakej a Rychtarzej po 5 hrinach pjenjezneho khostanja a Scholze a Nowakej pódla teho hīſčeze dla ſaſenja domjazho měra po 10 hrinach pjenjezneho khostanja pſchidžic̄chu. — Ewarežkarſki pomoznik Adam ſ Hluschin ſo wuſna, ſo je ſwojemu předadwſchemu dželodarwarjej Wölflej w Panegach w jeho bydleniſſej jſtve ſ jeneho ſekretara na pjez króz 90 hrinow kranul. Adama ſ jaſtu na tſi měbzach ſbudžic̄chu.

Přilopk.

* ſe Labinra w naraſschej Pruskej piſhaja, ſo je tam 3 kózhe wjzofí ſněh panul. Pjez wſow do zyla w ſněh pohriebaných leži.

* ſo pſham liſac̄ dac̄, ſo hīzo hysto wotradžovalo. Ale dobra rada pſchezo hīſčeze blaſnam nimo wuſhom pada. W Barlinje je ſaſko jena žona na pſyčezu waku ſhoriča. Ta knjeni bě ſebi něhdžé pſched po ſetom pſchitulneho mōpſta ſupila a bě jemu jara dobra. Pſched dwěmaj niſhazemaj běche ſo trochu do ſeweje ruk ſreſala, njebě pak na ſnabdu ranu dale ſedžbowala. Njebě tež někotre dny po tym, na ſhānzy ſ dele wifazet ruku lež, pſila, ſo bě jeje luboſčk ſejnu ruku liſal. Něchtó njedzel poſbzischo počza ju ruka boleč. Winu teho ſekarjo ſ wopredka njepſoſnachu. Bolesč pak ſtajnje pſchiberasche, tak ſo dyrbic̄ ſo ta knjeni pſched dwěmaj njedzelomaj lehmuc̄. Někto ſpoſnachu ſekarjo, ſo ma khora pſycze waki, ſotrez ſu ſo hīzo po zlym jeſe cíle roſſcherile, a wupraſiſku ſo, ſo by operazijsa zyle podarmo byla. Wboha knjeni hīes nadžije na wotkōrjenje dale cíterpi.

* „Toruňske nowiny“ ſ wěſteho žorla powjescz pſchinjeſu, ſo ſo w poſledním čaſku jara ſ cízha rufzy woſaz̄ ſ němſtím njeſam poſhuwachu. Kózda trochu wjetſha wjež je ſ wojaſkami wobſadžena. Njepſhestawajzy ſe ſnuteſkowneje Rusſeje woſaz̄ pſchitħadžea.

* Dželac̄er ſaſhli w Altenhainje, ſchyrilétna hōlcžka a pſecžlenný hōlcžez, pſtaſhčaj, hīes tym ſo běchtaj ſtarſcej na džele, brōſtvenjowe (kalmusowe) kōrjenje, ſo hyshtaj ſro ſukawam trjebaloj. Čerčizu abo roſpuk (Wasserschierling) namakashtaj a jeho kōrjenje jedžeschtaſ. Hōlcžka ſa někotre hōdziny wumrje, hīes tpm, ſo ſtarſcej hōlcž hīes wědomnosće na to wachnje ſiženje ſdžeržeschtaſ, ſo jemu pſchitħowaný wobjed, zaltu a mloko, pſchedſtajſchtaſ, ſ cíimž hōlcž ſiženje jēdoje kōrjenje wuwróčza.

* W Horniej Italskej wulka ſyma knježi, w Undinje 7, w Vicenzy 6, w Turinje 3 grady.

* Wo njeſbožu na ſelesnizy w Brombergu, pſchi kotrymž 3 ſaſtoñizy ſiženje ſhubichu, ſo nam piſhe: Spěſchny cíah, ketryž dyrbic̄ ſo Barlinu rano 54 mjeñſchinow po 5 hodžinach do Bromberga dojēč, ſtorči bliſko pſchejſda w Okollo do tworoweho cíaha, na tej ſamej cíjerje ſtejazeho. Stork bě ſatraschny. Lokomotiva spěſchnego cíaha wulecža ſ ſoliſe a wali ſo preči na pſchespuc̄, ſiž ſeſteſtej ſawjerje wježde, mjes tym ſo ſo ſa njej ſcěhovazaj woſaj, tender a poſtowý wós zyle do kruhov wobſiſtaj. Tworowy cíah bu, kaž ſo ſamo wě, tež jara wobſtſkodženy. Mjes ſelesnizym haciezenjom a zyle bliſko dohľadowarjoweje kħeġli leži lokomotiva spěſchnego cíaha ſ prečkom zyle roſħartowanym do ſemje ſaryta. Zeje wuhet je wotorhneny a leži na tenderowych roſpadančach, kotryž je ſo tež na bok lehnul a tam ſ wotlemjenym wóſkami woſebje w ſpôdnizy do kluba hromadu ſeſtorlany leži, hīſčeze hōrſhi je na poħlad poſtoweho woſa, tón je zyle do wuħloweho woſa ſajet. Jego tħieħha je ſo pódla zyle wottorħla a ſo do telegrófowych grotow ſeſħmataſa. Na tym ſamym boku ſoliſow leža tež ſeħħom pónajomne poſtostanki poſleñnjeho tworoweho woſa, na kotrymž je ſtorkowa żadkawa móz najeſlepje widžec̄. Lokomotiva spěſchnego cíaha je

mjenijszy runy pucz psches njón pschejela. Tam leża delta pschi želesniznych haczenjach w huzbnej sahrodze rosbite kola, roszczejpene hrady, rukutolste želesne żerdy kaž blabe groty seshibowane; tsecha a szény su jena njeponajomna maczisna. Pschedpošledni wós, pažařski wós II. kloshy, leži zyle blisko pola sniesboženego póstoweho wosa; wón je nimale runje do dweju dželów rośreñjeny, jeho rostohane pólstry kózdy widzi, jeho koleha pokasuka ſ njebju horje. Kruch dale leża rospadanki wscich drubich tworowych wosow. Njebože budzishe najsterje hiszce wjetse bylo a kebi wiazp ludzi ſ woporej žabalo, hdyž budzishe bo jenož někotre kroczele dale a blize ſ sawjeram stalo. Pschedoz petom by bo lokomotiva psches do hladowarjowu kózku pschedrecz dyrbjala.

* Wotprawjenje mordarja Hagemanna, kotrež je bo 1. mérza w Stadowie mělo, je, kaž ſ Hannovera pišaja, psche wsciu mérnu hroßne bylo. Wotprawjaza ſekera je, hdyž bě Hagemann na desku pschipažanu pod nju ſunjeny, ſtejo wostaka, prjedn hacž bě jemu hlowu zyle dowetruhnu. Katem pomoznih ſpytach ſa cęko torhajo, jeho hlowu dowetruhnež. Hdyž ſo jim to njeradzi, ſaleſe jedyn horje na maschinu a ſpyta ſekera horje ſzahnež, ſo by ju ſ nowa dele puſchežil, ale podarmo. Skónczne dyrbjachu tak dolho ſa ſekera czahac̄, terhac̄ a tkočic̄, doniz hlowu wot cęku njevebzeliču. Poſdzischo rekaſche, ſo je bo jedyn ſchrub ſlamak byl.

* Wuzležer kritisich dnjow, snaty R. Halb, je njedawno we Barlinie pschednoschowal a mjes druhimi pschedmjetami roſtajal, ſo bo wot lěta 1228 po Chrystuſku wjedro pola naſ ſjes teho ſo to pytnemy, ſ wěſtu pohubjenſchuje. Wón powjeda, ſo je jedyn ſchwajzařski kledzter hido w lěče 1821 w ſwojich císczeg ſabytých knihach dopokaſal, ſo ſu bo w Schwajzařské tam, hdyž ſu někto lodzishez, nědny winizy, moſty, kapalki a t. r. namakale, a ſo ſu bo tam w běhu 800 lět ſ pschiberozymi lodzishezom ſnamjenja wychscheje kultury ſhubile. Wopoſlano ſa pohubjenſchenje wjebra je tež pschedstacze winizarjenja w połnoznych Němzach, kotrež je na pschiklad pola Marienburga w czazu, hdyž tam němzy rycerjo kniežazu, bjes dwela w rjanyh kęgenju stalo.

* Taſkile žortniow podawal ſo ſ nižeje Nakuskeje powjeda: Jena burſta žona bě na bliſkim huzbny hermannku ſwinjo ſa 40 ſchēnakow pschedata, pjenefy do rubisckoweho róžka ſwjasaka a bo na dompučz podala. Duž dom dohlada bo w ſeklach na ſajaza, kotrež běſche bo do woka popadnul a w nim podarmo wokolo ſkafasche, ſo by bo ſ njebo wumohl. Wona, nad popadom bo wjezelaza, wuzčahnu ſajaza ſ woka, ſwjasza jemu ſwoje rubiscklo ſ tymi pjenefami wokolo ſchije a tyknu jeho do ſorba. Domach ſawoka ſwojeho muža ſ ſebi, ſo by jemu tu wobradu pokasala. Sajaz, kiz bě bo hacž dotal zyle ſměrom ſadzeržał, bě, kaž bo ſkafasche, jenož na tón wokomik czakal. Lědom bě žona ſorba wotewrila, wufkoči ſajaz ſ njebo a czerjesche psches wozčinjene durje ſ jeje czerwonym rubisckom wokolo ſchije won do pola a prjedz bě. "Popańcze, popańcze jeho"; wolaſche wustrózena žona, bo dopomniwski, ſo ma w rubiscku, ſajazej wokolo ſchije ſwitym, wscie ſwoje ſa ſwinjo doſtate pjenefy. Žola wſho jeje wołanje bě podarmo, ſajaz bě na nihdny ſafowohladanje ſtwochnul. "Swinjo, pjenefy a ſajaza wob džen ſhubic̄, je trochu wjele!" je bur wołak a ſwoju wbohu ženku khetro pschedločil.

* Š Parisa. W noz̄ ſ 2. mérzej woſkolo jeneje hodziny woſjewi mlody muž ſinibaldi na poliziji, ſo ſu jeho nana w ſožu ſ pscherēñjenym krkom namakali. Mordat, pschitaji won, njemöže nicto druhý bycz, hacž wuzobník Brevelle, kotrež ſu wjeczor ſ piekařne wuhnali, dokelz je leni a njeſticezomny. Mjes tym, ſo polizija hiszce ſkonzowanego žonu a džowku pschedlychowasche, pschedstaji bo w ſdalenym městowym džele mlody kłopz ſ dwěmaj měſtečanskim ſeržantomaj jenož w koſchli a kłowach na ranje wokolo tříh a wusna bo, ſo je Brevelle, 17 lět starý, ſyn jeneje wubowym, pjeſkarſki wuzobník pola ſinibaldia a ſo je ſwojeho miſchtra bo roſnemidrischi, dokelz běſche jeho miſchtr paducha mjenował, ſpizeho ſkonzował. Řenjen ſinibaldina a jejna džowka běſtej wjeczor poſdze karnevalſkich wlkow dla hiszce w kłamach pschedywalej, ſhtož je mordat wuzil, ſo by bo ſkradz do komory ſwiesł, hdyž je twjerdze wuſnjenemu miſchtrej ſchiju pscherēñnul. Potom je bo do czekanja dał a duž ſwoj běły pjeſl, na kotrež krawne ſledy bě bo dohlaſal, wot bo cziznul, na to wokolo kłudzik, doniz jeho ſyma a hłod, znadno tež hwdomje nufowale njeſku, bo poliziji pschedpodac̄.

* Š Benediga, 5. mérza. Po tym, ſo běſche tudy ſawcerawſchim njeſebro ſ blyſkami, ſ hrimanjom a kropobiczom ſurowiło, pocza wczera wurjadrne ſylny ſněh padac̄, kiz je nimale wſchon wobhód njeſomny ſzinił.

(Brykwinſte powjescze hlaſaj w pschilosy.)

Palma měra

na rok
Marje rodzene Kubaschez,
Jana Bohuwera Djazki, přejdy w Klukſchu, někto w ſchwac̄zach,
mandzelskeje,
ſemrje 17. januara 1892 w ſtarobje 61 lět 6 měſazow 26 dnjow.

Hlóš: Wschitlič ſwjaslow pschedamaro.

Dokelz egi, kiz w duchu ſpizh
živi njeſku, ſu ſwěſci
Braja, ſo taž podružničy
Pschedbywaju na ſemi,
Wſchi egiž ſimiertu ſchlerwjet maju
Wſchitzu nožnež na čoſach
A wſchak Boža wohladou.

Pod nim tudy we ſtukach.

Sachod tež taž předat rěči
K nam pschi puczu ſiwenja,
D, wyp ſtipre človiče džecži,
Smiercz je naſ ſwěſci ſiwenzatka,
Ach, dha rjeknū ſačke dufchi:
Podružniča, ujewiesta,
S kózdym dnjom twoj čoſ ſo kufchi,
So maſch ſtipic̄ psched Boža.

Duž naſch naradov ſawostanje,

Zeli čhym ſbóžni bycz,
Šamek ſhutne wojowanje,
Njeſměny to poſabycz,
Hdzež egi ſbóžni doběžerjo
K cízcej cízcej ſebejkej,
Wſchego ſleho vicherwinjerjo
Muts ſu ſajchi ſ dobyt ej.

S wery ſ widženju je doſhla
Naſcha droha ujeboha,
Naſchej ſredžiſn ſa wuschla
Wot naſ ſ kraja zuſtinstwa,
Tam, hdyž ſrjenice ſu čaſhy
Tam na honach zionſtich,
Tam ſo lejny duch nett paſhy
Pich ſich ſkafach krafniſtich.

Dokelz ſeje bo pschedyblita
K njeſachodnej jaſnoſci,
Šwajczařskim ſwopuſchajla
Barwazich na ſemi,
Kotrychž duch ſa wami hlaſa
K njeſbu horje ſedživo,
Muns ſbože ſebi žada
Zunu doſtač ſ wadžiſi.

Božo, daj, ſo, hdyž b'že ſvitac̄
W ſwecze nam djet poſledni,
So tam ſamohli ſo witac̄
Se wſchitni ſwojimi,
So ſo ſaſ ſamakam,
Snovjeni psches Božu mž,
Dotal pak wam pichwotam
Poſlednju tu dobru nōz.

Šrudni ſawostajeni psches Gustu Hataſa.

Hiszce Ŝenje tu bylo njeje.

Pschedawam

konfirmandske wobleczenja

hido po 9½ ml. hacž do najwoſebniſcheho,

mužaze a džecžaze wobleczenja

ſměſtne tunjo,

holcžaze žakety k konfirmaziji

hido po 2½ ml. hacž do najwoſebniſcheho.

Mantle do deſhceža, žakety a trikotowe taille

po kózdej placzisne.

C. F. Kloss mjeſczel Ota Preuss

pschedyblit ſyn

4 na ſituej hazy 4.

Pschedawatnja mydla a parſümerijow
Pauliny Ludwigoweje w Budyschinje

16 na Lubijskej dróſy 16.

Wubjerna twora — bohaty wubjerf.

Dobrowolne pschedadzwanje.

Ke sawostajenstwu Hanu Kurengu w Košlowje bluschaza kheža čijšlo 7 wopalnego katastra, fol. 18 ležomnostnych knihow, čijšlo 54d Košlowskich sahonskich knihow, 171 loputow wulka, s 10,72 dawskimi jenosezemi wobceżena a wot wjeznych grychtow na 625 mk. tafferowana, ma zo po žadanju herbów wot podpiżaneho hamtskeho žudnistwa

Sektor 17. mèrza 1892 pschedipoldnu w 12 hodzinach

w Fallantez hosczenzu w Košlowje na pschedadzwanje pschedawac̄.

So pokazanjom na wuwiešenki, na taſli hamtskeho žudnistwa a w Fallantez hosczenzu w Košlowje wuwiešaze, zo na kupjenje smyžleni pschedrošnja, zo k teſle termiji seric a swoju placzenjakmanosz dopokawski dalsche wocžaſac̄.

Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 4. mèrza 1892.

Jaeger, t. r.

Schlipsy, fravath, tyłowe knesle, khornarjowe knesle, **Blé**
na ſerbskej haſy 4. **Vižanska potreba.** Galantrijowe twory. na ſerbskej haſy 4.
schemisetowe knesle, kravatowe knesle, Kratka. na ſerbskej haſy 4.
na ſerbskej haſy 4. **krótkie twory.** **kratka.**

A. & W. Neuhahn.

Wosjewjenje

Ke sawostajenstwu ſwidowjeneje Dicjasoweje w Stroži pola Hučiny bluschaza khežkarska živnosz s 9½ körzom pola, kati a ſadowej ſahrodu ma zo wntoru 22. mèrza dopoldnia w 11 hodzinach w wobydlenju gmjenskeho pschedstejcerja Petrika w Stroži na pschedadzwanje pschedawac̄.

Shtož žebe ležomnosze prjedy wubhladač abo dalsche ſhonicz, njech zo do termije pola Petrika ſamolri.

Ahežu s mjeuſtej ſahrodu a hrôžiczu w Budyschinje abo wokolnoſci ſupiež pvtam. Dalsche je ſhonicz w wudawarni „Sserb. Dom.“

W Bičowach ſu na kuble čijšlo 7 něhdze 500 ſentnarjow złomy, s maſchinu wumloczene, tež woklepy placzisny hódro na pschedan.

S tutym žebe dowolam čeſczenym Sſerbam w Budyschinje a wokolnoſci najpodwołniſcho k wjedženju dac̄, ſo ſzym dženža w ſwojej ležomnoſći

na róžku Lubijskeje a Mättigoweje drohi kolonialtworowu,
tobakowu a zigarowu filialu

wotewrit.

Pschi wulſim wupschedrjenju mojeho pschedkupſtwa a wulſotnym wubjerku ſnatych dobrzych tworow je mi móžno, wſchitlich, kiz mje pocžescza, doſpolnje ſpoſojoſc. Duž proſchu, moje nowe pschedewſacze pschedczelneje podpjerac̄.

W Budyschinje, 8. mèrza 1892.

S najwyſchim pocžesczowanjom

Richard Neumann.

Spěvařſke

ſerbske a němiske, w jednorym a woſebnym czelazokožanym a ſomotowym ſwiaſku, moderniske a wopomnjeniske knih, konfirmaziske kharty w kraſnych nowoſczach po tunich placzisnach porucza

Gustav Námsch,

knihuſaſenja a papjerjowym ſkład na bohatei haſy 21.

Murjerſke a tsěſchne zyhèle

ſnateje wubjerneje hódroſce ma na pschedan a pschedima na nje ſlaſanti

Tuježa zyhelnecja w Měrkowje.

Kreczmar.

Czrije a ſchförnje

po hiszce ſenje bluschaných placzisnach

w Winniſce czrijowej wſchedawarni Hermanna Frischa

7 na ſerbskej haſy 7.

Symfoniony

hudźbne hrajadla ſe ſaměliwymi worzlowymi hudźbnymi ſopjenami, hraje tykažy hudźbnych kuskow. Dostac̄ w wſchelakich wulkoszach ſ ſopjenami hižo po 10 mk. pola

A. & W. Neuhahnna

4 na ſerbskej haſy 4.

Dospolne wupschedawanie.

Dofelz 1. haprlež ſwoju wſchedawarnju modnych, wolkmajnych a posameruſskich tworow ſamku, wſchē twory mojeho ſkładu wot 18. hac̄ do 31. mèrza do čijſta wupschedawam 30 hac̄ 40 prozentow niže hižo ſnateje niſkeje placzisny. Wocžinjenia budže moja wſchedawarnja 18., 23. a 30. mèrza wot ranja hac̄ do 11 hodzin dopoldnia; 20., 25. a 27. mèrza zyka dženž.

So móhl kóždy tule ſkładnoſez wujic̄, dawam to k wjedženju.

S pocžesczowanjom

J. Sarjeńt w Chróſczižach.

Njanu ſuchu kufkatu brunizu,

I. družinu kóž po 30 np., maja hiszce na ſkładze brunizowe podkopki w Měrkowje.

W Borszitzach je živnost cíjisko 5 s 15 kózami pola a 167 dawskimi jenoscjemi na pschedan. Wscho dalsche je pola živnosti zera Schmole tam štonicž.

Něhde

20 zeutnarjow běruow
dobrych a šlodych, ſu na pschedan.
Zyrkina ſchula w Rakezach.

Sſerbske a němske ſpěvarſke

w trajnych ſwiaſtach perucža tunjo

E. Rafeld
na kotoſkej haſy 30.

Šhoſej

paſený po 130 np. haſz 200 np.
ſpyr = 105 = = 160 =
rajk, grupy, nudle,
hróch, koki, buny,
jahly, hejduska, gris,
ſopowe taſle, hróchowu
kolbaſu

porucža
J. G. Klingſt Nachſ.
na bohatéj haſy 16
na rózku theaterſkeje haſy.

Zigarowy ſklađ

J. G. Klingſta Nachſ.

porucža
cijisko 867 wubjerf II 100 ſchuf
po 2 ml. 80 np.,
cijisko 480 wubjerf I 100 ſchuf
po 3 ml. 50 np.,
cijisko 357 Upmann 4 100 ſchuf
po 3 ml. 50 np.,
cijisko 1053 Maatschapp 100 ſchuf
po 3 ml. 50 np.,
cijisko 193 Upmann 3 100 ſchuf
po 4 ml. 60 np.,
kaž tež wschelake ſbytki po naj-
tunischič płaćſinach.

August Mittasch,

blidat w Bukezach,
porucža ſo t wudželanju zlych
njeviſczinskič

w u h o t o w a u j o w

a czini ſezbne na ſwoj ſklađ
meblow a ſtokow, jenož derje wud-
želaných, po naſtu niſchič pła-
ćſinach.

Wiele pjenjes ſa ſtarorybjažu
koſcž (Fischbein) ſe ſtarých psched-
veſčníkow a dráſty płaćſitai
Arthur Russani a Hermann
Haupt w domownikowej ſtruje w
hoſczenzu „k ſawej“ na ſamjent-
nej haſy w Budyschinje, tola wonaj
tam jenož wot ſoboty rano 12. měrza
haſz do poñdzele 14. měrza psched-
bywataj.

W frisérowanju čeſčených knie-
njow w Budyschinje a wokolnoſcií
porucža ſo ſana Heroldowa
w Budyschinje na kotoſkej haſy 18
delka, w klamach pschi žitných wi-
lach w poſteſtej kotačni.

Ratařſke towarſtvo w Bukezach.

Poñdzelu 14. měrza popołdnju
w 6 hodzinach pschednosk f. fabrik-
ſkeho direktořa Q. Flakera w Lubiju
„wo ratařſkich maſchinach“. Wo
bohaty wopyt pre ſky

Pschedkydſtwo.

1 heroſon, 1 čahawa harmonika,
1 guitarra ſu hydom na pschedan
pola reſtauráterá

Hermanua Vogta
pschi žitných wiſach.

W Wultim Wjelkowje cijisko 40
ſu rjane wobydlenja w nowym
twarjenju 1. meje na pschedajecze.

W 15. hapeleji větnu ſprawnu
holzu ſprawneju ſtarſcheju do domja-
zeſho džela pyta Augusta Khejzorka
rodž. Hartmanne na žitnej haſy
10 po 2 ſchodomaj.

Čeſnih wopomniſ

na letny ſmijertny džen ſjebo ſauh Mlynkowje rodž. Schibakez,
njebo Handrija Mlynka, tublerja w Komorowje pola Rakez
ſawostajena wudowa, wumrje 3. měrza 1891, ſwojeje staroby 62 let, 8 měhazow.

Wopomniſce, wu ſčlowiſte džeczi,
So ſeže ſmijerte kódy džen,
Sachodne je wſchitko w ſvěži,
Člowiſte dže přicež jako ſežen.
Ledy ſo móni narodiži,
Dha ſo ſmijercz k nimo' pschiblizi
A ſo psiche ſa nim ſhuwa,
Do rowa joh' boryh ſhowa.

Haſz je ſtrouy, abo thory,
Njech je ſhud, bohaty,
Haſz je ſtar, abo mlody,
W čeſci, abo ſazpici,
Šmijercz ſa tyn ſjepracha,
Ale kózoch' požada,
Njech je dženka, abo jutſje,
Wotkal hiež jom' ſa duzy.

Tak běſde tež w lontchim lětu,
So ſmijercz ſebi žadache
Lubu pſcheczeluju, četu.
Něko runje lěto je,
Bě ſo dolho běžila

S khorozu, tiž běſche ſla,
Dovjedze ju ſ teho kraja
Tam do njebiſeſe raja.

W Komorowje narodžena,
W Rječwacžidle kſežena je,
Kſeženſti ſlub je wobniwita,
Hodž je ſchule ſwuchala je.

W ſwoum ſeže dwazym
Boženi ſo ſ Handrijom
Mlynkem, a ſe ſ nim tu žiwa
Schyrzeži, dwo ſeže byla.

Mandželſtwo Bóh žohnowashe
Zenož i jenež džowježku,
Kidž pat do lěta žno džetše
K ſwojom' lubom' ſeſuſej.

Něko psched tſi lětam
Mandželſti ju wopuſteči,
Šmijercz joh' běſte wotwolata.

Do njebia joh' pschedadžila.
W injenje ſrudných ſawostajených a ſwojibných pſcheczelow Ernst Šelař.

Bukečanske ſerbske towarſtvo

změje přichodnu njedželu
20. měrca swoje posedženje.
Započatk popołdnju z dyplom
w 5 hodzinach. Přednošk knjeza
wučerja Suški z Wujezda „wo
najstarsich ſtawiznach Lužicy“. Dale jednanje wo wulče. W ſitke ſobuſtawy ſo k tutemu poſedženju přečeloje přeprouſuja, tež hoſco ſu witani.

Předsydſtwo.

Dolež ſo mój nětčiſki ſrén
wožen, f 1. hapeleji bruheho pschi
dobrej mſdje pytam.

J. Kalich w Běležezach.

Wuczobniſka pyta Eduard
Böſenthaler, klampnářski
miſchr na ſchulerſkej haſy
cijisko 1 w Budyschinje.

Sprawny hólczeſ može jutry
dobru wuczbu doſtač ſela wojsnara
a woſtowarz Bergmann w Del-
njej Hórz. — Tež može tam hydom
jedny ſomožnik ſaſtupicž.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju može
jutry ſ pschihodnymi wuměnjeniem
do wuczby ſtupicž pola ſchewſkeho
miſchra Augusta Schäfera na
hauenſteſkej haſy.

Kowátski wuczobniſk može
ſ pschihodnymi wuměnjeniem
do wuczby ſtupicž pola Jana Handrika
na horečkeſkej haſy 29.

Hólczeſ, tiž chze reſujiſmo na-
wuknuč, može do wuczby ſtupicž
pola B. Nowaka na ſchulerſkej
haſy.

Džak
wyſokodſtojnemu knjeſej duchow-
nemu Handrikej w Budeſtezech ſa-
jeho rjane, natwarjaze přebowanje,
ſańdženu njedželu džeržane, praja
muſoy kemſherjo.

Džak.

Na wjeli wopokaſmow ſu-
boſege a dželbracža pschi ſa-
ſnymi wumřeczu naſchego ſu-
boho ſyna a bratra

Ernsta Bohnwera Kokuſhki
w Boshezech

kaž tež ſa kraſnu kwělkowu
pychu wſchitkim hluſko ſa-
čzutu džak prajimy, wutrobnym
džak pschede wſchém knjeſej
fararjej Krügerzej ſa jeho
troſtaptolne ſlowa a Boshe-
čjankej młodzinje, kotaž je
ſ luhoſciu a woporniwoſciu
droheho ſemrjeteho na kózde
waſhniče čeſeſicž pytaſa.

W Boshezech a Draždja-
nach, 8. měrza 1892.

Šrudjeni ſawostajeni.

Wutrobný džak.

S tutym knjeſej dr.
Weierej w Bukezach
hwój najwutrobnischi džak praju ſa wutojnu
pomož, kotaž je ſo mojej
žonje pschi cježlikim po-
rodze wot njeho doſtała; pschi teſle pschiležnoſci
knjeſa dr. Weiera naj-
naležniſho poruežam.

W Koprizech, 27. febru-
ara 1892.

Khora Müller mlynk.

(K temu cijisku pschiloha.)

Šaudženu poñdzelu pschednołnju $\frac{3}{4}$ hodž. wučnu cijiske
w wérje do ſwojeho ſbóžnika po dleſhim cježpijenju naſcha droho
a horzo lubowana macz, wowlka a pschihodna macz

Maria Nutnicžanszyna rodž. Pežigez
w ſchěſč a ſydomdžezathym ſeže.

Proſkymy wo luboſčiwe dželbracže.

Šrudjeni ſawostajeni
w Njechanju, Wurizach, Zhyjezech a Kubſchizach,
džen 7. měrza 1892.

Pschiloha f číšku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. měrza 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskiej zhrliwi budże jutſje niedzela rano w 7 hodzinach němſka ſpowiedź, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodzin němſke a w 10 hodzinach herbſke předowanje. Potulny džerl budže rano w 7 hodz. herbſta ſpowiedź, dopoldnia $\frac{3}{4}$ 9 hodzin herbſke předowanje a pſchipoldnu w 12 hodzinach herbſti myſhor.

Wěrowani:

W Michałskiej zhrliwi: Ernst Emil Ostar Fährig, reſtauratér w Grubel-čízach, s Klaru Selmu Blümelez s Laubana. — Jan August Probst, dželaczeř tu, s Emmu Čechez pod hrodom.

Křčení:

W Michałskiej zhrliwi: Albert Benjamin Hellmuth, Gustava Benjamina Schüttli, ſukelnika na Židowje, ſ. — Maria Martha, Ernsta Jana Stiebiha, maleho ſahrodnika w Dobruſchi, dž. — Pawoł Hermann, Jana Wawera, ſabrikarja w Bobolzach, ſ.

Zemřeši:

Džen 4. měrza: Ernst Pawoł, Wylema Moriža Mlynka, ſkalarja pod hrodom, ſ. — Maria Lejna Brindtez, Jana Měta, maleho ſahrodnika w Dženikezech, mandželska, 29 let 2 měsazoj 12 dnjow. — Hana Dudelez, Jana Hermanna, zpěvnička na Židowje, mandželska, 30 let 5 měsazov 7 dnjow. — Jan Hantuch, wobydleř na Židowje, 80 let 3 měsazoy 17 dnjow. — 6. Jurij, Antonia Pietjchmannce, maleho ſahrodnika w Kelenje, ſ., 5 měsazov 17 dnjow. — 7. Maria Pežigez, njebo Pětra Nutnicjanſteho, ſubletſteho wumjenkarja w Njechorriju, wudowa, 75 let 11 měsazov 17 dnjow.

Placíšna žitow a produktow.

Žitowý dovoz w Budyschinje: 1893 měchow	W Budyschinje 5. měrza 1892				W Lubiju 10. měrza 1892				
	wot		hacj		wot		hacj		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pišteňza	běla	11	18	11	91	11	29	11	62
Rožta	žolta	11	3	11	32	10	71	11	3
Jeczmień		11	25	11	31	10	88	11	25
Womſ		8	21	8	57	7	83	8	33
Hroch	50 filogr.	7	70	7	80	7	10	7	4
Woka		8	89	11	11	10	75	12	—
Zahly		7	50	8	6	7	—	7	50
Hejdusich'a		16	50	19	50	14	50	16	—
Běrny		20	50	21	—	18	—	18	50
Butra	1 filogr.	3	20	3	80	3	—	3	5
Pišteńzna muſa	50	13	—	20	—	—	—	—	—
Ržana muſa	50	13	—	18	—	—	—	—	—
Gſi	50	2	30	2	69	2	10	2	5
Gſi ma	600	18	—	21	—	17	—	19	—
Prožata 486 ſchuf, ſchufa		13	—	24	—	—	—	—	—
Pišteńzne wotrubky		5	50	6	—	—	—	—	—
Ržane wotrubky		6	25	7	75	—	—	—	—

Na buču w Budyschinje pſchenza (běla) wot 11 hr. 24 np. hacj 11 hr. 91 np. pičetza (žolta) wot 11 hr. 3 np. hacj 11 hr. 32 np., rožta wot 11 hr 10 np. hacj 11 hr. 25 np., jeczmień wot 8 hr. — np. hacj 8 hr. 29 np., womſ wot 7 hr 45 np. hacj 7 hr. 65 np.

Dražbanske mjaſkove placíſny: ſowjada 1. družiny 60 - 70 ml., 2. družiny 57 - 62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěneſe wahi. Dobre trajne ſwinie 55 - 60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45 - 60 np. po vunce ſe rěneſe wahi.

Vjedro w Londonje 11. měrza: Šenek.

Trikotowe taille, derje dželane, dobreje fajkosče, čorne drastne tkaniny ſa konfirmandki, čistowolmjané, trajne, porucja jara tunjo Augusta Kayserka rodž. Hartmanez na jitej hafy 10 po 2 ſchodomaj w domje knjefa Škorle Noacka.

¶ Konfirmaziji

peruča najwjetſchi wubjerf

herbſkých a němſkých ſpěwarſkých knihi
do kože ſwiaſaných, ſe ſlotym a čornym prakowanym piſmom,
do ſkomota ſwiaſaných ſe ſamkom

A. Schönecke, knihovnaſańja
1 na hauensteinskej hafy 1.

Wulke wupſchedawanje.

Wulku dželbu porzelana, kamjeninza, ſtělenčaných ſvorow, ſo bych je wotbył, po ženje klyſhanych niſtich placíſnach wupſchedawam. Pschedawanje ſměje ſo wot bliſtcheje ſředy hacj do ſoboty w dworje na ſewizy po jenym ſchode.

Ernst Ullrich na ſchulerſkej hafy.

Ssowj wulki wubjerf

hotowych džeczazych ſchatow

pozlefčzow ſa čejſhne džeczí — koſhultí — kaptí — pielchi — podlohi — rubiſhczá ſ powiwanju — kſhezene ſe pſchikryw — laſki — noſhne wobleczenja, kaž tež wjele

tkaninow a wobſadzenje k ſamſuem ſechiczu po tunich twjerdyh placíſnach poruczam.

A. Tschentscher

na bohatel hafy 18 na řeſku theaterſkeje hafy.

Sa konfirmandow čorne čistowolmjané drastne tkaniny

hladke a muſtrowane
wobleczenje hafy po 7 ml.

ſe pruhowanſkim wobleczenjam

piſane čistowolmjané drastne tkaniny

we wſečch barbach a muſtrach
wobleczenje hafy po 5 ml.

Rajtunishe placíſny, najwjetſchi wubjerf
w Budyschinje.

Jan Jurij Pahn

na torhoſežu pódla hlowneje ſtraže.

Štupnje a ſchkorije.

S jara tunimi kupjemi je mi móžno, wſe črije ſa mužſkých, žónſké a džeczí, kaž tež ſa konfirmandow po taſ tunich placíſnach pschedawacj, kaž to nichto njesamóže.

Šlaſanti po měrje a porjedzenja ſo w mojej ſamſnej dželařni rucze a tunjo wuwjedu.

Paul Kristeller

pschi bohatych wrotach 29
ſ napsheczá hosczenza ſ winowej ſiczi.

Zigarh

derje wotlegane po 4 np.
100 po 3 ml.

porucja

Ernst Mittash
psched ſchuler ſtimi wrotami 1.

Paſenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrých a derjeſtložazych
družinach poruczataj tunjo

Štichla a Rjeckta.

Spěvařské
herbské a němčské,
jednorje a wožebnje sojafane, kaž
tež konfirmaciske karty tunjo pola
G. A. Wezki,
na bohatej hafy 17,
knihovnařska a apjerjowa psche-
davařska.

Ginzel a Ritscher
6 na wulcej bratrowskej hafy 6
porucžataj ſwoj wulki wubjerki
khofeja
paleneho a njepaleneho w jenož
derje ſłodžazych družinach,

Zofor
drobny, kompozy a w klobukach.
S y r u p
naftuňski a najdrožšchi
kaž tež wchě družiny warjenjo-
dobročiwemu wobledžowaniu.

Khocžebuski
Portorikoski tobak
Wassungoski tobak
w rolač a wuvaženy,
rjepti a drugi krany tobak,
z i g a r y
w wulkim wubjerku 100 hižo po 2 ml.
porucžataj

Ginzel a Ritscher
na wulcej bratrowskej hafy 6.
Wódne pónowje, lótky,
rokowe plath a khachlowe
rébliky, něžezowe durije, že-
lesne khachle a khachlowe
roký porucža tunjo

Pawol Walther.

Rajš
grupn,
jahly,
hejdusíku,
hróch,
žoki
po jenotliwym a ſyka porucža
tunjo **Th. Grumbt.**

K h o f e j
ſeleny a palemy
porucža tunjo
Ernst Mittasch
psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Turkowske ſlowki
najlepše držiny porucža
Moritz Mierwa
pschi mjaškowym torhoschzu.
Destillazija ſnatnych dobrých likerow
po starých tunich placisnach.

Tuni khofej.
Dželbu paleneho khofeja, punt
po 120 np., porucža
J. G. Glien
na drzewowych wilach.

Szymjo tukrajueho čerwjeneho džeczela
bjes žid, teho runja wopravdžity Propstajski wósh a jeczmieni
k wužywej, dale maškowy ſchrót a ſłodowe kołodi ma pschezo
placisny hódno na ſkładze

E. Schmeiß w Budějczach.

5 perſtar tolšty hukheny polč
punt po 75 np., pschi 10 punctach
tutischo,
ſeleny polč punt po 70 np.,
hadleschzo " " 70 "
pschedawa

Otto Wöthke
ſ napſchecza miažowych jēkow.

Snate dobre
j a d r i w e m y d l o
po tunich placisnach porucža
Jurijs Isgen
na miažowym torhoschzu čijko 15.

Wulki wubjerki
ž i d z a n y c h b a n t o w ,
ſchorzuchowych bantow,
cžeprow
w rjanych nowych muſtrach porucža
J. A. Henoch
w ſlotym hodlerju.

Rjepikaty tobak
zlyk a krany
porucža
Ernst Mittasch
psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Rjone wulke
polnojerje
po 5 a 6 np. porucžataj
Ginzel a Ritscher.

Wosiewjenje.
Wjedě pěskowzowe džela (Sand-
ſteinarbeiten), wudmjerna, wók-
nowe ſciény, ſkhođenki a tak
dale wobſtara nanastuniſho a na-
najlepje

Adolf Hörlig
na Wjeleczanskej droſy 7
w Budyschinje.

Dželaczerjo a
wothladarjo hatow
ho po tu ſwucženej mſdže, pschi
darmotnymi wobydlenju a pschi
možnosći, ſebi pschi darmotnej pizy
krwu džerdecz, pytaju. Schtož wo
to rodzi, njech ho pola mje ſam
samolvi. **Henryk**,
inspettor na knježim dworje
w Hohmje.

Wucžobnička
ſ dobrej ſchulskej nauku
ſa ſwoje khlamy k jutram
pyta **J. T. Glien**
w Budyschinje
na drzewowych wilach 4.

Ssyn sprawnej staršej ſ dobrej
ſchulskej wědu može jutry jaké wu-
czębnik do nazu dregowych a ko-
lonialtwerowych khlamow ſaſtupicž.
Bratraj Mierchaj
w Budyschinje.

Kowářského wucžobnika
pyta J. Gokke w Worzynje.

Wulki khofejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnicy
na ſtronkownej laſkowej hafy
porucža
ſyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
palemy khofej " 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatnym naſlēſhím ſłodze.

Sa konfirmandsku a pruhowanſku draſtu

ſu wjchě nowoſcze čorneje a pižaneje
barby doſchle. Tež pschi najwjetſchim
wubjerku najtuňſche placisny a sprawne
poſluženje lubju.

Czistowolmjané, dwójzyscheroke
draſtne tkaniny čorneje a pižaneje
barby w kraſnych muſtrach porucžam
starý lóhcz hižo po 70 np.

Alphons Schauseil na bohatej hafy.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilach
porucža ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwjeřski,
khejzorski, ſelowy a herſizowy likér, kaž tež derje čiſczeny palemy
prěnjeje a druheje družiny, wopravdžite winowe kížalo, kížalowy
ſprit a plodowe kížalo w bleschach a po měrje. — Naturſku
kímjelčku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
k lwažam, khcežiſnam atd. porucžaja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobſteji.

Redžbu!

Sawěſczenja do ratarſkeho wohensawěſcza-
zeho towarſtwa pschijima

F. E. Röck a w Blózanach p. Pomorz.

Ratarſka ſchula w Budyschinje.

Lětni ſemester ho poondjeſu 25. ſaprejje 1892 ſapocžnie.
Samolwjenje ſchulerſow pschijima a wſcho dalshe wo ſchuli wukauſuje
direktor J. B. Brugger.

Szym ho w Bukezach ſaſhydlil.

Dr. med. Weier,
praktiſki lekar, hojer a laſení.

„Serbske Nowiny“ wudawaia so kózdu 10. tu.
— Stwórtlétne predpłata
w wudawarni 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z příjessenjom do domu
1 mk 15 np. — Kózde
čisto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoleń.

Cíle Smolerjec knihiččenje w mačičnym domje w Budysinje.

Cílo 12.

Sobotu 19. měrca 1892.

Lětnik 51.

Cíesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowin,
kotisíz chedža sa nje na **2. sichtwórtlěto 1892** do předka płacjic, njech netko 80 np. w wudawarni Serbskich Nowin wotebadža. — Cíi, kotisíz ſebi Serbske Nowiny pſches póst pſchinjescz dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórsy ſkaſacz. Na sichtwórtlěto ſapkaſci ſo ſo Serbske Nowiny na ſakſich a pruſtich póstach, taž tež w druhich krajach němſkeho khějorſtu 1 mk., ſ pſchinjesczenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchilohu Serbski Hospodař płacja na póstach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjesczenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadže hodži ſo tež „Pomhař Bóh“ na pſeče ſkaſacz.

Swětne podawki.

Němſke khějorſtwo. Khějor Wylem II po něčim jedyn kruh po druhim je ſamostajenſta něhduscheje Bismarkoweje politiki na bot poſozi. Jedyn taſti powoſtak je ſamezenje něhduscheho hannoverskeho kraja Jurja, kotrej ſo Welfski fond mjenuje. Hdyž bě w lécze 1866 kral Jurij pſched dobyczerſkim pruſkim wójſkom czechnuč dyrbjač a ſo mjes Amſtriskej a Pruskej mér ſejnič, ſo wobkedenſta krala Jurja w Hannoverskej na 48 milijonow hrivnow woblicži. Tale ſuma dyrbjesczne pak ſo po namječe hrabje Bismarka jenož ſ tym wuměnjenjom hannoverskemu kraju wuplaſcic, ſo ſo wón ſjawnje wſchech prawow na hannoverski trón wotřeknu. Pruſte kniežetſtwo chyžsche ſ tym mōžny wotpohlab hannoverskeho kraja pſchekasyc, ſ doſtathmi pjenjesczami ſa ſaſopostajenje hannoverskeho krajetwa ſkuſkowacz. Kaž bě do předka wibzecz, ſebi ani kral Jurij, ani jeho syn, Cumberlandski wójwoda, ſ pjenjesczami ſwoje prawa na trón wotkupicz njeſaſtaj. Duž je pruſte kniežetſtwo ſamozenje wobkowało a daň ſ njeho ſ wſchelakim potajnym politiskim ſameram, wſhebje ſ podpjeranju nowin, ſa politiku pruſkeho kniežetſtwo píſazyc, naſožewało. Mjes tym pak ſo bě ſebi Bismark w ſwojim čaſku myſlil, ſo ſo ſaſerzenjom ſamozenja něhduscheho hannoverskeho kralowskeho doma agitazijsa ſa ſaſopostajenje hannoverskeho krajetwa poſkabi, je ſo w běhu čaſka wupokaſalo; ſo ſo runje teho dla wulkı džel hannoverskeho luda pſchecžiwo pruſkemu kniežetſtu pſchecžiwo, dokež mějescz ſa njeprawo, ſo ſo něhduschej hannoverskej kralowskej ſwóbjje jejne ſamozenje, hacž runje bě to pruſki kral předy ſlubil, njeſchepoda. Dale je ſo tež pruſte kniežetſtwo pſchecžiwo, ſo ani njebo kral Jurij, ani jeho syn ſenje nicžo njeſchecželske pſchecžiwo wobſtaſcu nětcejſcheho pruſkeho krajetwa ſapoczaļo a ſpytaļo njeſtaj. Duž je khějor Wylem II. w ſwojej wyžokoſmyſlenoſci ſo roſhodžit hjeſe wſchego wuměnjenja ſaſerzenje pjenjescz Cumberlandskemu wójwodze wudacz. Khějor je pječa pſchi jednanju wo teje naležnoſci prajil, ſo ſo njeſaleži, pjenjes dla jeneho němſkeho wjercha muſowacz, ſo by ſo nětcejſkuli politiskich prawow wſdal. Cumberlandski wójwoda je khějorowym wotpoſladom ſ listom napscheczo pſchischoł, w kotrymž wón ſlubi, ſo ſenje njebudže ſ žanym njeſchecželskim pſchedewſacjam pſchecžiwo němſtemu khějorej abo pſchecžiwo pruſkemu ſtatej naſtori dacz abo je ſpěchowacz. W bližším čaſku ſo ſakonički načiſt pruſkemu krajenemu hejmej pſchedpoſoži, ſ kotrymž ſo wuplaſczenie Welfskeho fonda ſalonisz ſrjabuje.

— Wot druheje komory ſakſkeho krajenego hejma je ſo nowy czeladniſki ſalon po kniežetwovym načiſlu pſchijal. W naſtupanju pſheměnjenja ſalonja wo banku ſa starobnu rentu hejmu wobſamku,

Za nawěſtki, kiž maja ſo w wudawarni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkne lawſke hasy čo. 2) wotedać, płaci ſo wot małego rynka 10 np. a maja ſo ſtwórk hač do 7 h. wječor wotedać.

tabellu wo ſemrjeczach a tarify ſa nju ſ nowa ſeftajecz dacz. Šakonički nocjiſl, po kotrymž maja privatne mobilije ſarveſczaze towarzystwa ſ měſtym wohenshahzum ſaſam pſchinoschki dawacz, na kotrej je po ſejmowym wobſamknenju krajenym wohensawěſczacy muſtarow pſchihodnje ſwjasany, ſo ſakonjedawazej deputaziji ſ roſpominanju pſchirokaſa.

— Rjeđelu rano je hejzenſki wulkowójwoda Ludwig IV. ſemrjeł, kotrej bě 10 dnjow předy Boža rucička ſaſala. ſemrjetý je ſo 12. ſeptembra 1837 narodžil, po tajkim starebu 54 lét dozpił; wón je wot 13. junija 1877 kniežit. W lécze 1870 je wón ſobu ſ hejzenſkim wójſkom na wójnu pſchecžiwo Franzowam czahnuł a ſo tehdý jako wójſkowy wjednik wuſnamjeniſ. Loni jeho khějor ſa generalneho wychſka infanterije ſ rjadem generalneho pólneho marſhala pomjenoſowa. ſ němſkim khějorſkim domom bě wón ſ pſchivuſniſkimi ſwiaſkami ſjenoczeny. Jeho macz bě pruſka prynzeža Wylemina, czeta Vjedricha Wylema III. a jeho džowka ſrena je mandželska khějoroweho bratra, pruſkeho prynza Hendricha. Wójwodowi ſtarſki syn, Ernst Ludwig je ſo 25. novembra 1868 narodžil, po tajkim je wón 23 lét starý.

Franzowska. Paris ſo w tu ſhwili wot anarchistow w ſtraché džerži. Dwójzy ſu ſobu ſu anarchistijo ſ dynamitom twarjenja ſaniczic ſpitali. Prěni króč běhu dynamitowu bomby pſched jenu ſhězu bulewarda St. Germain czibli. Pſchi roſbuchnjenju bomby ſo na ſvoje žadyn člowejk wobſhodžil njeje, tež twarjenja ſchodu czeče píle njeſzu. Druhi dynamitowy nadpad je ſo na ſasarmy republikaſkeje gardy ſejnič. Republikaſka garda ſo wot anarchistow wſhebje hidži, dokež ma pſchi wſchēh ujeměrah na drohach pódla žandarmow na porjad džeržecz. W mjenovaných ſasarmach 800 gardistow leži. Po roſbuchnjenju bomby gardistojo ſe ſtvojich ſtow wuběžachu, a ſtrach bě prěni wokom ſtvojich ſtow wobjač, dokež njevejdžach, ſkto je ſo ſtało. Twarjenje pſchepytuo namakahu, ſo bě ſo bomba do jeneho wokna poſložila. Wokno bě roſražene, murja ſ lohla wobſhodžena. Se ſatſhoſnjenjom powětra je ſo wjele woknow ſasarmow a ſuſodnych twarjenjow puklo. Hacž runje ſu ſtuw wýſhe wokna, na kotrymž je bomba roſbuchla, wot gardistow wobylene, ſo tola nichtó ſranik njeje. Spodžitwne je, ſo ſo hiſheče ani jedyn ſ anarchistickich njeſlechow wuſlédžil njeje, kotisíz ſu bomby poſložili. Dynamitowe nadpady nikomu wjazy ſtaroſczej nječinja hacž Parizskej poliziji. Hijo je tuhanje ſbudižuje, ſo maja anarchistijo ſamio bjes Parizskej polizistami pſchivuſowarjow, a ſo teho dla polizija pſchecžiwo anarchistam žaneho wuſpěcha njebozpi. So bychu ſo anarchistijo trochu ſatrachili, je kniežetſtwo parlamentej ſalon pſchedpoſožilo, po kotrymž ſo ſapuſczenje zuseho wobkedenſta ſ roſbuchawymi ſredkami ſe ſmjeręžu khosta. President Carnet je tuton ſalon hijo podpijal.

Mandželska. ſsobotu je 300,000 dželaczerjow w jendželskich wuſlowych podkopach dželo wopuſhežilo. Dželaczerjo ſu ſebi wot myſlili, ſe ſaſtajenjom džela pſchede wſchém wuſlowe ſklady pomjeniſhici a ſ tym wuſlowe płacjicny do wuſkocze ſehnacj. Strajkowaz měnja, ſo mōža jenož na tajke waſtynje wuſkoczu mſdu dozpicz a ſo hido nadžejeja, ſo budža po ſkónčenju ſtrajka wuſlowe płacjicny tak wuſkoc, ſo budža jenož 3 abo 4 dny wob tydzeni dželac trjebacz. Do předka mōže ſo rjez, ſo wuſlowi dželaczerjo ſe ſtrajkowanjom wuſpěcha njeſměja. ſklady wukopaneho wuſhla ſu tak hoborszny wulke, ſo budže wuſlo dozbaſacz, tež hdy by ſtrajk někotre njeđele dołho traſ.

Ruszkowska. Psihi wszelkich psychotach ho zar przojuje, mier sdyerzecz. Tele dny je won wobzobam swojeje wokolnosciej prajil, so zebi pscheje, so nowinu niczo wjazy wo wojnje piżale njebydu. W połkiednej ministerstwej radze, psihi kotrejz je ho roskasowat ruskeho nawieczornego wojska, general Gurko, wobdzelic, je zar sjiwil, so ma krutu volu, ho wojny sminucz.

Sserbija. S cęzka je ho byd jedyn knieżej tak głuboko po-
niżk, kaž býwši krai Milan. Wón je ho wschéch swojich prawow
jako něhduschi kral, nan, szobustaw kralowskeje býwojby a herbski
męschczan wsdal. Sakonſki pschedmjet, liž ho herbilemu hejmej w na-
stupaniu Milanoweho wotrieknjenja pschedpołoži, széhowaze postajenia
wopschija: Milan pschedstanje býcz szobustaw kralowskeho domu a prawa
shubi, kotrež ho jemu jako taikemu saležachu, Milan zebi se żanym
wuměnjenjom ani wot herbskeho stata, ani wot kralowskeho domu niczo
żadacž njeckmě. Wón bjes dowolnoścze hejma njemóže saho herbske
męschczanstwo pschijecž. Jemu je salasane, ho do Sserbije wróćicž,
tam pschebywacž abo ho jaſzyblicž. Jenož jeli so by ieho syn cęzko
szhoril, móže jemu regentstwo s pschijložowanjom knieżeſtwa, tola
jenož na czaſ khoroscze, wotpuschecž, w Sserbiji pschebywacž.

Katowij syn.

(Wobras se ſańdżených cęſzow.)

W lécje 1500, wjedzor po świątym Jakubie, samročzi ſo nad hłownym miestom zyłe njebo a pocza ſo jara deſczczik hięz. Bęſche halle wokoło dżewiecich, ale na haſach njebe hięz ani žiweje dusze widzecz. Jeno we wotleżanym kuczku sawjelbowaneje khóby ſtejſeſte młodnje ſakęzawazny młodgenz, ſepjerajo ſo na ſtolp a ruzy na kſciig na wutrobu ſkožiwschi, bęſche wschodn ſamýſlenn. Hdrz a hdyz ſarečka něchtó krótkich a czemnych hłowow, potom hłuboko poſdycho-waſche a ſłonečnje da ſo do dźiwieho ſmęcha. Psai tym kuznu ſo do hłubow a hylsy ſtupiczu jemu do woczow. Na debo pehłada ſo njebeſkam a wupiſchestrje ruzy ſo njebu. „O Bozo, Bozo!” ſawela pschi tym. „Zeli ſo je mje twoja ſhwata wola ſo czerpojenju ſtworila, daj mi tez móz, ſo bych jemu njeſpodełał. Hłowa mje pali, ſmyſły mje wopusiſczeja — ſakitaj mje, ſenjeze, ſo bych njeſadwelował! Szczęſ mi ſpominanje na swoju ſmilnoſęz a sprawnoſęz!” Zeho hłop ſlabinjeſte ſaſo a ſłonečnje woczichnu.

Sa khwilu so młodżenz shraba a wibżo, so je so pschedstało desheżikl hicz, bężeſche po haſhy. Potom dżęſche pſches někotre druhe haſhy, stajnje pſchi khęzach a po njestajnym, khablatym hiczú bę wibdzeč, so ma hisheče něſto na myſłach. S khwilemi tež posasta. „Loczeńscz mje czwiliuje, kaž bych jěd w ſebi měl — dyrbju pič!“ praji na dobo żałosćzizy a puſcheži so se ſpěſniſiſce kroczelu dale; pſchi tym hlaſaſche do wołnow, hdźež mějachu ńwězu, ale nihdźe dołho njeposta; pſchedtož wſchudźe ſallincząchu čłowječe hloſhy a ſeſcherichu jeho. Skónčnje ſasta w ſdalenej haſhy pſched ſorczęmu a poſkluhaſche pſchi wołenzy. „Bohu džakowanano!“ praji ſ czicha. „Nichtó tam njeje, jow so napiju.“ U ſtloczi ſebi klobuk hiſhčeče hluſhco do wočzow, pſchimnu ſa klinku a ſastupi do jſtwy. Ale kaž so ſtrógi! Bę so nadžijal, so je proſdna, a bę tam połno wſchelakich hoſczi, jeno so ſměrom hęzachu, dokelž ledzbnje na čłowjeka hlaſachu, tiz ſa jenym blidom wumieske kufki ſ khartami poſasowaſche.

Lacný młodženž ſo naſtroža a chyzche ſah ſoteńč, ale někotří běchu jeho tola pytl, a teho dla ſebi myſleshe, ſo bychu znadž ſa nim pschichli, hdy by ſo ſdalil, a duž pschiftupi k ſchenkwasej, hdyž ſoržmatka ſeběſe, a ſabasche ſebi karancž piwa. Ta ſebi njeſnameho hoſča wobbladowasche, kaž by jemu zyle njeverila, a chyzche jemu lépe do wocžow pohladnucž. Tola tón ſhili thětſje hlowu hishcze niže a pod ſcherokej kromu ſwojeho ſlobuča ſminu ſo jeje pohladnenja. Spěchnije bějeſe po piwo, hoſčo pak počazhu ſebi młodženza někak njeſterně wobbladowacž a jedyn druhemu něchtio do wucha ſchepťacž; woſebje jedyn mějeſehe wulki lóſcht, młodženza pschesczéhacž. Tón pak njeſhibnu ſo ſ měſtna, ale ſtejeſe ſměrem, ſ hribjetom k hoſčom wobrocjeny, a dyrkotaſe ſe ſtrachom. Šoržmatka bě tu ſ piwom spěchniſho dygli hewok a poda jemu thětſje karancžl. Wón pijsche nahle a wuprōſdni karancžl na jene ſtrebnjenje ſkoru hacž do položy, potom ſtaji karancžl na piwny ſub a poda ſoržmatzy pjenjes. Hdyž jemu ta wróčo dawasche, pschitroči jedyn ſ hoſči, popadže karancžl a wula ſbytkne piwo młodženž do wocžow.

"Saklate katowe potomstwo!" sachsic̄a pschi tym. "Chzesch ty s nami w jenej istvē picz? Chzesch, so bych czi ruzy a nosy rosmiatk, ty hanibný hólcze?"

Nějbožovny mlodženj bě wopravdě jeníčká latowý hyn, neschto malo psches dwazycí lét starý a rěkalcze Hank. Duz je knadnie

srosumic̄, czecho dla żo lubđi ſbalowaſe. Schteg żo tu jemu ſta, ſta ho koždemu fatej a jeho džeczom, hdyžkuſi żo w towarzſtwie druhich lubđi počaſchu.

A netře ſtejneſe tu wohohi młodzjeni wochón ſarudzeni a ſczeſtpnje hlowou ſkoniwſchi, hladashe na draſtu, po kotrejž jemu piwo bězefche. Swojemu njeſcheczelej njeplku ani ſłowa; tón paſ njeſchecta ſchkręzecz a klecz a da ho ſkonečnje tež do korezmatri: „Dženža hmyjow poſledni króz! Jutſje pońdžemy „t tſiom lawam“. Wy byſchę nam hiſceje móhla ſ karanczka pieč dacz, ſ kotrehož je latowy syn pił!”

„Tu, to jón macze!” sawoła koreżmatka wusłosznie a hněwne
a cęzissnu karan wo semju, so na hame cęzropy roslećza. „Shto
móžu řebi ja psche to, so je tón schibjenczer do mojeho cęstněho
domu pschischol?” Potom wobroczi ſo ē mlobženzej ſamemu:
„Chzesch mi s domu hicž, ty ſchelma a cęlowieski dracze? Shto
to hisheče ſtejisch, ty katowy potomniko?”

Młodżenç bē hacj dotal wschiitko spokoijne snießł; ale pschi thchle hanjazych rüdmach wotuczi skłonżnie tola jeho mužka hordosę; njewotendze na korczaſtyne hłowo, ale poſbże hordze hłowu a praji jej khutnje: "Luba knjeni, ja wschał póndu. Ja drje bym katowe dżeczo, ale mam se hwojim bližschim wjetšchim ſzobuſelnoscę. Mój nan czini, schtož jemu ſakonje kaſaja; wy pał mje i dobrę welu czwiliujecze, runjež bym njewinowatyi." Pschi tym bē jeho hłos tak mjeſki a tak jimazy, ſo ſo korczaſtka bžiwaſche; a njemóžesče wopſchijecz, ſo móže hanjeny čłowięſek tak ſměromny wostacż.

"Wśmiecze żebi hwoj pienjes wróćo", prązi trochu hnuta, "jow jón macze a khodźeż w Bożenje!" A pszczigżnu jón jemu; pienjes wschał padże na semju a hóscę, kig bě młodgenza nalat, skili fo speshnje po njón, sbęże jón a pohlada na njón a czißnu jón i hidżenjom na blido.

"Pohladajcie!" źwołał pstry tym, "na nim je c̄lowieska kres!"

Po tutych słowach walichu żo wschitzu hosczo i blidu a potom
i hróśbu sażo wotkoczihu — niz hinal, hacż jako by tam někajše
człowieske czelo leżalo, tig je lat i rukomaj i krewju wopanzal. A
wschitzu począchu młodzenza salkiwacż. Tón pał wjedziesche, so je
pjenjes czistu a hanjaze pschesczehanie hosczi jeho tak roshori, so
woblednu każ szczena. Hněwny pschistupi i blidu, na kotrymž pjenjes
leżesche, a satschiknu każ resniemdrjeni law: „Njechmanizy, schto tu
reczicze wo krewi? Njewidzicze, so ma krosch wjazh kopra hacż złebra
każ tybzay druhich kroschow? Hida je waż sażlepila. Mi porokujecže,
so hym latowy syn — haj, tak je to Bóh postajil — ale wy seże
wjele hórschi — wjele!”

Lédom bě to doprajíš, poczachu se wschéch bofow do njeho pracž. Wón drje šo mužnu řeřitowasche, ale njepštečzelow bě pſchewjele. Všichy tym klijachu a hanjachu, czeprjechu ſ karanami, ftolsy šo pſche- mietowadhu a ſorčmatka woſashe wo vomož.

U trajesche to tójhdy. Ale na dobo bě mlodženž na haſhy, ani njenjedžo, tak bě ſo to ſtalo; bě zhy roſhith a hlowa jemu brunczecche. U ſebra ſo trochu, poředži na ſebi draſtu a klobuk, a díčice hale ſe kněžčinu kraczeli.

Mjесeс thym bē młoda holza we wulkej starosczi. Czakasche dolho na katoweho syna a dośleż dołho pschinicę njechasche, pocza so strachowacż, so je so jemu neschto stało. Wona jeniczka bē troschto-wazh janžel njebożownego mlobżenza; pschetoż lubowaſche jeho a jeje luboſez bē tak werna, so ju ani maczēne ſwary, ani poroli ſužodow a wužmęſchenje pscheczelow satrasicę a na druhe myſkle dowjescę njemóżachu, a hdyz jej mlobżenzowe powołanie hanjachu abo jej katowa žona rěkachu: potom hakle pōsnawasche, tak nadobna a czista jeje luboſez je, so Bohu spodobny ſkutk czini. Wona bē khuba, njemęſesche čzaſnych lubłów, njemążesche po tajkim bližſhemu po Bożej woli pomhacż; fa to pač dari najwjetſchi poklad ſwojeje wutroby, plomjo wérneje luboſče, najnjesbožownischemu člowieku zyloho města.

Bylefše se starej macžerju a s bratom Janom, kij bě pěkný mlody čłowjek a cęszla. Tich jstwickla bě mala, ale czista a teho dla pschijomna. Hanß t nim s wjetša we wožnej hodžinje wsechor thodzeſche, a hdyž njemožeshe pschińcz, da to holzy wiedzeč. Dženſa pak bě hido po dżewjeczich a młodzenz hishcze njepschindze. Holczka bě wscha njemerna, a dżelo njendzeshe jej wot rukow. Ssedzeshe s macžerju sa blidom pschi jenej lampje, kotaž tež bratrej telsko hwestka dawasche, so móžeshe pschi nim s daloka nowe toporo do ſwojeſe schrōkoje ſekery dżelac̄. Žonje ſchieschtej.

"Marka!" rjełnu macž. "Wostaſ proſdne staroſcę! Nje-
pschindze-li dženſ, pschindze jutſie."

"To wšak móžes rěčecz, maczi!" wotmolwi holza, "ale schto wě, schto je ho jemu stało, so pschinč němōže? Ludžo hu tak sli!" "Sa to je katow hyn a němōže ho lepscheho nadžiecž. Tyh někto rad nima. Wěm ho dopomnicž, se hu ludžo wěsteho Hanuscha, kiz bě tu psched Hanfowym nanom, sabili."

"A schto je sawinul?"

"To njewém, hnadž nicžo. Ale to cjinja teho dla, dokelž katojo telko člowieskej krewje pscheliwaju."

Holčka ho wotmelfnu. Vě drje macžeri móhla snapshczejicž, so je kat jeno nastroj salonja, kiz bě to hido husto cjinila; ale wjedžesche, so to nicžo pomhalo njeby, a duž ani njewotmolwi. Hdyž pak so sa khwili macž lehnucž hotowasche, rjeknu holčka: "Macž, ja byh rady hishcze tónle schow doshila!" Njechaseho so jej hishcze lehnucž hicž, dokelž so nadžiesche, so Hanž hishcze dónže.

"Nó, tak jeno doshii," praji macž, "ale mi hido wocži padujetej." Potom sawda džesžomaj dobrú nőz a wotendže do pódlaškej komorki.

Sa khwili sallepa někto do wokenzow a Jan džesje wotewricž. Vě to Hanž, ale frudny a bléby. Pomalu kročo pschiblizi so k holčzy, wsa ju s cžicha sa ruku.

"Schto dha cži je?" wolaše holčka. "Twoja ruka je symna kaj lód. A tule, Božo, tule na schi ji by krawy . . ."

"Njestróz so!" praji mloženz. "Ssym spizi so potknul. O kat sbožowny byh byl, byh byh jeno na cžele cžetpík!" Pschi tym s kubota sbožhnu a po džiwim pošladnjenju kubotsech holčka, so je jeho schto hrózne podeščlo. S lubožiwej starožiwoſćci setrě jemu na to krej, kiz bě so s maleje raný wudobyla a slóčki jemu potom ruku, so by jemu noweho troščta dała.

Wón hladasche na niu, kaj by ju s pošladnjenjom požrječ abo w tym napohladze rosenč džyl.

"O mój Hanžku!" sawola skónčnje holčka a swiese so na stol. "Njeħladaj tak na mnje — hewal se frudobu sahnu . . ."

Wón skili klowu a hladasche do semje. Potom pošběže sažo wocži a kynuwschi so pschi holčzy pocža s dyrkotazym klobzom takle powiedacž: "Luba Marka, prošču cže — dawaj ledžbu, schto cži praju; pschetož rěču s tobou požledni kroč." Holčka sboždnu, wón pak na to nježiwasche a powiedasche dale: "Hido jako džesči kmoj hromadže hráloj a po čažku je w naju wutrobje so horza lubožez rospłemjenika. Ty pak by hishcze njeħedžala, schto ma to rěkacž, prěnjordženy katow hyn bycž, halle poždžischo by do teho pschischla; ale twoja cžista duscha njeħasche tak njeſprawna bycž, kaj hu druzu ludžo, a cžim lěpje by moje nješbož spósnala, cžim wjetša bywasche twoja lubožez, pschetož ty wjedžesche, so lubožce trjebam, so byh nješadwelowal. O je to żałostnje flé sa člowejka, kiz je bjese wſcheje winy, kiz ma mjehtu wutrobu a kiz by rady dobroty wopolasował — a dybi snječz wužmēšenje, hanjenje a čwilowanje, dybri ſebi dacž do wozow pluwacž. To je wjazy hacž móžu snječz!"

(Pschichodne dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Saňdženu nježelu popoždnu běsche s Hrubjelčiz s kucžu tamniſcheje ſwudowjenje kubletki Welsowje do města kmotřiſtvo pschijelo, kotrež w herbstej katholskej zyrki wžecžo kſchczejcz dasche. Vjes tym so so w zyrki Boži ſtuk wukonjesche, poħoneč s kucžu po měſeče wokolo jěſdžesche. Dokelž dyrbjesche ſebi někto w jenych khlamach wobstaracž, na khwili hólčezej, kiz pschi nim ſeđesche, hoteſčy pschepoda. Tola ledma bě poħoneč s kucže ſtupil, konjej bjese wſcheje widomeje pschicžiny so ſploščiwschi wotehnaschtaj. Na rožku ſwontowneje lawſkeje haſhy a lawſkich hrjebjow džiwiej ſloczeczi do gafoweje latarnje ſaložiſtaj, a to s taſkej možu, so so latařniny ſelesny ſtolp ſlama a so k ſemi cžižnu. Na ſbože konjej na taſke waſchneje pschihnaschtaj, so latařniny kamjenitny ſokel runje přidž njeju pschijndže a so jímaj tak puč s nim ſalehnu. Hólčez, kiz bě w kžmjeritnym strasche w wosu ſchrečeo wo pomoz wokał, někto s njeho wuleſh, vjes tym so někto mužojo konjom pschimnuču. Pschi wſhem nješbožu móže so hishcze wo ſbožu rěčecž; pschetož konjej njeħeschtaj so wobſakodžilo, khiba so běchtaj so s lohla wobodrěloj. Tež kucža bě poměrnje malo ſchody pocžerpiła; jenož jeje wojo bě so ſlamalo.

— Pschedstejicžerſtvo Budyskeje Michalskeje zyrki je tele dny s wokolníkem wobžabnym k wjedženju dało, so je po doſkladnym roſpominanju wobsamko, Michalsku zyrkej, tak daloko hacž je trébne, pschetwaricž. S přenjej pschicžinu teho je nuſne poſtajenje nowych byrglow bylo, kotrež so po wězwywstoſnym měnjenju wot něčijsich ferniowych kubjowych hrjadov njeſč němōža. Nadrōbnie wobħladujo

wſchě kubje, kotrež hu s džela hido podpriene, so jich padawoſcž a strach wopokasa, so móhlo so, hdy byhru ras kubje kyluje wobħadžene bułe, lohko wulke nješbože ſtacž. K temu pschijndže hishcze kubjene wobſtejenje ſchodorow a njeðoħahaza licžba wukhodorow, tak so dyrbjesche zyrkiwiske pschedstejicžerſtvo fa ſwoju winowatoſcž spósnacž, ſtarý Boži dom s nutška doſtojnje ponowicž — k bjesstraschnoscž a k spo-debanju wobħadž. W roſprawje knjesa měščezanskeho twarskeho miſchtra Baumgärtela wo něčijsich twarskim wobſtejenju Michalskeje zyrki po ſtowje rěka: Zyrkej Ssw. Michala je, kaj bě to pschi wobħadže hnybom spósnacž, w najwjetſchej měrje ponowjenja trébna. Zyrkej je niz jenož w nastupanju wjekosče kubjow a roſdželenja ſydlow nimo měry wuska, ale je tež dla njedowloneho naprawjenja ſchodorow a dla pobrachowanja wotponjedzaje licžby wukhodorow w najwjetſchej měrje jara straschna. Wobaj njeħostatka mohlo, hdy by so w zyrki lud do stracha dał, żaħloġne nješbože fa ſħoġu czahnuč. Twarske plany, wot Budyskeho twarza Voitela fa pschetwar wubżelane a po wjele roſpominanju pschijate, fu so wot Budyskeje měščezanskeje radu jako wot doſkladwatskeje wjekosče fa dobre spósnale. Po pschedpoženym wobliczenju khosty fa twarowy nacžiſt 40,000 hrivnow wučinjajezho, hacž runje je so wobsamko, fa ūame wupryšenje zyrki w jenož najmūniſche pschiswolicž. Tale ſuma ma so wot krajnostawſkeho banka w Budyschinje po 4 prozentach danje s lětnej amortiſaziju po dwěmaj prozentomaj požčicž, tak so so požčonka fa njeħdże 28 lět ſaplačzi. Dokelž maja po ſaloniskich poſtajenjach politiske gmejnij k požčenju mjenowaneho kapitala, 40,000 hrivnow wučinjajezho, s naſvomjenymaj wuměnjeniomaj ſwoje wuražne pschihložowanie ſ podpišanjom lisčiny, wot krajnostawſkeho banka wo tym wuſtajomneje, wosjewicž, so pschedstejicžerjo ryczetkublow a knejjich dworow, k Michalskej wobħadže klušħaqi, napominaju, so byhru zwijich gmejniskich rabžiċelow abo domijskich nanow so wopraſħawschi, ūvoje pschihložowaze wosjewjenje s wěſtosegu hacž do 5. haſpleje t. I. knjesi fararjej dr. Kalichej w Budyschinje pôzali. Dokelž je najwjetſchi čaž, ma so po jutraci twaricž ſapocžecž. Twarjenje budże s najměnſha 4 měsażi tracž.

— Na tudomnym gymnasiju ſtaſ so pschiabiturientnym pruħowanju, kotrež je so ſaňdžený tydžen ſkónčiſt, dwaž Sserbaj, knjes Mikla s kubſchiz a knjes Kschijan se ſsmječkej, wobħelitoj a wobħwodčenje ſkóloſče dozpiļo. Knjes Mikla ma myħle theologiju, knjes Kschijan ūkarſtvo ſtudowacž.

— Wot přenjeje haſpleje tuteho ſtaſu do placžiwoſcže ſtupi, po kotrejž ma so po wſchěch Němzach nježelski měr kružiſho džeržecž, hacž je to dotal waſchne bylo. Wot tuteho dnja budža nježelu khlamy jenož hishcze 5 hodžin dolho wotewrjene bycž kmečž. Ženotliwym wotkražnym hejtmanſtwam a w měſtach měščezanskim radam je pschewostajene, poſtajieč, na kotre hodžinu ma so wobħadžny čaž w khlamach požčicž. W ſhromadžiſne pschekupzow a rjemejħlnikow, kotrež so pjat̄ tydženja w tudomnym Lauez hotelu wotbywasche, je so wjetſhina pschitomnych fa to wuprajila, so byhru khlamy nježelu dopoždnu wot 1/21 hacž do 12 hodžin a popoždnu wot 1/2 hacž do 5 hodžin wotewrjene byle.

— Trichinarjam, to rěka ludžom, kiz fu wot wjekosče k temu poſtajeni, ſwinjaze mjaſo fa trichinami pschepytacž, nowe dželo a ſažlužba ſiwa. Po wukasni ſakſleho ministerſtwa maja so pschedpoženje niz jenož ſkludne, ale tež džiwe ſwinje fa trichinami pschepytacž, prijevji hacž so jako člowiſka zyroba wužiwaſu.

— Poſledni pruski hornjolužiſki krajny ſejm je krajnemu hejtmanu hrabi s Fürstenstein ſažo ſumu pjenjes pschewostajil, so by taſkim malym ratarjam pruskeje hornjeje Lužicy premije pschipoſnac, kotrež fu w lěze 1891 džel ūvojich ležomnoſcžow ſaléžowali (s lěžnymi ſchomami požadžili). Ratarjo pruskeje hornjeje Lužicy, kotrež maja prawo na taſke premije, maja ūvoje požādanje krajnemu radžiċelſtwu wosjewicž a pschi tym wopismo ūvojeho hamtskeho pschedstejicžerja abo jeneho hajnileho technika pschedpožicž.

— Wuhladý na pschič odne wjedro. Wjedro, kotrež je so po hněhowych mječzelach 16. měrza ſtaſilo, hacž do 21. měrza wutraje. Wokolo 28. měrza so po Falbowym wěžičenju wichor, hněhove mječzele a hněh wocžakuja. Tutón džen budže, kaj je Falb woblicži, najhōrski něčijscheho lěftotka.

S Lubija. W Lubijskim hamtskim hejtmanſtwje ſměje so lětisče naletne rekrutérwanje wutoru 22. měrza rano w 8 hodžinach w Bjarnacžizach, ſrjedu 23. měrza rano w 8 hodžinach w Berthelsdorfie, ſchwart 24. měrza rano w 9 hodžinach w Hornich Oderwizach, pjat̄ 25. a ſobotu 26. měrza rano 1/28 hodžin w Habrachetizach, poždželu 28. měrza a wutoru 29. měrza rano 1/28 hodžin w Nowym Salzu, ſrjedu 30. měrza, ſchwart 31. měrza a pjat̄ 1. haſpleje

rano $\frac{1}{2}$ godzin w Lubiju. Sobotu 2. zapraszamy na kongres w Lubiju.

§ N y c h w a l d a . P jat k t y d z e n j a r a n o w o k o l o w o k s m i c h h o b d i n j e k o t u k h e j a , m u r j e r e j x k h r o s t o f e j x k u b a c z e j k l u c h a z a , d o c j i s t a s p a l i k a . D o k e l z b e t m a r j e n j e j e k l o m u k r y t e , k o p l o m j e n j a r u c z e p s c h e s n j o w u p s c h e s t r i e c h u . W j e t s c h i d z e l d e m j a z e j e n a d o b o y k o s p o m o z u l u b z i , k o t s i j b e c h u s k o l u k w o h n i s c h e j u p s c h i h n a l i , w u k h o w a . B o h u z e l k u k o n e k o t r e w o k o b y p s c h i w u k l o w a n u j e s t r a s c h i n j e w o p a l i t e . K u b a c z o w a m a c z k o f a k o p n u w s c h i d o p l e m j e n j o w o p a d z e a k e b i w o b l i c z o a r u g y j a k e s n i e w o b k m u b z i . J u d y r b j a c h u k i s c h e j e t o n k a m y d z e n i d o N i s c z o n - s k e j e h o j e n j e d o w j e s c z , k o b y j e j r u c z e l e k a t s k a p o m o z d o s t a l a . M l o d e m u c z l o w j e k e j , w e s t e m u M l o d o n e j , a s r o c z e n e j H e r z e z h o l z y , k o t r a j z t e h o r u n j a d o m j a z u n a d o b o y w u n o s h e c z p o m h o s t c t a j , k o d r a s t a s a p a l i , a w o b a j b e s h t a j w n a j w j e t s c h i m s t r a s c h e , k o z i w a j s p a l i c z . S o b y s h t a j k o p s c h e d z a d k a w e j k m j e r c z u w o b a r n o w a l o j , j e j u , d o k e l z b e p u c z k t k h e j n y m d u r j a m s a r a c z e n , s w o k n e m w u n j e s c h u . W o b a j s t a j k o n a j a k o s n e w a s c h n j e n a c j e l e w o p a l i s t o j a m a t a j w u l k e b e l o s c e p s c h e t r a c z . § w o h n j o w y m n j e s b o z o m p o t r j e c h e n y k u b a c z j e k w o j e w o b k h e d z e n s t w o j e n o z n i s k o s a w e s c z e n e m e l .

Přílopk.

* Wutoru s Dražđan 9 nowych kanonow wjeſeſhu, kotrež ſo na twjerdžiſne Königſteinje roſtaja.

* Wbohe schtórzy, kotrež su lěša treču sahe ũ nam pschileczile, su ho ũ wjedrem prawje sjebele. Kubosni fisolazy butza hłodu wumręćz dyrbjecz, jeli so ũ wjedro bórsy njeszopli. Hłod a syma staj iich tak skludziloj, so ũ hido čłowjekow wjazy njeboja. Tele dny do wokna thęgki jencho želesniczneho dohladowarja pola Blawena jedyn schtórz ũ psykem klepasche. Wokno woczinichu, a wiħłobnjenym ptacj do jstwy slegzi, hózej ũ bórsy tak domiązy čjujeſche, jako by tam hido dawno stary snath był.

* Ēżejke njesboże je šo psched tydženjom w Žarewje podalo. Tam fu 3 kċejjaż holzy 10. mērza w nozji ġiġjenje shubile. Po-ħlużobniza Marta Ġelgez, Kuchatka Hana Rockez a kuchinska holza Pawlina Wendez, prennej 2 dwoġiżi, poġledniha 19 lét stara, bēchū ho w kwojjej shromadnej iſtwie do loża lehnule. Nasajtra rano wo-łasche hēj-żenżat holzy i elektriskim swoneġġkom, ale żana ho njepekafa, Hoscżenżat něčko kam horje dżesħe, namaka pak durje samknijene. Maħborsxheho ho bojo, rodbi won durje se fekkeru. Něčko ruħħlada jałostnej njeiżboġe. Wscitke 3 holzy bēchū morwe. Kucje sarvolanx lěkar możejsse jenoż jidu kmajjerż webkruċċiż. Dopokasane je, so fu holzy ruħħloww dygħi křebale a na to wumriże. W jidu spanska iſtwie steja stare khachle, fotryħiż burje bēchū wetewrjene. Te holęgħi bēchū hebi, prjedh hacż bēchū ho do leżow lehnule, hissejje ras satepik; najsserje je żebliwe ruħħlo i khachlow na semju abo do ruħħlowhego kaſħeja pabuñlo a i tym jéootiñ dygħi nastāl.

* Hrabsne hamemordstwo je bylo tele dny w Ottowych podkopach pola Gislebenia stalo. Hewjet Schuhemund bezeby dynamitowu patronu do huby tyknul a ju zapalil. Rosbucknjenje bezo jalochnie: wutrobeno a hlowa hocz na malym sbityk sadajeje hlowy besciejs do spolnje wot czela wottorhnjenej. Zona a 8 dzeczi zaruja wo smiercz swojego sejwera.

* S Mauna ho piſche: Scz̄ehowaz̄y krawny skutk blaſneje żony ſaborja tuby zyle wobydleſtwo. Zona dżelaczerja Löchnerja běſche biżże dleſchi czaž flēdy duchownego pokażenia pokaſowała. Hdbyž nětko hobotu macz a dżomki pschi płokazej dónzy ſtejſczej, wudhyi w maczjeri wrótnoſc̄; na dobo mlobu holzu wot ſabu nadpadźe a ſ něčim twjerdym do njeje bicz pocza a eżysce ju ſadajic̄. Hdbyž bē nadpadnjenia poħluschena t̄ ſemi padnuka, dobęga mocz rucze po wulki nôz, ſ fotrymž po ſlepym do dżomki ſakasche, ſ cimž ju na rukomaj, w woblicju a wožebje na ſchij ſrani. Žena ręſba doħħabasche wot tyla hacż do krka. Holczynne žałoszczjenje brodač Witte wuħlyxha; na ūmieni kwoi strach njeſedżbujo wón bludnu macz wot jeje wopora wettorje. Nětko ho ſdasche, ho bē ju blud na wokomiki wopuſciejil; wona ſapſchija bleſchu ſ mydlisnami a ju wupi. S pemozu nětotrých mužow, fotiż běču psichibnoli, ho jej ruzy a nosy wuwjasachtej, na czož ju do hojeknie dowjedechu, hdżejc̄ ju dyrbjenſki kabat wobleczechu. Na ſbierjenju jejnej dżomki, fotraž je pječa jara rjana a zyle cjiſta a pôzciwa kniečna, ho dwelijite.

* S Lüneburga pišajá: Kubježne mordarstwo, kiz je šo hido w lécje 1889 stało, je šo halles někó woikrylo. W septembrje 1889 bě krawski pschiresowat Winter s Brandenburga hem pschischol, so by pola jeneho tudomneho krawza do džela stupil. Hdyž bě šo 1. oktobra hwojemu mischtřej pschedstajík, ie řebi bydlenja wobhladowacj schol a pschi tym šo do zyla řubil. Dokelž bě Winter poriadny muž,

móżachu żebi myßlież, so je někaſkemu ſkótníkemu do rukou padnul. Bóryj ſbehnu ho tukanje na krawſkeho Fischora z Neuendorfu, ktryž běſež ho tež bóryš po Winterowym ſhubjenju z města měl, khejny klucz ſobu wſawjski a ſwój doň njeſapitac̄iwoſt̄. Psched něotrymi njezdělemi poradzi ho kralowſkemu ſtatnemu rěčníkem uſhledźic̄, so Fischer w Nordhausenje jatv ſedzi, a dokež Fischer, Lüneburgskeho klucza a doň dla wobſkorzeny, wuda: aſche, so ženie w Lüneburgu był njeje, poſylni ſo hřeſenje na njeho, ezehež dla jeho do tudomeneho jaſtra pſchiwiedziech. Psched tydženjom je ho ſwojego njeſkuſka wuſnał. Wón wudowa, so je tamny wječor w lécze 1889 z Winterom wſchelake ſcoržmu wopytował a piči ſklađneſci w jeho pjenjeñizn wjele ſkotč, ſkěbornych a papjerjaných pjenjeſ widział. Duž je ſebi wetmufliš, jeho ſtonzowac̄ a wutubiež. Teho dla je ſwój woper na dempuęžu na woſtronjene městno do- wjedł, hdęgęž je jeho z tak injenowanym ſaražníkom wot ſady verashk, potem ho na njeho walik a jemu z khejnym kluczom klowu roſbil. Tón žadawý njeſtutk je ſo w nozy wokolo jeneje hodzimy na tak injenowanych kaſtanijowych naſypach, něko wotnoſchenych, ſtał. Mordak powjeda dale, so je ſkónzowaneho čažnik ſ rječaſtom a jeho pjenjeñizu z ſebi wſal a potem jeho ezeło z walischcza dele ſzahnuł a do rěki Almenawy ezihnul.

* Psched někotrymi njezdělemi w Mainzu bylyzby khudy mucjet, ketryž je so hacž dotal pschedo s nuju běžík, i Ameriki powiesz dosta, so je tam jedyn jeho pschiwusných bjes čzelných herbew wumrjel, a so je móu teho dla sbožowny herba někotrych milijonow hrinnow. Tale powiesz so tón trócz niesda sekhana bycz; pschetož saňdženu poúdželu ie khudemu rawžej jedyn tamnišchi bankler přen džel herbiswa, 80,000 hrinnow, wuplačík.

* Žadlawy njesluk je wuhnjemieczer Schlick w Magdeburgu skuczil. Swojemu synu ruz na kribjet swjasawski je jemu jasyl wureſi.ul. Njesluk dokonjawski zo Schlick satieli. Granjenemu synu je jasyl hacz do jasylkowego swiaska wotrenijeny. Holicz z bie jako swedł pschezgiwo nanej w jenej hroſnej wezy psched kud žadan, a so by jemu swedzjenje njemogne sczinil, nan njezlewski njesluk

* Meter jatroweje kolbažy je w Būddesheimje 24 lětny młodženç pschi jenej wjecze sjedl a k temu džekacž schleñzow pira wupil. Mózny jédk žanych žoldkowych we bezejnosćow njeczujeſche, tola ſwoju njewiestu ſhibi, dokelž ta hnydom ſhub rošwjasa, ſheniowſhi, laſki hoborski appetit jejny nawożenia ma.

* W Quedlinburgu je rytmischc krajzérského regimenta na frudne waschnje wo živjenje pschischol. Hdyž so s wujědā dem wróczesche, saloži w bliskoſći dwórniſčcza se kwojim woſom trochu do jeneho druhého woſa, s čimž ko jeho konjej splošdyschtaj. Pohoncž wot- lečza s města, wón pak, sa rjemjenje ſhrabnuwichi, padje tak njesbo- žovnje s hlewu na twjerdu dróhu, so bótih na to wumrje. Dwě w woſu ſzedzozej knjeni, mjes nimoj jeho mandželska, wotendzjeschtej se hnadnymi ranami. Pohoncž, krajzér Otto Koch, pak je cęzzy ſranieny, tak so ie mało nadítie, jeho kimeho fdzeriecz.

* Wo po schowatskej podawisnje, tiz je trochu žortniwa, ſo ſ bayersko-czeſtich mjesow pishe: Ejto po ſchowarjo ſ bayerskeje na-mjesneje wky czeſke brémjenja ſ tejom, krótkimi tworami a debjenkami do jeneje czeſkeje wky njeſezhu. Védmo běchu mjeſy pfchelvogli, jim namjeſny stražnik napſtečzo ſtupi a jim koſasche ſostac̄. Po ſchowarjo ſo ruce ſawróčiſtu, tola ſo ſtojnikej poradži, jeneho ſ nich ſ těl-binym toporom tak merhnuc̄, ſo tón bjes myžlow ſ semi padže. Želnicziwje ſtražnik po ſdac̄u morweho ſe ſwojim plachc̄om ſawodže, a ſo ſa dwemaj druhimaj po ſchowarejemi puszc̄i. Taj pak běchtai ſo bjes tym w hustym léžu ſhubiloj a ſo teho dla popanuc̄ nje-hodzeſtaſ. Hdyž ſo na to ſtražnik na město wróci, hdež bě po ſdac̄u ſoražen ſaſhovat ležo woſtał, bě ſo tutón ſ prócha měl a niz jenož ſwoje brémjo, ale tež ſtojnikowý plachc̄ ſobu waſal. Sa po ſchowarejemi žaneho kléda nimaja.

* Endżeliksi lat James Berry je ministrej snutskownych należących do województw, so se klużby wступi, dokąd ma go sa sprawozdanie na swojej siedzibie części. Po niedawno wudatej poruczeńsczy dyrbii mieniujesz jaśmowym lekarz hubokosz postajic, po kotrejż dyrbii go wobwieszeniu pschi wotprawjenju dele puszczać, hdyż go deska, na kotrejż s powiązaniem sa schiju steji, pod nim shubi. Wszech někotymi ujedzelemi wotmewašce go wotprawjenje w jenym jaſtwie w Liverpoolu. Berry he poruciłs so dyrbii pomias 3¹/₂ stopow deski bycz. Dr. Barr val

dwadzieścia jeden 6 stopów a 8 palcami dalszy niżcz. „Derje“, dżęsche Berry, „jeli pak ho głowa wet czeka wettorhne, njecham żaneho człowieka wjaz wobwodzeczy“. Nawiedzony kat, ktryż będzie biżo 200 wetprawieniow wukonjal, prawo iżkowa. Wobwodzchenie ho głowa do czista wettorze. Nětko je Berry dopokażał, so podarmo hrosty njeje, so po taſkim podaniu nikoho wjazhy niewotprawi. Wón je se źkuſebu wustupił, so by pak próſdny njebył, chze pschednoski „wo wotprawienju ē kmierci wotfundzonych“ dżeręcz. Kąż ho powieda, je wón tu chwilu pschedniwnik wózeho wotprawienia. Jedyn amerykański impresario je jemu biżo 145,000 dollarow (600,000 briwonow) za 20 pschednoskiów w szeneczych statach poſtigł. Wyšte teho je ſebi samybliski, knibi wubac, w ktryż chze ſwoje żadlawe naſhonjenja wessjewic.

* S Parisa pišaja, so je tele dny w jenej wsky pola Burgesza meteor, to je zehliwy kamień, s powietra na jenu brożený padnut, třechu pscherasył a byno sapalil. Wnosy ludzo praja, so žu uždželi, když je meteor s njebiež dele leczal.

* W Poutleveque w Franzowiskej by żonu Bisszej saseli, kotrąž winuja, so je bweje dżewiecž dżeczi hnydom po narodze sklonzowaka. Njezgħolwiska żona je ho wusnaka, so je dżecgi w schörzuchu sadajla.

* Njedaloko belgiskeho městaczka Anderluis je šo piatky tydzenja w wuhlowych podkopkach v Le Franzais wubuch sklych powětrów stal. Satrasny luf, pschewodzany se semjerzenjem, někotre kilometry daloko dožahazym, wobydlerjam Anderluisa a wokolnych wžow k wjeźdzenju da, so je šo delka w linie semje něshco žałosne stało. Hnaydom šo se wsichc̄h stron njezmērna ludowa czrijba k podkopkam "Le Franzais" sběza, do kotrejž bě rano 260 henjerjow sojelu. Skoro wschitzh tuczi ludzo mějachu někakheho pschimusneho w podkopkach a jich strach a roshorjenosc̄ šo wožebje pola žonow s kschikami džiwieje sadwelowanosc̄e sjiwiesche. Ženęž s najwjetšej prógu šo žandarmiam poradži něshco porjada do žałosczajeje a wótsje hawtowazeje ludoweje syly pschinjesc̄, katraž šo pschezo blisko k podkopkam czijsc̄hesche a wuhlowatke dzelo poczegowasche. Požlednische šo tež s tym żadzerža,

so ho jédný stol resbi, a so ho někotre hodziny minuchu, přejdy
hoč mójachu ho direktár a dwaj inženéraj s psychewodom wožimjoch
herjerow do jamy dele pušczejcz. Po sútyrhodzinskim dolbim
čakanju stócnjne hróblých wulkowarjow na swjetšnosć saſo
stupic wohladachu s psychewodom někotrych dželaczerjow, kotrejz běchu
žiwyh s podkopkem pschinjeſli. Jeniczi powschitowny kſik radosće
bě saſkyscę, a potom pschinu a pschezeljo kąž hjes myglom s ra-
doſča wulkowanym wobijmaſu. Tola wjekelojz nježmědžiſte delho
tracz. Jene cęlo po druhim ho wunjeſe, wschě hjes wuwscza žałosźne
wohimbene, so njebechu wjazy spósnacż. Bjes shromabženym ludom, po
tyfazach liczązym, pschi tymle napohladze wutroburowsdrěwaze žałoszne
a plakanie naſta. Zony wręczeſachu a ſebi wloſy s głowu torbaču;
młoda žona cęſchne džeczo dgeržo cęlo swojego muža ſeſnawſki jako
morma s ſemi padże, druha ſe ſtrachom a boleszcu wobluđni. Samo
pschiſlavarjam, kotsiz pschi njeſbožu wobdzeleni njebechu, pschi tyhle
wustupach kylip do wođow stupichu. Pschitomny minister de Bruyn
plakalce a ſebi rubiſhko psched woblicz dgerjeſte. Bjes tym bě ho
nježiwajzy pschezo kylniſhko pschibywazeho kura na wulkowanym
džele dale dželato. Wulkowani a hač dotal wunjeſeni morwi běchu
w hľubokosczi 320 metrow boli, hjes tym so bě w cjaſu wubucha
w hľubokosczi 420 metrow něhdže 90 a w hľubokosczi 500 metrow
hſicze něhdže 85 wožbow mužſkeho a žónſkeho rodu píchebywało.
Hač do pjatka do połnoz. bě ho wſto hromadze 70 dželaczerjow herje
swjeſto, s kotrejz bě 41 žiwyh, tola kotsiz běchu tak žałostne wopaleſi
s koterią ſe nianadzili iim ſimiania ſkóreſi. Na tomu ſku ſieki

zo letarjo za njenadzja, jim zivjenje zberzez. W tymie czasu njebe wjazhy možno, zo hľubokho dobycz; pschetož kur a horzota běstai w hľubokosći tak sylnoj, so zo jedyn s wulhowanskich dželaczerjow sadusky, a so dyrbjachu czi drugih wostajiwicli wscheho cęelnucz. W hľubokosci 500 metrow bě mjenujz wohen wudyril, kotrež zo rucze roščerjeshe, a kotrež dyrbjeshe zo předny ſhaschecz, hacj možesche zo dale sa njesbožownymi pytacz. Duž sptytachu najhľubšchi džel podkopow s wodou pōčrjecz. W jenej hodzinje w nozy s tym poczachu, hdyž zo na dobu rano w 3 hodzinach naſtrózaza wołanga ſaklycha: Podkopki zo pala! Płomjenja wyżoko i njebu s podkopow ſapachu; hromady wody, kotrež zo do nich lijacu, zo jako parne mrózcele wrózichu a miliony ſchtorw zo bu do powětra wiedzechu. Zyle podkopki běgu jene wohnjowe morio, w kotrejž dyrbjeshe na 180 čłonowiekow, s kotrejž znad běchu hiszczę někotri žini, njesmiliwu ſmiercz poczepicz. Wohen zo tež twarjenjow, pschi sajſdze ležazych, popadze a je sa krótki czas do prócha a popjela pschewobrocz. W 6 hodzinach rano bě wscho wot płomjenjow ſaniczene, a dwé hodzinje pozdzišho inżenerojo wobsamknuhu, zyle podkopki powodzicz, cęchož dla syławu wostajicu, kotrež kóždu mienischinu 10 lubikmetrow

wody mjetasche. Przed hacz wodu saho wuplumpaju a t czelam dendu, drje ho 4—6 njeđzel minje, a przed hacz budza w podkopach iazgo moz dzelacz sapocjecz, drje ho nektre mjezozy minu; znadz pa to s zrka zene wjazy mozno njebudze. Skoda, ketrz towarstwo, s wjeticha i Franzensow wobstejaze, poczety, ho hiz niktore wct wazywustejnych na $1\frac{1}{2}$ milijona hrivnow liczi. Liczba morowych po powishtkownje s 215—240 mjenuje. Tena zona, ktraz be syna ihubla, s boleszcu wobkubni; hubienstwo, do kotrejho zwjzbi sniesbo-zenych pschiadu, ho wopisacz njebedzi. Podkopki Le Franzais bu ho pschezo sa jara strashne melle. W lczce 1880 bu w nich 45 dzelaczerjow wot lykh powetrow sarazenyh, a snate je, so bu ho hiz psched n-ektrumi mjezami nawiedzicji hejherio sapowiedzili, do podkopow sajecz, dokelz wone wjazy w rjedze njebedzu. Tez to, so bu nektre dny do njeboza lampy haschale, na to polasuje, so budzichu mogli strashnoscz pschedwidzecz a so je direkcija dyrbjala wobladniostne naprawy czinicz. — Podkopki pozlednie dni hiszceje pschede w plomjenjach stejachu. S khwilemi s nich mozne czorne mrózcele stupaju, kotrej nastanu, hdzj ho khody sahypuja. Pschi tym bu snutska jamy ps hezo wubuchi klyshcze. Jedyn s tutych wubuchow be tak syny, so semja doloko wokoło podkopow sarza, a so pschitomni žandarmojo a druzh ludzo ho kmjerej wustrójawski psches hlowu a psches schiju roszzékachu. Ludzo ho wopravdze bojachu, so ho semja wotewri a so woni dele do zahleho bjesdnu panu. S tykhe sjenjenjow budza, so je ho woheni tez hiz na hornje dzele jamy wupsciezre, a jelj so by temu tok bylo, njeby niczo druhe wubylko, hacz wożzakacz, doniz so woheni ham njezjerje. Byte podkopki ho požrjecz njehodza, kaž je ho to něko wupokasalo. Hacz runje ho do jamy s tijomi wulkimi plumpami njeplchestawajz woda lije, plomjenja tez na dnje podkopow date salhadzeja a hrosna woni ho palazzych czelom s nich stupa. Tale wón wot 116 sniesbozenych pschiadze, ktrzych czela tam delta leża a pala. Kak dołho budze woheni w jamač tracz, nictó do predka prajicz njezome

* Piętnacę belgijszy burjo, kotisi chyżchū samjersnemu Sernoisku ręku pschetrocicie, bu bu pschekamali a bo tepili.

* (Biwy po hrjebany.) W Poschowizaku w Polskej je ho
srubna węz pędała. Tam na po hrjebniſczeju psched někotrymi dniami
wježneho lěkarja hrjebachu. Po hrjeb bě dopołdnia; a po dokejanej
gwiatocznosci ſi wróćzihu ho żarowarjo ſ pschewodżerjemi do ſwojich
domow. Popołdnju bě na po hrjebniſczeju drugi po hrjeb. Nowy
row bě hnydom pschi dopołdnischiem. Psihi po hrjebnym ſkulku na-
ſtróža pschewodżerjom spodźiwony podſemſki njemér. Przedy hac̄ ſo
reſpomniemu, pocza ſo w pôdlanskim rewje tupje wołac̄. Duchowny
pschesta ręczec̄, a tótki kchwatasche ſ pomozu druhich mužow ſuſzodny
row wotewric̄. Hdyž kaſchej wuhrjebachu, hnydom wěko wotpaczic̄. Ouj
widžachu ſe žałoscu, ſo běchu wboheho lěkarja žiweho po hrjebali.
Pomož bě połdze ſ njemu dōſčka, wón bě ſo hižo ſabuſyl. Se
zmierzu ſo bědzo běſche ſo na lěwy bat lehnul, kebi porſit hac̄ do
keſczeju pſche uſkał a hłowu wo ſeženy ſwojego częſzneho jaſtwa roſbil.

* (Pożehnianie się dzieciom w wysokich latach.) W jenę wzych w Sanskimostowym wokrężku w Bośnijskim byłtaj wobstarnaj mandżelskaj s mjenom Saschicz Risto, muž je 80 lét starý, a jeho s andželska steji s nim w runych latach. Cuthmaj čłowiekemaj ho psched někorými dnjemi po 52 letnym mandželstwie prenje džecžo na-

* Thebańska runina w Grichiskiej je wot wjele sakrafnjenyjch milijonow myschow domapytana. Žne žu wsče sanicżene.

„Hospodař bjes sapíknię
Wora s dessku na czołe.“

Pſchecželný líſt burej říh ... ſ ... w ſp ...

(Połączowanie.)

Lubý pschecželo! Sso nadžíjam, so hy mój pschedthdženški list
s lubym nankom hweru cžital a pschedstudował. Hač runjež žaneje
destki psched wočjomaj uimataj, je hnabž tola móžno, so njeſtaj
wischitko doſć dorosumilkoj; pschetož mojemu pschichodnemu kynej,
měſčegzansku ratarzej, je zo tak schlo. Zeli by pola Tebje tež tak
bylo, dha ſebi dowolam, cži radziež, so by k hwojemu a mojemu
pschecželej, t. B. schez G. do Kr. ſchoł a ſebi moje ſliczbowanie
nadrobne wujaznicz dal. Wſchal wěſh, so je mudra hlowa a ſo
ſchulu podarmo woprytował njeje. Tón drje tež směje knih, w ketrychž
podobne wobliczenja ſteja. Njeſawalej pak ſebi do tutych mojich
listow, hdyž někole do kerkow drjewo puschcžecž thodžiſh, hnydom po
vřenim pschecžitanju kwacžinsku ſelbažu, kaž to wſchelzy nowiny-

čitarjo rad činja, ale hremadž a khowaj ſebi wſchē „Sſerbske Mo-
winy”, pſchetoz husto mójegh poſbzischo ſaſo ſ wužitkom do nich ku-
lacz. Daſch-li ſebi kózdy lénlik ſwjasac̄, budjeja Twoje džec̄ti po
Tebi hiſtice ſe starých lénlikov wſchelku ſabawu a dobre powuczenja
čerpac̄ móz. Iſunje tak čin ſe „Sſerbſkim Hſopdarjom”. S naj-
mjenſcho ſebi moje pſhaczelne liſty wot přenjeho hač do poſlednjeho
khowaj, dokež jedyn ſ druhim kruče ſwižuje. Chzeſch-li ſ nich ſa-
piſnju wſez naſuknuc̄, ſ kaſtej pſhed wotſhazowazej komiſiju wob-
ſtejſich, je nuſne, ſo maſch je wſchē ſtajnje ſ ruzy. — Alle dale!

A. 1 hektar rožki.

	Wudawſ.	Dolhod.	Sbytſ.
	hr.	hr.	hr.
1. Wobdzelenje role, hlađaj do druhého licha	65,60	—	—
2. Šyčzenje, wjaſanje a ſestajenje	20,—	—	—
3. Domoſvojenje a worſhtowanje	24,—	—	—
4. Wumloczenje ſ maschinu	36,—	—	—
5. Dawk po jenoſczach	4,20	—	—
6. Na wós naſkadowanje hnoja a roſkidanje	5,60	—	—
7. Hnójwojenje na hektar 16 wosow po hr. 1	16,—	—	—
8. 140 kilow ſymjenja, kilo po hr. 0,20 . . .	28,—	—	—
Summa	199,40	—	—
Temu napshečzivo wunoſčk ſe ſornow 1900 kilow, kilo po hr. 0,18	342,—	142,60	

B. 1 hektar pſchenizy.

Postajenje 1. hač do 7. kaž pola rožki	171,40	—	—
8. 200 kilow ſymjenja, kilo po hr. 0,22 . . .	44,—	—	—
9. Pſchidawk kúpneho hnoja 200 kilow	36,—	—	—
Summa	251,40	—	—
Wunoſčk ſe ſornow 2200 kilow, kilo po hr. 0,20	440,—	188,60	

C. 1 hektar wowha.

Postajenje 1. hač do 7. kaž pola rožki	171,40	—	—
8. 120 kilow ſymjenja, kilo po hr. 0,18 . . .	21,60	—	—
Summa	193,—	—	—
Wunoſčk ſe ſornow 2200 kilow, kilo po hr. 0,15 = 330,—		—	—
Wunoſčk ſe ſlomy ſa pizu 1500 kilow, kilo po hr. 0,036 = hr. 54,—	384,—	191,—	

D. 1 hektar jecžmjenja.

Postajenje 1. hač do 7. kaž pola rožki	171,40	—	—
8. 120 kilow ſymjenja, kilo po hr. 0,17 . . .	20,40	—	—
Summa	191,80	—	—
Wunoſčk ſe ſornow 2000 kilow, kilo po hr. 0,16 = hr. 320,—		—	—
Wunoſčk ſe ſlomy 1500 kilow, kilo po hr. 0,036 = hr. 54,—	374,—	182,20	

E. 1 hektar běruow.

1. Dželo kaž horſekach pola rožki	65,60	—	—
2. Šsadijenje, 1 kón, 3 žony wob džen na 1/2 hektara	18,50	—	—
3. 1600 kilow ſymjenzow, kilo po hr. 0,04 .	64,—	—	—
4. Sawodzecze ſ 1 konjom a ſ 1 mužom wob džen na 3/4 hektara	7,50	—	—
5. Wuworanie a dwóje abo troje wločzenje .	18,—	—	—
6. Wotwojenje a ſapinowanje	18,—	—	—
7. Šberanje	25,—	—	—
8. Wubéranje ſ trijerom	4,—	—	—
9. Dawk po jenoſczach	4,20	—	—
10. 400 kilow kúpneho hnoja	72,—	—	—
Summa	296,80	—	—
Wunoſčk ſ běruow 1500 kilow, kilo po hr. 0,04	600,—	303,20	

(Pſchichodnje dale.)

(Býrlinske powjeſce hlađaj w pſchilosy.)

Drjewowa awfzija.

Krute drjewa, w reverje Nakęzanskeho knjeſtwa puſhczane
maja ſo ſežhovaze dny na ſežhovazych mestnach na pſchehadzowanje
pſchedawac̄:

pondželu 21. měrza t. I. rano wot 1/29 hodžin

w Zitkovskim reverje pſchi haczenju Zitkovskeho wjeſneho hata:
65,25 stotnijow twjerdyh walczkow (bréſow a wolschow),
5 rm. ſchęzepow (dubowych a bréſowych);

wutoru 22. měrza t. I. rano wot 1/29 hodžin

w Komorowskim reverje pſchi haczenju Wolschanského a mlynskeho
hata:

83 dolhich hromadow (bréſowych a wolschowych),
sapocžat pſchi haczenju Wolschanského hata;

šrijedu 23. měrza t. I. rano wot 1/29 hodžin

w Nakęzanskim reverje pſchi dubic̄u:

51 dolhich hromadow (wolschowych a bréſowych);

dopoldnja wot 11 hodžin

na Kamjeniczauskim reverje pſchi haczenju Koſkowzow:

65 dolhich hromadow (bréſowych a wolschowych),

2 rm. ſchęzepow (bréſowych);

ſchtwórt 24. měrza t. I. rano wot 1/29 hodžin

w knjeſzim Vyžokowskim parku:

159 bréſowych dolhich hromadow,

33 khójnowych halosatych hromadow,

30 rm. bréſowych a khójnowych ſchęzepow,

8 = bréſowych a khójnowych pjenikow,

13 dubowych, bréſowych a wjetbowych klozow,

14 weſzowych ſerdzow.

W Nakęzach, 11. měrza 1892.

Vogt, wychſchi hajniſ.

Drjewowa awfzija

na Bartskim reverje.

Sſrijedu 23. měrza 1892 dopoldnja wot 1/210 hodžin ma ſo

60,20 stotnijow twjerdyh walczkow

ſa hnydom hotowe pjenesy ſ wuměnjenjemi, předy wosjewjomnymi,
na pſchehadzowanje pſchedawac̄.

Šhromadzisna w hosczenzu w Dubrawzy.

2. Kobanja.

Drjewowa awfzija

na Kupjanskim reverje.

Sſrijedu 23. měrza 1892 dopoldnja wot 9 hodžin ma ſo na
Kobjelnjanskim reverje

31 twjerdyh dolhich hromadow,

115 khójnowych wuleſhovaných hromadow,

35 ložow bréſowego ſerdzoveho drjewa ſ wukopanju
ſa hnydom hotowe pjenesy ſ wuměnjenjemi, do awfzije wosjewjom-
nymi, na pſchehadzowanje pſchedawac̄.

Šhromadzisna w Kobjelnjanskéj krczniſe.

Aublowe ſarjadniſtwo.

Deski, hranite flozhy, laty.

Sarjadniſtwo tačantských drjewownych tocžetnijow a rěſala
w Scherachowje (zelenicne ſaſtaniskej) na ſwoj wulkim ſlav-
hých ſostow, deſkow, hranithých flozow, latow,

lejſtow atd.

zwojego khwalobnje ſnateho rěſala w Korſymju po tunich placzi-
nach ſebzne cžini.

Wſchón material ſo we wſchech ſwuczenych dolhosczech a toſto-
ſzech jenož ſe ſtrowych jédlow, ſhmrékow a khójnow rěſa a ſo po
žadanju tež zyłe ſchundowanja hěbluja a ſchunduja, dale třeſčne
poſkorjenje, tříhranite lejſty atd. ſ najtuníſhím wobliczenjom wuſjedu.

Tachantske drjewowe tocženje a rěſal.

C. Steupert.

Trilotowe taille, derje dželane, dobreje kajſoſče,
čjorne draſtne klaniny ſa konfirmandki, čjistowolmiane, trajne,
porucza jara tunjo Augusta Kayserka rodž. Hartmanne na
žitnej hafz 10 po 2 ſchodomaj w domje knjeſa Vorle Noača.

Hermann Bulnheim,

dželarňja sa želesne konstrukzije,
saložl 1852, w Budyschinje pramiširovana,
14 na albertskej dróšy 14.

Wóžebitoscze:

Želesne tvariske konstrukzije wscheje družiny,
wokna s kowaneho želesa, jako tšechné wokna, hródzne wokna
se zo wocinajzymi tšidłami najlepšej konstrukzije, fabrikske
wokna sa piwařnje, palečnje, mlokařnje atd.,
želesna hródzna naprawa sa konjemzy, kruwařnje a hwinjaze hšely, hšanske a wokšidlate wrota se žolmojtym blachowym pjes-
nienjom, pschikryw na popjesowe jamy,

želesne sajedne wrota a wrótki, wobloženja sa sahrody,
balcony, schodki, vohrjebnischeza, ležky na ponoske
a wětskowe thorhoje,

blyskowodny najlepšej konstrukzije, pruhowanje wokstejazych
blyskowodow,

wodne kotly s kowaneho želesa, pozynekowane abo wobarbjene,
žybelove formy wscheje družiny s worzla a želesa,
rolowe platy s kowaneho želesa.

Ryžowanje a wobliczenje placzisny ſo wudžela.

Najtuńsche a najlepše kupowanske žorlo draſtne tkaninow.

— Najwjetſchi wubjerf. Wurjadne nowoscze. —

Jako hlowne wěžy nětžisicheho čaſha porucžam
we wſchech barbach:

dwójzyscheroło czistowolmjanu	beigu woblečenje (6 metrow) po 8 mlf. 50 np., muſtrowane tkaniny woblečenje (6 metrow) po 7 mlf. 50 np.
----------------------------------	--

So ſo derje noſe, rukuju.

Richard Gautzsch

na bohatej haſy.

Sa konfirmandsku a pruhowanSKU draſtu

ſu wſchě nowoscze čorneje a pižaneje
barby doschle. Tež pschi najwjetſchim
wubjerku najtuńsche placzisny a sprawne
poſluženje lubju.

Czistowolmiane, dwójzyscherołe
draſtne tkaniny čorneje a pižaneje
barby w kraſnych muſtrach porucžam
starý lóhcž hžo po 70 np.

Alphons Schauseil

na bohatej haſy.

Porucžam po jara tunich placzisnach
čžorný czistowolmjaný kaschemér

čroneje čorneje barby

meter po — mlf. 85 np., starý lóhcž po — mlf. 50 np.,
meter po 1 mlf. — np., starý lóhcž po — mlf. 60 np.,
meter po 1 mlf. 20 np., starý lóhcž po — mlf. 70 np.,
meter po 1 mlf. 40 np., starý lóhcž po — mlf. 80 np.,
meter po 1 mlf. 60 np., starý lóhcž po — mlf. 90 np.,
meter po 1 mlf. 75 np., starý lóhcž po 1 mlf. — np.,
meter po 1 mlf. 90 np., starý lóhcž po 1 mlf. 10 np.,
meter po 2 mlf. 10 np., starý lóhcž po 1 mlf. 20 np.,
meter po 2 mlf. 30 np., starý lóhcž po 1 mlf. 30 np.,
meter po 2 mlf. 65 np., starý lóhcž po 1 mlf. 50 np.,
meter po 2 mlf. 80 np., starý lóhcž po 1 mlf. 60 np.,
meter po 3 mlf. 30 np., starý lóhcž po 1 mlf. 90 np.,

teho runja jenobarbne ſaž tež kaschemélate draſtne tkaniny w wulstym
wubjerku po jara tunich placzisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Czistowolmjaný čžorný a bruný kaschemér

2½ a 3 lóhcze ſcheroſki po 2 mlf.,
rubischieza na hlowu a ſchörzuchi
dobrzej hódnoseje wurjadne tunjo porucžam.

Alphons Schauseil

67 na bohatej haſy 67.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej haſy

porucža sprawne a tunjo, tola bjes wudawanja markow a bruhich
nětko wunjeſených manipulacijow, pschi kotrychž maja wotbjerarjo
tolu wjazy ſaplaſcic̄,

khoſej, ſhyr, punt po 105, 110, 120, 125, 130—160 np.,
khoſej, paſen, punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokrowy ſyrup, ja ſłodki, punt po 18 np.,
petrolej, punt po 13, pschi wjazy puntach po 12 np.,
jerje, po 3, 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
paſen, czisty, liter po 32 np., po čwizach tuńſho,
ſłodki paſen a liker, po 60, 70 a 80 np.,
raiz, rjana twora, punt po 16, 18—20 np.,
zigary, 100 ſchtuk po 180, 225, 240, 280 a 300 np.,
runklizowe hymjo, ſnateje dobręſče,
bělu waru hól w měchach po 100 puntach ſa 845 np.

Franz Marschner

čaſnikar w Budyschinje

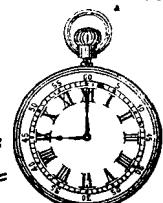
čzo. 9 na bohatej haſy čzo. 9

ſwoj ſkład čaſnikow a čaſ-
nikowych rječjasow dobroči-
wemu wobledžbowanju porucža.

hódná twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorſedzenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Něčžu herbſki.

Čerstwy

twarſki a rólyh falk

je w mojej kallowni w Kunderacjizach a Niſtej ſažo doſtač. W Niſtej 1892.

E. Plümecke.

Khejza s 2½ hertlom pola, ha-
doveje a hadženkeje sahrody, nje-
daloko Budyschina je bjes wu-
mjenka a hešpody na pschedan. —
Džel kúpneho pjenje može stejo
rostacé. Dalsche je shonicz we
wudawařni „Sserbſkých Novin“.

W Radworju je **khejza** čzo. 84
na pschedan. Dalsche je shonicz
pola wobbedzerja čižlo 15 tam.

Kublo na pschedaní.

Dla dželenja herbſtwa ma
ho w **Kolwasu** kublo čižlo
21, 29 hektarow 83 arow
— 53 akrow wopschijaze, se
žiwym a morwym inventarom
wot Sobiz herbow pschedacé.
Na kupjenje smyžleni chzli
ho ē jednaniu w **hosćenzu**
„**Lódzi**“ (Schiff) w Lubiju
31. mérza popoldnu w 3 hodž.
seńcz.

Herbjo.

Polo na pschenajecze.

Moje polo, 11 kózow wopschij-
jaze a ē Wuriskim honam ſlu-
ſchaze, je wot 1. ektobra t. l. na
pschenajecze. — Dalsche je pola
wobbedzerja Jurja Wirtha na
rózowej haſy čižlo 2 shonicz.

50 rjanyh khójnowych ſto-
mow wſchelakej tolstoſcze, jako
twarſe drjewo ho derje hodžajch,
a teho runja plötowe ryhele ma
po tunich placzisnach na pschedan
Vjedrich Bartko w Njehwacjidle.

Rolki k drainērowanju.

Rolki k drainērowanju ma tež
tote lěto we wſchech ſchérjach po
fabrikskich placzisnach na pschedan
hosćenzar **A. Dietrich** w Létonju.

Nowe czorne mužaze woble-
czenje je tunjo na pschedan na
taſchbarku čižlo 7 po 2 ſhodomaj
w Budyschinje. — Tež moža
tam pschitojne hoſzy wobhdenje
a jéž dostacé.

Tuni
czorny kaſchmér
a tunje woſmiane hnkuje porucja
F. G. Dieke

pschi mjažowych jédkach.

Jejowe barby
w palczikach po 5 np. a 10 np.
w najfrasniſtich barbach, čiſcze
njeſeđoſte,

ſtroscheinſku papjeru
t. pschitnemu wudebjenju jutrownych
jejkow s kražnymi wobraskami,
hroneſkami a debjenkami,

mikado-papjeru
w kúwertach se žortniwymi ſchtuczkami
porucja tunjo

Otto Engert,
drogowe klamy.

Saſhopſchedawarjo doſtanu wýſkoti
rabat.

Pobocžne towarzſto ſherbſkich burow w Hodžiſu

směje njedželu 27. mérza popoldnu w 4 hodžinach ſhromadžiznu.
Wo bohaty wopht preký woſebje wſchě ſhobuſtawu nalutowanje
a wupežđenje **pschedkydſtwo**.

Ratařſka ſchula w Budyschinje.

Lěti ſemester ho pondželu 25. kaprleje 1892 ſapocžnje.
Samolwjenje ſchulerjow pschijima a wſchó dalsche wo ſchuli wukauje
direktor **J. B. Brugger**.

Konfirmaziske khartki

poruežatoj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na ſherbſkej haſy 4.

Emma ſwudowjena Vorwerkowa

porucja plyſhove pjesle, ſetnje pjesle, zanki, modne jakety,
deſhczne mantle, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

→ Požluženje w němſkej a ſherbſkej ręci →
w Budyschinje na bławonym torhofsčzu 5.

Židke
čornidlo k ſignérowanju
kaſhczow, hudoſ, měchow atd.
w bleſhach po 60 a 30 np.
porucja

Otto Engert,
drogowe klamy.

Tunje
žigarų
kupowanſte ſórko ſa ſaſhopſchedawa-
rjow,
tybzaz hižo po 20 mt.
porucja

Richard Neumann
na ſnutkownej lawſkej haſy čzo. 6
filiala na bohatej haſy čzo. 28.

5 porſtow tolſty husheny polcz
punt po 75 np., pschi 10 puntaſ
tuňcho,
ſeleny polcz punt po 70 np.,
hadleſhčo " 70 "
pschedawa

Otto Pötschke
ſ napſhęcza mjažowych jédkow.

Czorne draſtne tkaniny
hlaſke a muſtrowane
placzisny hódnio porucja

Augusta Khejorka
na žitnej haſy 10, po 2 ſhodomaj.

Wobraſy

(bilby) ho rjenje a tunjo jaſchlen-
zuja a ſ woblikom wobbadža,
domowe žohnowanje a wobraſy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
czisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſy 11.

August Mittasch,
blidař w Bukezach,
porucja ho ē wudželanju žylých
njeſjesczinskich

w uhotowanju
a čjini ſedžne na ſwój ſtad
meblow a ſtolow, ſenož derje wu-
dgélaných, po najtunisnich pla-
czisnach.

Džak.

Sa wſchě dopokáma luboſče a dželbraža, kotrež ſu ho nam
pschi ſemrjeczu a ſhowanju naſheje horzolubowaneje macžerje,
woſki a pschichodneje macžerje

Marje Nutnicžauszneje rodž. Pežigez

w bohatej mérje doſtale, kaž tež knjeſei fararjei **Rje nčeſ**
w Keilizach ſa troschtowaze ſłowa a knjeſei kantorej **Jan a ſtej**
ſa ſpěwanje arije w žyrkvi, ſ tutym hľubokosčutu džak prajimy.

Šrudjeni ſawostajent
w Njechanju, Wurizach, Byjezach a Kubſchizach,
džen 10. mérza 1892.

Rakečanske ſerb. tow.

„Lipa“

změje přichodnu njedželu 20. na-
lětnika popoldnu w 4 hodžinach
ſwoju měſačnu zhromadžiznu,
k kotrejž je k. kantor Rjelka
přednošk dobročiwe přilubił.

Duž prosy wo prawje bohaty
wopht **předsydſtwo**.

W Ženkezach čižlo 10 je kosa
ſ ſoſlatami na pschedan.

Mleda ſherbſka hoſza, kotrež
chze ſhiež a pschirēowac̄ navuk-
nuc̄, može pschichodne jutry ſa-
ſtupic̄. Dalsche je shonicz we
wudawařni „Sserbſkých Novin“.

Na 15. kaprleji pěknou sprawnu
heſzu sprawneju ſtarſcheju do domja-
zeho džela pyta Augusta Khejorka
rodž. Hartmannez na žitnej haſy
10 po 2 ſhodomaj.

Dželacžerske ſwójby

pschi darmotnym bydlenju a pelu
k hěrnam pyta

O. Zimmermann, kublet
w Hodžiſu.

Dželacžer, kig ho tež na ſahro-
niske dželo wuſteji, ho do Woje-
rowſkich ſtron pyta. Dalsche je
shonicz w wudawařni „Sserbſkých
Novin“.

Rólnych pohonžow, ſrénkow,
džewki a domjaze džewki pyta
Spannowa
na malej bratrowskej haſy 5.

Wucžobnička pyta Eduard
Röthenthaler, klampnatiſki
miſchtr na ſchulerſkej haſy
čižlo 1 w Budyschinje.

Wucžobnička, kig chze ſkowar-
ſtwo nowuknuc̄, pyta

A. Khejnik, ſkowar w Bukejnje.

Piekarskeho wucžobnička
pyta E. Schüke na ſnutkownej
lawſkej haſy 36.

Wucžobnička
pyta Oskar Köhler, blidařski
miſchtr w hosćenzu „K jehnecžu“.

Kowarskeho wucžobnička pyta pruho-
waný konjekowar Otto Reymann
w Cíchonžach.

Sprawny hóležez može jutry
dobru wucžbu doſtač pola wojnarſa
a woſotwarza Bergmannu w Del-
nej Hórzy. — Tež može tam hnydom
jedyn vomožnik ſaſtupic̄.

Sa 15-lětnego hóla ſo k 1. kaprleji
wokoło Budyschina hlužba pyta.
Dalsche je shonicz w wudawařni
„Sserb. Novin“.

Na friserowanju čjesczených knje-
nijow w Budyschinje a woſolnoſci
porucja ho ſana Heroldowa
w Budyschinje na kotoſkej haſy 18
delka, w klamach pschi žitnych wi-
lach w poſtſkej ſkowarſti.

(K temu čižlu pschiloha.)

Pschilosha k číslu 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. měrza 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskiej žyrki směje jutje njedžel u 7 hodžinach farač dr. Kalich serbsku spoviednu rěč a dopoldna $\frac{3}{4}$ 9 hodžin herbske předowanje, pschi-poldnu w 12 hodžinach přebuje diaconus Rada herbski.

Werowanie:

W Michałskiej žyrki: Jan Paweł Schleicher, ūbleć w Gręchinie, s Hanu Mariu Fałubez na Židowje.

Křenil:

W Michałskiej žyrki: Richard Woldemar Arthur, Korle Jaromera Wylema Groba, franskeho mischtra na Židowje, s.

W Katholské žyrki: Franz Jurij, Franza Smarslho, týcherja, s. — Lejna, Miliawská Mjenja, postillona, dž.

Zemřeli:

Djeń 11. měrza: Lejna Elsa, Gustava Eduarda Nachlowza, zigarnika na Židowje, dž. — 15. Hanu Schnabelez, njebo Jana Nowaka, dželaczerja w Delnej Škinje, wudowa, 76 lét 2 měsazaj 25 dnjow.

Placíšna žitov a produktow.

Žitov a dovoz w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	12 měrza 1892		17. měrza 1892		wot		hacj	
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Pšenica		běla	11	18	11	91	11	29
		žolta	11	3	11	32	10	74
			11	25	11	31	10	81
			8	21	8	57	7	93
Worbs			7	80	8	—	7	20
Hroch			8	89	11	11	10	75
Wo'a			7	50	8	6	6	95
Jahly			16	50	19	50	14	50
Hejdusch'a			20	50	21	—	18	50
Běryň			3	20	3	80	3	—
Butca	1 filogr.		2	49	2	60	2	10
Pšeniczná muta	50		13	—	20	—	—	—
Ržana muta	50		13	—	18	—	—	—
Sýno	50		2	30	2	70	2	20
Šíšma	600		18	—	21	—	17	—
Prožata 390 sčtuš, sčtula			9	—	18	—	—	—
Pšeniczné vořivky			5	50	6	—	—	—
Ržane vořivky			6	25	7	75	—	—

Na burci w Budyschinje pšenica (běla) wot 11 hr. 30 np., hacj 11 hr. 76 np., pšenica (žolta) wot 11 hr. 5 np., hacj 11 hr. 32 np., rožta wot 11 hr. 10 np., hacj 11 hr. 25 np., ſečmieni wot 8 hr. — np., hacj 8 hr. 30 np., worbs wot 7 hr. 45 np., hacj 7 hr. 70 np.

Draždžanste mjašovce placíšny: Šomjada 1. družiny 63–66 ml., 2. družiny 56–60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěneje wahi. Dobré krajne ſwinje 58–62 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45–60 np. po vunce rěneje wahi.

Wjedro w Londonie 18. měrza: Milišče.

Hischče Ženje tu bylo njeje.

Pſchedawam

konfirmandske wobleczenja

hijo po $9\frac{1}{2}$ ml. hacj do najwoſebniſcheho,

mujaze a džeczaze wobleczenja

ſmeſhniſe tunjo,

holczaze žakety k konfirmaziji

hijo po $2\frac{1}{2}$ ml. hacj do najwoſebniſcheho.

Mantle do deſheza, žakety a triko- towe taille po kózdej placíšniſe.

C. F. Kloss mječzel Ota Preuss
pschiſhodnyj ſyn

4 na žitnej hacj 4.

Pschedawařnja mydla a parfumerijow
Pauliny Ludwigoweje w Budyschinje
16 na Lubijskej drózy 16.

Wubjerna twora — bohaty wubjer.

Kolonialtworote a destilaziske thlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja ſwojim čjeſčenym wotbjerarjam:

khoſej, njepalený, ſylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,

khoſej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

zokor, mléty, jara ſlodi, punt po 32 np.,

zokor w polkrutach, punt po 33–39 np.,

ſompowy zokor, punt po 34 np., 5 puntow po 160 np.,

rajk, wulkosornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zylých mě-

chach punt po $13\frac{1}{2}$ – $14\frac{1}{2}$ np.,

ſyrup, ſlodi kaž měd, punt po 18 np.,

kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,

mydlo w ſnatej dobrzeſći, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rjepikaty tobak, amerif. kranj, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,

rjepikaty tobak, njeſkranj, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,

jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſchtuk po 11 np.,

hwinijszy ſchmalz, punt po 55 np.,

lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,

jahly, punt po 16 a 18 np.,

grupy, jara derje ſo warſaze, punt po 16 a 18 np.,

hróč, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

Nowo!

Saměnjawe rječasowe džeržaki

sa howjasy ſkót a konje.

Schlitowany muſtr

172 D. R. „P. a.

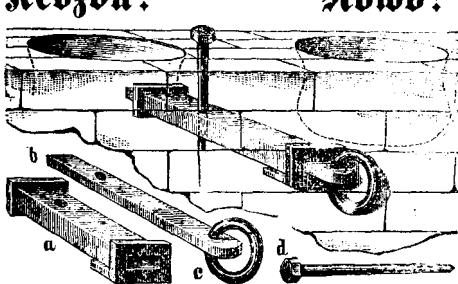
Jara nusne pschi hrdznej

pschiprawje a pschetwarjenju.

Škót ſo ruce a lóhlo wotpishegi pschi pscheskočjenju a wóhnjowym
ſtrache.

Jeniczy na pschedaní pola

Kedžbu!

Nowo!

Pawola Walthera

w Budyschinje.

Spěwarſke

herbske a něnske, w jednorym a woſebnym
čjeſazokozanym a ſomotowym ſwjasku, mod-
lerſke a wopomnijenske knihi, konfirmaziske
kharty w krajinnych nowosczech po tunich pla-
ciszach porucza

Gustav Rämsch,

knihiwjaſařnja a papjerjowym ſkład

na bohati hacj 21.

Osude tramy a deski

lonſchego ſymſkeho rěja, $4\frac{1}{4}$, $5\frac{1}{4}$, $6\frac{1}{4}$, $11\frac{1}{4}$ a $8\frac{1}{4}$ ſylny, ma hischče
placiszny hódnno wotedacj

parní rěſak w Laſu.

Hofej

paleny po 130 np. hacj 200 np.,
szary = 105 = 160 =
rajk, grupy, nudle,
hróch, koki, buny,
jahly, hejdusku, gris,
sopowe tasle, hróchowu
kolbazu

porucza J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haſy 16
na róku theaterſkeje haſy.

Bigarowy skład

J. G. Klingsta Nachf.
porucza

číſlo 867 wubjerk II 100 ſchtuk
po 2 ml. 80 np.,
číſlo 480 wubjerk I 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
číſlo 357 Upmann 4 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
číſlo 1053 Maatſchapp 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
číſlo 193 Upmann 3 100 ſchtuk
po 4 ml. 60 np.,
kaž tež wiſelaké ſbytki po naj-
tunisckich placzisnach.

Rjezikaty tobak

porucza Ernst Mittasch
psched ſchulekimi wrotami 1.

Bigary

derje woſlegane po 4 np.
100 po 3 ml.
porucza Ernst Mittasch
psched ſchulekimi wrotami 1.

Khofej

feleny a paleny
porucza tunjo Ernst Mittasch
psched ſchulekimi wrotami 1.

Palen z

jednory a dwójny
w ſnatych dobrych a derjeſtebžazych
držinach poruczataj tunjo
Schitka a Rječka.

Rajš
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróch,
koki

po jenotliwym a ſzyka porucza
tunjo Th. Grumbt.

Wulki wubjerk

židžaných bantow,
ſchorzuchowych bantow,
čepzow

w rjanych nowych muſtrach porucza

J. A. Genoch
w ſlotym hoſlerju.

Dospolne wupſchedawanie.

Dokelž 1. haprleje ſwoju pschedawarnju modnych, wolumjanych a posamentiskich tworow ſamku, wſchē twory mojego ſkada wot 18. hacj do 31. měrza do čiſta wupſchedawam 30 hacj 40 prozentow niže hijo ſnateje niſkeje placzisny. Wozginjenia budze moja pschedawarnja 18., 23. a 30. měrza wot ranja hacj do 11 hodzin dopoldna; 20., 25. a 27. měrza ſyky džen.

So móhl každy tule ſkadnoſć wužic, dawam to ſ vjedzenju.

S poczeczowanjom

J. Sarjenk w Khrósczizach.

Stupnje a ſchkorunje.

S jara tunimi kupjemi je mi móžno, wſchē čzrije ſa mužſtich, žónſke a džeczi, kaž tež ſa konfirmandow po taſ tunich placzisnach pschedawac, kaž to nichtó njesamóže.

Skasanki po mérje a porjedzenja ſzo w mojej ſamznej dželařni rucze a tunjo wuwjedu.

Paul Kristeller

pschi bohatych wrotach 29
ſ napſhęcza hōſenzena ſ winowej ſiczi.

Na konfirmandow čorne čiſtowolmiane draſtne tkaniñ

hladke a muſtrowane
woblečenje hijo po 7 ml.

Na pruhowanym woblečenjam

pižane

čiſtowolmiane draſtne tkaniñ

we wſchēch barbach a muſtrach
woblečenje hijo po 5 ml.

Najtunisckie placzisny, najwjetſhi wubjerk
w Budyschinje.

Jan Jurij Pahn

na torhoschęzu pôdla hōwnej ſtraže.

Wurjerſke a tsěchne zhhele

ſnateje wubjernye hōdnosće ma na pschedan a pschijima na nje ſkasanki

kujeza zhheleja w Měrkowje.
Kreczmar.

Čzrije a ſchkorunje

po hiſčeže ſenje ſtýchanyh placzisnach

w Wilejskej čzrijowej pschedawarni
Hermann Frischa

7 na herbſkej haſy 7.

Kedžbu!

Sawěſzenja do ratarſkeho woheňawěſcza-
zeho towarſtwa pschijima

J. C. Loeck w Blózanach p. Pomorz.

Sserbske a němske ſpěwarſke

w trajnych ſwjaslach perucja tunjo

E. Rafeld
na ſotolskej haſy 30.

Turkowske klowki

najlepſcheje družiny porucja

Moritz Mjeſerwa

pschi mjaſhowym torhoschęzu.

Defilazija ſnatych dobrzych likerow

po starych tunich placzisnach.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej haſy 6
poruczataj ſwoj wulki wubjerk

khofea

paleneho a njeſaleneho w jenož
derje ſkodžazych družinach,

zofor

drobny, ſomowy a w klobukach,

ſyruv

najtuňſhi a najdrožſhi
kaž tež wſchē družiny warjenjow

dobrociwemu wobkedažbowanju.

Khoczebuski

Portorikofski tobak,

Waffungfki tobak

w rołach a wuwaženy,

rjezik a drugi krany tobak,

zigar

w wulkim wubjerku 100 hijo po 2 ml.

poruczataj

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haſy 6.

Zuni khofej.

Dželbu paſeneho khofeja, punt
po 120 np., porucza

J. G. Glien

na drzewowych wiłach.

Wódne pónowje, ſótly,
rokowe plath a khachlowe
rebliti, něſezowe durje, že-
lesne khachle a khachlowe
roły porucza tunjo

Pawol Walther.

Holandski mlokowy pólver

s najlepſich ſelov a korenjow

pschihotowan, po jenej abo dwemaj

lijzomaj kruwom abo wozam na

prěnu piwu naſypany, pschisporja

wobzernosc, pložgi wjele mloka a

ſabžewa jeho woklňjenje;

konjazy ſalſowh pólver,

wužitkowh pólver ſa

howjash ſlót,

wſchē ſela a korenja

porucza

hrodowska haptyska

w Budyschinje.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kózdu ssojtu.
— Stwórtlétne předplata w wudawáni 80 np. a na němckich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čílo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíac Smoler jec knihicíseňje w mačionym domje w Budysinje.

Číslo 13.

Sobotu 26. měrca 1892.

Létnik 51.

— Češcjeni wotebjerarjo **Serbských Nowin**, kotsij chzedža so nje na 2. schtwórtlétu 1892 do předka placicž, njech nětto 80 np. w wudawáni Serbskich Nowin wotedadža. — Cí, kotsij řebi Serbske Nowiny pštches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, řebi je tam bórsy řasacž. Na schtwórtlétu saplaciž so sa Serbske Nowiny na saksich a prusich póstach, kaž tež w druhich krajach němckeho khějorstwa 1 mk., s pschinjesczenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny s pschilohu Serbski Hospodař placza na póstach 1 mk. 25 np., s pschinjesczenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadže hodži so tež „Pomhaj Boh“ na pósce řasacž.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Njejabž je so w prusim knježerstwie pschemenjenje stało. Kultusowy minister, hrabja Bedlitz-Trütschler a khějorstwowy kanzler Caprivi staj khějora prozyloj, so by jeju se řekzby pschecžil. Do žadanja hrabje Bedlitz-Trütschlera je khějor swolik, hrabju Caprivia pak je ponucžil, hacž na dalsche ſwoje ſtaſtvo wobkhowacž. S pschicžinu tuteho njenadžiteho podenženja je ſalon ſa prufe ludove ſchule był, kotrež dyrbje ſo nět kózdy wot prusleho ſejma dowuradžicž. Pschecžiwo temule ſalonje, po kotrejž ſo ludowa ſchula w Pruskej na ſaložkѣ řechesčijanskeje wěry ſtaji, liberalni, židzi njewérjazy, s jenym ſlovom wſchitzy njepſchecžijo řechesčijanskeje wěry wulku wokanu a ſchizuwanje po zykej Pruskej do hibanja ſtajich. Khějor je so wot thchle ludži, kotsij w Pruskej w najwyšších ſtaſtvoſtach ſedža a maja ſkladnoſcž ſ khějoram wobkhadžecž, wobrézecž dał, ſwoje nahlady wo ſchulſtym ſalonju pschemenicž. W krónské radze, kotrež ſo schtwórk ſyženja wobkhwashe, khějor na nadpady, na ſchulſtym ſalon ſo cžinjaze, polasa, powołaſche ſo na niz jara pschecželny roſzud evangelskeje wyſchiczeje rady, na warnowanje někotrych němckich vojetow a kultusowemu ministrej poročowashe, ſo jemu wobſtejnoscze doſcz wobſwětil njeje. Minister ſo ſakitaſche, a khějorſtowowy kanzler radžesche, dowuradženje ſchulſtym ſalonja wocžakacž, tola khějor ſnapſchecžiwi: „Ně, hnydom dyribi hinal bycž.“ Wjetšina ministrów bě jeneho měnjenja, ſo by ſchulſtym ſalon w ſwojej něčjic̄szej formje ſ napohladom na ludowe ſmyſlenje hóle ſchkožil hacž by wužitny był, a wobſamku ſo, ſo tuteho ſalonja a jeho wumějenja wotſtacž. Duž je ſchulſtym ſalon panul. To rěla, ſo ſtež židowſtvo a njewéra nad řechesčijanstwom dobyłej. Sa na-blednika hrabje Bedlitz-Trütschlera, kíž ſe žanym wumějenjem w ministerſtwie ſawostacž nočzysche, jeli ſo ſo ſchulſtym ſalon ſacžiſnje, je khějor ſtatneho ſekretara w khějorſtowym justiznym hamcze, dr. Voſſu pomjenoval Hrabja Caprivi w tu khwilu kanzlerſtvo wobkhowa, tola je pschedžyſtvo w prusim ministerſtwie wotebał, ſebi wuměniwſci, ſo nowy pruski ministerſtowowy pschedžyda žadyn ſ něčjic̄sich ministrów bycž nježmě, ſo dyribi wón dale ſ konſervativnej ſtronje pschiclusheč a žane druhé ſtaſtvo w ministerſtwie ſtaſtowacž nježmě. Caprivi tele wumějenja kaž general ſtaji, kotrež twjerdžisu po khroblém wobaranju pschedpo a ſ ſhorhojemi a bróniemni wotčezhne. Jako woboba, kotrež ſo khějorſtowemu kanzlerem ſaj pschedžodniſcha bycž ſdashe, hrabja Boho Eulenburg do praschenja pschedžuze. Tutoń je do teho ſwolik, ministerſtwe ſchecžyſtvo pschedžecž. Hrabja Caprivi je na to pječza jeho namolwiał, tež kanzlerſtvo pschedewſacž, ſo bych ſo njeļuboscze, kotrež dželenje wobeju ſtaſtovow psched-

njeſe, ſminule. Tole poſticiženje pak je hrabja Eulenburg wotpočala, wobebje dokelž khějor na to wažnosć ſlabže, ſo by hrabja Caprivi dale ſauzlerſtvo ſaſtaſau. W prusim ministerſtwie hrabja Eulenburg nowotnik njeje. W lécze 1878 bě wón ſ ministerſtrom ſnitskownych naležnoſcžow a tehdy po Hödelowym a Nobilingowym nadpabje na khějora Wylema ſozialistiſki ſalon ſhějorſtowowemu ſejmej ſchecžedpočoži a jón ſ wuſtojnoſcžu a wuſpečhom ſakitaſche.

— Prěnja komora ſakſkeho ſejma je wſchē pjenježne žadanki ſa zyrkwe a ſchule a ſa powyſchenje wučerſkeje mſby, penſije wučerjow a duchownych a jich ſawostajenych pschiswolka. Řenjes biskop dr. Wahl ſo knježerſtwi ſa pschiswolenje 3000 hriwnow ſ wučenju katholickich duchownych džakowashe. Dale wón knježerſtwo proſyſche, ſebi roſmyſlicž, hacž a na ſajke wachnje móhl ſo ſalon wot lěta 1876, ſtatowé wyſchicze dohlađowatſke право nad katholickej zyrkwej naſtupaz, pschemenicž abo ſo cžicze wotſtronicž. — Petzijow, želesnizy žadazych, je ſ prenje komore 90 doſchlo, ſ kotrejž 45 nowe želesnicžne projekty a 20 nowych ſaſtanishečow naſtupa. Komora pödla 6 želesnicžnych projektow, hido na předawſtich ſejmach ſ roſmyſlenju porucženych, tſi dalsche tvaricž namjetowashe, mjenujzy projekty Großhartmannsdorf = Šahva, Halsbrücke = Nossen a Zwölfhain-Grünhain-Elterlein, mjes tym ſo buchu projektu Kinsbörk-Madřina-Hrabowka, Pegau-Kieritzsch a Waldheim-Kriebethal, kotrež bě druha komora tvaricž porucžila, ſacžiſnuču. W debacže ſo wot někotrych rěčníkow džiwaſo na dohody, kotrež želesnizy kraje ſchecženu, warnowashe, ſo njebanjaze želesnizy tvaricž, a ſo na wulku hromadu petzijow wo želesnizy ſkoržeshe.

— Druha komora je wſchém wot knježerſtwa porucženym ſchulu a zyrkej naſtupazym pjenježnym žadankam ſchecžedpočoža.

— Khějor Wylem je ſo do ležneho hroda Hubertusstocka podal. Wón je pječza wónano pschi wujědže w Grunwaldze ſo nashymniwſci lohli pluzowý ſatarrh nabyl. Tole ſchorjenje je ſ khwilemi lohlu duſhenzu ſa ſobu mělo. Pschedbyt w měſčezanskim powětſſe, a wobebje w kralowſtym hrode, je ſo wot lekarjow jako njehowjazy wotradžał; dny ſu jemu pschemenjenje powětra a pschedbyt w ležu namjetowali. Dla ſnabnoſcze ſhorosče měnja lekarjo, ſo khějor njeſtrowje wotbudze, hdyž je někotre dny ſ wonka Barlina pschedbywał.

— Powſchitkowne ſpokojenje powjeſč ſbudižuje, ſo je juſtizny minister ſe Schelling statnym rěčníkam porucžil, nowiny dla ſchecženja majestoscze jenož potom wobſtorzicž, hdyž je ſo jemu jato pschedžydz statnych rěčníkow roſprawa wo tym podala, a hdyž je wón ſ wobſtorzbe dowołnoſcž dał.

— W prusim krajnym ſejmje je konſervativny ſapóklañz ſ Wackerbarth pschi ſchecženju pjenježnych žadankow ſa juſtizu ſ nowa podaſt wo ſlónzowanju jeneho řechesčijanského hólza w Xantenje, kotrehož je pječza židowſki rěſník Buschoff moril, do debath ſchecženje. ſ Wackerbarth prají, ſo ſmy pschi tutym podaſtu widželi, ſo zyky židowſki lub ſjenocžený ſchecžiwo nam wustupi, jenož dokež ſo ſda, ſo by hodži dopokaſacž, ſo je jedyn žid mordarſtvo wobſtorz. Do- poſaſane je, ſo je ſo hólzej krej wotčahnuka. Hdyž je jeho krej wotſtaſa? Mjes tym pak, ſo ſu žida Buschoffa, na kotrehož bě ſo ſylné tulanje wobrožilo, ſ jaſtwa pschecžili, ſu jeneho němckeho pschedlupza Paascha, kíž bě ſo ſ Chinu do Němzow wrózil, a wo kotrejž bě wěſte, ſo tu wostanje, do jaſtwa ſawrjeli, dokež ſo pječza hoſaču, ſo cželneje. Paasch bu mjenujzy dla ſchicwbu cžinenja wobſtorz, wón dě w Chinje někotrym tamniſtich němckim khějorſtowym ſastoj-

Za nawoſtki kiž maja ſo w wucaw ſni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkejne lawskeje hasy čo. 2) wotedač, placi ſo wot maſeho rynčka 10 np. a maja ſo ſtwtk hač do 7 h. wječor wotedač.

nikam, po robožje židam, wschelake njesalonosće w sastojanstwie porokowač. Tale njerunoscę ludništwa sadžerženja je nadpadna. S Wackerbarth ſi pištom zyrlinskich wuczenych doppołasac̄ pýtače, ſo pola židow krwawny wobrjad wobsteji, a ſo ho hac̄ do nětčischičeho cjočka dale vjedže. Nadpadne tež je, ſo je ho w Němzach 70 abo 80 tajkich wobrjadnych mordatſtwom wokoło židowskich jutrow ſtało.

— Pschedloha wo ſchelnjenju konfliktu ſamoženja ſemrjeteho hannoverskeho krala Kurja je ho wot pruskeho hejma komiſiji ſi nadrobnischemu roſpominanju pschipolkaſa.

— Wjetch Bismarck poczina ſnamjenja staroby ſacžuvac̄. W wosu ho wujedžuju je ho wón naſymnił a khetro cječko ſchoril. Wón ho tež dla pschi wotkjeſnej ſhromadžiſne w Raxburgu wobdželit njeje, kotrejž ſobuſtaſ wón jaſo wobſedžet knjeſtwa Friedrichſruhe je.

— Šalon wo woblehnjeniſtwie w Elsaſzu a Lothringſkej može ſo jako poſrjebaný wobhladač; pschetog ſomiſija khejorſtwaſteho hejma, kotrejž bē ſo wón ſi wurađenju pschipolkaſa, je hac̄ na dalsche ſwoje poſedženja wotſorečila. Skoro wſchē jeje ſobuſtaſ ſu ho pschecziwo ſalonjej wupraſile.

Belgijska. Pódla Franzowskeje je woſkebie Belgijska tón kraj, kotrejž ſu hebi ſozialiſtojo a anarchoiſtojo ſi wuwođenju dynamitowych nadpadow wuſwolili. W Lüttichu tele dny polizaſka patrouilla pschi khejzi polizaſkeho direkторa Mignona bleschu namaka, do kotrejž bē dynamitowa patrona tyknena. Sapaladio bē ſo ſapalilo, tola dla wuſkeje bleschineje ſchije wuhaſlo.

Franzowska. W tajkej hróſnej mérje bjesbóžnosć a njewéra w Franzowskej pschibera, wo tym hanibný podawſ ſwedeči, kiz je ho witoru w jenej zyrlki w Parizu mēl. Nekotre dny předy bē jedyn ſozialiſtiſki gmejnſki radžicel pređowanje dučhownego i njehornymi ſchitami mylit, cječož dla běchu njemérnika wucziſli. Witoru mjenovany gmejnſki radžicel do wječjorneho pređowanja pschindže, tola niž ham. Dučhowny Lemoigue bē ſa tuton wječjor pschednosči w ſozialnym praschenju pschipowiedžiſ, tola pytnuwschi, ſo ma njemérne poſluchatſtwo psched ſobu, mēſeſche wón ſa ſlepſche, wo luboſci ſi bližiſhemu pređowac̄. Šso woſchezerjejo na njeho ſozialiſtojo woſtachu, ſo by tola wo ſozialiſtiſkim praschenju rēčiſ. Wón to cjeſeſche, tola ſi dobor ſo herſekanje ſapocža. Schkečzachu, woſchezerjachu ſo, hwiſbachu a ſpewachu. Jedyn zyrlinski ſlužobnik gas wotwerci. Na to ſapocžachu ſawki a ſtoly do ſkletki mjetac̄. Pschitomni ſo do pułow dachu, a dučhowny ſkletku wopuſtac̄. Hnydom jedyn młody ſozialiſt na nju ſtupi a bjesbóžne rēče ſi njeje džerzeſche. So bychu ho jeho ſklowa poſluſhile, dachu byrglam ſi zylo mozu hrac̄. Na to ſozialiſtojo revoluzionarne ſpewy ſpewachu. Halekowarjo ſo ſi durjemi won tloczachu, hdež ſyla poliſiſtow ſi merož ſchihladowac̄, a ſo roſbežachu. W Parizu je wulke poſhorſenje teho dla, ſo woſchinoſc ſozialiſtam njewobara, hdyž mēr w zyrljach kaža a je wotwerci. Wopravdze ſrudne čaſky ſu pschiciale, ſo ſu tajke grāwocziwoſcē mózne. W Parizskej gmejnſkej radze a w parlamencje wobžaromny podawſ ſi rēčiſ pschindže.

Jendželska. Straſt hejverjow w jendželskich wuhlowych podkopach je ſkončeny. Hejverjo ſu ho ſe ſtarni wuměnjeniem i dželu wročili, to rēka, woni ho ſe miſbu ſpoloja, kotrejž ſu hac̄ dotal doſtaſali. Wuhlowa placžiſna je po ſkončenju ſtraſta ſaſo ſylnje ſpanula.

Rukhowska. Želi ſo je weroňo, ſchtog russi „Khejorſtwaſteho Woſtoč” piſche, ſu krajinu, loni wot hubjenych žnjow potrjechene, hac̄ do meje ſi zyrobu ſastarane. Woſcežnoſc dla ſeſiwenja wohydlefſtwa w nalečju, w kotrejž čaſku ſo po dróhach dla tac̄a jeſdžic̄ njehodži, ſu po taſkim wuſamkjenje. Tež ſito ſi wuſywej je ho mjes ratarjow wubželilo. Gubernatorojo ſu woſjewili, ſo ho naprawy, ſi kotrejž dyrbja ho ratarjo pschi wobbzélanju role podpjerac̄, hlađko wotwija. Sa tele naprawy je ministerſtvo ſnuſtlowych naležnoſcōw 4 milijonu rublow pschiswolko. Do Vibawy ſtej ſandženju ſpođen dwie wulke amerikanskie parnej lódzi ſe žitom pschijeloj, kotrejž je ho wot wobzylerjow ſjenoczenych ſtatam počnožneje Ameriki khejbatradazym w Ruskej darilo. Amerikanskim, kothiž běchu lódzi pschewodžili, ſo ſhvjedženſta hoſčina wuhotowa. Pschi njej mēſeſche amerikansk ſonſul Crawford rēči, w kotrejž praſi, ſo wſchō, ſchtog Amerika nětkole ſa Ruffu cjni, daſko ſady teho wostanje, ſchtog je Ruffa amerikanskim ſjenoczenym ſtatam psched tſižygi ſetami wopokaſala, hdyž ſwoje lóžſtwo wupóſka, ſo by ſjenoczenym ſtatam pschi ſathowanju ſich nje- wotwicnoſcē podpjeru pschijeklo.

— Ruske knježerſtwo ſame njeſamjelči, ſo je w poſlednim čaſku wulke čjriſdy wojakow pschi ſwojich naſjeczornych mjesach ſhromadžiko, tola wone preje, ſo je ho to jako pschihotowanje ſi wójnje

ſtało. Němſki poſkranz w Peterburgu, general ſe Schweinič, a ruſki poſkranz w Winje, wjetch Lobanow, ſtaſ wot ruſkeho knježerſtwa počnomoz voſtaſo, w Winje a Varlinje woſjewic̄, ſo je ho ſhromadženje wojakow w Poſtej jenož teho dla ſtało, ſo možlo ho wójsko lepie ſi zyrobu ſastarac̄, a ſo njeje trjeba, hebi teſele naležnoſcē dla ſtaroſcē cjniči.

Katowih ſyn.

(Wobras ſe ſandženych cjaſow.)

(Potročzowanje.)

„O, wſchalo to tež ja ſi tobu čjuju”, rjeknu holic̄o płačzo. „Twoja boſoſč je tež moja!” „Wot neſto čaſza ſo troſhtujemy”, potročzowac̄e mlobžen, „ſo ſnadž mie dobyr pschipad wot katowiskeho powołania wumoži; luboſč je mie w tej myſli wobkružala — ač, wona je mie ſaſlepila; ale něko je to hinač; pomyſli hebi jeno, luba Marka! wot jutſiſchičeho bubu niž jeno katowih ſyn, ale kat ham. A myſliſh ſnadž hebi, ſo bych to potom ſnjeſl, ſo bych tež tebie wuſmiescheli? ſo bych tebie katowu lubu mjenowali? Myſliſh dha hebi, ſo bym tak mało nadobnje ſmyſleny, ſo bych na tebie, cjiſtu a njewinowatu, ruzy poſoži, kotrejž jutſje ſi cjlowječej krewju womaczam? Ach praſi, ſo derje roſumisich, ſo to cjniči njeſomžu!”

Pschi tutej rēči bē ſo holiczynne woblicžo pschemjeniſko; na nim poſkowaſche ſo wěſta radoſtua hordſeſč, wociž ſo jej jaſnje blyſczeſtej a hubje ſo cjiſche poſměwaſtej. „Haj, pscheczelol!” praſi na to wſcha hnuta, „derje roſumju, ſchtog cjeſch praſic̄, tak nadobnu maſč wutrobu, ale njemyſl hebi pschi tym, ſo bym ja mjenje nadobna. O ja ſwoſtanu twoja, do zyka twoja, hac̄ do węcznoſcē. Ja čju eže mēč, hac̄ ſy kat abo njeſby, jow abo na ſchibjeniſtej!”

„Nē, nē!” ſawola mlobžen. „Ty njemóžesč byc̄ ſatowa žona. A hdy bych tak ſlaby był, ſo bych do teho ſwoliſ, to bych hebi węcznoſteho ſatamanja ſaſkuſiſ. Abo bych eže mēl do hanby a ſazpečza ſobu ſtorhnuć?”

„Ja eže njepuſtac̄, pscheczelol!” praſi ſaſo holecžo kručze, „ja ſo eže pschimnu, ſo njebudžesč mie wotſchac̄ móz. Abo myſliſh dha hebi, ſo bych eži móhla wumrječ dac̄? O luby pscheczelol hdy by wjedžał, tak horda a ſylna nětke ſyml!”

Se ſpohživanjom hlaſaſche mlobžen na holiczku, pruha wérneje ſhožnoſcē bē jemu woblicžo roſjažniſka a wón ſylychnu hukoko. A poſběže wociž ſi njebjeſam a ſawola: „Božo, wodaj, ſo bym tak ſkorži! Ty ſy mi ſa to pózla ſwojeho ſandžela!”

Mjes tym bē Jan ſwoje toporko dožđelak, pschi cjiſm pak ani ſotry ani Hanža ſara ſedžbu mēl njebe, a něk ſchijupi bliže. „Marka!” praſi holecžy. „Mri čze ſo hižo ſpac̄. Praj Hanzej, ſo by jutſje trochu ſaſiho pschischo!”

Mlobžen drje bē ſo hisczeje rad ſi holiczom roſmoļwiaſ, ale dokelž Janež nôzneho wotpočiňka brac̄ nječaſche, wſa ſlobuč a hotowac̄e ſo domoj. „Jane!” praſi pschi tym, „ja dyrbju jutſje cjlowječa wotprawic̄.”

„To daj ſedžbu!” wotmoži tón ſymnje. „Hdy by nimo rubnuł, bych u eže lubo ſamjenowali.”

Boloſtneje poſlada młody kat na holecžo a trejo hebi ſi wózka ſyliſu mēſeſche ſo ſi durſam. Tu padže wona jemu wokoło ſchije a ſawola ſi hnuthym hukozem: „Ja budu ſtač ſliko ſoſtow — davaſ ſedžbu!” Płačzo a ſkoro bjes ſmyſlow ſlučaſche potom hisczeje, tak bē jeho ſtup po haſy ſkyſhac̄.

* * *

Hdyž bē Jan, kiz bē ſaſparny, roſmoļwu ſubeju pscheterhuk, bē mlobžen ſabyl holecžu hisczeje junu na wſchē čaſky Božemje dac̄, dokelž čjyſche jej tutu boſoſč ſalutowac̄; pschi tym pak bē hebi kručze wotmuſli, ſo jeje Ŝenje wjazyjato lubu njewjeſtu njepowita. — Speschijnje džejče něko dom a bē ſkončnje w naſſaleniſchim kucze zyloho mesta pschi woſamoczenym twarjenju ſi cjerwienymi durjemi, ſchtog bē ſnamjo, ſo jow kat hydli. Tu mlobžen ſaklapa a wotroči jemu wotwerti.

„No, Hanđijo!” wopraſha ſo Hanž, bē tu ſchtō ſe ſuđiſtwa?”

„Bē”, praſi wotroči, „a nan wam da praſic̄, ſo na waſ cjaſka!”

Mlobžen po taſkim ſhwatasche do jſtwy, hdež nan khor ležesche.

Stary kat bē pschemjersnjeny a blédy; bē na nim widžec̄, ſo bē jeho ſuchoſčina tak ſnicžka. Jego duš pak bē hisczeje ſo ſathowak,

strowy a bylny wostał. Hdyż bę młodżenç saſtupił, wobroczi starz kaž schleńza ho blyſcęgaze woko na njego, ale njerjeknu nicžo. Młodżenç poſtaſi ſebi ſtolicę t kožu a bydze ho nanę t klowje; potom pſchimnu ho nanowęſe koſęgatęſe ruki a tloczo ju prafcheſe ho we wulkej wuſkoſeſi: "Nano! — nano, bęchu tu ſe ſudniſtwę? Kaſki je mój wuſub? o ręcz! — dyrbju kat bycz?"

"Lubſci byno", rjeknu starz ſrudnje, "kym ſudniſte wſchitko wuſoſi, ale wſchitko podarmo; ſudniſtwę, kaž rěka, njeſmē pſchiſwolici, fo by wotročę moju ſluſbu ſastał. Uni proſtwia ani pjeniſej ničio pomhače njeſju. Ty dyrbischi kat bycz, njebožowne džecęgo!"

Wurudżenç młodżenç bę drje ho taſkeho wuſudženja nadgał, ale tola bę to netk ſa njego strachne. A ſatſchaſe ho po gylkym czele a pſchitkoči kaž w ſločzi nanowu ruku. "Jutſie po taſkim!" žałosčęſe pſchi tym. "Jutſie, nano, dyrbju ho wotrzej wſcheje nadgiſe na pſchichodne ſbože žiwenja? Jutſie dyrbju ho wopanacę ſ cławecęſe krewju... o będa mi!"

"Lubby byno!" pſchetorje jemu nan klowo, "jow na ſemi eſi ničio druhe do rukow njeſlada, pſchihotuj ſo na žiwenje poſte hórkoscęſow a žałosčę, kózda klowa, kotruž wotrubnijſich, padnje eſi kaž ſkala na wutrobu a budze na tebi leječ... ale nad wykoloſcęmi bydli miłkoſciwy ſudnik, kiz eſi da wotrunanje ſa wſchę c̄wile."

Młodżenç ſaſkyscha jeno prenje ſ nanowych klowow a ręczęſe netk w ſamžnym ſmyſku dale:

"Haj, netk wém, czeho dla mje ludžo tak hidža! Wſchal móžu kózdy wotomik ſawolany bycz, ſo bych někoho ſ nich do węcznosęce pſchewodžil, hacž je winowath abo njeſe. Hdy bych uſedzeli, kaſ mi pſchi tym je, ſawęſče bychu mje wobgarowali. Woni ſebi myſla, ſo ma kat radoſę, hdyž móže krej pſchelivacę; hdyž paſ ſo jemu pſchi hladonju na wotkudženego ruzu tſchasz pócznietej, ſo nječa dodžerdecę njeſmōže: tu jeho pócznu kamjenjowacę, dokeł je ſchpatny kat a ſo je jeho ſobuželnoscę pſhemohą."

"Haj, lubby byno!" praji nan, "ja kym ſebi často myſlik, ſ wotkel tuta njeſprawnoscę pſchihadža a njeſkym to ſenje wo- pſchimnicę móh."

"Ale njeſe dha žaneje pomozę", počja ho na to młodženç ſ nowa prafheſcę, "ſo bych ho tuteho wuſuda ſminul? Ja njeſmōžu tej myſliczy pſchitwuſnucę, ſo dyrbju kat bycz; jutſie budu ſebi ſameho hidžicę a to bjeſe wſcheje nadgiſe! O ludžo, ludžo! cławojſeſe wutroby, kaſ ſeſe hido nad mojej kolebku ſawolacę móhli: Tebole wotkudžimy, dokeł je ſatowy prenjorodženjy! Tebo pſchepodamy c̄rjódam, ſo by ſaczuł hidu ſweta; tón nječ je hanjeny a pſcheſzhaný... o hróſba, hróſba! a mjes tym, ſo tónle wuſud wu- njeſeſe, ſmjeſeſe ho ſkónzo na mojej kolebku! Abo myſla ſebi, ſo kym ſo jeno t woloſcęam narodžil? abo ſo ja ničio nječuju, hdyž dyrbju w tymjeſeſe ſuňby ho ponuricę?"

"Spokojo ho, lubby byno!" rjeknu nan ſe ſtruchlym ſdybčenjenjom. "W boſoſci derje njevidiſh. Pomyſli ſeki a troſtuj ſo ſ tej myſliczku, ſo je kat w kraju nusny cławej a ſo je eſi Bóh ſam pucz žiwenja wotykal. W tym ſkadž mera namakaſh." —

"Mera?" wopjetowasche młodženç. "Nano, kym dha ty mera namakaſh? Stejiſh ſkadž nad rowom ſe ſamym meroſom? Bęchu dha to byly mera a poſo, ſ kótrymiz kym pſches dwęzecę ſet klowu ſwojego kyna maczał? O njeſchiktrywaj mi hróſbu mojego wuſuda! Ty kym mól a hróbkoscę jón taſ dokeho noſhcz; ja taſ bylny njeſkym... o ſo by naju wobeju ſmierz do jutſiſeſe dnia pſcheſhwataſa, ſo byſtej ſo naju duſaci hacž t ſudniemu ſtowej Božemu i poſnejefloj a tam ſbožownej byloj!"

Młodženç wotmjeſeſa ho a nan wobkežbowasche jeho kheſtru ſhwiſu ſ wulki ſhobucžiſom. A čyžsche jeho ſ najmjeſtka ſ temu poſhucz, ſo by ho t wotpočinieſe poſał, a duž rjeknu: "Ričeſenje je mje napinaſo; poſtaſi mje — wotpočni a wotkuch ſo; dam eſi hiſeſe dobru radu. Hdyž jutſie na ſchibjenju ſtupiſh, njeſladaſ do ludži, ale myſla ſebi, ſo kym ſ wotkudženym ſam; pſchetož hdy by jeho ſ jenym rubnjenjom njeſwotprawil — potom ſkadž bych cze wjaz njeſwohladał. Budu Boha proſhcz, ſo by cze poſhlnil. Odi, kym, bži! — moje požohnowanje je ſ tobu!"

Njebožowny kym čyžsche hiſeſe žałosčęicę, wido paſ, ſo ſebi nan wocgi tréje, njeſaſche jeho boſoſe hiſeſe pſchisporicę. Merejeſe na jofyku: "Ja budu dyrkotacę, nano!" — ale wotmjeſeſa ho, ſo by khowo nana hiſeſe bóle njeſarudžil a nutrije jeho wobſimuo, kaž by ho na węzne ſ nim roſzohnował, praji ſ najwjetſtym ſhniczom ſwojeſe wutroby: "Spi derje, lubby nano! dobru nōz — spi ſpołoſinje!"

Na to wotendże do ſwojeſe ſomorki, ſawrje ſa ſobu durje,

hydze ho ſa blido a ſeprie klowu na ruku. Tak wosta ſedžo a ſo ani njeſibaſo ponuri ho do khuboſtich myſlow.

Prenje prihi ranscheſe ſkónza nadenidžechu młodženca hiſeſe ſa blidom. Hiſeſe tu ſedjeſe a džerjeſe w ruzu wótrę nōz, ſ waſa jón tam a ſem wobroczeſo, kaž by hlaſał, kaſ ho blyſcęſi.

Ač, to bę traſny džen! Štönečko tak jaſnje ſwęćeſe a na gylkym njeſbu njebe ani mróčalki. Po wſchęch haſach derje wobyleneho města hlaſaſe ho wjeſole ſiwenje; cławejek hlaſataſe ſa cławejek hanjo po džele abo po ſawjeſelenju, taſkej tamne wulke město poſticeſe. Ale dokeho, w naſanjeſenſtich ſucze hary poſneho města, w cžiczej iſtwiczych bę ſrudny napohlaſ. Tu ſedjeſe njebožowny młodženç ſaſo pſchi ſožu khowo ſata, ruzu na tſchiz na wutrobu ſložiſchi a pſhemogeny ſ wulkej boſoſcę. Wot wčera wſchęho njebe ſkoru ani poſnacę; bę wſchón ſeſtarik, mějeſe ſa padnjenęſe wocij a lizy a jeho wloſhy bęchu ſchędziwe — ſzéhovt hróſneje nožy. Se ſnutſkownym czerpjenjom bęchu jeho nervy (čuky) wſchę tak roſbudžene, ſo jemu pſchi kózdy pomyſlenju: čaſz czela! po liſomaj ho ſymny pót ronjeſe a jeho ſeſhēdžiwene wloſhy ſtaſaču.

Hizo bęſe po nětečiſtich ſicjenju w dwěmaj a w ſchęcziſh mějeſe ſotprawjenje bycz.

"Mój njebožowny kym!" rjeknu nan, "budi ſmužity — wotter mi ſwoju wutrobu; ſkadž móža eſi moje klowa troſt poſticeſi. Tak dokeho tu ſedjeſi a ničio nječiſh."

Młodženç ho ſatſaſe a ſkoczy ſanej ruku; potom wotmolwi ſ wutkym hloſkom: "Luby nano, mérju mjeſotu, kiz mje hiſeſe wot ſwětneje haſu dželi. Hiſeſe ſchtyri hodžinu mam a potom poběhnje krej mojego bliſiſtichho pſchiſe mojej ruzu. O hróſna wěſtota! Potom je pucz ſiwiota bjes pomozy ſa mnu ſawrjeny, ja dyrbju po nim dale hicž, a nje... něm ho wobhlaſnucę, a budzeſi mi čyžsę cławejek ruku podacę abo — žona... o Marka! Marka! — hdyž budze mi cławejek ruku podawacę, ja jeje njeſmē pſchitwuſacę — njeſmē ſo jeje dótknuſacę. Nano, to njeſmōžu wupraſtacę, ſchtóz we mni howri a ſmyſku mje wopuſtſeſeja. W nožy kym ho ſa nožom načahowak, kiz by mi móh poſožić — ale pſchi tym kym tež twoju ruku wibžaſ, kiz mi hróſeſe a wobrascę."

Pſchi tydzie ſlowach da ho ſtarz kat do plakalja a ſawola ſ proſchazym hloſkom: "Ssuno, kym — njeſapomu na ſwoju ſbóloſeſe a na ſwojeho nana! — ſpominaj na moju khorosę ſ a na to, ſchtó pſchi twojich ſlowach czerpju. Abo njeveſh, njebožowny, ſo mi ſ tym ſwoju wěſtu ſmierz wosieweſh? a ſo mi prajich: Džen! wjeſhor budze mje ſud ſamjenjowacę a moje čelo roſtorhacę a ty, nano, njeſuhlaſaſ mojich ſtaſow na ſchibjeniſtchzu! Njeveſh, džecęgo, ſo mi twoje ſlowa to najhóſte ſe praſa?" —

"Haj, wém to", praji młodženç tak ſymne a twierdze, ſo ſe ſtarym nanom ſyma ſatſaſe.

A ſebrawſki ho hacž na pol we kožu, pſchitwu ſwojeho kyna t ſebi a wobjimowasche jeho ſ hórkimi ſyſami. "O kym, kym!" žałosčęſe pſchi tym, "ja eſi roſumju, ty čyžsche wumrjecz. Tebi ſo ſpodaſa tuta hréſna myſliczka! ſ dobrej wolū ſo cławojſeſe ſloſci pſchepodacę... a ja běnny, wopuſtſený ſtarz mam na ſwęće wostacę? Ty čyžsche mje nježaſowuje wopuſtſeſi a mje nježaſowuſci pſchewoſtacę? Abo njeſkym ſebi pomypſlik, ſo budze to hróſny nježaſ, hdyž ſwoj wotpohlaſ wuwiedjeſh?"

(Skónjenje pſchichodne)

Ze Serbow.

S Budyschina. Šandženu pónoželu a wutoru mějeſe ſo na tudomnym krajnostawſkim ſeminarje pſchitmanſke pruhowanje ſa pſchichodnu 6. rjadownu. Pruhowaných bu 41 hloſow, ſ kótrych móžachu ſo paſ jeno ſchyradwazyczo pſchijecz. Mjes ſo ſkledniſtichmi běſtaj tež dwaj ſſerbaſ: Jan Wicžas ſ Brémjenja a Rudolf Polak ſ Lupoje.

— Konſervativne towaſtwa ſa 3. ſakſki kheſtorſto-jeſimski wólby wotkryje mějeſe 19. měra ſa Lauez hotelu w Budyschinje ſwoju porjadnu hlownu ſhromadzisnu, w kotrejž knes kheſtorſto-jeſimski ſapóžlanz Hempeſ ſ Połczintzy nadrobnu roſprawu wo ſlutkowanju nětečiſtichho kheſtorſtoweho jeſima poda. W njej bęſe na ſajfimowasche, ſo ho knes Hempeſ jako pſchecziwnik nowych wiłowanskich wucžinjenjow wuſna. Po jeho roſhudze konzeſije, kotrej je Awstriſka Němskej činiła, ſchłodowanje njeſarunaja, kotrej němske rataſtvo ſ poniženjom ſitneho zla wo 5 ml. na 3 ml. 50 np. pojeſki, mjes tym ſo ma induſtrija jenož ſnadny wužitk ſ tamnyh konzeſijow. — Wo towaſtrowym ſlutkowanju w ſandženym ſcze

njeh je naspomnijene, so je wone žiwu agitaciju pschi wólbach do krajneho hejma wiedlo a so je ho iemu veradzilo, w drugim měscezaniem wokrježu řečenja Reizmanna w Kanienžu, pschecziszczeč. Towarstwowa polkładnička je w minjenym lécze 2513 mk. 68 np wudawów a 2213 mk. 64 np. dokhodow měta, tak so njedostatk lónz léta 200 mk. 4 np. wuczinješche.

S Radwotskeho Haja. Sanženu njedzeliu dopoldnia fu so tu twarjenja Rječek žiwnoscze wotpalile. Rječeka a jeho mandželska njebeschta doma, hdyž so jeju statok s wóhnjom saniczi. Wona běschta lěkarje do Budyschina woteschloj, a halle na dompučzu wo wóhnjowym njesbožu šhonischtoj. Domoj pschischedski wuhladachaj, so bě wscho jich wobbezhenstwo do prócha a popjela pschewobroczenie. Domjaza nadoba bě so wscha spalila, dale jene ſwinjo, hufy a nečto kur. Dwé krunje, kotrež běschtej w wjelbowanej hróži, so poždžischo wukhowsachtej, hdyž bě so wohén nimale wupalil. Najsfrudnische pak bě, so bě so Rječekowa stará macz, kotrež bě s jeho běčekimi ſama doma byla, žalostnje wopalila, hdyž bě ſpýtala, poſleshečza plomjenjam wutorhnucz. Žeine palne ranę běchu tak cęzke, so je na nje někotre dny poždžischo wumrjela. Duž je wóhnjowe njesboža sa Rječku, kij tež nicžo ſawescene nima, jara cęzke domapytanje. Kaž so powjeda, je jedyn běčekzletny hóležez je schwabliczkami hraſlajo wohén ſamischků. Kelko njesboža a hubjenſta je so hžo wot běčekz naczinilo, kotrež so se schwabliczkami parach! Po statistiſkych ſapikach je so wjazy hacž po kojoza wſchēch wóhnjow, kotrež ſmy poſlednie lěta w Gafſkej měli, na tajke waschnje ſamischků. Duž njech so pschi tež ſtađnoſci ſaſo napemianje do pomjatka ſawola, so dyrbja so schwabliczki pschego na tajkich měſtnach khowac̄, hdyž so wot běčekz dohahnuć njemóža. Wujitne by tež bylo, hdy bych u běčekz ſchwilemi wo tym roſwuczile, tak ſtrachne je, so s wóhnjom parac̄, a ſak ſ tym ſebje ſameho a ſwojich ſtarſich do hubjenſta a njesboža pschinježu.

S Barta. W tubomnych stronach fu jara njeſpolojom ſ tym, so je druha komora ſaſleho krajneho hejma naſchū proſtuwo wo želeſnizu, kotrež dyrbjeſche so ſ Wósborsk- Lubijſkej želeſnizu, w blízšim čaſzu twarjomnej, pschisamknucz, tón króz ſ kroka wotpoſala. Mnich ſebi mysla, so ſnadz naſch ſaſtupiſet w krajnym hejme, knies ſeck, naſch ſetiziju doſcz ſaſtupoval njeje. Schtož to měni, knies ſeck je kaž pschego, hdyž je so wo interesu naſchego wokrježa na hejme jednało, tež w nastupanju naſchego želeſnicznego projekta ſ wulkej wězynuſtvoſci, wobbladniwoſci a rafnoſci ſkutkowaſ. Wo tym ſwědci 59. čiſlo roſprawow wo jednanjach druhej krajneje komory. W tež roſprawje je debata, kotrež je so dla Wósborsk- Bartskeje a Lubijſko- Wósborskkeje želeſnizu wſdla, wozčiſcza. Wo njej je jako přeni rečnik dr. Haberkorn twar Lubijſko- Wósborskkeje želeſnizu poručał, prajiz, so je wón ſ kniesom ſeckom jeneho měnjenja, a so ſebi tež wón pschego, so by so poždžischo Lubijſko- Wósborskua želeſnizu dale do Barta twarila. Knies ſeck na to wotmolwi: Wurjadne mje wjeheli, so je knies tajny radziczel dr. Haberkorn ſ někotrymi ſlowami na moje ſtejſeče poſtaſ, na kothymž ſym pschi wurađenju Bartskeje petizije ſtaſ; widžu ſ teho, so je prawda, hdyž praji, so po prawom ſa jenym poſtronkom czebnjemoj. S tež ſchiczinu ſo doſpolnje jeho wuļoženjam pschisamknu, tola do předka praju, so hiſeče ſo pschego projekta Lubij- Wósbork- Budyschin džeržu, kaž je ſo wo tym w přjedawſkim krajnym hejme jednało. Hewal pak měnu, so je kralowſke statne kniejerſtwu derje na tym činilo, so je ſ Lubijſko- Wósborskkej ſiniu ſapocžalo, a ja ſo w tymle nastupanju nadziju, so budže ſo, jeli ſo ſo tutón projekt wuwjedże, želeſniza dale do Barta twaric̄, a to čim bôle, dokež je kralowſke statne kniejerſtwu pschi tutym projekze na plahowanje zolornizy (zoloroweje rěpy) w krajnje bjes Lubijom a Wósborkom poſala, kotrež ſ Lubijſkej zolorowej fabrikli ſwifzuje. „Moji knieža! Hdy by ſo krajina bjes Wósborkom a Budyschinom ſe želeſnizu wotewrila, hdyž fu wulke ryčetkubla ſ polemi, na kothymž ſama zolorniza roſče, by ſo Lubijſka zolorowa fabrika hladacz dyrbala, so by ſo ſ zolornizu do zyla njepoſypala. Kaž malicžostne ſnadne je pornjo temu plahowanje zolornizy bjes Wósborkom a Lubijom, kotrež krajina je pôdla teho jara bliſko Lubija, tak ſo želeſnizu ſ woženju zolornizy njeſtreba. Tak ma ſo wž w nastupanju plahowanja zolornizy a želeſnicznego twara bjes Lubijom, Wósborkom, Bartom a Budyschinom.“ Petiziju, kotrež wo twar želeſnizu, Budyschin- Bart- Wósbork ſjezocžaze, proſzy, je knies ſeck pscheg hejmom ſe ſežhwazej rečju ſaſtupoval: „Hdyž ſo pscheg dwěmaj lětomaj ſ tej ſamej petiziju, wo kotrež mam ſtakle wurađowac̄, nakkadowachmy, ſo wona, tak daloko hacž wona pschisamknjenje ſ Wósborka do Lubija ſadaſche,

kralowſkemu statnemu kniejerſtwu ſ roſmyžlenju pschepoda, hewal pak ſo, ſchtó dalewjerženje teſe ſele ſeleſnizu naſtuwaſche, ſ wjedzenju poſucz. Dženža wž hinač leži. Woč ejeſcze ſe deputažje ſo namijenujz namjetuje, ſo by ſo petizija, ſeleſnizu wot Wósborka do Barta a Budyschina ſadaſa, na ſebi wotſajka (ſacžiſka). Pschicžiny ſ tutemu pscheměnjenemu wobſamknjenju dopokaſane njeſju, duž trjebam jenož mało prajic̄. Ženož wo dwěmaj dyplomaj mam rečec̄, a to najpriódz wo tym, ſo ſo ſeleſniza ſ Wósborka do Budyschina ſ zyla w wotczakomnym čaſzu twaric̄ njeſhodži. Nježdiwajz teho ſo njeſpoſoju; pschetož ſchtó njeby wjedžał, ſo ſo wulke pscheměnjenja ſtaſauj pschi taſkich naležnoſczech, kotrež wjele lět ſ temu trjebaju, ſo bych ſo do ſkutka ſtajke? Tak tež wérju, ſo ſo nježdiwajz wſchēch ſabžewkow ſeleſniza w njedolhím čaſku naſtwari. W naſtupanju hōspodatskej hōdnoscze pak, kotrež tež deputažja do praschenja ſtaſa, wuļoženjam proſtwarjow, Bartskeho narodo- hōspodatskeho towarſtwa, poſnje pschihloſuju. Čiſeje wěrno je, a na thym ſo dwělowac̄ njemóže, ſo Lubijſko- Wósborskua ſeleſniza ſama wobſtač ſnjemóže. Wona drje — njewěm ſo hiſeče, pschetož kralowſki dekret hiſeče dôſchel njeje — po twarjenju naſtuuſha njebužje, a wobkhad na njej budže jara ſlaby. To je niz jenož mój nahlab, ale pschewděczenje tamniſich wſchēch ſtron, a temu tež tak budže. To tež proſtwarjo, wohje ſči w Wósborku, derje wjedža a w ſwojej petiziji ſami na dalewjerženje ſeleſnizu psches Bart do Budyschina poſkuſa. Kunje kaž Bartske towarſtwo, tež ja na to ſpominam, ſo fu Wósborský wjele hodžin do Pruskeje dele male wjefſki nametweli, ſo bych ſich petiziju podpiſale, ſo by ſo tola dopokaſalo, ſo ſo nečto wo jich ſeleſnizu ſajimuje. Moji knieža! Želi ſo hiſeče tola hiſeče wěrili, ſo hiſeče to wſcho njedobža, a ſo je wobkhad bjes Wósborkom a Lubijom tak ſylny, ſo móhla ſo jeho dla ſeleſniza do hibanja ſtajč, dha činju na to ledžbne, kajte něčiſche wobſtejnoscze ſu — w tu khowilu ſ Wósborka do Lubija dwajſchēzny wos wſchēdne jěſdzi — a teho ſo proſtwarjo ſ Lubija wuſnawaju, ſo dyrbja ſ džerženju tuteho dwajſchēzneho wosa lětne 600 hriwów pschidawac̄. Nō, moji knieža, hdyž dyrbí ſo hžo ſa dwajſchēzny wos 600 hriwów lětne pschidawac̄, nožžu ſebi dowolic̄ pſchirunac̄, tak budže to ſ pschidawkami ſa ſeleſnizu. Tola, moji knieža, to wſcho nicžo njewadži, ta ſeleſniza dyrbí ſo twaric̄, hacž runje wěrny, ſo ſo wona njeſadani, to ſ wěſtoſcžu wěrny. Ja mam tule Lubijſko- Wósborskua ſeleſnizu ſa ſapocžany pucž. Kralowſke statne kniejerſtwu drje ſo ſarjetkuje, jón dale twaric̄, tola ja wérju, ſo hiſeče ſ temu dôndže, a ja wěm, ſchtó ſ temu dopomha. To je mi zyle jaſne, to je Bartske narodo- hōspodatske towarſtwo a tamniſche kčejaze rataſtwo, tamniſche 67 rjemjeſliniske pschiprawy a 30 ryčetkublů ſe ſchěc̄ wjetſhimi a mjeniſhimi rečekami, psches tamniſhu krajinu bězazymi, kothymž je móžno, wjetſche wodowe mozy roſwiež. Tole towarſtwo petiziju, dženža poſrjebanu, ſaſo wuhrjeba a ju kralowſkemu statnemu kniejerſtwu ſaſo pschepoda. Potom ſo petizija wot kniejerſtwu ſ dobročyžcom pschivoſmje; pschetož kniejerſtwu ſo bjes tym pschewděczi, ſo ſ Lubijſko- Wósborskue ſeleſnizu ſamej nicžo njeje, a wone ſpōnaje, ſo dyrbí ſo ſeleſniza wot Wósborka psches Bart do Budyschina ſ ſpěchowanju Lubijſko- Wósborskkeje ſeleſnizu twaric̄. Hdyž proſtwarjo Lubijſko- Wósborskkeje ſeleſnizu twaric̄, ſo ſadanie ſich ſeleſnizu wot teho wotwikuſe, maja ſ tym zyle prawje. Duž kralowſke statne kniejerſtwu proſchu, ſo by ſterje ſlepje Lubijſko- Wósborskua ſeleſnizu twaric̄ ſapocžalo, kotrež by ſo poždžischo do Barta dale twarila.“ Tež pschi jednanju wo želeſnicznym projekze Budyschin- Delni Wujesd je knies ſeck ſ nowa ſtađnoſci namakal, na nusnoſci twara Wósborsk- Bartskeje ſeleſnizu poſalač. Hdyž bě knies ſapóſlanz Reizmann ſo ſa twar Budyschin- Delni wujesdžanskeje ſeleſnizu wuprajil, knies ſeck pschisomni: „Hdyž ſo, moji knieža, wuļoženjam kniesa pschedrečnuka do zyla pschisamknui, njemóžu ſo wotſajč, tež tu někotre ſlowekla prajic̄, dokež tutón projekt ſkoru jenicžy tón wokrjež pscherenje, kothymž mam čeſc̄, tu ſaſtupoval. Ja wſchal bych ſebi tež jara pschak, ſo by ſo tutón projekt ſ tym ſamymi wuměnjenjemi a ſ tym ſamymi pschedpoſoženjemi, kotrež je runje mój knies pschedrečnuk mjenoval, ſterje ſlepje wuwjedž, a ja mam pschi tym hiſeče ſwoje ſamkne intereſy. Želi ſo by ſo ſ twarom Wósborsk- Bartske- Budyskue ſeleſnizu dſlo — twaric̄ ſo wona budže, na tym njedweluju — potom by, hdy by ſo Budyschin- Delni wujesdžanska ſeleſniza twarila a ſo nimo Delniſeje ſkiny wſdla, to wubjernje pschisamknjenje Wósborskue ſeleſnizu do Budyschina bylo. To by ſeleſniza byla, kotrež by ſo tunjo a lohlo twarila a kotrež by ſa rataſtwo a rjemjeſlo a fabrikli poſnōzneje Lubiji ſ wulkim wužitkem byla.“

S Porſchiz. Sandženu njedzeliu mějeſche krajnowotzne towarſt-

stwo Porschisko-Budyschinskeje wołady swoju lętušku 2. kłownu shrewadzisnu. Wena běsche se wscheje sferokeje wokolnoscje noj-bohaczhich wopytana. Pschednosch měsche knies farat Golcz s Budyschinko wo "sozialdemokratii a tscheszijanski". Wón polasa na wulkim strach wot sozialdemokratii nam hrząz, tiz je ho w połkowym czaszu pschezo powjetzha. Wołebje straschna je wona naschemu ludej, dokelz dze sozialdemokratia ludej měru wjac. Też na powschitowmu winu wschitzkich schtantow, kotrež su ju same w liwkoſci pschi-hladujo saminowale, spomniwschi napominasche, so by ho lud saſo shrabak i czertwemu tscheszijanskemu živjenju. Hdyž budže wutroba saſo czopla skutkowac, potom budže tež saſo s Bożej pomozu pucz namakac, tiz wjedze i dobyczu. S wulzenjom pschednoscherja zo wschitzich poſlucharjo psches jene wuprajichu a ho jemu s postanjeniom podzakowachu.

S Nožac iż. Nasch wjelobowaný knies farat Domaſchka, pěšnjet "Zionskich hloſow", tiz je wot lěta 1849 w naschej woładze i wulkim zjohnowanjom jačo duszepaſtři skutkował, so dla wypoteče staroby na derje saſkuženy wotpočink poda. Nasche ſarske městno je ho teho dla wupiſalo, a ho duchowni, kotřiž bychu wo njo rođili, napominaju, so pola kollatora nascheje zvirkovje, kniesa kralowskeho komornika hrabje Brezlera w Lusku pola Pomorza samolwicž.

S Małez. W shromadzisnu, kotrež nasche herbske towatſtwo „Lipa” poſlednju njehzelu tu měsche, knies kantor Rjelta jara ſajmaw, a powuczazy pschednosch wo „pschirunaju franzowskeje revoluzije na konzu ſanibzeneho lěftotka i nětzichim czazom” dzierzſe. Naszijomne knies Rjelta bórsy saſo towatſwu pscheczelnoſc wopole, so jeho ſamery s podobnym wujitnym pschednoschkom ſpečhuje.

S Mužakowa. Wojetſke naletne kontrofle shromadzisnu w Mužakowskim wokrjeju ſměja zo 20. haprleje w Delnej Woleszniyu a 21. haprleje w Niſcej.

Brotyka njeſ' biblija: Husto ſiebje burila.

Pscheczelny list burej Čh ... Ž ... w Sp ...

(Potraczowanje.)

Lubu pscheczelo! Želi by moje dotalne ſliczbowanja, taž ſo nadziam, ſe ſwojimi naſhonenjem ſzweru pschirunowaſ, dha by ſpōſnacz dyrbjal, ſo ho prothyznemu wjedroweſczenju runaja. Druhdy trzechja, často pak njetrzechja. Dokhody a wudawki ſu pola wschelakich hofpodarow tak wschelake a ſ dzela njeweste kaž wjedro, duž ſo ſa nikoho hinal wobliczic ſnjehobza, hacž jenož ſwjerschne. Alle dale!

F. 1 hektar runklizy.

	Wudawki.	Dokhod.	Sbytk.
	hr.	hr.	hr.
1. Wobdzělanje role hłada poſtajenje pod A.	65,60	—	—
2. Woſebite wobdzělanje ſa runklizu	30,—	—	—
3. Płecze, woblopowanje a jednotnjenje ſ ruku	50,—	—	—
4. Jednotnjenje ſ maschinu	18,—	—	—
5. Wupaczenje, wobrēwanje a hromaduſnoſchenje	36,—	—	—
6. Do hromadow ſwojenje, ſawodzecze a ſapinowanje	24,—	—	—
7. Wotwojenje	36,—	—	—
8. Rólny dawk	4,20	—	—
9. Hnoj na wos naſkadowanje a roſkodowanje	6,40	—	—
10. Sa hnojenje na hektar 24 wosow po 1 hr.	24,—	—	—
11. Pschidawk ſupneho hnoja 200 kilow	36,—	—	—
12. 30 kilow ſyminjenje po hr. 1,20	36,—	—	—
Summa	366,20	—	—
Wunosch ſ rępy: 40,000 kilow po hr. 0,16	640,—	273,80	

G. 1 hektar džeczela.

	Wudawki.	Dokhod.	Sbytk.
	hr.	hr.	hr.
1. Džel ſ wufzywanjom	7,20	—	—
2. Šsymjo 20 kilow	20,—	—	—
3. Šsyzenje, ſuſchenje a ſopjenje	20,—	—	—
4. Domkhowanje	24,—	—	—
5. Rólny dawk	4,20	—	—
6. Juſhuwojenje	18,—	—	—
Summa	93,40	—	—
Wunosch ſ: 6000 kilow ſyna po hr. 0,05	300,—	206,60	

Gestajenje.

	Wudawki.	Dokhod.	Sbytk.
	hr.	hr.	hr.
A. 1 hektar rožki . . .	199,40	342,—	142,60
B. 1 " pſchenicž . . .	251,40	440,—	188,60
C. 1 " woszka . . .	193,—	384,—	191,—
D. 1 " jeczmjenja . . .	191,80	374,—	182,20
E. 1 " běrnov . . .	296,80	600,—	303,20
F. 1 " runklizy . . .	366,20	640,—	273,80
G. 1 " džeczela . . .	93,40	300,—	206,60
Summa	1592,—	3080,—	1488,—

Po tutym wobliczenju wudawki ſa 7 hekt. 51,68 proz. wuczinja.

Hdy by nětko ratař, kotryž ma ſwoje wobbezdenſtvo bjes dolha, horka wobliczene 7 hektarow tak wobbezetal, kaž je tam ſestajene, dha by měl dokhodow hr. 3080,— a wudawkow „ 1592,—

duž by wostał ſbytk hr. 1488,— kotryž ſo pschi dokhodnym dawku wobliczic dyrbjal, to by na hektar hr. 212,60, abo na pruski körz abo jutro hr. 53,15 pschischko. Najeń ſa dokhod ſa najeń ſto a ſadolzeny wobbezdet daň ſa dolh wot hornich hr. 1488 wotličic dyrbjal.

Dokelz pak ſmy pschi wobliczenju džela a ſnjow normalne wobstejnoscze, to rěka taſke, kažek bychmy je rad pschezo měli, jako podkoſt wali, dha drje budzemy, džiwajo na niewoczakane podawisny, na pschikkad na wumjersnenje ſita, njeſefhadzenje džeczela a teho runja wot czisteho wunoschka hiſcze 10 prozentow wotličic dyrbjec. Potom tež hiſcze premije ſa wohnjowe, kripowe a ſkoczaze ſawesczenje, ſa pomnožene džela pschi hubjenym ſnjowym wiedrje, kaž tež ſa wupady dla hubjenych ſnjow, wjele myſchow, ſitneho lehnjenja a wuroſzenja, ſtož wſchitno wunoschki často wo wjele pomjenſha, na czož pak pschi ſwojim wobliczenju džiwac ſnjemóžach.

Pschede mnú leži hiſcze dwoje druhe tajke wobliczenje.

Ja ſym wobliczil ſa hektar wudawkow 51,68 prozentow, ſbytk 48,32

A je	"	wudawkow	70,—	"
			ſbytk 30,—	"
B	"	wudawkow	40,—	ſbytk 60,—

Tu widsich, mój pscheczelo, ſo ſu wudawki a ſbytki pola kózdeho hinashe, a po tajkim w pscherestku wudawki 51,68 + 70 + 40 : 3 = 53,90 prozentow wſchich dokhodow, ſbytki 48,32 + 30 + 60 : 3 = 46,10

Po tutym 3 wobliczenjach ſetupi czistý wunosch ſpruskeho kózga = 0,25 hektarow po mojim wobliczenju na hr. 53,15

A.	"	"	30,—	
" B.	"	"	45,— abo w pscherestku na hr. 128,15 : 3 = 42,72.	

Wuſudzenja.

Khostanska komora. 46 lětneho, hacž dotal njeſhestoneho ſiwnoſczerja Handrija Eichlera ſ Noweje Wzy pola Rjezwaſcjdka winowachu, ſo je loni 29. novembra ſwojemu ſuſhobej, ſiwnoſczerjej ſtrawzej, hdyž bě tutón ſe ſwojej ſonu ſemſhi ſchol, ſo ſe ſaſunjenje poſlednizu nuts dobywſchi, w ſtwizy ſ blidoweho laſchcikila nehdze 120 hrinow pjenjes ſtruk. Dokelz ſo Eichlerej paduſtwa dopofaſac ſnjemóžesche, jeho wuwinowachu.

Priopk.

* Žena dželała holza w Plawenje, ſ mjenom Tramplerka, je ſebi wondano krej ſ jedom ſawbala a na to wumrjela. Wona bě někak ſajetſiene jetro na ſchiji měla a ſebi jo ſe ſchitje jehlu pschedlo, na czož ſej ſchija ſylnje ſacjekac pocja. Ža někore dny bě morwa.

* Na wobſkoržnej lawje ſebjeſche tele dny w Barlinje ſkužobna holza, 19 lět ſtara Mina Lindigkeitez. Wona ſkužobne pola pschedloza a hofſenzarja Harmsa w Königs-Wusterhausenje a je w noz 27. novembra ſ. l. ſtradžu porodžila. Nasajtra bě ſhora w kožu ležo wostała. Mjes tým běchu wonka na dworje mnohe ſtravne ſlědy namakali, ſtož jeje knieſtvo pschedzwedzji, ſo je porodžila. Duž powołahu babu. Ta jich tukanje woſkrueſi. Ale holza přejeſche. Na to poſlachu po žandarma, a hdyž ju tón do wuſkoſezow ſahna, wudawach ſona, ſo je jej w noz ſlě byc poſzalo, czebož dla je ſ koža ſtanula a won do dwora na czistý powětr wuſchla,

hdżęg je do womory padnuka a dlešchi cjaſ wo ſebi nicžo njewjedźe ležaka. Po khwili pał je ſaſo ė ſebi pschischka a ho do koža wróciłka. Schto je ho hewal s njej ſtało, wo tym do cjiſta nicžo njewé. Mjes tym ſo hifcze w domje ſwojego knjeſtwa w njedzelaſczech, pschepytka ſuđniſtvo wſchitke hnojowe jamy w zylym ſuđniſtwe, njenamaka pał nihdże džesčzowe czerko; tež wokolne ſahrody a pola ho pschepytowacu, ale hjes wuſpecha. Po džewjeczich dnjach he njedzelnica tak daloſlo wotkhrjeka, ſo mózgſteho ho ė pschekhſchowanju do jaſtwa wotwieszc. Nětko tež jejne kožo wuprōſdnichu a ſ nowa wupoſłachu, dokelž dyrbjescze nowa ſluđobniža w nim lěhacz. Tež pschi tym ho nicžeho wopaczneho njenamaka. Tak běchu ſo 3 nje- džele minule, duž pocza nowa holza mamseli, kotaž ſ njej w tej ſamej komorje ſpashe, ſkoržicž, ſo jej tak džiwnje po cžele wonja. Skončnje ſhoni knjeſtvo wo tym, a nětko pschindžechu na to, tež mamseline kožo pschepytac̄. A wopravdze — pod ſlomniſtom na- makachu tam ikajaze džesčzowe czerko. Mamsela bě po taſtym 3 nje- džele doſho na cžele lěhaka. Věkatsle pschepytanie je dopolaſało, ſo je džecžo derje donoschene a kylne a tež někotre hodžiny žive bylo, potom pał ho ſaduſko. Statny rēčnik a ſuđniſtvo ſtejſchtaj tutemu wuprajenju wótrje napſhczjivo. Dokelž pał ho někak dopolaſacž njeħodžesče, ſo je ſe ſamykłom a ſ mozu ſabuſchene, móžachu ſlěhanczmu jenož dla morjenja, ſ njekežbliwoscžu wobendženeho, ſahudžiež. ſuđniſtvo pał najwyſchiku khostazu měru ſa nuſnu ſpoſna a pschizpi morbažy wysche teho, ſo bě hižo 3 měſazh w pschepytowanju heđaka, hifcze 8 měſaczne jaſtwo.

* Żadny pschikkad namieżacznoscę lekarjow w Libowje w Schlesyńskiej sajmuje. 15-lętnemu hólzai, który je dla swojego nóżnego chodzenia wyciąbu wopuszczycię dyrbjał, bęchu w hojerni istwū pschi-pokasali, do kotrejż měchaćkow hwtęko hweżcicę niemóże. Niedziwiawzy teho měchaćk na hólza w njepoßlabjenej mérje dale skutkuje. Tak bortsy hacę měchaćk seßhabża, namieżacznę se swojego łoga stanuwski se sačzinjenymaj wočomaj wobhladniwy i wolnu stupa, na kotrejż wón horje sloczji a jo wočzini. Dotekż jemu żelezne lęszczy wulhod wobaraja, zo wón wróczni a dże se istwinymi durjemi psches salu i sawrjenym khęzynam durjam. Wyšče nich je wolno. Skoku kaž kózka wón i njemu horje salęsy. So by njezekenul, jeho tsiwothladarjo pschimunu, kotsz dyrbja wschę mozy napinacz, so býchu jeho saſo do łoga dowiedeli. Halle hdby je zo měchaćk zyle skhował, zo hólz smęruje a dale spi. Nasajtra rano zo wón na niczo dopomnicz niemóże, schtož je zo w nozy stało. W czaſu połnego měchaćka zo namieżacznoscę najszlanscha pokasuje. Khoreho w blízchim czaſu do Wrótklawja powieſu, hdżęc chzedża tamniſhi profesororo lekarstwie wědomosće żadny pschikkad namieżacznoscę wobledzbowacż.

* Psched žudništvo w Pósnanju stejše samkátski pomožník Józef Motyl s Dubieckowa w Galiziskej, kotrež 17. januara t. l. w jastwje dohladowarja Frankowskeho skončoval. Motyl je s dobrého wjáby, gymnasií wopytowanšči je w 10. rakuskim regimencé pěškow flugil. Hdyž běhu jeho w Krakowje czežkého paduchstwa dla s jastwu na dwě léče sažubžili, bě ho jemu s jastwu czežknucz radžilo. Na to je dlešči čzaž w Pruskej wokolo dundal a ho s proschenjom živit, doniz jeho w léče 1886 s nowa czežkého kranjenja dla s pieczętnemu jastwu njewotžudžichu, kotrež w Nawicži wotžebža. Hnydom po wupuszczenju s jastwa da ho sažo do kranjenja, czežho dla jeho w Pósnanju tseczí ras sažachu. W nožy s 17. januarej wotewri ſebi ſesamkane durje, ſaraſh se želeſnej nohu ſwojeho ſoža jaſtnika Frankowskeho, kotrež jemu napschežiwo ſtupi, wobu ho jeho cžrije, wsa ſebi jeho klucze a kontrolny čzažnik do ruk, dashe ſebi wot wojerſkeje stráže durje jaſtvojewo dwora wotamknucz a tložnou. W Gneſenje jeho popadnuchu a nětko jeho tam dla mordarſtwa ſažudžichu. Motyl dawasche ſebi wſchu možnu prózu, dopoklaſacz, ſo je tón niesluk ſbes pschemýžlenja wobeschol, ale podarmo. Pschižahnzy ſpoſnachu jeho ſluk ſa pschemýžlene mordarſtvo, a žudništvo moſkudži ſeba s ſmierci.

* Prawe huncjo je tele dny jedyn r  snik w Gera wot jeneho bura w Oberri  pishu kupil. So far  ewski w  n w jeho zoldku dwazycz『ir』tynow『ski』 sloty a n  kotre m  jensze pjenjeh namaka. Maj-skerie je kwinio zp  ku pienie『j』nu m  schen namakalo a sekrolo.

* (Palenie Železnického vosa.) Husto hýzo kmy ledzblivi
činjeni na hlype waschnje, palaze zigarowe sbytki abo sapalki do
hlubokich žlobow na wosowych dursach mjetacz. Swjetsha to derje
dosz wotendze, dokelž tam te palaze abo zo žehlaze węzy žaneje
žyroby njenamckaja a teho dla hašnui. Wějenje njeschlodne wopolska
zo tajke njevhodniwe spoczinanje minjem tydzeni w jenym kuepu
ticezeje flaky na Železnicy s Prahi do Reichenberga. Žebny pašazer
besche něchto sapalene, najsterje schtrychowancku, do durjowej schkalobý

czíšnul, do kotrejž drje běchu hžo přeby wschelake druhe tajle wězny namjetane. Duz̄ ſo na jene dobo durje palicž pocžachu a pařazžerow kur duſchesch. Dokelž na čeſkých wosach signala nusy njeje, móžachu pařazžerojo jenož wo pomož wſlacj. Nictó pal jich njeklyſchesche. Skónčnje ſwéri ſebi jedyn mužski s wosa, běſche ſo pichimajo po wosowej deſzy tak daloko do předka, ſo móžesche konduktorej ſnamjo wo nastatym strasche dacž. Čzah ſasta. Bóry ſu wohēn, do kotrehož běchu pařazžerojo hžo dwě bleſchi wina wuleli, s wodu polaty. Teho, na kotrehož tulaja, ſo je na ſapalenju wina, ſu do ſudniſkeho pſchepytanja wſali.

* (Męsjebože psched weroławskim wołtarjom.) W Salzburgu mějeshče ho tele dny werowanje. Psihi weroławskiej Bożej mschi pocza njewjeſeje tak slé bycz, so pod modletski stol padnu a ſebi hloum ſrani. W braſkomorje, do kotrejž ju dowiedzeſtu, myſkle ſhubinskij pschedzo bôle blědnjeſehe, tak so rucze měſčnika, tiz bě ju swerował, ſawołachu, so by jej poſlednje woliſowanie spožegil. Halle, hdyž běchú jej krute pschedbaſhanje ſpuszczęowali, pocza ho s njej polepſchowac̄. Boh chył dac̄, so by tutón podawł naſte knjenje a kniežnickej powuciſil, so bychú ſo hlupeho a ſtrowoſci ſchłodneho pschedbaſhowanja woſtajile.

* Poślednie wożebje symne dny sú w Ruskej pospyty cziniłi, hacj do kotreho grada je möjno, w symje wojskam pod stanami (zeltami) wonka lehacj dacj. S tutym samérom bo pječjo mužojo bjeſe wscheho wuberaňa poſtajichu, nôz pod platoverym stanom pſchibywacj. Sněh žo na ſemi ſwierschne ſruna a bo ſ pſchibywami polry, na kotrež ſo 56 puntow ſkómy wupſchestrje. Woſazy běchu ſymsku draſtu woble-čeni a woſoto 9 hodžin do ſtana lehmeč džehu, ſwonka kotrehož thermometer 13 gradow symy po Reamurje pokasowaſhe. Jedyn offižer w nozy grady ſapišowaſhe. Po tychle ſapišlach temperatura w jenej hodžinje w nozy wonka 14, w ſtanje pak 6 gradow symy pokasowaſhe. Woſoto ranja ſyma wonka a tež w ſtanje pſchiberasche a rano w ſchyrjoch hodžinach 16 gradow wuczinjeſhe. Hacj rano do tſioch hodžin woſazy derje ſpacu, potom pak jim ſymy dla möjno njebe, ležo woftacj. Woſazy won wuběžacu, ſo byču ſebi ſproſtnjene ſtawy ſ běhanjom a hibanjom ſhréli. Tutón poſpyt ſ nowa pokasuje, ſo je wojsna w symje w Ruskej njemöžna.

* W Liverpoolu je šo žona, s imenom Hana Gillowa, na žmijertnym ložu mordatstva wusnała, kotrež je psched 21 lětami skucila. Swoj konz šo bližicž widzo, wona swojim džecžom praji, so do njehjež njepschinže, dokelž je swojemu mužeji s jedom sambala. Lehdy je lubkowanje s jenym druhim mužom, wěstym Tomom Flanaganom, měla a so móhla šo s tym woženicž, je njeskutk wobeschla. Flanagan pak je na to ju wopuschčiwschi do Ameriki wuszahnu. Žona bě 20 lét starscha dyžli slónzowany muž.

(Sprawozdanie powiejsze bladai w psychologii.)

Psches zdunstwo ma ho na pszechadzowanje pschedawacj: 1. haprleje dopoldnia w 11 hodz. Ktiszcz sahrońska žiwnoſć w Nowej Wsi poł. Rjezwa- cziida, na 5139 ml. tafser. — 21. haprleje dopoldnia w 11 hodz. Schłodziz thę- latka žiwnoſć w Zenszczach, na 6730 ml. tafser.

Na výhledan: Školyne kubio číslo 8 w Rodezach. — Kéheža 23 w Djež-nikezach. — Zschozna kheža w Čejčkezach.

Dobromórne poszekadzowanje: 31. marca dopoldnia w 11 hod. Penthercz
sahrodnisza żiwnośc w Wilej Dubrawie.

Drzewowe awizje: 29. marca dopoldnia w 9 hodz. na Łaskowiskim rewerze.
— 5. kwietnia dop. w 9 hodz. na Pęstęczaniskim rewerze.

Maarten Nieckisch   **Mr. Lemire**

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis
twarzernja maschinow a porzazernja
na Drąždžanskej drósy 2 w Budyschinje

porucza żo
ł twarzjenju ratańskich maschinow a ż jich porjedzenju, łowar-
skich dujalow (męchow) we wszech wulkosczach, piwarskich a
młyńskich maschinow, elevatorow sa Ramien, zybel, lód,
wuhlo atd., transmisijsjow, zentesimalnych mostowych
wahow, wszech porjedenjow a ż dżelajnu maschinow,
wschelakeje družiny po tunich placzisnach a dobrym wuwiedzenju.

Dobrowólne pschedzowanje.

Po żadanju matej ſo leżomnoſci, k sawoſtajeniu dželacjerja Michała Gudy w Budyschinje ſluſchazej, mjenujzy:

- a. $\frac{1}{4}$ podjela brógnjowej leżomnoſci cziſlo 1 wopalneho kataſtra, fol. 225 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow bohotowſkeho Židowa a cziſlo 151 leżomnoſtnych knihow, kotryž leżomnoſty podjel je ſo wot wjeſnych grychtow na 900 mk. taſſerowat,
- b. pólna leżomnoſć cziſlo 579 leżomnoſtnych knihow, w Palenkach ležaza, ſapiſana na fol. 406 prędy mjenowanych leżomnoſtnych knihow, — hekt. 36,3 arow wopſchijaza, § 15,58 dawſkimi jenoſcemi wobęſezena a wot wjeſnych grychtow na 1182 mk. taſſerowana,

wutoru 5. haprleje 1892 dopoldnia w 11 hodzinach

na tudomnym žudniſtwie na dobrowólne washnye na pschedzowanje pschedawac̄.

Š pokazanym na wuweſchenku, na tudomnej žudniſtej taſli wuwijazu, pschedzowanſke wuměnjenja atd. wopſchijazu, ſo na kupjenje ſmyſleni proſcha, ſo mjenowanym džen w postajenej hozinje na tudomnym žudniſtwie ſeńcz, ſo k žadzenju ſamolwieč, ſwoju placzenjalchmanoſć dopokasawſki ſwoje žadzenje wosſewic̄ a dalshe woczałac̄.

W Budyschinje, 15. měrza 1892.

Kralowske hamtske žudniſtwo tam.

Philippi.

Wdt.

Kublo na pschedaní.

Ola dželenja herbſta ma ſo w Kolwasz kublo cziſlo 21, 29 hektarow 83 arow — 53 arow wopſchijaze, ſe živym a morwym inventarom wot Sobiz herbow pschedac̄. Na kupjenje ſmyſleni chyli ſo k jednanju w hozjenzu „I lodi” (Schiff) w Lubiju 31. měrza popoldniu w 3 hodz. ſeńcz.

Herbjo.

W Wokrancižach pola Delnjej Wolschin (Niederölsa) je živnoſć cziſlo 82 § 12 jutrami leżomnoſce, wołolo dwora ležadeje, žadowej aleju, moſtivnymi twarjenjemi ſe živym a morwym inventarom abo bjes njeho hnydom ſa 1600 tolet na pschedaní. Wjeho dalshe je pola wobſedzjerja Augusta Zarka tam ſhonicz.

100 zentnarjow hymjeñtynych a jedyňnych běrnov w pěſkowych posow je na pschedaní w hajnkowni w Kolpinje pola Źasa.

100 zentnarjow Skendorfskej runkiſzy ma na pschedaní, zentnat po 1 mk. Straſha w Blohaſchezach pola Hozdija.

Rolki k drainerowanju. Rolki k drainerowanju ma tež tole lěto we wſchēch ſchērjach po fabrikskich placziſnach na pschedaní hozjenzat A. Dietrich w Létonju.

Majſ ſaz tež majkowy ſchrót poruczataj tunjo Heinke & Sohn w Hamorskim mlynje na Židowje.

Drjewowa awkziſja. Srzedu 30. měrza dopoldnia w 9 hodzinach ma ſo w Byhoſkej pola Gjornobeha wot podpiſaneho 75 twjerdyň dolskich hromadow na pschedzowanje pschedawac̄.

Gubasch.

Kublo na pschedaní.

Š konkurſtu njeſchitomneho Jana Grusta Šchuby ſluſchaza ſahrodnika živnoſci, wopalny kataſter cziſlo 6 a fol. 4 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Drujkezy, $\frac{1}{4}$ hodziny wot Žiczenſkeho ſaſtaniszeſza, 1 hodziniu wot Budyschyna ležaza, 7 hektarow 68,8 arow abo 13 arow 266 □prutow wopſchijaza, § 241,83 dawſkimi jenoſcemi wobęſezena a § 8290 mk. pola krajneje wopalneje laſhy ſawęſezena, w najlepšim kulturnym wobſtejenju, doſpolna wobdželana, § wu- noſckatej derje džerjanej wiſchnjowej aleju, je bjes inventara hnydom na pschedaní.

Szadzenja pschijima konkurſowym ſarjadniſ w Budyschinje.

Clemens Niecksch.

Drjewowa awkziſja

na Lüpjanskim reverje.

Pschi Metlicjan hacze ma ſo wutoru 29. měrza t. s.

200 ſuchich dolich hromadow ſa hnydom hotowe pjeniſhy na pschedzowanje pschedawac̄.

Sapoczątk dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodzin pschi Lüpjanſki pucžu. W Minakale, 22. měrza 1892.

Grabinſta ſ Giusiedelska inspekcija.

Dospolne wupſchedawanie

dla pschedac̄ mojeho krawſtwia.

Šym ſo roſhudzil, ſe ſwojim krawſtwiom, psched 24 lětami ſaloženym, w koſtrym ſo ſetnje ſwierski, muſaze a hóſcjaſe wobleczenja, pjeſle, ſuknje, kholowy a laſy dželaju, tak rucze hac̄ móžno ſastac̄ a teho dla po kózdej móźnej placziſnje wupſchedawam. Woſebje poruczam zyle wobleczenje hižo po 15 mk.

S poczeſcovanjom

P. Baruch pschi bohatych wrotach.

Nomoscze

w mězach a klobuſach, kaž tež w ſchulerſkikh mězach wſchēch ſchulow poruczā

C. Rinke

na ſitnej haſy.

Woſjewjenje.

Š tutym l' wiedzenju dawam, ſo ſym Thumschtrum mlynu w Scheſhowje, prędy firmje Wollmann & Co. ſluſchazy, na ſwoje ſliczbowanie pschedewaſ a ſaſo hleb a pizu pschedawam.

Noſka ſo ſa hleb ſaměnja.

Pokruta 8 pt. I. druginy placziſi 1 mk. — np.,

= 6 = I. = = = = 77 =

= 4 = I. = = = = 53 =

= 6 = II. = = = = 70 =

= 4 = II. = = = = 46 =

100 puntow ržanyh wotrubow po 6 mk. 40 np.,

100 = pizoweho grifa = 7 = 40 =

Pschi potriebje proſhu ſo na mnje wobroczieſ.

Schmerder, mlynk a pjetat.

Najlepſchi
měd w plaseſje,
měd wucziſlanh,
jejkove barby

porucza
J. G. Klingſt Nachf.
na bohatej haſy 16
na róžku theaterskej haſy.

Norjenjowý wolij,
koruſhli,
ſaſran
l' pječenju tykanzow
porucza hrodowska haptka.

Derje wupruhovaný mlokoſky ſkótky a wujſtkowy pôver, kaž tež reſtituſionski ſníd, wupruhovaný pschi hromjenju konjow a hovjadow, porucza Rakečjanska haptka.

Kóſlaze kóžki
po jenoſliwym a po wjetſich džel-
bach po najwyschich placziſnach
kuſuju.

Gustav Zauſke
na garbaſkej haſy čzo. 16.
Š dobovym poruczam wuli ſu-
bjerl wote mnje garbowanych mu-
rjetſkých ſchózuchow a ſchózuchow
do wſchēdneho džela.

Pletwa a rječaſy
ſ wuczeſhaných wloſow, l' temu
datych, tunjo a rucze wudžera
Hugo König,
brodutruwat a friser
na hauenſteinskej haſy
(prjedawſkej burowej haſy).

Bukzy.

Š wothladanju a hajenju wino-
wych pjenlow ſo porucza
Khorla Schmiedgen.

Murjerjo móža hnydom do
džela ſtipic̄ ſola A. Röthiga
w Gſlonnej Borschjej.

Pjekatskej wucžobnika
pyta E. Šchühe na ſwonkownej
lawſkej haſy 36.

Hólejz sprawnemu starscheju, kó-
že reſniſtwo naukuſneč, móže
jutry do wucžby ſtipic̄. Dalshe
je ſhonicz na ſulemskej haſy 28.

À kważam, fſchežisnam a druhim ſwiatocžnoſćam

porucžam kwoje čiſte

= wina =

Kotrež derje tja a ſtrowoſćji hōwja.

Moje

čerwjene a běle wina

po 1 ml. hjes bleshe a drožſe ſu jara wubferne po ſwobđenju a kwęcze. Pola mje je wjetſchi džel němſkih druzinow hac̄ i naſnabniškim wupłodam, kotrež ſo niždže druhdze tuňšho kupowacž njemoža, doſtač.

Wino i lekarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tokaſke a t. d. je pola mje čiſte doſtač, a ſa čiſtoſć ſuſkuju.

Sapižny placžisnow ſo po žadanju kózdemu ſčelu.

Paul Giebner, winarňa w Budyschinje

na bohatej hāžy 18, i nutſlhoodom na theaterskej hāžy.

Moja winownja a hnědanska ſtwa poſtičja pſchijomny pſchewny a pſchi kupowanju wina ſkładnoſć i pruhowanju.

Dokelž je ſo mi jenicžke pſchedawanje ſa Rakezy a wočlońoſć wot droždžowej fabriki C. Sinnera w Grünwinkel u Badenskej pſchepodačo, porucžam tele droždze jako dobre a ſylné.

H. Dobritz, pječatki miſchtr w Rakezach.

Wotewrjenje khlamow.

Cęſczenym wobydlerjam w Budyschinje a wočlońoſći i tuthm naſpodwołniſho i wjedzenju dawam, ſo ſyム
woſebite khlamh

němſkih a awstriſkih črijoſtowych tworow

w domje knjega pſchekupza Dietricha na jerjowej hāžy čiſlo 3 (prjedy ve tam Budyska mločarnja) wotewrili.

Gso ſtožujo na dohločennu dželawoſć w ſchemiſtwje a i kupowanjom i najwjetſkih khlamobnje ſnatych fabrikow je mi možno, wſchē žadanja, ſo na minje ſtajaze, ſpoloſiſz. Pſchi tym budu ſo prozowacž, i bohathym wobydlem najjednorisheje hac̄ najwočebniſcheje twory pſchi kruče ſprawnym požluženju a naſtunischih placžisnach doverjenje cęſczenego wobydleſtwa ſebi dobycz.

Proſchu moje pſchedewſacie ſ prawje ſylnym pſchi-
ſtupowanjom dobročiwiſe podpjeracž.

Š počeſćowanjom

E. Rau.

Pobocžne tow. ſerb. burow w Małym Wielkowje ſmeje juſſe njedzeli 27. měrza t. l. popołdnju w 4 hodzinach poždeženje.

Šſerbske buſke towarſtvo w Rakezach ſmeje njedzeli 27. měrza popołdnju w 4 hodzinach w Sołez hōſczenju
Pſchedzydſtwo.

Towarſtvo ſerbſkih burow.

Głowna ſhromadžisna budžet 2. džen jutrow (18. hāprleje) popołdnju $\frac{1}{2} \frac{1}{4}$ hodzin w Wjenke hōſczenzu w Khróſcziſzach.

Onjowy porjad: 1. Pſchednoſch.

2. Rosprawa głowneho pſchedzydhy a pſchedzydow pobocžnych towarſtow.

3. Namjeth.

Wſchē ſobuſtawu ſerbſkeho burowego towarſtwa naležnie pſche-
proſchuje

M. Kolla, pſchedzyda.

S naſladow Macžizy ſſerbskeje ſu wuſhke a i wudawatni „Šſerbs. Nowin“ na pſchedan:

Aſhiz a poſmehaz abo Turkijo pſched Winom w ſeſce 1683.

1883. Placžisna 40 np.

Grójniiki. Šberka powedańczkom.

1885. Placžisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.)

1891. Placžisna 50 np.

Holzy, kotrež chzedža ſchicž do-
kładnje darmo naukuſnucž, moža-
ſastupicž na wulkej bratrowskej hāžy
18 po 2 ſhodomaj.

Sprawna dželacjerſka ſwójba ſo
pſchi wyſokej mſdze, darmotnym
wyble a darmotnych běrnach na
knježim dworje w Držkezach pyta.

Wotrocžkom, ſrénkom, rólnych
poſoncžom, džonki a dójki pyta
Šchmidtowa na ſukelnſkej hāžy 10.

Wotrocžkom, rólnych poſoncžom,
ſeczakom, hólzom, džonki atd. pyta
Spannowa na malej bratrowskej
hāžy 5.

Wucžobnik.

Ša ſwoje kolonialtworowe a
spirituoſowe khlamy i jutram wucžob-
nika pyta.

August Bartko w Budyschinje.

Ssyn ſprawneju ſtarſchemu moža-
juſtř ſ pſchihodnymi wuměnjenjem
do wſchē ſtupicž pola Augusta
Šchäfera, ſchewſkeho miſchtra na
hauenſteinſkej hāžy.

Sprawny hólčez, ſiž čhe ſa-
hrobiſtvo naukuſnucž, moža-
dobru wučbu doſtač pola

Gandrija Pětſchki ſahrobiſila pſchi wojetſkim laſareče
w Budyschinje.

Holzy, ſiž čhe tyſcherſto na-
wuknuſcž, moža do wučby ſtupicž
pola tyſcherſkeho miſchtra ſerba
na Židowje (w prjedawſkej Hil-
benzez tyſcherenii).

Wucžobnika
pyta wojetſki miſchtr w Böſchizach
pola Njeſhwacžida.

Holzy, ſiž čhe pječatki na-
wuknuſcž, ſo pyta na ſwontownej
laſkej dróſy čiſlo 6.

Muž, ſiž je ſobotu tybienja
ſerbſke ſhomocžane ſpěvatke ſ větym
wobbitom ſ mjenom H. H. wote-
wiał, ſo napomina, je hnydom
ſaſko wróćicž, hewal ſo wěz wu-
ſnoſci wofiewi.

Gustav Rámsk,
knihwjaſatna na bohatej hāžy.

Wutrobný džak.

Wužkodostojnemu knjegi fararjej
Birničej w Klukſhu ſa jeho
wutrobu jimaže předowanje, wot
njeho počutny džen džeržane, proſi
wutrobný džak

wjese kemſcherjow.

(K temu čiſlu pſchilova.)

■ Konfirmaziji ■

porucja najwjetshi wubjerk

herbskich a nemskich spewarskich knihi
do koje swjasnych, se slotym a czornym prahowanym pišmom,
do komota swjasnych se samkom

A. Schönecke, knihitwajačnja
1 na hauensteinskej haſy 1.

Hischče ſenje tu bylo njeje.

Pschedawam

Konfirmandske wobleczenja

hizo po $9\frac{1}{2}$ ml. hacž do najwoſebniſcheho,

Mužaze a džeczaze wobleczenja

ſmeſchinje tunjo,

Holczaze žakety k konfirmaziji

hizo po $2\frac{1}{2}$ ml. hacž do najwoſebniſcheho.

Mantle do deſheža, žakety a trikotowe taille

po kózdej placzisnje.

C. F. Kloss mějeczel **Ota Preuss**
pschichodny syn
4 na ſitnej haſy 4.

Julius Höhme,

ſastupjer internazionalneje maschiniskeje wustajenžy
w Niesy nad Lóbjom

porucja na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze u maschin yot 2 konjazeju možow,
ſchěrokomlóčjaze maschin, ſi gopelom a paru ſo czerjaze,
jenopschjeje mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze,
ruezne mlóčjaze maschin najnowscheje konstrukzije,
bérny roſtkóčjaze a bérny roſrihaze maschin,
reſaki ſa bérny a répu, cílczaze maschin,
mjetlizy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóčinki,
viktoria-separatory, ſi ruku a maschin ſo czerjaze,
juhōwe hudy ſi dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, ſeſne
juhōwe plumpy,

pižu parjaze apparaty (noſhne), triery najlepſcheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahy,
luczne bróny, ſamzne dželo, ſakonszy ſchitowany system, kotrež moža
ho hnydom yot kózdeho do ſaakowych, Neifortowych a Howardowych brónow pschemenicz, pschego najlepſcheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Naſchihodniſche wuměnjenja dla placzenja? Pruha
dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatna a ſkład pola Jana Manjoka w Budyschinje.

Wulki khofejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnijy na ſwokownej lawſkej haſy
porucja

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valený khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym najlepschim ſkodze.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa
porucja płyſhowe pjeſſe, lětne pjeſſe, zanki, modne žakety,
deſhežne mankle, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

Poſkuženje w nemſkej a herbskej rečzi
w Budyschinje na hłownym torhochęzu 5.

Pschedawačnia mydla a parfumerijow Pauliny Ludwigoweje w Budyschinje

16 na Lubijskej dróſy 16.

Wubjerna twora — bohaty wubjerk.

Porucjam po jara tunich placzisnach

Czorny čistowolmjaný kaſhemér

ſjaneje czorneje barby

meter po — ml. 85 np., ſtary lóhež po — ml. 50 np.,
meter po 1 ml. — np., ſtary lóhež po — ml. 60 np.,
meter po 1 ml. 20 np., ſtary lóhež po — ml. 70 np.,
meter po 1 ml. 40 np., ſtary lóhež po — ml. 80 np.,
meter po 1 ml. 60 np., ſtary lóhež po — ml. 90 np.,
meter po 1 ml. 75 np., ſtary lóhež po 1 ml. — np.,
meter po 1 ml. 90 np., ſtary lóhež po 1 ml. 10 np.,
meter po 2 ml. 10 np., ſtary lóhež po 1 ml. 20 np.,
meter po 2 ml. 30 np., ſtary lóhež po 1 ml. 30 np.,
meter po 2 ml. 65 np., ſtary lóhež po 1 ml. 50 np.,
meter po 2 ml. 80 np., ſtary lóhež po 1 ml. 60 np.,
meter po 3 ml. 30 np., ſtary lóhež po 1 ml. 90 np.,

teho runja jenobarbne kaſz tež kaſchekate drastne tkaniny w wulkim
wubjerku po jara tunich placzisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Sa konfirmandsku a pruhowanemu drastu

ſu wſchē nowoſcje czorneje a piſaneje
barby doſchle. Tež pschi najwjetſchim
wubjerku najtuſche placzisnhy a sprawne
poſkuženje lubju.

Czistowolmjané, dwójzyscheroke
drastne tkaniny czorneje a piſaneje
barby w kraſnych muſtrach porucjam
ſtary lóhež hiszo po 70 np.

Alphons Schauseil
na bohatej haſy.

Ratarježy.

W mojim tamniſchim ſkładje porucjam pôdla

kamjentneho a čeſkeho wuhla,
dobre čeſke ržane wotruby,
drobný mléthy majſkowy ſchrot

kaſ tež

Dürrenbergsku jedznu a ſkótnu ſel
w ſtajnje čerſtej twore.

A. Lorenz w Ratarjezech.

Tam je teho runja wubjerny bjesiwiſowy koſmas a maschiniski
wolij po wjetſchich a mjeſtſchich dželbach doſtac̄. — Placzisny kamjent-
neho a čeſkeho wuhla w Ratarjezech wyschſche njeſzu hacž w Budyschinje.

Gebłowane ſhpundowanja

zyle ſuſe, 24 a 30 mm. ſylny, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnisheje.

Sserbske a němske Spěwarške

w trajných swjaskach porucza tunjo
E. Rafeld
na kotołskej haſy 30.

Turkowske klowki

najlepšeje družiny porucza
Moritz Mieścowa
pschi mjałowym torhoschezu.
Destilazija snatich dobrých likéron
vo staroch tunic placzisnach.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej haſy 6
poruczataj kwój wulki wubjerk
khoseja

paleneho a njepaleneho w jenož
derje skodzazych družinach,

zokor

drobny, komowy a w klobuках,
syruv

najtunisch a najdrodžsch
kaž tež wsche družiny warjenjow
dobrocizinemu wobledzbowanju.

Khosejebuski

Portorikoski tobak,

Wassungski tobak

w rolač a wuważeny,
rjepliki a drugi kranj tobak,

žigarj

w wulkim wubjerku 100 hido po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haſy 6.
Rjane wulke
polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Tuni khosej.

Dzélbu paleneho khoseja, punt
po 120 np., porucza

J. G. Gließ

na drzewowych wifach.

Holandski mlokowy pólver

s najlepšich selow a korjenjow
pschihotowany, po jenej abo dwemaj
kigomaj kruwom abo wowzam na
prenu piwu naftypanu, pschisporja
wobzernosc, plobzi wjele mloka a
sadžewa jeho wotkñjenje;

konjazh salsový pólver,

wuzitkowy pólver sa

howjash slót,

wsche sela a korjenja

porucza
hrodowska haptyska
w Budyschinje.

Wódne pónowje, kótky,
rolowe plath a khachlowe
rébliki, neseżowe durje, že-
lesne khachle a khachlowe
roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Spěwarške

serbske a němske, w jednorym a wožebnym
czelazofožnym a ſomotowym swjasku, mod-
leriske a wopomijeniske knihi, konfirmaziske
kharty w kraſnych nowoſczach po tunich pla-
cziſnach porucza

Gustav Námsch,
knihovnja a papierowý ſklad
na bohatej haſy 21.

Sa konfirmandow čorne čistowolmjané draſne tkaniny

hladke a muſtrowane
woblečenje hido po 7 ml.

¶ pruhowanym woblečenjam

pišane čistowolmjané draſne tkaniny

we wscech barbach a muſtrach
woblečenje hido po 5 ml.

Rajtunische placzisny, najwjetshi wubjerk
w Budyschinje.

Jan Jurij Pahn

na torhoschezu pôdla hlownej straze.

Stupnje a ſchkorňe.

S jara tunimi kupjemi je mi možno, wsche
črije ſa mužſkich, žonske a džecži, kaž tež ſa kon-
firmandow po tak tunich placzisnach pſchedawacž,
kaž to nichto njesamóže.

Skasanki po mérje a porjedzenja ſo w mojej
žamžnej dzělařni rucze a tunjo wuwjedu.

Paul Kristeller

pschi bohathych wrotach 29

s napshecža hosczenza k winowej kiczi.

Čistowolmjaný čorný a bruný kaschemér

2 ½ a 3 kóheže ſcheroſki,
rubishecža na hlouwu a ſchorzuchi
dobreje hódnoscje wurjadnje tunjo porucžam.

Alphons Schauseil

67 na bohatej haſy 67.

Wulki wubjerk
židžaných bantow,
ſchorzuchowych bantow,
čępzow
w rjanych nowych muſtrach porucza
J. A. Henoch
w ſlotym hodlerju.

Bigarowy ſklad

J. G. Klingsta Nachf.
porucza
čižlo 867 wubjerk II 100 ſchtuk
po 2 ml. 80 np.,
čižlo 480 wubjerk I 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
čižlo 357 Upmann 4 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
čižlo 1053 Maatschapp 100 ſchtuk
po 3 ml. 50 np.,
čižlo 193 Upmann 3 100 ſchtuk
po 4 ml. 60 np.,
kaž tež wſchelake ſbytli po naj-
tunich placzisnach.

Khosej

paleny po 130 np. hacž 200 np.,
žiry = 100 = 160 =
rajk, grupy, nudle,
hróch, koki, buny,
jahly, hejduschku, gris,
sopowe taſle, hróchowu
kolbaſu

porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haſy 16
na róžku theaterskeje haſy.

Bigary

derje wotlezane po 4 np.
100 po 3 ml.

porucza
Ernst Mittasch
psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Khopej

ſeleny a paleny
porucza tunjo
Ernst Mittasch
psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zyky a kranj
porucza
Ernst Mittasch
psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Rajš

grupy,
jahly,
hejduschku,
hróch,
koki
po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Palenž

jednory a dwójny
w snatich dobrých a derjeſkodzazych
družinach poruczataj tunjo
Schischka a Rječka.

Czorne drastne tkaniny
sładkie a mustrowane
placiszny hódro porucza
Augusta Khézorka
na jímej hafy 10, po 2 schodomaj.

Jejowe barby
w paleczkach po 5 np. a 10 np.
w najdrażniejszych barbach, czystsze
najlepsze,

stroscheinskú papjeru
w pysznemu wudebjenju jutrownych
jejków z krasnymi wobraskami,
hronekami a debjenkami,

mifado-papjeru
w kuvertach se żortniwymi schtuczkami
porucza tunjo

Otto Engert,
drogowe klamy.
Sażopschedawarjo dostanu wyżsoty
rabat.

Zidke
czornidlo k signerowanju
kaszczow, hudow, měchow atd.
w bleszach po 60 a 30 np.
porucza

Otto Engert,
drogowe klamy.

Tunje

zigar y
lipowanske žorlo sa sażopschedawa-
rjow,
tykaž hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na snutskowej lawcej hafy čo. 6
filiala na bohatej hafy čo. 28.

Richard Neumann
porucza hry a paseny

čhoſej
w najwjetšim wubjerku a naj-
lepšej dobrosczi po najtuniszych
placiszach.
Wszystki wotewiaczju wjetshich džel-
bow ho pomernje nižszych placisznych
woblicza.

Spěwarſke
herbske a němske,
jednorje a wožebne ſojasane, taž
tež konfirmantske kharty tunjo pola

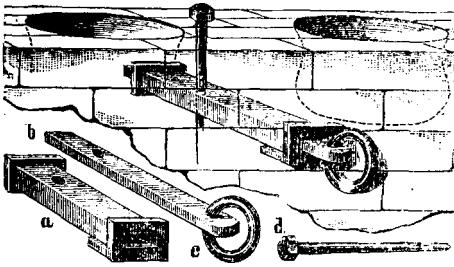
G. A. Wezki,
na bohatej hafy 17,
knihovjasenja a papierowa psche-
dawarjna.

Szate dobre
jadrive mydlo
po tunich placiszach porucza
Duriš Illgen
na mjaſowym torhoszczęz čiſlo 15.

Plat
zo s wopravdzitej indigo-harbu
barbi w B. Kellingez barbjerni
w Budyschinje.

Nowo!
Samienjowe
rjeczajowe
dzeržaki
sa howjasy skót a konje.
Schlitowany muster
172 D. R., P. a.
Jara nusne pschi hródznej
pschiprawje a pschetwarjenju.
Skót ho rucze a lóhko wotpuszczci pschi pscheskozenju a wohnjowym
strashe.
Zeniczy na pschedan pola

Redžbu!

Nowo!

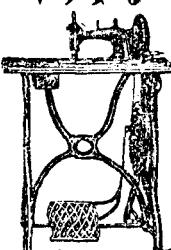
Pawola Walthera
w Budyschinje.

Naschu wulhwalemu snatu
4 np. zigaru čiſlo 3
wschitkim kurjerjam i prusy na-
ležnie poruczamoj.

Strauch & Kolde
3 na kamienitnej hafy 3,
drogowe klamy i slotem wolej.
5 porstow tolsty hukheny polscz
punkt po 75 np., pschi 10 punktach
tuńšco,
seleny polscz punkt po 70 np.,
hadleszco " " 70 "
pschedawa

Otto Wötschke
i napscheja mjaſowych jedkow.

Wykotorukata
schijaza maschina

Biesolda a Lücki
je najlepša a
najlhmańska sa
zwójbu rjemiejsz-
niiske dzelo. Sa
jeje hódnoscž dolhe
leta rukuju.
Schijaze maschine
w wsech družinow
zo wote mnie wuporjedzeja. Stryko-
wanske maschine po fabrikach pla-
ciszach pschedawam.

Richard Otto,
mekanik na horniczeskej hafy 18.

Schaty žimaze maschine
w wschelakich wulkoſczech porucza
tunjo

Richard Otto,
mekanik na horniczeskej hafy 18.

Wosjewjenje.

Wszelkie pšekowzowe dzela (Sand-
steinarbeiten), wudwerna, wó-
nowe sczony, skodjenki a tak
dale wobstara nanajtunischo a na-
najlepje

Adolf Hörrig
na Wjelczanskej droſy 7
w Budyschinje.

Pschedawanje a
porjedzenje
w schelakich družinow
čzahnikow.
Placiszny najtunischo
a rukowanje na dwi
lęcze.

Gustav Mager,
čaſnikat
11 na herbskej hafy 11
pschi starzych kasarmach.

Bonjaze ūkuje, pjesle,
rwbiszcza na hlowu
zo s njepruszczačymi barbami s nowa
barba a zo taž nowe sažo shotowjeſa
w Kellingez barbjerni
w Budyschinje pschi ūtnych wilach.

Friserowanju česzczenych knie-
njow w Budyschinje a wokolnosci
porucza zo Gana Heroldowa
w Budyschinje na kotoskej hafy 18
della, w klamach pschi ūtnych wi-
lach w poſtej kowatni.

Czrije a ſchórnje
po hiszczę źenie hlyszanych placiszach
w Winiskej czrijowej wudawarji
Hermann Frischa
7 na herbskej hafy 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrownich wilach
porucza swoje dobre dwójne likery jaž rózowy, hóntwjeriski,
khézorski, selowy a kerszowy liker, taž tež derje čiſczeny pasenj
przenjeje a druheje družiny, wopravdzite winowe kihalo, kihalowy
sprit a plodowe kihalo w bleszach a po měrje. — Naturski
khimjelszku liter po 40 np. — Tež likery zo ich dobroty dla
k kwaſam, kſchecznam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

Majwjetshi ſkład w měsće. Sprawne poſluženje.
Wilzowe klobufi
we wsech naſetnich nowosczech a po jara tunich, wopravdzite
ſolidnych placiszach.

Konfirmantske klobufi

jenož w dobrych kajkoſczech po 2 mk. a 2 mk. 25 np.

M e d y
sa mužskich a hólzow, jara tunjo.

Hugo Lehmann
22 na bohatej hafy 22.

W wudawarji „Szerbskich Nowin“ je dostacž sa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spižaschtaj Wilhelm Boguſławski a Michał Hórnik.

Redžbu!

Sawesczenja do ratarſkeho wohensawescza-
zeho towarzſtwia pschijima

F. G. Lücka w Blózanach p. Pomorz.

Ratarſka ſchula w Budyschinje.

Lětni ſemester zo pondjelu 25. řapreje 1892 sapoczne.
Samolwjenje ſchulerjow pschijima a wšcho dalshe wo ſchuli wukazuje
direktor J. B. Brugger.

„Serbske Nowiny” wudawaja so kózdu sooto.
— Štvortlétne predplata wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Číslo Smolerječ knihičceńje w maćčnym domje w Budysinje.

Za nawščki kíž maja so w uđaw źni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkne lawskie hasy č. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wjedor wotedać.

Číslo 14.

Sobotu 2. aprileje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. Sakske kralowske ministerſtvo je wučas wudalo, po kotrymž ſo poſtaji, ſo ma ſo rěſny ſlot bjeſe wscheho čwiliowanja rěſac̄ a ſo ma ſo pschezo prjedy poohluschic̄, hac̄ ſo kloje. Tež změdža jenož ludžo, ſo na rěſanje wustejaz, rěſac̄ a to w samčnjenych tvarjenjach. Pschitomnoſc̄ woſzowom pod 16 lětami ſ wuwac̄zom rěſniſtich wucžobnikow a pomoznikow, je ſakasana. Tež tak mjenowane ſchachtowanje, kaž ſo rěſanje ſlotu po židovskim wobrjeđe mjenuje, ſo jako čwiliowanje wobhlađuje a je teho dla ſakasane.

W druhéj komorje ſakſkeho ſejma je ſo petizija Lipſčanskeje wikovanskeje komory, kotaž kanal twaric̄ proſhy, kíž by Lipſk s Kóbjom abo ſe ſšolawu ſjenocži, roſpominala. Po dohlej debacie, w kotrejž ſo wažnosć a wužitnosć taſkeho kanala pschipofna, ſo petizija knjejerſtu k wiedzenju da, ſo by wone w tej wězy dale džekalo.

Sakska kralowa Karola je po połnóznej Italskej puczijo město Maſland wopytala a ſo k dležſchemu pschebykje do Mentonu podala.

Khějor je ſo ſobotu wjecžor ſ hontwinskeho hroda Hubertusſtoča w najlepším ſtronju do Barlina wrócił.

Woſbzelnizy pschi poſzledních Barlinskich njeměrah ſo po rjadu wužubzeja. Poſzledni tydžen' buchu tſjo njeměnizy, wěſtih Rohde, Hungs a Tenski, k joſtu na 4, 2 a 3 lěta ſakudženi.

Jeli ſo by ras mjes Ruskej a Němskej k wójnje dôſčlo, bychu Němcy níz jenož na kraju a morju, ale tež ſ powětra pscheziwo Ruskim wojovali. Hijo nětkole pječza Němcy w powětrowych balonach, kotrej ſo ſ maschinami tež pscheziwo wětrej wodžic̄ hodža, psches ruske mjesy lětaju a ſ pomozu elektriskeho ſwětla ſtejſic̄a ruſkeho wójska woſhonięja. Pólske nowiny „Wiel“ piſają, ſo ſkoro wſhěnje němske balony psches ſſoſnowizy, Dubrawau a Strjemjeſchiz lětaju. Wjecžor je w tychle balonach ſwětlo wodžic̄, kotrej ſwoju barbu pschemenja. Ménja, ſo ſu tele balony ſ elektriskimi maschinami wuhotowane, kotrej ſylne elektriske ſwětlo na wulku daloſči mjetaju. Balony ſ pruskeje Schlesynskeje k dolhemu ranju cžicho a porjadnje lětaju, ſtož ſo hinač wužožic̄ njehodži, hac̄ ſo ſu Němcy waschnje wunamakali, po kotrymž ſo balony do kajfejzuli ſtrony wodžic̄ hodža. Nad mjesami ſo balony wjecžor poſafaju, wokoło połnozy ſu vola Strjemjeſchiz wodžic̄ a ſo wokoło ranja do Pruskeje wrócią. Podobne powjescze tež druhé pólske nowiny pscheinnoſchuja. Pósla teho Peterburgski „Sswēt“ pječza ſ dobreho ſórla woſkručza, ſo ſo „balon captiv“, kóždy člaſ w Torunskej twierdžisne hotowy ſtejaz, často wjecžor a w nozy wyshe twierdžisny poſafuje a ruſku mjesu na daloſči 23 wjerſtom ſe ſylnym elektriskim ſwětlem woſhwěluje. Powjescz wo lětanju němskich wojerſkich balonow do Ruskeje je tam njemaly njemér ſbudžila. Nowiny „Sswēt“ knjejerſtu napominaju, ſo by ſ němskim knjejerſtwom wučiniło, ſo w pschichodze němske balony nad ruſkim krajom lětac̄ njehmědža. Jeli ſo bychu ſo njehměwajz teho do Ruskeje ſwěrile, radži „Sswēt“, namjeſnym stražnikam, kotsiž ſu wſchitzym dobri tſelzy, do nich tſelecz dac̄.

Nowy pruski ministerſtwarow pschedžyda, hrabja Eulenburg, je w pruskim ſejmje woſjewil, ſo je knjejerſtu wotpoħlad ſpuschcžilo, ſchulski ſalon doruradžic̄ dac̄, dokelž je ſo pscheziwo njemu w kraju wulke pscheziwniſtvo ſbudžilo, knjejerſtu pak ſebi ſawostaji, hdž a w kajkej formje ſalon ſakſe ſejmej pschedpolži. „Wot wſchitkich ſtron ſo tole ſdželenje hrabja Eulenburga, a wſcho, ſtož ſ tym ſwiſjuje,

jało wobroczenje knjejerſtweje politiki na liberalnu ſtronu wobhlađuje. Prěnje plody je tale politika hijo poſzlednju wutoru w khějorſtowym ſejmje pschitnejeho. Knjejerſtu wſchał nad nimi wjeſela njesměje. Se 177 pscheziwo 109 hložam je ſo pjenježna žadanka ſa twar jeneje wójnskeje ſobze, kſchizaka K, wotpoſaſala. Ša nju jenož němsky konſervativni, Polazy a antiſemitojo hložowac̄u. Zentrumſka ſtrona, najſylniſcha němskeho khějorſtowoweho ſejma, kotaž bě prjedy ſkulbiča, ſo kſchizak K pschitwoli, jón pschi wothložowanju ſarjeknu, dokelž bě ſo pječza poſdzischo pschehwědcžila, ſo wón trěbny njeje. Tole ſarjeknenje je ſežhwø teho, ſo je knjejerſtu po radže liberalneje ſtronu ſchulski ſalon wročzo ſežahnulo, hac̄runje bě wulka wjetſčina pruskeho ſejma hotowa, jón pschitječ. Taſkich njelubnych pschehwatanjow ſnadž hifſeje knjejerſtu wjeſela dočžala. Pscheziwo ſylny zentrumſkej ſtronje, kotaž je knjejerſtu dla ſchulſkeho ſalonja pscheczelſtvo wupowjedžila, ſměje wona cžegke ſtejſic̄o. Narodliberalni, na kotrychž ſo knjejerſtu nětkole ſejera, konſervativnym a zentrumſkim wahu bžerzeč njeměža; duž ſnadž hujde knjejerſtu ſkónčnje nuſowane, ſo rad abo njerab ſaſo k konſervativnym ſtronam ſblížic̄.

W pruskim ſemjanſkim ſejmje je finançny minister Miquel woſjewil, ſo ſměje statna poſkadniža ſ nowym dohodnym dawkom 43 milionow wjazy dohodow.

Awſtria. We wſchich kulturnych krajach ſwěta ſu 28. měrza 300 lětny narodny džen Žana Amosa Komenskeho (Komeniusa) ſwjeſcili. Komenski je ſebi njehměrtu ſlawu ſ tym dobył, ſo je ſaſady poſtaſil, po kotrychž ma ſo w ludowých ſchulach wucžic̄. W jeho čaſu ſo w ſchulach wſcho ſ pomozu ſakſe ſtejſic̄e rěče wucžesche. Wón ſa to ſ rasnoſcu ſkulowaſche, ſo ſo macžernej rěče w ſchuli cžezne město dosta. Pschede wſchém pač Komenski ſabasche, ſo ma ſo nazbožna myſl hijo w najſažiſkim džecžaſtwe hajic̄ a ſo dyrbí ſwiate píſmo w kſchecžijanské ſchuli ſapocžat k ſonc. Jego ſlawne wucženje knihy ſu do dwanac̄e europiſkych rěčow, pódla teho do arabskeho, turkowskeho, perſiſkeho a mongolskeho pscheložene. Komenski je ſo 28. měrza 1592 w Niwnizach na Morawje jako ſyn evangelſkeju starſcheju narodžil. Theologiju ſtudowawschi ſo wón najprjódžy wucžerſtu poſhwecži a bu poſdzischo ſa biskopa morawſkich bratrow wuſwoleny. Jego wjeſela pschecžehachu a hanjachu. Duž wón do Pólskeje a na poſzled do Amsterdama cžehnjeſche, hdžej w lězje 1671 ſemrje. Dokelž je Komenski po rodze Cžech, ſu woſzbeje w Cžechach jeho 300 lětny narodniny ſ wulkej ſwiatocžnoſcž ſwjeſcili. Praha a Pražke pscherměsta běchu wjecžor ſwiedženſzy woſhwělne. Cžechu ſebi tež woſmyſlili, we wſchich ludowých ſchulach k cžecži Komenskeho ſwiatocžnoſcž woſhywac̄. W poſzlednim woſomiku pač minister roſwucženja, Gauſch, ſakſa w ludowých ſchulach Komenskeho narodniny woſominac̄. W cžekim krajnym ſejmje ſtaj ſapóſlanzaj Herold a Mažaryk teho dla ministra Gauſcha ſ wotroſcu pschimaloj. Heroldowe ſlowa ſchumjaze pschihložowanje pschewodžesche, hdž tuton praji: „Kſchidžaza ruſa, kotaž ſo pscheziwo naſhemu Haſej a naſhemu Komenskemu ſvěja, budže wot cželkho luda witražena. Cžesti lud njebudže tajke wonječesczenje cžetpic̄. Druhdze njebi ani 24 hodžin ſ ministrom muž woſtał, kotryž by na tajke waschnje wulkeho muža Hanil, taſkij je Komenski był, jenož w Awſtrilej, hdžej je Komenskeho kolebka ſtala, je móžno, ſo ſmě tajki wuſlož (ſchumjaze pschihložowanje; kſchili: Haſba jemu, haſba! — ſſejmſki marſhal ſaſwon) — Herold dale rěčo: pscheziwo Komenskemu poſtanuc̄.“

(Kowrjaze psychologizowanje w salu a na galeriji.) Khejzorowy na- městnik je hejmiskim marschalom ręczi, a tuton praji: "Dowolam žebi na to ledzbe cętnic, so je ręcznič wuras trzebał, kotrejż sa psychistojan nimam. Wón je ministra wuskečka imenował." (Kschili: To jemu psychisteji! Grahača Kouniz woła: Tón wuras je hiszceje psychodobry sa Gaučhal — Žiwe hibanje.)

Franzowska. Paris do powětra slegi! Sało je ho wot anarchistow dynamitow nadpad sczinik, pschi kotrejż su ho Bohu żel někotre wosoby częcko stanile. Móžno njeje, strach wopisac, kotrejż je po tutym nowym nadpadze wosydelstwo w Parisu sajal. Chto chzeda anarchisto se swojimi skózemi dozpic, i kotrejż ho tola jenož njezinowaczi ludzo trecja, kotsiż anarchistow na polož wostaja, njeje srosumic. Poſledni nadpad je ho w jenym domie na drożi Elichy skuczil. Wubuch dynamitowej bomby je żałozne spusczenie naczini. Murze su roszczepljene, wokna a durje wsče swutorhane a rosbite. Złyk pječ skhodow wysoki lamjeniny skhod je ho sahypnul. Niczio njeje w sapusczenym domie wostacj zmęć, dokejż ho strachu, so ho bliżschi wosomik sahypnje. Swowe wjetchi dele wižaju, wot hrjadow je wosmijet wotpadnul. Wosomik hnydom po wubuchu bě straschny. Njeſwoblekani a krawajzaj wosydelerje se istrowo wubězachu. Sahypnjeny skhod pucz i cęknienju wotřeniu. Na to s woknom won wo pomoz wosachu. Wóhnjowa wobora bórsy pschijsz, dyrbjesche pak najprjedy khejne wrota roslamacz; pschetož domownik bě se strózemi tak wosjaty, so bě jemu njezdno, wrota wotamkucz. Mjes tym chzchu wosydelerje s wosnom wustocic, dokejż ho bojaču, so ho złyk dom sahypnje. Slonečnje mózachu so strachowani po reblach wóhnjowej wosory wukhowac. Pschepytanie je wospolasało, so je bomba nědze 10 puntow dynamita woschijala. Wona bě w drugim poſkhodze położena, dokejż bě ho skóznik bojač, so njeſmje khwile doſč, i khejne wubězec, hdźju psched durje byda generalnego statnego ręcznika Buloza, w pjsatym poſkhodze bydlazeho, położi. Pscheczivo tutemu, kiz žudniſe pschepytanie pscheczivo anarchistiskim njeſkraſniskim wjedze, je mjeniujen nadpad wotmerjen byl. Dynamit je na spodzivne waschnje skutkowal. Podla ſehibrenych a roſtolknenych źleſnych źerdżow ſtejtej njeſtranjenej ſchlenčana blescha a petrolejowa lampa. Wubuch potakim njeje do wsčeſt stron jenak mózne ſchol. — W jenej druhiej roſprawie ho wo nadpadze pische: Gatschaſnjenje bě tak kylne, so ho złyk twarjenje kablaſche. Kuf po daloſej wosomosci ſaſtyschachu. Wuz, runje nimo khejne duzy, bu wot powětrowego cziszczenia i ſemi cęknieny. Strach mjes wosydelermi bě njeſopisomny. Wſchitzu ſe ſwojego byda wusko- cizhu, so bydu twočli, tola wobaj ſkhodaj běſtaj i wjetſchego džela ſpadakoj; duž dyrbjachu czakac, doniz wóhnjowa wobora njeſchijsz. Hlewny ſkhod běchu so wot ſchefteho poſkhoda hacj dele i ſemi ſaprophe. Škody ſa klužobnych jenož hiszce ſ džela ſtejachu, tola po nich nicio wjazy ſhodzic njezdno. Khejza mjeſeſe napohlad, kaj ſo bydu ju wottorhali. Tak bórsy hacj bě ho wóhnjowa wobora pschiblizila a rěble pschipožila, ſo naſtrójeni wosydelerje wukhowachu. Někotre ſuſodne domy su teho runja kylne woschibkjenie. Tsi ſ nich ſo wjazy wosydelic njeſodza. Powſchitkowny strach wosydelstwa ſo hiszce ſ powjesczu wo dalszych dynamitowych nadpadaſ powjetſchi. Tak ſu w pschedmęſe ſony ſpatali, žandarmeryjne ſasarmy roſtelič, ſtož pak je ho i deshezom ſadžewalo, kiz ſapaladlo haſnu. Na jenym ſasarmowym woknie roku, ſ dynamiton napjelnjenu, nama- laču. K ſměrowanju powſchitkownej hrosy je ſpěchnoſc klužila, i kotrejż je Parizska polizia anarchistiske pakmo ſapala. Sa krotki czas je ſo jej poradilo, wsče nieſe anarchistiskich nadpadow wuczuszhlic a do rukow dostac. Šaž je ſnate, Parizszy anarchistoo hido dwaj měkazaj doho dynamit, w Soiffy-sons-Etiolles kranjeny, i ſwojim ſaměram naſoļuſa. Najprjedy chzchu ruse poſkłanſtwo w Parisu roſtelič, a hdźju ſo tuton wotpohlad ſ czakom pschekat, ſo nadpady na hród Bahanskeje prynzeſy, na žandarmeryjne ſasarmy w Saint-Quen, na jedny dom boulevardu Saint-Germain a na ſasarmy republikanskeje gardy wuwjedzehu. Wo wsčeſt tyle nadpadaſ polizia dženſa wě, kotre wosoby ſu ſo pschi nich wobđelile. S wó- trym roſumom je chemik Girard ſe ſbytkow heſku maschinu na- twarił, kotrejž je ſo pschi nadpadze na droži Elichy trzebała. Wona ſo jalo hukboli ſeleſny tħel wospola, kotrejž je do poſožy ſ dynamiton napjelnjeny byl. Prózwanjam polizia ſo poradzi, wobſedzerja tutego tħela wuſlēdzieč. Wosydelja anarchistow pschepytuo, do byda wěſteho Chaumartina pschindzehu, me- chanika, wo kotrejž ſo powjedasche, ſo je anarchist byl, ſo pak někto ſaſo porjadrue džela. A hlej, pola njeho prawe welo i dynamito- wemu tħelej, dale pjełnjene kartecze a hromada anarchistiskich liſtow, wot wěſteho Leona pižanych, nadendzehu. Chaumartina a jeho żonu

ſajachu, a mužowe wusnacze bórsy wjeh anarchistiske potajnſtwa wotkry. Leon ſo jako ſnaty franzowski bandit ſ imenom Navachol wukopa, ſa kotrejž hido dawno dla mordatſta ſledža. Wot Chaumartina polizia tež wosbhoni, hdźje anarchistoo kranjeny dynamit kwo- wa. Bě to khejza, w kotrejž bě wulka hromada tuteho straschnego roſbuchadla a bombow naſopjena. Slonečnje ſu tež straschnego Navachola pschimnuli. Tak je polizia ſwoju poſlu winowatoszej czinila, tola tež kniejeſtvo je na to myſlit, anarchistam pěz ſa- pyrieč. Po kniejeſtowym namječe je hejm ſalon wosbmknul, ſa kotrejž ſo na anarchistiske nadpady kmejne hofstanje ſtati a fo- kniejeſtowu ſredki do ruki dadža, pscheczivo dynamitowym nadpadi- lam ſ krawnej ſurowoszej ſakroczi.

— Wnoshi král Milán, kiz w tu khwili w Parisu pschewywa a ſo do Sſerbijs wjazy wróczic njeſmě, je ruseho zara proſył, ſo by jeho do ruseho poddanſtwa pschijal. Tale próſta je ſo Milanej pschiswolila. Jako nowy ruse ſoddan wón ſ zaroweje privatneje ſtatule měkaznje 4000 rublow doſtanje; tale podpiera pak ſo jemu hnydom wosmje, tak bórsy hacj ſo wón bjes zaroweje dowolnoſcze do Sſerbijs wrózgi.

— Sało ſu ſo w jenej zyrlwi w Parisu njeſmě měle. Sozialistam w Parisu, wosheje ſozialistiskej měchzanskiej radze ſo njeſubjeſte, ſo někotri katholszky duchowni „czaſowe předowanja“ džer- zachu, w kotrejž ſo nětciſte franzowske wobſtejnoscze ſ wahu ſcheczijanskich pozeczivych naſladow waſzachu. Sozialisto, kotsiž ſo hewal ſa „ſwobodne ręczjenje a myſlenje“ horja, ſ cžrjodami do- zyrljow cęhneſechu, kaſachu Božu klužbu a ſebi najhóſce njeſuſh- noſce dopuſtſcizhu. Bydmy ſebi myſlili, ſo polizia ſakroczi, hdźj ſcheczijanam wobaraja, po ſwojej werie Bohu klužic. Tola to ſej njeſchipanje. Židža a pohanjo, w Parisu kniejeſz, ſu ſ taſtmi njeſtciſomnoſcemi ſpokojom. Polizia praji, ſo ſo wo to njeſtara, ſtož ſo w „ſhromadzeſtñach“, tak wona zyrlje mjenuje, ſtawa. Wſchinoſc je teho dla Parizskemu arzibiflopej radzila, ſo by duchow- nym czaſne předowanje ſakroczi. Tu wibzimy, kaſku ſwobedu ſo- zialisto ſo ſakroczi. Žich ſwobodnoſc na to bje, wſchitklich druhich pod- ſtucejic, kotsiž ſ nimi jeneho měnjenja njeſtu. Poſledne njeſmě ſu ſo w Goſeſkej zyrlwi podake. Sozialisto a anarchistoo ſo do wjerjazch ſ ſukami dachu a ſich ſ zyrlje wuczérichu. Polizia drje ſlonečnje ſkabe poſphyt cęhneſechu, pscheczihanyh wjerjazch ſchitowac, tola ſo ſ tym herjekarjo w ſwojim ſakroczenju myſliz njeſadcu. Hdźj ſo na poſled gas haſnu, herjekarjo ſwézy na woltarju ſa- ſweczichu, pschi kotrejž ſwétle zyrlje dale ſapusczaču. „Sſwobod- noſc, kaſke ſkuce ſo w twojim mjenje ſtawaju!“ tak w wilkej franz- owskej revoluzji psched ſto ſtam ſwobodat wuwola, kiz bě naſprjedy kħrōle ſobu czinil, kotrejž pak ſo w myſlach jaſnicz počja, hdźj jeho kniejeſa ſwobodnoſc na guillotinu dowjedze. Nje- pschecziv Parizskej wſchinoſci, ſo by ſe ſwobodnoſc ſu podobne ſrudne naſhonenja czinila.

Ratowý ſyń.

(Wobras ſe ſańdžených czaſow.)

(Slonečnjenje.)

Tute ſlowa hnuchu młodzenza jara hukbolo. Džu nož cžwilo- washe ſo ſ myſlizku, ſo naſaſtra wumrje; a něk dyrbjesche ſ ſuboſeſu a ſ ſgakownoſc ſ ſwojemu nanej wſchitko czinic, ſo by ſtowjenje ſožerjal, kiz bě jemu pscheczivne!

„Ach, nano!“ rjeknu na to, „wodaſ mi; ja ſnau ſwoju wino- watnoſc a duž njech ſo ſtanje! Smužicze čgu hic ſa ſchibjeniſhco. Njeſtach ſo wſchha hanba, kotrejžliki može cſlowjet ſnjeſc, na mnje wali; ja jeſe ſnjeſu! Něk ſo ničeho njeboju; čgu ſwoje dželo ſtrouſy dokonječ a ſwojej ruži w cſlowjeſce krez womaſcę. Woni ſu mje ſ temu wotbudiſli, duž njech je maja. Njeſaſoſc, nano, njeplacj — twoj ſyń budże ſat a ſmje ſatowſku wutrobu.“

Po tħchle ſlowach by ſebi cſlowjet myſlit, ſo je młodzenza hincash ſu ſchibjek; ale to nječe. Hanz jebaſche ſebje ſaměho a ſwojego nana a jeho ſlowa wukhabzachu jeno ſ někakſho ſympat- neho ſahorjenja, kotrejž jemu njeđowoli, roſmyſliz, kotrej ma cjinic, to abo tam, dokejž ſo jemu jene runje tat hrosne ſasche kaj druhe. Hdźj po złyk jeho poſtanje bě wuczec, ſo smužitoſc nima; psched ſtachetacze po złyk czele a hdźj nana proſheſche, ſo by njeplakal, ſzachu jemu ſamemu ſyń ſo ſizomaj.

* * *

Bě hido po ſcheczich; něk mjeſeſe ſo wotbudiſen ſkóſtnik wot- prawic. Hdźj někto hodžin do teho bě ſo lub ſ cžrjodami ſa měchzanskimi murjemi na ſchibjeniſhco walat. To je hróſne

większe, hróbsna wcześniejsz, tiz ma na człowiekoowej krajerci swoje spodobanie!

Mies ludzimi, tiz miedzachu żort a śmiedzi, runięt psched kobi schibienzu widżachu, stejche też Marka a bęsche rady sapkała, hdy bę njeprzychla, so by lubego trochowała a t temu bysztej so wypłanej woczyzny njebohdzakoj. Póbla njeje stejche jeje brat Jan, czysty shotowany. Wona bę jemu hiszczę junu wuskorzka, w tańkim strasze je Hanż, a won jej klubki, so przeniemu, tiz so swaži do Hanża i kamienjom czyniu, hnydom kłowu rosczepje.

Na dobro nastąpiła hara, tiz so dale bliże i schibienzy walesche. To bę snamjo, so katowy wos hido jedże. A woprawdzie pokala so też bory. Sady hedziesche wotkudzony w rubianej koszli a pschi nim duchowny; w przedku hedziesche kat se scherokim miedzom a pschi nim jeho pomozni. Njebożowny młodzieniec hładasche staninie i semi a njemějescie ludzi ledzbu; bę na krajerci bledy, a hdy bęgu jeho wejśpi po miedzui njeprósnali, njebeču wiedzeli, schit so tu po prawym i krajerci wotkudzony — won abo sady njeho hedzazy skostni.

Ani ham to njejedzo stypi Hanż sklonżne na schibienzu a bę tak rospierzheny, so niczo wołko so njeprósnai, ani Marki, runięt jemu jeje brat nješto króćz snamjo dawasche. Katowi wotroczy chydu nětk wotkudzeneho na schibienzu dowjescz; tón pak so pocza stajecz a wobaraczą, wobkruczejo, so dyrbí swojemu spowiednikiej hiszczę něšto dowiericz, bjes dwela ſebi pschedo hiszczę myſleſche, so mógl miłości doſtaćz abo pschi nastawazej czymiczzy se schibienzy skoczicz a czyniu. Dokelz pak bę so czaž i jaſtwa hacż na schibienischce tak dlit, so so hido krajmerkowasche a ſdaleni pschihladowarjo hido ledzom hacż na schibienzu widżachu a teho dla wołacz poczachu, so by kat kławata swoje będło dokoniec: dyrbjachu wotroczy wotkudzeneho i mozu na schibienischce sczahnu, a tam jeho nusowac, so by so połaknul. Katowy pomoznik wotwasa rubischiwo wot schije a poładnuwski na kata, pokala jemu nahe městno, taz by jemu prajecz chył: „Zowle jeho rubni, mischtre!”

Wuhladanschi nahi blač czela, do kotrehoż dyrbjescie rubnicz, wutorze so młody kat se swojich myſlow, a pocza so po zlym czele tchasej, tak so so schibienischce pod nim hibasche a jemu miedz i ruki wupadze. Wotroczy jón jemu sbęże a hnydom ſažo do ruki poda. Kat jón skostniwe pschimnu. Nětk da jemu khostanski ſudnik snamjo, ale młodzieniec to njeprytu; njeſtyschesche ani jeho hloha ani njewidziesche, taz swoj czorny kijeski roſlama. Najblizej stejazn ludzo poczachu hido njeměrni bycz a bōrczec. „Speschne, mischtre, speschne!” prazi na to katowy pomoznik, nicžeho dobrého so njenadzjejo a Hanż njejedzo ani, ſchto czini, poſbęże ſe wſche mozu, tiz hiszczę miedzje, swoj wótry miedz nad kłowu wotkudzeneho. W tym wołomiku so njezujesz; hanba a naſtroženje bę jeho tak pschewalo, so chydziesche tak mózne rubnicz, taz to na wotprawnischce hiszczę widżeli njebeču; ale w krajnym wołomiku poſbęże wotkudzony kłowu a ſakſcicza tak wótrje, so Hanż wſche myſle ſhubi a miedz tak ſlabje ſpuszczci, so drje wotkudzenu na ſchiju padze, ale jeho ani i najmienša njeſrani. Tón pak so tak ſatorze, taz by so jeho krajerci i ladowej ruku dółka, potom speschne wuskorzki a wupſchestrjewski ruzy nad bliſtich pschihladowarjow, pocza wo pomoz wołacz, taz bych u jeho ſe samykom czwilowali. Tu njeziesche niczo wjazy ludzazym ſlobam dowoborac.

„Saražče jeho! saražče teho dracjal teho czwilowarja!” wołasche kołowoko na ſia hlozon, a wołoko njebożownego młodzienca poczachu kamienje lętac. Na jeho ſboze bę na wotprawnischce mało kamieni a jara czeklo namakac.

Hanż bę w preñim wołomiku i hróbsu wſchón bjes myſlow, ale potom jeho to roshori, ſruna so, ſastaji ruzy a postupiwski do przedka na schibienischce, taz czlowek, tiz chyze wumrječ, ſawola ſe kylnym hlozom: „Tu kym! saražče mje, krejelaczn!” Tute ſłowa roshniewachu ludzi hiszczę bōle; żony, będzieſt a lepschi miedzieno dachu so do czekania, tak so na wotprawnischce jeno czrjoda njeſtymnikow wosta, tiz so nětk roſnemdrjena i schibienzy cziszczeſcie, so by kata ſtorhnula. Temu wſchak wobarachu so wotroczy, tiz bęgu so po schibienischce roſtupali, i džela, so bych ſatomieſteho mischtra ſakitali, i džela, so bych ſotkudzeneho dodzherzeli, tiz chydziesche so i mozu wutorhnu. W tym wołomiku pschilaczi so na schibienzu i ledzneje kroczelu czlowej (bę to Jan) a pschibligiwschi so i Hanż, poſhepta jemu do wucha: „Marka proſy ege psche Boha a swoju luboscę, so by hiszczę junu i njei poręczal; tamle delecta ſtej — pój ſa mnū!” Potom ſloczji po prawym boku do czrjody ludzi, a młodzienz, poſluchajo na nahe pohnuče luboscę, czini to ſa nim. Jan cziszu jemu hnydom swoj psachę psches

ramjo, ſtaji jemu ſwoj klobuk na kłowu a położiwschi Marzynu ruku do jeho ruki, prazi: „Dzitaj ſmužicze a ſmerniwe psches lubzi a tamle mjes ſerkami doczkaſtaj na minie!” Potom so wobroczi ſpeschne na drugu ſtronu schibienzy, cziszczeſcie ſo do przedka a pocza i zykej ſchiju wołacz. Czrjody, ſebi myſlo, so widzi abo dżerzi kata, walachu ſo w klepej ſłoszci ſa nim a tak mózefchaj Hanż a Marka czim ſpêchnischi cęklucz. Jan ſchirkęſcie mjes tym na ſtaſnoſci: „Saražče jeho! ſaražče jeho! jow je tón dracj! Jow ſ nim! Mę jeho roſtoraħam!” A cziniesche, taz by ſo ſlo njedobre do njego dalo.

Tuta naſla cziszczeſcie, wołanje, myſlenie a wjeczorne ſmierki dopomhachu Marzy, ſo mózefche lubowaneho młodzienca wujſez, bjes teho, ſo by jeho ſchitó poſnał; pschetoż i plaszcziom a klobukom bę jeho katowska draſta doſc̄ derje ſawodzeta. Zeno jedyn czlowiek bę jeho pytnul, a wobledzbowa Jan, hdyż Hanż plaszczy dawasche a dug jemu na myſle pschindze, ſo mógl to kat bycz, dokelz jeho na schibienzy njenamakachu. Speschne puſhczi ſo teho dla ſa lubymaj a wuſlada jeju, taz ſo w hufcziſcie khowataj. A ſafaktrowa i radosegu a i wólnoſeſtu a kławatasche ſa nimai hiszczę ſpêchnischi, doſc̄eſcie ſeu, ſtorze i młodzienca plaszczy a poſna katowu draſtu. Ani ſłowa njeprajiwski ſasbęže ſwoj tiz a dyri młodzienca tak kylne do kłowu, ſo ſo wbohi hnydom pscheczisku. A ſurowz chydziesche hiszczę dale na njewinowatym ſo wuſlakħadzecz, ale tu da ſo Marka do njego a pschimnu jeho i wobemaj rukomaj tak kruče, ſo ranjenemu wjazy ſechlodzecz njeziesche. Pohlad na njebożo lubego bę holečku hacż nanajbôle roshoris a to da jej wulkeje mozy; pschi tym poſna, ſo je lepie, i jenym njemdrym woſowac, będli i zykej czrjodu a teho dla ani ſwaka wot ſo njeda, jeno ſo by nětogo njeſchimabila. Na ſboze njebe wołanje a ſallwanje tuteho ſteho czloweka pschi rejenju džiwic czrjodow ſtysczeſcie.

Ale hido pocza holečko w njerunym woſowanju wuſtawac, tu wſchak pokala ſo na dobro Jan, tiz bę mjes tym i czrjodow czeknul a ſa ſwojimaj lubymaj khowataj. Na preñi pohlad poſna, ſchto je ſo tu ſtalo. Garej i hniewom a předy hacż ſo fotra jeho dohlada, pschisfoczi na czlowieka, tiz ſo i njeju będzieſcie, popadze jeho ſe ſwojimaj kylnymaj rukomaj ſa ramjo a ſtorze jeho ſnak na ſemju.

„Wotnjeſ Hanž do hufcziſcie!” ſawola na Marku, „njeje-li morow, jeho na pschizo wumogemoj!” Pschi tym czehniesche njeſnateho klopza tak ſpeschne i schibienzy, ſo ſo tón nihadze ſtajcz njeziesche. Hdyż bę jeho do džiwieje czrjodow doczahnul, ſawola i hlozom: „Tule je — tu je kat!”

„Saražče jeho, ſaražče jeho!” wołasche ſo na to ſe wſchęſt stron a wſchitko ſo wali ſa Janom, ſo bych ſidżi, ſchto ſo ſtanje.

A hdyż Jan widziesche, ſo je wołko njego hido jara wjele roshorjenych ludzi, cziszu muža do nich a ſawola: „Tu jeho maczel to je kat!”

A w tym krajnym wołomiku pocza ſo do ſdatnego kata ſe wſchęſt bołow bicż, jeho żałoczenie a próſtwy ſhubichu ſo w njeſmiernej wołanzy roſtobjeneho ludu, a ſa ſchitwórcz hóbziny njebe w nim ani ſakſtricžki ſiwiennja. Draſta na nim bę roſtoraħana, a jeho czelo bę ſe wſchelakimi brónjemi tak roſrubane, ſo njebe móžno, jeho hiszczę poſnac.

* * *

Jan woſtaj ſroshorjenu czrjodu pschi hróbsnym bęle a kławatasche ſažo i hotsje, tiz pschi njebožownym młodzienzu poł ſebżo poł klecžo Boha lubego ſenjeſa wo miloſcę proschesche. A pocza hnydom Hanža pschihladowac, a pytnu, ſo jemu wutroba hiszczę bije a ſo je jeno hloboko do womorh padnul. Speschne będzieſcie i bliſkej kuzi, naſceri do klobuka wody, pocza młodzienca mycz a tón po nečim ſažo i ſebi pschindze. Pschi ſwojim wubudzenju pytnu najprije woſchowje ſwoje droheje Marki, tiz ani ſłowa njenamak, ſo by ſwoju radosegu wuprajka.

Hdyż mózefche Hanż ſažo stanucz, wopuſchczicu wſchitz tſjo huste ſerkli a wróćzihu ſo po wſchelakich kſchiných puezach do města, hdyż ſo potom młodzienz pola ſwojich kvernych pscheczelow hacż do połnozy ſkhowa. Potom džesche i Janom domoj a poruczniſchi wotroczy, tiz jemu wotewri, ſo by harj nječinič ſastupi njenadzjy i nanej do iſtow.

Tón ſedziesche we kožu a rudzesche ſo wo ſhyna. Hdyż jeho nětk wuſlada, myſleſche ſebi, ſo je to jeno jebawu ſón; ale nahe ſo ſtajmanje jeho pschewedz, ſo je to ſama wěrnoſeſt, a tu ſažo ſebi myſleſche, ſo dyrbí i radosegu wumrječ. „Sħno, mój lubi ſħno!” ſawola. „Ty ani ſwojego ſboze njeopſchimies; ty ſy nětk wſchę

wobory a Małopolskiej a Wielkopolskiej sykawę po wócheni bórsh podbuły.

S Kożez. Piątki tydzenia je ho dwuzycięstny hóz Ernst Lehmann, kiz je trošku duchaklaby a kotrejuž ho czeſko powiedza, ſ doma swojej starszej w Kożezach węčalik. Komuž je snate, hóz mienowany pschebywa, chył to dobrociszne Hanbrijej Wiczasej w Kożezach i wjedzenju dacz.

S Dobruschez pola Deltneje Hórk. Twarjenje tudomneho žiwoczerja Pětra Flacka běchu hóz dleſki čaſt tak wiſate a do- bžeržane, ſo běſte jemu hamtske hejtmanſtwu porucznoscž dalo, je wurumowac̄. Duž hóz wot naſymy w nich wjazy njebydleshe a a hózne je w psichodnych dnjach swoitorhac̄ a ſ nowa nctwaric̄. Tole dželo pak je ho jemu salutowalo. Ponadzu 21. měrza wjekor 1/210 hózin mienujz w brózni wóheni wudhri, kiz tež domske do prócha a popjela pschewobroci. Byes dwela je wóheni ſaloženy, tola hózne njevemy, ſchtó je ſapalet był.

S Dražbán. Nježelz větare mějachmy tu ſako ſwoje ſube herbske ſemſchenje, přenje w tutym lécze. Woloło jebnac̄ich poczachu ho črjodki a hóz lubych herbskich bratrow a ſotrow ſchijnej zyrki bližic̄; bórsh bu zyla „hóz“ tuteje muſkotneje ſwiatniſy do čiſta wobhazdzena. Byes ſemſcherjemi wuhladachmy tež wjele naſchich herbskich wojeſtſkich bratrow a to pěchlow a jěvnych wſchitſkich družinow. Spowiednu wucžbu mějachye k. ſarat lic. theol. Žmīſch Hodžiſki a předowanje k. ſarat Řeubiza Buležanski, kotrymajž ſmy ſ wutroby džakowni ſa jemu kraſne ſłowa. Spowiednych ſuđi je ho 223 na- liczilo. Dokelz ma ho lětka ſa čaſt lécza ſchijna zyrki w ſnits- kowym pschetvaric̄, budžetaj ho naſchej bližszej herbskej ſemſcheni (19. junija a 18. septembra) w družim, někto hózne niž poſtrje wucžiſenym Božim domje džerzeč. To pak budže nam w prawym čaſzu wosſewjene.

Kónz nětežiſcheho naroda 11. haprleje 1901. Pod tymle nadpadowazym nadpišmom je psched krótkim wot wěſteho Jendzel- ečana Baxtera mała knižka wuſhla, kotaž ho wjele roſſcherja a je tež hóz wſchelakim duchaklabyム ludžom hólu ſmucžila. Dokelz běch wo tež knižy ſhyschal, ſym ju pschecžitał. Skunjež je krótká, je mi ſtoro njemóžno bylo, ju hóz na kónz pschecžitač; pschetož tak wjele njerouſumneho čapora w malej knižy nahromadzeneho hózne ſemſchenje widžot njeſkym, kaž tu, a wylie ſeho je knižka ſ wobraſam wudebjena, kotrejž móhł ſo člowieſ ſtrójic̄. Baxter mienujz wěſtej a ſwoje wěſtejzenja wón na profeta Daniela a na ſjewjenje ſwiatelio Jana ſložuje. Ale ſak wón to čini? Wón je ſebi na nejakie waſhne wudžec̄ dat, ſchtó w lětach 1892—1901 na člowieſtwo pschindze a tute ſwoje myſle wón někto ſ Danielom a ſe ſjewjenjom ſwiatelio Jana dopoluaſc̄ pyta. Šchtó ſebi Daniela pschecžita a ſjewjenja ſwj. Jana a někto Baxterowe wěſtejzenja k temu wofmje, na přenje poſladnjenje widži, ſo Baxter bludži, kaž ſabrudžena wozwa w mhlí, a ſo Daniel a Jan zyle hinal wucžitaj. Daniel je drje wo pschindze wěſtejzil a rěči wo ſchtyrojch wulſtich krajach a kraſach. To je někto ſjawné, ſo tole wěſtejzenje na něhdushe mediske, ſyriſke, gric̄iſke a romſke kraſtvo džeshe a ſo je ho to wěſtejzenje dawnu do- pjeniſto. A ſchtó Baxter ſ Danieloweho wěſtejzenja ſwudži? Niž mienje hóz 10 ſienocžených kraſtow, mienujz: franzowſke, jen- dželske, ſchpanſke, italske, rakuſke, gric̄eſke, egyptowſke, ſyriſke, tur- lowſke a boharske. A potom antikhryst pschindze a žałozne wojny ſo ſapocžnu. Tutón antikhryst pak budže prynz Viktor Jerome Napoleon abo jeho wuj Louis Jerome Napoleon, kiz je w tu ſhylu rufi wylie. A čeho dla dyrbí to Napoleon hóz? Teho dla, dolež w ſjewjenju ſwiatelio Jana antikhryst „Apolhon“ rěča, to je pschelozene „ſtažer“. Apolhon pak ſenje Napoleon njeje. Byes tymaj ſlowomaj je runje ſak wulki roſhžel, kaž na pschillad mjes ſlowomaj „rěka“ a „ruſe“. A potom Baxter wě, ſchtó tutón antikhryst wóho ſapocžne, hóz ſlončnje wulke četpjenja pschindu, wo kotrejž ſo w ſjewjenju Jana rěči a na poſledku tak mienowane třbaſzlenne kraſtvo a ſlončnje horjeſtawanie wſchego čera. Naſspodzwniſche je, ſo Baxter čaſt a hodžinu wě, w kotrejž ſo wſchē te ſkuki ſtanu. Wón piſe: W lécze 1892 wulke wojny a ſjednoczenje tych 10 krajow.

1893 naſtacze Napoleona a 1894 ſapocžat jeho kraſowanja nad ſyriſej.

Šchtwórk 5. měrza 1896 i njebju ſtipež 144,000 ſtachecžianow.

Hóz do augusta 1897 powſhikowna wójna. Wot 1897—1901 wulke kjudowanje psches antikhrysta Napoleona.

Khryſtuſowý piſchichod 1901 11. haprleje.

So by ludžom ſterscho hólu ſawjerczal, ſu wſchē čwile, kiz ſjewjenje ſwj. Jana pomjenuje, w knižy wosnamjenjene. A tute ſna-

mjenja ſu tak hubjene a hroſne, ſo roſumny člowieſ hóz teho dla knižki najradſho do ſachli čiſnje.

Duž: ſchtó mam ſeck wo tych knihač džerzeč? Sažo je člowieſ, kiz chze mudriſhi byz, hóz ſwiate piſmo, polaſač, tak člowieſ do Božich potajinſtwu hladac̄ niemožne. Danielowe wěſtejzenja ſu ſo hóz do Khryſtuſoweho čaſa dojielnile a ſjewjenje ſwj. Jana je nam někole hiſhce potajinſtwu, kotrej halle w njebjehach dojielnaſem. Hdyž pak je Bož chył nam taſke potajinſtwu dacz, dha ſebi nictó ſhroblič ſjeſmě, jo roſumic̄ chył.

Šchtó Bož chze, ſo dyrbimy wo pschihodze wjedzieč, je nam w bibliji prajit. W bibliji pak čitamy: Wam njeſtluſha wjedzieč čaſt abo ſchtundu, kotrūž tón Wózjež ſam do ſwoje mozy poſožit je. (Jap. ſl. 1, 7.) A Mat. 24, 14 čitamy: A to evangeliow wot teho kraſtwa budže pređowane po wſchém ſwěcze k wobhazdzenju wſchitlim ludžom a tehdž budže tón kónz pschindze. S tuteju ſlowom je tola ſjawnje widžec̄, ſo žadyn člowieſ njeve, hdyž Khryſtuſ ſchindze, a duž tež Jendzelčan Baxter to njeve. Wjèle hóle ſ teho ſlowa wi- džimy, ſo někto hózne kónz ſwěta pschindze niemožne, a to teho dla niz, dolež hózne evangeliow wſchém pohanam pređowanym njeje. Hdyž je to ſo ſtało, potom Khryſtuſ ſchindze. Wylie ſeho pak móže wěriazemu člowieſej woprawdze nimale wſchō jene byz, hdyž kónz ſwěta pschindze. Sa noſ ſózdeho je kónz ſwěta ſmjeritný džen; pschetož laſyž my na ſmjeritným dnju namakani budžem, njech po- kutni abo njepolutni, taſyž wostanjem hóz do ſudneho dnia, wſchō jene, hóz ſudny džen ſa ſto ſet abo halle ſa milijon ſet pschindze. Njech tola ſózdy, radſho hóz ſo chze ſaweschk psched pschihodom ſběhneč, ſaweschk psched ſwoje wutrobu ſběha, ſo by ſo dohlaſač, ſak hrečhny je, a ſokutu činičk; potom móže prajel: „Njech Khryſtuſ pschindze dženža abo juſte, mje namaka wón hotoweho“. Šchtó někto 1000-lětne kraſtwo na ſemi nastupa, dha ſo wo tutej wucžbe někto nječo wěſte prajic̄ njeva. Maſh čaſt njeje hózne tak daloto, ſo móhł ſjewjenje ſwj. Jana dorouſumic̄. Ale čaſt pschindze, ſo jo roſumimy. Někto pak ſebi nječitlým ſlowučamanje wo tym, ſchtó budže tehdž ſbóžny a w čim ſudže ſbóžnosce wobſtac̄, ale hla- dajmy wjele hóle na to, ſo bychmy ſami do ſbóžnosce pschihodli. Baxter po ſdaczu ſa Irvingianiku (japoſchtoſſu) wěz džela a czi, kiz jeho knižu roſſcherjeja, to teho runja činija.

Duž, lubi ſſerbja! Wostanječ pschi tej wucžbe, kiz ſózdu nje- dželu w zyrki ſ ſletti ſtachecžie a kiz ſ biblije a knižow herbskich evangeliſtſeho lutherskeho knižowneho towarſtwa čerpacze a cjičce po tej wucžbe a njeđajce ſebi hólu ſawjerczic̄ ſ njerouſumnym hólu Jendzelčana — Baxtera.

Přilopk.

* 72 ſet ſtara wudowa w Barlinje, kotaž ſo ſtaru draſtu platojo ſjewjenje, doſtawa wot 1. haprleje 1891 ſem ſtarolečnu rentu. Duž je ſo ſenmu ſubčerjeſ ſak požadana ſeſdača, ſo je njeđawno do ſwiatelio mandželſtwa ſ njeſ ſtupiš.

* W jeleſnicžnym čaſhu Marylandskeje jeleſnizy w poſných amerikanskich ſienocžených ſtatach je ſo njemre wojowanje hies ſchtyrjomi rubježnikami a tſjomi poliziſtami mélo. Nano ſo poliziſi w Wilmingtonie ſo wjedzenju da, ſo bu ſo ſchtyri hlyamy a burov ſaſtanishego pschedstejeſcžera wurubile, a ſo bu ſo paduſči ſ bližschemu ſaſtanishegu podaſte. Duž ſo tſjo poliziſtijo na pucž naſtaſiſu, ſo bychu pakostníkow ſlapač. Rubježniky w Milfordze do jeleſnicžnemu čaſhu ſtupiš, kiz bě ſ pucžowarem ſapjelniſy, hies nimi bě tež wjele žonſtich. Rubježniky ſo roſhýdachu, ſo njebyhju ſukanje ſbudiſli. Lědma pak bě čah počgal jec̄, dha poliziſtijo ſ načeňenjymy revolvrmi ſa- ſtupiš. Tich wuhladawſki ſo pucžowarjo do ſtracha dachu, rubjež- niky ſtachetuj a teho runja ſwoje revolvrty wucžedzhu, a někto ſo ſylné třelenje ſapocža, pschi kotrejž pak buchu jenož nělotſi pucžowarjo ſ kulkami ſ lohla ſranjeni, dolež wjetſchi džel mužſtich a žonſtich ruže pod ſyldla ſaleſy. Ženeho rubježnika ſatſelichu, tſjom družim pak ſo poradži, ſ čaſhu wuſtočic̄, hóz njeſranjeni, njeje ſnate.

* Podawł, wo kotrejž ſo wjele rěči, je ſo na jeleſnizy, ſ Barlinu do Koblenza wjedziezej, ſtał. Dwaj w Niederbonje bydlazej woh- ſpinarzej, kotaž ſeſtachet ſlužbu mjes ſteineſelbom a Wežlarom, daschtaž ſo psched někotrymi dnjemi ſaſlapnuſz, hdyž čah do Wežlaru pschedwodzejo ſ njeboſom, ročku a ſ hornýkem wuhotowanym pola wino- weje čwile ſtejeſtaj, ſo bychtaž ſebi ſ njeje wina natocžilo. Čah ſaſta runje na Kirchhainſkim ſaſtanishegu, czehož ſo nadžakoſi njeſteſtaj. Tak ſeju ſepichu. Dokelz jimaj někto ſe wſchē ſtronow hroſachu, ſo ſe- ſtaj ſe ſe pónaže, ſo tak do ſtracha daschtaž, ſo ſebi domož dojewſki wobaj ſiwiene ſe ſtachetaj. Jedyn dashe ſebi na ſoliſtach hólu wot-

jęz, drugi pał so domach wobwěznu. Kóždy żonu a črjóbu
dżeczi sawostaji.

* W Eintrachtshucze tele dny s hukoleje studnie njejabzy cęlo
jenego proscherja wuczahnuchu. Po wodu hoduszko bęchū hdyś a
hdyś kruchi kłieba żobu nacżerali, cęhoż dla studżenj skončnje psche-
ptychu. Duż t powšiklemu nastrożenju tepjeneho proscherja s njez
wuczahnuchu.

* S Luckenwaldu pišaja: Psched tydzenjom w nožy wot wutoru
t kředże je schewz Geißler žwoju żotru a žwojego žwaka se schewskim
hamorom sabicz sphytał. Wón bę so wutoru tydzenja do Neithendorfa,
dwę hodzinne sдалeneho, podał, hdyż jeho žwak kubko wobszedź. Wokolo połnožy je do wžy pschischoł a so njeptynjeny hacż do
žwojego žwakoweho dwora swjess. Psches pinczne wotno salęż do
samknjeneho dom, keho, wotewri mjełco durje do komory, w kotrej
jeho żotra a žwak spashtaj a stupi najprjedy t żotinemu żożej. Tu
dyri s hamorom do spanja, tak so lędom žima wostanje. Dokelż
pał ta żalostnje salchicza, wozuczti jeje muž. Někto wali so Geißler
na teho a rodraszy jemu nōž. Pschi wschej holoscji a žylnym
krwowienju poradzi so Grünbergej, tak wón ręka, žwojego žwaka
pschemóż. Potom sehna haru a s pomozu ūkodow bu Geißler mu-
wjasany a do Luckenwaldskiego jaſtwa fabżeny.

* Žalostne njeſbože je so pjatk 18. měrza w Marienthalskiej
schleńczernej pola Schnappacha ſtał. So bydu wobſkodzeniu
schleńczerſtu manju wuporiedzili, puſtejichu s njez warjozu ſchleń-
cini do wulkeje kädze, na dworje so namakaze. So by so
schleńczenia njeſrafyla, bę kädź s wodu napjelnena, kotrž žabla
ſchleńca hnydom do paru pschewobroczi, ſtoż zły dwór do hufteje
mých ſawali. W tym wołomitu čyžysche ſydomacie lét starý
dželaczeſt Mohr nimo kädze hicž, padże pał ju njevidzo do jeje žahleje
macigſny. Niedaloko ſtejazy nadležbowar drje jeho ſawalacž wu-
ſlyſcha, njemóžesche pał jeho widzecž. Wjeczor wołokoł džewjeſcich bę
so myla minula a duž njeſbuđownego namakazu. Ježo na wuſlo
ſpalene cęlo ſtejache w ſchleńcini, mjes tym ſhustjnenej ale niz
hiſcze wuſtudnenej. Halle hdyż budże dowuſtudnena, budże so
cęlo s njez wubłozłowacž hdyżecž.

* Rukjeſne mordatſtroje je so w Čirnikiju ſtał, a mordarja
je pož wuſlēdžil. Čamniſchi wulki kubek Macko bę so do Surulina
podał, so by ſebi tam 200 rublow waplačić dala. Dokelž pał ſa
dolho domo njeſchinđe, počazhu so jeho ludžo wo njez staracž.
S wječzora pschiběža jich rječzaſnik, kotrž bę žwojego čnejsa pschewodzai,
wincgo do dwora. Tego so ſtróžiſtu, a hdyż ſebi jeho bliże wob-
hlađachu, widzachu, so je w předu ſranjeny a krwawy. Nježeho
dobreho so njenadžijo, džeschtaj dwaj wutrobitaj wotrožkaj ſa ſker-
nym ſkočeczom, kotrej jeju runy pucž do leža wjedžesche, hdyż phta-
neho s rozbitej hłowu morweho w pscheroje pschi dróžy ležazeho
namakaschtaj. Powołana poližija a wjele druhič ludži bę hóry na
měſtne, hdyż bę so njeſtuſ ſtał. Wjess poſlednymi bę tež dželaczeſt
Wjeržbowſki, ſa njebuſnika hido ſnaty, hem pschischoł. Njemdrje
wali so pož do njez, popadnuwſchi jeho ſa ſchiju. Jenož ſ wulkej
próžu ſo pschitomnym poradzi, rječzaſnika wotdžeržecž, ſo by jeho
njeſakuhał. Wjeržbowſkego hnydom ſajachu, a pschi pschephtowanju
namakazu w jeho hécze krwawu ſeketu, na kotrej wloſy wižachu,
taž tež w jeho kožu pod hłomu ſhowane pjenjeſy, ſabitemu wotewſate.
Pschi taſkich dopołaſmach mordat pręcz njemóžesche, ale dyrbjescze
ſo žwojego ſkóniſtwu wuſnacž. Skónowanu bę jemu w živjenju
wjele dobrotoſ wopokaſał.

* (Porečka staroba.) Wo wžy Bręſezach pola Mostara je
ſchēdžiż, ſ njenom Anton Juricž, kotrž je w tu hwiſlu 130 lét
starý. Wón cęni hiſcze wſchitke džela w winizi a hoduszko ſogbu
nježelu dwę hodzinne daloko ſe mſci. Psched 10 létami bę ſklyſchenje
zyle ſhubiš, psched létom pał, hdyż jemu nowy ſub narosje, je jo
ſaſo doſtał. Ježo wobwozi ſtej tak dolhej, ſo jemu psches woczi
dele wižatej a ſo dyrbí jej do bołow wicž, taž starý woſak ſwoje
wuſh, jeli čze ſchto widzecž. Ježo macž je 120 lét stará wumrjela,
nan pał młody.

* Psched někotrymi dnjemi bę w Pſlohsbachu (w Frankach)
nježenjena žonska wumrjela a ležesche hido ſwoblekana w kaſcheczu.
Krotko předy hacž pschewodžerjo pschindžeczu, poča cęlo t na-
ſtrōženju pschitomnych wožiwej a ſ kaſchecza ſtawacž. Někto je ſaſo
zyle cęſtwa a hdyż wondano do ſuſodſtwu po molo pschindže,
hdyż wo jeje "horiestacžu" nježo nježedžazu, prashachu ſo na-
ſtrōženi: "Njeſſe dha wumrjela?" — "Né", džesche wona, "tón
taž hiſcze ſym to woſtorcžila."

(Byrlwinske powjeſce hlađaj w pschilosy.)

Drjewowa awkzija.

Poñdželu 4. haprleje t. I. ma ſo na Dubjanſkim reverje
pschi Woltrancjansko. Subornicjanskie mježy
30 bręſowych dolhič hromadow,
10 kħojnusowych dolhič hromadow
ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pschebadžowanje pschedawacž. Shroma-
džiſna dopolnja w 9 hodžinach na Dubjanſkim dworje.

S. Wahl.

Kublo na pschedanú.

S konkurfstu njeſchitomnemu Jana Ernsta Schuby pluſčoza
ſahrodniska žiwnoſež, wopalny kataſter čižko 6 a fol. 4 ležomnoſtnech a
hypothekſkih knihow ſa Družkej, $\frac{1}{4}$ hodžin ſot ſie ſa ſta-
niſčeža, 1 hodžinu wot Budyschina ležaza, 7 hektarow 68,8 arow abo
13 akrow 266 □ prutow wopschijaza, ſ 241,83 dawſkimi jenoſčemi
wobčežena a ſ 8290 mk. pola krajeſneje wopalneje kaſy ſaweſežena,
w najlepſchim kulturnym wobſtejenju, doſpolna wobdželana, ſ wu-
noſčkatej derje džeržanej wiſhñowej alleju, je bjes inventara hnydom
na pschedanú.

Ssadežna pschijima konkurfowy ſarjadrif w Budyschinje.

Clemens Nieckſch.

Winske črije

po
zmieschnje tunich placzisnaſ
pola
Hermannia Frischa
na ſerbſkej haſh.

W Wětrowie je kħeža čjo. 16
ſ 3 körzami pola, mažiunje twarjena,
na kotrž ma ſo 700 mk. napla-
ćicž, hnydom na pschedanú. Dalshe
je ſhonicž pola Větra Nowaka
na Horje pola Njeſhwacžida.

Ssrenja kħeža w Budyschinje,
w pschedmęſcę, je hnydom tunjo
na pschedanú. Dalshe je ſhonicž na
Wilemskej dróžy 5 delka.

Sħadwe ſchitomiki
ſrōſne, ſchępjeſe, na pěſku ro-
ſczenje, poruča
Jan Schüha w Nowej Wžy
pola Njeſhwacžida.

Majß
taž tež
majſkowy ſchrót
poručataj tunjo
Heinke & Sohn
w hamorſkim mlyne na Židowje.

Drjewowa awkzija.
Zutſje nježelu 3. haprleje po-
polnju w 4 hodžinach ma ſo na
Pſlohsbez kubek w Nachlowje dželba
twierdyh dolhič hromadow na
pschebadžowanje pschedawacž.

Nowak.

Dobrowólne pſcheſadżowanje.

Po żadanju matej ho leżomnoſci, i ſawoſtajenſtu dęblaczerja Michała Gudy w Budyschinje ſluſchazej, mjenujzj:

- a. $\frac{1}{4}$ podzela bróznioweje leżomnoſcej čiſlo 1 wopalneho kataſtra, fol. 225 leżomnoſtych a hypothekſich knihow bohotowſteho ſibowa a čiſlo 151 leżomnoſtych knihow, kotryž leżomnoſtim podzeli je ho wot wjeſnych grychow na 900 ml. taſkeroval,
- b. pólna leżomnoſcz čiſlo 579 leżomnoſtych knihow, w Palenkach ležaza, ſapihana na fol. 406 předy mjenowanych leżomnoſtych knihow, — hekt. 36,3 arow wopſchijaza, § 15,55 dawſlimi jenoſćemi wobęzejena a wot wjeſnych grychow na 1182 ml. taſkerovana,

wutoru 5. haprleje 1892 dopoldnja w 11 hodzinach

na tudomnym ſudniſtwie na dobrowólne wafchnie na pſcheſadżowanje pſchedawacj.

S poſaſnjom na wuwěſhenku, na tudomnej ſudniſkej taſli wuwihazu, pſcheſadżowanſke wumějenja atd. wopſchijazu, ho na kupjenje ſmykleni proſcha, ho mjenowaný džen w poſtaſenej hodzinie na tudomnym ſudniſtwie ſeńc, ho i ſadženju ſamolwicj, ſwoju placzenjalhmanoſcz dopolaſawſchi ſwoje ſadženje woſjewicj a dalshe woczałacj.

W Budyschinje, 15. märza 1892.

Kralowske hamtske ſudniſtwu tam.

Ghilippi.

Wb.

Dobrowólne pſcheſadżowanje.

Ke ſawoſtajenſtu Marje ſwid. Herrmannoweje robz. Ženczeſ ſluſchaza ſtehlaſka ſiwnoſci čiſlo 27 wopalneho kataſtra ſtrona 24 a 59 leżomnoſtych knihow, čiſlo 35, 143 a, 313 a 321 ſahonſtich knihow ſa Nowu Wjež pola Njeſhwacziela, 2 akraj 235 □ prutow wulka, § 48, 37 dawſlimi jenoſćemi wobęzejena a § 2850 ml. i krajnemu woheňſawęſčazem ſuſtawej wotſchazowana, ma ho po žadanju herbow wot podpiſaneho hamtskeho ſudniſtwia

schtwórtk 14. haprleje 1892 pſchipoldnju w 1 hodzinie

w ſiwnoſci čiſlo 27 wopalneho kataſtra ſa Nowu Wjež pola Njeſhwacziela na pſcheſadżowanje pſchedawacj.

Na kupjenje ſmykleni ho ſ poſaſnjom na wuwěſhenku, w Nowej Wjež pola Njeſhwacziela a na tudomnej ſudniſkej taſli wnpowóžnjenie, proſcha, ho i teſle termiſi w ſiwnoſci 27 wopalneho kataſtra ſa Nowu Wjež pola Njeſhwacziela ſeńc a dalshe woczałacj.

Kralowske hamtske ſudniſtwu w Budyschinje, 31. märza 1892.

Jäger, f. r.

Nowoſče ſa nalečzo 1892:

nowych

mantlow, ſapeſow, žaketow,

ſaż tež džecjazych mantlow, džecjazych žaketow, holcjaszych žaketow ſa foždu starobu, hotowe džecjaze woblečenja ſa holzy hacj do 10 lét ſu w wjeſle powjetſchenym wubjerku a w derje ſe- džazych faſonach döſchle.

— Tunje placzisny. —

Richard Gauſſch

na bohatej haſy.

Rolkī k drainērowanju.

Rolkī i drainērowanju ma tež tole ſeto we wſchēch ſchērjach po fabriſtich placzisnach na pſchedawacj hofczenzat A. Dietrich w Letonju.

Norjenjowym woli, toruſchki, ſafran

i pječenju tykanzow porucja ſrodowska haſtyka.

čjerwjeny džeczel

bjes ſidy
porucja
Ida ſwid. ſcholcina
na ſwotlownej lawſkej haſy 15.

Grejciſczaže kapki ſylnje ſtuklowaze pſchi wſhem wubiegu kože, pſchi liſhawje, jettſchlač atd. porucja

Maſkečjańska haſtyka.

Tunje

z i g a r y

tupowanſke ſórklo ſa ſaſhopſchedawa-
rjow, tybzaz hido po 20 ml.
porucja

Richard Neumann

na ſwotlownej lawſkej haſy čjo. 6
filala na bohatej haſy čjo. 28.

Richard Neumann
porucja ſyry a paſeny

ſtofej

w najwjetſhim wubjerku a naj-
lepſher dobroſci po najtunisnich
placzisnach.

Pſchi wotewſacju wjetſich džel-
bow ho pomernje nižsze placzisny
woblicja.

Najlepſchi
med w plascje,
med wuziſkanj,
jeſkowe barby
porucja

J. G. Klingſt Nachf.
na bohatej haſy 16
na rózku theaterſkej haſy.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki, ſaż tež wſhem
drue drugim ſózom ſuſtuje a npi-
wyschſche placzisny placzisny

Heinrich Lange
pſchi ſitnych wilkach
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrwi.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſich džel-
bach po najwyschſich placzisnach
ſuſtuju.

Gustav Rauke
na garbaſkej haſy čjo. 16.
S dohom porucjam wulki wub-
jerk wote mnje garbowanych mu-
rjerſtich ſchörzuchow a ſchörzuchow
do wſchēnego džela.

Wuzobnika

pyta wojskatski miſchr w Bóſchizach
pola Njeſhwacziela.

Korčmarjo, restawraterojo a sažopshedawarjo njemόža pschi kupowanju wina lepje čzinicž, hacž ſwoju potrjebu

w winarni Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haſy cžiſlo 18 ſ nuntſhodom theaterſkeje haſy

wotewſacž. Tam ſu naturske wina, ſa kotrychž čiſtoscž ſo rukuje, doſtačž. Byes tym ſo dyrbja ſo pola winowych pucžowarjow wyższe wudawki ſa pucžowanje ſzobu ſaplacžicž, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wiwostanje, doielž wona wjetſchi džel ſwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſo kotrymiz je ſo mějczel firmy pschi ſwojim dolholētnym pschebytku pschi Rheinje ſefnał, a pódla teho ma hishce ſzobu tón dobytk, ſo ſebi wulki ſklad wina džeržecž njetreba. Hdyž ſo njedželu wino trjeba, móže ſo ſkobotu ſzodofrōczna potrjeba w wotležanych bleſchach derje a tunjo ſ ručowanjom ſa ſprawne a ſwēdomite poſluženje doſtačž.

Najwjetſchi ſklad wina w Budyschinje.

Diamant-cžorne džecžaze a žonjaze ſchtrypny, nohaze dohōſcze, ſoki, korfety, ſchlipſy, rukajzy, džecžaze a žonjaze ſchórzuchi atd.

w wulkim wubjerku a po najtunischiſtich placziſnach pola

Ernsta Scheera w Budyschinje

9 na bohatej haſy 9.

Schtrypny wſcheje družiny ſo derje a tunjo pschiſchtryluju.

Džecžacž koſčow derje wob-
hadženych pežolow ma na pschedan
Schneider w Schwaſzach.

Wosjewjenje

Cžesczenym ſſerbam najpodwol-
niſcho ſo wjedzenju dawam, ſo hym
tyſcher ſtvo njebo knjeſa Bjara
w Schelezach pschedewaſl, a ſo jo
po dotalnym waſchnju ſo ſpokoj-
noſci wſchitlich, tiz mje ſ dželom
počezſća, dale powjedu.

Jan Kruwiaz,
tyſcher w Schelezach.

Pletwa a rječasy

ſ wučekanych wloſow, ſo temu
datych, tunjo a rucze wudžela

Hugo König,
brodutruwaſt a frifer
na hauensteinskej haſy
(prjedawſhei butrowej haſy).

Re friserowanju cžesczenych knje-
njow w Budyschinje a wokolnoſci
poruča ſo Hanu Heroldowa
w Budyschinje na kotoleskej haſy 18
delka, w kłamach pschi ſitnych wi-
ſach w poſtej ſowańi.

W Wulkim Wjellowje cžiſlo 40
ſu rjane woſydenja w nowym
twarjenju 1. meje na pschedajecje.

Wilny, ſtróſby wotrocžki ſo
hnydom pyta na Saręčiaſki
knježim dworje.

Porjadna dželacžetska ſwōjba
doſtanje pschi darmotnym bydle
a běrnach trajne dželo na knježim
dworje w Małej Worszczi pola
Ziženka. Do ſlužby móže ſzod
cžaſt ſtupicž.

Wotrocžlow, woſazych, džowi, džowi ſhwiniom, dželacžetske ſwōjby
pyta Spannowa na m. bratr. haſy 5.

Wučobnik.

Ša ſwoje kolonialtowowe a
spirituosowe kħlamy ſutram wučob-
niſa pytam.

August Bartko w Budyschinje.

Holcžez, tiz dže pjekeſtvo na-
wuknuć, ſo pyta na ſwokownej
lawſkej dróſy cžiſlo 6.

(Re temu cžiſlu pschedawha.)

Pschedpoloženie kłampnařtwa.

Moje kłampnařtво je wot dženſniſcheho dnja na róžku kłow-
neho torhoſčiza a jerjowej haſy. Proſchu wo dalshe dobrociwe
pschedtupowanje.

S pocjedzowanjom

F. A. Sonner
kłampnařski mischr.

Katarffa ſchula w Budyschinje.

Lětni ſemester ſo poñdželu 25. ſaprelje 1892 ſapoeźnie.
Samolwjenje ſchulerjow pschijima a wſho dalshe wo ſchuli wukauje
direktor J. B. Brugger.

Towarſtvo herbſkich burow.

Głowna ſhromadžiſna budże 2. džen jutrow (18. ſaprelje)
popołdnju $\frac{1}{2}$ hodžin w Wjenkez hoſczenzu w Khróſcžiach.

Dňový porjad:

1. Pschednoschl.
2. Rosprawa kłowneho pschedby a pschedbydow
pobocžnych towarſtow.
3. Namjet.

Wſchē ſobuſtaſy herbſkeho buſkeho towarſtwa naležne psched-
proſhuje

M. Kolla, pschedbyda.

Bart.

Wojeſſke ſwucžowanje ſkónečiwiſhi ſzym ſo ſažo wróciſl.

Dr. Sezke, lekar̄.

Holzy, kotrež čħedja ſchicž do-
kladnje darmo naukuńuc, móža
ſastupicž na wulkej bratrowskej haſy
18 po 2 ſkodomož.

Sprawna dželacžetska ſwōjba ſo
pschi wyšokej mſdže, darmotnym
bydle a darmotnym běrnach na
knježim dworje w Držkežach pyta.

Pschiloha f čížku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. haprleje 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Michałskiej gýrlwi smjeje jutje njejdu rano w 7 hodzinach farat dr. Kalich serbski spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{3}{4}$ 9 hodzin serbske przedowanie, pschy-pelnu w 12 hodzinach budże dialonus Nada serbski przedowacz. Popoldniu $\frac{1}{2}$ 2 hodzin budżta bo serbske paczecze dżeczi pruhowacż.

Krčenje:

W Michałskiej gýrlwi: Maria Martha, Jana Pawła Miejski, montera na żidowje, dż. — Anna Lejna, Handrija Ernsta Szybory, dżeczerja w Deltnej Kinie, dż.

W Katholickiej gýrlwi: Maria Margaretha Herta, Wilema Schwarza, na-jenta w Hrubieczach, dż.

Zemrjeć:

Dzien 23. märza: Maria swud. Kralowa w Hniewszach, 69 lét 7 měsazow 8 dnjow. — 25. Richard Ernst, Korle Augusta Dejki, stalarja pod hrodom, 5, 3 měsazy. — 26. Maria, Wiliamscha Rieki, murjerja, dż., 6 měsazow 11 dnjow. — 27. Maria Martha, Jana Ernsta Schibała, žiwnośczerja w Górnjej, dż., 1 lét 4 měsazy 24 dnjow.

Placínsna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 26 märza 1892				W Lubiju 31. märza 1892				
	wot mt.	hacj np.	wot mt.	hacj np.	wot mt.	hacj np.	wot mt.	hacj np.	
Pszenica	béla	11	76	12	6	11	35	11	76
Rođta	żółta	11	6	11	47	10	88	11	24
Jeczmień	.	10	63	10	87	10	50	10	81
Woda	.	8	21	8	43	7	87	8	33
Broch	.	7	40	7	70	7	—	7	30
Broch	50 kilogr.	8	89	11	11	10	50	12	—
Woda	.	7	50	8	6	6	95	7	78
Ząbki	.	16	50	19	50	14	50	16	—
Hebduschnia	.	20	50	21	—	18	—	18	50
Berny	.	3	20	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	10	2	40
Wichneżna mula	50	13	—	19	50	—	—	—	—
Rżana mula	50	13	—	17	50	—	—	—	—
Szyno	50	2	40	2	60	2	10	2	50
Góźdza	600	18	—	21	—	17	—	19	—
Brochata 715 sichtu, sichtuka	.	11	—	22	—	—	—	—	—
Wichneżne wotrubu	.	5	50	6	—	—	—	—	—
Rżane wotrubu	.	6	25	7	75	—	—	—	—

Na burju w Budyschinje pszenica (béla) wot 11 hr. 56 np. hacj 11 hr. 76 np., pszenica (żółta) wot 11 hr. 3 np. hacj 11 hr. 18 np., rođta wot 10 hr. 63 np. hacj 10 hr. 85 np., jeczmień wot 8 hr. 10 np. hacj 8 hr. 30 np., woda wot 7 hr. 50 np. hacj 7 hr. 60 np.

Drażdżanstwo mijażowe placínsne: Howjada 1. družinny 60–63 mt., 2. družinny 55–60, 3. družinny 25 po 100 punktach rěneje wahi. Dobre krajne świnie 57–60 mt. po 100 punktach 120 prozentami tary. Czelata 1. družinny 45–60 np., po vunče rěneje wahi.

Wjedro w Londonie 1. haprleje: Krażne.

Čzrije a ſchórnje
po hysceje źenje ſkyskanych placínsnach
w Wisskiej čzrijowej pſchedawarni
Hermannia Frischa
7 na serbskej haſy 7.

Spěwařske
serbske a němske, w jednorym a woſebnym
czelazkožanym a ſomotowym ſwjaſtu, mod-
lerſke a wopomnjenſke knihy, konfirmaziske
kharty w kraſnych nowoſczach po tunich pla-
cīnsnach porucza

Gustav Námsch,
knihwjasarňa a papierjowy ſkład
na bohatej haſy 21.

Najtunische a najlěpsche kupowanske ſorlo draſtnych tkaniñow.

■ Najwjetſchi wubjerk. Wurjadne nowoſcze. ■

Jako hlowne węzły netzisicheho czaſha porucza we wſchech barbach:

beigu wobleczenie (6 metrow) po dwójzyscherofo czistowolmjanu } 8 mt. 50 np., mustrowane tkaniñy wobleczenie (6 metrow) po 7 mt. 50 np.

So ſo derje nože, rukuju.

Richard Gautzsch
na bohatej haſy.

Porucza po jara tunich placínsnach

czornu czistowolmjanu kaſhem er

rjaneje czorneje barby

meter po — mt. 85 np., starý kóhez po — mt. 50 np., meter po 1 mt. — np., starý kóhez po — mt. 60 np., meter po 1 mt. 20 np., starý kóhez po — mt. 70 np., meter po 1 mt. 40 np., starý kóhez po — mt. 80 np., meter po 1 mt. 60 np., starý kóhez po — mt. 90 np., meter po 1 mt. 75 np., starý kóhez po 1 mt. — np., meter po 1 mt. 90 np., starý kóhez po 1 mt. 10 np., meter po 2 mt. 10 np., starý kóhez po 1 mt. 20 np., meter po 2 mt. 30 np., starý kóhez po 1 mt. 30 np., meter po 2 mt. 65 np., starý kóhez po 1 mt. 50 np., meter po 2 mt. 80 np., starý kóhez po 1 mt. 60 np., meter po 3 mt. 30 np., starý kóhez po 1 mt. 90 np.,

teho runja jenobarbne kaž tež kaſchězilate draſne tkaniñy w wulkim wubjerku po jara tnnich placínsnach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Sa konfirmandow czorne czistowolmiane draſne tkaniñy

hlenke a mustrowane
wobleczenie hižo po 7 mt.

Na pruhowanym wobleczenjam

vižane czistowolmiane draſne tkaniñy

we wſchech barbach a muſtrach
wobleczenie hižo po 5 mt.

Najtunische placínsny, najwjetſchi wubjerk
w Budyschinje.

Jan Jurij Pahn
na torhosceju pôdla hlowneje ſtraže.

B. Fischer na žitnej haxy

porucja swój wulki skład

żelaznych krótkich tworów
jako
hosdżow,
rjeżasow,
łopacjow,
hnójnych widłow,
samkow,
groeżanych węzow,
grocżanych pletwów
szynowanych
atd. atd.

grata
sa
czebłow,
tyscherjow,
murjerjow,
zedlarjow,
schewzow,
reśnikow,
hoszczenzarjow
atd. atd.

domjazeje nadoby
jako
plotow,
żimaznych maschinow,
płokaznych maschinow,
żelaznych lozow,
bleschowych hamorow,
kwietkowych blidow,
lodowych hamorow
atd. atd.

kuchinskeje nadoby
jako
warne hudy obje
żelazne a emallowane,
chosejowe mlyny,
chlebowe truhaki,
kuchinske wahy,
rybowanske maschinu,
blidowe nože a
widliczki
atd. atd.

Tunje placzisny a sprawne požluženje ſo pschilubi.

B. Fischer na žitnej haxy.

S jara tunimi kupjemi je mi móžno, wsché cžrije ſa mužskich, žónſte a džeczi, kaž tež ſa konfirmandow po tač tunich placzisnach pschedawacž, kaž to nictó njesamóže.

Stafanki po mérje a porjedzenja ſo w mojej žamžnej dželařni rucze a tunjo wuwjedu.

Paul Kristeller

pschi bohatych wrotach 29
i napschecža hoszzenza k winowej kicži.

Najwjetſhi ſkład w měſeče. Sprawne požluženje.

Wilzowe flobufi

we wschéh naſetních nowoscjach a po jara tunich, wopravdze ſolidnych placzisnach.

Konſirmandſfe flobufi

jenož w dobrzych kaſkoſčach po 2 mk. a 2 mk. 25 np.

M ě z y

ſa mužskich a hólzow, jara tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haxy 22 pódla winowej kicži.

Nowoscze

w mězach a klobukach, kaž tež w ſchulerſkich mězach
wschéh ſchulow porucža

C. Rinke
na žitnej haxy.

Emma ſwudowjenia Vorwerkowa

porucža płyſhowe pjeſte, ſetuje pjeſte, zanki, modne jakety,
deſhczne manke, trikotowe taſſe w wulkim wubjeku po tunich
placzisnach.

Požluženje w němſkej a herbſkej rěci

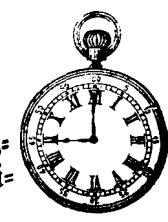
w Budyschinje na hłownym torhoſčezu 5.

Franz Marschner

čaſznikar w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haxy cžo. 1

ſwoj ſkład čaſznikow a čaſznikowych rježasow dobroži-
wemu wobledzbowanju porucža.

Hodna twora. Piskomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.
Wschipomnjenje: Rěču herbſki.

Hermann Bulnheim,

dželařnja ſa želazne konſtrukzije,
ſalož 1852, w Budyschinje prämijirowana,

14 na albertkej drósh 14.

Wobebitoscze:

Želazne twarſle konſtrukzije wſchej družiny,
wokna ſ kowaneho želaza, jako tšeſhne wokna, hródzne wokna
ſe ſo woczinjazymi kſhidlami najlepſeje konſtrukzije, fabrikske
wokna ſa piwařnie, paleřaje, mlokařnie atd.,
želazna hródzna naprawa ſa konjemzy, kruvařnie a ſwiniaze chlewy,
chwanske a wokſhidlate wrota ſe zolmojtym blaſhovym pjeſ-
njenjom, pschikrywy na popjelowe jamy,
želazne ſajedne wrota a wrótka, wobloženja ſa ſahrody,
balkony, ſhody, pohejebniſcheza, ležhjan na ponoscht
a wětſkowe torhoſe,
blyſkowodny najlepſeje konſtrukzije, pruhowanje wobſtejazych
blyſkowodow,
wódne kotły ſ kowaneho želaza, pozykowane abo wobarbjenie,
zjehlowe formy wſchej družiny ſ worzla a želaza,
rolowe platy ſ kowaneho želaza.

Ryšowanje a wobliczenje placzisny ſo wudžela.

Deski, hranite flozhy, laty.

Sarjadniſtwo tačantskich drjewowych tocžernjow a rěſala
w Scherachow je (želaznicne ſaſtanishezo) na ſwoj wulki ſkład
kuchich foſtow, deſtow, hranithych flozow, latow,
lejſtow atd.

ſwojego chwalobnje ſnatcho rěſala w Korymju po tunich placzis-
nach lebzne cžini.

Wſchón material ſo we wſchéh ſwucjenych dohōſčach a tohō-
ſčach jenož ſe ſtrowych jědlow, ſchmētow a hójnow rěſa a ſo po
žabnju tež zjek ſchpundowanja hěblia a ſchpunduia, dale ſteſhne
poſkorjenje, tifranite lejſty atd. ſ naſtuſhím wobliczeniom wuwjedu.

Tachantsle drjewowe tocžernje a rěſal.

C. Steupert.

Jejowe barby
w palczikach po 5 np. a 10 np.
w najdroższych barbach, cążce
najdroższe,

stroscheinskij papjeru
i pszchnemu wudebjenju jutrownych
jejkow i krafnymi wobraskami,
hrónciami a debenkami,

mikado-papjeru
w kuvertach se żortniwimi schuczkami
porucza tunjo

Otto Engert,
drogowe kłamy.
Sachopshedawarjo dostańu wyższy
rabat.

Khosej
paleny po 130 np. hacj 200 np.,
szry = 100 = = 160 =

rajk, gruhy, nudle,
hróch, koki, buny,
jahly, hejdusak, gris,
sopowe tasle, hróchowu
rolbańu

porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej hafy 16
na róku theateriskej hafy.

Zigary
derje wotlezane po 4 np.
100 po 3 ml.
porucza

Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

A h o f e j
seleny a paleny
porucza tunjo

Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

Rjepikaty tobak
zych a frany
porucza

Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

Majk
gruhy,
jahly,
hejdusak,
hróch,
koki

po jednotliwym a s zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Palenj
jednory a dwójny
w snach dobroch a derje kłodżazych
drużinach poruczataj tunjo

Schisaka a Rjecka.
Bidle
čornidlo k signerovalju
kashcjom, hudson, mchow ab.
w bleschach po 60 a 30 np.
porucza

Otto Engert,
drogowe kłamy.

Julius Höhme,

sastupjeć internazionalneje maschiniskeje wustajenžy

w Niesy nad Lóbjom

porucza na najlepsje dzelane
lokomobile a parne mlóczaje a schiny wot 2 konjażej mozow,
schérokomlóczaje maschin, s gópelom a paru ho czerjaze,
jenopscheje mlóczaje maschin, wubjernje dzelaze,
ruejne mlóczaje maschin najnowscheje konstrukcije,
berny rostlóczaje a berny rostihaze maschin,
resaki sa berny a repu, czerjaze maschin,
metszly, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho czerjaze,
jużowe hudy s dwójny fazynkowanego wzorlowego blacha, jelesne
jużowe plumpy,
pizu parjaze apparaty (noszne), triery najlepscheje konstrukcije,
mlynske zylindry, rynkate wasy a dezimalne skótne wasi,
liczne bróny, szamne dzelo, sakonjsz schitowany system, kotrež moža
ho hnydom wot kózdeho do Laakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pszhezo najlepscheje, wupruho-
waneje konstrukcije.

→ Najpschihodniše wuměnjenja dla placjenja? Prusa
dowolena! Prospekty darmo! →

Pschedawatnia a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Kolonialtworowe a destilazisse kłamy

Adolfa Rämicha

pschi butrowych wikach

poruczeja swoim czerzonym wotekjerasjam:

khosej, njepaleny, szlyny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,

khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

zokor, mlethy, jara szłodki, punt po 32 np.,

zokor w pokratach, punt po 33—39 np.,

komowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,

rajk, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zylych mē-
chach punt po 13½—14½ np.,

syrup, szłodki laż mēd, punt po 18 np.,

kandisowy syrup, punt po 14 np.,

mydlo w snatej dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rjepikaty tobak, amerik. frany, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. druziny, punt po 30 np.,

rjepikaty tobak, njefrany, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,

jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 sztuk po 11 np.,

kwinijsz schmalz, punt po 55 np.,

lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,

jahly, punt po 16 a 18 np.,

gruhy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,

hróch, jara derje ho warjazh, punt po 16 np.

Natarjezj.

W mojim tamnichim skladze poruczam pôdla

lamjentneho a czeskeho wuhla,

dobre czeske ržane wotruby,

drobny mlethy majkowy schrot

laž tež

Dürrenbergsku jedznu a skotnu žel
w stajnje čerstwej tworze.

A. Lorenz w Natarjezach.

Cam je teho runja wubjerny bjeszimowoj kolmas a maschiniski
wolij po wjetshich a mienshich dželbach dostacj. — Placisny lamjent-
neho a czeskeho wuhla w Natarjezach wyszysze njejszu hacj w Budys-
chinje.

Dolež je ho mi jenicke pschedawanje sa Nakezy a volnosczej
wot drożdżowej fabriti C. Sinnera w Grünwinkel w Badenskej
pschedodal, poruczam tele drożdże jako dobre a szlyne.

G. Dobrik, pjelatki misztr w Nakezach.

Turkowske kłowi

najlepscheje družiny porucza

Wortz Mierwa

pschi mjahowym torhochcju.

Destilazija snach dobrzych likerow
vo starach tunich vlackisnach.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej hafy 6
poruczataj swój wulki wuhjerl

khosej

paleneho a njepaleneho w jenož
derje kłodżazych družinach,

zokor

drobny, komowy a w klobukař,

syru p

najtunischii a najdrożschi
laž tež wsché družiny warjenjow
dobrocziwemu wobledżbowaniu.

Khoczebusli

Portorikoski tobak,

Wassungski tobak

w rolař a wuważenjy,
rjepiki a drugi frany tobak,

zigar

w wulkim wuhjerl 100 hido po 2ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej hafy 6.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Tuni khosej.

Dželbu paleneho khoseja, punt
po 120 np., porucza

J. G. Glien

na drzewowych wîlach.

Holandski mlokowy pôlver

s najlepszych selow a korjenjow
pschitowanym, po jenej abo dwemaj
kizomaj kruwom abo wozzam na

prenu pizu našypany, pschisporja
wobżernoscj, plobzji wjele mloka a
sabżewa jeho wotkñienje;

konjazh salzowý pôlver sa
howjasz flot,

wsché selo a korjenja

porucza

hrodowska haptika

w Budyschinje.

Wódne pónowje, lótky,
rolowe plath a khachlowe

rebliki, njezowe durje, je-
lesne khachle a khachlowe

roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Sserbske a němske

spěvarſke

w trajnych swiaſtach porucza tunjo

E. Rafeld

na lotostnej hafy 30.

100 zentnarjow
dobrych býmijentnych
běrnov
čjisce wuběraných a býs pjer-
sječe kú na pschedan w Klukšu
čjiko 43.

Turkowske bělowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zhlisnach túnšho porucža
Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej hažy.

Dobre a tunje

porucža řši potrjebje
H. Simon
na swonkownej lawskiej hažy.

Schuliske toſche
ſ kloth a kože,
ſchuliske torniſtry
ſ kloth a kože,
ſ plyšowym, wopravditym a
podražowanym čulenjowym
krywom,
ſchisrowe taſle,
ſchisry,
pjerowe kaſchcziki
wšchu Schulsku potrjebu
porucžataj

A. & W. Neuhausn
4 na ſerbſkej hažy 4.

Ryžowadla,
ryžowanske deſki,
ryžowanske ſhěny,
hoſdžiki
ſa ryžowanske deſki,
transportery.

A. & W. Neuhausn
4 na ſerbſkej hažy 4.

Stare pjenjedy!

Stare ſkote a ſlebrowe pjenjedy
a zlce namalanki po najvhodnych
placžinach kipuje

Adolf Boëtius, ſótink
w Budyschinje na bohatej hažy 28.
řši wrotach.

Tuni

čjorný kaſchmér
a tunje wolmjane hukuje porucža
F. G. Dieze
řši mjažowych jédkach.

Draſtne tkaniny

čjorne a pižane ſa konfirmandki, wobleczenje hijo po 4 ml. 50 np.,
žakety ſa konfirmandki
jenož w dobrych tkaninach porucža w wulkim wubjerku

August Grützner.

Czistowolmjane

čjorne a brune faſchenirij

2 $\frac{1}{2}$ a 3 hoheže ſcheroke
ſ rubiſhczam na hlewu a ſchorzucham
luž tež

čjorne 2 $\frac{1}{4}$ lóhežowſke ſcheroke
tkaniny
nowych kraſnych muſtrow
k pjeſlam

porucža w jenož dobrych kajkoſčach po wurdzadne tunich placžinach
Alphons Schauseil
na bohatej hažy 67.

Wobraſy

(bildy) ſo rjenje a tunje ſachleſen-
zuja a ſ woblikom wobbadža,
domowe žohnowanje a wobraſy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
cžinach pola

Maxa Mützy
na bohatej hažy 11.

August Mittasch,
blidat w Bulezach,
porucža ſo k wudželanju zhlých
niewjeszčinskich

w uhotowanjo w
a čini kežbne na ſhwój ſklaſ
meblow a ſtolow, jenož derje wud-
želaných, po najtunischiſch placžinach.

Nashu wukhwalenu ſnatu
4 np. zigaru čjiko 3
wſchitlim kurjerjam k pruſh na-
ležne porucžamoj.

Strauch & Kolde
3 na lamjentnej hažy 3,
drogowe ſklamy k ſlotemu wortej.

5 porſtow tolſty hukheny polč
punkt po 75 np., ſchli 10 puntach
túnšho,
ſeleny polč punt po 70 np.,
hadleshčzo " " 70 "
pſchedawa

Otto Pötsche
ſ napshecza mjažowych jédkow.

Jerje
wulke a tučne
po 5 a 6 np.,
najlepſchi

provenſki woliſ
punkt po 80 np.,
řši wotewſacžu wjetſcheje dželbę
túnšho
porucža

Hermann Bensh
řši garbaſkich wrotach.

Rěſany
rjevikath tobač,
derje ſkložaz, punt po 30 np.,
porucža

Hermann Bensh
řši garbaſkich wrotach.

Maiß,
majkowý ſchrót
porucža

Ida ſwid. Scholcžina
na swonkownej lawskiej hažy 15.

Pſchedawanie a
porjedzenje
w ſchěch družinow
čaſnikow.
Placžinny najtunischo
a rukowanje na dwě
lécze.

Gustav Mager,
čaſnikar
11 na ſerbſkej hažy 11
řši starých kaſarmach.

Wſchón
ratarſki grat

a potrjebu
porucža tunje

Paul Walther

řši žitnych wíſach.

Wulki khofejowy ſklaſ

Th. Grumbta

na swonkownej lawskiej hažy
porucža

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym najlepſchim ſklože.

"Serbske Nowiny" wudawa so kózdu s obstu.
— Stwórtkowa przedpłata
w wudawańi 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjesenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kózde
číslo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity rédaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíšć Smolerjec knihičišćeńje w macičnym domje w Budysinje.

Cíšlo 15.

Soboto 9. aprileje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khejorstwo. Sakſki krajny ſejm je ſo wutoru wot ſeſtoſcje krala Alberta ſ trónské ręczu ſwiedženſy wobſamknul.

— Kaž je na ſakſkich ſeleſnizach jenajki čaſ ſawiedženy, tak dyrbí po zylých Němzach ſlónčnje jenajki čaſ placic̄. Wot 1. aprileje tuteho lěta je ſo na ſeleſnizach w Bayerskej, Würtembergſkej, Badenſkej, Elſaſu a Lothringſkej jenajki čaſ, mjeniujy ſtriedžno-europiſti čaſ, ſawiedl. Tónhamy čaſ je ſo 1. aprileje tež ſ džela na pōſeſe a w ſnitskownej telegrafiskej ſlužbje pschijal. S tym ſo žadanju hrabje Moliki bližimy, kiz je ſebi pschal, ſo by w Němzach čaſ wſchudže pschesjene byl. Wěſte je, ſo ſměje jenajki čaſ ſa někotre ſtrony kheitre wobežnoſcze. Mjes tym ſo w Berlinje 6¹/₂ mjeniſhiny čaſkoweho roſdžela wjele do wahi njepada, budža w na-raňskej Pruskej čaſnikli wo poł hodžiny do předka ſtajic̄ dyrbjec̄. S tym ſo placic̄i čaſ pornio woprawnemu měſtnemu čaſkej khetero pschesunje, a wěrny čaſkomérjet, ſkónzo, ſo ſylnje pschemozuje.

— Khejorstwoſt kanzler Caprivi je ſebi wot khejora dowolu na čaſ po jutrah wuprohyl, ſo by ſe ſtrowotnymi wodami Karlowych Warow (Karlsbad) w Čechach wocjerſtwil a po napinanjach wodhčnul, kotrež běchu ſo jemu w poſledním čaſu napočožile. Maja ſa to, ſo pak ſo tež w Karlowych Warach khejorstwoſt kanzler cjiſce politiskeje dželawoſcze njebudže wostojic̄ móz. S wěſtoſcju ſo na to licži, ſo jeho aroſtriſki minister ſtronkownych naležnoſcžow, hrabja Kalnoh, wopyta, hac̄ runje tukhwilne politiske wobſtejnnoſcze ſetkanje wobeju wobžazeju ſtatnikow nježadaju.

— Pruski ſemjanſki ſejm je ſalon w wročzenju konfiſkowanego ſamězenja hannoverskeho krala Jurja jenohlópnie pschijal. Hrabja Münster ſo w mjenje hannoverskeho provinzialneho krajneho ſejma khejorej ſa to džakowasche, ſo je poňnuče ſ ſalonnej daſ a pschispomni, ſo mnosy, kiz ſu ſo hac̄ dotal w ſwojim wědomnju prawa ſranjeni čuli, ſo nětko rad nowym wobſtejnnoſcam pschisamknul. To rěka, ſo ſo Hannoversy, kiz hac̄ dotal pschestali njeſku, ſo pschecžiwo pruskemu khejorstwu ſpjecžowac̄, ſo nětko ſ tym ſpoloja, ſo ſo Hannoverska wot Pruskeje annexerowała.

— Narodním wjetša Bismarka ſu ſo lětka wot jeho čeſco-warjow ſ wulkim ſahorjenjom ſwjecžile. Hamburgsy jeho ſ fallowym čaſhom čeſczaču. Sa poſtroveniſtu ręcz ſo džakujo Bismark wotmolwi: Němzy moža ſměrom do pschichoda hlabac̄, jeli ſo ſebi khejorstwo ſbžerža, a njeſchecželjo ſebi njeſwérja, jo powróčic̄. Hdy bych u nježiwažy do naſ ſchkarali, bychmy jich na lewizy a prawizy pobili. Možu ſměrom ſe ſwěta woteric̄, dokež widžu, kaf ſo moje dželo pschipoſnawa, to je móh rjez ſwitowanla a troſt; žadyn rjab ſebi tak wýhoko njevažu. Hdyž ſo wobſtejazeho džeržimy, bubžem ſe pschezo ſylni doſc̄.

— Awiſtrija. Němzy w Čechach ſu húbočo roſhňewani na to, ſo je čeſti krajny ſejm wuradženje čeſko-němskeho wurunanja na njevěſty čaſ wotſorežil. Wſchē wocžakanja, wot Němzow na tole wurunanje ſtajene, po kótrymž dyrbjachu Němzy w politiskim naſtupanju pschewahu w Čechach doſtac̄, ſu nětko ſničene. Němzy khejorstwo winuja, ſo wone ſobu na tym wina, ſo ſo wurunanje dozpiło njeje. W ſwojim hněwje hýž roſpominaju, hac̄ njebych u němzy ſapóſlanzy čeſti krajny ſejm wopuſtežili, w kótrymž pschi nětčiſhich wobſtejnnoſcžach tola nicž ſa Němzowſtvo wudobyc̄ nje-móža. W lěcze 1886 ſu němzy ſapóſlanzy hýž ras ſ čeſkeho kra-

neho ſejma wuſchli a halle ſo loni do njeho ſaſo wróčili, hdyž bě khejefſtvo hjes nimi nadžiju ſbudžilo, ſo ſo ſ čeſko-němskim wu-runanjom jich žadanja dojelna.

— Franzowska. Po ſajecžu rubježneho mordarja Navachola je ſo wobhbleſtvo w Parisu, ſ poſledními anarchistickimi nadpadami ſatraschene, ſaſo ſměrowalo. Dopočasane je, ſo je ſo Navachol pschi wſchē ſygle ſadpadach wobdželil. W polizaſſkim jaſtwje jeho w nožy a wodnjo tſjo ſylni polizistojo wobledžbuja. Tam ſo tež pschephtanje wjedze, ſo Navachol njeměl ſladvnoſcze, twóchnuc̄, hdyž jeho ſi pschephtowanemu ſubnikej wodža. Sa Navacholou džiwoſcž je wſnamjaze, ſo je wón dwě žónskej, kotrež ſo njebaloko Saint-Etienne ſ korečmarſtowm ſiwiſtej, ſlónzowawſki ſ měrom ſo ſ jěži ſyñul, a ſo je ſo poſdžiſho khewal, ſo ani nōž, pschi mordarſtvoje trjebany, wutrel njeje, hdyž je ſebi ſ nim kheleb kral. Polizija ma wěſtoſcž wo tym, ſo je Navachol w ſkálač ſoiffy-sous Etoiles dynamit ſranul, a ſo je wjetſki džel kranjenych patronow wobkhowaſ. Chaumartin, jeho něhdži ſowatsk, měni, ſo je wón je něhdž ſa-hrebaſ abo do wody cjižnul. Pódla Navachola je Parizſla polizija druheho ſtraschneho anarchistu, wěſteho Mathieu, ſlapla. Wónano w nožy polizistam žónſka, na teraſy jeneje khejownje ſebžaza, nad-padze, kotrejž woblicžo, nježiwažy ſchlewjera, jo pschitrywazeho, kaf tež cželne ſibanje, ſo mužke byc̄ ſdasche. Polizistojo jenemu ſe ſwojich ſowatskow ſo póbla žónſkeje ſyñuc̄ daſhu, jemu porucžiwschi, ſo by ſiwajo wſnamjenil, hac̄ je měnjenje prawe, ſo je wona muž. Polizist, ſo póbla žónſkeje ſyñuwschi, ſo hóřšy ſ njej ſwadži, pschi cžimž cji druh polizistojo ſakrocžiſu a měnjenu žónſku ſajachu. Na polizajſtvoje ſpóſnachu, ſo je ſajaty a pytanu Mathieu ta ſama wo-hoba. Wo Mathieuowym ſajecžu ſhortiwschi, ſo je Navachol ſwojich njeſlukow wuſnal. W naſtupanju dynamitoweho wubučha psched kaſarmami republikanskeje gardy wón praji, ſo je jón Mathieu ſluzgil. Wón ſam je jenož ſ temu nadpadej radžil. Khejefſtvo dyrbjesché ſo ſ tym poſasac̄, ſo wone ſame kaſarmy psched anarchistami ſchlit-wac̄ njeſamóže. Sa to pak Navachol ſ temu ſteji, ſo je nadpadaj w boulevardze St. Germain a na dróſy Clichy wodžil. Bombu, ſ kotrež je ſo přeňši nadpad wuſjedl, je Mathieuowa lubka ſe St. Denisa pod ſwojej ſuſnju do Pariza pschinjeſla. Pschi nadpadze na dróſy Clichy je wón ſaſo wot Mathieu wſchewodženym byl, kiz je ſ ledžbowarjom byl. Dale Navachol praji, ſo wón, jeli ſo jeho njebužiſhu ſajeli, nikoho pschelutoval njeby, kiz je jeho anarchistickich ſowatskow ſaſudžil. Tež pschecžiwo lubowym ſapóſlanzem, kotrež ſu ſalon w dynamitowych nadpadach podpiſali, je ſebi wón dyna-mitowe nadpady wotmyſlil. Slónčnje ſo hýčce Navachol wuſna, ſo je w St. Etienne tři mordarſtwa wobſchoſ, ſo by na taſke waſhne pjenježne ſredki ſa anarchistickie wotpohlaby nabyl.

— S franzowskeje naſeječorneje afriſkeje kolonije ſu ſle po-wjetſce pschisac̄. Dahomejski kral Behanzin, kotreñuž ſu Franzowſojo hac̄ dotal lětne 20,000 frankow ſa to placžili, ſo je ſo wſchelatich prawow, kotrež je na jich koloniju měl, wotrijek, je ſo ſaſo do několych krajinow franzowskeje kolonije walik. Mnogich člowjekow ſajanschi a wjele ſlotu rubiwschi je ſo dahomejske mójſlo pječja ſaſo naſad ſcžahnulo. Franzowſojo dyrbjeli ſo hánbowac̄, ſo ſo ſkoro kózde lěto wot dahomejskich ludžižracžkow nadpadowac̄ dabža a ſo jim ſa to hýčce pjenježny placža. Předdy hac̄ ſo franzowske khejefſtvo njerohudži, ſylné wójslo pschecžiwo Dahomejskim pôklaſz a jich kraleſtvo roſbic̄ a ſebi jo podcžiſnuc̄, njeſměja Franzowſojo poloj

Za nawěſki kiž maja ſo w wudaw ſni „Serbske Nowiny.“ (na róžku zwon-nejne lawskeje hasy čo. 2) wotedać, plací ſo wot małego ryńca 10 np. a maja ſo ſtrótk hác do 7 h. wječor wotedać.

psched Behazinowymi rubieżnymi czrijodami. Dobry stut' sa c̄łowięstwo by był, gdy bytuło po Franzowsoju i temu smuzili. Potom było tegó lóng cziniło tamnym żadlonym hrośnoseżam, któreś było w Daho-maju stawiaju, gdy tam kózde lato pschiboham wjele sakrafnie-nych th̄zaz c̄łowiękow wopruja.

— W ḡytki w Nancy było, gdy biskop Turinaz wo dżelacześlim praschenju ręczęsche, njemery miele. Dżel pschitomnyh herjelasche a wołaſche. Stoly by se wschęch boków c̄zisłachu, a zwęcźnikli by roſbichu. Piecť woſzobow bu sranjenych.

S̄paniska. Po pschikkadze franzowskich anarchistow też ich s̄paniszyszy towarzchojo strach a hrośu i dynamitowymi nadpadami roſscherjeja. Tele dny byli anarchistojo w Madridze żejmownju, senat a kralowstki hród i dynamitom roſtſelicz chyli. Pod schód, wot wobydlenja żejmoweho pschedkydy do żejma wjebzaz, staſ dwaj anarchistaj roſbuchadlo poſožkoy. Gdyż chyſtaj twarjenje wopuszcic, by jeju dohladachu a jeju sajachu. Sajataj by Devac a Frereira mjenowaschtaj; preñski projesche, so je Franzowa, druhi wubawasche, so je Portugalſti. Wola sajateju pišmo namakachu, w kotrym bē wopizane, na kajke waschnje miele by żejmownja, senat, justijn hród, statna radniza, wojnske ministerstwo, bank a kralowstki hród po rjedze roſtſelec̄.

Egiptowska. W pruskim kraju żejmje je bylo njedawno wo s̄lonzowanju jeneho kſcheczijanskiego hólceza w Xantenie jednało, którež je piecťa jedyn židowski ręsnik moril, so by jego krej i wobrjadnym sameram wujit. Něhodzki dwórski przedat Stöcker je pschi tym na to pokasal, so by w czasu do jutrow wobebje w narańczech krajach często kſcheczijanskie dżec̄i wot židow wotwiedu a sareſaju. Wójenym tajstym podawku, kij je by psched krótkim w Porcie Saidze w Egiptowskiej miele, hebi Barlinie „Kſchijne nowiny“ piſac̄ dąbza: Kſcheczijanskie wobydleſtwo Porta Saiba a Aleksandrije je hukolo roſhorjene pschedzjivo židam, tak so by wschębnje boja, so ludowa njemdroſz wupraſhne. Pschedziny teſele roſhorjenosze byli doſc̄i kbutne. Pschi ſudniſkim pschedpytanju wo njemierach, którež byli 15. a 18. mierza w Porcie Saidze miele, je by wot kſcheczijanskich a mohamedanskich ſwēdow wupraſilo, so byli w domie žida Carmona schyriletnie kſcheczijanskie dżec̄o wuwiaſane namakali. Carmona, kotrež je 58 lat starý a kij je w židowski templu i pschedmodlerjom, je mjenowane dżec̄o, Helenu Basilioz, dżowlu grichiskego drogista Handrija Hadžija Basilia, kotrež na drósh psched domom swojej starzejuszej kraslaſche, jemu żolte ruki dawaſo i hebi wabik a jo do swojego domu do-wiedł. Dżec̄owym nan njebi pschitomny, macz pak by popoldniu w 4 hodzinach dohlada, so holza doma njebi. Wot hukodow wona shoni, so byli Carmonu pschi dżec̄egu widzeli. Se żałoszeniom maczerje by rucie czrijoda ludzi pschivabi, kotsz Carmonow dom wobſtupichu a hrožachu, so by do njego dobudu. Carmona ſam i doma pschitadze a by ſaroczowasche, so dżec̄o ani widział ani do swojego domu dowiedł njese. Dokelz ludzo jemu njewierjachu, won někotrym Gricham a džec̄owej maczeri ſatłupiąc da, so bytu dom ja džec̄ozm pschedpytali. Dolko nieżo njenamakachu, tak so něloti hido dom wopuszczicu, hac̄ ſłonczenie czemnu ſtwiczkę na dworowej stronie wuſledzicu, kotrež pak žid wocznicz nožazsche. Duż durię roſbichu. Do czmowoth se ſwęzu poſkwečiwschi wuſladachu staru židowku, kotrež bē by nad wuwiaſanym džec̄ozm ſhilika. Někto ludowa njemdroſz žanych mjesow wjazy njesnajesche. Staru židowku pschedbichu, tak so bjes myſlow leżo wosta; žid Carmona i někotrych ranow krwa-wiesche. S nutsta by dom ſapusczi, a polizistojo, i k̄hmatkom pschi-hnawski, mózachu lěbma ludzom wobaracz, kheju ſapalicz. Sa jenu hodziniu bē zjle město poſtanulo, a kſcheczijenjo hroſychu, židowski kwarter wutupicz. Duż dyrbjachu egyptowszy a jendzelszy wojazh rucie wjše ſathody do židowskiego kwartera ſawrecz. Hakle ja nělotre dny by wopſchitowna roſhorjenosz trochu ſlehnui. Bjes tym běchu hischicze dalschi wojazy, a tež pschedpytowanſki hudnił, doſc̄i, kotrež pak mózhesze hebi jenož podawki, tu wopizany, wobſwēdzcic̄ dac̄.

Amerika. W republikach południſcheje Ameriki by ſaſo revoluzionarne hibanje pokasuje. S Brasiliſkeje, Argentinskeje a Chile byli powjescze wo revoluzionarnych poſpytach pschisze. Najhōrje je drje w Argentinskej. Tamniſche kniejerſtwo pak je pschihahanskiwo po-raſylo, pribyl hac̄ je wupraſlo. Wnóhich żejmickich ſapózlanzow a něhodze 40 ofiſizerow, mjes nimi generała Gareiu, kotsz byli do pschihahanskiwo ſapleczeni, je kniejerſtwo ſajalo. Dokelz byli revoluzionarni i tym ſwojich wjednikow ſbyli, a jim pôbla teho pjeneszny njedozhaja, by ſnadsz revoluzionarne hibanje w pęſku ſhubi.

Gracjek a jeho njewjesta.

(Podawki se živjenja.)

Gdyż i Budyschina i wjednoru džesch, pschindzesh sa poſdra

hodziny do wžy, kij w dole leži mjes rjanymi ſahrodami. Nimale woſrjedz wžy ſteji korcžma i rjanym pólnym hōpodaſtowem. Tale korcžma bē w ſwojim čazku w ruzy wěſteho ſulana, kij mózhesze wſchem korcžmarjam pschikkad bycz. Najwjaszy ſtarasche drje by wo pólne hōpodaſtwo, dokelz jemu najwjaszy njehesche; ale pschi tym niesanjerodzi korcžmatſtwo a runje teho dla bē ſcheroło a daloko ſhwalbnie ſnathy.

S wjetſha, gdyż pola naſ c̄łowięſt něhdze do wotležaneje korcžmb, na pschikkad we wžy, kij runje pschi drósh njese, pschindz, to doſtanje ſłedom ſchto i jedy; piwo je tež ſara wſchelake. A druhdy prascha by c̄łowięſt i zjla podarmo. A i wotkel dha bychmy to wſali! by jemu wotmoſwi. „K nam ſa zjly čaz ſiweje dusche njepſchindz. Chzečeſt ſchlenčzlu palenza, tón mamy.“ Haſ, palenz, tuton dowolony ſed, tón maja; teho ſteji na polach khetra bleſcha, a pschi njeſi leža tſoje, ſchware wopſchimane kharthy. Palenz njewolikije a kharthy by nieskaſa.

Alle hinal bē to pola ſulana. Tón by prajik: „Chzečeſtli něchtio bycz, budź to zjle a doſpolnje, jeno żenje niž poloſeſtne, hewal by jeno kramoſczaſ, a kramoſczenje je ſlepzowſtne, kij druhich a hejce ſameho jeba. Njemyhli hebi, so lépje pobudzſch, gdyż hubjene, ſlagene wězy wotbudzſch abo ſchpatne dželo wotwiedzſch; to by c̄i radzi — junu, dwójzy, ale potom je kónz. To by roſnoſy a potom mózhesz hladac̄, tak to ſaſo wuranac̄. A byrnje by c̄i to tež dleſe ſchlaſczo a byli tež vſchego ſchto: ty by ſola nje-ſchmanik a c̄estny c̄łowięſt by c̄e ſbaluje.“ A po tym mjeſeſche by ſulana tež pschi ſwojim korcžmatſtwo. Kunjeſt l' jemu ſ redla by dydny puczowat ſaloži, dokelz wjeſ ſeji pschedaloſo wot dróhi, mjeſeſche ſola ſtajnje piwo doma, so mózhesze je c̄łowięſt picz. Bjerjeſche je mjeniujaz po małych dželbach i ſiwaſtne, njepanzaſche je a khowasche je w ſetnim czasu w małych bleſchakach w kſłodnej pinzy, a w ſymje połoſi hebi piczolkę do wielbowaneje ſomorti. A to bē jeho wujitl. Wjeſzni wježdżachu, so ma ſulana kózdy čaz ſechto kſmane psche picz a njewostajichu jemu piwo żenje tak doſho ležo, so by by jemu ſlaſylo. Wón ſam drje mjeſeſche ſ tym trochu wjazh džela, dokelz dyrbjehsche hufcziſhco po piwo jéſdzic̄; ale to jemu c̄ezko njebi a by prajik: „Dželo džerži hōpodaſtja a wobhacza hōpoſu. Komuſ je ſto krocželi ſel, njewundze ſ kſudoby.“ Nimo teho mjeſeſche doma tež ſtajnje něhdze khanu dobreje butry, něchtio wuležanych ſwarozłow, něhdze poł kopy jeſi, a ſ temu hischicze ſchinku wot ſwojego ſwinjecza. ſeno palenza mjeſeſche mało, ſterje džerjeſche bleſhku hōrleho i wu-hoſenju žołba. Tež njemjeſche ſhartow, kiba jene, a te dawasche jeno ſwojim ſuſbadom-wobſedżerjam. Njedorozczenym hōlzm by rjek, so dyrbjia hebi radscho dobru knihu do rukow wſac̄. Wo wendinje, dipanju a podobnych hrach njehmedzehsche by pola njeho ani piſnycz.

Se ſpočatka drje by jemu mnosy ſmęjachu, mnosy by tež hōrſchachu a nadawachu jemu klasnow, so ani ſwojego wujitka njesnaje; ale ſulana na to njebiwaſche a po něčim běchu we wžy temu pschedwuli, kaj by tak bycz dyrbjalo; ſchtož chyſtne ſchlenčz ſiwaſtne picz, pschindzje ſola, a ſulana bē ſ najmjeniſcha bjes mjeſeſazeje hary, kotrež pschi palenzu i wjetſha nastawa; bē bjes wſcheje wostudy a ſwady, a ſadżewa ſ zjla wjeſe pohorſčlam, ſalutowa druhim a hebi wobharonanja a ſac̄za, ale Bohuſel! wſhemu ſtemu ſola do-wobaracz njemjeſche. Woſhebie ſtajnje w wžy a to pschede wſchem mjes młodschi ludom wot starzych čaſhov hracie. To je ſtary wjeſny hrach — tak derje kaž tež w měſtach, a bylo tež čaz, so by ſo na wſchęſt stronach wuſorjenit. My móhli mjeſeſcz wo pjenjeſnej ſchłodze, kotrež ma njeſbožowny hrac̄ ſnjeſcz — wo pschedzienju čaz, w kotrež móhli ſbožowny a njeſbožowny hrac̄ hebi ſechto ſaſtuſcic̄ — wo njepſcheczelswo, kij ſ hrac̄ ſtawala — móhli tež mjeſeſcz wo wſchęſt ſcheczħwach hracie: wo njemjeſche ſwēdomja, njespolojnosczi, hněwie, ſawisczi, ſanjerodženju porjadneho džela, wo nusy a kſudobje, dokelz ſu to wězy, kij wſchitz ſnaja, kotrež jenož loſtomyslny ſedžbu niema; ale to dyrbimy ſow ſola naſpomnicz, ſo je to ſnamjo hroſbneje proſnosće moſhow, hroſbneje tupeſcze myſle, gdyż tſjo, ſchyrjo ludzo hromadze poſyčz njemóža, bjes teho, so bytu hnydom ſhartow w ruzy njemeli! To je woprawdze hantba a by c̄łowięſt ani njekluſha. Gdyż bytu tajzy ludzo hebi ſechto roſmyhlicz, roſponnicz, wo něčim hebi poſowjeſdač móhli, njebiſhu ſo ſa thym jebazym ſhartami hnali, kaj bjes roſuma, a to by jim wujitniſche bylo hac̄ zjla hōrſchcz triumſow.

W naſzej wžy bē to trochu poſchęſtaſo, gdyż to ſulana po ſwojej třechu čzepjeſcz njehasche; ale ſtara khorſcę ſehodzgi by tak ſpěchneje hac̄ do dna wuhojic̄ a tak poſzachu něloti do druhich ſhōw běhac̄ a gdyż do bliſkeho města pschindzehu, njepſchindzehu

wróćzo, kiba so běchu řebi kust „czižli“. Druhý pomáčku řebi hinač. Hnýdom shoním, tak. Hrajachu mjenují doma.

Někdy, bě to do hōd, ředžachu tež schyrjo čeladní w khezzy a hrajachu s khartami, kotrež běchu tak wopšimane, so bě lědom hnac, schto je schele a schto je žoldže. Šedžachu tam hido zyle poldnja, kaž pschitowaní. Ništa jstwa bě počna tobakového kura. Hido na dvě hodžinje kwečesche ho na blidze kojowa kwečka, ale někdo ho hisče njeřibasche, nikomu hisče ho njeřasche hru skončic. Jeno jedyn čeladník, s mjenom Hanski, wobhladovasche ho někak njeměrnje po woknje, s kotrymž bě do sahrody widžec. Ale wonka bě číma a tak tolsta kurjawa, so móhlo čloujel mothku do njeje povšchnuc. „Hólzy!“ rjetnu skončnje tutón hraček, „čzecze-li, damy hisče tsi króč wokoło, ja dyrbju hido hic.“

„Jenož pomalu!“ proji druhí. „Tak řebi njeřimy frčzeli. Hdyž ma dobytk w satu, by kóždy dokonjal dom hic.“

„Czemu by pschehral!“ snapštečiwi přeni. „Ja bym vam hido dawno prají, so dyrbju w schesých prječ.“

„To je jeno wureč a jebanstwo!“ sawola řebo tamón; „to dokonja kóždy.“

„Matijo!“ sawola Hanski hisče někak bjes hněva, dokež bě dobreje myžle, so je dobytk. „Bjet ho na ledžbu, hewak cíti dam na hubu, so ju fa dvě njedželi njebudžesč móz wotewric.“

„Ale dajtaj tola polož a měščejta!“ sawola něk tseči hraček. „Hanski ma prawje. Wschak je stajneje powjedal, so dyrbji w schesých domoj.“

„Ty džerž hubu, ty by tež w zufym džeczelu byl a by řebi korb našykl!“ satschicža řebo Matij. „Ty by našíkerje tež rad pschetal, ale ja ho wobkrabnuč njeđam.“

„I ty wschowy hóleže!“ rosslobi ho na to Hanski a nacéče ho, kaž by jemu jenu wotylnuc čžyl. „Jeno hisče klowčko pilní a čižnu cze pod blido, so ho cíti mjes wocži kowčec.“

„Jeno dýr, ty jebalo!“ řapšte Matij a stany, a bě ho wěscze do Hanskeho dał, hdy by ho na dobo s wonka kylnje do wokna njedýrilo, so to brinczesche a schleniza wupadže.

„Schtó to?“ sawolachu wschitzu hračky na dobo, skocžichu a hladachu do wokna. „Schtó naš to jom spytuje?“ sawola tón, kiz tu po prawym bydlesče, a pschistupi k woknej; ale na sahrody njebě něčio widžec a něčio hisčec.“

„To je jeno tuto njekniczonne wołanie wina“, rjetnu Hanski. „To je naš něčto řeboček a je řebi žort scžini.“

„So by jemu njewjedro ruku roshilo!“ řalli domajzy.

„Abo je to něčto rychtarjez byl?“ mějescche tseči hraček.

„To móhlo tež byc“, proji řebo schtworcy. „Rychtar sa mnú plébži, to wém; ale jom mi na kožu njepščinze.“

„Wohladajny won!“ proji Hanski a řrabnu pjenjesy, kiz mějescche hisče na blidze lezo. „Snaž budze něšto widžec.“

„Ale wostaj tu moje pjenjesy!“ schrēcchesche Matij a řrabnu Hanskeho sa ruku.

„Twoje pjenjesy, řupalo?“ sawola tón a storci jeho, so se stolzom do kuta řeča, hdež do stareje kschinje řeči. „Ryehrav, dha njepščehraješ! So pak by wjedžal, so wo twoje pjenjesy njerodžu, duž dočzakaj, doníž ho njewróću; potom budžem dale hrač.“ Po tych řeboch wunížje s durjemi a předy hac̄ ho Matij řraba, bě Hanski hido s khezli won. A řeboček ho, so je wjekly, so je won; da ho mjenují do řebočka a džesche kowatajzy po wžy. Kołowokoło bě wšco čižho, jens pky tu a tam řebočkownicu.

Jan Hanski bě něšto psches dwazeči lět, ale řyhný a řtowy, schwížny, mějescche nabrun lizy a móbrej wjehelj wocži. Bě najrjenisch mlobžen w zylej wžy a wucženy murzej. Pschi tym pišlače tež na huſle a klarinetu. To bě to najwažnische, schtož bě w schuli naučnul. S wědomosćemi řebi wobstarny wucžet wjese starosće nježinische; ale pištanje to wuečesche pilnje. Čítanja a pištanja džě mějescche, so wjehny lub tak njetreba; ale s pištanjom móže řebi kust kheba řeboček. To bě zyla mudrość tamnišcheho wuečera.

„Ale hde pak to Hanski tón wjecžor džesche, so tak kowataše? To je řkoro, kaž by rjek, so něčto na njeho čata? A woprawdze, něčto čataše a to pschi řamym řečowje, hdež tu stare lipy řečachu. Tam něčto čataše.“

Bě to mloda holza, Nasdalakez Hanža, jeniecka džowka khuboje podružnicy, kiz pak móhla runje tuteho džesča dla bohata řelac̄. Hanski bě woprawdze wjehny polkad a deba wšich tamnišich hležatow. A bě to woprawdze džiw, so bě pschi wšich khuboje tak rjenje wotroška, wopřebje hdyž wopomniš, so dyrbjesche ho mac̄ hóle wo ſežinjenje hac̄ wo wotylnjenje řwojeho džesča řtarac̄.

Ale ta wudowa bě pobožna žonka, to řeča: wěrnje, s zylej dowěru a lubošču do wole Božej podata, níž jeno modlerka, kiz řnabž by psched Bohom rjenje činiča, ale pschi tym bližscheho hanika; wona njemžesche řwojeho džomzy něčio druhe dac̄, hac̄ so ju nauči po božna, pokorna, čestna a dželava bycž; řjana bě holza tak hido a duž jej njemžesche něčio něčio porokowac̄, kiba so na pjenjesy hlabasche, tych wſchak njemžesche.

Do řchule Hanža dolho khubožila njebě a to mějescche dwoju winu. S přenja dyrbjesche lubej macžeri pomáčz tak bōry, kaž bě jeno ho trochu wobročecž naučka; a mějescche hromadže došč čežke ſiwenje a dyrbjesche hladac̄, tak wobstejtej. A druha wina bě ta, so wudowa do stareho wuečera wjele njedžeržesche. Wjedžesche džě, so je radšo w korchinje hac̄ w řchuli. A hubožba njemžesche holž něčio pomáčz. Duž Hanža dolho w řchuli njewosta; ale czim blěje khubožesche na řchescijanskú wuečbu a na njedželske wopjetowaze hodžin. Wožebje na přenju macž wjele twarjesche.

„Vjes kníhi a papery móže řhuda holza wostac̄“, by wudowa projila, „ale níž hjes řkowa Božeho. Naučnijesch-li pschi tym trochu cíjacie, budže dobre; ale jeno so móžesch trochu liežicž; lieženie je fa žonku najnusnische, njech je řhuda, njech bohata, bjes lieženia, bjes rosmýšlenja, džela, wudawków a řebočků řahinje kóžde hospodatwo, a byrnje wulke řublo bylo.“

(Polrczowanje.)

Ze Serbow.

Farař Eduard Wjelan. †

Sažo je ho jedyn s nasich řebočkach řebočkach wotcžinow minut, kiz fu řerbstwo s třežazlētneje womory k nowemu ſiwenju řubžili. Schtwork 7. aprile, rano 1/2 7 hodžin, je kníes farař Eduard Wjelan-Slepjanči po wjelelētneje khorowatosce řwoje ſiwenje dokonjal. S nim je řerbšti řub jeneho řwojich nařhoblých řakitarjow řubžili. Kníes Wjelan je w naraňschej pruskej řužiž na strazi řerbstwa řejejo s wiželnej wutrajnosce řwé nadpady na řerbstwo njebjasneje wotbiwal. Wón tež tehdy, hdyž sa řerbstwo čežke čkažy pschindžechu, a hdyž wěrnych řerbštich wotcžinow hanjachu a pschecžachu, pschetal njeje, so se řkowom a řukom jako řerbst wusnawac̄. Kaž rjek bjes bojoscze a bjes poroka je wón hac̄ do řwojeho poſlednjeho wodhýnjenja sa řerbstwo wojował, njedžiwažy na to, hac̄ směje s teho dobytk abo řeklou, řhwalbu abo pschecžhanje. Tež Němži ho njemžachu řarjez, tajke nadobne wotcžinsle řmyšlenju řanicž měč, a kníes Wjelan bě teho dla níž jenoz mjes řerbami, ale tež mjes Němžami wulzy čeřčenj a widžany. Wón je něčlo doberžil; řerbšti řub žarujo pschi jeho marach řejejo a jemu wěnž njehmjertneje čeřeje a džalownosce, w horžym běžerſtwe sa řerbstwo dobyt, na row řekdže.

Kníes farař Wjelan je ho w lěce 1817 w řslepom jako řyhn tamnišcheho řarjeja Jana Wjelana narodžil. Theologiju řudowawšci bě wón něčre lěta s domajzym řuečerjom pola hrabje Rückler-Muzakowského a ho w lěce 1852 po řmierči řwojeho nana jako řarac̄ do řslepeho řopoka.

Slawa a čeřež budž jeho wopomnjenju!

S Budyschina. Po wobſamknjenju řwiaſkoweje rady řekon wo njedželskim měreje Halle 1. junija 1892 do možy řupi.

— Tydženja je ho pschi mjenovanju tych řerbstow, kiz fu řwoje pruhowanje na krajnostawskim seminarje wotpoložili, mjenno jeneho řerbra řuwoſtajlo, mjenují mjenno kníes Pawoła Mucžinča ř řoleschowa. Tuto je ho po nimale řflečtneje čežkej řhorečci ř řožej pomožu pschiabiturientnym pruhowanju wobdželicž móhlo a jo bjes teho, so by řweje poſlednjje pschihotowanſe lěto na seminarje dokonjal byl, řhwalbne wobſtak. Dokelž jeho řtvořeſcze pal řhorečze do řpolna njeje, so wón tute lěto řhorečze do řastojnſtwa njepoda.

— Na řubomnym katholiskim řuečerstvem seminarje fu řandženy tydžen řchýrjo řuečomzy řwoje řandidatne pruhowanje wobſtali. Vjes nimi běše jedyn řerbr, kníes Reiner ř řalbíz.

— Řsředu po jutrah směje ho na řflečtneje w Budyschinje řuečený konzert, pschi kotrymž budž řuejza řuečna dwórna řpěwarka Teresa řsakowa, kníes řtud. kralowského řonservatorija A. Wicžas, kníes řtud. kral. řonservatorija Vladislav Polorni a profesor Rappoldi řobustutkowac̄. Řpěwac̄ budž řuečna řuečna řpěwarka, řravza, řwořaka a řuejzore narodne řpěwy. Kníes Polorni budž

na hufcach hracj mjes druhim Faustowu fantaziju wot Sasařata a częstiu masurku wot Smjetany. Knejs wuczer krawz-Dragdzanski, stud. kralowskeho konserwatorija, budze konzert saradowacj. Saſtupne khariki na prenje město 1 hr. 50 np., na druhe 1 hr., na tsecze 50 np. placza. Sobustawy Budyskeje Bjehady khariki na druhe město darmo dostanu; jeli so chzeba na prenem měsce heđecz, maja 50 np. pschi kaſy wotecacj. Konzert ho wjedzor $\frac{1}{2}$ hodžin sapocznje a ho w 8 hodž. skonči.

— (Pschi chodne w jedro.) W bliſſich dñjach wokoło 12. kaprleje ſu wuhadu na deshezowe wjedro. Po ſuchich horzich dñjach sapoczat tuteho mēhaza ſebi ratarjo deshezkojte a khłodne wjedro pscheja. Boja ho, fo fo ito pschi wurdznej wulkej horzozę roſpojenkowacj njebudze a fo budze teho dla redke. Staro rataſte projidmo prati: Hdyž je kaprleja wložna a khłodna, potom je naſyma traſna a plódnna.

S Börka. Njeſničomny ſloczin je ho njedzelu w noz̄y na ſchoſeju njebaloko naſcheje wžy ſluczil. Džewjez mlobym wiſchenjam ſu wjesczki wotlemili. Tu ſamu nōz ſu ſtejadlo walzy, jenemu tidojnemu kublerzej ſluszazeje, kotaž bē ho na polu pschi drósh ležo wotſajla, do zyla roſbili. Po ſdaczu ſtej ho wobej njeuſch nosci wot tych ſamych njeplechow wobeshelej.

S Radwořja. Njeđzelu popołdnju 3. kaprleje wjedzor $\frac{1}{2}$ 11 hodžin tu w kólni kowarja a živnoſcerja Schmidba wohén wuńdze, tiḡ ſo ſa krótki čas na wſche Schmidbez twarienja ſi wumſacjom maſiwnieje brózne roſſchéri. Schmid ſam njebe doma, bjes tym ſo bē jeho ſona, kotaž je khorowata, ſi džeczimi lehnucz ſchla. Wone budžichu w plomjenzech žałoznu ſmijercz wumrjete, njebuđichu-li lubžo, lotiſ ſi korecznow na pomož pschiwézach, je ſi palozych twarienjow wumjeſli. S wokolnych wſow běchu ſylawy ſ Lipuſe dwě, ſ Komſla, Kamjeneje, Małeho Wjelkowa, Luha, Kelnia, Lutobęza a Wutoležiz ſi haſchenju pschiſte, ſi kotrejč ſneje Lutobęzanska prenje a krieža Lipjanſka druhu premiju doſta. Jene ſwinjo je ho w plomjenach ſpalito; 2 kſleczgi ho hiſcheze wulhawaschtej, hdyž bē wjetſchi wohén nimo. Wohén je po ſdaczu wot ſloſtiſkeje ruki ſalozeny.

S Doliz. Wondzelu rano wokoło 5 hodžin ſo w twarienjach tidojnemu živnoſcerja Wicžasa paſicz pocza. Dokelz ſo wohén ſi čaſkom dohladachu, bē hiſcheze mōžno, jón haſhacj. Wohén je ſaſozeny a najſkerje na to waschnje, ſo je necht po drósh duzy ſlomiany wěhc̄, ſi kotrejč bē wokno ſwinjazeho khłewa ſatlkane, ſapalik. Węzla ſebi, ſo je to tón ſamý člowjek był, tiḡ je psched ſjomi lětami hromadu ſlomy, Wicžasowemu ſuſhodej, kublerzej Lorenzej, ſluszazu a psched lětom Lorenzej bróžen ſapalik.

S Jeſchiz. Ssředu popołdnju wokoło $\frac{1}{2}$ 4 hodžin je ho na naſchich honach njeđze 10 kózow pječgletneje bréshny, kublerzej Erdtej ſluszazeje, wotpaſilo. Wohén je najſkerje ſi tym naſtał, ſo je necht psches lež duzy ſebi ſigaru ſaſhliwſhi palazu ſapalku do ſuchego wrijoſha czížnul.

S Króſta. Wutoru popołdnju je ho njebaloko naſcheje wžy ſe ſchtrjemi, ſi lokomotivneho wuhnja ſeleſniczneho čaha lětazym, lež ſapalik. Wohén ſo bōrſy podduſy, předb hdyž bē ſo daloko roſhéril.

S Woſerez. Komitej ſa twar ſeleſnicy ſi Rakez psches ſkulow, Woſerezy, Hrōd do ſhochebusa je ho wot pruskeho ministerſtwa ſjawnich dželow 28. měra ſudienza pschiwolla. Minister je pschi tym prati, ſo ma knjeſetſto pschihiſnosć ſi tutemu wotpohladej, a ſo chze, hdyž runje dželacjek ſozy njebožahaja, ſaſtojnika poſtaſicj, tiḡ ma prenje dželo wotſtaracj. Minister pak komitej naſominacj, ſo by pschi nětčiſiſhich njeboſrych finanſnych wobſtejnosczech ſcjerpnoscj měl, a ſo ſa měſtami wobhoniſche, kotrejč by ſo mjenowana ſeleſniza dólkata. Duž ſo někto nadžijeja, ſo ſo ſeleſniza ſkonečnje tola natwari, ſi najmjeſtſcha hdyž ſi pruſkim mjeſam, hdyž pak wona dale do Rakez powiedze, je jara njeweſte; pschedot to je někto zpě ſaſne, ſo ſakſe knjeſetſto wot Rakez ſi čiſice pruſkej mjesy wſchelatich pschičinow dla ſeleſnizu twaric̄ nochze.

— Woſrieſne wojetſke narunanje (Erfaz-Geschäft) w Woſerowſkim woſrieſku ſměje ſo wot 25. hdyž do 29. kaprleje. — Po wofamknenju woſrieſneho dñja ma ſo wot 1. kaprleje woſrieſny dawk, tiḡ bē ſo poſlednie lěta ſpuszczil, ſaſo dawacj a to ſi pschedawlkami po wyžkoſci 20% ſi dohodnemu dawkej a w wyžkoſci 10% ſi poſložy ležomnostneho, twarienſkeho a rjemjeſtloweho dawka wot ſtejateho rjemjeſla.

S Mužakow. Lětishe woſrieſne wojetſke narunanje (Kreis-Erfaz-Geschäft) ſměje ſo 30. kaprleje a 2. meje. Woſobv, kotrej maja ſwoſu wojetſku winowatoscj dopjelnicz, ſo 3. a 4. meje

w Roſborku a 5., 6. a 7. meje w Mužakowje wobbladaja. Tak injenowane generalne ſtajenie budze wot 20. hdyž do 25. junija.

Se ſſerbina w Texasu piſaja: Maſcheho 80 lět stareho knjeda duchowneho Geyera je pschi Bozej ſlužbje w zyrwi Boja ruczla ſaſala. Kajla Boja hnada ſa tuteho stareho Simeona, ſo je hdyž do poſlednjeho wokomka ſwoje ſaſtojnſto ſaſtawacj móžli. Boh chył nam ſaſo bōrſy noweho duchowneho dacj a wſchē kroczele ſi temu johnowacj.

Přilopk.

* (Dolhe čaſh myla ſo druhdy wulzy ratarjo.) Njeđze psched třizycimi lětami ſu pola naſ ſygeklublerjo poczeli kózde ranje wſchón hnój ſi hródzow won noſhcz, wubawaſo, ſo je ſtotej ſtrouſho, na nimale hunotwjerdej ſemi lehacj hdyž na mjeſkim ſlanju, mjes tym ſo jim ſamym pjerowé matracy, ſi wložankami wuthkane, ſi lehanju husto mjeſke doſez njeſju. Maſchi ſerbz ſurjo pak, tiḡ ſu hewal w ſwojim hospodarjenju wjele dobreho wot nich pschiſeli, njeſju psches wutrobu pschinjeſcz móžli, w tutym naſtupanju po ſich pschikkadze cžinicz. ſswój ſlot psche wſch ſubowaſo ſu jemu ſtajne po móžnoſci mjeſhſe lehwo hdyž ſebi ſamym popſheli a wobſtarali. Někto na jene dobo pōčgnu wulzy ratarjo ſ tamnyh ſtron, ſi kotrejč je to njeſdobne waſchnje ſi ſich hollandskim a podobnym ſlotom ſi nam doſčlo, piſacj, ſo je ho ſich zyke hospodaſtvo ſi teho čaſha ſem ſběhnuſo, ſi kotrejč ſu tam poczeli po naſchim ſtarym waſchnju hluboke hródze ſalojeſcz a hnój tak dolho hdyž móžno w nich ležo wotſajicj. Čajke ſwědzczenje leži na pschikkad wot njebo etatneho radzicjela Tesdorfa ſi Onrupgaarda, wot njeho na podložku 11 lětneho naſhoniſenja na jeho dworje w Gjedſergaarfje wotdate, psched nami. Wón wobkruža, ſo je ho hnój a ſi doboſ ſez wuroſh ſtora, ſi teho čaſha ſem hladajzy polepſhile, a ſo je tež w Lauenburgſkej ratarjow ſeſnał, tiḡ ſu runje tak ſaz wón ſe ſwojimi nowymi hlubokimi hródzemi ſpoloſeni. Wſchitz ſu w tym psches jene, ſo ſo w hlubokich hródzach wjazy hnaja nadžela hdyž na wotewrjenych hnójniczach, na kotrejč ſo pôdla teho wjele amoniaka a humus-twarijazeje maczisny ſi hnaja ſhubi, ſo je po taſkim hnój, tiḡ dolho w hródzi wotſanie, tucniſhi a ſa roſtliny na zyrobje bohatſhi hdyž hnój, tiḡ ſo kózdy džen won do hromady noſh. Njeđzicj pak je, kómu, ſi kotrejč ſo hród ſaſcélka, na 20 abo 30 cm dole ſykanje roſrēſacj, dokelz potom wjazy hnójny do ſo ſreba. Někto ſi radža, ſo dyrbí ſo hnój, tiḡ ſo ſi hlubokich hródzow hnýdom na pola wosy, 3 abo 4 njeđze roſkidanu na polach, woshebie na cžejkach hlinojtých, ležo wotſajicj, předb hdyž ſo podwora, ſo bych ſo wěſte ſchödne wutki, kotrejč ma druhdy w ſebi, ſi njeho ſhubile. So hnój, kotrej w hlubokich hródzach dleže ležo wotſanie, ſtotej na ſtrouſci njeſchloži, naſchi ſerbz ſurjo derje wjedza. Schložil jenož by, hdyž by ſo tak twjerdze ſteptal, ſo by wjele juhi na nim ſtejo wotſalo, tak ſo bych ſu ſruw hluboke w juscze ſtacj a lehacj dyrhale. Temu njeđstatkej pak kózdy roſumny bur derje wotpomhacj wě.

* Jeſchicj, tiḡ na mjažowej jusczy naſtawa, hdyž ſo mjažo war, naſche ſube hofpoffi husto ſa neſcht nječiſte džerža. To pak je zyke wopacžna myſl, pschedot to njeje nječiſte, ale ſama jeſowa hěllowina, kotaž bē předb w jusczy roſſendžena, někto pak ſi wſchicj ſe hozotu na ſwjeſchinu ſtupa a ſo ſi jusczy wotbželuje. Woſebje hdyž ſo mjažo w ſymnej wodze ſi wohnje ſtasi a ſo ſawari, poſkaze ſo ſi wjetcha na jusczy wjele tajkeje hěllowiny, po taſkim wjele jeſchicj. Čata hěllowina je ſobu nanojkytricha a derje thyna maczisna w mjažowej jusczy. Schložil ju ſeſbera a wotſtoni, rubi jusczy abo polwzhy wjele dobreje ſiwin. Teho dla, ſube hofpoffi, roſvjerſczeje pěknje wſchón jeſchicj do poliwi, tak ſo bōrſy ſhubi. Poliwi drje njeje potom tak jahna, ale wjele lepſha. Jeſewerje wjazy ſtarym baſničkam, tiḡ ſo ſi jenych kuchinskich knihow do druhich piſaja a wam radža, dobrý jeſchicj wotčerpacj a ſanjeħacj.

* Dragdzanske polizaſke roſprawy wopſchimujā ſejeħowaze ſbželenje: Pola jeneho muža, tiḡ ſe ſtarymi wežami wliku, namakachu w ſtarym, ſi pschedrjebanj papjeru napjelnjenym měchu 11,000 hriwnow němſko-krajnej poſežonki bjes dánſkých papjerów a wotrēſlow. Čele pjenjeſy běchu pschi nětčiſhich pschedzahowanju někai do ſtarej papjeru, na pschedan ſtichotowaneje, pschiſhle.

* W Riesy padže minjenu witoru tydženja jedyn lóžer ſi Priherpy pola Branibora pod ranžerowazu maſchinu, kotaž jeho čelo 40 metrow daloko ſobu wleczeshe a do njeſpōſnajomneje maczisny roſmječe a roſtorha. Riesewowny lóžer je nježenjeny, 34 lět ſtary a, kaž jeho ludžo praja, trochu myſlaty był.

* So by ſo na ſwojim mužu wjedzila, je tele dny jena žona w Lindenawje pola Lipska ſuſhniſtu pscherabžila, ſo je jený muž

w februarje schatý, mjažo a wino kranuł. Pscherabniza pak je ſebi ſi dobom ſama ſechodžila, dokelž je kranjenu zyrobu, hacž runje wjedzefche, ſo je kranjena, ſobu wuzila. Wona nětko teho runja khostanju napsheczo hlaſa.

* W wſchelakich ſtronach Sakſkeje ſu ſańdženu njedzeliu w noz̄y 3/12 hodieži žahlu kulu, tak mjenowanym meteor, ſi njebež ſi ſemi leczicž widželi. S Berlina w Hornjej Lužicy necht, tig je meteor panuež widžak, wo tym piſche: Wololo 3/12 hodieži na drósh ſi Oberdorfa do Berlina džeh. Królo pſched ſehom ſo dohladach, tak žahla kula ſi wulkej ſpěchnoſci ſi ſemi leczefche a prafkaj a ſyego njedaloko leža na ſemju padze. Wololo mje bě w tutym wokomiu wſcho ſkelle, a kaž ſe ſtrachom ſproſtnejen dyrbjach khwilu ſtejo woſtač. Kula bě ſrjeđa kwejeſterwena, wot móbreho ſmekla wobdata, a předh hacž ſi ſemi dopadže, žahlu wopuſh ſady ſebje czechneſche. — S Nowego Salza wo tym ſamym naturskim poden-đenju piſaju: Swočko bě bôle kylnemu blyſkej podobne a hdyž kula roſtoči, bě ſchwörzenje, podobne ſygenju dele leczazeje raleky blyſkeč.

* S Barlina cíltam: Pſched tydženjom pocža někaſki ſlepz wojerſkemu ſtražniček pſched kafarmu 3. gardy-regimenta klubu cínič, jeho pſchimac a ſtončinje jemu ſi nozom hrufcę. Na poſledi da ſo do cželanja, ſo by ſo ſajecž njedal a cžerjeſche dale, hacž runjež wojal wjazh krocž ſa nim „ſtej!“ ſawola. Duž woſal ſa nim tſeli a kulta pſheraſy ſo jemu pſches kribjet, jeho cíeklo ſraniwſhi, teg hiſhce druhého čloujekla trochu ſrani, kotrej pſched cželanzom džesche.

* S Leouberga w Würtembergské piſaju: Konditor Henning, kotrej bě ſe ſwojej žonu pſchekoril, pobi ju a ſwojeho pječ-éneho, hólčeza ſe ſekelu ſi ſemi. Maczter a džesču je nop roſ-kratzem a pola wobeju je mało nadžije, ſo ſo ſmej ſbzeržitej. Tež pſchichodneho nana cíysche Henning poraſycz, tola pak miſnu jeho ſekera ſtreho muža.

* Žadkawe mordarſtvo je ſo, kaž ſi Neibenburga piſaju, w noz̄y 28. mérzej w Schuttschenje wobjeſchlo. Tam bydlesche ſamkarſki miſchir August Mörſchner ſe ſwojej žonu a pſchi nimaj Vjedrich Stüclas, Mörſchnerzyň nan, 85 lét starý ſchědžim. Na wſhelné ſiwiſenje poſlednjeho bě ſo Mörſchner hido dohlo hněval. Tež jeho žona bě Mörſchnerjoweho hrubeho waſchnja dla wjele cžetpička. Nje-đelu wječzor Mörſchner pjaný ſi korečny pſchindže a ſebi wječzor ža-daſche. Hdyž ſo jemu ta pſchinjeſe, njebě ſi njej ſpoļojom, ſebi něſchtō lepſche žadaſo. Dokelž ſo jemu jeho žadanje dopjelnicž njehodzefche, pocža wón ſakħadzecž a woſache, ſo starý wſcho ſejerje a wón ničo njedostanje, a ſo je starý dawni hido pſchedolho ſiwy. S dobom ſebi tež wot ſwoleje žony ſekera žadasche, ſi kotrej možl stareho ſarafycz. W ſimjertny m ſtrasche žona ſe ſwojim džesčom ſi ſuſodej cžeknu. Jeje njedocžiſki muž pak poda ſo na to do ſtarzoweje iſtwicžki, hdyž ſwój njeſluk ſuſodej. S khachlowym hrubelom je tak dohlo do Stüclaza, w kožu ležazeho, bił, doniž tón žaneho ſynta wjazh wot ſo njedawasche. Mordarja ſu hiſhce tón ſamy wječzor ſajeli.

* Pſchi jenej ſloržje je ſo wot hamtskeho ſuńniſta w Būdin-geje wo tym jednało, hacž je wón ſchyrjoch koflów ſtrwoſeſi ſchlobna. Hamtske ſuńniſto je, měnjenje dweju wěz wuſtojneju ſkyschawſhi, roſhodžilo, ſo drje wón mjenovaných ſloczatow ſtrwoſeſi ničo nje-wadži, ſo pak ſu kofly wobydlerjam kheze, do kotrej ſu ſtajene byle, wulku wobčeſnoſci cžinile, tak ſo ma ſo pſchikasacz, wonjate kofly druhdže dowjescz.

* Němſki židowſki gmejnſki ſwajſ, tig bě wondano w Barlinje ſhromadzeny, je wohamtnuł, knjejetſtwo napominacž, ſo by ſo w ſchulach, wot židow ſo wopytowazych, židowska nabožina wuzila.

* (Rukježny nadpab.) 31. mérza je ſo pola Lužje w Čechach na ſitoweho wlkowaria Hendricha Četwinku nadpad ſčinił. Rukjež-niſto je ſekar Pěč ſe Schzepanowa ſi wědomoſću Četwinloweho pohonča ſtučzik. S jeju wuſnacža pſched Chrudimskim ſuńniſtrom ſi wuprajenjow nadpadnjeneho ſežehowaze nadrobnoſe ſbonimy: hdyž knies Četwinka na dompuč wječzor wokolo ſcheczich hodžin w Kramnje, hdyž cíysche ſebi něſchtō wobstaracz, wós wopuſhczi, wuži jeho pohonč Mužil ſkladnoſci a wuzahnu ſe ſuńniſte, kotrej bě jeho knies na wosu wotſajil, revolver. Dale jědžo jědzeſche wón pſchi wſhem knjeſowym napominanju, ſo by ſpěchnoſci jěl, pſchero pomakſho, prajo ſo wboheho konja bôle wuhonči njeſože. Njebaloko hajnkownje něhdže ſchwořcz hodžin wot Lužje ſleſh pohonč ſi wosa a pſchepoda Četwinzy wotežku, wudawajo, ſo ma na ſwój potřeb wotſupicž. Lědom bě wotſupiſ, wali ſo ſi huſcžiny pſchewoblekany a ſababený muž na Četwinku, ſebi pjenjeſh žadaſo. Potom ſtořnu jeho ſi wosa, wſa jemu ſe ſwjetſhneje ſuńniſte wſchē pjenjeſh a ſrani jeho ſi nozom tak, ſo ſi woſmich ranow ſtrawajesche. Tola pak wobhowa Četwinka

tak wjele možv, ſo možefche na wós ſaleſcý. W trum wokomiku wróči ſo Mužil ſi trochu ſranjenej hlowu, ſapſchija wotſchiku a jědzeſche dale do Lužje. W hoſczenzu póstoweho miſchtra, knjeſa Čeſha doſta Četwinka wot ruče ſawokaneho lělarja prěnju pomož. Pódlanszhy hoſczo ſo pohońča prafachachu, tak je ſo ta wěz měla, a dokelž ſo tón w ſwojich rěčzach wſchelko ſchmjataſche, bě jim to nad-padne. Duž jeho žandarmej pſchepodachu. Nasajtra ſo wuſna a po-mjenowa ſekarja Pečza ſa ſwojeho kumpana. Teho hnydom ſajachu a wón ſo tež wſchego wuſna. Wuruhjene pjenjeſh hacž do 200 ſchěmakuſ w jeho ſekarji pod wóhnishežom ſamurjowane namakachu.

* Pſchelapaný kuf je ſo tón tydžen w Winje ſtač. Wjeniujy dwaj mužſlaj ſaſtupiſtaj do khezki, pſchi ſewjernym dwórnishežu ležazeje, w kotrej ſtražniž pſcheywoja, a wudawaschtaj, ſo ſtač bla-charzej a ſo mataj porucžnoſci, tſečku wotkryč, dokelž ſu ſtare zyn-ſlowe taſle dodžeržane, cžehož dla mataj ju ſi nowymi pſchikryč. Poli-zijoſto, tig nad wěrnoſci ſeju wudawanja njedwelowachu, njemějachu ničo pſchecžiwo temu, ale ſo wjehelachu, ſo rjanu nowu tſeču na ſwoju khezki doſtanu, a pſchihladowachu ſi wulkej ſpoļoſnoſci na blaſharjowej pilnoſci, ſi kotrej tak ſpěchniſe dželacchtaj, ſo bě tſeču hido naſajtra dowotkryta. Jedyn zynk wottorhache a druhi jón pſchego ſi malym wosyglem wotwožowatſe. Nowy pak žadyn njewo-jeſche. To tež mějeſche ſwoju dobru pſchicžinu, pſchetož tſeči džen ſo poſla, ſo běſtaj taj ſpěčnoj dželaczerzej pa dučaj! Polzistam, tak nahle ſi jich dowery wutorhnenych, ſo poradži, jeneho teju ſchih-kaſow lapnuč, ion druhi pak bě ſo ſwojim wosyglem ſi wětra mě.

* Ssamomordaſki ſwajſ je ſo w rumunſkej wojerſkej ſchuli w Krajuje wukopal, w kotrej ſu ſebi w běhu jeneho měhaza pječzo wucžomzy ſiwiſenje wſali. Tam piſmo namakachu, w kotrej ſu běhu ſebi bžewjatnacžo wucžomzy mjes ſobu pſchihahali, ſo tſečda ſebi ſiwiſenje wſacž. Szyje ſchyrnacžoch mlobych ludži, tig ſwoju pſchihahu hiſhce wuwjedli njebeču, hnydom wobarachu, ju dopjelnicž. W wonym piſmje ničo wo pſchicžinje ſich pſchedewacža njesteji, tola pak ſo powjeda, ſo je ſurowe ſakħadzenje ſi wucžomzami wina na ſich ſrubnym ſwajſku bylo. Minister wojskſkih naležnoſciow je tu wěz kruče pſchepytacž pſchiporučil.

* Wſchelaka woń. Chinesijo wobkručeja, ſo jim wot naſi europiſkych wobhdlerow tak hroſna wón do noža cžehne, ſo ſi nami běhmi ſenje do žaneho bližſečho wobkhada njebudža ſtupicž móz. Jedyn chinesiſti wucženz powjeda, ſo hnydom čuju, hdyž je Europjan wó jſtwe pobyl. Haj, hiſhce wjazh, wón praji, ſo ta wón ſamo do jeho draſty tak ſacžehne, ſo, hdyž wón ſi tajſeje ſtow ſi ſwojim chinesiſtim pſchecželam pſchitadže, cži hnydom rjeknu: „Aha, ty pak ſy ſaſo ras pola zuſbnikow pobyl, to je milu dalolo cžucž.“ Kunje tak čujuja pak tež běli, hdyž do jſtwe pſchitadu, w kotrej je Chinesa pobyl, chinesiſtu wón. Adolf Erman, tig je w Kiache ſchinesiſku kraju a narodnu wón wobledžowal, pobawa wſchelake nadpadne pſchikkadly wo njeſ. Hacž tuta wſchelaka wón jeniežy w wſchelakim cželnym wudymjanu leži, abo ſnadž tež w wſchelakim dracženju, njeje hiſhce wuſlēžene.

* Połnožnu Ameriku je ſatrachny wichor domapyla, ſi kotrej ſu ſo njeſměrna ſchłoda načzinila a ſo wjele ludžom nahla ſmjerč pſchinenje. Zyle cžrjóba měſtow je wutupjenych, na pſchillad w Kansau měſto Towanda, kotrej bu w połnožy, hdyž wobydlerſtvo ſměrom ſpasche, wot wichora ſhrabnjenie. Uni jeneho doma njeje ſtejo wostalo, a tak daloko hacž je nětko ſnate, ſo ſi najmjeniſcha 20 wokobow ſiwiſenje ſhubilo. Se ſurowej možu ſakħadzefche wichor w měſcze Auguſcze, hdyž ſchyrjo cžlowjekojo ſmjerč počerptich, mnosy ſo cželko ranichu, a ſo wjele twarjenjow powróči. W měſcze Wellingtonje je wjele ludži ſiwiſenje ſhubilo, wulka licba twarjenjow je wobſkodzenych. Satroſchny ſlimk zhy ſtat Nova powodži, hóři na to wichor w Chicago njembresche. Šehež ſo powali, a pod roſpabankami ſo tſjo cžlowjekojo pořebedachu. Wjele ſchłoda je ſo tež w druhič dželach města načzinilo. W Nebraska buču wſchē telegrafowe groty dele ſtorhane. — Duž je Falbwe wěſtcezenje tola trzechilo, hdyž nje w Europje, dha tolč w Amerizy.

* W połnožno-wječzornych ſtronach amerikanskeje uniſe je wichor wulku ſchłodu načzinil. Zyle města ſu wutupjenie. Tež w hrab-ſtwie Butlerſtow w Kansau ſta ſo žakoſtne ſapuſcjenie. W Chicagowje ſo mróčzele roſtorzechu a wulke powodženje načzinichu. Nebraska, plódná krajina, je w wobſchérje 50 mil ſi wichorom ſatrachny domapytana. Wobhadt ſi ſillionisom je pſcheterhneny.

* W New-Orleanu w połnožnej Amerizy je ſo w tamniſcej bawmnej prahowatni 90,000 walow bawmy ſpalito. ſchłoda na 3 miliony hrivnow wucžini. Wohén je ſo najſkerje ſe ſchłu, ſo jeneje zigaretty wuſkoczenej, ſamichkrl.

* Se Schleswiga pižaj: Dważ wulkej wóhnjej staj tudy žurowie satkabžaloj. W kruwârni Augustenhofa w danskim Wohlbze wodyri w nozy, hdyż wschitzy ludžo spachu, wohen, tiḡ so tak nahle rosschéri, so ho 101 kruwów spali. S kruwârnje slegča wohen na konjemz, kotryž tež zyle spôžera, tola pak spalichu so w nim jenož 3 konje. Ženu klužobnu holzu s naranscheje Pruskeje su sajeli, dokež na nju tulaja, so je s wjedziwoſću wohen saložila. — Zyle do popjela pschewobročil je so tež na mjesach ležaz dwór Sölund. 42 howjadrow a 7 koni, mjes nimi dważ drohej řekzaj (Hengstaj), je w plosmenjach konz wsalo. Wyšče teho je so wjèle žita a inventara spalilo. Tež tutón wohen je najskerje saloženy.

* Mühlhausenske nowiny „Expreß“ su s Franzowskeje powjesz dostale, so je wobžedžet jeneje ville w Rogencze sažypnjeniu studzeni wurywajo na wuli podzemski khód pschischol, w kotrymž so czela jeneho němsteho lieutenanta a někotrych nazionalnych garbow namalachu. Preñišči ležesche, kaž so by spal, pošlednišči stejach; wschē czela su hjscheje derje sdžeržane.

* W połodniſkich europskich krajach, wožebje w Schpaniſkej a Italſkej, hdyž někotre dny docho klužby deſchę pada. Neki su psches brjohi stupile a krajinu dałoko powodžile. Mnosi klužo so ho w žolmach tepili.

* Skucjerow wjèle mordatstrow, kotrež su so w Bjelostokſkim wolkrežu w ruskiej Poſtej w poſlednim časzu stale, su, kaž tamniſche nowiny pižaj, někto wuſledžili. Mordarzej staj bratraj Kulikowslez s Monkij. Starschi bratr je hjscheje młody muž a ſamozity ſorčmat, mlódschi je s wojetſkeje klužby puſtſczeny dowolenz, młoda žona starscheho Kulikowskeho je macz dweju maleju džesczi. Blisko mjesy bylo a wschē ſchęczeli, do Pruskeje wjedžaze, ſnaj, bratraj a žona ſebi pjeniežny dobytk w tym pytachu, so běchu wuczaharjam a wožobam, kotrež džyžchū so wojetſkeje klužby ſminuež, pschi czeknjenju psches mjesy pomožni. S rjaznym pjeniežnym wunoſtakom njeſpotojom, na myſli pschitidžemu, ludži wurubiz a ſlōnzowacž, kotiž so jim dowérichu. Jedyn s bratrow ſladany wopor w nozy do leža dowjedże, hdyž hdyž drugi na lašanzy ležesche. Tač bu wuczahar, tiḡ mjeſeſche ſloro pschego wjetſku móz pjenies pschi ſebi, njeſabzny nadpanhem, ſlōnzowanym, wurubiem a na mjeſeſe ſahrjebanym abo do hucziny cziznjeny. Powiedaja, so je mordatſka banda s najmjenſcha džeczaczoch wuczaharjow na tajſe waſčnje ſlōnzowala. Se žubniſkim pschephtanjom je hacž dotal pječ mordatſtrow dopolaſanych. Poſlebni wopor, s kotrymž su so Kulikowslez njeſutki na jaſne pschinječle, bě jedyn ratač, tiḡ so bojeſche, w nozy psches mjesy hycz, a tiḡ teho dla wobſamku, pola nich pschenozowacž. Hdyž bě twierdze wuſhnuł, Kulikowskeho žona hornz kropa na njeſbožowneho klewu linu, so ho njeſomh wobaracž, na czož jeho ſadajchū. Czelo wurubischi, jo do bróžnje donjeſechu a jo ſe złomu pschitrychu, so bychū jo na drugi džen wjeczor pak do leža donjeſekli, pak do reki czizhli. Pschepadnje pak ludžo czelo namalachu a pschephtanje ſo ſapocža. Kulikowslez mandželskeju hnydom ſajachu, hjes tym ſo mlódschi bratr czeknu a ſo dležschi czaž w ležach khowasche a dale rubjeſche, hacž ſo ſlōnjenje poradzi, tež jeho ſajecž. W tu khwilu wſchitzy tſjo ſloſtnizh w Bjelostokſkim jaſtwje, wožudženie wožakujo, ſedža.

* W wobželenju ſa hjeslurny pólver Peterburgskeho pólvrnika je poñdželu wjeczor 350 pudow pyroxylina roſbuhlo. Mjenowane twarjenje do powětra ſleczi s džewjeczimi dželacjerjemi, kotiž w nim pschewywach. Twarjenjowe roſpabanki a czelowe džele ſo do wulkeje dałokoſcze cziznuchu. Se ſatraschnym ſatſchaſnjeniom ſo tež hujodne fabriſke twarjenja wobſchložchi a ſo tam pječo dželacjerjo ſranichu. Gsamo w dałokoſci 2 werslow wot pólvrnika ſo hjscheje w někotrych khežach wołnowe ſchležny puſknuchu.

* Gjenoczene połnožne amerikanske staty, kotrež džedža pschego we wschém na wjetſku kultury ſtejcz, ſu loni wotprawjenje ſi ſmierci ſakubđenych ſloſtnikow s elektrizitetu ſawiedle. S elektrizitetu dyrbjachu ſo ſloſtnizh czizcze hjeſe wschēh bołoszow se tuteho do tamneho ſi wotprawjenje do wjetſej. W wěrnoſci pak je ſo wotprawjenje ſi elektrizitetu jako najhórſce czwiliwanje człowiekow wupolakalo. Poſlednje wotprawjenje, kotrež ſo na italskim mordarju Jeremiju Cocje wukonjeſche, mjeſeſche hjscheje žadlawiſchi napohlad hacž předawſche. Tſi elektrifte reki jeho njeſamochu moricž. Njeſbožowny je ſubami kſhipjeſche, a jeho ſtawy ſo kaž ſi widliſczejami ſczahowachu a ſo wupſcheczerachu. Halle hdyž běchu ſchitwórtk krocž reku na njeho puſtſcili, mordat duha ſpuſtſcili. Gswedzy wołkručjeja, ſo je napohlad tač žadlawy był, ſo ſo na tym wjazy dwelowacž njeſhodži, ſo ſo ſažo ſi staremu wotprawjeniſkemu waſchnju, ſi wobwěſchenju, wróća.

(Zytkwinstwo powjesze hlađaj w preñej pschitoy.)

Drjewowa awkzija.

Poñdželu a wutoru, 11. a 12. haprleje 1892, ma ſo na Rjeñwacžidliſkim majoratnym hajniſkim reverje ſczěhowaže wužitkowe a paſne drjewo, a to poñdželu 11. haprleje dopoldnja wot 9 hodžin

15 khójnowych klozow, 3—5 m. dolhich, 22	w drjewiſhczach a wuſhowanisħczach
hacž 34 cm. hornjeje tolſtoſeže,	
105 rm. khójnowych ſchęzepow,	34., 32., 30. a 29.
4 " brézowych palnych kuleczkow,	wodželenja pola
20 " khójnowych palnych kuleczkow,	Zomſka, Dubinsleho
60 " khójnowych pjenikow,	hata a ſwěrjenje.
120 " khójnoweje ſbytneje walcziny,	
10 stotnjow khójnowych walczkow,	
70 dolhich hromadow liſcęoweho drjewa,	sahrody;
50 wuſhowanych dolhich hromadow,	
40 ſužich dolhich hromadow,	

wutoru 12. haprleje dopoldnja wot 9 hodžin

60 khójnowych pjenikow, 15—22 cm. ſrěnjeje tolſt., 10—13 m. dolhich,	
50 " klozow, 13—22 " hornjeje " 3—5 "	
50 " ſeržow, 10—15 " delnjeje " 9—12 "	
170 rm. khójnowych ſchęzepow,	120 rm. khójnoweje walcziny,
75 " kuleczkow,	25 stotnjow khójnowych walczkow,
170 " pjenikow,	10 khójnowych dolhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pschewadžowanje pschedawacž.

Shromadžiſna 11. haprleje w drjewiſhczu 34. wodželenja pola Zomſka a 12. haprleje w drjewiſhczu 24. wodželenja pschi Budysko-Malečjanſkim ſchóſezu.

Hrabinske ſ Rieshſke hajniſke ſarjadniſtwo.

S. Nieprasch.

Pschewadžowanje palnega drjewa.

W Huczinanskim hoscjenzu

ma ſo wutoru 12. haprleje 1892 dopoldnja wot $\frac{1}{2}9$ hodžin ſczěhowaže drjewo, jato:

12 rm. dubowych ſchęzepow,	w Stróžanskiej holi 19f. a
225 - khójnowych -	
178 - khójnowych pjenikow,	w Hlinianskiej holi 7. mos.
2,10 stotnjow dubowych walczkow,	
34,30 - khójnowych -	ſ wuměnjenjom naſadženja a druhiſi wuměnjenjemi, předy wosjeſwomnyimi, na pschewadžowanje pschedawacž,
	Hrabinske Schall-Riancourske hajniſke ſarjadniſtwo w Maleschezach.
	Nowotnik, hajniſ.

Drjewowa awkzija

na Lüpjanſkim reverje.

Wutoru 12. haprleje ma ſo

130 ſelenyj wuſhowanych dolhich hromadow ſa hotowe pjeniesy na pschewadžowanje pschedawacž.

Sapocžat dopoldnja $\frac{1}{2}10$ hodžin w Cjornych khójnach.

W Minakale, 5. haprleje 1892.

Hrabinska ſ Einstedelska inspekcija.

Pschewadžowanje samostajenſta.

Wutoru 19. haprleje dopoldnja w 9 hodžinach maja ſo w Nowej Wky pola Rjeñwacžidla wězy, ſi samostajenſtu njebo Hermannowej rodž. Ienczej ſluſhaze, jako wſchelake draſtne a hospodařſke khamory, komody, blida, ſkřinje, loža, draſta, domjaza a kuchinska nadoba, jenopschězne hospodařſke wosy, czizcze ſazne maschine, pizowý laſhcz, 2 metra khójnowych ſchęzepow, ſchpundowanek deſti, něchtio ſlomy a běnom, nědze 1200 nowych třeſčných zyhelow a czelikli ſrat a wſchelake druhe wězy ſa hnydom hotowe pjeniesy na pschewadžowanje pschedawacž.

Dježne grythy tam.

Moje pschewanisħczego njeje tydženſki wicžny džen a hermanſki wjazy na herſkej haky, ale na hlownym torhoschczu na delním rožku pschi měchcjanſlej hapytz.

F. M. Sommer, klampnatiſki miſčtr.

P. P.

Najpodwołniščo ē wjedženju dawajo, so šym ſwoju

ſ mała - pſchedawańju

Injeſej Pawołej Hofmannie pſchenajał, ſo pſchi teſle ſkładnoſci ſwojim czeſčenym wotebjerarjam ſ tutym najwutrobiſčo ſa ſpožęzene dowěrjenje džakuju a jich proſchu, ſo bychu dalshe wobſtacze pſchedawańje dobrocziwje ſpomoželi.

S podwołnym poczeſzowanjom

Heinrich Lindner.

P. P.

Sso najſdworliwiſčo poczahujo na hornje woſjewjenje, dowolam ſebi ē wjedženju dacz, ſo šym

ſ mała - pſchedawańju materialnych tworow, drogow, barbow, zigarow a ſpirituoſow

Injeſej Heinricha Lindnera na róžku ſherbſteje haſhy a ſchulerſteje haſhy pſchedewſał a ſo ju ſ mojej ſirmu

Paul Hofmann

na ſaložku dotalnych czeſčnych ſaſhadow dale powjedu. Lubju, ſo budu ſo ſtajnje pržowacz, ſwoju winowatoſeſ po možnoſci dopjelnicz.

S proſtu, ſo by ſo mi dowěrjenje, mojemu pſchedkhađnikoj dobrocziwje ſpožęzene, dale ſakhovalo, porucząm ſo ſ poczeſzowanjom

Paul Hofmann.Dželba lepskich debjen ſki k
kekkow je na pſchedan na dwor-
niſczeſčowej droſy (Bahnhoffstraße) 6.S pſchedſtejazemu jutownemu
wjedženjeſ porucząm dobru
pſchenicznu muku. Khežorski wuczah
haſhy po 1 m. 25 np.,
grieslerski wuczah
haſhy po 1 m. 15 np.,
pſchenicznu muku 0
haſhy po 1 m. 10 np.,
ſ doborom porucząm
czistu ržany gris zentnat po 8 m.,
cziste ržane woſruhy
zentnat po 7 m.,
taž tež čerſtwe droždze a czistu
ržany kħleb I. družinu po 83 np.,
II. dr. po 75 np.J. Kral,
pjelačski miſcht w Huczinje.Porucząm
jałeth, pſchilejaze,
pjeſle ſi zankam,
hamhny wudžell jenož woſhe-
neje dobroſeſe po najtunischiſ
placziſnach.A. Khežorka
na žitnej haſhy 10 po 2 ſtħob.Šymjeſtny
čerwieny džeczel
bjes ſidu
porucza
Ida ſwud. Scholzina
na ſwoklowej lawſkej haſhy 15.

Woſjewjenje.

Dolež je pſchi mojim wupſchedawanju ſa wjazh tybzaz hriwnow
tworow wylsche woſtało, ſym nufowanu, ſwoje wiſlowanie po njeſche-
mienjenym woſchnju dale wjescz. Dowěrjenje, kotrež ſu mi moji
czeſčeni wotebjerarjo haſz dotal woſokasali, proſchu mi w pſchichodze
dale ſdžeržecz.

S poczeſzowanjom

J. Sarjenſt w Khežozizach.

Sa bryſle-potrjebnyc.

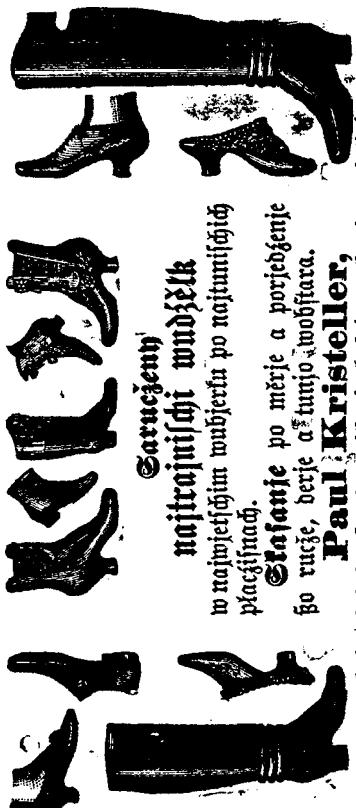
S tutym najpodwołniſčo ē wjedženju dawam, ſo ſym ſwoju
optisku pſchedawańju, pſched 36 létami ſaloženu, ſe žitneje haſhy
cijisko 6 na — mjažowe jédki cijisko 7 — do kheže knjeſa pſche-
lupza Körle Pētſki pſchepožiſ. Sso ſa dowěrjenje, mi haſz dotal
woſokasane, rjenje džakujo, lubju, ſo budu ſo pržowacz, ſebi jo tež
dale ſdžeržecz.Bryſle po ſekatſlim wuſaſanju ſo nanajzwedomiczniſčo wudže-
ſaja.

S poczeſzowanjom

Carl Schulze, optikus.

Najlepschi
mēd w plascje,
mēd wucziskach,
jejkowe barby
porucza
J. G. Klingſt Nachf.
na bohatej haſhy 16
na róžku theaſterskej haſhy.Korjenjowh woli, ſkoruſki,
ſaſran
ſ pječenju tykanzow
porucza
hrodowska haptika.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki, taž tež wſchē
druhe družiny kóžow kupuje a naj-
wyſchē placziſny placziſtHeinrich Lange
pſchi žitnych wiſach
pſchi ſherbſtej katholſtej zyrli.po jenotliwym a po wjetſchiſ džel-
bach po najwyschiſ placiſnach
kupuju. Gustav Rauke
na garbatſkej haſhy čzo. 16.S doborom porucząm wuliſi wu-
bjerl wote mnie garbowanych mu-
rjetliſtich ſchörzuchow a ſchörzuchow
do wſchēdneho džela.

Corničenj
noſtajniſchi wudžek
w najtunischiu wuſiectu po najtunischiu
placiſnach.

Grafanie po mjeje a porjedjenje
po ruci, derje a ūturu woſtaſta.

Paul Kristeller,
na bohatej haſhy 29 i napiſteria hofſtenga i winowej ſtati.

S frizerowanju czeſčenych Injeſej
w Budyschinje a woſkownoſci
porucza ſo Anna Heroldowa
w Budyschinje na kotołſkej haſhy 18
delka, w kħlamach pſchi žitnych wi-
ſach w pōſtſkej kowatni.

Bohončow, woſrocikow, džela-
cjetſke ſwóſhy, hródzne a domſke
holzhy pyta Reynoldowa.

Wojewjenje.

Łetuschi naletni hermanek so hobotu 9. haprleje zapoczne. W Budyschinje, 2. haprleje 1892.

Meschedzanska rada.
Heerkloz, w tu chwilu pschedsyda.

Stipendium Maćicy Serbskeje

za šulerja wyśich rjadowni Budyškego gymnasija so z tutym wupisuje. Žadaćelojo maju serbski nastawk hač do 1. meje pola mje wotedać.

Budyšin, 7./4. 1892. M. Hórník, can. cap. scholastik, předsyda M. S.

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

změje so srjedu po jutrach, 20. haprleje, popołdnju w 2. hodž. w Gudzić hospencu w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjeti. Sobustawy a přećelow towarzstwa přeprošuje

předsydstwo.

NB. Z wječora $\frac{1}{2}$ 7 hodž. budže koncert na třeřeni.

Nalětnja skhadżowanka Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

srjedu 20. haprleje dopołdnja w 10 hodžinach
na Budyškej třeřeni.

Wšitcy studowacy a přećeljo studowaceje młodoscę, wosobje zastupjerjo towarzstwom, so najnaležnišo přeprošuja.

A. Dub, stud. theol. et phil.,
t. č. hlowny starši.

Budyška Bjesada.

Srjedu 20. haprleje budže so na Budyškej třeřeni serbski **koncert** wotbywać, do kotrehož změja sobustawy Budyškeje Bjesady darmotny zastup. K koncertej so za sobustawy Bjesady mały bal přizamknje. Koncert so wječor $\frac{1}{2}$ 7 hodžin započne.

Předsydstwo.

Towarſtvo ſerbskich burów.

Hłowna zhromadźizna budže 2. džen jutrow (18. haprleje) popołdnju $\frac{1}{2}$ 4 hodžin w Bjenkej hospencu w Chróscizach.

Dnjowý porjad: 1. Pschednosčk.

2. Rosprawa hłownego pschedsydy a pschedsydow pobocznych towarzstw.

3. Namjeti.

Wszéh sobustawy ſerbskego burſkego towarzstwa należnie pschedy proſhuje

M. Kotla, pschedsyda.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodžinach w piwo-wym hrodźe po jenym skhodze.

Někotři Serbja.

Wulká skótna a inventarowa awkzija.

Srjedu 20. haprleje 1892

ma so na kuble čijisko 7 w Wido-wach pola Wosborka 8 krwów, 2 czeleczki, 3 jałozzy, 1 młóčzaja maszyna s gopelom, 1 cijeczoza a 1 syłanjowa maszyna, 1 deflowany, 1 lóhki, 1 torbowy a 1 ručny wós, wifón rólny a hospodařski grat, kyno a möble sa hnydom hotowe pjenesy na pschedzowanje pschedawacj. Zapoczątki dopołdnja w 9 hodžinach.

Bóh, tón wšehomocny Knjez, je džensa rano $\frac{1}{2}$ 7 hodžin mojego lubego mandželskeho,

Eduarda Juliusa Wjelana,
fararja Slepjanskego,

z tuteje časnosće do wěčnosće wotwoał.

Khowanje budže přichodnu pońdzelu 11. haprleje popołdnju w 3 hodžinach.

W Slepom, 7. haprleje 1892.

Hlubokozrudzena

Lor. Wjelanowa, rodž. Smolec.

Na Delujo hórczanski kuježi dwór so k jutram hrođaju hólz pyta.

Na Delujo hórczanski kuježi dwór so k jutram hrođaju hólz pyta.

R dopomnjenju

na

Rejstu,

tublerja a gmeinitcho pschedstejicjera

Gandrika

w Bréshnje mandželsku, wumreje 8. haprleje 1891.

Wichidzce sažo, cijolnste dječci! Tak nam praji biblija, Widzimy to w lóžnym leći, Hózimy smjerc sažo wotwota Zenoh, kiz hysce bjes nami Wychimy radži widzimy!

Ra drój, kiz t rowu wjedze, Wschak tu wschitzh hodym, Gebn drje ju bóch pschedzje, Sa druhoh' pak dlešcha je. Samjerz pak tola na kónzu Čakla kóždu woszobu.

Wona běsche fastupila Tež do doma waschoh' tu, Miešmilnje wam woszobila Lubomanu mandželsku, Wuprajicj so njeħodži, Schto seži wj s njej shubiti. Sejnihc letom malo běsche, Zenoz vječ a hachyreczzi. Wóh tu Knjez iż cijazżix qazysche kiebti horje t weċċoċċi, Hózix neti hija wuziwa To, schtož tu je wérila.

Lonje lěto w haprleji, Wurje běsche woszobeh, Wam wša nadžiha so slemi, Hózimy smjerc hija klapa so Wola waž tak wo durje, Wsa wam praječ to najlubšče. Džowki tif tež woszobija Wschak tu macjerz nafuħiħu, kiejnym rowu pschedzadżu, Majja wulku frudbu, Rajstaricha pak wot nich je Schak tam priječ macjerze. Jeje smjerc wschak tehdži tola

De wam ramu nabila, De pat tola Boža wola, So by wona woszobila Se kwéta, hózix jenož je Tola wschitko jachodje. Duž nětkele měru stajčež Barowaniu woszobemu. Schtož Boh cžini, tak hej praječe, Je wschak sa naž dobre tu; Jebo hnada woszobu, Kħwalena budž teho dla. Tak tu wérnočči teho słowa, So to čłowiske živjenje. Wot kolekci hacj do rowa Zenoz kħiżi a proza je, Schonim wschak husto dożeż Psches tu semissu sachodnočči. Tón Knjez pak džakl naši woszobeh, So tež wumrejeż dyrbimy, A naš slajne t temu nucieči, So na prawim pucju kmy, Hózix ras smjerc naš sawola A naš wjedże se kwéta.

Wschitko tola na tym leži, Wschitko wot toh' wotwiski, Kak so tu na semissi reżi Biwienijobeh woszobmije. Zenoz kwěrni slubjena Je ta króna živjenja.

H. Halla, g. p.

Džak.

Cjesczenym woszoblerjam žičen-skeho babinskeho wotwiesza sa wšu pschedzalnočči, kotrūž hu mi psched mojim tamniščim babinstwie woszobali, najwutrobniscii džak praju.

Gana swidowjena Aschijanowa rodž. Wjeliz.

(K temu čijisku dwie pschediloši.)

Brěnja pschiloha f čížlju 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. haprleje 1892.

Cyrkwinske powjescé.

W Michalskej žyrlwi směje jutſje njeđelu rano w 7 hodžinach diał. Räda němſku spowiednu rēč, dopołdnja $\frac{1}{2}$ 9 hodžin prēduje farat dr. Kalich němſki a w 10 hodžinach ſerbſki.

Seleny iſtwortk směje rano w 7 hodžinach diałonus Räda ſerbſku spowiednu rēč a w 8 hodž. ſerbſke prēdowanje; dopołdnja w 10 hodž. budže konfir-mazija němſkich hózow a hózow, i cíemuž ſo němſka spowiedna rēč a spowiedz pschilomkne.

Połutny pjal směje rano w 7 hodžinach diał. Räda ſerbſku spowiednu rēč a dopołdnja $\frac{3}{4}$ 9 hodž. farat dr. Kalich ſerbſke prēdowanje.

Křečen:

W Michalskej žyrlwi: Margaretha Elsa, Brunona Alfreda Kellera, pjeclarja pod hrodom, dž. — Max Alwin, Vjedricha Augusta Hólcza, ſtatoweho kowarja w Rabozach, ſ. — Hermann Max, Korle Augusta Knoblocha, želeſniczneho džela-czera w Čelanačach, ſ. — Jan, Jana Augusta Polana, czeladnika w Małym Wjelkowje, ſ.

Zemrječi:

Djeń 1. haprleje: Emma Lisbjeta, Hendricha Moriza Maja, hrodoweho ſa-hrodniaka w Čichorizach, dž., 12 lét 4 měsazh 22 dnjow. — 2. Maria Lejna, Antonia Pietschmannna, živnoſcerja w Kelnje, dž., 7 lét 5 měsazow 19 dnjow. — 3. Richard Woldemar Arthur, Korle Jaroměra Wylema Groša, krawſkeho miſchtra na Židowje, ſ., 1 měsaz 5 dnjow. — 4. Morwa narodz. dž. Jana Augusta Juraka, pohonečja na Židowje.

Płacžisna žitow a produktow.

Bitowy dowos w Budyschinje: 1925 měchow.	W Budyschinje 2. haprleje 1892		W Lubiju 7. haprleje 1892	
	wot mt.	hacj np.	wot mt.	hacj np.
Bícheňza		běla	11	60
Rozsla		žolta	11	18
Jecžmien			10	31
Worw	50 kilogr.		8	21
Hroch			7	50
Wota			8	89
Jahy			7	50
Hejdusčla			16	50
Berny			19	50
Butra	1 kilogr.		3	20
Wschewicza muſa	50		13	—
Ržana muſa	50		13	—
Šehno	50		2	10
Gálka	600		17	—
Prožata 858 ſchtuf, ſchtuka			12	24
Wschewicze motruky			5	50
Ržane motruky			6	25
			7	75

Na buchu w Budyschinje pschenza (běla) wot 11 hr. 56 np. hacj 11 hr. 76 np., pschenza (žolta) wot 11 hr. 10 np. hacj 11 hr. 26 np., rožla wot 10 hr. 63 np. hacj 10 hr. 78 np., jecžmien wot 8 hr. 10 np. hacj 8 hr. 35 np., worw wot 7 hr. 60 np. hacj 7 hr. 70 np.

Draždžanske mjaſzowe płacžisny: ſhowada 1. družiny 60–63 mt., 2. družiny 54–58, 3. družiny 25 po 100 puntach rēneje wahi. Dobre krajne ſwinje 57–60 mt. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Česlata 1. družiny 45–60 np., po punče rēneje wahi.

Wjedro w Londonje 8. haprleje: Kraſne.

Emma swidowjena Vorwerkowa
poručza płyshowe pjesse, ſetnje pjesse, zanki, modne jakety, deshczne mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich
płacžisnach.

Požluženje w němſkej a ſerbſkej rēči
w Budyschinje na hlownym torhochę 5.

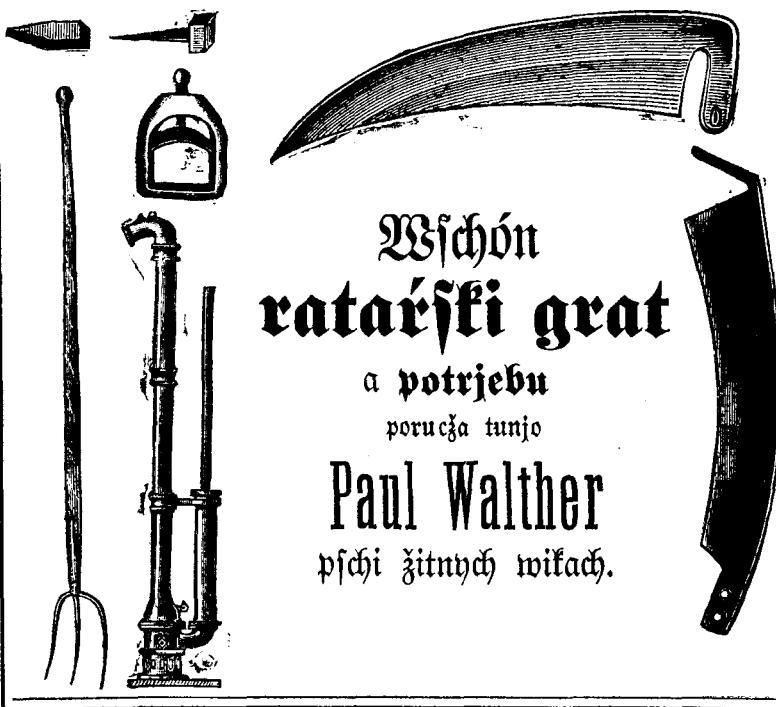
Naschu wukhwalemu ſnatu
4 np. zigaru čižlo 3
wſchitkim kurjerjam ſ pruhy na-
ležne poruczamoj.

Strauch & Kolde

3 na ſamjetnej hafy 3,
drogowe klylamy ſ ſlotemu wortej.

5 porſtow tolsty hukhenny polcz
punt po 75 np., pſchi 10 puntach
tuńſcho,
ſeleny polcz punt po 70 np.,
hadleshejzo " " 70 "
pſchedawa

Otto Pöthke
ſ napſhęcza mjaſzowych jēkow.

Wſchón
ratarſki grat
a potrjebu
poručza tunjo
Paul Walther
pſchi žitnych wſtach.

Čistowolmjane
čorne a brune faſhemirij

$2\frac{1}{4}$ a 3 kohče ſcheroke
ſ rubiſhczam na hlowu a ſchörzucham
kaž tež

čorne $2\frac{1}{4}$ lóhežowſke ſcheroke
tkaniny

nowych kraſnych muſtrow
f pjeſlam

poručza w jenož dobrých kajkoſczech po wurjadmje tunich płacžisnach
Alphons Schauseil
na bohatej hafy 67.

Wulki khofejowyj skład
Th. Grumbta

w kupnizy na ſwokownej lawskiej hafy
poručza

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacj 170 np.,
valeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym najlepskim ſlodже.

Pſchedeſhczniſki

wózkom a dwanacjedželsate, trajne dželane poručza po
najtuniszych płacžisnach
pſchedeſhczniſkija

Ed. Schulzes Sohn
pſchi bohatelych wrotach 26.

poſchepniati a poſiđenje
olny o ženj

K twažam, kſchežisnam a druhim ſwjatočnoſežam

porucžam ſwoje čiſte

= wina =

kotrež derje tja a ſtrowoſci hovja.

Moje

čerwjenie a běle wina

po 1 ml. bjes bleske a dróžske ſu jara wubjerne po ſwidženju a kwečze. Pola mje je wjetſchi džel němſkih družinow hacž k najnadobniškim wupłodam, kotrež ſo nihdže druhđe tuňſho kupowac̄ njemóža, doſtačž.

Wino k lekarjenju, jako Portke wina, Sherry, Tokaiſke a t. d. je pola mje čiſte doſtačž, a ſa čiſtoſci

Sapiški placžisnow ſo po žadanju kóždemu ſeželu.

Paul Giebner, winarňa w Budyschinje

na bohatej hažy 18, s nutſkodom na theaterskej hažy.

Moja winownja a ſnědanska ſtwa poſkieža pſchijomny pſchebyk a pſchi kupowanju wina ſkładnoſež k pruhowanju.

Schoſej

paleny po 130 np. hacž 200 np.,
ſhyr = 100 = 160
rajk, grapy, nudle,
hróč, ſoki, buny,
jahly, hejdusku, gris,
ſopowe taſle, hróčhownu
kolbaku
porucža

J. G. Klingſt Nachf.
na bohatej hažy 16
na róſku theaterskej hažy.

Jerje
wulke a tucžne
po 5 a 6 np.,
najlepši

provenſki wolij
punkt po 80 np.,
pſchi wotewacžu wjetſcheje dželby
tuňſho
porucža

Germann Bensh
gſchi garbaſkih wrotach.

Něſany
rjevikath tobak,
derje ſkodžazy, punt po 30 np.,
porucža

Germann Bensh
pſchi garbaſkih wrotach.

Rajk
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróč,
ſoki

po jenotliwym a ſyka porucža
tunjo **Th. Grumbt.**

Majk,
majkowny ſchrót

porucža
Ida ſwud. Scholzina
na ſtronkownej lawkej hažy 15.

Najtuňſhe a najlepſhe kupowanske žorlo draſtuých tkaninow.

■ Najwjetſchi wubjerk. Wurjadne nowoſcze. ■

Dako hlowne wězy netčiſcheho čaža porucžam we wſchēch barbach:

dwójzyscheroło cziſtowolmjanu } beigu woblečenje (6 metrow) po 8 ml. 50 np., muſtrowane tkaniny woblečenje (6 metrow) po 7 ml. 50 np.

So ſo derje noſe, rukuju.

Richard Gautzsch

na bohatej hažy.

Najwjetſhi ſkład w měſce. Sprawne poſkuženje.

Wilzowe klobuki

we wſchēch naletních nowoſczech a po jara tunich, wopravdje ſolidnych placžisnach.

Konfirmandſke klobuki

jenoj w dobrých kaſkoſezach po 2 ml. a 2 ml. 25 np.

M e z y
ſa mužſkih a hólzow, jara tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej hažy 22 pódla winoweje kicže.

Dotelž je ſo mi jenicžke pſchedawanje ſa Rakezy a woſloňoſc wot droždowej fabriki E. Sinnerra w Grünwinkel w Badenskej pſchepodało, porucžam tele drožđe jako dobre a hylne.

Š. Dobritz, pjetariſki miſčit w Rakezach.

Stare pjeniſey!

Stare ſkote a ſlěbrowe pjeniſey a zyke namačanki po najwyſhich placžisnach kupuje

Adolf Boëtius, ſótnik w Budyschinje na bohatej hažy 28. pſchi wrotach.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej hažy 6 porucžataj ſwoj wulki wubjerk

thofeja

paleneho a njeſpaleneho w jenoj derje ſkodžazych družinach,

zotor

drobny, ſompowý a w klobukaſ

ſyruv

najtuňſhi a najdrožſhi kaž tež wſchē družiny warjenjow dobrociwemu wobledžbowanju.

Paſlenz

jednory a dwójny w ſnach dobrých a derje ſkodžazych družinach porucžataj tunjo

Schidela a Mječka.

Turkowske ſlowki najlepſheje družiny porucža

Moritz Mječka pſchi mjaſhowym torhochęzu. Defilazija ſnach dobrých likerow vo starých tunich placžisnach.

Pſchedawanje a porjedzenje w ſchēch družinow čažnikow. Placžisny najtuňſho a rukowanje na dwě lécje.

Gustav Mager, čažnikat 11 na ſerbſkej hažy 11 pſchi starých kaſarmach.

Druha pschiloha f čížku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. haprleje 1892.

Jedny plan železniow wot 1. oktobra 1891.

4. wojsowa naša njedželu a na sačkach swiatych dnjach wupada.

Se Schorjelza do Dražđan.

Wojsowa Naša	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Schorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rybčacha .	11,48	—	—	5,7	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija .	12,36	2,13	—	5,28	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina .	1,25	2,36	4,0	6,2	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Bistropiz .	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
Arnsdorfa .	—	—	—	—	—	—	1-4.	—	—	—	—
Radeberga .	—	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15
Do Dražđan .	—	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	6,44	9,24	10,30
Do Schorjelza .	—	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46
Do Dražđan .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,53

Se Dražđan do Schorjelza.

Wojsowa Naša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Dražđan .	—	6,11	9,0	10,20	12,25	3,20	5,10	7,2	9,0	11,40	12,52
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorfa .	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,39	12,27	—
Bistropiz .	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,7	12,53	—
Budyschina .	—	7,57	10,43	11,29	1,59	4,55	6,53	8,50	10,41	1,22	2,1
Lubija .	6,32	8,39	11,25	11,55	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rybčacha .	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Schorjelza .	7,49	9,21	12,4	12,21	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

Se Budyschina do Wjelerzina.

Wojsowa Naša	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Budyschina .	—	—	—	—	5,10	7,36	10,43	1,17*
Dježnikez .	—	—	—	—	5,20	7,51	10,53	1,30*
Budestez .	—	—	—	—	5,28	8,4	11,1	1,40*
Rostwodz .	—	—	—	—	5,34	8,11	11,7	—
Do Wjelerzina .	—	—	—	—	5,43	8,22	11,16	—

* Žeždi jenož njedželu, hrjedu a ſwiate dny.

Se Wjelerzina do Budyschyna.

Wojsowa Naša	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Wjelerzina .	—	—	—	—	6,0	8,45	11,40	—
Rostwodz .	—	—	—	—	6,11	8,53	11,48	—
Budestez .	—	—	—	—	6,21	8,59	11,54	12,40*
Dježnikez .	—	—	—	—	6,32	9,7	12,2	12,50*
Do Budyschyna .	—	—	—	—	6,43	9,15	12,10	1,2*

* Žeždi jenož njedželu, hrjedu a ſwiate dny.

Se Budestez do Hornjego Kumwalda.

Wojsowa Naša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Se Budestez .	—	—	—	—	6,20	11,10
Wbchowa .	—	—	—	—	6,32	11,22
Kebliž .	—	—	—	—	6,36	11,28
Kumwalda .	—	—	—	—	6,47	11,37
Gřejedžneho Kumwalda .	—	—	—	—	6,54	11,44
Do Hornjego Kumwalda .	—	—	—	—	7,0	11,50

* Žeždi jenož njedželu, hrjedu a ſwiate dny.

Se Hornjego Kumwalda do Budestez.

Wojsowa Naša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Se Hornjego Kumwalda .	—	—	—	—	8,11	12,5*
Gřejedžneho Kumwalda .	—	—	—	—	8,18	12,12*
Kumwalda .	—	—	—	—	8,29	12,19*
Kebliž .	—	—	—	—	8,36	12,24*
Wbchowa .	—	—	—	—	5,12	12,28*
Do Budestez .	—	—	—	—	5,23	8,51

* Žeždi jenož njedželu, hrjedu a ſwiate dny.

Se Budyschyna do Ralez.

Wojsowa Naša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Se Budyschyna .	6,49	10,45	3,56	8,55	—	—
Bidova .	7,0	10,56	4,7	9,6	—	—
Maleho Wjellowa .	7,8	11,6	4,18	9,14	—	—
Radworja .	7,20	11,21	4,38	9,26	—	—
Rakowa .	7,27	11,28	4,40	9,33	—	—
Rježwacjida .	7,37	11,40	4,52	9,43	—	—
Scheschowa .	7,45	11,48	5,0	9,51	—	—
Do Ralez .	7,53	11,56	5,8	9,59	—	—

Se Ramjenza do Arnsdorfa.

Wojsowa Naša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
Se Ramjenza .	—	—	—	—	6,0
Počemž .	—	—	—	—	6,23
Großgröhrsorfa .	—	—	—	—	6,33
Do Arnsdorfa .	—	—	—	—	6,45

Se Arnsdorfa do Ramjenza.

Wojsowa Naša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Arnsdorfa .	—	—	—	—	7,12
Großgröhrsorfa .	—	—	—	—	7,28
Počemž .	—	—	—	—	7,37
Do Ramjenza .	—	—	—	—	7,56

Meblowy magazin

Pawola Scholty, tycerſkeho michtra

na garbarskej hafy 8

porucja wulki ſkład drastnych sekretarow, vertikow, buſtetow, myjných blidkow, ložow s matrazu a bjes njeje, ſcianow a deſkate, domjanu a kuchinsku nadobu po tunich placzisnach dobrociwemu wobledzbowanju.

Zenož na bohatnej hafy 12.

Tutón hermanek pschedawam

woprawdžith cžulenjazh tornister a ſkože

hijo po 3 ml.

woprawdžith cžulenjazh tornister

s dobreho Slotha hijo po 2 ml. 50 np.,

loſenj a toſhe po ſměchnje tunich placzisnach.

Moritz Höniger.

Zenož na bohatnej hafy 12.

Zenož 5 dnjow

wot koboty 9. haprleje hacj do kředy 13. haprleje ma ho dla rumowania wulkeho ſklada

40 p o ſ k l a n j o w

nowych

woſebnich poſkleschczow,

taž tež dwaj kaſhezej belych a pižanyh zjehow, ložowych plachtok, wupjerkow a poſkleschcowych plachtok, po wurjadnje tunich placzisnach roſpſchedacz.

hewak 25, 30, 40, 50, 60, 70 ml. prawje pjevnje někto jenož 18, 22, 30, 34, 38, 45 „, zjete poſklenje.

Na křdyhym poſkleschcu je předanſha a něcžiſha placzisna cžitacj, a je tak wotčechnjenje abo pſchedroženje nemožne.

Po žadanju křdeho poſkelsupza ſo poſkleschco wocžini.

Pſchedawanie ſmeje ſo jenož w křezi knjeſa Gustava Lehmanna na mjaſnym torhochcežu cžiblo 6.

S. Nomis ſ Lippſta.

S dwójjyscherokich drastnych tkaninow

porucjam taſke we wſchēch barbach starý křež po 40 np., cžitowolmjan, cžorný, dwójjyscheroki kaſhemer starý křež po 50 np.,

6/4 poſkleschcowe tkaniny starý křež po 20 np., barbunje pſchedezat cžitceži starý křež po 20 np.,

rhollowe tkaniny cžitceži nowe muſtry, starý křež po 20 np., cžitowolmiane tibetowe rubiſchežia po 70 np.,

tylane a židzane rubiſchežia na hlowu,

6/4 ratunowe rubiſchežia hijo po 25 np.

Emil Wehrle na jerjowej hafy.

Majß

każ też majskowy schrót
porucząc tunjo
Heinke & Sohn
w hamorskim mlynje na Židowje.

Rolkki k drainerowanju.

Rolkki l drainerowanju ma też
tote lato we wschęch scherjach po
fabryskich placisnach na pschedan
hoszczennat A. Dietrich w Cetonju.

Holandski mlokowy pólver
l najlepskich selow a korzenjow
pschitutowany, po jenej abo dwemaż
kijomaj kruwom abo wozam na
premju piwu na szypary, pschisporta
wobzernoscz, plodzi wjele mloka a
sabżewa jeho woklnjenje;

konjazh salsovych pólver,
wuzitlowy pólver sa
howjash skot,
wschę sela a korzenja

porucza
hrodowska haptka
w Budyschinje.

Diamant-czorne dżecjaze a żonjaze schtrypny, nohaze dolhoścze, ſoki, korfety, ſchlipy, rukajzy, dżecjaze a żonjaze ſchórzuchi atd.

w wulkim wubjerku a po najtunischich placisnach pola

Ernsta Scheera w Budyschinje

9 na bohatej haſzy 9.

Schtrypny wscheje družiny ho derje a tunjo pschischtyleja.

Tenož hermanek ho stara wjesrybaja koſc (Fischbein) l psche-
deshegnikow, drasty a korfetow, kož tež stare ſchallki po najwyšszych
placisnach kupuja w hoszczenu „k slotemu ſawej“.

Schlenicjane twory, kamjeninne twory

porucząc w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haſzy 4.

Tunje placisny. Tunje placisny.

Franz Marschner

częſnikar w Budyschinje

čzo. 9 na bohatej haſzy čzo. 9

ſwoj ſkład čęſnikow a čęſ-
nikowych rycząſow dobrogi-
wemu wobledzbowanju porucza.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placisny.

Porędzenie dobre a tunje.

Pſchispolnenje: Ręču ſerbſki.

Hermann Bulnheim,

dżelarnja ſa żeleſne konſtrukziſe,
ſaložl 1852, w Budyschinje prämiſirovana,

14 na albertſkej dróſy 14.

Wohabitoscze:

Żeleſne twarskie konſtrukziſe wscheje družiny,
wokna ſ kowaneho jeleſa, jako tſeſne wokna, hrodzne wokna
ſe ho wocinjazym ſchidkami najlepsze konſtrukziſe, fabrikske
wokna ſa piwatiſe, paletaze, mlokaſne atd.,
żeleſna hrodzna naprawa ſa konjemzy, kruwaſnie a ſwinjaze kłewy,
kluwanske a wokſidlate wrota ſe zolmoſtym blachowym pjeſ-
nienjom, pschikrywy na popjelowe jamy,
żeleſne ſajſdne wrota a wrótki, wobloženja ſa ſahrody,
baltony, ſchody, poſrjebiuſcheſa, leſhaj na ponosch
a węſtlowe ſhorhoſe,
blyſkowodny najlepsze konſtrukziſe, pruſhowanje wobſtejazyh
blyſkowodow,
wódne kotły ſ kowaneho jeleſa, požynko wane abo wobarbjene,
zphelowe formy wscheje družiny ſ wozla a jeleſa,
rolowe platy ſ kowaneho jeleſa.

Ryžowanje a wobliczenje placisny ho wubžela.

Wódne pónowje, ſotki,
rolowe platy a kachlowe
rebliki, něſzowe durje, že-
leſne kachle a kachlowe
roly porucza tunjo

Pawol Walther.

Drastne tkaniny, czorne a piſane w najrjeſtich
muſtrach, po hisceze ſenje blyſchaných tunich placisnach,
wobleczeneſe hiſo po 5 a 6 ml. Gjorne drastne tkaniny
k njewjeſzinskiemu wobſeczenju w kraſnej tworje, wobleczeneſe
hiſo po 23 ml. (Po poſoju placisny.) Nekotre tyſazy ſbytki
wolmianeſe muſelina l ſchórzucham a rubiſzczam ſmeſhniſe
tunjo a wjele drugich węzow tunſho haſz drugiſe.

Hermann Beermann

w Budyschinje na ſnatskownej lawſkej haſzy 6.

Hermanſki naweſcht

sa Budyschin a woklnoscz.

Fabrikske ſbytki ſuknjaných tworow atd. wot 20 cm a
dale dohaſaze l miuſazym a hólcazym
nowoſcze! kholowam, jaketam, wobſeczenjam, holi-
cayym a žonſkim jaketam ſu wo poſoju a hisceze wjele tunſhe
haſz wot kruha ręſane. Ženiczke pschedawanje na hólym torhochegu
w rynku běrych tworow. Žamſnemu ſhotowanju džecjazeſe drasty
pschihodne modne ręſne muſtry ſupzam darmo pschidawam.

C. Schubert,

mjenowanj: Draždanski tuni ſbytkowy muž.

Destillaziſa Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wiſach

porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hóntwjerſki,
khejorski, ſelowy a herſizowy liker, kaž tež derje čiſczeny paſenj
pręneſe a druheje družiny, woprawdzie winowe kíhalo, kíhalowy
ſprit a plodowe kíhalo w bleſchach a po mérje. — Naturſki
kímjelſzku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
l kwoſham, blyſkowodny atd. poruczeſa.

Destillaziſa Ad. Rämscha wot lata 1868 wobſteji.

Heblowane ſchpundowanja

zyle ſuſe, 24 a 30 mm. ſylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pſchi dwórnisheſu.

B. Fischer na žitnej hašy

železnych krótkich tworow
jako
hosdżow,
rječasow,
łopacżow,
huójnych widlow,
samłow,
groczańch węzow,
groczańch pletwov
szynowanych
atd. atd.

porucza ſhwój wulkí ſkład
grata
ſa
cježlow,
thſcherjow,
mürjerjow,
ſedlarjow,
ſchewzow,
rēſnikow,
hoſczenzarjow
atd. atd.

domjazeje nadoby
jalo
plotow,
žimazhch maschinow,
plokažch maschinow,
železnych ložow,
bleschownych thamorow,
kwětlownych blidow,
lodowych thamorow
atd. atd.

kuchinskeje nadoby
jalo
warne ſhudobje
železne a emallérowane,
thofejowe mlynh,
thlēbowe truhaki,
kuchinske wahy,
rybowanske maschin,
blidove nože a
widliczki
atd. atd.

Tunje placzisny a sprawne poſluženje po pschilubi.

B. Fischer na žitnej hašy.

Khoczebuski
Vortorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rolač a wuwaženy,
rjeplki a drugi kramy tobak,
z i g a r y
w wulkim wubjerku 100 hižo po 2 ml.
poruczataj
Ginzel a Ritscher
na ſerbſkej bratrowskej hašy 6.
Rjane wulke
polnojerje
po 5 a 6 np. poruczataj
Ginzel a Ritscher.
Zuni Thofej.
Dželbu paſeneho khofeja, punt
po 120 np., porucza
J. G. Glien
na drzewowych wiłach.
Tunje

z i g a r y
rybowanske ſorlo ſa ſaſopſchedawaj-
rjow,
twarz hižo po 20 ml.
porucza
Richard Neumann
na ſmutskownej lawſtej hašy člo. 6
filiala na bohatel hašy člo. 28.

Richard Neumann
porucza kyry a paſeny

Th o f e j
w najwjetſchim wubjerku a naj-
lepſher dobroſci po najtunischič
placzisnach.
Vſchi wotewſaczu wjetſchich džel-
bow ſo pomérne nižſche placzisny
wobliča.

Sadowe ſchtomiki
ſroſte, ſchępjenie, na pěſku ro-
ſczenie, porucza
Jan Schüha w Nowej Wyszy
poła Rjeſhwacžida.

Klētki ſa ptacžki
po 50 np. hacž do 10 ml.,
thęžki
k kupanju ptacžkow
poruczataj w wulkim wubjerku
A. & W. Neuhausn
4 na ſerbſkej hašy 4.

Domjaze žohnowanje,
fotografijowe wobluki,
ruežne ſchpihele,
ſtejate ſchpihele,
ſczenske ſchpihele,
tſidželate ſchpihele
poła
A. & W. Nauhahna
4 na ſerbſkej hašy 4.

Schulſke toſche ſ klothā a kože,
ſchulſke torniſtry
ſ klothā a kože, ſ pluſchowym, wo-
prawdžitym a podraženym cíle-
njazhym krywom,
ſchifrowe tafle,
pierowe kaſchcziki,
ryhadla,
ryžowanske deski,
ryžowanske ſhény,
ryžowanske kuttuiki,
hosdžiki na ryžowanske deski,
transportery,
atd. atd.

poruczataj
A. & W. Neuhausn
4 na ſerbſkej hašy 4.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach turjšco porucza
Th. Grumbt
na ſwontownej lawſtej hašy.

Schaty žimaze maschin
w wſchelatich wulkoſčach porucza
tunjo

Richard Otto,
mechanik na horncjerſtej hašy 18.

Winske črije
po
ſměſhniye tunich placzisnach
poła
Hermannna Frischa
na ſerbſkej hašy.

Štaſtanishežo w Matarjezach
porucza k naletnemu wužywaj
ſhru wuljennu koſežinnu $4\frac{1}{9}$,
parjennu koſežinnu $3\frac{1}{2}$ a 23,
amoniat $\frac{8}{9}$,
Liebigownu mjažowu muču $5\frac{1}{2}$ a $15\frac{1}{2}$,
domaſchowu muču 20 foſſ.,
ſpodium 14% foſſ.,
dale cjerſtwy, wunoſchaty
Shorjelſki, Oberneundorfſki, hornjoschlesyński
truhath kalk
po pomérne najtunischič placzisnach

A. Lorenz.

Schlipsy, fravath, ſlē, tylove knesle, khornarjowe knesle,
na ſerbſkej haſy 4. Vižanska potrijeba. Galantrijowe twory. na ſerbſkej haſy 4.
ſkrótke twory. ſrajkadla.

A. & W. Neu h a h n.

Spěwarſke
herbſke a němſke,
ſebnorje a woſebnje ſvojaſane, kaž
tež konfirmazijske kharty tunjo pola
G. A. Wezki,
na bohatej haſy 17,
knihwjaſaſnja a rapijerjowa psche-
dawinſja.

Subove ſchjétki,
nohcjowe ſchjétki,
wołohwe ſchjétki,
drastne ſchjétki,
mužwělenske ſchjéče,
masanske ſchjéče,
ſchjéče k wotprōſchenju,
ručne ſchjéče,
blidwe khoschča a ſopatki,
pierjove vjechlawy,
wuklepaki,
mjetle na tepihi,
cziscjenſku kožu,
mjetle,
ſchjéče k rjedzenju
pola

A. & W. Neu hahn.

Blidwe nože a widſicžki,
jedzne,
khofejowe a džecjaze hizy,
kuhinske nože,
klonki s drjewa a kamjeniny,
mukowe ſudobje
s drjewa a kamjeniny,
koruſhckowe khamorčki,
koruſhckowe etajery,
menaje s brittanijowym ſtejadłom
a s drjewianym ſtejadłom, 2-, 3-
hdbjale,
popjerjowe mlyny,
drjewiane,
blachowe a čineske tabletty,
emaillérowane kuhinske
ſudobje,
ſtejadlo k myčju se wſchelakim
wuhowanjom,
lakérowane
blachowe ſudobje

ako
khlebowe kapsy
ſa 6- a 8puntowſke polruty,
khlebowe tisy ſa džeczi,
khofejowe karany,
bowy,
piczele,
myjaki,
wodne karany,
ručne karany,
ručne khany,
petrolejowe khany
poruczataj

A. & W. Neu hahn
4 na ſerbſkej haſy 4.

Nowoscze ſa nalečzo 1892:

nowych

mantlow, fapeſow, žaketow,

kaž tež džecjazych mantlow, džecjazych žaketow,
holežazych žaketow ſa fózdu starobu, hotowe
džecjaze woblečenja ſa holzy haſy do 10 lét ſu
w wjele powjetſchenym wubjerku a w derje ſe-
džazych faſonach döſchle.

— Tunje placzisny. —

Richard Gaußsch

na bohatej haſy.

Na pschedſtejazemu hermankej poruczataj ſwoj wul-
lotny

ſklad hrakow

dobrocziwemu wobledžbowanju.

A. & W. Neu hahn

4 na ſerbſkej haſy 4.

Hraki dla njedobhahého ruma w ſwojim wukladnym
wolnje na wobhlaſanje wupołożicj njemóžemoj.
Proſzymoj naju khlamy ſebi wobhlaſacj, tež hdyž ſo
nicžo njekupi.

Snate dobre
jadrive mydlo
po tunich placzisnach porucza
Jurij Illgen
na mjaſhowym torhochču cijelo 15.

Zigary
derje wotležane po 4 np.
100 po 3 mk.
porucza

Ernst Mittash
psched ſchulerſtymi wrotami 1.

Rhofeji

ſeleny a paleny
porucza tunjo
Ernst Mittash
psched ſchulerſtymi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zylh a kranh
porucza

Ernst Mittash
psched ſchulerſtymi wrotami 1.

Pletwa a rječasy

s wuczechanych wloſow, i temu
datých, tunjo a ruče wudžela

Hugo König,
brobutruvat a friser
na hauensteinskej haſy
(prjedawſchej butrowej haſy).

Katarfska ſchula w Budyschinje.

Létni ſemester ſo pondjelu 25. ſaprlje 1892 ſapoežnje.
Samolwjenje ſchulerjow pſchijima a wſcho dalshe wo ſchuli wuklaſuje
direktor J. B. Brugger.

Pschedpoloženje klampnařstwa.

Moje klampnařstwo je wot dženžniſcheho dnja na róžku hlow-
neho torhochča a jerjowejſe haſy. Proſhu wo dalshe dobrocziwe
pſchijtupowanje.

ſ poczeczowanjom

F. A. Sommer
klampnařski mischt.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu 300 stu.
— Stwórtletna przedpłata
w wudawani 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjessenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
číslo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler. Círć Smolerjec knihiččeře w mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki kiž maja
so w wudawani „Serb.
Now.“ (na róžku zwonko-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynčka 10 np. a
maja so štwórtk hać do
7 h. wječor wotedać.

Číslo 16.

Sobotu 16. haprleje 1892.

Lětnik 51.

Jutry 1892.

To jutrowne su swony,
Kij kolo wokoło
Nětk klinčja na wschě stronę,
So wschudżom hlyšči ho.
Ach, hdzej ho hylsy ronja,
Hdzej śrubni placjeja,
Tam tute swony swonja
Tak rjenje do kraja.

Tich synk tón dže psches rowy,
We kotrych morwi spja;
Tym dženj' ho kherlušč nowy
Wot jivých sanoscha.
Nětk njeſtcheczel je panjč,
Psched kotrymž věſte strach,
A Jeſuš Chrystus stanę
Je s Boha po tříoch dnjach.

Duž swońce jemu s rowa
We wulkim wjeſelu!
Knejes Chrystus, nascha hlowa,
Sso sažo posběhnu.
„Mér Boži nětk budz s wami,
Tón s rowa njeſu wam!“
Nětk, kralo, knjež nad nami,
Masch knjeſtwo jenož ham!

Tak, swony, roſchérjejcze
Cjescz Jeſušowu nět!
S njej jeho pschewodžejcze
Psches zhy Boži hwt!
My hobi s wami chzymy
Su wschudżom roſchérječ
A wschitzy dženja džemy
Džak jemu sanoshecz.

Hdyž borsy dobedžili
Sso km̄ tu delekač
A potom wotucžili
Ssm̄ sažo we rowach,
Dha poczehnjemy fa nim,
Tež s rowa swojeho;
Duž wjeſelmy ho na nim
Kaž Boži janbželjo!

Njech jutrowne dha swony
Nětk kolo wokoło
Nam klinčja na wschě stronę,
So wschudżom hlyšči ho!
Njech spěwa ho na semi,
Njech wěra mobli ho
Tež hobi s janbželemi!
Wjeho cjescz cje, sbóžnito!

D.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Hdyž ho syma k lónzej bliži, ho cžlowjekow radoſć nad nalétnej kraftnoſću hewak pschezo s wójnskimi powjesczemi kaſh. Větža Bohu džakewano njeje niczo wo wójnskej wolanzy hlyſhcz. Do jutrowneho swonjenja ho brónjow schegerčzenje nje-měšča, wschudże w Europeje knježi mér, a bojotčz psched wudyrjenjom wójny je ho shubila. Nadžija na sakhowanje mera ho podtwerdža s powjesczū, so ruski zar lětža němskeho khějorka w Barlinje wopyta. Zar ho se swojemu hwojbu hotuje, lónz meje do Kopenhagena na wopyt k hwojemu pschichodnemu nonej, danskemu kralej, puczowac̄. Naprawy ho cžinja k jěſbje po morju a s dobom k jěſbje po kraju. Wopyt w Barlinje ho rječa khutnje roſpomina, tola ho tónle wot-pohlad hlyſhcz trochu do praschenja staſa. Zarowa, kotrež je starscha hac̄ němska khějorka, wopyt w Barlinje přenja nochze cžinicz, ale ſebi pscheje, so by khějorka najprjedy ju s wopytym poczehszila. So pak by zar ham do Barlina pschijel, ho s cježka wocžakuje, dokelž ho zarowa w nowšchim cžazu ženje wot njeho njedželi.

— Komisijsa fa nowe měščanske ſaloniske knih, kotrež dyrbja po wschěch Němzach placzivoscž dostačz, je wjele ſawadne poſtajenie „kup ſama wotnajecze“ ſažo wuziška. Hdyž ho po taſkim ležomnoſć pscheda, ho kup wobſtejazych wotnajenskich wucžinjenjow dōtkacz njeſhm̄.

— Wopyt hollandskeje małosłneje kralowje a jejneje macžerje ho 15. meje w Barlinje wocžakuje.

— Barlinske „Kschizne nowiny“, kotrež ſkoro kóžby tydženj trachaze wójnske powjescz s Ruskeje pschinouſhuja, wo wójnskich pschihotach Ruskeje flédrovaze piſkaja: Niz jenož wojetſke kruhi, tež wobydleſtvo w rjasanskej, tulſkej a tambowskej guberniji wo wójnje jako wo nje-wotwobročnej a bliſkej ręčji. Na mjesach ſu ho pěſčne regimenty pječja na 2700 muži poſylnite, wuſkužene mužſta ho hac̄ dotal puſtčicile njeſsu a reservistjo njeſmiedža swoju domiſnu wopuſtčicil. Macžolnizy a pristawojo měſtnym wychnosćam wscho wukosuja, ſchtož maja fa pschipad mobilisazije cžinicz. Dwanače nowych pěſčich regi-

mentow je na marschu k mjesam, pječz nowych jěſdných regimentow je tam runje doschlo. Sud ſebi powjeda, ſa ho po prawoſławnych jutrach s wěſtcoſću wójna pschipowjedži. — Njeſhm̄ ho ſapomnicz, ſo ſu „Kschizne nowiny“ organ teje stronę w Němzach, kotrež k wójne pschecžiwo Ruskej honi, a ſo tele nowiny hzo lěta dolho njeſtchecz, knjeſtwo s rukimi wójnskimi pschihotami traſhicz. S zhy „Kschizne nowiny“ w swojim najnowšchim naſtawku ſame ſměrowanje w tym widža, ſo ruske wójsko ſa dleſchi cžaz hlyſhcz njebudže ſ nowymi třelbami dospołne ſastarane, wobhebje, hdyž ſu ho prěnje poſylik třelbow nětotrym franzowſkim brónjetnjam wróćsici dyrbjale.

— Poſzlednje lěta je ho wjele ſpižow wo němskim wójsku wudalo, tola ſabdy ſ nich njeje taſte poſchitkowne ſpodžiwanje a ſ dobom roſhorjenje ſbudžil, kaž tón, kij je ſo wot Barlinskeho rektora Ahlwardta napízał a wónzano w Draždjanach wuſchol. Rektor Ahlwardt w swojim ſpižu na to poſaſuje, ſo je knjeſtwo loni w fabrizy žida Iſidora Löwy w Barlinje 425,000 třelbow ſa wójsko ſlaſalo, kotrež dyrbjachu hac̄ do 1. juliya 1892 hotowe byz, kotrež pak ſu ho hzo hac̄ do 18. januara wschě knjeſtwo wotedaće. Ahlwardt woblicži, ſo je žid Löwy na kóždej třelbje, ſa kotrež je jemu ſtat 58 hrivnow ſaplaſčil, 30 hrivnow ſaſkužil, tak ſo je ſ zhyje ſlaſanki $12\frac{1}{4}$ milijona hrivnow dobytka mēl. Zeli ſo je wěrno, ſchtož Ahlwardt wudawa, je praschenje bliſke, kaž je ho knjeſtwo roſhudžicž móhlo, taſkule wulku ſlaſanku ſa wójsko pola jeneho žida ſčinicz. Spodžiwanje je cžim wjetſche, hdyž ho wopomni, ſo je ho loni wjele tykož dželacžerjow ſ knjeſtwo wotwobročnej brónjetnji w Span-dawje ſ džela puſtčicilo. Cjeho dla knjeſtwo třelby njeje w Span-dawje dželacž doło, hdzej tola dželacžerjo na dželo laſaču, a cžeho dla je ſebi 12 milijonow dobytka puſtčicilo, kotrež je žid Löwy ſčinicil. Najhōrſche w Ahlwardtowym ſpižu pak je to, ſo ſo praji, ſo je ho ſtat ſ třelbami ſ Löwywaje fabriki žaloznje ſſebat. S po-kuſjenjom nětotrych ſobuſtawow wojetſkeje komisijs, kotrež je třelby pruhowac̄ mēl, je móžno bylo, ſtatej třelby pschepodac̄, kotrež viſir ſu ſ taſ ſchpatneho materiala a kotrež ſu taſ hubjenje pschisckrjene,

so ho wone w wójnje puscheja a so ho teho dla tselby dale trjebacz njechobza, dale su roky s tajkeho hubjeneho materiala dzelane, so je wulkii strach, so ho pschi bylnym trjebanju w wójnje pułnu. Wsché tele wobwinowanja chze Ahlwardt wot 27 swédkow, kotrejch mjenia wón w swoim spisu mjenuje, s pschižahu wobkruecic dacz. Knježestwo ho njebudze sminucz móz, pschepytac dacz, hacj je Ahlwardt wérnoscz abo njewérnoscz pišak. Jeli so jeho spis psched wérnoscu njewobsteji, potom budze Ahlwardta wobskoric a czezko thostacz dyrbjecz, jeli so pak wón sekhany njeje, potom budze ho wot wobwinowanego žiba Löw samolwjenje žadacz dyrbjecz.

Austria. W Nachodzie w Czechach je bjes tamnichimi dzelacze-remi strajk wudyril. Bjes strajkowazym a žandarmami je ſ pukam doszlo.

— Awstrijski khézor je njedzeli rano do Mnichowa na wjazdy dnjow ſ bayerskej kralowskej swójskie na wopyt pschijet.

Belgiska. Powjescie, so su na wschelakich mestnach Belgiskeje dynamit kranuli, su belgiske wobhblestwo do njemało stracha stajite. Brüjelska wyschnoscz žama je dwanacze wosswewjenjow wo kranjenju dynamita nimale na dobo dostala. S teho ho spósnacj hodzi, ſ kajtim khatkom ho anarchistoſo ſ dynamitom saſtaraju, so bychu na wsché pschipadu pschihotowani byli. Tež su na wschelakich mestnach pschipadne dynamit namakali. Tak w Abebiſu nowy po- druznik jeneje khéz w swojej sahrodze do semje sahriebanu kotoł ſ 79 dynamitowymi patronami nadenhe, w Gerainyu dżewiecilete dzeczo w hromadze popjela sahy khéz schtyri dynamitowe patrony a w Lüttichu skócnjne tele dny na sjannej droſy wóhom dynamitowych patronow, hromadze dwaj puntaj wažazych, namalachu.

Franzowska. Sejm je po dolhich wuradzenjach se hnadej wjetšinu 3 milijony frankow pschiswolik, kotrej je knježestwo ſ wojeskej ekspediziji pschecizno afriskemu czornoschwoskemu kralej Behanzinej žadalo. Wjetshina, kotrej ſa knježestwo ſ zadanje hlohwasche, jenož 20 hlohov wuzini. Duž je ho pschi žamym ſtač móhlo, so bužisze netožische ministerstwo dla czornoschwoskego kraja Behanzina panulo. Wo Behanzinie, kaj franzowskemu knježestwu tello staroszow a woczejnosczow pschihotuje, franzowske nowiny piſauj: Kral Behanzin na dzhomeskim trónie wot 30. dezembra 1890 žedzi, na kotrejmu dnu je jeho nan Da-da-Gle-Le wumrjet. Wón bě nusowany, hnydom na wójnu wuzahnuć, so by rēne wopory, na row semirjeteho kraja trébne, wobstarak; pschetož bjes tajlich woporow a wójnskich nazwalow do žuzodnych trajow ſebi wón njeho žaneje wizdžanoſcze mjes swoim ludom dobył. Tak ſo loni wójna ſ Franzowsami ſapocja. Wobodne pschicizny drje su tež ſ nowšim navalam naſtori dałe. Wsché wuzginjenja, mjes nim a Franzowsami wujednane, wón dleje njepchispósnawa, Franzowsow ho wón njebobi; pschetož wón ma bylne, derje wuwuzene wójsko, ſ nowym télbami wobrónjene, a pôsla teho je jeho hlowne město Abomej, 200 kilometrow wot mórskeho brjoha ſtolene, ſ nježmírnymi bahnischczami a horami ſchitowane. Wón je pschewdženy, so jeho Franzowſojo pschimacj njebudža, a so jeho ženje njepchewinu. Tole pschewdženje a dowérjenje dyrbja jemu Franzowſojo wsacz, potom halle budža ho nadzecj móz, so jich na pokoj wostaji.

Schpaniſka. Pôbla Franzowskeje, Belgiskeje a Italskeje ſa ho Schpaniſka tón kraj byc, w kotrejmu anarchistojo wulku črjodu pschivisowarow licja. W podkopach pola Lignareza je ho wulka hromada dynamita kranula. S wéstosežu ho da prajec, so su anarchistojo paduchstwo ſluzili. Hdyž ſebi woni dynamit na kranucj njemoga, tam ſebi jón žam dželaju. Njedaloko franzowskich mjesow je polizijsa potajnu dynamitowu fabriku wuzledžila; na wschón ſkad, něhdze 300 patronow, polizijsa ruku položi a džewiecž wobhobom ſaja. Dynamitowy njeſtuk, kotrej ſu anarchistojo w Santagoskej zytkwi w Bilbao ſpatali, je ho na wulke ſbože hisheče w poſlednim wokomiku pschekayl. Dujhowny ho tſioch dynamitowych bombow, pod ſletku položenych, ſa kotrejmuž ho hido ſapaladko ſehlesche, dohladawski, ſapaladko rucze haſznu. Lub, zytki napjelnjazy, wo hrósbnej namakanzy ſhoniwski, ho do wulkej hrósy da. Dokelž ſo wschitzu na dobo ſ wulhodam cziszczaču, ſo mnosy ludžo wobſkodžicu. Dweju anarchistow, na kotrejuz ſukaja, ſo ſtaj njeſtuk ſluzilko, ſu ſajeli.

Rukowska. W bližšim čažu ruske knježestwo ſalon wuda, ſ kotrejmuž dybci ſo wulrajanam poczeſic, ſo w Ruskej ſahylicz. Po tymle ſalonju ſo wulrajanam ſalasa, ſebi ſ wonka městow ležominoſcze kopicz, a či, koſiſ ſaſte wobſedža, budža je ſa tſi leta ſaſo pschedacj a kraj wopuschczic dyrbjecz, jeli ſo ho ſarjetnu, do ruskeho krajneho poddanstwa ſtupic. Knježestwo pak ſebi prawo wostaji, pschi ſenotliwych pschilegnosczech wulrajanam dowolicz, ſebi kraj ſ wonka městow kopicz, tola jenož ſ tym wuměnjenjom, ſo ruske pod-

danſtvo pschivoſmu. Do ruskeho poddanstwa budze pschichedne jenož tón ſtupic ſmecz, kig je ſ najmjenicha pječ ſet w Ruskej bydlit, rusku rēč ſrosumi a najwažniſche ruske ſalonje ſnaje. Powſchitkownje w Ruskej měnja, ſo ho ſalon w přenim rědeje pschecizno Němzam wobrocza. W poſledních lětach ſu ho Němz w ruskih naſoječnorých provinzach ſ tajli ſylami ſahyblili, ſo ho knježestwo počzina boječ, ſo ſo, jeli ſo ſo temu mjeſa njeſtaji, naſoječnorá Ruska do zyla pschenemecz.

— Finanzy minister Wyschnegradski je w Gaczinie, hdyž bě ſo ſ pschednoskej pola ſara podal, czezko ſchoril. Řekario měnja, ſo ſu Wyschnegradſkeho cželne a duchowne mozy ſ pschewulskim pschednapinanjem woſkable, a ministrej radža, ſo by ſebi dleſchi čaž měr ſ wobhcnjenju popſchal.

— Niz jenož na němſkých a awstrijských mjesach je Ruska poſlebnje ſéta ſwoju wójſkowu móz njepchetaſwajo poſylnjaka, tež ſ naſchecja Turkowſkeje je ſo wona móznie brónila. ſ wulkej ſpěchnoſcze je wona ſylne ſódžtvo na Čjornym Morju poſtaſila. Hdyž budža wójnske ſódže, w tu ſhili ſo twarjaze, hotove, budze ruske ſódžtvo na Čjornym Morju 5 wulskich bitwiskich ſódžow, 8 kanonskich čoſtom, 51 torpedowych čoſtom a něhdze 20 wulskich ſchíjalow licjic. Vornjo tomule ſpěchňemu roſmnoženju ruskeho ſódžtwa je cžim bôle nadpadowaze, ſo je na turkowſkej ſtronje wcho ſměrom. Pak je ſultan ſpóſnal, ſo je pschekabý, ſo móhlo ſo ſ Ruskej měrcej, pak ſo na to ſpuscheja, ſo budze jeho ſódžtvo Ženbzelčjanow, Němzow a Italskich psched Ruskih ſchitowacj.

Hražek a jeho njewiesta.

(Podawki ſe živjenja.)

(Pohročzowanje.)

Tak rěčesche žona ſ naſhonjenja, a wučesche tež holzu licjic; to běhu, wě ſo, jeno ſchidži, ſmužti a ſoleska, ale wonej ſebi pschi tym pschego dorofumischtet. A tak licjesczet nowe pjenesh ſ ſlěbornym groſham a ſlěborne groſhe ſ tolerjam, naſberane ſkóſki ſ wučopanym běrnam a tak ſo ſta, ſo pschego ſaſo wumiasnſtej pschi wſchej ſhudoſje, a nečtožkuli ſo džiwaſche, ſo ſo tak džerjeſcet.

Wjes tym bě Hanžka dorofka a bě ſydomnacze ſet. A bu holicžo, ſo bě radoſcz na nju hlabacj. Njehotowasche ſo drje tak poſ po měsczansku, kaž to někli wjeſnjenjo bliſko wjetſkých městow činja, ſo ſwoju ſtarodawnu, cžestnu draſtu na bot ſkadu a někaj ſkaſene wěz na ſo tykaja, ſo to njeje ani wjeſ ani město, ſo je to, kaž by ręk: „My bychmy rady, ale njemóžemy!“ — to jej macj njebowoli, a holza žama wo to njerodžesche. Wona ſo njetorhasche wo piſane ſatuny ani wo njeschikowane pjeſle ſ hroſnymi rukawami, ſo móhlo člowejk do nich po běrku ſita noſhypacj. Hanžka ſhodžesche w jednorej ſulkni, w cžistym lažku a bě ſtajnje, jako by ju runje ſ lamora wſal. A bě po tajlim bjes džiwa, ſo ju holz ſady wizdžachu, haj, ſo ſebi mnogi domſazy pomýſli: „Ta by ſo ſta ſa mnje hodaſka!“ Deno ſo ſo ſhuda holza ſ podružniſtwa starymaj burſtimač člowejkomaj ſ wjetſka njeſtobi. Je džé hisheče wjele blaſniwych ludži, kig njewedža, ſo ſtej pilnej ſónskej ružy wulkii kapital, a kig hnydom radoſho njeſto masanych tyboz pjenies wſali město pilneje hofpoſy.

Ale Hanžka njeměſeche to ani ſebi; wona wosta cžiche, harbiegiwe holicžo, kaſtaž bě wot maloſče byla. Tež njeměſeche na žaneho mužskeho myſle, ſhiba ſchtog jej ſchecijanska ſuboſe poručejſe; heval mějeſeche jeno macj na myſlach a hdyž bě wutroba ſwojich ſet dozpěla, tu bydlesche w njej hido dawno člowejk, ſ kotrejmuž bě móhlo rjez wotroſka. A to bě mlody Hanski, kig bě ſahe wobſyrocíl a potom w ſuzodſtwe pola ſwojeho roſkowarja (formindy) džeczowſke ſéta pschebyl.

Hido tehdom hraſesche Hanžka naſradſho ſ Janek a Jan ſ Hanžku. Posdžiſho drje pschindže holicžez na wucžbu, ale pschihabđesche tola pschego tak husto domoj, ſo ſo ſnaſomnoſcze tuteju džeczou pscheterhnucj njemóžesche. A hdyž bě Jan na rjanu knježnu wotroſka, tu běſtaj wobej jedyn druhemu cžim bôle pschihislnaj, donž ſebi ſkocžnje njewučnacj, ſo jedyn bjes druheho žiwaj byc njemóžetaſ. A njewoſta pschi tymle přenim wuſnacju; wobaj ſebi tež na to myſleſtaj, ſa bydlesche móhlej na pschego hromadze wostacj. Hanski bě dobrý rjemieſlil a mějeſeche psches zyke ſečo w bliſkim Budyschinje doſč ſaſkužby, wo to njebe ſtaroscje, w symſkim čažu pak mójeſehe doma na dny ſhodžic abo ſebi ſ piſlaniom njeſto pschibyrokacj. Hanža ſebi myſleſche, ſo móhla na dželo ſhodžic, druhdy njeſto kur abo jeji natupic a do Budyschina donjeſeč; a rěčesche ſa lieſeſtaj, ſo

By ho jima dyrbjačo derje wjescz, hdy by k temu Jane wožebite njesbože njepščisčlo, a teho ho mlobzi ludgo ženje njeboja.

Ale mjes tym, so table hromadze wuložowaschtaj, hrožesche jima njenabzite njewjedro wet macžerje. Stara Nasbalakowa pschiindže mjenujzj junu wscha rozmiersana domoj. Be nowinku sažlyshčala, kotrejz ani khwilku pschi ſebi ſdžeržecz njemožeshe; pschetoz njebé kaž druhe macžerje, tiz na džonku lakaſu, so bychju ju w tym abo w tamnym popadnule; wona dyrbjesche fe ſwojim džesćom hnydom ſjawnje porečecz. "Poſlaj, džesćo, ſchto bym ſlyshčala", praji Hanži. "So ſtej ſebi ſ mlobym Hanžim ſlowo dałoj?"

Holčka na to ſ cžicha wotmolwi: "Haj, macži, ſmój ſebi ſlowo dałoj."

"I ty njesbožowny cžlowjecze! ſchto dha ſy ſebi to myſlila?" praschesche ho macž, ſebi ruzh ſamaj.

"Ja mam jeho lubo, macži!" ſawola Hanžka a wobja staru macž wołoko ſchije.

"So by radſcho do wody ſkocžila, njesbožowne holčisko!" hrožesche ho macž. "Šchto ſy ſebi to myſlila? hdy dha ſy to ſlowu mela?"

"Cžeho dla dha, macži?" džiwaſche ho Hanža. "Wſchalo je Jan najrijeñſchi hóz w zyke wky a pěkny je tež."

"Najrijeñſchi je, to je wérno", pschida macž, "ale njeſjzym dha cži husto powjedala, ſo je rjanoscz kaž trawa na popoldniſkim ſlónzu? Prjedy hacž je wjeczor, je ſwjadla. Čeſtna a pobožna hóza njeſkmé ho na taſte próne wěz̄ wěſhceč a pschi tym na wscho druhe ſabyvacž. Jan je pěkny, ty prajich? Haj, pěkny, kaž ho praji. Wón nifomu kchwimy njeſzini, njebiye ho, njeviye — ale je hracž, a w tym tciž wjeli wjazy; to je hóřſche hacž žabny druhji njeſpočink, dokež hracža dla ſkónčenje cžlowjek tež kóžde druhe ſte cžini. Na to dyrbjesche ſebi ty pomyhlicz!"

Hanža ſtejſeſche tu wscha ſproſtinjena; tak roſhorjenu macž híſhceče wibžala njebe. A macž mjeſeſche prawje ſ kóždym ſlowom, to cžuſeſche. Cela luboſcž pschezo radu ſamowlja; luboſcž ſebi myſli, ſo je najſylniſha na ſwěcze, ſo wſchitko pschemože a pschemjeni. A duž rjetnu ſ cžicha: "Jan drje ſebi druhdy rad ſehraje, ale ſo by hracž był, to njevém, a hdyž jemu to rjetnu, wotſtati khartu do zyka; dotal jeho nicto napominal njeje."

"Šchto, njeje dha do ſchule khabžit? njeſhodži dha na předowanje?" praji ſažo ſtara. "Widži hdy porjadeho a hospodařſteho cžlowjeku pschi khartach? Nima dha wocži? nima wſchit? Njevém dha, ſchto ho wo taſkich ludžoch powjeda? Š jenym ſlowom — ty ho jeho wotſtai, njechashli mje do čaſa do rowa pschinjescz; ja njebyh twojego njeſbuža pschežalacž mohla."

Taſkeje rěče Hanža ſmerom pschenjehacž njemožeshe. Tak ve macž ſ njeju hiſhceče ženje njerěčzala. Hórké hylsy wuronithu ho ſe ſ wocžow, a ſtejſeſche tu ſtyknutuſhi ruzh, njevjeđo, ſchto ſapocžecz.

"Daj ſebi rěčeč, džesćo!" poča ſažo macž, ale hýzo wjeli měrniſho, "daj ſebi rěčeč a poſkuſhaj na ſwěrnu macž. Ja cži njebudu poručecz. Wubjert ſebi teho abo tamneho; ale psched ſjawnym njeſbožom dyrbju cže warnowacž. Jan je rjany, džesawu cžlowjek, ale doniž ſo khartow njevoſtaj, njeſměſh ſebi na njeho myſhlicz. Potom je mi tež na myſle píchischo: Šchto wě, maſčli jeho tak radu abo wón tebjie, kaž dyrbja ho ludžo radu měcz, hdyž chedža čaſh živjenja hromadze wotſtacž. Snadž je to jenž hóz pschinučenje; ſnadž ſo wamaj jeno tak ſda, dokež ſo hýzo wjeli ſet ſnajetaj, dokež ſtaj tak pschinučlo. Wěſch, ſchto? So byſtaj ſo derje pschežwědžiko, hacž móžetaj ſo jedyn na druhého ſpuschcžicž; ſpytajtaj to ſ najmjeniſho léto; tón luž čaſha wutrajetaj. Njerěčzaj tón čaſh hromadze, njeſhabžujtaj ſo — kaž ſo tež tak nadžijam, ſo to njeſčinitaj, a budžetaj-li ſo tež potom hiſhceče čhycz měcz a wožebje ſeli ſo Jan ſa tutón zyku čaſh khartow njeboſtajne, potom rjetnu: W Božim mjenje, bjetaj ſo! Wſchalo je telko tyžaz ludži na ſwěcze živých, ſnadž poła waju tež někak pónđe!"

Hanža ſtejſeſche khwilu wscha ſamyhlena; potom wutre ſebi wuplakanej wocži a rjetnu: "Haj, macži tak to ſežinu. Praju Janej, ſo njeſkmé hracž — a tón čaſh ſo namaj tež někak minje."

"Kube ſtote džesćo!" rjetnu na to macž ſe ſwojey pschinarobženej luboſcžiwoſcžu, "hdy by ty wjedžala, ſchto ma manželski ſlaw na ſebi, bych cže njewarnowala. Hdy by wjedžala, ſchto to rěka, hdyž dyrbi žona zyke živjenje ſ mužom pschebce, kotrejuž je pschi woltarju ruku ſawala; hdyž dyrbi wsche ſeho woprawdžite ſtarosće, ale tež jeho dživne waschnja, miersanja a hněw a wſchelake njeſpočinkli ſnjescz; hdyž dyrbi hacž do rowa w běžje a w nufu, we wſchelakich pocžiſhczowanſach ſ mužom wutracž, kotrejuž je pschi wobližom Božim ſwěru ſlubila — hdy by to wscho hýzo roſumjalala:

to bych cži ſana ſ myſlow honicz njetrjebača. Kuba ſtota holčka! To ho ſnabnje rjetnje: Ža ſebi cže woſmu, ja ſmeju cže ſtajne lubo, ja ſ tobū wutraju hacž do rowa, — to je ſnabnje praſene; ale dopjelnjenje tuthych ſlowow, džerženje tehole ſluba ma čeſto wulke wobcežnoſcze, a prawa žona, čeſtna a nabožna manželska dyrbi to ſnjescz, njecha-li město čzepjenja na tymle ſwěcze měcz hloſtanje w tamnym. Šchtož jow pschitbahu ſlama, je we wěžnoſczi ſhubjeny."

Hanžka cžiſche poſkuſhacze; jeje njeſerena myſla bě ho mjes tym ſměrowala a potom rjetnu w duchu ſama pschi ſebi a cžuſeſche to hlučko we wutrobje: "Haj, ſchtož junu ſlubju, to tež dopjelnju."

Ale Hanžki bě njeſamalo ſly, hdyž ſažlyshča, ſchto bě Hanžina macž poſtaſila. Wona jemu to ſama pschednjeſe. "Ja Hanžku njeſpuſhczu, a hdy bych džesacž lět čzakacž dyrbjač", praji na to hnevoňje.

"To kudje rjenje", wotmolwi ſtara. "Š tym ſ najmjeniſcha polažeſch, ſo maſch Hanžku lubo. Ale jeno tež na to njeſabudž, ſchtož bym cži praſila khartow dla."

"Hlupoſcze!" wuraſh mlobženſ. "Nimam drje druhého ſa- mjeſelenja, ale Hanži ſi woli móžu ſo tež teho wotſtajic, jeli ſo ho boji."

"To budžesč pěkny, luby ſanko!" pschitſtaj ſtara, ſ ſlowu ſkivaſo. "Po taſkim ſa zyke léto lubych khartow ani do ruky njebracž — ſi Hanžku njerěčecz a potom ſebi wo tej wěz̄ ſažo praſimoj."

"Šchtož khartu nastupa, haj, to wam ſlubju, macži!" rjetnu Hanži. "Ani na nje poſladacž njecham; ale ſchtož Hanžku nastupa, to wam nježo njeſlučju. Psches proh wam njeſtupju, to ſnabž byſhceče mi triebaj khschcžo na pucž poſožili; ale je doſcž druhich měſtow, ſo móžu Hanžku ſetyſlacž. Pod dalokim njebyhjom je doſcž ruma ſa dwě wutrobje, tiz matej ſo lubo."

"To ſebi cžinetej, kaž budžetej je ſ dobyrm ſwědomjom cžinice móž; ja bym khuba, klabu žona a njemóžu wamaj wſchitko do wobarcz, ale ſpuſhczam ſo na ſwoje džesćo, ſo ſmeje macžerne ſlowa na myſlach a ſo ſo Boha lubeho ſenjeſa boji. Sa to pač cži tež proju, ſhonju-li mjes tym čaſhom, ſo ſy hruč: to Hanžku njeđoſtanjeſch, khiba ſo by holza na moju ſmjeracž čzakacž čhyžla."

S tymi ſlowami wuńdže ſ durjemi. Jan a Hanža ſtejſeſtaj njeſhco wokomilkow mjeležo napsheče ſebi a hlađaſtej do ſemje. Holčka mjeſeſche hylsy we wogomaj, mlobženſ pač bě ho poſhmurí. Škónčenje rjetnu: "Něd tač Božemje, Hanžka, kaž twoja kruta macž poruča!" a pschi tym podawacze ſej ruku.

Ale Hanža ſo jeje njepščimnu, ale wobja mlobženſ na dobo wołoko ſchije: "Mój luby ſanko!" Potom ſhova wobličzo na jeho wutrobje.

"Maſch mje lubo?" wopravſha ſo mlobženſ a wobja ju ſ woběmaj rukomaj.

"Mam, mam!" praji holčka a da ſo ſ cžicha do plakanja.

"Po taſkim cže huſčiſho woſladam", rjetnu Jan, "a budu ſo ſ tobū roſmoļwecz. Macž njevém, ſchto ſebi žada."

"Ale hracž njeſměſh, ſanko!" rjetnu ſažo Hanža, ſtyku psches nim ruzh a hlađaſche jemu ſ zykeje duſiše do wocži. "Hracž njeſměſh. Macž džerži, ſchtož junu rjetnje. Byhmoj njeſbožownaj byloj."

"I njebuž blaſna!" ſažmija ſo mlobženſ, "a džerž jeno ty, ſchtož lubiſh."

"Hacž do ſmjeracž!" ſawola holčko tak wožniwje, ſo jej wscha krej do ſlowy ſtupi a Jan ſo nad jeje nahloſcu džiwaſche.

A wot tuteho čaſha myſleſtaj ſebi tutaj mlobaj cžlowjekaj, ſo dyrbitaj ſo hakte tak prawje lubowacž, a hdy bychju ſo hory a dohy na přeti ſtajale. To je pschi luboſcži wſchědnje tak; triebaj by ſo paſilo hiſhceče mjeſeſche plomjeſhko, ſabunje-li wetr do njeho, hnydom počina ſo plomjenicž a ſo roſſhérječ.

(Počrežovanje.)

Ze Serbow.

S Budýſhina. Se herbſtich ſchulſtich kandidatow, kotsiž ſu do jutrow na ſtudomnym krajnostaſtikim ſeminarije pruhovaniſe wobſtali, ſu ſo ſ. Muder na Žibowje, ſ. Wjela w Ŝchwacžizach, ſ. Scholta w Wulkim Wjellowje, ſ. Král w Minalale, ſ. Kravz w Worzyne, ſ. Starka w Wóſlinitku a ſ. Rausendorf w Štezechach jako wuczerjo poſtaſili. Ŝenjeſ kandidat wuczerſtwa Pjech ſo ſe Žibowa do Klukſha, ſ. Frenzel ſ Ŝchwacžiz do Hucziny a ſ. Koch ſ Štezeches poſtezechadža.

— Kontrolske shromadzisny budža w Budyskim wólkreżu 21. a
22. haprleje w Budyschinje, 23. haprleje w Niezwacziidle, 25. haprleje
w Klukšu a w Worzynje, 26. a 27. haprleje w Biskopizach, 27.
haprleje w Horniej Wiasońzy, 28. haprleje w Scherachowje.

— Sandženu njeđželu popolnju na hermantu na lawstich hrje-
bjach na dobo kaſchę, se hłomu natykany, w plomjenjach stieſeſche.
Prijedy hač so woheń na ſuſodne kaſchę roſſčeri, ion ſvozownje
ſalachu. Woheń je pječa psches to naſtał, so je jedyn czeladnik
ſ Hornjeſe Riny ſe ſapalku wo kaſchę ſchmörnut, pschi egiñd je pa-
laza ſapalzyna hłoſčka so wotlemiła a do hłomy ſkočiła.

— Budysze hamtske zdobnictwo je tele dny woszjewilo, so stej so w Małym Wjelkowje a dale w Łahowje wupożyczeni a nalutowani sałozilej.

— Na Wjellowskej drošy njebaloko hornjeho Čeichonjanskoho haja
bu sandženu nježelu wjecžor $\frac{1}{10}$ hodžin schyrjo mužzy na schyri
holzy s kuga rubježny nadpad sczini. Hdyž holzy s hermanka
domoj dužy nimo haja pschińdzechu, jim na dobo muž se sabahenym
wobliczom do pucza stupi a s revolvrom do nich ho měrjo jim pschi-
wola: „Pjenješy abo žiwjenje“. Holzy, kijz mějachu tole hroženie sa
žort, chyžchu kuejo dale hicž, tola mužski s revolvrom a tſjo druh
mužzy, sadž njeho stejaz, je shrabnychu a spytachu jim pjenježne
mósčnyczki rubicž. Holzy pał ho se wsc̄emi možami wobarachu,
schkręzachu a wo pomoz wołachu. Sa někotre mjeñšiny, kotrež
běchu ho bjes tym minyle, ho dwaj mužeji wot Židowa hem bližeschtaj.
Tuteju muhladawšchi nadpadniży holzy pušczežci. Jenej holzy je
jedyn s rubježnikow korbik wutorhiu, w kotrejž běchu někotre po-
prjanzy a dwaj schórzuchaj; te tſi druhe holzy pał pschi rubježnym
nadpadže niczo pschižadžile njebečhu. W njebalotej něhdushej
schokejowej khežžy holzy najprjödžy wuczel ptyachu a ho potom,
wot wustateho stracha ho shrabawšchi, s pschewodom mužskieu,
kotrejuž pschiblženju maju ho džałowacž, so bu ho wot rubježnikow
wuzwobodžile, na dalschi dompucž nastajicž.

— W Kamieńsku wójtęszku budzą kontrole shromadzisny 25. a
26. haprleje w Kamieniu, 27. haprleje w Schepniku a Kinsborku,
28. haprleje w Połczynie a Großerhörsdorfie.

— Wobhlađanje koblow a frēbjatow směje ho lětža 18. meje w Lubiju, 20. meje w Česlanač, 21. meje w Pancžicach, 23. meje w Copitzu a 24. meje w Moritzburgu.

— Wuhla dy na p'schichodne w'jedro. Wot 16. hac' do 17., teho runja wot 20. hac' do 21. haprleje so sylny powschitkowny deschcz wozažatuje. Boh džył nam jón mile wobradzic'.

Se Ssłoneje Voršče. W něcžjsim skym časzu wschodnje wo jebanistwach a paduchstwach kłyskimy a s teho widźimy, so człowięk doszcz wobhladniwy, pschellepany a njedowěriwy bycz njemoże, jeśli so chze ho wobschubżerjow smińucz. To je też wondano tudomny窟ter Biesold na swoju schodu shonicz dyrbiaż. A tutemu 31. mierza młody człowiek pschinđe, prajzy, so chze ho pola njeho sa wotrocza pschistajicz. Dokelž bě Biesoldej runje wotrocza wucząchnuł a won hiszczce żaneho druhego namakał njeběsche, bě jemu jara lubo, so jemu dżelaczeć bjeſe wschedho pytania do domu pschinđe. Jensiż jene jemu na nowym wotroczku trochu nadpadowasche, mjenujzy so bě khetro wożobnje swoblekany a so jeho mjehlej ruzy ho njesdaschtej na cęzke rataſke dżelo swuczenej bycz. Hdyž Biesold noweho wotrocza na to kędzbneho czinjescze, jeho tón smierowa, prajzy, so móže jemu tola wscho jene bycz, hacz budże jemu burske dżelo cęzke abo lohke. Duz̄ ho zisobnił sa wotrocza pschistaji a hnydom toleć sawdawka dosta. Każ wudawasche, bě hacz dotal w Wobhowie sa Budeſte-

zami skuzil, hdzej bē hwoju lódku a wschednu drastu wostajil. Po
jeho próstwie jemu Biesold rad dowoli, po tele wézy dojcz. Tak
zusobnił wjeżdż s Biesoldez wosom a konjomaj wostędże. Tón hamy
dzén wjeżdżor chyžsze wón saho w Szalonej Voršczeji bycz. Tola
wjeżdżor ho pschiblizi, ale żadny wotrocł ho njeokasa. Też nasajtra
rano hiszczę nicż ani wo nim, ani wo wosu a konjomaj widżecz
njebe. Hdzyj skónečnje wjeżdżorne žmérki padachu, a ho nowy schwarny
wotrocł hiszczę pschego domoju wróćzil njebe, ho Szalonoborszczanam
w hembjerach zwitacz poczinasche, so ta wéz císeje w rjeźe njeje.
A temu tež tak běše. Zuzy wotrocł bē se Szalonej Voršcze
w runej mérje do Wopaleje k tamníschemu konjazemu rěníkéj hnál
a jemu starscheho konja ja 90 hrivnow k rěju podbýkowal. Nešnit
ho njebe komdžit, konja kúpicz, dokelž bē zuzy wudawał, so wós a
konjej jemu skuscheja, a so chze konja wotbycz, dokelž na žane waschnie
wjazy czahnuć nochze. Pjenjesh dostawshi bē zuzy saho k Budys-
chinej wotjel a to s tajkim džiwim chwatkom, so bē wós pola Szu-
pow a njedalo ko Budestez na kruchi rosleczil. Ma to bē zuzy wosta-
tiwschi wscheho čeknul. Tola jeho běhū spósnali a dokelž s teho, so

bé wós a konja na drósh wostajík, hódachu, so je pał bludny, pał paduch, jeho sajachu. Hdyž jeho do kruteho pscheßloſchenja wsachu, ho wukopa, so je sajaty wojeſſki deserter s mjenom Jſrael, tiz je w Schumbachu pola Krumvalda motroſtí. Wón bě 12. mérza s wodzelenja artillerije, kotrež je ho kónz mérza s Roßweina do Riesy psche połožilo, czeknul. Wot teho czaja bě po kraju dundaſo ho s jebanſtowm žiwil, hacž bě skóńczne w Słonej Vorſtegi kwój poſledni kuf ſejhral. Mjes tym bě ho kublet Biesold, hdyž ho na druhí bžen vječor wotrocík hischče wróćzik njebe, ſa nim na pucz do Wbohowa naſtaſík. Nimale do Wbohowa pschiſchedſchi, ho njemalo ſtróži, woſladawſchi na drósh ſrudne roſpadanki kwojeho wosa a pschi nich kwojeho brunac̄ka, tiz bě zhlízku nož pod hołym njebjom ſiejo wſhōr pschemr̄. Bóryš tež Biesold wuſzleďzi, ſo bě zuſh czeladník druheho konja konjazemu rěſnikę w Wopalej pschedał. Duż k tutemu khwatasche. Ma ſbože rěſnik konja hischče njebe ſoreſał a na kołbaſti ſbzékala, tak ſo možesche hebi jón Biesold ſa 90 hríwnow ſažo wróćzolupicž. Tutón podawł njech je wſhickim wobſzedzerjam ſkotu s powu-čenjom. Schtóž ma ſkót, jón khróble zusemu njeſnatemu czlowjekej njedowěr, a ho s ležnymi recžemi a lischčazym waschniczkom ſaſlepicž njeđaj!

Se Spytez. Sandenu poñdželu dopoldnja je tudomny knjeli poñoneč Hobland do njesboža psicholož. Hdyž do běrnazých ryneckow hnói woješče, jemu konje čeknuschtaj. Psiči tym jemu kolo psiches nohu džesche a jemu ju slama. Snjesboženeho žu hnydom do Budyskeje hojetníj dowjesli.

§ Kęhrósczic. Wóndano fu tu dweju skłubneju wotrocław
lapnuli, katrajż staj někotrym wobydlerjam nascheje wózny khetre mjerfanje,
hniewanje a skłodu nacznikoj. W nozy 6. haprleje stej rospuszczena
pochołoi jenemu wobydlerzej wrota s drjewom, druhemu s walczkami
saraczyloj. Na druhim měsce běshtaj pletowu sažuhi překr psches
schczęstku počętloj, tak so je ſebi nózny ſtrečnił, ſo do sažu, i ſakop-
numski, ſkoro nóz ſrasyl. Dale staj nječmanikaj wot wódnego rok
dwaj zentnarzej cęzki lamien wobroczyloj a myſawu dončku fa-
njeſhwarnikoj. Na jenej sahrodze staj potom hromadu cęzjopow ros-
mietaloj, na czoł staj ſpataloj psches 6 zentnari cęzki vjenił na
pucz walicz. Tola to psches jeju mozy dzěſche, tak so dyrbieschtaj ſo
wostajic, tutón wotphlad wuwoſcę. Sso teho dla najſkerje ros-
hniewawski do jeneje pcžowatne ſaleſyſchtaj a tam s poſtawy ſchtyri
kolče ſwroczychtaſ; w dwemaj s nich běchu pcžoly wotemrjele, a
w tymaj dwemaj druhmaj drje někto pcžoly teg konz woſmu. —
Wszgiednje 25 pułow na sadk by najpczichodniſche khostanje ſa tuteju
nieplechow bylo.

Se Sslepho. Sańdżenu pońdżelu bě sa naśchu woſkadu wulzy ſrudny dżen: Myż pschewodzachym tehdby k poſlenemu wotpo- cjińſej naſchego hɔrzolubowanego, wyžokowaženego knjeſa fararja Wjelana, kotryž je naſ 40 lét doſko ſ murjadnej kwērnoſcžu na ſtrowu paſtwu Božeho ſłowa wodźil a woſebie naſ Gſerbów ſ woſe- bieſi luboſcžu na kwócej duſchowapaſtyſkej, wótczinskej wutrobie noſył. Powſchitkowne běſche teho dla wutrobne dželbracze, a niz jeno ſ bliſka, tež ſ daloſta běchu čeſęzowario njeboſczičkého pschiſhli, jo bydu jemu hiſhczę poſlenju čeſęz a luboſcž wopokaſali. Mjes mnohimi knje- ſami duchovnymi, koſiž běchu na pschewodienje pschiſhli, widzachmy tež k. fararja Teſchnarja ſ Nidy, w mjenje Maczizy Gſerbſkeje paſ běſche jo k. wychſchi ſeminarſki wuczeń ſiedleſ ſ Budyschina ſem podał; wón połoži na wupyſhenny kaſhcz ſemrjeteho wulku palmowu haſoſu, na kotrejž běložidžanym bancze tele wot njeho ſestajane ſłowa ſtejachu:

Dopomjenju

na zbožnje wusnjeneho sławneho wótcinka, swérneho Serba,
wysokodostojneho knjeza

Eduarda Juliusa Wjelana

derjezasłużbneho fararja w Slepom,
pilnego serbskeho spisowarja, nadobnega podpjerarja serbskeho

pismowstwa, wutrobiteho zakitarja serbskeho luda,
dołholętnego swérneho sobustawa Macicy Serbskiej.

na dnju Jeho khowanja, 11. haprleje 1892,

předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje.

Što po všech Serbach z boloznosću zhonja,

Što zrudoba so jima wutrobow!

Ach, zaso jedyn z našich wótčincow

Naš sławny Wjelan, swój běh časny skonja.

Wón, kiž je swěru Serbstwo hajił, množil,
Lud serbski wutrobiće škitował
A duše z čerstwej wodu napojał,
Wón nětk je k rjenišim so honam zložil.

Lud serbski pak při Jeho marach płaka
A Jemu za wšo dźeło wótčinske
Dzems na row scele palmy česče, džaka.

Njech Wón nětk prochnje, njech spi wótoow spanje,
Njech kamjeń rowny sam so rozmjele:
Tu w Serbach **Wjelan** w česci zawostanje!

Tęż knies redaktor Marko Smoleń w Budyschinje běsche lawirjenzowy wěnč póżkał, kij bě se žeklu w herbskich barbach wudebjeny, na kotrejž flébowaze flówa cíjskczane widżact my: W opomnjenju na zbožnje wusnjeneho serbskeho wótčinca wysokodostojneho knyeza farara Eduarda Wjelana w Slepom z džakownosću poswiecene. Bohrjebna žwiatocznoscz wotbywaſche bo najprjedy w němſkej rēči s tym, so w farškim domje po wuspawanju několnych ſchtuczkow knies sup. Wendt s Zbybalnje a po nim t. sup. Rycktař s Pienczka wotpročenje džeržeschtaj, w zyrlwi pał, hdzej bu kaſchcz psched wotlaſt stajeny, t. farat Neumann s Fablonia ſmijertnu epistolou cítasche, t. farat Schewelow s Lischewom pał cželne předowanje džeržesche a žohnowanje wudželi. Na to dosta herbska rēč zwoje prawo. Po wuspawanju několnych ſchtuczkow thérluscha „Jesuš moja nadžija“ wuzkita t. farſki vilar Garſig ſmijertnu epistolou, na cžez po wuspawanju thérluscha „Moje živjenje ſy, Chryste“ t. farat Henčzka s Wochoś na podložku Hebr. 13, 7 wutrobnie cželne předowanje džeržesche a žohnowanje wudželi. Wnōhne ſylsy, kotrej we wóczkach bohacze ſhromadzeneje herbskeje wožady bo ſybolicz widžachmy, běchu jaſne dopokaſmo fa to, kaf wutrobnje je wona ſwojego duſchewpaſtyria lubowała a kaf hukboku wo njeho želi. Se ſwonjenjom ſwenow a ſpewanjom ſmijertneho thérluscha, s poſawnami bo pschewodžazeho, njeſesche bo kaſchcz nětko na požrjebniszcze. Tam bu wón psched wotewrjeny row stajeny, na cžoz t. farat Räda s Mužakowa s wóſchewjazej wutrobnosću herbsku cželnu rēč džeržesche a ju s horzei modlitwu wobſamku. Hdzej bě na to t. sup. Wendt njebečicelemu híſehe poſlednje žohnowanje wudželi, bu wón ſe ſpewanjom ſchtuczki: „Hdzej dyrbju woſhal cžahnež, bo nježel wete mnje“ klinej thlóneje ſemje pschepodath. Wón wotpočui w měrje! Bóh pał jemu we wěčnosći po ſwojej miloſći ſaplačz wſku luboſć, kotrej je wón ſwojemu herbskemu ludej tak bohacze wopokaſował! Mjeno Wjelan wostanje mjes ſerbam i žohnowanju.

Přílopk.

* Psched pschewodžazym ſubom w Torgawie 27létnej thěznik Müller s Bethawy wobſorženym ſtejſe, ſo je ſwojego nana ſe ſamýſtom a ſi pschewyſleniom moril. Manowe cželo běchu w jenym wonzuchu ſi roſtſchępjenym noplom ležaze namakali. Wſchitzy ludžo tuſachu hnydom na wobſorženeho jako na nanoweho mordarja, dokelž běſe ſo wulkeho wuměnka dla ſtajnje ſi nanom a macžerju wadžit a ſadžerat. Hdzej běchu wobſorženeho ſajeli, běchu w jeho wobdylenju krwawý pjesl a krwawu ſekeru namakali. Runje tak běchu flédy jeho ſtopow, wot nanoweho cžela do jeho domu wjedzaze, widžecz byle. Wobſorženym pytaſche drje bo wuhlačz, ale dokelž ſo krej na ſekerje ſi hětrej wěſtoſci ſa cžlowječju krej ſpóſna, wotbudi ſeho ſudniſtvo ſi jaſtvi na cžaz živjenje.

* Psched tydženjom nočyſche jedyn kón w pěſlowej jamje pola ſallgasta wjazy cžahnučz. Duž jemu ſčtryk ſa jaſyl ſwjasachu a dwoj muzej ſa njón cženjeſchtaj. Jedyn ſatorže — a kón bě bjes jaſyla. Město teho, ſo bychu nětk wboheho konja t jeho wobſedžerjej dowiedli, wot kotrejž běchu ſebi jeho požčili, dachu jemu ſmerom hacž do połodnia dale dželacz a poſkachu jeho potom dom, wobſedžerjej nice wo podanku njeprajtovſci. Wotrožel nadpadže, ſo kón ſracz nochze; pôdla teho dohlađa ſo, ſo ma krwawu thlomu. Dale ſa tym hladajo widžesche, ſo ma jaſyl wutorhnjeny. Hnydom konja do Finsterwaldy dowjedžechu a konjazemu rěſnikę pschedachu. Ta wěz drje budže ſo psched ſudniſtvoom dale pschedytačz.

* W Mužakowje ſu psched krótkim w ſahrodze ſchewſteho miſchtra Scholty wopominjeniſki pjenjes ſi drohoto lětow 1771/72 wuryli. Prědku poſaže kurwjerchowſki ſaffli wopon ſi obeliſkom, na kotrejž dwěmaj ſłowa, „Gafki pomnik 1771/1772“ a na wókolnej kromje „Wulka drohota, hubjena živnosć“ ſteja. Sadk ma ſzehowaze powjeſče: „W horach placzesche kóz rožki 13 tolerjow,

kóz pſchenzy 14 tolerjow, kóz jecžmjenja 9 tolerjow, kóz wowha 6 tolerjow, punt butry 8 fléborňach, punt thleba 2 fléborňaj. Pjenjes ſda ſo ſi wekojoſteje měſchenzy laty bycz. Pschipódla cžinimy naſich cžitarjow na „hłodowy pomnik“ na cžole Mužakowſkeje zyrkwe kebz-bliwych, kotrejž je hrabja Jurij Alexander Hermann Callenbergſki w lěcje 1779 ſtajicž dał k dopomijeczu na dobroćelow, kotsiž ſu w tehdomej wulkej drohocze Mužakowſkim měſchczanam a druhim wobylberjam wypołomyklje pomožni byli. Tón pomnik ſtejſe, kaž je ſnate, hacž do lěta 1813 na tym měſtnje, hdzej nětko wojetſki pomnik ſteji.

* W Le Mansu je ſo psched krótkim cžakom ſzehowazy njeſluk ſtał. 19létna manbžella je ſpýtala ſwojemu 25létнемu muzej ſi jědom ſawdacz, ſo by do wobſedženſtwa jeho ſamoženja pschifchla. Prjedy pał hacž jěd, ſtrychnin, naſoži, džesche ſi dwěmaj weschczekomaj, ſo jeju prashecz, kaf wjèle dnjow abo měħazow ma jejny muž hiſceje ſi my bycz. Tymaj ma ſo jeje muž ſa dalishe ſi wjelenje džalewacz, pschedož ſimaj ſeſbachu ſo žonine rēče nadpadne, buž tu wěz hnydom polzojſtow wofſewiſtej. Mjes tym bě wona muzej hido kuf ſeda do jědze napanzała, tola ſo poradzi, dalishe ſajedoječenje ſadžewacz. To žonischęczo je ſajate a ſo ſwojego njeſlukta wuſnala.

* W Regensburgskim jaſtwje je njeſdawno w nožy ſběk wuhyrl. Hdzej w nožy wokoło jeneje hodžiny jaſtnikowaj pomožnikaj Altendörfer a Beidinger durje ſi tisjom jaſtym wotewrisczta, widžeschtaj, ſo ſelesne ſoža dele puſchczene nježechu, ale kaž wobnjo horejach wiſbachu. W wókoliku, hdzej Meidinger nuts ſtupi, jeho doſpołnje ſwoblekani ječi, kij běchu ſo na prawizy a lewizy ſi hoka durjow ſeſtupali, do kuta cžižuuchu a ſa nim ſaſtupiaſzeho Altendörferja ſe ſtóżowej a blidowej nehu wobdzělachu. Nadpadnenaj ſo móznie wobaraschtaj, tak ſo ſo temu, kij bě Meidingerja na ſo wſal, njeporadzi, jemu klicze ſi rukow wutorhnucz. Po krótkej pschimanzy wučiſteczachu Altendörferja ſe jſtvy a ſamknuchu durje, tak ſo bě Meidinger wó jſtviſe ſawrjeny. Potom pschemóku Altendörferja a ſamknuchu jeho do ſadnika. Na to roſbichu njeſkraſnizy wóſno w burjach a cžeknuchu na dwór. Mjes tym bě jaſtnik Wagner, kotrejž w druhim poſthodze ſpashe, naſateje hary dla wozuczil, bě dele ſhwatajo tych třjoch cželanzow deſhahnul, ſi kotrejž dwejo runje na murju leſeſchtaj. Na kaſanje, ſo wróćicž, poſkuchaſchtaj taj njebožinkaj halle potom, hdzej bě Wagner jenemu ſi ſekakom tóſiſto helenych pułow na ſadk naměril. Na to proſyſchtaj wo pardon, dyrbjeſchtaj pał ſo do jaſtwa wróćicž.

* Wo wubuchu pólva w Ochtkim pólverniku pola Peterburga piſoja „Peterburgſke Nowiny“: ſi minjeneho lěta ſem ſo tudy hjeſtuny pólver džela, kotrejž dželanie ſebi wulku wobhlaſtiwoſci žada. Pólvernik ſi wjèle ſamotnje ſtejazych twarjenjow wobſteji, w kotrejž ſo te wſchelake džela wuſjeduju. Tene takje twarjenje ſi cžiſtom 269 bu měſtno wulkeho njeboža. Wone ſkuſeſte ſi ſuſhenju pyroxilina. W wókoliku roſbichnenja, kotrejž pschicžina híſehe dopoſnata njeje, bě w tym malym ſamjeſtym twarjeniczu 350 pudow woneje macžiſny. Wot zyłeho twarjenja je jenož wuhen, a tón tež jenož ſi džela, ſtejo wotſak, wſchito druhe je ſi zyłym ſaložkom roſleczko. Hdzej bě twarjeniczu ſtał, je nětko hukboka jama, do kotrejž bu ſroſtanki ſpadek. Kaf wulotonu móz je wubuč měk, ſpoſnaje ſo ſi taho, ſo bu roſtorhane džele blachowje tſehi, zyhele a truhi hradiow tak wypoſko ſteczke, ſo ſo kaž male ptaki bycz ſdachu. ſi džewječioh dželaczerjow, kij běchu w twarjeniczu byli, ſu ſo jenož roſtorhane krwawe a wopalene cželne džele namakale. Tež w ſuſhodnej fabrikskej ſamkaſti je roſbichnenje wulke ſaniczenje načiniſlo, pschi cžim ſu ſo pječo dželaczerjo cžezzy wobſtakdžili. Satſhaknjenje bě tak ſhlnce, ſo je w Peterburgu jako kuf ſi kanony ſkyſhcz bylo.

* Wo hrubym cžwilowanju ſloczecza, kij je wulke njebože načiniſlo, ruske nowiny piſoja. W krajinje Nižno-Nowgorodskej běchu džeczi ſamožiteho bura ſoczu popadnule, ſi petrolejom polaſe a ſapaliſe. Wbohe ſloczo cžeknu na lubju, hdzej ſo hnydom ſłoma ſapali. Duž wotpali ſo 8 statokow, mjes nimi tež nanowh winowatych džeczi, kotrejž ſo pôdla teho 25000 rublow papjerjaných pjenjes a dohnych ſapiskom ſpali.

* W Alteibowje pola Lubija je ſo 10. kaprile ſtejza zvěhelnzaria Winklera wotpaliſe. Dokelž ſo plomjo rucze wupschestrje, njebe 75létinemu tkalzej Güttereſej a jeho 22létinemu ſynej mózno, ſo ſi ploſmjenjow wukhowacz. Wobaj wobhaj njebožownaj cžlowječej ſtaſ ſo ſzivaj ſaplitoj.

* W Koſczelezech w pruskej Póſnańskiej ſu anarchistſtojo 7. kapr. na tamniſcheho tachanta a probſta Poninſkeho mordatki rubježny nadpad ſeſhniſi. Wo tym ſo ſzehowaze piſe: Hdzej běſehe tachant w 1/29 hodžin Božu mſchu cžitawſki ſo domoj podał, jeho wo thěži ſona, wot hólczeza pschewodžena, ſetka, kotrej ſeho proſyſte, ſo by

jej tachczenke wopisimo napisal. Tachant żonje praj, so že najprjedy khosej wujicž a so jej potom wopisimo napishe. Bjes tym, so żona wo khęzi czakasche, dwaj muzej pschińscy, kotaż żonje prajeschtaj, so teho runja po tachczenke wopisimo dzetaj. Psihi tym so żonu sa tachantowymi wożbowymi wobstejnosciami wuwopraskowachu, wożebje sa tym, hacż tachant ham bydli, abo hacż je někto druhı hiszczę tam s bydłom. Bjes tym bę tachant khosej wupischi se istwy stupiš, so by żonu k hebi sawołał. Psihi tym wobaj muzej do predla stupischtaj a tachantej swoju prostwu wosjewischtaj. S dobom so wonaj k stwinym durjam bliżeschtaj a tachanta nucęschtaj, do istwy stupicž. Sa nim do istwy stupischi, s kliczom, kotorž w samku s nitska stwy tczesche, durje samknuschtaj. Na to jedyn s mużow tachantej, kig bę so ja jemu żabaniom praszał, list, w czornokromatym kuwerce tczozu, pschepoda, s napominanjom, so by tachant wopschijecie čital. W kuverce czornokromata papjera leżesche, na kotorž bę w polskiej ręcji szczekowaze napisane: „Wutonjekski komitej polskich anarchistow kasa knieje... wskę pjeniesy, kotrež wobħedzi, sa organizaciju polskich anarchistow wubacz. Geli so temu njeħoħluka abo to poliziji k wiedżenju da, jeho se hmiercu po-khostaja.” Pod piżmo bę hmiercta hlowa namolowana. W tym hamym kuverce bę hiszczę druhe piżmo četworneje barby, kwitowaniku wo dostażej (po wernosegi rubjenej) sumje pjenies wopschijaze. Tachant rubjeznikomaj snapschijwi, so pjenies nima. Hdyż taj na to revolver wuczahnuschtaj, tachant spyla k woknu kloczicž, s kotorym wón, hdyż bę so jemu to poradžlo, do saħrody twóchnu. Rubjeznikaj se istwy skolu do saħrody sa tachantom čerjeſchtaj, do kotrejež bescħtaj bjes tym hiszczę dwaj druhaj kobiustawaj anarchistiskego paźma stupiloj. Wschitzy schijrjo so do duchownego dachu a do njeho tsēlachu, psihi čimż wón schijri kultki dosta, a to dwę do hlowy, jenu do leweho ramienja a jenu do leweje ruki. Do vikara, kig bę tachantej na pomoż pschibęžal, teho runja tseliku, tola so kulta jenoż psches kulinju dobu. Bjes tym so do tachanta tsēlachu, bę też żona s khęze do saħrody pschihnała, kotaż rubjeznikow proħysche, so nje-hħu duchownego skonzowali. Psihi tym jedyn s rubjeznikow do njeje tseli. Na wulke sboże pak kulta do knejfa slečzi, wot kotrehoż so wona wotrasy. Bjes tym so so to sta, bę żoniny holkęz wobħdlerjam wħi powieszej wo rubjezniskim nadpadze pschinjež, a wjetsha liczba ludzi, dwaj muzej na konju, czi drushy peshi, so k farje nastaji. Lubgi wuħladawski so rubjezniz do zofanja dachu, dwiejo s nich po drósh, do Znawracżlawje wiedżazej, čeħlaştaj, bjes tym so so taj dwaj druhaj w leżu, sto kroczelow sħalem, shubischtaj. Sa preñschimaj so jedsnaj pschijischtaj. Njeħaloko kapay, psihi drósh stejazej, qħiżżej jedyn s anarchistow do scħejħwarjow tselicž, tola teju njeħrej, ale qwojeho towaħsha, kotorž bę někotre kroczele sadu njeħo wostak; tuton hnydom na hmiercz sranjeny k semi padże. Na to jedyn s jedsneju do hiszczę ġiweho anarchistu tseli, a też tón bu na hmiercz sranjeny a mormy k semi padże. Bjes tym bęku Koſczeleżenjo l-lesk wobstupili, w kotorym so toj dwaj druhaj rubjeznikaj kħwaschtaj. Taż so, spōsnawski, so je jima nje-mόžno, četnucž, hamaj satseħħiħtaj, hdyż bescħtaj najprjedy někture kultki do kwojix blédżerjow tseliko, tola so sboże nikohu njeħrejħiż. Bjes Koſczeleżenami je so wożebje knieži wojnat s khrobloċċu a smużi-tożżej w wojowaniu wusnamjeni. Itana, kotorž je psihi tym do hornjeho scħejħna dostał, na sboże straschna njeje, dokelż so koscż wob-fħlobżiha njeje. Druhemu jedsnemu bu kón pod cżelko satseħen. Tachant Pontiniski, jara luboñ a psħecżelny knies, drje cżelko khixx leżi, tola so nadžieja so wotħor. Taż je so wħidżiżlo, fu wschitzy schijrjo anarchistico w Weizenseeu pola Barlina poġledni čaż-żebdili; woni rēloju Zulkowski, Griselewicz, Pilachowski a Dräger.

* (Mudry profet.) Genħelista profet Baxter, kotorž je kónz ġweta na džen 11. haprile 1901 weschċiż, wondano saħo pschednoscħi wo wuliki pidenżenjach djerjeħsche, na koterž dyrbja so wschitzy psħiħotowacż. Duż někto bjes poħlu harjemi stanuwschi so Baxtera prasħesche, hacż je swolniw, wħċha żwoje samōgenje dobrogħ-żfem u wistawej sapiħacż, lotremuż dyrbjal wone po dnju 11. hapr. 1901 kħusħecż. Baxter ménjesche, so to trjeba njeje, dokelż bżże teħbi niktid njeħbudej wjazy ġiww. „To niċċo njeħadži”, tammy psħeklepanz wotmolwi, „ħadż hebi tola někoti wħosha rawha żiwenje wukħowaj, kottuż budża te pjeniesy trjebacż móz. Ja a jedyn mojih psħecżelow qżemix se sarjadnikomaj wotkasanu pjenies byċż. Duż piżmo na-piħaqżej.” Profetej Baxterej pak so seħbie każ boħtemu mlobżenzej, „psħetox wón mnejħe wjelle kublō”. Piżmo so njenasta, Baxter pak so rucże shubi.

(Bytwinie powieszeje hlađaj w psħiħosy.)

Psħeħadżowonje sawostajenstwa.

Wutoru 19. haprile dopoldnia w 9 hodżinach
maja so w Nowej Wsy pola Njeħwacżidla wężi, k sawostajenstwu njeħo Hermannowej rodz. Ienczej kħusħaże, jekk wħschelake drastne a hospodarske kħamor, komody, blida, kħdinje, żoġa, drasta, domjaza a kuchinska nadoba, jenopsħeżnej hospodarske wosy, cżiexgħażi masħinu, pizew kħażżej, 2 metraż khōjnowych schejġep, spunduwanse dekki, někto kħlomu a bernal, nedże 1200 nowych tħieħiżi żiħel a cżejħi li grat a wħschelake druhe wężi sa hnydom hotove pjeniesy na psħeħadżowanie psħedawacż.

Wiekne għixx kien.

Awżej.

Wutoru 19. haprile (tseci ġiġi džen) popoldni wot 2 hodžin maya so na knieżiim dworje w Maħkezah prjecżeġbienja dla wħschelake meble, jekk soħi, blida, komodi, schiħele, kuchinska nadoba, portieri, sawexxli, kucżiżi konjazu grat, psħiħi kħwix, hlowiż a wħschelake druhe wężi sa hotove pjeniesy na psħeħadżowanie psħedawacż.

Tr. A. Wällnitz, postajeny awk.

Drijewowa awżej.

Wutoru 19. haprile, 3. ġiġi džen jutrow, ma so na Strożanski revrje pola Huxxim nēħda

**150 metrow khōjnowego pjenkowego drijewa
a 60 kop khōjnowych a brēszych wasċekkow**
dopoldni wot 10 hodžin na psħeħadżowanie psħedawacż. Shroma-dżisna psihi Strożanski koreġmje.

Termija na wħiċċihe kħadżenje.

Sa saħrodniku rjanu żiwnoscż, k konkursu njeħsħiħi kħadżenje. J. E. Schubu kħusħażu, wop. kat. čiex klo 6 a fel. 4 leżomnostiħi kħiżi ja Drużkeżu pola Budjeshina, 1/4 hodžinu wot Biċżejksego sastanisħeja, 8290 ml. wopalnej każ, 241,83 dawl. jedn., 7 hektarow, 68,8 orow abo 13 akrow 266 □ pruton leżomnoscżie wopsħiżu, s derje dżerżanei wiċċinnej aleju, w najepsħi kulturnym wobsteju a dospolnje wobdżelanu, je so bjes inventara, tam so hiszczę nħakaz, 19,000 ġriżi wħidha kħadżlo.

Ci, kottuż majha myħle, tolle kħadżenje psħeħadżiż, so napominaju, so k wħiċċiħadżenje termiċi kħrejha 27. haprile dopoldni w 10 hodžinach w Drużkeżach w mienowanej leżomnoscżi sej̊, swoodje placenja kħmanoċċi dopokasż, swoodje kħadżenje wosjewiċċ a potom wocħakacż, hacż shromadżisna wericzelow, kotaż so borsu na to smejje, psħirażenje psħiħwoli abo njeħsħiħwoli.

Kupne wumienjenja so do termiже wosjewiċċa.

W Budjeshinje, 13. haprile 1892.

Konkursi sarjandni
Clemens Niekisch.

Palmowy żornowy wożuħi a muku,

rajkowu pizownu muku

w czerstwiej nowej tworze,

hróħ,

woku,

majj k wużiwej atd.

paruċċataj tunjo

Baldeweg & Sachse.

Wulki khosejowy skład Th. Grumbta

w kupyńi

na swonkownej lawnej haċċi
poruċża

kyrr khosej punt po 110, 115, 120 hacż 170 np.,
palenij khosej „ „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snathm na jipprox kħadżiha

Rjeġikatħi tobak

żiġi a kranu
poruċża

Ernst Mittasch
psħed schulekkimi wrotami 1.

Khosej

feleni a palenij
poruċża tunjo

Ernst Mittasch
psħed schulekkimi wrotami 1.

Korcžmarjo, restawraterojo a sažopschedawarjo njemóža pschi kupowanju wina lepje činicž, hacž ſwoju potrjebu

w winarni Pawoła Gießnera w Budyschinje

na bohatej haſhy čížlo 18 s nutschodom theaterſteje haſhy

wotewſacž. Tam ſu naturſke wina, ſa kotrejchž čiſtoſcz ſo rukuje, doſtačž. Vjes tym ſo dyrbja ſo pola winowych pinczowarjow wyſoke wudawki ſa puczowanje ſobu ſaplaczicž, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, doſelž wona wjetſchi džel ſwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſo kotrejmiž je ſo mejeczel firmy pschi ſwojim dolholetnym pschebytku pschi Rheinje ſeſnał, a pódla teho ma hiſczeje kóždñ tón dobytk, ſo ſebi wulki ſkład wina džerzecž njetrjeba. Hdyž ſo njedželu wino trjeba, móže ſo ſobotu kóždokróczna potrjeba w wotležanych bleſchach derje a tunjo ſrukowanjom ſa sprawne a ſwědomite poſluženje doſtačž.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyschinje.

Žiwnosć na pſchedaní.

Bližšu wutoru, 3. kwatry dženjtrów, popoſdnju w 3 hodž, mam mykle ſwoju žiwnosć w Lipicu pola Wlinalaka ſ 9 kózami pola, luki a leža, wſho w dobrym rjedże, ſa 4000 ml. pſchedacž. Tęczina placzisny ma ſo ſaplaczicž. Ve- zomnoſcz ſo ſa kóždeho hodži, doſelž bliſko koalinowe jamy leža.

J. Pawlik, wobſedacž.

W Scheschowje je kheža čížlo 46 ſe ſydom hertlemi pola a ſahrody na pſchedaní. Dalshe je tam ſhonicž.

Wulka ſkótna a inventarowa awkziſja.

Srjedu 20. ſaprlje 1892 ma ſo na kuble čížlo 7 w Wicho- wach pola Wosborka 8 kruwov, 2 czeleci, 3 jałozjy, 1 mloczaza maſchine ſ gopelom, 1 čiſczaſza a 1 ſyklanjowa maſchine, 1 deſko- wanym, 1 lóhki, 1 torbowy a 1 rucznym wós, wſhon rólny a hospo- datski grat, ſyno a móble ſa hnydom hotowe pjenjesy na pſched- žowanje pſchedawacž. Sapocząt dopoſdnja w 9 hodžinach.

Wulka awkziſja.

Wutoru 14. ſaprlje dopoſ- dnja w 10 hodžinach ma ſo w Scheschowje čížlo 47 wſhelaſe meble, dale 1 knjeſſki wós, 1 čiſczaſza maſchine, 1 ſchyriſlenný kon, 1 kruwa, 1 jałozja, 20 zentnarjow hérnow na pſchedžowanje pſchedawacž.

Dla dželenja herbſta ma ſo žiwnosć čížlo 9 w Lipinskaſ pola Delneje Wolschinu (vjes wuměnka) ſ maſhivnymi twarjenjemi, 23 jutrami pola, luki a kerlow, wſho ſ jeneho krucha, 7. meje do- poſdnja w 9 hodžinach na hamſkim ſudniſtwje w Niſcej na pſchedžo- wanje pſchedawacž. Na kupjenje ſmyſleni čyžli ſo w Niſcej mjeno- wanym džen ſenč.

Nowalez herbjo.

Wſhon ratařſki grat

a potrjebu
poruča tunjo

Paul Walther
pschi žitnych vifach.

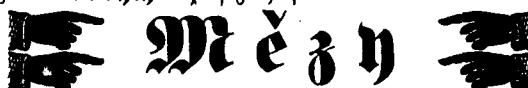
Najwjetſchi ſkład w měſeče. Sprawne poſluženje.

Filzowe ſlobuſki

we wſchech ualennich nowoſzach a po jara tunich, wopravdzie ſolidnych placzisnach.

Konfirmandſſe ſlobuſki

jenož w dobrých kaſkoſzach po 2 mk. a 2 mk. 25 np.

ſa mužſkich a hózow, jara tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haſhy 22 pódla winowje kicže.

Pſchedpoloženje klampnařſtwa.

Moje klampnatſtwo je wot dženſniſcheho dnja na róžku ſlowneho torhoscheja a jerjowejſe haſhy. Proſchu wo dalshe dobročiwe pſchitupowanje.

S pocjedſcowaniem

F. A. S o m m e r
klampnatſki miſchr.

Magnuſ bonum-bérny

pſchedawa kuježi dwór w Saręžu.

5 parſtow tolſty hrubeny polež punt po 75 np., pschi 10 puntach turſcho, ſeleny polež punt po 70 np., hadleſhco " " 70 " pſchedawa

Otto Pötschke
ſ napscheda mjaſhowych jédkow.

Barlinſku tſehchnu papu,
tſehchne tſchekſki
pſchedawa

J. G. Menzel w Budyschinje
pod bortlinom 13.

Kacie jeja wot bělých wulich Pekingſkich kaſkow ſu pſchedeo na pſchedaní na ſičuanjan ſkim knježim dworje.

Skoro zyle nowy dujjak (měchi) je w Číchonjaſkej kowarci na pſchedaní.

Ejerſtwy roſeſchlrenh lój punt po 50 np. pſchedawa

Gart Blasche, rěniſki miſchr na ſwonkownej lawſtej dróž 15.

Wobraſy

(bildy) ſo rjenje a tunjo ſachleſzuja a ſ wobluſom wobbadža, domowe ſohuowanje a wobraſy w wulkim wubjertu a tunich pla- cjiſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſhy 11.

August Mittaſch,

bliſat w Bulezach,
poruča ſo ſ wudželanju zlych
njeſteſzinskich

w h o t o w a n j o w
a čini ležbne na ſwoj ſkład meblow a ſkolow, jenož derje wu- dželaných, po naſtunich pla- cjiſnach.

Wóſkowny twar

kupuje po lóždej dželbje wóſkowa ſločetnja Roberta Adama.

Generalna zhromadzizna Maćicy Serbskeje

změje so srjedu po jutrach, 20. haprleje, popołdnju w 2. hodź. w Gudzic hosćencu w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjeti.
Sobustawy a přečlow towařstwa přeprošuje

předsydstwo.

NB. Z wječora $\frac{1}{2}$ 7 hodź. budže koncert na trěleřni.

Budyska Bjesada.

Srjedu 20. haprleje budže so na Budyskej trěleřni serbski koncert wotbywać, do kotrehož změja sobustawy Budyskeje Bjesady darmotny zastup. K koncertej so za sobustawy Bjesady malý bal přizamknje. Koncert so wječor $\frac{1}{2}$ 7 hodzin započne.

Předsydstwo.

Serbski koncert

na trěleřni w Budyšinje

srjedu 20. haprleje 1892 wječor $\frac{1}{2}$ 7 hodzin.

Dobrociwje sobuskučkuja:

knježna Thereza Sákowa, kral. dwórna opera spěvačka,
knjez Ladislav Pokorný, virtuos na husle,
knjez G. Gamper, cellista,
knjez wučeř Hajnik, bas,
knjez Bjarnat Krawc, přewod na pianje.

Program.

1. Adagio za husle, cello a piano. Ant. Dvořák.	b) Měj ty dobru noc! Nar. spěv. c) Serbske holico. K. A. Kocor.
2. a) Pućowar w naléču. b) Won do pola!	5. Wuhrska fantasiya za cello. F. Grützmacher.
	6. Spěwy za sopran: a) Postrow domiznje. b) Holča a kokula. c) Jandželko.
	7. a) Legenda. b) Mazurka.
3. Faust. Fantasiya za husle a piano. P. de Sarasate.	B. Krawc. Česk. nar. spěv. B. Krawc. Ovide Musin.
4. Spěwy za sopran: a) Różow żarowanie.	Za { husle {

Zastupne billety su wo dnjo w wudawařni Serbskich Nowin, wječor na trěleřni dostać.

Wosjewjenje.

Cjeſčenym Sserbam w Budyschinje a wołownosczi k wjedzenju dawam, so rěſbařstwo mojeho njebozcízkeho nana, rěſbarja Augusta Pietscha, dale powiedu a so budu so stajnje prózowac̄ dobru kħwalbu, lotruž je rěſbařstwo mojeho nana 25 lēt dohō wužilo, sfjerzeč a so budu pschezo dobre džero pschi tunich placzisnach podawac̄.

Gustav Pietsch,

rěſbařski mischt na swonkownej lawskiej haſhy 60.

Moje pschedawaniſčego njeje tħdżeñski wieżny džen a hermank wjazh na herbskej haſhy, ale na hłownym torhosħceju na delnim róžku pschi mēħċeġanſtej haſthu.

F. A. Sommer, klampnarski mischt.

Franz Marschner

čažnikat w Budyschinje

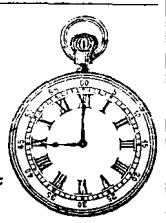
czo. 9 na bohatnej haſhy czo. 9

szwój sklad čažnikow a čažnikowých rječjasow dobrocijswemu wobledžbowanju porucza.

Hôdna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzisy.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Riečju herbski.

Stedžbu.

S tuthym kóždeho warnujemy, bjes dowolnoſcze po želeſnizy, s kaſzowa do Schrōſčanskich jamow wjedžazeje, khodzic̄, a naspoſomnijm, so ſo kóždy, kij ſo pschi tym nadendze, ſadžerži a ſo wyschnosczi wosſjewi, so by ſo poſdžischo poſtoſtał.

W Schrōſče, 11. haprleje 1892.

Adolfowa hēta

predy hrabinske s Einsiedelske koalinowe, hlinowe a wuſlowe jamy w Schrōſče.

Sa bryse-potrjeſbnych.

S tuthym najpodmoſniſčo k wjedzenju dawam, ſo ſy whole optisku pschedawārnu, psched 36 lētami ſaloženu, ſe žitneje haſhy cžiſlo 6 na — mjaſkowe jédki cžiſlo 7 — do kheze knjeſa pschedupza Kortle Pětſki pschedpoložil. So ſo dowěrjenje, mi hac̄ dotal wopokasane, rjenje džakujo, lubju, ſo budu ſo prózowac̄, ſebi jo tež dale ſdžerzeč.

Bryle po lekarſkim wukasaniu ſo nanajhwědomic̄iwiſčo wudžetaja.

S poczeſcowaniem.

Carl Schulze, optikus.

Rolkī k drainērowanju.

Rolkī k drainērowanju ma tež tole lēto we wſchēch ſchērjach po fabriſkach placzisnach na pschedan hōſeženat A. Dietrich w Lētonju.

Richard Neumann

porucza kyry a paſeny

Fhofei

w najwjetſkim wubjerku a najlepſzej dobroſeži po najtunisčich placzisnach.

Pschi wotewſac̄u wjetſkich dželbow ſo poměrnje nižſe placzisny woblicža.

Zigar

derje wotležane po 4 np.
100 po 3 ml.

porucza

Ernst Mittasch

psched ſchulerſkimi wrotami 1.

Riečany

rjeſipatly tobak

derje ūlōžazy, punt po 30 np.,
porucza

Hermann Bensch

pschi garbatſkich wrotach.

Nafchu wułħwalenu ſnatu

4 np. zigaru cžiſlo 3
wſchittim turjerjam k pruſh naſeňje poruczamoj.

Strauch & Kolde

3 na lamjentnej haſhy 3,
drogowe kħlamy k ſlotemu wortej.

Stare pjenjesy!

Stare ſlote a ſlēbrowe pjenjesy
a zyke namakalni po najwyschisčich
placzisnach kupuje

Adolf Boëtius, ſlōtnik
w Budyschinje na bohatnej haſhy 28.

pschi wrotach.

Wſchē ūhumischtne wložowe džela,
jako pſletwa, rječasy atd. ſo derje
a tunjo wudžekaju. Hotowe pſletwa
bižo po 2 ml. porucja

A. Herold, frijer
na žitnych wifach w pōſteſej kōwac̄.

Rakečanske serb. tow.

„Lipa“

změje tón kroč pońdželu 18.
jutrownika (druhi džen jutrow)
popołdnju w 5 hodž. w Křižanec
hosćencu swoje měſačne poseſdenje, pri kotrymž budže ſo wo „nazhonjenjach jeneho wojaka
z posledneje francowsk. wojny“ (wérny podawk) přednoſeč. Duž
prosy wo prawje bohaty wopyt

předsydſtwo.

Tež hosćo ſu lubje witani.

Towarſtvo ſerb. burow w Bukezach

změje wutoru (tsecži džen jutrow)

19. haprleje popołdnju w 5 hodž.
ſwoje poſebđenje.

Wo bohaty wopyt profy
pſchedkydſtwo.

Na Delnjoherčansk i knježi
dwór ſo k jutram hródžu
hólz pyta.

Do Dražđan ſylnie dōſki,
kuħatki, domiſke, ſtwinſke a dječjaze
holz pyta.

Bindera w Dražđanach-A.
na Johannesstr. 21 III, předy
w Budyschinje.

Hóležez, kij chze pje kaſtuo
nawułnuč, móže ſaſtuječ pola
Augusta Dernoshecka.

Pjenjeſna móſhen ſ pjenjeſam
je ſo w Dježnilezach na ſeleſnizy
namakala. Sažo doſtač w Debhe-
zach cžiſlo 14.

(K temu cžiſlu pſchiloha.)

Pischiloha f čížku 16 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. haprleje 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej žyrlwi smje jutje, prěni šwiaty džen jutrow, rano w 7 hodžinach farat dr. Kalich herbski spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{3}{4}$ 9 hodžin herbske predowanie; pschi poldnju w 12 hodžinach preduje dial. Räda herbski.

Druhi šwiaty džen jutrow smje rano w 7 hodžinach farat dr. Kalich herbski spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}$ 9 hodžin preduje diafonus Räda herbski a w 10 hodž. němstsi.

Tseczi šwiaty džen jutrow dopoldnia w 9 hodžinach preduje farat dr. Kalich herbski.

Wot njedzeli Quasimodogeniti budže ho Boža služba Michałskeje wožady w Tuchorskej žyrlwi wožywacj.

Křešenj:

W Katholskej žyrlwi: Margaretha Maria, Roberta Bockuma, maschinistwarz, dž. — Hanža a Maledena, Jana Lubka, dželacjerja, dwójnikaj.

Zemrješi:

Džen 4. haprleje: Hana rodž. Pošpišilez, Adolfa Rittera, dželacjerja, manželsta, 36 lét 10 měsazow 27 dnjow. — 10. Handrij Scholta, wobydler w Maliszach, 74 lét 27 dnjow. — August Mróšl, fabrikat na Židovowje, 29 lét 9 měsazow 22 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowa dowos w Budyschinje: 1770 měchow	W Budyschinje 9. haprleje 1892				W Lubiju 13. haprleje 1892				
	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	
Pšleniza	běla	11	47	11	76	11	12	11	47
	žolta	11	18	11	30	10	59	11	3
Ržga		10	37	10	8	10	—	10	62
Jeczmien		8	21	8	57	8	—	8	26
Worž		7	6	7	70	7	—	7	20
Hroč	50 kilogr.	8	89	11	11	10	50	11	94
Wo'a		7	50	8	6	7	8	7	78
Zahly		16	50	19	50	14	50	16	—
Hejdusichta		19	50	20	—	18	—	18	50
Berny		3	20	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	50
Pšchenicza muſa		13	—	19	50	—	—	—	—
Ržana muſa		13	—	17	50	—	—	—	—
Šyao		2	10	2	50	2	10	2	50
Słima	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Prožata 1058 sčtuk, sčtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pšchenicze motruký		5	50	6	—	—	—	—	—
Ržane motruký		6	25	7	75	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 11 hr. 47 np. hacj 11 hr. 62 np., pšcheniza (žolta) wot 11 hr. 10 np. hacj 11 hr. 30 np., rožta wot 10 hr. 37 np. hacj 10 hr. 94 np., jeczmien wot 8 hr. 10 np. hacj 8 hr. 25 np., worž wot 7 hr. 20 np. hacj 7 hr. 60 np.

Draždzansle mjaſhowe placzisny: Honyada 1. družiny 60–63 ml., 2. družiny 54–58, 3. družiny 26 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 57–60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45–60 ml. po punce rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 14. haprleje: Mokrošynne.

S dwójzjsheročekich drastnych tkanicow porucjam tajke we wšchech barbach starý lóhcž po 40 np., čistowolmjaný, čjorný, dwójzjsheroček tashemer starý lóhcž po 50 np.,

$\frac{6}{4}$ pohleščezowé tkanin starý lóhcž po 20 np., barbunjevushežath čjistchajaný barkent starý lóhcž po 20 np., tholowowe tkanin čjicze nowe muſtry, starý lóhcž po 20 np., čistowolmjané tibetowe rubisheža po 70 np., thlane a židzane rubisheža na hlowu, $\frac{6}{4}$ latunowe rubisheža hido po 25 np.

Emil Wehrle na jerjowej hacj.

Tuni khosej.
Dželbu paleneho khoseja, punt po 120 np., porucja
J. G. Glien na drzewowych wikach.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np., po zylisnach turášcho porucja
Th. Grumbt na swojkownej lawskiej hacj.

Kolonialtworowe a destilaziske ſlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

porucjeja ſwojim česczenym wotebjerarjam:

khosej, njealený, ſylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléty, jara ſlodi, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33–39 np.,
ſompowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,
rajh, wilkoſornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zylkých měchach punt po $13\frac{1}{2}$ – $14\frac{1}{2}$ np.,
ſyrup, ſlodi kož měd, punt po 18 np.,
kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,
mydlo w ſnatej dobroſeſti, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. frank, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njeckaný, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,
jerje, wulke tučne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſchtuk po 11 np.,
šwinjazy ſchmalz, punt po 55 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróš, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Wſchedeschežnički

wóhom a dwanacjedělate, trajne dželane porucja po najtunisich placzisnach

pschedeschežničkaſtja

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Sastanischežo w Natarjezach

porucja k naletnemu wužywej

ſhru wuljenu koſcijn 4/9,
parjenu koſcijnu $3\frac{1}{2}$ a 23,

amoniak $\frac{8}{9}$,

Liebigowu mjaſhowu muku $5\frac{1}{2}$ a $15\frac{1}{2}$,
domaſhowu muku 20 ſoſſ.,
ſpodium $14\frac{1}{2}$ ſoſſ.,
dale čerstwy, wnoschaty

Shorjelski, Oberneundorſſli, hornjoſchlesyńſki

krughath ſalt

po poměrnje najtunisich placzisnach

A. Lorenz.

Khosej

paleny po 130 np. hacj 200 np.,

hyry = 100 = 160 =

rajh, grupy, nudle,

hróš, ſoty, buny,

jahly, hejdusichta, gris,

ſopowe taſle, hróchowu

kolbaku

porucja J. G. Klingſt Nachf.

na bohatej hacj 16

na róžku theaterſkeje hacj.

Terje

wulke a tučne

po 5 a 6 np.,

najlepſchi

provenſki wolij

punt po 80 np.,

pschi wotewſaczu wjetſeje dželby tučnacho

porucja

Hermann Bensh

pschi garbatſkih wrotach.

Nowoscze sa naleczo 1892:

nowych

mantlow, fapesow, žaketow,

każ tež dżeczazych mantlow, dżeczazych žaketow, holczazych žaketow sa kózdu starobu, hotowe dżeczaze wobleczenja sa holzy hacž do 10 lét ſu w wjele powjetſchenym wubjerku a w derje ſedzazych faſonach dóſchle.

— Tunje placzisny. —

Richard Gaußsch
na bohatej haſy.

Diamant-čorne dżeczaze a žonjaze
ſchtrypny, nohaze dolhoſcze, ſoki, koſety,
ſchlipny, rukajzy, dżeczaze a žonjaze
ſchórzuchi atd.

w wulkim wubjerku a po najtunischiach placzisnach pola
Ernsta Scheera w Budyschinje

9 na bohatej haſy 9.

Schtrypny wscheje družiny ho derje a tunjo pschiſtchyluja.

Khoczebuski
Portorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rolač a wuwaženym,
rjepliki a drugi kram tobak,
žigary
w wulkim wubjerku 100 hido po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haſy 6.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Schaty žimaze maschinny
w wſchelakich wulkoſczech porucza
tunjo

Richard Otto,
mechanik na horniczej haſy 18

Rajb
grupny,
jahly,
hejduschnu,
hróč,
ſoki

po jenotsliwym a ſzyła porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Tunje

žigary

upowanske žorlo sa ſaſopſchewawa-
rjow,

tybzaz hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann

na ſnuteckonej lawskiej haſy čzo. 6
ſifiala na bohatej haſy čzo. 28.

Paſenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derje ſłodzazych
druzinach poruczataj tunjo
Schischka a Rieczka.

Turkowske ſłówki
najlepsze družiny porucza

Moritz Mjewa
pschi mjaſowym torhoschezu.
Destilacija ſnatych dobrzych likerow
po staroch tunich placzisnach.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki, kaž tež wſchē
druehe družiny kóžow kupuje a naj-
wyšsche placzisny placzisni

Heinrich Lange

pschi žitnych wiſach
pschi herbſtej katolſtej zyrki.

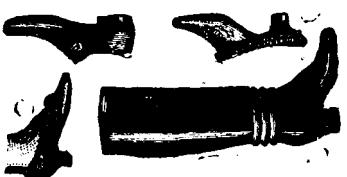
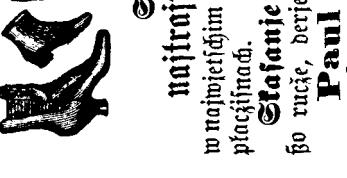
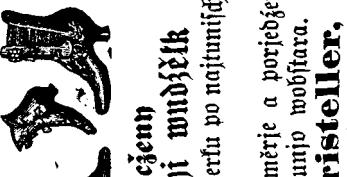
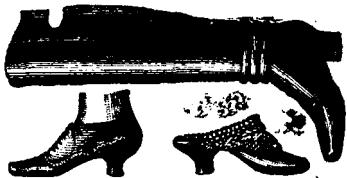
Ginzel a Ritscher
6 na wulkej bratrowskej haſy 6
poruczataj ſwoj wulki wubjerk

khoſeja
paleneho a njeſpaleneho w jedož
derje ſłodzazych druzinach,

zokor
drobny, ſompowy a w klobukaſ,

ſyrenp
najtunischi a najdrobjschi

kaž tež wſchē druziny warjenjow
dobrociwemu wobledzbowanju.

Garnczem
najtunischi wudžek
w rojmetichim muſerlu po najtunischiach
placzisnach.

Eſtanje po mire a porjedzenie
po ruce, derje a tunio wobſara.

Paul Kristeller,

na bohatej haſy 29 i najtunisza uſiženga t' minowej tigj.

Vſchedawanje a
porjedzenie
w ſchē druzinow
čaſnikow.
Placzisny najtunischi
a rukowanje na dwē
lēcze.

Gustav Mager,
čaſnikat
11 na herbſtej haſy 11
pschi staroch kasarmach.

Poruczam
žakety, pschiſeſaze,
vjeſle ſ zankami,
ſamgny wudžek jenož wobſe-
neje dobroscze po najtunischiach
placzisnach.

A. Khězorka
na žitnej haſy 10 po 2 ſħod.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kózdu 100 stu.
— Stwórtletna předplata w wudawani 80 np. a na
němských póstach 1 mk.,
z příjesenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kózde
čist, placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.
Círke Smolerjec knihičceře w maćidnym domje w Budysinje.

Za návěkki kíž maja
so w wudawani "Serb.
Now." (na róžku zwonk-
neje lawské hasy čo. 2)
wotedać, placi so wot
maleho rynčka 10 np. a
maja so štvrťka hać do
7 h. wječor wotedać.

Číslo 17.

Sobotu 23. aprileje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Po našej Sakskej ho dženja narodniny našeho vjelelubowanego krála Alberta kwiecja. Wón drje w tu chvíli mjes nami njepšebýwa, pschi bočku kwojeje wýšoleje mandželskeje, dobrotzelskeje krajneje macžerje, kralowej Karoly, wón daloko w południškim kraju, w klončnitych honach Italskeje, wot kwojich mnohich knježestvich dželov wodyčnjenje pyta. Tola jeho wutroba a jeho myšle žu pola jeho luda, a wo njón ho staracj wón tež tam njepšestawa. Tak tež žu dženja wschitzu kwěrni Saksjo, Sserbjo a Němzo, w myžlach pschi nim. Wutrobre, czesczowanja polne posłownjenja ho ē njemu psches wýšole kňehate wjetški Alpou k kwětakemu brjohej hrjedzosemskeho morja sczelu, a tyžaczkročne proštwy ho ē njeběhem sběhaju, so by Boh jemu hisczeje dolhe, dolhe leta živjenja spožejit a jeho saklemu ludej sdžeržat.

— Cítawski spis rektora Ahlwardta, kíž žida Löwe-a winuje, so je knježestwo ē třílbami, w jeho fabrizy dželankym, sjebał, je khějor porucžil, so ma ho ta wěz pscheptyacz. Generalny awditeur pruskeho wójnskeho ministerstwa pscheptytanje wjedże.

— W Spandawje žu ho tele dny w pschitomnosći někotrych wýschich offizírow pruskeho wójnskeho ministerstwa lebije pruhowale, ē kótrymž žu někto skoro wše němszy jěsni wuhotowani. Gardeulanojo-licžbu lebijow, se wschelakeje macžisny (drjewjane, bambusowe, wozłowe atd.) dželane, wusprowachu; kóž žu sda, žu ho lebije s bambusa jako najhmořsche wupofasale.

— Pruske ministerstwo je wosjewilo, so ma ho mjažo parlathich howjadow porjadnje jenož potom jako strowosczi schébne webhladowacj, hdyž žu w mjažu parloje žuti, abo jeli so je parlate sczco, tež hdyž žu w mjažu parlate žuti namakacj njehodža, woschuklo. Sa to pak žmě žu mjažo parlateho skocžecja k zyrobje wujicj, po tažkim ho nima jako strowosczi schébne webhladowacj, hdyž je skocžo derje formijene a hdyž ho parlowe žuti jenož w jenym organje namakaj, abo jeli so žu dwě abo wjazore organy, kótrež w tej žamej czelnzej prósniżenjy leža a se žlami sjenocžene njeſju, kótrež do wulkeho běha kruje kluſcheja.

— Sylnosć němskeho wójsla w měrje je se salonjom wot 11. měrza 1887 hać do 31. měrza 1894 na 468,409 muži postajena. Wot 1. aprileje 1894 ma ho wójslowa sylnosć w měrje ē nowa postajicj. Wojetiske sarjadnistwo ho hýž dawno ē tejele wězu nakladuje. Schtož hłowne žadanje noweho salonja nastupa, je ho wot khějorstwoweho kanzlera Loni 27. novembra w khějorstwowyh ſejmje prajilo, so dyrbimy ſebi na to mřflicj, kwoju pschewahu psches kwojich ſuſhodow se slajnje roſčazej licžbu mužstvo wobylstwa praktijszy wuwužicj, to rěla, licžbu tych, kotsiž ho do wójsla wuhjeru, powyšicj. To je pječja tež wotpohlab wojetiskeho sarjadnistwa, a to ma ho ē nowym salonjom dozpicj. Wsche wobželenja wójsla maja ho poſkylnicj, powjeda ho wo nehdje 45- hać 50,000 muži, tola ho poſlednje poſkudženje do januara 1893 njewocžakuje. Jeli so budže ſebi khějorstwowe knježestwo tajkele rosmnoženje wójsla žadacj, budže drje sa to někakje wotrúnanje pschiswolicj dyrbjecj, kótrež budže w sawiedzenju dwělēneje wojetiskeje klužby wobstejecj. W poſlednim časzu žu wjazori ſlawni wojetzy spisaczeljo, džiwajo na nětzschiu ludowu ſbzelanoscj, měnjenje ſastupowali, so se ſawiedzenjom dwělēneje klužby němſke wójslu po kwojej wustojnosći njebý ſchobovalo.

Luxemburg. W hłownym měsće Luxemburgskeho wulkowójwodstwa je ho nědawno republikarska demonstracija pscheziwo wulko-

wójwodže Adolfej I. měla. Wulkowójwodže žu sa ſlo wſali, so ſtajnje ſ wonka kraja pschebywa. Wérno je, so wulkowójwoda a jeho manželska wjetšchi džel lěta w Hohenburgu abo w Winje pschezinat, mjes tym so jeju syn Wylem živjenje w Mizzu a Monte Carlo bôle hać w wostudkym Luxemburgu ſubuje. Luxemburgszy žu ho po ſmjerji hollandskeho krála Wylema III. wjehelili, so budže ſažo po dołkich lětach wulkowójwodski dwór pschi ſebi wibycz a ho w tutym wocžakanju někto ſjebani wibža. Franzowska strona w Luxemburgu je tule njespojnosć wobylstwa k agitaciji pscheziwo Mařawskemu wulkowójwodstemu domej wujíla, a tajke ſchęzwanje je k republikañské demonstraciji na drósh dowjedko. Někotre ſta woszbow w na brónjowym torhochęz ſběžachu a wółachu: „Prječ ſ Mařawskim! Sława republizy!“ Polizija ſakrocži. Pschińbje k pschi-maři, pschi kotrež buchu někotre woszby ſranjene. Naſtork k tejele demonstraciji je podawł dał, so bě ho wulkowójwoda, kíž bě kónz měrza halle po třimežacjnej njepſhitomnosći tu pschiř, hýž ſapocžat k aprileje ſažo do Wina woszhalil. So je tajka demonstracija w Luxemburgu mjes heval monarchistiszy ſmyžlenym ludom móžna byla, njech je wulkowójwodže ſ warnowanskim ſnamjenjom, so ma pjenjesh, kotrež žu ho jeho zivlnej lisczini pschiswolite, w Luxemburgu pschetrjebacj. Heval móhla ho ludowa njespojnosć dale roſſcherjecj.

Italska. W Italskej je ho jene ministerstwo po druhim podamo prázwoalo, ſtatne finanzy do rjada ſtaſicj. Tež nětzschihe ministerstwo, kotrež je Loni, hdyž do ſtaſoſtwa ſtupi, ſlubilo, so wěczny njedostatk w ſtatnej kaſzy wotſtroni, je njemžnosć ſpōnalo, ſwoju lubjenku dopjelnicz. Duž žu ministrojo krála proſyli, so by jich ſe klužby puſčejit. Italska džze rad jako europska wulkomož placzicj, tola so by ho jako tajka wot druhich wulkomožow wobhladała, dyrbí wulke wójsko džerjecj. W tym leži pscheziná wščeje finanzeje nusy. So by italske wójsko druhim europiskim wójslam w nastupanju wobrónjenja wahu džeržalo, dyrbí ho wone ē nowej repetrowanskej tříbu wuhotowacj. K temu je 15 milijonow frankow trjeba. Bes teho pak hýž njedostatk lětka w ſtatnej kaſzy 30 milijonow wučzini. Njedostatk a trébne pjenjesh ſa wobrónjenje wójsla dyrbjachu ſo po namječe knježestwa ē nowymi dawkami nawdacz. Finanzy minister Colombo ſ tym wše kwoje finanze wotpohlady pschelazene wibzesche. Wón ministram roſſladowaſche, so je kráj pscheſlaby, so móhla hisczeje wjetſche hać dotalne dawki njescj. Po jeho radze dyrbjach ſo njedostatk na to woschnje ſhubicj, so ſo wójsko wo połnaoj dwaj armekorpsaj pomjeñšchi. S tym džysche wón pječapjezdžebacj milijonow frankow ſalutowacj. So ſo wójnski minister Peloux tutem ſamjetej pscheziwoje, ſo ſamo rsumi, a to cžim bôle, dokež ſebi niz pomjeñšenje, ale pomjeñšenje pjenježnych wudawok ſa wójsko žadasche. Ministerstwowy pschedzhyda Rudini, dale ministraj Luzzatti a Nicotera běžu teho žameho měnjenja, káž Peloux, ſo ſo italska wójslowa sylnosć ſlubicj njehmě. Njejebnota bjes finanzym ministrom a druhimi kollegami ponuczi Rudina, kráj proſtwa podacj, so by ministerstwu wotſtupicj dał. Král Humbert, kíž w tejele naſeznosći naſhabam ministerstwoweho pschedzhyda pscheklowskemu, tule proſtwa dopjelní, tola ſ doborom Rudinieſ poruciž, nowe ministerstwo ſestajecj.

Franzowska. Wójnska expediziya pscheziwo czornemu Dahojejkemu kráju Behanzinej je ſo dla deshōzoweho čaſha na ſchtyri měsacy wotſtorečila. S tutym ſombenjem je po ſdaczu Behanzin noweje khróloſcze nabyl; pschetož wón je ē nowa ſe kwojimi rubježni-

slimi cijivdami i mjesam franzowskeje kolonije pschicaghnuł. Pola Kotonua 4000 Dahomejskich se 4 kanonami w lehwje leži, kotsig Wulkuemu Popoej s nadpadom hroža. Wscho hromadze ho Dahomejske wójsko na 14,000 hlowow liczi. W teje liczbje su zobu woschijate žónske bataillony. W Dahomeju dyrbja mjeniżu niz jenož mužzy, ale tež žónske na wójnu czahacz. Tele woječki ho pječza s wožebitej hróbloscę wusnamienjeja a se kwojej żadłowej krwejlačnoscę strach a bojočę wschudze rosscherjeja, hdež na kwojich rubieżnych czahach pschinidu.

— Anarchistojo su se kwojimi nadpadami Parížanow do stracha a hrošy stajili. Tale bojočę je tak wulka, so su wchitzy pschicagzni, i wusudzenju pscheczivo sajatemu anarchistisemu wulsołowani, so sarjelli, kwoju měšcęzansku winowatosęz dopjelnicz. Kóždy s nich s někajej holej wurečzu hlada, so by ho smink, pschi wusudzenju pschitomny bycz dyrbiec. Tak ho anarchistojo tutym bojaſnikam změja, kotsig ſebi njeſwaža praciež, so je Ravačol ſloſtnik a mordat, kotrejuž dyrbji ho na guillotine hlowa wocječ.

Zendželska. Dželaczerjo w jendželskich bawmowych pschadow-nych su sanđzenu wutoru powschitowny strajk sapoczeli. Pschi strajku ho na 50,000 muži wobdzeli. Pschadowny njerad njemidža, hdyž džedža ras dželaczerjo někotre njedžele hwejczic. Pschedzenowe ſkady su pschepjelnjene, a hdyž tež ho sa tsi njedžele ani punta napschadko njeby, móhlo ho tola potrjeba sa tkalczenje a sa wumos do wukraja spokoic. W tu khwilu maja wobdzelerjo pschadowny hido wujik ſe strajka. Škady ho proſbnja, a pschedzenowe placzisny ho powyscheja. Dželaczerjo ho nadžejeja, so pschadowny maschinu dleže dweju njedžel ſtejo njewostaju, a so budža potom dželaczerjo ſaſho ſ kniesom. Oniž ho troſtluja, so ho wotmihlene ponízenje pla-čisnow wo 10 prozentow njebudze pschewjescz hdyžic, a ſo budža ho wjele hóle žadanja dželaczerjow dopjelnicz. Pódra ſtrajka pschedze-rijow hido psches pierz njedžel ſtrajk hewjerjom w Durhamskich wulso-wnych podkopach traje. W tu khwilu hichče žaneho ſnamienja widzecz njeje, so by ſo mjes hewjerjemi a podkopatnikami wusiednanje doz-piſo. Podkopatniky dyrbja ſ džela kóždy tydzeń na 20,000 hriwnow wudacz, so bychu wodu wot wulswych jamow wotdzerzeli. Tola ſkoda, kotrež hewjerjo poczepia, je hichče wjele wjeticha. Wobli-čiſlo je ho, so su woni pschi ſtrajku hido na 5 milionow hriwnow mſdy ſhubili. Tež mnosy druzh dželaczerjo, kotsig ho pschi ſtrajku njewobdzela, jeho dla čežko čežpja. Zelesowi dželaczerjo w Cleve-landze su ſ dželom pschelacz dyrbjeli, dokelž je jim wuhlo, i jich dželu trébne, wuschlo. Tak dyrbji 23,000 dželaczerjow, ſejwjerjow 94,000 duschow, jenož w želesowym dželu njebudzelnje hwejczic. W Middlesbroughu hamym je 6000 dželaczerjow w tamniſich želes-lijenjach khléb ſhubito. Hubjenſto w mestach je žalozne. Dobro-čelske towatſto, rucze ſaložene, kóždy tydzeń na 12,000 hriwnow wubawa, so bychu ſo khlude džeczi ſ jéžu ſastarale. W Clevelandze na 500 dželaczerjow nježo jéžez nima.

Portugalska. Na portugalského finanzneho ministra Carvalha je ho njehanbicziw rubieżniſti na pad ſtał. Wječzor ſutrowneje njebzele ho pola ministra člowjek ſ próſtu ſamolwi, hacz hym ſ nim wo dowěliwiej naležnosći poręczec. K Carvalhej dowiedzenu próſtwat na dobo revolver wuceze a hroža, so ministra ſatſeli, ſebi 500 frankow žadache. Carvalho, mějo ſa to, so je nadpadnik duchaſhory, džel žadaneje ſumy wuplaczji a ſlubi, ſo ſbyt na mestno, hichče poſta-joſne, poſceze, ſ cžim hichče ſtrachny wopryt spolojom. Poſilji je ho někotre dny poſdžischo poradžilo, njefručkého rubieżnika wu-blédzic a ſajecz.

Ruhska. Po pschikkadze Franzowskeje a Němskeje je tež ruske kniežetſto khofstanja, na krajnu pscheradu poſtajene, pschimotſlo. Schtóż pschichodne zuſemu kniežetſtu abo jeho agentam powjeſeze dawa, kotrež dyrbja ho krajneje wěſtoſe dla potajne džerječ, ſo do najdalszych a najſymniſich ſtron Ssibirskeje poſceze, kotrež khofstanje ſo hichče ſ dyrbjennim dželom na 6 hacz 8 lét poczeži, jeli ſo wino-wathy w kniežetſtwej ſlužbje ſtejeſche. Na wotryſowanje a wop-panje twjerdzisnow a druhich wojeſklich twarow byes wědomoſeze kniežetſta je jaſtwo na 8 měſazow hacz na 1 lěto 4 měſazy ſtajene. Jeli ſo pał je ſo tole pschelupjenje ſ wotpohladom ſtał, ſo by ſo zuſemu kniežetſtu powjeſcz dała, je na to pôkłanje na czak ſiwojenja do najdalscheje Ssibirskeje ſtajene. To ſame khofstanje tež tych po-trjechi, kotsig ſo ſ leſczu do twjerdzisnow abo do druhich wojeſklich twarjenjow dohudu. Gaſtojnicy, kotsig ſ njeledžliwoſcę ſtatne pota-koſcie pscheradža, ſo ſ jaſtowom poſtajaja.

Hracjt a jeho njewiesta.

(Podawok ſe ſiwojenja.)

(2. Polkočowanje.)

Naleto a w ſcze, doniž mjeſeche Jan hichče dželo w Budyschinje, to ho hichče clinieſche. Jan njebe ſkoro ſa zlyh tydzeń doma, tež njebe ſkladnoſe, ſo móhla Hanža jeho wuhladac; jeno hdyž ſobotu wječzor pod hajkom na njeho czakasche, abo hdyž jeho poñdželu rano w tſjoh kruch pucza pschewodzesche, ſo by to macz njewiedžala. Tola hórie ve ſa njeju, hdyž bu hymniſho a murjetke dželo pcheſta. To bě Hanž bjes mała zlyh džen we wžy, a tu pocza ſo ſ khlwilemi jemu a holeču ſtſac, dokelž běſtaj ſebi bliſko a ſo ho nje-možeschtaj widzec, hdyžkuli ſo jima lubjeſche. Jeno wječzor poſa-lijow ſo widzehat, hdyž možesche Hanžka wotſkečic dužy na pschaſu.

A tak to běſthe ſ khatami? — Wo myh njepikuſchtaj ſa zlyh czaſ ani ſkowa; Hanža mjeſeche doſpołnu dowěru. Bóry ſhonimy, njeſe-li ju Jan ſiebał.

Junu, bě to tak naſhmu, hdyž džen wotebjerac, pschindže wječzor ſ Hanži dobra ſnata, liž ſ Budyschina ſ hermanka džesche. Smjeſeche ho, ſo ju noſh bolitej, ſo dyrbji wotpocznuc, a ſo ho boji. ſama po wžy hicz, ſo dyrbji ju Hanža pschewodzic.

Hanža ho tež ſmjeſeche a wundže ſ njeju do wžy.

„Ty“, praſi ſnata, „ja dyrbju cži něſtio rjez, ale njestróž ſo.“

„Schto dha?“ praſchesche ho Hanža.

„Něwerno“, pocza ſaſho druhá, „macz dže, ſo by Jan njehral?“

„No?“ ſawoła Hanža wustróžana.

„Ja to wěm ſawěſe“, rječnu ſnata. „Wón hraje.“

„Jan?“

„Tak wěrno, kaž jowle pódla ſebje ſtejmoj. Ja hym jeho ſama widzaka. Bě to horejka na tſelereni. Běch hłodna, dokelž mjeſach po hermanku wjele běhac; dōñdzech po taſkim do korežmy... korežmat kładzeho runje čopke kruſjaze klobaſu na deſki...“

„No, a ſchto dale?“ pschetorze jei Hanža khwatnje ręcz.

„A hdyž hym do jſtwy ſaſtupila“, ręczesche ſnata dale, „a ſwoju klobaſu jem a ſebi na nižo njemyſlu: ſaſkyschu, ſo w kucze napscheczo khardt hraja. A poſladnich, ani njewěm ſama, cžeho dla — a hlej! wón tam ſedzí, twój Hanſki, hichče ſ tſiom.“

„To njeje wěrno!“ praſi na to jara khwatnje Hanža. „To ſy ſo pscheladala!“

„Ale tak džu ho pscheladac!“ wotraſy druhá troču mjerſaza, „wſchak mam dobrej wocži. Hanſki to běſtaj!“

„Madlenka, to njeje wěrno! Jan njeje hrał — njeje ſmět hrač, wſchak hym jeho wo to prokyła“, ręczesche něk Hanža a džerjeſche ſnatu kruſje ſa ruku. „Njepowiedaj wo tym!“

„I dži, bkaſna, a njeroſkóž mi ruku!“ wužmja ho Madlena, „Komo dha bych to powiedala. Njechach to najprjedy ani tebi rjez, ſo by ſo podarmo njebujafa. Potom pał ſebi myſkach: E ſchto, rječnich jei to pscheczo! Druhi kroč ſóh jeho nechtó druhí wu-bladac; to budže ſlepje, ſo jemu Hanža hichče ſakſa. Woni, cži mužojo, tak nižo hódní njeſju. Dobru nôž!“

Ale Hanža njemjeſeche dobreje nozy, njemjeſeche na to ant dobreho dnja, a hdyž ſ wječzora na Jana czakasche, liž mjeſeche ſ Budyschina pschinc, bě wſcha ſarubžena a hładasche ſtajne do ſemje. Hdyž Jan dōñdže, jeho ſedom poſtrowi; džesche něſtio kročeli ſ nim, ani ſkowa njeprajo.

„Schto pał cži je, Hanžka?“ wopraszha ſo młody člowjek. „Schto tak hładasch do ſemje?“

Holečla ſasta, poſvěze wocži, ſeprie jei na Jana a praſi: „Ty, praſa, ſaſho hrajeſch!“

Jan wuwalí wocži a da ſo do ſměcha. „Schto pał je cži to nabał?“ rječnu na to. „To mi ani do myſli njepchindže.“

„A, wě ſo, niž?“ praſchesche ſo holečko jara roſhorjenje. „Něchtó pał je eže widzak na tſelereni, ſo by hrał.“

„Schto je mje widzak! Schto je to?“ wuwoptowacze ſo Jan, kaž by rječ, ſo ſo jemu ſchto wě kaſla ſchivda ſtajne. „To džu tola taſki hinaſci bycz, hymli khardt w ruzy poměk. So ſnabž hym pſchi tym ſedzak.“

„A ſam by po taſkim njehral?“ praſchesche ſo Hanža žadosečiwie.

„A, daj mi pokoj, bkaſna!“ praſi młodžen, wſa ſu ſa ruku a džesche ſ njeſ ſ wžy. „Powiedaj mi radscho, ſchto by dželala, ſchto je nowe.“

„Ja hym wot węjerawſkeho wſchitko ſabyła“, wotmolwi Hanſka ſ cžicha. „Ta nowinka wo tebi je mi wſchē druhé myſle ſ klowy wužnala. Jano, hdy by ſo móhla ſabyła, — bychmoj njebujownaſ byloj. Spominaj na to, ſo hym cžie prokyła. Widzis, ja hym

tebi į woli njepočkuscne džecjo, so s tobu khodju, a druhdy pschiindę mi na mykle, so hnadz mi to Bóh ani njewoda: a jeli so hy ty sa to taſtile člowjek ... ja bých ...".

Dale njemóžesche cíjichy hyslow dla rēcječ; a Jan njeda jej tež ani dorēcječ.

"Ničjo njeby, ničjo!" sawoła jej do rēcje; „dokelz ho to njeſtanje. Ty hy moja Hanžka a temu čhyk polasac, schtož čhyk naju roskoric. Njewer, schtož egi ludgo napowjedaja, to je ſama ſawiseč, ja to wém."

Hanža wotmiesku a nuczesche ho, wěric, schtož jej Jan woh-kruczesche, a bórsy bě ſaſo wſhitko w rjedze. Wona džerzesche ho myſliczki, so je Jan njeminowaty. Wona čyjsche, so by nje- minowaty býk; hewak džé njemóžesche ſejny býk a to bě ſeje njefbože bylo — tak s najmienicha ſebi myſlesche.

Nimo dohōlētneje naſhilnoſce pochnuwaſche ju nětko hiſczeče něſchtō druhe, so ſo Jana hac̄z naſtruczischo džerzesche. Naſwahlischa pſchicžina wſchaj bě ſeje ſlub. Tón mějeſche ſa ſwiaſt, lotrehož roſtorhnuč njeſmě; ale nimo ſluba běchu to tež rēcje wjeſných ludzi, kiz dwělowachu, hac̄z ſmeje Hanžka ſ Janom ſwiaſt; a to holicz bolesche a roſhorjowasche, a myſlesche ſebi druhdy: wam k lubu budze mój! Wam k lubu budzemoi ſebi wěnzy wic̄, so byſcheče wo tym wjedzeli! Sklončenje pſchida ho k temu hiſczeče něſchtō ſeeče. A to mějeſche ho taſle.

So bě we wžy ſtary wuc̄z, to ſamy býgo poſpomniſi. Wjeſni ludgo ani njepitnuču hubjeniſta wo ſwojej ſchuli, dokelz běchu ſ njeju ſeſtarnuli.

Wozabny duchovny a ſchulski dohlađowat wibžesche drje, ſo w ſchuli wſho prawe njeſe; ale bě dobrocžiwy lětny knies a njeſchesche ſtaremu wuc̄znej wobcežnoſce načznicz; a woftaji wſho, kajkež ſto běſche, a troſhtowasche ho ſ tym, ſo to wěczenje trac̄z njebudze. A tak bě ſ teho wozada mnoho ſchidowala.

Ale hdyž dyrbjesche ſebi wjhoſele ſtaroby dla pomoznika pſchijec̄, počza ſo wěz trochu pſhemjeniec̄. Mloby duchovny wibžesche njerou, kiz w ſchuli knjeſesche, a jeho ſwědomie njeda jemu tak wažneje wěz ležo wostajic̄. Woszemi to wjchnoſci a ſklončenje bu mloby pomozny wuc̄z do ſchule poſołany, ſ kotrymž potom zyke wuc̄zneje do rjadu ſtaiſi.

Tutón ſchulski pomoznik bě hiſczeče mlobženz a rěkaſche Jaworski a běſche jedyn ſ tych ludzi, kiz ſo dohli člaſ ſo malu ſlužbu ſamolwjeja a tola ničjo popadnuč njeſmě, dokelz nimaja pak žaneho poruczenja abo žanhych pjenjes. A ſu-li tež džezac̄z kroc̄z klepali, jim ſo tola njewotewri; w tajkim padze ſwet njewě, ſchto ſteji w ſwiatym pižmje. Na to ročja ſo ludgo jeno, hdyž džebza někoho troſhtowac̄z; ale hdyž dyrbja komu pomhac̄z, to njewedža ani ſłowa ſe ſwiatyho pižma. Jaworski čyjsche najprjebi nekaſke měſtno na wjchnoſci měſčanskiej ſchuli a bě ſo ſ temu tež porjadnje pſchitowat; hdyž pak njebě možno žaneho doſtac̄z, bě ſo tež ſ měſtnom na nekaſkej wſchednej ſchuli w malym měſcie ſpočojſi; hdyž pak bě jemu tež ſ temu puc̄ ſarczeny, wsa tež ſ wjeſnej ſchulu ſa lubo. Pſchitſha ſwoje nadžije, ſebra ſwoje knihi a wěz, ſchtož hiſczeče ſastajit njebě, a ſegeje ſo na wjeſ.

Wuc̄z jeho jara lubje njepowita, ale to njebě jemu ničjo nowe. Wón bě ſo hiſczeče drē, a ſamolwjeſche ſam pſchi ſebi ſtareho muža, kiz bě teko ſet jeno po ſwojim ſpodobanju dželat, a kiz dyrbjesche nětko na dobo pôdla ſebje mlobženza czerpječ̄. Bóle mjerſasche mlobženza, ſo ſo tež ludgo hóřschachu. A bě džé wón tola k jich wujitkej pſchischol! Wón bě ſebi kruče wotmyſlit, ſo budze ſo wo ſublanje ſich džec̄z horliwie ſtarac̄z, ſo čze ſ tych nječežanzow tola na člowjeka podobne poſtawu wudželac̄z; ale ludgom to do hłowu njeħasche; čzi njeſmějachu ſapschijec̄, k čemu možlo to trěbne býc̄. Čzi rjeknuchu mjes ſobu: „Hluposcze, tajſele nowoſce a porjedzenja! My ſamy tež do ſchule khodžili a njedamy ſo taſ ſnadrže pſchitac̄z. Hdyž ſo člowjek ſ roſumom njenarodži, wuc̄z jemu jeho tež do hłowu njenac̄zepie. A worac̄z, býc̄, mlobčic̄, to hólz w ſchuli býes teho njewuknje. To je jeno tak, ſo džec̄iſka wjedža, hdyž ſmerom ſedječ̄, doniž je člowjek doma k dželu trjebac̄z njeſmě. Teſko tam tola njenawuknu, ſo njetrjebalu na robotu khodžicz a knjeſtwa ſlužic̄, a hdy bých ſto ſet do ſchule khodžili. A nimo teho hiſczeče do tajſele, hdyž je jeno tajki mloby člowjek ſ wuc̄zjom. ſchtož dha može w nim ſrakeho býc̄? To džé je halſe ſama parańza.“ To bě mudroſcz ludzi; někotiſi wſchaj ſebi tež něſchtō hinaſ myſlachu, jeno ſo ſebi barby wuſnač njevjeřjachu a bě jich jeno jara mało pſchicžiwo ſjawnemu měnjenju. Ženicki troſt a narunanie ſliczesche Jaworskemu mloby duchovny; tón jeho poſbudiſwasche, poſylnjesche, troſhtowasche; tón ſo ſ nim roſmol-

wjeſche, kaf pſchichodnje ſchto ſarjabujetaſ a kaſich płodow ſo tu hiſczeče dočakaja. A woprawdze počaſtu ſo jeho wobſtejenja po něčim poſlepſchec̄. Jaworski bě rjany mloby muž, pſchi tym cíjicht, k woli činjazy, podwołny a kóždemu pſchecželnuy. Wón ſtrwjeſche kóždeho ſtareho člowjeka a hdyž ſebi wundze ſa wžu na pſhe- khodženie, da ſo ſ ludžimi rad do rēcji, ſo by něſchtō ſ pólneho hospodařtwa pſchinawuknul. A w ſchuli to bě kaf ryba we wodze, a njeda tež ani najmienſcheje pſchilegnoſce nimo hic̄, hdyž móžachu džec̄z něſchtō naſwuknuc̄. A činjeschce to na tak luboſcžiwo wachne, ſo ſo džec̄i naſwukhac̄z njeſmějachu; wón jím mjenujzy ſtajne něſchtō powjedbaſe. Se ſpoc̄dka pſchihadžachu džec̄i jara njeradu a njeportadnje do ſchule, běchu temu ſwukle; naſwukhac̄u rady. Ale hdyž ſim mloby wuc̄z poča ſowjedac̄z wo někotim ſławnym mužu abo paſ wo hubjenym člowjeku něſchtō rjane, potom ſaſo něſchtō wjeſke, a wo wſchelatich džiwnych zuſykh ſwěrjatach a dalotich krajinach a tež wo njeſjeſach a wo hweſbach: to khwatachu džec̄i do ſchule, wjeſelachu ſo, hdyž Jaworski ſastupi a běchu ledžblive. A ſta ſo potom poſdzischo husto, ſo džec̄i mjes ſobu abo pſched czelebzú abo pſched ſtarſchimaj ſantorjachu, ſchtož běchu w ſchuli ſlyſhale: a powjedachu zyke ſtawisny, jene tak, druhe hinaſ, hac̄ ſo ſkoničuje njeſwadiſch.

A ſtari woc̄zinachu hubu, wjerczachu ſ hłowu, džiwanu ſo a běbotachu: „To je něk džiwnne wuc̄zne! My wo tym ſwoje ſiwe dny ničjo ſlyſheli njeiſmy.“ Ale tajne ſo jím tola ſpodbobaſe, a někotri počaſtu ſebi býgo myſlicz: „Nó, w tym mlobym člowjeku može pſchego něchtō tječeč!“

Něhdy džesche Jaworski po ſukach a čitasche; hdyž pak k měſtnu dónidze, hdyž runje ſyño wobrocžachu, ſac̄ini knižku a poſtrowi hospodařtva, kiz tu ſtejo na prawdu hładasche, ſo by ſo czelebz do džela měla, a da ſo ſ nim do powjedanja. Bur jara mudrie rēcjeſche, ſo by poſaſał, ſo ma Filipa; pſchi tym pak poſuknu něſchtō kroc̄z na knižku, kotrž mějeſche Jaworski w ruzy a rjennu ſkoničuje ſo poſměwkujo: „Schto paſ to rjane macze? Šdu hnadz to ſaſo někajke powjedanice ſa džec̄i?“

„I ně“, wotmolwi Jaworski, „to je jara rjane čitanje ſa dorocženych, hac̄ runje može je mloboſcž tež ſlyſhac̄z. Jeli ſo čzecze, je wam požęgu. Smějeſe wjeſele nad tym.“

Bur ſo ſa wuſhomaj podraſa. „To wſchak traſa by rjenje bylo“, rjennu pſchi tym, „ale mi ſo to trochu hubjenje čita; ſa moje člaſy njeiſmy hiſczeče na to džerželi.“

„To ničjo njewadži, teho dla ſeje w pſchego schwarni hospodařtvo byli, a ſchtož ſeje ſanjerodžili, to narunaja nětko wasche džec̄i. Tola, hdyž wjchzeče čhyli, to bých wam ſam pſchecžitaſ, abo tež něſchtō druhe hiſczeče, a wjchzeče wſchitzu domjazyc̄ možli na dobo poſlukhac̄z, ja bých waſh druhdy wopytaſ.“

(Poſrožowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětuscha generalna ſhromadžiſna Macžiz Sſerbſkeje wotbywasche ſo hrjedu 20. aprileje w Gudžiz hofczenzu a bě wot 61 ſobuſtawow wopytana. Poſoldnju 1/23 hodyž wotewri ju pſchedkyda knies can. cap. ſchol. Hórnik. Wón poſtrowi ſtarych a mlobych pſchitomnych, ſpominajo na to, ſo ſu nětko mlobſchi Sſerbſko do džela ſtupili, lotrež ſu ſtarſchi ſapocželi. Potom poda roſprawu wo Macžicžnym ſlutkowanju w 45. ſécze jeje wobſtacz. Wudalo ſu ſo w běchu lěta 3 čaſopisku, jedyn ſaſtath. 4 nowe ſobuſtawu ſu pſchitupile. Semrjet je l. ſarat Wjelan Sſlepjanſki, jedyn ſ nanajzwěrniſich a wjeleſaſlužbnych ſobuſtawow wot ſpočatka. K jeho čezczi poſtanu ſhromadžiſna. Lětne pſchinostki ſu lětka ſlepje dōſte. Pſchecžnym dawarjam ſa Macžicžnym dom ſo wutrobnje džakuje, tola paſ ſo wobžaruje, ſo mam ſich pſchego hiſczeče jara mało. — Na to poda poſkabniſ Macž. Sſerbſk., l. pſchecžupz Mjetwa, ſwoju roſprawu. Dolhodow bě 3175 ml. 2 np., wudawlow 3116 ml. 71 np., tak ſo 58 ml. 31 np. ſbytka wotſtanje. Zyle ſamoženje Macž. Sſerbſk. wobſteji ſ 3070 ml. 81 np. Dolhodow ſa twarjenje Macžicžnego doma je bylo 1128 ml. 46 np., wudawlow: 1000 ml., duž wuc̄zni ſbyt: 128 ml. 46 np. Samoženje k twarjenju Macžicžnego domu: 11,882 ml. 83 np. Knihownik, l. wjchzni wuc̄z ſiedlet, ſbzeli, ſo je ſo knihownja Macž. Sſerbſk. wo 120 čiſtlow pſchispotka. Wo knihiskladze l. kantor Kaplet roſprawu poda. Wudalo je ſo 8089 čiſtlow, mjes nimi 5850 protylow. — Měſtopſchedkyda, knies ſarat dr. Kalich, podawa roſprawu kniesa rēcjeſche Mütterleina wo Macžicžnym domje. Dolhodow wunjeſeču 2206 hrivnow 13 np., wudawki 1996 hrivnow 22 np., tak ſo ſbyt wuc̄zni 209 hrivnow 91 np. — Na to wotewri Delsno-

Łužicjan knjeg farat Schwiebla debatu a pschinjež poštorowy knjesa sup. Panla s Lipska a druhich, a džakowasche ho sa luboſcę a sahořenje, kotrež wot Hornjolužickich Sserbow do Delniſe Łuzicy pschi-thadža. — Knjeg wucež kral s Radworja dari Maczizy 707 ſrijadowanych čižkow starzych pjenes ja numismatiku. Knjeg farat Ženež riečeske wo knihowni Macz. Sverbk. a mjenowasche iu doſpolnou w řevonjanskich reczach. Skorzeske pak na to, so ho wupožeczenie kaihi hubjenje wróžeja. Ké wetſtrenjenju teje njeſdobnoſeže dawa l. dr. Wulka wſchelaku dobru radu. Knjeg kaplan Hirschjan pschinjež recz na twarjenje nowego macziznego doma a džergi kóžde léto fa ſhubjene, w kotrežmž ho twarjenje wotſtorkuje. Knjeg mestopſchedzyda dr. Kalich ſlubi, so budže pschedbýdſto tule naležnoſcę ſe wſchej mozu ſpečhovac̄. — Knjeg farat Skala bu jenožubjene ſ nowa na 5 let ſa pišmawedžerja wuſwoleny a 5 nowych ſobuſtawow ho pschiſa. Spěw „Hirschze ſſerbstwo njeſhubjene“ ſlonečni požedzenje.

— Sſrjedu 20. haprleje wjecžor w 7 hodžinach ſwieželi naž na tſeletri w Budyschinje knjeg B. Krawz s Draždán ſ kražnym konzertom. Cjo. 1., adagio ſa hufle, cello a piano, bě ſunjomyſlena wumjefla kompoziſija ſ połnym dorofumjenjom wot l. Ladislawa Połorneho hrata a wot l. B. Krawza wubjernje pschewodžana. Cjo. 2. a) „Wuczowat w naleču“ a b), „Won do pola“ wot Kožora, w ſlabdje ſyňkopnej, pola přenjež bě intonazija trochu njewěſta, pola druheje lepscha, wuprajenje texta khalobne, spěw at l. wucež G. Hajnuk. Cjo. 3. Faust, „Fantaziſa ſa hufle a piano“ wot B. de Sarasate, hrata wot Połorneho, bě we wſchem naſtupanju wopravbže wumjefki pschednoschki ſ dokonjanej techniku tež w najczesčich pažazach. Cjo. 4. 3 spěw ſa ſoprani: a) „Róžow žarowanje“, B. Krawz; b) „Měj ty dobru nôz!“ Narodny spěw; c) „Sſerbske holiczo“, K. A. Kožor. So ho wot ſławneje wulkeje kumſtakſti, knjegny Lhereth ſſakoweje, jenož khalobne roſprawjecz hodži, ho ſamo roſumi. Wulſotny hloſ, čiſte ſynki, duchapołne pschednoschki. Cjo. 5. Wuhetska fantaziſa ſa cello, F. Grünzacher. Knjeg Gustav Camper ſwój instrument rjenje wobtnjeſti a wě ſ njeho rjane volne ſynki wuſabječ. Cjo. 6. Dwaj spěwaj wot B. Krawza: a) „Poſtrow domiſnie“ a b) „Holczo a ſokula“ ſtej 2 rjanej kompoziſiji, wofebje přenja. c) Žandzelko, čejſki narodny spěw — wſchě 3 kaž tež němſki pschidawſ wot knjegny Lhereth ſſakoweje kraſinje ſpewane ho wubjernje ſpobodachu. Cjo. 7. a) Legenda, b) Mazurka ſa hufle, přenja wot Krawza a druga wot Ovide Muſina. Wobej hraſeske l. Poſkorný ſažo ſ dokonjanej wuſtojnoscžu, wuſběhnuč mam ſudy jenož hirschze jeho dwojo- a trojohloſnu hru. Wſchitz poſkucharjo dožimy knjesež B. Krawzej horzy džak ſa poſkicenym konzert a psheſem ſemu ſvože ſa dalischemu prizo-wanju wo herbſki spěw.

— Wo ſiwenjenju a ſmjerči naſcheho horſiweho wótežinga, knjega fararia Juliusa Eduarda Wjelana, piſaja „Mužakowiske Nowiny“: 7. haprleje ſemrje w ſchęſczakhydomdžezatym lécze ſwojego ſiwenjenja ſenior duchownych naſcheje džezes, knjeg Julius Eduard Wjelan. Jego ſwonkowny ſiwenjenabch bě tak jednory, kaiž ſe to poředko žadyn. Budyski gymnaſij wulhodžiwschi ſtudowasche Wjelan w Brótſlawju a Barlinje theologiju a pschipódla ſ wulkej ſahorje-noscžu orientaliske a ſłowjanske recze. Po žadaniu ſwojego nana, w poſledních létach khorowatého, dyrbjescze pak ſo ſwojego wotkyňe-neho kónza, w wonych wědomosćach akademiske wuczeſtvo dozpicz, wostajicž. Jego nan bě ſ léta 1810 hac̄ do léta 1852 ſe ſſlepjanskim fararjom byl a žadasche ſebi ſwojeho ſyna ſa ſubſtituta abo ſaſtupnika. Duž ho Wjelan w lécze 1850 ordiniro-wac̄ a ſa ſubſtituta poſtajicž da. Po ſmjerči ſwojego nana pak, kotorž w lécze 1852 ſemrje, naſtupi jako nanowy naſleđnik ſſlepjanské farſke ſtaſtojnſtvo. Potom ho ſ knjegnu Eleonoru Schmollez ſ Brótſlawia, ſe ſwojei někto ſaſtujenjej wudowu, wo-ženi. Bóřš bě dla ſwojego ſaſtupowanja herbſkeje recze a herbſkeho naroda tež ſ wonka lužickich mjesow ſnat. Sa ſwoju maczernu recz, ſa herbſki rób a jeho piſmowſtwo ſahorjeny wón ſ horzej wutrobu psheſzimo wſhemu, ſchtóz temu hrožeske a ſchložeske, wojoſowasche a mjeſeſke ſo čaž ſiwenjenja ſ njepſchęzelemi herbſkeho luda bědžicž. Šchtóz pak jeho ſwérnu wutrobu a ſprawnu wótežinsku myſl bliže ſnajeske, čeſcęſeske jeho teho dla čim wſche. Sa herbſki piſmowſtwo je wjèle džekul a wjèle pjenes na njo nažil. Spominamy ſudy jenož na to, ſo ho nimo wſchelatich mjeniſkich wudželkow hido ſa mlode léta ſtaru ſbérku pôlskich pěñnjow: „Kélatſto ſa dusch“ — ſ wulkej pěñnjeské wuſtojnoscžu do herbſkeje recze pshekožil a ſo je poſlednje džezac̄ lét ſwojego ſiwenjenja ſe ſtaſjenju psalmow do herbſkých pěñnjeſtſkich ſormow nažit. Jenož ſ czeſtím bědženjom psheſzimo polkrocžowazemu čerpujenju možeske tute dželo ſpečhovac̄ a tola ſemu Boh to wjeſeſe wobradži, jeho

ſtuk dokonjany, čiſchežany a ſe wſchęſt ſtronem pschipóſnath widzeč. Ké bohate plody je Wjelanowe dželo w duchownym ſtaſtojnſtve njeſko, je ſo wožebje Ion ſchi generalnej zyrlwinſkej viſitazji po-keſato. Woblženjeny mjeſeſke wulke wjeſeſe nad tym, ſo možeske, runjež hido pſched dležkim čažkom wot Božije ručki ſajaty a rēče porubjeny, po kħertrym wotkhorjenju ſchi tutym ſwiedženju ſwoje duchowne ſewotlanje ſam ſaſtawac̄. Šwēczenje, korež jeho wſada ſchi tutej ſſkadnoſeži wo ſwojim zyrlwinſkim ſmyſlenju wot-položi, ſe jemu ſaſklužena mſda ſa wſcho dželo jeho dohleho ſiwenjenja. Taž pschipowſedanju ſklowa Božeho tak bě jeho dželo tež wuſwedenemu ſſcheczjanſtwu poſhweczenye. Wulka je ligba tħej, kiz ſu ſbonit, kaf bě ſ ſſcheczjanſlej myſlu wſchón pschewatv, kaf dobrotu čińic a wudželeč ſenje ſapomný njeſe, kaf je ſhubyd ſtajni a čažto psches ſwoje ſamōženje pomožny byl. Duž tež jeho ſuba wobſada ſ gylei wutrobu na nim wižaſe. Sa njeho a ſa nju bě to rjane ſwēczenje, hdyž ho ſ proſtu na zyrlwinu wyschnoſež wobroči, ſo by ſwojego drohę, ſ khorſežu w zyrlwi ſlužic ſaſdżewaneho, stareho, ſwérneho duchepaſtury w ſtaſtojnſtve wobkhowac̄ ſměla. Jeje proſtu ſo jej dopjelni a ſubemu Wjelanej bě ſpožczenye, po dohleim čerpujenju — tola, taž bě ſebi žadał, w ſtaſtojnſtve — ſ czeſtei ſmjerču wotſal čažnuc̄.

— Rukježniſtwa w wokolnoſeži Budyschyna w taſkej měreje pschi-beraja, ſo dyrbí ſo člowjek wopravbže boječ, ſo po cimje na drohу podac̄. Hirschze ſo njeſe poradžilo, rubježniſtſki nadpadniſtvo wuſležicž, kotorž ſu wondano na Mało-Wjelkowſtej dróſy ſchtyri helzy nadpadnuli, a hido ſažo je wo nowym rubježniſtvoje na dróſy hlyſhceč. Preň ſwiaty dženjutrow wjecžor ſu na Draždánskej dróſy njeſdalo ko ſatarjez džowku ſwudowjenye ſonakeveje w Blohaſcezech nadpanuli. Holza, kotorž w mjeſce ſluži, bě dovolnoſež doſtała, ſwoju macz. ſwiaty dny wopytac̄. Hdyž na dróſy nimo ſatarjez pschiindže, ſo do njeſe na dobo ſchyrjo dundačojo dachu, ſ kotorých bě kóždy ſa ſchtomom ſ ſola drohí ſtał. Ředyn ſ nadpadníkow jej revolver napſhcežo džerjeſe, iej hrožo, ſo ju ſatieli, jeli ſo by wekala. Dwaž druhaj drohú wobležbowaschaſta, hac̄ ſo nichtó bliži, a ſchwartý holzny drastu ſa pjenjeſami pschepyla. Wón w njeſ ſjenjeſnu móschen ſe 4 hriwnami pjenes namala. Holzy pjenesy ſubiwiſhi ju nadpadniſy puſhežichu. Hac̄ dotal neplechow hirschze pschimnuli njeſku. ſda ſo, ſo ſu woni te ſame wožoby, kotrež ſu krótko předy w Cſiach Hwěſbach w tamniſkim hofczenzu palenz píle, pschi cimž ſu tak mało pjenes měle, ſo ſu ſedma wortciſnu ſaplačječi mohće.

Se Židowa. Sſrjedu w nož ſu ho paduſchi do domu tudomneho ſeſnika Pietrascha dobyli a ſemu 8 ſwinjazych plezow, 20 kolba-žow, 1 polež a 110 hriwnow ſlotych a ſlebornych pjenes ſranuli. W ſtatnych papierach, kotrež ſu paduſchi namakali, ſu jenož pojeſdžili, tola je ſobu wſali njeſku, dokež ſo nojſlerje bojaču, ſo ſo ſ nimi ſicheradža. Paduſchi ſu po ſdaczu ludžo, kotorž Pietrasch ſe ſa ſutu ſe ſtare ſnaſa. Ké ſranjenju ſu ſebi runje čaž woſtakali, w kotorymž knjeg Pietrasch ſe ſwojei mandželskej doma njeſe.

S Hornjeje Hórk. Dwé ſwérneje čeladnizy, Hana Matiſchek ſ ſenkez, kotorž je 22 lét pola ſiwnoſcjerja Lischki w Meniſchonzu ſwérnu ſlužila, a Hana Lischke ſ Wböhova, kotorž je 21 lét pola ſiwnoſcjerja Mjena w Meniſchonzu w ſlužbje byla, ſtej ſo ſa ſwérnoſcž w ſlužbje ſ poſloženym ſlebornym ſchijzom a diplomom wot ministerſtwa wuſnamjenitej. 24. měraž ho ſimaj w požedzenju tudomneho rataſkeho towarſtwa wot knjega direktora Bruggera po pojeſdi-voſcji Luiſkeho rataſkeho wolkrežneho towarſtwa mjenowane wuſnamjenjenye ſe ſwiatoc̄nej recze pschepoda.

S Lejna pola Bulez. Preň ſwiaty dženjutrow tudomny ſiwnoſcjeret Michał Kirschner ſe ſwojei mandželskei, woſbath wot džeczi, wnutrow a pscheczelow w domjazeſi čiſtih ſtow mandželski jubilej ſwjetjeſe. Jubilat je hirschze čiſtih a ſtrowy, bjes tħim ſo je jeho man ſeſla trochu khorowata.

S Rachlowa pod Čjornobohom. Psched tydženjom w „Serb. Now.“ čitachmy, ſo ſu w Mužakowje wopomnjeniſki pjenes ſ drohoty ſetow 1871/72 wuryli. Ké temu móžemy pschispomnicž, ſo ſo tež w naſchei wby na ležomnoſci l. Kublerja Lubjenskeho njeſdalo ſchježli, na Čjornoboh wjedžeje, wopomnjeniſki ſamjen ſ mjenowaneju drohoty ſetow namaka. Je to čeſtaný ſornowzowý ſamjen, do kotrehož ſu žitne plaeſiſny tamneju ſetow wudypane. Piſmo je ſo w dohleim čažu trochu ſwetilo.

S Lipicža. Sſrjedu tydženja je ſo tu domſte ſ pschitwariſeji ſolnju a hróžu, Hanje Krawzowej ſluſchaze, do čiſta wotpalito. Dokež bě twarjenje hlinjane pagene a ſe ſlómu kryte, wone na dobo w ploženju ſtejeſe. Duž njeſe móžno, drastu, domjazu a hopo-

datšku nadobu wušhowac̄. Kaž wóndano w Radwotskim haju, tak je teg tu wóhen wot jenego džesčza, pjezleitneho hólza, saparanu, tiz bě se schwabliczami hrajal. To je sažo nowe napominanje, so dyrbja so schwabliczli na mestnach thowac̄, hdzej so wot džesčzi dosčahnuć njenomža.

S Zitta. Sérjedu tydženja w nozy ſu ſu w holi pola Zitta tji körzy dwazyčiltejne huſcžiny, tudemnemu tublerzej Schibakej bluſchazeje, ſpalile.

S Minalala. Wczera je ho hrabinsta s Einsiedelska želesniza, s Khrôsta do Khaſhowa wjedžaza, wot ſakſkeje krajneje želesnicznej direkſije wobbladala a pruhowala. Na to je ho na njej wobkhad wotewril.

S Nožac̄iz. Tudomne zyrlinske pschedstejczefſto je knjesa fararja Wiczasa w Hbjelsku ſa nohlébnika naſcheho cęſczeneho wjele lubowaneho nětčischiho fararja, knjesa Domaschki, wuſwolilo.

S Kamjeneje pola Rakez. Sérjedu tydženja je ho domſke tudomneho korchmaſtejce ſchimana wotpaliſlo.

S Njejelc̄iz. W pěſkowej jamje, tudomnej gmeinje bluſchazej, ſu wóndano, hdjz pěſt rhyat; ſicbju doſpołnje ſbđerzaných popielniſow (urnow) namakali. S džela ſu to wulſe popielniſy, ſi džela ptachne noſaſčki. Namakane popielniſy ſu ſ popielom a koſčowymi ſbytkami napielnjene.

S Mužakowa. Žałozny podawki je ho tu tele dny ſtał. Tſinaczelne džec̄zo ſ pomasku w ruzy do dwora ſtupi, w kotrymž pjerisna khodžeſche. Jedyn paw, khleb w džesčzowej ruzy wuſladowaſhi, ſa džesčzom honjeſche. Na dobo wón ſa khlebom ſaſkoc̄i. Džec̄zo pomasku runje tak ſpěchne do ſady ſežehnje, ſ tym ſo ptač ſapri. Sso ſ nohu do džesčzowego woblicža ſadrapnuwſhi, jemu wón ſ pýſtom wóczko wuruba. So by ho njeſbožownemu džesčzui druhe wóczko ſakhowalo, ſo wone hnydom do wocžneje kliniki dowjese.

Přílopk.

* Žałozny podawki je ho cžiči pjatk popoldnju w Tegelskej holt ſtał a to w blijskoſci Tegelskeho tſelnichcza pola Barlina, pſchi kotrymž je ho živjenje jenego čłowjeka ſanicžito a druhé čłowjecze živjenje do ſtracha ſtajlo. Popoldnju ſakſyſcha duzy po Tegelskej dróžy žandarm Thomas nahy luſt, kotryž bě ho woſolo Čorneho Moſta ſtał. Thomas tam hnydom džesčhe a ſetka duzy muža, kotryž ſo ſranjenymaj rukomaj a nohomaj ſledom něſak dale wlečeſche. Šranjeny powſedasche jemu, ſo je pſches hursku holu duzy pſchi Tegelskym pucžu uiuža naſeſčoł, kotryž je ſ ſamjenjom na granatu bit. Š tym je granata roſbuchała, njeſnateho roſtorhala a jeho ſameho ſranila. Žandarm wſa nět ſranjenego ſobu ſi njeſbožownemu měſtnu a widjeſche tam jeho powjebanje wobkruſene; bě pak to hróſhny napohlad. Semja bě w woſlonoſci džesčac̄ ſročzelow do liloſteje jamy pſchewobroczena a na woſheltich mestnach ſyklachu plomjeſchka ſi pjeſtſeſche; ſriedja lejeſche život mužow, kotrehož draſta w polnych plomjenjach ſtejeſche; delni život bě roſdrjeny a cžrjewa ležachu džesčac̄ ſročzelow daloko wot jeho, noſy a ruzy a perſty běchu do woſhch bokow roſlatale. Po podduſchenju wóhnja donjeſechu cželo do Tegelskej cželnicy. Hnydom ſawjedžene pſchepytowanje dopofaſa ſežehowaze podawki: W léeze 1884 běchu na Tegelskim tſelnichczu wjetſhi naſhyp ſi tſeleſtſlim poſpytam ſaložili a tón w léeze 1886 ſ granatami, ſi pikrinom pjeſnjenymi, roſtſeſli. Tedy wſhelsake granata roſbuchače njebechu a nětlo ſo 9. kaprleje pſchi pſcherhwanju woneho naſypa wſeje njerobuchnjene wurych. Namakane projektile, ſi kotrychž kódy nehdje ſentnat waži, poſložku woſazhy do murineje wutſelenzy, ſi kotrejž ſo ničto zuſy lóhlo bližic̄ njenomeſche. Pſchi tym wſhem pytnu wojetſla wychuſoc̄ ſa jene dobo, ſo je jena granata wot ludži, kule ptyazhly, ſranjenia, a to je najſkerje ta byla, kotraž je w běrſkej holi roſbuchała. Paduch ju jeje cžekoty dla njebe bjes naſpabnoſeſe daloko wotnjeſez möhl a bě ju teho dla na tym mestnje, hdzej je ho njeſbože ſtał, ſkhowal. Cžiči pjatk popoldnju je ſytał najdrožſhe džele, ſapaladlo a koporowe rynki woſbic̄. Pſchi tym džele je ho najſkerje ſapalaza jebla hnuła a pikrin, ſe ſchwablam naměſchaný, ſapalika. Tegelska poliziaſſla wychuſoc̄ ſručje werti, ſo ſtaſ morjeny, wo kotrymž hiſeſhe njeſyedža, ſchtó je był, a ſajath ſranjeny Weber, hromadže kule ptyazh a tu granatu ſranuloj.

* W Barlinje je ſebi pſched nělotrmi dnjemi měſčjan Emil Freyſtadt ſam živjenje wſal. Kaž je ho nětlo wuſopalo, ſe wobheho muža, tiz ſo hewal ſtajne ſwojeho živjenja wjeſeſche, nahle woſlepjenje ſi temu ſamohlo, ſo je ruku ſam na ho ſložil. 25. měrza ſo po želesnizy ſ Lipska wróčzejo bě ſebi Freyſtadt woſowe woſno

wocžiniſ a ſ nim ſylnemu wětrej napshecživo hladat. Hnydom na to bě nahlu boſeſz w wocžomaj ſacžul, kotraž ſtajne pſchibjeratſche a halle w nozy 26. měrza trochu wopſchesta. Hdjz pak Freyſtadt naſajtra woziſi ſpóſna ſe žaſeſču, ſo je zyle woſlepil. ſawolaný lekar njenomeſche njeſbožowneho muža troichtowac̄; pſhetz wón mějeſche ſa to, ſo jemu ſomhač njeje. S wopředa bě Freyſtadt ſwóſi dónit ſmierou nježl. W nozy ſi nježeli pak drje je ſebi ſwoje wulſyſhne njeſbože dale pſchemylſlik a ſebi pſchedewſal, ſwojemu hubenſtu nahlu kóz ſchinic̄. Nježelu rano namakachu jeho ſa ſupanowu ſchnoru na durjach wobwěſhnenyeho.

* Praschenje, ſchtó je jena wiſchen winoſta, ſo wóndano w Niederlahnſteinje wuſhudžito. Hdjz chyžu tam želesniczne dworniſhčzo powjetſchic̄, dyrbjeſche ſo wiſchen pſchecžic̄; wobſedjer ſebi ſa nju 3600 hriwów jako kapital žabasche, kotrehož dani ſo lěny wuſoſhki wiſhniow runa. Po dolhím ſednanju ſchom ſ 2400 hriwami ſaplacžidu.

* Na jenym kuble pola Coruna je ho žadkawé njeſbože ſtał. Džewjatnaczelne holza, kotraž ſama pſchi woſhuchidželazej maſhniſe dželasche, do walzow pſchindže a ſo ſa woſemik na planz roſmjecze. Sso roſumi, ſo bě hnydom morwa.

* Na Wiſlinej želesnizy ſu tele dny ſi jeneho pōſtoweho woſa 200,000 rublow kranuli. Dwójne woſowe durje běchu paduſchi wuſaſili.

* (S ſlepe ſbože.) Wóndano popoldnju ſchewſki miſchtr Stendal w Mühlhausenje ſwojemu wuſhoniſkej poruciſ, ſo dyrbji jemu na khězinej plonej tſeſchi draſtu wuſlepac̄. Młodofna wólnosc̄ paſhola pohnu, na pöblansku nahlu tſeſhu ſaleſčz. Tam ſo wón wobhunuwiſchi na ſchlenčanu tſeſhu padze, pſcheraſh ſentimeter tolſtu ſchleſz, potom na jene ſpôdne wjetſhwe woſno dyti, teg to ſo pſcheraſh, na cžod wón w runej měrje na mjehele ſožo padze, pſchi cžim cžiſče njeſwobhodženy woſta.

* Š Kaly piſaſ: Hijo zyle ſte bě ſwudowjenia 38 ſteta ſtjeni ſtenkowa ſi wychiſhim ſobžnikom ſlubjenia, kotryž chyžche ſo, ſi južneje Ameriki ſo domoj wróčiſchi, ſi njej ſwerovalc̄ dac̄. Pſched dleſchi ſaſhōm deſta wot jeho liſt, w kotrymž bě ſwaz na djen 19. haprl. poſtajeny. Bory ſa to pak dónidze druhi liſt, kotryž jej wosſewi, ſo ſo ſwaz hiſeſhe tak bory ſotmeč ſjemože, dokelž je ſobž naſtał do Australije doſtała, ſi wotkelž ſo halle ſa ſte do Europej wróči. W tym wuſlada ſtenkowa pſchikryte wotprajenje ſentwy, khwatasche na ſubju a wobwěſhnu ſo. Maſoženja bě wony liſt piſaſ, ſo by ſwoju njeveſtu wjehele pſchelapnuł, a dwaj dnjeſ ſo jejnej ſmjerecti po nju pſchindže.

* Blisko Homoliwega w Wuherſkej bě ſo w poſglebnim cžaſhu wjele cželov wohidžito. Žandarmojo ſu wuſlēdžili, ſo ſu mlodži muſzny cžela wohidžii, ſotſi běchu ſo wudowami ſlubili. Wudowý běchu ſi pſchireru ſwojich nawoženjow ponučili, ſo cžela jich ſemrjetych mandželskich muhrjebachu a wohidžic̄u. Džewjec̄ tajſich njeſkutlow je wuſlēdženych, a nělotrých ſlucžerjow ſu ſajeli.

* Satraſhny wichor je w Triencze džel tſeſhi kaſarmow do dwora cžiſhniſ a nělotrých wojaſow ſmjerecti ſtrachne ſranil. — Pſchi wodowých twarach pſchi rězy Ecži w Italskej ſo wulſe ſamjeniſlo na ſedmioch dželacžerjow vali, ſchyrjo ſi nich buchu ſaraženi, tjo cžeklo ſranjeni.

* W Cormeſenje w Póſnanskej ſu anarchiſtojo po ſbadcu nowy rubjeñiſki nadpad na jeneho duchowneho ſpýtali. Wola džec̄ci ſo woni wobhoniſchu, hdzej duchowny Thomaschewſki ſpi a hdzej ſwoje pjenjeny thowa. Poližja je jeneho ſi zuſy mužow ſajala.

* (Poſkad w guitarre.) Parížske nowiny piſaſu: Š rědka hdjy je čłowjel ſa počerpiſene vuki tak ſpěchne a bohate muto doſtał, laž piſat na guitarre Luis Ullmann. Tuton bě pſched krótkim po ſwojim wuju, tiz bě herz a teho runja Ullmann rěkaſche, staru guitarru namřel. Nježelu wječor Ullmann do jeneje wiňownje pſchindže, ſo by tam nělotre hrónečka ſpěwał. Sa ſhwili ſo nasth herz ſi jenym poſluchariom do ſwady da, ſi kotrejž bory ſurowe vuki naſtaču. Sso ſi herzom pſchimajo zuſy Ullmannowu guitarru hrabnu a jeho ſi jeho ſamžnym instrumentu wiedrowje pſchemorska, tak ſo guitarra do kruchow roſlečza. Pſchiwolani poližiſto ſicžkow a guitarrowe ſbytki na polizaſtvo pſchireru. Polizaſtli komižar Dres, tón ſamy, tiz je anarchist ſtabachola ſajal, ſebi roſkamanu guitarru bliže wobhla. Na dobo ſi njeje malý paležik na bliže muſpadze. Komižar jón wocžini a namala w nim hromadže ſkodžene — dwanacze tříz ſrankow franzowſkih papjerjaných pjenjen! Možec̄ ſebi myſlič, tak wjehele ſo herz pſchelapnu. Hnuth wón ſwojemu pſchecžiſkej ruky ſlucžesche, praſiſy: „Wróču ſwoju ſlucžbu

pszechizmo wam; pschetoż bjes waskich pućow znabż żenie swojego bohatstwa wuklebić njebych." Najszajmawische je, so guitarry robiwacze zebi namakanske myto żoda, dokelż je won s pszechizmu namakanja pjenes był. Won je s polizajstwa wotkali, spomnivschi, so bude żebi na žubnijszje swoje namakanke myto wunusowacż.

* Wo czejkim njebożu s Bostonia rížaju. Hdyż je wuczeń Bostonskiej ratajskiej schule, Nordberg, wóndano wjeżdżor w placatym czełmje s 10 hólzami s żyrkoje na Thomsonskej kłupu, hdyż je schula namaka, wjeſeſche, je na dobo s wětrowym storkom czełm powróci. Nordberg, wubjerny pluwał, a hólzy, kotsz móżachu teho runja pluważ, je sa czełm powóchnichu, tola sym dla njemózachu s brjohej doplukowacż. Sprostnuwski a wustawschi je jedyn po drugim ponuri. Nordberg jako jedyn s přeñszych. Bjes tym bę je ho saczmiło, a wscha nadzija, so je ludżo na brjosy njebożownych dohlađaja, je shubi. Wokolo 11 hodzin, schyri hedžinu po njebożownym podawku, czełm s brjohej pschipluwa, tola jenoż hiszczę dwaj hólzaj sa nim wiszewtaj. Sda je, so je jimaž žiwenje sbęzgi.

* Wetphlad, most psches morja, Jendżelsku wot Franzowskiej dzělaze, natwaricż, ma wuhlady, so je wuwjedże. Bjes South-Forelandom a Kapem Blanc-nezom je je město namakalo, hdyż by je najlepje hodžilo, most postajicż. Też sa stolpy su nowe polepszenja wunamakane. Dalokosz bjes nimi je wschelaka, tola żenie psches 500 metrow. Jendżelskij inżeneraj Baker a Fowler, kotaż je pschi mostowym twarje wobdzilitaj, staj psched krótkim psches North železny most położko, kotrehoż wotewrjeny su 525 metrow scherole a 50 metrow wyżoko. Dalej mazu Amerikansz myble, rěku Hudson s mostowym woblkum, 872 metrow měrjazym, pschepinacż. Duż je też mōzno, Jendżelsku s Franzowskej s mostom sjenoczicż. A twarjenju by wokolo 10 lét khwile trjeba bylo.

* Wo dzisnym testamentze powiedaja Mostowske Wědomoſcie se Szimferopola: 2. měrza 1887 semrije w Reimje Polak Paweł Saleski sawoſtaſiwschi něhdie 80,000 rublow samóženja. Testament dyrbjescz je schescz nježel po jeho zmierczi woczinicż. Herbjo je seńdzechu; polasa pak je w sasylowanym pakęče druhi jenak sasylowanym testament s napišmom, so ma je hale sa lěto po Saleskijowej zmierczi woczinicż. Też pschichodne tsi abo schyri wobwaski troškotwachu pschetoż sažo na pschichodny čaž. Skončzne polasa je prawy testament; ale też tón měřeſche wschelake hocžki a kwacžki. Pojazja samóženja bę temu se schyroch najblížszych wujow wotkaſana, kotaż směje na dnju testamentowym wotewrjenja najmazazy džecži; druha položa dyrbjala je na dan wupožecjcz a potom narosczeny kapital w lécze 1987 je po runych dzělach mjes Saleskijowych potomnikow rozbudźicż. Je-li je s tutym "po 100 lětnym" wuměnjenju tež tak czini, kaž s wuwjedzenjom předawsczego postajenia, dha směje něhdyskus najlepše žně; pschetoż s tych schyroch wujow, tis běchu je s testamentowemu wotewrjenju seſchli, njebehu tisjo ani woženjeni, schwórtu pak běše 26. februara, po taſkim 5 dnjow do testamentoweho wotewrjenja swoje jeniczę džecžo psches zmiercž hubil.

* W Szpłowskim ležu pola Warszawy su w wulkim proſdnym schtomje, kotaż běchu porubali, mužski koſezowž namakali. Pódra ležaze węzy, mječ, pólna blescha a sbytki drasty, na to polaſujo, so su to sbytki jeneho pólsczego ſbězkarja. Hdyż je ho powięſz wohrobsnej namakanzy roſschérla, 80 lětna žónka, swubowiena Raszowskowa, pschicžampa, kotaż placie powiedasche, so su sbytki wuschiwaneho paſa, pólna blescha atd. wobkedenſtwo jejeho syna, kotaż je je w bitwach 1863 hubil. Tutoń je wopravdzie jako podwyski w ſbězkarſkim wójsku ſkliž, kotaż bę w tamnym ležu ſurowje wojovalo a je wot ruskeho wójska rospjerschiło. Najskerje je je wudowinu syn do proſdnego schtoma wukhował, s kotrehoż njeje wuleſcz móc, a hdyż je hubieny konz iſał.

* W Helsingforje je žubniſtwo wužudzenje wobſamko, kotaż na minjene stare čažy dopomina. 28. februara lektor Sainios w Łavastehunu nadpadnje nahle wumrje, czehoż dla na jeho żonu tukachu, so je na jeho zmierczi wina. Wona je někto doſpolne wuſnacze wotpoložka, powiedawski, so je swojemu mužej wospjet pjenieſzne papery braka a skončznie jemu se strychinom sawdała. Żonu s zmierczi s hkorubenjom a s spalenju na ſchęzepowzu ſažudźicu.

* Rusja w Indijskej je pschetoż dale rospjerszera. Hłodumrečje je w wschelakich krajinach, wožebje w Mellorje, holoſtne ſacžura. Jeli borsy ſylny deſhcz njepanje, je zjek wby ſapuſcza, dokelż studnie Janeje wody wjazy nimaja, a wobydlerjo do drugich krajinow czełaja. W někotrych městach dyrbja wsche kasty swoju wodu s jeneje a teje sameje studnie czełpacz, a Parija-a a druhe nižsze kasty dyrbja pschi tym wjele czełpacz, dokelż żebi wot bramanow wody kupyć njemóža.

(Brytwinsse pjenieſzne ſladał w pschilosy.)

Psches žubniſtwo ma je na pschekadžowanje pschedawacż: 2. junija lufa a polo ſakuba Domſcha w Koſarzach, 3. junija Schörbelez ſahrodiſla žiwoſć w Nowej Wby pola Ratez, na 6340 ml. tafler. — 9. junija Theuer-gartenež žiwoſć w Wólkinku, na 3325 ml. tafler.

Termija na wýſchische ſadženje.

Sa ſahrodiſtu rjann žiwoſć, į konkurfstu njeſchitomneho J. G. Schuby ſkluſchazu, wop. kat. cziblo 6 a fol. 4 ležomnoſtneſki ſtuki ſa Družkezy pola Budyschina, 1/4 hodžiny wot Žiczeńſteho ſaſtanischiča, 8290 ml. wopalneje ſažy, 241,83 daw. jedn., 7 hektarow, 68,8 arow abo 13 akrow 266 □ prutow ležomnoſcę wopſchitazu, s derje džerjanje wiſchnejowej aleju, w najlepſchim kulturnym wobſteju a doſpolnje wobdzilanu, je je bjes inventara, tam je hiszczę namakazeho, 19,000 hrinow ſadžito.

Czi, kotsz maja myble, tole ſadženje pschekadžicż, je napominaju, je į wýſchische ſadženſkej termiji hrjed 27. haprleje dopołdnja w 10 hodzinach w Družkezach w mjenowanej ležomnoſci ſenčę, swoju plăczenja ſhmanoſć do poſkaſacż, swoje ſadženje wosſewicż a potom wocžakacż, hacž ſhromadzisna wericzelow, kotaż je borsy na to směje, pschirazjenje pschiswoli abo njeſchiswoli.

Kupne wuměnjenja je do termije wosſewja.
W Budyschinje, 13. haprleje 1892.

Konkurſowy ſarjadawat Clemens Niekisch.

Awfzija w Droždžiju.

Schtwórt 28. haprleje dopołdnja wot 10 hodzin maja je w hospicju w Droždžiju, į konkurfstu korečmaſteho najeňka Gschietera na ſkład ležaze materialne a galantrijswe twory, ſigary, wulka dželba ekezow a spirituſow, wšcha korečmaſtska nadoba, 1 kwęcžnik, kħlamaſtski naporjad, 1 dežimalna waſa, dželba proſdných paſenzoſych ſundow, wschelake meble, 1 ſchatowa roſa, 3 wosy, 1 hanje, 1 čiſciza maschine, wschelake pluſti a druhi ratařski grat ſa hotowe pjeneszy na pschekadžowanje pschedawacż.

Konkurſowy ſarjadawat Clemens Niekisch.

Awfzija.

Pondželu 2. meje dopołdnja wot 9 hodzin maja je w ſahrodiſkej žiwoſći kat. čzo. 6 w Družkezach, į konkurfstu njeſchitomneho J. G. Schuby ſkluſchazu, wšchón hospodaſtski inventar, jako:

dwaſ dobray młodaj konjej, 4 kruwy a 1 czelo, 3 ſwinje, ſadlo kur, 1 ſkoro nowy czeſki deslaty wós, dwaſ hospodaſtski wosaj, 1 czeſne hanje, wšchón ratařski a hospodaſtski grat, 1 nowa mločzaza maschine ſa göpelom, 1 trieur, 1 čiſciza maschine, 1 ſylanjowa maschine, wulka dželba murjetſich a wjasarſtich kamjenjow, w ſkale ležazich, wšchón ſkalatſki grat, něchtó meblew a drasty ſa hotowe pjeneszy na pschekadžowanje pschedawacż.

Skót budże je pschipołdnju w 2 hodž, ſamjenje popołdnju w 4 hodž, na pschekadžowanje pschedawacż.

W Budyschinje, w haprleji 1892.

Konkurſowy ſarjadawat Clemens Niekisch.

Meblowy magazin

Pawola Scholty, thſcherſteho miſchtra na garbařſkej ſažy 8

porucza wulki ſkład drastnych ſekretarow, vertikow, buſſetow, myjnych ſlidkow, ſožow ſmatražu a bjes njeje, ſcziwne a deſkate ſtoly, domjažu a kuchinsku nadobu po tunich placiſnach dobročiemu wobkedenju.

S dwójzyschérókich drastnych tkaniñow porucjam toſke we wšchých barbach starý ſóhcz po 40 np., ežiſtowolmjaný, ežorný, dwójzyschéróki ſachemér starý ſóhcz po 50 np.,

6/4 poſkleschęzowe tkaniñy starý ſóhcz po 20 np., barbunjeſchęzath ežiſchęzath barchent starý ſóhcz po 20 np., tholowowe tkaniñy ežiſce nowe muſtry, starý ſóhcz po 20 np., ežiſtowolmjané tibetowe rubiſchęza po 70 np., thlany a židžane rubiſchęza na ſlowu, 6/4 latunowe rubiſchęza higo po 25 np.

Emil Wehrle na jerjowej ſažy.

Najnowsche frawath.

A. Tschentscher

na bohatej hafy čízlo 18
a na rózku theaterskeje hafy.

Ola dzelenja herbsta ma ho živnosć čízlo 9 w Lipinkach pola Delnjeje Wolschiny (bijes wuměnka) s mašinymi twarjenjemi, 23 jutrami pola, luki a lečkow, wšco s jeneho krucha, 7. meje do połonja w 9 hofzinach na hamtskim žudnistwie w Niškej na pschedawacj. Na kupjenje smyžleni chzli ho w Niškej mšenowanu dzen seńc.

Nowalez herbjo.

Karn ma tunjo na pschedan Hermann Lehmann, mydlak na hornečskej hafy.

Dwē župroshuej ranzy stej na pschedan w Holeschowje čízlo 13.

Czerstwy roseczkrénh lój punt po 50 np. pschedawa

Evert Blasche, rēniſli mischt na swonkownej lawskiej droſy 15.

Schoſej
paleny po 130 np. hacj 200 np.,
žyry = 100 = 160 =
raſh, grupy, nudle,
hróch, koli, buny,
jahly, hejdusaklu, gris,
sopowe taſte, hróchowu
kolbahu

porucja
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej hafy 16
na rózku theaterskeje hafy.

Wóſk

a wóſkowy twar kupuje po najwyschich placzisnach

Hermann Lehmann, mydlak na hornečskej a schulerſkej hafy.

Wóſkowy twar

kupuje po lózdej dželbje wóſkowa tločetnja Roberta Adama.

Kedžbu pschi kupjenju Bacherlina.

Wotelerat: "... Nočzu wotewrjenego infektoveho pólbra; pschedož hym Bacherlin żadał ... Khwala tule wožebitoſć s prawom jako najlepſhi frédk psche wščę pschedakanzu, duž jenož saſygłowanu bleschu s mjenom Bacherl woſmu!"

Dopravdžity dostaci:

w Budyschinje pola fl. bratow Merschow,	= = = Straucha a Koldy,
= = = f. Oth Engerta,	= = Ernsta Mittashha,
= = = Ernsta Mittashha,	= = Jurja Holda w měščej. hapt.,
= = = Barze	= = C. A. Lukashha,
= = = Biskopizach	= = Pawola Schottarta,
= = = Bukezach	= = Alfreda Böhmey,
= = = Kellizach	= = Herm. Kschizanka,
= = = Wjasozn	= = Pawola Millia,
= = = Scheradowie	= = E. Ferd. Lehmann,
= = = Sohlandze	= = Ed. Tammera,
= = = Wojerezach	= = Ernsta Augustina,
= = =	= = U. W. Knichale naſlēd.,
= = =	= = Liborius Pfunsera.

Najnowsche frawath.

Pschedeschczniſki

wókom a dwanacjedjelsate, trajne dželane porucja po najtunischich placzisnach

pschedeschcznikatnja

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Pořadují a poručují
v tunicích a tunicech
na tunicích a tunicach

Twarzki kruchaty kalk,
murjerſke a tſeſchne zyhele,
jedžnu, ſkótnu a hnojazu ſel
pschedawa po móžno tunich placzisnach

F. Fischer na dwórnischęju w Łasju.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinsleje wustajenjy
w Riesy nad Łobjom

porucja na najlepje dželane

lokobile a parne mlóčjaze a aſhiny wot 2 konjazeju mozow, ſcheroſkomlóčjaze maschine, s gōpelom a paru ho czerjaze, jenopschēne mlóčjaze maschine, wubjernje dželaze, ruczne mlóčjaze maschine najnowscheje konstrukzije, bérny roſkóčjaze a bérny roſrihaze maschine, rěsaki sa bérny a rěpu, czerjaze maschine, mjetlzy, butrowanske maschine, butrumjatowarje, mlóčinki, viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho czerjaze, jučhowe hudy s dwózhy sozynkowaneho worzloweho blacha, jeſesne jučhowe plumpy, piž parjaze apparaty (noschine), triery najlepſcheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynkate waſzy a dezimalne ſkótne waſi, luczne bróny, ſamzne dželo, ſalonzy ſchitowanym system, kotrež móža ho hnydom wot lózdeho do Žaakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pschedemnicz, pschedo najlepſcheje, wupruhaneje konstrukzije.

↗ Najpochodniſche wuměnjenja dla placzenia! Pruha dowolena! Prospekty darmo! ↘
Pschedawatnja a ſklad pola Jana Manjoka w Budyschinje.

Pschedkoſchliſki, ſchlipſy,
gumiſowe ſchaty,
universalne ſhaty

dobre a tunje pola

C. O. Henocha

na rózku bohatej hafy a hłownego torhoſchčja.

Strowotne ſchaty

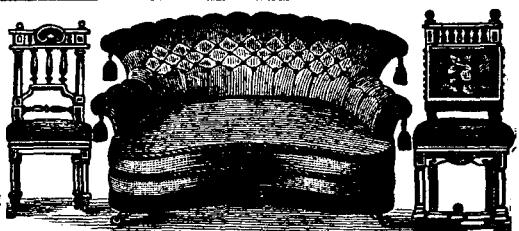
(koſhle, ſpódne pjesle a tholowij)
wykrodoſtojneho knjesa fararja Kneippa

C. O. Henoch

na rózku bohatej hafy a hłownego torhoſchčja.

Goſy, matrazh s ložom

a bijes njeho porucja
tunjo

T. Albert na hornečskej hafy čízlo 13.

Pobocžne towarzstwo herbskich burow w Warszawach

změje jutssje njedzeli 23. haprleje t. l. popołnju w 3 hodzinach požebzenje.

Pischedkndtwo.

Sserbske burske towarzstwo w Rakezach
změje njedzeli 24. haprleje popołnju w 4 hodzinach požebzenje.
Pischedkndtwo.

Pobocžne towarzstwo herbskich burow w Bělczech

změje njedzeli 1. meje popołnju w 3 hodzinach w Schusterz
hosczenzu požebzenje. Pschednosčk je knies wuczer Sommer pschi-
lubil. Sobustawy a hosczi pscheprschuje

Pischedkndtwo.

Pobocžne towarzstwo herbskich burow w Małym Wjelkowje

změje njedzeli 8. meje popołnju w 4 hodzinach požebzenje.
Pischedkndtwo.

Pscheprloženje schewstwa.

S tutym hebi dowolam česeczenym Sserbam najpodwolnišho
i wjedzenju dac, so kym hwoje schewstwo s theaterško městna 19.
haprleje na swonkownu lawsku haſy czo. 16 do domu knjesa piwotnika Littera pscheprložit.

Sso sa dowerjenje, mi w bohatę mēre spožcene, wutrobnje
džakujo, proschu mje s nim tež w moim nowym statoku poczeſcicž.
S poczeſcowanjom.

August Fähla, schewski mischtr.

Pscheprloženje klampnářstwa.

Moje klampnářstwo je wot dženžnišeho dnja na róžku hlow-
neho torhosčca a žerjowej haſy. Proschu wo dalshe dobrocišne
pschistupowanje.

S poczeſcowanjom

F. A. Sommer
klampnářski mischtr.

Moje pschedawanisčco njeje tydženjski wiezny džen a hermanek
wjazh na herbskej haſy, ale na hlownym torhosčju na delnim
róžku pschi měščjankej haptuy.

F. A. Sommer, klampnářski mischtr.

Wosjewjenje.

Ceszenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſci i wjedzenju
dawam, so rěſbarſtvo mojego njebocžckeho nana, rěſbarja Augusta
Pietscha, dale powiedu a so budu ſo stajne prözowac̄ dobru hwalbu,
potrūj je rěſbarſtvo mojego nana 25 lēt doho wujko, ſbjerzec̄ a ſo
budu pschezo dobre dželo pschi tunich placzisnach podawac̄.

Gustav Pietsch,

rěſbarſki mischtr na swonkowneſ lawskieſ haſy 60.

K e d z b u.

S tutym kózdeho warnujem, bjes dowolnoſcze
po železnizh, ſ řafowa do Schrōsczanſkikh jamow
wjedzazeje, hłodzic̄, a naspomnimi, ſo ſo kózdy, kij
ſo pschi tym nadēndze, ſadžerži a ſo wjſchnoſci
wosjewi, ſo by ſo poſdzischo poſhostal.

W Schrōscze, 11. haprleje 1892.

Aldolſowa hěta

prjedy hrabinske ſ Ginziedelske koalinowe, hlinowe a
wuhlowe jamy w Schrōscze.

Schaty ſimaze maschinu
w wſchelakich wulkoſczech porucza
tunjo

Richard Otto,
mechanik na horncžerskej haſy 18.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Magnum bonum-běrny

ma na pschedan
knjizi dwór w Saręcju.

Turkowske ſlowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zlyſnach tuńſho porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej haſy.

Zuni ſhoſej.

Dželbu paſeneho ſhoſeja, punt
po 120 np., porucza

J. G. Glien
na drjewowych wikač.

Drastne tkaniny

w wulkim wulkerku, čorne a
pižane, wobleženje po 5 a
6 ml.,

čorne

židzane tkaniny
i njewjeſcziſkej drascze po 25
a 30 ml. w rjanej blyſczatej
tworze,

ſbytki

wolmjaneho muſelina
i ſchorzucham, rubiſhczam atb.
tločz po 50 np., hewak po 1 ml.

Herm. Beermann

w Budyschinje
na ſnuteſkownej lawskiej haſy 6.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki, kaž tež wſče
druge družiny kóžow ſupuže a naj-
wyſchſche placzisny placzi

Heinrich Lange

pschi ſtynych wikač
pschi herbskej katholskej zyrki.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchěch družin on
čzahnikow.

Placzisny najtuńſche
a rukowanje na dw
lécze.

Gustav Mager,
čzahnikat

11 na herbskej haſy 11
pschi starých kasarmach.

Sa mnohe dopokaſma wérneho dželbrac̄a a wutro-
neje ſobuzelnivocze, kotrež ſu ſo nam ſe wſchēch ſtron
pschi njewožkanym a ſažnym wumrječu naſheje wutrobnje
lubowaneje, droheje mandželsceje, mačerje, džowki, hoty,
ſkaloweje a čety, faratki

Karolinu Konstanzy Henrietty Hany Urbanowje
rodz. Liebez

dostale, hebi dowolam, ſ tutym naſwutrobnischi džak wu-
prajic̄.

W Wokranczach, Draždjanach, Barlinje, Diedenhofenje,
Kachelu, Tommerje, Woborku a Niſkej, 13. haprleje 1892.

W mjenje hlobokoſrudzenych ſawoſtajenych.

M. Urban, ev. luth. farat.

Wſchē ſhumſchtne wložhove džela,
jako pletwa, rječasy atd. ſo derje
a tunjo wudželaju. Hotove pletwa
biſo po 2 ml. porucza

A. Herold, friser
na ſitnych wikač w poſtſkej kowatni.

Bukečanske serbske towarſtvo

změje přichodnu njedzeli jako
1. meje swoje posedzenje. Před-
noſk k. wucerja Šutcy z Rach-
lowa. Dalše jednanje a wob-
zamknjenje wo wulēče. Započatk
popołnju z dypkom 5 hodzin.
Wſitke sobustawy ſo k tutemu
posedzenju najnaležniſo přepro-
ſuja, tež hosco budźa nam witani.
Předsydſtwo.

Wojnarſkeho

pyta do trajneho džela
A. Miersch, wojnarſki mischtr
w Wjelkowach pola Bilekipi.

Holczej, kij chze pjeſka iſtwo
nawuknuc̄, može ſaſtupic̄ pola
Augusta Dernoscheka.

Džak.

Wutrobný wjelekrózny džak praji-
moj tym gmejnám, kij ſu naſu po
wohnjowym njesbožu ſ dawanjom
hyna, hłomy, ſitom, pjenjes, pschi-
woženjem a rucznym dželom pod-
pjerale. Wohejje ſo džakufenoſ
i. ratatſkemu radžiczelej ſteigerſ
a jeho mandželskej ſa wſchū
wulku luboſc̄, kotrež ſtaſ ſamaj
wopokaſko. Vôh luby ſenje
džyk wſchém doricežlam wſchō
w bohatę mēre ſarunac̄, ſtioſ
ſu na ſamaj činili.

Jan Freind a mandželska
w Budyschinku.

Kenjeſi piwatej Radzy w Pre-
czejach ſa darmo poſligenie pyto
žo wutrobnje džakujia Radwořiſ
a Baczonuſky Kſhizerjo.

Wutrobný džak naſhemu wjſko-
doſtojnemu knjeseſi farorje ſsykori
w Winačali ſa jeho hlobokoſimaze
a wutrobu wokſchwajaze předowanje,
čzih pjak a jutry džerzane. Vôh
zehnuij jeho ſtukowanje w naſhei
woſadze. Muoſy woſadni.

Pschiloha f čížlju 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. haprleje 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smjeje jutje njedzlu rano w 7 hodzinach diałomus
Räda herbstu spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}9$ hodzin farat dr. Kalich herbstu a w 10
hodzinach němſke předorwanie.

Wérowani.

W Michałskiej žyrlwi: Koral August Unger, dželaczeč na Židowje, s Hanu
Khrystianu Kalichem tu. — Petr Bohumir Rjencz, maſchinist w Dobruschi,
s Hanu Augustu Mužilek w Małkaszach. — August Zahoda, fabrikstsi dželaczeč
na Židowje, s Mariju Theresiu Mitaszcz s Hliny. — Ernst Hermann Püschel,
wojski muzyk w Wownjowje, s Mariju Augustu Karluſez tam.

Křóni:

W Michałskiej žyrlwi: Martha Elisbetha, Ernst Bohuwera Měta, kublerja
w Bobolzach, dž. — Hedwiga Gertruda, Koral Oty Fichtnera, ratařského in-
spektora w Bóru, dž. — Gertruda, Koral Gustava Emila Kuhuerta, pižarja
hlowneje dawłownie na Židowje, dž. — Marja Gertruda, Alwina Emila Náthera,
fabrikstsi pod hrodom, dž. — Martha Marja, Emila Hermanna Wiežasa, fa-
brikstsiho tříščerja pod hrodom, dž. — Hermann May, Handrija Měrscha, tříščerja
a czechle na Židowje, s. — Hanu Martha, němandž, dž. w Ženkezach. — Augusta
Lejna, němandž, dž. w Bréšovje. — Hermann Willy, němandž, s. na Židowje.

W Katolskej žyrlwi: Herta Madlena, dr. med. Michala Petřjenza, lekarja
w Małkaszach, dž. — Marja Madlena, Miklawška Rjeka, dželaczerja na
Židowje, dž.

Zemrječl:

Džen 15. haprleje: Hanu Khrystiana Hofmannez, swudowjena Haßmannowa,
dželaczerka se Sohlanda w wokrježnej dželaczečni na Židowje, 71 lét 11 měsazow
9 dnjow. — 17. Julius Eduard Schliž, kramz, 59 lét 6 měsazow 19 dnjow. —
Madlena, Jana Augustia Lubka, dželaczerja, dž.

Placízna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	16. haprleje 1892		21. haprleje 1892		wot		hacž		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pšenica	běla	11	47	11	76	11	18	11	47
	žolta	11	18	11	30	10	71	11	3
Rýže		10	50	10	63	10	—	10	62
Ječmien		8	21	8	57	7	87	8	20
Borš		7	50	7	70	7	—	7	20
Hroch		8	89	11	11	10	50	11	94
Wosa		7	50	8	6	7	8	7	78
Jahň		16	50	19	50	14	50	16	—
Hejdusčka		19	50	20	—	18	—	18	50
Verny		3	20	3	80	3	10	3	60
Butia	1 kilogr.	2	40	2	80	2	30	2	60
Pšeniczna muška	50	13	—	19	50	—	—	—	—
Rýane muška	50	13	—	17	50	—	—	—	—
Škro	50	2	20	2	50	2	—	2	50
Gostma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Brožata 445 sčtuk, sčtuka		12	—	21	—	—	—	—	—
Pšeniczne wotrub		5	50	6	—	—	—	—	—
Rýane wotrub		6	25	7	75	—	—	—	—

Na burci w Budyschinje pšenzena (běla) wot 11 hr. 23 np. hacž 11 hr. 47 np.,
pšenzena (žolta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 18 np., rýže wot 10 hr. 37 np. hacž
10 hr. 62 np., ječmien wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 25 np., borš wot 7 hr. 30 np.
hacž 7 hr. 50 np.

Draždanski mjahowe placízny: Horjada 1. družinu 60—63 ml., 2. družinu
54—58, 3. družinu 25 po 100 puntach rěneje wahi. Dobre krajne šwinje
57—60 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družinu 45—60 np.,
po vuncie rěneje wahi.

Wiedro w Londonje 22. haprleje: Mokrošmne.

Wulki khosejowyj sklad Th. Grumbta

w kupnizy

na swonkownej lawskiej hachy
porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valeny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snathym najlepšim ſlodze.

Wschón
ratařski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wilkach.

Hermann Buluheim,
dželarňa sa železne konstrukzije,
saložl 1852, w Budyschinje prämijsirowana,
14 na albertskej drósh 14.

Wožebitoscje:

Železne tvariske konstrukzije wšeje družiny,
wolna s kowaneho žela, jako třesne wokna, hródzne wokna
se žo wožinajazhimi kšidlam najlepšieje konstrukzije, fabrikiske
wokna sa piwařne, palečne, mlokařne atd.,
železna hródzna naprawa sa konjemž, kruvarne a šwinjaze křevy,
kuwanske a wokšidlate wrota se žolmojtym blachowym pjen-
njenjom, pschikryw na popielove jamy,
železne řasēdne wrota a wrotka, woblojenja sa fahrody,
balkony, řehody, vohrjebnischeza, ležky na ponoskѣ
a wětskowody najlepšieje konstrukzije, pruhowanje wobstejazh
blachowodow,
wódne kotly s kowaneho žela, pozynko wane abo wobarbjene,
žihelove formy wšeje družiny s wozla a žela,
rolowe platy s kowaneho žela.

Ryžowanje a wobliczenje placízny žo wudžela.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilkach
porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwjerški,
křejzorski, ſelowy a křeklizowy liker, kaž tež derje čiščenju palenz
prěnjeje a druheje družiny, woprawdžite winowe křehalo, křehalowy
sprit a plodowe křehalo w bleschach a po měrje. — Natursku
křimjelsčku liter po 40 np. — Tele likery žo jich dobroty dla
ſchwam, křečjznam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

Emma swudowjena Vorwerkowa
porucza płyšowé pjesle, sětnje pjesle, žanki, modne jakety,
desčzne mantle, trikotowe taſele w wulkim wubjektu po tunich
placíznych.

Posluženje w němſkej a herbſkej ręczi
w Budyschinje na hlownym torhoschču 5.

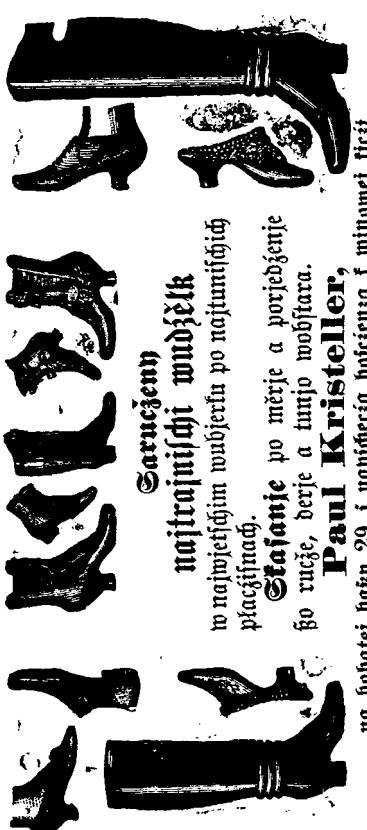
Sastanischejo w Ratarjezach

porucza k naletnemu wujewie

szemu wulijemu kosejnu $4\frac{1}{9}$,
parjemu kosejnu $3\frac{1}{2}$ a 23,
amoniak $8\frac{1}{9}$,
Liebigowu mjażowu muku $5\frac{1}{2}$ a $15\frac{1}{2}$,
domaschowu muku 20 foß.,
spodium 14% foß.,
dale czerstwy, wunoschaty

**Shorjelski, Oberneundorffski, hornjoschlesyński
kruchath kalk**
po pomérne najtunisich placzisnach

A. Lorenz.

5 perſtom tolsty huscheny polcz
punkt po 75 np., pschi 10 punktach
tuńšho,
seleny polcz punkt po 70 np.,
hadleshco " " 70 "
pschedawa

Otto Wötschle
i napšczeja mjažowych jedlow.

Palenz

jednory a dwójny
w snatych dobrzych a derje klobžazych
družinach poruczataj tunjo

Schischka a Mieczta.

Turkowske kłowi

najlepszeje družiny porucza
Moritz Meyerwa
pschi mjažowym torhoschcu.
Destilacija snatych dobrzych likerow
po starzych tunich placzisnach.

Khoczebuski
Portorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rołach a wuważeny,
rjepliki a drugi kranh tobak,
Zigarh
w wulkim wubjerku 100 hido po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haſy 6.
Richard Neumann
porucza hyry a paleny

Khofei

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po najtunisich
placzisnach.
Pschi wotewsczu wjetshich džel-
bow ko pomérne nižsze placzisny
woblicza.

Zigarh
derje wotlegane po 4 np.
100 po 3 ml.
porucza
Eust. Mittash
psched schulerstmi wrotami 1.

Rěšany
rjeplikaty tobak,
derje klobžazy, punt po 30 np.,
porucza

Hermann Bensh
pschi garbatkich wrotach.

Terje
wulke a tuczne
po 5 a 6 np.,
najlepschi
provenski wolij
punkt po 80 np.,
pschi wotewsczu wjetshieje dželby
tuńšho
porucza

Hermann Bensh
pschi garbatkich wrotach.

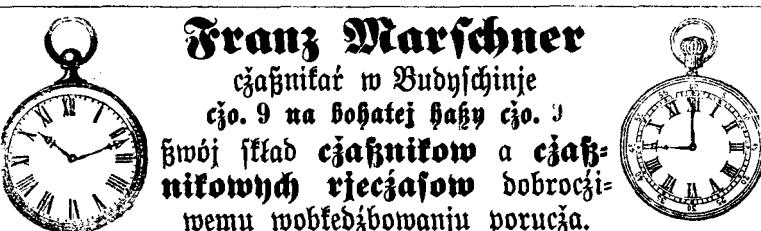
Winske Črije

po
zmieschnje tunich placzisnach

po

Hermann Frischha

na herbskej haſy.

Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschi spomienje: Rěču herbski.

Sa bryse-potrjebnych.

S tutym najpodwolnišcho k wjedzenju dawam, so tym szwoj
optisku pschedawaruju, psched 36 létami sałozenu, se žitneje haſy
čižko 6 na — mjažowe jédki čižko 7 — do kheze knesa psched-
kuja Korse Betschki pschedpožil. So sa dowěrjenje, mi hač dotal
wopokane, rjenje džakujo, lubju, so budu so prózowac, ſebi jo teg
dale ſdžerzecz.

Bryse po lekarstkim wukasanju so nanaſzwedomiczniſho wudž-
ka. S pojeſcjiowanjom

Carl Schulze, optikus.

„Serbske Nowiny“ wudawa so kózdu sobotu.
— Stwórlétne předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.
Číš Smolerjec knihiččerje w macičnym domje w Budysinje.

Za nawěštki kiž maja so w wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, plaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórk hač do 7 h. wječor wotedać.

Číšlo 18.

Sobota 30. haprleje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Spis Barlinského rektora Ahlwardta wo njehomnych třebach, w fabrizy Barlinského žida Löwe-a sa němske wójsko džělaných, so po wšchém Němzach roščerja a wjele kupuje. Do shromadžisnow, w kotrychž Ahlwardt wo „židovskich flintach“ pschebnoščuje, so telko luda cžeri, so najwjetše sale w Barlinje sa njón njedohahaju. Schiwortk je Ahlwardt w Draždānach rěčkal. Powjesč, so je so Ahlwardtow spis konfizérwał, a so so wěz wot statneho rěčništwa pscheptyuje, je so jako wumyšlena wupokala. Ahlwardt dže se 61 hnedkami dopokasac, so so wšho, shtož je spíhal, na wěrnostci složuje. Ahlwardtowe wobškörby pschezíwo Löweowej fabrizy po wšchitkowne spodživanje a pohórschenje sbudžu. Duz by cžim nusníše bylo, so by kniežestwo skreje lepje wujazhnenje do tejele cžemneje naležnosće pschinječko. Jedyn gravér, kž je hacž do nowšeho čaza w Löweowej fabrizy džěkal, je so pječza na Žeho král. Wyżokošč satškeho prynza Jurja wobrocíl a tutemu wobkručíl, so je Ahlwardt cžistu wěrnostci píhal.

— Młodscha fotra khějora Wylema I., Mecklenburgsko-Schwerinska wulkowójwoda Alexandrina, je schiwortk tydženja wumjela. Wona je so 23. februara 1803 w Barlinje narodžila a je po tajkim starobu 89 lět dozpila.

— Khějorstwo kanzler Capriwi je so po ndželu do Karlowych Warow (Karlsbada) pobal, so by so s tamníšej strowotnej wobu lekowal.

— W pruskim wójsklim ministerstwie su wospjet wo tym jednali, hacž ma so dla sawjedzenja bjeskurneho pólvera uniforma němskich wojakow pschemenicz. Shtož pak je so w tymle nastupanju wobšamk, njeje khějorow pschilkošwanje namakalo. Khějor je so pječza pschezíwo wšchemu pschemenjenju něčischiče uniformy wuprajil. Sa pschipad wójny je so postojilo, so ma so daloko blyskotaty helm pěškow s pschitrywom s cžemneho kulna poczahnuč.

— Redaktor Zusangel, kž je loni jebanstwa wotkryl, kotrež su so w železowych fabrikach Bochumského towarzstwa stawale, je wjetcha Bismarka dla cžesčeranjenja wobškörk. Wjetch Bismark je pječza projek, so je Zusangel wukrajne pjenjesh pschijal, so by sa to němsku industriju sahubil. Kaž pak „Hamburgske Nowiny“, do kotrychž wjetch Bismark často dopisuje, písa, njeje wón wo Zusangelu tajke rěče měl. Tola býrnjej temu tak bylo, so Bismark njemohl psched žub žabac. Po předawskich roščudženjach wjetch Bismark pod wojetskim žudem steji, a pschi skoržbach pschezíwo njemu ma so dla jeho wyżoleje wojetskeje dostojošosće žub kóždy króč s kralowej kabineckej ordru postojic. Khějor Wylem I. je to pshezo wotpokala. Wczipni su na to, hacž budže so khějor Wylem II. po tym žamym waschnju sadžerječ.

— Áustria. Cžesko-němske wurunanje je so wot wjetshinu cžeskeho hejma wotpokala, tola pohrebane s tym hšicze wurunanje njeje. Kniežestwo jo někole pschezíwo woli cžeskeho luda pschevježde. Sapocjat je wone se saloženjom noweho němskeho žubništwa w Beckelsdorffje cžinilo. Jedynadwazyci němskich a cžeskich wžow je so wot cžeskeho wotkryzneho žubništwa, k kotremuž hacž dotal žlúschachu, wotželiko a so nowožalenemu němskemu Beckelsdorffemu wotkryznemu žubništwu pschipokasa. Cžeski lud w tym stanjenje krajneje wustawu na schodou cžeskeho luda widži. Po wšchém Cžechach so ludove shromadžisny wotbywaju, w kotrychž so pschezíwo pschemozowanju ludoweho prawa protestuje a hrina. Na

khějorstwovym hejmje w Winje su cžeszy sapóžlanzy namjet stajili, so ma so justizny minister hrabja Schönborn dla stanjenja konstituzije wobškörječ. Sa tutón namjet je so rucje 40 podpismow snamkalo, tak so dyrbí so wo nim w běhu tydženja jednac. Vjes cžeskim ludom je wjele hložow pschec, so kyču Młodocžesha a Starocžesha džiwajo na njepscheczelste postupanje kniežestwa pschezíwo cžeskomu ludej na swoju swadu hjes žobu sabyli a so sjenocžiosci se wšchemi saloňskimi řeđkami na to skutkowali, so so cžesko-němske wurunanje njeby dale pschewjedlo. Vjes tym so je cžeski lud hšuboko rosnjembrjem, pola Němzow wulke wježele knježi. Němzam je so wot kniežestwa nowe dopokasmo dalo, so so jich žadanja, hdž so hinal njehodži, s možu pschezíwo wjetshinje cžeskeho hejma dopjelnja.

— Po powjesčach Winstlich nowin austrijské khějor Franz Josef w běhu meje němskeho khějora w Barlinje wopyta, pschi kotrež sklabnosćí so pječza s italskim kralom setka.

— Schěhnakej a krajzarjej nochzeda w Awstriskej dale placječ dacej. Awstriski a wuhetski finanžny minister staj hjes žobu wujednaloj, so maja so pjenjesh s nowym pomjenjenjom sawječ. Na schěhnakowe město dyrbí stupicž króna, a na krajzarjow heller. Sa tak bliski hjes ludom schěhnakowy kónz měli nježku, kajtž so někole hycz sba. Kniežestwo budže so jenož hšicze hejm pschec, a jeli so tón haj praji, potom budže se schěhnakowej krahnosćí nimo.

Italska. Anarchismus tež w Italskej swoju hlowu sběha. Po wospjetnych nadpadach s bombami je kniežestwo 54 anarchistow sajalo.

— Hnědo, s kotrehož anarchistiske hibanje wukhadža, sba so Schwazatska hycz, hdž wjele italskich anarchistow pscheywa.

Franzowska. S nowa su anarchistijo wobhleděstwo Parisa do žmjerneho stracha stajili. Restawraciju Véry, w kotrež su anarchistka Kavachola sajeli, su woni s dynamitom do powětra tsélili. Franzewsojo, kotsí hewak doſez žwobody doſtač němoga, pomalu spósnawaju, so ma žwoboda tež swoje cžemne boki. Nělotre nowinu hido sa woblehnjenstwom wolaſa. Powšchitkowne žwary dla nadpada na Parížsku poliziſu padaja. Tak wobhlađniwje hacž je wona po přenich nadpadach pschezíwo anarchistam ſakročíla, tak njelepje je so wona pschi nadpadje na Vérovou restawraciju ſabžerjola. Restawratér Véry doſta wot anarchistow jedyn hrožazý list po druhim, wón ham k ministře džesche, so by jemu roſestajač, w kajkim stražce je. Anarchistejo běchu wospjet kniežestwu k wjedženju dali, so budža so na dnju Kavacholoweho wukudženja s nowym nadpadom wjetshic. Wscho warnowanje bě podarmo. Mažlata poliziſa njeje do předka prajeny anarchistiski wotpohlad pschekac, samohla. Hdž dyrbí so Paríženjo psched anarchistami wukhowac, hdž mōže so tajke něščto ſtač, hdž poliziſia bjesstrašnosć městna ſarucječ njemóže, na kotrež swoju ledžbosć ſložowac, běchu jej ham anachistijo na wutrobu kladli? Parížanam so nježiwanym, hdž so pschi tajkich wobstejnoscích wot anarchistickich nječražnilow ſatraſhicež dadža. Kavachola, kž je někotre rubježne mordarstwa ſlucil, kž je s wotpohladom živjenje wjele stow cžlowjekow do žmjerneho stracha stajil, su jenož k khostati na čaz živjenja ſazubžili, mnosi s jeho towarzhow buchu do zyla wuwinowani. Wo dynamitowym nadpadje na Vérovou restawrant su ſežehowaze nadrobniſe woyeſče doſchle. Véry a jeho pincnuk Vheraut běſtaj poſlebnje dny wjele hrožazých listow doſtawaloj. Tón džen rano, na kotrejž so nadpad wuwedže, so Vheraut tole písmo písla: „Gutſje so Kavacholowa wěz wukudži. Dopomiceže so, so dyrbíže so wot nasheho wječenja doſzahnuč, přeby hacž

żo wujkud wupraji." Wón list njewobledžbowasche. W wokomiku wubucha strażowazh polizist dostońje psched domom stupasche; wón hu s wulkim wotmachom t semi cžiknjeny a stanowschi żo wón struch-
liwe praschesche: "Schtó je żo stało?" W restaurance běchu w cžaku nadpada korežmat Véry, jeho żona a džowka, jedyn pincžnik a hebmjo hosczo pschitomni; pincžnik Cheraut, kij je psched někotrymi njebzalemi Navachola sajcz dał, w sadnej istwie wjeczerjesche. Na dobo píomjo psches korežmu prąchnu, s dobowm żałobnym hrimot sawriessa, wszech swězny hařnuchu, a w cžmowocze żo kšicžo wo pomoz wokaſche. Ludžem, se swězu żo pschiblizinskim, żo žalosny napohlad pokala. Véry stonač pod ţelesnej kažu ležeſche, kotaž běchse jemu nehu rosmjatka. Cheraut Véryowu mandželsku, kotaž bě myšlow ſbyla, ſběhnu a s domu wunjeſhe. Wobaj běſtajt wuhločornaj, kaž bě tež zlyk dom s tol-
stym ladam napjelnjeny, kij szěny, wjeh a wschu nadobu se ſasowym krywom pocžahnu. Pincžnik, Véryowa džowka a jedyn hosczo běchu se ſchleńzowymi čřjopami lohko ſranjeni, a drastu jím roſtorhana s čěla wižasche. Twarjenje njebě woſchłodžene, tola nadoba w nim do čista ſapuſczena. Blida a ſtoły běchu w wulkim woſkuku psches powětr ſleczile a s džela w salu na hromadźe, s džela na dróžy ležachu. Dno bě počtyte s bleſtowymi, ſchleńzowymi a ſkudobjowymi čřjopami. Na boulevardze, pschi kothymž restaurant leži, wulka hrosa naſta. Wschitzu kaž njemđri kšicžo ſkoku cžekachu, a halle ſa džebacz mjenšchinow žo wčipni pocžadu jbežecz. Neunje, hdyz bomba roſbuchnu, wós konjače ţelesnízhy nimo pschijedźe; blachowe bliktu psches powětr pschilečza, padże ſi wřejſtotom muzej, na woſowej třeſčce ſebžazemu, na hlowu a jeho, jemu wjetſchu ſchłodu njeſčinivski, pod ťawku poraſy. Muž, kotremuž ſtol na ramjo ſleczi, žo žalosčo na ſemju wali. Ludžo pschilběžachu, ſběhnuču jeho, phataču jeho jměrowac̄, tola bě bjeſkóncznych ręczow trieba, jeho pschežwědczic̄, ſo jemu nicžo ſwadžilo njeje. Polizija bě hnydem na měſtnje; jedyn podwyski mužniwje do domu ſtupi a ſi wotewrjenymi padawymi burjemi do pinzy padże; družy polizistojo ſa třiom cžekazym Véryowymi hoscžemi běžachu. Žich doſčazhnuwski, ſich na polizajſtwo dowjedžechu a ſo jich wuweprashadu, cžeho dla ſu ežekali; woni tſchepotajo wotmowlischu, ſo ſu twochnuli, ſo bychu do powětra njeſleczili; na to jich puſchczichu. Vérya běchu bjes tym do hoſtnejne donjeſli, hdžez jemu hnydom roſmjecženu nehu wotřeſachu. — Knežestwo je ſo ſkócnjenje po poſlednim anarchistiskim njeſtuku t rasnemu poſtupienju pschecžwo anarchistam roſbudžilo. We wszech wjetſkich franzowſkich mestach ſu wjeli pschiwiſowarjow anarchistiskeje ſtrony ſajeli. W Parizu je polizija třioch anarchistow Lapeyra, Juliota a Francisa, na kotrech ſukaja, ſo ſu nadpad na Véryowu restaurant ſkuczili, do jaſtwa hadžila.

— W francuskim wójsku ho w bliższym czasie ważna wojskowa nowota zawiedzie. Po wuku wójskowego ministra Gre cineta ma ho wojskowy rowerzystyczny korps salożycz. Rowerzystyczny korps budże 3100 muži cyplny, ho bjes jednotliwe wójskowe wodzelenja rozdzielni a ho najprirodzy s kawalleristycznymi karabinerami, pozdziśczo s revolverami wobroni. Rowerzystyko budža ho wielebie jało ordonanzy trzebać.

— W Parizu je wiele wożbowo na cholera schorilo. W hospitale Beaujou fu tjo człomiekojo na nju wumrjeli. Wykładowcę po mōżnosći pyta wudyrjenje cholery w Parizu samjelczecz. Parizenjo fu boja, so tkażo zasych, kotzig w jich mēscze bydla a do njego psichlabdzeja, so bydu tam swoje pjeniesy psichcijneli, cholery dla Pariz wopusticza abo s dala njego wostanu.

Jendželska. W Jendželskej žony te ſame politiſke prawa žadaja, kotrež maja mužojo. Najprijódzy dyrbjeſte ſo njevoženjenym žónskim wólbne prawo pschiſwolicž. Poſledni namjet je ſo wot jendželskeho ſeima § 175 pshecziwo 152 hloſzam wotpokaſał.

Kużowska. Generalej Anenkowej, twarzej russich żelesznizow w Afiszej, je ho wot knieżeństwa poruczilo, w krajinach, wot hłodu domapanych, chłebatradazem wobydleństwu dżelu a sażlużbu wobstaracż. General je na to mjenowane krainy wopytał a po sdaćgu swój nadawł dopjelnik. Wschudżę wshał njeje mózno było, ludżom dżelu wobstaracż, też drje fu ho jenoż tajzy i dżelu samokwili, kofiz s hłodom dżelakħmanesż sħubili njeżju. Hłowne dżela fu: dróha wot Noworojsjka do Ssuchuma, pschi brjoſy Čzorneho Morja, lotraż je piecja 400 werstow dolša; potom pschiſtaw w Ssamarije, i lotremuż jamerej ho rěka Ssamarka, ho do Wolgi wuliwaza, wobiebie derje hodži. S pożlednim dżelom ho 5000 muži a 1000 koni nakladauje, bjes tym je liczbę dżelacżerow pschi Noworojskijkej drósh 6000 wucżini. Podla teho je ho wjèle druhich mjenischich dżelow sapożalo. Se wschęch stron ho rasnemu generalej njedżelene pschi poſnacze dostawa.

— W Ruskej po sbaczu kruče do teho wěrja, so w noz̄y němske wojskowe powětrowe balony psches ruske mjeſy létajú, a so ho na taſke waschnje Němzy wobhonjeja, ſchto ſo w russich twerdzisnach ſtawa, a ſelko rufkeho wójska pschi mjeſach ſteji. Nowiny „Nowoje Wremje“ wobkručeja, ſo ſu woprawdze balony psches ruske mjeſy létale a ſo do předla a do ſady hibale. Spodživne je, ſo ſo wone na někotry čiaſ ſ njebejš ſhubja a ſo na to ſaſo pokafaja. To ſo taſke wukložuje. Němzy ſo njeſaloſto russich mjeſow na létanje w balonach wuwuczeja; taſke wuwuczenje kózdy króz dwé njeđeli traje, na czož dwenjedzſke wotpoczenje ſlēduje. Jenož ſ tyhle wobkredzbowanjow, piſaju mjenowane nowiny, je nam móžno bylo, ſo ſ němſtimi balonami ſeſnač. Jene waschnje wuwuczenje je ſ pschiwjaſanymi balonami, kotrež ſo wo dnjo a w noz̄y puſczeja. S nich ſo kraj w bliſkoſci wobkredzbuje. Taſke balony wožebje ſ Torunſkeje twerdzisny létajú. W nich ſu pschezo ludžo, kotriž ſu ſ dalokowidami wuhotowaní. Wjeczor ſo w balonje elektriſte ſwěido ſaſhwęci a ſo kraj hacž do 30 werſtow daloko wobžwetli, tola njeje móžno, pschi taſkim ſwěile krajinu fotografowacž. Druhe balony ſu njepſchiwjasane. Swuczowanje na nich je ſo hacž dotal jenož nad němſkim krajom ſtawalo, tola někto ſu ſebi Němzy ſwěili, tež nad russim krajom, nad tym klinom létacž, kotryž je bjes Němſkej a Awstriſkej ſarejnjeny. Tola tuto powětropłumane njeſju Němzy wunamakali, ale russki wyski Pomerzow, po kotrehož nawoženju je ſo hido w Rusſej 40 peletow ſpytało. Swoje poſphyt je Pomerzow w jenej knižzy napiſał. S tehole ſpiša ſu Němzy naukuſi, ſe ſwobodnymi balonami létacž.

— Źitowi lichowarjo w Ruskej, kotsijg chyžhu pschi hłodże
khuby lud wulkulacż, ſu ſo wjedrowje ſrëſali. Źitowe placisny
wſchëdnje ſpaduſa a ſu wjèle nižsze hacż loni, hdyż ſu lichowarjo
žito pokupowali. Dokelż ſu ſo wuhladu na pſchichodne žně po
pozlebnim deſcegu polepschile, móže ſo ſ wěſtoſege na to licžiež, ſo
ſo placisny ſa krótki čaſ hifchęce bôle poniza.

Bolharska. Bolharske kniežetstwo je w stajnym strasche psched mordatiskimi nadpadami. Bolharsky wumhanzy, kotsjí žu pschi wiazorych svěžlach pschecžiwo něcžlschemu kniežetstwu podlezli a s kotrejž je kniežetstwo mnohich, hdvž žu jemu do ruky ponuli, pak sarséliko, pak žaložnje sadračzowalo, netko hidženemu kniežetstwu s nožom a dynamitom lónz cžinicz pytaju. Pidihoth l nowemu nadpadej je po sdaczu tele dny kniežetstwo w Ruschczu wužledžilo. W wobydlenju jeneho armenskeho pscherupza žu schytmacze bombow namakali. Džel bombow je pječza l nadpadej na Šeburgskeho prynza Ferdinandu, druhí džel l nadpadej na sultana pestajeny był. Kaškeje pidicžiny dla bolharszy cžeknjenzy tež sultanej sa žiwienjom steja, njehedži ho spōsnacz. Wón jim tola žaneje kschibw cžinik njeje. Abo je knadž ſebi bolharske kniežetstwo nadpad na sultana wumyßliło, so by jeho ponuczilo, bolharskich cžeknjenzow s Turkowskeje wupokasacz? Tak drje ho s tej wězu ma. Kaž pak ho ſda, je sultan njeweriw a wszech dobrzych warnowanjew fedžbu nima; pschetož hacž dotal žu bolharskich cžeknjenzow w Turkowskej na poloj wostajili.

Hracík a jeho něvěsta.

(Podawże żiwjenja.)

(3. Połroczenie.)

Bur hnydom njewjedzieche, shto na to wotmolwicz. Be' trochu njedowertiwy, mjejsche pak tola telko nashonjenja a wjedzieche, so by njepschistojne bylo, tak luboscziwy namjet wotpolasacz, duž pocza:

"Nó, to wskał by rjenje było; ale widzicę, my nimamy ani chwile; nasz jeden dyżbi żo żłyby sbódyny dżen dręcz, hdyż wjeczor nsihindie. człowiek rad wypoćlinie."

"To macze prawje, a reczicze jako mudry hospodar", wotmolwi Jaworski. "Wei tez na mydle pschisko njeje, so chył wam znadz wobeczny bycž. Ale takle jemu njezdelske popođnje, to znadz druhdy do korczych sanczecje, jedyn krocž byschcje mohł doma wostac̄, a to bych wam neshcho pszechital. Raz praju, budze li ſo wam ras chyce, dajcie mi jeno prajic̄."

U naschemu burej to woprawdze mera njeba; jeho najmjeñschi
synk hantorjesche na stajnosci tello džiwnych węzow, so bę nan wo-
prawdze wczipny, tuteho schulskiego džiwoczinjerja a jeho knigki sejnacż.
U psicherroszy jeho po taſkim junu, so by jemu něčto psicerzitał,
runięz burowka doſez jara bórczesche, so budże to zame flędżenje a
a wuczuchowanje. Jaworski pschinidże a czitasche — a hlej! tón
dżen faby bur na forezmu, burowka wosta směrom kędżo, a holcza
i hólczkom pschilacisztaſi ho pomalu dó jſtwy a kębziesztaſi ho ja
khachlemi na lawku. U na drugi dżen bę ho to hido po zykej węz-
rosnjeſzko. Jeni ho džiwachu a nadawachu tolstemu burej blaſnow,

drusy jemu to sawidżachu, so dyrbti něchto wořebite měcz, a tsecži bérčachu na sawjerczany ſwět. Ale něchtózkuſi pschi ſebi ſej myklesche: „Gjalaj, to ſebi ja tež wobſtaran! Psichichodny ras dyribi mlody wuejer pola mje c̄jitač, so by ho nictó s tym k̄hwalicę njemóhl!“ A c̄jehož ho Jaworjli ani nadžal njebe, to ho ſta. Bjes mała ſo wo njeho torbachu. Dyrbjescze c̄jitač junu jow, druhí ras tam, a bórsy ſkhađżowasche ſo wjozy fužadow na c̄xitanie, kaž bychu na bjeſadu ſkodili. Dokelž to dyrbimy ſerbſkemu ludej wostajic̄, ſo ma radý, hdyž može ſchto nowego ſaſkysc̄ec̄, ſo ma wilke ſpodobanje na ſtawiſnach a powiedańczkach; a to je jara k̄hwalbna stronka jeho powahi a mělo ſo na to džiwac̄; měla ſo hiſc̄e podpjerowac̄ a měle ſo ludej dobre knižti do rukow dawac̄.

Wła to wasznie dobry hebi Jaworski po něčim wschodnich burow, počaču jemu dobrí bycž, kaž by rjek, so je mjes nimi wetrostl. Wón, wě ho, s tym mnoho časa shubi, ale to jemu žel njebě; wschał měješče sa to nadobne wotrunanje, hdyž žaneho woblicža nje-wuhla, kiz by ho na njeho pscherzlenje njepořimjało. A hischče s druhoho boka kwasche jemu rjana nadžia.

Se starobu a s mjeranjom pocza stary wucjet na dobo tak
klobnucz, so mózgaché lèdom hiszceze do schule dòńcz. A ręczesche ho
po taikim wo tym, so budze dyrbiecž na wumieni hicz, jeli so ho to
s nim bôrshy njeda; a sztoż bêchu Jaworskeho dobrí pscheczeljo, cžy
hizo ręczachu, so jemu schulske městno njeczeźnje. Potom pak
dyrbicze ſebi tež na někaſtu knjeni wucjetku pomyſlacz! "pschidaczu
k temu druhdy hiszceze s pozmewkom. Ale to bě wež, na kotoruž
ſebi Jaworski hiszceze ani njemyſleshe a to bě w zlym jeho
waschnju. Runjež bě hewal pscheczelny a rady niz jeno s džeczimi,
ale tež s dorosczenymi wobkhadzescze: młodym holzam, leczejazym
knjegznam njemózesche, kaž ho praji, ani bo wočzow pohladacz: to ho
hnydom četwjenjescze; a so by ho žaneje dotknul abo žanu ſa rutu
wsał, to jemu mózgo njebé. Tež khodzescze jim, sztoż ho hedzi,
s pucza, so njetrjebał s nimi ręczecž. Bě to wopravdze knjezniſka
powaha, kiz w swojej człhoſczi a njewinowatoſczi roczesche,
ſrawjesche a czakasche, doniz luboſcž jeje njepchewori. A runje
w taikiej powash bywa luboſcž najwerniſcha a najwutrajnicha.
Taikich ludzi wschał je jara mało, ale Jaworski bě taſta żadnoska.
A tu jeho neschto podeńdz, cžehož bě ho tak hnadrne njenadzal.

Zunu, hdyž bě po škuli, wuńdze ſebi s nowej knihu, tiz bě jemu knies duchowny požčil, do polow, a khodžo po mjesach a dónđzhe do hajka, tiz bě něchtó ſtow kroczeli ſa wžu. Po prawym bě to ſchěroka žlobina, pečna rjanych rabow, dubow, ležnych worjeſchinow a druhéje niſkeje kęcžiny. Jaworski ſańdže do hłódka, lehny ſe ale hnydom na kromje pod hustý kett a da ſo tak do čítanja, ſo nicžo njevidjeſche a njeſtýſchesche. Skónčnje poſkěže hłowu. Šelónje bě runje w Boži domejk a zylk haj mějeſche napohlad, taž by jom ſe ſchrétym ſtotom a ſi rójowym powětrom nappelnit. Wonka drje bě hiſhče ſwělko, ale mjes schtomami poča ſo hižo ſměrlacž. Jaworski lehny ſo ſnak, hładasche khwilu do líſcza, potom ſańdželi ſe wocži a pſchenidze wſchě woobraſy, tiz běchu ſo jemu pſchi čítanju poſticále.

U hdyž bě tak do myšlēw ponurjeny, sbaſche ſo jemu na dobo, ſo ſkýſti pſchijéchac̄ statneho rjeka, wo kotrymž bě runje čítał, ſatorje ſo, ſasběže hlowu, poſtanu na kolenje, a midži pſches lekti, ſo hem po mjeſlu pſchi wyhokim žitu mlode holicžo běži abo ſepje poſtakuje, hac̄ ſkoncžnje na dobo pſchi hustym lektu njeſaſta, ſa kotrymž ſaworſti legeſe. Tón ſo naſtrođa bóle, dyžli hdy bě rycet na ſenju pſchijéchal. Njewježesche, ſchto ſapožec̄: ma-li ſtanuc̄, a kaž by rjek, ničjo njepytuwoſchi woteńc̄ abo ſo čiſiſche ſadžerzeč̄ a holečju ani na wocži njepſchinč̄. Ta pak, ſastawſchi, ſtupi ſo na porsty, nacžahowasche ſchiju a hladasche do valoka, kaž by koho hladala. U hdyž tam nikoho njewuhſlada, wſa ſe ſchiju rubiſhko, motř ſebi čjolo, wobſicžo a ſchiju. Potom ſaspěwa ſebi na poč wótsie:

„Szym Sserbow kerhske holiczio atd.”

hladžesche ſebi wloſh, tij bě jej wěſik pschi ſpěſchnym bězenju roſ-
zuchał, ſruna ſebi draſtu, wusu ho čirj a čižnu ſ njeho kamuſchi
a ſlonečnje pocza kopjena torhac̄. Pschi tym ſtipaſche kóžh wołomil
na porſh a hlabasche do valoſa. Jaworſki klečeſjche dwě kroczeli
wot njeye ſa teklom a bě jemu, taž bydhu jeho cžwilewali. Holęzka
bě rjana a cžiſcze ſhotowana, runjež bě džekawý dzeń, a won bě na
nju hiſchcze dlěje hladak. Ale Hanžka wutorze jeho bóřh ſ tuteho
hladanja; wona na czahowasche ho ſa ſornatej kitku ſraſkeho weroboha
trochu wyſoko, tak ſo ho ſeji noha wuzunu, popadže ſo lekka a ſa-

wola wótsje. Potom da so do kmécha, tola na dobo sažo so wotmijelcža; pschetož Jaworski hebi myšlesche, so je padnuła, falschilnu, wustkogži i pod lecka a stejescze na dobo psched njeju.

"O, na żane waschnje", wotmolwi młody wucđer a sačjetwjeni
Holza wosta stejo, kąż by ju s krewju polał, chyjsche czeknucz,
ale njemóžesche ho hibnucz, hacż bęchu jej stróżele do nohów dyriče
abo bę ju sa strach. Skončnje pat' pschińdze sażo i ſebi, ſahmja
ho, rjeknu: "Dobry wjeczor, knjes wucđer! Wodaſeže, bym-li waž
naſtróžala!"

„Wy mnie niejescze strójili; to bym skorje ja tak
niejesczistojny był, so bym falkichlnul.“

A mlody wuczer ręczesche hiszceze dale, tola potom so strogi, so
bę telko khrabloscze męł a telko słowow namakał.

Holčka posluchaſe a ſaczevjeni ſo ſ nowa, ale ani ſ hněwom

ani se satrachom, ale skerje s cijhei radoscju, kiz jej do wutroby kapasche, kaj njebieska roza kapa do kelusckia swiadkije kwetki. A poszkuhasche hischce khwilu, hdyz be hiko pschedstal reczecz, dokelz ho jei sfasche, kaj by hischce dale reczal. Skoncznje jei na mydle pschiadze, so dyrbti tez wotmolwicz. Ale njewjedzesche schto. Wono be to neschto zyle druhe, hdyz s Janom abo s nectim drugim se wzy reczesche, to mogesche prajicz, schtoz chyrsche, ale psched Jaworskim to njewjedzesche, kak klowa wubjeracz. "To seje sawescze saho nelaiku rjanu kroniku cijitali?" rjetnu skoncznje.

"Haj, kym cital, a kym runje k najrjenishemu dzelej psychischol", wotmolwi Jaworski, neskak ho schrobliowshi, a sahmja ho a pohladnu na holiczo, kaz by prajicz chyol: "Dorosum mi!"

U ta jemu, kąž ho sdasche, tež rosumjesche; pschetož sašmja ho tež a rjeknu: "To je mi žel, so njebudže dohlo tracž! Njemějče mi sa slo, knjes wuczeř! Ja dyrbju domoj — dobri nóż!" U ſ tymi ſlowami puſčeři ho ſpěchnje pod hajk, tola niz domoj, ale do polow, ſ wotkež dyrbjeſche Jan pschinčž. U běžeſche hischeze schwarny kruch, potom džesche ſažo pomaku, a ſmějčeſche ho tutemu pschipadej, potom ho ſamykli, na debo ho ſastróži, fatorže ho a džakowasche ho Bohu: tu pschinčže Jan! Džesche ſ nim, ale tón kust pucža hacž do wžy be ſažo nekaſ njeledžna.

Jaworski pał wsa s czechą swoju knihu, ponuri ho do myſłów, dżęſche do polow a pschindże poſdze domoj. Nebjo bě hido poſne hoſebow. Maſajtra ſtejſeſche a khodzeſche w ſchuli někak ſamýſleny a s khwilemi ho czechę ſazmewknu; po wſy džęſche s poſhilenej hlowu, kaž by ſchtó pytał, a jeno druhdy poſladnu tu a tam. Pytaſche Hańku, dokelz njewiedzeſche, czeja je; — a prashecz ſo, to tež njechaſche a to ani njemóžeſche; ſtrachowaſche ſo wo potajny podawki, kiz ho jemu ſpodebaſche. Ale tón džen njemějeſche žaneho ſvoža, njemóžeſche Hańku wuſladac̄. Halle tſecži džen ſo jemu radži, ſo Hańku ſetka s wječzora, hdyž w plachče kuf ſtrawy ſwojim kóſlatam njekeſche, kiz bě jako mſdu s knježeho dwora doſtala. Setka ju na mjesy, tak ſo ho jedyn druhého ſminutę njemóžeſtaj. Ale tón krócz ſo hido njeſaczeſwjeni; pschetog w myſlach bě ho ſ jeje woobraſom hido tak ſesnał, ſo ju poſtrowi kaž staru ſnatu, wutrobnje, ſ radostnym ſakmiec̄om. A tež wona poſtrowi jeho pscheczelnie.

Wón sasta a woprascha ho, hacž je prawje pilna była?

Wona wotmolwi, so fo to sendze, ale so fu hischze pilnische.

Wón sažo dale: so drje je wcžera khětro dolho na rejach byla?

„Ale wona ho począć kącę. „Ja?” prąży wona. „Niewiem, skoło bych tam chyla. Sa takich hosczi, tuz do pjenjeżnej kapsy njemója, to je jeno městno na wky. A potom s' zyla njerejuiu. Mam reji doscz zlyh tydzeń. Wibicze, tole je mój rejuat.” Psihi tym połasa na brzemjo travy, kotreż na lewym ramieniu njekesche.

„A kak pak scze ho na tamne stroženje wóndanjo wuspała?” prashechę ho sażo Jaworski a sawrózgi ho, so by ju kusk psche-wodzał.

„Derje“, sajmja so holza. „To njebě tak slé, jeno so so wj, knjes wucžet, njeisce mje wustróžał. My wonka dyrbimy na wschtiko pschihotowaní bycz: pak naš pali sklonzo, pak sajo biže njewjedro.“

"Wschalo budę Boże niewiedro wjedzecz, hde biecz a hde niz", praj! Jaworski a pohlada na nju, kaž by rjez chył: tebie ſo nie-dótnie.

"Niemyslicze ſebi znadz, ſo by tez do mnie dyriło, hdy by chylo?" ſafmja ſo Hanžka. "Niejewſege dha, ſo niewjedro poweſtr cijſci? Tola ſchto budzecze ſebi wo mni myſlicz, ſo takle hroſnje reczu. Wem dz̄e derje, ſchto na naſ ſchitko ſegele a ſo fu ſame wloſhy na naſchej hlowje liczene, kaž w hwojatym ſezenju ſteji, a ſo wſche naſche kroczele miloſcziwa ruka ſakituje. To mi wetcze, knies wuczer, hdyž takle na polu ſteju, a wokolo ſebje Boże Johnowanie widz̄u, połny kłos a kęz̄ejazu kwietku, abo ſchtom, kaž hwoje ruzh

wupina, a tak na roli pozpula wola a na wyżłokoszach skłowroncę swoje trłom-trłom spęwa — to mi węczęce, to wem węczęce, so je Bóh nade mną a wołko mije, też hdy bych żenje na kschecijansku wuczbu njełhodziła. Ale wodajęce, knies wuczę! a njełmęce so hlupej holzy, so wam hantorju wo węzach, kiz wy ham dżesacz krocza lepje węczęce; wono je so mi to jeno tak wuszuńo, dokelz nimam husto psichlęgnoscę, wo tych węzach ręczecz."

"O ręczecz jeno, ręczecz!" prąti Jaworski, "ja bych zły węczor pośluchać".

"To byschče drje so podżakował", saźmja so holczo saźo a posasta. "Někto pak dyrbimoj so rosenic, knies wuczę! Hdy by waž něchto widział, so seze se mnū."

"Byschče dha so mje hanibowala?" woprascha so Jaworski speshnje.

"Schtó ſebi tola myſlicz! Hanibowac so! Ale ludžo radu powiedaja, a hdy bydu mje widżeli, so s wami . . ."

"Haj, wopravdze, to je wérno! Sa to ſnadz waž junu bruhdze ſaźo ſetlam, schto ſebi myſlicz?"

"Runje ſym powiedala, so ſu wscie nasche kroczele w Bożej ruzy."

"No, po tajkim njełmemy niczo psichlęgiwo Božim kaſniam czinic. Seze dha husto w tymle kónzu?"

"Kaž to Bóh luby knies dopuschci!" ſmęsche ſo holczo, hido na tym, wotencz, "a wostajili mi hacz do tutsiszeho na kuczzy kust trawy, to psichlind ſnadz ſaźo. Ale zyle węczęce to njewém."

"Duz ſo derje wuspicze!"

"Wy tež!"

"Dobru noz!"

"Dobru noz!"

A běchtai hido ſo roſeschloj. Haniza ſabęza mjes hunami do wzy a Jaworski poſłakowashe wołko hunow.

(Wotkrożowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S Hodžijskeje woładu ſyſtymy, ſo je wulkotne pschetwarjenje a wołnowjenje Hodžijskeho psches 800 lét stareho ſlawneho Božego domu tón tydžen ſi wulceho džela načim Budyskim twarzam pschepodate. Murjeriske dželo ſtaſi doſtaſoſi twarzaj Seliger a Voitel, cježliſte pak twarz Zimmermann. Tež nowe piſhczele ſa Hodžijsku zyrkej dželaſia ſo w dželatni naſchebo ſlawneho piſhczeleſtarza kniesa Gsowu (Eul), a budža to 54. piſhczele ſi jeho wuſtnejne ruki. S dobrym ſwēdomiom možemy Hodžijskej woładze ſbože piſhcz, ſo je ſebi kniesa Gsowa ſa twarza nowych piſhczelow wuſwolita; pschetož psched namí leži runje pschepodata roſprawa wo nowych piſhczelach w naſchej nowej zyrki Marije Marthy, wot kralowskeho budžvneho direktora Fischera ſi Dražđan wotedata, w kotrej rěka: "Knies Gsowa je piſhczele do zyrkiwe Marije Marthy w Budyschinje ſtaſil, kotrež wſhem wuſtijnym najwestki ſreſpekt wuwaljuja. Gsow dotal jenož dobre, haj wubjernie piſhczele ſi kniesa Gsowoweje ruki widžał, ale Marijne Marcžine ſu najlepſe ſe wſchitlich, kiz ſu ſi jeho ruki wuſchle. To ſaſluži najwestku wołedžbu!" — Tež naſcha luba Michalſka zyrkej ſo poruno Hodžijskej wutwaruje a tež ſa nju džela knies Gsowa nowe piſhczele. Pödla teho dželaſia ſo w tu khwili w jeho dželatni piſhczele ſa Sebnizu, ſa Seitendorf pola Radeberga a ſa naſch krajnostawski ſeminar. Skoro ſo bejimy, ſo njebudže wſchitke džela w prawym čaſzu dohotowac mōz. Njech jenož jeho žana wołada njepſhczéri, pschetož pschelhvatanki ſu kajawki, a kajawki ſu njewrózawki.

— Jego kralowska Wyżłokosz prynz Max wutoru ſe Žitawy do Budyschina pschijedž, ſo by ſebi krajnostawski archiv wołbladak. Prynz w kafinje tudomneho regimenta wołjedowashe, na čož ſo węczor do Žitawy wrózgi.

— (Wuładu wo w jedrje.) Po nječiſtich deshezowych dnjach, kafek tež mamy wołko 1. a 3. meje dočkac, najkerje potom ſaźo ſastupiſazy polarny wliw nowe nozne mjeſnjenje piſhczeneſe.

S Małeho Wjelkowa Po dołkim bědowanju ſym někto hakle tak dołoko dołcočili, ſo možachmy w ſwojej naſutowatni a wuſpožętni dželac ſapęczcz; pschetož 21. aprileje je nam Budyske ſudniſtwo woſjewilo, ſo je naſta Małeho Wjelkowska naſutowatni a wuſpožętni ſi njewobmjeſowanym rukowanjom ſe ſwojimi dotalnymi ſobustawami do towarſtoweho registra ſapišana. Wſhitz dotalni piſhczistupniſy ſu ſwoj dželowy wołdzél (Geschäftsanteil) ſi wjetſha połnje ſapęczili. S krajnostawskim bankom w Budyschinje ſym do běžneho wołliczenja ſtipili. Tón je nam ſi ſapocžatkej 500 hrinow hacz na daliſte bjes danje požcił. Wſhē naſche ſakladu nam ſi 3½ prozentami dani, wot naſ ſak ſebi ja naſche požconki jenož

4 prozentny žada. S tym nam wurjadnu dobrotu wołokaje; pschetož druhý dyrbja w běžnym wołliczenju 5 prozentow dawac, a doſtaſauji jenož 1½ procenta. Někto móže nam ſoždy, komuž ſo čze, ſwoje naſutowane abo prósdbnoležaze pjenesy do naſcheje naſutowatni ſi połne doweru dawac; pschetož ſhubic, je nichotó njemož. Dawam 3½ prozentu danje, město teho ſo druhdze jenož 3 prozenty dawaja. Schtož pak čze ſebi pola naſ pjenesy požcic, dyrbi ſobustaw naſcheho towarſtwa byc. Žadany ſebi 4 prozentu danje a ſnadnu proviſiju. Proviſija wuczini pola teho, kiz ſebi pjenesy na jene lěto požci, 8/10 %, schtož pak čze je na wjazy lět a to hacz do piecich meč, dyrbi ſa ſožde daliſte lěto pól prezentu wjazy ſapęczic, po tajkim na dwě lěže 1,3 %, na 3 lěta 1,8 %, na 4 lěta 2,3 %, na 5 lět 2,8 %. Schtož čze je hiſchče dlehe wołkewac, dyrbi na ſožde daliſte lěto hiſchče 0,2 % wjazy ſapęczic, po tajkim na 6 lět 3 %, na 7 lět 3,2 %, na 8 lět 3,4 %, na 9 lět 3,6 %, na 10 lět 3,8 %. Šso wě, ſo ſo tuta proviſija jenož junkröz pschi doſtaſu ſienje ſapęczic. Schtož ſi towarſtowom w běžnym wołliczenju ſteji, doſtaſau wot teho, schtož ma pola njeho dobre, 3 % (druhdze jenož 1½ %), a dyrbi wot teho, schtož towarſtwu doſki, 5 % danje dawac. Najwjetſha ſuma, kiz ſym ſo ſtrony pschedkyſtwa ſameho ſobustawej, njech je na jene dobo abo na wjazy rafow, hacz na 10 lět dowolicz, je hacz na daliſte na 1500 hrinow postajena. Schtož čze ſi towarſtowom do wołkhada ſtipic, namaka ſoždu ſebotu do połdnja wot jědnaczych hacz do dwanaczych w ſendži ſi ſtaſuraziji w Budyschinje nuſne ſobustaw ſchedstejerſtwa. Naſutowatni je wſchědne, tež njedželu, hacz pschipoldu do 2 hób. pola ſ. Bartka na Wjeleczanſkej dróſy čo. 7 w Budyschinje wotewrjena.

S Wjeleczinu. Nježelu węczor 1/12 heđin naſta tu wulki wołeni. S bróžne polbura Thoniga plomjo wudyri a kóry ſo tež bróžen a wumjent ſahrodnika Wiczasa paleſche. Wjese ſlomy a ſyna, tež wosy a ratatſki grat, ſu ſo ſpalile. Wiczasowe domske je piſti wóhniſu wjese čeptilo. Nježi ſlomniſ ſe naſſerje wołeni ſalzot.

S Khróſciz. Tu wołbywashe ſo jutrownu poſdželu hlowna ſhromadžisna "Towarſtwa Sſerbskich Burów". Pschedkyda, knies ſuſimki ſpóſlanz M. Kołka, pschitomnyh powitawſki knieſet tachanski. vikarej F. Libſkej ſkowoda, kotrež w dleſčkim pschednoschku wo ſnatych ſlowach "Sſerbskeho Hoſpodarja" "Woſci ſi njeſbu, ruzy ſi džeku, doſteru ſi ſebi" ręczeshe. Jenotliwe ſajimawe abo wuſitne myſliczki ſi njeho njenowac, drje njetrubamy, dokelz ſnadz budže ſo tu zyle woczichęſez. Potom ręczeshe ſ. twornjet (fabrikant) Ehrenfreund ſi Ortranda (němki) wo dželanju a wſchelatich kaſenjach koſciny. ſhromadžisna ſo wołemaj kniesomaj podžakowa, přenjemu ſe „ſlawu“, druhemu ſi poſtanjenjom. — Pschednoschkomaj ſeſhōwache roſprawa a to naſprjedy ſ. kublerja ſtejneža jako wjednika ſhromadnych ſupjow (konſuma), ſi kotrej ſhoničmy, ſo je towarſtvo w běhu ſanženeho lěta (1891) kupilo 797 zentnarow 20 puntow piſnych ſredkow, 4382 zentn. ſupnych hnojow a 25 zentn. nowych ſymjenjow, po tajkim hromadže 5104 zentnarow 20 puntow tworow, ſa kotrež je ſo 36,877 hrinow 36 np. wubalo. Zyle towarſtowe ſamoženje wuſcini po roſprawje ſ. pschekupza Kubanki 963 hrinow 1 np. hotoſzych pjenes w poſkladni ſi 402 hr. 45 np. w twerach a hiſchče njeſapęcznych ſbytkach, kotrež je, ſo wě, ſoždu čaſ ſapęczic dovolene; po tajkim hromadže 1365 hr. 46 np. ſsobustawom ma towarſtvo něchto psches 800, kotrež ſo porjadne w 11 poboczych towarſtowach w Hodžiju, Khróſcizach, Łahowje, Małym Wjelkowje, Njejbjelcizach, Nofacizach, Radworju, Kalbizač, Poſchizach, Woſlinku, Wołrowje a w Bělczegach ſhabduja. S namjetow ſo jenož najwažniſhi wuſběhnu, kotrež wo pschemenjenju dohodow jednaſche a kotrež ſebi ſi ſonka trochu nadrobniſho wołbladamy. Nimo tež ſhoničmy hiſchče někotre drobnoſeſe, na pschikkad wo wopytach, wo dopiſowanju a wo wurjadnych a wubjerkowych ſhromadžisnach, kotrež pak dyrbjalce ſo ſwojeje wažnoſcę dla wjese ſapęczili, a njedyrbjalce woſebje žane towarſtwo bjes ſamolwjenja wuwoſtac. Roſprawy poboczych towarſtow, ſdželenje wſchelatich naſhonenjow, dorečenja a wurađenja wo wſchelatich wažnych, praktiſtich, towarſtowonyh pschichod naſtupazych praschenjach, čežhož dla džen ſo hlewne ſhromadžisny woſebje wotměwaju, dyrbjalce ſo bohužel pschichodnej wurjadnej (abo wubjerkowej) ſhromadžisne pschewostajic, dokelz bě ſo ſi pschednoschkomaj pschewjele čaſ ſapęcziniſto. Tak dołoko roſprawa. — Wo namjeſče, ſo možle poſcožne towarſtwa džel pschinovſkow doma ſdžerječ, ſo doładnje ręczeshe, dyrbjeshe pak ſo toſa poſtajic, ſo pschi starym wostanje, a to tychle winow dla: 1. ſ tajkemu pschemenjenju wuſtawkow je pschi-hloſowanje dweju tſeczinow, to je něhdze 600 ſobustawow, trébne (§ 9), schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 2. Schtož

drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 3. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 4. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 5. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 6. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 7. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 8. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 9. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 10. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 11. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 12. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 13. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 14. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 15. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 16. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 17. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 18. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 19. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 20. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 21. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 22. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 23. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 24. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 25. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 26. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 27. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 28. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 29. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 30. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 31. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 32. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 33. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 34. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 35. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 36. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 37. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 38. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 39. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 40. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 41. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 42. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 43. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 44. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 45. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 46. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 47. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 48. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 49. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 50. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 51. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 52. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 53. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 54. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 55. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 56. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 57. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 58. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 59. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 60. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 61. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 62. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 63. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 64. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 65. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 66. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 67. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 68. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 69. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 70. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 71. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 72. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 73. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 74. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 75. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 76. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 77. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 78. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 79. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 80. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 81. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 82. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 83. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 84. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 85. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 86. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 87. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 88. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 89. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 90. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 91. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 92. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 93. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 94. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 95. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 96. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 97. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 98. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 99. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 100. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 101. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 102. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 103. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 104. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 105. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 106. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 107. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 108. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 109. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 110. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 111. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 112. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 113. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 114. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 115. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 116. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 117. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 118. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 119. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 120. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 121. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 122. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 123. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 124. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 125. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 126. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 127. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 128. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 129. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 130. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 131. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 132. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 133. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 134. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 135. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 136. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 137. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 138. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 139. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 140. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 141. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 142. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 143. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 144. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 145. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 146. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 147. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 148. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 149. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 150. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 151. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 152. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 153. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 154. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobiſto. 155. Schtož drje ſy ſo čežky wuſjesci a dozpeč hobi

dha poboczne towarzstwa s psychinoskami po prawom dziedzic? Tich wudawki dzie so tał wskie wot shromadnej polkadanicy (t. r. wot psychinoskow) placza. Na myslieku, je knadz s lutowatnu sjenoczic, zu hido dawno przedy druzi psychisli, ale to je so na wubjertowej shromadzisne w Vaczenju (29. dez. 1891) sa wobstejnoscie, każ je netkole mamy, wschelach winow dla jako njemogne wupokasalo. Hacz knadz budzie so wez posdzhischo pschemenicz abo sjenoczic hodzic, to dyrbni nashonjenje wucic. 3. Schto iha ma wudawki placzic, hdyż ma poboczne towarzstwo wjazy wudawkom, hacz dothodow, każ je so to też hido stalo (na psychikad w Makym Wjellowie). Taſke towarzstwo by ſebi dyrbjalo nowy dawd napoložic, kotrehož so tak sminje. 4. S taſkim roſbrojenjom psychinoskow by so shromadna polkadanica a s tym swijsk zyleho towarzstwa nimale doſpolnje podrył, a woſebje so jeho hlowny wotpohlad njeby wjazy dozpecz hodzic, kotrež tola wopravdze we tym njewobsteji, so hospodat masku dżeczela abo hizu nekaſkeho druheho hymjenja 2 abo 3 np. tuſncho doſtanje. Ma taſke ponizene placzisny a lepsze twory drje so s dobrym prawom dzela, ale hlowna wez pschi wſchem tym wostanje tola duchowny wujitk: sjenoczenie herbskeho ludu a jeho duchowne poſbehnenje s pomozu czelneho; a to by so s taſkim pschemenjenjom cziscze njemogne ſchiniko. A skonczenie 5. je tuton psychinosk tola tał knadny, so wopravdze njeje hodenje, teho dla taſku haru hnac. Hdyż czlowiek po tolerjach pscheraje abo pschepije, abo po kwasach, kmofistwach, balach a drugich wjekelach roſnoſny, dha nikomu njeſchipabnie, so na to horszic; jenož hdyż so wo sjenoczenie a czelne a duchowne poſbehnenje a ſbože zyleho herbskeho ludu jedna, potom je jena hriwna na zyke lěto pschewiele!!! — Wſchich tuthich winow dla hlowna shromadzisna namjet wotpokasa a ſawesze budze tež hody druhi, kotrež ſebi wez derje a njestroniszy pschemysli a ſebje hameho sa mudrisczego nima, hacz drugich, runje tak hudzic.

S Khróſczi. Po wschej Šakskej fu 23. dzeni haprleje narodniny naſcheho lubowaneho kraja hweſcili. Tał tež je naſche herbske ſpewatske towarzstwo „Jednota“. Jego Majestosczi kral Albertej mjenowanym dgen ſwoje holdowanje wotpokasało. Towarſtwowoy pschedbyda, knies Kubanik, w hweſczenſkej reczi pschecze wupraj, so moſli jako hwerne poddanjo hiscze wjele ſet pod ſakitom kraja Alberta ſtejcz. Cikrozne hrimotaze ſlawa tele ſlawa ſczechowasche, a s mōznymi ſyntkami ſo potom ſakſka hymna wotpewasche.

S Lubija. Pschedmuſtrowanie koni smje ſo w Lubiju 6. meje 1/29 hodzin a w Wosborku 6. meje popoldnju w 3 hodzinach.

S Kamjenza. Pschedmuſtrowanie koni budze w Kamjenzu ſrjedu 18. meje, w Khróſcziach ſchwortk 19. meje.

S Noweje Schęzenzy. Jedyn tudomny ſiwnosczet wobſedzi koſu, kotrež je psched tſomi njedzeli dwie koſlečci, količka a koſu, mela. Jara ſpodzivne na młodymaj ſkoſeczomaj je to, so na nimaj ani koſmika njeje, wonaj ſtej cziscze nahej, kaž mlode myſche. Njeđiwalzy teho ſtej koſlečci czilej a ſtronej a wjeſelete wokolo ſkoſecze. Hdy by ſebi nechtó žabnej ſkoſeczi kupic hzyk, by jei netzischi wobſedziet pschedal.

S Wojerez. Pschedmuſtrowanie konjow smje ſo w Wojerowskim wokrjezu 9. meje rano w 1/29 hodzin w Ruhlandze, 10. meje rano w 9 hodzinach w Wojerezach, 12. meje rano w 9 hodzinach w Kenlowje a 13. meje rano w 9 hodzinach w Kasu.

Se ſſlepeho. W hrebinſkim Arnimſkim reverje je ſo 19. haprleje 500 metrow dolha a 160 metrow ſcheroča plonina s pieczadwazycilennym drzewom ſpalila. Wohen ſu naſſkerje ſchre, s lokomotivu letaze, ſaložile.

S Mužakowa pižaja: 23. haprleje wječor w weſmich je ſo w Bielej Wodze brójen ſe ſchlenčanej tworu napjelnjena wotpalila. To je ſa krotki čiaſh druhi ras.

S Bieleje Wody. Tele dny mjeſeche Bielewobzanska ſeleſniza nowe njeſboje, mjenje ſrudne hacz żortne. Hdyż tworowy čiaſh poſoldnju 1/25 hodzin dróhu pola Hilmanowje zyhelnice ſchibzawalce, ſedzishe weſty Müller ſ Hory runje psches ſeleſnizne kolije. ſkoſmotiva roſtorze jeho wos runje do dweju poſojow. Pohonczej a konjomaj njeſta ſo niežo. Wobſedziet, kaž bē ſo ſady w wosu ſenje wužynuł, bu tał mjeħzy cziscze blijko pschi czeri na dróhu poſoženy, ſo ſo niħdje ſranjeny nječjuſeſte. Purzwarjo widzactu wobej ſnjeſboženeju pomalu s konjomaj wjeſeleteju do Vorschęe czampacę.

Priopk.

* Hdyż ſo w Ottenheinje pola Lubija w tamniſkej pimactni w hlownym twarjenju ſandzenu njedzelu reje wotbywachu, w poldanſkim twarjenju wohen wudyri. Brójen a ſkodzeſnja ſ zylym ſkładom ſo ſaniczisctej. Dwaſ haſcherjej, kotrež bęſtaj wot padazych ſwiſlow

do plomjenjom czisnjenaj, ſo ſpalishtaj. Wohen je wot ſloſtiſteje ruki ſaloženj.

* S Dippoldiswalba w Šakskej pižaja: W Hornim Häslihu ſtaj ſchewz Hamann a holanski dželaczeř Käſtner hosczenzarja Hochauſa ſkoncowaloi, a je ſo to ſ wjedzenjom jeho żona ſtač dyrbjalo, kotrež kaž ſo powjeda, ſo njeje ſtrachowala, ſe ſwojeſ ſinaczeſtejne ſzonku na njelkut pschibladowacę. Hamann, Käſtner a Lorezmarjowa ſzona ſu ſajeczi. Po jich auſnaczu ſu wſchitz ſſo ſkoncowaneho naſpryby hrubje pscheczhalo, na to je jeho Hamann ſ rubiſklem ſadajt a potom wobwēnul. Nadpadne ſrwane blaſi na czele ſkoncowaneho ſu ſe wotkrycu ſloſtiweho njefukta domjedle.

* Nadwórnik wjele wopytaneho hosczenza w Grimmje ſupi ſebi psched krotkim czakom wjeſny hosczenz w ſ. a ſaplači hnydom wjele pjenjes ſa njón. Wſchēdní hosczo, ſ wjetſcha ſaſtojnizy, býwachu ſo na tym a woprachachu ſo ſkonczenie hosczenzarja, ſ wotkel ma tón muž na jene dobo telko tyhaz hriwnow, kaž je tola, jeli prawdu wjedzic, czisze bjes ſamozjenja ſ njemu pschiczhul. Hosczenzar pschida, ſo je nadwórnik hudy ſ njemu pschischol a pschiftaji: „Te pjenjes je ſebi pola mie w 11-létej ſlužbie naſuteval“. To da ſ nowa pschiczinu ſ wſchelakemu mudrowanju. „Nam ſo tał derje njefchlaſczi! Hdyż je lěto nimo, ſamy wjeſkli, je-li ſo ſamy bjes doſha wotſchli!“ „To ſamy doſhe lěta drohe ſchule wopytowacę dyrbjeli a njeſchinenjeſte ſak wjele psched ſo, kaž nadwórnik!“ „Dybimy ſo lěto won a lěto nuts draczowacę ſa ſwój kuž dothodow; taſki nadwórnik jenož po dworje wokolo bunda!“ atd. atd. Hosczenzar pschipoſluchaſche hethru hwilu na jich morkotanje, ſkonczenie pak rjeknu: „Nó, moji knježa, njehněwajeſe ſo dale. Žeho město hiscze wobſadzene njeje, je hiscze — proſdne!“ Dospelne womjeknjenje na jenej, hoborske ſmēdi na druhej stronje. — Samolwī ſo wo wuproſdnjenu ſlužbu žadyn ſ tych njespokojonych njeje.

* Młodaj paſholaſ, cjeſadnik Kothner a ſamkar Karich w Oschažu, kotrež bęſtaj ſaſidzenu njedzelu w hromadze na rejach byloj, bęſtaj ſo po ſkonczenju rejow na dróhy ſwadžkoj a ſo do pukow daſoſ. ſ kaſatym ſreczem 19-létejho Kothnera roſnjemdrjeny Karich, liž je hale ſutry wužuknuł, nož wuczeze a ſwojeſ ſchecziwnika ſ ſchij ſto, na čož Kothner ſ ſravu polat ſ ſemi padže. ſſo wo ſranjeneho dale njestaranshi Karich ſměrom domoj džeshe. Na ſmjerz ſranjeny Kothner ſu wot někotrych ulanow, kotsiž po puczu pschindzechu, ſběhneny a do hoſerje donjeſenjy, hdyž je hido naſajtra wumrjet. Karicha ſu ſajeli.

* Jedyn w jenym Barlinſkim pschedmęſce bydložy liczbowazh radziczel ſetka na dróhy pohoncza, kotrež proſdny kaſhcz wjeſyſche. Njeſedzio, ſchto by ſ wělnoſcetu ſapoczał, ſpyta wón pohoncza naſrečec, ſo by jemu dovoliſ, ſo do teho kaſhczu lehnuci, a ſo by jeho potom jeho ſonje psched durje dowjel, ſo by ju trochu naſtrožał. Kaf ſuboſcizmje! Hdyż bē ſebi pohoncza ſa naſladny pjenjes ſ temu ſwólniweho ſchinuł, lehnu ſo worakaw ſchowek wopravdze do kaſhczu, ſwoju palazu zigaru ani njehaſnuwſhi. Priedy pak hacz bē wos ſonje psched hęgu dojel, poczachu ſo kaſhczowem ſ ſatunom poczehnjenje ſejeny paſic ſo w wotomitu ſtejſe ſyky kaſhcz w plomjenjach, kaž mějachu ſ firniſhom, ſ kotrež bē kaſhcz barbjeny, dobru zyrobu. Zenož ſ wulkej prógu bē možno, jara wopaleneho ſkowrótnika ſ jeho jaſtwa wumrž. Konjeſ dyrbjescieſ ſo wupſchahnuci, dokež bē ſo wos tež hido paſic ſapoczał. Wos ſo hiscze ſdzerža, ale kaſhcz bē do czista ſpali. Pohoncza dyrbjescieſ ſo do Barlina po nowy kaſhcz wročicę, kotrež dyrbjescieſ weſpalena bludna hlowa, kaž ſo hamo-w, ſ drohimi pjenjesami ſarkaczieſ, podla teho ſmje ſo naſſkerje hrubeho njekafanstwa dla wſch ſudom ſamolwicę.

* Kat Steinbel ſ Magdeburga je pſat 22. haprleje, rano w 6 hodzinach w jaſtwinym dworje w ſhorjelu dweju mordarjow wotprowif: dželaczerow Augusta Čenolla a Wylema Heidricha, kotrež bęſtaj w nožy 22. dezembra wudowu Bucheltowu w Leopoldshajnje wuſuſitof a itónzowalej.

* Šhorjelski pschibzal ſud je w nowym wužudzenju ſublerja Hermanna Pfeiffera ſe ſſerbskeho Woſyka, kotrež bęſtaj w haprleji 1890 dla wopaczeſte ſchibzahi ſ hofstatni na tſi lěta ſaſudzili, wuwinowal. Pfeiffer je njewinowatly 17 měſazow w hofstatni ſedzak.

* Dwaſ czormučaj ſaſtupitaj 1. oktobra t. l. jako dobrowolničaj do haſcheroweho hulanskeho regimenta. W tu hwilu ſlužtaj ſolaſtaj ſorlinſki knježic.

* S Peterburga pižaja: Lód ſ řeti Něwoj je wotpluwaſ.

* Žutrowne ſhelenje je ſebi tež lěta, kaž ſ wjetſcha ſzky ſrudne ſrudny wopor ſadało. 72 lět starý wumjent ſoblowiak w GLOWNE njedalo ſobnanja bē ſvlnje natykanu pſtoliju ſ dwora do pola wutſelicz hzyk. Druhi wutſel ſo ſapowojedzi. Duž hzyſche ſoblo-

wijak s grotom pscheptyac, na cim to legi, be pak pschi tym tak njewobladniwy, so pistoliju napschegi hebi wobroci. Pistolija so na dobo spuschezi a kulta sajedze schedzivzej do wutrobna. Jenož do swojego bliskeho wobydlenja možesche hiscze dōńc, tam pschi schedzhi a prajiwscy: „Mož Božo, schto bym czinił”, so hnydom i semi cziznu a borys wudycha.

* Djesnath pschiblodzher je młodu holczku, kniežnu Kopez, do wulkeje czesnoſce stajil. Wona be w Wolfez katumowej fabriky w Schönheidze s pschedawaku. Loni 21. dezembra dotal njenazwrenju holczku sajachu, dokelž na nju tukachu, so je s khamow schath kranula. Jeje wobstarny nan proschesche podarmo ja nju, so bydu ju s jastwa puschezili. Ssudnistwo jeho prostwu s tym wotpotasa, so je se swědkami czegdy winowana. Jeje samolwjet ręcznik Stadt-hagen sapoži pschezimo temu wobczadowanie pola komornego kudnistwa. To pschiporuczy 10. februara, ju s jastwa puschezic. Borys na to so jei poradzi dopokasac, so ku węzy, sa kranjene wudowane, kaž so klučha, kipjene. Statny ręcznik stajil teho dla namjet, so ma so kniežna Kopez cziszcze wuwinowacz, a khostaga komora ju wuwinowa. Kniežna Kopez je potaskim 51 dnjow njewinowata w jastwie pschebyla.

* Žortnima pscheczahowanska podawisna je so w Kelnje pola Mischna zofala. W jenej kheji bydleschtaj na podružstwie dwie swójbje, kotrež pak běshtej tak njenjeſliwej, so wobej bydlo wupo-wjedzichtje a pschipadnje so tón hamy džen pschezahaschtej. Meblowaj wosaj pschijedzschtaj, so połkadeschtaj a jedyn sa druhim wot-jedze. Schto pak wopisze spodžowanje njepschczelsku hwojbow, hdyž wosaj psched jenym a tym hamym domom sastaschtaj; jena hwojba be hebi preni, druga druhi poſkhód wotnajala.

* Žalobne njesbože je so 25. haprleje w Huppež zyhelnici w Schweidniku stało. Hdyž w studni, kředž zyhelnice so namakazej, nowu rolu kladzechu, so studzeń na dobo sahypnu a 16 metrov huk-huko pod semju statczeho studnarja, nana hedmioch džeczi, a młod-schego murjerja pohrjeda. S roku, w studni težazej, možeschtaj so snjeſbozenaj se swonkownym hwtém rosrēčez a hiscze wječor snamjenja živjenja wot so dawaschtaj. Po dwanaczehodzinskim sprózni-wym džele so młodscy murjer drje živy, tola jara klabu na bely džen wuczeze. Sa starschim snjeſbozenym hiscze pytaju, a budże dželo gylu nōz tracž. Tola boja so, so jeho živeho njewuryja, dokelž jenož hiscze jara klabu snamjenja živjenja wot so dawa.

* W Silberbergu mandželskaj sahrobu pscherywajo do stareje granaty storčiſchtaj, kotaž roſbichnu a wobeju starej człowiekol roſtorha.

* S Hermannsteda w Szedmihorskej pišaja, so su tam 21. haprleje po kylnym padanju hněha dwaj podsemiskaj storkaj sa-čzuli. W khezech so najczesche węzy hibachu.

* Wschitzh schulerjo maleje šchule w Larjou w Zämtlandze (Schwedskej), kiz běchu na disteritis ſchorili, su w běhu dweju njedzel ſemrjeli.

* Nězne smjerski su w winizach naječorneje Franzowſkeje nježmernu ſchodu nacžnile. Ludzo njepomnja, so je podobne doma-pytanje tamníchich winizarjow potrechilo. Wobydlerjow ſastrženje je cim wjetſe, dokelž dotalne wuwicze winowza wulci dobyle lubjeſte. S połodniſkich winowych krajinow podobne hiosſte powjescze pschitha-djeſa. S poſlednimi smjerskami Franzowſka wo wjazy hacž sto mili-jonow frankow ſchoduje.

* Njewschēdne jebanstwo je w Parizu wěsty Moriz Guttmann wuwiedl. Runjež halle džewiatnacze lēt starý, je so tola hzo wjazy króč, někotsi měnja 36, kſchicic dač, a to wotmienjejo pola katolikow a protestantow, kaž so jemu po rjadu ſkladnosć poſkiczi a hdzež wob-hy namaka, kotrež možesche s tym kluacaz. S tym je hebi, kaž so powjeda, 8—10,000 frankow ſaſluzil. Ssudnistwo je jeho ja to i 5-lětnemu jastwu wotkudžilo.

* W Londonskich niſkich ludowych woschtach je wopilſtwo psche wschu měru jara roſcherjene. Husto so tam stawa, so starschi wječor pjeni dom pschischedzhi swoje džeczi w kžach tak ſawodžewaſa, so je ſaduſcha. W lēcze 1890 je na te waschynje 636 a loni 608 džeczi niže lēta živjenje ſhubilo. Wyschnoscz pschistaji w na-stupazym wosiewjenju, so so to najhuczischi ſobotu stanje.

* Chinesiske klučhce huby, kotrež maja pječene wulce a male myſche a pby, kiz su sa wschedny lud wulce delikateſy, sa knadnu jedž, khwala hebi sa najwoſebniſcu jēdž „milhi“. A s čežho ta wob-ſteji? S nichého knadniſchego hacž s runje wulchenjencz kleyvych myſchow. Te funkaja hebi žive w mjeđe a pôzeraja je potom pomalu dele. Hdyž psched malo lětami nětčiſchi khejor hwoj kwasz zwječesche, běchu i hosczinam niz mjenje hacž 50,000 tajſich myſchow naſloſili.

Awfzija.

Pondželu 2. meje dopoldnia wot 9 hodzin maja so w sahrod-niſkej žiwnoſci kat.-čo. 6 w Družkezach, k konkurstwu njepſchitom-neho J. E. Schuby kluſchazej, wſchón hospodaſki inventar, jaſo:

dwaſ dobraſ mlodaj konjej, 4 kruwy a 1 czeſlo, 3 kwinje, ſtadlo kur, 1 ſkoro nowy czeſki deſkaly wós, dwaj hospodaſki wosaj, 1 czeſne kranje, wſchón rataſki a hospodaſki grat, 1 nowa mleczaza maſchina s göpelom, 1 trieur, 1 czeſcigaza maſchina, 1 ſyklanjowa maſchina, wulka bželba murjetſkich a wjasarskich lamjenjow, w ſkale ležazych, wſchón ſkafetki grat, něčto meblow a drathy ſa hotowe pjenesy na pschekadzowanje pschedawac̄.

Slot budže so pschipolđnu w 2 hodž, lamjenje popołdnju w 4 hodž. na pschekadzowanje pschedawac̄.

W Budyschinje, w haprleji 1892.

Konkursowy ſarjanik
Clemens Nieckſch.

Awfzija w Droždžiju.

K Tschieterez konkurstwu w Droždžiju kluſchaze wězy, kotrež 28. haprleje do pschekadzowanja pschischtje njeſku, jaſo 1 njeſtry spožerſki wós, wſchón khamatſki a korczmařski naporjad, 1 deſimalna waſha, wſchelake meble, 1 kronoſty hwečnik, wulka bželba ehenzow a drubich spirituosow, maja so wutoru 3. meje dopoldnia wot 10 hodzin ſa hotowe pjenesy na pschekadzowanje pschedawac̄.

Konkursowy ſarjanik
Clemens Nieckſch.

Kedžbu pschi kupjenju

Zacherſina.

Wotebjeraſ: „... Nočzu wote-wrjenieho inſektoveho pólva; pschetoz hym Zacherlin žada! ... Khwala tule woſebitoſz i prawom jako najlepſchi kredě psche wsché pschekahanzy, duž jenož ſaſygłowani u blesku ſ mjenom Zacherl woſmu!“

Zoprawdžity dostac̄:

W Budyschinje pola II. bratrom Merschow,

=	=	=	= Straucha a Šoldy,
=	=	=	= F. Oth Engerta,
=	=	=	= Ernsta Mittascha,
=	=	=	= Juria Hoſda w mječez. hapt.,
= Barčeze	=	=	= Č. A. Lukascha,
= Biskopizach	=	=	= Pawoła Šchokarta,
=	=	=	= Alfreda Bobmy,
= Bukezach	=	=	= Herm. Kſchizanka,
= Kellizach	=	=	= Pawoła Milla,
= Wjasouž	=	=	= E. Ferd. Lehmann,
= Scherachowje	=	=	= Eb. Tammera,
= Sohlandze	=	=	= Ernsta Augustina,
= Wojerezach	=	=	= A. W. Knichale naſlēd.,
=	=	=	= Liborius Pfunſera.

W o ſ i e w j e n j e.

Wojenne ministerstwo ma myſle, tež w tymle lęce konje ſakſkeho plahowanja jako remonty ſa wójsko ſe ſwobodneje ruki kupowacę dacę.
S tuthym ſaměrom maja ſo

remontske wiki

w Kamjenzu na torhosčezu 6. meje t. l. dopoldnia wot 9 hodzin,
w Budyschinje na třeňnichčeju 7. meje t. l. dopoldnia wot 9 hodzin,
w Herrnhucze na torhosčezu pſched hosczenzom 9. meje t. l. dopoldnia wot 10 hodzin

wotkupowacę.

Komisija, wot wojenneho miniftra ſi temu wotpózlanu, budže konje, ſa remontske ſaměry ſo hodzoze, po ſczechowazých wuměniach kupowacę:

1. Pſchedawarjo maja ſi wopifmom polizajſkeje wyſchnoſeje ſwojeho bydlischičza dopofaſacę, ſo ſu ſo konje, wot nich pſchiviedzene, w ſakſkej plahowale.

2. Konje dyrbja 5—6 lēt stare bycz; konje bjes 4 a 5 lētami ſo jenož ſi wuwſacžom pſchijimaju, hdyž ſu ſo wurjadrje verje a ſylnje wuwile. Kupujemne konje dyrbja ſi najmjenſcha 1 meter 54 centimetrow wyſoké bycz.

3. Schumele, ſrēbz (Hengſth) a pſchirrebne kloby ſo njelupuja.

4. Pſchedawat ma ſa wſchē braci po §§ 899—929 krajnych ſakſkych knih ſakſkeho kraleſta (ſalon a wuſasne ſop. ſi lēta 1863 strona 109 a dalsche) pſcheczirko njepoczinkej kopenja na čaſ dweju njedzel rukowacę.

5. Jako kħmane ſpoſnate konje ſo pſchedawarjej hnydom ſaplacža a na mēſcje wotwoſmu.

6. ſi kħdemu kupjenemu konjej ma pſchedawat bjes woſebiteho ſarunanja pſchidacę:

1 wuſbu ſi džeržazeje howjafeje kože,

1 gurtowu abo powjaſou hlowozu a

2 konepjanaj poſtronkaſ.

W Draždjanach, 23. haprleje 1892.

Wojenne ministerſto.
Edler von der Planik. Preuſker.

10,000 ml. ſu na dobru hypo-
theku wupožejicę na ſchulſkej haſy
čiſlo 3 po 1 ſchode.

Mała kħeja je na pſchedan na
nožowej haſy čiſlo 4 po 2 ſchod.

Kħeja čiſlo 7 w Bęcziach
poļa Miehwacžidla je na pſchedan.

Žiwnoſcz na pſchedan.

Žiwnoſcz bliſko Miehwacžidla ſi 28½ ſtorgom dobreho pola, kuli a leža a 130 dawskimi jenoscžemi, jara rjanymi, wutwarjenymi twarje-
njemi je ſe wſhem žiwnym a mer-
wym inventarom bjes wumienka ſa 12600 ml. na pſchedan. Wſcho-
dalsche je poļa gmjenſkeho pſched-
ſtejčerja Ģumpjese w Holeschowje
ſhonicz.

Wobħedier.

Berny t-jedži ma na pſchedan
Għadank w Lipicju poļa Minakala.

Kardecże

ſi čiſtich ſcherſchżow placžiſny
ħödne porucža

H. Bertrams Sohn

pſchi miakovym torhosčezu 3.

Wotſhane wloħanki ſo po ma-
lych a wjetſich dželbach kupuja.

Kosa ſi kōſlatami je na pſhe-
dan w Jenkezach čiſlo 6.

Wóſk

a wóſkowy twar kupuje po naj-
wyšiſtich placžiſnach

Hermann Lehmann, mydlar
na hornickeſtej a ſchuleſtej haſy.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſich džel-
bach po najwyšiſtich placžiſnach
kupuju. Gustav Rauke

na garbaſtej haſy čo. 16.

S dobowm porucžam wulci wu-
bjerl wote mnje garbowanych mu-
rjetſkich ſchorzuchow a ſhorzuchow
do wſchēneho džela.

20 zentuarjow bērnów

„módrych hoborſkich“

ma hiſče na pſchedan

knježi dwór w Hornim Kumiwaldze.

Winske ežrije

po derje a tunjo kupuja
poļa
Hermann Frischa
na ſerbſkej haſy 7.

Powſitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salóżena w lęce 1831.

Aukowacy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjeſach:

43 millijonow 303 thħaz 671 ſchēħnakow 22 krajz.

Wohēn-, ſchlēnzu-, transport- a

žiwenje - ſawěſčenje.

Polizi ſo w kħejorſtowowych markach wuſtajeja.

Re wuſafowanju a ſi wobstaranju ſawěſčenjow porucža ſo jaſo agent:

hamiſki ſlotolek Ernst Walther w Budyschinje,
ſchewiſki miſtri Heinr. Jul. Nather w Kukowje p. Vanciž.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki, taž tež wſchē
druihe druihy kóžow kupuje a naj-

wyšiſtne placžiſny placžiſti

Heinrich Lange

pſchi žitnych wiſach

pſchi herbaſkej katholiskej zirkwi.

Turkowske ſlowki

naſlēpscheje druihy porucža

Moritz Mierwa

pſchi miakovym torhosčezu.

Destilaziſja ſnatych dobrzych likerow

po starych tunich placžiſnach.

Khosej

paleny po 130 np. hacę 200 np.,
ħixx = 100 = = 160 =

rajk, gruppi, nude,
hróč, koli, bunny,
jahly, hejdusku, gris,
ſopowe taſle, hróčhowu
tolbaſu

porucža J. G. Klingſt Nachf.
na bohatej haſy 16
na róžku theaſteſkej haſy.

Palenž

jeduory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derjeſkodgħażi
druiħinach porucžataj tunjo
Schisħka a Njejjra.

Raij

gruppi,

jahly,

hejdusku,

hróč,

koli

po jenotliwym a ſi zyła porucža
tunjo Th. Grumbt.

Turi kħoſej.

Dżelbu paſeneho khoseja, punt
po 120 np., porucža
J. G. Glien
na drjevowych wiſach.

Kħlēb na wuměnjenje w 3
wſchelakħi druiħinach, III. druiħu
1 punt roži na 1 punt kħlēba
porucža knjeſam ratarjam w naſ-
lēpschej hōdnoſeji

pjekatnja J. Köglera
pſchi žitnych wiſach 32.

Pschiloha k čížku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. haprleje 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Zuhorskej žyrlwi smjeje njedzeli rano w 7 hodzinach farar dr. Kalič herbstu spovjednu ręcz a $\frac{1}{2}$ hodzin herbsto predowanje.

W Židowskej pohrjebništezowej kapeli budje pschioldni w 12 hodzinach dianous Rada herbsti predowacj a smjeje $\frac{1}{2}$ hodzin w konfirmandstej sali Mihalstey farh katechismusorw roštrečzenje se herbstej ženskej młodosežu.

Werowanie:

W Katholickoj žyrlwi: Wylem Robert Ernst Graude, tapezerač, s Mariju Dorotheu Domanič. — Josef Scholte, pješkarstvo mischtr, s Hanju Kschijanek s podhruda.

Křenl:

W Mihalstey žyrlwi: Jurij Max, Jana Koile Bjara, kublerja w Bosankach, s. — Koila Max, Jana Augusta Bergana, khežlarja a dželaczerja w Wulsim Welfowje, s. — Alred, Koile Gustava Wicžasa, zigarnika na Židowje, s. — Jan, Jana Augusta Polana, cjesadnika w Matyru Welfowje, s. — Hana Selma, Koile Augusta Dornila, tamjenječežharja w Brēšovje, dž. — Ernst Pawol, njemandž. s. w Libuchowje.

W Katholickoj žyrlwi: Margaretha, Adolfa Kafelta, schtrymparja, dž. — Marja Theresija, Miskawicha Schmarandera, pohonež, dž.

Zemrječi:

Džen 20. haprleje: Ernst Emil, Handrija Bohuněra Petški, živnočežeria w Židczich, s., 4 měsaz 23 dnjow. — 21. Marja Augusta, Jana Čensta Čdolty, ihěžerja a fabrikskeho wojuarja w Dobruški, dž., 19 lét 1 měsaz 22 dnjow. — 22. Hermann Willy, njemandž. s. na Židowje, 1 měsaz. — 24. Jaroměr Pawol Max, Jaroměra Gustava Steglicha, dželaczerja pod hrodom, s., 6 lét 2 měsazoj 16 dnjow. — Marja Hedwiga, Koile Bohuněra Hensela, fabrikarja w Třešti, dž., 11 měsazov 11 dnjow. — 25. Madlena rodž. Hiltz, njeko Jauba Lovačka, pješkarstvo mischtra, wudowa, 75 lét 4 měsazy 29 dnjow. — 26. Hana Větez s Budworja, dželaczečka, 62 lét 10 měsazov 2 dnjaj.

Placžisna žitav a produktow.

Žitav do s w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	23 haprleje 1892		28. haprleje 1892		wot		hacj		
1 4 měsow	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.	
Pišenja	běla	11	47	11	76	11	18	11	47
	žolta	11	18	11	30	10	74	11	6
Rýže		10	50	10	63	10	—	10	33
Sečenjeni		8	21	8	37	7	87	8	17
Worš		7	63	8	—	7	—	7	20
Greč	50 kilogr.	8	89	11	11	10	50	11	94
Wora		7	50	8	6	7	8	7	78
Jahň		16	50	19	50	14	50	16	—
Hejdusichia		19	50	20	—	18	—	18	50
Bernj		3	20	3	80	3	10	3	60
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Wjehrenčja mula	50	13	—	19	50	—	—	—	—
Rýana mula	50	13	—	17	50	—	—	—	—
Sýno	50	2	50	2	70	2	—	2	50
Sýma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Pržata 680 žitav, štítka	10	—	22	—	—	—	—	—	—
Wjehrenčne wotrubky	5	50	6	—	—	—	—	—	—
Rýane wotrubky	6	25	7	75	—	—	—	—	—

Na buch w Budyschinje pišenja (běla) wot 11 hr. 23 np. hacj 11 hr. 47 np. pišenja (žolta) wot 11 hr. — np. hacj 11 hr. 18 np., rýala wot 10 hr. — np. hacj 10 hr. 62 np., sečenjeni wot 8 hr. 10 np. hacj 8 hr. 25 np., worš wot 7 hr. 45 np. hacj 7 hr. 65 np.

Dražđazile mjašowe placžisny: Hovjada 1. družinu 60–63 ml., 2. družinu 54–58, 3. družinu 25 po 100 puntach rešneje wahi. Dobre krajne hwinje 50–58 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družinu 45–60 np., po vuncze rešneje wahi.

Wjedro w Londone 29. haprleje: Mořosymne.

Stare pjenjesy!

Stare stete a hlebrowe pjenjesy a zele namaskani po najwyšszych placžisnach kipuje

Adolf Boëtius, slotnik w Budyschinje na bohatej haſy 28. pschi wrečach.

5 porstow tolšty husheny polž punt po 75 np., pschi 10 puntach turščo,

seleny polž punt po 70 np., hadlesičjo " " 70 "

pschedawa Otto Pötschke s napštečza mjašowych jedlow.

Sastanischežo w Ratarjezach

porucža k naletnemu wužywnej

hyru wutlijenu koſcijn $\frac{4}{9}$,

parjenu koſcijnu $3\frac{1}{2}$ a 23,

amoniał $\frac{8}{9}$,

Liebigowu mjašowu muku $5\frac{1}{2}$ a $15\frac{1}{2}$,

domaschowu muku 20 foſſ.,

spodium 14% foſſ.,

dale czerstwy, wnoschaty

Shorjelski, Oberneundorffski, hornjoschlesyński

kruchath ralk

po pomérne najtuniszych placžisnach

A. Lorenz.

Winske črije

po

změščnje tunich placžisnach

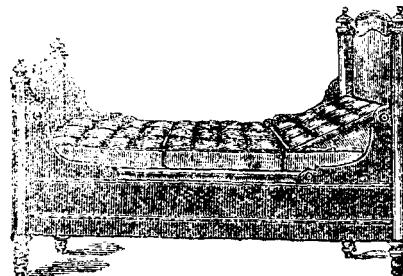
pola

Hermann Frisch

na herbskej haſy.

Čoſh, matražy s ložom

a bjes njeho porucža

T. Albert na hornczefské haſy čížko 13.

Rýane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. porucžataj

Ginzel a Ritscher.

Schaty žimaze maschinu w wſchelakich wulkoſčzach porucža

tunjo

Richard Otto,

mechanik na hornczefské haſy 18.

Najnowsche frawath.

A. Tschentscher

na bohatej hafzy čízko 18
a na róžku theatersleje hafzy.

Wschón
rataréški grat
a potriebu
porucja tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wíkach.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wíkach

poruczeja swoim česczenym wobierarjam:
khosej, njepeleñy, hylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
khosej, paleñy, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mlethy, jara blödki, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
komowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,
rajsz, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zlych mě-
chach punt po 13½—14½ np.,
syrum, blödki kaž mě, punt po 18 np.,
kandisowy syrum, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njeckramy, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 sztuk po 11 np.,
zwinjazy schmalz, punt po 55 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jashy, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje zo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hroč, jara derje zo warjazh, punt po 16 np.

Pschedeschézniki

wózkom a dwanacjedziale, trajnje dzelane porucza po
najtuniszych placzisnach

pschedeschéznikańca

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

Twarzki fruchtaty talk,
mürjeriske a třeschné zyhele,
jedznu, skótnu a hnojazu ſel
pschedawa po mózno tunich placzisnach

F. Fischer na dwornischem w Zasu.

A. Tschentscher

na bohatej hafzy čízko 18
a na róžku theatersleje hafzy.

Najnowsche frawath.

Strawotne schatý

(oschle, spodne pjesle a kholowý)
wyżokodostojnego knjesa fararja Kneippa

porucza

C. O. Henoch

na róžku bohatej hafzy a hlowneho torhoschza.

Pschedekshliky, schlipsh,
gumijowe schatý,
universalne schatý

dobre a tunje pola

C. O. Henocha

na róžku bohatej hafzy a hlowneho torhoschza.

Hermann Buluheim,

dzelarňa sa železne konstrukzije,
saložt 1852, w Budyschinje pramiširovana,
14 na albertskej drózy 14.

W o s e b i o s c ĺ e :

Železne twarske konstrukzije wscheje družiny,
wolna s kowaneho želasa, jako tséshne wokna, hródzne wokna
se zo wozinjazymi khidłami najlepšej konstrukzije, fabrikske
wokna sa piwańje, paletaje, mlokatne atd.,
železna hródzna naprawa sa konjemzy, kruwätzne a zwinjaze khlewy,
khwanske a wokshidlate wrota se zolmojtym blaszowym pjes-
njenjom, pschikrywy na popieslowe jamy,
železne sajedne wrota a wrótka, wobloženja sa sahrody,
balcony, shodny, vohrjebnischtza, lekhyj na ponosch
a wětskowodny najlepšej konstrukzije, pruhowanje wobstejaznyh
blyskowodow,
wózne skoky s kowaneho želasa, pozynko wane abo wobarbjene,
zyskowé formy wscheje družiny s worzla a želasa,
rolowe platy s kowaneho želasa.

Ryžowanje a wobliczenje placzisny zo wudžela.

Wulki khosejowy skład

Th. Grumbta

w kupyńzy

na swonkownej lawskiej hafzy

porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valeny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepšim hłodze.

Emma swidowjena Vorwerkowa

porucza płyshome pjesle, lětnje pjesle, zanki, modne žakety,
deschne mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

Posluzenje w němskej a herbskej ręci
w Budyschinje na hlownym torhoschzu 5.

Pschedepoloženie klampnářstwa.

Móje klampnářstwo je wot dzenišniſcheho dnja na róžku hlow-
nego torhoschza a jerjowejce hafzy. Prošu wo dalsche dobreczine
pschedepolozowanie.

S poczeczowanjom

F. A. Sommer
klampnářski misztr.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu.
— Štvortlétne předplata w wudawařni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesejom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číšlo píaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler. Číš Smolerjec knihičíščenje w mačienym domje w Budýšinje.

Za nawštiki kiž maja so w wudawařni "Serb. Now." (na róžku zwonkneje lawské hasy čo. 2) wotedač, pláci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedač.

Číslo 19.

Sobotu 7. meje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khežorstwo. Jeju Majestoscji sajski kral a Jeho wyšoka mandželska stej ho wutoru s Italskeje do Dražđan wróczęcej. Na dompuču stej wonej württembergskeju kralowskeju mandželskeju w Stuttgartze wopytalej.

— Saksko-Koburgski wójwoda a jeho mandželska staj 3. meje ſwój sloth kwaž kwejcziloj. 3. meje 1842 ho tehdomniſhi prynz Ernst s badenskej prynzežu Alexandrinu, žotru knježazeho badenskeho wulkowójwody, woženi. Hac̄ runje jeju mandželstwo s džec̄zimi žohnowane njeje, je wone tola jara ſbožowne.

— Po žadanju khežorstwoweho kanzlera je píecža khežorstwowe žudniſto píechyptanje wo njeprjadnosczach do ruky wšalo, kotrež ſu ſo w brónjeri Barlinſkeho žida Tidora Löwe-a píchi dželanju tſelbow ſa němske wójsko měle. Píechyptanje ſo píechzimo rektorej Ahlwardtej njewobrocza, ale ſo najprjódzy na wujaznjenje wězy méri. Hijo mnosy ſwědzy ſu ſo píechzylcheli, a kaž je klyszcz, ſu woni wšho wobžwědczili, ſchtož je Ahlwardt pižal. Neketi ſi nich ſu píecža hijo pod píechzahu wsczí.

— Barlinſka měschčanska rada je wobjamka, w Barlinje paſlenje čželom ſawiescž. 2700 čželom klydyh ludži a tajke, kotrež ſi anatomiſe lětnje píchinu, dyrbja ſo píechichodnie ſpalicž. Pohrjebanje je píechdrohe, měschčanske pohrjebnisheho budže bory ſažo píchemale a nowe pohrjebnishež ſo píecža čželko ſupicž hodža; duž dyrbja ſo čželam klydyh wotpočink w maczernym klinje ſemje ſarjez. Wěz je ſa Barlinſku měschčansku radu jenož píenježna naležnosć; wudawki ſa paſlenje čželom ſu nižsche, hac̄ lětna daň ſa pohrjebnishež, noschenje čželom, rycze ſewa, hladanje rowow atd. wuchini. Čželowa pěz dyrbja ſo w pinzy pohrjebnishežoweweje zyrkweje napravicz. Hdyž ſebi Barlinſky židža a pohanjo čželou pěz žadaju — njech ſo jich wola stanje. Tola ſo ſo tale pěz w pinzy pohrjebnishežoweweje zyrkweje napravi, w kotrež ſo delka džen wote dnja čžela ſchréja, mjes tym ſo ſo horka pohrjebne ſwiatocznoscze wotbywaju, ſo ſo dale čžela klydyh, jeli ſo ſawostajeni píechzimo temu njerečža (kaž často ſawostajenih njeje!), tutej píejz píechopadža, ſo hyclu ſo píenjeſy lutowale — tajki wotpohlad je wěriwym klyszcijanam ſi wulkim požrſenjom a poſtokom.

— Powjescž, ſo ruſki zar lětha khežorej Wylemej jeho požledni wopyt w Ruskej w Barlinje wotplaciž, ſo píechzo wěčzischo wobkručza. Kaž pak němske knježerstwowe nowiny wudawaju, ſo zarowý wopyt jenož jako wěz ſdworliwoscze wobhladuje, w europiskej politizy ſo ſi nim ničio njeſhemeni. Tež wo někaſtim ruſko-němskim wiłowanskim wuchinjenju, runjež kaž wo někaſtej ruſkej požcenzyy w Barlinje ani rěče njeje. Jeli ſo napjecže mjes Ruskej a Němskej po-piſčci, njeje to wunoſck někaſtich diplomaticzich jednanjow, ale jenicežny teho, ſo je do zhla napjecže w Europje popuſčzilo. Powjescž wo ſblizenju mjes Ruskej a Němskej ſo ſi wotpohladom ſi Londona roſčeruju, ſo by ſo w Franzowskej njedowera ſi ruſkej politizy ſhudžila.

— Konſervativna strona w Pruskej je hijo dawno ſpoſnała, ſo ma ſo jejny politifki program, w lěcze 1876 wobſamknjeny, píchemeniež a wudospolnicž. Wožebje moja ſo konſervativni roſhudžicž, na tajke ſtejſhcz ſo woni píechichodnie napíechczo židam ſtaſa. Na konſervativnej stronje je wjele klyzow klyszcz, kotrež žadaju, ſo dyrbja ſo židža ſe ſtatnych ſaſtojnſtow, wožebje ſe žudniſtich a wožerſtich, wusamknucž. Konſervativni w Sakskej ſu hijo loni měnjenje

wuprajili, ſo je ſa klyszcijana hanibne, hdyž ſo woni wot židowſkeho žudnika ſudži, a ſo ſo teho dla žani židža wjazy jako žudniſy poſtajicž nježmědža.

— W Barlinje dyrbji ſo ſa někotre lěta wulka ſwětowa wustajenja wotbywacz. Barlinſka měschčanska rada hijo roſpomina, na kotrej měſcze dyrbji ſo wustajenja wotbywacz.

— Píechiwiſowarjo hannoverskeje Welfskeje ſtrony ſobotu w měſcze Hannoverje narodny džen býwscheje hannoverskeje kraloeweje Marie kwejczachu. Píchi tym hrabja Bernstorff píechzimo temu proteftowasche, ſo ma ſo wuchinjenje ſi Kumberlandskim wójwodou, kaž ſo ſyn býwscheho hannoverskeho krala mijenuje, jako polne ſjednanje wobhladacz. Won proji, ſo dyrbji ſo ſlamanje prawa ſažo dobre ſzinticž, Hannoverszy ſebi ſwoje píechzwědczenje ſa ſkole ſarjenje wotkupicž njebadža. Žedyn knies ſi Münchhausen ſyna Kumberlandſkeho wójwody ſławjeſche, kij nadžiomne bory ſa blyſcicžatym bělym konju do ſwojeho klywneho města Hannovera píechzehnje.

— Píenježna žabanka ſa němske wójsko na lěto 1891/92 8,760,000 hrivnow ſa ſastaranje wójska ſi nježnymi stanami (zel-tami) wopſchiſa. Bjes taſlích ſtanow ſo píechichodnie žana wójna wjazy wjescž nježodži. Dofelž ſo w píechichodnej wójni nježměrne hromady wožakow na malym měſtneje nawala, budže ſo na jich hospodowanje w městach a wjach ſi ředka licžicž móz, a ſi wjetſcha budža wožazy w biwaku ležecž dyrbječ. Duž dyrbji ſebi knježerstwo na to myſlicž, na tajke wachnje móhlo ſo dozpicž, ſo ſtrowoſcž wožakow ſe ſymu a mokrotu nježetpi. Najlepſe wobaradlo píech ſymu a mokretu poſkicžeja nježne stanu, kotrež ſu ſo píchi wobſchérnych poſpylech na klydze wachnje jako klymane wupočafate. W předawſich cžazach běchu wójska ſe stanami wuhotowane, jenož nowyše wójny, mjes nimi ſymka wójna w lěcze 1864 píechzimo Danſkej a w lěcze 1870/71 píechzimo Franzowskej, ſu ſo bjes ſtanow wjedle. Hijo po požlednzej wójni ſo wjele wujitk wuhotowanja wójska ſe stanami roſpominacze, tele roſpominanja pak tehdž žaneho wuspěcha nježmějachu. Hac̄ hdyž běchu ſo wobſtejnosće tak píecheměnile, ſo dyrbjeſche Němska na wójnu ſi malowobylenej Ruskej licžicž, ſo ſi nowa klydnoſcž na stanu wobroczi. Po wjele poſpylech je ſo ſkónčnje pyražilo, nježny stan ſhotowicž, kotrež ſo derje nožcž a rucze poſtajicž hodži a píchi tym kryw píech ſeſchcžom a ſněhom dawa. Wožazy, kotsiž ſu ſo píchi manevrah ſi tymile ſtanami wobželili, ſu ſebi je jako wulka píechiomnosć wajzili. Schtož praschenje naſtupa, hac̄ ſo ſe ſawodženjom nježnych stanow wožakow brémjo požeži, ſo ſamo roſumi, ſo temu hinc hycl hycl nježnože, ſo pak ſo waha píechkoweho brémjenja jenož wo $3\frac{1}{2}$ punta powjetſchi.

— Š klyſtańje ſi Werdena ſu tele dny wěſteho Heiſcheida píechzili, kij je tam ſchtyri lěta njewinowacze ſedžal. Tutón po-dawě ſažo njeboſtak wobſtejazeho ſakonja wobžwědcza, po kotrej njewinowacze ſakudženi žaneho prawa na někaſte ſarunjanje ſa ſwoje cžepjenje a ſchłodowanje nimaja, kotrež je njeprawý wuſud na nich píechinjeſt. Mjenowaneho Heiſcheida ſi Cronenberga je w septembrje 1887 Elberfeldski píechzagny ſud ſi klyſtańni na ſchěſcž lět ſakudžil, dofelež bě píecža jenu žonu nadpanul a ju wumozowacž ſpýtał. Doſelž nadpanjenia žona Heiſcheida ſi píechzahu jako nadpadníka mijeno-waſche, a dofelež bě tutón hijo čželke klyſtańje, tola niz dla njeſtaſkeho njeſkutka, wotpočicžil, jeho ſakudžihu, hac̄ runje woni wudawaſche, ſo je w cžazu njeſkutka píecžlach był. Sapižne knihy hockenzow, w kotrej bě po ſwojim wudawanju tehdž píechenozovał,

ho wot śudnistwa njewobhlađachu. Dwé Heischedowej próstwie, w lécze 1887 a 1890, so by ho jeho węz s nowa pscheptała, ho wotpokasachtej. Nětcole je ho halle jatemu s pomozu jastwownego duchownego a wyschnoścę poradzili, hacż dotal podarmo pytanego śwedka, węstego Aßmanna, wusłedzicž, na saložku kotrehož wobkmedczenia ſu njewinowacze ſakudżeneho s khostatne puſcęzili. S polizajſimi zusobniſimi knihemi je ho dopokala, so ſtaſ mjenowanaj w čazu, hdyz je ho njeſtuk ſtaſ, w Nevigesu, Kupferdrehu a Steelu pschebywaloj, so po taſkim Heischedej njeſe móžno bylo, njeſtuk pola Solingenena ſlucęzili. Njech kniežestwo s pschicinu tuteho śudnoveho podawka swoje dotalne ſtejſicę wopuscęz a njech w khejorſtwowym ſejmje namjetej, ſarunanie ſa njewinowacze poczepjene khostanje žadazemu, pschichodne pschiklokuje.

Bajerſki ſejm je po kniežestwownym namječe do teho ſwoliſ, so ho wueſtska mſba wo 26,000 hrinow polépschi.

Awſtrija. Na khejorſtwowym ſejmje w Winje je ho ſyjedu a ſchitwórtk wo namječe cjeſtliſ sapóſlanzy jednalo, po kotrej ma ho justizny minister Schönborn dla pschecupjenja poſtajenjow konſtituſije wobſkoržicž. Cjeſzy sapóſlanzy Schönborna winuja, so je wón pschi ſaloženju nowego wokrjeſneho śudnistwa w Weckelsdorfje ſakon pschecupil, dokelž ho wón cjeſti traſny ſejm ani wo radu praschał, ani wo jeho dowolnoſcz ſaloženju nowego śudnistwa prožył njeſe, kaž ſebi to konſtituſija žada. Hacż runje ſu jenož mlobocžeszy sapóſlanzy namjet ſtaſili, Schönborna wobſkoržicž, ſu ho tež ſtarocžeszy sapóſlanzy, ſabivšchi wſchu roſkloru a ſwadu, kotař je jich hacż dotal wot Mlobocžechow dželila, namjetej pschisamli. Starocžeski sapóſlanz Zicker pschi debacze hrožesche, so, jeli ſo ho khejorſtowym ſejm ſarjeſte, justizneho miniftra wobſkoržicž, a jeli ſo bych u teho dla Mlobocžescha khejorſtowym ſejm wopuscęzili, tež Starocžescha w nim ſawostali njebychu.

Schwajzařska. Schwajzařszy ho boja, ſo móhlo ho w pschichodnej wójnje italske wojsko psches Schwajzařsku dobycž, so by ho s nemſkim wojskom ſjenocžlo. Duž tže kniežestwo Italſkim pucž ſ nowymi twjerdžiſnami ſalehnucž. Schwajzařske wojeſke nowiny ſo ſa to wupraja, ſo ma ho St. Maurice w kantonje Walliſu wotwjerdzicž.

Italſka. Italſke finanzы ſo džen a bôle pohubjeſſcheja. Jene ministerſtwo po druhim ho podarmo prázjuje, je do rjada ſtaſicž. Požledni finanzny minister Colombo tħażże pjenjeſnej nuſy ſ pojmjenſhenjom wojska wotpomhač. Po jeho namječe dyrbjesch ſo ſylnoſcz wojska wo dwaj armeevorpaj wožlabicž. Ieho namjet paž ſo w ministerſtwo njeſtciſja a teho dla wón wotſtupi. Nětcole ſu tež czi druſy ministerjo ſwoje ſaſtojnſtvo ſložicž dyrbjeli, dokelž je ſejm nowe dawki, wot nich ſ wotſtronjenju njedostatka w statnej kaž ſo žadaze, ſapowiedzil.

Belgijska. W Lüttichu, hdzej ſo ſchadžowanka anarchistow wotbywa, je ho wobydleſtvo ſ wopſjetnymi dynamitowymi njeſtukami do hrošy ſtaſilo. Dwójzy je ho dynamitowy nadpad na zyrkej ſhwatohu Marcejina ſchinil. Druhi krócz ſu ho w zyrkwi drče ſchleńciane wobrash, kotrej ſu někotre ſta tħaż hrinow hōdne, roſpuſkle. Twarjenja w ſužodſtwe zyrkwi ſu cježko wobſchložene. Po zylmu Lüttichu bē luſk hħysħeċ. Tsecži dynamitowy nadpad ſu anarchistoſu pschi proſy jeneje khejje wuwjedli. Satſchaſnjenje bē tak ſylnie, ſo ho pleſtr na drósh a kamjenitne plath w khejji wutoržehu. Tež fužodne khejje ſu cježko cjeptiſe. Na ſbože je Lüttichska polizija anarchistiſtich njeſtaknifom wusłedzila. W wobydlenju molerja Beaujeana ſu proſdnou bombu a dynamitowe patrony nadeſchli, kotrej wobalha bē taſta, taſkej ſu ho na dynamitowe patrony pschi poſledniſch nadpadach položile. Pola Braujeanoweho nana dynamit namakahu, kotrej bē tam ſyn ſħowal. Braujeanowy pomozniſ, ſ mjenom Lacroie, je ho wuſnał, ſo ſtaſ wón a 22-létny tſelbar Nočet wſchē dynamitowe nadpady w Lüttichu wuwjedloj. Dynamit ſtaſ loni w Flamellu kranuloj. Pola druhej ſaſateho Staumonta ſu dynamitowe patrony w kweſtowym namakali.

Franzowska. Anarchiſtiskeho nadpadnika Navachola, kotrehož ſu w Parisu dla jeho dynamitowych nadpadow ſ khostatni na čaſ ſiwiſenja ſakudžili, ſu nět do Pontbriksa dowjeliſi. Tam ho wón dla ſiwiſenja jeneho duchownego wusłedzili. Pschisazni, kotsiž ſmeja Navachola ſudžicž, ſu wſchitzu hrožaze liſtly dotali, a někotri ſ nich, ſ tym ſatrafcheni, ſo ſ khoroszu ſamolwjeja. Wyschnoſcz ſebi njeſwerti, ani Navachola ſ jaſtwa do śudniſkeje ſale dowjescz, cjehož dla je ho mjes wobemaj twarjeniomaj taſny ſħod naprawit. Navacholowych towaſchow, kotsiž ſu korezmu Verry w Parisu ſ dynamitom roſſeliſi, hiſčeze wusłedzili njeſku. Wo tym, kaž je ho nadpad wuwjedl, ſu ſebi jene Parizske nowiny ſeħħowaze wot

jeneho anarchistu powiedacž daſe: „Poł hōdžinu do wubucha muž a žónſka do Verry restawranta ſaſtupiſtaj a ho ſa blido ſhunſtaj, ſa kotrej bē Navachol ſkedał, hdyz bēču jeho ſajeli. Žónſka brémjo njeſesche, ktrej na ſemju poſloži. W nim ho bomba khowasche. Muž nosy psches tħażiž poſloži a wocžini maluſku bleſku, kotař bē do kromy jeho kholowow ſaſhita byla. Potem wón pomalku woſendze a pschi tym hlađasche, hacż pólver ſ bleſku njeſpcheſtaſwazu ſmuhu njeſworfesche. Psched restawrantom ho wón na to ſa blido fyze, hdzej hilo jedyn ſnatu na njeho čočaſche. Tutón ſebi zigaretu ſožehli a da ho palazej schwabliččy na wuſhypan yólver panuež. Žónſka, kotař bē w restawrance, pyta, ſo ho bombine ſapa-ſalož bōrſi ſapali, ſtanuſchi ſ ſwojimaj towaſchomaj džesche, kotař runje ſwoju worejſiſnu ſaplacjiftaj. Potom ho wſchitzu tſjo ſkolu weſħalichu. W restawrance, ničto ničo pytnul njeſe. Pólver, kotař ſu trijebal, ſo ſapalenj ani njeſkuri, ani wonjenje njerofſcherja. Ěti tſjo bēču ſ róžej dróhi de Laury doschli, hdyz ho wubuſ ſta. — Pod ſeħħwatkami dynamitowymi nadpadow maja tež Parizzy liſtly noscherjo cjeptiſe; pschedož woni maja ſ hromadami hrožaze liſtly roſnoſchę. Schtož ma njeſpcheſzla, abo rad fužoda ſatrafchi, tón ſu ſyňje a piſce: „Bjeſcze ho na ſedžbu! Slecžicze do powetra!“ Tač je ho jenemu pjeſarjei piſhalo: „Pjeſarjow njeſtretbam, jenož anar-chiſu trjebam. Dajeſe ſebi rjez, ſo waſcha khejja jutſje do powetra poleczi“. Ělowjeka, kiz někotre dny poſdžiſho nimo pjeſarja dužy ho jeho woſbčeſriejo praschesche, hacż hiſčeze „rejval“ njeſe, ſajachu. Tež na ſakristanow Parizſkiſ ſarifich ſtrkwiſow, kotsiž ſu ho hilo w lécze 1871 w čazu ſbježka kommuny cježko domapatali, a na kloſchtru ho hrožerjo wobrocžea.

Rukowska. W bēču pschichodnych 25 lét ho Ruszy nadžijeja, ſwojich židow wotbycz. Židowski baron Hirſch je pječa ruſtemu kniežetwu poſkičiſ, židow ſ Rusleje ſa tón čaſ do Ameriki pschewjeſz a tam židowske kolonije ſaložicž. — Dokelž ho ruszy židža ſ wulkej ſaſakloſcę ſladaju wojetkeje ſkužby ſminucž, je ho 24. aprileje 1886 ſakon wudał, po kotrej ma ho ſa róždeho žida, kiz je ho wot wojeſteje ſkužby wotlakowač, wot jeho ſwójbnych 300 rublow khostanja ſaplacjicž. Wſho hromadże tele khostanske pjenjenjy wot wudacža ſakonja 4,272,000 rublow wuczinja, tola je kniežestwo ſ tejeſ ſumy jenož 187,099 rublow dostało, dokelž je wjetſchina do khostanja wſatych židewiſkich ſwójbow wjedžala ſaplacjenju wuńcz.

Gracjek a jeho njeſwjeſta.

(Podawki ſe žiwiſenja.)

(4. Poſtrocžowanie.)

Ale druhi, tsecži džen džesche ho deſchczęiſ, na ſchitwórtk džen bē drje rjenje, ale Jaworski njeſožesche ſchulſkeho džela dla ſ domu. A bē tón čaſ jara njemerny, a nimajo hilo žaneho wostacža, wubęja ſebi na piatý džen rano ſahe ſe wſhy, kaž by ſhubjeny mér ſaſo namakacž chyž. S iħnej krocželu bē Jaworski dozpel hacż pod ſ kettaki poroſczenju brjoh — a hlej! tu ſtejſe Hañzla a džerjeſe na ſchtręgħtu ſdobne kóſlatko. Bē je na paſtu wuħnała, priedy hacż dyrbjesch na druhej wſħedne dželo wotencž. A Jaworski bē bjes mała ſaſſiħiñu, tak bē wjeſħel. We woſomiku bē pschi njeſ.

„Pomħaj Bóh! Knies wucžet“, rieknu duž holza tež pschekħwapjena. „Hilo tač ſahe na nohomaj?“

„Ah, to je dženha rjanu džen“, rieknu Jaworski a hlađasche jei jara luboſnje do wocžow. „Wjetſch pomaſu! Kac dha je ho wam hacż dotal pſegezo wiedlo?“

„Kac chyžlo ho kħudej holži wjeſċi!“ wotmolni Hañzla ho poſmewkujo. „Doniż je člowjek ſ Boħa ſtrony, njeſṁ ſkorržicž.“

„Seje dha ho na mnje tež dopomnila? Myħblach ſebi, ſo je pol węčnoſcę nimo, ſo kym waž njevidjal.“

„Hdy by węčnoſcę dljeje njeſtraſa, to by ſa kħudej ludji jara derje njebylo“, wuſmja ho holčo. „Abo njeſwjeſe, ſo kħudej zylo ſwiet jeno na węčnoſcę wotpoſlaſuje a ſo ho wſha jich nadžija jeno na węčnoſcę ſložuſe?“

„Njeſejeſe stracha! Sbóžnym traje węčnoſcz kaž woſomik, ale kħož ſtyskanje cžwiluje, temu traje kħož woſomik jako węčnoſcz.“

„No, wam ho tola po ničim ſtyskacž njeſtretba“, praji holza a pschisazni ſ kóſlatku, kiz ho pomloðyhs ſopjenach nacħħawasche, njeſmo jich doſħaħnucž. A ſħibni jemu hałzku. „Taſtikle knies — tu maſħ, wboheżatko, tu maſħ! — ſaſtaranje dže macże...“

„A w tym pytače zylo ſbože na ſemju?“ — praschesche ſo Jaworski. „Druhe žabotče... hloži žabotčiweje wutroby njeſplacža wam ničju?“

„To ja njerofſumju, knies wucžet!“ ūmjeſeſe ho holčo, ſtejо dale wyshe na brjoh. „Ale to wem, ſo we wſhy runje ſaſwont

a so dyrbju na swoje dzelo na dwór. Hošposa by ſo hunkorila, hdy bych poſdze pſchichla. Božemje, knes wucjet!"

"U njedacže mi ani ruli?" wopraſha ſo Jaworski jara wutrobnje.

"U ſchto dha je wam wo moju ruku?" wupražnu Hanža, ſasta pak tola. "Duz mi ſ najmjeniſha praſe, hdy waſ ſaſo woſlabam?"

"Ach njebuđeze blaſen! Šchto dha je wam wo to!" wurečjo-waſche ſo holiczo. "Šchoda čaſha ſa tak wuczenego knesa."

"To hebi njemyſlicje, luba ... ach hladajſe, njewem ani, tak wam reſkoja!"

"Šchto, wy mie njeſnajecje?"

"Bē to, wē ſo, hlipje wote mnje, njewodam hebi to ſam, ſo hym ſo hač doſta wo najrjeniſche holiczo tak maſo ſtaral; ale wo-daſeze a praſe, tak wam reſkoja."

"I to wam rjeſnje kózde dzeczo we wſy! Aħuda holza je kaž wopaczný pjenies, dyrbji ſ jeneho domu do druhého, chze-li hebi kuf ſhleba ſaſkužicž. Ja hym Maſbalakez Hanža a duž mějeſe ſo rjenje Božemje."

"Po tajſkim na ſahowidženje, luba Hanžka!" ſawoła Jaworski a hladajſe ſa njei, doniž ſo w huſečinje njehubi.

Poſdžiſho ſetkaſtai ſo hiſchče neſchto króz. Hanža hlobjeſe Jaworskemu wē ſo, ſchtož možno, ſ puczo, ale pſchi jeje dzéle njebe možno, ſo by jeho ženje njeſetkała, hlobjeſe na wſchelake dzélo, a Jaworski ſnaſeſe bórſy jeje pucze. Jeno wo Hanžke Janu hiſchče ničo njewidžeſe; holiczo mějeſe nekaſki ſamylk, ſo wo nim ničo njerečeſe, runjež veču tež woſkomiku, ſo ju ſwědomje hrjebaſche, ſo mlodemu wuczerzej taji, wo čimž hebi zyla wjeſz hido powjedbaſche. Wona po prawym ani njewidžeſe, ſchto ſo to ſ njeju čini. Jana wſchak lubowaſche, dyrbjeſe jeho lubowaſc, to mějeſe ſa swoju winowatoſc, ale ſchto ſo to w jeje wutrobie ſhyscheſe da, hdyž na Jaworskeho ſpominasche? Čemu bē jej na dobo tak klobzy a hórzhy we wutrobie, hdyž jej jeho pſcheczelny poſlad a jeho luboſne ſlowa na myſle pſchindžechu? U czeho dla by ſo druhdy tak ſamylkita, ſo ſtejeſe, kaž by ničo njewidžala a njehuſala? Njeſidžeſe, ſchto ſo to ſ njeju njecini. Jeno to ſo jej radne ſdashe, ſo by ſo wuczerja ſdalowala, ſchtož ſo hlobjeſe.

Hinak bē to pola Jaworskeho. Tón bórſy ſpósna, ſo Hanžu lubuje a ſpominasche hebi w hamocze tak doſto na nju, ſo hebi wopražne myſleſe, ſo budže jeho. Tu khwili drje jej žaneho ſaſtaranja dačz njemóžeſe, tola běſtaj džé wobaj hiſchče mlodaj a luboſc ſo rady ſczeſpi a čaſka, tak hebi myſleſe, ale holiczo wo tym njepomni; to njemóžeſe hiſchče telko ſmužitoſeſe, ſo by jej swoju wutrobu hač do dna wotewril. Wón bē wjeſzohy, hdyž w roſtomku jeno tu a tam ſlowo praji, kiz wo jeho ſaczuću ſwědzeſe. Ma dobo pak ſo Hanža ſa wjazy dnjow njepokala a to jemu njemér činjeſe. U hdyž ju ſkónečnje na wſy ſetka, ſdashe ſo jemu, ſo ſo ſe ſamylkem wobroczi, ſo njetrjebala na njeho hladac, a hróſne dwě ſhadzachu w jeho wutrobie. Šeſt bē ſo ſe ſpočatka hnydom wſchu nadžiju měl, tak pocza někto wſchete dowěry ſhubiwac. U čyſeke ſi njei hicž, ale tež to ſaſo njeczinjeſe. U píſasche jej list; napiſa jej, tak ju lubuje, tak je pſches jeje luboſc wſchon ſbožowny, tak na nju wſchu radoſc pſchichobneho ſuvijenja twari. U tutón list nosheſe pſchi hebi; pſchi ſeklanju čyſeke jón holzy podac, a tak ſo wo njei pſchewedeſe. Skónečnje ſo jemu radži. Bē to mjes burſkimi ſahrodami, kiz veču ſ wypoſkim pſotom wobdate. Wón pſchindže ſi jeneje, wona ſi druheje ſtrony, tak ſo ſo na róžku ſetkaſtaj. Wobaj běſtaj ſatrafenaj.

"Hanžka!" rjeſnju Jaworski. "Scze dha hněwna?"

"Čemu dha čyžla ſo hněwac?" pſasheſe ſo holiczo ſi nje-weiſtym hloſom a ſloži wocži do ſemje.

"Ja hym hebi to myſlik, dokež hym waſ tak doſto wjazy njewidžal; hido hym ſo bojal, ſo mi ſe ſamylkem ſ puczo hlobjeſe."

"Czeho dla dha ſcze ſo teho bojeli? Šchto dha može wam wo hudu holzu bycz!"

"Njererečeſe tak, Hanžka! ja to ſwěru měnu, runjež hym to njemóhl wupraſicž. Ale tu macze neſchto, to wam praji, ſchto mam myſle!" Píſhi tym tyknu jej list do ruki a hladajſe na nju ſe žadofeſiwy wózkom.

"Šchto je to?" wuſtroža ſo holza a bē list bjes maſa pufceſila.

"Ejtajſe!" proſchesche Jaworski: "Ejtajſe to, wſmicze hebi to ſobu a dajeſe mi wotmolwjenje, ſo bych wjedžal, hač ſkazny ſakſezmojeſe nadžije tež pſoty pſchinjeſe!"

"Ja njemožu čitac," rjeſnju na to Hanžla zyla ſi čiſha, hladajſe do ſemje a bē ſo wſcha ſaczeſenja a list ſo jej w ruzy tſhafesche. "Ja njemožu čitac, ſhiba jeno troču, ſchtož je

čiſhacane; ale jeli ſo je to nusne, dam to Hanskemu — wón mi to pſhecžita."

"Šchtó to je?" wopraſha ſo Jaworski.

"Nó, mój pſchichodny", praji holiczo, ſo bē jeje ſeſom ſhyscheſe.

Jaworski na nju hladajſe a ſhlednu kaž ſczena. Čyſeke jeje ſlowa wopſjetowac, ale njemožeſe w preñim woſkomiku ničo wupraſicž.

Wona tež mijeljeſe.

"Waſch pſchichodny?" rjeſnju ſkónečnje a we woſzomaj ſtejachu jemu wulke ſhlyſh.

"Njeſcze dha wy to wjedželi?" rjeſnju holiczo a wróči jemu list, ſrudnje na njeho ſhlađujo.

Jaworski ničo njewomolwi, ale poſlada na nju jeno, kaž by rjez čyžl: "kaž dha čyžl to wjedžecž?" Potom ſchepnu: "Božemje, mějeſe ſo derje!" a puſcheſi ſo ſe ſpěſnej ſtrocželu woſko ſahonow do polow. Hdy je ſo domoj wróčil, to ničto njewidžeſe.

Ale Hanžka njehibnu ſo ſ měſtna a hladajſe ſa nim, doniž ſo jej ſ wozhov njehubi; bē rady ſa nim ſawołka, ale — to njemědžeſe. Potom ſeprje ſo na plót, ſhlowa woſlicžo do hysteho líſča a plakasche. U wot teho čaſha bē Janej hiſchče bóle pſchihilena. Spominasche na ſwoj ſlub a namaka w tym někaſti troſt, hdyž ſwoj ſlub dopjelnjeſe. Jaworskeho wot teho čaſha wjazy njewuhlada. Ssama jemu, ſchtož možno, ſ puczo hlobjeſe, a wón ſam, možl rjez, ſ domu njenidžeſe; hdyž pak dyrbjeſe winowatoſeſe dla něhde hicž, njewidžeſe ſam, ſchto ſo woſko njeho čini. Blubjeſe kaž ſczin. Poſdžiſho ſhyscheſe Hanža we wſy, ſo je mlody knes wucjet khorowath.

Ale tež jeje radoſc bē ſkažena. Zyla wjeſz to wjedžeſe, ale pytaſche winu něhde druhde. Macžeri to ſtaroſcž činjeſe a ſtara žona ſatſhaſowasche ſtaroſcjiwje ſ hlowu.

Wjes tym hido wětr pſches ſchęzerniſcheſa dujeſe, bē ſaſo ſworne, dny wotbererachu, činjachu ſo myły, pſchindžechu mróžy, dzélo w Budyschinje pſchesta a Jan ſczeſe ſo domoj. U njebě tehdom wjele dzéla we wſy a tak mějeſe čim wjazy khwile, hebi na Hanžku myſlicž a kedažu dawac, hdyž možl ſ njeju poręczecž.

A holiczo njeda žanej pſchilegnoſeſi ſo minuc, ſo by ſ njeju njepobyla. Mějeſe ſo ſa winowatoſeſi; wona čyſeke Janej, ſchtož možno, poſlaſc, ſo jeho lubuje. Tak čaſkasche na njeho ſaſo jenu wjeſor w adventskim čaſhu, ale Jan njepſchindže. Powětr bē wložny, wětr dujeſe pſches nahe hafy na lipach woſko zyrkwe, a Hanžka ſedzefe čzapnuwſchi ſo pſchi zyrkwi. Skhwilemi ſtaſasche a poſladowasche do daloka, ale wjeſor neje čimy a myły dla njemóžeſe ničo widžecž. U jeje wutroba bē poſla ſe ſzefekho njeméra. Jan da drje jej huſečiſho na ſo čaſak, a mějeſe potom pſchego pak tu pak tamu wureč, ale hewał njemóžeſe tola tajſkeho njeméra, kaž tónle wjeſor. U to ſ wažneje winy. Pſchetož tón džen, ſkoru ſ wjeſora, ſetka ju ſaſo Madlena.

"Ty, derje, ſo cze widžu!" poča na nju hido ſi daloka. "Dyrbju cze neſchto praſieſi."

"Šchto pak to je?" wopraſha ſo Hanžka troču miersaza, dokež ſo jeje wot teho čaſha troču bojeſe, ſo bē jej ſ Budyschina nowintu wo Janu pſchinjeſla.

"Bjet ſo na kedažu", rjeſnju Madlena. "Jan hraje."

"To njeje wěrno", roſmiersa ſo Hanža. "To ſu hoke blady. Ssym ſo jeho tehdom praschaſa, a wón njehasche wo ničim wjedžecž."

"To ſo wě, wón budže cze to powjedac, ſa džiw!" da ſo jej holza do ſmjeſza. "Šchtož člowejek činieſi njemě, ſi tym ſo rjenje taji!"

"To je ſnadnje praſene, ale to ſo cze ſzegy dopoſkaže", woſkomolwi Hanža. "U ja ſ zyla njewem, czeho dla ſtajnje na njeho čzuchasch!"

"To njeje žane čzuchanje. A člowejek kedaž ſi wotewrjenymaj woſzomaj a wſchomaj a njeje tak ſlepý kaž cze ludžo, kiz na myſleho prudla ſaku. Želi ſo pak dyrbju ſa ſwoju dobru wolu tajſkeho dzaka měc, to budu mjeſczeſi, a hdy by ſi khartami plazal hač do kónz ſwěta. Moja ſchoda to njebudže."

"Nó — a ſchto pak ſy mi po tajſkim čyžla rjez?" pſasheſe ſo Hanža ſi njemérnej wutrobu.

"So ſu naſchi holk ſami hraczy, to ſnadz tola wěſch", poča ſaſo Madlena. "Woni běhaja po wſach woſko, ſo je to pſi a hańba, a mlody wucjet na prawje, to budže hiſchče naſche ſahubjenje. Wondano je poſla ſuſzodžiſ ſnihu čital wo hraczu, ſo bē hróſno poſluhac, tak derje bě w njej wſchitko wopřihane. Tón bē tak do khartow ſahlepjen, ſo je ſkónečnje ſe ſameho ſadwělowanja ſwoju ſamžnu žonu ſabil. Ach, tón ma ſnih, to je zyl muž! Wědžna

schtoda, so kmý jeho tu přeby njeměli, tón starý tobakowý kantor je nam tu roscz dál kaž džiwje schtomy. Wschalo jeho snajesch?"

„Koho?"

„Młodeho wuczerja. Nó, jeno so njetaj! Wschak bym cze
widżala, so by s nim ręczała. Ach, to je czi muž! jeno, so jemu
nětke stajnje něshto je, njeje ieho skoro nihdze widżecz, a hdyz dže,
je wschón samybzleny . . .“

„Haj, to w&erj&u!“ nac&ig&nu Han&ka a krej &ho w njej warj&esche,
hac&z &ho na c&gole poc&esche. „Ale tajke je to s Janom?“

"Eho tým dženša widžala, runje pschipoldnu, stejesche tam sa Sskyorez Michalom, a to je pření všech hraček. Ja džyyla na to žadžic žchtó wě šchtó, so staj ſo na hrače ſrečaloj. Sskyora na nicio druhé myſle nima."

"Sa to smjeđe Žan druge myšle", rječku Haňža. "A ja bých
šebi myšlila, doniz jeho pschi hracgu sa ruku njeopadnijes, nje-
kmešla sa nim blédic."

"S moje dla, duž nječ hraje, doniž jemu porsty njewotpadnu, ja ſebi teho dla hlowy njewotchorhu", rjeknu Madlena. "Ale tak to je: hdyž čłowiek ſ někim derje měni, doſtanje ſa to hiſčeže wumjetowanje. Čzin ſtemu duhej dobre, wón ſo czi ſ helu woſtruna. Ale ſo jeno něhy na to ſpominac̄ njebudzeſch. Ssym czi doſcz derje radžila."

(Přichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. 2. meje swjedziesztaj, wobdaj wot swojich dzeczi a dzecidzeczi, k. kantor em. Garbat, miedzian nasheho mesta, a jeho knjeni mandzelska, swoj sloth kwas, wobaj pschi swojich wykolic latach i Boha hiszce pschi strowych czelnych a duchownych mozach. Pożehnowanie dostaschtaj hłuboko hnuta wot swojego syna, Kotowskiego knjefa fararja. Popoldnju postroni jeju knjes pastor primarius Wiazla a pszepoda jimaj w mjenje kralowskiego wokrzesnego hejtmanstwa, konfessorialneje wykloscje, jimaj wot wykociego evangelsko-Lutherskeho krajnego konfistorstwa jako snamjo dzelbracz a pschi-pysnacza pochwyczeniu, krajnu bibliju. S daloka a scherola dostaschtaj tez sbozopisze liste, karty a telegramy. S wiele wuczerjom, tuz ku nehdzj jako dzeczi i nohomaj cjesciedostojnemu jubilaru sydali, miedzestaj jenož najstarzej dwaj, hamaj hzo schedzivzaj, swojemu nehduschemu lubemu wuczerzej a netko wieleletnemu fastojskemu bratrej a swernemu pszeczelei pschi tutej żadnej siedliscie ertnje wutrobnie sboze pszecz. Boh luby knjes spożej wobemaj mandzelskimaj, so móhloj po hiszce dolho strowaj a czerstwaj nad sbozu swojich dzeczi a dzeczi-wszelick.

— 1. dženje meje je šo 30. lét dopjelnílo, so je knjes volkřezný hejtman swobodny knjes se Salza a Lichtenau do farjadniſta Budyskeho volkřezného hejtmanſtwa stupil. Po namječe horniſkužiſtich ſtaſow wot krala ſa hamtskeho hejtmana w Budyschinje pomjenowanym, bu wón 1. meje 1862 do tuteho ſaſtojnſtwa ſapokaſany, a 21 lét doho jo ſaſtawawſchi ho wot dowěrjenja Jebo Majetosze kraia na čolo previnzialneho knjegeſtwa powoła. Knjes ſe Salza a Lichtenau je w tydye dolhých létach ſi vultim wuſpečnom ſkulovao a ſe žadnej wobhlaſtiwoſcę a rafnoſcę intereszy jemu dowěrjeneho volkřeſka ſpěchowaſ a ſchlitowal. Psihi njedzeleny luboſczi a cęſeſzowanju, kotrež teho dla wyżsoli ſaſtojnſt we wſtchę worſchtach wobydleſtwa wuživa, běžte do předka widzecz, ſo tuton wotdzel čaza witanu ſkladnoſcz poſkiči, jemu wjekhele dželbraže a wutrobne pschipoſnače wopokaſac̄. Duž bu tuton džen tež wopravdze ſhwjedzeniſki džen. Budyske a Bukeczanſke wojetiske towarzſtvo jubilara ſa cęſhny ſobuſtaſ pomjenowaſtej. Deputaziſa gmjeniſtich pschedſtejiczerjow Biſkopſkeho hamtskeho ſubniſtwa adresu w krajknej wobalzy pschepoda. Kjanu wopomnjenku, wobſtejazu ſi pschneho albuma, tiz fotografije wſchitliſtich gmjeniſtich pschedſtejiczerjow Budyskeho hamtskeho hejtmanſtwa wopſchijs, ho wot deputazije pschinjeſky, kotrejž ſobuſtaſ běchu k. gmjeniſzy pschedſtejiczerjo Schpótkę Létonjanski, Klahra Čſlanski, Muzjer Bórkczanſki, Jórdan Čjeschkeczanſki, Mlynk Čjemerczanski, Wiczek Pschiszechczanski, Hermann Raboczanski a Steinig Wujecklowſki. W mjenje gmjeniſtich pschedſtejiczerjow Kamjeniſkeho hamtskeho hejtmanſtwa knjes gmjeniſki pschedſtejiczer Hornuff ſi Brunowa ſbože pschejeſche. Dale tež měſchczanſke wyſchnoſcze, wotpózlanzy duchownych konferenzow a volkřezni lekarji ſwoje ſbgoſphecza wuprajichu.

— Wot krajsneho konjemsteho hamta w Moritzburgu je zo
lētusche wuswolenje loklow a wobhyladowanie frēbjatow na 21. meju
dopoldnia w 9 hodžinach w Panczizach, na 23. meju dopoldnia w 9
hodžinach w Copitzu a na 24. meju dopoldnia w 9 hodžinach w Moritz-
burgu postajilo.

— Hornjolužiski provinjalny krajny sejm, kotrež bě ho džen. 2. meje w Budyschinje seschel, je bjes druhim 168,000 hriwonow k dobroczelskim saměram, wošebje k fastaranju khorych a bědných a k schulskim a pučowym twaram pschijwolite. Ejistý wunošský hornjolužiskeho krajnostawiskeho banka je w lécze 1891 274,447 hriwenow wuzkinił.

— Łetża na Michałka budże 75 lęt, so je šo w Budyschinje evangeliski wuczeński seminar sałogik. Něchdušchi seminarowi wuczonzy chzedža pschi skladnosczi 75 lětnego jubileja wobstacza krajnostańskego seminaru tutemu kražnu kvojhoj daricę; pjenesz, k temu trébne, šo se sberku nawodadža.

— Na wutwarjenju Hodžijskeho Božeho doma ho w tu
khwili se wšczej pilnoſćju džeta. Tſi lěta je ho hžo na tutón twar
myſlito a wo nim wuradžowalo. Dokelž běſche ho psched něhdžé 60
lětami dobjeržana wěža wotnoſyzej dyrbjala, čhyčku tehdy hžo rjanu
nowu wěžu natwaricž a mějachu ſa to hžo drjewo a kamjenje nowo-
žene. Tehdy pač ho něktoſi pschecžiwo tajſej wěži wupraſiſhu a duž
tež pschecžiwo twarej protestowachu — a mjes tym bě drjewo ſhnite
a kamjenje ho ſroſyſchedachu a na to ho na wěžinę murje drjewjaný
kryw ſe ſchinželemi pschiplaznu. Tajku ſzny wěžu hacž do dženžni-
ſchego dnja wobkhowali. Tola někto je tſečha dobjeržala a zyla wěža
(turm) je wot wětra wo wjele zelow do boka ſwinjena a duž ma ho
někto wěža ſ nowa twaricž. Najprjódžy bu websamknjene, ju wupo-
rzedicž, ale plan wuporjedjenja bu wot wýſchnoſće jako njedokhazý
ſacíſknieny. Duž nicio druhe niewubu, hacž ju nowu natwaricž.

Pschi tym murje wostanu, kajkež žu. A na murje šo netko dwé drjewjanej wěži stajtej. To pak teho dla dwé, dokelž žu wězine murje podolkojty kwadrat a wot wscheho spocjatka niz na jenu, ale na dwé wěži pschijotowane, taž moju tež na pschijkad ředliski dom (w Ředlinje nad Rheinom), Draždanska evangelska dwórska zyrkej, a Münchowska (Münchener) knjenina zyrkej jako gothicke twary kózda swojej dwé wěži. Pschi tym pak budzetej tej dwé drjewjanej a se schifrom krytej wěži turňišej, hacž by jena buka, dokelž by ta jena potom wo wjele wyschischa bycz dyrbala. Wěža ſama je něhdze na 20,000 hrirnow wobliczena. Podla teho pak ſo tež zyrkej nutſkach wutvari. Zyrwine piſczeze ſu połnje dodżerzane, a hido piſched 4 lětami buchu pjenesy ſa nowe piſczeze ſwolene. Haj, ale njemějachmy žaneho ruma, je stojicž, dokelž je dotalny ſchulski chor tak wykoli a tak wuski, ſo tam žane khmane piſczeze ſo poſtaicž nje-hodža. Duž moju ſo někto knieže lože, kij běchu hacž dotal na najrjeñšim městn'e zykleje zyrkwe, mjenujzy pod ſchulskim chorom, wot tam prjecz wſacž a ſo do stareje kapalnje piſchepoložicž, a ſchulski chor netko tam piſchinđe, hdžez běchu dotal knieže lože. Dokelž běſe-

wyschnoſę ſebi żadala, ſo ho wſchē kody na lubje a delkach mjes lawkami ſchērſche a wjetſche ſeſinja, a ho tola stare, hubjene a ſ džela podhnite lawki duſchne pſchirſaćz njehebzachu, dha zyrlwine pſjodſtejerſtwo wobſamku, stare lubje ſwottorhacz a stare žonjaze lawki ieho runja, a nutſlach nowej lubi, na koſdym bokn jenu, kiž paſ potom hacz ſtolkam pónidze, a nowe žonjaze lawki, kiž budzeja wſchē ſt wolkarzej pſchinobrocđene, natwaricđ. Klętka ſo na połodniſchi róži wolkatniſcheza pſcherpołozji, taſ ſo ſmeja wſchitzy ſemſcherjo duchownego pſched wocžomaj. Też ſo tepejenje ſ paru naprawi. Barny kotoł budže pod nowej kopalnju ſwonkach wolkatniſcheza ležecđ. Diz budże potom pſchede wſchém ſemſcherjam na nohi cęoplo. Sa tepejenje wot konſistorſtwo wěſcę podpjeru doſtanijem. Hemak ſo na murach a wjeſbach nimo nusneho wobmjetanja ničo cęinicz njebudže, hacz ſo ſo dwoje durje na lubje wot wonka wuſamaja, kaž ſebi to ſakon žada. Zbyły twar ſ piſhczelemi je na 117,000 hrinow wobliczený a woſkada je ſebi na trajnoſtañskim hantu 112,000 hrinow pož- cziła, dokełž be 5000 hr. hižo nahromadzenych. Tuta ſuma ſo pſci $4\frac{3}{4}$ % ſa 42 lét ſwotplaczi. To wſchak je wulti pjenjes a hacz runje ſo dawanie na 201,000 jenoſćow roſbzeli, dha wſchak budžem ſpchezo tute dawanie trochu cęucđ. Ale zyrlwine pſched ſtejerſtwo pſchi najlepſhei woli hinal njemöžesche. Też je nadžija, ſo ſo požęjene pjenjesy połnje njewutriebaju. Twar je hižo pſchepodath a ſapo- czany, a budže do ſymp dokonjaný. Sa lětny čiaſ ſo Bože ſkuſby w drje- wianej na poſrjebnischem natwarjenej hali wodžerzuja, kotoruž je nam naſch twarski miſčtr knies Polak, kiž je tež twarske drjewo ſa zyrlje ſ zyrlwinego leža wubrak, ſe ſwojimi ludžimi ſa jenicđki krótki tydzeń rjenje natwaril. Sa to ma jemu zyla woſkada džalna bycz. Hdyž budže twar hotowy, budžeja ſo wſchitzy woſkadni wěſcę na tym mjeſelicđ. Na lawkach budže ſo lepje ſebiž, kóždy budże duchownego wiđezć, města ſo najſkerſho wjazy pſchedawacđ njebudžeja a budžeja taſ tež khubži dobre města měcz móz a w ſympie budże rjenje cęoplo. Sa to kichelszitanſki ſemſcher rad něčto mało zyrlwinych dawków wiaz-

da. A hdyž smy w starej zyrkwi kóžde léto wjele porjedzicž měli a na to pschezo wjele pjenies wudacž dyrbjeli, dha smějemu nětk na wjele lét mer. Hdyž všeche hacž dotal Hrdzíjski Boži dem, schtož jeho swonkowny napohlad a smutskowne wuhotowanje nastupa, najhubjenschi daloko a schéroko po kraju, tak so dyrbjesche so psched někotrym ryceržkubleskym hrodzíkom hanibowacž, dha budže petom najrjenschi. Boh dał, so by so pschi twarjenju žane nje bože njestalo!

— Pschedmussrowanie leni smje ho 9. meje rano wot 9 hodz. w Budyschinje, 10. meje rano wot $\frac{1}{2}/8$ hodzin w Rjehwaczydle, 11. meje rano wot $\frac{1}{2}/8$ hodzin w Delnjej Hérzy, 12. meje rano wot $\frac{1}{2}/9$ hodzin w Wjelczinje, 13. meje rano wot $\frac{1}{2}/8$ hodzin w Worzynje, 14. meje rano wot $\frac{1}{2}/7$ hodz. w Bislopizach, 16. meje rano wot $\frac{1}{2}/8$ hodzin w Hodziju, 17. meje rano wet $\frac{1}{2}/8$ hodzin w Hornich Pużkowach.

— *Psychodne wjedro.* Wokolo 8. a 10. meje knadz saſo deschęgowe wjedro destanemny, na częg tak imenowane „symne dny” wot 11. hacz do 13. meje swoje knieſtivo nastupja.

S Tsélan. Ssobotu w nogz je na Tsélańskich leżomnośczech na schęćzzy, do Raboz wjedzajeje, murzej Hauptmann do Nachlowa domoj duzych i semi panuwski leżo wostak a smiersnul. Někotre holzy, kotrež nijedzeli rano do Budyschyna duzych jeho na puczu leżo wuhladachu, so jeho strójowšči, so sawróczichu a psches Wurizy do Budyschyna dzěchu. Halle popoldnju jedyn czeladník i Tsélan na městno, na kotreymž Hauptmann leżesche, pschinidze a so pschechwědečiowšči, so je wón wumrzel, to Tsélańskiej gmeinskej wyschnosczi wosjewi. Hauptmannowe czeło ju na to do Nachlowa dorjesli.

S Vělczech. Sáňženu njedželu wotbywaſche naſche „pobocžne towarzſtwu herbskich burów“ swoje poſzedzenie, k letremuž bě ho pschi wſhem hroſnym wjedrje wjèle ſobuſtaſow ſechlo. Únjes pschedzhyda ſkalich powita ſhromadzenych a wotewri poſzedzenie ſ tym pschećzom, ſo by tewarzſtu k lepschemu ſlužilo. Na to k. Kantorej em. Bartkej ſkwo k dob. ocžiwe ſlubjenemu pschedniſchkej da. Tón jednaſche wo ſamysłach ſozialnych demokratow, kij ſu husto hido w nowinach, tež w naſich herbskich, roſestajene, ale pschezo hiſcze wjèle ludžom jara njeſtate. Potom roſdawaſche k. pschedzhyda wſchelake ſymjenja a druhé ſajimare wězy.

S Nadež. Ssoboru wjekzor je ho šlomjana fajma, tudom-
nemu krijezem dworej bluschaza, wotpalka. Fajma je pječa hido
dwě lěže dolho stala.

Sięchwacjibka. Na skótnych wilach bě šo tu 4. meje 340 howadow, 91 kwni a 290 prožatow na pschedan pschihnat.

S Khrósta. Leżomność, na kotrejž ho tudomne kaolinowe jamy namakaſa, je ho wot Minalakſkeho kniejſtwa akzijowemu towarzſtwu pschedala, kotrejž je ſa 6,500,000 hriwnow akzijow wudalo. Podla kaolina towarzſtwo brunizu, kotrejž nad kaolinom leži, rycz dawa. Wſcho hromadze pschi tychle dželach na 80 dželaczerjow kħleb a ſaħlužju namakuje.

S. Wotrowa. Sandżen tydżen sanicji tudy woheń něhdże kórz leža, kotryž wudowje Nedzinej sklucha. Běchu tam walczki narubane, s ketrychž ho kopa žobu spali. Dokelž běsche lěš wupustczeny, njeje schkoda tak wulka, kaž móhla pschi wyžokim drjewje naſtač. Tež wěſil prawje stejeseče; pschetož budžishe-li s druhého kuta duł, móhla ho zyla „Lipiza” — s rjanym ležom wobrosczena — do popjela pschewobrocicž. Tak je woheń wuschoł, njeje snate; tola drje s njeležbnoſcie. J. R.

S Volkancziz. Sobotu wjeczor ſu ſo twarjenja tudom-
neho živnoſtegerja Gräulichha wotpaliſe.

Š Niškeje. Pschedmuſtrowanje koni směje ſo tu 14. meje.

Přílopk.

* Hdyž saňdženy thdženj jenu hnojowu jamu w Ibanizach pola Lomacza wuprósniachu, na dobo cželko nowonarodženego džesčęga namakału. S węstej pschičinu na jenu 28 létnej šlužobnu dżowku tukaja, so je džeczo porodzinſchi jo do jamy cžiſla, a fu dżowku teho dla hamtskemu śudnistwu pschepodali. Sporząwne je, so je ho cželko saſo na njeruſkłedzonne waschnje ſhubito a so ho wonie nje- džiwajzy wſchego phtanja saſo namakalo njeje.

Jedyn hóscę w jenej Barlinskej korcjmie wóndano wubawasche, so i c̄lowiekowej czelnej potriebnosc̄i tež ws̄chdne wóskhewjenje ps̄ci piwnym blidze, to je wujiwanje někotrych schlenzow piwa a duschna fabawa fluscha. Temule měnjenju ws̄chity ps̄chihlofowachu. Cela byd jedyn druhí praji, so je jedyn jako porjadny a ps̄chistojny snaty měschczań sa 30 lét sa wjazy hač 2000 toleń piwa wupil, bě hjes hósczemí powšitkowne „oho!” fluschez. Powjedat pak dashe liczbam rēczec̄, a hósczo so spodžiwajo na so hladachu a ſebi drje mženje

1. bólé hamí na ho myślachu. Powiedział wobkruczeſche, so je wot 20. téta wschědnie i najmienšcha 4 karanczki piwa wupił, to sa lěto 6 tunow wuczini, po tajkim sa 30 lět psches 180 tunow piwa. Hdyž ho wschědnie 60 np. sa piwo wuda, wuczini to sa lěto 219 hrinnow, sa 30 lět 6590 hrinnow.

* W Barlinje je ho tele dny Chinejski, kotryž bě ho přjedy
k Ischescijanské zyrkvi vobroczil, s jenej Barlinatku swerowac̄ dal.
Syn njebjeskeho kralestwa, taž ho Chinesiska rad jmenuje, njeje pak
se swojej starej weroju staru draftu wotpołozil. Won k woltarzej
stupi w mordrych zdzanych cholowach, w żoltym swjetschniku a s dolhim
po chribceže dele wiżatum swiecžatum czornym wlochowzem.

* Sam wobarbil je ho wuwokany nutskamat' w Barlinje. Wobkredzjerja wulkeje barbjetnje wubudzi w nozy satraschine pshycze schewokanje. Hnydom zku swoju lezomnosegz pscheytawshi, njenamaka niczo. Paduch, jeho pschitcz safskyschawshi, be ho do jamy, s barbizo napjelnjeneje, skhowal. Hdy be strach nimo, chyzsche swoju skhowanku wopuszczicz, sajedze pak pschi swojim prezowanju pschego hlubje do barby, hakte po dolhei khwili ho jemu poradzi, s njeje wulescz. Dom pschischedschi pak s nastrodenjom widzescze, so be chylna barbiza zyke jeho wobliczo s rjanej selenej barbu poczahnula. Tale lizabarbjawka noweje mody, kiz wshcze czewjenjadla s tym pschetrzchi, so je trajna, jeho borsy pscheradzi.

* Minjeny ~~W~~dżen póżre młody muż w jenej Eisenbergskiej kon-
ditańni s piwom někotre hejkotje jehły. Domjaza dżowka běsche tón
dżen gardiny abo sawěški pschytykowała a sbytkne jehliczki do piwo-
weje schłenzy położila, a schłenzu s nimi do schłenizoweho khamora
k druhim schłenizam stajila. Džiwa dość, so tón młody, najsskerje
s dobrym żołdkom wobdarjeny, dotal żanych wobcegnosców nječejuje.

* Srjedu tydzenja je blysk w Delnicz Prusach do dwora korle Budiga praznul, tola njeje sapalil. S lastanije, pschi khzji stejazeje, blysk do istwy sajedze, rossi sczenski czagnik a pochluschi 77 letneho wobkbedzera a tam pchitomnu klepu Fabiane z Prus.

* W schleswiskich podkopach poczynaja msbu ponięćz. W rudnych podkopach pola Tarnowiz a w podkopach hrabje Donnersmarka s̄u dz̄elaczſerjo dla poniżenia msby dz̄elo wopuszcęſili.

70 milijonow hrivnow samoženja sawostajil. Jako herbsti dawł
i njeho město Hamburg 7 milijonow dostanie.

* Źałoszna ſwójska podawisna je ſo drugi dzeń jutrow w Braunſchweigu wotmęla. Bjezdzdzeſzczelny moleſt P., kotryž bě wopilz a husto ſe ſwojej ſwójsku w ſwadze, ſyknu ſwojemu psichiodnemu ſynej ſchwablowi kifalini mjes woczi a cízunu potom horink ſ tej kifalini do ſwojeje żony, ſ cízim jeſi ruzy ſpaſi. Potom ſanidze do ſwojeje dželańſie, ſanknu ju a ſapali twarjenje. Hdyž haſchowarjo durje k njemu wotpaczichu, namakaču jeho ſ pscherenjenej ſchiju wobwěſnijeneho. Wohen podduknychu.

* W Fürthu w Bayerskej su pinzu porjedzejo w jenej khęgi sa-
muryowane częlo lichowatki Debory Verlez, kotrąż je so psched pjećz
sietami shubila, namakali. Dweju człowiekow, kotorajz staś prjedy w
tej khęgi bydlikoj, su safeli.

* Želi so by halbowe węscheżenje wjedra na lěto 1892 trzechilo — schtož ſo na ſboze pschezo njeſtawa — njemóhli ratarjo na pschi-hodne wjedro licžicž. Jedyn druhí wjedrowęſchęz, farat Fortin w Chalettu w Franzowſtej, ſa lěto 1892 ſzéhewaze do předka prati: „Prěnje tſi měhazý njebudža symne, ſi khétero hněhom a deschęzom křiedž kózdeho měhaza, hněh doňho ležo njevoſtanje. Haprlejá a meja ſo ſi wětrami a herzotu wuſnamjenitej. (Hacž dotal hischeze wjele horzoth ſacžuli njeſzmy.) Juni a julij wjele deschęzow pschinjeſtaſ. August, september, oktober budža drje potom najhorzyche měhazý lěta. November pschinjeſe w prěnjeſi polozžy hněh, dezember budže jara symny. Fortinowa theoriija ſo po periodiskim wróćenju wěſtých gruppow ſklonzowych blakow ſložuje.

* (Milijonse namrěče.) W Parisu semrěty amerikanski dollarſki kral, William Astor, ſawostají wudowu, syna a tsi džowki. W ſwojim testamencje je ſwojego ſuna Johna Jakuba Astora ſa hłowneho herbu poſtaſi, kotrež dyrbí jeho pjenięznu banku dale wjeſcz. Kózda ſ tyh džiſjich džowkow doſtanje džeſać milijonow dollarow, ſawostajenę wudowje paſ je móń połdra milijona lětneje renty woſkaſ. Kaž woſko woſhelskich druhich bohatych Amerikankow budža ſo nětko tež woſhelaſy woſkhuđeni woſwodojo, prinzojo a hrabjojo woſkovo Astorowych džowkow rojic.

* Žadlawy podant je so pschi wóhnju w Freienwaldze mél. Piwańcja bě so sapalila; rěniſti mischt G. swoich pomoznikow a wuczobníkow na wopalniſtcego póska, so bydu so pschi haschenju

wóchnja wobiegili. Wjedt delo panuwski jeneho pomoznika poħrjeba, noši věštej wbohemu s roslanymi hrjadami dospolne satlužnijene, se wšichc stron hižo plomjenja wołolo njego lisachu, kruh jeho drafty bē ſo hižo sapalit. Duž njesbožowny, ſo by ſo ſmjerze ſpalenja a čwiliwanja ſminul, ſwoj nōž wuzahnuwski ſebi jón t krei storeži. Poſdžiſho jeho jako ſpalene cželvo namakachu.

* Rjelube pschewapnenje je ſo ludžom, pschi wulkej kołbaſy na Ludwigowej wyzkoſezi pola Hosa ſhromadzenym, po wobjedze ſ powjescu pſchihotowalo, ſo je ſo ſwinjo, kotrehož mjaſko běchu ſ tajkim wulkim ſpodobanjem jēdli, ſa bylnje trichinate ſpōnało. Mjaſko běchu na blido ſnohyli, njewoczaławski wunoski mikroſkopiſkeho pſchepytanja. Naſtróza ſowjesc ſoldkowe nervy jēdżow do helſteho njemera ſtai, tak ſo wuziwanie mjaſko rucze po tym ſamym puču ſoldk wopuszczi, po kotrejž bē do njego pſchischi, tym paſ, fotiſ ſo njewuwrocziču, ſo wone wot lekarja ſe ſoldkowej plumpu ſe ſoldka wuzerpa.

* Pjeniſy namakachu w Kührbachu pola Raumburga, jene twarjenje pſchewaruijo, hdež ſudobje ſ 500 tolerjemi wuſychu. Rajſſerje ſu ſo w cžuku Napoleonowych wójnow w ſapocžatku naſcheho lētſtoſka tam ſhowale.

* Rōžu dobrych pocžinkow tón króž bamž portugalskej kralowej, najmłodszej wšichc knježazých knjenjow Europh, dari. Raž ſo powjeba, je ſkota rōža po ſwojim ſlocze a drohich ſamjenjach 50,000 frankow hōdna.

* Króžny wopomnjeniſti džen w Parizskich ſtawiſnach je džen 25. kahrleje, na nim bu pſchec 100 lētami prēni króž guillotina praktiſzy nałożena. Na njej najpriedy poſpyty ſ cželami a ſloczatami cžiniwski ju na torhoſcehu de Gréve poſtaſichu a ſ njej paduhej Pelletierej hlowu wotczachu. 271 dnjow poſdžiſho dyrbieske Ludwig XVI. na guillotinu ſtupic̄. Kózdy franzowski departement guillotinu po Parizskim modelu dosta. Jedyn Némz, ſ imjenom Schmidt, mordatske instrumenty ſa departementy dželaſche.

* Do wuſtawa profeſora Pasteura w Parizu, w kotrejž ſo ludžo, wot ſkažených pſow ſkuſzani, ſkuſa, je ſo ſławny rufi moler Wjereſchčagin pſchipowjedził. Wjereſchčagina je ſańdzeny tydžen w Peterburgu ſkaſeny poſ ſańdzenje ſkuſaſ.

* (Spalenje cželov.) W Danskej je nětko ſpalenje cželov ſaloňzy dowolene, a to ſe ſczechowazym wuſenjenjemi: 1. Stacž ſmē ſo jenož w ſamolutzy ſ temu ſaloženych wuſtawach, wot juſtizministra pſchipostnath; 2. jenož hdyž je na placzaze waschnje do poſkane, ſo je ſemrjetý ſpaleny bycz chyz, a hdyž je woprawdze tak wjele ſawoſtaſi, ſo móža ſo nusne wudawki ſa palenie ſaplaczic̄; 3. hdyž ſtaſ ſaſtojnski lētar a polizaſla wyschnoſez wobſwědčiſlo, ſo je ſemrjetý naturſku ſmjerč wumrjet; 4. hdyž ſo cželowy popiel na pořeſniſcehu ſchewa. Duchowni ſtatneje zyrkwe ſimaja pſchipluſhnoſeſe, pſchi tajkich pořrebach zyrlwinſku ſkuſbu cžinic̄.

* S Quelbotha w Kurlandskej dostaču jene nowiny wot dr. med. J. Bierhuffa wobkruczenie ſdželenje: W Kusmegesindze w Illuriſkim wořeſzu hydlaza 37 letna cželadníkowa žona A. J. je na dobo 4 džeczi porodžiwa, ſ kotrejž tsi po 3 puntach waſzachu, ſchtwóre waſzeske 4 punti; dwaj běſhtaj ſyntaj, dwě džowcžicžy; ſiwe ſu 24 hac̄ do 36 hodžinow byle. Šchtwórniki ſo jara poředko narodža. Prof. Schröder liči na 371,126 narodow jenož jedyn ſchtwórfi.

* (Pſchivérny paduč.) Měſchczanoſcze d'Armont w Faramsu (Ali) běchu paduči ſa 30,000 frankow starých ſlotych pjenes kranuli. Hdyž běchu něchtio dnjow podarmo ſa padučami ſlēdžili, dasche d'Armont wo wžy roſſchérč, ſo ſo na jenu Chonſtu wěchęzetsku wobroczi. Zeho leſcz njebe podarmo; hiſchęe přeby hac̄ wón wotjedze, namakachu jeho měſch ſ tymi pjenesami w kurjenzu, do kotrehož bē je pſchivérny paduč ſ hresu donjeſl, ſo jemu wěchęzetska cžerwieny nōž nabari.

* Wo žadławej džiwioſezi cžornych pſchi rēzy Kongo w Afrizy ſo ſaſo nowy podaſk jalo dopokas powjeda. Hojenju belgijskeje ſtajije pſchi Kongowych wodopadach wopptajz lieutenant Tobbak horeho nadendže, kž bē nimale wotkoril. W nožy tutón khor wumrje a ſo na druhi džen pořreba. Tale naſla ſmjerč lieutenantej Tobbakej nadpadze; wón ſam wěz pſchepytia a wuſlēdži, ſo běſhtaj dwaj khoraj cžornaj wotkorjazeho ſadafliſ. Nano ſahe do jſtvy mordarjow ſtupiwschi pod jenym ložom ſbytki jeneho cžela a na wóchnu ſo pječzaze cžlowiecze mjaſko namaka. Wujazni ſo, ſo běſhtaj cžornaj cželo ſaſo wuřrebalo a hac̄ do połojzy hižo ſeſraloj. Naſaſtra ſo pod pſchedyſtowom lieutenanta Tobbaka wójnski ſud ſendze; cžornaj buſtaj ſ ſmjerči ſaſudzenaj a hnydom ſatſelenaj.

Pſchedawanje paſneho drjewa w drjewiſcehu Bartskeho holanskeho revere ſo pónđelu 9. meje ſapocžnje.

Na Bartskej Horje, 3. meje 1892.

E. Hayn.

Awfzija ſawoſtajenſtwa.

Wutoru 10. meje dopoldnia w 10 hodžinach budža ſo w ſali hofczenza bratrowskeje gmejny w Matym Wielkowie ſ ſawoſtajenſtu ſemrjeteho pſchepupza knjesa Schjepanka ſkuſhaze wězy, jako 1 jara dobrý pihaſki sekretar, draſtry khamor, hoſpodarski khamor, komody, blida, ſtoly, pulty atd., potom ſchaty, draſtry, dobre poſklesčja, ſchklenczane a porzellanowe wězy, podla teho rjany, ſkoro nowy piañino ſ worjeſchinoweho drjewa ſa hnydom hotove pjeniſy na pſchedawanje pſchedawac̄.

Th. A. Wällnitz, hamſki awfz.

Drjewowa awfzija

na Kupjanſkih kuježich ležomnoſczech.

Schtwórk 12. meje 1892 dopoldnia wot 9 hodžin ma ſo na ſatſhobjanskim revere

39 bréjowych dolhich hromadow,

194 hójnowych wuležowanych dolhich hromadow a

12 ložow hójnowych pjenkow ſ wukopanju

ſa hnydom hotove pjeniſy ſ wumenjenjemi; do awfzije wosſewjomnymi, na pſchedzowanje pſchedawac̄.

Šhromadžisna w drjewiſcehu pſchi wowczęſi jaſlach.

Kublowe ſarjadniſtwo.

Carl Noack

w Buduſchinje na ſitnej haſy.

Gſwoje koloniaſtowore a ſpirituoſowe hlamy, 1864 ſaložene, dobrociwemu wobledzbowanju poruczam. Moja ſaſada je, jenož najlepše twory po najtunisich plæzisnach pſchedawac̄, cžehož dla žanyh lutovanſkih markow, knihow atd. njewudawam a po ſetnym ſupowanju prozentow njedawam, kaž to w ſjelie hlamach cžinja, ſo bychu nowych wotebjerarjow ſ ſebi wabili; pſchetoz to wſcho dyrbí ſupowat na někaje waschnje ſam ſaplaczic̄.

Dženſa pſchedawam:

khoſej, ſyry, punt po 100, 110, 120, 130, 140, 150 a 160 np.,

khoſej, paſeny, punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np.,

raſh, jara rjanu wulſornatu tworu, punt po 16 hac̄ 20 np., pſchi 10 puntach po 15 a 18 np.,

zokor, drobny, punt po 30 a 32 np., pſchi 10 puntach tuſcho,

zokor, ſoſtakay a poſkutoſty, punt po 36 a 40 np.,

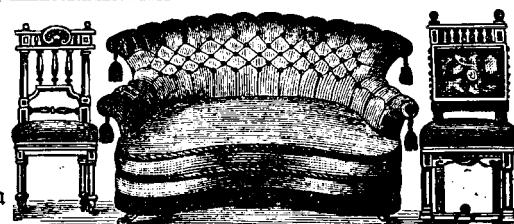
zokrowy ſyrup, rjanu ſkódku tworu, punt po 18 np.,

wſchē druzinny bleschoweho piwa, paſenza, jednoreho a ſlōdkeho, ſigary, w najwjetſchim wubjerku,

petroſej, punt po 13 a 12 np., w cžwizach po 11 a 12 np.

Soſy, matraſy ſ ložom

a bjes njeho porucza
tuſno

T. Albert na horneſkej haſy cžiblo 13.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Buduſchinje na butrowych witač porucza ſwoje dobre dwójne likery jako róžowy, hońwjeſki, khějorski, ſelowy a herſizowy liker, kaž tej derje cžiſczeny paſenz preñeje a druheje družinny, woprawdzie winowe kihalo, kihalowy ſprit a plodowe kihalo w bleschach a po mērje. — Naturſki ſhimjelſzku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla kwaſam, kiheljnam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot ſéta 1868 wobſteji.

W o ſ j e w j e n j e.

Wojnske ministerstwo ma myſle, tež w tymle lęcje konje ſakſkeho plahowanja jako remonty ſa wójsko ſe ſzwobodneje ruki kupowacę dacę. S tutym ſaměrom maja ſo

remontske wili

- w Kamjenzu na torhoschczu 6. meje t. I. dopoldnia wot 9 hodzin,
- w Budyschinje na třelniſchczu 7. meje t. I. dopoldnia wot 9 hodzin,
- w Herrnhucze na torhoschczu pſched hofczenzom 9. meje t. I. dopoldnia wot 10 hodzin

wotbywacę.

Komisija, wot wojnskeho miniftra ſi temu wotpózla, budže konje, ſa remontske ſaměry ſo hodzaze, po ſczechowazych wuměnjenjach kupowacę:

1. Pſchedawarjo maja ſi wopisom polizajſkeje wyschnoscze ſwojeho bydliſchęza dopokacę, ſo ſu ſo konje, wot nich pſchimyedzene, w ſakſkej plahowale.

2. Konje dyrbja 5—6 lęt ſtaré bycz; konje bjes 4 a 5 lętami ſo jenož ſi wuwacżom pſchijimaſu, hdyž ſu ſo wurjadne derje a bylnje wuwite. Kupujomne konje dyrbja ſi najmjenſcha 1 meter 54 centimetrow wysoko bycz!

3. Schumele, ſrēbz (hengſty) a pſchirſebne kloby ſo njeſkujuja.

4. Pſchedawar ma ſa wſche brachi po §§ 899—929 krajnych ſakſkých knih ſakſkeho kraleſtwia (ſalon a wukasne ſop. ſi lęta 1863 strona 109 a dalsche) pſchedziryo njeſocinkej ſopanja na czaſ dwueju njeđzel rukowacę.

5. Jako thmane ſpōnate konje ſo pſchedawarje hnydom ſaplačza a na měſce wotwoſmu.

6. K kózdemu kupjenemu konjej ma pſchedawar hjes moſebiteho ſarunania pſchidacę:

- 1 wusdu ſi džerzazeje howjaseje kože,
- 1 gurtowu abo powjasowu hlowozu a
- 2 konopjanaj poſtronkaj.

W Draždānach, 23. haprleje 1892.

Wojnske ministerſtvo.
Edler von der Planik. Preuſſer.

Najnowſche frawath.

A. Tſchentscher

na bohatej haſhy čiſlo 18
a na róžku theaterskeje haſhy.

Žiwnosć na pſchedan.

Pſchemenjenja dla je ſahrodniska žiwnosć Augusta Rycjerja w Libuchowje ſi 23 kózgami pola, ūki a wukleje ſahrody hnydom na pſchedan. Dalsche je ſhonicz pola wobſedjerja.

Na delnim Židowje je ſhēja čiſlo 196, kotaž je w dobrym rjedże, na pſchedan.

Mały hofczenz ſi dwemaj kózgaj pola a ſahrody a kehelnischczom je wobſtejnosczem dla jara tunjo na pſchedan. Wſcho dalsche je pola Wenzelowej w Lipiczu pola Minalka ſhonicz.

Sbukny dobyr dželawý ſon je na pſchedan w Lejne čiſlo 3 pola Budetez.

Kardeče

ſi čiſtých ſcherſchczow placzisny hōdne porucza

O. Bertrams Sohn pſchi miaſowym torhoschczu 3.

Wotsihane wloſhanki ſo po ma- hych a wjetſich dželbach kupuja.

Carbolineum

najlepſi woli pſche hrib porucza tunjo

Otto Engert, en gros drogowe khlamn en detail.

Ke hleb na wuměnjenje w 3 wſchelakich družinach, III. družinu 1 punt rožki na 1 punt khleba porucza kniesam ratarjam w najlepſieſi hōdnoſci.

pſekatnja J. Köglera pſchi ſitnych wilkach 23.

Emma ſwudowjena Vorwerkowa

porucza pſlyſhove pjesle, ſetuje pjesle, zanki, modne jakety, deſhczne manle, trikotowe taſſe w wulſkim wubjerku po tunich placzisnach.

poſkuženje w němſkej a ſerbſkej rěči w Budyschinje na hlowonym torhoschczu 5.

Pſche položenie klampnáſtwa.

Moje klampnáſtwa je wot dženſnichcho dňa na róžku hloweho torhoschęza a jerjoweje haſhy. Proſchu wo dalsche dobročiwe pſchitupovanie.

ſi pocjefczowanjom

F. A. Sommer
klampnáſki miſchr.

C. A. Siems,

w firmje

J. G. Klingſt Nachfolger,

ſwojich čeſczenych wobhodnych pſcheczelow proſhy, ſi wjedzenju wſacę, ſo je wón do 1. poſthoda na prawizu wyshe ſwojich kolonial- tworowych kſlamow na bohatej haſhy 16 pſcheczhu. Wón ſi dohom ſczechowaze ſawěſczenſke wuſtawy, wot njego ſo ſaſtupowaze, porucza a rad na praschenja wuſauje, kaž tež darmo proſpeky a premijsowe tarify wudžela.

Generalna agentura

Bremenskeho žiwenje, wojetſku ſlužbu a wuhotowanje ſawěſczaſeho banka w Bremenje;

agentury

ſakſkeho renty ſawěſczaſeho wuſtawa w Draždānach, wohén ſawěſczaſeho towarſtwa "Němſki Phönix" w Frankfurcie n. M., krupy ſawěſczaſeho towarſtwa "Borussia" w Berlinje, ſkót ſawěſczaſeho banka w Němzach w Berlinje, ujeſbože ſawěſczaſeho towarſtwa "Zürich" w Zürichu (pſchi ſmjerči, invalidnoſci, rukowanſkej powinoſci),

transport ſawěſczaſeho towarſtwa "Schweiz" w Zürichu, ſpíhele ſawěſczaſeho towarſtwa w Bremenje, najstarſheje naujeſkoweje expediziye Haſenſteina a Voglera, A.-G.

w Budyschinje, 1. meje 1892.

C. A. Siems na bohatej haſhy 16,
po jenym ſchode na prawizu.

Najnowſche frawath.

5 porſtom tolſty kufcheny polč ſunt po 75 np., pſchi 10 puntach tuňſcho,

ſeleny polč ſunt po 70 np., hadleshejo " " 70 "

pſchedawa Otto Pöthke ſi napscheſza miaſowych jědkow.

Rjane wulſe polnojerje po 5 a 6 np. poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Khoczebusci Portorikoffi tobak, Waffungſki tobak w rolač a wuwaženy,

rjepliki a druhi kranj tobak, zigar y w wulſkim wubjerku 100 hijo po 2 ml.

poruczataj Ginzel a Ritscher na wulſej bratrowskej haſhy 6.

Ginzel a Ritscher 6 na wulſej bratrowskej haſhy 6 poruczataj ſwój wulſi wubjerk

thofeja paleneho a njeſpaleneho w jenož derje ſłodžazach družinach,

zotor drobny, ſompowy a w klobuſkaſ,

ſyru p najſtariſhi a najdrogiſhi kaž tež wſche družin warijenow dobročiweju wobledžbowanju.

Snate dobre ja dr i we mydlo po tunich placzisnach porucza

Zurij ſlgen na miaſowym torhoschczu čiſlo 15.

¶ kważam, kshezisnam a druhim ſwjatożnoſežam

porucžam ſwoje čiſte

= wina =

kotrež derje tyja a ſtrowoſeži hovja.

Moje čerwjenie a běle wina

po 1 ml. bjes bleshe a dróždje ſu jara wubjernie po ſhwodženju a kweče. Pola mje je wjetſhi džel nemſtich družinow hacž k najnadobniſhim wupłodam, kotrež ſo nihdze druhđe tuňcho kupowacž njemóža, doſtačž.

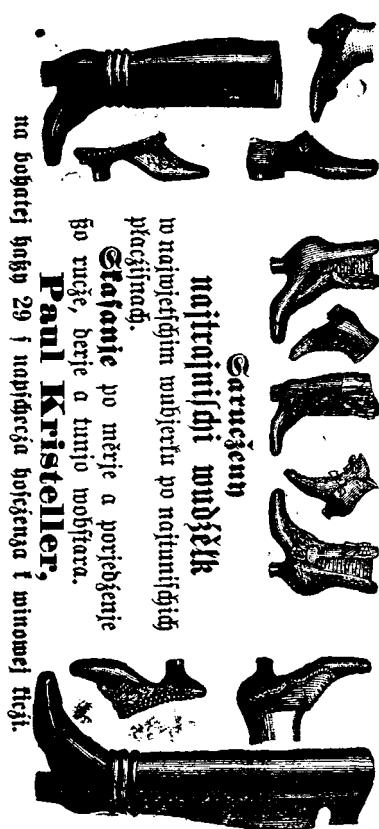
Wino k lekarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tokaſke a t. d. je pola mje čiſte doſtačž, a ſa čiſtoſej rukuju.

Sapišy placziſnow ſo po žadanju kóždemu ſčelu.

Paul Giebner, winarňa w Budyschinje

na bohatej hacž 18, i nutſhodom na theaterskej hacž.

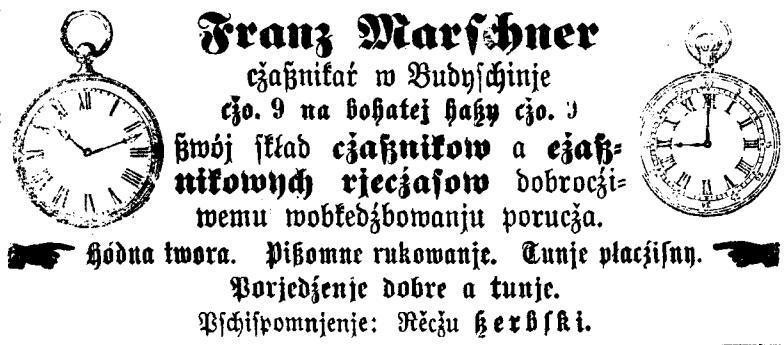
Moja winownja a hnědanska ſtava poſticja pschijomny pschebyk a pschi kupowanju wina ſkladnoſež k pruhowanju.

Rajš
grupy,
jahly,
hejduschtu,
hróch,
hoki
po ſenotliwym a ſyła porucža
tunjo **Th. Grumbt.**

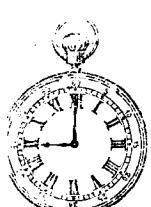
Kóſlaze kóžki
po ſenotliwym a po wjetſhih džel-
bach po najwyſzych placziſnach
kujuju. **Gustav Lanke**

na garbatſkej hacž czo. 16.
S dobom porucžam wulki wu-
bjerk wote minje garbowanych mu-
rjetſkich ſchórzuchow a ſchórzuchow
do wſchēdneho džela.

Franz Marschner

czasznikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hacž czo. 3
ſwój ſkład czasznikow a czas-
nikowych rječasow dobroezi-
wemu wobledžbowanju porucža.
Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placziſny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschiſpomjenjenje: Ręčju herbſki.

Chopej
paſeny po 130 np. hacž 200 np.,
šyry = 100 = 160 =
rajk, grupy, nudle,
hróch, hoki, bum,
jahly, hejduschtu, gris,
ſopowe taſle, hróchowu
kolbaſu
porucža **J. G. Klingſt Nachſ.**
na bohatej hacž 16
na róku theaterskeje hacž.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuňcho porucža
Th. Grumbt
na ſtronkownej lawſkej hacž.

Turkowske ſlowki
naſlepſcheje družiny porucža
Moritz Wjerwa
pschi mjaſhowym torhochęzu.
Defilazija ſnatych dobrzych likerow
po starých tunich placziſnach.

Palenž
jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derjeſtložazych
družinach porucžataj tunjo
Schischka a Rječzla.

Kóſlaze kóžki.
Kóſlaze kóžki, taž tež wſče
druhe družiny kóžow kupuje a naj-
wyſchſche placziſny placziſny

Heinrich Lange
pschi ſitnych wilach
pschi herbſkej katolickiej zyrki.

Wóſk
a wóſkowy twar kupuje po naj-
wyſchſich placziſnach
Hermann Lehmamn, mydlar
na hornceſtej a ſchulerſkej hacž.

Pschedeshežníki

wóhom a dwanacjedžlate, trajne dželone porucža po
najtunischiſtich placziſnach

pschedeshežníkrafta

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

poſchmenje a porjedzenje
tunje a tunjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. - Śtwórlétne przedpłata w wudawańi 80 np. a na némiskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.
Čísle Smolerjec knihičsćeńje w maćiōnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki kiž maja so w wudawaſni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvorth hač do 7 h. wiecior wotedać.

Číslo 20.

Sobotu 14. meje 1892.

Lětník 51.

Swѣtne podawki.

Němske khejzorstwo. Spiž Barlinseho rektora Ahlwardta wo „židowskich flintach“ hisceže pschezo powšchitkownu ledžbliwoſć na ho wobrocza. Nětko je skončnje knježerſtvo jeho wudawanjam s nastaw-tem w „Khejzorstwom Naučenstvu“ napschezo stupilo, w kotymž ſo praji, ſo je žid Iſidor Löwe material ſa hlowne bžele tſelbow, kotrež je ſa wójsko dželał, ſ kralowskeje Spandawskeje tſelbaranje doſtał, a ſo ho po połdraletnym trjebanju Löweowych tſelbow woſebite n'e- doſtatki na nich połasale njeſzu. Woſebony, wot Ahlwardta wobwino-wane, ſu ho, tał daločo hacž pod wojetſkim ſudom ſteja, do pschehy-tanja wſale. Statnemu ręczníku je ſo węž k wjedženju dala ſ poru-czenjom, ſo by tež wón nusne kroczele cjinil. Barlinſe „Kſigjne Nowiny“ k temule woſewjenju pschispoſnja: „Woſewjenje, kotrež je w „Khejzorstwom Naučenstvu“ wo wobſkóřbach, wot rektora Ahl-wardta pschezjiwo Löweowej tſelbarni ſo czinjazých, wočiſchezane, njeſamóže wulke roſhorjenje ſměrować, kotrež je ſo, wo tym njech ſo njeſtimy, daločich ludowych wortſtow mozovalo. Woſebje wulka pomalkosć nadpaduje, ſ kotrež wjſhnoſće w teſle węzy poſtupuju, hacž runje ſu ho jim wěry hōdne dopokalma w dožahazej měrje hijo psched nětovymi njeđeželi poſticežile. Duž je poſpěšenje pschehy-tanja k ſměrowanju powšchitkowneho měnjenja nusne.“ — Rektor Ahlmardt je w jenej Barlinſke ſhromadzisnje prajit, ſo je Hamburgska firma Janzen & Vermehyer ſ wědomoſću knježerſtwa 50 nowych tſel-bow ſ Löweowej fabriki ſa Kamerun doſtała, a ſo je ſo wjedžhi džel tutych tſelbow pschi trjebanju pułnul. K temu „Hamburger Börsenhalle“ pschispoſni: „Sapocžatk tuteho lěta je firma Janzen a Thormählen, wo njej ſo tu, ſo wě, jedna, ſ pomožu ministerſtwa ſtronkownych naležnoſćow wot Löweowej fabriki 25 maločalibratych tſelbow noweho modela ſa honjerjow kupila, kotsiž w lěžach mjes Mundani a Bali ſa firmu elefanty třejeja. S tychle 25 malo-čalibratych Löweowych tſelbow ſu wſchal ſo někotre pschi tſelenju pułke. Hacž to ſ mechanismom tſelbow ſwifzuje, kotrež widožny klima w afriſkich lěžach njejudzerži, abo hacž je njelepe cjiſczenje abo wobthadženje na tym wina, to ſo lědma wupokaže. Ministerſtwu ſtronkownych naležnoſćow je ſo węž k wjedženju dala.“

— Džefatnik Lück wot 8 kompanije 3. pěšcheho garde-regimenta, kotrejž je psched krótkim dželaczerja Brandta, kij bě jeho na stráži nadpanul, satšílit a s doborom dželaczerja Trebera spranil, je sa swoje sdízernje po instrukziji na stráži wschelate pschipósnacze dostal. Wot swojeho hejtmana, wot majora a wýščka je hýzo wón s polhwalenjom a pjenježnými darami wusnamjenjeny, a nětko je šo jemu najwjetšcha čescz, kotrejž móže wojał dozpicz, wot khězora hameho dostala. Sdohovu na dobo l' mjenowanemu regimente depescha s wopschijeczom pschinidze, so ma šo džefatnik (Gefreiter) Lück hnydom do kasarmow grenadérského regimenta khězora Franza podacz, so by šo tam najwyschšemu wojinskemu knjesej ham pschedstajil. Khězor wojska w offizérskim kasinje pschijsa, pschipónsa, so je Lück jenož po instrukziji činil, a jemu slonczenje swojí wobras pschepoda, pod kotrejž je khězor hamoručenje swoje mjeno podpisal. Khězorowa hnada pak hisčcje s tym njejmědžishe wucžerpana bycz. Hdyž šo poníželu rano tsi bataillonu 3. garde-regimenta na Tempelhoffskim polu psched khězora wjedzechu, khězor po slonczenym swucžowanju tsiom bataillonam karré tworicz da, pschijska do křížb njeho a wójsze sawoła: „Džefatniko Lücko!“ Hdyž bě sawolany pschedstupil, khězor Lückej ruku poda a praji: „Psched zylkym regimentom Wam sa swérne dopjelnenje pschi-

szluskoscze ruku podam, sa regiment je s czechu, hdyz jemu tak dobrzy wojazy pschi szluskacheja!" Schejor potom hiszczce wojskow napominaszce, so bychu zebi pschi khusnych pschipadach swojeje pschi szluskoscze wiedomi byli.

— Krónprinz němského knížství a Pruska je na svém dnešním narodném dně jako sekondleutnant do garde-regimenta a la suite nastoupil.

— Soni su ho psched khějorskim hrodom w Barlinje někotre khěže swotorhale, so by ho psched hrodom trochu wusle městno rosschěrilo. Pjenesz, ē k upjenju týchle khějow trěbne, so s pjeniežnej lotteriju našberachu. Hijo tehdy ho ludžo na to pušolachu, so ho ē tažkim saměram pjeniežne krébki s lotteriju sberaju. Tale nje-spokojnosc̄ ho nětkole hishcze s powjescz̄i powjescz̄i, so dyrbja ho hishcze dalsche khěže w bliskosczi khějorského hroda potupic̄ a swotorhac̄ a trěbne pjenesz̄ ho sažo s pomozu lotterije dobyc̄. Wyščz̄i sariadnisski žudnisski radžiczel Kunze, wschelazy twarzy a ludžo, kotsiz čznyku ſebi pola khějora dobre mjeno ſezinicz̄, ſu tutemu radžili, so by ho jedyn Sprejiny potok hac̄ ē hrodej wuryl a ho tam wulki fac̄i hat abo jěstor naprawil, tak ſo móhl khějor hnydom s hroda stupiwschi po lódzi do Potsdama wotjec̄. Tale węz je ſandženy tydzeni w pruskim krajnym ſejmje ē ręczam pschischa, a ho kniežetstwu praschenje pschedpoložilo, ſchto je na njej wěrno. Ministrat̄ s Bötticher a Heerfurth ſtaj ſpojkojaze wotmolwjenje dałoj, so drje je wěrno, ſo ſu khějora ē imenowanym twaram namolkjeež pytali, ſo pak tón na liszczerjow poſluhual njeje. Kniežetstwo ſame ſo s tej naležnoscz̄i hishcze načadowalo njeje, tež namjet, ſo by ho pjeniežna Lotterija ē pschewyedženju twarskich wotpohladow dowolila, ē nžemu döſchol njeje.

Awstrija. Dynamitowe nadpady były někole na dnjowym rjedze. W Alsfönczelu w Wuhetskej były dom wólkęzneho notara Pappa z dynamitom do powětra tsłili. Wszé wólna w zylym měscze bylo pułnuchu, tola bylo nichtó njeſrani. Wólkęzny notar Papp je bjes wobyleſtwom trochu hidženy; loni bu won wot kniežetſtwa se ſafſtojnſtwa wotžadzeny, tola bu někole ſaſzo do njeho poſtajeny. So bydu jeho wobylsi, były piecza jeho dom roſſili.

— W městaczku Narajowje w Galiziskej by ho wóndano
nijemery mèle. Ssobotu bě so tam wožomdnjowna misjonarska
pobožnosć skónčila, pschi kotrejž běchu ho wěrjazg romsko-katholskeho
a grichisko-katholskeho wusnacza, Polazy a Rugojo, w bratrowskej
luboſczi a pschesjenosczi wobdzeli. Po skónčenej pobožnosći
misionarovo Narajow wopuſčiſi, sawostajiwski po ſebi pěkne
wopomnijecje, so lud, s jich rěčemi a napominanjemi wobroczeny,
psched Bohom ſlubi, pôzgiwe žiwjenje wjescz a ho wopisťwu wotrijez,
kotrej čłowjeka czelnje a duchownie ſahubi. Někotrym židam, kotsiž
ho se ſchachrom a pschedawaniem palenza žiwa, ho tale pobožnosć
nijelubjeſe; pschetiož po nej běchu jich palenzownje a korečny
próſdne. Duž ho ſrěčjaču, so budža ho ſa to wjeczicž. Po wot-
jedźe misionarow ſo čtrjoda židow ſběža, dobu ho do farſkeho dwora
a pod wołnom fararia Žemioly helski holk ſapocza. „Hdže je naſh
nanč, hdže je naſh nanč?“ woni ſe wſhemí možami kſciežachu.
Farat Žemiola, niežo ſle niewočakujo, won wuridźe, ſo by ho ſa
pschicžinu holka woprashal. Ćědom pak bě po czmě na dwór ſtupiš,
ho do njeho ſi pułami dachu, czisnichu jeho na ſemju a do njeho
ſi nohomaj kopachu. Na jeho ſbože hęglowat i pomozy polizistow
ſawola, psched kotrejmiž židowsz „rělojo“ hnydom roſczačachu.

Powjesz wo pscheczhanju fararja ho rucze po Narajowje rosnješe, kaj Polaz tak tež ūkujo l farje khwatachu, so bych u ho wobhonili, kaj ho powschitowne lubowanemu fararjej wjedze. Farat Zemola lud směrowa a jemu praji, so, hac̄ runje ho jara blaby čjuje, budže pschezo pschichodny dzen Božu blubu wukonjecz. Niedzeliu pak po kensach ho khesczijenjo na torhoschezku skézachu, rostreczowachu ho živje wo wezeraškim podawku a ho na dobo na židowske drjewjane budži walichu a je wutupichu. To wuhladawski, židža hwoje domy a khlamy samknuhu a ho slhowachu. Rosnjenbrjeni lud w židowskich domach wokna wubi.

Zendzelska. W Durhamskim hrabinstwie, hdžej ho hewjerjo hisczeze pschezo l dželu do wuhlowych podkopów wróciłi njeſju, je tele dny i krwawnym njeměram dōčko. W wuhlowych podkopach w Castlu Edeň ſu ho strakowazy dželaczerjo do podkopowych ſtoſtonikow, lotſig pschipraru, powodzenie podkopów ſadžewazu, činjachu, s pukami dali, hdžj woni podkopki wopushczejichu. Nadpanjeni ho do maschinownje wuhlowachu. Polizija ſakroczi, tola bu wst dželaczerjow i kamjenjemi pomjetana. Polizajski wodz̄et bu straschnje ſranjeny, a maschinownja bu wutupjena. Bjesporady nětore hodžiny trajachu, hac̄ polizistujo pomož doſtachu a hživuchom roshonichu.

Rukowska. Wuhladž na pschichodne žně ſu w Ruskej tak ſwjeſzelaze, so ho nabžija, so hlob a nusa w Ruskej borys pschesstanjetaj. Duž je knježerſtvo wohsamko, ſakſnju, wuwoženie majza a wokha psches mjeſy nastupazu, ſběhnucz. Sa někotre nježele ſo pječja tež dowoli, pscheru do wukraja pschedawac̄.

Niedzivajz ſnateje měrniwoſče ruskeho zara maja ho wojnske pschihoty Ruskije njeſchetaſajz do ſpeča. Bjes pscheſtorhnenja ho wójska l mjeſam ſčelju a ſwołanie reservistow pod khoroj je ho hiž ſapoczało. Pschi mjeſach ſu hiž wſchē regimenty ſ nowej tſelby wobrónene; jenož bôle ſadž ležazym garniſonam a krajnej woborje ho hisczeze ſtaré tſelby wotewſale njeſju, tola tež tu ho hiž nowe tſelby wudželeja. S tutymi ho jara lohko a jednorje wobkhadža; jich kaliber 7,25 millimetrow méri, a pječ patronew ho na dobo do tſelby tyknje; wuwuczeny tſelz može ſa minutu 15 hac̄ 20 króčz tſelicz; pscheražaza móz kulkow je nježměrnje hylna.

W pôlſkim měſeſe Lodžu, pschi nemſtich mjeſach ležazym, je bjes tamniſhimi fabrikskimi dželaczerjemi ſtrajk wudyril. Lodž je jene ſ najwjetſhich ruskich industrialnych mestow. W tamniſhich pschabownjach a tkačetnach na 30,000 dželaczerjow džela. Podroženie zhyroby a wotpolasjanje žadanja, ſo by ho mſda powyschila, je ſ pschiczinu wudžrenja ſtrajku bylo. Preňje ſbějenje dželaczerjow na drôhach ho ſ wopredka wot koſakſtich patrouillow ſ loknej prozu roshoni. Na druhı dzen něhdze 4000 dželaczerjow Poſnańskich fabrik l fabrizy pschiczeze; do njeje ho dobywſki, ſtraſlowario hisczeze dželozych ludzi wuhnachu a drohe maschinny roſbichu. Wodželenje koſakow drje ſ bicžami, ſ wołojom pjeſljenymy, do njeměnikow ſurowje bijeſte, tola njeſam jich roſehnac̄. Jedyn koſak, ſ kamjenjom do hlowy cíſhenn, ſe ſedta padže, a bu wot dželaczerjow ſle pschibit. Tež Lodžskeho polizajſkeho miſchira, wychka-lieutenanta Danilečuka, ſ kamjenjom ſranichu. Halle dwomaſi kompagniomaj pěchikow, lotrejz běſtejz pschikhvatalej, ho poradzi, dželaczerke cíjrody roſhonicz a pschikhody l fabrizy ſawrječ. Maſajtra dželaczerjo ſ nowa ſ jeneje fabrik do druheje cíjachu a dželazych towarſchow ſ hroženjom a ſ mozu wot džela honjachu. Hdžj bě ho ſac̄milo, 20,000 dželaczerow do ſtarého města, ſkoro cíjicze wot židow wobydleneho, pschiczhnu a khlamy wurubicz ſpta. W khlamach židowskeho réſnifa, ktrž jeneho khesczijanskeho dželaczerja ſakk, l krwawnym pukam dondže. Židži, durje ſamknuwſki, ſ wołnom won do njeměnikow ſ kamjenjemi mjeſtachu a ſ revolverami tſelachu. Jena korezma bu do cíjita wuſubjena. Wjednik woſakow da ſkóčenje do njeměnikow tſelec̄. Mnoge woſobu buchu ſranjene a ſatsélene. Něhdze 800 ſpiczimych dželaczerjow bu ſajatych. We wſchek Lodžskich fabrikach ſu dželacž pschetal, a korezmy ſu wot woſakow wobkhadžene. W tu khwilu je mér ſaſo poſtaſen. Gubernator, kž je ſ Petrokowa pschijet, je dželaczerjow napominal, ho ſ meroム ſadžerječ a je jim ſlubil, jich ſlubzam wotpomhol, jeli ſo maja prawu pschiczinu, ſ nětciſhimi wobſtejnosczem njeſpolojom byc̄.

Amerika. Do naječzornych kraju polnóznych ſienoczenych amerikanskich statow je ſa poſlednje 20 lét wjel ſybz Chinesow pschiczhnu. Lucz pschiczhwarzarjo ſu někole woprawna krajna čwila. Chinesojo maja wjel grawoczimy njeſpočinkow na ſebi, woni njeſchwärne njeſpočzive žiwoženie wjedu a ſu ſ hroſnymi natyko-wazymi khoroſczemi wobčeženi. Duž ho jich běli, hdžej ho hodži, ſbaluja. Póbla teho ſu Chinesojo bělých dželaczerjow ſ tym psche-

čiwo ſebi roſnjenbrili, ſo jim ſ niskimi placzisnami konkurenzu czinja. Hižo wopjet ſu teho dla pscheczimo Chinesam njeměry wudrile. Ma powschitowne ludome žadanje hžiwajo je ludowe ſtupierſtvo ſkóčenje ſalon wohsamko, po ktrymž je dalsche pscheczhanje Chinesow do ſienoczenych polnóznych statow ſakasane. Wſchitzu Chinesojo, kotsiž ſalon pscheczupiwiſhi, do kraja pschińdu, dyrbja lěto w jaſtwje ſedžec̄ a ho potom do Chiny wrócić poſceželu.

Hracž a jeho njewjesta.

(Podawki ſe žiwenja.)

(5. Vokrožowanje.)

Wě ſo, bě to doſc̄ dobra rada, ale jeno ſo Hanža na nju njeſpoſluchasche. Hisczeze wěrjeſe, ſo Jan njehraje, ſo njemöže brac̄. Alle tola njeměſeſe ſa zyky dzen měra; ſtajnje ju to honjeſeſe ſ jeneho měſtna na druhe. A hdžj bě wjeczor pschichol, a hdžj dyrbjeſe ſe na Jana zyku hžigatu podarmo cíjacieč, tu počzachu ſo na nju ſpobiwne myſle dobywac̄. „Kak ſo by ſnadž tola hraſ!“ rjeknu holza ſama ſa ſo. „Kak ſo móhl ſnadž na moje próſtow a na hwoje kluby ſabyčz! Ně, ně, to Boh na mnie njeđopuschil! Njebedu ſebi na to ani myſlicz!“ A njewjedo ani, ſchtó cíni, bějeſe ſe ſaykorez khézz, kž ſkoro na druhim kónzu wžy ležesche. Halle duž po pučaju naby ſaſo jaſneje myſle a roſmyſli ſebi.

W předkownej iſtwě bě címa. Wobhlađowasche ho po taſkim po ſadnjej a — hlej, tam ho někaſte ſweſko psches mhlí mitaſche. Alle wołno bě do ſahrody. Hanža pscheléſe teho dla plót, ſtuli ho ſ ſemi a pschilacži ho hac̄ pcd ſame wołno a naczeze ſchiju, tola hac̄ do iſtwy njemöjeſe ſe ſeſenje ſeſenje, dokež ſ nutſka na wołnje miſasche rubiſhko. Duž pschilozji wucho na wołnowu ſchlenzu, ſakſhſa hnydom, ſo ho tam ſ khartami hraje, a bory ſpōſna mjes druhimi hložami tež Janowu rēč. To pschelló jej wutrobu, ſo dyrbjeſe ſo ſkoro wložneje ſeſenje pschimnuč, ſo byſtej ſo jeſ ſolenje njeſpoſtneſe. Tak ſtejeſe khwilu taž ſproſtnejena, hac̄ ju ſ tuteje hluhokeje hoſoje ſchil we iſtwě njewutorje. Žebžiwo poſluchasche ſaſo; hracžy ho wadžachu — tu hrožeſe jedyn Janej; tu pschewſa ju ſloſz, ſo ſpěchneje ruku poſběže a do wołna praknu, ſo wſho brinčeſe. Potom ſloczji wrócić, běſe ſa wołomik ſaſo psches plót a bějeſe ſe ſpěchneje nohu ſaſo l lipam.

Hdžj tam Jan pschihdž, nadeńde ju na kamjenju pod lipu ſedžo a hlowu na kolenje ſprewajo plakasche wótsje. A wón ſo ſtróži, dokež plakanje bě pola njeje něchtó jara žadne, a myſleſe ſebi, ſo ſ hněwom placie, dokež bě tak dołho na ho cíjacieč dal.

„Njehněwaj ſo, Hanža!“ rjeknu jej hac̄ nanajluboſniſcho, „njehněwaj ſo, ſo hy tak dołho cíjaka. Ša njemöžach předy pschicneč, po prawym ſym cíjauit pschekſhſa, mjeſach wuſchi połnej hudžby, dokež ſym hiž na ſwiate dny něchtó nowe wukli. Njehněwaj ſo, njeplacž! njebedu ſlaſna — poſběhū hlowu ... ja ſo polepſchu!“

„Haj, to dyrbis!“ ſawoka něklo Hanža a ſtany nahele. „Po lepschicž — na to dyrbis ſebi myſlicz ... ty ſelhatny člowjecz!“

„Schtó dha je cíj na myſle pschichol?“ džiwaſche ſo Jan.

„Piskanje ſe ſe probowali?“ rēčeſe holco dale. „Piskanje? O macz je prawje měla! tajzy ludžo, kaſtiz hy ty, ſabywaja na wſchitko, najwjetſki ſluk njeplacži poła nich nicžo.“

„Kajzy ludžo?“ proſeſe ſe ſo mlodženz trochu bortajo.

„Hracžy! chzeſh-li to wjedžecz“, ſalchiknu Hanžka, ſabywſki zyle, ſo pod nahim njebjom ſteji.

„Hracžy?“ ſtróži ho Jan.

„Haj, hracžy, kaſtiz hy ty, kharty ſu twoja hudžba.“

„Schtó cíj to na myſle leſe? ſaſo je cíj něchtó něchtó na rečę! Ja wo nicžim njewém.“

„Jeno kži, kži! Wje njewołbzis! Njeſhy ty runje po ſaykorez byl?“

„Byl ſym ... ale ...“

„A njeſhy hraſ?“

„Daj ſebi ſečecž ...“

„A njeſhy hraſ?“

„No, no, jenož tak njeſchreč, hewal ſo zyka wje hromadz ſběnje. Ja ſym hraſ, haj, ale niz ſa ſebje, ſym jeno ſa towarſchha kharty wſak, ſa mlodeho Schimona, kž je wóndy pschekraſ ...“

„Njeſhy. Ty ſu hraſ ſa ſebje ſameho! ty ſy mlodeho Kaschpora wuhrač, ja ſym to ſchitka, hdžj je ſo na tebie wuſchak ...“

„Ty a to ſchitka?“ ſawoka mlodženz ſ hložom.

„Ju, ſa wołnom, chzeſh-li wjedžecz“, rjeknu na to Hanža runje tał, jeno niz tak wótsje, ſo jeſe njeſhy dale ſchitka ſybzecž bylo.

„A ty ſo ſwazis! ſa mnu ſležicž?“

„To mi ani do myšlow pschischlo njeje; a hdy by ty se kwo-
jim hrajerstwom wschón klepy, kluchi njebył, by ſebi tu węz lepje
ſawiedł, so bych ja njetrjebała fa tobu hladacz po njemérnej hré.
Tak ſym ſo i najmijenſcha pschezwędczila, ſo by ty njeſniczomny
człowiek.“

"No, no, jeno nječzin bo hižo knjeni, kaž bych twój wotrožek
był! "Ja tež wém, schto činju, a njejšym wczerawšči."

"Cjim hörje sa tebje a sa mnje; hdv by njewjedzął, scjto
cjinięt, bych cze s najmniejsha móhla samolwocę, ale tak widzę, so
by chłopiec bjes kłowa, so czi wo mnje niczo njeje, so chzesęt mje
njesbożownu scjinięt."

"Wę ho, wę ho, teje łuska hry dla!" snapsciegwi młodżen
rostmiersany.

"Runje teje kuska hrn dla", rječku Haňja rošnje. "Ty wesch, schto macg čze, wo čjo hým cže ja prokýla a schto hy ty klubil!"

"Je to ſwēt widział! Tajkej-le wobognej starej żonie i woli
njebudżę hiſcęgę kónz ſwēta. A ja ani niewiem, ſchto to ćzesč, ſo
tajkej-e maliczkoscę dla tajkule haru načzinisch. Ty móhla tež
mudriscza bycz a mijelczecz."

"Mjelczecz? Nettle mjelczecz — a to psched tobu, kotrehoż dla
dyrbju telko wustacż, kotremuż t' woli hym bo pschecżiwo Bożej kašni
a macżernym pschitasańju pschebřeschila? ... O, wschak je mje Bóh
sa to hízo polhostak, a schtoż hym ja macżeri sczinila, liż je mi
wérila, to hym ty sczinil mi, liż hym bo na tebje spuszczała s zykelj
busħu a liż hym na tebje wschu swoju nadziжу twarila!"

"Jenożo tak nietaj!" rękną Jan dość hrubie. "Nieje dżę wóchito čiste złobro, schtoż bylnje klincki! Moj dwaj nimamoż żebi jedyn druhemu nicżo wumjetowacż. Ja mam swoje pucze a ty też swoje."

"Schto ty s tym chzesch?" woprascha zo holcjo."

"Jenožebi nijemyšl, so ſu ludžo kaž ſlepe mlode koceli! Što pak je to bylo s tým mlodým wucžerjom — hej? Što ſtej ſo to ſchadžovaloř? Widžiſč? ja tež twoje prysle ſnaju, a njejšym czi nicžo rjeli."

„Ja egi njerosymju“, wotmoswi Hanýka ſi pukotazej wutrobu tať egishe, ſo won jeje lědom ſaſkyscha. „Schtó je egi to naręczať?“

"S'porsta řebi to ludžo njeſku wuzyzali", snapſhecziwi Jan ſaſo "horbzę, kaž by ſo naduwacz chył, "a woni, wě ſo, niczo ręczeli njebydu, hdy by žaneje winy k temu njeđala. Ale hladaj ſo mie, jeli mi to hiſcheze něchto ſchto praji, kaž wcžera ... to czi ſa njeſbože dobrý njeſkym."

"Ózí a běž do swojeje sahuby! ty jej tak njewuňdžesč!" sa-
wola na to Hanža jara živje, ale pomalu da šo se želnoscžu do
plakanja. "Bóh cži wodaj, schtož by šo nade mnú psčehřesčil, to
kym řebi na tebi njeſaſluzila; ja kym cže lubo měla jako ſwérna
a pójčciwa holza a kym cži ſwérnu wobkhowała ... kym bžeržala,
schtož kym ſlubila ... hněwala kym Boha lubeho Knjesa ... ale
wón mi woda, kž ja tež tebi wodawam!"

Po tych słowach wotwobroci si woł Hanskeho a da si do spěšneho czeškanja. Jan njewiedzo hnydom, skto ma holczo w myšlach, wosta kwiili pod lipami, słończnie pak widzo, so tu ſam ſteji, ſabórcza nejčto njeſroſymlive a puſčezi ſi ſa Hanžu. Wo tei pak nihdze ničjo widzezc njebě. A hörbotasche ſaſo a bejeſeſhe kaž k lubu wrózco k Ssyforezom a hrajeſche, pschehrawaſche, pschetoz njemějeſche myſkle hromadźe. A hóle pschehrawaſche, a hóle roſ- piersheny a miersazh běſche, Matij pak bě cžim wjekelschi, dokelž dobywaſche ſwoje vjenjeſhy ſaſo; a ſmějeſche ſi Janei, a tón ſo ſlobieſche a pórjeſche a pschehrawaſche cžim wjazy a pocža haru hnac̄ a hjes mala bě puſki ſapoczął. A dyrbieſche wotencz, předy hac̄ jeho won cžiſnuchu.

Hanža pschińdze saže s pschasy hacđ hewač. Nejmóžesche mjes tamnymi wutracz, skorzesche na bolenje hlowy a wotendže domoj. Po prawom wschał so bojesche, so móhle jej psched zushymi kóždy wokomik holsy pschinicz; pschetoz hacđ runje bě so jej placz s hněwom stajíl, hdyž wot Jana cíeknu, pocza jej tola jara styskno bycž, hdyž bě mot njeho svalena. Bě to se želnoscze a se frudoby.

Hydz domo dñidzje, lejszhe macz hido we ložu. Schto bě tež stará žona wjesczor posdzie ja džéto měla, hydz bě ho zlyh džen w symje nadželala? A czemu podarmo tecicz a kwezu palicz? to ho jej tež njechashe. Hanža par ſebi ſazweczji a džyszhe hischcze něčto ſchicz; po prawom pak njechashe ho jej hischcze lehnucz hicz, dolež bě hischcze wscha roshudzena. A ſedzefše teho dla khwili pschi hubjenej lampie, doniz jej porsty prostnucz a syma po

Khriebiecze běhac̄ njeponča. S dželom to tak tež wot rukow njenđesče, dokelž ſo kózdy wołomík samyžli, abo pocžachu ſo jej woči saliwac̄ a hdyž a hdyž satſhepjetaschte tež ruzy.

Duż stanu sfónczenie se stólcza, a połkańu ho t' koju a pocza
ho modlicz. Chyższe w rosmolwje s' Bohom swoje myźle smiero-
wacż. Nikoho druhego njemęsche, komuż mohla swoju nusu wu-
skorżicż. A modlesche ho Wótče-nasch se spoczątka po wschodnym
waschnju s' na pol' scheptazym hłokom a składnje; potom pat' pschewsa
ju śrudna myźl, a jeje huba pocza do modlitwy słowa męscieć,
s' kotrychż bē jeje njemier spōsnacż.

... wodaj nam nasze winy — ach wodaj, knieże Bożo, so
żym jemu i woli pchęciwo maczternej woli so sadgerżala ... taż
też my wodawamy swoim winikam — ja jemu też wodawam ..."

Tak ſo modleſche, ani njejwiedźo, ſo mótsje ręczki; potom ſaſho trochu wotmijelknu, ſloži hłowu do dloni, a pothili ju hacz na ſame poſleſchę a da ſo do czichecko, wutrobu wołozjazeho płacza. A nje-myklesche ſebi, ſo ju macz hłyſchi. Ale ta bě wopravdze hžo khwilu přjedy ſ lohleho ſpara wotuczila a widżo we jſtwe ſzwēu, ſasběže hłowu. Hdyž pak Hańzku wuhlada, ſo ſo modli, njechaſche ju ſ pobožnoſcie wutorhnucz, ale poſkluchaſche na nju zyku khwilu a bu psches nju we wutrobje hnuta. „Hańzko, ſo ſo tola njenashymniſch!“ rjełnu ſlónčiniſte staroſcziwa. „Dęhn ſo! Bóh pschiwoſmje twoju modlitwu tež ſ loža!“

Hanža šo satorhnu, ſhraba šo ſpeſčnje a pschiftupi į macžer-nemu ſožu. „Njeſpicže wę, macži? Ja ſnadž ſhym waſ wubudžiła?”

"Ně, ně, dğowęcizła! Njejszy mje wubudzła; to węsch, so
mam ślabe śpanje, taż pawęzina. Dżi jeno lehnucz a wuspi ſo.
Bóh eże pożohnuj! Dobru nóż, lube dğeczo!" S tymi słowami
pośbęże festerjenu ruku a pożohnowa ju.

"Dobru nôz, mací!" ríeknu Haňža, hažnu lampu a řekou
ho pod pořešením, ale nijemôžesche hischę wužnucé.

Ale tež stará macz nijemožesche tójhdý do spanja pschinę. Męjeſeſte hłowu potnu dżiwnych myſtlow. Bě hižo dawno pytnula, so hanži neschto je, ale wulkadowasche ſebi to jeno tak, so jej jeno luboſez k Janej tajke staroſcze czini. A rubeſeſte ju to njemalo, dokelž lubowasche ſwoje dżeczo nimomery a chyſche je tola na wſčę waschnie ſbožowne widzeſz. Ale tak jej k temu dopomhač? Dyrbeſeſte cłaž Janoweho pruhowanja ſkrótschicę. Mela znadz čłowjekę dżeczo dwericę, hdyn so tola bojesche, so je njesbožowne ſzini? Chyſche ſapocgeſz? — A pomodli so a proſchesche Boha, so by jej hacz do ranja dobru myſtličku dał a potom wſčnu ſbožownie.

Hdyž rano wotucži, spaſeče Hanža hisčeze krucze, pſchetož jei běſtej wozi halle lědom ſo ſanželiloj. A njewoſlaſe ju, ale ſa- zwęcži ſebi ſama a pohlada potom, ſchto holczka čini. Ta drje czíſte lezechše; ale wjekelosz bě ſo jei ſi woſliča ſhubila, a hluhota bołosz bě na njej kaž ſchlewjer wupſchestrjenia. Šraboſcju a ſe- žaloſcju hladasche ſtará žona na tu pſcheluboſnu hlowu na bělém ſahlučku a ſdyhnu: „Ně, ně, luba holczka! moje dla ſo rutžicž njetrjebaſch, ja czi njebuđu wobaracž, masch-li pucz wěſty, ſo budžeſch ſi nim ſbožowna.“

A hdyž tak jej k hlowje stejše, poča Hanža s hubomaj po-
hibowac̄, a faręcza jaźnie, ale skoro płacizy: „Ujeweret to, Janko,
... daj hebi ręczecz!“

"Ach, ty Bođo na njebjesach!" sydchnu sašo stara žona; "stajnje ſebi na njeho myſli wo drijo, w nozy. Wě ſo, wě ſo! hdež ſo luboſć junu ſakufnje, tam tak ſnadnje njeputučgi, a byrnjež ſo ičę ſ kufom wutroby wottorhnula."

W tym wokomicu da żo holęzka wo żnje do jałosćjenja.
(Potrocżowanje.)

Ze Serbow.

S Budys̄china. Wusbehānje wojałow budże w Budys̄chinie 23., 24., 25., 27. a 28. meje rano wot 7 hodzin, 30. a 31. meje rano wot 7 hodzin w Biłkopizach.

— Sanibenu pońdżelu ſo w Budyschinje remontſke wiſi wot-bywacu. Wſcho hromadze bě ſo 16 koni na pſchedan pſchivjedlo. S nich buchu wot wojetſkeje komiſije ſchtyri kipjene, a to jedyn wot kublerja Wróbla Létonjanského, jedyn wot kublerja Bara Bobolčanského a dwaj wot rycerzkubleretſkeho najenika Brühlá Kuhomjanského. Sa kózdeho ſ kipjennych koni je ſo nehdze 1000 hrinow ſaplačzilo. K pſchedniuſtrowanju koni, kotrež ſo tón ſamy dzen w Budyschinje wotmewaſć, bě ſo na 1000 koni pſchihnało. Schtož je klyſtſcę, je ſo wjetſcha liczba jako chmana k wójnſkej klučby ſpoſinała.

— W pożłednim wubjektowym pośebżenju konserwatywnego

towarstwa sa tseczí saksti khejorstwojezimski wólbny wolrijes, i kotreminz běchu sastupjerjo se wsczech wokrjezowych stron, wožebje tež krajno-jezimski sapózlanz knyes Reizmann, pschischli, ha wo stejischčzú konserwativneje strony i židowstwu rēcěsche. Nastawej w "Vaterlandze" organje konserwativneho krajneho towarstwa so se wsczech bokow pschi-hložowasche a so žadanje wupraji, so by konserwativne towarstwo wojowanje pscheczíwo židowstwu, wožebje pscheczíwo jeho wupjerenju w wilowanju a rjemjeſle, se wschemí mozami podpjeralo.

S H o d z i ã . W i t o r u 10. m e j e s t u z i s e h o c l o w j e k a p o-
h r j e b a l i , t i ã b e ź r j e d u 4. m e j e d o „ T s j ó c h H w é s d o w ” k h o r y p s c h i s c h o l
a tam w u m r j e l . L e g i t i m a z i s k e p a p i e r y , p o l a n j e h o n a m a k a n e , s t o
j a k o f a l s c h o w a n e w u p o k a s a c h u . D u ž n j e w s e d ź a , a n i k a ź r e k a , a n i
h d z e j e s t o n a r o d ź i l . K h o s t y s a j e h o p o h r j e b d y r b i M a l o b o r s c h c z a n s k a ,
D á i w o c h a n s k a a P r a s k o w s k a g m e j n a n j e s c z .

§ Njeſdaſhez. W měſtach ſu ſozialdemokratojo hido wulki džel dželacjerow do ſwojich ſyczęw ſwojili, někt ſpytuja tež wjeſnym dželacjeram ſe ſwojimi bludnymi wuczębami hlowu ſmucziez. Wón-dano wjeſor do naſheje kořezny njeſnaty čłowięc pſchindźe, kiz na wſchinoſcz a knježerſtwu žantorjeſte a ſozialdemokratiske wucęby jako jeniczku ſwētowu mudroſcz pređowashe. Hdyž bě ſlonečnje ſe ſwojej wuczenoſczu na konzu, knihi wucęze a čitaſche, kaſki dyrbti porjad na ſwēcze po ſozialdemokratiskih naſladačh bycz. Dofelz pat ſo ludzom bóryh wostudzi, na tajke blady poſłuchacż, jemu kaſachu, mijelczez a ludzi ſe ſwojimi bludnoſczemi na połoj wostajicż. Buſy ſo psche-ſwēdežiwiſhi, ſo hłuchim wucham pređuje, roſſkoſjeny ſwoje knihi ſozial-demokratiskeje mudroſeje ſacžini a ſo wotkali. Na tajke waſchnie dyrbjeli wſchudźe ſozialdemokratiskim wotpožlanzam durje połaſacż, potom ſo jim bóryh wjazg njeby ćzylo, na wħach ſwoje koſyndla po-wlakowacż.

S Pomorz. Ratarjam falkieje Hornjeje Łužicy hnabz hiszczęne dospołnije snate njeje, so ho wot tudomneje spłytowatnię pschitkupne hnoje, kotreż su wot ho kontrolowazych firmow kupjene, sa kupza darmo pschepytua. Sa dormotne pschepytanie pał ho wuměni, so ho w derje samtnjenym žudobju pruha w dožahazej mérje (400 hacz 500 gramow) spłytowatni s pschispolnenjem pösczele, s tajteje ho kontrolowazeje firmy je pschitkupny hnój pschischol. Wjenowanje kupowanego žórkę pschi pößlanju pschepytajomnego materiału je hzo teho dla ważne, dokelž ho analytiski wunoschł niz jenož wot-pößlarzej, ale s dobom tež pschedawarzej twory wosjewi. Zeli so pał ma pschipóßlat sa to, so ho někajeje pschiczniny dla pschepytowatni, předy hacz ho pschepytanie sapocznje, mieno pschedawaria mjenowac, nježm, potom dyrbí ho mieno pschedawaria, s dobom hdyž ho pruba pschepytowatni wotpösczele, fasylowane direktorijej ratařskiego wotkrajennego towarzstwa w Budyschinie wosjewic a ho tón po sklonzenju pschepytania proþyć, so by pschepytowatni mieno pschedawaria k wjedzenju dał. Kouvert, wotkrajennemu direktorijej pschepojomny, dyrbí s wonka s mienom wotpößlanza napisany bycž, a snutska dyrbí mieno pschedawaria, nadrobne wosnamjenjenje pschitkupnego hnaja a dnja, na kotrejż je ho hnój pschepytowatni pößlat, wospschijec. Pschezo pał ho pschieje, so ho pschepytowatni pschi pschipoßlanju pschepytajomnego materiału powieciec da, so je ho s dobom mieno pschedawaria direktorijej wotkrajennego towarzstwa k wjedzenju dalo. Zeli so ho ani pschepytowatni, ani wotkrajennemu towarzstwu kupowanste žórklo njewosjemi, dyrbí pschepytowatnia sa to miecž, so pößlany material s jeneje firmy, wot nasz ho kontrolowazeje, pschischol njeje, a so ma ho teho dla pschepytanie po tarifje saplaçicž. Tež najznadniſscheje pschiczniny njeje, pschi pößlanju materiału pschepytowatni kupowanste žórklo samjelcicž. Jako wědomostna instanza pschepytowatnia na Jane waschnje na pschedawaria twory njedziwa a kniesam interesentam chemisti abo mikroskopisti wunoschł runje jako taiki wosjewi, taikiż je ho wupokasal. Prubi, kotreż su pał pschemate, pał na njedožahaze waschnje sawalene, dyrbja ho wotpokasacž, so bychu ho interesy kupowarja a pschedawaria jenak wjele wobledźbowale. Wunoschli analysow móža ho i zyla w 88 swiaſtach w kózdym časzu wobhladacž. Duż kniesow ratarjow falkieje Hornjeje Łužicy proſchu, so bychu, hdyž pschepytajomne wězy pösczelu, s dobom kupowanek žórklo mjenowali. Sapiš firmow, so tudy kontrolowazych, so s tħwi-lemi w nowinach wosjewi.

W Pomorza, 9. maja 1892.

Kuratorij Pomorčanskeje agrikulturno-chemiskeje psheptytowarne.

Po poručnosti kuratorija: Dr. Bretschneider

Schrósta. Na hrabinskej i Einiedelskej lelesnizy, i Schrósta nimo Komiska a Eupoje do Rażowa wjedzazej, je sanidzeniu hobotu prěni cłowięcji żywienie shubil. Hdyž mjenowanym dżen wjeczor czah

§ Khrósta wotjedże, spinat Jäckel s woſa dele na ſchény padže. Koła-
tſjoch woſow, kotrež pſches jeho cęlo pſchejedzechu, jemu wutrobnö
ſmieczechu, jenu rufu wjazy krócz Ramachu, a i druhieje cęſceje miňaſa
ſwutorhachu. Díělaczeſjo ſ Adolfoweje hěth, kotsiz cęah wotjedz
widzachu, ſnjeſboženeho ſběhnuču a jeho na bromadu pěſta poſkóžiwschi
po lékarja póžlaču. Tola předy hac̄ lěkařſta pomož pſciúndže,
Jäckel wudýča. Jeho domiſna bě w wokolnoſczi Wina w Avſtrileſej.
§ Lutoběča. Hdyž ſo ſchtwórk dopoſtnia knježna ſ Ucker-
mannez ſe hwojej towatschku po drósh bliſko Nowych Boranez w kucđi
wjesesche, ſo konjej pſched wulkim želeſnym kótkom ſtróžiſtaj, kotrež
jedyn woſnik po drósh do Khróſčanskeje kaolinoweje jamy wjesesche. ſso ſavoróčiwiſchi a wojo roſlamawſchi naſtróženaj konjej přezech
cęjerjeſtaj. Po porucžnoſczi knježny po honc̄ konjow do pícherowa
ſtorže a jeju na taſke waschne ſadžerži. Pſchi tym bu knježnina
towatschka ſ woſa cęižnena, mjes tym ſo knježna ſ Uckermannez
w woſu ſedžo woſta. Do ſchloby nictio pſchischoł njeje.

§ Baczona. Tu wotmewasche skredu tydzenja „Swjassf herbskich lutowatnijow”, ktryż hacj dotal 7 tajlich towarzistwów wopsji, twojo lętuschi hłownu shromadzisnu. Swjaskowy pschedzyda, t. zyrlawinski wujec Wjetka, shromadzene sobustawy powita a sapocza potom hnydom wuradżenje prasczenja, t kotremu wjetschemu swjaskej chzedża lutowatnje pschitupicż, schtoż bē hłowny nadawc dżenfisnischeho seidżenja. Dokelż bęchu so na jenej stronje 3 sobustawy hido s Nowym Wiedom swjasale, na druhiej stronje pak někotri wobhoniemi sobustawy Draždany poruczachu, wuprasi so wjazystronsy moſi, so so tuteje wschelakoscze dla tola na żane waſchnie roſtorhnucż njechamy a njezmemy, ale poſtaj i so, so njech tamne 3 sobustawy w Nowym Wiedze woſtanu, druhé 4 pak na psychodnej shromadzisnje w Małym Wjelkowie, na kotrejż chze naſk t. ratajski radziczel Langsdorff, pschedzyda Draždanskiego swjaska, wopytacż, do tuteho fastupia (po ſdaczu jako ſczehwſ jeho pschednoſtka). Tak najlepje ſpoſnajemy, hdze je khmańſcho a tam potom wschitza potidżemy. Poſedżenje ſkonči so s pschedżom, so bychu so huſcizischo (knadż kózde poł lęta) tajke shromadzisnh wotmewale, hdzej móhli ſebi twoje naſhonjenja t shromadnemu lępschemu ſdželicż a wo wschelakich naležnoſcach lutowatnijow wuradżowacż, schtoż je woſebje s weprědką nijsna a wujitna węz.

S Ežeschkez. Sañdżenu wutoru staś so po honczej tudomneho
tublerja Pjeha konnej spłoszili. Psihi tym je po honc tak nje-
ibożownje panuł, so je kębi lęwe széhno dwójny slamak. Zeho żu-
ton żamy dżer do Budyschina do hojenje dowiejsli.

S Wuczkez. Ssrijedu 11. meje wiecgor w 10 hodzinaach w něhduscej knawcez khezi, někto kublerzej Rjenczej kłuschazei, wohen wudyr. Płomjo ho rucje na Rjenczej domskę a na hródz̄ kublerja. Zbya wupschelitrje a wscie tsi twarjenja, se kłomu kryte, do prócha a popieka pschewobroczi. Woher je wiecza mot skostnisteje ruct salozenn.

Schróscież. Ludżo druhdy pjenjesy na městnach khowaja, hdyž je žadyn čłowjek ptał njeby. Wondano blidat ź. w sužodnych Wonezach staru, njenahladnu lichinu i wuporiedzenju dosta. Druheho nusnego dżela dla ju hnydom do rufow wscáz njenoszczesze; duż ju won na sahrobu staji, hdyż schyri dny pod hokym njebjom stezesze. Przedn hacz ju do dżela wsa, kebi ju se wsczech bolow swobbladowa. Dodżerzany pschilepk weçiniwschi, ſo njenako spodziwasze, hdyż ſi njeho dybysacznym cłaſnik wuczeje. Dale bladajo staru móschet, ſi pawcziñami ſapschedżenu, namaka, kotaż 150 hrionow Slothch, 135 hrionow złebornych pjenjes a 14 dwójnych starzych toleri wopschijesze. Sprawny blidat hnydom i wobkédżerzej stareje lichinje bějescze, ſi by jemu pjenjejnu namakanku pschepodal. Tón pschinjezzerjej njenadziteho pokläda na měscze ſi wjezeloscę najpriydy tsi a potom hiszczę dwę hrionje dari. To bě, ſo rosumi, jenož male wotplaczenie, poſdziszczo hiszczę sprawny blidat drje namakanske myto doſtanje, ketricz ma po ſakoniu prawo żadací.

S kletneho. Pjatk tydjenja dopoldnja je ſebi tudomny pokbur Recf s wobwéhnenjom živjenje wſal. Wón ſawostaj po ſebi žonu a 8 džeczi. Kaz ho powieda, je wón ruku na ho ſložil, dolež ho hrojazeho guberniſeho khostanja bojesche. Do ſameje naležnosće, kotrejž dla bě Recf psched ſud žabam, ſu hiſchče někotre druhé woſoby ſaschmatane; wone ho winuja, ſo ſu wopak pschiſzale.

Se Sprejzow. 6. meje je naš nasch předawšchi knjes kantor Rychtat wopuszczil a ho do Budyschina pschebydlil. Naschi woſadni tule slladnoſcž njeſtchepuszczychicu, ho byku swojemu něhduschemu doholétnemu lubowanemu kontorej snamjo luboſcze a počeszczowanja dali. Hdyž ho knjes Rychtat hotowasche, se wky wotječz, jemu mlodoſcž Božemje prasi, kherlusich číſlo 398 f „Bionskich hloſow“

spěvajo: Čebehicze dha we Božim mjenje a jeho hnadže poručeni atd. Na to ſo starichi Sprejčianskeje gmejnaj ſ knjegom kantorem rošzehnowachu. Boh lubi knjes spočez jemu hischče dolhe ſtrowe lěta!

Š Wullich Šdžar. Před wjele lětami je ſo hréni ſwón na naſchej zyrkwinnej wěži puſnul, a ſo wot teho čaſha ſ nim ſwonilo njeje. Saňdženu njedželu je nětko zyrkwinia rada wobſamka, roſpuknjeny ſwón w Małowjelkowskej ſwonolijetni pſchelcę dac̄. Nadžiomne to doľho trac̄ njebudze.

Š Nihdžez. Pola naſchich Wiczazez bě wondano kwaſ, na kótrym ſegehowaſa vovuczaza ſabava naſta. Hóſcz: „Nó, wujo, njeſaložicze pola waſ ſtej ſtora lutowatnju napschezjo židam?“ — Wuſ: „Né, pola naſ ſo to njeboži.“ — Hóſcz: „Moj najlubſchi, to ſo wſchudžom hodži, hódež je dobra wola.“ — Wuſ: „Ta džé pola naſ runje pobrachuje; pſchetož naſchi hofpoderjo ſu ſam i židža!!!“

Přílopk.

* W nowiſchim čaſhu pſchego hufcziſcho do naſchich ſerbſkih wſhow Barlinszy jebkojo pſchilhodžea, tiz, ſo ſa ſprawnych ludži wudawajo, ſo dowěrnyh ludžom bliža a jim ſkorža, ſo ſu na ſwojim puczowanju na dobo do wulkeje pjenjezne nuſy ſajeli, a ſo bychu rady ſwoj njeſadowno hafle kupjeny dobrý čaſhnik ſa tuni pjenjez pſchedali, a dyrhjeli tež pcoſou nad nim ſhubic̄. Raž ſo ſda, dha jim tole ſtaré ſebanſtwo pola naſchich wjeſnjanow pſchego hischče tóſſhto wunjeſe; pſchetož híž ſo ſa nuſne híži, ludži ſſawnje na njo ſeđblimyh činic̄. Hózdy jebak ma poſne ſaki njeſničomnyh čaſhnikow a žu-li pſchedate, da ſebi jich wot Barlinskich židow wjazy póſlacz.

* W Gafſej je tu kwhiſu 800 milijonarow, to ſu ludžo, tiz móža kózde lěto ſ najmjeňsha 30,000 hriwnow pſchetrjebac̄. Pſches 9500 hr. lětnych dohodow, wot kótryh ma ſo dohodny dawok dawac̄, ma něhdž 10,000 Gafſow. Nětk móž ſebi kózdy ſam wulic̄iež, hac̄ do tutych ludži kluſha abo niz.

* Žadny ſwiedžen, ſeleſny kwaſ (pječaſhēſzgħeſac̄lētñi), wobjeridžeschtnej w Mintwizach pola Leisniga Dögez mandželskaj. Želeſny nawoženja bě ſo w lěce 1804 w Mintwizy narodžil a ſeleſna njeviſta bě ſo w Laufſku 1802 narodžila.

* Štredu je ſo w bliſkoſci Lipſka duell ſ pistoliomaj mjes jenym Lipſčanskim offižerom a jenym ſtudentem ſ Chemniži, tiz je ſ offižerom reservy tſelziskeho regimenta, wotměl. Offižer bu do ruk ſtěleny, ſtudent pak do hłowu a na ſwoju ranu hóſhy na to wumrje.

* W Lipſku wumrje njedželu 1. meje līſtynoscher Eduard Heidler. Njebohi bě w lěce 1870 ſam wuſnamjenjawy rjekowski kuf ſa ſwojim konju w jěniſtej vitwe pola Busanzy, 29. augusta wotbytej, wuwjedl. Pela Busanzy prafnu wón, ſwojeho rytmischtra w nje-pſcheczelſkih rukach widžiwiſhi, ſriedža do njeſpſcheczelſkih jěſbnych, wumoh ſwojeho rytmischtra, ſaje pſchi tym ſam do najhóřſkih čeſkneſčow, ibi pječozh do njebo rubazych franzowſkih chasseurow a cheval ſe ſebdom a wrózgi ſo, ſ wjele ranow krawoj, dokež běchu jemu konja ſatſelili, pěſhi ſ ſwojim ludžom. Wutrobitu jěny dosta ſa ſwoj rjekowski ſtuk medaillu hóſi. Hendricha a ſeleſny kſiž 2. rjadowanje. Po wójni Heidler, kótrž doľho ſwojich ranow dla czeſtpiesche, ſo w předawſkim powołanju wjazy žiwič njeſožeſe. Duž dosta poſdžiſcho līſtynoscherku klužbu w Lipſku, kótrž je ſaſtaſak, doniž jeho pſchec ſtrótkim čaſhom drjenje, kótrž běſche ſebi ſ Franoziſkej ſobu dom pſchinjeſt, na khor- a ſmjetne kožo nje čižnu. Wudowa ſe ſebdimi ſ džela hischče njevočehnjenymy džec̄imi w ponížnych wobſtejnosczech woplakuje ſažnu ſmjerč ſwojeho ſejiwjerja.

* (Zygański po hřeb.) Pohřeb, kótrž ſo porědko widži, bě tele dny w Weißenseju. Wózhomacze lět starý ſemrjetý ſu zyganſkih hejmana a konjazeho wikowarja Petermannia ſo ſ wulkej čeſcej na katholſke pohřebniſche ſ rowu pſchewodžesche. Pſchewodžetki čaſh wotewrithu herzy, kótrž ſe ſy mu ſ drohotnym kaſhezom ſegehowaſe. K woběmaj jeho holkomaj jehachu zyganjo na konjach, ſa kaſhezom džechu zyganjo ſ nahej hłowu, ſa nimi zyke pſchewodžetſtwo, luczí zrganjo, mužojo, žony a džec̄i, ſ džela na konjach, ſ džela pěſhi. Na konzu čaſha džechu ſkrožaze žonske, wobdate wot ſtarſcheju ſemrjeteho. Ola wulkeje ſudoweje čiſtcejenzh dyrbjescze ſo katholſke pohřebniſche, hdež ſemrjeteho khowachu, hnydom po čaſhovym ſačehnjenju pſchihladowarjam ſamknuz.

* So ſozialnym demokratam meſſi ſwiedžen ſ wſchelkym hrubosčam a njeſaſtwaſ ſladoſć dawa, dopokaže ſegehowaſa podawisna, wot kótrž halle nětk ſ ſiela piſhaja. Dwaſ ſozialnaſ

demokrataj, ſamkar a dželac̄er, pſchindžeschtaj njedželu wjeczor do ſala, w kótrym ſo meſſi ſwiedžen wotbywaſe. Na Winterbergſtej haſu daschtaj ſo ſ ſenyh konduktérom dróhoveje ſeleſnizy do wureczowanja wo 8 hodžiſkim dželanskim dnju. Hdyž konduktér wotmolwi, ſo ſo wo tu naležnosć njeſtara, bijeschtaj jeho ſozialnaſ demokrataj ſ pjaſczejmi do woblicza, jeho na pomož pſchibězanu žonu tež ſle roſychnowaschtaj. Potom czeckuſchtaj, wrózſchtaj pak ſo poſdžiſcho ſaſho a nadpabnuschtaj nětt 73 lětnu žonu, ktraž w konduktérowej kheži hylleſe, do teje pierjeſchtaj ſ kruchami ſatow, doniž ju njeſpohtuſiſchtaj, na čož bjes myſlow na ſemju padze. Njeſraſnikow ſ pomož ſem pſchibězaných ludži ſajachu a polizaſtwu pſchepodachu. Wobſtarna žonska je czeſko ſranjena a jeje ſiwiſenje je w ſtrac̄e.

* W Schleswigu je ſo džiwnie mandželſtwo pſchec ſtavnikom wobſamklo. Wobaj mlodaſ mandželskaj ſtaſ ſlepaj. Młody muž, Jakub Konrad Knopp, je korbak, mloda žona, rožena Kornina Koſmuſowa je w wuſtawie ſa ſlepých w ſielu ſegezki dželac̄ ſawuſla, kótrž dželo jej pječa ſara berje wot rukow dže.

* Se Straßburga w Uclermarzy piſhaja: Ola pſchewyſzoleho wotſhazowanja do dohodneho dawka je ſebi tudy ſtara žonska, knjekna Stabenowa, ſiwiſenje wſala. Wona měnjeſche, ſo jej jejne ſamženje, 30,000 hriwnow, pſchi taž wulki dawku ſ ſejiwjenju dohahacz njebudze. Duž ſo wobwěſnu, hdyž bě předy ſwojemu bratrowzei ſwoje wotmyſlenje wofſewila.

* Wot jeneho ſubneho ſekarja w Goestu ſebi wondano 14 lětny ſu jeneho ſublerja ſub wutorhnuč da. Dokež bě hólz bojaſny, jeho ſ chloroformom poſluſhici. Tola wón ſaſho njewozuci a w poſluſhenju wumrje. ſekarſta pomož, ktraž ſo hnydom ſamka, ničo wjazy dozpič njeſožeſe. Semrjetý bě jenicki ſu ſwojeju ſtarſcheju.

* Poſlalnila židowſkeho bankéra Roſhſilda w Frankfurze nad Majnom, Jägera, kótrž je pſchec dwěmaj njedželomaj ſ dwěmaj milijonomaj hriwnow czeckuſl, ſu w Ramlehu w Egyptowskej wuſlepili a ſajeli. Jägera mloda žonska, wěſta klozez, ktraž je ſchwalcza w Frankfurze byla, pſchewodžesche. Pola Jägera jenož 500,000 hr. nadeńdžechu. Druhe pjenjeſy je wón pječa do ſwojeho czeckuſtwa jenemu pſcheczelej dowěril, kótrž je nětk tež czeckuſl.

* Do prozeba dla dželac̄ ſandželkow, wot kótrym ſ Wilny piſhaja, bě ſ zyla ſegezce w ſkobow, dželac̄ ſenſkih a jedyn muž, ſaplečenych. Wobſkózba dželac̄ na mordowanje malych džec̄i ſe ſaměrom pjenjezneho dohylka. Džewjecz ſ tych wobſkóznych žoniskow bu woprawneho, jena ſyntaneho mordatſta, pſchepotafanych, a tón muž bě pſchipóbla pomahl. Liczba dopołaſaných woporow je 65. Prěnje ſlepý tuteho rječasa ſadlawych njeskuſkow ſo híž w juniju 1889 poſlavorachu. Teždy dohłada ſo w ležu pola Wilny jedyn muž na židowſtu žonku, wot kótrzej ſo ničeho dobreho nadjeſeč njeſožeſe, a ktraž bremjeſčko pod pažu njeſeſe. Wón ſa ničej džeske a widžesche, ſo te bremjeſčko do jeneho ſekka tylny a potom czecku. Hdyž wón potom bremjeſčko ſ ſekka wuczghnu a roſwjaſa, namaka w nim czełnahe, hischče ſiwi ſegezko. Žonisko wſachu do pſchewyſtowanja dla wuſhabzenja maleho dželac̄a. Hischče hóřſcha węz wotkry ſo w haprieji 1890, hdyž w jenym bahnie czeckla ſcheczich džec̄i wot tſiōch hac̄ do pječ njebožel ſtarych ſamakachu. Nětk hac̄ pocza ſebi polizijsky myſlisc̄, ſo ſo džerži ſystematycz ſonzuja. Wobſkózne pſchewyſtowanje dopołaſa, ſo bě ſo wob mězaz niz mjenje hac̄ 65 džec̄i na tajke wachne ſlónzowalo. Niz jenož mnohe baby, ale tež wjele jich kumpankow, wogjenjenych žonow atd. buchu ſajach. Duž wuſlepici 61 macjerow, kótrž běchu ſwoje džec̄i hnydom po narodze wěſtym dójkam ſ ſejiwjenju pſchepodale. Staré židowſke žonisko, kótrž ſaſho ſ bremjeſčkom, a w bremjeſčku džec̄aze czecko nadeńdžechu, dopomha ſ ſamakaju w ſchekach druhich mordatſow. Wjele tutrm czeckizam pſchepodatych džec̄i běſhe ſe ſy mu, ſ hłobom a ſe ſlobosču wumrjeſt; druhé buchu ſajedojeſene, ſ možu morjene, ſadajene abo ſatepjenie byle. Czecka běchu ſo na wſchě možne měſtua, do bahnow, batow, ſadnikow, ſmječow a do hnojowych hromadow, mjetale. Najhóřſkej wobſkóznej depołaſu 24, dwěmaj druhimaj po 18, tſeczej 15, dwěmaj dalischiſimaj po 4, hischče dwěmaj druhimaj po 3 mordatſtach. Smědkom bě ſo 275 wotklyſhala. Wotkudzene buchu mordatſki ſ dyrbjenskemu dželu w Sibierskej na 6 hac̄ do 20 lět.

* Amerikanske ſwinjaze pleza pſchephtajo ſu w Nürbergskej rěſatni w někotrych kruhach trichiny ſamakali. Měſtčanská rada čze ſebi wot wyschneſče w Bremenje wotpiſkmo amerikanskich pſchewyſtowanſtich wobſkózjenjow žadac̄, kótrž maja ſo pſchi pſchivjeſenju do Němzow po ſalonju pſchepodac̄, a čze potom dalsche krocze czeinkę.

* Na Rügeniskich pobrjochach su w lětuskim nalečenju psche wšchu měru wjele jerjow nałożili. Platczina je teho dla na 5-15 np. sa 80 jerjow spadnula. Někotre dny je darmo nježu wotbycz móhli. Dwe lódzi s Wittow dyrbiesciej 24. haprleje swój nakkad wonkach psched Stralsundskim pštisławom do morja smjetacz, dokelž jím jón w měsće nictó wotewracz nochzyshe a dokelž ryby dalewjesenje njeſnejſechu.

* (Wjeziwoſcž w opuszczeniu.) Młody nawożenja w połnej kwaźnej psche bě tele dny w Brüsselu runje na tym, so chyžsze s kwaźnego wosa wustupicž, hdzż ho młoda žónska na njego wottorze a hornz wolijsowej barby na jeho werowansti frak wusa. S werowanjom dyrbiesie ſo khwilku wozkałnucz, so by ſo wobarbjeny nawożenja nowy frak woblez móhli.

* (Szymjo kloniczneje róže jako dobra piza ſa kurz.) W Žendželskej, hdzż je plahowanje pierjoweho ſkotu najwyšschi ſchodzieli dozpiło, wobkruczeja, ſo je kloniczneje róžne ſymjo najlepšha piza ja kurz. Wot njego kurz wubjernje njeſeja a krafne kwečate pierje doſtanu, ſtočo je woſebje ſa wustajenzy ważne. Maſwazy wuzitka dawa wulka kloniczna róža, kajkož ſo w Ruskej a Chinje jara habža. Tola pak tež naſcha jednora ſpokoſazy wunojck dawa. Tež pežowarjam je radžicž, kloniczne róże habžecž, dokelž hacž do poſdneje naſhy my ležęja, a pežokam wjele zbroby podawaja.

* Sly korsiki rubježny hejtman Giacomo Simeoni je poſdze doſč, ale tola ſkoniczne poliziji do rukow padnul. Wón bu w nozyn 10. haprleje po krawannym wobaranju wot polizistow a komponiſie wojakow wobdaty a ſajaty. Wobej bratraj, Giacomo a Matteo Simeoni, najhōrſchej banditaj, kij běſhtaj hido dolhi čaſ ſyku Korsiku ſe ſwojim rubjenjom a mordowanjom w hroſy džeržaloj, běſhtaj hido 8 króč ſi ſymjerczi wotkudženai byloj. Njeſdawno poda ſo polizija, podpjerana wot wojakow, ſa nimaj do horow, hdzż běſhtaj ſo w poſdnejenzy ſchowaloj, dokelž běſhtaj runje ſaſo jeneho fabrikanta ſlónzowaloj. 50 żandarmow ſeſtupi ſo do bliſkoſcze tych wžow, w kotrychž ſo, po powieſczech jeneho bura, teju rubježnikow namakacž nadžiſachu, mjes tym ſo wojaſy do malych ſtadleskich roſdželeni ſe wſchelakich bokow do horow kročzachu. Pschi jaſnym měhaczu dohlaſda ſo jene ſi tych ſtadleskich na wſchelake czémne poſtawy, kij delkach w dole wokolo wohnic ležachu a, na wojakow ſo dohlaſdawſchi, czekacž počzachu. Wojaſy měhaczu ſo hnydom ſa nimi. Vanditojo, běſhtaj to bratraj Simeoni ſe ſwojimi towaſchemi, tſelaču do wojakow, kotsiž, kaž ſo wě, tež ſwoje tſelby pscheſzimo nim ſložowachu. Tu haru klychawſchi pschiindžechu tež te druhe wojetſke čjroždki ſem a duž naſta woprawna bitwa w czmowym wolijsowym ležu. Tſjo wojaſy buchu ſatſeleni. Mjes tym pak wobſtupiſu rubježnikow. Pschi tym wſhem pak roſcžeka jich wjele. Schyrio, mjes nimi hłownik Giacomo Simeoni, dyrbjachu ſo po čežkim běženju pschemoz a ſajecž dacž. Ženož dweju rubježnikow beču wojaſy w bitwie ſatſeliſi.

* Siamski kral je ſebi wot chinesiskeho twarza ſchleńčanu hród twaricž dał, kajkož hiſcze nictó nima. Wſchilke twarjenjowe džele ſe ſchleńčanu taſlow wſchelakeje barby a tolſtoſe wobſteja a ſu ſi zementom hermetiſzy hromadu ſwjasane. Złyk hród ma jenož jene durje, kij ſo tež hermetiſzy ſamkaja. Hdzż kral do hrodu ſeſtupi, wotewrja ſo na date ſnamjo wſchelake wodowe roky horjelach na tſeſche a na wſhēch hrodowych bokach, kotryž w dôlczu ſteji a ſo někto doſpolnie powodži. Kral pak, reka w roſprawje, wotſtanje ſuch, klydn̄y a wot wſhēho ſwēta wotſtronjeny na ſwojim měſtnej pedžo a pscheſzini ſebi čaſ ſe ſpewanjom, kurjenjom, ſi jédu a piczom.

* (Wožiwenje wobwěſnjeneho.) Londonſke nowiny woſſeria ſežewowazž podawali. 20. haprleje wobwěſnjuhu w Žayetze (Mississippi) czornucha ſi mjenom Kolmana Blackburna, dokelž bě ſwoju žonu ſlónzował. Po něhdze 36 minutach ſpoſnaču jeho ſekarjo ſa morweho. Duž ſo czelo pschiwusnym pscheſzlam ſi poſtrzebanju pscheſepoda. Ma dobo ſafliſhmaču pscheſwodžerjo na puču ſi poſtrzebiſhczu, ſo ſo w kaſhczu ſchrótuje. Kaſhcz hnydom wotewrichu a duž wibzachu, ſo wotprawieny dyža. Pučze powołañemu ſekarjej ſo poſadzi jeho do ſiwijenja wróćicž, tak ſo móžeshe hido ſaſo ręczecž a klobzicž. — Runy podawki je ſo w klydomdežkačiſi lětach w Wiherſtej zoſał, hdzż bě jedyn wobwěſheny tež ſaſo wožiwiſ. Teho pak ſekarska pomoz njebe dlehe hacž do druheho ranja ſiwiho ſdžerzecž móhla. Wón naſaſtra wumrje. Tón podawki bě tehdyn w zlym kraju jara nadpadny a načzini wjele poħořſhka. Duž wyschnoſcž wulka wuda, ſo ſo wobwěſheny do dweju hodžinow po wotprawienju ſe ſchibjeniſy bracž njeſmē.

(Brytwinſke powieſcze hladaj w pschitoſy.)

Drjewowa awfzija

w 15. woldželenju Khróſčanskeho revera.

Schtwórk 19. meje ma ſo

20 hromadow klyjnowych ſerdžow,
160 rm. kuleczkow,
18,40 ſtoñjow walczkow,
108 hromadow walcziny

ſa hnydom hotowe pjeniſy na pscheſadžowanje pschedawacž.
Sapocžat dopołnja $\frac{1}{2}$ 10 hodžin w drjewiſce ſi pschi wuhlo-
wych podkopach.

W Mińska, 12. meje 1892.

Grabinſta ſi Ginfiedelska inspekcija.

Kedžbu pschi kupjenju

Zacherſina.

Wotebjerak: „... Nožu wot-
wrijeneho inſektoweho pólva;
pschetoz ſym Zacherlin žada!...
... Khwala tule woſhebitosć ſi prawom jako najlepſhi ſrēk
ſi psche wſhē pschekazanžy, duž jenož jaſyglowanu blesku
ſi mjenom Zacherl woſmu!“

Boprawdžity doſtacj:

W Budyschinje pola II. bratrow Mierſchow,

=	=	=	= Straucha a Koldy,
=	=	=	= I. Oty Engerta,
=	=	=	= Ernsta Mittascha,
=	=	=	= Jurja Holda w měſčez. hapt.,
=	=	=	= C. A. Łukaſha,
=	=	=	= Pawela Šchockarta,
=	=	=	= Alfreda Böhmy,
=	=	=	= Herm. Klyčkanta,
=	=	=	= Pawela Mikla,
=	=	=	= E. Ferd. Lehmann,
=	=	=	= Ed. Lammera,
=	=	=	= Ernsta Augustina,
=	=	=	= A. W. Knichale naſlēd.,
=	=	=	= Liborius Pfunſera.

Deffi, hranite floz̄h, lat.

Sarjadniſtwo tačantskikh drjewowych tocžernjow a rěſaka w Ŝcheračowje (Czeleſnicze ſtaſanischičzo) na ſwoj wulki ſkład buchich foſtow, deſtow, hranithch flozow, latow, lejſtow atd.

hwojeho klymalobnje ſnateho rěſaka w Koryſymju po tunich pla-
ciszach ſedžne czini.

Wſchón material ſo we wſhēch ſwuczeńych dohloſczech a tolſto-
ſczech jenož ſe ſtrowych jědlow, ſchmrékow a klyjnow rěſa a ſo po-
zadaniu tež zyke ſchpundowanja hěbluja a ſchpunduju, dale ſo třeſčne
poſkorjenje, tſihranite lejſty atd. ſi najtunischičom wobliczeniom wuſjedu.

Tachantske drjewowe tocžernje a rěſak.

C. Steupert.

Hoszzenz.

W wjetshci herbskej zyrtwinski wžr Hornjeje Lujzy s hermankom a skótnymi wikami je zwójsnych wobstejnosców dla khalobnje snatw hoszzenz s dobrym zisniskim wobkhadom, salu (jeniczej wo wžy), asfaltowym kelenischjom, kolonadu, rjanej sahrobu, 24 körzami dobreho pola a luki, kaž tež s mazivnymi hospodařskimi twarjenjemi hnydom placisny hódro s jara pschihódnymi wuměnenjem na pschedan. Shtož sa tym žaba, chyl hwoje mieno s listem s napisem 160 knjesej C. A. Siomssej w Budyschinje wosjewicž.

Khěja čížlo 7 w Běčzicach pola Hodžija je na pschedan.

Dla dželenja herbstwa je živnosć pola Kinsborka, 18 körzow wulka s mazivnymi twarjenjemi tunjo na pschedan. Dalsche je shonicz pola Wilhema Giese w Kinsborku.

Živnosć na pschedan.

Pschedenjenja dla je sahrodniska živnosć čížlo 6 w Libuchowje s 23 körzami pola, luki a wulki sahrobu hnydom na pschedan. Dalsche je tam shonicz.

Živnosć se $6\frac{1}{2}$ körzom pola a luki ma na pschedan wojnat Arban w Pschiwiczech.

W Sswrjezach je khěja čj. 26 s 9 körzami 56 □ prutami pola, luki a lekkow hnydom bjes hospody se skotom abo bjes njeho na pschedan. Dalsche je tam shonicz.

Portlandski

z e m e n t

wubjernje dobroscie pschezo cjerstw w kudach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po puntach porucja tunjo

Otto Engert.

Carbolineum

najlepschi wolijsche hrib porucja tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamn en detail.

Turkowske flowlki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zlysnach turščho porucja

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej hazy.

Kóslaze kóžki.

Kóslaze kóžki, kaž tež wsche druhe družiny kóžow kupuje a najwyšsche placisny placzi

Heinrich Lange
pschi žitnych vikach
pschi herbskej katholskej zyrtwi.

Drjewowa awžiž: 18. meje dopoldnia w 11 hodž. w Miedżojskim ležu.

Na dobrowolne woschnje ma ho wot kudništwa na pschedadžowanje pschedawacj: 24. meje dopoldnia w 10 hodž. Schlenčerjez khěja w Małych Debęgach, na 3025 m. tafser. — 24. meje dopoldnia w 10 hodž. Mułek khěja w Hodžiju, na 2770 m. tafser.

Wot kudništwa ma ho na pschedadžowanje pschedawacj: 20. meje dopoldnia w 11 hodž. Merečinez khěja w Kołach, na 200 m. tafser. — 8. julija Ssworiz khěja w Gornojyloch, na 2315 m. tafser.

C. A. Siems,

w firmje

J. G. Klingst Nachfolger,

zwójich czešczenych wobkhodnych pschedelov prožy, w wiedzenju wscią, so je móń do 1. poschoda na prawizu wysche zwójich kolonial- toworowych khlamow na bohatej hazy 16 pschedajmūl. Wón s dobom széhovaze sawěszenske wustawy, wot njeho ho sastupowaze, porucja a rad na praschenja wukajuje, kaž tež dormo prospekty a premijowe tarify wubžela.

Generalna agentura

Bremenskeho živjenje, wojetsku klužbu a wuhotowanje sawěszazeho banka w Bremen;

agentury

sakskego renty sawěszazeho wustawy w Draždānach, móhni sawěszazeho towarstwa "Němski Phönix" w Frankfurcie n. M., krupy sawěszazeho towarstwa "Borussia" w Barlinje, skót sawěszazeho banka sa Němsku w Barlinje, njesbože sawěszazeho towarstwa "Zürich" w Zürichu (pschi římjercz), invalibnosći, rukowanſkej powinoſci), transport sawěszazeho towarstwa "Schweiz" w Zürichu, schipiske sawěszazeho towarstwa w Bremenje, najstarszeje náveschkoje expedizije Haasenstein a Voglera, A.-G. W Budyschinje, 1. meje 1892.

C. A. Siems na bohatej hazy 16,
po jenym skhodze na prawizu.

!!! Najwjetshi sklad w měsze!!!

→ Najtunishe placisny sa →

Blomjane flobuki

filzowe flobuki

← m ě ž y →

w njeđoszczennym wulkonym wubjelu.

Hugo Lehmann

22 na bohatej hazy 22 pôdla winowje kicze.

S s r ě d k
k speschinemu blejchowanju platu

ma na pschedan a kaf ma ho nałożecz, wukaze

Otto Engert na snutkownej lawskiej hazy.

Wulki khofejowy sklad

Th. Grumbta

w kupyjzy

na swonkownej lawskiej hazy

porucja

kýry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepskim kłodze.

Wolijowe barby

we wszech nuanhach, hnydom
s barbjenu, derje a twierdze skhny-
jaze, s barbjenu khězow, schpundo-
wanjow atd.

moleriske a murjeriske
barby

w cjerstwej tworje a w naj-
wjetshim wubjelu,

schpunadowanski
chweczatý laki

s barbu a bjes njeje, njeponjat
a speschnje skhnyjazy,

terpentinowý wolij

(němstki a franzowstki),

dwojzy warjeny

hodny lanomolijowy firmiš,
jara derje a twierdze skhnyjazy,

berNSTEINSKE laki,

copallaki,

damarlaki,

železowe laki,

Ia KÖLNSTKI lili kaž tež

murjeriske lili

a hiszceje wschelake druhe družiny,
mijeriske krydu,

gyps,

Ia portlandski zement,
klevatokamjenjowu

a schmirglowu papjeru,
schmirglowý plat,

schpundowananski wóst,
wóst sa parketowe
schpundowanje,

barbicze wscheje družiny,
schablony

sa molerjow a murjerjow
atd.

porucja a ma pschezo na skladje
po najtunisich placisnach

drogowe a barbowe

en gros khlamh en detail

Otto Engert

10 na snutkownej lawskiej hazy 10.

Turkowske flowlki

najlepscheje družiny porucja

Moritz Mierwa

pschi mjažowym torhoscežu.
Destilacija snatych dobrzych likerow
do starich tunich placisnach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetshich džel-
bach po najwyšszych placisnach
kupuju. Gustav Macke

na garbatke hazy čj. 16.

S dobom porucžam wulki wubjelk wote mnie garbowanych mu-
rjeriskich schózuchow a schózuchow
do wschednego džela.

Wóst

a wóskowy twar kupuje po naj-
wyšszych placisnach

Hermann Lehmann, mydlac
na horničeskzej a schulereskzej hazy.

Příhledna k číslu 20 Serbských Nowin.

Sobota 14. meje 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi směje jutje njedzeli rano w 7 hodž. farat dr. Kalič herbstu spowiednu rěč a dopoldniu $\frac{1}{2}$ 9 hodž. herbstu přebowanje.

W Židowskej pohrebnišejowej kapali přebuje pschipołdnju w 12 hodž. diaconus Mäda herbsti a směje popoldniu $\frac{1}{2}$ 2 hodž. latechismusowe rosrězenje se herbstej mužskiej młodoscži.

Werowanie:

W Michałskiej žyrlwi: Emil Gustav Berthold, kampnatski mischt na Židowje, i Hanu Theresiu Krawez tam.

Krónie:

W Michałskiej žyrlwi: Emma Maria, Jaroměra Ernsta Hempla, cžěkle pod hrodom, dž. — Arthur Richard a Frida Martha, Ernsta Hencžela, fabrikarja w Dobruschi, dwójnik. — Ernst Hermann, Zana Augusta Wesera, fabrikarja w Dobruschi, s. — Hermann Gustav, Handrija Bohuměra Hajny, jelesznízarja w Małym Wielkowje, s. — Hanu Minna Alma, Handrija Hermanna Schuby, hosczenzaria a blidařsteho mischtra w Szlonej Borszcz, dž. — Emilia Selma, Korle Augusta Bartuscha, murjerja pod hrodom, dž.

W Katholskej žyrlwi: Sidonija Lucija, Roberta Gacha, samkarja, dž.

Zemrječi:

Džen 5. meje: Margaretha Elsa, Alfreda Brunoa Kellera, pjetkarja pod hrodom, dž., 2 měsazaj. — Hanja Matkach, wnmjenatka w Bręsowje, 81 let 10 měsazow 23 dnjow. — 7. Pawoł Jurij, Korle Augusta Kschizanka, živnoščerja w Žeńcežach, s., 1 džen. — 8. Maria Petrikez, bywscha hospoza na Židowje, 67 let 3 měsaz. — 10. Emil Alfred, Jaroměra Augusta Leicha, zigarista na Židowje, s., 1 leto 20 dnjow. — 11. Hanu Maria rodž. Matkach, Bohuměra Ssikor, hosczenzaria w Hněvžech, mandželska, 58 let 8 měsazow 7 dnjow.

Placílsna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1873 měsow	W Budyschinje 7. meje 1892				W Lubiju 12. meje 1892			
	wot mf. nr.	hacj mf. nr.	wot mf. nr.	hacj mf. nr.	wot mf. nr.	hacj mf. nr.	wot mf. nr.	hacj mf. nr.
Pšcheniza	běla žotta	11 10	47 —	11 10	60 59	11 10	3 10	29 88
Rožka								
Feejmien								
Wowl								
Hroch								
Wo'a								
Jahly								
Hejduscha								
Berny								
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2
Pšchenicna mula	50	13	—	19	50	—	—	—
Njana mula	50	13	—	17	—	—	—	—
Sýno	50	2	30	2	50	2	10	2
Saloma	600	17	—	20	—	17	—	19
Prohata 854 schtuk, schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pšchenicne wotrubi	5	50	6	—	—	—	—	—
Njane wotrubi	6	25	7	75	—	—	—	—

Na burý w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 11 hr. 23 np. hacj 11 hr. 30 np., pšcheniza (žotta) wot 10 hr. 65 np. hacj 10 hr. 88 np., rožka wot 10 hr. — np. hacj 10 hr. 16 np., feejmien wot 8 hr. 10 np. hacj 8 hr. 25 np., wowl wot 7 hr. 35 np. hacj 7 hr. 50 np.

Draždjanje mjašzowe placílsny: Hovjada 1. družinu 60—63 mf., 2. družinu 54—58, 3. družinu 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žvinje 50—58 mf. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Čelata 1. družinu 45—60 np., po vunze rěsneje wahi.

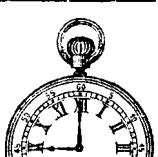
Wjedro w Londonje 13. meje. Kražne.

Franz Marschner

cžažník w Budyschinje
cjo. 9 na bohatéj žyrlji cjo. 9

žwój sklad cžažníkow a cžaž-
níkowých rječjasow dobroczi-
wemu wobledžbowanju porucža.

Hodna twora. Přesomne rukowanje. Tunje placílsny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Přispomjenje: Něču herbsti.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej žyrlji.

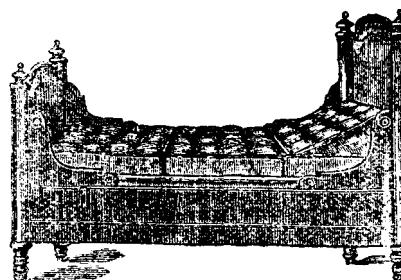
Swoje kolonialtworowe a spirituosowe klamy, 1864 saložene, dobrocziwemu wobledžbowanju porucžam. Moja sažada je, jenož najlepše twory po najtunischich placílsnach pschedawacž, cžehož dla žanry litovanskich markow, knihow atd. njevidawam a po lénym kupo- waniu prozentow njedawam, kaž to w wjele klamach cžinja, so byku nowych wotebjerarjow t řeži wabili; pschedož to wcho dyribi kupo- na někaké waschnje ham saplažicž.

Oženka pschedawam:

khosej, hyry, punt po 100, 110, 120, 130, 140, 150 a 160 np., khosej, palezy, punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np., rajh, jara rjanu wulsoornatu tworu, punt po 16 hacj 20 np., pschi 10 puntach po 15 a 18 np., zokor, drobny, punt po 30 a 32 np., pschi 10 puntach turščo, zokor, kósklaty a pokrutojty, punt po 36 a 40 np., zokrowy syrup, rjanu žlódku tworu, punt po 18 np., wše druziny bleskoweho piwa, palezy, jednoreho a žlódkeho, zigary, w najwjetšim wubjerku, petrolej, punt po 13 a 12 np., w cžwizach po 11 a 12 np.

Sofy, matražy s ložom

a bjes njeho porucža
tunjo

T. Albert na Horncžeské žyrlji číšlo 13.

Wschón ratařski grat a potrjebu porucža tunjo

Paul Walther

při žitnych vikach.

Předesčni

wóhom a dwanacjedžlate, tražne bželane porucža po
najtunischich placílsnach

pschedesčeznička

Ed. Schulzes Sohn

při bohatých wrotach 26.

požadavki a potřebné
vaje a tvar.

Tunje

Zigary

Kupowanske żółko sa sałopyschedawa-
rjow,
tyżaz hąz po 20 ml.
porucza

Richard Neumann

na snutkownej lawfie hąz cło. 6
filiala na bohatę hąz cło. 28.

Richard Neumann

porucza hąz a paleny

Hofej

w najwjetšim wubjerku a naj-
lepszej dobroscii po najtunisich
placisnach.

Pschi wotewsczu wjetshich dżel-
bow ho pomernje niższe placisny
woblicza.

Hofej

seleny a paleny

porucza tunjo
Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zyły a frany

porucza
Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

Zigary

derje wotleżane po 4 np.
100 po 3 ml.

porucza
Ernst Mittasch
psched schulerstimi wrotami 1.

Ginzel a Ritscher

6 na wulcej bratrowskiej hąz 6
poruczataj swoj wulki wubjerk

Hofeja

paleneho a njepaleneho w jenož
derje fłodzazyh druzinach,

zokor

drobny, lomowy a w klobukach,
syrup

Syrap

najtunischi a najdrożschi
laž tež wsche druziny warjenjow
dobrociowemu wobledżbowaniu.

Ahoczebusci**Portorikoski tobak,****Wasungski tobak**

w rokach a wuważenjy,

rjepiki a drugi frany tobak,

Zigaryw wulkim wubjerku 100 hąz po 2 ml.
poruczataj**Ginzel a Ritscher**

na wulcej bratrowskiej hąz 6.

Rjane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczataj

Ginzel a Ritscher.**Julius Höhme,**

sastupjer internazionalneje maschinisleje wustajenjy
w Riesy nad Łobjom

porucza na najlepje dżelane

lokomobile a parne mlóczaze maschin y wot 2 konjaceju mozow,
schérokombijaze maschin y, s gdpelom a paru ho czérjaze,
jenopscheje mlóczaze maschin y, wubjernje dżelaze,
ruczne mlóczaze maschin y najnowscheje konstrukcije,
bérny rostlóczaze a bérny rosičaze maschin y,
resaki sa berny a répu, czíscjaze maschin y,
mietlizy, butrowanske maschin y, butrumjatowarje, mlóczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho czérjaze,
juższe hudy s dwójzysy sazynkowanego worzlowego blacha, żesne
juższe plumpy,
piżu parjaze apparaty (noszne), triery najlepšeje konstrukcije,
mlynske zysindry, rynkate wały a dezimalne skótkne wały,
lučne brony, hamzne dżelko, sakoszy schitowany system, kotrež móža
ho hnydom wot kózdeho do Saakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pshezo najlepšeje, wupruhō-
waneje konstrukcije.

**Najpścichodniše wuměnjenja dla placzenia? Pruska
dowolena! Prospektu darmo!**

Pschedawatna a skład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Kolonialtworowe a destilazisse thlamy**Adolfa Rämscha**

pschi butrowych wikač

poruczeta swojim czesczonym wotbjerzam:
hofej, njealeny, hylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,

hofej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

zokor, mlečy, jara fłodki, punt po 32 np.,

zokor w pokrutach, punt po 33-39 np.,

lomowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,

rajz, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zyłych mě-
dach punt po 13½-14½ np.,

syrup, fłodki laž mēd, punt po 18 np.,

kandisowy syrup, punt po 14 np.,

mydlo w snatej dobroscii, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rjepikaty tobak, amerik. frany, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. druziny, punt po 30 np.,

rjepikaty tobak, njefrany, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,

jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 skutk po 11 np.,

kwintazy schmalz, punt po 55 np.,

lamane undse, jara dobre, punt po 26 np.,

jahly, punt po 16 a 18 np.,

grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,

hróch, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofej, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Hofejpaleny po 130 np. hacy 200 np.,
hry = 100 = 160 =rajz, grupy, undse,
hróch, koli, buny,
jahly, hejduschi, gris,
sopowe tasle, hróchowu
tolbaču

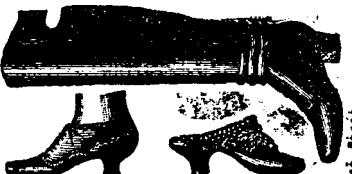
porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatę hąz 16
na rózku theaterskiej hąz.**Paleńč**

jednory a dwójny

w snatych dobrzych a derjełodżazych
drużinach poruczataj tunjo

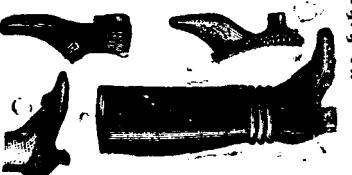
Schischka a Rieczka.

uajtroyjski undse
Garnczem
w najtunischiem wubjerku po najtunischiem
placisnym.
Paul Kristeller.

po rucię, derje a tunjo wobstura.

placisnym.

Kardečes czistych schershezow placisnym
hodne porucza

S. Bertrams Sohn

pschi mjakowym torhoschezu 3.

Wotsihane wložanki ho po ma-

tych a wjetshich dżelbach kupuja.

Schaty žimaze maschin y
w wschelakich wulkosczach porucza
tunjoRichard Otto,
mekanik na horniczej hąz 18.Pschedawanje a
porjedzenje

w schęch druzinow

czaknikow.

Placisny najtunischi
a rukowanje na dwę
lęce.

Gustav Mager,

czaknikat

11 na herbskej hąz 11

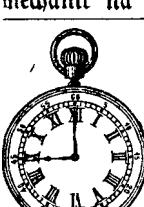
pschi starzych kasarma h.

Winske črije

ho derje a tunjo kupuja
pola

Hermann Frischha

na herbskej hąz 7.

Moje pschedawanische njeje tydzeński wieżny dżen a herman
wjazy na herbskej hąz, ale na hłownym torhoschezu na delnim
rózku pschi měschczanskiej haptzy.

F. A. Sommer, klampnarSKI mischt.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu sołotu.
- Stwórtlétne předplata w wudawańia 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Císlé Smolerječ knihiččernje w mačičnym domje w Budysinje.

Za nawětki kiž maja so w wudawańi „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 1 np. a maja so štôrk hač do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 21.

Sobotu 21. meje 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Khějor Wylem a jeho wyżoka mandželska staj jančený tydženj Schczeczin a Gdańsk (Danzig) wopytałoj. W woběmaj městomaj je jeju lud s wulkim sahorjenjom wital.

— W Sakskej je ho schachtowanje, kaž ho rěšanje po židowskim wobrjedze mjenuje, bjes předawského pohlušchenja saksało. Teho dla je w židowských nowinach wulki holk naſtał. W jenych s tydzie nowin rabbi židam radzi: „Wy sakzy židža cjinče po khějorowym napominanju, wotschaseče proč s toſlow a wobročče kribjet kraje, w kotrymž wam wobaraja, so byscheče po swojej nabozinje živi byli! Bartinske nowiny „Lud“ k temu pschičomni: Sakſki lud budže wěsče wobjarowac, so sakzy židža na tole napominanje jara malo abo do zyla njeponkuchaja. Tola napominanje ſame na ſebi a rabbitwa roshořenocž je wobledžbowania hódne. Wjes tym so židowske nowiny schachtowanje ſtotu bjes předawského pohlušchenja pschičasnu židowskeje nabozinu mjenuja, a na sakſe knježerstwo kwarja, dokelž jo jako draczowanje ſtotu sakſuje, te ſame židowske nowiny wchědzie tſcheczjanam pawiedaja, so je hlupeč a njerosum, so postajenjow tſcheczjanke věry džerzec. Wola židow wſchał je khalabne a ſakſujne, tſcheczjanstu wěru hanic a wuſměchec, tola tón je wot nich jako ſloſnik a wulki hréchnik wobyladuje, kiz ho ſchröbli, ho njeđuſhnych židowskich washñjow dótknuc.

— Se spíšom Bartinskeho rektora Ahlwardta wo „židowskich flintach“ ho hſichče pschezo ſjawnne měnjenje wjele naſkaduje. Naſtał, w „Khějorstwovym Naučeniu“ wocžishezany, njeje njeſpokojnosč ſměrowal, kotrūž je po wſchěch Němzach Ahlwardtový ſpiš ſbudzil. Woſebje ſu konservativne nowinu s wosiewjenjom „Khějorstwovym Naučeniu“ mał ſpoloſene. Tak „Kſchizne Nowiny“ ho na to poczahuo, so je w mjenovanym wosſewjenju, s zyla w njehamitskim dželu wocžishezany, prajene, so ho na Löweowych tſelbach „woſebite njeſtatt“ poſkaſe njeſhu, takle piſkaja: Schtož my njetřebamy, njeje tſelba, kotrž žanych „woſebitych njeſtattow“ njeponkaſuje, ale bjesporuczna tſelba, tał daloko hacž ſmě ſu čłowiske dželo s zyla tał mjenowac. Želi ſu Löweowa fabrika tajku bjesporucznu tſelbu dokonjecz njeſože, ſda ho nam wuežba ſ teho ta byc, so ma ho pschi ſlaſanju bróniow pola privatneje induſtriie, nježiwiſzy na to, hacž je wona w „židowskej“ abo w „tſcheczjanſtej“ ruzy, w pschichodze ta ſama dohlabnosč wobledžbowac, kaž je ho to w předawskich čaſach ſtało. So na židowſtwo tukaja, so je wone wſhudze tam, hdež ſu wo pjenesy abo pjenesow hónnosč jedna, abo ho hewak dobyt ſwonkowneho washñja doſczahnuz hodi, woſebje ſylnje wobdželenie, to, ſo roſumi, jenož potom njemohli widzec, hdy bychmy ſlepí byli. W tej ſamej ſmyſli tež druhe konservativne nowinu wo „židowskich flintach“ ſudža. Prascheja ſo, czeho dla je ſo wosſewjenje w „Khějorstwovym Naučeniu“ tał poſdze wocžishezalo? Czeho dla wyschnosč Ahlwardtej džen wote dnja w ſjawnych ſhromadžiſnach wo „židowskich flintach“ rěczeč dawa a jeho njewobſtorži? Czeho dla ſo hanjozy ſpiš hnydom po ſwojim wuſdzenju konfliktowal njeje? Takte praschenja ſo knježerſtu na pschezo džerža. So ma wojerſke ſarjabniſtvo, předy hacž ſměrowazu roſprawu podo, ſa nuſne, hſichče ras na najnadrobniſcho Löweowej tſelby pruhowac, w wogromaj njeſcęſpnych prascherjow mało waži.

— Jendželske nowiny „Pall Mall Gazette“ roſprawu wo pschi padnym roſrězenju podawaju, kotrež je pječa někajti Jendželčan w Grunwaldze pola Bartina ſ khějoram Wylemom II. měl. Hladajo

wulkow psched deſchčom w ſchnej khějzy je ho Jendželčan njenadžiſy ſ khějoram Wylemom II. ſetkał. Khějor, kiz je honjetſku drastu wobleczeny byl, je ſo hacž na kónzu roſrězenja Jendželčanej ſpōnacž dał, kiz je jeho dotal ſa jednoreho hajnika měl. Hdyž je Jendželčan měnjenje ſaſtupoval, ſo ſu němske ſchule k temu, ſo by ſo młodoscž w wotrocžkowskej myſli wocžahnula, bjes tym ſo ju jendželska ſchula ſamostatnosč wucži, khějor wotmolwi, ſo ho w naſtupanju wocžehnjenja młodoscze bórsy pschemenjenje stanje. Hdyž pak Jendželčan, kotreñ ſo nježonjesch, ſchtó psched nim ſteji, doda, ſo tige němſti khějor pschewjele na dobo dokonjecz, a ſo tige wſcho ſlepje wjedzecz hacž druhy ludžo, khějor wuwola: „O na žane waſchnje. Ludžo pschewjele wo nim poviedaju! Měnju, ſo by khějor wjeſzely byl, hdy bychu jeho napokojo wotſajli!“ Wo khějorowym kharakterje hubžo Jendželčan praji: „Njeđwěluju na tym, ſo budže khějor wulki muž — wón wě, taſku winowatocž ma psched Bohom a psched čłowjekami dopjelnicz: wón je raſny, a jeli ſo něſhto wjazy ſbjeržliwoſcze naukuſje, potom jemu wěſče wuſpěch njeſuwoſtanje, to rěka, hdyž wón ſtrony wofstanje.“ Khějor ſtanuwoſti praji: „Džakuju ſo ſa Wasche pschegelne ſmyſlenje. ſ Bozej poſmozu budu najlepſhe ſa ſwój lud cjinicz. Gzym němſti khějor.“ Wón Jendželčanowu ruku pschimnuwoſti ju wutrobnje tſchabesche. „Hdyž budzecze ſe ſwojimi krajanimi ſaſo wo mni rěczeč, jim pracie, ſo jich runoſez lubuju. Mějce ſo derje!“ ſa wěrnoſcž tuteho roſrězenja ſo njeſhodži rukowacž.

— Něhduſhi roſkaſowat w němskej naraňſcho-afriskej koloniſi, major Wißmann, je ſo ſ 20 Europjanami ſ Egiptowſteje po lóži do naraňſeje Afriki podał. Wißmann ſ 200 najathym wojakam ſ Rhassakemu a Tanganykaſkemu jſorej poczehnje a tam wobtwierdzene ſtagije ſaloži. Žeho cžah do ſmuſkowneje Afriki je cžiſce privatne pschedewſacze, a jeho hłowny wotpohlad je, ſchłovinstwo w tamniſkich krajach podkłocžic.

Avstrija. Papjerjane pjenesy w Avstrijskej w woprawnosči mjenje płačza, hacž je na nich woſnamjenjene. Tige hónnosč ſenje wěſta njeje, wona je pschemenjenjam kurha podcziſhnenja. Hijo dawno ſebi knježerſtu pscheje, ſo by avstriſki ſchěhnak rumu hónnosč ſe ſlotym ſchěhnakom měl. Tak dolho pak hacž ſo avstriſke ſinanzы dla roſczaſzych wudawkow ſa wójsko pschezo bóle pohubjenſcheja, město ſo bych ſo poſlepſchile, njeſhu wuſlaby, ſo by ſo tole ſabanie, dojelnito. So ſu avstriſke ſtatne taſky jara prósdbne, kóžby do Avstrijskeje pschischedſhi ſ teho wiži, ſo tam ſame papjerjane pjenesy, niždzie pak ſloto, a ſ rěka ſlebřo naděndze. To je wina, ſo avstriſki papjerjany ſchěhnak tu hónnosč nima, kotrūž dyrbjal po prawom měc. Duž dyrbí ſo pschede wſchém wulki džel papjerjanych pjenes ſe ſlotym ſaměnicz, jeli ſo dyrbí papjerjany ſchěhnak poſlani płačiſnu dozpicz. Knježerſtu namjetuje, ſo by ſo ſa 312 milijonow papjerjanych ſchěhnakow ſ wobkha ſaſko, a ſo ſa to ſtote pjenesy wudale. Trébne pjenesy k temu ſo hinal njeſhodža nabracz, hacž ſ požęonku. Tola ſchtó dyrbí požęicž? Rothschild a druhy židowſzy pjenejnizy ſo wot tuteje požęonki wotwakuja, dokelž jim ſnabž doſcž wuſitka njeſotčiſhne. W awstrijskim khějorstwovym ſejmje budže ſnabž wjetſhina knježerſtu ſaměničnamjetam pschihloſowac; pschetož tamniſka wjetſhina je ſ wſchemu hotowa, nježiwiſzy na to, hacž ſo ſ tym ludej nowe czeſkoty napoſla. ſ doboru ſe ſaměničnom płačenju ſe ſlotom dyrbja ſchěhnaki a krajzarje do zyla ſpanucz a na jich město nowe pjenesy ſtupicz, kotrež budža ſo króny a helarje mjeno-

wac̄. Króna budżet tellekaz nětisíci schéznač płacjic̄ a ſo do 100 helarjow dželi. Džefaz̄ a dwazyc̄i krónow budżeta ſo w ſlotach pjenjeſach wudawac̄, pódla teho budżet ſo fe ſlēbra ſena króna a 50 helarjow biež, mjenſche pjenjeſy budżeta ſi nikla wobſtejcz.

Italſka. Po dołkim pržowanju je ſo ſlōczenje poradžilo, nowe italske ministerſtwo ſeſtaſic̄. Pschedzydſtwo w nim Giolitti wjedzie. Wone do zyla ſi muſow wobſteji, wo kotrychž je ſnate, ſo ſu pschedzydlo němſko-awſtrisko-italskeho ſwiaſka. Bojoſcz, ſo Italſka i tuteho ſwiaſka wuſtupi, je po taſkim wotſtronjenia. ſi teſle pschi-činu Franzowſojo na nowe ministerſtwo derje ſi rēčam njeſzu.

— Zeli ſo nowe italske ministerſtwo ſamōže, ſi nowymi dawkami trēbne pjenjeſy naſberac̄, ſo italske wójsko ſi repeteſrowanski tſelbami wuhotuje. Nowe tſelby ſo po Mannlicherowym ſystemie dželaju; jich kaliber jenož $6\frac{1}{2}$ milimetra wužini, po taſkim je wužici, hac̄ton repeteſrowanski tſelbow druhich europiſkih wójskow. ſi teſle pschedzydlo ſměje italski wojaſ po ſawjedzenju nowej tſelby 30 patronow wjazy pschi ſebi, hac̄ někotrykuli druhi europiſki wojaſ.

Franzowska. Rusko-franzowski ſwiaſk je ſo ſi nowa wožiwil ſi puc̄owanjom Franzowſy Ferry d' Eſklandsa do Rusſkeje. Žako pschedzyda „iowaſtwa pschedzydlo Rusſkeje“ a ſiako franzowski lieutenant je wón zarej krafnu rodopisnu taſtu ruskeho knježec̄keho domu pschedyda. Ferry d' Eſklands do Franzowskeje ſo wróćzimski wě ſwojim krafnam wjely wo čeſczenju a wuſnamjenjenju powjedac̄, kotrež je ſo jemu wot Rusſich doſtaſalo. Pschi ſnēdanju, ſi kotremuž bě zar franzowskeho wotpoſlanza pschedzydlo, ſo jeho wón woprascha: „Schtu budżecze ſebi hiſcheče w Rusſej wobhladač?“ Ferry d' Eſklands wotmolwi: „Szym Waschu Maſteſtoſcz widział, moje puc̄owanje je ſlōczenie!“ „Né“, wotmolwi zar, „pućzic̄e po Rusſej! Franzowski offiſizer dyri hwoju pschitomnoſcz ſi temu wužic̄, ſo by ſo fe ſwojimi ruslimi towatſhem ſefnat.“ To ſebi mlody ſaſtupjeſt franzowskeje republiki njeje dwójny dał rjez; wón je po móžnoſci ſwoje ſnajomſtwo w Rusſej roſmnožil. Wſchudze, hdzej wón pschińde, jemu hoſcīnū wuhotowac̄, ſlawachu rusko-franzowski ſwiaſk, hrajachu marseilleſu a jeho po ruskim waschnu je ſahorjenoeſcu do powětra mjetachu. „Wójsko“, praji Ferry d' Eſklands, „ſa wójnu ſi Němskej žada, tola njevéri, ſo ſi wójnie dónđe, dokež je Rusſa pschémoga“. General Gurko je jemu pječa prajik: „Szym pjaſcz na wutrobnje Němskeje. Hdjž mi zar pschikafa, jo roſražu.“ Wſcho, ſchtog je ſo młodemu franzowskemu lieutenantej w Rusſej prajik, wón do ſjawnoſeſe dac̄ nočze. So by Franzowska w węzipskeſci džeržak, wón wudawa, ſo je ſi zarom wo jara wažnych politiſkih naležnoſeſzach rēčał, ſo pak wopſchijecze tehole roſrēčenja nikomu wupowjedac̄ njeſmě, khaba preſidenteſt republiki ſamemu. Sso roſumi, ſo Ferry d' Eſklands ſe ſwojim powjedanjom w Franzowskej mózny ſac̄iſtice ſi, a ſo někto plomjo ſahorjenoeſce Franzowska ſi pschedzydlo ſi Rusſej ſaſo wypoko ſapa. Pschiležnoſcz, hwoju pschitilnoſcz Rusſej wopokaſac̄, ſu Franzowſojo tele dny w pschimórfkim měſcze Havrje wužili. Hdjž tam ruska wójnička ſodž „Dligit“ pschedyde, kotrež je na pućzu do Kopenhagena, ſo tam wulka ruskoſchec̄elna demonstracija wotměwasche. Někotre tyhaz̄ ludzi pschi wotjedz̄ ſodže wolaču: „Sława Rusſej! Sława rusko-franzowskemu ſwiaſkej!“ Franzowske knježec̄two je dowolito, ſo by ſebi ruska wojerſka komiſija wjely franzowske wojerſke brónjetnje wobhladala. To je nowe dopokaſmo, kaf dowérne ſu něktoſe poměrny bjes Franzowskej a Rusſej; pschetož jenož kraje, kotrež maju jutſje bok na boku hromadze wojovac̄, ſebi taſkule dowérnoſcz dowoleja.

Ruſowska. Ssamý pschipad njeje był, ſo ſu dželac̄erſke nje-meru w Łodžu runje 1. meje (po ruſkej protyžy) wudyrile. Někole je dopokaſane, ſo ſu ſo dželac̄erſjo wot ſozialdemokratiskich ſchlerjednikow, kotsiz ſu ſi wukraja pičiſhli, ſi ſtrajkej naſchēzuwac̄ dali. Strajkowaz̄ drje ſu ſebi wſchelake njewuſhnoſeſce dowolili, tola tak ſi njeſku ſalhadjeli, kaž to woſebje ſidowſke nowiny pičachu. Wěrno njeje, ſo ſu njeměrniz hčej ſavalili, jenož w jenej korečmje je woheň naſtal, kig pak je ſo hnydom podbužyl. Sa to pak ſo přeč njeſhodži, ſo ſu w někotrych dróhach stareho města, wot ſidow ſi wjetscha wobhydlenego, něhodze dwazyc̄i domow ſavuſčili. ſi woprawnej bitwje bjes dželac̄erſemi a ſidowſkimi rěſnikami dónđe; na woběmaj ſtronomaſ bě něhodze dwazyc̄i morwych a ſtranjenych. W nowym měſcze je ſo wjely ſidow ſi kijemi pschedybiło, tola ſo pschi tym krwej pschedyala njeje. Kosakojo ſu někotre ſta njeměrnikow ſajeli a jich do kaſarmow wotwiedli, hdzej jim wſchēdnje jich njeſocžnſtwa dla 25 pułow naměrja. Dwaj naſhōrſkej njeměrnikaj budžetaj na warnowaz̄ a ſatrafaz̄y pschikkad wobwěžnenaj.

— Ruſki zar a zarowa ſe ſwojimi džec̄imi pońdželu dopołdnja

l ſkotemu ſwahel danskemu kralomſkeju mandželskeju do Kopenhagena pschijedžetaj.

— Po wobſamknjenju ministerſtwo ma ſo twar ſibirſkeje ſeleſnicy hnydom dale wjesc̄. Želeſniza ſo ſi doboſ ſi wjec̄ornehō a rańſkeho kónza twari.

— W nowym czaſu ſu ſo ſi nowa wjetsche wójskowe woželenja ſi Finnlandſkeje a Livlandſkeje na puć ſi wjec̄ornym mjesam naſtajile, tak ſo ſo wocžakac̄ da, ſo ſo wójsko pschi mjesach ſi nowa poſhylni. W tu khwili pſi ſi prusko-awſtrisko-italskeho ſwiaſka. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſhce na Kurſko-Breſtſko-Litewſkej ſeleſnicy druha koliſa twari. Pódla teho je ſo ruſka Pólska ſi wjely ſi doboſ ſi wjec̄ornym mjesam 13 ſeſtnych diviſijow ſteji. W tu khwili ſo druha koliſa ſeleſnizow, ſi mjesam wjedzazych, ſi wulke ſpěchnoſczu twari. Tak je na Peterburgsko-Łelostokſkej liniji druha koliſa hižo doſpolnje a na Moskowsko-Warichawſkej liniji ſi džela ſotowa, bjes tym ſo ſo hiſh

Dokonja ſwoju raňštu modlitwu, a hdyž bě hotowa, džesche ſo halle myč, a potom wuczeče čežek ſ dypfazneho ſchihela.

„Shto pak Hanski džela?“ woprascha ſo na to ſtara macz, tſchelski k ſweczenju pſchihotujo.

Hanža ſo ſpečnje wobhladnu. To bě prěnje, ſo ſo macz na njeho prascheshe. „Hanski?“ woprietowſche pſchi tym ſo džiwajo.

„Nó, haj; je to ſhto tak jara džiwe? Šhto dha džela? Th dyrbisj to tola wjedzeč?“

„Ja . . .?“ praji holza jara njerady, njechajio ani kac, ani ſo wuſnac.

„Nó, jeno rēč!“ rjeknu ſtara. „To wſchak ja ſnaju; ſym tež w twojich létach byla a njemohla ſym wopſchimueč, čemu je mi macz ſ wěstym člowjekom rēčec ſakafala. Abo ſy ſnadž ty ſhto mudriſha abo khmaňsha? Abo nimash Jana wjazy radu?“

„Ach mam, mam!“ wuſny Hanža, kaž by ſo bojala, ſo by ſebi nictio njemyſlik, ſo je njewobſtajna a na ſwój ſlub ſabyka. „Mam jeho rady.“

„A wón tola tež wěſcze tebje? ſhto? něvérno?“

„Myſlu ſebi“, rjeknu holčo bojaſnje, „ſo ſo we wſy na njeho njepohorſchuja.“

Tym je to malo wo to, kiba ſhto ſebi runje kſcheczijanska winowatosc ſot kózdeho člowjeka žada, a ja ſo na njeho njefyrm wuwoptakova, ſo bych ſebi njemyſlik, ſo mam strach. W tym ſo zyle na tebje ſpushečam, a ty wěſch, ſhto ſym cí pſchikafala. So pak by mi ſnadž nědny njeporokova, to chzu to leto ſtrótschic. Hdyž je ſo Jan tak dolho derje džerža, budže ſo tež hiſhce ſleje derje džeržec — a je-li ſty člowjek, može naſu tež dwě leče jebac, hdy bych jej ſtemu na probu napložila. Ssym ſebi to roſmyſliká, a duž ſebi myſlu . . . nětke je runje advent — hdyž budže po hodzoch, móžem wo něčim porečec.“

„To ma hiſhce khwile, macz!“ rjeknu holčo a nuſowashe ſo k ſymeczu. „To budzem ſo předy hiſhce na kwyath wječor wjehelic, a myſlic, kaž ſwiate vny pſcheczimy. Ja mom pſches tolet na woſuſkli a na druhé tež hiſhce něſhto ſeczerju.“

Staraj bě, kaž by ſiemjenje kſchala; potom rjeknu: „Tak? Ja džé ſym ſebi tola myſliká, ſo . . .“

„So kwaža dočkalac njemou?“ pſchela jej Hanža rēč. „To niz! Ale dyrbimo dočkalac, ſhto Jan rjeknje . . . a ſhto wě, kaje myſle nět ſměje.“

„Tak?“ praji ſtara jara khubnje. „Nó, kaž ſebi myſlik! ja cze njecham honic, oni jeho, to ſebi njemyſli. Mi je to jeno tak na myſle pſchiholo, ſo bych pſchihadowac njetrjabala, ſo klobzich kaž ſmoknjenia koloſch. Ssym cze wukubkova, ſo by Boha lubeho knjefa ſe ſpěwom khwalila kaž ſolobil. Cžin po taikim, ſhto čhesch, to ſtka: ſhto je bohabojaſne, čeſtne a roſumne, a ja budu ſpoſojom, hdy bych trjeba wot tebje hac, do kymereze ani kuchej ſkorki nje-mela. — Dži, ſtaj mi do hněſce hornej běrnou: ſym wječor ani dörfta njewoptala, njebě mi cžiſce prawje, a nět mje ſotk počlina pominac; ſwarimoj ſebi kuf ſoliwi.“ Potom pýtaſche ſebi male domiſaze dželo a njepraji ani klowejka dale; a tež Hanža ſo wot-mjelča, dokelž ſo dalsheje roſmolky ſdalowashe. Cžujiſche džé, ſo ma ſaſo něſhto wjazy na ſwědomju, hdyž bě macz wojebla, runjež bě ta napshečo njej hac, nanajluboſciwſcha; tola prázowashe ſo tutón porokowazy ſnutkowny hloſ ſmerowac, ſebi kruče pſchi ſebi ſluſhjo, ſo jej bóřsy wſchitko wujazni, njech ſo stanje, ſhtožkuli čhe. Jeno tu khwili njemohſche hiſhce rēčec.

A mjes tym, ſo ſo tole wſchitko w cžihej khežy khubuje žónſkeje podawashe, bě tež we wutrobie teho člowjeka njemér, wo kotrym ſo macz a džowka roſmolweschtie. Zyle čaž ſwojeho ſnajomſtwa nje-běſtaj ſo Jan a Hanža ſwadžko, ſ naſmjeriſha niz tak, ſo bychta ſo hněwnaj roſefchloj; a trjeboj by ſo tež Jan pſchi ſwojehor horej ſkwi druhdy trochu ſaphyrl, Hanža wjedžeshe to ſe ſwojim wjehelym waſchnjom hnydom ſaſo ſrunac, a pſchenjetra ſadch ſhto. To bě jej hžo pſchinardžene, ſ džela bě tež tak wotczechnenia. Ale ſo by ſo tak roſhorilo, kaž wčzera pola lipow, to ſo Jan dopomnic, njeſwodžeshe, haj teho bě ſo wot njeje ani njenadžal. A ſlobjeſhe ſo najpředy; potom ſebi myſleshe: Dži jeno, dži! ty wſchak ſaſo pſchindžes! Potom pak ſebi myſlik: Hdgé dha čhe pſchindž? Njewé džé, hdyž mje trjechiec, njeſmój ſebi nicto projloj, kiba ſo by k lipam pſchihola. Potom ſo poča ſiernac, ſo ſo khartow wotſtaj njebe, ſo móhlo bjes wſchaje pſchekov byč, a hnydom na to bortzefhe ſaſo, ſo jemu ani kuf ſaujeſelenja njeopſchaje, ſo džé nječo druhé nima — a ſkonečnje rjeknu: „Shto wě, cžeho dla je ſo roſſobila! Naſbole, myſlu ſebi, je ju roſhorilo, ſo ſym poča ſo mlodym wuczerju; na wěrnoſc ſo ſudžo naſbole hněwaja; na po-

hledku w tym něſhto tež, ſhtož ſym ani njeſtlyſchal . . . to bych mi byle wěž! A ſym to jeno tak cžiſnul, ani na ničjo ſebi nje-myſlio; wſchako wěm, ſo tón člowjek ſa zlyh čaž ani ſ domu njenidže, a jeli ſo je ſ neju rēčak nědže na polu, to ſu tež druſy cžinili; wě ſo, jeje rjanoseč wſchém do wocžow kaſa, a tón kadičke ſe je mi to jeno tak rjek, ſo by mje roſmiersak, to ſym ſtemu na wocžomaj widžal . . . ale hdy by tola wěrno bylo!“ . . . A prěni krčz w ſwojim ſiwenju poča Jan cžuc, ſhto to je, žarliwoſeč. Hac, dotal bě ſebi wěſt; hac, dotal móžeshe ſo khroble khwalic, ſo ſměje ſ najrjenſchej holku zlyje wokolnoſc ſkaſ, to ſtemu nictio přeč, w tym ſo ſtemu nictio runac njeſtlyſche; ale tu ſo ſtemu na dobo ſeſda, ſo ſtemu něchtó kſchibdu cžini, kaž by rjek, ſo je ſo tež něchtó druhi wo jeho njewjestu ſamoſvjał a kaž by ſebi tež wona ſama na něcho druhého pomylila, ſtemu k ſlubu: a to bě ſtemu kře ſahrelo. W tajſich myſlach a čiucach džesche ſaſo hrac, a pſchec-hrawashe a potom halle poča tak prawje haltowac. A ſkonečnje ſwali wſchu winu na Hanžu.

„Ta je wſchitko ſarwinula“, rēčeshe ſam pſchi ſebi; „hdy by mje njerosmiersala, njebě ſnabž ani na hracze ſchol, ale běch lěpje ſedžu dawa, njebě pſchehra, njebě ſebi tajkehole mjerſanja na-čińic ſrjebał. Ale jej to hiſhce poča, ſo budže na mnje ſpominac!“

Tak rēčeshe ſam ſebi, hdyž poſdje w nozy wot Gsykorez dom džesche, a žočk ūzyshe ſo ſtemu pſchelerz cžim bôle, dokelž poča hlobny byc a ſpóſna, ſo bě ſkoro bjes pjenies.

Rosſlobjeny na zlyh ſwět cžiſnul ſo na kožo, hdyž bě dörtk ſucheho khléba ſjedl, čyſche to wſchitko wo ſhne ſabyc, ale ſpat nječashe pſchindž. Njemožeshe wózka ſatidželic, zlyh nōz ſo walesche bjes ſpanja, rano klobzeshe kaž ſmoleny, licžeshe ſbyt ſwojich pjenies, kakaſhe na Hanžu, klobzeshe wokoło twarjenja: ale pjenies nječashe pſchihyc a Hanža nječashe ſo nědže počaſac. „Nó, budže-li naſhórje“, myſleshe ſebi, „dyrbi poruežnik pomhac; mam džé hiſhce něſhto tolet w ſyrotniſkej počadnicy; ſwostanje mi hiſhce doſč, chzu-li ſo ras woženicz, a holza, ta pſchindže ſarwescze wječor k lipam, ta to njewutraje, to je wěſt.“

Tajſi je někotryžkuli mlody člowjek. To ſebi myſli, ſo móž ſolzu, kaž ſo ſtemu ſechze, roſhněwac, a potom hiſhce knjefa hrac, jeno hdyž ma jeho holza lubo; ſo móž ſebi ſadac, ſhtož ſtemu na myſle pſchindž, ſo to rēče hódne njeje; ale holza ma do ſo hic, ſwój brach ſpóſnac (a byrnje jeho njeměla), ſo kaž a potom ſo ponížic. ſsu to hupi, hordži, prôſdni a hrubi hólzy. Holčaza luboſc drje mnoho ſnjeſe a rady zosa; ale ſhtož je pſchewjele, to je nječlowieske, a to nima nictio prawo, ſebi wot njeje ſadac.

Wječor bě pſchiholo, Jan klobzeshe wokoło lipow; ſhlabowashe ſtajne do teho kónza, ſ wotkež Hanža pſchihadžeshe, ale ſhtož nje-pſchindž, to bě Hanža. Janej poča khetro ſyma byč, a wón ſo na cžiſhlenje hac, blisko k khežy, w kotrež wudowa Maſdalokowa ſ džowku bybleshe. Wo jſtiwě bě ſwetko, ale janeho hloža njebě nutſka klyſhceč. Hanski klobzeshe hiſhce khetro dolho wokoło khežti, ale podarmo. Nictio njeſchindže won a tež tam nuts hic ſebi njewerjeſe; ſ prenja njebě ſtemu to dowolene a potom nječashe tež prent k wujednanju ſo hotovy wuſnac. Škonečnje jeho to cžakanje roſmiersa, a wón džeshe roſmiersany domoj, hdyž ſo hnydom do koža lehnu, ſo by mjerſanje pſchepak. Dolho njeſtlyſche wužnuc. Hanžine ſadzrenje cžiſheshe ſtemu staroſc. Hžo ſebi myſleshe, ſo je ſo Hanža woprawdze roſhněwala a ſo čhe luboſci kónz ſčinicz. Radn bě ſebi ſameho k temu wobrčak, ſo móž tež bjes Hanža wobſtac, a ſo je na ſwěče holzow doſč; ale bóřsy pſchindže do teho, ſo ju pſchejara lubuje, hac ſo by na wěcze ſo ſ neju roſenč móhlo, a potom — holzow drje je doſč na ſwěče, ale daloko a ſcheroſo tola Janej Hanžli. Škonečnje pak tola wuſnu. Tu ſo ſtemu džeshe, ſo Hanžu bledu, khoru ležo widži, a runje ſo ſtemu ſbaſhe, kaž by jeho ſ mjenom wokała. Jan wozuči a ſpóſna, ſo je jeno ſón.

Tola to ſtemu hžo měra njeda, a hdyž rano won wuſnac, nje-možeshe ſo wotſtaj, ſo by ſo njewopraſhak, ſhto Hanža cžini; hac ſnabž woprawdze ſkhorjela njeje. Na ſbože ſetka žonu ſ kheži, kž pſchi Maſdalakez khežy ſtejeſhe, ſaſta pſchi njeje, a po wſchelatich pojvedanach naſpomni jeno tak ſwjetſhnie, hac ſola ſola nich nictio khoru njeje.

Hanžina ſužodka rjeknu, ſo njeje.

„A na to prascheshe ſo Hanski hnydom dale: „W ſužodnej khežy tež nictio khoru njeje?“

"Bohu džakowanu! něl!" rječku žónska dale; "staru ſym ſetkała, hdyž ſym rano wuſčała, a Hańču ſym tež wibzáła. Ale wona je ſrudna, a njemyli-ſli ſo, měřeſče wupłakanej woči. Staj ſzadź na ſo hněwnaj?"

"I nū", samotki šo Jan, "to wěscé, so šo druhdy něčkto stanje, ale tak flé njeje, so by sažo dobre njebylo".

Hanski ho pschi thich slowach saczterwjeni, ale njechaſche ho wusnac̄. So by dalschemu wuwopraschowanju wuschoł, da žonje Bozemje a dzēſe domoj. „Zeno so Hanžka khora njeje“, rjeknu kam pschi ſebi, „wſchak dzēnka wěſcze k lipam pschińdze, pschetoz fuſhodka to njesamjelczi, so bym ho na nju praschał, a tu budze wiedzec̄, so chzu ho s njeju siednac̄. Po desčęgiku je ſaſo rjane wiedro!“

(Potroczenie.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Požedženje wokrjesneho wubjerka budže šo
štredu 1. junija dopoldnia ^{3/4} 11 hodzin w požedženſtej iſtwje Budys-
ſkeho hamtskeho heitmanſtwa wotbywač.

— Poniższo dopyłdnia je na tubomnym tworowym dworniachcju jedyn pohoncz s Wownjowskeho knieżeho dwora do czełkoho niesboża psichol. Hdyż chysche s jeneje lowrije kalk na wós mjetacz, ho lowrijow cęglik zelensy kryw na dobo woczini a do pohonca prąznumyći jemu tchciż roščama.

— Sobotu 28. meje budże w tubomnym Lawez hotelu antisemitiski kieżorstwieńscy sapószlanz Zimmermann wo schłodnej samożnoszczi židowstwa na wikowanje, rjemieſle a ratařstwo pschednoschecz. Antisemita, židam njeſchczelna strona ma napsheczjo židam te fame wotpohlady, kaž konſervativni. Kunje kaž antisemitojo, hu tež konſervativni fa nusne ſpósnali, schłodne wupjieranje židow w wikowanju, rjemieſle a ratařstwo ſamjeſowacz. Duž by ſi wuzitkom wobeju stronow bylo, hdy byſczej ſo ſienoczilej a ſo wſchemo maliczkostnicho pschedzinjenja bjes ſobu wostaſilej. Zeli ſo bychu ſo antisemitojo na bol konſervativneje strony ſtaſili, bychu najwěſzjich ſwoje ſamern dozpili; pschedno konſervativni ſu hotowi, wojowanje pschedzivo židam ſe wſchemi mozami podpjeracz.

— Bjes howjasym' skotom w Horniej Łužicy sio w poſlednim czagu pochroma wjèle poſaſuje. Po wſiewienju hamtskeho hejtmanſtwa je skót sahrodnika Bartuschka w Bolborzach, gmjenſkeho pschedstejſiczerja Frenzela w Wulkej Dubrawje, žiwnoſczerja Haſy w Lupoj a kublerja Alberta w Wuježku ſchoril. Pschedſtawa je khorosz w Bledruſku bjes skotom hosczenarja Bjenady, kowaria Bjenady, žiwnoſczerja Gruhla, žiwnoſczerja Kuchela a gmjenſkeho pschedstejſiczerja Tromplera, dale w Miedżojsu bjes skotom žiwnoſczerja Augusta Wiczasa a Emila Mölliga.

— Wuhlaby na psychichodne wjedro. Psychichodny tydzen' so bylne wetry a po nich deschczowe wjedro a niewjedra woczękuja.

S Hornjeje Hôrki. Wospjet je ho pošlednje dny stal, so
ku ho ludžo wot konjow straschnje skopal. Nech ku tele s nje-
sboženja wčiitkim tym, kotsig dyrbja s konjemi wobkhadzec, s powu-
czenjom, so dyrbja ho sadnich nohow tež naissludnischeho a naiss-
mernischeho konja pschezo hladac. Tež syn tubomneho rěnika
Krjenza je tele dny psches konja do njesboža pschisichol. Kon je jemu
s kopytom zyle wobliczo žaložnje rossasyk. Wobżaromny młody
człowiek ho hnydom s pschewedom kwojego nana i Budeſežanskemu
lekarię poda. Tón mējescze sa nusne, syna s chloroformu pochluschi,
priedy hac̄ nusnu operaciju sapoča. Dokelž bě val ho "njesboženemu
nōž rossasyk a s krwju dospołnje salépil, won chloroformu krébac
njemójescze, a tak ho sta, so ho jeho nan, tiz nad nim ho schiliwski
jemu hlouwú dżerzejche, priedy njeho pochluschi a do womory padže.
Pošledniški je psches wjele krébanja chloroformu czeklo skoril.

Shođiša. Všich mistrovjanju konjow, kotrež ſo tu 16. meje mějſeche, kon jeneho Dobranovſkého tublerja vſchi nimowiedženju po honča Wintera ſ Brýš do prawej ruky niže loheža kopnu. Wobſchidženje bě tak straſčne, ſo dyrbjefche ſo hnydom řekatſku pomoz vytac̄.

¶ S Porschiz. Minjeny schitwórk tydzenja běshtaj dwaj čestnaj měchčjanaj, jedny s jenym a druhí s dwemaj konjomaj, do Porschiz pschijeloi a tam w Handrikez hosczenzu, hdzej je dobre piwko, khetro dolho ksedzo wostaloj. Kunjež měsječne kocřimat hščče połnych bleschkow doſcz a na doſcz, poczehstaj ſebi ſtönčnje tola na dompuęz myſliz. „Měszaczk budže namaj ſwēcziez”, ſtaj ſebi praſitjo, „wſchak bě wcżera halle ſwētlo ſhubiš, duž ſnadž jo tola higo dženſa ſaſo njeſhubi. To dolho njeſpojedzemoj, wſchak mamoj ſpěchne hapele.” Na to ſtaj poczałoj kózdy nohi a dyh ſwojego ſpſchaha khwalicę, hacę ſtaj ſo

na pośledek wjetowało, który budżet przedny w Budyschinie. 100
hrivnow staż hnydom pola koczymarja sapołożito jako myto sa doby-
czerja. Jedyn tseczni měschczan bě s nimi. Tón, kij bě s jenym
konjom pščisiel, džesche s temu, kij měschče dwieju: „Bratſje, ja s tobou
pojedu, njech Čornak s mojim bělonjom jedze. Wucinili pał ſebi běchu
ſo dyrbjescze tón s tym bělonjom 2 minucze poſdžischo wotjēcz hacž tón
s tymaj dwemaj. Tak tež ſo s dyplom ſta, ale hižo krótko pſched
bělonjom bě bělon ſwojeju dwieju bratrow hinascheje barby doſezahnui.
Duz dyrbjesczaj taž cžinicž, ſo jemu s pucža pſchindžeczte, njechaſtajſi
ſo wot teho heſſeho honjaka pſchelczicž dacž. Pſchi tym pał pražnū
wós wo poboczny kamień, ſchtož jeho ſadnej koležy tak ſlē ſrosumiſtej,
ſo wobej ſo wóſkow 10 kroczelow do pola cžekniſtej. Duz wboha
koležyza ſasta a jeje dwaj trochu wobſtorfanaj pažajeraj ſo ſbožownie
ſo nieje wudravaschtai. So ſo netko w njej dom póraci móblami

jejstaj, bo ſamo wę. Konjon dyrbjeſtaj wupſchahuſeſ a ſnjeſboženje
wós božemje hrjeđ pucza ležo wostajici. Hacž ſtaſ ſo něk ſaſo
wjetowaſoſ, ſchtó budže předy dom, njeſkmy ſhonili. Maſaſtra rano
ſahe doſta Letonjanſki gmeiſtſki pschedſtejer powieſcz, ſo je pucz ſ někaſkej
karu čiſicze ſaraczeny. Duž dyrbjeſte ju po gmejenje ſ pucza ſrumowacze
dacz. Kenjeſ kubler P. je ſo nad wołkromjeneſ ſmilik a ju na piwo-
wym woſu dom dowięſt. Kotry je wjetu dobył, hacž B. abo B., ſebi
njeſwěritym wuſhudzič, to je advoſtatiſki kuſ a ſamieni postorka.

S Worzyną. Wobżarujomne njesboże je tu pjakie młyńska Augusta Nowaka z Bręsowa podeszło. Hdyż tu pschi mistrzowaniu konjow Nowak zwożeho konja psched komiziju wjedzecze, kon wukop-nurwski Nowaka do nohi dhyri, tak so żo jemu sczegħno pułku.

S Bułez. Nasze wojskowe towarzstwo, które pod wodzictwem swojego wyspytowanego pschedzydy knijsza wojnarja Siebiera na żołownane skutkowanie nasad schaduje, sandżenu njedżelu swoje 25 letnie wobstacze i pólnej Bożej skleżbi hwięcęsche. Njebjo, które bę dopołdnia pomróczene, ho popołdnju wujażni, a w najkraszniszym nalétnim wjedrje ho czaž festupa a i knijsom fararjom, czechnymi żebustawami a hosciami se synkami ludzby na 20 mjenischinow svalene hwiędżenśke mějtno poda. Schęsznaczo towarzstwo salożerjo a lubi

towarstwowi towarzyskojo w swojej schwarznej uniformje, wutrobowi wojnskimi czechnymi snamjenjemi s létow 1864, 1866 a 1870 debjene, mnosy hósežo s daleka a bliska na kromje Wuježkowského leža živý, rjany napohlad posliczachu. Szwiedzeni ho se spěvom: „Jedyn twjerdy hród je nash Boh ham“ sapocza, na czož knj esfarat Kubiza wutrobu jinazu swjedzenſku rēč wo themje „S Bohom ja krala a wotzny kraj“ dzeržeſe. Na to ho czechnaj daraj, wot Jebo Majestosce krala s psychzinu tuteho swjedzenſkého dnja miloszniwe pochwyczenaj, drohetna hella a slohy khorhojow hóſdž, wot fastupjazeho wotkřezneho pschedstejicžera, l. Herliha, wot ratafšeho towarstwa psches l. Kublerja Čzemjery a wot towarstwa „Wodychnenje“ psches l. Kämniha slohy hóſdž a psches Urbanku kražna hella, wot towarstwowych žonew pochwyczena, towarstwu se smyblnymi rēčemi pschedpodachu. Hóſdž bě ho l. wobsamkjenju kberlusch: „Njech Bohu džakuje“ wuspěval, ho l. Tiebiger w towarstwowym mjenje s čzoplymi słowami sa darf wutrobnje džakowasche a swoju rēč se sławu Jebo Majestosci kralej skonči, kotrejž pschitomni se sahorjenjom pschibkózowachu. Sakſtu hymnu wuspěwawitsi ho swjedzenjowi wobdělnizh na dompuč do Bulez nastajichu. Tu ho pschi swjedzenſké hosczinje sjenoczichu, kotaž bě se wschelakimi pschiptkami a pschednoschlami porjenischena a ho na pozled s balom skonči. Tak bu tutón jubilej czechny džen sa Bulečanske wojeske towarstwo, kotrejž w rjanym wopomnjenju vola wschęd wostanie, kotsik ku ho pschi nim wobdělili.

S W b o h o w a pola Nježhwacibla. Na w kach mnosy dundazj wokoło ludža, kotsj ludžom wschlorke njeuwuchne węzy sa drohi pjenjes naręcza. Tak wondano po naszej wžy někajti lumpak wokoło żago ludžom žalbu podtyłowasche, kotaž dyrbjesche wschē ejelne brachi sahojuž. Hacž runje je snate, so to, schtož pječja psche wscho pomba, k niczemu njeje, hu tola někotri lohkloweriwi jeho ležnym ręczam wérili a jemu tylku žalby wotkupili. Hdyž pak wjele wukhwalemu žalbu nałożichu, spónachu, so běchu žo wohschudzicž dali. Žalba, kotaž dyrbjesche wschē ramy hojicž, žo ani masacž njezdgesche, dokelž běše kamjeni twjerda. Damy tule węz do sjaownoscze, so žebi njebychu, kaž pola naš, tež druhdze mudri ludžo wot pschellepaneho dundala vieniesy i mōškinie wuwiečcicž dali.

§ Njeradez. W czagu, w kotrymż so w Wuczezach někotre twarjenja palachu, wo czimż bymy tydjenja pišali, je so tu czeſle njesbože stało. Dotekż schrē hacż do Njeradez lętachu a twarjenjam, se ſłomu krytym, se ſapalenjom hrožaču, proſčesče žinnoſcętka Kolchowa, kotrejż muž bědyn na khorołożu leži, žinnoſcęterja Bohumila Säuberlicha, so by na tſechu ſolchez twarjenja ſaleſt a palaze

kruchi shaschał. Säuberlich, kiz po teile proftwje cziniesche, pschi tym snak s tlechi dele padze, slama zebi khribjet a hriebka, s ketrchz ho jemu někotre do pluzow storzhichu, tak so dyrbiesce tseči džen po njesbožu w wulcich boloszach wumrjcz. Won bě 47 lét starý a sawossaji po kóbu wudowu a wóžom njedoroszchenykh džeczi.

S Lubija. Létscha wokrjechna shromadzjina Lubijiskeho hamsteho hejtmanstwa směje ho 25. meje dopoldnia w 9 hodzinach.

S Dražjan. Sserbske towarstwo „Czornoboh“ mějesche pjak 6. meje w „Tivoli“ kwój nalétny kwyedzén, k kotreuz bě ho jara na hladna hyla Sserbow, bjes nimi wjeli knježnow w herbskej narodnej, tež delnjoslužiskej drascze, seschla. Wo towarstwo wjelesaškužny knjes wuczer Holbjan se sahorazym hlowami kwyedzén wotewri, kiz dyrbiesche pořwyczeny bycz k narodnim nascheho lubowaneho krala Alberta, kotreuz ho teho dla wot wsech hrimotaza hlawu wunješe. Potom hrajesche ho wjehelohra w dwémaj jednanjomaj „Honitwa sa mužom“, kotrž je knjes dr. Muka s pólsczym pscheherbczil. Hacž runje tutón kruch njeje bohaty na dramatiskich momentach, bu won tola czeple pschijatych, dokelž ho pod režiju knjesa Holbjana žiwe hrajesche. Wubjernie pschede wschém hrajesche knjes Symny hvojeho Maka a knježna Schusterez hwoju Albinu. Dalsche róle běchu tak wobhädzene: Debilez nan — knjes Jurijenz, woka — knježna Marcinkę, Michał — knjes Pětschka, měschežan Vladis — knjes Matčak, Kata, Debikowa hlužebna — knježna Hanczak, laka — knjes Kubiza. Akustika Tivolijoveje sale njeje sa džiwadlo abo sa wužbne produžije doſez hlymanu; to bě wina, so wchelatim, doſez wotsje njerězazym wožbom, pschi pschedstajenu njebe derje srosumic. Do zyla pak je džiwadlowa hra hobustawow Czornoboha hylnu žiweniku móz a prawo bycza tuteho najnowscheho herbskeho towarstwa w zulje dopolasala. W bratravskiej luboszci a wjeſelesj sabawje pschi karanczku piwa a pschi rejach wschitko hacž do ranicích hmerkow pschibywasche a džejche domoj s pschewdčenjom, so bě to rjany herbski kwyedzén a so ma „hischeze Sserbstwo nješubjene“ tež jedyn schlik w towarstwie Draždzanskeho Czornoboha.

Se Sprejzow. Wot 1. meje je w naschej wožadze s duchownym vikarom knjes Malink, s Kolma roženym. Jego předovník, k. Breugst, dyrbiesche tón hamy džen jako duchowny vikar saſtojnistro w Kholmje naſtipicž. Tola won do Kholma pschishol njeje, ale je ho bjes ſleda ſhubil. Ničto njemože rjez, hdze je ho wobrocził.

Pschibazny kud.

Loni w nozy 24. novembra w něhvuſchej Ssykoriz wulſej sahrodnistej žiwnosczi w Nowej Wieszy pola Hucziny, wot Ssykoriz hwojby wožydlenej, wohén wudhri. Ssykorizam, kotsz chyžchu ho dwaj driej posdžischo do Maleschez pscheczahnuč, plómjenja ja 600 hacž 900 hriwów domjazeje nadoby ſaniczichu. Wohén bě na dobo na dwémaj městnomaj wupražnul, tak so dwélnie njebeſche, so je ſe ſamýkłom ſaloženy. Lukanje ho na dželaczerja a něhvuſcheho pjeſkarja Ernsta Augusta Hilbjenza w Huczynie, trózdy paduchſtwa dla khostaneho, kiz je hzo ras dla ſapalenja woſkorzeny był, tola ho dla nje dožožazych doppoſtmow wuwinowal, wobrocził. Hilbjenz bě loni w septembrje pschi žudniſkim pschekadžowanju Ssykoriz sahrodnistu žiwnoscž ja 4700 hriwów kupil. Dokelž běchu ležomnoscze, k žiwnoscži hluſhaze, po taxy wjeſnych grychtow psches 4600 hriwów hōdne, bě jaſne, so je ſaniczenje respadazych twarjenjow Hilbjenzej drje wujitl pschinjeſko, tola niz ſchodu. Někotre dny do wohnja bě Hilbjenz hlinu a ſlomu a někotre kary ſuheje travy a ſlanja k wuporjedzenju pschinjeſk a w ſadnim kólninym kucze, tam, hdzej bě wohén naſtał, nakopit a na tule hromadu někotre walczki ſlomy, kotrež bě Hilbjenzow hwal Schöbel pschinjeſk, ſtajil, tak so hacž k ſlomjanej třeſche doſhachachu. Ssykora bě tole ſpočinianje hnydom jako pschirpanu k ſaloženju wohnja ſpósnal, mjes tym so Hilbjenz to tak wulkadowasche, kaž so je tſeču wuporjedzicž chyž. Pschi žudniſkim pschepitanju, do ſtrehož bu pôdla Hilbjenza tež jeho hwal Schöbel wſatý, bě Hilbjenz podarmo ſpýtał, winu wot ho wotvalicž. Pschibazni jeho ſa winowateho woheňaloženja ſpósnachu a jemu khostatnju na 5 lét pschibudžichu a wotřeknuchu jemu czeſne prawa na 10 lít, mjes tym so Schöbela wuwinowachu. — Paſatſkeho pomoznika Ernsta Roberta Fehrmanna ſe Žitawy, kiz bě pjeniesy falschowal, k jaſtwu na jene lěto ſchudžichu a jemu czeſne prawa na dwé lěče wotřeknuchu. — Vantat Pawoł Oskar Steglitz a dželaczer Gustav Emil Geißler w Obernje, wobaj paduchſtwa dla hzo khostana, běchtaj lětza 8. februara wobstarneho ſeſnika Körnera, hdzej s nim s koreznyh domoj džehcta, s rubjeñiſkim wotpohladom nadpanuļoſ. Geißler bě, Körnera ſa ſchiju hrabnuwach, jeho ſe hlowami: „Sczérbie, dyrbisich wumrjcz!“ s pjaſcju do hlowy dyrik a ſchědžiwa k ſemi ſtorhnuł, pschi

czimž bě ſe ſwojim woporam panuļ. Na Körnerowu proftwu: „Daj mi hicž, wſchał Tebi nicio činiš njeſtym!“ Geißler ſ nowa do njeho pjerjesche, wopjet woſa: „Ně, ſczerbie, dyrbisich wumrjcz!“ Pod pužami, pschi ketrchz ho tež Stegliche wobbzeli, Körner myſle ſhubi; ſmjerč wozlabnuwach, wón ležo wosta a jenož hischeze hlyſchesche, kaž Geißler praji: „Sczérbie je morwy; won ſo wjazy njeſiba“; potom ſo jemu wědomje do čista ſhubi. Steglich pak ſo, wet ſwojeho towarſcha napominanu: „Hladaſ, hdze ma pjenieski težaz!“ Körneroweje pjeniezne moſčne možowasche, na čdož ho wobaj ſ městna ſwojeho njeſtutka ſkolu wothalischta. Hdzej běchtaj nadpadnitsaj wotſchloj, ho Körneraj wědomje ſažo wróci, a won ſo ſ wulſej prózu domoj dowleče. Ma ſcžehwach poczepjenych pužow won dwě nježeli khoru w kóžu ležesche a hischeze dženka ſwojeje předawſcheje czerſtvoſeje nabyl njeje. Nadpadnitsaj buſchtaj hzo džen po njeſtutku ſajataj. Pschibazni wobeu ſa winowateju ſpósnachu a Geißleraj khostatnju na ſchescz lét pschibudžichu, jemu czeſne prawa na džekacž lét wotřeknuchu a jeho pod dowolomnu polizajſku nadležbu ſtaſichu, hýdomaczelētneho Steglitzha, džiwaſo na jeho mlo- doſež, k jaſtwu na ſchyrí lěta ſchudžichu.

Priopk.

* Czeſke njebože je ſo 8. meje na ſeleſnizu w Reichenbachu po- dało. Hdzej ſo lokomotiva, kotrež dyrbiesche do Langenbielawu jecž, k pschihotowanemu czahej bližesche, njemóžſe ju jeje wodzér, kaž je pschikafane, doſez ſdowudžeržowacž. Won ſajedze ſo psche wulſej možu do czaha, tak ſo jedyn wós ſ koliſow wuſloczi. Nimo teho pschitidze woſykuwar Gründel, kotrž chyžſe lokomotivu k czahej pschipovžnucž, mjes puchacze, pschi czimž ſo jemu hlowa roſmiecze, tak ſo hnydom wumrje.

* Jenym Lipſcianskim nowinam je ſežehowaz ſa werny wob- kruženym dopiž pschipóžlany: Tele dny proſchesche ſlužobna holza woſebnych knježich domjazu džowku, ſo móhla na někotre hodziny wotetíč, dokelž ma nujny pucz hicž. Wona bě mjeniujy wot jeneho rěčnika ſkasanje doſtała, ſo dyrbí k njemu pschitidze. Do předka chzemý wupowjedacž, ſo je ta holiczka, kotrež jeje knjeſtvo naſlepſche wob- ſwedeženje w kóždym naſtupanju dava, tajneho naroda. Jejna macž bě ſ jednorých ludowych wortſtow a w ſradnych wobſtejnosczech žiwa. Hdzej holiczka wot rěčnika dom pschitidze, nadpadze jejnemu knjeſtvo, ſo je džiwnje roſhorjena. Bole pak hischeze ſo jejne knjeſtvo ſpodzi- wasche, hdzej proſchesche, ſo byču ju hnydom ſe ſlužby pscheczili. Šlužobna holza bě ſo mjes tym do wopravnje milionarcky pje- wobrocził. Rěčnik bě jej mjeniujy ſežehowazu wěž woſjewiſ: Žara bohaty knjes ſe ſemjanskim mjenom ſpósná, ſo je jemu ſmjerč bliſka. Mjersazy na hwojich pschivuſtrych, kotsz ſwoje wjeſeſe na tym, ſo boryš jeho wulſe ſamoženje namrjeja, psched nim potoſicž njemóžachu, dopomni ſo won na žonu, kotrež bě jemu psched 20 lětami nje- man- dželsku džowku porodzila. Po tu pôžla, ſo wopredka jenož ſo tym ſamýkłom, jej prajicž, ſo je jej wjetſhi legat wuſtajil. Hdzej pak wot njeje ſhoni, ſo je wudowa, da ſo ſ njej ſwerovacž a wotkaſa ſwoje ſuže ſamóženje jejnej džowzy — tamnej ſlužobnej holzy, ſo tym pschistajenom, ſo ma wulſi džel danje jejna macž czaž žiwenja doſta- wacž. Tak je ſo ſlužobna holza wob nôž do milionarcky psche- wobrocziła, a dokelž je jejny mjes tym ſemrjeth nan w testamencze wuprajit, ſo nicio pscheczivo temu měk njeby, hdzej by ſebi ju tón jeho wuj, kotrž bě jeho ſe ſhovim ſwjeſelenjom na naměk najhóle hněwał, ſa žonu waſa, duž ſnadž ſo hischeze do knjenje baronki psche- twori.

* Š Cönnerna piſaja: Muž, kiz bě ſe ſwojej žonu w njeſerje žiwy, pytaſe ju ſkonzowacž a ſakashe teho dla w nozy k 12. meji na nju. Žonska pschitidze a won ſu ſakti, měnjo, ſo je jeho žona. Ale boryš pytnu ſe ſtrželeſti, ſo bě czeſce njewinowatu ſakti; duž wotendze a wobwěſnu ſo.

* 90 lét starý je ſo pjenieznič Vater w Weimar w pjaſtu ras wo- ſenit. Jego mloda mandželska ſteji w ſchyrzycích lětach.

* Pschi krwawych pužow mjes wojaſkami 130 regimenta w Mežu bu jedyn wojaſ ſakkóty a druhí czeſko ſranjeny. Mordat je ſajaty.

* Psched někotrymi dnjemi pschitidze jedyn knjes k jenej w Schan- dawje bydlazej žonje, kotrež muž w pschepytowanju ſedzi dokelž dyrbí psched pschibahanow ſtupicž. Tón knjes prajicž, ſo je pschibahanz a ſo móže jeje muža wuſwobodzicž, jeli jemu tak wjely pjenies, kaž k temu trjeba, pschepoda. Ta knjeni pschepoda jemu 4000 hriwów papierjaných pjenies, kotrež chyžſe tón zuſy muž runje w banzy Hoffmann a Comp. pschedacž. W banzy ſo ta wěž ſa njeprawu ſeſda, duž ſo hnydom polizijt wopſewi, kotrež teho muža ſaja. Won wudawa, ſo je ſ Louisvilla w Amerizy.

* (Murjer, kij zebje Žameho samurjuje.) S Wołomuza pišaja: Pola Ottahaloweho nowotwara na Sporskej hafzy je so tele dny dzīwna węz stala. Jedyn murjer, tam dżekazy, dosta porucznoscę, w pinzy Löwensteinoweho twarjenja, kotryž do Ottahaloweho storka, murju namurjowac̄, so by Löwensteinowy dom schitował. Murjer salese s dżeru do pinzy a samurjowa a saplaza tu dżeru nutslach w pinzy stejo. Hdyž chyžsche so netko wbohi mužik s pinzy podac̄, njenamaka žaneje dżery, dokelž bē pinza hižo dolski čas sahypniena a se wszech druhich bokow njeprichodna. Duž nicžo druhe nje-wubu, hac̄ so zyhele sažo wutorhachu, s kotrymž bē mudry murjer zebje Žameho Žimeho samurjowal.

* (Hón twa sa menažeriju.) W wuheriskim měsće Gyula-Zehervarje wotmę so s rospadnenjom menažerijineje klecki porędkie njebože. Blisko pschi ręczny pschipolakachu Franzej Prochaszky, wob-hedzerjej menažerije, městno, na kotrymž možt menažeri u postajieč. Kaž dolko ludzo pomnia, njebe ręczka ženje s brjohow wступila, czehož dla tež měschčanostia nicžo pschecžiwo temu njeměsche, so so tam Prochaska je swojej menažeriju sažyli. Kęcžka, hečak jara směrna a njestraschna, pak bu se slivkom do torhazeje ręki pschewobroczena, kij wschitko žobu torhache, schtož jej na puczu stejsche. Woły, na kotrychž lěžvzy s džiwim skotom stejachu, pluwachu zyly kruch zebu. S někotrych woda dno wottorhnu a tigry, leopardy a hyeny s nich rosczékachu. Někotre swérjata tepichu so w žolmach. Králowski tiger — rjane swérjo — a dwoj leopardaj stwochruhu. Kucze so satraschna powjescz w měsće rosschéri, so bu so wchě rubjezne a torhaze swěriska wužwobodzile. Hnydom wuczahnu kompanija tam stejazych honvedow pschecžiwo nim; tež strażnizy a žandarmojo so pschisamknuchu a tak so wulka hořtwa wotmę. Králowski tiger, drje najstraschnišchi mjes thymi swěriskumi, bu satſeleny, hdyž bē prjedy jenu žonu a jeneho žandarma straschnje wobschlodzil. Měschčeniza w měsće bē cžim wjetsha, dokelž bē tam runje hermant a wjele zuszych ludu pschitomnych. Wžera bē zyke město zliczki džen ſamrjeni, dokelž bē strach, so so hiszce ſbytkne swérjata, kij běchu do bliſkeho lěha rosczékale, do města wróčza. Wužwobodzene wopizy so njechadža s třechow dele nawabicz dac̄, duž je wobžarujomny wobhedzer zyke swoje samōženie ſhubil. Kéta, so zyje s městom wo ſarunanije ſwojeſe ſchody ſkoržek. Jego žona je so teplá.

* (Kumy ſluscha džeczo?) S Madrida so piža: Psched někotrymi dnjemi so na ſelezniczym ſastanischemu Juente Palmera w Andalusieſtej džiwna podawisna sta. Hdyž tam wjeczor wokolo 10 hodzin čah ſasta, wileje s wosa přenjeje klasz ſababjeny muž, kij so khvatniwe do ſastanischej iſtwy ſastanischoweho pschedzyb yoda a tom kaſchczik na blido staji, wudawajo, so je to dar jeneho ſnateho. Gastrojnik kaſchczik s džakom pschija a ſababjeny ſtupi ſažo do czaha, kij jenož 3 minuty w Juente Palmera ſtejše. Po čajowym wotjebzenju ſastanischoweho pschedstejer kaſchczik wotewri a namaka w nim do druhich batistowych pjeſuſkow ſawalene nowonarobzene džeczo, czerſtweho hólčka. Jego wuſladawſki, praji hnydom, so jeho ſe žanym wuměnjeniom njewobkhowa. Jedyn khudy kolijet, kotreñiž běſche plakazeho džescza ſel, proſchesche jeho, so by jemu tón dar wot-stupil, dokelž je jemu runje nowonarobzene džeczo ſemrjelo. Nad pschedpoda jemu ſastanischoweho pschedzyda džeczo a bē wjeſely, so bē je wotbył. Kolijet khwatasche domoj a położi džeczo ſwojej žonje do klina. Ta hlabasche a pěſtonjſche jo ſe wschej staroſciwoszcu, a hdyž džeczatko drémacz poča, hotowasche so wona, jo ſwūžwlekač. Hdyž pak jo jupku wužwleče, wužaje s njeje lisczit, na kotrymž ſtejše: "Schtož tole džeczo pschitwosmje a ſastara, budže ſbožowny". Wulke bē ſpodziwanje wobeju mandželskej, hdyž ſłowa čítaschtaj, ale wjeje wjetſche bē jej ſchekapnjenje, hdyž so s jeho pjeſuſkow wulka hromada banknotow wuwalí, kij pscheliczene 125,000 pesetow (to ſu 100,000 hrivnow) wuczinsachu. Hdyž ſastanischoweho pschedstejer powjescz wo tutej džiwniej namakanzy ſhoni, bē kaž wrótny a khwatasche ſe kolijerzej a hebi wot njeho džeczo a, so wě, tež te 125,000 pesetow, ſažo žabasche. Kolijet pak so wobara, jeho pschitlaſju do pjeſnicz, a je ſ teho ſwada naſtala, w kotrejž, kaž dopředka ſhodamy, ſhodniž ſe ſalomonskej mudroſci ſkócnzne ſhudemu kolijerzej džeczo a počkay pschitubža.

(Býrkwinne powjescze hladaj w pschitofy.)

Kedžbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerač: "... Nochzu wotwrenieho inſektoweho pôbra; pschetož bym Zacherlin žadal! ... Schwala tule wožebitoſć ſ prawom jako najlepſchi ſrědki psche wchě pschekazanzy, duž jenož ſaſyglowanu bleſchu ſ mjenom Zacherl woſmu!"

Wopravdity dostacj:

W Budyschinje pola k. bratrow Merschow,

=	=	= Straucha a Koldy,
=	=	= k. Oth Engerta,
=	=	= Ernsta Mittascha,
=	=	= Jurja Holda w měſchcz. hapt.,
=	=	= C. A. Lukascha,
=	=	= Pawoła Schokarta,
=	=	= Alfreda Böhmy,
=	=	= Herm. Kschizanka,
=	=	= Pawoła Mikla,
=	=	= E. Ferd. Lehmann,
=	=	= Ed. Tammera,
=	=	= Ernsta Augustina,
=	=	= A. W. Knigale naſléd.,
=	=	= Liborius Pfunſera.

Wulke wupſchedawanje lowrije bratatyh porzellanowych a kamjeninnych tworow, bjes nimi wjele poſłoczanych ſchalkow, por po 15, 20 a 25 np. Pschedawanje budže ſrjedu wot 25. hac̄ ſobotu 28. meje w dworje na ſewizy po jenym ſchode.

Ernst Ullrich
na ſchulerſkej hafzy 12.

Pschedeschczniſki

wókom a dwanacjedziale, trajnje dželane porucza po najtunischiſtich placidzach

pschedeschczniſkatačna

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

Héblowane ſchpundowanja

zyłe ſuſe, 24 a 30 mm. ſylny, pschedawa tunjo

Dr. Holbian w Budyschinje pschi dwórnischcz.

Sobotu 28. meje t. l. wjedzor w 8 hodzinach
w Lawez hoſezenzu w Budyschinje
ſjawny pſchednoſchk

thęzorſtwo ſejmſkeho ſapóſlanza knjesa Zimmermann ſ Draždān
wo:

**„Schködna ſamōžnoſež židowſtwa na wikowanje,
rjemjeſlo a ratarſtwo.“**

Wſchitzh Kheſcijanszy mužojo ſ měſtow a ſe wžow ſo k temu pſcherproſchuja.

Gastup darmo.

Němske reformſke towarſtvo w Biskopizach.

So by ſo mojemu pſcherzahowanſkemu wojewjenju wot 1. meje wopak njeſroſumilo, dowolam ſebi k wjedzenju dac̄, ſo ſo koſonialſtworowe, barbowe, tobakowe, zigarowe a ſpirituſkowe kſlamy ſo wot mojeje ſwojby wot lēta 1832 ſ firmu: **J. G. Klingſt Nachfolger** na bohatej haſy 16 wjedzaze, ſ woſebithym wodženjom mojeje ſyna a prokurista, knjesa **Jana Siems**, bjes pſchetorhnenja dale powjedu. Proſchu jemu toſame dowérjenje a derjeměnjenje, ſ kotrymž ſu mje w běhu 35 lēt poczeſczili a ſa czož ſo rjenje džakuju, ſpočic̄.

W Budyschinje, 3. meje 1892.

C. A. Siems, ſ firmu **J. G. Klingſt Nachfolger**
na bohatej haſy 16.

Pobocžne tow. herb. burow w Porschizach
ſměje město 22. halle njedzelu 29. meje poſedzenje. Pſchednoſch
ſměje k. dr. Gräfe wo plahowanju ſkotu. Pſchednoſch

Wſchitzh

S nowych poſylkow porucžam
turjo
rajk punt po 14—40 np.,
derje ſo warjaze buny,
ſeleny a žolty hróč,
hoki,
beleny hróč,
krupy,
nudlowe nudželski,
ital. makkaroni

a
woprawnie jejowe nudle.

Paul Hoffmann
na róžku herbſkeje haſy a ſchuleſkeje haſy.

Sylna klužobna holza ſo do Budyschyna pyta. Dalsche je ſhonicz w wudawarni „Sserbſtich Nomin“.

Pčolařſke towarſtvo
w delném dole Sprewje.

Hlowna ſhromadzisna ſchtwórk 26. meje (Bože ſtipic̄), popoł-
dnju w 3 hodzinach w Budyschinje w Lawez hotelu po 1 ſchodze.

Pſchednoſch

Moje wobydlenje je wot 5. meje na hornečerſkej
haſy čiſhlo 36.

W Budyschinje, 5. meje 1892. **A. Käyſer**,
prjedy na ſitnej haſy 10.

Swojim czeſczenym wotebjerarjam pſchi potřebje dobrocižiwemu
wobledzbowanju porucžam, ſo je mój **koſhowny ſklad**, ſ najlepſchimi
koſhami, kotrež ſu, doſpolnje wuhotowany, a ſo móžu ſa hódnosc̄ ſwojich
koſow pſchi prawym wobthadze rukowac̄; wone w kóžbym naſtupanju
to ſame dokonjeja, kaž druhé koſy, kotrež maja ſnamjo lawa, elefanta
abo druhé ſnamjo. Šnamjo k ſchwindlej kluſha a ſo tež pſchi naj-
hubjeňszej tworje trjeba.

Robert Jacob, gratowy ſwarz
ſ napſtečja realneje ſchule.

Stromotne ſchath
(koſhle, ſpódne pjesle a kholow)
wykoloſtojneho knjesa fararja Kneippa

porucža

C. O. Henoch
na róžku bohatej haſy a hlowneho torhofscheja.

Emil Indinger
w Budyschinje na kotoſkej haſy 11
porucža ſwoj derje ſradowany

ſklad wſchitkich cžrijow
ſa mužskich, žónské a džec̄ji
po ſnatých tunich placzisnach.

Pſchedawarnja njedzelu: na bohatej haſy čiſhlo 3 ſ napſtečja poſta.

Burske towarſtvo
w Nakazach
ſměje jutſje njedzelu 22. meje po-
połdnju w 4 hodzinach w Sołez
hoſezenzu poſedzenje.

Pſchednoſch

Towarſtvo herb. burow
w Bukezach
ſměje njedzelu 29. meje popołdnju
w 4 hodz. ſwoje poſedzenje.

Pſchednoſch

Snate dobre
jadrive mydlo
po tunich placzisnach porucža
Jurijs Illgen
na mjaſhowym torhofscheju čiſhlo 15.

Wóſk

a wóſkowy twar kluſuje po naj-
wyschſkich placzisnach
Hermann Lehmann, mydlar
na hornečerſkej a ſchuleſkej haſy.

W Męckowje čiſhlo 11 je ſtwa
na pſchenajecze.

Sylna klužobna holza ſo do
Budyschyna pyta. Dalsche je ſhonicz w wudawarni „Sserbſtich
Nomin“.

Napominanje!

Schtóz čze pjenjeſy ſaſkujič, mjech kluſuje haſz do ſwja-
tow ſwoje

mužaze woblečzenja

ſ woſebnho jaſneho a cžemneho buxlinia a ſ ilaninow czeſa-
neho pſchedzena haſz po 12 mk.

**holežaze woblečzenja, mantle
do deſcheža, wobwieschki a
trikotowe taille**

po kóždej placzisnje jenož pola

C. F. Klossa, mjeſczel **Otto Preuss**,
pſchichodny ſyn
4 na ſitnej haſy 4.

Mužaze woblečzenja ſo po měrje derje a tunjo ſeſchija.
Zenicke najtu ſiſche ſupowanske ſórlo.

S tutym wopytowarjam Euchor-
ſkeje zyrkwe k wjedzenju dawam,
ſo kym na róžku Mättigowejce a
Lubijſkeje dróhi koſeſejownju ſalo-
žila. ſ doboru tež ſwoje dobre
bělo-pječenje porucžam.

Augusta Möchelowa.

S tutym k wjedzeju dawam,
ſo kaž prjedy, tež dale barbju.
Wotebjerarjow kóždu njedzelu ſpo-
koju a ſubju dobre poſluženje a
tunje placzisn.

August Bomsdorf
w Caſu.

Židowſke koſy
kóžde lēto ſ druhim mjenom.
Pſched ſupowanjom ſo warnuje.
Njeſprawna reklama.

Vilni murjerjo

kamjenje kaſazy, ſo pſchi pſchetwarje
Kupjanſkeho hroda híſceje pſchi-
jimaju wot polera Haymanna tam.

Robert Schelbe.

Murjerjo

po pſchijimaju na nowotwarje na
hospitalslej haſy abo na nowych
hřebjach čiſhlo 1 wot **E. Bjenady**.

Wotrocžlow, džowki, bělacjerſke
ſwójby a dójki pyta ſchmidlowa
na ſukelnſkej haſy 10.

Zona abo starscha holza ſo
jako hospoda do maleho hospodaſtwa
pyta na reñiſkej haſy čiſhlo 16.

(k temu čiſhlu pſhiloha.)

Pschiloha i čížku 21 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. meje 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Lichorskej zyrlwi smje jutje njedzeli rano w 7 hodž. farat dr. Kálich herbstu spowiednu ręcz, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodž. diafonus Räda herbstu a w 10 hodžinach němle předowanje. Pschi zyrlwinch durych budže so sa kudych follektu sverac. Popoldniu $\frac{1}{2}$ 2 hodžin budže w Michalskim farškim domje fatechismusowe rošreženje se herbstimi holzami.

Werowan:

W Michalskej zyrlwi: Hermann Ota Hilbienz, khejet a restawratér na Židowje, i Mariju Ernestinu swudowjenej Schmeißowej rodž. Greulicze tam.

W Katholiskej zyrlwi: Pawoł Lipic, kubek w Korshmu, i Hanu Gudžis i Hornjeje Kink.

Křečen:

W Michalskej zyrlwi: Gustav Adolf, Koral Pawela Wilibalda Wiesenberga, milowarského sahrodnika a fabrikaria w Džéžnilezach, s. — Koral Max, Koral Jaroméra Novaka, murerja na Židowje, s. — Hermann Alfred, Koral Hermanna Holča, molerja pod hrodom, s. — Jaromér August, Jana Ernsta Kaplerja, živnostjerja a kocžmarja w Kelnje, s. — August Willy, Augusta Hermanna Leuchnera, mlynka na Židowje, s. — Julius Hermann, Luisa Hermanna Melzera, fabrikaria na Židowje, s. — August Hermann, Ernsta Jaroméra Rycharja, khežlarja a železnízarja w Džéžnilezach, s. — Max Handrij, Handrija Ajeli, dželacžerja w Wurizach, s. — Marja Martha, njemandž. dž. w Dobruschi.

W Katholiskej zyrlwi: Vejna, Antona Drimla, dželacžerja w Hrubježi-zech, dž.

Zemrječ:

Džen 14. meje: Bohuwér Richard, Hendricha Bohuwéra Wilhelma, fabrikaria w Dobruschi, s. 4 lěta 4 měsazy 24 dnjow. — Kurt Alfred, Koral Augusta Hermanna Zimmermannia, fabrikaria na Židowje, s. 1 lěto 10 dnjow.

Placínsna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1709 měčow		W Budyschinje 14. meje 1892				W Lubiju 19. meje 1892			
		wot	hacž	wot	hacž	wot	hacž	wot	hacž
		ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Pšenica	běla	11	60	11	65	11	3	11	29
	žolta	10	71	10	88	10	47	10	74
Rozža		10	6	10	31	9	75	10	15
Jecžmjen		8	21	8	36	7	73	8	20
Borž	50 filogr.	7	50	7	70	6	80	7	10
Hroč		8	89	11	11	10	50	11	67
Wořa		7	50	8	6	7	8	8	6
Zahň		16	50	19	50	14	50	16	—
Hejduschla		19	—	19	50	18	—	18	50
Berný		3	20	3	80	3	—	3	60
Butra	1 filogr.	2	30	2	50	2	20	2	50
Vidženčna muša	50	12	—	19	50	—	—	—	—
Rjana muša	50	12	—	17	—	—	—	—	—
Sýno	50	2	—	2	50	2	—	2	50
Salóma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Brožata 828 schuf, schufka	12	—	25	—	—	—	—	—	—
Vidženčne votruby	5	50	6	—	—	—	—	—	—
Rjane votruby	6	—	7	50	—	—	—	—	—

Na burž w Budyschinje pšenzena (běla) wot 11 hr. 5 np. hacž 11 hr. 20 np. pšenzena (žolta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 60 np., rožta wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 16 np., jecžmjen wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 25 np., borž wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 50 np.

Dražbjanje mjašové placínsny: Horjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne kwinje 55—58 ml. po 100 puntach i 20 prozentam tary. Čelato 1. družiny 45—60 np. po vunče rěsneje wahi.

Biedro w Londonje 20. meje. Deshežiloje.

Wulki khosejowyj sklad Th. Grumbta

w kupnicy

na swonkownej lawskiej hafzy

porucža

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlepšim ředže.

Čorne židzane tkaniny
najlepšeje dobroſeže ſ rukowanjom, ſo ſo derje noscha, po najtunischičh placínsnach porucža

August Grützner.

Bawmjané a platowe
plóčne tkaniny ſa mužazu a hólčazu draſtu
khež hižo po 50 np.,
porucža

Bruno Grohmann w Budyschinje
huknijowa pschedawařna
9. na hlownym torhōſču 9.

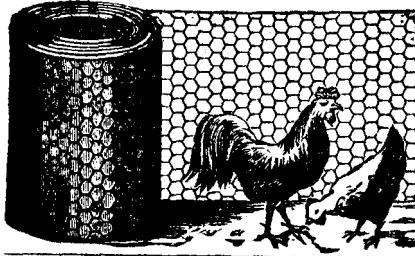
Julius Höhme,
ſastupječ internazionalneje maſchinskeje wustajenžh
w Riesy nad Lóbjom
porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze i aschiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokombijsaze maſchin, ſi gopelom a paru ſo czerjaze,
jenopschežne mlóčjaze maſchin, wubjernje dželaze,
ruezne mlóčjaze maſchin najnowscheje konstrukzijs,
berny roſtločjaze a berny roſtihaze maſchin, ſeſaki ſa berny a řepu, cíſczaže maſchin,
mjetsily, butrowanske maſchin, butrumjatowarje, mlóčjinki,
viktoria-separatory, ſi ruku a maſchinu ſo czerjaze,
južne hudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, ſeſne
južne plumpy,

pízu parjaze apparaty (noschine), triery naſlepſcheje konstrukzijs,
mlýnske zylindry, rynkate waſhy a dezimalne ſkótne waſhy,
lucžne bróny, ſamžne dželo, ſalonjsy ſchitowaný ſystem, kotrež moža
ſo hnydom wot kóždeho do Žaakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepſcheje, wupruho-
waneje konstrukzijs.

— Najpřihodniſche wuměnjenja dla placjenja? Pruh
dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawařna a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Sazynowanu gro-
čamu plečenzu we
wschěch družinach ma na
ſkladze a porucža tunjo

B. Fischer
na žitnej hafzy.

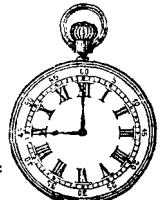
S s r ě d k
k spěšnemu břežhovanju platu
ma na pschedan a ſak ma ſo na ložec, wukaze

Otto Engert na ſnatskownej lawskej hafzy.

Franz Marschner
čaſznikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej hafzy čjo. 9
hwój ſklad čaſznikow a čaſ-
nikových rječjaſow dobroci-
wemu wobledzbowanju porucža.

hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placínsny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Přichomne rukowanje. Tunje placínsny.

Přichomne rukowanje: Něčju herbski.

Czisty amerikanski
świelzowy ręepikatý tobak
porucza tunjo
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy 16,
na róžku theaterskeje haſy.

Wolijowe barby

we wſchęch nuanſach, hnydom
f barbijenju, derje a twierdze ſchny-
jaze, f barbijenju khezow, ſchpundo-
wanjow atd.,

**molerſke a murjerſke
barby**

w czerſtej tworje a w naj-
wjetskim wubjektu,

**ſchpundowanſki
kwečjath lat**
f barbu a bjes njeje, njewonjath
a ſpěſtne ſchnyjazy,
terpentinowý wolij
(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny
hodny laniomolijowy firniš,
jara derje a twierdze ſchnyjazy,
berniſteinske lati,

kopallati,
damarlati,
želesowe lati,
Ia Kölntki Uliſ ſaz tež
murjerſki Uliſ
a hſchcze wſchelake druhe družiny,
mijerſku krydu,
ghyps,

Ia portlandſki zement,
klepatokamjenjowu
a ſchmirglowu papjeru,

ſchmirglowý pláť,
ſchpundowanſki wóſt,
wóſt ſa parketowe
ſchpundowanje,

barbieze wſcheje družiny,
ſhablony
ſa molerjow a murjerjow
atd.

porucza a ma pschezo na ſkładze
po najtunischiach placzisnach
drogowe a barbowe
en gros khlam̄ en détaile

Otto Engert
10 na ſnutkownej lawſkej haſy 10.

Turkowske ſlowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zlyſnach tuniſho porucza

Th. Grumbt
na ſwontkownej lawſkej haſy.

Kóſlaze kóžki.
Kóſlaze kóžki, ſaz tež wſchę
druhe družiny kožow kupyje a naj-
wyſchcze placzisny placzisny

Heinrich Lange
pschi ſitnych mikach
pschi herbſkej katholſkej zyrki.

Meblowy magazin

Pawola Scholty, tycerſkeho miſchtra
na garbařskéj haſy 8

porucza wulki ſkład drastnych ſekretarow, vertikow, buſſetow, myj-
nych blidkow, kožow ſ matrazu a bjes njeje, ſcziowé a deſkate
ſtoly, domjazu a kuchinskú nadobu po tunich placzisnach dobro-
ćiwemu wobledžowanju.

Winske ežrije

ſo derje a tunjo kupuja
polo

Hermann Frisch
na ſerbſkej haſy 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wiſach

porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hońtwjeſki,
khezorski, ſelowy a herſizowy liker, ſaz tež derje čiſczeny paſenž
prěneje a druheje družiny, woprawdzie winowe kihalo, kihalowy
ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po mérje. — Naturſku
khiſczeſčku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla
f kwaſam, kſchcziſnam atd. poruczeſja.

Destillazija Ad. Rämscha wot ſéta 1868 wobſtejt.

!!! Najwjetſchi ſkład w měſce!!!

— Najtunische placzisny ſa —

Blomjane klobuki

filzowe klobuki
m e ž y

w njedosczeſčenym wulkoſnym wubjerku.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haſy 22 pódla winowej kicze.

Theodor Niecksch prjedy T. Jermis
twarjernja maschinow a porjedzernja
na Draždanskéj droſy 2 w Budyschinje
porucza ſo

f tvarjernju ratařskich maschinow a f jich porjedzenju, kowar-
ſkich dnuſakow (měchow) we wſchęch wulkoſzech, piwarskich a
mlynskich maschinow, elevatorow ſa ſamjen, zyhel, lód,
wuhlo atd., transmiſijow, zentesimalnych moſtowych
wahow, wſchęch porjedzenjow a f dželanju maschinow,
wſchelakeje družiny po tunich placzisnach a dobrym wuwjedzenju.

Carbolineum

najlepſchi wolij psche hrib
porucza tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détaile.

Portlandſli

z e m e n t

wubjernje dobroſeje pschezo
czerſtvo w hñdach po 180, 90
a 45 kg., ſaz tež po puntach
porucza tunjo

Otto Engert.

Bokrowy ſyrop

punt po 14 a 20 np. porucza
Paul Hofmann
na róžku ſerbſkej a ſchulerſkej haſy.

Bokrowy mēd

wubjernje ſłodžazy,
punt po 48 np.
porucza

Paul Hofmann
na róžku ſerbſkej a ſchulerſkej haſy.

Woprawne diamantzorne
ſchtrykowanſke
pschedzeno

ſchtryp̄y

ſotrej ani f plókanjem, rybowa-
njom a poczenjem barbu nje-
puſczeſča, f rukowanjom Louisi
Hermisdora w Chemnitz barbjene,
porucza

J. A. Henoch
na hłownym torhóſczu 4
w ſlotym hodlerju.

Wupschedawanje

drastnych tkaninow
najtunischiach barbow a mu-
ſtrow hacz do ſzwatkow po
žmęſhne tunich placzisnach.

Debre tkaniny f podſciežu,
kóžę po 16 a 18 np., ſidzane
tkaniny f wobſadzenju, kóžę
po 75 np porucza

Herm. Beermann
na ſnutkownej lawſkej haſy 6.

Wobrasy

(bilby) ſo rjenje a tunjo ſachleſ-
zuja a f woblikom wobſadža,
domowe żohnowanje a wobrasy
w wulkiem wubjerku a tunich pla-
czisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſy 11.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu sobotu.
— Štvortlétne předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjeseňom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde číslo pláci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číšč Smolerjee knihicíšeře w maciennym domje w Budysinje.

Číslo 22.

Sobotu 28. meje 1892.

Za nawěstki kíž maja so w wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zvonkoneje lawskeje hasy čo. 2) wotedač, pláci so wot małego rynčka 1 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedač.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Sa „židovske flinty“, kąž so třelby, w fabružu žida Isidora Löwea ja němske wójsko dželane, mjenuju, so hřichče pschezo wobydlerstwo Němiskeje ſylnie ſajmuje. Barlinſki rektor Ahlwardt, tříž je jebanstwa wotryk, kotrež ſu so pječza pschi dželaniu tyčle třelbow stavaře, je ſažo nowu knižku, tu ſamu wěz naſtupazu, wudal. W njej wón nadrōbnoſeže k wobſkóržbam pschijneje, na kotrež je w hwojim přenim ſpižu Isidora Löwea winewař. Tež moſjewenju „Khějorſtowoweho Naučenitka“ wón napřeczo ſtupa. Pschede wſhem je ſo w „Khějorſtowowym Naučenitku“ prajilo, so je ſo material k třelbowym rolam wot Spandawſkeje kralowiskeje brónjetne podawař, tola s tym ſo Ahlwardtowa wobſkóržba poraſyla njeje, so je ſo podat̄ material k čiſce druhim ſameram wuzil. Na wjetſchi džel jeho wobſkóržbow pak „Khějorſtowowý Naučenitk“ ani wotmolvit njeje. Na kónzu hwojeho ſpižu Ahlwardt roſprawnu wo poſzeženjach židowskeho komiteja podava, w kotrejž ſo wo pschihodze židowskeho luda w ſmykli rada ſkladuje, po kotrejž býchu ſo wſhem druhé ludy ſaniczic dyrbjale. Ahlwardtowý druhí ſpiž njeje knježerſtwo, kąž pření, po wſhem Němzach roſſhicerz dalo, ale jón konfliktowař. W jenej Dražbanskej knihicíſhcernei, w kotrejž ſo Ahlwardtowý ſpiž čiſchča, je ſo polizija někotrych tyčaz exemplarow jeho poſlednjeje knižki možovala, někotre druhé tyčaz věchu hžo roſſhedaře.

— S wulkim spokojenjom pôlske nowiny „Dženik Poſnański“ viſchu, so je khějor Wylem pschi hwojim wondanskim wopycze w Gdansk (Danzigu) k hoscinje pječz Polakow powołał, kotrejž je ſo pschi bankeče s kónz khějorſkeho ſalona ſyñucz dal, a potom je ſi nimi na balkon wuſhol a tam ſi nimi po 20 mjeniſchinach wo mějchęzanskih naležnoſczech ręczał. Mjes pôlſkim wobydlerſtwwom je khějorowe pscheczelne wobkhadzenje ſ Polakami jara spokojaſy ſacíſhča činiło.

— Hrabja ſ Capri i je ſo w najlepſej ſtrowoſeſi ſ Karlowych Warew do Barlina wróćil. Gsrjedu je ſo wón přeni króz ſaſo pschi poſzeženjach ministerſtwa wobbzeliř.

— Komisiija ſa petiziſe w pruskim krajnem ſejmje je wo petiziſi je 14,000 podpiſmami jednala, w kotrejž ſo ſawjedzenje faktultaſtiveho (dowolomneho) palenia čéłow po móžnoſezi po wſhem Němzach, wožebje pak w Pruskej žada. Wot knježerſtwa je ſo k wjetdzenju dalo, ſo palenie čéłow w Pruskej ſakasane njeje, tola ſo tež trébne njeje, ſo by ſo dowolomne palenie čéłow ſakonszy ſradowař. Wot lekarſteho ſtejſiče ma ſo roſmyhlicz, ſo mělo ſo poſtajenje dobrých pjezow vjenježnych pschicinow dla na malu liczbu miſtinow ſamjeſowac. Duž býchu ſo ſemrjeczi, tež tajzy, kotsiz ſu na natyłowaze ſhorosze wumrjeli, dyrbjeli druhdy daloko wosyčz. Lekarſke pschecptanje čéłow dyrbjalo na wſhem móžne waschnja ſi jědom ſawdaczā džiwac a by teho dla jara wobczęzne bylo. Bohrjebanje čéłow drje njeje poſtajenje kſches-žijanskeje zyrkwe, tola wone kſhesčijanskim waschniam wotprowieda. Komisiija wobſamknu ſ 11 pschecjiwo ſ hloſam petiziſu ſacíſhču.

— Swudowjenia hellandska kralowa 30. meje ſe hwojej džowku k němſkemu khějorej na wopht pschijedze.

— W naſtupanju zaroveho wophta w Barlinje ſo po ſdacu hřichče wěſte poſtajenja ſtale njeſzu. Kąž ſo ſ Peterburga psche, je ſo roſkaſowat zaroveho hłowneho kwartera, generalny adjutant Rüther, do Barlina podal a do ruskeho poſkansiwa ſastupil.

S teho ſo hodži ſhodac, ſo ſnadž je wón do němskeho hłowneho města poſchijel, ſo by tam poſchihoth ſa ſarowy poſchijedz činił.

— Wo naležnoſciž džehatnika Lücka, kotrehož je khějor ſjawnje wuſnamjenil, dokelž je w Barlinje na ſtraži ſtejo, kąž je w instrukziji poſchikasane, do někotrych nadpadníkow třelik, nowiny „Post“ piſaja: „Lückej njeje ſo wot jeneho mužkeho klubu činił, ale wot třioch, mjes nimi bě tež ſranjeny dželaczeř Bräder; wſchitzu třjo ſu Lücka ſraſhne wohrojili. Jedyn nadpadník, ſatſeleny Brand, w ružy wocijnjeny nōž džerjeſe; wón běſe ſnaty bicž a dyrbjeſe ſo w bližſich čaſhu dla ſkonzowanja čłowjeka poſchec ſu dom ſamolwicž.“

— We wſhem europiſtich krajac ſo wójska poſbylnujuja. Duž dyrbi tež Němſka po poſchikkadze hwojich ſuſhodow činič. Liczba pěſhich mužtow dyrbi ſo w najwobſcherniſhej měrje roſmnoſic. Pschi tym dyrbi ſo po poſchiroſtu němskeho wobydlerſtwa ſkózowac. Liczba armeekorpsow ſo njeƿojetſchi, tola czim bōle ſicžba mužtow. To ſo na to wſchne ſtanje, ſo ſo ſa pěſhikow po něčim dwajſteta ſkužba ſanje, tola ſebi pschi tym knježerſtwo prawo ſaſhowa, ſo ſmě mužtwa, kotrež ſu ſo njeduſhne ſadžeržale abo wučbu czejko ſapſchijate, tež trecze ſeto w ſkužbje wobkhowac.

— Veloziped ſo netko tež w němſkim wójsku, kąž je ſo to hžo w Franzowſtej a Rusej ſtało, do wojetſkej ſkužby ſtaſi. Podkrjeſne komando w Saargemündze je ſcěhovaze napominanje wojſewilo: „K wojetſkim naſyimſkim ſwuežowanjam dyrba ſo ſetka dowolenzy (Urlauber), velozipedov mějazy a ſo na jědzenje ſi nimi wuſteſazy, ſwolac. Mužtwa, kotrejž to naſtupa, maja ſwoje velozipedy ſobu- poſchijesč a pódla ſwojeje hewaſcheje mſdy 25 hríwnow jako ſaru- nanje ſa wotwuziwanje velezipeda doſtanu. Cži reservistojo, kotsiz maja ſo pschi ſwuežowanju wobbzelič a kotsiz ſu ſwólniwi, pschi tym ſwój veloziped wužic, čhyli to ſterje lepje w hłownej ſamol- wjeri w Saargemündze abo w Saarburgu k wjedzenju dac.“

— Žitovi wikowarjo niz jenož nuſnu ludowu ſyrobu podrožuja, woni ju tež na hjeſhwědomite wachne ſalſchuja. Šibanje, kotrež je w Wrótzlawju mjes tamniſhimi ſupowarjemi žita poſcheczivo wob- ſchudzenſtu Barlinskeje ſitowje bursy naſtało, je tole jebanstwo na ſwěto poſchinjeſlo. W ſhromadzisne ſrótſlavskich ſitowych wiko- warjow, kotrejž ſkóržby ſu ſo wot starjich Barlinskeho poſchekup- ſtwa wotpoſaſale, je ſo na to pokasalo, ſo ſo w Barlinje ſitome druziny wſchelakeho poſhabzenja, wot němſkeje hacž do indiſkeje poſcheciz, wot dobreho žita hacž do ſkjeczateho a waſklateho, ſo wě, ſe ſchlobženskim wotpoſladom měſcheja. Ma teſle ſhromadzisne je ſo namjetowalo, ſo dla tajkeho jebanstwa hñidom na wítowanskeho mi- niſtra wobrozic, ſi druheje ſtrony pak, kotrež ſo po ſdacu boji, po- tajne činjenje ſitoweho wikowanſtwa do ſjawnoczeſe dac, je ſo na- ležne radžilo, ſo by ſo wo poſchekupſkih naležnoſczech wot poſchekup- ſow, a niz wot miniftrów ſubžilo, ſtvoř tola rěka, ſo nočzebža wysčnoſeſi do wobſchudzenſtu Barlinskej ſitowych wikowarjow po- hladac dac. Nětko pak je ſo nabžija, kotrež ſu Wrótzlawſzy poſchekupzy do ſprawnej ſmyklenocze ſarlinskeho poſchekupſtwa ſtajili, jato jebawa wupoſaſala; budža nětko ſkózčenje ſrótſlavſzy pomož pola knježerſtwa pytač? Sa nowy bursowy ſalon, wo kotrejž ſnadž budže bóſy khějorſtowowý ſejm jednac, tele wotkrywanja w poſchihodnym čaſhu poſchindu. Požadliwoſeř Barlinskeje bursy ſa ſpejſnym wulkim vjenježnym dobytkom ſo ſa to ſtara, ſo tajte nje- hanbicziwe jebanswa njepſchecianu. Halle wónbano je jedyn wulk Barlinski ſitovek wikowat poſchi produktowej bursy ſytač, ſi poſkely

psychowojedzeneje rožki s tym jebanku sežinicę, so je delnju położu wesoł s pleśniwej rečku napjelnik, mjes tym so w horniej położy dobra rožka leżesche. Tera je nadpadne, so węzwywostojni tule jebanku spósnali njeſzu a so ſu wobzwođecili, so ſmę ſo rožka wotpóźlać. Sso rosumi, so je tole wolkrycze produktowej bursy tara njelube, duž ju tež bursowe nowiny s krótką samjelczą.

Amerikanska lódz "Connemaugh" je tele dny nowu poſyku ſita, wot wobydleſtwa amerikanskich połnoznych ſienoženych statow hlebatradazym w Ruskej darjenego, pschiwiesla. Lódz ſu w Risi na to ſame hwyatowcze waschnje powitali, kaž tamne amerikanske lódze, kotrež ſu ſo psched měžazom s darjenym ſitom do rufich mórskich pschitawow pôškali. Livlandski gubernator, general Sinowiew, a Rizski měžczanosta a druzi měžczanzy ſastupjerjo amerikanskej lódzi napsheče pschiwiedzecu. Kapitanek lódze "Connemaugh" a wotpóźlanzej pomoznego komiteja w Filadelfiji ſo cęſne dary pschepodachu, bjes nimi čajowym ſerbiſ wot tara, a lódzne muſtwa buchu wot wobydleſtwa na wschelake waschnje cęſczone. Poſkad "Connemaugh", w ſicze a zyrobje wobſtejazy, 2350 tunow wuczinſeſche.

Danska. Bože ſtipicze ſtaj daniki kral kſchecſijan IX. a jeho mandzelska hwoj ſloty kwaž hwyecziloj. Se wſchec̄h stron, s Rusej, Amſtrijske, Grichileje a ſendzelske ſu džeczi a wnuki kralowskej mandzelskej ſu tutemu hwyedzenſtemu dnjej do danskeho hlowneho mesta Kopenhagenu pschischli. Tež rufi zar je ſe hwoj hwojbu pschi hwyedzenju pschitomny byl. Kral je mnohe deputazije wot hejma, gmeinow a towarſtow pschial. Wone drohotne dary a wuſtajenia pschepodachu, mjes nimi legat ſu wopomnjenju na ſloty kwaž. Frédki ſa narodny pomnik, galawos wot rjemieſlnikow a ſloty wenz, wot 80,000 ſchulſtik džeczi pschinieſen.

Franzowska. W univerſitnym mēſeſe Nancy, bliſko nēmſkich mjesow ležazym, budże ſo hwyatki wulkı turnatſki hwyedzen wobywac̄. Tamniſki ſtudencza ſu ſtudentow wſchec̄h europiſtich krajow, ſu wuwiaſzom nēmſkich ſtudentow, na hwyedzeni pscheprokyli. Sso hmo rosumi, ſo budże ſo na nim, kaž je to piſci taſich ſladnoſteſzach waschnje, wjele pelitiſkich ręczow džerzec, ſotrymiz budža drje ſo Nēmzy hōdne wuczeſcze. Tola ſchtožkuli budże ſo tam hlyſhce, europiſki mēr ſ tym do ſtracha njepſchiindze; wo taſke hole ręczę ſo wypſka politika njeflara. Samy pschitap drje njeſe, ſo budże w tym ſamym čaſu preſident republiki narańſche franzowske twierdžisny wopytač, pschi čimž tež do Nancya pschinidze. Woczaļuja wot njeho, ſo budże wón tam ſlowa ręczec, kotrež tym, kotsiž chzedza njemēr ſhudzieč a roſſcherleč, wobaraja a wſho njepolojenje ſmeruju.

Jendzelska. Sa dolhe ſeta w jendzelskich fabrikach dželo tak hujenje ſchlo njeſe, kaž lētha. Njedžiavzy teho pał jedyn ſtrajk druhi ſczechuje, ſe čimž ſo hubjeniſtvo džekawho luda hysche hóle poſhorschi. W Clevelandze pôdla ſtrajkowazych hewjerjow na 100,000 wobzobow, mužow, žonow a džeczi, hłodu mreže. Rimaju ničo ſ tepienju a ſu ſ wulkeho džela hwoju domiagu nadobu a draſtu roſ- pschedali, ſo móhli hebi někotre punty hleba kūpicz. W Middlesborougu wobſtejnoscze lepshe njeſzu. Zeli ſo ſo bórsy doſzahaſa pomož a podpiera njefaradži, woprawdze wulka liczba hudyh hłodu wumrje. Pomožny pjenjes, kotrež je tamniſcha měžczanſka rada pschiswolka, a ſ kotrehož je ſo ſa tyldeň ſches 8000 hrivnow wuplaſzilo, butże hido ſa někotre dny wuczerpani. Dželaczerjo bjes džela priedy ſ podpjeranskeho fonda něhdze 30 nowych pjeniekow wob džen dostaſauhu, někole wſchēdne jenož talet polimki a krienu hleba dostaſauju. Ma džeczi, ſ hłodom ſ ſmierzci bliſke, je jačoſnije hladacz. 3000 džeczem wſchak ſo někole ſ měžczanskich frédkow w ſchec̄z ſchulach wobjed wudželuje. Liczba dželaczerjow bjes džela w Clevelandze a Middlesborougu pschego hóle roſeje, a ſ wěſtoſczi tež wulka fabrika na chemikaliſe w Clevelandze dla njedobahazeho wuhla džekacz pschewanje. Wyſchnoſcze kužobnych měſtow ſu na- pominanja wudali, w kotrejch kózdehožkuli wo dary ſa 100,000 wobzobow proſcha, kotrež ſu ſ ſtrajkom hewjerjow w Durhamiſkich wuhlo- wych podkopekach bjes hanyneje winy džeto ſhubili a ſ tym do naj- hóſcheje nuy ſchischli. Benje hac̄ dotal, pôdla hłoda w Lancashirje psched 30 ſetami, w Jendzelskej taſkeje nuy bylo njeſe. Strajk w Durhamie hido někotre měžaz traje, a nichto hysche rjez njemōže, hdy ſo tole njewidzane ſozialne hédzenje ſtanczi.

Ruſhowska. Ruſzy chzedza tak rucze hac̄ móžno hwojich ſidow wotbycz. Knježeſtvo je poſtigjenje barona Hirſcha, kiz je hebi wot myſli, ſidow do połodniſcheje Ameriti pschewieſej a tam wulke ſidowſte koloniſe ſakdzic, rad pschialo. Židam, kotsiž chzedza Ruſku wopuſchec, ſo wuczeſnjenje na wſho móžne waschnje poſoža. Ruſlim wyſchnoſcza je ſo poruczilo, ſidam legitimaziske papjery darmo napiſac̄. Židowſkim wuczaharjam ſo tež wojetſka hlužba a

dale mjeńſche ſudniſke hofstanja ſpuscheče, kotrež hysche wotpotuczili njeſzu.

Knježeſtvo je wobſamko, ſidowſke privatne ſchule ſbhnuc. Ma jich měſto dyrbja ſtatne ſchule ſtupic ſ wuczerjemi ſa hebrejsku ręcz a ſidowſku nabožensku wugzbu, wot knježeſtwa poſtajenymi.

Njeměrnikow, kotsiž ſu ſo pschi poſlednim ropocze w Lodžu wobdželili, ſu rucze wothudzili. Poſožu ſ nich ſu ſ wuhnanſtu w Szibirskej ſakuzdžili, druha poſoža ma wjele lét jaſtwa w Warszawſkej twierdžisne wotheidzeč.

Muž, kotrehož mjeno ſo psched 26 ſetami wjele mjenowashe, ſe hlužby puſhcežený hufarski rytmischt Oſſip Komisarow, je 53 ſet starý wumrjeł. Hdyž ſo 4. hapileje 1866 Karakaſow ſ pistoliu na zara Alexandra II. ſameti, Komisarow, jednorz čaprat ſ ſeſtromy, pschipadne ſchi nutsthodze lénneje ſahrody ſtejſeſche a Karakaſowej bron ſ ruki dyri, tak ſo kulta miſnu. Najbohatſche myto ſo Komisarowej dosta, jeho wſchudze hlužbachu, hdyž ſo vokaſa. Jemu ſo ſemjanſto ſpoždi, wón bu jaſto offizer do hufarskeho regimenta pschijat, hdyž hac̄ do rytmischtſkeje doſtojnoſcje dóniđe; potom wón wojetſku hlužbu wopusheče ſo ſe žonu a džeczimi na kublo, jemu wot tara darjene, pscheybli.

Hracz a jeho njewjesta.

(Podawki ſe ſiwienna.)

(7. Wokročowanje.)

Demoj doschediſchi nadeńđe tam hwojeho towaſcha Szykora. „Skončnje cę ſola junu wohladam!“ ſawela na Stranskeho. „Hdyž pał ſy węcza težat, ſo ſy węcgor na hrače njepſchischol?“

Woftaj mje napokoji ſ zyklu hračom, wotmolvi njewitanemu hofczej a węſipnemu napraschowarzej miersazy. „Ja mam druhe węzy na staroſczi.“

„A to by bylo?“ ſaſmja ſo Szykora. „Ssnađ ſo na naſ hñewaſh, ſo ſamy cę wuhrali? To węch, kharta padnje junu taſ, junu hinaſ; ſawcerowſhim ſy pscheraſ a dženſa mózejſ ſaſo dobycz.“

„Ja wſchak wjazh hrač ſjebudu“, wotřnu Hanski.

„Ty a njehrač? To powiedaj někomu druhemu, ale niz mi. Ty wſchak ſo hwojich towaſchow njewotřejnjeſch? Bréjan a Wonak ſtaj ſo węcera hñewaloj, ſo ſy nam ty jako ſchwórth muž po- brachowaſ. To nam bjes tebje hñydom tak derje hic̄ njehaſche.“

„Wę ſo, to ſeje žaneho ſ wuhracu njemeli“, rjeknu ſchcziapo- Hanski.

„Ty ſy dženſa džiwny, luby Hanski, ſ tobu žane ręczę njeſzu. Ja radscho póndu, hewak móhli ſo tu hñewac̄. Měj ſo derje, a chzechli, pschindz dženſa ſ nam; cžibnemj ſebi.“

Na to wotendze, a Hanski bě węczech, ſo bě jeho wotbył. Zykl džen ſhramozesze, ale bě ſtajne miersazy. Symſki džen ſdashe ſo jemu pschejara doſhi hyc̄, węcgor njehaſche pschincz. Hdyž bě ſo ſkončnje ſaczmilo, džesche pod lipy, czakashe na Hanžu, ale holczo njepſchindze. „Aha, chze borkac̄“, rjeknu Hanski, „nó, wſchalo jej borkanje naſlepje pschifteſi. Njeſch čini, ſchtož chze, ja ju profyč ſjebudu.“ S tym ſlowami wotendze ſpěſhnie a džesche dom. Dužy pał ſasta a pocza ſebi pschelladowac̄, ma-li hic̄ domoſ abo dyri tola ſo Szykorezom dónic̄. „Schto chył doma ſapocječ?“ rjeknu. „Węcgor je doſhi, ſpac̄ hñydom hic̄ njemōžu; duž poſhlaſam na tych hóſzow, hrač pał ſjebudu, tež njemōžu, nimam pjenjes.“ A hido ſo cžerjeſche ſo Szykorezom.

Drush ſedžaču hido pschi džele, a hdyž Hanski ſastupi, witachu jeho wotſje: „Z wtaſcze, knies Hanski, ſo tola tež ſaſo junu ſo poſhlaſac̄ pschindjeſe!“

„Bréjan“, woſaſhe Szykora, kiz bě kharty wotpoſoži, „na tebi je dawanje; daj ſa ſchtrjoch! Hanski, poj ſow na hwoje ſtaré měſto!“

„Ja njebudu hrač“, rjeknu Hanski, „du jeno na waſ po- hlaſac̄. Rimam pjenjes pschi ſebi.“

„Nó, nó, nječin jeno hlypje“, woſaſhe Wonak, „hdyž tež pjenjes nimach, to ničo njewadži; njedobudžeschli, wſchalo mamy krydu, ſapikam ſtwoje pschehraſe na taſlu.“

„Wono drush ſo tola tak džiwnje cžinieč njebudu, ſo by Hanski jenož pschehrawaſ“, pschitaji Szykora, kiz ſo po móžnoſczi prózo- washe, ſo by jeho ſo hraču pohnul. A ſedom móhli ſo cžlowieč dohlaſac̄ a hido mjeſche Hanski kharty w ruzy a hrajeſche a doby- washe. Ale borsy ſo ſbože wobroczi a bě, kaž by nechtó Hanskiemu na dobo načinił, pschehrawaſhe, doniz pschehraſe hido něchtó psches tolež njewučinjeſche. Drush hračzy poſhlaſu hido ſywac̄ a

čijeniku lhartu. Hanskeho pschehracie bu na taflu napišane. Wón ham džesche miersazy domoj a slubjeche ho hiscze bôle dykli wcjera. Tak to džesche něsho dnjow. Hanža wjeczor k lipam nje-pschihadžesche, Hanski lhdgesche wjeczor kaž wjeczor na hracze a jeho pschehracie wucziniesche hzo něsho toler. Tu ſebi njewjedzelične druheje rady, hac̄ so k ſastararje džesche a ſebi něsho pjenjes ſbže. Tola to ho tak ſnadne njeziniesche, kaž ve ſebi to Jan myklik. Jego ſastarat ve mudry a sprawny muž a praschesche ho najprjedy, k čemu Jan pjenjes trjeba. Tu ho pocza Jan wſchelako wiez a wurečowac̄, so pjenjes na to a tam trjeba, so ho hzo naleče bliži, so potom njebudže žaných wjazw trjebac̄ a tak dale. Šastararje ho Janowé wureče njeſubjach, ale da ſemu tola dwaznyci toler. Hdyž Jan domoj pschindže, ſaplačzi ſwoj pschehrath dolh a wotmykli ſebi krucze, so hzo ženje ſaſo hrac̄ njebudže, pschetož ſemu ho njeſubjefche, so dyrbjefche telko ſa hru placigz. Ale rěka dže, so je puž k ſahubjenju ſe žamymi dobrymi wotmyklenjemi požadzony; něsho podobne ve ſebi Jan hzo husto wotmyklik, ale ženje ſlowa njeberzerjal.

Ale ſhto dha Hanža cžiniesche? Hzo ſa zlyk týdzen njebe jeje ani wibžal ani hlyſchal a myklesche ſebi, ſo je wopravde hněwna a ſo je kónz luboſče. A ſaſtyska ho ſemu njemalo po nej a chyſche jej rjez dac̄, so by tola ſhonil, na cžim je. Škladnoſč ſo ſemu boryš poſticzi; wibžesche ras, ſo ſtara Nasdalakowa ſ domu dže, a tu požala ſnateho hólza ſe wžy ſ tym poručenjom, ſo by dženža wjeczor Hanža na ſnate městno pschihla, ſo ma Jan něsho wažne ſ neju porěčec̄. Hólz tam bežesche a ſa malu hwlisu, kotrž tu Jan ſ njedocžkliwoſči kaž na cžernjach ſtejſe, kaſku ſnadž wotmyklu doftanje, wróciž ho hólz a rjeknu, ſo Hanža nižde wuńeč njemóže, dokelž je wot něsho dnjow lhora a ſe iſtvy stupic̄ njeſmí.

To Jana žalostnje naſtróža. A njedyrkjal ſebi wón tež wopravde wſchu winu dawac̄, ſo je Hanžla lhora? Ve dže wón wina, ſo ve ſo pschi poſledním ſetlanju tak roſhorik; ve dže ju wón ranil ſ hrubymi njeſubječiwiymi ſlowami. Kojesche ho hlyboko, ſo ho njebe předy na nju napraſhovał a ſo njebe ſapocžat k ſjebnanju hnydom ſaže ſčinil. Hiscze bôle jeho bolesche, ſo ſemu Hanžla nježo druhé njebe rjez dala. Věſehe ſemu we wutrobie tak, ſo ve ſo naſradzho do plakanja dala. Šhto chyſche ſapocžec̄? Njeſaczesche ho dolho a ſmuži ho ſaſtupic̄.

Hanžla ſedzesche na ſložu ſhotowana a mjeſeſche psched ſobu knihu na klinje ležo, ſ kotrejež ho modlesche. Hdyž Hanski ſaſtupi, poſbjeze woči. „Janke!“ ſawola ſ hložom, na pol ſrudnym, na pol radostnym, a Hanskemu ſaleſtej ſo wobej woči ſe hylsam. Prajič ani ſlowa njemožesche a padze pschi ſložu na kolenje, wſa ju ſa ruku a macžesche ju ſe hylsam. Tež Hanža ſtupiču hylsy do wočjow. Jego hylsy ſmychu wſchu Janowé winu. Holčazga wutroba wodawa tak rady želnoscžiwemu lubemu! Jeje wutroba pocza ſama ſa njeho rječec̄. „Janke njeplacž!“ veču jenicke ſlowa, kž možesche wuprajičz.

Na to ſo Jan ſaſo trochu ſhraba. „Hanžla, luba Hanžla, wedaj! wedaj!“ možesche ſkonečnje wuprajičz a hylsy lijaču ſo ſemu ſ wocžom.

„Ja cži wodam, Jano, dokelž widžu twoju želnosc̄ a dokelž ſebi myklu, ſo ſnadž wjazh do hvojeho ſtareho hrecha njepadnjeſch. Njeplacž dale a nječin ſi wutrobu cžejku; ſym tak ſlaba, ſo móžu lědom rječec̄.“

„Hanžla!“ ſawola Hanski ſaſo, poſnawajo, ſo Hanžla jeno ſ wulkim napinanjom rječi, „bjer ſo na ſebžu, ale Bože dla cže proſchu, jene jenicke ſlowo hiscze junu praſ, rjekn hiscze junu, ſo mi wodaſch!“

„Wodam; nětk pak dži, předy hac̄ macž pschindže. Wona ma ſa te, ſo ſy ty wina mojeje lhorosče, a njewém, hac̄ by jej twoj wopyt jara luby byl.“

„Hanžla, hdy ſměm cže ſaſo wopýtac̄?“ praschesche ho Jan, ſtaſojo wot ſemje.

„Njeſém, ale dam cži prajič.“

„Duz Boženje, Hanžla; budu ſo modlic̄, ſo by cže Boh luby knies boryš wutrowit.“ A wokochiwiſchi jej ruku wotnežde. —

Hanža radowasche ho ſnuteſtowne nad Janowym polepschenjom a tuta radofcz njemalo k temu dopomha, ſo jeje lhorosče popuſteči. Hdyž jeje macž dom pschindže, njedžiwaſche ho mało, tak ve ſo Hanža pschemjenila.

„Alek cži je, holčka?“ rjeknu k nej pschistupiwiſchi. „Widžu, ſo ſtej ſo cži woči trochu wuſaſnilo.“

„Derje, macži, je mi trochu lóže a popuſteči-li lhorosče jutſe ſaſo tak kaž dženža, budu ſnadž hzo móž stanuc̄.“

„To drje hiscze tola niž!“ wotmolwi wudowa, kotrž taň nahe polepschenje jara njevjeſheli, dokelž ſo dopomni, ſo ho praji, ſo nahe polepschenje lhorosče nježo dobre njewoſnamjenja; praveje pschichin dže njeſnaſeſte.

Hanža ho bojeſche jej rjez, ſo ve ſola njeje Jan na wopycze pobyl, pschetož hiscze džen předy ve ſtara Nasdalakowa na njeho borkotala, ſo je tak hjes czucža a tak liwki, ſo ho ani na Hanžu njepracha.

Macz ſatepi nětko a warjeſche Hanži kuf ſiaſhoveje poliwi.

Jan džesche mjes tym runu ſezejku domoj a dženža jeho nichó na ſwěze wjazh ſ domu wuwalik njebe, pschetož wocžakowasche ſ wuſkoſezu a ſ wilkej žabofezu, hac̄ Hanža hiscze dženža po njeho njepoſceze. Myklesche ſebi zlyk džen na nju, a hdyž ve ſo wjeczor na hilit a nichó po njeho njepſchishe, tu ſmuži ſo a lhdgesche wokolo Nasdalakez hékli. Nichó njepſchindže won, ale nutſka wibžesche ſtoru Nasdalakowu ſedžo pschi ſložu lhorosče džowki, a móžesche wobkogbowac̄, tak mjeſčo hromadze rječeschte. S tym ſo Jan ſpakoſi, pschetož ve ſo pschewwědczil, ſo Hanžina lhorosče hóřſcha njeje.

A dónđe domoj a njeſaby psched wuſhnenjom ſo wěrnje po modlic̄ wo Hanžine wotkhorjenje, a wobnowi pschi modlenju krute wotmyklenje, ſo ſo wjazh lhartom njedotknje. Lědom móžesche ranja docžakac̄, dokelž wocžakowasche zlyk wěſče, ſo Hanža, hdyž budže pschiležnosč, ſemu prajič da, ſo by ju wopýtal. A ſta ſo, kaž ve ſebi pschi. Schulſka holežka pschindže rjez, ſo by k Nasdalakezom pschischoł. Hanski lhwatasche ſpěchne na městno, hdyž lhora njevjesta na njeho čzakasche a ſawjeſheli ſo njemalo, hdyž Hanžu ſwoblekanu ſa blidom ſedžo ſchic̄ wuhlada. A poſtrowi ju wutrobiſe a ſyde ſo pschi njej. „Alek dha cži dženža je, Hanžla?“ praschesche ſo žabofezimye.

„Bohu džakowanano, je mi wjele ſlepje dylli wcjera a nadžiam ſo, ſo ſnadž nje Boh boryš do zlyka wutrowi“, wotmolwi Hanža. „Šhto dha fy cžinil tón zlyk cžaſ, ſo ſmōj ſo njevižalov?“

„Ja“, wotmolwi Hanski a roſhori ſo, „ja ſym něsho ſa dželo měl; to wěſh, w domje ma člowiek ſtajnje něsho lhorosče ſčinil.“

„Hoj, ale mi ſo ſda, ſo fy pola ſsykorez na hracžu byl? Pschetož mi njecha to ſ hlowy, wo cžim ſmōj ſebi poſledni cžaſ pod ſipami rječalov.“

„Proſchu cže, Hanžla, mjeſčmoj wo tym; ſhto je ho ſtaſo, to je ſo ſtaſo, rječmoj radsko wo něčim druhim. Hdyž pak je macž ſaſhla?“

„Ta je ke mſchi ſchla; ale rječmoj tola wo tym, wo cžim ſmōj ſapocžalov! Hlej, Jano, ty fy ho tehdom tak hněval, ſo fy na tebe tak wutſchábla, ale wibžiſh, njeſhym ja prawje měla? Pomysl ſebi, kafe by to bylo hospodatſtwo, hdy by namaj macž dowolila, ſo wudac̄, ſo by ty hral a ſ moslemi ſaſkuſhene pjenjeſy pschehrawał? Ty ſnadž mi rječenje, ſo ſebi potom na to wjazh njepomykliſh, ale cžemuz je člowiek ſwuknul, temu poſdžiſho pak ſenje, pak jeno ſ cžegla wotwuknje.“

„Ale, Hanža, ty ſebi wſchitko lhorosče mykliſh, hac̄ to wopravde je. Nječaſh dha mi nježo wériz?“ — „Ale, Hanžla, rječi mi nětko, hdy pak macž wročo ſchindže?“

„Ta tu hnydem budže. Ale ſhto jej chyſe?“

„Hanža, jeli ſo dowolish, bych ja poproſyl, ſo by po hodžoch namaj dowolila, kwaž měč.“

„Cžakaj jeno, cžakaj, nětkle ſo to hodžalo njeby a ja to nječam. Ja dyrbju cže hiscze jumu pruhowac̄. Ty wěſh, ſo mam cže rady, ale předy ſebi cže njewoſmu, hac̄ po žnach. Doniž ho doſpočne njepſchewwědcz, ſo wjazh njehrajeſh, tak dolho njemykli ſebi na kwaž.“

„Znu, duž Boženje“, wotmolwi Hanski trochu miersazy, ſo lubeje pschewwědczic̄ njemóže. Škonečnje pak ſo ſpoloſi.

„Kaž ve ſo Hanža ſlubila, tak ſo ſta. Na tſecži džen widjeſtaj ſo pod ſipami. Hanski mjeſeſche nad tym wulku radofcz a na pominaſche jenož lubu, ſo by ſ nowa njefhorjela a wobnowi hiscze jumu ſwoj ſlub. Hanža wérjeſche a nětk ſo ſaſo wchědnje pod ſipami ſchadžowaschtaj.“

„Doniž ſyma trajeſche, džerjeſche Hanski ſwoj ſlub a njeheſeſche. Rás, hdyž jeho ſtara Nasdalakowa ſetka, rječnu ſemu: „Hanski, Hanski, wostajče ſo hracža, hewak waž to hiscze do njeſoža ſtoreži.“

Hanski na to njewotmolwi, ale tuto ſlowo ſary ſo ſemu do wutroby a ſdawowasche ſo teho dla hracža.

(Poſtrowanje.)

Ze Serbow.

S Budysch'ina. W tudomnej běstlinje je ſo vječja wón dano jedyn člewjek ſkoro ſpalil, kotrehož běchu ſajeli, dokelž bě ſ vjoneſežu na měſtečanskich dróhach rejíl a ſ tym ſjawny mér kaſyl. Po puezu do bětlinj bě ho herjelat ſe vjehemi mozaři polizistam, jeho vječzým, ſpječewal a pschi tym kſchicjal a rejíl, tak ſo běchu jeho wujasacj dyrbjeli. Tež hdyž jeho do arreſta ſawriechu, wón kaž džiwoch ſakhadzeſe. Duž je bjes džiwa, ſo ſo wo njeho dale ſtarali njeſju, hdyž bě po khlili ſatraschny holk ſ jeho kletki ſkyshecji. Skónčenje, hdyž bě ſo ſměroval, ſa nim po hladachu, tola ho njemało ſpodiwachu, hdyž jeho wuhlozorneho a vſeheho wobkymudzenego naděn-džechu. Njeměník bě ſe schwablickami, kotrež bě w kwojej drascze ſkhowane měš, dwaj woklepaj ſklomy, w jeho kletky ležazaj a jemu jako lěhmo pschihotowanaj, ſapali. Hač je to ſe ſamykłom cjinil, abo hač je schwablicki ſakhwecil, ſo by ſebi pschi jich ſkvetle ſwój pschebyk wobhladał a pschi tym ſ njeledžbliwoczu ſklomy do plomjenia ſtaſil, njeje wujahnjene; herjelat je ſo ham ſe ſapalenjom ſlē khostal, tak ſo drje budje jemu tutón podawł w pschichodze ſ dobrým powuczenjom.

— Knjeg knježetstwowy ſeffor Ota Hanowski, kij je w tu khlili pschi ſtamenskim hamtskim hejtmanſtwu poſtaſeny, ſo w bližšim čaſku ſ Budyskemu hamtskemu hejtmanſtwu pschebydli.

— Wot Budyskeho hamtskeho ſudniſtwu je ſo wofjewilo, ſo je ſo w Hodžiū nalutowatnja a wupožeñenja ſaložila. Njech ſo wot wohlady tuteho towarſtwu, kotrež dže ſwoje ſobuſtanu w hospodatſtwie pschi potřeboſezi ſ pjenjeñej pomožu podpſeracj a jich psched wulichowanjom wobarnowacj, ſ lepschemu rataſtwa w Hodžijskej wobadze dozpj.

— Hornjolužiske Lipſečanske předatſte towarſtwa, mot ſerbſkých ſtudentow bohohlowanja ſaložene, ležha 175 lětny jubilej ſwojeho wobſtacza ſwječi. Jubilejn ſwježenj budje ſo 14., 15. a 16. junija wotbywacj. Pschi ſwježenje Božej ſlužbje budje ſo ſerbſka recz mot ſ. ſarafia Jakuba Njeſhwac̄idliſkeho džerzeč. Wſchitzy ſerbſkých duchowni, tež tajzy, kviſz towarſtwu njeſju jako ſobuſtanu pschihluscheli, ſo pschi ſwježenju wobdželic.

— Sobotu dopolednia ſu ſe Sprewie njedaloko něhduſcheje Bůſchelez fabriki čelo 54 lětneho wojsnarja Klix a ſ podheda wu-čahnuſt. Klix je najſkerje do wody panul a, dokelž njeje ſtróſby byl, ſo w njej ſaſrebnul. Wón ſawoftaji žonu a ſchěcji džeczi.

— Piatk ſwježenja psched 79 lětami je ſo wokolo Budysch'ina kchwawnu bitwa bila, kotrež je w knizzy, loni čiſtečanej, wot knjeſa wychſeheho wuczerja Wjele po ſwježenju wernje ſajimawie wopikana. Na po- dawł ſ tejele bitwy tež naſch žlawný pěñjer Handrij Sejler ſe ſežeho- wazym ſpěwom ſpomina, kotrež tu po žadanju wozjſtečimy.

Trompeſtař na kchwawniſtežu.

Na Budysch'nom po doli
Tam kchwawne polo je,
A bródy na tym poli
Te třeba woraſche.

A pacholo na roli
Tam leži wojetſke,
Joh' wjele ranow boli,
Krej ſo ſ nich lijeſche.

A jeho ſchumjel ſhwerny
Tam pschi nim ſtejeſche
A čaka ſrudnje měrny,
Dónz wumrjecz njebudze.

A jako hjo ſima
Ssmjerež bléda pacholo,
Dha wježely jom' hríma,
Synk ſnaty psches wucho.

Joh' regiment ſo ſtati
Tam pschi nim žarujo
A marshal ſ cícha praji:
„Tak ſbóžne wumrje ſo!“

— Hornjeje ſin. Šandženj ſchtwórk je ſebi tudomny kublet Röhrborn, hdyž holkje tſelesche, hrjeđny porſt leweje ruky wotſeli. Rabitu tſelbu psches ramjo wóznuwſchi, tak ſo bě rola ſemi nawrōzena, Röhrborn tſelbu ſ lewej ruky ſa roliny kong džerzeſche. Na doho ſo ſ njeſnatej pschicžinu ſ roly wotſeli a drobowy wutſel Röhrbornowý hrjeđny porſt leweje ruky do čiſta roſtſeli.

S Darina. Piatk 20. meje je na tudomny ſtnej ſtnej dojedni pohonež Humlo, hdyž džiſe holkje wuberacj, ſ rebla panuwsch ſebi holkou ſrajyl a nohy ſlamal. Tež ſu hnydom do Budyskeje hojernje dojefez dyrbjeli.

S Libuchowa. Šchtwórk popoldni je ſo w Kschive-Borsch-čanjskej ſkale 11 lětny holkje Scherla Starka ſ Libuchowa tepil. Hölz bě ſe ſwojim dwójniſkim bratom ſ ſkale pschischoł, ſo by ſo tam ſumpal. Hlubokoſcz wody njeſnajo, tež na měſtnje do njeje ſkočil, hdyž jemu woda wysche hlowy doſzahaſche. Dokelž hölz plu-wacj njeſměſe, je w hlininje ſmiercz namakal. Možno pak tež je, ſo je holkza Boža rucička ſajalo, hdyž je ſo w wodze ponuril, kotrež je ſ wjetra čoplo, tola w hlubokoſci hiſcheze lód ſymna. Hölzowý bratr a někotre druhe džeczi, ktrež běchu ſo krótko vředy w ſkale ſumpale a pschi njei hiſcheze pschebywachu, ſkotu do Libuchowa po pomož čeríku. Wot tam tež ſ wulkit ſwatkem ſiwnoscer Helaž ſ měſtnu njeſvoža khwatasche a holkza hnydom ſ wody wuczeze. Tola holkjež žane ſnamjo ſiwenjenje mot ſo wjazh njedawasche, a wſho prozowanje, jemu ſiwenjenje ſaſo wrocziez, bě podarmo.

Se ſderje. W nozv wot pondzle ſ wutorje ſtej ſo na tudomnym ſtnej ſtnej dworje 39 metrow dolha bróžen a 60 metrow dolha hróž do čiſta wotpalilej. Se ſužobných wſow bě Delnjo-horčanjska ſokawa preňa ſ hajchenju plomjenjow pschijela; duž wona po ſalonju 30 hrivnow myta doſtanje.

S Budyschinka. Šchtwórk ſwježenja wječor je tu Božej njeſedru do twarjenja ſkalaria Gichtera dyriko. Vlys ſ do ponoschka prafnumwſchi po tjeſe a tjeſchinym žlobje ſ ſemi dele ſjedze. Na tjeſe bě wón ſchereku ſmuhu zyhelov roſbiſ a tjeſchinym žlob wobſchelžil. Wokololézage zyhelove kruchi pola ſužoda Schzepana těch u wobſchelžidžu a ſchtyri weſtne ſchleſný roſrafyču.

S Khróſcžig. Ř muſtrowanju konjow bě ſo tu na 600 koni pschijedlo. Ř nich ſu 43 ſ ſejanju a 240 ſ czahanju w wójnskim čaſku poſtaſili. Wſho hromadž je w Kamjenskim hamtskim weſtežu pidi muſtrowanju 2935 koni pobyl, ſ nich ſu 1521 jako hmane ſ wojeſkej ſlužbje ſpósnali a to 201 jako jédone, 707 jako wojoſe, 470 jako pschedpschedne a 134 jako woſebejce čežke czechnite konje, 1414 ſbytknych bě njeſhmanych. W lécze 1883 wſho hromadž je w Kamjenskim hamtskim hejtmanſtwie 2647 koni ſ muſtrowanju pschindže.

S Lupoje. Hijo dolho w wokelnych ležach paduſchni hoňtwjerje ſhodža. Wſho ſlědženje hajnikow ſa nimi delhi čož žaneho wuſpěha njeſměſe, pschelopani paduſchi ſo ſapnuč ſjedachu. Štönčenje pak je ſo tola netko poradžilo, jeneho ſ nich pschimnuc. Po ležu ſhodžo ſatidženu wutoru hajnik Mawka ſ Bulonki hornika w woku wizazeho nadeidže. Hdyž ſo po khlili na to ſame mějtno wroči, bě ſo hornik ſ woka ſhubil, a kaž ſo hajnik dohlaďa, w bližſeſe do liſčow ſahrjebal. ſo by wokoweho powlakowaria wužlēdžil, ſo hajnik rucič do Lupoje poda a tam ſwojemu bratrej a dwěmaj žandarmomaj ſtradžu porucz, ſo byku ſo njedaloko ſahrjebancho hornika na ſakanje poſtaſili. Wón ſam ſ tamníſkim rentmischtrrom do ſorčym ſtupi a tam ſhartu hrajeſche. Na čož bě hajnik ſpeluleroval, ſo ſta. Paduſchny hoňtwjet, ſheniwschi, ſo je hajnik w ſorčymje, do leža khwatasche, ſo by ſwój popad domoj donjeſl. Ředma pak bě počaſl, hornika ſ liſčow wyręč, ſo ſalarjo do njeho dachu. Tola předy hač ſ nju dobežachu, ſo jich wón dohlaďa a wostojiwſchi hornika čeknu. Žandarmaj a hajnikow bratr ſo ſa ním pschicžichu, a požleſniſchi, kij bě ſo ſchörne wuſul, ſo móh ſlepje běžec, budžiſe jeho tež doſežahnul, njeſužiſe-li ſo ſa jedyn ſorjen ſakopnuwſchi ſ ſemi padnul. Pschi džiwojſe čežkanzy bě paduch ſwoju mězu, ſ baſtantowym pjerom debjenu, ſhubit. Tale měza bu ſ jeho pscheradník; pschetož nichto w dalokoj wokolnoſeji w tajeſ měžy njeſhodžeſe, hač jedyn wobydlej w Lupoje. Duž pschedpschedneho hoňtwjerja runu měru do Lupoje čežridu. Tam pschihnavſchi hnydom ſ hajnikem a rentmischtrrom paduſchowě wobydlenje wopytachu. Tón bě bjes tym hjo dawno domoj pschiběžal a ſo wužlēkawſchi do koža lehnul. ſwojim njepróſhennym hofčam wón wobdawasche, ſo ſ zyla ſ domu wuſchol njeje, bjes tym ſo jedyn ſobuwohdyděl domu pschedradži, ſo je wón halde ſo psched ſrakim domoj wroči. Bydlo paduſchneho hoňtwjerja pschedpýtajo najeprjódžy nicž podhladneho njenamakachu, thiba jamu w ſemi, do kořejež bě ſchlinki popadnjenye ſwériny ſahrjebal. ſherak bě jenož nadpadne, ſo běchu hoňtwjerje ſhodžu mokre, hač runje wobkruczeſche, ſo tutón džen ſ domu wuſchol njebe. Maſkerje bě wón čežkaſy do někajeſeho wodoweho pscherowa padnul, pschi čimž běchu ſo jeho ſhodžu womačzale. ſhodž ſebi bliže wobhladajo w nich poſtajny ſak wobladachu, ſ kotrehož papjerku wuczezeſche. Na tule papjerku bě ſebi paduſchny

hontwjerf swéru napiskował, klesko swérinh bě w požlednim čažku roso-
pschedał a kajke placisny bě ja nju dostawał. Sajazy bě wón po
1 hr., horny po 3—4 hr. pschedawał, a wchó do hromady bě jemu
jeho padischné hontwjerjenje 58 hr. wunješlo. Sso rosumi, so jeho
hnydom sajachu a na druhí džen do Budyschina do pscheptyanskeho
arresta wotwiedzecu. Bjes ludzimi je hido dawno snate bylo, so
wón swérinu s wokami loji, tola nichoté ſebi swéril njeje, jeho psche-
radzic. Podla njeho hiscze nechtó w nasich ležach bjes prawa
sa swérinu hleži, tola tón ju s wokami njelo ji, ale ju tſela. Schtò
tale woſoba je, njeje snate.

S Mužakow a. Schtwortk tydzenja rano w 3 hodzinach je ho
jeleſniczny dželaczeſ Mudra s Bieleje wody, hdyž chyſche ſo domoj
podac, wot jeleſniczneho čaha, s Barlina pschijedzazeho, ſhabnuk a
a morit.

Dary ſa natwarjenje herbskeho domu.

Profeſor Konrad w Taborje	5 hr. — np.
Paedagogiſta jednota w Prahy	17 = 75
A. L. w Lauchhammerje	2 =
Psches knjeſa recznita Mütterleinu winoſki domu s leta 1890 : 550 = — =	

S džakom kwiſuje

M. Mierwa, poſlabnik M. S.

Hromadje: 574 hr. 75 np.

Přílopk.

* Sawesczenje živjenja někole pola wſchech ſbzelaných ludow
hweta tak wulke dowérjenje wuživa, ſo je hódro, ſo ho na živjenje
ſawesczaze wuſtavy pschezo ſ nowa ſedzne cžini. Sažna hñjercz
hwójbneho nana, ſ zyla kózdeho, wot kotrehož ſenoſliwe woſobu
wotwizuju, často woſhubzenje po ſobu cžehnje, kotrež može ſo
jenož ſe ſawesczenjom živjenja pomjenſhie. Ženiczzy ſawesczenje
živjenja ſawesczenemu tón resultat poſkieži, kotrež može ſo heval jenož
ſ dolhoſlennym dželom a lutowanjom dozpic. ſawesczenje ſamzneho
živjenja ſ lepſhemu hwójbnych je ſa hwójbneho nana, kotrež je na
winoſki hwójeho džela poſtaraj a kiz dyrbí ſebi ſamoženje hale
ſaſkuzic, nusna, moralna a mudroſci wotwiedzaca winowatosc. Tykažy hwójbom ſu ſo ſ pomož ſawesczenja živjenja ſtrachow
hudoſy a wěſteje wotwiznoscę ſminule. Duž njech kózdy, kotrež to
ſamoženje, ſwoje živjenje ſawescz. Woſebje ratario ſu ſo hacž dotal
najmjenje pschi ſawesczenju živjenja woſbzeliſte. Cžeho dla te? Někotrykuli ſebi myſli, ſo jemu to trjeba njeje, ſo je behath doſcz, ſo može ſo wſchech možnych ſtrachow woſbroč, druhi ſaſko měni, ſo
njemohl trěbne pschinostki nadac. Woſaj wopak myſlitaj; nichoté
njewě, kaf dolho budze ſiwy a kaf dolho budze ſa hwójich ſo ſtarac
móz. Sa kózdeho pak, kiz živjenje ſawescz, pudze ſmerowaze ſaſkuzce,
hdyž može rjez: „Sshym ſo ſa hwójich poſtaral. Želi ſo wumrjeſh,
moji ſawostajeni hnydom hotowe pjenjeſy do ruki doſtanu.

* Tele dny ſemrie w Barlinje pjenjeſnik A., kotrež bě jako
blidaſki miſchtyr w létach woſoko 1870, hdyž ſo w Barlinje wjele
twarieſche, wulke ſamoženje nadobyl, kotrež pak potom pschi ſnathm
„krachu“ hacž do 60,000 hriwnow ſaſko ſhubi. S danu tuthy
pjenies bě wón jako njezenjeny mlody hóz derje ſiwy. Hdyž pak
chyſche ſebi nechtó ſ jeho pscheczelſta něchtó pola njeho poſčic, ſo
poſta ſo kózdeho na ſwoj testament, po kotrehož wotwizjenju nje-
dyrbjeſche žadyn proſby woteńc. Ředom běchu jeho pschivuſni wo
jeho hñjerczi ſhonili, ſo tež wſchitzu na jeho cžestny ſwiedzeneſti
pohreb hotowachu, pschetož jim bě ſnate, ſo dyrbjeſche ſo jeho testa-
ment pschi jeho kaſhcego wotwic, k čemuž bě wěſt notar poſtaſjeni.
Pohrebny džen tu bě a hodžinu do pohreba ſta ſo ſwiatocne
pschedzitanje njeboſickeho poſlednieje woſe. Kózdy može ſebi
myſlic, ſ kajke nutrnoſcę wſchitzu pscheczelſo poſkuchachu. A wo-
prawde, žadyn njebe w testamencje ſapomnjeny. Kózdemu bě něchtó
woſtaſane. A tola, kajke wobleſnjenje poſta ſo na wſchech woſli-
cach! Žadyn doſta někajki wobras, druhi člažnik, tſecž ſtare blido
atd. — ſichto pak ma ſo ſ tými 60,000 hriwnami ſtac, to dyrbachu
herbjo hale poſbzickeho ſhonic. To ſejini na pschivuſnih tajki ſa-
čiſhce, ſo ſ wjetſha wſchitzu mydlo wjeſechu a jenož woſimjo ſ no-
tarom cželo hacž k rowu pschewodzachu. Po pohrebje wročicu ſo
cile woſimjo, wot notara ſamoženj, hiscze ſunkroč do domu
ſemreteleho, a tam buchu ſ powjescu ſwjeſeleni, ſo dyrbja woni
hamoluzu w runych dželach te 60,000 hriwnow doſtač; pschetz
taſka bě ſemreteleho wola w testamencje wuprajena. Tak bě wón jenož
hwójich najhwéniſhich a najhódnich pscheczelow wupytac a na
hwójim ſamoženju ſo woſbzeliſc dal.

* W Rüdersdorfie pola Barlina je žona blachařniſkeho miſchtra
Brauna hwójeho muža ſ pomož ſwojeho lubkarja ſkonzowac ſpytał. Hdyž
hésche ſo Braun do ſoža podal, ſtupiſhaj jeho žona a jeje

lubkar Holz ſ njemu do komory, a wona ſadzernu jemu zolorowu
ſchnoru je želesnej vyczku na kónzu ſa ſchiju. Holz ſačzahnu woſo. W tym woſomku woſucz Braun, hrabnu ſa ſchnoru a roſtorze ju. Někto walischtaſ ſo woſaj njedozintaj na njeſbožowneho muža, Holz ſpyta jeho ſadzic a jeho pomožniza džerzeſe jemu ruž. ſ na-
pinanjom wſchech možow radzi ſo naſpadnjenemu Braunet, ſo ſ ſeju
ruſow wutorhycz a kajkiz běſche koſchlaty ſ ſužodnemu polizaſkemu
ſeržantej Ristrowej cžetnuc. Kaž ſo poſdzischo poſta, běſtaj ſebi
taſ ſkótniſkaj člowieka 1500 hriwnow pschiswoſiſo. Hale naſajtra
jeju ſajachu, tola pak pschi ſchepytanju Holzgeweho domu ſranjene
pjenjeſy njenamakachu. ſwojemu transporterej, krawſkemu miſchtrej
Paſerej, kiz Holza do Landsberga wjedzefhe, lubjeſche Holz dobre
myto, jeli chyž jeho lubzy wjedzecz dac, ſo by ſ njemu njeſtala a
ſo budze tež wón wſch ſaprecz. Paſer wopola ſo ſaſe ſe ſtemu
ſwólniſu a prajeſche Holze, ſo by naſlepje bylo, hdy by wón jemu
liſcili ſ tym napominanjom ſwoje lubzy napijał a ſobu dał. Holz
wierjeſche, ſo Paſer ſiň užeri, a napija ſak ſwoje wuſnacze, kotrež
Paſer wuſhnoſci pschepoda.

* Wyſchischi radzicel dr. Wiedenmayer w Stuttgartze, ſobustaw
kralowſkeje wyſchisheje liczbowazeje komory, kotrež bě nahle do duchowneho
bluda ſapadnul, kto lekarja, dr. Wildermutha, kotrež jeho do hojerjenje
wchewodzefhe, dwójzy do wutrobna, tola pak lekarjowe ſranjenje
ſtrachne njeje.

* ſchewowaze tajne wofſewjenje ſ Mainza podawa „Bohemija“:
Pöverowem magazinu naſheje twjerdzisny ſu tu ſhwili čaſto woſrožene,
tež ſo je nuſne, dwójne ſtraze wuſtajecz. Husto je ſo w poſlednim
čažku ſtaſo, ſo ſu w nožy woſokoſnych naſhypow a pöverowym
magazinow podhlaſne woſobu kózlicz widzeli. Husto hido ſu ſtraze
brónje pscheczivo nim trjebali, dokelž jich pschimachu, haj ſamo do
nich ſelachu. Poſledniej dwě njedzeli bě woſebje ſl. Pschi nanaj-
wjetſhzej ſedzliwosczi, pak hiscze ſaneho njeplecha njeſtu ſaſlapac
mohli.

* (Kak ma člowiek ležecz, hdyž ſpi.) W tu ſhwili trubi
dr. Meuli-Hilti w St. Galenje ſwoje naſhonenjenja, leženje pschi
ſpanju naſtupaze, do ſhweta. Pschi ſwojim pschepytowanju teho,
ſichto ma někajka ſchlitota ſakſa (Schilddrüſe) ſo dželo, pschipraviti
wón ſebi lehwo, kotrež bě pola nohow ſhetro wjele wyſche hacž pola
hlowow; duž ſo husto ſta, ſo wón, ſprózny wot experimenterowanja,
na tajkim naſkoñnym lehwoje ſ hlowu dele wiſawſki wuſnu. Dokelž
pak ſo po woſuzenju wo wjele cžerſwiſchi hacž heval cžueſche, ſloži
wón na ſpanje na tajkej ploninje ſwoju zyli ſedzliwoscž a namaka,
ſo jeho ſtrwoſcz ſ teho čaža, w kotreym ſak ſpashe, pschibjerashe a
ſo ſo woſebje jeho hlowubolenje (migrena), kotrež bě jeho ſlata dolho
čwilomalo, pschi tym ſhubi. Někto ſpyta to tež pola druhich cžetpia-
zach a dozpi pola hemorroidow, ſpinathych ſilow a ſukow, jérchenjo-
wym pscheczahowanju atd., pola nervousnych ludzi, ſamo pola tajlich,
kiz běchu na pluža a wutrobu ſhori, na naſlepsche ſresultathy. Teho
dla wotradža kózdemu, ſ hlowu wypoko ſhac̄ a radzi, ſo ma ſo
kózdy to woſwucic ſ tym, ſo kózdej dwě njedzeli jedyn hlowak wo-
połogi, doniž cžiſce w waſy njeléha; tym pak, kiz na naſpomnjenie
ſhorſe ſczeſpa, radzi, hiscze ſale hicž a pomaku ſo pschivueſcie, ſo
nohowai wylie hacž ſ hlowu ſhac̄. Vóry, hdyž je ſo člowiek
tak lehni, pōčnje ſo trochu poczic, a jeho pschivodzaze a wo-
wodzaze ſily na ſchiji a w woſlicu ſočnje ſhlniſho bic̄. To
pak njeje člowieke ſchłodne, ale wujitne, pschisporja ſiſlik w ſkwi-
a poſylniſa moſh w hlowe a rjapje a wutroka ſeſje džele
ſ cžela.

* Ludwig Tieck piſaſhe wo ſidach: Kak može ſo ſidam w kraju
runie prawo ſ ſcheczijanami dac, je mi njeſroſumliwe. Psches
hwój ſalon ſu a weſtanu mjes nami zuſbuzy, njemoža wachnje
luda, bjes kotreym ſybla, pschic. Na ſane wachnje njehodži ſo
zufemu rodej te ſamzne prawo dac, kaž domazem! Bychmy dha
je koloniſi čornuchow dali, byli mjes nami byla. Schtož ſu ſidzi
naſheje ſbzelanoscze pschijeli, je jenož ſwokowne; a ſ wjetſha wſchitzu,
bychmu ſi wernoſc ſrajic ſhyli, bychmu ſo wuſnacze dyrbjeli, ſo ſo ſa
wjele ſeſhi narod džerza, dygli je naſch ſcheczijanski. A někto ſo
wſchudzom do naſch měſcheja a do wſchego tykaja a wſchudzom hlowo
wiedu. Dže li tak dale, budžemy my ſcheczijenjo ſkonečnje jenož
mjes nimi wot nich cžetpjenja wboha ſekta.

* W Siemowje, wſy pola Gostyna, ſkonzowa jedyn tamniſhi
žitwosce ſwoju bratrowku, kotrež dyrbjeſche w bližſhim čažu,
jeſe ſamoženje, 900 hriwnow wuſinjaze, wuplaczic, ſo móh ſebi
pjenjeſy ſhowac. Mordar je w pschepytowanju.

* Kajku móz ma elektrizeta na ſwérjatach, je ſo wondano
w Londonje w jenej menažerji pschepytalo. ſeoci ſplash, kiz je heval.

też hjo nervosnje njedotkliw, czujesche elektrizitetu najhōrje, sa kōziami széhōrachu wopizy a wjeli, tiz żalostne synki wot ho dawachu, hdyż je elektriski liw pschedźe; napschedzivo temu ſebi ręczne konje (Flužperde) ničo i njeje njecliniachu. Skonam (elefantam) pak elektrizeta, kaž ho svasche, jara derje czinjescze; pschedoż wone majkachu hwojego wothladarja, jako bych u prajicž dzyke: "Pschedo dlej!" Tele pospyty njebechu pak tež hewak bjes wuzitka; pschedoż wone dopokasachu, so ho s elektrizetu njedotkliwe konje ſludzic̄a hoda. Konje, tiz ho kowac̄ njecladja, trjeba ja ho jenož elektriserowac̄, duž ſteja wo ſebi njecladja a dadja kowarzej ſe hōbu czinic̄, ſtožož dze.

* Połodniſha Schottifka je w tu k̄wiliu wot myſchazeje czwile domapytana. Dokelž ſebi ludžo žiweje radzys psched milijonami myſchow njecladja, ſu ſo ratatſke towařſta na minifra ſ proſtſtu wobrocziłe, ſo by won ſredki ſ pomocy ſaradzil. Ratarjo maja ſa to, ſo ſo pōlne myſcie teho dla ſ taſkimi hromadami pſchiporjeja, dokelž ſu ſo natursz njeſchedzelo myſchow: hōwy, jatsow, koħliży atb. wutkpiše. ſſobu wina pak drje je tež poſlednie miłe symſke wjedro.

* Jeli ſo ſu mjes mórkimi rybam i tež wopizy, kaž mjes wohyderjemi kuchcje ſemje, dha budżet ſebi hōrjy kwoje pałençowe waki ſpolojicž móz. S Livornowa mjeniujz pibaja: Psched ſchyrjomi létami doſtachu někotſi tudomni pſchekupz ſ kōdzu 100 hektolitrow Samoſkeho wina pſchipóblaneho, kotrež pſchijecž pak ſo ſarjeknuhu, dokelž ſebi zloniſtwu ſa te wino, kotrež jaſo ſpirituz ſ zokorom ſlobodnjeny wobhlađowashe, 50,000 lirow zla žadashe. Ta twora leži tam někto hiſczeje w ſjawnych magazinach, a dyrbis ſo tele dny, dokelž ſu wſchē instanzy zloniſtwu prawo dale, a dokelž ju pſchekupz njerodja, po jaſonju do morja wulec̄.

* 3. haprleje nadpadnu c̄jróda ſababjenych rubježnikow hohateho kublerja Koniglio na jeho kuble pola Kaskamo w Siziliskej a wleczesche jeho hōbu do hwojich khowankow. Po dwemaj dnjomaj poſlagachu rubježnicy jeho mandzelskej list ſ napominanjom, ſo ma jim ſe ſnatej wobhlađniwoſcę potajnje 10,000 lirow poſdžischo ſažo 2000 lirow, tola tež někole hiſczeje jeneho muža njeſchedzic̄u. Mjes tym pak ſo nižchi prefekt Terminii ſe ſylnej polizajſtej a wojetſkej mozu bjes pſcheczac̄a pròzowashe, rubježnikow popadnuc̄. Ale zyke ſchec̄z nježel wjedzachu ſo rubježnicy pſched nim taſic̄. Poſledniu nježelu halle poradzi ſo wotdžeſej žandarmow, najebovanyh wot lieutenanta Skorsona, rubježnikow w jich khowanzu pſchekhwatc̄. Wótra bitwa naſta, kotrež nimale hodžinu dolho trajec̄e, a w kotrež rubježniska kufka lieutenantej prawu ruku roſraszy, mjes tym ſo dwaj jeho mužow žiwenje ſhubischtaj. Ale tež rubježnicy běchu wjele c̄zepili, tak ſo dyrbjachu c̄zecac̄. Ŝenje ſkoniglia w jenej ſkafobje wumjasaneho namakachu. Žandarmojo dachu ſo hnydom ſa rubježnikami a poradži ſo jim tež, jeneho ſ nich ſajec̄. A to bě Konigliowy ſlužobník. Tón c̄zlowjek bě, kaž ſo wukopa, rubježnikam wſchē polizajſke kročele wosſewjal a běſte tež tón ras — na dobre ſbože pſche poſdže — i nim khowatał, ſo by jich warnował. Kaskamoſte wohyderje ſe czechniesche wužwobodženemu Konigliowej ſ herzami na pſchedzivo a nižchi prefekt jeho ſ rjanej ręci domoſi witaſche.

* S New-Yorka pibaja: Powodzenie krajiny wokolo rěk Missuria a Mississippia hiſczeje dale traſe. Tež ſ druhich amerikanskich krajinow doſtawamy powjesze wo wulkim powodzenju. Něki ſu polne wotkławjenych khezow, hrjadow a druhich roſpadankow. W Sioux City a kusodnych městach je woda 8000 ludži ſ domow wuhnala. 100 ludži ſu žiwenje ſhubili. W Omaha bě wjele ludži w twarjenjach, kotrež ſo na wulkim Union-Pacific ſelesniſkim moſeje roſbičku; radžlo je pak ſo, iſh wumoz. Po Chicagofskich depeſchach je ſchłoda, ſ powodzeniom načinjena, na c̄zlowječnym žiwenju a ſamoženju w wječornych krajach wjeſcha hac̄ hdy předy. W statach Iowa, Illinois, Nebraska a Missouri ſu wobſcherne ležomnoſcę powodžene. Želesniſzny a wičowarski wobkhad je ſadželaný; ſchłoda ſo na wjele milijonow dollarow wobliczjuje.

* W pōlnoznej Indijskej ſu ſo někotry čzaj domorodni wohyderjo ſ wulej mniohoſcę ſ kſchec̄zianskej kſchec̄zienyz c̄zihczeſi. Něhdze 19,000 je ſo iſh w běhu poſlednjeho lěta kſchec̄zic̄ doło, a 40,000 mužow a žonow proſy wo pſchipuſhcezenje ſ kſchec̄zianskej kſchec̄zienyz. S doborom ſu ſo tam ſchule, w kotrejch miſionarojo narodnu ręč wuzja, jara pſchiporite. Kſchec̄zieni domorodni kſchec̄zieni ſ wjeſcha do nižších rjadow.

(Bytwinſte powjesze hlađaj w pſchipoty.)

Drjewowa awfzija

na Bartſkim reverje.

Pondželu 30. meje 1892 dopoldnia wot 9 hodžin ma ſo 160 metrow kſhōnowych ſchec̄zepow,

50 kſhōnowych ſuchich dolich hromadow ſa hnydom hotowe pjenesy, ſ wuměnjenjemi, předy wosſewjomnymi, na pſchedzowanje pſchedawac̄. Šhromadzisna w hoſczenzu w Dubrawz.

A. Koban.

Drjewowe awfzije.

W reverach, Rakęc̄zanskemu knjeſtſtu kſchec̄zach, maja ſo ſzéhōwaze dny na ſzéhōwach měſtach na pſchedzowanje pſchedawac̄:

Pondželu 30. meje t. l. rano wot 8 hodžin na ſitkovskim reverje w drjewiſhczu w ſchérkach dolach:

38 $\frac{1}{3}$	loſtrów kſhōnowych ſchec̄zepow,
17 $\frac{2}{3}$	= = kuleczkow,
83 $\frac{1}{2}$	= = pjenkow,
42,25	ſtonjow = walczkow,

poſoldnju wot 1 hodžinu

na Grupinjanskim reverje w c̄zornych wóſchach:

49	loſtrów kſhōnowych ſchec̄zepow,
70	= = pjenkow,
29,75	ſtonjow = walczkow.

Wutoru 31. meje rano wot 8 hodžin

na ſenſhczanskim reverje w drjewiſhczu w ročlizy:

34	loſtrów kſhōnowych ſchec̄zepow,
150	= = pjenkow,
187	kſhōnowych halosatych hromadow.

Srjudu 1. meje rano wot 8 hodžin

na ſchec̄zanskim knjeſtſtu reverje w Nowakez kuhu:

39	loſtrów kſhōnowych ſchec̄zepow,
11 $\frac{2}{3}$	= bréſowych =
1	loſtr wóſchowych a woſhyzowych ſchec̄zepow,
58 $\frac{1}{3}$	loſtrów kſhōnowych pjenkow,
2	loſtraj dubowých pjenkow,
126	kſhōnowych halosatych hromadow,

poſoldnju wot 1 hodžinu

na Koſbic̄zanskim knjeſtſtu reverje w drjewiſhczu w kotle:

33 $\frac{1}{3}$	loſtr. kſhōnowych ſchec̄zepow,
1 $\frac{2}{3}$	= dubowých =
17 $\frac{2}{3}$	= bréſowych =
9 $\frac{1}{3}$	= wóſchowych a woſhyzowych ſchec̄zepow,
75	loſtr. kſhōnowych pjenkow,
203	kſhōnowych halosatych hromadow,
7	dubowých

37 bréſowych a wóſchowych halosatych hromadow.

W Rakęzach, 17. meje 1892.

Vogt, wyschſhi hajnič.

Měrkowska bruniza

we wſchēch družinach, rjana ſucha,

je tunjo na pſchedan w knjeſtſtu brunizowych podkopach w Měrkowje.

Muku ſemſkeho worjecha,
lanu muku a lane woſhuchi,
rapſowu muku a rapſowe woſhuchi,
jeczmjenjowu pizu,
kuſchene piwowe ſłodzisny,
majſ a majſkowu ſchrót,
kaž tež pizowe ſredki
mataj pſchedo ſe ſladze a poruczataj

Baldeweg & Sachse.

Pscheßadżowanje khęże.

W powołaniu Johanny Wyseminy Maiet w Rakezach fluschała khężna leżomnoścę cijisko 142 wopalnego katastra, fol. 120 leżomnośnych knihow, cijisko 13 sahonikich knihow ja Rakezy, 31 prutów wulta, se 16,04 dawskimi jenosciami wobceżena a wot wjeźnych grychtow na 1500 hrivnow taksierowana, ma bo po żadanju herbów wot podpiżaneho hamtskego žudništwa

schtwórt 2. junija 1892 pschipoldnju w 12 hodžinach

w hosczenzu „ł sakskemu domej” w Rakezach na pscheßadżowanje pschedawacż.

Na kupjenje smyžleni bo prosča, so bydu bo ł tejle termiji w mjenowanym hosczenzu seschli, swoju placzenja khmanoścę dopokasali a pschi pscheßadżowanju pschitomni byli.

Wpiszanie leżomnoścę a pscheßadżowanckie wumějenja su w wuwęšchenkach na žudniškej taſli a w hosczenzu „ł sakskemu domej” w Rakezach widzecż.

Kralowske hamtske žudništvo w Budyschinje, 23. meje 1892.

Jaeger, f. r.

Na pscheßadżowanje psches žudništvo ma bo pschedawacż: 3. junija dopoldnja w 11 hodžinach Schörbelez živnoścę w Nowej Wsy pola Rakez, na 6340 mk. taſser.

Drzewowa awtzija: Pondżelu 30. meje w hosczenzu w Huszy.

Drzewowa awtzija.

W koczmje w Brémjenju ma bo wutoru 31. meje dopoldnja w 9 hodžinach 20 loftow khójnowych schęzepow a 13 stenjow khójnowych walczków na pscheßadżowanje pschedawacż.

Jan Dicjas.

7. junija t. l. popoldnju w 2 hodžinomaj ma bo w rycerjskiej koczmje w Nowej Wsy n. Spr. pola Hucziny khężna leżomnoścę cijisko 11 na dobromolne waschnie na pscheßadżowanje pschedawacż. W njej flusheja 3 körzy luki a 4 körzy pola.

Wjekun žudništ.

W Rakezach je khężja se sahrodu cijisko 86 na pschedan. Dalsche je shonicz pola Jana Schmieda tam abo w Delnjohoręžanskim mlynje.

W Hlinje je khężja cijisko 32 s 2 körzomaj pola a luki na pschedan.

W Lęskiej pola Delnjego Wujesda je kublo cijisko 12 s 154 jutrami polow, lukow a hole, bjes wumienka a hospodę se żywym a morwym inventarom abo bjes njecho hnydom na pschedan. Herbojo.

Malo trjebany a derje dżeržany dżęcjaży wós je na pschedan. Dalsche je shonicz w Porschizach cijisko 36.

Portlandski

Z e m e n t
wubjerneje dobroscie pschezo cijestwony w žudach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po puntach porucza tunjo

Otto Engert.

Turkowske złowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zlyśnach turischo porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej haſy.

Woſotwarſtwu ſ. Bergmanna w Delnjej Hórzy

porucja bo ł dobremu a tunjemu twarjenju w oſow wscheje družinę. Jenož dokež ſam pschezo ſobu dżelam, móžu derje a tunjo, kaž kóždý druhi, swoje dželo ſhotowicz. Nekotre woſy su pschezo w drzewie hotowe a móža bo pschi potrjebje wobhladacż.

Winske cžrije

bo derje a tunjo kupuja
pola
Hermann Frischha
na ſerbſkej haſy 7.

Emma ſwidowjena Vormerkowa

porucja płyſhowe pjesle, ſetnje pjesle, zanki, modne jakety, deſhčine mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich placzisnach.

Poſkuženje w němskej a ſerbſkej ręci
w Budyschinje na hłownym torhöſczu 5.

Dyscherjam, murjerjam a ſa domiązu potrjebu ſwoj ſkład wszech družinow barbow meblowego kopalsaka, kaſhczewego ſaka, damarsaka, ſtrnika, franzowskeho a němskeho terpenkinowego woſija atd. po fabriſkach placzisnach porucjam

Mlred Thomſchka w Rakezach.

S nowych poſyłkow porucjam tunjo

rajk punt po 14—40 np.,
derje bo warjaze buny,
hoki,
ſeleny a żolty hróš,
bělony hróš,
krupy,
nudlowe wudželski,
ital. makaroni
a
woprawne jejowe nudle.

Paul Hoffmann
na róžku ſerbſkej haſy a ſchuleſkej haſy.

Wóſt

a wóſkowny twar kupuje po najwyšszych placzisnach

Hermann Lehmam, mydlar
na hornięſkej a ſchuleſkej haſy.

Ginzel a Ritscher

6 na wulki bratrowskej haſy 6
porucząc ſwoj wulki wubjerk

Hoſeja

palenho a njeſpaleneho w jenož
derje kłodžazych družinach,

Zokor

drobny, ſompowy a w klobuksach,

Fyruip

najtuńſchi a najdrożſchi
kaž tež wsče družiny warjenjow

dobrocziwemu wobkežbowanju.

naſtuńſchi a najdrożſchi
kaž tež wsče družiny warjenjow

dobrocziwemu wobkežbowanju.

po ſtarich tunich placzisnach.

naſtuńſchi a najdrożſchi
kaž tež wsče družiny warjenjow

dobrocziwemu wobkežbowanju.

po ſtarich tunich placzisnach.

Woliowe barby

we wszech nuanſach, hnydom
k barbijenju, derje a twjerde ſhny-
jaze, k barbijenju khężow, ſchpundo-
wanjom atd.

**molerſke a murjerſke
barby**

w czerſtej tworje a w naj-
wjetskim wubjerku,
**ſchpundowanſti
kwęczath laſt**

ſ barbu a bjes njeje, njeponjatn
a ſpečnje ſhnyjazy, terpenkinowym woſiem
(němski a franzowski), dwózny warjeny

hódny lanowolijsowym ſirniſ, jara derje a twjerde ſhnyjazy, bernsteinske laſi, ſopallaki, damarlaki, želeſowe laſi,

Ia Kölneſki ſliſ kaž tež murjerſki ſliſ a hiſčeje wſchelake druhe družinę, miſjerſki ſrydu, gyps,

Ia portlandski ſement, ſlepatoſamjenjowu a ſchmirglowu papjernu, ſchmirglowym plat,

ſchpundowanſki woſt, woſt ſa parketowe ſchpundowanje, barbicje wscheje družinę, ſhablony ſa molerjow a murjerjow atd.

porucja a ma pschezo na ſkładze po najtunischiach placzisnach

drogowe a barbowe en gros klamry en détaill

Otto Engert

10 na ſnitskownej lawskiej haſy 10.

Kardecze

ſ czystych ſcherecjiow placzisny hōdne porucja

G. Bertrams Sohn
pschi mjaſzowym torhöſczu 3.

Wotlhane wloſzanki ſo po ma-
lych a wjetſkich bęlbach kupuja.

Ssobotu 28. meje t. l. wjedžor w 8 hodžinach
w Lawez hoſeženzu w Budyschinje

ſjawný pſchednoſch

Khězorſtwo ſejmiskeho ſapóſlanza knjega Zimmermann a Draždjan
wo:

„Schkodna ſamóžnoſež židowſtwa na wikowanje, rjemjeſlo a ratařtwo.“

Wſchitzu kſcheczijanszy mužojo ſ měſtow a ſe wžow ſo ſ temu pſchepróſchuja.
Saſtup darmo. Němske reformiske towarzſto w Biskopizach.

Šwiedžen ſržow.

K řeſhemu pſchichodneho hodoſneho vobradženja džeczem ſ volonosce
budze ſo druhu kſvijatky džen ſkvjatkov popoldnju wot 4 hodžin w wu-
vyschenich ſhabdowanskich rumach khorých podpjerazeho towarzſta w Bulej
Dubrawie ſe ſpěvami a pſchednoſchami ſo wotměnijazh róžový ſwiedžen
kwjedziec. — Šwiedženſki program je kſledowazh:

1. džel.

1. Pſchedreč wo ſahrođe džekaczych róžow. Wot G. Hataša.
2. Rjane róže pýcha kſveta. Spěw wot H. Sejlerja.
3. Róža kluſhna do wenza. Spěw wot H. Sejlerja.
4. S dychom ſkvjatoh Žana. Spěw wot H. Sejlerja.
5. Bichednoſch Žana Henki i Měrtova w ſtvrbi ſkvjatniſh.
6. Netk pſchihadžu ſaſo. Spěw wot Žana Nowaka.

2. džel.

7. Pój, wjedžorje, ſ nam rjany. Spěw wot H. Sejlerja.
8. Šichto radoſež rjensku dawa. Spěw wot H. Sejlerja.
9. Bichednoſch wo Bozej nož w Australiſtej. Wot J. Žentli.
10. Cíjicha nož, džen ſme twój ſchlewjer cíjemuž. Wot njenjenowanego.
11. Bichednoſch wo wſchelcijazh. Wot J. Žentli.
12. Šso wjedžem w ſiwenja cíjolmje. Spěw wot Gusty Hataša.
13. Pſchi ſejrečtu. Spěw wot G. Hataša.

Wſchitzu dobročelio džeczi, kaž tež lubowarjo róžow rjanoſeže ſo na tutón
ſwiedžen nanajlubočzivíſho pſchepróſchuja. Wſchitup je wſchitkum bjes ſaſtup-
neho pjenjela domoleny. Pſchi ſwiedženſkim wotměnju budze ſo dobrovolný
dar ſchromadžec. Towarſtvo ſobuſtawu čzytlo ſo ſ wotdeazu měkačziny
pſchinoſchom kaž tež ſ wotwraſcu podperry ſa khorých hido w 2 hodžinomaj ſenec.

Gusta Hataš, pſchedkydſto.

Maſku dželbu
njeſpaleneho kheſeja
punkt jenož po 100 np. porucža
Arno Móckel
na ſerbſkej haſy 13.

Towarſtvo herb. burow
w Bukezach
ſměje njenželju 29. meje popoldnju
w 4 hodž. ſwoje poſzedženje.
Pſchedkydſto.

K lětnemu dnjej pohrjebanja

njebo Hanki Hobraček ſ Vjedrichę ſola Žasa;

wumrje 27. meje 1891, 10 ſtara.

Tak je dženſk' lěto dokonjane,
So twoje cíjelo w rowje ſpi,
Kíž ſi wulkej čeſteču pohrjebane
Je we Žasu na kſechowu.

Haj, loni meje tſizkéj!
Šou nejeli tebi ſi pohrjebej.

Netk wo tebi ſu žarovali
Te zyle lěto ſi wutrobu,
Tež husto twój row wopytali,
K njom' kſvatali ſu ſi luboſežu,
Šou ſwětki na njom' ſadželi,
Jón ſe kſilami kſipili.

Wot ſchekoh ſta khorowata
Naſvole w kſojym naſeču,
Bu ſtarſhim nadžija 'zno wſata,
So wotměnjeſk pſchi ſiwenju,
Hajc runjež pomoz ſekarſta
Bu ſi cíjolem wſchudzom pýtana.

Tak loni kónza rjanej meje
Tu jenu ſredju dopoldnja
Bu wumržena ſi nujh wſchaje,
Kaž ſu ſi ſama žadala,
Hdyž Boh cje tubh wotwola
Do ſwojoh ſbóžnoh Žiona.

„Ach macže, ſo byh wumrjež moħla
U wotenež ſi teho hubjenſtva!“

To lětū njebočzickej ſlowa
Šeſtež dnjow do jeje wumrječa,
Tež w ſiwej ſmjernej hodižni
Te božimje praſila maczerti.

Tež husto je tu poſvedala
Wot tamnoh raja njebočzob,
Šeſti do njeho hice požadala,
Šeſtež ſi kſtichenje je porečko,
So džeczi w ſajnej mledoſeži
Šou wjeſhela ſi teji ſbóžnoſeži.

Tak mona ſbóžowna je wuſhla
Se wſcheho ſmětnoř ſubjenſtwa,
Je do rjenskeho raja döſchka,
Hdyž njeje kſtici a ſruđoba:
Né, tam je lute wjeſhela,

Hdyž Jeſuž ſam naſch ſbóžnik je.
Tak ma netk cíjehu wenz na hlowje

Te w ružy polny dobyča,
Kíž rjenske ſu, hacz bech u rowje,
Kíž njeviň ſo ſhyla,
Te netk p'la tróna Božeho,

Hdyž byla Bože ſtadlesko.

W ſondželu 30. meje wjed-
w 7 hodžinach budze ſo
młode piwo
pjeſnicz w Huczinanskej piwari-
ſtce ſo ſtemu pſchitlo.

S tutym ſ wjedženju dawam
ſo kaž prjedy, tež dale karbju.
Wotebjerarjow kſoždu njenželu ſpo-
koju a lubju dobre poſluženje a
tunje placiſny.

August Bomsdorf
w Žasu.

Drastu derje, ruže a tunje
ploka, wuſladži a
wuporježda
T. A. Lücke na rózowej haſy 12.

Židowſte koſhy

kóžde lěto ſ druhim mjenom.
Pſched ſupowanijom ſo warnuje.
Njeſprawna reklama.

Sylna kluſhobna holza ſo do-
Budyschina pyta. Dalsche je
ſhonicz w wubawatni „Sſerbiſk
Rowin“.

Wojnařského do trajneho džek-
pyta A. Měršh, wojnařki miſchr
w Bjallovach pola Semiz.

K lětnemu dnjej pohrjebanja

njebo Hanki Hobraček ſ Vjedrichę ſola Žasa;

wumrje 27. meje 1891, 10 ſtara.

Haj, luby nano, luba macže,
Hdyž runjež lěto jaſčlo je,
Wam h'čeče ſo ſamo wot ſo placie,
Hdyž jeje draftu wibježe,
U městno, kíž netk p'vídne je,
Hdyž ſa blidom ſu ſydasche.

Wot maloče ſem hotowatše
Wam tuta džonka radoſež
U we ſchuli tež doſtaſtive
Wſchec' poſkvalenje wuczerjam
Džak ſa wſchu luboſež wuczerjam
Tu w ſtarſich mjenye prajec' mom.

Tež horaz džak budz wjedžen ſenje
Tež lubej ſchulſtej mlodoſež
Sa jeje cíjelo-wuſhječenje
Tež ſa ſpewanje pſchi ſowi,
Sa njekeře tym mloženam,
U wſchitkum druhim pſcheczelam.

Pried hacz wam džonka wotbal džeſež,
Bož wamaj ju ſak' ſaruna,
Hdyž ſi nowa žohnoval waſi věſche
Se ſtronym ſyklom mandželſtva,
Tak ſo macže njeje ſamohla
Ju pſchewobrjež hacz do rowa.

Ssmjerz wurudžita dwójzha jara
Te waju žnu we mandželſtve,
Tež waju ſykl ſi lata ſtarý,
Te ſchol pſched ſchvri ſetam
Do tamnoh ſbóžnoh kraljeſta,
Hdyž ſe ſotſicžku pſchecbywa.

Hdyž ſo wam ſtichaze, poſlaſtaj
Wſchial horje ſi módrým njebočzam,
Tak waju ſuhe džeczi, blaſtaj,
Šou runja Božim jandželam,
S tež hice draftu pſchenej,
Cíjelc ſpewatej netk ſelueſi.

A ſi njebla dele pſchitovataj:
„Ach nano, macže, njeplaczeſe!
Hacz runjež wot waju ſměnoř ſwataj,
Šou ſi tola w ſbóžnej domiſnje,
Hdyž ſměmoř wecžne ſavostacž,
A ū waju tu dozgačacž!“

Tak ſpitaj derje w waju ſowje,
Te ſanka, a ty Gusto,
Hacz junu nam po Božim ſlowje
To ſbóžne ranje ſwita ſo,
Hdyž Boh vjedž morvých muſubj,
A lubych wſchec ſaſ ſjenozci.

W mjenje ſrudneju ſtarſehu Žanža Scholcziž.

Hłowna zhromadźizna

Towarſtwa Pomocy za ſtudowacych Serbow
změje ſo ſrjedu po ſwatkach, 8. junija, popoldnju
w dwěmaj w Müllerec kolonnadach.

Porjad: 1. Rozprawa. 2. Nowowólby. 3. Rozpomnjenja.

Sobuſtawy a přečelow towarſtwa z tutym pře-
proſouje

předsyſtvo.

Wojſjewjenje.

Wot 1. junija tuteho lěta ſo dželawoſc ſodjijskeje naſuto-
wáne a wpožjeſteńje po Raiffeiſenſkim ſytemje ſapocžnje. Expedi-
zija budze ſela knjega kſejerja a rēbarja Dróbla čížlo 396
w ſodžiu. Do poſladniſh ſo tež pjenjeſy wot njeboſuſtawow pſci-
jimaju a ſo ſ 3½ % ſadanja. Hacz na dalsche budze ſo kſoždu
prjedu wot 2 hodžin expeděrowacž.

Pſchedkydſto.

Ejeſczenym ſerbam w Huczinje a wokolnoſeži ſi tutym
ſ wjedženju dawam, ſo ſym pôdla ſwojeje pjeſkařne ſhlaratſto
A. Hilbjenza pſchedewſal. Dokež ſym tunjo kupil, móžu twory tež
tunjo pſchedewacž. Lubju, ſo budu ſwojim wotebjerarjam ſ dobřej
tworu po tunich placiſnach poſlužecž; duž proſchu, moje pſchedewſacže
dobročiſe pođyjeracž.

Š počeſćzowanjom

J. Kral w Huczinje.

Štrup

punt po 12, 14, 16, 20, 24 a
30 np. porucža

C. F. Dietrich
na jerjowej haſy 3.

Čížly amerikanski
ſtvielzowý rjepikaty tobak
porucža tunjo

J. G. Klingſt Nachfolger
na hlowaté ſtadlesko ſtadlesko
na rózku theaterskej haſy.

Pischiloha f čížlu 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 28. meje 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Lichorskej žyrlwi smjeje jutje njedzeli rano w 7 hodz. farač dr. Kalich herbsti spowiedni reč a dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodz. herbsti predowanie.

W Židowskej pohrjebnischemzwej kapali preduje pischipoldnju w 12 hodz. diałonus Rāda herbsti a smjeje popoldnju $\frac{1}{2}$ 2 hodzin w sali Michalskeje farby katolickisze rošteżenje se herbstej mužszej młodosęzu.

Werowanie:

W Katholskej žyrlwi: Eugen Haupt, seržant tudy, s Mariju Wjenkez s Mnichonza.

Króleni:

W Michalskej žyrlwi: Max Richard, Franzo Michaela Hoheisela, fabrikaria na Židowje, s. — Marezin Alfred, Korle Ernst Mühly, murjerja na Židowje, s.

W Katholskej žyrlwi: Emma Madlena, Jana Lehmannia, dželaczerja w Džejnikezach, dz. — Jan Bohuwér, Jana Krala, krawza w Sajdowje, s.

Zemrjebi:

Džen 18. meje: Korle Hermanna Reinhardta, dželaczerja pod hrodom, morwunarodz. s. — 21. Sandrij Pěška, wumjeniat w Džejnikezach, 79 lét 9 měsazow 8 dnjow. — 22. Augusta Selma, Jaromera Oth Miechmarja, murjerja na Židowje, dz. 20 lét 16 dnjow.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	21. meje 1892		25. meje 1892		wot		hacž		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pšcheniza	běla	11	18	11	32	10	82	11	18
	žolta	10	47	10	88	10	18	10	59
Rozžla		9	75	10	—	9	53	10	—
Zeczmieni		8	21	8	36	7	80	8	17
Wotw	50 kilogr.	7	50	7	65	6	80	7	—
Hroch		8	89	11	11	10	28	11	39
Wota		7	50	8	6	7	8	8	6
Zahň		16	50	19	50	14	50	16	—
Hejduscha		19	—	19	50	18	—	18	50
Berny		3	20	3	80	3	—	3	60
Butra	1 kilogr.	2	30	2	70	2	30	2	60
Pšchenicza muſa	50	12	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muſa	50	12	—	16	50	—	—	—	—
Sýno	50	2	20	2	80	2	—	2	50
Sáloma	600	17	—	21	—	17	—	19	—
Brožata 862 sčtuš, sčtuka	12	—	26	—	—	—	—	—	—
Pšchenicze woblecžby	5	25	6	—	—	—	—	—	—
Rjane wobrecžby	5	75	7	50	—	—	—	—	—

Na burly w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 10 hr. 75 np. hacž 11 hr. 3 np., pšcheniza (žolta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 44 np., rozžla wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., jecznieni wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 25 np., wotw wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 40 np.

Droždžanje mjašowe placžiny: Hovjada 1. družinu 60—63 ml., 2. družinu 54—58, 3. družinu 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne kwinje 55—58 ml. po 100 puntach s 20 procentami torb. Cželata 1. družinu 45—60 np., po vunče rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. meje: Kražne.

Deski, hranite flozhy, lath.

Sarjadništvo tachantskich drjewowych tocžerjow a rěsaka w Scheračhowje (Jelesnicze saſtanischemz) na hwoj wulki sklad huchich kostow, deskov, hranithch flozow, latow, lejstow atd.

hwojeho kwalobonje snateho rěsaka w Korsymju po tunich placžinach ledzbe ne czini.

Wschón material ho we wšichch swieženych dolhoszach a tolsteſzach jenož se stromych jédlow, schmrékow a khójnew rěsa a ho po žadanju tež zvle schpundowanja hébluja a schpunduja, dale ho třeſčne poskorjenje, třihranite lejsty atd. s najtuščim wobliczeniom wuwiedu.

Tachantske drjewowe tocžerjje a rěsak.

C. Steupert.

Twariski salt a zement, tři je čerstwy doshol, murjeriske a třeschné zhhele, kaž tež warnu a jédzmu hól po tunich placžinach porucža

F. Fischer na dwórnischemz w Łaszu.

Wschón
ratarſki grat
a potrjebu
porucža tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wifach.

Napominanje!

Schtóž čže pjenjesy saſluzicž, njech kpuje hacž do hujat-
kow hwoje

mužaze woblecženja

s woſebncho jažnho a czémneho buxkina a s klaninow czeſha-
neho pschedzena hido po 12 ml.

holežaze woblecženja, mantle
do descheža, wobwieschki a
trikotowe taille

po kóždej placžinje jenož pola
C. F. Klossa, mjeſczel Otto Preuss,
pschichodny syn
4 na žitnej hacž 4.

Mužaze woblecženja ho po měrje derje a tunjo ſeſchija.

Ženicke najtuščhe kupowanſke žorlo.

Wschedkoſchliki, ſchlipſy,
gumijsowe ſchaty,
universalne ſhaty

dobre a tunje pola

C. O. Henocha

na róžku bohateje hacž a howneho torhoszega.

Winſfe črije

kpuja ho w wuhjernej kajfocsi
po hſchicžne njezlyſchaných tunich placžinach
pola

Hermannia Trischka

na hervské hacž čijisko 7.

Dokelz wulki džel hwojich črijow ham dželacž dam,
nje može nictio tak tunjo pschedawacž kaž ja.

S r ě d k
k spěšnemu blesjchowanju platu
ma na pschedan a kāl ma ſo nálezej, wulké
Otto Engert na snutskownej lawskiej haſhy.

Kolonialtworowe a destilaziske thlamy **Adolfa Rämscha**

pschi butrowych wikach
porucđaja ſwojim česčenym wotebjerarjam:
khoſej, njepeleñy, žylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
khoſej, paleñy, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléty, jara ſkódky, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
ſompowy zokor, punt po 34 np., 5 puntu po 160 np.,
raſh, wulfosornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zylých mē-
chach punt po $13\frac{1}{2}$ — $14\frac{1}{2}$ np.,
ſyrup, ſkódky kaž mēd, punt po 18 np.,
kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,
mydlo w ſnatce dobroczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekrany, punt po 25 np., 5 puntu po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſčtuł po 11 np.,
kwinjazy ſchmalz, punt po 55 np.,
ſamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróh, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

!!! Najwjetſchi ſklad w mēſeče!!!
Rajtunische placzisny ſa

Blomjane flobuſki filzowe flobuſki m e z y

w njedoszehnjenym wulſtonym wubjerku.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haſhy 22 podla winoweje kicze.

Bawmjané a platoſe
ploczne tkaniny ſa mužazu a hólčazu drastu
lohež hižo po 50 np.,
porucđa

Bruno Grohmann w Budyschinje
huknijowa pschedawařna
9. na hlownym torhoscžu 9.

Pschedeschczniſki

wóhom a dwanacjedziale, trajnje džekane porucđa po
najtunischich placzisnach

pschedeschczniſkarnja

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

olnji s ſčtuł
zajekljoč ſa ſčtuł

Emil Indinger
w Budyschinje na kotolſkej haſhy 11
porucđa ſwoj derje ſrjadowanym
ſklad w ſchitkich czrijow

sa mužskich, žónske a džeczi
po ſnatych tunich placzisnach.
Pſchedawařna njedzlu: na bohatej haſhy čižto 3 ſ napſhczja poſta.

Wulki khoſejowy ſklad **Th. Grumbta**

w kupnizy na ſwonkownej lawskiej haſhy
porucđa

ſkyry khoſej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleñy khoſej „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym najlepſchim ſkodže.

Strowotne ſchaty

(koſhle, ſpódne pjesle a tholowhy)
wyżokodostojneho knjesa fararja Kneippa

porucđa

C. O. Henoch

na róžku bohatej haſhy a hlowneho torhoscža.

Franz Marschner

čaſznikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej haſhy čjo. 9
ſwoj ſklad čaſznikow a čaſ-
nikowych rjeczaſow dobroczi-
wemu wobkedažowanju porucđa.

Hódna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pſchispomnjenje: Réczu herbſki.

Paſenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derje ſkodžazyk
druzinach porucđata ſujo
Šaſiſka a Rječka.

Rajh
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróh,
hoki

po jenotliwym a ſ zyla porucđa
ſujo **Th. Grumbt.**

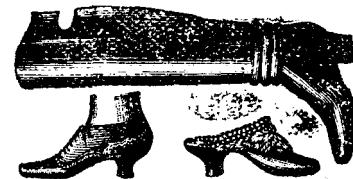
Woprawne diamantzorne
ſchtrykowanske
pschedzeno

ſchtrympy,

kotrez ani ſ plólanjem, rybowa-
njom a poczenjom barbu nje-
puſhczęſa, ſ rukowanjom Louisia
Hermisdorſa w Chemitzu barbene,
porucđa

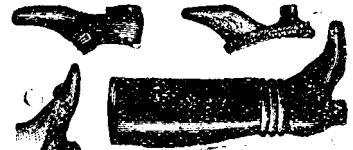
J. A. Henoch

na hlownym torhoscžu 4
w ſlotym hodlerju.

Caručenym
najtunischym ſuđerem
w najtunischym ſuđerem po najtunischym
placzisnach.

Stafanie po mēre a porjedzeniu
po tunje, derje a tunje ſuđera.
Paul Kristeller,
na bohatej haſhy 29 i napředzja ſuđera ſ uinowej firſt.

Rjane wulke
polnojerje
po 5 a 6 np. porucđata ſ
Ginzel a Ritscher

"Serbske Nowiny" wadawaia so kóždu sovotu.
- Štvrtilétna předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjeſenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kožde čílo pláti 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíšč Smolerjec knihičiščeňje w mačičnym domje w Budysinje.

Cíšč 23.

Sobotu 4. junija 1892.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. A cízceji swudowjenie hollandskeje kralo-weje, kóraž je ſanžený týdzen se ſwojej džonku k němskej khějorſkej hwojbje na woppt pschijela, ſu w Barlinje a wokolnoſci mnohe hofcchin, wjeczorne illuminazije a parady wotbywali. Pschi parady, kóraž ſo hrjedu w Potsdamje mějeſche, bě tež kraloneje džonka pschitomna, kóraž wjeſle ſ rukemaj kleſkasche, hdyž mlodostny krón-vryz Wylem s 1. garderegimentom ſ horda stupajo nimo cížnjeſche. Štvrtoč je hollandska kralowa wotpucjowala.

Ruski zar pječja khějora Wylema w Barlinje njewophta. Po novoschei powjesczi ſo wón ſ nim 7. junija w řiciu ſetka. Zarowy pschijeb do Kielia ſo jako ſtuk ſdworliwoſcie wobhladuje, ſ kótryž zar Peterburgski woppt khějora Wylema wotpłaczi. Politiskeje wažnosće ſetkanje webeju kniejerjow měcz njemože. Jako ſwiaſtař Awtřiskeje dyrbi němſki khějor awtřisku politiku na Balkanje podpjerac, kóraž ſo pschede wſchém wo to prouje, ſo by ſo ſamožnosć Ruskeje na Balkanje wobhlabilo. Ma wobhěženſtvo Balkana pał ſo Ruska hido wot Petra Wulkeho měri; ſchtóz jej w tym wobara, ſo wot njemože jako pschedel wobhladac njemože. Duž ſo nehdusche ruſko-němſke pschedelſtvo, kórež bě po Bismarckym wuprajenju kaž wěža wýſkole, nihdy wobnowicž njemože, tak doſho hacz je Němſka ſ Awtřiskej ſjenocžena.

Skózneje je pruski wójnski minister ſwoj roſhud wo tſelbach, w fabrizy ſida ſibora Löwea w Barlinje ſa němſke wójnsko dželanyh, w "Khějorſtowym Nawěſtñiku" wosſewi. Tak mjenowane "Zidowſte ſlith" ſu ſo wot njeho jako khmane k wójnskemu trjebanju ſpōnale. Wſchē roſpuknjenja tſelbow, w Aſhwardtowym ſpižu naspomnjene, niz Löweowe tſelby, ale druhe tſelby naſtupaja. Tole wosſewjenje je jara krótka a mało k temu ſluži, czemnu wěz roſjaſnici. "Hamburgske nowiny" wo tym píkaju: "Mamy ſa to, ſo je nadróbnishe roſjaſnjenje trěbne. Pschi ſnjeboženjach, kórež ſu ſo ſ roſpuknjeniom tſelbow ſtale, njemože njewěſte byc, ſ kotreje fabriki ſu prachomne tſelby pschedle. Mamy tež ſa njewotpuſchczomne, ſo ſo niz jenož wosſewi, hdyž ſu ſo roſpuknjene tſelby džělale, ale tež, kelfo čłowjekow je pschi roſpuknjenju do njeho pschedle, ſo by ſo pschednatemu njepokojenju napschedzo ſtupilo. Wosſewjenemu wukudej wójnskemu miniftra tež ſpōnacze krajněho ſuba napschedzo ſeči, ſ kótryž je ſo konfliktacija Aſhwardtowych ſpižow ſafo ſběhnula. Krajny ſub, po tajkim kollegium tſioch prawo-wědomnych ſudníkow, je tu wěz pschedpytał a ſpoſnał, ſo ſo Aſhwardtowe wobſtřby ſ krótka jalo njewěrne wuprajenja wupokaſale njehu, a ſo ſu dale Löwe a druhe wobſoby niz njeważny džel týchle wuprajenjow jako wěrne pschedali.

Sa němſke wójnske lódźtvo ſo w lódženjach w Danzigu, Schęczinje, Kielu, Hamburgu, Wilhemshofenje a Bremenje w tu ſhwili 16 wójnskich lódžow twari.

Dopiskowat jendželskich nowin "Specher" je tele dny pječja ſ wjetchom Bismarkom roſreczenje mě, w kótryž je ſo tutón wo němſko-franzowſkých poměrah w tej myſli wuprajil, ſo dyrbi ſo pječja tola ras ſ wětſcoju hěženje hjes Němſkej a Franzowſkej wubědzieſ. Tola Němſka njebudže prenju krožel k wójnsje cížnicz. "Schto ſebi Němſka wot Franzowſkeje žada? Nicžo. Schto maje wot wójns wocžakac? Nicžo. Njech wójna předy abo poſdžiſho wudhri, wona ſo jenož ſ nadpadom Franzowſkeje ſapocznje." Bismark ſo dale tradisionelneho pschedelſtwa Němſkeje a Jendželskeje

dótknu, kórež ženje woprawdje wobstało njije. "Wysku ſebi, ſo ſympathego dobrí pschedeljo byli, dokež pschedzinu njebě, ſo to njebychmy byli." Schtož praschenje ſuezského kanala naſtupa, wón praji: "Cého dla dyrbjala Jendželska Egipowſku wopushcjeſ? Pschi ſuezskim kanalu ma wona wjazh interesow, hacz někotryžtuli druhi kraj. Gibraltar a Malta ſo Jendželskej derje hodbitej, ſuezski kanal pał je jej trébny! — Ruska ſo njemóže na wjeczorje roſchérjeſ? wona ſebi wſchak to njepſheje, a hvrnjeſ to žadanje měla, wona to njemohla. Jeje pschirodžene žebženje je ſa morjom, dobrym móřskim pschedlafom w polebnju." Bismarkowe wobkručenje na ſónzu roſreczenja, ſo by ſa Němſku a Awstriku polodenje bylo, hdy by ſo Ruska Konstantinopla možowała — maja němſke nowiny ſa k měrje njepodobne. Wo powjesczach, ſo budže ſ nowa k kanzlerſtu ſowokały, Bismark praji, ſo ſu to hluſazy, kóſiž měnja, ſo by dožahalo, jeho jenož ſawołac, ſo by tajke ſaſtojſtvo ſafo pschedjal.

— Pschi pořejebje Barlinſkeho wyschyskeho měſchczanosty ſ Forkenbecka, týdzenja ſemrjeteho, kž je romsko-katholſkeho wěrywusnacza był, je ſo katholſke duchownſto ſapowjedziło, ſo wobdželicz. Duž Forkenbecka njehu na katholſkim, ale na evangelskim Miklawſchowym pořejebniſczeju ſhovali. Wólba pořejebniſczeju wſchak tež nicž na ſebi njemějeſche, runje tak derje móžachu ſemrjeteho tež na židowſkim pořejebniſczeju ſemi pschedepodac, dokež dže Forkenbeck čaſh ſwojeho živjenja ženje na wěru a wěrywusnacze džiwał njije a žaneho roſdžela hjes tſcheczjanſtrom a židowſtrom cínił njije. Po žyrkwiſtich poſtajenjach katholſkeje zyrkwije njije katholſke duchownſto pschi jeho pořejebje pschedtomne byc hmelo. Forkenbeck bě ſo do zyla ſdala ſwojeho zyrkwije džeržol a w ſwojej hroſceji ſa duchownym troſčtom nježadał. Sa najwjetſhi hřech jemu duchownſto pschedzpiwa, ſo je ſo wón ſa ſobuſtaſ ſuda pomjenowac, kórež je w ſwojim čaſhu katholſkich duchownych, kóſiž ſo mejſkimi ſalonjam pschedzitach, wotbadžował a biskopow k jaſtu ſaſhuzował.

Awtřiſja. Brnſki biskop Bauer je w tu ſhwili na visitaziskim pucžowanju po ſwojej dižezh. Pschi tym wón katholſke džeczi w ſchulach na jich nowjedžitoſc ſo nabozenske wučžje pruhuje. To je wón tež w ſchuli němſkeho ſchulſkeho towarſtwa w Eibenschižu cínił a tam naſhonił, ſo džeczi jara mało wo na božinje wjedžachu. Tale ſchula ſo wot wulkeje licbje čželskich džeczi woprytuje, kórež, kaž biskop ſpoſna, roſwucžowanſku němſku rěči njeroſumja a teho dla wučžbu cížko ſapſhimnu. Biskop tež dla na němſke ſchulſke towarſtwa ſwarjeſte, ſo do ſwojich ſchulow džeczi čželskich ſtarſich ſchedzimuje. Se ſlowami profeta Jesaiaka wón praji, ſo by ſo jemu ſdalo, joko by němy voh byc, kórež njeſchczowka, hdyž by k temu mjelczał. S Eibenschižu biskop do ſtromowa pschedzidze, hdyž ſo tamniſche němſke gmejnſke ſastupjeſtvo wſchego powitanja wostaji. Wobhyleſtvo a ludžo, kóſiž běchu ſe ſuſhodnyh wſhov do města pschedzili, chyžchu biskopa hjes dowolnoſce gmejnſkeho ſastupjeſtwa ſwiedženſzy powitac, tola buču wot žandarmow roſhnaſci. Dwaj ratarjej, kórež ſo pschedzivjeſtaj, buſhtaj ſajataj. Lud ſo na to ſ nowa ſběža a ſpyta ſajateju wuſwobodžic, tola žandarmojo jón wotchnachu. Biskop ſo tež w ſtromowje do tamniſcheje ſchule němſkeho ſchulſkeho towarſtwa poda a čželske džeczi ſ čželskej rěči pruhowasche. ſchulſke pschedſtejeſtvo pschedzivo temu ſ tym protestowasche, ſo ſchulu wopushcjeſ.

— Polizija je čželsku turnaſkemu towarſtwu "Sokolej" ſakſala, ſo pschi franzowſkym turnaſkym ſwiedženju w Nancy wobdželicz. Šakſnja praji, ſo je po wustawkach towarſtowym ſaměr

"hojenje turnowanja w czechim kraestwie", czechog dla towarzstwo jako zylosz swoje skutkowanie psches czechle mjesy wupschestrzez niesmre; tola so njewobara, so ho towarzstwowe jenotlive hohustawy pschi Nanchskim swjedzenju wobdzela. Duż so czechy turnarjo w Nancy ani s towarzstwowej khorhoju pokasacz, ani w towarzstwowym mjenie reciezcz niesmre. Niedziwazhy teho so wulka liczba czechskich studentow hotuje, Nanchski swjedzen wopiatac.

Italska. Nowe ministerstwo pod Giolittiem smjeje po sbaczu runje tak krótkie živjenje kaž jeho pschedhadtaki. Kaž prjebawische ministerstwo hebi tež Giolitti dla rosczazeho statneho dolha žaneje rady njew. Italski kral by hejm, ktryž so pschedzivja, nowe dawki pschiswolicz, nařadscho rospuszcziel. Prjedy pak dyrbti hejm našwilne pjenesz sa statne hospodařtvo pschiswolicz. Zeli so by so wón temu sapowjedzil, njebh kral ani prawa měl, jón rospuszcziel, dokelz niesmre bjes hejmoweho dowolenja dawki wupiszcz; bězne finanze léto pak so 30. junija skonči. Do teho čaza by lědma mōžno bylo, so by so nowy hejm wuwolil. Blizsche dny dyrbja roshudzenje pschedzivje.

Franzowska. Franzowske wójsko so najsskerje bôrsh sažo s nowymi tsélbami wobróni. W Chalonckim lehweju su so pruhi s nowej repeřerowanckej tsélbu czinile, kotrejž kaliber $6\frac{1}{2}$ milimetra wuczini a kotrejž patrona 20 gramow waži. Nowa tsélba po swojej hódnosczi wchě druhé systemu pschedzaha.

Rukowska. Hlub, kiz je na dwazyci gubernijow w hrjedznej Ruskej domapytal, je pječza někto pschedzak. Duż so pomozny komitej, pod pschedhadtowem zarjewicza (krónprynza) Miklawicha stejazy, 1. junija roswjasa. So bych u so pschedziny do drôbna wušlédzile, kotrejž su na hlodu wina byle, je zar poruczil, kraje, s hlodom podendzene, wot senatorow rebidérowac̄ dac̄. Hdbyž senatorovo, kotsiz jara dalokohazou połnomoz dostanu, s pomozu mnichich saſtojniskow jenu guberniju wobhlađuju, wschak jara wjele na srawne pschedz. Haj, mōže so rjez, so cži knježa wažnosz na to kladu, skerje pschedwiele hac̄ pschedmało nashonicz, a cžasto so s kintwory elefant sežini. Zeli so revisija senatorow prawu wukasnu dostanje, mōže so tónle wotpečlad s wjekoszcu powitac̄, dokelz so s tym někotryžkuli winowathy saſlujenemu hohstanju pschedzoda.

Dokelz su wuhladu na žně dzen a lepshe, so wocžakuje, so so sašnja muwoženja rožki, pschenzy a jecžmjenja s Ruskej do wukraja w blízschim čazu sběhni.

— Wolynska gubernija tele dny 900 létny jubilej saloženja prěnjeho prawoławnego (grichisko-katholiskeho) biskopstwa w Wohynckim Vladimirje swjeczi. Niz jenož wolynska gubernija, tež zyla Russka pschedzot s swjeczenju jubileja cžini.

Sherbija. Ma koho po prawom wina sklonzowanja herbiskej wjetcha Michala, pschedhadtika krala Mihala, pada, so halle někole wujazhni. Wjednik herbstich liberalnych, statny radziezel Olimpicz Wažiljewicz, srawne dopredkatsku stronu winuje, so je w ležce 1868 wjetcha Michala sklonzowac̄ daka, a žada, so by so wěz kudnizh pschedzata. Kaž je snate, bu wjetech Michal podstoczne sklonzowanju na wuhadzenju w topčiderskim parku pola Beograda. Někotre wohoby buchu jako wjetechow morbarjo wotprawjeni. Niz mjenie pak wěz wožebje s politiskeho stetschega hac̄ dotal wujazhnenia njeje. Wjetech Michal bě wot swojeho luda cžeszeny a lubowaný. Na přen pohlad drje so shodac̄ njesadache, so ho jeho sklonzowanje hina stanlo njeje, hac̄ na ponuczenje s wukraja. Po telko létach někole Olimpicz Wažiljewicz s wobstózbu wustupuje, so je so dopredkatska strona i mordatstwu trjebac̄ dala, kotrejž je tehdy na cžole knježestwa byla. Njesutk ham su hohstanzy topčiderskeho jaſtwa wumjedli, kotsiz su so teho dla sa zyly měžaz meju wjetcor se swojich llétkow pschedzeli, so bych u na wjetech ūkali, ktryž so w wulkim parku porjednje wjetcor wuhadzesche, hac̄ so jin sklončenje 29. meje poradži, njesutk wujazhni. Někole njemóže njeweste byc̄, so je so mordatstwo na roskas tych skuzilo, kotsiz su klucze topčiderskeho jaſtwa meli.

Gracž a jeho njewjesta.

(Podawki se živjenja.)

(8. Potraczowanje.)

Shma pocza po něčim popuschezowac̄, kňeh o lód shubimac̄ so s polow a s wodow, schlowronečki so hido w powětſje pokasowachu, trawa so selenesche a schtomu sapuschczowachu. Pschedzot preni naletni dzen a Hanski rjelni Hanži, so sažo do Budyschina na dželo pónudze. Tón krocž běchtaj dleje hromadze dyžli hewak, pschedzot dyrbjeſtaj hebi wotreczec̄, hdby so sažo wohlabatej, kaf ma so kóždy sadzerjec̄ a wožebje napominasche Hanža lubeho na jeho klub. Hanski so njewobarasche a swój klub wobnowi, roczo so, so hebi na karty

wjazh njepomysli. S tym so rosenidzesc̄tej, a Hanski wetenje naſajtra do Budyschina, hdbez pola swojeho něhduscheho mischtra hnydom soho dželo namaka, dokelz bě rosumny, pilny a wustoñy dželac̄et. Sobotu kaž sobotu hohdesche domoj a džeržesche wopravde swój klub. —

S pschedhadtom nalečza pocza so na wžach pólne dželo, a spěwej schlowronečkom a druhich ptaczkow towarzachu so pěžnje wježnych holzow. Stwórba a czlowiek radowaschaj so nad pschedhadtom nalečza a wschudzom knježesche nowe živjenje a nowa radoſć. Jeno jedyn njemóžesche so s druhimi radowac̄, a to bě czlowiek, kotrejž hmy jako najlepšeho spónali. Bě to młody wucđet, pěkný Jaworski. Tón bě wot teho čaza, so bě jemu Hanža se swojim wusnac̄om wschu nadžiju wsała, swoju wježkoscž hubil a bywasche nařadscho ham, so by so wupłakal. Rana w jeho wutrobje běsche hloboka, pschedzot lubowasche přeni krocž a přenja lubosz je najsylnischa; njeradži-li so, je rana po njej najhlubšcha, najboleszischa. Tak bě tež pola njeho. Kudzesche so na stajnoszci a jeno druhdy spjernu požměrok psches jeho woblicžo. Njebeši to sđelany, rosumny a dželawh mledzenz byl, bě swojej frudobje podležał, ale hdbyž chyzsche jeho frudoba najbôle pschedwac̄, tu wuwinh so jej s mozu a pocza cžim pilniščo dželac̄, so by pschi džele na wchó fabyl. Jego džecži pokročowachu w sadžerzenju a we wchém dobrym, lubowachu lubosziswego wuczjerja jara a pržowachu so jene pschedem druhe, jemu so salubic̄. A hdbyž młody Jaworski w schult wožrjedz žděcži stejesc̄, to fabywasc̄ na wchó frudobu swojeje wutroby a bě jeno žiwy swojej wuczjeskej winowatoszci. A starschi poczachu na džecžoch pošnawac̄, w rosmowlach s wuczjerom a pschi wježornym čítanju, so je tež we wuczjenju roszjel a pocza so jim lubic̄, so su tak rosumnho a pschediomneho wuczjerja dostali, a cži, kiz běch u se spocžatka najbôle pschedzivo njemu, buchu něk jeho najlepši pschedzelo. — To bě wutrobje frudženeho mlobženza wulki troscht.

Shma bě so minula a Jaworski njesawohlada Hanže ani s jenym wokom. Hdbyž nalečzo pschedz, njemóžesche so, kaž druhé lěta, na to wježelicž, pschedzot něk wjedzesche, so budže Hanžu sažo setkawac̄ a so so bołosz jeho wutroby jeno wobnowi.

Tehdom hohzachu džecži jeno w symje do schule, w ležce pak dyrbjachu doma hobi dželac̄. Wježnenjo teho dla na to čerjachu, so by so bôrsh pruhowanje wotbylo a so bych u džecži potom doma wostac̄ mohle. Duż so Jaworski na to pschedzotowa. Lubjo běch u wczipni na wuspěch jeho wuczjenja, kiz so mnohim nježkosc̄, dokelz so wot wuczjenja stareho kontora reſesnawasche kaž dzen wot noz̄. Sklončenje pschedz je dzen pruhowanja. Schulſta istwa bě počna wježnych a tež zužich ludži, pschedzot tež cži běch u wojawského wuczjenju sažkyscheli. Šenjek farat a knjež kaplan a něchto zwětých knježow běch u pschedzotowi. Pruhowanje pocza so s kherluschem i Duchej zwjaztemu a s Wotčenashom. Potom scžehowasche pschedzschowanje džecži. Džecži čítachu a liczachu, so bě to radoſć, pižmo bě nimo měry rjane a bjes snylkow, džecži powiedachu wo zužich krajach, wo kuzižy, wo wschelakich swěrjatach, so to starschi ani položy wo tym nježdžachu a so jeno džiwachu, kaf je wchě te wěz młody wuczje džecžom mohle do hlowy sažkyschel. Po kóždym pschedmjecze spěwasche so pěšen, kiz so na wěz pocžahowasche, wo kotrejž mějesc̄ so hiszce pruhowanac̄. Na konzu džakowaschej so schulek a schulek s něžnym, njesinowatym hlobom srawne, pschi tym njevosta ani jene wózko huch, a pschedzom knježa wupraszku srawne hkwabu a pschedzisze młodemu wuczjerje, kiz so we wutrobje radowasche, so jeho próza njebe podarmo byla. A hdbyž potom pilnišče džecži knížki, wobraſki a druhé maliczkosc̄e dostachu, tu nastę wotſchitkowna radoſć a starschi čítachu so i młodemu sbožownemu wuczjerje, so bych u jemu swój bžak wupratil.

Běsche po pruhowanju. Jaworski bě sažo wokamoczenju w schult, a hdbyž so na to dopomni, so tuteje radoſće nikomu sđelicž njemóže a njeſmē, tu pschedzituchu jeho kysly, a wón hkwatasc̄e won do pola, kiz bě pschedzitryte se selenym kwyem. Maletniye živjenje skutkowasche na jeho čuzčiu wutrobu, a tak krocžesche dale se sđelobolosziswym čuzčiom a kysla džakownosc̄e i Bohu a kysla wobhzwianja jeho tražnoszowac̄ a džiwow blyžczejsc̄e so mlobženje we woku. Duży pschedz je k ležlam, kiz so selenachu, a sasta tam. Bě to hamzne městno, hdbez bě Hanžku preni krocž setka. A ponuri so do hlobolich myžkol, a sadasche so jemu, kaž by so radoſća stwórba na dobo do čžemnego plaschca - sawalila. Stejesc̄e tak tóžhd, doniz jeho krocžele pschedhadtazach ludži se samphlenja njeutoržechu. Jaworski shladnu horje, a cžehož bě so najmjenje nadžał, — wuhlada psched hobi Hanžku, kotrejž njebe wot wo-

hudneho wokonika widzał, w kotrymž bę so wscha czeja njewużlyšcha= neje luboſeże na njego walila.

Zaworski hebi bórsy rosmysli a postrowiwschi Hanžu khwatasche spěšnje dale. Hanža, wscha pſchekhwatana, njemodgesche so ani khamanje podzakowac̄ a njeswazi hebi tež sa Zaworskim pohladac̄. A wona ponuri so do hlobotich myſlow. A tutemu nadobnemu młodzenzej wabjesche ju něcht, schtož hebi ſama ani wujaſnic̄ njewedgesche. Bę to czucze, kig iez wutrobu hręſesche kaž nězne kweſko naletneho ſkónza, ale do tuteho czucza měſchesche so pſchego ſaſo jako ſtrazowazy duſh myſliczka na luboſc̄ i Janej. A ſ mozu pytaſche tute myſle wotehnac̄, pſchetoz měſchesche je fa hręch, kig by pſcheczivo ſwérnej luboſc̄ i Janej ſ tym wobeſchla, a hdvž bę kóſku, kotruž bę na paſtwu pſchiwieda, napaſla, wrócił so domo, krucze hebi wotmyſliwſhi, so maczteri doweri wscho, schtož bę so jej ſ Zaworskim ſtało. Duzy domo pſchiwied nimo kapalki, kig pſchede wžu ſtejſeſche, a tam kleczesche na kamjeniu Zaworski a modlesche so, bjes pſhetorhnjenja płaſkajo. Hanžy pſchiwiedu ſkyls, a wobrocziwſhi so spěšnje, so by jeje młodzenz njewuſladał, khwatasche po druhiim boku domo.

Pſchichedſhi domo a wschē trébne domiſaze džeko ſbželawſhi, býdže so i maczteri a rjeknu, někak strachocziwje: „Macz, dyrbju wam něchtow dowericz.”

„Schto pał to, džowcziſka?“ rjeknu macz starocziwje, a po- hladnu na džowku so džiwajo, njemožo hebi wujaſnic̄, schto móhlo to býež. A někt pocza Hanža maczteri powjedac̄, kaž je so přeni króč ſ młodym wuczerjom ſetka, kaž je potom ſ nim dwaj abo tsi króč reczala, schto je jej powjedał, a kaž je jemu wotmolwi; a tež teho so wusna, schto bę so dženka ſtało. Macz ledźmire poſluchasche a bę derje widzeſč, kaž džowzynie ſłowa khotnje roſ- pominaſche.

„Někt mi radjeſče, macz, schto dyrbju ſapoczeſč? Młodeho wuczerja je mi ſel; něcht so we mni ſkyczeſč dawa, schtož nje ſ nemu wabi, a tola njeſzměm Janej njeſzwerna bycz.“

„Luba džonka“, wotmolwi macz, „to je mi czeſko, tebi radjeſč. So pał bych czi zyku wěrnoſc̄ rjekla, dyrbju czi wusnač, so na Hanſteho wjele njeſdzerzu. Dawaj ledźbu a dopomu so na ſłowa ſwojeſe ſtarocze maczterje, so so Hanſki njeda polepſchič, a so jemu te helske kharth hiſceſe něcht ſte ſehraſal. Wón drje je doſč husto ſlubil, so so jich wjazy njeſdótknie, ale ſlubic̄ a džerjeſč je wjele. Njeręczu tak, so ſnadz by so ty jeſo wotſtaſla; w tym by ſama doſč mudra a ſnajech jeho ſlepje hac̄ ſa; mějno tež, so ſnadz so woprawdze polepſchi. Ale bych bych ja na twoim měſce ſyla, bych hlabala, Hanſteho so wotſtaſci. Schtož pał młodego wuczerja na- ſtupa, to možu czi jeno radjeſč, so by, ſetkaſh-li jeho, ſ nim po- ręczala a jemu prajila, so so njedyby podarmo rubjeſč, so je doſč rjanych a pětnych holzow, kig so jemu lepje hodža a kig budža wjehere, jeli so je wo luboſc̄ a žentwu poproſy. Mi by so młodym wuczer lubil tykaž króč lepje hdzli ſchto druhi, ale ty so ſa njeho njeſhodzis. Ty nimasz Janeje pomozy a wón tež njeje ſow hiſceſe zyle wěſcze ſtajeny. A ſ ſkótku, je to ſ nim a ſ tobu pſchipad tak ſpodzivny, so woprawdze njewém, kaž czi radjeſč. Poſluchaj na hloſ ſwojeſe wutroby a modli so Bohu, wón czi da dobru radu.“

Někt wjedzesche Hanža runje telko kaž prjedy a wotmyſli hebi, so pſchede wschém Janej wschitko ſamjelci a młodemu wuczerjej, hdvž ſo ſ nim ſetka, wez tak wuloži, kaž bę jej macz rjekla. —

Wjes tym minuchu so tsi měſazy. Sa tón czaſ bę so mnoho pſhemjeniko. Stary wuczer, widzo, so je hebi młodym wuczer, kotrehož imeno hebi ſenje ſpomjatkowac̄ njemodgesche, wschu luboſc̄ zykeje woſhady dobył, horjeſche so ſ tajnej ſawicſcu, kig jeho ſerjeſche. Hdvž pał ſtöneſzne ſaſkyscha, so hebi někoiſi hofpodařo ſtawne pſcheja, so by so ſchula do zyku młodemu pſchepodała, a so wo to proſcha na pſchisprawnym měſtinje, tu pſhemmo jeho tajna ſlōſc̄ tak, so dyrbjeſche so lehnuc̄ a njetrajeſche doſko a ſanđzeli wozgi. A ſchtož so wozkowasche, to so ſta. Zaworski doſta jeho měſtno, a jeho wuczerſka mſda bu kheſtro powyſchena, dokež nowy wuswoleny pſchedſtajeny, pſchepoſnawajo wuswolnoſc̄ a dary Zaworskego, wuswolowa to a jeho namjet bu pſchijat. Pſchedſtajeny ſam pſchi- njeſe nowemu wuswolenemu wuczerſej wopizmo a wupraji jemu ſpokojnoſc̄ zykeje woſhady. Zaworski radowasche so we wutrobie, dokež bę někt na měſtno poſtajeny, hdvž mófesche bjes ſadžewka po ſwojej myſli a wutrobie a po ſwojim roſſuſcze ſtukowac̄ na wuzitk młodozjeſe, kotrejež kublanje a poſdžiſche ſbože bę jemu tak na ſtarocze. Hdvž pał bę pſchedſtajeny wotſchol, tu mozowasche so jeho ſuſo ſrudoba, pſhetoz ta, ſ kotrejž bę radu wschē ſwoje ſbože

dželit, kig bę ſe ſwojeſe luboſc̄ ſe ſbože halle krónowala, ta luboſc̄ne druheho.

Hanža ſhoni wo Zaworskego powyſchenju wot ſnateje Madleny, kig jej nimo teho hiſceſe i lubu ręczec̄ pocza, so ſnadz młodego knjeſa wuczerja nětt ſterje wužlyſhi, a so drje so nětt Jane woſtaji. Hanža pał wotby ju ſ ſkótku a ſakasa hebi tajke ręce.

To reſhorı Madlenu. „Nó, nó, jeno doſzakaj“, praji wotenidžo, „wschak Hanſki hiſceſe twój njeje a bórsy ſhonisch wo nim nowinku“.

Hanža njewjetzſeſche, ſchto Madlena ſ tym měni, a bę wscha roſpjetſchena nad jeje ſłówami. Sſnadj je so Hanſki ſaſo ſabyl a so do hracza dat? Žadocziwje czakasche na bližſchu ſobotu, so by ſ nim wo tym poręczala, a wboha ſo njenadžiſeſche, ſchto móhla tuta woſhudna ſobeta pſchinjeſč.

(Skončenje pſchichodnje.)

Sſwiatkowny khěrlusch 1892.

Ducho wery, Ducho možy,
Bonjeſ ſube ſwiatki nam!
Wies tebe ſmy bjes pomozy,
Naſcha ſyloſc̄ ſy ty ſam.
Ach, my čzakamy na tebe,
Deſceſo plódny njeſteſti;
Niežo nimam ſot ſebje,
We tebi ſmy bohac̄.

Dueže ſwiatate ſ njebeſe deſe,
Na ſemi nam ſ nowa duj!
Poſi a ſtac̄ ſam troſčta wjele,
Možnje twoju zyrkej hnui!
Twar ju ſbóžnje, twar ju rjenje
G nowej hnadu bjes nami
Pſieſč ſa prieſte ſaloženje,
Tak jenož je ſbóžne ji!

Ty ſy ſbudzil wjele ſwědkow,
Koſiſ ſi tobu ſwědeſzili
W ſwiatnym woſenju ſu ſ ſčitow
A tež hiſceſe we ſmicerzy.
Ach, daj nam tež ſwědeſzic̄ ſobu,
Poſož wuhel ſeſtivit
Na jaſk a na wutrobu!
Wo to horž proſkym.

Wodž naſ ſcheczo prawe pucze,
Koſrej wjedu ſ ſbóžnoſc̄!
Wucž naſ ſtac̄ we wěrje krucze,
Kaž ſo nam to ſaleſi!
Niedaj nam bjes tebe ſhodžic̄,
O ty ſbóžny wodžerio!
Naſchej nosy čzyl th wodžic̄
Nam hac̄ do dnja poſhlenjoh!

Wobradž rjanu ſwiatocžnic̄ku
Cžafazemu ſtadteſčku!
Sapal jo ſe ſwiatate ſchrieſčku,
Žohnuj ſyku ſwiatkownu,
Tak ſo býchmy wſchitzh byli
Rapjeljeni wot tebe,
Gſweczieſč tebi dac̄ ſo čzyl
Zalo twoje bydlenje!

Ze Serbow.

S Budyschina. Skoro we wschēk krajach Europej ſo ſidam njeſcheczelne hibanje poſkaſuje. Kſcheczijanske ludy ſpōſnawac̄ po- cžinaju, ſo ſo pomalu wotrocžy ſidow ſeſinje, jeli ſo kyč nje- wotcziſnu, kotruž ſu ſidža lehnje nad nimi wuſhceſtrili. W Němzach je politiske wojowanje pſcheczivo ſidam Barlinſki dwórfli prebaſt ſtöcker ſbudzil. Wón je Němzam woži wotewril, ſo ſu ſo do- hladali, kajkemu ſahubjeniu pſches ſidow napsheſczo du. S Barlina je ſo antiſemitiske (ſidam njeſcheczelne) hibanje rucze pſches zyku Němſku roſſhérilo. Tež w ſakskej je hebi antiſemitiſka ſtrona wjele pſchimbowarow dobyla. W Budyschinje, hdzeli licžba ſidowſkih pſchekupzow ſ kózdym lětom roſcze, ſo hdzeli dawnno na to ſkorži, ſo ſidža kſcheczijanskih rjemjeſlnikow po nećim ſacžiſcžuju. Duž bę njeſdawno poſchitkownje ſpoſkoſilo, hdvž wuhel ſudomneho konſer- vativneho towaſtwa ſſawne i wjedženju da, ſo budže konſervativne towaſtwo wojowanje pſcheczivo wupjerańu ſidowſtwa ſe wschēm možami podpjerac̄. Wobſtejaze pſcheczivniſto pſcheczivo ſidam je w naſchim měſeze a wokolnoſc̄ možne poſhylnjenje ſe ſſawny pſchednoſchol antiſemitiſkeho khegorſtwoſeſzimskiego ſapóſkla ſz Zimmermanna doſtało. Šańdženu ſobotu bę ſo na 1400 ludi w Lamez hotelu ſeſčko, ſo byku ſtaſtoweneho rečnika ſkyscheli. Wulkia licžba woſzobow, koſrej w ſalu měſtna njedostachu, wonka na promenadze pſched woſnami na rečnika poſluchachu. Knjes ſzimmermann w ſwojim pſchednoſcholu pſchicžny roſſtajesche, koſrej ſu naſtork ſe antiſemitiſku hibantu dale. Žibgi ſam, woſebje nowiny, wot ſidow ſo pižaze, ſu ſe ſwojim njeſcheczelnym ſadžerzeniom pſcheczivo kſcheczijanam a ſe ſwojim hanjeniom a wuſměſcheniom kſcheczijan- ſkeje wery a kſcheczijanskih woſčnijow antiſemitiſku ſtronu ſtowilli. Žid ſo ſe ſwojej njeſcheczelneſcžu wuſnamjenja, ſ tym jeho hlobole njeſcheczelne ſtowilli pſcheczivo kſcheczijanstwu ſwihuſe. W poſledních lětžeſatkaſch je ſidowſtvo ſylnje w Europej pſchibjeraſo. Balkanske ſtath, kaž ſſerbijs, Boſnija, Rumunſka, Bočarska a Grieſiſka ſu

židowskemu wulkulanju pschepodate. Wukirska a Wuherska židowstwu tribut płaci, tam je hižo tak daloko dôšlo, so ho židam i lèpschemu salón a prawo hruje. Franzowska w pjenieżnym nastupanju pod Stothschildowym kniejsztwom steji, a tež Němska je Bohu ſel wot židowskich pjenieżnikow wotwizna. Na kajke waschnje židza twoje bohatstwo nahromadzaja, nam bankerow Barlinskich židowskich bankow Wolfa, Sommerselba atd. połasuja. Na žitowej bursy ho lud wo miliiony wot židow jeba. Swobodomyslne a sozialdemokratiske nowinę stajnje na žitowej zla florza, tola wo wobschudżenstwo na žitowej bursy wone mječja. Miliiony hrinow, kotrež židza se žitowym likowanjom i ſebi fezahaju, dyrbí lud ſaplačic, tak so dyrbí tež najkudzhi wobydlet židam dawki dawac. Pódla žita fu ho židza i wjetſcheho džela tež hižo likowanja i wulka i wulblom, thofejom a petrolejom možowali. Platciszny tychle tworow woni ſami poſtaſeja a tak po něčim ludam pjenesz i móſchinjow ſweczahaja. Želi so ho tutemu wurubienju mjeſa niestaji, budže ſlónčenje w Němzach mała liczba bohatych pornjo wulkej c̄jriodze ſmierz chudzych. Hižo několko Nolſchilidojo 60 miliardow hrinow wobſedža, a tole ſamoznenje stajnje roſcze. Kaž je Rom i tym rospanul, so je ho njeſmerne bohaſtvo w ruzi někotrych woſkow nahromadzilo, tak tež so i tej ſamej pschicinu Němska ſahubjenju napscheczo wjedze. Kapitalismom ho powrócenje wobſtejazeho porjada pschihotuje. To fu ſocialdemokrato dawno ſpósnali, a teho dla woni ſe židami dobre pschegelſtvo džerža. Ženje w ſocialdemokratiskich nowinach fwary na židow wobſchudženstwo nječitam; wjèle bóle ho w nich židzi ſakituja a ho jich pschewawatne dželaczerjam poruczeja. Pscheczeljo židow často prajic hlyſhimy, so fu židza mudrishi a sprzniwishi hac̄ ſcheczijenjo. To je hladne menjenje; pschetož němske likowanje je mózne a wulke bylo, kaž na pschiklad w čaſu Hanſy, předy hac̄ fu ho židzi w Němzach ſahnēdžili. Tež fu ſlawni pěñjerjo, wunamakarjo, myſlerjo, wuczenzy a woſkowi wjednizy w Němzach niz židza, ale ſcheczijenjo byli, a najwjetſchi němski mudrowz Kant ſcheczijanam w twojich ſpiſach radži, so bychu ho židow hlabali. Kaž nomadiske ludy do krajinow czahaj, hdzej fu dobre paſtwiszcza, so bychu je wotpaſte, tak fu židza halle do Němzow pschischi, hdzej bě Němska woſohatnula. Tak bórsy hac̄ je žid kraj wuzyzak, wón dale czehnje, dženſa hisceče ryſy Němz, je wón jutſje ryſy Franzowsa abo Jendželcan, Italſti atd. Wótczinſke ſmyſlenje a luboſez i krajej, w kotrež židza byda, woni ſenje wobſwedczili njeſku. Hdzej Napoleon I. Němsku pschewinu, jemu židza prěni napscheczo wylſaku, a c̄i ſami židza w lécze 1812, hdzej ho wuſtobobdzelska wójna ſapocja, roſcželaku, hdzej dyrbjachu na wójnu pscheczio Napoleonej czahnuſci. W lécze 1870 fu ho židowszki bankierojo pschi wudbrjenju němſto-franzowſteje wójny ſapowjedzili, trébne pjenesz i wjedzenju wójny woſtaracz; tehdź je jedyn ſcheczijanski bankier w Kölne kniejeſtſtu prěni i pjenieżneje c̄eſznosče wupomhal. Židzi wſchal wótzneho kraja nimaja, pola nich reča: hdzej ho pjenieżna móſheni pjetni, tam je naſcha domiſna. W Galskej ſebi hisceče na wžach džecž njeſadža, do kajkeho hubjenſta a njeſhamostatnosče fu burjo psches židow pschischi. Židza najprjódzhy burow i pscheczinenu ſawjebu, wulichuju jich a ſlónčenje jich wobſedženſtvo na ho ſtorhnu. W Elsaſu a Lothringiskej, Badenskej, Hessenſkej, w pschirheinskej krajinje a Póſnańskej fu židza wjèle tybzaz ſublow do twojeje ruki doſtali, je wukutli a roſkuſlowali. W někotrych krajach do zla wjazy mózno njeſe, so by ſebi ſcheczijanski rataf někajku lezomnosce abo ſlot a maschinu bjes pomoz ſidow kupit abo twoje žito pschedal. W Hessenſkej fu ſebi židza zlyh kraj do wořejow dželili a ho bjes ſobu ſrečeli, tak ma ho ratafki lud wukulac. Tam fu burjo tak ſadozeni, so hižo dyrbja židam žito pschedac, předy hac̄ je doſrawiko. W měſtach je wſcho likowanje w židowskej ruzi; ſcheczijanski rjemieſzniſt je do ſadnych haſlow ſcziszcza a ſa židowskich pschekupzow ſa ſchpatnu mſbu džela. Napscheczo ſcheczijanej žid Janeje ſprawnosče a ſwérnosče njeſnajje. Židowska nabozhenska kniha talmud prai, so je njeſid na ſwecze, so bychu jeho židzi wuwužiwali a ſiebal. Wobſchudženje je ho židam ſe ſalonjemi jara połoziko, kotrež fu w čaſku knieſtwa liberalneje ſtrony po radze židow Laskera a Bamberga němſkemu thęzorstwu dale. W tychle ſalonjach wsče mózne ſwobodnosče, kaž na pschiklad ſwobodnosce woſolonoſhetſtwa, ſwobodnosce lichowanja atd. namakamy, ſtož fu wſcho woprawne rubjeňnike ſwobodnosce. Najradzho ho židzi ſ bankruptom woſohacza. Štož ſ nich roſumi, nětore króz bankrupt ſ wujitkom ſc̄jincz, tak so jeho žudniſtvo pschimnuſz njeſože, pola židow jako mudry a widzany muž płaci, hdzej tež je ho ſ rukawom jaſtwa dótknuſ. Gjasto ho ſtawa, so pucz psches někotre bankrupt ſ titlej komerziskej radžicela wjedze. Duz

antisemitiska strona tež žaba, ſo by ho nowy konkurſowý porjad poſtaſik, po kotrež bychu ho ſebanske bankrotu kruczischo khostale. Na taſke waschnje cheze antisemitiska strona niz jenož bjes ſidami, ale tež bjes ſcheczijanami pscheczio ſiebanſtwa woſowac; pschetoz potajic ſo njeſobzi, ſo fu mnosy ſcheczijenjo, po pschikkadze židow ſo ſložujo, runje tak ſli kaž židza. ſalonje pak, ſ kotrežiſ dyrbjalo ſo ſkaſenje, na němſki lud wot židow pschinetzene, woſtobročic, móža ſo ſeniczzy na thęzorstwom ſejmje dozpic. Duz dyrbja ſo do tuteho jenož mužojo wuſwolice, kotsiſ ſu ſwolniwi, ſa taſke ſalonje hloſowac. W twojim dwěhodzinskim pschednosčku bě knies Zimmermann ſ wohniwej, pschewwědcazej a ſahorjazej ſręcniwoſcę ſedzbowſcę poſluchariow wot ſapocžatka hac̄ do kónza ſiwi ſdžeržaſ. Hdzej wón ſwoju ręcz ſlónči, mózne pschihloſowanie psches ſalu ſchumiesche, kaž ſo tež hižo předy poſlucharijo njebechu ſdžeržecz móhli, jeho woſxjet ſe ſahorjenym pschivolanjom a kleskanjom pschetorhnuſ. Po pschednosčku ſo pschi ſc̄zhowazej debacze tſi woſkowy ſłowa ſimachu, ſocialdemokratiski agitator Hugo Keller ſe ſhorjelza, jedyn ſidowjan a jedyn młody fabrikſki dželaczer. Poſlednimaj dwěmaj ſo, tak bórsy hac̄ běchtaj ręczecz ſapocžaloſ, pschikla ſmjelcze, dokež wo wězach, i pschednosčkej nječluſhazyc, ręczeschtaj. Keller ſe ſhorjelza ſlabje ſphta, Zimmermanowym wułogenjam napscheczo ſtupac. Majprjódzhy wudawasche, ſo njeje wěrno, ſo židzi a ſocialdemokrato ſedyn druhego podpjeraja, ſlónčenje pak tola židow czople psched wſchemi wobſkóřbam ſakitaſche. Poſlucharijam ſo bórsy ſawite ſocialdemokratiske ręcz wostudžichu, duž jemu pschivolaču, ſo dyrbí pscheczac ſowjedac. Na to hisceče jónkročz knies Zimmermann ſłowo wſa, ſo by wujedzenja ſocialdemokrata Kellera wotpoſalaſ a poraſk, pschi c̄imž ſo Kellera prasheſche, c̄ehe dla ſocialdemokrato ſcheczo ſcheczijanam radža, ſo bychu ſ krajneje zyrlwe wuſtupili, niz pak židam, ſo bychu synagogu wopuschczili? Po napominanju pscheksydy ſhromadziszny, fabrikanta Gräſy ſi Bislepiz, ſo i nowoſaloženemu reformſkemu (antisemitiſtemu) towarſtwu něhje 220 woſkowom ſapiha. Gjatož je ſhyscze, licži tole towarſtwo několko hižo 300 ſobuſtawow.

— Ludomny poſtſki direktor Ludwig ſo 1. juliſa na wotpočinku poda. Jeſo město ſo ſ Eibensteckim poſtſkim direktorom Jährigom woſhadtgi.

— Pjatki tydzenja w nozg je jedyn ſumpak woſhederzej Karolinej ſahrody, pschi Lubijskej dróſy ležazeje, wjèle ſchody načiniſ. Dundak bě wjeczor poſdże do mjenowaneje restauraſije pschischoł a ſebi ſchleſenju piwa žadak. Dokež běchu druiſy hoſcę wotſchli, bundai pak ſo na to hotowac nočyſche, ſo by ho woſhalik, jemu ſlónčenje won ſasachu. Sa ſhwili, hdzej běchu ſo woſyderlerjo Karolinej ſahrody lehnucz podali, jich ſtrachny ſopot ſloža wuſna. ſumpak, kotrež běchu dyrbjeli ſ domu nuſhawę, na dróſy ſtejo wulke ſamjenje do woſnow mjetasche, tak ſo woſnowe ſchleſenzy ſcheczeczo i ſemi pavachu. Dokež ſebi nichlo ſwajic nočyſche, ſo ſa njeđečinkom puſczejic, mójeſche tón wulku ſchleſu načiniwski ſ meroṁ wotencz. Kaž ſo poſhodzho dohlabachu, bě wón tež w ſahrode njemdrje ſahabzal. Někotre ſadowe ſchomiki bě wón roſkamat, jaſodkowe ſekki, běrnj a rępu ſwutorhak a jenu wiſhawu ſyć ſroſeſal.

— Šaudenu nježelu popoſdnju je na ſelesnizy bjes Budęſtezami a Roswodezami konduktér Blittner ſ czaha, kiz 3/4 hodž. ſ Budęſchina jéſdzi, panul a ſebi prawu nohu wyshe ſolena woſjel. Woſjarewaný je woženjeny a nan 5 džecži.

— Matekho Wjelkowa. W naſhim pjenieżnym čaſku njeſe na tym doſcž, ſo ma burſki muž rjane ſublo, dobru ſiwnoscę, ne, wón trjeba pósla ſtajnje pjenesz, husto wjèle pjenesz. Te čaſhy fu nimo, w kotrež ratafki lud twoje dawki ſ wjetſcha ſ naturalizem, ſe ſkopami, poſrutami, ſ wokypkom, ſ kurami, jejemi, ſ pschedzenom a ſ robotami placęſche; hdzej ſebi kóždy ſ wjetſcheho džela i twojej brascze ſam len ſyjeſche, tréjeſche, wočlowaſche, pschedęſche a plat tlaſeſche; hdzej kóždy w rubjanych tholowach a w rubjanej thapje psches zlyk leto boſky thobzecze atd.; hdzej žancho pjetarja, rěniſta, wſchelatich pschekupzow a rjemieſzniſtow placęſche njeſtreybaſche, dokež ſebi ſwoj thlēb ſam pjetarje a ſ wjetſcheho džela wſchón ſwoj grat ſam dželacze, žancho mjaſa njeſeđeſche, thiba wot twojejho ſa dom ſareſaneho ſlotu, žancho thofej, zokora a drugich thęſhczic wězow a nětčiſcheje pyči njeſnajſche a njeſtreybaſche. Tež te čaſhy fu nimo, w kotrež hyn nanowe ſublo abo ſiwnoscę nimale darmo doſta bjes teho, ſo by starſhimaj wulki wumjeni a bratram a ſotram wjèle won daž triebak. Někrok hlaſa a ſada kóždy ſa pjeneszami. Pjenesz wobknjeza zlyh ſwet. Tež žadyn bur njeſože bjes pjenesz derje a ſ wispěchom hospodaric a někal do předka krocic. Husto pak mam ſubjene žně abo doſke pschetunje čaſhy. Gjasto ſyń ſwchelatimi ſlotowymi thorsczeſi, kajkež běchu něhje njeſnate, hicj.

sichtož burske dołhody pomjenišča. Čelesž dyrbi mšdu doſtacž, dawkow je pschezo wjožy, ſkot dyrbi ſo pschitupowacž, pschitupny hnói a wojmieski ſo trjeba, pucže dyrbjia ſo porjedžicž, twarjenja ſu dołgerjane abo ſo wotpala a dyrbjia ſo nome twaricž, bratr a fotra čhetaj wuplaczenoj hycž atd. Nažhusčiščo ſo w něčiščim čaſu kubla a živnoſče ſ dolhom pschedewoſmu abo na dolh kupyja, duž dyrbi ſo daní dawacž. Teho dla je bjes djiwa, ſo tež najlepſchemu ratarjei druhdy pjenjesh pabrachuju, tak ſo dyrbi poželjowacž, a to wožebje tež teho dla, dokelž ſu burske klowne dołhody na wěſte lětowe čaſhy ſwjasane, wudawki pak niz. Hdýž kubje počznejea proſdne hycž, hdýž kruny ſteja abo tola mało deja, ſaprahnu husto burske moſčnje. Pjenjesh poželjowacž pak maja ſ wjetſcha wſchitz samóžczi burjo ſa dołhčinjenje a ſa wulku hanibu, duž ſo rad, hdýž ſo w nažwilnej wuſkoſci poželjenja ſminucž njemóža, ſ tym jara taja a město teho, ſo bych u ſ dobrym pschedzelam a kwerňym fužodam ſchlí, djeja klichownice, kotrehož miſeljenje ſebi ſ wyhokimi prozentami kupyja. Woni njewopomni, ſo móže ſo kóždemu burej runje tak hicž, kaž kóždemu wobhodnikej (Geschäftsman), ſo ſo dołhdy a wudawki we wſchich čaſbach njekryja a ſo to žana haniba njeje, ſebi w taſtich čaſbach něſčto pjenjes na wěſty čaſh poželjcz. Haniba jenož je, hdýž ſ burom hubjeneho a njerodneho hofpoderanja dla ſtajnje do ſady dže, tak ſo pschezo kubje do dołha leje. Nažwjetſha haniba pak je ſa bura, hdýž ſebi w nažwilnej wuſkoſci pola lichownika pomož phta a ſo jemu ſlikacž da ſ tym, ſo jemu 20, 30, 50, haj 100 prozentow danje placži, město teho ſo krajna wſchědna daní wjetſha njeje hacž 4%, njewopomniwſchi, ſo je potajenje jeho ſchłodowanja hola blaſnoſcž, kiz ſo žalostne wjecži ſ tym, ſo ſchłodowanje ſ taſtim kłupym taſenjom pschezo hóle roſcze a ſtončnje tola na ſjawne pschitndze. Tajzy njewopomni, ſo potom, hdýž je poſdze, žane žalosčenje, žane proſchenje ničo wjazhy njepomha a ſo potom nimo ſchłodby tež hycžce do wužmęſchenja a ſazpicž ſapadnu. So by ſo temule a wſchelakemu druhemu ſtrachę, kiz ratarjam hroſy, wotpomhało, ſaložuja ſo w tu khwili, kaž je ſo w Němzach dawno hido ſtało, tež w Sserbach male burske towarſtwa, kiz čzedža kóždemu ſprawnemu a dowěry hódnemu ſobustawej na tunje waschnje ſ kichesčijanskej luboſcžu njehladajo ſwojeho wužitka ſ nufy wuſpomhač. Šiž wupožeſteńjow doſtanje kóždy ſobustaw ſ jara ſdohnymi wumějenjem ſa 4 prozenty a nufnu proviſtu na kóžti čaſh kaž tež hacž do 10 lět pjenjesh, ma-li doſcž ſredita, hacž do 1500 hrıwnow poželjene. Pjenjesh ſ temu bjerje towarſtvo ſe ſwoje nalutowaſtne, do kotrejz móže kóždy, njech je ſobustaw abo niz, ſwoje proſdno ležaze pjenjesh dawacž, hdýž ſo jemu ſ 3 1/3 prozentami danja. Mało-Wjelkowske towarſtvo ma hido khetry pjenjesh ſ wuſpoželowanju na krajnostaſkej banzy w Budyschinje ležo.

Š Hodžija. W Hodžijskej zyrki ſo nětko ſ twarjenjom ſpečuje. Swony ſu ſ wěže dele a na pořiebnisčiu ſpověſhane, tak ſo mamy ſaſo polne ſwonjenje. W naſhei nažwilnej natwarjenej drjewjanej zyrki ſo Bože klužby kaž hewak wožeržuju. Sa nufnu ventilaſiju je naſlepje ſtarane, ſo naſh horzota do čiſta njecžwiluje. Tež na rumje njepobrachuje, dokelž je w njej na 1000 městow. Byrgle drje nimam, ale naſh knies kantor ſ pomožu druhich wožadžiñych kniesow wucžerjow ſpěw tak derje wodži, ſo wožada rjane kherluſche rad ſpěwa. W ſtarej zyrki je ſo jara wjele murjowaných ſrowow wurylo, hdýž wypožy ryčerijo khowani ležaču. Wot nich pak ničo wjetſhe njeje moſtało, hacž koſe. W někotrych běſte kafčez hycžce zpły. Alle tak rucze hacž pschi wotewrjenju ſrowa do njeho ſtorcžidu, ſo do pročha roſhypnu. Na to buču ſrowy ſaſypane. Jara wjele rjenje do pěſionza wudhypanyh epitafijow, pomnikow, bu namakaných, kiz ſu jara derje ſdžeržuju. Bjes nimi je pomnik wěſteje knjenje ſ Zschachwitz, kiz bu wot Luthera kſhčenja a wěrowana. Woſtat běſte ſ wulku w lěče 1312 ſtajenym kamjenjom pschitky. W tutym kamjenju w wudhypanej džerzy ſu zinnowy kafčezik namakaſi. W nim běſte mała ſe židu wodžeta kofcž a na tej kofcž ſtejeſte we lacjanſtej rčci „sanctus Leonhardus“ to je „kawatý Leonhard“. Šawalena běſte do pergamenta, na kotrejz bě píſmo, kiz hycžce poſtne wucžitane njeje, dokelž je pergament khetro načaženy. Tola je tak wjele widzicž, ſo je kofcž w lěče 1505 zyrki wot Mischmanſteho biskopa Leonharda, kiz je w 6. leſtoteſtu živý byl. Do zyla nětko Hodžijska zyrkej a jejny twar wjele ſajimaweho poſticež. Boh dał, ſo by ſo wſho derje poradžiſlo.

Š Neſhwacžidla. Pschi ſtornych wiſach bě 1. juniſtu tu 340 howjadow, 76 žwini a 230 proſkatorow naſtajenych.

Š Pomorž. Šandženu ſobotu wjecžor je ſo přeni ſchwajzar tudomneho ryčeklubla pschi kupyju w hacže, ſady Crjebenzy ležazym a naſhemu ryčeklublu klužazym, tepil. Druh ſchwajzarjo, kofcž

žo ſ nim hromadže kupaču, ničo pytli njeſku, hdýž je jich towarzſh ſmjerč w wobze namakaſi. Hakte hdýž ſo ſaſo woblekaču, jím jebo njepſhitemnoſež nadpadže. Na to ſu hnydom ſa nim pytali, tola hakte na druhi džen rano jeho čelo na hlužokim měſtrje namakaſi. Boža ruczka bě jeho živjenje nahle ſkónčila.

Š Jawory. Šandženu poňdželu, 30. meje, měſeſche naſha mlókaſnja žadny wopyt. Hofsparojo ſ Eigenſkeho wokrjeſa čedža ſebi mlókaſnju ſaložicž a duž běchu ſebi wotmyſli, mlókaſnje naſheje wokolny pscheladacž. Namjebowani wot k. dir. Bruggera, dr. Brettschneidera, dr. Gräfe, wytſchneho wucžerja Dilgera a k. jesa Pfannenſtiela podaču ſo nehdže 35 hofsparojo a 15 hofsparojo ſ Budyschina, hdýž běchu rano w 6 hodž. pschijeli, do Luthejz, wot tam do Wujesda a dale k nam. Hdýž běchmy mlókaſnju doſkladne pscheladali a ſwoje wědomoſeže roſmnožili, dojedzechmy do Pancžiz. Tudy ſo požuſniwſchi, roſenbzechmy ſo; pschetož naſchi čeſczeni hofcžo čyždu hycžce nowoſaloženu mlókaſnju w Lejne wopytacž. Gajmelzecž njemóžemy, ſo ſo wypožy knježa jara ſpoločnje wo naſhim ſarjadowanju wupraſiſu, wožebna ſebžnoſež wubudži naſha ſtudžoza maſhina (Kühlmaſchine). J. R.

Š Němſkih Vasliž. Wutoru pschipoſdnu na poł jeneje hofcži naſta ſ njeležbliwoscž někotrych pucžowarjow na knježim reverje ležny woheň a ſanicži nehdže 1/2 kózra ſpōdneho drjewa. Spěſhna pomož wjeſnjanow wobrō wjetſkej ſchłodze.

Š Věleho Kholmza. Šandženu ſobotu ſu ſo njedaloſo naſheje wky nehdže tſi ſta kózow hole, ſ wjetſha ſasowſkemu a ſ maleho džela Maſečjanſkemu a Věloholmežanskemu knjeſtſtu kluſchaſeze, ſpalile. Naſha wjež je w jara wulku ſtrachne byla. Woheň bě ſo hido na 5000 kročzelow ſ twarjenjam pschiblizk, hdýž ſo lubžom, kofcž běchu ſe wſchich ſtron na haſchenje pschihnal, na wulku ſbože poradži, plomjenja ſ pěſkom ſamjetacž. Pschi knježazej ſuchocze ſo woheň niz jenož po ſemi, ale tež ſe ſchłomow wot wjetſhka ſ wjetſkej roſſcherjeſe. Duž běchu ſo wobyldeſrjo naſheje wky do hroſy dali a ſwoju nadobu ſ domow wurumowacu, ſo bojo, ſo ſo zpły Věly Kholmz ſ wohnjom ſanicži. Kaž ſo poſjeda, je ſo woheň ſe ſchłam, kotrej ſu ſ lokomotiv ſelesnicžneho čaſha na ſlanje lětale, ſamischkrl. Naſta ſchłoda nehdže 18,000 toler wuzini. Žasowſke knjeſtſtu pycža ſelesnicžne ſarjadowanju dla ſarunanja ſchłody wobſkorži.

Priopk.

* W Draždžanach je njerouſne waſhnje, petrolej do něſča ſecž, ſaſo wulke njeſbože načiniſlo. Na malej bratrowſkej hafy ſlinu 27lětna kuchařka ſ kafy petrolej do woheňo. Plomjo won ſapru a roſpraznu poſte ſe ſe ſudobjo. Kunjež bě pomož hnydom tu, je njewoblaſniwa hofza po kóžlim čaſhu w měſčanſtej hofcžni cježlo wopalena wumrjeſa. — Kunjež njeſbože je ſo dženž tndženja w ſamjenizy ſtało, hdýž 15lětna hofza wjecžor ſe ſudobja petrolej do kachlow linu, ſo by ſo rucžiho ſepicž počažo. Lědom bě ſo to ſtało, wudýri woheň ſ kachlow, ſudobje roſpraznu a hofza ſtejeſte w plomjenjach. Tež w kuchinje ſu ſo wſchelake wězy ſpalile. Wopalena hofza wot polueža w hofcžni ſwoju lohkomyslnoscž. — Eſecže podobne njeſbože ſta ſo tón ſamhny džen w Potsdamje, hdýž tež jena wopalena hofza wumrje, dokelž bě petrolej do wohnja ſlinu. Ta wuběža w połnych plomjenjach na dwór, hdýž ſo wot njeje tam wjate ſchły ſapalicu. Dobra rada hycžce pschi ſrowom nimo wuſhov pada.

* W Krocžebuſu je ſo njedawno wobžarujomne njeſpože ſtało. Tam ſaſaču někotre hofcžiſla na drjewjanym woſu, mjes nimi połpiataſtym ſyn ſelesnicžaria Matuschi. Dokelž wob ſadobu jecž poča, woheň džecžo mjes ſpiza padže, duž jemu ſo ſchły ſchłom wotwiertru. Wucze ſawolany ſekat móžesche jenož jeho ſmjerč wobžwiedeſcicž.

* Žalozne njeſbože je ſo w Pschibrampiſtich wuſhlowych podkopach w Cechach ſtało. 29. meje je w jenym hofze woheň naſta, kiz je ſo rucze roſſcheril a mnohim hemjerjam wulhob ſ podkopow wotreñuk. Hacž dotal ſu ſ podkopow 74 morwych wuſhewli, 246 hemjerjow ſo hycžce w hlužokſci namakaſi. Woni wjetſhny drje nětko wjazhy pschi živjenju njeſku. Woheň je w hofze naſta, kiz je ſo ſchły ſchłom wotwiertru a w kotrejz ſo wjazhy njedželaſche. Duž ſo ſda, ſo je ſo woheň wot ſkotniſkeje ruci ſaložil. Naſkerje je ſkotniſki ſapaler hraſdy ſ petrolejem pola, hewak njeſhodžiſche móžno bylo, ſo by ſo woheň tak rucze wupſchestril. Pschibrampiſke podkopki ſu 1000 metrow hlužoke. Na pořiebnisčiomaj w Brēſowej Horje a Pschibrampje ſu ſhromadne ſrowy ſa 350 čaſlow wuryte.

* W Rauschwalde pola Šhorjelza je Bože njejedro zyheſnika Windu, jeho 16lětnu džonku a 13lětneho ſyna ſarafylo.

* W pinzy jeneho Hamburgskeho twarjenja, kotrež tam se schéznateho létstotka steji, namakachu wónzano murjerjo do fundamenta samurjowaný jelesny hamor, s dwemaj sankomaj a dwojimi durjemi. Hamor je jara zylistwy a krucze dželany, a sda ho, so je hnydom pschi twarjenju starých khezow samurjowaný. Hacž dotal tamny hamor, kotrež nojskerje pjenesy abo druhe drože w ſebi khowa, wotewrili njeſku, ale ſu tu węz poliziji pschepodali, so by wužudžila a poſtaſila, ſto ma ho s tej namakanku ſtacž.

* W Elbingu je dželaczer Baasner psches amerikanske herbſtwo, kotrehož ſběhnjenje je s wulkimi wobcežnoſćemi ſjenoczenie bylo a ſebi wjele wudawkow žadało, do dobrych wobſtejnoscžow pschiſhoł. Psched nekotrymi létami bě jeho bratr do Ameriki wučahnuł. Po pravym bě tam ſloto rycz čhył, ale w tym bě ſadžewany był, duž bě ho jako wokolonoſher w ſtacze Bolivijsi ſaſydlil. Jego wifikowanje jemu w běhu létow rjane ſamoženje wotcziszu, a dokelž džeczi njemějeſche, wotkla je ſwojemu bratrej w Elbingu. Testament bu s dobowem pola němſkeho konſula w Camargo a pola juſtizneho radzicza Heinricha w Elbingu ſapoſoženy. 19. junija 1890 je Baasner ſemrjet. Město Camargo pak ho ſapjerachce namrěw wuplaczicž, dokelž bě ſe Baasner w Amerizy Schmidt mjenoval. Poſtaſeny herba dyrbjehche teho dla prozeſh wo njón wjeſcz, kotrež woſebje ſ prozu němſkeho konſula Buttameria w Cochamba pola Bolivijsi jemu ſ ſépschemu wupadže. Pjenesy, ſiž ho na Roſenblithowej banzy w Sucre danjaču, buchu někto jenej Londonſkej banzy poſzlane, hdyž je tajny kommerzifki radziczel Schichan ſa Baasnera ſběhnu. Wo nje je ho nimale 2 lěče ſkoržilo, ſtož je 6000 hriwnow hóſtonow ſpožrjelo, tak ſo je herba jenož 30,000 hriwnow doſtał. Tola móžaču ſo pjenesy lohzy ſhubicž, dokelž krótka po tym, hdyž běhu do Londona wotpoſzlane, džiwi indijszy město Sucre nadpadzehu a do czista wurubichu.

* Privatny telegram ſ Eisenacha wosſewja: Młoda žona ſ Förtha je wczera dwójzy ſpytala ſwoje ſchyrléne džeczo w ſebi ſiwe ſahrjebacž. Pschi druhim poſypteče ju ſajachu. Wjes mała roſhorjeny lud rapacžu maceſer na puczu do jaſtwa ſkónzowa.

* Na žadlave waſchnje je ſebi 46 lét starý ſowar Vogel w Nauſingu pola Mariazelle ſam ſiwejenje wſal. Wón ſeda ſo rano wokoło pječiczh ſe ſwojeho doma do dželataje, w kotrež ſe něhde 300 puntow czech ſeleſny hamor, kž ſo ſ wodu ſběha. ſowar ſeže hamor horje, podeprie jón ſ kruchom drjewa, položi ſwoju hlowu na nałowu, podraſy ſ malym hamorem podpjeru a dashe ſebi czech ſhamor na hlowu padnycž. Hdyž jeho žona rano wokoło ſebnič do ſowatni pſchiſnđe, namaka ſwojeho muža morweho pod hamorem ležo.

* Hroſbna węz ho ſe Sulzbacha pola Triera powieda. Řejedawno tam tóka row ryczne a bě nimale hotowy. Duž ho nadobo bleda ruka nad rowom poſkaſa, kotrež naſtrójenemu tózmu papjeru psched wocži džerjeſche. Hdyž bě ſo tón ſe ſwojich ſtrózelow trochu ſhrabal, ſpóſna na rowowej kromje ſtejazeho exekutora, kotrež bě jemu tam ſe wſchej pſchiſtojnoscž ſkaſanje winoſteho dawka do rowa pschedpoſa. Mejerſazy ſawoka hewak zyle měrny muž: "Bowſkorzeno, njemějeſce wuſe ludžo nje tež w rowje na pokoj wotſajicž?"

* Dokelž ſu ſebi hžo wjazy krócz ludžo ſ rybjazym jerkom ſawdali, warnuje anhaltſke knježeſtvo psched wužiwanjom barmow, kharpow, linow a bělych rybow w čaſu, hdyž jerča.

* W Stockeranje pola Wina ſu khezertu Marju Schusterez wurubjenu a ſkónzowanu namakali. Někto tuſaja na jejneho bratra, Khorlu Schustera, nana pječiczh doroszennych džeczi, ſo je ſwoju ſotru ſkónzował a ſu jeho, ſamozitnemu khezertu, runje, hdyž ſ psched wodženja ſwojeje ſotry džesche, ſajeli.

* (Na tſikole ſ rowu wjeſeny.) ſ Parisa piſajaja, ſo ſu ſlawneho koſkarja w Baltimorje na waſchnje, ſa njeho pſchiſodne, ſ rowu wjeſli. Ŝemrjeteho koſkej ſtajichu na trojoloko, ſ czornymi plachtami pſchiſtryte. Jego towarſzchojo pſchewodžachu jeho na dwojolokach a dujaču na ſwojich ſignalſtich róžlach žarowanski marsh. Wjazy hacž 200 dwojolokow abo bizylkow bě w pſchewodžeffim čaſu. Wózom džeczi ſemrjeteho pſchewodžachu ſwojeho nana na tandemach.

* Žalostny podawk, ſ kotrehož pſchižinu je mandželſtwołamarskwo, je ſo w Florenzu měl. Kuchář Benedetto Caniacci je ſwoju 20-létne žonu Theresu roženou Lambrikę ſ Paſkawu a ſeje džeczo ſkónzował, potom na lubkarja ſwojeje žony, mlodeho pſchekupſkeho pomognika, ſ mjenom Alinari, ſakal a jeho ſatſelit. Potom ho wón ſudniſtwu ſtaji a ſliſtami dopoſkaſa, ſo je nan ſkónzowanego džeczo Alinari.

* ſ Ameriki. Zylion, wulki wičor, je město Wellington w Kanſazu doinapytal. Něhde 500 ludži je morjenych abo ſranjenych. Zyle město je wupuſczené. Wičor czechneſche w nozy w 9 hodžinach pschiſ město. Wjele twarjenow je roſpadało, kaž ſo to hewak jenož pschi ſemjerzenju ſtarwa. W roſpadańkač wudýri wohet. Wyskynoſce

dashe plun (gas) wotewſacž, ſo by psches exploſerowanje wjelskeje ſchody njenacžinil.

* W hrajeſti w Montecarlo je ſo Amerikanski James Wellbrey ſatſelit, kotrež je džen ſrjed 800,000 frankow psched. 32 létny muž ſ ſwojemu wježelu po Europje puczowac̄e; jeho cžeto w nozy ſtradžu poſrjebacžu, ſo by ſo zyla naležnoſć potajila.

* Depescha ſe San Antonio w Texasu powieda wo ſatraschnym podawku, kž je ſo w wžy Valeja ſtał. Nowoſwerowanaj mandželskaj pschiſdžeschtaj mało hodžinow po wérowanju do hoſčenza, hdyž jeju nělotſi mloži ſudž ſpoſnacžu, kofiz hnydom psched durjemi ſ hornymkami a druhim čzaporom helsku haru hnacž poczachu. Młody muž na haru ſo hroſnewaſo ſtuſi na balkon, tſeleſhe do harowatych ludži a ſatſeli dweju člowjekow. Jego młoda žona khwataſche ſ ſjernin, a dónidze runje, hdyž delni ſwoje rebolbery ſ wobaranju trjebacž poczachu. Wobaſ mloðaj mandželskaj padžeschtaj ſ prěnim wutſeleniom morwaj ſ ſemi.

(Bytwinſte powieſcie hladaj w piſitofu.)

Pſchenajecze trawh.

Letuſhi trawowy wujik na pławitych ūkach pschi tak mjenovanym hospitalskim hacže a pola Wuriz ma ſo ſchwörtk 9. junija popołdnju wot 3 hodžin na měſtnje ſamym ſ wuměnjenjom wuſwolenja bjes ſabjerjemi a ſe ſwuczenymi wuměnjenjemi, w termiji wosſewjomnymi, pſchenajecz.

Na wotnajenje ſmyžleni čhyli ſo w mjenovanym čaſu pschi tak mjenovanym hospitalskim hacže ſeńč.

W Budyschinje, 1. junija 1892.

Radzine hospodařſke ſarjadniſtwo.

Kedžbu pschi kupjenju

Zacherſina.

Wotbjerka: "...Nochzu wotewrjeneho infektového pólbra; psched ſym Zacherlin žadala! ... Šhwala tule woſebitoscž ſ prawom jako najlepſchi ſredk pſche wſchě pſchela hanzy, duž jenož ſaſyglowanu bleſku ſ mjenom Zacherl wosmu!"

Soprawdžity dostaci:

W Budyschinje pola k. bratrow Merschow,	= = =	Straucha a Kolby,
= = =	= k. Oty Engerta,	
= = =	= Ernsta Mittascha,	
= = =	= Jurja Holda w měſčec. hapt.,	
= = =	= Č. A. Lukascha,	
= = =	= Pawoła Schockarta,	
= = =	= Alfreda Böhmy,	
= = =	= Herm. Kschizanka,	
= = =	= Pawoła Mücka,	
= = =	= E. Ferd. Lehmann,	
= = =	= Ed. Cammera,	
= = =	= Ernst Augustina,	
= = =	= A. W. Knigale naſzled.,	
= = =	= Liborius Pfunſera.	

Hrajki sa lětni čas A. & W. Neuhahna

počátkem na řebské hřebi 4,

turnovanská nadoba, výšaze živé, sahrodne stoly.

Dřevowa awkzija.

Tsceži dženj hřejatkov dopel-
dnja w 10 hodzinach ma ho
w Ströji pola Hucinu 30 metrow
dubových schějepow a 8 kop
brésových valcikow na pschedažo-
wanje pschedawacž.

Frenzel.

Pod hrodom čížko 57 budža
ho 7. junijs, tseži živatv dženj,
popoldnu w 2 hodzinomaj 2 draft-
naj khamoraj, 1 khlebowy kha-
mor, 1 kara a všelake druhé
wězy na pschedažowanje pscheda-
wacž.

8. junijs t. l. popoldnu w 2
hodzinomaj ma ho w rycerſkej
korčmje w Nowej Wsy n. Spr.
pola Hucinu khějna ležomosć
čížko 11 na dobrowolne waschnje
na pschedažowanje pschedawacž.
K njej bluscheja 3 körži luki a
4 körži pola.

Vježny žudníl.

W Rakojebach je sahrodniska
živnosć s 20 körzami pola a luki
bjes wumjenka a hospody s morwym
a živym inventarom, wscho w naj-
lepšim rjedze, hnydom na pschedan. Dalsche je ſhonice pola gmejnſteho
pschedstejcerja tam.

W Kelenje je khějkarška živ-
nosć čížko 4 s 4½ körzom pola
se živym a morwym inventarom
na pschedan.

W Khwacizach je sahrodniska
živnosć čížko 12 s 12 körzami
pola, mafivnymi tvarjenjemi, wscho
w dobrym rjedze, bjes wumjenka,
se žnemi na pschedan. Dalsche je
tam ſhonej.

W Wujedže (w Kettlichanské
wožadže) je male kublo čížko 47,
nědže 50 körzow pola a luki wo-
pschijaze, se živym a morwym
inventarom, wscho w najlepšim
rjedze, hnydom se ſhobodneje ruki
na pschedan.

W Njechwacible je khějkarška
živnosć čížko 10 s 3 körzami pola
na pschedan. 8 körzow pscheden-
ſteho pola može ho pschedewacž a
dale wotnajecž. Dalsche je ſhonej
pola mafivna Wehnerta tam.

W Rakezach je khěja se sahro-
du čížko 86 na pschedan. Dalsche je
ſhonej pola Jana Schmieda tam
abo w Delnjoborčanskim mlynje.

W Hlinje je khěja čížko 32
s 2 körzomaj pola a luki na
pschedan.

Krajnostawski bank.

Dánske kuponu našich ſastavných listow ſo

wot 15. junijs 1892

na ſledovazých placzernych bjes všecheho wotczehnjenja ſo
hotove pjeniſhy kupuju:

w Budyschinje w Krajnostawskim banku,
w Draždjanach w jeho filiali, Günzplatz 2,
w Alnabergu pola knjeſa Herd. Lipfert,
w Chemnitzu pschi Chemnitzkim měſtejanskim banku,
w Döbelnje pschi Döbelnzkim banku,
w Freibergu pola knjeſow Ludwig & Co.,
w Herrnhueze pola knjeſa C. F. Görlik,
w Lipsku pschi Lipszanskim banku,
w " pola knjeſow Becker & Co.,
w " Schirmer & Schlic,
w Lubiju pola knjeſa G. E. Heydemann,
w Plawnje w B. pschi Vogtlandskim banku,
w Rožweinje pola filiale Döbelnſkeho banka,
w Waldheimje pola filiale Döbelnſkeho banka,
w Žitavje pola knjeſow Bormann & Co.,
w Zwicawje pschi Zwicawskim banku.

Nashe nowe dánske listy ſo jenož hiſcheze
pschi naſchimaj kažomaj w Budyschinje a Draž-
djanach wudawaju.

W Budyschinje, 27. meje 1892.

Krajnostawski bank Kralowskeho Šakskeho Hornjolužiskeho markhrabinstwa.

Thſcherjam, murjerjam a ſa domjazu potrebu živoj ſtad wſchēch
držinow barbow, mebloweho kopacſaka, kaſčzoweho ſaka,
damarsaka, ſeniha, franzowskeho a němskeho terpentinoweho
woljka atd. po fabriſtich placzisnach porucjam.

Alfred Thomſchka w Rakezach.

Měrkowska bruniza

we všeček družinach, rjana žucha,
je tunjo na pschedan
w knježich brunizovych podkoplač w Měrkowie.

Emma ſwidowjena Horwerkowa
porucja plischowe pjeſle, lětne pjeſle, žanki, modne žakety,
deſhčine mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

Posluženje w němskej a řebskej rěči
w Budyschinje na hłownym torhoſčeu 5.

Kwazne a ſkladnostne darv
wobſtejaze s praktiskeje

domjazeje a hospodařskeje nadobu
w wulkim wubjerku porucja

B. Fischer na žitnej hřebi.

Hijo vjele ſet ſo wote mnje pschedawaza

Herkuleškova foſa

je ſaſo w wulkim wubjerku po tunich placzisnach doſtač.

B. Fischer na žitnej hřebi.

počátkem

A. & W. Neuhahna

na řebskej hřebi 4,

Sa počolatske towarzſtwia.

Želeſna pozynowana wóſkowa
praha k wjetſchemu dželu ſo pschi-
hodža, je na pschedan w Budys-
chinje na ſwonkownej lawſkej hřebi 5.

Wóſkowa praha a někotre drje-
wjane prósne kočke ſu na pscheda-
n w Hrubeczizach čížko 11.

Pawol Walther

7 pschi žitnych vilach 7
hłowna pschedawatnja
ſa ponoje, kótky, hoſdze, želeſne
khachle a khachlowe roky, wſchē
držinu khachlowych řebekow,
khachlowe platy, maſhinske
držicka a uſcijove držicka.

Koſy

po reſatoſci njeſičetřechene, po
žměſhne tunich placzisnach porucja
J. Just

w Fažonzy pola Njechwacibla.

Turkowske ſlowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zhlisnach tunich porucja
Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej hřebi.

Pschedawatnja želeſnych krótkich
twarow a grata

B. Fischer

na žitnej hřebi
porucja ſwoje jako hóbne ſnate
wězy po tunich placzisnach, jako
hnojne widla,
hynowe widla,
koſy,
herpy,
kopacie,
kopoly,
pranzy ſa kruwy,
laž tež wſchón
grat.

Derje wupruhovaný mlokovy
ſkótan a wazitkowy pôver, laž
tež reſtituzionski ſtud, wupruh-
ovaný pschi chromjenju konjow a
hovjadow, porucja Rakečjanska
haptika.

Krejčiſcžaze kapki hylne
ſkulkoze pschi wſhem wubjelu
kože, pschi liſčiarje, jětſteſkach
atd. porucja

Rakečjanska haptika.

Wulkotny wubjerk woběvnyh
žonjazich ſkulok namalasich
pschi uauſtinisich placzisnach ſo
Marthy Henkowej na róžku
Wettinskeje a Pauli-dróhi 39 delka.
Tež ſo tam ſtaré ſkulki ruce a
tunjo ponovja. Ssobotu w 2. budže
w pycharniſtikym rynku na hłownym
torhoſčeu.

Pschiloha f čížli 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. junija 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje jutje, jako prěni kwyat džen kwyatkow, rano w 7 hodzinach diałonus Räda herbstu spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodzin farat dr. Kalich herbstre predowanie.

W Židowskej pohrjevnishejowej kapali preduje pschiolodju w 12 hodz. diał. Räda herbsti.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje drugi kwyat džen kwyatkow rano w 7 hodz. farat dr. Kalich herbstu spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}$ 9 hodzin diał. Räda herbstre a w 10 hodzinach nemje predowanie.

W Židowskej pohrjevnishejowej kapali preduje dopoldnia w 9 hodzinach farat dr. Kalich nemisti.

Pschii zyrlwinich durjac budje so 1. a 2. kwyat džen kollektu sa kraju zyrlwinski fond ſberacj.

W Tuchorskej zyrlwi preduje tsecji kwyat džen kwyatkow dopoldnia w 9 hodzinach diał. Räda herbsti.

Werovali:

W Michalskej zyrlwi: Jaromér August Ota Kreczel, blidański mischtur tu, s Mariju Lejnu Budarzej na Židowje. — Jan August Bryl, fabrikat w Hrubiejeczach, s Mariju Sokez tam. — Korla Ernst Kreczel, fabrikat tu, s Mariju Lejnu Schramiz na Židowje.

W Katholskej zyrlwi: Jurij Sarenk, živnoſcer w Poſdezech, s Hanušandrikem s Kelna. — Miklawšch Böhmmer w Čemjerzach s Emmu Verthu Vaarez tam.

Křešení:

W Michalskej zyrlwi: Kurt, Pětra Bohuměra Hensela, khezera a woſnika na Židowje, s. — Pawol, Handrija Miezik, dželaczerja w Kelnje, s. — Mina Žda, Korle Bohuſlava Ersta Waltera, železniczeho woſhadowarja w Rabozach, dž. — Hana Augusta, Jana Pawoła Engemannia, maleho ſahrodnika a dželaczerja w Malym Bjellowie, dž.

W Katholskej zyrlwi: Marja Martha, Miklawšcha Hermanna, dželaczerja, dž. — Marja Jenny, Josefa Elsnera, tscherja, dž. — Jan Franz, Friedricha Adolfa Gustuba Herknera, knihwiednika, s.

Zemrječi:

Džen 25. meje: Pawol Hendrich, Handrija Wiczaja, poſoncza w Telanach, s., 2 měhazaj 27 dnjow. — Hana Lejna Pětchler, Korle Augusta Křižana, živnoſcerja w Ženkezech, mandželska, 28 lét 4 měhaz 1 džen. — 26. Jaromér Korla, Jaroméra Hermanna Starki, wuſluženeho poſſleho noſcherja w Libuchowje, s., 10 lét 4 měhaz 21 dnjow, pschi ſupanju so tepil. — 28. Ernst Richard, Jana Ersta Scholty, khezera a fabrikiskeho woſnara w Dobruschi, s., 1 lét 5 měhazow. — Wórscha rodz. Donatę, njebo Pětra Wobsy, kublerja w Kelnje, awostajena wudowa, 77 lét 6 měhazow 25 dnjow. — 30. Ernst Pawol, nje-mandž. s. na Židowje, 1 měhaz 15 dnjow. — 31. August Willy, Hendricha Adolfa Zatuba, khezera a fabrikarja na Židowje, s., 3 měhaz 28 dnjow. — 1. junija: Hana Sterzelez, ſchwalcza, 57 lét 2 měhazaj 6 dnjow.

Plaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2199 měhow.	W Budyschinje 28. meje 1892		W Lubiju 2. junija 1892	
	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.
Pšenica	běla žolta	11 — 10 71	11 18 11 —	10 88 10 59
Rýže		9 69	9 81	9 50 9 84
Ječmenj		8 7	8 21	7 67 8 17
Wóz	50 kilogr.	7 30	7 60	6 80 7 —
Hroch		8 89	11 11	10 28 11 39
Wola		7 50	8 6	7 8 6
Jahly		16 50	19 50	14 — 16 —
Hejdusjala		18 50	19 17	50 18 —
Běry		3 20	3 80	2 80 3 50
Butra	1 kilogr.	2 30	2 60	2 10 2 40
Pšenice muſa 50		12 —	18 50	— — —
Rýana muſa	50	12 —	16 50	— — —
Sýno	50	2 20	2 80	2 20 2 60
Salóma	600	17 —	20 —	17 — 19 —
Prokata 954 ſchuf. ſchufa		13 —	25 —	— — —
Pšenice wotrubh		5 25	6 —	— — —
Rýane wotrubh		5 75	7 50	— — —
Na buču w Budyschinje pšenica (běla) wot 10 hr. 75 np. hacj 11 hr. — np., pšenica (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacj 10 hr. 50 np., rožla wot 9 hr. 70 np. hacj 9 hr. 80 np., ječmenj wot 8 hr. 7 np. hacj 8 hr. 15 np., wóz wot 7 hr. 10 np. hacj 7 hr. 35 np.				

Wjedro w Londonje 3. junija: Deſtej.

Žesdný plan železnizow wot 1. meje 1892.

4. woſowa kafa njedželu a na ſaklich kwyatich dñiach wupada.

Se Šorjelza do Dražđan.

Woſowa kafa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Šorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rybbačha .	11,48	—	—	5,6	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija .	12,36	2,13	—	5,27	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina .	1,25	2,36	4,0	6,1	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Biskopiz .	—	—	4,30	6,37	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
Urnsdorfa .	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	1-4.	—
Radeberga .	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	—	6,44	9,24	10,30
Do Dražđan .	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

Se Dražđan do Šorjelza.

Woſowa kafa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Dražđan .	—	6,11	9,0	10,25	12,25	3,20	5,10	7,2	9,7	11,40	12,52
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	7,88	—	12,17	—
Urnsdorfa .	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,45	12,27	—
Biskopiz .	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,11	12,53	—
Budyschina .	—	7,57	10,43	11,31	1,59	4,55	6,53	8,50	10,44	1,22	2,1
Lubija .	6,32	8,39	11,25	11,56	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rybbačha .	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Šorjelza .	7,49	9,21	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

Se Budyschina do Wjelcžina.

Woſowa kafa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
Se Budyschina .	5,10	7,36	10,43	1,17*	2,0	4,53	8,23
Děžníkež .	5,20	7,9	10,58	1,30*	2,10	5,3	8,32
Budeſtež .	5,28	8,4	11,11	1,40*	2,18	5,11	8,40
Roswodez .	5,34	8,11	11,7	—	2,24	5,17	8,46
Do Wjelcžina .	5,43	8,22	11,16	—	2,33	5,26	8,54

* Žesdži jenož njedželu, ſrijedu a ſvjate dñy.

Se Wjelcžina do Budyschina.

Woſowa kafa	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Wjelcžina .	6,0	8,45	11,40	—	3,3	5,45	9,20
Roswodez .	6,11	8,53	11,48	—	3,14	5,56	9,29
Budeſtež .	6,21	8,59	11,54	12,40*	3,22	6,6	9,35
Děžníkež .	6,32	9,7	12,2	12,50*	3,33	6,17	9,43
Do Budyschina .	6,43	9,15	12,10	1,2*	3,44	6,28	9,51

* Žesdži jenož njedželu, ſrijedu a ſvjate dñy.

Se Budeſtež do Hornjeho Kumwalda.

Woſowa kafa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Se Budeſtež .	6,20	11,10	1,40*	5,15	9,39	—
Wböhowa .	6,32	11,22	1,52*	5,27	9,51	—
Kebliz .	6,36	11,28	1,56*	5,32	9,55	—
Kumwalda .	6,47	11,37	2,4*	5,43	10,1	—
Srjedzneho Kumwalda .	6,54	11,44	2,11*	5,50	—	—
Do Hornjeho Kumwalda .	7,0	11,50	2,17*	5,56	—	—

* Žesdži jenož njedželu, ſrijedu a ſvjate dñy.

Se Hornjeho Kumwalda do Budeſtež.

Woſowa kafa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Se Hornjeho Kumwalda .	8,11	12,5*	2,32	8,0	—	—
Srjedzneho Kumwalda .	8,18	12,12*	2,39	8,7	—	—
Kumwalda .	5,3	8,29	12,19*	2,50	8,14	—
Kebliz .	5,8	8,36	12,24*	2,57	8,19	—
Wböhowa .	5,12	8,40	12,28*	3,1	8,23	—
Do Budeſtež .	5,23	8,51	12,39*	3,12	8,34	—

* Žesdži jenož njedželu, ſrijedu a ſvjate dñy.

Se Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa kafa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
Se Kamjenza .	6,0	8,45	12,5	3,55	8,45	—
Polečnižy .	6,23	9,8	12,28	4,18	9,10	—
Großröhrsdorfa .	6,33	9,18	12,38	4,28	9,21	—
Do Arnsdorfa .	6,45	9,30	12,50	4,40	9,32	—

* Žesdži jenož njedželu, ſrijedu a ſvjate dñy.

A kważam, tſchezisnam a druhim ſwiatocžnoſćam

porucžam ſwoje čiste

= wina =

Lotrež derje tyja a ſtrowoſćji hovia.

Moje čerwjene a běle wina

po 1 mk. bjes bleſhe a drožſhe ſu jara wubjernie po ſwodženju a kweče. Pola mje je wjetſhi džel němſkich družinow hač i najnadobniſkim wuplodom, lotrež ho nihdže druždze turášho kipowacž njemóža, doſtačž.

Wino i lěkarjenju, jako Portſte wina, Sherry, Tokaiſte a t. d. je pola mje čiſte doſtačž, a ſa čiſtoſćju.

Sapihy placžiſnow ho po žadanju kóždemu ſčelu.

Paul Giebner, winarňa w Budyschinje

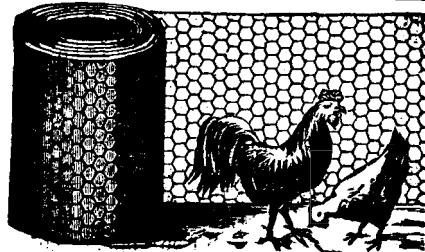
na bohatej hažy 18, i nutſhodom na theaterſtej hažy.

Moja winarňa a ſnědanska ſtwa poſkiča pschijomny pschebyk a pschi kipowanju wina ſkladnoſć i pruhowanju.

Meblowy magazin

Pawola Scholth, thſcherſkeho miſchtra
na garbařskéj hažy 8

porucža wulki ſklad drastnych ſekretarow, vertikow, buſtetow, myjnych blidkow, ložow i matrazu a bjes ujeje, ſežinowe a deſkate ſoly, domjazu a kuchinsku nadobu po tunich placžiſnach dobročivemu wobledžbowanju.

Sazhnowanu gročzamu pleczenzu we wſchech družinach ma na ſkladze a porucža tunjo

B. Fischer
na žitnej hažy.

Julius Höhme,
ſastupjeř internazionalneje maſchiniskeje wuſtaſenjy
w Riesn nad Lobbjom

porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mlčjaze maſchin, i gopelom a paru ho čerjaze, ſchěrokomlčjaze maſchin, wubjernje dželaze, ruczne mlčjaze maſchin najnouſheje konstrukziſe, běry rosilčjaze a běry rosrikaze maſchin, rěſaki ſa běry a řepu, čiſčjaze maſchin, mijetliſy, butrowanske maſchin, butrumjatowarje, mlčjinki, viktoria-separatory, i ruku a maſchin ho čerjaze, juhove hudy i dwózhy ſazynlowaneho worzloweho blažha, ſeleſne juhove plumpy, pižu parjaze apparały (noſhne), triery najlepſheje konstrukziſe, myluske zylindry, rynkate walzy a dežimalne ſkótne wasi, luczne brony, ſamzne dželo, ſalonzy ſchitowany ſystem, lotrež moža ſo hnydom wot kóždeho do ſaakowych, Weifortowych a Howardowych brónow pschemenicž, pshezo najlepſheje, wupruhaneje konstrukziſe.

↗ Najpschihodniſche wuměnjenja dla placženja? Pruga dowoſena! Prospektu darmo!

Pschedawatnja a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Geblowane ſchwindowanja
zyle ſuhe, 24 a 30 mm. ſylny, pschedawa tunjo

Tr. Holbian w Budyschinje pschi dwórnischęžu.

Wſchón ratařski grat

a potrjebu
porucža tunjo

Paul Walther
pschi žitnych wilach.

Pschedeſchczniſki
wóhom a dwanacjedžlate, trajnje dželane porucža po naſtunischiſch placžiſnach
pschedeſchczniſkaſtja

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohatyſi wrotaſ 26.

Destillazija Adolfa Rämscha

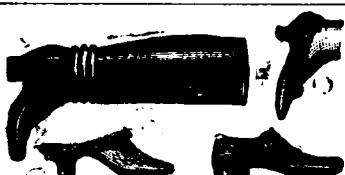
w Budyschinje na butrowych wilach
porucža ſwoje dobre dwójne likery jako róžowy, hońtvojerſki, khejorski, ſelowy a herſizowy liker, taž tež derje čiſčeny palenj prěneje a druheje družin, woprawdzie wiowne kihalo, kihalowy ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po mérje. — Naturalski kihimjelſčku liter po 40 np. — Tele likery ho ſich dobroty dla kwažam, tſchezisnam atd. porucžea.
↗ Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobſteji.

Paleńz

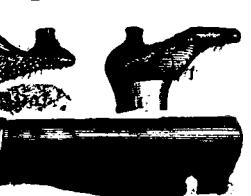
jednory a dwójny
w snatych dobrych a derjeklobżazyc
druzinach poruczącą tunjo
Schischka a Rječka.

Najś
grupy,
jahły,
hejdusichły,
hróch,
koli

po jednotliwym a s zyla poruczą
tunjo **Th. Grumbt.**

na najdroższych wubjerkach.
Grafcie po mierze a poruchę
po ruce, derje a tunjo wobstwa.

Woprawne diamantżorne
schtrykowanske
pschedżeno

schtrypły,

łotrel-ani i plólanjom, rybowa-
njom a poczenjom barbu nje-
puszczęsja, i rukowanjom Sonisa
Hermidorfa w Chemnitz barbjene,
porucza

J. A. Henoch

na hłownym torhoszczu 4
w złotym hodlerju.

Ahożebuski

Portorikoski tobak,
Wassungski tobak

w rokach a wuwożenjy,
rjepliki a drugi frany tobak,

z i g a r y

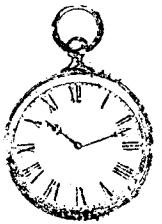
w wulkim wubjerku 100 hajo po 2 ml.
poruczącą

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej hajo 6.

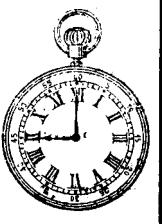
Bawmiane a plato
płoczeńe tkaniny sa mužazu a hólczazn draftu
hocož hajo po 50 np.
porucza

Bruno Grohmann w Budyschinje
hukijowa pschedawańja
9. na hłownym torhoszczu 9.

Franz Marschner

czasznikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hajo czo. 9
szwajc. skład czasznikow a czas-
nikowych rječasow dobrosi-
wemu wobledżbowanju porucza.

Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.
Pschedzomienje: Rječu herbski.

Wulki khosejowy skład Th. Grumbta

w kupniży

na swonkownej lawskiej hajo

porucza

szwykh khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khosej „ „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym naślępskim głodze.

!!! Najwjetshi skład w měscze!!!

Rasturischi placisny sa

ßlómjane klobuki

filzowe klobuki

m ě d y

w niedosczechnonym wulknym wubjerku.

Hugo Lehmann

22 na bohatej hajo 22 pódla winowje kicze.

Emil Indinger

w Budyschinje na kotolskej hajo 11
porucza szwajc. derje srjadowany

sklad w schitkich czrijow

sa mužskich, žonske a dječji

po snatych tunich placisnach.

Pschedawańja njedzeli: na bohatej hajo čislo 3 i napschedza pôsta.

Zwarski talk a zement, kic je čerstwy doschoł,
murjeriske a třesckne zhhele, kaž tež waruu a jédnui
hól po tunich placisnach porucza

F. Fischer na dwórnischcu w Łasu.

S s r ē d k

k' speschennemu blejchowanju płatu

ma na pschedan i kak ma ho nałożecj, wulkej

Otto Engert na snatowej lawskiej hajo.

Czistý amerikanski
stwielzowoj rjeplikatý tobak
poruczącą tunjo
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hajo 16,
na róžku theaterskej hajo.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej hajo 6
poruczącą szwajc. wulki wubjerk

khoseja

paleneho a njepaleneho w jedno
derje głodżazyc druzinach,

zofor

drobny, kompowy a w klobukaq,

syrup

nasturischi a najdrożschi
kaž tež wicke druzin wärjenow
dobrociwemu wobledżbowanju.

Najane wulke

polnojerje

po 5 a 6 np. poruczącą
Ginzel a Ritscher.

Turkowske klowki

naślępscheje druzin porucza

Moritz Wjerwa

pschi mjechowym torhoszczu.
Destillazja snatych dobrych likerow
vo starych tunich placisnach.

Tunje

z i g a r y

supowanste żoko sa sajopschedawa-
rjow,
tyżaz hajo po 20 ml.
porucza

Richard Neumann

na snatowej lawskiej hajo czo. 6
filala na bohatej hajo czo. 28.

Richard Neumann
porucza szwy a paleny

khosej

w najdroższych wubjerku a naj-
lepše dobrosczi po nasturischi
placisnach.

Pschi wotewsczu wetschich dzel-
bow po pomernje nijsche placisny
woblicza.

Shryp

punt po 12, 14, 16, 20, 24 a
30 np. porucza

C. F. Dietrich

na jerzowej hajo 3.

Wobrash

(bilby) po rjezenje a tunjo sajplen-
zaju a i woblikom wobdädza,
domowe żohnowanje a wobrasy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
cisnach pola

Maxa Mützy

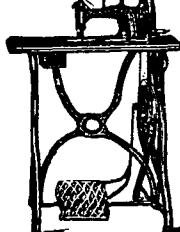
na bohatej hajo 11.

Nětčišča wyšoka běrnova pła-
ćisna mje ponucza, na moje
Kuchne warjenje
ledžne činieč, jako na
rajk, punt po 14, 16, 18, 20,
24 a 30 np.,
grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,
jahly, punt po 18 np.,
běleny hróch, punt po 18 np.,
seleny hróch, punt po 18 np.,
běle buny k warjenju a žadženju,
punt po 15 a 18 np.,
koki, punt po 24 a 30 np.,
hejdushku, punt po 22 a 26 np.,
bantozje a nizjoje nudle, punt
po 40 np.,
wopravne ſejowe nudle, punt po
50 np.,
wopravne makaroni, punt po
50 np.,
najlepše lamane nudle, punt po
30 np.,
najlepši pscheučny gris, punt
po 25 np.
Wsché warjenja a nudle ſu do-
społnie čiste a, dokež ſo lohko
warja, jara spore, teho dla tež
tunje.

August Lorenz w Budyszech.

Holandski mlokowy pólver
ſ najlepšich ſelow a korjenjow
pschihotowany, po jenej abo dwémaj
čizomaj ſturom abo wozzam na
prenu pizu naſypany, pschisporja
woßernoscí, plodži wjele mloka a
ſadžewa jeho woßernenie;
Ionjazh ſalſowh pólver,
wuzitkowh pólver ſa
howjash ſlot,
wsché ſela a korjenja
porucza
Hrodowska haptika
w Budyschinje.

August Mittasch,
blidač w Bulezach,
porucza ſo k wudželanju zlych
njewjescziniskich
w uhotowanju
a čini ledžne na ſwój ſklad
meblow a ſtolow, jenož derje wu-
dželnych, po najtunischih pla-
ćisnach.

Wyżokorukata
ſchijaza maschine

Siesolda a Locki
je najlepša a
najkmarša ſa
ſwójsku a rjemjeſl-
niſke dželo. Sa
jeje hódnoscí dolhe
lēta rukuju.
Schijaze maschine
wſchę držinow
ſo wote mje wuporjedžeja. Stryko-
wanste maschine po fabriſkih pla-
ćisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornčerſtej haſy 18.

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spižaschtaj Wilhelm Boguslawski a Michal Horňák.

Deski, hranične flozhy, lath.

Sarjadniſtwo tačantskich drzewowych tocženjow a rěſaka
w Schěrachow je (zeleńicne ſtanischičo) na ſwój wulki ſklad
kuchich ſostow, deskov, hraničnych flozow, latow,
lejstow atd.

kwójego kwalobnje ſnateho rěſaka w Korſymju po tunich pla-
ćisnach ledžne čini.

Wschón material ſo we wſchę ſwuczenych dohodečach a tolsto-
ſczach jenož ſe ſtrowych ſedlow, ſchmrékow a kójnow rěſa a ſo po
žadanju tež zpě ſchpundowanja hěluja a ſchpunduja, dale ſo třeſhne
poſtorjenje, třihranite lejſty atd. ſ najtunischiem wobliczenjom wuwjedu.

Tačantsle drzewowe tocženje a rěſak.

C. Steupert.

Wosotwarztwo J. Bergmanna w Delnjej Hórz

porucza ſo k dobremu a tunjemu twarjenju w ſo w wſchę držinu.
Jenož dokež ſam pschezo ſobu dželam, móžu derje a tunjo, kog
kogdy drži, ſwoje dželo ſhotowicz. Nekotre wosy ſu pschezo
w drzewje hotowe a móža ſo pschi potrebie wobhladač.

Strowotne ſchaty

(koſhle, ſpódne pjesle a tholowh)
wyżokodſtojneho kujesa fararja Kneippa

porucza

C. O. Henoch

na róžku bohateje haſy a hównego torhoſčega

Pschedkoſchlik, ſchlipsy, gumijowe ſchaty, universalne ſchaty

dobre a tunje pola

C. O. Henocha

na róžku bohateje haſy a hównego torhoſčega.

Napominanje!

Schtóž čze pjenjeſy ſaſluječ, nječ kupuje haſz do ſwiat-
low ſwoje

muzaze wobleczenja

ſ woſebneho jaſneho a čémneho buxlin a ſ tkaninow cjeħa-
neho pschedzena hižo po 12 ml.

holečaze wobleczenja, mantle do deſcheža, wobwjeſchki a trikotowe taille

po kózdej placzisnje jenož pola

C. F. Klossa, mjeſczel Otto Preuss,

pschičodny ſyn

4 na žitnej haſy 4.

Muzaze wobleczenja ſo po mérje derje a tunjo ſeſhiſa.

 Jenicke najtunishe ſupowanſke žorlo.

Redžbu!

Sawesczenja do ratarſkeho wohensawescza-
zeho towarſtwa pschijima

F. E. Rocka w Blózanach v. Pomorž.

5 perſtow tolſty hufcheny polč
punkt po 75 np., pschi 10 puntach
tuřšo,
ſeleny polč punt po 70 np.,
hadleshežo " " 70 "
pschedawa

Otto Pötschle
ſ napschecza mjaſowych ſedlow.

Schaty ſimaze maschine
w wſchelatich wulkoſčach porucza
tunjo

Richard Otto,
mechanik na hornčerſtej haſy 18.

S h o f e j

ſeleny a paleny
porucza tunjo

Ernst Mittasch
psched ſchulerſtimi wrotami 1.

Rjepikaty tobak

zyky a krany

porucza
Ernst Mittasch
psched ſchulerſtimi wrotami 1.

Sigarh

derje wotležane po 4 np.
100 po 3 ml.

porucza
Ernst Mittasch
psched ſchulerſtimi wrotami 1.

Staré pjenjeſy!

Staré ſkote a ſlěbrowe pjenjeſy
a zlye namakanli po najwyschich
placzisnach ſupuje

Adolf Boetius, ſlónit
w Budyschinje na bohatej haſy 28.
pschi wrotach.

Wóſk

a woſkowy twar ſupuje po naj-
wyschich placzisnach

Hermann Lehmann, mydlar
na hornčerſtej a ſchulerſtej haſy.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchěch družinow
čazhnikow.
Placzisny najtunischo
a rukowanje na dwi
lécze.

Gustav Mager,
čoſnilar
11 na ſerbſtej haſy 11
pschi starých kaſarmach.

S tutym k wjedzenju dawam,
ſo kóž předy, tež dale barbju.
Wobekjerarjow kózdu nježelu ſpo-
koju a lubju dobre poſluženje a
tunje placzisny.

August Bomsdorf
w Kaſu.

Zidovſke koſy

kózde léto ſ druhim mjenom.
Psched ſupowanjom ſo warnuje.
Njeſprawna reklama.

"Serbske Nowiny" wudawała so kóždu sobotu. — Stwórlętna przedpłata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjessenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Císc Smolerjec knihicíščenje w mačičnym domje w Budyšinje.

Čísclo 24.

Sobotu 11. junija 1892.

Za nawěstki kiž maja so wudawańi „Serb. Now.“ (na róžku zwoncze lawiske hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małego rynčka 1 np. a maja so štowrtk hać do 7 h. wjeźdzać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Skladzowanla bjes němskim khějoram a russim zarom je so wutoru w Kielu měla. Do czech hacz do poſlednjego wołomika w Němzach wěricz nochzchu, je so po taſſim tola stało. Ruski zar je so pschewinul, němskeho khějora wopytac, a to niz pschi skladnosczi na dompuču psches Němsku, ale na wožebithym pucżowanju po lódzi s Kopenhagen do Kielu. Sso žamo rosumi, so so s tymle wopytom politiske pomery bjes Ruskej a Němskej w ničim njepřeměnja; pschetož wone so pschéměnje njemoža, tak dolho hacz na jenej stronje němsko-awstrisko-italski swjaſt a na druhzej stronje franzewsko-ruski swjaſt wobsteji. Pschetož pak dyrbi so skladzowanla wobeju khějorow jako swjehelaze snamjo měra wobhlaſac. Ruski zar je niz jenož Němskej ſwoje pscheczelne smyšlenje wobkhwědec, ale tež psched wſchém ſwětom wuras ſwojeje měrnivoſeze dac̄ chył. Sa dolhe čaſhy politiske položenie w Europje tak měrne a čiže bylo njeje, kaž po zarowym pschihadze do Kielu, a s połnym pschewběcenjom može so rjez, so je měr w Europje nětko na dolhi čaſh ſawěſceny. Tónle swjehelazy wuspěch ſetkanja ruskeho a němskeho khějora so na žane waschnje s tym njepoſlabi, so je w tym žamym čaſhu ruski wulfowjerch Konstantin prezidenta franzowskej republiky, Carnota, w Nancy se ſwojim wopytom počejecil. Němske kniežerſtvo rusko-franzowske ſjenoczenſtvo jako naturski ſcžehwol politiki trojowja ſwjaſta wobhlaſduje a, kaž je hrabja Capri w khějorſtowym ſejmje prajil, pschecžiwo temu nicžo nima, hdyž so Ruszy s Franzowsami ſbratruja.

— Khějor Wylem, kiž je snaty jako lubowať mórskich pucžowanjow, budže lětka ſaſo dleſčki čaſh wodyhnenje wot ſwojich kniežerſtowých dželov na morju a pschi morju pytac. Wón so 29. junija s Kielu nojprjódz̄ do Saltenstroema poda a budže potom pschi hońtwach na wjelrhby w Lofodach pschitomny.

— Wjes wjerchami, lotſiž ſu khějorej Wylemej w měžazu juniju ſwoj wopyt pschipowjedzili, so tež italski král mjenowawsze. Po nowýchich powjesczach je pak so tutón wopyt na poſbzischi čaſh wostorčil. Ola hujhnych italskich statnych finanzow ma italske kniežerſtvo nětkole jara njewěste ſtejſhce. Král Humbert je so chył do Barlina wot jeneho ſwojich ministrow pschewobſic̄ dac̄; tónle wotpohlad pak dyrbi wón hižo teho dla puſchecžic̄, dokelž dže je jara njewěste, kaž dolho budže so něčijsche ministerſtvo džerječ̄ móz. Prjedy hacz so něčijsche khablaze wobſtejnoscze ſkrucžile njefzu, král do Barlina njepſhijebže.

— Pschec̄ krótkim je politiski ſpiž „Barlin-Win-Nom“ wuſchoł, kotrehož wepſhijec̄e so s jara njepſhczelnej myſlu pschecžiwo Ruskej wobrocža. Sajimawje je ſhonicz, kaž wjeh Bismark wo tymle ſpižu ſudzi. Pschi roſrěčenju s dopižowarjom amerikanskich nowin „New-Yorkſki Herald“ je so něbuski khějorſtowý kanzler taſle wuprajil: ſpiž je so wot baltiſkeho Němza Eckarta ſpižał, kotrehož ſu s Ruskej wupokasali. Jego nahlaby ſu wſchē barbjene s hibu pschecžiwo Ruskej. Wón Němsku do Ruskej njepſhczelneje ſlužby ſtaja a pschi tym po tych žamych pucžach khodži, kaž Polazy, ſozialdemokratojo a židži; s poſlebnischimi ſu w Ruskej runje tak ſle wobhlaſdi, kaž s Polakami a baltiſkimi Němzami. Tak pschihadze, so czile tſjo, Polak, baltiſki Němz a žid, w russim nowinaſtrje na to dželaju, hibu mjes Němskej a Ruskej naſchlarac̄ a wójnu ſbudzic̄. Franzowske pjenjeſy ſu s tuthm ſaměrom tež pomožne byle. Wjele Ruskich je so s franzewskimi žonami woženilo. Poſlednje maja

wjele ſamōnoſeze na russke ſjawne měnjenje, abo jo wjele hóle falſchuja. Ruszy ſu ſpižowarjo powjedańczow, ale ſo na redaktorſtvo nowin njewuſteja, woni ſu pěžnjerjo, ale niz politkarjo. W politiſkich ſachmatanzach a ſpižanju nowin woni pod wjedniſtowem wukrajanow — ſ khwilemi žamo Žendželčanow — ſteja. To je lohko ſroſumliwe; pschetož njepſhczelſtvo mjes Ruskej a Němskej jendželſtvo ſamō ſtejne ſtejne. Žendželska njetreba ſ Ruskej woſowac̄, hdyž Němska tule prózu na ſo woſmje. Tak je Žendželska tež pschetož ſa čaſh Krimſkeje wójny ſphtowala, woſowniſhce ſ Krima na rānsche pruſke mjesy pschepožic̄. Žendželska ma prawo. Hdyž móžu wulkeho, hulneho a hlupeho labana namakac̄, kotryž ſa mnje ſ mojim njepſhczelom wojuje, jemu na žane waschnje wobarał njebych; a bych-li ja Žendželski ſtac̄an był, bych runje tak činil. Bych woſoł był, hdy bych to njecžinil. Ssmy ſpſhczeleni ſ Žendželskej a bychmy na jejnu stronu ſtupili, tola niz w Aſiſkej abo w druhim ſdalenym kraju. Žendželska ženje w franzowskej wójnie na naſchej stronje njesteſe. Žabhn ſ naſ ſwojim pschecželam ſ ſlužbje njesteji. Wulki lud, kaž němski, može jenož wójny wjescz wobarajo interesy němskeho wobydleſtwa, a taſtich w narańſich krajach njeje. Pschecžiwo Ruskej abo Franzowskej budža němzy woſazý rad woſowac̄, tola niz dla Balkana a Aſiſkeje. To je wěz Awſtriskeje, Italskeje a Žendželskeje, tola niz naſcha. Wſcho, ſchtož móhli ſa pschipad wójny mjes Žendželskej a Franzowskej činic̄, by bylo, ſo bychmy Franzowskej wobęgežnosće pschi mjesach činili. Na ſpomnjenje dopižarja „New-Yorkſki Herald“, ſo by w tuthm padze Franzowskej čežko bylo, ſranzowski lud w měrje ſdžerječ̄, Bismark wotmolwi: „Dha njeh jim jenož dajeſe pschic̄e, ſmy pschetož hotowi, pschecžiwo Franzowskej woſowac̄; pschetož je jeniczka wulkomóz, kotraž naſchej njewotwiſnosći hroſy, a hdy by Franzowska ſaſo pschecžiwo Ruskej wójnu wjedla, njemeli Němzy žaneje interesy, Franzowsku wot teho wotdžerječ̄. Bychu-li Němzy ſ Ruskej ſjenoczeni byli, bychmy hnydom pschecžiwo Franzowskej woſowali, hdy by mjes Franzowskej a Ruskej wójna wudyrila. Dokelž pak žaneho ſwjaſta ſ Ruskej nimamy, dyrbimy ſwoje ſtejſhce ſpſhczimo Franzowskej po ſwojich intereſach wufwolice. Njemohli nadpad Franzowskeje na Awſtrisku pschipuſhczic̄. Njewotwiſna a mózna Awſtriska je potřebnosć ſa Němsku, a jeli ſo by ſo Ruska abo Franzowska do njeje dala, njehmeli ſ temu hjebzak pschihlaſowac̄. Tola w tuthm padze žaneje wſajimnosće njewobsteji. Awſtriska nam ſa to njeruſuje, ſo budže nam pomhać, jeli ſo by naſ Franzowska nadpanula, njebiwojzy teho ſmy winowac̄, Awſtrisku tak derje w ranju, kaž w wječorje ſakitac̄. Awſtriska ma jenož powinoſc̄, nam w wójne pschecžiwo Ruskej ſ bokej ſtejſeč̄, wo čimž pak Eckart w ſwojim ſpižu do zyla mjeſczi. Njeſpomnjenje na tutón wojny był je ſ krótka njeknicžomne. ſpiž dyrbi Němsku kaž rěniſleho pſa na Rusku ſchecuwać.

— Barlinskeho rektora Ahlwardta, ſpižac̄ela knižki „Židowske ſlindy“ ſu ſajeli a do pschephtowanleho jaſtwa wotwiedli. Ahlwardtovi njepſhczeljo powjescz roſſchérjejo, ſo ſu jeho jebanſtwa dla do jaſtwa tylli. To ſu hoke ſzé. Ahlwardt je wot ſida Dſidora Löwea a wychla-lieutenanta Kühna, kotrejuž je wón na jebanſtvo winowal, dla ſſchiniwženja wobſtorženj. Wobaj wobſtoržnikaj wudawataj, ſo chze Ahlwardt eſeknuc̄, a teho dla ho Ahlwardt w jaſtwe džerji. Tak ſu nětko jeho pschecžiwnyž dozpili, ſo wón nje može woſazý džen wote dnja w ſjawnych ludowych ſhromadžiſnach ſchecžijanſke wobydleſtvo Němskeje psched ſtrachom, ſe ſtrony ſidow

Franszijanam hrožzjym, warnowacá. Taž ho nětko Ahlwardtej dže, tak je šo tež loni wěstemu Paaschej stało, kotrež bě šo s Chinu do Němiskeje wrózil, so by sjanwje wschelatich židow wobstorgil, kotsig ſu w Chinje jako němiskej kniejerſtwwi fastojnizy poftajeni. Taž bortsy hac̄ Paasch do Němiskeje pſchicidže, jeho ſajachu, prafizi, so na njeho tulaja, so čhe czełnucí, so by šo hofstanja ſminul, kotrež měsche pječza dla ſſchiwobženja židow wocžalac̄. Skonczenje pak bu pſched ſudom wuwinowany. Ahlwardt je ſ jaſtwa wosjewi, so jemu ſenje do myſlow pſchicidžo njeje, w wukraju wucžet pytac̄. Wón žaneho druhého požadania nima, hac̄ hédzenje, kotrež je pſchecživo židam ſapocžal, w kraju ſwojich wotzow wuběžic̄. W tutym wotmyšlenju jeho nicžo njeſamyli, a wón ſebi pſcheje, so šo jeho pſchecžijo, kotrež je ſebi w Němzach dobył, teho runja njevhču ſe židowſtimi ſemi ſamylic̄ dali.

Franzowska. Turnatski ſwiedzeni w lothringiskim univerſitnym měſce Nanchu je šo bjes podawkow minul, kotrež bychu němiskej kniejerſtwwi pſchicidžu ſ wobčezowanjam date. Duž ſwiedzeni ſam na ſebi njeby žaneje politiskej wažnoſcę mět, njebyli w tych dňach, w kotrež je ſebi w Nanchu wobhywasche, ruskı wulkowjetch Konstantin do Nancha pſchijel, so by prezidenta Carnota tam poſtrowl. Wulkowjetch Konstantin je pječza cdiſče njewočzakam do Nancha pſchicidž. Contrexevilla, hdež wón ſ poſylnjenju ſwojeje ſtrowoſcę pſchecžbywa, wón dopoſdnja w 11 hodzinach Carnotej telegrafisku poſyecž pôzla, so jeho w Nanchu wopyta, a popoſdnju na poł ſchyrjoch hodzin hido tam wón pſchijedze. Poſyecž wo jeho pſchicidže ſo hnydom wobhydletwu wosjewi, a hdyž czah ſ Contrexevilla do Nancha pſchijedze, wulkowjetch niz jenož czeſkna kompanija a ſtudencza poſitachu, ale na dwórniſcze ſe tež njeſměrni wulka cjrjoda ludzi ſhromadzena, kotrež wotewreny wulkowjetchow wós ſ kweſkami poſypa a njeſchewaſe ſhumjaze wylanje ſanochowasche. Wosowe ſchyriróſti, w kotrež pôbla wulkowjetchow wyschl Chamoin ſedjeſche, běchu ſ ruskimi khorhojemi debjene, konjow drje njewupschěnje, tola ſeju ſtudencza ſa wuldu wjedzechu, a czah ſo ſtup ſ prefekturje hibasche. W 4 hodzinach ſo wulkowjetch ſ Carnotom ſetka. Wobaj ſo do ſalona podaſtaj, hdež 25 mjeſchinow doby ſamaj pſchecžbywaſtaj. Pſci wotjedzenju ruskeho wulkowjetch ſo jemu ſ nowa wot wobhydletwu ſhumjaze počegſzowanja doſtachu. — Wjes hoscžemi, kotsig ſu Nancyski ſwiedzeni wopytali, ſu ſo tam czeſky turnarjo, kotsig ſo ſsokoljo mjenuju, najbole wot Franzowsow czeſcili a ſlawili. Na ſeleſnicznych ſaſtaniszczech wot franzowskich mjesow hac̄ do Nancha ſwiedzeniſke depuzaziſe ſsokoſow witaču. W Luwilli tyhazý ludzi jich wocžalowachu. Tu ſo ſsokoſom, kotrež bě amſtriske kniejerſtwwi ſakſaſo, ſ wonka Čech jako towarzſtvo wutupic̄ a ſ khorhoju wucžahnuc̄, khorhoj cjeſtich barbow, wot franzowskich turnarjow poſwyczena, pſchepoda. Hdyž ſsokoſo do Nancha pſchijedzechu, bě zlyke wobhydletwu na nohomaj. Na dwórniſcze jim tam tſi ſidžane khorhoje a njeſicžomne wěnzy pſchepodachu. Pſci cjeſkych wrotach, wokheje Čecham ſ cjeſcji natwarjenych, kotrež běchu ſ cjeſkimi na- pižmami wudebjene, jich ſ rěczemi poſtrowic̄. Hdyž wjednik ſsokoſow, dr. Podſipny, ſo ſ cjeſkym wrotam pſchiblizi, jeho franzowszy turnarjo wobbdachu, ſběhnuchu jeho na ſwoje ramjenja a jeho ſ wyska- niom luda wokolo noſchachu. Preſident Carnot, kotrež popoſdnju ſwucžowanjam turnarjow pſchihladowasche, ſebi ſwucžowanje ſsokoſow wospjetowac̄ dashe. Potom ſebi dr. Podſipneho pſchedſtajic̄ da a jemu ſwoje ſwježelenje nad wobdzelenjom ſsokoſow pſci Nancyskim ſwiedzenju wuprají.

Bamž je pſched dwěmaj měžazomaj franzowskemu katholickemu duchownſtu porucžil, ſo ſo njeſmě dleje republikanskemu kniejerſtwwi pſchecžiweč, ale jo jako wychnosč, wot Boha poſtajenu, pſchipoſnač. Duchownſtu, kotrež ſo ſ wulkeho džela tehdž ſarielnu, bamžowej pſchikafni poſluchac̄, ſo nětko po něčim ſ republiku pſchecželic̄ počkaj. Verdunſki biskop je prezidenta Carnota, hdyž tuton w jeho biskopſtwe pſchecžbywaſe, ſ rěču poſitak, kotrež dyri ſo jako nai roſhudžiſke republikanske wosjewjenje, wot jeneho franzowského duchowného ſchyschane, wobhládac̄. „Njeſkym ſo kombit“, biskop praji, „nježiwaſy na wulki ſhwatý džen, ſwój biskopſki ſtol wopuſhcežic̄, ſo bych Vař pſci pſchecže ſe poſtit.“ Ssmy dobiti Franzowsko, ſnies prezidento, a Franzowsku hozzo iubujemy. Pſchijimamy ſjawnje a ſprawnje bjes falscha kniejerſtwwou formu, kotrejeſ ſtitat Wy ſeje, a kotrež je ſebi naſch kraj dobrowólnje dat. Proſchić Vař, w tymle dyplu do mojeje poſte ſprawnoscę wěric̄. S zlyke wutruhu ſebi pſcheju, ſo by ſo roſkora ſhubila, a ſo by jednota w měrje naſtala. Chzemý měr, taž jón Franzowska čhe, taž čzeſče jón Wy ſam. Tola njebojimy ſo wójny. Ssmy hordy na to, ſo ſměm Vam to prajic̄, ja, Verdunſki biskop, kotrež ſm

ham troſčku wojat wot teho čafa, ſo wſchēdne ſ naſchimi khróloſci wojakami wobhadtam, a jeli ſo by ras hōdžina biła, hōdžina najwjetſcheho stracha, byſhce ſidželi, taž by ſo Verdunſki biskop ſe ſwojimi duchownymi mjes wojakow měſhač a ſo ſ nimi po khróloſci měric̄ pytač.“ Carnot khrólemu biskopej wotmolwi: „Džatuj ſo Vam ſo Waſche ſkowa; wone pſchidž ſ wutroby poſte ſe ſwěrnoſcę a wěrnoſcę. Ssmy pſchewdzeny, ſo ſu wſchē ſhubiſtawu duchownſtu ſ tými ſamymi wotčiſtymi ſaſcuzememi napjelnjenje.“

Hracž a jeho njewjesta.

(Podawki ſe ſiwojenja.)

(Skonczenje.)

Na wotřežanym dnu čafaſche Hańža pod ſipami a džiwné myſle cjinjachu ju njeměrnu. Njeměrniſe ani docžakac̄, ſo by Jan pſchicidž. Hido ſo khetru cjmische, ale Jan njeſchidž. Bywasche dale njeměrniſha. Tu — hlej, tam něchtó ſ njej horje ſhmat. Je to Jan? To bě něchtó druhí, a bory ſaſhyscha dweju rěczec̄, muſſkeho a žónſku. Hańža cjhysche hido hnewna wotenc̄, tu ſaſhyscha ſkowa njeſnateho muſſkeho: „Hanski je ſaraženy!“ Šeſ by hlyſk do njeje dyrik, wosta ſtejo, njewerjo ſwojimaj wuſhomaj. „Hanski je ſaraženy, ſu jeho ſa morweho do khorownje donjeſhli. Tſi rany je mět“, rjeknu muſſki, bliže doſchedschi. Wjazy Hańža njeſhyschesche. ſkowa ſo jej poča wjerczec̄, padze do womory.

Taſku we womorach naděždzeſtaj ju tamnaj dwaj, kotrež nichot druhaj njebeſtaj, dyžli mlody Wonak, ſiž ſ Budyschina ſ džela džesche, a Madlena. Wobaj ſaſhyluſtaj ſo ſtržiwiſchi, hdyž Hańžu we womorach wuhladac̄, a wjedzeſtaj hnydom, taž bě ſo to ſtało.

„Božo, pomhaj!“ ſawoła Madlena. „Ta je ſawěſče naſu ſkowa ſaſhyscha ſa ſnadž ſe ſtrželi ſumrjela.“

U hido dawaſtaj ſebi wobaj prózu, ſo byſhiaſ ſa morwū ſeſazu Hańžu woſiwiſoj, ale podarmo. U wſaſtaj ju a donjeſeſtaj ju do jeje wobhydlenja. Taž ſo to jeje wboha mac̄ wuſtróžal. Wjes mala bě tež tuta do womory padnula.

„Schtó dha je ſo jej ſtało? Schto dha je ſo jej ſtało?“ Žalosčesche, hdyž bě do womorow padnjenu džomku na ſojo poſožic̄ dała, a poča ju ſwleſac̄ a pržowasche ſo, ju ſaſo ſbudžic̄.

„Luba Nasbalakowa“, rjeknu Madlena, „wascha Hańža je wěſče na Jana čakala, a tu je moju rěč ſ Wonakom ſaſhyscha ſa, ſiž mi powjedaſche, ſo je Hanski ſaraženy.“

„Mój Božo“, ſawoła ſtara žona, „ſchtó, to ſtaj wobaj mormaj?“ Skoro bě hnydom myſle ſhubila, pſchetoz njeſwjeſeſche, taž ſebi ſmjerč ſobeju wujahnic̄ a taž je ſo ſchtó ſtało. Ale hakte, hdyž Hańža woci ſotewri a ſyplenje rěczec̄ poča wo ſrewi, wo Janu, to halle dočzini, myſleſche ſebi, ſo je jeje džowka roſum ſhubila. U tež wona padze do womory, a žony, ſiž běchu ſo mjes tym ſbějale, mjeſchu cjeſnici, ſo bychu ſtaru ſaſo ſbudžile.

„Schtó je ſo to ſtało?“ proſeſeſche ſo jedyn druhého, ale w taſkej měſcených njebe móžno, wěrnoſcę wuſleždžic̄. Hańža rěczec̄ ſtajnje ſamhlenje, a hdyž bě jeje ſtara mac̄ ſaſo ſ ſebi pſchyscha, bě ta tež taſ ſeſlabnýka, ſo dyrbjachu tež ju do ſojo poſožic̄. S cjeſchego domčka hu na dobo hdylo ſrubobý a cjeſeſe khoroscze. Hakte hdyž běſtej mac̄ a džowka ſa khetru ſhvilu wuſhnuſoj, mjeſeſche mlody Wonak powjedac̄, ſchtó bě ſo ſ Janom ſtało.

„Ssmy dženža w měſce khežu ſběhalí, a ſmý ſo pržowali, ſo bychym bory ſhotovi byli. Ŝnejſe je nam ſhubil, ſo čhe nam piwo dač, a hdyž běchym ſ dželom ſhotovi, wſa naſ ſo do korečny a da koredemu piwo porjedžic̄. Po taſkim džele w taſkej žalostnej horzocje cjhysche ſo nam wſhem jara pič, a bory počaſchu ſo ſeſhovli naheho piča poſkowac̄. Ža ſeſbach ſ Janom ſa jenym hlidom, a tu njedaschtaj dwaj ſ naſchich ſobudželac̄erjow mera, doniž ſebi njeſkym jenu ſehrali. Jan bě ſ ſtemu hnydom ſhotovi a njeſrajeſche to doſho, ſo mjes nami ſurowa ſwada naſta, a Jan, hido trochu ſkurenj, poča jenemu ſ hracžow wudma dawač. Tón, naſh a tež ſkurenj, cjeſhnu do Jana, ſiž jemu ſaſo jenu wotylnu, a předy hac̄ móžachym jeju roſtornhuc̄, dyri hracž Jan ſi rafy ſ karonom do hlowy, ſo ſo jemu krej wuliny pſches wobliežo a wón ſ ſemi padze. Předy hac̄ ſmý cjeſhnenje blido wotrumovali, mrjeſeſche Jan hido. Morweho donjeſeſchu do khorownje. Ža khoratach domoj a powjedach tuto njeboje Madlenje, ſchtó je Hańža ſawěſče ſaſhyscha ſa do womory padnula.“

Taž powjedaſche mlody Wonak a wſchitzu pſchitomni wobhadtachu Hańžu a jeje mac̄. Jana nichot njewožtarowasche. Žeho bě po taſkim tola hracž ſe ſweta pſchewdžilo, ſlamany ſlub a njeſwobledžbowanie pſchihaki bě ſo ſurowje wječilo! ſchtó dyrbjach

něk' macz a džowku woħladacż? Dženžnišhu nőz namoħwiesche ho Madlena, so chze khorej hladacż, ale schtò budże na jastru a psichodne dny ho wo njei staracż? To wshem na myħle l-lesse, ale nichčo żebi radu nijewiebħeshe.

Jedyn jeno wjedzesche radu, wjedzesche tež pomož, a tutón jedyn
bě — mlody wučer Jaworski. Saſkylšawski, schto bě ſo ſtalo,
wobſtara na ſwoje pjeniſch žonu, kotaž dyrbjefche wobej khorej wot-
hladací, powoła naſhoniteho ſekarja a starſche ſo tež hewak wo
khorej. Salasa pał wothladowazé žonje krucze, ſo by ženje nije-
pscheradzila, schto bě ju k temu najał a ſo by czaſ ſiwiſtenja wo tym
mijelczala. Iſunje tak ſežini tež ſ ſekarjom, kiz jemu ſdželi, ſo je
macz jeno na ſtrózele ſhorjela a ſo ſo bórzy wuſtrowi, ſo pał je
ſ džowku hórie, ſo je ta czezku hlowjazu khoroſcz doſtała. To
Jaworskeho njemalo naſtroža a jeho nadobnu wutrobu ſarudzi,
pschetož, ſchtožkuli cžinieſche, njesta ſo ſe žaneho ſebiczného wot-
pohlada, ale jeno ſ dobrociwoscze, dokelž ſpóſnawasche, ſo byſchtej
wobej žonſkej bjes jeho prózy ſnadž ſahinuloj, hdyž nilkoho k wot-
hladanju njemiejſtej.

Każ bę lekar do czaſa prajk, tak ho tež sta. Stara Nasbalawowa wotkorje ſa tybžen po tamnym njesbožownym dniu. We ſtwojej khoroszczi prascheſteho ho husto wotkladowatki, ſchtó je po doktora pôſblał, ſchtó won wo Hanjinej khoroszczi praji, ſchtó je ju tam ſblał, a ſ wotkel pjeniſeſy na lekarſtwo bjerje a tež na wſchelake jéđze, kiz ſu tola drohe.

"Seno, luba maczki, wsmicze wschitko rady, a myzlcze hebi, so wam to Boze dzecgo wobradza."

S tutym wotmolwjenjom dyrbiesche ſo ſtara žona ſpokojoſc, pſchetož wjazy wothladowatka njeſcherabži. Pilnje dawasche młodemu knieſej wuczerzej powjescz wo maczeri a wo džowzy, a ſchtož tuteho najbole wiehelesche, bě to, ſo Hanžka we ſwojich ſamylensyh ręczach hukto na jeho mjenio ſpeminasche, haj junu rjeknu: „Enjes wuczer, ja mam waſ ſady, ale njeſim to rjez, Jan by ſo hewak hněwal.“ Tak ręczesche Hanža, ale njewjedzesche, ſchto ſo wokolo njeje czini, ſchto ſebe bjerje; druhdy we džiwiej fantafiji ręczesche wo krewi a ſarazenu a wo morwym Janu. Wot wothladowazeje żony ſhoni tež ſtara Nasdalakowa woſud něduscheho lubeho ſwojeje džowki, a pſciſtaji, ſo je jemu pſchezgo njeſbozowny kónz wěſčczila, ale ſo ſo tajkeho njeſboza tola ženje nadžala njebe. Hdyž mózeſche hido ſ koža ſtanucz, klužesche ſ doboru ſe žonu thorej džowzy a na ſtajnoſci pſchescežhasche žonu, ſo dyrbi jej mjenio njeſnateho dobroczela prajec. Ta ſo dolho ſapjerasche, ale — žony dže njeſoža nicžo pſci ſebi ſdžerjeſz — ſtončnje tola wſcho wupowjeda. Stara Nasdalakowa plakaſche klyſh džakownoſcie, ale wothladowaza žona njeſchida, ſo by ſo wuczerzej džakowala, dokež ſo wot njeho ſa pſcheradzenje poroka bojeſche.

Bo dołich — dołich pječ nježelach wupraji lekot skónčzne, so je Hańża wschón strach živjenja pschetalca, a so bórsy sašo zyle ť řebi pschinidze. A tak so tež wopravdze sta. Hańży bě, koz by s dolheho hona wotuczila. Hdyž macz pschi ložu ředzo wuhlada, saſmja ho na nju a ť njemalej macznej radoſci rjeknu: „Macz, to ſym dolhe hroſne dzečo měla! Džiſeſte ſo mi, so Jana krwaweho na marach ležo widzach, a so ſym tež ja morwa, ſo čzedza mje a Jana do rowa hlowacz, tu pak pschinidze jandzel, tiz bě na naſcheho mlodeho knjesa wuczerja podobny, a tón wutorze mje rowarjej ſi rukow, a dowjedze mje do rjaneje ſeleneje ſabrody. Ale macz“, rjeknu, roſħladujo ſo po iſtwe, „ßlónzo džē je hido hčetro wyſko, a ja hiſčče ležu“. A pschi tutych ſłowach čžysche stanucz, ale ſe hlaboſcju padže ſaſo ſnak do loža. „Macz, ſchtó dha to ſe mnui je?“ ſawola, ſwoju hlaboſcę ſpoſinawči.

"Jeno wostan ležo, Hańčka", rješnu macz wjehela, "jeno wostan ležo; njewesch dha, so sy dolho — dolho khora byla a so je žón, liž sy měla, císcze wěrny!"

"Schtó powjedacze, maczí; je dha Jan wopravdze morwy? Ach, nětke ſo dopomnju, ſo kym to tam pod lipami klyſchala, a junu ſo mi džiſeſche, kaf ſo wulke kamjenje, na kotrež běchu kharthy namolowane, na njeho kyprničku a jeho ſarashyču. A ja njenbězech jemu na pomoz, pſchetož mje tute kamjenitne kharthy wot njeho honiaſhu."

"Tak je ho tež stalo, lube džęczę", wotmolwi macz, "Karty su
czi jeho sahnale, pschetoz běchu jemu lubscie hacz ty a dygli klub a
pschišaha." A dokelž widjęsche, so bě jeje dżownka na to pschiſhot-
wana, a so bě w khorosći w hrośnych żonach jeje lubosć i Janek
tak bě se swojej lohkomyslnościž do niesboža pschiſhol, ho ſhubila
poča jej pomalu a ledźbnie wo Janowej kmicicji powiedacz. Ma-
luto powiedanie bě wotkhorajaci Hanuli tola ſchłodzało, když bě na to

šboze runje lěšat do jſtvy njeſchichol a tak Hańžinu ſebžnoſcę na
žebje njeſczahnul. Hańża bě pſchi jeho ſastupjenju troču ſa trach,
a haſle, hdyz ſo jeje pocza wuwopraschowacz, ſpóna, ſchtó tón knjeg
je. Lěšat bě njeſmalo wjeſkely, ſo ſo Hańża hižo porjedža, a pſched-
pišawſhi jej nowe, poſhylnjaze lěšatſtwo, a pſchilasawſhi, tak ma ſo
ſadzerječ, wotendže runu ſzegiku k Jaworskemu, kotrehož tutu powjeſcz
nimoměry ſwjeſzeli. Jeno to jeho rūdzeſche, ſo něk njeſyedzeſche,
tak hiſhczę dale tajne lubowanu Hańžu a jeje macz podpjerowacz,
ſo by jemu njeranil. So wſhat macz hižo njeſnateho dobroczelnaſe, teho ſo njenadžiteſche.

Hdyż bě lěkat woteschół, da ho stara Nasbalakowa sažo do powiedanja a rjetnu: „Hladaj, luba džowka, twoje džecze je ho s wjetscha dopjelnilo. Zandzel, tiz je knies wuczeń, je tebje rukomaj rowarjow wutorhnul, a wopravdze našch nowy knies wuczeń je to był, tiz je mje a tebje w khorošczi hladacz dał, tiz je nam knjesa doktora póžlak a wscho trébne wobstaral!”

Pschi tykhe flowach, prjedy hacz možesche doręcęcę, a prjedy
hacz možesche Hanža schto prajęc, sastupi wo thladowaza žona, a
pschinjeze wschelake węzy, kiz běchu thorej jara pschihodne. Hanža
ju powita jako staru snatu, a netk halle dorosumichu ſebi wſchitke
ſti hromadze, schto bě ſo ſtało. Też wo Hanžinym džeczu ſboni
žona a pschistaji potom: "No, netk dale nicžo njeſwostanje, thiba ſo
by knjes wuczter Hanžu hiszheze dowjedł bo teje ſeleneje ſahrody,
k čemuž by won, kaž ſo mi ſva, wulki loscht met."

Hanžka ho řečerwjeni a na druhí dzeň njechasche wjazd do-
wolicz, so by zusa žona na Jaworskeho khosty jeje hladala. Žona
wotendže a praji to młodemu wuczerieji; njerjeknu pak, so bě jeho
njezdžiwajo na jeho sakas tola pscheradzila.

Saworski nječasne jich ře pšíjímanju dobrotoň nufowac̄, a ře placz̄ ſonje ſa jeje dželo, pſchtaſujo ſ nowa, ale podarmo, ſo jeho njeſmě pſcheradzic̄.

Hdyż bęshtej macz s Hanžu ſamej, ſładowaſtej radu, tak
möhloj ſo Jaworskemu dżakowacż. Nęcęſtej doſho wo tej węzy,
doniz ſo Nasdalakowa dżowi ki njewoprascha, tak je nětlo napszeſco
młodemu wuczerzej ſmyſlenu, a tak by ſo ſabżerzała, hdyż by ju
ſ nowa wo luboſcz poproſył.

Hanča ho pschi wschej blēdoscji jara sacžerwjeni a wusna ho maczteri kwěrnje, so je jeho hždo dawno lubowala, ale so ſebi to wujaſnicz móhla njeje, ſebi myžlo, so móže a ſmě jeno Hanſkeho lubowac̄. „Nětko“, praji wona, „nětko ſpōsnawam, so je mje k Hanſlemu jeno dohleťna ſnajomosć a pschiwuczenosć wabila, kotruž hym ſa luboscż měla; nětk pač widžu, so bych jeno Jaworskeho lubowac̄ móhla. Tola njeczinju ſebi nadžije na njeho, dokelž won je wuczeny a wyžoki knies a to je lědma ſ luboscžu ke mni ejinil, ſtož ſmōj wot njeho doftaloj, ale ſkerje ſ wulkeje dobrocziwoſcze.“ —

Hbjz mózesche Hanža po swojej khoroszczi pření ras wuticž, proschesche macž, so by ju dorwiedla na hórtku sa wžu. Hanžu nuczesche něčto na to městno, hbjz bě so s Jaworskim pření ras setkala, a ledma, so tam wobej khwili požedzeschei, pschitidze tež won na swože nimo. Bě pschekhwapieny a saczerwjeni so jara, wuhladawscchi ju tam s maczerju ředžo, a s krótką řebi pschekladscchi pschitupi blíze; postrowi žónslej wutrobnje a praschesche so Hanže, tak so jej po khoroszczi wjedže.

Hanža bě šo tež sacžetwjeníka a podžakowa šo potom pszechzelnje sa jeho Luboščíme wopraschenje.

Tu stejewat'jaś netk' wobej młodaj głowięt'ja napszecio ſebi, jedyn na druheho hladajo, żadyn niewiedżo, ſhto prajic'. Wobemaj pał blyszczęſcie ſo sbogownosc' wutroby ſ' wočow, a ſtarā macz' psche- torke ſeju mjełczenje.

„Kńjes wuczeń”, saraćja wona, a hylsa ho jej we wocđomaj
sabkystnu, „Injes wuczeń, mamoj ho wam sa mnoho dżakowacż,
pschetoż bjes waż bychmoj někile hiżo wobej pod selenej trawu spałojo.
Njezcińcze, każ bychcze wo ničim niczo njezwiedźał, njehankujcze ho
dobroty, kotoruż scże wbohéj wubowie a jeje njeśbożownej dżowzy wo-
pokasał. Mój njeſamóžemoj ho wam tak dżakowacż, każ ho klescha,
ale modlicz budżemoj ho sa waż, so by wam to Bóh wotrunał.”

Jaworski mjelečeske a čerwjen na wobliczu swędečeske, so jemu njeje lubo, so bě pscheradzeny. Skónčnje sarečja: "Nějnevaťte! so na mnje, so bym ho swažil, waju pomozník bycž, a wětcej mi, so je ho to stało s najnadobniscim wotmyšlenjom! Chybch, so byshtej to ženje nješhoniloj; hdyz pak to tola hjo wěstej, mjelečtej wo kózdym džałowanju, herwak bycž wotžal wotencz dyrbjal, runjež bycž tu tola tak rady dleje wostal."

U hdyž bě jeho macz se říkowom a džowka s njeninowatym
sacłetwieniom s swoſtacáu pſchevroskytej. kudzie ſko vódla njeſu na

ſeleny trawnik, a předby hač bě ho wjeczor naſhilit, běchu rěče hido tak daloko doſchle, ſo ſebi mlodej člowejſkaj pod ſchěrym njebojom psched macjerju wěrnu luboſej ſlubijſtaj a ſ njewinowatym wo-koſchenjom ſwiaſt wutrobow poſhwieſtſtaj. A wostachu hiſceze doſho čiſche hromadže ſedžo a ponurichu ho do morja ſbóznychy čluczow. A ſa nimi w huſciniſe da ho ſaſkylſhcez koſobik ſ luboſnej pěſnju, kaž by rjekl, ſo chze na ſwoje waſchnje ſbože mlodeju wutrobow pſchekraſnicz.

U schto mamy hiszczę psichstajicę? Psiched kwojatym Michalowem
szamżnem lęta siednoczki duchowny młodeho nadobneho wuczerja
i rjanej pěknej njejestu na wscie časy. Stara macz je hiszczę
žiwa pschi kwojimaj sbozownymaj dżęczętomaj, kiz stej w zylej wožadze
częczęszej a lubowanej.

Ze Serbow.

S Budyschiną. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mjeſeſte ſandženu ſrjedu tudy w Budyschinje ſwoju lětſchu hłownu ſchromadžiſnu. Kaž ſapiš pschitomnyh wupokaſuje, bě ſo 23 knjefow na nju ſechčo. Schromadžiſnu wotewri měſtopſchedzhyda knjef farat dr. Kalich a powita ſ pscheczelnymi a wutrobnymi hłowami pschitomnyh. Po dženſkym porjedze ſo najprjedy roſprawy podawacu. S roſprawy piſmawiebjerja ē. fararja Skale doby ſo pschelad wo dobrym poſtajenju a jara ſpomožnym ſlukowanju Towarſtwa. Towarſtwo Pomozy je nětko 12. lěto ſwojego wobſtača dokonjało. Tute lěta ſu byle žohnowane. Towarſtweſe ſamoženje je 19,000 hrinow doſczahnuło. S wunoshaſla tuteho kapitala roſdželuja ſo koždolětnje ſi ſchitomnyh ($\frac{3}{4}$) danje jako pomozy ſa studowazych. K temu pschitupja lětne pschinofſki ſobustawow (1 hr.) a wróćzoplaczena pomozy přejdy podpjeranych Sserbow. Možemy tu hnydom na to ſpomnieć: hdy bych u wſchitzu, kotsiz ſu ſobustawu towarſtwa, ſwoj pschinofſki porjadne placzili a hdy bych u prawie mnosy Sserbja do towarſtwa pschitupjeli, by ſo hischeze wjazy wudželicz móhlo hac̄ je ſo ſtało. W minjenym lěcze roſdželi ſo 840 hrinow pomozy do 18 ſtudowazych. Wſchitzu, kotsiz běchu wo pomozy piſomnie žodali, ſu tež doſtali. Mjes wobdzelenymi běchu 14 theoloſko, 1 ſtudent lekarſtwia, 1 abiturient gymnaſija a 2 wucžerſkej ſeminariſtaj. Zlych 840 hr. na jene lěto, to wſchak je rjany pjenies; ale 18 proſtwarjow čzedža tež něchtio wjedzecz! Někoiſi mjes nimi ſu jara potřebni, a hdyž pschidžlena pomozy njeje tak wyſoka bycz móhla, kaž bě trěbna byla, dha dyrbí ſo pschezo ſaſo prajicz: wjazy wobdzelenja pschi Towarſtwe Pomozy je trěbne. Ubi Sserbja, njeje dha wam na tom ſaležane, ſo macze ſerbſkih duchownych a wucžerjow? Njeprjedzejce ſebi, ſo by tež waskim džeczom wucžba wo węcznych naležnoſćach dufše ſo w tej rečzi po‐dawala, w kotrejž ſu washe džecz na maczernym klinje přenje modlitwy wukle? Wěm, ſchto wotmolwicze. Duz dha njekomdzce ſo, do towarſtwa pschitupicz a porjadne ſwoju hrinu woſkowacz. Mjes ludom je nělotryžkuli talent ſalkowany, mnosy mlobženzojo ſi khudych ſwojbow bych u radzi a ſi naſlepſkim wuspěchom ſtudowali, hdy bych ſredkow k temu měli. Tajke ſredki runje tutym poſticez, je nadawt Towarſtwa Pomozy. Duz dha njebladaj na tu hrinu — nělotražkuli ſo podarmo pschetrjeba! K temu ſpominam hischeze na druhi myſlizku. Na Towarſtwe Pomozy wotpočjuje woſkeite žohnowanie. Hac̄ runjež njeje tež wobdzelenja mělo, kaž by tajke ſpomožne towarſtvo ſebi ſakſtužilo, dha je tola ſa 12 lět ſwojego wobſtača 5610 hrinow pomozy na ſtudowazych wudželicz móhlo a pôdla psches 19,000 hr. ſamoženja nabýlo. Wſchelaz, kotsiz někoi mjes Sserbami jako duchowni abo wucžerjo ſlukuju, ſu ſwoje powołanie ſ pomožu towarſtwa doſczahnuļi. Wdžesich ſebi rjenscheho wuspěcha ſa ſwoju hrinu pschecz? Duz proſchu, hdyž by tuto čital, njekomdz ſo, k ſwojemu woſkadnemu duchownemu dońcž a tam ſwoj pschitup do Towarſtwa Pomozy wosſewicz! — S roſprawy poſkadnika knjefa pschekupza Měrſcha ſo ſhoni: W minjenym lěcze je ſaſo jedyn nowy ſobustaw na cjaſ ſiwijenja ſi darjenjom 100 hrinow pschitupil. Lětnych pschinofſkow je ſo jeno 94 hr. 50 np. wotwiedlo. Samoženja ma Towarſtwo w tu khwili hromadže 19,164 hr. 69 np. Sa ſzwérne ſastaranje ſamoženja a ſestojenie ſliczbowanja doſta ſo knjefej Měrſchej wot pschitomnyh ſlaw. — Po roſprawach běchu wólby. Po 6 lětnym ſlukowanju mjeſeſtaj ſo ſ pschedzhydſta ſ nowa wuſwolecz preni pschedzhyda a poſkadnik. Sa prenjeho pschedzhydu wuſwoli ſo jenohłoznje doſtalny město- pschedzhyda knjef farat dr. Kalich, ſa poſkadnika ſ nowa ſaſo knjef pschekupz Měrſch. Dokelž bu ſ wólbu knjefa dra. Kalicha ſastojnſtwo měſtopſchedzhydy wuprōſdnene, wuſwolichu pschitomni jenohłoznje knjefa aſſeffora Hanowskeho, w tu khwili hischeze w Bitawie, tiz

żo w krótkim do Budyschina pschebydli, sa mestopischedbzydu. — Do wubjerkę żo s nowa sażo wuwolischtaj kl. wyschchi seminarSKI wucjer-
Fiedler a tachantski wucjer Kräl. — Sa nowych kobustawow
pschiija shromadzisna knjegow fararja Sylkoru w Minakale, kaplana
Nowaka w Radworju, referendara Zbja w Budyschinje a zyrtwin-
skiego wucjerja Nowaka w Palowje. — Dale żo hiszczęce wopomina-
nashe, so by jara wuzitne bylo, hdys a hdys male nastawki we-
Lowařstwie do „Sserbstich Nowin” pišacž, a tež wschelazy knjega sa
jenotsliwe mēžazh tajse nastawki pschižlubichu. — Skónčnje żo
w shromadzisne dleje wo tym rosmolwieshe, kaf je trébne, so żo
młodzi Sserbja i studijam wožebje na gymnasiju a wucjerstkih
seminarach pochnuwaja a namolwjeja, a žlubichu pschitomni, so
džedža żo kózdy we ſwojim fastojnſtwie a po ſwojich mozač sa tym
prózowacž.

— Towarstwo żerbskich Burow smieje psichedebny męzaz, wieżelut. 10. julijsa, popołdnju w Małym Wjelkowje wjuradnu hłowny shromadźiszu. Na njej budże żo wo ważnych towarzystwowych należnośczech, bjes druhim też wo wyżokości pschinostków jednač.

S Vóschiz. Tudomny wucžet ſ. Ota Bjár, mějeczel král. ſaſt. ſaſklužbneho ſchíja, kotrež je wot leta 1847 pſčezo se žadnej žwérnoſcžu a luboſcžu jako wucžet pſchi naſchej ſchuli ſchulſku mlodoſcž, jemu doverějenu, roſtwucžował, ſo 1. oktobra t. l. na derje ſaſklužený wotpocžink poda. Vóh luby ſenjes čzyk jemu jako myto fa jeho žohnowane ſlukowanje a džělanje hischče dolhe wjeſeſe leta živjenja ſpožęciež.

Sekcja. Wutoru wieczoru wokolo $\frac{1}{2}$ 12 hodzin je zo w nies-
dolich Mlynczach mlyn wotpalil.

— Preñi dżen ksjatkow je pschi najkrasñichim wjedrje nowy wobżedżet nascheho knieżego dwora, l. Wieda, s dżęćzimi a pschi-wusnymi do nascheje wšy, jemu k czeſcegi s wězami, pletwami a khorhōjemi rjenje wudebjeneje, pschicžahnul. Pschi hrodze jeho knieſ gmjenski pschedstejicžet Krawz w mjenje shromadženeje gmjenskeje rady a wóhnjowej wobory, kotrejž běſchtej ho k woběmaj bołomaj festupalej, ksjedženisz powita a Wiedez kwoſbie trojaku klawu wunjeſe. Knieſ Wieda s hnuthmi kłowami kwoj džak a s dobom nadziju wupraj, so budże kjes ržejekubkom a gmjenu pschezo rjana pschesjenoscž kniežicž. Na to wón kóždy krobustaw gmjenskeje rady a wóhnjowej wobory s ruku powita. W mjenje dworowejce czeleďze a saſtojnikow l. hospodařski inspecter Weise nowemu knieſtu sbožopſhęcza wupraj. S wutrobnymi kłowami knieža hosposa a w mjenje kielicjanskich žonow a młodych holzow kniežna Bartuschez krasny buket knieži Wiedowej pschedpodaſtej. Przedy roſendženja l. Wieda pschitomnych na schlenzu wina pscheprošy, kotaž ho na sbože Wiedez domu wuprosđni. Popokdnju ſebi nowe knieſtwo po wšy kħodžo rjane wuprſchenje wobbladowasche.

S Nakęz. Niedźelu tydżenja je šo na Trupinjanskim revere, Nakęzanskiemu kniejsztwu kłuszącym, něhdże 100 kórzow hole spalito. Nastata schłoda něhdże 10,000 hriwonow wuczini. Sandženu kríedu popołdnju je šo s nowa na dwemaj mestnomaj w holi sadu Běleho Kholmza valiso.

S Delnjeho Wujsda. Požlebnje Bože stpicje ho wobydlerjo nasđeje wzy njemalo džiwachu, hdyz na wzy selenu meju postajenu wubladachu. Sa 22 lét je to sažo přeni ras, so ho młodoscj pod meju shromadži. Druhi džen kwiwatlow fu ju sažo wotewali, pschi cimjz ho młodoscj wot 15 hacj do 35 lét wobdzeli. Wokolo 4 hodzin popołdnju ho młodoscj pschi naschim hosczenzu shromadži. Tam dosta kózdy pachol židzane rubischko a t temu krasne wonjescko, schtož ho woboje t khabatej pschitknu. Holzy w cziszeje bělym schatu, s wonjesckami w wložach a na ramjenju pschitdzechu. Czah ho s pschewodom hubžby psches zyku wjeſ na trawnik, s mlobymi břehami a pletwami rjenje wudebjeny, poda. Tam młodoscj hacj do sakhabženja flónza wokolo meje wjeſkle rejwasche, pschi cimjz ho tež někotři pschihladowarjo wobdzeličku, kotryž bě ho wulka círjoda šbezala. Schtož bě laczny a sprózny, ho wot hoscenzarja s piwom a palenzom wolſchewi. Hdyz bě flónceko w Boži domecké schlo, žerbz puschezichu. Wjeršek wěsty Milkawskich doſczeje, kotryž ho teho dla s lisiczym wěnzom wuſnamjeni. Rjesboža ho pschi puschezenju stało njeſe, khiba so je ſebi ſena holčka ſwoj běly schat roſdrela. Do czaha ho ſetupawſhi młodoscj do hosczenza czechnjesche. Prędku džechu herzy, ſa nimi wobwěnżowany mlobzenz meju w ruzy psches ramjenjo džeržo s horba stupasche, potom druhí mloby lud pschitdze. Do hosczenza pschiczhahnuschi tam hacj do ratischich ſmeklow rejwachu.

Přílopk.

* W Wulkim Röhrsborfie je tak mjenovana hłódna studžen (Hungerbrunnen), kotraž jenož w jara húchich létach wodu dawa a w mokrých císeře saphrnje. W pošledních 11 létach njeje žaneje wody měla, lětža pak ju bohacze wuliwa, tak so je zyka jeje wolkonoscž do hahna pshewobroczena. Duž so tam lubžo wulkeje húchoth voja. Tež w létomaj 1842 a 47, w kotrymajž běchu tam wsché studnje saphrké, je telko wody dawala, so je zyka wulka wjež s njeje k piegu a k warjenju wody došč měla.

* S Muzakowa so piše: 23. meje ſu w Nižy wsché Kobbelina s pěstom pomlēte cíelo w februarje so tudy ſhubjeneho pšefarja Gustava Scholty namakali. Nědžto bě so na jeho ruku dohlaď, kž s pěstu won řejeſche. Kunjež bě cíelo 14 nježel w rézy ležalo, běſte je hymna woda tola derje ſdžeržala.

* W Charlottenburgu so nježelu tydženja blidat Busch, kž bě bjes wotpohlađa do putow pshifčík, roshorjen domoj wróci. Busch so lehnucz poda a hahle wozuczí, hdyž bě jeho mandželska jeho pojedželu hylne potechaſza. Busch pak hnydom ſažo wužnu a wot teho čaža poſpochi ſpi. Žež wón k ſebi njeberje; jenož s khwilemi jemu hubu s wodu maczeja. Kštarjo měnja, so ſnadž je so ſpanzej žilka w mohach pulta, a so je to na dolšim ſpanju wina.

* (Hlupiſha trach dōvěra nima w ſwécze runječa.) Dženž tydženja stupi k ſwakowej pšefarja L. w Barlinje njeſnaty nehžde 30 lét starý mužlik do jſtow a pshinječe jeli, kž bě ſamalutka wó ſwje, wjele dobrehoto wot jejneho ſwaka, so dyrbí tak dobry byč a jemu hnydom wsché ſwakowe pjenesy pſchepodacž, kotrež domach ma, dokelž je ſwak nusnje trijeba. Dowěrnje pſchepoda wona cíſeře njeſnatemu mužej, kž so ani s rynečkom wupokaſacž njemožesche, so je woprawdze wot jeje ſwaka pohlaný, 4500 hrivnow, s kotrymž so tón wothali. Hdyž so miſčtr L. dom wróci, wujazni so njeſtubje, so bě tu pſcheklepaný njeplech hroblý kuz wumjedl.

* (Pož w bězové ſlužbě.) K wósnicej E. w Barlinje ſastupi běz H. Pſchi jeho ſastupje E. rucež pjenježnu móſheni s 50 hrivnami pod kanapej cíſhnu. To pohnu jeho pudla, ſwoje nauki pokacacž. Niž, raf! ſlečja pudl pod kanapej, ſhabnu móſheni a da ſebi ju dobrowolnje wot exekutora wotwacž.

* Čzeladniča R. we wžy Majnowje pola Poſtanja ſwojemu pođralaſtnemu džesču wulki kamjeni ſa ſchiju ſwaja, a wbohe njebožatko do pſchérøwa, s wodu napjelnjeneho, cíſhnu. Druha, we tej ſamej wžy ſlužaza žonska ſwojemu džesacjnědželskemu džesču telko palenza pič da, so wone wumrje. Wobej džeczozej mordaržy ſtej ſajatej.

* Wulki woheni w ſežu pſched někotrymi dnjemi pola Bokelaha w Oldenburgské nastá. Na 1000 jutrow duboweho a ſchmrékoveho ſeža je ſaniczených. S městnami je so woheni tsi ſchitworeč ſohcza do ſemje dobyt. Wězynuſtojní wóhnjowu ſchodu s 30,000 hrivnami wohličza. Pſchi wóhnju ſtaž dwaj člowejkaj žiwenje ſhubilo. Kubler Karsten Lührs s Bokelaha a jeho dželacžer woheni haſhcz phtaschtaj, tola plomjenja so tak rucež roſhérøjach, so so Lührs a dželacžer na dobo wot wóhnjoweho morja wobdataj widžeschtaj, s kotrež žaneho wuczečka njebe. W ſatrashnym kurje ſo ſadužywſhi ſo wonaj ſpalischtaj.

* W Mannheimje je přeni dženž ſhwatkow wulki wichor jenu dróhu domaphata. Šapuſčenje je jara wulke. Nědžde 400 nařenjskich ſadowych ſchtomow je ſaniczených, někotre wulke ſhmjelnizy ſu cíſeře wupuſčene, tež na twarijenach je wichor wulki ſchodu njezinil. Zyła ſchoda ſo na 50,000 hrivnow woblicz. W malym ſežku pola Neckaroweho moſta je wichor wjele wulkich ſchtomow wukorjenil, telegrafiske ſerdže ſpawala a groth roſtorhal. Ma železnizu padny wulka agazija runje w tym wokomitu, hdyž ſpěšný cíah pſchijedž. Ma dobre ſvoje ſpinadla derje do kołow pſchimachu a cíah wudžeržachu; dale pak mōžesche potom jecž, hdyž běchu ſchtomowe haſoſy wotrubane a jeho ſdónk wotřeſan a na boč waleny. Hdyž wichor pſches ſeňu Neckar cíehnjeſche, ſběhac̄e jeho wodu wězuvyſko. Ma někotryh měſtnach bě rézyne dno někotre ſekundy doho wody proſdne. Ma dróž ſe Schwiesheimu do Landenbergu bě wichor mnohe wosy ſpawala a ludži ſ nich wumjetak, kotsíž pak s wjetſhceho džela jenož ſ wobodřenej kožu wotřdžet. Jena drožla bě roſbita, pohonč a jena žona běſtaj cíežy ſranjenaj. Ludžo, kotsíž ſu pſchihladowali, praja, so je so wichor, hdyž je pſches Landenburg cíahnul, 30 metrom wýšokemu a nědžde 5 m. ſchérøkemu zylindréj runal, a pak pomalu pak ſažo ſpěšnije kž řejwajo nimo cíahnul a próč, liſčje, haſoſy, zjhele, ſerdže a wſčo mōžne w ſebi wokoło wjerca. Šněhové ſodome krupý tak wulke kž kurſaze jejia padachu pſchipodla tam a ſem na ſemju.

* Dwanaczelétna ſapalerka tele dny pſched hahnském ſudom w Münſtrje ſtejſeſche. Holza, kotraž na jenym ſuble ſkřížeſche, bě, hdyž

běchu domjazy nježelu dopołdnja ſemſchach, woheni ſaložila, ſo by ſo dla doſtathých pułow wjeſčila. Zyly dwór ſo do císta wotpali. Mođostnu ſloſtnizu k jaſtu na dwě lěče ſažudžicu.

* W Erfurcie rjemjeſlniske dželo jara ſhubjenje dže. Hahle pſched frótkim ſtej ſažo dwě wulkej fabriky dželacž pſchepalo. S tým je wjele ſwójbow ſažuſbu a hahle ſhubilo.

* S Thorna pižaja: Požmo rufich ſidovſich ſalſchowarjow pjenjes, a to rjemjenjerja Elgowicza a jeho žonu, ſchewzow Pokorska a Egapska a krawza Frankensteina ſ Plonska ſu po polizaſkej poručnoſci ſ Janowiczy, hdyž běchu wjeſnjanam wopacžne ruble po puntach k ſupowanju poſtigeli, w jenym tudomném hofčenzu ſajeli. Pſchi pſchepytowanju doma namakachu w hahſach papierim popjet, naſterje ſe ſpalemych rublow.

* W rheinskej Pfalz ſo wulki ſlivk panul. Woſebje je ſo wjež Kleinkarlsbach potřebla, hdyž je ſo wjele twjarjenjow ſažyplo. Bes Kirchheimom a Leiningenom je woda wſčé mosty ſwotrhala. Porzelanowa fabrika w Leiningenje po položzy w roſpadankach leži. 300 dželacžerow ſu dželo ſhubili.

* Cíežke ſranjenje ſtaž ſebi tele dny dwaj wóbdnej artilleristaj nařežnili. Běſtaj ſebi kule phtawſki pſchecžito instrukcji nje-roſlečanu granatu ſchowaloj, ſo býſtaj ſebi ſ njeje liſtypoczegejerja ſežnili. Hdyž mějeſtaj potom w kaſarmach ſ njej cínicz, roſleča granata a ſrani wobeju tak cíežy, ſo ſeſtak ſeje pomozy potřebataj.

* Hijo w ſažnym nařežu poſtaſu ſo nimale wſchubžom přenje mlóčzowé wubitki. W Franzowskej, Italskej, kaž tež w połodniſich Němzech ſo tute wubitki w wſčéh kuchinskich hlamach ſ hromadami k ſolotwi pſchedawaja. Mlóčzowa ſolotej ma dobry, trochu jérki ſkód, porjedza ſold a je woſebje tym, kž na jatra cíerpi, jara ſtrava. Tež tón, kotremuž přenje rasy ſlobžila njeje, ma ju hory, jeli hewat na dobru jedz wſtojny, ſa wubjernu delikatesu. K jěbzí ſo runje tak pſchihotuje, kaž naſcha ſnata ſolotej, ſ ſíhakom a woliom abo ſ poležom.

* W Gencze ſtamchu ſchýrjo maži hóly ſ jeneho mlóčoweho wosa wulki bleſhu jaworoweho palenzy. S tej podachu ſo na exeržer-niſčjo pſched městom, hdyž ju hacž na dno wuproſdnicu. Zadlawje pjeni dachu ſo potom do jeneho ſkopa, kotrež ſo w bliſtoſeji paſeſe, ſabichu wbohe ſtocio ſ wulki ſamjenjemi. Potom dachu ſo jedyn do druheho a roſhartowacu ſo ſ nožemi žaſtoſnje. W tutej bitwie pſchiblizichu ſo hlubokemu pſchérøwej, do kotrehož tjo najmłodſhi padžechu a w kotrež ſo tepiču. Schtworthy, naſtarſchi, murrie ſ pjanouſcu a ſ roſhorjenouſcu na měſce. Vjeſbóžni hóly běchu džecži ſ naſladnych Gentſkich ſwójbow.

* Hroſný ſravany njeſtuk ſo w Winje ſtucžil. Čaſnikarjowa wudowa Marja Schottolarka ſu pſchipolnju wot njeſnatého muža nadpadnena a ſe ſekeru ſhmjertne ſranjenia. Mordat rubi mnohe čaſníkli a cíeknu. Njeſbožowna žona powjedasche, hdyž bě trochu k ſebi pſchihola, tu wěž takle: „Běch ſo wobročzila, ſo bých zusemu poſtaſany čaſník ſažo na jeho město poſtaſila. Duž wuczeze tón muž rucež ſe ſaka někaſti instrument, ſhoto to běſte, njemožach ſpóſnacž, a dyri mje ſ ním někotre rasy do hlowy. To ſta ſo tak njejabž a nahle, ſo ani ſawolacž njemožach.“ Wona bě ſ ſrnu ſobě ſoloty na ſemju padnula a bjes myſlow ležo woftala. Po ſhvi ſchýnbe ſažo k ſebi, widžesche, ſo ſu mnohe čaſníkli ſ wólna wſate a wlečeſche ſo k durjam, kotrež ſamku. Kubięſtik bě twochnul wot nikoho njeſpřijený. Naſpomnjenja je hódy, ſo ſu wudowu hido pſched něſtuo lětami ras ſubježnizy nadpanuli. Mnony ſubježnizy běchu ſo jej tehdž do hlamow walili, jedyn bě jej ſchiju ſadžernul a druhý běchu ſo jej mjes tym hlamy wurubili. Tamni ſloſtnizy buču popadnjeni a woſkudženi.

* Železnicy cíah ſe Sagreba do Broda w Hravskéj jěbzaj, je ſo wot hylneho wichora ſhabnul. Dwaj wosy přenjeje a druhej ſlažy buſchtaj do powětra ſběhnenaj a do pſchérøwej cíiſhnenaj, druhé buču do cíista roſhite. 22 pučowarjow ſo ſo cíežko ſranilo.

* Šańdžemu ſobotu je w Kunesdorſe w Cechach 15 lětnu kyn murjerja Wazela ſwoju 56 lětnu macež ſpálenu w jenym wobydlenju namakal. Šsyna wohlabawſki njeſbožowna ſ hloſom ſakſhiknu, ſo by hnydom na to w žaſtoſných boſoſzach ſo wijo duha ſpushežila. Pódla njeje roſražena petrolejowa lampa ležesche. Dokelž žona na padawu hloroſeč cíerpiſche, móže ſo ſ wěſtoſeji prajicž, ſo je wona ſ taſkim nadpadom pſchekhwatana, ſ lampu k ſemi pamula, pſchi cíimž je ſo jejna bracka ſapalika. Woheni bě ſo tež na wſčelaku domjazu nadobu wupſchestré.

* W franzowſkim banku je ſo ſa 1447 milijonow frankow ſlotu na hromadžilo. Po taſkim ſo franzowſkemu kniežetiſtu ſa pſchipad wójny njeſměra hromada pjenjes poſtigci, kaſkuž žadyn druhý kraj w Europej njevobſzedzi.

* W Chalonu nad Marnu dyrbjaču wóndano 6 artilleristojo kásciež pólba wotwiescę. Duż kobi wós wachu, kásciežu kásciež na njón, synuchu ho žami na straschnie rosbuchadlo a w dobrym mérje trubki kuricę sapocząchu. Schtož dyrbjeſche ho stacę, ho sta na dobo satraschnie salufnu, a bjesstarostni wojsz do powetra slegčichu. Hdyž saſo dele piſtindžechu, běchu ſchtyrio ſ nich cęglo, dwejo lohzy ſranjeni; ſpohívne je, so ho poħonjeſej a konjomaj ničo ſtało njeje.

* Psched někotrym čaſom da jedyn drogista w Seraingu jenej žonje, kij jemu na krótki dyč a hlowuholenje ſkorjeſche, truſtaſzowe a wjelcziſzowe (Collirſchen) kópjena. Prénje dyrbjeſche kobi ſ piczu waricę a ſ poſlednim dyrbjeſche ho kuricę. Wona paſ, dokež nad wobwakomaj mjenia njebe, wobaj ſredkaj ſaměni, navari kobi wjelcziſu ſ piczu a kurjeſche ho ſ truſtaſziniu. Bot wjelcziſu da tež ſwojemu muzej a ſwojej džowzy po nopeaſku. Wschitzy tijo běchu boryš na to cęſcie ſonwrotñili a roſbichu wcho w domje do kruhov. Džepačo mužojo možaču jich lědom pschemoz a hakle po wjele dnjach minu ho ſ lelaſtej pomožu jich ſajedoſczenje. Lüttichſe polizajſke ſudniſtwo wotfuđi drogista dla njeſedzliwoſeze ſ 150 frankow pjenjeſneho khotſanja a 250 frankow ſarunanja ſkłody.

* W hrodze Frattina pola Piazza di Spagna bu w thchle dnjach pjenjeſypſchemenſer Phelps w ſwojej pschemenjetni mordatſzy nadpadnjeny. Nadpadnik bě ſ njemu ſaſtupil, wudawajo, so chze kobi jenu bankowſku papjeru pschemenicę. Hdyž ho netk Phelps, kij bě ſamlutki w klamačach, po pjenjeſy ſ pjenjeſnemu khamorej wobroczi, tſeli mordat ſ revolverom někotry ras do njeho. Phelps móžeſche hiſčeze na haſu wuſtupicę a wo pomož wokacę, tak ſo dyrbjeſche mordat cęknuć, prjedy hač bě ſchto rubicę móh. 4. junija bu jeho w berowje němſkeho konsula ſafeli. Won ho Adolf Schicktanž mjenuje, je 20 lět starý a je ho w Stolpnje w Saſkej narodzil. So je rubicę džyl, je ho wuſnał. Phelps je na ſwoje ranu wumrječ dyrbjač.

* Pschedzivo cęlowjeſej, kij ho ſa lekarja wudawa a na kotrehoſ tukaja, ſo w Stamford Streete w Londonje dwę žonje ſkózowak, je poruczoſcę wuſchla, ſo ma ho ſajecę. Majſterje je hiſčeze wjaz mordatſtow wobeschol. Žonske bu kurwy, kotrehož ho mordat ſ wjetſcha na dróſy pschedawa a jim potom jēd do jēdze abo picza namęſča. Psiecž holkow je ho pječa na to wafchnie morilo a druhe bu jako ſ Božim džiwom ſe ſiwijenjom wotefchle. Pschedytwanje teje węzhi hiſčeze wobſamknjene njeje. Powieda ho, ſo wonajki „lekar“ hižo druhého ſloſtniſtwa dla w jaſtwe hedži.

* (Endzelſke wojetſtro.) W laſkej cęſczi w Endzelſkej wojszy ſteja, je ſ wokolnika, wot Cambridgeſkeho wójwody wójſtowym roſkaſowarjam poſzlanego, wibjecz. W nim ho praji: Mi je wopſjet ſ wuſhomaſ ſchischičlo, ſo bu ho korchmarjo ſapomjeđili, woſakam w uniformje napoje poředzicę. Jeli ſo by ho taſke neſčto w Wachim wotkřeſtu ſtało, džyli tu węz pschedytač, ſo móhlo ho ſa to ſtaracę, ſo buču ho naſtupazemu korchmarjej korchmarje prawniſa wſale.

* ſ Pittsburga piſaja: Męſcze Titusville a Dil-City ſtej zykej powodzenej. Težame njewjedro, kij je męſcze powodzilo, je tež tam petrolejowe rafinerije ſ blyſkem ſapalito. Titusville leži ſ poſoju w popele. Mniohoſcę tych, kij bu ſiwijenje ſhubili, woblicz ho na 150. W Dil-City je pječa 11 ludzi w plomjenjach kónz wſalo. Po dalisich powojeſczach je, hdyž njebože ſaſtupi, zyke wobydleſtvo njewuprajne ſaſtrenje pschedewalo. Wſchitko je na wychinu ſčekalo. Wjele ludzi, mjes nimi žony a džeczi, je ſ džela w wodze, ſ džela w plomjenjach kónz wſalo. W Dil-City bu pječa hižo 100 cęſtow namakaſi, wjele ſhubjenych woſobow hiſčeze pytaja. Naczinjenia ſkłoda nělotre milionony dollarow wuežini.

* Wo satraſchnym wičorje, kij je 29. haprleje kupu Mauritius domapýtał, piſaja: Wičor je w měſeſe Mauritius wchē ſkabsche twarjenja ſpomalak, noſkylniſche ſchotomu ſhuwalač, zynowe ſčeky ſ hčezow ſwotorka; won je poſbra hodziny ſalhadač, w kotrehož čaſu ho ſ dobov deſhcz ſ reklami ſ njebjeſ dele ſlijeſche. Bot Wellingtonskej drohi w runej mérje ſ wcežorej bě wičor wcho do roſpadankow pschedewobroczi, a to, kaž člowjek, kotremuž je ho pſci tym na džiwnie ſiwijenje ſalhowač, wobkruča, ſkoro ſ jenym ſkolem. Wjele ſtom člowjekow je pſci wičorje ſiwijenje ſhubilo. Wſho hromadze je nehdze 2—3000 člowjekow ſmiercz namakačo, a hiſčeze wjele wjetſcha liczba ludzi je ho satraſchnie ſramila. ſkłoda, kotrež je wobydleſtvo po ſamoženju počerpiło, ſo wobliczecz njehodži. Hdyž ho wičor ſběhnu, ludzo w twarjenjach wuežek pytaču. Wjele ſtom ſo w nich poħrjeba, hdyž ſo wot wičora roſzynowachu. ſ 62 zyrlwjom a kapakow w Porče Luisu jenož hiſčeze 12 ſteji a tež wonie bu wobſhodžene.

(Brylwinſke powjeſče hladaj w pschilosy.)

Na żadanie wocžiſhczana pschedręč,

wot Gusty Hataha
džeržana na Wulko-Dubrawskim róžowym ſwjeſdzenju
druhi ſwiatkowny ſwiaty džen.

Schtož by nimo rjanei' róže
Samohl duchaſipzy hicej,
So by nochzyl džiwh Bože
S džela podla wopomnicz?
Schtož by nochzyl ſ kherluſhemi
Stworbje wo tym ſajpewacę,
So chze Boži ju ſaž' na ſemi
Selen ſchaj ſwobeleſacę?
Hdyž pſched ſtřikm hiſčeze běchu
W ſmiersku ſuki, ſahrody,
Rubię howrjo píches kraj džechu
Mjeczele tež ſhiebne,
Tarn netk ſteja róže rjane,
Kij nam wocža ſwjeſela,
S Božej možu naſhadzane
Po rjadu nam pŕeduja.

Prénja trawna ſteka ręčzi
Se ſelenoh ſrawnila,
Po kotrehož tam lubi džeczi
S boži nožku ſkłaja.
Wójcze, wukieſe, wona praji,
Wote mjeſe ſow poniznoſcę,
Schtož ho ſ ponyznoſcę haji,
Može ſ trajnom ſbožu ſroži.
Druha ſa njei wuroſz ſhwata
Rěžna mejſta ſjalka,
S barbu njeminoſcę ſnata
Šhubjeneho Edena,
Dopomina naſ ſačky
Zamnoh ſbožnoh píchebyta,
Ach, hač naſch duh jónfróč ſaſy
Do njob' ſtup namala!
Teſcza ſejna ſkota ręčzi
Šmonka, tež ſkrota,
Troſtarka je ſa wchē džeczi,
Kij wjaz ſtarſichim nimaja,
Kij tež njewobſedža ſane
Czakne ſubla na ſemi,
A wchak ſ Božej cęſczi rjane
Wotroſtu kaž ſkomotki.

Schitworta pat, njeſapomniczla,
Wueſzeka je po mjeni,
Kotrehož luboſcę ho ſchtricžla
We wutrobje plomjeni;
Teſtich by rad ſhendocžila
Na ſežejah píche ſožow dol,
S węcziej ſkweru píchedwodžila
Dale píchez' píches cęaž a row.
Pjata njebjeſte ma ſłowa,
Wychna pólna ſiliſa,
Luba ſteka ſeſužowa,
Wo kotrež won powieda,
So tež Salomon kral rjany
Se wchē ſwojej ſražnoſcę
Njeje byl tak ſhotowaný,
Kaž ſ tych ſamych jena tu.

Róže, hměſdy, džeczi, wocžla,
Maju ſ njebjom tajny ſwib,
A bu węczie ſopominjeſza
Na ſhubjeny paradise,
Dokelž ſentis ſbože ſtödke,
Jeli bych ſo wuſnacž ſmici,
Se tak njewěſte a ſtroke,
Zato wchitkich ſožow ſcęw.

Scheta ſchriftuſowa ſkona,
To je róža ſpodzivna,
Wjes cęſtnejmi ſeje ſona,
S cimiz nam ſianwie poſaſa,
Kajſe wotre kóth jemu
Sſu do hlowy ſakale,
A cęſtjeniu joſh boſtoſnemu
Píches to hiſčeze pomhale.
Sſedma paſiſonu ſaſa,
Pſchedzantwu najwražniſta,
We kotrež ſo martra Boža
S křižnym gratom namala,
Hamor, ſ kotrehož píchebiwali
Hofdje, powjas we njei je,
S cimiz ſu jeho křižowali,
A kij ſa džen wuſczeje.

Wojna ſlonečna róža ręčzi,
Božich džiwh ſuerla,
Schtož ju ſ stronje ſkonečka ſloži
S mjeſwocžom, hdyž ſajczeſwa
K cęſczi ſwojom' dobroczelej,
Kij ſu ſ pruhu wohrjewa,
So by naſchom' ſtowiczelej
Škawa ſwoje dymiane.

Džewjata nam róža praji,
Koždy meſzaz meſzaczna,
Schtož ſo wjele rjenthe taji
W kraju ſchotomow ſiwijenia,
Kotrež píchezo ſwio ſpōd ſrak
Koždy meſzaz dawajū,
Hdyž dom wotzny ſteji prawy
S rjanej róžow ſahrodu.

Džewjata pat, ſmierſta ſmierſta róža,
Wihoh ſchitwoda węſczeſta,
Šmierſta ſteſt na ſemſtoh ſboža
Se ſpōwami ſblědnjenia,
So wcho cęſlo je kaž trawa
A kaž ſteka ſahinje,
Hdyž je tudy ſwotczevala
S křižnoſcę tu nimo je.

Wjes wchitkimi ſjanowczeſi
S paradisa ſhubjenoh'
Eſi ma wložth w plodnej ſemi
Woftaj ſam lubi Boh
Róže rjane, lubowane,
S křižnami dymana,
S píchinenom tež mjenowane
Džeczi rjonož' naſečza.

Hwěžh, kij pod njebjom ſteja,
Wjiche prieſtichoh' Edena,
Wichne murje won blyſkozeja
Tež ſ nam dele do ſweta!
Džeczi ſkota, jaſne ſmecžli
Wzecžiwoſcę wotneſchla,
S nich ſo na naſ hiſčeze ſwecži
Prěna ſbóžna njewina.

Nažaze krawatň

w wulkoſtym wubjerku po jara tunich placisnach porucža

A. Tschentscher na bohatej haſy 18.

Kóžda w wulkoſtym woknje wupołozena krawata ſo ſ pschedaczu nits wojmje.

Drjemowa awlaja: Ponidzelu 13. junija na Wuježlowſkim reberje dopolnja w 8 hodziniach.

A w F z i j a.

Dla słożenia najeństwa ma ſo na Halschtrowskim ryczetku ble
pońdzelu 20. a wtorek 21. junija t. l.

wicha hōspodarska nadoba, někotre konje atd. a to
pońdzelu dopoldnia wot 10 hodzin

ratařské maschine, jako: 1 žito žnejaza maschina, 1 drilowaza
maschina, 1 džeczel hyjaza maschina, 1 běrny sběraza maschina,
1 běrny wuběraza maschina, 1 hykanjowa maschina, konje,
cjezne wosy, kuczowe wosy, rolniski grat, konjazy cjezny grat,
kuczony grat atd. atd.,

wtorek dopoldnia wot 9 hodzin

pokleschja, loža a wschelaka domjaza a hōspodarska nadoba na
pschedzowanie pschedawacj.

W Halschtrowie, w juniju 1892.

Merkel, najeńk kniežeho dwora.

Balmowe wožuchi

ju ſaſo doſchle a ſo tunjo poruczeja wot

Baldewega a Sachsy.

Měrkowska bruniza

we wſchēch družinach, rjana ſucha,

je tunjo na pschedan

w Inježich brunizowych podlopkach w Měrkowje.

Wódne ponoje, kotly, thachlowe plath,
něsczowe rebliky, thachlowe durczka,
tſeschnie wokna, twarske hofdze

Paul Walther.

Kolonialtworowe a destilaziske thlamy

Adolfa Nämicha

pschi butrowych wikach

poruczeja ſwojim cjezzenym wotebjerjam:

khosej, njepaleny, ſylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,

khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mlethy, jara ſkodki, punt po 32 np.,

zokor w potrutach, punt po 33—39 np.,
lompowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,

rajz, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zylých mě-
chach punt po 13½—14½ np.,

syrup, ſkodki faz měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,

mydlo w snatej dobroſezi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kranj, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekrany, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,

jerje, wulke tučne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſchtuk po 11 np.,
chwinijszy ſchmalz, punt po 55 np.,

lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jabły, punt po 16 a 18 np.,

grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróch, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

Něčidla wyšoka běrnova pła-
cijna mje porucža, na moje

Šuſche warjenje

težbne čjinicę, jako na
rajz, punt po 14, 16, 18, 20,

24 a 30 np.,
grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,

jabły, punt po 18 np.,
běleny hróch, punt po 18 np.,
seleny hróch, punt po 18 np.,

běle buniy k warjenju a hadženju,
punt po 15 a 18 np.,

hoki, punt po 24 a 30 np.,
hejdusčku, punt po 22 a 26 np.,

bantoſte a nicjoſte nudle, punt
po 40 np.,

woprawne jeſjowe nudle, punt po
50 np.,

woprawne makaroni, punt po
50 np.,

najlepſche lamane nudle, punt po
30 np.,

najlepſchi pschenicjny gris, punt
po 25 np.

Wſchē warjenja a nudle ſu do-
społnie čiste a, dokež ſo lohko
warja, jara spore, teho dla tež
tunje.

August Lorenz w Budětezech.

S nakkadom Maczijy Sserbskeje
ju wſchle a w wudawarni „Sserb-
Rowin“ na pschedan:

Aschij a polměhaz abo Turkojo
psched Vinom w ſecje 1683.
1883. Placijna 40 np.

Trójnički. Šberka powiedańčlow.
1885. Placijna 40 np.

Gadpad pola Žukez. (1758.)
S wobrasom. Drugi wudawek
1888. Placijna 30 np.

Jan Maria abo Hdeje ſtatok
mój? Powiedańčko ſe herbſkich
ſtařiſhov nowiſcheho čaza.
1889. Placijna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.)
1891. Placijna 50 np.

Turkowske klawki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuňšcho porucža

Th. Grumbt
na ſwontownej lawſej hafy.

Naschu wukwalenu ſnatu

4 np. zigaru čiſklo 3
wſchitkim kurjerjam k pruſy na-
ležne porucžamoj.

Strauch & Kolde
3 na ſamjetnej hafy 3,
drogowe klawky k ſlotemu worlej.

5000 hac̄ 6000
litrow
dobreho mloka

wſchědnje czerſtweho, do Draž-
djan wožomneho, ſo wot naſ
na leťnij kontrakt pyta.

Draždanska mlokačna.
Bratři Pſundaj w Draždjanach.

A. Rösick w Budětezech

hwój ſlad

nowych worzlowych a ſchyrſkich koſhow,
koſhyſtejow a rynkow, ſherpow, Ammergaufſkich,

baherſkich a Majlandſkich bruſhow

ſwojim cjezzenym ſserbam dobrociwemu wobledzbowanju porucža.

So byt výslbu naſad ſtajených koſhow wobyl, je po ſejdej

móznej placijne wupſchedawam.

Pſchemenjenja dla je ſbytna živ-
noſci čiſklo 6 w Libuchowie ſi něhdje
12 körzami bliſko ležazých polow a
lukow, tež ſi dwěmaj körzomaj jara
rjaneje ſahrody ſe ſtejazymi žnemi
hnydom na pschedan. Dalsche pola
wobſedžerja.

W Komorowje pola Rakez je
živnoſci čiſklo 51 na pschedan.

Živnoſci ſe 6½ körzom pola
a luki ma na pschedan wojnar
Arban w Pschiwejzach.

Khejkarska živnoſci čiſklo 43
w Ženkezech ſe 6 körzami pola a
luki je hnydom na pschedan.
Dalsche je ſhonicz pola wobſedžerja
A. Vjenſcha tam.

W Nějzwacjidle je khejkarska
živnoſci čiſklo 10 ſi 3 körzami pola
na pschedan. 8 körzow pſchenajen-
ſkeho pola móže ſo pschedewacj a
dale wotnajecj. Dalsche je ſhonicz
pola miſchtra Nehnerta tam.

1000 nowych patentowych piwo-
wych bleschow ma tunjo ſenotliwje
abo wſchē hromadze na pschedan
M. Preneker na ſchidatskej hafy
(Siebergasse) 2. Wone ſo k wot-
czahanju piwa ſa privatnych lubž
derje hodža.

Prjedzjeznenja dla ſtaj 2 dre-
žerowanaj wowczerſkaj phaj na
pschedan pola wowczerja Geuky
w Žimplu pola Klétnego.

5 porſtom toſty hafshen y polč
punt po 75 np., pschi 10 punktach
tuňšho,
ſeleny polč punt po 70 np.,
hadſeſhco " " 70 "
wſchedawa

Otto Pötschke
ſ napſchedcja miňowych jědkow.

Najlepſchi zokrowy ſyrup
punt po 20 np. porucža

Paul Hofmann
na róžku herbſkeje a ſchulerſkeje hafy.

S noweje poſkytki porucžam
rajz punt po 14—40 np.,
derje ſo warjaze buniy,
hoki,
ſeleny a žolty warny hróch,
běleny a roſkoczeny hróch,
nicjoſte, bantoſte a lamane nudle.

Paul Hofmann
na róžku herbſkeje a ſchulerſkeje hafy.

Šyrup

punt po 12, 14, 16, 20, 24 a
30 np. porucža

C. F. Dietrich
na jerjowej hafy 3.

Stare pjenjeſy!

Stare ſtote a ſlebrowe pjenjeſy
a zyle namakanki po najwyſhich
placijach ſupuje

Adolf Boëtius, ſtontik
w Budyschinje na bohatej hafy 28.
pschi wrotach.

Wóhnjostroje

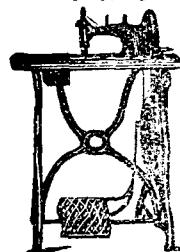
(Feuerwerkstörper)

wo jstwje, na kraju a na wodze
porucza tunjo.**J. G. Klingst Nachfolger**
na bohatej hafy 16,
na rózku theatersteje hafy.Wóhnjostroje po 15—250 mk.,
wjetse po wožebitym skasaniu, ho
sa 6 dnjow wobstaraja.Pschedawarnja žesnych krótkich
tworow a grata

B. Fischer

na dítnej hafy
porucza swoje jako hóbne snate
wézy po tunich placzisnach, jako
hnojne widla,
hyjnowe widla,
kohy,
herpy,
łopacze,
koposy,
pranzy sa kruwy,
kaž tež wschón
grat.

Wyżokorukata schijaza maschina

Biesolda a Lücki je najlepša a
najtmansha sa
hwojbua rjemježl-
nisce dželo. Sa
jeje hódnoscž dobre
leta rutuju.
Schijaze maschine
wszech druzinow
ho wote mnje wuporodzeja. Stryko-
wanske maschine po fabritskich pla-
czisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornickej hafy 18.**Najlepši flótny pólver,**
mlokowý
a wuzitlowý pólver
je na pschedan
w haptzy w Krumwaldze.So je pólver dobry, wokolni
wobszedzerjo skotu rad wobszedca.Wulkotny wuhjerl wožebnych
žonjazych klobukow namakasch
pschi uojtunisich placzisnach pola
Marthy Henkoweje na rózku
Wettinskeje a Pauli-bróhi 39 delka.
Tež ho tam stare klobuki ruceže a
tunjo ponowia. Szobotu w 2. budžie
w psycharniskim rynku na hlownym
torhoszegu.**Hypotheckski bürów**
Emila Frödy
w Budyschiniema pschezo privatne pjenjesy wot
1000 po 4—4½ % na dobri
hypotheku wupozčicž. Tam ho tež
wěste hypotheki, kúpne pjenjesy a
herbstwa kupyja abo ho na nje
požęjuje.

Budyska Bjesada

změje **niedżelu 12. junija** wulét přez Žmóre do Budestec,
hdzež budža reje. Zhromadzina popołdnju w 2 hodzinomaj
w Gudzie hotelu.

Předsydstwo.

Pszolariske towarstwo w Delnim Dole Sprewje.

Niedżelu 19. junija wulét do Budyschinka l wobhlađanju
pszolnizh l kantora Szuschi. Shromadzina w 3 hodž. w schulskiej
sahrodze. — Wotěšd s Budyschina w 2 hodž. wot zyħelskich wrotow.

Pobocžne towarstwo herbskich burow w Bělčezach
změje niedżelu 12. junija popołdnju w 3 hodzinach požedzenje.

Pschedkydšto.

Serbske burske towarstwo w Hodžiju
změje niedżelu 12. junija popołdnju w 5 hodzinach shromadzisnu dla
skasania pschilupnych hnojow l nasymlemu sywej; wožebje ho wšej
žobustawy tudomnej połkawnicy naležne prošča, ho pschi težle shroma-
dzisne wobdzelicž.

Pschedkydšto.

Wosjewjenje.

W tudomnej nasutowańi a wupožczeni ho kóždu hrjedu po-
popołdnju wot 2 hodži expediruje a ho nutspaczene pjenjesy l 3 1/3 %/
lětnje sadanja. Expedizja je pola knjesa rěbarja Wrobla w Hodžiju
čížlo 39 b.

W Hodžiju, 10. junija 1892.

Pschedkydšto.

K korso-jěsbje 22. julija 1892.

Czesczeni knježa wobszedzerjo ekwipażow a drož-
kow w Budyschinje a wokolnosczi, kotsiž su swol-
niwi, swoje schwärne wosnijtwo 22. julija tudom-
nemu hosczenzarškemu towarstwu pschewo-
stajicž, chyli ho dla dalschego na knjesa Jurja
Henku w piwarskej sahrodze, a na agenta Seidela
w hosczenzu l slotemu lawej dobročinje wobrocžicž.

Daloko a scheročo khvalobnie snata wulka winowa pschedawarnja
Jana Hendr. Hanksha w Draždjanach je mi jenicke pschedawanie
swojich winow pschedopoda.

Budu pschedawacž
czetwiane wino hžo po 80 np. bleschu a dróžcho,
bèle 80
Na hłodke "wino," jak lěkowaze "wino" ho hōžaze, wožebje kēbzne
činju a porucjam lěkowaze Tokayske, Madeira, Sherry, Wortske wino a Malaga
bleschu po 3 ml.
Dale wschelake družiny rum, arraka, kognaka, likerow a
shampanskeho wina.

Placzisny su porňo dobročci jara tunje.

Wo dobročinje wotebjeranje prošy

August Lorenz
w Budestechach.

Pschi pschedawanju ho herbski rěči.

Pschedawarnja kalka, wuhla a pschikupneho hnoja.

Borucžam

hornjochleshynski twarski kalk zentnar po 1 mk.,
hnojazu hel po 1 mk. 25 np.,
kýru kosezinu zentnar po 7 mk.,
domashowu rudu zentnar po 3 mk.,
superfosfat zentnar po 5 mk. 30 np.,
kaž tež česke wuhlo, twarske wuhlo, hornjo-
schleshynski wuhlo a portlandski cement po naj-
nižszych placzisnach.

We wudawańi Serb. Nowin
je za 20 np. na předań zajimawa
polska knižka: **Lnzyce**. Wra-
żenia z podrózy (pućowanje). Skreslił W. Jelski.

Kral. Coblańja
w Tsłanach je hacž do 15. julija
wobhädzena.

Koblač Gertel.

Allynskim a pjekatskim
szlubu wobstara **G. Rodler**
pod hromom 60.

Darmo móža holzy schicž do-
kladne nauknuicž na wulkej
bratrowskej hafy 18, II. Tena
schwalcža ho tam pschiwomje.

Na pokladnika (kafšerarja)

a puežowarja

w Wojerowskim wokrješu
ho spuſčęzomny a wusto jny
muz sa khvalobnie snatu pschedawarnju schijazhnych maschinow
w Shorjelu pyta. Zadaczeljo
sa tutym mětom, kotsiž móža kaw-
z ižu sapožicž a herbski a němski
rěča, chyli swoje posłiczenie pod
"Z. Z. 101 postlagernd Görlik"
póžlacz.

Sslužobnu holzu,
něhdze 16 lět staru, pytam l 1. julijej.

Wucjet Kerk w Malešezach.

Holza, kotsiž chye schicž na-
wuknuicž, móža darmotnu wucžbu
doſtač na Bergstraße 5 w sadnej
khězi. Tež ho tam po žadanju
tunja jěž a wobhdenje wulasa.

14—16 lětna holza ho do szluby
pyta na Mnišchej hafy čížlo 7
w khlamach.

Rólnych pohonžow, šrenkow,
szlubne džowki, hródzne džowki pyta
Spannowa na malej bratrowskej
hafy 5.

Sjawný džak.

Lěto je ho minulo, so je ho
wyskodostojny knjes farat Handrik
l Minalala l nam do Huski psched-
kydšto. Duž naž nucži, jemu
dženja na tutym měsće swój na-
wutrobišchi džak wuprajicž sa
wschitke rjane hnujaze přebowanja
na niedželach a swjathych dnjach,
pschi wotprošchenjach a pohrjebach,
kaž tež pschi wschitlich druhich
szludnoszczach. Proshym Boha, so
chypl dale jeho l tajskim móznym
duhom wobbaricž a pschi dobrej
strowoszci sdzerzecž, so mož Bož
hwjate kłowo pschipowjedacž l na-
schemu czašnemu a wěčnemu sboju
hacž do najdalejšeho pschichoda.

Mnošy Sserbia
Husčianskeje wokady.

(Na temu čížku pschiloha.)

Pschiloha f číslu 24 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. junija 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. farač dr. Kalič němšku spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}$ hodžin preduje diał. Rāda němški a w 10 hodž. žerbišti. — Popoldnju $\frac{1}{2}$ hodžin budže w konfirmandskiej sali Michalskeje farh katechismusowe rošrečenje s němškej mlodoſežu.

Werowanie:

W Michalskej žyrlwi: Jan August Milanja, czeladnik w Pschiſchezach, s Mariju Theresiju Bjenſchez w Ženkezach.

W Katholskej žyrlwi: Pawoł Synda, skladnik, s Franzisku Winklerem.

Krōen:

W Michalskej žyrlwi: Jan Waltak, Hermanna Waltarja Steglicha, poſkladnika khorobneje kaſhy na Židowje, s. — Hana Martha, Zana Augusta Petritza, khejerja a blidaſteho miſchtra na Židowje, dž. — Hana Ida, Jaromera Hermanna Boiža, maſchinisteho wjednika na Židowje, dž. — Lejna Selma, Augusta Pawlita, kamienięczeſharja w Rabozach, dž. — Ernst Alwin, Ernst Augusta Kocžki, czeble w Hruboczizach, s. — Max Hermann, nijemandž, s. w Delnjej Kinje.

W Katholskej žyrlwi: Franz Alfred, Alſreda Kraush, pjeſkarſteho miſchtra, s.

Zemrjeó:

Džen 4. junija: Hana Maria, Hendricha Bohuvera Wilhelma, fabrikarja w Dobruſchi, dž., 15 lét 4 měhazh 4 dnj. — 8. Korla August Hawſchmit, khejer a maſchinist miſchtr pod hrodom, 38 lét 8 měhazow 13 dnjow. — 9. Theresija Maria, Augusta Ernsta Bartuſcha, khejerja a krawſteho miſchtra w Scjizezach, dž., 5 měhazow 18 dnjow.

Placjenna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	4. junija 1892		9. junija 1892		wot		hacž		
	mt	np.	mt	np.	mt	np.	mt	np.	
Wičenža	běla	11	—	11	18	10	58	11	18
	žolta	10	71	11	—	10	29	10	74
Rožka		9	69	9	75	9	38	9	69
Ječmien		8	7	8	21	7	67	8	13
Wowk		7	30	7	50	6	80	7	—
Hroch		8	89	11	11	10	28	11	53
Wota		7	50	8	6	7	8	8	6
Jahly		16	50	19	50	14	—	16	—
Gejdusčka		18	50	19	—	17	50	18	—
Berny		3	20	3	80	2	80	3	50
Butia	1 kilogr.	2	30	2	60	1	70	2	—
Wičenžna muſa	50	12	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muſa	50	12	—	16	50	—	—	—	—
Għajra	50	2	30	2	80	2	20	2	60
Slōma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Prožata 887 sčituk, sčituka		13	—	23	—	—	—	—	—
Wičenžne wotruky		5	25	6	—	—	—	—	—
Rjane wotruky		5	75	7	50	—	—	—	—

Na burju w Budyschinje wičenža (běla) wot 10 hr. 75 np. hacž 11 hr. — np., wičenža (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 65 np., rožta wot 9 hr. 70 np. hacž 9 hr. 84 np., ječmien wot 8 hr. 7 np. hacž 8 hr. 15 np., wowk wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np.

Draždžanje mjaſhove placjiny: Šowjada 1. družinę 60–63 ml., 2. družinę 54–58, 3. družinę 25 po 100 puntach rěneje wabi. Dobre krajne ſwinje 55–58 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družinę 45–60 ml. po vunče rěneje wabi.

Wjedro w Londonje 10. junija: Kraſne.

Emil Indinger
w Budyschinje na kotoſkej haſy 11
poručja ſwoj derje ſrijadowany
ſklad wſchitkich ežrijow
sa mužskich, žónske a džeczi
po ſnatnych tunich placjinsach.

Pschedawačnja njedželu: na bohatej haſy číſlo 3 s napſhečja pôsta.

W wudawarni „Sserbſkih Nowin“ je dostacž sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spřaſchtaj Wilhelm Boguſlawski a Michal Horňák.

Wſchón
ratařski grat
a potrjebu
poručja tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wifach.

Julius Höhme,
ſastupjer internazionalneje maſchiniskeje wustajenjyh
w Riesy nad Röbjom

poručja na najlepje dželane
lokomobile a parne mlóčaze a akciny wot 2 konjageju mozow,
ſherokomlóčaze maſchin, s gopelom a paru ho czerjaze,
jenopschezne mlóčaze maſchin, wuhjernje dželaze,
ruezne mlóčaze maſchin najnowscheje konstrukzije,
berny roſtločaze a berney roſtihaze maſchin,
reſaki sa berny a repu, cíſczejaze maſchin,
mjetliž, butrowanske maſchin, butrumjatowarje, mlóčinski,
viktoria-separatory, s ruku a maſchinu ho czerjaze,
jučhove žudy s dwójz ſazynkowanego worzloweho blacha, želeſne
jučhove plumpy,
pizu parjaze apparaty (noschne), triery najlepſcheje konstrukzije,
mlýnske zylindry, rynkate waſy a dezmalaſne ſkotne waſi,
lučzne bróny, hamžne dželo, ſalonzy ſchitowany system, kotrež móža
ho hnydom wot kózdeho do Žaakowých, Neifortowých a Ho-
wardowých brónow pschemenicz, pschezo najlepſcheje, wupruho-
waneje konstrukzije.

■ Najpſihodniſche wuměnjenja dla placjenja? Pruha
dowolena! Prospektu darmo!

Pschedawačnja a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Wulki khofejowy ſklad
Th. Grumbta

w kupnizy na ſwonkownej laſkej haſy
poručja
kyren khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatnym najlepſchim globže.

Badmijane a platowe
plocžne tkaniny sa mužazu a hólčazu draſtu
lóhež hizo po 50 np.
poručja

Bruno Grohmann w Budyschinje
huknijowa pschedawačnja
9. na hlewnym terhoſćegu 9.

Ginzel a Ritscher

6 na wulkej bratrowskej hazy 6
poruczataj swoj wulki wubjerk
thofeja
paleneho a njepaleneho w jenoz
derje blodzonych druzinach,

zofor

drobny, komowy a w klobukach,

syreny

najtunischi a najdrozschi
każ tez wsche druziny warjenjow
dobrociwemu wobkredzbowaniu.

Khoczebuski

Vortorikoski tobak,
Wassungski tobak
w rolech a muważen, rjevili a drugi kranu tobak,

zigar y

w wulkim wubjerku 100 hido po 2 ml.
poruczataj

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej hazy 6.

w najtunischi wubjerk
placjistich.

Carricem
najtunischi wubjerk
po najtunischi wubjerku po najtunischi
placjistich.

Raih
grupy,
jahly,
hejduschi,
hrach,
hoki

po jenotliwym a s zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

po jenotliwym a s zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Bale n y

jednory a dwójny

w snatich dobrzych a derje blodzonych
druzinach poruczataj tunjo

Schischka a Rječka.

Wosotwarstwo J. Bergmanna

w Delnjej Hórzy

porucza ho i dobremu a tunjemu twarjenju w osow wscheje druziny.
Jenoz dokez ham pschezo hobi dżelam, mózu derje a tunjo, kaž
kózdy drugi, swoje dżelo shotowicz. Nekotre wosy ku pschezo
w drzewie hotowe a móza ho pschi potriebje wohhlaďac.

Emma swudowjena Vorwerkowa

porucza pleszowe pjesle, letnje pjesle, zanki, modne jakety,
deszczne mantele, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich
placjistach.

Pochljenje w němskej a herbskej ręczi
w Budyschinje na hlownym torhoszczę 5

Franz Marschner

čažnikat w Budyschinje
čzo. 9 na bohatej hazy čzo. 9
swoj skład čažnikow a čaž-
nikowych rječasow dobroci-
wemu wobkredzbowaniu porucza.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placjist.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschišomjenje: Ręczi herbski.

Napominanje!

Schtóz aže pjenjesy sažlužic, njech kupuje hacj do swiat-
low swoje

Mužaze wobleczenja

s wožebnho jaſneho a czemneho burlina a s tkaninow czeha-
neho pschedzena hido po 12 ml.

**holčaze wobleczenja, mantle
do desheza, wobwieszki a
trikotowe taille**

po kózdej placjistnej jenoz pola

C. F. Klossa, mječzel **Otto Preuss,**
psichodny syn

4 na žitnej hazy 4.

Mužaze wobleczenja ho po mérje derje a tunjo seſchija.

Jenicke najtunische kupowanske žorlo.

S s e d k**k spěchnemu blejchowanju platu**

ma na pschedan a kat ma ho nałožec, wukaje

Otto Engert na snatkskonej lawskiej hazy.

Pschedeshecznički

wóhom a dwanacjedziale, trajne dżelane porucza po
najtunischi placjistach

pschedeshecznički

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

poznamenie o porjedzeniu
tunje a tunjo.

Richard Neumann

porucza hzy a paleny

thofei

w najtunischi wubjerku a naj-
lepšej dobrosczi po najtunischi
placjistach.

Pschi woterwaczu wjetshich dżel-
bow ho pomernje nijsche placjistny
woblicza.

Tunje

žigar y

kupowanske žorlo sa sahpeschewawa-
rjow,
tyhz hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann

na snatkskonej lawskiej hazy čzo. 6
filiala na bohatej hazy čzo. 28.

Holandski mlokowy pólver

w najlepshich selow a korzenjow
pschihotowan, po jenej abo dwemaj
kizomaj kruwom abo wozzam na
preñu piwu našypany, pschisporta
wobżernośc, pôdži wjele mloka a
sabżewa jeho woližnenje;

konjazh salhowy pólver,
wuzitkowy pólver ja
howjash skót,
wsche sela a korzenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

**Rjane wulke
polnojerje**

po 5 a 6 np. poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Turkowske kłowi

najlepše druziny porucza

Moritz Mierwa

pschi miażsowym torhoszczę.
Destilacija snatich dobrzych likerow
vo starich tunich placjistach.

Schaty žimaze maschin
w wschelakich wulkoſzach porucza
tunjo

Richard Otto,
mekanik na hornežskej hazy 18.

Pschedawanje a
porjedzenje
w schéch druzinow
čažnikow.
Placjistny najtunischi
a rukowanje na dwie
lécze.

Gustav Mager,
čažnikat
11 na herbskej hazy 11
pschi starich kasarmach.

W ó ſ e

a wóskowy twar kupuje po naj-
wyschich placjistach

Hermann Lehmann, mydlar
na hornežskej a schulerškej hazy.

Kwazne a składnostne dar**domjazeje a hospodařskeje nadob**

w wulkim wubjerku porucza

B. Fischer na žitnej hazy.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kózdu sobotu. Štowrléttna předplata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Císe Smolerjec knihiččeřeňe w macičnym domje w Budyšinje.

Číslo 25.

Sobotu 18. junija 1892.

Za nawěštki kiž maja so w wudawańi „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 1 np. a maja so štwórk hać do 7 h. wiečor wotedać.

Głosz Česzczeni wotebjerajo **Serbskich Nowin**, kotsiż chzedža sa nje na 3. štowrlétto 1892 do předka płaczic, njech něko 80 np. w wudawańi Serbskich Nowin wotebadža. — Czi, kotsiż ſebi Serbske Nowiny pſches póst pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórsy ſkaſac̄. Na štowrlétto ſaplac̄ji ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſſich póstach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khęzorstwa 1 mk., ſ pſchinjeſzenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchilohu Serbski Hospodař płac̄ja na póstach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſzenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadže hodži ſo tež „Pomhaj Bóh“ na pósze ſkaſac̄.

Swětne podawki.

Němske khęzorstwo. Khęzor Wylem je porucžil, ſo ma ſo jemu pſchichodnje wo wſchēch ſwadach a pułach, kotrež ſu ſo bjes offižerami a polizistami mèle, ſtajne nadrobna roſprawa podac̄.

— Barlinskeho rektora Ahlwardta, ſnateho ſpižac̄ela knižki „židowske ſlity“, drje bórsy ſaſo ſ jaſtwa pſchec̄za. Wyſchnoſc̄ ſebi jako wěſteſcz, ſo wón do wukraja nječeknje, 10,000 hrinow ſawgije wot njeho žada. Dokelž Ahlwardt ſamoženja njewobžedži, tule ſumu jeho pſchec̄elio ſa někotre dny naſbadža. Wyſchelake nowiny běhu, hdźiž Ahlwardta ſaſachu, roſſčerjale, ſo ſu jeho jebanſtwa dla do pſchephtanja wſali. To je ſo jako nječic̄omna ſa wupokaſalo. Ahlwardt je, kaž je komorne ſudniſtvo něko ſame wosjewilo, ſo teho dla do jaſtwa ſadžil, dokelž tukachu, ſo wón dla khostanja, kotrež ma dla ſſchimwženja žida Löwy a wyſchla-lieutenanta ſeuhna wocžakac̄, do wukraja čeknje. Sajimawe je ſhonic̄, kaſlich pſchic̄inow dla je předy teho Barlinske krajne ſudniſtvo žadanje Ahlwardtowych wobſtoržníkow, ſo bychu Ahlwardta ſaſeli, wotpoſkaſalo. W wobſamknenju tuteho ſudniſtwa mjes druhim rěka: Njemóže ſo pſchibac̄, ſo wuprajenja wobſkorženeho w naſtupazym ſpižu ſnamjo njewěrnoſc̄e na čole njeſzu a ſo ſu ſrivoſne. So je móžno, ſaſtožnikow w wazných měſtnach poſupic̄ a wobdželac̄, ſtaſ khostanskaj prozeſhaj pſchec̄iwo Hagemannej a towaſcham (poſupjenje pſchi lifrowankach ſa wojniſke ſobžtvo), hdźež ſo runje wo židowskich lifrantow jednaſche, a pſchec̄iwo tajnemu radžic̄ezej Mančej bohuzel dopoſkaſalo. W pſchedležazym Ahlwardtowym ſpižu je na zły rjad činow — woſzebité ſaplac̄enje tſjich kralowſkich buſchtrajerjow (kaž ſſchimwženje pſaja, ſa dželo w jich ſwobodnych hodžinach) a Kircha w Spandawje ſa reparatury, woſbic̄e viſirów pſchi 14,000 tſelbow, pułnjenje roloſ, jich ſchmiglowanie a „tłoczenje“ tſelbow, traktérwanje podwyſchikow, pſchihotowanje woſac̄nych taręſow ſ njeſkoſkowanjom atd. — wot wobſkorženeho poſasane, kotrež ſu ſo wot ſtoržníkow w wěſtym wobžahu pſchidale, čimy, kotrež móžachu ſe ſtejſchę ſobſkorženeho w nim jara derje pſchewědžene ménjenje ſbudzic̄, ſo je Löweowa fabrika wědomnje na ſtatej ſakſobžaze waſchnje njedostatkne tſelby poſdawala. Tež naſladam ſtatneho rěčniſtwa, ſo je wobſkorženy jenož ſkandal činic̄ džyl, dokelž by ſebi hewak pſchemyſlit, najwyſchēc̄e intereſy krajneje bjesſtrachnoſc̄e a krajneho derjemēča w ſwójim ſpižu do ſad ſtajic̄, ſo njemóže pſchihloſkowac̄. Wobſkorženy je na wěry hóbne waſchnje woſchwědžil, ſo je najprjódzy pſchihluſhnenmu ſudniſtu węz k wiedženju dał a wot njeje wotpomhanje, tola po‐darmo, wocžkowal, a wobſkorženy je pſchewědženy, ſo to, ſchtóž je woſjewil, Ruskim a Franzowſam dawno wjazy potajne njeje. Wón

tež wuběhuje, ſo je jeho woſebje to ſ wudac̄u ſpiža poſnuło, ſo je knježerſtwo revolverowe kanony w Löweowej fabriky ſkaſalo.

— Minjenu poſdželu je ſo w Dražbjanach ſhabdžowanka ſakſkeje konſervativneje ſtrony měla. Wona bě ſo powołała, ſo by ſo na njej konſervativny program, džiwajzy na ſozialne a židowske praschenje, revidérowač. Pſchedbyda konſervativneho ſakſkeho krajneho towaſtwa, ſwobodny knies ſ Friesen, ſ pſchednoschlom roſſtaja, na lajke waſchnje ma ſo program pſchémenc̄. W naſtupanju ſtejſchę konſervativnych napſhečzo židam wón praji, ſo dyrbí konſervativna ſtrona antiſemitiſka ſtrona bycz, hewak wona pſchestanje konſervativna bycz. Židža wérja, ſo ſu woni wuſwoleny lud ſ wobknjeſzenju wſchēch druhich ludow. Halle wondano je jedyn ſnamjeny žid praji: Izrael je powołańy, zjemu ſwěteſ ſbože pſchinjeſcz; pſchetož kſiž ſo ſlama. Žid nochze w ſtac̄ze pödla kſheszijana ſiži bycz, ale kſheszijanow ſwójich bjeswójnych wotroc̄kow ſčinieč. W priedawſkih čaſkach ſu konſervativni ſ rasnoſc̄u pſchec̄iwo temu ſkutkowali, ſo by ſo židam rune prawo ſ kſheszijanami dało. Tole prawo pak někole ſvěhnuč, ſo eježko hodži. Židow wot wſchōſc̄owých ſaſtojnſtrow wuſamknuc̄, ſo po ſakſtikm puczu dozpic̄ njemóže, tola ſ tym, ſo knježerſtwo židow jako ſaſtojniki wjazy njepoſtaja. Rěčnik na to poſaſaſche, ſo je konſervativna ſtrona najſtarſha a najkylniſha antiſemitiſka ſtrona a warnowaſche, ſo ſ druhim antiſemitiſkim ſtronam pſchivobročic̄. Schromadžiſna na to ſchesc̄ theſow do noweho programu pſchijia. Pſchi hłownej debac̄ze wo nich Edgar Müller ſ Kämjeniž konſervativnym radžesche, ſo bych ſtrona konſervativni prawje krucze a ſylnje pſched ludom wuſtupowali. Konſervativna ſtrona je tola někto na tym wina, ſo ſu ſo druhé antiſemitiſke ſtrony ſtowile. Hido pſched 13 lětami je Stöcker pſchec̄iwo židam poſtanul, a halle někole konſervativni přenju kročel činja. Sakſki kartel wón njemóže ſa dobrý ſpōnac̄, dokelž wón němſko-ſozialnu ſtronu wuſamknje. Khęzorstwo ſapóſlanz dr. Mehnert ſo pſchec̄iwo wobſtoržje wobroči, ſo konſervativni hac̄ dotal Stöckera w jeho politiskim ſkutkowanju podpjerali njeſzu. Sakſki kartel je jenož taktiſke hromadžiſce ſakſkich ludowých ſaſtupjerjow, bjes ſotrymij hſcheze žadyn ſaſtupjet němſko-ſozialneje ſtrony njeje. Tež dyrbjeli ſo antiſemitojo ſami ſ konſervativnym blízic̄; hac̄ dotal pak ſo to ſtało njeje, wjele bôle ſu woni konſervativnych po móžnoſci ſanili. — Ulrich ſ Kämjeniž napominasche, ſo by ſo wótrisko na židowske praschenje džiwało, a ſo bych ſo konſervativni ſ antiſemitiſami ſjenocžili. — Steicha ſ Hohnsteina ménjeſche, ſo ma ſo woſebje ſakſkemu kralowſkemu domej džakowac̄, ſo ſo Sakſka w tej mérje pſchegidžila njeje, kaž woſolne kraje.

— Wjetk Bismarck dženža na kwaſ ſwojeho ſyna do Wina jědžo w Dražbjanach na khwili ſwoje puczowanje pſchetorhnje. Dražbjanenjo ſu ſo jeho powitanju wulſtne pſchihoty činiſi. Nimo hoſczenza Bellvue, w ſotrymž budze wjetk Bismarck pſchewyjac̄, ſakkowym čaſh poczehnje, ſa ſotryž je ſo na 12,000 woſhobow ſ džefac̄ ſudžbniymi čhorami ſanoliwko. Pſched ſakkowym čaſhom 1350 ſpěwarjow Dražbjanſkih ſpěwarſkih towaſtrow poſdže, kotsiž běte lampiony ponjeſu. Pſched hoſczenzom Bellvue budža woni wjazore ſpěwy, bjes druhim Bismarkowym ſpěw, wot Reinholda Vettera ſejſajen, pſchednoſtac̄.

— Pſchichodnu poſdželu italski kral ſe ſwojej manželskej ſ němſkemu khęzorej do Barlina na wopyt pſchijedze. Minjeny tydženj bě ſchwedſki kral ſ khęzorowym hoſczenom w Potsdamje.

— Szwietowa wustajenja so hiszceze tak borsy w Barlinje nje- smieje. Knjegestwo nima bliszce lata sa pschihodny czas k temu a ma sa to, so je lepe, so so wustajenja njewoderzi, jeli so wona pozhlednju Parizku a netczishu Chlagsku pschierjichicz njemoge. S drugej strony so namjetuje, wustajeniu hacj na konz tuteho stolecza wotstocic. Barlinska wustajenja by tak wobsamknjenje naszeho stolecza pschedstajska, kotrej je czlowiestwo s mnogimi wunamaknemi a wusledzenjemi na njewoczakanu wzhokosc kultury iehnulo. So zamo rosumi, so by tale sbozowna pschileznosc Barlinskej wustajenzy westny charakter dala a so by so wustajenja s tym swiedzeni ludow a postupowazeje kultury sczinila.

Awstrija. Po tajkim puczu mohli Czescha w Awstriskej statne prawo dozniec, kafej je so 1866 Wuherjam pschiswolko, wo tym je thdzienja wjednik mlobodziskej strony, dr. Eduard Gregr, w ludo-wej shromadzisnje w Nemskej Brodze reczel. Gregr na wuspach Wuherow w hospodatiskim a politiskim nastupanju pokazujo, rospominasche, hacj njehu mozno bylo, so bych Czescha to same prawo zebi dobyle, kotrej su Wuhero awstriskemu knjegestwu wunusowali. Runje kaz tuci, mohli tez Czescha knjegestwu dawki a rekrutow sapowjedziec. Gregr nochzysce runje k tajskemu postupanju radziec, tola dykcieze wospjetowac, so je wone w Wuherjcej jara wuzitne bylo. Knjegestwowemu komisjarej, shromadzisnu wobledzbowazemu, kaj Gregrej dale reczecz saksa, tuton snapshczezi, so won jenoz wo historiskich wernoscach recz. Hdyz na to Gregr napominasche, so dyrbi so czepli lud pscheczivo knjegestwom naprawam, czeplu recz podeszczowazym, se wshch mozu spiecadowac, komisar shromadzisnu rospushczezi. Gregr a sapoklanz Brzorad pscheczivo rospushczenju shromadzisnhy protestowashchaj, s kotrej je woslanje sanjeze: "Hdyz knjegestwo sakoske pscheczivene njepchipschec, so k njesakontikm predkam wobrocimy!" Skonczenie so pschitomni "Hej Szlowjenjo" spewajo rosenzdechu.

Welsiska. W Luttichu je so wulki prozez pscheczivo anarchistam sapocjal, kotsij su njedawno w Luttichu wospjet twarjenja s dynaminom rostselic spytali. Wobstreni su 14 anarchisty, so su so spichizahali, w Luttichu a wokolnosci rubic, palic a sapusczez a s dynamiton twarjenja rostselic. Anarchysty su 5 zentnarjow dynamita a dwaj zentnarjey druhego rosbuchadla kranuli. Po sakonju so wshch tele njekurti s wjazyletnej hostatnju hostaja.

Franzowska. Czeho dla je russi wulkowjet Konstantin do Nancha pschijet? Franzowske nowiny "Figaro", kotrej druhdy bylnie barbja, na tole praschenje takle wotmolwja: "Jedyn s naszych dopisowarjow je nam ważne rostreczenje wosjewik, kotrej je won s jenym zushym diplomatom wo pschiczinje wopyta wulkowjetcha Konstantina w Nanchu mel. Je so to piecza prjedy hies zarom a russim pocklanzem w Parisu, baronom Mohrenheimom, wuczinito. Zar hnydom sposna, hdyz so tale myszczka wupraji, wulkii wuzit, kotrej by tajka kroczel sa Franzowsku mécz dykha. Szebi tu węz dokladnie pschecudowawski, russi pocklanz nadrobnu rosprawu do Kopenhangena poda, zara napominajo, so by so w swoim hamnym ménjenju roszpubil. Hnydom na to baron Mohrenheim telegrafisku powieszc dosta, s kotrej zara wosjewi, so je polnje s pocklanzem psches jene. Baron Mohrenheim wsho hacj do pozhlednysko wokomika w hukowej potajnosci salhowa, tak so so wshon swét s wophtom wulkowjetcha Konstantina pscheklapnu.

Szpaniska. Hijo dolhi czas so w Barcelonje a w wokolnosci hies tamnischimi dzelaczerjemi duh njepolojnosce a spiecziwoscie rosschera. Netko je polne plomjo wuprzalo. S Barcelony pihaju, so tam wot wulkich strajkow njeje daloko k revoluziji. Preñi nastork su zelensicni dzelaczerjo dali, posbzischo dzelaczerjo wulkich pschadownjow w wolkieju Gsw. Martina de Provensal sejchowachu. Pjat tydzienja je so w Barcelonje hido woblehnienstwo wosjewilo, hdyz tam, kaz tez w Martiniskim wolkieu k krawnym strajkom dondze, pschi czimj je so wjelye wozbow franiło a fabilo. Tez w Calahorrje, w starym mécze w Logroneskoy provinzy, su njemery wudzire, kotrej so tam woshebej pscheczivo duchownym mérachu. Sa biskopom s lamjenjemi mjetachu; won bu tak straschnje franijen, so netko na thoroloju lezi. Wulka syka ludzi dominikanki kloscht nadpadze a jón wutupi. Menichovo psches sahrobu do biskopstewo seminara czeknuchu. Tachantszy knjeza su w Saragozy wuczel spytali. Njemernizy so tez do zelensicznego czaha dachu a jón s kolijom sbchnucz spytachu. Na pomoz skasanych wojakow po njemdrym bēdzenju najad sbichu, tola buchu stonczne székarjo pschewinjeni a 57 s nich sajeczi. Lud so posbzischo do jastrow dobywasche, so by jatych wumohl. W tu chwilu je mér sajgo postajeny.

Rukowska. Sa 25 lét piecza Russka wschitkich swojich židow

wotbudze. Knjegestwo je wotpohladu židowskeho barona Hirschekhwaliko, so so hida do pokodnisczeje Ameriki pscheczydla. W lécje 1892 najprjódzhy 25,000 židow wuczehnje. W dalsich latach dyrbi so liczba wuczaharjom pschego powyschic, tak so sa 25 lét 3,500,000 židow Rusku wopushczi. Wuczahazy hida dospolnje s ruskeho poddanstwa wustupja, darmo nisne papery napiszane dostanu, tez so jim wojska klužba spuszcza. So by so sadzewalo, so so wuczehnjeni saho wrózga, dyrbi židowski komitej, wuczahowanje wodzazy, 100,000 rublow pola knjegestwa sapožic, koraž suma dyrbi so všege saho s nowa nawdacj, tak borsy hacj je na 25,000 rublow swubawana. Ministerstwo snutskowych naležnoscow dyrbi sa tym hlabacj, so so postajeneho wuczahanskeho porjada stanje dzerża.

— Minister swonkownych naležnoscow, Giers, khorowatosce dla piecza naszymu swoje fastoinstwo složi. Giers w 73. lécje žiwienja steji a je pozhledne lata někotre czekle khorosze pschetrak. Wo wobkobejeho nastupnika hiszceze polna wéstosc njeknijej; mjenuja jako tajkeho ruskeho pocklanza w Parisu, barona Mohrenheima, rozbudzeneho pscheczela Franzowsa, a pocklanza w Winje, wjetcha Lobanowa, kotrej zebi sblizenje hies Russkej a Awstriskej pscheje.

Czornohora. Smyzlenje czornohorskeho wjetcha Nikity so s podawkom charakterišruje, kotrej je w "Glažu Zrnogorza" wcziszcjan: Sanženu wutoru nekaſti mlobzenz s Neguschow, s jmenom Čehat, zebi w jenym Cetyliskim hospczenzu kusli s revolvrak wutrobje teli. Itana wschak njebeske zmjertna, a czeklo ranjeny bu hnydom do hojernje donjeheny. Powolany lekar praji, so je nadzija na salhowanje mlobzenzowego žiwienja. Wo pschiczinje hamomordatskeho pospyta mlobzenz wubawasche, so je tele dny nekaſti dolh saplacigc mēl, a so je jemu wericzel, njesaplacj-si, se skoržbu hrojyl; won njeje saplacic mēl a skoržbu, kotaž je na njeho czeka, je sa zmjertnu hanbu mēl; pschetož won hiszceze ženje pscheczudnikom stal njeje. Wjetch Nikita, szklyshawski wo tymle powalku, so hnydom do hojernje poba, so by mlobzenza smeroval. Won poruczil, so by so mlobzenzow dolh s wjetchowskeje privatneje pozhadnicy saplacil, mlobzenzej pak hrojescze, so jeho, skoži-li hiszceze ras na hebie cuku se hamomordatskim wotpohladom, wobwěznuje da, a hdy by tez hido morow byl. A k pokucze sa tuton hamomordatski pospyt jemu poruczil, so by zyle lato wschednje do gryfwej schol a so tam pol hodym modlik, so by jemu Boh czekli hrech wotpuszczil.

Bolharska. Koburgski prynz Ferdinand je so wot swojego puczowania po Europje saho do swojego kraja wrózil. Pschi awstriskim, italskim a nemskej dworje su jenoz skradz s nim wobtakeli, abo so jeho po moznoſci sbalowali, czim bōle su jeho w Jendzelskej czesci a wusnamjenili, kaz so by won hido woprawdzity bolharski wjetch, wot europiskich wulkomozow pschipsnaty, byl. W Russel je holdowanje, kotrej je so Koburgskemu prynzej pschi jendzelskim dworje dostało, wulke powhřenje sbudzilo. Nowiny "Nowoscze" wo tym pišchu: Dyrbinay sjałnje rjez, so je politika trojostwaska na balkanskj polkupie pornjo sklerchbenju, kotrej tam Jendzelska czini, dzeczaza hra. Hdy by russa diplomatiya jenoz pscheczivo spocinjenjam trojostwaska dzeczacz trjebala, by jejna proza znadna byla. Tola s hlownym njeſcheczelom Russleje w Konstantinoplu a w zylej Asiszej je Jendzelska. Jejna ruka je widzecz we wshchich muzenjach pscheczivo russemu wliwej w ranskich krajach. Jendzelska je Battenbergiskeho prynza sawiedla a je Koburgskemu prynzej a Stambulowej móznu podpjeru posliczila. Wona hiszceze s potajnischimi a bōle skrytymi kredlami dzela, hacj Awstriska. Tola demonstrativne pschijecze Koburgskiego prynza w Londonje je tez sa Jendzelsku njewoczakanym powhřiskiem. Zeho su tam k wobjedam a znédanjam niz jenoz prynzo kralowskeho domu, ale tez snamjeniczi politikario, na jich czole hrabja Salisbury, pscheczyl a jendzelskemu ministerstwu, pscheproschowali. To je kaz wotmolwienje hordeje Jendzelskeje na kielku sladzowanku ruskeho a nemskeho khezora. Widomne je, so by so Salisburyowa strona roszubdila, prjedy hacj so pschi nowowolsbach do parlamenta wrózil, Russel novu njelubosc pschihotowacj a jej hiszceze ras swoju njepcheczelnosce polkascz. Tola tale politika sklercheda smje hiszceze wažnych sczehwokow. Hdy by so tez Koburgski prynz s jendzelskimi wobjedami pschetylak a skoril, won by pschego to wostak, skožož je: njeſnaty dyrdomdejnit, sjudny grat rusko-njeſcheczelskeje politiki, hracka w Stambulowych rukach a jeho pschewikowarow. Prynz Koburgski, wot kralowieje Viktorije do Balmoralu powolany a poczesczeny s wobjedom pola Walskeho prynza (jendzelskego kónprynza), je so ja miloszive pschijecze dzakował. Alle hacj zebi w Londonje mysla, so s tajkimi poczesczowankami Koburgskiego prynza na město dorzedu, kotrej jemu njeſluscha? Mysla-li zebi jendzelsky politikario tak, so wulzy myla-

Woni jenož i dolhemu rjadej swoich dolhomu psched Ruskej hiscze jedyn nowy pschidawaju, hac̄ runje je h̄izo tych starych pschewele. Prynza Battenberga ſu ſendzelenzeno hiscze ſylnischo podpjerali, a hdze won nětko je? Što hiscze wo nim rēči? A kaž bē prynz Battenberg mudrissi, tak won tež nieslōčnje wychsche, hac̄ Coburgski prynz stejesche a ſebi mieno bēdzieczerja w wójnje dobu. Hłowny wotpohlad ſendzelskeje je, dla bokharskeho praschenja wójnu mjes Ruttel a trojowiaſtom naſčlarac̄. Řeſka ſhabdowanika je wſchak ſendzelsku móhla powuczic̄, ſo tutón wotpohlad ſo tak borsy do ſlukta njeſtaj.

Nach Handrij.

Wopis se žiwjenja.

I.

Póndzela po młodych jutraci bē ſo pschiblizila a ſ njej wažny džeczi ſa džeczi, kij mějachu prēni krócz do ſchule hic̄. Wschubzom ſo pacholkojo a holczatka na nowy pucz hotowachu. Tež ſ maleje wieski Podhórtki pschivjedze czrjódkta maczerjow nowych ſchulerjow a ſhuletki do pol hodziny zdalenych Nihdzez. Mjes nimi bē lětka tež žiwnosczerka Žurowa ſe ſwojim ſyñkom, kotrejuž čzemy w po-wjedančku jenož ſ krotka „Handrij“ rēčac̄.

Knjes wuczer wſchek pscheczelne witasche. Handrij bē njemalo wjeholy, hdz̄ ſo prēni krócz po ſchulskiej lawzy ſumwach. Hiscze bōle pač ſo džeczi ſawjehelicu, hdz̄ ſ konz hodziny kōzde wulci titu doſta. Nasajtra drje žanyh titow wjazhy njeſydasche, ale knjes wuczer wjedzesche pschego něſhto noweho, tak ſo ſo džeczom ženje njewostudzi. Wſchek hñodzachu rady do ſchule. — —

Dwe lěce bēſtej ſo minuſoj; ſaſo bē póndzela po młodych jutraci. Djenſha pschinidze Handrij ſe ſwojimi ſobusſulerjemi do 3. rjadowejne a ſ tym doſta tež noweho wuczerja, kij drje bē dobrý ſſer, kaž mało druhič, ale njewistojny wuczer. Duž ſo tež džiwacz njemózemy, ſo džeczi w rjadowejni ničjo njenawulnichu. Wuczer drje bē teho ſwēdomy, a džeczi tež; ale někto pschinidze wotkjezny dohladowat (inspektor). So by ſebi wuczer pschi praschenju naj-lepsich i wotmolwjenju wubracy njemohl, pruhovasche inspektor ſam. Tu ſawola tež Handrij, kij dyrbjescze někaſtu ſtawisniczku powjedac̄, kotrūž bēchu džeczi wulnucz mēle. Wjelepruhowaný Handrij ſo wot-molwjenjom khetro ſchmijataſche; dokež pač tola runje zyle njewiaſnu, myſlesche ſebi, ſo je ſwoju wēz tola hiscze derje doſcz mohl. Inspektor jeho něſhto, powjedajo na ramjo poplaza. Dokež pač Handrij hiscze němki njerouſumjescze, ſpomjatkowa ſebi ſkowa njewidžo, hac̄ je to hñalba abo ſcht. Wſchon wjeholy pschihna domoj, ſo je knjes inspektor ſ nim rēčak; ale kaž ſo ſastróži, hdz̄ ſhoni, ſcht inspektarjowe ſkowa: „Du alter groher Faupelz“ na ſerbſti rēčaja.

Widzo, kaſteje hańby bē tu doſtał, čzysche ſo Handrij hñydom naſaſac̄. Ale hdz̄ naſajtra dužy do ſchule do czrjódy pschinidze, honjesche ſo ſaſo ſobu po wſchek ſeklach ſa mejskimi brukami, kotrež džeczi do Handrijowej „tosche“ hromadzachu. Dokež pač je pschede wſu ſaſo roſpuſtčecz njeſtachu, donjeſe Handrij toſču i Adamezom, naſlizſhemu ſuſhodej ſchule. So to pač, wē ſo, pschi roſwuczowanju žaneho mera njemēſeſche, ale myſlesche ſebi pschego, hac̄ tola bruki pod trochu wotſtawazym wěkom toſche njewulētaja.

Hdž̄ bē w 10 hodzinenach krótkie pschetorhnenjenje, dobeža Handrij i Adamezom psches wofno poſladac̄, ſcht bruki cžinja. Ale hdz̄ ſaſo do ſchule pschinidze, ſtejesche knjes wuczer hdz̄ ſ kijom w durjach, wſa pěkneho ſchulerja ſa khornat a poſhota jeho bōrvotaſo: „Nje-ſměſh lubđom psches wofna hñabac̄“. Nimo putoň dyrbjelche Handrij hiscze hodziniu po ſchuli wostac̄. Temu pač bē tež hdz̄ dawnno pschitwknul; wſchak tu nimale kōzdy džen wostawasche. Dokež po taſkim porjadrjenje wjazhy čaſa w ſchuli pscheczini hac̄ druſy, cžinjesche ſebi tež mjes džeczimi najwjetſche prawo a čzysche Merčinkez Žana, kij jemu po woli byc̄ njeſtasche, ſamo ſ kijom poſluchac̄ naſwuczic̄, kotrūž w kucziku ſtejo na pschichodnu ſchulsku hodziniu čzakſche. Tola Žan runje hiscze w prawym čaſku ſ durjemi wutwochnu. So by jeho cžim wěſčiſho lepiš, ſtupi ſo Handrij ſa wudwernik a praſnu, hdz̄ ſo durje powoczinichu, hñydom napschec̄. Ale tu bē ſebi rjenje pschelhwatal. Město ſobusſulerja bē knjesa wuczerja psches ramjo ſunul, kotrūž haru dla runje dele pschinidze.

Sa to dyrbjescze Handrij hiscze dalschu hodziniu po ſchuli wostac̄, a jako ſarunanje knjeſej wuczerzej drjewa a wody horje na-noſyac̄. Ale tež někto Handrij hiscze ſam domoj hic̄ njetrjebasche; pschetož druſy ſchulerjo ſ Handrijowej wieski čzyc̄ dužy po puczu

w fararjez ſeklach na ſrocze hnědu leſeč. Dokež pač ſadyn na wſhoku ſchmreč horje leſeč njeſmēſeſche, čzakſche wſchuo na Handrij, kij mózghe mjes wſchemi naſlepje ſaſyac̄.

Skonečnje doſho wočkowaný ſobusſuler ſchimidze a ſaleſe na wſhoku ſchom. Dokež pač hustych halsow dla hac̄ i hnědu doleſcž njemōzēſche, naſzahnu ſo jenož ſ ruku do njeho. Ale ſcht to? Město ſo by mlođu ſtroku wuczahnuł, počzinachu ſo ſchershene wokoło njeho rojic̄, kij bēchu ſo w proſdym hnědze ſaſydlile. Handrij drje bē dele, kaž ſo ſ „mězu“ wo ſemju dyrik, ale teho dla bē jeho tola hiscze jedyn do čzola ſkol. Tu borsy ſula naſeſe, a to pačola naſbôle do ſtracha ſtaji; pschetož ſ kulu na čzole domož pschinidze, to bēchu wěſte puſi.

Tola Handrij ſebi hiscze pomhac̄ wjedzesche. Hdž̄ domoj pschinidze, ſegeže ſebi ſlobuk trochu mjes woczi a wosta tež we jſtwe w nim. Mac̄ ſejeſe nuſne dželac̄; duž teho dale ſedžu njemēſeſche. Ale kaž ſo naſch hóz ſastróži, hdz̄ w 7 hodzinenach zpky dom i wjeczeri pschinidze a nan jěbzne paczerje ſaſpewa. Někto dyrbjescze ſlobuk ſ hlowy. Tola pscheradzic̄ ſo Handrij teho dla hiscze njemēſeſche. Duž hñadasche pschi paczerjach poſpochi psches wofno na ſahrobu won, tak ſo ničton mjeswocza njewohla. Hdž̄ ſo druſy ſa blido ſybadchu, džesche pětny ſyñk ſo ſamolkwejo, ſo hñodny njeje, hñydom lehnuc̄. A w nozy ſula wopadze, kaž Handrij hdz̄ ſ naſhonenja wjedzesche.

Lečzo ſ kaſatymi ſchershenejemi ſo minu a po nim runje tak ſpěchne naſymjo ſ poſlebnimi poſtoſtakami něhdusich wjefelow. Na jeho měſtne ſaſtupi njeluba ſyma. Jenož džeczem bē tuta runje tak witana, kaž druhe počzathy; pschetož jím tež wona wſchelake wjefela poſticeſche. A nimo teho w ſymje Bože džeczo woſradzeſche, na čzoz ſo džeczi naſbôle wjefelachu.

Bē hdz̄ poſledni džen psched patorži. Duž drje čzyc̄ ſchulerjo wſchitz pětni byc̄, ale myſl na bliſke woſradzeſche jím žaneho mera njeba. Hdž̄ w ſchuli ſ wjefelosču na ničjo wjazhy njeležbowachu; ale kaž hafle dužy domoj ſahabzachu! Štož ſebi žadyn wumyſlicz wjedzesche, to dyrbjachu ſyptac̄. Naſhore ſeſdze ſo pschi tym ſcholcji ſtrumarjej, kotrejuž džeczi kožaných ſholowow dla „kožany Petř“ rēčachu. Koton ſo hac̄ pod pažu do ſtwierdneho hněha pschepadze, a to tak kruſze, ſo wjazhy wulſeč ſnjemōzēſche. Ale ſcht wo to? Hdž̄ jeneho možy njebolahachu, tam dyrbjescze jich wjazhy pomhac̄. Duž jeho wſchitz wobſtupichu a cžebnječu, hac̄ Petř tak rjap píkolasche. Skonečnje jeho ſ wjehole ſepe wu-čejeſche, ale jenož — w jenej ſchörni; druha bē ſo tak kruſe ſa-řenula, ſo přeby ſ nohi ſjedze, hac̄ ſo ſe hněha wutorhnuć da —. Někto bē dobra rada droha; tola Handrij ju wjedzesche. Hñydom dónbžeschtaj dwaj do wſy po ſkopac̄. A hdz̄ ſa poč hodziny ſo Petř ſhubjenu ſchörniu wobuwasche.

Tu bē Handrij miloſciweho ſamaritana cžinit; ale hiscze ſamkne po poſlbiſjo ſeſdze ſo jemu runje tak, kaž kožanemu Petři dužy ſe ſchule. Hdž̄ mjenuijy po ſwac̄ini na wjeſ ſchihna, čzysche ſo na Čezech luži požmykac̄. Lód pač bē pschi hromach do kola woſolo tak roſbiti, ſo ničto na lužu njemōzēſche. Jenož Handrij ſebi ſaſo ſaradzic̄ wjedzesche. Gaběž ſo na puczu a woſkoci wot brjoha po mžnoſczi doſalo do ſtrječa. To drje bē derje mjenene, ale pačoł praſnu ſ taſkim wotmachom na lód, ſo jón pscherasy a do wody ſjedze. Bē drje hñydom ſaſo won, dohlada pač ſa borsy, ſo bē tam drjewianz woftajit. Duž ſebi doſho njeroſmyſlesche, ale ſloczi ſaſo do luže, podnuri ſo a pschinjehe ſhubjeny drjewianz ſ wody.

Někto ſo, wē ſo, wonka ſomdžic̄ njemēſeſche, ſo by ſo njehymnít. Duž cžerjeſche w ſtoku domoj. Ale tež tu ſo jemu dženka hñupje cžinjeſche. Mac̄ bē jeho hdz̄ dwójz domoj woſala a, hdz̄ ſo poſlubný ſyñk nižbzje njepolaſa, prut do ſchachlonka na močzka. Dokež runje wó jſtwe njebě, hdz̄ Handrij skonečnje domoj pschihna, čzysche ſebi tutón wot ſwojeho džela trochu ružy wumyſz, nahrabnu pač pschi tym w ſchachlonku bréſowu halsu. Hñydom pytnuwoſhi, ſcht ma to rēčac̄, ju ſchětſe ſ mokeje ſhowanki wuczeſe a psched dwor pod moſcziwon donjeſe. Mložlam, kij jemu ſ brožnje pschihadowachu a ſo praschaſu, hdze tola ſ „njepalenym popjetom“ chze, wotmolwi ſo trochu ſploſchiwje ſa maczerju woſhlabuju: „To wſchak člowjek njewě, ſcht je cžemu dobre“, a ſkowa prut cžim lepje.

Hdž̄ mac̄ nutſ ſchimidze a „bréſowu ſcholka“ wjazhy w ſchachlonku njebě, wſa ſebi wuwjazowat, a Handrijasč ſola ſaſlužene ſhōſtanje doſta. Do zyla na tym hiscze doſcz njebě. Čakaj jenož! jutſje wjeczer „rumpodich“ ſchimidze“, hñupje mac̄ a Handrij derje wjedzesche, ſo pschi taſkim wotmachom ſa maczerju woſhlabuju: „To wſchak člowjek njewě, ſcht je cžemu dobre“, a ſkowa prut cžim lepje.

mějščeho žo najlepšeho hřebce nadžiječ. Teho dla řeby tež tu
řeďk wumyžli, říž dyrbječhe jemu ſ nusy pomhacé.

Hdyż żo patorżju wjeżdżoż cżmież pocjina, seßbħa Handrij deſki, f-ketru miz bē popjelowa jama pokladżena. Hdyż nětko rumpodich pschinidże, wulecża pachol hnydom napfħecżo f-durjemi won, beżżejshe wotkrytu jamu psħekċokliwski po dworxe horje; rumpodich czeriesche smuċiżże sa nim, plumpħaż-paġi niċżo wo schibastu je njejjedzo do wocċinnejnej jaħbi, so żo wyżoko naħxyanu popjet f-mroċżelemi horje walesiċe.

Tak Handrij kogden u njedostatkej wotpomhacj wjedzesche.
(Słownictwo psychichodnje.)

Ze Serbow.

5 Budyschina. Nasze město ma po počlebnim ludliczenju 21,516 wobydlerjow, bjes nimi 1630 aktivnych wojskowych wobydlenych khézow bě 1349, njewobydlenych 10.

— Léčka ſo w Chikago w połnóżnej Americy ſwietowa wuſtajeniza wotkwywa. Vjes druhim ſo tam tež ſberka nowin počaſuje. Po proſtowje wuſtajenizynego komiteja je ſo tež dženſniſche číſlo „Sserblich Nowin” do teſele ſberki póſkalo.

— Létschá létna konferenza kralovskich salskich wolejnych schulskich inspektorow je šlo předn 15. juna v kralovském kulturnym ministerstvye pod pschedzbyštrom knjeza statneho ministra se Seydewimka wobývalo.

— Wuhlaby na psychichobne wjedro. W blizszych dnjach, woszbie 19. a 20. 24. a 25. a 27. a 28. junija ho deszczowe wjedro wesczci. Sa dzekanje syna, kotrej ho s mestnami na dalschi czas wostorozlicz niebodzi, to dobre wuhlaby niebytu byle.

— Měšťaczníca „Lužica“ je číslo 6 (červenec 1892) wusčko.
Wobcháč: Sorna a liška. Bajka Handrija Zejlerja. — Stawizny serbského studentstwa. Zestajał Michał Šewčik. (Pokračowanie.)
— Kak móže šula w Serbach swój nadawk jako wojowarka přeciwo socialismej dopjelnić. Za Lužicu napisał dr. Girenas.
— Hrónčka mudrowca. (Pokračowanie a kónc.) Wot J. Bartka.
— Powšitkowna słowjanska rěč. Rozprawuje E. M. — Serbske hudźbnistwo. — Słowjanske nowinki. — Naležnosće towarzstw.
— Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow za Maćicu Serbsku a za serbski dom. — Kwitowanje lětnych přinoškow.
— Nawěštki.

S Bolborz. Naszeho wuczerja, knjesa Domašku, kij je dowolnosć dostał, zo wot 19. junija hacj do 16. augusta tuteho lata khoromatoscę dla do kupiel podać, budżet sa tón czasz nęczischi pomožny wuczer w Czerwonych Nozhizach, knjes Beyer, sastupowacj. Druhe wuczeske město w Czerwonych Nozhizach budżet bjes tym nachwilnje pomožny wuczer knjes Kühn se Ssobienizy sastawacj.

S Wulkeho Wjelkowa. Sañdženu njedželu rano je blyſt do wolschidlow tudomneho wětrníka dyril a ſapalik. Ssylny deshcž je wohén hnydom ſhaschal. — Pońdželu pschipoldnju wokolo 1 hodziny je w Czemjerzach blyſt do wjetby, njedaloko brózne ſlakatſkeho miſchtra Měricha ſtegazeje dyrik.

Stadworja. Sandženu njedželu rano nad nashej wžu straschnie njewjedro czehnjeſe. Njedaloko wžy pschi Wownjerkez hatku blyſt do topola dhri a jón roſſchczepi. Voní bě blyſt hijo do teho ſameho ſchoma dyrił a wot teho czaſha wón hinenjeſe. Dale je blyſt pola Lorenzez do kruſchenje dyrił a wot tam na kólnju pschesločiſt, hdzej jenu deſſu wotprazhnu, tola njeſapali. Podla teho je blyſt po blyſkowodze pola kowaria Libſche dele ſjel. Kaž blyſchimy, je Bože njewjedro w Kelnje pola Bjarschez do jablonje dyriło.

¶ Roswodez. Wutoru w noz̄y na poł dwanacząt̄ hodzin tu w kólni khekarja Jurka wohēn wudhyri. Dokelž bęgu Jurkez twarjenja wschē se skomu kryte, w bliżschim wokomiku tež domske a brózeni w płomieniach stejesc̄tej. Jurkezom je so wscha domjaza nadoba a draſta spalita, kheba połkleszc̄za niz̄, na kotrych spachu. Skót, kruwu a dwę koſy kuzodga s czaſom s hródze swuc̄zahachu. Szykow bę něhdze wóžom t̄ haschenju psčijero; s nich bę Korsymska prěnja. Ludžo ménja, so je jedyn wandrowski wohēn klubu faloz̄it, kotrehož je Jurk, kiz je s nóżnym strażnikom, dżen předy proszterstwa dla s Roswodez wuhnat.

Skorzymja. Sandżenj je pječčelnyj syn tudomneho kublerja Ernsta Schmeiža s mosta, psches Sprewju wjedżazeho, dele panul. Dokelž je na tamnym městnie niktka woda, zebi wón hlowu tak straschnje wo jedyn kamienj strašy, so dyrbjesche ju lekac sažo hromadze schicž. — Sswiatkowny thdženj někotre žony s Čech do nasheje wžy nalikowe pjeńciki pschedawacj pschinibzechu. Wudawachu,

so hu to naliki c̄jiseje noweje družiny, ketricz̄ wóń je, hdyż̄ su sa-
kżeče, na wulku dalokosc̄ c̄zuc̄. Naschi sprawni Korsymienjo ho naręcęcej̄
dachu a zły retomas wulhwaleńych nalikow pokupic̄, hac̄ runje ho zuje
pschedawatki s nimi jara drożachu a ſebi ſa pjenic̄ 50—75 np. żadachu.
Kak wulke je požadanie ſa nowymi daloko woniązymi nalikami bylo,
je ſ teho widzeć, ſo je ſebi někotra hospesa ſa 4 hrivny žadnych
pjeniczkow napowilcę dala. Wschē te pjeniesy ſu prjedz̄ c̄zisnijene;
poſchetož̄ dženja ho žadyn ſ tych nalikowych pjeniczkow wjazy njeſeleni:
wone ſu ſwjadle a ſahinule. Jeli ſo bychu ſebi c̄jekše ſónki hiſtceze
ras ſwerile, nam ſwoje pjenic̄ki podtyłowac̄, njebychu pjeniesy, ale
puki ſ naſwieje wphy wunjeſke. Kak ho powieda, je ho Wjeleczanskim
hosposam loni tak ſeschlo, kaž lětza naſchim. Gsmy wcžipni, kaſka
wiek ſo ſ lětu wot c̄jekich kwětkariow wulluka.

S Rodez. Sandżenu wutoru rano w 7 godzinach je w brózni tudomnego Mercinieku kubla woheń wudyril a je, po rucze na domskę a hródzhe wupschestrewski, woheń tele se złomu kryte twarjenja do prócha a popiela pschewobrocili. Kiel je woheń nastął, nieje snate.

5 Wuježka pod Černobohom. Psiči njewjedrje, kotrež san-
dženu njedželu nad nashej wžu cjehnjesche, blysk do worjehchiny,
njedaloko twarjenjow tudomnega mlynka Rittera stejazeje a tutemu
fkušchazeje, dyri. Drjewo, wokolo schtoma nastajane, bu trochu
wobodrjene a rosczispane, dalischeje schkody pak zo stalo njeje.

S Khwacjiz. Ssobotu popoldnju je tu pschi sylnym nje-
wjedrje blysk do kolnie zjwnoscjerja Schelth byrik a sapalit. Khwa-
cianska a Dalicjanska sykawa, kotrejz hnydom k haschenju pschi-
jedzeschtej, wohet saleschtej, prjedy hač so rosscherti.

S kupoje. Lubomny wobydlet Jan Scholta se swojej mandzelskej sandzenu njedzelu, wobdyt wot krzyk dzeczi a dzeczi-dzeczi, swoi sloty kwasz kwyjeczesche. Jubelstaj mandzelskaj staj hiszce pscie tajskiej dobrej strowosczi a czilosci, so mōzesztaj ho pēschi do Bożego doma podacz a ho tam psched shromadzonymi wokadnymi pożohnowac̄ dac̄. Po postajenju wyżekiego evang. luth. konistorstwa jimał knies duchowny rjanu herbstu bibliju pschepoda. Boża hnata chyza dale wot njej uchoroscz a bēdnoscz miloscziwie wotdzierżecz a jimał wiezely wyczor żywienia wobradzic̄. Jubelsti mandzelski, kiz he, przed hačz je ho na wotpocznik podał, kublet, je 75 lét starý, jeho mandzelska, rodzena Łodniz s Tatsiobia, liczi 71 lét.

Sekcji. Budyskie serbske towarzstwo sa snutskowne misjonstwo smieje njedzela 10. julija w naszej zytkwi swiyoj letym swjedzeniem (wazneho sadzewka dla niz 29. junija, taž be najprjodzy postajene). Nemske predowanje dzerzji k. konfessorialnym radziczel dr. Dibelius i Drażdżon. Serbske smieje k faraf Falub i Nieckmacki dla. R.

szan, herbstie imie i. jara latwo i vcegivaczu. K.
S k u k o w a. Njebzelu 26. junija popoldnju w 4 hodzinaach zo
na naschim hrodziszczy herbko - nemski konzert wot Pancziczańskiego
a Khrósejanskiego spewankiego towarzstwa wuwiedze. Wjezgor zo
k temu w Wjenkez hospiczenzu w Khrósejizach piwna fabawa a bal
kskisamnie.

S L i p s k a. S pschicżinu jubilejskiego swjedżenja 175 lętnego wob-
staczą Łužiskeho předatſteho towarzſwa ſo wutoru wjezior Boža ſlužba
w Pawłowej zyrki w Lipsku wobwywasche, pschi kotrejz knies tajny
zylkwinſki radziczel dr. Frida swjedżenſke předowanje wo: "Twoja
staroba a twoja młodoscż" (5. knihi Móis.) dżerzeſche. Sserbsku ręcz
męsiesche knies farat Jakub Niekwaczydliſki. Wón ſ wutrobuwoſbehowa-

zysymi słowami wobras stanisnow towarzysza peda, kotreż je jene s najstarszych theologicznych sienoczeństwów a kotreż je czejsze czasy pschêtralo.

С Wojerowskого wokrjeza. Po wukasni Siegnitzskiego
knježestwa maja ho w běhu tuteho lěta wsditzu mjašowobhladarjo hac̄ do
1. oktobra s nowa wot wokrjezneho fyška pruhowac̄ a ho tež jich
mikroskopu na jich hōdnoſc̄ pscheptyac̄. Pruhowanje ma ho w bylī-
schezu wokrjezneho fyška stac̄. So je taſke popruhowanje s khwilemi
nusne, je poſlednje popruhowanje mjašowobhladarjow a jich mikro-
skopow, kotrež je ho po wukasni knježestwowneho prezidenta w lēcze
1888 mělo, dopočalo; tehdy ho mjenujy telko njedostatkow wukopa,
ho 21 mjašowobhladarjo hnydom po pruhowanju dobrowolnje ſwoje
ſtoſtojnſtvo ſložidu, abo ho jim wone wotewſa, wjaz̄ hac̄ wokom-
bježac̄ ſ nich pak dyrbjeſe ſ nowa mjašowobhladanie nauknuic̄.
С pscheptyanych mikroskopow bě tehdy 90 khetro ſanjerjedzenych abo
hewak njekhmanych.

S Bórkamora. Ssrijedu thđzenja je šo tu schescj živnostiow wotpalito.

S Drētwje. Wo prozezku, dla falschowanja pschi wuswolenju na nemskohęzorstwowy żejm w Rößborsko-Wojerowskim wokrjezu na statym, je khostaza komora Shorjelskoho krajnego žudnistwa nětko wot-žudżenje wólbneho pschedstejerja wosjewila. Nasch gmejnski pschedstejer Jan Waschnik bě pschi wuswolenjanu na khezorski żejm 20. februara 1890

do wuswoletskeje listy, w kotrejz 56 mjenow stejesche, 54 jako tajke s kschizom wojsnamjeni, ktrychz mjesiczeljo su s wotedaczom swoich zedlow swoje wolsne prawo wusloneli, runieb vechu jenoj 48 wuswolerjo i wuswolenju pschischi. W urnje bě 54 zedlow. S wolsnemu pschedstejerstwa njewjedzesche nichto, kaf je sbytnych 6 zedlow do urny a te kschize do listy pschischi, teho, kiz bě protokol wjescz dyrbjał, ale pišacj njemoh, njemohach winowacj, dokelz vechu wsche kschize s jenej ruku czinjene. Khostaza komora sažudzi gmejnsho pschedstejerja Waschnika, kiz bě s wolsnym pschedstejerjom a protokolerovarjom byl, i jaſtu na jedyn měszaz.

Alētnjanska wupožcjetna a nalutowanja mějesche 29. meje swoju nalétnu hłownu shromadzisnu, pschi kotrejz bě wot něczich 90 żobustawow 70 pschitomnych. S rosprawy, wot pschedsydy podateje, je tole naspomijenja hōdne:

W lēcze 1891 měsachym dolhodow 27,614 hr. 11 np.

wudawkow 26,888 62 "

W "dolhodach" je 7748 hr. nalutowanisli pjenes.

Aktiw (Samóženja) bě lónz 1891: 19,713 hr. 94 np.

Passivow (dolha) " " 19,458 " 78 "

Po tajkim cžistym mu nošek 255 hr. 16 np.

Wot tuteho wunoschka bu na „saložny fond“ pišane 200 hr.

" Konsumsich " potriebnosčow (Chojnischewow, kalka, wuhlow) bmy 55 " 16 np.

Konsumsich " potriebnosčow (Chojnischewow, kalka, wuhlow) bmy 4658 zentnarjow sa 4803 hr. 14 np. wobstarali a s tym swojim żobustawam na 1500 hriwnow sutowali. Tu mójesch s rukomai pschimacj, kaf wujitne je tajke towarstwo sa kōzdeho, tež sa samozitych! To pak je to džiwne pschi tutych Raiffeisenowych szenoczenstwach: Jenoj schtóż niz swoje w nich pyta, ale swoje bližscheho, ton tola tež swoje namaka.

Dary sa natwarjenje herbsteho domu.

Rjebohi Schwinz, ktryz je ho loni w měran se sweta minul, wotkasa w požlednej woli swoje zble byrnię knadne samożenje, kotrejz je mjes tym na 20 hriwnow 46 np. narostlo; kantor Jordan s Popoja 3 hr., inżynier C. Prochaska s Brna 8 hr. 50 np., Saložna s Budžejowiz 17 hr., Beseda s Budžejowiz 8 hr. 5 np.

S džakom kwituje

M. Mierwa, polkadrnik M. S.

Přilopk.

* W kschiznej zytki w Draždananach je ho něchtio stalo, schtoj drje hiszceze ho jenje podalo njeje. Tam njedasche ho požluchařstwo w nutrnoſci ani duchowny w przedowaniu mylicz, runieb wschitz wjedzach, so ho w zytki poli. W polnym dorějeniu na spěšnosć wohnjowej wobory wostachu wschizy s měrom na swojich mětnach žedzo. Palachu pak ho w zytki wobłożenja hora a jeneho pod wězu ho namakazeho nutslhoda. Woheni bu bory ſashany.

* S Draždān kschizimy, so budźe ho tam schwörti most psches kōjbo twaricj sapocęc. Wón poždze wot lónza Brühskeje terazy i přebawsczej wojetko-fiskaliskej ležomnosći w nowym měscze. Jego twar budźe 3,325,000 hriwnow płaczic, i cžemuž je stat hacj dotal 1,000,000 pschilubik.

* Mischnanske nowiny pišaja: Minjenu żobotu je njewjedro, kotrejz je psches Riesu a Beithain czahnulo, behužel wschelake njeſvoje nacjinilo. Dželbu artillerije njewjedro cžecto potřechi. Blýsk dyri do njeje, sarash jeneho muža a požluchi žedmojoch druhich. S dohom buchu jedyn muž, jena žona a dwě džesči i njewjedrom trjecheni a požlusceni. Jedyn blýsk sapali lěž, ale kylny deshcž woheni bory podbušky. Tež Merzborski mlyn je blýsk sapalik a cžice do popjeka pschewobrocíl.

* Schwört po kschwatkach bu piwowożer Knaschewski w bliskoci Nauena wot rubjeznika nadpadnjeny. Pola hosczenzarja Stöckmanna w Nauenje klužaz pohonč Knaschewski pschewywashe ton schwört popožnju se swojim wosom w Dammje pola Friesacka, hdyž bě hosczenzarjej Schünicej piwo pschisj. Dokelz Schünick sa njeho rěčesche, dowoli Knaschewski zusemu schědžiwemu mužej, psches 50 let staremu, ho žobu na wós kryncz. Hromadze žedžestaj někto do Nauena. Duzy fasta Knaschewski tu a tam na wžach, so by pola korejmarjow pjenesy sa dostate piwo sběhal. Jara frēčnijw zusy bě jemu pôdla pola konjow pomozny, posliczecze tež hdyž a hdyž piwo a wjedzisze hebi tak Knaschewskowe dorějenje dobyc. Na dobo w bliskosci Nauena, hdyž daloko a scheroko žadyn člowjek na dróhy wibzecz njebe, poskorži zush, wuczeze revolver a třeli do Knaschewskeho, pschi cžimy ho jena kulta Knaschewskeho liza dôtknu. Tak nahle nadpadnjeny bě pak khetro kylny muž a njedasche ho lohzy satraschič. Duž ſhabnu nadpadnika a džesče s nim na žiwojenje a na ſmierz.

Teju běženje bě cžim stražniſche, dokelz konje, třelenja ho stróžiwschi džiwje dale cžerjesciaj. Dundak wutſeli hiszceze schyri krócz, njetrzeczi pak Knaschewskiego. Wschelake džery w wosowym krywe kaž tež někotre w wosu namakane kulte ſhwedča wo cžetim a stražniſchym běženju. Sklonečnje poradzi ho Knaschewskemu, rubjezniku, ktryz bě ho na jeho nasberane pjenesy samerik, s wosa schwitnucz, a wón padze tak, so wós psches njeho džesche. Sschijnje ſhabnu dojedze Knaschewski do Nauena a tam k swojemu ſnjeſej. Ton hnydom mnichich mužow, swojich hoscžow, samó, so na dróhu kchwatachu rubjeznika pytacj. Cži namakachu drje jeho bruni klobuk, pohončowy kschud a jedyn kashcz, kotrej wězny vechu pschi běženju s wosa spadale, ale wo ſtoſniku njenamakachu Janeho kledva. Najſkerje su jeho kolega pschi pschejběženju jenoj knadne ſranile, so je do wokolneho ſeha cžeknucz mohl. Knaschewski je jeho do liza kuznul, duž knadz jeho na tym spónaſa a lepja. Tež rubjeznikow pschedeſcžnik bě na wosu namakali. Ssnano je hido hjes tym žandarmeria, kiz hnydom se wsche možu sa nim blédzic sapocž, helskeho njewuſchnika něhdze nadeschla a ſajela.

* W Tagewerbenje je ho 5. junija žablawy podawki měl. Dželaczer Günther domoi pschischedschi, ho se swojej mandželskej ſwadži, pschi cžimy njekrahnik nōz wuczeze, s ktrymž zo do žony da. Wón město žony džeczo trjechi, kotrej wona na ruzi nježesche. Do ſpanja kote džeczo bě na měscze morwe. Žona k woknu běžesche a wo pomoz wolaſche; duž ju njembroch wot ſady ſhabnu a ju, woknowy kschiz s njei wustorciwschi, s prěnjeho poſthoda na dróhu dele cžiznu. Žona je cžeklo ſranjena. Muža su ſajeli.

* Seržanta artillerije, ſink a Möhring w Sudenburgu pola Magdeburga, cžyschtaj w kſarmſtej ſitvje kanonsku kulu wuprōsdičz; pschi cžimy wona roſbuchnu. Möhringej bu hłowa wottorhnenja. ſink a jedyn feldwebel buschtaj cžeklo ſranjenaj.

* Rubjezny mordar Schicktan, kotrejž su w Romje ſajeli, je wopravdze poſtſki pomožnik Adolf Artur Schicktan, kiz je 3. novembra minjeneho lěta ſebi tsi pjenieſne listy, w ktryz bě 12,015 hriwnow, ſhował a potom s Mischna cžetnuschi w Barlinje pod mjenom Mandrin w jenym hosczenzu bydlil. Schicktan je ho 7. haprleje 1872 w Stolpnje narodzil. Jego macj, rodžena Schneiderez, je w lēcze 1883 wumrejela, jeho non je rjemjeſlnit w Stolpnje. Ton bydlit psches 20 lět w Stolpnje a ma khwalbu sprawneho, pilneho muža. Stofnik je wot lěta 1878 hacj do lěta 1886 Stolpnjanskemu ſhulu wopytovał a je jeho potom tehdomy poſtſki ſarjadnik w Stolpnje k poſtſkemu pomožnilej pschihotował. Schicktan derje wuknjeſche a budžisze zo po 16. lēcze ſa poſtſkeho pomožnika poſtajic mohl, hdy by ſo hale někto njewuſkala, ſo je jeho nan a po tajkim tež ſyn kschizce rakuſti krajan. Naturalisazijska žadasche ſebi psches lěto čzaka, w ktrymž mlydy Schicktan w jenym Lipſcžanskim pschekupſtwje dželo namaka. Hdyž bě naturalisazijska ſkoniczne dozpitá, bu wón w novembrje 1889 poſtſki pomožnik w Stolpnje a mějesche jako tajki wotměnjejo w Nitčenje, Schandawie, Eversbachu, Draždānach, Piešchenje, Radebergu, Draždānach a Mischnje klužbu ſatrawacj.

* S Mnichowa pišaja: Wejera wjesczor je požledni s tych dwanacjich hewjerjow, w Haušamſtej podkopach ſažypnjenych, wuryth, hdyž běſche 112 hodžin ſažypnjeny pod ſemju pschetyl. Wón je džakowanano Bohu ſtrówy, ale jara wožlabnjeny.

* Pschi wohnju w Pschibramských kłebrowych podkopach je wcho hromadze 319 hewjerjow ſiwojenje ſhubito. Se ſnjeboženych bě 287 woženjenych, 5 wudowzow a 27 njewoženjenych. Prěnjski ſarostaju 678 njewoženjenych džeczi a 64 džeczi, 14 hacj 16 lětnych. Woheni je ho wot jencho hewjerja s njeležblivosežu ſaparal. Hewjer Havelka, kotrejž dwaj bratraj ſtaž ſo pschi wohnju w podkopach ſaduſkoj, je wjehnoſci wosſewik, ſo je hewjer kschiz, hdyž je ſ Havelku a třiom druhimi hewjerjemi s podkopow jěž, palazy kuzdoh ſ lampy wuczisnul. Šužob je do hradow dele panul a hrady ſapalik.

* Reka Wiſła cžini w Galizskej traſnje wulku ſkolu. Reka Reba w Lvovje je wustupila. Sschily wokoło njeje ſu ſ wjetſkeho džela ſaniczene. Runje tak ſo ſ Grana njepřestawaze nahle pschihjeraze wody Dunaja wosſewia. Tak mjenowane Agentiske haczenja ſu ſ městnami pschedrjene a wulka plonina je powodzena. Tež želeſniza je tu a tam podměta.

* Wulka woda je wjeli ſkoly w Komornskim komitacze w Wuherskej nacjinila a wjeli tybz jutrow polož pôčrjela. Na drôhach w měscze Granje woda dwaj metraj wysoko ſteji.

* S twierdzisni Graudenzskej bě ſo jenemu wojetko ſtanczej cžeknucz poradzilo. Wón kchwataſche ſ wjeholeho bróha dele a ſloczi požne ſwoblekany do reki Wiſły, ſo by ju pschepkuval. Dokelz na ſtrajne wolanje njekedzbowasche, třeli ta dwójzy ſa nim, hdyž bě hido

Wszystry dżel ręki pschepliwał, a frani jemu ramjo a głowu. Mjes tym běchu so łodźnizy s czołmom sa nim puśczezili. Wón pak so jím s dobrym sajcz njezdach, ale spyta czołm potorhnuć, schto pak so jemu njepradzi. Łodźnizy jeho lědom někak pschemóchu a do czołma sczezechu.

* Njezujažnijený podawek je so w Kopenhagenje stał. Czijo młodzi ludżo, dobri pschecczeljo, su ſebi w běhu 24 hodžin žiwjenje wſali. Prěni, s mjenom Holmer, pscheckupski w kolonialnych kłamach, bu w kožu morz̄y namakany, wón bě so ſajedojezil. Hdyž jeho pschecczel Eduard Bardum wo tym ſhoni, džesche dom, ſamku su do jſtow a wobwěznu so. Hdyž tſeczemu młodemu czasnikarzej, wobeju ſmierzcz woszewicu, ſawda ſebi tež tón w domach s jědom. Wſchitzu tſjo běchu kłmani młodzenzojo s dobrých ſwójbow. Schto je jich pochnuło, so moric, njewě hſicze nichtó, tola pak měnja, so je někakše lubkastwo wina na jich ſmierzci.

* Pschi bulvardje Saint-Germain w Parizu muž nimo duzy do papery ſawaleny murjerſki zyhel do wukladneho wokna jeneho bankiera cziknu. Wjes tym ſo ſchleczęzane czrjopy do wſchēch stron lecziku a so kozdy k woknu tſoczesche, czisťat to ſame czinjesche, pschimnu ſ ruku psches wokno, ſmozowa so ſchik, ſe ſkotyni pjenjeſami napjeljnjeſe, a so do czekanja da. Nekotſi polizistojo ſo ſa nim puſczeziku a jeho pola Maubertskeho torhochęga doſczezechu. Muž ſo ſpječowasche, bieſeſe a kopasche wokolo ſebje a wokaſhe: „Sława anarchiji!“ Skončzne dyrbjeſche ſo podac, a někto ſchlik do powětra cziknu. Skote pjenjeſy pak w powěſtſje wiſhajo wostachu, pak ſo ſloty deſchęz wot ludzi ſeſbéra, kotsiz tule dobrotu pschi ſebi ſchowachu; pschetož ſe 1500 frankow, kotrež běchu w ſchlik byłe, bankier jenož 600 wrózgo doſta. Na bližšim polizaſtwie paduň praji, ſo Louis Remongeon rěla a ſo je anarchist.

* W Schpaniſkej je ſrjedu ſylné ſemjerzenje bylo. W Alicante, Torrevieja a Orihuela je ſo wjele twarjenjow ſpawalało.

* W Grikitskej ſu w poſlednim čazku wſchelate ſemjerzenja ſaczuwalı. W Thebenje ſtej dwě kheji padnulej, jedyn cſlowejek je wo žiwjenje pschischof. Ludżo ſu domy wopuszczili a pschebywaja pod hoſkym njehjom.

* Žałofne njefbože na ſobzi je ſo w Ruskej ſtał. Wulki paſažerſki parník „Aſbion“ ſapali ſo na Unſhi njedaloko wokrjezneho města Makarjeva (w Koſtromské gubernii) a podnuri ſo ſa někotre hodžiny. Něhdze 60 wozbów ſo tepi. Jenož 30 ludžo ſe žiwjenjom wotendze.

* Wurjadnje wulzyschny kamieni, tak mjenowanym aérolith, je njedawno njedaloko Apſcherona ſi njebjeſ do kaſpiſkeho morja padnul. Wón leži truch dale brjoha w morju a ſteji někotre ſobze ſi morjoweſe ſwierſhiny won. Dokelž je woda na tym městnje ſchirri ſaženje hlučoka a dokełž je ſo czekli kamieni pschi ſwojim padze naſſkerje tola khecho hlučoku do dna ſarył, móže ſo jeho wulſoſz na 340 kubitnych ſaženjow wobliczic. Kamieni je doſpolnie czorni a ſteji jako hladka czorna ſtała ſi morja won. W Balku je tam hžo mnoho parolódzow poſylo, ſebi tón ſi njebjeſ padnjeny hoborski kamieni wobhladač. Jego pad ſo ſe ſatraſhny ſchumjenjom ſta, tak ſo ſebi ludžo w woklonoſeſi na ſemjerzenje myſlachu. Woda ſyčeſche a warjeſche ſo a ſběhaſche ſo wysoko horje, hdyž wón na nju dopadze.

* S Pittsburga w połnóżnej Ameriſy piſhaju. Pschi ſliwku a wóhnju, kotařz ſtał město Titusville domapłytko, je něhdze 150 cſlowejek ſwierſhiny ſhubilo. Woda w rězy na dobo tak rucze roſczeſche, ſo bu zyłe nižſe město powodzene. Wobydlerjo do wſchēch stron roſczeſlachu. Mnony pak buchu wot ſo rucze pschivalazych ſolmow ſhrabnjeni a ſo tepichu. Do woliowejce cziszczenje blyſl dyri, a ſa někotre mjeniſhiny hoborske twarjenje w ploſmenjach ſteſeſche. Póſpy ſo wohet ſkoro na zyłe město wupschestrje, kotrež bě wóhnjo-wemu morju podobne. Wulka teho je ſo ſchecz petrolejowych cziszczenjow do czista ſpalilo. Wokolo pschipoldnia pocza woda ſpadowacz. Šliw bě tež w Corryu a w drugich petrolejowych ſtolach wjele ſchody načinil. Mnony ludžo ſo czelajo wot naſwalazych wodow, na kotrejž palazy petrolej płuwasche, doſczezechu a ſo pak tepichu, pak ſo ſpalichu. Maſtata ſchoda w Titusvilli ſo něhdze na poſbra milijona hrivnow woblicz.

* Mormonojo, ſeltérarjo, kotrejž je po jich wuczbje dowolene, na dobo zyłu czrjodu ſonow měz, ſi połnóżnej Ameriſy wuczahnu, dokełž je tamniſche Injezerſtwo ſi kruhmi ſalonjemi wjeležónſtwo ſafalco. Woni ſo do Mexika pschehydla, hdyž ſu ſebi wulki truch ſraja ſupili. Tam chzedza ſakb wjeležónſtwo ſawjeſci.

* Po woszewjenju ſi Theherana w Aſiſkej je w Mesbedze 4000 ludži na kholeru ſemrjelo. Wyſchnoſz je ſanitetſki lordon w wobhahu ſchtrzyczich mil wokolo Theherana ſczahnuła.

K ſwiedženju ſwiatelio Jana.

Šloſ: Nashe dželo je ſo ſtało atd.

S rožemi na ſwiedženiu Jana
Wotendze macz ſrudniſhla,

Zelazy ſchat ſwobelekana,
K rowczek ſwojoh' lubuſhla.

Lil'je, ſomotki a malvy
Na rowczel luby ſkadeſche,

Šſwoje róże po pscheſtaſwyz
Na tſi róże trjeſteſche.

Pschi ſebi we duchu ręčzo
Wjes druhim tak prajesche:

Kafe ſbože, lube džeczo,
Mějach, hdyž ty ſiwe ſe.

Swjeſelecz ſym tebie ſmela
S wotſchenjom wutrobnym,

Hdyž ſym tebie w kožu mela,
Pödla mojoh' ſtejazym.

Ty kaž wotklož rjanoh' ſpěwa
Spěčnje nimo džesche mi,

Hdyž bych cze hſeſe juntróz ſmela
Wohladac ſies ſiwhymi.

Něk' ſo ſchomu ſhibowachu
Psches wět, kž tam pſhiceſe,

Kaž w Eliasowym čazbu,
Boh tež we nim njebjeſe.

Powter pschijneſe wot ſkłoku

S nowych kwětow ſeſhowa,

Hdyž w zipreſow hajſu w ſkłoku
Kleſco je ſo modliſta.

Pod njeſ ſi procho hiniſteho

Zuni hlož ſo hſyſhcer ſi:

Ššym ſrjedž raja njebjeſteho,

Mojo luba maſceſka.

Hdyž ty běſeſe wuſwolila

Wje ſej ſi ſbožu ſiwhenja,

Na tym dnu je ſmierzcz mi ſwila

Ššmierzcz ſiwhu do wenczla.

Sako ſkěla poſhceſena

Wich na lužy ſmierznoſeſe,

Wot jandželov pschijneſena

K hrodam njebja rjanocje.

Pscheſadžena wot wſchōh' ſteho

Wich laž róža ſaronaſa,

Pödla morja ſchleſiczanego

Wje ſenje Jeſuſ ſowita.

Militjony moliczkich džeczi

Se wſchēch čazbow pschi mni ſu

W rjanym měcze, kž ſo hſyſhceri

G njevidzanei kraſnoſcu.

Wat ſym tam na kraſhnyh horach

Wecžne rjanoh' naſeſza,

Wat we pschitwaſtach a dworach

W ſwiatniſy p'la Jeſuſa.

Sdroſcene ſym ſi běſeſi ſidu,

Na hločzach wenczki njewinu,

S haleluja džem ſi bliđu

Duchowneje hoſciny.

Gusta Gataſ.

Kedžbu pschi kupjenju

Začherſina.

Wotebjerka: „...Nochzu wote-
wrijenho inſektoſeho pôvra;
pschetož ſym Začherlin ſada!“

„...Chwala tule woſebitoſeſ ſi prawom jako naſlepſki ſrěd
ſi mjenom Začherl woſmu!“

Boprawdžity doſlacz:

W Budyschinje poła II. bratrow Miershow,

= = = = Straucha a Holsy,

= = = I. Oty Engerta,

= = = Ernstia Mittaſcha,

= = = Jurja Holsa w měſceſ. hapt.,

= = = C. A. Lukascha,

= = = Pawola Šchockarta,

= = = Alfreda Böhmy,

= = = Herm. Pschizanka,

= = = Pawola Mikla,

= = = E. Ferb. Lehmann,

= = = Ed. Cammera,

= = = Ernstia Augustina,

= = = A. W. Šenichale naſlēd.,

= = = Liborius Psunſera.

W o s i e w i e n j e.

Serbsko-němske farske město w Objelsku ſo w blízším časlu w uprōdni. Jego dohody wucinja 2275 ml.

Zadaczeljo ſa tuthm městnom časli ſo hnydom pola podpižaneho patrona samolivč.

w Delnim Objelsku, 10. junija 1892.

Franz Zeißig.

6000 ml. mam na dobru hypothetu na harske kublo wypožicj. Něčník Mütterlein.

w Mniškej zyrki je kheja čižlo 11 na pschedan.

Khejkarska živnosć čižlo 43 w Ženkezach ſe 6 körzami pola a kuki je hnydom na pschedan. Dalsche je ſhonicz pola wobkederja A. Bjenška w Böschizach.

Hiscke derje ſdžeržane trojokolo, kotrej je nowe 525 ml. placilo, je hnydom ſa 150 ml. na pschedan. Dalsche je ſhonicz w fotografovatni.

Alfreda Schreibera na ſchulſkej drósh 3 w Budyschinje.

Nowa hóbanka je na pschedan pola wojsnarja Němja w Mañjowje.

Dobre dudyry (instrument) ſu tunjo na pschedan na Fichtowej drósh 11.

w Bułezach čižlo 28 je hospodatki wosy, ſa jeneho abo tež ſa dweju konjow ſo hodžazy, na pschedan.

Wóſt a wóſkowy twar kupyje po najwyšších placisnach.

Hermann Lehmann, mydlak na hornčetſkej a ſchuleſkej haſy.

5 porſtow tolſty hukheny polcž punt po 75 np., pschi 10 puntach turácho,

ſeleny polcž punt po 70 np., hadleshčo " " 70 "

pschedawa Otto Pöthke ſi napſhęca mjaſowych jedlów.

Wohnstroje

(Feuerwerkskörper)

wo iſtwe, na kraju a na wodže porucja tunjo

J. G. Klingst Nachfolger na bohatej haſy 16, na róžku theaterskej haſy.

Wohnstroje po 15—250 ml. wjetſche po woſebitnym ſlaſanju, ſo ſa 6 dnjow wobstaraja.

Gobak w roſkach, Wazungski, Škoczebuski, Trotterodski, ſekloſty a prahowany tobak, woprawdžity a němski portoriko, zyle a krane rjeſiki porucja tunjo

J. G. Klingst Nachfolger na bohatej haſy 16 na róžku theaterskej haſy.

Pschenajecze trawh.

Létiſchi trawowy wuzitk na paſtwiſhczowych kulač, kulač pschi nehduschej radzinej zyhelnzy a pschi dracžerni ma ſo po jenotliwych ſahonach.

wóndželu 20. junija t. l. popoldnju wot 3 hodžin ſ wuměnjenjom wuſwolenja ſadžerjow a ſ wuměnjenjemi, w termiji wofſewomnymi, pschenajecz.

Na wotnajecze ſmykleni ſo proſha, ſo w mjenowanym časlu pschi paſtwiſhczowych kulač ſeńcz.

w Budyschinje, 13. junija 1892.

Měſchczanska rada.

Dr. Gaebler, měſchczanosta.

A w k z i j a.

Ola ſloženja najeſtwa ma ſo na Halschtrowskim rycerſtville wóndželu 20. a wtutoru 21. junija t. l.

wſcha hópodatſla nadoba, někotre konje atd. a to

wóndželu dopoldnja wot 10 hodžin rataſle maschine, jako: 1 žito žuejaza maschine, 1 drilowaza maschine, 1 dječej ſyjaza maschine, 1 bérny ſberaza maschine, 1 bérny wuberaza maschine, 1 kykanjowa maschine, konje, cježne wosy, kuczowe wosy, rolniski grat, konjazy cježny grat, kuczowy grat atd. atd.

wtutoru dopoldnja wot 9 hodžin poſklesheja, ſoža a wſchelaka domjaza a hópodatſla nadoba na poſkeſadžowanje poſchedawacj.

w Halschtrowje, w juniju 1892.

Merkel, najeńk knježeho dwora.

Pschenajecze luſkow.

Wtutoru 21. junija t. l. dopoldnja w 10 hodžinach maja ſo knježje Bariske kuki, pola Subornicži ležaze, po ſahonach ſa hotowe pjenjesh pschenajecz.

J. Schütz, inspektor.

Wjetſchu dželbu trajneho luſtra, male tkalne njedostatki wopſhijaze, ſara tunjo, starý lóhej po 25 np., teho runja dželbu tibetowych rubiſhežow na hlownu ſara tunjo porucžam.

Emil Wehrle

na ſerjowej haſy 7.

Woſotwarſtwo J. Bergmanna

w Delnjej Hórzyn

porucja ſo ſ dobremu a tunjemu twarjenju woſow wſchę druziny. Ženož dokež ſam poſhezo ſobu dželam, móžu derje a tunjo, laž kóžby druhi, ſwoje dželo ſhotowicz. Někotre wosy ſu poſhezo w drzewie hotowe a móža ſo pschi potrjebe wobhladacj.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa porucja plýſhove pjeſſe, ſetnje pjeſſe, ſauki, modne jakety, deſhčne manle, trikolowé taſle w wulkim wubjertu po tunich placisnach.

Poſluženje w němskej a ſerbſkej rěči w Budyschinje na hlownym torhochce 5.

Palmowe woſzuchi

ſu ſaſo doſkale a ſo tunjo porucžaja wot Baldewega a Sachsy.

Wěſty hredk poſheče ſčerwjene poběženje ſwini palczik po 1 ml. 25 np. porucja

J. G. Klingst Nachfolger w Budyschinje na bohatej haſy 16.

S naſkadem Maczizy Serbskeje ſu wuſhle a w wudawańi „Sserb. Nowin“ na poſchedan:

Aſhij a poſmekaz abo Turkojo poſhed ſinom w ſečze 1683. 1883. Placisna 40 np.

Grójnik. Šběrka powědańczkow. 1885. Placisna 40 np.

Nadpad pola ſukuz. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawak 1888. Placisna 30 np.

Jan Manja abo ſdže ſtatok moj? Powědańczko ſe ſerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho čaſa. 1889. Placisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placisna 50 np.

Schaty ſimaze maschine w wſchelakich wulkoſczach porucja tunjo

Richard Otto, mechanik na hornčetſkej haſy 18.

poſchedawanje a poſjedzenje w ſchę druzinow čaſnukow. Placisny najtunſcho a rukowanje na dwě ſečze.

Gustav Mager, čaſnukat 11 na ſerbſkej haſy 11 poſhezo starých kaſarmach.

Hypotheckski bürow Emila Frödy w Budyschinje

ma poſhezo privatne pjenjesh wot 1000 po 4—4½ % na dobru hypothetu wupožicj. Tam ſo tež wěſte hypotheti, kupyne pjenjesh a herbstwa kupyja abo ſo na nje požcuje.

Cjelebž wot 15. ſeči hnydom a tež w nowemu ſeči 1893 do ſkúzby ptam. Schütz che ſo minu rěčez, mje trjechi njedželu 26. junija dopoldnja wot 10—11 hodžin w knježim hoſćenu w Nejewacjidle, wot 12 hodž do 1 hodž pola pielaſteho miſchtra ſerala w Nekezach, poſoldnju wot 4—5 hodžin w Eſtu pola poſhelupza Šäuberliča. Poſchidne budu tam kóždu 2. njedželu měřacjne ſe rěčam. Schütz che mi pihač, njech na liſt napishe: Andreas Paulick in Grohānchen bei Demitz.

Handrij Pawlik w Wulkim Woſyku.

Němske reformiske towarzstwo

sa Budyschin a wokolnoseč.

Slowna shromadžisna

šobotu 18. junija 1892 wjeczor w 8 hodzinach
w Lanez hotelu w Budyschinje.

Dnijowym porjad:

1. Schwalenje nacísla wustawów.
2. Wólba pschedkydšta.

Prawo k saſtupej ma jenož tón, kž je ſo do ſobuſtaſtich liſczi-
now ſapihał, abo kž ſo, do ſole ſaſtuviwchi, do nich ſapiſhe.

Komitej.

Popoczne towarzstwo herbskich burow w Małym Wjelkowie

Směje njedželu 26. junija popołdnju w 4 hodzinach poſebdzenje.
Pschedkydšto.

Hrodowy park w Njeſhwacžidle.

Njedželu 26. junija t. l. budje ſo w hrabinskim hrodowym
parku w Njeſhwacžidle

wojerſki konzert

wotbywacž, kž ſo wot trompejtarſkeho čhora 1. kralowskeho hufarskeho
regimenta čiſlo 18 pod direkciu ſtabowego trompejtarja kniſeja Al-
wina Müllera wuwiedze.

Sapocžatk popołdnju w 4 hodzinach. Gauſtup 50 np. — Pschedkydšto
njepſchihodnym wjedrje ſměje ſo konzert w oranžerijnym twarjenju.

K temule konzertej najpodwoſniſko pschedproſhuje

wojerſke towarzſtwo w Njeſhwacžidle.

Barlinske wohen-sawesczaze towarzſtwo.

Salozene 1812.

Sakladny kapital 6,000,000 mk.

Dowolam ſebi ſ tuthym k wjedzenju dacž, ſo ſmy

knjesej pschedkuþzej Augustej Lorenzej w Budestezach

agenturu towarzſtwo, wot naſ ſo ſaſtuwazeho, ſa Budestez w wo-
kolnoſeč pschedpodali.

W Lipſku, w juniju 1892.

Generalna agentura
Albert Kraus.

Sso poczahujo na hornje wosjewjenje, dowolam ſo k pschedimaniu
ſawesczenerjow mobilijow, tworow, žita, ratarſkeje nadoby atd. pola

Barlinskeho wohen-sawesczaze towarzſtwo

poruczecz a dawam k wjedzenju, ſo na wſhē praschenja rad wukasam.

W Budestezach, w juniju 1892.

August Lorenz.

Wſhē klodke paſenzy liter po 55 np.,
woprawdžity Wjasoński a Nordhauſki žitny paſenz liter po 75
a 80 np.,

čiſty paſenz liter po 30 np., w c̄wizach tuſhcho,
teho runja wſhē kolonialne twory dobre a tunje w kłamach

Korle Noacka na žitnej haſy,
w lécze 1864 ſołozenyh.

Budyschin.

Welle ſhelenje tu budje ſo njedželu wot 3. hacž
do njedžele 10. juliia wotbywacž. Wózej njedželi a ſrijedu po-
połdnju w 3 hodzinach budje paradny wuczah.

S ſrijedu 6. juliia budje wulski wohnjostroj. K temu poſędza
extraczaži a pschi wſhē mjeniſtich ſaſtaniszczech ſaſtanu: ſ Budyschini
do Bikopiz wjeczor w 10 hodzinach 43 min., ſ Budyschini do
Wjasoñy w 10 hodzina 48 min., ſ Budestez do Kumwałda w 11 hodz.
12 min., ſ Budyschini do Rakez w 11 hodz.

S tuthmi czahami ſmě ſo kóždy ſ jednorym dnjowym billetom
wjescz.

Wotewrjenje krawſta.

Ejſeczonym ſerbam w Baczonju a wokolnoſeč ſo tuthym k wje-
dzenju dawam, ſo ſym ſo w Baczonju na ſtarej zyheſnu ſo krawſ
ſaſydlit. Wutſtu ſo na ſchicze wſhē mužazeje, džeczazeje
a herbskeje ſonjaſeje drasty a činju na to ſedzbiwe, ſo tež ſutno,
plat atd., kotrehož pruhi ſu pola mie wupołożene, derje a tunjo
wobſtaran. Dobre dželo po tunich płaczisnach lubjo, proſchu moje
pschedewſacze dobrociwje podpjeracž.

S poczeczowanjom

Jakub Merežink, krawſ w Baczonju.

Lužica. Měſačnik za zabawu a powučenie. Zhradny časopis hornjo- a delnołužiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawař: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładem a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadźa ſrjedz kóždeho měsaca w Budyschinje a hodzi ſo wſhēdnie ſkazac pak na pósce pak pola administratora pak w expedicii „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaci jenož 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam naležne tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenie.

Rakečanske ſerb. tow.

„Lipa“

změje jutře njedželu 19. ſmažnika popołdnju w 5 hodzinach
w Křižaneč ſaſtencu swoje měſačne posedzenje, k kotremuž
je tež zaso přednošk přilubjeny. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydſto.

Holza, kotaž dže ſchicze na-
wutnuć, mōže darmotnu wuczbu
doſtač ſu Bergstraße 5 w ſadnej
kłej. Tež ſo tam po žadanju
tunja jeho a wobhdenje wukasa.

Ola ſhorjenja nětčiſeje holza
ſo hnydom abo najpoſbzidſho k 1.
juliſej druga herbska klužobna holza
psched ſchulerſki wrotami čiſlo 7
pyta.

Sprawna holza, 15—16 lětna,
ſo k 1. juliſej do dobreje klužby
pyta. Dalsche je ſhonicz pod
hrodom čiſlo 47.

Služobne a kuchinske holzy,
wotroczkow, dżowki, wołažych psched
w ſhodej mſdze pyta ſeſzyna na
reñiſej haſy 26.

Wotroczkow, dżowki, dóſki pyta
Schmitdowa w Budyschinje na
žukelskej haſy 10.

Zakazik, ſhórzuch a pjeſl wo-
pschedkazy, je ſo ſandzenu ſobotu
ſhubil. Sprawny namakał čyžk
jón w wudawařni Serb. Nowin
wotedačz.

Kowačkeho hnydom do hžela
pyta kowarski miſchir Hübler
w Rakezach.

Na puczu ſo Wětrowa do Njeſhwacžida je ſo pjenjeſna mōſh-
niczka, mało pjenjes wopschijaza,
namakała; je ſaſo doſtač w Rakezach
čiſlo 38.

Pjenjeſy ſu ſo w mojich kłamach
21. meje namakałe. Ad. Rämsk.

Z Bożej hradnej pomoci je
ſo namaj džensa ſtrowy synk
narodził.

Farski dom w Wjelecinje, 14.
junija 1892.

M. Rjenč, farar,
a mandželska.

Džak.

Wuſkodostojnemu knjesej fara-
rzej Birničce ſa rjani posběhovazu
récz, kotaž je namaj wón psched
naju ſlotym kwaſu džeržak, naj-
wutrobnitski džak prajimoj.

Jan Scholka a mandželska
w ſcupoj.

(K temu čiſlu pschedkazy.)

Pschiloha k číslu 25 Serbskich Nowin.

Sobota 18. junija 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej ayrefi smje jutje nježelu rano w 7 hodž. sorač dr. Kalich herbstu spomjednu ręcz a 1/2 hodžin herbse przedowanje. — Popođenju 1/2 hodžin budže w konfirmantsej sali Michalskej sorač latechismusowe ročenje i konfirmowanych herbssimi holzami.

Werovali:

W Michalskej zyrki: Hendrich Bohuwér Wilhelm, hčerjet a fabrikat w Dobruschi, i Amaliju Augustu Strobelz tam.

Křenil:

W Michalskej zyrki: Lejna Wylemina, Handrija Augusta Udermann, živnoščerja w Kelenje, dž. — August Richard, Augusta Bohuměra Mehnerta, dželaczerja w Kelenje, ſ. — Jan Mož, Jana Augusta Hantscha, dželaczerja na Židovje, ſ. — Selma Maria, Korle Augusta Mehnerta, živnoščerja w Mašezach, dž. — Marja Martha, Korle Bohuwéra Wojnarja, fabrikat w Dobruschi, dž. — Korla Ernst, njemandz, ſ. w Šenbječizach.

Zemrječi:

Džen 8. junija: Jan Gilsch, hčejnik na Šidovje, 61 let 7 měsazow 20 dnjow. — 9. Theresija Marja, Ernstka Augusta Bartuschka, kovačstvo mještira w Šeříjezach, dž., 5 měsazow 16 dnjow. — 10. Hermann Alfred, Korle Hermanna Holča, molerja pod hrodom, ſ., 1 měsaz 10 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowy doros w Budyschinje:	— měchow	W Budyschinje		W Lubljiu	
		wot	hacž	wot	hacž
		ml.	np.	ml.	np.
Bícheriza	běla	11	—	10	88
	žolta	10	71	10	44
Rozka		9	75	10	—
Ječmjen		7	86	8	21
Wówoš	50 kilogr.	7	40	7	80
Hroš		8	89	11	11
Wota		7	50	8	6
Jahly		16	50	19	50
Šejbuschla		18	50	19	—
Berny		3	20	3	80
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20
Wichencjna muša	50	11	75	18	50
Rjana muša	50	11	75	16	—
Gáno	50	2	30	2	70
Salóma	600	17	—	20	—
Prožata 918 ščitul, ščitula		14	—	25	—
Wichencjne motrub		5	25	6	—
Rjane motrub		5	75	7	50

Na burci w Budyschinje pscheniza (běla) wot 10 hr. 75 np. hacž 11 hr. — np. pscheniza (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 65 np., rožka wot 9 hr. 70 np. hacž 9 hr. 94 np., ječmjen wot 8 hr. 7 np. hacž 8 hr. 15 np., wówoš wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 45 np.

Draždžanje mjašowe placzisny: Hovjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěnjeje wahl. Dobre kraje ſtrinje 55—58 ml. po 100 puntach i 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np. po puntce rěnjeje wahl.

Wiedro w Londonje 17. junija: Kražne.

Daločko a schérvko kvalobnje snata wulka winowa pschedawatnja Jana Hendr. Hantscha w Draždjanach je mi jenicek pschedawanje ſwosich winow pschedopodača.

Budu pschedawacj četwjeru wino hižo po 80 np. blesku a drožšho, belse 80

Na hłodke wino, jačo lekowaze wino ho hōdžaze, wožebje ředźne cžinju a porucjam létowaze Tokayske, Madeira, Sherry, Portske wino a Malaga blesku po 3 ml.

Dale wſchelake družiny rumu, arraka, kognaka, likerow a ſchampanskoho wina.

Placzisny su porjno dobroćzi jara tunje. Wo dobroćzive wotebheranje prožy

August Lorenz
w Budějovickách.

Pschi pschedawanju ho herbſki ręči.

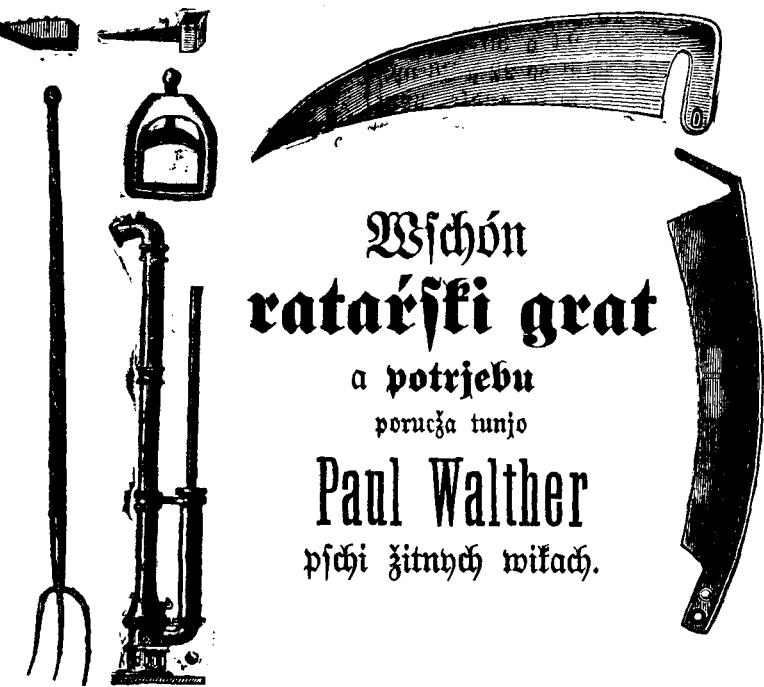
Wódne pónoje, kotly, kachlowe platy, něšzowe rebliky, kachlowe durczka, tšešchue volna, twarske hōdže porucza tunjo

Paul Walther.

Mužaze krawaty

w wulkotnym wubjerku po jara tunich placzisnach porucza
A. Tschentscher na bohaty hašy 18.

Kóžda w wulkadnym volnje wupołożena krawata ho k pschedacju natis wosmje.

Wschón
ratačski grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther
pschi žitnych wilach.

Pſchedeſčeniki

wóhom a dwanacjedželsate, trajnje dželane porucza po naſtunischih placzisnach
pschedeſčenikatnja

Ed. Schulzes Sohn
pschi bohaty wrotach 26.

požehnajte a potřebujete
tunje a tunje.

Wulki khosejowyj sklad Th. Grumbta

w kupyńzy na swonkownej lawskiej hašy
porucza
kýry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlepšim hłodze.

Najlepschi zakrowy syrup
punkt po 20 np. porucza

Paul Hofmann

na rózku herbskej a schuletskej hafy.

S noweje pozytki poruczam
rajk punt po 14—40 np.,
derje ho warjaze buny,

hoki,

seleny a žolty warny hróch,
beleny a rosloczený hróch,
niczoste, bantote a lamane nudle.

Paul Hofmann

na rózku herbskej a schuletskej hafy.

Najlepscha wyższa běrnova pla-
ciszna mje ponucza, na moje

Kuchne warjenje

ledzne czinicz, jako na
rajk, punt po 14, 16, 18, 20,
24 a 30 np.,
grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,

jahly, punt po 18 np.,
beleny hróch, punt po 18 np.,

seleny hróch, punt po 18 np.,
běle buny i warjenju a žadjenju,

punt po 15 a 18 np.,
hoki, punt po 24 a 30 np.,

hejdusichku, punt po 22 a 26 np.,
bantote a niczoste nudle, punt

po 40 np.,
wopravne jejowe nudle, punt po

50 np.,
wopravne makkaroni, punt po

50 np.,
najlepsche lamane nudle, punt po

30 np.,
najlepschi pschenicny gris, punt

po 25 np.

Wsché warjenja a nudle su do-
spolne cziste a, dokelž ho lohko

warja, jara spore, teho dla tej

tunje.

August Lorenz w Budapestach.

Richard Neumann

porucza kry a paleny

Fhofej

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepschej dobrosczi po najtunishich
placiszach.

Pschi wotewsczu wjetshich dzel-
bow ho pomernje nisze placiszach
woblicza.

Tunje

Zigarey

wipowanste žorlo sa schopschedawa-
rjow,
tyżaz hajo po 20 mf.
porucza

Richard Neumann
na snutkownej lawskiej hafy čo. 6
filiala na bohatnej hafy čo. 28.

Turkowske klowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tunsko porucza

Th. Grumbt
na snutkownej lawskiej hafy.

Emil Indinger

w Budyschinje na lotolskej hafy 11

porucza swój derje sridowany

sklad wschitkich czrijow

sa mujskich, žonske a džeczi

po snatich tunich placiszach.

Pschedawatnia miedzlu: na bohatzej hafy cijelo 3 s napschecza posta.

Bawmiane a platowe
ploczne tkaniny sa mužazu a hólčazu draſtu
hócz hajo po 50 np.
porucza

Bruno Grohmann w Budyschinje
hukujowa pschedawatnia
9. na hłownym torhoszczu 9.

Sredk
k speschennemu blejchowanju platu
ma na pschedan a tak ma ho naložecz, wulaze
Otto Engert na snutkownej lawskiej hafy.

Julius Höhme,
sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajenjy
w Riesy nad Lobjom
porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóczaje maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schérokmlóczaje maschiny, s gópelom a paru ho čerjaze,
jenopschjeje mlóczaje maschiny, wubjernje dželaze,
ruczne mlóczaje maschiny najnowscheje konstrukcji,
běry rostlóczaje a běry rostrihaze maschiny,
rešaki sa bery a rępu, čišczače maschiny,
mjeſlizy, butrowanske maschiny, butrumiatowarje, mloczinski,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho čerjaze,
jučhowe hudy s dwójzy sozynkowanego worzlowego blacha, žesne
jučhowe plumpy,
piżu parjaze apparaty (noschne), triery najlepscheje konstrukcji,
mlynske zylindry, rynkate wały a deźimalne skótkue wały,
kuczne brony, hamzne dželo, sakoszy schlitowanym systemem, kotrež móga
ho hnydom wot lózdeho do Saakowych, Meifortowych a Go-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepscheje, wupruho
waneje konstrukcji.

**Rajpschidniše wuměnjenja dla placzenja? Pruga
dowolena! Prospekti darmo!**

Pschedawatnia a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Franz Marschner

čjažnikat w Budyschinje
čo. 9 na bohatzej hafy čo. 9
swój sklad čjažnikow a čjaž-
nikowych ryczaſow dobroczi-
wemu wobledzbowaniu porucza.

Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placiszny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnenje: Něčju herbski.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilach

porucza swoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwierski,
khejorski, selowy a herlszowy liker, kaž tež derje čišczený palenj
prěnjeje a druhjeje druzin, wopravdzie winowe kishalo, kishalowy
spirit a plodowe kishalo w bleschach a po mérje. — Natursku
khemjelszku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
i kwasam, kshezisnam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha w lata 1868 wobsteji.

Palenz

jednory a dwójny
w snatich dobrzych a derjeſlodzzych
druzinach poruczataj tunjo

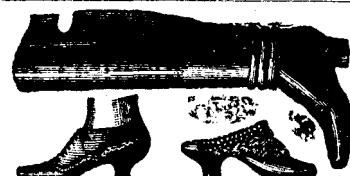
Schischka a Rječza.

Turkowske klowki
najlepscheje druginy porucza

Moritz Mierwa
pschi mjažowym torhoszczu.
Destillazija snatich dobrzych likerow
po starých tunich placiszach.

Rajb
grupy,
jahly,
hejdusichku,
hróch,
hoki

po jenotslym a s zyła porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Gardzieni
najlepschi wudżek
w najwjetshim wubjerku po najtunishich
placiszach.

Paul Kristeller.
na bohatzej hafy 29 s napisem vobjedzenia i winowej tiegi.

August Mittasch,

blidař w Bilezach,
porucza ho i wudżelaniu zylych

njevijszinskich
w uhotowanjo w
a čini ledzne na swój sklad
medlow a skolow, jenož derje wud-
želanych, po najtunishich pla-
ciszach.

Wobrasz

(bilby) ho rjenje a tunjo faschlen-
zuja a s woblikom wobdabja,
domowe żohnowanje a wobrasz
w wulkim wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mütz
na bohatzej hafy 11.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu.
— Štvortlenna předplata wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čílo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číš Smolerjec knihičštejnje w mačičnym domje w Budysinje.

Za nawěštki kiž maja so wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zwonknej lawskej hasy čo. 2) wotedać, placi so wot maleho rynka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 26.

Sobotu 25. junija 1892.

Lětnik 51.

— Češčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedaža sa je na 3. sichtwórtlēto 1892 do předka placicž, njech nětko 80 np. wudawařni Serbskich Nowin wotedadža. — Egji, kotsiž řebi Serbske Nowiny psches póst pschinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, řebi je tam bórsh ſtaſacž. Na sichtwórtlēto ſaplačazi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſſich póstach, taž tež w druhich krajach němského khžorſtwa 1 mk., ſ pschinjeſzenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny ſ pschiſku Serbski Hospodař placza na póstach 1 mk. 25 np., ſ pschinjeſzenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadze hodži ſo tež „Pomhaj Boh“ na pósče ſtaſacž.

Swětne podawki.

Němske khžorſtvo. Sowěrny pschiwižowat trojeſwjaſka a sprawný pschecžel němského khžora, italski kral Humbert, je ſańdženu pońdželu ſo ſwojej mandželskej Margaritu do Varlina na wopht pschiſtel. A cjeſezi italskeju kralowskeju mandželskeju ſo wutoru w ſwjeſelenkej ſahrode wulka parada wotbywaſche, pschi kotrejž ſo 14,500 muži wobdželi. Hdyž woſazy paradny marsh ſapocžachu, ſo khžor na jich čzolo ſo ſtajiwski přeni garderegiument a garbu du korps nimo krala Humberta wjedžesche. Paradny marsh ſo dwójzy činjeſche a ſo wubjernje poradži. Po paradze mějeſche ſo ſhwjedženſta hoſćina w Potsdamskim měſchjezanſkim hrode, pschi čzimž khžor wofſewi, ſo je ſo jeho mlódscha ſotra, prynzeſha Margaretha, ſ Heſenſkim prynzom Biedrichom Korlu, hynom ſemrjeteho heſenskeho krajneho hrabje Biedricha, ſlubila. Gslub je ſo njedželu w Homburgu měl.

— Pschi ſhabđowanzy němského a ruſkeho khžora w Kielu je khžor Wylem zarej admiralſtvo němského wojnského lódźtowemu poſticžit. Kež je khžor wjichſhemu lódźtowemu komandej wofſewi, je zar nětko tole wuſnamjenjenje pschiſtel.

— S pschewodom italskeho krala je nowy italski minister ſwonkownych naležnoſc̄ow, Brin, do Varlina pschiſtel. Najwjetſchu ſebžblivosc̄ ſbudžuje žiwy wobhlab, kiz ma ſo wſchědnje bjes Brinom a khžorſtowym kanzlerom hrabju Capriovim. Wobaj pječza ſo wo powſchitownych politiſtich wobſtejnnoſc̄ach roſtrečjujetaj. Wonaj ſtaj ſpoſnaloj, ſo matej Němska a Italska te fame intereſy. Wuſnoſt jej roſtrečjenja ſo awſtrijskemu ministru ſwonkownych naležnoſc̄ow, hrabi Kalnoſtej, wofſewi.

— W němském wójsku ſo pola pěſčkow pječza dwěſteta ſkužba ſawjedže. S dobom ma ſo hylnoſc̄ pěſčkow wo 63,000 muži roſmnnoſc̄, wójskowa licžba w mérje, nětkole 487,000 muži wucžinjaza, ma ſo mjenujzy na 550,000 powyſhici. Wudawki ſa wójsko byču ſo ſ tym wo 60 milijonow lénje powyſhici. Khžorſtowemu ſejmej ſo pječza nowa wojetſka pschedloha, wo tym jednaza, hýzo w blížším poſhydanju pschedpoſloži.

— W němském khžorſtwe budže ſo w dezembrje domjazý ſkot licžicž. Poſledne licženje ſkotu je ſo w januarje 1883 mělo.

— Pschedzivniſt jétraſchc̄epjenja, dr. Hübner, je do ſjawnnoſc̄e dał, ſo němski khžor ſwoje džecži njeje ſchęzepicž dał, pschedzitanski knihi, w kóždym ſu ſchłodne ſcžehwki jétraſchc̄epjenja na džecžowu ſtronosć wopřpane. Hübnerowe wudawanje pak ſo njeſda cjeſezi na wěrnoſc̄i ſtejcz. Varlinſke „Kſižne nowiny“ ſu mjenujzy woſewi, ſo tamna powjesc̄, tak daloko hacž ſo na w ſchěch prynzow

naſchego nětčiſcheho khžorſtweho doma pocžahuje, prawa njeje. Nětko by ſajimawe bylo, ſhonicž, kotsi ſ khžorſtowowych prynzow hiſhće ſchęzepjeni njeſzu.

— Léta ſu ſo minule, ſo je ſo Bismark ſwoju politiku móz ſlekt a ſo na ſwoje ſamotne ſublo podał. Eglojek hewař do ſabyeza pschiſtel, kiz ſe ſjawnosću njevoſkhađa. Hinat je to ſ Bismarkom. Němski lud ſo ſa njeho čzim hóle ſajimuje, čzim dleſhi je čaſh, ſo wón wjazy ſ prením ſaſtojnikom w němskim khžorſtwe njeje. W kajkej wulkej a roſeſazej naſhlaſnoſc̄i, widžanoſc̄i a cjeſezi Bismark bjes němskim ludom ſteji, je jeho pučowanje do Wina wobſhwěliſto, hdyž jeho hyn hrabja Herbert minjeny thđen ſ hrabinku Hoyoses kwaž ſwjeſeſche. Ma mnohich dwórnichc̄zach, nimo kóždym ſeleſnicjny čzah jéđeſche, w kóžym ſo Bismark wjeſeſche, ludove čzjódy ſtejachu, kotrej Bismarka wjeſeſle witaču. W Varlinje na anhaltiskim dwórnichc̄z u ſyfazý ludži jeho pschiſkhad wocžakowachu. Bismarkowy ſalonowy wós bu ſ kóžkami móhł rjez poſhypany; mnosy wjetchowu ruku ſkóčzachu, kotsiž mějachu ſvože, ju doſeſħanuć. Tele cjeſežowanja ſo na jéſbje psches ſalku wopſjetowachu; w Röderawje Bismarka Niesaſzy, w Koſwigu Mieſchinjenjo powitaču, tola tu bu ſadžerjenje tak kóžte, ſo čzah přebyd ſotjedže, hacž možeſche wjetch ſchleſnu ſe ſhampanſkim winom, jemu do wosa poſticženu, wuproſdnicž. Bismark teho dla wino po pucžu wupi a ſchleſnu ſ Draždjan ſ džaknym piſmom do Mieſchna wróćzi. Majaſhorjeniſche powitanje ſo jemu w Draždjanach doſta. Ma dwórnichc̄z jeho wjichſchi měſchjezanſta ſtubel poſtrowi. W ſwojej wotmolwje wjetch proji, ſo je ſwjeſeſke, wutrobne powitanje ſe ſtrony Draždanskich wjichſchi ſcžow ſa njeho wjihoke wuſnamjenjenje, ſa kotrej ſo wutrobne džakuje. W ſwojich starych dnjach njemože wjazy wjele doſonjeſc̄, tola ſo ſa wſchě naležnoſc̄e wótſneho kraja ſajimuje, hdyž tež ſ dala ſwojeho powelanja. So je jeho dželo wuſpěch mělo, na tym ma kral Albert wofebith podzél, kiz je jemu pschiſho miſoſcžiwy knjeg był. Skóčzne ſo wjetch hiſhće jónkróz džakowasche. Ma jéſbje do hotela Bellvue, hdyž Bismark pschenozowasche, jemu lud ſe ſaſorjenjem napschecžo wylasche. Do hoſćenza deputacija ſwjeſeſkeho wubjerkia pod wjedženjem dr. Oſterloha pschiſtel. Tutoń ręcz džerjeſche, w kotrej Bismarkowe ſaſlužby wo ſjenocženje Němskeje ſlawjeſche a wuſběhōwasche, ſo Draždancenjo ſebi ſa najwjetſchi cjeſež waža, ſo je Bismark ſ cjeſným měſchjezanſkim prwom traſnje ſiž měſtom ſjenocženy. Wjetch Bismark wotmolwi, ſo ſo ſa cjeſežepolne powitanje džakuje; wón wobſamknenu ſańdženoſc̄ ſaſtujuje a ſenje w jazy ſjawné ſaſtojſtvo ſaſtaſacž njehudž. Swjaſt, wokolo němského luba ſwity, je wjele hódný, Němska ſady Franzowſkeje, Jendželskeje a Ruskeje njeſteji; w wójnje a mérje je wjele džela bylo, wjele je kral Albert čzinil. Wjetch ſkóčz ſe ſlawu kralej Alberzej. Bjes tym hý ſo na džiwalowym měſtinje psched hoſćenzom nehdže 15,000 falenoscherjow a 1600 ſobuſtawow wſchelatich ſpěwanſkich towarſtowow ſetupalo. Wjetch Bismark ſe ſwojej mandželskej na tribunu, k temu woſebje natwarjenu, ſtupi a na ſpěw poſluchasche. Hdyž běchu te wuklinczaki, falenoscherj ſo psched wobhlabu nimo cjehnjeſcu. Wjele domow bě wulzyſhne wobſhwěleny. Falowy čzah hacž do nozy 12 hodzin traſeſche. Hdyž wjetch njedželu rano ſ Draždjan wotjedže, ſo jemu ſ nowa ſaſorjene počeſežewana wot luba wopkaſowachu. Tak bórsh hacž ſo Bismarkowy wós ſ dwórnichc̄z pschiſblizi, ſo lud ſ tajkim cjeſežami ſ njemu cjeſežesche, ſo dyrbjeſche wjetch a jeho mandželska

s wosa stupicž. Bismarck ho se hwojnej mandzelskej do wjehowſteje ſtwy na dworniſczeju poba a tam khwili wotpočowasche. Wožobam, kotrež jeho wobdawachu, won praji, so ho jemu tajke pocžeczowanja hiſheje nihđe a ženje doſtałe njeſju. Hdyž $\frac{1}{2}$ 12 hodžin czah ſ dworniſczeju wotkēdže, bē cziszczenja tak wulka, so móžesche ho Bismarck ledma k czahzej pschettocicž. Na ſastaniszeſzach na puczu ſ Dražđan do Wina, wožebje w Schandawje, Pirnje, Teczenje, Zilawie a Snojmje, ho Bismarck ſ nowa holdowanja pschinjeſchu. Do Wina won wjeczor w 10 hodž. pschijedž. Psched dworniſczeom bē ho wołolo 5000 wožobow, wožebje studentow, k jeho powitanju poſtaſilo. Hdyž ho wjeh Bismarck ludej polasa, so ſ thzoz schijow klawia wołaſche. Wołcijske ſpěw ſpěwaj ſub Bismarkowym wos wožba, tak ſo běſche tón nufowaný ſtup jecž. Psched hrodom hrabje Palffya, hdyž ſo kwaž hrabje Herberta Bismarka wožywacze, ſo ludowe čriody haczaču. Dokelž lud po napominanju polizistow hnydom njerofendje, tucži ſ nahim mječzom do njeho bijachu. Polizistojo, kotiž ſo pschi teſle krwawnej biženzy woždžili njeſju, powiedaja, ſo je ſo jim wot jich pschedſtajenych porucžlo, pschi naj-chnadniſchim njeprorodje mótri broń trjebacž. Š kajkej njembroſežu ſu polizistojo do czekazeho luda prali, wožwědži to, ſo ho po thzle krwawnych žadlaſoſzach dróha bitwiſczeju runaſche, kotrež bē požyte ſ roſbitym klobuſami, manſhetami a rubiſczeſmi. Dokelž bē pleſti ſ měſtami ſ krwju polaty, dyrbjachu jón w nozy cziszcicž. W awſtriskim ſejmje ſu někotſi ſapóžlanž wot knježestwa frute pschephtanie wo hrubym ſakhadženju polizistow pschecžiwo ludej žadali.

— Rektor Ahlwardt ſnadž ſe hwojimi wožköržbam ſchecžiwo „židowſkim flintam“ psched ſudom tola njewobſteji, hacž runje móže wſcho, ſchtož je piňa, ſe hwekami wožwědžicž a dopokaſacž. Želi ſo je wérno, ſchtož je pschedbyda ſakſteje tſelby pruhowazeje komiſije, wychl Thierbach, dopišowarzej jenych nowin prají, Ahlwardtowa węž hubjenje ſteji. Wychl Thierbach wo „židowſkim flintach“ takle ſudgi: „Löwowe tſelby ſu wſchě dobre. Nashe wóſko je cziszcze k wójne hotowe. Wérno je, ſo ſu ho někotre tſelby (niz Löwowe) puſke. Ma tym pak njeje tſelba wina byla, ale njedostatki pschi dželanju munizije. Tak je ſo ſtało, ſo někotre patrony derje njeſamkaču a pólver ſhubiſu. Duž wutſel nufnu móž njeměſeſe; kula w role težaczo wosta, a rola dyrbjescze ſo puknucž, tak bórſy hacž ſo druhi króz wutſeli . . . . Wdy w Sakskej ſamy hnydom po wündzenju Ahlwardtoweho ſpiža Löwowe tſelby ſ nowa pruhowali, tola je wſchě ſa dobre ſpoſnali. Préniſche njedostatki nasheje munizije ſu něklo wotſtronjene.“

— Franzowske nowiny „Figaro“ roſrěčenje jeneho Franzowsky ſ hrabju Herbertom Bismarkom woſjewja, kotrež je ſo taſle mélo: „Kak je Waſh nan ſ powitanjom w Winje ſpokojoſom?“ — „Won je wulzy ſwieſeleny, tola je ſo jeho radoſcz ſ njewuſhnoſczeſmi, k kotrež je pschi jeho pschilhadtze na dróhach dôſchlo, ſkaſyla. Žako ſprawnemu člowiekej je jemu kóžda njeſhwěrnoſcz ſ pohořſkom, wožebje pschecžiwo Awſtriskej, němſtemu ſwjaſtarzej.“ — „Tola w naſtupanju wiłowanskih wucžinjenjow Waſh nan žanu luboſnu ręcz napſhcežo Awſtriskej džeržak njeje.“ — „Dziwam ſo, ſo ſu mojemu nanę tak woſak ſroſumili. Dokelž je won ratač, dyrbjescze ſebi won myžlicž, ſo ho Němſka ſ tutym wucžinjenjom awſtrisko-wuherſtemu ratačſtu podczizhne. To je wſcho bylo, ſchtož je won prají. Won čzysče ſamo ſ Ruskej wiłowanski wucžinjenje wujednacž; pschetod won ſenje njeſhcežel Ruskeje, ſamo niz Franzowskeje był njeje.“ — „Na ſwiaſt ſ Franzowskej pak je ſebi ſ czeſka hdy myžlicž móhł?“ — „W politizi žane „ženje“ njeje! Mož nan je ſebi na ſwiaſt ſ Franzowskej myžlit. Ferry to wě. Mož nan čzysče Franzowsku ſe ſwólnoſczeſmi w kolonialnej politizi dobycž. Won je ſo ſam Franzowskej poſkieſit, ſo čze ſ němſkej ſamoſnoſcze ſ Franzowske intereſy w Egiptowskej pschecžiwo Jendželskej podpjeracž. Mož nan na tym wina njeje, ſo je Freycinet tole poſkiezenje wołpoſakal.“ Hrabja Herbert ſ wołkručenjom ſkónči, ſo ma jeho nan ſymne powitanje, kotrež je ſo jemu wot awſtriskeho knježestwa doſtało, politiſzy jako cziszcze wuſprawnjene. Won ſo ſ tym niz najmjenje ſranjeny nječuje.

— S němſkej naračsceje Afriki, ſ wotkel ſa dołho niežo ſwieſelaze klyſheli njeſhmy, ſa ſo nowa Hiobſka powjeſcz pschischla. Expedižija pod wychlom Bülowom, ſ 5 Europoljanow a 150 Sudanſkich wołſtejaza, je ſo 10. junija pola Moschi pobila. Njeſhceželjo ſu expediziſi ſanony wołewſali a dwě tſeczinje ſudanskich woſakow ſarubali. Jedyn Europoljan je panul, wychl Bülow a jedyn druhi Europoljan ſtaj cęžko ſranjenaj. Czi, kotiž ſu ſo ſ rubaňzy wołhowali, ſu wucžel w Mařengſkim forze pytali, tola je ſo tutón ſort poſdzisjho njeſhceželej pschewoſtajicž dyrbjala.

Belgiska. Rofežaze palenzowe woſiſtvo belgiffi lud do ſkaſenja a khuboſy njeſhy. So by ſo wožlokanſtu trochu mjeſa ſtaſila, ſu w Luxemburgſkej provinži k nowemu ſredkei pschimuli. Tam ſpytaju woſrofcajej mlođoſeži palenzpicze woſgrawicž. W někotrych gmejnach ſu w ſchulach cziszczenje papjery na ſeženu požnjenje, kotrež žaložne nadrobnoſeži wo ſtukowanju woſiſtwa woſchijeja. Bone powiedaju, ſo ſo w 160,000 belgiffich korežmach woł ſeo 70 milionow litrow palenza roſpſcheda, ſa kotrež wožydeleſtvo 135 milionow frankow ſaplaſcju. Š 125,000 ſeſtricžow, kotrež w pscherſku woł ſeo na Belgiſku pschińdu, ma ſo 25,000 pschemérnemu palenzpicžu pschińſacž. Bjes tym ſo je ſo ſa poſlednie 15 ſet wožydeleſtvo jenož wo 15 prozentow pschińporilo, je wužicze palenza wo 37 prozentow roſtoſlo; ſ tym ſu pschińberale: duchaſhorofce wo 45 prozentow, licžba pschecſtupienjow wo 74 prozentow, ſamomordaſtwa wo 80 prozentow, licžba proſcherow a bundaſow wo 150 prozentow. Teſe licžby ſu ſ knježestwowych ſtatistiſtich ſapiſow wſate. Žako jenicki ſredk psche woſiſtvo ſo podroženje palenza porucža. Š doboru by ſo piwova placzisna ponikicž dyrbjala a ſo wſchě dawki, na piwovarjenje poſložene, ſpusheſicž dyrbjale. Tola k tajemu roſkudženju ſo ani liberalna, ani klerikalna ſtrona njeſmuži; pschetod žana ſ njeju ſo ſ palenzpiſazymi wuſwolerjemi ſnjeſhceželicž nochze. Tak budże palenz dale belgiffi lud do czelneho a duchownego ſkaſenja wjeſcž móz.

Franzowska. Anarchiſtſkeho nadpadnika Navachola, ſ kotrežož nadpadami bē ſo psched někotrymi njedzelemi Parizſke wožydeleſtvo do ſmjerneho ſtracha a hrasy dako, ſu w měſtacku Montbriffonje k ſmjerci ſaſudžili, ſo je pódla Parizſkich nadpadow dwě ſónſtej a jeneho duchowneho ſkónzowal. So by ſo anarchiſtam pschiležnoſež njeſpoſtieži, na ſuňaſow a pschińſzych nadpad ſežinicz, ſo ſuňiſto woł ſylnego wojetſkeho woždženja ſtražowasche, bjes tym ſo ſo město woł wulkeje licžby potajnych polizistow wožležbowasche. — W Parizſkich pschedměſtach ſo pomaku ſholera roſſchěrja. Šda ſo, ſo to njeje ſtrachna ajiſka ſholera, ale ſholera noſtras, kotrež ſo w wulkich měſtach ſkoro kóžbe ſečo poſkuſuje.

— Powſchitkovnu ſedžliwoſež ſaſudženje franzowskeho ſpižačela Drumonta na ſo wožroča. Drumont je, laž w Němzach dwórfki prebač ſtöcker, Franzowsow na ſchelónu ſamožnoſež židow ſedžbnych cžinil. Won je wjele ſpižow wudal, w kotrež ſu ſotkywa, na kajkej waſhne židža ludy wužyguja a do ſaſudženja pschinježu. W jenym tychle ſpižow je won ſeč ſebi židowſkeho miſionara Rothschilda na ſlawnosež ſežahnul. Duž je Rothschild Drumonta wožkoržil. Pschi ſužudženju wožkorženju ſe ſwědkami wſchě hwoje wudawanja dopokaſacž njemožesche. Pschiſažni Drumonta teho dla ſa winowateho ſpóſnachu, tola ſebi wuſenichu, ſo ſmě ſo jemu jenož lohke pjenježne ſhostanje napažicž. Šuňiſy pak ſu Drumonta k jaſtu ſaſudžili a pódla teho poſtaſili, ſo ma ſo wužud w 80 franzowskikh nowinach na Drumontowę ſhosty woſjewicž. Teſe woſjewjenje nihđe 80,000 frankow placzí, tak ſo ſaſudžený ſ tym tež czeske pjenježne ſhostanje poſcepti. Krute wužudženje je cziszcze pschecžiwo woli pschińſzych; won ſenje Drumonta winowateho wuſnali njeſudžichu, hdyž budžichu wježdželi, ſo jeho ſuňiſy, kotiž ſu po jich měnjenju woł Rothschilda po kupjeni, k jaſtu ſaſudža. Pschiſažni ſu teho dla proſtowone pižmo presidentej Carnotej pschepodali, w kotrež jeho proſcha, ſo by Drumonta wožhnadžit. W hwojim pižmje woni ſjawnje praſa, ſo je ſuňiſtowony pschedbyda, kž je miły wužud lubiſ, jich ſebal. Ta węž tež hyscež w deputertiſſej komorje k ręci pschińſacž. ſapóžlanž Delahaye čze ſebi wo njej wo knježestwa wuſažnjenje žadacž. Bjes ſuňom je Drumontowy projeſz wulke pohořſchenje ſbudžit; ſ nim je ſo ſuženje pschecžiwo židam ploždilo, kotrež jenož hyscež běženje na ſmjerce a na ſuženje ſnaje.

Jendželska. Nětčiſchi parlament ſo 28. junija roſpuſhceži. Wólby w Londonje ſo 4. julija ſapocžnu. Wólne ſibanje je ſ ſóždym dnjom ſiwiſche. Gladſton, wjednik liberalneje ſtrony, 29. junija do Midlothiana poježde, budže tam ſchęſz ręczow džeržecž a wſchě wólne města tamniſcheho woſtrefa, bjes nimi Edinburgh a Glasgow, wopyta.

Portugalska. W poſledních lětech je ſebi Portugalska wjele miſionow w wulraju napožeſila. Tež w Němzach ſu ſebi mnosy ſamožicži ludž portugalske ſtatne papjery ſupili. Mějſiſelam tychle papjeroſ ſe poſdžiſi portugalske knježestwo woſjewicž dako, ſo móže ſa hwojí wulraju doł ſeč ſežinu danje ſaplaſcicž. Š teſle powjeſczu ſu portugalske ſtatne papjery pschi bursy wo 66 prozentow hwojeje předawſceje hódnoscze ſpanule. ſpočinjanje portugalskeho knježestwa ſo ſebi ſamkemu bankrotej runa, pschi kotrež wulrajni wěričelje Portugalskej dwě ſežinje hwojeho ſamoženja, portugalskemu knježet-

stwu dowierzoneho, shubja. Němški sapožkanc w Lissabonje je hnydom protest pscheczivo sranjenju prawa němšich wěriczelow sapožkac. Nadžiomne budža tež druhe europiske staty, kotrychž podbanjo po swoim samozenu s bankrotom portugalskeho kniežestwa czečko schodou, pscheklak němšeho fastupserja w Portugalškej sečehowac. Někotre nowiny radža, s krótką portugalskę kolonije wobhadzic; pschetoz stat, tig žo sam wjazy sdžerzecz nijemóže a swoich wěriczelow wurubi, nima prawo na to, so by kolonije wobhadzal. Snadž žo Portugalška, widžo, so europiske kraje řebi jeſne jebanske wusłoki Lubicž nijedadža, roſkudži, swoje kolonije pschedac.

Rukowška. S zarowym wukasom je žo wosjewito, so je wot něka saho dowolene, wsčc žita s wuwaczącym rožki a ržaneje muki a wotrubow psches mjesy do wukraja wosycz. Rožku hiszce řnježtivo psches mjesy njeprzecz, dokelž hiszce wěstoſce nima, taſke budža letuſce žně. Po powiezach, kotrež ſu w ministerſtwie swonkownych naležnosćow dōsle, ſymske ſywy se ſywu ſchłodowale njeſku. Dęſcz w druhzej polozji meje je ſitam hoſik a je ſchłodu, s naletnej ſuchotu naſtatu, s džela wurunat. Dokelž je w naletnju žo wjedro jara poſdje ſzopliko, žo wo móžnym wunosku naletnych ſywów hiszce ſudžicž njeſhodži. Krajinu, w kotrež ſu hiszce wuhladu na žně njeſwěſte, džekac gubernijow wopschija, ſydom s nich mějachu hižo loni hubjene žně.

Sserbia. Jedyn s tříoch herbskich regentow, general Proticž, je w karpelach Breſtovačkej Vani wot Božje ruczki ſojath wumrž. Proticž, wuj bywſcheho krala Milana, bě Milanowy lubuſk a jako ſurowy njeſhodžel kraloweje Natalije ſnath. Teho dla jemu tež Milan w swoim časzu porucži, Nataliji, hdvž ta w Wiesbadenje pschewywoſche, mlodeho kronprynza Alexandra wotewſac. Sa regenta je jeho kral Milan pomjenowan. Doniž žo Proticžowu naſlēdniku njeſwſoli, budžetaj regentaj Risticž a Belimarkowicž ſamaj kniežestwo wiesz. Majwazh wuhladu na wuprōdnenie městno tſečeho regenta ma wjedni radikalneje ſtrony Paſchicž.

Amerika. W połnōzych ſcenoczenych statach ma žo ſetja ſažo nowy president wuswolici. Republikansky nětčiſcheho prezidenta ſ nowa ſ wólkje poruczeja; demokratojo budža ſa pschedpoſlednjego Clevelanda hloſowac.

Nasch Handrij.

Wopis ſe žiwjenja.

(Šcenoczenie.)

II.

Lěto po ſečje žo minu. Škonczenie pschiblizihu žo jutry, ſ kotrejž bě Handrij ſchulu wuhodžil. Dokelž pak žo jemu pschi wſchej worakawoscze wuſnjenje tola njemalo lubjescze, chyzsche dale ſtudowac a ſastupi na wychschu ſchulu. Tu nowy ſchulet po swojej móžnosći wuſnjesche. Tež ſe ſadžerzenjom běchu wučerjo tak trochu ſpokojom. Jenož druhdy řebi Handrij ſamopaschny žort dowoli, a potom ſ wjetſcha ſwarjenje abo khostanje ſydasche. Do karzera (ſchulſkeho jaſta) pak tola ſa zyle ſéta njeſhodže, ale drje jenož teho dla, dokelž tam — žaneho njeſejaču.

Hdvyž bě Jakub w 5. lěcze swoich ſtudijow, dosta piſmo wot wojeskeje wychnosce, ſo by do mery pschishol. Nasch ſtudenta ſo mjenujzy woshebitych winow dla nadžiſeſte, ſo wojak njebudže, a bě řebi teho dla wojeske pruhowanje ſpuschczil. Duž dyrbjescze do mery, hdvž chyzsche něko, wě ſo, wsčc ſredki naſložowac, ſo by ſwětloknelsat̄ ſulni wučelnut. Tak bě tež bjes džiwa, ſo mjeſeſte Handrij po swojich dolhich pschihotach na poſledku wsče móžne njeſostatki: ſlyſcesche malo, bě ſlabych ſtawow, mjeſeſte krótkę widženje, a ſchtó wě, ſchtó wſchō wjazy.

Hdvyž w měrje rjad na njeho pschidže a ſo ſekat po ſnatym waſchnju wopraſcha, hacž je ſtrony, jemu Handrij nježo njeſtomolwi (chyzsche džen mało ſlyſchec). Duž na njeho ſwarječ a ſahadzecz počazhu, ale Handrij na nich ſtejo hladasche, taž bě ſo nježo njeſitko. Tež hdvž jemu podwyschil ſa ſhribjetom piſkaſche a wutſeli, ſo Handrij ani njeſhunu. „Tón woprawdze njeſhlyci“, borbotaſche pschedbyda komiziſe. „Spytajmy hiszce jedyn ſredki“, ſnapſcheczwi pschepytowaz ſekat a ſiwnu podwyschkej. Tutoſ poſlikzí Jakubej karanczki piwa, ſo by jemu wotpil. Hdvyž jeho dolho doſez nufowaſche, ſo Handrij jemu ſ woli napi. „O, hdvž by wbohi člowiek wjedžal, ſo ſyml jemu ſ jědom ſawdali“, ſechukota piſhmanjedžer podwyschkej. Ale tu dyrbjal widžec, taž ſo naſch hólz wobhladowac a prashecz poča, hacž je to tola woprawdze werno.

„Njebojče ſo, njebojče ſo“, troſtowasche jeho ſekat, „taſki jěd nježo njeſhodži; tón jenož czečke ſlyſchenje hoſi. — Hewak ſe ſtrony“, prasheſte ſo dale.

„Schtó ſebi myſlicze, knjes doſtor! Mam bliſſe widženje. Žda ſo mi wſchō někaſke ſawjerczane, na cžoz woczi ſložu.“

„Nó, budžem ſladac“, wotmolwi ſekat, džesche 10 kroczelow wot njeho a wopraſcha ſo: „widžicze mje hiszce?“

„Dw haj.“

„Kajki ſo wam ſdam?“

„Tež trochu ſawjerczany“, wotmolwi Handrij bjes teho, ſo by ſo pscheradžil, taž derje ſekarja widži.

„Ale tuto ſo ſ přenje pruhu hiszce njeſpotkoji, ale ſtupt i woknej a wopraſcha ſo: „widžicze tam ſady wulku zyrkej?“

„Tak trochu.“

„Byſhce ſnadž mi rjez móh, czecho dla je ſchijz na wěſi (tormje) taž ſeſhibowany.“

„Seſhibowany? tón je tola zyle runy“, džiwasche ſo Handrij.

„Ach taž, taž“, poſkročowasche ſekat; „na taſkej woczi ſo hiszce ſo tſelza (ſchütze) hodieſce“. —

Někto wſchak Handrij tež do teho pschindže, ſo bě ſo pscheradžil, ale bě poſdze. Do zyla to mało ſchłodgesche; wſchak bě hiszce ſlabych ſtawow.

„Hewak žaneho njeſostatka nimacze?“ wupraſhovasche ſo ſekat dale.

„Ssym na nosy ſlaby“, ſnapſcheczwi Handrij.

„To nicžo njeſhodži“, borbotaſche pschepytowat.

„Ale, knjes doſtor, taž dha bubu to psched njeſcheczelom czeſlacz móz, hdvž derje běhacž njemóžu?“ wurečzowasche ſo Handrij taž derje hacž móžeſche.

Ale ſekat jeho powucži, ſo wojak ſenje czeſlacz njeſhmě, a pschiſtaj ſlonečnje, ſo jeho do zyla do hufarov wosmu, a na konju ſlabej nosy mało ſchłodgitej. A ſ tym bě praweho trumfa wuhrat; pschetoz nicžeho ſo Handrij bôle njebojſeſte, hacž ſo do jěſdnych (raſtarjow) pschindže.

„Tak ſi wſchak ſ nohomaj runje njeſe“, poča teho dla pomaku ſpuschczecz, „stej jenož wot wobucza ſlōčzenej.“

„Hewak žaneho „falerja“ wjazy nimacze?“ prasheſte ſo ſekat wſchon njeſcępliwy.

„Dw haj, nan piſhezo ſkorjeſte, ſo ſym jara piſhediňat.“

„Mjelczeſte mi! hdvž roſumnych winow nimacze“, poča ſekat ſahadzecz a njevopraſcha ſo jeho do zyla ſa ničim wjazy.

Dokelž pak mjeſeſte Handrij trochu krótki dyč a wahu, taž czeło na ſelenym „ſutrije“, pschindže do reſerwy druhaje rjadowanie, tig ſenje na wuuczowanje do města njeſtrjeba.

To bě Handrij witane wužubženje. Duž bě tola tež bjes džiwa, ſo ſebi někotre karanczki popſcha a ſo potom tu a tam ſaloži, hdvž jemu ſchibaly ſamjen abo hrjebjia ſa pucza hicž njeſasche.

Sa tsi dny bě Handrij ſažo zyla muž. Někto ſo ſe ſtarſhimaj, ſotru a — druhimi roſzohnowa a wotjedže na dalshe ſtudije.

III.

Šažo bě ſo něchtó ſet minu. Handrij pschitidže někto hižo do přenjeje (= najwyschſeje) rjadowanje na gymnaſiju. S tym dosta pak mjes někotrymi nowymi wučerjemi tež knjesa Keler, tig bě kheřtro wostudby. Dokelž pak bě Handrij ſam hižo trochu ſwosze hlowy, wě ſo, borsy ſa nim na přek ſchindže. Duž jemu knjes Keler poča ſwoszu woshebitu ſedžliwoſc ſchivobroczeſc, ale na njeſlube waſchnje. Hdvž ſebi myſlesche, ſo Handrij ſwoszu wěž njemóže, prasheſte ſo jeho; hdvž pak ſo bojſeſte, ſo by derje wotmolwi, hladasche ſebi druhich. To pak, wě ſo, tež Handrij borsy pýtnu a poſkowasche ſo wečzne, hdvž nicžo njeſedžesche a hladasche ſa woknom, hdvž mjeſeſte dobru wotmolwu pschihotowanu.

Tak piſhezo wſchō wjedžesche, ſchtó bu prasheany. So pak to knjesa Keler njeſamalo mjerſasche, ſpóſna naſch ſtudenta ſa teho, ſo ſi kónz přenjebo polleta hufienſhu zensuru ſe ſadžerzenja dosta. Dokelž pak mjeſeſte ſa to, ſo je po prawdze tola přenju ſaſkuſil, džesche ſo wopraſhcz, czecho dla je druhu dostał.

„To je moja wěž“, knjes Keler ſa krótką wotrěža.

„Ale, knjes profežor, dha ſo tola w druhim poſlēcze naſaſacž njemóžu, hdvž njeſhonju, ſchtó ſym w přenim wopaczeſte cžinil“, ſnapſcheczwi jemu Handrij.

A to pomhaſche. Pschichodnje dosta Handrij ſe ſadžerzenja pěknje dobre wužwědczenje.

Hdvyž mjeſeſte Handrij ſwobodny čaſh, khobjescze ſe ſwoszim towarzſhem do bliſtich Biſez na piwo a ſulenje. A temu pak chyzh, wě ſo, pjenjeny bycž. Duž bě bjes džiwa, ſo Handrij borsy do dolha ſajědže. Tola tež tu wjedžesche ſebi pomhaſc. Gydze ſo ſa blido a piſasche domoj:

„Lubej starsche!

Każ hjo jemu piżach, je kral našmu nowego ministra rozwijowanja postajil. Tutton hnydom nalożowanje nowego, stajničego prawopisza na schulach porucił, a tak dyrbjachim węże knihi nowe méc. Dokelž bych někto je skóncenjom gż... studijow też knihitupzej rady swój dołh saplačił, pószeleje mi najposzczodzischo sa 2 njezdželi 50 ml. pjenies.

Skóncenje ho prósniy pschiblizicu. Duż ho też Handrij je hwojimi towarzchemi do dołho wjazdy njevidżaneje Lukiży wrócił. Ale dzjwina węz: bólę ho Handrij Budyschinej blížesche, a bólę ho na żeleńizy wosy i ludżimi pjelnjachu. Hdyż ho dołho dōscz džiwasche, shoni na pożledku, so je tu dženja hermanek. To bē witany pschipad! Ale na tym hiszczę dōscz njebe. Hdyż i dwornišcza pschiblizicu, trjechi, kaž by wotréczane bylo, swoju naślepšchu towarzchku Marju, kotaż bē nusnych wobstaranju dla na hermanek pschiblizicu.

Hdyż běchtaj hebi dobrą snataj najwažnische należnosće wupowiedzaloi a ho doreczaloj, schto chze żabyn kipowacż, džeschtaj runy pucż i Patolej, abo kaž ludżo praja: „Potolej”, hdżez Maria swojemu pscheczelej nowu drastu kipowacż pomħasche. Sa to też Handrij jej wschudżom swérui najrjeñszych węzow nawubjera. Jenoż, hdyż Maria ja kowarjez macż do lělatnje po „Zachejušowym (Zacherlinowym) próch” džeschtaj, won wonka woczątu.

Skóncenje bē wscho wobstarane. Duż džeschtaj pilnaj hermankowarzej do bliskeho hosczenza i wobjedu. Tu hoscż, kig też runje wobjedowasche, żortujo Mariji sechukota: „Holečka, jow pak maja jenož konjaze mjażo.” Ale tu dyrbjal widżecż, tak ho Maria swrócił a i durjemi won żunu. Dokelž ju Handrij na żane waschne wjazdy i wrócenju nawabicż njezdžesche, dyrbjeschtaj druħdże pojescz hicz.

Povoldnju sapocja ho sabawny džel. Teho dla wjedžesche nasch studenta Mariu runy pucż na żitne wili. Do prénego stana (= platoñe budý), hdżez wopizy pokasowachu, tam Handrij i Maria njezdžesche, dokelž běchtaj ich wonka hjo dōscz setkaloj. Sa to pak na hipisbonje (= hypodromie) a we wobraſatni pobuſtaj, hdżez běchu starý Frýz, njebo Napoleon, Rħschporez Boszqij a drugijs klawni mužojo widżecż. S kónz rynka, zyle pschi lawskich hriebjach, stejseche hiszczę wulki stan i zuzymy swerjatami. Rejenje swerjiskow a schkreczenje ptakow bē po zyłych wilkach hlyšcę. To dyrbjeschtaj dundakaj hiszczę wohladacż! Ale tak ho džiwaschtaj, hdyż fastupiſtaj. Wo hriebz stana stejseche wós je żelenej lębzju a we njej starý mjeđwiedż (bar) a tsi wulke trundlate pħi. Do tutych kloczatow wohbedżet na stajnosegi i kħudom rubasche, tak so pospochi salħabżachu a wujachu. Pschi wosu wiħasche kħelka i zyle wschednym papagajom, kotrehoż masanġ hólceż sa wopisx torħasche a i tym i stajnemu schkreczenju pohanjesche.

To bē wscho, schtoż wopptomario wohladachu.

Hdyż běchtaj ho Handrij a Maria skóncenje na hermanku bylo, dashtaj pohoneżej sapħażħanucż a jēdžeschtaj pēknje domo. Duż po pucżu wutradżiſtaj hebi sajmanu wopit na pschichodnu njezdželu a na dasħbi rjanu wuliet; pschetoż prósniy dyrbjeschtaj Handrij wujecż; sa to ho też Maria swérui żobu starasche. —

Lubiż cjtajro abo cjtak! budżesħi żnadż ho džiwas, so ho wopisx Handrijoweho žiwenja runje i dolonjanymi gymnasjalnymi studijemi skónczi, ale njeje to hinak móžno, dokelž Handrij se swojim klawnym žiwenjem hiszczę wjelle dale njeje, a wo pschichodze ho derje piżacż njeħodżi. Jeli pak budże ho hdżecż, podam y ja 10 abo 20 lét pokročzowanie.

Ze Serbow.

S Budyschina. Salón wo žwycięzienju njezdžele w wikowanju 1. julijsa tuteho lěta do možy stupi. Po nim pomožnizy, wucżobnizy, dželazcerju w wikowanissim rjempjele přeni džen hodo, jutrow a kwyatkow do zjela niz, hewaq pak njezdželu a żwiate dny dleje hacż pjeżz hodżin dželacż njeħmiedża. Sa Kamjenske hamisie hejtmañstwo je ho pjeżz-hodżinski wobkhodny čiaż sa njezdžele a żwiate dny postajil 1 hodżinu do sapocżatka dopolđniſcheje Bożeje klužby, 2 hodżinje hnydom po wobsamknienju dopolđniſcheje Bożeje klužby a 2 hodżinje hnydom po wobsamknienju popolđniſcheje Bożeje klužby.

— Komandér tu stejazeho pschichego regimenta čiščo 103, wyschek Wagner, kig je khorowatosče dla prokył, so byħu jemu se klužby stupicż dali, je ho kriedu fe swojim regimentom rożżohnował. Sa jeho naħslēdnika je ho i wyschek powyscheny wyschek-leutnant i Werlhof, kig hacż dotal pschi pēšim regimente čiščo 102 w Żitawje stejseche,

pomjenował. — Tudemny major Methe je ho wyschek-leutnant sejnik a ho jako taſki i Żitawskemu peshemu regimentu pschekadżi.

— Wuhla dy na pschichodne w jedro. Po desħeqħax, kotrež ho w dnjach wokoło ġedmiżi spanzow wocħakuja, smejem Żnadv... mżach wobstajne dobre żnijove wjedro.

S Wjeliegħina. Psched krotkim staj tudemny kubliski wu-miexkat Jan Wicħas a jeho mandżelska sħot kważ ūjjezziż a pschi tym w Bożim domje pozjawnawne dostałoj. Gromadje i nimaj mjeſeſħe tón żam̧ džen jeju żyn feleny kważ.

S Budyschinka. Na Boże stpicje bē pscholatkske towarzħtwo „w Delnim Dole Sprewe“ wobsmakko, najwustoñisicheho pscholatka w nasnej wokolnoſciżi knjeza kantora Susschku w Budyschinu wypatq. Taſke wobsmaknjenje żm̧i fotidżenu njezdželu wuwyedli. Knjez kantor Susschka naż jara lubje witaſche a nam iċħyri hodgejha doħha hacż nanajwstoñisichego zyke swoje pscholatksu wukladowasche a psched wocħi stajseħħe. Majpriedy nam pokala, tak hebi i tym matki pschibotuje, so do maleħha kashċiha dwajr abo tsi pлаſtix twara i njeħħto pscholami tylnie a do jeneħha pлаſtix kust twara i jejkami a mloħim ċejtwjom pschibliz. Taſke mloħe matki ma stajnej na dobjeru, so moħġi naħmu stare matki se hwojix kolċżow wosttronież a wsieħe kolċż i mloħimi naħadżecż. Tak hebi swoje pejexi najlepse pschesiħmu sbżeriż, dokelž ja džiż hdyi jedyn kolċż w hymje, hdżez hebi żanu mloħu matku sejnej njeħħo, matku shubi. So by stare matki l-oħra namakal a wuklojix mħob, bjes teħo so by wjek pлаſtix i njeħħo bracż trjebal, ja hebi „bramborski powrōċżakow“ (Märkische Kastenstülpner) naktaw, i ketrighi ja niktaw minnū, dellak do nich klapo, matku horje do pschitawka seċżeři, i kotrehoż ju potom lóħzy wupopadni. Na to nam wsieħelle druhe mjenje snate węz rofestaja. Potom wa naż se saħroġ żobu do schulsleje fitw, w kotreż bē zyku swoju pscholatksu potrebu wustażi, na psched wħsieħle wobħukli (ramiki) sa pлаſtix, i wόsla dżelane sejġenki sa twar, bjes blacha a i blachom, pożlednje jeno a dwojjobocżne. Na taſke sejġenki njeħvarja pschedi lóħzy paniki sa trutu, druhu pak tola. Taſke i miedom na-pjeljnene pлаſtix njeħożja so derje na pscheda, dokelž wólf, i kotrehoż fu iż-żidżiżiż dżelane, pschi jēdżi w subax teżżej wostawa a dokelž niżżej rad do blacha njeħu. Ħażi pschi hodniżże pak fu i wucżiżlanju džieku mjeđu i nich. Miedwucżiżlawu (Honigschleuder) też pola t. Susschka nadenħeżhem, a wón ju nam psched wocħomaj do džela staji. Bé hjo džen prijedy tōjsħto wħażi płaſtix i kolċżow wucżiżħa, jeho knieni manħelska je wotwecħkowasche tak daloto hacż-bēħu saweċċlawnare a wón tyħażże pschedeo dwajr na doħo do wucżiżlawi, wobwiertnu naporjadt nħadż 20 abo 30 ras a płaſtaj běħtej prósdej, mied pak pocħa bħorxi dellak i wucżiżlawi ejħi a jaħni do miedoweho hornza bēħecż. Woptowali jidu njeħħi. Skóncenje podachim ho do hosczenza, hdżez nam i. Susschka wobħejje powjedasche, tak hebi lati k wobħukli (drjewi i ramiki) wobstar a i kassimi pschiprawami hebi żam wobħukli džela. Też tón „bramborski powrōċżak“ (Märkischer Kastenstülpner) nam nadrobnišo wukladowasche a jeho wnlku pschibotu hōdnożi kħwalesche. Tak bēħu ho nam 4 hodżin minnuk, so njeħħiżiż hem, a nikomu ho njeje na i. Susschka, kig je bjes pschedestax rēċiż, pokluchacż westudżiż. Nasħi pschedbhyda i. farač em. Nada wuprari i. Susschkej nasħi wutrobnu dżak sa jeho wubherne rofestajenja a naspomni i polnijm prawom, so pscholatksa kħawa, kotrūż je psched wjazzy hacż sto lētami njeħo duchowny Scherach na Budyschinu faru połogil, někko na Budyschinskej schuli wotpocħu.

S Wulkeje Dubrawy. Ssobtu tydżenja fu 14 lētnu dżonku tudemneho pscholatka Jeremiasha i kħuboleje luże njeħbaloko nasħejie w kħix morwu wucżiżħuli. Holzu, kotaż pożlednje lēto do schule kħodżesħe, fu pjeċċa dwajr dnnej prijedy poħostali, dokelž bē pjeċċa njeħħto skucżiha. Też żam̧ džen je ho wona se starschiexha doma żubila a hwojim towarzħklam prajila, so njeħħiż wjazzy doħlo żiwa. Dokelž ho hiszczę żobotu rano dor-żi wucżiżla njeħbe, ja njeħi pħata. Pschi nħebusħiżi brunizowej jamje, kotaż je někko i wobu napjeljniena, w brunizowym prosħe stopi wuħladawiski, lużu pschedbħiha a pschi tym w njeħi cżel oħnej njeħħiż żgħiż holċċi namakħu.

S Drāžda. Kóddolēnje tsecju njezdželu w jnniżu mamu tu hwojje druhe kħarrax kemsħenje dopolđniha w jēdnacħiżi w kħixiżnej zyrlwi; to bē lētħa prēnju njezdželu po žwycięzienju żwjeħi Trojzy. Hacż runjeż bēħħixiż żo wħażiżiż Drāžda, a wokolni Sserbjo na tole kemsħenje w nasnej lubej macżejjnej rēċiż wjieszelili, je tola lēħi poħlojix naħbiż kħarrax kħarrax kemsħenje, moħġi bix-xi, do kħixiżnej zyrlwi. Pschediż wħażiż, kig tamu stronu tħixiż hażżi bħidla, kig ho wot kōbja hacż i cżejx kħarrax kħarrax kemsħenje, bē pucż i taſsej ludowej cżiex-żi saracżen, so njeħħiż móžno, pschesiħi nju ho pschediżiż. Istim pschi ramjenu tam stejħa, so też njeħbi naj-

mjenjsche jahku na jemu dopanylo. Wschitz tam hodziny dolho bjes hibnjenja a hnuča stejo na nimocjeze wjeha Bismarcka wozakowachu. Też pschi najlepszej woli nikoho njeprzepuszczeniu, tiz by rad na drugi bok tych haſow pszechol. Skoro budzisze nasche kemšenje swojego herbskego kantora, knjesa Krymara, parowaczy dyrbialo, hdy budzisze wot njego na pomož sawolany žandarma jemu i hrimotazym hloſom wulku haſlu psches ludowu murju skonczenie hiszce niehotowal. My pał, tiz běchmy tak sbožowni, so možachmy prawy czas kemšhi pschinę, wujiwachmy jadriwu spowiedni wuczu wot naszeho Lubeho herbskego spowiedneho mózta, knjesa fararja lic. theol. Im, a buchmy potom natwarjeni i wobiebnym przedowanjom knjesa fararja Waltarja i Wózlinia. Spowiednych ludzi bě ſo tamneho faraczenja dla jenož 126 ſechlo. Saſo možachmy i wjehelom wohladac, ſo je herbstim w Draždanzach ſtejazym woſakam luba mōžnota spožcena, ſo wobdzelic na kemſenjach swojego herbskego maczneje rēče; pschetož tſciž džen do fózdeho herbskego kemſchenja ſo rano herbstim woſakam pschi raſchim hromabuſtupjenju jich bliſke kemſchenje snate czini i tej nadobnej dowolnoſcju, jo tež wopytac. Duž běchu tež tón kroč herbszy woſazy wſchę druzinow i nami ſhromadzeni psched knjewym wobliczom w rjanej herbskej Bożej klužbę.

Přílopk.

* Niedawno czyschtaj we wſy W. pola Budyschina dwaj młodaj czlowiekaj i jara ſamožiteju ſwobow kwaſowacz. Wſchitko bě hotowe, kwaſna hoscina wobstarana a nawoženja a njewiesta běchtaj hido pschewodzenai wot hosczi na puczu i ſtawnikę. Pschi wuſtupjenju ſe iſtwy wosta njewiesta nekaſ na durjowej hozu wiſzaj o wudrje ſebi wulku džeru do werovalskeje ſuknje. Wſchitz ſo naſtróžachu měnjo, ſo to po dobrym njeje. Skhwatkom ſo roſdrjenza hromadu ſchaha; hdyž pał ſo pschi ſastupie do ſtawnikowej ſtwy tón ſamym ſly wopolas ſta, a njewiesta ſaſo na jenym hordzu wiſzaj o wosta, njebe ſa nju žaneho dzerženja wjazy. Wona ſapowiedzi ſo kruče a i ſkwaſa niczo njebu.

* Prěnja ſaffka hojetnja ſa wopilzow je ſo w Stenu pola ſkinhorka wotewrila a hido někole nělotrym wopilzam merny ſtatok poſticia, w kotrej ſwojemu wuſtowjenju napſhczio du. Pensionska placzisna ſa ſte 400 hrivnow wuchini, tola može ſo wona ponizic, jeli ſo je khor i polnemu dželu kmanu a ſwolniwy. Dobrocelske towafſtwa a khorobne kaſy ſo napeminaju, ſo bych u wopilzhu podbatych khorych mjenowanej hojetni dowěrile, hdyž ſo trajnej nufy abo trajnej khoroszci wotpomha. Radzi ſo, ſo by khor i najmjenſcha ſte w hojetni pschewywal.

* (Palenza ſo w Němzach pshezo mjenje pije.) Pschetrjebanje czystego alkohola w piynym palenzu je w woſmich měſazach wot oktobra 1891 hacj do meje 1892 wo 3 prozent do ſady ſchlo. W tym čazku je 1,508,554 hektolitrov czystego alkohola po wotedacju pschetrjebneho dawka do ſnitskownego ſwobodneho wobhada pschedlo. To je 46,721 hektolitrov mjenje hacj w runym čazku minjeneho ſeta.

* Rubjezneho mordarja Wezela, tiz je pječa čekajzy tež psches Budyschin pschisko, je wutoru 21. junija rano w 6 hodzinach w Blahenseckim jaſtwje pola Barlina lat Steinbel ſ Magdeburga wotprawil. Džen prjedy bě ſo jemu wosſewilo, ſo je khezor jeho prſtowu wo wobhnadzenje ſacizmuk. Wotprawieny njeje hiszce 25 ſtary. Pschekupza Hermanna Hirschfelda w Spandawje je wón loni 23. augusta ſkončował; 25. oktobra jeho ſaſatu a wot 7. novembra jeho w Moabitiskim pschepytowanckim jaſtwje džeržachu. Žerha 2. februara pschizagny ſud w Barlinje rubjezneho mordarja i ſmierci ſaſudzi. Wot ſwojego ſaſudzenja je Wezel hiszce 138 dnjow i ſiwojenju měl.

* (Saražený.) 13. junija popołdnju wjeschene w Lipczanach ſlužazych 21 ſtorny wotrocik Franz Sabja walczli na wosu. S pschi bližowazym ſo njewiderom ſběhnu ſo možny wichor, kotrej jemu wos powali. Sabja, tiz bě ſo najſterie ſady wosa khowa, padze ſpody wosa a bu ſarzeny. Tež kheznič Josef Ulka, kotrej bě ſ nim jěl, bu porażeny a ſnitskownje jara wobſchloženym.

* Wulke myſche w ſedmich woblkach Barlinskeje měſczejanſſeję ſeleſnizh ſu taſka pschesczeha, ſo je nusne, temu njedostatkej tak rucze hacj možno wotpemhac. S hromadami tam pschithabdaze wulke myſche ſu i nowotwarom wulkich wiczych halow ſe ſwojich dotalnych pschebitkow wuſherjene a czinja něko wotmęce reſniſtich woblkow w tych ſedmich woblkach nimale njemózne. Wone ſo, kaž reſniſtke nowinh ſdželuja, i hromadami w ſwinjazych brjuchach khowaja, a hdyž ſo i nich mutschauja, je, jako bych ſlowki ſe ſchtomow padale. Jeli direkcia wiczych halow ſe wſchę možu tule grawoczinoſcž nje-

wotſtroni, ſměje ſanitetna polizija ſtrowoſeže dla pschizagnyſcž, mjaſne wulkowiski w ſedmich woblkach ſakafac.

* Hruba hra hrajeſche ſo niedawno psched hofstanskej komoru w Potsdamje. Wot pschizagnyho ſuda bě hido husto hofstany burdač, dželacjer Heinke, proſcherſtwa dla do dželatnje wotſhedeny a bě pscheczivo tutemu wuſhudej powołańje ſapoložit. Hdyž hofstanska komora jeho i tym wotpokaſa, ſhili ſo wobſkorženym naſle, ſežhnu ſebi drjewjanazaj i wobeju nehow a czijnu iej, prajz: „Taſti ſall . . . ſud“, do ſudníkow. Jedyn drjewjanaz trjedi ſudniſkeho direktořa Dictuſa do ramjenja, tak ſo tón něctre dny kwoju ſlužbu ſastac ſiemojesche. Druhi drjewjanaz dótknu ſo aſſessoroweho Engelloweho ramjenja. Heinke bu hnydom wuwjasany a do jaſtwa wotwiedzeny, hdyž hachle roſbi. Duž budže ſo czelnego ſranjenja a wězy wobſchloženja dla ſameſwjeſz dyrbjeez.

* W Kannſtadce je pschi ſylnym njewiedrie blyſk do wobeju ſrjenjeſu ſchulow dyrik, njeje pał ſapaliſ. Mnohe džeci ſu naſtróžane ſo won walejo ſo wobſchložidle.

* Hiszce njeſkyschane ſlouſtive lóſyſtvo je 19 ſtary pincznik Leopold Zank wuwiedl. Jej ſkies Paul Hopfner, wobſhedeř něhduscheho Dommayeroweho kaſina w Hieſingu a hofcezenza „i ſkotej kruſhwe“ na Mariahilfer-droſy w Winje, bě jeho dla njerodv w ſlužbę a njeħabticziweho ſadžerjenja dla ſe ſlužby póſkal. Wjegzine ſhložiſlo poda ſo na to popołdnju do pinzow ſwojego dotalnega knjesa w Hieſingu a wupuſhczi tam wino ſe wſchitkach czwizow, ſtupi potom do pôdlanskeje pinzy, Hopfnerowemu přenjemu ſaſtojnikej a ſwalej ſlužhazeje, a daſche tež tam wjele czwizam wina wubějecz. W czwizach wobeju pinzow bě 1000 hektolitrow wina, 25,000 abo 30,000 ſchēznakow hódnego, bylo. Hnydom po wuwiedzenym njeſluktu bě Zank do Pratera jěl a ſo tam ſam polzajſkemu komiſariatej jako wuwiedžerja wopiszaneho njeſlukta pschedſtajſ. Wón bu do Hieſinga bowiedžemy a tam krajnemu ſudniſtu pschedpoſathy. Dokelž ſo wuběžane wino ani wjazy trjebac ſjeħodži, ani ſawęſezenie njeje, ma Hopfner ſo najmjenſcha 25,000 ſchēznakow ſchloby.

* W Marſelli ſo ſo pschizagny wuſhudenje ſlouſtivo, wo kotrej ſo tam wjele powjeda. W jenym měſtaczu bydlefje wobſtarna wudowa, knjeni Muttelska, kotrej w dezembrje morw u ſožu ležo namakahu, ſadajenu, džachu ſawolani lekarjo, wot Božeje ruczki ſafatu, džeschtaj mlođa ſlužbona holza Marija Michela a wěſty Cauvin, kotrej ſa univerſalneho herbu mormeje placzefche. Knjeni Muttelska bě wopravdze jemu i ſepſhemu ſwoj ſteſtament cziniła a jón jeho mlođej žonje, hdyž bě ſo woženit, něhdze jako ſobudar do mandzeltwa poſtaſata. Wona bě ſo tehdy ſe ſwojimi bratrmi pschedorila, poſdžiſho pał bě ſo ſaſo i nimi wujednała, tak ſo možeshe ſo Cauvin boječ, ſo ſteſtament ſaciznje, a to czim hóle, dokelž ſ nim a i jeho ſlužbu wjazy prawje ſpoſoſom njebe. Tež běſche, kaž Marija Michelska powjedzadze, hido někotre wótre roſrēzowanja i nim poměla. 16. novembra běſche ju Cauvin kaž hewak husto wopytał, pschedlize pał poſdžiſho ſaſo a poſtici Marii Micheli 3000 frankow a czazgiwienku ſlužbu w ſwojim domje, je-li chze jemu pomhac, ſwoju knjeni wotſtronicz. Góſcijne holza do teho ſwoli, ſ bojoſcu, kaž wobkrucza, dokelž možl ju Cauvin jako wo wězy ſobuwiedžerku moric, hdy by jemu tu ſtuce ſamemu wuwiesz dala. Hido w tej nozji bu tón njeſluk wuwiedzeny. Cauvin ſtupi do jſtwy, hdyž jeho dobročelska ſpashe, a pytaſche ju i jenej ruku ſadajieč, mjes tym ſo jej i druhei woczi ſadžerjowasche. Wona wo pomoz wolaſche a ſo ſyntje wobaraszhe, tak ſo někto Michelska. tež pschedſtupi a jej ruzi wudgerjowasche, doniž ju Cauvin njedolónzowa. Poſdžiſho pola njeho 50,000 frankow namakahu, wo kotrej ſiwojenju ſaſu, ſo běchu knjeni Micheli ſlužhale. Cauvin Mariju Michelsku winoſasche, ſo ſo jenož na njeho pschedloža a wosta w zlym pschedpoſathu, kotrej 4 dny traſeſche, pschi tym, ſo je njewinowatý a ſo ſlužbona holza jenož i wjezgiwosznu na njeho ręci —. Ale wſhō pschedzivo njemu ſwědčeſche, duž jeho i czazgiwienku jaſtwu wotſhudej, Mariju Michelsku pał jeje mlođoſeče dla a dokelž bě ſtajnje na puczu wěrovalsce ſtaſa, wuſhobodžiſu.

* Nowiny „Calkuta Englishman“ podawaja ſczechowazu roſprawu wo ſedmizatym leopardze w Bengalſkej. Tón njeſkraſnik je 154 ludzi roſtorhał, prjedy hacj jeho moricu. Wón je zyłe wſy wuprōſdnic, dokelž wſchitz wobdylerjo i hroſu i nich roſczaſtachu, tak rucze hacj ſebi po wopor i nim pschedlize. Tak doſlo hacj ſakadžesche, ſebi ludžo wjele mil we wobhahu w nozji ſe ſwojich domow njewirichu. S teho pał ſebi leopard ničo nječiñjeſche. Wón ſleči na ſwoj wopor, hdyž wonkach psched khezor ſedžesche, a bě husto tak krobky, ſo ſebi ludžom do jſtwy po džecijo pschedlize. S wjetſha njeſkonzowa pschi taſkej ſkladnoſcž wjazy hacj jeneho člowjeka, druhy tola tež dweſu

a jankrójč tñjóch. Najlubšha zyroba bëchu jemu džeczi a žónske, jenož scheszczož mužow je sejral. Skotu ſo njeđótknu. Ludžo mejaču jeho ſa ſteho duha, na kotrymž nichó žaneje mozy nima. Skončenje ſložidu w Rajshadiskim wokrjezu ſ 20 elefantami houitwu ſa nim. Wuhnachu jeho ſ huſčinu a kule, kiz kaž krupy do njego praskachu, ſežinichu jeho kravonej njenazhnoſci konz.

* Kral Annamski, kotryž bë poſlednje tsi lëta w derje pschihodnym ſajeczu w Alžerje pschebył, dyrbí ſo někto do Medeah pschehydlicz, hózje budže pod nadkedybowanjom roſlaſowazeho franzowskeho generala ſtac̄. Franzowſo ſo mjeniuzh boja, ſo móhł wón ſwoju dotalnu, nimale njewobmjeſowanu ſwobodu k čeknjenju nałožic̄. Hdyž by ſo jemu to poradžilo, taſ ſo by ſo na dobo ſaſko w Annamje poſaſat, móhle tam wobſtejnoscze ſa franzowſow kſhiwje hic̄. Sennadž paſ Annamitojo ſwojego mlodeho, 23 lëtneho woprawneho knježera, kotryž je ſo do doſpolneho franzowſy pschewobročiſ, ſ zyla wjazy ſnali njebuču. Wón khodži w franzowſej drac̄ze a rēc̄i a piſce bëzliwie franzowſy. Kral tež je hotowy fotograſ, moluje traſch derje doſcz a je ſa dwojokoło ſahorjeny. So je jatn, drje lëdom ſac̄zuwa, dokež je ſemu franzowſke knježerſtvo lëtnje 500,000 hrinow wuſtajilo. Taſke dokhody hižo ſamoža ſajecza hórkoscę poſkiđnic̄.

* Jedyn arabſki bohac̄k w Konstantinoplu je ſc̄ižowazý žort ſejbrak. Na ſwježenj ſwojich mjeninow ſebi kaſhcz ſupi a ſo do njego lehnn; ſ dobom ſmertne nařeſtci čiſciec̄ da, ſo je ſo do wézneho žiwjenja wotwolał. Jego pschiwusni ſo tež k pořebej ſendzechu a ſmiec̄i herbi ſo hižo na ſawoſtajenſtvo wjekſachu; hdyž bjes ſibanja w kaſhczu ležazy na dobo: "Wino jow!" ſaſhiknuwſki zyku želazu ſhromadžiſnu do ſmertneho ſtracha ſtaji. Žort bë ſo doſpolne poradžil. Šebani pschiwusni ſo ſe ſwojego ſtracha ſaſko trochu ſhabawſki ſo do ſmierz ludazeho wuſa ſ pukami dachu a jeho nježmilne pscheworſachu. Schibak bu taſ pschebitu, ſo budže na czuc̄iwe ſc̄ižowki ſwojego poradženeho trysla hiſc̄eje doho ſpominac̄.

* W Kawaku ſo ſkopečki ſ taſkim niſhmeřnymi čriſobami poſaſu, ſo dyrbiesche ſeleſtneſny czah, ſ Bakua do Tifliſa jéžazy, poł hózinh ſtaſac̄, hac̄ bë ſyla ſoliu pscheleczila.

* (Wulki ſliw k a wulke krupy.) Se Snoima pižaja: Njevjerdro ſ wulki ſliwkom a kruſobiegiom, kotrež hrjedu tydzenja psches Snoim a wokolnoſcę czebniſeſe — tſeeže taſke njewjerdro w bëhu jeneho tydzenja — je khetro wulku ſchodu načiniſto. W Snoimje ſu krupy, wulke kaž kurjaze jeja, wſchë połnözne wokna roſbile. W kowatskej haſy je ſo ſ nawalnej wodu kanal ſahypruň, czebož dla dyrbiesche ſo haſha ſarac̄ic̄. Wžy w wokolnoſci, Kasern, Comis, Milleſchiz, Ebenthurn, Horny Fröſchau, Blentlowiz a Westau ſu jara czeſtpile. Vérny, kaž a rēpa ſu roſbile, žira pobite a leža kaž wotkryžene na polach. Wſchë ſchtomu ſu bjes liſeja a je ſrudnie na jich hole kſhcegožte haſoſy hladac̄. Na Snoimskoj dróſy lód ſtopu wýſoko ležesche a zyla wokolnoſcę mjeſeſe napohlab, kaſkij ma hewač ſriedž ſymy. Na dróſy dyrbiechu ſkót ſ wosow ſwupschahowac̄ a ſ nim do wſhov czeſtač, do kotryž ſ kulemi na hlowach dónidzeču. Maczinjenia ſchoda wučini wjele ſtow tyſazow. W Snoimje dyrbiesche ſo njewjerdra dla prozeſija dokhowanja Božego czeſla wotpojedžic̄.

* Wurjadrne wiele ladowych horow, kaž parolodze, ſ Europh do New-Yorka pschihadžaze, ſdželuja, w atlantiskim morju pluwa, czebož dla ſu lódze nufowane, valoko k połodnju wokolo jéždziec̄. Parnik „City of Berlin“ nadenidze 31. meje ſchesc̄ ladowych horow, kotrež bëchu nehdze 100—200 ſtopow wýžoſe a 300 ſtopow doſhe a runje na puczu, po kotrymž lódze jéždza, pluwaču.

* Taſ wiele, kaž ſam waži, roſdželi njedawno po starym ſwuc̄enju indiſki wjereh maharadža Trowanstorſki. Hižo někotre měbažy předy ſupowaſe ſo trébne ſtoto, ſ Kotrehož pjenjeſh nabíčku. Hdyž bë potom wjereh ſwojej ſwiatniſy ſlona (elefanta) a druge woporn woprował, poda ſo do k temu pschihotowanego twarjenja a ſydnu ſo w połnej piſce na wahu; potom połozidu jemu hiſc̄eje mječ a ſchlit na klin; na drugu deſtu klobzečku prynzojo kralowſkeho domu ſtoto, doniž jeho njepſchewaži. Pschipósla ſpewachu měſčnizy vediſke hymny. Hdyž bë potom maharadža ſwoju modlitwu wuſpewał, dashe te ſtote pjenjeſh w wrotach ſwojego ſydliliſčca mjes 15,000 braminow roſdželic̄.

* Wo laſkoſeži wſchelakich narodow piſce amerikanski ſpižac̄el jara žortuje: W nowowotkrytym kraju twari ſchpaniežan najprjedy zykej, franzowſa džiwačlo, ſendželčan konjemz, Němz korežmu, Amerikan ſaloži nowinu, ſo by ſ njej ledznoſcę na ſebje wobročiſ — a Italcjan da ſebi ſlónzu do ſchije ſwěc̄ic̄.

(Býrwinſte powjescze hlaſaj w pschilosy.)

Pschebadžowanje ſawoſtajenſtwa.

Sawoſtajene wěžy ſemrjetey Marje Scholzineje w Böſchizach čižlo 29, jako meble, poſleſhczá a dobra drasta, budža ſo njeđelju 3. julija popoldnju wot 3 hodžin wot wježnych grychtow na pschebadžowanje pschedawac̄.

W Böſchizach, 23. junija 1892.
Barchmann, wježny rychtat.

Pschebadžowanje.

Dutoru 5. julija t. I. maja ſo w Böhmę, něhduſčej Michelez piwatni ſ hosczenzem w Stroži pola Wulkih ſdžarow dopoldnja wot 9 hodžin:

5—6 kruwów, 3 byki (1.—2 lëtne), 1 jałozja, někotre ſwinje a proſata, 1 wulki ſylny rjeblowaný wós, někotre hoſpodaſte wosy, 1 kužowny wós, pluhi, bróny, 1 gópel ſ mločzajej maſchinu, 1 čiſciečaza a ſykanjowa maſchina, 1 butrowaſa maſchina, kaž tež wſchelaka druha hoſpodaſſka na doba na pschebadžowanje pschedawac̄.

Korla Böhm.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeńja maſchinow a porjedzeńja na Draždanskej dróſy 2 w Budyschinje

porucza ſo

ſ twarjenju ratačskich maſchinow a k jich porjedzenju, kowatskich duſakow (měchow) we wſchek wulkoſčach, piwařskich a mlynskich maſchinow, elevatorow ſa ſamjen, zihel, lód, wuhlo atd., transmiſiſijow, zentesimalnych moſtowych wahow, wſchek porjedzenjow a k dželanju maſchinow wſchelakeje družiny po tunich placzisnach a dobrym wuſjedzenju.

Bawmjanie a platoſe
ploczne tkaniny ſa mužazu a hólčazu draſtu
löhež hižo po 50 np,
porucza

Bruno Grohmann w Budyschinje
ſuknijowa pschedawac̄
9. na hlownym torhoſču 9.

Wódne ponoje, kotly, kachlowe plati, něſc̄zowe rěbliki, kachlowe durczka, tſeſhne wokna, twarske hoſdze
porucza tunjo

Paul Walther.

Wulki khoſejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnizy na ſwoukownej lawſkej haſy
porucza

Byry khoſej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valený khoſej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym najleſchim ſlodze.

Emma ſwudowjenia Borwerkowa
porucza płyſhowe pjeſſe, ſetnje pjeſſe, ſanki, modne žakety, deſčezne mantle, trikotowe ſaiſe w wulkiu wuhjerku po tunich placzisnach.

Boſluženje w němſkej a ſerbſkej rēc̄i
w Budyschinje na hlownym torhoſču 5.

Wſchě ſlōdkie paſenzy liter po 55 np.,
wopravdžity Džasonski a Nordhauſki ſitny paſenzy liter po 75
a 80 np.,
čiſtý paſenzy liter po 30 np., w čwizach tuňcho,
teho runja wſchě kolonialne twory dobre a tunje w kłamač

Korle Noacka na ſitnej haſy,
w lécze 1864 ſaložených.

W Zokowje je sahrodniska živnostič cíjilo 18 s 12 körzami pola a luti hjes wumjentka a hospody se živym a morwym inventarom hnydom na pschedan. Wscho dalsche je pola wobzedzeck tam shonicz.

W Brézach pola Varta je khěja cíjilo 14 s körzom pola a s körzom luti a hadženskej sahrodu na pschedan.

Pjekatnja na pschenajecze.

Pjekatnja w Baczonju je 1. octobra na pschenajecze. Dalsche je pola wobzedgerja Smoly shonicz.

Trawowa awkzija.

Zutje ujedzeli 26. junija po połdnju w 3 hodzinach ma ho trawa hñewiecjankeje gnejskeje luki po lochach na pschedzowanje pschedawac. Jurij Hartmann, gmejnski pschedstejcer.

Dwé mlodej sylnie czechnitej kruwe ho kupitej na kamjentnej hafz 16.

Hisceje derje sdjerzane trojkoło, kotrej je nowe 525 ml. placzilo, je hnydom sa 150 ml. na pschedan. Dalsche je shonicz w fotografowatni.

Alfreda Schreibera na schulskej drósh 3 w Budyschinje.

W Bulezach cíjilo 28 je hospodáški wós, sa jencho abo tež sa dwaju konjow ho hodžaz, na pschedan.

Khachle na pschedan.
Pschemenjenja dla hu hisceje nowe tuchinste khachle s pjezatom a watnej maschinu, teho runja běle stwinse terytate khachle s hermetickim zamknjenjom na pschedan w hospicenu w Radzanezach.

Mlydlo sa hospodáštwom
s fabrikí

Gehmiga-Weidlicha w Zeiku, tež wsche druhe družiny mydla pschedawa po jara tunich placzisnach

Ida swud. Scholcina 15 na swonkownej lawskiej hafz 15.

Sbytki mužazých draſtnych tkaninow
i žoujazym hukujam ho hodžaze, rubisheja na hlowu a schorzuhi. mifrowane čorne sbytki porucza w wultim wobjerku. swudowjena Grafowa na Hoschiz hafz 12.

Turkowske klowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach turško porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej hafz.

Schaty žimaze maschinej
w wschelakich wulkoſczech porucza tunjo

Richard Otto,
mechanik na hornczetskej hafz 18.

Patentowane smjetanowe Viktoria-separatory,

mlokowe studžaki, mlokowe mérne kanv,

žywo wobroczaže mazchiny,

do předka a do sadu hibajomne,

konjaze rěble

po 75 ml.

w kódej zadanej scheri a kózdejskuli liczbu subow po

9 ml. 50 np. hacj 16 ml.

wulke ruczne sahrabowaze hrabje

w kódej zadanej scheri a kózdejskuli liczbu subow po

9 ml. 50 np. hacj 16 ml.

trawu a žito žnějaze maschiny,

parne mlóczaze maschiny a lokomobile,

džele s wudospolnjenju hnydom,

wsche poriedzenja s rukowanjom jara tunjo

porucza

August Steinbrecher w Biskopizach.

Fabrika a sklad ratařskich maschinow.

Na pschedan: Khěja cíjilo 16 B w Spytezach. — Kocjma w Spolsku cíjilo 13. — Khěja cíjilo 51 w Klukchu. — Kublo cíjilo 10 w Börku. — Handrilez koczmanickie Kublo w Radzhowie.

Psches hñuňstwo ma ho na pschedzowanje pschedawac: 8. julija dopoldnia w 8 hodz. Hansej pjekatnja w Zahowje.

Tunje

žigar v

cupowanske žorlo sa sahopschedawa-

rjow,

thžaz hžo po 20 ml.

porucza

Richard Neumann
na suutskej lawskiej hafz cíj. 6
filiala na róžku Lubitskej a
Mättigowje dróhi.

Richard Neumann
porucza hry a paleny

f h o ſ e i

w najwojetskim wubjerku a naj-

lepszej dobrosczi po najtunisich placzisnach.

Pschi wotewsczu wjetšich džel-

bów ho pomérne nižsche placzisny

woblicza.

Holandski mlokowy pólver
s najlepsich selow a korenjow
pschitutowany, po jenej abo dwemaj
hžozomaj kruwom abo wozgam na
prenju pizu nažypany, pschisporja
wobzernoscz, plodgi wjele mloka a
jadžewa jeho wokljenje;
konjazh salsový pólver,
wuzitlowý pólver sa
hovjazh skót,
wsche sela a korenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

S nakkadom Maczizh Sserbseje
bu wsche a w wudawatni „Sserb.
Nowin“ na pschedan:

Khěj a polmekaz abo Turkijo
psched Binom w lécze 1683.

1883. Placzisna 40 np.

Grójnicki. Sberka powiedarczlow.

1885. Placzisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.)

S wobrasom. Druhi wudawl

1888. Placzisna 30 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.)

1891. Placzisna 50 np.

Pschedeschežniſi

wóhom a dwanacjedziale, trajnje dželane porucza po
najtunisich placzisnach

pschedeschežniſiaknja

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotaſ 26.

August Lorenz

w Budestezach.

Pschi pschedawanju ho herbli rěči.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali)

Salozena w lécze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pieniesach:
43 millijonow 303 thžaz 671 schéznałow 22 krajz.

Wohení-, schleníz-, transport- a

živjenje - saweſeženje.

Polizy ho w khějorſtowowych markach wustajeja.

W wukasowanju a w wobstaranju saweſeženjow porucza ho jako
agent:

hamtski fotolekar Ernst Walther w Budyschinje,
schewski mischt Heinr. Jul. Nather w Zokowje p. Pancziz.

Hrodowy park w Nješvacžidle.

Niedżelu 26. junija t. l. budże ho w hrabinskim hrodowym parku w Nješvacžidle

wojerſki konzert

wotbywacž, kž so wot trompejtarſteho hora 1. kralovſteho hujarſteho regimenta čižlo 18 pod direkziju ſtaboweho trompejtarja knieſa Afina Müllera wuwiedze.

Sapocžatki po połodniu w 4 hodzinach. Gauſtup 50 np. — Psihi njepſichobnym wjedrje ſměje ho konzert w oranžerijinym twarjenju.

À temule konzertej najpodwoſniſko pschepröſchuje

wojerſke towarzſto w Nješvacžidle.

W pschicžinu konzerta s Budyschiną niedżelu 26. junija po połodniu wožebith czah pojedźe. Wón wotjedze:

S Budyschina 2 hodž. 36 min., se Židowa 2 h. 47 m., s Maleho Wjelkowa 2 h. 55 m., s Radworja 3 h. 7 m., s Khaſkowa 3 h. 14 m. a ho wróci wjecžor s Nješvacžida 8 h. 46 m., s Khaſkowa 8 h. 56 m., s Radworja 9 h. 3 m., s Maleho Wjelkowa 9 h. 17 m., se Židowa 9 hodž. 25 min.

Woſjewjenje.

Sa Łahowsku nalutowatnju a wupožęćenju je wot nětka

knies J. B. Mlynk w Saręcžu čižlo 8 h jako połładnik pschiwſathy.

Expedizijski čaſ je, kaž hacž dotal, kóždu 2. a 4. niedżelu w mězazu po połodniu wot 2 hacž do 4 hodzin. Tola ho tež druhý pjenjeſy pschijimaj.

Pschedkydſtwo.

Marnowanje a próſtwa.

Podwoſniſe podpišanu ho wospjet pochnutu wibži, ſjawnie k wjedzenju dacž, ſo hu a wotanu piwowe blesche Lubiſſkeje aržio-weje piwärne a Prečecžanskeje piwärne njepſchedajomne a woſhedenſtwo naſtupezej piwärnjow a ſo ſmiedža ho tele blesche jenož k pjenjenju piwa ſ mjenowanju piwärnjow wužicz. Kóžde druhé trjebanje je ho po wospjetnych ſudniſtich wužudach jako pschimanje do zuseho woſhedenſta khotało. — Duž ho wſchitzy derjeſmyſleni napominaju, ſo njebychú piwowe blesche mjenowanju piwärnjow k druhim ſaměram wužili abo wužicz dali.

C. H. Radza

w Prečecžanskej piwatni.

50 hriwnow

dostanje tón, kž ſałozjerja woňow w ležach Rakecžanskeho knjeſtwa tak mjenuje abo ſnamjenja k jeho wuſlēdzenju poda, ſo móže ho ſapaler ſudniſzy khostacž.

Rakecžanske knjeſtvo.

Serbske blido

je wot nětka kóždu wutoru wjecžor w 8 hodzinach w piwo-wym hrodze po jenym ſkodze.

Někotři Serbja.

W redakcji „Serbskich Nowin“ je na předaň:

HANDRIJA ZEJLERJA ZHROMADŽENE SPISY IV. zwjazk.

a) Broſurowany zwjazk po 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 3 mk.

Džowku ſ dobrymi wopisiami dla woženjenja nětčiſcheje hacž do 1. ſeptembra pytam.

Rataj Gräfe na ſcharfenskim pucžu 6 w Budyschinje.

Stróſbhy muž w ſrénich lětach ſo jako pschahar a dworowý dzělacžer hnydom pyta na Saręcžan-ſkim knježim dworje.

Budyschin.

Wulke thelenje tu budże ſo njeđelu wot 3. hacž do njeđele 10. juliia wotbywacž. Wobej njeđeli a hrjedu po połodniu w 3 hodzinach budże parady wuežah.

Srjedu 6. juliia budże wulki woňiſtrosj. À temu pojedža extracžahi a pschi wſchich mjeniſtich faſtanishejach faſtanu: s Budyschiną do Biskopiz wjecžor w 10 hodzinach 43 min., s Budyschiną do Wjasorž w 10 hodzin 48 min., s Budestez do Šumwalda w 11 hodž. 12 min., s Budyschiną do Ralez w 11 hodž.

S tutymi czahami ſměje ſo kóždy ſ jednorym dnjowym billetom wjescž.

Kedžbu!

Gutſje niedżelu 26. junija

Kolbaſhy wukulenje

w Kubſchizach. Pschecželnje

pschepröſchuje. J. Petška.

Towarſtvo ſerbſtich burow w Ralezach

ſměje jutſje niedżelu 26. junija po połodniu w 5 hodzinach w Sokez hoſćenju poſzedzenje.

Pschedkydſtwo.

Towarſtvo ſerbſtich burow w Bukezach

ſměje niedżelu 3. juliia po połodniu w 4 hodzinach poſzedzenje dla ſkasanja ſymjenjow a pschitupnych hnojow.

Pschedkydſtwo.

Ejeſedž wot 15. lěta hnydom a tež k nowemu lětu 1893 do ſkužby pytam. Šchtóž chze ſo mnū rěczęg, mje trjechi niedżelu 26. junija do połodniu wot 10—11 hodzin w knježim hoſćenju w Nješvacžidle, wot 12 hacž do 1 hodž. pola pjeſtakſteho miſčitra ſerala w Ralezach, po połodniu wot 4—5 hodzin w E ſu pola pschitupza Šauberkicha. Pschitupne budu tam kóždu 2. niedżelu mězaczinje k rěčam. Šchtóž chze mi piſacž, njech na liſt napishe: Andreas Paulick in Großhänchen bei Demitz.

Handrij Pawlik w Wulkim Woſhyku.

Šlužobne a kuchinske holzy, domjaze a hródzne džowki, pochońcow, wotrocžlow, ſrénkow, wolažych a dzělacžeske ſwójbhy pyta

Reynoldowa.

Rólnych pochońcow, ſrénkow, wolažych, domjaze a hródzne džowki, dzělacžeske ſwójbhy pyta ſpannowana na malej dratrowskej haſhy 5.

Wotrocžlow a hródzne džowki, dójki, ſlužobne holzy pyta hnydom ſchmidtowa na ſukelskej haſhy 10.

Paulina Staubec Robert Stock

poručataj ſo jako ſlubjenaj.

Zitawa, Minakał,

19. junija 1892.

Wutrobuñ džak

wóhnjowejho njeſboža podenđených w Glyčinje pola Łasa.

Nět k horžym džakom, ſe ſylsamí my Božu hnatu hnydom, ſuž my naſhe džecži ſi nami Nět w nowych domach bydlimy, ſuž starý dom, o ſrudoba, ſuž požrele nam plomjenja.

Tón preñi kóžce to loni beſčne wſchac młode jutry pichipolnju, ſo Boži wohej horžecžie, kóž kapasche ſe ſpěchnoſežu A ſlaſy nam ſti twarjenja Do próča a do popjela.

Po kótkim čaſu k druhom' raſu dwaj a dwuzbóh junija ſu wotali ſaſ ſwonu w Łasu wſchac wjele ludži ſe ſpanja, ſo hnydu hnydom ſhwatali, ſuž paleče ſo w Glyčinji.

Haj tuton ſtrachny wohej ſ nowa Be ſtaſly džewecž ſiwnoſežow, A ſtož ſo we twarjeniach hnowa, Tež hjiſce ſe neſto hoſćadow, Tež grat a drastu, poſkleshejza, ſo be ſo ſtſt a ſrudoba.

Ach, tehdž ſo nam zile ſwadče, ſo wjichtko ſi nami k konzai dže, Maž wulta ſtaró ſobodaſte ſuž naſhe dalshe ſiwiſenje, Maž budzemy ſo ſejiwicž A ſebi ſaſo natwaricž.

Bóh pak po ſwojej hnadej woli ſe dał nam nět kóž hnydom, ſi my tež njeſmy hnydom byli, ſuž dawasche wſchu zyrobu, Haj jeho hnadna wſchecmož ſe ſdžeržala naš džen a nož.

Duž teho dla, o hnadnu Božo, Duž Tebi džak naſhoržiſhi ſa hnadnu pomož, troſt a ſwožo, ſuž nowy dom ſuž twarili, A ſo tež wſchitzy ſtrowi my Nět w nowych domach bydlimy.

Do nowych domow nowe ſwožo A žohnowanje wuliwaj, A ſtož nam prjecž wa, luby Božo, Wſchó bohacze nam ſarunaj,

Njech nam we nowych domach keſe Mér, luboſč, ſtrowoč, wjeſeče.

Tež horžy džak budž wſchitkim rjenje, kóž ſi ſarom ſruſ, ſi ſtormi

Tón jedny wjazj, druhí mjenje, ſeže nam tu byli pomozni

Až prjedy pschi tym woheju,

Taž tež pschi nowotwarjenju.

Ach, ſaplaczim, o luby Božo, To wjichtko jara bohacze A njeſladž ičh na khorožo,

Njech we ičh domach ſwože keſe,

Tež wobarnui ičh luby dom

psched wóhnjow a psched njeſbožom.

A hnyd tež my wam njeſužem,

wſchu luboſč ſenje ſarunacž,

Dha ſa waž Boža prohycž džemy,

So čaſk wot ſo to žohnowanę,

Šchtóž ſeže we naſchim hubenjimi

Nam njeſbožownym cjiiniſi.

Gmejſti prjedkſtejet Jurij Nowat psches hanžu Scholcžid.

(À temu čižlo pschitoža.)

Pschiloha k číslu 26 Serbskich Nowin.

Soboto 25. junija 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smjeje njedželju rano w 7 hodž. diakonus Räda herbski spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}9$ hodžin farač dr. Kalich herbski a w 10 hodž. němske predowanje.

W Židowskej pohrjebiščejowej kapale predaje pschipoldni w 12 hodž. diakonus Räda herbski a smjeje popoldniu $\frac{1}{2}2$ hodžin w konfirmandskiej sali Michalskej fary katechismusowe rošteženje se herbskej mužstke mlođoſežu.

Króni:

W Michalskej žyrlwi: Julius Richard, Juliusz Wylema Bernharda Mahlera, zigarnika na Židowje, s. — Maria Martha, Augusta Henczela, fabrikarja w Hrujeliczach, dž. — Anna Lejna, njemandž. dž. w Feršezach.

W Katholskej žyrlwi: Theodor, Jakuba Rieki, dželaczerja, s. — Jan, njemandž. s. w Hněvžezach. — Benno Jurij, Michała Winklera, živnoſežera w Sztonje Vorščeti, s.

Zemrječi:

Džen 16. junija: Ernst Rudolf, Alfonša Poraka, wobſedžerja fabriti w Hajnizach, s., 5 měſazow 24 dnjow. — Jan Jurij Albert, Jana Augusta Peřichki, rěbarja, s., 5 měſazow 28 dnjow — 17. Ernst Hermann, Bohuňera Schmeiža, fabrikarja na Židowje, s., 5 měſazow 24 dnjow. — 20. Morow narodž. s. Ernsta Siezy, dželaczerja na Židowje. — 21. Maria Theresia, Handrija Wollmanna, khežerja a murjerſkeho poléra na Židowje, dž., 11 měſazow 13 dnjow.

Placíſna žitow a produktow.

Žitow dovoſ w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	18. junija 1892		23. junija 1892		wot		hacž	
	mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.
Pscheiža		běla žolta	11 10	6 47	11 10	35 59	10 9	82 35
Rožfa			9	56	9	87	9	74
Jecžmieni			8	7	8	21	7	69
Worž	50 kilogr.		7	20	7	70	6	17
Hroč			8	89	11	11	10	53
Wota			8	6	8	33	7	6
Zahly			16	50	19	50	14	—
Hejdyschka			18	50	19	—	17	18
Berny			3	20	3	80	3	50
Butra	1 kilogr.		1	90	2	20	1	20
Pschenicna muſa	50		11	75	18	50	—	—
Ržana muſa	50		11	75	16	—	—	—
Schno	50		2	50	2	80	2	60
Sztonja	600		17	—	20	—	17	—
Prohata 1002 ſchlūt, ſchlufa			14	—	25	—	—	—
Pschenicne wotrubu			5	25	6	—	—	—
Ržane wotrubu			5	75	7	50	—	—

Na buržu w Budyschinje pscheniza (běla) wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 88 np., pscheniza (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 44 np., rožfa wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 75 np., jecžmieni wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 15 np., worž wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np.

Draždžanje mjašow placíſnu: Šowjada 1. družiny 60–63 ml., 2. družiny 54–58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre kraje ſwinje 55–58 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Řezlata 1. družiny 45–60 np., po punče rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 24. junija: Schnylny deſhcz.

Mužaze krawaty

w wulkotonym wuhjerku po jara tunich placíſnach porucža

A. Tschentscher na bohatej haſy 18.

Kožda w wulkadnym wuknje wupoložena krawata ſo k pschedaczu nuteſ weſmije.

Meblowy magazin

Pawola Scholty, tycerſkeho miſchtra
na garbaſkej haſy 8

porucža wulki ſklad drastnych ſekretarow, vertikow, buſſetow, myjnych ſklidkow, ložow ſ matrazu a bjes njeje, ſčinowé a deſkate ſtoly, domjazu a kuchinskú nadobu po tunich placíſnach dobročivemu wobledžbowanju.

Wjetſchu dželbu trajneho Inſtra, male ſkalne njedostatki wopſchiſaze, jara tunjo, ſtarý lóhcž po 25 np., teho runja dželbu tibetowych rubiſchežow na hlowu jara tunjo porucžam.

Emil Wehrle
na jerjowej haſy 7.

Franz Marschner

čaſznikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haſy czo. 9

hwój ſklad čaſznikow a čaſznikowých rječjaſow dobročiwemu wobledžbowanju porucža.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placíſny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pſchiſpomjenje: Něčju herbski.

Kolonialtworowe a destilazisse ſklamy

Adolfa Nämicha

pschi butrowyh mikach

porucžaja ſwojim čeſćenym wotebjerarjam:

Khofej, njepalený, hylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,

Khofej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

zokor, mléthy, jara ſkódky, punt po 32 np.,

zokor w polkrutach, punt po 33–39 np.,

kompozyt zokor, punt po 34 np., 5 puntow po 160 np.,

rajch, wulfoſornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zhlých mě-

hach punt po $13\frac{1}{2}$ – $14\frac{1}{2}$ np.,

syrup, ſkódky kaž měd, punt po 18 np.,

kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,

mydlo w ſnate dobročiſti, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rječikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,

rječikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,

rječikaty tobak, nječramy, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,

jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſchtuk po 11 np.,

ſwinjazy ſchmalz, punt po 55 np.,

lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,

jahly, punt po 16 a 18 np.,

grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,

hroč, jara derje ſo warjaze, punt po 16 np.

Emil Indinger

w Budyschinje na kotoſkej haſy 11

porucža hwój derje ſrijadowany

ſklad wſchitkich črijoſ

sa mužskich, žonske a dječji

po ſnathych tunich placíſnach.

Pſchedawaruju u jedželu: na bohatej haſy číſlo 3 ſ napſhecza poſta.

Korežmarjo, restawraterojo a sažopschedawarjo njemóža pschi kupowanju wina lepje čzinicę, hacž ſwoju potriebu

w winarni Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haſy čiſlo 18 s nuntshodom theaterskeje haſy

wotewſac̄. Tam ſu naturſke wina, ſa kotrychž čiſtosc̄ ſo rukuje, doſtač. Wjes tym ſo dyrbja ſo pola winowych puczowarjow wyższe wudawki ſa puczowanie ſobu ſaplacžic̄, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wiwostanje, dokelž wona wjetſchi džel ſwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſo kotrymiz je ſo niějeczel firmy pschi ſwojim dolholétnym pschebytlu pschi Rheinje ſefiał, a pôdla teho ma hiſheče kózdy tón dobyt, ſo ſebi wulki ſklad wina dzeržec̄ njetrjeba. Hdyž ſo njedželu wino trjeba, móže ſo ſobotu kózdrokróczna potrieba w wotležanych bleschach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa sprawne a ſwědomite poſluženje doſtač.

Najwjetſchi ſklad wina w Budyschinje.

Wóhnijoſtroje

(Feuerwerkskörper)

wo jſtwe, na kraju a na wodze
porucza tunjo

J. G. Klingſt Nachfolger

na bohatej haſy 16,
na róžku theaterskeje haſy.

Wóhnijoſtroje po 15—250 ml.,
wjetſche po wožebithym ſkaſanju, ſo
ſa 6 dnjow wobſtaraja.

Westy hrédk psche
čerwjene poběženje ſwini
pačzik po 1 ml. 25 np.
porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
w Budyschinje na bohatej haſy 16.

Tobak w roſkach,
Wazhungski,
Khoczebuski,
Brotterodski,
heklojty a pražowaný tobak,
wopravdžity
a nemski portoriko,
zyle a krane rjeſpiki
porucza tunjo

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy 16 na róžku theaterskeje haſy.

Palenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrých a derježlodziących
drugiach poruczataj tunjo

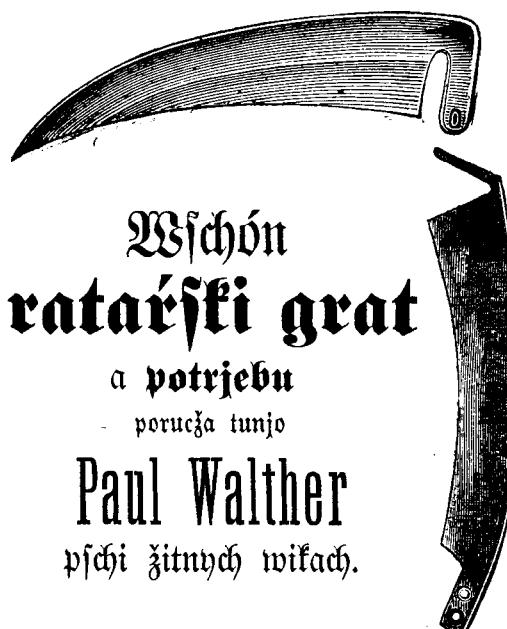
Schishka a Rjeſcka.

Turkowske ſlowki
najlepſcheje družiny porucza

Moritz Mjeřwa
pschi mjažowym torhochc̄u.
Defilazijs ſnatych dobrzych likerow
vo starzych tunich placisnach.

5 portow tolstych hukhenu polz
punt po 75 np., pschi 10 puntach
turſcho,
ſeleny polz punt po 70 np.,
hadſelsko " " 70 "
pschedawa

Otto Wötschke
ſ napſhęca mjažowych jédkow.

Wſchón ratařski grat

a potriebu
porucza tunjo

Paul Walther
pschi žitnych wifach.

Julius Höhme, ſastupjer internazionalneje maſchinſkeje wuſtajenžh w Riesy nad Šobjom

porucza na najlepje dželane
lokomobile a parne mlóčaze w aſhiny wot 2 konjaceju mozow,
ſhérrokomlóčaze maſhiny, ſo gđepelom a paru ſo čerjaze,
jenopſheje mlóčaze maſhiny, wuhernje dželaze,
ruczne mlóčaze maſhiny najnowſheje konſtrukzije,
bérny roſtločaze a bérny roſrihaze maſhiny,
reſaki ſa bérny a rěpu, čiſcičaze maſhiny,
mjetlihy, butrowanske maſhiny, butrumjatowarje, mlóčinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maſhini ſo čerjaze,
juhōwe ſudy ſi dwójzy ſažynkowaneho worzloweho blacha, ſelesne
juhōwe plumpy,

pizu parjaze apparyty (noſchne), triery najlepſcheje konſtrukzije,
mlynske zylindry, rynkate waſy a deziomalne ſkótue waſi,
luczne brony, ſamžne dželo, ſalonzy ſchlitowaný ſystem, kotrež móža
ſo hnydom wot kózdeho do Zaakowych, Neifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepſcheje, wupruho
wanje konſtrukzije.

Najpſhihodniſche wuměnjenja dla placzenja? Pruha
dowolena! Prospektu darmo!

Pschedawatnja a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

S ſ r ě d ſ k ſpěchňemu blejchowanju platu

ma na pschedan a ſak ma ſo naložec, wukaze

Otto Engert na ſnutſkownej lawſkej haſy.

Rajh
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróh,
holi

po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Nětežiſha wypela bérnowa plá-
ciszna miej ponucza, na moje

Šuſhe warjenje

ledžone čzinic̄, jako na
rajh, punt po 14, 16, 18, 20,
24 a 30 np.,
grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,

jahly, punt po 18 np.,
běleny hróh, punt po 18 np.,
ſeleny hróh, punt po 18 np.,
běle buny ſ warjenju a ſadženju,

punt po 15 a 18 np.,
hoki, punt po 24 a 30 np.,
hejdusku, punt po 22 a 26 np.,
bantoſte a učjoſte nudle, punt
po 40 np.,

wopravne jejowe nudle, punt po
50 np.,

wopravne makaroni, punt po
50 np.,

nojlepſche ſamane nudle, punt po
30 np.,

nojlepſchi pscheńczy gris, punt
po 25 np.

Wſchē warjenja a nudle ſu do-
ſpolnie čiſte a, dokelž ſo lohlo
warja, jara spore, teho dla teſ
tunje.

August Lorenz w Budětezech.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchēch družinow
čiſhnikow.

Placisny najtráſho
a rukowanje na dwě
lécze.

Gustav Mager,
čiſhnikat

11 na ſerbſkej haſy 11
pschi starzych kasarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu.
-- Stwórtlenna przedpłata
w wudawańi 80 np. a na
némksich póstach 1 mk.,
z přinjesonjom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
čisto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Cíle Smolerjee knihičštejnje w maćienym domje w Budyšinje.

Za nawětki kiž maja
so wudawańi „Serb.
Now.“ (na róžku zwonkeje hasy čo 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynka 10 np. a
maja so štvortk hać do
7 h. wječor wotedać.

Číslo 27.

Sobotu 2. julija 1892.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Némkske khějorstwo. Wucżowanje wjetcha Bismarka po Némkskej a Awstrijskej je kędzliwoscž zykleje Evropy na ho wobroczi. We wszech wjetshich mestach, psches kotrež je wón jěl, w Dražđanach, Winje, Mnichowje a Augsburgu, su ho jemu wot luda sahovjene holkewanja a czesčowanja wopokaſale. Tola tok jara hacž je jeho jednory lud częsczil, tak struchliwie su ho kniejerstwa jeho sdałowaše. Némshy wjetchojo a jich ministrujo su po móznoſci pręczku wujeli, so bytu ho s Bismarkom njesekali. W Winje je ho Bismark prózował, pola khějora Franza Josefa audiencu dostacž. Powiedza so, so je awstrijski khějor najprjedy k temu swóliniwy był, so pak je poszczícho, dźimajo na njepchessenoſcž bjes khějoram Wylemom a Bismarkom, so sapowiedzil, wjetcha pschijecz. S wotpokasanjom swajeje próstyje je ho Bismark hľuboło franjeny czul. W hněwje na to, so jeho pschi dworach sanč njemějach, je ho wón k wótrym swaram pscheczimo politizm khějora Wylema a khějorstwoweho kanzlera Caprivia storhnuć dał. W rosręčenju, kotrež je Bismark s dopišowarjom Winklisch nowin „Neue Freie Presse“ měl, wón na swojim nařízeniku Capriviu ani dobreje nitki wostajil njeje. Némksim saſtoñitam, kotrež je Caprivi k wujednanju nowego wilkowskeho wucžinjenja s Awstrijskej a Italiskej postajil, wón hľabosz, njenashonitoſcž a nje-pschihodnosz porokuje; wón, Bismark, budžisze to czíseče hinak czinił. Potom Bismark na wulku politiku pschenidze, prajzy, so je pschi stworjenju némksko-awstrijskeho swjaska jeho mysl byla, so by ho runje k lepschemu Awstrijskej swiž s Ruskej njeshubil. Przedawshe wobstejnoscž su pak ho nětko pschemeniše, a Némkska žaneje samóžnoscž na ruskej politiku wjazy nima, dokelž ho jej móznota njepsticzi, Ruskej radziczi. Paršoniske dowrénjenje a paršoniska samóžnoscž na ruskej khějora stej ho shubilej. Bismark je s dowrénjeniom, kotrež su jemu spožczili, samóžnoscž na ruskej pôßlanza w Barlinje měl. W poſlednim rosręčenju, kotrež je wón s ruskim khějoram měl, je jemu tón prajil: „Haj, Wam wérju a do Waž dowrénjenje stajam, scie pał wěscz, so w fastoñstwie wostanječe?“ Sso spodbiwajo na ruskej khějora hladajo je wón wotmolwil: „Wěscze, majestosz, bym czíseče wěsty, so czas živjenja s ministrom wostanu“. Bismark ſebi hiſhceče tehdy ſtonicz dał njeje, so někaké pschemenjenje pschedſteji, bjes tym so je zar wo wotpohladanym wobroczeniu hido wjedzał, kaž su ho słowa dopokaſale. Tale paršoniska nahlabnosz a dowrénjenje Capriviej pobrachuje. Grot, kotrež Némksu s Ruskej siednoczesche, je ho pscheterhnul. Némkska politika napscheczo Polakam w Pólskej je dowrénjenje, kotrež némkske kniejerstwo w Ruskej prjedy mějšce, hľabka a némksu samóžnoscž pomjeniſhila. Polaka su orzibiskopa ſezinili a jemu ſtejšceho dali, kotrež by némksemu katholikej pschihodzhalo. Na praschenje, hacž by Bismark swóliniwy był, saho wobrěstwo némkskej politiki pschedewacž, je wón wotmolwil: „To je czíseče bjes wuhladow. Wjeho mosty su wotlamane.“ Na praschenje, hacž ſnadž swonkowna nusnoſcž jeho pochnuczila njeby, na politiske jewiszcze ſtupicž, je Bismark prajil: „Njewérju, to je nimo. Smylk našceje nětčiſceje politiki w tym leži, so je ho grot, kiz je naž s Ruskej swjasat, roſtornuł, a hacž ho wón saho swjasacž hodži, njemóžu prajicž.“ — Wjetch Bismark je czistu wěroſcž ręczak, hdyž je prajil, so su wjeho mosty bjes nim a khějoram Wylemom wotlamane. Gjawné hanjenje khějoroweje politiki je wujednanje s khějoram njemóžne ſežnilo. Nowiny „Norddeutsche Allg. Zeitig.“, kotrež jako kniejerstwowy organ placza, s wulkej wótroſcži Bismarkowe

wuprajenja pschimaju. Bismarka na to kędzbneho czinja, so je hido sa jeho kanzlerstwo grot, kiz Némksu s Ruskej siednoczesche, roſtorhneny był. Dopominaju na jeho ſaméne słowa s létow 1879, 1888 a 1889: „Winowatosz džakownoscze napscheczo Ruskej je wotnoſhena“; bym spytali, stare dowěrliwe poméri s Ruskej ſaſo dobycz, tola njebehamiſ ſa nifim.“ Runje napscheczo Ruskej je wón słowa prajil: „My Némzy ſo Boha bojimy a hewak nikoho na zwęcze“. Tež na to ho spomina, so je ho ſa kanzlerstwo wjetcha Bismarka némksemu khějorstwowemu banku pschilaſalo, na ruske statne papjery nicž wjazy požecicž. Se hlepym hibzenjom njeje ſo wot panſlowjanskich nowin hrabja Caprivi, ale Bismark pscheczehal, kotrež je Rusku wo płydy poſlednieje turkowſteje wójny ſiebał. Dowrénjenje, kotrež je jemu zar Alexander wopokaſał, je na hľabymaj nohomaj ſtało a mało waži pomyo temu, so je Ruska hido ſa czas kanzlerstwa wjetcha Bismarka ſo k Franzowskej bližicž pytala, trojswjaskie wjeho mózne wobczęgnoscze czinila a na némksu politiku ſe ſtajnym njedowrénjeniom hładała.

— Pólski khějorstwoſejmsti ſapóßlanz Koszieski pola khějora Wylema w wulkej nahladnosz ſteji. Po khějorowym ſadanju je ho wón pjak do ſciela podał, ſo tam pschi regattach wobdželil a ſo wot khějora najmiloſcziwego wuſnamjenil.

— Pschi lětusdich khějorſkich manevrach budža ſo nowe noszne ſtanu preni krócz wot wjetshich wotdželenjow wojakow trjebacž. Kóždy wojak džel tutych stanow ſobu w tornistrje ponjehe. Pschi potrjebnoszci može wojak ſwoj kruh stanoweho plata jako deshczny maniſ wužicž. Hiſhceče psched někotrymi lětami w někotrych armee-korpſach pscheczimo temu ręczach, ſo bytu wojazy w biwaku ſtanu doſtali, dokelž czynhu w tym ſkiprjenje wojakow widzecž. Ma ſbože nětko na drugim ſtejſhczu ſteja, wjedzo, kaž ſo czelne možy wojakow ſdžerža, hdyž móža tuči w nožy derje wotpoczecž. Pěſchzy budža stanowe džele pod tornistrowym krywem noſycž, pola jěſvnych a artillerije budža ſo wone w wofebitych měchach khowacž. S nowym wuhotowanjom ſo njedostatkej, na kotrež ſo hido dawno ſkorži, wotpomha. W pschihodnej wójne wulke wójſka njewulke krajinu wobhazja, hdyž budže njemóžno, ſo wojazy w twarjenjach pod kryw pschitndu. Podla teho ſebi tež staroſcziwoscž ſa ſtrowoscž a khmanoſcž wojakow ſada, ſo by ſo biwakowanje pod hólym njebjom ſamjeſowalo.

— Barlinskeho rektora Ahlwardta, kotrehož ſu, hdyž běchu jeho pschedzelo ſa njeho 10,000 hrinow lawzije wyschnosczi pschedewacž, ſi pschedewanskeho jaſtra wuſchczili, je ſudniſtvo někotre dný poſdžiſho ſaſo ſajecž dało. Komorný ſud je 10,000 hrinow lawzije ſa pscheniſki ſaruk ſpóſnał, a ſebi 50,000 hrinow ſada. Ahlwardtowi pschedzelo nětko ſ nowa pjeniſy ſběraju. Psched někotrymi dnjemi běchu hido 20,000 hrinow nahromadzili.

— Po ſběhnenju ſozialiſtiſkeho ſalonja ſu ſo mnosy ſozialdemokratycznych wjednizych, kotsiž běchu wſchelakich pschedupjenjow dla wobſkorzeni do wulraja czekli, ſaſo do Némzow wróciſili. Ga krótki czas ſo tež něhdusgi khějorstwowy ſapóßlanz Hasselmann ſ Ameriki do ſwojego wótzneho kraja wróciſi. Dokelž ſu jeho pschedupjenja ſalētniene, ghe ſo Hasselmann w Barlinje ſaſydlicž a po ſadanju anarchistow tam jene anarchistiske nowiny ſaločicž.

— W némkskej narodnej Afrizy ſo Némzam na žane waschnje wjazy ſchlačicž njecha. Po powięſczi, kotrež ſu Barlinske nowiny wot tam doſtale, czorni ſ czrjodami rubjo po kraju czahaſu; wudyrjenje

strachneho sbězka daloko njeje. Karawanske drohi su císeře njewěste. Sarjadniške wobstějnoscze snutska kraja su ho pohubjeniště. Psihi brjohach vikowanje klapa; pschekupzy ho pschichoda boja. W potodnišim pschimorškim kraju vikowanje se schlovami kčaje. Wahehezy ludžo mér nježerža. Snajero němſkeje narancscheje Afriki ménja, so mohl major Wizmann jenož porjed sažo postajicž.

Franzowska. Njelubu wěž su w franzowskim wojniškim ministerstwie wužledzili. Léta dolho staj dwa tamniškej sastojnici franzowske wojetiske potajnoscze wukrajej pscheradžaloj. Starý sastojnik Riva je se jstwy hwojeho pschedstajeneho wschelake wažne pižma kranul a je pak wotpižal a je potom sažo wrózik, pak je psihi ſebi wobkhovat. Sa kojo je Riva dželal, so njepraji, a psihi tajlich ſkladnosczach ho franzowske nowiny hnydom l měnjenju klonja, so je franzowski ſpijon w klužbje Němſkeje ſtał. Naſkmeſtneſte psihi teſle wěžy je, so bě Riva runje w wodželenju ſa wobhōjerſtvo poſtajen, a ſo je wón dopiž ſpijonom kranul, kotrež ſebi Franzowska ſa drohe pjenyſy w ukraju džerži. Khuſniſha je naležnosć wužledzenja druhého pscheradnika. Wěſteho Greinera, ſastojnika w miňiſterſtve wojniſkeho lódžtwa, ſu hromadže f jeho pscheczelom, feldweblom Ondinom, ſajeli, tola poſledniſteho ſažo puſčelili. Greiner, kotrež nan je w Elſaſu žiwy, je wažne papierz, plan ſakitanja franzowskich mórfickich brjohow wopschijaze, wojetiskemu pomozniku ſapóſlanza amerikanskich ſjenoczenych ſtatow pschedal. Admirals Gervais, tón ſamý, tiz je loni ſ franzowskim lódžtwwom Rusku wopytał, je přeni na Greinera tukal a jeho ſkončnje ſajecž dał. Wón je tež hnydom do nowin powjescz dał, ſo je zužy wojetiski pomoznik, ſa kotrež je Greiner dželal, hejtman Vorup w poſlanſtve amerikanskich ſjenoczenych ſtatow. W teſle powjescz ſo dale prajesche, ſo ſu na hejtmana Vorupa hžo měhazý doſho tukali, ſo wón ſa Němſku a Italsku ſpijonažu w Franzowskej wodži, a ſo je wón fotografiye kranjenych pižmow němſkemu a italskemu kniežetſtwu pschedopal.

— W Franzowskej židži na přenich hujblach piſkaja. Milionar Rothſchilb je nječrónowany kral Franzowsow, psched kotrež republikske kniežetſtvo hluboke poſtony čini. To je wónano prozeſ pschecžiwo antiſemitiſkemu ſpižaczej Drumondej dopokalał, to ie ſ nowa duel, kotrež je ho bjes židowſkim hejtmanom Maierom a wychklem marquisom Morſom mél, jaſinje wobhwělit. W tymle duelu bu žid Maier ſ inječjom ſalkoty. W Franzowskej ſu duele wſchēdne podawki, a žadyn člowiek a najmjenje kniežetſtvo ſo ſa nimi heval njepracha. Dokelž pak je ras jedyn žid w duelu ſ kſchecžianskim ſenjonom panul, ſo wulki holk we wſchēch franzowskich nowinach ſběhne. Hdy budžiſche marquis Morſ panul, wěſce nichto w tym ničo wurjade a njeprawe wibžal njeby. Štož je ſo hžo často naſhoniło, ſo tu ſažo wopſetuje: „Jeli ſo ho ras nehdze jedyn žid pschebije abo ſnabž psihi tym živjenje ſhubi, židži zyleho ſwěta žalosča a ſa woječzenjom wokaſa. Maierowa wěž je ſo tež w ſejmje ſ rěčam pschinjeſta. Židowski ſapóſlanz Dreyfus je ſo wójniſkeho miniftra Freycineta prasčał, hacz ſu židowſzy offižerojo mjenje hódní, hacz kſchecžianszy. Wójniſki minister je wotmoſwil, ſo w wójniſku žaneho roſbzela bjes kſchecžianskimi a njeſchecžianskimi offižerami njeje. A ſo bydu ſo židži poļnje ſpoſožilli, je wójniſki minister marquisa Morſa a jeho zwědkom psihi duelu ſajecž dał. Psihi pohrjebie hejtmana Maiera ſu ſo wſchitzu ministrojo, mnosy ſapóſlanz, ſenatorjo, Parížska gmjenska rada a wſchitzu Parížszy offižerojo wobhzeliſi. Wlazý hacz 1000 wěžow bě ſo wot wſchēch franzowskich regimentow poſkalo. Po wukajni wójniſkeho miniftra dyrbí kompanija polytechniske ſchule, pola kotrež je hejtman Maier ſ wucjerjom był, tydženj doſho želicž. Tak franzowske kniežetſtvo ſe wſchē rafnoſcžu židowski wěru w franzowskim wójniſku ſakituje, bjes tym ſo kſchecžianske werywusnacze wſchudze podtložuje. Kſchecžianszy wojažy hmedža ſebi lědma ſwěrict, hwoje nabozenske pschihlusnoſcze ſjawnje dopjelnicž, wojeſzy duchowni ſu wotſtronjeni, žadyn duchowny njeſme do kaſarmow ſtupicž abo na druhé waſchini, wojałow kſchecžianskej wěrje ſdžerječ ſpytač — žadyn hlož ſo pschecžiwo tutemu njeſtyschanemu ſuronjenu a pschecžhanu kſchecž njeſta. Ředma pak ſo w franzowskim ludu hibanje pschecžiwo židam poſkuje, ſo hnydom žid ſběhne a ſa „hwoboňoſcž werywusnacza“ wuſtupuje. Kac daloko je w Franzowskej wójsko pschegidzene, ſ wulki ſpobiwanjom ſ jenich franzowskich nowin ſhonichmy, kotrež redaktor je žid, a tiz po taſkim to naſlepje ſnaje. Licžba aktiwnych židowskiſ offižerow 500 wucžini, bjes nimi ſo 77 Levi, 38 Dreyfus, 21 Maier, 17 Weill, 15 Salomon a 5 Abraham mjenuju. W wychsich ſastojniſtwaſ ſu bjes nimi jedyn divisionski general a 5 wychsilo. Psched někotrymi lětami bě licžba židowskiſ generalow wjele wjetſha, tola je najwiažy ſ nich starobý dla ſ reservje pschedlo, ſ kotrež někole

5 židowſzy generalojo pschihuscheja. Pódlia teho ſo w reſerve 500 židowiſtich offižerow ſicži.

Zendželska. Wólbne hibanje w tu khwili w Zendželskej wſchu politiſku ſedžbliwoſcji na ſo cíehnje. Wiednička liberalneſte ſtrony, Gladſtona, tiz nježiwažy hwojich wýžolich lětow wſchēdne wjazore wólbne rěče w wſchelakich měſtach džerži, je psihi tym mala njeſhoda podeschla. Hdyž ſo wón w Chesterje ſ dwórníſteča do liberalneho kluba wjefſeče, jemu jena žonka kruc ſtarého twjerdeho poprijanza do noſa cíznu. Gladſtona ſu nōž trechu wobodrjeny a wóczko ſtrachne ſranjene. Nježiwažy wulkih boleszow Gladſtona hobižnu doſku rěč džeržesche, na cžož ſo ſe ſavjasaňym wóczkom do Hawardena poda. Lud Gladſtona na droſy žiwe ſtroujſeſte.

Rukowska. ſ Uſiſkeje, naſtawanisheča kholery, je ſo tale hróſna khorosz lětja hacž ſ europiſkim mjesam pschiblizila. ſ Perſiſkeje je ſo wona na rufu Uſiku wupſchestrjela. W měſce Vaku je hacž do 12. junija 164 člowiekow na kholeru ſchorilo a 70 ſ nich umrjelo. Rufu lěkarjo ſo boja, ſo ſo kholera psches Rufe po zylej Europe roſſchéri, jeli ſo ſo hnydom wſchón wobkhad ſ Uſiſkej njeſcheturhne. Po wobledžbowanju lěkarjow je influenzu, kotrež je mohl rjez pschedběhata kholery, ſtajnje kholera ſcžehowala. Ženiczke ſměrowanje mohl ſnabž ſo w tym widzecž, ſo je kholera w naſchim lětſtotetku pschego ſ 18 lětnymi khwilemi pschihadžala, mjenuju ſo lečze 1830, 1848, 1866 a 1884. Tola tute periſody njeſtu ſaloniske, a ſtrachne by bylo, hdy by ſo teho dla kholerinemu wupſchestrjenju ſe wſchē mozu njevobarało. Naſkmański ſredk ſ temu je pschedtacze wſchēho wobkhada ſ Uſiſkej. Rufe knježetſtvo je teho dla rufloperſiſku mjeſu ſ ſosakami wobhadič ſalo a ſ dobor lěkarjom ſe wſchē lěkarskej potřebu do tamnyh ſtron poſkalo. W mórfickich ſtawach, kotrež maja wobkhad ſ Perſiſkej, je ſo poruczilo, lódžam ſ Perſiſkeje na morju tydženj čžakacž dacž, prjedy hacž ſ nich wobhod na brióh ſtupja. W měſtach, kaž w Tiflisu, Vaku, Astrachanje atd., je wukas doſchoł, ſo dyrbja ſo ſ wulki ſpěchnoſcž drohi a kheze wurdžicž a ſo w hoječnach wtedželenja ſa ſchorjenych na kholeru na prawicž. Pódlia teho je miňiſterſtvo ſnutschowych naležnosćow pschihadžalo, we wſchē měſtach ſanitete ſomikije pschihotowacž, kotrež moga psihi potřebnoſcži hnydom ſtupicž a poruczenu dželawoſcž ſapocžecž. ſ Perſiſkeje, hžej ma kholera někole hwoje hróſne žně, rufim nowinam „Kawlas“ ſ města Mescheda piſkaja, ſo w Perſiſkej ſkoro wſchudze kholera ſakhadža, kotrež ſo ſe ſtötnym morom pschedwoba. Chorofanski generalny gubernator, ſ dnjow w kſelacze po bywſhi, je ſo na dompuč do Mescheda naſtajil, ale dla kholery w tymle měſce njeje do njeho pschijel, ale ſo do hor podał. Zendželski ſenkul a jeho ſastojniz ſu Mescheda cželli. Jenož rufi wojetiſti lěkar Šchludſki a ſekatſki pomoznik Alanaſow ſtał w měſce wostaloj a wot ranja hacž do wječzora, často tež w nozy, wſchitkim bjes wu‐měnjenja pomoz poſticežu. W Meschede je tež zendželski lěkar, tola teho nihdze njevidz. Jeni praja, ſo ſo kholeru boji, a druž, ſo w čazku móra njemože wýžoku placžiſnu žadacž, na kotrūž je ſwucžen a ſo ſo teho dla ſchorjenych radſho ani njeđotknje. Kholera je ſo w Meschede 22. meje poſkala ſo hóř ſak roſſchérila, ſo ſo lečze prěnich dnjach junija 280 člowiekow ſemrjelo. Wsże khlamy ſu ſa‐wtjene. A podtloženju kholery ſo hacž dotal nicž ſtał njeje. Teho, ſo je wona do Mescheda ſačahmila, je ſo přeni rufi lěkar Alanaſow dohlađał, tiz wo tym wſchonoſcži powjescz poda. Wón tež wuloži, ſhoto měro ſo pschedciwo kholerje činič. Perſiſky na njeho ſ ſedžnoſcž poſkuchachu, poſkuchachu ſ hlowu a ſlubichu, ſo wſchō po jeho radze wukonja, tola ani ſ porſtom njehnuču.

— Rusek zar je psched krotkim poſledni poſtoſank ſchlovinstwa wotſtronit. Wón je Kalmykow, 150,000 duſchow licžazh lud, tiz je w Astrachanski guberniji žiwy a hisceče buddhistiskej wěrje pschiwiſjuje, wot ſchlovinstwa wužwobodžil. Salón wot 19. februara 1861, kotrež ſběhnenje njevolniftwa a robotu pschipowſedži, njeje Kalmykow wopschijak; poſkowasche ſo tehdž na džiwoſcž tuteho luda, kotrež by ſwobodnoſcž njevužitne wužiwal.

— Židowskiho direktora Glücksmanna w Melowizach, ſastupjerjo tamniſtich muhlowych podkopow, kotrež je tam hžo 25 lět žiwy, tola tiz hisceče do rufiho poddanſtwa ſtupit njeje, ſu ſi Ruseke wu‐poſkali. Jeho ſwójkje ſu ſo tsi dny čžaka ſ ſrjadowanju jejich naležnosćow pschiswolite. Powjeda ſo, ſo ſo hisceče druž němſky wychsich ſastojniz ſ Ruseke wupkoſkaju.

Afghanistan. W Afghaniſtanje, w kraju, bjes rufim a jendželskim wobhodzenſtrom w Uſiſkej ſaſunjenym, ludoſe ſbězki ſenje njeſchestrani. Tamniſchi kral, emir Abdurrahman ſo mjenowazy, ma ſtajnje wójnu pschedciwo ſwojim ſpěčiwoym poddanam wjetſha. Ma

jenym takim wojniškim čáhu pscheziwo Hasaraskemu ludej je won
1500 morvych a sranjenych w jenej bitwie shubit.

Starý proscher.

(Wobras s vječnega živjenja.)

Něhdzeži hu rjana a bohata wjež w plodnej krajinje a naj-
rjensko wutwarjeny w zykej wzy bě Hordakez dwór.

Wo burje Hordaku bě schéroko a daloko snate, so je bohaty
muž; won mějelche najlepše pola, polnu hródz, wulku sahrobu,
plodne luki, a kruch leža a jako krónu zykelo hospodarstwa mějelche
rosumnu a starosćiowu žonu; — wokolo njeho bě žame žohnowanje,
ale w nim, mjenujy w jeho wutrobje, bě wulka pusečina, pschetoz
tam bydleske wožebje hruba hordosež, kiz snjedzisča a wohidža člowjeka,
kiz je po webrašu wěczneje luboscze stworjeny.

Wo Hordaku móžachu s dobrým prawom rjez, so s nožom
mrózce wera. To móžesche hicž po dworje, po polach, po drózy abo
po wzy, won hladasche stajne horje, kaž by hwědat byl, a wustupo-
wasche pschezo, kaž by turkowksi sultán jeho wui byl. Hdyž dyrbjesche
koho postrowicž, wožebje hdyž běchu to khézfarjo abo podružnižy, to
jemu ani hódz njebe; lédma so by na postrowenje s hlowu poklunkul.
Zenož hdyž bohateho mlynka setka, spuscheži hlowu a sažmja so
trochu. To pak běchtaj tež ptacítaj s jeneho hněba.

A hdyž je takale nadutosež s domem, tam je s wjetšha tež
njelubosće a nječuziwoſć. Na Hordaku s najmjeñšcha bě to
wibzeč. W jeho domje njedosta proscher ani kuska khleba, hdyž by
to won widžal, a to wožebje teho dla, so bě jemu khudy lub psche-
jara prosty, pschi tym — kaž mějelche — tež njerodny a leni, dokelž
džež hebi žaneho kubla sažkuzič njeve. Hordy člowjek je w ſwojej
nadutoseži žamy blaſení!

Ale niz jeno pscheziwo zusym, wopravodžitym proscherjam, ale
tež pscheziwo potřebníškim ſužodam bě Hordak kaž naduth paw;
lédom by komu sa drohi pjenjes a dobre ſkolo něčto symnjenja abo
nepli pschewostají; ani ſtívelza nježmědžische so jemu něčto dôtknucž,
a to niz ſnabž pschinarodženeho ſakomſta dla, ale žameje hordosče
dla. Sa to pak njemjeñſche jeho tež něčto ani kus lubo — a
wſchitz jemu rečaku: Naduth hrač!

A tute jeho wožidne žamotnoſće běchu so wěſće hishcze bôle
roſnoskye — runjež so hido tak doſč w tym powjedasche — hdyž
bě jeho žony njebylo. Ta džež bě wopravdžita parla, dobra, člucžiwa
a barniwa, jeno so nježmědžische činicz, kaž by hebi pschaka.
K čemuž ju wutroba nuczeſche, to dyrbjesche tajne činicz; jałmožnu
dawacž a s nush pomhacž, dobroty wopofasowacž, to bě pscheziwo
mužowym ſkowam.

Jako hosposa po takim wježela njemjeñſche, nječasche-li
w domje stajne wójnu měč; sa to pak bě čim ſbožowniſcha jako
macž a zyky jeje troščt bě jeje jenicka džowka. Hanku pak bě tež
holčo, so macž dyrbjesche radoſež na njej měč, bě rjana, dobra,
we wſchém porjadna; mějelche mježku wutrobu a myžl, kiz bě
wſhemu dobremu pschitupna. Wona wotroſeže pod macženymaj
wočjomaj jako ſzepjeny ſchomik; nauknu pschi njei wſchě hospodarſke
dželo, nauknu pak tež wſchě žonske pôzgiwoſće. Wona nježlyſcha
nježnabithe ſkowa, nježlyſchesche wubma, s kotrymž hebi hewał
wježne žony tak husto hubu wožidža, hdyž so s czelebzou abo domja-
zymi wadža; nježlyſcha plampathys bladov, hroſnych ſkowow, kafek
druhdy wotroſeži psched džecžimi ręča, myžlo hebi, so so to džecži
njepſchima, so to njeromyma, tajke nječo pola Hordakoweje ſkysčez
njebe, a jeli so by druhdy won žam nježnabithe abo hrubje ręčecž
počala, to hladasche wona Hanku hnydom do boka wotſtronicž abo
pytacše nanowe ręce ſamolicž a prázowasche so, doniž ſle ſymjo
ſažo wukorjenjene njebe.

Hordak pak hebi na džecžo lědom pomysli, khiba hdyž bě runje
dobry a jemu holčka runje na wožci pschindže. „Dusku wérno“,
by potom s wjetšha rjek, „to holčko roſcze kaž s wody. Pomału
dyrbimy hebi na kwaž myžlicž. Ale komu ju jeno dacž? Tym
naschim khudakam? Nadscho njech hacž do ſhmjercze bjes muža
wostanje!“

„Schtó dha budže hebi hido na tajke wězy myžlicž!“ ſna-
pscheziwi potom burowka. „Holza džež je halle ſchyrnacze lět; to
može hishcze dolho tak wostacž. A ſchtó čhyli hido něčle wubjeracž!
To so potom žamo da. Wubjerany nauženja a pytana njewiesta
nježodžitaj so ſkoro ženie hromadu.“

„Myžliſch hebi?“ rjeknu bur, na to ſažeje hordje hubu. „Nó,
to budžemy widžecž, to budže moja starosć.“

„Moja tež“, pschida burowka w myžlach žama pschi hebi, ale
hubu nježotewri, so by podarmo a do čjaka ſwady njenacžniku; i

pschi tym pak wotmyžli ſebi žama pschi hebi, so budže so, ſchtó
mějno, wo to staracž, so by nan holzy nikoho njenanucžil, ſ kímž
by nježbožowna byla.

Schkoda jeno, so pschi žamym wotmyžlenju wofsta; burowka
mjenujy pocža na dobo khorowata bycz, poleža, hinjeſche, a předy
hacž bě so ſchtó nadžal, ležesche na marach. Mnofy ludož nje-
možachu ſebi to na žane waschnje wujažnicž, dokelž bě Hordakowa
pschezo ſtrowa byla; ale někotſi — a tym bě to, kaž so ſda, czelebz
wupomjedala, pschetoz tu a tam je mjes njemu něchtio, kotrež je to
lubo, hdyž može wo hospodaru abo wo hospoſy něchtio roſnjeſcž —
tuči někotſi po takim powjedachu, so bě Hordak w pjanoseži ſe žonu
ſwadu měl, haj čhydu tež wjedzeč, so bě naduth hruby člowjek
čjichu žonu nabíl, a so je wot teho čjaka pocžala khorowata bycz;
na ſjawnosć wſchak to, wě so, ženie pschitčlo njexe, a tak po-
wjedasche so woschitkownje, so je to Bóh žam na nju pôžkal, a
požitčlo tež mnohy měnjaču, so so jei nječo ſlepſche ſtaž njebe
mohlo.

Hanka džesche w tym čaju do ſchěznateho lěta. Hordak
njenběſche žonina ſhmjercž jara bliſko; přenjei dwaj, tsi dny wěſchesche
drje trochu hlowu, ſchkodowalche, ale ſawěſe ſe jeno lubzom ſ woli,
po prawom wſchak žarowasche „tutego ſtajneho předvarja“ — kaž
njebi žonu mjenowasche — jara malo. Egim hluhscha bě Hanzya
ſrudoba; holčka čjujeſche hnydom, ſchtó bě ſ maczerju ſhubila. Na
doby njemjeñſche ſiweje dufše, kotrež móžka so dowerteč, pschetoz
ſ naney njemjeñſche wjele luboſeže, runjež to jeje wina njebe, runjež
bě so rady pschewinula; ale nanowá nadutosež a ſymnoſež to ſa-
džewoſche. Tsi požlednje ſkowa njebi maczerje njemžachu w tym
nječo pschemjenie.

Mandželski mjenujy ſtejeſche ſ džowku pschi ſožu mrějazeje a
ta naczeje hishcze ſwoju ſymnu ruku a proschesche ſej: „Nano,
nječin ſhanzy ſchimwy — měj ju lubo, ja čzu so ſa tebje pola
Boha pomodlicž; a ty, lubo džecžo, měj ſwojeho nana ſatč, so by
so či derje wjedlo, a ja budu so ſa tebje modlicž — wopokazeſi
mi ſamej Bóh luby ſenjes tu miłoscž, ſo mje do ſwojeho njebjeſkeho
kraleſta ſta ſchimyje.“ Tak rěčesche ſimaj mrějo, a tehdom ſproſtny
wutroba mužej a džesču; ale tuto hnuče njemjeñſche ſola telko wu-
ſpečha, so byſtaſi so nan a džowka ſhwerniſche lubo měloj a so po
tym ſabžeržaloj. Hordak wofsta Hordak, a Hanku dyrbjesche ſe ſwojej
wutrobu wožamoczena wostacž. Won brajeſche, ſchtó ſo jeno
hodžesche, wulſeho knjeſa, a domjaze hospodarſtwo pschewostají ſwojej
ſtarſchej ſotſie, Mandlenje, wo kotrež džež wjedžesche, ſo je ſa nowym
pjenjelom kaž čert ſa duschu. Won drje bě hishcze w lětach, ſo bě
so druhý krož woženicz móžl; ale to jemu něčak hódz njebe, mějelche
na tym doſč ſtěni ras, a ſo hebi nječa wjazh wſchě ſwede ſchec-
čjuſchicž a wſchě ſapžy ſchekladowacž dacž. „Šchtó mam, to mam,
ſchtó wužiju, to wužiju“, rěčesche ſwojim ſnatym. „Na ſotru
móžu ſo ſ najmjeñšcha wutſchasež, móžu jej durje pokafacž, a byli-
tež druhdy hroſnje počiniła — ſa to da hebi ſa ſlēborňy groſch
wſchitko lubicž a budže mi hospodarſtwo w rjedze džeržecž. So by
mje jebaka, na to ani myžle nježku, dokelž nikoho nima, na kožož
móžla ſo dręcz.“

Kak ſo pschi tym jenicekemu džecžu ſowjedze, na to ani nje-
džiwaſche. A četa tež wopravdže wožoba njebe, ſo móžla Hanku
ſ njei wulſeje luboſeže měč. Bě to člowjek ſe ſtarej, wotemrjetej
wutrobu, kiz hido teho dla kóždu mědu holzu ſazpěwacše, ſo bě
měda, ſo mějelche po takim nadžiju muža doſtacž, kotrež bě wona
čjaz ſiweje po padnucž nježmóžla, runjež ſo ſ tym hordžesche, ſo bě
jich džesacž měč móžla, ſo bě trjebala jeno poſt wutknuč, ale ſo
njeje čhyla, ſo džež žadyn mužski žonskeje luboſeže ani hódny njeje.

Wot tuteje žonſkeje ſo po takim Hanku jara ſtajneho čjaku
nadžiacež nježoſche. — Bě to nimale dwě nježeli po maczernej
ſhmjercž, nježdželu, tu džesche Hanku ſ pořjebniſchcza, hdyž bě na
macženym rowje pschewywała, pytaſi w ſwojej wopuſchěnoſeži
troſcha. Bě to popoldnju po myžporje; dužy lubo běchu ſo po-
mału roſeschli, mjes tym ſo wona ſ wuplakanymaj wočjomaj a
ſ nakhilenej ſkowu wokoło roſroſežených ſipow khodžesche, kiz wonka
psched wrotami pschi ſamjentnym ſchimy ſtejachu.

„Witaj, luba Hanku!“ ſarěča tu luboſný mužski hlož, a hdyž
holčka wožci poſběže, wuhlada psched ſkowu mledeho, rjaneho hólza.
A ſažerženi ſo trochu a ſkoro radoſtnje ſchekhwatana rjeknu:

„Ach, ſo to ty, Žanko? Witaj!“ Pschi tym ſaſta a da
jemu ruku.

„Džakuju ſo, Hanku!“ wotmolwi mědu pachol a ſtlocži
jeje ruku.

„Nježbym ani wjedžala, ſo ſy ſažo doma“, rjeknu holčka.

"Wat weżerawscheho, Hanča!" wotmolwi młodżen, "a hym hido blyščał, schto je eže potrebiło!" "Sekyščał by hido?" rjeknu holčka a woczi jej s newa blyščasie. "Ach, Jano, ty by njebo macz snal, a duž knaduo frumis, kaf mi něk je."

"Wę ho, ja eži rosumju", praji młodżen. "Wascha macz bę kaž se skota, to by tež nach nan prajik, a mi bę dobra, schto wę, kaf. Teho bęch ho njenadžał, hdny hym woteschoł, so jeje wjazy njeuhladam; a to je lědom lěto."

"Bohu je ho tak spodobalo!" sydchnu Hanča a trějesche ſebi woczi s bělým rubiškem.

"Nó, wón budže tebje ſažo na druhé waschnje troſtowacž", rjeknu Jan. "Wschitzh budža eže na rukomaj noſyčz."

"Wychliš ſebi?" rjeknu holčka a ſamyſli ſi trochu a krocjeſche dale. Jan džesche pôdla njeje. Schwilu wobaj mjelečechtaſtaj.

"Wostanjesch ty někto doma?" wopraſha ho Hanča.

"Wostanu", wotmolwi Jan. "Nanej je ho někto na pluza lehnuč, jemu dyh wotbiera; duž dyrbju na naſche poſlenkaſke kublesčko hido ſam hladacž."

(Potrcjovanje.)

Ze Serbow.

S Budysčina. Piſetwarzowanje Michalskeho Božeho domu wibomnje do předka stupu, ſchadowne węże ſu nimale dotwarzene, kubje ho ſapocžinaju dželacž, hacž do 15. septembra ma wſho po kontralce ſak daloko hotowe bycž, ho ho hoda píſečeſte ſtaſecž. Byla woſhada ho na tón čaž wjeſzeli, hdež budža ju ſwoný ſažo do ſwucženeje zwjatniq woſacž, kif budža ju w nowej píſchnej bracze witač. Tak džaka hōdne hacž je, ſo móže w Lichorskej zyrkvi ſwoje Bože ſlužby woſhywacž, tola taſama ſa nju na žane waschnje dožahaza njeje, zyle ſyly dyrbja ho píſhi jejnych durjach ſažo wrózicž, dokelž je hido woſyjenia, haj píſepjelnena a kaſka tužnota je w njej! Žana nježela nimale njeſanđe, hdež njeby nichtón do womory panul. Kaf halle prebarja tuta tužnota woſegeji a ſobubjerje! Zyle wotpjatih ho domej wrózgi kaž ſ Lichorskej zyrkvi, tak tež ſe Židowskeje kapale. Hido je naſcha młodžina w luboſci ſ Božemu domej bohate dary ſa molowane (piſane) woſna píſhi woſtarju ſkladowała a by woprawdze ſwojej woſorniweſeji krónu naſtajila, hdny by na město tutých woſnow, wot kotrých budžetej dwě ſa kubjemi hētro ſchwanej, pak nowu ſ drjewa rjenje wureſanu a ſe zwjatym ſejenikami wudeſjeni klečku abo nowy gothiciski woſtar darila (nětčiſki je w rokoſlo-ſtilu ſhotowjeny a žaneje harmonije ſ gothiciskim twarom naſchego Božeho doma nima, budža ho teho dla po ponowjenju hiſceze wjely bôle dygli hacž dotal jako někto zuſe ſachuwacž a harmoniju wſchēch druhich dželov Božeho doma kaſyč). Ša to, ſchtož potom hiſceze woſtaracž wſche wostanje, woſtar abo klečku, a ſa čaž twarska poſkadniça nicž nima, dokelž ma po woſamknjeniu zyrkwinieho píſedſtejetſtwa tež wudaw ſa nowe žonjoze ſamli na ſo wſacž, ſo wěſče hjes měſčanskimi ſ džela bohathymi ſerbam, kotsiž naſch Boži dom ſobu wuzlwaſa a tola žaneho pjenjeſka ſa njen dawacž njetrjabaja, woſorniwe dushe namakaja, kif ſwojej džakownoſeſci píſhi tutej ſkladnoſeſci lubjerad pomnik ſtaja. Kož blyſčimy, pſejeſ ſebi to ſami a čataſa na naſtor ſa to. Je teho dla wěſče jenož tuteho namoļwjenja trjeba a wot wjely ſtron budža ho ſleboru a ſkoto, kif je teho ſenjeſa, pſchinjeſcz ſa doſtojne woſhotowanje teho měſtna, hdež jeho čeſcz bydli. ſenjeſ redaktor Smoler je w ſnatej pſcherzelnimoſeſci ſwolniwy, taſte dary pſchijmacž. Samožiſi woſhodni njech pak tež njeſabydu, ſo ſa nowe ſwoný, kotrež budža ho w Małym Wjelkowje w tutym měžazu hiſceze lecž, nam hiſceze 3000 hr. pobrachuje, kotrež požecž a po něčim wotplacziež je pod nětčiſkim woſhadnymi woſtejnoscemi njemožna węz. Tón miloſciwy Bóh ſbudž wjeſzelych dawarjow, polóż nam naſche twarbné staroſeſe a pomhaj wſho ſ nanajlepſchemu ſonjej dowjeſcz ſemu ſejeſci a ſerbam ſ wuſitku!

— ſenjeſ woſkřeſny ſchulſki inspektor ſchulſki radžiczel Rabič ſo 3. juliia t. l. na ſchtyrinjedželske proſdniny poba. ſastupjetſtvo je ſa tutón čaž knjeſ ſokreſny ſchulſki inspektor Fink pſchedewſaſ.

— Na město pomožneho wužerja knjeſa ſchilny, kif je khorſeſe dla proſdniny doſtaſ, je ho píſedſtej ſtandat knjeſ Marcjka ſ Wobſborka wot kralowſkeho ſchulſkeho inspektora knjeſa ſchulſkeho radžiczelka Rabiča naſhwilne poſtaſil.

— Šanđený píatik, kotrež je Falb w ſwojej protyž jako kritiſki džen druheje rjadownje woſnamjeniſ, je ſylny wětr píſhi walzy njeſadolo Dröſchke ſahrodniftwa mózny wjas wuwalik. Štom bę 40 metrow wyžoli a jeho ſdom w píſherſku pſches dwaj džeczei měrjeſche.

— Wuhlaď na pſchichodne w jedro. ſapocžat kiliſi budža po zlých Němzach njeſedra, potom pak ho pſchichodne ſtajne žnjoſe w jedro wěſčeji.

Š Małeho Wjelkowa. Nježelu 10. juliia popoſdnju budže ſo tu wuſhadna ſhromadžiſna towarſtwa ſerbſkich burów woſhywacž.

Š Bręſy. ſylny wětr, kif píatik ſtudženja ſ wjeczora hćwreſe, je doſku wulku lipu, píſhi Bjarez ſiwnoſeſci ſteſazu, woſlamak. Na ſbože člowjekojo píſhi tym do ſchody pſchichli njeſku. Š druhich ſchomow je wětr tolſte hakoſ ſwotorka.

Še Spytz. Tele dny je poližja cželadnika Franza Geiſlera, ſ Mischina rodženego, kif pola jeneho tudomneho ſublerja ſlujeſche, ſajala a do jaſtwa woſwiedla. Soſaty je někotre 8—10 lětne holoſki na njehorne waschnje wumozowacž ſpýtal. Pſched žandarmom ſo wón hiesbzak ſwojeho njeſanſtwa wſna, prajizy, ſo njeprózjeſiwoſeſ ſa hřeč nima. Pſched někotrymi lětami je wón jako dundak ſ drži do wky pſchichle, hdež jeho na jenym ſkuble, dokelž runje cželadnika triebachu, do džela wſachu. Wón ſwoje dželo někaf dokonjeſche, a tak ſo ſta, ſo je w nim hacž do někta woſtaſ. Vohleje myſle wſach ſo ſenje wostajik njeje, cžehož dla jemu jeho hoſpodař džel mſdy ſdžerža a ju na naſutowatnju ſa njeho da. Teſle staroſciwoſeſi ma ſo njeđocžin k džakowacž, ſo je ho jemu rjany pjenjes naſutowat.

Š Bóſhez. Štřebu ſtudženja je ho píſhi bělým dnu jedyn dundak ſ woſnom nuts do domſkeho tudomneho ſahrodnika Gédonu dobył a tam ſ jeneje ſchiniſe 42 hr. pjenjes ſranul. Tón ſam njeplech je ho tež do domu hččkarja Žaneza ſamal, tola tam nježo ſtrenjenja hōdne namakal njeje. Hacž dotal hiſceze hččkohu paducha papanuli njeſku; wón je pječa někaf prosheſki herz, kif po wſach woſoko čzahajo, ſkladnoſeſe hlaſa, někto ſranucž.

Š Kukowa. Konzert Panczicjanſkeho a Khróſcjanſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa na tudomném hrodžiſtežu je ho dla primizy w Milocžiſz na džen 10. juliia píſhepekoſit.

Š Noſačiſi. Nježelu ſtudženja džerjeſche tu naſch knjeſ ſarat Dom aſchka ſwoje woſhalne prebowanje a roſžohnowa ho ſ wutrobnym „božemje“ w Božim domje wot ſwojeje ſubeje woſhad. 43 lět doſho je wón mjes nami duchowne ſaſtojne ſaſtarul, je ſjenocžinu naſheje woſhad ſchecž, konfirmowal, ſvěrowal a wſchitke domy wophtowal. Sso wę, ſo je píſhi jeho džele a w tak doſhim ſjenocženju jeho wutroba ſ nami hromadže ſrostka a ſo bę teho dla dželenje ſa njeho a ſa naſ cžejke. Naſcha woſhada je jemu píſhi jeho woſenđzenju ſwoju luboſci ſ rjanymi a woſebnimi darami woſokaſala. W luboſci ſamy ſo wot naſchego duchowpaſtryja dželili a hdny tež jeho wózko naſ ſa někto wjazy na zwjatym měſce njeſtrowi a jeho ſkovo naſ wjazy k dobremu njenapomina, wón a jeho 43-lětne ſtukowanje tolg mjes nami ſapomnjene njebužde.

Š Koporž. Žadne wuſnamjenjenje doſta 24. juniia rataſki dželacjer ſhorla Kurjo. Wón bę 44 lět na ſkoporskim knježim dvorje naſprije pola njebo knjeſ ſindia a někto pola ſejmiskeho ſapózlanza knjeſa Hähnela robocžak. Duz jemu dženža po vorucžnoſeſi kralowſkeho ministerſtwa ſnitskownych naležnoſeſow w pſchitomnoſeſi ſ. duchowneho ſubizy, zyleje knježeje ſwojby, wſchēch ſaſtojnikow a dželacjerow a ſwjeſe czeledež ſ. hamſki hejtman Grauhaar ſ Lubija ſleboru medaliju ſa ſwérku w džele po ſwjeđenſkej rěči pſchepoda. Wuſnamjenjeny džakowasche ſo hukoboku hruſh ſa doſtaſ czejeſ. Mały, ale poſběhazý ſwjeđen ſloneči ſo ſe ſlawu Jeſho Majestoſci kralej Alberta.

Š Seleneje Hrabowki. 23. juniia je hlyſt do domſkeho tudomneho ſiwnoſeſci Janka dyrik a ſapalik. Jank bę tehdž runje na polu, a píſhi ſpěchym roſſcherjenju wohnja bę jenož móžno, ſkot a někto nadoby wuſhovacž. Wat wohnjoweho njeſboža potrebenemu, kif ſawěſcene nima, je ho tež 50 hriwown ſpaliko, kotrež ſa někho w ſwojim domje hrowasche.

Š Wulkih Šdžarow. Nježelu 26. juniia wjeczor w 10 hodžinach ſu ho twarjenja tudomneho ſumjenkarja Hajnka ſpalite. Dokelž ho woſení ruce ſoſſeri, je ho ſkoro wſcha domjaza nadoba ſ nim ſanicžila. Š wulkih prózu ſu dwě kruje a ſuproſhnu ranu plomjenjam wutorhuli; poſledniſha je ho ſara ſapalika, dokelž ho do wohnja ſažo wrózgi. Žene ſwinjo, jena koſa a wſcha pjeriſna ſu w plomjenjach lónz wſale. Wódla Wulko-Šdžarowſkeje ſylkaw ſe ſe ſwojej ſylkawu na pomoz pſchijela. Kaf je woſení naſtaſ, njehož ſo prajicž, jenož telko je wěſte, ſo je ho na ſubi ſapocžalo paſicž.

Š Klétneho. Wulka ſhromadžiſna generalneho rěčniſtwa wjeſznych naſutowatnijow, po Raiffeisenowym ſystemje ſaložených, budže-

ho wot 5. hacz 7. juliya w Menichowje wotbywacj. Niz jenož němiske, tež češke, tirolske a italske towarzstwa ho pschi shromadzisny wobdzela. Nashe towarzstwo jako wotpókla zwojego salożera, wjelsachzubnega knjesa fararja Lenika, do Menichowskej shromadzisny pōsczele.

S Němzow pola Kulowa. Ssředu tydženja wjeczor je Bože njerodro do hródze tudomneho kublerja Jakuba Pětscha dyrito a dwé kruwe faraſky.

Se Židzineho. Pońdzelu 27. junija rano w 1 tydžinje ku so twarzenja tudomneho pelleka Jana Mjetaschka s wohnjom do prócha a popjela pschewobrocíle. Skót je ho wchón sbożownje pōlmenjam wukhował, bjes tym so je ho domjaza nadoba s wjesczeho džela saniczila. Woben je w kólni wudyril. Mjetaschka ma zwoje twarzenja psched wohnowej skłodu sawesczene.

S Zaženja pola Hródka. Niedzelu pschipoldnju stej so na tudomnym knjegim dworze dwé wulce brózni, psches 62 kóhczí dolhej, kotrejz běschej se synom kopatej połnej, wotpalej.

Přílopk.

* Najbohatski ludzo w sakskim kralestwie maja széhovaze schwärne dolhody: Najbohatscha wożoba zyłego kraja ma dolhod wo 1,202,900 hrinnow, w lècze 1880 měsječne jenož 653,117 hrinnow, najbohatscha sa njej ma 590,000 hrinnow, 17 druhich psches 300,000 hrinnow a 804 wożoby dyrbja so s 50,000 a něchto hrinwami spolojic; w lècze 1880 bě poślednich jenož 320. Najwiazny milisonarow je w Lipsku, potom w Draždjanach a w Kamjenicy.

W jenej Schorjelskej pschedawařni bě jedyn wuczobnik wchelake pschewyjenja skuczil a bě so teho dla wot zwojego knjesa nažvaril. S dobom bě pschekupz hólzowemu nanej węz s wjedzenju dał a jeho prophył, so by dla doręczenia do Schorjelsza pschischol. Hdyž wuczobnik w hlamach stejo zwojego nana pschinic widzescz, so won do piščarnje poda a ſebi tam kultu do hlowy tseli. Hólz sa pječz mjenischinow wumrje.

* Swojeje pschiverty dla je jedyn hemjer w Ursbergu w Schlesynskiej po zwojim samoženju khetro schkodowal. Won někotre kruwy wobkredzescz, kotrej zemu jenož malo wujitka njezechu. Wondano zusa žónska s njezim pschindze, kotrej zemu praji, so je jeho skotek nažinjene, a so je pschischka, czinksi saroczic. Dokelž muž to žónskej dowoli, ta wchelaki hokuspołus dželascz a skončnje muža naręcza, so wšeckie zwoje pjenesz do kschinje, w jeho stwye stęzaje, połoži. Hdyž bě muž zwoje zyłe hotowe pjenesz, 89 hrinnow wuczinjaze, do kschinje połoži, kotrejz klicz dyrbjescz tceczko wostajic, zemu žónska pschikasa, so by ju won a jeho zwojibni hmlu žam wó istwje wostajili, so moħta tam zwoje nažezsche dželo dokonjecz. Hdyž so kustarka skončnje wotkali, ſebi wot hemjerja kubicz da, so kschinju, kotrejz klicz wona s ſebi tylku, sa bližsze ſydom dnijow njewozjini. Tola muž, kic dyrbjescz tsi dny pośdilich něchto saplacic, so s možu do zwojeje kschinje dobu a so pschedwecz, so běchu so wšeckie jeho pjenesz ſhubile a s nimi tež hiszczescz někotre druhe węzy.

* S Eislebena piščaja: Wodzine wobstejnoscze pokasuja so nam pschedu hubjensche. W wšeckich wżach bliško pschi ſlonym jěſorje a pschi ſalzy wšeckie studnie saprahuja, tak so maja ludzo lědom k piczmu doſcz wody. Wobydlerjo hladaja s hrošu wudyrjenju móžnego Božego wohnja napſcheczo. W podkopach, je-li wěrno, ſhtoz ſolawskie nowiny powiedaja, woda stajnje roſcze a pschibyma. To so horkach na semi dzeni wote dnja hörje a ſchłodniſhco pokasuje. S Ottowych podkopow su so, kaž so powiedja, młodski dželaczerjo do podkopow woſoko Hettstedta pschedyhdlicz dyrbjeli.

* W Hali je jena žona na spodźiwnie waſchnje zwojej wopushci ſhubila. Žejna pječzletra džowczicza ſebi sa zwoju pléchatu ſlanku wopravne wložy žadaſche, duž wotresa maczteri, hdyž ta ſpasche, jeje dolhe promjenja.

* Swada mjes dwemaj žonomaj je w Giebichenstajnje ſte ſczechwki měla. Žena teju žonom džyzche zwoju pschedzicznemu, kotrej měsječne tsi ſchitwocziny lěta stare džeczo na ruzy, ſe ſeleſnym hornzom dyricz, trjechi pał jeje džeczo do hlojczki. Hijo wjeczor džeczo wumrje.

* So ſo kruwy s hromakom (spargelom) pizuju, ſtawa ſo drje jara porędko, a je to ſnamjo žadneje plödnoscze ſetuscheho hromakoweho czaſa. W zyłej Braunschweigskiej su tak bohate žně tuteho ſlōdneho warjenja měli, ſo jón wotbyc nježachu. Duž su we wžy Delperjczetisze kifery, dokelž nicto punt ſa 5 pjenieżkow wjazys ſkopacjic, ſkotek dawacj dyrbjeli.

(* Kac je ſo puczowatſli rjemjeſtnik wot deſertera ſjebač z dat.) Jedyn wojak pschedego 48. regimenta, w Künſtrinje ležazeho, ſo w Landsbergu nad W. ſ jenym puczowazym rjemjeſtnikom w hosczenzu do ręzow da, a jemu powiedaſche, ſo čze zwoju njevjeſtu wophtacz

a ſo by ju radý ſ tym pschedzkapnuł, ſo by w wſchēdnej drascze ſ njej pschischol. Rjemjeſtnik daſche ſo jemu ſkončnje naręczej, ſo ſwoju drastu wuſlez a ſo jeho wojsku woblez. Tak pschedměſtaj drastu a wojak ſo wotkaliwſchi rjemjeſtnicej hiszczescz jeho dželaſcie ſkihi ſobu wſa. Póbla teho ſjebaneho ſajachu, dokelž mějachu jeho ſa deſertera.

(* Wſmi ſo kóždy ſ namakaň mi węzami na ſedzbu!) Žena žona w wokolnosci Vomſta namaka někaku jenož někotre pjeniezſi winoſtu węzku. Jedyn pschedzivo njej njeſcheczelszy ſuſhod ju na to wobſkorži, ſo je ſebi namakanu węz ſkhowala. Kunjez tón, kic běſche tu węz ſhubit, ſa nju proschecze, ſo by ſo tajſeje ſnadnoſti dla njeſhotaſta, dyrbjescz ſu ſudniſtvo po ſaloniku ſ jaſtvi na jedyn džen wotkudzic.

* S Lübecka piščaja wo žadlawym njeſtutku, kic ſo džakowanano Bohu poradził njeje. Tam ſtuſeſte ſola jeneho knjefitwa 14 ſtar a pěſtoučča. Hdyž jeje knjefitwo doma njebe, ſpyta njeſwědomniwe hrube holciszko ſchěznače nježel ſtar, jeſ ſ pěſtonjenju poruczene džeczo ſaduſycz. Wona tylku njevinowatemu ſurjatku mały ſamujſk, matku moħtaſnu ſchęzkarſku a boſowe ſczenje do ſchylki. Na dobre ſbōje móžesche džeczo te węz ſekal ſpózecarz a je taſ ſotmęſlenę ſmierzcz czeſko. Njeſnizomne hroſte holciszko je ſo wuſnalo, ſo je wbohe džeczatko ſkonzowac čhylo. Hdyž ſo ju praſhachu, czeſho dla je to čhylo, wotmolwi wona, ſo je ſebi myſlika, ſo ſměje ſo potom na ſlužbje ſlepje, hdyž džeczo wjazys njebudze pěſtonicz trjebač. Młodostnu ſluſtui ſu dženſa tydženja do jaſtvi na ſadzili.

* S pruskeho Hellanda ſhonichym: Sſurowe kruhy ſu mnohe wžy domapytale. Wſhikte ſita a druhe pólne plody ſu ſaniczene. W Borchertsborſje padaghu kruhy tak wulke kaž ſurjaze jeja. Zane wókno njevoſta zyłe. Konje a howjada mějachu kule tak wulke kaž kóſle wortechi nabite. Wjeſtſe domjaze ſloczata, bačzony w hneſbach buchu ſabite. Mało burskich hofpodarjow ma ſwoje ſita ſawesczene.

* Hroſny njeſtutk je ſo pola Meža pschi morwym ręčniſtchcu Moſele ſtal. Dwaj młodaj mujskaj ſi młodej holzu kaž ſo ſdaſche w wótrej ſwadze po brjoſy ſtaraje ſeki ſhodzefſtaj. Na dobo ſhrabnufſtaj ju a cziſnufſtaj ju do wody, w kotrej ſo tepi. Jeſe czeſko bory ſamakachu a jako czeſko ſchtykački 23 ſtěnje Marije Hollanderje ſpónachu. Mordarjej czeſkaſtaj, bory ſaſ ſeje popadnycu. To ſtaſ 22 ſtěnje Raſſoy ſ Meža a 20 ſtěnje Jan Müller ſ Montigny. Wonaj wudowataj, ſo je holza ſama do wody ſloczila.

* W Königſhēzje w namjeſnej koloniji bydlazy ręniſtſi miſchtr ſſroka je njeſdawno zwojej mandželskej Mari, rodzenej Porwifez, haſle 18 ſtě ſtaraj, 57 ranow ſi taſ mjenowanym ſabijatkom nabit a na to czeſknuł. Młoda, haſle psched ſchtyrimi miſhazami wojenjena žona je na ſmierzcz ſranjena.

* Rabbi Aliba praji: "Wſhikto je tu hido pobyla"; ale to njeje wěrno. W Aſchendorfje pola Oberhollabrunna je ſo ſamozity 67 ſtě ſtary bur Franz Zeinler wobměnru. W jeho ſawoſtajenym ſicze ſtejſcze, ſo je ſebi ſiwiſje wſa, dokelž ſo jeho ſynej pola wojakow njeſubi, a ſo čze jeho ſe zwojej ſmierzcz ſ ſojetwu wuſwobodzic.

* 20letna ſlužbna holza Hana Brinkmann ſi Kummerfelda, kotrej je ſwoje džeczo w Elbecku ſadajila a potom, ſo by ſwoi njeſtutk potajila, khežu ſapaliła, je ſo wot Altonaſkeho pschedzicznego ſuda ſ ſmierzcz ſaſudzila.

* W Adalbertskiej jami w Pschibramskich ſlēbrowych podkopach, hdyž je psched tſjomi nježelemi nježde tsi ſta hemjerow ſi wohniom naħlu ſmierzcz namakalo, ſu dwaj liſtaj dweju ſnjeſbozeneju hemjerow na czeſke patronowe wobalki piſanaj, nađeschiſi. Wernu hohabojaſnoſz wobkredzeczaje rynčki wopſchijeja hnuſaze roſzohnowanske ſłowa ſwójbinym a powjeſcz wo žałoznych hodžinach w jami psched ſo bližaſej ſmierzcz. „Bečmy ſchi ſwojim džele,” piſe ſon jedyn hemjer, hdyž ludzo ſ nam pschedziczu prajic, ſo njemoža ſ wukhodej; bližaſcym tam a ſem, ſpytachy ſi wukhodej pschinic, tola podarmo. Čjakachy; pomoz njeſchindze, tak dohko hacj mōžachy, ſo modlachy, potom jeneho po druhim ſlāboſeſ ſchend, ſo padze. Na ſouzu ſo w ſiſce praji: „Luba žona, poſzlednje ſłowa w wulkim ſtysku piſhū; ſłowa mje boli, duž wobſlabuje, węznoſt ſo bliži.” Dale ſo w domjazych naležnoſtach radzi a mandželska ſo prophy, doſh ſaplačic a džeczi w bohabojaſnoſzi woczahnuć.

* Bohaty fabrikant Kweitsch w Łodžu, muž w naſlepskich ſtach ſo ſatſeli, ſadwelowatſhi teho dla, ſo jeho fabrizy možno njebe, wšeckie ſlaſanki, ſi hromadami ſo pola jeho czinjaze, wuwjeſc. Město ſo by ſo nowych dželow wſdał a ſo ſ wuwjeſzeniom předy doindzenych ſlaſankow ſpokojil, naħrabny muž, widžo, ſo jemu wulka ſaſlužba ſhubi, druhego wupuſca njenamaka, hacj ſo ſebi ſiwiſje wſa. Jego ſawoſtajena žona a dwé džeczi ſu psched ſuſu wobarnowane; pschedz džiwnuſtchki ſamomordař je jim wulke ſamoženje ſawoſtajil.

* Na swoim puczowaniu po Niemczech a Austrii je wjetw Bismarck w Niemcowie tamnišku dworsku piwatknu wopytał. Męszezenjo, kotsi tam wsciednje sa karanczkom piwa sydaju, wjetwa pschebrozhku, so by ho k nim synul. Won po tymle pschebrozhenu czinjescze, so s męszezanami pschezelne roszczesze a jim powjedasze, so je w lęcze 1842 dworsku piwatknu preni ras wopytał, pschipiwasche żebi s hosczeni a karancz na schyri kręby wuprosdni. Męszezenjo so dobremu wjetchowemu pomjatkej dżiwachu, kotrej do dróbnego roszczesze, kaski bę psched 50 létami naporząd w dworskiej piwatkni był.

* Tele dny bę so w Darmstacie sapiżany list se 130 sto-hriwnowskimi papierami, wot Darmstadtseho banka do Wormsa poślany, shubik. Pilnemu śledzeniu na poscze so poradzi, jako paducha pośleho pomoznika w Darmstacie wugležicę. Tuto kranjene pjeniesy w swoich schrympach khowasche a bę hzo někotre sta hriwnow pschezni. Won bę pschezo s wulka żiwym bycz phtal.

* Se Stralsunda so psche: 82 létym tudomny něhduschi pinczny mischt Wilberg bę so psched někotrymi njedzelemi wshem lubzom i spodzianju se żonu wo polozu młodsczej wożenit. Metodaj mandzelskaj bęshtaj pak w stajnej pschekorje żiwaj, a wczerza pschipolnju pschibęza wona nahle k hzodej a powjedasche jemu, so je so jenjy muž wobwěznuć chzyl, so pak je jeho hiszceze w prawym czaszu wotresa. Někto khwatachu do Wilbergez doma a namakachu tam stareho Wilberga na kożu leżo se schrykom wokoło schije a s ranu w lewym boku. Dokelz s wopredka njewerjachu, so je żebi żam živjenje wsacz chzyl, hzidzicu jeho żonu, so bych u hzudnizy pschekhsceli. Tola njemžachu niczo zyle na nju pschinjescz. Dužju hzdom sało s jastwa pschegichu. Koż so powjeda, budże so hiszceze statny ręcznik do teje wezy męszez. Stareho Wilberga su do męszezaniskeho lazaretha donjezli, hdzeg cęzko khowy leži.

* S Danziga pisała wo wulkim paduchstwie, kiz je so w Olivje wuwjedlo. Tam semrje njedawno pensionerowanym twarski radzicel St., kotrej jenicki bratr, saſtojnok w Brombergu, w jeho sawostajenstwie 15,000 hriwnow w sakladnych listach namaka. Podla teho nadendze pschi pscheladowaniu sawostajenych papierow sapiż, po kotrej 36,500 hriwnow w sakladnych listach pobrachowachu. Na jeho wosjewjenje wugleži polisija, so stej semrjetej w jeho wosjednych dniach dżowka blidařskeho mischtra Trierderja a plokařnicza K. wothladowalej. Teju wosydeni so pschepytasche, a namakachu pola plokařnicze K. 215 hriwnow a pola blidařja Č. 660 hriwnow w slotach a na kachach do płatu sawalenych 35,000 hriwnow w sakladnych listach. Jedyn sakladny list wo 1500 hriwnow bę hzo pschedat. Plokařnicza je, ką so powjeda, dopokasała, so ma te pjeniesy s połnym prawom. Blidař Č. a jeho dżowka pak staj w jastwie.

* (Khuđy bohačk.) W rakuskim městaciku Schwarzwasser wumrje njedawno ręcznik K. 56 lét starý po 30-létej dżelawocji. Wbohoho khudeho muža namakachu w jeho jstwie na kłomjanym borle w starej hubynej drascze morwego leżazeho. Wo jstwie khachlow njebē. W njej wón w symje a lęcze bydlesze a spashe. Drasty żaneje njesawostaj; pschetoż podla teje, kotrej mēszeze na żebi, njebē żaneje mē. Samo kochlu bę jako njenusnu sanjechał, jenoż kochlaz khorat bę jemu psched zwetom kochline město saſtupował. Samożenja sawostaj wboh 56,000 schéznakow w dobrych papierach a nalutowarskich knihach, podla teho 3 thęze w Prerawje, 45,000 schéznakow winoſte. Jego sawostajenstwo dostanietej dwę khudej kotsje, kotrej sa czas jeho živjenja żaneje podpjern wot swojego jenickieho bratra měloj njeſtej, na kotrej studije bęshtej swoje žyke samożenje ważiſe.

* Szymbornacze lét starý syn jenego poſlužobnika ludoweje banki w Biterbo nadpadnu wjeczor połkadrni, hdzeg bę tón runje na tym, połkadrniu sanknuć a kto jeho s wótrym mječikom trójzy i wutrobie. Runjeż bę cęzko kranjenc, nadpadnieni rubježniku sa kę ſhrabnu a jeho i semi potorknu a będzesze so s nim na živjenje a ſmijercz. W tym wokomiku saſtojniski poſlužobnik, nadpadnikowy nan, żebi dołho njepschemysljo wón cęzko żeleſni żerdz ſhrabnu a s njej swojego syna tak do hlowy dyri, so bjes myſlow snac na ſemju padze. Potom khwataſche nan po poliziju. Hdzyż so s tej wróci, namaka swojego syna, kiz bę so bjes tym ſhrabal, na duriach wobwěznenego a morwego. Połkadrnik je w strasze wo živjenje. W rubježnikowym ſaku namakachu zedlu se ſłowami: „Njehladajo na ničo dopjeli swoju pschibuzhnoſc!” S pomozu teleje zedle pocza polizija sa tej węzu śledzic a wokry borsy anarchistiski potajny ſwiaſt, kotrej zobustawy su s wjetsha młodzi 17- abo 18 létni njedocinkojo. Sady nich pak džeta, ką so ſda, starsza wustojna ruka.

* W Como w horniej Italii je żałozna khorosz wudyrila. Něhdze 300 woſobow je na krawie jétra a mórowe kule ſchorito. Khorosz je s wnjawianjom ſkazeneho mjaſa uastała.

* W Caudry w Franzowskiej leži wot 18. meje ſem dželacjerka Julija Lefere w wobstajnym ſpanju, kotrej je so nadpadom na cjuw (nervy) sapcožalo. Najſkerje jedna so tu wo ſproſtjenje dla hysterije.

* W Londonje je wutoru wjeczor ſatraschny wetr ſakhadžal. Šahrody buchu ſapujeſene a wjele ſlotu je so ſhubilo.

* W Golubinje w Syriskej ſwadžidu so ſcheczo bratſja pschi dželenju starſchiskeho ſamoženja. Tich ſwada do pułow wudyr. Borsy ležeshtaj dwaj s nožemi ſakłtaj na ſemi. Drusy so někaf dom do wilezjeſu. Sa krotki czas tjo s nich na ſwoje ranę wumrjeſu. Poſledni je drje hiszce ſiwy, ale mało je nadzije na jeho wotkhorjenje.

(Birkinne powjescze hladaj w pschilosy.)

Na pschedan: Korežma s 2 körzomaj pola w Lipiczu pola Minakala. Psches hudenſtvo ma so na pschedadžowanje pschedawac: 8. julija dopoldnia w 11 hodzinach Zwahrež ležomnoſc s 1 akrom 62 □ prutami, na 2315 ml. taſer.

Pschedadžowanje.

Wutoru 5. julija t. l. maja so w Böhme, něhduschi Miehelez piwatkni s hoscjenzem w Ströti pola Wulich ſdżarow dopoldnia wot 9 hodzin:

5—6 kruwów, 3 byki (1.—2 létne), 1 jaloža, někotre ſwinje a prožata, 1 wulki ſylny rjeblowaný wós, někotre hospodatske wosy, 1 kuczowny wós, ptuhi, brony, 1 gopel s mloczajez maschinu, 1 cęſczaza a ſykanjowa maschina, 1 butrowaza maschina, ką tez wchelaka druha hospodatska nadoba na pschedadžowanje pschedawac.

Korla Böhm.

Woſotwarſtwo J. Bergmanna w Delnjej Hórzy

porucza so k dobremu a tunjemu twarjenju woſow wſcheje družiny. Jenoz dokelz ham pschezo ſobu dželam, najlepſche pomoze maschine wobħedžu, móžu derje a tunjo, ką kózdy druhi, ſwoje dželko ſhotowicz. Někotre wosy su pschezo w drzewje hotowe a móža so pschi potriebje wobħladac.

Pschededſcžniſki

wóhom a dwanacjedžlate, trajne dželane porucza po najtunischiſkich placzisnach

pschededſcžniſkatařja

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilach porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwierski, khejorski, ſelowy a herſzowy liker, ką tez derje cjszczeny valenž pjenieje a druheje družiny, wopravdzite winowe kishalo, kishalowy ſprit a plodowe kishalo w bleschach a po mérje. — Naturski kishmjeſczku liter po 40 np. — Tele likery so jich dobroty dla kwaſam, kichcijnam atd. poruczeja.

Destillazija Adolfa Rämscha wot lata 1868 wobsteji.

A. Rösick w Budęſtezach

nowych worzlowych a ſchtrſſich koſow, koſyſczeſow a ryńkow, herpow, Ammergaufſich, baherskich a Majlandſich bruſow ſwojim cjszczenym ſserbam dobrociwemu wobkedybowanju porucza. So bych dželbu nasad ſtajenych koſow wotbył, je po kózdej móžnej placzisnje wupſchedawam.

Heblowane ſchpundowanja

wle ſuhe, 24 a 30 mm. ſylny, pschedawa tunjo

Tr. Holbian w Budyschinje pschi dworniſczeſu.

Pschedeschczniiki,

Khęja pschi živej drósh w snutkowym měsce, s dworom, sahrodom a sajédom, w dobrym rjedze, k kózemu wobkhodej ho hodzaz, w kotrejž su někotre leta produktowe klamy, ktraž ho tež derje dani, je s pschedobnymi wuměnjenemi na pschedan. Dalsche je šhonicz na dwórnischowej drósh čízlo 15 po 2 skhodomaj.

W Ženězach je khęja čízlo 43 s 1 1/2 kózom pela pschedemjenja dla hnydom na pschedan psches wobkhodzerja A. Bjenska.

W Radworju je khęjkarska žiwnosć čízlo 19 s 5 kózami pola a kuli bjes wuměnka se žinjeni na pschedan. Dalsche je šhonicz čízlo 88 tam.

W Hlinje je khęja čízlo 36 s 1/4 kózom pola a sahrody na pschedan. Dalsche je šhonicz pola Kotwizy tam.

Swoju žiwnosć se 40 kózami pola a kuli chzu pschedac.

Hendrij Zerft w Brémjenju.

W Zokowje je sahrodniska žiwnosć čízlo 18 s 12 kózami pola a kuli bjes wuměnka a hospody se žiwy a morwy inventarom hnydom na pschedan. Wscho dalsche je pola wobkhodzerki tam šhonicz.

5 porstow tolšty hukhenny polčz punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńšco, seleny polčz punt po 70 np., badleshczo " " 70 " pschedawa

Otto Pötschke

s napszecza mjašowych jēkow.

August Mittasch, blidat w Bulezach, porucza ho k wudželanju žlych njewjesczinskich

w uhotowanju w a čini kózne na žwój ſklad meblow a ſtokow, jenož derje wudželanych, po najtunischič placzisnach.

Baleńz

jednory a dwójny w snatich dobrzych a derje kłodzycznych družinach poruczataj tunjo

Schischka a Rieczka.

Turkowske ſlowki punt po 25, 30 a 40 np., po žlysnach tuńšco porucza

Th. Grumbt na swonkownej lawſkej haſy.

Mýdlo sa hospodařstwo s fabrikí

Gehmiga-Wiedliha w Zeiku, tej wsche druhé družiny mýdla pschedawa po jara tunich placzisnach

Zda swud. Scholcina 15 na swonkownej lawſkej haſy 15. wjescz.

jenoz hamſny wudžek, kózdy čaž w bohatym wubjerku tunjo poruczam; woſebje na pschedeschczniiki po 3 mk. a drožsche, wjele trajniſho a lepje dželane, hacj wokołonoschesla twora, kózne cžinju.

Woſebne polžidzane a cžisce-židzane pschedeschczniiki, pschedezo najnowsche, tež runja jara placzisny hódn.

S. M. Schmidt,

pschedeschczniikarja pschi hównym torhoschzu.

Wscho wuporjedzenje a poczehnjenje pschedeschcznikow ho derje a tunjo wuwjedze, tola pschedeschczniiki, wot wokołonoscherjom kupjene, wot někta k wuporjedzenju wjazy pschedac nježnožu.

Wsche kłodke palenzy liter po 55 np., woprawdžity Bjasouski a Nordhauski žitny palenz liter po 75 a 80 np.,

čižny palenz liter po 30 np., w cžwizach tuńšco, tež runja wsche koloniaſne twory dobre a tunje w klamač

Korle Noacka na žitnej haſy, w lécze 1864 ſaložených.

W redakcji „Serbskich Nowin“ je na předan:

HANDRIJA ZEJLERJA ZHROMADŽENE SPISY IV. zwjazk.

a) Brošurowany zwjazk po 2 mk.

b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 3 mk.

W wudawańi „Serbskich Nowin“ je dostacj sa 2 hriwne:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisacztaj Wilhelm Boguslawski a Michał Hórnik.

Lužica. Měsačnik za zabawu a powučenie. Zhromadny časopis hornjo- a delnjołužiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawař: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadza srđež kózdeho měsaca w Budyšinje a hodzi so wšednje skazać pak na pósce pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaci jenož 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam naležne tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenie.

Warnowanje a próſtwa.

Podwolne podpišany ho wospjet pohnuty widzi, ſiawne k wjedzenju dacj, so su a wostanu piwowe blesche Lubijſkeje atžijo-wje piwärnje a Prečecjanſkeje piwärnje njeſchedajomne a wobkhodzenſtwo nastupazaju piwärnijow a so kmedža ho tele blesche jenož k pjenjenju piwa i mjenowaneju piwärnijow wužicj. Kózde druhe trjebanje je ho po wospjetnych žuđnich wužudach jako pschedimanje do zuseho wobkhodzenſtwo khostalo. — Duž ho wsichty derje myžleni napominaju, so nježny piwowe blesche mjenowaneju piwärnijow k druhim ſaměram wužili abo wužicj dali.

C. H. Radza
w Prečecjanſkej piwärni.

Budyschin.

Wulke ſhelenje tu budje ho nježeli wot 3. hacj do nježele 10. julijsa wotbywacj. Wobej nježeli a ſrjebi po poldnju w 3 hodzinach budje parabny wuczaj.

Srđež 6. julijsa budje wulki wóbjostroj. K temu pojedža extracjahi a pschi wsche mjeniſhič ſastanischič ſastanu: s Budyschina do Biskopiz wjeczor w 10 hodzinach 43 min., s Budyschina do Bjasouszy w 10 hodzin 48 min., s Budestez do Krumvalda w 11 hod. 12 min., s Budyschina do Rakez w 11 hod.

S tutymi čahami ſme ho kózby s jednorym dnjowym billetom wjescz.

Kožane kholowy
ho derje a tunjo plakaja, barbja a wuporjedzeja wot

J. G. Stephana,
móſchnjekského mjeſtra
na róžowej haſy čízlo 6.

Najlepſchu
jedznu margarinu
derje kłodžazu, porucza tunjo

Paul Hofmann
na róžku ſerbſkej a ſchulerſkej haſy.

Zokrowy měd

punt po 48 np. porucza

Paul Hofmann
na róžku ſerbſkej a ſchulerſkej haſy.

Bigary

druhi wubjerk 6np.-zigarow

= 10 ſchtuk jenož sa 45 np., =

druhi wubjerk 5np.-zigarow

= 10 ſchtuk jenož sa 35 np., =

wubjerk Žavasich zigarow

= 10 ſchtuk jenož sa 30 np. =

porucza

Hermann Kunack
na bohatej haſy 8.

Turkowske ſlowki

najlepſcheje druzinny porucza

Mortz Mjeſtwa

pschi mjašowym torhoschzu.

Destilacija ſnatych dobrzych likerow

w starých tunich placzisnach.

Pschedawanje a
porjedzenje
w schech druzinow
čažnikow.
Płacisny najtuńſho
a rukowanje na dwie
lécze.

Gustav Mager,
čažnikat
11 na ſerbſkej haſy 11
pschi starých kasarmach.

Wyžokorukata ſchijaza maschine

Biesolda a Lodzi
je najlepſcha a
najtmansha ja
žwóbu arjemježl-
niſte dželo. Sa
jeje hódnoscž dolhe
lěta rukuju.

Schijaze maschine
wschech druzinow
ho wote mnje wuporjedzeja. Stryko-
vanske maschine po fabritſkih placzisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornjeſkej haſy 18.

Hejtman ho pyta.

Derje poruczeny, wustoñym hejt-
man ho pschi wójkolej mježde hny-
dom do ſlužby pyta, tež runja
rólny rólny pohoncž na kuježim
dworje w Českowje. Wopizma
maja ho žobu pschedac.

Wossjewjenje.

Po namjericze wubjera fa woheňhaſcherſtwe ſmy wobſamli, 5 poſlednih letnikow dyrbjenskeje wohnjoweje wobory hac̄ na dalsche do reſervy ſtajic̄.

Dokelz po preñim wotbželu § 3 tudomneho woheňhaſcherſteho porjada wet 18. julijsa 1876 winowatoſć į woheňhaſcherſkej ſlužbje hac̄ do dokonjanego 45. leta živjenja traje, ſo tole wotpuſčenje na muſtwa pocžahuje, kotrež ſu ſo w létach 1847, 1848, 1849, 1850 a 1851 narodžile.

Po tymle wotpuſčenju njeje muſtwa mjenowanych letnikow hac̄ na dalsche trjeba, ſo į ſwucžowanjam, muſtrowanjam a ſhromadžisnam dyrbjenskeje wohnjoweje wobory ſtajic̄, abo pschi wudyrjenju ſcholodu cžinjazeho wohnja į naſtupazej ſylawni pschińc̄. Njezdíwajzy teho pač tele muſtwa ſobustawu dyrbjenskeje wohnjoweje wobory hac̄ į dokonjanemu 45. letu živjenja ſawostanu, po tajkim je tež jich pschižuschnoſć, hdyž je ſo tón čžas pschiblizk, abo jeli ſo prjedy ſ Budyschina wucžahu, ſo pola ſwojego čahoweho wjednika wotpoviedzic̄, jemu ſylawowe ſnamjo a ſlužbu inſtrukziju wotdawſhi.

So by ſo njedorosumjenje ſminulo, kažekž je ſo ſ pschižinu prjedawſteho tajkeho wobſamnjenja, naſtupaze rodove létalii 1836 hac̄ 1839, hac̄ do najnewſcheho čaka mělo, ſo wuraſnje naſpomni, ſo ko ſtajenie muſtow do reſervy jenož na 5 woſnamjenene letniki pocžahuje, po tajkim ſo ſe ſapocžatkem leta 1893 muſtwa ſ rodoveho leta 1852 hjes dalscheho į reſervje njeſchiſtupja. W naſtupanju tehole letnika ſo wjele bôle dalsche reſkužbenje wuměni.

W Budyschinje, 25. junija 1892.

Měſchežanska rada.
Dr. Kacubler, měſchežanosta.

Schr.

Njedželski mér.

Wyšoka wyſchnoſć je njedželski mér ſakonizy poſtaſila. Duž ſebi dowolimy čeſčenym wohydlerjam Budyschina a wokolnoſće pod- woluje į wjedzenju dac̄, ſo budža

wot 1. julijsa 1892

Thlamy pschedawarjom kolonialnych tworow w Budyschinje njedželu a ſwiate dny w ſcžehowazych hodzinach wotewrjene:

1. kózdu njedželu hermantka a njedželi pschi Budyskim ſhelenju

wot $\frac{1}{2}$ 11 hac̄ do 12 hodzin pschipoldnu a wot $\frac{1}{2}$ 2 hac̄ do 9 hodzin wjecžor,

2. ſchtyri njedželske dny do hód

wot $\frac{1}{2}$ 11 hac̄ do 12 hodzin pschipoldnu a wot $\frac{1}{2}$ 2 hac̄ do 8 hodzin wjecžor,

3. druhe njedželske a ſwiate dny

wot $\frac{1}{2}$ 11 hac̄ do 12 hodzin pschipoldnu a wot $\frac{1}{3}$ 2 hac̄ do 4 hodzin popoldnu,

ſpejalne, zigarowe a delikateſhove thlamy

pódlia teho wot 6 hac̄ do 7 hodzin rano.

Préni ſwiaty džen̄i hodow, jutrow, ſwiatkow, pokutnaj dnjej, ežichy pjatki a njedželu ſemrjetich thlamy ſamknjene wostanu.

Tole wosjewjenje proſkyň į wjedzenju wſac̄.

Sjenocženi pschedawarjo kolonialnych tworow.

Wurjadna hłowna ſhromadžisna Towařſtwa Šerbskich Burow.

Po wobſamnjenju wubjera w Bacžonjanskim poſebženju budže hłowna ſhromadžisna naſcheho towarſtwa njedželu 10. julijsa popoldnu w 4 hodzinach w Małym Wjelkowje w Kobaniz hoscženzu. Wo bohaty wopyt proſky tež pscheczelow naſcheho towarſtwa hłowne pschedkhydſtwo.

Šyrkwinny ſwiedženj w Kettizach.

Budyske wokrježne towarſtvo ſa ſnutſkowne mihiouſtvo budže, da li Bóh, w Božim domje w Kettizach njedželu 10. julijsa t. I. ſwoj letny ſwiedženj ſwyczic̄.

Na němſke ſemſchenje, kotrež ſo popoldnu w dwěmaj ſapocžnje, je knies koniſtorialny radžic̄el ſuperintendent dr. theol. a phil. Dibelsius i Drždžan, ſa ſerbſke ſemſchenje na poč ſchtyrojch knies farar Waltar ſ Wózlinka ſwiedženſke pređowanje pschedewſal.

Wſchitzy pschedzeljo Božeho kraleſtwa a ſchecžijanskih ſtukow ſyrlwineje luboſcje ſo w Jeſuſowym mjenje wutrobnje pschedproſhuja.

W Kettizach, 29. junija 1892. J. Rjenc̄, farar.
(Wožadne woh ſteja na poč jeneje pschi Lubiſskim dworniſtegu.)

Towařſtwo Pomocy za studowacych Serbow.

Sobustawam a přečelam towarſtwa pomocy za studowacych Serbow dowolam ſebi z tutym wozjewić, zo je kniez překupc Gruhl tudy (na rózku seminarskeje hasy a lawskich hrjeboj) staroſć za pjenježne naležnosće tuteho towarſtwa přečelnivje na ſo wzał. Proſu teho dla, létne přinoſki a dary, kaž tež daň dobrociwje jemu placić.

Z najwjetsim počesćowanjom
W Budyſinje, 1. julijsa 1892.
farar Dr. Kalich, předsyda.

Na ſwietu ſwiedženju!

Swojemu wýškocžeczenemu fararzej

knjesej M. Domaschzy,

kotrež je psches 43 lét jako ſwěrny pređat a duſchowpaſthř w naſchej wožadže ſkutkovał a ſo ſa ſepsche naſcheje ſchule w kózdu naſtupanju ſtaral, pschi woteńdzenju ſe ſaſtojnſtwa wutrobnje džakne ſłowo prajimy.

Bóh lubž knjese jeho na jeho dalschim pucžu ſwiedženja wobarnuj a ſpože jemu hiſčeze prawje dobro dobru ſtrouſcę.

W Koſacžizach, w juniju 1892.

Šyrkwinſke a ſchulſke pschedſtejcerſtwo.

Pschi rjanej mſdze ſerbſke a němſke holzy, kotrež čzyle ſwoje wopřimma ſobu pschijesč, do ſlužby pschijasčy ptym.

Ganja Blazijowa
w Budětežach.

Na knježi dwór w Delnej Hórzę ſo holza, kotrež može troſčku waric̄ a tež pschi domjožym džele a ſchatach wupomhač, hnydom do ſlužby pyta.

Wohončow, wotrocžkow, krěn- kow, wolazhých, dworowych ſtražnikow, mlokoſe, ſlužobne a hródzne hozy pyta Heynoldowa.

Wotrocžkow, džowki a dojki pyta Schmidtowa na ſukelniskej haſzy 10 w Budyschinje.

Hnydom a į nowemu létu wotrocžkow, rólnych wohončow, krěn- kow, wolazhých, ſlužobne a hródzne džowki pyta Spaniowa na malej bratrowſkej haſzy 5.

Palina mera na row ſuſe mandželſteje a ſwěrnejce mačjerie

Marje Schlezenje, wumrje 30. junija 1891 w Lusku t dopomjenju požwyczenie wot jejneho žarowatego mandželſteho Jurja Schley.

My ju ſaſ' woħladam, To pónać može wóčto naſče, Schtož horlač na naš čžala rjake, To ſbózne herbſto w Božim ſlubje; Duž počne hóřoh' dželenja, Šlyš, ſrudna čłowſka wutroba: ſo weseſe ſaſo widža lubi!

Hdy ju ſaſ' woħladam? Raži čžas kaž dny ſo ruce ſinje. Najdičeze ſwiedženje tež ſhine; A ſwoje ſnamjo žyłe ſhubi;

To węžne ſame budže trač;

A rjane do węžnoſće ſtač;

Šo junu ſaſo widža lubi!

Hdže ju ſaſ' woħladam?

Tam wjše čžemnoh' ſemſtoh' doła, Tam ſhabža jaſnje radoſež nowa, Tu žana ſmjerz naš neſaſubi.

Tam junu wjſkita ſaſčo je,

Schtož na ſemi naš týſčeſte.

Tam, tam ſo ſaſo widža lubi!

(K temu čžiſtu pschedloha.)

Pschiloha f číslu 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. julijsa 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Lichorskej žyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. diaconus Rada herbstu spowiednu ręcz a 1/2 hodžin farać dr. Kalič herbstu przedowanje. W Židowskej pohrębniščežowej kapale przedaje pschioldnu w 12 hodž. diaconus Rada herbsti. Popoldnu 1/2 hodžin budże w konfirmandstej sali Michałskie fara latechismusowe rošteženje se herbstimi holzami.

Werowanie:

W Katholskej žyrlwi: Domeniko Lise, statysti mischt w Feinkszach, s Mariju Indraček tudy.

Křečení:

W Ulichiskej žyrlwi: Hedwiga Frida, Pawela Osmara Muki, dželacjerja na Židovje, dwójniška dž. — Ernst Pawol, Gustava Hermanna Micži, maschinisheho samfarja na Židovje, s. — Jan Alfred, Korle Hermanna Augusta Härmsa, žakelina pod hrodom, s. — Anna Maria, Jana Bartka, fabrikaria na Židovje, dž.

W Katholskej žyrlwi: Bruno Korla, Jana Korle Büttnera, listynošcherja, s. — Hildegard Klara Alma, Korle Bumpf, tapezéraria, dž. — Korla, Jana Vašchateho, dželacjerja w Buděszach, s. — Ottilia, Antonia Lelleka, dželacjerja w Debřezach, dž. — Jadwiga Anna, Franzka Kotika, dželacjerja w Buděszach, dž.

Zemrječí:

Džen 24. junija: Morwonarodz. dwójniški s. Pawela Osmara Muki, dželacjerja pod hrodom. — 26. Hedwiga Luisa, njemandz. dž. na Židovje, 28 dnjow. — Hedwiga Frida, Pawela Osmara Muki, dželacjerja pod hrodom, dž., 2 dnjej.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	25. junija 1892		30. junija 1892		wot		hacž	
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Pšenica		běla žolta	10	88	11	18	10	71
Rožta	10	30	10	59	10	24	10	59
Jecžmien	9	56	9	81	9	38	9	69
Wowa	8	7	8	21	7	83	8	17
Hroč	7	60	8	—	7	—	7	20
Woka	8	89	11	11	10	56	11	53
Zahly	8	6	8	33	7	8	8	6
Hejdusčla	16	50	19	50	14	—	16	—
Běry	18	50	19	—	17	50	18	—
Buita	3	20	3	80	3	—	3	50
Wokončina mula	2	—	2	20	1	90	2	20
Rjana mula	11	75	18	50	—	—	—	—
Gshno	11	75	16	—	—	—	—	—
Ssídma	50	2	40	2	60	2	20	60
Brokata 942 schuf, schufa	17	—	20	—	17	—	19	—
Pšenicež wotrubu	13	—	26	—	—	—	—	—
Mžane wotrubu	5	25	6	—	—	—	—	—
	5	75	7	50	—	—	—	—

Na buchý w Budyschinje pšenica (běla) wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 88 np. pšenica (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 44 np. rožta wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 75 np. jecžmien wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 15 np. wowa wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

Draždjanje mjašové plaćisny: Horjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsnejše wahi. Dobré krajne kwinje 55—58 ml. po 100 puntach s 20 procentami tarh. Čelata 1. družiny 45—60 ml. po puncež rěsnejše wahi.

Wjedro w Londonje 1. julijsa: Wětr.

Emil Indinger

w Budyschinje na Kotolskej hafy 11
porucza ſhwój derje ſrijadowany

ſklad w ſchitkich cžrijow

sa mužskiſ, žónske a džecziſ
po ſnatych tunich plaćisnađ.

Pſchedawačna njedželu: na bohaté hafy číšlo 3 s napšecza poſta.

S s r ě d k

k spěchnemu blejchowanju platu

ma na pſchedan a ſak ma ho na kožecz, wukaže

Otto Engert na ſnatskownej lawskoj hafy.

Wjetšchu dželbu trajneho Iuſtra, male tkalne njedostatki wopſchijaze, jara tunjo, starý lóhcž po 25 np., teho runja dželbu tibetowych rubischežow na hlowu jara tunjo porucžam.

Emil Wehrle

na jerjowej hafy 7.

Wſchón ratarſki grat

a potrjebu
porucža tunjo

Paul Walther

pſchi žitnych wilkach.

Julius Höhme,

ſastupječ internazionalneje maschiniskeje wustajenžy

w Niesy nad Vobjom

porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mločaze maschinu wot 2 konjaceju mozdow, ſchirokomločaze maschinu, i gopelom a paru ho cžerjaze, jenopschežne mločaze maschinu, wubjernje dželaze, ruczne mločaze maschinu najnowscheje konstrukzije, běry roſtločaze a běry roſtikaze maschinu, rěsaki sa běry a řepu, cžiscaze maschinu, mjetliſy, butrowanske maschinu, butrumjatowarje, mločinski, viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho cžerjaze, jučhowe hudy s dwójzy ſazynkowanego worzloweho blacha, ſeleſne jučhowe plumpy, pizu parjaze apparaty (noschné), triery najlepſcheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi, luczne brony, hamžne dželo, ſalonzy ſchlitowaný ſystem, kotrež móža ho hnydom wot ſzódheho do ſaakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pſchemenicz, pſchezo najlepſcheje, wupruhaneje konstrukzije.

■ Najschihičniſche wuměnjenja dla plaćenja? Pruhá dowolena! Prospektu darmo!

Pſchedawačna a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Bawmjanje a platowe

płocžne tkaniny sa mužazu a hólčazu draftu
lóhcž hýzo po 50 np,
porucža

Bruno Grohmann w Budyschinje

huknijowa pſchedawačna

9. na hlownym torhoſčju 9.

Wóhnjostroje

(Feuerwerkstörper)

wo jstwoje, na kraju a na wodze
porucza tunjo**J. G. Klingst Nachfolger**na bohatej haſy 16,
na róžku theaterſteje haſy.Wóhnjostroje po 15—250 ml.,
wjetsche po woſebitnym ſlaſanju, ſo
ſa 6 dnjow wobstaraja.Wéſty hrédk psche
četwjenie poběženje ſwini
paleſit po 1 ml. 25 np.
poruczaJ. G. Klingst Nachfolger
w Budyschinje na bohatej haſy 16.Tobak w roſkach,
Dahungski,
Khoczebuski,
Brotterodski,
hekloſty a prahowany tobak,
wopravdžity
a němſki portoriko,
zyſe a krane rjepiki
porucza tunjoJ. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy 16 na róžku theaterſteje haſy.Rajſ
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróch,
hokipo jenotliwym a ſyła porucza
tunjo **Th. Grumbt.****Richard Neumann**
porucza ſyry a paleny

fhofej

w najwjetſchim wubjerku a naj-
lepſcher dobroſczi po naſtunischih
placziſnach.Vſhi wotewſaczu wjetſchich džel-
bow ſo pomérne nižche placziſny
woſlicza.

Tunje

ſigar y

kupowanſke ſórk ſa ſaſopſchedawa-
rjow,
tybzaz hido po 20 ml.
poruczaRichard Neumann
na ſnuteſkownej lawſkej haſy čzo. 6
filiala na róžku Lubijſteje a
Mättigoweje drohi.

Wobraſy

(bilby) ſo rjenje a tunjo ſaſchleſ-
zija a ſ woblikom wobbadža,
domowe žohuwanje a wobraſy
w wulkiem wubjerku a tunich placiſnach poſla-

Maxa Mützy

na bohatej haſy 11.

Patentowane ſmijetanowe Viktoria-separatory, mlokoſe ſtudžaki, mlokoſe mérne kany,

ſhy nowobrocza ze maſchin y,

do předka a do ſady hibajomne,

Konjaze rěble

po 75 ml.,

wulke ruczne ſahrabowaze hrabje

w kózdej žadanej ſchéri a kózdej ſchuli licžbu ſubow po

9 ml. 50 np. hac̄ 16 ml.,

trawu a žito žnějaze maſchin y,

parne mlóczaze maſchin y a loſkomobile,

džele ſ wudoplujenju hnydom,
wſchē porjedzenja ſ rukowanjom jara tunjo
porucza

August Steinbrecher w Bifkopizach.

Fabrika a ſklad ratařskich maſchinow.

Holandski mlokoſe pólver
ſ najlepſchich ſelov a körjenjow
pſchihotowan, po jenej abo dwemaj
kžizomaj kruwom abo wozam na
prénju piſu noſhpan, pſchisporja
woſbernoſć, ploidzi wiele mloka a
ſadžewa jeho woſhnenje;
konjaz hafloſe pólver,
wuzitlowy pólver ſa
howjaſh ſkót,
wſchē ſela a körjenja
porucza

Grodomska haptika
w Budyschinje.

Nužaze krawat y

w wulkoſnym wubjerku po jara tunich placziſnach porucza

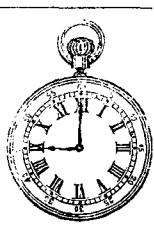
A. Tschentscher na bohatej haſy 18.

Kózba w wulkoſnym woſni wupołożena krawata ſo ſ pſchedaczu
nuts woſmje.

Franz Marschner

čžaſnikat w Budyschinje

čzo. 9 na bohatej haſy čzo. 9

ſwoj ſklad čžaſnikow a čžaſ-
nikowych rječasow dobroči-
wemu wobledžbowaniu porucza.

Hódna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placziſny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Vſchispoſtenje: Ręčju herbſki.

Wulki khofejowy ſkład

Th. Grumbta

w kupniſy

na ſwonekownej lawſkej haſy

porucza

ſyry khofej punt po 110, 115, 120 hac̄ 170 np.,

paleny khofej „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym najlepſchim ſlodze.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa
porucza płyſhove pjeſſe, ſetuje pjeſſe, zanki, modne jakety,
deſhezne mantle, trikotowe taſſe w wulkiem wubjerku po tunich
placziſnach.

Poſtuženje w němſkej a herbſkej ręčji w Budyschinje na hłownym torhoſtežcu 5

Wódne ponoje, kotly, kachlowe platy,
něſčzowe rěbliki, kachlowe dūrczka,
těſčhne wokna, twarske hoſdže
porucza tunjo

Paul Walther.

Nětčiſha wyſoka běrnova placiſna mie ponucza, na moje

Büche warjenje

febzne čžinicz, jako na
rajſ, punt po 14, 16, 18, 20,24 a 30 np.,
grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,jahly, punt po 18 np.,
běleny hróch, punt po 18 np.,ſeleny hróch, punt po 18 np.,
běle ſuny ſ warjenju a ſadženju,punt po 15 a 18 np.,
hoki, punt po 24 a 30 np.,hejdusku, punt po 22 a 26 np.,
bantoſte a něcjoſte nudle, punt
po 40 np.,wopravne jeſewe nudle, punt po
50 np.,wopravne makkaroni, punt po
50 np.,naſlepſche lamane nudle, punt po
30 np.,naſlepſchi pſchenicny gris, punt
po 25 np.Wſchē warjenja a nudle ſu do-
społnie čžiste a, dokelž ſo lohko
warja, jara ſpore, teho dla tej
tunje.

August Lorenz w Budeſtezech.

Schaty ſimaze maſchin y
w wſchelakich wulkoſczach porucza
tunjoRichard Otto,
mechanik na horncjerſkej haſy 18.

"Serbske Nowiny" wudawaia so kózdu sobotu.
- Štvorletna předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. - Kózde číslo plácia 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíšč Smoler jec knihičičefnje w mačičnym domje w Budysinje.

Za nawěški kiž maja so w wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkoje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvrtek hač do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 28.

Sobotu 9. julija 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. Sswětowa wustajenja, kotrež dyrhjesche ſo s wopredka ſa dwé lécze w Barlinje wotbywac̄, tola kotrež ſo po namjecze khějorſtweho knježetſtwa džiwojo na létuſchu ſwětowu wustajenju w Chikago na létu 1900 wotſtorci, směje ſo najſkerje hido w lécze 1898. Franzowſojo, kotež ſu w lécze 1889 ſe ſwojeſ Parížskej wustajenju wjeli wuspěcha měli, Barlinej ſwětowu wustajenju njepopscheja, a ſu do ſwěta wutribili, ſo bubže město psichobneje wustajenzy ſakſo Paríz. Khějorſtowy kanzler hrabja Caprivi je, hdyž ſo powjescz wo wustajenzy w Parízu rosnjeſe, ſo pola franzowskeho ministerſtwa wobhonič, laſke ſtejſchco ma franzowske knježetſtvo w tymle praschenju. S dobom je wón k vjedzenju dał, ſo ſebi němſki lub do kónza tuteho létstotetta ſwětowu wustajenju w Barlinje žada, a ſo týze ſo wón ſ czahom wo teſle naležnoſczi ſ franzowskim knježetſtrom ſrēcęz. Franzowske ministerſtvo wotmolwi, ſo khutne franzowske wotpohladý, kotrež móhle němſke žadanja psichafyč, njeſnaje, a měnjeſche dale, ſo je nětkole hiſchje psichafe, prěnje hamtske psichihoth ſa ſwětowu wustajenju w lécze 1900 cjinic̄. Někotre dny poſdžiſho bě ſo franzowske ministerſtvo hinač roſmyſli. Wone němſtemu poſlanzej wosjewi, ſo ſu ſo psichihoth ſa psichobnu Parížku ſwětowu wustajenju hido khutne ſapocžale, a ſo je ſo franzowske knježetſtvo roſhudižilo, druhé kraje psicheprophyč, ſo byču na ſwětowej wustajenzy w lécze 1900 wustajale. Šawěſcje je ſo franzowske knježetſtvo, hdyž je ſo psches hlowu a psches ſchiju ſa myſlīciku wustajenzy roſhudižilo, jenicež ſo wot wotmyſlenja wobžic̄ dalo, ſ tym Němzow ſatrafchic̄, a jich nucic̄, ſo byču Barlinsku wustajenju ſ myſlow puſhczili. Tola ſ tym drje ſo Franzowſojo ſrēſaja. Hrabja Caprivi ſo hido pola ſaſtupjerjow wulſkeje induſtriye wobhonič, hac̄ ſo pschi Barlinſkej ſwětowej wustajenzy wobžela. Želi ſo ſo wjetſha liežba němſkich wulſkoinduſtrjalnych ſa wotbywanje ſwětowej wustajenzy w Němzach wupraji, knježetſtvo wěſcje tole žadanje do ſlutka ſtaji.

— Žeho Majestoscz kral Albert ſo wot 12. hač do 16. julija na pucžowanje psches Zwickske wokřeſne hejmanſtvo poda.

— Generalny pólny marſchal Blumenthal je ſo jako generalny inspektor wot 4. k 3. wójſkowej inspekciji pschepadžil, a je ſo 4. wójſkowa inspekcija, kotrej ſtejſchco ſo ſ Barlina do Menichowa pschepočlo, bayerskemu prynzej Leopoldej pschepodała.

— Pscheczeljo Barlinſkeho rektora Ahlwardta ſu 50,000 hrivnow ſazije, kotrež ſebi ſudniſtvo ſa puſhczenje Ahlwardta ſo pschepotanskeho jastwa žadashe, nawdali. Duž je Ahlwardt nětkole ſakſo ſhwobodny.

— Psched pschihaznym ſudom w Cleve je ſo ponáželu wufudjenje pscheczivo židovskemu ſchactarzej (réſnikej) Wolfej Buschhoffej ſ Xanten ſapocžalo, kotrehož winuja, ſo je poſchetsalétnego hólza Jana Hegemanna w Xantenje ſlonzował. 29. junija 1891 pječlénny hólz Jan Hegemann, ſyn blidarja Hegemanna w Xantenje, na dróſy psched Buschhoffowymi khlamami hraklaſhe. Wokolo džecazích hodzin Buschhoffowa žona hólza ſa ruku do khlamow ſegeže. Mot teho čaza džeczo wjazy ſiwe widželi njeſſu. Hido ſa pol hodziny jeho starſhei jeho pytaſtaj. Prasheſtaj ſo ſa nim po zylém měſtačku, lědom 3700 wobhiderjom licžazym, tola nižđe jeho rjenadenidžecſtaj. Halle wječor po ſcheczich hodzinach džonka Dora Mollez džeczowe čjelo w bróžni pschekupza Rüppera, ſ Buschhoffowej khězu mjeſowazej, namaka. Hólz bě ſlonzowany, ſchija bě jemu pscherenjena. Kana

ſa to ſwědčeshe, ſo běſche ſo wot ſylnje a wustoſneje ruky rěſnuła, Czjelo bě hač do moſhov bjes ſrwje. Snamjenja někaſeje nje-naturſkeje naſhylnoſeje widžecz njebeču. Džeczowý ſchörzusck bě horka ſ nožom kruh roſreſnjeny. Wón běſche jenož horka ſ ſrwju womacžany, bjes tym ſo delni džel ſiwota ſ ſrwju womasany njebe. Šrwaſa běſche jenož jena noha, tola ſydneneje ſrwje nižđe widžecz njebe. Namakane ſrwane ſlēdy byču ſnakbz po wasy poč punta wažile. Šrej pječlénny džeczja wſho hromadže ſydom puntow waži. W roſhorjenju, kotrež ſo ſ powjesczju wo ſkonzowanju hólza luda ſmozowa, bu ſidovſti ſchactar a pschedmodleť Wolf Buschhoff ſjawnje jako hólzovy mordač mjenovaný. Židža pak na wuſa ſkonzowanego hólza, Knippenberga, hlipkoſteho člowjela, a na hólzoweho nana, blidarja Hegemanna, pokasowachu. Knippenberga woſebe ſyagoginu pschedstejic̄ Oſter na mordaſtvo winowasche, tola ſo wupokafa, ſo Knippenberg mjenovaný džen ſwoju ſtwicžku wopuſhczík njebe. Runje tač mało ſo tuſanje pscheczivo nanej wobkrczji. Krótko po namakanju čjela gmejnſka wjſhnoſeji napiſac̄ da, tak bě ſo wěz měka. Džen poſdžiſho jako ſaſtupjer ſtatneho rěčniſtwa ſudniſli ažezor Claiffen ſ pschewodom ſudniſteje komiſije pschihazde, a tydžen po poſdžiſho ſebi prěni ſtatny rěčnik Baumgardt městno mordaſtwa wobhlaſda. Namakane dopolaſma ſo wjſhnoſeſt njeſbachu dožabaze byč, ſo móhla ſo nechtó do pschepytanskeho jastwa wſac̄. Pschepytanje krefelskeho polizaſleho komiſara teho runja žaneho wuspěcha njeſeſche, a ſidovſka gmejna, kotrejž bě na tym ležane, ſo by ſo tuſanje mot Buschoffa do zyla ſběhnulo, ſebi žadashe, ſo by ſo ſ Barlina wustojny kriminalny komiſar k pschepytanju poſklač. Jaklo tački ſ němſkeho hlowneho měta īnjeſ Wolff pschihazde, liž po wjaznijedželskim pschepytanju Buschoffa ſajec̄ da, hdyž běchu ſo wot ſtatneho rěčniſtwa w Cleve dwanacžo ſwědžy pscheklyſheli a ſo wunosck pschepytanja pruhowal. To běſche w oktoberje 1891. Wokolo hód ſo pschepytanje ſ nowa ſapocža, na čdož Buschoffa 24. dezembra 1891 po ſhromadnym wobſamknjenju ſtatneho rěčnika a pschepytanskeho ſudnika ſ jastwa puſhczicu a ſ pschepytanjom ſaſtachu. Tutón podawki bě ſ pschecznu daloko ſo roſſhērjazeje roſhorjenoscze, kotrež ſo w ludowych ſhromadžiſnach w Barlinje a na druhich měſtnach a ſ wjeli nastawkami w nowinach ſjewjeſche. Justizny minister ſe Schelling nowu komiſiju do Xantena poſklač. Šorjež januara pschepytanski ſudník, ſudniſli radžic̄el Brixius, ſwědkow ſ nowa pscheklyſha. Na to Buschoffa 8. februara ſakſo ſaſtachu. Na měto ſudniſkeho radžic̄ela Brixiusa ſudniſkeho radžic̄ela Birkla ſa pschepytanskeho ſudnika pomjenowachu. 9. februara w pruskim krajnym hejmje pschi wuradženju justizneho etata ſo Buschhoffowa naležnoſcze wot ſapohlanzow Kickerta a Stöckera k rěčam pschinjeſe, a justizny minister w njej roſjahnjazu roſprawu poda, kotrež ſo w nowinach a ſjawných ſhromadžiſnach wjeli roſpominac̄e. Po wuprajenjach ſwědkow, psched pschihaznym ſudom pscheklyſhenc̄, na Buschoffa čjeſke tuſanje pada, tak ſo je jara dwělne, hac̄ jeho pschihazni winowateho njeſuſnaja. Šwědčeſka Heiſterowa je wobſwědžila: Někotre dny po dnju Pětra a Pawola mi mój ſyn Gerhard pschi wobjedze powjedbaſche, ſo je na róžku Kleverſkeje a zyrwineje haſy na kamjenju ſebžo nana ſ temſhov hlaſak. Na dobo je widžel, ſo je ſo naha ruka ſ Buschhoffowemu domu wutylka a Hegemanna, kotrež nad wónučhom ſtejſeſche, do domu ſchahnula. Hólz je ſo ſapjerač, tola ſ jenym ſtornjenjem je ſo wón ſhubil. Najprjedy Heiſterka to wěrila njeje, dokelž pak

jejny syn na tym wobsteji, wona to i wiedzenju da. Jejny syn je dobroszowy a niz selhaeny. Wona je hiszceje prajta: "Holeze, niepraj niczo, hewak do dzery pschiindzesch." Swiadeccza Buschhoffa wot miodosceje snaje a wo nim niczo sie prajcze njemoge. Po Buschhoffowym zadaniu su so wobswedczeklu prascheli, hacj jejny muż s njej a jejnym synom reczal a prajil njeje, so dyrbi tak wuprajcze a niz hinat. Heisterka je na to wotmolwila, so je jejny muż syn był, so hólz tajke nesczto reczil a je na njeho sawołak: "Dzery hubu, holeze!" dokelz njeje do teje wezny sappleczny bycz chył. — Dzecząstny Gerhard Heister je taflie wuprajil: Szedzach tehdz na lamienju njedaloko Buschfesz kheze, hdz tsjo hólzy, Schęzepan Kerner, Peter Fennhof a Jank Hegemann pschiindzesch. Janka běla ruka nutschęze. President: "Shto na to drube dzecząc czinjach?" Peter Fennhof a Schęzepan Kerner domoj dzescztaj." President: "Snajesch tez Hermanna Möldorfa?" "Hai, wón s Kleverskeje haszy pschiindze." President: "Ssy widzal, so běla ruka dzeczo s durjemi abo s wolnom nutsch czehniescze?" "S durjemi nutsch." Sahrodniski dzeczaczet Mölders teho runja wobswedcz, so je widzal, tak je běla ruka jene dzeczo do Buschfesz kheze sczabnuła.

Wjertch Bismarck je so s nastawkom nowin "Nordd. Allg. Ztg.", w kotrej su wón dla swojego hanjenja nectziszeje khezorowej politiki khetro kwarjesche, ponuczicz dał, w Hamburgskich a Mnichowskich nowinach s nowa njemore nadpadu na khezorowu politiku a wobzheje na wobkobu hrabje Caprivia czinic. Wjertch Bismarck so kwaram "Nordd. Allg. Ztg." změje a je khezoku njehaniczniu hruboscz mjenuje. Krojenje s krytymi naprawami pschezjivo njemu ma wón sa holu změschnosz. Priedy su so w Pruskej ministram wjeli hóle pschezjili, hacj to wón pschezjivo swojemu nazlednikzej czini. Skonczenje wón wo hrabi Capriovi praji, so je so tutón wot Windthorsta khezorej jako kanzler poruczal a so je wón jako kandidat zentrumiskeje strony stajnje pschezjivo Bismarckej skaraka. Tonle nadpad hrabja Capriwi w "Khezorstwowych noweschtnik" wotpołaszuje, kotrej wo tym s krótką písce: "Khezorstwowy kanzler, general infanterije hrabja Capriwi so hacj do teho wokomita, w kotrej je jeho Jego Majestoscz khezor sa khezorstwowych kanzlera pomjenowan, genje sa politiskej dzekawosczu żadał njeje a żenie wobkhada — tez niz antibismarskego — se żanej politiskej stronu mēl njeje. Konservatyne nowiny Bismarkowe žanturjenje wobżaruja. Hdzyj so tez Bismarckej prawo wostaji, swoje ménjenje sjanwne prajcze, dha tola tez jeho našsahorjenijski czesczecz waschnje sa dobre mēcz njemoge, po kotrej su jenož wupady khezora a Caprivia žudzi. To njeje wezowna kritika, to su jenož wupady njemdroscze a hněwa, kajez w Němzach bjes runjecza steja.

Awstrija. Šeł židza w Awstriskej w krajinach, hdz su s kniesom, ludowe waschnja kaža, wo tym poślednie wólby w Galiziskej kweđca. Psihi wszech sjanwych wólbach židza na njehaniczne, hanibne waschnje hlosy wuswolerjow kupyja. Tak su so psihi poślednich wólbach w Pschemysku tajke hrube jebanstwa stawale, so je kniežestwo někotrych połupowarjow hložow do žudniskego pscheptanja wsacz dyrbjalo. Tamniški židza su wuswolerjam w wuswolereni psched wocjomaj wólbej komisjje wólbe papierki wotkupowali, w wuswolereni piwo a palenz porjedzeli, tak so dyrbjeshciej so dwé tsečinje wuswolerjow cziscze wopojenej w wuswolenju dowjescz. Runje tak je so psihi gmeinstich wólbach w Lwowie mēlo, psihi kotrej su židowsz hichowarjo tak slejebali, so je kniežestwo wólby faczisko.

Franzowska. Pschezjestwo, kiz bjes němskim kniežestwom a hamžom poślednie lata wobstejše, je pječza cziscze wustudlo. Wot teho časa, so je so Italiska sažo jako swiaskatka do němsko-awstriskej swiaska pschijala, je hamž wotry pschezjivnič tuteho swiaska. S pschezjivnu hamzoweho pschezjivničta pschezjivo trojswjaskej je to, so Italiska, kotrej je so w lécze 1870 hamzoweho kraja mozowala, w trojswjasku swoju najmōznishu podpjeru pschezjivo hamzowym pròzowanjam na szkodobycze tuteho kraja dostawa. Hamž teho dla někto pomoz pschezjivo Italiskej pola Franzowskeje pyta. Jako sarunanski dar sa sblizenje franzowskiego kniežestwa i hamzowej politizy je hamž franzowsku republiku jako szkónske, wot Boha postajene kniežestwo sjanwne pschipośnal. Hizo wospjet je hamž monarchiszmy snyžlenych Franzowskow napominal, so s republiku wujednacz a so psihiwodnje pschezjivjenja pschezjivo njeje wostajcze. S písmom Grenobelskemu biszopej je hamž s nowa sandzeny tydzeni franzowskich monarchistow nuczil, so i republiky pschitwobrocic. W tymle písmie wón bjes druhim praji: K swojemu wobżarowanju dyrbim spōsnacz, so su mužojo, kotsz, hacj runje so i katholskemu wertywoufnazu wusnawaju, maja sa to, so změdza so hamž w poli-

tiskich praschenjach pschijowic. Tuthm mamy žnapishezjivc: "Owēlne njeje, so žanu politiku czinicz nochzem, tola hdz je politika wusko i naboženskimi intereszami sjenoczena, kajz je to netcole w Franzowskej, potom je hamž powołany, sadżerzenie postajic, kotrej naboženske intereszy, wotyknjeny kónz wszech wězow, sathowacz samóze." Tola niz jenož w sňutkownej, tez w swonkownej politizy je pječza hamž franzowskemu kniežestwu swoju móznu pomoz skiczt. Gene franzowske nowiny wudawaju, shtož pak so mało i wérje podobne bycz sda, so je hamž psihi wobsamknjenju franzowsko-ruskeho swiaska se frēdnikom był. Ruszny su pječza tak dolho so dléli, so s Franzowskimi twierdzę sjenoczic, hacj je nechtó pschischoł, kiz tak wýzoko steji kajz zar, so by swiask wobsamknul. Zar je hamžowe frēdnistwo pschijak a so s nim sjenoczil, dokelz w hamžu wobaradlo pschezjivo revoluzionarnym pròzowanjam nectziszeho czaſa widzi. S nectziszejhamžowej politiku, kotrej je na powrócenje trojswjaska slozena, pječza tez wotkjad němskeho pôszlanza Schödbera psihi vatiskanje swiſuje. K teſle powjeszci franzowske nowiny pschispomnja, so so němske kniežestwo pječza pschichodnje pola bomža se žanym pôszlantom wjazy saſtupowacz dacz nochze. Temu napshezjivo pak němske kniežestwo nowiny píšaja, so je nowy němski pôszlanc pola hamža hido pomjenowany. Duž drie je wudowane hamžowe frēdnistwo psihi wobsamknjenju rusko-franzowskeho swiaska hola wumyžlenka.

W franzowskim wójniskim lódźstwie su so wulke jebanstwa woikryle. Lubka jeneho chemika, w centralnym lódźstwownym laboratorium postajeneho, je, so by so na swojim lubym, kiz je ju wópuschczil, wjeczila, jebanstwa kniežestwu pscheradzila. Chemik bě, wot liserantow połupjeny, sa hubjene twory, sa wójsko a lódźstwo lisirowane, dobre wobswedczjenja wustajil a je, hdz su jeho někto teho dla se hlužby puschezili, liczbu wýschichastojnikow a offizerow dla pschipomozy pscheradzil. Hacj dotal su žedmo wýschichastojnikow lódźstwownego kontrołstwa do pscheptanja pschischli. Runje kajz w drugich krajach so tez w Franzowskej psihi lisirowankach sa wójsko stat na njehaniczne waschnje jeba.

K směrowanju luda kiz je so s powjeszcu do njemera stajil, so je njehwerny fastojnik w lódźstwownym ministerstwie plany wo fastojeniu franzowskeho morskeho brjoha wukrainym kniežestwom pscheradzil, su so do lódźstwownego ministerstwa tsi wulke bylne železne thamory pschivieske. Psihi bělym dnju su so wone do ministerstwa donjefzle, a so ludej wosjewilo, so budza so pschichodnje w nich pojazinstwa wójniskego lódźstwa derje khomac.

Rukhowska. S pschimórskeho mesta Baku w aſijskej Ruskej je so cholera do pschimórskeho mesta Astrachana sanjezla. Dokelz w wobémaj mestomaj khetry njeprjad knieži, a so teho dla wochacaz njehobzi, so so tam cholera rucze podkłocicz hodzi, je kniežestwo wobsamko, wobej měsje na khwili wochamocic. Niczto do njeju ani puczowacz, ani jes wopuschezic njezm. So by so po tutym wukasu czinilo, na Kaspijskim morju khezjowe lódze strażuja, wukonjej strojowtua polizju. Póbla teho je so s dobom wojskisti dohlad pochylnil, so by wobydletstwu mjenowanej mestow njemožno bylo, po kraju s mesta wupjethnucz a strach cholery dale rosschericz. Do Ruskeje je so pječza cholera wot Chasarejskich i Afganistana pschijek. Cholery so bojo su so Chasarejszny hotowali, na ruskem písmu pschic. Afganszny pak w tym sběž widzachu a wuczaharjow s našylnosczu w kraju džerzecz pítaču. Wjetschi džel s nich Afganszny s mječom sarubachu, sbożownitschi běchu egi Chasarejszny, kotsz do Persiskeje pschendzechu, ale woni do wěsteje mery i temu pomachu, so so w měsje Meschdežje cholera rosscheri. Persiszny wuczaharjow i russim mjesam dowjedzeczu, a wot tam je so bjes dwela cholera na kuhodne fastanischej zakaspiskeje železnej sanjezla. W tu khwili czahi zakaspiskeje železnej na fastanischej kacaka žanych pažazérow njeprjimaj. Póbla cholery brošy s Aſijskiej Europej hiszceje druhí hrosny hoscz, mór, kiz je w Arabskej w woknoszni mesta Bagdada nastal a so po Mesopotamiskej rosscheri. Mješynarodna strojotna rada w Konstantinoplu je nusne naprawczinila, so by so mór na mestno swojego nastacza samjesowal. Tuto mór ma žamownoscz, so so najbóle psihi czoplocze 30 gradow po Celsiju scheri, ale so psihi 40 gradach shubi, runje kajz psihi bylnej kheznoſci. Cholera pak jenož w symje sāndze.

Starý proscher.

(Wobras i wježneho žiwenja.)

(1. Polraczowanje.)

"A, aj, Jank! shto to rečzisch? To dge je na dobo, kajz by wo swoje kublo njerodzal."

"Wo to budź pokój! To ho mi jeno někto tak ſda, dokełž bym i wulkeho kubla domoſ pschiſhōl — a mózno, so je mi trochu do boka, so naſche kublo njeſe tak wulke, kaž wujowe. Potom wſchak móh ſebi kuf nadžije čžinicę — ale ſ hohymaj rukomaj . . ."

"Ale, ty roſny čłowjescę!" pſchetorze jemu Hanka ręcz, "ty dże ſy pola wuja wſchon hordy począł bycę! Schtož ja wém, ſtaj twojej starszej na tym malym hospodaſtwje pſchez poſkojnej a ſbožownej bykoj — macz je wo tym husto powiedala."

"Ach, ſchto starszej!" wupraſhnu Jan trochu naſle. "Taj mějſchtaj ſwoje waſchnje — mějſchtaj ſo lubo — wjedžechtaj, ſchto mataj — ale ja . . ."

Schto wé, ſchto čžyſche po prawom rjez, ale njeſasche to won, wjasny jemu to w ſchii. A wotmjeſca ſo a ſloži weči, potom paſ rjeſku ſpěſhnye: "Měj ſo mjes tym derje, Hanka! dale nježměm i tobu hicz, ſo by mie waſch nan njeuhlabat; won by czi nježelu ſlaſh, hdz by eje ſe minu wuhlabat. Wſchak ſo mój ſaſo wo- hladamoj, něwerno?" S tymi ſlowami wſa ju ſa ruku, potſchafte ju a ſwinu ſo potom wołolo murje na druhi bok do wſhy. A Hanka ſpuſhegi ſlowu a džesche čžiſche dale, a njemóžesche wo- pſchimnuć, čžeho dla by nan Jana widžecj nježměl.

Jan bě porjadny, dželawny młodžen, najtrjeniſchi mjes wſchemi, bě ſyn pělneju starszej, runjež jeno na malym hospodaſtwje narodený, ale ſe ſwojej woſdarjenoscžu a pilnoſcu mnogo bohatschi, dželi někotrygiuli klupat a lenoch ſ wulkeho kubla, a wſhitzig mějachu młodženza rady — jeno Hordakej běſche na puczu. Temu ſajedže to do wſchek ſlawow, hdzkiuli jemu Jan na woczi pſchinidze, a tola ſebi won ſphe to njemóžesche; wina teho bě ſtare nje- pſcheczelſtwu mjes jeho nanom a Hordakom. W młodych lětach mjeniuijy prózowaschtaj ſo wobej wo Hanzyu macz; ale bohatschi Hordak doby a Włoski, Janowy nan, dyrbieſche ſebi druhi wſac̄: a ſ teho naſta njeſcheczelſtwu, tiz drje móžesche po prawom pola Włoskeho wjetſche bycę, tiz paſ bě woprawdze pola Hordaka wjetſche. Tón njemóžesche ſabycę, ſo ſměk ſu khubſchi ſwazicę, ni dobo ſ nim wo holzu ſo ſamolwicę. A tuta jeho hida poczahowasche ſo poſdzischo na wſchitko, ſchtož bě Włoskeg. A duž trjedi tež jeho ſyna a cžim bôle ſo tuton hólz druhiim ſpobobaſche, cžim bôle hibžesche jeho Hordak.

Skončnje paſ ſo tola kaž ſ Božim dopuſchzenjom ſta, ſo ſo runje tuton Włoskeg ſyn ſe wſchek hólzow napsheczjo Hanzy naj- luboſniſchi ſadžerža a ſo wona ſ nim najradscho hrajeſche, runjež bě won něſchtō lēt starschi, a hdz jako doroszozny młodžen ſa njeſi na ſahrobu běſasche, a holczyna macz to njeſadžewasche, tu hrimasche Hordak kaž ſte njeđobre a někotri čžyſhu ſ zyka wjedžecj, ſo bě Jan wina mnoheje domajeſe ſwadny mjes Hordakezami, haj tež wina teje pſchekory, po kotrejž Horbaſowa ſhorje a wumrje.

Něhdje pſched lětom poſzla Włoski ſwojego Jana ſ ſotſje na ſlužbu, tiz bě na rjanym kuble wudata; won cžinjeſche to ſ džela, ſo by ſo hólz we wulkim hospodaſtwje roſhladał, ſ džela, ſo by mjerjanjam ſ Hordakom wſchol, kotrejž ſo jako roſumny muž ſ zyka paſesche. Něſt paſ bě hólz ſaſo doma, a to niž jeno starschi- maje, ale tež Hanzy ſ wjeſelu; pſchetož bě jenicki, ſ kotremuž mějſche wěſtu довěru a kotremuž by ſo rady ſe wſchém довěrila. Wjedžesche tež, ſo bě jemu njebo macz dobra.

Druhdny wſchak jeho ſa zyky thdžen njeſawohlada — ſo by ſ nim poręczala, na to ani myſle njebehču, dokełž ſtara cžeta ju paſesche kaž kóčka myſch; ale nježelu w zytkoi widžesche tola hólza a ſ tym ſo ſpojowſche; to běſche wjeſela, to ju ſa zyky thdžen troſhtowasche. Jan ſam bě tak mudry, ſo ſa njeju njebehčasche, ſo ſo ſ njeſi njeſawohlada, ſo by wona teho dla mjerfanja njeměla, a to ani ſtary Hordak ani jeho ſotra ſa zyky cžaſ nicž nje- ptyňſchtaj, hacž runje bě zuſym něſtožkuli napadne; cži paſ nočyžku nicž pſcheradžicę, dokełž běchu holzy a hólzej pſcheczelniſchi ſmyſleni hacž ſtarem.

Tak to traſesche wjele nježeli a měhazow, doniž ſo poſtnizy njeſchiblizichu. Tu poſala ſo na dobo we wſhy čłowjek, kotrejž Hanzy a Janej cžichu radocz ſlaſh. Bě to knies ſadet ſ Draždan, mlynkowym ſyn, něhduschi ſtudent, wot něſchtō lēt woſak. W ſchulach to njeſasche prawje hicz; naſſkerje teho dla, ſo ſo knieszej Handrijej bündanki po mjeſce a po korežmach, hrá ſ khartami a na biljardze lepje lubiesche hacž knihi a pſchednoski; pſchetož hewal bě doſcę cžekanu hólz a wjedžesche woſebje doſk dželacj; hdz to po taſtim na ſchulach njenběſesche a knieszej ſtudentej ſo tež domoj njeſasche, ſo by proch mjeſt abo měchi noſyl: ſcžini nan ſa pjenjeſh ſ njeho woſaka, pſchetož to bě to jenicki, ſchtož młodu wutrobu ſlaženeho ſtudentu wabjescze. We woſakach, myſlesche ſebi kniesyk, budže-

wjeſete žiwjenje, žane knihi, žane wuſnjenje a: "Ssleboraz portepoj na teſalu mi runoſče, jeno ſo ſo tam trochu ſahreju!" ſebi ſamemu powiedaſche. Wě ſo, tam hižo na njeho čžakachu.

A nanej bě to tež nimale lubo, ſo móžesche jeho do pižaneje ſuſnje tyknuć. Myſlesche ſebi: "Zeno dži, něſchtō lēt, to cze tam njeſkonzuje. Cži wſchak cze morež nawueža, a potom budžesčh wjedžecj, ſchto to je porjad." Wón drje bě jeho radscho domoj wſal a bě drje jemu kribjet wupraſtał a to bě ſawěſcze jako naſ- lepsche lětakſtwu pomhał; ale ſ tym bě ſebi ſe žonu ſlaſh, tiz dže bě ſa ſynka radscho ſamne ſiwjenje woprowala a ſterje ſo ſměrowa, hdz jej naręczachu, ſo móže Handrij ſchto wě kajki knies hischče bycę, knabž general abo ſamo ſorporal a hdz ſebi roſmyſli, ſak rjenje budže jemu to pſchiteſecj.

To bě tež jena ſ tych macžerjow, tiz bychu ſebi radscho ſame porokowale, hacž ſo bychu ſynkej hroſneho ſlowa rjelle: "Nó, to wſchak budže ſo něhdby na nim a na njei wjeſcicę. Krute wot- czeſhnenje doma je pſchezo najwažniſche."

Šnjes ſtudent pſchinidze drje něk tež do krujeju rukow, ale to bě wſho wojetſke a něſchtō zyle druhe hacž domi; ſchtož je ſo doma ſanjerodžilo, to ſo tam lědom hdz porjedzi, a jeli ſo ſo ſchto po- rjedzi, je to jeno tak ſwjercha, na woczi, ſe ſtrachom, ſo by cžegle khostanje njeſchiblizo; pod ſchtorpawu do jadra lědom hdz ſchto dónđe.

A tež ſ Handrija njeſcini tuta wojetſka diſziplina ničo druhe, hacž ſchtož bě hižo jako ſtudent byl. Pjenjeſh mějſche, na to ſtaroſciwa macz njeſaby, myſlo, ſo nan druhy ſhetro lutuje — pjenjeſh mějſche a ſa to cžinjeſche ſebi ſlužbu lohku, hdzkiuli mōžesche; tež cžinjeſche ſebi mnohe ſawjeſelenje, a hdz njeđoſkaſasche, dželashche doſk.

Tak ſlužesche a ſlužesche jeno njerodnym towarſcham ſ wjeſelu a hewał nikomu; ſlěborny portepoj paſ ſo hischče njeſolaſa, lědom woſmiany, runjež ſo knies ſadet hižo něſchtō lēt we woſakach dundasche. Tu ſo ſta, ſo ſebi dowol wſa a domoj na ſermuſchu dželashche.

Hdž tajki čłowjek junu domoj pſchinidze, to ſo po zykej wſhy jeno wo nim powjeda, woſebje hdz ſo we ſwojej monturje poſlaže, ſ teſakom a čakowom a hdz ſtoučnje tež na reje pſchinidze — kaž to Handrij cžinjeſche. To jeho wſchity ſ poſlenej hubu kwiſlachu.

W prawym cžazu pſchinidze tež Hordak do korežmy ſe ſotru a ſ džowku. Prěni džen, hdz bě tam ſama cželedž hromadže a we ſwojej wjeſelosći ani na burow njeđiwaſche, to wſchak ſo tam Hordak ani njeſastaji; ale pónbželu, hdz ſo ryčtař, mlynk a něſchtō kniesykow ſ dwora pokafa — nó, to ſebi hischče rěc'ecj da, to bě jemu tola hischče hdz, ſo by ſo pſched nimi wuſhepjerat.

Mjeſ ſeſtneſe młodoſci, tiz tež druhi džen rejow dla abo ſ wžipnoſciu do korežmy ſandže, bě tež, wě ſo, Jan, tiz bě hižo dawno ſakal, hacž ſtary nohi ſ domu wuczeſhne, ale hižo prěne poſladnjenje Hanzyne, runjež bě najprjedy wjeſete, jeho powuci, ſo ſo nježmě do předka tlocžicę, njecha-li ſebi a jej džen ſlaſh; a dobrý młodžen jej ſroſumi a ſpokoji ſo jeno ſ hladanjom na nju, runjež bě rad pſchistupiſ a rjeli: „Kak dha, nječamoj ſebi ſaſločicę? Dowolcze, nano!”

Zyle hinał ſadžerža ſo knies ſadet. Tón, lědom ſo bě do korežmy ſaſtupiſ a Hanku wuſhlaſa, ſo hnydom wo nju torhaſche a ſ rejow ju nuſowaſche, na nana ani njeđiwaſo, ani na to, ſo ſo holkazy na cžole ſaldy cžinachu.

A hdz běſtej wobaj ſaſo w reji, pſchistupiſ ſtary mlynk ſ Hordakej a rjeknu na poſ ſotſje: "Schto ſebi myſlicje, lubu ſuſkodže? Něwerno, to by rjaný por byl!"

(Poſtrocžowanjo.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S lětſchim Budyskim ſtělenjom je khorhoj, w lěce 1867 wot ſakſkeho krala Jana tudomnej uniformérowanej měchčanskej gardze poſhwjeczena, ſwój pječadwazecílētnej jubilej ſwjeczila. S pſchidžinu teho ſo ſandženu nježelu pſchi ſwjeſhčení ſtělou uniformérowaná měchčanska garda, rěſniſka a týſcherſka jednota, Budyske a Židowske wojetſke towarſtvo ſe ſwojimi khorhojemi a mnoh cženji hosczo ſwonkownych ſtělereſtſich towarſtow wobdzeliſchi. Hdz bě wulki ſwjeſhčenſki cžah na týelik pſchicžahnul, knies měchčenſta dr. K. a eubler ſwjeſhčenſtu rěc' džerjeſche a potom dar, wot Jeju Majeſtoſcę ſakſkeho krala a kralojeſe ſa khorhoj poſkany, wobſtejazh ſ khorhojoweho banta a droheho hoſdža, pſchepoda. Ma to ſo hischče wot ſenioliwych woſobow a towarſtow khorhoji wjele darow poſhwjeczi. S daloka a ſcheroſka bě ſo wjele týaz wopſtarow

na třílniku řecklo, tak ſo bě tam wulka číjichčeňza a kloččeňza. Dokelž bě wjedro nancirjenſche, ſu drje wſchitzý, kotsiz ſu na tſelenje pschischli, pytane ſwøjehelenje namakali.

— W cijiele 24 „Sserb. Nowin“ ſo nadrobna roſprawa wo ſamierach a ſkutkowanju a bohatym żohnowanju towarzſtwia pomozy ſa ſtudowazych Sſerbów namaka, kotrež ſo w wožebitej myžli móckinske žerbske mjenowacž hodži. Schiož tam wo ſkutkowanju towarzſtwia, nětkole hžo 12 lēt wobſtejazeho, cijatichmy, býrbi kózdeho, kž ma naſch lud, naſche lube Sſerbſtwu lubo, wulžy jara ſajimacž. 5610 hrivnow pomozy je ſo hžo khubym ſerbskim hólzam wubželilo, kž běchu na universicze, na gymnaſiu abo na ſeminarje, ſo bychu ſo k temu hotowali, junu lubym Sſerbam ſe ſwojimi duchownymi darami klužicž móz. 80 ſtudowazych je ſo w ſandženym lēcze ſa 840 hr. podpjeralo. Někotremu wbohemu naře abo tež wubowje je ſo k tafke podpjeru brémjo staroſćow ſuſiegič polóžilo, někotrehož na- dobnego mlodženza prózowanja a pschihotowanje na pschichodnu ſlužbu w drohej domisnje ſpomožowało, a někotra wjež ma ſo jenož tužemu towarzſtwu rjenje podžakowacž, hdyž je ſaſo ſerbskeho wucžerja ſa ſwoje džecži doſtala. Niedyrbjało tole wſchitko wſchitkich Sſerbów hnicž? — Ale, ale, lubi Sſerbjo, roſprawa ſkorži: „wſazh wobdželenja pschi towarzſtwie je trébne!“ Tale ſkóřba kóžde lēto ſnowa do naſchego Sſerbſtwa wulkincž. Je dha to móžno, ſo je Sſerbam wſho jene, hacž maja ſerbskich wucžerjow a duchownych, abo niz? Ně, to hiſchcze ſenje ſkyskecz bylo njeje. Duž pak ſo tola tež wo to ſtarajmy, ſo bychmy tež ſtajnje ſerbskich ſtudowazych na ſchulach měli. To ſo najlepše ſtanje, hdyž ſo „towarſtvo pomozy ſa ſtudowazych Sſerbów“ móžnje podpiera. A tafke podpieranje níkomu žaných wulſich woporow njenacžmi: Ženož jena hrivna na lēto! To ſa ſenotliweho člowjeka wjele njeje, hrivna ſo tū a tam podarmo wuda, ale hdyž ſich wjele ſwoju hrivnu pschi- noſchuje, dha je to rjane žohnowanje ſa tafke towarzſtwia a psches njo ſa naſche lube ſerbſtwa. Duž lubi Sſerbjo, njeſpolážeze ſo jako tajzy, kž bychu wo naſche towarzſtwu njerodžili, a njeſkicuziće Němcam napohlad, jako by wam to wſho jene bylo, hacž wasche džecži ſerbske ſchpruchi, kħerlusche a hawptichtu wulku, abo hacž ſo wam Boże kłowo ſerbski pređuje. Polažcze ſe ſwojim pschinoskem, kotrež možecze pak pola wucžerja, pak pola duchownego abo ſobotu pola knjesa ſsmolerja wotedacž, ſo je wam wjele na tym ležane, ſo ſo w Sſerbach pschezo hiſchcze ſerbszy wucži, wulnje a pređuje. Pschi tym pak njecham tež hiſchcze to jene pschispomnicž ſabycz: Schiož ma derje wobdarjeneho hyna, tón tola njeſkomdz, ſ cžaſom ſ wucžerjom abo ſ duchownym poręczecž, hacž njeby radžicž bylo, ſo by ſo pačok na ſchulu pschihotowal. Pschetoz ſerbszy wucžerjo a duchowni budža pschezo požadani.

— Góredu dopołdnia w 11 hodzina je by na tělniku s na-
psiećią těleńcę buda, w kotrejż by cząšnikli a harmoniki wulożysza,
na njesnate waschnie sapalika. Budźina sadna sczona je by spaliła
a wiele cząšników a drugich węzow je by wot plomieniow sanieziło.

— (Psi chodne w jedro.) Psi chodny tydzień szkoleniowych deszczów nie budzi.

5 Feňk. Pońdżelu wjeżdżo wołoko dżewjeczich hodźin je pschi cęglikm njewjedrje błyss do bróznej tudomneho wulkeho fahrodniſkeho žiwosczerja Jana Bohuwěra Alb in uſa dyrik a ſapalik. Maſtivna, něhdej tříceži kóhczi dolha brózien, do kotrejek hčku ſynowę ſně ſhowane, je ſo do cęgla ſpalila. Fejny wobħedżer ma ſzwój ſnijowy ſkład psched wóhnjoowej ſchłodni ſawęſczenu.

S Kubšic̄z. Ssylny deschcz, kotryž sandženu pońdżelu laczeńej pschirodze naschich honow dolko požadane wolschewjenje pschinjeſe, bē ſ czeckim njeſwedrom pschewobżeny. S blyskom, kij njeſpcheſtaſawaj po čornomorčnym njebju jěſbzecze, ho wo wſy tak njenowana Pawlikę ſtara korečma do plomienjow ſtai a ho do prócha a popjela pschewobroči. W tym ſamym časzu ſu ho w Hornich Brusach a w Hornich Kunderac̄zach něotre twarjenja ſ blyskom ſapalile.

5 Nješwacžidla. Tudomny majoratny knjeg baron Bieitinghoff
i Nješch, kolator naščej wózady a pschedzyda Nješwacžidlskeho schul-
skiego pschedstejczestwa, 7. julijsa popoldnju se šwojej mandželskej,
i kotrej bě šo djen předy w Draždžanach swěrowac̄ dal, do Nješwac-
židla pschiczeže. Knježtstwovi fastupjerjo, gmejny a schule mlobymaj
mandželskomaj wutrobne česczowaze powitanje pschitowac̄. Knježa
wuczerjo a schulerjo Nješwacžidlskeje schule a džeczi majoratnych
wžow Wbohowa, Króny, Milkez a Pschedvrenja mejaču sa popoldnje
šaulsku šwobodu.

— Pschi skóinych wilek, 6. julijsa tu wotberžanych, bě 440 hovjadow, 70 zwini, 240 prožatow a stadlo wozow na pschedan festajenich.

Spolobniſcheje Kužižy. Psiči njewjedrje saúdženu poúdželu wjecžor je blyſt w Scherachowje do wuhnja čaſznikarja Mazý dyrik a něſto zyhelow s njeho woſtaſyl. W Bóſzwejzach blyſt jedyn schmréť roſraſy a w Noswodzezach do jeneje jaſjenje dyri.

— Schiworty tydienja je wósnik August Schuba i Korsymja do niesboža psychichol. Hdyž na Wieleczanskich horach dolhe drjewo i koniomaj na wós czaħasche, ho jedyn schtom wobħunu a Schubu na jedyn kamienj storħnuwski jemu ċiż-żiġi straschnje smieze. Pol-morweho Schubu domoġ dowjeſeħu. Lekarjo pat ho nadziexeja, so jeho saſzo na nox tista.

5. Wojerez. Srjedu 6. julijsa popoldnju nad naščim mestom čežke njen jedro steješe. Wózny deshcž so s čjurami s njevjež lijeshe, a želate blyski se satraschnym hróbsnym hrimotom k semi letajo našhróblisčeho čłowjeka do stracha stajachu. Wohluschažy-wrjeslot a hrimot spónacž da, so je Bože njen jedro něhbje w měscze do něczeho dýrilo. Wone bě na torhoschezu do khěze pschelupza Kurzreitera prasklo. Na třešče džeru psches zyhlele wurašywchi, bě psches murju do žužodneje kulcež khěze sajelo a tam někotre wošobhy, w kuchini hromadže pschebywaze, lohko pohluschito. Potom sašo pucž do Kurzreiterez twarjenja vsa, hdžej so w semi šubi.

Se Ziczenja. Wondano w „Sserbskich Nowinach” czitachmy, so w Wulkim Röhrsdorfje jene žórklo, hlobna studzen rěkaze, kotrež jenož w huchich lětach wodu dawa, lětka sylnje wodu czeri. S teho žo wěšczeſeſe, so smějemy lětka huche wjedro. Kaž hmy někto dočakali, je lětka wopravdze s mestnami jara hucht. Podobne žórklo, kaž w Wulkim Röhrsdorfje, je tež na huzi tubomněho kublerja Hasche. S tejele studnje pak žo jenož žórkli, hdyž drohota daloko njeje. Kont do žnjow žo pocza se žórkla woda pufolicz, czemuž žo huzym wobhodzeř, kiz žórkowu hamownosćz snajesche, njemalo džiwaſche, dokelž džě běchu žo loni pola nař žně jara derje poradžile. Vorsy na to pak žo žitowe placisny rucež powyschachu a su pschezo hischeze někkole doszcz wyhōle, runjež kaž žórklo hischeze pschestalo njeje, wodu dawacż.

Přílopk.

* Wokolo Waldheima a Gery je 4. julijsa vječor satraschne njewjedro, wot kropow pschewodżene sahadtę. W Waldheimje nje-wjedro jenož 10 mjenščinow traſesche, tola nježlyschane sapuscenje je šo fa ion krótki čas nachiniło. Něhdje 5000 — 6000 wołnowych schleńzow je šo wot kropow, jejowulich, roſbito. Sapuscenje w sahrodach a polach šo wopisac̄ njeħodži. Kunje taſte powjescze s Gery pschińdu. W njedalofim ērnseu je blysk 19 lētneho młodženza sarafyl a taſ roſtorhał a woħidžil, so bē lēdma ſaſo spōſnac̄. Ƚnē ſu do eđista ſaniczenie. S Münchenhernsborsa pižaja: Schtomu ſu wuwalane, tſečhi wołkryte, wołnowe ſchleńzy roſbite. Kropu taſ huste padachu, so bē zyła krajinu fa někotre wołomiki kaž s wyżokim zněhom połryta. W Kahla je blysk Steinerez khęgu ſapalił a tam bydlazu żonu palerja Mayera sarafyl. W Seligstadtū je blysk Fiedlerez kublo do plomjenjow ſtajil.

* Vorécka swažliwoſć je ſo tele dny mjes ſaſtanisčczoſmaj „Edle Krone“ a „Klingenber“ wumjedla. Tam je jatv transporterej czełnuł, ſebi woſowe durje wotewriwſhi. Wón w połnym jędzenju ſ woſa wuſloſci a ſ někotrymi ſahami po naſlonym brjoſy dele ſo do leža ſhubi. Transporter poczaha ſa hoteſlu nufy a czah ſaſta. Ale bóſy bě widzecz, ſo žaneho wuhlada njeje, njedoczinko doſczagħnucz, duž dyrbjaču jemu ſwojemu dońtej napſħeczo beżecz dacz. Zan-darmeriji pał ſu jeho swažliwoſć woffewili, ħnabż jeho ta popadnje.

* Smorwych stanul je czeladnik na hrodowym kuble w Odrzusse. Bjes tym so be won njedzelu hiszceje wjezely a dobreje myzle, jeho na dobo tak szylna womora wobja, so wszychy mienjachu, so je wumrjet. Tola hdyz chyzsche poindzelu wokolo 8 hodzin czelowa ziona na svacze morwego myz, won na dobo staze a njemieszche niczo nusnische czinic, hacz wokrejsnego sysiku a czeloweho wobhla-
darja, lotrajj bescztaj so bjes tym slasaloj, sazo wotslasac.

* Cézke njesbože, pschi lotrymž ſu schyrio člownejkojo wo jíwojenje pschischli, je ho njeſdawno w Bielikskiej ſukelní ſtało. Szedmio mužojo ſo w wulkim parnym kotle namakaſo jón rježdachu. Na dobowotewri njeſkasany nechtó hłowny ventil pödlansleho kóbla, lotryž bě w połnym džele a na ſchęſcz atmospherow napjaty. Duż wula ſo leho para ſe ſatraschnieſ mozu do ſuſobneho, w lotrymž eži ſedmio mužojo tčachu. Dwemaj dželacjeriomaj ſo poradzi, nimale njeſra-

njenaj wuskočic, tseczeho mózachu hiszheže žiweho wuczaħnuc, sħiħrja pak buċċu wot par, ho do kóttla lisżeże, rostorħani.

* W Hali jena kuchařka tele dny do wóhnja, w khachlach zo palazeho, s blesche petrolej klužnu. Psihi tym plomjo do blesche prahnu, fotraj rosbuchnu. Sapaleny petrelej zo po kuchini a na kuchařznu draſtu rospjetſchi. Sa wołomík njeſožowna holza w plomjenjach ſtejſe, fotrej hifchče hylnícho ſapachu, hdyž wona wo pomož wołajo kuchinine durje a wołna wocžini a tak do hylneho wětroweho čehnjenja pschinđe. Wscho kuchařzne prózowanje, ſebi palazu draſtu s čela ſtorhnuć, bě podarmo; halle hdyž druh domowi wohydlerjo na pomož pschihnaču, ho poradži, krywy na nju mjetajo plomjo podbužyc. Čelo wožaromneje holzy bě psches zhe wopalene, wołzy na hlowje s hžela wožmudžene, a draſta s truchami wot nijeje wotpadowasche.

* Nashe lube hurske hospisy so tu khwilu jara na muchi hniewaja, tig w hródzach skot a ludzi c̄wiliuja a njemjedza, tak je wotbyc̄. Majloze so wuloja, hdz jedyn horzycz dz̄iwjego polona (abo tak tez r̄ela: bale, bola, bulow, bulizy abo bidlizy), kotrehož lezenje so do huſazeje p̄jeczenie tyka, w hródzi pod wjetz̄ powišnje. Hdz su so potom s wjezgora nimale ws̄chē hródzage muchi na njón seſhydale, tyknie so zlyk walcz s wobhla dniwoſc̄u se ws̄chēni muchami do scheroleho mēcha. Ale dōtknucz so jeho s mēchom njeſmēſč, hewat ws̄chē muchi roſpjēchnu.

* Přejehlupa lóhy myslí je jeneho rěsníského na kromu rova stajila. V Blankenfeldze pola rěsníka žinkí bě mlody rěsník, kij do trichinow njewérjesche. Hdyž njezdawno w jenym žvinjeczu trichiny namakachu a wužicze jeho mjaká fastojszy sakaschu, řebi lóhkomýšlny mlody čłowjel někotre časeje skradžu ſkhowa a fyre ſje. Szczéhi jeho kluposče njezachu dolho na ſo čžakac̄. Je na trichinu tak czezko ſchoril, ſo na jeho wotkhorjenju dweluja.

* Rower w Wahrenje s mjenom Endin bě tele dny se swojej žonu a džeczimi na luku po travu jět. Jene s džeczi, sfjesczleťný hólcež, bě skradžu na wós saleš, so do syna sarył a wužnul. Muž, lotremuž so njeskoriečje, so je jene džeczo w synje na wosu, napoſled, kož je to waſčinje, kožu do syna, na wosu ležazeho, sarubnu. Pschi tym wón swoje džeczo tak njesbožovne trjechi, so koža na lewym schijnym bolu nuts a předku won wujedže, pschi cžimž so živý pícheresnuhu. Džeczo hísczce ras „nano“ saſčiknu a potom ducha spuscheji.

* Khróble rubiežništvo šo i Frankfurta nad Meinom telegrafuje. Jedyn wuczomz spediteřow bratrom Wolffow, kotrej bě na banku něhdze 200,000 hriwonow w hotowych pjeniesach sběhnul, bu hižo saň domač w kheži nadpadněny a wurubjeny. Rubiežník do muža, kiz jemu napshezgo stupi, i revolverom těli, misznu pak jeho. Voršy šo jenemu jěsnemu woborníkem poradzi, čekanža sajez. Wurubjene pjeniesy měřeske wšeče hisheže psati řebi.

* Wopacznia pschiżaha dwieju jerjow dla je so w Nachenje psched pschiżajnym žudom wusubdžila. Jedyn czeladnik na jenym kuble s tary jeneho wołokożahazhego wilkorwja dwieju jerjow kranu a jeju sje. Wón bu wobšoržený a psched Dūrenskej khostanskej komoru jedyn drugi czeladnik, so by so jeho towarzach khostanja sminul, pschiżahasche, so je wón jeneho jerja kupil a truch wobšorženemu dał. Psched pschiżajnym žudom so drugi czeladnik wusna, so je tehdby wědominje wopak pschiżahal a bu dla wopacznej pschiżahi i khostatni na tsi lěta sakudzeny.

* Hrošny skut je ho w Euendorfie pola Kitzingena stal. Wopila žona ratarja Warmutha je swojego muža, s kotrymž běše ho wjechor předv pschekorila, w noz̄, když w ložu ležo spásche, se řekeru ſaraſyla.

* Wszech Bismarck je še na swojej wazh w Kissingenje s nowa wazicž dał. Won waži 206 punktow a 200 gramow, 1 punt a 50 gramow mjenje hacž loni. Najwjaž je w leczce 1879 wažit, mjenujz 248 punktow, najmjenje paž, 202 punktaj, w leczce 1883.

* 20 milijonow meisskich brukow. Schulsa młodocie w Saarwieskim wólkęje je lētusche należo 43,291 litrów meisskich brukow na-sberala a wotebala. Po wobliczenju, po lotrym do jeneho litra něhdje 480 meisskich brukow dže, je bo psches 20 milijonow tutych swerjatow njeschködných sczinko. Sa lózby liter běchu tři nowe pienięski jako premia pschimolene sichtal 1298 hr muzdžini

* S tym, so je nowa lódz "St" mieno "Hohenzollern" dostała, a kieżorowa lódz, tiz dotal tak rękasze, mieno "Kaiseradler", je so hiszczęce mieno tuczeje lódze, kotrąż so też "Kaiseradler" mienowasze, pschemenitcz dyrbialo. Ta dyrbi netk "Seeadler" ręcasz.

* (Skóñzowanę dżęscię.) S Dpawny w Cęchach pięiąta: Před někotrymi dnjemi běžtaj ſo dwaj hólcezaj, 6- a 9letnaj kynaj fellerja Laša s Lichetewerdz w Schlesynslej, ſhubiloj. Žo naležnym

pytanju namakału jeju częle w leżu poła Lichetewdy. So je tón žadławy njeskuk wobjeshół, poczachu bórzy na proscherja tulacz, na hízo proscherstwa dla sajateho dżewjatnaczeletnego lumpaka Wylema Habera se Seibersdorfa. Do kruteho pschełtyschenja stajeny, so tón bórzy wusna, so je wobeju hółzom skłonował. Psjicjimy t ſwojemu žadławemu njeskukle žaneje prajicj njeve.

* S Caserta wosiewja telegraf, so je tam 32 ludzi, kiz biehu w hospicjach s teje samej cewizy wino pili, se snamjenjemi sajedvojezenja wumrjelo. Djezvaczo druzh ledy se ziwjenjom wotendu. Wschitzy na skosniistwo hudaia. Jedyny hospicjar a wjele drugich ludzi je sajathch.

* Tačkim, tijž na drjenje čejrpja, budže sajimawe štyskječ, tak
pczołjaze žahadło psche drjenje pomha. Dr. Targ w Marburku je to
poła 100 khorych na wędne waſchnie pscheptyał. Po jeho naſhonjeniach
hodzi so pczołjazy jed we wsichtlich rheumatiskich khoroſczach nałożowacż.
W lohkich, akutnych padach je na mało žahadłach doſęz, chroniske,
jestarjene pady pak sahoja so se stami žahadłami. Taſte hojenje
drje je někotremuzkuli khetro loſkotate, ale najbóle hižo předy, hacž
so drjenje ſhubi, čzuje so člowjek wo wjele čerztwischí a dobyta
nadžija na doſpolne wotkorjenje njeda jemu bołoſnych žahadłów wulke
ledžby wjaž mēcž.

* Wulkemu stražej staj russki zar Alexander a danski kral
Æschesczijan w Kopenhagenje wuczelkoj. Hdyž žobotu tydženja popoł-
dnju wulke tselenje do ptaka wopushczischtaj, pschilnashstaj dwaj
plóščikaj konjej w połnym skotir runy pucz schlyriom konjom, do wosa
danskeho krała sapsczehnjenym, napsczeżo a byschtaj do nich praskyloj,
hdyž by so jimaſ w kritiskim woſomiku naczolny jěsnit napsczeżo
njewalik. Won ſhabnu jachlazej ſloczeczi ſa wusdu, ſo ſastaschtaj,
jeho kon pak ſemi padnu, a won žam bu tak ſranjeny, ſo dyrbjetše
žo do hojeēnje dac̄. Wobaj wjerchaj ſe ſtróželami woteindzeschtaj.

* (Kak je wopisťwo wina ſmjeręze.) Po schwajzarskich statistickich powjesczach z lěta 1891 je tam 425 ludej psches 20 let starých na wopisťwo ſemrjelo, a to 366 žónſtich z 3476 ſemrjetých tejeli starobý. Na 100 ſemrjetých mužov 20- hacž do 39-létnych pſchižde 11,6, na 100 40- hacž do 59-létnych 14,8 ſemrjeczow dla wopisťwa. Mžes tamyžmi 366 bě 139 z rjemježníſkého a z fabrik-ſkého luda a za tymi ſežebuſe korezmářstwo se 46 ſemrjeczemi.

* (Víkér s lipoweho leżenja.) Chemik Karla Sittig czini
chwet na líker s lipoweho leżenja ledzbiwy, który je w Franzowskej
hijo wjele lęt snaty a lubowaný. Kózdy móže ſebi jón ſam pschi-
hotować. Woftmje ſo derje leżejaze lipowe leżenie, linje ſo na njo
85—86 prozentiski spiritus, kiz ſo dwie njedzeli na czoplym měſtneje
na nim ſtejo wostají. Potom ſo spiritus wotzydži a na kózdy liter
ſo 750 gramow zolora linje, który je ſo předby w litrije jaſneje
wody roſeschol. Skončnje ſo měſchenza ſylnje pſchetschaſena filtruje
abo pſcheydzji. Tak je ſi piezú hotowa.

* Wjeż Sasso pola Bologna, kotaż je njezwino městno wulzyskchneho njesboža była, leži na železnizy, kotaż s Bologna do Florenza wjedze w dolinę Reno. Je to jena s najlhudskich gmejnów zytele provinzy. Weje wobydlerjo bydla s wjetšha w prösdnierzach, kiz ſu ſebi do pěškowzowych ſtałow wukopali, kotrež ſo tam s doliną Reno nahle k njebeſham ſbehaja. Hijo wſchelalo je ſo ſpýtało, te njeſtrowe džery ſefanacj a jich wobydlerjow nusowacj, ſo wo lěpski pschebytki ſtaracj. Provinza pak ſo ſtajne wobaraſče, ſa to něčto wudacj, a gmjena bě pschebħuda, tu wěž wuwjescj. Pjatki tydženja je ſo něčko mjehtka ſtaka pocžaka dele waleč a je tsi taſke wobydlenja s 38 ludžimi — 9 kwojbow — ſaſypka a ſaniczka. Satſchaſnjenje bě tak mózne, ſo ſebi w woſolnych wšach myſblachu, ſo ſemja rži. Ale pschebiwanje Sassowskich ſwonow jich bóřiſ ſowuči, ſo je w prösdnierzach bydlazj lud s njeſbožom domapytam. Hnydom bylni, wóſni mužojo na pomoz khwatachu. S roſpadankow 40 metrow schéročik a 100 metrow dołkich bě žaſtoſte woſanje wo pomoz klyſhacj. Bohužel poradzi ſo jenož džemeczoch ſaſypnjenych, nimale wſchich ciečko ſranienych. Žimuch wumoz, mſchitaj druſu heſhi mormi.

* W Peterburgu ſo w jenej tamniſčej pječatni khlēb niz s mali, ale hnydom ſe fornów pječe. Waſčnje tajkeho pječenja je wěſty Golowin wunamalač, kotryž tež patentn ſa maſčinu, i wuwužiczu tuteho waſčnja trébne, wobſedzi. Sorna ſo najprjódzy čiſceja, potom w někotrych ſudobjach roſmokaja. Na to ſo ſe fornów čeſnike čeſto pſchihotuje, kotrejuž ſo potom droždze pſchidadža. Jeničke dželo, kotrej ſo ſi ruku čini, je dželanie počtutom, tola ſo tež ſa to w bližšim čažu maſčinu ſawjedu. W tu khlilu ſo w Golowinowej pječatni wſchědnje 60 zentnarjow žita do khlēba pſchihotuje. Na tajke waſčnje dželany khlēb pječka iara derje kłodzi.

* Wóchom wołobow wot blycka sarżenjch. Kaž s Gaminig w delnej Awstrijskej pišaju, 4. julijsa popołdnju blyne njewjedro pschiężeje, pschi cimž blyc twarjenja burskeho klubla sapali. Bur a burowka a jeju schęcę dżeczi su ho s blyskom pak połuskilie, pak sarafale; pschetoz woni wshitz su ho w plomjenjach spalili. Póbla teho je tež wshón skót w wóhnju kónz wsał.

* W wusudzenju pscheczimo hewjerjam, psches kotrychž bjes-
hwedomitoſcz je wóhen w Pschibranskich flébrowych podkopach naſtał,
su Kschiza l'astwu na tsi lěta, Havelku na 1½ a
Nózela na tsi mězazý ſaſudzili. Kschiz bě ſe ſwojeſe lampy kónz
palazeho fužoha wuczihnuſ, s cimž běchu ſo hrjadu ſapaliſe, poſlednich
tſioch pak winowachu, ſo njeběchu wóhen, kotrehož běchu ſo dohladali,
pschipowiedzili. S tutym ſanjehanjom je 314 cławojekow w pod-
kopach žałoszu ſmierz poſzepkoſ.

* Czeſkie njesbože su w Temeswarje w Wuherſkej měli. Jedyn
zeleznizat čyžsche ſlaſeneho pſa ſatſelic, póbla pak ſo někak ſakopny
a kulta džesche psches mutrobu jeho ſchęczlēneje džowki a ſary ſo
jenej druhzej jeho džowzy do ſchiſe, kotruž tež ſmierzne ſrani.

* Němſka lódz „Katharina“ je ſo na puczu ſ Liverpoola do
Danziga ſ naſkadem rudy w ſatraschnym wichorje pſak tydzenja
w noz̄y w počknym morju podnurila. Schtyrjo mužojo ſ njeje ſu
ſo w lóžnym čołmje na wježornym jütlanski brjoh wukhowali;
kapitana a jeneho lóžnika je naſawna ſolma ſ čołma do morja
ſtorzila, ſo ſtaſ ſo ſatepiſoſ.

* Wo ſhuſenju lódze ſ dynamitowym naſkadem ſo ſ Antwerpena
ſczechowaze noſdrobnoſcze piſaju: Kaž je ſnate, je w oktoberje minje-
neho lěta franzowska lódz „Pilote II“, kotraž bě předy ſwój naſkad,
wobſtejaz ſ dynamita, wubala, do powětra ſlecziſa. Po měnjenju
wězynuſtoſnych je wubuch ſ tym naſtał, ſo je ſo móckla woda do
dynamitowych kaſchecikow dobyła, ſ kotrychž je ſo wona ſ nitro-
glyzerinom naſyčena do lóžnych komorow wulaſa, na czog je
ſi někakim pschipadom roſbuchaſa. Kaſchecze ſ dynamitom ſ lódze
„Pilote II“ ſo poſdájſho na jendželsku lódz „Viktoria Bay“ psche-
njeſchu, kotraž dyrbjeſche je do jeneho aſtriſkeho pschiftawa dojescz.
Kapitan jendželskej lódze ſo ſ wopředa pscheczivjesche, naſkad 60
kaſchecikow dynamita pschijecz, dokelž ſo jemu wložne być ſvachu, ale
ſkózneje ſo wot ſaſhywaczelow nařečecz da, ſchtož ſu ſa lódz a jejne
mužtvo woſhudne; pschetoz hacž runje je „Viktoria Bay“ Antwerpſki
pschiftaw wopuschczila, njeje wona do Afriki dojela. Sa to je hido
w januarje tutejſi lěta jedyn jendželski kapitan woſjewil, ſo je na
ſcherokim morju blyny kuſ ſaſhywaczel, tola ſo njeje ſhonicz móh, ſi
cim je naſtał. Šda ſo, ſo je ſo lódz ſ roſbuchnenjem dynamita
ſaniczila, liž je na podobne waſchnje, kaž na lódzi „Pilote II“,
roſbuchnuſ.

* W Pětrohrodze ſu ſo tamny tydzenj w jenych drogowych
klamach ſ njelebzliwoſcze benzinowe cžwizy ſapaliſe a roſbuchle.
Pschi tym ſu ſcheczo cławojekojo ſiwiſje ſhubili a pječo ſu ſo
jara woſhodzili.

* (Myſchaza naſhilnoſcz ſ puczowanju.) W južno-
wježornych ſtronach Ruskeje je ſo nadpadna wez ſtaſa. Nimalo
wſchitke myſche, niz jenož ſ polew, ale tež ſ wobylenyh měſtnow
ſu ſo tam ſhubile. Po „Ríjowſkim ſlowie“ bě ſaſdzeniu naſymu
w tamnyh ſtronach tak psche wſchim měru wjele myſchi, ſo ſo ludžo
žałosneje pscheczehi dowobroc ſjemožach. Hido bojachu ſo ratarjo
noweje wulſeje ſchody na polach a w bróžnach. Na jene dobo pak
ſo dohladachu, ſo ſe ſaſtupjenjom nařeča ſkoro nižoje žana myſch
wjazy wibdecz njebě. Kaž wjele bě tych ſlaſterkow bylo, wo tym
hwězca jenož te njeliczomne džery na polach, kulkach a ſahrodach.
Kaž běchu te myſche ſ naſymu na dobo pschicžahnute, tak ſu ſo
ſi nařečom ſaſho ſhubile. Ludžo wija ſ hlowu a njewjedža ſebi taſti
nadpadny podawſ ſuſaſhnicz.

* Dwé potajnej mordafſtwje, liž ſtej ſo w poſlednich dnjach
w Bělohrodze (Belgradze) ſtaſej, czehnjetej ludowu ſedźbliwoſcz bôle
na ſo, hacž wſcha politiſta ſwada. Pschi poſlednim konjazym
hanjenju dobu wychſchi lieutenant ſ mjenom Todicz přenje myto wo
1000 frankow. Wjezke towarzſtvo jeho kameradow ſo hnydom
ſi někotrymi knjenjemi ſendže, ſo by w wulſeje bliſko pola Bělohroda
jeho dobyče pschewyſkalo. Maſaſtra namakachu žandarmojo w Lo-
pschiderſkej aleji młodeho wychſla žałosneje roſrubaneho na ſemi ležo
a póbla njeho jeho konja tež morweho. Wſchelake tuſanje ſo někto
čini. Kameradojo ſlónzowaneho maja najwjetſhu pschiležnoſcz, ſo
by jaſnoſcz do teho potajnſtwa pschisčla. — Teho runje ſu w jenej
ſi poſlednich nozow ſrjedž města jeneho polizajſkeho praktikanta
ſlónzowali. Temu bě ſiwiſje roſpróty.

(Bytwinſte powjeſte hladaj w pschilosy.)

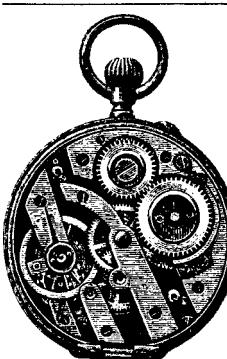
Kedžbu pschi kupjenju Zacherſina.

Wotebjeratka: "...Nočzu wotew-
rjenego inſektoweho pólva;
pschetoz ſym Zacherlin ſadaſ!"
...Khwala tule woſebitoſcz ſ prawom jako najlepſchi ſredz
psche wſchě pscheka ſanzy, duž jenož ſaſygłowau hleschu
ſ mjenom Zacherl woſmu!"

Soprawdžity doſtacj:

W Budyschinje pola ff. bratrow Merschow,	= = Straucha a Koldy,
= = = = Ľ. Oth Engerta,	= = Ľ. Mittaſcha,
= = = = Ľurja Holda w měſchcz. hapt.,	= = Ľ. A. Lukacha,
= = = = Barcze	= = Pawela Šchokarta,
= = = = Biskopizach	= = Alfredu Böhmy,
= = = = Bukezach	= = Herm. Kschizanka,
= = = = Kettizach	= = Pawela Miſla,
= = = = Wiſonzy	= = Ľ. Ferd. Lehmann,
= = = = Scherachowje	= = Ľ. Tammera,
= = = = Sohlandze	= = Ernsta Augustina,
= = = = Wojerezach	= = Ľ. W. Knichale naſlēd.,
= = = =	= = Liborius Psunſera.

J. G. Schneider a ſyn,
čaſznikarzej pschi lawſkim tórmje,
pschetoz najlepſche a najtunishe čaſzniki, bu-
džaki a rječjasy pschedawataj, teho runje tež
hraſadla po 1½ hacž 200 hrivnach.

Sa hōdnoſcz čaſznikow a hraſadlow ſo na
wiazore lěta ſi piſmom rukuje. Pschi
pschedawanju ſo ſerbſki rěči.

Mužaze krawatſ

w wulſtowym wubjerku po jara tunich placzisnach poručja

A. Tschentscher na bohatej haſy 18.

Kóžda w wulſtnym wólnje wupołożena krawata ſo ſ pschedacju
nuts woſmje.

¶ kważam, kshežisnam a druhim ſvjatočnoſežam

poruczą swoje cziste

= wina =

kotreż derje tja a ſtrowoſci hōwia.

Moje

czerwjene a běle wina

po 1 mk. bjes blesche a drožche ſu jara wubjernie po ſhwodzenju a kweče. Pola mje je wjetſhi džel němſkich družinow hacz k najnabohniškim wupłodam, kotrež ſo niždje druhdje tunſho kupowacž njemča, doſtačz.

Wino k lekarjenju, jako Portske wina, Sherry, Coctaiske a t. d. je pola mje cziste doſtačz, a ſa czistoſci rukuju.

Sapizy placzisnow ſo po žadanju kózdemu ſejelu.

Paul Giebner, winarnja w Budyschinje

na bohatej hāžy 18, i nutſhodom na theaterſtej hāžy.

Moja winownja a ſnědanska ſta ſtoſicza pſchijomny pſchebylk a pſchi kupowanju wina ſkladnoſež k pruhowanju.

W Nowych Poſchizach je kheža čiživo 52 i polemi wot 1. oktobra na pſchenajecze. Dalshe je ſho- ničz w Delnej ſkinje 22.

5 porſtow tolſty hukheny polči punt po 75 np., pſchi 10 puntach tunſho, ſeleny polči punt po 70 np., hukleſhyczo " 70 " pſchedawa

Otto Poſchale
6 na žitnej hāžy 6.

Móſchuje,

praktiſte nowoſcje, njeſchetręhene derje džerjaze, porucza

A. Vieth
na hauensteinskej hāžy.
Fabrika matrazow, rjemjenjerſkiſch a móſchnejſkiſch wézow.

Patentowane ſmjetanowe Viktoria-separatory,

mlokowe ſtudžaki, mlokowe mérne kany, ſhy uwobroczaže maſchiny,

konjaze rěble po 75 mk.,

do předka a do ſady hibajomne, wukle ruczne ſahrabowaze hrabje w kózdej žadonej ſchéri a kózdejſchkuſi licžbu ſubow po 9 mk. 50 np. hacz 16 mk.,

trawu a žito žnějaze maschiny, parne mloczaže maschiny a lokomobile,

džele i wudospolnjenju hnydom, wſhē porjedzenja i rukowanjom jara tunjo porucza

August Steinbrecher w Biskopizach.

Fabrika a ſklad ratatſkiſch maschinow.

Julius Höhme,

ſastupjeſt internazionalneje maschinſleje wustajenžy w Riesh nad Lóbjom

porucza na naſlepje dželane

lokomobile a parne mloczaže maschiny wot 2 konjazeju mozow, ſcherokomloczaže maschiny, i gōpelom a paru ſo čerjaze, jenopſhežne mloczaže maschiny, wubjernie dželaze, ruczne mloczaže maschiny najnowiſcheje konstrukcije, herny roſtloczaže a herny roſrihaze maschiny, rěſaki ſa berny a rěpu, čiſczaže maschiny, mijetſly, butrowanske maschiny, butrumjatorarje, mlocžniki, viktoria-separatory, i ruku a maschinu ſo čerjaze, jnchowé hudy i dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, ſelesne jnchowé plumpy,

pizu parjaze apparatus (noſchne), triery naſlepſcheje konstrukcije, mlynske zylindry, rynkate walzy a dežimalne ſkótne wahi, luczne brony, hamzne dželo, falonſzy ſchitowowny ſystem, kotrež moža ſo hnydom wot kózdeho do Saakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pſheměnicz, pſhezo naſlepſcheje, wupruhovaneje konstrukcije.

■ Najpſchihodniſche wuměnjenja dla placzenja! Truha dowolena! Prospekti darmo! ■

Pſchedawatřja a ſklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Dželbu

frikofowych faillow

po jara poniženych placzisnach, hižo po 2 mk. 50 np. pſchedawam.

Jenož dobre kajkoſcje!

August Grützner

na ſnitskownej lawſkej hāžy.

Pſchepołożenie pſchedawarňje.

Dla pſchedawarjenja dotalneje pſchedawatřje firmy Gustav Poſer po pſchedawatřja i dženſniſkim dnjom na hornejerſku haku ejo. 7 pſchepołożi.

W Budyschinje, 7. julija 1892.

Pſchepołożenie pſchedawańje.

Gſwojim čeſčenym wotebjerarjam, woſebje čeſčenym Sſerbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho ſt wjedženju dawam, ſo ſzym dženža, po pſchedwarjenju mojeje kheze, ſwoju

pſchedawańju delikateſow, połodniſich płodow a mórkich rybow

ſ wulka a ſ mała

wot ſerbiſkih hrjebjow čiſlo 4 na

čiſlo 10 ſerbiſku haſzu čiſlo 10 → róžk hauenſteinskeje haſzy ←

pſchepołożil.

Sa dowěrjenje, mi hač dotal w bohatę mérje ſpožczenę, wutrobną džak prajizh, proſchu podwolniſe, jo tež w mojej nowej pſchedawańi na mniej pſchenjeſcz. Budu ſo ſtajnje prōzowacż, ſo byh wſchitliſ, kotiž mje pocžescza, na kózde waschnje ſpoſkojil.

S najwjetſchim pocžeczowanjom

w Budyschinje, 2. julijsa 1892.

Byrkwiny ſwiedžen̄ w Kettlizach.

Budysse wokrjeſne towarzſtwu ſa ſnuteſkowne mihiotſtwu budže, da-li Bóh, w Božim domje w Kettlizach ujedželu 10. julijsa t. l. ſwoj ſetny ſwiedžen ſwiegzieſc.

Sa němſke lemschenje, kotrež ſo popołdnju w dwemaj ſapoeźnje, je injes koniſtorialny radzičel ſuperintendent dr. theol. a phil. Dibelius ſ Dražjan, ſa ſerbiſke lemschenje na poł ſchtyrjoch injes farat Wallar ſ Wózlinka ſwiedženſke prebowanje pſchedewſal.

Wſchitzy pſcheczeljo Božego kraleſtwa a Iſieſeſzjanskiſtſki ſlutki zytkwinye luboſcze ſo w Jefuſowym injenje wutrobnje pſcheproſchuja.

w Kettlizach, 29. junijsa. J. Rencz, farat.

(Woſadne woſy ſteja na poł jeneje pſchi Lubiſkiſt ſtowriſteſcu.)

Wurjadna hłowna ſhromadźisna

Towarſtwa ſerbiſkih Burow.

po woſamknenju wubjerk w Bacionjanſkim poſzedženju budże hłowna ſhromadźisna naſcheho towarſtwa ujedželu 10. julijsa popołdnju w 4 hodzinach w Małym Wjellowje w Kobaniz hoſczenzu. Wo bohaty wopryt proſhy tež pſcheczelom naſcheho towarſtwa hłowne pſchedkydſtvo.

Emma ſwidowjena Borwerkowa

porucza płyſhowe pjeſſe, ſetnje pjeſſe, zanki, modne žakety, deſhczne manſte, trikotowe taſſe w wulkiu wubjerku po tunich placzisnach.

→ Poſkuſjenje w němſkej a ſerbiſkej ręci ←
w Budyschinje na hłownym torhoſcie 5.

Čorne a piſane židźane tfaninj

k njewjesczinskej drascze

porucza po naſtunischiſt placzisnach

August Grützner
na ſnuteſkownej lawſkej haſzy.

Pſchepołożenie mydlarſtwa.

S tutym čeſčenym Sſerbam ſt wjedženju dawam, ſo ſzym pſchedawańju

mydlow a parſümowych tworow,

predy ſ firmu G. Rehenberg wjedženu, wot horncjerſkeje haſzy na ſlinſtu dróhu čiſlo 2 ſ napſečja měſchęzanskeje hoſczenje pſchepołożil a proſchu mi dowěrjenje, hač dotal mi ſpožczenę, dale ſathowacż. S doboru na to ſedzne činju, ſo ſzym rođeny Sſerb a ſo ſo w mojich kłamach ſerbiſli ręci.

S pocžeczowanjom

Jan Miersch.

Serbske blido

je wot nětka kózdu wutoru wječor w 8 hodzinach w piwozym hrodze po jenym ſkodze.

Někotri Serbja.

Swořnu młodu hoſzu, kotraž je hižo w ſlužbie byla, pyta mandzelska ſeminarſkego wychyſceho wučerja Siebera.

Nědžje 16-lētna ſlužobna hoſza ſo na Lubiſkiej dróſy čiſlo 16 po 1 ſkodze pyta.

Na injezi dwór w Delnjej Kinje ſo hnydom do ſlužby kłmany a wustoñny wołazy pyta.

Dóſki, ſlužobne hoſzy, wotrocław, wołazych pyta Spaunowa na malej bratrowskej haſzy 5.

Na ſeto 1893 pſchi wyhokej miſeje poſonečow, wotrocław, ſlužobne hoſzy, hroźne džowki pyta a pſchiftajerſki pjenies njebjerje E. Lebelt

9 pſchi ſtumy wiliach 9.

Dóſki pſchi wyhokej miſdze pſchego pyta Geihowa w Dražjanach na Borngasse 3, I.

Wutrobný džak.

Na hlučnoſcze, wutrobujiſte eſelne prebowanje, ſt koſtryž je naſ ſykoſtoſtnej injes farat Grūgaſt pſchi po hrjeſje naſcheho lubeho nana a mandzelskeho, twarskeho miſhtra ſymanana,

w naſcej ſrudobje troſtowač, prajimy najwutrobnischi džak. Hlučnoſcze ſamostojeni w Letonju, Kopiku, Dražjanach a Schwepnizy.

(K temu čiſlu pſchitoſha.)

Beschreibung f. číslu 28 Serbskich Nowin.

Sobotu 9. julijsa 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Zuchorskej zyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. diałonus Rada němšku spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}9$ hodžin farač dr. Kalich němšte a w 10 hodžinach herbske prědowanje. Pschi zyrtwinich durjach budže ho kollecta sa nowotwar zyrtwje w Dörschenmiagu sberacj. Popoldnju $\frac{1}{2}$ hodž. budže w konfirmandskej sali Michalskeje farač katechismusowe roščenje s němštej mlodosću.

Werowanie:

W Michalskej zyrlwi: Ernst August Jursch, khějer a czěšla na Židowje, s Marju Amaliju Wackerz tu. — Kora August Keiling, kravski mischtr na Židowje, s Hanu Idu Cäciliju Kattnerz tu.

W Katholiskej zyrlwi: Josef Hanisch, dželacjer w Hajnizach, s Hanu Dvořákez.

Křesni:

W Michalskej zyrlwi: Hermann Pawol, Jana Njeka, fabrikarja na Židowje, s. — Lejna Ernestina Augusta, Jana Pawola Nowaka, dželacjerja na železnizh w Rabozach, dž. — Augusta Hana, Koral Ernst Scholty, živnošerja w Woznjowje, dž. — Martha Theresija, Jana Bohoboja Bjenady, živnošerja w Jenkezach, dž. — Hana Hilža, Jana Siebera, wósnika w Dobruschi, dž. — Lejna, Jurja Wiazki, pohonča w Delnej Linje, dž. — Ernst Jurij, njemandz, s. w Jenkezach.

W Katholiskej zyrlwi: Marja Margaretha, Missawicha Pjetascha, dželacjerja na železnizh, dž.

Zemrječi:

Djeń 1. julijsa: Jan Jurij, Koral Augusta Wenzela, khějerja na Židowje, s, 17 lét 1 měsaz 4 dnj. — 2. Klimant hrabja s Einsiedel, czěšny rycer Janseho rjada nad Radworjom, 74 lét 9 měsazow 28 dnjow. — 3. Kora Hermann, Koral Pawola Fäckela, korbarja na Židowje, s., 6 měsazow 10 dnjow. — 4. Morwonarodz. s. Wylema Ernsta Hohlfelda, skalarja w Jenkezach. — 5. Kora August, njemandz, s. na Židowje, 20 dnjow. — Marja Madlena, Missawicha Njeka, dželacjerja na Židowje, dž., 3 měsaz 1 djeń. — 7. Hana Marja Lejna Krawez, Jana Bohumila Starkbauera, murjerja pod hrodom, mandželska, 30 lét 11 měsazow 20 dnjow.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitow dowos w Budyschinje:	W Budyschinje		W Lubiju						
	wot	hacj	wot	hacj					
	ml.	np.	ml.	np.					
Pšenica	běla	10	88	11	10	59	10	88	
	žolta	10	30	10	47	10	12	10	44
Rožta		9	53	9	76	9	25	9	69
Ječmien		7	86	8	—	7	67	8	—
Worž	50 kilogr.	7	50	7	80	7	10	7	30
Hroch		9	89	11	11	10	56	11	81
Wola		8	6	8	33	7	50	8	6
Zahň		16	50	19	50	14	—	16	—
Hejdusčka		18	50	19	—	17	—	18	—
Běrn		3	20	3	80	3	—	3	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	2	—	2	20
Pšenicežna mula	50	11	75	18	50	—	—	—	—
Jana mula	50	11	75	16	—	—	—	—	—
Gýno	50	2	40	2	60	2	10	2	60
Gštoma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Pročata 978 štuk, štukula		11	—	26	—	—	—	—	—
Pšenicežne wotrubž		5	25	6	—	—	—	—	—
Wžane wotrubž		5	75	7	50	—	—	—	—

Na bučy w Budyschinje pšenica (běla) wot 10 hr. 50 np. hacj 10 hr. 88 np., pšenica (žolta) wot 10 hr. 25 np. hacj 10 hr. 44 np., rožta wot 9 hr. 60 np. hacj 9 hr. 75 np., ječmien wot 7 hr. 50 np. hacj 8 hr. — np., worž wot 7 hr. 40 np. hacj 7 hr. 50 np.

Dražđanje mjašowe plaćisny: Howjada 1. družinę 60—63 ml., 2. družinę 54—58, 3. družinę 25 po 100 puntach rěsneje wabi. Dobre krajne živinje 58—61 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družinę 45—60 np. po vuncie rěsneje wabi.

Wjedro w Londonje 8. julijsa: Njemostajne.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy, něčzowe rěbliki, khachlowe durečka, tsěchne wokna, twarske hōsđe porucja tunjo

Paul Walther.

Kožane kholowy

po derje a tunjo plokaſa, barbja a wuporjedzeja wot

J. G. Stephana,
môschnejského mischtra
na rózowej hacj číslu 6.

Bigary

druhi wubjerk 6np.-zigarow

= 10 štuk jenož sa 45 np., =

druhi wubjerk 5np.-zigarow

= 10 štuk jenož sa 35 np., =

wubjerk Žabatich zigarow

= 10 štuk jenož sa 30 np., =

porucja

Hermann Kunack

na bohatej hacj 8.

Turkowske flowlki

našlēpscheje drugim porucja

Moritz Mjetwa

pschi mjašowym torhoschę.

Destilacija snathych dobrých likeron
po starich tunich plaćisnach.

Zofrowy měd

punt po 48 np. porucja

Paul Hofmann
na rózku herbskeje a schuleriskeje hacj.

Našlēpschu

jědžnu margarinu
derje flodžazu, porucja tunjo

Paul Hofmann
na rózku herbskeje a schuleriskeje hacj.

Rajš

grupy,

jahly,

hejdusčku,

hróch,

žoki

po jednotliwym a s zyla porucja
tunjo Th. Grumbt.

Palenž

jednory a dwójny

w snathych dobrých a derje flodžazych
drűzinach poruczataj tunjo

Schitschka a Rječka.

Holandski mlokowy pólver

s našlēpschich selow a korjenow

pschihotowanym, po jenej abo dwemaj

čizomaj kruwom abo wozzam na

prěnju pízu našípanym, pschišporja

wobžernosej, pložgi wjelse mloka a

sadžewa jeho wokřnjenje;

lonjazh salšowy pólver,

wuzitlowy pólver sa

howjash skót,

wscé sela a korjenja

porucja

hrodowska haptuka

w Budyschinje.

Wohnjostroje

(Feuerwerkstörper)

wo jstwo, na kraju a na wodje
porucza tunjo

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej hacj 16,

na rózku theaterskeje hacj.

Wohnjostroje po 15—250 ml.,
wjetše po wožebitym časjanju, ho
sa 6 dnjow wobstaraja.

Wěsty krédk psche

četwjetne poběženje žwini
pakčzik po 1 ml. 25 np.
porucja

J. G. Klingst Nachfolger
w Budyschinje na bohatej hacj 16.

Tobak w rolkach,

Wahnungski,

Ahocžebuski,

Brotterodski,

heklojty a prahowany tobak,
wopravdžity
a němski portoriko,
zyle a krane rjepiki
porucja tunjo

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hacj 16 na rózku theaterskeje hacj.

Turkowske flowlki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach turischo porucja

Th. Grumbt

na swonkownej lawſkej hacj.

Nětzčscha wyžoka běrnova wla-
ćzisna mje porucja, na moje

Suche warjenje
kudzne cžinie, jako na

rajš, punt po 14, 16, 18, 20,
24 a 30 np.,

grupy, punt po 15, 17, 20, 25,
30 np.,

jahly, punt po 18 np.,
běseny hróch, punt po 18 np.,

seleny hróch, punt po 18 np.,
běle buniy w warjenju a badženju,

punt po 15 a 18 np.,
žoki, punt po 24 a 30 np.,

hejdusčku, punt po 22 a 26 np.,
bantojte a nicjojte nudle, punt

po 40 np.,
wopravne jejowe nudle, punt po

50 np.,
wopravne makkaroni, punt po

50 np.,
našlēpsche lamane nudle, punt po

30 np.,
našlēpschi pschienczny gris, punt

po 25 np.

Wscé warjenja a nudle su do-
społne cžiste a, dokelž ho lohko
warja, jara spore, teho dla tež
tunje.

August Lorenz w Budějovicech.

Wszelkie klódki pałenzy liter po 55 np.,
woprawdżity Wjasonski a Nordhaušski żitny pałenz liter po 75
a 80 np.,
czisty pałenz liter po 30 np., w cęwizach turach,
teho runja wszelkie kolonialne twory dobre a tunje w kłamach
Korle Noacka na żitnej haſy,
w lęce 1864 ſałoznych.

Wulki kħoſejowyj sklad Th. Grumbta

w kupyńzy na swonkownej lawskiej haſy
porucza
khyr kħoſej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valen kħoſej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlepšim kłodze.

Wosotwarſtwo J. Bergmanna

w Delnjej Hórz

porucza ho ē dobremu a tunjemu twarjenju wosow wszelje druziny.
Zenož dokež ham pſehezo kobi dżelam, najlepše pomožne maszyny
wobħedzu, móžu derje a tunjo, kaž kózdy druh, swoje dżelko ſhotowicż.
Nekotre wosy hu pſehezo w drzewje hotowe a móža ho pſchi
potrjebe wobħladacż.

Pſchedeſchčnički

wóhom a dwanacjedžlate, trajne dżelane porucza po
najtunisčich placisnach

pſchedeſchčničkačja

Gd. Schulzes Sohn

pſchi bohataj wrotach 26.

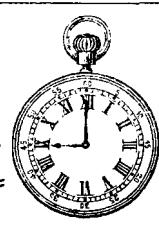
Pozehnjenie a potrjebe
tunje a tunjo.

Franz Marschner

čažnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej haſy čjo. 9

ſwoj sklad čažnikow a eja-
nikowych rječasow dobroci-
wemu wobledžbowanju porucza.

Hodna twora. Piskomne rukowanje. Tunje placisny.

Potrjebenje dobre a tunje.

Pſchispolnjenje: Nekuži herbski.

Pſchedeſchčnički,

zenož hamby wudżelf, kózdy čaž w bohataj wubjerku tunje poru-
cjam; woħeje na pſchedeſchčnički po 3 mk. a drožje, wiele traj-
nisčho a lepje dżelane, hacž wołonosherka twora, keddżne činju.

Woħebne polžidżane a cżiſcie-židżane pſchedeſchčnički, pſehezo
najnowisčhe, teho runja jara placisny hōdno.

S. M. Schmidt,

pſchedeſchčničkačja pſchi hlownym torhosheju.

Wšho wuporjeđenje a pozehnjenie pſchedeſchčničkiho derje a
tunje wuwiedże, tola pſchedeſchčnički, wot wołonosherjow kupjene,
wot něka ē wuporjeđenju wjazy pſhiject njemožu.

A. Rösick w Budęſtezech

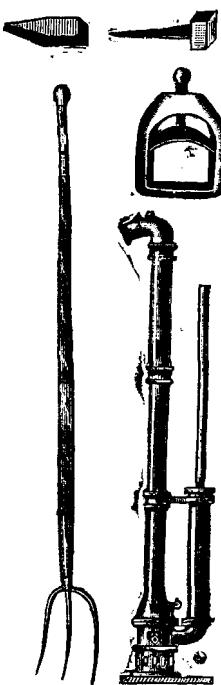
ſwoj sklad

nowych worzlowych a schħerstich koſow,
koſħiſħeċċow a rynkow, herpow, Ammergaustich,
bajerskich a Majlandskich bruſow

ſwojim čeſejenym Sserbam dobrociwemu wobledžbowanju porucza.
So bħid dżelbu nasab stajených koſow wotbħi, je po kózdej
móžnej placisnje wupſchedawam.

W wubawańi „Sserbiskich Nowin“ je dostacj sa 2 hriwne:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisacħtaj Wilhelm Boguslawski a Michał Horňák.

Wschón
ratarſki grat
a potrjebu
porucja tunjo
Paul Walther
pſchi žitnych wifach.

Kolonialtworowe a destilaziske kħlamu

Adolfa Rāmſcha

pſchi butrowych wifach

pozehnjenie ſwojim čeſejenym wotbjerarjam:
kħoſej, njevalen, ſylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
kħoſej, valen, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléty, jara kłodki, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
lompowy zokor, punt po 34 np., 5 puntow po 160 np.,
rajk, wulkosornat, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zjednych mē-
ħach punt po 13½—14½ np.,
syrap, kłodki kaž mēd, punt po 18 np.,
kandisowy syrap, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobroci, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjezikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,
rjezikaty tobak 2. druziny, punt po 30 np.,
rjezikaty tobak, njeſkramy, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tucżne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 sħutk po 11 np.,
ħwinjazy schmalz, punt po 55 np.,
lamane undle, jara dobre, punt po 26 np.,
ħaſly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
ħrók, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

„Serbske Nowiny“ wudawaaja so kózdu sobotu.
— Stwórlétna předpłata w wudawaani 80 np. a na
némckich póstach 1 mk.,
z přinjenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kózde
čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíle Smoler je c knihičcefnje w mačičnym domje w Budyšinje.

Cílo 29.

Sobotu 16. julija 1892.

Za nawěstki kiž maja
so w wudawańi „Serb.
Now.“ (na rózku zwon-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, plaći so wot
małego rynka 10 np. a
maja so štvrótk hać do
7 h. wjedor wotedać.

Swětne podawki.

Némiske khějorstwo. Jeho Majestoscž kral Albert je wutoru puczowanje nastupil, kotrež hać do dženjinskeje hoboty traje, so psches wulki dżel Vogtlandskeje wupscheczerasche a so w starym hörniškim měscze Freibergu skónči. We wszech městach a wach, psches kotrež kral Albert pschiidže, jemu wutroba kózdeho fwérneho poddana se sahorjenjom napscheczo bijeshe, a wschudże jemu wutrobnie poczeczowaze powitanje pschihotowachu.

— Swobodomyslni (dopredkatsz) su po sdaczu pola khějora Wylema w wulkej njehnadze. Khějor je pječza ministrej snutskownych naležnosćow swoje krute roshudzenje wosjewil, so se žanym wuměnjenjom fwobodomyslného muža ja Barlinfseho wýchscheho měschejanosti wobkruczicz njeda. Wobkruczenje druhého měschejanosti Zelly je so jenož czečko wot ministra Herrfurtha khějorej wusuwowało. Při tym je khějor prajil: „Nětko pak mi wjazh se žanym fwobodomyslnym měschejanosti njepschindźce.“

— Niedźiawzy na fwětowu wustajenju, kotrež ma so w lécze 1898 w Barlinje wobhywacz, je so w ministerstwowej radze wobsamknjenje wilowanského ministra pschedpolozilo, po kotrejmuž so w Parisu fwětowa wustajenja 5. meje 1900 wotewri a so 31. oktobra wobsamknje. Pschidate wopomněnske písmo wusbehuije, so je so hiži pschi wobsamknjenju pošlednjeje wustajenzy w lécze 1889 lěto 1900 sa blízšu wustajenzy postajilo.

— Wjeho Bismarck, kiz w tu khwilu w Kissingenskich kupyjelach tamnišchu strowotnu wodu pije, po sdaczu na dompučzu do Friedrichsruhe zlyh rjad némickich městow wopyta, so by febi tam wot swojich pschivizjarow holdowacz dał. Na pscheproschenje universitneho města Ženy, so by tež Ženu wopytał, je wón wotmolwili, so je hiži wjelaměstam swoj wopyt skubil; te bych u so franjene czule, hdz by do Ženy schol, a niz i nim. Do Stuttgartu, Karlsruhe, Mainza, Götingena, Osnabrücka a do swojego wólbného volkřeka je wón pscheproscheny, a pošledniški wopytacz, je tola ja njeho winowatoscž pschiphuzhnoſće. Prósdneho čzha i wodbychnjenju febi, kóž so sda, Bismarck w Kissingenje mało popschewa. Hdzyj wón deputazje abo ženotsliwe woſzoby njepschijima, i kotrejmuž ma wo politisckich naležnosćach rošrěcenja, wón pilnje nastawli do Hamburgskich nowin abo do Venichowskeje „Allgemeine Zeitung“ psiche. Skoro žanego dnja so njeminje, so tele nowiny někajti nastawli pschecziwo politizh khějora Wylema II. abo pschecziwo hrabi Capriviej njepschinjezu. Venichowska „Allg. Ztg.“ psiche, so su so pschi setkanju khějora Wylema i zarom Alexandrom wopravdze pospyt czinile, so by so khějor i Bismarkom sjednał. Khějor so pječza teži myſlizky pschecziwi njeje, tola so w tutym nastupanju roshudzik njeje džiawajo na hrabju Caprivia. Hrabi Capriwiej so i nowa poročuje, so je wón hiži psched wjelaměstami i tej stronje skuschał, kotrež je pschecziwo Bismarckich schakala a měnjenje rosschěrjala, so Bismarck pscheczel wóſla njeje. Bismarck pak so pschecziwo temu wobarak njeje, so so Caprivi w lécze 1883 sa wodžerja wójnskeho lódźstwa pomjenowa, haj wón je ſamo w lécze 1890 khějorej namjetował, so by so na czolo Łanglerstwa Caprivi jako rěshy general postajil. A fa to je so nětko Caprivi pječza wo to poſtaral, so by so Bismarck i wotpolasjanjom audijenzy pola awstriskeho khějora psched zlyhym fwětom ponizil. „Hamburgske nowiny“ píšaja, so su so i Barlina „Urske listy“ do Wina ſtale, i kotrejmuž su wopyt wjeho Bismarcka pola khějora Franza Josefa pschelaſyli. Na tónle nadpad je hrabja

Caprivi w „Khějorstwowych Naučenjniku“ depeschi wosjewicž dał, kotrež je so do Bismarkoweho puczowanja do Wina tamnišchemu némiskemu poſlanzej prynzej Neufej pofkala. Wona taſle rěka: So napohladom na pschedstejazh kwasz hrabje Herberta Bismarka w Wina Wam po pschednosčku pola Jeho Majestoscze ſczěhovaze podwolnje i wjedzenju dawam: Sa powjesce wo pschiblizjenju wjeho Bismarka i Jeho Majestosczi khějorej pschede wschem nusne wuměnjenje wjeneje kroczele se stronu předawšeho khějorstwowego kanzlera poſbrachuje. Pschiblizjenje pak njehy, ſamo hdz by so taſka kroczel ſtala, ženje tak daloko ſchlo, so by ſlawne měnjenje prawo doſtało, febi myſliz, so ma wjeho Bismark na wodženje kniežestwowych dželow neſtaſkuzuli ſamožnosć. Želi so by so wjeho abo jeho ſwóſba i Wam bližicz džyla, Waſ proschu, so na wotrunanje ſwuczenych formow ſamjewowacz, so pak možneho pscheproschenja na kwasz ſminucz. Čole ſabžerženske prawidlo tež ſa poſlanstwowy personal plací. Pschistaju, so Jeho Majestoscž kwasz njewobekdzbowany wostaji. Wam so poruczi, to na pschihobne waschnje hrabi Kalnokhej wosjewicž.

Hrabi ſ Caprivi.

To je jeniežla powjesć, kotrež je so pječza wot Barlina dla Bismarcka do Wina w poſlednim čzhu poſkala. Na awstriskeho khějora ſo na žane waschnje ſ nicim ſtuklowalo njeje, so by Bismarkej audiženju njepschiswolit. So ſo hrabja Caprivi w předawšich čzazach ſenje pschi žaných ſchakaranjach pschecziwo Bismarckej wobdzelić njeje, je so hiži wot njeho předy w „Khějorstwowych Naučenjniku“ krotko a rasne prajilo. Wón ſ zyla hać do teho čzha, so je jeho khějor do ministerstwa powokał, ſe žanej politiskej stronu žanego wobkhada měl njeje.

— Kholera ſo pječza w poſodniſkej Ruskej pschego bóle roſcherja. Pruske kniežestwo teho dla hižo nětkole roſpomina, kajke naprawy maja ſo ſtac, so by ſo strachna khorosć psches némiske mijeh njeſanjeſka. W Kralowzu (Königsbergu) je ſo sanitetna komisija poſtaſila.

— Židowskeho ſchachtarja Buschhoffa i Xantena, kotrež wino-wachu, so je 29. junija 1891 pječlennego ſcheczijanskeho hólza Jana Hegemanna w Xantenje ſlónzował, je pschikazny ſud w Clevje wuwinował. Antisemitiske nowiny wo tymle wuſhuzenju ſ wulkim poſhorschenjom pížaja. Wěrno wſchak je, ſo je přeni statny rěčnik hiži pschi ſapocžatku prozeħa wuprajil, so je Buschhoff njewinoſathy. To je nadpadne a ſpodiwne. Hewak tola statny rěčnik wobſtoržbu ſaſtujuje a ſ wopředka wſchě te momenty wusbehuije, kotrež wobſtorženeho poczęduja. Pschi Buschhoffowym wuſhuzenju bě to runje na wopal. Pschedbyda pschikazneho ſuda a wobaj statnaj rěčnikaj ſebi wſchu módnou prózū dawachu, njepchihobne wobſtowēczenja poſkabicz a wěryhódnosć ſwědkom, kofiz i Buschhoffowemu řepšhemu ſwědžachu, pođpjeracz. Hać runje ſu ſwěbzý wobſtowēczi, ſo je ſo i Buschhoffoweho doma běla ruka wutylka, kotrež je maleho Hegemanna do khěje nits ſczahnuła, statny rěčnik wěrič nochze, ſo je něčto i Buschhoffoweho domu mordatſtwo wobſehol. Hać pschedzo, hdzyj ſo praj, ſo ſu židži ſcheczijanske džeczo ſlónzowali, ſo tež pschi tutym mordatſtwo mordat wuſlēdzik njeje. Ma to je dwórski předat Stöder w pruskim krajnym hejmje czicze prawje poſtaſał, ſo je ſo pschi Buschhoffowym prozeħu ſaſo wopjetowalo.

Franzowska. Franzowsko maja mało wjehela nad ſwojsimi kolonijsimi w nawječornej Africy a w Tonkinje w narańskej Afiskej. Hać runje je kniežestwo hiži často w deputertskej komorje wob-

kruczoł, so je w Tonkinje mér postajeny, pschezo saho wot tam powiescze wo nowych sbeżlach pschihadzeja. Pola Bacla su Chine-fojo franzowksi wojski transport, se 40 muži wobstejazy, s latańz nadpanuli. Pschi tym su dważ wychlaj a 10 wojszy panuli. Hiszceje hórscha je powiescze s nawieczoneje Afriki. Wojszy dahomejskoho krała su Badagny dobyli, katholske misjonistwo sapalili a 6 misjonarow a 3 mnischi skónzowali. Franzowksi komendant Rion je se swojim wójskom wupad sczinil a dahomejskich doszczahnuschi sich w bitwje porashł. Dahomejszy su na bitwischetu 100 morwych a 30 ranzenych wostafili. W deputertskej komorze su ske powiescze s koloniow s pschicinu horzych debatow byle. Niewobhaldniwym naprawam ministra wójnskeho lódźstwa Cavaignaca, tiz komando nad lódźstwom a wójskom na kraju do ruky jeneje wojsky połozil njebe, so wina dawasche, so je Franzowsov pschi dahomejskich mjesach wospjet sa krótki czasz njebeda podeschla. Wjestschina sapoklanzow najmiej pschihlošowasche, so ma so komando nad lódzemi a krajnym wójskom roskasowarej na kraju pschepodac. Tole wohsamknjenje bě sa Cavaignaca potw, swoje brémjesczo jako minister wjasac. Tutton je tez hnydom wot ministerstwa wostupil. Jako jeho nařednik je Burdeau ministerstwo wójnskeho lódźstwa pschedewsal. Burdeau je nědy rjemejchnik byl a bu poždžischo profesor filosofije. Tak so něko w Franzowskej ministerstwo lódźstwa wot jeneho zivilista wobzi, taz so hýo tez ministerstwo wójny wot jeneho zivilista, inženéra Freycineta, sastawa.

— Strašnico anarchista Ravachola, kotorž su dla skónzowanja dweju žonskeju a jeneho wobstarneho duchownego l' zmjerci sahuzenj, su w Montbrissonje wotprawili. Hacž do poſlednjego wolomika je Ravachol pschi swojim hjesbóžnym smyslenju wostal. Hdyž jeho l' guillotine wiedzeli, hebi won bohahansazu pěšniczku spewasche. Na guillotine stupiwski chyzsche so won latowym pomoznikam wwinucz. Tich salliwawski won wokasche: „Wostajcze mje tola, mam něšto rjez!“ Na to won sapocza: „Měschzenjo . . . !“ Tola sabubnowanie jeho skowa sahuzicha. Jeho na deslu cíznuhu a pod guillotinu sunuchu. Ravachol njeprchesta so wobaracz a wokacz: „Njetlöczeze mje!“ Skonczone chyzsche won wokacz: „Njech je anarchija živa!“ Tola tónle kschit nôz dele panuwski pscheresnu. S dynaminowymi nadpadami a njemarami, kotrež běchu so wot anarchistow sa dzen Ravacholowego wotprawjenja pschipowebzile, so porjad kasyr njeje. Roszubzenoscze wychnosze je anarchistow satraschila.

Jendželska. Bo dotalnym wunosku wólbów do jendželskeho parlamenta njeje wjazh njeweste, so bude konservativna strona liberalnej krajestwo wostupicž dyrbječ. Zebna so jenož hiszceje wo to, kat wulka budže wjestschina liberalnych. To je hýo jaſne, so ho Gladstone, wjednik liberalnych, na žanu hylnu wjestschinu njebudže se pieracž móz. Duž budže w swontownej politizy skoro wsczo w tej koliji wostacž dyrbječ, w kotrež je so Jendželska pod konservativnymi hibala. Won znadž budže so l' Franzowskej bôle bližicž, tola w hłownych praschenjach s cęzka wjèle pschemeni. Najwazny ledzbliszeze chze Gladstone na swontownu politiku słožicž. Jego prénja staroſez budże, so l' irlandskim wobstejnosciam a dzělaczestkim praschenjam pschi wobroczeč.

Zuhowska. A podtłoczenju cholery je ruske knježestwo najkruczische naprawy poruczilo. W Astrachanje je so njerostumny dzělaczestki lud, tiz wericz nočzysche, so je cholera do města szczahnula, pscheczivo wychnoszczynym naprawam s mozu spieczoval. Ma hole blady poſluchajo, so cholorych bjese wscheje pschiczinu do hojernje noscha, tich tam tez žiwyh do lasheżow kladu a s kalkom požypaja, so lud do hojernje da, wuhna lekarjow a cholorych a semretych s hojernje wunjež, kotorž skonczenie sapali. A podtłoczenju njemera je so do Astrachana zlyh regiment wojskow poſkak. Něsnej rasnoszci knježestwowych saſtoñnikow so nadzjomnje porabzi, roſcherjenju cholery mjeſu stajicž.

— W běhu poſledních dwuzyci lét je so w nawieczonej a połodniſcej Ruskej wjèle wukrajanow, a to wokasche wjèle Němow, saſhydli. Sso bojo, so mohli tuczi wukrajenjo w pschihodnej wojnie njepscheczeliskim wójskam jako wobhonjerjo skuzicž, hebi ruske knježestwo hýo dawno na to myzli, na kaje wachnje by thchle wukrajanow saho wotbylo. Soni je salón wuschoł, so dyrbja wschitzh wukrajenjo Rusku wopuscicž, jeli so do wěsteho čaza do ruskeho poddanstwa stupili nježku. Tutton čaza je so několke minut. Knježestwo je generalnym gubernatoram krajewiskeje, Podolskeje a Wolyniskeje gubernijs pschikalo, wschitlich wukrajanow, kotorž su salomdzili, ruske poddanstwo pschijecž, s kraja wupokasacž. Duž so sa bližschi čaza wulke wuczeñjenje s Ruskej woczaluje.

Starý proscheré.

(Wobras i wježnega živjenja.)

(2. Poſtrazowanje.)

„Myſlicze hebi woprawdze taž?“ wotmolwi Hordak a sahmja so trochu. „Rjany por by to byl, to chzu wericz; ale trochu piſany a rohat. Kajku žarschu dha hýo Handrij ma? Je znadž shto hóbne?“

„Daj hebi to powiescž, hukodze!“ rjeknu mlynk a sydze ſo runje pôdla njeho. Hospoſa Madlena wuklabowasche runje starej rychtarz, kelko žubow kaku chze teptacž dacž, a tuž njepoſkaſche na to, shto mužojo rēča.

„Daj hebi prajicž, hukodze!“ rēčesche mlynk. „Mam s hólzom druhe myſle. S wojestwom netle nicžo njeje. Bone je netle w kóžym powołaniu mnogo ludzi, tiz čakaja, hdyž bychu shto torhli, a tak je tez w wojskach. Hólz je mi wulicžil, so by hiszceje džezacž, haj pjanacze lét čazarč dyrbjal, předy hacž by l' czemu pschichoł, dokoł so wchudzom semienjo cziszcza, so by wsczo mjerwi. Duž hebi myſlu, so bych hólza domož wsał, so by hospodarstwo nauwknul, předy hacž wocži sanđzelu — a wón ma tez hýo lóſcht do teho, bjes mala by ham na to cziszcza. No — a hdyž budže doma swój knjés — budže tez hospoſu trjebacž — shto hebt myſlicze?“

„No, to budže jeho węž!“ rjeknu Hordak. „Ja njewem, hacž budže žaneje trjebacž.“

„No, tak dha niz!“ wužmja so mlynk, „a wokasche hdyž je tak wustojna, taz waſha Hanka. Ta by so l' nam hodžala, taz by l' temu stworjena byla.“

„Tak?“ rjeknu Hordak, mjeležo so změjo, a miłnu s wózkom na rendanta, wo kotorym so powjedasche, so hebi njewestu pyta. Taſki pschichodny hyn wſchak bě hordemu czlowieklej lubſci byl.

Ale njeměſeſte khwile, swoje myſle wuprajicž, pschetož mjes rejowarjem naſta hara, na kotorž hnydom wobaj ledzbiſte poſluchaschtaj.

Nasta swada mjes Janom a Handrijom. Jan mjenujz nje-mózheſte so s hněwom sdzerječ, widžo, so by kader na stajností t' Hanky cziszcza; a to so w nim warjeſche, hacž skonczone njepſchereža, tak so s kuczila wuběža a Hanku wo reju požaba. Handrik pak so na to sapyri a tu bě wohení na tsěſche.

Jan njemózheſte so dlěje sdzerječ a rjeknu něšto Handrijej; tón jemu nicžo dolžný njewosta a tak běſtaj so bjes mala do wložow daloj, hdyž bě Hanka žama mjes njeju wostupila.

„Janko!“ rjeknu se swojim najzunischiem hložom a poſladnu pschi tym na njeho tak nutrnje proſcho, so by hněw w nim hnydom směrowacž pocža.

Wjes tym pak bě l' temu tez Hordak pschistupil a, wuklabowaschi mlobeho Włoskeho, roshori so taz honacž a wuwalu na njeho wocži, taz by jeho požrječ chyž; potom hrabnu Hanku sa ruku, torhnu ju taz njembry, sareji na fotru a wulecza s korežmy.

„Ty lubi, pomhaj! Što dha to je? Što dha so to nje-čini?“ praschesche so Madlena, kotorž bě tuta hara s najlepſcheho powjedanja wutorhla.

„Ssudny džen tu je, hľupa kosa!“ skoſesche so bratr. „Ssmy dha cę ſe l' temu do korežmy brak, so by tak schpatnje na Hanku ledzbowala a kóžemu hľupalek l' rejam pschewostajla?“

„Nanko!“ praschesche Hanka, pschetož nan skřečesche, so by lubžo po wsczo wuklabowachu a so by jej hanku dla horza hylsa wuron. Ale Hordak pschewola ju hýceze hylsniſchi a khwatasche potom tak speschne domoj, so žonskej ani sa nim njemózheſtej.

S jeneje strony drie mjeſeſte Hanka netko mér; sa to pak mjeſeſte cžim wjazh pschekhſchecz wot cžety, tiz chyzsche netko na kóžde waſchne ſhonicz, ſhto bě so po prawym ſtaklo; a lědmo bě to taz se zehliwym kleſčezem ſ naſtrózaneje holčki wunusowala — hlej, tu so pocža ſchepjericž taz truta, hdyž je ju ſhto ſ cžetwienym rubiſchkom roshoril. So pak hebi wona to njeda lubicž a so njebudže jeno prósba pschihlabowacž, so hebi to Hanka njeſmě myſlicž.

Tak ta ſtará holza, Madlena, duž po puczu hewrjeſasche a dale džeschtaj a hórje wona ſahadzeſche.

Ale žama hela naſta holicžu halle doma, najeſtovy wutſchaze cžeta na nju wsczu ſlóſcž hacž do poſlednej ſapki a potom da so nan do njeje. Taz ſte njedobre hlobzeſche po iſtwě a Hanku derloſasche a bě jeno wjeſela, so tu hýceze nichio ſ proschenych hoscžow njebuje — tak hlobzeſche po iſtwě, chyzsche rēčecž, ale ſe ſlóſcžu nje-mózheſte a družby jeno ſaboreža. Madlena bě mjes tym ſaſo

w kuchni, hdez bě na hodžinu starschu šlužobnu wostajila a Hanka wotpoloži mjes tym swjatocznemu drastu.

Na dobo sasta nan pschi nje. „Ty!“ pocja hrubje, „schtò to je s tym hólčiskom?“

„S cjejim?“ praschesche ho holčka bojsnje a wutroba jej pukotache, kaž by jej s hréblov wusłoczicž chyka.

„Jeno mi nječin, kaž by niewiedzała, schto myšli!“ sahrima Horbal. „Schtò je ſebi to ſwazil to — hólčisko teho polenkarſteho proſcherja s mlynkež Handrijom? A schto ſy jemu to ſchepata?“

„Sa — jemu nicž ſchepata nježym“, wotmolwi holza. „Ja nicž njevém.“

„To czi tež rabzil njebych!“ roshněwa ho Horbal. „Pschetož ſeli ſo ſchtò phynu — ſaklate ... ja cze ſatoku!“

Tale bě waschnje hordeho nana, hdyž ſe ſwojim džeczjom ręczesche! Njech ſebi nichto njemyhl, ſo to wérno njeje! Njeje pschi tym nicž pscheinat, ſu džé behužel nanojo, koſiž hinachého waschnja njeſnaja.

Sbože bě hishcze ſa Hanku, ſo ho Horbal popolbnju ſ někotrymi pscheczelemi do ſchlenzy ſahlada a tak na mjerſanje poſaby. Hanka ſo mjeležo wuplala a hdyž bě wjeczor, wuběža ſ dwora a won ſe wky ſ kerchow, hdez chyſche ſebi halle do ſpołnje wołozicž. To bě jeje naſlubſche měſtačko.

Ale rěblate durje na kerchow běhu hido ſawrjene, pschetož ſwóńk bě tón ras hjeſhadly dla trochu ſ čaſom ſamknul; Hanka ſo teho dla na lamienitny ſtupjeni poſlanku a poſběže duſchu ſ Bohu. A wołzenje a poſoju pschiindže do jeje wutroby; ſměrowana ſtanu, ale hdyž ſtanu, bě ſ pschelhwataniom ſkoro ſaſtſilnula, pschetož ſady njeje ſtejſeſche Jan.

„Njehněwaj ſo, Hanka, ſo ſy m cze wjeſele ſlaſty!“, proſchesche młodženž; „ale ja to njemóžach pscheinat, hdyž widzach, ſo ſo tón njehumanit w bězej ſuſti ſtajnje wołoko tebie toči. Njehněwaj ſo!“

„Ja ſo njehněwam“, rjeſnu holčka cžiſche. „Nježym do korežmu ani chyka. To bě jeno nanowy napad, dokelž cžeta horečesche.“

„Njeſbožowny napad!“ ſdychnu Jan, „jeli ſo to ſamyſl njeje“. „Kaž ſebi to myſlič, ſamyſl?“ woprascha ho holčo.

„Ja wěm — ſy m klyschat“, chyſche Jan wotmolwjenju ſ pucža wutrobu, „ſo by cze mlynk radý ſa ſwojego ſtageneho ſtudentu mět“. „Schtò ty prajſich?“ ſtróži ho holčo. „Ně, to njeje možno, Janku!“

„Sawěſcze, Hanka!“ rjeſnu młodženž. „Ja ſy m to tele dny ſaſtyschal a dženža bě wo tym rēj w korežmje.“

„To ſwarnui Vôh!“ žałoszczesche holčo. „To by moja ſimjercz byla.“

„Duž ſo nježiwař“, rjeſnu Jan horliwie a pschimnu ju ſa ruku — „nježiwař ſo, ſo chyſche ſo mi žoč ſchelcž! Ach, mi bě pschi tym, kaž by něcht ſ rubjeźnej ruku na mój najdrožſchi poſlak ſahal — a hdy by twojego wočka, twojego ſłowa njebylo — duſchu wérno, ja njevém, ſchtò běch w tym wołomiku ſ tym klobkym liſchekom ſworal.“

„Ty drje tola tak nahy byl njeby?“ ſtróži ho holčka a ſtlocdi njeſapzy ſeho ruku.

„Sa tebie, Hanka, bych pschecíwo zyłemu ſwetej ſtupiš!“ rjeſnu Jan a pschitkot ſchecíwo pschi tym jeje ruku. A Hanka ſtejſeſche pschi nim ſ pukotazej wutrobu a ſkoni hlowu na jeho wutrobu a jeje duſcha bě połna radoſcze; njemóžesche a njeħasche ani ſłowčka rjez, ale jeje ſłodek czucze wula ſo w dwěmaj wulſimaj hulſomaj.

Khwilu ſtejſeſtaj tak wobaj pôdla ſebje, ani ſłowa njerěcžo, ale jeju duſchi mjes ſobu ręczeschej a roſumjeſchtej ſebi. Wołoko njeju bě czjicho kaž na naſlennim wjeczoru, nad nimaj jaſne hweſdne njebyo a w nimaj czucze ſbožownoſcze, kaſkehož hacz dotal ſnaloi njebeſtaj.

W tym wołomiku ſaſtincza ſ bliſka pěſeni:

Tón ſtejſanſki lub,
Jedyn wjeſek ſub atb.

Běchu to hólčy, kž po wky klobzachu — a Hanka ſo ſatorje a khwatasche domoj. Jan džesche pôdla njeje, wjedzeſtaj ſo ſa ruku, njerěcſtaj njež, ale wjedzeſtaj derje, ſchtò chzetaj ſebi rjez.

„Dobru nôz!“ rjeſnu ſlonečnje Hanka, hdyž běſtaj hacz tam doſkloj, hdez dyrbjeſtaj ſo roſenje. Tu wotewri ſo Janej wutroba a ert. „Masz mje ſubo, Hanka?“ woprascha ſo na poſ ſchepato, ale jara nutrje; holčka pač njeſtomolwi, ale pschitkot ſeho ruku ſ wwoſej wutrobie a da ſo do cželanja. A Jan ſtejſeſche

hishcze dočko na tym měſtnje a hladasche ſa Hanku hacz do cžimy. —

Gswetliſchho a wótsiſchho bě to mjes tym w mlynje, we wulkej iſtwě, runjež tam jeno tſjo ſa blidom ſedzachu, mjenujzy mlynk, mlynkowa a ... nō, ſchtò móhle tſecži bycž? To je czeſko ſhudacž. To bě tež wuſkužený woſak; netk pač truhaſche brodu, torhaſche ſubi, čjinjeſche brashku, kaſasche na pschewodženje a běſte we wſchech lutach. Mělaſche Boſeſiſ.

Tajki člowiek je ſkoro w kždej wky, ale njewěmy, hacz ſ wužitek. Njech je cžinicž, ſchtokuli čhe, won je pschetož ſ ruzy, hnydom hotowy, hacz je wěz dobra abo ſla, haj pschi tafej ſ wjetſcha hishcze radſho, dokež pschi njej ſ wjetſcha wjazy wotkapnje. Tajky ludžo ſu ſiwe nowiny, ſberla darjenych bladow, kužol ſwadow a donoſchowanjow, a njeboja ſo žaneho ſredka, jeno ſo je na jich wužitk. (Poſtržowanjo.)

Ze Serbow.

S Budyschin a. Po wobſanknjenju naſcheje hlowneje ſerbſteje konferenzy dyrbjeſche naſch lětſtci ſwiedžen ſnitskowneho miſionſta ſo po prawom na dnju Pětra a Pawoła, ſrijedu 29. junija, w Kielizač džeržecž. Dokelž ſo pač tón džen knjeſej konſistorialnemu radžiczeſej dr. Dibeliſej, ſuperintendentej Draždansku, kž bě němſke ſwiedženſte pređowanje pscheczelniwo pschijal, nje-hobzecze, kotrž jenož nježelu 10. julija ſ Draždān ſ nam wotencž móžesche, dyrbjačmy naſch Keſlicjanſki ſwiedžen na tule ſchtwörtu nježelu po ſwiatnej Trojizi pschepoložicž, hacz runjež bě ſ tym wjele knjeſam bučownym, kž popołdnischi ſaſtijnſtich dželov dla nježelſti džen wot doma wotencž njemožachu, jich wobdželenje na tym ſwiedženju njemožne ſčinjene. Do Kieliz pschichedſhi wohlabachmy tule rjanu wulku zyrlwinu wjeſ ſe wſchelatimi khorhojemi, pletwami a wěnzami najrjeniſcho wuprſchenu a ſ jeje wypoſkaje weže naſ ſi wulſotne khorhoje ſwiedženſzy witachu. S dyplom w dwěmaj pschiczeſe ſe ſmahowazym khorhojemi a ſ wjazy hubznymi khorami woſadžina młodžina woſeju narodnoſzow, wot zyrlwinych prijódkſtejeriom a woſadnych wucžerjom nawjedowana, do farſkeho dwora, psched kotrž běhu wulke ſara woſebne cžezne wrota natwarjene, po ſwiedženſteju pređarjow a drugich na farje ſhromadženych bučownych. Ma to džesche tón cžah psches knjeſi park hacz psched hród po zyrlwinu ſollatora a ſtupi ſ nim runy pucž ſ rjanymi cžeznymi wrotami do Božeho doma, kž bě hido tak bohacze ſ kemscherjemi pschepjelnjeny, ſo dyrbjaču zyke ſyli wonſach psched zyrlwu wostacž. Kherluſche na woboſim kemschenju buchu ſ džela ſ posawnami pschewodžene, a ſ džela móžachmy ſo na jich pschewodženju ſ woprawdze woſebnymi pscheczelemi tuteje ſubeje zyrlwje ſwjeſelecž. Radogciwje buchmy ſ tym pschelhwatani, ſo je ſo l. kantorej Janachej ſa krotli cžaſ poradžilo niz jenož němſki, ale tež ſerbſki ſpěwanſki khor ſtowicej a tak wuſtojnje wuwučicž, ſo bě wſho wot njeho poſticeſene ſpěwanje kaž do pređowanjow tak tež po pređowanjomaj woprawdze wujiwanje ſa klyschenje a ſa wutrobu. Wubjernje krafnej pač běſtej ſwiedženſtej pređowani knjeſow konſistorialnemu radžiczeſej dr. Dibeliſia na němſkim a fararja Waltarja ſ Woſlinka na ſerbſkim kemschenju. Dokelž ſo nadžiam, ſo ſo nam naſha jenomyſlna próſtwa dopjelni, wobej pređowani wočiſčanej doſtač, duž tu jenož ſalož wobej pređowanjow podamy a to po ſradu prijódz němſkeho po Mařk. 15, 16—18: „A czi druh?“ a) Wytajce jich! b) Wy jich dobužecze. c) Wy ſ tym ſami halle prawje dobužecze; a ſ druga ſerbſteho po 1. Sam. 4, 21. 22.: „Zlobod“ t. j. „ta krafnoſcž je prjecž“. To je hlos ſnitskownego miſionſta, a to a) hlos žałoszczesche, b) hlos ſbudiženja. Wobej ſapočnej liturgiji psched wotkarjom mějeſe woſadžinu l. farar ſtejſanſki a ſlonečnju na němſkim kemschenju l. archidiacon Guda Lubijſki a l. farar lic. theol. Žmisch Hobgijſki. Kollekt, pschi zyrlwinych duriach ſkadowana, wucžini runjež 350 hr. Kaž zyke ſtejſanſki woſadž, tak tež woſebje jejnemu wypoſkym doſtojnemu l. fararjej ſtejſanſki ſa wſho luboſcžive, psches Božu hnadu derje radžene ſwiedženſke naprawjenje nanaſwutrobiſhho ſo hiſcze tež tu džakujemy.

S Małeho Wjelkowa. Tu wotbywasche ſo ſandženu nježelu wujadna hlowna ſhromadžina „Towarſtwa ſſerbiſkih Burów“. Pôdla wjele towarſtowowych ſobuſtawow běchu ſo tež na nju mnosi hofejo ſeſchli, ſ Kotrybž njech ſu tu l. rataſki radžiczeſej Langsdorf, bankowy direktor Bach ſ Draždān, direktor Budyskeje rataſkeje ſchule Brugger, a wyschſcej wucžerzej rataſkeje ſchule Neumann a dr. Gräfe woſebje mjenovaní. Towarſtowowy pschedzyda, knjeſ ſrajnoſeſtſki ſapóžlanz Kolla, pschitomnych powitanowſki ſhromadžiſnu wotewri a knjeſa Langsdorfa proſchesche, ſo by pschipowſedžený pschednosch ſo rataſkſtich

nalutowatnich a wupożczeniach dżerwał. Tutón w dlejszej ręci wujitnosz a nusnoś rataſkich nalutowatnich a wupożczeniowych, kajkej hido w Sserbach wobsteja, roſestaja. Hłowne samery tuthich towarzstwów su, ratarjam na krótki czas pjenies bjes sapiſanjo do hypothetich knihow požecic. Pósla wupożczenja tele kaſy ratarjei pjenies na tón czas sadanja, w kotrym je wón nietrjeba a w kotrym wone bjes wujitwania pola njego doma leża. Na tajke waschnie ho ratarjei wob lěto pschedzo hódnia suma pjenies dobudze, a s dobom ho wón stracha sminje, so ho jemu doma showane pjenies spala, kramu abo na druhé waschnie shubja. So móhla kaſa wupożczenje kaſ tež sadanjenje dowérjenych pjenies bjes schody a rucze wobstarac, je nusne, so ma wona swiaski s jenym wulkim bankom, kaſ nětčidliche nalutowatnje a wupożczenje w Sserbach, kotrej s krajnóstawskim bankom w Budyschinje w wobkhadze steja, hdož ho dowérjene pjenies hnydom na dan dodza a ho žadane pjenies požec. Hdož ho ratarjei s wupożczeniem a nalutowatnem skladnosz poskiczi, kebi rucze a tunjo pjenies faradžic, dyrbí wón s pomozu konsumskich towarzstwów ho prózowac, so by pschedzupne hnoje, hymjenja atd. tunjo a njeſalchowane kupowaſ. Czim wjazy jeneje twory ho ſkaſa, czim tuńſho ho wona kupi. Duž je trébne, so ho rataſkie konsumskie towarzstwa ſaloža a so ho wone bjes ſkobu ſjenocza, so bych ſromadnje twory kupowale. Kózdy ratař ham wiedzec njemože, hdož ſu najlepſe hymjenja, hnoje atd. doſtač, kaſ pschedzhydwo konsumskich towarzstwów, tiz s wulkowikowarjemi, fabrikami wobkhadza a može czas wocząc, hdož je twora najtuńſho doſtač. Jeli ſo pat dyrbí konsumskie towarzstwo tunjo kupowac, dyrbí tworu rucze ſaplačic. Tego dla ho ſobustaw ſe ſaplačenjom doſtačnych tworow komidzic njeſmiedža. So mēr pat kózdy ſobustaw pschedzo trébne pjenies t temu, dyrbí ſobustaw nalutowatnje a wupožczenje byc. Tak nalutowatnje a wupožczenje konsumskie towarzstwa na ratarjow wujit podpjeraſ. Po ſalonju dyrbí ho nalutowatnje a wupožczenje kózdoſtne wot ſalonſzy poſtaſeneho revisora pschedzytac a pruhowac. Najwajzy ſ nich je kebi teho dla ſromadnich revisora poſtaſilo. Szydlo jeneho tajkeho revisora je w Neuwiedze, jeneho druhého w Offenbachu. Pod poſlednim wjetſha liczba ſakſkich nalutowatnich a wupožczeniowych ſteji. Khóſty ſa revisiju wob lěto wjazy hac̄ 20 hriwnow njewuzinja a ho ſa přenje lěto do zyla ſpuszcza. Wot revisora ho tež towarzstwam rada we wſchich towarzstwowych naležnoſcach dawa. So by ho ſaloženje towarzstwom požec, ho jim pschi ſaloženju 300 hriwnow wot Offenbachſkeho ſwiaſka požec, kotrej ho halle ſa pječ lět wróćic trjebaſ. T temu knes bankowy direktor Bach pschedzaj, ſo dalschi wujit tuteho ſwiaſka w jednorichim knihiwedzenju wobsteji a naspomni, ſo chze ho ſwiaſk tež wo to ſtarac, ſo bych ſudniſtwa ſa ſapiſanje towarzstwow pschedwulku placzisnu nježadale a ſo bych tam, hdož je ho to ſtalo, na pschedzad na Kamjeniſkim ſudniſtwe, džel khóſtow ſało wróćile. Knes wotkenný ſekretar Brugger ho ſa pschedroſchenje ſ ſromadzisne džakujo naspomni, ſo ho tež rataſkie wotkenné towarzſto ſa "Towarſtvo Sserbſkich Burow" wulzy ſajmuje a ſo je to ſ wotpožlaniom dweju knesow, puczowanskoſtego wuczerja ſa rataſkie ſjenoczenſtwa, wyschich ſtego wuczerja Neumanna, a puczowanskoſtego wuczerja ſa ſkotplahowanje, plahowanſkoſtego inspektora dr. Gräf, dopoklaso. Teſle knesai budžetaj tež ſerbſkemu towarzſtu rad ſwoje mozy poſkiczeſ. Rataſkie wotkenné towarzſto je w běhu ſwojeho ſkoro 50 lětnego wobſtaracza rolu pschedhotowalo, ſ kotrej ſakſkie praktiſke pschedzprawy ſchadzeja a wjeſle keſeja. Wjele ſtow pschednoszkoſtow je ho lětnje džerwał, ſo bych ſo ratarjo powuzili a najnowſe praktiſke a wědomostne wuspěchi ratarjow najebedžili. Rataſkie wotkenné towarzſto je tež rolu pschedhotowalo, na kotrej ho nalutowatnje a wupožczenje hibaja, a ſwiaſk ſ pjenieſnej murunaſtju, ſ nanajſolidnich ſtjadowanym krajnóstawskim bankom, ſaradžilo. Rataſkie wotkenné towarzſto ma tež wjeſele, widzec, kajke rjane wuspěchi je jeho ſtukowanje a wabjenje pschednoszkoſt, a to wobſebje bjes ſerbſkim wobhydlerſtowom. Prene mlokaruske ſtenoczenſtvo Luiſy a Sakskeje je ho wot Sserbow ſaložilo, runje kaſ ſu prene ſkotplahowanſke ſjenoczenſtvo a prene wupožczenju a nalutowatnju w Horniej Luiſy Sserbjo do živjenja ſbudiſti. Rataſka ſchula ho pschedzo wot wjetſheje liczby ſerbſkich ratarjow wopytuje. Nova ſaloženja wupožczenja a nalutowatnja budze ſ wjele žohnowanjom ſtukowanym. Towarſtowowe ſobustaw borsy dopoſnaja, kajka hospodarſtowowa móz je bjes nimi, woni budza ſ tutym towarzſtowom parſchonku a hospodarſku ſamostatnosz a njewotkennosz jenotliweho ſpêchowac. Tola tež do pschedzoda dyrbí ho hladac. Wupožczenje a nalutowatnje budza wujitne niz jenož ſ wobſtaraniom a pschedzprawnym ſaměſtjeniem pjenies, wone tež možne ſčinja, ſo ho twory pat ſ konsumskimi

towarſtwiemi, pat ſ hotowymi pjeniesami wot ſolidnych ſikowatnich ſ dobytkom ſupja. Tola čas tež njebudze daloki, w kotrym ho tež ſromadne pschedzadanie ſita atd. naprawi, ſtož w pschedzefku wjetſhi wujit pschedzefje, hac̄ ſupowanje tworow. Kaſ ſromadne pschedzadanie zotkoweje ſepy, kotrej dyrbí ho tola ſa ſikowanje najpriedy pschedzefek, hido wobsteji, móža ho tež pschedzprawy ſa pschedzadanie ſita atd. činic a wupožczenje a nalutowatnje budza ſ podložkom ſa tajke pschedewſacza. Knes Brugger pschedzce wupraji, ſo by ho towarzſtu poradžilo, ſo ſ ſepchemu ſwojich ſobustawow a zyloho naſcheho ratarjstwa pschedzo dale roſwiez a keſec. K tymle ſlowam ſo pschedzamkuwſki knes pschedzhyda ſokla roſestaja, czeho dla je nusne bylo, pôdla wobſejazych němſkich rataſkich towarzſtow tež hiſce ſerbſke hurske towarzſto ſaložic. Ma to jednaſte ſo ſaſo wo prashenju pschedzienja pschednoszkoſtow. Tu wobſebje knes ſsmola-Spyteczanski dopoklaso, ſak czeſce wopacze je tych ménjenje, kotsiž maja ſa to, ſo wotedače ſchednoszkoſtow hłownemu towarzſtu trébne njeſe; knes ſsmola namjetowasche, ſo bych ſchednoszkoſt wobſebje teho dla, dokež budze towarzſto wſchelakich wažnych a wulckich nadawok dla w bliſſich ſchichodze wjele pjenies trjebaſ, njeſhemienje wostaſe. Knes ſsmole někotſi pschedzhydo pobočnych towarzſtow a wſchitzu pschedzomni pschedzhydo pobočnych towarzſtow ſromadzisna jenohložnje poſtaſi, ſo ma pschedzhydwa wubjerkowa ſromadzisna wo nałożenju pschednoszkoſtow roſkudžic, a ſ tym ſo ſromadzisna ſlonciſi.

S Budeteſz. Njeſdželu 24. juliſa budze tu po dohlim čazu ſaſo ras ſerbſke džiwalowe pschedzadanie. ſobustaw ſraždzanski ſe ſerbſkeho towarzſtu Černoboh, kotrej tón ſamym běn Venuſchonski horu wopytaja, chedža pschi teſle ſklačnoszki ſwojim ſrajanam w Lüditz poſtaſac, ſak ſu ho w džiwalowym hraczu wudođonile. Taſka luboſcz ſ ſerbſkinje, tajke prózowanje dyrbí ho pschedzprac a podpjerač! To ho najlepje stanje, hdož ho na džiwalowe pschedzadanie prawie wjele wopytarjow ſeſide.

S Vorſchiz. Tudomny mlynk Lukasch bě tele dny na ſwojich lužy wodu napinal. Czjſoda malych džecz ſyndom tule ſklačnoszki ſ ſupanju wujitwache. 4lētny hynk tudomneho korchmarja Henniga pschi tym do hluhokeho pschedzera ſa ſo w hluhokoscji ſhubi. Teſho ſcheczleſtneho bratr, tiz ſamym na pomoz pschedzhydze, ho teho runja pod wodu ponuri. Wobej džecz ſ ſobuzitej ſo tepli, jeli ſo bužiſte ſo mlynk Lukasch, tiz njeſdalo ko na polu dželaſche, ſe ſchrečenjom druhich džecz ſa ſmiertry ſtrach ſedžom njeſciniſi, w kotrym Hennigez džecz ſeſitej. Kucze do wody ſkocziſchi, wón wobej džecz ſ ſbožownje doſceze a wulckowa.

S Radworja. Šsredu 6. juliſa je ho czeſlo ſolatora tudomneje zyrkwe, hrabje Klimanta ſ Einfiedel, ſ wulckim czeſce ſemſkemu klinej pschedzopako. Semrjety je wulckie pjenieſne wopory ſa naſchu zyrkej a ſchulu pschedzefek ſo pschedzo jako jeju dobroceſel wopokasowal. Duž bě tež wobbzelenje pschi ſhovanju ſeho czeſla wulckone. Zato ſamym džakownoszki ſo w pschedzozerskim čazu wulka wjeſlata palma ſ běhymaj bantomaj njeſeſte, na kotrymaj bě czeſce ſeſane: "Naſhemu wylkoczeſcenemu ſolatorej zyrkwiſka woſada w Radworju." Swiaski 7. palmow ſ napižmom: "Naſhemu czeſce ſeſanemu knes ſakſkemu Radwotska gmjenu" bě ſo wot Radwotskeje gmjeny poſhwyczil. W Radworju měſeſe ſpoyednik njebozickeho, knes ſuperintendent dr. Penz ſ Draždzan, czeſne předowanje, bjes tym, ſo na Wulkowickim pořebeňſtchau ſ ſarac dr. Kalich pořebeň ſarac. Wjele njebo hrabje pola naſ w ſakſkym wopomjenju wostanje. Pschedzomnimy hiſce, ſo je Radwotska jenicka katholska woſada w Gafſej, kotrej pod protestantskej ſolaturu ſteji.

Kr.

S Delnjeje Hórk. Wutoru pschedzadniu je tudomny ſwudowenu Karafowu njeſeſte podeschko. Po wjeſle ſrōdzy dužy bu wot jeneho knieho rjeblowanego wosa pschedzadana, pschi czeim ſu jej ſena ſuka ſlamana a noha ſtrachne ſmieczena.

S Njeſhwacziſki. Schtwarz 7. juliſa ſwjeſe ſeſane wulki džel naſcheje woſady pschi krafnym wjedrje rjany ſwjeſen. Hotowachmy ſo, tudomneho majoratneho knesa barona Bietinghoffa ſ Kiesch, tiz je ſ dohom ſolator naſcheje woſady a pschedzhyda Njeſhwacziſkemu ſakſkemu pschedzefefiſtwa, ſe ſwoje mandatelskej rodzeſte ſ Junke ſ Draždzan, ſ kotrej bu 6. juliſa tam wot naſcheho knesa ſarac Jakuba w dwórskej zyrkwi werowanym, powitac. Wjele bě ſte ſe ſenam i wirtſtamtami rjenje wupſchena. Na Holeschowskej a Wbohowſkej mjeſy běhu rjane czeſne wrota naſtwarjene; teho runja wot Njeſhwacziſkemu woſerſkemu towarzſtu na Wbohowskim puczu, kaſ wot gmejny na torhochcežu. Woſebje krafne wudehjeny bě ſte nitskhod do hrobu. Wulka liczba jěſdnyh jěchac hec do "Czorneho Hó-

lerja", hdez jich nawiadowat, knies kubek Scholka s Wetrova, hnadne kniejswo jako preni postrowi. Mjes tym festupachu so schulske dzeczi wschitlich rjadowej Njezwacjilskeje schule, Krön-czanske a Wbohowiske dzeczi se Gareczanskeje schule a Milicjanske dzeczi s Wulkowjelskowskeje schule, spewanske a wojetiske towarzstwo a wohnjowa wobora, fastupjerio zyrlwineho a schulskeho pschedsteiczerstwa, kaz tez gmejnszy prijodkstejerio majoratnych wchow do zwiedzenstwego czaha. Se zylnymi synami wojetiskeje huzby czechnichym popoldnu $\frac{1}{2}3$ hozin psches wchaz i czechnym wrotam na Wbohowiskim puczu. Khwili dyrbjachny tu czakac, dokelz bu mlochymaj mandzelskimaj na Luhowskej mjesy wot maleje herbsteje holczi, kiz bescze wot Luhowskeje hnadneje knjenje pozvana, hronczo prajene a dar pschedpobath. Na to pschi Holischowskej mjesy knieyna Koszijanez hnadnej mlodej knjeni Bietinghoff s Riesch rjany buket posliczi. Knies najenik Laddeh pak majoratne kniejswo jako fastupjer kniejsich najenikow powita. Po tym knies Bretschneider w mjenje hrabinstich fastojnikow sbozopsciega wuprajji. Skonczenie knies dr. Hermann s Wutolezis jako fastupjer zwodnych kniejsow postrow pschinjeby. Pschi Wbohowistich czechnych wrotach 5letny synk kniesa najenika Schony s Wbohowa schtuczu pschi pschedpodaču wonjeschka praji. Na dobo pschijeha na speschnym koniku jesdn, kiz nam wosjewi, so majoratne kniejswo borsy pschijude. Borsy polasachu so wschitzu jesdni. Sa nimi jedzesche 16 wosow. W prenim wohladachmy hnadneje kniesa pschi bolu swojeje mlodeje mandzelskeje; w drugim se-snachmy kniesa exzellenzu s Funke w generalnej uniforme. W sadnicach wosach bchku wschelazy drushy knieja. Pschi czechnych wrotach, wot wojetiskeho towarzystwa natwarjenych, powita knies zyrlwinu wucet Kalich hnadne kniejswo w mjenje schule, knies twarski mischtr Winkler w mjenje wojetiskeho towarzystwa a knies mlynski mischtr Nowak w mjenje wohnjowej wobory. Na to czechnische wulcoton czah: jesdni, huzba, schulske dzeczi, spewanske towarzstwo, wojetiske towarzstwo, wohnjowa wobora, fastupjerio zyrlwineho a schulskeho pschedsteiczerstwa, kaz tez gmejnszy prijodkstejerio majoratnych wchow, hnadne kniejswo atd. do wch, hdez so wchle khorhojow w zunim wetsku smahowasche. Na torhoschcu czah sasta. Po wuspewaniu kheluscha: "Wudz czechz a kvalba wjerschnemu" postrowi kniejsna Kirchnerjez mlode hnadne kniejswo s rjanymi klowami a pschedpoda krahne wonjeschko, a knies gmejnski prijodkstejer Scholka a knies wucet Hilbrig sbozopsciega wupravljataj. Czah poda so na to i hrodej. Wschokodostojna knjeni macz naschego kniesa fararja pschedpoba na bolu swojego kyna, kniesa dworskeho radzicela professoora dr. Jakuba, mlodej Grabinzy liliye, snamjo njewinoceze a nadzirje. Na pacz, wot mordrych wrotow i hrodej wjedzazy, szczeslicznej malej holczi w pschnej drascze roze. Pod czechnymi wrotami pschi hrodeje witasche knies sara Jakub mlodeju mandzelskeju wutrobnje do domu. Na to spewanske towarzstwo khelusich: "Hdy bych ja s tawsyni jaszklami" sanoscha; tsi herbske holczi pschedpodaču kles a kol a dwie kurjeze, tsi nemle holczi pak butrowe woszki, mlodeju holbjom a rjany rozowy korbik s jesklami. Knies baron praji sa rjane powitanje khulokohnuth swoj dzak tez w mjenje swojeje mandzelskeje. S hrimotaze klawu fastupi lubowane kniejswo do snutkownego hrobu, hdez buchu hiszceje wschelake sbozopsciega wuprajene. Tu tez hrabinske dzelaczekti w herbskej narodnej drascze swojich kniejsich postrowichu. — Dzeczi podachu so na swobodne mesto w parku, hdez piwo, zatku a kolbaski dostachu. Towarstwa pak dzeczu so do hoiczenza wotschewicz. Borsy stupi zyle kniejswo do hrebdziny wjehich dzeczi, na jich hrajski hladajo a na jich spewy pozluchoj, mjes kotrymiz so jim woszbeje herbsti narodny spew: "Rjana Lujiza" lubjesche. S wuspewanjom kheluscha: "Njech Bohu dzakuje" so rjany zwiedzen stonci. W dobrym rjedze czechnische na to czah saho nimo hrobu, hrimotaze klawy wunoschju, sa czodz so kniejswo s balkonu wutrobnje dzokowasche. Na torhoschcu so rosenzdechmy. — Wschitzu, kiz su so pschi powitanju hnadneho kniejswa wobdzili, pohladuja se sradowanjom na rjane hozinu wroco. Tez mnost khudzi buchu na tutym dniu wutrobnje swjesheleni s dobrczelstwim darom s ruki nadobnega kniejswa. Saplačz jima Böh luby knies bohacze, a sdzherz jeju nam dolhe leta strowej, krónowanej se wschem dobrym czasnego a wetsnego sboža!

K—G.

Wzudzenja.

Khostanska komora: Zwinoſczeſet Jan Branzlo s Eupoje, kotrehož su, kaz psched několymi njedzeleni pižachmy, pschi njesaloniskim lojenju sweriny pschedwapili, so dla swojich pschedstupienow 9. juliia wot khostanskeje komory huzesche. 23. meje bě hajnik Mawka w ležu na Eupjanskim reverje hornu, w woku morwu wižazu,

namakal. Hromadže s jenym druhim hajnikom, dwemaž žandarmomaj a jenym kniejsim fastojnikom hajnik Mawka na měſeče, hdez bě so hornu sadajla, na czinicela klasche. Hizo na drugi dzen wjegor paduha pschedlapnuchu. Spōnacu w nim živnoſczeſet Branžla, 26. augusta 1869 w Milorazu narodzeneho, kotrehož nan w tu khwilu w jostwie, dla paduschnego hontwjetſtwa sažudzeny, ſedzi. W roškudnym wołomiku, hdyž čhyču Branžla lapnucz, tuton, so katarjow dohladawski, hornu piščez a skoku psches lež do Eupoje czeriesche. Čzelojo wón swoju mězu shubi, kořuž jedyn s pschedzeharjow namaka. S pomozu tejele mězy mólesche so s wěſtoscę prajic, so je Branžlo paduch. Hdyž hnydom na to jeho bydlo pschedpataču, jeho w kožu, po ſbacu twierdze spizeho, naděnbzecu. Wón wudawasche, so je hizo dawno lehnucz schol a přeſeche, so je w ležu honil. Na druhu dzen pak, jeho bydlo s nowa pschedpatajo, namakatu tam staru tselbu, klaszczik se schrotom, někotre s pôberom pjenjene a někotre proſdne patrony, sajecze warjene koſceze a w jeho pjenjegnej mózgny papierku, na kotrej bě napišal, so je 3 sojazy a 6 hornow někomu rospchedal. Dale krawy měch, na kotrej hornjaze kožma wižachu, pytarjam do ruky padze. Psched žudom wón wudawasche, so je tselbu kupil, tola so ju ženje trjebaň njeje. Patrony bě pječza na kniejej hontwje namakal, a koſceze běchu wot farēsaneje koſy wostale, mózno pak tez je, so je pož sajecze koſceze někde namakal a do domu pschinjeſl. Krawy měch a sapicha papierka pak běshtej pječza jeho nanej kleschalej, bjes tym so bě ſnate, so tuton s zlá pižacu njemože. Papierku bě wón pječza psched po lětom s Tranjom ſobu domoj pschinjeſl, so by ju swojej žonje joko něčto sajimawe pokasal. Sso rosumi, so ſudniž Branžlowym wurečzam njewerjachu a jeho winowateho wižnachu. Wón bu t jastwi na dve leče ſchescz měšzazow sažudzeny, pôdla teho jemu czechne prawa na pječz lét wotřeknuchu a jeho pod dovolomnu polizaſſu nadledzhu ſtajichu.

Přílopk.

* S Budyschina. Vjatk tydženja wjegor je so modelowa týscherija nehduschele Götzefez ſelefolijerje a maschinſteje fabriki wotpalika.

* Tele dny wjegor so w Bitawje powjescz rosscherjescze, so je so na mjesach mordarstvo ſtało. Ozakowano Bohu njebě temu cílcze tak, jenož poſpyt i temu je so ſtał. Wez je taſla: Ozelacze Müller s Obersdorfa bě ſe swojej ſubej, na mjesach ſkužazej holzu, w Bitawje na ſtelenju byl. Tam bě holza ſnadz s druhimi mužiskami rjeniſho cínlila hacz bě jemu ſubo bylo. Skonczenie naręcza ju, so s nim dom podac. Na mjesy pschischedſti ſpyta wón, so s njej pschedoritwſti, ju ſatelicz. Trjehi tez do njeje, tola pak ju jenož lohlo ſrani. Hnydom na to jeho czechy žandarmojo ſajaču.

* S Bižniza pižaja: Hlupje ſu so w týchle dnjach mložgi holsy ſe ſužodneje wch Dr. wječili. Woni bchku na rejach. Hdyž pak hofcerenat hizo w džebacjich ſvijatok pschedpovedz, niſowasche jeho radu rejovazy mlody lud, so by ſo jim dleje wječelicz dat. Dokelz pak dleje i rejam dowolnosć njemějeſche, dyrbjeho ſo jim ſapowiedzic, hacz runje njerady. Na to roſſlobjeni mložgi khadlojo na jeho polo džecu a poſyječzhu jemu zly ſtruk poſtraweho žita. Madzijomne bjes dobreje ſaplaty njewotendzeja.

* Na Gießenſkim pohrjebniſčezu padny kamjenitny pomnik na ſcheczelne džeczo a ſaraſy jo.

* Macz mór w naranskej Pruskej dale pschedbera. Tak ſu ſo ſe Beisleidy, maleje rěčki, wchre raki ſhubile a tez druhdze ſkorja na to, ſo raki ſe hromadami mréja.

* Wohen bluwaza hora Aetna pola Neapela w Italſkej poſledni tydžen po ſpochi wchle žahleje laby wumjetuſe. Lava ſo někotre kilometry ſcheroko i wcham, pod Aetnu ležazym, bliži. Jeli ſo hora labu wnmjetacz njepſchstanje, ſo tele wch ſpala. S khwilemi je ſe hory kylne ſemjerenje klyſhſecz.

* Na Genfſkim ſejorje je ſo parny ſotok hóz Montblanc putnul. 22 wochow je ſo pschi tym ſ paru a wubězazej horzej wodu morilo.

* W St. Johnu na Neufundlandze je ſo tſeczina města wotpalika. Škoda 20,000 dollarow wuczini.

* Na Nowych Hebridach, kupach w wulcim Ozeanje, ſu tamniſki wobydlerjo Vendzelčana Sawersa popadnuli, ſobu wchali a domač ſeſrali. Poſdzischiho wupóſlachu Vendzelčenjo wojniſtu hóz „Coddeliu“, ſo by tu wch ſchedpatača. Džiwi wobydlerjo pak wschitzu do kerlow roſſeklachu. Dokelz hóziny roſkaſowat žaneje porucnosće njemějeſche, njemžesche wojakam na kraj ſtipic ſac, ſo by ludzizraczkom poſhodat. Duž ſu Europjenjo, kiz tam bydla, w wulcim hroſy woſe ſiženje.

* W Altonskim jaſtwie ſedzachu tſjo nutſkamarjo Kröger, Klatte a Wenzel. Dokelz na rumje pobrachowasche, běchu jich wſchēh tſjoh hromadze do jeneje kletki ſawrjeli. Wón danou nědželu w noz̄y wuſtyscha ſestarjeny jaſtnik Hansen nadpadnu haru na jenym khodze. Wón wotamku, pſchewobzem wot ſwojeho pſa, khodowe durje a jaſtupi, ſwojeho pſa pak něwobhladlunje wonkach pſched durjemi wotſajinschi. Čedom bě ſo k durjam, ſady kotrejchž czi tſjo jeczi ſedzachu, pſchiblizit, ſo te wotewrichu a jedyn ſ tych jatych jeho ſ wulſim wotmachom do hlowy dyri. Potom jeho do ſwojeje kletki ſegezdu, jemu ſ rubiſtchom hubu ſatylachu a ſ dokhimi ſeleſami do njeho pjerſchu. Dokelz jich bože dla proſchesche, pſchekachu ſ biczom, tola jedyn ſ tych njeplechow němožesche ſo ſdzerzec, hiſcze jemu jedyn puk pſchidac, prajivschi: „něk maſch halle doſez“. Potom jeho, kiz wjely wjazy wo ſebi njevjedzesche, wuwjazachu, ſ krycziſnami ſwojich kožow ſwidzechu a jemu klicze ſ ruki wutorzechu. Prěnje, ſtož na to czinachu, bě to, ſo na khodze durje k wſchēm jatym ſwotewrachu a wſchēh jatych ſ nimi czeknucz napominachu. W tym nědachu ſo mylicz, hdyž runjeſ jaſtnikow poſ ſ ſwojim ſchęzowanjom ſatrashnu harn cjerjeſche. Tež k jatemu Hirſchfeldej, kiz bě runje k ſchęzleſtneju jaſtu wotſudzeny, dokelz bě wopacze pjenjeſ džerſal, ſo podachu. Ale tón ſ nimi czekac, nočyſche. Hirſchfeld na to ſa ſwón czahach, ale hakle po dokhimi czazu to ſaſtyschachu. Mjes tym bě ſo jaſtnicej poradzilo, ſo ſ ſwojich putow wuſhobodzic a po ſchyrjoch hacž k domownikowym durjam doleſez, kotrehož ſ buchanjom wubudži. Na to hakle pocza ſebi na pſcheschahanje czekanow myſlicz. Wbohi jaſtnik na žanej noſy ſtač němožesche; duž dyrbachu jeho rucze k lekarzej donjescz. Domownik wubudži inspektora. Na to ſo wukopa, ſo běchu czekanzy w dobrym měreje pſches inspektoworu ſtu a ſpanſlu komoru ſchli. W ſpanſkej komorje inspektoworeje džowki běchu kwětkowzy ſ wokna na ſemju ſestajeli. Na blido běchu tam zedlu poſozili, na kotrej běchu napisali: „Spicze czishe, Boh ſakituj waſ!“ Potom běchu ſ woknom won deſe do dwora ſleſli, ſe ſwojich trjenjow ſebi powjas napletli, ſo bych u ſebi ſ nim pſches tam niz jara wuſoku murju pomhali. Najprjedy dwaj jenemu na murju pomhaſtaj, potom ſežahnou tón druhého a na to wobaj tsegezho pſches murju ſežahnuschtaj. Potom mějachu ſo ſ procha. Hdyž poſdžiſho jich jaſtu wobhlaſowachu, ſo pokaza, ſo běchu ſloſtniz wſchē ſchruby ſ durjow wuwjerczeli, durje wuſhobdzili a ſamk wotpaczli. Iako broi ſu wotlemiſene kožaze nohi trjebali. Dželaczerja Klatta ſu mjes tym ſaſo ſajeli. — So ſo němožlo pſchichodnje taſte czekanie wuwjescz, je wojeſka ſtraža wo jeneho podwyska a ſchyrjoch mužow pſchispovjena. Šwbohim czeklo ſranjenym jaſtnikom hiſcze ſo poſlepſhilo njeſe, a je strach, ſo ſ zyla wjazy njeſotkhorje a na ſwoje ſranjenje wumrje.

* Kac wulku ſchodu ſetka w połnoznej Durinskej ſurki czinja, je ſ teho widzec, ſo je jedyn kojet na pſchenčniſchezu niz jara wulſim pola Raumburga 38 ſurkow načojſ. Kojerjo, kotrejchž je polizajka wjichnoſez w Freiburgu nad Unſtrucze poſtajila, ſu jich 2144 ſpapadowali.

* Wot jeneje firmy w Liverpoole, kotrej pjenjeſpotrjebnym poždonki poſticia a ſebi daň do předka placzic dawa, ſu ſo w Querfurze ſcheczo wulkulac ſoli. Sſlubjene kapitale njeſhu dostali a daň, kiz ſu do předka poſkali, ſo jim tež njeſe wróćila. Hlupi ludžo ſenje njeſotemu.

* Bamž je tón ras ſlotu róžu portugalskej kralowje ſpožčit. Jeje ſhotowjenje placz 10,000 frankow. Róža ſteji na haſkoju pſchicjmena w baſh ſ poſloženeho ſtěbora, kotrej ma po boſach bamžiſke emblewy a napiskmo. Šymboliſki woſnam teho dara je ſegezowazy: Škoto woſnamjenja wſchehomóz, blyſcze a bohatſtwo pödlanskih nědžow ſhwětlo njebjeſkeje mudroſcze. Škut ſeje poſhwyczenja je jara ſwiatoczny. Bamž w měſtneſkej dracſce cíta požohnowanje ſ knihow, kotrej jemu biskop džerži, mjes tym ſo dwaj druhéj biskopaj ſe ſwězomaj k bokej ſtejtitaj. Najwyſiſki bamžiſkhy ſaſtojnizy ſteja wokoło bamža. Jedyn ſ bamžiſkli komornikow jemu tu róžu kleczo pſchepoda. Bamž ſpěwa na to ſwoju modlitwu a po krepí róžu ſe ſwjeſzenej modu a ſ baſsamom. Róžine pſchepodacze ſo ſ nimale runymi ſeremonijemi stanje. Kardinal, kiz ma tole wyſoka pöblanski poſticia, praji k doſtawatzy: „Wſmi ſ naſheju rukow róžu, kotrej tebi po pořučnoſci ſwiateho wotza pſchepodam.“ Wona woſnamjeni tebi wjekzele bědzeſkeje a dobjeczſkeje gyrlwie; pſchetož róža, kralowna kwětkow, je ſnamjo króny wězneje czecze.“ Ieli doſtawatka hřejvka abo kralowa, pſchistaj ſožlanz hiſcze: „Wascha Majestoscz čhyka tutón dar a ſ nim Božu hnadu pſchijec, wo kotrej ſwiaty wotz knjega czazow a měčnoſczow ſa Waschju Majestoscz proſhy.“ Wyſoka knjeni koſči na to róžu a požlanz pſchepowjeda pſchitomnym bamžiſki generalnym wotpuſt ſa wſchē ſtawy jeje ſwobojy.

* Tora khrobke wurubjenje pjenjeſnych papjerow je Londonſte polizaſtvo do ſkola ſtajilo. Wobſtaraj poſkladniſki poſkof fondsmaklerja Satterthwaita bě ſ paketom, kotryž 300,000 hrinow Alchionſkih pjenjeſnych papjerow wopſchijesche, ſa puczu do Speyerowej banki w Lottbury a džesche hýzo po ſchodze horje. Na dobo ſo muž wot ſady na njeho wali, watoſhnu jemu tón wacžok ſ pjenjeſami a čelnu ſe ſwojim rubjeniſtrom.

* (Poſpny w ſahojenju padawej khorſeſe.) Profesor Benedict ſ pomožu profesora ſ Moſetiga jeneho hólza, kiz ma padawu khorſeſe, ſ operaziſu wuſtrowic ſpta. Wón praji, ſo ſu pola epileptiſkých jenož nětore čeſke džele khore, ſ kotrejchž ſo khorjenje po zlym čeſle pſchestrjewa. Schorjene džele pak ſu wěſte měſtina na ſcherej ſwjetſchinje moſhow. Hdyž ſo te khore měſtina ſ wudypanjom wotſtronja a ſo ſop ſaſo ſamkuje, je mázno, ſo khory wotkori. Sſo wě, ſo budzemy wudobyt tuteje operaziſe a wjely druhich tajkach poſpny wocjacakz dyrbkcz, prjedy hacž budžem ſrajeſ móz, ſto je nowe hojenje hōdne.

(Birwinſke powjeſče hladaj w pſchilosty.)

Pſchedawarňa ſeſenych krótkich tworow a grafa

B. Fischer na žitnej haſy, magazin ſa domjazu a hospodarſku nadobu, porucja ſwoje ſnate ſolidne wězhy po najtunischiſch placzisnach.

Sa ratarjow:

Ia koſky (ſa kotrejchž dobroſej ſo rukuje),
herpy,
hynowe widla,
hnójne widla,
žinjowe widla,
lopacie,
ſhpođy,
rjeczasy

a t. d.

Sa rjemjeſlnikow:

Ia grat ſa tyscherjow,
= = czeklow,
= = murjerjow,
= = ſamkarjow,
= = hedlarjow,
= = tapezérarjow,
= = rěnikow,
= = ſhewzow,
= = krawzow

a t. d.

Kaž tež wſchē wužitne wězhy, jako kwaſne a ſklađnostne dary ſo hōdžaze, jako:

ff. ſolingske ſlidowe nože a widlički, ff. ſizy,
ff. noži, mohasne a worzlowe platy,
warne ſudobje ſ lateho ſeleſa, emaillérowane warne ſudobje, khofejowe mlyny,
rybowanske masliny, ſchaty ſimaze masliny

a t. d.

butrowe waſi, dežimalne waſi, ſafowe waſi, kħlebowe truhaki, ſchlenzy k ſaklađenju, pſchedeſhcznikowe djeržaki, kħamory pſche muhi, jědżowe kħamory, kwětkowe ſkida

a t. d.

B. Fischer na žitnej haſy.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budjſchinje na butrowych wiſach porucja ſwoje dobre dwójne likery jako róžowy, hōntwjetſki, kħejorski, ſelowy a herliſkowy liker, kaž tež derje cziszczeny palenž preñeje a druhéje drugim, wopravdžite winowe kħalo, kħalowy ſprit a plodowe kħalo w bleſħach a po měreje. — Naturſki kħimjelskū liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla kwaſam, kħejcjsnam atd. porucjeſa.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobſtejt.

Wulki khofejowy ſklađ Th. Grumbta

w kupnizy

na ſwokownej lawſkej haſy

porucja

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np., valenž khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np. w ſnatym najlepſchim ſkodze.

Korežma

w Nowej Wsy pola Njezwacibla (s korežmatstimi prawami) s 5 körzami pola a luki je se žnem a živym a morwym inventarom placisny hōdno na pshedań. Dalsche je pola wobšedzterka šhonicz.

Wobšedzterka Ernstowa tam.

W Czelchowje je žiwoscj čjšlo 9 s 12 körzami pola a luki a maſivnymi twarejnemi se žnem a inventarom dla dželenja herbstwa na pshedań.

Herbjo.

W Žeńezach je khekska žiwoscj čjšlo 43 s dwemaj körzamaj pola a luki hnydom na pshedań. Dalsche je pola wobšedzterja šhonicz.

Tobak w roskach,
Wahungski,
Khoczebuski,
Brotterodski,
heklojty a prahowany tobak,
wopravdity
a nemski portoriko,
zyle a krate rjepiki
porucza tunjo

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy 16 na róku theaterſkej haſy.

Westsy kredk psje
čerwjene poběženje šwini
paček po 1 m. 25 np.
porucza

J. G. Klingst Nachfolger
w Budyschinje na bohatej haſy 16.

Wohnjostroje

(Feuerwerkskörper)

wo ſtwe, na kraju a na wodze
porucza tunjo

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy 16,
na róku theaterſkej haſy.
Wohnjostroje po 15—250 m.,
wjesche po wožebithm ſkaſanju, ſo
ſa 6 dnjow wobſtaraja.

Nowoscje
w Imotskajach liſtach,
ſbožopschejajach Thart-
tach we wſchach družinach,
žnjowych,
narodniñskich
a ſwaznich ſpěwach
porucza we wulkim wubjerku

Gustav Rämsch
na bohatej haſy 22.
Saxopſchewarjam ſo ponižene
placisny woblicja.

Turkowske ſlowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tunjho porucza

Th. Grumbt
na ſwontownej lawſtej haſy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salozena w lécze 1831.

Wobsanknjenje ſliczbowania na lēto 1891 dpočaſuje, ſo towarſtvo ſleduje rukowaze fondy wobſedzi:

Pſchitomne wobſtati:

Towarſtwowý kapital: ſchěſnaſakow 5,250,000. —

Reſervy ſa běžaze riſki

a ſchłodowanja:

„ 34,814,357. 07.

Dohytne reſervy:

„ 5,460,923. 93.

Reſervy ſa dohytne džele,

žiwjenjeſawěſczenym

wudželomne:

„ 547,105. 88.

ſchěſnaſakow 46,072,386. 88.

W lécze 1891 bu 23,418 ſchłodowanjow ſe ſnamjenitej ſummu

8 milijonow 346 thaz 907 ſchěſnaſakow a 65 kr.

ſaplaczenych. Wot kózdeho agenta towarſtwa može ſo čjſchęzam ſapiš wſchach ſchłodowanjow doſtačz.

Wot wobſtacja towarſtwa bu ſ zhla wulzyschna ſumma
244 milijonow 247 thaz 920 ſchěſnaſakow a 89 krajzarjow
ſa ſaplaczenje ſchłodowanjow wudata.

Powſhitkowna assekuranza ſawěſcžuje:

- twory, mobilije, žnieske ſarady atd., ſaž tež, jeſli to kraje ſalonje dowoleja, fajfežkuſi twarejena pſche wohenjowu a hlyſkowu ſchłodbu, parokótkowe a gaſome roſbniſenjenje;
- ſchłodowanja pſchi dowoženju po wodze a po kraju;
- roſraženje ſchpihelowych ſchlenzow a ſchpihelow, a
- žiwjenje čjlowjekow na jara wſchelake waſchne ſa najtunishe twjerde prämije a polizy w nemskich pjenjesach wuſtaja.

W kózdemu wukafanju a ſ wobſtaranju ſawěſczenjow porucza ſo:
hlowny agent hamiski ſkotolekar Š. Walther w Budyschinje.

**Ptače flétki a
ptače kupalnje**

w wulkim wubjerku
pola

A. & W. Neuahna

4 na ſerbſkej haſy 4.

Lěžne ſydra

po 60 np.,

pōlne ſtoly

po 50 np. hac̄ 1 m. 75 np.,

triumfowe ſtoly

po 2 m. poruczataj

A. & W. Neuahhn.

Na pſchenajecze je wobydlenje
ſi pſchitkufčkom, hróžu, po-
lom a ſahodu w Dženilezach
čjšlo 15b.

Pſchi rjanej mſdje ſerbſke a
nemſke holzy, kotrež chyke ſwoje
wopisna ſobu pſchinenje, do ſlužby
pſchitajecz pyta.

Hanža Blažijowa
w Budestech.

Wotrocžlow, ſrénkow, rólnych
pohončow a wolaſzych, hyl-
nych tſečakow, ſtražnikow, džela-
cerſke ſwójby, mlokoſe, ſlužobne
a ſwinje wothladaze holzy pyta
Hennoldowa.

Hopſu, ſlužobne holzy, džowki,
wotrocžlow a wolaſzych pyta
Spannowa na malej bratrowskej
haſy 5.

W nowemu lētu a hnydom džowki,
Wotrocžlow, pohončow, ſlu-
žobne a ſchinske holzy a wolaſzych pyta
Schmidtowa na ſukelnſkej haſy.

Wotrocžlow, džowki a ſchacki
pyta a ma doſki na pſchitajenje
Schmidtowa na ſukelnſkej haſy 10.

Rakečanske serb. tow.

„Lipa“

změje jutře njedželu 17. julija
popołdnju w 5 hodž. w Križanec
hosćencu swoje měſačne poſe-
dzenje, k kotremuž je k. město-
předsyda přednošk dobrociwje
přilubil. Duž proſy wo bohaty
wopysty předsydſtwo.

**Bukečanske serbske
towarſtvo.**

Sobustawam naſeho towarſtwa
so k wjedzenju dawa, zo je naše
towarſtvo wot bratrowskeho
towarſtwa Čornoboha w Draž-
džanach, kotrež změje 24. julija
wulēt do Budestec a na Mnišon-
sku horu, najwutrobiſo pre-
proſene, ſo při tutym wulēće
wobdželić. Towarſtvo Čornoboh z
Budyšina do Budestec 10 hodž.
43 min. wotjedże a budže wječor
w Budestecach serbske džiwdadlo
hrać, k kotremuž ſo mały bal
prižamknje. Sobustawy Bukeč.
serb. towarſtwa ſo teho dla na-
pominaju, tolle přeprōſenie wob-
kedžbować. Předsydſtwo.

Mužaze krawaty

w wulkim wubjerku po jara tunich placisnach porucza

A. Tschentscher na bohatej haſy 18.

Róžba w wulkadnym woknie wupołożena krawata ſo ſ pſchebacju
nutz wosmje.

**Winske
črte**

ſo derje a tunjo ſupuja
pola

Hermann Frisch

na ſerbſkej haſy 7.

Towarstwo serbskich burow w Bělčezach
směje jutsej nředzeli 17. julijsa popoldnju w 4 hodžinach poředzenje.
Předsydstwo.

Spojēske towarzstwo w Porschitzach

směje nředzeli 17. julijsa třelenje do vtača na wišnijowej horje
w Budyschinu. Wjedzor budže val w Porschitskem hosczenzu.
Wotkaz popoldnju w 2 hodžinomaj wot Porschitského hosczenza.
Hosczo, wot sobustawow pschiwiedzeni, ſu witani.

A. Hennig, předsyda.

Němske reformiske towarzstwo sa Budyschin a wokolnoſež.

Měšac̄na ſhromadžiſna
blížchu ſředu 20. julijsa t. l. wjedzor w 8 hodžinach
w hornjej sali Henkerez restawraziſe na laſkých hrjevjaſ.

Předsydstwo.

Hisčče nřewotedate ſobustawske liſcīny něch ſo ſobu pschiňjeſu
abo předy pschiwoſčeli.

Budyska Bjesada.

Sobustawy Budyskeje Bjesady ſo přeproſuja, ſo nředzeli
24. julijsa při wulēce Draždánskeho serbskeho towarzſta
Cornoboha na Mnišonku horu wobdělic a serbske džiwiadłowe
předſtajenje, kotrež ſo wot mjenowanego towarzſta tón samy
džen wjēcor w Budestecach hraje, wopytać. — Sobustawy
Čornoboha dopołdnja $\frac{3}{4}$ 11 hodžin z Budysina po železnicy do
Budestec wotjedu.

Předsydſto.

Nředzesski měr.

Gwojim čescenym wotějerarjam najpodwołniſho ſ vjedzenju
dawamoj, ſo je naju pschedawařenja

hermankowu nředzeli

wot $\frac{1}{2}$ 11 hacž do 12 hodžin pschiwoſdnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 hacž do 9 hodžin wjedzor,

4 nředzele do hōd

wot $\frac{1}{2}$ 11 hacž do 12 hodžin pschiwoſdnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 hacž do 8 hodžin wjedzor,

a druhé nředzele a ſwiate dny

wot $\frac{1}{2}$ 11 hacž do 12 hodžin pschiwoſdnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 hacž do 4 hodžin popoldnju

wotewrjenia.

Prěni ſwiaty džen jutrow, ſwiatkow a hōdow, wobaj počutnaj
dnjej, čidli vjat a nředzeli ſemrjethy naju pschedawařenja ſamk-
njenia wostanje.

Š pocžeczowanjom

A. & W. Neuhahn,

pschedawařenja papjery, pišanskeje potřeby, krótkich a
galantrijských tworow a hraſtow
4 na ſerbſkej haſy 4.

W cjoſu pschedetwarjenja mojich klamow je moja
pschedawařenja klobukow a mězow

15 na kamjentnej haſy 15.
w hosczenzu ſ „krönje“.

Hugo Lehmann.

Moja nowa fabrika na „Klinickej Horje“ pôdla dworniſkeho
(Ghonberg-Prietik bei Kamenz in Sachsen) čescenym ſerbam
roly, Thachle (po Viſčinjskim waſchnju dželane) a tež zjhele
we wšichch družinach porucza.

Vjedrich Ruppert.

Přchedewſac̄e hosczenza.

Cjescenym ſerbam w Budyschinje a wokolnoſeži najpodwo-
niſho ſ vjedzenju dawam, ſo ſym 1. julijsa t. l.

hosczenz „ſ slotemu jehnjecžu“

jaſo najenk pschedewſal. Budu ſo ſtajne ſwēru prözowac̄, ſwojim
čescenym hoscžam ſ dobrej jēžu a pičom poſtuzeč a ſebi jich
ſpotknoſež dobyč. S proſtu, ſo by ſo moje pschedewſac̄e dobro-
cziwje podpjeralo, porucžam ſo ſ pocžeczowanjom

Ernst Melcher.

W Budyschinje, 15. julijsa 1892.

Přchedpoloženje rěſniſtwa.

S tutym najpodwołniſho ſ vjedzenju dawam, ſo ſym 18. julijsa
ſwoje rěſniſtvo ſ mjaſnych ſebkow

na ſitnu haſu čiſlo 6

pschedpoložit.

S pocžeczowanjom

Otto Petšak.

Přchedpoloženje pschedawařnie.

Ola pschedetwarjenja dotalneje pschedawařnie firmy Gustav Poser
ſo pschedawařnia ſ dženſniſkim dnjom na hornejerſku haſu
ejo. 7 pschedpoloži.

W Budyschinje, 7. julijsa 1892.

Serbske blido

je wot nětka kóždu wutoru wječor w 8 hodžinach w piwo-
wym hrodze po jenym skhodze.

Někotři Serbja.

Sakski dom w Rakezach.

Jutſe nředzeli 17. julijsa reje,
na kotrež pschedelne pschedoproſhuje
J. Scholka, hosczenz.

Wróčenje čescze.

Kschibudcžinaze ſłowa, wote
mnie pschedelne tudomnemu knjeſej
wuczerzej ſ. Horližy ſrězane,
kotrež ſu čescze wumykleno, ſ tutym
hluboko roſkati wróču a praju,
ſo je knjeſ Horliža česczny muž,
wobkruzejo, ſo jeho ſenje wazy
na česczi njeſtanju.

W Komorowje pola Rakez,
10. julijsa 1892.

Jan Lipiež,
kubleski wumyklat.

Warnowanje.

Drjewo ſběrac̄ a jahodki ſchči-
pac̄ je bjes dowolnoſež na Běl-
čeznſkých honach ſakasane a ſo kóždy,
kž ſo pſci tym potřebi, ſudniſtviu
ſ ſakoniſtemu poſtoſtanju wosjewi.

Hořtwinſke ſienocženſtvo.

Džak.

Pschi ſklađnoſeži naju ſacženjenja do Njeſhwacžidla
bu nam ſe wšichch ſtron tak wjele wopokaſmow luboſeže
a tak wjele ſnamjenjow wutrobnje ſwěrnoſež poſhwycze-
nyh, ſo to naju wabi, tudy ſwój džak na ſjawne pschiňjeſc̄,
dokelž jón nřemožachmoj kóždemu wofebje wuprajic̄.

Wſchitkim, kž ſu nam pucž naju ſacženjenja a naju
hrod na wſchelske waſchnje krafne wupſchili; wſchitkim, kž
žu nam mjes jēſdnymi, ſe ſchulu, mjes towarzſtviu abo
na wosach napſchedelne pschiſchli; wſchitkim, kž ſu naž dužy
na pucžu, abo domach, ſ rjazhny ſłowami a ſchtucžlam,
ſ luboſnymi kwtkami, darami a ſpěwanjom vitali, wofebje
tež wſchitkim k. wodžerjam, k. wuczerjam a k. pschedſtejcerjam

najwutrobiſhi džak!

W hrodze w Njeſhwacžidle, 7. julijsa 1892.

Majoratſki knjeſ Harry baron Vietinghoff-Riesch,

Marion baronka Vietinghoff-Riesch
rodz. ſ Funkez.

Pschilosha f čišku 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. julijsa 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Zuhorskej žyrlwi smjeje jutjse njedzeli rano w 7 hodž. diałonus Räda serbski spowiednu ręcz a 1/29 hodžin farat dr. Kalich serbske pređowanje. W Židowskej pohrebnišćevi kapale pređuje pschipoldnju w 12 hodž. diałonus Räda serbski.

Werowanie:

W Michałskej žyrlwi: Gustav Emil Hermann, ležnik w Loschwitzach, s Hanu Mariju Wiczasez na Židovje. — Julius Hermann Krytak, živnoščer w Libuchowje, s Hanu Augustu Haasez w Kschiwej Borschezi. — Ernst Emil Schubert, fabrikar na Židovje, s Emiliu Berthu Schneiderheinzez tam. — Jan Jurij Rjenež, moleč w Czichowzach, s Linu Emmu Behrischez na Židovje. — Korla Pawoł Urban, czeladnik w Tselenach, s Hanu Lejnu Kratzez tam.

Krčenje:

W Michałskej žyrlwi: Selma Hilžbjet, Franz Božidara Blümela, knježeho sahrodnika w Delnjej Linje, dž. — Jan Bohuwér, Jana Augusta Čornaka, živnoščerja w Delnjej Linje, s. — Hana Martha, Korle Augusta Hoblanta, khejerja a pješčatstvo mischtra w Dobruschi, dž. — Krystiana Gertruda, Ernstia Emila Bohuwéra Kunatha, blidarja na Židovje, dž.

W Katholskej žyrlwi: Max Willy, Hendricha Tiežh, nožerja, s.

Zemrješ:

Djeń 10. julijsa: Hana Gruhl, njebo Jakuba Džia, khejerja pod hromom, wudowa, 71 lét 7 měsazow 5 dnjow. — Maria Bertha, Jana Ernstia Kalicha, živnoščerja a vojnarja w Ženkezach, dž., 6 měsazow 24 dnjow. — 11. Pawoł, njemandz, s. w Ženkezach, 7 měsazow 20 dnjow. — Maria rodž. Sarientež swud. Kralova, Michala Kschižanka, krawza, mandželska, 53 lét 8 měsazow 27 dnjow. — Pawoł Gerhard, Wjazbzawa Witeka, krawza, s., 1 lét 23 dnjow. — 12. Jan August, Augusta Kschižana, dželaczerja w Stotarjezach, s., 1 lét 3 měsazh. — Korla Hermann, Korle Hermanna Majka, kamjenječčabarja w Ženkezach, s., 11 měsazow 6 dnjow. — Haniža rodž. Kubanek swud. Mihalowa w Dalizach, 85 lét.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	9. julijsa 1892		14. julijsa 1892		wot		hacž		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pšenica	běla	10	76	10	88	10	29	10	71
	žolta	10	18	10	36	10	—	10	29
Rožta		9	12	9	56	8	94	9	38
Ječmien		7	86	8	—	7	50	7	87
Wowb	50 kilogr.	7	60	7	80	7	20	7	40
Hroch		9	89	11	11	10	56	11	81
Wola		8	6	8	33	7	50	8	6
Zahly		16	50	19	50	14	—	16	—
Hejdusjka		18	50	19	—	17	—	18	—
Berny		3	20	3	80	2	75	3	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	2	—	2	30
Pšeniczná mula	50	10	50	18	—	—	—	—	—
Ržana mula	50	10	50	16	—	—	—	—	—
Šehyo	50	2	20	2	50	2	—	2	50
Słoloma	600	17	—	20	—	17	—	19	—
Proštata	942 schuf, schufa	12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeniczné votruby		5	—	6	—	—	—	—	—
Algane votruby		5	50	7	25	—	—	—	—

Na burju w Budyschinje pšenica (běla) wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 88 np., pšenica (žolta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., rožta wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np., ječmien wot 7 hr. 75 np. hacž 7 hr. 90 np., wowb wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 40 np.

Dražđanite mjašowne placisny: Šowjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěneje wahi. Dobre krajne ſwinje 59—62 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np. po puntce rěneje wahi.

Wjedro w Londonje 15. julijsa: Deſčezkoje.

Wosotwarstwo J. Bergmanna

w Delnjej Hórzyn

porucja šo i dobremu a tunjemu twarjenju wosow wščeje družiny. Jenoz dokež pšehezo ſobu dželam, najlepše pomožne maščiny wobheda, móžu derje a tunjo, kaž kóždy drugi, swoje dželo ſhotowicž. Někotre wosy ſu pšehezo w drjewje hotowe a móža šo pšehezo potrebeje wobhlabacž.

Pſchedeshečnići,

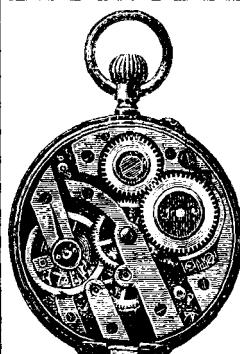
jenoz ſamžny wudžell, kóždy čas w bohatym wubjerku tunjo porucjam; wožebje na pſchedeshečnići po 3 mk. a drôžsche, wjele trajnišho a ſepje dželane, hacž wokołonosherka twora, fedžne činju.

Wožebne polžidžane a čiſće-židžane pſchedeshečnići, pſhezo najnowiſhe, tež runja ſara placisnym hódno.

H. M. Schmidt,

pſchedeshečnići pſhi hótnym torhoshežu.

Wſho wuporjedzenje a poczehnjenje pſchedeshečnićow šo derje a tunjo wuwjedže, tola pſchedeshečnići, wot wokołonosherjow kupjene, wot netka i wuporjedzenju wjazy pſchijecž njemožu.

J. G. Schneider a syn,

čažnikarjej pſhi lawskim tórmje,

pſhezo najlepše a najtunishe čažniki, bužaki a rječasy pſchedawataj, tež runja tež hrajadla po 1 1/2 hacž 200 hriwnach.

Sa hódnoscj čažníkow a hrajadłow šo na wjazore ſeta i pižmom rukuje. → pſhi pſchedawanju šo serbski rěči. ←

Emil Indinger

w Budyschinje na Kotolskej hafji 11
porucja ſwój derje ſrijadowany

ſklad wſchitkich ežrijow

sa mužskich, žónske a džecži
po ſnatych tunich placisnach.

Pſchedawatna njedzeli: na bohatej hafji čišlo 3 i napshecja poſta.

Wſchón ratarški grat

a potrjebu
porucja tunjo

Paul Walther

pſhi žitnych wifach.

Wódne vonoje, kotly, kachlowe platy,
nejezjowe rebliky, kachlowe durczka,
tšeſčne wokna, twarske hōdže
porucja tunjo

Paul Walther.

5 porstow tołstych husscheny połczę
punkt po 75 np., pschi 10 punktach
tuńskich,
selenu połczę punkt po 70 np.,
hadleschzo " " 70 "
pschedawa

Otto Rötschke
6 na żitej hazy 6.

Móschinje,

praktiske nowoścze, njepechtrzechene
derje dżerzaze, porucza

A. Pietch
na hauensteinskiej hazy.
Fabrika matrazow, rjemjenjerskich
a móschinjerskich węzow.

Richard Neumann
porucza kry a palezy

Fhoſeji

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po najtunisich
placisnach.

Pschi wotewscazu wjetshich dżel-
bow ho pomernje niszcze placisny
woblicza.

Tunje

Zigaretty

lipowaniske žorlo sa sahopshedawa-
rjow,
tyfaz higo po 20 mk.
porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskiej hazy čdo. 6,
filiale na bohatej hazy 28 a na rózku
Lubijskieje a Mättigoweje drogi.

Najb
gruph,
jahly,
hejduschiu,
hróch,
koli

po jenotsliwym a s zyla porucza
tunje **Th. Grumbt.**

Turkowske ſlowki
najlepszeje družiny porucza

Moritz Wjerwa
pschi mjałzowym torhoszczu.
Destilacija snathich dobrzych likerow
po starzych tunich placisnach.

Palenž

jednory a dwójny
w snathich dobrzych a derježłodzzych
družinach porucząt tunje

Schischka a Rječka.

Wobrafy

(bildy) ho rjenje a tunje saſchlen-
zuja a s woblikom wobbadža,
domowe żohnowanje a wobrafy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mütz
na bohatej hazy 11.

Patentowane Smjetanowe Viktoria-separatory, młokowe studzaki, młokowe mérne kany, szynowobroczaje maschin,

do przedka a do sadz hibajomne,

konjaze rěble
po 75 mk.,

wulke ruczne fabrabowaze hrabje
w kódej żadanej scheri a kódej schuli liczbu subow po
9 mk. 50 np. hacz 16 mk.,

trawu a žito žnějaze maschin,
parne mlóczaze maschin a lokomobile,
dżele l wudospolnjenju hnydom,
wschē porjedzenja s rukowanjom jara tunjo
porucza

August Steinbrecher w Bissopizach.
Fabrika a sklad ratařskich maschinow.

Meblowy magazin

Pawola Scholty, tycerstkeho mischtra
na garbarskiej hazy 8

porucza wulki sklad draſtnych sekretarow, vertikow, buffetow, my-
nych blidkow, ložow s matrazu a bjes njeje, sczinowe a deskate
stoly, domjazu a kuchinsku nadobu po tunich placisnach dobro-
ciwemu wobledzbowaniu.

Julius Höhme,
sastupjor internazionalneje maschiniskeje muſtajenzy
w Riesu nad Łobzom

porucza na najlepje dżelane

lokomobile a parne mlóczaze maschin wot 2 konjazeju mozow,
scherekomlóczaze maschin, s gōpelom a paru ho czerjaze,
jenopschejne mlóczaze maschin, wubjernje dżelaze,
ruczne mlóczaze maschin najnowscheje konstrukzije,
běryny roſkóczaze a běryny roſrižaze maschin,
rěsaki sa berny a rěpu, cžiszczae maschin,
mjetlizy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho czerjaze,
juchome hudy s dwózhy saſylnowanego wozloweho blacha, žeslesne
juchome plumpy,

pizu parjaze apparaty (noschne), triery najlepscheje konstrukzije,
mlyniske cylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
luzne bróny, hamkne dželo, salonszy schitowany system, kotrež moža
ho hnydom wot kódeho do Saakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepscheje, wupruho-
waneje konstrukzije.

— Najpshihodniſhe wuměnjenja dla placzenia? Pruga
dowolena! Prospekt darmo!

Pschedawatnia a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Pschedeschczniſki

wóhom a dwanaczjedziale, trajnje dżelane porucza po
najtunisich placisnach

pschedeschczniſkata

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

W wudawatni „Sserb. Nowin” ſu dostac̄ tak njenowane
1. Traunungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,
także ho s ſapišam trjebaja, kiz ho lětnje pola wyschnoszeje wotedadža
abo hewak s zyrlwinym kniham nałożuja.

Kožane kholowy
žo derje a tunje plokaja, barbja
a wuporjedzeja wot

J. G. Stephana,
móschinjerskeho mischtra
na rózowej hazy čízko 6.

Holandski młokowy pólver
s najlepszych felow a körjenjow
pschihotowan, po jenej abo dwemaj
kžiomaj kruwom abo wozam na
prenu pizu naſypany, pschisporja
wobżernoſć, ploži wſele mloka a
hadżewa jeho wokřenjenje;

konjazy ſałsowy pólver,
wuzitlowy pólver sa
howjash ſtót,
wschē ſela a körjenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

Wykrokatata ſchijaza maschina

Biesolda a Locki
je najlepscha a
najkłamanjscha fa
hwójbu a rjemjeſl-
niſke dželo. Sa
jeje hōdnoscž dolhe
leta rukuju.

Schijaze maschin
wschē družinow
zo wote mnje wuporjedzeja. Stryko-
vaniske maschin po fabritskich pla-
ciszach pschedawam.

Richard Otto,
nechanik na hornjerskej hazy 18.

Pschedawanje a
porjedzenje
w schē družinow
cžaznikow.
Placisny najtunischo
a rukowanje na dwé
lęce.

Gustav Mager,
cžaznikat
11 na ſerbſkej hazy 11
pschi starých kaſarmach.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu.
— Stwórlétna předplata
w wudawańi 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjesejnom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
číšlo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki kiž mają
so w wudawańi „Serb.
Now.“ (na róžku zwonk-
neje lawske hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynčka 10 np. a
maja so štvortk hač do
7 h. wjećor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíše Smoler jec knihičsćeńje w maćinym domje w Budyšinje.

Cíšlo 30.

Sobotu 23. julija 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. Na hwojej mórskej jěsbje pschi norweg-
skim brjohu je khějor Wylem wospjet s lóžje na kraj stupil a ho na
hontwu sa kewjernymi jelenjemi podal. Pjatky tydženja je ho khějor
pschi hontwu sa wjelrybami wobdzeli. Gmejnje norwegskeho mě-
stačka Christiansanda, kotrež je ho wot wulkeho wohnja domaptało,
je khějor 1000 krónow daril.

— „Hamburgske Nowiny“ pschinosačja nowe nadrobnosće wo
podawkach, kotrež ſu ho pschi puščenju Bismarka fe ſlužby mèle.
Wjeh Bismark je ho se wjeh ſdwórlivoſcę ſapowjedźi, s generalom
Hahnkom, kij dyrbieſche Bismarka ponucic, so by khějora proſyl,
jeho fe ſlužby puščic, wo teſle wěžy jednac, dokelz wona ſ politiku
njeſwiſuje. Hdyž khějor na druhi džen popołdnju dr. Lukanusa
l Bismarck pofzla, so by tón jeho namolwili, wotſtupic, ho Lukanus
ſ wotmolwjeniom wróci, ſo Bismark wotſtupic nochzel. Khějor ſo
na to poſdze wjekjor woſoko 11 hodžin ſam l kanzlerzej poda. Tu-
ton bě hido w kožu a ho ſamolwic da. Khějor jemu prajic da,
ſo ma nusnje ſ nim rěčec, po kotrež pschitafni Bismark hnydom
cjinjeſche. Na druhi džen Bismark proſtu wo puščenju ſe ſlužby
pschepoda.

— Židowskeho rěſnika Buschoffa w Xantenje, kij bě winowany,
ſo je jene kchescijanske džeczo ſkonzował, njeje puščejny ſuđ
w Cleve ſazudzic móhl, dokelz ho jemu ſe ſwědkami dopokasacz njeje
hodžilo, ſo je wón mordatſtvo wobeschol. Sa čaſ, w kotrymž je
Buschoff w jaſtwje ſedžał, ſu jemu jeho dom khětro ſapuscili.
Teho dla nětko židzi a pscheczeljo židow ſjawnje pjenjesh ſberaja, ſo
by ho Buschoffej jeho ſchłoda ſarunala. Spodzivne tola je, ſo ho
žadny člowjek wo to njeſtara, ſa kchescijana dobrowolne dary
ſberac, hdyž je jedyn ſ nich vjes winy w jaſtwje ſedžał. Tola
hdyž je jedyn žid strach pschepytanja pschētrał a ho ſazudzit njeje,
dokelz jeho nicto pschi njeſtutku wibzał njeje, židowske nowiny jeho
wſchědne ſ dolhimi naſtawkami wobzaruju a jeho jako martraria
židowſtwa ſlawia. Antisemitojo chedža dla Xantenskeho mordatſtwa
tež pjenjeſnu ſberku wotwric. Nawdote pjenjesh dyrbja ſo ſa teho
jako myto poſtajic, kij morbarja maleho Hegemanna mjenuje. Wot
antisemitow ſo na to poſtajuje, ſo ho hewal pschi mordatſtach,
hdyž ſo mordat wuſlědžic njeſhodži, wot statneho rěčniſtwa na jeho
wufledženje pjenjeſne myto poſtaj. Po ſkonzowanju maleho Hegemanna
ho to ſtalo njeje. To je antisemitanm nadpadne, a woni
chedža nětko hiſhce cjinic, ſhtož je statne rěčniſtvo ſakomdziko.

Awstrija. Čeſki krajny ſejm je loni knježetſtu wosjewił, ſo
ho čeſko-němske wurunanje w tu khwili na žane waschnje dale wu-
radžic njeſhodži. Čeſki lud je w wjeli ſhromadzisnach wuprajil, ſo
wo čeſko-němske wurunanje njerodži, dokelz dyrbja ſ nim jenož
Němcy vjaz w prawow w Čechach doſtac a to na ſchłodu čeſkeho
luda. Wokebje pak Čeſcha pschecziwo temu protestowachu, ſo ho
Čeſchi do němskich a čeſkich wokrjeſow džela. Njeſdziwazzy na tele
protesty je awstriiske knježetſtu komiſiju powołał, kotaž ma wo
wotmjeſowanju čeſkich a němskich wokrjeſow radu ſkladowac. Čeſzy ſaſtupjerjo ſu hido knježetſtu pschiwujedžili, ſo ſ komiſije
wotſtupja, tač ſo nětko Němcy ſami wo wotmjeſowanju wobſamkuja.
Čeſha w powołanju wotmjeſowanje komiſije čeſke ſſchidženja
čeſkeho luda wibza a jich nowiny najhylische pschecziwjenje wěſhceja,
jeli ſo by ſebi knježetſtu ſwajlo, čeſki kraj dale roſtorhac. Duž
je do předka wibec, ſo budža w naſymklim poſhydanju čeſkeho kraj-

neho ſejma ropotne debaty, dokelz dyrbji tutón webſamknenja wot-
mjeſowanje komiſije ſa dobre ſpōnač.

Franzowska. Wuludženje Franzowskeje franzowskim wótčinjam
wjeli staroſčow cjni. Vjes tym ſo je wobydletſtvo w prjedawſkich
lětach wo něſhco mało pschiberało, ſo wone w lécze 1890 — ſhtož
ho hiſhce ženje w měrných čoſkach ſtačo njeje — wo 38,446
woſzowow wotbierało. Konz poſlednjeho lěftotetka wobydletſtvo
Franzowskeje 27 prozentow europiſkeho wobydletſtwa wucžinjeſche,
dženja wone vjaz hacž 12 prozentow njewunjefje. Sapóžlanz
Le Roi dže depuṭatskej komorje ſakón pschedpołozic, ſo kotrejž
dyrbji ſo wuludženju Franzowskeje mjesa ſtajic. Licžba ženitwów je
ho w Franzowskej w lětach 1884 hacž 1890 wo 20,000 ponižila.
Sa to Licžba roſwerowanjow ſtajinje roſce a je ho wot 1657
w lécze 1884 na 5457 w lécze 1890 powyſhila. Njemandželskich
džeczi ſo ſ kóždym lětom vjaz narodži, ſhtož je w naſtupanju
pozciwosće a narodneho hospodatſtwa ſchłodne, dokelz njemandželske
džeczi ani poſozzy ſiwienske možy nimaja, kotaž ſo pola mandžel-
ſkich namaka. So by ho tutemu njedostatkej wotpomhało, Le Roi
namjetuje, ſo by ho mjesa woženjenja pola mužow wot 25 na 21
lět ponižila. Džiwe mandželskwo dyrbji ſo niz ſ pjenjefami, ale
ſ jaſtowm hacž na dwě lěče khostac. Dale dyrbji ſo woženjenym,
woſzje ſajkim, kotsig maja džeczi, poſoženje dawkow pschiswolic, a
ſhtož ſ tym ſtatna ſaká ſchłoduje, dyrbja njewoženjeni mužſkeho a
žonſkeho rodu ſ wjehiſhini dawkami narunac. Tež dyrbji ſo wo-
ženjenym wojetſka ſlužba pschilekſtſtac.

— Franzowske wójnske ministerſtvo ma po ſdaczju jara wjeli
njeſhwernych ſaſtojnikiow w hwojej ſlužbje. Tele dny ſu ſakó jeneho
tajkeho njeſprawnika, knihwiednika wójnskeho arſenala a jeho lubku,
kotraž ſtaj brónjowe modele najnowſcheje konstrukzije kranułoj, ſajeli.
W jeju bydle ſu brónjowe modele a wažne piſima krajneho ſakitanja
namakali.

— W Parisu je polizija dweju anarchistow w jenym hofczenzu
ſajala. Pola nich ſu helske maſhiny a roſbuchadlo namakali.
Šańdženy tydžen ſ wukraja do Parisu powjescz doníže, ſo anarchist-
ſtvo pschijedu, kij dyrbja měſczeſanske a krajne twarienja ſ dyna-
mitom roſtſelec. W nožy dalskich 23 anarchistow ſajachu, kotsig
ſystematizy khlamy wurubjachu.

Jendželska. Wólby do jendželskeho parlamenta ſu ſkönčene.
Licžba ſjenoczenych konſervativnych a unionistow 314, ſjenoczenych
liberalnych, antiparnellitow a parnellitow 356 wucžini. Duž budže
ſo wjedník liberalnych, 82-lětny Gladstone, na wjehiſhini 42 hložow
ſepjerac móz. Hłowny nadawč, kotrež ma Gladstone dozpic, je
nowoſaloženje irſkeho parlamenta, kotrež ſu Jendželczenjo psched
něhde ſto lětami ſběhnuli. Dale dže wón wjeli žadanja dželac-
ſkeho luda ſ nowymi ſakonjem ſopjelic. Nětčijche konſervativne
ministerſtvo hale wotſtupi, hdyž jemu nowy parlament hwoje nje-
dowěrjenje wupraj. Ma to drje njebudže doſko čzaſac trjebac.

— Jendželczenjo ſu w hwojej ſwonkownej politicy dwózzy nje-
lube diplomaticzne poraženje w poſlednim čaſu poczepili. Marokkoſi
ſultan je wſhē poſpyth Jendželčanow, Marokko ſ wilowanskim wu-
czinjeniom pod ſamožnosć jendželskeho knježetſtu ſtajic, pschekal. Wilowanſke wucžinjenje, do kotrejho běchu ſultanowi ministroj,
wot Jendželčanow poſupjeni, hido ſwolili, je ſultan w poſlednim
wokomitu ſ rasnoſežu wopkoſala. Jendželski poſžlanz je teho dla
roſhnewany Marokko wopuſcził. W tym ſamym čaſu ſu Jendžel-

żenjo tež w Afganſkej ſwoju ſlaboſć a njemόz ſacđucę dyrbjeſi. Afganſki kral, emir Abdurrahman, ho hacz dotal jako pschećzel a ſwjaſtał Žendželskeje wobhlaſadoweſe. W ſwoim kraju ma afganſki emir ſtojnje pschećzivo ſpječiowym rodam wójnui wjeſę. W tu khwili je wón na podtkočenje ſbězla Haſarafſkeho roba wucžahnul. Žendželski měſtokral w Indijskej, kij njerad njewidži, hdyž ho emi- rowe knjeſtvo pschejara njepočylni, bě emirej radu dał, so by Haſa- ralich a ſuſnodne ludy na poloj woftajíſ. Na to je pał emir wot- molwiſ, so ſebi wón wot Žendželčanow roſkaſowac̄ njeda; jeho ežah pschećzivo ſbězkarjam je čiſicę ſakonſti a ho į poſtajenju mera a porjada stanje. Wón je njewotwiſny wjeſch a može ežinic̄, ſhtož- kuli ho jemu ſvodoſba, a ſebi do ſwojich węzow wot nitkoſho reczeſz njeda. Maſhōrſche je, so dyrbja Žendželčenjo w Marokko a Afga- niſtanje ſ dolkim noſhom wotčahnuc̄. We woběmaj krajomaj ſebi njemoža ſweric̄, dopjelnjenje ſwojich žadanjow ſ wójkowej mozu wunufewac̄, dokelž je wěſte, so by marokofſki sultan pomož pola Franzowow namakał, runje kaž bychu Ruzsy afganſkeho emira we wójnje pschećzivo Žendželčanam podpjerali.

Rukowska. Runje kaž w Baku je tež w Ssaratorwie prósbny chodžožy lud s pschicinu naprawow, wot kniežestwa k podkłoczenju cholery poruczonych, mały sbiegł sezinil. Njedzeli rano bu wobydlenje polizaſſleho misjatra do czista sapusciane, teho runja wobydlenje lekarjow a haptylaria. Czrijoda ludu měschezansku hojetnju a barali sa schorjenych na cholera nadpadże, wuniezy s nich thorych, sarasy někotrych lekarjow a woithladarjow a skončzne hojetnju sapali. Halle pschi polšnu wóſſto do města pschiczeze a lud, do njeho s kultami thèlejo, rozechna. Wječzor mějachu ho s nowa njemery w Brokopskem, pschi lotrzych teho runja hojetnju sapalichu a lekarjow slonzowachu. Pschi wſchęt thyle njemeračne njeređne žonske ludowe črjodby na-wjedowachu, wutorachu plesztrowe kamjenje a petrolej pschinosačachu, s kotrymž hojetnje sapalichu. Po sbiegku je cholera widomnie po bylnosegi nabyla. Njemernizh su wjele chlamow wurubili, wožebej su ho do winowych pinzow dobywali. Dokelž su thori, kotrymž běhu lekarjo kapki psche cholera dali, wumrjeli, je bjes njerosumnym hlypym ludom bludne měnjenje nastalo, so lekarjo thorym s jedom sawdawaja. S města Baku, hewal 44,000 wobydlerjow liczącze, je polozja wobydlerjow czella. Dróhi su prósbne, woleńzy saczinjene, chlamy jawriene.

— Finanzne ministerstwo je žnijowe wuhlady festajało. Naszymske žito je zo wożebje w połodnju, s' wuwaczą Podolskje a Beżkarabskie, jara polepszilo, naścne žito wobstajnje rjane stieji; s' zyla su wuhlady na žně nětsole lepsche hacj w međi. Duž ruske knjegętstwo najskerje wobsamknje, wot augusta tež rođku sažo do wultraja wuwoścę dacj.

Starý prosběr.

(Wobrasz s twiejsneho živjenja.)

(3. Potroczenie.)

Tak džerjesche ſo Boſčaj tež hižo mlynka kaž klesčej, leđma ſo
bě jeno trochu naſdala jeho myſle Hordaloweje džowki dla ſpoſnał.
Tu hodžesche ſo něchtu wuwiłowacé!

„To by tola khort njebył, so njemóhli s teju cđlowjełow njenjestu a nawożenju scđinicę!“ wupinašče ko někt psjhi polnej scđklenzy psched mlynkom a mlynkowej. „Budže jeno wo to, hacž budže knjes kader chzycę.“

"Wo to ſo, luby Woſcſijo, njeſtarajęće", rječnu Handrijowa macz. "To je wěſte, ſo by ſo hólz wojetſkeje pļuzby rod ſminut. Tež njeměm, k čemu by jemu to trjeba bylo. Jow móže na hčesčijanske waschnje po ſwojej woli žiwy bycž, nichčo jemu na preči njeſchińdże; tam pak dybci jeno poſluchać ..." Dale nje- rěčekſte, ale dovi, ſchtož měieske w hubi.

"To su čijegje moje myšle, macži mlynkez! Kaž bvhčje mi je s pomjatka wšaka", rjetku Boščiji. "Handrij móže na šwojim statoku hedječ kaž knjes, a hdyž dostanje Hordakez Hanku, smjeće hamy rat na šwječe. Tajki por šo tak knadnje sašo njeſendže."

"We bo, we bo", wobtruczelche staro a je zamejce radoscze jemu
pilnje naliwaszhe.

"Wě ſo!" ſakmja ſo ſtara wutrobnje. "Alle piij, Boſčijo; — a jěs, tule je hischče rjany kuf tħlanza na deńčku; daj ſebi kħadież"

„Słowo w dobrocze, Boszijo!“ wopraszcha ho nětko mlynk a
naciągnutwski ho k njemu psches blido, wsa jeho dowérnje sa rufu.
„Shto kebi myklicie? shto holza smieje?“

„Ino, so bych rjell, nano!“ wotmolwi Wościj, kiz wscho wje-
dżesże — „takle něhdże dżężacż, pjatnacż tyħaż móże nan hnýdom
dacz; sc̄to tu budże, hdvż nan nohi swrōczi, to nictó njeew; to
wotwiķiue wot teho, sc̄to ūebi hisħacze kam popſteje.“

"Dżęśacź, piątnacze?" mumlesze młynek na poł schęptajo.

„Haj, to żebi myślu, na pątnacze ho nadgijam; to by šclo; to bychmy ho wupłacilibi. Wę ho”, doręcza wółtischo, „hdy by wjazh bylo, by nicżo njeszłodzilo. Nō, to budżemy widżecz, na łóždhy pad budżę sto tolef tebi.”

"Njemiersaj mje, nano! a njepowiedaj mi pschi tej węzy wo
pjeniesach", rjecknu Boszczii, taž by rjeck, so ſo hórschi. "To budže
džé moja radoſć, jeli ſo teju čłowjekow hromadu ſwiedźemy; ja
budu pomhač jeno ſ luboſęgu i waſhej ſwobóbję — bjes kózdeſe
druheje myſle —".

„Nó, nó, to džé je rjenje!“ sašmja ho mlynk, kij Boščija derje snajesche. „Kaž praju, sto toletkow budje tebi a někajki měch mukti mje tež njesarašy. Ale kak tu wěz nawoblež? Hordal ma druhdy tež džiwe waschnje.“

„Tu staroſćę wſtajcę jeno mi, nano młynež!“ wuſmja ſo
Boscigj a wupiwschi ſchlenzu hac̄ do dna, tręjeſte ſebi hubu
ſi wulkej ſpołkoſnoſciu. „To żno ćzū ſebi ſawjeſc. Ćzū jemu
prudło polez, ſo mi njeſzczne.“

A bjerzefche kłowo. — Hnydom nasajtra rano czechasche na Madlenu, kotaż rano lemschi thodziesche.

"Ach to je rjenje, luba c̄eta Madlena, so waſz trechju. To
mam ſbože. Runje ſzym ſebi na waſz myſlitz węzera ſmy tuteho
wjeſzela dolho njemeli — ach, a hdy byſczeze wjedzała, tak ſmy to
wobz̄arowali, so je ſo ta mała hara ſ tym hólcziſkom ſtała — a
woſzbie mhynež ſadet — Madlena! Tón bě wſchón njemdry a bě
teho Włoskež hlapala najradſho roſtořhal — wón čzysche tež waſz
wo reju poproſyč — jeno pomyſlicze, najprjedy ſebi myſlesche, ſo
ſcze wý Hanzyne fotra — ha ha hal!" Tak džesche Woſcziſej huba,
hdyž čzysche ſo ſtarej holzy liſtcežicž, a wona, runjež hewal tež na
hubu throma njebe, njewiedzeſche ſ radoſežu, ſchto wotmolwicž; jeno
zmęſeſche ſo a rieknú:

„Alle dži mi!“

"A dokelž naju nichtó uježdyschi, M^o
dale; "mi so ſda, ſo waſ bženža wophta".

"Mje?" stroži ſo ſtara holza.

"Dokleż chze też waszemu bratrę rad kwoj wopyt seginiecz — a Hanzy też — nó, wschaks budżemy teje węzy dla hiszczęce dale hromadze ręczecz; to mi węńcze, pola młynek na senk njejchladaja."

„Alle dženžá — boždla! dženžá — ja njewém —“ bědováščí
cžeta, pak, dokelž se žamej radošču njewiedžesche, ťak knjeſa ťadeti
pocžesčicž, abo, dokelž bě jej kžđeho wudančka řekoda.

Alle Boscjij wjedzesche hnydom, lak węz sapschimnuć.

"Proszę, nie śniadaj, so byszczęże będziemy cieńsili, na to ani myśle niejeżu!" rękną. "Ale, gdy byszczęże śniadaj będziemy słać hojunu chyli plinzy napież — młynekowa da wasz prasież, ma tam bęcyl muki każ żidu — przedy haczy domojsz pschinędecze, budżet w kuchni, ale ja będę wasz hóseż, Władlena, to wasz praju."

Na podobne waschnje wobrecza tegz Hordala, a napowieda jemu, tak wopaki je to mlynkez ladetej bylo, so su ho wczebra tałeho hlupeho hólza dla (ménjesche Jana) tak nahle rosegħli a tak su nadalšju snajomnoſč ſ tak waženym mužom wjekeli.

"A słowo w dobrocę, kmotsje! Wón ma i wam wulku pschi-
khlnoscę. Schtoż ſu jemu tam ręczeli, jo by hebi Wusdancjanieho
ſchořaria dobreho činil, a starý Merezin ſi kniježeho dwora je po-

jemu skoro podthłował — węch, kogdy mataj doroszczenu dżowku to hebi myślitaj: to by taſle namaj so hodzalo! — Hólz je rjany wobrotny, neszto wę, a nan jemu da młyń. Ale knies Handri ckiniesche, kaž by niczo njeſtliſčał; dokełz chze hebi naſlhmańſkich naſlępskich ludzi i woſady wuphtač a so budże so wo jich pszechęſtwo prózowacż.” Tak dopołaſowaſche Woſczij wſchnemu Hordalej runięz so Handriieji wo tym ami wo knie njeſtlijesche.

Don — mjenujzy Handrij — jedzesze sanženy wjeżdżają w korytę w podlskiej istwie a głębsze tam pschibohę, tąż jaką helski sawiednik człowieku nakhlnosć pohórsha a głabuchów dęsakubienia wabi, taż głodna huhanza haksu domiążego mera żerje, swoje złytki hwójkow niczi, a tąż mieli ho teho dla se wschej mozu a i kózdyhm frédkom se wphy honiczy. Węscze, tak ho tuton pschibohę mieniąc Schertu Misiu tuch na taikim Handrij głębiszce a wschehra

pječđešat toč. Njemějše, wě ſo, telfo pschi ſebi, ale korečmat jemu něčto wuloži, a ſbyt ſlubi knies kabet, ſo naſajtra ſaplači. Tu dyrbjeſche macz wupomhač. Wón jej to tež hjes thombzenja rjeknu, ale starej čyſche ſo ſeznuc. Najprjedy njechaſche ničjo wo tym čyſhceč, poſdžiſho pak ſo roſmjeħčic da a ſi jeje ſamneje poſkladniči džeſche pol ſta zylch do rukow pschečinjateho ſynka, kif ſo pschi ſebi ſmějſche.

Měđno drje, ſo bě jemu tón króč pschi wſchej ſwojej luboſeſi tola thětro napowjebała; ale runje w tym wokomiku pschiňdže ſtarý ſi temu a wona ſo wotmječa. Sa to pak da ſo nan do njeho, ſo ſebi njetrjeba myſlic, ſo budje hiſcheče dale do njeho tylač, ſo ma to hido hac̄ do ſchije ſvte, a hdyž pola woſakow ſi ničemu ſchilnuc njiemož, dyrbí hlabac, ſo ſo na mlyn ſydnje, doniž njeje poſdže, a ſo dyrbí ſo derje woženic, ſo hychu ſo džery ſaſo ſatylake, kif ſu ſo jeno jeho dla načinile. Měnjeſche mjennuži dolhi, kif dyrbjeſche w poſkledniči lěta na ſwojim mlyny činic; ſi džela dokež běchu jemu dwě lěze ſa ſobu ſylnje kruhy pobile, potom dokež bě jemu ſlot padal a potom bě jemu ſynk něčto króč nje-luboſnje do kapzy poſladał.

Handrijej bě nanowy namjet kaž mi a tebi ničjo; wón bě ſwěta wužil; jeho wutrobie bě to po taſkim čiſice wſcho jene, kotoru doſtanje, jeno ſo je mloda, rjana — to ſebi wucžni, a njemějſche ničjo pschečiwo temu, hdyž ſo jemu rjeknu, ſo dyrbí ſo wo Horbakez Hanku ſamolwječ.

„Ejemu niz!“ rjeknu ſo ſmějo. „To je jena kaž druha, a hdyž ſměje prawje wjele ſabjaku, budje mi hiſcheče lubſcha. A ſhraba ſo po poſkdnju, wuhotowa ſo w zivilnej drasce a džesche ſi Horbakezom, a dokež mějſche rjany ſrost a hladku hubu, wjedzieſche hoſpobarja wobrčec, a ſebi wokoło poſta ſwic. Ejneſche ſo wulzy ſe ſwojimi ſnajemocžemi we hlownym měſeče, wo wulich kniesach, ſi kotrymž na bježadu hodi a hac̄ do noži ſyda, potom wo nadžijsach, kif by měl, hdyž by hiſcheče dale čaſh pola woſakow ſabiwač čyž; ale ſo dže je teho hido tač ſvty, ſo čze to něk radſho na wſhy ſpytač, ſo ma wulke myſle w hoſpobarſtwje, a ſo čze poſkaſac, ſhoto je naukuſnul.

„Nó, to ſym ſam wezípný!“ naſpomni Horbak, ſjawnje ſortujo, „kaž je knies kabet w Dražbjanach hoſpobaric ſaukuſnul. Abo po-kaſacze ſnadž nam někaſki nowy mlyn?“

„O, wam wſchal nočzu ničjo poſkaſac,“ rjeknu Handrijej. „Wěm to roſeſnawac — runje nawopał, wot waſh budu hiſcheče něčtožkuli móz naukuſnuc. Ale taſkim poſkralym holiczlam, kaſtig je Wloſkez, kif ſu lebma dale pjezy pschiſhli a ſebi hido myſla, ſo ſu zyl ſwet widželi, a ſo ſmědža hido ſa nařjenſchimi holzami hladac, tym poſkaſam, ſhoto móžu.“

„To masch prawje, ſo by jich cž ... wſal!“ ſahrima Horbak; pschetoz ſpominjenje na Jana bě jeho roſnjemdrilo. Hdyž hoſra, Madlena, ſi kuchyne pschiňdje, hdyž bě žadnemu hoſczej trochu lepſheho hoſeja nawarila a plinzw napjekla, dokež běchu tylanzy hido trochu twjerde, tu kaſacze jej, ſo by Hanu ſawokała. Hana bě Handrije ſawohladnula, hdyž do dwora ſaſtuji, a někto behaſche tam a hem, jeno ſo by do ſtity a Handrijej na wociji pſchińc njeſtrjebała.

„O — proſchu, proſchu!“ poča ſrečniwy kabeta, „moje dla ju njevolajce. Ta pilna požolka ſměje něhdze połnej ruži dželac, to je wažniſche hac̄ moja malickeč. Wſchako ju ja hiſcheče wo-hladam, hdyž druhi króč pschińdu.“

(Počožowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Kolo woſolo naſheho města ſu rožki po-ſyčene, a wěſik hido ſaſo psches ſchęćerniſhčo duje. Wo lětſchich rožkowych žnach je jenož jedyn hlož čyſhceč: wone ſu w pscherelku jara ſpoſkojaze. Šloſky ſu rjane dole a czechle, ſloma je dole, a kop njeje pschemalo. Podla rožki lětža ratarjej po ſdacžu běrný najwiažy wužitka pschinjeſu. Nježiwažy ſuchého wjedra ſu wone hido doſcž wulke narofite, a hac̄ doſal na nje tež hiſcheče žaných hoſoſčion ſchichlo njeje. Duž je nadžija, ſo ſměja běrný, kotoru hido po požlednič lěta wiažy króč mokreho wjedra dla poradžile njebeču, boryš ſaſo nižšu placzisnu. Bjes tym ſo naſymſke žita a běrný ſpoſkojaz wuňoſki pschinjeſu, budje wón cžim ſchpatniſchi ſi naletnič žitow, džecela, kaſa, rěp, a ſelenje pizh. Womžy a ječmenjenje ſu ſi džela jara ſuché woſtak, kaž do zyla njerofce a druheho džecela ſi měſtnami měli njeſhu, dokež je w ſuchocze ſahimul. Šeleneje pizh je tak malo narofko, ſo dyrbja hido někole ſkotej ſykanje da-wac̄. Sa wjele lět ſelenje pizh wjedro tak hubjenje hoſilo njeje,

kaž lětža. Želi ſo boryš ſylnje njenamoknje, tež wjele wotawy njebudže.

— W naſhej měſchęćanskej hoſetni je tele dny tudomny dželacjer Pjetrasch na ſaſebočenje krvje wumrjel. Pjetrasch bě ſo psched krótkim ſe ſerſakym hoſbzom do ruky kloč a na tule ranu njekežbowal. Boryš pak zyla ruka ſaczelac̄ a žaloznje bolicz pocza. Hac̄ runje lekarjo wſchu proužu na koži, ſaſebočenje ſdžerječ, je wón tola na ſaſebočenje krvje wumrječ dyrbjal. Tuto ſrudny podawki njeh je ſi powuženjom, ſo ſebi raný, ſeli ſo je poczepimy, hnydom wužiſčimy a rycze ſa lekarſkej pomožu žadamy, hdyž ſo nam rana ſtrachna bycz ſda.

— Šandženy ſchtwórk a piatki měſachu ſakſy hoſczenzarjo w Budyschinje ſwoju ſhabdowaniku. Jim ſi čeſczi běchu ſo domy ſi horhojemi a ſi džela ſi pletwami a wěnzami wupyschile. Piatki dopoldna hoſczenzarjo w kucžach a wosach psches město jědzechu. Na čole wosoweho čaha ſo wós, wot ſchyrjoch koni čechnjeny, wjeſeſche, na kotrymž na wulkim piwowym ſudze wunamakar piwo-warjenja, kral Gambrinus, trónowasche. Sady pschi ſudze w wjeſnej piwanie droſce holza a pačoł ſtudent ſedzachu. Čaha na 75 wosow licjeſche; jeho nimocženjenje ſkoró ſchtwórk hožimy traſeſche.

— Lětža budje ſo někotryžkuli ratač džiwič, ſo jeho hróč tak hubjenje ſhabdža. Šhoto je na tym wina, njeh je tu ſi powuženju a warnowaniu wosſewjene. Někotki wiſowarjo ſu naſhim ratarjam ſa ſich dobrý pjenjes hróč napowhli, kotrehož hróſhakla ſu ſi džela wot bruczkow ſnutschka wužrane. Taſki bruczkath hróč, kotrež žaneho žra wiažy nima, ſo ſi wulkim hromadami ſa tuni pjenjes ſi Galiziſkej kupuje a ſo wot heshwědomitých wiſowarjom do dobreho hróčha měſcha. Šhotož hiſcheče lebanku njeſnaje, ſebi tule měſchenzu na-rečecž da. Kaſku wucžbu dyrbjeli ſebi ratarjo ſi teho wſacž? Tu, kotoru je ſo jim hido čaſto předowala, ſo dyrbja ſymjenja a pschi-kupne hnoje ſhromadnje kupowac, kaž ſo to ſi towarzſtvo ſerbſkych burow ſtawa. Hdyž towarzſtwo ſaſtuje ſa towarzſtwe ſobuſtawu hnydom wjetſchu dželbu ſymjenja ſkaſa, ſebi wiſowar njeſwerti, hubjenu a nječhmanu tworu podac̄. Towarzſtwo ſaſtuje ſak ſo ſi zyla na jebatheho wiſowarja ſi ſčeka wobrčci a jenož ſi wiſowarjemi wobkhadža, na kotrejž sprawnoscž móže ſo ſpuſčecž. Žebanje je pschi ſhromadnje kupowanju tež ſi tym poczegene, ſo ſo kupjena twora wot Pomorčanskej ratačke ſpýtowanje na ſwoju hōvnoſcž pscheptuji. Hido wopſjet je ſo pschi týmle pscheptowanju wu-poſkaſo, ſo je doſtata twora pak faſhownana, pak mjenje hōvna byla, hac̄ je wucžinjene bylo, a wiſowarjo ſu ju potom ſaſo wročzo wſacž abo poměrnje placzisnu ponizicž dyrbjeli. To množ ratarjo berje wježa, a tola ſebi woni dobroty, wot ſerbſkeho burſkeho towarzſtwa ſo jim poſkicaze, njewaža; woni ſo blaſnej runaja, kotremuž dobra rada nimo pada.

— Ola ſtajneho pschiſberanja poſkromy (Maul- und Klauenſeue) w ſamjenſkym hamtskym hejtmanſtwje ſu ſo ſtote ſiki, kotoru dyrbjachu ſo 18. julija w Počknižy wotbywac̄, ſakſake.

— Wyschſchi krajny ſudniſtrowy radžiczel Wiesand je ſo ſa ſudniſkeho radžiczel ſa ſchi thězorſtrowym ſudniſtwe w Lipſku po-mjenował.

— (Pſchiho dne wjedro.) Šapocžatki noweho tydženja ſo deshečili a potom ſaſo ſtajne žnove wjedro woſtakuje.

Se ſſloneje Vorscze. Pschi naſhej wſhy je něhdž w starodawnych čoſach poſhriebniſhčo bylo. Hiſchče vženža ſu ſlēdy, ſa-panjenych rowow na tamnym měſtnje widžecž. Poſhriebniſhčo je ſaſhlo, hdyž je něhdž w kraju mór ſakħadžal. Teždy ſtaj dwoj wobydlerjej ſi naſheje wſhy do leža čeſkoj a hdyž ſtaj ſo po někotrym čaſku ſaſo wročkoj, je wſho wobydlerſtvo na mór ſemrjete bylo. Po něčim ſu ſo ſe ſužodných wſhow ludžo w ſſlonej Vorscze ſakħydlili a wot teho čaſka je wjež ſi poſožy wot evangelskich a ſi poſožy wot katholickich wobydlena, bjes tym ſo je do móra ſi wjetſeho džela katholickie wobydlerſtvo měla. Šandžene poſhriebniſhčo dyrbja ſo někto po dohlím čaſku ſaſo ſi nowa ſaſočicž. Poſhriebniſhči w Wulkim Wjeſkowje a na Hrožiſtchu, na kotrejmaž ſu ſo čela ſi naſheje wſhy dotal hřebale, ſtej pschepljenej a dyrbitej ſo pschezo powjetſhceč. Židowska a Wulkoſeckowska gmejna byſtej teho dla rad widžalej, hdyž by ta a druha gmejna, kotoru jeju poſhriebniſhčo wuživa, ſebi ſama wotpočink ſa ſwojich ſemrjetych naprawila. Duž je ſſloneborsczečka gmejna wobſamka, ſtare ſandžene poſhriebniſhčo ſaſo do rjada ſtajicž. To ſo hido lětža stanje, a, ſhotož je čyſhceč, ſo ſi lětu na nim ſapala natwari.

— G Budetez. Ře powjeſczi, ſo budža tu njebedžu 24. julija ſobuſtawu Dražbjanſkeho ſerbſkeho towarzſtwa „Gornoboh“ ſerbſke

bgiadlo hracj, mamy hiszpcze pschospomnicz, so budje ho do bgiadlo-
weho pschedstajenia herbsti spewanski konzert wotbywacj. Knjezna
Mila Kordinez, knjes akademik a wuczomz konserwatorija Wiczas a
knjes wuczter a wuczomz konserwatorija Kravz i Drabzjan su
dobrocziwje pschilubili, pschi koncercze zobuslukowacj. Konzert ho
wjezior w 7 hodzinach zapoczne. Jako nastupny pjenies budje ho
dobrowolny dar, 50 np. wuczinjazy, sberacz. Egisth wunojskie na-
dowudacie spizow naszeho klawneho herbsteho pchajerja Sejlerja po-
stajeny. Po bgiadlowym pschedstajenju budzezo sa wopytarjow maly
bal wotbywacj.

S Małego Wjelkowa. Tudemnej nalutowatni a wupożczeni
je so hjo 3200 hrivnow na danı dowierilo. Każ je srate, wona
dowierjene pjenjesh ſi $3\frac{1}{2}$ prozentom dani, a ſa wupożczeni 4 pro-
zenth bjerje.

© Bręsowa. Pońdżelu w nozy $\frac{3}{4}$ na 11 hodzin je w kólni tudomneho Nowaka mlyna wohen wudyril. Płomjenja su ho rucze na wsche mlynowe twarjenja wupschestrele a je do prócha a popjela pschewobrocile. © wohnjom je ho wscha domjaza a hospodatka nadoba, drasta atd. sanicgila, jenož skot su wulhowac̄ a neschto mukt s mlyna s chwatkom wunjesc̄ möhl. Schesczdzęzaczłetneho wobszedżera Nowaka, kotremuz je psched dleščim czaſom w Worzynje pschi wojsklim wobbladaniu koni jedyn koni nohu rossrahył, tak so Nowak wot teho czaſa na khorokožu leži, su s wulkej nusu kijmierzci spalenja wutorhnuli. Wohen ho po krótkim czaſu na bróžen kujbodneho žinwoſcerja Radzy rosscherti a by ho drje tež hischče Radzež domſkeho popadnuk, njebudziszcze-li jón Mjeschitska sykawa, kotaž be prénja na haschenje pschijela, płomjenjam wobróla. Po sbaczu je wohen wot skostniseje ruki saloženy. Sawejczene Nowak nima.

S Radwóra. Po pscikkadze druhich herbskich wożadow je ſo tež w Radwórskej wożadze nalutowatnja a wupożczenja ſałozila. Do jejneho psciedbydla ſu muſwoleni k. kaplan Jakub Nowak w Radwóru, kublet Jakub Hantusch w Bronju, wulki sahrodnik Jan Hantusch w Radwóru, kublet Jan Kilián w Kamjenej pola Radwóra a žiwnoſczer Miklawſch Kubasch w Šaſkowje. Njech nowa nalutowatnja a wupožczenatnja prawje ſbožownje ſkutkuje!

© Budyschinka. Wjeżdżanie ho siedzenu njeżdżelu połdnju na naszej wiśnijowej horje roswiwasche. Porciszle wojęskie towarzstwo s mledej wóhnijowej woboru bě ſebi imenujzy naschu wiśnijowu horu jako ſwoj tſeník muſwolko. Miezmérne ludowe ſyły bě tole ptacie ſtelenje, s wiśnijowym ſwiedżenjom ſienocżene, pschiwabito. Popołdnju wołkoło tſich hodźin ho ſobustawy wojetſkeho towarzstwa a wóhnijowej wobory w towarzystwie ſhadżowatni, w „męscie Straßburgu”, w Porciszach ſeńdżeczu. Majspriódzy ho ſwiedżenſki czah, na czołe s pschedżcharjom a hubžbu, do Budyschinka psched hród ratařskeho radziczel Steigera nad Budyschinkom poda, so by ho tutemu ja pschedwoſtajenie ſwiedżenſkeho městna džakowaſ. Ratařski radziczel Steiger ho s dleſčej ręczu džakowaſchi s tſikocżnej złamu Jeho Majestosći kralej Albertej ſlónči. Na to ho czah do ſatſkeho dwora poda, so by kniesa fararja Goleča jako nehduscheho wojska a towarzicha powital. Kniesa farat Goleč ho se ſahorjenymi a plomjenjazymy ſłowami ja jemu ho doſtate wuſniamienjenje džakowaſche a towarzstwo ſ swerje ſ khezorej, kralej a wóznenemu krajej napominawſchi jo wón s nahlabnym pjenieżnym darom ſwjeſzeli. Na to ho na ſwiedżenſte městno nastajichu, hdez běſchtaj wiśnijowy naſenč, l. Libſcher, czeſne wrota, a l. hoſczenzat Nowak s Budyschinka wolſchewjenſki stan poſtaſkoj. Tu běſche jara piſzana ſiwa ludowa mjeſtrojenza. Wjes tym so ho towarzystwe ſobustawy do ſwojego worjola (hodſlerja) dachu, hubžna kapala piſkaſche, a l. hoſczenzat Nowak ho ſwemu ſa to ſtarasche, so ho požadania towarzystwowych ſobustawow a ſwiedżenſkich hoſczi ſpoloſichu. Źſelenje, ſotremuž tež l. ratařski radziczel Steiger pschedź, ho s powſchitownej wjeſzeloscžu, s niežim njeſcheterhñjenej, na to waschnie ſlónči, ſo naſhemu rjanemu ſakſkemu wóznenemu krajej hſicze jeneho krala wunjeſe. W 8 hodźinach bě worjol ſwottſelany a ſ hubžbu na czołe ho ſwiedżenſki czah na dompuć ſches Budyschink do towarzystwowej ſhadżowatni ſa poda, hdez ho val hnydom ſapocža a pschi naſlepſzej ſrabownoſci hacz do nozy traſeſe. Wjeſče budze kózdy woſbáelniſ ſ harmonijskim rjanym wothywaniom ſwiedżenja ſpoloſeny.

S Kętliż. Niedzielu 24. lipca żo w naszym Bożym domie
knjeg candidat theologiae Moritz Domashka jako duchowny vikar
sapoznał. Poł lata pośdziszczo won duchownu gwiecejsnu dostanje.

S Nowego Miasta. Sanđzenu wutoru tydjenja w nogi woko 11 hodzin je ho tu bróżeń Michała Waschnika spalila. Bróżeń, ktorą bę ho krótko przedt teho s nowej skłonu pschitryla, je sa-

węsczena. Wóhen je najskerje słótnissi cglowjek klubu sałożit. Sapalerjown śled ſu hjo namakali.

S Wojerez. Jędnaczelskny syn jeneho tubomneho wobydlerja
bě wondano na luž wołoko hanjo do hrabjowych subow skoczik a
żebi pschi tym nohu tak wobszklodzik, so dyrbjachu jeho domoj do-
njescz. Sa někotre dny ho rana tak poħorſci, so dyrbjachu lekařci
pomož pytacż. Tola wbohemu dżesču ho wjazn pomhacż njejhodżesche,
kraj bě ho s drzewowym schpalom, siż bě někotre dny w ranje tčzał,
saſebojcziła, a po wulkich bolesćach dyrbjesche wobżarujomne dżesčo-
wumrjecz.

— Drje vo Wojerowskoho kralowskoho wyszszeho hajnistwa budżetowym w 3. schtworczejce 1892 schtwortk 11. augusta a schtwortk 8. septembra w Schiebliczje hosczenzu w Wojerezach na pszechadżowanje pschedawac̄. Dopołdnja w 10 hodzinach ho pszechadżowanje kózdy krócz zapocznęte.

S Hródką. Wulke herbstwo w Hollandskiej je hiżo wjele ludzom hłowu sawjerczało. Psched něhdźe 200 letami je se Sleho Komorowa cęszla Nowak przeżku schół a do Amsterdama pschijschol, hħdeż je ho s jenej wudowu sbożownie wożenil. W lécze 1737 je Nowak wumrzel a je pječza nimo měry wulke samożenie, s wjele kħejżow a lōdżow wobstejaze, sawostajik. Jego potomnizy a bratja a żotry, kotrejż je ho wjele powjeżżow wo tym skalo, fu herbjo, a bjes nimi woleniak. I. w Hródku a ġwinnejżiġi vilkawat Nowak s Voboschojż pola Sleho Komorowa. W bliższejim časzu dyrbi ho malix dgħej tuteħo hoborskego herbstwa wot jeneħo notara wuplaczicż. Doniż pak pjenjesy do Lipsta njeħojni, njeħi ho tola sbożownaj herbaj na nje psxexara njeħejekseitaj. Jeno so ho jismaj ta' njeħedżże, laż mnohim druhim Nowakam. Haċċ dotal fu hiżo wjele krócz tele pjenjesy i Hollandskieje podtylkowali, tola, hdyż i placzenju pschiindże, so psxexzo nēkajki jaħżewk pokasa, kotrehoż dla pjenjesy w Hollandskiej wiċċaj owoštachu. Niedowierimi ludżo fu hiżo dawno ja tym pschiindże, so je hoborske Hollandske herbstwo wjedrowy schwindel. Nēkotxi jebazj ludzom, Nowak abo podobne imjeno mějazym, piżaja, so maja prawo na mjenowane herbstwo. S dobrom jidu kwoju pomoż posflicżuża a hebi do prēdka kwoju prózu hōdnie saplaczicż dadža. Hdyż pak je so dośćx khōstow saplaczilo, ho stajnje wukopa, so Nowakojo, kottix fu khōst placzili, prawi Nowakojo njeħiżu a so teho dla żaneħo prawa nimaja, hebi herbstwo żabacż. Wemx so dopominicż, jo psched wjele letami westsji Nowak w jenej wħi pola Wojerez list s Hollandskieje dosta, s kotrejż ho jemu woffswi, so jemu wulke bohatstwo kiwa. Nowak ma to jedyn telet po druhim do Amsterdama pōfka a bē też skonċiżne sbożownie dozpiż, so dyrbiesche ho jemu herbstwo pschepodacż. W pożlebnim wokomiku pak ho Amsterdamszy doħladachu, so dyrbi wón Nowak, ale niz Nowak, rēlaż, hdyż dyrbja so jemu pjenjesy wuplaczicż. Na tajse waqtnejne fu Amsterdamszy jebażi hiżo wjele Nowakam a Nowakam tolerje s mōschnie wu-wieħiċċi.

STerpa pola Hródká. Saúdženu nježelu 17. julijsa wjegor wokoło 10 hodžin je žo bróžen tudomneho zyhelízara Klemmera wotpaliská. Käk je woheń nastal, njeje snate.

S Kulowa. Niedzielu 7. augusta budżet po tu lętusza hłowna skadżowanka herbskieje studowazęje młodoscę wotływacz. Wschi tym budzą studencią spewny koncert wodżerzecz a dźiwadło hracj.

Darý sa natvarjenje kerbskeho domu.

Knjes farat Lawczeł w Lupoj . . . . . 1 hr. — np.

S dżakom kwituje

M. Mjerwa, połładnik M. S.

Přílopk.

* Kąż ło sda, smęja pčołarjo lętża bohaty miedowy wunosch. Nasche pčoły łu ripikowe, akazijowe a wóhnischcze wczesne a schtoj hewak na sahrodač, lukač a polač a lecklač sa nje leczesje, derje wuziwač möhle, netko pak pjełnja wsče prośne paniki s kražnej brczki polnje leczesatich lipow. Roje łu ło dla mokreje a symneje mjeje khetro salomdzile. Schtoj tele dny hiszczę żanych dostal njeje, nježebi żanych wjazy nježada.

* Założnici mandżelsku podawisnu je Freibergske knuđništvo wu-
fundžicę mělo. Jednašče ſo wo hōſejenízku Hochauſowu a jeje lubkarju
ſchewzu Hamanje. Hochauſowa bě Hamana naręčała, ſo dyrbí jeje muža,
kotrehož bě ſo nabyla, ſlónzowac̄. Wjecžor druhí džen' jutrow ſwadži
ſo Haman i Hochauſom a ſadají jeho w psichtomnoſci jeho žony
a džonki, ſchulſkeje holzy. Jego cželo potom wobwjeſnichu, ſo by ſo
ſdalo, jako ſo by ſebi Hochauſ ſam ſiwjenje wſał. Žadakau žonu
wotfundžichu i jaſtwa na $12\frac{1}{2}$ let, ſadajerja na 10 let a jenehe

ſ jeho ps̄chęcęlow, węstego Kästnerja, dżęlacęra w holi, tiz bę do Hochauſa bit, hdyž jeho Haman dajeſte, na 3 lęta.

* Piękar Chemnizer ſ Bernbrucha pola Grimm, człowiek trochu ślaſkego roſuma, je ſo ps̄chekorimski ſe ſwojej żonu ſwojej poſłetnego hólceza ſkózował. Niewem̄y, tak je jemu to možno bylo, kiba ſo je ſo w wopiskim bludze ſtało. Niesluk ſta ſo w nozy po dwanac̄ich, hdyž bę Chemnizer ſ korejmy ps̄chis̄hol, w kotrej bę tak dołho ſedział, czehož dla bę tež domiąza ſwada naſtała.

* Mnoſy burjo wołko Nochliſa njeſawęſeſu żenie ſwoje plody na połach ps̄che krupy, dokež praia, ſo je Nochliſka hora, tiz ſožde njeſwedro mot jich leżomnoſćow wotwobrocza, naſlepsza ſawęſeſerka. Sa 70 lęt tež tam žanyh kropow bylo njeſe. Ps̄ched tydzeniom paſtam wone zyłe žne ſaniczku.

* W Eislebenie ſu ſobotu tydzenja 1000 hewjerow ſ dżela puſhegili, iim mſdu na dwę njeđele do pređka dawški.

(W opac̄ny Bismarck.) Tele dny, hdyž wjetk Bismarck werowanju ſwojego ſyna hrabje Herberta do wina puczowaſe, ſta ſo ſzehowaza żortniwa podawisna, wo kotrej halle ſo nětko powiedacz pōcznie. Wulki knies, zivilny ſwobolekany, dżesche w Berlinie po hafy nimo hrodu do „lipow”. Wschubze, hdyž nimo džesche, jeho potornie ſtrowjachu, woſebje woſebniſhi ludžo a wojerzy wychlojo. Sjawinje bę widzec̄, ſo ſo temu kniesej to njeſpodobasche, ps̄chetož jeho ſ wopredka mērne kroczele ſo ps̄chęzo hōle ſp̄echowachu, a won ani na prawizu ani na lewizu wjazy njeſpholadaj ſasta ſo ſtrowjerjam džakowac̄. To paſt jemu ničo njeſomhaſe. Hdyž bę ps̄ches bramborske wrota ps̄chęſhol a ſo do haleje winuł, tiz t dobyczerskemu ſtolpej wiedże, ſetka jeho starý wychł. Tež tón ſo ps̄ched nim ſruna, hacž runiez, kaž ſo ſdaſhe hētro na wič czeſtpjeſe, a ſeſini ſwoj honer. A temu ps̄chitupiſchi woprascha ſo nětko zuſy knies: „Mój knieje, ſa koſo mje to macze?” „Wascha jaſhnoſc̄ žortuje”, wotmolwi praschanym. „Schtó by Jego jaſhnoſc̄, wjetka Bismarka njeſnał?” „Ach, nětk doſc̄ wém”, wotmolwi tamny, „tola ps̄chewnědzcę ſo, ſo ſo myliče”. S tymi ſłowami ſebi ſtobuk ſeſahnu a poſla ps̄cheklapnjenemu ſwoju połnomloſatu hłownu, kotrej je pola Bismarka cžiſce wopſehaczena. Wſchitz wczipni ſo roſbęſaſu, tón zuſy paſt, fabritski knies ſ Ramjenicy (Chemnitz), džesche nětk ſ nahej hłownu, ſ ſtobukom w ruzg ſwoj pucz dale.

* Šla ps̄chichodna macz bę węſta Kadenka w Kleinneuſhönbergu. Dokež jenna dżonka ſwojego dobrociwego muža wjazy ſniesc̄ njeſmōžeshe, ſpyta jeho jeho ps̄chichodna macz ſatſelic̄. To paſt ſo jej doſc̄ njeſporadzi. Dla ſpytaneho mordarſta ju ſudniſtwo w Freibergu ſydomſtelnemu jaſtu wotkudzi.

* W Beuthenje w horniej Schlesynskiej je jedyn naſladowat ps̄chi półvrowym magazinje 100 dynamitowych patronow w ſemi ſahrębanych namakał. Póbla patronow blescha, ſ półvrom pſelajena, a ſapaladlo leſeſe.

* „Draſta lubſi cžini” — tak myſleshe ſebi najſterje jena Steglizska hlužobna holza, hdyž ſebi njeſawno ſamylili do wychſeſeho ſiweſtſkego powokanja ſtutupic̄. Džen̄ predy nowu hlužbu naſtupiſchi, doſta naſajtra wſchelaku draſtu, ſo by ju wuklepała a wuceſzała. Wona ſu wſa a džesche ſ njeſ do dwora. — Pol hodziny ſo minu. — „Nowa holza ſwoju węz prawie derje cžini”, myſleshe ſebi derje ſmyſlena knieni, kotrej ſebi na ničo ſte njeſmyſleshe, „ale ja budu dyrbječ na to djerječ, ſo ſo kuf hōle ſp̄echuje”. Saſo hētra kiba ſaſidže — holza njeſchindze horje. Skończenje począku ſtarocſiwi hycz a pſekachu po nju. Na dworje ju njeſnamakała. Jenož kniesowe hłowny a jeho ſulknia pierchotachu w węſtiku na hoſz. Wſcha knienina a dżowzyna draſta bę ſo po‐minula. Ps̄chepitanje zyloho domu a wokolnoſc̄ bę podarmo. — Duž počlagu ſo dale ſa ſtwochnejce wobhōſowac̄ a hleb wiedzichu jich do domu, hdyž jenna cžeta bydleshe. Tam ju nadendzehu kraſnje ſwobolekanu w knienineje džowznej draſcę. Gwérerna hlužobniſa ničeshe ſo ſa cžiſce njeſwinowatu a džesche, ſo ničo njeſdobneho cžiniſa njeſe, ale ſo je ſo jenož wo poſlenie ſwojich wobſtejnnoſćow poſtarala. Žiwenje hlužobneje holzy je tola kuf jara ſprózniwe a czeſtnoſte. A duž je jef ps̄chi wobhōſowanju teſe rjaneje draſty myſl ps̄chipadla, ſo móbla w taſkej woſebnej draſcę ſo ſwojeje niſteje hlužby wſdac̄ a ſo ſa — guvernantu ps̄chiftaſię.

* Nowu piſtoliju pruhujo w fahrobze offizérſkego kaſina w Wandsbecku jedyn hufarſki lieutenant ſandženu ſriedu džehac̄lētneho hólceza, na dróſy hraſlazeho, do hłowny trzech. Offizér to hnydom regimentowemu komanderej woſjewi.

* W Ebersbachu w Badenſkiej je ſebi ſednaczelētny hōl ſiwenje wſał, wo cžimž ſo tam wjele reči. Won ſebi ſmiercz pytaſo do Neckara ſlocz, dokež bęſtaj starszej jeho ſtaſnje ſmiercz jara czwiliowaloj. Jedyn ſobdzni paſt wbohęho holza ſ wody wuceſze a jeho,

tiz wjazy wo ſebi njeſwedzſe, do hoſteńje pöbla. Schtó wę, hacž budze móžno, jeho ſiweho ſdžerječ. — Halle ps̄ched tydzeniom ſu w Mannheimie starszej ſajeli, kotrej bęſtaj ſwoje džęco ſmiercz czwiliowaloi, wo cžimž ſo halle po džęſzowym poſhriebie wótrje ręczec̄ pocza. Hdyž jo ſ rowa wuhrſebachu, poſa ſo, ſo mējeſehe puſtniem nop.

* (Sawrjeny na woženja.) Džen̄ 14. julija minijeneho lęta dyrbjeſe ſo w jenei galiziskej zyrfwi werowanje tublerja Swana Tobacžuka ſ džonku tublerja Augustiza ſtaſz. Wſchito bę ps̄chihotowane, zykej ſ ſatłoczenju połna, njeſwesta, ſwedy ſ wobeju boſow, mēchnik czatach — jenož nawoženja njeſchindze. Werowanje njeſmōžeshe ſo ſtaſz, ps̄chetož tež popołdnju ſaneho nawoženju njeſohladachu. Halle wjeſzor ſo njeſbozowny pſcheklapnjenym wobhōſoram poſa. Won wſhōn bjes dyča ſ gmejnſtemu ps̄chedtejerjej bęſtach, hdyž potom powiedaſche, ſichtož dyrbjeſe ſo bōrſy na to ſudniſy ps̄chepytowac̄ a khostac̄. Jedyn drugi lubowar jeho njeſwesta, 25 lętny Jan Durjak, kotrej bęſtaj njeſwetſznej starszej wotpoſaſkoj, bęſtach ſo na wuſtſhanyim nawoženje wjeſzil ſ tym, ſo jeho ſ mozu woſ ſerowanja wotdžerža. Won bę někotre hodziny do poſtaſeneho werowanſkego čaſa ſ nawoženi Tobacžukej ps̄chis̄hol a jemu powiſeſz ps̄chinjeſl, ſo ma gmejnſki ps̄chedtejer hſiſe ſeſiſce nufne ſ nim roſpomnicz. Na žanu leſtnoſc̄ ſebi njeſyſlo džesche Tobacžuk ſ Durjakom, runiez bę jemu trochu nadpadne, ſo jemu Durjak prajeshe, ſo gmejnſki ps̄chedtejer domach poła ſebie na jeho njeſzaka, ale w jeho (Durjakowym) bydle. Dokež paſt gmejnſki ps̄chedtejer hewak tež druſdy Durjaka wopſtowaję, džesche Tobacžuk, ſebi na ničo ſte njeſyſlo, ſ nim do jeho bydla. Tam jeho Durjak do jeneje komory ſtorci a durje ſamknuiwſhi ſ kliczom wotendze. Tobacžuk hnydom ſpōna, ſo bę ſwojemu njeſchęzelej do paſlow ſchol. Ale wſhōn poſpły, ſo ſe ſwojego ſaſwrcę ſumoz, będu podarmo. Twarjenje, w kotrej bę jath, bę něhdz ſ kłoshtrej kluſhalo a mējeſehe ſylnie ſeſeſne ſeſiſy ſchęd wotkami, a twjerdze ſamknijene durje ſo tež ps̄chi naſoſowanju najwjetſheje mozy njeſhbnichu. Wolacz jeho nicto njeſuſhyscha a wobej dwę woknje jeho komory džeschej do wuſteho dworcza, duž tež jeho nicto widzec̄ njeſmōžeshe. Tak ps̄chebiyashe tam wjele dothich tyſhnyh hodzin, w kotrej bę ſyrfwi podarmo na njeho čaſachu. Halle wjeſzor poſdze ps̄chindze Durjak, wotewri durje a wupuſhczi ſwojego jatho ſ tymi wuſmēſhazymi ſłowami: „Khwataj do ſyrfwie, hewak poſdze ps̄chindzeſl!” Durjak mējeſehe ſo na to ſ wętra, halle ſa něſtto dnjow jeho ſajachu. ſ Tobacžukowej žentwu paſt ničo njebu, njeſwesta a jeje starszej ſ hanibiu a ſ miersanjom wjeſz wopuschęzichu a nočzychu wo Tobacžuku ničo wjazy ſyſhęc̄. Durjaka wotkudzi ſudniſtwo dla ſjawnego ſmōžnienia a rubjenja ſwobody ſ 2 lętnemu jaſtu.

* W Wołomuzach w Morawſkiej je wojerſti ſtrażni, ps̄ched półvrowym magazinom ſteſazh, jeneho pſchęho woſaka ſatſelik, kotrej ſo na trojaki ſawolanje wotwokał njeſe. Kulta je pſchka do jatow trzechila a jeho ſmierczne ſranila.

* Tak wjele pjenies je na ſemi, je jene ſ ſajajimawiſhich praschenjow; wotmolwic̄ na njo paſt je jara czeſzka węz, tež hdyž ſo ſaneje poſteje mathematiſtej węſtſcze njeſzada. Direktar pjenieshbiſerje w amerikanskich ſiednoczenych ſtatach je ſebi ps̄chewmſak, na podložku wobſhernych ſichtudowanjow na tole praschenje wotmolwic̄. Won ſici ſotow ſleboru a hotow ſkoto zyloje ſemje kuf hōle woſebje. Po jeho ps̄chepytowanjach je Franzowſta na ſlocze a ſleboru najbohatschi kraj. Teli ſo doſlar ſa pjeniezmu jednoſc̄ wofmje, dozpi wón tón wubobyt, ſo Franzowſta 900 milijonow ſłota a 700 milijonow ſleboru wobſherni. Sa Franzowſkiej ps̄chindu ſiednoczenye ſtaty, kotrej bę ſamozeraje ſo na 700 milijonow ſłota a 480 milijonow ſleboru wobſherni. Czeſci kraj je Bendzelska, tiz ma ſa 550 milijonow doſlarow ſłota a ſa 100 milijonow ſleboru. Sa Bendzelsku krogi němiſki kraj ſ 500 a 145 milijonami. A temu ſo ps̄chisamku Schpanſta, Rakusſa, Turlowſta, Hollandska, Schwajcarſta a Grichista. Wſchitke na ſemi bęzne ſłote pjeniesh wuczinia w hromadze 3727 milijonow doſlarow a wſchitke ſleborne pjeniesh 3820 milijonow doſlarow. Bydhu-li ſo wſhōn ſłote pjeniesh w hromadu ſeſtakrile a do kſtſki (Wirtſela) ſlak, by dohōſc̄, ſchērokoſc̄ a wypokoſc̄ tuteje kſtſki 685 metrow wuczinika. Se wſhōn ſlebornych pjenies malata ſotka by 100 metrow mērila. Jara bydhy ſo myſlili, bydhy-li ſebi myſlili, ſo wobſhedenſtwo ſłota a ſleboru ſ jenho naroda na drugi ps̄chendze. Starych ſłotych pjenies je ſo jara mało ſdžeržalo, te je ſub čaſa hacž do ſnadych atomow ſeſtak. Nauwiazaj ſłota a ſleboru je ſ noweho ſweta, ſ Ameriki a ſ Australije ſ nam ps̄chihadzalo. Po někotrych lętach ſazach drje tež tamniſche ſzrta ſaprahnū.

* Niesluk, tiz ſnadj ſwojego runiecza nima, je ſo w Dobranizach poła Rybhabachu w Čechach ſtaſ. Tam je ps̄chelupz Josef Šuba ſwoju

mandželsku Franzisku žiwu spasil. Podawisna, kij je zjihu wusku wokosz žałostne roshorila, je ho takle mela: Siba běsche ho psched krótkim časom druhi ras woženik a svasche ho, so je se swojej nowej mandželskej, kij ho sweru sa jeho schyri džeczi i prěnjeho mandželskwa starashe, derje spolojom. Temu pak tak njebe. Siba bě s 18letnej potru swojeje prěnjeje žony s Bezou pola Kolina lubkowacj poczai, schtož jeho skončenje na te myšle dowjedze, kebi swoju žonu na někajte waschnje s pucza frumowacj. Najprjedy bě ju na dworze do hukovce studnie cípnyč cízy, schtož pak ho njepradži; potom kebi samyšli ju spalcz. Duž ho Siba w nozy w dwémaj hodžinomaj do swojich klamow poda, tam wšchu papieru, blido a polžu a wšchón druhi drzewany czapor s petrolejem pola a sapali. Potom džecje do žonineje spanskéje komory, wutorhuju s lóža a vlezetjše ju, tak jara hacž tež ho wobarashe, do palazych klamow, hdžez ju do plomjenja storči. Jeje žałostne wołanie wubudži podružnikow, kotiz njebožownu s wohnja wuczahnyču a wohén salachu. Siba bě injes tym swoj pucz schol; po krótkim pobyczku pola swojeje lubki pak ho samowolne Njechanizskemu žudnistwu staji. Iako wo nješkutu wiedecká a žoburwinowata je tež jeho lubka sajata, dokelž žu pola njeje podhladne listy namakali. Sibowa wboha žona, kotoruž běchu do staršísteho domu pschinješli, bě po zjlym czele wopalena a je našatra wamrjela.

* S Graza pižaja: Na artileriskim třísniku pola Gurkfelda je ho wobharujomne njebože stało. Hdnyž bě s jeneje kanony wutſelené, ho muž sadu kanony khablaše a se ſłowami: „Kenes lieutnant, ja wumru!“ i semi padže. Sa někotre minutu bě morwy. Pschi pchepitanju ho pokala, ho běchu pluny (gas), kotrež ho do sadu wudobycj ptačku, samk wuczischę, a ho bě wotraženy kruch wojakowy život trzejch.

* (Žónske w kaſchęju puczowaze.) S Trieru pižaja: Kawrjenzowy wenz, kij je kebi Winsti Hermann Zeitung se swojim puczowanjom w kaſchęju ſaſkuji, njeje pječim holzam w jenej třísleské budže ſpacž dal. Duž žu ſpýtale, po tudomnej „Pétrowej maſy“ kebi tež taiki wenz dobycz. Węžy swojeje budý běchu do wulkich kaſchęzow ſkladle, kotrež k pschewjeſenju do Speiera hzo na dworniſčezu na wosu ſtejachu. Krótko do wotjedzenja pak wuſtyscha jedyn zeleznizat khetro wótru roſmolwu w jenym ſacjinjenym wosu. Duž jón hichtče ras wotewrichu, a hraj, s jeneho teho kaſchęza wuſtočihu te pječ ſnejzny, kij běchu ho s tym, so njebehu swoje ſpětne hubki džerječ mohle, pscheradžile a wo ſbože darmotneho pschewjeſenja pschinješle. Póbla teho dyrbjachu 6 hrivnow počuth ſaplacžicj a potom móžachu, hdžez běchu kebi porjadne khartki kapiše, žobu jecz, ale niz jako twora w kaſchęzach, ale jako czeſtne paſažerki w wosach tſečeje flaky.

* W New-Yorku ho w tu khwili fabrika twari w podobje wulkeho žlona (elefanta), 200 stopow wyżoka. Murjowany twar, kij žlonowy život pschedſtaja, wopschija wjele wulkich a mjeñſkich ſalow. Do rjapa, ſubow a wopuscze žu ſhody położene. Woczi ſtej wulkej wotni, s kotrejuž ho na morjo a mórfki brjoh hłada. W žlonowych nobiskach žu ſchtyri poſhody a ſchtwore žłowne wrota. So by žlon císcze ranjho-krajny napohlad mél, žu jemu indiski domik na kribjet ſtajili, 300 stopow wyżoku węžu, s kotrejez ploneho wjercha je rjana wołownoscz widzecz. Tam pschewidži ho zhy New-York a Brooklyn a wulki džel morja.

* (Kak dołho ho jēdže w žoldku ſadžerža.) H. Groce, Rosenheim a A. Eichenberg pschedpytuja čaſ, kotoruž jēdže w žoldku ſawofstanu, předy hacž jón wopuschę. Budý ſpominamý jenož na Eichenbergowe poſpyty, kij tutón čaſ ſ pschedawkom žloneho kifliká, alkohola a drugich wabjatych ſredkow ſtudowashe. Wón namaka, ſo pschedawkom žloneho kifliká (Salzsäure) pschedzyrowanje ſtajne wo něſčto, něhdze wo 10%, ſpěchuje, ſo tež pschedawkom ſnadnych dželow alkohola [palenza] (hacž do 50 kubiknych centimetrow alkoholskej cíelliszcze) čaſ pschedzyrowanja pschitrotſcha, ſo pak jón wjazy (něhdze liter wina abo piwa) ani njeſchitrotſcha ani njepondlescha. Žonop jón widomnje pschitrotſcha, popjet a kondurango pak jenož malo, ſo wodu — $1\frac{1}{2}$ litra wody — ho čaſ pschedzywanja jēdže w žoldku khetro podlēſcha.

* W lecze žu muchi a woſy ſa ſkót, woſebje ſa konje, wulka cíwila. Najlepje ho tutym cíwilowarjam wobara, hdžez ho konje ſ kiflikom, w kotrejž žu ho wotreichowe abo tobakowe ſopjena wuwarkle, namasaſa. Tež ſartbowanie ſ cíerſtwymi kyrbiſowymi ſopjennami pječa muchi a woſy ſnjeſc̄ njeſča. Sso ſamo roſum, ſo dyrbí ho taſte namasanje huſcžiſko wopjetowacj.

(Bytwinſte powjeſeje hladaj w pschilosy.)

Moja nowa fabrika na „Hlinjanej Gorje“ pódla dworniſčez (Ghonberg-Prietz bei Kamenz in Sachsen) cíeszenym ſerbam roly, Thachle (po Miechjanſkim waschnju dželane) a tež žhele we wſchędru druginach porucza.

Bjedrich Ruppert.

Kedžbu pschi kupjenju

Zacherſina.

Wotebjeratka: „... Nochzu wotewrjeneho infektoweho pólva; pschetož ſzym Zacherlin žadał... . Schwala tule woſebitoſcz ſ prawom jako naſlepſchi ſredk psche wſchę pschekazanž, duž jenož ſasyglowanu bleschi ſ imienom Zacherl woſmu!“

Wopravdžity dostacj:

W Budyschinje pola	ll. bratrow Merschow,
= = = = =	Straucha a Holdy,
= = = = =	l. Oth Engerta,
= = = = =	Ernesta Mittashá,
= = = = =	Jurja Holda w měſčej. hapt.,
= Barče	C. A. Lukashá,
= Biskopizach	Pawela Schokarta,
=	Alfreda Bohmy,
= Bukezach	Herm. Kschizanka,
= Kellizach	Pawela Mila,
= Wjasonjz	E. Ferd. Lehmann,
= Scherachowje	Ed. Tammera,
= Sohlandze	Ernesta Augustina,
= Wojerezach	A. W. Knichale naſléd.,
= = = = =	Liberius Pfunsera.

Julius Höhme,

ſastupjær internazionalneje maschinſleje wustajenžy
w Riesn nad Žobjom

porucza na naſlepje dželane ſokomobile a parne mlóčjaze maschin yot 2 konjazeju mozow, ſcheroſkomlóčjaze maschin, ſ gōpelom a paru ho cíerjaze, jenopschěne mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze, inčzne mlóčjaze maschin najnowiſcheje konstrukzije, běryny roſtločjaze a běryny roſrikaze maschin, reſaki ſa běryny a řepu, cíilczaſe maschin, mjetſlizy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóčjinki, viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu ho cíerjaze, inčhowe hudy ſa ſazynkowanego worzloweho blacha, ſeſeſne inčhowe plumpy, pijn parjaze apparatus (noschne), triery naſlepſcheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynekate walzy a deſimalne ſkótne wahi, ſuczne brony, hamzne dželo, ſalonisz ſchlitowanym ſystem, kotrež móža ho hnydom wot kóždeho do Saakowych, Metfertowych a Howardowych bronow pschémencz, pschego naſlepſcheje, wupruhaneje konstrukzije.

Najpschidónische wuměnjenja dla placjenja! Pruga dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatnja a ſlad pola Jana Manjola w Budyschinje.

Dobrowolne pszechadzowanie.

Leżomnoścę, t. sawojskim w Panachowje rod. Janach w Mieschizach skuszała, Marja Madseny Panachowje rod. Janach w Mieschizach skuszała, a) Sahrodnika leżomnoścę cążko 13 wopalnego katastra a fol. 15 leżomnośnych a hypothekich knihow sa Mieschizy a sahony cążko 75, 139, 143, 144, 385, 387, 394, 395, 396, 405, 408, 439, 478 a 481 sahonskich knihow sa Mieschizy i njedzelenymi pełozami sahony cążko 214, 224, 225, 335 a 363 sahonskich knihow sa Mieschizy a b) Łukowa leżomnoścę fol. 71 leżomnośnych a hypothekich knihow a cążko 229c leżomnośnych knihow sa Mieschizy, leżomnoścę hromadzę 9 hektarów 72,3 arow = 17 arow 269 □ prutow wilkej s 269,16 dawskimi jenosciami wobczegiem, njedzivajzy na cęztoły wot wjeznych grychtow na 9168 ml. 12 np. taśserowanej a w nastupanju twarjenjow pschi krajnej immobilnej wopalnej kasy na 9840 ml. taśserowanej, kaž tež c) Łukowa leżomnoścę fol. 63 leżomnośnych a hypothekich knihow sa Wujež pola Busek a cążko 223 tamnijskich sahonskich knihow, kotaž 148 □ prutow s 9,78 dawskimi jenosciami wopschija a je njedzivajo na cęztoły wot wjeznych grychtow na 500 ml. taśserowana, maja ho po żadanju herbów s letuszhimi jnemi

2. augusta 1892 dopoldnia 1/2 hodzin

wot podpisaneho kralowskeho hamtskeho žudnišwa na městnie hamym w Mieschizach sjanje na pszechadzowanie pschedawac.

S połasaniem na wosjewienja, na tudomnej žudniſkej taſli a w Mieschiczankej korezmie wuwiszaze, ho na kupjenje smyſleni pschepróchuja, ho imjenowany dzeń w Panachez kheznej leżomnoſci w Mieschizach seńz, swoju placzenjakhmanoscę dopokasacę a dalsze wočakac.

Inventar, t. leżomnoſci skuszały, budże ho pschi wobstenoſczaſt dzeń po pszechadzowanej termiji dopoldnia wot 9 hodzin sa hnydom hotowe pjenesz w Panachez kheznej leżomnoſci wot wjeznych grychtow sjanje na pszechadzowanie pschedawac.

W Budyschinje, 18. julija 1892.

Kralowske hamtske žudniſwo tam.

Saeger, hamtski žudniſ.

Lorenz.

Korezma

w Nowej Wsy pola Miechowidla (i korezmatkimi prawami) i 5 körzami pola a kuki je se jnemi a ſiwym a morwym inventarom placzisnym hōdno na pschedan. Dalsze je pola wobzedzeli shonicz.

Wobzedzela Gruslowa tam.

Miechowidlo pola Kletneho (jeleſniczna a pôſtska ſtazija) i thlamami, hródzemi a woblydenjom je i polemi abo bjes nich na pschedaneje abo na pschedan. Dalsze je shonicz pola gmjenskeho pschedstejerza w Dyrbachu pola Kletnoho.

W Hniewkezach je jena khezka na pschedan. Dalsze je w korezme tam shonicz.

W Czelchowje je ſiwuoſcę cążko 9 i 12 körzami pola a kuki a maſivnymi twarjeniami se jnemi a inventarom dla dželenja herbstwa na pschedan.

Herbjo.

W Hlinje je khezja cążko 32 i 2 körzomaj pola a kuki na pschedan. Polozia kupynych pjenies može ſtejo wostac.

W Hlinje je khezja i 1/4 körzom pola a sahody na pschedan. Dalsze je shonicz pola Kötwiſy tam.

Srebz ^{3/4} lētny, bruneje barby, je na pschedan w Hnieszach cążko 29.

Tobak w roſkach, Wachungski, Ahoczebuski, Brotterodski, hekloſty a prahowany tobak, wopravdity a nemski portorisko,

zyle a krane rjepiki porucza tunjo

J. G. Klingst Nachfolger na bohatej hazy 16 na röſku theaterſkej hazy.

**Zakl woszabje tunje
poruczam t hermantowym wobleczenjam
jako dar sa džowki**

**dwójzyscheroke
draſtne tkaniny
w wulskim wubjerku muſtrow,
tōhez po 40 np.**

**Gjistowolmiane dwójzyscheroke
draſtne tkaniny
w nowych kraſnych muſtrach
tōhez po 60 hacj 90 np.**

**Alphons Schauseil
67 na bohatej hazy 67.**

Wosotwarſtwo J. Bergmanna

w Delnjej Hórzy

porucza ho t dobremu a tunjemu twarjenju wosow wscheje druſinu. Genož dokež ſam pschezo ſobu dželam, najlepsze pomožne maschinu wobzedzu, móžu derje a tunjo, kaž kóždy druhi, swoje dželo ſhotowicž. Nekotre wosy ſu pschezo w drzewie hotowe a móža ho pschi potriebje wobbladac.

**Wodne ponoje, kotly, khachlowe platy, neſčowe rebliki, khachlowe durežka, tſeſchne wokna, twarske hōdze
porucza tunjo**

Paul Walther.

**Turkowske głowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuñscho porucza**

**Th. Grumbt
na ſtronkownej lawskiej hazy.**

**Schaty ſimože maschinu
w wſchelakich wulſoszach porucza
tunjo**

**Richard Otto,
mechanik na hornczetskej hazy 18.**

Tunje

zigar y

tupowanſte žorlo sa ſaſopſchedawacjow, tybzaz higo po 20 ml. porucza

Richard Neumann
na ſtrutkownej lawskiej hazy cijo. 6, filiale na bohatej hazy 28 a na röſku Lubiſleje a Mättigoweje drohi.

Richard Neumann
porucza hyy a paleny

Ehoſej

w najwjetſchim wubjerku a najlepſzej dobroſeſti po najtunisich placzisnach.

Pschi wotewſacju wjetſich dželbow ho pomérne niſzche placzisny woblicza.

Balenz

jednory a dwójny w ſnatich dobrzych a derjeſkodzacych druſinach poruczataj tunjo

Šiſchka a Nieczka.

Móſchnje,

praktiske nowoſcje, njepſchetrjehene derje džeržaze, porucza

A. Pietſch
na hauenſteinskej hazy. Fabrika matrazow, rjemjenjerſkich a móſchnjetkich wézow.

5 porſtow tolſty hufſheny polež punt po 75 np., pschi 10 puntach tutiſcho, ſeleny polež punt po 70 np., hafleſhcejo " " 70 " pschedawa

Otto Pötschke
6 na ſitnej hazy 6.

Serbske towarzstwo „Czornobóh“ w Draždánoch

změje jutſje nředželu 24. julijsa ſwoj leſtvični wulēt do Budetec a na Mnišonku horu. Wone pschijede w 8 hodž. do Budyschina a wotjede $\frac{1}{2}$ 11 hodž. wot tam do Budetec. Serbske towarzstwa a wſchitzy Šerbo, kiz ſo ſa naſche towarzſto ſajmuja, ſu ſ tutym wutrobnje pschedroſteni. Wječor w 7 hodž. budže ſo w Budetecach konzert wobdzerecz a džiwadlo hrač.

Wo bohaty wobdzelenje prožy.

G. Holbian, pschedhyda.

Pschedpoſmenje. Či, kotrym je $\frac{1}{2}$ 11 hodž. pschedeſte, maja ſtađnoſć, ſ Budyskej Bježadu popołdnju w 2 hodž. do Budetec po ſteſnicy jecz.

Spěwanski konzert w hoſczenzu w Małym Wjelkowje nředželu 31. julijsa 1892

wuſtedzeny wot Šaręžanského ſpěwanskeho towarzſta.

Sapoežat $\frac{1}{2}$ 8 hodžin

Wo konzercze baſska hndžba.

Wo bohaty wopht prožy.

ſpěwanske towarzſto a hoſczenzár.

Pschedpoloženje rěſniſtwa.

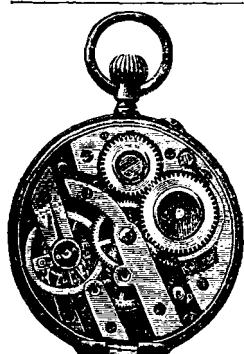
Š tutym najpodwołniſcho ſ wjedženju dawam, ſo ſym 18. julijsa ſwoje rěſniſtvo ſ mjažnych jědkow

na žitnu haſhu čiſlo 6

pschedpoložil.

S poczeczowanym

Otto Petſchla.

J. G. Schneider a syn,
čaſznikarjej pschi lawſkim tormje,
pschedo najlepſe a naſtunſe čaſzniki, bu-
džaki a rječasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ haſz 200 hrivnach.

Na hodoſć čaſznikow a hrajadlow ſo na
wjazore lěta ſ piſſom rukuje. — Pschi
pschedawanju ſo ſerbſki rěči. —

Nředžesski měr.

Šwojim čeſćenym wotbjerarjam najpodwołniſho ſ wjedženju
dawam, ſo je noju pschedawarňa

hermankovu nředželu

wot $\frac{1}{2}$ 11 haſz do 12 hodžin pschedpolodnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 haſz do 9 hodžin wječor,

4 nředžele do hod

wot $\frac{1}{2}$ 11 haſz do 12 hodžin pschedpolodnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 haſz do 8 hodžin wječor,

a druhe nředžele a ſwjate dny

wot $\frac{1}{2}$ 11 haſz do 12 hodžin pschedpolodnju a
wot $\frac{1}{2}$ 2 haſz do 4 hodžin popołdnju

wotewrjenia.

Přeni ſwjath džen jutrow, ſwjatkov a hodo, wobaj polutnaj
vnje, čiži piſak a nředželu ſemrjetnich noju pschedawarňa ſam-
uena wostanje.

S poczeczowanjom

A. & W. Neuhahn,

pschedawarňa papery, pižanskeje potreby, krótkich a
galantrijsowych tworow a hraſkow

4 na ſerbſkej haſhu 4.

Budyska Bjesada.

Sobustawy Budyskeje Bjesady ſo přeproſuja, ſo nředželu
24. julijsa při wulēce Draždánskeho serbskeho towarzſta
Czornoboh na Mnišonku horu wobdzelić a koncert a serbske
džiwadlove předſtajenje, kotrež ſo wot mjenowaneho towarzſta
tón ſamy džen wječor w Budetecach hraje, wopytać. — Sobustawy
Budyskeje Bjesady popołdnju w 2 hodž. po ſteſnicy z Budysina
do Budetec wotjedu a wot tam hromadze ze sobustawami towarzſta
Czornoboh na Mnišonku horu póndu.

Předsydſtwo.

Bukečanske serbske twarzſto.

Sobustawam naſeho towarzſta
so k wjedženju dawa, zo je naše
twarzſto wot bratrowskeho
twarzſta Czornoboh w Draž-
dánoch, kotrež změje 24. julijsa
wulēt do Budetec a na Mnišon-
ku horu, najwutrobiňo pře-
proſene, ſo při tutym wulēce
wobdzelić. Twarzſto Czornoboh
z Budysina do Budetec 10 hodž.
43 min. wotjedu a budže wječor
w Budetecach serbske džiwadlo
hrać, k kotremuž ſo mały bal
přizamknje. Sobustawy Bukeč.
serb. towarzſta ſo teho dla na-
pominaju, tole přeproſenje wob-
kedžbowac.

Předsydſtwo.

Wohnjostroje

(Feuerwehrkörper)

wo iſtwje, na kraju a na wodze
porucza tunjo

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſhu 16,
na róžku theaterskeje haſhu.

Wohnjostroje po 15—250 mk.,
wjetſke po woſebitnym ſtaſanju, ſo
ſa 6 dnjow wobstaraja.

Wěſty ſredk psche
čerwjenie poběženje ſwini
paček po 1 mk. 25 np.
porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
w Budyschinje na bohatej haſhu 16.

Turkowske ſlowki
naſlepſcheje družin porucza

Moritz Mječeva
pschi mjažowym torhochčju.
Destilacija ſnatych dobrých likérów
po starých tunich placzisnach.

Nowoscze
w ſmótſiaſznych liſtach,
ſbožopschedazných Thart-
lach we wſchech družinach,
žnjowych,

narodniſkich
a ſwazných ſpěwach
porucza we wulém wubjerku

Gustav Rämsch

na bohatej haſhu 22.
Saſhopſchedawarjam ſo ponížene
placzisny woblicza.

Serbske ſpěw
do žnjowych wěnzow
ſu doſtać w wudawacni „Serb.
Nowin“.

Twarzſto ſerbſkich
burow w Rakęzach
změje jutſje nředželu 24. julijsa
popołdnju w 4. hodž. poſedzenje.
Pschedhydſtwo.

Młodscha holza ſo hnydom do
lokeje ſlužby pyta wot
G. Lukowſeje
na ſnutſlownej lawſkej haſhu 8.

Skotowa hospoda abo ſama
hospoda, niz pschedloda, po móz-
noſci ſerbſkeje rěče mózna, ſo
hnydom abo ſ nowemu lětu 1893
na jene knježe kublo pola Budys-
chyna pyta. Samolwjenja njech
ſo wotedaja pola

Korle Meißela w Budyschinje
na hornęderſkej haſhu čzo. 21.

Na nowemu lětu a hnydom ſlu-
žobne holzy, wotrocıklow, hródne
bzowki, wolazich, dželacžeske ſwój-
by pyta Spannowa na malej
bratrowskej haſhu 5.

Rólnych poſončow, ſrénkow,
wolazich, tſecžakow, nóznych ſtraž-
nikow, dželacžeske ſwójby, ſlužobne
holzy, hródne a mlokowe holzy a
a woſhladanju ſwini pyta
Heynoldowa.

Rubarjow
pleſtrownych kamjenjow
a roſkočerjow pyta
ſlařački miſtr Pippa
w Wurizach.

Sso wróčiwiſhi wot rowa
ſwojeje wutrobnje lubowaneje
maczerje wſchitlim pscheduſnym
a pschedzelam ſa wutrobine džel-
bracže ſwój naikubſho ſaſuthy
džak praju. Woſebje ſo džakuju
ſwójbomaj Handrija Albinusa
w řekezech a Augusta Poldraka
w Bręſowje ſa luboſciwu ſtar-
ſciwiſc a woſhladanje na khor-
ložu, taž tež knjeſej fararje dr.
Kaličej ſa troſtowaze ſłowa
pschi rowje.

W Koprizačach, 19. julijsa 1892.

Žarowazy ſyn
Ernst Poldrak.

(Na temu čiſlu piſiſloha.)

Pschiloha f číslu 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. julijsa 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smjeje jutſje njedželu rano w 7 hodž. sarat dr. Kalič herblku spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}$ godzin smjeje diałonus Rada herbse a w 10 godzinach němke předowanje.

Werovali:

W Katholskej žyrlwi: Dr. phil. Clemens Förster, wuežer w Lipstu, s Hanu Bergmannem.

Křečenl:

W Michałskiej žyrlwi: Gustav Richard, Jana Gustava Baręza, žiwnoſežerja w Grubjelcizach, s. — Hedwiga Frida, Ernsta Emila Domascha, mlynſkeho na Židowje, dž. — Maria Ella, Augusta Schlacht, restawratéra pod hrodom, dž. — Ernestina Hana, Ernsta Augusta Winklera, dželaczerja w Tšelanach, dž. — Hana, njemandz, dž. w Delnej Kinje.

W Katholskej žyrlwi: Benno Rudolf, Schęzepana Siebera, dželaczerja, s.

Zemrječl:

Džen 14. julijsa: Julius Richard, Juliusa Wylema Bernharda Mahlera, zigarnika na Židowje, s., 1 měsaz 18 dnjow. — 16. Marja, njebo Jana Poldrafa, kublerſkeho wumjeňlara w Bręsowje, mandz, 72 lét 11 měs. 27 dnjow. — 18. Alfred, Karel Gustava Wiczasa, zigarnika na Židowje, s., 3 měsaz 18 dnjow. — Arthur Richard, Ernsta Hencjela, fabrikarja w Dobruschi, s., 2 měsazaj 18 dnjow. — 19. Hana, njemandz dž. w Delnej Kinje, $\frac{1}{2}$ dnja. — Marja, Miliawška Hermanna, dželaczerja, dž., 1 měsaz 26 dnjow. — Marja Marta, Jana Ernsta Biele, krawſkeho miščtra, 6 lét 8 měsazow 15 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	16. julijsa 1892		21. julijsa 1892		wot		hacj	
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Pščeriza		běla	10	59	10	74	10	71
		žolta	10	—	10	18	10	29
Rožka			9	6	9	36	8	94
Jecžmien			7	86	8	—	7	47
Wowk			7	20	7	70	7	25
Hroch			8	89	11	11	10	56
Wota			8	6	8	33	7	50
Zahly			16	50	19	50	14	—
Hejbudschla			18	50	19	—	17	—
Berny			3	20	3	80	2	80
Butia	1 kilogr.		2	20	2	40	2	20
Pščeriza muša	50		10	50	18	—	—	—
Rzana muša	50		10	50	15	50	—	—
Szyno	50		2	40	2	60	2	20
Gatóma	600		17	—	20	—	17	—
Prožata 786 štuk, štuka			10	—	23	—	—	—
Pščerizne motrub			5	—	6	—	—	—
Rzane motrub			5	50	7	25	—	—

Na buršu w Budyschinje pščeriza (běla) wot 10 hr. 45 np. hacj 10 hr. 60 np., pščeriza (žolta) wot 9 hr. 75 np. hacj 10 hr. — np., rožka wot 9 hr. 25 np. hacj 9 hr. 38 np., jecžmien wot 7 hr. 50 np. hacj 7 hr. 80 np., wowk wot 7 hr. 40 np. hacj 7 hr. 50 np.

Draždžanje mijašowe placisny: Hovjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěšneje wahi. Dobre fraine živinje 59—62 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelato 1. družiny 45—60 np. po vunče rěšneje wahi.

Wjedro w Londonje 22. julijsa: Dejččiloſte.

Pſchedeschežniſki,

jenož žamžny wudžell, kóždu čas w bohatym wubjerku tunjo poruczam; wožebje na pſchedeschežniſki po 3 mk. a dróžſhe, wjele trajniſho a lepje dželane, hacj wołonioſcherſka twora, fedžone činju.

Wožebne polžidžane a čiſciežidžane pſchedeschežniſki, pſchezo najnowiſhe, teho runja jara placisny hōdno.

S. M. Schmidt,

pſchedeschežniſki pſchi hōlonym torhōſhežu.

S dobom k wjedzenju dawam, so žobotu a hermant niz wjazy w budze pſchedawac̄ njebam. Duž proſču žwojich čeſčených wotbjerarjow, moje khlamy wopytač, hōdž po najtunischiſh placisnach pſchedawam.

Pſchedawańja želesnyh krótkich tworow a grata

B. Fischer na žitnej hāžy, magazin sa domjazu a hospodařsku nadobu, porucza ſwoje ſnate ſolidne wězy po najtunischiſh placisnach.

Sa ratarjow:

Ia kožy (sa kotrych dobrósc̄ ſo rukuje), ſerpy, ſynowe widla, hnójne widla, žujoſe widla, ſopacze, ſhpody, rječazy

a t. d.

Sa rjemježnínikow:

Ia grat (sa tyſcherjow, = czechlow, = murjerjow, = samkarjow, = hedlarjow, = tapežerarjow, = rěſnikow, = ſchewzow, = kramzow a t. d.

kaž tež wſchē wužitne wězy, jako kwaſne a ſklađnoſtne dary po hodžaze, jako:

ff. Golińskie blidowe nože a widliczki, ff. kijy,

ff. noži, možasne a worzlowe platy, warne ſudobje ſ lateho želeſa, emaillérowane warne ſudobje, kheſejowe mlyny, rybowanske maszyny, ſchaty žimaze maszyny

a t. d.

butrowe wahi, dezimalne wahi,

taſlowe wahi, kheſbowe truhaki, ſchklenyk ſakladjenju, pſchedeschežniſkowe djerzaki, khamory pſche muhi, jědžowe khamory, kwětkowe blida a t. d.

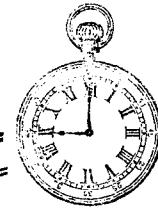
B. Fischer na žitnej hāžy.

Franz Marschner

čažnikar w Budyschinje

čzo. 9 na bohatej hāžy čzo. 9

ſwoj ſkład čažnikow a čažnikowých rječasow dobrósc̄ wemu wobledžbowaniu porucza.

Hōdna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pſchispomnjenje: Kčču h̄erbſki.

Pſchedeschežniſki

Pſchedeschežniſki

wóžkom a dwanacjedžlate, trajne dželane porucza po najtunischiſh placisnach

pſchedeschežniſkawnja

Ed. Schulzes Sohn

pſchi bohatych wrotač 26.

Pſchedeschežniſki
počekanie o poričenje
tunje a tunjo.

Wulki kheſejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnizy

na ſtronkownej lawskiej hāžy

porucza

gyry kheſej punt po 110, 115, 120 hacj 170 np.,

paleny kheſej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym najlepšim ſložje.

Korczmarjo, restawraterojo a sažopſchedawarjo njenomža pſchi kupowanju wina lěpje cžinicž, hacž ſzwoju potrjebu

w winar̄ni Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haszny cžizlo 18 ſ nutſhodom theaterſkeje haszny

wotewscz. Tam sju naturske wina, sa kótrychž czistoscž so rukuje, dostacz. Bjes tym so dýrbja so pola winowych puczowarjow wyższe wudawki sa puczowanje zebu sapłacžicž, tole podroženie wina pola mjenowaneje firmu wuwostanie, dołelž wona wjetshi džel žwojich winow direktnie pola winizarjow kupuje, s kótrymž je so mějeczel firmu pschi žwojim dolholétnym pschebytku pschi Rheinje sesnał, a pódla teho ma hishcze kóždy tón dobytk, so źebi wulki skład wina dzeržecž njetrjeba. Hdyž so njedzelu wino trjeba, móže so źebotu kóždokréžna potrjeba w wotležanych bleschach derje a tunjo s rukowanjom sa sprawne a žwédonite požluženje dostacz.

Najwjetshi sklad wina w Budyschinje.

Patentowane śmietanowe Viktoria-separatory, młokowe studzaki, młokowe mleczne kany, szynowobrózazem maszyny,

Fonjaze rěble

wulke ruczne sahrabowaze hrabje
w kogdej zadanej scheri a kogdejskuli liczbu subow po
9 mk. 50 np. hacz 16 mk.,

trawu a žito žnějaze maschinu,
parne mlóčjaze maschinu a lokomobile,
džéle i wudospolnjenju hnýdom,
wschë porjedzenja s rukowanjom jara tunjo
poruča

Pościedawanie a porjedżenje w schęch druzinow czasznikow. Placisny najstunſcho a rukowanje na dwę lęcze.

Gustav Mager,
czeknifat

11 na ſerbſkej hafy 11

Rajß
gruph,
jahlh,
jduschku,
hróch,

po jednotliwym a ſzyła porucza-
tunjo **Th. Grumbt.**

August Steinbrecher w Biszopizach.

Fabrika a sklad ratačskich maschinow.

Kolonialtwo rowe a destilazisse thlami

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

porucđeja swojim čescenjnym wotebjerarjam:
 khosej, njepaleny, bylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
 140 a 150 np.,
 khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
 zokor, mlethy, jara flodki, punt po 32 np.,
 zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
 kompowy zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,
 rajz, wulksornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zlych me-
     chach punt po $13\frac{1}{2}$ — $14\frac{1}{2}$ np.,
 syrup, flodki kaž med, punt po 18 np.,
 kandisowy syrup, punt po 14 np.,
 mydlo w snatej dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
 rjepikaty tobak, amerik. frany, punt po 35 np.,
 rjepikaty tobak 2. druzinu, punt po 30 np.,
 rjepikaty tobak, njeckany, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,
 jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 schiuk po 11 np.,
 kwinjazy schmak, punt po 55 np.,
 lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
 jashly, punt po 16 a 18 np.,
 grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
 hrósh, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Wschón rataéski grat

a potrebu poručja tunjo

Paul Walther

Emma swudowjena Vorwerkowa

— Požluženje w němſkej a ſerbſkej rěči
w Budyschinje na hłownym torhoſchczu 5.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štvortlétne předplata w wudawáni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinješenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číšlo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíše Smolerjeo knihičceňe w mačičnym domje w Budyšinje.

Číslo 31.

Sobotu 30. julija 1892.

Za nawěštki kíž maja so w wudawáni „Serb. Now.“ (na róžku zwonczeje lawské hasy čo. 2) wotedać, placi so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. Kral Albert je saňdenu ſobotu inklegito w Barlinje pschebywał. Wón je tamních uwmělkou wuſtajenžu wopytał a ſ wjazorymi woſkobami, bjes druhim ſ khějorſtowym kanlerom Capriboim, roſrečjenje měl.

— Saſki prynz Jurij ſo w bližších dnjach do Póſnanja podo, ſo by pschi manebrach tudomneho armeekorpsa pschitomny byl.

— Khějor Wylem je ſo ſchtwórk ſe ſwojeje mórfleje jěſby po Norwegſkim brjohu do Barlina wrócił. Woſczakuja, ſo wón, předy hac̄ pucžowanje do Jendželskeje naſtupi, w naſtupanju ſwětoweje wuſtajenžy w Barlinje roſhudne ſłowo praji. Bjes ſaſtupjeremi němskeje wulkeje induſtriye je ſo hac̄ dotal jara malo hloſhov ſa wobhywanje ſwětoweje wuſtajenžy w Barlinje wuprojilo. Saſke a teho runja tež pruske kniežerſtvo ſtej ſo pječa hižo ſarjeklej, ſwětowu wuſtajenžu podpjerac̄. Duž maja někole ſkoro hižo ſa wěſte, ſo khějor projeſtej ſwětoweje wuſtajenžy panuež da.

— S Bayerskeje, Würtembergſkeje a Badenskeje je njedželu něhac̄ 6000 muži do ſtingenſkých ſkupin wjetchej Bismarcké holdowac̄ pschichlo. Pschi teſle ſklaſnoſeži Bismarck ſ někotrymi rěčemi jako ſtvořicela němskeho khějorſtwa ſlawjach. Bismarck ſo ſa tele pocžezowanja ſ poſhodžinskej rěči džakowac̄. Swonkowne a ſnitskowne politiske wobſtejnosc̄e Němskeje wobſhwětliwſchi wón praji, ſo budže ſo ſ politiku, w lotrejz ſlužbje je 40 let doho ſtał, dale naſkadowac̄. „Njech mi“, Bismarck praji, „hubu ſakafaja, tak jara hac̄ ſo jím čze, ja ju tola džerzeč njebuđu. Wſchitzu moji pschecžiwny měnja, ſo bych woſkoba w ſtaſiſnach byl, hdy bych mjelečał a žaneho ſłowa wjazy njeřečał. Dokelž ſo tutemu žadanju pschecžiwnam, moji njeſpſcheczeljo najwótrischo moju woſkobu ſakudžuju. Tuciž knieža ſebi pschi tym wo tym jaſni njeſku, ſo, hdyž mje ſteho člowiela ſwarja a mje blaſna mjenuju, lotrž dženža wjazy njevě, ſchto čze, něcht na ſaſtojnſtvo paba, w lotrymž hym předy džekal.“ Wjetch ſe ſlawu khějorej a khějorſtwu ſkoneči. Njedželu Bismarck do ſeny pschijedže, hdyž na njeho ſ nowa wulkoine čeſćezowanja čzaſaju. „Hamburgſke Nowiny“ bjes tym dale roſpominaju, kajž ſchkerjebniž ſu Bismarck ſe ſaſtojnſtwa wuſchkerſedžili. Temu napschecžiwo ſo w kniežerſtowych nowinach na to poſkuſuje, ſo ſchkerjebzakow dla Bismarck wotſtupic̄ njeje trjebał, ſi jenigkej pschicžinu teho je bylo, ſo ſo Bismarck a mloby khějor dla wſchelakosc̄e měnjenjow a naſlabow ſnjesc̄ njeſtaſt mohlo. Powſchitkowne džiwanje naſtaſt konſerbativnych nowin „Reichsbote“ ſhubdžuje, w lotrymž ſo wjetchej Bismarcké porokuje, ſo wón nje-džiwažy wſchego napschecžneho wobkručenja ſa ničim druhim njeſteji, hac̄ hrabju Capribo ſi kanlerſtwa wucžiſhceč a naſladnoſc̄ khějorſtoweho kniežerſtwa tak podrveč, ſo by ſo wón, Bismarck, ſaſo ſa kanlera poſkoc̄ac̄ dyrbjal.

— Aluminijsk němske wojetſke ſarjabinſtvo wulku ledžbliswosc̄ pschihobroc̄a. Poſla pruskeje garby čhebzja ſpytac̄, wſchē wobbitki helma, laž worjok atd., ſi zpla wſchē džele monteřunki ſ aluminijsk dželac̄.

— W Bočumje je ſo pondželu projež wo faſhionowanju ſtemplow ſeleſnicžnych ſhénov Bočumiskeho towarſtwa ſapocžat.

— S Uelzena do Celle w tu ſhwilu dwa pruski ſeleſnicžni regimentaj hromadze ſi jenym bayerskym ſeleſnicžnym bataillonom ſeleſniž twaritaj. Něhac̄ 80 kilometrow (20 hodžin) doha čara dyrbí ſa 6 dnjow hotowa byc̄. Šchtož je ſkysheč, khějor ſapocžat

augusta po nowej ſeleſnižy pojedze; wona ſo jenož někotre njedžele w rježde ſbžerži a ſo potom ſaſo ſwotorha. ſe jeje twarjenju je ſo ſwecžowanju 600 reservistow ſwolačo.

— W pôſlích ſchulach w Póſnanſkej je pruske kniežerſtvo ſaſo dowolilo, naboginu ſi pomožu pôſlaje rěče wucžic̄. Simultanske ſchule, kotrež ſo wot evangeličskich, katolickich a židovskich džecži hromadze wophtuja, ſo wjazy njeſaložuža; kniežerſtvo wjele hóle pschihoty čzni, tele ſchule po něčim ſběhnuz. Němsky wucžerjo, lotrž večnu pod Bismarckowym kanlerſtwood ſi wotpoſhlabom do Póſnanſkeje poſkoc̄ali, ſo bych ſchule pschenemčili, ſo na nowowupižane ſchulſte měſtna jenož poſtaſejo, hdyž móža dopokac̄, ſo ſu pôſli naſwuli. Šchtož je kniežerſtvo w naſtupanju ſchulow w Póſnanſkej pschiswolilo, wo to ſo nětko tež Polazj w Hornjej Schlesynſkej prouža. Petizija, wot wjetcha-biflopa dr. Koppe poručena, w kotrež ſo wo pôſli ſchulſtu wucžbu prophy, je hižo 126,380 podpišnom doſtala.

— Kholeru je ſo pječa hižo hac̄ ſi němskym mjeſam ſanjeſbla. Lileſiske nowiny ſu pojeſcž pschinjeſbla, ſo je ſo na namjeſnej ſeleſnicžnej ſtaziji Chodkuhnje jedyn pucžowat psches mjeſy wróci poſkaſal, dokelž je na kholeru khory byl. Pruske kniežerſtvo wſchē ſeleſnicžne čzni, ſi Ruskeje do Němzow pschijedžaze, kruče wobledžbowac̄ dawa, ſo bych ſi nimi na kholeru ſhorjeni psches němske mjeſy njeſpſchichli. W krajinach pschi narańſkých němských mjeſach ſu ſo wſchē nufne naprawy pořučile, ſi lotrymž mohlo ſo wobhydlefſtvo kholery wobróci. We wſchē měſtach ſu ſo ſanitetne komiſije ſwolačo a ſo w hojeńjach pschipravý ſi wothladañu na kholeru ſhorjenych čzni.

— W ſwojich koloniach Němzy te ſame njeſube naſhonijenja čzni, na kotrež ſu Jendželženjo a Franzowſo hižo dawno ſwucženi. W narańſkej afriſkej kolonii ſo Němzam na žane waſchnje wjazy ſchlaſcžic̄ nochze. Jedyn lub po druhim němske kniežerſtvo wotſchaseč pyta a němske wojetſke ſtazije nadpaduje. Pschi tychle wobſtejnosc̄zach ſu Němzy nuſowani byli, krajinu pschi ſeiliſmandžarofſkých horach na ſhwili wopuſhčic̄. Wot guvernéra němskeje narańſkeje afriſkeje kolonije ſe Sobena je roſprawa do Barlina dōſchla, ſi kotrež ſo pojeſcž ſo pořaženjach, kotrež ſu Němzy wofspjet početepili, wobkručza. Roſprawa nadrobnije nadpad wopiuſuje, kotrež je ſo w ſbělarskich čzornochow na němske wójſko pola Moschi ſtał. Obpočane je, ſo je ſběl čzornochow ſlutk Jendželžanow, kotrež kolonija ſi němskej mjeſuje. Jendželženjo ſu čzornochow pschecžiwo Němzam naſhēzuvali a jich ſi tſelbami naſnowiſkeje konſtrukziije a ſ muniziſu ſaſtarali.

Španiſka. W měſce Santanderje je pschi ſklaſnoſeži hermantka bjes woſakami a wobhydlefem ſi kruwownym pułam dōſchlo. Komandérwaz general je hnydom do lubzi tjelecz bał, pschi čimž buſhťaj dwaſ muzej ſatſelenaj a džewječzo ſranjeni. Lubda je ſo teho dla wulke roſhorjenje ſmozowalo. Lub hroſy, kaſarmy wutupic̄, jeli ſo woſaz njevočzahnu. Duž je mědhejanosta wot kniežerſtwa žadał, ſo bych ſo wjazy město wopuſhčili.

Aukhowska. Franzowske nowiny „Figaro“ ſu psched ſrotkim naſtaſt, po ſvacžu ſe ſtrony franzowskeho kniežerſtwa poſath, węcziſhceče, w lotrymž ſo žada, ſo by ſo rusko-franzowsk ſwiaſt ſi pižomnymi wucžinenjem wobkručil. Franzowſo ſo boja, ſo móhla ſo Rusla wot ſwiaſla wotwobroc̄ic̄, jeli ſo wona na njón ſi pižomnymi wucžinenjem ſwiaſana njeje. Napschecž temu je rusle

knježestwo, na kotrež je žabanje Franzowsow jara njelubh sacžisčeg činilo, snapšecjilo, so taſka rěč jenož k temu hluži, njedověrjenje w tym časzu sbudžic, w kotrejž je zar nowe dopoklamo njekablažehe ſawoſtac̄a pschi ruso-franzowskim ſwiaſku dał. Tole dopoklamo je wopyt wulfowjetčha Konstantina w Nanchu. W Peterburgu fu jara wobžarowali, so je ho dopomnjenje na to s pomjatka franzowskich nowinarow tak rucje ſhubilo. Trajnoſez ruso-franzowského ſjenoczenſta fu ſ píkownymi poſtajeniemи njefariči, ale s porunoſežu ſtrachow a intereſow, Ruskı a Franzowsku ſjenoczajch. Tale jenajloſcę je ſjenoczenſto ſtwarika, a wona fu ſaložuje na tak wſchelakich elemen- tach a je tak ſakorjenjena w wobſtejnosczach, ſo fu wona njemožne njesabz̄y pał s pschemenjenym ſmyklenjom zara, pał s pschemenjenym hibanjom ſjawneho ménjenja, pał s druheje ſtrony, kotrež by zarowu wolu hnuč̄y pýtala — ſběhnuc. Wobſamknjenje pízaneho wu- cžinenja by cžige ſjetrēbna wěz byla, tak dołho hac̄ woboſtronſke dowerjenje a potřebnoſc ſwſionneho podpíranja wobſtei. Štotož pał ménjenje naſtupe, ſo je twjerdy ſwiaſk bjes Franzowskej a Ruskej dla wſchelakoſcę woboſtronſleje knježerſtwoweje formy njemožny, je to po wopyze franzowského ſobštwa w Kronstadtu wſchu placžiwoſc ſhubilo; píchetōž tón vđeſt, hdžez by ſo podpiſanje taſkeho ſwiaſka ſa nusne wopokaſalo, by ſo zar runje tak mało komdžil, to cžinic, kaž ſebi wón roſmyſlil njeje, pschi pſchebywanju franzowského ſobž- ſta „marseillesu“ píſlacz̄ dac̄. Ma ſtrachociwne praschenje ſwojego pſchewoda, hac̄ cžyž̄ to dowolici, je tehdy zar Alexander III. wet- molwił: „To fu wé, njemož ſebi tola ſa Franzowsku nowu narodnu hymnu wumyſlic.“

— Cholera w Ruskej ſo pomaku mot połodnja k połnozy roſ- ſcherja. Po poſledních powjesczach je ſo wona pječa hižo hac̄ do Nižneho Nowgoroda wupſchestrjela. Najwiazny je ſpječiwoſc a ſkóčiwoſc niſkeho luda na tym wina, ſo njeje možno bylo, ſtrachnu khorosz̄ ſamjeſowac̄. Wſchudže, hdžez je ſo cholera ſanjebla, ſo lud pſchecžimo pſchitaſniam lekarjow a wychinoſcę pſchecžiwja. Hojeſnje a baraki ſa khorach na cholera ſo wutupja. W Barzinje, Chwa- linſku, Wolſku, Volkowje, Kasanje a Kamschinje fu ſo njemery mèle. W jenej wky fu burja magazin ſredkow k desinfekcji wutupili, w měſtac̄ku Strebnej Atkubje fu radnu khežu a hapyku ſa- puſcežili, jeneho lekarſkého pomožnika a hapykarja ſarafyli a ſkoro jeneho polizista a jeneho popa, kotrež lud k roſumej dowjescz pýtaſtaj, ſabili. W Barzinje fu jeneho lekarja, na wlkach zyrobu wobhladaz̄, ſarafyli. Štaſkej njehanibicžiwoſcę lud wſchē naprawy pſche cholera pſchekazuje, wo tym tónle pſchikkad ſwdeči. W Ssara- towje polizist cžirjodu dželacžerjow wohlada, kotsiž ſebi kótki derje ſkodžic̄ dachu. Wón dželacžerjow na to lebzliwych cžinjeſche, ſo je ſa cholerinny cžaz ſtrachne, ſyre plody jěſc̄ a njewarjenu wodu píč. Ma tole pſchecželne napominanje dželacžerjo ſo wochcerjejo zlyk̄ korb korkow kipichu a je hnydom jěſc̄ pccžagu.

Volharska. Wot wojetſkeho ſuda w Sofiji fu ſo mužojo, kotsiž běchu wobſkorženi, ſo fu ſo pschi mordatſkim nadpadze na ministra Belczewa wobbdžili, ſo džela k jaſtwu, ſo džela k ſmijerci ſaſhudžili. Wutoru wjecžor fu ſchyrjoch ſaſhudženych, Milarowa, Alexandra Karagulowa, Popowa a Domascha Georgijewa, wob- wěhnuli. Wotprawjenje, pschi kotrejž běchu ſastupierjo knježerſtw a pſchivusni ſaſhudženych pſchitomni, ſo bjeſe wſchego njeporjada ſta. Karagulow wumrje ſawoławschi: „Njech je ſiwa Mazedonska!“ Druſy wumrjech ſawoławschi: „Njech je ſiwa Volharska!“

Starý proscher.

(Wobras i wiehneho žimjenja.)
(4. Polkožowanje.)

Tak rěčesche a rěčesche, hac̄ Hordakej hlowa brucžesche. Psche- klepaneho kadeh njemóžesche ſo jeho nadutoſc̄ dowobarcz a hdž̄ ſo jemu Handrij ſtajnje pſchilozesche, ſdasche ſo ſkóčnjenje, ſo móhloj hromadze wariež. Tež pſchilozechu ſenu mlynkowę hlowa wo rjanyh cžaſniku na myſle a pocža jón na wſchē hoki wobrocžec, kaž to wjewjeterčka ſ worjehom cžini, hdž̄ njewě, hdž̄ jón nakuſhnuč. Handrij bě tež hólz, ſo jemu we wofadze nichto runje njebě, a rěčesche wjedžesche, ſo bě rygħtar porňo njemu ſamo něm, a po- wjedac̄ móžesche, kaž ſiwa bažniczka, a bježadowac̄ móžesche, tak ſo ſebi Hordak myſlesche: „Kuf ſjehela byh ſo tým cžlowjekom měl, a to je tež něſhto hódne, ſnadž by mie to ſkóčnjenje bóle wjefzelilo, hac̄ hdž̄ byh tu holzu ſ ſetlaſtim knježilm knježilm ſapſhahnuč, knjeſyl móh ſo na poſledku burej wuſmječ — to ma cži khortal. Jeno hdž̄ byh wjedža, kajke to w mlynkowej kapžy je!“

A da ſebi Boſčijia ſawołacz. „Ja cži praju, kħadla!“ pocža na njeho, a donoſchowat hižo wjedžesche, ſo je dobreje myſle, pſchetōž

tehdom wěčnje na poł žortnje k lubu rěčesche; to bě ſnamjo jeho pſchilhlnoscze. — „Ja ſo prasčam, kħadla! kajke to je w tym mlynje?“

„W mlynje, knies Hordak?“ wopjetowasche Boſčij, kaž by njewjedžał, ſchtu bur měni. „Derje. Wſchitzu fu ſtrowi — i tu ſo dopomnju, ſchtu ho to njecžni, ſo ſy whole ſabyc̄ móh, mam dž̄e wam wjelle dobreho pſchinjescz wot mlynka a mlynkowej!“

„Oži mi dži, na to ſo njepraſčam“, rjeknu Hordak. „Alle kajke to je w kapžy, w pſchilopku? nimaja tam jeno wotrubi?“

„Hm“, rjeknu donoſchowat a ſcžini tak ſpodžiwnje ſo ſmějaze wobliežo, ſo móžesche ſebi ſ njeho cžlowjel wuwſac̄ ſchtogħuli čžyſche. „Ja tam żanyh kapžow pſcheladwal njekbym; ale to wém wěče, tež hdž̄ byh uſne byle, ſe mi mlynkez grunt ſam tak luby, kaž nělotrjekli knejzi dwór.“

„To ſy whole ſam tež wjedžał“, rjeknu Hordak trochu ſ mjerſajnom. „A ſchtu pał je to ſ tym ſadetom? Wónidže, kaž praſa, wot woſakow?“

„To prawje cžini“, pſchilhloſowasche rucje Boſčij. „Ja na jeho měſeze běch tu koſu hižo dawno prječ cžiħnuk, hac̄ ſo byh ſo ſ njemu tak dołho pſche niež a ſa niež noſył — woſebje hdž̄ mam doma tello rumu, ſo móž ſo berje roſečahnuc. A dyrbti tež wopravdze něſhto wěrno na tym bnež, dokelž ſ wěſteho boka wém, ſo jemu Dolanski Wónidžek ſwoju holzu podthkuje.“

„Tak?“ džiwaſche ſo Hordak, a měſeſche-li ſe ſpočatka doſči mało lóſčta, Handrijej Hanku dac̄, tu na dobo pocža k temu lóſčta pſchibywac̄, dokelž ſo bojeſche, ſo ſo hižo něčhto druhí do teho měſcha.

„To wěrju“, woſkruci Boſčij. „Holza je, wě ſo, rjana a ſmječe tež tóſiſto zlyh; ale proſčul to je tež nawoženja! Šelovo w dobroze, knies Hordak! ja jeho Wónidžek njepopſcheju. Wón je tola pſchejara proſči, a mlynkez ſy whole ſebi wſac̄ jenu ſe wjpy. Ja byh tež jenu wjedžał, ale to je trochu cžejka wěz.“

„Tak?“ načiſhnu ſaſho Hordak.

„Wý ju, kmotsje, tež ſnajecze!“ wuſmja ſo donoſchowat; „ale to njeje moja móda, ſo byh někoho nuſowal abo ſo byh kmou woči wotewrjal. Nimo teho njewěm, hac̄ by holza cžyła, ſo najmienſcha ſy whole ſkodžbowat, ſo ſo ſa nju hižo druhí hori — nō, a holza je młoda, młoda krei je ſpěſhniye hotowa a ſchtodži prjedy pſchindže, tón ju ma.“

„Štoto to ſantorisč?“ roſhněwa ſo Hordak, kaž by njewjedžał, ſchtu Boſčij měni; ſnutſkownje pał ſo wſchón horjeſche, dokelž jemu derje roſumjeſche.

„Haj, wěrno je, ſchtu to ſantorju!“ rjeknu Boſčij. „Tak móh ſo Włóſkez Žank ſamolwječ wo Hordakej Hanku — ach, ja blada!“ ſakſhiknu na dobo, kaž by ſo ſtróžil a plaznu ſo na ſhubu. „Štoto to recžiſh?“

„Haj, to maſch prawje, ty bledžako! to ja tež njewěm — hahaha!“ da ſo Hordak ſkóſtiwje do ſmječa. „To budu ja prjedy po proſchenju kħodžic̄, hac̄ ſo tež dwaj doſtanjetaj. A kajke fu mi to ſ zlyk̄ rěče? Štoto wěſči wo mojej holzy a wo tym — hólcžisku?“

„Niež, niež njevěm wo knježnje Hanzy!“ rjeknu Boſčij kħvatnje. „Štoto tež cžyž̄ wjedžec̄ wo tym ſurjatku? Ale na mlobženzu je to ſkadnje pýtnuc, hdž̄ ſo do holicža ſahlada, a wjemu to ſakſhik njemóžecze. Ale hac̄ jemu to ſchtu ſpomože, to je druhé praschenje.“

„To budże jemu ſmorje pomhac̄!“ ſaherjeka Hordak, „ħiba ſo jemu nohi pſchecžepu a to holčiſko ſ domu wuejterju! Njech dž̄e, njech ſo na teho proscherja poſvijne!“

„Alle, alle, luby wujo!“ merovalasche jeho Boſčij. „Wo Hanzy njebe ani rěče, ta ſebi pſche to njemož — a hdž̄ by ſo zlyk̄ wjeſ do njeje ſahlada. Čemu je tak rjana!“

„Alle merowanie wjelle njepomhac̄, ħiba ſo ſwoju ſlóſč ūnjudom na preni wołomil njeutuſħaſe.“

„Teħo kħadlu je mi runje naħborschi bjaž ſow natħlu!“ rěčesche ſam pſħi ſebi, hdž̄ ſam we jſiwe wofa, po kotrejž ſ dolħimi kročelemi kročesche. „A hdž̄ cžu ſo jeno ſatynuc, ſtajnje je wo nim rěč, ſtajnje jeno wo nim. Ale nē — nēl a hdž̄ by holza ſalwicža!“

„W tym wołomiku ſastupi jeho džowka ſ durjemi. „Aħ, pój, kurwotka! runje na tebie kħalam!“ ſawołka Hordak. „To cži praju, holza! ſchtodži ſy whole cži rjek teho holza dla?“

„Měniſh mlodeho Włóſkeho?“ praschesche ſo Hank a krei ſtupi jej do woblieža.

"Czemu ho saczterwienisch?" wuje na nju nan. "Shto je to? Czemu?"

"Dokelz hym ho tebe strojka", rjeknu holcza s czicha.

"Ty!" pocza jej nan s pjaszu hroshy. "So jeno ho pod tym weczkom neschto druhe njewari! A jeli jo wo tutym njehmaniku neschto pytnu, to mi se strowym kribjetom njewotendzsch."

"Ja hym twoja dzowka", rjeknu Hanku mernje a pschi tym njebosnje, "czin se mnui, kaž ho twojej nanowsej wutrobje derje sda. Ale schtoz mlobeho Wloszeho nastupa, to proschu, njedawaj jemu njehmanikow. Won je pekny, pozeciw mlobenz a može mnogim we wochadze pschikkad byc."

Hordak wuwali woci a njehasche ani swojimaj hamznymaj wusjomaj wericz. To holcisko možesche hebi swericz telo reczec a na tafle waschnje ho nanej pscheczwicz! Naduth czlowiek niewiedzsch — kaž to mnost sahlepjeni nanojo a twjerde maczerje na wky niewedzga, a husto tez ani wiedzsch njechadza, hdyz ho s mozu pscheczwicu najlepszej ženitwie swojich dzeczi sepiera, dokelz chedzga je wopravdze mohol rjez pschedawac, s nimi wilowac, kaž by to jeno twora bjes ziveje dusche byla, abo kaž hdy bychu kruwu sa kruwu dawali; tajzy ludzo niewedzga, so lubosz mledej wutrebie smuzitoscze dawa, so by ho trjeba zyleni zwetnej napscheczwu stupila. Hordak to tez niewedzsch, s najmjenicha njehasche to wopschimnuc, pschetoz na swoje hamzne mlobe leta be hiz sabyl a myzlesche hebi teho dla, so dyrbti ho zyly zwet po jeho myzli wjerczec. A sapali ho w mōznym hniewie a pocza kschicze: "Shto to reka, ty soll... khowa? ty chesz mi tehole proscherja wukhwalowac?" Lubi ho tebi tak jara?"

Hewak be czicha holcza mjejcza, ale dokelz to jeje lubosc rani, rjeknu smuzita: "Lubi ho mi, je najkhamanschi czlowiek!"

"I ty sa...!" sahima Hordak. "Ty hebi swazich mi talle do wocjow?" Pschi tym naczege ruku po holcza a we wokomitu znabz be ju czekla pjasz do hlowy sunula, ale w tym wokomitu sahucza sady njeho nahle praznenje, so ho satorze a ho wohladnu; holcza pak stejse kaž stolk, jeno so ruzh nahle styknu, na wutrobu slozi a sawola: "Maczi!" Pschi tym wobroczi woci l makemu, hlynemu, staremu blidku s duboweho drjewa, kiz we woknje stejse, hdyz njebo macz hydasche, hdyz mjechsch shto schic.

Tuto blidko be ho na dwie polozje pullo. Mjelco hladaschtaj na to khwilu nan a dzowka, doniz skoneczne tamon saboreza, nimale tak: "Helle czinjenje, same miersanie!" Potom ho wobroczi l holcza a rjeknu: "Ozi! — a spomjatkuj hebi, shto hym rjeft!"

Hanka wotre hebi woci a dzesche saho czische na swoje dzelo. Jeje duscha be we wusfoscach, ale s domom tez polna weteje довѣрѣ, pschetoz myzlesche hebi, so je jej njebo macz snamjo dała, so ho jej niczo kle njestanie. Tez to ju najbole njerudzsch, so netk mohol rjez s domu njemozesche, a so Jana ani njesawohlada.

Horie dzesche ho mjes tym tutemu mlobzenzej. Tón stejse kaž woszriedz dwieju wohnjow. Bylo wjez be hiz polna wo klubje, runiez wo tym ani Hordak ani mlynk ho sreczaloj njebeschta, a runiez to ludzo jeno tak po sbaczu shudawachu, a to tez mogaču, dokelz wskito na to polasowasche. Handrij mjeniżu wazhy do wojakow njenidzsch, ale požla tam borsy wuszwedzenie wo swojej khorowatosce, kotrež be lekat lubje rad podpisal, potom samolvi ho nan wo puszczenje jenickiego hyna, dokelz chze jemu hospodarstwo pschepodac, a knieza pola wojakow nimajo tak wulke nadzire, so by knies kabet hdy l wuzitkej kraja klawny general hycz mohol, sczinichu borsy, schtož w podobnym padze salonje dowoleja, a puszczielu mlobeho rjeka s wójska. Tón be ho mjes tym doma s nowa pschivucil. Hlowne lehwo pak njebe w mlynje. Radischo walesche ho po korezmach, pak we wky, pak w szužodnych wbach, woszbeje tak na wjezor, hdyz ho neschto kniezkich saстоjnikiw shabdowasche a ho khatow pschimacz pocza, pschi kotrym napinazym dzele ho wscitzy tak saposzdzachu, so hizko sklonzo do wolna shladowasche, hdyz ho domoj hotowachu — ton s bledyn, srudnym wobliczom, druhu hlowu powhnuwski s mutnym wolem, kaž by jim neschto swulstalo; haj tez czi, kiz mjejachu we wutrobje hymjo helskeje radosze, bechu kaž mutna woda, bjes wohnja a bjes blyszcza. Schtož ho hraczu podawa, ton pschihadzi strowotu, krej a kżew swojego zivjenja.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschin. Knieżestwowy assessor swobodny knies s Teubern ho w bliskim czasu jako hamitski hejtman do Złoha

w Zwietawstym knieżestwowy wokrjezu powoła. Sa jeho naſlednika w Budyschinje je ho knies assessor Uhlemann, kiz je w tu khwilu w Draždzanach, postajil.

— Sandzeny tydzeni wjele jesnych w Budyschinje pschebiywasche. Póbla wodzelenja saſtich ulanow mjeſeſche wodzelenje pruskego generalnego staba, kotrež je ho liczba offizerow tsczeho armeekorpsa pschidala, hwoj kwaterer w Budyschinje. Wot stadowych offizerow ho krajina wokolo Budyschina studowasche a ho krajne kharthy na nich prawoscz pruhowachu. Pschichodnu ponęzelu pruski generalny stab Budyschin saho wopushczi.

— Dokelz je ho polkroma bjes slotom w Budyskim hamitskim hejtmanstwie bylnje rosszherila, je kniežestwo sakasalo, slotne wili 3. augusta w Njezawacidle, 6. augusta w Budyschinje a 9. augusta w Barze s wuwacżom konjazych wilow wotbywacz.

S podroda. W njeſlubym wopomnjenju drje shadzowanka saſtich hosczenzarow w Budyschinje tſiom Lubijskim hosczenzarjam wostanje. Tuči bechu ho, hdyz be wulke hosczenzarske jesdzjenje w Budyschinje skonczene, s drozku pod hród dowiesz dali, so bychu hebi tamniſche korezmy wobbladali. Pschi tym tez korezmu se selenymi durjemi wophtachu. Hdyz khwilu tam pobywshi ho saho do drozki seſydhachu, na dobo s korezmy dzelacze, tam po jenym shodze bydlazy, wuskoči a ho do drozynego pohonca s pukami da. Lubiszky nadpadnik wobarcz phtachu, na czož ho ton tez na nich s dzimiej njembrosciu wali. Pschi bijenzy borsy s noſow a hubow krej na pleſtr bezech, a hakle se ſjenoczenymi mozami ho poradzi, dzimucha l czekanju nusowacz. Ledma pak bechu Lubiszky s wosom wotjeli, dzivi czlowiek s nowa s khaze wulecza a wot sadu na drozku skoczi. Jenemu hosczenzarzej kij wutorhnuwshi won do nich psches hlowu kaž wrótny pjerese, tak so bechu borsy jich klobuki na kruchi ſbite. Pschi Schlachciz korezmy ho bijenza saho na semi wiedzsch, pschi czimz dzimuch jenemu hosczenzarzej do ruki kuznu, druhemu polz pschekuznu a tsczemu kuznu a laz na kruchi roſtocha. Poſlebniſhi bęſche tak ſle roszychnowany, so dyrbjescze hebi pola korezmarja Schlachth kuznu a klobuk poſezic. Njembreho nadpadnika skonczenie s pomozu dwieju polizistow pschemochu. Tez polizistow won kuzha, czehož dla jeho wuwiaszcu a na karje do měſczenſkih arresta dowieszczu.

Se Szlonkez. Holza tubomneho kublerja Wiczasa je tele dny w brzni s pschatrow na huno panula. Na ſbože pschi tym do wjetſchej ſkłodw pschischa njeje, khiba so je hebi delnju hubu roſraſyla.

S Radworja. Kaž je ho hiz loni w "Sserbſkih Nowinach" piſalo, hu ho pola Khrusta kaolinowe jamy, kotrym hui poszczischo mieno "Abolschütte" narielli, ſakolike. Kaolin je woskita družina bělej hliny, kotraž ho bjes druhim pschi dzelanju papery trieba. Několte je ho skonczne poradzilo, kaolin tak pschihotowac, so može ho do papernikow ſlac, wot kotrym je hizko wjele ſlasankow doszlo. Schmört tydzenja ho na nashe dworniſczo preñja krafne wobwenzowana a s khorhojezlam wuphſchena lowrija kaolina po ſeleſnicy, loni wot hrabje s Einsiedela natwarienej, pschisze, so by ho dale do Lomnicy pola Hirschberga w Kerkonoschach (Riesengebirge) dowieszcz. Sa njeje hnydom druga lowrija pschijebze, kotraž be do Naguhna w Anhaltiskim wojvodstwie postajena. Kaž je ho wot inżenierow ſpošnalo, so na ležomnoſczech Minalakſkih kniežtwa kaolin s wulkej hromadu namaka a je nehdze 25 milijonow hriwnow hódn. Won hacj na Kamjenjanske ležomnoſce dohaha, a ho teho dla tamniſchim kublerjam radzi, so njebychu ležomnoſce, w kotrych ho kaolin khowa, lohkomyslnie tunjo pschedali. W tu khwilu w Khróscianſkih kaolinowych jamach wokolo 200 dzelaczerow dzela, s wjetſchego dzela hu woni Czescha a Polazy. Sandzenu ſobotu je knies statny minister s Mekszh s pschewodom knieza wokrjezneho hejtmana se Salzy Khróscianſke kaolinowe jamy a Margarezinu hetu w Wulkej Dubrawje wobbladowal.

K.

S Budestez. Schtož budzische hebi hdy dzecz dat, so Sserbjo se saſtkeho hlowneho mesta Draždzan l nam pschijebu, so bychu tu naschim Sserbam herbski ſpewali a herbske dzimwadlo hrali? Hdy by to nechtó psched dzeczak lětami nam prajil, temu bychmy ho saweſcze hnieli. A tola je ho to ſtało. Draždzanszy Sserbjo, kotsiž ſu hebi psched tſiom lětami towarzſto "Gornoboh" ſaložili, hdyz s wulkim ſahorjenjom swoju maczennu recz pěstuja, ſu naſ sandzenu njeđelu wophtali a nam s konzertom a dzimwadowym pschedstajenjom wulke wjeſele a pschelwajenje pschihotowali. Nano w 8 hodzimach Draždzanszy hosczo do Budyschina pschijedzchu, hdyz ſich ſobustawij Budyskieje Bjezady nanajwutrobnischo powtachu. Po wukhodze po Budyschinje woni do Budestez wotjedzechu. Tu ſa nimi popoſdnu

žobustawu Budyskeje Bjehady a Bułecjanskeho herbskeho towarzstwa pschijedzecu. S nimi ho hromadze na Mnišonku horu nastajichu, kotrež kražny wuhlad do lubeho herbskeho kraja poslicza. Przed haež ho sažo do Budestez wrózichu, knies lantor emer. Bartko ſlawu naſhemu lubowanemu krále Albertež wunježe, po kotrež ſ wulkim ſahorjenie: „Krala Boh požohnuj” wuspewachu. Wjedzor dyrbjedzhe ſo w Freudez hóſezenzu w Budestezach koncert a džiwadlove pschedſtajenje wotbywac̄. Sa krótki čas bě ſala kopata polna poſkucharjow. Knies wucžet Holbijan pschitomnych w mjenje towarzſta „Czornoboha” powita, ſo wſchitkim tym, kotsiz běchu ſ temu pschinosthowali, ſo by ſo Draždžanskim Sſerbam w Cuzižy lubilo, wutrobnje džakuo. Na to ſo malý konzert, kotrehož program ſ tñjoch Sejlerjowych pěknii, wot knieſa Kožora komponowanych, wobſteſeſche, ſapocža. Knies akademik Wiežas „Won do pola” jako preni ſpěw pschednoſcheſche. Sſlawna ſpěwka naſchich wulkich herbskich konzertow, kniežna Mila Kordinez, na to: „A ſmiala ſo ſkóncznita ſučka je” ſpěwache. Uſci ſpěw: „Paſtř a jeho holicžo” kniežna Kordinez a knies Wiežas hromadze ſpěwachtaſ. Nochzem tu wo jeju ſpěvje hujcic̄, kotremuž ſo wot poſkucharjow ſe ſylnym kleſtanjom pschipoſnac̄e a ſhwalba dosta, tola wupraſimy nadžiu, ſo hubzemy, da-li Boh, w wulkim herbskim ſpěwanſtim ſwjetzenju kniežnu Kordinez a knieža Wiežasa bórš ſažo hlyſhcz mož. Špěwanje džiwadlove pschedſtajenje ſežhowsaſche. Hrajeſche ſo wjehelohra „Rakowe ſchlörne”. Mužſke wožoby ſo pschedſtajichu wot k. Penthera, Krawza, Lekarja, Turenza, Symneho a Schiwarta, žónſke wot kniežnow Kubizez, Schusterez I. a Schusterez II. a Mérſchez. Wſchitzu běchu na naukuſenje ſwojego nadawka wulku prózu naložili a jara ſiwe hraſachu. Wožebje běchu kniežny myſl ſwojeje róle derje ſapſhinnule a ſe ſwojim pschedſtajenjom poſkucharjow woprawdze pschepſlapnuſhu. Schkoda, schkoda jenož, ſo běche jewiſchežo tak ſlabje poſhwetleno! Pschi ſažnym ſwetle hubzische hra wſele lepje wupadała. Tola tež bjes nusnych ſuliſhov a pschi ſhubuſtym wobſwetlenju hrajerjo a hrajetki poſkucharjam wjele króč wopokaſma ſpokojenja wunufowachu a hdyž ſkóncznje ſawěſhč padže, ſo mózne ſlawawołanie a kleſtanje ſběže. A džiwadku ſo hal pschi ſamku, pschi kotreym ſo rjane Sſerbowski ſe ſwojimi reſwarjem ſaž do ranskich hodžin po ſynkach hubzony wjerczachu. Spokojeni a ſ džakownej wutrobi ſa wſchu pscheczelnoſcz, kotrež bě ſo jim w herbskej domowinje dostała, ſo Draždžansky Sſerbjo ſažo do zubzy wrózichu, ſpſnawſhi wérnoſcz kražneho ſpěva: „Rjan a Cuziza, ſprawnia pscheczelna”.

S ſchwac̄z. Pjat tydženja je pschi bruniſowych podkopach, tubomnemu ſiwnoſczerzej Piwarzej ſluſhazych, dželac̄er Bróſka do njeſboža pschiſhol. Maſchina, wobu ſ podkopów plumpaza, jeho ſhabnu a jemu ruku ſlamu.

S Wuježka pola Bułez. Mandželska tubomneho ſiwnoſczerja Redy je wónano wiſhni ſchęzipajo ſe ſchtoma panula, pschi cžim je ſebi jenu ruku ſlamala, drugu wuwinula a ſo tež ſ nutſka ſtraſchnje wobſchložila.

S Kettiz. Šandženu nježelu 24. julijsa naſtupi tudy knies land. Domasčka ſ Nofac̄z ſwoju ſlužbu jako pomozny duchowny a bu na němſlim wot k. fararia Rencža a na herbskim wot ſwojego nana, fararia em. w Nowosolzu, do ſwojego ſaſtojnſtwu ſapokaſan. Na herbskej kaž na němſkej Božej ſlužbe poſtronu jeho naſch pod wuſtojnym wodžetſtwom k. lantora Janacha ſtejazy chor ſ luboſnym ſpěwom. Boh luby knies polž na ſtuktuwanje naſchego nowego prebarja, na kotrehož běchmy dohožo hižo čakali, ſwoje bohate johnowanje.

S Kamjenza. Poſidželu 1. augusta dopolnja $\frac{1}{2}$ 9 hodžin ſmjež tu woſkřesow wubjerk poſkedenje, pschipolnju w 12 hodžinach budže ſo woſkřesowy džen wotbywac̄.

S Běleje Wobdy. Po namječe ſrakowſkeho krajneho radžic̄ela ſ Lucke je woſkřesowy wubjerk w Liegnizy do teho ſwolſt, ſo ſo tu ſobotu tydženske wili wotbywaju. ſſobotu 6. augusta budža tu preni króč tydženske wili. Wožebje ſa miažo budž ſnabž na nich wſele wotbyjerarjow.

S Lubuſcha. W naſchich stronach je hiscežje ſtaré waschnje, ſo paſhola w rjannym nalečju meju poſtaſa. Tak je ſo tež ſetka ſtalo. Młodzi hólzy w ſuſhodnym Lejnie paſt čyžhu naſchej młodocenſi tole wjeſeſe ſtaſyč a ſebi teho dla wotmyſliču, meſſku ſerbz ſtradžu wotreſac̄. Tola hdyž běchu pschi naſrjeniſhim reſanju, buchu wot ſebi ſtoličnych Lubuſhanow lepjeni. Kaž ho to ſluſha, buchu ſluſhazajz Lejnež hólzy wobſkorjeni a dyrbjachu ſwojego njeđocinſtwa dla kthery khostanski pjenjes ſaplaſcic̄. To je jich njeſamo paſilo. Sa wječenjom žadajo woni ſtaſnoſeſe hladachu, ſak bydu Lubuſ-

ſchanam naſchto ſehrali. Pschilejnoſcz ſo jim bóršy poſticži. Wónano ſobotu wjedzor naſcht młodzi hólzy do Lejna pschinbzechu, ſebi herzow ſlasac̄. Wo tym ſhoniwſhi ſo někotſi Lejnszy hólzy ſabachu a ſ ſijemi ſo wobróniwiſhi ſo pschebe wſhu na ſakauzu ſtaſichu. Hdyž Lubuſchenjo ſe wſhy wuñbzechu, ſo Lejnszy do nich ſ pulamidachu a ſich žałoznje pschebichu. Nadpanjeni, kotsiz ſebi na nižoſle myſlili njebečhu, ſo wuſtróžiwiſhi, wo pomož wokajo ſkolu roſcęglaſcu, ſebi na wobaranje ani njeſomyſliwiſhi. Pschi wſchē ſtróžlach pat běchu někotrych ſababjentych ſpóſnali. Vicžy ſu wobſkorjeni, a drje ſa jaſtowymy durtjeni dopoſnaja, ſo je lepje, hdyž ſo čłowiel na ſwojim bližichim njeſwecži.

* Wjedrowuſtojní chedža wjedzec̄, ſo ſo 31. julijsa a 1. augusta deſchęc̄iſt poſndze. Radzijomje tež naſchá Inba Cuziza naſchto deſchęc̄ita doſtanje. Bes tym ſo ſu w druhich stronach Sakskeje a Pruskeje w poſlednim čaſzu wjele deſchęc̄ow meli, w Cuzizu ani kapki panulo njeje. Ratarjo na wulku ſuchtou ſkorža, kotrež dla na polach wſho hlinje a kónz bjerje. Sa wjele let taſku ſuchtou njeponiſia. W rečkach a ſečkach woda hladajz ſaptebiera a w wjele ſtudnach je wona nimale ſapraſla.

* Něhduſchego pruskeho krajneho radžic̄ela hrabju Gersdorff, ſobuſtaſ ſruskeho krajneho ſejma, ſu na dwórnichc̄u w Zilavje w Czechach ſajeli. Hrabju Gersdorff ſuwinuſia, ſo je akcije Friedrichs-dorfſkeho akcijoweho towarzſta, 300,000 ſchěznakow hódné, pschi bórſy ſwoje pjenjeſy pschěhrawſhi, pschekſhiwit. Friedrichs-dorfſke akcijowe towarzſto je dla njeſprawnoscze hrabje Gersdorff ſuwoje placzenja ſatſajic̄ dyrbjalo. Tuteho tež hiscežje na druhe pschekſhiwjenja ſuwinuſia.

Přílopk.

* Žaloſne njeſbože je ſobotu popołnju ſkaſtſkeho miſchtra Loča w Małym Dažinje poſechlo. Hdyž Loč wulki kamień měrjeſche, ſo tón njejabzy poſwroczi a Loča tak njeſbožownje ſatkuſnu, ſo dželac̄erjo jenož ſ wulki prózu ſamoču jeho wuzčahnuc̄. Ločej běchu ſo pschi ſnjeſboženju moſhy roſtſchafle a nož ſo puknul. Lekarjo nimaja nadžiu, ſo jemu ſiwenje ſděrža.

* Ma woprawdze ſadkowe waſchnje je wutoru w Hirschfeldze poſa Žitawy dželac̄er ſampa ſmierž počerpiſ. Wón měſeſche w Hempelez řeſaku pschi ſuloſtej pile džetajo, krótkie kruchi drjewa psches pile ſtorkacz, tola najprjedy po pschilafni ſoždy króč ſadni kónz drjewa pschisſchrubowac̄. To wón ſabu; duž ſuloſta pile ſnjeſbožownemu drjewo ſ taſkim wotmachom wo brodu wjeſznu, ſo ſo jemu po kboru wottorze a roſrasy. ſampa na měſcze wumrje. Wón mlobu ſonu a tſt male džec̄i ſawoſtaji.

* Ma naſeſenym džim wundrožu je wónano reverſi hajnik ſusichla w Thormersdorſje poſa Róſborka ſnak jěchac̄ dyrbjat. Róſnjembrijene ſwérjo jemu psches nohi ſjedze a hajnik dyrbjedzhe ſhwili na jeho khrıbecž wutrac̄. Hdyž bě ſo hajnik ſoradžilo, ſo ſažo na noſi ſtajic̄, ſo fundrož hnydom do njeho da, ſtož bě cžim ſtraſchniſche, dokež hiscežje hajnik ſwoju ſelbu ſažo natykaſ njebe. Rycerſtubler Martin, kiz bě ſo ſa fundrožom puſhegiſ, jeho ſkóncznje poſteli.

* Ma tſelničku artillerije w Zeithainje poſa Riesy dželac̄erjowa ſona granatu namaka a ju ſobu domoj wſa. Pschi poſpytowanju, ju roſkuſlowac̄, granata roſbuchnu a muža a ſonu cžejko ſrani.

* Sa ſloſtnikom, na dohle ſeta ſ khostatni ſaſudženym, wychnoſez ſlebži. Wón, wěſty Herenz ſe ſteko ſomorowa, ſe ſe ſchewom Güntherom ſ ſchoczebuskeho juſtizneho ſaſtwa cžeknul. Günthera hnydom ſažo lepichu, jeho towarzſchej paſt ſo ſa ſchlaſciglo cžeknuc̄.

* Hdyž 16. julijsa ſeſnik G. Hiemer w Ritterſwaldze poſa Niſh ſam lutki domač ſchepbywaſche, pschitidze ſebi dželac̄er Schneider ſ Oppersdorſa ſ njemu po miažo. Wobaj ſtupiſtaj do miažowych kſlamow. Hdyž Hiemer preni ras ſe ſekeru do miaža rubnu, dhri jeho Schneider ſ tamjeſujom, do rubjeſheža ſwiaſanym, tak do kboru, ſo ſo wón motac̄ počza. Tola paſt wobthowa hiscežje tak wjele myſlow a možy, ſo móžeſche ſo ſe ſekeru wobarcz. Schneider cžetnu, pscheczelnoſcz ſo ſe ſekeru ſaplaſcic̄. Hiemer bějeſche ſa nim hac̄ ſ poſkledniſy, hdyž paſt do womory padnu a w duži kwoje ležo wosta. Schneidera, kiz je hižo 6 let w jaſtowje ſedžal, ſu ſajeli. Majſteſtſho je pjenjeſy kaſhczik wuproſdnic̄ hdyž. Hiemer dyrbjedzhe ſo hnydom na ſekarja w Oppersdorſje wobrocžic̄, kiz jemu preni poſož ſpoči.

* Wjato wo 3000 hrivnow je jena knieni ſ Halle wuſtajila na poſadnjenje jeneho ſebaka, kiz je ju, jej ženitwu lubiwiſhi, ſkoro wo zyke ſamogenje wobſhudži. Pytanu, kiz ſo ſa profesora ſ Parisa wudawaſche, bě dwě ſeče w Erfurcie pschepbywaſ a ſo tam ſe ſaradze-

rijowej pomozu s tej klijenju, jenej wudowu, kotraž mjeſečne 42,000 hriwnow samōženja, seňnał a stónczne klubit. Tele dny nastupischtaj klubjenaj pucz psches Lipst a Achen do Wina, hdyž dyrbjescze kwaž bycz a to po postajenju węſteho testamenta, po kotrymž bě nawoženji, kaž wudawasche, wuheske herbſtwo, 78,000 schéznakow wulke, wotkaſane, kotrež pjenesz pak ho jemu haſle potom wuplačza, hdyž je prjedy w jenej węſtej Winſkej zyrlwi 30,000 hriwnow sapoložil. S tajkim wudawanjom won ſwoju „njeſteſtu“ wobkuſlawſchi ju wo 30,000 hriwnow ſjeba. S zyrlwie w Winje, do kotrejž s tymi pjeneszami wotendže, ho wjazy l lubej „njeſteſče“ njeſtoci. Hdyž bě ſtowchnut, wérjescze wona s wopredka hiſtce dohli czaſ, so budže ho wróćicž a wobaraſche poliziji, kiz čyzsche, wo tym jebanſtwie ſhoniwſchi, fa nim ſkledzicž. Nekole pak ho statny ręczniſ ſ tej na-ležnoscu naſkaduje.

* Njedaloko ſastaniszczea Ludwigſfelde pola Varlina w nozy ſt wutorje reviderowazý ſaſtojniki pschi khezzy 24 czeſlo zueſho, derje ſdraczeſeneho muža nadendže, kotryž w ūgi krewje lezechſe. Pola morweho papery, s kotrychž mohli ſhonicž, s wotkaſ wón je a ſak rěka, njenamakaſhu. W ſakach jenož pjenesz, czaſnik a nož tczachu. Najprjedy měnjaſhu, so maja ſamomordaria psched ſobu, po ſela-riowym wuprajenju pak zuſy s pschedwieszenjom wumrjet njeje, ale naj-ſterje je won ſpizh ſlupejowe duriſe wotewrili a je potom won panuš. Pschi tym je ſ hlowu wo ſamjen dyrik a ho ſmijertne ſranil.

* Njeſto mało pjenesz, niz wjazy hacž 350,000 hriwnow, nosheſcze rufki statny radzieſel S. w Varlinje w ſwojej liſtowni pschi ſebi a ſhubi liſtowniu w džiwaſlowej pschedkhezi. Hdyž pak do polizije pschiuſe, ſwoje njeſbože wosſewicž, namaka tam hjo ſwoju liſtowniu njeſwpróſdnemu. S dobrym mytom, kotrež je ſprawnemu namakarjei dał, njeje knadž dobru wuczbu, kiz je ſ tym doſtał, pschedroho ſaplacził.

* Wufudzenje pschedzivo Varlinſkemu židowskemu kommerziskemu radzieſelej Wolffej dla pschedkhwienja; 5,200,000 hriwnow w 101. padze ſo 1. augusta ſapocznie. Wufudzenje pschedzivo njemu dla jebaweho bankerota ſmeje ſo poſdžiſho psched pschiuſaznym ſudom.

* W nabožnym bludze je ho ſlužobna holza Pawlina Kretschmarjez w Varlinje ſamja wohidzila. Dokelž bě ju jeſe ſela ruka pohóřſhała, je wona ſpylała, ſebi ju ſe ſekelu wotrubnuſc. Sbrjedu popołdnju namakaſhu ju wo ſebi njeſedzazu w ſwojej kwi lezo. Be ſo tak jara ſrubała, ſo dyrbjachu ju do hojeſnje dojefczej.

* Pschi Charlottenburgſkich ſpushezadlaſh w Varlinje młoda holza ſe ſamysłom ſo tepticz do wody ſloczi. Offizer, runje nimo jehazj, ſa njei, kajtž bě w czrijach a wotrohach, do ſpushezadlowego fuſoku ſloczi a wum ſu nimale hjo morwu, pschi cimž ſam do ſtracha pschiuſe, ſo tepticz.

* Žabneho hofcza wot někotrych njeſtel ſhem w Spandawskim ſudniſkim jaſtuje hofpoduſa. Jaty je młody czornoſch; won l wo-dzelenju „karibala“ ſluſhescze, kotrež ſo pschi Spandawskim ſhelenju poſkaſowasche. Horzolrejny ſyn czorneje Aſtriki je jenemu ſe ſwojich towatschow ſ njeſtroſcę, ſo bě tón pschedpołdnju wjetſci kruh mjaſha doſtał, hacž won ſam, ſ nožom l wutrohje kłol. Won něko na ſwoje wotfuženje czala.

* Na njeſchēdne waschne je ſo w Markersborfje pola Reiche-naua jena ſlužobna dżowka ſe ſarliwoſcę na druhzej ſlužobnej dżowzy wjeſzila. Wobez pola teho ſameho kublerja ſlužeschtej, wozej teho ſameho mlobzenza lubuſeschtej. Tola jenož jera ſo wot njeho ſaſo lubowasche. Teho dla ſo wutroba ſazpiteje tak roſnjembrid, ſo wona w nozy ſwojej towatschzy dohli wloſowu wopuszch wotreſnu. Nadpadniſa budze ſo psched ſudom dla czeſlneho ſranjenja ſamolowicž dyrbjecž.

* Wo wumōženju hejerjow w Bilinje, kotrychž ſu po ſydom-nacjich dnjach ſ jich rowa wumohli, piſaſa: Po 17 dnjach, w kotrychž běſcze ſo ſe wſtej možu dželalo, dorychmy ſo ſtónczne l tym tſiom hejerjam Schapekej, Horaczelej a Makrlilej. Wěchu hiſtce ſiwi, móžachu ręczecz a powjedaſhu, ſo ſu ſo doſtał ſamolutz ſ wodu ſiwi, kotruž běchu w ſbalenym wuczahu namakali. Tež běchu wot ſwojich trubkowych rólkow kufali. Wumōženych najprjedy wuczſczicu a jich w khezi, podkopkam ſluſhazej, na pschiuſdne kožo poſožicu, potom jim wobhladniwje po ſakach čerwione wino picz damaſchu. W běhu dopołdnja bě jich poſtajenje dospołnje ſpoļojaſe, tak ſo ſo na ſdžerzenju jich ſiwiſenja dwelowaſc njeſtriebaſche. Won ſo wſtej, ſtož bě ſo ſ nimi ſtał, jaſnje a ſrosumliwje powjedaſhu, tež ſ jich ſwoklowneho napohlada njebe widzecž, ſo ſu 17 dnjow a nožom nimale węſtej ſmijerczi napschedzivo hladali. Wumōženi powjedaſa, ſo ſu najprjedy ſpylały, ſo psches pefki horeje dobycz, ale ſo ſu boryš

njemōžnosć ſwojego ſpočinania ſpoſnali a teho dla rycz a hrjebacž pſhestali. Njewuſtarawazemu prózowanju jich towatschow je ho poradziło, jich dospołnje wumōž. Wjezior wuſtſhachu prēkomni dželaczero woſazy hłob. To bě Makrlikow hłob. Duž hiſtce hóle wſchitke možy napinachu a ſa krotki czaſ běchu egi tſio hejerjo wumōžen. Dale ſo wosſewia: Wumōženi powjedaſa, ſo ſu po ſtatym njeſbožu na wſchitke ležaze měſtno czeſli a ſo tam ſeſybalii. Po ſydom-hodžiſkim woſołohodženju nadpadze jich žałostna lacznoſc. Duž Makrlik wodu pytač džeshe a něhde 150 metrow wot jich pschedbytka we nižſhim džele bliſko pola ſaſypnjenja wodu namaka a ju w blaſhovcuzu ſwojimaj towatschomaj nosheſcze. Ton pucz, l kotremuž kózny ras 6 abo 8 hodzin triebasche, je w czaſu jich pschedbywanja w ſaſypnjenju na wſtej 30 króz czańiſ. Podla wody dawačn jim rólli jich trubkow, wot kotrejž ſebi pschedzo po kufach l jědži ſeſachu, kuf ſiwiſe. Tež woliſ ſe ſwojich lampow ſu pili. Hdyž jich namakaſhu, běſchtaj Schapek a Horaczek jara ſlabaj, jenož ſchepiaſo móžeschtaj ręczecz, a jeju myſle běchu kaž womorjene. Makrlik pak běſche poměrnie hiſtce derje doſcz pschi možach, jenož ſwoklowny powětr jemu troču ſchodziſcze. S khoda, kotryž l ſaſypnjenym wje-dzecze, ſu ſa te 17 dnjow 2000 połnych metrow pefka wuryſi a wuwoſyli. Po ſelaſkim wuprajenju wſchitz tyſio wumōžen ſwoju połnu ſtrowoſc ſaſo nabudža. W tſeczej roſprawje rěſa: Wodze a powětrej, kotrejž ſaſypnjenym doſzahachſtaj, maja ſo egi tſio džakowacž, ſo ſu ſe ſiwiſenjom woteſchli. (Niz knadž tež Bohu?) Won ſebi w dnjach najhorsczeje tſihiſcze tež rubjescze, do kotrejž běchu ſhój kħleb ſawalen měli, l ſpoſojenju ſwojego hłoda ſjedli. Sta ludzi ſteja woſoło podkopkeho twarjenja a drje wſchitz ſhala ſ džakownej wutrobu Božu wſchewom, kotrež je ſaſypnjenych, kotrejž mějaſhu dawno ſa morwych, ſiwiých ſdžerzała. — Dla ſbožownego wumōženja wotpočowasche džen doſto ſe džakowna Boža ſlužba, pschi kotrejž ſo wſchitz hejerjo wobdzeliſu.

* (Prøja abo baja wo kħolerje.) Kak ſtraſhne ſamože pschi natylovaſzych kħorofczaſh pschedemerna bojoſc ſlutkowacž, na to poſlaſuje ſtara raiſhokrajna powjedaſka, kotrež je njeſawno w Tifliſu tammischi perſiſti generalny konſul Riſa han l poſchitkownemu ſep-ſhemu na ſiawne dał, a kotrež Kōlniſte Nowiny dale roſchēriču. Dedyń mullah — rěla tam — czehnjeſcze něhdy na ſwojim wógle do města; tam ſo jemu něſto žałostne poſlaſa, ſtož ſo, kaž ſo jemu ſdajſe, ſo nim ſobu do města wleczeshe. S naſtrójenjom mudry měſhnik tak woproſtnu, ſo lědy wjazy ſtož wo ſebi wjeſzecze; tola pak ſo ſtónczne ſaſo ſmuži a ſamola na hróſne ſcherjenje: „Schtó ſy a hđze čzeſc?“ Bonižne połkoni ſo ſiwiſenje a wotmoſwi: „Ssym tholera. Wjele Boh ſeſele, město a wſchitſich hřeſhnikow w nim ſa-hubicž.“ — „A kaf wjele hřeſhnikow je w měſcze?“ — „Piec ſtow“, wotmoſwi widženje. — „Poſtluhaj wſchak“, džeshe mullah, „ſarocž ſo mi, ſo budžesč ſebi woprawdze jenož te 500 woporow žadacž“, a traſhidlo ſarocž ſo pobožnemu mužej na to: duž jo tón na ſwojego wóbla a ſobu do města wſa. Tam ſo roſzohnomachſtaj, ale niz předby, hacž jemu traſhidlo ſwoju pschedzahu wobnowiſo njebe. Hdyž bě mullah něſto čaza poſdžiſho dale puſzowat, wobhoniſowasche ſo, kak wjele ludzi je w tym měſcze na kħoleru ſemrjelo. „Eſi tħażż“, jemu praſaſu. „O, ty ſlepzojte ſcherjeniſko“, woſaſe měſhnik, „to ſy mje tola ſiebał!“ A hdyž ſo poſdžiſho ſaſo ſo nim ſekla, nje-paſeſcze ſwoje ſłowa, ale wumjetowasche jemu wſchitko mōžnu njeſprawnoſc. To pak ſo ročesche, ſo je ſwoju pschedzahu džerzała a jenož pjeſc ſtow ludzi morilo, „pschedo wſchitſich tyg druhicž“, pschedtaji won, „je jich bojoſc ſe morila“. Węſcze je w tutej raiſhokrajnej powjedaſiſu wuli džel wernoſcze, kotrejž měli, byli ſo kħolera ſetħa hacž l nam pschedzowala, derje woſledzbowacž.

* S Tifliſa piſaſa: Njedaloko Alexanderpolſkeje twjerdiſiſu w Kawaku buču wosy ſ artilleriskej muniziſu poſlađene, do kotrejž bě 34 wołow ſapſchahnenych, ſi njeſedrom ſchedhvatane. Blyſt do ſchtrjoch poſledniſu wosow dyri, a muniziſa roſbuchnu. S pschedwobdzacych mužſtrow w 20 wojaſow morwych, dwaj offizeraj ſtaſ ſmijertne ſranjenaj.

* (Pſchedzortniwych kwaſi.) Ma dworniſcze zu w Krajuwje (w Rumunſkej) bě pſched někotrymi dnjemi wulkolupz Rosetti ſi Buča-reſta na tym, ſo čħyſſe ſe ſwojek mandzelskej a ſe ſwojim ſ valom Korneon do Parisa wotpuſzowacž. Hdyž hromadze w dworniſczeſowej restaurationi kħedachu, dowoli ſebi knes Kornea żortniw tryſ ſ a džeshe na ſwojego kwaſa poſkaſowſchi l polizajſkemu komiſarej: „Tole je tón ſtraſhny rubježniſ Athanas, kiz čze do wukraja czeſlneſc.“ Saſtojnki ſebi myſlo, ſo dobrý popad ſeſini, Rosettiſa hnydom ſaja a jeho njeſuſheſcji, runjež won na wſtej waschne dopoſkaſowasche, ſo

Athanas njeje. Mjeses tym so ho se saftojnikom wurečzowasche a wažesche, sta ho tsecze wotswenjenje, a spěšnhy čzah wotjedze bjes knjesa Rosettija a wsa jeho mandželsku se žortniwym ſwakom ſobu. Skoro čze ho nam ſpacz, so je ſcornea ſwojemu ſwalej tu ſopu nadrjebil, so by jemu žonu wuwiedł. Wón mjeniżny njeje jeje bratr, ale je bratr Rosettijoweſe ſemrjetey prenjeje žony.

* Saſo hžo mamy wo mordarſtwie piſacz, kž je ho w Višanju w Wohlauskiu wotřeku ſtało. Wěſty Kleinert ſlužesche na Višanzkum knjegim dworje, hžez mějſche ſkotę pizu dawacz, běſche pak ſo tak do wopilſtwa podał, ſo ſwoju ſlužbu wjazy ſaſtač nje-móžesche. Duž bu ſi njeje wuhnat. Dokelž jeho nihdže nihto do hospodb ujerodžesche, wón ſe ſwojej žonu a 10 lětněj džonku knjegu pěz wobczahnmu. Psched nětorymi dnjemi pschindze jeho žona rano na knjegi dwór a powjedasche jenemu dželaczerzej, ſo je jejny muž w nozy wumrjeł, a ſo jeho čzelo wonkaſ na pjeznej muri leži. Šublowy pschedſtejer, kotremuž běchu tón podawak wosjewili, ſkasa ſkarſte pschedpýtanje ſemrjeteho čzela. Tu pokasachu ſo na jeho ſchii ſledy wobwěſhenja. Děho žonu, dokelž jej njeverjachu, do wótreho pschedbýſhenja wſachu, pschi cžimž ju na wſhelskich ſebi napschedznych rěčach popadnuhu, tola pak ju njeſhadžichu. Poſdžiſho pschedbýſhenachu tež jeje 10 lětnu džonku. Ta wſhiklo na drobne wupowjeda a džesche, ſo je jeje macz nanej, hdyž je wjeczor jara pjanu domoj pschichol a ſo do pjezy lehnul, ſchtrý ſa ſchiju ſadernuła a, hdyž bě wuhnuł, jeho na durjowu hoku horje ſezahnula, a tak ſadajila. Hdyž potom městno, hžez bě ſo ta wěz ſtała, ſudniſzy wobhladowachu, móžesche ta holza zylu podawisnu tak na drobne wopisacz, ſo ſo na jejnych ſłowach dwělowacz njeſhodžesche. Pola čzela namakaſu w draseče ſkhowany kruch teho ſchtrýka, ſi kotrymž bě ſo ſadajenie ſtało. Mordaika bě, hdyž čayku ju ſajecz, čekeč, a traſeſche dołho, prjedy hacž jeje ſkhowantu wuſledžichu; netk pak maja ju ſedjo.

* W Allerandriji w Egipcijskej je ſo ſchimorti wěža jeneje moſcheje (muhamedanskeje zyrkwy), hdyž bě moſcheja ſi modlerjemi napjelnjena, powrócziła. Pod roſpadanfami ſo hiſhce ſchedzo čzela wuciahaſu. Licžba ſnjeſboženych někotre ſta wucžini.

* (Kak w Amerižy města na ſtaſawaju.) S New-Yorka piſaja: Jako ſaimawy podawak ma ſo wosjewicž, ſo je ſo w Greede prenje džeczo narodžito. Hdyž Greede leži? Njeptaječe město na žanej karce; wone hakle někotre měhazý ſteji, tola hžo 8000 wobhulerjow licži, kotři ſu wſhitzu ſi powjesczu pschiczhahnuli, ſo je tam knjeg Greede ſylnie ſlebrowe žiwy w ſtale namakał. Po tym měſtové mjenu. W nozy a wodnjo ſo w měſce twari. Žena dróha je tsi jendželske mile dolha, a w jejnych khězach tyžazh ludžo ſwoje džeczo cginja a klepot a wrjefot tam ženje njeſcheste. Město ſo wot jeneje fabrik elektřizy wobhueliue, kotraž hžo pječ ſnjow po wotyklanju twarskeje ležomnosće pječ lampam ſweczicž dashe. W bližſim čaſu město wodowód doſtanje. Wſhědnje ſo ſi twarjenju 40 wosow hrjadow a deſkow a wós hofdzow pschedrjeba. Pječ řeſatow ſtajnje ſo twarjenje džela. Schéze ſu cžiſče mězne; pschedoz wone ſu ſo ſe ſmierskymi hrjadami natwarile, a ludžo do nich ſačezechu, prjedy hacž běchu roſtale. Šczěhwki teho ſu kaſchel, drjenje atd., a pschedzo nuſniſho ſo wupokauje, ſo dyrbí ſo pschedodnie na ſtrwoſcz wobhulerjow bôle džiwacz. Njebzivajacy teho pak wobhulerſto wſhědnje roſcze, a jedyn starý ſleborhyvat měnjeſche, ſo budže w Greede ſa měhaz 25,000 ludži bydlicz.

* (Nowa Eifelowa wěža.) S Chikagoa piſaja: ſi věrje ſkoro njeſpodobny projekt, poſtajenie 1492 stopow wyžokej wěže (turma) na ſwětowej wuſtajenzy w Chikagu dyrbí ſo do ſlukta ſtajicž. Jako ſtejſtejco je ſo ſa nju mórfki brjoh njeſdaloko ſwětowej wuſtajenzy wuſwolil. Šaloženy budže wón na ſeleſu a worzlu. Pschi ſemi budže tutón hober w pschedru 500 stopow měricž, bjes tym ſo budže w wyžokoſći 1492 stopow poſtawa wuſlēžerja Ameriki, Křyſtofa Kolumba, 32 stopow wyžoka trónowacz. Pschi wějněj nosy čzedža ſchtrý ſoſčenzy po ſydom poſkhodach natwaricž, kotraž budža hromadže 3000 ſtowow wopſchicž. Na třechach ſoſčenzow čzedža "Babylonske wikate ſahrody" naprawicž. Wjeli ſtadov wafličkach terraſow dyrbí hacž ſi temu wějinemu dželej doſzahacz, wot kotrehož ſo wón ſpiralne poſběha. Koſo wokoło hłowneho wějineho ſchacta ſo dwójna koſija napravi, na kotrejž budža ludžo po elektriskej ſeleſnizy hacž do wyžokoſci 1300 stopow jěſdžicž. Želeſniza budža ſo ſpiralne wokoło wěže wicž. Swonkowna dołhoſcz ſeleſnizy ſydom jendželskich mil wucžini, tak ſo budža ſo pschi ſtupanju na wěžu wſho hromadže 14 mil w powětſje jěcz móz. Pschitrapw ſi jědzenju budža tajſe, ſo budža ſa džen 100,000 woſbow wězinhy wjerſch ſophtacž móz.

(Býrlwinſte poſvjeſeje hladaj w pschedru.)

Psches ſudniſtwo ma ſo na pschedadžowanje pschedawacž: 1. augusta dopoldnia w 11 hodž. Puſchez kubto w Bonjezach, 215 torzow wulf. — 4. aug. dopoldnia w 9 hodžinach žiwnoſcz cžiſlo 25 w Wyhōlej pola ſamjenza, na 6500 ml. taſer. — 11. augusta žiwnoſcz cžiſlo 15 w Štróži pola ſucžin, na 4545 ml. taſer.

A w f z i a.

Dla prieczčehujenja maja ſo pondželu 8. augusta dopoldnia wot 9 hodžin a ſegehovaze dny na bohatej haſy cžiſlo 27 ſi napschedzja winowoeje ſicze hiſhce na ſklađe ležaze twory, wobſtejaze ſi hotowych mužazých wobſceženjow, ſwjerſhnikow ſa ſečjo a ſymu, kholowow, laſow, ſeħanskich ſuknju, žonjazých manſlow a žaketow, wulſteje dželsbých wobſceženjow, taž tež wulſteje dželsbých tkaninow ſi wobſceženjam, dale tkaninow ſi podſhicžu a wſhēch krawſkich wězow, ſhlaſoweho blida a drugich wězow ſa hotowe pjenjeſy na pschedadžowanje pschedawacž.

Karl Weigelt,
do pschedzku ſtajne ſi wſath awtžionator.

Šklađnoſtna kup.

Š hermankej

poručam

dželbu jara tunjo ſupjenych

draſtnych tkaninow,

wolmjanych a poſwolmjanych,

jako darh ſa czeledž ſo hodžazých,

trikotowe taille

we wſhēch wulſcežach a placžinach.

Jan Jurij Pahn

na torhōſhczu podla hłowneje ſtraže.

Wulfe wupſchedawanje.

Lovriju brakateje ſamjeninu, taž tež dželbu porzelana, bjes nim wjeli zybloweho muſtra, poručam cžescenym ſerbam wot 30. juliſa hacž 7. augusta po hiſhce ſenje ſkyſhanych tunich placžinach. Pschedawanje je w dworje po 1 ſchodze. Šaſopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ernst Ullrich,

pschedawarňa porzelana a ſchlenzy
na ſchulerſkej haſy 12.

Čzorne a piſane ſidžane tkaniny

ſi njeveſčiſlej draceze,
jenož dobreje lajloſeze,

w wulſim wubjerku,

po nadpadnje tunich placžinach,

meter hžo po 2 ml. 60 np.,
tohę hžo po 1 ml. 50 np.

poruča

Jan Jurij Pahn

pschi torhōſhczu podla hłowneje wojerſkeje ſtraže.

Dobrowolne pschebadzowanje.

Leżomnoścę, i sawostajenstwu Marije Madleny Panachowej robi. Janaschez w Mjeschizach fluszahe:

- a) Dobrodnička żiwosć cijisko 13 wopalnego katatra a fol. 15 leżomnośnych a hypothekich knihow sa Mjeschizy a sahom cijisko 75, 139, 143, 144, 385, 387, 394, 395, 396, 405, 408, 439, 478 a 481 sahonickich knihow sa Mjeschizy i njedzelenymi pełozzami sahonow cijisko 214, 224, 225, 335 a 363 sahonickich knihow sa Mjeschizy a
- b) Łukowa leżomnośc fol. 71 leżomnośnych a hypothekich knihow a cijisko 229c leżomnośnych knihow sa Mjeschizy, wobej leżomnoścji hromadze 9 hektarow 72,3 arow = 17 akrów 269 □ prutow wulkej i 269,16 dawskimi jenościami wobeżeżenej, njedzivajzy na cęgkoty wot wježnych grychtow na 9168 ml. 12 np. takserowanej a w nastupanju twarjenjow pschi krańce immobilnej wopalnej łasky na 9840 ml. takserowanej, taž tež
- c) Łukowa leżomnośc fol. 63 leżomnośnych a hypothekich knihow sa Wujež pola Bulez a cijisko 223 tamniščich sahonickich knihow, kotaž 148 □ prutow i 9,78 dawskimi jenościami wopschija a je njedzivajo na cęgkoty wot wježnych grychtow na 500 ml. takserowana,

maja ho po žadanju herbow i letusčimi žnemi

2. augusta 1892 dopoldnia 1/2 12 hodzin

wot podpišaneho kralowskeho hamtskeho žudnistwa na městue hamym w Mjeschizach sšawnje na pschebadzowanje pschedawacj.

S pokasanjom na wosjewjenja, na tudomnej žudniſkej tafli a w Mjeschicdanskej korezmje wuwizaze, ho na kupjenje smyžleni pschepróshuju, ho mjenowaný džen w Panachez kheznej leżomności w Mjeschizach seńcz, ſwoju placzenjakmanośc dopokasacj a dalsche wozgakacj.

Inventar, i leżomnoścji fluszahe, budže ho pschi wobstejnoscach džen po pschebadzowanelskej termiji dopoldnia wot 9 hodzin sa hnydom hotove pjenesy w Panachez kheznej leżomności wot wježnych grychtow sšawnje na pschebadzowanje pschedawacj.

W Budyschinje, 18. julija 1892.

Kralowske hamtske žudnistwo tam.

Jaeger, hamtski žudnik.

Lorenz.

Dobrowolne pschebadzowanje.

K sawostajenstwu Jana Scholty w Böschizach fluszahe khězkarška žiwosć cijisko 29 wopalnego kat. fol. 23 a 46 leżomnośnych knihow, cijisko 16, 122, 123, 124, 156 a 157 sahonickich knihow sa Böschizy, 2 akra 24 □ prutow wulka, se 26,88 dawskimi jenościami wobeżeżena a wot wježnych grychtow na 3280 ml. takserowana, ma ho po žadanju herbow wot podpišaneho hamtskeho žudnistwa

piat 12. augusta 1892 pschipoldniu 1/2 1 hodzinu

w Hauptmannz hoscjenzu w Böschizach na pschebadzowanje pschedawacj.

Na kupjenje smyžleni ho i pokasanjom na wosjewjenja, na tudomnej žudniſkej tafli a w Hauptmannz a Pellmannz hoscjenzu w Böschizach wuwizaze, pschepróshuju, ho i mjenowaný termiji w Hauptmannz hoscjenzu w Böschizach seńcz a pschebadzowanje wozgakacj.

W termiji ma ho 500 ml. naplačicj abo swěscicj.

W kralowski žudniſki hamt w Budyschinje, 27. julija 1892.

Jaeger, hamtski žudnik.

Hoscjenz na pschedan.

Hoscjenz i 8 körzami pola a sahrody, wulkej rejsvanskej luki a reñistwom, i połnymi žnemi a se wjehem morwym a žiwym inventarom je wobstejnoscjow dla hnydom na pschedan. Dalsche je ſhonicj pola restawratera Gustava Spenka pschi herbstich hrjebjach cijisko 18 w Budyschinje.

Pod hromom je khěja cijisko 57 na pschedan. Dalsche je ſhonicj pola Jurja Lukascha pschi Petrowſkej zyrki cijisko 6.

Korczma

w Nowej Wsy pola Njezwacjida (i körzmatkimi prawami) i 5 körzami pola a luki je se žnemi a žiwym a morwym inventarom placzisny hōdno na pschedan. Dalsche je pola wobfederki ſhonicj.

Wobfederka Ernstowa tam.

Něsnistwo pola Kleťneho (jeleſniczna a poſtska ſtazija) i khlamami, hrđemi a wobydlenjom je i polemi abo bjes nich na pschedajecje abo na pschedan. Dalsche je ſhonicj pola gmjenskeho pschedajecjera w Dyrbachu pola Kleťneho.

Někotre ſta dobrych mukowych měchow, jenož ras trjebaných, ſu na pschedan pola pjełatskeho mischtra Scholty na garbatkej haſy.

Pschedeschežniſki,

jenoz ſaminy wudžek, kózdy čas w bohatym wubjerku tunjo poruczam; wožebje na pschedeschežniſki po 3 mk. a dróžsje, wiele trajniſho a lepie dželane, hacj wokołonosherſka twora, fedzne cijnju.

Wožebne polžidzane a císcze-židzane pschedeschežniſki, pschedez najnowsche, teho runja jara placzisny hōdno.

S. M. Schmidt,

pschedeschežniſkarnja pschi hōwym torhoscjemu.

S dobom i wjedzenju dawam, so ſobotu a hermant už wjazy w budže pschedawacj njebam. Duž proſču ſwojich císczenych wotbjerarjow, moje khlamy wopytacj, hōzej po najtunſich placzisnach pschedawam.

Destillazijsa Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wikaſ porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwierski, khějorski, ſelowy a herkiszowy liker, taž tež derje císczeny palenj prěnjeje a druheje družin, wopravdzite winowe kihalo, kihalowy ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po mērje. — Natursku kihimjelzku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla i kwaſam, kihcijnam atd. poruczeja.

Destillazijsa Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

W Jeniezach je khězkarſta žiwosć cijisko 43 i dwemaj körzomaj pola a luki hnydom na pschedan. Dalsche je pola wobfederja ſhonicj.

Proſkata na pschedan.

Proſkata wutol- czizach.

W Hlinje je khěja i 1/4 körzom pola a sahrody na pschedan. Dalsche je ſhonicj pola Kótwiſy tam.

Wokne a pschedežne pluhi ſu na pschedan w kralowym mlynje w Delnjej Klinje.

Jerje

rjane tuczne mandl po 40 np.

porucza

Ad. Rämsch pschi butrowych wikaſ.

Pschedawanje a porjedzenje w ſchēch družinow čahnikow. Placzisny najtunſho a rukowanje na dwě lēcje.

Gustav Mager,

čaſznikar 11 na ſerbſkej haſy 11 pschi starych kasarmach.

Serbske ſpěvh do žnjowych wěnzow ſu dostacj w wudawačni „Serb. Nowin“.

Pschedawarneje pschedawarne.

Sapocžatki augusta ſwoju

pschedawarneju kravatow a ſchtaſtow

hacž dotal wote mije ſ firmu M. Walther na bohatę haſhy 10 wjedženu,
na bohatu haſhu čiſlo 20 pschedoložu.

Wot teho čaſza ju ſ firmu

Filiala Arthur Petasch w Bhorjelzu

dale powjedu. Proſchu, mje ſ dowérjenjom, hacž dotal mi ſpožčene, tež
w mojich nowych khlamach pocžesczicž.

W Budyschinje, w juliju 1892.

ſ pocžesczowanjom

Arthur Petasch.

Spěwanski konzert
w hoſczenzu w Małym Wjelkowje
njedželu 31. julija 1892

wuווjedženy wot Saręcauskeho ſpěwanskeho towarzſtwia.

Sapocžatt $\frac{1}{2}$ 8 hodžin. — Po konzercze baſka hudžba.

Wo bohaty wopht proſh

ſpěwanſke towarzſtwu a hoſczenzár.

XVIII. hłowna skhadzowanka
ſerbskeje studowaceje młodosće

budže 7. augusta w Šmyrekec hoſcencu w Kulowje.

Sobotu 6. augusta popołdnju w 4 hodžinach posedženje
wubjerku.

Njedželu w 4 hodžinach započatk hłowneje skhadzowanki.
Wječor w $\frac{1}{2}$ 8 hodž. mały koncert a džiwadło; po džiwadle
wječeř a zabawa.

Pondželu 8. augusta zhromadny wulēt.

Na ſerbskich studowacych budže w Rakęcach sobotu připołdnju w 12 hodž. wóz čakać. Čisty wunošk je za dowudaće
ſpisow H. Zejlerja postajeny.

Wšityc Serbja a přečelojo Serbowſta so přeprošuja, hižo
na hłownym džěle skhadzowanki wot popołdnja 4 hodž. po móž-
nosći přitomni być. **A. Dub**, stud. theol. et phil.,
hłowny starši serb. stud. młod.

Wulke wipſchedawanje.

Dla powjesczienia ſwojich khlamow pschedawam wot nětka

žonjaſe žakety,
mantle do descheža,
wobwěſhki, kapeſy,
měchojte pjesle,
trikotowe taille,

taž tež
mužaze a hólčaze woblečenja
po jara ponížených płacisnach.

Otto Preuss

na jutnej haſhy 4, předy G. Ž. Šlož.

Kedžbu!

Woprawne Kulmbaſke piwo,
kotrež je ſ transportom četkilo,
po dženža a ſcžehowaze dny liter
po 12 np. pschedawa na kſchidat-
ſkej haſhy (Siebergasse) čiſlo 2.
Tam je tež dželba patentowych piw-
nych bleſchow tunjo na pschedan.

**Towarſtvo herbskich
burow w Bulezach**
ſměje njedželu 7. augusta popołdnju
w 4 hodžinach posedženie.

Onjowy porjazd: 1. Wupłacenie
dividendu ſ akcijow. 2. Staſanje
kalka, Domachowje ſofatoweje
muki, kainita, bawmoweje muki a
ſelow a roſrčenje wo tym.
Wo bohaty wopht proſh
ſpchedkydſtwo.

Pschedeshežniſki

wóhom a dwanacžedželate, trajne dželane porucža po
naſtunischiſch płacisnach

pschedeshežniſtaſnja

Ed. Schulzes Sohn

po ſi bohatych wrotaſ 26.

poſczechenje ſi poſczechenje
wóhom a tuto.

Dr. ſ Boetticher w Godžiju

je ſapucžował. Sa ſastupjerſtwo je ſo poſtaralo.

Uni a dobry
paleny thofej

punt po 1 ml. 20 np.

porucža **C. F. Dietrich**
na jerjowej haſhy 3.

Nowe polnojerje

po 5., 6 a 8 np.

porucža **C. F. Dietrich**
na jerjowej haſhy.

August Mittasch,

blidař w Bulezach,

porucža ſo k wudželanju zjednych
njeſwjeſčiſkiſh

w u h o t o w a n j o w

a cžni ſebzne na ſwoj ſtak
meblow a ſtolow, jenož derje wu-
djelanych, po naſtunischiſch płacisnach.

K ſtajowym daram

najrjenſche drastne tkaniny,
woblečenje po 4, 5, 6 ml.,
módročiſhcz najlepſha twora,
tohcz jenož po 25 np., ſbytki
gardinow, ſuknjiwych tkaninow
atd. po poſložb.

Hermann Beermann

w Budyschinje
na ſmuklowej lawſkej haſhy 6.

Mólnych poſončiom, wotročkow
a džowki pschi wyžokej mſdje na
lěto 1893 ſo tudomne a Draž-
danske ſtrony pyta A. Kera w Vor-
ſchizach poła Budyschinka.

Rubarjow

pleſtrowych kamjenjow
a roſkocjerjow pyta
ſkalariſki miſcht Pippa
w Wurizach.

Wotročkow, džowki, poſončiom,
woſazych, ſlužobne a kuchinske holzy
pschi wyžokej mſdje pyta Schmidlowa
na ſukelniskej haſhy 10.

Dóiki, heſtmanow, wotročkow,
woſazych, dželacjerſke ſwojby, ſlu-
žobne holzy a hródzne džowki pyta
Spannowa
na malej bratrowskej haſhy 5.

Džowki hnydom a k nowemu lětu
pyta pſchistajaza žona Gauerowa
na ſmuklowej lawſkej haſhy 21.

Wutrobnuy džak.

W mjenje herbskeho towarzſtwia
"Czornoboh" w Draždansach wu-
praju ja wſchitkim ſobustawam
Budyskeje Biežadby, kij ſu naſ ſak
wutrobnje vitali a pschi naſchim
wulečze naſh pſchewodželi, moj naſ
wutrobniski džak.

G. Holſjan, pſchedkyda.

(K temu čiſlu pſchiloha.)

Pschiloha f číšli 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. julijsa 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Zuhorskej žyrlwi smjeje jutše njedzeli rano w 7 hodž. diałonus Ráda herbstu spomjednu ręcz a $\frac{1}{2}$ 9 hodžin herbstse prédowanje.

W Židowskej pohrjevnishčejowej kapale budže pschipoldnju w 12 hodž. herbstu Božja štužba.

Wěrowani:

W Michałskiej žyrlwi: Jan August Hejdusch, dželaczeć w Górnzejecach, s Mariju Balakez w Bórkach.

Křenil:

W Michałskiej žyrlwi: Max Richard, Jana Gustava Adolfa Bórk, kublerja w Pichjewach, s. — Lejna Augusta, njemandž. dž. w Ženjezach.

Zemrje 61:

Džen 21. julijsa: Jan August Běh, dželaczeć na Židowje, 22 lét 5 měsazow 8 dnjow. — 23. Marja Bamboriz, wobydleka wotrijezneje dželaczeńje na Židowje, 71 lét 6 měsazow 8 dnjow. — 24. Jan Kochow, schewz s Bulojny w wotrijeznej dželaczeńni na Židowje, něhdze 72 lét. — Hana Marja, Jana Bartka, fabrikarja na Židowje, dž., 1 měsaz 4 dnj. — Jan August, njemandž. s. w Brězowje. — Ernst Jurij, njemandž. s. w Ženjezach, 29 dnjow. — Marja Madlena Bretschneiderowa rodž. Wenkez, 51 lét 10 měsazow 5 dnjow.

Plaćisna jítow a produktow.

Jítowy dowos w Budyschinje: 1893 měsow	W Budyschinje 23. julijsa 1892				W Lubiju 28. julijsa 1892			
	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.
Piščenja		běla	10	59	10	74	10	10
Rozla		žolta	10	—	10	18	9	41
Jeczmieni			9	—	9	25	8	75
Worž			7	86	8	—	7	50
Hroch			7	50	7	90	7	40
Wola			8	89	11	11	10	56
Zabhy			8	6	8	33	7	50
Hejduschka			16	50	19	50	14	—
Berny			18	50	19	—	17	—
Butta	1 filogr.		3	20	3	80	2	80
Piščenja muta	50		10	50	18	—	—	—
Ržana muta	50		10	50	15	50	—	—
Gsyno	50		2	40	2	60	2	20
Galoma	600		17	—	19	—	17	2
Prokata hřeb sčtul, sčtula			11	—	24	—	—	19
Piščenje wotrub			5	—	6	—	—	—
Ržane wotrub			5	50	7	25	—	—

Na bursy w Budyschinje piščenja (běla) wot 10 hr. 45 np. hacž 10 hr. 60 np., piščenja (žolta) wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., rožla wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., jeczmieni wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np., worž wot 7 hr. 45 np. hacž 7 hr. 65 np.

Draždžanje mjašow plaćisny: Horjada 1. družiny 60—63 ml., 2. družiny 54—58, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vunče rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 29. julijsa: Rjane.

J. G. Schneider a syn,
čjašnikarjej pschi lawskim tómje,
pshezo najlepše a najtunishe čjašniki, bu-
djaki a rječjasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacž 200 hrivnach.

Sa hōdnoſc̄ cjaſnikow a hrajadlow ſo na
wjazore ſela s pišmom rukuje. Pschi
pschedawanju ſo herbsti ręči.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něčzowe rebliky, khachlowe durečka,
třeščne wokna, twarske hoscze
porucza tunjo

Paul Walther.

Wschón
ratařski grat
a potrjebu
porucža tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wilach.

Jaſko woſebje tunje
porucžam k hermankovym wobleczenjam
jaſko dar ſa džowki

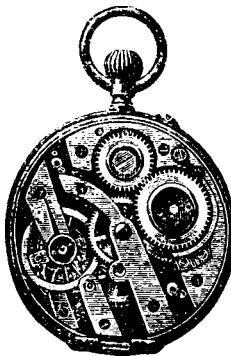
**dwojzyscheroke
drastne tkaniny**
w wulkim wubjerku muſtrow
hacž po 40 np.

**čistowolmiane dwojzyscheroke
drastne tkaniny**
w nowych kraſnych muſtrach
hacž po 60 hacž 90 np.

Alphons Schauseil
67 na bohatej hacž 67.

Wulki khosejowy skład
Th. Grumbta
w kupyrizy na swonkownej lawskiej hacž
porucža
kryh khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlepšim kłodze.

W wudawačni „Sserb. Nowin“ ſu dostacj tak mijenowane:
1. Traunungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,
fajkej ſo k sapišam trjebaja, kij ſo ſeſtne pola wyschnoscze wotedadža
abo hewak k zyrlivnym kniham nałožuju.

5 porstow tolsty kuscheny polci
punkt po 75 np., pschi 10 punktach
turzcho,
seleny polci punt po 70 np.,
hadleschzo " " 70 "
pschedawa

Otto Pötsche
6 na žitnej hafzy 6.

Moschnje,
praktiske nowoscze, njeprzecierjene
derje dżerjaze, porucza
A. Bietsch
na hauensteinskej hafzy.
Fabrika matrazow, rjemjenietstich
a moschnjetstich węzow.

Tunje

Zigar h
Lipowanske żorlo sa sahopschedawa-
rjow,
tyżaz higo po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na sniutkownej lawfsej hafzy čo. 6,
filiale na bohatej hafzy 28 a na rožku
Lubijskie a Mättigowe dróhi.

Richard Neumann
porucza hry a paleny

Ehoſeji

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepşej dobrosczi po najtunisich
placiszach.

Pschi wotewsczu wjetshich dżel-
bow ho pomérne niższe placiszny
woblicza.

Turkowske ɿowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zlysnach turzho porucza

Th. Grumbt
na sniutkownej lawfsej hafzy.

**Rajß
gruph,
jahli,
hejdushku,
hróch,
hotti**

po jenotliwym a s zyla porucza
tunje **Th. Grumbt.**

Baleńz

jednory a dwójny
w snathach dobrzych a derjełdżazych
drużinach poruczątaj tunje

Schischka a Rieczka.

Wobraszy

(bilby) ho rjenje a tunje faschlen-
zuja a s woblikom wobbadżo,
domowe zohnowanie a wobraszy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mützy
na bohatej hafzy 11.

Patentowane śmietanowe Viktoria-separatory, mlokowe studżaki, mlokowe mérne kanę, szynowobrocza ze maschinę,

Konjaze rěble
po 75 ml.,

do przedka a do sadz hibajomne,

Wulke ruczne sahrawowaze hrabje
w kózdej żadanej scheri a kózdejskuli liczbu subow po
9 ml. 50 np. hacz 16 ml.,

trawn a žito žnějaze maschinę,
parne mlóčaze maschinę a lokomobile,
dżele i wudospolnjenju hnydom,
wschę porjedzenja i rukowanjom jara tunje
porucza

August Steinbrecher w Biskopizach.

Fabrika a sklad ratańskich maschinow.

**Pschedawarnja żelesnych krótkich
tworow a grafa**

B. Fischer na žitnej hafzy,
magazin sa domjazu a hospodarsku nadobu,
porucza swoje snate solidne węzy po najtunisich placiszach.

Sa ratarjow:
Ia kozy (sa kótrych dobróscz
ho rukuje),
kerpy,
kynowe widla,
hnojne widla,
zniowe widla,
łopacie,
schody,
rječasy

Sa rjemježnikow:
Ia grat sa tyšherjow,
= czeszlow,
= murjerjow,
= samkarjow,
= hedlarjow,
= tapezerarjow,
= resnikow,
= schewzow,
= kramzow
a t. d.

a t. d.
taż też wschę wuzitne węzy, jako kważne a składnostne dary zo
hodżaze, jako:

ff. Golińska blidowe nože a
widliczki, ff. Szízy,
ff. nožizy,
mosasne a worzowe platy,
warne hudojje i lateho jeleja,
emaillowane warne hudojje,
khosejowe mlyny,
rybowanske maschinę,
schaly zimaze maschinę
a t. d.

butrowe wahy,
dezimalne wahy,
tassowe wahy,
khlébowe truhaki,
schkleny i sakladjenju,
pschedelczenikowe djerzaki,
khamory psche muhi,
jedzowe khamory,
kwetkowe blida
a t. d.

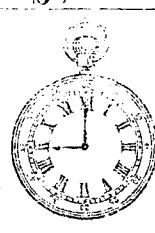
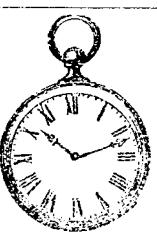
B. Fischer na žitnej hafzy.

Franz Marschner

czasznikat w Budyschinje

čo. 9 na bohatej hafzy čo. 9

swój sklad czasznikow a czasz-
nikowych rječasow dobroci-
wemu wobledżbowaniu porucza.

Hódna twora. Piżomne rukowanje. Tunje placiszny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschiwomjenje: Rieču herbski.

Emma swidowjena Vorwerkowa

porucza płyshowe pjesse, lětnje pjesse, zanki, modne žakety,
deshejne mantle, trikotowe taisse w wulkim wubjerku po tunich
placiszach.

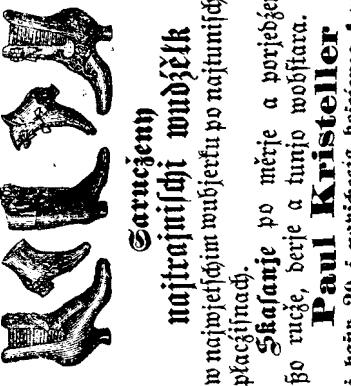
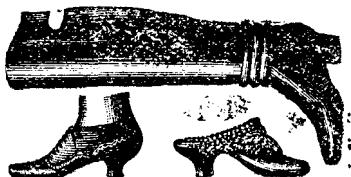
Pochłuzenie w němjskej a herbskej rędzi
w Budyschinje na hlownym torhoschcu 5.

Nowoscze
w kmótjozach listach,
sbojopschejazach chart-
lach we wschęch drużinach,
iñowych,
narodniničich
a kwažnych spewach
porucza we wulkim wubjerku

Gustav Rämsch

na bohatej hafzy 22.

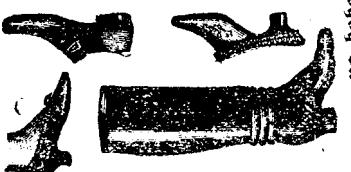
Sahopschedawarjam ho ponijene
placiszny woblicza.

Ganiczem i wudżek
w najwjetshim wubjerku po najtunisich
placiszach.
Ganicze po mierje a porjedzenje
po ruce, berje a tunje mořsara.

Paul Kristeller

na bohatej hafzy 29 i najwjetša hojzenja i minomej fici.

Turkowske ɿowki

najlepşej družiny porucza

Moritz Wjeřwa

pschi mjažowym torhoschcu.

Destylazija snathach dobrzych likerow
po starzych tunich placiszach.

"Serbske Nowiny" wudawaia so kóždu sobotu.
— Štěvortletna předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Číš Smolerjec knihičceńje w mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki kiž maja so w wudawařni "Serb. Now." (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, plaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štěwrtk hać do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 32.

Sobotu 6. augusta 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Khějor Wylem je cíjly a čerstwy s lóžju „Khějorski woryoł“ do Žendželskeje pschijek. W Cowesu na kupje Wight je khějorowa lóžju pod hrimotom kanonow lótwizy (Anker) na mórské dno puščezíka. Waleški pryz (Jendželski krónpryz), Can-naughtski wójwoda a Schleswig-Holsteinski pryz Kscheczijan běchu khějorej napscheczo pschijeli. Poniželu popoldnu khějoc a jeho bratr pryz Hendrich swoju wówkę, jendželsku kralowu Viktoriju, w Osbornskim hrodze wophtoschtaj, a buschtaj po puczu wot wobhyltertu wutrobnje witanaj. Pschi jěsženju lóžju na pschemo, kotrež so w tu khwilu pschi brjosy Wightskeje kupu wotbywa, stej so tež khějorowa yacht „Meteor“ a yachta pryzna Hendricha „Irene“ wospjet wobdzílej.

— Němski khějorstwoj hejm so njebudže sminuež móz, s nowa wjazore milijony sa pschisporjenje wójska pschiswolicež. Žedna so w wudospołnjenje batterijow pschi schějcž regimentach pólneje artillerije a rozmnoženje pěšceje artillerije a traina. Tež nowosaloženie 4 pionérskich bataillonow je wotmyšlene. Němska je nusowana, swoju artilleriju skončne pschisporicž, so by mohla Franzowsam sažo trochu wahu džerzečž, s kotrež artilleriju so němska ani s daloka runacž njemóže.

— Pruski finanzny minister Miquel chze cíjce nowy dawkowy system sawjeſć. W poſlednej ministerstwowej radze su so pieczę jeho namjetu k dawkowej reformje pschijale. Dokelž je snate, so je minister Herrfurth pscheczínił Miqueloweje dawkowej reformy, wočakuje so, so Herrfurth wot swojego ſastojnictwa bórsy wotstupi. Na jeho město najskerje hrabja Botho Gulenburg stupi, kotrež ministerstwo ſnutskowych naležnoſczech a ministerstwowe pschedbystwo pschedwoſmje.

— Wjertej Bismarcké su so na jeho puczowanju po Němczech w Jenje sažo wulkotne počesčowanja wot luda doſtale. Njedzeli wjecžor je so wón na swoje Schönhausenſke ſublo wróćil.

— Po ſawjedzenju hjeskurneho pólva so běla barba w bitwe s kutovymi mrózgelemi wjazy njepſchifrywa. Dokelž budže wona w pschichodnej wójnje teho dla daloko widomny zyl, je so wot wójko-weho ſarjadniſtwa pschikafalo, s konjow němskeho wójska ſchumjele wurihačz.

— Pruski kraj je w ſańdženym lěče hubjenje hospodarił. Knježerſtwo nowiny lud na to pschihotuja, so njedostatk w pruskej krajnej poſladiñy lětza něhdže 40 milijonow wucžni. Schto je na tymle wulkim njedostatku wina? Powſchitkowny so pohubjenschazy ſlaw rjemjeſla, induſtrije a wiłowanja. Po pruskich železnizach je so teho dla s kóždym měřazom mjenje tworow a wožobow woſylo, schtož je sažo s pschicžinu bylo, so su statne železnizh lětza něhdže 50 milijonow hrinow mjenje wunjeſke, hacž přjedawſche lěta. Knježerſtwo nowiny namjetuja, naſtati džeru w statnej laſy s požežonku wu-runacž. Jeli so hejm do teho ſwoli, njeſtrjebaſu hebi ministroj hlowu lamacž, s kajfimi nowymi dawłami by móžno bylo, statne dohody trochu pschisporicž. Pomyklicž wſchak ma so tež, so so s nowej požežonku krajny dolh sažo powjetſhi a so budže potom k jeho ſabnjenju sažo wjazy pjenjes trjeba.

— Wſchitzu ſastojnizh Bochumskich železowych dželačnjow, kotsiž běchu wobſkorženi, so su pschi podawanju ſchénow sa statne železnizy sa dobre ſpōnate ſchény s brakathmi hubjenymi ſchénami ſaměnili, su so wuwinowali.

— Niz jenož s Ruskije, tež s Franzowskeje kholera němske mjesy pschekrocžicž hrosy. W Parisu a wotolnoſczi je wjèle wožobow na aſiatisku kholeru ſchorilo a ſemrjelo. Ministerſtvo fa Elsaß a Lothringiku je teho dla porucžilo, so ma so wobhadt wožobow na namjeſnych dwórníſtcezech wot lekarjow wołkodžbowacž, a so ſtiv k hospodowanju ſchorjenych puczowarjow pschiprawicž. W wjetſchich gmejnach su so ſtrowotne komiſije ſaložile. Wjèle straſchniſte, hacž s Franzowskeje, je pschibljenje kholery s Ruskije k naratskim němskim mjesam. Na namjeſnej želeſniczej ſtaziji Ssohnowizach su ſchyri wožoboy na kholeru ſchorile. Džiwajo na ſtraſchnu bliſkoſc kholery pschi němskich mjesach je knježerſtowý preſident w Opolne pschikafal, wožobowy wobhadt pschi mjesach po móžnoſci ſamjeſowacž, legitimaziske paſhy do kholerinych ſtron ſe žanym wuměnjenjom njewustajicž, wobhadt wožobow, wězow a ſkotu pschi mjesach najkruciſho wołkodžbowacž a putnikam mjesy pschekrocžicž njedacž. Pschicžahanje ruskich dželacžerjow do Němskeje ma so do zyla ſakafacž a so na ſtrowotne wobſtejnoscze w namjeſnych wołkjeſzech wjetſcha staroſciwoſcze nałožecž.

— Awstrija. W Awstrijskej so knježerſtwo po ſdacžu po ſabade ſložuje, so ma so druhdy ſšlowjanow a konſervativnych, druhdy ſažo liberalnych Němzow džerzečž. Pač wone ſšlowjanow, pač Němzow podklóčjuje, ſa to mějo, ſo na tajte waſhniſe ſwoje ludy najlepje wołkniſi. Sa najwuzitniſche pač ma pschego knježerſtvo, ſe ſšlowjanami mjenje pscheczelnje wołkodžbecž a jim po móžnoſci mało ſwobody a prawa dawacž. Sso w lěče 1879 wot liberalnych Němzow wotwobroczíwſhi, ſo wone tehdy ſe ſšlowjansko-konſervativnej wjetſchinu ſdobri. Sa někotre lěta pač bě ſo hido pscheczelnje ſšlowjanow nabylo a teho dla je wone tak dohdy do ſšlowjanow, a to wožebje do Čechow, kopalno a ſtokalo, hacž je ſo cíjſti lud ſarjeknul, dale njeſcheczelske knježerſtvo podpjeracž. Na to je knježerſtwo ſažo kruhy pscheczelski ſwiaſt ſi němskimi liberalnymi ſežinilo. Tejele pschicžinu dla je loni ſastupjet Polakow w knježerſtwie, minister Dunajewski, wotstupicž dyrbjal, a teje ſameje pschicžinu dla je tež cíjſti minister Pražak tele dny na wotpočink ſchol. Pražak je 13 lět dohdy ſobystaw Taaffoweho ministerſtwa byl. W přeňšim čažu je drje wón dozpił, ſo je ſo cíjſkej rěči wjazy prawa na ſudniſtach pschiswoliko, w poſledních lětach pač wón ſaneje ſamōžnoſce wjazy na knježerſtvo měl njeje a njeje jo wot njepſcheczelskich kroželov pscheczivo cíjſkemu ludej wotdžerzeč móhl. Po měnjenju Młodocžehow budžiſche ſo wón hido psched někotrymi lětami wot knježerſtwa wotřez dyrbjal. Budžiſche-li wón to cíjník, by cíjſe cíjſkeho luda ſlepje ſastupował, hacž ſo je w knježerſtwe wofstał, doniž jeho ſtejſchežo jemu pod nohomaj pscheczelsko njeje.

— Franzowska. Republika je ſo w Franzowskej wot teho cíjafa, ſo je bamž franzowskich biskopow napominal, ſo dalskeho ſpjeczowanja pscheczivo njej wostajicž, móžne poſkylnila. Pschi poſledních wólbach do generalneje rady ſu republikansz wulkotne dobycze ſežinili. Žako wožebje ſwježelaze woni wuſběhaju, ſo ſo ani džehacž kandidatow nadefchlo njeje, kotsiž bych ſo pscheczivo wobſtejazej republikanskej knježerſtowej formje wuprajili. Žiwe doſčecžinjenje republikansz na tym ſačuwaju, ſo republika tež w tyh ſtronach pschego wjazy pschiviswarijow dobywa, hdžej je ſo jej hacž dotal ſažakle pscheczinsko wotdžitowalo. Tak ſu w Vendeji, dotalnej monarchistiskej twjerdzisnje, někto republikansz a monarchistijo po liczbje jenak bylni.

— Budże-li Carnot s nowa s presidentom franzowskeje republiki? W franzowskich nowinach ho praschenje rospomina, hacż ma ho Carnot w lęce 1894 saho sa presidenta wuswolicę. Wjeschina nowin ho pschecziwo temu wupraji, dokelż maja sa to, so presidentstwo njeżmę pschedotwórkę w jenej ruzi lejez. Wjes s kandidatami lenotsliwych stron mjenuju ho Constats, Freycinet a Flouquet. Radijalne nowiny woszepje żadaju, so by ho czaż presidentskeho saftojstwa wot 7 lét na 5 lét ponizż, a so ho nichčo wjazy hacż jutročz jako president wuswolicę nježmę.

Zendzelska. W Zendzelskej su dny konservativnego kniežerstwa licjene. Nowiny wjednika zendzelskich liberalnych, Gladstona, su hiżo polityki program pschedotwórkę liberalnego kniežerstwa s na-pschedza nemško = austričko = italskeho swjaska a Franzowskeje wosswitwe. Wone pižauj: „Kędżor Wysem, kotryž je w tu kħwilu s naschim hospżom, nječ ho dla pschedotwórkę kniežerstwoweju pschemenjenja w Zendzelskej smēruje. Trojostwiaſlowemu wobstacju s nascheje stronu strach njeħroš; nasche dobre poměrū l' Němskej teħame wostanu. Pschi powschitownym położenju ho jenoż telfo pschemeni: Franzowska s naschim kniežerstwowyem pschemenjenjom dobudż, wona budżet ho na nasche kħobusttowanie we wseħħem spuċċejec mōz, schtoż ho na sa-kħowanje mera poczahuje. Němžy a Franzowskoj noħżiżtu hacż dotal fuqju politiku wot swjaskowej myħle dżeliz; mienja, so debra pschesjenosć jeneħo tsezeicho kraja (Zendzelskej) s Němskej abo Franzowskej runje telfo rēla, kāz njeħsħeżiżtw pschedotwórkę temu druhemu krajej. Mih to hinal frossumiñ; chżemy s Franzowskej a Němskej w dobrej pschesjenosći wostacż, tola wo żadyn swiast njerodżimi. Smylk konservativnych w swonkownej politiqi w tym wobstesche, so woni tōnle nahlad Zendzelszonow njeħvijażniċi. Konservativnym je ho poradžilo, mjes Franzowsami mienjenje sbudżicż, so Zendzelska na nich s njeħbwerjenjem hlađa a so ma wona ja nusne, ho s tymi helčicż, kotsiż Franzowsow sa fuqjih njeħsħeżel wobħladu. Nasħi nadaw budżet, tutemu faciżċeżiż ho ħubiz dačż, a budżem s tym węži europiſkeho mera pluċiż.

Ružowska. Powjescze wo saħħadżenju cholery w Ruskej su djen a hōrshe. Wona je ho hiżo l'austričku a němškim injeſam pschiblizika. S nieska Ruskej ho wona do wseħħem stron rucje rossherja. W Taschkenze je bjes muhamedanskim wobħdlettwom sħejk wodħixi, lotrž je ho s wojeskej mozu podilōčiż dyrħjal. Lüdżo bēħu ho nareċċejec dali, so ho na cholera semrreciżi żiwi pohrjeba. So by ho ludżom s taikkimi blubnijmi bladami hlowa dale njeħawjercala, je kniežerstwo pschikatalo, so maja ho wot nětka cęla semrjetħi 24 hodžiñ dolho na pohrjebnisħejach na wobħladanje wustajecż.

Amerika. Russki židowski baron Hirsch je w połodniſkej Ameriżi wjeli kraja nakupił, so by tam ho židam, s Russkej wopopasannym, saħħidliż dačż. Kāz jene russko-židowske nowinu pižauj, je jena tħxle kolonijow w Mauriziji w Argentinskej skoro saho rossħekla. Żadyn prawy faktu tam njeplacżi; pschedotwórkę a hruba naħħlnoścż żiwenje njeħnejne cini. Dokelż chiedża rufużi židowszy saħħidlerjo Mauriziju wopuċċejec, su jich mōħi rjez wob-leħnuli. Pschi taikkli wobstesħejach je jara dwelne, hacż budżet baronej Hirschnej mōħno, sa 25 lét, kāz je s russkim kniežerstwom wuċċiñi, wseħħiżiż żidow s Russkej do Ameriki pschedotwórkę. Russi żidżiż ho poczinja wobaracż, ho w Hirschowym kraju saħħidliż, kotrž jidu wón pjeċċa po tsi kročz wħiċċeje placzisniye pschedawa, hacż je jidu ham kippl.

— Němo mera wulka horzota je poſlednie dny w północnej Ameriżi kniežiła. Wjeli ludži je s njeħwucżenej horzotu sħħar ilo a wumrjelo. W New-Yorku wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja namakacż. Komuż je mōħno bylo, je s mesta na morju abo do hōr cęklu. Lüdżo nje-pomna, so je hdy prjedy tak horzo w New-Yorku bylo. Licħba wobħobow, se kħlōnxi sejħażiħ, je jara wulka. Schtworl je 27 sroscenjek ludži a 27 dżeči, pjatt 223 ludži, se kħlōnxi sejħażiħ, wumrjelo. W Brooklyne je horzota telfo cżiexx wobħdlerjo wulkiх twarjenjow na tħieħiha spja, so mōħli jenoż trosħku spanja

jemu higo pjaszeje pokasowasche. Chyrsche jemu wunycz, ale Boszij pschitupi k njemu, kaj mi a tebi niczo, a pocza hnydom: „Z, tak ho czi wjedze, Jano! Wasch dha higo wschitko w porjadku?” „Scht?“ woprascha ho Jan s krótka a s miersozym wobliczom.

„No, Hanki dla“, rjeknu Boszij.

„Chyrsche mje ty sa blesna méc?“ wujë na njeho młodzenz.

„Aj, aj, aj, Jano! schto dha czi to na mykly pschitup!“ dzivascze ho donoshowat. „Ja sa blesna méc! Myklych knadz hebi, so njewem, schto ho we wzy czin! Hordak drje k tebi wjeli loschta njemjesche, ale holza be jemu na stajnocegi we wuskomaj — wona bjes tebje bycz njemoe — doniz to stareho smjehciklo njeje; ale ham pschinac tón hólz dyribi — njehniewaj ho, to je higo tak jeho waschnje, to wesch — a hubu wotewrič dyribi a niz wone méc, wokolo brózne khodzic.“

Jan wuwaeschte woczi. — „Boszijo“, rjeknu potom, „ty sy pschelapani wuj; ale wet mi, mi niczo njenaklisch!“

„Duschu werno!“ roczesche ho Boszij, tak werno, kaj jowle steju, je to, schto czi powiedam. Dži a pschewidcz ho! Na połekdu knadz hebi myklych, so hym ja wina tych reczi wo Hanzy a wo młodym mlynku? No, to sy mi trzechil. Dži a pschewidcz ho! ja wjazh ani njepiknu.“ S tymi słowami wsa jeho sa ruku, pschiczhcza ju, jatschaze jemu ruku a wobroczi ho speschne. Džesche dale a pschituzowasche hebi jasyk a sczahowasche hubu, so by ho wótsje do zmjecza njedał. Mjelczo dje možesche ho na zmjecz. Jan be wschon smyleny a rossbudzeny a njewiedzesche, schto sapociez. Sklonczenie rjeknu w myklich ham k hebi: „U tón khadla mołt tola prawje méc! Wschak hym se starym hiscze njeporečjal. Wón drje mje cjuč njemoe, ale knadz je jeho Hanki trochu wobreczaka — no, chzu to na dobo wotbycz. Pónbu k njemu. Na hubu mje tola plaznucz njemoe.“

A dziesche k Hordakezom; ale tu rjeraje trzech. Kedma be jeho nadutu paw wuhladal, sacjerwieni ho kaj honac, a njeda młodzeniec ani khwile, so by jemu swoju wéz pschednjescz mołt. Wokasa jemu njepcheczelisz durje. Ale Jan be higo we wohnju a myklesche hebi: „Rjeknje wupadnje kaj wupadnje! a njeda ho hnydom satraschic. „Rjeknje mi, schto macze pscheczivo mi!“ woprascha ho Hordaka.

„I ty khézlaške hólezisko!“ pocza tón hewrjelac. „Ty možesche ho hiscze swajic, mje ho prashecz?“

„To možu!“ wotmolwi kruče młodzenz. „S prósbynymaj rukomoj ho wo wachu dżonku njefamowljam — a so hym k wam jebaweho donoshowarja abo knótra njepózlał, ale ham pschischoł, to mi tez sa slo bracz njemoez. Schto ma mlynkez Handrij wjazy pjenes, to mam ja wjazh mozow a našonjenja. — To budze schwartu hospoda, tón skazeny student, a schto je we wojakach nauwuknuł, to tez wjeli hóz njebudze, wschako to wemy. To mi wérce, tón dolko mlynkowacz njebudze — a potom džiwacze tez na sboze swojego dzescza! Mje ma Hanki rab, ale teho njemoe pscheniechac.“

„Ta njech ho swazi!“ sareji Hordak.

„To njeje žane swaženje“, rjeknu Jan roshorjenn, „a ja bych wam njeradził, so byschce ju teho dla drę; niz jeno so byschce to nědny ham wobzarowat, ale wona by tez satitowarjom namakala“. Ale tu be wohn na třeše; tu higo se starym žanym reczi wjazh njebé, kaj by rjek, so chze jemu schto poruciez tam, hdyž be wón ham swoj knes. Wón polasa młodzenzej durje, a sawola potom swoju dżowku a hdy be jeho jeje wulta merniwocz a potora trochu njewotraschila, be knadz hrośnje s njej posakhadzal. Tak jej jeno kruče wotrecza, so by ho k klubej a k kwaže hotowala, so dyribi ja tsi njedzele wschitko nimo bycz. —

„Kaj wy dzecze, nano!“ rjeknu holcza s placzitymaj woczomaj. „Ale Jana smieju tola lubo!“

A wot teho čaza poczachu starschi mjes žobu rjeneje cjinic, kaj chyli hebi ham hiscze junu kwaž hotowacz a cjinachu hebi pschiprawy k wukemu klubej, kaj byschtaj ho hólz a holza s luboszcu horloj.

So be wjazh polna reczi, to ho hamo rosumi. Knes Handrij wustupowasche kaj hólz po brózni, Jan pak khodzesche kaj woparjeny. Be chze a frudny, a s tseczeje stronu nuczeshtaj jeho starschej, so dyribi radsha saho s domu czahnuć, dokelz ho bojesczaj, so móhloj ho wobaz młodzenaj do ho dac. Ale Jan wotmolwiesche na to, so ho ani njehibnje, doniz njebudze wjedze, kaj ho s Hanku ma, doniz s njeju hiscze poruczal njeje, a hdyž hubze holza chylic, to jeho zyky swet se wzy njeshitnje, a to chyly widzecz, ktry duchowny móh holzu s tym skazenym generalom swerowac.

A sebra ho po taſkim poſledni wjesczor psched klubom a dziesche

k Hordakez kubel. Be hebi wotmyślit, so s Hanku dyribi poruciez, dokelz w poſlednim čazu njemoesche jeje njihdze popadnucz; stara czeta ju paſesche kaj drohotny poklad, wbohe dzeczo njehmedzesche ho ani s dwora hibnucz.

Na njebju ho runje poſlednie wjesczorne serja pokasowachu, hdyž Jan k burskemu statoku dónbje. A khodzesche wokolo twarjenjow, doniz ho njepoča trochu cymic; njewjedzesche, kaj ho nuts dobryc. Sklonczenie pak ho roshudzi a dzesche w runym mérje do dwora. (Potrczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Polkroma je ho bjes howjasym skotom w Egiptu lětža jara hylne rossherila. Wěste je, so je ho khoroſez s zusym skotom sanjeſzla. Duž je kniejerstwo k jeje samjesowanju a podklčenju poruczilo, so ho w bližichim čazu skotne wili w Budyschinje, Njekwaczidle, Barze, Šeinsborku, Połczinu a Kamieniu, s wuwaszom konjazych wilow, wotbywacz njehmedza. Do zyla je ho hacj dotal 1087 dworow w Gaffej s poſthromu domapytalo.

— Tele dny je s tudomneho wojskowego arresta wojak Scholka wot 3. kompanije tudomneho regiments czełnul. Hacj dotal ho hiscze poradzilo njeje, jeho popadnucz. Scholka be psched krótkim k tudomnemu czasniskarjej Henzy na bohatej hafzy pschischoł, wudawajo, so hebi jeho lieutenant, knes s k... dober dybsaczych czasniki žada. Czasniki, hebi na žane jebanstwo njemyslo, wojskowej czasniki, 80 hrinow hóvn, pschepoda. Hdyž poſdzischo lieutenant s k. sličbowanie dosta, so jebanka wukopa. Lieutenant czasniskarjej wosjewi, so s zyla po žadyn czasniki kaj njeje. Duž wojaka do pschedhyschenja wsachu, pschi cymic ho wujna, so je czasniki, jón doſtawski, hnydom pschedal. Hacj do wuſhudzenja psched wojnskim žudom dyrbiesche ho lohki ptaczki w tudomnym arreſte jaty dzercz. Tola hnydom přeni džen je wón s njeho wupjeknul. Pschipołdnju, hdyž běchu jeho w arrestowym dworze hameho mostajili, je wón na wykoku dworowu murju saléš a wot tam dele do mniszeje hafzy sczgil. Halle hodziny poſdzischo pytnuchu, so be ho jaty shubil. Do wschich stron ho hnydom patrouille poſzlaču, so bych u s čeknjenjom skedzile. Na Nowosalskje dróz psched mestom ſhonichu, so su w Budestezach psched hodziniu wojaka bjes težala widzeli. Duž hnydom telegrafiku powiesz do Budestez poſzlaču, so bych u jeho ſajeli. Tola bjes tym be wojak dawni Budestez wopusczezil a hory a ležy doszcznul, hdyž je nědze khowanek namakal. Wscho pytanie ſa nim žaneho wuspēha njemoesche. — Tez jeneho druheho čeknjeniza, wojaka Henniga wot 10. kompanije, kiz je psched nědze 10 njedzeleni, ſwoje czerze 150 hrinow kranuwschi, czełnul, hiscze njeku wubledzili. Kunje tak je ho jedyn wojak 5. kompanije na ženie ſahowidzenje shubil, kiz je psched nědze 2 lětomaj twočnul.

— Wutoru rano su jeneho tudomneho schęzkarja w ložu mormeho nadeschli. Wón be ho w nozy s revolvrom ſateli. Dolhoslenna cęzka khoroſez je jeho k hamomordatstu nawabila.

— S Pracského herbského duchowného seminara ſu psched krótkim k. Andrizki maturitatne, a k. Stranz, Jakub Schelczik, Bjarnat Hizka a Jurij Rschijan universitne pruhowanje wobstali. S wobebitym wjefelom ſponimim, ſu mjenowani, kotsiž ſu wſhitzu Sserbjo, pschi pruhowanju přeni zensuru dozili.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Deszcziki, ſ kotrejmiž ſu ho minjene dny po wulcej huchocze naſche hona trochu woschewile, ſo 11. a 12. augusta ſažo woczakuja. Nashe pola, sahrody a kuki hiscze wjeli deszczu potryebaju, prjedy hacj ſažo doſcz wlohi nabudu. Prjedy hacj deszcz psches huchu pierszcz pschedz, móže některe dny w nozy a wodnjo hylne padac. S mestnami wón higo pschedz wpschedz. Pola a kuki ſu ho pschi dolhei huchocze a wulcej huchocze wupražile, a wscho, schto ſa nich roſcęsche, je ſahinulo. Pschi wschej huchocze je woprawdze dzivne, ſo ſtej ho rožka a pscheniza wurjadrne derje poradzile. Woschitkownje nowa rožka polbra ſorza po kopje dawa, a pschi tym je wurjadrne cęzka. Pscheniza, kotsiž ſu ſandženym tydzeni poczeli poſhyz, podobny wunoſki, kaj rožka lubi, runje tak derje po ſornje, kaj po ſlomje. Woslebnischa je lětža poczeliweneje barby a tak kruta, ſo pschi poſcheczenju brinči.

— S Radwora. Šandženu njedzelu ſo pschedzkydwo naſcheje nowosaloženeje lutowatne přeni krocz ſendze a poſtaji, ſo budze wona ſa pjenesz, kotrej ſo na dan pschinjeſu, $3\frac{1}{4}\%$, po taſkim wo $\frac{1}{4}\%$ wjetſhu dan dawačz hacj Budyschfska banka. Schto chze teho dla ſwaje pjenesz w Budyschinje ſběhnuć a je do lutowatne pschinjeſ, kaj je ſo to w někotrych woszadach we wuskej mérje ſtalo, radzimy, ſo by to po móžnoszci ſapoczat k měřazca ſčinil, dokelz je to ſa wobliczenje jeho danje wscho jene, a luto-

wartna s tym dobudze. Na dan pchinjene pjenesu pchijimaja so preñju a tsecu njebzeli kózdeho mëszala popoldnu w 3 hodzinach (wo popoldnich Božich kłuszbach), a to na schuli delka na prawizy. Pchinjescz kme kózdy biese wszecho roszcza wery a powolanja, po takim tez kłuszbni a dzeczi, a njetreba teho dla nichó kobustaw bycz. (Pożczenie dostacz moža njezwomiesowanego rukowanja dla, we so, jenož kobustawy.) Pchisbadzicz abo shubicz tu nichó njez nijemóze, dokelz 11 kublow, 14 s dzela wulich žiwosców, liciba mjeñszych wobzedzenistwom a nasladownych rjemiejskich sa kózdy nowy pjeniez rukuje. Duż bě tez bjes dziva, so hido preni ras telko pjenes pchinjesczu, so mózgescz so nasajtra rjana suma na Budyskhu banku požlacz, s kotrejz lutowanie w wuskim swjasku steja.

S Erjebienzy. Sobotu 30. juliya su w kækach bjes Erjebienzy a Schekezami wotrocza Nowaka, kiz pola jeneho Schekezanskiego kublerja kłuszesche, sa schtomom wobwéznenego namakali. Schto je wotrocza pohnuto, ruku ham na so složic, njeze snate. Powiedaja, so je so wón njezdarno wusnał, so je někajti njezluk skuczik, a so je hebi s bojosczu psched wocząkujomym khostanjom živjenje wafal.

S Bronja. Sajimawe hnadz budze mnohim czitarjam "Sserb. Nowin" shonicz, so je hajnik Ssusckla w Thormersdorfe pola Rössborka, wo kózdy so tydzenja pišasche, so je wóndano na hoñtwe nje-dobrowolne na dziwim kundroku jechacz dyrbjal, syn tudomnego žiwoscera Ssusckli. Bjes tym su wóym spodzivnym podanemu dalsze podrobnoſcze döschke. Ssusckla bě mjenowaný bzeń na ratnychim kmeñkach kylneho kundroka natélik. Tuton bě do huseziny czeknul. Ssusckla jemu hacz do pschedpolnja pokoj da a so potom se swojim psom sa krawym kłedom puzsczci, bjes tym so honjerio lež wob-stupichu. Przedt hacz so Ssusckla dohlada, so do njeho sechereny kundroß da. Hajnik w husezine czaža doscž dziwie swérjo njezpósnia a s khatwom do njeho tselinschi jo niñnu. Hajnik budzische pod wótrym subom rosniemdrjennego kundroka kmeñcerz poczepil, nje-hudzische-li wón, hdyż so kundroß na njeho wali, rucze nosy roszczahnul. Tak wón na kundrokwu kribjet sajedze a so sa kerszce a kundrokwu wopuszch twierdze pchinmuvski khwili na kundroku kózdo psches lež jechasche. Hdyż so hajnik skonczenie saho na nohy staji, so kundroß i nowa do njeho sabéhnu, a dokelz hajnik swoju tsélu njebe s nowa natylacz možl, so wón s kylbinym toporem nadběhow tak dolho wobaraſche, doniz jedyn honjet s psom nje-pschivehnu a kundroka wot njeho njezwoobroczi. Tón na to přeti psches hajniku czérjescz a bu, hdyż bě hiszce kulu wot hajnika Ssusckli dostal, wot ryceckublerja Martina s Rössborka sateleny. W kajlim kmeñtym strashe je hajnik Ssusckla pschi teile fražzy był, wo tym jeho schkórnaj zwebczitaj, s kotrejz je jenemu kundroß pjenek wotrubnul a druhemu kapu roskuznul. Póbla teho bě jeho kundroß do széhna storczyk, tola bě so móz storka wot kóznych kholowow požlabila. Sateleny swérjo 225 puntow wazescz. Statarjo w wokolnosci Thormersdorsa su jara wjezel, so je kundroß njezklodny szinjeny; pschetož wón je jich pola husto sapusczał. Kajki nažranz je wón był, je s teho spósnacz, so jeho sareſawski w jeho żolku hachl žita namakachu.

S Scherachow a. Tu bydlí njezde 500 evangelskich wobydrysow. W lécze 1866 je so sa nich evangelska schula sałozka, a někole so jim evangelska zyrkej natwari. Sa nowu zyrkej twarski mischtr Quentin w Pirnje rykz dzela. Dokelz je gmejna khuba, so pjenesz sa nowu zyrkej po zykej Saksej sberaju.

S Nakojdow. Kaž běle wróble, tak tez su běle schlorzy wulka żabnoscz. Jedyn s tykli spodzivnych ptaczkow někole wokoło na-sheje wóz slétuje. Je to tola dziwny napohlad, znéhbeli schlorz w stadle swojich czornoszernych towarischow. Hido psched někotrymi lě-tami kmy jeneho běleho schlorza w naszej wokolnosci widzeli. Nět-czischi běluskich je po sdaczu potomnik abo někajti wui prénischego.

S Wóssborka. Sseredu pschedpolnju je so dzekaczlém synk tudomnego pôstskeho mischtra Grohmanna pschi kapanju w Lubacze tepil. Majsterje je so dzeczo wot Božeje ruczki sajalo.

S Pižaneho Dolka pola Wózlinka. Sseredu 3. augusta wjedzor wokoło 8 hodzin stej so maskina brzzen a kólnja, mlynkej Bohuwérej Bertholdej kłuszbazej, wotpaliłej. S plómjeniemi je so njezde 90 kop rožki a wjele kyna saniczik. Wóhen je w brzgni na hacz dotal njezname waschnje nastal. Wobzedzec njez sawesczene nima. A haschenju wóhnja bě jeniczky Wózlinkanska kylkawa pschijela. Dokelz Pižany Dol njezde 50 metrow niże Wózlinka leži, so wón s druhich wózow widzecz njezmože.

S Vorszczekli pola Hbjelska. Sańdzenu njezde so pohoncz

tudomnego zyhelniskeho mischtra Mitracha tepil. Pohoncz bě so do jeneje klinowejem jamy pola Subornizy kupacz schol, pschi czimž je so w wodze wot Božeje ruczki sajalo.

S Kletneho. Mascha nowa schula, kotaż so tu k ranju sadz pohrebniščega twari, je netko hacz do preñeho poskoda hotowa a dyrbi hacz do 15. septembra hacz pod tšeñu dotwarzena bycz. Twar placzi nimale 20,000 hrinow, k czemuž chze statne kniežestwo 11,000 hrinow daricę. Dotalna schula so pschichodne naleczę pscheda.

S Wojerez. Wo železniży, kotaż mela so s Rakez psches kúlow do Wojerez a dale do Hrodka twaric, njeze nichó wjazd klysczecz, schtož jara wobzaruja. Tola maja hiszce nadziju, so so s najmjenjicha tertiarsta železniža, tak mjenowaná maluscka železniža, natwari, kaž so družina železnižow mjenuje, kótrycz twar je so s nowym pruskim sakonjom dowolil. Hido je so wulke towartwo w Schejczinje sałozko s firmu Lenz & Co., kotrej se kylnymi kapitalem w ruzy po zykej Pruskej tase železnižy twaricz poczina. Nadzijamy so, so so tole towartwo tez nad nami hmili a nam horzopožadanu železnižu s Rakez do Wojerez skerje lepje natwari.

* Wo hrabju Gersdorffje, kotrejz su tydzenja w Igławie w Czechach sajeli, pišaja, so je Friedrichsdorffse akcijowe towartwo wobzoržbu pschedzivo njemu wrózicž chylo, je-li so bych hrabjowi pschivusni tu sumu sarunali, kotaž je wón pschedschiwil. Tuczji pak su so sapowjedzili, kwojemu wuije wupomhacz, a dokelz wón tez żadanu kawziju njeze sapłaczicž možl, su jeho w jaſtwje zdżerzeli. Kaž je snate, je hrabja Gersdorff, kiz bě njezdy s krajnym radziczelom Wojerowskym wokrjeſa, jako taki do pruskego krajnego krajna wuswołeny. Tačo sapókłanz so wón ženie pschi krajnowych požebzenach wobzgeli njeze, njezdiwajz teho pak hebi dñjowe pjenesz wupłaczicž dawał. Irunje tak je so wón jako sapókłanz schlesynskiego provinjalnego krajna wot wuradzeniom sdałował a halle kózdy krocz pschishof, hdyż je požedzene stonczone bylo, so by hebi wykole dñjowe pjenesz żadał. Tu pak wón njezko njezdosta; połkadniży bě so s čažom poruczilo, so jemu njezko wupłaczicž njezmē.

Přílopok.

* W Žitawskich měschejanskich kupyjelach je so sańdzenu schobtu žadlawe hamomordatwo wobeschlo. Wobzobne drasczený knies hebi kupyjelski komoru pschedpolasacž da, w kotrejz nimo mery dolho pschedbywasche. Hdyż kupyjelska wothladatka k komorinym durjam stupi, wona sadz nich so czezko stanacž klysczecz. Hnydom pschedwolany kupyjelski inspektor samknjene durje s mozu wotewri. Hdyż do komory sastupi, so jemu žalozim napohlad poskieži. Njeznamy w kupyjelskej wani wschon s kryju polaty ležesche, s kotrejz bě po sdaczu tez wanja napjelnjena. Pschi pschedpytanju so wupolasa, so bě hebi zuzi na wobemaj nohomaj žil pschedesnul. Wot kupyjelskego mischtra hnydom wobwite wobalki so jako njezrebnie wupolasa, dokelz hamomordat fa někotre wokomiki wumrje. Wón so hiszce w běhu wjeziora jako jedyn pschedkupz s Libjerza spósnia. Khorowatosce je jeho pječza k hamomordatstu ponuczila.

* Kaž nusne je, dzeczo wot straschnych hrow wotdzerzowacž, do-pokaze sežehowazh frudny podawł. W zyhelnici njezalo koausz-walby pola Schorjelza krajach někotst hólzy "wobwéznenje". Jedyn mjes nimi, 13½ lénny syn jeneho dzelaczerja, dasche hebi lubicž, so jemu jako k kmeñceri wotkudzenemu powjas sa schiju sadernuchu a so jeho hebi k zortej horje sežezchu. Hdyż běsche so to ſtało, roszczelku wschitzu druz, a wón wosta wihajo. Starszci, jemu na pomož pschedbenuwski, namakaschtaj jeho hido mormeho. Tez lěkat njezescz jeho do živjenja wrózicž.

* Do njezaleho roshorjenja su so njezde wobhylero mesta Piegnizy stajili, hdyż so powjescz rosschéri, so je so w katolikstej Janstej zyrki zuzi młody czlowiek sateleny. Popoldnu 1/25 hodzin, hdyż běch uenož někotst ludzo w zyrki, so na dobo w zyrki sa-wrzejnu, a hdyż běch so ludzo se stroželow shrabali a tez swojki pschedbězol, sadz woltarja njezde dwazyczisłetnego pschedstojnje drasczenego czlowjeka w kwi pluwazeho nadenidzechu. Wón běsche so s revolvrom do praweho spanja tsélil, tak so je hnydom ducha spuszcziel. Pschi hamomordarju žanhych papjerow njenamakachu a so tez hewak wobzgicž njezdesce, schto bě młody czlowiek a schto je jeho k žaloz-nemu njezutkej nawabilo. Se hamomordatstwom je pak so tez zyrkej wotkujeczila, a w njež so njezmē wjazdy Boža klyzba wobwywacž, doniz so wot wjecha-biskopa Koppa w Wrózlawju abo wot połnomoznika wjecha-biskopa saho kwyeczila njeze. Majswieciszce je so bórsh wot kaplana Schönfeldera do kapely scherých hotrow da-

nježlo, hdjež smješe šo Boža kružba hacž do nowošwjočeženja zyrkuje. Woltarje žu šo na to wotkryte a zyrkej šo samka.

* Džewječlētna Helena Tiežez w Berlinje bě šo do 4. poskhoda podala a šo tam w woknje na železnym překluchu čumpala. Skončenje se straschnje wyżokoſcze dele do dwora padže. Na dworze pak bě runje jejna 12lētna hotra, kotaž, ju wuhladawši, ruzh wupřestrje a padazu popadže. Njesbožowna je s wupuklinu (i bruchom) woteschla a jeje wumodzka je ſebi tež jenož w lewej klužitku hnula.

* Ssředu týdženja je w Kolbamje pola Ratibora w jenym twarjenju woheň wudyril, pschi čimž je šo jene čłowiske živjenje ſanicžlo. 16lētna džowka khežerja Klimische pod třechu ſpasche a dla bolazeze nohi po ſthodach dele hicž njemóžesche, tak ſo je šo wobzaromna holza ſpalila. Sadwelowaza macž wopjet ſpyta, ſwoju džowku plo-mjenjam wutorhnucž, tola ſo pschi tym ſama tak straschnje wopali, ſo ſo wo jeje živjenje hoja. Njesbožowna holza bě džen předy ſliniti pschischa.

* W Hausbruchu w Lüneburgſkej ſo tele dny ſpěwanski ſwiedzeni wotbywasche, na kotrež bě ſo 35 towarſtow ſechlo. Bjes ſpěwarjemi i ſtrastchnym pukam dondže. W stanje ſo wſcha nadoba roſbi, mnohe wožobných buchu czežlo ſranjene. Žena ſona je na doſtate ranu wumrjels, a nělotre džecži žu w ſmertnym strasche. Žandarmojo žu najhōřſich vicklow ſajeli.

* Wondano profesor Lemka ſe Schęczzina na pěſkowych horach Wolinskeje kupy w Pomorskej ſa starožitnoſezem ſytaſche. Pschi tym namaka tež kaſhcz ſ czežlo. Kaſhcz ſ wuſubaneho duboweho ſchotoma wobſtejſe a dwaj metraj hluboko w ſemi ſtejſe. Czežlo je mužſteho rodu a džerži w lewizy kaſacž (abo mječiſt) a bruš, ſ cimž je wo-ſnamjenjene, ſo je khowana wožoba ſ wychſeſteho rjada. Wolin rekaſche w ſaſtarſtwe Vineta abo urbs Venetorum, to je „město ſſerbow“ a po měnjenju knjeſa profesora je tamny row wotpočink jeneho ſſerſteho ſemjana abo wjercha. Kaſhcz, czežlo, mječiſt a bruš žu do Schęczzina dowjeſli a w tamniſchim muſeu poſtaſili. Kaž měnja, žu namakane wězy tybz let ſtare; wone žu ſ dopočaſtom, ſo běchu ſtari ſſerbjio niz jenož kroblí woſazy w bitwach, ale tež pilni a wězy wuſtojní ratario a dželaczerjo na polach a kufach.

* W Samlandze pola Kralowza w Bruskej je jedyn pož džecži ſwojego knjeſa, bohateho kubleria, ſmjerči ſtejjenja wukhowač. Podanek je ſo takle měl: Džecži, džecaczelny hólczes a 11 lētna holza pschi brjohy hlubokeho a wulſeho hata hraſkaſtej. Na kauku ſtupimſki, do hata natwarjenu, ſo vyſtej hrajenzy rybow pschiſladowalej, psches hluwu do hlubokeje wody panuſtej. Mūdry pož ſtrach hnydom ſpōſnawſchi wóſſe ſchęzowlač poča, tola na njeho ničto nježivacše. Spōſnawſchi, ſo je ſchęzowlačne podarivo, wón do wody ſa džecžomaj, ſe ſmjerču bědžazymaj, ſkocži, ſhabnu jene po druhim ſa drastu a ſ nimaj ſbožowne ſe brjohej dopkuwa. Potom „Jordan“, tak pož ſela, do kubloweho dwora bežesche, a ſchęzowlač a nadpadnje ſkafaj ſpōſnacž da, ſo je ſo nechtio woſkite ſtało. Dohladachu ſo jeho a džecžu ſa nim ſe hatej, hdjež džecži w womorje na trawje ležazej nadendžechu. Hdjež wonej ſafo wožiwiſtej, ſo „Jordan“ ſara ſwjeſeli, liſasche ſimaj woſlicjo a ružy a wjeſele woſolo njeju rejuſacše. Netkole hólczes ſafo kaž předy na kribječe nadobneho psa jeha, kotrež je, ſhtož nječ je tu ſpomijene, Bernhardinſkeje rafy. Mūdry pož ſo widomne hlađa, ſo ſe ſwojim mažym jeſdynym ſe hatej bližicž. Teho mſda pak ſ rjaneho ſchijoweho paža, na kotrež je džecž jeho wukhowanſkego ſtukta woſnamjenjeny, a ſe ſarucjeniom penſije na čas živjenja woſtejſe.

* Lětha w měru w Borgelnie w Westfalskej woſala poſrjebachu. Wojetſe towarſtvo, kotrež bě ſemrjetý pschiſluschak, jeho ſe ſrou poſchewodžesche. Pschi ſrouje dyrbjeſche ſo tři kročz třelicz, a Stocumſki ſchotka mějſeſte ſkomando. Třelicz běchu ſo w třioch ſtadach ſtejupali, přeni dyrbjeſche přeni kročz třelicz a tak dale. Hdjež přeni wutſel ſawrjeſnu, ſnapſheča třelzow ſtejazy czežliſki miſchtr Klaucka, ſara ſylny muž, ſaſčiliuſki ſe ſemi padže a ſa nělotre měniſchiny wudycza. Jedyn ſ třelzow bě ſwoju třelbu ſe ſchrótowej patronu natykal byk; něhdje 50 ſornow bě, kaž ſo pschi wotewrjenju czežla wupolafa, trjehenemu psches wutrobu ſchlo. Njesbožowny třelz bě ſchrótowu patronu ſ kufatej ſaměniſ. Dortmundska kofſtanſka komora jeho dla lohkomuſlneho morjenja ſe jastwu na ſchęz měkazow ſaſudži.

* W Badenskej, Hessenſkej a Pfalz ſu njevjedra wulku ſchotku načinile. Žně žu ſ džela do čiſta ſanicžene. Għylnie kropobiege je winiž a thmelmizi ſapuſciſto. W někotrych wžach ſu ſo brózne a wobhdlenja ſ blyſkom wotpaliſe. Wola Erbacha ſu muž, pod ſchotom ſtejazy, wot Božeho njevjebra ſarazeny. Dale je blyſk třioch čłowiekow w Oberhausenje, jeneho w Essenje a jeneho w Keagu

morič. Wola Hochſtättena 20 mjeñſchinow dolho krupy ſ taſtimi hromadami padachu, ſo mějeſe ſyła krajina ſymki napohlab. W Altbambergu ſu wſcho, ſhtož na polach a winižach ſtejſe, ſanicžene. Wola Fürſelda ſu na něhdje 3000 jutrah žně do čiſta ſanicžene. Še jecžmjenja, wewha a pſchenzy ſu ſorna wubite, tak ſo je jenož proſdna kloema ſhytna woftala. Še ad na ſemi leži, ſchotom ſwotliſcjenie ſ wotraženym halosami ſteja.

* Wotwrotnena kruva je njezdawno pola Nöſtveda wulke njeſbožo načinika. Zejneho wobſežerja, kiz chyſte ju pſchemož, pſchelko wona ſ rohom tak, ſo bě hnydom morwy. Potom ſrani hiſteče džežaczech druhich, někotrych ſara ſtrastnje, předy hacž móžachu ſo ſatſeliz.

* W wokolnoſeſzi Josephstadta w Čechach mějſeſte pſched někotrym dnjemi wjetſe wodželenje awſtriſkeho 94. pſchetho regimenta nōzne manevry. Hdjež bě pólne ſwucžowanje w polnym roſwiežu, ſo na dobo „wotpiſla“, jenotlive wodželenja hnydom pſchethachu ſo ſwucžowanacž a ſo na dompuč do Josephstadta naſtaſiſtu, a woſazy ſo njeſmaklo wjeſtelachu, ſo bě ſo nōzny manever tak ſahe ſlonečiſ. Hdjež bě wjetſchi džel woſakow hido do kaſarmow ſaſchoł, ſo halle wupolafa, ſo njebe komendant „wotpiſlač“ dał, ale ſo bě ſo tole ſnamjo woſnjepowokaneje wožobných dalo. Tutón njeponwolany piſkar ſo tež někotre dny poſdžiſho w wožobje jeneho woheňhaſcherja wuſlēdži, kiz je ſo pola ſuđniſtwa woſkloriſ.

* Dželaczerjej Franzej Vielinej w Gogolinje je ſo hólcz ſa-rodžiſ, kotrež runje je hewal čežlije derje roſwith, wóčkow nima. Město wóčkow ſtej po wobemaj bolemaj noža dwě džerzy. Džecžo je žive a ſtowe.

* Winowa woſch je ſo w wjele winižach w Hornjej Italijskej poſaſala a wulku ſchotku načinja. W Noveraſkej provinzy ſu ſamo něhdje 50 nowych hnědow namakali.

* (Zónska kapala w rānskim kraju.) Š Triesta piſaſa: Po doſtathych powieſczach je kofſejownja „Amerika“ w Smyrnje, kotrež je najrjenſchi kofſenž w měscze, druhí turkowſki hajramski ſwiedzeni mětuo žarliwego nadpada byla. Sekretar generalneho guvernéra w Smyrnje, Hadi Suleiman bey, nahladny a lubowaný muž, mějſeſte ſe ſtarej hiſteče ſara mlodej ale wulzy rjanej huſlečzy czežkeje žonſkeje kapath načku pſchilhinoſcž. Holczka ſo ſ wopředka tež ſa njeho ſahorjena byč ſdaſche a běſche jemu ſlubila, ſo chze ſe muhamedowej wérje pſcheturipicž, ſo moħla ſo ſ nim woženicz. Ale bórhy pocža ſo teho ſlubjenja kaž a wobħadžowasche ſara ſymne ſe ſwojim ſlubjenym. Tón pak njeħaſche ju puſčejicž a pſchilhadeſche w wulkim roſhorjenju kózby wječor do „kofſejownje Amerika“, hdjež zónska kapala hrajeſche. Poſledni wječor ſo ſaſo ſe tei holczzy blidjeſche a ſo ju wopraſha, hacž chze jemu ſlubo džerječ. Ale ta da jemu ſymne ſanjeħaže woſmolwjenje a kyje ſo ſe druhemu kofſej. Hadi bey wuegħanu na to w wulzysknej roſħaħoſci revolber a tħeli tsi ras do teje holczi a ju ſe ſemi poteſli; na to mori ſo ham, ſo do ſpanja tħeliwski. Holczka je w ſmertnym ſtrastnje. Te mlode huſlečki ſu w Turkowſkej ſe wjercha ſara po czeži ſiwe, dokej zjih kapalni miſchtyro ſara na jich czeſtnoſcž džerža. Wone ſu ſe ſtarſiſlej a wychnoſeſzinej dowolnoſcžu na 5 lēt pſchistajene, po lotrižiž ſo ſ wjercha ſa nahladnym naſutowanjom domoj wróća.

* Wulke ſtote polo ſu w Mefħonaſkim kraju pola naſypa Viktorija wotkryli. Wone je 14 němſkich mil dolhe a 4 mile ſcheroke. Něhdje 1000 tunow bohateje rudy ſu tam hido wurysli.

* Wo testamencje pſched někotrymi dnjemi w Florenzu ſemrjeteho Amerikana Henrya Livingſtona ſo powieda: Manaſſpodižiwniſche na tym mužu bě to, ſo wón ſenje žanemu čłowiekej žaneho pjenječka ſe pſchepitkej dał njeje. Wſħedč, kiz mějachu ſe ſtemu prawo, wón ſe ſlovami troſtowatſe: „Ty w mojim testamencze ſtejſiſ.“ Mało bě tħix, kiz jeho ſlubo wjercha, ale knjeſ Livingſtone je ſlubo džerža. Bohonczojo, kiz ſ omniuſuži jēſdža a jich ſarjadniſy, kaž tež drózlarjo namreja 20,000 ſirov, pinciñiž w kofſejowni del Bottegħone 6000 ſirov, czi w kofſejowni Donej tež tak wjele. Sarjabrik laſina Borgheſi doſtanje 50,000 ſirov a jeho podſtajeni 5000 ſirov atd. Dale namreja kħudu kħlep, kotrež běſche ſemrjetemu druhdy do woſa pomħač, 10,000 ſirov. Na ſaſtojnka jeneje banki je ſ 50,000 ſirov spomjnene, bjes teho ſo by ſbožowny wiedjač czežo dla. Męgħlič jenož ſebi móže, ſo je jeho knjeſ Livingſtone pſched někotrymi mēħażami w kafinje Borgheſi praicż kħlyſhač: „Hdyb byč jenož w ſwojim ſivjenju junu 50,000 ſirov w hromadu ſnejħ, ſo moħħ ſebi na wžax hrođi kipicž!“ Tež wħiſħtie kħmlue wuſtau w Florenzu ſu bohacże wobħdżelene. Pſchewawaze czežlo legator pocžahuje ſo na klužobných konjazeje želeſniſ. Ezi namreja — O ſirov O zentefiſim! Tele kluċċiñiſke wuſtajenje wuſtafin ſo ſ wulſeho injeraſta, kotrež

bě semrjeth tuteje železnizy dla měl. Husto běchu mjenujz jeje železne kolije jeho wós do stracha stajite, so mohl ho swrózic.

* Russki baron Fierds, kiz w Kopenhangenje bydli, je jara bohaty muž; wón ma lawa, kiz so w zoologiskej sahrodze namaka. Wón husto swoje swětisko wopytuje a sady jeho lězvou pschebywa, a law dospołnje jeho słowam pošlucha. Kassérat Schumanoweho zykuza, Müller, Němz, běše so s baronom wjetował, so chze s nim w lawowej kletzy „schescz a schesczdzecz“ hracz. Wobaj kniesoj stupishtaj psches lězvy, do kotrejž bě male blido s blešhu schampanského wina stajene. Law lehnu so směrom k nohomaj swojego kniesa a hra so sapocza. Müller dobu dwě hrje. Law drje bě pocza na zuseho mórečec, ale jeho kniesowy kchud jeho bórsh směrowa. Müller nějhubi ani na wokominkenje swoju wutrobitoſc a wupi, předy hacz lězvu wopushczi, schlenzu schampanského wina. Dobyl je 2000 krónow.

* Guvernér na kupy Celebes je 12. junija s Menada, hdzej běše so po přenijej powjesci wo wohensluwazym njesbožu na kupy Sangi podał, nadobru rosprawu wo tej podawisnje hollandskej wyschnosczi pôztał. Jego rosprawa praji, so je bjes wszechho dopředkowneho semjerzenja abo druhich pschissjenjow hora Goenoeng Awoe w blifsoži pschistawa Taroena 7. junija wjedzor 10 mjenischinow po 6 hodzinach rěku lavy, rosechtrjeneje maczisny, wulswacz poczała. Wulim bě tak mózny, so běchu sa někotre mjenischin wscitke pod řapavu ležaze twarjenja se wschemi wobydleryemi sahypane a pôzrjete. Lava so zlyticzki dzeni bjes pschestacza s hory wuliwashe a sahubi daloko a scherko wsche pola a sahrony. Kak wjese ludzi je wo živjenje pschischlo, njeda so wobliczic, dokelž so najskerje ženie nictó hacz s sahypnjenym domam njebudže dorycz a dokopacz móz. Twarjenja Europjanow ſu s njesbožom pschepuszczenie, dokelž wsche pschi morskim brjosy leža. Tež činesiske statoki njejsku czerpíte. Guvernér wobliczí morjennych na něhdze 1000. W Taroenskim pschistawje stejachu w časzu njesboža schthri wulke hollandske psches-mórske parníki: „Thorbecke“, „Prima“, „Janson“ a „Gaapaa“, s kotrejž pak žadyn schkodował njeje. Na kupy Celebes ſu 7. junija wjedzor wokoło 6 hodzin tež semjerzenje měli, kotrež je něhdze 30 sekundow trało, ale žaneje schody njenacjinito.

* W Malaga bě so psched wěstym čažom samožity pschekupz shubil. Jego žona čazsche ſebi rad jeho samoženje pschizpicz, duž wuzi měšchenizu, kotrež bě s cholera nastala, a wobstara ſebi ſmiertere wopísmo wot jeneho wuja, kotrež bě w ſukodstwie ſemrjel, jeho ſa swojego muža wudawajo. Hdyz bě potom mužowe pjenjeſy dostała, ſhubi ſo do dala a wozeni ſo tam ſe ſwojim lubkarjom. Swojemu ſudawanemu ſemrjetemu mužej běše džatkowna blyhczazy pominik na row stojic dala. Něchtu nježel poſdžisjho pak ſo jejich ſhubeny muž domož wróci. Wón bě jenož na khwili do Havanny ſapuczáwał był a bě hacz nanajbóle pscheklapneny, ſo ani žonu, ani pjenies domaž njenamaka a hichče hörje, hdyz jemu prajachu, ſo je hzo davno pořijedany. Čeo wě, ſo ſebi to s dobrym lubicz njeſdaſhe. Jego žonu bórsh wuſlēdži. Ta pak činjeſche, jako by njeſinowathy wopor teho muža byla a wudawashe, ſo wón njeje jeje muž, ale něklaſi jebak. Ale ſemu ſo poradži dopolasacz, ſo je woprawdze jejich muž a to taſ derje, ſo nictó na tym dwelowacz njenomžiſhe. Ta žona je někto rowoweho wohidzenja, jebanstwa, wopaczeſe pschizah a dwojomandželska dla wobſoržena a budže ſo ſwojeje njeſničomnosce wěſce jara facz dyrbječz.

* (Dwanacze krocž s wudowzom.) Ameriſki pschekupz Frank E. Lawſon s Bacatecasu w Mexiku je dla pschekupzja stareho ameriſkeho ſalonja, kotrež pak hichče placzi, ſajaty. Lawſon ſacžahnū psched ſchyrjomi lětami s města Mexika do Bacatecasu a pschimyjedze ſebi rjanu Schpaničanku jako mandželsku žobu, kotrež pak jemu tam ſa dwaj měšzaj wumrje. Bórsh na to ſo s druhéj mlodej holz uženi, ale tež ta jemu ſa dwaj měšzaj ſemrje. Lawſon wo ſwoju žonu ženie dleje hacz tsi měšzaj nježarowashe, a khodzchhe potom hnydom ſažo po žentwach wokoło. Jego ſobuměščenjo ſo dale wo Lawſona a wo jeho ſwójne wobſtejnoscze njeſtarachu, doniž ſkončzne njeſhonichu, ſo je ſebi po pschizehnjenju do Bacatecasu hzo tſinatu žonu wſal. Wyschnoscž ſo teje wězhy pschimacz pocza, dopolasacz pak njenomžiſhe, ſo bydhu Lawſonowé žony njenaturſku ſmierz ſemrje; tola pak daſche jeho po mjenowanym starym ſalonju do jaſtwa ſadžic; pschedoz tón wudowzam ſakaze, ſo wjazhy hacz 9 krocž wženic; Duž budže Lawſon dla ſchmoresko pschekupzja naspomnjeneho ſalonja khetro dolho ſedzecz dyrbječz. Wón je 40 ſet ſtary, derje ſdželany a bydli hzo wjese ſet w Mexiku.

Wupschedawanje w konkursku.

¶ Z. H. Simonez konkurstwu ſluſhazý wulki ſklad črixow ma ſo wot hrjedy 3. augusta, dopoldňa wot 9 hacz 12 hodzin a popoldnju wot 2 hacz 6 hodzin w něhdusich ſtawraziskich ſtawach w domje twarskeho miſhtra Droſha na žitnych wikach 2 wupschedawacž.

Konkursowy ſarjadnik
Elemenſs Nieckſch.

Sobotu, nježelu a pondželu ſo wulka dželba žonjazych toſchow a koſrow po ſměſhniſe tunich placzisnach wupscheda.

Morik Höninger
12 na bohatej haſy 12.

Morik Höninger

Dla prjedzehnjenja maja ſo pondželu 8. augusta dopoldnja wot 9 hodzin a ſežehowaze dny na bohatej haſy čiſlo 27 ſ napſhczia winowjeſe kicze hichče na ſkladze ležaze twory, wobſtejce ſ hotovych muzazych wobleczenjow, ſwierschnikow ſa ſeczo a ſymu, ſholow, ſazow, ſehanskich ſuknijow, žonjazych mantlow a žaketow, wulkej dželby dželazych wobleczenjow, kaž tež wulkej dželby tkaninow ſo wobleczenjam, dale tkaninow ſo podſhiczú a wſchech krawſkich wězow, khlamoweho blida a druhich wězow ſa hotove pjenies na pschedawacž.

Karl Weigelt,
do pschibljuſhnoſeje wſath awkſionator.

Wſchón
ratarſki grat
a potrjebu
poruča tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Boručamoj ſwój wulſotny ſklad

kamjeninnych tworow
ſ zybłowym miſtrom
dobročiwemu wobledzbowanju.

A. & W. Neuhausn

4 na herbskej haſy 4.

■ Najtunſche placzisny. Twjerde placzisny. ■

W u p r ó s d n i e n j e.

1. januara 1893 šo statne wuczeńske městno Bóschicjanskeje schule, pod kellaturu wychscheje schulskieje wyschnoscze stejze, wuprōsni. Dokhody wuczeńja pódla saſtojnſkeho wobydlenja a starobnych pschilohow 1200 ml. katasterſkeje mſdy a 72 ml. ſa wucžbu w wudokonjazej schuli.

Zadaczeljo, kotiž ſu herbskaje ręce mózni, nječ ſwoje žadanja ſe ſakonskim pschilohami hacž do 14. augusta t. l. podpiſanemu poſczelu.

W Budyschinje, 1. augusta 1892.

Kralowski wokrježny schulski inspektor
schulski radciciel Rabik.

Dobrowólne pschedadżowanje.

Ke ſawostajenſtu Jana Scholty w Bóschicjach kluſhaza khějkařska žiwnosć čiſlo 29 wopalneho kat. fol. 23 a 46 ležomnoſtneſt knihow, čiſlo 16, 122, 123, 124, 156 a 157 ſahonskich knihow ſa Bóschicj, 2 akraj 24 □prutow wulka, ſe 26⁸⁸ dawſki ſenofeſzem wobcežena a wot wježnych grychtow na 3280 ml. takſerowana, ma ſo po žadanju herbow wot podpiſaneho hamtskeho ſudniſta

piat 12. augusta 1892 pschedadžowanju $\frac{1}{2}$ /1 hodžin

w Hauptmanez hofcjenzu w Bóschicjach na pschedadžowanje pschedawac̄.

Na kupjenje ſmyžleni ſo ſ poſtejanjom na wosſewjenja, na tubomnej ſudniſkej taſli a w Hauptmanez a Pellmanez hofcjenzu w Bóschicjach wuwiſaze, pschedroſchuja, ſo ſ injenowanej termiji w Hauptmanez hofcjenzu w Bóschicjach ſenč a pschedadžowanje wocžakac̄.

W termiji ma ſo 500 ml. naplaſčic̄ abo ſwēſcic̄.

Kralowski ſudniſki hamt w Budyschinje, 27. julijsa 1892.

Jaeger, hamtski ſudnik.

Wosſewjenje.

Ola dželenja herbstwa je w Buſkojne pola Barta kublo čiſlo 41, 26 akrow ležomnoſeſe wopſchitaze a ſ 499, dawſki ſenofeſzem wobcežene, hnydom ſe ſwobodneje ruki na pschedań. Wuměnjenja a wchoſko dalshe je pola podpiſaneho ſhonic̄.

W Budyschinje, 4. augusta 1892.

Falka, gm. pschedet.

Škěza wo ſrježdž města je hnydom na pschedań. Dalshe je ſhonic̄ pola baby Schumannowej na ſabnjej bohatej haſy.

W Schechowje pola Njeſhwac̄idla je ſahrodniska žiwnosć čiſlo 27 ſe ſiwy a morwy inventarom na pschedań. Dalshe je pola wudowym tam ſhonic̄.

W Nachlowje je khěja čiſlo 1 ſ 225 □prutami pola a ſahrody na pschedań. Dalshe je ſhonic̄ w Bonjezach čiſlo 8.

W Nowych Porschicjach je khěja čiſlo 52 ſ 3 körzami pola wot 1. oktobra na pschedań. Dalshe je ſhonic̄ w Delnej ſteinje čo. 22.

Dobra kosa je na pschedań na Dražbanskej droſy čiſlo 8.

Prokata na pschedań.

Prokata běleje Yorkhirskeje a tež černopipaneje Berkshirſkeje raſy, kotrež ſo jara lohko wulkormja, ſu pschedzo po čaſzej pschiměrjených niſtich placzisnach na pschedań na knježimaj dworomaj

w Budyschinku a Pschiměržicjach.

Něotre ſta dobrych mukownych měchow, jenož ras trjebaných, ſu na pschedań pola pſekatskeho miſchtra Scholty na garbatſkej haſy.

Šuni a dobry
paleny kſoſej

punt po 1 ml. 20 np.
porucža

C. F. Dietrich
na Jerjowej haſy 3.

Pschedepoloženje pschedawarje.

Sapocžattk augusta ſwoju

pschedawarju kravatow a ſchtaſtow

hacž dotal wote minje ſ firmu M. Walther na bohatej haſy 10 wjedženu,
na bohatu haſu čiſlo 20 pschedepoložu.

Wot teho čaſha ju ſ firmu

Filiala Arthur Petasch w Shorſelzu

dale powjedu. Proſchu, mje ſ dowěrjenjom, hacž dotal mi spožčene, tež w mojich nowych kſlamach pocžesczic̄.

W Budyschinje, w julijsu 1892.

Š pocžesczowanjom

Arthur Petasch.

!!! Najwjetſhi ſtad w Budyschinje !!!

→ Rajtunische placisnuy ſa →

ſilzowe klobuki a

Hugo Lehmann

15 na ſamjentnej haſy 15 w hofcjenzu ſtrónje.

Jerje

rjane tucžne
mandl po 40 np.
porucža

Ad. Rämsch
pschi butrowych wlkach.

August Lorenz
w Budeſtezach

porucža
kſoſej woszbiteho měſchenja,
wino,
zigary,
ſuſhe warjenje,
mydlo,

kaž tež ſeleſne a móbre emallero-
wane hornzy, pónwje, wódné pónwje,
kótká, wulki wubjerk kwažnych a
ſkladnoſtneſt darow. Wjebu jenož
dobru tworu po tunich, ale twier-
dyh placzisnach.

Po herbstſej Božej kluſhje ſu
moje kſlamy na kroki čaſh wote-
wrenje.

→ Pschedelne poſluženje. ←

Schklenčane twory

w wulkim wubjerku po ſnatych tunich placzisnach
porucžataj

A. & W. Neuhausn

4 na ſerbſtej haſy 4.

Wosjewjenje.

Létošchi žujowy hermanek ſo ſkobotu 6. augusta ſapocžne. W Budyschinje, 30. juliia 1892.

Měſchežanſka rada.
Heerkloz, w tu khlivu pschedzyda.

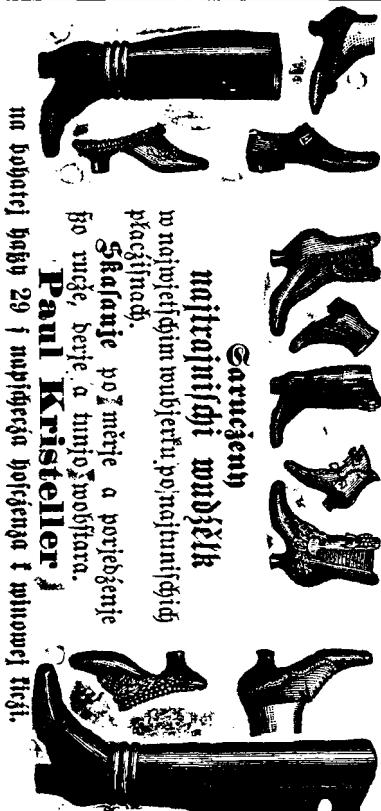
Khoſej
kyry punt po 100 hacž 160 np.,
paſený 130 200
jenož w "čiſce" a ſylnje hlobžazej
taſkoſci porucža

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na rožku theaſterſkej haſki.

Nowe polnojerje
po 5, 6 a 8 np.
porucža C. F. Dietrich
na jerjowej haſy.

Domjaze žohnowaniye,
fotografiowe wobluki,
ruežne ſchpihele,
ſtejate ſchpihele,
ſczenſke ſchpihele
porucžataj

A. & W. Neuhahn
4 na ſerbſkej haſy 4.

Ptacze flétki
po 50 np. hacž do 10 mk.,
ptacze

Eupanske thézki
porucžataj w wulkim wubjektu
A. & W. Neuhahn
4 na ſerbſkej haſy 4.

Hosčenž k ſakſkemu domej
w Ralezach.

Jutſje njeđelu 7. augusta po-
polnju reje, ſienocžene ſi wukule-
njom ſwinjecza. Pschedzelnje psche-
proſchuje ſcholka, hosčenžat.

Wosjewjenje.

Létošchi žujowy hermanek ſo ſkobotu 6. augusta ſapocžne. W Budyschinje, 30. juliia 1892.

Měſchežanſka rada.
Heerkloz, w tu khlivu pschedzyda.

XVIII. hłowna skhadžowanka serbskeje studowaceje młodoscę

budźe 7. augusta w Šmyrekec hoſćencu w Kulowje.
Sobotu 6. augusta popołdnju w 4 hodzinach posedzenie
wubjerkia.

Njeđelu w 4 hodzinach započatk hłowneje skhadžowanki.
Wječor w 1/2 hodž. mały koncert a džiwadlo; po džiwadle
wječeř a zabawa.

Póndželu 8. augusta zhromadny wulēt.

Na serbskich studowacych budźe w Rakecach sobotu připołdnju w 12 hodž. wóz čakać. Čisty wunošk je za dowudaće
spisow H. Zejlerja postajeny.

Wſitecy Serbja a přečelojo Serbowstwa so přeprošuja, hižo
na hłownym dželē skhadžowanki wot popołdnja 4 hodž. po móž-
nosći přitomni być.

A. Dub, stud. theol. et phil.,
hłowny starši serb. stud. młod.

Fotografowatija Apollo! Richard Huth

w Budyschinje
na ſerbſkej a ſchulerſkej haſy na Gicelſkej horje.

Wofebitoſe: Fotografowanje džeczi a wjazorych
wohobow, fotografije w wulkosći viſitneje kharty placza
12 ſchul 6 mk., tež pschi dwojakim ſtejenju. Powietſhenje
po kóždym wobraſu w wumelskim wuwiedzenju.

Lovrija cjerſtweho twarskeho falka je
pschiſela. Teshne a murjerſke zyhely po naj-
tuniszej placzisniye pschedawam.

S. Fischer
na dwórniszczy w Kasu.

Cjerſzem ſerbam porucžam po najtunischih placzisnach a
w najlepſzej dobroſeſti

prima maschinski wolij, kolmas a mas na kožu, žolty a čorniy.

Štu to ſnate dobre, dolhe ſeta wjedzene družiny. Tež porucžam
ſwoje paſmoſorowe mydlo a běle masne mydlo.

A. Pittner w Budyschinje,
pschedawatija tułowych a woliowych tworow ſi wulka
na Leſiſkej dróſy 6.

Psatt 12. augusta t. l. budu w Kamjenizu
w hoſćenzu „t jelenjej“ t ręczam.

Ręcznik Mütterlein
w Budyschinje.

Hacž do 4. ſeptembra ſzym w prječku
pučzował.

Dr. med. Rudloß w Budyschinje.

Njewoženjeneho hejtmana, ról-
nych po hončzow, ſrenkow a wola-
zych, ſtražniłow, dželaczerſke ſwóžby, ſlužbne
holzy a hróbzne džowlki pyta
k ſwinjom pyta Heynoldowa.

Spanuowa
na malej bratrowskej haſy 5.

Cjesta hlužbna hoſza, ſ naj-
mjenſcha 18-léta, ſo ſ 1. oktober
pyta. Pschedzelnje njeh ſo
hacž do 17. augusta poſta reniſteho
hamtmana Gartena w Draždjanach
w Wulkej ſahrodze wotebadža.

Džowki hnydom a ſ nowemu ſetu
pyta pschedzelnje ſona Sauerowa
na ſwokownej lawſkej haſy 21.

Štowarſki doftanje hnydom dželē
w Budyschinje na hoſchiz haſy 15.

Na ſetembru
dopomjenju
na njebo

Michala Bonicha,
lublerja w Bojankezach,
narodži ſo 2. ſeptembra 1824,
wumrje 14. juliia 1891.

Hdyž čłowiske ſiwiene ſo minje,
S nim ſhwatniwo ſo pschemeni,
To cjeło w rowie rueže ſhini
A ſhinet ju hnydom ſapomni.
Lubosz pak niždy njeupanje,
Tež na ſemjetich ſpomina,
W tej wérje, jo, hdyž junu stanje,
Szo ſ nimi ſojo ſienocža.

Wte tajſej wérje ſpominam
Na tebje, nano, mandželski;
Hacž dželeni ſo namakamy,
Šinu w duchu tola w towarſtwi.
Kaf ſarowoj ſiwiemodžachny
Cje ſ rowu ſ wjese ſyſami,
Něk dale wjazy njeozachny:
Lubosz naš džerži w hromadži.
Ty w Bojankezach narodženy,
We ſtarſkich domje ſavoda,
A ſhesežansz tež woczehnjeny,
Wſchad nana tubo ſiwiemodža.
Tu w młodocži ſno potrebeny
Wot cježleho bu njeboža,
Wſches ſloſtnu ruku ſabozam
Cji wohen tubo ſpózera.

Szy ſ mandželskemu ſtowatſchenju
Scej Panu Čeželiz ſ Blózan wſal,
S njej w cježim, měrnym ſienocženju
Siwiemodžac ſet ſy ſtal.
S njej dal cji Boh tſi džeczi běſche,
Dwej ſyñow, džowlki ſenježtu,
Wot kotrejz pak ſyñ přeňšti džeczi
Dom i Kneſej w raniſim ſiwieneju.

Ty ſwérnih nan be džeczi twojich
A luboſezim mandželski,
Ty wſchendne ſo a wſchitkich ſwojich
W modlitwje Bohu poruczi.
Szy hudyhm dželik rad a ſwérne
Te dary, kotrejz Boh eži da,
Tak ſy tež nojuk cježle, měrnje
Tón ſhiz, kž Boh eži pschedzelnje.

Ty žadajſe, ſo twoje džeczi
Se ſwojej ſubej macjerju
Šele hdyž po ſuczu we ſwéczi,
Kaf ſwojoh ſana widožachu.
Ty i wodžerzej jim porucžeſte
Wſchad lubu staru bibliju,
Ze w čaſzu nufu namoljovjeſte
Szy ſ Bohu bližiſz ſ modlitwu.

Wſches krotku thoroſz woſlabnjeny
Ty psched ſetom we juliji.
Wot naſich ſyñow pschedzelnje
Szywi ſiwiemodžach ſobſamtlu.
Něk hdyž ſetom ſaſežuwanym
Wt hórkolez ſmertnoh dželenja,
Wſchi twojim rowie ſaſežuwanym
Nadžju ſaſežuwanjenja.

Epi derje, hacž ſom hlydny kyje
A twoje ſlawy ſahim;
Wt wěmhy, ſo twoj duch něk žněje,
Skož ſwérneſte we ſiwieneju.
So tobu hladam w tej wérje,
So ſ hlydny dom ſy ſamatam,
Hdyž ty něk wujtiwaſt we měrje,
Sa cjož ſy tu ſo prožowal.

W mjenje ſrudžených ſavostajených
G. P.
(A temu cježliu pschedzelnje.)

Pschiloha f číšli 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. augusta 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smieje jutje njedelu rano w 7 hodž. dialonus Räda herbstu spowiednu ręcz a $\frac{1}{2}$ 9 hodžin herbstre prećowanje.

W Židowiskej pohrebnišcejowej kapale budże pščipoldnju w 12 hodž. herbstre Boja hlužba.

Wěrowani:

W Michałskej žyrlwi: Ernst Gustav Eisler, khězer a czeħla na Židowje, s Mariju Amaliju Matelez rodž. Grohmannem tam.

Křečen:

W Michałskej žyrlwi: Pawoł Richard, Handrija Gocza, khězerja a murjerja na Židowje, s. — Jan Ernst, Jana Schustera, živnočeřera w Czichonzech, s.

Zemrječ:

Džen 1. augusta: Bohuwér Handrij Hilbjenz, privatier na Židowje, 67 let 2 měsazaj 18 dnjow. — Ernst August, Petra Schustera, maleho sahrobnika w Wulkim Wjelkowje, s., 1 lěto 1 měsaz 1 džen. — 4. Maria Ulbrichowa rodž. Leshanez, Handrija Ulbricha, dželacžera, mandželska, 72 let 6 měsazow 4 dnj.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowý doros w Budyschinje: 2360 měchow.	W Budyschinje 30. julija 1892				W Lubiju 4. augusta 1892				
	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	
Bičenja	běla	10	41	10	59	10	—	10	29
Rožka	žolta	9	74	10	—	9	41	9	71
Jecžmieni		8	44	8	75	8	—	8	44
Wovň		7	86	8	—	7	50	7	80
Hroč	50 kilogr.	7	80	8	—	7	30	7	60
Wola		8	89	11	11	10	56	11	81
Záhly		8	6	8	33	7	50	8	6
Hejbuszka		16	50	19	50	14	—	16	—
Berný		18	50	19	—	17	—	18	—
Butra	1 kilogr.	3	20	3	80	2	80	3	50
Bičenžna muša		2	30	2	50	2	—	2	30
Ržana muša		10	50	18	—	—	—	—	—
Gšyno		10	50	15	50	—	—	—	—
Gšyma		2	40	2	70	2	20	2	60
Brožata 1044 schtuf, schtuka		17	—	19	—	17	—	19	—
Pšchenične wotrubu		7	—	20	—	—	—	—	—
Ržane wotrubu		5	—	6	—	—	—	—	—
	5	50	7	25	—	—	—	—	—

Na buriž w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 10 hr. 44 np. hacž 10 hr. 53 np., pšcheniza (žolta) wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 75 np., jecžmieni wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np., wovň wot 7 hr. 75 np. hacž 7 hr. 85 np.

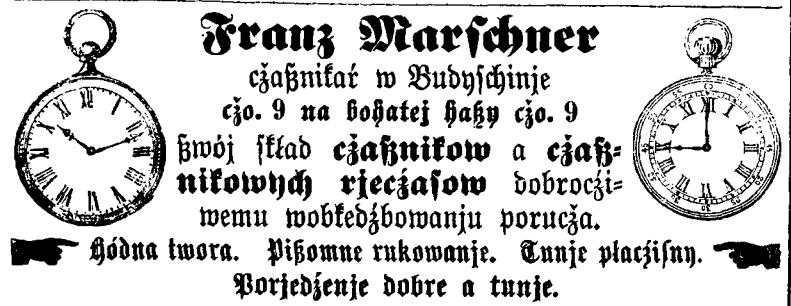
Draždžanje mjašowé placžinu: Horjada 1. družiny 63—66 ml., 2. družiny 57—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsnejše wahi. Dobre krajne žinje 52—65 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Česlata 1. družiny 45—60 np. po vunče rěsnejše wahi.

Wjedro w Londonje 5. augusta: Pomrōžene.

Wulke wupſchedawanie.

Lovriju brakateje kamjeninu, kaž tež dželbu porzelana, hjes nim wjèle žubloweho mistra, porucžam čeſčenym Šserbam wot 30. julija hacž 7. augusta po hšyhcze ženje ūhřhamych tunich placžinach. Pšchedawanie je w dworje po 1 řehodže. Šafopſchedawarjo dostanu rabat.

Ernst Ullrich,
pſchedawarju porzelana a ſchleſu
na ſchuleſkej hšy 12.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy, něčzowe rebliki, khachlowe dřečžka, třeščne wokua, twarske hodže
porucža tunjo

Paul Walther.

Składnoscna kup.

Ke hermankej
porucžam
dželbu ſara tunjo kupjenych
draſtnych tkaninow,
wołmjanych a powołmjanych,
jačo dary ſa czeledž ſo hodžazhch,
tričotowe taille
we wſchech wulkoſčach a placžinach.
Jan Jurij Pahn
na torhoſčezu pódla hlowneje straže.

Wulki khofejowy ſkład Th. Grumbta

w kupnižy na ſtronkownej lawskiej hšy
porucža
kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym naſlepšim ſlodže.

Čorne a pišane židžane tkaniny

W ſtějewjeſčinskej draſeče,
jenož dobreje kajtoſče,
w wulkim wubſerku,
po nadpadnje tunich placžinach,
meter hšo po 2 ml. 60 np.,
hšo hšo po 1 ml. 50 np.

porucža
Jan Jurij Pahn
pšči torhoſčezu pódla hlowneje wojeſkeje straže.

Heblowane ſhpundowanja

zyle ſuhe, 24 a 30 mm. ſylné, pſchedawa tunjo
Fr. Holbjan w Budyschinje pšči dwórníſčezu.

À kważam, fſchežisnam a druhim ſwjatočnoſežam

porucjam swoje čiste

= wina =

kotrež derje thja a ſtrowoſczi howža.

Moje

čerwjene a běſe wina

po 1 ml. hjes bleſche a drožſche ſu jara wubjernie po ſhwodženju a kweče. Pola mje je wjetſhi džel němſkih družinow hacž k najnadobniſkim wupłodam, kotrež ſo nihdze druhde tuńſho kipowacž njemoža, doſtačz.

Wino k leſkarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Cockaſke a t. d. je pola mje čiſte doſtačz, a ſa čiſtoſež rukuju.

Sapišy placzisnow ſo po žadanju kóždemu ſeželu.

Paul Giebner, winarňa w Budyschinje

na bohatej haſžy 18, ſ nutſlhom na theaterskej haſžy.

Moja winownja a ſnědanska ſtwa poſtieža pschiomny pschebyk a pschi kipowanju wina ſkładnoſež k pruhowanju.

Wulke wupſchedawanje.

Dla powjetſchenja ſwojich khlamow pschedawam wot netka

žonjaze žakety,
mantle do deſcheža,
wobwěſchi, kapesy,
měchojte pjesle,
trikotowe taille,

taž tež

mujaze a hólčaze wobleczenja
po jara poniznych placzisnach.

Otto Preuss

na žitnej haſžy 4, prjedy G. F. Alož.

Julius Höhme,

ſastupjer internazionalneje maſchinskeje wustajenzy
w Riesy nad Lobjom
porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze maſchinu wot 2 konjazeju mozow, ſchěrokomlóčjaze maſchinu, ſ gopelom a paru ſo čerjaze, jenopshezne mlóčjaze maſchinu, wubjernje dželaze, ruczne mlóčjaze maſchinu najnowszej konstrukzji, běryu roſtkočjaze a běryu roſričjaze maſchinu, rěſaki ſa běry a rěpu, čiſčjaze maſchinu, mijetſz, butrowanske maſchinu, butrumjatorarje, mlociński, viktoria-separatory, ſ ruku a maſchinu ſo čerjaze, juhove hudy ſ dwójzhy ſazynkowaneho worzloweho blacha, želesne juhove plumpy, piž parjaze apparaty (noschn), triery najlepſeje konstrukzji, mylnske zylindry, rynekate walzy a dezimalne ſkótne wahy, luczne bróny, hamzne dželo, falonzy ſchlitowaný ſystem, kotrež moža ſo hnydom wot kóždeho do Saakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pschemenicz, pshezo najlepſeje, wupruhowneje konstrukzji.

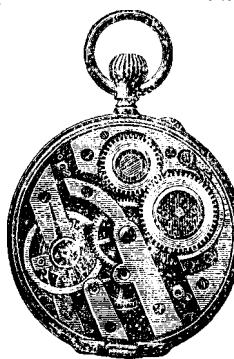
Naipſchihodniſche wuměnjenja dla placzienia? Pruga dowoleſna! Prospekty darmo!

Placzidawatnia a ſtad pola Zana Manjola w Budyschinje.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach
poruczeja ſwojim čeſćenym wotebjerarjam:
khoſej, njepalený, kólny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
khoſej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléth, jara ſkódky, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
kompozyt zokor, punt po 34 np., 5 puntow po 160 np.,
rajk, wulkoſornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zlych měchach punt po 13½—14½ np.,
ſyrup, ſkódky kaž měb, punt po 18 np.,
kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,
mydlo w ſnatej dobroſeži, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekramy, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 ſchtuk po 11 np.,
kwinjazy ſchmalz, punt po 55 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróč, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

J. G. Schneider a syn,
čaſznikarzej pschi lawſkim tormje,
pshezo najlepſe a najtuńſhe čaſzniki, budzaki a rječazy placzidawataj, teho runja tež
hrajadla po 1½ hacž 200 hrivnach.

Na hōdnoſež čaſznikow a hrajadłow ſo na
wiazore ſež ſi pižmom rukuje. Pschi
placzidawaju ſo herbski ręči.

Rajš
grupy,
jahly,
hejdusku,
hróč,
ſoki

po ſenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Móſchneje,

praktiske nowoſcje, njepſchetrjechene
derje džerjaze, porucza

M. Pietſch

na hauensteinskej haſžy.

Fabrika matrozow, rjemjenjeſtſkich
a móſchnejſtſkich wězow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu.
— Sztwórlétna predplata
w wudawańi 80 np. a na
némckich póstach 1 mk.,
z přijesenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kožde
čílo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Číšć Smolerje c knihičišćeńje w maćčnym domje w Budysinje.

Číšć 33.

Sobotu 13. augusta 1892.

Za nawěštki kiž maja
so w wudawańi „Serb.
Now.“ (na róžku zwonk-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, placi so wot
małego rynčka 10 np. a
maja so štwtórk hać do
7 h. wječor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Némiske khějorstwo. Khějor Wylem je so wutoru dopołdnja
z Jenželskeje do Némiskeje wrózil. Na dompučzu wón nimo kupy
Norderney jěżo swojich tříoch starskich synow, někole tam pszech-
wyazých, postrowi.

— Pruski minister snutskownych naležnosćow Heerfurth je
z ministerstwa wustupił. Khějor je, swoliwski do jeho prósty w
puszczenje se sastojinstwa, jemu wulkoski cętwjeneho wortka z dubowym
lijezom a kralowskej krónu spożczil. Sa jeho našleđnika je khějor
ministerstwoweho pschedzydu hrabju Eulenburga pomjenował. Wyw-
šemu ministru Heerfurthu porokuj, so je wón dobry pschedzel
židow był; tuczí teho dla jeho wostupjenje wot ministerstwa jara
wobżaruja.

— Nowe wiłowanske wuczinjenja bjes Némiskej, Awstrijskej a
Sserbiju su so žobotu w Beogradze podpiżale. Naszymu so wone
khějorstwowemu žejmej k wobkruczenju pschedpozoža.

— W némiskim wójsku so wulke pschemenjenja pschihotuja. Móžno
je, so směje hižo pschichodny khějorstwowy hejm wo tym jednac̄,
hac̄ ma so město nětzgħiheje tħilētnej dwelletna wojettska klužba sa-
wiesc̄. Pschi dwelletnej klužbie budże wulka liczba młodych ludzi,
kotsiž su so hac̄ dotal wudospołnajez resevje abo krajnej hotowosc̄i
(Landsturm) pschipołasowali, polnej dwie lěče klužic̄ dyrbiec̄. Čemu
hinal bycz nijemöze; pschetož na město wojskow, kotrež so tsecze
lěto spuszczi, dyrbja so nowi wojszy stajic̄, tak so budże liczba tych,
kotsiž budża polnu wojettsku klužbu cžinieq̄ dyrbiec̄, pschichodne nimale
wo tseczinu wjetsha hac̄ dotal. Też wustaw jenolētnych dobro-
wólnikow so cžiżże wotstroni. Shtož so po jenolētnej klužbie
k reszvnemu offizjerej njeprisħodži, ma dwie lěče klužic̄, kaž je to
hižo w Awstrijskej někole wasħinje. Pschi sawiedjenju dwelletnej
klužby so wudawki sa wójsko lětinje wo něhdze 60 milijonow hrionow
powyscha. Duż dyrbi so na to myślic̄, na ta'jek wasħinje móhle so
dokhody khějorstwa pschisporic̄. To može so jenic̄ iż nowymi
dawkami dozpic̄. Namjetuja hižo saħo, na palenz a toħak wħysħi
dawk polozic̄; wobaj njejjsta k segiżenju cħolwuka nusnaj, a shtož
dawk, na nimaj leżazy, saplaçic̄ nochze, njech jei njevużiwa. Kieči
pak so też wo tym, so by so wojettski dawk wot tych mużfikk, kotsiž
njejju w wójsku klužili, sbħal. Wyhōlosc̄ tuteho dawka by so po
dołgodnym dawku slożowała.

— W Mannheimje je wjednič tamniščich sozialdemokratow,
Häusler, cžeknul. Wón je 15,000 hrionow, sozialdemokratiskemu
towarstwu klužħażix, kotrehoż pokladnik wón bē, pschedschit.

— W nětzgħišim čażu, hdzej so ludy po wsħem kweċże
pschedżiwo židam sbħajju, je sajjimaw, shonic̄, so su pschedżiwo
židomstemu knježju kħeschċiżenjo hižo ras psched 500 lětami
postanuli. Se Schpaniskeje buġu teħdy wħiċċi żidji wħiħnac̄, a jid-
samozjenja so knježestwo smozawa. Podobnje je też w Němzach
bylo. Kaž dżenja, też teħdy na židom tħallu, so s ħmieni
ħeschċiżjanski dżec̄i rējju. Tak so w badenskich krajnych stanisnach
Josefa Badera powjeda. W lěče 1267 židji w Pforzheimje wot
fanjerobżeneje stareje żonskeje kħdomlētnu holċču kipičku a ju na
potajne město pschedżiżu. Tu jei wón hubu satyħaku a jei potom
jil-ħiġi pschedżiżu, so byħu jei krex wottoc̄ili. A hdzej bē dżec̄o
pschi ta'jek cħwili wumriżo, cżiżnukku cżel so wħodha a jo s cžejx
kamjenjem pocżejżu, tola jedyn lōbżniż jo wħiħedji, a jaħlaw
dawk na jaħne pschedżiżu, na cgoż mordarjow a pschedawatku f kolom

wotprawichu. Židowste lichowanje tamneho čaża Baselska radna
čniha takle wopisju: „Wschitzy kħeschċiżenjo tu wħaża, kaž nam židja
s lichowanjom nashe samozjenje bjeru. Shtož żebi dżekac̄ schēħnakow
wot nich pożegi a kżidu schēħna ja thħażen s dwemaj pjenjeżhom
sadani, je jidżi ja dżekac̄ l-let nimale dwazheżi thħaż schēħnakow winożi. Duz
njech so niktō neprascha, hbdje so kħeschċiżjanow pjenjeżi hubja;
bjesbōżni židji, kotsiž żebi wo dnjo a w noz̄ na to myħla, kaž
byħu naħi sabubili, je nam wulischeja a je s kraja scżelu.“ Wop-
rawdże lichowanje židow żanach mjesow njemēj sche, a jidżi nje-
ħanbiżiż bē cžim wjetsha, cžim bôle so woni wot kralow a
wjet'hom wħselakich pschedżinow dla schitowachu. Besże teho dla
nadpadne, so so teħdy wo nich powjedasche, so maja woni myħle, se
saċċedżenjom studnijow kħeschċiżjanow sanċiżiż? W wjele badenskich
městach w studnijach mēsħki s jebom namakħa, kotrež bēħu so
pjecža wot židow do nich cžiżże. Esurowe a druhdy też njeċċlowiſte
wħaħa bē też pschedżiżhanje, kotrež židji teho dla w městach a na
wħaħa pocżepiħu. Rosħorjeny lub s njembrej rosgħablosc̄i postanu,
wuhna židow, spali jidżi wobydlenja a wħysħnosc̄ so jidżi samozjenja
smozawa. Hubjenstwo pschedżiżhanach bē njezwopisomne. Ma wjele
městnach woni swoje domy a synagogi samknuchi a jami sapaliku,
kaž w Konstanzu, hdzej je so s tħim hisħeżiżi schiħżiżi druhij w-
wydlenjow s wħiñiżom sanċiżiż.

— Ruske knježestwo, kotrež je pożlednie lěta ruske mjesy wu-
dgħellam wlkrajne industrie po mögnosc̄i s wyħolimi żlam i sawiera, so
je so rosgħabilo, hwoju dotalmu wiłowansk politiku pschedmenc̄.
Wone je némiskemu knježestwu wossiwi, so by někole hotove bylo,
s nim wo nowych wiłowanskich wuczinjenach jednac̄. Ruska żebi
żada, so by so wot Němzow na ruske ġiżo wjetħa zlo nakkadlo, hac̄
na awstrije, a Němli napomina, so by wona sħewi, s każi
tworow a w każi wobħażu ġiżże wona zlo ponizene mēc̄. Wot
némiskeho knježestwa so pjecža hisħeżiż wotmolwi so njeje.

— Po porażenju wobżelenja némiskeho kolonialnego wójska pola
Moschi w narānskej Afrizy so piżasże, so su Jenželčenjo sber-
skich cżornych s muniziju a s 30,000 Schneiderowymi tħelbami sastarali.
To so wot jenželčiżiżi nowin jaħo seħħane wobħashe, kħol-
iż-żewiż pak temu napħċeżiżi piħaqi: „Mózemy s kroka wobħiex,
so je powiessi se strony dosħla, kotrak nade wħiġi dwelwanjom
steji. Wina Jenželčenow, kotrak qiegħidha někole sapreż, woprawdże
wobħsteji.“ — Hac̄ dotal hisħeżiż niċċo snate njeje, so by némisk
knježestwo tejele wējħi dla někże krożże cžinu. — Nětzgħi
gubernér némiskeje narānsko-afriskej kolonijs, hwbobnny knes se
Soden, so pjecža wot swojego sastojinstwa wotwola. Pod nim su
so wobħejnosc̄i sa Němzow w narānskej Afrizy hlabajżi pohubjet-
iż-żi.

Jenželčenka. W jenželčiżim delnijm żejmje su hnydom po
wotwrijenju pożedżenjow dotalnemu Salisburijowemu konservativnemu
ministerstwu njeħdweriżenje wuprajilli, s cžim qiegħidha ministerstwo
niż-żewiż, so by wotstupi. Salisburj je w hornim żejmje, hdzej
maja konservativni rosrħażu wjetħi, wossiwi, so drje so jaħadanju
delnijeho żejmha podesħiżju a so wotstupi, so pak budże horni żejm
wobsamkienja delnijeho żejmha fac-ċiċċa. Żenje wón do teho nje-
swoli, so by so wobħebiż irlandski żejm salożi, kotrak je Gladstone
Irlandskim klubil. Pschi tħim móže Salisburj na podpjeranje kralo-
weje Viktorije Licjeż, shtoż też tronka rēči dopolauje, kotrak żejm
prati, so po prawom niċċo cžiċċi nima, a so móže so teho dla

rošenje. Jeli so by temu wopravdze doszło, mogło to sa konserwatywnych sferje se schodou hacj s wujitkem bycz. Byli Gladstone dla pscheziwjenja hornjeho hejma nusowaný byl, delni hejm rospuszcziel, mogł wón pschi nowowólsbach lohku wjele kylniichu wjeschinu nabycz, hacj wón w tu khwili ma. Jendzelczenjo se hobu w tajlich węzach żortowacj njezdadža, a přeni ras njeby bylo, so by horni hejm psched delnim zosacz dyrbjal. Gladstone je ho hido do Londona podał, so by ho pschi hejmowych wurdzenjach wobdzeli.

— Jendzelczenam poczina saho czekno a stykno dla Indiskeje bycz. Pamirska wyżoka runina, kotaž s Indiskej mjesuje, je ho saho wot kylneho wedżelenja ruskich wojskow wobhadzila. Jendzelcka hebi nješwerti, Ruslim wobhzdenje Pamira wobarač, ho bojo, so moglo skonczenie ruske wójsko do Indiskeje pschiczhahnuć a tam jendzelcke kniegetwo powrócziel. W swoim strasche Jendzelczenjo Chinesow napominaju, Ruslim napscheczo stupicj, jich s tym trascho, so też wobstazu Chiny se strony Ruskeje sabubjenje hrosy. Po sdaczu pak budza hebi Chinesojo delho pschemyslicz, předy hacj ho s Ruskej do swady dadža.

Rukowska. Kholera, w tu khwili w Ruskej kniežaza, njebudzische zo tak rucze na wule dalokoscie wupschestrila, njebudzische-liniisti nješweltany lub wscie naprawy, wot kniegetwa pscheczino rosscherjenju khorosze wukasane, se skoczinej spiecziwośczi kniczomne njeſczeni. Pschezo pak je poryno předawshim kholerinym epidemijam, kotrež ju Rusku domapytale, ležza mjenišcha liczba c̄lowiekow na kholeru wumrjela hacj hewak. Po mjenjenju ruskich lekarjow kholera sa pječ nježel do zyla sanidze. Wo njemerač, kotrež ju ho kholery dla w Aſiskej w turkestanſkim hłownym měscze Taschkenze mèle, ju někole nadrobniſche powjescze doschle. Po nich je tam wopravdžity ſbez muhamedanskeho wobhyleſtwa byl. 6. juliya rano je něhdze 5000 muhamedanow aſiatiskeho města, s malej rēčku wot russkeho města ho dželazeho, psched khēžu meschczanskeho hejtmana wyschla Putinczewa pschiczhahnuło. Dokelz tam Janeho fastojnika njenadeždu, poežachu dom wurubicz, wočna, durje a pižanske blida rošbiwacj a aktu a wscie druhe papierz faniczeč. Na to črjoda do frjedz města czechnjeſche, wołajo: "Smjercz Ruslim!" bjes tym so wobhlerjo russkeho města do stracha ho dawski wokna a durje hwojich domow ſesamkachu a zo ſkhowachu, džel njemernikow meschczanskeho hejtmana na drósh setka a jeho hacj do jeho wobhlenja ſc̄ehowasche. Wyschl Putinczew ho njemernikow praschesche, schto chzeža, na čdo črjoda wotmolwi, so dyrbis pschikasacz, so bychū ho czela na kholeru semiretch saho wuhryebale a ho wot lekarjom pschephata, a so by ho muhamedanski starski aſiatiskeho města ludzej pschepodał. Hdyž wyschl na to herjekarjow napominasche, ho wotkalicz, ho njembri do njeho dachu, storžicu jeho k muri a do njeho tak pjerjechu, so ja nělotre wokomiki k semi padże a jako morwy ležo wosta. Wopravdze pak bě wón hisheče ſiwy, tola bě wón něhdze 20 ranow poczerpił. Dwé rjeble běchtej jemu ſtamanej a nō ročzepeny. Bjes tym bě druhā črjoda gubernérówu kuczu s kamjenjowym deshežom pochybal; naſchewaný lud budzische gubernéra sarash, njebudzichu-li jemu wojaž na pomož pschischli. Wojaž do njemernikow tſelby wutſelichu, s tym pak ho tuež ſatraschicj njezachu, ale ho s nožemi a kijemi wobarachu a do wojskow s pistoliemi tſelachu. Na to ho roszahlka bijenza ſapocza, kotrež mjeſeſche ho wobhebie wokolo jeneje moscheje, s kotrejž tſehi do wojskow s kamjenjemi mjetachu a tſelachu. Bjes tym běchu wojaž poſzlinjenje dostali; ſkončenje njemernikow pschemochu a wjele s nich ſajachu. Zyle město bu wot wojskow wobhadzene a lubzipaczerjo, kotsiž běchu ſbez ſaſklarali, buchu ſajeczi. Na stronje wojskow liežachu 5 morwych a 10 ſranjenych, na stronje ſbez ſlarjow 60 morwych a 100 ſranjenych.

Bolharska. Kaz něhdz Sſerbijsa pod bywšim kralom Milanom, tak ho někole Bolharska wot židowſkich pjenegnikow wukluka. Bolharske kniegetwo je w wulej pjenegnej wuskoſci. Někole runje wone 20 milijonow frankow trjeba, kotrež jemu nicto poježicj nochze hacj Winski krajny bank s tym wuměnjenjom, so ho jemu sa to tobakowy monopol w Bolharskej pschepoda. Po tobakowym monopolu ſnadž ſelowy a druhe monopole na rjad pschiridu, a tak budze ho Bolharska wot židow do čista wuzhacj, kotsiž je ho to předy w Sſerbijsi stało, doniz tam Milan wotſtupil njeje.

Starý proscher.

(Wobras i wježneho ſiwnjenja.)

(6. Potrocžowanje.)

Pož ſaſhczownku, ale hnydom ho saho wotmjeſknu, dokelz młodzenza derje ſnajesche; s čelegde jemu nicto njeſadžewasche, dokelz mjeſachu jeho wſchitzu lubo, a tak dónđe wurudzeny nawoženja

w runym měrje do domiſkeho a ſastupi do jſtwicžki, hdyž Hanko ſ wjetſcha pschebywasche. To Jan wſho derje ſnajesche.

A poſluchasche, hdyž ſ durjam pschindže; nutſka bě wſho ſměrom. Pschimnu pomaku ſa klinku a durje ho wotewrichu; na to ſastupi do jſtwicžki. Bě w njej hido na pol c̄zma; jeno wokol woknow ſlētowachu hisheče poſlednje dženſe pruhi a roſjaſnjaču Hanku, kiz ſa blidkom ſedzesche, hłowu na dloni ſprewaja. Ěgenki plat, na koſhle pschiręſam, ležesche jej na klinje. Dyrbjeſche ſc̄icj, druheho džela jej tón c̄zak ani njedachu, so njemohla ſ domu hicj. Ale kaf ſchysche ho jehly pschimacj, hdyž ju to tola ſela wutroby kaſasche, ſo móhla bjes pschetorhnenja žaloſcziel. Janej ho ſeznu, hdyž ju tak wutrudzenu wuhlada. To njebě hido wjazy ta rožicžka, kiz hewak kóždeho ſawjeſeli, hdyž bu na nju poſladał. Holczo bě bléde, ſpadnjene. To možesche młodzenz hisheče pschi c̄miczycz ſpoſnacj.

Wona jeho hnydom njeptynu, ale hdyž ſ dyrkotazej ruku ſawerasche a durje ho ſawrjech, tu poſtanu ſpěchne, a hdyž wón bliže dónđe, tu ſawola wótsje, běſeſche jemu ſ wupschestrjenym rukomaj napscheczo a padže jemu placzo wokolo ſchije.

"Hanka, ſměruj ſol — poſtaſ!" proſchesche holsz, džeržo holz ſa ruku — "a wodaſ, ſo k tebi dul! Ale ja njewém, ſchto ſapoczeč, hdyž hłowu a wutrobu ſatylnucj, dokelz hym ſ tobu hisheče wo tych węzach njeperęčał. Proſchu eže, praj mi, kajke to ſ tej węzu je? Maſch mje lubo? nimasch mje lubo . . ."

"O mój Janku!" ſawola holczo a pschirwinj ſo k njemu tak luboſciwje, kaj by jeho ani puſchcziel njechała. "Mój Janku, bjes tebie ja wumru!"

"Né, to Bóh njeopuschci", rjeſtu młodzenz. "Maſch-li mje lubo, to ho niežo njeboju. Nicto njemože eže nuſowacj, ſo by hebi to ſchamale hóležisko na ſchiju porožla, ani nan, ani wyschnoseč, to wém zile wěſeſe, a hdyž rjeſkijesč: Né, to eže knies farot ani wero-wacj nježmē. Jeſi najhōrje, móže c̄zi nan hrosyč, ſo c̄zi niežo njeda; ale njech hebi ſdzerž ſwoje bohatſtwo! Ja mam telek, ſo budže dwemaj c̄lowiekomaj dohacj, nimo teho ſtej mojej ruzy ſiwy kapital a twoſej tež něſto wusbylkujetej, hdyž — budže luboſci pomhacj. Něčiozkuſli je ſ proſdnymaj rukomaj ſapoczał a na poſledku rjane ſublo mě."

Mjes tym bě ho Hanko trochu ſměrnika a ſtejeſche tu někto hłowu poſhilejo.

"Rjane ſublo!" wospjetowasche potom, na pol ſchepťaſ. "Haj, hdyž na tych rukach Bože žohnowanje wotpočjuje."

"A myſliſch ſnadž hebi, ſo by na mojimaj njewotpočjowało?"

"Na twoſimaj, to ſawěſeſe; ale na mojimaj, to dwěluju, luby Janku!"

"Hanka! ſchto dha hebi to myſliſh?"

"Rjeſky dha Božu kaſnju wuſku: ty dyrbis ſana a macj w c̄leszi mēč, ſo by ho c̄zi derje wjedlo na ſemi?"

"A kaf bych ja tule kaſnju dopjelnila, hdyž bych ſo ſwojemu nanej pschiczhilka? Wón by mje ſakkal a ja bych Janeho mera nje-mela. Džakuju ho Bohu a džakuju ho tebi, ſo móžu ſ tobu hisheče poręczeč, ſo móžu c̄zi rjez — ſo mam eže lubo, ale dyrbju nanej po woli bycž."

"Hanka, chzeſh dwaj c̄lowiekaj njebožownaj ſc̄inicz?"

"Né, ně, Janko, to njecham! Něči nadžiſu, ſnadž to Bóh něči naprawi — ſnadž ſo naju njebože ſminje! A dyrbis naju po Božej woli něſto domapytacj — nō, wſchako ja to pschezo něči pschetraju a wuſdu wſchemu c̄wiliowanju, ty pak ſy młodý, ſylny holsz, ty . . ."

"Hanka!" ſawola Jan ſ ſchepjetazym hłozom. "Schto maſch to myſle? Schto to rēčiſh? Chzeſh mi roſum wſacj? Maſch-li mje lubo, to wobhlojaj mi tež ſwěr! Nicžo ſo c̄zi njeſtanje; wěrnu luboſci ma tež Bóh lubo, ſabyschi, ſo móhla ju ſaſklacj."

"Proſchu eže, Janko, njeſeč mi!" rjeſtu ſaſh holsz bjes mala wótsje placzo. "Ja hym hebi to hido wſchito roſmyſliſa. Ja hym ſo modliła, ſo by mje Bóh roſzwtěſil, a tu je mi něſto we wutrobie prajilo, ſo dyrbju jeno nana poſluchacj, ſo budže wſchito dobre."

"Nó, tak jeno jeho poſluchaj!" ſawola Jan ſ krótka. Ja to roſumju. Ty mje njechacj, a to je tež dobre, ale to možesche mi ſ najmjeſcha hnydom ſ čiſta rjez, ſo bych wjedzoł, na c̄zim hym."

"Janko!" proſchesche holczo ſtymuwiſchi ruzy. "Njebudz tak džiwny!"

"Hdyž by mje ſwěrje ſubowała", wotmolwi na to Jan, "to by ho w tebi druhí hłoz ſchyczeč dał a niž, ſo dyrbis ſtymuwiſchi ſana poſluchacj. Ale ty mje nimasch rady, to widžu, to ſy jeno

zaří věžáka. Ná, to je dobré! Jeno měj ředžbu, so by cíti to někdy žel njebylo; ja kym to řeče jeno derje měníš, ale tebi je nje-
khamy lischčík lubščí — ná, to njech je dobré!"

Tute słowa wupraji skoro płakajo, pschetoż mějesche hněw a
frudobu; potom wotwobroczi ho wot holcza a wobroczi ho k burjam.
W duriach pak hiszczę saſta, pschetoż luboſęg dolho wěri a loſi ho
też ſamo mjeniſčej nadžije, hdyž jej niesbože hroſy; a duž pschipadče
Janej: "Stoj! wona dže ma cze tola lubo, wona žno cze ſawoła!"
— ale holza ho oni njehibnu; hlowu bě pojhiliła a ruzy ſpuszczaſila.
S wołnom padasche na nju ſwětlo ſhabdaczego měſacza.

W tym wokomiku salkopotachu na schodze jönske stupnje, a hnydom na to saступи до істивчкі czeta se zwęcżku. "Schto je to?" sałschiknu kaž tselenia, hdz̄ Jana sawuhladnu. "Schlo to sow je? Schto to rěka? Dyrbju hospodarja sawokacj?"

"Nęcęgięce fęsi podarmo teje prózy!" rjeknu Jan. "Ja bjes napominanja pońdu. Ja bym Božemje hido wot někoho druhého dostał — to płacgi wjazg hacj dżęszacj hōspodarjow. W Božemje!"

Węknadz hiszczę wjazdy reczał, ale s' holoscę hębo jemu schija sadzlerka a njemózczęsze nicio wjazdy wuprącę. Duz' wobroci hębo khwatinje k' durjam a bęgesche w skoku dele po shkodze, tak so dyrbęsche stara skoneczne czahmucę.

Hdyž Hanká pytnu, so je ſama, ſtanu, poſlaknu ho na stupjen
poſched Božej matru, kij bě droha dopomnjenka po njebo macjeri,
ſtylnu krucze ružy a poſběže wuplakanej woči. A modlesche ho
ſi hľubokosče ſwojeje dusče.

"O mój Boże, śmiały so nade mną! Ja mam teho człowieka lubo — ja żebi myślał, so bjes njeho żałibu, jeśli mi ty niespomogęsch; ale chzu czinicż po łasni Bożej, chzu nana pośluchacż, kąż je mje njebo macż napominala, ale jeno sejtn a daj, so bych t temu mozy měla — a pożylną też Jana — teho dobreho, pożegniweho człowieka!"

¶ A tak ręczęsche dolho, bórsy wótsje, bórsy jeno w myślach, doniz ſo ſlónčnje njesmérowa. A tutu měrniwoſcž jeje wjazy nje-wopusſhczí, ta pſchi njej wosta, hdyž bě ſlub, ſo ſo wſchitz dgiwachu, ta wosta jei, hdyž bě ſ Handrifom na farje pſched pſchipowſedanjom na wuczbie. Ale knies farat widzęſche hľubje hacž ſchtóz ſo jeno na jeje blédym wobliczu polaſowasche; wón pohlada jej do wutroby a mějſeſche ſ njej wulku ſkouželnosć. A dğęſche ſam ē Hordalej a ręczęſche jemu ſe wſhei luboſciwosću, ſo by ſebi tola pſchelladē a ſwojemu jenigkemu dğęſezu ſbože njeſkaſyl; ale to bě dućhowny na praweho tręchil! Temu nadutemu honaczej ſtupi krej do hłowy, ſo dyrbí ſo dućhowny staracz wo druhe węzy, wo předowanje a wo ſemſche; a ſo wo ſkwoſbnych węzach, kaž je to pomér mjes nanom a dżowku, tak niežo njerosumi.

A tak ſo ſapryti tež na druhič, kiz, wibžo holežzynu ſrudobu a wjedžo džiwne węzy wo jeje nawozeni, Hordakej do roſuma ręczachu, ſo by tola ſam fa tym hladal a ſwojemu ſamžnemu džesczú rowa njerył. Ale Hordak bě knjes, a hóle bu jemu do ſwědomja ręczane a kruczischo wosta pschi ſwojim ſamyſtu, ſo dyrbi Hanka bycž knjeni na mlynie, ſo dže budże ſam halle ſaſo žiwjenja wuziwać, hdź ſměje tu njehmanizu fe ſchije.

Tak minuchu ſo wbohemu holčju wſchē tſi pschipowjedanja. A na poſlediu pschiblizi ſo bžen̄ kwoha. Nano hotowachu Hanču rjanu njewjeſčinſku draſtu, wloſki běchu rjenje ſhlađene a na nich bě deba knježniſkeje njewinoſće, ſeleny wěnz. Ale pod wěnzm věſtej blědej liczy, tak ſo ſtara kmótra mjelečjo rjeſnu: "Bođo, wodaj! Hy by ta holza woči ſańdželika, hyčmy ju hnydom do kaſcheja połožićz móhli."

Skonczenie jedzeczu do zyrtwje. Herzg dzelachu wjezele. Na wzy schlahachu jim holzy s dolhim powjasom pucz; ale konje ho teho naploschachu, poczachu stawacz a ho stajecz, a stare zony wjerczachu s hlowu, so to njeje po dobrym, a kogda ho na duschu roczesche, so njechala bycz dzenzhnscha njewesta.

U hdyž běchu pola zbrukwje s wošow řeſli, bě njewějsta kaž
czeško; wocži mějeſche ſtajnje do ſemje ſloženej, kaž by ſo njewěrila
jej poſběhnucz, ſo by nicžo njewuhladala, ſchtod móhlo jej czežzy do-
byty mér ſlaſyčz; hubje bě frucze pschisamkuła, ſo by ſo ſi njeju
ani ſdyhnenjenczo wužinucz njemóhlo, hdy by ſo tola bjesdžat
ſi wutroby wudobycz chzko.

A kwatera i prośbami hoścę początku nękał hłownu węścęcę a
njebe na nich żaneje kważneje radoścę widzecę, jeno Hordak pschi-
hładowaſche ſ nadutym wobliczem, kaž by rjeſi, ſo je to ſchto wę kał
wjeſełych kwaž, a něhduski kabeta wjerzeſcę hebi kwoj nawoſkowanym
ſchnawzaſ (kotryž bě hebi jako wopomnjenku na kwoju ſanđzenu)

wojestku hlawu stejo wostajit), jako by sc̄to w̄ kažki rječowſki skutk dokonjal.

Alle hdyż skónčenie ľ voktarnej psychistričku — a Handrij ſi Hanku na psychotowane kleczenie ſo klaknuschtaj: tu počza knjesej Handrijej tola wutroba njemérne pukotac̄. Vohladže na hwoju njewiesťu a widzo ju ako do rova wuhotowanu, ſatſchaſe ſo we hľubokejší, a hdyž ſo duchowny se hwojim mješklim hlozom prasťeſte, čze-li hwojemu psychichodnemu mandželstemu hweru hač do ſmiercze woblkowac̄, a hdyž wona mjeſczo, ale ſrosumliwje wotmoliwi: „Haj“ — to ſo w nim wotwoľa, kaž bydu wotolo njeho hlozhy wotake: „Né, né!“ a jeho ruka počza w jeje ruzy tſchepjetac̄.

Ale tež niewesta a drušy lubo běchu škydeli: „Něl“ a to klinčesche w čłowięstich ertach, tola kaž s mřejazym hložom, tak so ho wschitzu nastroženi po tym městnje wobhladowachu, s wotkelsz kłowo pschilhadzesche; jenož niewesta so niewobhladnu; pschetoz wjedzesche hnydom, wot koho tuto „ně“ pschilhadža, pósna hlož a jeje duscha so w najhľubšich hľubinach satſchaze. Woczi so jej tak ſacgimſteſj, so wboha drugam do rukow padže.

Ze Serbow.

S Budyschina. Psched krótkim je w naszych wózach a w kózodnych wożbach wętł Jentsch i Wrótsławja wjele ludzi siedział. Wón je w wszelkiej śrećniwości ludzom naślalał, so wulta Lipszczańska knihi-cziszczeńnia Domascha Kempenckiego wulży ważne knihi „wo khodzenju sa Chrystuskom”, i lacząnskiego na němski pschelozene, hacż nanajskrafnistho wuhotowane nětko wudawa, a so je won po żadanju najwyshscheje zyrtwinej wyshnoscze wot teho Lipszczańskiego wudawat-swa wotpókłany, ludzom skladności skicicę, so móža hebi psches njeho te knihi skasacż, hdyż jemu na nje 5 hríwnow sawdabda, na czoż by jim cziszczańu, i jich mjenom wupjelnieniu „kwitónku” pschepodał. Nekofsi fu jeho hnydom i roshudzenym wotréczjeniom wotpokaſali, so jako Sserbjo žanyh němskich natwariazych knihow njełupa, druh pak fu ho wot njeho tola naręcęcz dali a fu jemu sa spożadany sawdank pječz hríwnow sawdali! Ale w Hnashezach rěkaſe: „Hacż dotal a niz dale!” Tam tón ptacż tez w jenym burſkim domje ſwojí jebarſki ſpěw ſaspěwa, kij bu pak jemu hnydom i tymi ſłownami fatorhnieny: „Ah, wy ſeże wěſeże tón jebał, wo kotrymž je nam dženſa nasch knies duchowny porojebał”. To ſaſtyshecż, ſwojí wacżek ſhrabnyeż a — i doma a se wžy wupjerhnyeż, to bě jene. — Wy to do ſwojich lubyh „Sserbſkich Nowin” piſhamy, so byhmy ſwojich lubyh ſerbſkich bratrow psched dalskim wobſchudzenjom wobrōli. Po ſudniſkim wobhonenjenju w Lipsku njeje po wſchem Lipsku žana jeniczka kniheziszczeńnia, kij by taſte knihi wudala, taſtej je tón jebał ludzom wopiszal a na nje sawdanti ſberał, a so teho dla tam tez žana jeniczka kniheziszczeńnia njeje, kořaz by hebi teho Wrótsławskiego Jentscha ſa ſwojego poželnika pschistajila byla. Schkoda, schkoda wo te pječzhríwnowske ſawdanti! Tón jebał ſo nětko w ſwojim, naſhemu polizaſtwiu njeſnatym ſhowje woſčežerja, so je ſo jemu poradžilo, hebi tez mjes Sserbami taſte bohate žně nahotowacż! O hladajmy ſo! Duż my lutherszy Sserbjo kúpmi a ſkasajmy hebi natwariaze knihi jenož pola ſwérneju poželnikow ſerbſkeho lutherskeho knihowneho towarſtwa, abo pola L. Smolerja, kaž tez naſchi katolickzy Ssobuſkerbjo jenož knihi ſe ſklada towarſtwa Cyrilla a Methodija, abo kaſtiz jim jich „Katholiki Požoł” derje poruczuje, hebi kúpuja. — Psihi tym hisceže na to ſo dopomnimy, so je Domascha Kempenckiego knihi wo khodzenju sa Chrystuskom njebo L. duchowny Wanak w lécje 1845 w čaſu ſwojego kandidatſwa i lacząnskiego na ſerbſki pschelozil a do cziszczeńca podał.

— Eudomina khostanska komora je 5. augusta 13 létneho hólza Engemann se Schönbacha pola Noweho Salza sapalenja dla k jasťwu na tis lěta sažubžila. Hólcež bě w Schönbachu brožen tūblerja Lehmanna sapalil, so by ho s tym sa puki wječil, kotrež bě wot Lehmanna dostal, dokež bě jeho wnuka bil. Podla teho bě Engemann s dobom na kubi Lehmannez domsleho wohen sakožil, kotrež pak ho s časjom shascha.

— K swuczowanjam swołana krajna wobora w tu khwilu wuknje s nowej tselbi tsłelec. Psai tym je sańdzenu hrjedu samk jeneje tsłelsby rosłeczil; podwyschlej, kiz je tselbu wutśelil, je zo pęcęta porst wottorhnul a tez dloni je zo jemu sranila.

— Po kuchim lęczu najskerje močru nashymu dostanjemy. Deszcziki, któreż ko blijsze dny wocząsja, buba pycza pshedkadhniży skylnych deszczów, któreż sa nimi pshindu.

— Móndaya nishčim sa m rovškim čeħu kaharska kassandru

— Wondano piżachmy, jo w nowszym czasu hoberjske hollandie herbstwo sażo wjele ludzjom w głowje chodzi. Wolenka! Z. w Hródku

a świnjazb wikowat Nowak w Boboschajzach pola Sleho Komorowa staj pječja taj sbozownaj, kotrejmaž dybci herbstwo pschipanuc. Njejsimy samjelczi, so mamy k tej węzji mało dowérjenja. Hizo mnosi lubzo fu ménili, so maja prawo na hollandske herbstwo a hbyz běchu dla dostacza herbstwa wjele pjenjes swudawali a pscheskoržili, ſu ſrubne naſhonjenja ſežnili, so fu wſcha próza a pjenjeze wudawki podarmo byle. Psched někotrymi njedzelemi nam jena žona ſiewi, so ma tež jejny ſmal wulku nadžiju na dostacze Amsterdamskeho herbstwa, a so je wón teho dla hjo 700 hrivnow do Amsterdama pôžal. Něko fu ho híšce mnosi druzh lubzo pola knjeſa rēčnika Mütterleina w Budyschinje jako čakanzu na hollandske herbstwo samolwili. So by ho ſlonečnje wukopalo, hacž je hollandske herbstwo hoky schwindel, abo hacž je na nim něchtto wérne a wopravobzite, ho wſchitz czi, kotrejž to naſtupa, napominaju, so bych uho na knjeſa rēčnika Mütterleina wobrožili. Tón chze, dokelž ho ſa to ſafimuje, ho w Amsterdamje a na druhich mestnach ſa tej węzu wobhōnječ. Wón je ſwólniy, to wſcho darmo cžinieč a nochze ſwoju prózu ſaplačenju mēč.

— Schulske powjescze. Na město ſchurjeneho wuczerja knjeſa Mihaia w Lüxu je ho 10. augusta seminarist I. klasy Budyskeho krajnostaſtſkeho ſeminara knjeſ Ernst Lodny ſ Minakala wot lokalneho ſchulskeho inspektorata knjeſa fararja Jakuba Njeſwacidskeho jako vikar ſapokafal. — Město knjeſa pomozneho wuczerja Pjeha w Klukſhu, a knjeſa pomozneho wuczerja Starki w Klukſhu, kotař ſo 20. aug. t. l. k 10 njedzeſkemu wojetſkemu ſwucžowanju ſwolataj, budže ho wot ſeminaristow I. klasy Budyskeho krajnostaſtſkeho ſeminara, knjeſa Bröbla ſ Létonja a knjeſa Nutnicžanskeho ſ Byžez, ſa tutón čaž ſaſlawac̄. Sa ſaſlawanje města ſchulskeho vikara knjeſa Pětschli w Koblizach, kiz ſo 17. ſeptembra k ſchecznjedzeſkemu wojetſkemu ſwucžowanju ſwola, je ho ſeminarist II. klasy krajnostaſtſkeho ſeminara, knjeſ Pětka ſ Wjeſela, pomjenoval. Dalemaja ſo wot 20. augusta pschi wojetſkých ſwucžowanjach wobdželicz k. pomožni wuczerjo: Muder na Židowje, Frenzel w Huczinje, Wjela w Khwac̄zach, Schilda w Delnjej Wjasańzy, Scholka w Wulkim Wjelkowje, Neck w Rynatni a ſchulſkaj vikaraj Seidel w Gamilnej a Rainer w Sderi. Sa vikara na město druhoho ſtatneho wuczerja Röklera w Rakezach, kiz je ho 19. augusta k wojetſkej hružbje ſwola, je ho kandidat ſchulskeho ſaſtoinſtwa, knjeſ Gustav ſkuhn ſe ſebniža, kiz bě na poſled ſ pomožnym wuczerjom w Čerwjenych Moſkizach, poſtaſit.

V.
— Radwora. Lutowatňam k roſpominanju! Hijo kroike naſhonjenje wucži, so maja někotre lutowatňe pjenjeſy wſche, kotrej dyrbja do Budyschina noſyč, a druhim ſaſo njeđohahaja, tak ſo dyrbja na banzy pschipožcowač. Temu ſnadž by ſo ſ tym trochu wotpomhač ſobžalo, ſo bych uho ſekli lutowatňe mjes ſo bu požcowače, a to ſa $3\frac{3}{4}$ %. ſ tym ta, kotař ma pjenjeſy wſche, wo $\frac{1}{4}$ % dobužde; pschetoz na banzy doſtanje ſa nje jenož $3\frac{1}{2}$ %; ſ tym pak runje tak tež ta dobužde, kotař je trjeba; dokelž dyrbji na banzy 4 % placic̄. Tu ſo po taſſim wobej lutowatňe mjes ſobu do wujitka roſdželitej, kotrej hewak banka doſtanje. Praktiske pschewjedzenje drje cžiſce bjes ſadžewkow a wudawkow njeje, ale husto ſnadž mohlo tola wujitne byč. Wſche nadrobniſche wuměnjenja mēče ſo ſhromadnje wurdžic̄ a poſtaſic̄, ſnadž po ſhromadžisne wubjekta Towarſtwa Sserbſkých Burow, kotrej ſo w bližšim čaſu (naſſkerje w Bacžonju) ſeñđe.

— Delnjeje Hórkli. Cžejke njeſbože je mandželsku tudomneho žiwnoſczerja Jurja Melki poſtečko. Hdyz wona pſatk tydzenja na polu poſyhejene žito wotberaſche, wona ſyžkej pschelisko pschitadze. Tutón njeſedžo, ſo je wotberaſta ſemu ſa pjanomaj, ſ koſu ſo ſahanejo, ſonu ſ ložnym kónčkom do wóčka rubnu, kotrej hnydom wubeža. Wobžarujuomu ſonu fu do Budyskeho hojerjenje domyſli. Nadžiſeja ſo, ſo jej tam druhe wóčko, kotrej je po ſranjenju preň ſchecznjedzeſkemu tež do ſtracha pschitadlo, ſbžerža.

— Poſchiz pola Njeſwacidska. Hdyz je něko ſa wěſte poſtaſene, ſo naſch ſaſkužbny wucžet knjeſ Bjær, mějic̄ ſaſkužbneho ſchiza, naſ 1. januara 1893 wopusčic̄, ſo by po 45 letnym ſwérnym džele na wotpocžink ſchol, je wotpohladane a ſedzenje naſheje ſchule ſteje gmejny na to wobrocžene, ſo bychmy ſ Bozej pomožu ſaſo dobreho ſerbſkeho wuczerja doſtali. Teho dla je naſche ſchule ſchecznjedzeſkwo jenohložne wobſamko, naſche ſchulske měſtno — wotpohladane wot wſchitkých pôdlanskich dohodow a ſakonzy poſtajenych pschitohow — wo 200 hrivnow wychſe wupihač ſac̄ nowy ſakon ſebi žaba. Muſne porjedzenja atb. w bydle ſo tež ſtanu. — Bohdaj nam ſaſo ſwérneho ſerbſkeho wuczerja!

— Kuwočziz. Šandženu poňdželu w nožy woſolo dwanacžich

hobžin je w pôdlanskim njeſobvdenym twarjenju něhduskeho Hurbanez ſubla, něko Mlynekom ſluſhazežo, wohen wudyril, kiz je ſo na ſužobne, ſe ſlomu kryte twarjenja Scholcžig ſahrodniskeje ſiwnoſcze wupſchestré a je do prácha a popjela pschewobroči. Mlynk ma ſawěſczena, Scholta paſ niz, ſchtož je ſa tuteho čiž ſrudniſcho, dokelž je ſo jemu nimale wſcha domjaza a hospodaſtſka naboba ſanicžila a ſo tež jemu wóžom huſ ſpalilo. Kac̄ je wohen naſtaſ, njeje ſnate.

— Kamjenza. Poſklednjeho 4. augusta je 50 lét bylo, ſo ſtej ſo naſche město a ſužobna wjež Spital wot wulkeho wohnja domaſtyalej. W měſcze je ſo tehy 313 byblenských hězow, 348 pôdlanskich a ſabnich twarjenjow, 38 bróžinow a 17 měſečanek twarjenjow, a wo wſhy Spitalu ſlóſtrſki ſorbar, katholska kapala, wodowy mlyn a 23 domow ſpalilo. — Tym bě 2618 člowiekow bylo ſhubilo.

— Delnjeho Wujesba. 3. augusta w nožy ſo tu korežmařez bróžen ſ zyklimi žnemi wotpali. Dokelž bě bróžen drjewana a ſe ſlomu kryta, bě, runjež wudyrjenje wohnja rucze doſez pytnuču, ſa mnohe pôdlanske ſlomjane třechi wulki strach. Wulke ſbože bě pschipodla, ſo wetr plomjenja wot ſužobnych twarjenjow prječ njebeſche. Bróžen bě ſawěſczena, ale ſpalene žně niz, duž ma korežmat Haſchka wulku ſchobu.

— Schczenzy. Straſchneho ſlomnika Hörenza, kiz je psched třjomi njedzelemi ſ Khočebuſkeho jaſta ſečku, ſu tu ſandženu ſobotu ſajeli. Hörenz je ſo psched 31 létami w řadskej narodžil, je ſylného ſrosta, tola ſo ženje k dželu měl njeje, ale radſcho proſdny hrodžil. Dokelž k temu nujne pjenjeſy njemějeſche, je hladak, kac̄ by hebi je ſ padučtivom wobſtaral. Jego ſu hjo wospjet k jaſtu ſažubzili, a na poſledek dyrbjeſche dla nutſlamana 6 lét jaſtovoveho hroſtanja wotpoluzic̄. Hörenz je ſo w Schczenzy khetro wěſty čuz; wón je ſo tam dwaj dnjeſ ſadžerjal, w tamniſcej korežmje pschebywai a ſo jako čeladnik ſ jeneje wſhy pola Wojerez wudawał. Vistonoschť Pawlik ſ Lasa bě hjo ſchwartk tydzenja Hörenza w naſchej korežmje ſpóſnał, tola prjedy hacž bě možno, jeho pschimnuč, bě wón twočnul. Hdyz Pawlik Hörenza dwaj dnjeſ poſdžiſho ſaſo ſetka, tutón ſkolu twočnul. Pawlik ſo ſa nim puſčci, tola Hörenzej ſo poradži, w kerkach wucžek psched ſwojim pschecžeharjom namakač. Na to Pawlik naſhemu gmijenskemu pschedsteſic̄erjej ſenčej k wježenju da, ſajkeho padučha w Schczenzy hoſpoduju. Gmijenski pschedsteſic̄erjej hnydom ſ někotrymi burami ſekti, w kotrejž ſo Hörenz khowaſe, wobſtupi a čelniſeja ſchecznjedzeſkemu. Hörenz bu wuwiaſany a ſ pschewobzom ſeđbneho žandarma Barta do Khočebuſa poſklen. Wón je ſo po ſdaczu poſklednje dnj ſo ſo na wſchelatich mestnach nutſlamat; pola njeho někotre tolerje pjenjeſy, dybſacžny čažnik a druhé węznamalaču, kotrej je wón, kac̄ ſo ſam wuſna, ſkanul.

— Kulowa. XVIII. hlowna ſchadžowanla ſerbſkeje ſtudowazeje mlobozce ſo tu nježdu 7. augusta wotměwasche. Hdyz ſobotu 6. augusta pschijedze pschipolnju do Rakez rjana črjodka ſerbſkých ſtudowazkych, ſo by ſo wot tam do Kulowa podala. Dwaj Hoſkowſkaj buraj beſtaj rjenje wupſchenaj wofaj do Rakez napschecjo poſklen. Tež nježdu rano jenžefčtaj dwaj buraj ſ ſuteje wſhy a jedyn ſ Radekowa do Rakez po pschitadžazkych na ſchadžowanku. Njech je tež tu ſ tutym tajkej pschecželnitwoſczi wutrobný džak prajeny. — Pschi poſklenju wubjekta bu wječor ſa hlownu ſchadžowanu porjed poſtajeny. Tuta ſapocža ſo popolnju w 4 hodych a bě ſara bohace wopytana. Sserbſkých ſtudowazkych bě pschitomných 35, mjes nimi gymnaſiat ſchwjela ſ Delnjeje Lüži. Wjele ſerbſkeho ludu naſ ſe ſwojim wopjtom počesči, pschede wſchém pak tež někoti ſenježa, kac̄ l. farat Waltar, l. gymn. wychſchi wucžet dr. Kleiber, l. kaplanaj ſarjenk a Scholka, l. redaktor ſsmolet a někoti knježa wuczerjo. Hdyz bě hlowna ſtarſchi, stud. theol. Dub, taſku nadobnu ſhromadžisnu poſtronik, hdyz běchu ſo roſprawu jenolivých towarſtwa delnjočužskich Sserbow "Swětka" w Khočebuſu, nam cand. theol. Jakub ſchewcžik poſtron wot ff. can. cap. ſchol. Hórnika a wychſchi wuczerja Černeho pschitadze. — Podstarſchi, stud. theol. Michal ſchewcžik, čitasche potom listaj l. gymn. wychſchi wuczerja dr. Muſi a l. wychſchi wuczerja Černeho. Woběmaj knjeſomaj njež možno, ſchadžowanlu wopjacie, ſchtož wſchitz jara wobžarowachu. ſenjes dr. Muſi zylu ſhromadžisnu poſtronjeſche a pižasche dale tež wo naležnosći ſeſlerjowych ſpižow. ſchadžowanka wo tutej naležnosći, pschede wſchém wo deputaciji, híšeče nicž njeſtoſtaj. ſenjes Černy napominaſche we ſwojim liſcje ſtudowazkych k ſberanju ludowých baſtow atb. Potom poſtron ſchecznjedzeſkemu ſerbskemu towarſtwa Kulowa ſteje wobzadly w mjenje tuteho ſtudowazkych, na čož poſtron ſchecznjedzeſkemu ſerbskemu ſtudowazkemu na praschenje, cžeho dla ſu ſtudowazk do

Kulowa pschischli: hurskemu towarzstwu kaž tež delnjołužiskim studowazym chzedža ho bližičz. Knjes farat Waltar napominaše studowazych se sahorjazymi hlowami herbskich studowazych i wutrajnosći, herbski lud i wérje, wožeby tež herbske maczerje. Potom wotmewachu ho wólby, pschi kotrychž bu stud. theol. Michał Schewczik sa hlowneho starschiho a stud. jur. Hermann sa podstarschiho wuswoleny. — Wazny bě lětza namjet, so by ho hlowna schadżowanka tež w Delnjej Lužicy wotmewala. By drje našlepje bylo, kaž bě na požledku powidłkowny nahlad, so bychu delnjołužizy studowazych tež schadżowanki wotmewali a naž na nje pscheprschowali. Zyle sjenocicz drje ho tola hischče njemožem. Čaž nam pschi wschem tym jara hkwatasche, tak so dyrbjachy tež se hwojimi wuradžowanymi bohuzel jara hkwatasche. Cand. theol. Jakub Schewczik napominaše hischče i čitanju herbskich knih a i. redaktor Čsmolet powjedasche wo tym, so dyrbjeli skoro sa nowymi, prawje dramatiskimi kruhами sa nashe džiwadlo hladac, a hlawiesche slončnje studowazu młodoscz. Stud. theol. Andrizki napominaše na požledku tež hischče delanští lud, so by s dotalnej hweru dobrý herbski wostal. Schadżowanka bě hzo psches z hodžinu trała, hdyž ju h. starschi se spěvom „Masche herbstwo i procha stała“ slonči. — Tak hčetje hacž bě ho potom sala pschihotwala, sapocža ho herbski konzert. Spěvachu ho někotre 4 hłózne spěvy wot Budyskich seminariów. Najwjetšchi džak pal hmy dožni kniežnje Mile Kordinez, kotrež se hwojim krafnym hłokom 2 sola pschedneže a se sem. Szłodenkom duett „Pasthe a holečko“. Wscho to je ho, kaž mózach se wszech stronow hlyscz, wubjernye lubilo. Kunje tak derje spobasche ho džiwadlo „Mankove schlörne“. Wsichty su hwoje rôle jara derje pschedstajeli. Szobustutkowali su: knjeni Ramschowa, kniežnje Králež, Harnapez a Přeczkę s Budyschina a někotsi młodzi studowazych. Wschem tutym, pschede wschem pal mjenowanej knjeni a kniežnam budž tež s tuthym najwutrobnischi džak prajeny. Samiełecz pal tež njehm, so sabawni džak lětuscheje schadżowanki njehy byl tak rjany, haj, so by ho s čežka schto wuwjescz hodylo, hdyž sem. Jurij Szłodenk s tak wulkej próžu a woporniwoſcžu ho starak njebé. — S tutym bě XVIII. hlowna schadżowanka herbskeje studowazeje młodoscze derje ho minula. Sežehowasche hischče mala wječet a sabawa a ponáželu wjedzesche naž shromadny wulet na Hodlet pola Wojerez. Boh dal, so by ho tež pschichodna a wsche druhe hlowne schadżowanki tak derje minule!

Michał Schewczik, stud. theol., hlowny starschi herb. stud. młod.

S Nědžez. Někotrym hobištamam nasheje lutowatne ho provisija pschejara wulka bycz sba. Tola temu tak njeje. Pschetož, schtož pjenježi druhdze lepeje a tuňscho dostanje, njeh ſebi je ta m požeti; schtož pal dyrbj druhdze wjazy dacž, dale po nje hicž a schto wě ťaſte wuměnjenja podpiſac, tón pschicznym nima, ſkoržic a ho wobčežowacž.

Přílopk.

* Zyganož su nědawno někotrych duchownych a wučerjow we Wulohajnskej wokolnosći na pschellepane waschnje wujebali. Najpriódzy wustupichu s dworskiej próstrowu, knjes farat chyž ho ſamilicž a jich nowonarodžene džeczo wulſchicž, präfwiſhi, so su dobri protestanto; tež proſchachu knjeni faratku, so chyžla jich džeczu s knótru bycz. Pschi tym lubachu, so chzedža ja to jich ſkoporowe ſudobje tunjo wuporjedžec, kotrež wobhladanje ſebi s nadběhanjom wunisowachu. Podla dopofasowachu, so je wschitko jich ſudobje, wožeby koth, jara wobſchlobzene, runjež dotal někdo žaneje ſchody na nim widžal njebé. Po krótkim čažku pschinježechu je wuporjedžene ſažo a žabachu ſebi sa hwoje džeczo 20 hacž do 30 hrivnow. Woſchegenz pal njebé žaneje recje wjazy. Nimo duchownych a wučerjow zyganož níkoho druhého njewobčežowachu. Jich ſebanswo je polizaſſlej wyschnosći wofswjene.

* Do Grimmy je tele dny japskii wychischli lieutenant Asakawa pschijet. Wón ho pschi lětuschi manevrje Grimmaskeho regimenta wobdzeli.

* Jeneho twarožkarja s mjenom Kristena s Neuteicha w nařežnornej Bruskej su rubježnicy nadpadnuli, jeho s někajkim kolom do hlowy prahli a jemu 17,300 hrivnow wotewsalı. Tuka ho wožeby na wotroczka Biedricha Brauna s Rychvalda, kotrež su teho dla ſafeli. Kristen je ſa teho, kž i temu dopomha, so pjenjež ſažo dostanje, 300 hrivnow wustají.

* We Wlkowje bu pjak tydženja pschelupz Pilz wot rubježnika nadpanjeny. Wježor wokolo 9 hodžin młodz mužst do jeho hlamow pschicnje ſebi držewjanzy kopicz. Pilz ho po nje ſhili. W tym wokomiku prahmu jeho njebocžink tak do hlowy, so Pilz ſaſhiliuwschi do womory padje. Žena žona w kuchni to ſaflycha a

do hlamow hkwatasche. Kunje hdyž durje wotewri, morbat s nich wulečzi. Kunjež je nadpanjeny Pilz wjèle kwe ſhubil, dha tola jeho raný ſtrachne njeſju, tež ho s ním hzo polepschuje. Morbarja ſu w Kiesy ſafeli.

* S hlowczku tobakoweje trubki je ho w Altenje nad Łobjom dželacjer ſe ſatſelit. Wón bě trubznu hlowczku, s pólrom na pjenjeniu, do huby tykl a ho potom s njej ſatſelit. Rosbuchjenje bě žaſozne. Njeſbožownemu bu hlowa do čista roſtorhjenja.

* Profesor Bringer, wotdželenſki pschedſtejer w Kochowym wustawje ſa natykowaze hkorosče w Barlinje, wojewoſja ſajmaru wěz wo ſchęzepjenju psche aſtaſku holeru. Jedna ho tu wo wudočenjenju předawſich pospytow, kotrež Koch dale wjedze. Schęzepidlo dobywa ho w holeriných baccillach s czelaznych žalzom. K poſpytam nažožichu ho holerine baccille s Massawy. Hdyž ho te do wujkow ſchęzepja, wujkam to niežo njeſkodži, hdyž ho potom počnoſedoſte holerine baccille do nich naſykaja, na kotrež wujki, kž njeſju ſchęzepjene, ſa někotre hodžiny wumru. Ta wěz je někto tak daloko wuſpytana a polepschena, ſo ho i ſchęzepjenju trébnym holerininhm baccillam w mjaſkowej jufzhy a niz wjazy w czelaznych žalzach lahnyc daža. Szredk je tak dobrý, ſo s ním ſchęzepjene ſwérjata dwójzy tak wjèle morjazých holeriných baccillow ſnežej a ſtrome wostanjeja.

* Dwanačeſetny hólz Kora Hoffmann, syn jeneho Barlinſkeho rjemiſelnika, kotrehož ſu pječza psched nehdže dwemaj ſtomaj zyganož kramuli, je ho tele dny do starschiſſeho doma wrocžil. Hólz powjeda, ſo je 19. septembra 1890 popoždnu ſe hwojey tehdy hštejně ſotru Olgu na hštejnu Horu ſchol, ſo by tam hraſkal. W Sajeczej Holi džesici Ichwo zyganož wohladaczej, a dolež hlyſche ſebi holicz ſi wezipoſneſu zyganske ſhwjenje hlyſje wohladac, wón hwoje ſotru domož požla. Ředma pak bě ſo wón ſi zygana ſchiblizil, ſo jeho jena zyganka doſahnu, cžižnu jeho na wós a jemu hubu ſi papjeru a rubiſhczem ſatyla. Vanda je potom do Teltowa wotjela a ſo w Weizenſeeu ſadžeržala. Tu ſu hólza džebac ſnedžel jateho džerželi, doniz ſo zyganož ſažo na puczowanje naſtajili njeſju. S hólzom ſu Němku, Auſtrisku, Danſku, Rusku a Elsaſ a Lothringsku pscheczahali. Hzo krótko po tym, hdyž ſu Weizenſee wopuſtſzili, ſe hólz njevalolo Šhorſelza ſpytał czeſkuz, tola ſu jeho ſažo doſezahnuli a jeho pschi tym ſ nožom w wobliczu ſranili. Blusny, to dopofasowaze, ſu hischče někole pod hólzowym wózkom a na ſizu widžec. Hacž runje ſu hólze hroſhli, ſo jeho ſlonzua, kž ſo hischče ras ſpyta czeſkuz, je wón tola 25. juliya w Elſterwerde ſygana ſtvožnul. Gmjenſki pschedſtejer w Štěwſhne, k kotremuž je po dolhim budženju pschichol, ſe jeho pschi ſebi hospodowal a jeho nanej powjescz dal. Sandzenu nježelju je nan po hwojeho hólza pschichol.

* Pschi pruhowaniskim pkuwanju wojaſow Niženskeje garnisonu ſu ſo hrjedu ſedmjo wojaſy ſepili. Wojaſy běchu drastu woblegzeni a ſ počným bremjenjom wobčeženji.

* Nowe běrný ſu druhdy ſchłodne, wožeby hdyž ſo hnydom na nje woda piše. W Teupiz w Bramborskej je někto na to wumrjeſ.

* Swojeho pječſetneho ſynka do ſmjerce pschejet je wutoru popoždnu pohonež Schnödecke w Teltowje. Hdyž wón ſi dwora wjedže, džeczo pod woſowe koła ſaběža, kotrež jemu psches wutrobeno džehu. Wobjaromny nan je ſebi tu wěz tak i wutrobie wſal, ſo je wſhón wot czeſkých myſlow wobjath.

* Po wofswjenu „Khežorstwoveho Naučenſtnika“ ma Pruska ſtva w naſtupanju ſymſkeje pschicnzy, ſymſkeje rožki a běrnov dobre ſrěnje žně. Šmfska pschicnza dava 100 %, porňo 91 % w řeče 1891, ſymfska rožka 103 %, porňo 82 %, lóniſhczeho ſeta, běrný 102 %, porňo 95 %, ſymfsi raph 95 %, porňo 74 %, řečni jecgmjet 96 %, porňo 102 %, wows 84 %, porňo 104 %, džeczel 84 %, porňo 91 %, ſyno 85 %, porňo 90 %, lóniſhczeho ſeta.

* W baltiskim morju ſtai pola Helsingforſa dwaj parníkaj do ſo ſraſhloj. S Petersburga wo tym piſhaj: Parnik „Ajaž“, ſtara kablata ſódž, na kotrež ſo nehdže 100 woſkow wjeſeſche, ſo rano w 2 hodžinomaj ſi paſažerſkim parníkem „Runneberg“ ſetka. Ajaž město na pravizu na ſewizu ſi pucža ſjedže, tak ſo „Runneberg“ do „Ajaža“ ſtořej, kž ſo hnydom podnuri. Wucziskanie wulhowaniskich rynek, kaſhežow, ſtolow atd. a puſhčenje čožomow bě pschi kniežazej hibolej cymowocze podarmo. S „Ajažowych“ paſažerow ſo jenož 10 wulhowanach, cži druhý 90 ſu ſo ſepili.

* Činaczeſetny wowcži paſtře w kloſtrje ſwj. Jurja we Wulhovje wuwjedže ſtſležneho holkza Jurja Šimtionsa, wo kotrež wjedžesche, ſo ma krajzat pschi ſebi, do bliſteho leža, hdyž hlyſche jemu tón krajzat wjac. Džeczo jemu jón ſi dobrým njeda, duž jemu młodz rubježnik ſi ſijom nop roſhčezpi a ſo w ſeklach ležo

wostaji. Čežko sranjene džeczo s čežka žive wostanje. Slošniške hólciské je sojate.

* (Namréw, wo kažkimž hischeze swét hlyščač njeje.) Psched někotrymi dnjemi w Linzu starý nejenjenz wumrje, tiz bě so časž živjenja ludži sdalovač a jako hamotnič ežiche živjenje wjedl. Po jeho smjereči namréčtej jeho dwě hotje jeho sawostajenstwo. Hotowych pjenjes namakajtej malo, sa to pak list, w kotrymž steſeſe, so semrty swojimž hotromoj swoje w 3 kschinjach schowane smachi wotkasa. Hdyž te kschinje wotewrischtej, namakajtej w prěnjej 365 kholowow, w druhej 365 lažow a w tsecžej 365 kulinjow. Starý hamotnik bě po tajkim sa kóždž džen zyloho lěta druhe wobleczenje měl a so krucže teho džeržač, so by so žadyn kruh brasty wjazy hacž junkroč sa lěto njewoblett.

* Psches kožož řeſniča pschejedze, tón je sa sekundu wjazy naſhonič, hacž druhi sa wjele lět. Derje temu, tiz to pschětraje. To ho tele dny rjanej mlodej holzy w Londonje sta. Hdyž čežkej napšecžiwo hladasche, so nahle jedyn muž do njeje saběža, tak so ju do kolijow storči. Inspektat móžesche jenož hischeze na nju sawolacž: „Tež s měrom!“ Wona tež s měrom ležo wosta a zylo dolki ežah pschewriekota psches nju, ju njeſtanivšči. Sama pak stanuej njemóžesche, a hdyž ju sběhnuchu, njemóžesche tež hischeze sa dolho na žanej nosy stacž. Tež bě čeſcze woschědzinila.

* W schpaniſkim městacžtu Dos Agnas je so krawny duel bjes dwěmaj žónſtimaj měl, kotrež běſteře wobej do teho ſameho mužſeho ſalubowaněj a teho da na so žarliwej. Běſche to duel s pistoliemi, pschi čimž so prěni kroč na dalokoč 20 kročelov, druhi kroč na dalokoč 15 a tsecži kroč na 10 kročelov tſeſeſe. Řež je widzeč, bě žónſtimaj ta wez jara kħutna. Pschi tsecžim wutſelu bu mlodicha žónſka s kulkou, kotaž psches pluza džesche, čežko sranjena a boja so, so budže holza na swoju ranu wumrječ dyrbječ. Wona je halle 17 lět stara.

* Kermawny njeſtuff je so 25. julijsa w Warszawje stał. Wječor wokoło wožních stupi knježna M. do khefejownje Bavarije a džesche runy pucž k jenemu blidu, sa kotrejž dwaj wyschlač khežorskeje gardy, knjeſaj Mutelnik a Golowac̄ewski, ſedjeſchtaj. Tam wona hnydom mječík wuczahnu a s nim najprijej knjeſa Golowac̄ewského do wutrobna klo a potom knjeſej Mutelnikej krk pscherēſnu. K temu bě malo sekundow trjeba, tak so bě mordatſtwo wumjedžene, předy hacž móžesche ſchlo na pomož dohwatač. Knježna M. dashe so s měrom ſajecž a wupraji so, so je so na tymaj wojaſomaj wječicž dyrbjača, dokež ſtaj ju do haniby njeſtoj a jej s tym čeſcze a dobre mieno rubitoj. Knježna M., jara rjana mloda žónſka, je džonka jara čežneje swojby w Barisu a bě w Warszawje s wuczku pola wysokého ruskeho ſastojnika. Wobaj wyschlač ſtaj na swoje rany wumrjevoj. Bjes winy ſtaj s čežka byloj.

* S člowieskim mjaſom ſu so někotri ludžo, kotrejž bě so žodž na morju ſlamala, džewieč dňiom dołho žiwili. Dwaj s nich ſtaj njeďadowno na parníku „Aljaſčka“ do Manzanilla w Mexiku pschishtoi a powjedataj, so ſtaj ſamolutkaj ſbytknaj wostałoj ſe 400 puczowarjow s lódze „Talitte“, tiz je so na pucžu do Benito na Mexikanských brjohach, 600 mil wot Manzanilla ſdalenych, w wichorje podnurila. Tyh 400 mužow, domorodowzow s Gilbertowych ſupow, běſche ſebi New-Yorki rěčniſk Levitt najač, so bychu na jeho khefejnzech na wječornym mexikanském brjoſy dželali. Do čołkna, na kotrejž běſchtaj ſo taj dwaj ſem pschishtoi, dželachu ſo s wopredka ſ nimaj ſchtrijo druh, kotsiž běchu w tym njeſbožu ſ lódze wusłakali; mjes nimi bě jena žona. Njemějachu pak wjazy hacž dwě wjeſle a hewak ani kapki wody ani dortka kħleba. Ta žónſka wumrje ſ hłodom a ſ lacžnoſciu hžo ſchtrijo džen, a cži pječo mužojo dachu ſo hnydom do jeje čela, so bychu swoj žałozny hłod ſpokojili. Prěnje dny džesche mihi wětr, tež ſendže ſo kuž deſhęſika, ſo ſebi myſlachu, ſo budžeja ſo napicž móz. Ale deſhęſowa woda bě ſo ſ morské wodu, horje do pomětra ſetazej, ſmeſhala, duž ſo pič njeſhōdžiſe. Bórsy ſwěczeſthe ſaſo palaze tropiske ſtôno, a lacžnoſez wšichc pſche wſchu měru čwilowasche. Jedyn ſe domorodowzow napi ſo ſkönčnje morské wody — bě to džesatý džen — bórsy na to pak wovrótne a do morja ſkoči. Sa dwaj dňej ſ tyh ſchtrijo ſbytkných 2 wumrjeſchtaj, tak ſo 16. džen, hdyž ſmilna žolma čołm ſ brjohej čiſnu, jenož dwaj ſ njeho wuleſeſchtaj a ſo ſ nałożenjom poſledních možow ſ rybarskej hčce dowlečeſchtaj. To ſta ſo 26. oktobra. Hacž do konza junija tam wostaſchtaj; pſchetož jej ſtavy běchu jimač tak ſaczeſte, ſo jimač wſchu ſkluzbu ſapowjedžiſu. Tak halle ſa džewieč měbzazow do Manzanilla pſchishtaj. Duž je bjes džiwa, ſo ſwét halle nětka wo tej žałoznej podawisne ſhoni.

(Bytwinſke powjeſče hladaj w pſchitofy.)

Pschedawárnja

twarskeho a wužitkoweho drjewa Wilhelma Winklera w Lubiju

na ſipowej droſy 1 a 5

porucža ſwój wulki ſkład derje wuroſčených húchich ſchmrékowych a kħojuowych tħiġheriſtich deſkow, hranitych ſedlowych, ſchmrékowych a kħojuowych ſloroſtich, ſhindzelowych a ſchpundo-wanskih deſkow we wſchěch ſo trjebazych roſmérach. Dale tſeſhne, ſépne, ſpalerowe a ſažuwne laty a tajke na papowé třeſti, kħojuowe a ſchmrékowe tramy wſchelateje toltoſcze, ſchpundo-wanske lejſty atd., ſaž ſe dufowe, ſchmrékowe, bukowe, klonowe, kruſchenjowe, ſipowe a worjeshinowe čenke a tolſte deſki, holanske kħojuowe ſchęſeph a karboliueum po čaſej pſchiměřených tunich placzluach a najtedzblivischem poſluženju.

Kedžbu pſchi kupjenju

Zacherſina.

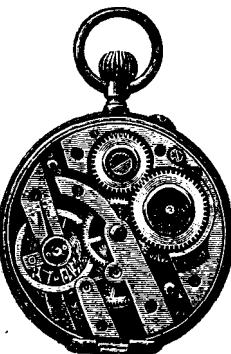

Motebjeratka: „...Nožu wotewrjeneho inſektoweho pólbra; pſchetož þym Zacherlin žadała! ... Kħwala tule woħbebitoſč ſ prawom jako najlepſi ſtred pſche wſchě pſchekħanzy, duž jenož ſaſyglowanu blesku ſ mjenom Zacherl woſmu!“

Woprawdžity doſtač:

W Budyschinje pola kl. bratrow Merſchow,	= = = Straucha a ſoldy,
= = = L. Oth Engerta,	= = Ernsta Mittascha,
= = = Jurja Holda w měſčez. hapt.,	= = C. A. Lukascha,
= = = Bartsche	= = Pawoła Šchokarta,
= = = Biskopizach	= = Alfreda Böhmy,
= = = Bukezach	= = Herm. Kschizanka,
= = = Kettizach	= = Pawoła Wielka,
= = = Wjasonjz	= = E. Ferd. Lehmann,
= = = Scherachowje	= = Ed. Tammera,
= = = Sohlandje	= = Ernsta Augustina,
= = = Wojerezach	= = A. W. Knichale naſléd.,
= = =	= = Liborius Pſunſera.

J. G. Schneider a ſyn,
čaſnikarjej pſchi lawſkim tórmje,
pſchetož najlepſe a najtunishe čaſnikiki, bu-
djaki a rječasly pſchedawataj, teho runja tež
hrajadla po 1½ hacž 200 hrivnach.

Sa hódnoscí čaſnikow a hrajadłow ſo na wjazore ſetazej ſi piſmom rukuje. Pſchi pſchedawanju ſo herbski rěči.

W u p r ó ſ d n i e n j e.

1. januara 1893 ſo ſtatne wuczeńske městno Bóšicžanskeje ſchule, pod kellaru wycihscheje ſchulſkeje wycihsocje ſtejaze, wuprōdni. Dokhodn wuczeńja pôdla ſaſtojského wobydlenja a ſtarobnych pſchilohow 1200 ml. kataferskeje mſdy a 72 ml. ſa wucžbu w wudokonjazej ſchuli.

Zadaczeljo, kofiz ſu herbſkeje ręcje mózni, njech ſwoje žadanja ſe ſaloníſki pſchilohami hacž do 14. augusta t. l. podpiža- nemu poſčelju.

W Budyschinje, 1. augusta 1892.

Kralovski wokrjeſny ſchulſki inspektor
ſchulſki radžicel Rabiš.

Wosjewjenje.

Ola dželenja herbſta je w Budyschinje pola Varta kublo čiſlo 41, 26 akrow ležomnoſeſe wopſchijaze a ſ 499, 2 dawſkiſi jenocžemi wob- cjeſene, hnydom ſe ſwobodneje ruki na pſchedan. Wuměnjenja a wcho- dalsche je pola podpižaneho ſhonicz.

W Budyschinje, 4. augusta 1892.

Falka, gm. pſchedſt.

Ola dželenja herbſta ma ſo pondželu 22. augusta popołdnju w 3 hodžinach w Nakoſdach pola Varta kheža čiſlo 3 b ſ malei ſahredu na pſchedadžowanje pſchedawac̄. Na kupjenje ſmyžlenni čyžli ſo tam ſenčz.

W Dyrbachu pola Kletneho je kheža čiſlo 30 na pſchedan.

W Schechowje pola Nejkwacžidla je ſahrobiſka žiwnoſci čiſlo 27 ſe žinym a morwym inventarom na pſchedan. Dalsche je pola wubowy tam ſhonicz.

Dobre luczne hyno ſo kupic̄ pyta. Dalsche je ſhonicz pola domownika Kónza w hofczenzu „ł ſłotej krónje“.

Hiszeje mało trjebana hyka- njowa maschine je pſheměnjenja dla na pſchedan w Hodžiju čzo. 15 e.

Dwē mlodej kruwje ſ czeleczom ſo kupitej na kamjenitnej hafzy 16.

Prokata na pſchedan.

Prokata běleje Nortſhirskeje a tež čornopisaneje Berkſhirskeje razy, kofiz ſo ſara lohko wulformja, ſu pſchezo po čaſkej pſchiměrjenych niſlich placziſnach na pſchedan na krajemaj dworomaj

w Budyschinku a Pſchiwczizach.

5 porſtow tolſty hukheny polč ſunt po 75 np., pſchi 10 puntach tuňſcho, ſeleny polč ſunt po 70 np., hadleschjo " " 70 " pſchedawa

Otto Bötschke
6 na žitnej hafzy 6.

Rajz
gruph,
jahly,
hejduschtu,
hróch,
holi

po jenotliwym a ſ zyla porucža tunjo Th. Grumbt.

Pſchepoloženje pſchedawańje.

Sapocžatſt augusta ſwoju

pſchedawańju kravatow a ſchalltow

hacž dotal wote mnje ſ firmu M. Walther na bohatę hafzy 10 wjedženu,

na bohatu hafzu čiſlo 20 pſchepoložu.

Wot teho čaſza ju ſ firmu

Filiala Arthur Petasch w Shorjelu

dale powjedu. Proſchu, mje ſ dowérjenjom, hacž dotal mi ſpožczenie, tež w mojich nowych khlamach pocžesczic̄.

W Budyschinje, w juliju 1892.

ſ pocžesczowanjom

Arthur Petasch.

Khofej

hyry punt po 100 hacž 160 np.,
paſený " " 130 " 200 "
jenoz w čiſce a ſylnje ſlōdžazeſi
taikoſeſi porucža

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatę hafzy
na rožku theaterskeje hafki.

Turkowske ſlowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuňſho porucža

Th. Grumbt
na ſwolkownej lawſtej hafzy.

Gnui a dobrý paſený khofej

punt po 1 ml. 20 np.
porucža

C. F. Dietrich
na jerjowej hafzy 3.

Nowe połnojerje

po 5, 6 a 8 np.
porucža C. F. Dietrich
na jerjowej hafzy.

Móſchnije,

praktiſte nowoſče, njeſchetrzehene
derje bžeržaze, porucža

M. Pietſch

na hauenſteinskej hafzy.
Fabrika matrazow, rjemjenjerſkich
a móſchnetskich wžow.

Wobraſh

(bilby) ſo rjenje a tunjo ſaſchleſ-
zuja a ſ wobkutom wobdaža,
domowe johnowanje a wobraſy
w wulkim wobjerku a tunich pla-
čiſnach pola

Maxa Mützey
na bohatę hafzy 11.

Fotografowańja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbſkej a ſchuleſkej hafzy na Gickelskej horje.

Wozebitoſcze: Fotografowańje džeczi a wjazorych
wohobow, fotografiſe w wulkoſci visitneje kharty placza
12 ſchul 6 ml., tež pſchi dwojakim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym wobraſu w wuměſkim wuwiebzenju.

Dobre ſlōdke ſikery liter po 70 a 80 np.,
dobре ſlōdke paſený 55 a 60
woprawni starý žitny paſený liter 70 a 80 np.,
jednorý čiſty paſený liter po 28 np., w čwizach liter po 27 np.,
woprawni winowe kihalo liter po 36 np., jednore kihalo liter po
6, 10 a 12 np.,
nowe połnojerje po 5, 6, 7 a 8 np., najlepſha twora w čwizach,
nashymſta pozyłka, tunjo po 36 ml.,
petrolej w orig. čwizach punt po 11 1/2 np., po wasy punt po 12 np.,
čiſczeny ripikowy wolsi punt po 36 np., po zylisnach punt po 34 np.,
rajk, rjana wulkoſornata twora, punt po 16, 18 a 20 np., po
zylisnach tuňſho,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
khofej hyry, punt po 105, 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np.,
khofej paſený " " 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
a wiele druhich, tu njeſtenovaných wžow na najtuňſho.

Pſchi tym dyrbju ſpomnycz, ſo ſwojim wotehjerarjam, twory
kupowazym, lutowanske marki njeſtudam a ſo ſo ſi druhimi pſched-
myſlomnymi ſchęzipami njenakladuju, ale ſo ſzym kruſe ſprawny a tuni.

Carl Noack na žitnej hafzy.

Moje khlamy ſu w ležje 1864 ſałozene.

Schlipsh, pſchedkoſchlifi, manscheth, zwieru,
banh, ſchnoru, bortu, židu, ryschu, rukajz, a
ſchtryp, dybſacžne rubiſchka, eżorne a piſhane
ſchorzuchi, taž tež wſchě wězy i podſchicžu po jara
tunich placziſnach porucža

Moritz Höninger
na bohatę hafzy 12.

Njezwacžidliški mlyn
porucja stajnje tunjo
ff. pschencznu muku,
- ržanu muku,
- pižn gris,
- mažkowu šchrót,
kýru tolčenu koscjnu
atd. atd.

Holandski mlokowy pólver
s najlepšich selow a körjenjow
pschihotowanych, po jenej abo dwemaj
kijomaj krumow abo wozam na
prenu pižu našípanym, pschisporo
wobzerności, pldzi wiele mloka a
sadžewa jeho wolszenje;
lonjazh salšowy pólver,
wuzitkowy pólver sa
howjash skót,
wschë sela a körjenja
porucja
Brodomska haptika
w Budyschinje.

Napominanje.

Prozež pschecživo schachtarzej Budyschhoffej w Xantenje je ho s polnym
wuwiniowanym wobskorzenego skoncžl. Podpižani paž mënja, so ho
nemski lud pschi tymle wuhodze
smierowacz nježm, so dyrbi ho wjele
bóle na wscho waschnje prözowacz,
so bychú ho mordat a jeho žobu-
winizh wuhledzili.

Duž so na wschë ludowe woschtí,
kotrež čzedža tež w teſle węzy bě-
dzenje wo prawo wubědžic, s nalež-
nym napominanjom wobroczamy,
so bychú temu nahladne myto wu-
stajili, kij mordarja hólza Hege-
manna tak l věrje hóbnje dopokáša,
so može ho jemu jeho njeſkutk do-
pokášac. S tym dyrbi ho s dobom
— hewak njeſwucjene — wostajenje
statneho recznistwa s privatnym flut-
kowanjom docžinicž.

Jeli so ho njemohla nahroma-
đena suma, kaj je wotmyžlene, na-
klicz, by ho wona s džela l rowo-
wemu pomnikie sa njeſbožownebo
hólza a l podpjeranju cježlo po-
trjeheneju nusu cjeřpjažeu džesčzo-
weju starscheju wujila.

Swohodny knjes s Durant.
Dr. Förster. Theod. Fritsch.
Dr. Heutschel. Gubner.
Dr. König. Dr. Stille. Raab.
Steigner. Dr. Gesdorpf.
Oswald Zimmermann.

Pschineski prožymy knjesam:
Arthurej Lemmje w mědžcan-
skej hapticy, Emilej Gubneres
w Ed. Rühlez knihkuſtwe, G. A.
Bezzy na bohatéj hazy čížlo 17
pschepodac abo s hezkom: „Xan-
tenske skónzowanje hólza“ po-
blacj.

Němiske
reformiske towarzystwo
sa Budyschin a wobolnoſć.

Provinzialne towarzystwo sa snutskowne mižionistwo

se ſwojej létuszej kłownej ſromadžisnu dopomuženski kwyedžen na
ſwoje pječadwazyciſlētne wobſtacje ſjenocži.

Wschë towarzystwo ſobustawy a pschecželo ſnutſkownego mižion-
istwa ho wutrobnje pscheproſchuja, so bychú ho pschi tym wobdžili.

Kwyedžen ma ho

piat 26. augusta t. I.

w Budyschinje wotbywacj a ho rano ½10 hodzin se kwyedženskej
Bozej klužbu w zyrkwi Marie a Marthy ſapocžne, kotrež je ho
l temu s pschecželnej ſwolniwoſću wot Budyschſkeho zyrkwinſkeho
pschedſtejczefſtwa pschewostajila.

Kwyedženske prežowanje ſměje knjes dr. theol. et phil. Löber,
dworski prežat a wychſchi konſitorialny radžiczel s Dražđan.

Ke tutej kwyedženskej Bozej klužbe ho létua ſromadžisna
½12 hodzin w Marcinym wstawie pschisamkne, w kotrež knjes
farat Jakub Njezwacžidliški létua roſprawu a knjes s Griefern nad
Hródkom roſprawu wo poſlánicy poda.

W 2 hodžinomaj dyrbi ho ſromadžun wobſied w hóſczenzu
„k wirowej kicži“ wotbywacj; tež knjenje ho pschecželne psche-
proſchuja, so pschi nim wobdželic.

W Budyschinje, 8. augusta 1892.

Provinzialne towarzystwo sa ſnutſkowne mižionistwo.

Hamſki hejtman s Bejschwic̄. Farat Imich w Hodžiju.

Pohoržne Towarſtvo Šerbskich Burow w Khróscžizach
ſměje ſromadžisnu pondžen 15. augusta popołdnju w pječi dla
ſkaſanja hnojow, tak daloko hact hiſtce poobračuju, a ſymjenjow
sa naſhmu.

Pschedkydſtvo.

Lužica. Měſačník za zabawu a powučenje. Zhradny časopis hornjo- a delnjołužiskich Serbow.
Zamołwity redaktor a wudawař: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadža srjedz kóždeho měsaca w Budyschinje a hodzi so wšedźne ſkazac pak na pósce pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaci jenož 3 hriwny.
Poručamy našim lubym Serbam naležne tutón jenički
zromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

Emma swudowjena Vorwerkowa

porucja płyſhōwe pjeſſe, létuſe pjeſſe, zanki, modne žakety,
deshczue manke, trikotowe taſſe w wulkim wubjerku po tunich
placgħiſnach.

→ Poſkuženje w němſkej a ſerbskej rěči
w Budyschinje na kłownym torhochęgu 5.

Mucžne latařnje a wětrowe latařnje

hamſny wudžell, kaj wschë klampnaſke twory porucja

F. A. Sommer, klampnaſki miſchtr,
na róžu kłownego torhochęga a jerjowej hazy.

→ Wičžny džen mam hwoje ſtejnischejo na kłownym
torhochęgu bliſko meſchęzanskeje hapticy. — Tež ho tam węzy
l porjedzenju pschijimaju.

10 mk. myta.

Wokonoscherſke pschedawanje dybſacjnych čaſniſtow a ſlotych
tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khejorſtweho rjemjeſklo-
weho porjada ſakasane. Schtož tajkeho wokonoscherja, puežowarja
abo wikowarja pscheradži, tak so može ho khostacj, hornje myto
doſtanje. Sa Budyschin a wobolnoſć tajke wosjewjenja knjes
čaſniſtak G. Mager pschijima.

Swiask čaſniſkarskeje jednoſt.

W Budyschinje: G. Höfſler. Gustav Mager. Franz Marschner.
Jan Gáth. J. A. Henke. Max Kloſkau. Ernst Herkner.
A. Záros w Hodžiju. Heusel w Dobruschi.

Šerbske ſpěvh
do žnjowych wěnzow
hu doſtač w wudawařni „Šerb.
Nowin“.

Wobydlerjam Hodžija a wokol-
noſće l wježdženju dawam, ſo
ſtuduje ryju a drzewiane a
želeſne plumpy dželam a ſtajam.

Korla Schütka w Hodžiju.

„Na pschetorach čeřpjažym!“
Hladajče ſwoje cježlo, njenoschczę
žadyn pjerat bant wjazy, pruhujče
nowowunamałam

pažath pschetoržny bant
bjes pjera
jenichy prawy anatomili; naj-
lepši pschetoržny bant kwesta,
dospołna wětoscž, w nozy a wodnjo
noschny. Cježne pažy ſa wschë
čeřpjenja a wobſtejnoscze. W Budys-
chinje 14. augusta wot 8—6 hodž.
w hóſczenzu k jandžej l rěčam.

L. Bogisch ſe Stuttgart.

1 mk. 50 np.
placgu ſa stare rybjaſe kóſcjoſe
pschedeschcznikowe ſtejadoſlo a klu-
puju tež po najwyhſich placi-
ſnach ſtaru rybjaſu kóſc ſe
ſchtaſtow a drasty jenož kobotu
20. augusta w „ſlotym lawje“
w Budyschinje.

G. Haupt ſe Dražđan.

W Budyschinku čížlo 8 je
w maživnym twarjenju ſtrwa ſ ſto-
mori a kwyedženske ſahroku hny-
dom abo l Michalej na pschenaſce.

→ 1. oktoberj ſo na lawſkej hazy
čížlo 11 kuchinska holsza pyta.

Wotročkow, džowi, dōſti a wo-
lažych pyta

Šomidlowa na ſukelskej hazy 10.

Hejtmanow, rólnych poſončow,
ſkrenkow, wolažych, ſtužobne, hródzne
a l wotklaſanju ſwini holszy pyta

Hennoldowa.

Gsyn sprawneju starscheju, kaj
že wlynuſtvo naukuńcze, može
ſ pschihodnymi wuměnjenjemi do
wucžby ſtupicj

w Njezwacžidliškim mlyne.

Dawam l wježdženju, ſo ſy-
hój ſlub ſ Marju Mieknerez
w Hlinje pola Hucziny cjeſce
roſwjaſał.

Korla Pětſchka
w Barze.

Zjawný džak.

Wot serbskeje stud. młodosće
wobydlerjam Kulowa a wokol-
nych wsow za wutrobne přijeće
a hospodliwoſć, studentam wo-
pokazanu, wutrobny džak praji

A. Dub, bywši h. starši.

(K temu čížlu pschiloha.)

Bschiloha f číslu 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. augusta 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Duchorskej zyrlwi smjeje jutje njedzelu rano w 7 hodž. farač dr. Kalič němčku spomiedni rēč, ½ 9 hodžin diałonus Räda němčke a w 10 hodžinach serbske předowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrlwi: Jaroměr August Bruno Beutner, burowowý pscheder, s Martha Augustu Idu Ponicher na Židowje.

W Katholskej zyrlwi: Jan Przybyla, dželaczer w Bobolach, s Mariju Holbjanez s Budyschina.

Křen:

W Michałskej zyrlwi: Paweł Ota Kurti, Jana Augusta Felta, rěnika na Židowje, s. — Martha, Jana Ernsta Freiberga, schwæza w Sztonie Vorščozi, dž. — Korla Maz, Korle Kopjenecja, fabrikarja na Židowje, s. — Korla Ota, Handrija Wieżasa, dželaczerja w Czelanach, s. — Ernst Pawol, Ernsta Augusta Oskara Buscha, dželaczerja w Wownjowje, s. — Jan August, njemandz, s. w Delnjej Klinje. — Emma Augusta, njemandz, dž. w Libuchowje.

W Katholskej zyrlwi: Martha, Jana Augusta Robla, dželaczerja na Židowje, dž.

Zemrječ:

Džen 3. augusta: Theresija Elsa, Emila Gustava Bertholda, klampnačkeho mīchtra na Židowje, dž., 1 lěto 8 měsazow 17 dnjow. — Kurt, Pětra Bohuwera Hānsela, khežerja a wōsnika na Židowje, s., 3 měsaz 8 dnjow. — 6. Lejna Jawrich, schwæza s Želzy, + w Dobruški, 71 lět 5 měsazow 10 dnjow. — 7. Augusta Hana, Korle Ernsta Schöith, žiwnočejerja w Wownjowje, dž., 1 měsaz 16 dnjow. — Korla August, Jana Augusta Wieżasa, žiwnočejerja w Klinje, s., 9 měsazow 17 dnjow. — 8. Julijana Robertina Waltherz, mjen. Gadez, privatierka tu, 69 lět 10 měsazow 7 dnjow. — 10. Handrij Doržan, khežer a krawſti mīchtr na Židowje, 71 lět 8 měsazow 11 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	6. augusta 1892		11. augusta 1892		wot		hacj		
	wot	hacj	wot	hacj	ml.	np.	ml.	np.	
Widewicza	bela	10	30	10	59	9	71	10	—
Rozla	žolta	9	41	10	—	9	26	9	56
Jeczmien		7	50	7	8	7	19	7	50
Bowb		7	86	8	—	7	33	7	67
Groch	50 kilogr.	7	60	8	—	7	—	7	60
Wola		8	89	11	11	10	56	11	81
Zahly		8	6	8	33	7	50	8	6
Hedoushka		16	50	19	50	14	—	15	—
Berny		18	50	19	—	16	—	17	—
Butra	1 kilogr.	3	20	3	80	2	—	3	—
Widewicza musa		2	30	2	50	2	—	2	30
Rzana musa		9	50	18	—	—	—	—	—
Ssyro		9	50	15	—	—	—	—	—
Saloma		3	—	3	40	2	40	2	80
Brokata 876 schuf, schufa		18	—	20	—	17	—	19	—
Widewicza wotrubu		7	—	24	—	—	—	—	—
Rzane wotrubu		5	—	6	—	—	—	—	—
	5	50	7	25	—	—	—	—	—

Na buech w Budyschinje pscheniza (běla) wot 10 hr. — np. hacj 10 hr. 25 np., pscheniza (žolta) wot 9 hr. 41 np. hacj 9 hr. 75 np., rozla wot 7 hr. 60 np. hacj 8 hr. — np., jeczmien wot 7 hr. 50 np. hacj 7 hr. 80 np., wotb wot 7 hr. 65 np. hacj 7 hr. 80 np.

Draždjanile mīšowé placisny: Hōwjadi 1. družiny 63—66 ml., 2. družiny 57—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rēsnejše wahi. Dobre krajne kwinie 52—65 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 ml. po buncie rēsnejše wahi.

Wiedro w Londonje 12. augusta: Rjane.

Czesczenym Sserbam poruczam po najtunisich placisnach a w najlepšej dobreceji

prima maschinski woli, folmas a mas na fožu, žolty a čzornu.

Esu to snate dobre, volhe lěta wjedzene družiny. Tež poruczam swoje palmostornowe mydlo a běle masne mydlo.

A. Pittner w Budyschinje, pschedawatnja tukowych a woliowych tworow s wulkem na Lessingowej droži 6.

Pschedawatnja žeslesnych krótkich tworow a grata

B. Fischer na žitnej hafy,
magazin sa domjazu a hospodarsku nadobu,
poruczam swoje snate solidne wězy po najtunisich placisnach.

Sa ratarjow:

Ia košy (sa kotrych dobręscę
ho rukuje),
herpy,
žynowe widla,
žnojne widla,
žnjowe widla,
lopacze,
šopody,
rječaly

a t. d.

Sa rjemježlnikow:

Ia grat sa tyšcherjow:
= czechlow,
= murjerjow,
= samkarjow,
= kedlarjow,
= tapezérarjow,
= rěnikow,
= schewzow,
= krawzow

a t. d.

kaž tež wše wužitne wězy, jako kwahne a skladostne daru ho
hodžaze, jako:

ff. Solingiske blidove nože a
widliczki, ff. řizy,
ff. nožicy,
možasne a worzlowe platy,
warne hudojje s lateho želeža,
emaillérowane warne hudojje,
khofejowe mlyny,
schaty žimaze maschiny
a t. d.

butrowe wahy,
dezimalne wahy,
taſtowe wahy,
khlebowe truhaki,
schklenzy k sakladzenju,
pschedeschcznikowe djeržaki,
khamory psche mudi,
jedzowe khamory,
kwěckowe blida
a t. d.

B. Fischer na žitnej hafy.

Wschón ratarjski grat

a potrjebu

poruczam tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wilek.

Destillazijsa Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilek
poruczam swoje dobre dwójne likery jako rōzovy, hontwjerjski,
khějorski, selowy a heršlowsky liker, kaž tež derje čjesczeny palenz
prěnje a druheje družiny, wopravdite winowe kihalo, kihalow
sprit a plodowe kihalo w bleščach a po mērje. — Naturski
khemjesczku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
k wilek, khějorskim atd. poruczeja.

Destillazijsa Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

August Lorenz
w Budziszach
porucza
khosej wožebiteho měščenja,
wino,
zigarj,
kučne warjenje,
mydlo.

kaž tež želeſne a móbre emallero-
wanie hornzy, pónwje, wóbne pónwje,
kóla, wulki wubjerk kwažnych a
skladnostnych darow. Wjedu jenož
dobru tworu po tunich, ale twjer-
dyh placzisnach.

Po herbskej Božej klužbje ſu
moje khlamy na krótki čaž wote-
wrenje.

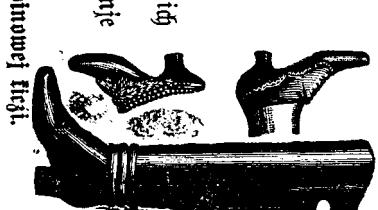
■ Pſhczelne poſłużenie. ■

Jerje
rjane tuežne
mandl po 40 np.
porucza

Ald. Rämsch
pſchi butrowych wílkach.

■ w bohatel hafy 29 i nupředna hoſtěnja i vinnou řeči.
■ Mistraschi mudiček
■ v nojištěch vubjertu po najtunischi
■ placzisnach.
■ Skosanie po měre a porjedzenje
■ po ruce, berje a tunjo wobistora.

Turkowske kłowki
najlepsze druziny porucza

Moritz Mierwa
pſchi mjaſkowym torhoschczu.
Destilacija ſnatych dobrzych likerow
po starzych tunich placzisnach.

Walenz
jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derježlobzzych
druzinach poruczataj tunjo
Schischka a Rječka.

Patentowane ſmjetanowe Viktoria-separatory,
mlokoſte ſtudžaki, mlokoſte mérne kaný,
Šyno wobrocza ze maschiny,

konjaze rěble
po 75 mk.,

do předla a do ſady hibajomne,

wulke ruczne ſahrabowaze hrabje
w kózdej žadanej ſchéri a kózdej ſcheli liežbu ſubow po
9 ml. 50 np. hacj 16 ml.

trawni a žito žnějaze maschiny,
parne mločjaze maschiny a lokomobile,
džele ſ wudospolnjenju hnydom,
wschē porjedzenja ſ rukowanjom jara tunjo

porucza

August Steinbrecher w Bifkopizach.

Fabrika a ſklad ratarſkih maschinow.

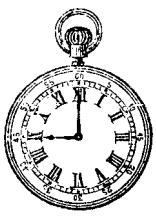
Franz Marschner

čjaſnikat w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej hafy cjo. 9

hwój ſklad čjaſnikow a čjaſ-
níkowych rječjasow doboczi-
wemu wobfedzbowaniu porucza.

■ Hodna twora. Pifomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.
Pſchispomnjenje: Něču h e b s k i.

Tunje

zigary

kupowanſte ſorko ſa ſaſopſchedawa-
rjow,
tybzaz hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann

na ſnitskownej lawſkej hafy cjo. 6,
filiale na bohatej hafy 28 a na róžku
Lubifkleje a Märtigowejce dróhi.

Richard Neumann
porucza kyry a paſenj

khofei

w najwjetſchim wubjerku a naj-
lepſzej dobroſci po najtunischi
placzisnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſkich džel-
bow ſo poměrnie nižſe placzisny
woblicza.

Nowoscze

w ſmotsjazhých liſtach,
ſbožopſchedazhých thart-
lach we wschēch druzinach,
žinowych,
narodniſkih
a kwažnih ſpěwach

porucza we wulkiem wubjerku

Gustav Rämsch

na bohatej hafy 22.

Saſopſchedawarjam ſo ponizene
placzisny woblicza.

Pſchedawanje a
porjedzenje
w ſchēch druzinow
čjaſnikow.
Placzisny najtunischo
a rukowanje na dw
lécze.

Gustav Mager,
čjaſnikat
11 na herbskej hafy 11
pſchi starých kasarmach.

Wulki khofejowy ſklad

Th. Grumbta

w kupnizy na ſwokownej lawſkej hafy

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacj 170 np.,

paſenj khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym najlepschim klobze.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něſczone rebliky, khachlowe durečka,
tſeſchne wokna, twarske hoſdze

porucza tunjo

Paul Walther.

„Serbske Nowiny“ wurdają so kóždu sobotu. — Stwórlétna przedpłata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjeſenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čiſlo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamówity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číšć Smolerjec knihičiščefnje w maćičnym domje w Budyšinje.

Číslo 34.

Sobotu 20. augusta 1892.

a nawěštki kiž maja
o w wudawańi „Serb.
ow.“ (na róžku zwonk-
ej lawskie hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego ryncka 10 np. a
maja so štвórtk hać do
7 h. wjeor wotedać.

卷之三

Śwētne podawki.

Němske khejzorstwo. Saki prynz Jurij je saňbeny tydženj jako generalny inspektor 2. wójskowej inspekcji w Pósnanskiej pěsche a jěsne regimenty 5. armeekorpsa wobhladował. Wo jeho pschebytku w Pósnanju pôsle nowinu píšaju: Prynz so njedzeli rano krótko po 6 hodžinach do Franziskanskeje zyrkwe poda, hdzej Bože wotkanje wujwasche a něhdze dwé hodžinje dolho pschebywasche. Posbzischo bě wón pschi Bozej klužbje w Bernhardinskej zyrkwi pschitomny. Pschi skladnosći wulkeho wjeczorneho pištanja ponádzeli wjeczor so w nižsich werschtach pôsleho wobydlestwa powjedasche, so je pschichodny pôsli kral do Pósnanja pschischoł. Tole powjedanie je drje se spominanjom na tamne časy nastalo, w kotrych je saki kurwjerch s pôslim kralom był, abo wulhadža hnadž wone s nadzije, so w pschichodnej wójnje Němzy Rusku pobija a so potom saho hamostatne pôsle kralestwo saloža, kotrehož krala bychu jeneho saksteho prynza sczinili?

— Po powięsczach se schwediskeho hlownego města Stockholma khězor Wylem 4. septembra do Gothenburga pschijedze, hdzej jeho schwediski krónprynz powita. Dzen posdžischo budže wón se schwediskim kralom Oslarom na Hunnebergu honicz a ho wjesczor na dompucz do Němzow poda. — 11. septembra budże khězor Wylem pschi po-
hwjeczenju pomnika khězora Wylema I. w Meezu pschitomny. Na-
sajtra budże wón wulkej paradze 16. armeekorpса pschihladowacj.
Pschi manevrach tuteho armeekorpса ho tež kral Albert a saski prynz
Jurij wobgdělitaj.

— Kheljor Wyhem ho w bliszchich dnjach w Limborskej holi woczakuje, kdzej dzie zebi pólne żelezniz, wot żelezniczych regimientow bjes Uelzenom a Celle natwarjenu, wobhladacz. W Celle je na to hido garnisona pschihotowana, tez je tam hido wodzec wulkeho generalnega staba, general se Schliffen, pschijt. Pólne dwornisczco, blisko Celle sałożene, je elektriske poświetlenje dostalo a se swojej metrowej schenow, i njeprzestawajzy jézdazymy lokomotivami a czahami, i wjele stanami a barakami fajimawym napohlad pościcza.

— Hacż ma ho dwieletna wojetſka flūžba sawjescz, abo hacż ma triletnia wostacż, ho w blijschim časzu wot khęzora roszhudzi. Taza samoznī a nahladni wojetſky wyszczu su pszechdziwo dwieletnej wojetſkej flūžbie, bjes tym so khęzorſtowoy lązler a pruski wójnski minister sa nju wustupujetaj. Po wsčem, schtoż ho k wierje hóbne powieda, ho khęzor k nahladam wójnskego ministra a hrabje Capribia koni. Sa to tež psichoth rēča, kotrež dyrbja nowe dochodne żórka khęzorſtu wotwierciż.

— W królewskiej broniętej w Spandawie było sażo nowu wojskowego tselbu dżelału, kotrejż hłowna wożebitośc po sbaczeniu w jejnym małym kalibrze, jenoż 5,5 milimetrow wulkim, wobsteji. W tu kłwili so tselby na prahu dżelału, kotreż tselby pruhowanska komisja wuspłytyje. Wojskowe zarządzinstwo pęczę hiszczę myśle nima, tele nowe tselby w bliższym czasu w wójsku sawiejsz. Nektore so hiszczę pszezo tselby Wanlicheroweho systema, s' kotrymiz je nemsze wójsko wobróniene, dżelału.

— Helmý na pruhu, lotyšch kónz a wobbiti s aluminija wobsteja, su ho myštwam garde-füsiliſkeho regimenta wudželile. Tele helmý, kotrej su wjele lójšche, hacž dotal trjebane, dyrbja ho pschi wóschéch tých regimentach sawfesch, lotyšch helmowe wobbiti su s héleje mšedze dželane.

— Pschi lětusčich nosymlstich manevrach pruskeho wójska budža wojažy woſebje daloke a ſylné marsche člinicž dyrbjecž. To ſo ſe ſaměrom stanje, ſo bydu ſo wojažy hižo w čažu mera na wulke napinonja ſwuežili, kotrež jim w wójnje pschedsteja. Woſebitocž pschichodnych manevrow budže tež nôzne ležanje w stanach pod hošym njebjom. S týmle stanami je ſo hižo zyle němſke wójsko wuhoto-walo. Podla teho maja ſo wſchelake druhe pschipravý pruhowacž, kotrež ma wojerſke ſorjadtſtvo ſa jara wažne. Po móžnoſci maja ſo njewojerſke woſoby ſ dola manevrow dgerječ, ſo ſo ničžo do wukraſa pscheradžilo njeby.

— Ćełkijenje sozialdemokratiskeho wjednika Häuslera w Mannheimje je sa tamniſkich sozialdemokratow czeſke porażenje. W połładnizy lekarſkiſkeho swjaska, k̄ kotremuž ſkoro bjes wuwacza sozialdemokratojo pſchislaſcheja, ſu hido 18,000 hriwnew njedostatka wuſlebili. Wozakujia pak hiſceze wotkryte dalschich pſchelſciwjenjow. Häusleroweje njefeweny dla dyrb̄i fo sozialdemokratiſki lekarſki swjast, 17,000 kobustawow liežazy, rospuszczejic̄. Sa swjaskowym njedostatku dyrb̄i towarſiwovy pſchelſkyda rukowac̄. Häusler bē jedyni s najnajludniſkich wjednikow sozialdemokratiskeje strony, won na czole wſchęc̄ pſchelſciwac̄zow sozialdemokratow ſtejſeche a bē wot sozialdemokratow tež do měſciečanskieje rady wuſwolony.

— W Mauerze pola Wina hu czelowe sbytki austriackich a sal-
skich wojakow, w wojnie 1866 tam panujencych a semijetnych, kotrej na
tannischim starym wojsklim pochrebniachce wotpoczowadku, wuhrje-
bali a na tannischim wjaznym pochrebniachce na swyjedzeniste
waschnje showali. Dziesiąc kaszczew, w ketylach czelowe sbytki
leżaczu, bęchu kraju wuophysene. Psihi swyatocznosci, psihi kotrej
żo dwie kompanij i budżbu wobdzelskiej, bęchu němcki półkranz
prynz Neuk, salki generalny major i Beschau, general Scudier,
półny marschal-lieutenant Schmidt, general Schmedes, offizierski korps
a faszupjerjo wyschnosców pschitomni.

Franzowska. Kąż je snać, je bamž katholickim zyrlawinszy smyšlenym Franzowsam wospjet radźil, so bychu ho s republikanskej knieżezstwowej formi społojili. Pschiwizowarjo kralowskje strony su s tym do njełubeje wułkościę psčijski. Kralowska strona nochze s politiskej žiwjenja wotstupicż, tola ho też nochze w politiskich prascheniach bamżej sħawnje psħecżiwięcż. Snamienity fastupiēt kralowskje strony, hrabja de Breteuil, je ho bamżej podeszkińuł, wosjewiwschi, so ho njebudże dale dla powrōżenja republikti bēdzieś, so pak kwoje sapoħlanstwo složi, dokejż jemu jeho sañżeniość njezwoli, republiku flikuċiż.

Jendželska. S holkom a ropotem je ho w jendželskim delnim
hejme konserwatywnemu knieżestwu lónz sczinko. S 350 głosami
pszeczęciwo 310 fu liberalni po roszahlej debacie dotalnemu knieżestwu
njedowierzenie wuprajili. Duż je pszechyda konserwatywnego
ministerstwa, Salisbury, kralowu Viktoriju wo pszeczęczenie se fastojn-
stwa proshył. Kralowa je s wobżarowanjom do tejeli próstwy swolita
a wjednikej liberalnych, Gladstonej porucząła, nowe ministerstwo
salvojic. Tutón ho nětkole hiżo schtworthy krócz w swoim żywienju
na czoło knieżestwa staji. Gladstone w tu chwili 83 let liczi; wón
móże ho chwalcic, so ho tak często a w tajkej starobie hiszczę janemu
Jendželjanę wjednistro knieżestwa domówiło njeje.

Rukhowska. Scholera je šo někto hajz do Peterburga rosscherrila. Cžim dake pal' wona i pochny troči, cžim sklabščha wona wustupuje. W Peterburgu je na nju hajz dotal jenož mało wokohow wumriejo.

Każ ſu ſnajerjo kholery do przedka prajili, je wona w południowych stronach, hdyż je najgorje ſakhadzala, czjścje haſla. Też w Niżnim Nowgorodzie, hdyż ſo w tu khwilu wulka maſa woþbywa, je mrežce w tu khwilu njeznadne. Tamnišča ſtrowotna komiſija je wobſamka, dwie hojerne ſa ſkhorjenych na kholeru, kotrež na ręzy Wolny pluwavej, ſamknuc, dokoł wjazy trébnej njeſtej. Nowu mědžczansku hojeru, ſa ſkhorjenych na kholeru ſaloženu, ſu ſ teje ſameje psichicym drugim khorym wotewrili.

— Ruskii minister ſtronkoowych naležnoſćow, Giers, kónz augusta do Barlina psichijedze. Jeſo psichikad pječza ſ jednanjom wo nowych wiłowniſkih wuczinjenjach, bjes Němſkej a Ruskiej ſapocjanym, ſwizuje.

— Se židowskim baronom Hirſhom je njedawno rufſke knježetſtwo wuczinilo, po kajkim waschnju maja ſo ſa 25 lét wſchitzh rufſy židja do Ameriki psichewjeſz. Kaž pał ſo někto poſkaſuje, ſo nadžia Ruskich, ſo po něcim bjeſe wſchēch wobcežnoſćow ſwarjih židow woþbudu, ſedma dopjelni. Židam ſo w Americy njeſtbi, dokoł dyrbja tam, jeli ſo nochzedža hłodu wumrjecz, rataſte a druhe cjeſke dzela cjinic. Wjèle rufſich židow je ſo teho dla hido ſaſo do Europy wrógiu. Poſlednie dny je ſaſo jena ſo 200 rufſich židowſkich wuczaharjow ſ Ameriki wróci do Bremaa psichiwjeſla. Woni ſu ſo hnydom k rufſim mjeſam dale dowjeſli. Ruskie knježetſtwo ſmje na jich domojwroźce mało wjeſzela.

Bolharska. Hido pječ ſet je ſo minuło, ſo w Bolharskej wjetch knježi, kiz wet europiſkih wulkomožow jako tajki psichiposnath njeſe. 7. julija 1887 bu Coburgski prynz Ferdinand wot ſobranja (hejma) w Tirnowje ſa bolharskeho wjetcha wuſwoleny, a won poſliczemu tronu psichija, hacž runje žana jenicka europiſka wulkemož k jeho wólbje njeſchikložowasche. Po wuczinjenjach Barliniſkej mera ſmē injeniſy jenož na bolharskim tronje wjetch ſedjeſz, kiz je wot Ruskije Bolharam k wólbje namjetowanu a wot drugich europiſkih wulkomožow wobkruczeny. Ani prenje, ani druhe ſo ſtało njeſe, a tola ſu europiſke wulkomožy Coburgskiego prynza na bolharskim tronje wofſajile. Rukſa by wěſce hnydom jeho knježetſtu kónz cjinila, hdy by njevjeđala, ſo jeho Awiſtrika, Italiſka, Žendželska a Turkowſka poſtajne podpjeraja. Tele wulkomožy pał ſebi tola psich wſchelnoſći k Coburgskemu prynzej, džiwaſo na poſtaſenja Barliniſkej mera, njeſwérja, jeho jaſo bolharskeho wjetcha ſtawneje psichiposnac. Bolharski minister Stambulow je ſo podarmo prozoval, najprirodzy ſultana ſa to dobjeſz. Tutón je Stambulowa psich jeho njedawnym psichewyjanju w Konstantinoplu ſ wulkimi cjeſcežmi wuſnainjeni, tola psichiposnacze Coburgskiego prynza ſebi njeſe wuſnawac daz. Sultan ſo boji, ſ tym Rukſu psichicimo ſebi ſnemdriz, a to by ſo wěſce ſtało, hdy by Stambulowej k woli hr. W tu khwilu dyrbja ſo Bolhario ſ troſtowanjom na lepschi psichich ſpoſoſic.

— Mętežiſche bolharske wobſtejnnoſće ſo wot rufſich nowin w najczerniſkih barbach poſkaſu. Peterburgſke „Nowosti” piſają: W poſlebnich létach je 180 ſnamjenith Bolharow jako wopor Stambulowa a jeho psichiwjowarjow ſmierz poczepilo. Tuczi njeſbožowni buchu po ſtežkach w Rusčezku, Sſilistriji, Burgas a po Panizowym a Belczenowym przegru pał ſatieleni, pał webwěſnjeni. K temu hiſceže mnohe woþoby psichidu, kotrež buchu do jaſtwa haſzene, abo ſo ſ kraja wupoſkaſu, abo jón dobromolne wopuſtežichu, a kotrež wobſtejnnoſća je ſo knježetſtwo mozovalo. Wjèle mužow, kotsi ſo Stambulowej ſpježowacu, je ſo njeſabz a bjes ſleda ſe ſemje ſhubilo. Najwjaſy thyle woporow ma Stambulowu psichicel Mantow na ſwědomnju. Dopoſasane je, ſo je Mantow w lězje 1887 ſcheszoch bolharskich měſtečanow do měchow ſtylacz a w nozg do rěki Dunaja cjeſhnuć daz. Tehdy je ſamo wjetch Bismarck dla thyle ſuwoſežow Stambulowej poroſi cjinil; Stambulow pał je Mantowej wolu wofſajil a njeſe ničo cjinil, ſo by ſo w psichibede tajkim njeſtukam wobaralo.

America. W połnožnej Americy ſu ſo wopjet dželacjerſte njeſerry měte. Hewjerjo w Tracy-City w Teneheeskej, roſnjemdrjeni ſ tym, ſo khostanzam w tamniſkih podlopakach dželacz dachu, ſu twarjenje, w kotrež ſo khostanzu hſpodowacu, ſapalili. Khostanzow, kotrež bě 350, hewjerjo do ſeleſniczneho czaha dovjedzeču, a ſeleſnicznych ſaſtoñikow, jim ſ revolbrami hrožo, nusowacu, ſ czahom woþjeſz. Nekotre mile dale Tracy-City ſu khostanzu czah do dweju dželow dželili a cjeſhnuć ſpitali. Želeſniczni ſaſtoñiky, ſ revolbrami do nich thlejo, pał jich ſatrashichu, psich cjeſim buchu někotri khostanzu ſranjeni. — W Buffalo dželacjerjo tſjoch ſeleſniczow ſtrajku. Dokelz ſo jich żadania njedopjelnichu, ſu ſeleſniczne tworowe ſapalili, psich cjeſim je ſo 20 ſ barwu naſladzenych woſow ſapalili. Pódlia teho woni 200 tworowych woſow ſ wohnjom ſani-

čili a wjèle woſow powrózili. Dwaj ſpěchaj wokobowaj czahaj, katraž do New-Yorka ſedjeſtaj, dyrbjeſtaj ſaſac, dokoł nimo ſo palazych woſow jecz njeſožeſtaj. Polizajſkim ſaſtoñikam ſo hacž dotal njeſe poradiſlo, měr poſtaſieſz; duž ſu ſo psichicym njeſer-nikam wejazę póblali. Tele ujeſorjady, kotrež w poſlebnim čažu njeſpcheſtawajo pał tu, pał tom wupraſhnu, poſkaſu, kajkemu ſtemu psichichodej połnožna Amerika w ſožialnych naležnoſćach napſcheſzo dže.

Afrika. Prjedy hacž ſebi Europejanjo Afriku podczijennu, drje hiſceže někotre lěto ſańdze. Nowa njeſbožowna powjeſc ſo poza-zenju Europejanow je ſ nawječirneje Afriki psichichla. W kongoſkim kraju ſu ſo Arabsky wſchicjno Europejanam ſběhuli a žałozne ſurowoſće wobefſli. Wóſko kongoſkeho kraja je wot nich ſaniczne. S Europejanow ſtaſ ſo jenož dwejo wukhowaloj; druhý buchu pał w bitwie morjeni, pał po žałoznym cjeſilowaniu woþprawjeni. Poſle-niſki don't je tež roſtaſowarja nad kongoſkim kraju, belgiſkeho pod-dana Hodiſter, podbeſhol. Wſchē ſoſydenia Europejanow ſu wu-rubjene a ſpalene. W Brüſelu, w kyliszeſu kongoſkeho knježet-ſtwa, ſo boja, ſo budże njeſno, Arabskich wſchewinuc.

Starý proscher.

(Wobras ſ wjeſzneho živjenja.)

(7. Poſtročowanje.)

U, wě ſo, bě njeſala hróſa wſchē ludži w zyrkwi psichewſala a tych bě tóſſto; ale njeſeſta psichidze doſc ſpěchne ſaſo k ſebi; a hdyž bě woči wotewrila, woþbchnu ſ hľuboka, poſladnu k njebiežam, poda ſmužige ſawoženi ruku — duchowny jej požohnowa a wona da ſo wjeſeſz kaž cjeſha wozka.

Alle zhyt tón psichewob, hdyž ſ zyrkwi cjehnjeſche, njebe na kwažne wjeſeſle ani podobny — haj, ſchtó wjeſeſle! Ma to jow ani myſle njebežu. Wſchitzh cjehnjeſchu jako ſmoknjene kury, jeni mjeſczachu, druhý wijachu ſ hľou. Hordak wſchak ſo doſc na-pinasche, woſebje hdyž proſheni hoſežo k njemu do demu ſaſtipiču, hdyž mjeſche kwažna hoſežina byc — to ſebi njeſa wuńc, ſo by ſo ſ najmjeńſha junu widjeſz dacz možl! — tu woſaſe, ſorto-waſche, powjedasche dawno ſnate podawki, wſchitko jeno k temu, ſo by hoſeži ſabawjal a roſwjeſelik; ale wono ſo někak prawje ſchlaheſic ſjeſhachse; woſha wjeſelosć wjaſny kaž njeſaſany wós a halle po-połdnju, hdyž běchu hido wſchelake pječenje ſjedzene, hdyž hido druha piczel dobehovasche a hdyž bě tſecza hlescha paſenza hido proſbna, tu počza trochu ſiwiſho byc.

Tež Hanka bě ſo mjes tym trochu ſhrabaſa, ſebra ſo, a pschemoh ſo tež tak daloko, ſo ſo ſ khwilemi požměwku. Pschi tym pał ſedjeſche tu ſtaſnje ſe ſańdzeleñymaj wočomaj a jaſo figura, kiz ſo wjet-jeſc da, kaž ſo ſomu lubi. Bě wſchak na njei widjeſz, ſo wo nječo njerodži, ale ſo cjeſhe wočakuje, ſchtó ſo jej stanje.

Na wjeſeſer džechu do korežmu na reje, k korežmu běchu herzy ſe ſamyklem ſ zykeje woſoliny ſkaſani. Wulka kubja bě kaž wutylana. Njeſeſta, wě ſo, mjeſeſhe ſ nowoženju prenju reju. Wſchitzh ſebi myſlachu: no, to budże luba reja! — a hlej, wona rejowasche kaž na pschemoh; a ſdaſhe ſo, kaž by ſo na to wjeſelila, kaž by čhyka ſe ſebje ſtichac, ſchtó ju tkojeſche — kaž by ſa zhyt wjeſ ſejowac hzyka. Skonečnje dyrbjachu ju psichiceljo napominac a ani na-woženja njeſeſche wudzeſeč, dokoł bě ſo ſa blidom pał ſ mjeſca-njom, pał ſ wjeſelosć ſtrochu psichewſal a někto mjeſche cjeſku hľou a na nohomaſ ſaž wahu wifajo. A duž bě jemu lubo, hdyž pał ſwak, pał někajli druhi towařſch ſ njeſeſtu reju džesche. Won ſaſhe ſo po kózdej reji ſaſo ſčlenizy psichimac, tak ſo ſo ſdaſhe, kaž by ſebi něſtco ſaleč hzyk.

Wonka bě ſo mjes tym ſacźmiło; w korežmu wifasche ſrijedža na wjetſche lampa a po ſčenach běchu ſweczki. Tu psichitupi młody člowejek ſe wſy k ſawoženi a poſchepta ſemu do wucha, ſo by won doſchoł, ſo čhe ſ nim radu něchtó poręcjeſz.

„Kajki je to halunla?“ reſhneva ſo ſawoženja a hlaſtowasche ſebi ſchnawzaſ. „Nima won tak daloko ke mnje, kaž ja k njemu?“

„To bym ja tež prajit“, wotmelvi młody člowejek a ſaſimia ſo ſe ſubami. „Won pał rjeſnu, ſo dyrbje ſe ſtichac — a hdy by ſtichac ſjeſhach, ſo dyrbju wam potom rjeſ, ſo je tu Gusta ſ Dražbán.“

Pſchi tym ſo něhduschi ſadeta ſatorže, kaž by jeho něchtó ſ bajonetom kaňuł. „Schtó tón njeſtukamik je?“ prajeſeſche ſo borbotaſo młodzenza a wifloči a bějeſe abo ſpojkoſasche ſo ſ korežmy. Młody člowejek ſ nim. Hdyž běſtaj won, winy ſo tón ſa huna; tam ſtejeſe njeſwukli, woþtorhaný člowejek, a ſedma, ſo bě poſnał, ſchtó psichikadža, počza ſe ſycejazym hloſom: „No — lěſeſej dha ſlonečnje, Handrijo? Ja ſebi hido myſlach, ſo by mje zylo ſabył. Kaf dha ſo cji wjeſeſe?“

"Ja njemóžach předby k němu, so by nictó druhí do teho njeprášsichol", wotwoka ho mlódy člowej.

"Ssy ty tu hischeze, ty njeſratzo?" wobreci ho k němu zůſu a rjeknu potom Handrij: "Skoč jemu, bratſje, sa pohelstwo někají kleberny do ruky, so by ho s procha měl!"

Handrij tak ſežini a da ho potom wot teho člowjeka wjescz, deniz ho sa bróžnemi njehubischtai, so jeju nictó pytnucz njemohl.

"Ale khort tolo, Gusta!" počza ſtönežne Handrij miersazý a někak njewšeze. "Skoč dha to rěka? Skoč dha ty jow chesz? s wokel dha hy ho jow ſablkudzil?"

"Hnydom, hnydom, pscheczelo!" rjeknu na to Gusta. "Zeno hyň po tule na trawu, so bych eže dgercęz njetrjebal, doniz ho njewuſtröſliwých; dokelz to ſebi žadacz njemóžes, so bych twoja podpjera byl."

"Djerz hubu a ſtantot něchtó mudriſche!" ſabréza Handrij. "Wſchako ſe muu hiſcheze tak ſle njeje — a ty hy jara dobrý fréde, jo by člowjek ſtróſvých myſlow nabyl."

Njeſhmanik da ho do ſmježa. — "Nječzin ſebi podarmo ſtareszí!" rjeknu potom, "te jeru roſum a ty buděſch jón trjebací. Wěſch dha, bratſje, ſhto mje k tebi wjehze?"

"To budě ředy ſhto khmane, to móžu ſebi myſlicz", pschiſpomni nowoženja miersazý. "Zeno nječzin dohlich rěgi, ale wutſel hnydom!"

"Kak je ho mi wjedlo, hdyž hy nař tak njenabdzíz wopuſhczit", ſawoſhcerza ho njewitaný hóscz, "to móhl ſpóſnacz ſ mojeho ſraka a ſ mojich kholoſow, hdy by mězazek ſhwézil. Tež porſty, kž mi tule nad pôduſku won lěſu, móhle eži něchtó powjedacz — teho dla njeſhym ſa tobú do korečmy hicz chyzl — to wěſch, naſch jedyn je pschezo do čeſceze byl . . ."

"Ehí, ežin! Ja njemóžu dleje wostacz, so bych u to druſy njepřili!"

"Hnydom, hnydom, pscheczelo! — Hdyž hy ty po taſkim trochňuk wot wojaſow, wopuſhczi mje ſbože — ſ jenym ſlowem, so bych eže dohlo njeſadžerzal — je ho mi jara hubjenje wjedlo a jumu běchu mje bjes mała tylki. Eži ludžo nimaja ani kufka ſwobodneho ſmyžlenja a bych u člowjeka najradſho kufk ſhartow dla do khłódka hadzili. Tola ja mějach kuražu, to ty wěſch! A k čemu bych jeje njenakozit! Hdyž bě po taſkim wondano najhórje — njeſměš ſo hněwacz, ale mi běžesche woda hýž hacž ſa ſchiju — ſhym k staremu Čjornakej ſchol."

"K Čjornakej?" ſakſchiknu Handrij. "A ſhto tam?"
"Szym ho jeho wopraſchał, hacž twojeho nana ſnaſe."

"Ssy dha ty wovrótñí, ty ſa . . . hólze?"

"To hiſcheze niz", woschcerashe ho njeſhmanik; „ale to móhlo ſo ſuadnje ſtac — hdy by ty roſum ſhubit. Wěſch ſo hiſcheze dopomnicz, kž ſmój něhdy — njemějachmoj žaných pjenjes, nan bě ſo roſhněval a macz bě khora — kž ſmój ſebi na nanowé mieno požčonku na tybzaz toleri ſežiniloj — wobkruczenu ſ falschnym podpiſmom a ſe ſaſtojnſkim ſyglom."

"Djerz hubu! ſhto dha ſo eže na to prascha?" ſawoſa Handrij. "Ja to ſaplaču, hdyž čaž wuńdze — a potom njebudže ani diaſ wo tym niciož njebežecz."

"Wě ſo, wě ſo", rjeknu Gusta. "Ale knies Čjornak njebudže chyzč ſak ſo dohlo čakacz, hdyž jemu powém, ſo na tu papjeru niciož njeđoſtanje."

(Štönežneje pschiſhodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S wjatym wótz hamž Leo XIII. je tudomnemu tachantſtu ſwiatého Pětra a ſobu tež zykej Budyskej bidzesh wulku čeſcz wopokaſal a ſ tym tež wurſadny dopokas ſwojeſe luboſeſe podaſ. Jego S wjatoscž je wýbokodoſtojneho knjesa Žatuba Kucžanka, kapitularneho kanonika a seniora tudomneho tachantſtu ſwiatého Pětra, ſa cžestneho komornika w módréj violetnej dráſeze pomjenoval. Wjele ſakſlužbny knjess senior Kucžank ſetža 21. oktobra 50 lét doſzehnje, ſo bu ſ meſchniſkej ſwjetiſhnu do ſwiatého powołania ſapokaſany. W tutych 50 létach je wjele ſtukowaſ ſečez Božej a ſ spomoženju duchowow, někto hýž wjele lét jako hlowny wjednik naſcheye duchowneje wýſhnoſeſe. Jego mnohe a wulke ſakſlužbny ſu nojdoſtojneſeho tachanta knjesa biſkopa dr. Lubwika Wahla a dwieju druheju ſobuſtawow tachantſkeho konfiftoria, knjessow kantora Blumentritta a ſcholaſtila Hórnika, pohnule, ſo bu ſpomnjeni wýbocy knjeza na pschiſhodne wachnje ſwiatého wótza na bliſki wažny džen knjesa seniora Kucžanka ſebzneho činili. Bamžowy nunzius w Měničowje Agliardi, kž bě

psched dwěmaj ſetomaj tež ſam w Budyschinje a tehdom knjesa ſeniora ſelna, je pschegelnije temu ſwoju pomoz poſticzil, a w krótkim běſche tu tež wýboke wuſnamjenjenje wot ſwiatého wótza ſa knjesa ſeniora Kucžanka, kajkehož drje je ſo jara ſ redka žanemu ſenioru Budyschſkeho tachantſtu doſtało. — Tuto ſo wýbokoſtojneſe ſenioru 14. augusta wot nojdoſtojneſeho knjesa biſkopa ſwiatocznje wofſjewi. W ſhromadžnje wſchitich tudomnych duchownych pschepoda nojdoſtojneſi knjess biſkop, wopomniwſchi wulke ſakſlužbny knjesa ſeniora a wutrobný podzél naſwjeteho radoſeſe wſchitich pschitomnych, haj zykleje bidzesh, knjeseſi jubilarej bamžowy dekret, wopſhijazy tute wuſnamjenjenje. Tež wofſjewi naſtojneſi knjess, ſo je Jego Maſteſtoscž kral Albert powjescz wo tutym wuſnamjenjenju ſ wjeſeloscu pschijal a radlubje dowolnoſeſe k trjebanju taſteho wuſnamjenjenja poſticzil. (Kath. Poſkol.)

— 4. pěſchi regiment čiſlo 103, w garniſonje w Budyschinje ležazy, pschihodnu wutoru na manevry wuczeſhne, kotrež budža ſo w wokloſnoſci Freiberga wotbywac̄. 14. septembra ſo wón ſaſo do Budyschina wroc̄i.

— Hdyž ſandženu ſobotu rano ſwinjazej wiſkowarzej bratraj Bar-čeſej ſ Frankenthala pola Biſkopiz ſ wosom, do kotrehož bě jedyn ſon ſapſchehnjeny, po Draždanskej droſy nimo měſchczanskeje piwatrny do města jedzefſtaj, ſo ſ wojakami, ſ města bubnujo marschéravazym, ſetkoſtaj. Bubota ſo nabojowſchi, ſon njeſabzhy ſawrči, plchi čimž ſo wojo roſlamo. Sploſhene ſločzo ſkolu po horje dele pchess Sprejiny móſt cžerjeſche, doniz na droſy do jeneje lipy njeſaloži. Pschi džiwej hanjenzy bu jedyn ſ bratrow Barčow, kž predu w wosu ſedjeſche, ſ wosa dele cžiſhneny. Wón tak njebožovnje padze, ſo ſebi hwiſdžel praweje nohi ſlama. Po pschitaſni ſwojeho hejtmana jeho wojaſy do njedaloſkeho hofezena „Uſjoch lipow“ donjeſeſhu, hdyž jedyn wojeſſki ſček ſnjeſboženemu ſlamani nohu sprawi a wobwasa.

— Niedziwajzy ſadkawej horzoth ſo njemóža wojaſam poručené ſwuczowanja ſpusheſcie. Wulki bžiū je, ſo wojaſy pschi njeſmérnej horzocze njeſhorja, a ſo k wuſacžam ſluſcha, hdyž jedyn ſ nich pod njeſ podleži. W Budyschinje je hajz dotal jenoz ſedyn wojaſ wot preñeho bataillona wot ſkónza ſežahany panuč, a to, hdyž bě hýž do kafarmow ſaſtupil. Wjele bôle ſu w Draždjanach mužtwa krajeſe wobery, kž ſwuczowanjam ſwolane, cžekpile. Mnoſy ſu wot ſkónza ſežahany panuli a na ſmjež ſhorili.

— Taſ horze wſedro, kaž preñe dny ſandženeho tydženja, ſa dolke lěta měli njeſhym. W thlódku je wopſjet čzoplotu 35 gradow po Celsiju pschekročzla, mjes tom ſo w ſkónzu thermometer pschi radnej kži w Budyschinje 42 gradow po Neamurje abo 50½ gradow po Celsiju polkaſowaſche. Wjele hórfcha woprawdze horzota w afriſkej puſcziſe Saharje bycz njeſome. Spodzivne bě, ſo tež ſ wěſtikom horzota njewuſtudži. Šerjedu zylicki džen hacž do nožy ſ wječzora thetro ſylny wětr dujeſche, tola wón njeſpčinjeſe, kaž hewat, thlobnoſeſ, ale hufchatu horzotu. Wěſche, jakoby wětr ſ horzeje vjezy wuſhabžal. ſhtož je hiſcheze hacž dotal wloži w ſemi ſawoſtaſo, to je tutón horzy wětr wuſrebaſ. Pschi njeſcheſtaſazej horzocze a ſuchoſče ſo ratarijam ſruvne wuſlady do pschiſhoda wotewrjeja. Wjele ratarijow njeſe, ſ cžim dybri ſwój ſkót pízowac̄. Wotawy ſ zyla žaneje njeje, kaž a ſe pa ſada a hine, naſymſka píza, kotař je ſedma ſeſthadžala, wjadnje, a hdyž bližſe dny ſylny deſchcziki njeſpčinu, ſ zyla žaneje naſymſteje ſeleneje pízy njebuſe. Mnoſy hýž někotre nježele dohlo ſkoty ſyfanje dawaſa. Sa krótki čaž budže ſkoma pschetrjeſana a potom budža ratario psched nuſnoſeſ ſtaſeni, ſwój ſkót pschedac̄. Hdy by ho tola Boh ſmilil a trébný deſchcz pohlaſl! W druhich ſtronach Němſkeje a w wulkim džele Europh a Ameriki runje tajka horzota a ſuchoſta kaž pola nař w ſuſižy knjezi. Šandženu ſrjebu drje ſu tu a tam njeſwedaſa byle, kotrež ſu ſ džela jara ſylny byle. Wokolo Wulkeho Hajna je tutón džen na ſliw podobny deſchcz ſanuč, ſ dobov ſu krajina pola Weinböhly wot kropobieža domapytana.

— Teſe dny ſtaſ ſo dwaj bětnařſtaſ wotročzai, kotař ſa pola tudomneho bětnařſkeho miſchtra Delenka w džele ſtejſtaj, do ſwady daſoſ. Pschi tym je tón jedyn druheju ſ wulkim nožom hľubolo do wutrobný ſkót. Šranjeneho ſu do měſchczanskeje hojeſtne dojveſli. Dokelz je wón wjele kroje ſhubit, a dokelz je hľubolo do ſuchoſte ſanuč, ma ſček mało nadzije, ſo jemu ſtěmjenje ſdzerži.

— (S pečołatſtu ſa pečołarjow.) Větſa ſu my pečołarjо džalowanio Bohu ſaſo lěto měli, kajkehož ſo ſa wjele lét njeſhym wjeſelicž móhli. Naſche kolkę ſu ſ wjeſticha poſne mjeđu hacž do poſlebnjeje pantli. Skazk abo riſit a wóhnischtvo ſu naſche lubuſchki do ſpočinje wuſiwač móhle, woſebje pak ſu na lipach hacž naſaſ-

bohacjjsche žně měle. Hdyž akazije křežejachu, bě přenje dny khetro
syma, tala pak ſu pejzohy tež ſ nich hifchcze wjely nanosky. Boh
luby ſenjes wobradž nam taſtich lét wjazy, ſo by ſo ſahorjenje ſa
pejzohatſtwo ſ nowa poſkylnilo! Schtóż chze, móže nětko hido ſwoje
pejzohy klučac̄ a te rjane polne ſawęczkowane plasty pschedawac̄ abo
hac̄ do naſec̄ja thowac̄. W kletezach je pſches ſymu woftajic̄, njeje
radzi, dokelž tam nicžo wuſhne njeſhu. Skerje ſu ſchłodne,
pſhetoz wſchón naſich horjanſki mēd ſ wjetſcha woſokoruje a kotez
ſymny cžini. K piſy ſa pejzohy ſo w ſymje njeſhodži, dokelž jón bjes
wody njeſožeja roſzidlic̄ a wujic̄. Sa ſidkimi krjepjelskami w nim
pytajo jón jenož roſdrjebja a cžaſto pſchi nim hłodu wumru.
Widžimy-li, ſo moja naſche pejzohy w plastrach mało ſidkeho mjebu,
cžinimy derje, ſo jim do kłgdeho koteza 5 abo 10 puntow ſidkeho
zofora damy, ale to hido nětko w auguſeze, ſo bych u ſebi jón
w rjanych cžoplych dnjach hifchcze ſawęczkowac̄ móhle, hewalj jim ſa-
fiknje. Tež cži, kliž ſu ſwoje pejzohy w holi na wrijožu měli, njeſ
to hnydom, hdyž je dom pſchiwjeſeja, cžinja. Holanski mēd naſčim
pejzolam ſymje ſtrony njeje, husto načini jím bězenje, na cžož w na-
léc̄u wumru. Sſlabe roje abo hewal ſnadne lubžiki móžemy nětko
ſjednoc̄ic̄ abo na ſylniſte cžiſtnuc̄. Licžbu kotezow na tafle
waschnje pomjenſtſic̄, njeje ſe ſchłodu, ale ſ wujitkom. Sſlabe ſu
porečko teje piſy hōbne, kotoruž dyrbimy jim ſa ſymu dac̄, cžemey-li
je někak ſdžerječ̄. Móžeſch-li, dha wuloj nětko ſtaré doſtužene matki,
ſo bych u cži w ſymje njeſumrě, a pſhemění je ſ mlodymi. Wſchē
koteze ſo k temu jenak derje njeſhodža. K temu naſhmanishe naděn-
dzech pola k. kantora ſſuſki w Budyschinku. Rrunjež to ženie
cžiniſ njeſhym, ſu mi tola ſa 30 lét jenož něhdze 3 matki w ſymje
ſemrě. Wjeli pañzacz w kotezach nětko njeſhniemy, dokelž bychmy
ſebi ſ tym rubjenje načiniſli. Waleja pak ſo cži rubjezne do jeneho
koteza, dha ſacžin jón na nőz a namasaj wysche wuleta něſhoto
kamjentnowuhloweje kołmasu a połož na deſſu ſ tajkej kołmasu
pemaſanu lapu. Kubjezniſy, tajku kołmasu wicžuwſchi, ſo
hnydom wróča a ku-li ſo ſ njej womasale, hydaja domach
bundyrſke puſi, dokelž je jich ſotry ſa zuſe paduſhniſy džerža.
Na druhí džen ſo kołmasna lapa wetſtroni, kotezowa džera ſo
wotewri a džen a dwě nožy ſate pejzohy ſo wupuſhčja. Sa džiw hdy
zuſe ſažo na nje pſchińdu a hěba jím! bych u li pſchiſhle. Boh daj
nam nětko hifchcze deſčez cžopleho deſčezita a potom rjane cžople
nožy a dny, ſo bych u babuſchka, hejbuſchka, wóhniſhčo a wrijož
rjenje křežele a polne mjebu byk; potom cžył ſebi radý mužow na-
ječ̄, ſo bych u mi moje woļoſ- cžeče koteze ſ prénim ſněhom do pinzy
ſnoſycej pomhalí.

S Hunjowa. Psched poł sta lětami, w lécze 1842, hiszczęsja wjetša hordota a huchota knieješče hac̄ lětka. Woda w wiele ręczkach bē wscha wuszhla, tak so dyrbjachu mnohe mlyny stac̄. Na polach a lusach bē ho wscho spalił; seleneje pižy bē tak mało, so dyrbjachu skotej liscze, se schtomow sbrjene, dawac̄. Několryžkuli bur je tehdy, so by ſebi něchtó ſkotu ſbjerzał, kwoje złomiane třechi wot-krýl a złomu ſ uich ſkotej ſdowal. Dokelž ho rěſníkam wjele ſkotu ſ řeſu podnikowaſche, ſkotne placiſtym rucze ſpanuchu. Sa najrjenſhu kruwu rěſnizy wjazy hac̄ 15—20 toleč njedawachu a punt howjaseho mjaſha po 12 nowych pjenięžtach pschedawachu. Tamne lěto ho tež ſ wjele wóhnjeni wusnamjeniesche, ſ kotrymž ſo města a wby doma-ptychu. W powiškownym wopominjenju ſtaſi wulkaj wóhnjeſi, lotrajs ſtaſi tehdy Hamburg a Kamjenz do prócha a popjela psche-wobrocziłoj. Tež nascha wjeſ ſo do czista ſpali. Po wulkej horzocze a huchocze ſo 20. augusta njebojo pomroczi, kylne niewjedro pschiczeze, a ſ blykem ſo starý hród ſapali. Woher ſo ſ wulkej ſpečtnoscu roſſhéri a borsy ſo Horni a Delni Hunjow wóhnjowemu morju runaſche. Kaz lětka, bē tež tehdy dgeń 20. augusta ſobotu. Wjele wobydlerjow, lotisž běchu po ſwuczenym waſchnju do Budyschina na wili ſchli; ſo domoj wróciłwſhi, ſwoj ſtatok wot plomjenjow ſniczeny namaka. K wopominjenju na tamny ſrudny dgeń budže ſo njebzelu 21. augusta popołdnju w 4 hodzinach Boża klužba w naschej wby woþhywac̄, w lotrej budža ſo Bohu lubemu kniejeſi ſa to džakowac̄, ſo ſu wobydlerjo Hunjowa ſ jeho hnadnej pomozu kwoju wjeſ ſ nowa natwaric̄ mohli, a ſo je ſich ſe wscheje nusy wuwjedł, do lotrej běchu ſ tamnym wóhnjowym njebozom pschischli.

S Družkez. Wondżelu popoldnju žu ho tu twarjenja Žurez a Ryczeriz žiwnoścę do czista wotpalile. Wohen je w Ryczeriz žiwności wuprafnul, kotaż je předy něhduschemu gmejnskemu psched-ſtejiczerzej Schubje ſtuſhala. Ani Žur, ani Ryczer ſwoju nadobu psche wohnjowu ſchodu ſawesczenu nima. Ola njedokahazeje wody móżachu na pomoz pschijedżene ſylawy jenož mało roßchérjenju wohnja woharacż.

© Wjeleczina. Ssředu 17. augusta dopołdnja w 10 hodzinach
je tu w delnej wžy pschi czechim njewjedrje, s kotrymž ho něchto
mało deshcžika sendže, blysk do domu czechle Wojnarja dyrit a tam
bydlazu tkačzu swidowjeniu Piechowu sarayl a dwie druhé tkače, botje
Kuhnez, s kotrejuž je jena hluhoněma, a Wojnarjowu mandželsku
pohluščil. Pošlednične žu po dleščim časzu sało wožitile. Piechowa
bě krótka předy na polu byla a drje njewjedra dla domoj khwatala.
Hdyž blysk s wołnom nuts do jejeho wobydlenia dyri, wona pschi wołnje
podla krožnow stejesche, pschi kotrychž jejna džowka tkajesche. Piechowa
bě hnydom morwa. Blysk bě jejne čzelo cziseče czorne spalit, tak so
bě hróśne, na njo hladacz. Jejnej džowzy nicžo swadžilo njehe, wona
se kamymi stróželami wotendže. Do domu dyritwki bě blysk wołnowe
gardiny w Piechez wobydleniu sapali, plomjenja pak ho hnydom pod-
dusychnu. — Nimale w tym kamym časzu ho s Božim njewjedrom
w hornjej wžy dom a bróžen žadownika Libscheru sapali. Blysk naj-
prjódž do jeneho schtoma praznu, pišeſtocž wot tam na khezu, sa-
jedže do njeje s wołnom nuts a po schodze horje do psjhitwarijeneje
brožnje. Hdyž won s bróžnje wupražnu, ho bróžen sapali.
Dokelž žu twarjenja maživne a hylawy hnydom hashecz pschijedžechu,
ho poradži woheri poddužycz. S nutšta twarjenjow je wžho wu-
palene, tola dokelž žu murje a tšečha njewobškodžene wostałe, wo
tym s monka wjele widzecž njeje. Nacžinjena schkoda je jara wulka.
Hdyž blysk do domu dyri, Libscherowa žona pschi krožnach ſedžo
tkajesche, Blysk krožna roszychnowa, tola žona na Boži džiw nje-
ſranjena wosta. Cesci ras je blysk do sahona běrnov blisko Tellerez
mlyna dyrit. — W Scherachowje je Božje njewjedro wjazy króć
do twarjenjow prahlo, tola nihdže wjetšee schkody nacžinilo.

S Kamjeneje pola Nadwórja. Na nashich a na Wulko-
dubrawskich hónach žu saídzený tybžený poczeli nowu żeleznizę wot-
tykać, kž dže wobkiedźer Margareczíneje héty twaricž. Nowa żelezniza
ko pola Komiska i privatnej żeleznizy, Minakalskemu knjeſtstwu sko-
łazej, sjenoczi. — Njedaloko Komiska krjedž polow je nětkole spodžiowny
twar widzecž, wulke kóležo na malych stołpach. To je chumscytna
plumpa, kotraž wodu i kaolinowych jamow, pola Schrösta ležazých,
kréba.

S Kożanta. Eudomne burske towarzstwo ma myśle, 24. augusta wnlet do Budyschyna cjiniecz, so by tamnišchu rataſku, ſabatſku a fahrodnisku ſchulu wopytalo. Powięcej doſtaſwski, so chze direkzija imienowaneje ſchule towarzſtwowoy wopyt rad pschięcę, chzedża ſe jeleſniczym czaſom $\frac{1}{2}10$ do Budyschyna pschięcę a zo potom do rataſkeje ſchule podacę, so bych u ſebi najprjödzy fahrobu ſ hospodou ſa ſchulerjow a potom ſchulske twarjenje a ſberku wuciądkow wobhlađali. Na dompuczę chzedża zo $\frac{3}{4}$ hodiezin nastajiecz. Hospožo ſi drugich towarzſtrow zu witari.

S Minakala. Njedželu popolnju je šo sažo velki kruh hole Minakalskeho knještwa na Kupjanskim a Drobjanskim reverje spalivo. S vjetšeho džela su šo mlodžina a dale tež někotre hromady drjewa, kiz šo pschi pschekadžowanju lupilе njeſzu, s wohnjom ſaniczile.

S Komška pola Minačala. Pońdżelu rano na poł dwejú
hodzin w brzni tudomneho kublerja Nowaka wońen wudhyri, kiž
rucze ho rosscherjejo bórsy tež blišku maſivnu hródź do plómjenjow
staj. Nowakez kwojba bu wot wóhnja w hľabotim spaju psche-
khwatana, a jenož ſuſodam ma ho dzakowacž, so buchu hoviaſh skót
a kwinje plómjenjam wutorhñene. Konjemz ho, hdyž lubzo na
pomož pschihnachu, hižo wschón palesche. Duž njebe móžno, konjow
wukhowacž, a tak staj ho wobaj dwaj spalitoj. Pódlę teho ſu ho
zyké létuſte bohate žně, kiž běchu hižo domoj chowane, ſyno, ma-
ſinny, wosy, ſanje a zby rólny grat ſaniczile. Domſte, kotrež bě
ho psched dwémaj létomaj wotpaliſo, hdyž bě pola ſuſoda wońen
wudhyrik, je ho plómjenjam wobrólo. Raſſlerje je wońen někaſti
ſkótnik ſaložil. Něhdze hodzinu poſdáſiſho na druhim kónzu wsgy, a

to w brózni żynoscę rja Scholty, pomjenowanego Hanczki, drugi
wohen wudzyri, hdz bě lědma přeni trochu podduscheny. Hacj fu
tam skře pscheleczile, abo hacj je saſho ſlōſtiſta rula njeſtuk ſtu-
cziła, ko njeſhodži prajicž. Strach ſa zhu ſkředznu wjeſz bě hacj na
najwjetſchi; pſchetož netko mjes dwěmaj wóhnjomaj ſtejſeſe. Dokelž
pak hiſhče ſyławy wotjēle njeſběchu, a ko hnydom haty puſchezichu,
ko poradzi, wohen na brožen, letraž běſche teho runja kopata połna
rjanych žniow, ſamjeſowacž. Podla wjeſzneje běchu ſyławy na pomož
pſchijele: Lutobęžanska, wobej Kupjanskę, Kamjenjanskę, Minakalska
a Lipicjanskę.

5. Věsteje pola Wohlinta. Wobiano že na tubomnych tržejcích ležomnoscjach w lěku cíjicje pšchelkate cíjelo nještateho něhbže 80—84 lětneho muža namakali. Něhbže 6. trocjet dale cíjela wobhrana hłowa

leżeske; wot woblicza nječeńie dale spósnacę, hacz swětlozočta hroda pod nožom. Dwójny powjas, na shtomje blisko czela wiſaz, na to połasuje, so je ho zasy wobwězny. Na jenej kłojnje njedaloko czela wiſazske dubowy puczowanski tij a sezmahnjena měza, a pôdla leżeske konz zigary, s papjeru wobwity, s czehož huda, so je wobalenſte klopjeno wotpusczenye bylo. Czeło bě swobolekane žuknu, laz, kholowy s czorno-bělofmuſkateje debreje klaniny, mōdry wolumany hontwinski pjesl, brune spódne kholowy a czezwienoſmuſatu koſchlu, webute bě wone ſkórniczy s gumijowym czahom a brune hawmiane nohaſzy. W drascinnych ſakach namakachu dobre bělo-czorne kmuſkate židzane rubiſhko wokolo ſchije a żolte malo trjebane dyhacze rubiſhko s czezwienej kromu hjes mjenka, czornu schwabliſkou tyſku a schwabliſki, blachowu pomadowu tyſku, tyſku ſa primowanski tobak a ja nědze 10 np. primowanskeho tobaka. Czeło ſnabz ſo hido wot dezembra abo januara w ležu namaka.

Sch.

S Wykoſeje pola Rakez. Sañdženu njedželu popołdnju je ſo w tudomnym knejem ležu wjesci kruh młodziny ſpalit. S wulkej nusu ſo poradzi, wohén podduſycz. Dokelz na to tulachu, ſo je někajki ſlōtniſki ſapaler wohén ſamischki, ſo w bliskoſeji wopalniſche ſtražniſky poſtaſiſku. To nječeńie podarmo. W nožy ſo na dobo ſaſo paſic poča, tola niz w młodzinje, ale we wulſich kłojnach. Wohén bu hnydom w naſtaſzu ſhaschaný. Schkoda jenož, ſo ſapala-zeho njekraſnika lapnuli njefu.

— Psihi nětciſiſke ſuchocje a horzocje, w kotrej wſchē roſtliny hini a wjadnu, je wulſa ſpodziwnoſcz, ſo je na ſahrodze tudomnego ſiwnoſczerja Nowaka jena kruſchen druhi ſaſeji ſakſela a w tu khwili w kraſnym połnym kſezmje ſteji.

S Lucža. Poſdželu tydženja je naſch knies ſaraf Finger ſwoj 25-létny farſki jubilej ſwjeciſl. Psihi tejle pſchileznoſci ſu ſo jemu wot zyrtwinskiſkego patrona kraſne piſanskie blido, wot woſhadys wulſki ſczenſki ſchpihel ſe ſtejdom a wot jeho ſastoſniſkich bratrow kraſna woſrata biblijia darile. Boh luby knies džyl kniesej ſingerej hſchaze doſte ſeta w naſchej woſhadze ſ tym ſamym ſohnowaniom, kaž hacz dotal, ſtutkowac̄ dacz.

S Běleho Koſlina. ſſobotu popołdnju je w tudomnych ležach wohén naſtaſ, tiz je, na 80 jutrow hole ſaniczwiſki, ſo na kralowſki Wojerowſki reder wupſchestr, hdzej je ſo na 1500 jutrow 20- hacz 80-létnje hole ſpalito. Poſołdnju bě ſo ſlōnčnje wo- bydlerjan wokolnych wſow poradžito, plomjenja ſhashee. Njedželu popołdnju hola ſ nowa w plomjeniach ſteſeſhe, wohén ſo ruce ſroſcherjeſhe a budžiſhe ſnabz jara daſotich roſmérów nabyl, nje- budžiſhe ſi jemu woda hatow psihi ležnej wjesci ſiſliku mjeſu ſtaſila. Pódla ſtejazych ſhtomow je ſo tež wjeli ſbiteho drjewa, kotrej je ſo ſ džela hido wot burow poſupilo, ſpalito.

S Wojeretz. Naſtaſ, 6. augusta w „Sſerbſkih Nowinach“ woſjeweny, namakamy w wſchelakich němſkih nowinach ſwojſchecany, ale cziszcze woſar. Njeſhmy piſali, ſo ma ſo ſteſniſza ſ Rakez pſches Wojererez do ſleho Komorowa twaric, ale wjeli holi do Hrođka, ſchtož němſki Spremberg rěka. Dale njeſhmy piſali, ſo je wulſa firma ſa twartierſkih ſteſniſow w Schczenzy (Steinitz!), ale w Schczenzinje, němſki Stettin!!

S Mužakow a. Njedželu popołdnju wokolo 3 hodzin je ſo w knejej holi blisko ſwěrinstsje ſahrody hola ſapalika. Spěſhnoſci, ſ kotrej ſu woſbydlerjo Wochoſ a Czelneho na wopalniſche ſi haſhenju pſchihinali, ma ſo džałowac̄, ſo ſo wjazy hacz 75 jutrow hole do procha a popjela pſchewobrocziſlo njeje.

Přílopk.

* Sañdženy tydžen bě w Kinsbörku jedoſta muža jeneho tſinacze- lětneho hóla do nohi kłoka. Hacz runje ſo hnydom lekatska pomoz pytaſche, ſo krei ſajedoſci a hólczeſ wulſich boſoſczech wumrje.

* Wo ſmierzci ſedmioch muſketérów, tiz ſu ſo, kaž tydženja piſachmy, we Niſky tepli, ſo wjeli ręčki. 10. augusta do poſołdnja wokolo džewjeſiſhodzin dyrbjescze ſo w Niſky wojerelske pruhowanſke pluwanje wotmeč. Psihi warje ſo pluwanje ſ 200 mužemi ſapocza. A temu ſtasane muſkety, ſ wjesciha rekrucza, běchu wſchitke tu a plu- wachu połnie wobrónjeni w pſchitomnoſci wjeli oſſiſerow ſ jeneho ręčneho hrjoha ſi druhemu. Wſchitko hacz nanajlepje džesche. Hido bě ſwuczowanje ſlōnčene. Na dobo ſo jedyn muſketer podnuri a ſwojego pôdla ſchimnuwſki tež teho pod wodu ſežeze. Tón w ſmertnym ſtysku tſecze ſhabnu a tſeczi ſchtwóreho, tak ſo běchu bory ſchecac̄ poſnurjeni. Na pomoz poſkani wofazy móžachu jenož 3 wumoz, ſedmio ſo tepli.

* Sto zentnarjow ſlotu je ſo tele dny ſ Barlina po ſteſniſy do wuheſſeje pjeniſhbiſteje w Gremniſku poſkalo, kotrej bě pjeniſejniſ

Rothſchilb woſtaral. Transport bě wot někotrych ſaſtoſniſow pſche- wodženj a ſo w Gremniſku wojetſkemu komandej pſchepoda.

* Hnijaze podawisny ſe ſiwenja može nam twarjenje w Barlinje, w kotrymž ſo czela woſbladuja, powjedacz. W tym twarjenju woſbladuja ſo wſchitke Barlinſke wopory njesboža, ſlōtniſtwa a ſamo- mordaſtwa. Po roſprawje polizajſkego pſchedbystwa je do tuteje thaze ſa poſlednie 10 lēt 10,852 czelow pſchischi. W ſapisku pſchi- czinow jich ſmierzce namakamy 6 „woſprawjenych“, 31 „ſlōnčowanych“, 1650 „woſwětchenow“, 585 „ſatſelenych“, 651 „ſ jedom ſawdathych“. Liczba ſepjenych bě 940, 42 ludzi bě ſebi krei ſajedoſci, 295 ludzi je ſymny woheň moril. 372 bě pſchejedzenych, 6 ludzi je Bože nje- wjedro ſarafylo, 27 je ſmierznuło, 20 je ſebi ſchiju ſlemiło, 375 je ſebi nop roſrafylo, 10 je ſlōnč ſežahało, 3 je horzota požrěla, 59 ſu ſo w wuhlowym dymje ſaduſli, 14 je ſwěčzaty plun (Leuchtgas) moril. Morwych namakanych džeczi bě 267, 437 ludzi je ſ woknom deſe padnulo.

* Njedželu ſu w Gerje w jenej ſwōjſje pſeczore ſhčecizna ſwjeciſli. Wſchē pſecz džeczi, kotrej ſo hacz dotal njesnateje pſchicžiny ſhčecizle njebu, buchu wſchē hromadze ſhčecizne.

* W měſeče Gera naſta pſched ſkótkim čaſhom ręč ſo tym, ſo je prijedawſki bur, nětciſiſki woſbydlet gmejnſkeje thaze, milijony na- mirel. Nas wón do wudawańſje nowinow ſtupi a pſchepoda jen- dželske piſmo, ſ kotrymž chyſche dopoſaſcz, ſo je jemu to herbſtwo cijecze wěſte. Wopravdze ſo jene nowiny nablaſniſku a jemu tu wěz czornu na běle dachu. Wjescihi džel woſolnych nowin tu roſprawu woſcjiſche a tak ſo ta wěz roſnjeſe, doniž iej ſlōnčnje „Gerasfe Nowiny“ mjeſy njestajichu. Ze běchu muſkledžile, ſo to jendželske piſmo, tiz ſo ſa ſaſtoſniſke wudawaſche, dale nječeńie, hacz po- ſicjowanje jeneje agentury, kotrej ſo ſi wobſtaranju teho herbſtwo porucjeſche, ſi czemuž pak ſebi pſchipoſlanje 20,000 hrivnow do předla ſadasche. Psihi tym wſchém bájerſki ryceſtſkublet poſdatemu na- mireze ſi jara luboſciwymi wuměnjenjemi pſchicze do ſwojeſe ſwōjby poſticeſche. Ta nicež pak hſchaze ſo dale pſchedze. Šbožow- nemu ſtaremu mužej ſo — ſnamjo naſchego čaſha — tu khwili 41 njewjestow poſtilyſe.

* Sch trysk je ſo wondano jenemu polizajſkemu ſeržantej w Meiningenje ſejhraſ. Czlowiel, paduſtiwa dla ſajaty, jeho proſyſche, ſo by jemu něſhco wody ſi piſcu woſtaral. ſeržant bě jemu ſi woli, tola hdzej ſo do kletki wróci, jaty ſi wotewrjenym ſurjemi twóchnu, a polizajſkemu ſeržanta do kletki ſamrie.

* Czaſnikat Hajna w Mnichowje je čaſnik na poſku ſuſtaſi, kotrej ſu ſeſtka, pendel a kolesa ſu ſ papjeru dželane. Czaſnik jara ſi wěſta dze, a ſo, dokelz hido džesac̄ ſet dze, wo wotriebanju ręczecz njeje. Wón jenož 200 gramow waži.

* Žaloſny kſwany njeſkut je w Polmounze w Schotlandze wowrótnjeny člowjek woſeschol. Wón, ſaſtoſniſ ſe ſe ſanki, poda ſo w nožy do domu ſwojego ſuſhoda a nadpadze jeho ſi wótrym ſiſeczom. Šranjeny čelaſche, padze pak bory ſi w momrie na ſentju. Na to wowrótnjeny ſi teſakom do njeho rubaſche, doniž jeho njefaruba. Potom nadendže na dróſu młodu holzu, kotruž na te ſamhne waſchne ſlōnčowa, runjeſ bě jeje bratr w bliskoſeji, kotruž pak wró- neho woſlabawſki ſi bojſecu čeſku. Wjescihi tym bě ſo ſlōnčowa- neho ſuſhoda ſona dom wróciſla a ſwojego muža morweho na- makowſki pſchi nim do momory padnula. Tam dohlada ſo mordat jeje a naruba tež ſi czeſke ranę. Potom ſo ſi meroſ dom wróci, hdzej ſo njewobarajo ſajecz da. Na nim běchu ſkótko předy wo- poſka ſa ſowrótneſa wibgeč byle, na kotrej pak njebu dživali.

* Naſtrojaza podawisna je ſo pſched někotrymi dnjemi w Le- vellois Perret (w Franzoſſkej) w jenej menažeriji ſtaſa. Škludžet Loranz bě pſchi wjeczornym pſchedſtajenju ſi lawam do kletki ſtupi a jim wſchelak ſhumschy cžinieſ dal. Młoda lawiza „Nera“ ſapje- raſche pak ſo ſylnje, hdzej dyrbjescze pſches woſruč ſlakac̄, a hdzej ſu ſkludžet ſeſhwa, wali ſo wona ſi wotmachom na njeho a čyſche jeho ſa ſchiju ſhabnuſc. Š hoborskej mozu poradži ſo jemu, ſw- riſko woſtchac̄ a ſo pomalu w kletzy ſi burjam ſežahnuſc. Lawiza pak jeho hſchaze ras nadpadze. Škludžet ſhabnu jeſ ſi ſewiſu do ſklam y pierieſche, runjeſ hido ſi wjeli ranow ſtawac̄, ſi knutu ſatraschnje do njeje. Š tym ſatraschi tež te druhe ſwěriska, tiz hido ſa jeho kewju ſlipac̄ počzachu. Š napinanjom poſlednjeſe mozy ſapſchimnu wón lawizu ſa krl a dajesche ſu někotre ſekundy docho, potom rěſnu ju wo ſejenu a wopuſceni ſi ruce ſkettu. Loranz je czeſko ſranjeny a wot leweje ruki ma jenoz hſchaze kufchi ſcheczkowz.

* Psihi njeſhmernej horzocje je ſo w Parisu wjeli woſobow wot ſlōnča ſežahało. Eſſo reſerviſto 16. artilleriſkého bataillonu ſu na marſhu wot ſlōnča ſežahani paruli; jedyn ſi nich je wumrje.

* Wo tym, kajke pschißtuschnoſeſe maja hoſczenzarjo napſtęcoſz hwojim hoſcžom, je němſke khęzorſtſtvoſe ſudniſtvo ſajimawu wužud dało. Po tym ma kózdy hoſczenzar drje niž ſakonſku, ale tola koſczmařku pschißtuschnoſeſe, kózdemu hoſczeſi, kij ſo pschiſtojuje ſadžerži, jeſez a picz dac̄. Wón nima prawo, jemu to ſapowjedzieſz. Pschiſtoſz ſ tym, ſo je hoſczenzar ſwoje ſtwy ſjawnemu wobkhadej wotewriſ, doſtanje kózdy pschiſtojny čłowjek prawo, jako hoſcze do nich ſaſtupic̄ a ſebi jeſez abo picz žadac̄ a to požadane wužimac̄. Hdyž hoſczenzar bjes dobreje pschiſzinu někoho wotpokaže, dha jeho na cęſczi ſrani. Je-li pak hoſcze doſtał, ſchtož je ſebi ſkaſał a ſjedl abo wupiſ, abo je-li po rojumnej mérje khwile doſez k temu mił, njetrjeba jeho hoſpodat dleje cęterpic̄. ſkaſa-li pak ſebi hoſcze ſ nowa neſčto, dha dyrbí jemu hoſpodat to dac̄.

* W Kleinkemiju w Badenskej ſemrje nahle 22 lětny syn w poſiadnych wobſtejnosczech ſiweje ſhwobzy. Jego ludžo powjedachu, ſo je ſo w noz̄ ſ domu podał a ſo ſu jeho wot Bożeje ruczki ſajateho na dworje ležazeho namakali. To ſdaſche ſo wérno być. Po 3 dniaſach jeho pohrjebaču. Ale wyſchnoſeſe daſche jeho cęlo hoſcze ſaſko wuhrjebač. Někt̄ ſo po laſachu ſledy ſadjenja na jeho ſchiji. Ta węz je cęim nadpadniſcha, dokelž je ſo jeho pohrjeb po lekarjowym wobhladanju ſtol. Hac̄ je ſebi ſam ſiwieneje wſał, abo hac̄ je wot někoho ſkonzowanu, njeje hiſhče wujaſnene.

* Italska je wukhwalemy kraj rubježnikow. Jedyn wulki ſublet njeſdawno rubježnikam do rukow padze, kofiz ſebi ſa njeho 500,000 lirów wukupnego pjenjeſa žadaču. Dokelž ſo wukupny pjenje psche poſdze wotpóźla, jatcho ſatħeliču a jeho cęlo ſpalichu.

* W Parizu ſtejeſche njeſdawno ſla Xantippa psched ſudniſtſtom. Wona njebe 17. mérza nětčiſheho lěta ſwojego muža, jeſožerja Schlegela, jenož kaž wſchēdne ſ hromadu ſwarow witała, ale bě, hdyž wón, jeje ſatħadženja ſo nabivuſhi, ſebi prajic̄ dowoli: "Ssy nět na konzu?" — jeho ſ petrolejom ſwojeje ſaſwěczenje lampy poſała. Wbobi muž bě ſo runje wužlēkał, ſo by do ſoža ſchol a ſtejeſche w koſčli psched njej. Sso ſ plomjenjom palo a ſ bołoscu mujo, čyžiſche ſe iſtwy wuſkocžic̄ a wo pomož wołacz, ale heſke žoniſko ſamku jemu durje. Hdyž ſo ſukodzo na jeho wołanje nulis dobuču a woheň ſ rubami podužyku, bě Schlegel hido na poł na wuhlo ſpaleny. Tajfeho jeho k jeho macžeri, kij njeſdaloſto bydlesche, donjeſeču, naſajtra pak do hoſerje, hdyž w žaſožnych bołosczach wumrje. Bě pak hac̄ do poſklednjeho wodnyhuijenja pschi połnym roſumje moſtał a je ſwoju žonu na jeje ſloſtiwnej njeſtut winował. "Wém", džesche wón ſwojei macžeri a wyſhſhemu žandarmej, "wém, ſo dyrbju wumrječ, a ręču cęſtu wérnoſeſe." Jeli wona w jaſtwje njeſwumrje, njeje prawda na ſwēze." — Tak ręčeſche w jeje pschiſtonoſci a ſtoroſeſche ju wot ſo, hdyž jeho, "ſwojego lubeho mužika", proſcheſche, ſo by tajke na nju njerēčał. Psched ſudniſtſtom pytaſche wona ſ ręčemi, kotrež bě ſ romanow naukla, wérnoſeſe pschewobročic̄, mjenowasche ſužodow a pschiſzelow ſe ſchkečzatum hložkom hajrow a pschiſlodníkow a paduſe ſtatnemu ręčniſku do ſłowa, kotrež jeje ſloſez roſteſtajeſche a ju k ſmjerzji wotſudžic̄ namjetowaſche. Pschiſhanzy pak wuprajichu ſo ſa ſahodniſche thofanje; duž ſo jej doſta, ſchtož bě ſebi jený muž mrejo žadał, ſmjerz w jaſtwje, k kotremuž bu na čaſ ſiwieneja woſkudžena.

* Chineſiſte nowiny powjedaja grawocžiwu podawisnu. W Kahſingu bydlesche chineſiſka žona, kotrež woňk bě khory. Zahyn měſchčanski leſat njemožeſche jeho wuſtrowic̄. Skončinje namaka ſo mudry muž, kij w ſužodnym měſcze bydlesche. Tón praji tej žonje, ſo je jeniczka pomožna węz měſchenza ſ čłowjecžich moſhow. Duž poda ſo woňka do domu, w kotreymž ſo namakane džecži wocžahuja, a kupi ſebi tam ſte ſtaré džecžo (holczku), mori jo, pschihotowa ſ jeho moſhow jędz a da ju khoremu woňcej. Tola tón njewothori, ale wumrje. Kahſingzy wobydlerjo, wo tym ſhoniwſhi, ſajachu tu žonu a pschiſpodachu ju ſudniſej; tón mudry muž pak, kij bě jej tu žadławu radu dał, njeſtostanu woſta.

* Spěſhny železnic̄ny čah bjes Rollinda a Prottor w Kaliforniſte w połnöznej Ameriſy je ſo wot rubježnikow nadpadnuk. Woni ſu pječza pucžowarjam 30,000 dollarow rubili. Čah na to waſhne ſatħeliču, ſo lokomotivu ſ dynamitom roſtſeliču.

* Satraſhny prairiſki woheň je pola Natała w Afrizh ſatħadžał. 2000 hoſjadowow a někotre ſta woňzow ſu ſo ſpalite. Bludna kafferſka žónska je pječza woheň ſaſožiła. Płomjenja ſo po ſužei trawje ſ wulkej spěſhnoſeſu roſtſeliču, hac̄ jaſla bohateho ſkóplahowarja doſczeſeču. Tutón runje pschiſtonu njebe; teho dla hoſjada a woňzy ſ jaſlow cęſknuc̄ njemožaču a ſo wſchē ſpalichu.

Jedny plan ſteleſnizow wot 1. meje 1892.

4. wosowa ſlaſa nježelu a na ſakſich ſwiatych dniaſach wupada.

Se ſhorjelza do Draždjan.

Wosowa ſlaſa	2. 3.	1-8.	1-3.	1-8.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-8.	1-8.
Se ſhorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Ryħbačha	11,48	—	—	5,6	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,36	2,13	—	5,27	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina	1,25	2,36	4,0	6,1	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Viſtopiż	—	—	4,30	6,37	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
Arnsdorſa	—	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15
Radeberga	—	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	6,44	9,24	10,30
Do Draždjan	—	3,35	5,29	7,32	10,55	14,83	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

Se Draždjan do ſhorjelza.

Wosowa ſlaſa	2. 3.	1-4.	1-8.	1-3.	1-8.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-8.	1-8.
Se Draždjan	—	6,11	9,0	10,25	12,25	3,20	5,10	7,2	9,7	11,40	12,52
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorſa	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,45	12,27	—
Viſtopiż	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,11	12,53	—
Budyschina	—	7,57	10,43	11,31	1,59	4,55	6,53	8,50	10,44	1,22	2,1
Lubija	6,32	8,39	11,25	11,56	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Ryħbačha	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do ſhorjelza	7,49	9,21	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

Se Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa ſlaſa	1-8.	1-4.	1-8.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-8.	1-8.
Se Budyschina	—	—	—	5,10	7,36	10,43	1,17*	2,0	4,53	8,23	—
Dježuifez	—	—	—	5,20	7,51	10,53	1,30*	2,10	5,3	8,32	—
Budeſtez	—	—	—	5,28	8,4	11,1	1,40*	2,18	5,11	8,40	—
Roswodez	—	—	—	5,34	8,11	11,7	—	2,24	5,17	8,46	—
Do Wjeleczina	—	—	—	5,43	8,22	11,16	—	2,33	5,26	8,54	—

* Jeſdzi jenož nježelu, ſrjedu a ſwiate dni.

Se Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa ſlaſa	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.		
Se Wjeleczina	—	—	—	6,0	8,45	11,40	—	3,3	5,45	9,20
Roswodez	—	—	—	6,11	8,53	11,48	—	3,14	5,56	9,29
Budeſtez	—	—	—	6,21	8,59	11,54	12,40*	3,22	6,6	9,35
Dježuifez	—	—	—	6,32	9,7	12,2	12,50*	3,33	6,17	9,43
Do Budyschina	—	—	—	6,43	9,15	12,10	1,2*	3,44	6,28	9,51

* Jeſdzi jenož nježelu, ſrjedu a ſwiate dni.

Se Ralez do Budyschina.

Wosowa ſlaſa	6,46	8,8	12,32	6,52
Scheſchowa	4,55	8,17	12,41	7,1
Bičewa	5,4	8,25	12,51	7,11
Riehwacžida	5,4	8,35	1,1	7,21
Kažowa	5,14	8,35	1,1	7,21
Radworja	5,22	8,42	1,11	7,31
Mieħmacžida	7,37	11,40	4,52	9,43
Scheſchowa	7,45	11,48	5,0	9,51
Gidwa	5,44	9,2	1,34	7,54
Do Ralez	7,53	11,56	5,8	9,59
Do Budyschina	5,54	9,12	1,44	8,4

Wosotwarſtwo Š. Bergmannia w Delnjej Hórzy

porucja ſo k dobremu a tunjemu twarjenju wosow wſchēje družin. Jeſož dokež ſo psched ſobu dželam, naſlepſche pomožne maschinu wobſedžu, móžu derje a tunjo, kog kózdy druhi, ſwoje dželko ſhotowic̄. Někotre wosy ſu psched ſo ſwiatyje ſtawie a móža ſo psched ſtawie ſtawie a móža ſo psched ſtawie ſtawie.

— Na ſtaw ſtawujow ſo ſtawje čini.

Cęſčenym ſſerham porucžam po najtunischič ſtawisnach a w naſlepſche dobroſeſci

prima maschinſki wolij, folmas a mas na kožu, żolty a czorny.

Eſtu to ſtawie dobre, dolhe lěta wjeđene družin. Tež porucžam ſwoje paſmoſornowe mydlo a běle masne mydlo.

A. Pittner w Budyschinje,
pſchedawatnja tuſowych a wolijowych tworow ſ wulka
na Leſiſkej droſy 5.

Emma ſwidowjena Yorwerkowa

porucja płyſtowje pjeſſe, lětnje pjeſſe, zanki, modne jakety,
deſhčne mantle, trikotowe taſſe w wulkim wubjerku po tunich
plačiſnach.

— Poſkuženje w němſkej a ſerbſkej ręči
w Budyschinje na bělonym torbouchę 5.

W Budyschinje je na horniczej
stej hafy kheja placzisny hodno
na pschedan. Dalsze je na horn-
czejstej hafy czisko 11 delka sho-
nicz.

Aheja czisko 15 w Nowym
Dworce pola Panczis je se swobod-
ne ruki hnydom na pschedan.
Kupzy chzli so njedzelu 28.
augusta dopoldnia wot 10 hacj
12 hodzin w hosczenzu w Nowym
Dworce senz. **Dobbedjer.**

Hospodařski wós,
lohlí, dwojopsczny, je tunjo na
pschedan pola Rycerja w Delnjej
Hórz.

Prokata na pschedan.
Prokata bielej Yorkshirskej a tež
czornopisanej Berkskirej razy,
kotrež so jara lohko wukormja, su
pschedzo po časzej pschimierjenych
niſkich placzisnach na pschedan na
knjezimaj dworomaj
w Budyschinku a Pschiwczizach.

Móſchuije,
praktiske nowoscze, njeſchtrjehene
derje dzeržaze, porucza

A. Pietsch
na hauensteinskej hafy.
Fabrika matrazow, rjemienjestsich
a móſchnejstsich wézow.

5 porstow tolsth husheney polcž
punkt po 75 np., pschi 10 puntach
tunjo,
selenu polcž punkt po 70 np.,
hadlesczo " " 70 "
pschedawa

Otto Pötsche
6 na žitnej hafy 6.

Khofej
hyry punt po 100 hacj 160 np.,
paseny 180 200
jenož w czisze a sylnie ſłodžazei
kafkoſci porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hafy
na rožku theaterſkeje hafki.

Rajb
grupy,
jahy,
hejduschtu,
hróch,
holi
po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Jerje
rjane tuczne
mandl po 40 np.
porucza

Ad. Rämsch
pschi butrowych wifach.

Dobre klódke liskery liter po 70 a 80 np.,
dobre klódke paseny 55 a 60
wopravný starý žitny pasený liter 70 a 80 np.,
jednorý čisly pasený liter po 28 np., w czwizach liter po 27 np.,
wopravné winowe kihalo liter po 36 np., jednore kihalo liter po
6, 10 a 12 np.,
nowe polnojerje po 5, 6, 7 a 8 np., najlepša twora w czwizach,
naſomſta požeka, tunjo po 36 ml.,
petrolej w orig. czwizach punt po $11\frac{1}{2}$ np., po wafy punt po 12 np.,
cziszeny tipikowy wosij punt po 36 np., po zyliſnach punt po 34 np.,
rahy, rjana wulkosornata twora, punt po 16, 18 a 20 np., po
zyliſnach tunjcho,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
khofej hyry, punt po 105, 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np.,
khofej paseny " " 140, 150, 160, 180 a 200 np.
a wiele druhich, tu niemienionowych wézow na najtunjscho.

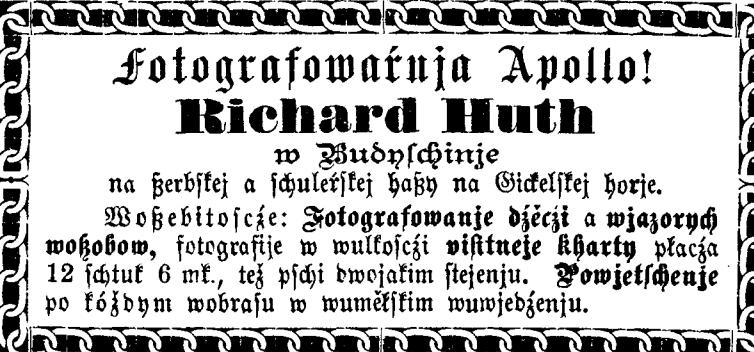
Psihi tym dyrbju spomnicz, so swojim weſebjerjam, twory
kupowazym, lutowanske marki njewudawam a so ſo ſ druhimi psched-
myblomnymi ſchzipami njenakladuju, ale ſo ſym kruče sprawny a tuni.

Carl Noack na žitnej hafy.

Moje thlamy ſu w lécje 1864 ſaložene.

**Wschón
ratarſki grat**
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wifach.

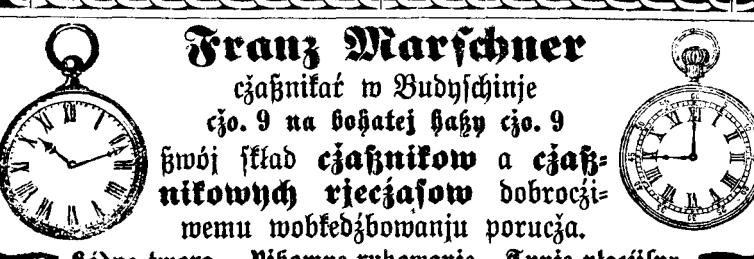

Fotografowanja Apollo!
Richard Huth

w Budyschinje

na ſerbſkej a ſchulerſkej hafy na Gickelskej horje.

Wozebitoſce: Fotografowanje džeczi a wjazorych
wohobow, fotografiye w wulkosći viftueje kharty placza
12 ſchtuk 6 ml., tež pschi dwojakim ſtejenju. Powjetſchenje
po ſkodym wobrifu w wumelskim wuwiedzenju.

Franz Marßchner

čaſnikat w Budyschinje

čzo. 9 na bohatej hafy čzo. 9

ſwój ſkład čaſnikow a čaſ-
nikowych rjeczazow dobroci-
wemu wobkdzbowaniu porucza.

Hodna twora. Překomne rukowanje. Tunje placzisny.

Voriedzenje dobre a tunje.

Přichomnenje: Rěču ſerbſki.

W wudawaſti „Sſerbskich Nowin“ je dostacj ſa 2 hrivnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spisacštaj Wilhelm Boguslawski a Michal Horňák.

Ke ſapocžatfej
h o ú t w y

porucza

patronowe wobalki

we wſcheg kalibrach a kafkoſciach,
proſdne a natykane, ſ czornym a
khaburnym pólwrom, wſchon
h o ú t w i n s k i p ó ſ ver ſakſich a
rhainko-wefiſſich pólvernikow,
twjerdy a mjehki ſchrót, hor-
njoje kuská, tuczne a uje-
tuczne ſatyki, czerjate ſchpi-
hely, culoky a drugu natykansu
potrjebu, natykaze maschin, ſa-
palne klobuzki, ſahadzaze a
wustorkaze maschin, h o ú t w i n -
ſke ſelby, ſehu, revoſry a
powetrowe ſelby

J. G. Klingst Nachfolger,
na bohatej hafy 16, na rožku
theaterſkeje hafy.

Nadrobne placzisnowe ſapiſy ſo
kózdy čaſz darmo wudžela. Wſchę
k hoſitwe ſtuſhaze a na ſkadze ſo
njenamakaze wéz ſo ſa krótki čaſz
po twjerdym ſkaſanju po twjerdych,
ale niſkich placzisnach nanajlepje
wobſtaraja.

Sſyre Hamburgske ſadlo

jara tunjo doſtač ſola
Pawola Hofmannna
na rožku ſerbſkeje a ſchulerſk. hafy.

Durſthoffſſke ſuſhe drožde
wſchēdne czerſiwe porucza

Pawoł Hofmann
na rožku ſerbſkeje a ſchulerſk. hafy.

Najlepſhu
margarinsku butru,
derje ſłodžazu, porucza

Pawoł Hofmann
na rožku ſerbſkeje a ſchulerſk. hafy.

Tunje
đigary
wupowanſte ſórk ſa ſaſopſchedawa-
rjow,
tybzaz hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na ſnitskownej lawſkej hafy čzo. 6,
filiale na bohatej hafy 28 a na rožku
Lubiſkeje a Mättigoweje droži.

Richard Neumann
porucza hyry a paseny

Khofej

w najwjetſhim wubjerku a naj-
lepſzej dobroſci po najtunjsich
placzisnach.

Psihi wotewſaczu wjetſich džel-
bow ſo pomérne niſche placzisny
woblicza.

Provinzialne towarzstwo

sa snutskowne misionstwo

se swojej létušej hłownej shromadzisnu dopomujeński hwjedzen na swoje pječadzacyjské wobstacze sjenoci.

Wszé towarzstwowe szoustawiv a pschezeljo snutskownego misionstwa so wutrobnje pscheproschuja, so bych u po pschi tym wobdzili.

Szwjedzen ma so

piat 26. augusta t. I.

w Budyschinje wotbywacz a so rano $\frac{1}{2}$ 10 hodzin se hwjedzeniskej Bozej skrzbi w zyrlvi Marie a Marthy sapoczenie, kotaż je so i temu s pschezelnej swolniwościu wot Budyschskiego zyrlwiniskego pschedstejcerstwa pschewostajila.

Szwjedzeniske predowanje smieje knies dr. theol. et phil. Löber, dworski predat a wyschidki konistorialny radzicel s Drądzan.

A tutej hwjedzeniskej Bozej skrzbi so létua shromadzisna $\frac{1}{2}$ 12 hodzin w Marciniym wustawje pschisamku, w kotrejz knies farat Jakub Njezwacjdziski létui rosprawu a knies s Griebern nad Hrodnom rosprawu wo pokladnicy poda.

W 2 hodzinomaj dyrbi so shromadzuy wobjed w hosczenzu „a winowej kiczi” wotbywacz; tez knienje so pschezelne pscheproschuja, so pschi nim wobdzelicz.

W Budyschinje, 8. augusta 1892.

Provinzialne towarzstwo sa snutskowne misionstwo.

Hamtski hejtman s Bejschwik. Farat Imisch w Hodziju.

Pscheproschenje k misionskemu hwjedzeniej

w Małym Wjelkowje

niedzeli 28. augusta.

Dopoldnia $\frac{1}{2}$ 10 hodzin predowanje a misionksa rosprawa predarsa Schneidera, redakciora misionskich nowin a wudzelenje hwjedzisny misionarej, fiz do Himalajskiego kraja wuczechnje.

Popoldniu $\frac{1}{2}$ 3 hodzin swobodna shromadzisna w sahrodze misionskiego holiczego wustawa s powiedanskimi reczem i někotrych misionarow se wschelakich misionskich krajow.

W Małym Wjelkowje, 17. augusta 1892.

Becker, predat.

Njezwacjidske burske towarzstwo

smieje niedzeli 21. augusta popoldniu w 5 hodzinach dla nusnego szczeczenia wo stasaniu pschitupnych hnojow poszedzenje.

Pschedkydstwo.

Poboczne towarzstwo herbskich burow

w Małym Wjelkowje

smieje niedzeli 28. augusta popoldniu w 4 hodzinach poszedzenje dla stasania hnojow, hymenjow a womjeschka.

Pschedkydstwo.

Szym so s puczowanja wróczil.

Dr. s Boetticher w Hodziju.

Turkowske klowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zlysnach tunich porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskiej hafzy.

Turkowske klowki

našlepszeje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjašowym torhoscęgu.
Destilazija snatych dobrzych likerow

po starich tunich placzisnach.

Sserbske spěvh

do žnijowych wenzow

so dostacz w wudawatni „Sserb.
Nowin”.

Wobydlerjam Hodzija a wokolnosze i wjedzenju dawam, so skudnie ryju a drzewiane a železne plumpy dželam a stajam.

Korla Schütza w Hodziju.

Rakečanske serb. tow.

,Lipa“

zmieje přichodnu niedzeli 21. žnjenica popoldniu w 5 hodz. w Křízanec hoscencu swoje měsačne posedzenje, k kotremuž je k. kantor przednošk dobrotiwe na so wzał. Duż prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Hosczenz k sakskemu domej

w Ralezach.

s domkhowanzy jutje njebzelu 21. augusta reje. Pschezelne i temu pscheproschuje Scholta, hosczenzat.

20—30 muži

drainierowazych dželacjerjaw pschijima

A. Proška

w Pschiwcziszach pola Hucziny.

Bytam 1. oktober ródnemu sprawnu skuzobnu holzu, kotaż ma luboscz i džeczom.

Droschukowa w sahrodnistwie na kasarmiskej drósh.

Ssyn sprawneju starszemu, fiz hez mlynstwo nauknuć, može i pschihodnymi wuměnjenemi do wuczby stupicz w Njezwacjidskim mlynje.

Wotrociskow, dżowi ki a dōski pyta

Schmidtowa w Budyschinje na žukelniskej hafzy 10.

Džak.

Dokelz hmy s Bozej pomozu a s dobrzych ludzi podpjeranjom nasze s Božim dopuszczenjom naleto wopalene twarjenja hebi sało natwarili a tez je wobczahnuli, s tutym wutrobnym džak prajimy wschitkim, fiz su naš pschi tym s formami a wulkotnymi darami podpjerali. Wohebie pak so džakujemy kamjennanskim Winarezom sa hospodu a pschi tym hiszce sa pizu sa sloti, kaž Radwotskemu wojestkemu towarzstwu sa wulkotnym dor. Woh chył wschitkim fiz dobrzyh bohacie saplačicz a kózdeho psched njebozom hnadne swarnowacz.

Njezkez hwojba
w Radwotskim haju.

Dopominjecze

na pólstaletny džen w Hunjowie.

1842 — 20. augusta — 1892.

Ach, dženž psched pól sta létami
Bé frudne džen we Hunjowu.
Sso czorna mrózecz pschiblizi
A čłowio stožani.

Sso hrydom jara sahrima,

Sso hrešnhy čłowio nastróz;

Duż ludzo wolačz poczaczu:

„Hród starz sieji w plómjenju.“

Ach, to be frudne wolańe

A jara styskie płatlanje.

A we tej wulkej horzocze

Pschez' dale woheit kapacze,

Wicho w jenhi wulkim wohniszeju,

So džeszcza to psches wutrobu.

Kak wujachu te plómjenia

Kak s wohniowymo prastota!

Psches blifz a schkrjebot i njebejchow

Bé dwaj a dwazezch statokow

Be hornim, Delnim Hunjowie

So kótki czak we popjeli.

Ach, w tamnym lęce naftala

Bé jara wulka huchota;

To běsche nowe njeboże,

So pizu sa sloti njeboše;

So ludzo jón su rejal,

Wat schtomow kiczo džernysi.*

Tez wjele mlynnow stiesche,

Sso hroza ludzi dótskache,

A wschudzom wjele wohniow bě.

Ach, tak to frudne bě a sile!

Sso kamjensz, Hamburg wotpali,

O hml so, Wózce njebejst!

Tez ludzo hmlili so su,

Woh da jim mjechlu wutrobu,

So i blissa nam a s daloka

Sso wschella pomoz połasa;

Haj, tez ludzo pomachu

Sszej kichelcijansz hjesz bobu;

Hdyż teho horjo podendze,

Wha druhoho tez holecze.

Haj, hujodz pschindze i druhemu

Se hvojoi bratskej luboscę.

Hdyż jemiu runje czeško je,

Sso tola idzherzecz njebože.

A tak, hajz tez se hylsami,

Ssny tola sajo twarili.

Ach, někotrehu hloboda

Wat jara běsche pschewala,

A mjes tutmi běch tez ja

A moja luba maczeka.

Wat namaj s bratom spewala

Se rjane schutci i kherluscha.**

Wat žama běsche s wudowu

A mješče nje hysrotu,

* Wiele lotu su tezby sarēcę dhrželi; rjane kruhy su sa 15 abo 20 tolę a punt mješ-

ja 12 pjemiezow pschedawali. ** 416. kherlus.

W Hornym Hunjowie.

Jan Hale.

(S temu cíjelu pschiloha.)

Pschiloha į číslu 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. augusta 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Zuhorskej žyrki smjeje jutje niedżelu rano w 7 hodž. diakonus Räda herbsti spowiednu ręcz a 1/29 hodzin farat dr. Kalich herbsti przedowanie. W pohrebniščowej kapale na Grodziechku budże pschipoldniu w 12 hodzinach diał. Räda herbsti przedowacż.

Krčenl:

W Michalskej žyrki: Maria Theresija, Karle Mjetki, wulkeho sahrodnika w Kelnje, dž. — Maria Theresija, Baroniera Ernstia Scherzpana, khezera a lamjenječežarja w Nowych Małszach, dž. — Ernst, njemandž. ſ. na Židowje.

W Katholiskej žyrki: August Josef, Właszkawa Kallinh, schewza, ſ. — Hugo Walter, Peira Pawela Kubiza, tyczečkoho mischtra, ſ. — Josef, Josefa Havliczeka, fabrikskeho dželaczerja w Hajnizach, ſ.

Zemrječ:

Dzien 13. augusta: Róża, Ersta Hermanna Abta, schewskoho mischtra w Zeilezach, dž., 9 měsazow 11 dnjow. — 16. Hedwiga Frida, Ersta Emila Domascha, mlhynka na Židowje, dž., 2 měsazaj 5 dnjow. — Maria Martha, njemandž. dž. na Židowje, 4 lata 6 měsazow 14 dnjow.

Płacisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	13. augusta 1892		18. augusta 1892		mot.		hacż.		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pšchenica	běla	8	97	9	59	8	53	8	82
	žolta	8	38	8	97	8	24	8	53
Rožka		7	50	7	81	7	19	7	50
Zecžmien		7	21	7	50	7	—	7	33
Worž		7	10	7	70	6	60	7	25
Hroch		8	89	11	11	10	56	11	81
Woka		8	6	8	33	7	50	8	6
Zahly		16	50	19	50	14	—	15	—
Hejdusčka		18	50	19	—	16	—	17	—
Verny		3	40	3	80	2	40	3	—
Butra	1 filogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pšchenicna muša	50	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muša	50	9	50	14	—	—	—	—	—
Schno	50	3	40	4	—	2	50	3	—
Słoma	600	18	—	20	—	17	—	19	—
Brokata 846 schtuk, schtula	12	—	24	—	—	—	—	—	—
Pšchenicne motrub	5	—	6	—	—	—	—	—	—
Ržane motrub	5	50	7	25	—	—	—	—	—

Na burž w Budyschinje pšchenica (běla) wot 8 hr. 90 np. hacż 9 hr. 56 np., pšchenica (žolta) wot 8 hr. 90 np. hacż 9 hr. 12 np., rožka wot 7 hr. 75 np. hacż 7 hr. 97 np., zecžmien wot 7 hr. 20 np. hacż 7 hr. 50 np., worž wot 7 hr. 65 np. hacż 7 hr. 85 np.

Draždanske mjažowe płacisny: Horjada 1. družin 65—68 ml., 2. družin 60—64, 3. družin 25 po 100 puntach rēsnejše wah. Dobre krajne kwinie 65—68 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Czelata 1. družin 45—60 np., po punce rēsnejše wah.

Wjedro w Londonje 19. augusta: Deschcilojte.

J. G. Schneider a syn,
częsnikarzej pšchi lawskim tormje,
pšchezo najlepše a najtunische czasniki, bu-
djaki a ryczasy pshedawataj, teho runja tež
hrajadla po 1½ hacż 200 hriwnach.

Sa hōduoscž czasnikow a hrajadlow ho na
wžazore lata ſi pižmom rukuje. Pšchi
pshedawanju ho herbsti ręcz.

Nucžne latarńje a wětrowe latarńje
hamšny wudžek, kaž wše klampnatſke twory porucža

F. A. Sommer, klampnatſki mischtr,
na róžku hlowneho torhosčca a jerjowejce haczy.

Wiežny dzien mam swoje stejnischežo na hlownym
torhosčcu blisko měchjanskeje haptyle. — Tež ho tam węzy
i porjedzenju pšijimaļu.

Kolonialtworowe a destilazisze klamy

Adolfa Rämscha

pšchi butrowych wikach

porucžaja swojim czeſčenym wotbjerarjam:

khoſej, njeſalený, kylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
khoſej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléčny, jara flodki, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
kompozyt zokor, punt po 34 np., 5 punktow po 160 np.,
rajš, wulkojornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zyłych mě-
chach punt po 13½—14½ np.,
syrup, flodki kaž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobroſezi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kranz, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njeſtrany, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,
jerje, wulke tučne ryby, mandel po 55 a 70 np., 3 schtuk po 11 np.,
kwintazy schmalz, punt po 55 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróš, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Wulke wupschedawanje.

Dla powięſzchenja swojich klamow pshedawam wot nětka

žonjaze žakety,
mantle do descheža,
wobwěſhki, kapesy,
měchojte pjesle,
trikotowe taille,

kaž tež
mužaze a hōlcžaze wobleczenja
po jara poniznych płacisnach.

Otto Preuss
na jutnej haczy 4, predy G. F. Alož.

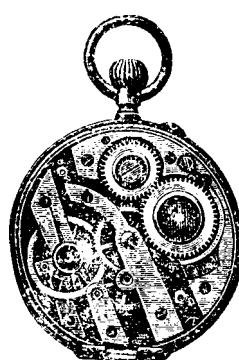
Wulki khoſejowy skład

Th. Grumbta

w kupnizy na swonkownej lawskiej haczy
porucža
kryt khoſej punt po 110, 115, 120 hacż 170 np.,
paleny khoſej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w inatym najlepšim flodze.

Wódne ponoje, kotły, kachlowe platn,
učeszowe rebliky, kachlowe durečka,
třesčne wokna, twarske hosdze.
porucža tunjo

Paul Walther.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu.
— Stwórlétne předplata w wudawańi 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjessenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóždu čílo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Cíle Smolerjec knihcičerje w maćichom domje w Budysinje.

Čílo 35.

Sobotu 27. augusta 1892.

Za nawěštki kíž maja so w wudawańi „Serb. Now.“ na róžku zwonkne lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvr̄tk hać do 7 h. wječor wotedać.

Swětne podawki.

Němske khězorstwo. Dwéłetna skúžba so w němskim wójsku njesawiedże. Kaž hacž dotal budža pěšczy tsi lěta skúžicž dyrbjecž. Khězor Wylem je po wilej nasymskej paradze na Tempelhofskim polu generalam prají, so qhe wón radsho mjeñsche wójsko s tříletnej skúžbu, hacž wjetše s dwéłetnej skúžbu mécž. Wójsko dyrbi so sažo powjetšicž, jeli so pak by khězorstwowy hejm tak malo wjetšenzy smyšleny był, so by trébne pjenesz ſapowjedží, by khězorej pschezo male derje wuwuczeno wójsko lubſche bylo, hacž wulla hromada. — Pschi tej kamej paradze je khězor powjetšam napscezo ſtupíl, so ho w němskim wójsku nowa třeba s mjeñším kalibrom ſawjedže. Hdž tež ho poſpyth ſ tymile třebami cjinja, dha tola žaneje pschicžiny njeje, ſ nimi wójsko wobronicž.

Khězor je pschi ſwojim poſlednim wopheze na Helgolandskej kupy tříh Helgolandskich rybakow t ſebi do Borlina pschepozyl. Sandžený tydžen ſu tueži khězorowi hosczo byli. Khězor je kóždemu ſ nich czežki ſlotu čežnik ſe ſwojim mjenkom pschepodacž dal.

Pschichodnemu khězorstwemu hejmej ſo wjele petizijow pschepoda, w kótrých ſo žada, so by ſakon wo njedželskim měrje ſažo ſtehnuł. S džela ſo ſakvleni rjemjeſklíz a wikowarjo na to wobečežuju, ſo woklonoscherjam ſ njedželskem měra dobytk narocze, a namjetuju teho dla, so by ſo woklonoscherſto ſamjewoalo. Na druhéj stronje pak tež pschekupz na ſwjeſheloze waſchnje ſa njedželski měr wutstuſu. Tak jedyn pschekupz jenym nowinam piſe: Tak wjele hacž móžu ja wo njedželskim měrje ſudžicž, ſo kſcheczijanszy pschekupz bórsh ſ nowym ſalonjom ſpſcheczel. So budža židovszy wikowarjo na wſchěch trunach piſkacž, so bychu, dokoł ſwoj ſabbat ſwječza, njedželu po móžnosći wjele ſaſkujili a teho dla njedželski měr ſažo wotſtronili, je mi jaſne. W kſcheczijanskim měſeze Nachenje běše do 1. juliia na hafach, w kótrých wjele židovskich wikowarow bydli, njedželu, kaž ſo by hermanek był. Pschi durjach ſwojich kſlamow židži ſtejach, kotsiž ſukno, kholowy, lažy atd. wotsje na pschedzowanje pschedawachu. W druhich židovskich kſlamach ſo wupſchedowanje ſ wulka džeržesche. Nasch luby kſcheczijanski burſki lud ſo kaž zybnjeny do kſlamow ſkocžesche. To je Bohu džakowanono ſ prěním julijom pschedztalo. Rjana njedželska cžiſhina na dróhach kňeži. Njeh ſo ſwjeſtova rada a khězorstwowy hejm kruč wopofataj a njeh njeſtaj t woli židovskim wikowarjam. Niz mjenje, ale hſchicž wjazy njedželskem měra dyrbjeli mécž.

Kholera je do Němzow ſaſcha. W Hamburgu ſu někotre ſta člowjekow na nju ſhorili a wumrjeli. S woprébka Hamburgska měſečzanska wychnosć wudawasche, ſo ho jenož wo kholerunu jedna, ſkončnje pak, hdž licžba ſhorjenych a ſemrjetych wſchědnje na hróſhne waſchnje pschiberaſche, njeje ſo dleje ſamjelcę ſudžilo, ſo je ſo kholera w měſeze twjerđe ſahněſdzika. Najwjažy woporow ſebi kholera w cžmowych, masaných, njeſtrowych dróhach stareho Hamburga žada. Hamburg ſo wjetſich němskich městow naj-pſchichodnische měſtno ſa roſwieſe kholery bycz ſda. Kajke njeſtrowe wobſtejnoscze tam kňeža, ſebi nictó džecž njeda, ſchtóz ſtary Hamburg njeſnaje. Muſne by bylo, ſo by měſečzanska wychnosć nětcole werner pomjescze wo roſtřerjenju kholery w měſeze wosjewala. Wobhydletswo ſo njedewertiwe ſměje, hdž ſo licžby ſhorjenych a ſemrjetych mjenuja, ſ kótrymž ſu ſo male měſečzanske džele hžo kame podeshčle. Powſdítownje maja ſa to, ſo je hžo psches 300 člowjekow na kholeru ſemrjelo. Wſchě hojernje ſu pschepjelnjene. W někotrych

ſchulach ſu džecži na kholeru ſhorile; duž ſu ſo wſchě ſchule ſamle. Moſtratschniſha pemozniza kholery je woda Hamburgſkeho wodowoda. Šchtóz tule wodu njewarjenu wuzije, kholeru do ſo piše. Nje-dživojzy wſchěho warnowanja a powužowanja pak ſo ludžo nje-ſbjerža, tule ſnatu njeſtrowu wodu njewarjenu do ſo piče. Tak mnostu nahlu žaloznu ſmjerč ſami ſawinuſa. Maſchinſki miſchr wjetſeje maſchinſkeje fabriki bě piſti ſylnej žahlej horzocje dželak. Město ſo by ſo na to ſe ſymlnym kſhoſejom, ſakaom, winom abo druhim njeſchłodnym napojom wokſchewil, wón ſchtyri ſchlenzy wody ſ wobowoda wupi. Lědma ſchtworej hodžiny traſeſche, pola njeho bě hanza ſaſtupi, a ſa tsi hebziny bě wón hžo wumrjel. Jedyn dželacžet czežko ſkori, hdž bě w jenej kſoržmje njeſtrowa wſchěho weträdzenja ſyku hromadu ſkytaczkow ſjedl. Wón ſebi na to piwo ſabasche, kótrž jemu roſumny pincznik ſapowjedži. Džak, kótrž pincznik ſa to doſta, bě, ſo jeho dželacžet kópoła mjenowasche a prají, ſo do druhéje kſoržmje na piwo ponže a ſo ſo kholery njeboſt. Wón tež po ſwojeho weli cžinjeſche. W kſoržmje, hdž ſo jeho ſtrachnym wobſedze ničo njewedžachu, wón někotre ſchlenzy piwa wupi a ſa někotre hodžiny w ſwojim wohydenju wumrje. Na kholeru ſhorjeni a ſemrječi ſo hnydom ſ města wumrje. Dokelž njeje wčazak, ſo kholera bórsh hafnje, počzinaju ſ wonka města ſa ſhorjenych na kholeru baraki twaricž. Wojazy w Hamburgſkim ſuſzodnym měſeze Altonje ſu kholery dla město wopuſtacžicž dyrbjeli a ſu do biwaka pschi Bahrenfeldskim ſtělniku wuzähnuł. Druhe němske město, do kótrehož je kholera ſazahnula, je Barlin. Šerjedu w nožy je tam mandželska jeneho pschekupza na khorosez wumrjela, kótrž je ſo wot lekarjow jako aſiatiska kholera ſpōſnała. Najſkerje je ſo kholera do Barlina ſ Hamburga ſanjeſla. Duž ſo wot kředby wſchitzu pucžowarjo, kotsiž po ſelesnizu ſ Hamburga do Barlina pschijedu, na Lehrſkim dwórniszechu w wobſebitej ſtuje wot lekarjow pschedztaju. Hacž dotal ſu pschi tým jenož ſenu wofzobu nadeſchli, kótrž bě po ſdaczu na kholeru ſhorila. Druhe němske města ſu ſo hacž dotal wot kholery pschelutowe. Powjeſče, ſo ſu w Dražbjanach a Lipſku ludžo na kholeru ſhorili, a ſo ſu teho dla někotre dróhi ſa ſjawny wobkhab ſawrjene, ſu njewérne. W woběmaj městomaj ſu jenož na kholerunu někotre wofzobu ſhorile, kaž ſo to w kóždym horym ſečju ſtawa. Kholerina njeje natykowaza khorosez, kaž kholera; duž njeje trjeba, ſo jeje dla do ſtracha daež. Hdž tež ſměny ſo nadžecž, ſo ſo kholera do Sakſkeje njeſanjeſhy, ſo tola radži, ſo by ſo w nětčiſhím cžaſu kóždy hlabal, njeſtrowu a njewarjenu wodu a ſymne piwo piče; njeh ſo tež ſab, winowe tieže a ſyre kórk ſnejedža, ſ zyla njeh nictó jeho njewužiwa, ſ kótrymž mož ſebi ſoldk ſkaſcę a kótrž jeho ſoldk njeſmjeſe. Cžiſeje bludne je měnjenje, ſo je palenzičje psche kholeru dobre. Šchlenčka palenza wſchak nikomu ničo njeſwadži; ſchtóz pak wjele palenza pije, ſebi ſ tym ſwoj ſoldk ſlabi, a tajki člowjek ſ njeſtrowym ſoldkom najmjenje kholeru pschedwinje, hdž na nju ſhoril. W ſečje 1866, hdž kholera w Sakſkej ſalhazjeſche, je wofzobje wjele palenzičkow na nju wumrjelo.

Austria. S Galiziskeje, hdž tež dwě tſecžinje ležemnosćow w židovskich rulkach a tſeča tſecžina ſe židovskimi hypothekami wobſežena, a zlyk kraj wot židow wuzhyan, počzinaju makoruzsy burſi ſ cžrjodami wuzhadowacž. Kaž pôlske nowiny piſaju, woni w nožy ſkradžu po pječiach abo džefacžich ſwojbach Awstriſku wopuſtacža a ſo pschi ruskich mjeſach wot namjeſneje ſtraže wotčaluſa, kótrž jich

na wosach do snutskowneje Ruskeje dowjescz da. Kaz ho bjes wjescnym malorusskim wobyleftwom powjeda, ho na wuczehnjenje smycklenym galiziskim buram, kotsiz su wzrenieni, niz jenoz lezomnoscze, ale tez wscho to lubja, sktoz je priedy wobkedenstwo wuhnathych russich zdow bylo. Duż wuczaharjo żonu a dzęczi żobu bjeru.

— Wulke manevry awstriskeho wojska w Galiziskej a Winskeje garnisony su so wulkeje horzoty dla a dzivaja na to, so so cholera w Ruskej pszecho bole i wjeczornym mjesam blizi, fastajile. Taza slé su wojazy w krajinje wokolo Triesta pod palazej horzotu czeplili. Néhde 200 wojakow je so wot blónza sežahalo; dwadzieścia s nich su wumrjeli. W Wuherskej je na marschu s Pestą do Martonvasara s 32. pěšcheho regimenta 180 muži spadalo, s kotrychž je wachtmischt Pjekarek hnydom wumrjel. Se 24. pěšcheho regimenta je na marschu s Kaschowa do Makroncza 250 muži panulo, tisio s nich su wumrjeli.

Italška. Wulka horzota je w wjazorych stronach Italiskeje wopory bjes wojakami żadala. Na marschu, na kotyż bě ho 51. pěški regiment bjes Mantua a Lonigom nastajík, ho něhdze 50 muži wot womorj wobja; jedyn seržant wumrje. Bjes tym jo běchu reservistovo pola Fuzinu na marschu, jedyn podwysoké wulkeje horzoty dla wówrotni. Jeho do lazaretha dorvjeſeču, tola wón wumrje, předy hac̄ lěfarjo k njemu stupichu.

Franzowska. Hdz̄ej ho pszezo hobži, ho Franzowsjoj prózuja, hwoju pschitilnosć i Ruske wobżwiedzieć. S nowym schulskim lètom sapcznu na franzowskich gymnasijach rusku ręcz wucieć. Ruska budże zebi tuón dopolas pschezelstwa wažic wjedzieć, taz ho sależi. Ruski minister swonkownych naležnosćow, Giers, w bližšim czasu do Franzowskeje do strowotnych kupjeł Aix les Bains pschijejże. Wón budże tam niz jenož hwoju strowosć wot-hlabowac, ale ho pôdla teho s politiku nakladowac. Franzowski minister swonkownych naležnosćow, Ribot, jeho tam wopyta, a poszczischo směje Giers s presidentom Carnotom schadżowaniku w Chambéry.

— Pschi manebrach franzowskeho wójska je wjele wojskow, wot
kilónza szézhanych, spadało. Dwaj brigadnaj generalaj a jedyn
wyschl, kotsz su wojskam pschi kmjertnej horzoge su swuczowacż
dali, su so teho dla do njeaktivnoścze pschežadzili. Pódla teho je
armeekorpsowy komendant pižomny porof dostał.

Jendželska. Nowy wodz̄er jendželskej polityki, Gladstone, psychichod Evropy w rózowym sw̄etle njewidzi. Krótko do wólbów je Gladstone wudawarzej italskich nowin "Corriere di Napoli" na woprashenje piżomne wotmelwjenje pôszkó, lotrèz je so halle něktore do sjawnosćze dako. Gladstone praji, so, dokelz je pscheczel Italiskej, jeho wulke wudawki sa mójsko a jeho swjaſt s Němškej a Awstriskej webżaruje. Potom so wón nadzije, so so Italiska předy abo posdžis̄ho swojeje kolonialneje polityki w Afrizy w̄da, a dale piſče: „Njerodžu ani trojswjaſki, ani jednore swjaſki, dokelz wotthknjeny kónz tajkich swjaſków měrniwy njeje. Ludowa sylnosć so sfónczenie tola na lutowanju jeho mezow falozuje. Boju so, so je psychichod Evropy jara czemny, hac̄ runje móga s Bożej pomožu hiszczę nětčische wobstejnoscze nělotre lěta wohstacz.

Bolharska. Dopisowat jendzelskich nowin "Times" w Sofiji je wopstrijecze rosręczenia woczischczeg däl, kotrej je s jatym Kara-welom, něhduszym bolharskim regentom a ministerstwowyem pschedzydu, mäl. Karawelow s rasnoscju prejedhe, so je hdz potajne swjasli s Ruskej mäl; ani jako minister, ani jako Stambulowy pschecziwnik wón s Ruskej dzeržal njeje. Wón je bo stajnie Ruskej pschecziwiał, tola hdz by wón sažo k mozy pschischot, by bo wón wo pscheczelny wobkhad s Ruskej prózowal, njeby pał jej jenicku a pschewazazu samóznoscj w Bolharskej pschewostajil. Wón wéri, so bo Jane bolharske kniežestwo, kotrej je w pschecziwnosci pschecziwo Ruskim, na dleschi čazh njesdzerži, pschetož wojaž a wobhlerjo su Ruskim pscheczelnijsimyžleni. Jenož offizerojo su pschecziwo Ruskim, so bojo, so bydu russzy offizerojo jim wyschische mestna wsali. Karawelow ma ja to, so budze Stambulowe kniežestwo hishcze dwé abo tsi lěta tracž; so pał bo wone předy abo posdžischo powróci, dokelž je sacdzucam wulkeje ludoweje wjetshiny pschecziwone. Ciuon čazh bo cžim rucđischo pschiblji, dokelž je pod netežischem kniežestwom, kotrej ani zwobodne žłowo, ani zwobodne ménjenje w nowinach njedowoli, konstituzionalne pschecziwienie njemožne. Hdz by Ruskim pscheczelna strona dobyła, by bo niz jenož kniežestwo pschemienilo, tež s krahnoscju Coburgskeho prynza by nimo bylo, kotrehož zar snjescz njemože. Karawelow wospjetowasche wobkreczenja swojeje njewinoſce, kotrej bē hžo psched wojnskim žudom wuprajil, a

prějše, so je šo pschi někajtimžuli pschižohanstwje pschecživo knižečstwu wobdzelli.

Serbija. Wot teho časa, so je ho kral Milan dobrowolnež
herbskeje króny wotrjek, ſu ja jeho maleſtneho syna Alexandra tjo
regentojo, Ristič, Belimarkowicž a Proticž, knježerſtwo wjedli.
Požledniſchi je, wot Božeje ruckiſ ſajath, psched dwemaſ měkazomaj
nahle wumrjek. Knježaza rabikalna strona, ſ kotrejž pschiwizowarjow
pozlednje ſéta ministerſtwo wobſtejeſche, ſebi žadache, jo by ho wu-
proſdnjene město tſeczeho regenta ſ jenym ſaſtupjerjom radikalneje
strony wobhadjilo. Regent Ristič je ho pscheziwo tutemu žadanju
tak dolho pscheziwiaſ, hacž je radikalne ministerſtwo wotſtupilo.
Rističej je ho poradžilo, nowe ministerſtwo ſ pschiwizowarjow
liberalneje strony, ſ kotrejž wón ſam pschižuſha, ſestajecž. Jeli ſo
pak čze ho regentſtwo konſtituuije džerječ, tole ministerſtwo,
ſ kotrejž pschedbydu je Abakumowicž, dolheho wobſtacža njeſměje.
Na koho dha čze ho wone ſepjeracž? Vjes ludem ſu liberalni
w mjeniſchinje, w hejmje pak ſu čiſcze nijemózni. Wobſtacž
liberalneho ministerſtwo ho netole do zyla ſ konſtituuiju njeſnjeſe;
jeho poſtajenje je podobne na wumozewanie ludowych prawow.
A ludowe prawa wumozowacž, je ſebi tež Ristič wotmyſlit. Kaž
něhdy Milan čze tež wón ſ nažylnoſću lud podklóčicž. Radikal-
neho mjechžanskeho prefekta je bižu wón wotħadžil, a na jeho město
jeneho ſwojich dowernikow ſtaſil. Sterje a lepie ſo tež ſ druhich
wyšszych ſaſtojuſtwow radikalni wucžiſcie. Ristič dýrbi ſo jara-
ſylny čueč, ſo ſebi ſwaži, na tojkele waschnje radikalnym wocž
wutreč. Vjes džiwa budže ſo lud pscheziwo Rističowej ſamo-
paſhnoſći wobaracž. Na djeti 4. ſeptembra ſu radikalni do
Alexinaza ſchadžowanku powokali, na kotrejž ſo ſrēča, na lajke
waschnje budža ſo knježerſtu pscheziwecž. Po ſdaciu Sserbija
ſaſko nijemernym čzakam napſcheziwo dže.

Persiska. W Persijskiej, s' wotsei, je ho cholera do Ruskiej sa-
njebla, je nowa natykowaza choroscz wudyrila, kotrej ma wiele po-
dobnoscej s' mòroni. Persijszy tule choroscz „jar“ imenuja. Wona
w tym wobsteji, so ho pola skhorjenych jednijsze pucherje na wobliczu
a na nohomaj polasuja, kotrej ho poszdzischo pułku a ranu sawostaju,
na kotrej czlowiek wumrie. Na cholera u na jar je hido wiele tyaz
czlowiekow poślednie tydzenie wumrieło.

Japanska. Wulti dżel pszimorskich mestow w Japanskej je
żo wot tñidnijownego satraschnego semjerenja sapuscził. Semja je ho
rospułaka, a rospusliny fu ho s wobu napjelnile, a fu tak wulke
jësory nastale. Wjèle tykaż thézow je ho sazhypó a wulka liczba
człowiekow je szmierz poczepila; jchësz wżow je ho do czista se
semje shubilo.

Starý proscheř.

(Wobras s vježneho živjenja.)

(Głównie.

„Sdlo dha bojesč?“ řekl Hanyš a satorže ho, hrabnul tovaršcha jeho nježmanosče dla sa trč — a sa wołomík bě ho jeho pjanosč šhubitá, kaž by do cženkeho kura dunul.

"Pomału, pomału, mój pszczołek!" rjeknú Gusta a storečí jeho ruku do boka. "Ja njejším popranczowym a tym ſo ſ tym rypakom dleje noſzył hacz ty — móžu ſo tež wobaracz. Wuziwaſ roſuma a poſkaſ. Ja nimam ani dórkę ſi jedzi, njeſem, čeho ſo pſčimnucz, ſo bych žiwy kónz njeſwał. Dyrbiſch mi po taſtum pomhacz. Duž mi daj ſi najmjeńſha pječ ſtow, a ja ſa to Čzornalej njeſpowém."

"Ty sa ..... jebako!" roshněwa šo Handrij. "Přecž stow
pułow" cži dam, chzech-li měcz. Dži — pſherabž te, ha! ha!
chzech-li tež do khłodka jako mój hñerny pomožnik. Alle do czymojeje
džeryň šo cži njebudže chycz, dokelž šo se wšchemi pasorami džerlisch,
so by na klonzu wostacž móhl. Dži, jeno dži — ja šo njeboju."

"A, tuż zewi mogiś w' ręku Cukla." Cukl eg' to jasno starz pszczeżel najprzyd wosjewiš, schto scziniu. "Mai nieżo wo to njeje, hacż kym w hłodku abo na flónzu, tam smęju s' najmjeńsza, hdże hłowu połozicż; ja zmorze shubju; ale ty — hehe! ty budżesż bo trochę husacż. Młody mandżeski; rjany statok — to wér jul A potom hicż do klódy — hehe! to je tola kusk helenel!"

„Džerž hubu, hčupako!“ rošskobi ho Handrij. „Je to ja to, so hčym cže živit, so hčym cže s dolha wutorhnuk?“
 „Pomaku, pomaku, mój najlubšch!“ rječku Gusta směrominje.
 „To wěsch, hewrjekanje mije njehnuje. Praž mi s krótka, chzesch mi pomacž abo njehasch? Hacž do džezbačich dopoldnja doczakam; sa tón čžaž ho wuspisč — hehe! — pschinđdžesch tamle do lěšla sa mnú a pschinječesch, shtož trjebam.“

Po tych źlewach ho wobroźi a shubi ho w czmi. Handrijei pak pschebeża syma po khribječe, dokelž snajesche Gustu a wjedzeſche, cęho ma ho wot njeho nadzecz. Potom pak ho żałostnie roshněwa a wótsje zyły kwet fakliwajo, wróći ho spěšnje do korcmy. Hdy bě jeho něčto wobledzbowac̄ mohł, bě widział, ſak pak blevnje, pak ho ſackewjeni.

W koc̄gimie bē mjes tym tez dżivny napohlad. Pschinidze tam mjeniujzby njesbożewowu Jan, kaž by wet teho jeho sbóžnosć wotwizowala, so by Hanku tutón wjeczor wohlađał a widział, kaž sbogowona w kwojim nowym stawie je, fastupi tam a wosta stejo mjes pschi-hladowarjemi w durtjach. Bē kaž sc̄enna, ale w nim bo horjesche kaž w nesc̄gi a bē jemu, kaž by to jeho płomjo s woc̄zomaj zapnyc̄ dyrbjato, hdvž njejwestu wuhlada, tiz tu wożamoczena kędzesche. Kaž bjes myſlow pschitupowasche bliże a bliże a fasta runje psched njeju a fashepta: „Hanka!“ — A wona sesběże woc̄zi a wusłoczi kaž ts̄elena jeleniza, saby na wschitko wokolo ſebje, padże jemu wokolo schije, won ju popadże a, kaž by tutón ſkódkı popad wetniesc̄ chzył, da bo s njeju do rejeowanja, herzy jimaſ pisłachu, so ſebi wobaj myſleshtaj: to jandželjo spewaja! — a druzh hosc̄go stupichu s kola, dokelž jimaſ tule poſlednju radosc̄ pschejachu, ale něchtogkuli bo wotwobroči a tręjeſche ſebi byſsu.

Alle w tym wołemiku pschilecza Handrij na kubju. Krej ho jemu jeno tak warjescze, a lědma bě rejowarjej sawohladnul, pschisloči se sadž na Jana kaž džinje swérjo, popadže jeho sa schiju, satorže s nim tak kylnjie, so to tež njewjestu potorže, a rěsnu s nim na bol, so ho mlobženž bjes sapjeranja samotyłow a runje wo rôgk blida prožnuwski ſebi žilu pscheraſy a wschon ſakrawjeny ho ežiſnu.

To bě řudný kwař.

Węscje, wot koho hym tule zyku stawiſnu hlyſchal? Wot stareho
proſcherja. Bydlach psched mnogimi lětami na wžy a hym jeho
ſpónal. Bě to ſdžiwenný čłowjek, wſchón woſlabijeny, ſkoro kóſcę
a ſziza, do moczoř mějeſhe hylnu brobu; ani ſłowęſka njerečęſche.
Pſchilhazęſche wěſte dny po ſwoju jaſmožnu.

"Knieże, śmiecę ho!" powiedział wóz, maje wuhladawicu, a na czege
że mni swojej wusłuchynej ruzi. Psihi tym swjese ho se skłobosczu
ł semi. Psihistupich ł njemu, so bych jemu stanucz pomhal; wón
pal mi wobarasche, lehnu ho na wozi a pocza hórkę płakacz. Ja
jeho trochtowach, wuwopraszbowach ho jeho, ale trajesche to dolho,
prędy hacż mi wotmolwi.

"Bohu džakovano, so hym waš, knježe, nadeschol!" rjetku
skončnje. "Nimam pshecžela na semi. Wy knježa s města měváče
mješku vutrobu — scžnícze mi tu hmlinoscž a daježe mje dowjescž
na to městno, hdjež bych rad wumrjet! Čguju, so ſo mi hmljerež
blíži."

Schto ſebi chyž? — Jego hłos klinčeſhe tač żałoszniwje, ſo
po pschi nim ſydzech a ſlubich, ſo jego proſteru dręſelnju.
To jego nimo mery pochnu. Al waſa mje ſ mozu ſa ruku a
pschitkoczą ju. Namolwich jego, ſo by w mojim wobydlenju wostał,
donią po njeſwolſchewi; wón pač wjerczeſhe ſ hłowu a proscheſhe
jeno, ſo bŷch jego hnydom wotwjeſcz dał. Chyſhe mijenujzy do
ſwojeſte narodneje wſy.

U kym to tež sežněl. Tola dýrbješče powotpočnucz a ho trochu poštýlnicz. Potom kym jeho na wos na šlómu položil a ho i njemu hýnul.

Na njebju šo hižo davno hwěsdy blyschęzachu, hdyž wot-jedzechmy. Vě to krafzna wložna nóż. Ja wboheho trosčitowach a poczach jeho sa jeho njesbožom šo wuwoprasťowacž. Wón pak došlo njeutomłwiesche, jeno sbytchowasche, potom šo sašo da do plakania a stonęznie mi kwoje podenřdzenja wupowjeda.

Bě to něhdusiší kublet, bohatý Hordák. — Hdyž počítal dnešek, dojedzechmy k pořízení srdce. Hordák bě hajo něčtou kráčel s vultim napinanjom ko frunak, so by do daloka pohlaďal, kajz by něhdje něčtou vultlédicí časy. Tu s radošezu sabórbota: "Tam, kníže, tam!" — a mój s pohoncžom wsachmoj jeho s wosa a "dowjedzechmoj na pořízení srdce.

Wón tam dónđe hac̄ na nistí row, swjese šo na njón, wu-
pscheſtre ſe nad nim ružy, kaž by ſ njeho něčto ſhrabac̄ qđzyl — ale
psjai tým ſo ani njehnu. Hdyž mi to trochu dolho trajesče, ſa-
rēčzach na njeho — bahnuch ſa nim — bě morwy.

A strójach ho a pohonž drapacze ho sa wusjomaj. W tym wolomiku wundze rewat se swojeje thęzki. Pewieje jemu, schto je ho stało, a won pschejesche wolhudnjenemu bohaczkej sboge, so je wumrjet.

Tón je hwoju hordosz a twjerdosz czezzy sapokuczil!" rjecknu schébzow. „Psichodobneho syna su jemu hiscze hamfmu kważnu nōz do jaſtwa hadzili, dokelz wbohi Jan po hwojim padnjenju wjazh i ſebi pschischol njeje. Hordak bē to, wē ho, rad ſamasat, dokelz bē jeho hańba; a masachce tež, ale to niežo njeponhasche, dokelz ho na knjesa kadetu hiscze druhe kufki wukopachu. Szedzesche w kłodze, doniž ſebi na hjesbózne waschnje njevupomha: wobwěznu ho. Meloda žona pak hinjescze, dokelz ho rudzescze, hacž ju Bóh ſlonečnje wumoži a i ſebi wsa. Hordak pak da ho do pieza a njerody; ale Bóh bē ho hižo wot njeho wotwobrocził — pytasche jeho doma s wóhnjom, ſlot jemu spada, něchtó króz jemu kruhy ſbiču — hacž jemu niežo druhe njesby hacž proſheteli tli — dokelz njemějſeſe Janeho pscheczela.

Ze Serbow.

S Budyschyna. Byrlwine pschedstiejeżstwo Sswiateho Michała tudy je w kwejim połednim pożedzenju jenohłóżnie wobšamko, so ho w ponowjenym Božim domje nimaja żane městna wjazy pschedawacj, so pak ho tym, kiz hu hacj dotal żane kupyene měli, po možnoſci podobne městna pschipokasaja. To pak budże ho jenož hodieč, hdyž egi, kiz maja wjazy hacj schyri abo schęſc městnow pschipiſanych (Clublerjo a rygekublerjo), tajse městna dobrowolne wotſtupja. Doczkała ho teho dla, so ho to wot nſtſtich stanje. Też njeſmaje ho ničton, kiz po ſaspewanju hłowneho kherluscha kemschi pschinibje, kwojeho městna mozowacj. Nowe swony bubża ho kriedu 14. septembra kwojecicj a powźnucj. Kaž kłyschimy, poczahnu schulſte dzęci prěnič rjadownijow a wotroſczena młodoſci, znadž tež jecharjo, po nje hacj do Małego Wjelkowa. K.

— Wtorek 23. augusta rano w 4 hodzinach su wojszy Budz-
skiego regimenta swoju garnizonu wopuszcili a na manevry wu-
czahnuli. Létsusche manevry sakskiego armeekorpsa njebudja so, kaž
so tydzenja piśasze, w wokolności Freiberga, ale w krajinie wokolo
Radeberga a Radeberga wotbywacż.

S Boranez. Ssrebu tydženja dopoldnja je blisk do brođnje tudomneho živonosčerja Wicjasa dyrik, tola nijej sapalit.

Se Šoderje. Sa nastupnika našeghego wucđerja knjesa Rainera, klij je bio u vojenskim swučžowanjam swokał, su knjesa seminarista Smija pomjenovali.

⁵ Bułez. Niedaloko noszceje wzy je sandżenu njedżelu jedyn koleżań s Lubija, kiz do Budyschina na siedz koleżarjow jedęgesche, se swojego kola panuł a żebi pschi tym ruku złamał. Cudowny lekarz je jemu ruku sprawił a sawjasał.

S No hacziz. Minjenu njedzelu 21. augusta je wyschisci zyrlwinii radziczel l. Keller s Budyschina nowego duchownego, dotalnego Hbjelczanfego fararja, l. Wiczasa, w nemskiej Bezej skuzbje do jeho tudomneho fastojnista sapokasol. Tunieje je wojska, ktoraz ma jenoz 10 nemskich domow, wo to probyla, so by ho sapokasanje na herbskich temschach stalo, njeje wokrejsne hejtmanstwo jeje naleznu prostwu dopjelnicz moglo, dokelz l. wyschisci zyrlwinii radziczel

ł swojemu wulkemu wobzarowaniu, taž prajesce, herbiskeje ręce mózny njeje. Dokelž žaneje nadróbniszeje rosprawy wo tym sa-pokasanju s Nožacžiz dostali njeſkmy, móžemy wo tym jenož dželicž, ſo je po sapokasanju knies brabja Brechler nad Eufkom knieſej Wiczaſej veſaſiju pſchepodał, pſchi ežimž je knies farat Garbač Koteczanſki affiſterował. W herbskiej Bożej klužbje je knies farat Garbač nowego fararia woſhadę s ręczu pſchedſtajil, kotrež s modlitwu woſsamku. Pſcheb němskej a herbskiej Bożej klužbu ſchulſke džecži a młodocž se hwjedzenſkim ežahom s fary do Božego doma czehnjechu. Wulzy jara kmy ho minjenu ſrijedu tydženja nad tym ſwjeſzeliſi, kał je woſhada swojego jenohłóźne wuſwoleneho nowego duſchepastryrja powitala. S tym je Nožacžanska woſhada wopokaſała, ſchtó tež mała woſhadka ſe ſamkneje mozy ſamože, hdyž dže woprawdze ſ luboſežu ežesčiež teho, kotreñiž ežesč a luboſež kluſhatej. Dawno do prędko běchu ho hižo wiſcne pſchihety ſtałe. Ežestni młodži hólzy běchu ſebi rjanu nowu khorhoj, bělu a ſe herbstimi barbam i wobrubiſenu, ſ napiskom: Poſhwjeczena wot młodocžje Nožacžanskieje woſhady 1892 — woſtarali, a ežestne młode hólzy běchu ſebi 4 rjane kótwizy nawicz dale, a ſchtó wě kał wjele ſchwadlicžow je dolhe ežahy na ežestnej drasce ſa woſhadne doroszczena a ſchulſke hólzy dželacž mělo. Samo na nowe bělonki (albu) ſa nowego knieſa duchownego, swojego wuja, njeje B. pſchecželſtwo ſabylo. Wſchelake rjane ežestne

wrota běchu natwarjene. Na postajenym dnju bě, runjež mějachu někotsi hospodarjo s požledními žněmi hiscze khetro nusne, hido dopoldnja w jédnacích hodžinach wšeho džela konz. Wunczež wuj sapchahnu do korejty a jédzesche do hobjelska po noweho t. duchowneho, zwojeho lubeho wuja. W Tružezach hromadzi ho popoldnju w dwémaj hodžinomaj schulska a dorosczena mlodžina s Nožaciz, s Tružez a s Jamy a czehniesche potom s khorhojemi, kótwizami a wenzami a herat w krafnej psýche, pschewodžena wot zirkwinstich a schulsich pschedstejerjow s herzami do Schpikalow, hdež Schpikalska, a psches Schpikaly do Krapowa, hdež Krapowska a Walowska mlodžina hobi do krafneho čaha stupi. Tola niz jenož mlodžina, ale zyle wobydleſtwo s mjenowaných wžow ho pschisamku, tak, so w wjele domach ani jeneje dusche domach njewosta. S Krapowa czehniesche rjany dolbi čah po drósy hac̄ s schyrjom lipam, hdež so w postajenym čazu i nowym knjessom duchownym setka. Tudy powita hrobustaw zirkwinho pschedstejerstwa, t. Telsa s Tružez, w mjenje zirkwneho pschedstejerstwa s wutrobnymi herbstimi kłowami noweho knjesa, kotrež so jemu jara rjenje, wutrobnje a ponizne džakowasche. Po wuspěwanju s herzami pschewodžaneho kherluscha, navjedowanego wot knjesa kantora Schlenkarja, hibasche ho čah pomalu dele hac̄ s Božem domem w Nožacizach, hdež pod czeſtnymi wrotami sasta. Tudy powita w mjenje schulského pschedstejerstwa noweho duchowneho Krapowskij gmyjenki a schulski pschedstejer August Schneider s tak derje seftasane a rjenje, hlabž, haj dokonjenej pschednoschenej němſkej rčci, kajež hiscze s rta žaneho herbsteho bura, kž žaneje druhéje, kiba jenož kwojeje wježneje herbstskeje schule měl njeje, klyscheli nježkmy. Tež na tole powitanje nowy knjess farat wutrobnje wotmolvi. Po wuspěwanju dweju spěwom, kotrež mlody knjess Hanbrij Bartusch Krapowski derje navjedowasche, kž tež bě jej předy mlodžinu rjenje spěvac̄ navuczil, czehniesche čah na faru, kotrež bě tež s czeſtnymi wrotami a pletwami wupyschena. Tudy powita noweho knjesa jeho Šteczanski fastovnski brat, knjess farat Garbat, jemu strowoscz a sbože w nowym domje a fastovnstwie pschejo, w herbstskej a němſkej rčci. Sklonźne ho nowy knjess duchowny jemu a zylej wosadže w woběmaj rčcomaj sa wšchu jemu wopokasanu czeſc̄ a luboſc̄ hľuboko hnuth džakowasche a Bohu wo jeho njeſteſte žohnowanje sa kwoje dželo w nowej wosadže proschesche. Po wuspěwanju kherluscha: Nejeh Bohu džakuje — hu zirkwinsky, schulsky a gmyjensky pschedstejerjo hiscze nětore hodžiny se kwojim nowym knjessom fararjom pschi malej hosczinje na farje hromadze pschedvili. Schulske džecži su w schuli wotpožowale a ho woschewile, mlodžina pak je wječor do Kettig čahnuka a ho tam hiscze nětoto čaza kwojeho krafneho wumjedzeneho kwydzenja po kwojej woli wjeſelka.

S Delnjeho Hunjowa. Sandženu njedželu popoldnju w schytroch hodžinach bu našch wopalny kwydzenj sa našchu wjež, kaž tež sa Horni Hunjow tu jara kwydzenzy kwyčenzy. Srjedž wžy bě rjana pschitoina kletka natwarjena, kotrež bě knjegna Theresija Zurez na jara luboſne a pschitoinje waſchinje wupyschka. Po wuspěwanym kherluschu klyschachmy hnuijaze a posběhovaze předowanje našeho lubowanego knjesa fararja lic. theol. Žmischka. Niz jenož s našehu dweju wžow, ale tež s mokolnych wžow bě ho wulka kyla nutrnych poſlucharjow ſeſhla. S kóždeje wutroby wěſeže džak sa Božu wopokasanu pomož po tamnym wohnjowym njeſbožu, kaž tež horza proſtva wo řenjový ſchit a wobarnowanje ho t. Bohu posběhasche. Haj, Boh tón řenjes budž se kwojej miloſči pola naš!

S Žitka. W holi njedalo našeho wžy je ho sandženu njedželu hido ſaſo ras palilo. Na Rakečanskim knjegim reverje je ho wulki kruch hole ſpalit.

S Pěſlez. Njedželu pschipožnju je ho w ležu, tubomnemu ryceřskemu klyschazym, něhdze 80 kózom hole s wohnjom ſanicžilo.

S Pančiž. Bohužel dyrbimy prajec̄, so kym ho ſkoro na to ſwuczili, so ho pak tu, pak tam ležy pala. Sandženu njedželu je ho njedalo ſmječekanskich ſupjelov něhdze 50—60 kózow 30letnych klynow w klyſtym ležu ſpalilo. Budžiſteſte li wětr s druhéje strony dul, budžiſte do wýzoleho leža ſaběžat, a ſchoda by potom hiscze wjele wjeſtva byla. — S dobom pocža ho tež lež pola řaska palic̄, hdež pak wohén hory ſpoddusyču, tak so je ho jenož něhdze kóz hole ſpalit.

S Mucžowa. Sandženu wutoru 23. augusta popoldnju w 5 hodžinach ho pschi Mucžowsko-Spalowskym pucžu ſlanje w 13 sětnych klyinach, mlynkej řechnéj w Wulckich Šíjárah klyſhazych, palic̄ pocža. Šklužobrzej džomž tubomnemu mlynku ma ho džakowac̄, so ho wohén dale džebac̄ kwaſatrnych metrow wupschestrę njeje. Džomža bě ſkolu do wžy, jenož 400 krocželov ſdaleneje, hnala a lubži t. haschenju ſamoſka. Tuthm ho poradži, plomjenja ſpoddusyč.

S Walowow. Wutoru dopoldnja je ho tu bróžen živnoſće čižlo 17, tubomnemu knjegemu dworej klyſhazeje, wotpalila, pschi čiž je ho 250 kop žita, 100 žentnarjow žyna a wjele hospodačkeho gratu ſanicžilo. S lětazym wohnjom je ho pôdla teho něhdze 100 krocžel ſdalena hromada klymy do plomjenow ſtajila. Wohén je w bróžni nastal, hdyž do njeje wóž wojachu.

S Mužakowa. Farat tubomneje evangelskeje wježneje wosady, knjess Rádu, kž je wot lěta 1860 tu s duschepastyrjom, ho 1. oktobra na wotpožink poba. Wožada je řeči tyžaz dujchi wobſteji a je s wjetſeheho džela herbska. Duž je nusne, so ho naſte ſarſtwo ſaſo ſe herbstim duchownym webžadži. Žadaczelsko ja nim maja ho na patrona, knjesa hrabju Arnima Mužakowského, wobročiož.

— Jedyn krawski pomoznik čyjsche wónbano kwojemu ſiwojenju lónz ſčiniež a ho teho dla s nožom do krka rějnu. Tola kwej wohlabawski, ho wón kwojeho njeſutka naboja a wo pomož woſasche, kotrež ho jemu hnydom dosta. — 18. augusta je ho tu dželac̄et řečiſčian ſkowal w kwojim wobydlenju wobwěſnul. Što je jeho t. ſamomordatſtu poſnuło, njeje ſnate.

S E ſlepeho. Srjedu rano 1/23 hodžin je wohén w bróžni hosczenzarja ſkowala wudýrſ. Wona bě ſkopa počna s Božimi darami. Wžho žito, a to wjazy hac̄ 100 kop žita, wjele woska, ſečenjenja a hejduschi, kotrež požledniſcha na wosu w bróžni ſtejeſche, ſu ho do prócha a poſjela pschewobročiož. Wohén ho ſe bróžnie na dřiewou kólnju a kwinjaze klyšewy wupſchestrje. Dwě kwinječi a pod kólnju ſtejaz kuežow wós, mločaza a cjeſčaza maſchina ſu ho ſpalile. Škoda je jara wulka. Wohén je wot ſkotniſkeje ruky ſaložený.

Přílopk.

* Na praschenje: ſto ſmē a nježmē ho jescz a picz, hdyž ſo kholera pschibljuje abo hido knježi, je tojny ſanitety radžicel dr. P. Sachse w jenej kwojej kniſh wotmolví. Šakafane je: njeſotvarjena woda, njeſotvarjena mločo a ſmjetana, hylk, butra a butſjanka, mjeſke pječzwa, ſymne poliwi, ſymne naſtrane mjažo, kž je hido dolho ſtaſo, wſha ſolotej, ſyry ſad, twarožk, tyklanz a jesa. Dowolene je: wotwarjena woda tež ſ ſognakom, arrakom a czeſtvenym winom, dobro ſoda- a ſeltſka woda, tež woda ſe ſtrowych ſtudnjow (Mineralbrunnen), czeſtvene wino, dobrý ležak (lagerpiwo), kloſej, čaj (Thee), kakaо (pjeſtakſke twory dyrbja ſo pol hodžiny dolho w domach poſjekowac̄, předy hac̄ ho jědža), wſčě warjene poliwi, wſčě horze, warjene, pražene a pječzene mjažo, wſčě warjene warjenja (běrny, rajz, truki, kježejaty kaſ (Blumentohl), makarony, ſchnizle atb.), czerſtwe warjenje, czopke pschidawki (Compts), jeja a ſ jejow tworjene a pječzene jědze, czopke puddingi. — Moſumna kuchinſka ſedla: ſklo: kloſej, čaj, kakaо, pječzwa, kotrež ſu ſo předy w domach poč hodžiny dolho w hornzu ſuče poſjekowale, bjes butry. K druhemu ſknedanju: mjažowu ſučku ſ jejom, pječzwa kaž rano, czopke mjažo, wino. K wobſedel: horzu poliwi, warjene abo pražene mjažo, pječzene, warjenja, runje warjen ſkompt, czeſtvene wino abo dobre piwo. K kwydzenje: kloſej a čaj. K wječeri: čaj abo czopku poliwi, wot wobjeda ſučkne mjažo ſ ranskim pječzwom, abo czopke mjažowé jědze, wino abo piwo kaž t. wobjedej.

* Škadiža pola Draždjan piža: Sandženy týdžen tu ulanski regiment ſ ſchaza w kwartérje ležesche. Vječzo ulanojo ſo piſat dopoldnja w ſkolu ſumpachu, a jedyn ſ nich, wěſty Haſfa, ſ Běleje pola ſamjeňa roženy, ſo psches wosnamjenjene ſumpaſtce ſwerti. Řeka ulana hrabnu a jeho wotwiedze. Drusy wojazy, kofis ſ plovac̄ njemžachu, dyrbjachu pschihladowac̄, kaſ ſo jich towaſch w žolmach podnuri. Čeſlo hiscze nježku namakac̄ méhli. Na tymie ſtraſhym měſtinje je ho hido wjele njeſboža ſtaſo.

* Njedawno wali ſo popoldnju wokolo ſcheczich zuſy muž do jenych klylamow w ſteudnižy pola Lipska a ſadasche ſebi wot pschedawatki a jeſeje džomži pjenjeny. Hdyž ſo jemu te ſapomjedzichu, wón ſ težakom, kotrež bě pschi ſebi ſkhowany měl, do wobeju žonow rubac̄ pocža a ſrani jej tak cježko, ſo dyrbjefteſte ſo do hojeſtne poſkac̄. Kubježny mordat je tylcerſki ſ Viſkopiž.

* Řetuſke ſečo ſo w wſchelakim naſtupanju lětu 1842 runa. Kaž tehdy, je tež ſeča wulka ſučota a horzota, a je wo wjele wohnjowých njeſbožach klyſhcz. W Wodnjanje w Czeſčach je ho njedželu 28 klyzow do prócha a poſjela pschewobročiož. — W Ritterhude w Hannoverskej je ho njedželu w nožy 13 klyzow ſpalilo. — S wohnjom, ſobotu w nožy wudýrjenym, je ho w Blaſfrenje w Badenskej hojeſtne ſtrmotnych ſupjelov wutupiſa. — Njedželu rano je w Kahle wohén hoſczenz „I. lauej“, haptky a ſchyri klyze ſe ſadnimi twarjenjemi ſanicžil. — Schmörtk týdženja je wohnjove njeſbože kralowſku

tołtarznu w Repizach pola Torgowa domaprytało. Wjele konjemzow je so spalito. Naisskerje je woheń ſamu wot so w synu, na składze leżazym, naſtał. — W Ssobedaſu w Czechach je ho ſobotu pieczę, w Ssiedlizach dwuzyci tvarjenjow spalito. — W Contra pola Kafela je so 40 thęzow a 100 hospodařskich tvarjenjow wot płomieniow požrielo. Domkhowane žně ſu ſaniczene, wjele ſkotu je kóz waſalo. Jedyn haſcher je do njeſboža pschiſhol. 400 wohydlerjom ſu bjes ſlatoka. — W Viella w Sardinieſej je so dźinadło ſ wóhnjom do czista wutupiło. Schkoda 300,000 hrinnow wuczini. — W Rintelneſej w Westfalskej je nježelu ſatrafchny woheń ſakhadzał, pschi cziim je so 12 thęzow spalito. — S Kólna je piſche: Wjeſ Hillmick je wot 22. augusta vali, 20 thęzow je hjo ſaniczene. Tam wulka thudoba knježi. — W rüdnich horach (Erzgebirge) ſu je w Kirchbergu 4, w Lengenfeldze 8, w Schwarzenbergu tsi thęze spalile. Muſa na wodze je wſchudze jara wulka. — W żadawym wóhnjowym njeſbožu je Siebenbäumen w Lauenburgſkej piſaju. Tam w nozy w thęzi woheń wudyri, kotaž bē wot dźelaczerja Jeſſena, jeho żony a ſchęſcę dźeži a wot ſchewza Böthera, jeho żony a dweju dźeſcę wohydlena. Wſchitzu buchu w hluhokim ſpanju wot wóhnja pschekhwatani. Jeſſen chyſche jeneho dźewjeſclętneho a jeneho ſchtyrileſtneho hólza na rukomaj dżerzo ſ thęze wubęſecz, tola wot kura duſhem woj ſtawje padze. Wón ſaſo ſtaže a hacž runje bē žałoszne wopaleny, ſo jemu tola poradzi, je starſhim hólzom płomienjam wuczelnicz. Schtyrileſny hólz bē hjo wot wóhnja hrabnjeny a móžesche je poſdžiſho jenož jako czisze ſwuhlene czélo wuczelnicz. Starſhi ſyn a nan pał bęſchtaj je tak ſtrachne wopalito, ſo naſajtra rano wumrjeſhtaj. — W Kiesdorſje pola Bjarnacisz ſu je 20. augusta Richterez parna zyhelnča, mlyn a ręſak wotpaliſte. — W Tannenbergu je so Lattermannet ręſak wotpaliſt. — Wulke wóhnjowe njeſbože je wjeſ Grindelwald w Schwajcarſkej podeschlo. Tam je so 45 thęzow, 55 brózniow a wjele drugich tvarjenjow do czista spalito. — W połodniſkej Franzowskej ſu częſte njeſvedra byłe, kotaž ſu wjele ſchody načzinila. W Rocheſorce je blyſk dweju człowiekow ſarayſt a pieczę thęzow ſapaliſt. W Opatowizach na Morawje je so 70 tvarjenjow do prócha a popiela pschewobrocziſlo. Schkoda 102,000 ſděžnakow wuczini. Woheń je pieczę jedyn puſchczem ſhostan ſaložiſt. Hdyž woheń haſchachu, bu jedyn ſ haſcherjow wot ſionza ſežahany. — W Guntershauſenje je so 12 thęzow ſpalito. Woheń je ſ tym naſtał, ſo je so ſ pſchenzu poſladzeniu wós pschi wulke hōzocze wot ſamo ſapaliſt. — W Cilecu pola Jaroczina je so 23. augusta pieczę wohydlenjow a dżewjeſcę hospodařskich tvarjenjow ſpalito. Schkoda je wulka, dokelž je so wjele njeſawęſczeneho ſita a ſkotu ſpalito. — W Delicach w Pomeranckiej je so 10 dworow ſ tvarjenjemi ſpalito; ſ dobom je so w Hizdorſje ſchęſcę dworow wotpaliſt. W płomienjach je wjele ſkotu kóz waſalo. — W Badenheimje je so w nozy 23. augusta 23 tvarjenjow ſpalito. — W Luszhowizach w Horniej Schlesyjskiej je so 86 thęzow a 51 brózniow ſ wóhnjom wutupiło. 500 woſhobow je wohydlenie ſhubilo. — S Tonderna piſaja: Po doſkej wulke ſuchoſce 23. augusta ſatrafchny njeſvedro pschiſcze. Blyſk dźeſcę dworow ſapaliſt, kotaž ſo ſ wſchěmi domkhowanymi ſinjemi do czista ſpalichu. — W Regensburgu je so Hirſtſtetteriz piwaſnja ſ 8 pschimjeſowazhym thęzemi ſpalita. — W Niederleſniku je so Dankelmanneſ mlyn wotpaliſt. — W Voigtlandze ſu 23. augusta ſylnie njeſvedro meli. W Leubnizu, Ebersgrüne a Delsnitzu je hęze ſ blyſkom ſapaliſtu. W Tieschendorſje je Bože njeſvedro jeneho muža o jenu kruwu ſarayſlo. W Ottengrünje je so kubio Adama Degenkolba wotpaliſt. Blyſk bē do domſteho dyrit. W Steinigu pola Bergena je blyſk dweju wulkeju wołow ſarayſt. — W Eibenſtochu je so 23. augusta 20 thęzow ſpalito. 133 ſwójbow ſ 595 woſhobami je wohydlenie ſhubilo. Wjele ſ nich ſaneje hospody dostač njeſože a dyri pod hólm njebjom pschenozowac̄. * W mjeſce Karlsruhe ſu wjeſteli kwaſ ſjes werowanja ſwječili. Węz mjeſcze je ſo tak: Po doſkim čakaniu na tutu ſa zyke ſiwieneje ważnu kroſzel bē ſkonečnje ſa dweju młodejū człowiekow tón dżeń pschiſhol, na kotažm dyrbjeſche jeſu ſtawnik na čaſ ſiwienia ſjednoſcic̄. Hacž ſ ſtawniſtowemu ſhodej bęchu doſchli, na ſhodze pał ſo nawezenja wobroci a džeſtwe ſe ſwojim ſinjemu nankom, kotaž ſe ſeitwu ſwojego njepołnoletneho ſynka ſpołojom njeſe, ſwoj puc̄. Kwaſni hosczo činjachu pscheklapnjenie woſlicza, njeſesta padze do woſory, a to bē najlepsche, ſchtož móžesche w toſkich woſtejnoscach činic̄. Poſdžiſho pał ſo rečnithym kwaſarjam radzi, nawoženju ſaſo na lepſche myſle pschiſcze, ale ſ weroowanju bē poſdze. Duž dyrbjachu, ſo by ſo kwaſna hosczo njeſhubiſta, kwaſ bjes werowanja ſwječic̄. Swerowanje ſta ſo nekoſre dny poſdžiſho.

* Žalo žadnoſcę drje je hómo naſpomicz, ſo je w węz ſpanjeſte ſiwi do tuteje džeſche a pschiſcze kož ſtarſheho ſyna,

Bremjenju w Weimarskej zyrkej ſ elektriſkim ſwétlikom woſhōwciſuje. Dynamomaschinę ſo ſ wodowej možu njedaloſko mlyna czerja.

* W taſtantkej zyrki w Berchtesgadenje bu ſobotu na bělmy dnji jena kniežna, hdyž ſamota w zyrki pschekhwatce, wot woſrōjeneho muža nadpanjena, kiz ſebi wot njeje pjenjeſy žadaſche. Nadpadnik bu ſ nekoſtrymi ludžimi, kotsiſ do zyrkaje pschiſtzechu, wotehnatyi a poſdžiſho ſajaty.

* W winizach, kotažm hewak czopie wjedro hoji, je nečiſiha horzota wjele ſchody načzinila. S Rüdesheimu piſaja: W wulkej horzocze je wjele kiczow ſwjadlo a něko ſahinje. Schkoda je wulka, naſbóle ſu winizy ſ hlinowej ſemju potrjeſhene. — Se Stuttgartu je powieſcz doſchla: Kicze počinaju ſo piez a ſo morſkeſcic̄, dokež ani bręciki, ani deſchecifa njeſostanu. Wot ſeta 1877 (25. a 26. ſeptembra) podobne njeſbože na naſche winizy pschiſhol njeje. Tehdy wido ſraſne w winizach ſtejeſche; dwaj mróſaj njejabzy wſhu nadziju ſničiſtaj. Letha je horzy ſuhi wětr, kotaž wino ſaſy.

* W Halſenbachu pola Bopparda je jedyn muž na žałoszne waſchnje wo ſiwieneje pschiſhol. Wón bē na wilek czelza ſupiſt, a hdyž jeho do Salziga wjedzeſche, ſo by jeho tam gmejnje, ſa kotaž bē jeho ſupiſt, wotebał, ſnjemdi ſo jemu to ſwetiſko duzy, roſtorze ſchtruk, wali ſo do ſwojego wjedzeſera a roſdré jenu ſ rohom bruch. W Boppardſkej hojerni wumrje wbohi muž. Rěſnik ſe ſw. Goara wumrjaſa ſ pomozu tſjich drugich ludži roſnemdrjene ſkočzo.

* S hroſnej ſmjerzu je dźelaczer Pachter w Wartburgu w Delnej Awstriſkej ſe ſweta wuſhol. Pschi cziszeſenju a wuporędzenju piezy Vogelez ſeleſochrěſtneje bu Pachter ſ njeſedzbiwoſcę ſamurjowanu. Halle ſa dwaj dnjej ſo dohlaſadachu, ſo je ſo ſhubil. W hén ſyndrom wuſhnuſu, kanale buchu wotewrjene a ſwuhlene Pachterowe czélo ſo namaka. Wuſlamane zyhele dopokasaja, ſo je ſo njeſbožowny podarmo pržowal, ſo wuſwobodzic̄. ſſudniſke pschiſpytanje je ſawjedzene.

* (W azygi milijonow ſpalenyh pczołow.) W Winje je ſo pczołaza wuſtaſenja knjeſa Raimunda Riedricha w Währingu do czista ſpalito. Na ſadnej stronje jeneho tvarjenja na ſinjeſowſkej hafy ſo nowonatwarjeny 20 metrow doſki a 10 metrow hluhoki drzewiany pavillon namakaſche, w kotažm bē 80 kotažow, mjes nimi tež tajſe, wot zuſykh pczołarjow wuſtaſene. Tutón pavillon ſo ſ ſwɔjim wopravdze wulkotnym pczołatſtowowym poſkladom wotpaliſt. W tyg 80 kotažach bē 1200 pczołazych ludow. Duž je potaſkim ſ najmjeńsha 20 milionow pczołow wot wóhnja požrětych. Woheń bē něhdze wokoło jědnaczych hodzin wudyriſ a wupſchestrje ſo hnydom psches zyły pavillon, kiz, předy hacž wobora pschiſjedze w połnym płomienju ſtejeſche.

* W Palermo w Italskej ſu ſababjeni rubježniſy bohateho kognakpalerja barona Spitaleria, jeho hyna a jenu džowlu ſajeli. Sajatych ſu rubježniſy, hdyž bęſche ſo ſa nich 160,000 ſirov wuſpueho pjenjeſa ſapkaſilo, njeſronjenyhs puſchecili. To je ſa nekoſre dny ſchwartu rubježniſli nadpad w tutych stronach. Wohydlettwo a nowiny ſebi ſadaju, ſo buchu rubježniſkow, hdyž buchu žanych popanuli, ſ ſurowym thostanjam ſaſhudiſli, ſo by ſo rubježniſtu kóz cziniſlo. Bies tmy pał ſu rubježniſy hjo ſaſo nowe ſnamjo ſiwieneje wot ſo dali. W Vignanellu ſu bohateho ſublerja Marinia na jeho kuble nadpanuli a jeho ſakalali. Marin ſe ſandarmam thowanki rubježniſkow pscheradzil.

* We węz Pommiers pola Nimesa w Franzowskej ſtej ſo tele dny dwę žonskej, macž a džewka, ſ wóhnjom, ſ njeſedzbiwoſcę naſtathym, ſpalitej. Džewka chyſche palazu lampu ſ ligroinom naſpelnic̄; lampa roſbuchnu a wobez žonskej bęſchtej ſa wołomik ſ płomienjemi wobdatej. Wicha pomož bē podarmo. Wobez ſe ſaſhuknymi ſchilaki ſamrjeſtej. Hdyž chyſchu jeſu czèle wotnjeſcę, bęſchtej doſpolne ſwuhlenej.

* Wo węz Irles-sur-Suippe w Franzowskej je wótra bitwa bjes wohydlenjemi tuteje węz a 80 zyganami byla. Jedyn ſ zygaznow pieczę kulkow ſ revolvera na ſandarmow wutſeli, tola jenož dweju konjow ſrani. Skonečnje dyrbjachu zyganjo zofac̄. Žony a czrióda džeſcę buchu ſajate, mužojo pał do Ardenſkich ležow czeknuſu, hdyž ſandarmojo ſa nimi ſledža.

* W Irlandſkej ſu bérny ſ tſidnijownym deſcheciom ſaſhedeny tydzeni jara četpike.

* „Do pierjoweho poſkleschoga blyſk njeđyri“, ſo nekoſre dny w ſoku ležazy ſmeruje, hdyž ſo hrima a blyſka. So ſo ſ tutym troſtſtom człowiek ſheba, ſežehowaza powieſcz ſ Ammendorſa pola Hale dopolasuje. Bože njeſvedro do thęzi gmejnſkeho pschedſtejſcera Dietricha dyri. Blyſk psches thęzinu ſtedni ſotwierzenym wołnom ſpanjeſte ſiwi do tuteje džeſche a pschiſcze kož ſtarſheho ſyna,

Łotryż bě jo krátka předy teho wopushczil. Do pořešechcza bě blyſſ džeru wudrēl, tak so ſo xjerje ſi njeho puſolachu.

* W měſečje Münchbergu ſada ſebi lub w nowinach wótsje ponízenje mjaſkoweje placitiny. Duž ſu ſcenoczeni rěſnizy w nowinach wofſewili: „Wot nětka placit pum kwinjazeho mjaſa 70 pjenekow, a jeli ta hara w nowinach njepeſteſtanje, budže mjaſo hifchcze dróſche.“ Ŝenoczeni rěſnizy.

* (Džiwe wotkaſanje.) Psched wjele létami wumrje w Lauenburku wjeleſezeny dr. Lorenz Wollmar. Po jeho wotkaſanju ſu ſa ſemrjeteho najprjedny wjelb natwarili. Potom ſu do kaſchcoweho věka kliczowu džerku ſeſznicz a jeho cželou klucz do ruky dacz dyrbjeli. Do wjelba ſu jědž a dwě malej kanonje ſtaſili, a to wſho k temu, ſo by wón, hdy by ſnadz jenož na ſdacze merwy był a ſažo wozućil, te wězy k ſwojemu ſdzerzenju nałożicz móhł. Jego ležomnoſeſe ſu pſchenajate a kózde léto 10. augusta ſo ſa poſtaſenu ſumu malý kwinjaz wuhotuje, na kózdeho wobdělila ſu mjeſchczanska rada ſi woběmaj duchownymaj wobděli. So mógli pôdla kharu hrac̄, je w teſtamencze ſa kózdeho wobdělila wěta ſuma pjenies wotkaſana.

* (Spicy ſnjeſb oženy.) 15. augusta je ſo w Ozawſich wulich kaſarmach ſa pſchekow žalozne njeſbože ſtaſo. Wrótnik ſi na pſcheczo ležazele piwatinje wulichscha něhđe hobiſinu po počnoz tupy pad a k měſtnu khwatarwſi tam muž w něznej drasce, na ſdacze czeſko ſranjeneho, jara žalozczazeho bjes roſuma na dróſy ležazeho namaka. Wón hnydom na pomož welaſche. Duž několſi woſazy ſi wojerſkim leſarjom pſchibexachu, jeho ſběhnuču a do hojeſnje do njeſechu. Wón běſche pak korporal krajneje wobory Ferdinand Peter, kž bě w tecižim poſthobje ſpat. Několſi ſo dopomnič njemože, ſo by ložo wopushczil był. Duž je najkerje w ſonje ſtanul, ſo k woknu podal a ſi njeho na dróſu padnul. Wbhoi muž je jara czeſko ſranjeny.

* Grudna wěz je ſo njedawno w Karlowych Warach (Karlsbad) ſtaſo. Samožita kwojba ſi New-Yorka bě 14. augusta do Karlowych War pſchischa. W wjeſekej mygli macz a ſyn pſchi wjeſceri hromadje ſedzefchtaj. Nahle ſyn ſtaſe, džesche ſebi do hamora po ſchtrk, najkerje hido předy pſchihotowanu, ſadzernu jón dužy maczerti ſa ſchiju a czehnjeſe ſa njón, doniž woboha macz nje-wumrje. Hdyž ſynewy poſklužobník do jſtwh ſtupi a ſo ſwojeho ſnjeſe ſa maczjeru prasheſe, poſka ſemu tón jeje cželo, prajmwiſi, ſo je ju ſymnu ſeſznicz dyrbjal. Młody člowjek, kž je tutón na ſtrózaz ſluk ſokonjal, njeje wjedžał, ſchto čini. Wón je pječza hido předy ras w Londonie ſwojeho klužobnika ſlónzowacz ſpytaſ. Teho dla njeje ſamolwicz, ſo jeho jeho kwojba dawno hido ſlepje paſka njeje. Několſi hokle, hdyž je wulichsche njeſbože hotowe, je po ſtrátkim pſchepytanju do Dobrancskeho wuſtowa ſa bludnych pókłan. Wjes ſeho wězami ſu 20,000 ſchěznakow namakali a ſubniſtu pſchepodali. Młody muž rěka Croker a je wot danje ſiwi člowjek ſi New-Yorka.

* Lékario bludnih w Bresciji w Italſkej ſo njemało džiwachu, hdyž tele dny ſe ſwojim direktorom po ſwuczenym waschnju rano khorym wobbladowachu, a tutón ſa nožizami žadasche, ſo by khorym nöp wotewrili a jich moſhy pſchepytal. Lékario pytnuču, ſo bě jich pſchedſtejet ſam wobbludnil. Několſi rucze ſawokani klužobnizy na to khorohu do ſamotneje jſtwh donjeſechu, hdyž jeho několſi wobbladaju a hoja.

* W Parisu ſu ſtatističu naſtajeli, ſi kotrejž je widžecz, kaf wjele je ſo tam wob léto 1891 ſjedlo. Wé pak to 309,604 homjadow, 240,000 čzelatow, 670,000 ſkopow a 312,000 kwińi. Wſcho do hromady pſchetrjeba Paris ſa léto: 146 milijonow kilo kłepaneho mjaſa, 22 milijonow kilow kwinjazeho mjaſa, 15,570,000 kilow džiwnih a ptaczych, 7 milijonow kilow ſajazow, 4,300,000 kilow rybow, 105,000 kilow homolkow (Trüffel), 1,400,000 kilow paſtetow, 10 milijonow kilow wuſtrow, 20 milijonow kilow butry, 465 milijonow kilow ſejew. Wupije ſo tam 4,492,000 hektolitrov wina, 281,345 hektolitrov piva, 173,520 hektolitrov palenzy a 121,000 hektolitrov jablkoweho wina; dale pſchetrjeba ſa tam 3,746,000 litrow kisala a 250,000 litrow dobreho woliſa.

* W Bryzelu njedawno mjeſchczanosta powětroweho jſbjerja Thiela werovalaſe. Daž ſo kluſcha, mjeſeſe mjeđymaj mandželfimaj krotke ſłowa ſobu na puež dacz. Duž džesche: „Wój mataj ſo wykolo pſches ſnadne maliczkosze khubobneho ſiwiſenja poſběhnuč. Duž pſcheczu wamaj, ſo byſchtaj žanyh wichorow njenadeschloj.“ Popołdnju ſo kwaſni hofczo na dworje radneje kheje ſhromadzichu, hdyž bě ſa ſwerowanej napjelnym powětrowym balon pſchihotowanu. Hdyž běſchtaj ſo ſe ſwojimi pſcheczelemi roſjohnowaloj, ſtupiſchtaj do njeho. Žona dyrbí muža ſeſzbowacz, tak ſteji w ſalonu.

Cyrkwinske powjesée.

W Tuchorskej zyrlwi ſmjeje jutſje njedzlu rano w 7 hodz. diakonus Rada herbku ſpovednu ręcz, 1/29 hodzin ſarát dr. Kalič herbke a w 10 hodz. němſke žniorve džalne pređowanje. — Psihi ſyrlwinich durjach budže ſo kolletta ſa nowe ſwony ſberacž.

Werovali:

W Michalskej zyrlwi: Koral August Kiebz, murječ na ſidowje, ſi Mariju Lejnju ſwidowjenej Kopaczowej rodz. Nowakę tam. — Jan August Gelaſ, cželadnit w Małkowicach, ſi Augustu Mariju Poſlenkez tam.

Křenl:

W Michalskej zyrlwi: Gustav Adolf, Koral Augusta Michalka, dželaczerja w Bręſowje, ſi. — Jaroměr August, Koral Augusta Kubienca, dželaczerja na ſeleſinu w Hruboczizach, ſi. — Klara Emma, Jana Ernsta Nedra, dželaczerja w Szczecinach, dž. — Frida Hedwig, Brunna Pawela Behrischa, bliðarje na ſidowje, dž. — Emma Elsa, Koral Augusta Henczela, ſahrodnika w Bobolzach, dž. — Paweł Ernst, njemandž, ſi. w Hruboczizach.

W Katholiskej zyrlwi: Olga Elsa, Adolfa Niedela, pječaria w Lejnje, dž. — Frida Lejna, Schęzepana Gottwalda, fabriſkeho dželaczerja w Lejnje, dž.

Zemrječl:

Džen 21. augusta: Eleonora Karolina Bentigez, njebo Jaroměra Leberechta Hartmanna, khejerja a pječatſkeho mischtra pod hrodom, wudowa, 70 ſet 4 měhazh 20 dnjow. — 22. Augusta Lejna, njemandž, dž. w Bręſowje, 4 měhazh 12 dnjow. — Hawſchtin, Hawſchtina Strecker, fabriſkeho dželaczerja w Buděſtezech, ſi, 22 dnjow. — Ernst Paweł, Jana Ernsta Sobh, dželaczerja, ſi, 4 měhazh 2 dnjey. — Hana Marja rodz. Brodzik, Jakuba Wienti, khejerja w Gajdowje, mandželska, 53 ſet 5 měhazow 5 dnjow.

Placitna ſitow a produktow.

Šitowy dowos w Budyschinje: 3063 měchow.	W Budyschinje 20. augusta 1892				W Lubiju 25. augusta 1892			
	wot	hač	wot	hač	mf.	np.	mf.	np.
mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.	
Pſcheniza		běla	8	82	9	—	8	24
		žolta	8	53	8	71	7	94
Rožka			7	6	7	50	7	6
Feezimjen			7	21	7	50	6	67
Wowl	50	kilogr.	6	50	7	—	7	—
Groch			8	89	11	11	10	56
Wola			8	6	8	33	7	50
Jahy			16	50	19	50	14	15
Hedvicha			18	50	19	—	—	17
Berny			3	40	3	80	2	50
Butra	1	kilogr.	2	40	2	60	2	30
Pſchenicna muſa	50		9	—	18	—	—	—
Ržana muſa	50		9	=	13	—	—	—
Syño	50		3	50	4	—	2	70
Šíroma	600		18	—	20	—	17	3
Brokata 1146 ſtuk, ſtukula			6	—	20	—	—	20
Pſchenicne wotruby			4	75	5	50	—	—
Ržane wotruby			5	25	7	—	—	—

Na bučju w Budyschinje pſcheniza (běla) wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. 10 np., pſcheniza (žolta) wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 81 np., feezimjen wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np., wowl wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np.

Draždžanje mjaſowe placitiny: Howjada 1. družiny 52—65 ml., 2. družiny 57—61, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wabi. Dobre krajne ſiwiſe 62—65 ml. po 100 puntach ſi 20 prozentami tarž. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vuncje rěſneje wabi.

Wiedro w Londonje 26. augusta: Pomročenje.

Awfzijsa.

Srjedu 31. augusta dopołdnja w 10 hodzinhach maja ſo w hospcienu k 3 ſipam k ſawostajeniu njeboczickeho wóſnika Mittaga kluſhaze 3 ſylnne wosy k woženju ſamjenjow, 1 walki rjeblisnath wos, 1 wos k woženju tworow, 1 hontwinski wos, 1 polſhesa, 3 wosowe wijawy, 1 kylanjsowa maschine, wſchelaki konſaqy grat a jenotlive deki, wosowe truchi, pizowe kaſhczę atd. ſa hnydom hotowe pjeniſe na pſchepadzowanje pſchedawacž.

Karl Weigel, faſtojnski awtzionator.

10—15,000 hriwnow

Želesne ſudobje, 150 cm dolhe, 85 cm ſcheroke, 82 cm hluſkole, ſa ſahrodnikow ſo hdyžaze, je placitny hónno na pſchepanu na ſwontownej lawſkej dróſy číſlo 5.

Male kubko abo wjetsha žiw-
noścę ho kupyć pyta, hdyż ho
mniejsza leżomnoścę w mjeźce, sa
kózdu pschedawarnju ho hóbza,
jako sapłaczenie pschiżima. Po-
stępnego pod F. U. 34 na pósze
leżo w Budyschinje.

W Budyschinje je na horniczej-
skiej hóbzy khéja placzisny hódnio
na pschedan. Dalsche je na horni-
czejskiej hóbzy cíjisko 11 delka sho-
nicz.

Pod hrodom je khéja cíjisko 23
s hrođu a pinzu na pschedan.

Dla wyższej staroby wobhederje
je piękarška khéjna leżomnoścę
w Budyschinje na pschedan. Dalsche
je shonicz na Horsch hóbzy 18 delka.

Sa wojnarjow!

Dla semrječa je wojuarstwo,
kotrež derje dže, s cíjisej nowym
gratom a drzewowym składem na
pschedan. Dalsche je shonicz pola-
kowaria Radona w Szlonie
Borscęgi.

Prošata na pschedan.

Prošata běleje Yorkshire a tež
czornopisaneje Berkshirje razy,
kotrež ho jara loko wukormja, su
pshezo po čaſzej pschimierjenych
niſkich placzisnach na pschedan na
injekcji dworomaj

w Budyschinku a Pschiwczizach.

Turkowske ſlowki na ſlepcej držimy porucza

Moritz Miserwa
pschi miashowym torhoscheju.
Destilacija ſnatnych dobrnych likerow
po starich tunich placzisnach.

Richard Neumann

porucza hry a paleny

Fhoſeji

w najwjetšim wubjerku a naj-
lepſcej dobroſci po najtunischi
placzisnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſich džel-
bow ho pomérne nijsche placzisny
wobliega.

Turkowske ſlowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zblisnach tunischi porucza

Th. Grumbt
na ſtronkownej lawskiej hóbzy.

Tunje
z i g a r y
kupowanske ſorlo fa ſaſopschedawa-
rjow,
tyħaż hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na ſtronkownej lawskiej hóbzy cíj. 6,
filiale na bohatej hóbzy 28 a na rožku
Lubijſleje a Mättigoweje drogi.

Baleńz

jednory a dwójny
w ſnatnych dobrnych a derježlodžazych
držinach poruczataj tunjo

Schticka a Riečka.

Holandski mlokowy pólver
s najlepſich ſelov a korenjow
pschihotowanym, po jenej abo dwémaj
kžizomaj kruwom abo wongam na
prénju pízu naſhypany, pschisporja
wobzernoscę, plobzi wjele mlosla a
ſadženo jeho wotkñenje;
konjazh ſallový pólver,
wuzitkowy pólver ja
hovjash ſlot,
wſchē ſela a korenja
porucza

Brodowska haptika
w Budyschinje.

Wobrash

(bildy) ho rjenje a tunjo ſaſchlen-
zuja a s woblukom wobbadža,
domowe żohnowanie a wobrash
w wulkim wubjerku a tunich pla-
cziſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej hóbzy 11.

Pschedawanje a
porſedzenje
w ſchēch držinow
čaſhnikow.
Placzisny najtunischi
a rukowanje na dwie
lécze.

Gustav Mager,
čaſhnikat
11 na herbſkej hóbzy 11
pschi starich kaſarmach.

Schaty ſimaze maschine
w wſchelakich wulkoſcach porucza
tunjo **Richard Otto,**
mechanik na horniczej hóbzy 18.

Wulki khofejowy skład Th. Grumbta

w kupnicy

hry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatnym najlepſhim ſlodže.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wifach

porucza kwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontmjeřski,
khéjorski, ſelowy a herſizowy liker, kaž tež derje čiſčený palenz
prénje a druheje družiny, wopravdžite winowe kihalo, kihalowy
ſprit a plodowe kihalo w bleschach a po měri. — Naturſku
khiſjesczku liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
kwaſam, kſeſiſnam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot ſéta 1868 wobſteji.

Wſchón ratařſki grat

a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther
pschi žitnych wifach.

Kaſchče

ma pshezo na ſkładze po wſchēch wulkoſcach a placzisnach
Korla Handrik, tyccherſki miſchtr
pschi piwarui.

Julius Höhme,

sastupjeſ internazionalneje maschineſteje wustajených
w Riesh nad Kóbjom

porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mločjaze maschine, s gopelom a paru ho cíerjaze,
jenopſhežne mločjaze maschine, wubjernje dželaze,
ruczne mločjaze maschine najwosheje konstrukzije,
berny roſtločjaze a berny roſričjaze maschine,
reſaki ſa berny a répu, cílscjaze maschine,
mjetliſy, butrowanske maschine, butrumjatowarje, mločinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschine ho cíerjaze,
juhove hudy s dwójny ſagynkowanego worzloweho vlacha, ſeſne
juhove plampy,
pízu parjaze apparaty (noschn), triery najlepſceje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate waſzy a deziſalne ſkotne waſhi,
ſuciſne bróny, hamne dželo, ſalonjy ſchitowanym ſystemem, kotrež moža
ho hnydom wot kóžeho do Saakowych, Neifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pshezo najlepſceje, wupruho-
waneje konstrukzije.

Naſpřiſhodniſche wuměnjenja dla placzenja? Pruha
dowolena! Prospekti darmo!
Wſchedawatnia a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něſčjowe rebliky, khachlowe durečka,
tſeſchne wokna, twarske hofdže
porucza tunjo

Paul Walther.

**Schlesyński
čerwieni dżeczel**
bjes idy je dostał a porucza
Korla Preisser jun.

Khofeji
hyry punt po 100 hacj 160 np.,
pałenj " 130 " 200 "
jenož w cążce a sylinie ślodżazę
fajkożę porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy
na róžku theaterſteje haſy.

Syre Hamburgske ſadlo
jara tunjo dostać pola

Pawola Hofmanna
na róžku ſerbſteje a ſchuleſt. haſy.

Durſthoffſke kuchy
wſhēdnie čerſtwe porucza

Pawol Hofmann
na róžku ſerbſteje a ſchuleſt. haſy.

Najlēpschu butru,
margarinſtu, derje ślodžazu, porucza

Pawol Hofmann
na róžku ſerbſteje a ſchuleſt. haſy.

**Rajf
grupn,
jahly,
hejdusčku,
hróch,
koki**

po jenotliwym a s zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

August Lorenz
w Budęſtezech
porucza

Khofeji woſebiteho měſchenja,
wino,
zigarni,
kuchy warjenje,
mydlo,

kaž tež ſeleſne a móbre emallero-
wane hornzy, pónwje, wódne pónwje,
ſótki, wulkı wubjerk twaſhnych a
ſkładnoſtnych darow. Wjedu jenož
dobru tworu po tunich, ale twer-
dych placisnach.

Po ſerbſtej Bożej ſlužbje ſu
moje khlamy na krótki cąż ſote-
wrene.

Pscheſzne poſluženie.

Pscheſzo najnowiſche
w mužazjach krawatach
po jara tunich placisnach
porucza

A. Tschentscher
na bohatej haſy číſlo 18.

Pscheperoſchenje k miſionskemu ſwiedźenjej w Małym Wjelkowje niedzielu 28. augusta.

Dopoldnia $\frac{1}{2}$ /10 hodzin przedawanje a miſionſka roſprawa
prebarja Schneidera, redaktora miſionſkich nowin a wudželenje
ſwiegisny miſionarej, lig do Himalayaſkeho kraja wučeñije.

Popoldniu $\frac{1}{2}$ /3 hodzin ſwobodna ſhromadźiſna w ſahrodze
miſionſkeho holčego wuſtawa ſ powiedanskim ręczemi někotrych
miſionarow ſe wſchelakich miſionſkich krajow.

W Małym Wjelkowje, 17. augusta 1892.

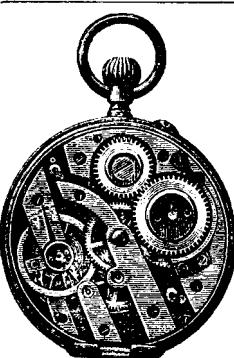
Becker, predar.

Woboczne towarzſtwo ſerbſkich burow w Małym Wjelkowje

smęje niedzielu 28. augusta popoldniu w 4 hodzinach poſzedźenje dla
ſkaſanja hnojow, ſymjenjow a womieschka. Pschedźdſto.

Towarzſtwo ſerbſkich burow w Rakezach

smęje juſſie niedzielu 28. augusta popoldniu w 5 hodzinach
poſzedźenje. Pschedźdſto.

J. G. Schneider a syn,
czaſznikarzej pschi lawſkim tormije,
pscheſzo najlepsche a najtunische czaſzniki, ſu-
dzaki a ręczasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacj 200 hrivnach.

Sa hōdnosęc czaſznikow a hrajadłów ſo na
wiazore lęta ſ piſmom rukuje. Pschi
pschedawaniu ſo ſerbſki ręczi.

Rjamu Sheriff pschenizu

ſe ſchottiskeho prenjoſtneho wuſywa wučeñjenu, pschedawa
Injezi dwór w Delnej ſinje.

Dobre kłodke ſikery liter po 70 a 80 np.,
dobre kłodke paſenzy " 55 a 60
wopravný ſtarý paſenzy liter 70 a " 80 np.,
jednory czysty paſenzy liter po 28 np., w czwizach liter po 27 np.,
wopravne wiňowe kihalo liter po 36 np., jednore kihalo liter po
6, 10 a 12 np.,
nowe poſnojerje po 5, 6, 7 a 8 np., najlēpscha twora w czwizach,
naſymſta poſyłka, tunjo po 36 ml.,
petrolej w orig. czwizach punt po $11\frac{1}{2}$ np., po waſy punt po 12 np.,
czisczeny ripikowy wiňi punt po 36 np., po zylisnach punt po 34 np.,
raſh, rjana wiſkoſornata twora, punt po 16, 18 a 20 np., po
zylisnach tuńſho.
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
khoſej hyry, punt po 105, 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np.,
khoſej paſenzy " 140, 150, 160, 180 a 200 np.
a wiele druhich, tu njenienowaných węzow na najtunischo.

Pschi tym dyrbiu ſpomnicz, ſo ſwojim wotebjærarjam, twory
kuſowym, lutowanske marki njeſudawam a ſo ſo ſ druhimi psche-
myſlomnymi ſchepipami njenakaduju, ale ſo ſym kruſe ſprawny a tuni.

Carl Noack na ſitnej haſy.

Moje khlamy ſu w ſeſce 1864 ſałozene.

Fotografowani ja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ſerbſtej a ſchuleſtej haſy na Gicelſtej horje.

Woſebitoscze: Fotografowanie džeczi a wiaſorych
woſobow, fotografię w wulkoſci viſitneje karty placza
12 ſchtuk 6 ml., tež pschi dwojakim ſtejenju. Powietſchenje
po kóždym woſbraſu w wumelskim wuwojedzeniu.

Serbske ſpěvh
do žnjojowych wěnzow
ſu dostać w wudawatni "Sserb.
Nowin".

Móſchnije,
praktiske nowoſcze, njeſchertjehene
derje džeržaze, porucza

A. Pietsch
na hauenſteinskej haſy.
Fabrika matrazow, rjemjenjetſkich
a móſchnetskich węzow.

5 perſtom tolſty kuſheny polcz
punt po 75 np., pschi 10 puntach
tuńſho,
ſekeny polcz punt po 70 np.,
kadleshco " 70 "
pschedawa

Otto Pötschke
6 na ſitnej haſy 6.

Wysiewjenje.

Dla ſalonja wo njeſelskim měrje
buđe moja pschedawačna niedziela
wotewřena:

rano wot 7 hacj do 9 h.,
dopold. = $\frac{1}{2}$ 11 = $\frac{1}{2}$ 12 =
popold. = $\frac{1}{2}$ 4 = 4 =
a tež ſaſo kóždu ſrjedu wjeczor.

Pschedawaniſje: Schtóż hnydom
kuſjeni tworu ſaplačzi, naſutowanske
marki dostańje, ſa kótrež ſo potom
hody božodžeſzowé dary wužela.

J. Sarjenk w Khróſcizach.

W Małych Debęzach číſlo 35
je ſtaſa ſ pschedawakem k 1. oktober
na pschedawacze.

Pilny wethladat ſoni ſo hnydom
jakó ſapſchahat pyta na Injezi
dworje w Saręčku.

Wytam k 1. oktober ródnmu ſprawnu
ſkuſobnu holzu, kótraž ma luboſez
k džeczom.

Proſhukowa w ſahrodnistwie
na kaſarmſkej dróſy.

Wotročkow, džewki a jenu dójku
pyta Schmidtowu na ſukelnſkej
haſy 10 w Budyschinje.

Eſkuſobne holzy, džeczaze holzy,
wotročkow a džewki pyta

Spannowa
na małej bratrowskej haſy 5.

Bóh luby Knjez je na-
maj zańdženu ſobotu stro-
weho synka wobradzik.

Wojerecy.

A. Lapſtich a mandželska
rodž. Böhmeſ.

Wutrobny džak

prajimy naſhemu lubowanemu wu-
trobodſtojnemu k. fararzej Zakuſej
w Njeſhwacziidle ſa jeho wubjernie
kráſne wutrobuhnujaze a duha-
polne žnjojowe pređowanje, 10. nje-
dziela po ſwiatzej Troſižy džeržane.

Wjese kemscherjow.

„Serbske Nowiny“ wudawa so kózdu sobotu.
— Stwórtletna przedpłata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesciem do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Císc Smolerjec knihicíščernje w maččnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki kiž maja so w wudawańi „Serb. Now.“ (na róžku zwonkoje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štôrtek hać do 7 h. wječor wotedać.

Cílo 36.

Sobotu 3. septembra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khejoršto. W Hamburgu a wokolnośczi kholera ſurowej ſahadža. Wiele na tamniščim hubjeniu je njerodnoſc ſa ſanjerodženje wina, ſ címž je Hamburgſta wýshnosc roſſcherjenju kholery polekowała. Tak je mózno bylo, ſo je ho w najwjescim europiskim wicžnym měſeče kholera ſahnědžita, kotaž nětko zhej Europa hroſy. Do nimale wšchēch pschimórfiskich městow polnōznejce Europa je ho hjo ſ Hamburga ſtrachna kholerę ſanječka, ſamo ſ městow hrjedźneje Němskeje je ſkyshecz, ſo ſu ludzo, kotsiz ſu ſ Hamburga cęſli, tam na kholeru ſkhorili a wumrjeli. Schtóz w Hamburgu byl njeje, njeweri, ſak tam ſamo w woſebniſhich dróhach njerid a bioto ſ hremadami leži; w molnym čaſku w nich ſtajnje kholoke luže ſteja, a w nětciſhieſ ſuchocze a herzocze ho wjele tamniſhich dréhov wuſhnenym bahnischem runa. Hamburgsy lekarjo ſu dočhi čaſh kholeru ſa njeſtraſhnu kholeriu měli, doniž jim profesor Koch w Berlinje woczi wocziňiſ njeje. W kotrej Hamburgſkim džele je kholera najprjedy wudyrila, tamniſchi lekarjo do zyla prajicj njemóža. Wot wšchēho ſopečaſka ſu woni kholeru na ſchke ramjo wſali, halle nětkole ſo woni ſ lekarjemi, kotsiz ſu ſ Berlinia pschijeli, bóle prózuja; tola tež pschi najlepſzej woli woni pschecžiwo kholeri wjele wuſkutkowacj njemóža, dokež je ſich licžba pschemalo. W taſkim jałoznym njeprjedze ſu Hamburgſte hejernje, ſ dopiža jenych Winskikh nowin ſhonimy. Jedyn lekar piſce, ſo dyrbti cęlowej, hdyž chze w hojernjach do jſtym khorac ſaſlupicj, psches cęſka a brémjenja drasty kafyč. Tale draſta khorac a ſemrjetym kluſcha a ſ wjetſha wot kholerinh naſaſow wučiſczena rjeje. Tak cęſka psched burjemi ſtow 5—6 hodyn doho leža. Nekotry khor ſo jenož do hojernje pschinjeſe, ſo by tam wumrjel; mnosy hjo po puczu wudychaja. Njemóžne je prajicj, kelko woporow je ſebi kholera w Hamburgu hjo ſabala. Hdyž khor ſo do hojernje pschindu, ſo na ſwoju kholerę njeſchepytaj, a tak ſo ſtanje, ſo ſo khor, kotsiz na kholeru ſ zyla njeſhorja, do kholerineje ſtow pschindu, ſo tam natykaja a hubjeny konz wſmu. Lekar ſam je khoru w kholerinej ſtwe ležecj widział, kotrej na wutrobiny brach cępijsche. Často w jenej ſtwe 60 woſkow leži, hdyž by ſich jenož 30 ležecj ſmelo. Po ſwjetſhym wobliczenju ſnadž w Hamburgu wſchēdnie ſ najmjeňsha 800 cęlowejow na kholeru ſkhorii a 400 ſich ſemrje. Hacj dotal je na kholeru ſ najmjeňsha hjo na 3000 cęlowejow wumrjelo. Kelko woſkow w demach ſemrje, ſo prajicj njeſhodži, dokež wýshnosczych ſebi nima a jenož potom pomož poſtici, hdyž ſo pschewjeſenje do hojernje žada. Wobhlab je nimale wſchon w měſeče pschefat, jenož dyž a dyž jena drožka po dróh pschijedže. Lekar je w Hamburgu ſpoſnał, ſo ſo cęlowej wet kholerineje epidemije pschelhwatac njeſhme dacj. Wón je raujedžit, ſak ma ſo kholerje noſpschecž ſtupicj. Halle nětkole, hdyž kholera ſahadža, je Hamburgſta wýshnosc ſobſamka, naſhwilnje poł milijona hriwnow ſ padduſchenju kholerę pschiswolicj. Hdyž hubjische ſo jenož poſloja tejèle ſumy psched dwěmaj nježelomaj pschiswolka, njebi w Hamburgu dženja ſama jałozecj a ſtudoba bydlila. Schtóz može, ſ Hamburga cęſka. Wšchē wetjedžaze cęahi ſu ſ cęklenzami pschepjelnjene. Lucji cęklenzny kholeru do wšchēch ſtron, hdyž pschinbu, pschinjeſu. Podobnje dwaj druhj Winskikh lekarjej ſwoje Hamburgſke pucžowanje wopifujetaj. W Hamburgu wonaj wſchubžom wječele woblicza, w kholerownjach a hosczenzach wječele hibanje nomakac̄taj, tola nječo, ſchtož by wo kholerje ſwedežilo, kotaž tam wſchēdnie někotre ſta

częlowejow mori. Nasajtra rano ſo ſ polizaſkemu presidentej poſachmoj. Praſachu nam, ſo dyrbimoj cękacj, dokež ma knes polizaſki president wuradženje ſe ſaſtupjerjemi wojetſkikh towarzſtwow wo Sedaniskim ſwiedženju; ſa nehdze poł hodžinu buhmoj pschedpuſchēcenaj. Na wšchē ſwoje wopraschenja doſtačmoj wotmolwjenje, ſo je wſcho w noſlēpſhym riedże. Nowa hojernja bě wot wulkeje čgrjodh lubđi wobſtupjena. Njeſchewajzny drožki, ſ kotrejž běchu polſtry wutorhnenje, na kholeru ſkhorjenych pschivožachu. W hojerni ſamej w 40 ſtowach nehdze 800 na kholeru ſkhorjenych leži. ſ wjetſha ſu cęzke ſkhorjenja widžecj. Wſchudže je jałozczenje, welanje, ſtonanje a ſdychowanje. Saczishecz, kotrejž ſo lekarjomaj poſtici, hdyž do cęlowej ſomory ſtupiſchtaj, ſo wopifacj njeſhodži. W tſjoch ſalach, ſ kamenjenjemi pleſtrowanych, dwě ſcji cęlow ſene na druhim ležesche. „Wot kotrejž čaſha tu morwi leža?“ ſo ſkuzobniſka anatomicje praſachmoj. „Wot dženſkisheho ranja“, tón wotmolwi. Wýshnosc wérne powjeſce do ſjawnoſce njeſdawa. Kholera je roſſcherjenia a we wšchēch měſchczanskich dželach ſahadža. Lekarjo nihdze njeſožahaja. Wſcho pschipoſnacze kluſcha wobſtajnej woporniwej ſkuzbje ſpitalkich lekarjow. Kholera widomne ſkubibera a je najſtraſhniſheho wſchonja. Poſlednje dny ſamo wjazy mózno bylo njeje, wſchitklich morwych poſrjebacj. Jenym Barlinſkim nowinam ſo wo tym piſce: Saňženu wutoru je nimo naſchego doma psches 300 cęlowych wosow jelo; na wjele ſ nich wjazy hacj jedyn kafyč ſtejſeſe. ſ hojernjew ſu cęſla w wulkih meblowých wosach ſ pohrjebnishezam wosyli, ſkyschu, ſo je wutoru rano jedyn wós ſ 38 cęſlami poſkadženy byl. Kaz jedyn ſaſtojnik wčzera powjeſdache, ſaſtuža wothlabarjo, kotsiz po ſkhorjenych a morwych jěſdža, 9 hriwnow ſa džen; nježiwiſzny teho ſu ſo na ſiaunu pomož webrocjez dyrbjeli, ſo bychu doſez lubđi ſ wotwoženju morwych doſtali; mnosy wucherjo ſu ſo do tejèle ſkuzbje ſtajili. Dželare moži tak poſrachuju, ſo je ſo ſtało, ſo ſu na kholeru ſemrje ſoldra dnja doma ležo wostali. Nehdze 400 cęlow ſe njeſhbaných w ſolni leži, w kotrejž ſo hewak wojazy ſwucžuju. Wobſtaromje woſkowowych wopifimow je druhdy najwobczegniſche, dokež ſu zyle ſwójby wotemrjeſe. Wjele pječatkich, rěniſtich a produktowých kholomow je ſo wot poliziſe ſawrjelo, dokež ſu pomogniſy w nich na kholeru ſkhorili. Pruske wojnske ministerſtvo je Altenaſkemu wojetſkemu lazarethjej porucžilo, 500 ſožow do Hamburga poſblačz. W hrjedźnej Němskej je ſo hacj dotal najwajazh ſkhorjenjow na kholeru w Berlinje poſkaſalo. Niž jenož weſhoby, kotrej ſu ſ Hamburga do Berlinia pschijeli, ſu tom na ſtatisku kholeru wumrjeli, tež někotsi Barlinſky dželaczerjo ſu wot kholery natykani w měſchczanskich hojernjach jej poſleželi. Schtowrk je ſo 23 nowych ſkhorjenjow w Berlinje pschipowſedžilo. Nekotre Barlinſke weſhody mějachu wotmyſlenje, cęſla na kholeru ſemrjetych ſe ſwojich pohrjebnishezow wotpoſkaſacj, tola tu je konſistorſtvo ſakrocžilo a tajke wobſamklenjenje jako njeſakonſke ſběhnulo. Tež ſakſke mjeſh je kholera pječza pschekrocžila. Na ſobju pola Mühlerberga njeſalo ko Nieký parna ſobj „Tetschen“ ſteji, na kotrejž je kholera wudyrila. Pječzo ſobj ſobj na nej ſu na kholeru ſkhorili, dwaj ſ nich ſtaj hjo wumrjeloj.

— W Gakſej 1. oktobra wukas do možy ſtupi, po kotrejž dyrbti ſo ſkot, prjedy hacj ſo reſa, poſkuschicj. ſ tym je ſakſkim ſidam možnoſc wſata, ſkot po ſwojim wſchonju rěſacj (Schachtowacj). Duž hzedža ſitawſzy ſidži mjažo nětko w ſkhorelu ſkopowacj abo ſebi ſwoj ſkot tam rěſacj dacj. To pak budže jim ſ wobſamklenjeniom měſchczansleje radj, w thyle dnjach pschijatym, khetro poczeſene, po

Kotrymż dyrbi še wscie mjašo, kiz še do města wosy abo nosy, w rěniškim dworje wohladac̄ dac̄. Mějchčzanska wyschnoſć ma tajki wukas sa nujny dla ſdžerzenja ludoweje ſtrwoty.

— Khejor Wylem je wobsamknul, zo niz do Schwedskeje na hontwu sa fewjernymi jelenjemi podac. A tutemu roszkudzenju je zo khejor ponucicjz dal, dzivavo na strach, kotryz Nemskej i tholeru brosy. Khejor che pschi tyhle wobstejnosczech w domisnje wostac.

— Němcké kniežeství bylo pječzo swólniwe, w psychichodze pěščkow po dwiéletnej řešužbje s wójska puszczyicę, jeli so khegorstwovy řejm trébný pjenjes i powojetšenju wójska psychiswoli. Salóniszny pak dyrbí řešužba kaž hacž dotal dalej tři lěta tracž, dokelž měnja, so byo níchodzí, pěšich artilleristow a pionérow dlěje w wójsku džerzecž, hacž pěščkow.

— Ruski minister swojekownych należnosćów Giers je na puczo-
wanju do franzowskich strovetnych kujpel Aix les Bains psches Barlin
pschijel, tola swojeje khorowatoscze dla ani s thęzorom, ani s jenym pru-
skim ministrom żane rośréczenje mäl njeje. W Aixu Giersa russi po-
kłanż w Parisu, baron Morenheim, wczakuje. Sa někotre dny do
Aixa franzowski minister swojekownych należnosćów, Ribot, pschijedże,
so by Giersa wopytał.

— 1. dezembra 1890 je šo w Němzach pschi ludliczenju na-
liczilo: 31,026,810 ewangeliskich, 17,674,921 katolickich, 145,540
druehich lkhescejjanow, 567,884 židow, 562 wsunawarjow druehich
wérów, 12,753 wožbow, kotrež ſwoje wérywsnacze mjenowale
njeſzu.

Franzowska. Stajne wotebéranje narodow Franzowsam w psychodzje njemózne szézini, swoje wójska w nětzschej sylnosći sđzerzecz. Duż so namjetuje, so by so knieżeństwo pschi takich młodżenzach, kotsz chzbedza so woženicz. Jenośteńej wojetiskej klužbu spokojošo. S dobowm dyrbja kandidaczi mandżelstwa klužbic, so so ja wěsty postajeny časť woženja; jeli so tole klužbenje njeopjelnja, dyrbja hizhce dwę lěče dale w wójsku wotklužic.

— Cholera je ſo netkole tež do Paríſa fanjeſbla. Sandžený ſchtwórk ſu tam 254 ſchörjenjow wofjewili. W franzowſkich poł- nožnych pschimórkich měſtach, wožebje w Havrie, cholera podobnje tak wjele woporow žada, taž w Hamburgu, ſ wotkel je wona do Fran- zowſkeje ſachla.

Marokko. Sběžk w Maroku je ho s poraženjom sběžkarjow skončil. Jězvni marokoskeho sultana žu tele dny se sběžkarjskimi Angherjskimi psched Tangerom bitwu bili, a tych tak do čista žbili, so žu sbytki sběžkarjow w čołmach na schéroke morjo czeknucí dyrbjale. Sultanowe wójsko zyle lehwo sběžkarjow dobu, spali Angherjske wózy a ho dobyczeſte do Tangera wrózí, hdzej ſo wschelaki nadobytk nje- pschedzelskeho lehwa ſjawnje pschedawa.

Amerika. Dżelaczerjo na żelesnizach a w podkopach w pol-
nocnej Americy, bjes kotrymž bě strajk wudyril, bu ſo ſaſo l' dżelu
wrocili, spósnawſci, ſo ſ naſylnoscžemi dopjelnjenje ſwojich żadanjom
dozpicz njemoža. Kajla hruboscz a džimjoscz bjes tutym dżelaczerjem
tnieži, koſiz ſo ſe ſwojimi waschniemi połnje najdziwſichim pohanam
runaja, wo tym wschdnje nowe powieszcze ſ tamnych stronow pschi-
khadzeja. Dopokasane je, ſo bu strajkowazy dżelaczerjo w Coal-
Creekſkim wokrjezu ſwojich towarzchow, koſiz ſ nimi pschesjene bycz
noſzychu, na żadkawie waschnie ſlōnzwali; pschi žiwym czele ſu jich
spalili, jich żałostnie c̄zwilowali a ſo na jich bolesczach ſ czertowſkim
ſpobobanjom wjeſheli. Tutym ſozialnym reformatoram a zwētowym
porjedzjerjam wuczenjeny wopor, młody hórnik, ſ imienom Rice, je
do New-Yorka pschischoł a ſc̄zehowaze powiedacz wę: Na wobhonen-
ſkim puczowanju bu wón wot strajkowazych hórnikow ſajaty. Neje-
džiwaſzy wscheho wobkruczenja mějachu jeho ſa ſpiona a wob-
ſamknuchu, jeho wotprawicž. Jego wobwēknuz, ſo jim pschesjednore
bycz ſbashe; duž ſo ſrećzachu, jeho ſa želesniczny wós ſwjasacž,
tutemu na wyžokim ſpadze wotječ dacž a tak ſpiona do ſmiercze
wlez dacž. Tole wotmyſlenje ſo hñydom do ſlutka ſtaji. Sa-
budženemu powjas ſa ſhiju ſabbernuchu, ſwjasachu jeho ſa wós,
puſhcziczu ſpinadlo a džimja hanjenza ſo ſapocž ſ juſlanjom a
rejenjom nječlowiskeje c̄tjödy, koſraz bě ſo někotre ſta metrow daloko
pschi želesnizy ſestupała. Rice, kotremuž bě ſo woko na ſidot dele
funulo, naſprjodz ſa wosom beſeſhe, tola tón ſo ruczjſko a
ruczjſko kuleſhe, a bórsy wbohi c̄lowjet njeſožeshe ſa nim dobežecž;
wón padże, bu wleczeny, a poſlednie, ſchtog wón blyſcheshe, bě
juſkanje ſwojich njeſcheczelow. Želesnizyna kolisna jeho ſ kolije wo
telegrafowu żerbz wrieſtu, powjas ſo woko ſerđe ſwi a ſo roſ-
torze, a Rice, wočam ſwojich njeſcheczelow wotſtronjeny, tam ležo
woſta. Myžlow ſaſo nabhywſci ſo wón ſe ſlamanej ruku a ſe
ſlamanymi rjeblami a wſchon wobodrjeny dale wleczeshe a ſbogownje
kheju jeneho bura doſczeje, koſryž jeho hospodlitwje pschiſia a ſkonczenje

dale domješe. Psihi džinjej hanjenzy běchu jeho wložy sa jenu hōžinu woschěbzíwile.

Khuda holza a bohaty syn.

(Wieżny podał.

I.

Běsche s wjeczora na horzym lětnim dnju. Kolowokoło po plodnych polach a mlodnych ťukach njechibnu ho ani kust wěsika, a nad zvějek krajinu knjedzche lubosna cíjichina. Cíim lepje bě teho dla rēc̄ dwojej muđow klysc̄hac̄, kiz psches malý haj džeshtaj, psches kotrž wuteptana sc̄ezka wjedzesche.

Jedyn s njeju bě w schęczdżęszatych létach, s polnym, strojnym wobliczom, ale s trochu higo seschodziwonymi wložami, a po scherym kabacze běsche to samožity wjezny mlynk. Psihi tym ſo hiscze ſdasze, ſo je ſzwiedżenſzy ſhotowany a w dżerzy na ſukni mějesze kuf ſroſmariny. Oruhi bě kaž porjadny bur.

"Něk wostaj mje hido na pokoj, kmotsje!" rjetku preni a schtapi miersazy s wobbitym lijom do dorna. "Te recze hu wsche podarmo, to hym tez hido djenja pokasal, a na nowy tydzien poniude Jakub s khatu na paczerje. Konz je — to je moje poeglednie sklowo!"

"No", wotmolswi druhi; "ja nječam runje rjez, so by ho
khatá Jakubej nježodžala, ale hólz jeje njerodži; holza ho jemu
nježubi a na to mělo ho tola tež džiwacž".

"Dyrbi wo nju rodźicż!" rjetnu sażo młynek

"Orbi! Abo myſliſch ſebi, blaſnje, jo tu jeho proſcherku ſa-
dgówku pschiwoſmu? Ta by mi pschiiefska! Dwe moſowanej liſy ſtej
jeje zyłe bohatſtwo a ſa pomoz doſtanje móſchení. Ale ja kym jei
dženja tez wotręczają, a ma-li Jakub kuſka cęſeże w ſebi, to ſebi na
nju ani wjady njepomysli."

"Hm, tak bých řebo němýslit", rječku druhí. "Hanka je po-
rjadne holčičo a nimo teho tak rjana — saperlot! so žo tež staremu
człowiekéj wutroba ſazměje, hdvž ju wuhlada. Haj, haj, lubň
kmótsje! a duž řebo myſlu, so njebe trjeba, ju tak psched lubžimi
wotbycž. Shto pak móže řebo woboha holza psche to, so žo waſhemu
řekej tak lubi?"

"Kmotsje Mótkę!" saborceja na to mlynk, "ty ręczjich, kaž nascha stara. To blyshu domach tež stajnje: Holza je rjana, holza je pěkna. I wostaj mje na pokoj! Rjanoſcze ho čłowjek njenaję, a schtož pěknosć nastupa, to njeje runje jara rjenje wot njeje a wot jeje stareje, so chzetaj mojeho býna sawiesć."

"To pak tola wérno njeje", snapshereczini Mótki. "Hanina macz bě džé časť žiwjenja pôzegiwa a schwarna žona; nó, to dyrbisich ty najlepše wjedzecz, Mlynkol wschał je so tebi we swojim časzu runje tak lubiška, kaž někto Jakubej Hana."

„Czertowskie ręce!” sapali †ko Włynk i wulkim hniewom;
„Kmótłje Wótkę, na to mi niespominaj, njechasz-li mje do-
roshniewać!”

Po tych słowach dżęştaj wobaj mużej tójszto kroczęli, ani
słowa njeręczo. Ale sa khwilku począ Mlynk Sam sażo:
„Nětko je ta komedija nimol Jakubej hym, myżlu, tutu
błasność sahnak, a by-li hóz też swojeje głowy był, tak na głowu
dyrieny tola njeje, so by swojego kamieńnego wujitka njespósnal.
Hobrat da schacze hnydom schyri thyzby hotowych pjenies a sa
něshto lét dostanje Jakub zyle lubko. Stary njebudże hiżo dolho
behacz, dokelż stajnie jachli. S jenym słowom: sa schyri njezdżele
smęjemy kważ a budżesħ-li chyżę, móżesz żebi hiżcze jenu
saſkożież.”

S tymi słowami dżeshtaj po brjosy, pod kotrymž w rjanym dole mlyn Klepotashe.

Někdej sichtowac' hodziny sa nimaj pschiadze po ſamſnej ſczechy mlody c̄lowej, tiz bě na pol po měſčanſtu, na pol po vjeſnym waschnju ſhotowany. Mějeſche mijenujzy rjane dolhe ſchörnje a jelenjoze kholowy na nohomaj, židzany — prifjankowy — laz a krótku lětnju ſulknu ſ lohleho platu na ſebi a měſčanſki klobuk na hlowie. Bě to po napohladze ſroſtny mlodžen, ale wschón někak počmurneny. Na czole ſtejſeſche jemu tolsty pót a bějeſche jemu po četwjenymaj lízomaj. Egmonci woči kholdeſchtej njeměrni tam a hem; pschi tym pak ſastawasche, pak ſo wobhladowasche, pak ſaſo borbatasche a dgęſeſche mijersazy dale.

Skónczne dónbže hacž i hajej; tu hiscze junu jaſta, wob-
hladnu ho — potom dyri se hwojim se hleborom wobbitym kjom
wo ſemju, a kaž by jeho něchtó i wutrobje kłoko, ſakſchiknu a cžiñnu
ho pod ſchotm do trawy a pocza kaž dżeczo plakacž — ale niz jało
dżeczo, ale jało ſylny muž, kotremuž lědy hdy ſylsji běža, ale hdyž
junu wuběža, to ſ hróſbneje holoscze běža.

Sa khwili počasa ſo na ſamžnej ſcězzy ſchťwórtka woſkoba. Vě to mlode wjefzne holcę w jednorej, ale cíſtej drascę, pſchi tym rjenje froſczene a do wocžow kaž krej a mloko. Čzornej wocži jej jeno tak hraſeſtej, ale ſdache ſo, ſo běſchtej halle runje plakalov; pſchetoz běſchtej do kela wckolo trochu čerwjenej a holcę ſebi jej ſ khwilemi hiſhčeze trochu tréjeſte. Na lěwej ružy ujeſzſe korbik.

Na dobo wuhsada wojskow sczezki drzewjanu dymku (fajfu), kiz
be mlobzenjej s rukow na neskto kroceli wuleczala a kotruj holza
derje snajesche. Chwiatne ho po njej skili, sbeye ju, sahlada ho na
nju, sastrzoi ho a sawola na pol wotsje: "Ah, Zukubko!" Ale tuto
cziche sawolanje bdonde tola hacj sa kerk, hdzej be ho mlobzenz
lehnul, a pscheja jeho kaz palaza schakra. Hnydem be na nohomaj a
rucze stejesche na sczezzy, polozi kwojey kylnej ruzi holzy na ramjeni,
sczeze ju k zebi a spuszczeniemi hlowu hladasche jej s zykej duszcu
do woczi. Wona pak puschci s pschelhwatanjom korzik a dymku,
posbeye kwoju prawizu a popadze jeho sa lewizu. A tak stejeschtaj
wobej delko napscheczo zebi, hladaschtaj zebi do woczi, ale klowa
njeresczestaj, teho dla pak zebi tola rosumieschtaj, a wjedzeschtaj, skto
ho w jeju wutrobje czini.

Skóńcznie rječnu młodženč: „Widzisz, Hanko! ja bym tola prawy njeđocink, so bym tebje dženča tak ſedgo wostajil? Ale won bě to moj nan, a tu —“

„Dluby Jakubko“, prají holza, po korbík a dýmku ho sfhilejo,
„ty řeší psche to njemóžech; ale ja běch měla macz pošluchacz a
na tón kwas njehodžicz“.

„Cíím hóřje je to bylo wote mnje, so kym na tebje ani nje-
sarečjal, dokelž kym cže namolwjal, so by pschischla“, wotmolwi
Jakub. „Ně wěrno, ty by ho mojedla schwarnje hanbowala, so
kym ani řlowečka njeplknul?“

"Čemu dha?" prají sažo holčo. "Khuba holza dyřbi řebi mnoho lúbicž dacž, a řečto vě ty tež čjinicž čhyk? Wasch nan njecha, so by ty se mnu khodzíl, a ja řama ſym cži to tež hido ſto rasow rjeka, so ho tebi njevodžu. Hobrakez řekata —"

Ale młodżenç nijeda jeś doręczęć. Satorze bo a szczańcowaści klobuk do wózki, rjecknu mierszazy: „Dzi mi přiecž s tej hlupej khatu! Za chzu jeno tebie a żanece druheje. Ale ty — hladaj, Hanka? ty mieńc niebudęesch dźwac?”

— „Ja!“ rjetnu holežo. „Ach, luby Žakubje! Što dha ja!
— ale brusy ludežo budžo ho ſepjerač; haj — hdy by ty byl
khuby hóz . . .“

„Haj, sawérno, hdy bych jeno khudy byl!“ sawoła młodżenç nahle. „Alle to chzu nanej rjez. Bſchad ludžimi njemóžach ſo ſ nim wurečzowac, ale doma jemu weſtřeču, ſo ſe ſobu njedam taſ ſakhadzec. Maſhco póndu něhdze ſa wotrocza abo paſ ſwiaſam ſebi wačzok a póndu do zusby; njech potom ſwojí mamon da, komuž chze. Ja ſo žaneho džela njeboju, a hdyž ſe krutemu pſchińdze . . . no, jeno dočkaj, ja jemu to powiem!“

"Ně, ně, Šafubko! — niežo jemu níepowěšč!" prosřešče
nětč Hanka. "Waſch nan je ſo trochu napíš, a ty wěſč, ſo je
potem nahív."

„J sňto!“ vtomtovi Jakub. „Ja môžu tež nahý byť, hdyž je treba.“

"Ja, to wšak wém; ale pomysli ſebi na ſwoju macz. A to eži praju, Jakubje! moje dla ſo ſ nanom njeſměſký ſwadzic." Psihi tym wſa jeho ſa ruku, dokelž ſo hiſčeze wobaraſche a hlađasche na njeho tak nutrniſe, ſo na počledku rječku: "Nó, tak, ja nicio njepraju."

„Tak, to by pěkný — někdo chvataj domoj! Ja njechám, so by řečka nějaká hora nastala a výšku koma.“

"Scho to masz to myśle? Myślisz źeby, klasna, so źeby dam do swoich węzów ręczecz, hdź to runje nam njeje? To bychu mi były węzy — to runje ſ tobu póndu, so bychu ludżo widżeli, so hy moja njevjesta a so je tež woſtanjeſch. Hidźcze je doſcz ſwielko, so móga naſu poſnacź."

S tými kłowami wsa ju sa ruku a wjedzescze ju spěchnje dale. Alle po někotrych kroczelach wuwiniň ſo jemu holza ſ ruki a rjeknu: „Zakubko, budž pěkný a poſluchaj! To džé wěſch, ſo ſebi derje myſku, a to njeby mudrje bylo, když by nana hřichče hóle roſhněval. Dži ty jowle pschi brjoſy ſ mkynej — ja póndu jowle psches ſčalu do wšy. A njehněvaj mi nana, Zakubjeſ ſkýſčiſč? — ſpominaj radscho na Boha. Tón naju hromadže ſwjetze, jeli dyrbimói kwojeti bvcí.”

Tu rjełku młodżen: „Widzisz, Hanka! ty mógesz se mną
scjinię, skołoż chcesz. Ja budu cze pośluchac. Ale to hebi

spominku, ja bym zebi to krecze wotmyślil, so budżesł ty moja a
żana druga. Spi strona a postron macz!"

To prajiwski wotenidze speschnje. Holczo hladasche sa nim, doniz ho jeho postawa we wiezownych szmiersach nieshubi. Potom wobroczi ho na prawy bol, pohlada i niesiejsam a modlesche ho s cizica. (Poltroczowanje.)

erbow.

S Budyschyna. Czezke wóhnjowe njesboże je wutoru 30. augusta našche město domapylało. Popoldniu wołoko $\frac{3}{4}$ hodzin na drjewo-wych wilach w kólnejach Chrânež korcžmy, murjetšemu mischtrey Maurerej kłuschazeje, wóhen wudhyr a so s njevopisomnej spěchnoscju do dweju holo rosschéri. Sa někotre mjeñšiny na drjewowych wilach a na zybelnskej haſy 8 khézow se sabnimi twarjenjemi a dwě bróžni w plomjenjach stejachu. Horzota, wot wóhnja stupaza, bě tak sylna, so ho ſamo maſivne tachantse bróžne na drjewowych wilach a na zybelnskej haſy s napshecza ſtejaze nowe maſivne khéze kmu-dzic̄ ſapoczachu. Kac̄ wulka je žahloſć byla, hodzi so s teho ſpôsnac̄, so ho na tyčle khézach tséchne ſyb a woknowe ſchlenzy roſeschkréchu a so ho s džela hýzo gardinę palachu, a to hac̄ runje wěſit wot wjecžora, po taſkim pschečzimo wóhnje, dujeſche. Budžiſche-li wóhen w nez̄ wudyril a budžiſche-li wětř wot ranja wěl, budžiſche ho zyka zybelnska haſa ſpalila. Szydom měſcezanſkim ſykawam a Židowskej ſykawje, kotrež běchu rucze k wopalniſhczu pschijek, ho ſkónčnij po-radži, ſkaſazem u wóhnjej mjeſu ſtajic̄. Szykawowym mužtwam, kotrež pschi horzym džele ſkónčnje moži wustawac̄ počachu, wo-dželenje wojeſſkeje narunanskej reservy na pomoz pschinidže. Wołoko pjezich hodzin czezke njewyedro sylny deshcž pschinijes, kotrež bě k podduschenju plomjenjow jara ſpomožny. S doborom swony na měſcezanſkich wězach nowy wóhen pschipowjedzhiu. Palesche ho w Bótku. S blyſkom bě ho tam na Muzerjez kuble bróženiu ſapalila. W Budyschinje bě w tutym čaſku najwjetſchi strach hýzo nimo. Hdyzej ſo hodžesche, wóhnjowa wobora s domow, w kotrejch běchu plomjenja trchu ſalate, domjazu nadobu wukhowsaſhe. W wot-palených domach bě 34 ſwójbow bydlilo. S wjetſeho džela ſu to kudži dželac̄erjo, kotrež ſu plomjenja wſcho ſich ſamoženie požrejte. Mnosi ſi nich, kotsig běchu dałoko ſ wonka města na džele byli, hakle domoj ſo wróciſiſki wo njesbožu ſhonicu, kotrež bě ſich podeschlo. Wutrobu lamazy běchu žaloſczenja tyčle njesbožownych, kotrež bě wóhen ſa někotre mjeñšiny wſcho ſaniczli, ſchtog běchu pschi czezki dželi a ſe ſlutniwoſežu ſa wjèle lět nabyli. Se ſjawnej ſberku, kotrež je ſo tón ſamy džen wotewrila, dyrbí ſo najwjetſcha nufa tyčle wobochich cglomjekow pomjenſhicz. Niz jenož domjoza nadoba, tež pjenies ſu ſo někotrym wołobam ſpalile. Šchtog je ſkylſhcz, je ratař Hejtman 500 hriwnow ſlěbornych pjenies ſ wóhnjom ſhubil. Podla teho ſu tsi koſy a jene ſwinjo, teho runja Hejtmanej kłuschaze, w plomjenjach kónz wſale. Wóhen je ſaloženy. Jeneho murjetſkeho polera, na kotrehož tukaja, ſo je wóhen ſamischtri, ſu ſajeli a do pscheptowanskeho jaſtha wotwiedli. Tudomne towarſtvo ſnutſkownego miſionſtwa je wbohim wot wóhnja podenđzenym na to waſchnje přenju pomoz poſtečzilo, ſo je jich w domje Marcžineho wustawa ſ jědžu ſastaralo.

— Rónz septembra tuteho lata s zyrtwiského pschedstejcerstwa Budyskéje Michałskéje wožady po ſakoniſkim poſtajenju ſastupjerjo wſow Pschishez, Dobrushe, Bobolzy s Nowej Bobolzu, Hornjeje Kiny, Hrubjelciz, podžela Dęgnikez, Hrubocziz, Ssokolzy, Koronzy, Šreščina, Bręsowa, Jeńkez, Byżez, Nadżanez, Delnjeje Kiny s kralowym mlynom, Bosankez, Bórką, Czichonź s Nowymi Czichonźami a Libuchowem wuftupja. Prawo woſloſcowac̄ maja wſchitzyc eži, kotsiž maja domjaze hospodarſtwu a tig ſu evangelského luth. werywusnacza w mjenowanych wſach, kotsiž ſu 25 lét starci a wot politickich wólbow wusamknjeni njeſſu, njedziwaz̄ na to, hac̄ ſu ſaſydleni a woženjeni abo niž. Wſchitzyc mjeſeczelio domjazeho hospodarſtwa ſo napominaju, ſo wot 28. augusta hac̄ do 11. septembra t. l. pola ſwojego gmejnſkeho pschedstejcerstwa ertrne abo piſomnie ſi wólbie ſamolwicž. Jenož taſzy, kotsiž ſu ſo ſamolwili, ſmiedža ſo pschi wólbie, kotrak budže ſo njedželu 2. oktobra t. l. dopołdnja w 11 hodzinač w konfirmandskej ſali w Michałskéj farje woſdywac̄. Komuž lepsze zyrtwje na wutrobie leži, wěſcze rad tule ſnadnu prózu na ſo woſmje. Woſebje paſ ſo ſnathych pschicinow dla Sserbio Michałskéje wožady najnaležniſtcho napominaju, ſo njebychu ežaz pschipowjedzenia pola gmejnſkeho pschedstejcerstwa pschepaſli a ſo bychu ſebi ſaſo hódných mužow ſa ſastupjerow wuswolili, wot kotrak ſmiedža wotczako wac̄, ſo budža prawa Sserbow w Michałskéj zyrtwi pschi kózdej ſlada noſczi ſwérū a njebojsnje ſakitowac̄.

— Sakse ministerstwo snitskownych należnosćow je dla hrożajeje kholery a dla pszczo dale ho rosscherajeje połkromy bjes howyjnym skotom wukasalo, so ho hacz na dalsze w sakskim kraju je hermanki a skótne wili w otywacze nježmiedza.

— Dla hrożajeje kholery ho s měschčanskich kanalow s khlorowym kalkom nakaz wotstroneja. Runje tak ho tez hrożowe jamy wot nakazow wucziszuja. Pschi tymle wucziszenju byschaj hrjedbu popoldnju dżelaczerjej Scher a Rokot pschi hamym žiwienje hubiloi. W jenej jamje na Hoschiz baszy dżelajo, buschaj wonaj wot skeho jamoweho powětra pohlušenaj a wot womory wobjataj. Drush dżelaczerjej jeju hnydom s jamy na czerstwy powětr wucziszu, hdzej bo simaj saho žiwienje wróci.

— Jemu kublerjej w jenej wky njedaloko Budyschina, kiz bě swojemu žitu psches zyle lěto na kubi leżecz bat, běchu wacze do rodi pscijichle. So by njerodz moril, kublet žito s khorkalkom pohypa a pschemescha. Na to jo do města dowjesh a jo tam jemu žitowemu wikowarjej pschedopa. Tutón rožku sarjadnik Lehmanner mlynów w Budyschinje poskiczi. Po swuczenym waschnju iarjadnik nětore forna pschedopatej pruhi do huby wsa a pschi tym hnydom grāwoziriy khorkalkowy kłód faczu. Bjes džiwa ho wón sapowjedzi, khorkalkowu rožku tez po najniższej placisini kupiež. Na to žitowy wikowat tu hamu rožku pječom mlynkam, kotisz hewak wot njeho žito bjeru, pôzla. Tuczi ju s druhej rožku hromadze smleču. Jedyn mlynk w Budysčanskiej wožadze nětore dny posdžischo jemu pječarzej muku tehole mlécidla poda. S muki ho hnydom khlēb pječesche, kiz ho rucze rospcheda. Borsy na to khlēbowi wotbjerarjo ho i pječarzej s pokrutomi wrózichu, prajzy, so khlēb jeho hubjeneho kłoda dla jescz njemôža. Pječat hebi njemôžeshe wulogic, schto je na hrošnym kłodze wina, a hnydom i mlynkej po druhu muku pôzla a s njeje speschnje khlēb napječe. Tola tez tutón khlēb nichto jescz nochzysche. Runje tak ho s tseczim pječenjom sta. Mjes tym běchu lubjo, kotrejz bě mlynk wotrubu pschedawala, jemu je saho pschinjeſli, ho na to wobcęgujo, so je skót žracz nochz. Hdzej muku a wotrubu na to bliże pschedytachu, khorkalkowy kubler wuczuchu. Podobnie je ho węz tez w tych tamnych schyrjoch mlynach zofala. Mlynzy dyrbjachu muku, khlēb a wotrubu wrózco wjacz a pôdla teho mlyn wot horka hacz do delta wucziszcze a wurjedziec. Ssohamo rosumi, chzedza woni wot měschčanskego wikowaria swoju skłodu srunanu méc. Tón ho pschedzivo temu pschedzivja a jich na kublerja polaſuje, wot kotrehož je žito kupil. S teje węzy žnadž hiſeže wulki progež nastanie.

— (S naschich nalutowarnjow a wupožczenjow.) Mało-Wjelkowska je dotal měla

6020,00	hr. doładow,
122,05	" wudawkow (kłostow).
5897,95	" sbytka.
4697,40	" na krajnostawskiej banzy w běžnym sliczbowanju.
1200,00	je žobustawam wupožczenych,
0,55	" w pokladniży.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Blížsche dny žnadž saho deshcžiki pschinježu. Jako deshcžowem dny ho dny 7., 9. a 11. septembra do przedka mjenuja.

S Wjeleczina. Psjat w noz̄y 1/211 hodzin ſu ho twarjenja tudomneho kublerja Korle Hensela a twarjenja ſužodneje žiwnosće, kotrež běchu wot schyrjoch podružniscich ſwójkow wobydlene, spalile. Se kłomu kryte twarjenja ho tak rucze wot plomjenjom pschiniechu, so možachu hebi wobydlerjo jenož nahe žiwienje wulhowacze. W Henselez kuble ſu ho 4 ſwinje, jena jalojza, 2 košy, nětore hušy, zyle domthowane žně, wša hospodařka a domjaza nadoba atd. spalile.

S Bukez. Šandženu wutoru pschedoldnu w 12 hodzinach ſo tuby na hórzy, cjiſce bliſko wky ležazej, kerkli palicž poczachu, s cjiſz pschi wulkej ſuchocze naſchej wky wóhnjowe njeſbože hrožesche. Dokelz bě pomoz hnydom i ružy, buchu plomjenja podbuſhene, tak ſo nastata skłoda wulka njeje. Wohén je wot džeczi samischtrjeny.

— Pschi njewjedrje, kotrež ſańdzenu wutoru popoldnju nad naſchej woklonoſcu cjeñiſeſche, dyri blyſk do wulkeho duba, pschi ſchęſzey ſtejazeho, kiz s Bukez do Zornosyk wjedze. Do ſchomowejſe ſlory ho pschi tym wot wjeſchka hacz do ſemje dwę ſcherokej ſmuſy wudrēſtej. Dub ryczetkublerzej Hähnelej nad Koprizami ſtuſcha. Deshcžika ho pschi njewjedrje jara mało ſeñdze, ſa to pał hrjedu rjany deshcž dostachmy.

S Delnjeje hórki. Šchtwórk 25. augusta čzyczu ho dželaczerjo naſchego knježego dwora popoldnju pschi ſwaczinje wokumpacz. Handrij Wota preni ſ nich do nimo hrožajeje ſprewje ſtupi. Lědma

pał běſche ſo to ſtačo, ſo wón, po pomožy wokaſo, do hukviny ſuže a ſo w wodze ſhubi. Pschitomny knježi inspektor drje hnydom ſa nim ſkoczi a ſo podnurioſchi jeho phtasche, tola namakacz jeho njeſmōžesche. Hukle ſa tſi hobziny ſo poradži, jeho częto wuczahnucz. Wota, kiz běſche 52 lět starý, ſawoſtaj ſudowu a jenu njedoroſczenu džowlu.

S Woſborka. Šsrjedu wjeczor je tu Bože njewjedro do domu tudomneho bětnarskeho miſchtra Schuberta dyriko. Do ſadnic huklow praſhnuwſchi je jenu deſku a ſukawu roſtashylo a potom njefapaliwſchi ſ ſemi ſjelo.

Se ſmilneje. Naschu wožadu je w ſańdzennym měſazu Böh luby knjeſ ſwójzy ſe ſwojim njewjedrom czeſto domapytal. 17. augusta bu wonka na poli pschi ſahrabowanju mandželska žiwnoſeſerja Haufy w ſmilnej wot blyſka potrjehena, ſo tam na měſeče morwa ležo wofta; a wutoru 30. augusta popoldnju w pječich pschi czeſe ſažo Bože njewjedro a ſarash wonka w ſkale pola Trzechowa ſtaſatſkeho miſchtra Bernharda Rößlera je ſmilneje a jeneho jeho dželaczerja Alwina Heydu ſ Trzechowa, jedyn druh ſkalat val, kiz bě ſ nimaj w tym hamym pschedytku, bu jeno na nosy wobſchložen. W ſkale bě něhdze 20 dželaczerjow, a czi běchu ſ nim ſobu wuchli a ſo něhdze druhde wulhowali, ſo by jich tak wjele w jenej hromadze njebyl. Tamni woftachu njewobſchloženi, ale runje czi tſio, kiz běchu ſo ſchli druhde wulhowacž, buchu wot blyſka potrjeheni.

S Lubija. Twar tudomneje katolskeje zyrkwe je tak dloko hotowy, ſo budže ho 11. septembra pochwecicž móz. Šsobotu ſu ſo ſwony na węžu tuteho Božego doma ſběhnułe. Hdzej ſwony do města na wupyscheny wosach pſchiwjeſechu, a runje tak, hdzej je na węžu horje czeſeču, ſo ſe wſchěmi ſwonami evangeliſe ſyrlwe ſwonjeſe. S Kořez. 24. augusta je tu na Pentheretz kuble w wjetſeſe kólni wohén wudyrk, hdzej ſ wosa ſyno dele mjetachu. Wohén ho hnydom psches zylu kólnju roſtachere a wſcho ſyno, ſtož bě do njeje narwožene, do cziſta ſpalí.

S Kelerneho. Hijo wjele lět nuſnosć ſačkuwachmy, ſo ma ſo pola naſ ſowj ſchulſti dom natwaricž. Po wjelekróznym jednanju, a hdzej bě wypſola wyschnosć pjeniežnu pomož poſtieſila, možesche ſo 15. junija t. l. ſakladny ſamien poſtožicž. Nowa ſchula ſo pschi naratſkim boku naſchego pohrjebniſcze twari a dyrbí, dokelz liczba ſchulſkih džeczi 250 pschedroči, tſi wobydlenja ſa tſich wuczerjow a runje telko ſchulſkih ſtow wopſchijecž. Twar je na 23,000 hrinow wobſljeny, a je ſo jeho wumědzenje murjerſkemu miſchtrej ſeidelej w Džezach ſa najnižſhu placzisnu pschedopało. Dokelz njeje móžno bylo, ſo by gmjenia twarske khosty ſama naradala, ſo wypſole kralowſke knježerſtvo w Liegnizach psches 10,000 hrinow jako twarski pomožny pjenies pschedyvolito. Šandženj pjak možesche ſo hijo naſtawazy twar rjenje ſběhacž. Šběhanski ſwiedzeni ſo ſ wulcotnym wobdzelenjom zyrkweje a ſchulſkeje gmjeny wobtowacze. Böh luby knjeſ čzyk dacz, ſo by ſo twar, kaž je ſo hacz detail wjedl, tez k ſpokojnosći gmjeny a wypſhnoſcze dokonjal. Njeſ nowy ſchulſki dom nam o pschichodnemu narodej ſ zohnowanju ſluži!

S Radichowa. Šsrjedu tydzenja w noz̄y je ſo dom tudomneho blidara Miſchnera wotpalil. Po ſdaczu je wohén wot ſlōniſkeje ruky ſaloženy. Tudomne ſtrony ſu w ſtaſnym njemérje, dokelz ſkor ſadny tydzeni njeſtandze, w kotrejz ſo ras paſilo njeby.

Žnijowy thérliſch 1892.

O wulka Boža dobrota,
So žiwnosć nam je narosla
Na lubej Božej ſemi!

Smy měli ſwoje wjeſele,
So Böh wſcho derje cziinit je,
Naſ ſohnowal ſe žnimi.

O wobhlaſdace Boži dar,
Kiz je naſ ſmilny ſostarač
Nam dał we tutym lěče!
Wón ſtrony, dobry, radny je
Psches wſchitko naſche myſlenje,
To njeje žane přeče.

Schtož jeho ruka dala je
Nam, ſwojim džeczem, bohacze,
Haj dala nam we ſpanju,
To jenož ſ njeje čzem ſranc
A Bohu čeſc a ſhwalbu dacz
We naſchim džakowanju.

Duz pójce wſchitz hromadze,
To něk budž naſche wjeſele,

Sſo pokorječ ſched tobu,
Ty wulki dobročelo naſch,

Kiz nam tak wjele nadawaſch,
So nam dje psches wutrobu!

Ach, tuta Boža dobrota
Pał i prutej běſche ſwiaſana,
Kiz džesche pôdla njeje;
We ſylnym ſtōnčnym palenju
Smy měli wulku ſuchotu,
Kónz njeje hiſhaze jeje.

Nam hčiwo, Božo, nježinich;
Prut Boži wjetſki ſaſtužiſh;
Ty, hřečny čzloweže, hebi.
Hdzej naſ ſaſtužiſh, Božo, dale bieſ,
Daj nam ſo jenož dovericž
Pod kóžnym prutom tebi!

Darh saⁿatwarjenje herbsteho domu.

Na kwaśu śrabei kopłana Rzeczyzna w Hodżiju s' knejżnu Mariju
Metez w Rašchowje składowana sberka . . . . . 52 hr. — np.
S dżakom kwiituje M. Miećwa, pokładnič M. S.

S dżakom kwituje

M. Mjerwa, pokladník M. S.

Přílopk.

* Cholerę je še netko tež hajo do Awstrijskeje a Italiskeje sanješčla, Opawje je sarjadnik tamniščeho zloništva, Četvjenka, na cholera wumrjel. W Łwowje še iši wožoby na cholera šchorite. W Italiskej je še cholera w Beneditu, Florenzu, Neaplju a Brindisi prčasala. — W Hamburgu je wožobje vsele listynoscherjow na cholera wumrjelo, tak ſo je še wot poftſkeje wyschnosčeju wulka licba pomoznych wenoscherjow najecz dyrbjal. Menost ludža še na cholera šchoriwschi ſadnělowat a ſebi ſe ſamomordarstwom živjenje wiſali. Jedyn khorn lódzniſki hólz do Lóbjca ſkocji, tola jeho ſi wody wucjezechu a do ſpitala donjezechu, ſi kotrehož jeho tsi hodžiny poſdžiſho wulekowanego puſtčicju. — W Hamburgu je tež na cholera dr. Pawoł Męrsch, redaktor a hudžbny referent „Hamburgſkich Nowin“ wumrjel. Męrsch, kiž je šyn Budyskeho garbarja Męrscha, bě pſched někotrymi letami ſi wyschschim wuczerjom pſchi Budyskim gymnaſiju.

* Pooglendju njedzelu w nozy krótko do dwanaczych je zo w Zitawie na Dąbrowskiej drodze żadkawly krawawni njeskutk stal. Koporniński dżelaczec Alexander Oskar Feige bę so w Steudelez hosczenzu s Olbersdorffskim dżelaczecjom Gromannom, se Zitawie wypokasanym statym njeduschnikom, swadzili. Wokolo dwanaczych bę so Gromann wotóżali, a Feiga bę bórsh sa nim schol. Nekotre minutu pozdzijszo su w mjenowanej koczejme wulku haru wuszłyszeli. Feigowym bratr, sahrodniski najeist, je, na riczo dobre zebi njemyżlo, won kchwatał, hdżez je Gromanna na swojim bratsje kleczko a jemu s pozběhniejenej ruku hrożo, swojego bratra pak bjes žiwjenja w wulce luži krawje leżo nadeschol. Na to su Gromanna sajeli, franjeny pak je s wjele ranow krawajo, mjes nimi se straschnieje na schiji, bórsh po tym swoje žiwjenje wudychał. Bórsh su tež tam Gromannowy nož, s kotrymž bę mordarstwo wuwiedł, namałali. Załosny napohlad měsche městno, hdżez bę so njeskutk stal. Njedzelu dopoldnia pschiindze knies wyszchci statym ręcznik Weichert to městno wobhładacj a tu węz pschepytac. Tam tsi wulke luże krawe namaka, kotrež hafle so po kudniškim pschepytanju wotstronicz zmędzicu. Póndzelu su lekarjo sklonowanego czeło w Gromannowej pschitomnosći kudnišyu wobhładowali.

* 19. augusta wjeczor wokolo na poł jēdnaczych hodzin pola Bžedricha Kerala w Kočenovjach pola Hródka wóhen wudry, psches kotryž ho domste, hródź a komora sa piagu wotpalili. Wozkleszczeja se wschej domjazej nadobu ku ho spalile. Skót mózachu hyczce czaka dosecz s hródzow wupuszczeć. — Tón žamy dżen popoldniu je ho na Žakenijskich kniezych leżomnoścach 30 abo 40 jutrow hole spalito. — Ssobtu rano sahe ku blisko pschi Nowoměschczanskim pohrębnišczežu dżelaczerja K. s Kočenovj, nana 7 dżęczi, s kotrychž jene tu žamu nōz wumrie, wobwěžnjenego namakali.

* Wola Kotterbrunna w Schlesynscej je 4000 jutrow dalska dolisna, kotaż ho něhdze sa třizeči lét do jěsora pschetworja. W tu chwilu ho dolisna sažo vjelni; hžo położza je s wodou pokryta, a lohko je spósnacj, so woda stajnje pščibera. W dolisnej rjany chójnowy lěz roscje, kotrejž ho s wodou pôčrje.

* Něhdze pſched tydženjom wjeczor je ſo w Blensku pola Bó-
ſnanja žadławy njeſkut ſtał. Wudawajo, ſo chze jemu 2 zentnarej
rožki pſchedacj, korcžmarjowh syn Kuraž rěſnika Deguskeho nawabi
ſi domu ſi njemu pſčinicj. Tu jemu ſi nožom ſčiju pſcherēſu.
Potom džesche ſi Deguskowej žonje a žadashe ſebi wot njego pjenieſy
ſa tu rožku, kotruiž bě, kaž prajeſče, jeje muzej pſchedał. Mordarja
ſu ſajeli.

* Wo hłupje khrobłym pschedewsczą żo s Klausenburga psche: Dwaj studentai żo w lętusich prośdninach na pucżowanje podaschtaj. Na swojim pucżu dyrbjeschtaj daloko rosczehnjeniu Sztansku wyschinu pschedrocież, so byschtaj sztaniszczeż dozpiłoj. Duż żebi mykleschtai, so by mudrisko było, město psches horu čzowpacz rucze psches tunel pschekężeż, kiz bę jenoż sa lokomotivu postajeny. To żo sta, runięż bę w tunelu čziseże czma. Na dobo pak wužlysczeschtaj lokomotivu, sa fotruż bę w tunlu lědom rum, tak so dyrbjesche jeju wobęju na sczénje rosmiaſcz. W žmijertnej hrosh czerjeschtaj młodaj člowiejek do předka hiſcze jara ſdalenemu žwietku napſchężo. Jedyn s njeju żo na to dopomni, so žnadż je w ſkalnej sczénje tam a ſem prośdnjenza, w fotrejj möht żo wukhowacż. Duż maſasche żo po sczénje dale, żebi porsty wobdręjo, hacż ſbożownie taſku prośdnjenzu

namasa. Jego pszczel pal wot zmierzonej hrosh wschon pschewsaty bjes rosuma do predka czierwche, doniz do womory njepradze. Alle czahowym wjednik bescie jeho bedzenie wo zivjenje s dala pytnul; duz czach se wthcej mozu spinashe, tak so ledom meter psched miodzenzom, w womorje lezazym, sasta. Zadyn s teju mlodeju cLOWiekow drje so czas zivjenja wiazhy na zadyn sakasany pucz njeprada.

* K warnowaniu s Wormsa pišja: Jedyn tudomny dżelacześ wóndano s dżela so wróciwshci se swoim hólzom hrajskaſche, kotrehož wón do wyšoka czijskaſche a potom saſo popadowaſche. Dokelz hra hólzej wulke wjeſzele czijskeſche, jeho nan pschezo wyſche mjetasche. Na dobo wón dżeczo miſnu, wone s khetreje wyſkocze ſ semi padze, a to tak njesbožownie ſ hłonu najprjedy, so na měſce wumrje. Kaž poſdžischo ſawołany ſekar ſpōsna, bę ſebi dżeczo ſchiju ſwinuto.

* Lubosze młodej człowiekow hu żebotu w Erfurcie frudny kónz mèle. 27lętny rybiorz Mietzbauer, kotrehoż macz do jeho żentwych s dżokwu pshelupza Mosta swolice nochysche, bě wospjet swoim snatym prajil, so źebi hromadze se ſwojej njejemstiu živjenje woſmje. Piatk w nozy wobaj tole wotmyſlenje do ſkutka stajischtaj. Podaschtaj ſo do njejemſczineho wobydlenja a piwo wupischtaj, do kotrehoż běſchtaj straſchny jed strychnin ſyploj. Namakachu jeju pôdla źebje morweju ležazeju.

* W Hohenwepelu w Westfalskej sarash Boże njewjedro wobeju dorosczenemu synow 80-létneho židowskeho pjenieznika, tisíc njedaloko nana wo istwe pschi wolnje stejeschtaj. Nan mējescze jenož nkotre lohke wopalene smuhi na jenym boku kwoseho czeła; dwaj dželaczerzej, ktorajz w tu khwilu tež houbu wo istwe pschebywajchtaj, cziſceže bjes webſchłodženja wotendgeschtaj.

* Hdyž psched někotrymi dnjemi mechanik Vela nimo hromady žmijeczow džesče, jeho wulka mucha do ruky kló. Wón to dale nje-wobledžbowá; domoj pschijedzchi pač jeho ruka tak jara bolecz sapocza, so dyrbjesche hnydom po leškarja pôszlacz. Tón te kusnjenje sa jara straschné spôsna a sranjeneho rucze do hojeńnie pôšla. Tam pytniczu sajedočzenie krwje, tak so dyrbjesche ſebi njesbožowny, niechaſteſi ſiwinie ſhuhiči ruky motemſaci dací.

* (Dżeczo w mrowiszczu.) Niekliczomny skutk je zo w Straßburgskim pschedmęscze Neuhoſſe stał. Tam 17. augusta wotroczy Jana Hegela w sahrodze pola Reuherz ville krepidza w mrowiszczu wielkich koniacych mrowiom dżeczo leżo namakaću. Węsze to czelnahi, wulki, szlomy, ale żałosznie psychotowany něhdze 6 abo 7 měchazow stary hólcik s kudżerkatej klojczku. Schija ve jemu s wulkim wobwiaſom sadżernjena, najskerje teho dla, so by zo hólcik sačknił. Zeho nosy tečeſtej w czerniach, tak so dyrbieſcie jemu kózde sezechnjenje s nimaj żałostnu holoſc načzincz. Czi wotroczy jeho s mrowiszcza wuczahnichu a jeho s jeho czwile wumoczu. S pomozu dobrych ludzi bu wbohe dżeczo wumyte a cziste swobolekane. Skončznie jo knies duchowny Reidhard s zebi wiśa, kotryž zo nětko s wulkej lubosczu ſa njo ſtara.

* Schulski inspektor po skončenej inspekcií wuczernej prají:
 „Môj luby knies wuczerjo, štož Washé wuczenie nastupa, kým
 polnje spolojom; ale jene čhyžl Wam hishčeže doweršiu riez. Mi
 žu njenuvzý prajili, so khetro jara tutfacze.“ — Wuczer wotmošti:
 „Spodžiuvne, čižeže to žame žym wo Wash hlyščať, knies šchul-
 inspektoro; ale ja to njevérju.“

* Wo mordarstwie, fotrzej je šo wóndano w Kamjeniczańskiejj bliskości stołu, piščej tamniſche nowiny: Cęzny dżelaczej wokoło ſedmeje hodziny w Czajkilew někotre ſta kroczewow wot dróhi, liž do Gubu wjedże, bliſto pola Gablenzkieje mjeſy ležazeho dręjeniſchę muža i hľuboſej ranu na ſchiji w krwi ležazeho nadendże. Ssobi myſlo, ſo je ſebi ſam živjenje wſat, kchwataſe tón dżelaczej na najblíſzchu poſizaſku Stražu a woſkewi tam, ſchtož bě widział. Hdyž bě poſizaſki ſaſtojniki na pomjenowane město poſhichol, ſo jemu hýdom poſkaſa, ſo bě tón morwy ſe ſkóſtruskej ruku ſkonzowaný. Wón tam jenož koſchlaty nohaſzy wobuth ležeshe, i rukomaj na kribjet ſwiaſanymaj, i hľuboſej ranu na ſchiji, i wótrym gratom ſcžinjenej. Teho draſta ležeshe roſtorhana po ſemi roſmietana; jenož kholowym pobrachowacu, teho runja tež pjeniſy a ſchtož bě hewał pjenies hódné poſhi ſebi měl. Skonzowanego ſu jako hornežerja a kachleſtajerja Wylera Wittenberga, pomjenowanego Webera, ſpóſnali. Wón bě woženjeny a bydleshe ſe žonu a džeczimi na poſledku w Frankenbergu pola Kamjenicy. Kubjeny je jemu nimo draſty ſleboru czaſník a 12 hriwnow pienies. Wo mordariu tež biſcie ſaneho kſeda nimai.

* S jeneho wuheskeho saitanischa bescie ludzazy czah runje wujel, hdyz dwaj puczowarzej bjes dycha na njo pschibezeschta. Taj dyrbieschtai psche schiju a wo schiju dom, t pesci hicbu pak byschta pschezto hischae na pieca hodzinow trjebaloj. Duu wobrocischtai ko

ſ proſtwu na ſaſtanishego poſchedſtejerja, ſo by jimaſ ſ tworowym czahom, kiz dyrbjeſche ſa dwę hodzinje wotjēcę, ſobu jecę dał. To pał bę ſakoniszy krucze ſakasane. Po dothim wurečowanju a wurdowanju dzejche ſaſtanishego poſchedbyda k nimaj, ſo žana druha rada ſa njeju njeje hacę ta, ſo ſebi ſloczazy wos wosmjetaj a ſaplaczitaj, w kotrymž mógetaj potom jedyn jako woł a drugi jako jeho poſchewodzic jecę. To ſo ſta, a ſloczazy wos ſo ſa njeju do czaha ſtorci. Hdyż potom ſarjadniſk wosy poſchewytowasche, ſo poſchewodzera woprascha: "Hdże dha macze woka?" — "Tón ſym ja!" ſe ſabnijeho róžka tón, kiz ſa woła płaczefche, ſaru, a wutrobnje ſo ſymajo ſaſtoñizy jeju wos k czahieſ poſchipowóznuču.

* Wo italskim rubjeñiſtwe piſaſa wſchelake nowiny: Sa ſamoziteho kublerja Sangiorgija, w Crapaniſkej provinzy wot rubjeñnikow popanjenego, dyrbjachu jeho kwojbi 20,000 lirow (16,000 hrinow) ſaplaczic; rubjeñizy pał jeho hiſczeje njeſku puſheczili. Zich krobloſcę je tak wulka, ſo jich wſchelzy ludzo dwanaczech mužow kylnych kwojich ſajathich woſrjedz běleho dnja do horow wotwjeſcę widza, bjeſtēho, ſo by ſebi ſchtō jich poſcheczehac pomyslit. Wina teho je nětceſche lahodne ſadzerzenje italskeje wſchinoſcę poſcheczivo rubjeñiſam, kotař je, ſo by wudawki lutowala, jefdu ſoſliju, ſ mužow w kraju rodzeńych wobſtejazu, wotſtronika, kiz bę ſebi wulku ſaklubu wo porjad a wěſtoto dobyla. Nětceſche italske knježefſtwo ludowej poſchilhnoſcę k rubjenju nimale howduje ſ tym, ſo ſo boji, jej krucze naſphecziwo ſtupacę, a ſ tym, ſo ſnatych kublerjow, kiz ſ rubjeñnikami dzerža a jim polekuja, na poſoj wotſtaji. Powſchit kownje ſuate je na poſchit, ſo rubjeñik Tibuczi, kiz w hystych dubowych a bukowych leſbach mjes Viterbo a Monte Umiata ſwoje rubjeñiſtvo czeri, dla poſchilhnoſcę rataſtich dželaczerjow a dla ſlaboſcę wjetſich kublerjow w tamnych džiwič leſbach nimale jako krajny knježer ſakhadža. Jego pomoznikat Uſuini a Menichetti, ſa kotrymaz ſu wjazy lět honili, ſtaſ ſkonečne žandarmam do rukow padnyloj; wón pał mjes paſtryremi a burami wotſtujuje jako jich njevobmiesowaný knježer; jara bohaty marchesa Guglielmi płaczi jemu wot njeho wupiſane dawki hnadno sprawniſho a porjadniſho hacę krajne dawki. Wo nim ſebi ludzaza bojoſcz wſchelake węzy powieda. Guglielmiowi hajnizy praſa, ſo ſu jeho husto w Romje wihzeli, hdzej je w dobrym poloju mjes wjetſnymi najeſtami poſchewywal jako jedyn ſ nich. Jego ſajecz abo wjetſnoscę poſheradzic, na to ſebi nicto ani njeponmyſli. Poſchetož hroſa poſched rubjeñnikom je hluſje ſakorjenjenia, hacę doverjenje na krajne ſakitanje. Krunje taſke wobſtejnoscę knježa tež w Abruzzach a Calabriſkej, wjele hóſche pał hiſczeje w Siziliſkej a Gardiniſkej. Rubjeñiſtvo na wžach a maſſia a kamorra w měſtach ſu ſo prjedy jenož ſ najraſniſcheſ ſruſocu podbuſhyle a porjad w kraju je ſo ſ wulſej prózu a nusu po krawawnych bitwach, w kotrych ſu tykozy czekow bitwischę ſryle, ſaloſcę hodožalo. Pod nětceſchim ſlabym, bojaſnym knježefſtwo ſo rubjeñiſtvo wſchubžom ſaſo ſběha a poſchibera. K jeho wukorjenjenju dyrbjal ſo ſtarý krutý ſakon, kotryž bę ſa krótki čzaſ wſchę ſajakow ſ kraja wumjet, ſaſo ſawjeſcz. Ale k taſkemu krobkemu poſcheweſaczu poſrachuje w tu khwili na poſchihodnych mužach.

* Wulka horzota je ſo tež woſebje w Franzofſkej jara ſchödno wopokaſala. Wjele ludzi je džen wote dnia ſlonzo ſežahalo. Wot ſlotu, na wliki do La Villette na ſeleñizy poſchivjeſeneho, je 100 wołow a 300 zwini ſ horzotu ſpadalo, a ſu je w woſach morwe nadeſchli.

* (Rohaty Turk.) Žena Londonſka khubownja ma tu khwili žadneho hoſcę ſ rohojtym wuroſtkom na czole. Tutón róh bę na tym wina, ſo wbohi Turk, kiz žaneho ſendzelſteho ſlowa móym njeje, njepožadanu hoſpodu doſta. Dwoj ſ jeho kranow beſhtai jeho ſobu do ſendzelſteje wſaloj, ſo byſhtai ſ nim jako ſ rohaczom, jeho w budach poſkujo, ſwoje ſbože pytaſi. Alle bory ſpoſnaſtaj, ſo ſtaſ ſo w ſwojej nadziji myliſloj. Duž wotnaſeſtaj jemu, ſo byſhtaj jeho wotbyloj, ſtu, ſaplaczitaj ju na tydzeni a měſeſtaj ſo potom ſ wětra. Jego hoſpoſy ſo tón ſpodiwny pođružnik bory poſchizra, duž jeho khubownej wjetſnoscę poſchizunu, kotař ſo hnydom na turkowſteho generalneho konſula wobroczi. Dokelž pał ſo tudy wo pjenjeſne wudawki jednaſche, tam, kaž ſo wě, ſawrjene durje namaka. Turkowſte knježefſtwo, tak ſo praji, w taſtich padach ſenje niežo njeplaci. Duž je rohaty Turk poſchedmjet diplomaticzich jednanjow. Khubobine ſarjadniſtvo, to widzimy ſſawje, njeſe ſebi tu węz někak ſawjeſcz. Amerikanskemu by taſka węz witana poſafka byla; te by ſe ſhubjenym a ſaſo namakanym rohatym Turku bohate źně ſznaſlo.

(Byrkwinſte poſjeſeſe hlaſaj w poſchilofſu.)

Drjewowa awfzija.

Sſrjedu 7. ſeptembra 1892 dopoldnja w 10. ho-
dzinach ma ſo w Huczinanskej holi w 11. wotdze-
lenju pola Wujesdžanskeho poſchedwórnisheſa

150 rm. khójnowych pjeſekow a
17,60 ſtoñjow khójnowych waſeſkow
na měſtne ſamym ſ uměnjenjemi, prjedy wosſewiomnymi, na poſ-
ſadzowanje poſchedawac̄.

Maleschanske revereſte ſarjadniſtvo, 1. ſept. 1892.

Nomotnik.

Drjewo

ako hranite drjewo, ſoſhy, deſti, ſlozy, tramy, laty,
wotreſki, ſchwartz, heblowane a ſchpundowane ſchpundo-
wanje, ſchurkowe a khójnowe thſcheriske deſti, wſchelake
lejſth atd. ma poſhezo na ſkładze,

drjewo tunjo a ſchwarnje rěſa
parny rěſak a heblowarňja A. Kuntzy
na Gelsanskej droſy 16.

Kedžbu poſchi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjeratka: "...Nochzu wot-
wrenego infektoweho pólva;
poſchetož ſym Zacherlin ſadaſal!
...Khwala tule woſebitoſcę ſ prawom jako naſlepſchi kredk
poſche wſchę poſchelaſanzh, duž jenož ſaſyglowanu bleſhu
ſ mjenom Zacherl woſmu!"

Dopravdžity dostacj:

W Budyschinje pola ff. bratrow Merschow,	= = = Straucha a Koldy,
= = = I. Oth Engerta,	= Ernsta Mitticha,
= = = Jurja Holba w měſcę hapt.,	= C. A. Lukacha,
= = = Pawola Schokarta,	= Alfreda Böhmy,
= = = Herm. Kschizanka,	= Pawola Mikla,
= = = E. Ferd. Lehmann,	= Ed. Tammera,
= = = Ernsta Augustina,	= A. W. Knichale naſlēd.,
= = = Liborius Pfunſera.	= Liborius Pfunſera.

Sſredki ſ desinfekziji

wſchę druzinę poruča tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe ſklam̄ en détail.

Aukcija.

Niedzela 4. septembra popołdnju w 3 hodz. maja ho w Poldrakej domie w Bręzowie wskazane węzy, jako pożłoszcza, drasta, meble, palne drzewo atd. na pszechadzanie pschedawacż.

Aukcija.

W Böschizach cijisko 29 ma ho 4. septembra popołdnju 2 hodz. wskon rólny grat a kumajzhy wosna na pszechadzanie pschedawacż.

W lejnje pola Pomorz je khęza cijisko 14 na pschedan. Dalsze je shonicz w Dziewicizach cijisko 10 pola Zięczenia.

Dla wskoleje staroby wobhędżerja je pjeckarska khęzna leżomnośc w Budyschinje na pschedan. Dalsze je shonicz na Hirsch hafy 18 della.

Prokata na pschedan.

Prokata bęckeje Yorkshirskeje a tej czornopisaneje Berkshirteje razy, kotreż ho jara lohko wukormja, hu pschezo po čażej pschimierzenych nistich placzisnach na pschedan na knięzimaj dworomaj w Budyschinku a Pschiwicizach.

5 porstow tolsty hucheny polcz punt po 75 np., pschi 10 puntach tunacho, seleny polcz punt po 70 np., hadleszco " " 70 " pschedawa

Otto Pötschle
6 na żitnej hafy 6.

August Lorenz

w Budystezach

porucza

hoſej wožebiteho měščenja,

wino,

zigarn,

kučhe warjenje,

mydlo,

kaž tež želene a módré emalleroowane hornzy, pónwoje, wódne pónwoje, kótki, wulkí wubjerk kwažnych a składnostnych darow. Wjedu jenož dobru tworu po tunich, ale twierdych placzisnach.

Po herbskiej Bożej ślužbie su moje kħlamy na krótki čaž wotewrjene.

Pschedzelne požluženie.

Palenž

jednory a dwójny w snach dobrzych a derżekłodżazyc druginach porucząc tunjo Schischa a Niczka.

Turkowske klowki najlepšeje drukiny porucza

Moris Mierwa pschi mjażowym torhoszczę. Destylażja snach dobrzych likerow po starych tunich placzisnach.

Wulka dżelba flankow (pupow) je dōschla,

kotreż zo po tunich placzisnach wupschedawaja. S dohom porucząc porzelanowe, kamjeninine a schleńczane twory po tunich placzisnach, płone talerje hizo po 10 np., schalki po 10 np.

Ernst Ullrich na schuleriskej hafy 12, pschedawarňja schleńczanych tworow.

Pschedawarňja želiesnych krótkich tworow a grafa

B. Fischer na żitnej hafy, magazin sa domjazu a hospodarsku nadobu, porucza swoje snate solidne węzy po najtuniszych placzisnach.

Sa ratarjow:
Ia kožy (sa kótrych dobręszy zo rukuje),
herpy,
hynowe widla,
hnojne widla,
žużowe widla,
łopacie,
schody,
rječasy
atd.

Sa rjemjeblnikow:
Ia grat sa tyšerjow,
= = czehlow,
= = murjerjow,
= = samkarjow,
= = hedlarjow,
= = tapeżerarjow,
= = ręsnikow,
= = schewzow,
= = krawzow
atd.

kaž tež wsko wujitne węzy, jako kwažne a składnostne dary ho hodżaze, jako:

ff. Solingske blidowe nože a widliczki, ff. kizy, ff. nojzy, moħasne a wozłowe platy, warne hudobje f lateho żeleża, emalleroowane warne hudobje, khofejow mlyny, rybowanske masziny, schaty żimaze masziny
atd.

Untrowe waħi, dezimalne waħi, taflowe waħi, khlebowe truhaki, schleńzy k sakladżenju, pschedeschciniowe dżerjaki, kħamory psche muhi, jēdżowe kħamory, kwetkowe blida
atd.

B. Fischer na żitnej hafy.

Belle tykane żonjaze batistowe wobleczeńja, tykane dżecżaze batistowe wobleczeńja, barchentowe spódnje kulinje, shirtingowe spódnje kulinje, schalty a njewjeċċinske schlewjery porucza po tunich twierdych placzisnach

A. Tschentscher
na bohatej hafy cijisko 18 a na róžku theaterskeje hafy.

K pschedstejazemu dżelanju role kniesam ratarjam kwoj skład kħreje a parneje kożiżin, kaž tež wsko druhe pschitupne hnoje w dobrej tworze f rulowanjom sa wopschijecze pod kontrolu Pomorskeje rataristeje sphtowarňje po najtuniszych placzisnach porucząc.

W. Mattheis w Budyschinje.

Għeblowane schpundowanja
żgħile kuċċe, 24 a 30 mm. żgħilne, pschedawa tunjo
Tr. Holbian w Budyschinje pschi dwormiżċeju.

Syre hamburgske żadlo

jara tunjo dostaż pola
Pawola Hofmannna
na róžku żerbskeje a schulerisk. hafy.

Dursthoffe kuċċe drożdże wskednie cżerstive porucża

Pawol Hofmann
na róžku żerbskeje a schulerisk. hafy.

Najlepschu margariniku butru,
derje skodżazu, porucża

Pawol Hofmann
na róžku żerbskeje a schulerisk. hafy.

Holandski mlokowy pólver i najlepšich selow a korsenjow pschitotowan, po jenej abo dwemaj kżiomaj kruwom abo wozzam na prenu pigu naħxpani, pschisporja wobżernosc, ploži wjele mlota a sadżewa jeho wokħiżjenje; konjaz halsowy pólver, wuzitlowy pólver sa howjaż flöt, wsko sela a körjenja porucża
ħrodowska haptika w Budyschinje.

Richard Neumann
porucża kyri a palew

Th. Hofei

w najwjetshim wubjerku a najlepsej dobrosęjt po najtuniszych placzisnach.

Pschi wotewsażu wjetshich dżelbow ho pomérne niżżej placzisny woblicża.

Tunje

Zigarey

kuċċawne żorlo sa saħopshedawar, hibbz hizo po 20 m.

porucża
Richard Neumann
na sniutkownej lawnej hafy cij. 6, filiale na bohatej hafy 28 a na róžku Lubijskeje a Mättigowej drohi.

Turkowske klowki

punt po 25, 30 a 40 np., po zyliżnach tunacho porucża

Th. Grumbt
na sniutkownej lawnej hafy.

Pschezo najnowsche w muiżazjnych krawatach po jara tunich placzisnach porucża

A. Tschentscher
na bohatej hafy cijisko 18.

Dürrenbergstu
skotnu a warnu ſel
w zentnarſtich měchach a po pun-
tach porucza

C. G. Hanske
pſchi ſitných vilač 20.

Woprawdžite

Miſchnjanske winowe
liſalo

litr po 35 np.

porucza C. G. Hanske
pſchi ſitných vilač 20.

Blidowe ruby,
ſalbeth,
blidowe krywy,
pozleſečzowe krywy,
komodowe krywy,
krywy ſa ſchwadliske blido,
gardini
porucza po tunic tverdyh
placisnach

A. Tschentscher
na bohatej haſy 18
na róžku theaterskeje haſy.

Loſh po 1 ml.

hłowne dobycze 10,000 ml. w hoto-
wych pjenesach, porucza

Moritz Weiser,
knihovjaſatnia, pſchedawatnia
gumijowych tworow a ſlotych rybow.

Trajne a barbunje pſchedzate
wolmijane

ſtrzykowanske pſchedzeno
= 10 paſmow ſa 40 np., =
barchentowe blush

w wulkim wubjerku po 1 ml. 60 np.,

trikotowe taille
w dobrej ſymſtej tworze po

2 ml. 50 np.,
ſchorzuhi po 30 np.,

ſchtaſty po 60 np.,

ſ trajnych tkaninow derje bęſlane

porucza Leopold Posner,
pſchedawatnia
pſtchnych a wolmijanych tworow
na bohatej haſy 7.

Rajß
gruph,
jahly,
hejduschtu,
hródh,
ſoki

po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Móſchinje,
praktiske nowoſcze, njeſchetrječene
derje džerzaze, porucza

A. Pietſch
na hauenſteinskej haſy.
Fabrika matrazow, rjemienjetſtich
a móſchinjetſtich węzow.

Wojetske towarzſtwo němskeje kavallerije ſa Budyschin a wokolnoſcz.

Tole towarzſtwo ſaležiſtchi, czesczenych towarzſhow, kotiž ſu hiſo
pſchipowjedzili, ſo pſchitupja abo ſo čzbedža to czinicz, pſcheproſchujem, ſo bychu ſo
niedzelu 4. ſeptembra t. l. popoldnu w 4 hodz.

W uſradzenju wuſtawow a pſchedzidloweje wólby w tudomnej

piwařnskej ſahrodze ſe ſwojimi wojetſtmi papjerami ſechli.

S doboru ſ wjedzenju dawamy, ſo maja ezi, kotiž tutón vđen

ſwoj pſchitup ſamolwja, ponizeny ſaſtupny pjenes ſaplačaciz.

komitei.

Wojetske reformiske
towarſtvo

Němske reformiske towarſtvo

ſa Budyschin a wokolnoſcz.

Měſiaczna

Shromadzina

pſchichodnu ſrijedu 7. ſeptembra t. l.
wječor w 8 hodzin. w Lanęz hoſczenzu
w Budyschinje.

Pſchedzyda.

Shromadna měſtna khorobna kaſha ſa Bluſniſezh a wokolnoſcz.

Slowna Shromadzina

niedzelu 11. ſeptembra t. l. popoldnu w 5 hodzinach w Tammez
hoſczenzu w Bluſniſezach.

Onjowy porjad: Pſcheměnjenje wuſtawow po novelli ſakonju
wo khoroh ſawěſcenju wot 10. haprile 1892.

Wſchitzy kaſhyne ſobustawy a jich dželodawarjo, prawo ſo wot-
hloſowanju mějaz, ſo ſ tutym pſcheproſchujem.

W Maſeſtezech, 31. augusta 1892.

Kaſhyne pſchedzidlo.

J. L. Günz, pſchedzyda.

Šidzane tkaniny, čorne a piſane, derje ſo noſchaze, porucza w wulkim wubjerku a po najtunisnich placisnach

August Grützner.

Lužica. Měſačnik za zabawu a powučenje. Zhradny časopis hornjo- a delnołužiskich Serbow. Zamolwity redaktor a wudawař: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmannia, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadźa ſrjeđ ſózdeho měsaca w Budyschinje a hodzi ſo wšednje ſkazac pak na pósce pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaci jenož 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam naležne tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

10 ml. myta.

Wokolnoſtne pſchedawanje dybſaczych čaſznikow a ſlotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khejorſtweho rjemjeſtſtweho porjada ſakane. Shtož taſkeho wokolnoſtneho, pucžowarja abo wifowarja pſheradži, tak ſo može ſo khostacj, hornje myto doſtanje. Sa Budyschin a wokolnoſcz taſke wojewjenja knes čaſznikat G. Mager pſchitima.

Swjask čaſznikatskeje jednoſt.

W Budyschinje: A. Höhler. Gustav Mager. Franz Marschner.

Jan Gäh. J. A. Henke. Max Klockau. Ernst Herkner.

A. Mróz w Buſezach. Hensel w Dobruſchi.

Khofej

kyry punt po 100 hacj 160 np.,
paſený " 130 200
jenož w czisceje a ſylnje ſlodžoſej
taſkoſci porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na róžku theaterskeje haſy.

Sſerbſſe ſpěmh
do žinjowych wěnzow
ſu doſtanč w wudawatni „Sſerb. Nowin“.

Pſchedawanje a
porjedzenje
w ſchēch družinow
čaſznikow.
Placisny najtunischo
a rukowanje na dw
lécje.

Gustav Mager,
čaſznikat
11 na herſkej haſy 11
pſchi starich koſarmach.

Wojewjenje.

Ola ſalonja wo niedzeliskim měreje
budje moja pſchedawatnia uſedzeli
wotewrjenia:

rano wot 7 hacj do 9 h.,
dopek. = 1/2 11 = 1/2 12 =
popold. = 1/2 4 = 4 =
a tež ſaſo ſózdu ſrijedu wječor.

Pſchispomnjenje: Shtož hnydom
kupjenu tworu ſaplačzi, naſutowanſte
marki doſtanje, ſa kotref ſo potom
hody bozodžeſčzowe dary wudžela.

J. Sarjent w Khróſcziach.

Starſha herſka žona ſo nowemu
lětu ſkuſbu jako hoſposa na wſach
pyta. Wotrocſkam a džowkam
wobſtaru ſkuſbu Tiebigerowa na
hornjeſteſkej haſy 26.

Wuſtojnych wotrocſkow a džowkow
pyta Krauſh na ſadnej bohatej
haſy 6.

Wotrocſkow a džowkow do tudom-
nych a ſwonkownych stron, ſkuſobne
holzy a dójki pyta Schmidtowa
na ſkuſelskej haſy 10 w Budyschinje.

Sſawny džak.

Wulzy ſwjeſelent na tym, ſo je
ſo naſch lubowaný a cjeſczeny
duſchowpaſtyst, w ſylokoſt oſtoj ny
knies farar Handrik w Huszy,
ſtronu a cjerſtu ſe ſwojego pucžo-
wanja domoj wróćzik, prajimy
iemu wutrobnuy džak ſa jeho
wutrobu poſbehaze, hlybotomyſlne
žinjowe předowanje, 11. niedzelu
po ſwjeſej Trojizy w kraſnje wu-
debenym Husčanskim Božim domje
džeržane.

Wjese herſskich kemſcherjow.

(K temu czíſlu jena pſchiloha.)

Pschiloha Ć číslu 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. septembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Tuchorskej zyrtwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. dialonus Räda serbski spowiednu ręcz a $\frac{1}{2}9$ hodžin farat dr. Kalich serbske przedowanje. W pojerjebiuschejowej kapale na Grodzisku preduje pschi poldnju w 12 hodžinach diał. Räda serbski.

Wśrowani:

W Katholskej zyrtwi: Jan Helaš, pohonč na Židowje, s Hanu Lehmannem.

Króleń:

W Michalskej zyrtwi: Minna Lisbjeta, Bohuwera Wylema Rittera, krawza pod hrodom, dž. — Max, Augusta Bernharda Dittricha, dżelaczerja na jeleznizn w Tselanach, s. — Ernst Robert, Korle Bernharda Starki, pohonča w Wurzach, s. — Ernst, Marczina Soitscha, dżelaczerja w Ratarjezach, s. — Hana Hilzbjeta, Handrija Augusta Mětascha, khežerja a ežežle na Židowje, dž. — Martha Augusta, Augusta Szykory, dżelaczerja w Czichonzach, dž. — Maria Theresija, Korle Augusta Kocžki, dżelaczerja na jeleznizn w Zeilezach, dž. — Maria Martha, Jana Ernsta Grafa, maleho sahrodnika w Wulkim Wjellowie, dž. — Bruno Kurt, Ernsta Augusta Furscha, khežerja a reñiszeho mischtra na Židowje, s. — Hana Lejna, Korle Ernsta Eduarda Augustina, scalarja pod hrodom, dž.

W Katholskej zyrtwi: Jan Pawoł, Jana Ernsta Pjetascha, scalarja w Bělzech, s. — Hana, Petra Merežinka, sahrodnika w Bělzech, dž.

Zemrjeć:

Džen 25. augusta: Handrij Mětasch, wumentar w Zeilezach, 81 let 3 měsazh 9 dnjow. — 27. Ernst Emil Hausa, ezeladnik s Goldbacha w wołkrajnej dżelaczerce na Židowje, 20 let 26 dnjow. — Ernst, Petra Schusteria, maleho sahrodnika w Wulkim Wjellowie, s. 2 hodžinje. — 28. Jan Krawz, fabrikat na Židowje, 37 let 11 měsazow 28 dnjow. — 29. Korla Ota, Handrija Wicžasa, pohonča w Tselanach, 1 měsaz 10 dnjow. — 30. Morwonarodz. s. Jana Schwitski, wosztorkarja w Tselanach. — 31. August, Jana Schwitski, khežtarja a dżelaczerja w Kleinje, s. 4 měsaz 5 dnjow. — Korla Hendrich, Handrija Hodcera, dżelaczerja na Židowje, s. 10 měsazow 17 dnjow.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	27. augusta 1892		1. septembra 1892		wot		hacž		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Pšcheniza	běla	8	59	8	94	8	24	8	53
	žolta	7	88	8	24	7	73	8	24
Rožla		7	19	7	50	7	—	7	38
Fečmjen		7	21	7	29	6	67	7	7
Wowž	50 kilogr.	7	—	7	35	6	50	7	—
Hroch		8	89	11	11	10	56	11	81
Bota		8	6	8	33	7	50	8	6
Zably		16	50	19	50	14	—	15	—
Hejdulicka		18	50	19	—	16	—	17	—
Běreny		2	80	3	20	2	50	3	—
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	80
Pšchenicza mula	50	9	—	18	—	—	—	—	—
Ržana mula	50	9	—	13	—	—	—	—	—
Sýno	50	3	80	4	50	3	—	3	50
Słóma	600	18	—	20	—	17	—	19	—
Brožata 858 schut, schutla		9	—	21	—	—	—	—	—
Pšchenicze wotrubý		4	75	5	50	—	—	—	—
Ržane wotrubý		5	25	7	—	—	—	—	—

Na buchy w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np. pšcheniza (žolta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., rožla wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 81 np., fečmjen wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., wowž wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 30 np.

Draždjanje mjašowce plaćisny: Howjada 1. družin 64—70 ml., 2. družin 58—62, 3. družin 25 po 100 puntach reñeje wahi. Dobre krajne kwinje 68—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarž. Czelata 1. družin 45—60 np. po vuncie reñeje wahi.

Wjedro w Londonje 2. septembra: Hjane.

Nuczne latarńje a wětrowe latarńje
samžny wudželi, hacž wscie klampnatske tworž porucza

F. A. Sommer, Klampnarski mischtr,
na róžku hłownego torhoschęza a jerjowejce hacž.

Wicžny džen mam swoje stejnischęzo na hłownym torhoschęzu blisko měščejansseje haptyle. — Tež ho tam wězy k porjedzenju pschi imaju.

Kolonialtworowe a destilazisse thlamy Adolfa Rämscha

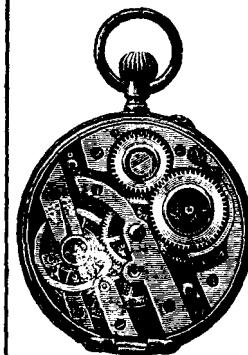
pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czeſčenym wotbjerarjam:

khofej, njealený, žylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
khofej, paleň, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mleč, jara flódk, punt po 32 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
komowy zokor, punt po 33 np., 5 punktow po 160 np.,
ražk, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po žlych měchach punt po $13\frac{1}{2}$ — $14\frac{1}{2}$ np.,
syrup, flódkli hacž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
molo w snate dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kranj, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, nječranj, punt po 25 np., 5 punktow po 110 np.,
jerje, wulke tučne ryby, mandel po 40 a 60 np., 3 schut po 11 np.,
kwinjazy schmalz, punt po 60 np.,
kamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
bróch, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Wſchón
ratarſki grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

J. G. Schneider a syn,
čaſznikarzej pschi lawskim tormje,
pschezo najlepše a najtunisze čaſzniki, brudzaki a rjecjazy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacž 200 hriwnach.

Na hōdnoſz čaſznikow a hrajadlow ho na
wjazore lēta s pišmom rukuje. Pschi
pschedawantu ho serbski ręcz.

Rjani Sheriff pschenizu

se schottiskeho přenjotneho wuſhywa wuczehnjenu, pschedawa
Inježi dwór w Delnjej Steinje.

¶ kwaſzam, kſcheziſnam a druhim ſwiatoczeńoſczam

porucjam ſwoje cziste

= wina =

Kotrež derje thja a ſtrowoſci ſhowa.

Moje

čerwjene a běle wina

po 1 ml. hjes bleſche a drožche ſu jara wubjernie po ſhwodzenju a ſwecze. Pola mje je wjetſchi džel němſkich družinow hac̄ i najnadobniſkim wupłodam, Kotrež ſo niždež druhdze tufowac̄ niemoža, doſtač.

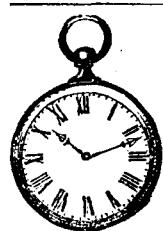
Wino k lekarjenju, jako Portiske wina, Sherry, Tokaiſke a t. d. je pola mje čiſte doſtač, a ſa čiſtoſci rukuju.

Sapišy placzisnow ſo po žadanju kóždemu ſeželu.

Paul Giebner, winařna w Budyschinje

na bohatej hac̄y 18, i nutſlhom na theaterskej hac̄y.

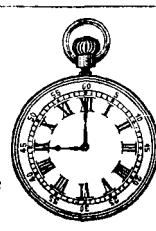
Moja winownja a ſnědanska ſtwa poſticza pſchijomny pſchebylk a pſchi ſupowanju wina ſkadnoſcz i pruhowanju.

Franz Marschner

čaſnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej hac̄y čjo. 9

ſwoj ſkład čaſnikow a čaſnikowych rječasow dobrzezi-
wemu wobledžbowanju porucža.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pſchijomnenje: Rēču herbski.

Wosotwarſtwo J. Bergmannia

w Delnjej Hörzy

porucža ſo i dobremu a tunjemu twarjenju wosow wſheje družiny. Jenoz dokež ſam pſchego ſhobu dželam, noſlepſche pomožne maſhiny wobſhedžu, móžu derje a tunjo, kaž kóždy druh, ſwoje dželo ſhotowic̄.

Nětore wosy ſu pſchego w drjewje hotove a móža ſo pſchi potrjebje wobbladac̄.

Lakerowanje a wporjedzenje trjebanych wosow tunjo.

Na ſkład latarniow ſo ledžne čini.

Julius Höhme,

ſastupjer internazionalneje maſhinsleje wuſtajených

w Riesh nad Kóbjom

porucža na noſlepje dželane

lokomobile a parne mlóčaze maſhiny wot 2 konjazeju možow, ſchěrokomlóčaze maſhiny, i gđepelom a paru ſo čerjaze, jenopshezne mlóčaze maſhiny, wubjernje dželaze, ruczne mlóčaze maſhiny najnouwſheje konstrukzije, běryň roſtločaze a běryň roſričaze maſhiny, reſaki ſa běryň a rěpu, čiſlčaze maſhiny, mjetliſy, btrumanske maſhiny, btrumjatowarje, mlóčinki, viktoria-separatory, i ruku a maſhинu ſo čerjaze, juhōwe ſhody i dwójny ſazynkowanego worzloweho blacha, ſteſne juhōwe plumpy, piž parjaze apparaty (noschné), triery najnouwſheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynkate walzy a dežimalne ſkótne wahi, luczne bróny, ſamfne dželo, ſakónsy ſchitowaný ſyſtem, Kotrež móža ſo hnydom wot kóždeho do Saakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pſheměnic̄, pſchego naſlepſheje, wupruhu waneje konstrukzije.

Najpſchihodniſche wuměnjenja dla placzenuja? Pruha dowoſena! Prospekti darmo!

Pſchedawatnja a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Wulki khofejowy ſkład Th. Grumbta

w ſkupniſy

na ſwonkowej laſkowej hac̄y

porucža

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hac̄ 170 np.,
valeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatym naſlepſchim ſlodge.

Raſhće

ma pſchego na ſkładze po wſchech wulkoſczech a placzisnach
Norla Handrik, tyczetſki miſchtr
pſchi piwarci.

Wódne pônoje, kotly, khachlowe platy,
něſczone rebliki, khachlowe durčka,
tjeshne wołna, twarske hoſdže
porucža tunjo

Paul Walther.

Fotografowaniſja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a ſchulerſkej hac̄y na Gickelskej horje.

Woſkbitoſež: Fotografowanje džeczi a wjazorych
wohobow, fotografije w wulkoſci viſitneje kharty placza
12 ſchtuk 6 ml., tež pſchi dwojakim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždy wobraſu w wuměſtym wuwjedzenju.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa

porucža pſyſhove pjeſle, ſetuje pjeſle, zanki, modne jakety,
deſhčne manle, trikotowe taſſe w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach.

Poſkuſenje w němſkej a herbskej rēči
w Budyschinje na hłownym torhoſchezu 5.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu sobotu.
— Štvortlétne předplata
w wudawařni 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjesenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kózde
číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číslo Smolerjec knihicíšteńje w mäcienym domje w Budyšinje.

Číslo 37.

Sobota 10. septembra 1892.

Za nawěštki kiž maja
so w wudawařni „Serb.
Now.“ (na róžku zwon-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot
małego rynčka 10 np. a
maja so štvortk hać do
7 h. wjeor wotedać.

■ Ciećzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**,
kotisj chédža sa nje na **4. štvortlétu 1892** do předka placicę,
njech nětko 80 np. w wudawařni Serbskich Nowin wotedadža. — Czi,
kotisj ſebi Serbske Nowiny pſches póst pschinjeſej dawaja, njech tola
njeſapomnja, ſebi je tam bórsh ſtaſac̄. Ma štvortlétu ſaplacži ſo
ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſſich póstach, kaž tež w drugich
krajach němskeho khézorstwa 1 ml., ſ pschinjeſenjom do domu 1 ml.
15 np. — Serbske Nowiny ſ pschinou Serbski Hospodař placá
na póstach 1 ml. 25 np., ſ pschinjeſenjom do domu 1 ml. 40 np. —
Se Serb. Now. hromadže hodži ſo tež „Pomhaj Bóh“ na pósce ſtaſac̄.

Swětne podawki.

Němske khézorstwo. Manevry w Elsaſzu a Lothringſkej ſu
ſo kholery dla wotprajile. Khézorowý naměstnik w Elsaſzu a Loth-
ringſkej, wjetch Hohenlohe, je ſczejewozu khézorowý wukas wosjewit:
Dokelž je kholera ſ wukraja tež do nasheho wotzneho kraja ſaſchla, a
dokelž ſo ſvězenje wjetſich ludowých círjodow woſebje ſ temu hodži,
epidemiju roſſchérice, kym ſ krajnowotznej staroſcziwoſczi porucil, ſo ſo
ſo létuſe wulſe manevy 8. a 19. armeekorpsa, džiwojo na ſtrach,
ſ nim ſa wojakow a wobylkſtvo ſjenoczeny, wotbywac̄ njeſměđa.
Tak jara hać kym ſo wjeſelil, pſchi teſle ſkladnoſci ſhēzorowý
kraj ſaſko wophtac̄ a ſ dželom jeho ſwérnych wobylkerow do wujſcheho
wobkhada pſchinic̄, dyrbju ſo tola tuteho wjeſela wſdac̄. Cziniu
pał to ſ dowěrliwej nadžiju, ſo budje mój roſhud ſ Božej pomozu
ſ temu ſlužic̄, ſo ſo ſtaſazej khoroſczi ſabžewa, ſo dale roſſchérice. —
Tež w Badenskej a Bayerskej ſo kholerineho ſtracha dla manevy
wotbywac̄ njeſbudža.

— Pſchi manevrah ſakſkeho wójska bjes Reichenbachom a
Zwickau ſo poſlednje dny tež komandérowazh general 5. armee-
korpsa ſe ſeck ſ Poſnanja wobželi.

— Powjetſchenje němskeho wójska je pječza bižo wohsamknjenia
wěz. Pſchichodnje dyrbí ſeck kompanija létne 90 rekrutow dostac̄,
město dotalnych 45. Pjenjeſne wudawki ſa wójsko bychu ſo ſ tym
wo 100 milijonow hríwnow létne powjetſchile.

— W Hamburgu kholeru híšeze pſhezo ſ jenakej ſyloſczi
ſakhabža. Hać do wutoru je ſo na Ohlendorffskim pohrjebnischem ſu
6200 na kholeru ſemrjethy khowalo. Bjes tym je ſo tale licžba
ſ najmejtscha hać na 7—8000 powyschila. Licžby ſemrjethy, hać
dotal wot Hamburgskeje wyschnoſcze wosjewjene, ſu ſo wſchě jaſo
njeſérne wupokaſale. Po jeje wosjewjenach njebe ſicž ſemrjethy
2000 pſchek ročila; ſkónčnje pał je Hamburgska wyschnoſez pſchidała,
ſo je ſo hać do wutoru pſches 5000 cílowſtich žiwjenjow wot kholeru
ſnicžito, woprawdze pał iži licžba tutón džen pſches 6000 dožahac̄.
Do lajkeje žakoſneje nusy je Hamburgske wobylkſtvo ſ kholeru
pſchichko, ſebi nichot myſlic̄ njeſože, ſchtóž to ſam ſe ſwojimaj
wočomaj widžat njeje. Wutroba mehla ſo cílowjekej roſtorhnuć, ſhdyž
widži, kaž ſo khori a ſemrjecži ſ domow wunoſchuja. Wo khéz
abo tež wonka na drósh ſemrjethy na deſti kladu a wjaſoja a iži
potom kaž potruti khéba do pjezy do cílowych wosow ſunu,
ſ wjetſcheho džela ſ meblowych wosow wobſtejazých, ſotrež pſhezo počne
abo pſchepjelnene do cílownjow pſchijedu. Tam 8—400 naſich
cílow jene na druhe ſkladzenych leža a na khowanje cílaj. Wjele
dnjow dołho žanyh laſhejow w Hamburgu wjazh dostac̄ njebe,

doniž něhdje 10 ſeleſniczych wosow počnych laſhejow ſ Barſina nje-
poſblaču. Rowerarjow moži wjazh njedobhaſaju, hdyž dyrbí ſo kózdemu
ſemrjetemu woſebity row rycz; duž nětkole wjetſhu licžbu morwych
do jeneje wulſe jamy kladu, poſhypaja iži ſ kalkom, a nichot ſ iži
pſchivuſnych njewě, hdyž ſu woni poſriebani, ſo by jim „Wotpočuji
ſ měrom!“ pſchivoča. Ma ſtawniſtwach, w kotrychž často hać do
10 hodžin w nozy dželaju, a w hojeńjach je taſka měſčeniza, ſo
často njewjeſdža, kaž morwi rěkaſu. Husto ſo ludžom, kotisj ſo
w hojeńjac̄ ſa ſwojimi ſwojbnymi, kotrychž běchu jako khorych do
hojeńjow wotnjeſli, prachach, nječo druhe wukafac̄ njeſodži, hać
ſo jim do cílownjow ſtupeč ſadža, ſo bychu ſebi tam bjes 3—400
naſich ſworschtowanymi cíkami ſwojich pſchivuſnych pſtali. A taſke
wulſe hromadže morwych, kotisj ſu ſkoro wſchitzu czornje poběženi,
do woblicža hladac̄, woprawdze lohki nadawki njeje. A lajke po-
dawki maja ſo druhy pſchi wotwjeſenju ſemrjetych! ſ jeneho doma
dwě džescej ſotnjeſu. Notscherjo, pjeni kaž čop, džescejomaſ na pleſtr
panuež dataj, a jedyn ſ noscherjow ſo pſches njej wali. Ludžo, wo-
koło wosa ſtejazy, drje bychu wepižow ſmorskali, hdy bychu ſo nje-
bojeti, ſo bychu ſo móra ſameho pſchimuli — ſaſti gravocziwych
wobras pſchi wſchej žaſoſci! A taſke a podobne wězy ſu wſchědne
widžec̄. Stupiſh-li ſ khéz, widžiſh 9 abo 12 cílowych a khoroſowow
ſa ſobu nimo jecž; je to hróſbny cíah ſmierzje, ſotrež bjesbóžnych
człomjelow na Božu wſchěhomóz dopomina. Bjes tym ſo Hamburgszy
ſekarjo ſebi wuložic̄ njewjeſdžach, po ſaſtikm pucžu je khlera do
Hamburga pſchichla, je Barlinſki profefor Koch bórsh wuſlēdžil, ſo
je ſo wona wot ruskich ſidew, do Ameriki pucžowazých, ſanjeſla.
Sa židewſkich wucžaharjow ſu baraku pſchi ſobju natwarili. Maſanej
wodže, tež wot ſchatow a wſchemu druhemu njerjadej tutych ludži ſu,
wot naſakow njewučiſcenemu, do ſobja běžec̄ dali a to njedaloko teho
měſtna, hdyž ſebi Hamburgski wodowód ſwoju wodu ſ ſobja bjerje.
Woprawdze, čert ſebi njemohl wěz lepje naprawic̄, hdy by čhyl do
Hamburga kholeru pſchinjeſc̄. ſobjowa woda ſo wſcha ſ kholerinymi
bazillami ſanjeſchwarni a tale jědoſta woda ſo potom ludžom do
kuhiňe wodži! Sanjeſchwarnjenje ſobja w Hamburgu je wjele
ſtrachniſche, hać ſrječ ſraja, dokelž Hamburgske ſeti pod ſamožnoſežu
mórkſkeho wotliwa a pſchiliwa ſteja. Blíži ſo mórkſki pſchiliw, woda
w rěkach roſeje a po rězy horje ſtupa, ſaſtupi-li mórkſki wotliw, ſeti
ſpaduſa. ſsrječ ſraja wſchón njerjad, do ſeti cížnjeny, wotpluwa;
w Hamburgu temu tak njeje, wón ſo ſ mórkſki pſchiliw ſaſo
wróčki a, ſchtó wě dje, ſo ſanjeſla. To je cíim wjetſchi njedostatk
ſa Hamburg, dokelž tole město wſchemu ſwojemu ſidemu njerjadej
do ſobja běžec̄ dawa, a wulk ſi džel hufteho njerjada po tym ſamym
pucžu wotendže. Wjele ſakrafniſennych tyžaz ſobjow, ſotrež wob ſeto
ſi móra ſi Hamburgske pſchipluwaſa a w tamníchim pſchistawje druhy
dothe cíazhy leža, wſchón ſwoj njerjad do ſobja ſmjetaja. Slatkjenje
ſkocžata a cíela ſepjenych człomjelow často tak dołho w pſchistawje
pluwaſu, doniž ſo njeropuſhczia. A tule ſanjeſchwarnjenu wodu
Hamburgske wobylkſtvo džen wote dnja pjeſe! Wona je husto
ſi plokanju pſchebubjena, ſi warjenju pał pſchecziwna, ſi pieč ſchódná
ſtrowoſczi a w nětcejſim cíazu nimale jědoſta. Jedyn Hamburgski
lětak namjetuje, ſo by ſo Hamburgski wodowód, ſ ſotrež je kholeru
wuchla a wſchědne ſi nowa wobkhada, do zyla ſaſtajſi. Trébna
žorkowa woda dyrbja ſo ſa měſčanſke pjenjeſy ſ Altony woshez
a ſo bjes wobylkerow darmo wudželec̄. Powjetſče poſledních dnjow
hifcze ſane wotebjeranje mrětow ſpóſnac̄ njedadža. Ma Ohlendorffskim

hórnym pohřebním říčem je ho sa jedyn býti 690 členům khowalo, a licby členům, na druhich pohřebních říčach pohřebaných, s zála snate nejžku. W městech w blížším a dalsím vokrsku Hamburka je teho runje vjele ludži na kholeru skhorjelo a wumrjelo. Často ho kholera s drastu semřetich do dalsich stron sanjeze. Tak bě hrédž sanženeho tydženja lóžnik Ladeburg s Zedenika w Hamburku na kholeru wumrjel. Jeho macz ho wotbýzecz neda, do Hamburka puczowac, s wotkem ho se sawostajenej drastu hvojeho syna domoj wróci. Bóry na to Ladeburgowa wówka, kotaž bě hovupschinjezenu drastu wuczscíka, na kholeru skhorjelo a wumrjelo. Potom Ladeburgowa a dale hischče tjo lóžnizy skhorichu. Tuto podawk sažo rěčniwe zwědzenje wo tym dawa, s kajkej njevěroměj lohkomýzlnoscžu ho kholera s Hamburka rosnoschuje. Barlinska wyschnoscz požledne dny wudawasche, so je w Barlinje kholera hafza. Schtvrót pak je sažo jena žónska, kotaž je s Branibora pschijela, na nju skhorila. Pósla teho su džonku tuteje žónskej a pječ druhich khorých do hojenej pschinjezli, wo kotrejž měnja, so su s kholeru natykani.

— Pruski minister justity se Schelling pječza w blížším časzu wostupi. W požlednim pruskim krajsnym hejmje bu wón wot dwórského předarja Stöckera wotrje pschimany, dokelž bě wyżoke žudniské sastojnictwa se židami wobhabžal. Powšichtownje ho měni, so antisemitojo Schellinga s ministerstwa wucziszcze. Hacž runje je wón hzo 70 let starý, je tola hischče cíli a cíerstwy a nješczechel nima, kiba antisemitom.

— Na zálym zwěcze wjazy hacž 6½ milijona židow njeje. S nich něhdje 5½ milijona w Europje bydlí. Něhdje džehatý džel, mjenujzy 567,884 europiskich židow, je ho w Němskej sažydsik, bjes tym so stej Ruska s 2½ milijonom a Amstriskska s 1,650,000 židami žohnowanej. Najwojzy židow w Němskej Pruska licži, mjenujzy 372,995, potom pschindu Bayerska s 53,885, Hessenska-Nazawaska provinza se 44,543, Elsaž a Lothringska s 34,645, Badenska s 26,735, Hessenska s 25,531, Würtembergka s 12,639, Saksa s 9368 židami. S němskych městow maja po licbje ſwojich wobylcerow najwojzy židow Pósnan, Fürth, Frankfurt, Mannheim, Wrótkaw, Barlin, Hamburg, Würzburg, Bamberg. Najzylnische je židowske wobylcstwo w Pósnanskej provinzy, w wječornych a polodnjowječornych němskych provinzech. Vornjo kschesčianam su ho židža jara ruce w požledních létach w Němzach roszymjenili. Tak na pschikkad židowske wobylcstwo w Saksej 850 duschow w lécze 1834, 3346 w lécze 1870, 7755 w lécze 1885, 9368 duschow w lécze 1890 wuczjniesche. Saksa poměrnje hischče najzlabše židowske wobylcstwo pokazuje, a tola nihdje ho wone tak ruce pschisporilo njeje, kaj runje w Saksej. S teho drje ho tež wulžicž hozí, kajich pschicznou dla je ſebi antisemitska strona w Saksej pschewapjazy klyny pschivis dobýla.

Awstrija. Awstrijski trónski nažlédník aržwójwoda Franz Ferdinand d'Este je ho s belgiskej prynzežnu Klementinu ſlubil. Njeviesta je mlóðsha džowka belgiskeho krála a je 30. juliia ſwoje 20. lěto živenja dozpila. Jejna starscha ſotra je ſe ſakſko-koburgskim prynzom Filippom, starschim bratom boharskeho prynza Ferdinandu, woženena.

Franzowska. Ruszha a Franzowskojo ho na pschemo prýzuja, s wopokaſmami pscheczelſtwa a cíesczowanja jedyn druhého pschetrjechicž a s tym franzowsko-ruski ſwjask wobkručicž. President franzowskej republiky, Carnot, je ſandžen ſydeň po polodnisczej Franzowskej puczuo ſtrowotne kupjele Aix-les-Bains wopytał, hozej ruský minister ſtronkownych naležnosczow, Giers, wulekowanje ſwojeho kamorneho cíela pyta. Hdyž Carnot pschijědž, jeho w radnej kheži bjes druhim wotpožlanſtvo ſchulſkych džecži powita. Holicžez, ruský draſtu woblegeny, ſczechowazu powitanemu rěč praji: „Nan mi praji, so su Ruszha pscheczeljo Franzowsko; duž hym ſbožowny, so hym jako Ruski ſwobolekany, so bych Wam tele kwečki jako holdowanje mlodeje wutroby pschepodal.“ Bjes tym so lud wyskajo wobalcze: „Sława Franzowskej, Carnotej a Ruskim, pscheczelam republiku!“ president hólza wobja prají: „Woblimam Rusku!“ W kupjelach Aix-les-Bains dýrbi po ſdaczu rusko-franzowský ſwjask, loni w Kronstadtu wobſamknjeny, nowu ſwyczisnu dostacž. Prjedy Carnota ſtaj tam hzo franzowskaj ministraj Freycinet a Albot s Giersom rošreczenje měloj, pschi cíimž je tež ruský wotpožlanz Morenheim s Parisa pschitomny byl. Tam tež zarowý wuj, Leuchtenbergský wójwoda, a jedyn druhí bliſki zarowý pschitomny, grichiski král, pscheywataj. Schtuzi cíimž je ſebi ſobu muradžuju, wěscze k lepſchemu Němskej njebudže. Bjes tym so tak Franzowskojo Rusku w Franzowskej holduju, so na franzowskych wotpožlanzow, kaj su do Ruskej na mjeſnarodny ſeſtib ſchijeli, wot Ruskich wulſotne cíesczowanja kopsachu.

W Warschawje ſtaj regimentaj, kotrejž mějcezelej ſtaj khežor Wylem a khežor Franz Josef, ſhwedzen wotbýwalo, na kotrejž ſtaj wſchitlich franzowskich wotpožlanzow ſeſtib ſchijeli ſtupacž, a bjes tym so ſtaj němskych a awstriskich ſtupacjow na hoku wostajlo. Regimentaj dyrbjeſchtaj ho, předy hacž franzowsky hoscžo pschijedžechu, w kompanijowej fronte ſ offizerami na lewym kſhidle ſtupacž, a bjes tym so Franzowskojo ſe ſwojimi knjenjemi paradže pschihladowaču, wojazy hura wołachu. Pschi hoscžinje general Kasgildjew přenju ſlawu Franzowskej a franzowskemu wójsku wunjeſe. So pak by wěz tež wotrji politiski ſaſlōd měra, s hórnym pschiptolkom Franzowsku komendant teho regimenta ſlawesche, kotrehož mějcezel je khežor Wylem. Tak ho tola čaſhy pscheměnal Ruszy, něhdusi najlepšchi pscheczeljo Pruskej a Němskeje, kotsž ſu dwójzy Pruskej pomhali, Franzowsku pobicž, ſu několke najsahorjeniſchi pscheczeljo Franzowsow.

— Psched rubjeñiſkimi črjódami Dahomejského krála maja w tu khwili Franzowskojo w ſwojej nawječornej afričkej koloniij ſažo mér. Franzowský wyschł Dodds je Dahomejský wospjet ſbil a jich s franzowského wobkredzenſtwa wuhač. W blížším časzu franzowske wójsko poſkylnjenje doſtanje, na czoł budž Franzowskojo do Dahomejskej marschéracj a hroſnoſčam a ſurowoſčam Dahomejského krála kónz cíinicž.

Khuda holza a bohaty syn.

(Wiehný podawt.)

(1. Počevzowanje.)

II.

Wjes tym, so tute ſchtyri wožoby psches haj džechu, ležach něchto kročeli wot ſcězli ſa ſeklami, wotpočuju po dolním hiciu na horzym dnju, a tak hym w podwječornej cíiſchinje ſkoro zlyku jich rosmotku klyſchal. Na to stanich a hladach ſe ſobueczungom ſa mlobymaj cílowěkomaſ.

„Bon džurno, sinjor!“ ſawola na dobo ſa mnu hľuboli hlož po italsku, hacž ſo trochu ſastróžich. — „Bon soar, musis!“ ſe řečesche dale franzowský. „Budžce tak dobrý, a daicze mi kuf ſobala!“

A ja ho mjes tym wobročich a tu ſtejſehe pschede mnu dolha, ſefhnyta poſtava ſtarého wužuženeho wožaka, kaj w ſenej ruzy kožanu cíapku a w druhé ſtróku dymku džerjeſche.

„Tu macže, nano!“ rjeknuch jemu, podawajo jemu ſwoju tobakou móſchený. Wón natyla ſebi dymku bjes komženja a po džakowa ſo po jendželsku. — „Khort tola, mój pscheczeljo!“ ſaſmijach ſo. „Wy džé ſeje kaj ſkád wščech europiskich rěčow.“

„J nō, wotmolwi starz, hdyž cílowěk taſti kruh ſwěta pschedhodži, kaj ja, a hnydom w mlobych létach ſo ſe wſchelatini ludami poczepje: to by wožomany nop abo drjewjaný jasyk měč dyrbjal, jeli ſo by ſebi to najtřebniſche ſ teje abo ſ druhéje rěče njeſpomjatkowal.“

A hóry ſhonich, ſo bě ſkoro we wščech Napoleonovskich wójnach, potom w franzowskim ſajeczu pobyl. To mi powjedaſche kaj mi a ſebi nicžo duž po ſeku.

Widžo, ſo je starý brodač tak powjedath, počzach ſo jeho praschecz na wožoby, kaj běchu předy psches ſek ſchle, a kotrej hym, ſhtož móžno, wopíhal.

„Ach, ſaperlot!“ rjeknū na to starý wožal. „To ſeje widžal Jakuba a Hantul Nō, je to holza — ſchto? A Jakub dyrbjal jeno wožak pobycz, hewal jemu zlyle nicžo njeprachuje. Taj cílowěkaj ſtaſ ſo do ſo ſahladačo, kaj ſo praji, wón hnabž hischče hóle hacž wona.“

„Alle ſhtož hym pytnuk, je to někajke ſrudne ſubowanje?“

„J nō, wěscze, luby knježel! wón je bohaty syn a wona je khuda holza. Wón je jenicke džecžo ſ kubla, wo kotrejž ſo po wjeda, ſo móhl zlyk ſ tolerjemi poſkádžany bycž, a holza je džowka khudeje žony, wěſteje wudowy Holaskeveje, kaj nicžo dale nima, hacž holu khežku na potorhanje, pschi njej dwě ſtaré ſlowězinje a něchto woſtriedow na běrny. A teho dla ſebi starý Mlynk, hólzowý nan, myšli, ſo ſo holza na jeho kublu njeboži. Alle Hanka je pěčna a pilna — ſaperlot! teho chýk widžecz, ſhtož chýk ſchto druhé rjez! To ma zlyle po macžeri, a ſtara je schwarna žónska a k temu moja cíeta. Haj, luby knježel! schwarna žónska. Hdyž hym jako starý dočepak ſ wójny pschischoł do wžy, dokelž chýk jako invalida doma

* Džen dobrý, knježel!

** Dobry wječor, knježel

na cierstwym powiecie żywy bycz, rjecku, so dyrbju pola njeje bydlicz, doniz hama kusf swojeje třechi smęte, a jeje njebo muž mějesche ho le mnie jako prawy kanierad, a bycz je wumrzel, sadzerz ho hanka napszeczo mi kaž napszeczo swojemu nanej."

"To bych chył bycz na waschim měscze, pszeczel!" wumjach ho.

"To wérju!" sahmja ho starý hiszczéze bôle, "saperlot! Teho dla je mi tež žel, so je ſebi tón hólz na nju wumyßil. Ale, wé ho, kaž by to tež móhlo hinał bycz? Holza ſlužesche na kuble a dyrbjescze ho hólzej ſalubicz, pszhetoz Mlynk Jakub je schwarny a tež rjany hólz, a runje teho dla, dokelz je schwarny, je ho napszeczo Hanzy sadzerzak jako sprawny młodżenç a njeje ſebi niczo dowolik, ſchtož móhlo jemu hanby nacjinicz. Nó, ně, Jakub je zyły hólz; wé ho, starý Mlynk ho jemu runacz njemože, dokelz to je tajki naduty pachol, so bych tak prajík, lotryž njewé, kaž na cglowjeka po-hladacz, hdyž nima tellek w brózni kaž wón. To je hordy duch!"

"Uj, aj, pszeczel!" nacjiznuch jemu, "wy ſeże někał na burow!"

"Nó, trochu by to tež hwoju winu měro!" ſaboreža starý. "Burſka hordoscž je tola tež ſpodiwna wěz! Niz hnadz so bur ničo do ho džerzeč njetrjeba — o kontrer, runje na wopak! bur dyribi na ho prawje wjèle džerzeč a wjèle wo ſebi myſliz, ale wſchitko ſ mudrym pszchelkadenjom a w prawym rjedze, ale niz, so by ho jeho hordoscž jeno po jeho körzach wumierjała, kaž chze to Mlynk mécz."

"Kaž dha to?"

"I pomyslich ſebi, kaž je ho dženža pszeczielno Hanzy a swojemu hynie ſadzerzak."

"Haj, hym tež pytnul, so je ho wěscze něchto ſtało", pschi-hložewach staremu. "Schto pał je to bylo?"

"Inó", počza ſažo starý wojał, "widzicze, hdyž starý Mlynk do teho pszchindze, so ſebi jeho Jakub na tu holzu myſli a ſwérū ſ njej meni, haj, so by hama burowka, jeho žona, niczo pszeczielno temu njemela, hdy by jej hólz tu njewiestu pszchimyed: tu počza ſathadzeč a wuhna holzu ſ domu. Ale to niczo njepomhaſche. Wjaz ſadžewkow a kruczischa luboſez, kaž ho prají, a tu bě to tež tak. Dženža mějesche Hanzya dobra ſnata w ſužodnej wžy hwojí kwaſ a na tón dyrbjescze tež Hanka pszchicze, njewiesta to na kózde waschnje chyłscze; ale wón bě tam tež Mlynk ſe hwojim hynom, dokelz je to jemu ſ bohatym nawojenju pszeczelſtwo, a tu bě hjes džiwa, so Jakub jeno ſ Hanku rejowasche — saperlot! wſchal hym to ſe hwojimaj wuſhomaj hlyſchal, kaž ſebi ludz̄o pschi tym reczachu: „Hladacze jeno, to je krafny par!” Ale tu bě tež Mlynkow ſužod, bohaty Hobrat, kiz by radu hwoju ſchatu wotbył a kiz je ſebi k temu Jakuba ſhlađal. Ale Jakub na ſchatu ani njekežbowasche, a ta móžesche ho ſe ſlobami pułnucz; ta kalaſche do nana, nan ſažo do Mlynka, a tón ſloczi wot blida — a tu masz! runje do kola. Tam pójcze ſathadzeč, wudma dawacz, wottorhnje hólza wot holzy a nacjini wbohej najwjetſhu hanbu. Je to kaž Bože dopuszczensje. Jakub chyłscze ho, kaž praja, do nana dacz a jeno na wulke proſchenje nawojenjowe je ho ſměrował. Potom je wotefchol. Tola nět dyrbicze, knjeze, wjedzecz, so we wokolnoſci nihdze žaneho wjehela njeje, hdyž by tež starý Franzowſa njebył — to hym nje-nujz jal. Czi ludzicza ſu mi tak narjekli, dokelz ſo mi tu a tam franzowske ſkowo wužunie — ja běch po taſkim tež dženža mjes proſchenymi, ale na njeſbož věch deleka w körzamie, hdyž ſo horjela rejowasche. Lědma ſažlyſchu, ſchto ſo to nječini, a hnydom běgu horje, so bych Hanku wutorhnuł a nadutemu Mlynkzej woczi wotrel, so by doſez měl; ale holęka bě hjo czechka a nimo teho hlyſchal, so je njewiesta frucze ſa nju wuſtupila. Tež druzh prajichu, so je to jara hroſnie wot Mlynka, a njech je tež Hanka khuba, wſchal je róDNA a pékna. Tu macze tu zyku historiju — saperlot! Ale ja to Mlynkzej njeſpuſchczu! Za chzu jemu potafacž!"

Pschi tutym powiebanju pszchindzechmoj psches haj a dónudzechmoj na wjeschk horki, ſ wotkež bě dele do doliny widzecz, hdyž Sprewja běgi a po woběmaj brzohomaj wulka wjeh leži. Nimalo wo ſriedę wžy, na powyžkolic ſteji zyrlwicza a njebaloko ſara; hiszczé možach to na hmerkach wſcho derje roſeſnacz, kaž mi to wſcho starý wojał wukladowasche. Nade wžu ſteji pschi rězy mlyn.

"Tón ſlužicha Jakubowej wozwz po macjentnym hoku", po-wjedasche mi Franzowſa, "a budze w hwojim čažu jemu ſlužecz; ale starý Mlynk czini tam hjo nětka knjeſa a njewé, hacž ma bycz bur abo mlyn. Tež ſo po tym hotuje — saperlot! Gsnadz ſeže to pytnul."

Niže wžy roſſcherja ſo dolina a po woběmaj holkomaj čahnu ſo rjane ſuki. Na lěwu ruku ſteja wobſcherne twarjenja bohateho Hobraka, na prawu ruku ſu hródze a brózne Mlynkowe.

Hdyž mi to starý powjedosche, nospomnič: "So je hjes džiwa, ſo chetaj tak bliſtej hſopdarjej, ſo byſhtaj ſo jich džeszczi brałoj." "Hm!" rjecku starý; "jeno njeſabudzce, ſo hjes nimaj Sprewja běgi".

"To drje; ale wſchal je psches wobu ſawka a ta wobaj ſtatoſaj ſlednoča."

"Ta ſawka, ta ſawka!" ſamorcza starý wojał. "O luby knjeze! Bohatý Hobrat a Mlynk byſhtaj ſchtó wé ſchto dałoj, hdy byſhtaj teje ſawki čah ſtwjenja njewohladaloj."

Pschi tym ſo jeho ſmorszczene woblicz ſpodiwnje ſarudži, ſo ſo jeho wopraſhach, ſchto ſebi pschi tym myſli.

"I něchtoſkuli", rjecku mi na to. "Ale nětka njeje khwile wo tym powjedacž. To je wohipna wěz." Dale nočyſče ničo prajicž.

Samyſlenaj džechmoj wobaj dele po brjosp. Wjes tym bě měhacž ſefhabžak a ſwěczeſche na zyku dolinu. We wžy bě hjo ežicho; wozwz a kruw běgu hjo ſ pastw domoſ, konje wukupane. Jeno tu a tam bě klepanje koſy abo ſrinčenje podkowjow pola ſtudnie hlyſhcz; tam a ſzem ſchzowkaſche pož a ſ daloka da ſo pozpula ſažlyſhcz.

Hdyž běhmoj hacž do wžy doſčkoj, rjecku wojał: "Saperlot, knjeze! kaž wibžu, chzczje jow wostacž psches nōz. To je mi žel, ſo waž njemožu hſopdarowacž; ale w körzamie je dobra hſopda, tam waž wopjedacž."

"Džatuju ſo, pszeczel!" — ja wostanu pola knjeſa dučowneho.

"Ah! to je něchto druhe. To ſo jeno džerzeče jowle na lěwu ruku a hnydom budzecze pola ſarh; ja dyrbju jowle na lěwu ruku. Pschewodž waž Boh! A revoár, musié! Ma ſažowidzenje, knjeze!" (Poſtežowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S lětuschej hɔrztou a ſuchtou je wulka nusa na ſkótnej pižy naſtala. Někotryžkuli ratač ſebi žaneje rody njewé, ſ wokal dyribi pižu wſacž, ſo njebi jeho ſkót hlobu mřel. Mnosy ſu ſo hjo roſhubdzicž dyrbjeli, džel ſkotu pschedacž. Džiwaſo na tele ſrudne wobſtejnoscze, běchu ratario ſ Budyschina a wokolnoſci wondano na jenej ſhromadzisne wobſamkli, mlokowu placzisnu w Budyschinje powyſhicz, a to tak, ſo dyrbjescze liter dobreho mloka město 16 np. pschichodnje 18 np. placzicž. S tutym wobſamknjenjom pał je ſo naſhim ſkótplaſhovarjam ſeſhlo, kaž nehdž Budyskim pjetarjam, hdyž běchu ſa zaſty a běle pokrutič wychsche placzisny poſtaſili. Někotri pjetarjo po starej niſlej placzisnje dale pschedawacu, ſo bych ſebi nowych wotebjerarjow dobyli, a ſ tym buhu czi druzh pjetarjo nufowani, ſebi stare placzisny ſa hwoje pječwo ſadacž. Runje tak je ſo ſ mlokopſchedawanjom mělo. Jenož jedyn jenigzli džer ſu měchcenje wychschi placzisnu placzicž trjevali. Hjo na druhi dženjim mloko po ſwuczeni niſlej placzisnje podtłowacu. Tak je nje-jednota hjes ratarjemi měchcenam ſ wuzitkem.

— Pschichodnju ſrijedu ſo nowe ſwoný Michalskeje zyrlwie ſi pschichom ſwiedzeniſkimi čahom k Michalskej zyrlwi pschiviesu, hdyž ſo popoldnju $\frac{1}{2}$ /3 hóbzin ſwiedzeniſky poſtivecza.

— Sa khubde hwojby, wot wohnjoweho njeſbož wutoru tydzenja tu potrjehene, je ſo nehdž 4000 hrwnom dobrowolnych darow naſberalo. Póbla teho je ſo wjèle drasth darilo, kotrež je ſo ſ džela hjo potrěbnym wožbam wubželska. Kaž je wohén, kiz je tak wjèle ludži do njeſbož pschinjeſl, naſtal, hyszczé njeje wuſaſnjenje. Murjeſkeho polera, kotrež běchu ſajeli, dokelz na njeho tukachu, ſo je wohén ſaložil, ſu ſ pſchepytowanſkeho jaſtwa puschcicž dyrbjeli; jemu žaneje winh dopoſasacž njeſku móhli.

— Taſkeho ſeta my ſtarý pſzolario wokolo Budyschina ſkoro hiszczé žaneho njepomnimy, taſkež lětusche je. Nimalo hacž do žnijow měhacž naſche lubuſhki tak wubjernu pastwu, kaž ſa džiw hdy. Ale wot teho čažka hem, hacž je preňa koſa do ſita rubnula, ſu wſchitke mjeboſe žórka tak czisze ſaprahnuł, ſo ſu wbohe mědnoszczekli hacž do dženžnischeho dnja doſpolnje ſwjeſcicž dyrbjale. Jenož po wobu ſu ſebi khodžile. Duž drje měd k ſetu ſažu tuni njebudže. Žednacze měhacžom wjazy wuklukoj hacž jedyn naſromadži.

— Wot jeneho pszeczel ſo redaſziji ſežhovazý ſredk psche tholeru porucza, kiz je ſo w předawſkich tholeriných epidemijach jako dobrý a jara wužitný wupolakal. W haptzhy ſo ſ lutow tormentilla a 3 lutu pimpinella ſupi, kotrež ſo do $\frac{1}{2}$ litra ſyl-

neho žitneho palenza směřeja. Tak býršy hacž člověka w živocze rěsací počina, so žylnym ludžom kóždu polhodžinu jědžna kžiza, blabschim jenož tejova kžiza tejele měschenz poda. Jeli so khoru wróczegz počina, so kóždy krócz do měschenz mała tejowa kžicza kamferoweho spirituša pschida. Khoru dykbi rucže do čzopleho kóža a schalku žylneho čorného khefja wupicž.

(Wuhlady na pschichodne wjedro.) W blížším časzu so sažo deschęzowé wjedro wočakuje, a to wožebje w dnjach wočko 11., 13. hacž 14., 16. hacž 17. septembra.

S Vorka. Wutoru tydženja njeje so tu bróžen Mucjerzej kubla, kž so tydženja pišasche, ale wočowa kónja kublerja Domšcha s blýskom sapalila. Wohén je niz jenož kónju, ale w njej tež 4 wošy, 1 drillowanstu maschinu, 200 zentnarjow kosciny a 4 wošy žuschenego džeczelu sanicžil.

S Hodbžija. W herbskim předatelskim seminarje, wot wyżoleho kralowskeho ministerstwa sa Lipsčanskmu universitu na nashee Hodbžiszej farje saženym, maju někto žwoje swučowanja w herbskim předowanju a druhich duchownskich dželach pod wustojnym wobženjom knjesa fararja lic. theol. Žmischka sczehowazy knježa studenczi: Dub s Wulseje Subornizy, Marczin Domaschka s Neškaczis, Sarjenk s Hodbžiszcza a Mikela s Kumschiz. Kóždu nježbelu so s předowanjom, kž tež s wolkatnej Bozej klužbu wotměnjuja. My radži na jich wopravdze rjane předowanja požlucham, a jich zyle sadžerženje je jara pscheczeliwe a spodobne. Derje sa nashe herbske wožady, so je najwyšsche zyrkwinie knježtwo taſki wustaw sažeklo, s kotrehož kóžde léto derje wuhotowani herbszy předarjo wuhadžeu.

S Wjelęcžina. Poñdželu w nozy stej so tu kheži tkaža Reinholda Forkerta a tkaža Bohuwéra Marxsa wotpalilej. Wohén je w Forkertez kheži wudyril a Forkertez kwojbu w spanju pschekwipil. Forkert je so na nohomaj hacž do kolen, na rukomaj a w wobliczu straschnje wopalil. Wobstarnaj krenzez mandželskoj, kotařž pola Forkertez na podružništwe bydleschtaj, staž teho runja czežko potrjehenaj. Wobej kheži hěštej se klemu krytej. S wóhnywym njebožom potrjeheni nicžo sawěsczenie nimaja; jich zyle wobženstwo je s plomjenjemi snicžene. Tkažej Forkertez su so 3 kóžy a kury žobu spalile. Wohén je bjes dwěla sažený.

S pola. Po tym, so staž so w Noškaczizach a w Kettitzach sažo herbskaj duchownaj postasiłoj, su drje w Sakskej sažo wchwilke herbske duchowne městna wobžadžene. Sa to pobrachuje pak do wjele herbskich abo tola pol herbskich škulow na herbskich wucžerjach, a su so taſke škule s džela s Němzami wobžadžicž dyrbjale. A w pruskej herbskej kuzižy trjebaja so w tu khwili hischeze sa Hjelst a sa Mužakow herbszy duchowni, ale herbszy kandidaczi tu nježsu. Tež budže hischeze dobrou khwili tracž, předy hacž taſkich sažo smějemy. S Budyskeho gymnasija je tež sa pschichodne lěta malo herbskich akitürrientow wočakacž, dokelž w hornjej primi oni jedyn taſki nježedži. Tež dla, kubi Šerbjia, smučče so tola býršy a phtajče s čazom temu wobaracž, so nam njeby po kóžtikm čazku znadno sažo na herbskich duchownych a wucžerjach pobrachowalo a daje, schtož samožiciwski starschi seže, žwojim žynam so na wyšsche studije podacž a pschistupujce tež bôle, hacž je so to hacž dotal statko, k towarſtwu „Pomožy studowazych Šerbow“, kž ma tón khamalobny nadawł, herbskich studowazych mloženjow na wyšszych škulach podpjeracž, tak so mohli tež kudzchi husto doſež jara wobdarjeni herbszy hózly so na wyšsche studije podacž, kž je so to w předawskich čazbach, hdyž běžu taſke studije wjele tuišče, jara husto statko. Wjele naschich najlepšich herbskich předarjow a wucžerjow starscheho čaza bě runjewon s kudzich herbskich hétow wuschlo. Na to so dopomíny a teho dla nashe towarſtwu „Pomožy studowazych Šerbow“ móznišcho podpjerajmy. Wone žada kabi jenož jen u hriwnu sa zyle léto wot žwojich žobustawow, kž ma pola knjeſa pschekupza Gruhla w Budyschinje (s napschęca theatra) wotedawacž. Komuž je to na dobo pschewjele — tón slutuj kóždy tydžen jenož dwaj nowaj pjenjejkaj — sa léto ma požadánu hriwnu. A komuž so to pschemalo bycž ſda, tón woprui ſa žwojí lud a ſa ſdžerženje jeho rěcze něchtu wjazy, towarſtwu kóždy dar, njech je malo abo wulki — s džakom pschivoſmje, a Boh budže tón tež wěſeže kóždemu ſažo na druhé maschinje w domje a hospodařtwie žohnowacž, hdyž je tak pomhal žobu po žwojich možach dželaczerjow ſa Božu winizu wotžabnucž.

S Wóžlinka. Schtwortk tydženja rano 1/2 hodžin su so tu hróž a kónje Bettřichę žiwnosće do čzista spalile.

S Beleje. Šsředu tydženja je so tu nowy dom kublerja Müže s Božim nježebrom sapalik a so hacž na murje sanicžil. Domjaza nadoba je so plomjenjam wuhowala.

S Małez. Wutoru tydženja je so tu w Čzornej Wodze dwěletny žynk murjerja Leunerta tepil. Džecžo bě pschi bróžni hraſkalo, w kotrejž jeho starschej mlóžeschtaj, a w njewobledžbowanym wočomiku k wodze dobežalo a do njeje panuwschi w njej žmierz namakalo. Džecžowá macž so býršy na to dohlada, so je so hólček wotžalil. Sa nim pytajo, jeho wona w wodze pkuwazeho wuhlada. Jeho hnydom wucžahnuschi, hluhoko ſrudžena ſpóšna, so bě mlode žiwjenčko jeho hžo wopuſčezilo.

S Kámjenza. Schtwortk tydženja staž so na Budyskej drošy kónje, do jeneho woča ſapschēhnjenej, njedaložo Bergez barbjetne ſploščiloj a wós wo železne wobloženje pschi Čzornym Halschtrowe wrijehnuloj. Pohancz a dwě žónskej, na woču ſedžazy, buchu pschi tym runje s hluwu do wobloženja čzijenjeni. Wumjenčka ſwudoženja Pětſchowa s Kamenowa, kotařž bě na žmierz ſranjena, bu hnydom do hojetne donježena, hždež je ſobotu w nozy wumrjela.

S Delnjeho Wujesda. Šandženu poñdželu je tworowy čaz, s Wojerez pschijeházp, na druhí tworowy čaz, na tudomnym dworniſčezu ſtejazy, ſražl. Lokomotiva a 10 wočow ſtejazeho čaza su so pschi tym žylne wobſchložile.

S Wojerowskeho wočrejſa. Ola hrožazeho kholerineho stracha je knježestwo wotbywanje hermankow, ſvězenje wjetſchich ludowých črjódow, ſjawné ſhromadžisy, reje, ſjawné ſvěženje atd. hacž na dalsche ſakaſalo. — Kralowskemu krajnemu radžiczelej s Luke su so wot 6. septembra hacž do 1. oktobra proſbniny pschiſwolite; w tuthym čazku budže jeho hacž do 20. septembra kralowski wočrejſny ſekretar Krausa a poſdžischo knjies s Rabenau nad Delním Wujesdom ſaſtuowacž.

— Šsobotu tydženja rano je bjes hórkū a Schleicžetſkej Horu ſpinat Lóchel s woča jěbzazeho tworoweho čaza panuwschi pod ſola pschiſchek, pschi čzimž je so jemu řebla noha pschejela. Snjeboženy, kotařž móžesche so hischeze hacž s blížšej wotbladatskej khežzy dowlez, bu s blížšim čazom do Niſkeje dowjesonj. Tam su jemu ſranjenu nohu wotřsnuli.

Dary ſa natwarzjenje herbskeho domu.

Na wulcze katholiko-klowianskich akademikow s Welehrada na Budzov 4. augusta 1892 nařromadžit Žal. Schewcžil . . .	34 hr. 10 np.
Fr. Žucž, farat w Meroziach na Morawje	5 - 10 -
Dr. Fr. Nabelek, profesor s Kroměříža	1 - 70 -

Hromadž: 40 hr. 90 np.

S džakom ſwituje

M. Míjewa, počladník M. S.

Přílopk.

* Kaf mamy so, předy hacž řeſar dónidze, ſadžeržecž, hdyž naž kholera nadpadnje, naž jene Hamburgske pschijipismo wucži: Dajmy temu, kž na brjubolenje ſkori, naiprijež kžižu rizinusoweho woltja, kotařž hubjenu njeſcheyzrowanu jědž ſe žoldka wotstroni. Něhdze hodžinu poſdžischo njech 25 kapłow kholerafrepkow ſczechuje (džecžom da so jich ſelko, ſelko lět su starí) a ſa pož hodžinu ſažo 25. Khoru lehň so do kóža a daj ſebi život do hromadu ſkadiženeho trjebanja, ſ wody wuzimaneho, ſawalicž a toſto ſ wotmjanym wobwjasom wobwjasacž. Dyrbjal-li jara wróczecž, njech ſuſti ſodu pôzera. Ře píču ma so naturska mineraliska woda (niz ſhumishtna) ſ ſodom trjebacž, tež wotwarjena woda ſ ſognakom abo ſ čerwjenym winom, ſymny čorný khefj, kž tež hluhobolenje ſažeri, kotrejž ſo ſ wročzenjom rad towarſchi, jakne, twjerdz jědže nježmědža ſo jěſč. Kž doſho wonběhanje traſe, ma ſo rajzowa woda, kropjemuſa, ſalepowy wuzmuž, čaj a čerwjené wino píč a jěſč.

* W Niſky ſo měschzanej, hdyž ſonjomaj woz ſ měchſe, werowanſki pjerſchzeni ſ porsta ſunu. Pjerſchzeni je ſo w ſonjazym žoldku ſhubil.

* S Hornjeje Schlesynskeje piſaſa: Strach, ſo ſo kholera do Hornjeje Schlesynskeje pschijnowa, je wjetſchi hacž hdy předy, dokelž ſo hžo někotre dny doſho dželaczerjo ſe ſtronow, w kotrejž kholera knježi, domoj wróczecž. W jenych tamniſkih novinach ſteji: Licžba taſkich, kž ſ Hamburga domoj pschihabžea, ſo tak pschisporja, ſo jich wchwilke pod ſučhe pschijecž nježomžemy. Tele dny je na Racižborſke dworniſčezo 8 wočow čeklanzem pschijelo, wjazy hischeze jich pschitndže. Woltjeſhny dželaczerel knjeſe Pohl je poruečil, ſo ma ſo jemu kóžde ſkhorjenje, kž je na kholera podobne, hnydom wofſiewicž.

* W Gubinje naſta 2. septembra vječor w kralowskim seminarje wulki wohén, kotařž w lětnim ſalu a tam w hyrglach wudyrí a te wohſhérne twarženja do popjela pſchewobrocž. Tež twjerde wjelby jemu ſ džela nježsu napschęciwo ſtaž ſamohle. Jenož katholiska zyrkej, kž ſ seminarje ſtokaſche a ſo tež hžo ſapalowasche a ſyrotownja ſtej ſtejo woſtalej. S Frankfurta, Pschibréga a Žemirja

běchu řešáne byťkwy pýšijete, kiz ſu ſ džela tež do džela stuſile. Seminariſtam je ſo nimale wſdžitko ſpalito, kaž tež do cíjista direktorowé bydlo a bydle dweju wucžerjow. Tež delnje bydla dyrbjachu ſo wurumowac̄. Wopaleniſhčę poſtieža ſrudny napohlad.

* Wspomnienie s' wojny lata 1870 invalida Walter w Siegenitach hiszczęce pschi żebi noszy. To je kula, któraż so s' jeho cęzła wotstronicz njejedzi. Wona tak w głowie tczi, so by so niz jenoż czelechno, ale też blyschenje wobschodziko, hdv bydu ju wuczahnuć dżyli. Dokelż kula muzej żanych boleszgow njeczini a jenoż jeho blyschenje hnabnie blabi, hu pschekali spytowacż, ju wotstronicz.

* Těchto Glogawskéje zhrávkyje porjedzejo těchikryjet na hornim dželu wžę runowahu šhubi a snač dele na plestr padže. Nějsovožowny bě hnydom morwy.

* Bjes noža hobotu wjezgor w Barlinje wołoko 9 hodzin na sanitetnu strażu w Eichendorffskiej drósh 29 lětny blidat Karla Merker pschiindže. Wo spodzivnym stanjenju won sczłówaze powjedasche. Won je krótka předby teho s měrom po Invalidskéj drósh schol, hdyž je na dobo na njeho wulkí pož skoczl a jemu psčes pranz nōž tak wotkužnul, so je jenož džel leweho nožoweho tchiblischka stejo wostal. Po wótrym bědzenju je ho jemu poradzilo, kruh wotkužnjeneho noža pchowiskowym subam wutorhnucz, sbytk pał je pož požrzel. Wbohemu blidarzej ho wot jeneho chirurga chumscztny nōž wudzera. Wobžaruja, so wobzedzerja kuzazeho pža wusłuszhowali njejszu, dokelž ho boja, so hnadž posbzischo sažo někomu druhemu nōž wotkužnje.

* Varlinski 47 letny dzělacze Weigelt, nam wojskich dzěci, bě se
kwojzej žonu w stajnym njemerie živu. Psched tydzenjom hido bě
spytal, ju, hdyž wona spashe, skónzowac, czechó dla jeho polizija
saja, ale borsy jeho saho psichczi. Minjeniu sobotu so s nowa se
kwojzej kwojbu píchekori; a kaž so sda, je řebi potom se slobami
pschedewsal, schtož je posdžischo wuwiedł. W nož po dwemaj sarža
w Weigeltowym bydle tselsa; mnosy khejzini wobydlerjo nastróženi
na pomož khwatadhu. Ale Weigelt wobaraſche kusodam satupicž
s wótrym nožom w jenej a s revolverom w druhzej ruzji, hrožo, so
kózdeho satſeli, kiz so jemu psichiblizi. Hdyž wohroženi hishcze
njewjedzachu, schto dyrbjeli a mohli činicž, řebi Weigelt revolver
k hubje kloži a so do njeje tseli. Dotelž pak jeho kulta njemori,
řesnu so won psched wocžomaj kusodow a kwojich mjes tym s kózow
festawanych dzěci hľuboko do schiže, na czož wschon s kruju pobězanu
so do bromady wali a borsy wudycha. Hdyž na to kusodžo do
jeho wobydlenja stupichu, widzachu tam niz mjenje satrashny wobras.
W kwojim kožu mordarjowa žona morwa ležesche. Weigelt bě ju do
lewého spanja tselil a ju tak spizy se kwojim revolverom sklonzował.

* S Barlina pišaja: Pod cholerijnym strachom tudomne
pschedawatniye žada, mloka a butry čeरpja. Po dońdzenju Hamburg-
skich Hiołstich powieścziow ku płaczisny tejele zyroby njejabzy spanięle.
Ssud mloka, kotryž psched tydzeniom na dwórnisczku hiszce 11 ml.
50 np. płaczeſche, je ſo wczera Lédma ſ 4 ml. 50 np. pschedał.
Pschedawanie butry žara hubienje dže, žad a twarožk ſo ſ zyla
pschedacz njehodzi.

* Zadławieho pszczenidżenja dla fu w Barlinje skuzobnu holzu M. do jastwa żadzili. Wona bě skradżu dwójnikow porodziła, jej na to do spódneje szuknie saschiła a nasańtra na „Kschijżnu horu” doniešla a tam sahrjebała. Jedyn muž, kij s njej w jenej khezi bydleske, bě poliziju na to kędzbiwu sczinił. Ta ho teje węzy hnydom pschimnu a bórsy zo jej mordatka swojegoho njesutka wusna. Hdyż pak ju na „Kschijżnu horu” dowiedzehu, so by połasala, hdze je swojej dżeszczi sahrjebała, bě to mestno prośdne. Dżeszczi w pęsku hrajskajo běchu jej wuryte a hzo bliższej poliziji pschepodałe.

* Satraschnu podawisnu s něcžjschego živjenja w Hamburgu jedyn wocžitý ſwédk talkie powieda. Ssudniſtwa njejšu ženje proſdne. Stajnje je wobłehuſa ludžo wonkach, w khejach, na ſthodach a woſtwach, kotsiz čzedažia ſwojí testament cžinicz dacz abo podpiſanu mēcz. Saſtojnizy móža ſo jich lědom dowobarac̄, dokelž čze kóždy přeni byc̄. Jenemu ſudniſkemu pižarjej ſkóńcznje ſhamemu ſčerpliwoſcz wuńdze, k kotrejž ludži napominaſche. Duz bě bjes džima, ſo ſo na poſledk f hněwom wſchón roſhorı, doſelž ſkebi nichtó ſi dobrym radžic̄ njeſasche. Na jene dobo ſo widliſhčę na njeho dachu a jeho na ſemi ležazeho žałostnje torhaču. Bě to nowy wo- por tajneſe khoroſče. Wſchón lud naſtrólany twóchnu.

* W jednotliwych řadnych podawakach, s psychicznym kotrymž je cholera, Hamburgske nowiny píšajú: W jenej kheži na Amandzinej dróshy dweju mandželskej wjazh njewidžachu. Hdyž věčtu wobydlenje wot samkarja wocžinicz dali, žonu jako čžeto na semi ležazu namałachu, bjes tym so bě muž myſle shubiwschi blisko k wumrjezu. Čžeto a skhorjeny buskataj wotnjezenaj a wobydlenje wot nakaſow

wucziszczenie. Po wyprajeniu pschiwoloneho lekarja be żona na kholeru wumrjela, a muż na nju czeżko skhoril, tak so njebe wjazy nadzije, so by wotkhoril. — Ssredu popołdnju so 25 lětny syn jeneho pschelupza i Ameriki domoj wrózi, hdzejz be sydom lět dolho pschebywał. So by swojeju starszeju pschelwapił, njebe won zwój wopryt pchiphom jedził. Do starsziszeho doma pschischedschi tam jenož hiszczę szlužobnu holzu a mału hotsczku nadeńdze. Starszej bęstaj dżenj priedy na kholeru wumrjeloj. — Jedyn melszczaniski saſtojnik se swojego wobydlenja wubęza a dwójzy i revolberom do ſebje tseliwski so czeżko frani. Wobżaromny muż be żamomordaſtwo wobeschkoł, sadmęlowawski, dokelż bęſtej jeho wobej dzęsczi na kholeru wumrjelą, a dokelż bęchu jeho żonu jako na kholeru khoru do hojeńje wotnjeſli.

* W Králowzu (Königsbergu) je ſo ſchtwórk džél roſchtow, poſtajených wokoło královskeho hrodu, kij ſo wuporjedźa, powalił. Psihi tym je ſo 12 woſobow ſaſhyplo. 4 dželacjerow mózachu ſ roſpadankow hiſhce živých wuczahnuć, tola je jedyn ſ nich na puczu do hojetnie wumrjeł. Drufy woſmjo ſaſhypnjeni ſu hnydom ſmiercz namakali.

* Frankfurtje nowiny pišuają wo szczehoważym rubieżnym mordat-
stwie, kotreż je było nimale na tym zamkniętym městnie stalo, na
którymże w swoim czasie Kuhmichel węsteho Urnta skončoval. Urntowy żwał, i bernami wilowazh Schulmeyer i Mörfeldena,
jedzdesche, taž wschitzy i bernami wilowarjo i tamnych stron, nimale
w schiedni do Frankfurta. To stało się też 28. augusta. Snode njeje,
komu je w Frankfurcie swoje berny pschedał. Hacż dotal je jenoż
węste, so je je pschedał a so je popołdnju w schyrjoch nimo hajn-
townie Mittelbick jeli, wo kotoruż je było w Kuhmichelowym prozeżu
wozobie jednało. Wón pôdla konja dżesche. Runie bę na to městno
dożeł, na kotoruż je psched lětom jeho żwał żałoznemu kmiercz namakał,
a pschiblizomawche było tam, hdeż so Aschaffenburgska a Mörfeldska
droha kitzijuzetej. Duż należ i bliższo lěża młody mužki wступi
a bliżsche so k njemu i rydłymi kroczeńemi. Tón hnydom na njego
sawoła: „Pjenięż jow abo žiwjenje!“ Schulmeyer, bylny njebojsny
muż, kiż so niezeho lózzy njeſtróži, wotmolwi: „Pjenięż njeđam!“
Dokelž żaneje brónie pschi ſebi njemęſeſhe, wón na wós ſloczicž
a khwatajzy wotjēc̄ spytia. W tym wokomiku dohladało so na
druhého muža. Wobaj stejſchtaj jenož někotre kroczeńe wot njego,
a wón widzelsche se ſtróžem, so so wobaj i rebolweromaj do njego
mérjeſchtaj. Przedys hiszczę hacż bę na wós stupił, dosta preni wutſel do
wutrobina, druhí trjechi jeho i boka do delnjego žiwota, tak so kufka
poli pupka ſaſo wulecza. Pschi wschēm tym kmierzym ſranjenju
męſeſhe hiszczę mozy doſc̄ na wós ſlęſz, doſta pak pschi tym kſeczu
kulku do kribjeta, kotorąž jemu pschi prawym boku do czela praſunu
a pschi ramieniu i njego wulecza. Na kmiercz ſranjenju i zlyej mozu
do konja pierjesche, kotoruž na to w połnym ſku dale czerjeſche. Hdyż wós hacż i Treburſkej hajntowni na kromje lěża ležazej, dojedze,
Schulmayer tam hyblazeho hajnika Buleva wjazy krócz i mjenom
sawoła a i wosom ſasta. Tón pschindze a jeho do Mörfeldena
dowiedze. Hnydom sawołany lěkar, knies dr. Hammacher, spōsna
hnydom, so żaneje nadzije njeje, Schulmayera žiweho ſdžerjeſz. Schulmayer wosta hacż krótko do kmierze pschi połnym roſumie.
Rano w piecich wón wumrje. Wsche jeho wuprajenja je mēſeſzanosta
snapiſował. Do Mittelbickskiej hajntownie je so hudniſki pschepnytowar
v. Langen podał, so by tam tak wjese hacż možno wuſlędżil. Pschi-
spomnicz hiszczę mam, so je Schulmayer domoi pschiſchedsji něhdze
40 hriwnow pschi ſebi měl a so je prajil, so jemu rubieżnikaj niczo
wotewſalo njeſtai.

* Po wulkej horzocze je wjedro njejabzy wustudlo. Njedzelu a ponidzelu je sylny zněh w Tirolskej panuł. Pola tunela psched Kitzbüchelom dyrbjescze železniczym czah saftacz, dokelž věchu schěny s lodom pocjehnjene, kotrehož hladkosz dyrbjachu s pěškom potupicž. — S Freiburga w Badenskjej pišaja, so je šo tam 8. septembra wyżsoci zněh naſchoł. Krajina mějesche symſki napohlad, na wyšsich horach je zněh ležo wostał.

* S Toruna pišaja: Na tselnischičju „Gruppe“ je še pšči rostšelenju wošlepjentih kulow fenemu kanonerej prawa ruka wot- torhnula, pôdla teho ſu hishčeje tſjo drufy ſranjeni.

* S Budapestu pišaja: Ele dni w Žablaďanach satraschine njewjedro pschiczeze. Blyſſ pjezoch c̄łowiekow farash, druh ſedmjo, lotſiſ buchu teho runja trzecheni, bjes hmjerczú a žiwojenjom wiſoju.
*(W plomjenjach ſpalene džeczo.) 13. augusta ſadzelačku ſebi něčotre džeczi ſ Ropniſka w Čechach na jenym ſchzerniſchczu woheń a ſklačku wokolo njeho a psches njón. Pschi tym ſo jenež 8-létnej holky draſta ſapali. ſedný hólk prázovasche ſo, ſo valazu

drastu s njeje dele storhac̄, ale podarmo. Wschē druhe džec̄i běžachu mjes tym po holczynu mac̄. Hdyž pak ta doběža, džec̄o hido w požledních storkach ležesche a po hodižnje wumrje.

* Grudny podawł je ho w Chonskej zoologiskej sahrodze měl. Nekotři holiž ho s tým sabawachu, so wulke kamjenje k mjeđzwiedzam (baran) do jamy císlachu. Na dobo pječzelný Henri Perron schlahi pscheskoči, s kotrymž bě jama wobložena, a tyknu wulkemu mjeđzwiedzaj "Michał" bréšowu halosu napschezji. W wokomiku bě mjeđzwiedz hwoju hylnu pazu psches ležygu tyknuł a s halosu džec̄owu ruku holiž hrobnič, do kotrejž se hwojimi subiskami želostinje kuhasche. Na holiczlowe skřečenje pschiběžeschtaž dwaj wotbladarje, tymaj pak ho wjazy njeradži, mjeđzwiedzaj jeho wopor wutorhnuč, pschetož "Michał" bě mjes tym teho holiczeza k řebi řežahnuk, jeho s pazu řapschijawschi jemu tyklu řež řežil, a dokelž hetro hysteje ležygu dla zyke jeho cželo do kletti řežahnuc̄ nje-možesche, ho s tým spokoji, so jemu nōž a wuschī wotežra. "Michał", kž ho jenož s hlebom živjesche, dotal wschitz wopytowarjo zoologiskeje sahrody sa císcze skladne a dobrocziwe swěrisko džeržachu.

* Wo rubiežništwe w Gradiškej, w nowšim časzu husto na-spomnjenym, pižaja s Athena: Nicjo njeſcheczjerjo hodži ho prajic̄, so je Thehalisla w tu hwiili přeni rubiežniſki kraj na hweče. Hdyž w Sizilskej bohac̄i kublerjo řebi hwojego živjenja a samójenja weszci njeſhu, dha to w Thehaliskej wo zyklm wobhleſtwe placži. Tuta probinza je s rubiežniſtrom císcze ſajedočzena. Tu ho wo jednore rubiežne pažma njeſedna, dokelž ho tuby — nježiwažo na tamne — wjeli ſtow řeſtiſtich císcanzow wokolo honi a ho jenož s rubiežniſtrom žiwi. Nowiny wo nich k wérje njeſopobne wězy powjedaja. Wo jeny mranjenym a potom ſojatym rubiežniſtikm wjedniku, s mjenom Tschulis, pižaja, so je jeho najwjetſche wježele bylo, na kwažne cízah i řakac̄, je nadpadnuc̄ a potom njeſhestu psched nawojenowymaj wocžomaj a psched wocžomaj wschēk kwažnych hoscžow wonječeſcic̄. Hdyžkuli won se hwojim pažmom ſastupi, tam ho řamo ſnajeſche, so hospodarjowa žona jemu hluſhesche. Řeho popadnuc̄, bě wjazy hac̄ 100 woſakow a burow řeſaných, kotsiž mježachu mnohe hodžiny s rubiežniſtami woſowac̄. Pschi wschēk pscheszivo nim nałozowaných mozač ſich řeſtiſtich dželo njeſotbiera. Po wurubjenju a ſlonzowanju bohateho Turki Eminia Pasche, kž je zykl kraj roſhoroku, je wunježenje, kotrej je rubiežniſki wjednik Papakirizopoulos dokonjal, najhorsche. Tutoň njeſražnik bě naſhonil, so je ho bohath Kydimos, kž s wolijom wiluje, do wžy Milina po wolijs podal. Duž wobſamku, řebi s ním dobrý popad ſežinic̄. Lehnu ho se hwojim pažmom pschede wku do hlowanki a wobčahnu wo polnož dom, w kotrymž jeho wopor nozowasche. Rubiežniſky haru řehnachu, s kotrej wifowarjoweho hyna won nařabichu. Tego holiž hlydom řrabnichu, a nan dyrbjeſche jim wcho, řežtož mjeſeſche pschi řebi, 70,000 frankow, pschepodac̄. Ale na tym njeſežachu doſč, žabajo řebi dalishe 30,000 frankow, kotrej jim nan naſajtra pohla; potom halle jeho hyna puſčic̄u.

Napominanje.

Hischę ſimjertny janžel wokolo holiž a hwoje wopory woſnamjenja, hischę Böh s hchudom holeru nad Němskej ſchwiha. Kózdy kraj, řamo Rúſta, naſtruczishe naprawy čini, so by ho lud s hloročezu njenatylal. Kózde město ho s najwjetſchej staroſčiwoſči hroni, hróſneho hoscža nařaſniſho wotpoſač. Wědomostne ſjedby a ſhromadžisny ho wotpraja, hermant a ſlōtne wili ho ſakafaja, so by ho natykowanſemu ſtrachem wobrōlo a ho roſchěrjenje holeru ſadženalo. Tu pschindže s Lipska njevěrjemna powjescz, so je rada tuteho města wobſamka, Lipsčanský mažu, najwjetſchi hermank Němskej, na kotrejž ho w wulež mierje židowſte ruske twery woža a kotrejž ho wot wjele židow wopytuje, 3. oktobra wobžerječ. K wérje podobne njeje, so je Lipsčanský rada hroblóſč namala, tole nježmérne ſamolwjenje na ho wſac̄, so ho s wotbywanjom mažy ſakſka a zyla Němska s holeru nařaſy.

So by wyżole kralowske knježerſtvo widožalo, ſak je tole wobſamknjenje wětr roſhorenoscze ſbudžilo, ho wschitz derje ſmyžleni wobhlerjo napominaju, pscheszivo wobſamknjenju Lipsčanské ſe ſady protestowac̄ a ſe ſhromadnej petiziſu wyžole kralowske knježerſtvo proſhyc̄, so by wotbywanje Lipsčanské ſe ſakſha ſakafalo.

Petiziſa je wupožena pola ff. Lemmy w hrobowſkej haptzych; Br. Grohmannu na bohatej haſy; E. A. Wezki na bohatej haſy a w Rüblez knihikupſtwe.

Reform ſke towatſtvo.

(Drukwinſte powjescze hlađaj w pschitoſy.)

Wschē hudniſtvo ma ho na wſchekadžowanje wſchedawac̄: 17. ſeptembra dopoldnia w 11 hodž. Wodnerez ſhěja w Radovru. — 23. ſept. dopoldnia w 11 hodž. mlyn w Žiczenju, s 10 ſtormi na 21,305 mſ. takſer. — 28. oktobra dopoldnia w 11 hodž. Steglichez živnoſč na Holž, na 2760 mſ. takſer.

Dekſi, hranite floz̄, lath

Sarjadniſtvo tachantskich drjewowych tocžerjnjow a rěſaka w Scherachowje (Jeſeniczne ſaſtanishez) na ſwoj wulki ſlak huchich ſostow, deſkow, hranithch flozow, latow, lejſtow atd.

hwojego hvalobnje ſnateho rěſaka w Korsymju po tunich plazijnach ſedžne čini.

Wschón material ho we wschēk ſwuczenych dolhoscžach a tolſtoscžach jenož ſe ſtrowych ſeblow, ſchmrékow a hójnow rěſa a ho po žadanju tež zyke ſchpundowanja hěbluſa a ſchpunduja, dale ho třeſhne poſkorjenje, ſihranite lejſty atd. s najtunšim wobliženjom wunjedu.

Tachantske drjewowe tocžerjne a rěſat.

C. Steupert.

Drje wo

jakò hranite drjewo, ſosty, deſki, floz̄, tramy, lath, wotřek, ſchwarth, hěblowane a ſchpundowane ſchpundowanje, ſchmrékowe a hójnowe třeſhne deſki, wſchelake lejſty atd. ma pschezo na ſlakze,

drjewo tunjo a ſchwarzne rěſa

parny rěſat a hěblowanja A. Kuntzy na ſeſlanskej dróſy 16.

Srědki k deſinfekziji

wſchēk držinu poručja tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe řhlanu en détail.

Emma ſwudowjenia Vorwerkowa

poručja płyſhowe pjeſle, ſeſtne pjeſle, řanki, modne žakety, deshczne mantle, trikotowe faſte w wulkim wubjerku po tunich plazijnach.

→ Poſkuženje w němſkej a ſerbſkej rěči →
w Budyschinje na bławnym torhoscžem 5.

Ša towarſtſtwe ſwježelenja, ſchulſke ſwježenje atd.

poručzamoj

ptaki k wotſelenju po 45 np. hac̄ 6 ml.,
hwěſdy k wotſelenju po 50 np. hac̄ 2 ml. 25 np.,
tſelenske tarcze po 50 np. hac̄ 1 ml. 90 np.,
proki po 45 np. hac̄ 4 ml.,
dužawý po 45 np. hac̄ 2 ml. 25 np.,
pjerate tſelby a towarſtſne hry ſa ſahrody atd.

Bódla teho poručzamoj ſwoj wulcotny ſlak pschihodných dobjezow po najnižſich plazijnach.

A. & W. Neuhausn

4 na ſerbſkej haſy 4.

Wolmjanę ſhaph, rubiſchezna na hlowu
ſo ſ traſnej njeſcheczatej čemnej, brunej, olivowej, ſelenej, czerwieno-
brunej a czornej barbu wobarbjia

w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

W u p r ó ſ d n i e.

1. januara 1893 ѡo statne wuczeńske městno Bóščicjanskeje šchule, pod kellaruru wyschischeje šchulskieje wyschnosće stejaze, wuprōsvni. Dolhody wucžinja pôdla ſtojnskeho wobydlenja i wuziwanjom fahrody 1200 mk. kataſteſeje mſdy a 72 mk. ſa wucžbu w wudokonjazet ſchuli.

Sakonsku minimalnu mſdu pscheſhaza ſuma mětowých dolhodow ѡo pschi ſastupjenju 1. starobneje pschilohi ſobu wobliczic njezmē. Žadaczeljo, kotsiz ſu herbskeje ręce mózni, njeh ſwoje žadanja ſe sakonskimi pschilohami hac̄ do 20. ſeptembra t. l. podpiſanemu pôſczelu.

W Budyschinje, 5. ſeptembra 1892.

Kralovski woſkrjeſny ſchulski inspektor.

Šchulski radžicel Rabik.

v.

Korčmarjo, reſtauratérojo a ſaſzopſchedawarjo njemóža pschi kupowanju wina lepje cžinic̄, hac̄ ſwoju potrjebu

w winarňi Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haſy cžizlo 18 i nutſhodom theaterskeje haſy

wotewſac̄. Tam ſu naturske wina, ſa kotrychž cžiſtosc̄ ſo rukuje, doſtač. Vjes tym ſo dyrbja ſo pola winowych pucžowarjow wyskoke wudawki ſa pucžowanje ſobu ſaplacžic̄, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwostanje, dokež wona wjetſchi džel ſwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ Kotrymiz je ſo mějczel firmy pschi ſwojim dolholétnym pschebýtku pschi Rheinje ſefnáč, a pôdla teho ma hishcze kózdy tón dobytk, ſo ſebi wulki ſklad wina džerzec̄ njetrjeba. Hdyž ſo njedželu wino trjeba, může ſo ſobotu kózdrokózna potrjeba w wotležanych bleschach derje a tunjo ſrukovaniom ſa sprawne a ſwědomite poſluženje doſtač.

Najwjetſchi ſklad wina w Budyschinje.

Pschihódna ſkladnoſc̄

ſ kupjenju kubla. Cžini ſo na to ſebíone, ſo budže ſo nehdjuehe Doržanez kubla fol. 2 w Klusku 17. ſept. dopolnja w 10 hodžinach na hamtskim žudniſtuje na pschedzowanje pschedawac̄. Ře kublu pluſchera najlepſe pola ſ 35 akrami a 603 jenoſcemi, žudniſhy na 27,900 mk. taſker. Dalsche darmo wulfauje Emil Fröde w Budyschinje.

Wed hrodom je kheža ſ hrodžemi cžizlo 57 na pschedan. Tež je tam rjana kožowa pschedstawa na pschedan. Dalsche ſhonic̄ pola Jurja Lukascha pschi Wetrovskoj zyrki 6.

Prokata na pschedan.

Prokata veleje Yorkſhirskeje a tež čornopřaneje Berkſhirskeje razy, kotrež ſo jara lohko wulkormja, ſu pschezo po čaſzej pschiměrjenych niſtich placžinach na pschedan na knježimaj dworomaj w Budyschinku a Pschivezizach.

5 porſtow tolky ſuſcheny polč punt po 75 np., pschi 10 puntach tunſcho, ſeleny polč punt po 70 np., hadleshežo " " 70 " pschedawa

Otto Rötschke
6 na žitnej haſy 6.

Cžiſcie tučne ſwinjaze mjažo punt po 65 np., ſuſcheny polč punt po 75 np. poručja

M. Eihler, reſniſki miſchtr pschi mjažowych jedlach 6.

W redakcji „Serbskich Nowin“ je na předači:

HANDRIJA ZEJLERJA ZHR OMADŽENE SPISY IV. zwjazk.

- a) Broſurowany zwjazk po 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 3 mk.

Niežne latarńje a wětrowe latarńje

hamſny wudžek, kož wſchē klampnatſke twory poruča

F. M. Sommer, klampnatſki miſchtr, na róžu hlowneho torhochča a jerſowej haſy.

Wicžny džen mam ſwoje ſtejnischę na hlownym torhochču bliſko měchčanskeje haptki. — Tež ſo tam wězy ſ porjedzenju pschijimaſu.

Powſitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazý fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjeſach:

46 millijonow 72 thžaz 386 ſchěznaſow 88 krajz.

Wohen-, ſchlenžu-, transport- a živjenje - ſawěſczenje.

Polizy ſo w rhejorſtowowych markach wuſtajeja.

Ře wukafowanju a ſ ſobſtaronju ſawěſczenjow poruča ſo jako agent:

hamtski ſtotolekar Ernst Walther w Budyschinje.

Lužica. Měſačnik za zabawu a powučenje.

Zhromadny časopis hornjo- a delnjołužiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawar: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmannia, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadža srjedž kózdeho měſaca w Budyschinje a hodži ſo wšednje ſkazac̄ pak na pôsce pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto plaći jenož 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam naležne tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

Durſhoffſke

řinche droždze

poruča August Biesold, pičkařski miſchtr na bohatej haſy.

August Lorenz

w Budeſtezech poruča

Thosej woſebitchoho měſchenja,

wino, ſigary,

kučhe warjenje,

mhdlo,

kaž tež ſeleſne a módré emallero-wane hronzy, pónwie, wódne pónwie, kótká, wulki wubjerf ſwažnych a ſkladnoſtih barow. Wjedu jenož dobru tworu po tunich, ale twjer-dych placžinach.

Po herbskej Božej ſlužbje ſu moje khamy na krótki čaſ ſote-wrjene.

Pschedzelné poſluženje.

Wobrash

(bily) ſo rjenje a tunjo ſachleſtu-za a ſ ſoblikom wobbadža, domowe ſohnowanje a wobrash w wulki wubjerku a tunich placžinach pola

Maxa Mütz

na bohatej haſy 11.

Wopravdžite
Mischnjanſke winowe ſiſalo

litr po 35 np.

poručja C. G. Hanske
pschi žitných vilač 20.

Ssłodkośmietanowu
margarinu
(sarunane sa butru)
najlepšej dobrosege poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Hrubjelčanski mlyn
porucza dobrupščenčnu muku,
hachtel po 90 np., běrli zentnarja
po 3 ml. 50 np.

Stoly
s rohodžinu poczahuje Güntherowa
w Zimmermann ze ſtrbarku
w Hodži.

Staré pjenješy!
Staré říše a říčové pjenješy
a zále namakanki po najvhodných
placísnach koupuse.

Adolf Boëtius, řítnik
w Budyschinje na bohaté hafy 28.
pschi vrotach.

1. Traungsrejſer, 2. Taufrejſer a 3. Todterrejſer,
w Budyschinje.
W Budawařni „Sserb. Nowin“ ſu doſtač ſat njenomane:
Sv. říkane ſobeczenja, butni, tholowy,
laz, mantle ſo i trojnymi niepuſčatymi barbam
wobachia
w M. Dellinges barbierini w Budyschinje.

Korjenjowu volij,
koruſchi,
ſafran
i pječenju tykancow
porucza
hrodowska haptka.

**Wykolorukata
ſchijaza maschine**
Biesolda a Licki
je najlepša a
najkmanjscha ſa
hwójsiu a rjemjeſl-
niſke hželo. Sa
jeje hōnosć dolhe
leta rukuju.
Schijaze maschine
wszech druzinow
ſo wole mnje wuporiedzeſa. Stryk-
wansle maschine po fabrikach plac-
ciſnach pſchedawam.

Richard Otto,
mechanik na horničeſtej hafy 18.

S tuthm čeſčenym ſerbam w Budyschinje a woſloſceſi naj-
podwoſniſho i vježenju dawamo, ſo ſmoy dženſa w ſvojim domje
(Prenzelowej wotkaſanej ſchuli)

na ſerbſkých hrjebjach a róžku horučerſkeje hafy
pſchedawařnu wudželkow ſwojeho mlyna
ſaložitoj.

Budžemoj ho prázowac̄, ſi dobrej, wubjernej hōdnosću ſwojich
mukow a pizowanskich ſredkow pſchi najnižſich placíſnach, wſchitkich,
kotiſi naſk poczeczca, ſpokojic̄, a prožmoj teho dla, naju nowe pſchede-
wſacze pſchedeczne podpjerac̄.

Pſchenzu a róžku ſi najpſchihodniſhimi wuměnjenjemi ſa muſku
saměnjamoj.

w Budyschinje, 5. septembra 1892.

S najvhodných poczeczowanjom

Hajnka a ſyn
w hamorskim mlynje.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ſerbſkej a ſchulerſkej hafy na Gickelskej horje.
Wožebitoſeže: Fotografowanie džeczi a wiazorych
wohobow, fotografiye w wulkosći viſitneje kharty placza
12 ſchtuk 6 ml., tež pſchi dwojakim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym wobraſu w wuměſkim wuwędzenju.
Mjedželu popoſdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Běle tykane wobleczenia
porucza w wulkim wubjerku a po najtunisých placíſnach

August Grützner

w Budyschinje.

Spěwarſke knihi,

ſerbſke a němske, w najnowszych, najwoſobniſzych a jednorých traj-
nych ſwiaſtach porucza po najtunisých placíſnach

Gustav Rämsch,

knihiwjasatnja na bohaté hafy 21.

Staré knihi ſo derje a tujo pſchewjasaja.

B. Fischer na žitnej hafy

porucza ſwój wulkotny ſklad

praktiſkých kwaſných a ſkladnoſtnych darow

Ia Solingſkých ſlidowych nožow jako
a widličkow,

ſzízow, deſimalnych a moſtowych waſhow,
taſſowych waſhow,

waſtowych waſhow,
hospodařskich waſhow,

butrowych waſhow,
khlébowych truhaſkow,

žimazých maſchinow,
žadbeſazyh maſchinow,

plokažnych maſchinow,
kaltruhažnych maſchinow

atd. dobročinemu wobledžbowanju a ſubi krute ſprawne a najtunishe
požluženje.

B. Fischer na žitnej hafy.

Se ſwojego puczowanja ſym ſo domoj wró-
częſt. 15. ſeptembra t. l. budu w Ramjeñu
w hofczenzu „i jelenjej“ i rěčzam.

Rěčník Mütterlein

w Budyschinje.

Dürrenbergſtu

ſkotnu a warnu ſel
w zentnařích měchach a po pun-
tačach porucza

C. G. Hanske
pſchi žitných vilach 20.

Serbske ſpěvh
do žinjowych wěnzow
ſu doſtač w wudawařni „Sserb.
Nowin“.

S nakkadem Macižy ſerbskeje
ſu wuſhle a w wudawařni „Sserb.
Nowin“ na pſchedan:

Aſchij a polměhaz abo Turkojo
pſched Vinom w ſele 1683.

1883. Placíſna 40 np.
Trójniki. Šberka powědańſkow.

1885. Placíſna 40 np.
Nadpad pola Bučež. (1758.)

1888. Placíſna 30 np.
Jan Manja abo Hdje ſtatok
mój? Powědańſko ſe ſerbſkých
ſtawiſnow nowiſcheho čjafa.

1889. Placíſna 40 np.
Bitva pola Budyschina. (1813.)

1891. Placíſna 50 np.

**Towarſtwo ſerbſkých
burow w Bučezech**

ſměje jutſje njedželu 11. ſeptembra
popoſdnju w 4 hodžinach ſwoje
požedzenje. Wo bohatý wopř
prožy pſchedkydſtwo.

Holzu, kotraž je jutry ſchulu
wepuſčejila, 15. ſeptember abo 1. no-
vembra do ſkužby pyta ſwubowjenia
Fröhnelowa na Walskej dróſy 18.

Do ſahrody w Eysku pola Pomorž
pytataj ho ſahrodiſkaj, jedyn
ſtarſchi a jedyn mlódschi, i přenjom
oktober abo i nowemru lětu 1893.
Samolwiež pola Petra Moſiga
tam.

Pytam

pſchi wyhōej mſdze wjetſku licžbu
woſročkow, rólnych pohoncžow,
ſkrenkow, tſeczakow, ſkužbne a
hródzne džowki do tudomnych a
Draždžanskich ſtron. Šklužbu darmo
wobſtaram.

Ernst Lebelt pſchi žitných vilach 9.

Wotročkow, rólnych pohoncžow,
ſkrenkow, woſazkow, ſtražnikow, ſku-
žbne a hródzne džowki pyta
Heynoldowa w ſlotym jehnjeſzu.

Šklužbne hoſzy, hródzne džowki,
rólnych pohoncžow, woſazkow pyta
Spannowa na malej bratrowskej
hafy 5.

Wotročkow, džowki a džiſki pyta
Schmidtowa na ſukelniskej hafy
čjisko 10.

Šobotu je ſo čjahnik ſhubit.
Wotedac̄ ſa myto w wudawařni
„Sserb. Nowin“.

(K temu čjíſlu jena pſchitoha.)

Pschiloha f číslu 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. septembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Katholicki žyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. diaconus Rada němšku spowiednu rēč, $\frac{1}{2}9$ hodžin pomožný predat Domaschka i Kettig němſte a w 10 hodžinach herbsté predowanje.

Pschi žyrlwih durjach budže šo kolletta sa kudsonih šberacj.

Ssobedu 14. septembra popoldniu $\frac{1}{2}3$ hodžin šo nowe swony pschi Michalskej žyrlwi swjedzejszy pošwjezo. Diač. Rada smjeje pschi tym herbstu rēč a farać dr. Kalich němšku pošwjezoju rēč.

Wěrowani:

W Michalskej žyrlwi: August Probst, čžbala w Čjornih Nohliach, i Hanu Lejnu Libschiz tu. — Korla August Michalk, dželacjer w Brězowje, i Mariju swudowjenej Rječzynnej rodž. Pinzelez tam. — Handrij Bohot, pohonež na Židowje, i Lejnu Ziegensbalgez tam.

W Katholicki žyrlwi: Korla Sieger, knihiwiednik w Budějczach, i Mariju Portigez tam. — Ernst Josef Paulut, kamjenitocjet w Lubiju, i Juliju Gonciorez w Georgewicach.

Křenl:

W Michalskej žyrlwi: Max Jurij, Jaroměra Gustava Ludwiga, slátorja na Židowje, š. — Maria Martha, Korle Ernsta Warnača, dželacjerja na Židowje, dž. — Richard Pawol, Korle Augusta Michlera, fabrikarja w Dobruschi, š.

W Katholicki žyrlwi: Michael, Jana Kötana, živnošejerja w Słonej Borischzi, š.

Zemrječl:

Džen 1. septembra: Hana Luisa Pawlez, Jana Augusta Pietascha, wumjenkarja na mlynie w Blužnitzach, mandželska, 71 lét 11 měsazow 29 dnjow. — Mormonrodž. š. Jaroměra Augusta Hajny, zigarnista na Židowje. — 2. Max, Jana Kötela, fabrikarja na Židowje, š., 6 měsazow 9 dnjow. — 5. Ernst August, Korle Augusta Kschizanka, živnošejerja w Žeňkezach, š., 3 léta 6 měsazow 13 dnjow. — 4. Bjarnat Edmund, njemandž. š. w Wulkim Bjellowje, 6 měsazow 27 dnjow.

Płacžisna žitow a produktow.

Žitow dowos w Budyschinje: 2147 měchow	W Budyschinje 3. septembra 1892				W Lubiju 8. septembra 1892				
	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	
Pščeriza	běla	8	71	8	82	8	24	8	53
Rožta	žolta	8	—	8	24	7	82	8	24
Jecžmien		7	—	7	38	7	—	7	38
Bowž		6	84	7	50	6	67	7	7
Hroch		7	20	7	35	6	60	7	—
Woka		8	89	11	11	10	56	11	53
Zahly		8	6	8	33	7	50	8	6
Hejdubčka		16	50	19	50	14	—	15	—
Bernž		18	50	19	—	16	—	17	—
Butra	1 kilogr.	2	80	3	20	2	50	3	—
Pščerizna muša		2	60	2	90	2	50	2	80
Ržana muša		9	—	18	—	—	—	—	—
Gšyno		9	—	13	—	—	—	—	—
Słoloma		4	—	4	50	3	20	3	60
Brokata 822 sčtuſ, sčtuſka		18	—	20	—	17	—	19	—
Pščerizne wotruby		9	—	21	—	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
	5	25	7	—	—	—	—	—	—

Na bučej w Budyschinje pščeriza (běla) wot 8 hr. 50 np. hacj 8 hr. 70 np., pščeriza (žolta) wot 8 hr. — np. hacj 8 hr. 9 np., rožta wot 7 hr. 25 np. hacj 7 hr. 50 np., jecžmien wot 6 hr. 85 np. hacj 7 hr. 40 np., bowž wot 7 hr. 20 np. hacj 7 hr. 30 np.

Dražđanje mjažowe płacžisny: Hovjada 1. družiny 65—72 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rějneje wahi. Dobre trajne swjanie 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vunceje rějneje wahi.

Wjedro w Londonje 9. septembra: Ržane.

Židžane tkaniny,
čorne a pižane, derje šo noschaze,
porucja w wulkim wubjerku a po najtunischiach płacžisnach

August Grützner.

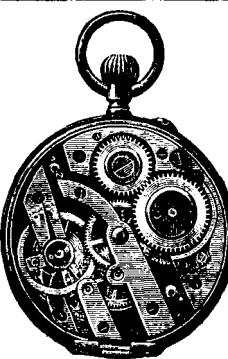
K pschedstejazemu dželanju role
knjesam ratarjam šwoj sllad šyreje a parneje koſcinih, kaž tež wshe druhe pschitupne hnoje w dobrej tworje i rulowanjom sa wopshijecze pod kontrollu Pomorskeje ratarſkeje spytowarne po najtunischiach placžisnach porucžam.

W. Mattheis w Budyschinje.

Wulka dželba flankow (pupow) je döschla,

kotrež šo po tunich placžisnach wupshedawaja. S dobom porucžam porzelanowe, kamjeninine a schleničzane twory po tunich placžisnach, plone talerje hido po 10 np., schalki po 10 np.

Ernst Ullrich na schulerſkej hafzy 12,
pschedawarňa schleničzaných tworow.

J. G. Schneider a syn,
čažnikarjej pschi Lawskim tormje,
pschezo najlepshe a najtunishe čažniki, budžaki a rječasy pschedawataj, teho runja tež hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacj 200 hriwnach.

Na hōdnoſej čažnikow a hrajadlow šo na wjazore lěta i pišmom rukuje. Pschi pschedawarňa šo herbsti rēči.

Julius Höhme,
fastupjeř internazionalneje maschiniskeje wustajenžy
w Riesy nad Łobjom

porucja na najlepsje dželane

lokomobile a parne mlčjaze maschin wot 2 konjaceju mozow, scherokomločzaze maschin, i gopelom a paru šo čerjaze, jenopshezne mlčjaze maschin, wubjernje dželaze, ruczne mlčjaze maschin najnušweje konstrukzije, běryny rostlōčzaze a běryny rostřazaze maschin, rěsaki sa berny a rěpu, čiſčazaze maschin, mjetlihy, butrowanske maschin, bntrumjatowarje, mlčjinki, viktoria-separatory, i ruku a maschinu šo čerjaze, ūchowje hudy i dwójzhy sazynkowanej worzloweho vlachá, ūlesne ūchowje plumpy, pízu parjaze apparaty (nosčne), triery najlepsheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótné wahi, ūcne bróny, ūamne dželo, saloničy schlitowaný system, kotrež moža šo hnydom wot kždeho do Žaakowych, Neifortowych a Howardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepsheje, wupruhaneje konstrukzije.

Najpschihodniſe wuměnjenja dla płacženja? Pruha dowolena! Prospekti darmo!

Pschedawarňa a sllad pola Jana Manjola w Budyschinje.

W wudawarňi „Sserbskich Nowin“ je dostacj sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaſtaj Wilhelm Bogušlawski a Michał Horňák.

Ssyre Hamburgske sadlo

jaru tunjo dostacj pola

Pawola Hofmanna

na rózku herbskeje a schulerst. hašy.

Dursthoffe kuchy drožje

wschednje čerstwe porucja

Pawoł Hofmann

na rózku herbskeje a schulerst. hašy.

Najlepšiu margarinstu butru,

derje šlodžazu, porucja

Pawoi Hofmann

na rózku herbskeje a schulerst. hašy.

Turkowske klowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zlysnach tunischo porucja

Th. Grumbt

na swonkownej lawskiej hašy.

Richard Neumann

porucja kyry a paleny

Hofei

w najwjetshim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po. nastunishch
placzisnach.

Pschi wotewsczu wjetshich dżel-
bow ho pomernje nizsze placzisnach
woblicza.

Tunje

z i g a r y

kupowansse žorlo sa sahopshedawa-
rjow,
tybzaz hzo po 20 ml.
porucja

Richard Neumann

na swonkownej lawskiej hašy čzo. 6,
fikale na bohatel hašy 28 a na rózku
Lubijiskeje a Mättigoweje drohi.

w mužazjch krawatach

po jara tunich placzisnach
porucja

A. Tschentscher

na bohatel hašy čzsto 18.

Holandski mlokowy pólver

si najlepshich selow a korjenjow
pschihotowanym, po jenej abo dwemaj
kizomaj krujom abo wozwam na
prenju pizu našypany, pschisporja
wobzerność, płodži wiele mloka a
sadžewa jeho wokijnjenje;

konjazh salzowy pólver,

wuzitkowy pólver sa
howjasz skót,

wsché fela a korjenja

porucja

Brodowska haptyska
w Budyschinje.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wiłach
porucja hwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwierski,
khejorski, selowy a herzowy liker, taž tež derje čiszczeny palenj
przenje a druheje družiny, woprawdzite winowe kihalo, kihalowy
sprit a plodome kihalo w bleschach a po měrje. — Naturalski
khemjelszki liter po 40 np. — Tele likery ho jich dobroty dla
l kwažam, hchcisznam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

Wulki khofejowy skład

Th. Grumbta

w kupniży na swonkownej lawskiej hašy
porucja

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepšim šlodže.

Wschón ratařski grat

a potrjebu

porucja tunje

Paul Walther

pschi žitnych wiłach.

Wódne ponoje, kotły, khachlowe platy,
nesezowe rebliky, khachlowe durczka,
tšešhne wokna, twarske hofdze

porucja tunje

Paul Walther.

Franz Marschner

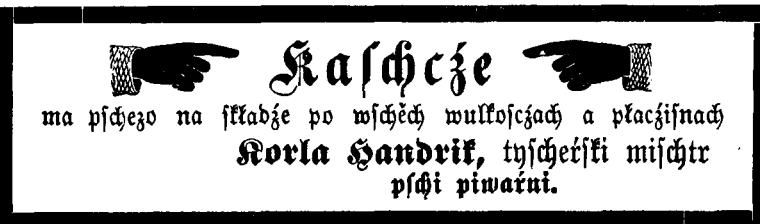
časznikat w Budyschinje
čzo. 9 na bohatel hašy čzo. 9

hwoj'skład časznikow a časz-
nikowych rječasow dobrosi-
wemu wobledžbowanju porucja.

Hodna twora. Psicomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Pschisponjenje: Něčku herbstki.

Kaſchče

ma pschezo na składze po wschęch wulkoſzach a placzisnach

Norla Handrik, thyscerški mischt
pschi piwarui.

Khofej

kyry punt po 100 hacž 160 np.,
paleny „ „ 130 200
jenož w cjsce a hylne šlodžazej
kajkosczi porucja

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatel hašy
na rózku theaterskeje hasti.

Rajš
gruph,
jahy,
hejdusčku,
hróch,
žoki

po jenotliwym a s zyla porucja
tunje Th. Grumbt.

Palenž

jednory a dwójny
w snatym dobrzych a derje šlodžazych
družinach poruczataj tunje

Schischa a Mieczka.

Turkowske klowki

najlepšcheje družiny porucja

Moritz Mierwa
pschi mjašowym torhoszczu.
Destillazija snatym dobrzych likerow
po starich tunich placzisnach.

Trajne a barbunjepuschzate
wolmjane
schtrykowanske pschedżeno
= 10 pažmow sa 40 np., =
barchentowe blusy
w wulkim wubjerku po 1 ml. 60 np.,
trikotowe taille
w dobrej symieje tworje po
2 ml. 50 np.,
schörzuchi po 30 np.,
shtalty po 60 np.,
s trajnych tkaninow derje dżelane
porucja

Leopold Posner,

pschedawatna
pschynych a wolmjanych tworow
na bohatel hašy 7.

Móſchnje,

praktiske nowoscze, njeſchertjedene
derje džerzaze, porucja

M. Bietsch
na hauensteinskej hašy.
Fabrika matrazow, rjemjenjetlich
a móſchnjetlich węzow.

Pschedawanje a
vorjedzenje
w schęch družinow
časznikom.
Placzisny najtunischo
a rulowanje na dwę
lęze.

Gustav Mager,
časznikat
11 na herbskej hašy 11
pschi starich kaſarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štvrťlétne předplata wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóždu čísto placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Cíle Smoler jec knihcišćeře w mačičnym domje w Budysinje.

Číslo 38.

Sobotu 17. septembra 1892.

Lětnik 51.

Číesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowin, kotsíz chzedja sa nje na 4. říhtvortleto 1892 do předka placicę, njech nětko 80 np. wudawařni Serbskich Nowin wotedadža. — Cí, kotsíz ſebi Serbske Nowiny pſches póst pſchinjescz dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bóry ſkaſac̄. Na říhtvortleto ſaplaſci ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſtich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khézorstwa 1 mk., s pſchinjesczenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny s pſchilohu Serbski Hospodař placza na póstach 1 mk. 25 np., s pſchinjesczenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadze hodži ſo tež „Pomhaj Boh“ na pósce ſkaſac̄.

Swětne podawki.

Němske khézorstwo. S jedynadwazec̄ikrócznym wutſelom kanonow ſo wutoru rano hlowinemu městu němskeho khézorstwa wjehela powjescz pſchipowejdi, ſo je nowy ſtaſ khézoroweje hwoſby hweſko hweſta wohlaſa. Schesczo ſhnojo ſu ſo hižo khézorej wot jeho mandzelskeje darili, nětkole ſo tónle wěnž džec̄i ſ džowc̄ic̄iku wudebi. Němſki lud ſbože a Bože žohnowanje nowonarodzenemu džec̄i pſcheje a wutrobnje džel bjerje na wjeſzelu, kotrež je do khézorowego hrudu ſačzahnuło.

— Prjedy hac̄ ſu ſakſke antisemitiske towarzſtwa petiziju, ſo by ſo Michalska maſa w Lipſku džinajo na hrožazý kholeriny ſtrach njewolbywala, kniežerſtwu pſchepodale, je kniežerſtwu ſame pſchilaſa, ſo ma maſa wupanuc̄. Po zlyhym kraju tole kniežerſtowe roſbudjenje ſpokojenje ſbudžuje.

— Hdežekuli ſo hodži, wychnoscz ihm woſhobam, kotrež ſtarobnu abo invalidsku rentu žadaju, na dopjelnjenje jich proſtwy doſho čakac̄ dawa. Wina na tym je, ſo pjenesy, kotrež ſo ſ pſchinoſkami ſ starobnej a invalidskiej kažy naſdawaja, ſ wudawkam njedobhaj. W poſlednim ſečze je khézorstwowa kaža ſ wudawkam ſa doſtawarjow renty džewječ milijonow hriwnow pſchidac̄ dyrbjala. Pſchi ſylnym roſczenju doſtawarjow renty w pſchidobnym ſečze pſchidaw ſ khézorstwowej kažy ſ najmjeňſha 14—15 milijonow hriwnow wuc̄ini.

— Khézor je reservistam a krajnym wobornikam, kotsíz běchu ſo pſchi kontroliſke ſhromadzisne ſpicežovali a ſo teho dla 23. říkota 1888 ſ khofatni na 6 let ſaſhuzili, ſbyt jich khofatna po hnade ſpuſhczil.

— Pjenejne wudawki ſa wotmyſlene powjetſhenje němskeho wójska pječza 90 abo hiſhceje wjazh milijonow hriwnow lětnje wuc̄ina. Na konſervativnej, kaž tež na zentrumskej ſtronje ſo pſchečzivo tutym nowym wycholim pjenejným žadankam pſchec̄iwiſenje počaſuje. Na kholerinu ſtrachnoscz počaſuje jene Varlinske konſervativne nowiny pječja: „Njemóženj ſamjełec̄, ſo mamy ſa to, ſo je nětc̄iſhi čaſh jara hubjenje wuswoleny, ſo by ſo ſ nowymi wulkimi pjenejnými žadankami ſa wójsko pſched khézorstwowy ſejm ſtuſilo. Šawěſče je němſki lud po ſwojej wulkej wjetſchinje ſtaſnje hotowy, kóždeho muža a kóždy pjenejſz ſa čeſc̄ a ſa wobſtacē khézorstwa woprowac̄. W tu khwilu pak jemu starosc̄ wo pſchewinjenju nětc̄iſheje nuſy wjeli bliže leži, hac̄ někajkežkuli politiske ſtrachowanje, a pódla teho je wón pſchewođczeny, ſo ma němſke wójsko tež porňo zuſemu ſylniſhemu wójsku pſchewahu. Wofebje w poſnóznych Němzach budža ſ tym licžic̄ dyrbjec̄, ſo želesnižy pſchi

nětc̄iſhím popuſhczenu woblhada mjenje wužitka wunjeſzu, hac̄ hewak, ſhotož budže pſchede wſhém pruſka krajna kaža hoſtne ſačzowac̄. Pſchi tajich wobſtejnosc̄ach ani konſervativnym, ani zentrumskim móžno njebudže, cžemnje naſpomnjene žadanki ſa poſjetſhenje wójska pſchiswolic̄.

— W Hamburgu ſu wobſtejnosc̄e hiſhceje pſchede doſež ſrudne. Kholera ſ njewoſlabnjeni mozu dale ſakhadža a wſhēdnje někotre ſta woporow žada. Nadzachu ſo, ſo ho wobſtejnosc̄e polepscha, hdyž khodniſche wjedro ſaſtupi. Tola hlobne a deſchc̄ikowe wjedro maſa w Hamburgu hižo někotre njedžele, wo polepschenju pak hiſhceje wjelle pytnuc̄ njeje. Mnosy ſamožic̄i Hamburgsy měſchzenjo ſu ſwoju domowinu wopuschczili a khoroſe do něhde 30 měſtow a wjow ſanjeſli. Muſa khodniſcheho wobhleſtwa, kotrež je najbóle wot kholery potrjeħene, je žaloſna. Šak wjeli ſhōjbow je, kotrež ſu ſublarja, haj kaž wjeli je wobeju ſtarſcheju ſhubilo. Woſhyroc̄ene wbohe džec̄i ſu w ſanjerodžených výdkach ſame wostaſe, a tradaju, doniž hlobu abo na kholeru njewumru. Wjeli tyhaz dželac̄erjow je, dokež je mrětwy dla wſhón woblhad nimale pſchestał, dželo a ſačlužbu ſhubilo. Cíjeſe njewérne je, ſo w Hamburgu dželac̄erjo njedobhaj. Kunje na wopak ma ſo nětkole ſ tym. Na džec̄ac̄ hac̄ pjanac̄e tyhaz dželac̄erjow khleba trada a by rad kóžde dželo cžinilo. Měſchczanska wychnoscz jenož ſ tym wuměnjenjom khodniſcherjow, woſhlaſarjow a ſwarow pſchiftaja, ſo woni wo wſhém, ſhotož ſa čaſh kholeru ſhſcha a wibža, kruc̄e mijelča. Swóliniſje dželac̄erjo a rjemjeſlný ſlužbu pſchi khodniſche ſemrjethy pſchivostmu, dokež ſu hižo ſa wjeli njedžel hjes džela, a jich ſwójby doma ničo jec̄ ſimaja. Měſchczec̄ dyrbjala tež wſchitz pſchizistojo, ſ zyla wſchitz ſaſtojnizy; wot nich ničito wo Hamburgſkých žaloſnyh wobſtejnosc̄ach ničo ſhonic̄ njeſmě. A pſchi wſhém tym lubžo, kotsíz žaloſcz, ſ kotrež je Hamburg domapytany, pſchipóſnac̄ nočedža, wudawaju, ſo Hamburg ſta wychnoscz ničo ſamjełec̄ ſetrieſba. Hdyž by ſo powjesczam Hamburg ſte wychnoscz wěric̄ ſmělo, by wſhak w Hamburgu wſcho w najlepſchim rjeđe bylo. Měſchczane jenož je, ſo lubžo tymle powjesczam wjazh wěric̄ nočedža, a ſo liſty, ſ Hamburga pſchikadžaze, tamniſche wobſtejnosc̄e ſ najc̄orniſhimi barbami wopiszua. W jenym tyhle liſtom ſo praji: Šzym tu wot wudyrjenja kholeru. Njeſkym hiſhceje khrobloſcz ſhubil, ale ſkoro cíjeſe ſwoju wjehelu myſlic̄ku. Šako ſwědomity wopikowat po měſeze běhach abo ſ Eppendorfſkej hojeřni, do kotrejž wſhak ſo ani ſ leſcžu, ani ſ naſhlnosczu dobyc̄ njeſmožach. Ale puc̄ ſ nej wot doſhahac̄, ſo ſo we mni ſrudna myſl ſhudži. Njeſpcheſtawaža karawana khrobnych woſow po dróſh jědžesche. Napohlad khodniſche je hróſhny. S džela ſtej wozgi, kaž wo pomož pſchicho, ſ njeſbu ſloženej, jako ſo by wot tam pomož dyrbjala pſchinc̄, ſ džela pſcze ſ ſemi wukatej. Mužam je klobuk wotponuł abo ſo do tyla ſunul, wloſy žónſtich ſu ſaſhmatane a w njeſporjedze. Wſchitz hoſtne delni ſiwo wopſchimjeny džerža. Šsmjertna ſtylnoscz jim ſ wobličja hlaſa. Hojeřni ſu žaloſne pſchepjelnjene, ſozialna muſa roſcze. Škto pak Hamburg ſta wychnoscz napſchizo tutemu hubjeniſtu cžini? Je móžno ju ſamolwic̄, dyrbjeli ſ tym čornočha běleho ſmyč? Po mojim měnjenju tu žaneho ſamolwjenja njeje. Makash w domach, w kotrejž ſu lubžo na kholeru wumrjeli, ſo na jara njedobhaze waſhne woftronje. Pſchi Eppendorfſkim puc̄u ſo njerjad a žitki hnój kaž hac̄ dotal dale woikladuje. Eppendorf ſta hojeřni je, kaž je ſnate, pſchepjelnjena.

Baraki, w kotrych dyrbjachu so khorci sametnicz, hiszceze hotowe njezbu. A tola mogla so tajka baraka ta tsi dny natwaricz. A wot 16. augusta mamy hzo w Hamburgu cholera! Halle tsi njedzela poszdjisko je wyschnosczi pschipanulo, so je pucz do Eppendorfa sa wbohich khorcy pschedaloki, a wobsamku so teho dla w Hamburgu baraku natwaricz. Sa mczaz hnadz, hdyz je na kholera wopushcza, so tole wobsamjenje do skutka staji. Njewopisomne wulki hrech je, so so sa sawostajene dzeczi na cholera semirjetych abo do Eppendorfa dworzenych schorjenych Hamburgska wyschnosczi do zyla njeftara. Wbohe male khorci dyrbjach hlobu abo na cholera wumrjecz, hdyz so dobrocelszy ludz nad nimi njezhnila. Na sanjezenju a roscierzenju cholery je njewobladniwoosczi wypolich fastojnikow wina. S russim wuczahazym iibami i laha wobkhadzejo, su jim dali cholera i nam pschiniec. Rosnjemdrjene Hamburgske wobydletstwo je jenemu tych kniesow, kotsz su na tym wina, wokna wubilo. — Wjele ludz je wona na drosy wumrjelo a so pochrebało, wo kotrych so njeje wuhsledzic hozdil, s wotkel su a kaf rafaju. Mnogich ludz, kotsz su so bjes flesda shibili, hnadz poszdjisko w chowanach, hdyz su wukhow phtali, uadenbu, kaf su jeneho nehdze goletneho muza w lekach pschi Hajnskej drsy namakali. Won je najserje bliko leklow panul, so do leklow wleli a tam na cholera wumrjel. — Do Barlina je so pondzelu s nowa s Hamburga cholera sanjezta. Na jenym czołmje, tiz je s Hamburga pschijel, je jedyn 22 letny kdznił wutoru w nozy na cholera schoril a wumrjel.

Austria. Skoro zaneho lata so njeminje, w kotrym so njeby nelajsie wulke wobschudzenstwo austrijskich fastojnikow wukopalo. Njehorsche je jebanstwo w tych krajach austrijskiego kniejerstwa, w kotrych su zidzi w wukowanju a towatschnym zivjenju pschewahu dozpli. Do tychle krajow wobezhe Galizijska a Bułowina skusachtej: W południjskim kraju je so loni dolholétny pschelschijenje złownych pjenies wotkrylo, pschi czimz su so zidzi a njezwerni podkupni fastojnicy do dobytku dzeli. Wjedni tejele paduschnie bandy je dworski radziczel Treczieniecki byl. Tutan muż je kniejerstwo wojwjele stowtyszaz schéznakow wobschudzil, zwernych fastojnikow wobkhadzel a ich mesta s bjeschwodnimi, jebawymi ludzimi wobkhadzel. Sedyn s Treczienieckowych zobuwiniakow wo nim psched zudom praji, so je won w Bułowinje skazestki wohen salozil, tiz budze so hiszceze sa sto lét palic. S jeho dolholétnych jebanstwów je so jenoż maty dzel wuhsledzic hozdil. Wumyksene protokole wo pośedzenjach, kotrež zjenie byle njezku, falschowane aktu a njewerne rosprawy dolki czas njezne czinjachu, jebakow lapnucz. Pödla dworskiego radziczel, tiz pschelschijenje pjenies w towartswie njerodnych žonkich pscheczinjach, zedza na wobstörznej lawzy finanzni a złowni fastojnicy wot farjadnika a inspektora hacz dele w jednoremu wotkładarej. Nekotrykuli s nich je so jenoż teho dla jako fastojnik postajil, dokelz bę w wózku njeprawnościam hotowy. Wschitzu pak mjejachu sa to, so je njerousum sprawny byc, hdyz druzi jebaja a kranu. Dyrbjesche so tola kózdy bojecz, so skuzou shubi, hdyz zobu njejebasche. Pohlada-li so na wobstörznu lawku, so pokaze, skto su dawarjo pjenies, kotrež so w salach fastojnikow shubjowacu. Leib Gruder, Moses Surgran, Muta Rosenthal, Osias Blumenfeld, Meier Goldstein a podobnie ludz rafaju, kotrych hnydom na ich mjenje jako zidow spósnajemy. Osias Blumenfeld, Moses Surgran a Muta Rosenthal su zami psches 60,000 zentnarjow majha psches mjez pschijewisi, tola jenoż sa 6000 zentnarjow zlo sapłacil. Tele liczby wucza, so wjele fastojnikow swoju winowatosc dopjelnili njeje, so je so wjele wobschudzil, so pak je tez wjele sprawnych wilowarjow dla konkurenzy jebawych zidow skłodowalo a so zahubilo. Runje tak so statna każa wo pscheczne zlo jebasche. W starym Zlaniu mjejescztaj Wolf Albrecht a Meier Goldstein mlyn, s kotrehož so pschenza skradz psches mjez wojesche. Kózdu nôz so zeleniczym wos psches mjez puszczi; pschetož wêz so njezme pscheczni, ménjeche Meier Goldstein. S kózdom wosom so nehdze 100 slotych schéznakow zla salutowa, s kotrych nehdze polozu fastojnicy dostachu. "S teje ruku", Wolf Albrecht wobkruci, "kym dworskemu radziczelu Treczienieckemu tuzkaz na blido połozit". Hdyz so zida Chaima Hochberga prachaja, hacz so podkupne pjenies fastojnikam skradz dawał, tuton so woscheczerejo wotmolwi: "Wschitzu fastojnicy bêchu pschi tym, wot direktora hacz w strażniku dele; wschitzu so podkupic dachu." Tajkele wobstejnoscze su psches dzeczacy lét trale. Nas nehduscheho hejmstego sapołana Tomaszuka napominaču, so by tomule hanibnemu pakosczenju kónz szcinił, Tomaszuk pak wotmolwi, so by temu dośćz bylny njezjuje, do tehole woszyszca pschimnuc. Woschijecz so njemoże, czecho dla kniejerstwo predy salcrogito njeje. Kniejerstwo je czim zobu na tajtich wobstejnosczech wina, hdyz

so pomyšli, so so wone njeje komđilo, khzorskeho namestnika Pina, tiz so swojich rostschazentych pjenegnych wobstejnoscow dla w Triescze dzerzeg njezhesche a wschon w lichowatich rulach tchescze, do Bułowiny pscheczadzic.

Franzowska. W nawieczonej Afrizy su so Franzowskojo s nowa na wóznu pscheczivo dahomejskemu kraju Behanzinej podali. Dahomejske wózko, kotrež je franzowsku koloniu dolko sapuszalo, psched Franzowami zofa. Behanzin je, mózneho porażenia so bojo, kotrež by w revoluzji jeho poddanow pscheczivo njemu wjedlo, poruczil, so by so jeho wózko roszbudzajeje bitwy sminucz spatalo. Franzowskojo pak sa tym steja, so bych u njezscheinie wjestszej bitwie nusowali, przedz hacz by wot morskeho brjoha do nutsa kraja postupil. Duż budżet so wózna najserje khétra do delhosze czahnucz, jeli so Dahomejszy pscheczivo żadlawzej Behanzinej njepostanu a jeho kurowemu kniejerstwu kónz njezinja.

— Słowa: "Wobjimam Ruku", kotrež je president franzowskiej republiki, Carnot, w Mir-les-Bains k hólzej, russu drastu woblegzenemu, prajil, su, kaf bę to wozjalcz, w russich nowinach wjezety wothlóz namakale. "Mostowske Wedomoscze" k temu praja, so su Carnotowe słowa ważne siewjenje bjes luboscziwościami, Russkiej wot Franzowsow so wopokasowazym. W Parisu je general Boisdeffre hosczinu k czesci russich wojeskich agentow wuhotował, kotsz so pschi manevrach franzowskiego wózka wobhzela. W Daxu so nad hosczenzom, w kotrym wodziet russkego generalnego staba, general Obruczew, bydlis, russka khorhoj smahuje. Mesto Toul, hdyz w tu thwilu 20,000 wojskow, tam swołanych, wsché drohi se zivjenjom a hibanjom napjelnjeja, bę w powitanju russich offizerow zwiedzienzy pschene. Tuczi wokolne forth wopytachu, hdyz ich wschudze pscheczelnje witachu. Hdyz so woni wjezor do mesta wrózichu, so se wsché woknow russke a franzowske khorhoj smahuwachu. Wjele khézow bę wobhzewlych a na jenych czestnych wrotach so s elektriskimi zwazami słowa tworjachu: "Boże, zarja chrani" (Boże, saktuj zara). Sso rosumi, dyrbjesche wojeska hudyba russu hymnu pschego a pschego saho s marceillaisu wotmienjejo psikac. Szedmio franzowszy generalojo bęchu russich offizerow postrowjeli. Horzysche wopokaſma pscheczelstwa tola Franzowskojo Russim dawacj njemoga.

— Ssobudzeczet klawneho franzowskiego lekarja Pasteura, russi lekar Hawkin, wudawa, so je frédk psche kholera wuhsledzil. Tutan frédk so na czlowjeka kaf szétra schézepi, a schézepenemu czlowjekiej pječza kholera niczo swadzic njezne. W kraju Siamje, hdyz ma kholera swoje nastawische, che Hawkin swój frédk na tamnisich wobhlerach, bjes kotrej kholera zjenie czisze njezne, wusprowac. Wot siamskiego kraja je wón s temu dowolnoſej dostal. S Hawkinowym frédkom su so někotri ruszy lekarjo a tez dopisowat jenych New-Yorkskich nowin schézepic dali. Woslednisci so do Hamburga poda a so tam wózku mögnatam natkowania wustaji, so by na tajke waschnje hódnoscz Hawkinowego frédka spósnal.

— Bjes belgiskimi a franzowskimi dzélaczérjemi w połnózno-franzowskich stronach hzo dleſhi czaž roskora a njepscheczelstwo kniegi. W Lenfu je tele dny krwawna bitwa bjes belgiskim a franzowskim dzélaczérstwom byla. Tsto Franzowskojo buchu s nožemi czezko franjezi; tez s revolrami je so tséalo. Jeli so budza tele njepscheczelnoscze dale tračz, so pschesjenosc, kotrež hacz dotal Franzowsow a Belgiskich hromadze dzérzecze, borsy rostschaze. Hzo so s belgiskich nowin, hacz dotal Franzowsam pscheczelnje smyblenych, mótre hlosy klysczecz dawaju. Belgiskich dzélaczérjow dale po żadanju franzowskich dzélaczérjow s czrjodami s franzowskich fabrikow puszczeja.

Rukowska.ton je russe kniejerstwo wukas wudalo, po kotrym ma kózdy zufy w Polskej, tiz hacz do 1. januara 1893 polski abo russu ręcz njenawukne, Russu wopiszczejecz. Mnosi njezne a austrijszy dzélaczérjo a fabrikzy mischtrojo, kotsz w minjezne lécze ani russi, ani polski nauwli njezku, su so na Warszawskiego gubernatora, generała Gurka, s prostwu wobrocili, so by jim dale w Ruskej wostaci dali. Ton pak je tule prostwu wotpolasal, a tak nehdze 500 wosbow hwoj khléb a sałkużbu shubi.

— Minister snutsłownych naležnosczech je s nowa poruczil, so maja so zidza, kotsz w mestackach a mestach prawo bydlenja nimaja, wopolasac. S dobom je so wukas wudal, so by so krucze poſtajenie pschewjedlo, po kotrym je zidam salasane, leżomnoscze wotnajecz, woszadzecz abo sarjadowac.

Khuda holza a bohaty syn.

(Wiesny podawki.)

(2. Polkroczowanie.)

III.

Pola stareho pszechęla ho mi derje spasche. Do wólkow jstwickej hladasche hzo běly džen, hdyž wozucich. Spěšnje sajeh do pszechęloweho župana a lezech ho do wólna, s kotrehož bě na ejcich křechow wokolo zirkwe widzec. S druhého wólna bě widzec do maleje sahrodki. Duchowny džesche psches křechow do zirkwe. Predy hacž bě křechow pschekrocžik, pschistupi i njemu starý invalida, kotrehož mój pszechęla jalo dobreho snateho postrowi, a potom sardze s nim do fary.

Sa malu khwilu kulinu stara fararjowa macz do duri, pschęsche mi dobre ranje a pscheproky mje i hnědanju, pschi tym naspomnijejo, so bych na jede syna nječkał, dokelž ma hischeze něčto se starym wojskom wuziniec, so pak bórsh pschitupi.

Ja njedach ſebi dolho kaſac, ale bydzech ſo ſa blido a dach ſebi ſ zykej wutrobu kłodzec derje wonjazeho klofela ſe ſmjetanu, wo kaſej ſo we wulkich městach jeno baſti baya. Ja ſebi ſ jedzenjom jeno tak hraſci; ale běch tola dawno hzo hetowy, predy hacž mój pszechęla do jstwy ſastupi.

Bě někak roſhorjeny; jeho hewal trochu blēdej lizy ſo czerwieniſeſtej a woči ſo zwězczęſtej, rjenu ſak jeno, ſo je jemu starý wojsk wczerawski podawki na kwaſu powjedał, a ſo je wot ſtareje mlynkowe poſtrów pschinjeſt, ſo dyrbi ju wopytac, ſo je w nozy ſchorjela. Pschi tym pschispomni, ſo je ſtara mlynkowa jara dobrocziwa a ſo ju jeno macz khudych mjeniua. Mjes tym wupi ſběšnje ſchalku miloka a namolwi mje, ſo bych jeho do mlyna pschewodzik.

Mei bě to runje prawje a hdyž běchmoj ſa faru doschloj, rjenuſh pschęzelej: „Njeje czi starý wojsk hischeze něčto njelubosne pschinjeſt? Šdashe ſo mi, ſo by pschęzivo ſwojemu waschnju hnuth.“

„Haj“, wotmolwi pschęz, „je mi staru njeſchijomnu wěz pschinjeſt. Pohladaj — tamle ſteji wulka worjeschina; widzich ju? — a pódla njeje tu hubjenu khęgku?“

„Ta kłuscha ſtaré wudowje Holaska, maczri teje Hanki, wo kotrej je czi wčera naſch Franzowsa powjedał. Wona je — kaž praſa — tež něhdyn tak rjana byla, kaž netk jede bžowka, a lubjeschke ſo khudym a bohatym. Tež Mlynkai a Hobrakej, kž běſtaj tehdom mloidaj, je ſo — kaž praſa — ſalubila, a preni, dokelž bě po ſmjerce ſwojeju hzo hwoj knjes, chyzche ju tež woprawdzie ſebi brac̄. Ale khuda Hertka paſ ſemu to njejerjeschke, abo paſ je ſo jej Hobrakez wotrocž, mjeniujy Holask, ſlepje Lubil — a to drje je i wěrje podobniſe, dokelž je ſo Hobrake bórsh na to ſ wotrocžom hacž do pulow ſwadzik, wotrocž džesche paſ wot njeho a woženi ſo ſ khudej Hertu. Tam w tej khęgzy ſtaj potom hromadze bydlíkoj. Wón khodzeschke na dny, wona wobſtar domjaze dželo, kusk pola, a poſdziſcho ſwoje jenické džeczo, Hanku, kotrej ſ bojosegi Božej, ſ pěknosegi a ſ dželawosczi wukubla. Tu naſta něhdyn rano hara — ja běch runje džen predy na tule faru pschęzadženy — ſo ſu Herzineho muža ſe Sprewje wuzahnuli. Guttſje budze to tsi lěta, wém ſo na tón džen dopomnic, kaž by to wčera bylo, dokelž bě po zykej wžy wulke běhanje, a wokolo morweho ſtejachu zyke cřjodý, dokelž jeho wſchitzu jako dželaweho a sprawneho muža ſnajachu.

„Je dha jeho ſchtó moril?“ woprasach ſo tak duzy. „Abo je ſo ſatepil?“

„Moril?“ wopjetowasche ſaraf někak czežby. „Je dha czi starý wojsk wo tym hzo powjedał?“

„Uni ſlowa.“

„Ssurowe žałozjenje wudowine a ſyrotzynie njetrjebam czi wobſchernje wopjadowac“, powjedasche pschęz dale, „a ja mějach ſawerno cžinic, ſo bych jej ſ troſtjom poſhlnil, křeſtehož može jeno nabozniſtwo ſicicž. Žeju bołosz bě nježměra, dokelž bě kloboko we wutrobje. Wo wžy ſo něchtotkuli wo Holaskowej ſmjerce ſrězeschke a tu a tam ſo ſpodiſine wězhy powjedachu. Morwe cželo bu namakane na ſawzy, kž mjes Mlynkowym a Hobrakowym kublom psches Sprewju wiedze. Njebožowny wiſasche ſ prawej nohu mjes hrabami jeneho ſtolpa, na kotrej ſo tuta ſawka ſepjera. Pschellate wobloženje bě na njej na jenej ſtronje ſlamane; tam je njebožowny paſ ſam padnul, paſ je jeho tam nictio — cžiſnul.“

„Po taſkim tola?“ naſpomnich ſ pschibjerazej wezipnosceju.

„Pſt! ſchtó može to wiedzec?“ rjenu ſcheczel jara khutnje. „Holask bě w tym čaſu w ſamźnej wžy, hdyž bě wčera kwaſ, zyky tñdzen na džele a khodzeschke wjecžor w džesaczh domoj. Bur, pola kotrehož dželasche, nala jemu na puć ſoſtico ſitnho; ale Holask ſo jeho lědma dōtknu, pschetož bě ſ zyka jara měniwych a pszechę ſtróſwym. Bě teho dla njemózno, ſebi myſlicz, ſo by ſ pjanosceju do rěki padnul. So by ſebi ſam ſiwiſenje wſacž chyl, na to njeběhū myſle, dokelž bě ſczerpliwej a ſpojonej myſle; a duž njewoſta khiba ta možnoſc, ſo bě ſo pschęſara kruče wo wobloženje ſpřet, ſo je je ſlamal a ſo tak ſnak do rěki cžiſnul. Wě ſo, pschęzivo temu ſrězeschke ſaſo něčto druhe. Neſch ſtary wojsk ma mjeniujy waschnje, ſo ſebi druhdy do wokoliny wündze a ſo hafle ſa dwaj, tſi dny ſaſo wrózgi. S taſkeho wukhaba wrózgi ſo wón tež runje tamon wjecžor domoj a runje pola Sprewje, hdyž bě doſchol hacž i Hobrake ſublej, klyſchesche nehdze pola ſawki hloſy, kaž bych ſo dwaj, tſio ludžo wabzil, haj, tež ſchylscha wſchendy Hobrake ſakr: „Cžert a helal!“ Dokelž paſ bě tolſta cžma, njemózſeſte hewal ničo roſefnacž, a hdyž hacž na ſawku dónđe, bě kolo wokolo wſcho cžicho. Po cžmje njepnuty ani, ſo je wobloženje ſiemjene, a tak pschitupi domoj, bjes teho, ſo by ſchtó w tym rjek. Zonje hzo ſpaschej, a cžakaschej Holaska hafle naſaſtra domoj. Ale hdyž tu jeho wbohi wui naſaſtra morw ležesche, tu pocja, wě ſo, wojsk powjedac, a ludžo wjerczachu ſ hlowu. Bě džě po zykej wžy ſnate, ſo ani Mlynk ani Hobrake ſjebohemu derje ſmyſlenaj njeběſtaj, a ſo jeho wot teje khwile, ſo bě ſebi jeho Hanku wſala, pschęzehaſtaj, hdyžkuli bě ſimaj možno, a to tak, ſo jemu na ſwojich gruntach ani najmjeniſcheje ſaſtužby njepchęſtaj a tež do wſchech pschibusnych křaſtaj, ſo bych ſo ſa ſaneho džela njedali. A ſkónczne naſta ſi teho taſka hara, ſo dyrbjeschke ſo ſudniſtwo do teho měſhcz; ale pschi tym ſo ničo njewuſopa. Hobrake dopolaſa, ſo bě tehdom ſ Mlynkom a ſ druhiſimi hacž do poſdnieje noz̄ w křežmje; naſch Franzowsa paſ je jara dobra a cžestna duša, hacž ſo by ſ teho, ſchtó bě tehdom wjecžor ſaſtyschal, hnydom ſkórgbu ſcžinił, a kaž bě tež pschi tak njewěſtym podhladze pschęzivo taſkimaj bohacžkomaj ſchtó wuzinicz chyl? S jenym ſlowom, Holask bě morw, bu poſkowaný a potom je ſo na zyku wěz ſabylo. Zeno to bě mnohim džinwo, ſo Mlynk bórsh po tutym podawku wofyroczenu Hanku do ſlužby wſa a jej wjetſchu mſdu dawasche, hacž je jow waschnje, runje tak, kaž by jej něčto ſarunacž chyl. Ale druſy pichipiwachu to dobrocziwoſcji Mlynkowje ſony, kž bě ſ Hertu ſiwiſenja jara dobra; wſchal ſa pol lěta na to njemózſeſte ani burowka ſadžewacž, ſo by Mlynk holzu ſaſo njewuſnał, hdyž mjeniujy widzeschke, ſchtó ma syn myſle.“

Po tutych ſlowach ſo pschęz ſotmjeſza a ſo ſamýſli; ale ja njemózach wezipnoscej pschewinacž a načiſnuch praschenje: „A taſke je to nětko?“

„Nětko“, wotmolwi pschęz, „nětko pschitupi Holaska ſmjerce ſaſo do rězji. Psches to, ſo je wčera Mlynk ſ Hanku tak hrubje poſakhadzal, je ſo naſchemu invalidze ſolcž pschelaka, a ja mějach cžinic, ſo by ſaneje njewuſitneje hara njenacznił. Powjedasche mi, ſo dženja ſa zyku nōz wóčka ſańdzelik njeje, ſo je jemu wbohi Holask na wutrobje ležał, a ſo je ſo ſemu ſtajnje ſdalo, kaž by klyſtyschal Hobrake: „Cžert a helal!“ Haj na ſpodiſtne waschnje měſcha netk tež ſtarého Mlynka do teho, a —“ pschitaji pschęz ſi cžidimi ſlowami — „rjenu mi predy bjes ſtracha, ſo chyl na to pschihahacž, ſo ſtaj taſ dwaj buraj wbohoho Holaska ...“

W tym wokoliku poſtrowi jara ponížne mojeho pschęzela starý mlynki ſ mlyna, kž něčto mlynkſtich ſektorow i ſtowarjel njeſchke. „Cžecze ſi naſchnej ſtaré maczri?“

„Haj; kaž ſo wiedzec mlynkej maczri?“

„W noz̄ bě jej ſle, ale na ranje ſu bołosz ſe popuſtacž.“

„Je pola njeje ſtak poſhyl?“ woprasach ſo pschęz.

„I ně!“ rjenu ſlowa. „Wona njeheschke na ſone waschnje, ſo by ſo po njeho ſtak; ale chyzche jenož Holaskez Hanku mieč, dokelž je ju psched dwemaj ſtak ſtak jara derje hlaſala.“

„A ſu jej jeje ſadoſcž dopjelnili?“

„I to wěſcze, knieje! Džomka ſ ſubla, kž ſo tež ſa zyku nōz wot ſo ſa ſtak hibnula njeje, je hnydom po Hanku poſhlaſa.“

Po tutych ſlowach ſmoy ſo roſefhloj a lědma, ſo by cžlowjef Wótcze naſch ſo pomodlik, ſtejachmoj pola mlyna, kž jara rjenje lež a bě jara rjenje wutwarjeny.

(Polkroczowanie.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wulkich wobſchernych pschihotach wotby ſo dženja we naſchnej Michalkej wobſadze wažny ſwiedzen. Wón

placzesche pochwyczenju naszych nowych wot kniejsa Wernarja w Małym Wjellowje latych swonow. Wokolo połodnia podachmy ſo fe wszech naszych wołanych wšow po nje do Małego Wjellowa. Tam wupyschichu kwydżenſte kniejszy naſpriedy tſi woſy, na ketych swony ſtejachu, ſ pletwami, wěnzymi a kraſnymi ſ liscza a ſ kwetkow ſhotowanymi krónami. Kniezna Kalichez poſtrowi nowe swony ſ pschihodnymi hrónežkami. Pschi bratrowskej modleſti poſtrowi je tež hacž na naſwutrobiſho knies Mało-Wjellowskij duchowny Becker, jim Boże żohnowanie ſa jich wyſoko powołanie wuproſchujo. Ma to pschiftupi ſbyn njebo wyſoko czeſczenego, ženie njeſapomnjenego L. duchownego Jakuba, knies duchowny Jakub ſ Njeſhwaczidla, ſo by jako ſaſtupjeſ luboje Jakubez ſwojby, kotrež je ſ boryhatym wuſtawom a darami Michalskej woſadze naſtorč a ſ wjetſcheho džela tež móžnoſć, hebi w tu kwyliu nowe swony lecz dacž, poſtciſka, ſwoje wjeſze na derje poradzeńych swonach wuprajſ a ſ hľubokosę ſwojeje wutroby Mi-chałej woſadze pschał, ſo by wot nělta ſtajnje pobožniſe, ſwérniſe a wěrniſe w wutrobach noſyla a wopominala te ſłowa, kotrež budža jej nowe swony pschivalacž: „Czeſcz budž Bohu w wyſkoczi, mér na ſemi a czlowiekam dobre ſpodobanie“. Nělko ſběže ſo ſrijadowany, njeſchewidźomny kwydženſti čžah, w předu 37 jěſdnych na ryckych konjach, ſ wjetſcha ſ nowymi ſedlami a wuſdami wupyscnych, kraſny to napohlad! ſo nimi džehu holzy a hólzy ſ prěnich rjadowinjow wſchitkých woſadnych ſchulow ſe ſwojimi kniejsami wučeřimi. Kuny pucz psched swonami kroczeſche wotroſczena mužka a žonſka młodoſć ſe ſwojimi herzami. Wſchitke kwydženſte kniejszy běchu w bělej draszcze, wupyschenej ſe ſelenymi ſcherpami, kózda mějſeſte eſeujoſy wěnž na hłowie a ſaprijenzowym wěnž w ruzy. Dale běſeſe ſhobi w kwydženſkim čžahu Židowske mojerſte towarzſto ſe ſwojej khorhoju a Židowska móhnjowa wobora džeržesche wubjerny porjad. Prěni wos ſ wulkim swonom czebnjesche 6 ſylnych czornakow kniejsa kublerja Hermana-Tſelanſkeho, do druheho wosa, wot Wuriskeje a Gřechinſfeje młodoſćje ſe ſelenymi pletwami a ſ bantami w herbſtich barbach wupyschenego, běchu 4 kraſne ſ bantami w herbſtich barbach debjene konje kniejsa kublerja Hermana-Wuriskeho ſapschehnjene, ſ tſeczemiu woſej bě knies Jeremias-Ratajowski dwieu brunaczkow pscheczelne poſtciſil. Ma zlykym puczu čžah tybzaz pschihladowarjow wobrubjowachu, a pschezo a pschezo ſaſo ſ nich te ſłowa ſlyſhachmy: „Taſku kraſnoſć hiſhceze Michalſka woſada ženie widžala njeje“. Pschi Židowskej džeczgazej wukhowatni knies farat dr. Kalich ſ gmejnſkimi a zyrlwinſkimi ſaſtupjeremi a ſ mnohimi hoſćem do čžaha ſaſtupi. Knies diakon Rāda bě jemu hłgo ſ Wjellowa ſhem pschizkuſchal. Zlyk Židow bě wot ſapochatka hacž do kónza ſ cęſtnymi wrotami, pletwami a khorhojemi rjenje wupyscheny. Pschi ſaſtupje do Židowa herbſki napis, ſ wěnzym wudebjeny, ſe ſečhowažymi ſłowami swony witasche:

Synki mera fizyczecz dajcze,
Kszechczanstwa moz wuwołajcze,
K Bożej służbie pominajcze!

Na herbskich hrjebjach stupichu mnosy drusy hosczo do czaha. Wokolo $\frac{1}{2}$ 3 hodzin dozpi czah swjedzieniske mestno pola Michalskeje zyrlwse. Wotrosczena mlosocz festupa zo na wotewrjeny pucz, mjes tym zo zo pscheprschenni hosczo a gmeinszy fastupjerjo do bliskoscze pschi zyrlwi natwarjenieje kletki podachu. S hosczem vechu tu jako fastupjerjo kralowstch wyschnosczw f. hamitski hejtman s Bezschwitz, f. wychschi zyrlwincki radziczel Keller, f. schulski radziczel Rabiz a f. kniezerstwowy assessor Honovsti, dale jako fastupjet tollaturn knies mchczanosta dr. Kaeubler s nekotrymi mchczanskim radziczelemi; dale vechu pschitomni wschitzn knieza duchowni Petrowskeje wojsady a knies farak Skala a knies kaplan Rencz s katholske herbske wojsady „Mascheje lubeje knjenje”, knies duchowny Becker-Makowelskowstki a pschedstejer tamnisckeje bratrowskeje gmeiny knies Dobler, knies swonylijek Werner, twarski knies mischr Voitel a drusy. — Sawod f. po-fwjeczenju nowych swonow podawasche po wuspiewaniu prjenjeje scituze f. therluschka: „Budz khalwa Bohu znamemu” f. diaf. Rada s wubjernej herbskej rečku, w kotrej zo wojskiej napiskma swonow dzierzesce, tuz rěka:

"Czesz budz Bohu w wykrosczi,
mier na semi a clobiekam dobre spodobanie".

— Nowe swone maja szczegowala wobrasy, tak mjenowane emblemy a napiszma: preni ma „ruk” a jato napiszmo: Clesz budz Bohu w wyzlosci; drugi ma „jehnjo” a napiszmo: Mér na semi; treczi ma „holba” a napiszmo: Clowiekam dobre spodobanje. Tute napiszma fastupja s polnym prawom jara derje clowiske mjena, kajez su hewat swonam dawali. — Po wuspiewaniu nemiskeje khierluichoweje schtuczki: „Allein Gott in der Höh’ sei Ehr” — stypi knies farač dr. Kalich na kleiku a dzerzesche duchapolku, wscheje zławy hódnú nemisku recz. W sapoeczku podawasze w njej wschelake stawisnische wopominanja,

ſ kótrychž na pschikkad ſhonimy, ſo ſu stare, nětko wotſtronjenie ſwony po dohholétnej ſlužbje w Pětrowſej woſhadze 63 lét doho Michalſku woſhadu k Bozej ſlužbje wołale. Tola pak ſu stare ſwony ſwoje miedzowé kublo nowym ſwonam wotſtipile, tak ſo budža tež hiſhcež ſ nimi ſobu hloſowacž do jandželskeho pschi Jeſužowym narodže ſpěwaneho thérliſcha: Čeſcz budž Bohu w wyžkosczi atd. Potom wulogewaſche knjes duchowny w ſara rjanej, wutrobu hluboko hnuijazej ręči woſraſh a napřímo, liž na nowych ſwonach ſleja. Woſkebje wuſběhnu wón, ſo pschifamkuwſchi kſchijzowemu powyſchenju, ſo ſu tež nowe ſwony powolane, kſchijz Chrystuſzowy, jadro a hweđu naſcheje wěry powyſhecž. — „Njech klinčgi“, džesche wón, „iich hloſ nětk a w dohlich pschichodnych čaſzach horje do wyžkoscze, wón do woſhadu a nu tě do wutrobow“, a njech je pschisporjet čeſcze Božeje, mera na ſemi a Božeho ſpobobanja na wſchech ſobuſtaſach lubeje Michalſkeje woſhadu. Skónčnje požwjeſci duchaſelný předat nowe ſwony w injenje Boha Wótza, Gſyna a ſhwjateho Ducha. S horzej modlitwu, ſ wuſpěwanjom thérliſchowej ſchtuczki a wótczenaſcha ſtončji ſo kraſny ſhwjedzeň, wo kótrymž budže ſo wěſcze hiſhcež džecži-džecžom powyſedacž. Vorſy na to ſběhachu ſo nowe ſwony na iich njebjieſam bliſſhi trón a roſnoschachu potom wjeczor wokolo ſedmich ſwoje čiſte harmoniske hloſy daloko a ſcheročo w czichim powěſſie, ſ tym ſo tež ſwojim bratram na wſchitkach tſjoch druhich Budyskich zyklwjach lubje džakujo ſa iich pscheczelne powitanje do města. — Wěſcze ſaczuwa zyla Michalſka woſhaba wutrobu džakownoſcž napshecžo k. Wernerej ſa wumjekſi, derje poradzeny a tež ſwonkownje kraſnje wuhotowaný ſkut.

— Wojszy 103. pęszejego regimenta, w Budyschinje w garnisonie ho, hu zo średu wieczor s manevrow wrózili.

¶ S Czempierz. Na jahrodze tudomneho kublerja knjefa Mlyntka
jena jabloni, na kotrejz khiero wjele plodow wiša, s nowa kczeję.
Schtom je husto s kczenjemi wudebjeny. Plody, wot kczenjow wob-
date, dźiwny napohlad posliczeja.

S Mniszchonza. Sandżenu kobotu psched wjeczoram je w skale w Czornych Mołkizach dżelaczer Jan Probst s Mniszchonza do wilkeho njesboža pschiškol. Wón zo wobkuje, pod wós pschińdze a wós połny kamienjow jemu psches život pschedźe. Njesbožowny, 55 lét starý, je na to w nozy $\frac{1}{2}$ 12 hodzin po czejkich holosczach wumrjet. Wón wudowu sawostají.

S Hodžija. Nasch zyrlwiny twar a dostoje wuhotowanje nascheje ponowjeneje rjaneje zyrlwe se wschelakich stron najluboscigiswische podpjeranie doftawa. Tak je nam na próstwu nascheho knjesa fararia lic. theol. Jmicha wyfoke krajne konfistorstwo 7600 hrinow darilo. Tak dawa jedyn ryczertkublet ham na swoje sliczbowanie jene zyrlwiny wolno s wożebnym snamjenjom Chrystuszołego naroda wudebież. Tak fu domjaze młode holzy nascheje wožady sberku dobrowolnych darow bjes bobu naprawile na wobstaranje noweje woltańeje płachty s běleho židzaneho damasta, kotaž by ho w Draždanskim diakonizynskim wustawje najrjeñsho wuschiwała. K temu bę s najmjenischa 500 hrinow trjeba. A hlaſ, sa krótkie schyri njedzele běchu kniežny Maria Pilzez s Hodžija, Hana Žurez s Delnjeho Hunijowa, Hana Smoliz s Leschawy, Maria Jordanez s Préczež, Alma Hermanez s Luthyjez, Helena Hajnez s Kaney, Maria Smoliz se Spótez a Selma Kschizanez s Prahi, hame derje składujo a pschinischki swojich tematskich sberajo 612 hrinow nahromadžile. Wjena wschitkich lubosćiowych dawaczeckow budža w fariskim archivje s dopomijeczu skhowane. S tym fu pak tež nasche wožadźine holzki najrjeñshi pschikkad na to dale, so nacha zyrlwe woltańe płachty wschitkich pječ liturgiskich barbow doftanje; pschetož borsy po tym by bjes knjenjemi sa czerwieniu woltańu płachtu hromadžicę pocza.

S Ćornez. Tu je semrjet a budje njedzeli dopoldnia w Baczonju połkowany knies kublet ſaku b Rjencz-Walda. S nim je herbske rataſtvo jeneho s najlepſich hóbustawow ſhubilo. Wo-ſebje wulke ſałkužy je ſebi njebo Rjencz dobył wo herbske burske towaſtvo, kotrehož městospchedzhyda bě wot ſpočatka, a jako taſki měsjeſche konſum ſa zyle towaſtwo wohstarac̄. Won njeje žaneje prózy a žanych woporow lutował, ſo by pomhał, herbske burſtwo ſdzerzeց a poſběhnuć. To je wſchēm, tiz ſu jeho njeſebiežnu wu-trobu, jeho c̄iſtu, ſa wſcho dobre, woſebje ſa Sſerbſtwo a herbske burſtwo ſahorjenu powahu ſnalt, derje wědomne. Hizo wjaz lět bě njebočic̄zki khorowaty, ale ſ tym njeđa ſo wottraſhiciż, winowatoſcze, tiz bě na ſo wſał, tež ſhwēru a ſhwērnje dopielnic̄z. S tym pat bě ſebi poſchitkownu dowěru, c̄eſc̄z a luboſc̄z ſcheročo a daločo po herbskim kraju dobył a ſawěſcze budje burske towaſtwo jeho ſmjerčz njemalo wohzarowac̄, kotremuž je ſwoje bohate naſhonjenje a wſchu

twoju lubuscz woprował. Njebo Stjencz mějesche też wulke saſzlužby wo natwarjenje krafneho gotiskeho doma Božego w Baczonju a budże něko jedyn s přenich, kiz pod klódnymi muriami tuteje ſwiatniqy wotpočjuja. Njech Boh jemu nadobnje mytuje, ſtoťož je jow tak nadobnje wuhywał.

S Minakala. Sańdżenu njedżelu fu njedaloko naſčeje wzy w kęſtach pschi Budyskiej dróſy ſiwnoſczerja Behra s Klukſcha wobwěñjenego namakali. Psched z njedżelemi bě ho wón, wot cęglic myſklow wobjaty, s Klukſcha wothalil, a fu ſa nim w tutym čaſu podarmo pytali. Jego fu w Minakali poħrjebali.

— Sańdżenu hrjedu popołdnju $\frac{1}{2}$ hodžin fo wobydlerjo naſčeje wzy s woheňwelanjom do ſtracha ſtaſichu. Paſeſche fo w jenej komorje pod kožom w domskim ſiwnoſczerja Jana Schustera. Hijo fo czorný kur mózne ſi wołnom won walesche. Ssuždom, kotsz běchu fo wóhnja ſi čaſom dohladali, fo poradži, jón bory ſhaſcęz.

S Rakez. Wutoru w nozy je fo tu klómjana fajma, tudomnemu knieſtwu kluscha, ſpalila. Kaf je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Lubija. Njedżelu je fo tu nowa katholska zyrkej ſwjetzenzy poſzwiecęla. Pschi poſzwieczenju fo kl. biskop dr. Wahl, klóſtrski probſt Loischer ſi Marijneje Hwědy, kanonik Blumentritt, farat Skala seminarſki direktor Löbmann a katechet Sarjenk ſi Budyschina wobdželiču. Tež wychiſhi ſaſtupjerjo Lubijſkeje wychinoſce běchu pschi ſwiatocznosczi, kaf tež pschi poſdziszeſte hoscenje pschitomni, pschi kotrej knies biskop dr. Wahl ſi přenich klawu Jego ſwiatosz hamza a Jego Majestosz ſakſkeho kraja klawesche. Vjes dalszimi klawami fo jena wot wychiſcheho hamtskeho kudnika Bauera, jako pschedzhyd evangelskeho zyklwinskiho pschedstejicžerſta, katholſkim ſobuměſtčaganam wuniezy, a fo tale klawa na mér vjes ſcheczijanslimi werywusnaczeni se ſpokojenjom pschiſa.

S Biskopiz. Sańdżenu njedżelu fo tu ſhromadzisna antiſemitiske ſtrony woblywaſche. Na njej wobſamkuhu antiſemitiſke krajne towarzſtvo ſaložicž. Jego Majestosz ſi kral Albert ſo poſtron poſzla, na ktryž tón wotmolwi: „Wutrobný džak ſa pscheczelne poſtronjenje. Albert.”

Priopk.

* Puczowanje zuſy do Dražđan, kotrej hewač w septembrie najſylniſche bywa, je ležka jara woteberało. Wjele hoscenzenow ſteji nimale proſdnich, wjetſche hoscenzy nimaju wjazy hosczow hac̄ hewač. Skoro čiſeje fu zuſy ſi Ameriki wuwostali.

* W „starym dobrym čaſu“ ſebi móř na jednore waschnie wotdžerječ wiedzachu. W Miſchnje pod ſchlezu piſmo ſe 16. létſtoſka wiža, kotrej ma ſo tak: S tutym warnujem ſuczowanjom, ſo tych, kiz ſi Čech a ſi Morawy pschiſtu, ſo ſi nam do kraja kranu a ſo lepič dadža, hnydom wobwěñnym.

* Žałosne njeſbože je fo njedżelu wjeczor na želeſniqy njedaloko Kózchenbrody ſtało. Krótko po 6 hodžinach želeſniczym wothladować Beuchel ſi Čicžewika po ſwojej čarje džesche a ſo pschi tym ſi čaſom, do Varlina jědžazym, ſetka. Vjes tym ſo ſo won ſi boka njeho poſtoji a ſwoju ledzbiwoſć na čaſh ſložomasche, čaſh ſi Lipſta pschijedze a Beuchela, hrjedz kolje ſtejazeho, pschijedze. Beuchel, 50-létny woženjeny muž, kiz hijo 23 lét dołho ſluži, bu žałosnie do kruhov roſtorham, ſak ſo hnydom wumrje. Won čaſhje ſo ſa dwé ležje na wotpočink podač.

* (Kaf ſo tajkim dže, kiz ſi Hamburga abo ſi jeho wołonocze pschiſtu.) Jedyn pjeſtaſki, ktryž bě w Harburgu ſi džela poſłany, pschiſtne puczuo do Salzhausenſkej bliſtoscze, hdzej w jenej wzy pſhenozowaſche. Dóry ſeſche ſo tam poſtejcz roſnięſta, ſo je pſhenozowaſt ſi Hamburga pschiſtchol. Duž bu w nozy wołolo jeneje njeſmialne ſe ſpanja wubudzeny. Gmejnſki pschedstejer ſtejſche psched jeho kožom a mějſte ſchtyrioch wotročkow ſi zypami wobrónjenych ſobu. Gmejnſka klawa pschiſta ſjeſtne, ſo dyrbí ſa 10 mjeñſčinow ſwoju hofpodu wopuſtejicž. Jego wupravenje, ſo njeje ſi Hamburga, ale ſi Harburga, jemu ničo njeponhaſche; dokež možl kholeru roſnięſt, dyrbjeſte dale puczowanč. Kruch pschede wku dohlada ſo na proſdnym meblowy wós, ktryž ſo jemu ſa naſhwilne pschednozowanje kholmiany bycz ſpashe. Ale ſedom bě hodžinku dołho w nim poſpač, naſtroža jeho klyne buchanje do wołna a psched wosom ſtejſche woſowy wobſedze, ktryž jemu ſi natylanej tſelbu ruce ſi woſa wuleč ſasche a jeho proſtwinu, jemu tola ſi najmjeſtſha hac̄ do ranja hofpodu popſtejcz, ſi poſbehnjenej tſelbu wotpočaſt. Po tajkim bě druhi ras wupokaſam. Po dleſhim puczowanju hakle wbohi čzlowiek ſmilne dushe namaka. Jego kolegojo jemu wotpočink w ſwojej pjeſtařni poſtejicžu.

* (Smějazy herba.) Młody Frankfurtski měſchczan, kotryž bě 1887 starszeho muža ſe žołmow Dunaja pola Budapeſta wuſhował, bu tele dny na ſwieszelaze waschnie pschewapjeny. Frankfurtſke kudniſtvo jemu woſjewi, ſo je jemu muž, kotrejuž je ras ſiwojenje ſbžerlač, ſwoje zyłe ſamojenje, 230,000 ſchēſnakow wuſciniſaze, wotkaſač. Njeboſcicžki bě w ſwojim testamencze pschiſpom, ſo fu to najrieniſche lěta jeho ſiwojenja byle, kotrej je po ſwojim wuſhowanju ſiwo byl.

* W duchownym ſaczeſmienju je wutoru blidat a korejmat Haſtein w Raſchawje ſwoju žonu, džeczi a ſebie ſameho ſkonzowac̄ ſpytał. Hijo ſobotu bě won mordarſtvo wumjeſcz chył, hdzej bě tſi wótre ſeſterje ſi hlowam kožom ſhownał. Žona a starszhi ſyn běſtaj nana wobledzbowaloſj a ſekery wotſtronitoj. Dokelž bě ſo ſobotu a njedżelu wjele hosczi naſchlo, je ſo naſſerje Haſtein wot ſwojego wotpohladanja wotdžerječ dał. Wondželu rano ſyn nana do komory ſaſtupicž wuſhla. Haſtein widziwſhi, ſo je ſyn hijo wozucizl, ſi komory ſaſo wuſdže a ſo do pôdlaſkeje komory poda, hdzej žona a džeczalétna holza ſpashe. Hnydom běchu ſchili ſkyſhceč, a hac̄ runje ſyn hnydom pschiſna, bě hijo nan macz a ſotru žałosnie ſi kožu ſrubal. ſsyn nana wot ſady webyſchimnuwſhi jemu ſabžewa, mordarſtvo dokonječ. Holza bě do wobličja rubnjenia, tał ſo je poł wucha wotrubnjenie, lizo, ruzy a noſy fu ſtrachne ſranjene. Macz, kotaž je ſo naſſerje wobarala, fu ruzy a hlowa ſrubane; wona je teſko krwe ſhubila, ſo je ju womora wobjala. Haſtein je w dobrých wobſtejnosczech, a njemóža ſebi wuſožicž, cęho dla je njeſtuk ſobeschol.

* Na žałosne waschnie je jedyn nadrózny dželacžet na dróſy ſi Herforda do Bielefelda wumrječ. Parne walza tam ſi nowa poſypanu dréhu runa. Smesboženy ſo ſi walzu parafše, a na dobo ſo wona ſahiba a dželacžerja pod koła čižnu, kotrej jeho do čiſta roſmjeſzechu.

* Namakanje ſlebroweje rudy pola ſenurowa w Rybnifim wołrjeſu je wulke ſpogživanje nacjinito. ſhorsa wychnoſce da tam podſemju pschedp towac̄. Hdzej běchu tam hizom wuſhlo a ſo dojwerczeli, wjerczachu ſi njeboſom hifcze hluſe. Duž ſtorczechu na ſwojotm ſamjen. Njebos wuzahnuiwſhi namakachu na nim ſlebrowu rudu. Dalishe wjerczenie a chemiſke pschedp towac̄ doda, ſo ſu ſlebrowu žilu dowjerczeli. Nek budże ſo tam ſi možu ſa ſlebrom rycz, dokelž je ruda na ſlebrie bohata.

* Mandžellſtaj, w Doleſtadtſkim měſcze w Winje wytlaſzej, ſiwoje pječměſhac̄ne džeczo, dokež ſpashe, ſame doma wotſajſtaj, ſo byſtaj ſebi něſtuo wobſtaraloſj. ſso domoj wróčo mandžellſtaj wot ſužodow ſhoniſtaj, ſo džeczo hijo ſchtrórcz hodžiny dołho žałosnie ſchreči. Połnaſt ſtracha ſtarczej do wobydlenja kluwatschtaj a ſaſtupiſchi wohlaſaſtaj, kaf kocžka ſi wołnom won twóchnu, kotrej běchu ſabyli ſamknueč. Dale pak ſo tež naſtróženaj dohladaschtaj, ſo bě ſo džeczu ſi ruci, ſi kolekci wižazeje, małuſki wotkuſnuk a ſo kruch miaſha wukuſało.

* (Poł ſta hriwnow ſa wuſy [Schürrbar].) Nekotryžkuli' kiz ſo po nich ſedži, by drje radž 50 hriwnow dał, haj ſnanu hifcze wjazy, možl ſi je doſtačz; tał wjele pak poſlički wondano w jenym Eſenſkim hoscenzu jedyn pschedupz jenemu ſbožownemu wobſedzejerſi ſa jeho rjane wuſy, a pschedpoda hnydom te 50 hriwnow jenemu tſeczemu, kiz ſobu ſa blidom ſedžesche. Ale ač, kaf pschedzpanje wobličjo čiňeſche won, hdzej ſebi tón brodačk bjes tomby britej wuproſy, ſiwoju brodu wottruha, a jemu ju podawſhi ſebi te 50 hriwnow žadaſche. „Što ſebi myſliſh“, džesche na to pschedſczeny, „kym wſhak tola jenož žortowat“. Ale wottruhanj njebe ſi tym ſpokojom, ale ſaloži ſkoržbu na njeho. ſsudniſtvo dashe jemu prawo a ſaſudzi wobſkorženeho ſi ſaplačenju tych 50 hriwnow a wſhēch naſtath ſhóstow. Wotſudzeny ſo něko jara hněwa, ſtož jemu nicto ſa ſlo měč njemóže, woſebje hdzej woſomni, ſo je pschedlepanje broda mjes tym nimale ſaſo narotſa.

* ſſebei ſi wobjedej kurwotwu tſelicz a ju ſi 240 hriwnami ſaplačicž dyrbječ, je njeſdawno jedyn njedželli honječ ſbože a njeſbože na dobo měl. ſtadlo kurwotwów bě nadeſchoł a jenu ſi nich ſaſelič. Potom bě dale ſa ſtadłom ſhak a hdzej bě ſo ſaſo ſlebnuſt, ſi nowa do njeho tſelič, ale město kurwotwy konja na paſtwje trječiſt. Kón dyrbjeſte ſo moricž a njedželli honječ dyrbjeſte jeho ſi 240 hriwnami ſaplačicž.

* Kaf može ſo tajſtemu hicž, kiz psche wjele kholerinhych krepkow wupije, ſe ſczechowazeho podawka ſhonimy. W kupjelach Lippſpringe, hdzej dwé njedželli dołho dwé kompagniſt jegerjow ležeschtej, ſupiſtu ſebi njeſdawno mnosy wychiſhi jegerjo w haptzy bleschki tał mjenowaných kholerinhych krepkow. Jedyn ſi nich, kiz ſebi myſliſh, ſo tajſte krepki

na człowieku wjele njejamóza, poł bleszki na jene dobo wupi. Hnydom pak pocza jeho w żoldku bolega, bórsh pschimnuchu jeho se żałostnymi boleszciami widliszcza. Dokelż sawokanemu lěkarzej khorocziniu winu njejjewichu, tón pschihobne ſredki nałożecz njemóžesze. Duż khoty naſajtra wuſnu a wjazy njeſotuczniwchi na tſeczi džen ſemrje.

* Dla ſkonzowanja žony pôſteſkeho ſaſtojnika Manzela ſańbzenu ſobotu na mordarſtvo, paduchoſtvo a pschekhowanie winowanaj wučobnik Ota Wagenschüz a dželaczeſer Ota Neukamp psched thostanskej komoru w Barlinje ſtejachu. Manzelowu běchu 4. meje w jejnym wobydlenju w Barlinje morwu namakali; jejny muž ho runje ſe ſtelesniczneje ſlužby ſ Danziga wręczi. Blízſche pschepytanie wupokasa, ſo bě ho njeſtuk hido džen prjedy ſtał a ſo bě ho něhdze 180 hriwnow pjenies kranulo. Manzelowa bě 44 lét ſtara a bě ſe ſwojim mužom w ſwođownym mandželſtvoje ſiwa. Wona bě ſi wěſtej Wagenschüz ſwóſbu wuſko ſpſchęzelena. Halka ſa někotre nježele ſo poradži, ſi wuprajenow dželaczeſera Neukampa, paduchoſtwa dla ſajateho, wuſtuſhowacz, ſo je mordarſtvo 18 lětny wučobnik Wagenschüz, kyn ſinenowaneje Wagenschüz ſwóſby, wobeschol. Tutón ſo tež bórsh wuſna, ſo je wutoru 3. meje popołdnju, wot Neukampa nawabſeny, Manzelowu w jejnym wobydlenju ſi wótrym nožom do khrisjetu ſkóř, a dokelž je ho žona hiſchče torhała, je ju ſe ſtelesnej pschedſtawku doſarafyl. Na to je ſa pjeniesami pytał. Wón je něhdze 180 hriwnow namakal, do kotorýh je ſo ſ Neukampom dželit. Gswój džel je Wagenschüz w towarzſtwie njerodnych žonſkih pscheczin. G pschekſchenja ſo wupokasa, ſo bě ſkonzowana młodofstnemu mordarzej předy wjele dobrotom wopokasa. Wagenschüzka a Neukampa, kik bě pochnuwar ſi mordarſtwu był, ſi najwyſhſhemu ſaſtonfemu thostanju, ſi jaſtu na 15 lét ſaſhodžiſu.

* Satraſhne njeſedro je 7. ſeptembra w wokolnoſci Wulkeho Waradina w Wuherſkej wulke ſapuſczenie načiniło. Kruph w wulkoſci kuryazych jejow padachu, ſapuſcicu winizy a ſadowe ſahrody a mjeniſchi ſkót ſarachy. Wětr hěchi wotky a ſchtomy wuvala. W Droschegu a Gr-Adanu ſu pschi ſatrafchnym njeſedrje człowiekojo ſiwiſje ſhubili.

* W Męzu je 5. ſeptembra jedyn ſtelesniczny ſaſtojnik, kotrehož žona pscheczivo njeemu na dželenje mandželſtwa ſkorjeſche, w tym wokomiku, hdyž ſudniſka komiſija w wobydlenju mandželſteſu ſudniſe ſygle pschilépi, ſwoju žonu ſi revolverom ſatſeli. Wona hnydom wumrie. Potom ſo ſaſtojnik do huby tſeli a jako cželo ſi ſemi padže.

* Wo ſrudnym podawku ſo ſ Conde-Folie w Franzowskej piſce. Žona jeneho tamniſcheho ſtelesniczneho wothladarja ſo pschi pschibljenju cžaha dohlada, ſo jejna dženeczka na koliſi hraſtakhe. Wona ſi dženeczku hraſtasche a jo ſhabnu; tolá tež muž pschifoczi, ſo by wobej ſi koliſi storhnul; tolá w tym ſamym wokomiku, hdyž ſwoju žonu ſa ruku pschimnu, cžah pschihna a nana, macz a džeczo roſmiecze.

* Njehanbiczyw rubježniſki nadpad wo njeveſtoſci w ſnitskownym Mexiku ſwědczi. Agent krajneho banka čyžsche 10,000 dollarow do Mazhatana pschijecz. Pjedžo mužojo ſi nim jako pschedwodnizy psches hory Sierry Madre cžezehu; jich rubježniſzy ſi ſakańczy nadpadzehu. Pschi prěním ſhromadnym wutſelu rubježnikow tſjo mužojo padzehu. Hacž runje ſo cži tſjo druhy wobarachu, buchu bórsh pschémōženi. Jenož jenemu pschedwodniſkej ſo poradži, cžeknuć, a tuton powiſecz wo rubježnym nadpadze do Durango pschijecz. Sa rubježnikami ſu ſo wojozy puſchczili.

* Plachtata kódz "San Antonio" bu 11. ſeptembra hjes Chipliona a Rota wot ſatrafchneho njeſedra pschekhwatana. S blyſkom ſo ſegezorji roſbičku a ſo kódziny wobſebzec a ſcheczo matroſojo ſarachy. Tſjom druhim kódzinkam ſo ſi wulkej prožu poradži, ſo na brjoch wuſhlowacz.

* (Kak wjele ras dyri a ſak dołho biše cžaſnik na wěži wob lěto?) Hdyž cžaſnik bicž ſkyſhimy, dža drje, hdyž hewat ničo nuſniſche cžinicž nimamy, jeho rasu liežimy. Ale nichto drje hiſchče ſebi na to myſlik njeje, ſak wulke dželo ma cžaſnik na wěži wob lěto wuviſecz. Hdyž by wſchitke rasu zpěkho lěta ſaſbon cžinicž dyrbjal, by 3 połne dny, 8 hodžinow a 18 minutow trjebal. Wobſiženje je jednore: Běrlifikowajo dyri cžaſnik wob hodžinu 10 krócz, wob džen po taſtim 240 krócz. A po połnym hodžinam pak dyribi 156 krócz dyricz, duž cžini wob džen 396 rasow, ſa lěto po taſtim $365 \times 396 = 144,540$ rasow. Kózdy ras traje dwě ſekundze. Duž wěžinu cžaſnik wob lěto 289,080 ſekundow dołho biše, to je 80 hodžinow a 18 minutow.

(Byrklinske powiſcze ſladoj w piſchilosy.)

Vidne ſudniſtwo ma ſo na piſchekadzowanie pschedawacz: 20. ſeptembra do połdnu w 11 hodž. Broſtez ſahrodiſka živnoſci w Barze, na 6005 ml. takſe.

Susichene piwowe ſłodžiſny, palmoſornowe tykanzy, jeczmienjowu pizu, majš, majšowy ſchrót a pizne ſredki a wſchelaku ſytwu mataj na ſkładze a poruczataj tunjo Baldeweg & Sachse.

Nieſzne latarńje a wětrowe latarńje ſamſny wudžek, kaž wſch ſlampnatſke twory porucza

F. A. Sommer, ſlampnatſki miſchtr, na rózku hłowneho torhochęca a jerjowejſe haſhy.

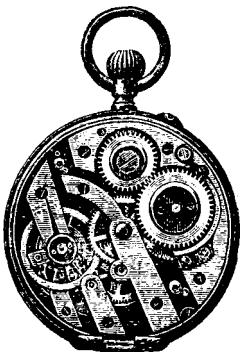
Widny džen mam ſwoje ſtejnischejo na hłownym torhochęcu bliſko miſchęzanskeje haſthy. — Tež ſo tam węz ſi porjedzenju piſchimaju.

Julius Höhme, ſaſtupjeſer internazionalneje maſchiniskeje wuſtajenžy w Riesy nad Lobjom

porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčaze maſhiny wot 2 konjazetu mozow, ſcheroſkomlóčaze maſhiny, ſi gopelom a paru ſo cžerjaze, jenopschje ſte ſlóčaze maſhiny, wubjernje dželaze, ruciſne mlóčaze maſhiny najnowſcheje konstrukzije, běryny roſlóčaze a běryny roſrihaze maſhiny, reſaki ſa běryny a rěpu, cžiſczaſe maſhiny, mjetſiſy, butrowanske maſhiny, butrumjatorwarje, mlóčinki, viktoria-separatory, ſi ruku a maſhini ſo cžerjaze, jichowé ſudy ſi dwózhy ſazynkowaneho wozłoweho blača, ſtelesne jichowé plumpy, pizu parjaze apparatus (noschne), triery najlepſcheje konstrukzije, mlynske zylindry, rynkate walzy a deſimalne ſkótne waži, kuczne bróny, ſamſne dželo, ſalonzy ſchitowanym ſystem, kotrež moža ſo hnydom wot kódzeho do Saakowych, Zetefortowych a Howardowych brónow pschémēnicz, pschego najlepſcheje, wupruhaneje konstrukzije.

Naipſhiſodniſche wuſtajenja dla placzenja! Pruga dowolena! Prospekty darmo! Pschedawacza a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

J. G. Schneider a syn, cžaſnikarzej pschi lawſkim tórmje, pschego najlepſche a najtunisze cžaſnikiki, břdaki a rječzaj ſchedawataj, teho runja tež hrajadla po 1½ hacž 200 hriwnach.

Na hłodnoſci cžaſnikow a hrajadlow ſo na wjezore ſeta ſi piſhom rukuje. Pschi pschedawauju ſo herbski rěči.

Wódne ponoje, kotly, kachlowe platy, něſzowe rebliky, kachlowe durczka, třeſhne wolna, twarſke hoſdze porucza tunjo

Paul Walther.

Spěwarſke knihi,

herbske a němske, w najnowſchich, najwoſhobnichich a jednorých trajnych ſwiaſtach porucza po najtunisich placzisnach

Gustav Rämsch,

Knihovna ſaſtupu na bohatej haſhy 21.

Stare knihi ſo derje a tunjo pschedawacza.

Dobrowolne pschedadzowanje.

Po žadanju herbów njebo twarskeho mischtra a ležomnoſcera Petra Šymana w Létonju maja ho ležomnoſeje, t jeho ſawostajenſtu bluschaſe, mjenujdy

- a) ſahrodnitska živnoſć cijfro 10/5 wopalneho katastra, ſapišana na fol. 5 ležomnoſtach a hypothekſich knihow ſa Létoni radžineho podžela, kotaž 5 hekt. 91,8 arow = 10 akrow 208 □ prutow wobſzaha, ſe ſahonow cijfro 8a, 8b, 17, 75 a 76 Létonjanskih, kaž tež 190, 199 a 200 Porschikſich ſahonkih knihow wobſteji, kotaž je s 228,52 dawſkimi jenoſcemi wobcežena a wot wježnyh grychtow na 20,945 ml. — np. taſferowana,
- b) luczna ležomnoſć, ſapišana na fol. 24 ležomnoſtach a hypothekſich knihow ſa Konježi radžineho podžela, kotaž — hekt. 7,14 arow = — akt. 152 □ prutow wopſchija, ſe ſahona 109 ſahonkih knihow mjenowane wžy wobſteji, kotaž je ſe 7,14 dawſkimi jenoſcemi wobcežena a wot wježnyh grychtow na 1000 ml. taſferowana, ma ho dla dželenja herbiſta

27. septembra 1892 dopoldnja w 10 hodžinach

na tudomnym ſudniſtwje na dobrowolne waschnje na pschedadzowanje pschedawac̄.

Szczehowazy džen dopoldnja wot 10 hodžin maja ho wſchon živu a moru inventar, t Šymanez ſawostajenſtu bluschaſy, kaž tež druhé ſawostajene wězy wot wježnyh grychtow w Létonju ſa hnydom hotowe pjenjeſty ſſawnje na pschedadzowanje pschedawac̄.

Na wuměſhentli, na tudomnej ſudniſkej taſli a w Dietriches hofezenzu w Létonju wuwiaſaze a pschedadzowanſke wuměnenja, wučaži ſ ležomnoſtach knihow, wotpiž wobſedzeniſtweho ſapiša a woheňſawecžazeho wobſwedeženja wopſchijaze, ho počaſujo, ho na kupjenje ſmykleni pschedroſchija, ho byku ho mjenowaný džen w postajenej hodžinje na tudomnym ſudniſtwje ſeſčli, ho t ſabženju ſamolwili, ſwoju placjenjalhmanoſć dopolaſawſhi ſwoje ſabženje wotewrili a dalshe wozakali.

W Budyschinje, 2. septembra 1892.

Kralowſke hamtske ſudniſtw.

Philippi.

361.

Wuprōſdnenje.

1. januara 1893 ho ſtatne wučerſke městno Bóščicjanskeje ſchule, pod kollaturu wyschſcheje ſchulſkeje wyschnoſće ſtejaze, wuprōſdni. Dolhody wučinja pódla ſaſtojnſkeho wobýdlenja ſ wuživanjom ſahrony 1200 ml. kataſterſkeje mſbu a 72 ml. ſa wužbu w wudokonjazej ſchuli.

Sakonſtu minimalnu mſbu pschedaſhaza ſuma měſtovych dolhodow ho pschi ſaſtupjenju 1. starobneje pschilohi ſobu woblicžic̄ nježmē. Žadaczeljo, kotsiž ſu herbiſkeje ręče mózni, njech ſwoje žadanja ſe ſakonſkimi pschilohami hač do 20. septembra t. l. podpiſanemu pöſczelu.

W Budyschinje, 5. septembra 1892.

Kralowſki wokrjeſny ſchulſki inſpektor.

Šchulſki radžicel Rabik.

B.

10,000 ml.

na prěnju hypotheku pyta hnydom požegic̄ **C. A. Manitz** na ſchulſkej droſy 3 po 1 ſchode.

Dla dželenja herbiſta ma ho požegel 19. ſeptembra wot 9 hodž. w ſchechowje pola Niſhwaczida živnoſć cijfro 17 ſ 15 körzami ležomnoſeje na pschedadzowanje pschedawac̄.

Dwě mlodej žwiniſezi ho kupitej w Džedorowſkim mlynje.

Kosaze, naſymiske korniklaze, ſajecze a wſchē druhé ſože po najwyschſich placžinach kupuje

Heinrich Lange
pschi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Čerſte ſowjase, wowcze a čelaze kože kupuje po najwyschſich placžinach

Heinrich Lange
pschi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Sſlōdkoſmjetanowu
margarinu
(ſarunanje ſa butru)
naſlepſcheje dobroſeje porucžataj
Ginzel & Mitterer.

Korjenjowu woli,
koruſhki,
ſaſran
t pječenju tykanzow
porucža
ſrodowſka ſaplyka.

Dokelž ho hermani wobhywac̄ nježmēđa, pschedawam wullu dželbu dobrých žonjazých

ſymſkich mantlow a žaketow,
plyſchowých a ſuknjaných pjeſlow,
trikotowych taillow

kaž tež
hólcžazých a mužazých
ſy m ſ k i d ſ w j e ſ c h n i k o w ,
khežorskich mantlow, jupow a
woblecženjow
po čiſce tunich placžinach.

Otto Preuss prjedy **C. F. Kloss**
na ſitnej haſy 4.
Naſwjetſcha kſchecžianska pschedawatnja.

Lužica. Měſačnik za zabawu a powučenje. Zhromadny časopis hornjo- a delnjolužiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawař: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmannia, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadža ſrijedz kóždeho měſaca w Budyschinje a hodži ſo wſednje ſkazac̄ pak na pósce pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaći jenož 3 hriwny. Poručamy našim lubym Serbam naležnje tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

Symſke ſwjerſchniki, ſuknje, tholowy, laſy, mantle ſo ſ trajnymi njepushežatymi barbam wobarbja
w W. Kellingez barbjerini w Budyschinje.

S nakładom Macižy ſserbſteje ſu wuſhle a w wudawařni „Sſerb. Nowin“ na pschedauň:

Aſhij a polměhaz abo Turkojo psched Vinom w ſeſce 1683.

1883. Placžina 40 np.

Grójniki. Šberla powedańczlow.

1885. Placžina 40 np.

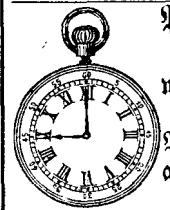
Nadpad pola Bukez. (1758.) ſ wobraſom. Druhi wudawl

1888. Placžina 30 np.

Jan Manja abo ſdje ſtatek moj? Powedańczlo ſe ſerbſki ſtaſiſnow nowiſteho čaſha.

1889. Placžina 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placžina 50 np.

 Pschedawanje a porjedzenje w ſchēch druzinom čaſznikow.

Placžinu najtunischo a rukowanje na dwě ſeſce.

Gustav Mager,
čaſznikat
11 na ſerbſkej haſy 11
pschi ſtarých kaſarmach.

Pschedezo najnowſche w mužazých krawatach po jara tunich placžinach poručza
A. Tschentscher
na bohatej haſy cijfro 18.

Wojewinje.

Swojim cęsczenym herbskim krajanam najpodwolnisczo i wjedzenju dawam, so tym na bohatę hąz̄y cęz̄ko 10 w domie knesa klampnarja Scholty

pschedawańju hotoweje mużazeje a hóležazeje drasty

wotewril.

Duż porucząk khosowy, lasy, hukuje, pjesle, lętuje a symskie swierschniki a zyle wobleszenja, i trajneje klaniny dżelane, po mōgno tunich, tola tñjerdych placisnach. Kózdej kipjenej drascze kruč klaniny poszczishemu wuporjedzenju pschidam, runje kaž i drascze, kotaž so po mērje wote mnie sczycie.

S poczesczowanjom

Juri Melcher, prawski mischtr.

Pola mie ho herbski ręci.

Wojewinje.

S tutym najpodwolnisczo i wjedzenju dawam, so tym so w Meschizach jako blidař sałysil. Proszu wschitskich cęsczenych Sserbow tu a w wokolnosći, so bych so pschi trébnich tñscherjich dżelach i doverjenjom na mnie wobroczili. Budu so prozowac, wcho twarskie dżelo a domjazu nadobu i dobreho huchego drjewa na najlepiej shotowicż.

Jan Freund, blidař w Meschizach.

S tutym cęsczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnisczo i wjedzenju dawam, so smój dżenja w swoim domje (Prenzelowej wotkanej schuli)

na herbskich hrębjach a róžku hornczęskeje hąz̄y
pschedawańju wudżeków swojego mlyna
saložiloj.

Budżemoj so prozowac, i debrej, wubjernej hódnosczu swojich mukow a pizowanskich średkow pschi najniższych placisnach, wschitskich, kotsiż na poczescza, spolojicż, a proshimoj teho dla, nazu nowe pschedewscze pschedeczne podpjerać.

Pschedenju a rožku i najpschihódnischimi wuměnjenjemi sa muču saměnjamoj.

W Budyschinje, 5. septembra 1892.

S najwjetšim poczesczowanjom

Hajka a syn
w hamorskim mlynje.

Wolmiane khapy, rubishezja na hlowu
so i trajnej njepuszczatej czemnej, brunej, olivowej, selenej, czerwono-
brunej a czornej barbu wobarbja

w W. Kellingez barbjeri w Budyschinje.

Trajne a barbunjepuszczate
wolmiane

schtrykowanske pschedzeno-

= 10 pañmow sa 40 np., =

barchentowe blusy

w wulkim wubjerku po 1 ml. 60 np.,

trikotowe taille

w dobrej symskiej tworze po

2 ml. 50 np.,

schörzugi po 30 np.,

schaltry po 60 np.,

i trajnych klaninow derje dżelane
porucza

Leopold Posner,

pschedawańja
pschynych a wolmianych tworow
na bohatę hąz̄y 7.

Dürrenbergsku

skótnu a warnu żel
w zentnarjich mēchach a po pun-
tach porucza

C. G. Hanske

pschi litnych wilach 20.

Rhofej

kyry punt po 100 hac̄ 160 np.,
pañeny " 130 " 200
jenož w cęz̄ce a sylnie hłodżazej
kołoszci porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatę hąz̄y
na rožku theaterskeje hąz̄ki.

Dżenja wjeczor ½ 10 hodzin je nasch wutrobnje lubo-
wanh mandżelski, nan, pschichodny nan a dżed

knies pschekupz

Norla Adolf Siems

cjicho wubnul.

To i najhluhszej holoſczu i wjedzenju dawaju

hlubokośrudżeni sawostajeni.

W Budyschinje, 12. septembra 1892.

Wojnidłata naruczeniza
je so pschi pozwieczenju swonow
w Budyschinje shubila. Wotedacz
sa myto na schulerkej hąz̄y 6
pola rēnika Nowaka.

Palma mera

na row njebo

Handrija Naspera,
runarja a žitnosczerja w Bręsynzy,
nar. so 29. sept. 1829 w Czelchowje,
semrej 5. sept. 1892 w Bręsynzy.

Hłob: Jesus moja nadzia.

Czepiązeho człowiektwa
Spomożet a hojej kławni,
Dżelaw kriedż Sserbowistwa,
Smathy tu piches cęz̄zy dawne,
Kotroh'ž kħwalba pichetwożza
Pöbla mjeu Nienowistwa.

Hdyż wsej krediti lekarjow
Będu ujemozne a kłabe,
Pola brashnych człomjekow
Wrócież wuwiniene stawy,
Zeho pomoż s runanom
Stutkowaſte s wuspechom.

Wob hąk nam joh' wotwola
S pola jeho stutkowania,
Kaž bę tu wot naroda
Zeho czaħnojcz wotmierjena,
Prajsieħe tak pschiesah
Szwajc lubħni hoxiż.

Hdyż na rafa we żoldku,
Khorosz, tiż njei' i saħojenju,
Czertież mēl je i wéstoseżu,
Hutujo so i wotħaljenju,
Pöħħlini so psched hoxiż
S kħrijha cżelom a też i frwju.
S nim smiħi tħidu shubili
Kħsefizzjana wużżej,
Taħ so i pösonnū pichichobżże
Budu spominac na rieħo,
Kiż je wiele thħażżej
Wuħejtu cżlomjek.

Doniż w poče woblicża
Człowitwu swoi kħebi pħażiż smieje,
Braci cżelinh hubjejsta
Maħšawacż też budu dleħhe.
„K komu nětka pöndżem?“
Wjihudżom prasħecż hħisħim.

Wob hām i kħebi wabi naħ,
Zen obwertiġi so jenu,
Wón b'dże potin dac̄ so jaħ,
Ki mużej, człowitwu pomożnemu,
Wħċak wón człowitwu hubjejstwa
Snaje swonak Edena.

Niebħobi bę w Czelchowje
Rodżenji, we kħlufha kħsejzen,
Xam kħub kħixxenisti wobnowi,
Bu w wsħiem dobrym wocħżej,
U je stupiż pöndżem
Też do schianta mandżelsħoħ.

Saħe wotwola Wob dom
Mandżelsħu jom' i teħi ħweta
U je na to i wubdżom
Gawostak tu dlejże ħekk
Eż-żonno tħio żarru
Psches njob' a pieej dżonkow tu.

Na dñiū jeho kħomanja
Bieħebherjow pschindżie wjelle,
Wħażidni jom' pħiegħed da
S wotħolnejse wobħixxnej,
Na cżimż bieħxa i spisnacżu,
Kak joh' lubħi meli fu.

Po nim żedzi nadžia
Kie njejju wħsieħ hwejjid jaħbi,
Hac̄ i konz naħschoh droħaristva,
Wuċċejnou na jenu cżexx,
Nam knies naħschoh žiwenja
Għwoje „Wob dom!“ pschimola.

Cżiċċi mēr Cżi po cżżejj
W Delnnej hōrżi na leħxowje
Bieħejem hōrżi i luboſċe;
Miel Ħi dħak we kħwixi rowje,
Hac̄ nam ranje saħħiwa
Għaż-żon hoxiż.

Grudni sawostajeni
psches Guistin hataha.

(K temu cęz̄ju jena pschitħo.)

Pischiloha f číšku 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. septembra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskiej žyrlwi směje jutje njedželu rano w 7 hodž. diałonus Rada serbski spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{1}{2}9$ hodžin farat dr. Kalich serbske předowanje.

W poherjebskiszej kapale na Grodžisku předuje diałonus Rada pschipoldni w 12 hodžinach serbski.

Pishi žyrlwinih durjach budže ho kollektia sa žyrlwinh nowotwar w Hammer-unterwiesenthal sberac.

Werowanie:

W Michałskej žyrlwi: Kołka Ernst Paweł Jäger, želeśniczny dželacjer pod hrodom, s Klaru Augustu Stieberem tam.

Křenl:

W Michałskej žyrlwi: Gotthold Jaroměr, Hermanna Bruna Bornowskiego, lublerja-najerka w Szczecinie, s. — Ernst Alwin, Ernsta Hermanna Röthiga, fabrikarja w Dobruschi, s.

W Katholskej žyrlwi: Michał, Pětra Schwana, dželacjerja, s. — Hana, Franzka Nowaka, czechle w Lubiju, dž.

Zemrječl:

Džen 10. septembra: Madlena Žeitowa rodž. Dejkez, dželacjerka s Pomorza, w wokrjejsnej dželacjerce na Židovje, 76 let 7 měsazow 10 dnjow.

Placíšna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje		W Lubiju	
	10. septembra 1892	15. septembra 1892	wot	hodž
	ml.	np.	ml.	np.
Pičeniza	8	65	8	82
	7	94	8	38
Rozta	7	19	7	50
Bečjmien	6	93	7	—
Wowl	6	60	7	—
Hroch	8	89	11	10
Wota	8	6	8	33
Zahly	16	50	19	50
Hejduscka	18	50	19	—
Berny	2	80	3	20
Butra	2	70	2	90
Pičenizna muša	9	—	18	—
Ržana muša	9	—	13	—
Šyhyo	4	—	4	50
Sčloma	600	—	19	—
Pročata 846 ščtuk, ščtuka	9	—	20	—
Pičenizne motrub	4	75	5	50
Ržane motrub	5	25	7	—

Na burin w Budyschinje pšchenza (běla) wot 8 hr. 53 np., hodž 8 hr. 68 np., pšchenza (žolta) wot 8 hr. — np., hodž 8 hr. 38 np., rozta wot 7 hr. 50 np., hodž 7 hr. 66 np., bečjmien wot 7 hr. — np., hodž 7 hr. 25 np., wowl wot 7 hr. — np., hodž 7 hr. 20 np.

Dražđanise mjažowe placíšny: Horjada 1. družiny 65—72 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wabi. Dobre krajne žwinye 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np., po puntach rěsneje wabi.

Wjedro w Londonje 16. septembra: Ržane.

Drjewo

jako hranite drjewo, fošt, deski, klozy, tramy, laty, wotřeski, schwarty, héblowane a schpundowane schpundowanje, schmrełkowe a khójnowe thscheriske deski, wschelake lejsthy atd. ma pšehezo na slladže,

drjewo tunjo a schwärne rěsa

parny rěsak a héblowanja A. Kuntzy
na ūslanskej drósy 16.

Ssrédki f desinfekziji

wšjeye družiny porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamij en détail.

Deski, hranite klozy, laty

Sarjadništvo tachantskich drjewowych tocženjow a rěsaka w Schérachowje (Želeśnicze fastanisze) na hwoj wulki klad žuchich foštow, deskov, hranithych klozow, latow, lejstow atd.

hwojeho khalobne snateho rěsaka w Korshymju po tunich plácisnach ledžbne čini.

Wschón material ho we wsčech swiczenych dolhoſćzach a tolstoſćzach jenož se strovych jēdlow, schmrełkow a khójnow rěsa a ho po žadanju teg zyle schpundowanja hébluja a schpunduja, dale ho třesne poskorjenje, tsíhranite lejsty atd. s nastuňskim wobliczenjom wuwiedu.

Tachantsle drjewowe tocženje a rěsal.

C. Steupert.

Wschón
ratařski grat
a potřebu
porucza tunjo
Paul Walther
pishi žitnych wikach.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy
Adolfa Rämscha

pishi butrowych wikach

khosej, njepešeny, hylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléty, jara flódki, punt po 32 np.,
zokor w poltrutach, punt po 33—39 np.,
sompowy zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,
rajz, wulksornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zjlych měch
hach punt po $13\frac{1}{2}$ — $14\frac{1}{2}$ np.,
syrup, flódki kaž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. franz, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njeleány, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 40 a 60 np., 3 ščtuk po 11 np.,
kwinjazy schmalz, punt po 60 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hroš, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

August Lorenz

w Budziszach
porucza
khosej wożebiteho měšchenja,
wino,
zigar,
kuché warjenje,
mydlo.

kaž tež ſelesne a móbre emallero-
wane hornzy, pónuje, wódne pónuje,
kóta, wulki wubjerk kwaſnych a
ſkładnoſtnych darow. Wjedu jenož
dobru tworu po tunich, ale twier-
dych placzisnach.

Po herbskej Bożej klužbje ſu
moje khlamy na krótki čas wote-
wrene.

Pszechelne poſluženje.

Holandski mlokowyj pólver
ſ naſlēpskich ſelov a korjenjow
pſchihotowany, po jenej abo dwemaj
kizomaj kruwom abo wozam na
premju pizu naſhypany, pſchisporja
wobzernoſć, płodzi wjele mloka a
ſadžewa jeho wotkñjenje;

konſazy ſaklowyj pólver,
wuzitkowyj pólver ſa
howjash ſlot,

wſchē ſela a korjenja
porucza

Brodowska haptika
w Budyschinje.

5 porſtow tolſty husheny polcz
punt po 75 np., pſchi 10 puntach
tuſcho,
ſeleny polcz punt po 70 np.,
hadleshco " " 70 "
pſchedawa

Otto Wötschke
6 na ſitnej haſy 6.

Gjelce tuczne kwinjaze mjaſho
punt po 65 np.,
h uſh e n y p o l c z
punt po 75 np.

porucza
A. Gifler, rěniſki miſchtr
pſchi mjaſhowych ſedlach 6.

Palenž

jednoru a dworuy
w ſnatych dobrzych a derjeſtłodzazych
držinach poruczataj tunjo

Schitka a Riečka.

Móſchnje,
praktiske nowoſcie, njeſchertſtjene
derje džeržaze, porucza

A. Bietsch
na hauenſtejskej haſy.
Fabrika matrazow, rjemjenjetſtich
a móſchnjetſtich węzow.

Turkowske ſlowki
naſlēpscheje držiny porucza

Moritz Riečka
pſchi mjaſhowym torhōſčezu.
Destilatja ſnatych dobrzych likerow
po ſtarých tunich placzisnach.

B. Fischer na ſitnej haſy

porucza ſwój wulkoſny ſkład
praktiſtich kwaſnych a ſkładnoſtnych darow
jako

Ia Solingſkih blidowych nožow
a widličkow,
kijow,
waſtnych kudokjow,
khofejowych mlynów,
rybowanskich maſchinow,
žimaznych maſchinow,
plokaſnych maſchinow,
deziſmalnych a moſtowych waſhow,
taſtowych waſhow,
hospodařskich waſhow,
butrowych waſhow,
khlébovych truhakow,
hadbelaſzych maſchinow,
kaltruhazych maſchinow
atd.
dobrocziwemu wobledžbowanju a lubi krute sprawne a najtunishe
poſluženje.

B. Fischer na ſitnej haſy.

K pschedſtejazemu dželanju role

knjefam ratarjam ſwój ſkład ſyreje a parneje ko-
ſezinh, kaž tež wſchē druhe pſchikupne hnoje w do-
brej tworje ſ rukowanjom ſa wopſchijecze pod kon-
trolu Pomorskeje ratarſteje ſphtowarne po najtuni-
ſtich placzisnach poruczam.

W. Mattheis w Budyschinje.

Franz Marschner
czaſznikat w Budyschinje
čzo. 9 na bohatej haſy čzo. 9
ſwój ſkład czaſznikow a czaſ-
nikowych rječasow dobroci-
wemu wobledžbowanju porucza.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisn. **Worje**

Vorjeđenje dobre a tunje.

Pſchisponjenje: Riečku herbſki.

Fotografowarňa Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje
na herbskej a ſchulerſkej haſy na Gickelskej horje.
Wobebitoſcie: Fotografowanie džeczi a wjazorych
wohobow, fotografiye w wulkoſci viſitneje karty placza
12 ſchuk 6 ml., tež pſchi dwójakim ſtejenju. Powjetſtwerje
po kóždym wobraſu w wuměſkim wuwiedzenju.
Rjeđelu popołdnju je moja fotografowatna wotewrjena.

Emma ſwidowjena Vorwerkowa
porucza płyſhowe pjesle, ſetuje pjesle, zanki, modne jakety,
deshczne mantle, trikotowe taſſe w wulki wubjerku po tunich
placzisnach.

Wulki khofejowyj ſkład
Th. Grumbt
na ſwokownej lawſkej haſy

porucza
haſy khofej punt po 110, 115, 120 hac̄ 170 np.,
valenž khofej „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w ſnatym naſlēpskim ſłodze.

Hrubjelcžanski mlyn
porucza dobru pſchencznu muku,
hachtel po 90 np., běrtl zentnarja
po 3 ml. 50 np.

Durſthoffſke ſhiche droždže
porucza

August Biesold, pſekatſki miſchtr
na bohatej haſy.

Turkowske ſlowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuſcho porucza

Th. Grumbt
na ſwokownej lawſkej haſy.

Richard Neumann
porucza haſy a valenž

Th. Hofej

w najwjetſtym wubjerku a naj-
lepszej dobroſczi po najtunisich
placzisnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſich džel-
bow ſo pomernje nižszych placzisn
woblicza.

Tunje

Zigar y

cupowanſte ſórko ſa ſakopſchedawa-
rjow,
tybaž hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na ſwokownej lawſkej haſy čzo. 6,
filiale na bohatej haſy 28 a na róžku
Lubijſteje a Mättigoweje dróhi.

Syre Hamburgſke ſadlo

jaru tunjo doſtač ſola

Pawola Hofmannna
na róžku herbſteje a ſchulerſk. haſy.

Durſthoffſke ſhiche droždže
wſchēdne czerſtwe porucza

Pawoł Hofmann
na róžku herbſteje a ſchulerſk. haſy.

Najlepsihu butru,
margarinsku butru,
derje ſłodžazu, porucza

Pawoł Hofmann
na róžku herbſteje a ſchulerſk. haſy.

Rajk
grupn,
jahly,
hejdushku,
hróč,
žoki
po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Sherbske ſpěwý
do žnjowych wěnzow
ſu doſtač w wubawatni „Serb.
Nowin“.

"Serbske Nowiny" wudawańca so kózdu sobotu.
- Śtwortlętna przedpłata w wudawańci 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjeniem do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawańca Marko Smoler.

Ciśe Smoler jec knihičsćeńje w maćich domje w Budysinje.

Číslo 39.

Soboto 24. septembra 1892.

Lětnik 51.

Głos Česćenii wotebjerajo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedža sa nje na 4. schtwortlętno 1892 oo předka placicę, njech nětko 80 np. w wudawańci Serbskich Nowin wotedadža. — Czi, kotsiž ſebi Serbske Nowiny pſches poſt pſchinjeſcę dawaja, njech tola njeſapomija, ſebi je tam bórzy ſtaſacż. Na schtwortlętno ſaplačiſi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſſich póstach, kaž tež w drugich krajach němského khejorſtwa 1 mk., s pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny s pſchitohu Serbski Hospodař placza na póstach 1 mk. 25 np., s pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serb. Now. hromadze hodži ſo tež „Pomhaj Bóh“ na pósce ſtaſacż.

Swětne podawki.

Němske khejorſtvo. Wo wopſchijeczu wojetſkeje pſchedlohi, wo kotrej směje khejorſtowoy hejm wurdęcę, knejerſtvo hiscze niežo wěste do ſjawnczeſe dało njeje. Kaž Varlinſke nowiny pſzaju, ma ſo liczba wójska w měrje wo 95,000 muži pwohſcę. S tym ſo lětne wudawki ſa wójsko wo 100 milijonow hrinnow powjetſcha. S kaſtmi předkami pak knejerſtvo khejorſtowoy hejm ſa to dobudę, ſo pjenjeſne žadanki pſchiswoli, je koſkociwe praschenje. Pſchecziwo roſmoženju wójska ſo hlosy ſe wſchēch politickich stron hlyſcę daſaju; tež konſervativni knejerſtvi wotradjejo, newe pjenjeſne wopory ſa nōjko wot luba žadacż.

Dokelž je Pruska čaž nježelského wotpocžinka na ſeleſnizach podleſhila, budže tajke podleſhenje tež w ſakſkej bórzy ſaſtupicž dyrbjeſcę, tak ſo budže woblhad ſ tworami nježelu a druhe ſwjate dny (jako to ſu: nowe lěto, czichy pſatki, prěni a druhi dženj jutrow, Bože ſtpicze, prěni a druhi dženj ſwjatkow, prěni a druhi dženj hodow a w obaj počutnaj pſatki) rano wot ſchtyrječ hacz wječor do wožmich hodžin wotpocžecę. Ale jenož po móžnoſci; pſchetož dla pſchivožewania ſ Rakuſkeje a Bojerſkeje budže tež w ſakſkej tójskto morewewho woblhada nusnego wotſacż. Tež w nastupanju ſpěchnych čažow a woblhada ſe ſtotom wotſtanje nježelu a mjenowane druhe ſwjate dny wſho pſchi ſtarym. Tola budže kózdy, kif ſebi žada, ſo bychu ſo jeho twory tele dny wotwieske, 50 prozentow wjazy ſa wjeſlo placicę dyrbjeſcę.

W Varlinje je ſo hacz dotal poradžilo, roſſhérjenje kholery ſadžewacż. Wſcho hromadze je ſo tam w Wrobitſkej hojeſti 23 na kholeru ſkhorjenych lekewalo, ſ kotrej je wj:tscha polovja wumrjela. S wjeli ſtron Varlinſkeho wobydlerſta ſo žada, ſo bychu ſo wſhē wožobý, kotrej ſ Hamburga pſchitnu, w wožebithm twarjenju někotre dny wot lekarjow wobledžowaſe. Desinfekcija ſanjeſenju kholery njeſewara; pſchetož někotre wožobý, kotrej ſu desinfizerowali, ſu poſdžiſkho nježiwaſz teho na kholeru ſkhorile.

S Hamburga je ſo kholera do Galiziskeje ſanjeſla. Žena židowka, kotaž bě ſ Ameriki pſches Hamburg do Krakowa pſchijela, je tam na kholeru ſkhorila a wumrjela. Wulekowanje kholere bě ſo mlođemu lekarjej pſchewostajlo, kif kholerę jako kholeru njeſpoſna. Halle hdyž běſche ſo kholoreſcę w Krakowje a w ſuſodnej Podhorzy roſſhérila, a hdyž běchu někotre wožobý na nju wumrjela, ſo lekarjo dohladachu, ſo je wona kholera. S Krakowa je ſo kholera dale do drugich městow pſchenjeſla, bjes druhim do Walowiz, hdyž ſu ſchtyri wožobý ſkhorile a dwě hjo wumrjefej, a do Pſchemyſla, hdyž je ſebi kholera dwaj woporaſ ſadała.

Za nawěški kiž maja ſo w wudawańci „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawske hasy čo 2) wotedać, płaci ſo wot małego rynka 10 np. a maja ſo ſtwortk hač do 7 h. wječor wotedać.

— W Hamburgu kholera hiscze pſchezo ſwoje hróſbne žne bžerži. Wſchēdne kujbenſtvo roſcze, liczba wudowow a kzyrotow ſtajne pſchibjera. Na 5000 džeczi je starsich ſhubito a je na ſmilnoſcę drugich ludzi poſtasanyh. Hacz runje nětke kholera hjo na pječ nježel w Hamburgu ſathadža, je ſo wot Hamburgskeje wſchonoſcę ſe jeje podlōčenju jara mało ſtaſo. Napscheczo wjetſkej liczbe mlođych lekarjow, kotsiž běchu ſ Halskeje universyt do Hamburga pſchijeli, ſo bychu ſwoje mozy do woporniweje ſlužby w hojeſnach ſtajili, je ſo wſchonoſcę jara nježatowna wopokaſala. Mlođym lekarjam ſu ſu ſich prózu 3 hrinwy 30 np. wſchēdne ſaplačili, hacz runje běchu jim předy něhžje 25 hrinow na džen ſubili. Na wobčeſzowanske pſhmo mlođych lekarjow, kotsiž taſku mſdu jako čeſečranjazu wotpoſasahu, woni wopraſdze pſchekwajaze wotmoliwjenje doſtachu. Lekarjam ſo, ani ſo bychu ſo jim ſe žanym ſkowczlom podžakowali, porucži, ſo maja hnydom hojeſnju wopuſchczęcę. Na to ſu egi knieja Hamburgskej wſchonoſcę tež ſwoj puczowanſki pjenjes darili. So ſu ſo mlođi lekarjo ſarjelli, ſebi ſwoje dželo ſ 3 hr. 30 np. ſaplačicę dacż, je bjes džiwa, hdyž ſo pomyſlit, ſo czeſlonoscherjo a rowarjo w Hamburgu wſchēdne 15 hrinow mſdu doſtawaju. Hdy by ſo tež poradžilo, w bližſhim čaſu kholeru podlōčicę, budže Hamburgske wobydlerſtvo jeje ſczehwli jara czeſko a hoſtſtne ſacjuwacż. Hamburgske wikowanje, ſ kotrej ſo najwjetſchi džel Hamburgskej ſiwi, je po wudyrjenju kholery do zyla pſchetalo. Wjele městow je pſchivoženje tworow ſ Hamburga ſakſalo, a twory, do ſakſnje ſ Hamburga wotpoſlani, tež hdy by ſo ſ nimi kholera njeſanjeſla, kaž kholer, ſekor, zigary, wot móžnych naſaſow wuczſcęcę dało, ſ ežimž ſu ſo twory do ežista ſkafyle. Wſchonoſcę w Pſeſeje je ſamo tak daloko ſchla, ſo je wſhē twory a liſty, kotrej běchu ſ Hamburga doſchle, ſpalicę dała. Kaſku ſchlobu Hamburgske wikowanje poczepi, ſo někaſ po hódnoscji tworow, kotrej ſu ſo loni do Hamburga pſchivjeſle a ſ njeho wotwieske, wobliczicę hodži. Po tym je ſo tam ſa džen ſa 15 milijonow hrinow tworow pſchivjeſlo a wotwieslo. Hdyž ſo to na čaž, kotrej hjo kholera w Hamburgu ſathadža, wobliczli, doſalny wupad w wikowanſkim woblhadze něhžje 500 milijonow hrinow wuczini. Nježiwaſz wſchēje nufi a žaſeſeje ſu ſo w Hamburgu theatri ſaſo wotwirile. Bjes tym ſo ſu w drugich němských městach wſchelake ſvjeſelenja dla kholerineho stracha wotprajili a ſmilne dary ſa Hamburgskej kudyhých a klyebatradazých ſběraju, bjes tym ſo hiscze ſ dolhimi czahami w Hamburgu eželove wosy ſe pohrebniszcęam jefbja, ſo w Hamburgskej džiwadlach pſchi ſortnych hrach wjeſzela a ſměja. Kažy lubjo dyrbja to tola bjeſ, kotsiž ſebi tam pſchi nětečiſcej ſrudobje na ſortnu ſabawi myſla! Po wſchēm ſbaſcu je ſmyſlenje wulkeho džela Hamburgskeho wobydlerſta runje tak ſajedojeſene, kaž woda w Hamburgskim wodowodže, a pódla kholery, kotaž ežela mori, tam wjele hóřſhi mór knieži, kif duſche ſ hromadami ſonuſe. — Wo poſlabdze na kholeru ſkhorjenych jedyn Hamburgski lekar pſche: Kharakteriſtiske woblicz ſa kholeru ſkhorjenego nimo měry ſelniczne ſacjuza ſbubzuje; tele wopadnjenje czahi, namódr barba, ſapariene wožko ſe ſpodiwne proſchazym wurasom, dybawu ſtupy hlos, ežwilowaze wróčenje, njeſchewaz wuprōſdnenje, zylk napoſlad ſo njeuhaſniweje do hlybockohnuteje duſche ežiſeſcę. A kaſki je to napoſlad, hdyž w ſali, połnej taſich njebožownych, pſchewywaſch. S wjetſcha wibzisich ſylnych, w połnym kžewje ſimjenja ſtejazých czlowjefow; ežasto je jich ſriedža w džele

abo pschi wjazelu mordarstki jeb nadpanuł; sa nětore hodziny znadž hjo su woni morwi. Tak pschiniejechu w nozy wokoło 1 hodziny młodu holzu, kotaž bě hisczece hacž do 11 hodzin w jenej khosejowni spěwala a sedma domoři pschischedski skhorita; rano w 5 hodzinach bě hjo wumrjela. Wopravobze, jimaže napominanje na blisku zmiercz! Beszczakniwość, kotaž je hamownoscž kholeru, je něžnosć saçuzca a myšlenja pola khorych pošlabila. Skoro żenje nježelskis, so bych u sa zwojimi zwójnymi žabali abo so bych u so wo zwaje živjenje bojeli, hacž runje su hisczece krótko do zmiercze pschi jaſnych myšlach, tak so móža zwaje mieno a starobu mienowacž. Giewjenja holosze so malo hdý počasza, po tajkim skhola njeje holostna khorescž, kaž so to powšitkowne bjes ludom měni. Jenož pola maleho džela su skoržby na bruchholenie abo na widliszcę w stawach klyscie, a pola nich s wjetsha rybowanie s broštowowym spiritusom abo żonopowym plestr doſzka, so by so ból pomjenischa. Nimo mery wulka, woſebje w prémim časzu mretwy, bě liezba nahle semrjetych. Hjo pschi prijedawskich epidemijach su nashonili, so palenzowi piczhy na skholeru skhoriowscy bjes wutracza wumru. To woſkrucie, kmy w Hamburgu husto skladnoscž meli, dokelž dželaczerjo w pschistawje a hózniu nimo mery wopisktu holduja; někotri s nich wob džen sa 2 abo 3 hózny palenza wupija, woſebje czi, kotsig maja wyſoku mšbu. Do wumrjeca w nich bludnoscž wopilzow wudhi. Tuczi bludni su runje tak sa lekarjom kaž sa druhich khorych wulka czwila. Semrjeczki so do czelownie, pôdla hojenje natwarzeneje, noscha. W jenym dworze wjèle bělých kaszczow steji, druhdy žydom abo wózom jedyn na druhi festajenych. Wone na czelowny wós czakaju. Stupischi-si do delnjego schoza, so tebi žaloſny napohlad poskiczi: tam leži czelo pschi czele abo jene na druhim a druhdy w najhrózniſkim położenju. 200 haj 300 czelów je tu druhdy na jenym dniu hromadze ležalo. Hrózny wobras zmiercz! Wyšoko a nisko su woni w živjenju stali, kotsig tu leža, zmiercz je wschón rozbjel wurunala.

— Wo njehodze, kotaž je khézora podeschla, Schęzeczinske nowiny piſauj: Pschi manebrach 3. divisiſe pola Anklama je khézorowych koni psches pscherew sciezizy panuł. Zaneje skhody njepeczepiwscy so khézor na druhem konja byle a dale jechasce.

— Khézorstwowy kanzler Caprivi je poſlednju nježelu zwojego wuja, krajneho radziecza s Lamprechta, w Grünbergu w Schlesyńskie wopytał. Wón bu wot ſastupjerow wyschnoscze powitanu, pschi kotrejz ſkladnoscži wón riež džerzecze, w kotrejz khézora ſlamjo prají, so je so Pruska s tym wulka ſciniła, so je w njej jenož jedyn roſkaſował. Pschi tejle ſkladnoscži je hrabja s nowa woſhwedczik, so so wón jako khézorowych ſlužobnik a wukonjer khézoroweje wole woſhlađuje a so niz wón, ale khézor politiku wodzi.

— W Barlinje su tele dny liezbu Ruskich ſajeli. Wjetſchina s nich su ſtudencza. Ich woſydenja pscheytaſo su wjèle revolucionarnych piſmow namakali. Duž je kniežetſtwo jatych s němskym khézorstwem wopokaſalo.

— Jednanje wo rusko-němskim wiłowanskim wuczinjenju, kotrej s zyla dale do přednjeho roſrčenja pschischtu njeje, je so hacž na dalsche woſtorcilo. Duž drje w bližšim časzu hotove wuczinjenje njewoſladamy.

— S Pruskeje je hjo wopjet nastork wuschol, so by so po zyłych Němzach poſutny džen ſrjedu zwiecził. W Saſko-Meiningiskej su někto wobſamli, poſutny džen, kotaž bě hewak na pjak do přenjeje adventskeje nježele poſtajeny, na ſrjedu do nježele ſemrjetych pschepoložicž. Krajna synoda je namjet zwirkwneje wyschnoscze, na to so poczahoz, jenohloſnje pschijala.

Awstrija. Jednanje wo tak mienowanym czesko-němskim wurunaju je njeſcheczelſtwo, kotrej je bjes czekim ludom a Němzami w Czechach pschego wobſtalo, nanajwyschše ſehnalo. Czescha a Němzy so bjes ſobu na zmiercz hidža a pschesczehaja. Niz jenož w politizi, tež w wſchēdnym živjenju so tole wojowanie s najwjetſchej njembroſcę a ſuwowoscę wjedze. W horzym běženju Czescha, kotsig drje maja po liezbe pschewahu, tola kotsig su po ſamjitoſci a w politiskim naſtupanju ſlabſchi hacž Němzy, po ſdaczu ſkholou. Kaž w Czechach, tak tež wězny na Morawje leža. Duž su czelzy ſapóžlanzy na Morawje wobſamli, do Prahi ſhromadzisnu wſchitkich czeskich ludowych ſapóžlanzow s Morawy, Schlesyńskie a Czec ſwolacz, so by so tam rada ſkladowala, po tajkim waschnju móhli so Czescha Němzom dowobarcz. Hjo psched někotrymi lětami je so tajka ſhromadzilna woſywayacž dyrbjala, tola tehdy so wona do ſtuka njeſtaji, dokelž so bjes Młodoczechami a Staroczechami wo njeſ pschesjenoscž dozpicž njehodzecze.

Franzowska. W nawjezornej Afrizy so Franzowsam wójski

czah pschedzivo rubježnym Dahomejskim khetro ſchlačci. Po pojeſczi, kotaž je wjebnik franzowskoh wójska, wych ſodd, do Parisa pôzlał, su Dahomejszy, 4000 muži bylni, Franszowſow nadpanuli. Wospjetne njeſcheczelſte nadběhi pak su so wot Franszowſow wopokaſale. Dahomejszy su ſtönčenje zofali, na bitwiſcie ſches 1000 ſpadanych wostajivscy. Dale su woni wulku liezbu repetero-wanskich tělbow ſhubili, kotrej běchu ſebi, kaž Franszowſojo wudawayu, wot jendželskich a němskich pschekupzow kupili. Na stronje Franszowſow su ſchyrjo mužojo panuli a 15 so ſranili. Bjes poſledniſkimi bě tež komandant zusobniſkeje legije, kig je borsy na zwaje ſamym wumrjel.

— Preſident Carnet je w Poitiersu pschi hoſczi, jemu ſejeſci wuhotowanej, jako japoſchtoł mera wutupit. Wón woſkrucieſche, so franzowske kniežetſtwo, runje kaž franzowski lud žada, so by so mér ſakhowal. Jeli so so mér ſdžerzi, budža wſchitzu zwaje progowanja reformam pschewbrocziž móz, kotrej dželaczerjo woſzakuja a kotrej móža so jeniczky w měre do ſtuka ſtajecž. Kraj čze měcz jednotu, zwobodu, mér a czeſczenje zwěta. Republižy budže móžno, jemu tele ſubla ſakhowacž. Franszowska pschego poddanoscž nadenidze, kotaž je hotowa, so jejnej woli podczisku, jeli so by ſ nowa zwaje khorhoje ſchitowacž dyrbjala. Na pschedze Poitierskeho měſczeniaſty, so by Carnot hisczece doſko na čole franzowskoh kniežetſtwo ſtał, je Carnot so wulkonjejo wotmolwił, so je nadawł ſongreža, so by ſebi ſamostatne nježiwajo na woſkobu kandidata wuswolil, a so ſ zyla nima wo woſkobu, ale wo wěz jednacž. Dokelž Carnot ani haj, ani ně na měſczeniſtowe pschedze prají njeje, maja Franszowſojo ſa to, so by so Carnot rad ſ nowa ſa preſidenta wuswolicž dal. Tole praschenje cim hóle franzowski lud ſafimuje, dokelž so Carnotowe preſidentſtwo w lécje 1894 ſtönči.

Ružowska. Na město finanzeſneho miniftra Wyschnegradſkeho, kig je czegeke khorescze dla zwaje ſastojnſtwo ſložil, je so jeho dotalny ſobudžeczet Witte pomjenowal.

Amerika. Snate je, so w ſjenoczenych ſtatach poſnōzneje Ameriki někole ſtrajk ſa ſtrajkom ſlēduje. Tola ſkoro žadyn so ſ dobyczem dželaczerow njeſlonečki. Dwe ſeji mandzelskich žonow krawzow w Baltimorje, kotsig hjo po džemječ ſiedzeliach ſtrajkuja, su Baltimorsku měſczeniſtowe proſtwa pschepodali, so by ſa ſtönčenje ſtrajka ſtukowal a pschedzivo generalnemu ſekretarej krawſkeje jednoth wutupil, kotrej je ſ New-Yorka do Baltimory pschijet a krawzam ſakſał, so do džela wričeſci. Žony praſa, so su ſe zwojimi džeczimi blisko, hódu wumrjecž, dokelž ani pola pjekarſa, ani pola řeſnika nicž na požčonku njeđostanu; zwaje hódně wězny maja wſchē w ſastawatnjaſ a na dwaj abo tsi měžozh su najenſki pjenies ſa woſydenje dožni. Proſtwa je ſ tajkim jimazymi ſlowami napiſana, so so měſczeniſtowe hóbokeho poſnici ſa wobrocž njeſmoſeſe. Bohužel pak wón njeſamože, ſtrajke ſonc cžnicž.

Khuda holza a bohath khy.

(Wjeſny podawſ.)

(3. Poſročzowanje.)

IV.

Kolowokolo bě wſcho cžicho. Saměſcze ſo khoreje dla njeſlonečke a mlynsky běchu mjes tym na polu, hdzej ſo hjo ſknop ſjasachu.

Hdzej běchmoj do hornjeje iſtwy ſastupiloj, poſtrowi naſu najprjedy Mlynkowa žona, kig bě hisczece w najlepſich lětach, poſna mlynoſcze a ſtrowoth.

„Ah, budžecze nam powitanu, kniežel!“ rječnu ſ wutrobnym hložom. „To je derje, ſo ſeje pschischtu. Wozh bě w nozy jara cžeklo, ſo cžycky hjo po waž pôzlačz.“

„Ale netře je hjo ſlepje?“

„Bohu džałowano! Nunje je woſzczila a ſpar je ju poſylnit.“

Dokelž bě wopytowanje khorych mój pschedzél ſwój džen najradſcho cžinil, džesce po tutych ſlowach w runym měre do pôdlaſkeje iſtwy, hdzej ſtara mlynkowa ležesce. Mje pak napomiňaſce burowka, ſo bych ſo mjes tym ſa khachlemi do ſcherokeho ſtola ſa wobloženjom ſhnił, wona pak, ſo čze pohladacž, ſ cim móhla namaj poſkuſicž. Da drje rječnich, ſo ſmoy runje po ſnědani, ale to nicž njeponhaſche. —

Hospodliwe ſmyšlenje je tajke, ſo bych ſejeſci, a byrnjez byl zhe ſuſy, pod zwaju tſehu pschedzelnje pschijeli a ſo wo jeho potrieby poſtarali. A to njeſozemj nachim wjeſnjanam ſapreč,

woni ſu ſebi tutu hofpodliwoſć wobthowali. Wē ſo, ſo je něhdy hiſcheze wjetſcha byla, dygli dženſniſchi djeń.

Durje do jſtwy wotſchu wotewrjene, a tak móžach ſ neje zyku roſmołwu blyſcę.

"Hanka!" rjeknu nětka ſtara mlynkowa, "dži do kapalki a po-modli ſo ſa mnje. Nětke runje ničo njetrjebam. Ale popołdnju pſchindž ſaſo, burowka dyrb domoj; a potom mi poſcęzel ſem wuja Franzowſu; ja rady na njeho poſkucham, hdyž mi wo ſwojich wójnach powjeda."

Hanka pſchindž do jſtwy, ſruna ſebi draſtu a, hdyž mje zuſeho wuhlada, bě ju trochu ſatrach.

"Witaj, Hanka!" ſarečzach na nju na poł wótsje. "Schtó dha pak Jakub čini?"

Tu ſac̄etwjeni ſo do woc̄ow a móžeſhe lědma hlowa wupraſic̄:

"Tón pak wěſče ſito domoj woſy."

"Mi ſo ſba, ſo by radjho někoho druhego wiesł; ſchtó ſebi myſliſch?"

"Ja njewém."

"S najmjenſha by rad někoho pſchewodžał, taž wejera wječor — wěſch?"

Ale tychle ſlowow ſo holcinka noſtróza a dopomijec̄e na wejerawiſhi podawki pſchimnu ju tak, ſo bě ſo bjes mała do plakania dała. Ale hnydom ſo ſaſo ſhraba a rjeknu khyatnje: "Ja dyrbju do kapalki! Božemje!" S tymi ſlowami bě taž wěſlik ſe jſtwy. Ja pſchistupiſh do wotna a widzach hiſcheze, hdyž pſches durje džesche, potom po ſežezg wokoło mlyna do haja, hdyž kapalka ſtejſche.

Wjes tym pak ſpocja ſo wažna roſmołwa mjes ſtaraj mlynkowej a mojim pſchec̄elom.

"I wono by wſchitko dobre bylo", praji žona, "jeno hdy by chyž pſchichodny ſyn roſuma wužiwac̄ a ſpoſnac̄, ſo Jakub hido tak doſež wulke ſamoženje doſtanje a ſo po taſkim holzy ſ pjenjeſami njetrjeba".

"Ale to je runje to", rjeknu moj pſchec̄el, "ſchtó wach pſchichodny ſyn ſpoſnac̄ njecha a ſnadženje njespōſnaje".

"Haj", ſdychnu mlynkowa, "Bóh chyž hido na lepshe myſle domjeſc̄! Ja njemžu dleje na to pſchihadowac̄. To mi wěſče, knjež: druhdy njewém, koho bóle wobſarowac̄, hólza abo holzu."

Wonaſ ſtaſ wobaj schwarnaj a roſumnaſ, a wěſtaj wěſče, ſo nichio ſ hlowu ſeženu pſcheraſyž njemóže."

"Wē ſo, wē ſo!" ſdychnu žonſta. "Ale njebi dha ſo w tej wězy ničo ſzintic̄ hodožalo?"

"S czežka", wotmołwi pſchec̄el. "To wěſče, ſo ſym ſa holzu wachemu pſchichodnemu ſynej dobre ſlowo dał; ale ſchtó je pomhato? Wón chze na hlowu jeno Hobrakez Khatu na ſubko méc̄, a duž budže naſlepje, ſo Hanka woſhal pońdze. Šym teho dla tez ſ jeje mac̄erju hido porečzał, a dokež je ſo mojej ſotje ſ Maſdalez, hdyž bě wondano poła mje, ta holza ſara ſalubila; duž budže naſlepje, jo ſ nje na ſlužbu počezhjenje. Šotra jej da rjanu mſdu a holza ſmjež ſo derje."

W tym wokomiku počzachu ſo po ſkodach czežke kroczele blyſcę dac̄ a hlyny hlož rjeknu wonka: "Nó, nětka móhla tez ſkoro dom poſladacz. Budže czaž, ſo by hylkam někto ſwarika, a jutſje dyrb hyc̄ mała kermuſhla. To dyrbu ſo tez někto pſchihotowac̄."

Po tych ſlowach wotewrichu ſo durje a do jſtwy ſaſtupi Mlynk. Jeſo žona džesche ſa nim. Hdyž mje ſawohlada, poſasta, ale njeſtronjeſche mje. Tu rjeknu žona: "To je zuſy knjeſ a je naſ wo-pytal ſ knjeſom fararjom."

"Tač?" rjeknu bur a ſaſběže trochu czaþku. "Ja ſebi myſlach, ſo je to doktor." Potom ſańdže ſtarej mlynkowej. "Witajće, knjež! ſaperlot, to je dženža horzo! Nó, taž ſo czi wjeđe, woſka?"

"Bohu džakowan, hido je ſaſo trochu ſlepje, luby ſyno!"

"Nó, to je derje, nětke je połnej ruzy džela a njeje hwyile hory hyc̄. Tez mam ſu jutſje domhownaku."

"Hido? — to ſeže khyatnje." "

"I, hdyž ſym ja pódla, dže to, wē ſo, wot rukow. Šym pak tez hido, taž bych wjazy njemóhle."

"Czežmu dha ſo pſchec̄o czežwiliſeſch? Njeje dha tu Jakub?"

"Nó, tón wſchitko tójskto ſhraba; ale druhdy ma ſwoje prysle. Czincze jeno, woſka, ſo ſaſo ſtanjeſče; jedyn djeń na nowy tydzień ſmjeſmy ſlub."

"Tač ſ khyatkom?" praschesche ſo mlynkowa ſe staroſciwym hložom.

"I ſchtó!" wotrubnu bur. "To ſo hido taž doſež doſko czežnje, a po ſinach je naſlepſhi czaž ſ ſenjenju."

"Jakub je ſebi po taſkim roſmyſlik a woſmje ſebi Hobrakez Khatu?" praschesche ſo nětka moj pſchec̄el, ſ Mlynkou do jſtwy pſchihadžejo.

"I tón móhla ſebi tola wſchē porſty wobliſowac̄, ſo taſku holzu doſtanje", rjeknu bur. "Zeno ſebi pomhlicze! Džesac̄ tybzaz da ſtary holzy hnydom ſobu, a ſchtó halle doſtanje po jeho ſmjerze!"

"Tač? — a ſ ſbožownemu mandželſtu njeje ničo dale trebne, khiba pjenjeſhy?"

"Om, ja ſebi myſlu, pjenjeſhy ſu hlowna wěz, a pſchi tym wotſanu; ſchtóž je hido ma, njetrjeba ſebi jich halle ſaſkuſieſch, a nětke ſu hubjene czaþy. Nó, wotſajmy to, knježel — a poſladajmy rafſcho, ſchtó je nam tule hoſpoſa pſchihotowala. Šym hlobny taž wjek!"

S tymi ſlowami ſydgę ſo hnydom bjes komdzenja ſa blido, na kotrež bě burowka mlydu butru, twarožki a rjany burſki hleb nanosyka, tez někto mjeſtich jeiſ a ſ temu bleſchu czisteſho ſitneho paſenza.

Skoro hrube waschnje a njeļuboſne woblihadženje hoſateho bura ſe ſtaraj pſchichodnej mac̄erju a jeho rěče wo ſhnu hču mi taž pſchec̄iwne, ſo njemžach ani jěc̄, ani pič̄, runjež mi burowka kiaſche. Ale Mlynkej derje ſkłodzche, a wuproſdni někto ſchleńczlow paſenza a hdyž bě ſo ponajedl pſcheproky naſu na domhownaku naſajtra. Moj pſchec̄el, kiz mjeſeſhe nadžiju, ſo ſnadž ſo Mlynk pſchi tez ſkłodnoſci roſwjeſeli a ſo budże ſo ſ nim potom lepje rěczeſch, ſlubi, ſo pſchihodžemoſi.

S mlyna pſchec̄ichmoſi ſo dele pſchi rězy. Potom ſańdzechmoſi na prawu ruku a běchmoſi mjes polami, hdyž hromady ſkopow ſe ſloty mi klohami ſtejachu a cžrjodv wjasarjom a wjasarkow wjeſkele pěſnje ſanochowachu a ſortowachu.

"To ſu ſkoro ſame Mlynkowu pola", powjedasche mi pſchec̄el. "Ze to w tutej krajinje nimomery plodna ſemja a prawa poſkadniza."

Ožen bě krafny, pſchichodžowanje ſube, a džechmoſi teho dla hiſcheze dale do połow, a hdyž ſo ſaſo ſ ſchyryjomi konimi.

"To je Mlynkowy wós", rjeknu pſchec̄el. "Ty luby Božo, laſta by to radſež byla, hdyž by ſaſtał pſched hlezdu jeneho ſ tych hudyńkow, kotrež ſony a džec̄i tamle klohy ſberaju."

Sa wosom džesche Jakub a — taž ſo ſdaſhe — w myſlach, dokež mjeſeſhe hlowu naſhilenu a ſwoſtawasche ſady. Taž ſymoſi jeho bory ſoſežahnuſo. Pſchec̄el ſkuži jeho ſe ſamýſlenja ſ pſchec̄elnym poſtrowom. Młodzenz ſo ſatorje, poſdakowa ſo czesczownje, a džesche někto krocžel ſ cžicha pódla naſu. Na dobo pač ſo wo broczi ſ mojemu pſchec̄elej a rjeknu na poł ſchepťajo: "Knježel ja mam někto na wutrobje a bych radj hlyſhak wach ſu ſadu. Njebyhyc̄e ſnadž ſ wjeſzora kuf ſhyle měli, ſo bych wam móhli wupowjedac̄?"

"I czežmu niz", rjeknu pſchec̄el. "Czaž, kelkož trjebasch, a ja tez ſnadje ſhudam, ſchtó ſnadž to budže. Šym wo tym tez hido ſ twojeſ ſac̄erju a woſku rěczał."

"Ach! — taž dha ſo wozh wjeđe?" wopraſha ſo mlydzenz wutrobniſe. "Hdyž ſym rano na polo ſchol, bě jej hiſcheze hubjenje."

"Njemiſ ſtaroſce; nětka ſo jej hido derje wjeđe. Wſchalo ma tez dobro a wujchiknu woſladačku — a rjanu woſkobu", pſchistaj i pſchec̄el ſ poſměwkom. Jakub ſo ſac̄etwjeni, a poſladnu na mnje, taž by mi njewěrik, dokež mje ſnejnajſeſhe. — "Teho knjeſa cze njeſtrjeba ſatrach hyc̄; to je moj dobro pſchec̄el a rady by na twojim ſwahu ſebi ſarejował."

"To by dyrbjal hlebno doſko naſ ſaſtac̄", rjeknu Jakub ſrudnje; a po krótkim wotmjeſenju wopraſha ſo dale: "Njewěſce, knjež, budže li žana wójna? Njeſteji ničo w nowinach?"

"Czeho dla dha měla wójna hyc̄?" ſaſmja ſo pſchec̄el.

"Dokež bych rad na wójnu ſchol", rjeknu mlydzenz khyatnje, potom pač ſo wotmjeſež; widžo pač, ſo wobaj na njeho ſobuzelne hladamoſi, rěczeſhe dale: "Widžic̄e, knjež, ja to jow dleje nje-wutraju. To ſym wam dženža wjeſzor chyž prajic̄; dokež pač ſymoſi wo tym hido počzalo, móžemoſi to hnydom woſhyc̄. Ja ſym taž ſakuſlany a to traje hido tſecje ſeo. Wina teho je Hanka, ale wona ſebi pſche to njemože. S wopredka mi ničo wo to njebě — o to běchu rjane czaþy! — ale hdyž ſo nan poča mjeſac̄, tu poča ſo tez moje kruženje. A nětka pſchec̄eha nan mje a holzu, jej cžini hanbu pſchi kózdej ſkłodnoſci a mi je w nozy a wo dno we wuſhomai, ſo dyrbju ſebi Hobrakez Khatu brac̄. Ale to ja cžinicze njebudu — ně, to ſym ſebi kruže wotmyſlik, a teho dla čzu rad ſ domu. Ja móhla, wē ſo, něhde na dželo abo na ſlužbu; ale to je mi wſchitko pſchec̄ara wotſude a morwe; ja bych radj někto, ſchtó by mje poſluskilko, ſo bych na ſwoju hoſoſc̄ ſabyl; a tu

pschitidze mi na myzle, so móhl do wojałow hicz, hdy by wójna byla."

Dale ręczesche a spěšnichó džechu a jaſniſchó klinčachu jeho kłowa; jeho kłoszcz njebe tał mjeſka kaž wzera; haj, na wopak, zły jeho napohlad a jeho ſabžerjenje bě dženſa krute a roſriſowane, a bě na nim jaſnie widzecz, so je muž ſa tym, so móhl ſo wſchém pscheziwoſezam ſtaſecz. Mój pschezel to tež ſpoſinawashe a nje-mógesche tu kħwilu niečo druhé činičz, hacz ſo młodgenza proſchesche, ſo by ſo nojmjeniſcha bližſche dny měrny a čihi woſtaſ; ſa to jemu kłubi, ſo ho wo to poſtara, ſo by ſo kłub ſo Hobrakek Čhatu ſo naj-mjeniſcha wotſtorečz, njebužde-li ſo hodiečz zhe ſniczicz.

Zakub pschilubi, ſo budže ſo po jeho weli ſadžeržecz, pschitaji pak tež hnydom, ſo budže to wſchitko podarmo, a kħwataſche spěch-niſho ſa woſom.

Mój džechmoj domoj.

(Poſtrocžowanje.)

K wobsamkunjenju žijom.

Saſ' jene žne ſu doſonjane,
Wich, rjantym wjedrje, w potoku
Se spěchmienſu je domoj ſbrane,
Schtož Bóh nam dari ſ luboſežu.
Kaf iraduje ſaſ' lud ſo kħudh,
So Boži khleb je tuniſchi;
So žito derje dawa tudy,
Na tym ſo ratač wjeſeli.

Saſ' jene žne ſu doſonjane,
Bóh je naſ bōle żohnowaſ,
Hacz do předka be wočalane;
Wón paſ ſe nam tež poſkaſ,
Kaf člowtow mudroſez, prožowanje
Wichat ſamo niečo njemóže,
Hdyž pſcheſtanje Bóh ſ deſtežowanjom,
Dha wuſihne wſho a ſahinje.

Saſ' jene žne ſu doſonjane,
Wich, člowtce! ſaſto ezi wobkručza?
„So Boži poriad neſpcheſtanje,
Hdyž ſwert kħoſi poriad pſchemenja.
Bóh ſejini kłub, to wopiſjuje
Nam Mloſiaſ, ſo ſanči njebužde
Tu džen a nōz, hacz ſwert ſo hnuje,
Tež ſhma, ſečo, ſyń a žne.“ 1 Moji. 8, 22.

Tak wjeſce, kaž Bóh ſwoje kluhy
Wjes pſhemienjenja dopjelni,
Tež dopjelni ſo jeho kħudh,
Kif wuprajl je na hrečhi.
Wón ſe kħernoszu pōkłom ſeſele,
Prjebi hacz ludu naſchwaſ;
We naſchim čaſku pōkłom wjeſe
Nam jeho bliſtoſcz wofſewja.

Džaſ, Boži, ezi, ſo požohnowaſ
Sey člowtow prýgu bohačeſe,
Kaf nětrotři je ſtiftiſe woſat
Wo wichendy khleb w tej drohoſe.
Daj nam, ſo w měrje wužiwanym,
Schtož wot tebje ſmy doſtali,
A ſo prut, kif nět ſacžuwanym,
Naſ wiedze ſo wérnej poſukze.

(Na žadanje H. P.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětusche prihovanje w jendželskim konjekowanju ſměje ſo poňdželu 17. a wutoru 18. oktobra w Beierez kowarni w Budyschinje a ſo rano w 8 hodžinach ſapocznje.

Hijo někotre njedzele ſo na ſchulſkej ležomnoſci tudomneje rataſkeje ſchule poſpyt ſo myſhemorjazym bazillom profeſora F. Löfſlera činja. Tutoń jēd pſche myſche, kotorž je ſo wot profeſora Löfſlera w tutym naſeču w wulkej roſmierje a ſo najlepſchim wuſpečhom w Grichiskej naſožowaſ, ma tón dobytſ, ſo je pōlonym a domajzym myſham jēdoſt, druhim ſwěrjatam, kotorž jón wužija, pak niečo njeſadži. S bazillom w myſchach tyfuſej podobna kħoroſej naſtanje, na ketruiž myſche ſo někotre dny kōnig woſmu. Wucžomž rataſkeje ſchule ſu ſkladnoſez měli, Löfſlerſki bazillus ſefnačz a jón naſožez. Ratořo a druži ludgo, kotorž ſo ſa tutón ſrěd ſoſimuj, ſo w tej węzy w rataſkej ſchuli kōzdu hrjebo abo ſobotu poſekdnju roſpolaſuſa, a chyli ſo tuczi teho dla na knjeſa wuſchtheho wucžerja Manskopſa abo na knjeſa rataſkeho wucžerja Kunatha wobrocžic.

— Privatny poſt ſ Ramjeńza do Budyschina wot 1. oktobra rano w 6 hodžinach ſ Ramjeńza wotježde a pſchijedze do Budyschina dopeſdnja 1/210 hodžin.

— Ministerſtwo ſnuteſkownych naležnoſćow je woſjewilo, ſo je wulka wot 31. augusta, po kotorymž bě woſbywanje hermantow ſakasane, ſaſo ſběhnjene. Duž ſmědza ſo někto ſaſo hermant ſotježecz, tola niž ſlotne wiſi, kotorž dla poſkromy wjes hovjaſym ſkotom dale ſakasane woſtanu.

S Hodžija. Swojej roſprawje, ſańdzeny tydženj podatej, móžemy dženſa hýchče pſchitajic, ſo klužobne džomki naſcheje woſhadh někto tež bjes ſobu luboſežive daru ſhromadžuſa, ſo bħdu zyrkej na ſwiedženiskim dnu jeſneho nowego požwjeſzenja ſ rjanym wulkiem pſchitrywadlokiem na woſtakne dno a jeho ſkhodjenki wobdarile. Kaž kħyschimy, ſo tež njezenjena mužka młodogc ſo to hotuje, wulži rjanym ſwiedženiski dar ſa kħoſi ponowjeny Boži dom ſ luboſeži-wymi pſchinoſchami wobstaracż. Kaf kħwalobna je wſcha tale wo-porniwoſcz, kotorž ſwedeči wo tej pſalmiſſej myħli: „Kneje, ja lubuju wobydlenje twojego dema a to město, hodiečz twoja cjeſcz bydlí.“

S Noweje Wħy pola Njeſhwacžibla. Sańdzenu ſobotu, 17. septembra, popołdnju je tu pſchi kħlynym njeſedrje bħix do ſwielow domiſkeho kħejkarja Manje dyri a ſchtyriletnu džowcžiečku, kif wó jſtwje na kanapeju ſpashe, farash. Sapališ bħix njeje.

S Njeſhwacžiſla. Poſtronjenje ſwojow Budyskeje Michalſteje zytkwie, je ſo we Wjelkowje pſches Njeſhwacžiſla fararja Zakuba ſtaſo: už w mjenje jeneje ſmój bħ, ale zykeje Njeſhwacžiſla kieje woſhadh, kotorž jako najblizſcha kħodna woſhada wutrobnje džel bjerjeſche na ſwiedženiskim wjehelu Michalſteje woſhadh. Teho dla ſo zly kħodna ſchadu w Małym Wjelkowje ſenidžechu ſ duchownym a ſe ſchulſkim ſpěwanſkim chorom. Po němſkej ręczi k. prédarja Beckera-Wjelkowskeho, poſtronwi potom farat Zakub w herbskej ręczi ſwiedženisku Michalſtu woſhadu w mjenje kħodneje Njeſhwacžiſla ſe woſhadh, po czim Njeſhwacžiſli ſchulſki chor kħelusč: „Budz kħwalba Bohu hamemu“ ſpěwashe. Sa tón zly čaſz džechu Njeſhwacžiſla ſwony ſ poſtronjenju nowych ſwonow Michalſteje zytkwie.

S Holeschowa. Hdyž pjatk popołdnju 16. septembra kħlyne njeſedrje nad naſchej wħu cjeħniſe, bħix do wulkeho duba, nje-daloſko naſcheje gmejnſkeje kħeje ſtejazeho, dyri a pſchekoczi ſ duba na gmejnku kħeġu a tam wſchelaku ſchodu naſčini.

S Koſlowa. Sſobotu wječor wokolo džehacſich hodžin fužo tu twarjenja jeneje kħejkarjeje žiwnoſcje wotpaliſe. S wulkej nusu kruwu ſ palazeje hrđe wucžeſechu, bjes tym ſo je ſo wjetſchi džel domjaſeje nadobu wóznej pſchewoſtajic dyrbjal. Na kafe waſchnje je woheń naſtał, njeſedrja.

S Kortnizy. Ěudomny krawſki miſchtr August Neumann a jeho mandželska ſtaſi njedželu 11. septembra ſwój ſloty kwaž ſwiegħloj. W Hrodžiſčanskim Božim domje je ſo jeju mandželski ſwajſ ſe wot knjeſa fararja Mrosaka požohnowaſ, pſchi czim je ſo jimaj krafna biblijja, wot evangelskeho luth. krajneho konsistorſta ſarjenja, ſwiedženizy pſchepodaſa. Webaj mandželskaj ſtaſi ſtrowaj a cjerſtwaj; Bóh luby knjeſ ſħył jimaj dale ſtrowoſcz a cjerſtwoscz ſpožieſz.

S Minakala. Sańdzenu poňdželu wječor fu ſo tu domſke a hrđe žiwnoſcjerja Wicžas a domſke a hrđen ſtejazherja Muderera mjenowaneho Dreßlera wotpali.e. Woheń je po 9 hodžin w Wicžasez kólni wuſhoł a ſo hnydom pſches zyke ſe ſiħmu kryte twarjenje wu-pſchestrje a na ſuſħodne Muderez twarjenja pſchekoczi. Pſchi ſpěchnym roſſcherrjenju wóhnja ani Wicžas ani Muderer wjele domojeze nadobu njeje wuřumiewacż moħļi, tež njeje móžno bylo, Wicžas ſe ſiħnejeczi plomjenjam wutorħnucż. Wicžas ſrožen ſu wóhnnej wobroli. Muderer ma ſawęſcenz, Wicžas paſ niž. K haſchenju wohnja bħċu ſyħali ſ Lipicja, Ľomiska a Ľipopoje pſchijelle. Kaf je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Ramjeńza. Hdyž 15. septembra poħoneč Gustav Hantusč, 24 lēt starý, ſ Geriſchez pěſkowej jamy w Schpitalkim hajju ſ wosom pěſka wuſeħde, tħeli ſo w bliſkej ſkale, čeħoħ dla ſo jemu konjez pħoſħiſħtaſ. Wón jeju ſdžerječ njemójeſche a padże, taſ ſo czečki wóz pſches njejho džechie a jemu ſtaw ſlamawſchi jeho tež hewač cjezko wobſħodgi. Webżarujemneho cželabnika do hojeſtej do wjeſteſku.

S Dražđan. Sańdzenu njedželu bu nam tu ſaſo w naſchej lubej macżeńej herbskej ręczi Boži kluwo pſchipowjedane. Bohate ſyħi ſ Dražđan ſamħi, kaž tež ſi bližiſche a dalsheje wokoliny čaſtachu hijo pſched naſchej kħiżiżnej zytkwie, prjedy hacz naſ ſwoniſenje do njeje ſawla. Wjele pſches tyħaż kemscherjow bōrju wſħe ļawki w zytkwie ſiħdi kaž tež ſteky na woſtařniſħeju wobħodnu. Mložnu, ſwiedomna ſapħimowazu ſpomjednu wuſhu ſħiħħachmy ſaſo wot naſcheho lubowaneho, wjeleſtneho wodžerja naſchich herbskich kemscherjow k. fararja dr. Mencja Wjelcjaniskeho, kif naſ ſaſo ſe kħoſi wopytom a ſ jara woſebnym pređowanju ſwjeħeli. Spowiednych ludzi bëſche naſ 217. Swoje bližiſche herbskie kemscherje ſmějemy, da-li Bóh, druži njedželu adventa.

Přílopk.

* Pod řadovými schomami něch ſo někole ſpadaný řad ležo njewostaji, dokelž ſo v kózdy pložce čerw rošwina. Tuto ſot jeneho pložce k druhemu řaſy a ſo ja ſkoru bližšeho ſchoma ſa- pſchedze. W ſuniu bližteho ſta ſo ſtvoje ſtaſerſte dželo ſapocđne.

* W połodniſcej a uarañſcej Luižy ſu njewjedra ſchwartk tydženja wjeli ſchody načinile. W krajinje pola Woſtrowza, Grunawy, Neudnicy, Radmeriz, Nitricza, Lauby, Lewalda atd. je ſliw k ſtrupobiegom paum. Ojes druhzej wulkej ſchodu bu naſyp Šhorjelſſo-Zitawſkeje železnizy podmleth, tak ſo dyrbieſche možobowy czah, liž w noz̄ do jēdnaczych hodzin ſe Šhorjelza do Zitawy jēdži, hac̄ do ranja ležo wotac̄. W Ruppersdorfje, Ebersbachu a Leutensdorfje je blyſk do twarjenjow dyrik a ſapalik.

* W Sakskej je mjes 100 holzami, 20—30 ſetnymi, jenož 51,10 woženjenych. Pschi wjehem tym w Sakskej ſ tym hiſhce ſlepje ſteji hac̄ ſ zyla w Němzech, hdež je jenož 43,87 prozentow holzow hac̄ do 30 ſet mužow namakalo. Naſhubjeſtſho je w Hohenzollerskej, tam je do 30. ſeta woženjenych žónſtſk jenož 31,74 a mužſtſk jenož 16,33 prozentow.

* W Pomorskej chzedža ratarjo žilne wiſlowanie ſami do ruky wſac̄. ſsu ſo tam towařſtwa ſaložile, kotrychž ſobuſtawu ſwoje žito ſame njepichedadža, ale jo do towařſtowowych ſkladow pschiwefu, ſo by jo towařſtwo w pschihodnym czafu po móžno wypſoje placzisne pschedato. Preňje ſeto dyrbja ſo ſobuſtawu na to ſwiaſac̄, ſo jenož džehat̄ džel ſwojego žita ſkladej wotedadža, ſo kotrychž dyrbji kózdy nehdže 450—500 tunow žita wypſhijec̄.

* W jenej ſhězi w Gerje pojedzeli tſinaczelstny hólz w druhim poſthodze ſ woknom dele ſlēſc ſpyta. Pschi tym dele padze a to na želeſny pót, kotrehož kózny njebožownemu hlowu, ſciiju, wutrobu a život tak pſchekalnuhu, ſo hólceſcz bory ſa to, hdyž běchu jeho ſ jeho žalofneho położenia wužwobodzili, wudycha.

* Skutk wutrobnje ſmilnosce je tele dny wučer Ahrendt na Bravelu pola Hamburga czinił. W jenej ſwójkje bě ſholera wudychila, nan a macz ležeschtaj ſhoraj w ſtvičzzy, w kotrejž ſ nimaj hiſhce ſchthri njedorosce ſe džecži pſchelywachu, dokelž ſa nje žaneho druhego pſchelyka njebeſche a ničto je k ſebi wſac̄ nočzysche. Wſcha próza, jim wothladarja wobſtarac̄, bě podarmo. Duž poſtici ſo jim 25 ſetny wučer Ahrendt ſa wothladarja. Wón ſtejſtce czeſto ſhorym na wſchě waſhne k ruzi, njewopuſhcej jeju ani wodnjo, ani w noz̄, ſtarasce ſo ſa džecži, rjedzesche a woblekaſche je, doniž po tym, hdyž bě dwaj dneje a dwé noz̄ hies ſpanja jeju hladak a ſwoju czeſku ſlužbu ſastal, macz ſwojej ſhoroscej njeſpodleža, mjes tym ſo ſo ſ nanom poſpſhuj, kotrehož ſu ſ jeho džecžimi do ſholerineje baraki w Neuengamje pſchijeli. Hdyž bě Ahrendt ſemrjetu macz ſobu k rowu pſchewobzaſ, dyrbieſche ſo tež wón lehnuc̄, a hac̄ runje dwaj ſekarje wſchu móžnu prózu na njeho wažiſtaj, njebe móžno, jeho pschi ſimjenju ſdžerzec̄. Wón je wopor ſwojego ſtuka. „Sa druhich wſchitko, ſam ſa ſebje ničžo“, to bě hido hac̄ dotal w přjedawſtich ſhoroscej wopokaſaſ, tak mybſtſche ſebi tež hiſhce w ſwojej ſhoroscej, w kotrejž ſekarjom proſchesche, ſo vyſchtaj nikoho k njemu njepoſtaſo, ſo by ſo žadlaſa ſhorosce dale njeroſtoſhyla. Ta ſhorosce je wſchelake wopaczenoſce, haj hroſnoſce na ſwětko ſtajifa, czim bole many ſamyſl, na ſkutki, k koſkimž ſu jenož naſlepſche čloweſke wutroby ſhmane, tudy ſpominac̄ a je druhim jako pſchiklād wuſběhujo ſhwalic̄.

* Spodživny prozeſ ſo w bližchim czafu pſched ſudom wuſudži. Jedny Hamburgſki wobydler, ſobuſtaw poſhriebneje ſaſy, w Hamburgu na ſholeru ſhori a bu do hoſtejnje dowjeſeny. Tele dny jeho žona powiſej ſoſta, ſo je jejny muž wumrjeſ a ſo ſu jeho poſhriebali. Žonje ſo potom poſhriebny pjenjes wuplaſci a wona pjenjes ſa ſhowanje ſaplaſci. Poſdžiſho ſo wukopa, ſo bě ſo žonje ſimjerę jejneho muža mylnje wofſewila; pſhetož tutón bě wotkoril a ſo k ſwojej žonje wróćil. Poſhriebnej ſaſy ſo to k wjedzenju da a ta na to poſhriebny pjenjes wróćzo žadasche. Žona pak je ſo temu ſapowſedzila, dokelž je meniła, ſo ſhóſty ſa poſhrieb ſwojego muža ſaplaſci. Duž poſhriebna ſaſa žonu, dokelž wona wuplaſceny po- ſhriebny pjenjes wróćic̄ nočze, wobſtorži.

* „Wopaczeno protyi“ ſtaj ſebi wondano dwaj wopowarjeſ, kiz ſ Hamburga psches Oſnabrück do Münſteru jēdžeschtaj, dželakoj. Hdyž wot ſarjadnika ſhoniſtaj, ſo dyrbitaj w Münſterje do desinf- zeronatvne, jeli čzetaſ ſo w měſce ſabžerzec̄, wobſamkuſtaj, Münſterjanam nōž nabarbic̄. Tego dla železnizu na poſlednim ſtanisſe ſchhed Münſterom tak njenadpadiſe, hac̄ móžno, wopuſchcziftaj a ſo tam dworniſhczoweho pſchedſtejerja ſa naſlepſchim

pueſom do Münſteru proſheschtaj. Hdyž pak czah do Münſteru pſchijedze, a toj dwaj Hamburgjanaj ſ njeho njewuſtupiſchtaj, ſo ſarjadnik dopomi, ſo ſtaj dwaj ſkiesaj mjes druhimi paſazérami hido na ſtanisſe ſchmu Mühle czah wopuſchczilo. Hnydem ſo po telegrafiſtim groze ſamneho pſchedſtejerja ſa nimoj proſhachu, a tón ſeji ſwonkownoſeſe hac̄ naſlepje wopija ſa tež tón pueſ pomje- nowa, na kózny bě jeju poſkaſ. Po krótkim czah ſpoliſtojo we wſchech tych wrotach ſtejachu, psches kotrež dyrbieschtaj zuſvnikaſ do Münſteru ſtupic̄. ſa poł hózny wona pſchic̄eſchtaj a do paſzlow padnuſchtaj. Runy pueſ jeju do wukurjenje dowjeſechu.

* W wſy Goſbergu ſublerzej D. czelz ſhori. Město ſo by ſebi ſkotneho ſekarja pſchinc̄ dał, ſo by ſhore ſlocz wobhladał, ſa- reſachu czelza a pſchedawachu miaſo. ſa minu ſhoriſče wudachu wódniz w jērchenach. Bory ſa to temu ſublerzej tſi howjadla na ſymny wohén w ſlosynje (Miltbrand) padnuſhu, runje tak poſ, kiz běſte frej tych ſareſamych ſloczatow liſal. Poſa ſchwartkeho howjadla a jeneho ſwinjeſcia, kiz tež doſoncziſtſtej, njehodže ſo ſymny wohén w ſlosynje do poſkaſac̄. Do poſkaſa pak ſo, ſo bě ſareſam czelza na ſymny wohén ſhoriſt byl; pſhetož tež jeho wobſedzjer a tón rēník, kiz bě czelza ſreſał, ſtraſhnie ſhoriſchtaj; druhý ludžo, kiz běſte czelzowe miaſo jēdli, doſtaču behanje a w brusche bolenje. Wocžalac̄ ſo ma, hac̄ dalischa njefrowoſeſ ſ teho njenanstane, dokelž ſu ſo natykowaze jedy ſ pſchedawanjom miaſa daloſo a ſhēroko roſnjeſte.

* Tſjo bratſja, ſi mjenom Stucžinſki, ſo wjeczor 16. ſeptembra do domu wěſleho Č. w Obojegach w Czechach podachu a ſebi wot njeho, kiz w kožu ležo ſpashe, pjenjeſy žadachu. Wón ſim wob- kružowaſche, ſo žanyh nima, byli žanyh mēl, by jim dał, wjeloz by mēl. Na to wſchity tſjo do njeho biež počzachu a bijachu do njeho tak doho, doniž jeho njefabichu. Jeho žona, kiz tež w kožu ſeſteſche, na jeneho ſ rubjezniſkow ſawola: „Merbarjo, ty ſi Stu- cžinſki!“ Duž druhaj dwaj bratraj džeschtaj: „Tu staru dyrbimy tež ſabicz, heval naſ pſcheradži“. Duž tež do njeje biež počzachu a tež ju ſabichu. Potom wobej čele na kožu poſožichu, kožowu ſlōmu ſapalichu a wotſal ſhwatach. Po krótkim czafu bě zyle twarjenje do popjela pſchewobročene. Haſcherjo wobeju njefwožoneſu na poł ſpaleneju mjes roſpadankami namakachu. Poliziji je ſo bory ſo- radžilo, mordarjow ſaſec̄ a jich do jaſtwa wotwjeſez. Je to ſa krótki czaf ſteče ſrubjezne mordarſtvo w tamniſcej wokolnoſce.

* (Město bjes ſhleba.) Dla wukafa měſchčanosty franzowſkeho města Iſſudum, ſi kotrymž dyrbieſche ſo ſhlebowá placzisna wo 1 centim ſa kilo ponizic̄, ſu wſchity tamniſki pſekarjo pjez ſaſtaſi. Dokelž běchu wokolni pſekarjo ſ nimi psches jene, ſo by ta měſchčanow ſ wojerskych pſekarjow ſ ſhlebowá ſaſtarala, ſo bydu hlowu nje- wumrjeli. Ale bohuzel njebudze rada, ſhleb hinał hac̄ ſa hotove pjenjeſy pſchedawac̄ móz, duž budze ſa wbohich ſhudnych ludži, kiz poſa pſekarjow husto ſhleb na dovu ſu doſtaſa, ſle doſc̄, dokelž dyrbja někto ſwój dohł poſa pſekarjow ſaplaſcic̄ a ſa nowy ſhleb žanyh pjenjeſ nimaſi.

* W Bionskej bělndniſy je ſo ſežehowaza ſatrafachnoſce ſodaſa. Ženu žonu, kotruž běchu tam dženj prjedy do wobkežbowanja wſali, dyrbjenski ſabat woblekeſche a k kožu pſchipaſachu. Se ſwojej ſpo- džiwej mozu móžesche pak ſo ſhora ſa ſwojich putow wumrž, ſhwataſche k druhemu kožu w težbamſneſ ſtwe, k kotremuž bě druhá bělndna pſchipaſana, ſkoniſowa ju a ſeji w ſwojej wovrótneſceji rjebla ſ nohomaj roſbi. Dohladowarje, kiz ruce ſhlebna, ſo bohuzel pſchepoſdze poradži, wovrótneju njehoſtdu ſežimic̄.

* Japanſki mórfi brjoh je ſo kóz ſandženeho měſza ſa wot kózneho wichora domapytal, kiz je njehoſtne wulku ſchodus načinil. Wichor mórfi wody psches brjoh ſehna, ſi czimž bu 20,000 twarje- nijow wutupjenych a 500 člowjekow morjenych. Nacžinjenia ſchoda ſo ſ zyla wobliczic̄ njeſodži

* (Wiležane zigar.) Sa kurjerow je ſajimave, wo zigar- wym kaſchcziku ſhysheſe, kotrehož wopſhijec̄ ſe w Bostonje w po- nōznych amerikanskich ſiednoczenych ſtatach w ſecze 1792 wot Chrufza Greena dželane. Teždy běchu wobſamli, ſo ma ſo tón kaſchcziku haſle ſa ſto ſet wotewric̄. To ſo 17. augusta 1892 ſta. Nama- kachu pak, ſo ma to ſelo jara luboſnu won a ſo je ſo derje džer- žalo. Na to wſachu wot teho ſta zigarow, kiz w kaſchcziku běchu, 25 a roſdachu je jako wulku drohoſc̄, tež preſident doſta tſi. Sbytkne 75 poſožichu do noweho, poweřr njepſchepuſhczateho kaſchczika, kotryž ſi ſeji ſo ſo haſle ſa ſto ſet wotewric̄, po tajſim 17. augusta 1992. Štrowa ta hlowa, kiz budze težy ſenu zigaru ſ teho kaſchczika doſtaſz a kurič móz.

* Njedaloko Kölna je šo životu w nozy cęzje żeleśniczne niesbođe stało. W nozy $\frac{1}{2}$ hodžiny bu čah, do Bingenę jēdžaz, w jēdženju saſtajeny, dokelž bē jedyn pjaný reservist s wosa panul. Čah, kotryž bē hido 10 mjenšchinow pschedopodze s Kölna wotjēl, šo s tym hiſčeze bōle ſakombi. Bjes tym bē s Kölna tworowym čah wotjēl, kiz do wožoboweho čaha ſtorči. Se ſraženjom šo požlednjej woſaj wožoboweho čaha ſylnje woſchłodzischtaj. W požlednim woſu ſhami reservistojo Deutzkeho krafzherſkeho regimenta jēdžachu, kotyž domoj jēdžechu. Dwaj reſerviſtaſi bushtaj morjenaj, jednaczo cęzko ſranjeni. Wjetſcha liczba šo mjenje ſtraſhne ſcizſteča. Lekatſla pomož šo ſranjenym hnydom dosta, kotyž šo poſdžischo do hojeńje dowjeſechu.

* Raž s Aſchaffenburga piſaja, ſu jenemu burej w Schweińheimie 4000 hrinnow, ſe ſwetkých tolerjow woſtejazyč, kranuli, kotrež bē ſebi wón pod ſwinjazym krotom ſhował. To město bē wón ſa najlepſchu khowanku mēl.

* Jedyn bur w Damerowje mějeſche ſteho pſa a čyzſche jeho teho dla ſatſelicz. Skočo ſabęža pał do hrodže a ſhowa ſa tam do ſlomy. Tam woſhędżer do njego tſeli a mori jo tež, ala w woſomiku poča šo ſloma palicž, woheń ſo nahle roſſcheri a bōrſy ſtejeſche zyly dwór w plomjenjach, woheń ſapopadže tež ſužodny statok. Piſci wſhem woſaraju ſo 18 twarjeniom wotpali, a to jenego pſa dla.

* W Tarnopolſkim gymnaſiju w Galizijskej je jedyn wucžomz ſ mjenom Schwed profeſzora Głowazkeho ſatſeliſ. Schwed bē ſe ſchulſkeje ſtuw ſa profeſzorom wuſhōl a do njego wot ſady ſ revolverom tſeliſ. Kukla trjeći niesbožowneho do moſhow, a profeſzor Głowazki hnydom morwy ſe ſemi padže. Na to Schwed revolver na ſo namrōczi a ſebi ſe wutrobie kuku tſeli. Sa někotre woſomiki bē wón wudychał. Piſhi Schwedze kaſacz a dwaj liſtaſi namakachu, w kotrymajz bē mlody člowjel napiſał, ſo je nieskuſt niesbožowneje luboſče dla woſhędžoſ.

* Rubježniſtwo w Italiskej po ſdaczu ſ duhom čaſha poſtupuje. Knieža rybježniſy ſo hido po waſchnju ſwojich amerikanskich towařichow ſptuſja. Schwortk wječor ſu woni we wſy Vicovaro bliſko Livoli nadpad na laſku towařiſta "Aqua Marcia" wuwjedli. Cole towařiſto ſto ſtočnej wodu ſastaruje, kotraž ſo ſ woſolnoſče Vicovara poſhivodžuſe. Inženér Giulio Morani bē runje towařiſtowym dželacžerjam mſbu wuplaſzik a čyzſche ſe ſlicžbowarjom ſlicžbowanje woſamkruč. Na dobo ſo do piſačniſ ſydom derje woſrjeny muži dobu. Kóždy ſ nich mějeſche piſches drastu čjornu meč ſeſhneny, kotryž tež woſliczo ſakrywasche. Schtyrjo rubježniſy woſeſu ſaſtojnikiw wuwjafachu a nuſowachu jeju, ſo byſhtaj ſ ejiča byloj, bjes tym ſo woſtatni tſjo piſačniſ poſhyladachu. W poſladniſy hiſčeze nehdž 10,000 ſirów (8000 hrinnow) namakachu, kotrež ſobu woſachu. Zyle rubježniſtwo ani tſi minutu njetrajeſche. Maſa ſa to, ſo ſu bjes rubježnikami dželacžerjo towařiſta ſ Vicovara byli.

* (Šećk žonow.) S Madrida piſaju: Poñdželu je w Orense dla ſawjedzenja poſhivožneho dawka ſběžl žonow, ſeleninu poſhedaſazych, wudyril. Žony wſchē běrkownje a dawkownje nadpadžechu, ſebrachu tu namakane pjenjeſhy a potom twarjenje ſapalichu. Hbž ſo zivilny gubernér ſe roſniemdrjenym žonam poda a je ſměrowacž ſpyta, bu ſ lamjenjem ſowitany. Dokelž žony, tež hdyž běchu jich wodžerki ſajeli, woſzahnucz nočzychu, roſkaſowat poližije do nich tſelicz da. S kulkami, kotrež ſo do wſchēch ſtron ſaklubžichu, buſchtej pôdla tſjoch žonow tež leſat Torres a redaktor nowin "Dorecho", kotraž hromadže na balkonje redakzijsneje kheže ſtejeſchtaj, morjenaj. Prědkowna ſtrona redakzijsneje kheže je cjiſce roſtſelana. Oſta tuteho podawka w měſče wulſta roſhorjenosc̄ knieži; woſhdeſtwo ſebi ſada, ſo byſhtaj ſo zivilny gubernér a roſkaſowat poližije woſhadžiloj.

* Mórfu wuſžinu bjes Konſtantinoplom a Małej Afiskej, Bosphorus ſo mjenowazu, je wondano jena žonſka poſheluwała. Konſtantinopolske nowiny wo tym piſaju: Snata rumunſta ſemjanka, prynzeſha Marja Bibeslowa, kotraž runje tu poſhelywa, je tele dny ſ poſhewodnom ſwojeho ſwaka, awstriſkeho generalneho konſula w Jaſach, hrabje Starečenskeho, Bosphorus poſheluwała a ſe ſwojim poſhewodníkom ſbožowonje aſtli brjoh dozpiła. Njedziwajzy wſchēho woſradzenja ludži, na europiſkej ſtronje ſo kupažych, ſo prynzeſha wot ſwojeho khrobleho poſphyta wotdžerjeſz njeda, kotryž maja tež dobri pluwarjo ſa ſimjerč ſtrachny. Prynzeſha ſe aſfleku brjohej priedy haž jejny poſhewodnik dopluwa, kiz minutu po njej na kraj ſtupti. W Konſtantinoplu je tutón khetrowanski kuf ſulſte ſpođiwanje ſbudži.

(Byrlinſke powjeſeje hladaj w poſhilosy.)

Drjewowa awfzija

na Poſpiciānskim ſtatnym reverje.
Poñdželu 3. oktobra 1892 ma ſo w Gucinjanskim hoſcjenzu do połdnja wot $\frac{1}{2}10$ hodžin ſczechowaze wujſkowe a palne drjewo:

10	thójnowych ſerdžoſtich klozow,	8 hacj 11 cm	w drjewiſhczach wo
	hornjeje toſtoſeje a 5 m dohloſeje,		dželenjow 37m,
69	rm. thójnowych paſnych ſczechepow,		45gm a 46fhk,
2	= woſchowych paſnych kuleczkow,		w drjewiſhczu w ni
211	= thójnowych =		ſtim ležu wođelenja
11,2	ſtotnjow woſchowych walczkow,		77h a w wuležo
155,3	= thójnowych =		wanju wođelenja
36	thójnowych dohich hromadow 1. kl.,		3bcds a 4cds
40	= = = = 2. =		
20	= = = = 3. = a		
329	rm. thójnowych pjenkow		

ſ wuměnjeniem, předy woſjewomnymi, ſa hnydom hotove pjenjeſhy na poſhedaſzowanje poſhedaſzowacž.

Pođpízane reverſe ſarjadniſtwo ſe woſhlaſanju poſhihotowane drjewo po ſadaniu wuſlaſuje.

W Dražbānach a Poſpicy, 19. ſeptembra 1892.
Kral. hajniſki rentski hamt. Kral. hajniſke reverſe ſarjadniſtwo.
Garten. Šicker.

Kedžbu poſchi kupjenju

Zacherſina.

Wotebjeſeračka: "...Nožu wotwreněho inſektoweho pólva; poſhetož ſym Zacherlin žadał a ... ſchwala tule woſebitoſeſ ſe prawom jako najlepſchi frédl poſche wſchē poſchelaſanz, duž jenož ſaſyglowanu bleſču ſ mjenom Zacherl woſmu!"

Dopravdžity dostacž:

W Budyschinje pola kl. bratrow Merschow,	= = Straucha a Koldy,
= = = L. Oty Engerta,	
= = Ernsta Mittascha,	
= = Jurja Holda w mějeſz. hapt.,	
= = G. A. Lukſcha,	
= = Pawoła Šchokarta,	
= = Alfreda Böhmy,	
= = Herm. Kſižanka,	
= = Pawoła Miſla,	
= = E. Ferd. Lehmann,	
= = Ed. Tammera,	
= = Ernsta Augustina,	
= = U. W. Knichale naſlēd.,	
= = Liborius Pfunſera.	

W wudawańi „Sſerbiſtich Nowin” je doſtač ſa 2 hrinwe:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spiſoſchtaj Wilhelm Boguſlawski a Michał Horňik.

Dobrowolne p'schebadżowanje.

Po żadanju herbów njebo twarskeho mischra a leżomnosczerja Petra Ssymana w Letoniu maja ho leżomnoscje, k jeho sawostajenstwu b'luschaže, mjenujy

- a) sahrodniska žinnoſcž c̄iſzlo 10/5 wopalneho katastra, sapižana na fol. 5 leżomnostnych a hypothekſich knihow sa Leton radžineho podžela, kotaž 5 hekt. 91,8 arow = 10 akrow 208 □ prutow wobžaha, se sahonow c̄iſzlo 8a, 8b, 17, 75 a 76 Letonjanſkich, kaž tež 190, 199 a 200 Porschikſich sahonſkich knihow wobſteji, kotaž je § 228,52 dawſkimi jenoſczemi wobčežena a wot wježnych grychtow na 20,945 ml. — np. taſſerowana,
- b) ūcžna ležomnoscž, sapižana na fol. 24 ležomnostnych a hypothekſich knihow sa Konjezy radžineho podžela, kotaž — hekt. 7,14 arow = — akt. 152 □ prutow wopſchijsa, se sahona 109 sahonſkich knihow mjenowaneje wžy wobſteji, kotaž je se 7,14 dawſkimi jenoſczemi wobčežena a wot wježnych grychtow na 1000 ml. taſſerowana, ma ho dla dželenja herbſta.

27. septembra 1892 dopoldnia w 10 hodžinach

na tudomnym žudniſtwje na dobrowolne waschnje na p'schebadžowanje p'schedawacž.

Scžehowazy džen dopoldnia wot 10 hodžin maja ho wſchon živu a morwy inventar, k Ssymanez sawostajenstwu b'luschaže, kaž tež druhé sawostajene wžy wot wježnych grychtow w Letoniu sa hnydom hotowe pjenesy ſjawnje na p'schebadžowanje p'schedawacž.

Na wuměſcheni, na tudomnej žudniſkej taſli a w Dietriches hofczenzu w Letoniu wuměſhaze a p'schebadžowanſte wumějenja, wu-čah i ležomnostnych knihow, wotpis wobžedzenſtrowego sapiža a wohniawěſčožego wobžwědczenja wopſchijsaze, ho poſkujo, ho na kupjenje ſmykleni p'scheproſchuja, ho byhu ho mjenowany džen w postajenej hodžinie na tudomnym žudniſtwje ſeſchli, ho k žadženju ſamolwiſti, ſwoju placenjalhmanoscž dopolaſawſhi ſwoje žadženie wotewilli a dalshe wocžakali.

W Budyschinje, 2. septembra 1892.

Kralowſke hamtske žudniſtwo.

Philippi.

Bbl.

P. P.

S tuthym najpodwołniſcho k wježenju dawam, so ho koloniał- tworowe khlamij a agenturſtwo, wot mojeho njebočicžkeho muža tu hacž dotal wježene, i firmu

**J. G. Klingſt Nachfolger
C. A. Siems**

hacž na dalshe wot mojeho syna

Korle Jana Siemſa,

dotalneho prokurista, hjes p'schetorhnenja dale powjedu.

Proſchu dowěrjenje, mojemu njebočicžkemu mužej w bohatej mérje spožčene, firmje tež dale ſathowacž.

W Budyschinje, 16. septembra 1892.

Ida ſwidowjena Siemſowa.

Korčma i khlamačſtowm na p'schedan.

P'schemenjenja dla čizu ſwoje korčmaſtvo a khlamačſtvo se žl-wym wobžhadom ſe ſwobodneje ruki p'schedacž. Twarjenje je maſtivne, rumne a p'schihodnje naprawjene; k njemu žadženſka a žadowa ſa-hroda, 4½ kórza pola, kuki a leža b'luſcha.

**A. Wekſlich w Ralbižach
pola Róžanta,
poſt Kämjenz w Šatkej.**

Britwje, nožiſy
kaž wſchē družiny nožow ho derje a tunjo točja a wuporſedža w par-nej točerni a wuporſedžerni

Oskara Buttera
na ſitnych vikach c̄iſzlo 1.

Awkzijsa.

P'ondželu 26. septembra maja ho w p'schebadžowanſti pod hovilinom c̄iſzlo 1 wſchelake meble, jako jara ſjany, pišanski ſekretar, draſta, ſchleńciane a hospodaſke ſamory, ſuſa, loža, blida, ſtoły, wobraſy, ſchpihele atd. ſa hotowe pjenesy na p'schebadžowanje p'schedawacž.

K. Weigelt, ſaſtojnſki awkz. Tež je ho mi wulka dželba ſym-ſtich mantlow, deſčeznych mantlow, p'jelow ſa žony a džecži tunjo na p'schedan p'schepodaſla.

Drjewowa awkzijsa.

Njedželu 25. septembra popoł-dniu w 3 hodž. ma ho w Poldrakez dworje w Bręſowje wjazdy džel-how roſdželanego paſneho drjewa a walcikow na p'schebadžowanje p'schedawacž.

Kosaze, naſymſke korniklaje, ſajecze a wſchē druhé kože po naj-wyſchich placzisnach ſupuje

Heinrich Lange
p'schi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Cjerſte ſhowjase, wowcze a čelaze kože ſupuje po najwyſchich placzisnach

Heinrich Lange
p'schi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

P'schego najnowiſche
w mužazných krawatach
po jara tunich placzisnach
porucza

A. Tschentscher
na bohatej haſy c̄iſzlo 18.

Ržanu a p'schenicžnu muku, majkowy ſchrót, pizný gris, ržane a p'schenicžne wotrubý a warjenja

poruczamoj tunjo a ſaměniamoj p'schenicžnu a ržanu muku ſa ſorno.

Heinka a hyn
w Budyschinje na ſerbſkej hrjebjach ſ napſchęca ſaſarmow, kaž tež w Hamorſkim mlynje.

Poldraſtny byk (cželz) cžorno-běhy, rjaneje raſhy, ſe hnydom na p'schedan w mlynje w Hermanezach pola Nalež.

Žoldže a kaſtanije
kujuje po kózdej dželbje a po naj-wyſchich placzisnach

Bředrich Bartko,
p'jelatſki mischtr w Neſhwaczbile.

Albert Poppe
na Mužakowskej dróſy
kujuje late a ſowane ſeleso, koſcje, ſapy, papjeru, možas atd.

Wſchē wěžy
ſa naſymſki a ſymſki čož ſu doſkole a porucžam je po naj-tunichich placzisnach.

Klemens Kelling
w Naležach.
Njedželu ſu khlamij wot 11—4 h. wotewrjene.

Dwaj ſchulerzej mžetaj dobru iebz a wobždenje doſtaž pola ſedlarja řiedſerja p'sched garbaſkimi wrotami c̄iſzlo 7.

Wuſtojnych wotrocikow, rólynh pohončow a ſrénkow, woženjenych pohončow, ſtražnikow, hróžne a ſlužobne holzy p'ya ſeynoldowa w ſlotym jeñjencu.

Pschiloha f čížli 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. septembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Tuchorskej zyrlki smjeje jutje njedzeli rano w 7 hodž. farat dr. Kalič herbsku spowiedni ręcz, dopoldnia $\frac{1}{2}9$ hodžin diakonus Räda herbske a w 10 hodžinach němſce predowanje.

Werowan:

W Michałskej zyrlki: Wylem Julius Eichler, piwatski mischtur tu, s Vejnu Augusta Wiczełek s Pschilohem.

Krčen:

W Michałskej zyrlki: Ota Paweł, Jana Augusta Kudżele, częszle na Židowje, s. — Kurt Waltat, Jana Bohuwera Čornaka, hosczenzaria w Delnjej Kinie, s. — Gustav Adolf, Gustava Adolfa Piecha, kłęzerja a pjetarja na Židowje, s. — Gustav, njemandz. s. w Dzěžnilezach. — Vejna Maria, njemandz. dz. na Židowje.

W Katholskej zyrlki: Frida Hana, Jakuba Delenka, dželaczerja w měschezan-ſtej plunatni, dz. — Jurij Arthur, Antonia Hudla, brodutruharja w Buděſte-zech, s.

Zemrječi:

Dzien 15. septembra: Hana Augusta Pawlina Kraweze, Jana Augusta Kudżele, częszle na Židowje, mandzelska, 29 lēt 2 měszaz 23 dnjow. — 16. Gustav Adolf, njemandz. s. w Dobruschi, 2 lēcze 10 měszazow 11 dnjow. — Jan, Jana Janichena, tamjenjoczešarja, s., 3 lēta 5 měszazow 5 dnjow. — 19. Ota Paweł, Jana Augusta Kudżele, częszle na Židowje, s., 13 dnjow. — 21. Franz, Jana Janichena, tamjenjoczešarja, s., 5 lēt 4 měszaz 17 dnjow. — Venno Jurij, Michała Winklera, žiwonoſcerja w Szlonej Vorščezi, s., 3 měszaz 4 dnj.

Placisna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju							
	17. septembra 1892		22. septembra 1892		wot		hacž		wot		hacž	
	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.	mt.	np.
Pszenica	běla	8	59	8	97	8	47	8	82			
	żółta	8	24	8	38	8	6	8	47			
Rožta		7	50	7	94	7	31	7	66			
Feežnjen		6	86	6	93	6	67	7	33			
Wowl		7	—	7	30	6	60	7	—			
Hroch		8	89	11	11	10	56	11	53			
Wola		8	6	8	33	7	50	8	6			
Zahl		16	50	19	50	14	—	15	—			
Hebduscha		18	50	19	—	16	—	16	50			
Berny		2	80	3	20	2	50	3	—			
Butra	1 kilogr.	2	50	2	90	2	10	2	40			
Wichernežna muta	50	—	9	—	18	—	—	—	—			
Mjana muta	50	—	9	—	13	—	—	—	—			
Sýno	50	—	4	—	4	50	3	60	4	—		
Szóma	600	—	20	—	22	—	19	—	21	—		
Brozata 930 schtuk, schtuka	9	—	21	—	—	—	—	—	—			
Wichernežne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—	—			
Ržane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—	—			

Na burju w Budyschinje pszenica (běla) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 70 np. pszenica (żółta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 47 np., rožta wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 88 np., feežnjen wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., wowl wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np.

Draždžanie mjaſkove placisny: Hovjada 1. druzinu 65—70 mt., 2. druzinu 59—63, 3. druzinu 25 po 100 vuntach rěsneje wabi. Dobre trajne kwinje 63—66 mt. po 100 vuntach s 20 prozentami tary. Cielata 1. druzinu 45—60 np. po vuncie rěsneje wabi.

Wjedro w Londonje 23. septembra: Deshežkoſte.

Suschnene piwowe šlodžisny, palmosornowe tkanzy, jeczmjenjowne pizu, majš, majšowy schrot a pizne šredki
a wſchelatu ſytwu mataj na ſkładze a poruczataj tunjo
Baldeweg & Sachse.

Wolmjane tkany, rubiszcza na hlown
so s trajnej njeplischczatej čémnej, brunej, olivowej, selenej, četwieno-
brunej a čornej barbu wobarbja
w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

Swoj ſkład naſymſkich a ſymſkich tworow doſpołnje ſarjado-
wawſhi, poruczam jako placisny hōdno
dwójzy ſcheroſki polſama starý hōcž po 30, 40 np. atd.,
dwójzy ſcheroſki ſama starý hōcž po 60 np. atd.,
 $\frac{6}{4}$ ſcheroſki huknijowe tkaniny starý hōcž po 28 np., w džeržazej
tworze a lepszej hōdnosczi po 35, 40, 45 a 50 np. s rjanymi
nowymi ſmuhami a kaſhežilami.

Barchent i koſchlam w jara wulkim wubjerku po jara niſkich
placisnach.

Bidzane, poſzidzane, bawmiane, wolmjane a polwolmjane
rubiszcza,

barchentowe rubiszcza po 25 np.,
 $\frac{6}{4}, \frac{7}{4}, \frac{8}{4}, \frac{9}{4}$ ſcheroſki ſygi a wupjerski, módry plat, cziszczone
ſchorzuci we wſchech wulkosczech a vjele podobnych węzow.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Jan Jurij Pahn
najstarscha pschedatwańja
manufakturových tworow
w Budyschinje

w lēcze 1802 ſaložena
porucza ſa ſymu ſwój bohacze wuhotowanym ſkład

žonjažnych mantlow,
khornarjatych mantlow,
deshežnych mantlow,
jaketow,
paletotow,

huknianych a plisowych pjeslow
s najnowiſhih tkaninow po wubjernije
derje ſedžaznich rěſach trajeje dželanhých
po jara tunich placisnach.

Dokelž ſ hotowych węzow jenož žonjaže
mantle wjedu, je mi möžno, najwjetshi wubjerk
poſkiczeč a móžu teho dla na tule węz wjazy
ſedžblivoſcze na rěſ, tkaniny a ſaſonu
ſložowacž.

Emil Wehrle na jerjowej haſy
porucza ſwój wulki ſkład

podſchwifkowych tkaninow
ſa krawzow a schwadlicze po jara tunich placisnach.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolniſho ſ wjedzenju dawam, ſo ſym ſo
ſ Budyschina ſaſo do Jamneho pschedydlík, hōcž ſym hosczenz
ſwojeho nana pschedewſal.

S dohom ſedžbne činju, ſo palenz po baskach pschedawam a
to liter po 30 hacž 32 np., pódla teho wſchelke ſłodke palenzy
dželam, kotrej po 50—60 np. po litrje, likery po 70—80 np.
poruczam.

S poczeſcowanym
Julius Neumann,
hosczenzat a palenzat.

Hofej

kyry punt po 100 hacj 160 np.,
paseny " 130 " 200 "
jenož w cążce a sylnie bławdżazę
kajfoseżi porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatę hafzy
na róžku theaterskeje hafki.

Syre Hamburgske sadlo

jara tunjo dostacj pola

Pawola Hofmanna
na róžku herbskeje a schulerſt. hafzy.

Dursthoffske kuchy
wśchedźne czerstwe porucza

Pawoł Hofmann
na róžku herbskeje a schulerſt. hafzy.

August Lorenz w Budestezech

porucza
hafej wobebiteho měščenja,
wino,
zigary,
kuchy warjenje,
mydlo,

kaž tež železne a módré emallero-
wane hornzy, pónwje, wódne pónwje,
fóta, multi wubjerk kwaznich a
skladnostnych darow. Wiedu jenož
dobru tworę po tunich, ale twier-
dych placisnach.

Po herbskej Bożej hlužbje su-
moje khalamy na krótki čaž wote-
wrenje.

Pschedzelnne požluženje.

Richard Neumann
porucza kyry a paseny

Hofej

w najwjetshim wubjerku a naj-
lēpszej dobrosczi po najtunishich
placisnach.

Pschi wotewsczu wjetshich dżel-
bow ho pomérne nižsze placisny
woblicza.

Tunje

Zigary

Supowanste žóto sa sahopschedawa-
rjow,
tybzaz hzo po 20 ml.

porucza

Richard Neumann
na snutkownej lawskiej hafzy czo. 6,
filiale na bohatę hafzy 28 a na róžku

Lubijsskeje a Mättigowej dróhi.

Rajh
grupy,
jahly,
heiduschi,

hróch,
holi

po jenotliwym a s zyla porucza
tunje

Th. Grumbt.

Niczne latarńje a wětrowe latarńje

hamshy wudżek, kaž wšchē klampnarske twory porucza

F. A. Sommer, klampnarski mischtr,
na róžku hłownego torhoscheza a jerjowej hafzy.

Wiczy dżen mam swoje stejnischęza na hłownym
torhosacieku bliško měschčanskeje haptiki. — Też ho tam węž
k poriedzenju pschedzimaju.

B. Fischer na žitnej hafzy

porucza swój wulkotny skład

praktiſkich kwaznich a skladnostnych darow

jačo

Ia Solingiskich blidowych nožow
a widliczkow,
kijow,
wařnych kudobjow,
khofejowych mlynów,
rybowanskich maschinow,
žimaznych maschinow,
plokaznych maschinow,

dezimalnych a mostowych wašow,
taſlowych wašow,
hospodarskich wašow,
butrowych wašow,
khlébowych truhakow,
hadbelsaznych maschinow,
kaltruhažnych maschinow
atd.

dobrocziwemu wobledżbowanju a lubi krute sprawne a najtunische
požluženje.

B. Fischer na žitnej hafzy.

Wódne ponoje, kotły, khachlowe platy,
něczowe rebliky, khachlowe durczka,
tsěchne wokna, twarske hoscze

porucza tunje

Paul Walther.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schulerſt. hafzy na Gickelskej horje.

Wobebitoscze: Fotografowanie dżecji a wiażorych
wołobow, fotografije w wulkosczi visitneje kharty placza
12 sichtuk 6 ml., tež pschi dwojakim stejenju. Powiększenje
po kóždym wołbrau w wuměskim wuwiedżenju.

Niedżelu popołdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Jabluka k tlóženju

tež tschažene, kupujemoj po kóždej dżelbje w swojej nowonatwarjenej
tlóžetni „pschi kralowym wasu“; tam ho tež wot někla jablukowe
wino, ūadowe kihalo atd. pschedzawa.

Hornjolužiska sadlóćeňja

dr. Herrmann a dr. Wetzki.

S tutym cęsečenym Sserbam w Budyschinje a wokloñeczi naj-
podwolnišcho k wiedżenju dawamoj, so zmój dżenja w swoim domje
(Prenzelowej wolkanej schuli)

na herbskich hrębjach a róžku horuczeńskeje hafzy
pschedzawatnju wudżekow swojego mlyna
salozjito.

Budżemoj ho prózowacj, s dobrę, wubjernej hódnoscę hwojich
mukow a pizowanſkich średkow pschi najniższych placisnach, wšcielicz-
kotisz nasz poczęscza, spokojojcz, a prozymoj teho dla, nazu nowe pschede-
wscze pschedzelnje podpjerač.

Pschedzenu a rožku s najpschihódnishimi wumějenjemi sa muku
saměnjamoj.

W Budyschinje, 5. septembra 1892.

S najwjetshim poczęsczonjom

Hajnka a syn

w hamorskim mlynie.

Najlepschu margarinsku butru,

derje bławdżazu, porucza

Pawoł Hofmann

na róžku herbskeje a schulerſt. hafzy.

5 porostow tolsty kuscheny polcž
punt po 75 np., pschi 10 puntach
tuńšco,

seleny polcž punt po 70 np.,
kudleszczę " 70 "
pschedzawa

Otto Wötschke
6 na žitnej hafzy.

Cziczne tučne hwinjaze miažo
punt po 65 np.,
kushený polcž
punt po 75 np.
porucza

U. Eißler, reñiſki mischtr
pschi miažowych jedłach 6.

Dursthoffske kuchy droždze

porucza August Wiesold, pjekatki mischtr
na bohatę hafzy.

Turkowske klowki

punt po 25, 30 a 40 np.,

po zylisnach tuńšco porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej hafzy.

Palenž

jednory a dwójny
w snatich dobrzych a derje bławdżazych
bružinach poruczataj tunje

Schischa a Rjezka.

Turkowske klowki

najlepscheje drugimi porucza

Moritz Mjerewa

pschi miažowym torhoschezu.
Destilazja snatich dobrzych likerow
po starich tunich placisnach.

Holandski mlokowy pólver
s najlepskich selow a korjenow
pschihotowan, po jenej abo dwemaj
kijomaj kruwom abo wongam na
prénju pizu našípan, pschisporja
wobjernosz, plobzi wjele mloka a
sabżewa jeho woliżnjenje;

lonjazh salowých pólver,
wuzitkowých pólver ja
howjazh sfot,

wšchē sela a korjenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

Pschedzawanie a
poriedzenje
w ščech druginow
czažnikow.

Placisny najtunischo
a rutowanie na dwie
lécze.

Gustav Mager,
czažnikat
11 na herbskej hafzy 11
pschi starich kasarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sołotu. — Stwórlétna předpłata w wudawańi 80 np. a na němskich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číšlo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíle Smoler jec knihciščenje w macičnym domje w Budyšinje.

Číslo 40.

Sobotu 1. oktobra 1892.

Za nawěštki kiž maja so w wudawańi „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawske hasy čo 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 10 np. a maja so štwórką hač do 7 h. wječor wotedać.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. W přenjej třeczinie oktobra němski khějor do Wina pschijedźe, so by jako hóscz awstrijskeho khějora na hontwjetstwo khodźil. Sso hamo rosumi, so budžetaj wobaj knježerzej, katrajz budžetaj něvotre dny hromadže píšebyvacz, tež wo politickich naležnosćach jednacz. Ménja, so budże so wot njeju pschede wšchem rosmnoženje wojeſtwa roſpominacj. Pschi hontwach wobeju khějorow so tež sakſki kral wobdzeli, kž je so hózo sádžený tydzeń na puczowanje do Wina nastajil. Kada tuteho klawonneho nawiedziteho wójsko-wjednika budže drje roſržaza, hdyž budže so wo wójskowych naležnosćach ręczecz. Schtož je snate, chzeda w Němskej wójsko s 95,000 mužemi požalnicz, tola w Awstrijskej hacž dotal nicžo blyšcęc njeje bylo, so by tamniſche knježerstwo teho runja pschihoth na powjetšenje wójskla činiło. Hdyž so Němska njekomđi, sa pad nusy pjenjesy a cílowejkow woprawacz, budże so tež Awstrijska jako khobustaw trojoſrwaſka k podobnej woporniwoſci k lěpschemu ſdžerženja mera roſhudzic̄ dyrbjecz.

— Poſzedzenja khějorſtweho ſejma so 22. novembra ſapocznou. Schtož je blyšcęc, so jemu roſprawa wo khějorſtowych dołhodach a wudawakach a nowa wojeſtska pschedloha hnydom pschedpožoſtej.

— Kholera w Hamburgu na ſwjeſelaze waschnje wotebéra. Po statuſtich powjeſczech Hamburgskeje wyschnoſce, kotrež pak wjele wěry hóbne njeiſu, je ſebi kholera w Hamburgu něhdze 10,000 cíloweskich žiwjenjow jako wopor žadala. Nětkole wyschnoſce khoroſce s tym podklóčic̄ pyta, so wobydlerjam tych twarjenjow, hdyž kholera pschedo s newa nastawa, do ſtrowiſtich wobydlenjow pschedzahnuć da. Kajka maſanosc̄ a njerečnos̄ w wſchelakich khězach knježa, so cíeglo wopřazac̄ hódzi, wone ſu woprawdžite hněſda kholery, a předy hacž so wone njewurjeſba a ſtrowiſche njenapravja, kholera tak bórſy nje-pſchedstanje. Schtož ſu hacž dotal lekarjo w Hamburgu nawiedzili, so híſhcež žeane lekarſtvo pschedzivo kholere wuſlēbzilo njeje. Zako najtmansche ſredki ſu so wopokaſale: ſalomel (žiwe ſlěbro), horze kujpjele a horze picze (thofej, tež a wino) a ſaſykonje ſeloweje wody pod kožu. Srédk psche kholera, wot rufſkeho lekarja Hawkinia w Parizu wunamakany, so wot Hamburgskich lekarjow pruhował njeje. Jeli so by so po dopřazariju nowin „New-Yorkſkeho Heralda“, Americkana Stanhope, ſudžilo, by wſchał Hawkinowy ſredki ludzi psched kholera wobarnował. Stanhope, kž je ſo s Hawkinowym ſredkom ſchězpic̄ dał, je hacž dotal ſtrowy wostal, hacž runje je w Hamburgskich hojernjach hromadže ſe ſkhorjenymi na kholera w kožach wot nich womaſanhých, lěhal. Wón je jenož njewarjeniu, ſ kholerinymi bazillami načazenu wobu pil, kotoruž je ſebi wot swojeho ſlužobnika s ſobja cíerpacz daval. Zako piczne ſudobje je wón ſchleazu wužil, s kotrejž bě mrějazh pil a ju na tym ſamym měſtneje k hubje džeržał, na kotrejž bě khory pil. Sadwaj dnej so wón ſ zyla mył njeje. Spal je wón w kožu, ſ kotrehož běchu runje kholerine cíelo wunjeſli; jemu na prawizy a lewizy, tak so módeſche jej ſ rukomaj doſčahnuć, dwaj cíeklohoraj ležeschtaj, ſ kotrejuz jedyn w nozy a druhi naſajtra rano wumrje. Krywy, ſ kotrejuz ſo Stanhope wobzeweſche, běchu ſo předy wot khorych womaſale. Wón njefurjeſche, dokelž ſo ſ tobakowym ſurom roſwieſe kholerinych bazillow w hubje pschedafy. Pschi wšchem tym je Stanhope ſtrowy wostal. Njeđiwiſazh teho pak lekarjo do Hawkinowego ſredka híſhcež pschedo žeaneho dowěrjenja nimaju. Chzeda najprijeſe wočakac̄, kajki wuſpeč ſměje Hawkin ſe ſwojim

ſrědkom w Afiscej. Njech ſo jeho ſredki w krajinach, hdyž kholera nastawa, wjele tyſaz ſudžom ſaſhczepi, a jeli ſo ſo potom dopołaze, ſo ſu tele tyſaz ſtrowe wostale, potom móže Hawkin rjez, ſo je ſredki psche kholera wuſlēbzil. — Bjes tym ſo w Hamburgu ſ kóždym dňom mjenje ludzi na kholera wumrje, ſo ſ Barlina ſaſo wo wjetſchej liczbje ſkhorjenjow na kholera psche. Do Moabitiskeje hojenje ſu ſchwartk džesac̄ po ſdaczu na kholera ſkhorjene woſzobu pschinjeſli.

— W Spandawje ſu wuſpatali, hacž je móžno, wojaſow ſa dwě ſeče deſpolne wuwczeſie. Tónle poſpýt je ſo pječa ſara derje poradzil. Khějorej ſo wo tym woſzibita roſprawa poba.

— Helgolandska kupa, kotoruž ſu Denbželczenjo psched dwěmaj ſečomaj Němzam ſa někotre narańſcho-afriske krajinu pschedali, ſo do blyneje twjerdzisny pschedwori. Š wobtwjerdzenskimi dželami maja ſo nětkole na Helgolandze ſara do ſpěcha. Wjazy hacž 400 dželac̄cerjow a inženérów je pschi nich poſtajených. Wobtwjerdzjenje ſo po planje ſemrjeteho generalneho pólneho marſchala Moltki wuſjedze.

— Žene Barlinske nowiny ſu ſapiš 91 najwjetſchich ſublerjow w Pruskej wocžiſce. Majbohatschi ſu herbjo brawniſchweigſkeho wójwody Wylema, ſa nimi pschindze wjech ſ Pleš ſ 83 ſublami abo 70,139 hektarami, potom wjech Putbus a wjech Stollberg-Werningerode. Halle na 78. měſcze je wjech Bismark ſ 12 ſublami abo ſ 11,248 hektarami.

— Njeđiwiſazh teho, ſo ſu ſo ſtine źla po nowym wikowanſkim wuečinjenju wot 5 na 3 mk. 50 np. ponižile a ſo ſu ſo tež druhe źla pomjeňſhile, njeiſu khějorſtwe ſtowne dołhody w přenich pječ měſhazach tuteho ſela do ſady ſchle, ale wjele wjazy te ſame měſhazby předawſcheho ſela pschedzahaja. Dołhody wo 13,972,146 hrimow wjazy wučinja. Šwjeſelaze ſa němsku industriju by bylo, hdy by wuwoženje němskich tworow runje tak pschedzalo, kaž pschedzene tworow k nam ſ wukraja. W tu khwilu wo tym knježerſtvo híſhcež wuſzak ſiczbom wosjewilo njeje.

— Tež ſnamio cíazba! W pschedrheinſkim měſcze Dürrenje dyrbí ſo w blížſhim cíazu Bismarckowy pomnik wotkryz. Pschedroſchenje pomnikoweho komiteja je pak ſo wot wyschſcheho prezidenta pschedrheinſkeje previnzy, knježerſtweho prezidenta w Aachenje a krajněho radzic̄ela Dürrenſkeho wotkryza wopokaſalo. Teho runja ſu ſo tež Dürrenſke wojeſtske towarzſtwa ſarjelle, ſo pschi pomnikowym poſhwyczenju wobdzelic̄. Kajkeje pschedziny dla ſo wotwalaſu, je lohlo ſhodac̄. Schtož by tajke njeſto psched někotrymi ſetami ſa móžne džeržał!

Awſtrija. Ředma ſo je cíekli krajinu ſejm ſwoje wurađenja ſapoczał, je jón knježerſtvo ſaſo ſamko a na poſdžiſchi cíaz wotſtorzilo. Wěſcje ſu wurađenja tajke byle, ſo ſo ſ nimi wotpoſlady knježerſtweje politiki pschedaſy. Młodocžescha ſu wobſamli, khějorej adresu pschedodac̄, w kotrejž ſo ſkorži na poſtakczenje němskich mjeniſchinow, na ſtuſkowanje němskeho ſchulſkeho towarzſtwa, na ſadžerženje knježerſtwa, kotrež Němzow ſchlituje a Čechow podcžiſhcuje. W adresy ſo potom na to poſlaſuje, ſo je knježerſtvo pschedzivo konſtituziji dwě nowej němskej ſudniſtwje ſaložilo, ſo je cíekli ſastojnikow ſ němskich stron pschedzalo a w cíekli wotkryſtach němskich ſastojnikow poſtajilo, kottuž rěč wobydlerſtwa njerouſumja. Skončenje ſo khějor napomina, ſo by ſwoje ſlubjenje, ſejmowej deputacjii 13. haprleje 1861 date, dopjelnik a ſo w Prahy jako cíekli kral krónowac̄ dał, potom byhu ſo ſaloniske prawa cíekliho kralefwa, jeho ſamostatnoſce a njerossdželnoſce ponowile a ſchlitowale.

— W prozeżu, kotryž ho w tu khowlu w Winje dla pschechowjenja zla w Bułkowinje wjedże, na wobskoržnej lawzy pôdla dwórskeho radzicžela Trzcieńieckego 20 wožobow, s wjetša khowych rawkow, kedyž, kotsiž fu ho pschipadnje pschi jebanžy lapnuli. Liczba wobskoržnych mohla pał ho bjes konza powjetšicž, a njeprawda ho njeby stała, hdy bychu ho tsi bertiški zykleho wobydlerstwa Bułkowinu psched ſud žadale. Wjetšina bjeskonecznego rjada khowdow po prawom na wobskoržnu lawku kłuscha a knadž hisheze na nju pschinže. „Ssiedzy wſchitzy ſta!” ſudowy pschednyda ras dwelawawski ſawola. Majſajtmawischa wožoba, najmôznischi muž Bułkowinu, ho w žudniſkej ſali njepokala: je to džiwyczinjazy rabbi ſe Sadagory. Taſki džiwyczinjazy rabbi ſe wſchelakimi džiwami wiluje a ſi teho kralowſte dčkhody doſtawa. Zyly kraji jemu dawki dawa. Pollece, kotrež wón na žida abo njeſida połoži, wěsczischo a czeſzischo trjedi, hacž něhdy bamžowe pollece, kaž to pschillad barona Mužazhy dopokaſuje. A tola tutón džiwiny ſwiaty kraji wo dawki ſieba a krajinnych ſaſtojnikiow podkuſuje. A w žudniſkej ſali je wusnacze, awſtriski stat wohaňjaze kłyshecz, ſo ſiebi žana wjſchnoscz ſwericz njeſimě, ſiebi wot džiwyczinjazeho rabbia ſaſtoński dawki žadacž, a přiedawski wiſlowanski minister ſi Pino ma ſa dobre a dwórskemu radzicželej Trzcieńieckemu prajicž da, ſo ma ho ſi taſkimi rabbiami ſi „wohlabniwoſežu” woſkhabdacz. W kóždym zivilisowanym kraju ho w naſchim lěftotku klatba, jeli ſo ſi njež nechtó po ſwojim byczu a ſamojenju ſchłoduje, ſaloňsy khosta. Klatbu džiwyczinjazeho rabbia pał maja cžiſce w rjedze. Niz jenož zyłe židowske a — kłeseczijanske wobydlerſtvo dyrbi ho ſej podcziñucž, tež khegorſka dawſka wjſchnoscz, złowny direktor, wiſlowanski minister, a kaž ho ſda, ho ſamo khegorſke ministerſtvo psched klatbu džiwyczinjazeho rabbia tula. Hanibny prozež wot Winſkeho ſuda wužudzicž dadža, dokelž w Bułkowinje žaneho dowrženja do žudniſtwa a žudnikow nimaja. Czeho dla pał džiwyczinjazy rabbi na wobskoržnej lawzy Winſkeho ſuda nježedži? Abo je knadž pschekwjenje dawkiow a podkuſjenje ſaſtojnikiow w Awſtriskej dowolene abo maja wěſci ludžo prawo na to? Boji knadž ho ſamo khegorſke kniejerſtvo klatby džiwyczinjazeho rabbia, ſo jeho psched ſud njeſtají? Skoro ſo temu tak bycž ſda.

Franzowska. W naſeſnornej Afrizy fu Franzowſojo ſi nowa wójsko dahomejskeho krala Behanzina poraſyli. Wyſchl Dodd, wjednik franzowskeho wójska, bu, hdyž 19. ſeptembra ſi městu Obowje cžehnjeſche, wot 5000 Dahomejskich, pod roſkafowatſtviom kralowſkego bratra, Gio-Bea, ſtejazých, nadpanjeny. Prěni nadpad placzeſche europiſkemu wodželenju franzowskeho wójska, kotrež jón dorasne wotpoſka. Po njemdrym bědzenju njepſcheczel zofasche, ſawofſtajmwiſe wjele cželov a brónje na bitwiſhczu. Ssudzi ſo, ſo je ho něhdeſe tſeczina dahomejskeho wójska ſabika abo ſranila. Franzowſojo měſachu jenož 4 morwych a 15 ſtranjenych; ranjeny bě tež major zuſobniſkeje legije, Fourax, kiz hisheze tón ſamy bžen ſwojim ranam podleža. Měnjenja, ſo je pucž do dahomejskeho kłowneho města, Abomeja, nětko wotewrjeny a ſo budže ho poſlednia roſkudna bitwa psched ſamym městom bicž. Pschewjenjenje Dahomejskeje je ſa franzowske wiſlowanje jara wažne. W lécze 1891 fu franzowszy pschekupzy do Dahomeja ſa 13 milijonow tworow pschedali, po dobyczeſkej wojni ſnakáz woni tsi króz telko tworow Dahomejskim pschedadža. Majſwjeſtelishe pał je, ſo ho nětko hrônoſciam tamniſcheho pôhanſtwa kónz ſcžini. Kóžde lěto je ho wjele ſtom cžlowjekow dahomejskim pschiboham woprowało a ſo pschi tym žakoſtne cžwilowalo. So bychu cžlowjekow ſi tutym woporam měli, fu Dahomejszy do ſuzkodnych kraju, a tež do franzowskeje kolonije rubjeſne cžahi cžinili. Kóždy króz woni nadpanjene kraje niz jenož ſapujcži, ale ſi nich tež wjele jatych wuwojedžechu, kotsiž fu psched ich pschibohami žadkawu ſmierzcz wumrjeli. Nadžiorniſte ſiebi Franzowſojo Dahomejsku do zyla podcziñnu, tak ſo ho ſenje taſke žadkawoscze tam wjazy wopſjetowacž njebudža a ſo budže ſkončnje móžno, tamniſki lud ſi pôhanſkeje cžmowoty ſi ſhwéku Chrystuſhoveje wužby dojveſej.

— Bamž je ho pječza roſkudžil, preſidente Carnotej Chrystuſhovej rjad spođicžie. Pschepodacž ma jón Carnotej hdyž jedyn romski měčnik.

— W Marseillu fu ſańdženy tydženj sozialdemokrato ſykleho ſhwéta ſhabdowaniku měli. Na teſle ſhromadžiſnje je ho ſaſtupjeſt němſkich ſozialdemokratow Liebknecht wuſnał, ſo fu ſozialdemokrato wſchitzy internazionalni revoluzionarojo. Liebknecht praji, ſo fu wón a jeho pscheczeljo pschego hotowi, Elſaz a Lothringſku Franzowſam wróćicž. Njech ſo jenož najpriedy demokratiſka a ſozialna republika ſaſoži, potom budže zyłe elſasko-lothringſke praschenje wotſtronjenje. Liebknechtej je lohko, Franzowſam Elſaz a Lothringſku ſubicž; pschetod

wón ſam jim teſle krajeſtva dacž njemože a ſi ſozialnej republiky je hisheze dolha noha. Ludžom po hubi rčczeſt a jich tak ſaſlaſnieſt, na to ho nictó ſlepje njewuſteji hacž ſozialdemokratojo.

Rukowska. Ruske kniejerſtvo je ſaſo ras ſultana pominało, ſo by ſaſtaty wójnski dołh ſi poſleſnjeje ruſko-turkowskeje wójny ſaplaſcił. Rukim ſo njeſpodoba, ſo ho ſultana ſi nětceſiſhim vołharskim kniejerſtowm hecži. Duž fu ſa nufne měli, ſultana na to dopomnicž, ſo je wón dołnik Rukieje a ſo ma ſo wón jako taſki pscheczelneho woſkhabda ſi vołharskim kniejerſtowm, kotrež ma Rukie ſa njeſakonske, wostajicž. Jeli ſo ſultana Rukich dale dla Vołharskeje roſhněwa, Rukie pječza jako ſarunanie ſa wójnski dełk turkowsku Armeniſku woſkhabdzi.

— Zarej a zarowej ho w ruſkih nowinach wulka khowalba teho dla dawa, ſo ſtaj ſmierſtneho stracha ho njebojo w Peterburgu hojerne ſa ſkhorjenych na kholeru wopytaſo. Zarowa je pschi teſle ſklaſnoſci jenu miłosćiwi ſotru, kotrež ho w khoroszczinych bołoszczach wiesche, ſi luboſnymi kłowami troſtowala a woſjała. Bamž je pječza zarowej ſa tónle khowalby ſtukt žohnowanje a ſbožopſhceze poſklaſt a pschispomnił, ſo budže ho woſkebje ſa zarowu modlicž, dokelž je wona jene ſi jeho najlubſich džecži, hdyž tež ſi jeho zyrfi njepſchisluſtſha. Zar, ſi bamžowym pschipoſnacžom jara hnuth, je ho bamzej ſa to džakowala a woſmolwic, ſo ſtaj wón a zarowa jenož ſwoju kniejerſtu winowatoscz dopjelnili.

— Kaž w druhich krajuſtach je tež w Rukie wjeli porokow wo nowych repeřerowanſtich tſelbach kłyshecz. Skorži ſo na to, ſo je ho rola wjeli tſelbow puſla a ſo ho tſelbinę ſamk ſi pólverowym kłotom wonjeſiſci, tak ſo ho tſelby bórſy wjazy trjebacž njeſodža. W kniejerſtvo ſiebi hižo pječza roſmyſluſa, hacž dyrbi ho tſelba druhého ſytema w ruſkim wójsku ſawieſc.

— Kaž psched někotrym čaſkom w franzowskych, tak je ho nětkole w někotrych ruſkih nowinach pscheczeze wupraſilo, ſo by ho ruſko-franzowske ſienoczenſtvo ſi piſomnymi wučzinjenjemi woſkuczilo. Wjeho Mjeſcherſti w nowinach „Graždanin“ wo tymle praschenju taſle piſche: Hdyž ſo ſi naſchimi nowinami dla praschenja wo franzowsko-ruſkim ſwiaſku wabžu, ſo žanyh rukajzow njewobuju a ſawnje praju: Sa twjerdy ſwiaſk Rukie ſi Franzowskej móže jenož cžlowjel ſi klupeſciu bycž abo jenož potom, hdyž potajnje Rukie ſi jeho kniejerſtowu ſchłodu pscheze. Nicž druhé bycž njemóže, a to teho dla, dokelž je kóždemu, kiz ſwój wótyny kraji lubuje, jaſne kaž ſtónzo, ſo je nětceſiſha kniejerſtowa politika Rukie wužitna a ſo by pschedenje ſi druhé politiz Rukie jenož ſchłodu pschinelſto. Schtóz to njewidži, dyrbi klesy bycž, ſchtóz to njewopſhija, njemóže pschi ſtronym roſumje bycž. Ssym hižo wjazy króz na ſtejſiſhco poſkalaſt, na kótrymž Rukie w Europej poſleſnje ſéta po mudrej politiz ſwojeho kniejerſtwa ſteji, a ſym dopokalaſt, ſo Rukie ſenje tak mózna njeje byla a ſenje tak wulku naſlabnoscz wužila njeje, kaž nětkole, tež niz po dobyczeſkych wójnach. Nikožo njetrjebaſo ho Rukie wot wſchich ſtatow Europej trjeba, a w tym leži niz jenož móz Rukie, ale tež kłowne rukowaniſte ſa ſaſhovanje europiſkeho mera.

Afrika. Po franzowskych powjeſčach ſo Arabszy w Afrizy hotuja, do połodniſcheje Afriki na wójnu pschecžiwo Němzam, Žendželčonam a Belgijſtym cžohnuſi, ſo bychu tutych do cžista wutupili. Wſchitzy Arabszy w Sudanje ſu ho ſi ſanicžetſkej wójniſe pschecžiwo Europjanam ſienoczli.

Amerika. Lědmo ſu dželaczeſke ſtraſki w ſienoczenych połnožnych ſtatach nimo, druhé praschenja, poliſte ſiženje połnožneje Ameriki hibaze, hrozo na wjetch ſtuſaj. Po poraženju revoluzije połodniſkich ſtataw drje cžorni ſbělky po ſalonju te ſame prawa wužiwaja, woprawdze pał hisheze dženža klubole bjesno běle a cžorne woſkoblefſtvo dželi, a wobej racy ſo bjes ſobu ſurowje hibžitej. Cžrjódy bělých po kraju cžahajo cžornych traſcha, cžehož dla ſu ho cžorni woſrónili a nětko teho runja kraji pschecžahuja a bělých hroža.

Khuda holza a bohaty ſhy.

(Wjehny podawſt.)

(4. Połkocžowanje.)

V.

Popoſtnju wuňdzechmoj ſi farj na druhu ſtronu a to psches rjanu ſuku, ſo kotrež khezka wudowy Hoſlaſkoweje ſtejſe. Bě to hubjene twarjeńczo a psched nim něſhto ſtarých ſichtomow.

We woſkoblenju khowych je to ſi rědka hdyž tak, kaž to druhdy w knihach wopisane namakamy. S wjetſha je tam ſamy njeporjadr.

Zeno tu a tam je temu hinač. Žónske maja imenují pschinarodžene čučze sa wšchu pschistojnosč, a hdžez tuto čučze we wojowanju se žamym njeđostatkem hischeze tak hhuboko spadnulo njeje, so na to džima, kajki ma kołomokolo shto napohlad: tam knieži tež pschi khudobje porjad a cijstota. Bydlo wudowy Holastoweje sa to swědečesche.

Hnydom s wonka khěžki pytnuch, so je tu zjle hinač hacž hewak wołko domu khudych luhži. Tu njebehu kmiecze a njerjad, wołidne luže a namjetane kamjenje, ale wšcho bě frunane, wumjeczene a wuziſczené, a shtož bě mi najwjetšche wjehèle, na woknje bě starý drjewjaný kaschczik s kwětkami. Bě tam něšto fijalkow a nalikow, a něšto pjeničkow reſedj. Je mi to na žónskej pschezo dobre snamjo, hdž ma kwětki lubo; to je dopolas něgneje myſle, kiz je najwjetšha deba žónskeho splaha, a tutón dopolas je cížim wěsczíši, cížim khudscha ruka tute kwětki hladá.

Durje běchu jeno pschisawrjene, kiz bychú so tu paduchow njebojeli, a tola njebe nichč doma. Sastupichmoj do khěže, kiz mějše malý wutwark; to bě kuchinka. Na deseciczy, kiz bě k seženje pschicjinena, stejše cjrjódka hornečkow, pod tym běla wobarbena stangla, a na lewý hol bě něšto skhodenek, skoro kiz na rědk sapodobnych, kiz na lubju džechu, hdžez starý invalida lehaſhje.

Na lewu ruku s khěže džesche do jstwy. Lědma běchmoj tam sastupilo, a mój pscheczel pschistupi hnydom k wulcej drjewjanej křežby, kiz na seženje wizasche napscheczo dwémaj woknjedčkomaj. W njej křežesche bledžath schörz. Za so mjes tym trochu roshladowach. Staré, selene khachle, pschi nich módra a cjerwena barbena khini, kiz dyrbjescze druhdy tež stolček sastupicž, pschi khini kolwrot, w jenym kucze dobžerzane blido, nad nim drjewjaný khiji, w druhim scheroke ložo a psches nje módra plachta, dale dwaj stolčekaj, něšto wobraſkow na seženje: to bě wschitko, shtož bým tu namakał. Se wscheho bě nusa, ale pschi tym tola wschudžom porjad a cijstota widzecž. Wšcho bě na kwofim městnje.

Mój pscheczel poſluchasche mjes tym na bledžazeho schörza, kotrehož bě starý wojač nawuzčil. Ale dolho njewostachmoj žamoj. Vóryš sa namaj sastupi invalida a witaſche naju tak wutrobnje a swěrňne, kiz by tajkeju hosczi wschédnje měl.

"Hdže pak je Holastowa?" woprascha so jeho pscheczel. "Ja bych s njeju rady něšto klowow Hanki dla poręczal."

"Ta wěſce kloky sbera", rjeknu starý. "Ale dopoldna bě tu wascha macz a je s njeju shto wě kaf dolho powiedala."

"Haj, wona by to tež rady chyžka, hdž by ta holza k mojej hotſje schla."

"Wém, wém — a tam so njeſhubi, to je wérno. Wascha katra je schwärna — oh, ja ju ſnaju, ſaperlot! — dyrbju pola njeje kóždy króč zjly džen wostacž a psches nôz, a jeje muž poſlucha na moje powiedanje, so mam radoſcz. Stoj to schwärnej cžlowejkoj .... ale kaf pak, knieže, s teju wězu budže, wo kotrež ſmój džen ſra no věčkoj ...."

"Rjeſkym na to ſabyt", rjeknu pscheczel, "ale tajke něšto dyrbi so derje pscheczel. Na žane waschnje njebudže to ničo ſchobdžecž, hdž holza wot jow wotetidže."

"Wě so, wě so, niz; ale mi budže so po njej ſtyskacž."

"To cži wérju; ale wščalo móžech ju s cžasami wophtowacž."

"To je wérno; wono tež tello wo to njeje, jeno so budže to holzy pomhacž", rjeknu starý trochu ſrudnje.

"To so tež nadžiom", wotmolwi duchowny; "to budže jej zjle wěſče pomhacž; duž napižam hischeze džen ſwojej hotſje lisežit a jutſje móže jón tam Hanka donjeſč. Želi so so pola mojej hotſy ſalubi, móže tam hnydom wostacž; jeje wěžy jej tam potom donjeſčecze."

"Bon (dobre)", pschihloſhowa wojač. "Ja wém, so to berje měnicze, knieže! teho dla budžecze pak tež na to ſpominacž, shtož bým wam džen ſra radoſcz. Ja budu žam s Hanku rěčecž a wona ponďje do Nasdalez."

Na to pschewodžesche naju hischeze kuf do polow, pschetog ja chyžk tamniſku krajinu ſpōsnacž a teho dla hym so s pscheczelom trochu dale wžy pschecž. A běſhe rjane popoldne a mjes tym, so na ſandžene cžasym ſpominachmy, po rjanej krajinje so roshladowachmoj a ſebi wſchelake wěžy powiedachmoj, pschiblizi so wjeczor, předy hacž pytnuchmoj, so so domoj wróćimoj.

Hdž swonjeſche wjeczor, hdž do wžy džechmoj. Tu dyrbjachmoj wołko Mlynkoweho kubka. Hdž nasbala klychachmoj, so je tam živjenje, a hdž so k přenjež bróžni blížachmoj, ſaklychachmoj, so tam herzy piſkoja a so so tam wjehèle ſměja a wylkaſa. Bě to na

hunj, hdžez dwoje huſle a wjehèle piſkachu, a cželadni ſ njaſathmi klykami wjehelu reju rejowachu.

Mój puſhczichmoj so runje psches dwór a ſastachmoj na wołomik psched bróžniu, kiz bě ſo tak na dobo do rejowanje ſubje pscheſmenila. Bě to džiwny napohlad. W ſózdyh róžku wizasche wulk latarnja a tak bě zjle huno ſpodziwne roſhwěſlene, tak so ſo prajicž njeſožeſche, so je ſwětlo, ale tež niz, so je címa. Nimo teho ſo kołomokolo proſchecze a w teſle poſojeſne cžmi klinčesche to wjehèle a něšto porow wjerczecze ſo na pschemoh. Holzy běchu wščě cjerwene ſahrete a mužslim lijeſche ſo pot po woblicu.

Stejachmoj něšto wołomikow psched wrotami, ale naju nichč nejephtnu; tola hdž chyžmoj wotencž, ſetka naju Mlynkowa, njeje rejwarjam wulku poſruti klyba a karan piwa.

"I witajeſe, knieže!" rjeknu žona ſ wulcej radoſczu. "To je rjenje, ſo ſeže k nam ſaſhōl. My mam džen ſaſhōl psched domkhowanku. Popoldnu pschindžechu k nam pučowazy herzy a naſchim ludjom ſežze ſo rejowacž, a dokelž bě hdž ſwiatol a dokelž bě žam Mlynk wjehely, ſo mam Boži dar hdž domoj, je jim dowolik, ſo bychú ſo trochu wulétali. Ale to mam wjehèle, ſo ſeže, knieže, jowle poſaſtali. Zeno pójce dale, pójce!"

Pscheczel ſo ſamolwiesche, ſo ma žam hosczi a ſo budže macz naju hdž cžakacž.

"Alle proſchu waſ, knieže!" rěčesche dobrocziwa žona. "Chzeče dha mje psched tym zuſym ſniesom wołańbieč? Wón je nam tak luby, kiz hdž bychze ſam pschifchol, a pod naſchej třechu budže hischeze dobrý blečk, ſo móhlo ſo ſynucž. A k wulcej maczéri poſcželu, ſo njeſyrbí cžakacž, ſo ſeže džen ſaſhōl hdž cžakacž — ach, knieže! ſežniciče mi tu radoſcz; ſchtó wě, hdž ſo ſaſhō tajſa pschileznoſcz triechi. Maſch ma džen ſaſhōl wjehèle myſle, ſnabž ſo ſ nim da pořezech — wěſce, teju džesči dla! abo njebudže ſo ſ najmjenšha wo tej wězy reczecž. Wěſce, je pola naſ ſaſhōl tež starý Hobrak, a to mam strach, ſo móhlo něšto ſapocžecž."

Mój pscheczel da ſebi rěčecž a tak dónidžechmoj do wulceje khěže. Tu naju ſetka Jakub. Wýknuchmoj, ſo je do wozjow roshorjeny.

"Jakubje, proſchu cže, njeſhodž přecž!" rjeknu ſemu burowka. "Wužiwaſ roſuma a ſežin mi něšto k woli. Dži — a ſawjercz ſo ſunu ſ khatu w rejach. Něwerno, knieže, to ničo wadžicž njebudže?"

"Nó, myſlicze dha ſebi, ſo móhlo to ſchtó pomhacž", rjeknu mloženž ſ waſa; "ſarejwacž ſebi ſ njeju móžu, njebudže-li jej bróžna ſchpatna ...."

"Tej?" ſaſhō ſo burowka. "Ta cži rejuje na dworje, hdž trunu ſaſhyschi."

"Alle to cži do cžaſha praju, macz, pschistaji hischeze. „Nejowacž a někoho ſebi brač, to je dwoja wěz.“"

Na to ſastupichmoj do jſtwy. — "Pohladaj, nano, koho cži wjedū!" rjeknu burowka a Mlynk ſaſhēze klywu wot talerja, na kotrejmu ſo wot wulceho kruha cželazeje pječenje kurſesche. Póſnawſhi mojeho pschecžela, pocž, wě ſo, tež ſ druhimi ſtawacž a ſa blidom ruma dželacž. Ja ſebi mjes tym ſhromadžených wobhladowach.

Sſedžesche tu ſtachez kmoři, kotrehož běch hdž džen předy w ležu ſpōſnał, potom ſrostny muž, kotremuž rychtat rělachu, a Hobrak ſe ſwojej džowku. Hobrak bě klylný, ſawalith muž w Mlynkowych lětach; ale jeho wobliczo bě hrube, pohladnjenje njeļubosne, klypje nadute. Jego džowka bě nanowy wobras, jeno w mjeſtſeji měrije, hewak bě mloda, ſtrawa, jeje cjerwene polne wobliczo bě doſcz rjane, ale wołko huby a mjes wozjomaj mějſeſche něšto wohidnje horde, ſchtó bě cžim pschecžiwiſche, hdž rěčesche, a ſkoro kóždy ras da ſwoju njerouſumnoſcz ſpōſnacž. Pódlia njeje ſtejſe proſbny ſtolček; tam dyrbjescze ſakub ſebžecž.

"Nó, to je rjenje, knieže!" ſapocža Mlynk w dobrej myſli, "ſo naſ ſapocžacze. Šchtó wě, hacž njebudže ſo hnydom něšto mož požohnowacž. Štym ſebi tule někotrych pschecželi k wjeczéri pscheſproſhyl, ſo bych ſo ſawjerczil, ſo ſamy lětusche Boži žne ſo ſbožownje pod ſučhe ſwoſhy. Ale je tu po prawym jeno tak na woptanje; prawu domkhowanku ſmějemy halle jutſje, kafz hdž wěſce. Bjeſcze ſebi, knieže, a njeħladajče kaſanja; mjažo je dobre, je dže naſche žamžne — a wy, knieže, cžinče, kafz bychze doma był, a njeħadajče ſebi kaſacž, wſchalo ſo wſchitzu ſajemy; naſcha macz ſměje hischeze něšto w ponowi."

Mój prajichmoj, ſo ſ pschekhodžowanja džemoj a ſo ſmój ſo teho pscheproſchenja njenadžkoj, potom pak dachmoj ſebi klybžecž. Pječen ſajmjeſche hospoſy wšchu cžesč, a cjerſte, luboſnje wonjaze tykanyh běchu njeſalo dobyr pschidawč. K pschipiwanju ſtejſe tu

wulki, s zynom wudebjeny karan s piwom, na kótrymž bě widżecz, so hospodař na dobry napoj dzerži, potom wulka blešcha s čistym žitným palenzom. Tuteje pschimale ſo woſebje Hobrak, tak ſo ſo jemu hido wocži kwěčicž a lizy hręcz poczeschtej. Hdyž ręczesche, mějſeſche ſkoro mjes kózdym ſlowom ſwoje: „Czert a hela“, ani mojeho pscheczela ſo njehaňbujo. Wjedzach hnydom, ſo jow dolho njewostanemojo.

Pschi tym ręczesche ſo wo létuſich žnjaſ, pak wo placzisnach, hacž tež ſlonečnje na wſchelake wudawki njepſchinidžechy a mjes tymi tež na nowy pucž, kótryž mějſeſche gmejna twaricž; na tón hórczesche woſebje Hobrak a ſwarjesche na rychtarja, ſo ſebi wot kniežich wſchitko da na ſchiju ſwěſtceč, na to ſo tón ſaſho hórczesche, tak ſo mějſeſche Mýnk w ſwojej dobrej myſli ſtajne něſto jednacž. Mi bechu tute roſmolky pscheczimne; njebé w nich ani kufka teho ſtroweho roſuma, kíž mi hewal mjes naſchim ludom wjehole cínjeſche. Pola tuteju naduteju bohacžku bě kózde roſumne ſlowo podarmo.

Mjes tym ſo ſo Hobrakova ſe iſtvy ſhubila, a ja ſebi myſlach: „Aha!“ Jakub je ſebi ju do reji wſal!“ Ale hdyž ſo ſa hñwilu ſama wrčži, bě drje do wočzow fahréta, ale pschi tym tež někajka poſhmurjena, a ja pósnaſh, ſo ſo jej pschi rejowanju jara lubilo njeſe. A wona ſchepaſche něſto nanej.

(Potročzowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Naſcha polizija ſhwéri na to ſedžbuije, ſo ſo mějſeſzenjo na vikach njefebaju. Teho dla wona ſ thwilemi tež butru waži, ſo by ſo pschewědžila, hacž ma prawu wahu. San-đzenu ſrjedu ſu polizistojo pschi tym pola wjazý pschedawarkow pſchelohku butru nadechli. Butra je ſo na kufci roſreſala a pódla teho je ſo pschedawarkam, kótrež ſo wot polizistow na radnu khežu domjedžechu, pjenjeſne hofstanje napožožilo.

— Tudomna hofstanska komora je dželacjerja Tradlera, kíž bě 13. septembra w dworje ſwojeho tehdomniſcheho hofpodařa, hofcenzarja Juraka w Gredžiſčezu, tam ſlužazeho cželadnika Pětschku ſ nožom do ſchije kłó, k jaſtu na poldra ſeta wothudžila. Tradler bě ſ Pětschku ſo ſwadiwſchi jeho wot ſady ſ nožom nadpadnul, hdyž bě ſo Pětschka ſ ſemi ſhilik, ſo by klobuk, kíž bě jemu ſ hlowy panul, ſběhnul. Ssylnje krawaja rana, 12 centimetrow dołha a 2 centimetraj hlučka, budžiſche mohla ſmjertra byč, njebudžiſche-li ſo Pětschky hnydom leťatſka pomož doſtała.

— Tele dny ſu wěſteho Jánku, kíž je pola tudomneho pschedawarja ſeleſnych tworow, k. Čáſara Scholty na mjaſnym torhochcežu, ſ dželacjerjom był, ſajeli a do jaſtu ſadžili. Jánzy ſu dopokafali, ſo je ſwojemu knjesej dolhi čaž wjeli tworow kranul. Dokelž je Jánka tež ſ zyklwinſkim ſlužobníkom był, na njeho tukaja, ſo je ſo wón loni pschi paduſtſtvo w wobydlenju tudomneho knjesa pastora ſekundarija Großmanna wobbdžil. Jako zyklwinſki ſlužobník je wón často ſkladnoſć mě, do Großmannez wobydlenja hofdzieč a jeho ſniutſkowne naprawjenje ſefnacž. W naſtupanju poſledniſcheho paduſtſta pak Jánka hiſhče ſ nicžemu ſtał njeſe, tež njeſe možno bylo, jemu někajku winu dopokafacž.

— Sažnej ſuble w Klučku a Salhowje ſtej na pschedan. Sa preniſe je ſo 360,000, ſa poſledniſe 100,000 hriwnow ſadžilo. Iako poſlednju termiju k wjehoſteſadženju je ministerſtvo džen 5. oktobra poſtaſilo.

— (Wuhſady na pschihobne wjedro.) Ma hlydne naſyſke wjedro, kótrež je 29. septembra ſaſtupilo, budža wokoło 6. a 7. oktobra ſylnie deſchęziki hledowacž.

S Heđija 28. septembra. Wejzera bu ſběhanje naſheju zyklwiněju wěſow na jara ſwiedženske woſchnje poſmjeczene. Psched wjeczorom po pječiſtih bu w jeju wjekloſci ſ posawnami wot twarskich dželacjerjow hlerluſh „Budź“ cžescz a hwalba wjetſchenu ſanocheny. Ma to džerjeſche cžehliſki poler Menschner, rodženy ſ Wujedžanske woſady, jara rjani „cžehliſku ręcz“ ſ tak joſnym hloſom, ſo možesche woſha delſak ſhromadzena ludowa ſhromadžina jemu ſlowečko po ſlowečku derje ſroſumicž. So po tutej ręczi hlerluſh „Njeſt Bohu džakuje“ ſo ſe ſahorjenych wutrobow wuspěwa, njetřebam drje naſpominicž. To ſo w naſchich ſerbach ſamo wot ſo roſumi. Tež murjerſki poler Menschner ſ Kamjenza hiſhče wjetſki ſpěw wuzčita, kótremuž pak njehy mjes ſroſumicž móhli. Wulki ſwiedženski ſchom, ſ rjanymi rubiſhklami wuhotowanymi, bu ſ wěže dele pschinjeſteny. W hofcenzu „k jeleniej“ bě ſa wjehich twarzow a jich pomožnikow, jich miſtrow a naſebdzowarjow ſwiedženska wjeczert ſlasana, kótrež po wuspěwanju blidowej modlitwy wſchitkim jara ſeſlodzi. Tež bu wjeli pschihobnych „ſlawow“

wunjekenhých, bjes nimi přenja na naſchego luvovaleneho krala, po kótrejz wſchitzu ſtejo „Nam krala žohnuj Bóh“ wuspěwachu. S jeneje druheje ſlawy ſhonichmy, ſo je naſcha nowa wěža 103 hóčci wuſzoka, a ſo je ſo ſa naſch tvar 9200 ſentnarjow pěſkowza ſ Piernatſkich ſtron w 43 lowriach hacž do ſicjenja a wot tam ſ woſami hacž ſem woſyž dyrbialo a jow ſ wumjefſkej wuſtojnosczu wobbdžewalo. Hacž do 31. oktobra dyrbialo, dali Bóh, tež budze wſchon naſch rjany ſyrliviny tvar hotowy. — Šwiedženski dar naſheje njezenjeneje mužſkeje mloboſeže budža nowe ſhwjate ſudobja ſa Bože wotkaſanje na woltat.

S Wjelicžina. Tudy je wutoru tydženja jena hofcžka do hata padnula a ſo w nim ſatepila.

S Préczez. Šandženu wutoru w nožy wokoło 11 hodžin je ſo fajma, tudomnemu ſublerzej ſchibanej ſluſhaza, kótraz po ſta kop rožti wopſchijſche, ſpalita. Fajma bě něhdze 800 hriwnow hóvna a njebé ſawesczena. Sapalik je ju jedyn 30-létny ſukelnik ſ Kamjenza. Tutoń je ſo na to w Budyschinie wot jeneho nôzneho ſtraznika ſajecž dak, jemu prajivoſhi, ſo je pola Préczez jenu fajmu ſapalik. Kož ſo ſda, je wón wohén ſaložik, ſo by ſa čaž ſympy darmotnu hofpodu w jaſtuje namakal. Hdy bych taſtim nje-doezinlam w jaſtuje wjehdiſje 25 puſtow naměrili, woni wěſce nejebuſhu ſa jaſtowm žadali.

S Rakez. Na tudomnym dwórnischiſcu ſo wſchědnie hribove wili wothbywaju. 22., 23. a 24. sept. je ſo tu něhdze 127 ſentnarjow hribow poſkuſilo, kótrež ſu ſo wſchě do Draždjan wotwjeſle. — 26. septembra ſu ſo tu haty puſchcžile a ſo pschi tym karpy hacž 20 puntow cžegke naſkoſile. — Pońdželu budža tu pschedženowe, hribove a pružnizowe wili.

— Dženža preniſeho oktobra ſo ſ Wina 109 awſtriskich offi-žerow do Barlina a 121 němſkich offižerow ſ Barlina do Wina na diſtančne ſeħanje naſtaſi. Woni ſo 10. abo 11. oktobra w Barlinje počegeſnie w Winje wocžakuja. Němſki a awſtriski khežer ſtaſ ſa naj-lepſich ſeħarjow cžegne myta awſtriskeho hřežora ſ wjehoje ſlēborneje ſtaſuety, awſtriskeho offižéra, na konju ſeħazeho, wobſteji, bjes tym ſo je khežor Wylem ſwoju ſlēboru buſtu jako cžegne myta poſtaſil. Dokelž Lužiſa na runym puežu bjes Winom a Barlinom leži, budža awſtrisy a ſnadž tež němſky offi-žerojo psches Lužiſu ſeħacž. Awſtrisy offižerojo 3. oktobra do Rakez pschijehaja, hdyž je ſa nich a jich pschewod w hofcenzu k ſatſkemu domej ſwartera ſlasana. W tym ſamym hofcenzu budža 1. oktobra ſchleswigſko-auguſtenburgſki prynz pschenozowacž.

S Lubija. Šedme létuſche ſjawnie poſchedženje Lubijſkeho wotkrajeſneho wubjerka ſměje ſo pjat 7. oktobra dopołdnja w 9 hodžinach.

S Veleje pola Kamjenza. Tudomny knjizi hajnik Albert je ſo ſrjedu wječor w knjezim parku ſatſeliſ. Knjize pschijem ſu jeho k ſamomordaſtwu poahnule, njeje ſnate. Won je psches 25 let w ſlužbje tudomneho knjestwa był.

S Jamneho. Pjat tydženja rano $\frac{1}{2}$ /3 hodžin je pschi Bodim njeſiedrje blyſk do kruſchenje, bliſko twarjenjow tudomneho khežnika Matyja Verka ſtejazeje, dyrik a wot ſichtoma na ſwinjaze hlebny pschekolik, hdyž jene ſwinjo ſarasý.

S Kletneho. Ma twarje tudomneje noweje ſhule je ſo ſrjedu tydženja wobžaromne njehoje ſtaſo. Dželacjer Novotny ſ Radſchowka, ſ twara dele panuviſhi, ſebi džeru do hlowy wuraſy a ſebi tež wutrobo ſcherash, tak ſo dyrbialo jeho hnydom do Niſſeje do tamniſcheje hojernje dowjescz. Novotny je ſo ſnute ſtaſ ſtrachne wobſcholik, ſo ſu jemu w hojerni, hdyž čažku jeho pschepytacž, draſtu ſ ežela rěſacž dyrbjeli.

Priopk.

* Šměſchna wěž ſo wondano w Wobſorku poda. Tam dželacjer ſches torhochcežu dwě ſtadle kruwov na paſtwu. Na torhochcežu ſo někak ſměſchecſtej. Šadžeraki ſebi rohi poſkowacž počzachu. Dwě kruwje pak ſebi myſleſcſtej: Tu budža ſlē, mějmoj ſo ſ wětra. Duž do preniſeje ſeħeje kheže ſtupiſcſtej. To pak bě pschi torhochcežu ležazy hofczenz. Dokelž běchu ſtwinie durje runje wotewrjene, ſatdžecſtej rohačkai nuts. Wſchitzu hofcž ſpělſtviču ſo, bôle hacž ſtadle wonkach, a kózdy hrabnu ſa ſwojim karancžkom. Tež kruwje pak ſo cžiſce ſchijſtojnje ſadžerecſtej, dokelž pak jeju někto k poſkyjenju njenueſeſte, ani pinczniſa ſo njewoprascha, ſ cžim móhla jimoj poſlužicž, wobendžecſtej biljard a wopuſchcžiſtej hewal tak jara hofpolidy hofczenz a čampsachtej ſa ſwojimaj ſtadlomaj, kíž běſtej ſo mjes tym wobnuhaſo a ſwolniwie ſaſho roſtriaſaloj.

* S Grottawy pola Źitawy piňaja: Do wulkeho njemera je
ſo tudomne wobydleſtvo ſi merdaſtwom a ſamomordaſtwom stajilo.
Lotrž je ſo tu 26. septembra popoldnju wobeschlo. Rějnifki
miſchir Heinrich König, lotrž bě pſwed někotrymi měřazami do
ſwojeje 16 lětneje čety Marie — kaž tehdy měřazach — ſi njeležbli-
woſcę ſi revolbrom třešl, je ju ſe ſchěrotim rějnifkim nožom ſalkl.
40 lětny woženjeny König bě ſo do ſwojeje čety ſalubowala, lotrž
bě ſo teho dla do Źitawy pſciſtojila, ſo by ſo jeho lubkowanja
ſminula. Hdýž chýnsche holza do Źitawy puczowac̄, ju König, dokež
ho wot njeho ſadzerec̄ njedasche, ſi nožom kł. Holza móžeshe
biſcheže do dwora czejknic̄, hdýž Königowej do rukow padže, lotrž
ju do kuchinje dowjedze. Tam wona hnýdom wumrje. Wdorbat be
žebi bjes tym ſi nožom brjuch roſpról. Wón, hdýž dwaj lekcarjeſ
jeho ranu ſaſchischtaj, myſle ſhubi, a drje ſo jemu ſi czejkla ſiwijenje
ſdzerži.

* Woper hwojeho powołania bě minjemu pońdżelu w Starej Kamjenicy 50-lętny domjažy rěsnik. Wón bě ſloſniwu kruwu ſaréſał a ho s njeſ ſajědojcíz, tak ſo je wumrječ dvrbič. — W Karolinym domje w Draždanicach wumrje tele dny jedyn kublet teho runja na ſajědojcěnje kruwe. Tón bě ſloſniwu kruwu ſahrjebał a ho pschi tym na ſchiji podrapał a ſebi tak jeje jěd ſaschęzepil. Duž je jara nufne, ſo ho s khorym abo na nahližu padnjenym ſkotom na ledźbu bjerjemy.

* W Chemnitz spryta 26. septembra jedyn 16 lętny kni-
wjasarski wuczobnik żenu swojego mischtra w pinzy sadajicz a chrysche
żo potom wobmęznucz. Woboję żo jemu poradziło njeje. Nje-
kraźnika žu sajeli.

* V Lipsku je rubježnik wołebnemu knjenju nadpadnuł. Wona po leśnym puczu s Lipska-Konjez do Dolsz dżesche. Tam s leśkow muž na nju wulecza a jej kożany wacżoł (tosču) wuhrabnu, w lotrejż bęsze 500 hrivnow s wjetšha papierjaných pjenies. Rubježnik, nähdze 30 lét staremu, zo čeknuc poradzi. Temu, kiz jeho wuszledzi, je 100 hrivnow myta wustajenych.

* W Sprottawje je šo wohidne lóshstwo stało. Na tamniſczej katolickiej zyrfwi šo tſeha porjedža. Hdyž witoru tydženja po wobjedze jedyn kryjer ſažo na ſwoje kroſna ſaléšy, šo jedyn powjas roſtorze. Na dobre ſbože mózefche tón kryjer w ſwoim wiſkim ſtrachę ſa blyſkowod ſhrabnucz a šo jeho tak dolho dzerzecz, hacz pomož njeſchiñdze, tak ſo s wyſokie tſehi dele njeſadze. Pycheptanie je dopokalaſo, ſo već powjas na jenym měſtneje ſe ſyrmowku (Schwefelsäure) na žahu ſpaleny był, ſo njebe muža wjazy njeſcz móhł ve a šo roſtorhnucz dyrbjaſt.

* (Rakomnikowy kónz.) S Bankowa pola Barlina pišaja: Zaostny kónz je starý žamotník namakal, kótrž vójsko sít w jenym tvarjenju na mlynkej hafzy pod třechu bydlesche, kó ludzi vojesche a sa wulfeho lakovničta placzeše. Je to pjenějný Dohl, kiz je s Rakusow žem pschicahnul, hdzejz ma hishcze několých bratrow, kiz žu tam wojeszy wyschitci. Psched wjèle letami je so Dohl číseze khudy w Barlinje sašydlit, je sbogowrje s khézemi mikowal a na buršy spekulérowal a je ſebi wulke samóženje nahromadzil, tak ſo žu jeho k dokhodnym dawkam na 240,000 hrinow wotkhažowali. Pschi wſhem ſwojim wulkim samóženju bě wón živý jało nanaikhudſki muž. Jenož dwójzy ſa tydzení wuñdze ſebi po koſeze k polinzy. Hevák jenož ſwoje bydlo wopuſhczi, hozž dyrbieſche žam k bankiejej pschicincz. Tehdy bě s čornym roprom, číſcze wupuſhcenym a wotnoſenym, wobleczenym, k kotrehož khornarzej a rukawomaj bě ſebi khornar a manschetu pschischt. Do jeho bydla nichťo stupicz njeſmědzeſche. Kurſow dla ſebi tjoje nowiny dgerjeſche, husto tež liſty wot ſwojich bankiejow dostawaſche, ale liſtonoscher k njemu nute njeſmědzeſche. Liſty a nowiny dyrbieſche psched durjemi wotkadowacz. Wot 18. ſeptembra ſem ſo tam pôzeti wjazy njevotbjerachu, ſhtož bě ſo hevák ſtajnje hnydom po ſakapanju ſtało. Duž ſuſobza tu wěz ſaſtojuſtemu pschedſtejerzej wosſewichu. Tón wotpózla ſwojeho požlužobnika ſe ſamkarjom. Hdž taj durje wotwriſhtaj, jímaj grawocigov powětr napſhcežo ſtupi. Ssrjeđ prénjeſe ſtwy ležesche hromada starých žmjerždžatých lapow, a hdž tu ſ nohami roſcjhnuſhtaj, nadendžeſhtaj w njej ežeto stareho muža. W druhzej komorje běchu tež jenož hromady starých lapow a papjerow, tola pak starobliwje hromadu ſkladzene a psches ſčeroke ſčezekli dželene, kaž rjadki derje ſaloženeje ſahrody. Iara ſrudny napohlad bě wulka klečka, kiz na ſčenje wiňasche, w kotrejž bě 20 kanarików. Hacž do tříjch běchu wſchitke hižo hłodu wumrjele. Kefar móžeſche wobkrucicz, ſo je ſo ſemrjetemu krej pschepulta a ſo je jemu wutroba wokromila, tak ſo je wumrječ dyrbjal.

* Tak wulká je w tu chvíli nufa w Hamburgu, je bjes druhim teho widzecz, so tam žamo jenož 6000 mlodých pschelupzow dla astacza wilowanja žaneho města nima.

* W Elberfeldze ho wułkodżazy ludżo dweju młodocian człowieków, mužskiego a žensku, na jenej lawzy niz drę hischęce morweju, ale żmijerczki bliskeju namakału. Blisko pschi nimaj próśbna mala bleszka leżesche. Sawolony lěká spólna, so staj ho młodocian człowiekai i lubosczą se żłonym kiszlikom sajedwojcziłoi, da jimaž hnydom nusne napszeczivne hrędki a starasche ho sa to, so jeju do hojetnje dowiejechu. Młody mužski je 20letny pincznik bjes klužby, Ferdinand Orband, a jeho lubka rěka Kornelija Granderath. Měnja, so jeju pschi žiwjenju sfđerza.

* W Dortmundskim jastwje 16-létna mordatka na wotkudżenje czeka; wona je džeczo, kotrejuž bě s pěstońců, dokelž bě jej czezke, do studnje cíjsza, hdzej je so fatepilo. Tež je 15-létna holza kudżena, kotaž so s kucharku, s kotrejž pola jeneho knjeſtwa klužesčę, inječla njeje. Duž je wobsamka, jej s jědom sawdacz. K temu je inječej karbos do khofej linuła. Kucharka pak je tu wěz pytnuła, duž tón khofej piša njeje. W psichodnej nozy je bjesbózne holcizko kucharzynę kožo sapaliło, so by ju morilo. Kucharka pak čaža doszcz wotuczi, s čimž so tamneje njeckraſnizy sle wotmyſlenje sadżewa.

* Schto dobry żert druhdy samóże, je na swoje wilke wjesele jedyn proschei w kólnie shonił. K tym, kotrych wón porjadnje wopytowasche, też jedyn krawz kłuschesche, muż s mjechkej mutrobu, wot kotrehoż kózdy tydzen 10 np. salmožimy dosta. Na swojim poślednim wobkhodze wón, kaž ho wé, też swojego krawza wophta, a hdyż pola mjejeho na seżenje nowy ropr wižazy widżesche, ho woprascha, schto placzi. „Sa waž khudeho ripka jenož 5 hriwnow”, bě dobrocziwe wotmolwjenje. Přisched ſo fa wischomaj drapasche, dokež pak bě pschi wschei swojej wilkej khudobje hischče puforny cłlowej, dżesche wón: „Dżerzce mi k dobrocje, ja waž kózdy pjatk wopytuju a dosta-wam kózdy ras 10 np., to wuczini wob lěto, tig ma 52 pjatkow, 5 hriwnow 20 np. Něk pak fa zde lěto wižazy psichincz nočzu, duž ſebi tón ropr ſobu wošmu a hischče 20 np. won dostonu.” Dobro-čiwy krawz a jeho pschiwski ſebi pschi tym żorze brjuchi dżerzachu, tak dyrbjachu ſo kmiecž, skócznje proscherzej wotmolwiczu, ſo može ſebi kaž dotal dale kózdy pjatk po hwoj dżehacznawat psichincz. S dohom waž mischr tón nowy ropr s hoſbja, pomaža do ſaka, wuczige 20 np. a da woboje proscherzej s tym pschiwponienjom, ſo može ropr saplačicž, jeli hdy ſaſo lepsche dny wohlada.

* (Sło lět starý had raczł.) W Neapli ho na hafzy dwaj mužej, kij tam schwabliczki pschedawaschtaj, swadžischtaj. Tón jedyn rostorhaný, schédziny muž, jara sestarjeneho napohlada, ho pódla tak rosczerczí, so nōž wuczajmu a swojego pschedzimilka sałkóz hružesche. Ale k sałkózmu njepschindze. Jedyn polizista sastupi a wotwiedze nožerja na stražu. „Kak rěkaš?“ ho jeho tam prashachu. „Guiseppé Cappiello.“ „Kak starý by?“ „Wuliczeze ſebi ſami, 1790 bym ho narodzil.“ A tak tež bě. Sajaty bě fo w lécze 1790 narodzil a bě po taſkim 102 lécze starý. Hdyž bě to ſa něotre hodziny twjerdze poſtajene, dachu starzej bězecz. So budze hifczeze psched ſud ſtupicž dyrbjecz, ho wě; ale ſudník drje budze stoletneho pačhola tak mile hacž mōžno ſudzicz.

* S Abisbessingow pišaja: Na tudomnych ležomnosčach wónzano rano stadło wozów wot dweju pžow hromadu sałlinjenykh nadendzechu, 58 s nich bě morwych, a wóweżer bě ſebi žimjenje wſał. Wéz bě ſo tak měla: Wóweżer bě wot záleje wžy ſa wjehoñho paſtyrja poſtajeny był, a bě ſe ſwojim stadłom na wotewrjenym paſtwiſčzu pſchenozowacž dyrbiał, kaž je to tam w czoplych, rjanych ržaſbach wachnje. Stadło bě do jaſłów ſawrjene bylo a ſo wot dweju pžow strażowało. Wóweżer paſ ſpashe w ſwojej wówežſkej hęcze. Woſolo džeſaczych jeho wubudžihu a proſchachu, ſo by do wžy k barej pſchischoł, kotremuž bě kruwa na czelenje ſchorita. Wón hnydom na pomož khwataſhe, ſ czelenjom paſ ſo tak dlijeſche, ſo mójeſche ſo halie wokolo jeneje k ſwojemu stadlu wróćicž. Kaž ſo ſtróži, hdź widžeſche, ſo bě zyke stadło, najſkerje ſa jenym woraławym ſkopom, jaſla pſcheskało a do pola bězało. Dobraj wówežſkej pžaj paſ běſtaj ſběklaſtu cžrjodu ſastajiloj a ju tak krucze hromadu ſehnałoj, ſo bě ſo 58 wozów ſaduſyło. Škłodu widziwschi, wóweżer domoj khwataſhe, ſwoju ſwójbu wubudži a jej praji, ſo dyrbı runy pucz ſe ſweta. ſo ſ lubej ſwójbu roſzohnowawſhi, bězeſche k stadlu, jaſleſh na hetu a wobwězni ſo. Jego džowka, kž bě ſa nim khwatała, jeho hižo morwego namaka.

* S réki Mořešce ho powjeda: Niedawno čęsczowny schewz do města psčinidče, kiebi ſoku naſwicíz. Po ſwoim starym waschnju

tam karancz wupi a hiszceje jedyn atd. Posłaje wjego w żałostnie hubjenych wobstejnoscach domojs pschicjampa. Szczekwi jeho karanczowanja na ho czakacj njezdach. Wón jara wróczecj poęza. Duż so jeho mandzelska wo njeho nabosa a do mesta po lekarja dobęza. Tón bórshy psjatucj blubi a porucz, so dybci jeho mjes tym s masom, kotoruż jej szobi da, se schczełku po zlym czelje krucze masacj. Njezdze sa hodzinu pschindze lękat, wobhlada hebi khoreho, wieje s głowu a praji, so ma nasch schewz najskerje kholeru. Někto sawokaja gmejn-flej pschedstejerja a wobsamku, khoreho wot druhich ludzi wotstronicz. Duż w kritisim wokomiku schewze nan wozuezi a ho dzivajao, so su tajzy żadni ludzo wokoło njeho, wokoło ho hlada. Wón shoni, so je jara khory a so je weste snamjo jeho czekkeho schorjenja jeho s móbrej a czornej barbu podbęzana koža. Duż pschistupi placzo jeho żona a rjeźnje cziseče dowěrnje: „Kenjes doktoro, ta czorna barba je najskerje swjetcha na koži. Za hym jeho po waschej porucznoścji sylnie namakała, njejszym pak bohuzel s khwatkem niczo druhe k temu namakała, hacj wiskowu schcetku.“ Lękat, gmejnisti pschedstejer, schewz a jeho żona su hebi pječza na ruku blubili, so wo tej węzr ręczecj nochzedza, a tola je ju jedyn pôdlan wubledzik, tak so su Koblenzkie nowiny wo njej shonile a ju wuplizale.

* Ruske Nowiny „Nowoje Wremja“ széhovazy wumyßl k do-spólnemu wukorzenjenju kholeru podawaja, kotoruż so nam lebzby hódný bycz sda. Wone praja: Źyla mož pscheczivo kholerje ma ho na jeje korenje w narańszej Indiskej složicj. Pod russim wjeb-nistwom ma europiske siednoczeństwo do žiwienia stupicj, kotrej naj-prjóbz strwotnu komisiju, se wszech narodow wobstejazu, wutwori, do kotrej kózde krajne kniejerstwo jeneho sapožlanza a jeneho lekarja pôsczele. Tuta komisija ma na městnie žamym tu krajinu, s kotrej khlera wot starych czakow wubhadza, s wéstotu wobmiesowacj. Po tutym wobmiesowanju dybci so komisija krucze sa to staracj, so ho zlye Sudarbansse (niz jara sylnie) wobhdlerstwo na węcznje do tych suhodnych bengalskich krajinow pscheydli, do kotorych po prof. Pettenkoferowym pschepytanju khlera ženie njezaczehnje, a kotrej su sa njo połnje dožahaze, jako na pschikkad wubehi Himalaya-skich horow, krajina Doas mjes Gangesom a rčku Dzama atd. Tak so khlerina krajina (6000 kwadratnych mil) na węczne czakj nje-wobhdloyna sejini, s tym so ho internazionalne s lózemi Jendzel-čanow a druhich narodow s morja hem a na pobrjohach Gangeso-weho delta wschemu wobhdlerstwu sawrje. Wschón pschijed po wodze by so s jendzeliskimi namjesnymi strażemi na europiske khósty wot-dżerzecj dyrbjal. Wudawki, kiz bychu nam (Ruskej) pschipadle, bychu jenož knadny džel tych wudawkov byle, kotrej mamy lěto wot lěta sa woboru (Quarantainu) na persiskej mjesy a na nascich atlantskich wobhdzenstwach placzicj, a kotrej nam s nasczej woboru w pschi-stwach narosu. Po tych samerasach by zlye zwet, žamo wobshérne jendzeliske wobhdzenstwo w narańszej Indiskej, s wuwaczą Sudar-bana, taži salit měl, so khlera njemohlō wjazy se swojich mjesow wustupicj, taž je ho w spoczątku nasczego lětstoka stało.

* Wobwěsnul je ho dla niskich žitnych placzisow jedyn kubler pola Gumbinnena. Wón bě na wisi s rozlu jēl, hdzej jemu 4 hr. ja kóz żadzach. Prajwski: „Oha so rođsho wobwěsnu“, so na wós syže a ho domoj poda. Hodzinu posdzišo muža, kiz ma rjane samoženje, wobwěsnjeneho w jeho domje namakału.

* Mórski had je so sažo pokasał, tón ras někotre mile wot Aberdeenskirskich pobrjohow. Wobhdadka jendzeliskeje rybarskeje lózje „Harbringer“ powjeda, so su, hdyz jich lózj salotwizowana leżesche, tele dny spodzivne swěrisko se schiū kož giraffa, s dolhimi naczorn hriwami a s blakatej kožu na dobo s wody so sběhnucj widzeli. Mórski had swoje pažy sadu na lózjinu kryw položi. Někotri lóznižy salchicu s bojoseču na sejzor, druzhj schowachu so delkach w lózji. Zlyh schtwerz hodziny bě tón żadlawz widzecj, tak so mějachu rybazy khwile doszcz, so směrowacj a hebi jeho derje wob-hladacj. Wožebje spodzivne běchu na tym mórskim njezražniku jeho dolnej wschi, jeho suby, kiz běchu marmorowemu schodej podobne, a jeho wulka klama, kotoruž mohla zlyh omnibus pôzrečz.

* Wot 109,000 lokomotiv, kiz w tu khwilu po semi jěsdza, praji „Iron“, je 63,000 europiskich, 40,000 ameriskich, 33,000 afiskich, 2000 australiskich, 700 afriskich. S europiskich je jich 17,000 w Jendzeliskiej a Friskej, 15,000 w Němskej, 11,000 w Franzowskej, 5000 w Austrijskej a Wuheriskej, 4000 w Italiskej, 3500 w Ruskej, 2000 w Belgiskej, 1000 w Hollandskej a Schpaniskej, 900 w Schwaj-zaſkej a sbytne w druhich europiskich krajach.

Psches kudništvo w Namjenzu ma ho na pschekadżowanie pschedawacj: 6. oktobra dopoldnia w 9 hodž: Stożez khézatſla žiwnoſc w Wóglinku a Schliez mlyn w Swinatni.

Drjewowa awfzija

na Polpiczanskim statnym reverze.

Póndzelu 3. oktobra 1892 ma ho w Gucinjanskim hospicju dopoldnia wot 1/210 hodzin széhovaze wuzikowe a palne drjewo:

10	khójnowych żerdzowych klozow, 8 hacj 11 cm	w drjewiszcach wob-dżelenjow 37m,
69	rm. khójnowych palnych schézepow,	45gm a 46fhk,
2	= wolschowych palnych kuleczkow,	w drjewiszcju w ni-
211	= khójnowych =	skim lěku wobdželenja
11,2	stotnjow wolschowych walczkow,	77h a w wulsho-
155,3	= khójnowych =	wanju wobdželenja
36	khójnowych dolhich hromadow 1. fl.,	3bede a 4cdę
40	= = = 2. =	
20	= = = 3. = a	

329 rm. khójnowych pjeńkow s wuměnjenjemi, předy woszefjomnymi, sa hnydom hotove pjeneszj na pschekadżowanie pschedawacj.

Podpihanie reverze sarjadniſtvo k wobhlađanju pschihotowane drjewo po žabjanu wukasuje.

W Drždžanach a Połpizy, 19. septembra 1892.
Kral. hajniſki rentski hamt. Kral. hajniſke reverze sarjadniſtwo.

Garten. Fiszer.

Rajszowni pizmu muku, szuszene piwowe złodzisny, palmosornowe wožuchi, rapſowu muku, lanu muku, złodowe koločhi atd.

mataj na składże a poruczataj

Baldeweg & Sachse.

Wódne ponoje, kotły, khachlowe platy, něsczowe rebliki, khachlowe durczka, tschichne wólna, twarske hoscze porucza tunjo

Paul Walther.

À Fermuſham

poruczam jara dobre
kuchy droždze, pječznu butru, rósynki, koruski, zitrony, zokor, khosej, w jara derje złodzacych družinach, americkiske koleskate jabluka, jablukowe kuski, złowki, mude a poliškowe warjenja, nože, wiłsicki, jędzne, khosejowe a poliškowe szizy, talerje, schkł, poliškowe terriny, khosejowe khany, schaski, khosejowe liki, zokrowe tysi, piwowe a likerowe schklenzy, rybowanske maschinj a patentowe rybowaczyki, pieczęzjowe pónowje a warne hornzy, myjnzy, schiphele, czechaki, kwězy, gardinowe żerdze, rosety, derje wotležane wino, dobre zigary po twierdzych placzisach a pschi sprawnym poſłuzenju

August Lorenz w Budapestach.

Zabluka k tloczenju

też tschachene, kupujemoj po lózdej dželbje w swojej nowonatwarzenej tloczenni „pschi krasowym walu“; tam tež wot někla jablukowe wino, kadowe kikalo atd. pschedawa.

Hornjolužiska Sadłoczeńja
dr. Herrmann a dr. Wetzki.

Wotewrjenje khlamow.

S tuthym najpodwolnischho i wjedzenju dawam, so szym w Budyschinje

 na bohatej haszny czišlo 22

s firmu

PAUL ROMKOPF

pschedawańju mužazeje, žonjažeje a džecjažeje drasty
wotewril.

Moja szdomnaczelētna dželawoscz w domje kniesow bratrow Meirowskez w Shorjelu, tam nabhyte nashonjenja w thchle wězach a dožahaze samożenje mi mōžno czinja, wschē požadanja społojicz.

Do prędka s wěstosczi lubjo, so budu zo prózowacz, se sprawnym požluženjom ſebi derjeměnjenje mije pocžesčowazych wotebjerarjow ſathowacz, budu w nastupanju sprawnosze po jara tñich, ale

Kruče twjerdyh placzisnach

pschedawacz a pschi kupjach wot 40 hriwnow a wysze 2% rabata pschiwolecz.

Porucžam swoje nowe pschedewiacze nanajnaležnisch.

S pocžesčowanjom

PAUL ROMKOPF.

Koržma s khlamarstwom
na pschedan.

Pscheměnjenja dla chzu swoje
koržmatwo a khlamatwo se ži-
wym wobkhadom se swobodneje ruki
pschedac. Twarjenje je maživne,
rumne a pschihodne naprawjene;
i njemu ſadženſta a ſadowa ſa-
hroda, 4½ lózra pola, kuli a leža
ſluscha.

A. Weklich w Nalbizač
pola Róžanta,
pošt Kamjenz w Sakskej.

Młoda sylna ſuczelnna podžobna
kruma je na pschedan w Eufy
czišlo 17.

Korjenjowiy woli,
koruſki,
ſaſran
i pjeczenju tykanow
porucza
hrodowska haptka.

Kascheje
ma pschezo w wulkim wubjerku na
ſlade.

Hermann Schmidt
na hrodowym městnie 2 pschi hrodze.

Meblowy magazin

Hermannia Schmidta a syna
na hrodowym městnie 2 pschi hrodze Ortenburgu
porucza ſwoj wulki ſkład meblow, ſtokow, ſchpihelow dobrogimenu
wobledzbowaniu a lubi najtunáshe placzisny pschi sprawnym požluženju.

W lécze 1861 ſaložene
Gladbachske
wohenſaměsczaze towarzſto
w Mnichowje-Gladbachu

sawěsczaja po poměrných twjerdyh premijach, tak so ſawěsczeny ſenje
pschiplacjicz njerjeba.

Towarſtowy ſakladny kapital džewiec̄ miliionow hriwnow
wuczini; pódla teho ſylny kapitalowy reſerwy fond rukowanje dawa;
wón kónz lěta 1890 wuczini 502,478,20 mt.

Towarſtvo ho prózuje, se ſpěšnym a sprawnym dopielnjenjom
ſwojich winowatoszow dowěrjenje ludzi dobycz a ſdžeržecz.

K dalschemu wukasjanu a pschijsmanju ſawěsczenjow je podpišany
rad ſwóliwy.

Robert Stock w Minakale čzo. 49

(w doktorowym domje).

Gastupjet Gladbachskeho wohensaměsczazeho towarzſta,
Mecklenburgskeho živjenje-ſaměsczazeho a lutowanſkeho banka
w Schwerinje,
pruskeho narodneho ſawěsczazeho towarzſta w Szczecinie (Stettin)
(sa jenotliwe ſniessboženje),
a hłowny agent krajnego ſlotswěsczazeho towarzſta w Draždjanach.

5 porstow tolsty hukhenny polež
punkt po 75 np., pschi 10 punktach
tuňšho,
ſeleny polež punt po 70 np.,
hadleshežo " 70 "
pschedawa

Otto Pötzschke
6 na ſitnej haszny 6.

Móſchnuje,

praktiske nowoscze, njeſchetrjechene
derje džeržaze, porucza

A. Pietich
na hauensteinskej haszny.
Fabrika matrazow, rjemjenjetſkich
a móſchnjetſkich wězow.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchēch druzinow
čaſznikow.
Placzisny najtunáshe
a rukowanje na dwě
lécze.

Gustav Mager,
čaſznikat
11 na herbskej haszny 11
pschi starých kasarmach.

S nökładem Wlaczijy ſserbſteje
ku wusidze a w wudawańi „Sserb.
Rowin“ na pschedan:
Bitwa pola Budyschina. (1813.)
1891. Placzisna 50 np.

Wossjewjenje.

Swojim česčenym herbskim krajanam najpodwolniščo ī wjedženju dawam, so šym na bohatej hašči čížko 10 w domje knjesa klampnarja Scholty

pschedawaruju hotoweje mužazeje a hólczazeje draſty wotewril.

Duž porucžam kħosowy, lažy, kusnje, pjesse, lētnje a symiske swjeiſhnik i a zyke wobſe-čenja, i trajneje tħanin dżelane, po možno tunich, tola twjerdyx placzisnach. Nôzdej kipjenej draſče kruč tħanin posdžiſhemu wuporjedženju pschedidam, runje kaž draſče, kotaž so po mērje wote mnje ſefajje.

S pocžecžowanjom

Jurij Melcher, krawski miſchtr.

Pola mje ho herbski rēči.

Wossjewjenje.

Dokelj ī farař dr. Kališ pschi Budyskej Michalskej žyrkwi, kij je 10 let došlo s wuskej pozohnoowanej kħernoscju s poſkladniſkom naſheho herbskeho miſioniskeho towarzſta był, ſwojich wobſčernych farſtich dželow dla tuto poſkladniſto dale wobkhowacž njenome, ie ſo to żame nětka na jeho žadanje ī diafonej Rādze pschi tej ſamej Budyskej žyrkwi pschedopodoč a wot teho ſameho dobrotiſiwe pschijalo. Lubi k. ſastojnixy bratja a wiſhity druži miſionixy pschedzeljo džyli teho dla ſwoje miſioniske ſberki a dary wot nětka pola ī diafona Rādy ſuboſčiſiwe wotedawacž.

Lic. theol. H. Imiš, farař,

pschedbyda hłowneje herbskeje predaſkeje konferenzy a herbskeho miſioniskeho towarzſta.

Hermank w Baręže w Sakskej

budże ho wutornu 18. oktobra wotbywacž, hacž tež ſe ſlotnymi wilemi, ſo posdžiſho wossjewi.

Hermankowe ſarjadniſto.

A. Koban.

Wojerske towarzſto

„Němska kavalerija w Budyschinje a wokolnoſći“

ſměje jutſje nředželu 2. oktobra popołdnju w 4 hodzinach ſhromadžiſnu w Thiermannez-Müllerez reſtauraziſti.

Pschedjimanje nowych ſobustawow.

Seideſez restaurant na ſukelniskej haſči 20!

Wszitkim pschedzelam a popſchedewacželam s tutym ī wjedženju dawam, ſo šym ſo 1. oktobra ſo hoſčenzo „k lawej“ na ſukelnisku haſči 20 pschedydlil a tamniſhi restaurant pschedewaſl. Kaž hacž dotal, budu ſo tež dale prózowacž, ſwojich čeſčenym hosczi w kóždym naſtupanju ſpokoſicž.

Ša dotal ſpožejene dowěrjenje ſo džakujo, proſhu mje ſi nim tež dale dobrotiſiwe pocžecžicž.

w Budyschinje, 1. oktobra 1892.

S pocžecžowanjom

A. Seidel.

Wossjewjenje.

S tutym najpodwolniſčo ī wjedženju dawam, ſo šym ſo ſo Budyschin a ſažo do Žamneho pschedydlil, hħeġ ſym hoſčenzo ſwojego nana pschedewaſl.

S dobowm ſedžbne činju, ſo paſenž po haſkach pschedawam a to liter po 30 hacž 32 np., pôdla teho wiſhelle ſlōdkie paſenžy dželam, kotrež po 50—60 np. po litri, likery po 70—80 np. poručjam.

S pocžecžowanjom

Julius Neumann,
hoſčenzar a paſenžar.

2 mlokorowej holzy ma na na pschedtajenje a pyta wotrocžkow a džowlki Krawſi na ſadnej bohatej haſči 6.

Wutrobnih džaf.

Jež i bratrej bēch na wopytanje, kij dale Dražđan pschedbyva;

Hħaż pschedbywach tam hċeze ranje, Mi i liſtom ſjewi mandželska,

Go je, wot bħaxta potrjehem,

Kaſħi luby dom ſo wotpali;

Wot kwojoh bratra pschedewoženj

Szym hħydom dompuči nosiſupi.

Bno i dala wiðiżaq naſtrojani,

Kaf i murjow kaf hħeġe wuſtupa;

Sso ſaċjuwach val wobħażenj,

Hħaż powjedaſche mandželska:

Kaf jenċiżi piches swarnowanie

Be wona kħiġerzi wucċekka;

S nim i piches ludzi prózowanje

Bu tež na' bróžen idherżana.

Sso minni ſħiwtwixx jultu bħeċċe,

Wot kħurovho njevjedra

Kaſ ġeben ſa dħruhim tu džeċċe;

Ja njevem, hħaż ſyml panuta. —

Wot podružiñi wubudżena

Szym i poħlučenja stanuta,

A kaž ſe ſpanja wotuzċenja

Beči wobdata mot plomjerja.

W thix twjerdyx murjach ujemōdjeſče

Sso plomjo iħwarr tiegħi roſiħerjez,

Tak ſo wiek hħydom njevjedjeſčie,

So móže wohēn wudħiċiż,

Hħaż uacħe džeċċi iħubżiċi,

Stuſkuwie „Wohēn!“ molachu,

Teħd doovi luđo pschedbywachu

A nam wiċċo móžne pomħaċu.

Najbóle potrjehena bħeċċe

Wħiċek podružiżu Miftaħ,

Do jeie malei' ijtivciżi bħeċċe

Blyxowa pruha ġieċċila.

Brjeżi je wiċċo jeie ūmojenje,

La draſta a wiċċa naħħoba;

Piches jeje móžne żalozjenje

Szym i poħlučenja stanuta.

Tak ſi nowa bu dom ſħabjiem,

Kiž piched tħiżżejji l-ētami,

Hħaż i dħruhim be wotpali,

Sso ſi bróžnu nowi natwar.

Ta bróžen ſi nowa wotpala

Bu piched tħinacże l-ētami,

A hacž tež nēt' ujei wobħażenja,

Kaſ wohēn ti kroč potrjehi.

Nēt' dom kħim ſažo natwarili,

O Božo, ſi twojei pomozu,

Zu do nejho kħim jaſtupili,

To nucċi nazu wutrobu:

Sso džafni k tebi pichiblizowacž,

Cie ūmienje čeſčiċi s kħerlučiċom;

Thi ħażi na' nusħħiħo pozħonowacž,

A swarnowacž naħi a naħej dom.

Džaf wiċċi, kiž ſe pichihwatali

We tamieji ūmiednej nozzy i k nam,

Nam k pomoži a k radze ūstali,

Bóh saplači taſtu luħożi wara.

Džaf Laħodžiż, džaf Nemejħeż domej

Sa preñju nusħħiħo hoſpodi,

Džaf prajmoj ūt-Beħxleż domej

Sa poſſicenu zvrobu.

Džaf Mitasħej, ſo hospodawal

Je naħi na kħwojim wumjeħru,

Džaf Għimantnej, ſo poſſicenaw

Dei jaħihom ſkotnej hospodu.

Džaf wohēbje paċiñi jieħi

Wħiċċejjez Hejmane,

Moi jaħlačiżi jom' njevjedemoj

Ioh luħożi w ilu pichetra.

Džaf wiċċi, kif iħi piched wotrocža

Nam kħmilu dar we luħożi,

A kiž piched tħarbiye wotrocža

Kaſ ġeben ſi eueġġi l-ētami,

Džaf mutrobnu budżi w uprajenj

Tei zgiġi għnejnej luħożi,

A na poſſledi też pichinjeſen

Wħiċċad luħożi w ilu pichetra.

Bóh saplači wiċċi, kiž ſe piched

Geże ja naħi i bratnej luħożi;

Bóh wobradżi jaħi, iċċiż parawali

Geże naħi dla ſi dobrei wutrobu.

Bóh żonni waħi, ſo pichibberacże

Na ċeċċe a też na duċċi;

Bóh ġwarrnui waħi, ſo njevjebacże

Dla njeboža budżi w straħċoċi.

W kubuċċi, 27. septembra 1892.

Ernst Pawlik a mandželska.

Piches H. P.

(K temu cżiżi lu pichetra.)

W wudawańi „Sserb. Nowin“
ju po 1 mī. 50 np. dostač:

**Khērlusche a spēwy
Pētra Mlónka.**

Druhi domownik (Hausknecht)
po pyta. Dalsche pola domownika
„w krónie“ ūnċiċċi.

Starschi wolaži ſo ī nowemu
lētu pyta na knejžim dworje
w Radworju.

Dwejru wustojnnej ról-
neju pohoneżow hħydom
pyta
knježi dwor w Baręžu.

Gratmishtri, rólnej pohone-
żow, wustojnnej wotrocžkow, frēn-
kow, wolaži, Stražnikow, hródżne
a klużobne holzy pyta Heynoldowa
w ūtħom jehnjeżu.

Selma Frödžiż,

Ernst Kofla,

ħlubjenaj.

W Libuħowje a Małej

Vorsħeji,

25. septembra 1892.

Bóh luby Knjez je namaj
strowu dżowčičku wobradżi.

W Krjebi, 27. sept. 1892.

Dr. F. Selle, farař a

kral. wokrjesny ūliski inspektar,

Marja Sellowa,

rodžena Suin de Boutemard.

Pschiloha f čížku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. oktobra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje jutje njeđelu rano w 7 hodž. diaconus Rada herbsti spowiednu ręcz a dopołdnia $\frac{1}{2}9$ hodžin farat dr. Kalich serbske predowanje.

W poħrjebnischiżowej kapale na Grodzisku preduje diaconus Rada pschipolnju w 12 hodžinach herbsti.

Werowanie:

W Michałskej zyrlwi: Jan Reinhold Poldraf, tubler w Lutkierzach, i Helenu Wyłeminu Ernestinu Schorchez w Szentezach.

W Katolischej zyrlwi: Peter Wielka i Nowoski, i Hanžu Rychtarjev i Nowych Bobolz.

Króleń:

W Michałskej zyrlwi: Anna Augusta, Handrija Wollmanna, kheżerja a murjekskiego polera na Židowje, dž. — Maria Martha, Koral Augusta Rychtarja, tublerja w Szentezach, dž. — Paweł Willy, Gustawa Pawłowa Ćirnera, kowalskiego mischtra na Židowje, s. — Ernst Hermann, Jaromiera Ernsta Langi, fabrikarja na Židowje, s. — Jan Ernst, Ernsta Metascha, kheżerja a kamjenieczerja w Szentezach, s. — Maria, njemandz, dž. w Szentezach.

Zemrjeć:

Djeń 22. septembra: Paweł May, Jurja Hataha, dželaczerja w Dobruschi, s., 8 měszazow 1 djeń. — 24. Ernst Robert, nejbo Handrija Debika, železniczego hladarja w Katarzach, s., 5 lét 3 dny. — Michał, Petera Schwana, dželaczerja, s., 20 dnjow. — 26. Peter Bohuwér Janasch, živnośczej w Katarzach, 40 lét 11 měszazow 11 dnjow. — 27. Michał Kral, najeńk tachantskeho fırbarka, 51 lét 9 měszazow 12 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitow a produktow w Budyschinje:	W Budyschinje		W Lubiju	
	wot	hacž	wot	hacž
	mł. np.	mł. np.	mł. np.	mł. np.
Pšchenica	bela	8 53	8 82	8 47
	żolta	8 6	8 38	8 6
Rožta		7 19	7 50	7 25
Zecimien		6 79	7 29	6 80
Wowl		7 —	7 40	6 70
Groch		8 89	11 11	10 56
Wola		8 6	8 33	7 50
Zahl		15 50	19 —	14 —
Hedwitscha		18 —	18 50	16 —
Berry		2 80	3 —	2 40
Butra	1 kilogr.	2 40	2 80	2 20
Pšchenicza muſa	50	9 —	18 —	— —
Ržana muſa	50	9 —	13 —	— —
Schno	50	4 —	4 50	3 60
Szóma	600	22 —	24 —	20 —
Prokato 888 schuk, schuka	10 —	20 —	— —	— —
Pšchenicze motrubu	4 75	5 50	— —	— —
Ržane motrubu	5 25	6 50	— —	— —

Na bursy w Budyschinje pšchenica (bela) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 70 np. pšchenica (żolta) wot 8 hr. 6 np. hacž 8 hr. 38 np., rožta wot 7 hr. 44 np. hacž 7 hr. 66 np., zecimien wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 40 np., wowl wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np.

Draždżanze mjašowe placisny: Horjada 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rějneje wahi. Dobre krajne kwinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarh. Česlata 1. družiny 45—60 np. po vunče rějneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. septembra. Pomroczenie

Spěwařske knihy,

herbske a němske, w najnowszych, najwožobnisczych a jednorycznych trajnych swjaskach porucza po najtuniszych placisnach

Gustav Rämsch,

knihiwjaſańja na bohatej haſy 21.

Stare knihy ho derje a tunjo pšewjasaja.

Emil Wehrle na jerjowej haſy
porucza swój wuli sklad

podšiwkowych tkaninow

sa krawzow a schwadzieje po jara tunich placisnach.

W pschedstejazemu dželanju role
knesam ratarjam swój sklad kyreje a parneje ko-
sečinu, kaž tež wsche druhe pschikupne hnoje w do-
brej tworje s rukowanjom sa wopschijecze pod kon-
trolu Pomorskeje ratariskeje sphtowarne po najtuni-
szych placisnach poruczam.

W. Mattheis w Budyschinje.

Wulki khofejowy sklad

Th. Grumbta

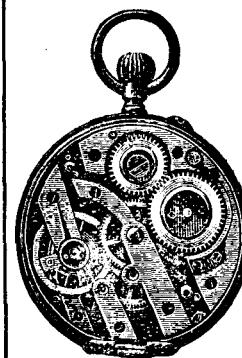
w kupnicy na swojkownej lawskiej haſy

porucza

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,

valeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w natom najlepšim skłodze.

J. G. Schneider a syn,
časznikarjej pschi lawskim tormje,
pschezo najlepše a najtunishe časzniki, bu-
džaki a rječasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacž 200 hrivnach.

Sa hōdnoſc̄ časznikow a hrajadlow ſo na
wjazore lēta s pišmom rukuje. → Pschi
pschedawaniu ſo herbski ręci. ←

Jan Jurij Pahn
najstarscha pschedawarna
manufakturowych tworow
w Budyschinje

w lēcje 1802 saložena

porucza ſa ſymu swój bohacze wuhotowanym sklad

žonjazych mantlow,

khornarjatych mantlow,

desheznych mantlow,

žaketow,

paletotow,

hukujanych a plyšowych pjeslow

s najnowszych tkaninow po wubjernje
derje žedžazych rěsach trajneje dželaných

po jara tunich placisnach.

Dokelž ſ hotowych wězow jenož žonjaze
mantle wjedu, je mi móžno, najwjetshi wubjerk
poſkieżcz a móžu teho dla na tule wěz wjazy
ledžbliwoscze na rěs, tkaninu a fažonu
ſložowacž.

Ssłodkośmietanowu
margarinu
(sarunaję sa butru)
najlepszeje dobrzeje poruczątaj
Ginzels & Ritscher.

Dursthoffskie
sznche drożdże
porucza
August Biesold, piekarzki misztr
na bohatej haſy.

Turkowske ſlowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zyliach tunczo porucza
Th. Grumbt
na swojownej lawskiej haſy.

Palen
jednory a dwójny
w snyach dobrych a derjeſłodżazych
držinach poruczątaj tunjo
Schischka a Neežka.

Raiß
gruph,
jahly,
hejdusčku,
hróch,
hoſti
po jenotliwym a ſzyła porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Turkowske ſlowki
najlepszeje družiny porucza
Moritz Mierwa
pschi mjaſowym torhosczeju.
Destilazijsa snyach dobrnych likerow
po starach tunich placzisnach.

Najlepszu margarinisku butru,
derje ſłodżazu, porucza

Pawoł Hofmann
na róžku herbskeje a schulerſk. haſy.

Ssyre Hamburgske ſadlo
jara tunjo dostacj pola

Pawoła Hofmanna
na róžku herbskeje a schulerſk. haſy.

Dursthoffskie ſnche drożdże
wſchędne czerstwe porucza

Pawoł Hofmann
na róžku herbskeje a schulerſk. haſy.

Britwje, nožižy
kaž wſchē družinu nožom ſo derje
a tunjo tocža a wuporjedža w par-
nej tocženi a wuporjedženi

Oskara Buttera
na ſitnych wiſach cijelo 1.

Cjische tucžne ſwinjaze mjaſo
punkt po 65 np.,
huscheny polež
punkt po 75 np.
porucza

A. Gifler, reſniſki misztr
pschi mjaſowych ſelach 6.

Destillazijsa Adolf Rämscha

w Budyschinje na butrowych wiſach
porucza ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hontwjetſki,
khejorski, ſelowy a herſizowy liker, kaž tež derje čiſczeny paſenç
prjenjeje a druheje družiny, woprawdzie winowe kihalo, kihalowy
ſprit a plodowe kihalo w bleſach a po měrje. — Naturſku
khiimjesczku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla
k kwaſam, khejiznam atd. poruczeja.

Destillazijsa Ad. Rämscha wot lata 1868 wobſteji.

Sa hotove pjenjesh
wjele tworow ſupiwiſhi je mi mózno

woſebne žonjaze a holežaze
ſymske mantle, žakety,
plyſchowe a ſuknijowe pjesle,
trikotowe taille,
kaž tež
mužaze a holežaze
ſymske ſwieſchniki,
khejorske mantle, jupy
a woblečzenja

■ po dotal ženje ſchyschaných tunich ■
■ placzisnach pschedawacj. ■

Woblečzenja a ſwieſchniki ſo po měrje
woſobnije tunjo ſeſhiſa.

Otto Preuss C. F. Kloß
prjedy

na ſitnej haſy 4.

Najwjetſha khejorska drastna
pschedawacj.

Franz Marschner
czaſnikar w Budyschinje

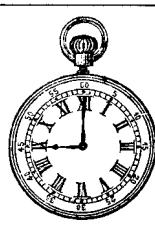
čjo. 9 na bohatej haſy čjo. 9

ſwoj ſkład ejaſnikow a ejaſ-
nikowych rježasow dobrocy-
wemu wobledžbowanju porucza.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisn.

Vorjedzenje dobre a tunje.

Psichipomjenje: Něču herbſki.

Šwój ſkład naſymſkich a ſymskich tworow doſpolnje ſarjado-
wanshi, porucžam jako placzisny hodno
dwójny ſchérski poſlana starý ſchér po 30, 40 np. atd.,
dwójny ſchérski ſama starý ſchér po 60 np. atd.,
6/4 ſchérko ſuknijowe ſkaniny starý ſchér po 28 np., w džeržazej
tworje a lepszej hodnoſeſi po 35, 40, 45 a 50 np. ſ rjanymi
nowymi ſmuhami a kafſečikami.

Kafmuk ſ rjanymi ežemnymi ſmužkami a kwětkami.

Barchent ſ kafmam w jara wulkim wubjerku po jara niſkich
placzisnach.

Zidzane, polžidzane, ſawmiane, woſmiane a poſwoſmiane
rubiſhčja,
barchentowe rubiſhčja po 25 np.,
6/4, 7/4, 8/4, 9/4 ſchérko zyhi a wupjerski, módry plát, cijichane
ſhórzuſhi we wſchēh wulkoszach a wjele podobnych wězow.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Khofej

kyry punt po 100 haſz 160 np.,
paſenç " 130 " 200
jenož w cijęſce a ſylnje ſłodžazej
kaſkoſci porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na róžku theaterſkeje haſki.

Wobraſy

(bily) ſo rjenje a tunjo ſaſklen-
zuja a ſ woblikom wobdabja,
domowe ſohnowanie a wobraſy
w wulkim wubjerku a tunich pla-
cziſnach pola

Maxa Mützy
na bobatej haſy 11.

Ržanu a pschenicznu
muku,

majſhovy ſchrót,
vizonu gris,
ržane a pscheniczné
wotrubu

a warjenja
porucžamoj tunio a ſaměniamoj
pschenicznu a ržanu muku ſa ſorno.

Heinka a ſyn
w Budyschinje na herbſich hrjebiach
ſ napsheczja kafarmow,
kaž tež w Hamorſkim mlynje.

Pschezo najnowſche
w mužazných krawatach

po jara tunich placzisnach
porucza

A. Tschentscher
na bohatej haſy cijelo 18.

Koſaze, naſymſke korniklaze,
ſaječe a wſchē druhe kože po naj-
wyſchich placzisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi herbſkej katolskej zyrkvi.

Cjerſte ſhowjase, wovče a
cjeſaze kože kupuje po najwyſch-
ich placzisnach

Heinrich Lange
pschi herbſkej katolskej zyrkvi.

Albert Poppe
na Mužakowskej dróſy
kupuje late a ſowane ſeſeo, koſeje,
ſapu, papjeru, moħas atd.

Wſchē wězy
ſa naſymſki a ſymski ežak ſu-
doſchle a porucžam je po naj-
wyſchich placzisnach.

Klemens Kelling
w Rakezach.
Njedželu ſu kafmam wot 11—4 h.
wotewrjene.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu.
— Štvorlétta předplata w wudawařni 80 np. a na
němských póstach 1 mk.,
z přinjeſenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
čílo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Cíš Smolerjec knihiciščenje w macičnym domje w Budyšinje.

Za navštiki kiž maja
so w wudawařni "Serb.
Now." (na róžku zwon-
neje lawské hasy čo. 2)
wotedač, placi so wot
maleho rynka 10 np. a
maja so štvortk hač do
7 h. wječor wotedač.

Číslo 41.

Sobotu 8. oktobra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorſtvo. 1. oktobra je w Sakskej wułas do mozy
stupil, po kóžymž ho schachtowanje skotu ſakafa. Přiaſt thýdzenja je
ho w Draždanskéj rěſati poſledni woł, po židovskim wobrjeđe
kloth, $10\frac{1}{2}$ minutu se ſmjerču ho běživosthi, wukrwawil. Sakske
knježestwo je teho dla ſakafalo, skot schachtowac, dokelž ho wón
ſ tým hroſnje dracjuje.

— Pruske knježestwo dže pječza ſwoje dohody ſ loterijs
khějro pſchisporic. To dyrbi ho na tajke waſchnje ſtač, ſo ho
liczba ložow pruskeje klaſzoveje loterijs wo 30,000 roſmnoži. Wu-
ſluženi offizerojo, kotsiž móhli kawziju ſtač, byču najprjódžy wu-
hady měli, ſo byču ho jako kolléktérjo poſtaſili.

— Wo ſphtowanſkých bataillonach ſ dwělénym ſlužbnym čaſhom
je khějor pječza prajík, ſo je ſ najmejšcha 6—8 lét trjeba, ſo móhlo
ho wo tým roſhūdzie, hac̄ je ho dwělēna wojetſka ſlužba jato
dožahaza wupokaſala.

— Franzowſke nowiny ſwojim čitarjam často wo wſchelakich
khoroſczech powjedacž wjedža, ſ kóžymž je pječza němſki khějor
cžwiſowaný. Vjes druhim pječza khějor Wylem II. na khore wucho
cžekpi. Na wſchěch tuthych ſlopkzejných bladach je jeniczy wěrno, ſo
je ſebi khějor pſched wjazorymi lětami na hónitwie wucho naſymniš,
ſ cžehož je wuchowe cžerpyjenje naſtało, kotrež pak je ho hido
dawno wotſtronilo. Hido ſa ſchýri lěta khějor žaneho wuſchneho
lěkarja wjazy potřeboval a ſ zyla widžal njeje. Poſledni kroc̄,
ſo je khějor jeneho wuſchneho lěkarja ſ ſebi ſakaf, hē pſched
jeho prěnjej jěſbu do počnózneho morja w lécze 1889. Cželný
lěkat, kiz mějſche puczowanje ſa khějorowu ſtrowoſc ſa jara
ſpomožne, ſo wobhladniwoſc dla předawſkeho khějoroweho wuſch-
neho lěkarja wopraſha, hac̄ měl wón ſe ſwoje ſtrony wot móřſkeje
jěſby k počnóznemu kapej wotradzic. To ton cžinil njeje, a wot
teho čaſha khějor ženje wjazy žaneho wuſchneho lěkarja pſchi ſebi
widžal njeje. Schiož je vjes tým na wulke napinanja ſedzbowal,
kotrymž je ho khějor w kóždym čaſku vjes pſchemyſlenja na morju,
na jeleñizy jěſdžo, na določim ſpěchnym jěchanju, na ſažnych
raňſich hónitwach wuſtaſal, ſchiož je dale vjeskónčne wumyſlenki
wobledzbowal, kotrež ho ſe ſtajnej porjadnoſc ſo ſtch ſkorjenjach
khějora roſſchěrjeja, temu njebudze dwělne, tajke ſamery maja tajke
ſaſakalle kž.

— Pruske statne ministerſtvo je hido wo nowej wojetſkej pſched-
loſy jednačo. Jeje wopſchijecje híſceje ſo njeje do ſjawnoscze dalo.
Jenož to je wo njej ſnate, ſo dyrbi ho wójsko wo něhdže 100,000
muži poſylnicž, a ſo budža pěſchý pſchichodnje porjadnje jenož dwě
lěče ſlužicž trjebacž, tola khostani wojazy na pſchirkotſheny ſlužbny
čaſh žaneho prava měč nježměđa. Pódla infantrije ma ſo tež
artillerija wo 53 pólnych batterijow a 6 bataillonow pſchejſe artillerije
a dale tež kavallerija pſchisporic. Š teho ho wułogi, ſo budža
pſchichodnje ſa wójsko 65 milijonow hriwnow trajných a 80 milijonow
hriwnow wurſadnych wudawkow wjazy hac̄ dotal trjeba. Pjenjeſne
hředki k temu ma powyscheny dawk na tobačk wunjeſc. Knježestwo
je pječza hido wobſaměk, tobačkowe zlo a tobačkow dawk powyschic.

— W Hamburgu a Altonje je liežba wobhobow, kotrež na
kholeru ſchorja abo wnmru, ſ kóždym dnjom nižša. Wot hrjedy
do ſchwartka je w Hamburgu 21 ſchorjenjow a 8 ſemrječow, w Altonje
3 ſchorjenjow a žaných wumrječow bylo. Vjes Hamburgskim wobhobler-
ſtrom je ho ſ tým wulka njeſpoſkojnosc ſbudžila, ſo ſebi wuſchnoſc ſo ſebi

ſa wotwjeſenje na kholeru ſemrjetych 14 hriwnow žada, ſchtož ho předy
darmo cžinjeſche, wožebje pak teho dla wulke roſhorejenje knježi, ſo
dyrbja khudži ludžo hido ſa dwě njebželi khóſty ſa wotwjeſenje ſa-
placžic. Hamburgska wuſchnoſc cžejke poroči, kotrež ſu ho jej dla
jejneje pomalkoſcze, bjeſhwědomitſcze a njerođnoſcze w čaſku kholeru
cžinile, podarmo pyta wot ho wotwalič. Tak běchu ho amerikanske
nowiny na to hóřſhile, ſo je Hamburgska wuſchnoſc híſceje 23. a
24. augusta puczowarjam, kotsiž džyču ho do Ameriki podac̄, wo-
pižma wuſtaſala, ſo ſu woni ſtrowi, a ſo w Hamburgu kholeru nj-
knježi. Na móřſkej jěſbje pak ſu mnosy tychle puczowarjam na
kholeru ſchorili a wumrjeli, cžehož dla puczowarjam ſobzow, kotrež ſu
w tymle čaſku ſ Hamburga do Ameriki pſchijela, na amerikanski brjoh
stupic̄ njeſju dali. Napshecžo tymle wobſkórbam ſebi Hamburgska
wuſchnoſc ſwerti ſo ſ wureču ſamolwic, ſo 24. augusta híſceje wo wu-
dyrenju kholeru nicžo wjedžala njeje, po tajkim wona híſceje wo
kholeru nicžo ſhonila njeje, hdyž po Hamburgskim hamitskim ſapižu
hido pſches 1000 člowjekow na kholeru w Hamburgu khorych ležesche
a hdyž bě 353 wožobow na nju wumrjelo. Člowjek ſwojimaj
wuchomaj njewéri, hdyž tajke ſamolwjenje Hamburgskej wuſchnoſcze
blyſci.

Awſtria. W Winje ſu ho ſańdženy thýdzen delegazijs, koz ſo
ſhromadna poſedženje wotpóſlanzow awſtriskeho a wuhetſkeho khějorſtvo-
weho ſejma mjenuju, wotbyvale. Wot delegazijs ſo tajke nalež-
noſcze wuſtaje, kotrež Awſtrisku a Wuhetſku hromadze naſtupaja,
taž wudawki ſo wójsko, wikowanske wučzinjenja ſ wukrajom a wſchelake
praschenja wukrajneje politiki. W rěči, ſ kotrež je khějor delegazijs
wotewrīk, bě najbóle ſwjeſhaze poſtaſanje na to, ſo ſu poměry
Awſtriskeje k wſchém krajam pſchecželniwe a dowérne. Lětuscha
trónska rěč cžim lěpschi ſacžiſhcz cžinjeſche, dokelž Lonscha wo ſtrachach
politiſkeho počoženja a wo ſtaroſczech a cžekotach rěčesche, kotrež ſo
ſtatej dla ſakhowanja měra naſkladuja. Njebžiawjy měrníweho
kharaktera trónskeje rěče pak ſu ho tola ſaſo nowe, hdyž tež niz
pſchewyſkole pjenjeſne žadanji ſa wójsko pſchipowjebzile. Knježestwo
ma ſa wěſte, ſo jemu delegazijs do wſchěch jeho žadanjow ſwola, a je
ſa dobre ſpōſnaja. Jenicke pſchecžiwenje ſo knježestwu wot
Młodocžechow cžini. Młodocžesti ſapóſlanz Gym roſteſaſe, ſo je
cžesti lud pſchecžiwnit němſto=awſtrisko=italſkeho ſwjaska, hac̄ runje
žaných njeſpſchecželnoſcžow a pſchedſhudkow pſchecžiwo Němſkej
a Italskej nima. Čeſcha awſtrisku politiku na Balkanje, kotrež
Awſtrisku do pſchego wotriskeho pſchecžiwniſta pſchecžiwo ſwjaska
wjedže, ſe ſtrachom a bojoſcžu pſchewodzeja. Gym ſo knježestwo
prasheſche, hac̄ wosjewene wučzinjenja awſtrisko=němſkeho ſwjaska
wſchě wujednanja wopſchijea, abo hac̄ ſo w nim híſceje dalsche
pſchistawki namakaja, kotrež Awſtriskel tež ſwonka jeje mjeſo ſchit-
wanje a rukowanje poſticej, jeli ſo by ho wona nuczena widžala, dla
ſranjenja ſwojich intereſow na Balkanje k mječej pſchimnuc. Minister ſwonkownych
naležnoſcžow, hrabja Kalnoky, na
Gymowe praschenje wotmolwi, ſo njeje dwělne, ſo je wotpóſlanz
Gym w mjenje mlodocžekje ſtrony, tola niz w mjenje zpěho
cžekotu luda rěčjal. ſwjask ſ Němſkej je ſjawný a ſažný a po-
tajnych wučzinjenjow njeſpotreba. Poměry vjes awſtriskim a ruskim
dworom ſu njeſpſheměnje pſchecželne, vjes woběmaj knježestwomaj
normalne a pſchecželne. Ma Balkanje ſo wobſtejnosc ſchego bóle
wobtwerdža. Wote wſchěch statow ma knježestwo wěſte wobkruczenje,
ſo ſebi nječo na nadpadowařku wójnu njeſmyſli. Ma to ſo wote

wschitkich wotpóßlanzow i wuwsczom wotpóßlanza Cyma hrabi Kalnothej dorwérjenje wupraji.

— Nadzja, so ho khlera w Galiziskej bórsy podklózgi, so njeje dopjelnila. W Krakowje a w Podgorzy je hízo wjele cžlowiekow na khleru wumrjelo a i kózdym dnjom pschezo i nowa mnosy ludžo na nju skhorja. W sándženym tydženju je ho khlera tež do Wuhersteje sanješka. S Budapesta hízo wo wjazh hacž sto skhorjenach na khleru a wo wjele semrjeczach pišaju. Budapestske nowiny wobkruejca, so je ho khoroſc ſ kožemi i Hamburga pschinjeſka, kotrež ſu najprjedy někotre dny na dwórnischezu ležale. Wyschnoscz drje bě porucžila, koge spalici, tola dželaczerjo, kotrež bě ho pschilasalo, to cžinic, ſu jenož džel kožow spalili, wjetšci bžel pak kranuli a w měsceze po ſměschne tunich placzisnach pschedali.

Gurkowska. Počki, kotrež je ruske kniežestwo sultanej i pomianjom wo ſastatý wójski dołk dołko, je ho wot sultana ſrosumiš. W Ruskej běchu ſhonili, so dže sultan wopyt Coburgského prynza pschijecz a i tym, móh rjez, tuteho jako ſaloniskeho volharskeho wjetcha wobkruczic. To čzyku Rusz ſabđewac; duž sultana na jeho starý dołk dopomichu, w cžimž potajne hroženje leži, so by ho Ruska, hdy by jej sultan i woli njebył, jako ſarunanie ſa njeſaplačený dołk krucha turkowskeho kraja w Małej Afiszce mozowala. Sultan je ho do ſpecha měl, ho žadanju ruskeho kniežestwa podcžiñuc, a je jemu wossewił, so ho wón ſenje njemohł roſhudzic, prynza Ferdinandu jako volharskeho wjetcha pschijecz, tak dołko hacž wón wot wſchek wulkomozow jako taſki pschipóſnath njeje. W hinaszej ſamžnosći pak prynz Ferdinand njemöže, jeli ſo nočze ſwoju dostojoſc a dostojoſc kraja, wot njeho ſo wobkniežazeho, ponisic, do Konſtantinopla pschijecz, a teho dla ſu tež pućzowanju prynza Ferdinandu, jeli ſo je ſnadž wotmyſlene bylo, ſpanucz dali.

Khuda holza a bohaty ſynn.

(Wjeſny podaw. I.)

(5. Poſtročowanje.)

„I dži mi přiecž ſe ſwojim pschecžehanjom!“ wobroczi ſo na nju nan. „Nětke domo? Čert a hela, hdyž ſo cžlowej holz trochu hřecz pocžina! Dži ſama!“

„Hdže dha masz Jakuba?“ woprascha ſo Mlynk.

„Ej, ja njewém“, wotrubnu holza. Ja ſo wo njeho njeſtarum!“

„Tač?“ da ſo Mlynk do ſurječza. „Něči to i tebje luboſc? To je po taſkim najwjetſchi čaž, ſo býſtaſi ho brałoj.“

„Sdžerže ſebi jeho, ja wo njeho njerodžu“, wottorze ſo holza a wuńdze i durjemi.

„A, aj!“ pocža na to mój pschecžel. „Kaž widžu, nima ani Khata wjele lóſhta do wudacža, wo kotrež nanaž tak kručje ręčitaj.“

„Wo to tež wjele njeje, hacž holza abo hólz lóſhta nima“, naſomni Hobrač hrubje, „ieno ſo mataj jón nanaž“. „I daj temu počki, wuj!“ ſawoſchęra ſo Mlynk. „To je koſhydo, na kotrež ſo knies duchowny rad ſepjera. Wono ſo tola ſtanje, ſchtóz mój ſa dobre ſpóſnaſmoj.“

„Ale ja wam praju“, rjeknu mój pschecžel jara khutnje, „ſo njebyſeče na to móhli pschihahac. Cžlowieſſe myſkle ſu psched wočomaj Božimaj kaž proč, kotrež móže njeſbože wot wažu džesczí wotwobrocic a hdy by wono ſimaj hízo na hlowu padało, tak kaž je ſadžeržał nót w Abrahamowej ružy, tig Isaakie hrožesche. Njeſdajtaſ ſebi wjele bycz ſdacž na ſwojej woli, ale wocžakajtaſ Boži wuſub, njemózetaſ-li na radu cžlowieſſeho roſuma poſlukhac.“

Wón bě pschi thyle ſłowach poſtanuł a ſe ſahorjenosći cžerwjenieſtej ſo jemu ližy.

„Ah, wostanicze hřečeče khwilu, knieže!“ praji Mlynkowa ſloro proſcho. „Jeno khwilu hřečeče!“

Ale mój pschecžel ſo ſamolwjeſte, ſo ſo njemóže dlěje ſadžeržec, dokež ma doma hřečeče něſto wobstarac. „Zutſje budža mjenujzhi tiſi lěta, ſo je Holask ſmjerč namakal. To ſnadž hřečeče wěſcze, ſo bě wón prěni, kotrež ſym jow poſhował.“

„Haj, to ſo wém dopomnic, ſo je ho Holask runje w tymle čaſu ſatepił“, rjeknu burowka.

Dale ſym nižo njeſkyschal. Wohlabnich pschipadnje na Hobrača a tu wytynych, ſo ſo pschi pschecželowych ſłowach ſatorje, barbu pschemjeni, potom ſpěchjnje ſa ſchlenzu hrabnu a počnu do ſo wula. Pschi tym ſħladnu na Mlynka, ale tón bě ho hnydom po ſwojich poſzledních ſłowach do kručeho wurežowanja ſe Stachez ſmótrom daſ a bě pschekyschal, wo cžimž bě mój pschecžel ręčał.

Mój dachmoj na to hromadže debru nót a džechmoj domoſ. Nejowarjo ſo tež hízo roſenbzechu, pschetož dyrbjachu ſo na naſajtra pschihotowac a tón džen běchu tak hízo wot džela mučžni. Sa twarjenjemi czakasche na naju Jakub a pschistupi ſi namaž a prascheſche ſo trochu ſa trach, hacž je knies duchowny ſi nanom wo tež wěſtej wězy ręčał.

„Zutſje ſnadž budže lepſcha pschilegnosc, luby ſyno!“ rjeknu pschecžel. „Ja pschitdu, doniž budže nan ſam; njeponádže li to na to waſtynje, ſapchimnijemy tu wěz ſa druhi kónz. Perécžimy potom ſi Khatu.“

„Ach haj, dostojoſny knieže!“ rjeknu Jakub. „Něčicze jej kručje do ſwědomija. ſsnadž hjes džak nikoho měč njeſeſchze? A hdy by tež čzyka, njebudu ſažo ja čayc. Slončenje — je to wěrno, knieže, ſo Hanka do Nasdalez pónađe?“

„To je wěrno; masz ſchtó pschecžiwu temu?“

„Ino, ſchtó wé; ale Nasdalez ſjeleža ſi kónz ſwěta“, pschitaji napoł žortnje, „a pschichodnje, knieže, njebudžecze triebacz nicž poſzlej dawac, hdyž budžecze ſotsje něſto ſlac. Ja wém někoho, kž tam triebaj wob džen doběž.“

„Tač? ale ja dam ſotsje prajic, ſo by na teho wěſteho, hdyž ſo tam počaze, něſto pačokow pónala, ſo byhu jeho trochu ſlepali.“

„O teho ſo njeboju, knieže! ſ prenja ſo puſow njeſtróžu a ſi druha wém, ſo to cžinic njebudžecze. Mějcie ſobru nót, knieže!“

„G tymi ſlowami wotendže, a hdyž bě trochu wot naju wuſho, pocža ſpěwac:“

„U njebudže ſi ſetja,“

„Dha budže ſi ſetja,“

„U ſwojej pak tola mój budžemoj!“

Bě cžmowa nót, powětr bě cžopky, ſkoru duschažy, a po njeboju honjaču ſo cžejke mróčeze. Mějacie ſo jeno druhý psches nje pschedob. Pschi tym poſběhovasche ſo ſylny wětr a mój khwatačmoj, ſo bychmoj domoſ bylo, predy hacž by na naju hřimanje po padnuto.

Khwilku ſwostach hřečeče ſi pschecželom, potom pak do ſwojeje iſtow wotendžech. Nimaſo pak hřečeče ſpara, wotewrich ſeki wočno a hladach won na wojowanje mróčelow ſi mějaczkom. Tu ſau wětr, roſehna mróčeze a mějaczk pohladnu na pohrjebniszech. A na nim milku ſo žonska poſtawa, kaž by ſ rowa ſtaſala, džeshe ſi wrotami won a ſa khwilu na to ſkřichach ſi teje ſtrony, hdyž ſudowa Holaskowa bydlesche, ſi rjanyh hloſom khrlusich ſpěwac.

A ſtejach dołko we wočnje. Tu bijeſche jědnatu hřazinu. Bylo njeboju bě wobčeňnene kaž ſ čornej plachtu, wětr howrjeſche — a na dobo wotewri ſo njebojo, ſe žolnym plomjenitým blyſtom roſhweſli ſo krajinu a hnydom na to wřeſkotasche hřimot. G dobo wotendžu křepje padac, a lědma běch wočno doſawrjeſ a hízo ſo deschežit lijeſche.

VI.

Najajtra běch ſaje wotucžil dyžli hewal. „Dyrbju ſebi tola wobhladac“, rjeknu ſam pschi ſebi, „kaſte to dženža po tym njeſedrje wonka je“. A ſkocžich ſpěchjnje do drastu a ſhubich ſo mjeſczo po poſtach ſi domu. Džech ſe ſahroku won ſa wžu, do poſow, potom ſo wnych ſi mlynnej.

Bě to nimomery krafne ranje, powětr wučiſczeny a počny rjaneje wónje; kołowokoło hřečeče cžicho kaž w domje Božim. Bě dže njeſdžela a wſchě dželo wotpočjowasche.

Hdyž ſi mlynnej pschihahac, wibžach, ſo hízo starý wojaſ ſi njeho dže.

„Bon žur (dženž dobro), pschecželo!“ ſawoſch na njeho ſi daſo. „Kač ſo wjedze? ſchtó cžini ſtara mlynkowa?“

Mersi, muſie! (džakuju ſo, knieže!) Pschecžel ſbožowne dobre ranje!“ wotmolwi starý. „Hízo je ſažo dobre, runjež je dženža mało ſpaka. Scže to njewedro ſkřicheli? Ja běch ſo na ſčeročim ſtole ſa khachlemi wuſhnuł a počznu runje drěmac, tu mje hřimanje wububži. Šaperlot, knieže! Njebojo jene plomjo — na ſwoju dufchu! myſlach ſebi w přenim wočniku, ſo widžu, kač ſo Mokwa pali.“

„Scže tež w Moskwe hý?“ wopraschach ſo stareho wojaſa a puſhczich ſo ſi nim do wžy.

„Ja? ſaperlot, to ſebi myſlu. To bě wam džiwny pschipad.“

„Hdyž bych wjedział, ſo po dženžniſche nožy mučžny njeſeſche, to bych ſe mi dyrbjeli powjedac. Ale bych ſparnoſc a nótne ſtražowanje, to cžlowieka mučžneho cžini.“

„Ah, to je mi tužur (pschezo) jene“, wuſhnuja ſo wojaſ. „Khwilu ſym ſebi tola ſaſmorczaſ. Jeli wam lubo, pónađemoj kuf-

pschi rézy. Ja bych rady widział, kajke tam je, hdzej ryby koju. Przedny hacj budza kemski, kmój sajo wrózio, dżenja dyrbju kemski; je dzé njezdela — a nimo teho su rune lata, so je Holasť wumrieł."

U pschezichmoj so po taikim po brjosy, a starý hiszceze to a druhé naspmni, przedny hacj pocza powiedacz. Na dobo pak sawola: "Alle pohladacze, kniezel! schto dha so tamle na Hobralez bochu czini? — Ludzio běhaja psches lawku, kaj by so njezboze stalo. Pójmoj pohladac!"

Duž khwatichmoj i lawzy, pod kotrej Spewja psches lijenu samuczena a trochu hylinscha bězesche. Na trawniku, psches koryz so s lawki runje do dwora khdziesche, lezesche něčto na semi, a cžrjoda ludzi stejesche wokolo teho.

"Knjeze, Bozo!" sawola starý wojak. "To dzé je runje tak kaj dženja psched třjomi létami, hdz Holaska s rěki wuczezechu."

S wilej wezpnoscju pschedzichmoj psches drzewiany most a spónachmoj na to, so mužojo mjes shromadzenymi ludzimi psched so hladaja kaj spłoscheni a zony s rukomaj lamaja.

"Schto dha to je?" prasham so mlodeje holzy, kiz nimo naju do wzy khwatasche.

"No, na waž tola!" sawola holza. "To hiszceze njevšeze? Hobral je so fatepit!"

Ja wostach stejo kaj pohluscheny a hladach na wojska, kiz wzhon sbledyn a woci i njebjeham posběze, kaj by riez džyl: "To pschitidze wot tam!"

(Skonczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na město kniezetstwowe radzicjela swobodneho knjesa i Teuberna, kiz je so sa hamtskeho hejtmana w Glöha pomjenewał, je kniezetstwo sa pomoznego dželaczerja pschi Budyskim wokresnym hejtmanstwie knjesa kniezetstwowe radzicjela Uhlemanna powołalo.

— Knjes hamtski hejtmans i Bezschwiz je dowolenzu dostal; na cžas jeho njepschitomnosće budze jeho knjes podkriesny oficer Hanovschi fastupowac.

— W nastupanju dželaczerja Jänki, wo korymž so tydzenja pišasche, so je tudomnemu pschedawarzej zeleñych tworow knjesej C. Scholcze wjele tworow kranu, a so so na njeho tuka, so je so loni pschi paduchstwie w wobydlenju tudomnego duchownego knjesa Großmanna wobdzelił, ma so porjedzejo pschispomnicz, so taikie tukanje žaneho prawego podložka nima, a so su Jänku hido jažo s pschepytowanskoj jastwa puschczili. Wobkebie na tamnej powjeszci werno njeje, so je Jänka husto w wobydlenju knjesa Großmanna wobthadział a teho dla jeho wobydlenje derje snał.

— Měschčanska wyschnoscj so zwieru wo to stara, so so měschčenjo niz jenož i butru, ale tež i mlokom njezjeba. Psjat rano su preni króz pschi swonkownych lawskich wrotach mloko, se wzywajene, pruhowali, pschi cžimž so mloko i jeneje wzy, i polodnju Budyschina ležazeje, jato i wody směshane wupokasa. Zene druhe mloko sa pscheczenke spónachu. Holzu, kotrej bě wobzane mloko pschijwieska, pscheproszadu, so by na radnu khezu pschischla, hdzej su jej něčto wosziewili, schtož so na polózenje pjenjezneje mōschneje jenjeje hospošy poczahowasche.

— Běry wulkeho džela sesberawschi su ratarjo i jich lētuskim wunosckom powschitkownje spokojom. Stare sawedzene družiny, kaj magnum bonum a zyblowe běry, su so skoro wschudze derje poradzile, bjes tym so wjele wulhwaleñ "łoseganz" a "Anderzowa běra" nadziju, kotrej su na njej stajili, dopjelnilej njeſtej. Powiedniſchej družinje stej sa wložny cžas plahowanej a stej so i lētuschej ūchotu a horzotu w zwojim roswiczu jara sadzerałej. Schtož je wjele i njeju sadział, je jara malo běrnou domkhowal.

— Lětza su i wunosckom žadowym schtomow malo spokojom. Kruszwow njeje wjele bylo, a mjenje bě hiszceze jabłukow; jenož klowki su so tu a tam trochu poradzile. Swjekelaze wuwacze w tymle powschitkownym schpatnym poradzenju žada namałach w wzy, i polnož pod Czornobohom ležozych. S redka tam žadowe schtomy žnadnu próžu, na nje nałożenu, i bohatstwom płodow njezaplačza. Kaj druhe lata, tak tež so tam lětza žadowe schtomy pod cžegu jabłukow, kruszwow a klowkow shibowachu. S džela běchu tam woszebje jabłonje tak bohacie s płodami popewschane, so dyrbjachu so se žerzemi podpjerac. So je i polnož pod Czornobohom žlawna žadowa krajobrazina, je žadowym wilkowarjam derje wědomne. Kóžde lato woni tam žad wjele žadowow kupy a sa njón i džela dość wysoke placzisny žadžesa. S redka njeje, so wobszedżet wjetšczeje

žadoweje žahrody sa žad, hiszceze na schtomach wizazy, kiz dyrbí kupy žam schzípacz, hacj do 200 hriwnow dostanje. Tak žadowe schtomy, kotrej žebi nimale žaneho wothladanja njezadaju, poměrnje wjele wjetšchi wujik hacj pola a kuli pschinjezu.

— Koblačnia, kotrej bě hacj dotal w Szwinačni, so nowe lato do Žamjenza do hošczenza "i skoje hore" pschepoloži.

— Hermanki w Salicej, kotrej wotbywacz bě so dla tholinerho stracha wot kniejetstwa sakasalo, kmědža so nětko sažo wobzerec. Tola skótne wili hiszceze pschezo sakasane wostanu, dokelž polchroma bjes howjasym skotom hiszceze haszla njeje.

— S němčich offizerow, kotsig su so pschi distančnym jechanju do Wina wobdzeliłi, je jako preni prussi prynz Biedrich Leopold do Wina pschijehal. Hnydom někotre kroczele sa nim prynzowym abjuntant, nizchi lieutenant Heyl psches wotbylneny kónz jehasche. Prynz Biedrich Leopold bě i jechanju 85 hodzin 35 mjenšchinow trjebal, mjes tym so bě lieutenant Heyl, kiz bě něhdžé hodžinu sa nim s Barlina wotjehal, jenož 84 hodzin 25 mjenšchinow jehal. Majmjenje čža i jechanju je s němčich offizerow keražerski lieutenant i Reichenstein pschetrjebal. Wón je jenož 73 hodzin 6 mjenšchinow po puczu byl a je po taikim dobycze. W picherelu khetro ruzskich hacj němčy su awstriszy offizerijo s Wina do Barlina jehali, schtož je bjes džiwa, dokelž mějachu woni s wopredka wobcezny hórskej a potom dobry runy pucz, němčy offizerijo pak dyrbjachu awstriske hory pschewiniec, hdz běchu hido jich konje wustale. S awstriskich offizerow jako preni husarski wyschischli lieutenant Aladar Miklosch na swojej brunej koble Marschi do Barlina pschijeha. Polbria hodžinu poszdzischo jeho husarski lieutenant Chavossy jeho na malym brunym walachu szczewomach. Miklosch bě 74 hodzin 27 mjenšchinow 32 sekundow trjebal. S dobyczerjom bjes awstriskimi offizerami je husarski lieutenant Starhemberg, kotrej je jenož 71 hodzin 40 mjenšchinow jehal. Jeho kón, czornobruny walach Athos, je so tři žylne pschepinjal, so je skotwórk popołdnju žwilkul. Prawa sadnja noha zwérneho skoczeza bě žałoznje szczekla, a to i kopnjenjom, kotrej bě kón na požlednim wotpočinku wot druhego konja dostal. Tež lěwa sadnja noha bě žylne storhana, tak so by so po mějenju skotnego lěkarja kophio wot njeje puschczito. Athos po sdaczu wulke boloscze czepjescze, czehož dla jemu pod kožu morfium sykaczu, i cžimž so wbohe skoczo trochu směrowa. Dwé hodžinie poszdzischo žmierzec jeho bolosciam kónz szczini. W distančnym jechanju su awstriszy offizerijo němčich pschemohli, schtož maja so njebožownemu pschipadej džakowac, kotrej je najlepšcheho němčeho jeharja i Reichensteina podeschol. Cudón je pschi žylnej měkje prawy pucz smylik, tak so je so wo 40 kilometrow sajehal. Njebudzischi si so to stalo, budzischi i Reichenstein hiszceze mjenje čža hacj hrabja Starhemberg po puczu byl.

— (Pschichodne wjedro.) W požlednim měšaczkowym běrsku najserje 12. a 13. oktobra deszczikowe wjedro dostanjem, na cžož žymniſche dny fastupia.

— S Bórką. Ŝandženu žobotu pschipołdnju je so žlužobna džowka Póthigez i Porschiz, kotrej pola tudomnego ſchlerja Scholty žlužesche, njebaloko naſcheye wzy w Sprewi tepila. Holza na ūzy pschi rézy ſtot paſesche, pschi cžimž jej jena jakozja do wody skoczi. Sso próžujo, ſtoczo i wody wuczahnuć, holza žama do rěki padze a w hukinje žmierzec namaka. Čželo wobzarujomneje, kotrej je w zwérnej žlužbje swoje živjenje wostajicz dyrbjala, su ſandženu žrebu na Porschiskim pohrebniſczu žhowali.

— Małeho Wjelkowa. Wutoru 4. oktobra so přenje pschedzadanie (revisija) naſcheye nalutowanie a wupožczenie se strony Neumiedskeho "generalnego ręczniſtwa" wotmę. Knjes wyschischli inspektor Geilenberg popołdnju w dwemaj hodzinomaj njepschipowiedzenju do ſliczbowarzoweho domu fastupi a so i pišmom wot horka naſpomnjenego ręczniſtwa jako revisor wupokasa. Wsché protokole, knihi a dolžne listy zwérnu pscheczitawski a dohody a wudawki dokladne pscheliciwski, wzy w nanajlepšim rjedze namaka, tak so niz to nanajmjeſche wustajicz njemějescze. Dokelž bě wsché protokole pschedzadnoweho pschedstejerja pola ſliczbowarza namakał, nusne njebě, so i njemu podačz. Tola je pschedstejerja dohlabowatſtwa se zwojim wopytom poczeczil a tež pola njeho dobry porjad namakał. Skotwórk je Łahowsku polkadrnizu revideroval a tež tam se farzadniſtowom spolojom byl a so jara žhwabonje wo nim wuprajil. Na jara niskej provisiji je so trochu spodzival. Tež je tam ſhonil, so je towartwo i koseganz, i Neumieda wobstaranej, jara spokojom bylo a ju žentnat wo 2 hriwnje turíſčho doſtał, hacj by ju druhđe doſtač móhlo. Tež pola pschedstejerja Radwotskeho towartwa je pobyl. Wotrowske je wczera revideroval. S teho pak hiszceze žaneje powieszce

nimam. Też druhe w tamnej stronje chze wopytac, runjeż so i Neuwiedskemu generalnemu ręcznemu hiszczę pchisamkli niejśu. W naszym Małowjelskim je

10,088,32 hriwów dochodów,
10,087,77 = wudawków a

0,55 hriwów w ruzi pokladnika namakał.

Zara wujitne by było, by bytu so w bliższym czasu wscie pchadźstwa (a dohadowatstwa) nchdże, nadż w Małym Wjelkowje, sęchle. Bartko.

S Vělczez. Niedżelu 2. oktobra w nozy wokoło 12 hodzin je tu w pöblanskim twarjenju Schusterz hosczenza wohén wudyril, kotreż je mjenowane twarjenje, w kotrej bę pjełatnia, do czista sanicil. Wohén je pječa s tym nastal, so je so drzewiany wjech s palazej petrolejowej lampu do plomienjom stajil.

S Budętez. Pba tudomnego krawskeho mischtra Jana Bohu-wéra Libschera, kotrež su 1. oktobra sklonowali, su sa sklonenego spōnali. Dokelż je tutón poż mot 30. septembra hac̄ 1. oktobra w Budętezach a Bojszwezach wokoło bęhajo někotre pby služał, je so na Budętezach a wokolne wby pšowa sawjera hac̄ do 31. dezembla t. l. pologila, a so poruczili, so maja so hnydom wscie pby a kociki sklonowac, wo kotrejch mēnja, so su so wot sklonenych skoczątow služale. Schotz pšam w wach, w kotrej je pšowa sawjera pchilasana, swobodnym wokoło bęhac dawa, ma wocząkac, so jemu pjenięzne hostanie hac̄ do 150 mk. abo arrest napołoz, a so so pby, hdyż so papadnu, sklonuja.

S Korsymja. Ssředu wječor je so khęja tudomnego bęzela-czera Marczina Skwika wotpalita. Wohén je na lubi pchi wuhenu nastal, hdyż bę wjele sklomy, syna a drjewa skłabzenego. Mēnja, so su so w wuhenu hasz sapalite, s czim je so starý wohén pchepal. Skwika žona je s wopredka hasma wohén haszecz pytała, schotz pak so jej poradžito njeje, a hdyż sklonenje nascho hylawa na pomož pchijedze, hdyż zyla lubia w plomienjach stejseche. Dokelż wetska njebe, bę možno, cziscze bliskej twarjeni Augusta Schuby a Augusta Grohmanna wohnjej wobrōc. Skwikez khęja bę se sklomu kryta, duž su jenož malo domiązeye nadoby wukowac möhli, tola su na swoje skłot plomienjam wutorhnuli. Skwik, kiz je rođeny Szłowak, je hebi pshed 5 lětami khęju kupil, a dokelż bę stara labata, wjele na njej pshetwaril.

S Kluksha. Lętza je s wjele stron hlyscze, so żadowe schtomu drugi kroč kęzja. Też w naszej wby dwaj schtomaj w pełnym kęzwejstejtaj. Na sahrodze tudomnego kublerja Duszmana je jabłon, kotrež lisę wjazy nima, pches zyla s kęzjenemi pokryta; schotz ju wohłada, na teho wona woprawdze nalétni faczisze czini. Druhi kęzjazy schtom, kruszni, pchi domskim tudomnego kowatskeho mischtra Kranicha steji.

S Baczonja. Tu wotmę so schwórtk tydzenja wubjerkowa hromadžsna „Towarstwa Serbskich Burow”, kotrež bę wot wokolnych żobustawow wurjadnie bohacze, se strony jenotliwych towarzstwów pak jara njeđespolnie wopytana; pshetoz s 12 poboczych towarzstwów bę ich jenož 7 fastupienych. Wuwóstale bęchu Wjelkowske, Vělcze-čanske, Nošaczičanske, Vorschiske a Wóslinczanske. — Pshedyda t. kolla hromadžsnu wotewriwski najprędy pchitomnego t. fararia lic. theol. Imischa powita, kotrež bę naš se żwojim wopytom poczeczil a kotrež woszbeje na nujnosz sjenoczenja pokasowasche a teho dla pchitomnych napominasche, so bytu dotalne pobocne towarzstwa sjenoczenie wostale a hebi wscie možnu prózu dawale, so bytu so też te, kotrež hiszczę pchistupile njejśu, wo ważnoszci a wujitnoszci swjaska pchewebczile a s tym t. pchistupiej vohnule. Na to pshedyda hiszczę junu na sahe semrēteho wjelesaklubneho wjednika towarzstwo-wego konsuma, njebo knjesa Rencza-Waldu spominasche, kotrež wopomnijecze hromadžsna s postanjeniom poczeczil. — Po tym sapozinachu so wuradżowanja a postaji so: 1. Jenotliwe towarstwa s mēdža hebi trēbne twory też same (i pomoži lutowatnijom) skłacj; podla teho pak sa tych, kotsj same skłacj njechaja abo njezdža, konsum po dotalnym waschnju wostanje. 2. Pchinochki maja so na pchichodnej hlownej hromadžsneje tak pchémencz, so so kózde lēto něčto malo, nadż 100 hriwów t. towarstwowemu samożenju pchipołoz, tak so so jeho powjetšenje, kotrež je jara ważne, tola cziscze nješanjerodz; t. temu pchilicza so hromadne wudawki sa woszwenja, pcheprošenja atd. a roslieza so potom po hlowach, tak so na jenotliwego żobustawa jenož moliczkosz (nadż 20–30 pjenięzłów) pchindże. 3. Sa nowego wjednika konsuma wuswoli so t. Smola-Spytečanskii a sa jeho pmoznikow t. Mlynk-Gzemjeričanskii a kral-Baczonki. — Lętuscie

a starsze strony pak maja so najpochodźiščo w druhiej położy oktobra po starym waschnju sapłacjic, dokesz njebo knjesa Renczowu syn s pomoži t. wuczerja Szymanka slichbowania dokonči a potom węz sridowanu nowowuswelenym knježim pchepoda.

4. Pchichodna (wurjadna) hlowna hromadžsna budżet prenju n jedželu bezembra popolnju w Gudžiz hosczenzu w Budyschinje (pola dwórnišče), a pcheproszujem teho dla hdyż bęzna niz jenož wscie dotalne pobocne towarzstwa, ale woszbeje tež tajke, kotrež hiszczę fastupile njejśu, kąz Riehwacziidle, Schechowiske, Małeczanskie, Bukeczanskie, Kulowiske a Wojerowskie. Preñju kročel i sjenoczenju je Małeczanskie sczynilo, kotrež bę hdyż do Baczonja swojego fastupnika poškalo, a nadžiamy so, so na Budyschinsku hromadžsnu tež tamne pchitidu (runje teho dla je so Budyschin postajil) a potom t. hlownemu towarzstwu pchistupia, tak so by so tola sklonenje skłodne a njerousne rosszczepjenje skončilo. — Pchisponnjenje: Pshed hromadžsnu t. S. B. budżet požedzenie „Swjaska żerbiskich lutowatnijow.”

S Wosborka. Pshi Gustav-Abolsski hwyedzenju, kotrež so tu 29. septembra wotbywasche, je so 141 hriwów 24 np. skladowalo. Tutón pjenies so sa twar evangelskej zyrlwie w Scherachowje postajil.

S Małez. Nimale wscitzy distančni jēdni su sanđenj tydzeń pches nasche městacjko jēchali. Wjestscha liczba ich konjow khetro hromiesche. Jedyn kon, pruskiemu dragunskemu lieutenantej von der Wenje kłuszazy, je w jenym tudomnym hosczenzu kwlukul.

S Wojeroz. Drjewowe amfizje w Wojerowskiej wyschiszej hajnkowni směja so w 4. schtwerzlece 1892 schtwerp 13. oktobra, 10. novembra, 24. novembra, 8. dezembla a 22. dezembla w Schieblichz hosczenzu w Wojerozach. Pchepadżewanie so kózdy kroč w 10 hodzinach dopolnja sapoczne.

— Wukas, s kotrej bę so dla kholerineho stracha wotbywanje hermanek, rejow, sjanowych hwyedzenjow atd. sakasalo, je so, dokelż je khlera w Hamburgu nimale haszla, sažo śbehnuł. Skłone wili pak so, tak daloko hac̄ so wo pchihacze howjadow, wozow, żwini a koſow jedna, hiszczę pchego dla polkromy, bjes howjashym skoton knježazej, wotbywac nježmedža.

S Wulich Sdżarow. Nascha zyrliej dostanje w bliższim czasu sažo połne swonjenje. Ssřeni swón, s kotrej bę dokoł swońko njeje, dokelż bę rośbit, je so w Małym Wjelkowje pchelał.

S Kulow. Niedżelu tydzenja dopolnja $\frac{3}{4}$ 10 hodzin su so maszne hróz, t. radnej khęzi kłuszaze, wotpalile. Wohén je delka w hródzach wuschoł a so rucze na lubiu wupstherstrel, hdyż wjele drjewa a poča leżesche. Wohén je so wot bęzgi separał.

S Shorjelza. Na tudomnym gymnasiju je Michała jedyn Sserb, knjes Arthur Szyłora, swoje abiturientne pruhowanja khwalobne wobstał. Wón budżet w Lipsku theologiju studował.

S Běleho Khólmza. Na město knjesa wuczerja Horlizy, kiz je so po dołholętnej kłuszbie wyżokeje staroby dla na derje żakłużenj wotpočink podał, je knježestwo knjesa wuczerja Geisslera s Maiwaldaw powołalo.

S Blunja. Nasch kantor, knjes Pětko, je so Michała na wotpočink podał. Sa jeho nařednika je knježestwo knjesa wuczerja Jana Drohlu, s Brētnje rođeneho, kiz bę napołesk s wuczerjom w Kłupperje, powołalo.

S Staroje Darbnje. Wondano su w tudomnej zyrlwi s Božego kąszeja sa něhdże 130 hriwów s wjestscha koprzych pjenies kranuli. Zyrlwina rada temu 10 hriwów myta lubi, kiz paduchat mjenuje, so može jeho žudnišzy hostacj dacž.

S Sslepého. Wulzy swjeshila je so nascha woszada s požesczu, so je najwyschisa zyrlwinka wyschnosz w Wrótławju knjesa pomožnego duchownego Handrik w Budętezach, kiz je pshed Wrótławskim konsistorstwom witoru 4. oktobra duchowne pruhowanje khwalobne wobstał, sa nascheho nowego fararia postajila. Po prostwie a napominanju nascheho wyżkočeszenego a lubowanego, Sserbam jara pcheczelne smyžleneho patrona, knjesa hrabje Arnima-Mužakowskiego, je konsistorstwo poruczilo, so by knjes Handrik hnydom vikarstwo nascheho farstwa, kotrež može so sakonisz halle 1. dezembla t. l. wobhadžic, fastawal. Duž knjes Handrik, kotrež je sakse konsistorstwo se sakseje kłuszby po jeho prostwie pcheczil, hdyż pchichodny tydzeń swjete nowe fastojnstwo nastupi. Béh luby knjes chył dacž, so by wón s runje tajkim żohnowanjom w naszej woszadze skłokwał, kąz jeho przedownik, nasch nješapomnity njebočiciki knjes farat Wjelan.

Darh sa natwarjenje herbskeho domu.

K. w Barze . . . . . 1 hr.
S džakom krituje M. Mierwa, pokladnik M. S.

Přílopk.

* Rešniški mischtr König w Grottawie pola Žitawy, kij je poňdželu tydženja rano swoju 16-létrnu četu sakkó a hebi potom ham se hamomordatšim wotpohladom s nožom život rosprol, je frjedu rano druhe hamomordatšwo spytal. Hac̄ runje jeho w nozy a wodnjo stražowachu, je ho jemu tola poradžilo, hdyž ho stražnizý wotměnichu, ho s britvou do schije a do shibadku lěweje ruky hukovo fręsacz. Na to hu Königa po porucznoſeſi wychnosceſe do žudniſkeho ſpitála w Liberecach dowiedli. Žonu mordarja Königa ſu teho runja ſajeli, dokelž je wona swojemu mužej britej, s kotrej je won druh ſhamomordatſki poſpnyt wuwjedl, ſtradžu podala. S tymle nowym podawkom je ho wobydlerſtwo w Grottawie hishcze hóle roshorilo. Psičicinu, kotrejž dla je König mlodu holzu ſkonzował, hishcze pschezo doſcz wujažnjenie njeſzu.

* Wutoru popołdnju jena ſkužobna holza s Lipſta ſe ſwojim tſinjedzelskim džesčzom pola Schleuſiga do reki ſloczi, tola ho poradži, macz a džeczo hishcze ſiwei ſ wody wuczahnuć. Schtož je ſkyſhceſe, je hebi holza ſiwenje wſac žhyka, ſadwelowawſki teho dla, dokelž bě ho jeho njeſwerny luby tele dny ſ jenej druhzej woženil. Holzu ſu do hojteńje dowiesli, džeczo pak — holza — ſmilnym lubžom na wožehnjenje dali.

* Žortniwa wěz ho mjes Barlinſkimi poſtnikami roſnoschuje. Schęczezinſki pscheleupz ſebi pola Barlinſkeho wilewaria dweju ſiwej karnylkow ſkaſa. Žiwe karnylle pak poſt njeſunoscha. Wotpohlaſ ſebi teho dla wumyſli, teju karnylkow chloroformérowac̄. To ho ſta. Tej ſkočatzsy ſo chloroformérowsatſej a doſtaſatſej chloroformy ſiweru wobliczenje runje tak wjele, ſo dyrbjeſtej do wotedacža w womerje wotſac̄. Ale czah ſo ſapodži. Psičiwjeſene wězy ſo pschehladaču a do komory ſnožychu, ſo byču ſo naſajtra ſroſnoscha. Naſajtra pakowat do komory ſtupi a „paſet 108, dwaj karnylle“ pyta, ale jón njenamaka. Wokna ſu ſalekžowane, durje njeſranjenie, karnylkow ſhubjenje je njevujažnjenie. Wſchitzu poſtnikojo ſo ſhromadža a wſchitzu wobkručeja, ſo ſtaſ tam taſ karnyllej byloj. Pakowat hishcze ras do wſchich róžkow czuſhli — na jene dobo ſo jedyn karnylle nimo njeho ſi durjemi won ſunje. Węſes tym, ſo tam wbohi rips wſchón wuſtrózany ſtej, hido druh ſarnykl ſ cízikom 108 na kribječe nimo njeho ſa přením běži. To je psche wjele hamo ſa kribjetpakowarja — ſcherjatej ſwérjeczí ſtaſ jeho psche-móhloj — won ſo ſlém ſbjerža, ſo ſi ſemi njeſadnu. Na dobre ſbože ſebi ſa krótki czas ſtarobliwy ſupz po ſupjeneju karnylkow pschiñdze a ſ napraſhowanjom a ſ wuwopraschowanjom ſo zyle pótajſtvo wotſry. Chloroformérowaneju karnylkow ſu popadnuli a wobſedžerzej pschepodali.

* W jenej ſchwajcarſkej wžy, ſ mjenom Turbiго buchu nje-dawno ſuđo, wohebie tež zuſy lětni hóſco, rano ſahe ſ wotlanu, ſchreženizu a ſchiczenizu ſe ſpanja wubudženi. Wulki czrjoda ſónſtich bě ſo ſ hóſcežemi a ſ prutami wobronila, czechneſe runy pucž na faru a ſaſtupi zyle roſnjembrjena do fararjowej ſtwy. Šenjes farat bě halle dženj předy do wžy pschezahnuk a ſedžeſe po wukoujenju ranisheje Božeje ſkužby wſchón wuſtrózany na ſwojim ſtólzu, pschetož zyrkej bě czifce proſdna byla. Nětko ſhoni čeho dla. Te žony jemu do wožow praſachu, ſo wo njeho njerodža a žadachu ſebi ſ hroženjom wot njeho, ſo dybi naſtupſene ſaſtupniſto hnydom ſaſo dotalnemu ſaſtupniſtej, kotrejž běſche ſebi po ſmierci předawſeheho duchovného w běhu dweju lětow wotſadžinu luboſc w połnej mérje dobył, wotſtupicž a ſo ſa wotkomit wotſal podac̄. „Sso ſe ſtolza njehibnu, khiba-li ſo mje ſ možu wotnjeſeſe“, ſna-pſchecziwi jem ſebojaſnie wſcheye czifce doſtojny ſnies ſarat. Roſhorjene žony pak, kotrejž mužojo běchu předy hido naležnu proſtwwu na duchovníku wychnosce ſo wobhowanju dotalnemu ſaſtupnika poſkali, ale taž nětko widžachu, podormo, ſebi to dohlo kaſac̄ njeſadchu, ale ſběnchu jeho ſe ſtolom a donjeſeſchu jeho psched faru won. Tam nanufowanu jeho, wjeſ hnydom wopuſteſeſe a ſo přeſeſtu podac̄. Tež dachu jemu poſkrutn khléba ſobu na pucž a pschewobžachu jeho khetry kruč, ſo ſo njemóhlo wróćicž. Halle hdyž běchu widželi, ſo je na ſelesnizý do Mailanda wotſel, wróćicž ſo ſahadžejo, ſmějo a powjedajo domoj. Hnydom po tym podawku wotpoſla 1500 wjeſnjanow nowu proſtwwu wo dotalnemu ſaſtupnika ſwojej zyrlinskej wychnosce a hrožachu jeſ, ſo chzebz, jeli ſo jemich proſtwa njeđopjeli, ſebi hjes duchovného pomhač ſak ſeſe.

hac̄ možno. Dokelž jem wychnosce ſotal ani wotmolwila ani žaneho druheho duſhepaſtryja poſkala njeje, hrjebaſa Turbiго ſwojich ſenrjetych a ſchicziſa ſwoje džeczi ſhami niz hjes wſcheye ſwiatocznoscze. Kóžde ranje wotewri a kóžby wjeſor ſamkuje jedyn bur zyſkej. K dalischiim wotdželam Božeje ſkužby hishcze ſo ſchröblili njeſhu. Wěcze budže wychnosce ſebi wěſta a ſylna doſcz, tajke ſamopaschnie wuſtupowanje khostac̄. Najlepje pak by bylo, hdy by ta zyla wěz wěrnu njebyla!

* Schkoda, kotrej je njejedro w Marselji 1. oktobra nacžinilo, woblicž ſo na wjele milionow. Wona njeje jenož ſe ſliwkom naſtała, ale tež pſches dwě malej rěczzy, Zaret a Guvenon. Něhdze 10 twarjeniow je woda poſrjela; zyla dróha w berlitzu Menpentii dyrbjeſe ſo wurumowac̄. Wobydlerjo dyrbjachu ſo ſ pomozu wóhnsjeweje wobory a wojokow ſ wotnam ſon wukhowac̄. Woda w twarjeniach pſches meter wysoko ſtejeſe. Dena žona a jene džeczo ſtej ſo ſatepik. Wjetſhi džel runim wotolo města bě povodženy. Bože njejedro 5 króč do města dyri, žaneje ſchkody pak njenacžini. Cíjichto hodžinow dohlo bě torhochce ſa Jolieta do jefora pſchebrocžene. Spodžiwnie je, ſo njejedro jenož w wobžahu města ſalhadeſe. Džeczak ſil wot brjoha bě morjo ſměrom a njeho czicze jaſne.

* (Weschczene na ſmierci Vjetricha Wilhelma III.) ſ titlom „Diplomaticke remiuſzenzy lorda Augusta Loftuſa 1837—62“ njeſawno pola Cassela a Co. ſuhi wuſdžehu, w kotrejž wſchelake ſajimave pomjenki ſtej. Vjetrich Wilhelm III. wumrie 7. junijs 1840; ſpodziwu ſtaſiſnu wo weschczenu, na jeho ſmierci ſo pocžahowazu, powjeda lord Loftuſ: „Povſtatkownje bě ſnate, ſo bě ſo kral w Parisu pſchebywao w lěce 1815 ſuſenju Lenormandowu, ſławnu weschczerku, wo ſwoj pſchichod prashal. Wona weschczeshe, ſo kral w lěce 1840 wumrje. Hdyž do Barlina pſchindžech, bě tam tole weschczene wſchém ſuđom ſnate, husto ſo wo nim powjedaſe a wjele ludži do njeho wěrjeſe. Tež ſebi tam powjedaču, ſo je 1. januara teho lěta (1840) kralowu wnuł (poſdžiſho khežor Vjetrich III.), tehdom 10-lětny hólcze, ſ swojemu džedej, na jeho klinje ſedžo, prají: „Kajka ſchoda, luby džedo, ſo dyrbis hě ſta ſumrječ.“ Dopomjenje na ſuſenju Lenormandowu a jene weschczene je pječza doražn ſacžiſeſe na kralowu wutrobu čiuičko. Ženje mi možno njebe, poſte wobkručeje tuteho podawka doſtač, a najradſho budžich jón ſa njenemrny džeržak, wěſte pak je, ſo ſo tehdj w Barlinje wo nim wjele rěczeshe. Možno, ſo je ſo ſuſenji Lenormandowa pſchi weschczenu kraloweje ſmierce wot ſtaſiſnu a ſobu tež wot teho ſacžuca wodžicž dała, ſo dyrbis hishcze dohli czas, czas wo 25 lět, hac̄ do dopjeljenja jenueho weschczenu wotběžec̄. Wulki kurwječ 1640 wumrje. Vjetrich Wilhelm II. 1740; a dživajo na kralowu starobu w tamnym czasu njebe wericz njemožue, ſo budže hac̄ do lěta 1840 ſiwy a ſo po taſkim ſtoletne wopſjetowanje ſmiercze pruſtich wjetchow dočzaka. Na wſchě hoki ſměmy nětko prajic̄, ſo bě to ſpodiſiwnie dohry pſchipad, a ſo ſo mjeſiczel nětzjſiſheho tróna wěſeze na to do-puſteſeje dopomni, kotrej je ſo 40. lětu poſledních tříjich lětſtokow doſtało.

* Najtoſchi a najczeſſhi člowjek na ſemi je pſched někotrymi dnjemi w Nowym Braunschweigu w Amerizy ſemrjeſ. Bě to čornoch Turman Schenk, kij bě w zykej Amerizy ſ mjenom „Barnumowy“ ſat boy ſnati. Wón wažeshe, hdyž bě wumrjeſ, 535 puntow. Narodžil je ſo w Whitehouſu, a je ſwoje ſiwenje na 40 lět pſchinjeſt. Hido, hdyž w ſwojim uarodnym měſeče ſchulu wopytowashe, ſwojeje tucžnoſeſe dla ſa wobhlaſanja hódnym džiwi placžeshe, dokelž hido tehdj 375 puntow wažeshe. Čim hóle na lětach pſchiberaſhe, čim čeſzki tež bě; ſ 20 lětami wažeshe 425 puntow a tſi lěta poſdžiſho 500 puntow. Wokoło teho čaſha wuſlēdi jeho Barnum a pokafowashe ſo ſa pjenjeſy po zylych ſjednoczenych ſtatach. Sklončne jemu Schenk čeknu a pokafowashe ſo na ſamknu ruku, doniž ſo pſched někotrymi lětami, hdyž bě ſebi doſcz wulke ſamženje na hromadžil, na wotpočink njeſoda. W Nowym Braunschweigu ſo nětko dale wo uicžim njerěči hac̄ wo „Fatboyowej“ ſmierci, a lud, kij ſo do ſmiercneho domu čiſhceshe, ſo by jeho wuſtajene čeſlo wohlaſat, ſo po tybzazach ſicji. Rowat, kotrej bě jeho pořjeb na ſo wſaſ, bě ſ wopředka w wulſich wuſloſczech, dokelž bě njemožna wěz, te tolſte čeſlo, ſa kotrej bě ſo pódla teho jara wulki kaſhez dželac̄ dyrbjal, pſches durje wuſjesc̄. Sklončne dyrbjachu ſo durje ſchěrſhe ſziniſe.

* (Kak pož khoru kóčku wotlađuje.) Wóſka H. w B. ma w ſwojim dworje nimo ſoni, kur a holkow tež kóčku a pſa (Schwinck). Pož a kóčku běſtej wot teho wotkomila, w kotrejž běſtej ſo ſeſnaloj, ſurowaj njeſcheczelat a je čeſlo dopokaſac̄,

kotry ma wjazy sczehwokow wet subow a pasorow, w ryczetkach bitwach nastatnych, na swoim czele. W kuchinje ma poż rjenje wu- pößlany korbik sa swoje wuczinene lehwo. Koczka pak so po wo- biežde, hdyž je wcho swopłokowane, najradsho do czopleje rôle abo trubiele lehne. Niedawno, mōželshe to popoldnju wokolo tñjoch bycž, tež wobaj swoj polodnišchi wotpoczink džerzeshtaj, wón delach w korbiku, wona horkach w trubeli. Duž saposzbeny hłodny hoscž sastupi. Kucze do kuchlow fatepichu a trubiel sacznicichu, so by horzota w njej lepie sawrjena wostala. Byla kwóiba w lubej rosmowej horkach wyske kuchiny w najstwie ſedzesche. Na dobo delach poż wucž sapocza a wujesche pschezo hörje. Hosposa dele do kuchiny kchwatasche. Tudy widzesche Teckelka kylne schzowkajo se wchnej mozu k wohnischju hörje ſkakacž. Hosposa rólu wotewri, a hlaž, wboha ſabyta miza so s jara wopalenymi tupkami s njeje wuwali a sa morwu na semi ležo wosta. S rasom ju mudry Teckel fe ſubami ſa kožu ſhrabnu a ju do swojego korbika donjeſe. Potom jej wjese hodzinow dolho jeſe wopalene ſtawęki lisasche na wcho předawſche njepſcheczelſtwo ſabivnchi. Hdyž powołany wokrejny ſkotny lekar pschinidze a teho pſci jeho ſamaritskej klužbje widzesche, džesche wón, ſo tudy ſa njego nicž czinicz njeje, dokež wboha miza wuſtojnischju lekarja njeby namakaž móhla, hacž je jeje ju njewuſtwajzy lisazy pscheczel. Pož ſe ſwérnym wothladowanjom ſwojeje předawſcheje njepſcheczelniž njeje wopſchestał, tež ſo pizy, kotoruž něko hromadze do jeneho ſudobja doſtawataj, předy njedolknje, doniž koczka ſbyta njeje, a wboha wopalena je tež nimale ſaſo ſahojena. Něko mjes wobomaj ſkoczeczomaj najrjeniſchi mér kniježi.

* W Norwegskej je ſo po wjazdnyowym kylnym deschęju połodniſchi džel kraja powodžil.

* (Kuſlačnicža w La Chappe.) We wky La Chappe pola Bordowa je ſo mordakſtwo ſtało, kotrež je w ſwojich pschicznach tak žadlave, ſo ſo na kónzu 19. leſtſtolka njemóžne bycž ſda. Na ſcheczegy psches winizu bu 68-létna žona, ſi mjenom Melaniia Fort, něhdze ſto kroczelow wot domu ſwojeje džowlki, pola kotrejž bě wjeczerjalá, morwa namakaña. Hlowa bě jej ſi czejkim gratom roſražena. Wſchelake ſnamjenja na to połasowachu, ſo je wot mužkeho ſkónzowanego, kotrež, kaž wona, tež Fort ſeča. Teho ſu ſajeli, a wón je ſo wuſnał. S dleſchego čaſha khoru, je ſo wón jemu ſomnambulu praschal, ſhoto ma czinicž, ſo by wotkoril. Ta je jemu prajila, ſo ma načinjene. Stara Fortowa pak w zykej wky ſa kuſlačnicžu placzescze, a Fort ſebi myflesche, ſo je jemu jeho khoroscz načuſlo-wala. Dokež bě klyſhal, ſo ma ſo načinjerzy hlowa roſbicž, je li dyžbi jeſe wobkuſlowanje pscheczel, je wón na njeſbožownu ſakal, ju ſi ſemi poraſyl a jej hlowu doſpolnje roſbil. Fort drje wobkrucza, ſo ſwoj njeſtuk wobžaruje, ale ſe wſchego jeho ſadžerzenja je widzesč, ſo ſo połozeny čjuje, a ſo je wjeſeky, ſo je ſe ſwojego wobkuſlowanja wumožený.

* Saſdzeny tydženj je Londonſka polizija jeneho drožkarja ſajela, kotrehož winowachu, ſo je jeneho muža, kotrehož bě wjeſek, ſiebał a potom hisceze pschecbil. Wobſkóřba ſama nima wjese řekacž, tola ſtož ju tak ſajimawu czinjescze, bě to, ſo bě drožkar woprawdzith hrabja, kotrež ſi jeneje najstarscheje franzowske ſemjanske ſwojby wothadža. Jendželski polizaſti ſomikar ſo wſchon ſpodžiwaſche, hdyž jemu poħonež papjery pschedpołoži, ſe ſemjanskimi krónami a woponami wudebjene, pscheczivo korytch woprawnosczi a placzivosczi ſo nicž prajicž njeſhodzesche. Hrabja-poħonež je ſamo pschiwusny marshala Mac Mahona. Pschi ſajeczu ſemjanskego poħoneža ſo tež wukopa, ſo ſu bjes Londonſkimi drožkarjemi pódla wjese offizerow lekarjo a rēcznizi, jedyn lord, jedyn baron, jedyn něhduschi parlamentowy ſobuſtam a liczba něhduschi wulckich pjenježnikow.

* Jendželske bibliſte towarzſtwo je w minjenym leče 4 milijony biblijow w 300 wſchelakich rēczach a narēczach roſſherito. Wſchec̄h wot njego wot leta 1804 wudathych a roſpōſlanych biblijow je hacž dotal 131,833,796 bylo. W Němzach je roſpſchedawanie hładajo pschiberało a dalischemu pschiberańju hłada ſo napſcheczivo; tola roſprawa praji, ſo ma ſo hisceze wjese ſtacž, předy hacž budže ſo w Němzach biblija woprawdze „ludowa kniha“ mjenowacž móz. S Franzowske ſo na pschiberańje njeweriwoſcze ſkorži. W Schwizy pječza mjes duchownymi razionalismus pschezo bøle knježicž poczina. Dobry wuspēch ſo ſe Schpaniskeje, Ruskeje a Italskeje wopowjeda. Italsky duchowni, kaž ſo ſda, roſpſcheczeranje biblijow podpjeraja. Towarſtwo ſo ſo dołhom wo 400,000 hriwnow będži.

* Sa nowego generała jesuitiskeho rjada ſu ſchpaniskeho jesuitiskeho patera Martina wuſwolili.

(Brytwinske pjemje ſladaj w pschitosy.)

Ponidželu 10. oktobra wupschedawanje draſtnych tkaninow, mantlow, ſpōdnych ſuknijow, židžaných tka- ninow po jara tunich placzisnach.

August Grützner.

Dospolne wupschedawanje.

Dokež jenu fabriku pschewesmu, ſwoju 22 lēt wobſtejazu manufakturowu a modotworowu pschedawarnju do zyla wotedam a wupschedawam ieho dla wſchón ſwoj wulki tworowſki ſkad, wobſeje tež herbſte węzy, jako tkaniny k ſuknjam, ſchorzut, rubiſhcz, pjeſle, kontuſche, kaž tež wſchē ſidžane rubiſhcz a wſchē platoſe a bawmjanę twory po a niże placzisny, kotoruž ſyam ſa nje dał.

Siegm. Lebrich's Nachfolger.

Mějeczel: Paul Rosam
w Kamjenzu pſci horneczim torhosczeju a róžku ſchulſkeje haſy.

Jan Jurij Pahn najstarscha pschedawarnja manufakturowych tworow w Budyschinje w lēcje 1802 ſaložena

porucza ſa ſymu ſwoj bohacze wuhotowanym ſkad

žonjazych mantlow,
khornarjatych mantlow,
deſhcznych mantlow,

žaketow,
paletotow,
ſuknianych a pliſhowych pjeſlow
i najnowiſhih tkaninow po wubjernje
derje ſedžazych rēſach trajnje dželanjich
po jara tunich placzisnach.

Dokež ſ hotowych węzow jenož žonjaze mantle wjedu, je mi móžno, najwjetſhi wubjerk poſkičecž a móžu teho dla na tułe węz wjozh ſedžbliwoſcze na rēſ, tkaninh a ſakonu ſložowacž.

Spěwarſke knihi,

herbſte a němſte, w najnowiſhih, najwohobniſhih a jednorých trajných ſwiaſtach porucza po najtunischi placzisnach

Gustav Rämsch,

knihwjasenja na bohatej haſy 21.

Stare knihi ſo derje a tunio pschedawajſa.

W Barcze je živnosć číklo 20,
blisko zirkwe a schule ležaza,
s 8 kózami pola na pschedanu.
Dalsche je šonice pola rejskeho
mischa Diederwacha tam.

Živnosć na pschedanu.

Živnosć njebo Baskviža čo. 3
w Wulkej Dubrawje s 21 akrami
pola, kuki a leža ma so wot
herbow se wschemi žnjowymi skla-
dami, živym a morym inven-
tarom 17. oktobra pschipoldnu se
swobodneje rukti na pschedawacj.

Kosaze, nasymiske koruiklaze,
sajecje a wshe druhe kože po naj-
wschich placisnach kupyje

Heinrich Lange
pschi herbskej katholskej zirkwi.

S nakladom Maczizy Sserbskej
ku wusckle a w wudawańni „Sserb.
Nowin” na pschedanu:

Gschiz a polmehaz abo Turkojo
psched Vinom w lécze 1683.

1883. Placisna 40 np.

Trójniki. Sberka powedańczkow.
1885. Placisna 40 np.

Jan Manja abo **Hdze statok**
moj? Powedańczko se herbskij
stawišnow nowisheho časa.

1889. Placisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.)
1891. Placisna 50 np.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow i wowežeje wolny
číklo 1 na schulekskej haſy číklo 1

č symkemu čaſej swój dawno jako dobrý snath wulki sklad schtryko-
waných schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow, wulki wub-
jerk rukawowych laſow w najtuniszej hacj i najlepšej čisto-
wolmjané barbunepuschčatej tworze a w rjanyh muſtrach porucja.

Najlepši a najwjetši wubjerk schtrykowanekho pschedzena
wschich barbow.

Najhodnischa twora! **Najtunische placisny!**

W. Anders

na sastawnishezu w Malym Wjelkowje
porucza česke wuhlo, wotrubu, gris, majš a
majšowni ſchrót po tunich placisnach.

Dreněrowanske roly

najlepšeje hōdnoſeje ma we wschich rosmērach na ſkladze
a porucza po tunich placisnach

sarjadniſtvo Bartiskeje zyhelnicze.

Wolmiane klapy, rubiſhčza na hlowu
so s trajnej njeputschčatej čémnej, brunej, olivowej, ſelenej, čerweno-
brunej a čornej barbu wobarbja

w **W. Kellingez** barbjerni w Budyschinje.

Pschedawarna

žonjazeje drasth, modowych a manufakturo-
wych tworow

Heinricha Meschtera

na žitnej haſy 10

na žitnej haſy 10
w domje knjesa pschedawarna Noada

mantle do deshcja w wulim wubjerku a wschelakich faſonach
hizo po 6 mč,

nasymiske žaketh se wschelakich tkaninow a po wschelakich placisnach,
ſymske paletoth, khornarjate mantle, žaketh wot najlepſchego
hacj do najtuňscheho.

Dale

draſte tkaniny,

w czimž pschedawajazy wubjerk poſticžam a jenož hōdne a trajne družiny wjedu, s kotrychž
jako woſebje placisny hōdne ſežhowaze porucžam:

kuſniane draſte tkaniny w rjanyh tolſtych družinach 1 meter ſcheroke

meter po 90 np., hōbez po 50 np.,

čistowolmiane muſtrowane tkaniny 1 meter ſcheroke meter po
1 mč. 30 np., hōbez po 70 np.,

polwolmiane draſte tkaniny meter po 1 mč, hōbez po 75 np.

Teho runja je moj ſklađ bawmjaných tworow doſpolne ſradowany a wopſchija:
eljasli barchent, ſhirting, kuſno i koſchlam, dowlas, pikej, pikejow harchent, ſatun,
barchent i koſchlam, koſchinowe pschedzeno a meblowy ſatun.

Placisny ſu twjerde a najtuňsche.

Kožda węz je po najtuňsche placisny ſ učbu wusnamjenjena, tak ſo ma tež węzy-
niewuſtojny rukowanje ſa to, ſo ho jemu sprawne poſluži.

Na žitnej haſy **Heinrich Meschter** na žitnej haſy 10.
Aſcheczijska pschedawarna.

Emma ſwudowjenia Vorwerkowa

porucža plyſhove pjeſle, ſetuje pjeſle, žanki, modne žakety,
deshcne mantle, trikotowe taſle w wulim wubjerku po tunich
placisnach.

Poſluženje w němſkej a herbskej ręczi
w Budyschinje na hlowym torhochčau 5.

Woſjewjenje.

W naſhim měſtaciku ſu po khejorſtowym ſalonju njedzelu a
hwjake dny reſniſke khlamy a piwne pschedawärne jenož rano
wot $\frac{1}{2}$ —9 hodzin, pschipoldnu wot 11— $\frac{1}{2}$ hodzin a wjeczor wot
6—8 hodzin wotewrjene.

Wſhe druhe khlamy ſu jenož rano wot 8—9 hodzin, pschi-
poldnju wot 11—1 hodz. a popoldnu wot 2—4 hodzin wotewrjene.

Pödla ſu wshe khlamy 4 njedzeliske dny do hōd, njedzelu do
palmarum, njedzelu do hwjatkow a njedzelu do kermushe wot
ranja hacj 8 hodzin wjeczor wotewrjene, ſu wuwacjom čaſha dopoldni-
šeje Božje klužby. Prěni hwjaty dzen hōdow, prěni hwjaty
dzen jutrow a prěni hwjaty dzen hwjatkow ſu wshe khlamy do
zyla ſawrjene.

Pokutnaj dny, čiſhi pjatk a njedzelu ſemrjetych ſmědža
jenož mjaſhove a piwne pschedawärne w horla mjenowanym čaſhu
wotewrjene bycz, wshe druhe khlamy dyrbja zylý dzen ſawrjene bycz.

W Ralezach, 1. oktobra 1892.

E. Hübner, gmejnisti pschedstejicjet.

Susjedne główki

po zyłych mchach abo po wash
porucza

Carl Kahrowe.

Zahly	punt po 16 np.
rajh	" 16 "
krupy	" 15 "
pszczelny gris	" 18 "
pszczelny muku	" 17 "

porucza
Carl Kahrowe
w pôstskiej kotańi.

Wschê druziny

palen za

porucza tunio
H. Stelzer
na hornicérskej hâzy 9.

Korzenjowy woli,
koruščki,
safran
k pyczenju tykanzow
porucza
hrodowska haptka.

5 porstow tolstych hukseny polč
punt po 75 np., pschi 10 punctach
tuñscho,
seleny polč punt po 70 np.,
hadelskzo " 70 "
pschedawa

Otto Pötschle
6 na žitnej hâzy 6.

Gjiscze tuczne hwinjaze mjaħo
punt po 65 np.,
h u s h e n y p o l c ě
punt po 75 np.

porucza
A. Eßler, rēniſſi miſchtr
pschi mjaħových jēdach 6.

W wudawani "Serb. Nowin"
ju po 1 ml. 50 np. dostacj:

Khērlusche a spěwy
Pētra Alonka.

Wschê węzy
sa nasymski a symski časž ju
doschle a poruczam je po naj-
tunisich placisnach.

Klemens Kelling
w Rakezach.
Njedželu ju khlamy wot 11—4 h.
wotwrijene.

Wosjewjenje.
Podpihaný je ho jako powjasat
(sejlet) w Rakezach saħħidli. Wón
prokhy, so bychu ho jemu wschê
dżela, do jeho rjemježta khliħaze,
pschedzeliwje pschipolasa, a lubi
wón, so je derje a tunjo wuwiedże.

Hugo Lindau,
woħlepjemy powjasat.

Wuczobnika
pyta do swojich kolonialnych a
spirituosowych khlamow.

August Bartlo
na swonkownej lawskiej hâzy.

Budyska Bjesada

zméje jutře njedželu 9. oktobra popołdnju wulēt do Małego
Wjelkowa, hdzež budža reje. Zheromadzizna při Budyskej
třeřeřni, hdzež so popołdnju w 2 hodž. woteńdze.

Předsydstwo.

Khorych podpjeraze towarzstwo w Wulkej Dubrawje budža, da-li
Bóh, jutře njedželu 9. oktobra wjeczor wot 8 hodžin w swojich
skhadżowanskich rumach w Wulkej Dubrawje swój saloženski swje-
dzeń swjedzic, k kotremuž ju tsi pschednoski dobrocziwje pschilubjene.
Ssobustawy s jich swjibnymi ho k temu pschedzelnje pschedroščuju.

Pschedzhdstwo.

Budža ho wutoru 18. oktobra wotbyvacj, hacž tež se slotnymi
wikami, ho pośdzijszo wosjewi.

Hermannowe sarjanistwo.

A. Koban.

Wosjewjenje.

Gjesczenym Sserham w Budyschinje a wokolnoſci najpodwołniſcho
k wjedženju dawam, so sym dženha
kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a
zigarowe khlamy

knjesa Ernsta Grošera na [REDACTED] horncérskej hâzy 36 [REDACTED]
tu kupil a pschedewsal a so je s firmu

Hermann Bensch

dale powjedu.

Budu ho swjemu prózowacj, so bych kózdemu, kij mje poczesci,
k polnej spokojoſci poſluzil.

S peczeczowanjom

Hermann Bensch.

30. septembra 1892 je

Injes ryčerkubler

Theodor Reich

nad Bělej

wumrjeł.

Sswerny pschedzeli našeje Lujzy běše wón lěta doho
faſtupjeł našeje wokrejza w němſkim khězorſtvoſním ſejmje.

Se swojej pschedzeliwoscju jenač wjèle lubowany pola
wyżokich a niſkich je wón intereſam našeje wótneho kraja
s wulkej nježebičziwoscju a žadnej swědomitoſcju a swěrnoſcju
klužil.

Jeho wopominječe budžem w cjeſczi džeržecž.

W Budyschinje, 3. oktobra 1892.

Pschedzhdstwo konſervativneho towarzſta
sa III. sakski khězorſtwoſejmski wólbių wokrjeſ.

Klóschrtske piwo.

Schlenzu dobreho klóschrtskeho
piwa perucja wot dženjinského dnja
Gandrij Schuba
na herbſtich hrjebjach cíjisko 24.

Jutſe njedželu 9. oktobra:

Hermuscha
na „Czornym Bosy“
Pschedzelnje pschedroščuje
Galanc.

Boruczam wotrocžlow, džowki,
celedžnu kuchařku.

Krauszh na ſadnej bohatej hâzy 6.

Wotrocžlow, krénkow, rólnych
pohončow, klužobne a hródzne
džowki rhta herbska pschedroščaja žona
Spannowa na malej bratrowskej
hâzy 5.

Boruczam k 1. januarej 1893
wotrocžlow, pohončow, hejtmanow,
dželacžeske swójb; džowki pschi
wyżokej mſdže pytam. Leszczyna
na rēniſſej hâzy 26.

Wosjewjenych pohončow, rólnych
pohončow, wotrocžlow, krénkow,
wolazych, strażnikow, klužobne a
hródzne džowki vhta Heynoldowa
w slotnym jehnježu.

S tutym k wjedženju dawam,
so fa swojego muža žadyn doh
wiazy njezaplačzu.

Maria Mietowa w Hlinje.

Pschiloha f číslu 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. oktobra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. farat dr. Kalič němiku spowiednu ręcz, dopoldnia $\frac{1}{2}9$ hodžin diakonus Rada němice a w 10 hodžinach herbiše predovanje.

Krónel:

W Michałskej zyrlwi: Jurij Gustav Alfred, Handrija Nowaka, khejerja a bldarja w Rabozach, s. — Lejna Emma, Ernsta Bohuwera Wawriša, murjerja na Židowje, dž. — Maria, Jana Kowarka, zyhelnika na Židowje, dž.

W Katholskej zyrlwi: Alfred, Jana Pieča, tepjerja, s.

Zemrjeć:

Dječ 30. septembra: Jurij Ryglat s Kosarić, 11 let 4 měsaz 6 dnjow. — 1. oktobra: Gustav Adolf, Gustava Adolfa Pieča, khejerja a pletarskeho mischtra na Židowje, s., 1 měsaz 21 dnjow. — 2. Jurij Eugen, Michała Kopryna, dželaczerja w Draždjanach, s., 11 let 6 měsazow 21 dnjow.

Placízna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	1. oktobra 1892		6. oktobra 1892		wot		hacj	
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Pšenica		běla	8	24	8	82	8	24
		žolta	8	9	8	24	7	94
Rožla			7	18	7	31	6	7
Seczajnen			7	—	7	29	6	35
Wowš			7	—	7	20	6	—
Hroč			8	89	11	11	10	56
			8	—	8	33	7	—
Wola			8	6	8	33	7	8
Zahly			15	50	18	50	14	—
Hejduschta			17	50	18	—	16	—
Verny			2	60	3	—	2	40
Butra	1 kilogr.		2	50	2	90	2	50
Pšeniczná mula	50		9	—	18	—	—	—
Wjana mula	50		9	—	13	—	—	—
Šapno	50		4	—	4	50	3	60
Gsloma	600		22	—	24	—	20	—
Prožata 834 schtuk, schtuka			6	—	21	—	—	22
Pšeniczné motrubý			4	75	5	50	—	—
Wjane motrubý			5	25	6	75	—	—

Na bursy w Budyschinje pšenzena (běla) wot 8 hr. 50 np. hacj 8 hr. 70 np. pšenzena (žolta) wot 8 hr. — np. hacj 8 hr. 12 np., rožla wot 7 hr. 34 np. hacj 7 hr. 50 np., seczajnen wot 7 hr. 25 np. hacj 7 hr. 40 np., wowš wot 7 hr. — np. hacj 7 hr. 10 np.

Draždjanke miaszne placízny: Horjada 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rějneje wahi. Dobre krajne žwinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np. po vunče rějneje wahi.

Bjedro w Londonje 7. oktobra: Dečejz.

Deski, hranite flozhy, lath

Sarjadništvo tachantských drjewowych toczeřenjow a rěšaka w Scherachowje (Geleśniczne fastanisze) na swój wulki skład žuchich foštow, deskow, hranithch flozow, latow, lejstow atd.

žwojeho kwalobnje snateho rěšaka w Korsymju po tunich placízna ležbne čjini.

Wšchon material fo we wszech swiczenych dolhoszgach a tokstoſzgach jenož se strowych jēdlow, schmrélow a khōjnow rěſa a ho po žadanju tež zyłe schpundowanja hēbluja a schpunduja, dale fo tēchne poskorjenje, tshranite lejsty atd. s najstuñšim wobliczenjom wuwjedu.

Tachantsle drjewowe toczeřenje a rěšak.

C. Steupert.

Zablučka f tlóčzenju

tež tshazene, kupyjemoj po kóđej dželbje w swójej nowonatwarjenej tlóčeni „pschi krasowym waln“; tam fo tež wot něka jablukowe wino, kadowe kihalo atd. pschedawa.

Hornjolužiska žadtlóčzenja
dr. Herrmann a dr. Wetzki.

Mebliowy magazin

Herrmanna Schmidta a syna

na hrodowym městuje 2 pschi hrodje Ortenburgu porucza swój wulki skład meblow, stolow, schiphełow dobroczivemu wobledžbowanju a lubi najtuñsche placízny pschi sprawnym požluženju.

Bernhardt Graf,

maschiniska fabrika w Lubiju w Sakskej

(w nowym měscze)

porucza pôla wszech ratařskich maschinow a ratařského grata swoje najnowsche a najednorisiche gôpesowe mločjaze maschinu sa kruw a konje, wurjadrne loško fo cjerjaze, jenož s jenym cjerjazym rjemienjom wuhotowane, kotrež žito tak cjerzja, fo hnydom do měcha běži.

Starsche maschinu fo rucze, derje a tunjo wuporjedja a pschedžela.

B. Fischer na žitnej hafzy

porucza swój wulki skład

praktiskich kwaſnych a składnoſtnych darow

dezimalnych a mostowych waſow, taſlowych waſow, hospodarskich waſow, waſtowych ſudobjow, kſeſejowych mlynów, rybowanskich maschinow, kħlebowych truhakow, kħadħelaznych maschinow, plokažnych maschinow, atd.

dobroczivemu wobledžbowanju a lubi krute spravne a najtuñsche požluženie.

B. Fischer na žitnej hafzy.

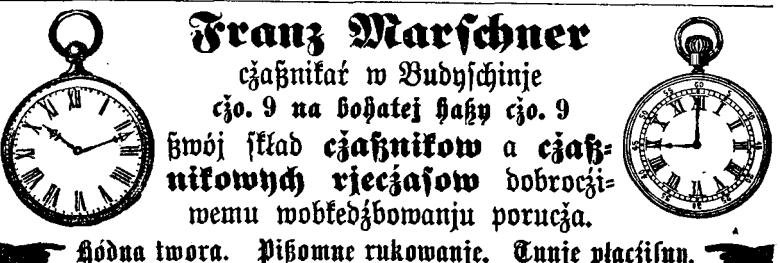
Wódne ponoje, kotly, kħadlowe platy, něčzowe rěbliky, kħadlowe durčka, tēchne wokna, twarske hoſdże porucza tunjo

Paul Walther.

Franz Marschner

čjažnikat w Budyschinje cjo. 9 na bohatej hafzy cjo. 9

swój skład čjažnikow a čjažnikowych rječasow dobroczivemu wobledžbowanju porucza.

Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placízny.

Porjedjenje dobre a tunje.

Pschispomjenje: Kęčju herbski.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schulerſkej hafzy na Gidelskej horje.

Wobledžoscje: Fotografowanje dječji a wjazorych wobrazow, fotografije w wulkoſci vistneje karty placža 12 schtuk 6 ml., tež pschi dwójakim stejenju. Powjetšenje po kóđym wobrasi w wuměſkim wuwjedženju.

Njedželu popoldnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

K swaſzam, fſchęzisnam a druhim ſzwjatoežnoſežam

porucžam ſwoje čiſte

= w i n a =

Kotrež derje tja a ſtrowoſeži hovia.

Moje

czerwjenie a běle wina

po 1 ml. bjes bleshe a drožſche ſu jara wubjerne po ſwobđenju a kveče. Poſla mje je wjetſchi džel nemſkih družinow hacž i najnabobničkim wuploboam, kotrež ſo nihdze družde tunſcho kupovacj njemoga, doſtač.

Wino i leſkarjenju, jako Portiske wina, Sherry, Cockaiske a t. d. je poſla mje čiſte doſtač, a ſa čiſtoſež rukuju.

Sapitzy placziſnow ſo po žadanju kóžbemu ſchelu.

Paul Giebner, winačnja w Budyschinje

na bohatej haſh 18, i nutſhodom na theaterskej haſh.

Moja winownja a knědanska ſtwa poſkieža pſchitomny pſchebyt a pſki kupowanju wina ſkladnoſež i pruhowanju.

Najwjetſchi cžrijowy ſkład w Budyschinje
i wulka a i mała.

K naſymſkemu čaſeji porucžam ſwoj bohacže wuhoto-
wanu ſkład ſchķornjow, ſchķornicžkow, gumijowych
ſtuſnijow, pjetzowych ſtuſnijow a ſchķornjow a filzo-
wych ſtuſnijow w wjazh hacž 150 družinach. Balske
ſtuſnje, jenož ſamſnih wudžek, po wurjadnych, hiſheče-
ženje ſkluſčaných placziſnach.

Hermann Frisch

na ſerbſkej haſh 7.

K pſchedſtejazemu dželanju role

Injesam ratarjam ſzwój ſkład ſyreje a parne je ko-
ſziny, laž tež wſhé druhe pſchitupne hnoje w do-
brej tworje i rukowanjom ſa wopſhiſeče pod kon-
trolu Pomorskeje ratarſkeje ſphytowarňe po naſtuni-
ſich placziſnach porucžam.

W. Mattheis w Budyschinje.

Wulki khofejowy ſkład

Th. Grumbta

w kupyſzy

na ſwankownej lawſkej haſh

porucža

ſyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
w ſnatym naſlepſkim ſłodze.

Hofej

hyry punt po 100 hažj 160 np.,
valeny " 130 200
jenoz w cijicze a sylnje kłodżozej
kojkoſczi porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hažy
na rožku theaterskeje hažy.

Slodkoſmjetanowu

margarinu

(sarunanje sa butru)
najlepsheje dobroſeže poruczataj
Ginzel & Zitscher.

Dursthoffske kuchne droždze

porucza
August Biesold, pjetatki mischt
na bohatej hažy.

Turkowske kłowki

punt po 25, 30 a 40 np.,
po zlysnach tuñscho porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskiej hažy.

Ržanu a pschenicznemu

muku,

majkowy schrot,

piżny gris,

ržane a pschenicze

wotrubu

a warjenja

poruczamoj tunio a samenjamoj
pschenicznemu a ržanemu muku sa sorno.

Heinka a kyn

w Budychinje na herbskich hrjebjach
s napscheza laſarmow,

kaž tež w Hamorskim mlynje.

Najlepschu margarinsku butru,

derje kłodžazu, porucza

Pawol Hofmann
na rožku herbskeje a schulerſk. hažy.

Syre Hamburgske ſadlo

jara tunio doſtač pola

Pawola Hofmanna
na rožku herbskeje a schulerſk. hažy.

Dursthoffske kuchne

wschednje czerſtwe porucza

Pawol Hofmann
na rožku herbskeje a schulerſk. hažy.

Pschedawanie a

porjedzenje

w schēch druzinow
czaſnikow.

Placisny najutroſcho
a rukowanje na dwie

leče.

Gustav Mager,
czaſnikat

11 na herbskej hažy 11
psi ſtarych laſarmach.

K naſyunje a ſyunje

poruczam ſwoj wulkotny ſkład, ſ nowoſežemi
ſa nětežiſchi ežas najbohacziſho wuhoto-
wanu, a to:

ſapety, žafeth, paletoth,
thornarjate mantle,
mantle do desheža
a foloſte mantle,
holcžaze jecžki a mantle.

Dale poruczam w hoborſkim wubjerku
ſamodželane

mužaze lětuje a ſyunſke
ſwjerſchuiki, woblecženja
ſe ſuknuju abo ſ pjeslom,
jupu a županu,
holcžaze woblecženja
a mantle.

Wo mojej ſakadže,

kóždu konkurrenzu
i tunimi placisnami psi dobrej tworje
psiſetrjechicž
ſo kóždu ſupz lohko psiſewedci.

Moritz Wassermann,

trawſki mischt na bohatej hažy 19.

Wulfi ſtad woſebnyc̄ ſtawiono t ſeſticu po měri!

Britwje, nožízny
kaž všechny družiny nožov ho derje
a tunjo točja a wuporjedžja w par-
nej točjetni a wuporjedžetni
Oskara Buttera
na žitných vlnach číslo 1.

Richard Neumann
porucja kyry a paleny

Thofej

w najwjetším wubjerku a naj-
lepšej dobrosczi po najtunisich
placžinach.

Pschi wotewsczu wjetshich džel-
bow ho pomernje nižsze placžiny
woblieža.

Tunje

Zigary

Kupowané žvýko sa sažopshedawa-
rjow,
thyaz hžo po 20 ml.

porucja

Richard Neumann
na řutkownej lawke hžy čjo. 8,
filiale na bohaté hžy 28 a na róžku
Lubitsleje a Mättigoweje droži.

Holandski mlokowy pólver
s najlepšich selow a korjenjow
pschihotowaný, po jenej abo dwémaj
kijomaj kruwom abo wozam na
prenu pizu naškpany, pschiporto
wobgernosc, ploži wjele mloka a
sabžewa jeho wokřenjenje;
lonjazyk salsový pólver,
wuzitkowy pólver sa
howjash stot,
všechny sela a korjenja
porucja

Brodowska haptika
w Budyschinje.

Paleusz

jednory a dwójny
w snatych dobrých a derješlodžazých
družinach poruczataj tunjo
Schischka a Niečka.

Rajz
gruph,
jahly,
hejduschku,
hróch,
holi

po jenotliwym a s zylá porucja
tunjo **Th. Grumbt.**

Turkowske klowki
najlepšeje družiny porucja

Moritz Mjeřwa
pschi mjažowym torhochcju.
Destilazija snatych dobrých likérów
vo starých tunich placžinach.

Albert Poppé
na Mužakowskej droži
kupuje late a kowane žeselo, koſcje,
lapy, papjeru, možas atd.

Na bohaté hžy 25. S. Horn na bohaté hžy 25.

snata najwjetšcha draſtowa fabrika w Budyschinje
porucza, dokelž je wurjadne tunjo kupował, po ſežehowazných nimo měry
tunich placžinach:

woszembne žonjaze ſymske mantle	hžo po 6 ml.	— np.
woszembne kapey	= = 9	= =
koloſte mantle s Ia. wolmjanym podſchiwkem	= = 9	= =
žonjaze mantle do deſchča, jažne a czémne	= = 5	= =
woszembne žonjaze žakety	= = 2	= 50
holčaze ſymske mantle	= = 3	= =
woszembne mužaze ſymske ſwjerſchniki	= = 8	= =
Ia. pjesle s rjanym wolmjanym podſchiwkem	= = 5	= 75
mužaze wobleženja Ia. bukskinowe	= = 11	= 50
Ia. bukskinowe kholowý	= = 3	= 50
woszembne holčaze ſymske mantle	= = 2	= 50

Cžinju na tele wurjadne tunje placžiny ledžbliwe, pschiſpomnju pat, so
ho pola mje twory hubjeneje družim do zhlá ujenamakaſa.

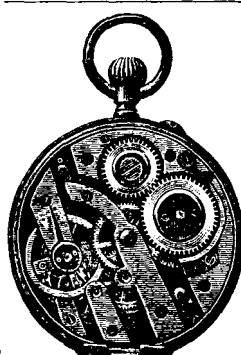
Na bohaté hžy 25. S. Horn na bohaté hžy 25.

Schlipsh, frawath,
frawatowe jehly,
ſlē, gumiſowe ſchaty,
khornarjowe knjesle, ſchemiſetowe knjesle,
manschetowe knjesle

w wulkim wubjerku pola

A. & W. Neuhahna

4 na herbskej hžy 4.

J. G. Schneider a syn,
čžaſnikarzej pschi lawſkim tórmje,

pschezo najlepše a najtunishe čžaſnikiki, br-
džaki a rječasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hčz 200 hrivnach.

Sa hōdnosc čžaſnikow a hrajadlov ho na
wjaſore leta s pišmom rukuje. Pschi
pschedawanju ho herbski reži.

Kaſchče

ma pschezo w wulkim wubjerku na
ſkladže

Hermann Schmidt
na hrobovym měſtinje 2 pschi hrože.

Cjerſtwe howjase, wowcze a
czelaze kože kupuje po najwysch-
ších placžinach

Heinrich Lange
pschi herbskej katolskej zyrkvi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu.
— Śwórtlétne predplata w wudawáni 80 np. a na
némksich póstach 1 mk.,
z přinjenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kóžde
číšlo płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawár Marko Smoler.

Číšć Smolerjecc knihicíšernje w mačičnym domje w Budyšinje.

Číšlo 42.

Sobotu 15. oktobra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Némkske khějorstwo. Khějor Wylem je frjedu do Wina pschijel. Wón hwojeho khějorskeho pscheczela a swjaskarja wopyta, niz so by s nim wo politskich praschenjach jednač, ale so by s nim hromadže na hoňtwerstwo khodžo někotre dny w pscheczelnyh tewatstwoje pschetyl. W, pošlednim čažu so w politiskim hweče nicžo stalo njeje, schtož by měnjenje podpjeralo, so ma puczowanje némkskeho khějora do Wina někajti politiski samer. To wschak njeuwamknje, so so setkauje wobeju khějorow k temu wujije, so so njeablatosz némko-awstrisko-italskeho swjaska s nowa wobkruži a so so wón jako faruczenje europiškeho měra skali. W Némkskej a Awstriskej je trojostwask hido ludej do krmje a cžela pscheschol. Wo tym je wutrebne powitanje hweđcilo, kotrež je so khějorej Wylemej niz jenož wot awstriskeho dwora, ale tež wot Winského wobydletstwa deštao. Khějor Wylem je wospjet sa čaž hwojeho pscheywanja w Winje s awstriskimi ministrami wobkhadžač; nádpanuło je, so je wón tón krócz ministerstwoveho pschedbydu Taaffu, kotrehož je pječza druhe lěta malo wobledžbowal, wobheje wusnamjenit a jemu prusti rjad ejorneho worjola spoječil. Jeli so směje khějor dosč khwile, wón po pscheproschenju wuherskich semjanow wuherske hlowne město Budapeſt wopyta.

— Po měnjenju profesora Kocha w Barlinje je so khlera do Hamburga s Lóbjowej wodu, s khlerinrmi bazillami sanješchwarnenu, sanješka a ruze rosschérila. Hamburgsy nječísczeni Lóbjowu wodu s wadowoda deštauju. W kóždym domje s wadowoda woda do wódneho kaſchča běži, s kotrehož ſebi ju wobylserjo cžerpaja. S pschicinu wudyrjenja kheler je wyschnoſcz na tele wódne kaſchče hwojeho ledžbnoſcz skříla. Věſke najwjerſki čaž, so je so to ſtalo; pschetož wobstejnoscze, kotrež ſu ludžo nadeſchli, kotsiž maja wódne kaſchče wobhladacž, so woprawdze wopiszač njeħodža. Někotre zóle wýhoke ſhmjerbzate blóto njebě najhorsche, schtož je so s wjele wódnych kaſchčow wumjetalo, tež ſežery a to ſlaňjene wulke myſcie a mlode kóžki ſu w wódnych kaſchčach wjele domow namakali. S porjadnje ſo w wospjetowazym wobhladanjom kaſchčow ma ſo pschichodnje takzej njeſchwarnoſci pschedenč. Profesor Koch je radžil, so bychú Hamburgsy s zylka Lóbjowu wodu wjazy njeuwžili, a so bychú ſo tež dla w Hamburgu mnohe artesiske ſtudnje twarile. Gswujeje ſkuposcze dla njeħwalobnje snata Hamburgska wyschnoſcz je pak tunje nílce ſtudnje natwaricž dała, kotrež ſeba na žane waſhnie ſa wobydletstwo njeħodža. Duž ſu pjenjesh, na nje nałozene, přeč cžižnjene, a dyrbja ſo někto tola artesiske ſtudnje twaricž. Hamburgska wyschnoſcz bě ſo hido ſe hwojej ſkuposcžu napſcheczo lekarjam s Hale, kotsiž běžu w čažu kheler do Hamburga khwatali a ſo w tamníchich hojeknjach poſtaſili, po zylkym hweče wohanibila, runje tak ſkupa je ſo wona tež napſcheczo noscherjam khorych a cželov po-kaſala. Tucž ſu wyschnoſci proſtowone písmo pschedopadi, w kotrejmo wo to proſcha, so by ſo jim ſa jich draſtu, pschi noschenju khorych sanješchwarnenu, a ſa hodiſny, kotrež ſu wysche poſtaſeneho čaža w ſlužbje byli, ſarunanje pschiswolilo. Hamburgska wyschnoſcz pak je ſo težle proſtowje ſ krótki ſapowjedžila. Ma to ſu ſo noscherjo khorych ſe ſjawnej proſtwwu na Hamburgske wobylserstwo wobročili, so by jim to k pschistojnej draſce pomhalo.

Franzowska. W narječernej Afrizi ſu po ſdaci Franzowsko wójnske ſbože trajnje na hwoje khoroje swjasali. 4. oktobra je franzowske wójnsko, pod roklaſowatstwom wyschla Doddsia ſtejaze, ſ nowa Dahomejskikh ſbilo. Dahomejszy, 10,000 muži ſylni,

ſo wot krala Behanzina najebovachu a džefasž nowych kanonow ſobu wjedzechu. Woni ſo njemdri do Franzowsow dachu a wo- prawdžite džiwy khrobloſcze dokonjachu, pschede wſchém kralowe wojerki, amazony ſo mjenowaze. Po tſihodžinskim wojowanju pak Behanzin ſnamjo k zofanju da. Na bitwischę, ſ letkami po-roſczenym, Franzowsko 200 morwych Dahomejskich, bjes nimi 20 amazonom, a 212 třebow namačaku. Na franzowskej stronje bě 8 muži panulo a 33 ſo ſranilo. Franzowsko ſo nadzijeja, ſo ſnadž je někto Behanzinowa móz ſlamana. Poſhabjenje jeho wójſta je tak ſylnie, ſo je ſo wostatnych wojakow bojaſnoſcz možowala. Tak je ſ nowa wuwuczenje tſelenje a debre wuhotowanje afriſich wojakow pschewinuło. Runje kąž Aſchantiszy a Sudanszy bu Behanzin wet kolonow pobity, kotrež ſ Europjanow a domorodnych wobstejachu a kotrež běžu po liežbje wjele ſlabſche, hacž jeho wójſto. Š nowa je ſo tež polaſalo, ſo je wuspěch ſaruczeny, hdyž ſu ſo dobre pschihoty ſtale, a ſ teho je tež wibzecž, ſo ſu ſo tón krócz Franzowsko wjele ſlepje pschihotowali, hacž pschi předawſich wójnskich čažach do Dahomejskeje. Někole ſnadž wyschł Dodds ſe hwojim wójſkom něhde tſi mile psched hlewnym městom Abomejom ſteji. W Europje by pschi tajich wobstejnosczech wothyňnjeny kónz bóry dozpitý był, tola ſ nutška Afriki dyrbji ſo ſ puczemi a ſ horzotu liežicž, kotrež ſpěchne hibanje hacža. Franzowsko dyrbja ſo tež na to hotowacž, ſo budža psched Abomejom Dahomejszy ſe wſchěni možami poſlední krócz ſphytač ſranzowske wójſko pobicž a ſanicžicž.

— W mnichich ſranzowských gmejnach, w ketrychž ma dželacžerſki lub pschewahu, ſu ſo w poſlednim čažu ſozialdemokratizy ſmyſleni myžojo jako gmejnſzy pschedſtejicžerjo wuſwolili. To je ſo tež w městacžku Carmauxu w połodniſkej Franzowskej ſtalo, hdyž ſu wulke wuhlowe jamy. Tam ſu wjednika ſozialdemokratow, dželacžerja Calvignaca, gmejnſkeho pschedſtejicžerja ſčinili. Dokelž ſo gmejnſke pschedſtejicžerſto w Franzowskej jako cžezne ſaſtojnſto ſaſtawa a ſo tež dla njeſaplaci, bě Calvignac nuſowany, ſebi dale ſ ručným dželom ſwój khleb ſaſkujič. W meji vily gmejnſki pschedſtejicžet 9 dnjow, w juniju 6 dnjow, juliju jenož 1 dnj na dželko pschihodž. Potom ſo ſ zylka wjazy w wuhlowej jamje njepekaſa. Duž jeho ſarjadniſto wuhlowych jamow ſ džela puſčez, praſiž, ſo dželacžerja trjebacž njemóže, kž hwoje dželko porjadnje a, kąž ſo ſluſha, njeđokonja. S pschicinu tež wſchitý dželacžerjo w Carmauxowſtch wuhlowych jamach dželko wopuſčezidlo a nochzedža předy ſaſo dželacž ſapocžecž, doniž jich towarſch Calvignac ſaſo do džela pschijathy njeje Sarjadniſto wuhlowych jamow pak je ſo ſapowjedžilo, dželacžerjam k woli byč. Straſt hido někto dleſhi čaž traſe, a dželacžerjo proſdni a husto měr kajo wokoło cžahaju. Duž je knježerſto do Carmauxa čtrjodu žandarmow poſkalo, ſo bychú porjad ſdzerželi, ſ cžimž je ſo njemdroſcz dželacžerjom hifchče bóle powjetſhila. Majpschisprawniſhe by bylo, hdyž by knježerſto Calvingnaca wotħadžilo, tola k temu wone ſo po ſdaci ſmužicž njemóže.

Španiſka. Šanđený tydžen bě w Španiſkej a w połnóznej Amerizy Kolumbowym ſlawnoſczech poſhwyczeny. Pschi ſlawnoſczech w Huelwje a w pschiftawje Los Palos, ſ kotrehož je Kolumbowa lóž psched 400 lětami wujela, je ſo tež kralowa ſe hwojim ſylnom wobgžilia. W iloſtře Rabide, hdyž je Kolumbus wěſty čaž pschedywali a hdyž je jeho myžl najprjedh pscheczelny wothlóz na-makala, je ſo tele dny ſchadžowanč amerikoſphytneſt wotbywala. W New-Yorku ſu ſo ſlawnoſcze ſ wulknym čažom ſtudowazeſe

Za nawěſtki kž maja ſo w wudawani „Serb. Now.“ (na róžku zvon- neje lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci ſo wot małego rynčka 10 np. a maja ſo šwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

młodoczeje psches wypychene město sapoczałe. Na tribunach bě wjeli
tychaz holzow, a to tak swoboleżenych a rofestajenych, so hvesdy a
kmuhi khorhoje sienoczenych statow pschedstaſachu. Pschi wotkryezu
pomnika Chrystosa Kolomba, městu New-Yorku wot tamniſich ital-
skich towartkow poſwyczenego, mětropresident Morton ręcz dzeržesche,
w kotrejz wón praji, so ſu pomery bjes Italskej a ſceneczenymi
amerikanskimi statami jara pschezelne. Duż drje je netko swada, kotaž
bě loni bjes Italskej a ſienoczenymi statami wudyrila, do zyla stužena.

Gukowska. Minister swonkownych należnosćow Gierž je fo
do zyla wodżenja swonkownej polityki ruskeho zarstwa wotrijek.
Jeho khorowatoscę ho s wěsta ſa krótki čas njeuhoji abo s zyla
niz. Ćekarjo ſu wſchak prajili, so móhł hiszczę někotre lěta ſiwy
bjez, hdy by ſy whole pod milischiem njebjom pschebywał. Zar je pječa
Gierkej ſam namjet pobobneho ſmyšla cjni, jemu prajiwski, so
jeho formalnje na cbole ruskich diplomatow wostajt. Wopravdze pak
budže kries Schischkin swonkowne należnosće wodżic, kij je, móhł
rjez, hido ſa Gierkoweho naſlednika pomjenowanym. Schischkin placzi
jak roſhubzeny pschezel ſklowjanow a ſiatr franzowsko-ruskeho
ſwiaſka. Wot njeho wotczakuja, so budże wón wjeli rafniſchho hacž
Gierž ruske interesy na Balkanie ſastupowac. Prihu ſwojeje džela-
wosće je hido ſ tym dał, so je pschezliwo temu ſ wuspěchom prote-
ſtował, so ſultan ſ nětčiſhim bolharskim kniežestwom wohthadža,
jako ſo by wone ſaloniske a wot Ruskeje pschipōsnate bylo. Tež
nowy finanzy minister Witte ho ſklowjanopſchezelnej strony djerži —
ſ ſenyim ſłowom, ruske ministerſtvo bôle a bôle kharakter rysyruſkeho
ministerſtwa nabhywa. To je woſnamjaze ſa zarow ſmyšlenje;
pschetož zar jenož mužow ministrow cjni, wo kotrejz wě, so ſu
ſ nim jeneho měnjenja w politiſkich naležnosćach.

Zar je fo ſe ſwojej ſwójbu do Skiernewizow w Pôlskej
podał. Hdyz je zarowý čas do Skiernewiz pschijel, je pječa na
zeleſnizh dynamitowa bomba roſbuchla, pschi cjiimž je fo pječ
woſhobow morilo a 16 ſraniko. Zar je fo pječa ſe ſbojowym
pschipadom ſmierzce ſminul. Jeho čas je po druhéj ſoliji pschijel,
hacž je ſ wopredia poſtajene bylo.

Rusſe nowiny ſu ſ rěču, ſ kotrejz je awſtriski minister
ſwonkownych naležnosćow, hrabja Kalnočky, psched thđzenjom w delega-
zijach politiſkie położenie Europej wobhwtelk, mało ſpojone. „War-
ſawski Onjownit“, kij ma ſwiaſki ſ ruskim kniežestwom, wo
Kalnočkowej rěči psche: Š rofestajenja hrabje Kalnočky je widżecz,
ſo ſakkadne ſaſady awſtriskeje politiki na Balkanie a w Europej nje-
pschemjenjene wostanu. Pschi taſkich wobſtejnoscach ſo doſpolne a
wopravdze trajne ſmerowanje wobtwerdziec njemože. So ſu wob-
ſtejnoscze w Bolharskej daloko wot porządneho roſwieza, politiſke nad-
pady dopoſlaſuja, kotrej ſ khwilemi měr njeſbozowneho luda kaža,
kotrejz pod pschahom ſuroweho thranſtwa ſtona, kotrej je hórsche,
hacž turkowſte kniežtſto. Kaž doſlo w Bolharskej pod ſchitom
trojowſiaſka a ſendželskeje nětčiſha bjesprawosć knieži, kaž doſlo
budža ſjawnje internaſionalne prawa ſranciſ, tak doſlo ſo wo
„trajnym wobtwerdzenju wobſtejnoscach“ a wo trajnosći europiſkeho
méra rěčec njemože.

W pôlſkim měſtačku Oſtrowje, 6000 wobhlerjow licžazym,
ſ kotrejz je 5000 ſidow, ſu dla naprawow, wot wyschnosće psche
kholeru wukſaných, njemery wudyrile. Židža wobu w ſtudniſach
ſkazyhu, do njeje wobu ſinuwiſki, ſ kotrejz běchu na kholeru ſemrjethy
myli. Na to ſo do ſcheczanow ſ puſkami dachu a jim wokna wu-
biču. Psiecož njemernikow ſu ſafeli a do jaſtwa ſadžili.

Khuda holza a bohath ſyn.

(Wjeſny podawki.)

(Słonečnenje.)

W tym wokomiku roſtupichu ludzo róſno, pschetož rychtat
pschidze, kotrejz běchu hnydom ſawokali, a tu lejeſche ſatepjeny.

Bě to hroſny napohlad. Ma jeho wopuklym, hroſnje ſezechne-
nym wobliczu bě jažnje widżecz, ſo bě ſo njeſbozowny ſ móznymi
žolmami kruče heđiſt. Žena ſchörnja bě wuſuta, jeho porſty,
ſ kotrejmiž bě ſo w ſmierzthym ſtysku bjes dwela ſamjeniteho dna
koſi, běchu wobodrjene a ſakramjene. Taſkeho běchu jeho psched něhdže
poł heđinu pod laſku namakali, ſ kotrejz bě ſaſo ſ jeneho boka
ſo fuſl wobłożenia ſhubilo, hdyz ſ nohomaj mjes wolschowymi
korjenjemi wiſaſe.

Runje tak hroſno bě hlabacz na džowku njeſbozowneho, kotaž
netk wſcha wuploſhena pschiběža, w ſurowej boleſci ſo pôbla nana
na ſemju cjihny a bjes hloža ſakroſcę zylu wokolnoſcę njemernu
cjiñesche, njedžiwojo na troſtowanje ſtareje cjetu a kmótry, kij
běſtce tež hido pschiběžalo. Ale rychtat bě ſtrówy a roſhlaſny

muž a da holzu druhim žonſtim domoj dowjescz, potom poča-
hnydom wokolo ſtejazych pschehlyſhovac. Š teho wuſaſni ſo tole:
Hobrakowa dzowka, ſawěſcze miersaza, ſo ſaſu wo nju nje-
robiesche, bě bory po džefaczych domoj wotſchla a rychtat ſe-
ſtachet ſmótom běſtce ſo jědnatej hodžinje ſo domoj naſtaſiſloj,
runje, priedy hacž ſo hrimanje poča. Hobrak pak je dyrbjal
ſ Mlynkom hacž do dwanaczych pič, pschetož w tej hodžinje wolaſche
Mlynk wotrocza, ſo by ſuſoda dom dowjedł, dokelž bě runje naj-
wjetſche njewjedro. Ale Hobrak wotby wotrocza ſ hrubej twjerdoſeſu,
kaž to wopilzy cjiňa, ſo džē ſane džēczo njeje a ſo ſam domoj
trjechi. Wotrocza njeda ſebi dwójzy rjez a hdyz bě buru kruh pucza
dowjedł, wrózgi ſo a džēſche ſaſo lehnucz. Wot teſe khwile nje-
wjeboznechtic nicto wo ſnjeſbozonym ničio prajiez; doma běchu halle
rano phtli, ſo tam njeje a njedžiwaſhu ſo to jara, dokelž to ničio
nowe njebe, ſo bě bur ſa zylu nōz domoj njepſchishol. Ale poſhonc
ſ Mlynke ſubla, kij bě ſebi rano ſ cjaſhom do bližſeſe wžy ſemſhi
wufchoł, naſenidze jeho w Sprewi.

A duž měnjaſhu wſchitz, ſo bě w noz w ſwojej pjanosći do
wobłożenia praſnuk, abo ſo na nje ſ zykej cježu ſepř, tak ſo je
wobłożenie ſo pod nim ſlamalo a ſo je njeſbozowny tak do wody
padnuł, hdyz je bjes pomozy ſahinuł . . .

Ja ſo wot pschehlyſhovanja naſtajich, ſo byſ ſak ſrudnu po-
wjeſc ſwojemu pschezelej donjeſt. Tu mje nechtio na ramjo ſtlocz-
Bě to ſtary woſak, kij bě ſo mi ſaſo pschitowatſchit.

„Pardon, muſje!“ (wodajcę, knieže!) poča ſchepaſo. „Što-
t temu rjeknjeſel dženſa je rukje tſi lěta, ſo ſu mojeho wboheho
wuſa ſ wody wuczahnuli, a tu ſamu hodžinu leži tež Hobrak morw-
na brjosh. Njeje to, knieže, džiwna węz? Tu ſamznu nōz, knieže,
hdyz bě . . . hm, je wérno, wy wo tym njeſeſcze . . . wono budže
najlepje, wo tej węz do zyla mjeſczeſc.“

„To macze prawje“, rjeknuch na to. „De mortuis nihil nisi
bene praſi ſo ſacjanſti.“

„Što to reſa?“

„Wo morwych njeſcze ničio, kiba ſeno dobre węz.“

„Haj, haj, to je wérno; wſchako ich bjes teho njeſminje, ſchtož
je jim węczny ſuſnik poſtaſiſ. A to mi węcze, luby knieže! Ža
ſzym jeno hromadka ſtarych koſczi a ſzym nechtio ſakraſne naſhonil;
ale čas ſiwenja njeſhym wo Bozej ſprawnosći tak pschehlyſhoveny
był, kaž netk w teſle khwili, hdyz ſym Hobraka widział morweho
psched ſobu. Njeſomu ſebi psche to, knieže!“

VII.

Grudna powjeſc bě tež hido na ſarie. Tam bě ju pschijenjeſt
Mlynk ſam, kij bě khwili ſchede mnu pschischoł a knieža duchow-
neho phtal. Lón pak bě hiszczę w zyrlwi. Tež pschezelowa macz
bě w zyrlwi a ſtuſobna holza bě teho dla Mlynka do wulſteje jſtwy
dowjedła, hdyz jeho tež naſenidze; ale ſtrózich ſo jeho ſkoro runje
tak, kaž khwili priedy morweho Hobraka.

Zaſhne bě na nim widżecz, ſo bě ſo zylu pschemjeniſt. Jego
hewaſ polnej a cjetwnej lizy běſtce ſpadnulej a blédej, hubje
móbrej a woczi hlaſaſtej psched ſo, kaž býſtej ſchleſiſzanej byloj;
bory ſo wobroſeſtej, kaž býſtej něczebo njeſhym ſo ſiminuz
chyzloj. W zylu napohladze pscheradzje ſo wulſa njeſtostcę a
w jeho drage ſeckaj njeſorjad.

„Ach, derje, ſo džecze, knieže!“ rjeknuch na ſtanu, hdyz do jſtwy
ſastupiſt. „Ja ſebi hido myſlach, ſo tam . . .“ ale poſnawſchi, ſo
je ſo myſlit, pschitauſiſi: „Ach, ſege wy to, knieže? — hm! — dženſa
je wonka rjenje!“

„Kraſnje“, rjeknuch ja. „Pschi tym nōznym njeſeſdrje ſy ſo
czlowieſ teho ani njenadžal.“

Bur ſo wotmjeſcia; ſa khwili ſak ſ hluhola wotbyhnu a
rjeknui: „Haj, bě to žałostne njeſeſdro, a je bjes džiwa, ſo je ſo
tón . . .“ Ma dobo ſaſo wotmjeſku, pschitupi do wokna a poča
na nim hubnowac ſ ſorſtami.

„Ja ſzym runje wot Sprewje pschipschoł“, rjeknuch na to.
„Ta je khwili ſolna.“

„Sprewja?“ ſaſtrosi ſo Mlynk a wobroſi ſo ſpěchne ſe miſe.
„Ta ſa . . . ſo by ju wſak . . . !“ A hiszczę nechtio njeſroſumliſe
psched ſo běrbotajo, wobroſi ſo ſaſo do wokna.

Ja běch wjeſholy, ſo naſch pschezel do jſtwy ſastupi, a khwili
do ſwojeſe hſcijnske ſtſtviſi. Ale njemózach tam někak wutracz;
bě mi wuſlo a njemózach njeſbozowneho podawka ſ myſlow wotbycę.
Cjetnuch po taſkim ſaſo dele a wuſbzech ſe ſadnimy dufcikam na
pohrjebnischiſco. W ſenym kueze pschi ſamej muri kleszče ſtary
invalida ſ wobſtarnej ſonu, kij bě ſawěſcze Hanzyne macz.

Zyrkej bě hischeje wotewrjena, ale pobožni modlerjo běchu hžo woteschli. Swoń pak ju wostají hischeje wotewrjenu; czakasche na knjesa fararia, kž bě jemu rjez dał, so sa khwilu hischeje jónu wrózgo pschiindže. Czichosz domu Božeho mje wabjesche, hischeje jónu do njeho sastupicž. Nichtó tu njebě, jeno mloda holza, kž hlowu skiliwski a ruzi stylnuwski so modlesche. Bě to Hanka, kž Boha proshesche wo žohnowanje na nowej blužbje.

Tola zylo žama tu holza njebě. Něchto krčelov dale sa njeju stejche Jakub. Hac̄ běschtaj ſebi ſrčzaļo, so chzetaj ſo w zyrki poſledni króz widzecž, to njewém; ale wón bě wěſče pschischt, so by jej rječ, so na nju njeſabudže.

Po dolšim modlenju wrózichtaj ſo Hanka a Jakub ſ zyrki, psched durjemi runje ſeſkaſtaj duchovneho a stareho Mlynka. Mój pscheczel blyſchcęſche ſo ſ radoſczu. Saſta, položi jenu ruku burej na ramjo a ſ druhéj polasa na mlodej člowjekaj. Mlynk jemu xoumijesche a da ſo ſ woltarzej wiesz. Njebě to wjazy ſamý hordy bur, ale měrny roſkath člowjek.

Hanka stejche tu, wocži do ſemje ſkoniwski, ſac̄etwjenjena; ale Jakub ſo ſdasche, kaž by ſwoju njewestu pschecziwo zylemu ſhvětej ſalitowacž čhył. To wſchak hžo oni trjeba njebě.

"Poj jow, Hank!" rječnu Mlynk ſ tak nežnym hložom, kaž ſnadž bě čaž ſimjenja njerečzał, — poj a daj mi ruku — proſchcęje — wodaj mi, ſ čimž kym tebie ranik, a twojej macžeri a twojemu njebu nane! Šezinisch to?"

"O", rječnu holczo jeno ſ cicha, "to kym hžo dawno ſčinila, ale psche to ſebi njemožu, ſo chze mje waſh Jakub mécž . . ." Šyliſom dla njemóžesche dale rēčecž.

"Mój Jakub mějeshce prawje", wotmolwi Mlynk, "a ſdžerži ſwoje prawo a tebie ſobu". S tymi ſlowami wſa kyna ſa ruku, položi ju do Hanzyneje a proji: "Tu ju masch. Wona je twoja, mětej ſo lubo a wostańtaj pěknaj, doniz budžetaj ſimav."

Jakub pschwinu ſwoju njewestu ſ wutrobje a rječnu: "Bóh wam to ſaplacz, nano!" A mój pscheczel wupſchestrje ruzi a položi jej lubymaj na hlowu a rječnu: "Radujtaj ſo a džakujtaj ſo Bohu!"

* * *

Kaſte bě to po zyloj wžy džiwanje, hdyž bě ſo roſnjeſko, ſo budž pola Mlynkej ſwaz, a ſo budžetaj mlođaj na mlynje hospodaricž! Někotri čhyłu wjedzecž, ſo je ſo ſatperry ſobrač hischeje w tej noz̄ Mlynkej ſjewil a ſo je to hordeho bohacžka tak pschecztworek; ale starý woſak ſatſhaſe ſ hlowu, hdyž jemu to napomnich.

"Rózne ſcherjenja? — hluſoſče!" rječnu na to. "Alle jene ſcherjenje je na ſhvěte a temu ſaběhnie člowjek do tlamy, hdyž prawy pucž ſmyli, abo ſlepje: temu wotewri pucž do wutroby, hdyž něchto ſle wobenbže. Sswědomje je, myſlu ſebi, to jenice a najhroſniſche ſcherjenje. Tak myſlu ſebi ſ najmjeñſcha ja po ſwojim proſtym roſumje . . ."

Ze Serbow.

S Budyschin. Šanženu ſobotu wjecžor w ſedmič hodižnach tiflózne wohén pschipowiedaze ſafwonjenje na měſčjanſtich wěžach měſčjanow do ſtracha ſtaji. Palesche ſo pječa ſ wječora města. Hžo ſa někotre wokomiki wóhnjowe ſylkawy po pleſtrje wřeſkotachu, a njeſhmérne ſylk ludu, na wopalniſcheho khwataze, ſo na haſzach mjetwiačku. Hdyž pak ſylkawy psched město pschijedžecž, bě hžo wohén ſhaſhany. Kaž ſo wupoſafa, bě ſo ſady Rjencžez ſybarka na polu hromada běrnazeho ſela paſila. Maſkerje ſu wohén džecži ſamiscktrile, kotrež maja krute khostanje wocžatacž, jeli ſo ſo ſich mjenia naſhonia. Pschi teſle ſkladnoſci njeh je na to poſafane, ſo je wychnoſcz ſakala, hromady běrnazeho ſela abo pyra (póra) na polach paſicž.

— Šandzeny ſchtwórk wjecžor ſublet Radza ſ Hnaſhez ſ wosom ſlomij, kotrež bě w jenej wžy pola Lubija ſupi, psches město jedžesche. Na hlownej droſy bliſko gymnasija ſo ſloma na wosu ſuwacž pocža a ſo ſlonečnje dele ſ semi wali. Radza, kž bě horla na ſlomje ſedžał, ſo pschi tym wo jenu ſlipu moržnu a ſebi nohu dwózzy ſlama. Pschivolany ſefar ſranjeneho do měſčjanſkeje hojerjnje dowjescz da, hdyž bu noha hnydom ſrunana a ſawjalana.

— Létuſcha hlowna konferenza wſchitkých wucžerjow Budyskeje ſchulskeje inspekcije budž ſo 3. novembra dopołdnja 1/2 10 hodžin w sali holiczeje měſčjanſteje ſchule pod pschedkydſtwom knjesa kralowſkeho woſkryneho ſchulskeho inspektora ſchulskeho radžicžela Rabiza woſkywacž. Popołdnju wot 3 hodžin ſmje ſo w Lavez hotelu wjesczki instrumentalny konzert, kotremuž ſo wſchelake ſpěvne pschednoſci pschidadža.

— Na wžach někole agentojo wokoło czahaju, kotsiž ludžom ložy wſchelatich wulkrajnych statnych papjerow naręčecž pytaju. Tak je jedyn agent w Klukſchanskich stronach ludžom ložy turkowſkich statnych papjerow napoſwača, ſ kotrež ſebi lož ſ 5 hriwnami ſaplaſcicž dawa. Kupz dyrbí ſo na to ſwjasacž, ſo kždy měžaz tajki lož wofmje, ſ kotrež je jich wſcho hromadže 28, na čož ſo kupzej statna papjera pschepoda. Wona po tajkim ſlonečnje 140 hriwnow ſaplaſci, pschi čimž dan ſumy, ſa 28 měžazow naſdateje, hischeje pschilicžena njije. Tu ſamu turkowſku papjelu mōžesč ſo ſebi někole pola kóždeho bankieja w Budyschinje ſa 92 hriwnow ſupicž; ludžo na wžach, kotsiž ſebi ju wot agenta naręčecž dadža, ju po tajkim wo 48 hriwnow pschedroho ſaplaſca. Podobnje kaž ſ turkowſkimi, ma ſo tež ſ romunſkimi, italskimi a grichiskimi statnymi papjeraami, kotrež mjenowaný agent poſkicža. Duž džerže ſupicž ſawrienju, hdyž něchto pschiindže, kž tajke papjery ſ hladzej ſrčzniwoſczu ſupicž porucža. Kohož pjeniſy czichcę, njeh je radscho naſchim herbſklim naſutowačnjam abo krajnostaſawſkemu bankej w Budyschinje dowěri, hdyž je wěſty, ſo njebudže ſchłodowacž.

— Lětza někotre družiny běrnow dwójorost poſkuſuja. Po deſchęgu, kž je po wulcej ſuchoče w auguſcze panuš, ſu nowo-naręčené běrný ſikery puſčczaſe, ſa kotrež je ſ nowa wulka hromada běrnow naſrſta. Tajki dwójorost je ſo hžo wopſjet w ſuchoch lětach wobledzowal, ſchtož pak ſu hacž dotal jara ſ rěda widzeli, je to, ſo ſo ſtare běrnaze ſelo druhi króz ſa jene lěto ſ ſeſenjom poſkyje. Woſebje ſelo Anderſeweje běrný druhi króz ſeſeje.

— (Wuſlady na wjedro.) Wokoło 20. oktobra ſo ſylny deſchęz wocžauje.

S Bolborz. Naschego khorowateho knjesa wucžerja Domaschku budž po naſhymſkých proſdninach wot 17.—31. oktobra herbſkeje rěče mózny ſeminariſt Lubiſſeho ſeminara knjes ſuska, ſo Wujeſda ſela ſetliz rodženy, ſastupowacž. Zeli ſo ſo do teho čaſha ſtrouje knjesa Domaschki njepolepschi, ſo wot 1. novembra ſaſho pomozny wucžer knjes Beyer ſ Čerwjenych Noſliz jako vikat naſcheye ſchule a dotalny vikar w ſtakazach, knjes kandidat ſchulskeho ſastupiſtwa ſkýn, jako pomozny wucžer do Čerwjenych Noſliz wot kralowſkeho ſchulskeho inspektora knjesa ſchulskeho radžicžela Rabiza Budyskeho powoła.

V. S Boshez. Niedželu rano 1/2 5 hodžin je ſo tu kheža, tudom-nemu kheſkarzej Měrſchej ſluſchaža, kotrež běſche njewobydleno, wot-paſila. Jejny wobkedyz bě ſebi lětza w nalečzu khežu w ſuchoſtwe ſupicž ſupicž a ju wuporjedzivſchi, do njeh ſacžahnul. Džel drafthy a nadoby, kotrež bě w starym ſe ſlomu krytu twarjenju wofaka, je ſo ſ plomjenjem ſanicžil. Wohen ſe wot ſlonečne ſe ſu ſloženjy. Preňa ſyława, kž na pomoz pschijedže, bě ſaſončanſka.

Se ſtróže pola Huczym. Poňdželu 1/4 10 hodžin ſ bróžne tudomneho ſiwoſeſerja ſenta woheň wubry, kž ſo tež na wumjen ſupchestrje a wobej twarjeni do procha a popjela pschewobroči. Žyke domkowane žně, jene ſwino a někotre ſu ſu ſu ſpalite. Bróžen bě ſe ſlomu kryta, duž ſo woheň rucje roſſchérjeſche. ſentia nima nicž ſawěſcenzene. Kac̄ je woheň naſtaſ, njeh ſnate.

S ſamjeneje pola ſtakaz. Poňdželu wjecžor wokoło 1/2 10 hodžin ſ bróžne ſubla, ſwudownej Nowakowej ſluſchažezho, plomjo wupraſnu. Bróžen, kotrež bě ſe ſlomu kryta a w kotrež bě wſchon jecžmjen, woz ſe ſupicž ſupicž dweju Nowakow ſublow khowany, ſo do čiſta do procha a popjela pschewobroči.

S Wotrowa. Vjatki 7. oktobra wjecžor doſtachmy wažny wopt. Pschiindže wychſchi inspektor knjes Geilenberg ſ nam, ſo by naſchu naſutowačnju pscheladžat. Wón běſche pschewodžany wot druheho knjesa inspektora, kž ſo ma mlokačnje pscheladžacž, kotrež mějeshce po tajkim ſa naſh mjenje wažnoſče. Pscheczelnoſcz wobeju knjefow kym měl ſkladnoſcz doſpolne ſpoſinacž, dokež běſtaj pola naſh psches nōz, a kym ſeju na ſelesnižu pschewodžat; tak ſo kym wjele hodžinow ſ nimaj ſo roſmołwječ móhł, a to niz jenož wo poſkladniſach, ale tež wo konſumje a wo mlokačniſtwe. Dawaſchtaj na wſchě praschenja radlubje roſprawu; ſeju horze pschecžo jenož bě, ſo bychu ſo naſutowačnje a mlokačnje bōle "Neuwiedſkemu generalnemu ſeſenjſtu" pschisamke. Potom by ſo mijenujz hodižilo, ſa ſakſte kraleſtwo "reviſionſki ſwiaſt" tworicž, ſ čimž bychmy — kaž ſo ſamo roſumi — wjele dobyli. — Reviſija naſcheye poſkladniſy wupokafa:

doſhodow 16,502 hriwnow 18 np.,
wubawów 16,405 = 38 =

ſbytka

96 hriwnow 80 np.,

wot kotrehoż pak hiszczęce mamy něshto na hnojach stejo; tak so polkadrniča jenož 4 hrivny 34 np. wupokasa. — Wot nasz jedzeschtaj revisoraj do Pośnańskieje a Bramborskieje provinzy. J. Ręsak.

S Rychnawka. Lětuschi nosyński hermanek njebudže ſo tu 24. oktobra, ale hakte 7. novembra wothywacż.

S Kielowa. Sgredu tñdzenja je ſo tu brójen, pschi Nowowęsečanskim pucžu ležaza, wotpališa. Wsché domkhowane žně ſu ſo ſanicile.

S Mužakowa. 17. oktobra budża tu hermanek a konjaze wiki, teho runja budża 17. a 18. oktobra w Kalawje a 19. oktobra w Wojerezach hermanek a konjaze wiki.

S Sabroda. Ludomny wucżet, knjes Ungar, je wón dano 25 lětny jubilej ſwojeje wucżetſkeje dželawoscze w naszej ſchuli ſwojeſcili. Gmejnski pschedstejicžet jubilarej drohotny regulator, tobakowu trubku a pschedeſtejnikowe ſtejado pschedepoda, pschi c̄imž hamtmann Koblík ſbožopschejazu rēcz džerjeſche. — Ssyn nascheho knjefa wucžerja, knjes Pawoł Ungar, kotrž je w Wrótsławju theolegiju ſtudował, je 11. oktobra ſwoje kandidatne pruhowanje kwalobnje wobſtał.

S Soslepeho. Wjeſzeli džen bě ſanidženu pořidželu ſa naschn woſhadu ſahwital. Na nim nasch wulzy požadny nowy duchowny, knjes Handrik, k nam pschičeze. Žemu k c̄esceſti běchu ſlepjanske holzy c̄ezne wrota psched farinhym dverom a jene druhe psched faru natwarile. Zyrkwinia rada a minosy woſhadni nowemu knjefi duchownemu napschečio džehu a jeho na jara wutrobne waschnie witachu. Tak je někto Bohu džakowanou kónz duchownej nusy. Njech je duchowna dželawoscž knjefa Handrika w naszej woſhadze ſo Božim ſohnowanjom pschedewodžena.

Dary ſa natwarzjenje herbsleho domu.

Dale daricu: ſaraf Lautzel w Lipoj 1 hr., kanonik präſes Eusebianski w Prash 10 hr., pschedeluz Domaria w Chrósczizach 3 hr., Jakub Jurk w Chrósczizach 1 hr., ſaraf Turef w Meroziach 5 hr. 10 np., ſhyt ſe ſtipendija 20 hr.

S džakom ſwituje

M. Mierwa, polkadrnik M. S.

Priopk.

* Konſervativne towarzſtvo w Wulkim Hojnje je 8. oktobra w ſwojim poředzenju wobſamko, ſwobodnemu knjefi Friesnej, ſapohlanzej na khejorſtwowym hejmje, ſežehowaze piſmo pschedepodač: „Konſervativne towarzſtvo ſa město Wulk Hojn a jeho hamtski wokrjeſ wuprají ſo kruče pschedzivo dalischemu pschediporjenju němſkeho wójska a proſy Waschu dostojoſcž, ſo byſcze w khejorſtowym hejmje pschedzivo namjetowanemu pschediporjenju wutupowacž c̄zylí. Dyrbjalá ſo pak ſejmowa wjetſchina ſa powjetſchenje němſkeho wójska kloſhovacž, dha proſyym Waschu dostojoſcž, ſo c̄zylí ſe wſchei možu ſa tym ſtač, ſo by ſo powjetſchenje dawlow, k temu trébnych, woſebje na bursu pořožko.“

* Galožny njeſtuk ſu w Lipſtu ſbožownje ſadžewali. Šanidženj tydzenj ſo na hlownym poſeſe wopjet pjenjeſne liſty k wunoſchenju wotedacž, kotrž abreſa a deklarazija ſo poſdžiſho jako wumyſlena wupokasa. K temu hischeze druhe wobſtejnoscze pschedzehu, kotrž ſutanje ſhudzichu, ſo ma njeſnaty wotpoſklat myſle, pjenjeſneho liſtynoſcherja wurubieč a ſkónzowacž. Poſta a kriminalna polizia wſchu prozu naſožiſtej, ſtraſhneho čłowjeka wuſlēdzicž. Piatk wjeſzor ſo poradži, jeho lapnuć, hdyž c̄zysche runje ſaſo pjenjeſny liſt, wo ketrymž, ſo roſumi, žanyh pjenjes njebe, na poſeſe wotedacž. Njelekaſnik ſo jako pschedeluz Theodor Arthur ſ Wyſſel, 1. januara 1873 w Draždjanach narodženy, wupokasa. Dalsze kłedzenja jeho czertowſke wotpoſhady na ſhwone pschedeſtejchu. S Wyſſel bě ſebi wotmyſlik, jeneho pjenjeſneho liſtynoſcherja ſkónzowacž a wurubieč. Wón bě teho dla někotre wobydlenja, k ſwojim ſaměram ſo hodžaze, wetnaſał, ſebi měch, powjaſowe woko, wotru ſekeru a zuſu brodu kupil a do jeneho wobydlenja wulti ſeker bonjeſcž dał, ſo by w nim c̄elo ſwojego wopora ſhował. Tsi kročž ſu ſemu pschedzivne wobſtejnoscze na wulke ſbože wuſjedzenje jeho wotpoſhada pschedeſtej. ſsobotu rano bě ſebi wón nowy mordatſki nadpad wotmyſlik, kotrž ſo jenož ſ tym ſadžewa, ſo ſkóſtnika ſ c̄aſhom ſajachu. S Wyſſel je ſo psched ſtatnym ſečznikom wuſnał, ſo je jeneho pjenjeſneho liſtynoſcherja ſkónzowacž c̄zylí, ſo by ſemu pjenjeſy rubil.

* Židowskeho bankiera Hugo Löwya w Barlinje ſu dla bankrota, ſebanſtwa a pschedeſtejwienja k ſaſtrwu na 2 lěze 6 měhazow a k pjenjeſnej pokucze, 2576 hrivnow wucžinjazej, ſahudzili.

* S Niegiersdorſa w Hernej Schlesynskiej piſaja: ſsobotu 1. oktobra ſublet Hoheſel na ſwojim polu dželaſche. Na dobo blyſt ſ njebejſ ſjedze, kotrž jeho ſarasy. Tón ſamy džen buſhn w knjezej

holi w Wulkih Petrowicach dwa konjeſ ſ klyſkom ſarženaj. Bohonč ſu poſluſheny.

* Se 106 němſkich diſtanſnych jeharjow je 76 k wotyknjenemu ſonjeſ ſchischo a 17 ſ nich je myta, wſho hromadze 26,000 hr. wucžinjaze, deſtał. S 92 awſtrisko-wuherickich jeharjew, kotsi ſu ſ Wina wujehali, je 69 Barlin dozpiło. 25 ſ nich myta, 58,000 hr. wucžinjaze, doſtaču. Najwjetſche pjenjeſne myta, 20,000 hrivnow, a c̄ezne myta němſkeho khejora, khejorowa ſlěbrowa buſta, je ſo awſtriskemu huſarſtemu lieutenantej hrabi Starhembergej pschediposnač. Wón bě ſ Wina do Barlina 71 hodžin 34 mjenſchinow jehal. Oruhe pjenjeſne myta, 10,000 hrivnow, a c̄ezne myta awſtriskeho khejora, ſlěbrowu ſtatuetu, awſtriskeho huſara na konju jehožeho pschedstaſazju, je pruſki ſeraſterſki lieutenant ſ Reichenſtein doſtał. Wón bě 73 hodž. 6 mjenſchinow po pucžu był. Tſeče pjenjeſne myta, 6000 hr., ſu awſtriskemu huſarſtemu lieutenantej Mikloſchej pschediposnač. Wón bě ſ awſtriskich offiſizerow přeni do Barlina pschedischo a 74 hodžin 24 mjenſchinow c̄aſha trjebał. Schwoře myta, 4500 hr., je awſtriski lieutenant Franz Höfer, piate myta, 3500 hr., awſtriski lieutenant Čawoſy doſtał. W Barlinje je ſo w nowym khejorowym hrodze poſla Poſtadama awſtriskim offiſizeram k c̄esceſti ſwjetdejſka hoſcina wuhotowala. Pschi njej khejor awſtriskich offiſizerow jako ſwojich hoſczi witasche a praji, ſo je ſ wulkim ſajimanjom na pschedmo jehanje němſkich a awſtriskich offiſizerow wobſedzbowala. Njebole jeho wjeſzeli, ſo je jako dobyčec ſ tutem měrniweho na pschedmo běženja ſaſtuje ſtareho ſemjanſkeho rodu wuſhoh, hrabja Starhemberg, kotrehož předomnikej ma ſo město Win ſa ſwoje wuſhwobodzenje w turkowſej wójnje džakowacž. Na kónzu khejor ſwoje wjeſzeli nad tym ſjewi, ſo je ſo awſtriski němſke vojetſke pschedzelſto ſ tuthm wulkotnym pschedewacžom wobſkručilo a pschede wuprají, ſo bychu awſtriski towatschojoſenož rjane wopomnjenja ſ němſkeho hlowneho města do ſwojich demowinſkich garniſonow ſobu wſali. Hlownemu dobyčerjer, hrabi Starhembergej a hischeze dwemaj druhiſmaj awſtriskim offiſizeromaj je khejor rjad c̄erwjeneho woryela ſpožejit. — Poſlední awſtriski diſtanſny jehodny piatk pschedipolju k wotyknjenemu ſonjeſ w Barlinje pschedipolju. Schwarmy awſtriski offiſizer ſo nje-hneſwasche, ſo jeho město kolegia mytowazych ſudníkow jenož jedyn droguar wocžakowasche, kiz c̄zysche ſemu konja wotewſacž. Wjeſzeli offiſizer dragunarja ſ drožku domoſ ſoſla a ſam do hoſcenza jehaſche, po pucžu na prawigu a lewizu pschedzelinje ſiwaſo a ſe ſwojej čaſku machajo. Tež, ſo bě wón poſledni, jeho njebolesche. W najwjeſzelschej myſliczzy wón bliſko ſtejazym ludžom praji: „Ssyn drje poſledni, tolo to nicžo njevalži; wjeſzeli wſchaf ſo, ſo ſym hischeze dojeſchal. Poſladaſce na mojeho konja, ſak jaſnej a c̄erwjeni ſtej jeho wocži, a kajki ma hewak dobrý napohlad. Wón pak je tež w poſledniej nožy derje žrač, a ja — ſym pschedpal.“ — Nunje kaž awſtriskich offiſizerow w Barlinje, tak ſu němſkich w Winje c̄esceſili. Tež jim ſo k c̄esceſti ſwjetdejſke hoſcini wuhotowacž. Khejor je jich w ambijenzy pschedipal a wſch khejor jich pschedipolja w Winje ſe ſwojeje privateje ſchatule ſaplaczil. Pruſki prynz Leopold, ketryž bě ſebi na diſtanſnym jehanju ſoleno ſranik, je někotre dny wo ſtwe wotpočhovacž dyrbjal. — Šanidženj ſchwoře ſu ſo němſzy a awſtriszzy offiſizerojo, kotsi ſu ſo pschi diſtanſnym jehanju wobſdžili, po pschedproſchenju krala Alberta w Draždjanach w kralowſkim hrodze k ſwjetdejſkej hoſcini ſechli.

* Njebohlaſniwe ſhowanje ſchwabliček ſe tele dny w Petersdorſje wina na ſahubjenju jeneho čłowjeka ſiwiſenja bylo. Bjeſtym ſo tamniſchaj Schröterez mandželskaj na polu dželaſtaj, pječlētny syn ſe ſchwabličku ſoſla ſapali, a pschi tym je ſo mjeniſchi bratr ſaduſyl.

* S Bromberga piſaja wo pěknej podawisnje ſ dwemaj wojetſkimaj konjomaj. W lěze 1884 pôžta kralowſki wuſhoh hajnik ſ Lindenbuſha hajnika T. w W. do Bromberga, ſo by jemu tam na termiji dweju wojetſkeju konjow kupil. Na konje ſo derje wuſtejo wubra ſebi tón bory ſtwe dobreju konjow a kupi jej u ſa pschedipolju placzilnu. Hnydom ſo ſ nimaj na pucž poda a bě psched wjeſzorom domaſ. Hdyž bě ſe ſebi wuſhoh hajnik tej ſložeczi doſce ſobhlaſ, ſej u do woſa ſapſchahueč da, ſo by ſ nimaj na bliſte hajniſtwo dojeſchal. S hajnikom ſyže ſo na wós a hi! ſawola, ale žadny dragunar žaneho poſtronka njeſaczeze; tež dobre ſłowa nicžo njeponhacžu. Duž hajnik kaž ſwěza runje w woſu ſtanu (wón bě hischeze, ſtož bě nehdý był, wot stopy hacž do wjetſchka hlowy zlyký Raumburgski wuſhoh jeget) a komandérwacze ſ hložom, dalolo psches hona hacž k wuſhohmu hajniſtu hrimazym, kotrž by po wuprajenju pschedipolju ſamo ſchwadronſkemu ſchefi c̄esca

czinił: „Ganze Eskadron! Marsch, Marsch!” Skoczęci! zo hnydom do postronów walijskiej, czehnieskiej spodziwne derje a běshtej hnydom wuwuzczenie czaharjej. A jako tajkej hiszczęce dżenja swoju klužbu klužru czinitę.

* Sktož bo w żeleśniczym wosu wjesu, njech Boże dla s wotewrjenym woknom hlowu won njetyka. W Potsdamie je sańdzeny tydzeń młody człowiek wołslepil, kiz je bo w czahu s woknom won klužl. Na dompużu klužu njezabu widzenie shubi, tak so dyrbjachu jeho hnydom do woczeńe hojetnie dowjescz, hdzej lekar praji, so je wobżarujomny człowiek s tym wołslepil, so je bo s woknom won klužl a hebi s tym wociž nasymnił.

* 3. oktobra rano w jenym hacze pola Kleindembacha żonu dželaczerja Brendela s jeje dwemaj džesčomaj, 1 a 7 lét starymaj, morwu namakaču. Šda bo, so je domjaza pschekora s pschiczymu žadławeho skutka byla.

* Wulku puſornicę a wjele miersania je w Szpandawie jedyn krawežiń nacžinil. Krawez mischt bě bo a swoju s wožmich hlowow wobſtejazu kwojbu dotal se swojej jehlu s česczę i s leſczę žiwl. Taſteho doſholētneho sprózniweho žiwenja bo nabýwchi, čiſnu won jehlu a prazu do kuta a powiedaske klužemu, kiz klužske to klužske, so je njemandelski syn jeneho hrabje, kotrehož tež s mienom mienowaſche. „Pozledni bě psched krótkim čaſom ſemrel, a mi klužemu krawez, swojemu synej”, džesche won, „je won zyłe swoje ſamōženje wotkaſl, a teho njeje mało, něhdze tak a tak wile ſtom tħażi hriwnow.” Won móžeshe tón zyły namrēk tak k wérje čiſnič, so nichto na nim njedwelowasche. Dóryh jeho wſchelazy ludžo wopytowac počazhu, kotsiž jeho pschedelſtwo pytaču; běchu to khezerjo a twarž, hypothekow a twarſich pjenies potrebni, a wſchelazy drušy ludžo. A wſchitkim won lubieshe, jich požadanie s dobrymi wuměnjenjemi dopjelnicž. A pjenies požadliwi hebi nimo hicž njedachu, bohateho namrēwa na swoje wujedy ſobu brac̄ a wſchudžom wſhu worcisznu ſa njeho ſaplačiž; pschedož jeho herbstwo hiszczęce wupłaczene njebe, a wbohi krawz hiszczęce pjenies doſez njemęſeſe, so by, kaž ſo ſa bohateho ſaleži, žiwy bycž a wufupowacž móhl. Tež ſ teje wufloſe ſemu jeho nowi pschedelſlo wupomhaču. Jedyn ſemu 700, druhi 500 atd. hriwnow požęi. Wſchitz džemějachu wot njeho te pschilubjenie čorne na bělém, ſo 80,000 hriwnow, 50,000 hriwnow, 40,000 hriwnow atd. doſtanu, tak rucze hacž ſo ſemu jeho namrēk wupłaczji. Wucžinjene ſamo bě, tak wjele pokutu ma tón ſaplačiž, kiz swoje pschilubjenie njedzerži. Mies tym bě wjele česčenym poſdatnym herba wſchednje žiwy w kraſnym wjeſelu Minjenu pónđzelu dyrbjachu ſo w Barlinie te hypotheki a twarske pjenies wupłaczicž. Čiſjodý pjenies hluđnych kluži, ſ kotrejž běshtej jedyn hiszczęce to ſame ranje naſhemu kraweži tóſiſto pjenies požęi, jedzesche do Barlina, ſo bych ſo na radžinej pinž ſefeli, hdzej klužske bohaty herba ſe swojim ſamōženjom na nich čakacž. Ale čakacž dyrbjachu woni. Tich bohacž ſo ſim wjazy widżecž dał njeje. Žyła węz wo tym „namrēzu” bě ho ſa wumyſlenia. Sa nož wokoło wodzeni pjenies pytařo dyrbjachu ſo swojeje lohkomeriwoſeſe dla wot wſchelich ſnatych wukmiecž dacž. Hacž ta naležnoſć ſhoto dalishe ſa ſobu poczehnje, ma ſo wocžačiž.

* W kralowſkim lěſu pola Klobžy na dróſy mjes Klobžu a Schwiesowu ſtaj njedawno dwaj mužei jeneho wandrowiſkeho, i kótrym ſtaj puſcowaloi, ſlonzowaloi. Wonaj ſtaj jeho, kaž je ſudniſtwo ſpólnalo, i ſamjenemi pothuſchiſlo, i bórnižu ſadajilo, a potom, ſo by ſo ſdalo, ſo je hebi ſam žiwenje waſl, na ſchom wobwěſnuſlo. Wiazore hriwny pjenies, čaſnik ſ rječaſom a najſkerje tež jeho wopikmo ſtaj ſemu ſranuloj. Skto ſlonzowany je, hiszczęce ſnate njeje. Na jeho ſpódnich kholowach ſtaj piſmikaj E. K. wuſchitaj.

* Kajke horjo može čitanje klužow, kiz rubježniſke žiwenje a ſakhadženje wopikuje, w młodych hlowach ſaložiž, wo tym podawisna klužecž, wo kotrejž ſo tu klužili w měſce Röſſelu wjele ręči. Tam bě ſo rubježne paſmo, ſe ſchecziſch ſchulſkih hólzow wobſtawaze, ſaložilo, a hdzej běchu ſo wſchitz ſ „pschibahu” ſwiaſali, ſobotu rano ſ kruym naſtajenjom na to džehu, město Röſſel na tijoch róžlach ſapalič. Řena ſaložena hródž ſo do čiſta ſpalſi. Na ſaloženym woher w haptiſkym ſadnič tvarjenjach a pola jeneho pschedupza ſo ludžo w prawym čaſu dohlaſaču a jón podduſyču. Tež jene tvarjenje na Mlynskej dróſy, wot młodych rubježnikow ſapalene, ſu ſdzeržane. Poſdzisko ſo wupolaſa, ſo běchu czi njedozinko na to pschibahali, ſo chzedža zyłe město do popjela pschedewročiž. Pschibahazemu bě wjednič reboſver k wutrobje ſtají a jemu, jeli ſo pschibahu ſlama abo jich pschedewſacze pschedadži, ſe ſmjerču. hroſyl.

Dweju ſ tých paſholow ſu ſajeli. Wobaj ſa poſlednej dwě njedželi domoj pschediſtoj njebeſhtaj, a běshtaj hižo prijen w korschenje jeneho reſnika wobſtraničo a rubjeniſtwo mjes ſobu dželitoj.

* Šmoje naſhonenja jedyn ſtarſhi knjaz, ſtañnik w jenej wky pola Beuthena w Schlesyňſkej, takle powjeda. Lubgo ſ džela žaneho roſhuda wo tym nimaja, k čemu ſtañnik ſaſtojnſtwu ſu. Pschindže na pschikkad w kluženjekim čahu nawoženja ſ njewjefu a ſe ſwědkami ſe mni, ſo bych ſwoj ſtuk wukonjal. Zyrkwinke werowanje je ſlasane a ma ſo hnydom po ſtañnikowym ſtacž. Ža ſo nawoženju pracham, hacž chze hebi pschitomnu N. N. ſa ſwoju mandželsku deſacž. Won mi hnydom ſ wótrym „haj” wotmolwi. Něk mějeſeſe njewjesta na te ſame prachenje wotmolwicž. Ta ręknū: „Wſacž drje bych hebi jeho chyžla, ale won dyrbí ſo mi ſawroczič, ſo žaneho palenza piež njebudž”. Na to jej praju: „Luba njewjesta, washe wuměnjenje je drje jara klužobne a je čiſce ſ prawje, ſo hebi wot nawoženje ſlubicž dacž, ſo palenza wotſtacž, tola pał nawoženju k temu nuſowacž njemogu; pschediſwo temu pał nicžo nimam, ſo wam nawoženja pschede mnu ſlubi, ſo palenza wotſtacž. Ženog pschibahu ſemu žanu wotewacž njemogu.” Mjes tym nawoženja ſe ſwojej towarſtſku ręči: „Njebeduž klužpa, ja dž piež njebudu! Praj jenož „haj”!” Duž njewjesta ręknū: „Njeħaſħiſli ſo mi ſawroczič dha tež eže njerobžu!” — Għiſkne wofomli. Won ſo njeħha ſawroczič, wona bjes pschibah niž „haj” prajicž. Skočnje wona tej wohibze kónz ſeſini. Wenz hebi ſ hlow torhnuwſti a jón na ſemju čižiñuwschi wona wotendje, nawoženju a ſwědkow pschedekapjenykh ſtejo wotſtawu. Pschiżi zygle čiſjodý podarmo na njeju čaſaku. Šwerowanja nicžo njebu. Kwaž pał ſu ſwjeċiſli. K čemu dha by hewal wſho pschedotowane bylo?

* Na pionerſkim ſwucžowanishežu w Magdeburgu je ſobotu jena mina pschede ſahe wubučla, pschi ežim ſu ſo pieczę pionerojo cęzko ſranili. Jedyn ſ nich je hižo na swoje ranj wumrjet.

* Għubużiż wętr, zyllon ręčaž, je 7. oktobra franzowſku krajinu Schampangu cęzko domapħtal. Město Schalons je klužne roſychnowane; w někotrych haſħuż ſana kluža njewobſtobjena wotſtala njeje. Schesch tvarjenjow je njewobħolomnych ſeſinjenykh. Telegrafiski żerġe ſu ſpwalane. Wjele ludži je ſranjenykh. W měſce ſtimmu je l-kluža a nuſa hiszczęce wjetſcha. W delnim měſce ſu wſħe kluže naſažene. W wokoloſci je wſchitko ſ wětrom kaž poſħeſenje. Mnoge buriſte dwory a wětrniki ſu wotkrente abo čiſce podtorhane. W Grezanskej runinje ſu żnē čiſce ſanċiżjene. Dolina ręki Rhowny je runje tak ſ wětrem demapħtana byla. Pola Koka-maure je woda ſwoje wſħedne ſtejnispħe na jene dobo wo 5 metrow pschedročiſli. Runinje Pont-St.-Esprit doſpolne powodženje hroſy.

* Bur Hladyla, kotrehož běchu pschedižni w Pschedemblu (w Galiziſkej) dla ſakvoženja wóħnja k 12 lětnemu ċegelemu ſaſtu wotžubžili, wot kotrehož bě poļožu wotžedža, je, dokež je ſo jeho njewina někto wukopala, 1000 ſħeffnaker jako ſarunanje doſtal.

* W Triebuſku pola Bojanowa ſu 4. oktobra ſlužobnu holzu do jaſtwa ſadžili, kiz je džesču, kotrež je pěſtoniła, ſi jédom ſawda, ſo moħla ſe ſlužby.

* W hluđnym wuhetſkim měſce Budapeſče je kholera straſčnykh roſmérów nabyła. Schule ſu ſo ſawriele a kermiſche wotbwywacž, je ſo ſakafalo. Korčmny dyrbja ſo wječor w 9 hodž. ſawrież. Ssobotu popoldnu ſo něhdze 1000 ludži ſbega, kotsiž ſo temu ſpjecžowachu, ſo bych ſo braſta a ſħat, i kholerinhmi naſaſami nadtylkjene, ſpalſi. Wyſħnosež je wofjewila, ſo ſa ſpalene wěži ſarunanje ſaplači. Hacž dotal je wſho hromadže něhdze 200 člōwiekow na kholera ſħorhiſto a něhdze 90 wumrjelo. W drugim najwjetſkim wuhetſkim měſce Szegedinje je teho runja kholera wudixi. Tež w Galiziſkej hiszczęce kholera hažla njeje; pschedo ſ nowam ludžo na nju ſħorja n wumru.

* Kanadiski kommižar ſa mlakaſtvo, Robertson, je hoborski tvarožki natwaricž dał, kajkehož hiszczęce ſwiet widżel njeje. Tón tvarožki dyrbí ſo w kanadiskim wotdželu Chilagowſteje wuſtajenzy ſobu wutajcič. Won waži 22,000 puntow a 10,000 kruwor w 3 dny doħlo zygle ſwoje dejvo k njemu ūfalo. Twarožkowa dobrota dyrbí pał tež čiſcie wubjerna bycž. Po wutajciżnym wobſamlijenju ġħedža jón do Jendželskeje poħlač.

* Na knjelijm dworje w Ħebdorſje pola Teutſchenhala je jaſe jene lubkastwo ſrudny kónz waſlo. Tam ſluža ſu kluža ſu kholera ſu koldra lěta ſ wotročkom Panuſhom, 29 lětnym hólzom, džeržała. Psched kótkim čaſom pał ſo jeho ſħalowacž poča a njehashe

niczo wjazy wo nim wjedzecz. S tym pak jejny luby spokojom njebejsche, a dokelz wospjetne pschiblizowanja zaneho wuspêcha njemajchu, won se zarliwoscju czwilowany wobsmalku, so na tej holzy wjedzicz. 5. oktobra wjeczor w 8 hodzinach stupi won l nej do kuchyne, sbehnu, skowa njeprajiwski, revolver a tseli schyri ras do njeje, vjatky krócz pak sam do sbehje. Holzy bêchu kultki do hlowy a do schije schle, tak so so s krewju polata do hromady hypnu. Jejny mordak bê tez l semi padnul, bêsche pak, kaj tez wona, hisczeze zjwy. Kultka bê jemu psches czolo do hlowy skla a jeho zmieritne sranila. Holzyne wobschodzienna pak su loszhe. Wobaj staj do kliniki bowiesienaj.

* Dynamitowy nadpad je so pscheszivo hewjerstemu invalidei Brinkmannie w Schneu pola Dortmundu skuczil. Dynamitowu patronu bêchu wonka na wokno położili; rosbud bê zalożny. Wokna, durje a nadoba buchu rosbite. Brinkmann sam so czeklo na hlowie a na rukomaj sranii. Schyrioch hewjerom, na kotrych tukaja, so su njeskutk wobleschli, su sajeli; jeneho s nich je rosnemdrjeny lud tak pscheszil, so su jeho do hojernje doniesz dyrbjeli.

* (Bêdowanje s rubiežnikom.) Załostny podawal je so na dworze Lichow pola Gutenberga, kotryz hrabinu Chotel sklusza, stał. Wo pôkozy dzelaczer, kij na tym dworze skuzi, s imenom Fanda, nadpadnu haru wublyshcha. S koza stanuwski won na dwór stupi a widzesche tñich mužow s woknom s pištanym wulešcz. Hdyž chyzsche jeneho popadnucz, saje jemu kulta s tselby do wutrobna. Wjes tym bê druhî dzelaczer pschibezal, kij so do jeneho s tych nutslamarjow da (drughaj dwaj bêchtaj mjes tym czeknułoj). Won jeneho na semju cziknu. Alle tez do njego so tseli, tak so so dale s rubiežnikom bêdzicz njemôdzesche. Nekt wali so Fandowa žona na teho njeckazni, wutorhnu jemu bron s rukow a satraschnie bêdowanje mjes nimaj nasta. Wjes tym pschibezachu nökotri wjeznenjo na pomoz, kofiz rubiežnika pschemozu. Njebudzishe-li jeho dworski najeńk s jich rukow wumohł, bychu jeho hnydom fabili. Zandarmeriji pschepodat rybjeznik nohzhysche ani swojego imena ani imena swojich pomoznikow sjemicz. Skončznie jeho Czaßlowskemu wokrjeznemu žudnistwu pschepodachu, hdzej w nim snateho straschnego nutslamarja a rybjeznika Beneschovskiego spôsnaču, kotrehoz bêchu halle niedawno w Prahy s jaſtwa pscheczili.

* Na pôscole w Liberzach (Reichenbergu) w Czezech bêchtaj so 20. septembra dwaj pjenieznaj listaj, 25,000 schéznakow wopschijazaj, shubiloj. Pschipadne staj so wonaj tele dny sajso namakaloj. Swoju sahrobu pscherhwažo jedyn wobylter Josefsteje drogi wobaj listaj njewobleschobzenaj se syglami a napisziami wury. Won swoju namakanu hnydom žudnistwu wosjewi. Sahroda ja wobyljenjom pôsilekho fastojnika Köhlera leži, kotrehoz su sajeli, na njeho tukajo, so je listaj kranul. Köhler pak wosku winu prejescze; duž chzchju jeho njeobesazych dopokasmow dla s jaſtwa pscheczili.

* W Lütichu w Hollandskej je so briedu nêcto s njeblusanej njehanibcziwoſcju do pôstskeho wosa dobył a s njeho 150,000 frankow kranul. Paduch, wot polizistow so pscheszehaz, rubjenstwo pricž cziknu. Won je jedyn Némz, kij je zebi pola Lüticha jene kublo wotnajal.

* (Kóžda kulta njetrjechi.) Pschiblomo, so kóžda kulta njetrjechi, s wéstoscju hacj nanajrjensho wo jendzelskich magazinskich tselbach jendzelskeho wójska placzi. Pôndzelu minjeneho tydzenja so pola Bisleya njebaloko Londona swuczowanje prénjeje brigady peschkom wotmę. S 5924 wusfelenych kulkow bê jenož 517 trjehilo. Maſiniske kanony mjejachu hisczeze wjele hórschi wupad. S 300 kulow jenož jena trjehi. Ssamo pschi dotselenju nasbaczny njeprscheczel jenož 10 prozentow dosta.

* Mjes tym, so pola naši létza wulka žuchota knježesche, pišaja s Vergena w Norwegskej: Nashe mesto je naisskerje najdeszczowishe w žewjerje (w połnóznych stronach); so so tu tsi a schyri njezelle pospogi deshczujuje, njeje niczo porêdko. W létužcej našymje pak deshcz je wschón dotalny pschewaji, żadny czlowiek so na taiske deshczowanje, kajez many létza, dopomnicz njemôže. Hacj do 23. septembra je bižo 7 njezel doho bjes pscheczca dzen wote dnja deshczowala a hisczeze w 8. tydzenju zaneho kónza njeje. Wetr je se wjehich stronom duž, deshcz pak stajne tónkamy wosta.

* Czjroda rubježnikow, kotraž je bižo wospjet w sjenoczenych amerikanskich statach železniške czjahi nadpadowała a wurubila, wondano w Coffeivilli w Kanasa dwaj pjenieznaj bankaj nadpadze. Bjes rubježnikami a wobylteremi horez bêdzenje naſta, pschi czimz s poſlednischich pœzho živjenje shubichu. Rubježniz dyrbjachu skončzne zosacz, schyrioch morwych a wjetšchu liczbu sranjenych na bitwischemu wostajiwsczy.

(Byrlwinste powjescze hladaj w pschilosy.)

Žesdný plan železnirow wot 1. oktobra 1892.

4. wosowa klasa njezelle a na saſkich žwiatych dñach wupada.

S Shorjelza do Dražđan.

Wosowa klasa	2. 8.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
S Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rybchacha	11,48	—	—	5,6	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,36	2,13	—	5,27	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina	1,25	2,36	4,0	6,1	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Biskopiz	—	—	4,30	6,37	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
Arnsdorfa	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15	—
Radeberga	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	—	6,44	9,24	10,30
Do Dražđan	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

S Dražđan do Shorjelza.

Wosowa klasa	2. 8.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđan	—	6,11	9,0	10,25	12,25	3,20	5,10	7,2	9,7	11,40	12,52
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,45	12,27	—
Biskopiz	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,11	12,53	—
Budyschina	5,12	7,57	10,43	11,31	1,59	4,55	6,53	8,50	10,44	1,22	2,1
Lubija	6,34	8,39	11,25	11,56	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rybchacha	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,21	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klasa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	—	—	—	—	5,10	7,36	10,43	1,17*
Dježnitez	—	—	—	—	5,20	7,51	10,53	1,30*
Budestez	—	—	—	—	5,28	8,4	11,1	1,40*
Roswodez	—	—	—	—	5,34	8,11	11,7	—
Do Wjeleczina	—	—	—	—	5,43	8,22	11,16	—

* Žesdzi jenož njezelle, briedu a žwiate dñy w oktobru.

S Wjeleczina do Budyschyna.

Wosowa klasa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	
S Wjeleczina	—	—	—	—	6,0	8,45	11,40	—
Roswodez	—	—	—	—	6,11	8,53	11,48	—
Budestez	—	—	—	—	6,21	8,59	11,54	12,40*
Dježnitez	—	—	—	—	6,32	9,7	12,2	12,50*
Do Budyschyna	—	—	—	—	6,43	9,15	12,10	1,2*

* Žesdzi jenož njezelle, briedu a žwiate dñy w oktobru.

S Budyschyna do Rakez.

S Budyschyna	6,49	10,45	3,56	8,55	6,20	11,10	1,40*	5,15	9,20
Gidowa	7,0	10,56	4,7	9,6	6,32	11,22	1,52*	5,27	9,51
Maleho Bjelkowa	7,8	11,15	4,18	9,14	6,36	11,28	1,56*	5,32	9,55
Radworja	7,20	11,19	4,33	9,26	6,47	11,37	2,4*	5,43	10,1
Kažowa	7,27	11,29	4,40	9,33	6,54	11,44	2,11*	5,50	—
Niehwacziela	7,37	11,40	4,52	9,43	7,0	11,50	2,17*	5,56	—
Do Rakez	7,53	11,56	5,8	9,59	—	—	—	—	—

S Budyschyna do Rakez.

S Budestez	—	—	—	—	6,20	11,10	1,40*	5,15	9,39
Wbohowa	—	—	—	—	6,32	11,22	1,52*	5,27	9,51
Lebliz	—	—	—	—	6,36	11,28	1,56*	5,32	9,55
Kumwalda	—	—	—	—	6,47	11,37	2,4*	5,43	10,1
Ssiedzneho Kumwalda	—	—	—	—	6,54	11,44	2,11*	5,50	—
Do Hornjego Kumwalda	—	—	—	—	7,0	11,50	2,17*	5,56	—

* Žesdzi jenož njezelle, briedu a žwiate dñy w oktobru.

S Hornjego Kumwalda do Budestez.

Wosowa klasa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjego Kumwalda	—	—	—	—	8,11	12,5*	2,32	8,0
Ssiedzneho Kumwalda	—	—	—	—	8,18	12,12*	2,39	8,7
Kumwalda	—	—	—	—	5,3	8,29	12,19*	2,50
Lebliz	—	—	—	—	5,8	8,36	12,24*	2,57
Wbohowa	—	—	—	—	5,12	8,40	12,28*	3,1
Do Budestez	—	—	—	—	5,23	8,51	12,39*	3,12

* Žesdzi jenož njezelle, briedu a žwiate dñy w oktobru.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klasa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Kamjenza	—	—	—	—	6,0
Polečnizy	—	—	—	—	6,23
Großröhrsdorfa	—	—	—	—	6,33
Do Arnsdorfa	—	—	—	—	6,45

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klasa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	—	—	—	—	7,12
Großröhrsdorfa	—	—	—	—	7,28
Polečnizy	—	—	—	—	7,37
Do Kamjenza	—	—	—		

Wosjewienje.

Wondjesu 17. a wtorni 18. oktobra 1892 so poła podpisaneho kralowskeho hamtskeho žudnistwa dla riedzenja hamtskich stow jenož najrusiske węzy expedēruja.
Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 10. oktobra 1892.

Philippi.

W Budyschinje je w naistepchim wobkhodnym położenju kheža s khsłamami, w kotrychž je so 26 lét dolho žukno pshedawalo, kotrež pak so tež sa kóždu drugu węz hodža, s pshichodnymi wuměnjeniami na pshedan. Pshedewacze, k kotremuž je 9—10,000 hr. trébných, ma so jutry 1893, pshich wéstych wobstejnoscach pak tež předy stac̄. Posiczenja pod A. B. 10 čzyle so hac̄ do 20. okt. w wudawatni „Sserb. Nowin“ wotedac̄.

Pod hrodom je kheža čzilo 57 na pshedan. Wscho dalsche je shonicz pola Jurja Lukascha pshich Petrowskiej zyrki 6.

W Barcze je žiwnosć čzilo 20, blisko zyrki 6. zyrki a schule ležaza, s 8 kózami pola na pshedan. Dalsche je shonicz pola rěsniskeho mischtra Blederwacha tam.

Žiwnosć na pshedan.

Žiwnosć njebo Wackwika čzo. 3 w Wulkej Dubrawje s 21 akrami pola, ūsi a ūša ma so mot herbow se wschemi žiwnymi ūkadam, žiwnym a morowym inventarom 17. oktobra pshipoldni se žwobodneje ūsi na psheshadżowanje pshedawac̄.

4 ūbytkne konje do džela ma na pshedan
Sarečjanski knježi dwór.

Uſiletny rječaznik, dobry stražnik, je na pshedan w Wownjowej čzo. 35.

Czerstwe prawaki,
tež ūschene, kupuje po najwyšchich placzisnach

Měrsc̄ w Nowych Pšowjach.

Sporuscht
(Mutterkorn)
kupuje po najwyšchich placzisnach
Otto Engert.

Kedžbu!

Wschèdne czerstwe ūchne droždže porucza tunjo punt vo 80 np.

Otto Graf,

pšekarski mischtr na ūkelniskej hašn čzilo 20.

Sklad žitnych ūchich droždžow.

Snate najlepše trajne twory.

Najtujsche kupowanske žorlo w Budyschinje.
Barcent k koshlam kóžce po 18—35 np., lessaski barcent kóžce po 20 hac̄ 38 np., sama dobra kajkosć kóžce po 70 np. hac̄ 1 ml., ūknijowe tkaniny $\frac{1}{4}$ scher. kóžce po 28 np., hac̄ 90 np. (čista wołma), najnowsche drastne tkaniny, kóžce po 35 hac̄ 80 np., $\frac{10}{4}$ scheroke tkaniny k ūkniam a rubishczam kóžce po 70 np., čorne drastne tkaniny kóžce po 60 np. hac̄ 2 ml., $\frac{1}{2}$ čorne židzane tkaniny kóžce po 1 ml. hac̄ 2 ml. (čista ūda), čornaj a pškany ūmot kóžce po 35 np. hac̄ 1 ml., trikotowe taille wot $2\frac{1}{2}$ ml., pshedeschczniki po $1\frac{1}{2}$ ml. hac̄ 5 ml., konjaze deki po $2\frac{1}{2}$ hac̄ 8 ml., běhanske tkaniny po 25 hac̄ 50 np.

Herrmann Beermann
na ūnitskownej lawskiej drósh.

Najprěnscha a najwjetšcha cžrijowa pshedawarnja **Pawoła Křistessera**

na bohatzej hašn 29
s napschecza hosczenza „k winowej kiczi“
porucza w hoborskim ūubjerku a ūnathach
jenož trajnych wudžellach:

**jěsdne ūkornje, ūkorniczki,
poloježne ūtupnje a ūtupnje ū dom.**

Užlowe, pšelzowe a ūknijane ūkornje,
wysoko a s ūzlu wobħadżene, s ūukowanjom, so ū
wodu nješpuešuejate.

Užlowe ūtupnje a ūtale, gumijowe ūtupnje
a ūkornje po tak niſtich placzisnach, po kaj-
lichž hewak nichto nješamóže pshedawac̄.

Emil Wehrle na ūtajowej hašn
porucza ūwój wulki ūklad

podšiwickowych tkaninow
ja ūrawzow a ūchwadlicz po ūara tunich placzisnach.

Pshedeschczniki

trajne dželane we wszech wulkoſzach porucza w wulkonym ūubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pshich bohatych wrotach 26, pshedeschcznikiatna pshich bohatych wrotach 26.

Poczechnjenje a wuporędzenje ūpěčnje a tunjo.

Wózka dželba koſczi, hadreshczow a ūleſa so kupuje a derje ūaplacz na garbarskej hašn čzilo 9. Tam so tež pjezaki, regulérówanske, ūpne a tepne ūchale pshedawaja.

Dživje ūkstanije a žoldže

kupuje po kóždej dželbi

Otto Engert.

S naſladow Maczizy ſſerbskej ſu wuske a w wudawarci „Sserb. Nowin“ na pshedan:

Aschiz a polmehaz abo Turkojo pshed ūinom w ūecze 1683. 1883. Placzisna 40 np.

Trójniki. Šberka powedańczlow. 1885. Placzisna 40 np.

Madpad pola ūukez. (1758.) ſu wobrasom. Druhi wudawc 1888. Placzisna 30 np.

Jan Manja abo Hodge ūatok moj? Powedańčko ſe ūerbſki ūatwiſnow nowiſkeho čaka. 1889. Placzisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placzisna 50 np.

Uakubowny katechismuš wot wyšokeho krajneho konſistorſta ſa pacjerku a ūchulku ūuzbū poruczen, je ūerbſki a němſki ſa 60 np. dostač pola pshedupza Rāmscha a w wudawarci „Sserb. Nowin“.

FORMY,

wulka kniha basni Jakuba Čiſinskeho, je wuſla a je w Smolerjec knihičiſceńi dostač. Placzisna broſurowanego exemplara 2 hr. 50 np.

Wječorne pěſnje

wot W. Hálka
jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Pjeſzy poczahuje, mantle,
pjeſle po měrje derje a ūchwarc ūhje

A. Kayser
na hornczetskej hašn 35,
priechy na ūtinej hašn 10.

Uklanijowe a plyſhōwe pjeſle ūz
tež plyſh, astrachan a ūymmer
w wochelatich ūkloszach porucza
tunjo

A. Kayser
na hornczetskej hašn 36,
priechy na ūtinej hašn 10.

Uriebanu Landawsku ūcžu ma
na pshedan G. Broda na ūamjeńc
nej hašn 35.

Přichlóha k číslu 42 Serbskich Nowin.

Sobota 15. oktobra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Luhorskiej zyrlwi smje jutje njejdu rano w 7 hodz. diałonus Rada herbski spowiedni ręcz a dopoldnia $\frac{1}{2}9$ hodzin farat dr. Kalich herbske przedowanje.

W pohrebniščejowej kapale na Grodzisku pręduje diałonus Rada pshipoldniu w 12 hodzinach herbski.

Werowanie:

W Michałskej zyrlwi: Handrij Birth, czeladnik w Szczecinach, s Lejmu Lohrež tu.

W Katholskej zyrlwi: Konstantin Pišarczyk, kniejski pohonc w Gusz, s Marthu Franke w Wechelburga.

Króen:

W Michałskej zyrlwi: Ota Wyłem, Michała Augusta Hale, żiwnościerja w Malym Wjelkowie, s. — Jurij, Karel Gustava Wiczasa, zigarnika na Židowje, s. — Maria Martha, Zana Karelle Büttnera, hejtmana na förbarku w Hrubieczach, dż. — Anna Klara, Zano Karluša, dżelaczerja na Židowje, dż.

W Katholskej zyrlwi: Michał, Pētra Brankacza, khežlarja w Hrubieczach, s.

Zemrješi:

Dzień 5. oktobra: Jakub Schiman, dżelaczer na Huski, semrět w měschčanskiej hojetni, 44 lét 6 měsazow 12 dnjow. — 8. Anna Maria, Ernsta Bohuwera Schmarandera, dżelaczerja na Židowje, dż., 1 lét 11 měsazow 22 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje: 2073 mēchow.	W Budyschinje 8. oktobra 1892				W Lubiju 13. oktobra 1892				
	wot mł. np.	hacž mł. np.	wot mł. np.	hacž mł. np.	wot mł. np.	hacž mł. np.	wot mł. np.	hacž mł. np.	
Pšcheniza	běla	8	53	8	65	8	24	8	53
	žolta	7	94	8	6	7	65	8	—
Rožka		6	88	7	19	6	88	7	25
Ječmien		7	14	7	21	6	83	7	33
Wowl	50 kilogr.	6	60	7	20	6	60	7	—
Hroš		8	89	11	11	10	56	11	53
Wola		8	6	8	33	7	50	8	6
Zahyb		15	50	18	50	14	—	15	—
Hejdusčka		17	50	18	—	16	—	16	50
Běrný		2	—	2	40	1	60	2	20
Butra	1 kilogr.	2	60	3	—	2	40	2	70
Pšchenicna mula	50	9	—	18	—	—	—	—	—
Ržana mula	50	9	—	13	—	—	—	—	—
Šsyno	50	4	—	4	50	3	60	4	—
Šloma	600	22	—	24	—	20	—	22	—
Prožata 906 schuf, schufa		10	—	25	—	—	—	—	—
Pšchenicne wotrub		4	75	5	50	—	—	—	—
Mžane wotrub		5	25	6	75	—	—	—	—

Na burži w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 53 np., pšcheniza (žolta) wot 8 hr. 6 np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 34 np., ječmien wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 35 np., wowl wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Draždanske mjaſowe placisny: Hovjada 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobré krajne živinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np., po puncte rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 14. oktobra: Rjane.

Swojí sklad nasymskich a symskich tworow dospołnje sarjadawski, porucjam jako placisny hōdno dwójzy scheroki polsama stary kóhcž po 30, 40 np. atd., dwójzy scheroki lama stary kóhcž po 60 np. atd., $\frac{6}{4}$ scherole kukujowe tkaniny stary kóhcž po 28 np., w džeržazej tworze a lepszej hōdnoſci po 35, 40, 45 a 50 np. s rjanyimi nowymi žmuhami a káſčekami.

Kalmuk s rjanyimi čémnnymi žmužkami a kwětkami. Barhent s loschlam w jara wulkim wubjerku po jara nissich placisnach.

Židzane, požidzane, sawmiane, wołmiane a polwołmiane rubisčea, barhentowe rubisčea po 25 np.,

$\frac{6}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{8}{4}$, $\frac{9}{4}$ scherole žydi a wupjerk, mōdry plát, czisčzane schoržuči we wšich wulkosczech a wjele podobnych wězow.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7.

Hermann Darschau w Budyschinje fabrika schtrympowych tworow s wolvezeje wołmy číšlo 1 na schuleckej haſy číšlo 1

W symkemu čaſzej swoj dawno jako dobry snaty wulk sklad schtrylpowych tworow, schtrykowanych jakow, wulk wubjerk rukawowych lažow w najtuniszej hacž i najlepšej čistowołmianej barbunjeplučcej tworze a w rjonych muſtrach porucža. Najlepši a najwjetši wubjerk schtrykowanskeho pschedzena wšich barbow.

Najhodniſcha twora! Najtunische placisny!

**Nowosče
nasymskich a symskich
žaketow,
paletotow,
kornarjatych mantlow,
kołojtých mantlow,
plyſhowych mantlow**
s najjednorischich hacž do najwoſebnischich
wězow porucža

Alphons Schauseil

w Budyschinje

67 na bohatej haſy 67.

Najwjetši wubjerk w Budyschinje.

Pschedawanje po najtunischiſch placisnach.

Dreněrowanske roly

najlepšeje hōdnoſce ma we wšich rozměrah na skladze a porucža po tunich placisnach
sarjadistwo Bariskeje zhelnice.

Emma swidowjena Vorwerkowa

porucža plyſhowe pjesle, šetnje pjesle, žanki, modne žakety, deshczne mantle, trikotowe laſle w wulkim wubjerku po tunich placisnach.

Wozkuzenie w němskej a herbskej ręgi
w Budyschinje na bławym torhosčeu 5.

Heblowane schpundowania

zyle žuche, 24 a 30 mm. žylne, pschedawa tunjo

Dr. Holjan w Budyschinje pschi dwórnischču.

Britwje, nožíž
kaž všiché družinu nožov ho derje
a tunjo točja a wuporjedžja w par-
nej točetni a wuporjedženi
Oskara Buttera
na žitných vlnach číslo 1.

Richard Neumann
porucja kyry a pašený

F h o ſ e i

w najwjetším wubjerku a naj-
lepšej dobroscí po nastunisich
placísnach.

Všci wotewscí wjetšich džel-
bow ho poměrnje nižše placísnu
woblicža.

Tunje

ž i g a r y

wupowanſke žorlo sa ſahopſchedawa-
rjow,
tybaž hižo po 20 mř.

porucja

Richard Neumann
na ſnuteſtvenej lawſkej haſy člo. 6,
filiale na bohatej haſy 28 a na róžku
Lubiſſleje a Mättigoveje dróhi.

Holandski mlokowy pólver
ſ najlepších ſelov a körjenjow
wchihotowaný, po jenej abo dwemaj
kizomaj kruvom abo wozzam na
premju pizu naſypany, pchisporja
wobžernosć, pložji wjele mloka a
ſadžewa jeho wokihnenje;

lonjazh ſalſowy pólver,
wuzitkowy pólver ſa

howjazh ſkót,
wſchě ſela a körjenja
porucja

ſrodowska haptika
w Budyschinje.

B a l e n ð

jednorý a dwójny
w ſnathch dobrých a derjeſkłodžazých
družinach poruczataj tunjo

Schiffka a Rieczka.

Raiß
gruph,
jahly,
hejduschtu,
hród,
hoči

po ſenotliwym a ſ zyla porucja
tunjo **Th. Grumbt.**

Turkowske ſlowki
najlepšeje družinu porucja

Moritz Mjeterwa
pſci mjaſowym torhochęzu.
Destilazija ſnathch dobrých likerow
vo starich tunich placísnach.

Albert Poppe
na Mužakowskej dróſy
kupuje late a kowane ſeſeo, koſcje, ſapy, papjeru, možas atd.

Na bohatej haſy **S. Horn** Na bohatej haſy
25.

ſnata najwjetſcha draſtowa fabrika w Budyschinje
porucža, dokelž je wurjadne tunjo kupował, po ſcžehowazých nimo měry
tunich placísnach:

wožebne žonjaze ſymske mantle	hižo po 6 mř. — np.
wožebne kapesy	= = 9 = — =
kolojte mantle ſ Ia. wolmjanym podſchiwkom	= = 9 = — =
žonjaze mantle do deſchęza, jaſne a czemne	= = 5 = — =
wožebne žonjaze žakety	= = 2 = 50 =
holežaze ſymske mantle	= = 3 = — =
wožebne mužaze ſymske ſwierschniki	= = 8 = — =
Ia. pjesle ſ rjanym wolmjanym podſchiwkom	= = 5 = 75 =
mužaze woblečzenja Ia. bukſkinowe	= = 11 = 50 =
Ia. bukſkinowe kholowy	= = 3 = 50 =
wožebne hóležaze ſymske mantle	= = 2 = 50 =

Cžinju na tele wurjadne tunje placísnu ſedžbliwe, pſchisponju pač, ſo
ho pola mje tworh hubjeneje družinu do zyla ujenamakaſa.

Na bohatej haſy **S. Horn** na bohatej haſy
25.

Dospolne wupschedawanje.

Dokelž jenu fabriku pſchewſmu, ſwoju 22 lět wobſtejgo
manuſakturovu a modotworowu pſchedawaru do zyla
wotedam a wupschedawam teho dla wſchón ſwoj wulkı tworow ſlab,
wožebje tež herbſke wězy, jako tkaniny i ſuknjam, ſhórzuchi,
rubischiča, pjeſle, kontusche, kaž tež wſchě ſidžane rubischiča a
wſchě platowe a bawmiane tworh po a niže placísnu, kotrž ſym
ham ſa nje dač.

Siegm. Tebrich's Nachfolger.

Mějczel: Paul Rosam
w Kamjenzu pſci hornczim torhochęzu a róžku ſchulſkeje haſy.

Bernhardt Graf,
maschiniska fabrika w Lubiju w Sakskej
(w nowym měſeče)

porucza pöbla wſchěch ratařskich maschinow a ratařského grata
ſwoje najnowſhe a najjednorishe gópelowe mlóčjaze maschinu
ſa kruvou a konje, wurjadne ſohko ho cžerjaze, jenož ſ jenym
cžerjazym rjemjenjom wuhotowane, kotrež ſito tač cžiſča, ſo hnydom
do měcha beži.

Starsche maschinu ho rucje, derje a tunjo wuporjedža a pſchedželaſa.

Spěwarſke knihi,

herbſke a němske, w najnowſich, najwožobniſich a jednorých traſ-
nych ſvjaſtach porucza po nastunisich placísnach

Gustav Rämsch,
knihiwjasenja na bohatej haſy 21.

Stare knihi ſo derje a tunjo pſchewjasaja.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermannia Schmidta a ſynna
na hrodowym měſtneje 2 pſci hrodze Ortenburgu
porucza ſwoj wulkı ſlab meblow, ſtolow, ſchiphelow dobrogiwemu
wobledžbowanju a lubi naſtutische placísnu pſci ſprawnym poſluženju.

Wobraſh

(bildy) ho rjenje a tunjo ſachſlen-
zuja a ſ woblikom wobbadža,
domowe ſohnowanje a wobraſh
w wulkim wubjerku a tunich pla-
cīsnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſy 11.

Kaſchče

ma pſhezo w wulkim wubjerku na
ſkładze

Hermann Schmidt
na hrodowym měſtneje 2 pſci hrodze.

Ejerſtwe howjase, woweſe a
cželaze kože kupuje po najwys-
ſich placísnach

Heinrich Lange
pſci herbſkej katolskej zyrkwi.

Koſaze, naſymſke korniklaze,
ſaječe a wſchě druhe kože po naj-
wyschſich placísnach kupuje

Heinrich Lange
pſci herbſkej katolskej zyrkwi.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja swoim cęsczenym wotebjerarjam:

khosej, njepalený, kylaj a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130
140 a 150 np.,
khosej, palený, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléty, jara flódky, punt po 32 np.,
zokor w potruchtach, punt po 33—39 np.,
komowy zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,
rajz, wulksornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zlych mě-
chach punt po 13½—14½ np.,
syrup, flódky kaž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobróce, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. frany, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekraný, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 40 a 60 np., 3 schuk po 11 np.,
kwiniasty schmalz, punt po 60 np.,
lamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jašly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warfaze, punt po 16 a 18 np.,
hróč, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Wulki khosejowy skład Th. Grumbta

w kupnižy

na swonkownej lawskiej haxy
porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
palený khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snatym najlepskim skłodze.

Julius Höhme,
sastupjer internazionalneje maschiniskeje wustajených
w Niesy nad Łobjom
porucza na najlepsje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze maschin y wot 2 konjozeju možow,
schérokombíkaze maschin, s gopelom a paru ho čerjaze,
jenopskeje mlóčjaze maschin, wubjernje dželaze,
ruczne mlóčjaze maschin najnowscheje konstrukzije,
berny rostlóčjaze a beryny rosrikjaze maschin,
rēsaki sa beryny a rēpn, čišczaže maschin,
mjetlisy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlóčjinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho čerjaze,
jušhove hudy s dwójzy szynkowanego wozłowego blacha, jelesne
jušhove plumpy,
pižu parjaze apparaty (noschn), triery najlepscheje konstrukzije,
mlynske cylindry, rynkate wały a dezimalne skótne wały,
ruczne bróny, hamhne dželo, salónsy schitowanym system, kotrež móža
ho hnydom wot kóždeho do Saakowych, Neifortowych a Ho-
wardowych brónow pschemenicz, pschezo najlepscheje, wupruho-
waneje konstrukzije.

Najpschihodnische wuměnjenja dla placzenja? Prusa
dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatnja a sklad pola Jana Manjola w Budyschinje.

K pschedstejazemu dželanju role

Injesam ratarjam hwoj sklad kyreje a parneje ko-
sezin, kaž tež wshe druhe pschitupne hnoje w do-
brej tworje s rukowanjom sa woschijecze pod kon-
trolu Pomorskeje ratariskeje spytowarnje po najtuni-
schich placzisnach porucžam.

W. Mattheis w Budyschinje.

Ian Jurij Pahn

najstarscha pschedawatnja

manufakturových tworow

w Budyschinje

w lécje 1802 saložena

porucža sa symu hwoj bohacze wuhotowanym sklad

žonjazych mantlow,

khornarjatich mantlow,

desheznych mantlow,

žaketow,

paletotow,

kułnianych a pleschowych pjeslow

s najnowszych tkaninow po wubjernje
derje fedzjazych rēsach trajne dželaných
po jara tunich placzisnach.

Dokelž s hotowych wězow jenož žonjaze
mantle wiedu, je mi móžno, najwjetshi wubjerk
poskiczez a móžu teho dla na tule wěz wjazy
fedzblivoſče na rēs, tkanin a faſonu
složowac̄.

P. G. Schneider a syn,
czasznikarjej pschi lawskim tormje,

pschezo najlepsche a najtunische czaszniki, bu-
djaki a rjecjazh pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po 1½ hacž 200 hrivnach.

Sa hōdnoſeč czasznikow a hrajadlow ſo na
wjazore lěta s pižmom rukuje. Pschi
pschedawatnju ſo herbski rēzji.

Jabluka ď tlóčzenju

tež tchahene, kupujemoj po kóždej dželbe w swojej nowonatwarzenej
tlóčetni „pschi krasowym walu“; tam ſo tež wot nětka jablukow
wino, hadowe kihalo atd. pschedawata.

Hornjolužiska ſad tlóčetnja
dr. Herrmann a dr. Wetzki.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schuleriskej haxy na Gidelskej horje.

Wožebitoſče: Fotografowanie džeczi a wjazorych
wožobow, fotografie w wulkosczi vistneje karty placza
12 schuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. Powjetšenje
po kóždym wožraju w wuměslim wuwiedzenju.

Riedzeli popołdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Wolmiane khapy, rubishezna na hlowu
ſo s trajnej njepruschätzatej cęmnej, brunej, olivowej, selenej, cętwneno-
brunej a czornej barbu wobarbja

w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

Przedawanie
fa
hotome pierjes
najmiesięciu
dziesiątow
po twierdze ale
woprawdziebytę
engros-płaczącą.

Wotemrjenje przedamowrnie

Hamburgskiego malko rukudu

A. Bokelmann a,

15 na Samjentnej hafy 15, w Gundschunie,

zgo pożądję na swój przedběžny naměst, řeši domolam národnostního mořevicę, z 14. dňobra na hofia mjenovanym měřinę

Malku Fortimenu ſu malku - Przedamowrniu

poſamentowých a frótích tworow, woſkademstich wězow, pſchedzena, rneſen, poſchitow, poſtaltow, ſtaltow,

rutakow, ſtrumpor, ſpódnich traminow, topiherifich wězow atd. moteriju.

Zato ſobystato ſienožených Šamburgskich twaroszadow, kotrež ſu jenigle a po ſamōžnoſći njeprichtrejchene w Němzach a w tu hýru ſzvoje ſupowania ſtrondaję fa

215 jenijkich malko - Przedamowrniu

w najmietších rozměraſt wobſtaraja, je mi mōžno, i možu tajſeho ſienoženſta ſupowania tajich wězow w naſupariju placzymy, ſktož je mōžno, poſtečić. Przytam pſchede wlečem i wulfolę ſwojich tworow ſwiaſc a w tym tež wulfotna wabioza mōž wobſteji, fortuž moja Šamburgske twaroszady we wſčech měſtach. Do zyla ſo ſaluiu wſchego pſchedowanice ſpatnych družinow, pſchedowanice ſpatnych měrow a waſhow.

Placzymy ſo pſchedeo po ſzadach i wulta ſupowania wobſcia, a nadříjam ſo, ſo i tym a i ſtuče ſpramnym a ſebžliwym poſtuženym ſebi hóřly wjele wobſjeratow dobuſu.

© početčowanym

A. Bokelmann.

Zivot w malkodnym rodu ſi placžihami.

Przedawanie
fa
hotome pierjes
najmiesięciu
dziesiątow
po twierdze ale
woprawdziebytę
engros-płaczącą.

Przedawanie
fa
hotome pierjes
najmiesięciu
dziesiątow
po twierdze ale
woprawdziebytę
engros-płaczącą.

Węzły w wufladnym woknje i placzisnami.

Węzła potriedy

ta

Schwalciszno a transito.

Zwójany komot a płytki.

Cyl, ślepicerje, jahoty, żanki

a to żibone, woknione, thlowe atd.,

żonie a bieckie schörzni

trikotowe taissie na kowalejce fasony,

spodne tkaatny a hile

w wulstnym wobyciu.

platte } w nějże 20 la taflosach,
platte } wukjene źebiące formy,
platte } wobče źęcje na stradę.

Woknadzenie

meblowe poslamenty,

tapicerisse ludżerie

atd.

fe ſunfne ſabriti.

Węzły hanty

jato.

platone, hamijane, schörzni, a

taillone, komociane, gumiowane a

wobruszenske hanty.

Cjorne a pišane źidjane hanty.

Węzły wokniane twory,

lepy, rufiścja, kapoty atd.,

ſtrypny a rukajp.

Ciaſejo we zu kajp,

Ia taflosje.

Zurhowne, sapožane a

hotowe platone a wokniane

thkonia.

Wurjane drzemome twory a

korbone twory

i tapiceritum ſomeram.

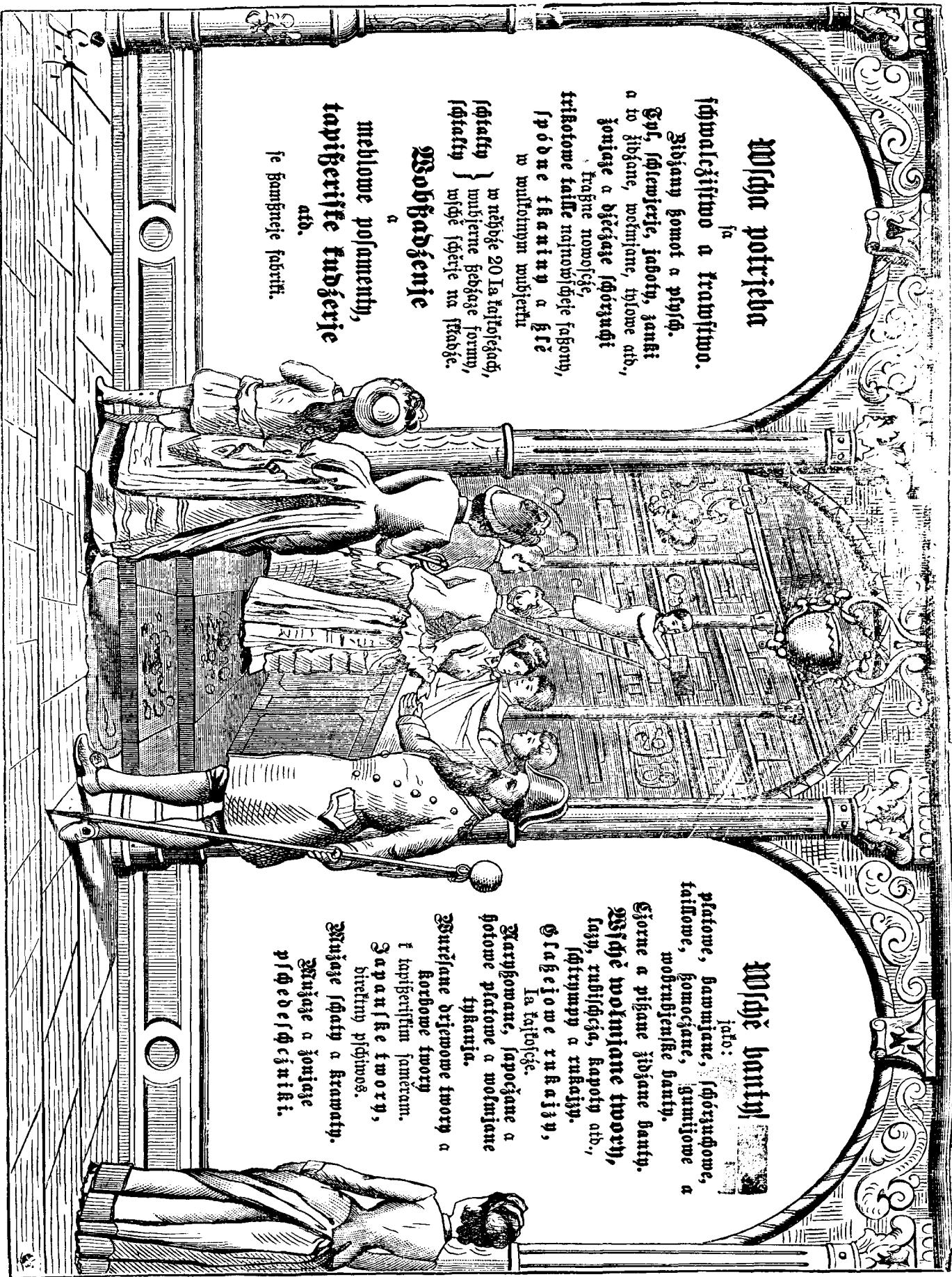
Zapanskie twory,

biretina pichnos.

Wujsze źęaty a kicwaty.

Wujsze a żonje

pſpede ſphični.

Węzły w wufladnym woknje i placzisnami.

Nailepsze a najpiękniejsze kupowarskie żorlo ſa Schwalcz, kramzow a ſakopſchedawarjow.

Klowne kupowanije domy w Hamburgu na Redingowym torhöfchen 67, 68, 69.

Gsamfne kupowanije domy a fabrili } w Berlinie, Kurfir. 29, w Parisie rue St. Apoline, w Londonie, red. Lion court 17, Galicia, Sjenie, Ganderp, Rottingshamie, Zlavenje, Hamienin, Marmenie, Annaberg, Yokohamie.

Hofej

hyry punt po 100 hacz 160 np.,
palecny " 130 200
jenož w "cijscze a sylnje skłodżazej
tałkoſczi porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy
na rožku theaterskeje haſki.

Sklodkoſmjetanowu
margarinu

(sarunajce ſa butru)
naſlepſcze dobroſcze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Dursthoffſke
ſyne droždze
porucza
August Biesold, pječatſki miſchtr
na bohatej haſy.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylſnach turuſcho porucza
Th. Grumbt
na ſwontownej lawſtej haſy.

Ržanu a pschenicznemu
muku,
majzbowy ſchrót,
piżny gris,
ržane a pschenicze
wotrubu
a warjenja
poruczamoj tunio a ſaměnjamoj
pschenicznemu a ržanemu muku ſa ſorno.

Heinka a ſyn
w Budyschinje na herbſtich hrjebjach
ſi napſcheća kaſarmow,
kaž tež w Hamorskim mlynje.

Najlepſchu margarinu butru,
derje ſłodžazu, porucza

Pawoł Hofmann
na rožku herbſteje a ſchulerſt. haſy.

Ssyre Hamburgske ſadlo
jara tunio doſtač pola
Pawoła Hofmanna
na rožku herbſteje a ſchulerſt. haſy.

Dursthoffſke ſyne droždze
wſhēdnie cjerſtwe porucza
Pawoł Hofmann
na rožku herbſteje a ſchulerſt. haſy.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchēg druzinow
czaſnikow.
Placžinu najtunſcho
a rukowanje na dwie
lēče.

Gustav Mager,
czaſnikar

11 na herbſtej haſy 11
pschi starych kaſarmach.

K naſywie a ſywie

poruczam ſzwój wulfotny ſkład, ſi nowoſežemi
ſa nêtežiſhi czaſ najbohacžiſho wuhoto-
wanu, a to:

kaſety, žakety, paletoty,
ſhornarjate mantle,
mantle do desheža
a koſoſte mantle,
holcžaze jecžki a mantle.

Dale poruczam w hoberſkim wubjerku
ſzamodželane

mužaze lětuje a ſymske
ſwijerſchniſki, woblecženja
ſe ſuſnuju abo ſi pjeſlom,
juphy a župany,
holcžaze woblecženja
a mantle.

Wo mojej ſaſadže,

kóždu konkurenzu
i tunimi placžinami pschi dobrej tworje
pschetrjechicž
ſo kóždy kupz lohko pschewědci.

Moritz Wassermann,

trawſki miſchtr na bohatej haſy 19.

Najwjetshi črijowyj skład w Budyschinje

z wulka a z mała.

Na nashimskemu časzej poruczam swój bohacze wuhotowanych skład schórniow, schórniczkow, gumijowych stupniow, pjezowych stupniow a schórniow a filzowych stupniow w wjazdach hacž 150 družinach. Balske stupniye, jenož zamſih wudzeli, po wurjadnych, hischeže ženje ſkladnych placzisnach.

Hermann Frisch

na ſerbſkej haſzy 7.

W wudawańci „Sserb. Nowin” ſu po 1 ml. 50 np. doſtaeſ: Scherlufche a ſpěwý Větra Mlonka.

Sa hotove pjeniſej
wjele tworow kupiwschi je mi mögno
woſebne žonjaze a holežaze
ſymſke mantle, žakety,
plyſchowe a ſuknijowe pjeſle,
trikotowe taille,
taž tež

mužaze a hóležaze
ſymſke ſwjerſchniki,
khežorske mantle, jupy
a wobleczenja

■ po dotal ženje ſkladnych tunich ■
■ placzisnach pschedawac̄. ■

Wobleczenja a ſwjerſchniki ſo po mérje
woſobnje tunjo ſeſčija.

Otto Preuss předy
C. F. Kloß
na ſitnej haſzy 4.

Najwjetſha kſcheszijanska drastna
pschedawatnja.

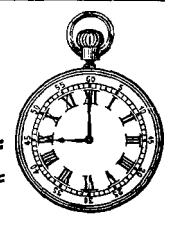
B. Fischer na ſitnej haſzy
porucza swój wulkołyń ſkład
praktiſkich kwaſznych a ſkładnoſtnych darow
jak

Ia Solingſkih blidowych nožow
a widliczkow,
kžizow,
warzych ſkudobjow,
khoſejowych mlynow,
rybowanskich maschinow,
žimazych maschinow,
plokazych maschinow,
deziſmalnych a moſtowych waſhow,
taſlowych waſhow,
hospodařskich waſhow,
butrowych waſhow,
khlébowych truhakow,
hadbelazych maschinow,
kaltruhazych maschinow
atd.
dobrocziwemu wobledzbowanju a lubi krute sprawne a naſtuňſche
poſkuženje.

B. Fischer na ſitnej haſzy.
Wódne ponoje, kotly, kachlowe platy,
něſczone rebliki, kachlowe durczka,
tſeſchne wokna, twarske hoſdze
porucza tunjo

Paul Walther.

Franz Marschner
čjaſnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej haſzy čjo. 9
ſwój ſkład čjaſnikow a čjaſ-
nikowych rječjasow dobroczi-
wemu wobledzbowanju porucza.
Hodna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzisny.
Pojedzenje dobre a tunje.
Pſčiſpomnjenje: Něču ſerbſki.

Wosjewjenje.

Swojim częsczemym herbskim krajancam najpodwolniščo i wjedzenju dawam, so tym na bohatel hafy cijko 10 w domje knjesa klampnarja Scholty
pschedawańju hotoweje mužazeje a hólczažeje draſthy wotewrili.

Duż poruczam khosowy, lazy, huknje, pjesse, lénje a symiske swjeršniki a zyle wobleszczenia, i trajne tkaniny dżelane, po mózno tunich, tola twierdych placzisnach. Kózdej kujnej drascze kruh tkaniny poszyschemu wuporiedzenju pschidam, runje taž drascze, kotraž so po mérje wote mnie sesciye.

S poczesczowanjom

Juri Melcher, krawski mischtr.

☞ Wola mie so herbski ręci. ☞

Pschedawańja
žonjazeje draſthy, modowych a manufakturo-
wych tworow

Heinricha Meschtera
na žitnej hafy 10 na žitnej hafy 10

w domje knjesa pschedupza Roada
porucza:

mantle do deshezor w wulkim wubjerku a wschelakich fazonach
hizo po 6 ml.,
nasymke žaketh se wschelakich tkaninow a po wschelakich placzisnach,
symke paletoth, hornarjate mantle, žaketh wot najlepſchego
hacž do najtunischeho.

Dale

draſte tkaniny,

w cimz pschedwajazy wubjerk posicząm a jenož hórne a trajne družiny wjedu, i kotrychž
jako wołebie placzisny hórne szehowaze poruczam:

huknane draſte tkaniny w rjanych tolstych družinach 1 meter scheroke
meter po 90 np., hómez po 50 np.,

czistowolmjane muſtrowane tkaniny 1 meter scheroke meter po
1 ml. 30 np., hómez po 70 np.,

polwolmjane draſte tkaniny meter po 1 ml., hómez po 75 np.

Ceho runja je mój sklad bawmjanich tworow dospołnie srijadowany a wopschija:
klassi barchent, shirting, hukno i loschlam, domlas, pilej, pilejowiy barchent, latun,
barchent i loschlam, loschinowe pschedzeno a meblowy latun.

Placzisny su twierde a najtunische.

Kózda węz je po najtunischej placzisnje i liczbu wusnamienjena, tak so ma tež węzy-
niewustojny rukowanje sa to, so so jemu sprawne poſkuži.

Na žitnej hafy **Heinrich Meschter** na žitnej hafy 10.
Kscheſcijanska pschedawańja.

Czisze tuczne hwinjaze mjaſo
punt po 65 np.,
huschen polcž
punt po 75 np.

porucza
A. Eihler, rěniſki mischtr
pschi mjaſowych jedlach 6.

Suschnene złowki
po zlych mchach abo po wasy
porucza
Carl Kahrowe.

10 ml. myta.

Wolkonoscherſte pschedawanje dybacznych czasznikow a slotych
tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khęzorstwoweſo rjemieſzko-
weho porjada ſakafane. Schiož tajkeho wolkonoscherja, puczowarja
abo wilowarja pschedadzi, tak so może so khostacž, hornje myto
doſtanje. Sa Budyschin a wolonoſez tajke wosjewjenja knes
czasznikat G. Mager pschijima.

Swjask czasnikarskeje jednoth.

W Budyschinje: A. Kóhler. Gustav Mager. Franz Marschner.
Jan Gáth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernst Herkner.
A. Mrós w Bulezach. Hensel w Dobruschi.

Korjenjowym woli, i
koruſchi, ſaſran
i pyczenju tykazow
porucza
hrodowska haptika.

Najwjetſchi ſklađ
dwójzjſcherokeho

lama

w modnych muſtrach
starý hómez po 60 np. hacž do 2 ml.,

pluſch

i pjeslam
starý hómez hido po 1 ml. 30 np.,

Frymer

i wobhadzenju
starý hómez hido po 1 ml.,

tkaniny k huknjam
6/4 scheroke, hómez po 30 hacž 50 np.,
barchent k loschlam
hómez po 16, 20, 25, 30 np.,
w wulkim wubjerku porucza

Alphons Schauseil.

5 porſtow tolſty hukheny polcž
punt po 75 np., pschi 10 puntach
tuſcho,
ſeleny polcž punt po 70 np.,
hadleschzo " " 70 "
pschedawa

Otto Wöſchke
6 na žitnej hafy 6.

Wſchē družiny

palen za

porucza tunjo
H. Stelzer
na hornejerſkej hafy 9.

Zahly	punt po 16 np.
rajk	" " 16 "
krupy	" " 15 "
pschedenčny gris	" " 18 "
pschedenčny muku	" " 17 "
porucza	

Carl Kahrowe
w pofitke kowaſni.

Wosjewjenje.

Podpisany je so jako powjasat
(ſejlet) w Rakezach ſakylil. Wón
proſhi, so bychu so jemu wſchē
dzela, do jeho rjemieſzka ſkischaže,
pschedzelniye pschipolasale, a lubi
wón, so je derje a tunjo wuwiedze.

Hugo Lindau,
woſlepjeny powjasat.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu.
— Štvortlétne predplata w wudawańi 80 np. a na némškých póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíše Smoler jec knihičsceńje w maćichym domje w Budyšinje.

Za nawěštki kiž maja so w wudawańi "Serb. Now." (na róžku zwońneje lawske hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 43.

Sobotu 22. oktobra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Némške khějorstwo. Psihi wojetškej pschedlosh, wo kotrejž směje khějorstwowy hejm w blízším čaſhu wurađecz, že njejedna wo tříletnu abo dwěletnu žlužbu, ale wo to, na kajke waschnje je móžno, rosečazemu rusku a franzowskemu wójsku s čaſhom wahu džeržecz. Wójsko dýrbi ho powjetšicz, so moħt ho móžny nadpad Ruskeje a Franzowskeje dobycerſzy wotrasycz. Prascha ho jenož, na kajke waschnje ma ho powjetšenje stacz, so njeby hódnoscz wójska schlodowala a so ho tola tež njebychu krajej pschedwulke čežkoth napołozile. Nastork i něčijskej wojetškej pschedlosh je něhdušni wójnski minister Verdy dal. Hdyž hrabja Caprivi khějorstwowe kanzlerstwo nastupi, wón hižo nacziſk namaka, kiz bě ho tehdź s pschihlošowanjom wjetcha Bismarcka, Verdy a Waldersee wubjelał. Verdy powjetšenje wójska na podložk tříletneje žlužby staji, tola hebi telko pjenies žadacze, so hrabja Caprivi jón ani fastupowacz ani porucđecz nochzysche. W lěcze 1890 ho přenja dželba na pječ lět rosdželeneho wójskoweho powjetšenja s 18,000 mužemi wot khějorstwowyho hejma pschiswoli. Hrabja Caprivi je hacž do nětka tehdź wotmyšlene kóždolétné powjetšenje wójska wotstorkował a bjes tym Verdyowym nacziſkem dokladnje pschedželał. Capriviowym nacziſkem ho na dwěletnym žlužbnym čaſhu sažožuje. Bjes tym so bychu ho s powjetšenjom wójska po Verdyowym nacziſku wudawki sa wójsko wo 130 milijonow lětnje powyschile, wudawki po Capriviowym nacziſku přenje lěto jenož 57 milijonow a skončnje 65 milijonow lětnje wuczinja. Duž hrabi Caprivieji woprawne pschiposnacze sa to pschisteji, so čhe wón w pschichodze s položju pjenieżnych wudawkow wójsko na tu žamu žylnoscz pschinjeſcz, kotař bě w Verdyowym nacziſku wotmyšlena.

Khějor Wylem je se žamoručnym pišmom schpanisku kralou-knježerku Khryſtinu prožyl, so by jeho džoweciczych pschi křeženizm kmótsila. Kralowa je hnydom wosjewila, so je rad swolniwa, kmótsistro pschijecz. W Schpaniskej su khějorowe pschedprošchenje s wiezelym spokojenjom powitali.

— 31. oktobra ho khějor Wylem do Wittemberga poda, so by ho psihi pošvjeczenju tamniſcheje ponowjeneje hradoweje zyrkwe wobdzeli.

— Schtož je žlyscz, so khějorstwowy hejm 22. novembra, pruski krajny hejm 15. novembra swoła. — Nowy dohodny dawk w Pruskej na lěto 1892/93 je 124,842,848 hriwonow, po tajfim 45,284,021 hriwonow wjazy, hacž lěto předy, wunjeſt.

— Nowy sakon wo wotwjaſanju stolnych dawkow je 1. oktobra w Pruskej do možy stupil. Kaž w Sakskej, so nětka tež w Pruskej sa jednore křeženja, pschipowiedanja a werowanja duchownemu pjeniesy placzicz njetriebaja. Schtož je hacž dotal duchowny sa to wot wohadnych dostawał, to jemu nětcole s wulkeho džela statna kaja wuplački.

— S naranscheje Afriki híščeje pschezo njeſube powjetſeje pschikhadeja. Czornoči w némškej koloniji su híščeje w polným ſběſku pschedzivo Némzam. Džiwi Wahēhesz su pola kilohy némške wodželenje nadpanuli a schtrjoch wojakow a lieutenanta Brüninga morili. Na to su ho Wahēhesz s prócha měli. S jendželskeje strony so wo tym piſche: Wahēhesz su némšku stajizu Kondoa w Usaggrje nadpanuli. Arabski guvernér a jedyn druhi woshebny Arabski panuſtaj; syn poſlebnischeho bu franteny, s dobom tež dwaj jendželskaj Indiſkaj. Jedyn Némz bu ſabity, bjes tym so bu druhi Némz wot Wahēheských ſajath. Poſlebnischi wjele rubichu a ſpalichu.

Woni su pječa híščeje druhe europske stajije nadpanuli. Dale je žlyscz, so su ho Maſlitisz s Wahēheskimi ſjenoczili. — Wahēhesz su czi žami džiwi czornochojo, kotsiž su w ſwojim čaſhu némšku expediziju Zalewského ſarubali. — Emin paſcha, kiz je ho na nowe wuſledzenje jěſorskich krajin nastajík, je ho bjes ſlěda ſhubil.

Awstrija. W awstriſkych delegazijach sa dolhi čaſh tak žive debaty měli njejšu kaž lětža. Bjes tym so ho hewač tam awstriſka wukrajna politika jako dobra khwalesche a ho žaneho pschedzivjenja pschedzivo njej ſlyscz njeđawacze, młodocžeszy wotpožlanzy tón krócz ani dobreje nitti na njej wibzecz nochzeda. Wotpožlanz Gim mějeſte trojſwjaſk ſchódný ſa Awstriſku; Awstriſka je ſ pruskim pschedziftwom ſtajnje ſchłodowala. Wona nima w Némzach nicžo pytač a runje tak ſo Némška do awstriſkych naležnoſćow měščecz nima. Awstriſka ho wozzy runa, kotař je ſ wjelkami měr cžinila. Wona nětka tež w ſnutkownej politicy w némškej wodže jědze. Hakte tele dny su wibzeli, kaf hebi Némška pokutne wobroczenje awstriſkeho knježestwa wažic wě. Wotpožlanz Pažak na podloženje cžesteje rěcze w awstriſkim wójsku ſkoržesche, a Horvat Špinczicž knježestwu porokowacze, ſo wone Horwatow ſ wychszych wojetškých ſastojnſtow wusamkuje. Hacž su tele poroki prawe abo njeprawe, nicžo njewuzini; telko je wěſte, ſo ſo ſ nimi trojſwjaſk njeſtchake, a ſo wone ſa cžekli lud bjes wuspěcha wostanu. Awstriſke knježestwo nima pschicžiny, jich dla ſwoju něčijsku ſwontownu politiku na nětke wachnje pschémencz; pschetog nimale wſchě ſhubitavých delegazijow su jemu ſwoje dowěrjenje do tuteje politiki wuprajile.

— Liberzka (Reichenbergſta) měščanſka wychsnoſcz je ſo wot knježestwa roſpuſhczila. Liberz su druhe najwjetſche město w Čechach, duž je bjes džiwa, ſo knježestwowy roſhud powſchitkowne ſpodgiwanje ſbudzuje. Liberzka měščanſka wychsnoſcz ſ mužow wobſtejſe, kotsiž ſ némškej radikalnej ſtronje žlužachu. Knježestwo je tutych ſ jich ſastojnſtow wotpoždilo, dokes ſo ſakonja džerželi njejšu a ſe ſwojej pschedſtajnej wychsnoſczu, Pražskim khějorſkim naměſtnikom, wobkhabzejo njepſchistojnu rěcž wujili. Woprawdzie pschicžiny pak drje maja ſo w cžiſeje druhich naležnoſćach pytač. Hdyž khějor Franz Josef loni Liberz wophta, jemu nadpanže, ſo měščanſka polizia pruske piffate helmy noschesche, a wón měščanſce ſ wjedzenju da, ſo by jemu lubo bylo, hdyž bychu poliziſtojo hinasche pschitrycze na hlowu dostali. Na tole pschedzje pak ſo wot měščanosty ſebjbowalo njeje. Dale je khějor měščanſce Schückerej rjad (orden) spožejil, kotsiž pak hebi tutón ženje pschitkyňul njeje, tež niz psihi khějorowych mjeninach w Bozej žlužbje. Ša to je ſo měščanſta psihi Sedanskim ſwiedzenju, wot Liberzkeho némškeho towarzſtwa muhotowanym, wobdzeli, hdyž ſu ho rěcze, w Awstriſkej ſo njeſaležaze, džeržale. — W Opawje (Croppau), hlownym měſeje awstriſkeje Schlesynſkeje, hdyž podobne wobſtejnoſće kaž w Liberzach knježa, je teho runja knježestwo měščanſku wychsnoſcz roſpuſhczilo.

Jendželska. Pod Mał-Kinleyowym ſakonjom, ſ kotrymž ſu amerikanske ſjenoczene polnózne ſtaty pschedwuzenje wukrajnych tworow poczeſzile, najhórje jendželska industria ſchłoduje. Jeli ſo Jendželeženjo ſwojich wotbjerarjow w Americy ſhubicz nochzeda, dýrbi ſu tunczho dželacz, ſo bychu ſ tym napołozene zlo wurunali. Lijerſam a twarzam maschinow w Glasgowje a w nawjezornej Schottiskej je ſo 10. oktobra teho dla mſda wo džehath džel ponizila. W někotrych rjemjeſzlač pak tež psihi poniznych placzisnach nicžo dželacz nimaja.

W Lancashire so dzelański czas stajnie womyślał. W dużej fabryce braciów Beerhowych w Barrowfordzie sa tydzień jenoż 4 dny dzelańca. Była rządząca fabrykow je zawieszona. Odzysk zatrudnienia i dużej naprawotoczy na psychologicne wybory w pełnoznych stachach hładają, żebi pszeję, so by w nich Cleveland, pszczeńcowi Małkiniewicza salona, dobył a so jako prezydent wuswolił.

Aukhowska. Ruske knjegesztwo ma po sdačgu sa to, so je pschihodny časť pschischol, na balkanske naležnosće sačo w jazyk fedžbliosće složowac. Knjegesztwu blisko stejaze nowiny „Warszawski Dnjownik“ i nowa Sserbiju na to fedžbliwu činja, so ma Awstrijska myšle, Nowobasarsku krajinu, i połobnja Bohnijsje bjes Sserbiju a Gjornohoru ležazu, wobhadžicę. Ruska tajkemu rosscherenju awstriskeje mozy njeby i měrom pschihladowala, a by, jeli so by trjeba bylo, Awstrijske i mječom napschećo stupila. Wjenowane nowiny herbstim wótečinam radža, so bych u snutskowne naležnosće Sserbije do rjada pschinjeſti, so njeby Awstrijska do spytanja pschischla, so na to powołac, so ju měščeniza w Sserbiji i temu nusūje, hdźż na Balkanje poſtupuje. Tak dalshe wopokaſmo noweje činitosće Ruskeje na Balkanje so roſtora wobhladuje, kotaž je bjes Grichiskej a Romunskej wudyrila. Pjecia po radže Ruskeje je Grichiska i Romunskej, kotrejž kral awstriskim wotphladam na Balkanje poſtekuje, wſchon diplomaticki wobkhad pschetorhla. Pschicžina i teſle krocželi je sczehowaza: W lécze 1865 je w Romunskej nimo měry bohaty Evangelios Zappa, rodženy Albanski a turkowſki poddan, semrjet, swojego muja Konstantina Zappu sa swojego herba poſtaſiwschi. Dokelž pak tež druzi Zappovi pschihuijni wosjewichu, so maja prawo na naměr, romunske knjegesztwo Konstantinej Zappje herbstwo, i kotrehož bě tuton 20 milijonow nělotrym grichiskim dobrogelskim wustawam wotkaſał, njepschepoda. Hdźż pak skončzne Konstantin Zappa wumrje, so romunske knjegesztwo zykleho herbstwa smozowa. Grichiske knjegesztwo pschicžiwo temu protestowasche, a dokelž romunske knjegesztwo na to niedziwasche, Grichiska i krótka wſchon diplomaticki wobkhad i nim pschetorhnu. Gastupjeſtvo naležnosćow swojich poddanow w Romunskej je Grichiska ruskemu poſlanzej pschi romunskim dworje pschepodala.

— W najbliższym czasie zapoczątu russkemu wojsku repeteki (repetekowanske třely) rozbawacę. Repeteki, które mają 7,62 milimetry wulkany kaliber, będą być w francuskich a russkich broniach dżelale. Przedtym haż by było lato 1894 minie, budże wszelkich 18 armee-korpów europejskich Ruskiej z nowymi třeliami wobronieniemi.

— Wo njeměrach w pôslstiu mestaciku Ostrowje sú dalsche podrôbnoſcze doschle. Ostrow je wot 5000 židow a něhdžé 1000 ſchesczijanow wobydleny. Ostrowszy židži ſo hóle hacž hózeguli druhdže ſe hamownoſcze mi wusnamjenjeja, kotrež ſu židam pschi-narodžene; woni ſu hromadže ſezishezeni živi, masani, pschiwéríwi a njehanbicžiwi. 10. septembra preni člowjek w mestaciku na kholeru ſkori, na czož ſo khoroſč roſſcheri, tak ſo bě do 25. sept. 42 woſkobow ſkoričko a 18 wumrjelo. Bjes tutymi běchu wſchitzý ſidža, bjes ſchesczijanami nichot ſkorič njebe. Wot wſchinoſcze bě ſo poruczílo, ſo maja ſo cžela po naſkrótſchim puežu na pohrjebniſcze domjescz; ſidža paſ po teſle pschilaſni njedžinjachu, ale na wſcho mózne waſhňe ſpytachu, tež bjes ſchesczijanami kholeru roſſhericž, naſſlerie pschi tym ménjo, ſo by wona potom židow psche-lutowała. Cžela pschewodžo, woni zokor a zaſty, ſ kholerinymi naſasami wonječiſcze, na haſzu mjetachu a do studnjow, ſ kotrejž ſchesczijenjo pičznu wodu čerpaja, wodu liſtachu, ſ kotrejž běchu ſo woſkob, na kholeru ſemrjete, ſmykle. ſchesczijanske wobydlerſtwo, ſ njedocžinstwo židow roſhorjene, čzysche ſo stracha wobarcz, cžehož dla ſchesczijenjo a ſidža ſo do pukow dachu, pschi kotrejž poſkledniſchi, doſelž běchu po liczbje hýlniči, dobuču. ſchesczijanow poraſhyroſhi ſidži po drôhach czahajo ſchesczijanam wólna wubidu. Tola wotpohladu židow, kofiz čzyschu kholeru ſ ſchesczijanam ſanjeſcz, ſo runje na wopak dopjelnichu. Kholera bjes židami rucže pschi-beraſche, bjes tym ſo ſchesczijanow jenož dwejo ſkoriſchtaj a wumrjeſchtaj. Hlownych ſchęzuwarjow ſe židow je wſchinoſc ſajala; woni ſo naſkrózischo poſhotaſa.

— Pamirski kraj w Afganistanie, s jendzelskej Indiskej mjesowazy, je Ruska jako swoje wobchodzenstwo pod swoje kniejestwo stajila. So bychu zo Jendzelsczenjo, Chinesojo abo Afganszy Pamira njemozowali, chze russe kniejestwo zo losakam pschi Pamirze sazhyliscz dacz a s nich tam no nectim losakskie mowisko stworic.

Sserbia. Wot teho čzaka, so je ſo radikalne ministerſtwo wot regenta Rističa roſpuſtſzilo a ſo na jeho město liberalne ministerſtwo poſtaſilo, plecžiſny w Sſerbiſſi njeſchęſtanu. Po- wſchitkowna měſchenza je ſo hiſcheže ſhorschila ſ wobsamknenjom

statnej rady, so wskr̄e wukas, hac̄ dotal wot liberalneho ministerstwa wudate, nicžo njeplac̄a. Sku krwej je bjes ludem teg nadpad na wjednika radikalnejey strony, Paschicę, czinił. Hdyž Paschicę psched krótlim w Sajczańskim wólkreju pućzowac̄, je do jeho woła jedyn żandarm w nozy wospjet tseliš. Żandarm je pječza poruczeńsc̄ mēř, Paschicę sklonzowac̄. Liberalny minister Ribaraz che pječza wotstupic̄, jeli so ho jaſo wérne wupolasa, so je nadpad wot Sajczańskiego naczelnika (wólkrejnego hejtmana) pschitowanu a poruczeny byl.

Galub a jeho synaj

Ruska powieść

Hijo se starodawnych czasow byli hruby dziri lub w najtch horach Kaukasa. Woni njebyja, pszetoż jito tam njeroseče a skotu je tam mało. Duż żiwja bo s wjetsha s rubjenjom a branjom.

Psches jich horz czechnjeske ho pschekupská droha. Psuejowazym pschekupzam wudrewachu pjenesey a twory. Druhdy pschilhadzachu do dolow, hdzejz ho merni rolnizh žiwjachu, wurubjowachu jich brójne, wotekhnachu jim stot a wotwjezdzechu tež niz s rědká žamych ludzi do horow.

Wat małoszce swułnje hɔrjan, bjes bojoscze ʃmijerczi do woçow hładacz, po dlóni scherolicz sczegłach nimo rosdających bjesdnów khodzicż, torhaze ręki pscheplowacż, na dżiwich konjoch jechacż a na popad latacż. Dokelż ho ʃam ʃmijercze njeboji, njeçzini ʃebi żanych porokow, so też druhim ʒiwenje woſmje. Najmijensche ranjenje wjeczi s nožom w ruzy. Ėselby a noża ani wo ʃnje wat ho njepuszczegi. Woni fu mohamedanszy a dżerħa ho kruče swojeje wery. Druhōwertiwych s. wojnu domapytacż a moricż, to maja fa ʃlawny, bohuspodbony skutk. Wat małoszce stej jich ruzy s krewju wopanzanej a ʃmilnoscż je jem njeſnata.

Horjenje a Ruskoje vechu byzgodja. Se starodawna wjedzeczu mjes zobi wojnu. Dzenznijschi dzen' je zo roshorjenje slehnuko, ale mer hiszce nieniejsi.

W horach sałkabszczę psched lětami horjan Galub. W swoim dolkim žwjenju hé mnoho bohatstwa nahromadzil. Mějescze wjele stadalow rjanych koni, wulku byku drohich bróni, a mnoho sllavow. Jego ruka triechowszcze wěscze, jego dusza njesnajeszcze żaneje ſmilnoicze a njeſebě żaneho stracha, kotrehož by ſo Galub bojal.

Wón bē jara widżany a pola pszechżelów a njeśpszechżelów snaty.

Galub mějesché jeno dweju synow, Selima a Tasita. Młodzhi bě hýzo wot naroda szlaby a khorowathy. Duż wsia nan džeczo szobu daloko do hór i starzej, kig bě po zylej wokolinje szlawny swojeje mudroscze dla.

"Radži-li ſo tebi", rječnu Galub k starzej, "ſ njeho hýlného, vutrobiteho muža ſejnicé, možesč ſebi wote mnje žadacj, ſchtožkuſi. Chcesč, ja cži je dam".

Na to wobja Galub swojego syna Tasita a wotjeha domoj. Starszii syn Selim njepuszczci wot nana ani wokomil. Nan

wuclesche jeho i brónju wobkhadzecz. Hdźz bě Selim bôle wotrostk, bjeresché jeho Galub ſobu na ſwoje rubjenſtwa a do bitwy.

Wón by hiszczęce młody, ale hžo bę kula s jeho thęslą a nōż w jeho ruzę mnichich kmjertnje ranila. Jego żameho njelebęci hiszczęce żenę ranili, doniz ho skóńcznje też na njego rjad njezdóńdze. Pschi nefaskim kwydżenju pschindze s młodym c̄łowiękom do swadz, tia Selimej hanjaze kłowo do woćkow rieknu.

To Selim sniesz nijemózesze. Wutorze swój nóż s pod paża a storczy jón se kurowym wotmachom hanjerzej do wutrobnię. Wschém bē morjeneho żel, ale nictó njezubdzesze Selima, pschetoż bē dżē stare waschnie, kózde ranjenje s trewju wjeczię.

Po tuthym waschnju maja pschiwusni samordowanego winowatoscę, po na mordarju sa njeho wjeczicę. W tymle padze bě mlodší bratr mordeneho, riz bě pschizahał, so dże ho na Selimje wjeczicę. Nas lakaše, mjes stalisnami derje skhowany, doniz Selim se kwojimi towatschemi po nahlej hórskej sczegły njeprzijechä a poteli jeho s konja.

Galub bě tutemu pschewodej napschecžo lhatal a wuhlada
zwojeho syna, kij jako cžeto se kedla wižasche. Starz niewiedzesche
schtó sapoczež a walesche zo s holoscžu a se sadwělowanjom po semi.
Misi vohrakie vſichtuni schodim, k niemu latremu bě vſich

Viški pohrjevje psihistupi ihedžiwož t njemu, totremuž be psjedov
ljetami Tasita psjepodalač a rječnu:

"Bóh je czi jeneho syna wsał, jowle masch druhého. Wón je dobrý a nadobny, budže podpíera a troskt twojej starobje."

Galub wobja mlodscheho syna a wobbari schédzivza bohacze.

Galub, swojeho syna doho a ledzblivje wobbladowawši, rjeknu swojej žonje: "Tasit ho Selimej njeruna."

Nědžto njedželi bě faschl a Tasit kódžesche po nanowym domje, kaž by tam zasy byl. Na dobo shubi ho a wróci ſo halle ſa tsi dny a nozy ſab.

"Hdze ſy by?" woprascha ſo nan.

"W horach", wotmolvi Tasit.

"Ssy tam Rukow ſetylak?"

"Né, ale Armena widzach ſe ſwojimi tworami po dole czahnucz."

"Niejſy ty jeho nadpadnul a jemu jeho twory rubil?"

"Né!"

"Czechlo dla to niz?"

"Wón bě zyle ſam a ſtary muž."

Tydzen posdžischo wuwosta Tasit ſaho dwaj dnijaj a dwě nozy.

"Hdze ſy ty by?" praschesche ſo nan.

"Sa bězej horu."

"Koho ſy tam widzal?"

"Sklavu, kiz je tebi psched nědžto dnjami czechul."

"Ssy ty jeho ſobu pschinjek? ... Hdze jeho masch?"

"Ssym jemu czechul dał ... Wón bě thory a njemějſe ſe Janeje brónje."

Galub mijelčesche, ale w nim nutſka warjesche ſo.

"Tasit je njehodny! ... Mojej starobje njebudže ani troskt, ani podpíera!" rjeknu t ſwojej žonje.

A ſ nowa wuwosta Tasit tsi dny a tsi nozy. Tón ras wróci ſo muczny, wujachleny a bledy domoj. Wózko ſweczesche ſo jemu kaž w ſahorjenju.

"Hdze ſy t by?" praschesche ſo jeho nan kruče.

"W ſkubanje."

"Koho ſy tam widzal?"

"Leho, kotrež je mojeho bratra moril", wotmolvi Tasit ſedma ſlyſhomnie.

Stary ſatorže ſo móznie a wali ſo na ſwojeho syna ſ praschenjom:

"Hdze masch jeho hlowu? ... Hnydom doj ju jow, ſo by ſo moje wózko na njej wóſchewilo ... Bohu džakowan, ſkončenje je Selim wjeczeny."

Tasit pak ſtejſe bledy kaž ſmijercz psched nanom a njehibnu ſo. Tón pak hrabnu ſwojeho syna ſa ramjo, tſhaſesche ſi nim a rejeſe ſe ſkóſcę:

"Daj mi tu hlowu, czi prajul ... Abo ſy ſnadž ty ſalonje czechče tak jara ſabył, ſo ſy ty teho pſa pſchelutował?"

"Ja njemóžu ſwojeye ruki poſbehnuć pſchegzivo člowjek, kotrehož pření ras ſa živjenje widzu a ...", rjeknu Tasit, bu pak wot nana pſcheterhnjeny, kiz, strach hrožo, wobſe:

"Prječ ſ mojej wocjom, ty ſy na czechz ſabył ... Sa-Elwan cze!"

Tasit wopuſcę ſótečny dom a njewſa ani konja, ani brónje ſobu. Ludžo ſa nim wołaču: "Ođi jeno dži, hubjeny bojaſník mjes namy bydlicz njemóže!"

W ſuſobnej wby bydlesche Tasitowa njewjesta. Tam wón džesche a rjeknu t jeje nanej:

"Ssym-li nětk tež kudy, čzu dželacz a twoja džowka njemě ſenje ſhoničz, ſchtó kudyba je."

Hrjan pak wotmolvi:

"Moja džowka bě njewjesta bohateho Galuboweho syna, proſcherzej bjes domisny ſwojeye džowki njedam. Wój ſo ſ procha."

Tuž czechul Tasit ſ proſdneſtž w ſtale, hdzeſ ſtarz bydlesche, kiz bě jeho lubkowat.

"Wój nan je mje ſ domu wopokaſal", ſkoržesche Tasit, "moja njewjesta je ſo mi ſapowjela a ludžo ſu mje ſaſtorčili".

Starz wotmolvi:

"Ja ſym tebie wuczir, člowjekow lubowacz kaž bratrow, ſlabych ſakitoracz a ſwojim njepſchęſelam wobdawacz. Tute ſakady je w dawnu ſandženym čaſu a w dalokim kraju muž předowal, kiz je ſ luboſču t člowjekam maritraſku ſmijercz wumrjel. Dow, hdzeſ je hida a wjeczenje najwyſhſi ſakon, ty wostacz njemóžes. Czechni t wjeczoru, doniž ſ wulkej kheži, ſ kſižom wupuſceni, njepſchęſez. Ludžo, kiz tam bybla, wujnawaja wuczbu luboſče a ſmilnoſce. Wola nich ſo ſakdyli a budžes ſbožowny."

Tasit poſluchasche a puſzowasche wjèle dnjow. Skončenje wuhla da zyrkej. Namala hōpoldine pſchijecze a wosta. Tasit bu kſchegzijan a ſmužity rjel, kiz pak žeje njefaby, tež na njepſchęſelu wulſomuſknoſę wopokaſac. Wón wumrje czechený a wot mnohotneje ſwojih woplakam.

Ze Serbow.

S Budyschina. Šandženu poňdželu 17. oktobra rano w 1/2 hodžin buchu měſčenjo ſ wohnjowym ropotom ſe ſpanja wubudžen. W raných městovym džele mózny wohén ſ njebju ſapache. Na kamjenitnej hafy tsi brožne a jena kheža, karuželarjej Weiferej kluſhaza, w plomjenjach ſteachu. Ssylny wetr ſe ſo palozých twarjenjow, kotrež běchu ſe ſchindgeleme kryte a ſ džela kopate polne ſ domkhowanymi žnemi, deſčic ſakrjow pſches turnowansku halu a ſahrodu na hornczefsku hafu czerjeſche. Na ſcherokej kamjenitnej hafy bě hozota, wot wohnja ſtupeza, tak wulka, ſo ſo wſchē wolkowe ſchlenzy w turnowatni roſpukachu. So by ſo wohén ſ ranju dale njerosschéril, měſčanzka wohnjowa wobora mjeñſchu bróžen, měſčanzské radze kluſhazu, ruce ſwotorha. Na wjeczornej ſtronje wysoka kheža wojnaria Schmalza wupſcheltrjenju wohnja mjeſu ſtati. Wobylterjo Weiferej kheža ſu nimala wſchu ſwoju domjazu nadobu ſhubili, pôdla teho je ſo w bróžnach wjèle ratařſkeho gratu ſobu ſpalilo. Wohén je w bróžni čiſlo 590 wudyril a je wot ſtoſtiſkeje ruki ſaloženy. Kaž ſo powjeda, ſu ſobotu na kamjenitnej hafy ſapaleſki ſiſt namakali, w kotrež ſo hrožesche, ſo ſo w měſce ſe ſrožne na wjazvnych městnach w bližším čaſu wotpala. Šda ſo, ſo je tale powjedańza hola wumyſlenka; hacž dotal po ſ najmjeñſcha njeje wuſležicž hodiſlo, ſchtó je tutón ſiſt namakal a w czeje ružy wón někole je.

— Šeredu 26. oktobra dopoldňa w 9 hodžinach ſměje w tudomnym hamſkém hejtmanſtvo podkřejný wubjerk poſedženje.

— W tudomnej měſčanzské ſeſtati je mjaſhovo hlabat Bennewitz w jenym batonském ſwinjeczu wjetſchū licžbu trichinow namakal. Šwinjio bě ſawěſcěne.

— Šandženu ſobotu popołdnju na tudomnej Nowoſalzské dróſy do Lorenzej kluſhamačne mlody člowjek ſtupe ſe ſebi kleschu piwa žadacze. Piwo piſo wón pſchitomnu Lorenzowu žonu prokſyſche, ſo by ras pohladala, hdy bližſki ſelesniczny čah do Draždjan pojedze. Žona běſche tutemu žadaniu ſ woli. Hdzy pak bě ſo zasy wothalik, ſo wona dohlada, ſo bě wón, bjes tym ſo bě wona ſa planom ſelesnicznych čahow hladala, kafčic ſ drohimi zigarami kranul. Wona hnydom ſwojemu muzej wupowjeda, ſchtó bě ſo zofalo, a tón ſo bjes komženja ſa pakofníkem puſčej. Wón, jeho na dróſy doſczahnuiſchi, jemu kranjene zigary pod lažom, hdzeſ bě je zasy ſkowal, wutorze. Š pomozu nimo dužnych ſudzi bu paduch wuwjazany a wotwiedžen. Bjes tym bě ſo mjeſčel korečny "k němſkemu khežorſtwu" na Nowoſalzské dróſy dohlada, ſo bě jemu jedyn hóſcž, kiz bě pſched krotkim pola njeho ſchlenzu piwa wupiſ, tsi Frankfurt ſe klobaſli ſ korečnacſkeho blida kranul. A hlej, hdzy ſajateho kraftu pſcheladachu, tež te tsi klobaſli w njej naděžehu. Na poliži ſo wopokaſa, ſo pakofník Müller rěkaſe, a ſo je runje halle ſ wojeske ſlužby puſčejeny.

— Šandženu wutoru wjeczor je ſo w tudomnej mniſche ſyrlki nělajſi paduch nutſlamac ſpytał. Njeſraſnik bě hido wolkowym kſiž ſpanſke ſe komory wutorhnul a ſo hotomaſe, do komory ſalſeq, hdzy jeho jena starſha žonſka, w domje bydla, pytnu. Duž dyrbjeſe pakofník ſ proſdnymaj ſukomaj wotczaſnu.

— Hlowne roſſchěridlo poſhromy ma ſo w ſwinjazym wilkowaniu pytač. Š Póſnařke ſo ſ wosami, kotrež ſo drje žeje njewurjedža, prožata do Schleſyňſkeje pſchiwožuſa. Niz jenož prožata, ale tež ludžo, kotsig je pſchewodža, poſhromu po kraju roſnjeſu. Wilowarjo do burſkih dworow pſchijedu, tu ſebi burjo na wosu prožata wuběraju a je ſaplačniſki je do kheža donjeſu; tola hacž jene ſ prožatow kheži, wo tym drje ſo ſ czeſta něchtó pſchewožecž, a halle ſo potom teho dohlada, hdzy je khorosz bjes ſkotom wudyrila. Na wikaſi wilowat kypzej prožata poſkotuje, je ſa ſadnimaj nohomaj wypoko džeržo, tač ſo wone jenož na přednimaj nohomaj ſteja. Hdzy je kyp hotowa, ſo prožatko do měcha tyknje, a nowy wobſedžet ſwoje njehož domoj njehož.

Se Židowá. Židowczenjo ſu ſo do wulkeho ſtracha ſ listom ſtajili, kotrež je ſo pyat ſyrljenja tudomnemu gmejnſkemu pſchěſtejſcerjej poſkot. W tymle kſižce něchtó hroſy, ſo Židow na ſchyrlach ſonča ſapali, jeli ſo Židowczenjo pſchi ſelesniſy, kotrež ſo ſe ſprejineho dola ſ statnej Budysko-Malečanzkej ſelesniſy twari, dželo njedostanu. Dale ſo twarzej noweje ſelesniſy hroſy, ſo jemu

krk pscherešnu, jeli so wón zufych pôlskich dželaczerjow s džela nje-puschczi, kothž tudomnym dželaczerjam sašlužbu prjedz hjeru. Židow-čenjo žu ho s hrožazym listom njemalo satraschili, a někto kózdu nôz dwanaczo mužojo Židow stražu, so bychu ho wotpohladu sa-palerjow pschekasyke.

S Hrubjelcžiz. Bohoncz Handrij Scholte, w tudomnym Preibischez mlynje blúžaz, je hrjebu w nožy, hdyž s Kamjenza, hdyž bě pjetlarjam mutu woſyl, domoj ſéžesche, njedaloko Hornjeje Borschze pod kola ſwojeho wosa pschischol. Jemu je ho pschi thym delni život pschejel, tak ſo je hnydom ducha ſpuschciz. Snjeboženy, kiz bě hishcze mjenowanu nôz wokolo jédnaczych hodžin w Prećeczan-ſkim hosczenzu pobyl, je najſterje, s dnjowym dželom wuſtawſchi, na wosu ſedžo ſvremnuł, a hdyž knadž ſtaſ konje, wot nikoho ho nje-wodžazaj, do jeneho ſchtoma ſaložkoj, ſe ni dele psched kola panuł. Konje ſtaſ na to, wospjet pschi pucžu do ſchtomow ſaložujo, dale ſe Budyschinej jétoj, doniž psched hosczenzom „ſ ſjom lipam“ w Budyschinje ſastaſoj njeſtaſ.

S Bułkez. Naschemu knjeſej fararzej ſubiz, kotremuž je khetro wjèle ſtoſtojnſtich dželov napožených, je po jeho prjewje duchowna wjehnoſc̄ kandidata duchownſta, knjeſa Jana Méróſaka, jako pomoz-neho předarja pschipokafala. Čuton je ſańdženu njedželu přeni króz w naſchim Božim domje předowat.

S Klukſha. Tudomne rycerſtublo ſtaſ rycerſtubleč Böhmer w Ottendorſſe a rycerſtubleſſi naſenl Brühl w Kujſ ſupiſkoj.

S Wulkeje Dubrawy. Njedželu tydženja tudomne khorych podpjeraze towarſtvo ſwoj létuſki ſaloženſki ſwjebožesche. Towařtſtowu pschedbýda, ſ. Gusta Hataſ, jón ſe ſzehowazej ręču wotewri:

Budžecje rjenje powitanı,
Sjenoczenſtwa naſchego
Towařtſhoo lubowani,
Swojbiń a tež pscheczeljo.

Dwanate je wotbežalo
Nam něk lěto towarſhne
A nam božmje pschywoſato
Poſkledni króz wotbalne.

S čaſku žolmami je wuſhlo
Prjedz po rěž čaſhuoſeſe
A ja jédnaczymi doſhlo
K wulſtom' morju weznoſeſe.

Wt paſ, kiz w čaſku hnady
Ssmu tu ſtejo woſtali,
Dženba ſhlađuyim do ſady,
Schtu ſmim ſ nim tu doſtali.
W lěta ſpočatku my rjanu
Hdžim ſwjebožen ſwjeboženym,
Bot wſchich džecži lubowany
Pschimy ſwjebožen hodowny.
Bóřšy tale radoſez pscheczel,
Srudžba k nam ho ſchibiliža,
Hdyž ſta ſhorcož infiuenza
Wjele ſ naſtu tu wophta.

Potom mjeſeče knjes Henka ſ Mérkowa jara rjanu, na towarſtſtwe ſtukowanje ho poczahowazu ręč. Jedyn towarſtſtowu pschedzel na ſherſkheho njeſapomnitého pěſnjerja Handrija Sejlerja ſpominacze, kotrehož krafne ſpewy hishcze dženba wutrobu kózdeho ſwérneho ſcerba hřeja; pôdla teho luby ręčnik ſo jara ſajimawych wſchelczi-ſnach ſe ſańdžených lětſtokow powjedasche. Towařtſtwe ſhadzowanske rumy běchu hacž na poſlebnje měſtačko ſe ſobuſtanami a hoſćemi pschedpelnjene, kothž ho do ranischič hodžin na dompuč ſjenastatichu.

S Lubija. Druha létuſha podkřeſna ſhromadzisna Lubijſkeho hamtskeho hejtmanſtwa budže ho tu 26. oktobra dopoldňa w 9 hodž. wotbywacž.

S Krebje. W lěče 1893 budža ho tu ſudniſke dny 16. jan., 20. februara, 10. aprile, 29. meje, 3. julija, 25. septembra, 6. nov., 18. dezembra wotbywacž.

S Wojerowskeho woſtrjeſha. Dokelž je polchroma (panohciza) bjes howjashym ſlotom w Wojerowskim woſtrjeſu ſaſhla, ſmědža ho tu ſlotne wiki ſaſho wotbywacž.

S Šulowa. Sańdženu wutoru rano w 6 hodžinach je ho tu bróžen, tudomnemu pschekupzej Popelli ſluſhaza, do čiſta ſpalika. Káč je wohení naſtaſ, njeſe ſnate.

Přílopk.

* Kubježne mordatſtvo je ho w Seidnizach bliſko Draždžan ſtaſo, kotrehož wopor minjenu njedželu namakachu. Škónzowaný je italſki dželaczer Leonardo Fratta, kothž w bliſkej Kelterskej pluňatni (gaſowej fabrizy) dželacze. Wón mjeſeče, káč je dopokasane, ſobotu vječor 350 hriwnow pjenjes pschi ſebi, kiz ſu jemu rubili. Mordat

je jeho čjelo do bliſkeho pschérowa cžiſnuł, hdyž jo žaſtoſnje roſ-kaſane jedyn dželaczer nježelu dopoldňa namaka.

* Wo wulzmyhlym ſluktu, kothž je 9 lětny hólcež dokonjal, ſo ſ Questenberga, bliſko Miſchna ležazeho, powjeda. Čiléne džecžo bě do mlynſkeho pschérowa padnulo, a žolmy běchu jo hžo khety truch dale rjeſle, hdyž ho tón mały rjek na njo dohlaſa. Duž ho hnydom wužlēka a ſa nim do wody ſloczi, ſe njemu dopluwawſchi, jo ſhabnū a ſbožownje na brjoh wučžanu.

* Hžo ſaſho žu w Lipſku 19. oktobra na jeneho noscherja pjenježnych ſtow rubježny mordatſti nadpad ſpytali. Hdyž mjenowaný džen rano 1/49 hodžin 60 lětny, tola hishcze doſči čeritwy, liſtynoſcher ſkóf el na kralowej dróſy do khžje čiſku 6 ſtupi, ſo by tam wobſtaranku woſbył, bu wón w khžji wot dweju ſlepzow, katraž běſhtaj ſo ſa jenej murju khwalaſo, wot ſady nadpanjeny, a nje-džiwažy ſylného wobaranja ſemi storhneny, pschi čiſmž ho pjenyesy ſe jeho toſche wukulichu. Dokelž jedyn dželaczer, kſchiki nadpanjeneho wužlſhawſchi, hnydom na pomož khwataſche, ſkóſnikaj ſwoj wopor puſcheczichtaj a ſkolu čeſknuschtaj. So byſchtaj ſo pschi ſwojim nje-ſluktu wot nikoho njewobedzbowaloj, běſchtaj rubježnikaj khžne a dwórne durje ſacjiniloj. Jeju wotpohlad pak ſo ſimaj na ſbože ſchlačczik njeſe; ani pjenegla ſo njemozowawſchi dyrbjeſchtaj ſo ſ proča měč. Jedyn ſ njeħanibčiwiſu pacholow ſo jako 21 lětny dolhi ſchwizný čloujek ſ bleďym njebrodatym wobličom wopiuje; tón druhí bě mjeniſchi a něhdze 18 lět starý. Draſta wobeju bě wotnoſhena. Pschispomnjene njeſe tu je, ſo je ho ſkóf el někto hžo tſecži króz jako wopor rubježnego nadpada wuſladaſ. Tydženja ſajath Wyſſel budžiſche jeho w Nürnbergskej dróſy ſkónzowaſ, hdyž budžiſhu ſbožowne wobſtejnosc̄e Wyſſelowe wotpohladu njeſchekajk, a tež hžo prjedy bě ras jedyn taſki njeſkražniſ, kiz bě po njepradzenju ſwojeho wotmžlenja w Lipſku, poſdžiſho w Draždžanach jeneho pjenyesy-munſcherja ſkónzowaſ, ſa jeho ſiwiſenjem ſtaſ. Njeſe ſo wón pschichodnje psched podobnymi nadpadami wobarnuſe.

* Wulſtu hrubosz ſtaſ 3. oktobra ſtarſhej w Zwilawje ſe ſwojej 11 lětnej džonku wobefchloj. Džecžo bě ſimaj jeju hrubeho ſakhadzenja dla ſ nim čeklo. A hdyž jo ſaſho doſtaſchtaj, ſo ſ ulſtim ſiſom tak žaſtoſnje biſeſchtaj, ſo jemu wjèle ranow po zydkim čeſle, woſeſhje na hlowje a w wobliču ſacjek. Potom ſtaſ taj rapaczej ſtarſhej woheho džecžo hacž do nahothy wužlēkaſo, jemu ružy a nosy ſe hörniž wužlafalo, jemu koſenje ſe wutrobnjej ſežahnuko, kiz psches njeſe pschetylkoj a jeho ſchiju ſe rjemjenjom ſe ložu pschitwjerdiſkoj. W tajſej čwili wofa wbohe džecžo wot rano ſcheczhic hacž pschi-poſdnju do dwanaczych. W tym čaſku jedyn polizista wo tym njeſluktu ſhoni. Wón to džecžo ſe jeho čwile wumó. Džecžowej ružy, nosy a ſchijia běchu zyle ſacjek, jeho zyle čjelo wočzornjene; džecžo ležeshe w womorje. Něk je w ſyrotowni. Na wobeju ſtarſheju je ho hžo wopjetnje tajſej ſurowoſcze dla ſkoržilo. Muž je ho ſhubil.

* Žako ſzehuſt diſtanſneho jehchanja maja ſo ſzehowaze powjescze wobhladacz: Princ Vjedrich Leopold, kiz je ho, dokelž ſ nemſkih offiſizerow přeni do Wina pschijeho, ſa wjehka lieutenanta pomjenoval, je hishcze poměrni mlody major. Wón někole wjazy hacž 500 ſtabovych offiſizerow pschedſoczi. Lieutenant Hejl, kiz ſwojeho konja w najlepſchim ſtaſje ſe wotykljenemu konzej pschijedze, je kralowſki krónski řiad 4. řadownje doſtaſ a je ho ſe woſebitej awdijenzy ſe khžorej ſkaſal. Wón je rodzeny Barlinjan a hakle někotre ſeta ſe ſekondelieutenantom. Němſki dobyčej w diſtanſném jehchanju, ſwo-bödny knjes ſ Reizenſtein, je ho wot khžora ſe rytmischtrej wopriſit, wón 108 pschedmužow pschedſoczi. Wulfotne napinanja jehchanja ſu jeho tak mały ſlabile, ſo móžeshe ho hžo dwójzy w Charlottenburgu pschi honjenju psches ſadžewki wobdželicz, pschi čiſmž je ſaſho ſe dobyčerjom był.

* Žadnu a ſpodiwnu wjetu ſtaſ dvaſ dróžkarjej w Barlinje měloj. Pankow a Žemjeſt běſchtaj w ſwojej roſmłowje wo diſtanſném jehchanju na Vajosa Weisa pschijeho. Pankow jeho ſluk ſa wulkotny njedžerzeſhe a ſo ſkónzijnje, na ſwojeho konja poſkaſawſchi, hordžeshe: „Haj, ſ tymle wſho, ſhiož druſy ſamoža, tež dokonjam!“ Po dalíſkim wurečzowanju ſo ſ temu ſjednaſchtaj, ſo dyrbjeſche Pankow ſwojemu khelpaſe, džecžacglětnemu brunemu walachej „Athalanaſej“, hacž do hejtmanez hoſćenza, na ſchuhmanez dróſy čiſku 16 ležazeho, ſa ſobu běſteč dacz. Tam dyrbjeſche jeho kon w čeſhny rumje mjeſ-blidiſi, ſe poryſlinom krythmi, wokoło khodžic a nicžo njepowaliwſchi ſo potom hishcze khetu ſhwiſu w „dobré ſtwje“ ſadžeržec. Žemjeſt ſo wjetowasche, ſo Pankow wwohi rawb to njedokonja, a kózdy ſe njeju pola korcžmarja 3 hriwnej ſapoſoži. Pankow ſwojeho Athanasa wupſcheze. Tón ſtupasche ſa ſwojim knjesom tež po pječich ſkodženkach do pomjenowanego hoſćenza horje, wiſeſhe ſo jara

wuſchilnje mjes krytym blidami, nicžo njepowaliwſhi, woſkoło, džesche tež ſa ſwojim wjedžerjom pſches 70 cm. ſcheroke durje po tſjoč ſkhođenkač horje do hosczenzjarjoweje „dobreje jſiwy“. Tudy piano wobruha a potom ſam po přjedawſajim puežu ſměrom a pomalu wotendze. Pſchi woſu jeho ſhromadženi dróžkarjo ſ móznej „ſławu!“ powitachu. Pančov ſebi ſwoj dobýtk do ſaka tykn a na woſ ſo ſhnuwſhi ſawoła: „Khorla, poſtron mi ſwojego Lajoſa!“

* Smjercz rejswała je ſo na rejakach w jenym hosczenzu w Steglitzu pola Barlina młoda, 23 lętna, ſylnie twarjena ſkózobna holza. Nekotre reje ſzylym wotmacjom porejwawschi, na dobo k ſemi padze. Wſchitzy ſebi myſlachu, ſo je jenož do womorę padnula. Tola pak hoscodař po dweju lękarjow pôzla, kotrąž dale ničo čzinicę nijemôžeschtaj, hacž jeje ſmjercz wobkruczicę.

* Wěrna krajna pszechęzjeha ſu mjes Nixdorfom a Dreptawu ſetka na poſach czrijodý paduchow, kotsiž tam ſrzedz běleho dnja bjes wſcheje hroſy ſwoje nadpady cijnia. Njejsku pak to něhdze jenož jednori po koſtinicy, kiz tu a tam na poſach kuſi ponuſhla, ale to ſu derje ſrjadowane paſzma, kotrež pola domapytaja, ſo bydu w wulſej mērje žnjałe, ſchtož njejsku wuſhywałe. Dundakovo bjes džela po ſtadlefchach, ſe ſcheczich mužow a žonow wobſtawazych, ſ motykami, ſopaczem, ſorbami a měchami wuhotowanymi, aby tež džeczi po zlych czrijodach, ſ Barlina wot starſkich na kranjenje wupóſlane, czahaja won do polow a rubja, hđez ſo nawala. Wobſedzerjo a najenzy njesamoža jim dowobaracz. Psched wocžomaj jim rubja, ſchtož ſo jim pschihodži. Ženemu ſamemu aby dwemaj njedadža ſo wotehnacž, dokelž ſu ſylniſchi, a by to husto ſe ſtrachom ſjednoczene bylo. Psched pólnym ſtražníkom, najhusečiſho starym mužom, woni nječežkaja, ale jeho pschebija, jeli jich na pokoj njewoſtaj. Duž ma ſo kóždy ſ boka, hdyž jich pschinč ſwidži. Tež wobſedzerjo Barlinskich ſwonkownych ſahrodow ſu ſ tutej c̄wilu domapytani. Polizija pak ſo wulſej nusnož dla ſ tajkimi nusčlakami wjele wobosyč njemože, ſchtož je jara wobžarujomne, dokelž pschepytanie a wutupjenje jich hnědow ſawěſcze bjes wuſpěcha bylo njeby.

* Niedaloko Spandawskiego tñlnika je ño klużobna dżowka, pola kublerja Scheua w Gatowje klużaza, na polu wot jeneje kultki s wojskowej tñlby jaſteliła. Holza njebe wjedzala, so ño w bliskości wojszy w tñleniu swuciąta.

* Prjedawšći kubleč Franz Wanjer, kotryž je 8. oktobra ſwoju mandželsku ſkónzowal a ſwojeho syna na ſmijerc ſranik, je w bróžni hornežerja Galle w Ostrogu pola Ratibora namakany a ſajaty. Deho ſranjeny, 21-létny syn, kiz bě jako ſamkač ſ dželaczerjom w jenej fabrizy, je w hojeſti na ſwoje rany, jemu wot nana nabite, 11. okt. wumrjeł. Wanjer je pschi ſetziſi cžetom ſwojeje žony a ſwojeho syna wſchón ſymny a njehnuth woftat. Wón je pječza hízo prjedy, hacž je tu žadlavoroſč wuwiedł, ſo wuprajíſ, ſo čhe ſwoju žonu ſkónzowacž, a je ſebi k temu revolver a nož kupil. Krwawny njesutk je Wanjer, kiz je ſo požlednje cžaſy ſylnje do picja dał, ſe ſylnym kuchinſkim nožom wuwiedł.

* Kubieżny nadpad spyta ho njeawno na jeneho wilowarja s Wörlitzu pola Deßawy. Pjekat Göttert s Wörlitzu běsche hrriebu tydzenja w Deßawje, kdzejz he 300 hrivnow pjenjes dostal, kotrež mjeješče w wopazu wokoło hebie wopasane. So by hiszczę wjeżczor domoj pschischol, hebi dróžku naja. Nimalo hacž k městu dojewski, dróžkarię fastacz kasasche, dokelž chyrsche wot tam pěšci domoj dońč, a wuczeże pjenjes s wopaza, so by jěsbu saplačzil. W tym wokomiku jeho dróžkat wot sadh ja ichiju shrabnu a jeho tak dajesche, so ani sawołacž njemóžesche. Na to jemu wopaz wutorže a khwatniwje wot-jeźdze. Pjekat poda ho, sažo mozow nabynoschi, w najaznym wosu hnydom sažo do Deßawy a woszwei tón podawł hiszczę w nozy na polizasztwe. Hijo nasajtra rano poradzi ho, pschestupnika saječz.

* 56 hodzinow delho pohrjebany bě w Hilversumje 36 lětny
dželac̄et. Wón mějesche w 20 lóhžow hľubokéj studni někaké dželo.
Ta žo nad nim na dobo sašypnu. Wón pod deskatym sabiszom
njeſtrajeny wosta, tač so mójesche žo pod nim ſrunac̄ a hibac̄.
Tola pak bě jeho dónt žalostny, dokelž nicžo jíseč ani pič njeſměſche.
Wumožaze dželo bě se ſtajnje nowymi ſaſypami jara poczežene, a
hakle po 56 hodzin wboheho Tilburga na peš morveho wuczežechu.
Kakše bě to wjeſele ſa wſchēch pschitomnych! Tilburg powieda, ſo je
wot ſpočatka zlye wumožeſte dželo a wſchē pódlaſte rěče klyſchal.
Svylsy radosće žo ſemu po lizomaj dele ronjaču, hdyž ſwoju man-
dželsku a 4 džec̄i poſtrowi.

* W Fehrenje pola Kólna je tamnišcha gmejnska rada wobsamka, s wotkrywajomneho wojetškego pomnika Bismarkowy wobras wotstronicę a sa njón Moltkowy psichicznici, dolež Bismark na wojetški pomnik

nježluscha. Towarstwo starych veteranow bě drje ho předy wuprajilo, so ženje njeſchiba, so ho Bismarkowe ſnamjo wotſtroní, do pschičinjenja Molckoweho pak bě ſwolišo. Gmeiňska rada pak je jeho namjet wotpokaſala.

* Čegežje njesbože je želesniczneho wobledżbowarja Thieda w Lauenburgskej podeszło. Wdzes tym so bě jeho žona na polu a won daloko na želesnicy, ſo jeho khezka ſapali, a dokelž nictó w bliſkoſci njebe, ſo jeho dwé džesčzi ſpalischtej. Raſſkerje ſtej tej 4 a 6 létnej džesčzi ſe ſapalkami hrálej a tak woher ſamischkritej.

* Annweilski Thydzenik szczéhowazy kuż wo sabyczinyim nawożenju powjeda. Nawożenja a njewjesta běształ dopołdnia w dżęszaczych pola stawnika pschitowanych. Wschitko je pschitowane, protokoll napisany, ale nawożenja a njewjesta ſo komđztaij. Jědnaczje bije

a dwanacze. Wonaś so njepočasataj. Nětł na to a druhé hudaſa. Duž ſo měſčezanski piſar poſkiczi, ſo čze k nawoženii hicz a jeho ſi dobrymi ſłowami namkowjecz, ſo čzyt poſołdnu ſe ſwojej njewieſtu na radnui khęju k werowanju pſčinięz. Deho poſkiczenje bu jenoħłózne pſčijate. Piſar k nawoženii pſčinidze a ſo jeho praſcha, cęho dla k werowanju pſčiſhoł njeſe. Piſcheſtapienjem „Jakub“ wotmoſwi, ſo je ſabył, njewieſcze prajicz, ſo čzetaj dženſa kwaſkowacz. Hdyž potom njewieſta wo tym ſhoni, wona wſchón ſwoj hñew na ſwojego lubeho wuſypa a ſo ſkončnje wupraſi, ſo wo njeho wjazy njerođgi, dokelž taſkeho hlupeho muža trjebacz njemože. Nětł tež piſar njersazy bycz a ſo na nawoženiu hóřſhicz pōčnje, jemu prajiwſhi, ſo ta węz ſi tym wocžinjena njeſe, a ſo bóryſ ſeſzēwki ſacžuje. To jeho ſatraschi; wona ſo ſwojeſte ſabhezivoscze laſe; a ſtará luboſcz wboheho „Jakuba“ ſchröbli, ſi nowa wo luboſcz ſwojeſte njewieſty proſbycz, a hlaſ, niz bjes wuſpęcha. Wona jeho roſkatu prōſtwu wuſkylſhi a poſołdnu w ſchtyrjoch ſtej ſbožownaj mlodaſ mandželskaj.

* Němcsie towarzstwo k spěchowanju jězdzenja w powětſje chze ſa 12,000 hrivnow hobořski balon ſhotowic̄z dacej. Balon budže w psicherku něhdze 17 metrow wobszac̄z. K jeho psichiryc̄zu budže ſo 2100 metrow naſlepſcheje egiptowskeje bawmy trjebac̄z. S tutym balonom chzeđa 10,000 metrow wykoko leczečz a jest trjeba psichiprawy k khumſchtremu dyghanju ſobu bracz. Towarſtvo chze ſi pomozu tuteho balona fyſikaliske pomery atmosfery wuſlędziec̄z, ſtož je nadawk, njedoměrſtieje dalokoſzalosc̄ze, tiz by němſkej wědomoſceji wulku čeſc̄ a klawu dobył.

* Kierowany niesłusk je we wzy Nordhastedtu w Dithmarschach polizist Banderod i tym wobeschol, so swojego psichodnego syna se hekeru sarash. Polizista se swojim psichodnym synom na jenych haczenjach dzialsche; pschi tym ho pschekorischtaj, schtoz psichodnego nana tak roshori, so hekeru shrabni a psichodnego syna i njez tak do hlowy prazni, so ton hnydom ducha spuszczezi. B., muž w friedz scheszdzebach latach, sa dobrze a strósbeho cglowjeka placzi. Won wobstrucia. so je so niesboze stalo. bduz je so wobaral.

* Kholera je ho s Ruskeje hacj i nemskim mjesam pschibligila. Duż kmedža puczowarjo s Ruskeje w Neidenburgskim a Ortsburgskim wokrješu jenož pola Ilowo mjesu pschetrocžicž, když je jim najprijej poſtaſený němſki lěkar wobhwečzil, ſo na kholeru khorinjeſhu. — W Hamburgu hifcheze pschezo kholera čiſeze faſhla njeſe. * W poſlednim čaſu je ho čaſto praschenje roſpominalo, hacj koleznik abo jéſdny na konju wjazy dokonja. Hijo dawno je dopokaſane, ſo žadny jéſdny koleznikowu spěchnoſci dozpicž njemože. Kónz septembra ſu 16 koleznicy na pschemo s Wina do Triesta jeli. Cutton 500 kilometrow daloki pucz je najlepši koleznik ſa 28 hodz. 45 sekundow pschejet. Cžim dalschi je pucz, cžim wjetschi je dobylek, kži mo koleknis vornio jéſdnemu.

* S Budapesta pišaja: Wuhetski general kawallerije, baron Ebelsheim-Ghulai, je něotrym nowinaram prajík, so wón dystansne jěchanje, kaž je šo postajilo a wuwjedlo, sa dobre a wujitne spōsnacj njemóže. W wojsklim nastupanju tole jěchanje nicžo hōdne njeje; w tym rosumu njeje, skožo polmorme hajechacz a jo njejhmane k wotthklenenemu kóngej pschivjescz. Sajmawe by bylo, hdh bychu jenej eskadronje s Barlina do Wina a nawopak jenej s Wina do Barlina jěchacz dali. Sa to pak wón politisku wažnosć tuteho jěchanja njepščepośnawa, a dale ma wón tež to sa hwiżelaze, so je šo s napschemojěchanjom wuhetske plahowanje koni do praweho kwětska stačilo.

* Niedałoko Bella Bordinga w Alabamie w połnóżnej Ameryce schyryj mlobżt czarnochoję jeneho stareho muža a jeho dżonku sklonzowachu. Poradzi ſo, mordarjom ſajecz, kotrychž do jaſtwo w Monroeville dwójedzechu. Tola hnydom ſo czrijoda ludzi na jaſtwo wali, wuwiedże ſi njego czarnochów a jich na mēscze ſatſeli. S wopredka chybciu mordarjom ſvalic.

* Satraschnym podawki je so 15. oktobra w Düsseldorfie stał. Tam rano sahe 132 jatych s jastwa do nowonarodzonego Düsseldorfskiego jastwa wjedzeczu. So by żadny jaty njeczętnik, bęstaj pszezo dwaj a dwaj s najhörschich jatych w hromadu sputanaj a zykuem czajej bę wojerški pschewod pschidat. Njes jatymi bęstaj też Hendrich Mostert, kiz bę czekleho paduchstwa dla k 5-lętnemu sajczu woszudżenym, a węsty Khorla Beekers, kiz bę dla sranjenja jeneho głowjeka, kotryž bę na to wumrjet, k 4-lętnemu jastwu sazudżenym. Taž dwaj hromadze samknenaj njebęstaj, a duž wužischtaj, hdyz czaj na połnöznu drogu pschindże, skladnoſc, do thęże cijisko 44 czeknucz. Jeju stwochnjenje hnydom pytnuču a "stejtaj!" sa nimaj wołachu, a hdyz na to njeležbowaschtaj, sa nimaj někotre rasy tselicu, ale žaneho njeirjechicu. Mostart stejo wosta, Beekers pak s dwora, sadz thęże leżazeho, s pobożnymi durjemi na druhu haſu czeknucz spytu. Hisczce jumkróz někotisi wojszy, kiz so prózowacu jeho doszczahnuć, "stejtaj!" sa nim wołachu; won pak sažo na to njeležbowaschtaj, duž tselba tufmu, kulta pschedrje so czekanzei psches wutrobu, tak so hnydom morwy k semi padze. Wulka mnobosc ludzi bęsze so teje haru dla szęzała, a wschitzu bęchu szwédkojo satraschnego podawka.

* Khostanz Jens Nielsen, najhörschi skostnik w Danskej, kiz je w minijemym leče tsecz krócz spytal, jeneho jastnika skónowacz, so hycu jeho, kaž je sam prajil, wotprawili, je so wot najawschscheho huda tsecz krócz k hñjerczi sazudżil. Dokelž pak je powschitkownie snate, so danski kral njerad zmierzny woszud podpisze, ménja, so so Nielsenowe żadanje tež tón krócz njeopjeli.

* Wulke sıliki su połkedenie dny w Italiskej wjele schody načiniłe. W wokolnoſci Genuu je so 15 mostow wotpławilo. W San Quirino stał so dwaj domaj sahyplo.

* W někotrych stronach Vendzelskej su sıliki sazdeny thđzeni wjele sapuszczenia načiniłe. W Leedu buchu thęże blisko reki pōczrjete. W někotrych droghach s čolmami jēdżachu. W Methlegu je ręka wjele skotu kobiu storhnula. Wjele mil daloko je runina powodzana.

* Keschczijanskie wuczahatske domy w Americy dawaju so psches Hamburg a Bremen s warnowanskimi hloſami psched wuczahajom do Ameriki hñschecz. Ludżo, kotsiz s węsta sapiżane nimaja, so w Americy dzelo a hñlub njenamakaja, njech Boże dla sa Ameriku njezadaju. Najwjetshi dzel pschiczhawarjow w Americy do hubjenstwa pschindże a hłodu wumrje.

* Na Wizuriskej železnicy w połnöznej Americy bu železniczym czaj njeodaloko Canaya w Kanssu wot dweju rubježnikow sadżeržany. Spodzivne so poskha, so stał rubježnikai pjenieżny khamor w expreſnym wosu wuprōsniłej a so stał se swojim rubjenstwom, ani so by jimaž nicto njeowbarał, wotbal czahnuć móhlo - dwejo pschedczito wjele, hacż runje ma kózdy Amerikan swój revolver pschi ſebi. Tole sadżerzenie puczowarjow, na bojaſnosc skoro podobne, ma so s wotkhińsciu Amerikanow wułogic, w někotrim kriminalnym prozezu jako hñwēk wustupic. Po amerikanskim ſalonju ma so mjeniūzny kózdy wobęzowazh hñwēk hacż do woszudżenja sawrjeny dżerzeč, żehoz so kózdy smińucz pyta. To je wina, czechoz dla so telto mordatstwom njeħosta. Najwjetzy hñwēkow taſkich krwawnych njeſtukow swojich hamhnych intereſow dla mjełczi.

* Chęſch-li ſebi stare czorne glaſeſki ponowicž, dha kip ſebi 10 gramow mandelowej wosy (Mandelöl), kotryž w kózdej drogarńi dostaniesz, a smieſzej jón s 20—25 kapkami dobreje tinty. Tutu měſchenzu masaj se žwaczkom woty na wobnoszene rufajzy a połoz je na někotre hodžim na zyżatu papjelu (Pößblatt). Tak ponowene czorne glaſeſki móžeſh, kaž Lipſcianske nowiny piſają, hiſcze dležſhi czaj noſyę.

(Brykwinne powieſcę hładoj w pschitowu.)

Pschedzadżowanje inventara.

Dla pschedacza hosczenza „k czornemu hodlerje“ pola Radwora ma so tam wukorn 25. oktobra t. l. dopoldnia wot 10 hodžin wschón žiw a morwy inventar na pschedzadżowanje pschedawac, a to:

92 hōwjadów, 4 dobre rólne konje, 7= a 12 lętne, a dwaj načerwieni schumelaj, 4 świnje, 1 ſacđinena kucza, dwaj skoro nowaj hospodaſtſaj wosaj, 1 gōplato młocžaza maschine, kotaž verje dže, 1 czisce nowa ſykanjowa maschine, jena cziscejaza maschine, 1 ſelenu pizu reſaza maschine, 150 kop rožki, 34 kop pschenizy, 32 kop wosha, 24 kop jecźmienja, 300 zentnarjow jēdnych a piznych hernow, 100 zentnarjow hyna a wschelaſka hospodaſka a domjaza nadoba.

Bobhedzerjo.

Drjewowa awfzija

na Khroszčanskim reverje pola Minakala.

Sobotwórk 27. oktobra t. l. ma so:

5000	khójnowych walczków,
11	khójnowych żerbowych hromadów,
50	rm. khójnowych pjenikow,
40	rm. = schępów,
90	rm. = kuleczków

so hnydom hotowe pjeneshy na pschedzadżowanje pschedawac.

Sapocžalk 1/210 hodžin pschi Wołanskim hacże.

W Minalale, 20. oktobra 1892.

Grabinška s Gisiedelska inspekcija.

J. s Rabenauer walzowy mlyn w Delnim Wujesdże

porucza dobru pschedzadżunu mułku po czajej pschedawaczych płaćcīsnach:

thęžorski wuežah	zentnař po 16 mk.,
pschedzadżunu mułku cijisko 00	= = 15 =
=	0 = = 14 =

Jurij Melcher, krawſki mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

Borucžam ſwój wulkotny ſkład hotoweje draſtu, jaſo mužaze ſymske ſwjerſchniki, žaketate wobleženja, kaž tež jenotliwe tholowy, ſwjerſchniki, mantle a wobleženja, džeczaze mantle a wobleženja ſe ſukna a trikota, dale trajne dželacžerſke tholowy ſ bawmy a jendželskeje kože, teho runja dželacžerſke pjesle ſ czoplym podſchinok.

Pſchispominam, so, kaž předy, dale po měrje draſtu ſchiju, s dobom porucžam ſwój wulk ſkład jenož dobrých a wožebných tukrajnych a wukrajnych draſtných tkaninow k ſechicžu po měrje.

Jurij Melcher, krawſki mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

Soym ſſerb, duž so pola mje ſerbſki ręčzi.

Najwjetſchi wubjerk

žonjazych filzowych klobukow,

naſnowiſche, derje pschedzajaze formy a garnitury,

Kapoth a mèžy

plyſhové, triketowe a wolkjané,

rubischiča na ramjeni, hłownu a wokolo ſchije

w rjanych barbach,

ſchtrympowe twory a ſchtrympowanske pschedzadżeno poſticia pschedzadżu ſ tunimi placzisnami a hódnymi tworami ſnata pschedawarnja pycharskich a wolkjanich tworow

Leopolda Posnera

w Budyschinje na bohatej haſy cijisko 7.

Najlepſchi ſafran

tuni hofej a zolot

ma k termiſcham na pschedawac

Džiweje ſastanije a żoldze

kapuje po kózdej dželbje

Otto Engert.

W u p r ó s d n i

po 1. januara 1893 statne schulské město Luhowskeje schule, pod kollaturu najwyšscheje schulskéje wyschnosczej stejaze. Jego dokhody wobsteja pódla hamtského wobydlenja s wuziwanjom sahrody a 72 mk. sa wuczbu w dokonjazej schuli s 1100 mk. msdy po katastrze, s czehož po 100 mk. pschi pschiswolenju starobnych pschilohow niewobliczi.

Zadaczeljo, kotiž su herbskeje ręce mózni, chyli swoje požadaze listy se sakonškimi pschiložkami hacž do 5. novembra t. l. podpihanemu pôžlacz.

W Budyschinje, 21. októbra 1892.

Kralovski wolrješny schulski inspektor.

Schulski radžiczel Rabik.

W Barcze je žiwoszcz čjisko 20, blisko zirkwe a schule ležaza, s 8 körzami pola na pschedan. Dalsche je šhonicz pola rēsniskeho mischtra Biederwach tam.

Polo na pschedan.

Poñdželu 24. októbra t. l. dopoldňa wot 10 hodzin ma ho w hosczenzu „k czornemu hodlej“ pola Radwora někotre sahony pola abo tež zly hosczenz se 46 körzami rjanych polow a lukow pschedacž.

Wobšedjerjo.

Awtzija.

Dutoru 1. novembra 1892 dopoldňa wot 9 hodzin ma ho w sahrodniskej žiwoszczí čjisko 16 w Trzibjenzu wschelaka domjaza a hospodařska nadoba sa hotowe pjenjesy na pschedadżowanje pschedacž.

Maria swub. Schmidtowa.

Pschenicznu muku

I. druzinu hachil po	95 np.
II. " " "	75 "
III. " " "	60 "

kaž tež wsché druzinu pizy w snatej dobrosczi porucza

kuježi dwór w Delnjej Hórz.

Sporuscht

(Mutterkorn)
kupujetaj po kózdej
dželbje a po naj-
wyšsich placzis-
nach

Strauch & Kolde.

Wolmjane pschedzeno,
barchent a tkaniny
k podschrizu,
žid. bant, homot, plynsh,
wobhadzenje, kniesle,
zwjern, židu, schnorh,
hortu atd., atd.,
wschu potriebu
k krawstwu a schwalczistwu
porucza po jara tunich placzisnach

Bruno Schulze

w Budyschinje pschi žitnych vilach 8.

Pschedawańja
żelesnych krótkich
tworow a grata.

ff Solingske worzlowe twory:

blidne nože a widliczki
dybsacze nože,
nožizy,
nože k wukutlenju sajazow,
nožizy k pjerisnje,
kuchinske nože,
kedsarske nože,
rēsniske nože,
dale:
ff jédzne szizy,
„khoſejowe szizy,
„jejowe szizy,
atd.

jenož w najlepszych lajkosczech po nastunischich placzisnach.

B. Fischer

na žitnej hažy

porucza

kuchinská nadobu:

Ia wačne ūdobia { cijstoniklowe,
emallowe,
żelesne,
mjahorubaze masziny,
rybowaze masziny,
kuchinske wahi,
khoſejowe mlyny,
nožecziszaze masziny,
klebowe truhaki,
bérnjaže paruiki,
khoſejpaserie,
kamorežki sa koruškai
atd.

hospratiská nadobu:
dezimalne a mostowe wahi,
tassate wahi,
butrowe wahi,
žimaze masziny,
plokanske masziny,
petrolejowe khachle,
kwětkowe blida,
myjawy,
khachlowe pschedstajaki,
wuhlowe kashče,
platy,
mydlove a jejowe kamorežki
atd.

B. Fischer na žitnej hažy.

Schlipsy, krawath,
krawatowe jehly,
žle, gumijowe schaty,
khornarjowe kniesle, schemisetowe
kniesle, manschetowe kniesle,
we wulkim wubjerku pola

A. & W. Neuhahna,
4 na herbskej hažy 4.

Wsché na skladze ležaze, s najlepskich
tkaninow w mojej dželařni sechite wězy, jako
symiske swjeršchniki, paletoty, woble-
czenja, tholowny a lazy pschedawam wjele
tuſcho, hacž tym ſam sa nje wudal, dokelž
hotownu draftu dale pschedawacž nochzu.

Louis Gadt w kupnizy,
krawski mischtr.

Barchent k koschlam
w wulkim wubjerku
jenobarby, ſmužaty, ſaschekaty
w tkanych a cíſszechanych muſtrach,
elsaski cíſszechany barchent
w kraňnych nowosczech k blusam,
pjeslam, ſuňjam, kaž tež
hotowe pjesle, blusy, ſuknje a
koschle porucza

A. Kayser
na hornczetskej hažy 36,
predy na žitnej hažy 10.

Mišionski šwiedžen.

Budyske herbske mišioniske towarzstwo chze, da-li Bóh, swój létuschi šwiedžen w Wjeleczanskim Božim domie

Krjedu 2. novembra

wodžerčz. Němska Boža ſlužba, w kotrejž knies farat Wastar s Wóslinck preduje, ſapocžne ſo w 1 hodžinje popołdnju, herbska Boža ſlužba, w kotrejž knies diakonus Ráda s Budyschina preduje, w 3 hodžin. popołdnju. Pschedzeliſo Božego kraſtwa a miſioniftwa bjes pohanami ſo k temu luboſciwje pschedroſhuja.

W Wjeleczinje, 20. oktobra 1892.

Birkwinske prijódkſtejerſtwo:
M. Rjencz, farat.

Šhronadžiſna.

Wutornu, 25. oktobra 1892, wječor $\frac{1}{2}7$ hodžin
w tſeleríni w Biskopizach

pschednoschf kniesa dr. phil. Jurja Oertela:
„Konſervatismus a palate praſchenje
pschedtomnoſče“.

Kóždemu ſroſczenemu je pschedup rad dowoleny, woſehje ſo tež
ſobuſtawu podpiſaneho towarzſta pschedczelnje proſcha, ſo bohacze ſenicz.
W Budyschinje, 21. oktobra 1892.

Pschedzhyda konſervativneho towarzſta
ſa 3. ſakſki thézorſtvoſeſejmſki wólby wokrjeſ.
Sachke, pschedzhyda.

Woſjewjenje.

S tutym najpodwołniſcho k wjedženju dawam, ſo ſym

Robschentkez pjekárňu a thófejownju

w Hoschkez khéji w Rakezach pschedewſal. Lubju, ſo budu ſo
prózowacze, ſebi ſ dobroym khlébom a zaltami, kaž tež ſe ſlódnym
thófejom ſpokojoſce wſkiſtich, kotsig mje wopytaſa, dobycz, a proſchu
moje pschedewſacze dobrociwje podpjeracz.

August Lorenz, pjekářski miſchtr w Rakezach.

Šhofeji.

Sa khlamarjow a ſaſzo-
pschedawarjow porucža dželbu
tuńjeho palneho thofeja.

Th. Grumbt.

Pjely poczahuje, manſle,
pjelle po mérje derje a schwarnje
ſhije

A. Kayser

na hornęzefskiej haſhy 35,
prędy na ſitnej haſhy 10.

Klaninowe a physchowe pjeſele kaž
tež physch, aſtrahan a krymer
w wſchelakich kajkoſczach porucža
tuńjo

A. Kayser

na hornęzefskiej haſhy 36,
prędy na ſitnej haſhy 10.

Sporuſchf

(Mutterkorn)

Iapuje po najwyſchich placzisnach

Otto Engert.

Hopſoſa na burſke kublo ſo
pyta. Dalsche w wudawańi
„Sserb. Nowin.“

Šuscheny polč

punt po 75 np.

porucža

Paul Künzel

na małej bratrowskej haſhy 4.

Poczahuju kožuchi a ſchiju po
mérje wſhu žonjazu a džeczązu
draſtu a żarowanſte wobleſzenju
w najkrótskim čaſzu. Tež hoſhy
do wučzyh bjeru.

Bertha Albinuſez

na hornęzefskiej haſhy 47 delka.

Zutſje njedželu

reje w Lupoj.

Pschedczelnje pschedroſhuje
hoſczenzat Eoda.

Wuſtojna ſkótna hopſoſa ſo
k nowemu létu 1893 na jene
ryczęſtublo bliſko Budyschina pyta.
Pschedpojedženja pschedtima

Carl Meisel

na hornęzefskiej haſhy 21
w Budyschinje.

Wotrocžlow, ſrenkow, džowki ſo
150 mſ. mſdy, ſrenzy ſa 120 mſ.
mſdy pyta k nowemu létu Handrij
Pawlik w Wulkim Woſyku pola
Semid. — Kóžhy móže ſo tež
w Scheschowje čiſko 19 ſamolwieč.

k nowemu létu pyta wotrocžlow,
ſrenkow, rólnych poſonczow, do-
maje a hródzne džowki herbska
pschedtajaſa žona Spannowa na
małej bratrowskej haſhy 5.

Starschi woſazy ſo k nowemu
létu pyta na kuježim dworje
w Radmorju.

S tutym k wjedženju dawam,
ſo ſa ſwojego muža Jana Rjelku
ſ Lipicza žadyn dołh njeſaplacžu.
Marja Rjelyna rođ. Urbankez
w X upoſ.

Njeſapomnicžka

na row czeſkeje mlodeje hoſhy Almy Marje Pettigez ſ Porsčiž,
wumrie nahe w Bóru 1. oktobra 1892 15½ lét ſtara.

Towarſtſka luba! kaž derje je Čebi,
Hdyž tež kaž njerad ſym ſhubili Čebe;
Ledom derje tehdý ſy myžilita ſebi,
So ſmierzcz kaž raije ſa Tobi džé:
Widžo, ſo ſmierzcz džel ſ tubla ſo ſhubi,
Sswérnoſcz we ſlužbje Čeji ſiwiſje rubi.

Rožicžka rjana! kaž rucię Ty ſhinu,
W ſiwiſje leſenju bu torhujena prjecz;
Zandzel Twój ſhinu na ſtronu ſu wini,
Ssmierzcz hloſ ſraji: „Sso ſiwiſje ſlež!“
Wumoz je ſmierzcz Čeji pchitwicnoſcz běſche,
Se ſlukom luboſcie k wumrecz džesche,

Sahe, kaž ſ wjetſha wſche ſhude tu džecži,
Wopuſtejcz džybieſche ſtarheju dom,
Wſchédny khléb pytaſ ſei druhdze we ſwéczi,
A hloſ, Ty nadendze pobožny dom,
Hdzej Čeji kaž ſa ſwojou horje ſu wſali,
Čeželne a duchowne k radze Čeji ſtali.

Dla twojego ſwér, kaž wučzeno běſche
Wot ſwojich ſtarſich, Čeje mejachu rad,
Luboſnoſcz knjeſtwa tak bliſko Čeji džesche,
Wotrunac ſhýſche ju na kóžby pad;
Sa nich ſy ſmejta wſches wjedženje Bože
Najwjetſhi wopor, kiž čjowjeſ dacz móže.

Čeja a ſtrou bě na paſtvi wuſhla,
Hóležez wot knjeſtwa je pschedewodžak Čeje,
Se ſtadom ſtou haſz na ſuku dóſchla,
Vſti kotrejž Sprewja tak ſhwatajo džé:
Slocz, kiž do řeti ſběžalo běſche,
Chýžiſe Th wumod, taſ k wumrecz džesche.
Nichto njeſ pytnul ſtrach, w kotrymž Ty běſche,
Nichto ujeſ ſhyschal, taſ ſvſtuo Čeji bě, —
Hóležez, kiž po pomoz do domu džecži,
S ludzimi hnydom ſaſ ſchri rězy bě;
Slocz bu ſběžnje ſe ſwojoh pada,
Sa Tebie nječe paſ ſana wjaz' rada. —

W ſiwiſje ſtaſ ſy k Jeſuſa ſtronje,
Kaž móhi wón w umirjecz wopuſtejcz Čeje?
Wón ſo Čeji ſjewi w czeſkowej ſtronje,
Wſches ſmierzcz Čeje k ſiwiſje pschedzadžit je:
Loſ je Čeji paſt na město ſwiate,
Najrjenshe herbſtvo, wſches hnadu Čeji date.

Nieplaſtſtaj, hrudzenej ſtarſej, wſches měru,
Boloſz je wulka, paſ ſmeruſtaj ſo;
Džonka wjaz' dóſchla je k wěcznemu měru,
Wichetrala ſhýſe a hubenſtvo wicho.
Wſches ſmierzcz je k ſiwiſju wſchecbla netk wona,
Na jeje hlymje paſ ſhyschal ſo ſtrona.

Wotpozui w mérje, kaž luba nam běſche,
Wobras Twój physch nami ſiwi hſchaze je,
Sso wot Tebie džecži, ſrudne to běſche,
Wohnuze naſheje wutroby je:
Dacz tež netk mam ſy dobru náz prajicž,
We tutych iſtuczſtach Čeji w opomniſ ſtajicž.

Šholtſiž, Hiltbenzež, Nychtarjez a Muejerjez hoſhy w Bóru.
Wſches ſ. V.

Wcžera popołdnju $\frac{1}{4}4$ hodžin je po dolhim czeſkim
czeſtpjenju naſch wutrobie lubowaný ſy, bratr a ſwaf

knies wučjer Domaschf
w Bolborzach

wuſhnuł, ſhioz hlyboko ſrudzeni jenož ſ tutym k wjedženju
dawaja

W Bolborzach, 21. oktobra 1892.

Khowanje budze njedželu 23. oktobra popołdnju w 4 ho-
džinach w Hodžiju.

Pschiloha f číšli 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. oktobra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. dialonus Räda herbstu spowiedni ręcz, dopołnja $\frac{1}{3}$ 9 hodžin farat dr. Kalich herbst a w 10 hodžinach němſte předowanje.

Werovali:

W Michałskej zyrlwi: Khorla Richard Emil Fischer, fabrikat na Židowje, i Julianu Augustu Marthu Gómez tam.

Křeček:

W Michałskej zyrlwi: Ernst Hermann, Bohuwera Khorle Hajna, cęſkie pod hrodom, s. — Pawol Richard, Gustava Emila Eberta, dżelaczerja w Hornjej Kinje, s. — Hana Martha, njemandz. dž. w Žitlach.

Zemrjeć:

Dzén 12. oktobra: Hana Klara, Zana Karluha, dżelaczerja na Židowje, dž., 6 dnjow. — 13. Morwonarodz. njemandz. dž. na Židowje. — 15. Maria Martha, Zana Handrija Haaj, dżelaczerja na Židowje, dž., 2 lécze 8 měsazow 29 dnjow. — 19. Alexander Pawol Waltat, Michała Koprija, dżelaczerja w Draždjanach, s., 10 let 3 měsazy 29 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowa dowos w Budyschinje: 1923 měchow	W Budyschinje 15. oktobra 1892				W Lubiju 20. oktobra 1892				
	wot		hacž		wot		hacž		
	mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.	mf.	np.	
Pščenica	běla	8	59	8	71	8	24	8	53
Rožla	žolta	7	88	7	94	7	65	7	94
Secimien		6	88	6	94	6	75	7	—
Wowb		7	14	7	29	6	93	7	33
Hroch	50 tilogr.	6	50	7	25	6	60	6	80
Wota		8	89	11	11	10	56	11	53
Zahly		8	6	8	33	7	50	8	6
Hejdusicha		15	50	18	50	14	—	15	—
Berny		17	—	17	50	16	—	16	50
Butra	1 tilogr.	2	—	2	40	1	70	2	20
Wičenčzna mušta		2	60	3	—	2	40	2	70
Wžana mušta		8	25	17	—	—	—	—	—
Gózno		8	25	12	50	—	—	—	—
Galoma		4	20	4	50	3	50	4	—
Proštata 842 ščtuk, ščtuka		22	—	24	—	20	—	22	—
Wičenčzne wotrubý		6	—	18	—	—	—	—	—
Wžane wotrubý		4	50	5	50	—	—	—	—
	5	25	6	50	—	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pščenčza (běla) wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 53 np., pščenčza (žolta) wot 7 hr. 94 np. hacž 8 hr. 9 np., rožla wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. 19 np., secimien wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 30 np., wowb wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np.

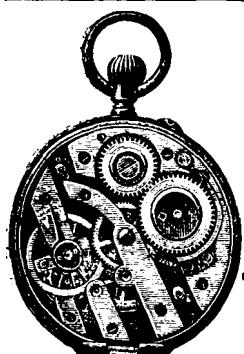
Draždjanje mjaſzowe placzisny: Howjada 1. družiny 65—70 mf., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach ręsnejce wahi. Dobre krajne kwinie 63—66 mf. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np., po vunje ręsnejce wahi.

Wjedro w Londonje 21. oktobra: Syma.

Meblovny magazin

Hermannia Schmidta a syna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu
porucza swój wulkı skład meblow, stolow, schpilesow dobrociwemu
wobledžbowanju a lubi najturánsche placzisny pschi sprawnym poſkuženju.

J. G. Schneider a syn,
čašnikarzej pschi lawskim tormje,
pschi najlepše a najturánsche čašnikiki, bu-
djaki a ręczasy pschedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacž 200 hrivnach.

Sa hodończej čašnikow a hrajadłow ho na
wjazore lěta s pišmom rukuje. Pschi
pschedawaniu ho herbsti ręczi.

Pſchedeschézniki

trajnje dželane we wſchēch wulkoſcach porucza w wulkoſnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pſchedeschéznikatnja pschi bohatych wrotach 26.

Poczechnjenje a wuporędzenje spěchnje a tunjo.

Ian Jurij Pahn

najstarscha pſchedawańja
manufakturowych tworow

w Budyschinje

w lécze 1802 saložena

porucza sa symu swój bohacze wuhotowanym ſkład

žonjazych mantlow,

khornarjatych mantlow,

desheznych mantlow,

žaketow,

paletotow,

rukujanych a płyſchowych pjeslow

s najnowszych tkaninow po wubjernje
derje ſedzazych ręſach trajnje dželanhých
po jara tunich placzisnach.

Dokelz s hotowych wězow jenož žonjaze
mantle wjedu, je mi móžno, najwjetshi wubjerk
poſkičeč a móžu teho dla na tule wěz wjazy
ſedzblinoſcze na ręſ, tkaninu a ſakoni
ſložowacę.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika ſchtrympowych tworow s woczeje wolny
číšlo 1 na schulerſkej haſy číšlo 1

ſymſkemu čaſej swój dawno jako dobrý ſnaty wulkı ſkład ſchtrympo-
wowych ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanymi jakow, wulkı wub-
jerk rukawowych ſazow w najtuniszej hacž ſajt ſchtrympowej
wolmjaney barbunepuſzczatej tworje a w rjanyh muſtrach porucza.

Najlepshi a najwjetshi wubjerk ſchtrykowanego pſchedzenia
wſchēch barbow.

Najhodniſcha twora! Najtunische placzisny!

Fotografowani ja Apollo! Richard Huth

w Budyschinje

na herbsti a schulerſkej haſy na Gidelskej horje.

Woſebitoſcze: Fotografowaniye džeczi a wjazorych
woſebow, fotografije w wulkoſci vifitneje kharty placza
12 ſchtuk 6 mf., tež pschi dwójakim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym woſbraſu w wuměſkim wuporędzenju.

Niebželu popołnju je moja fotografijska wotewrjenja.

K nashmje a shmje

porucžam ſwoj wulkotny ſklad, ſ nowoſežemi ſa nětežiſhi čaſ ſajbohacžiſho wuhoto-
wanu, a to:

kapesh, žafeth, paletoth,
thornarjate mantle,
mantle do deſcheža
a foloſte mantle,
holcžaze jecžki a mantle.

Dale porucžam w hoborſkim wubjerku
kamodželane

mužaze lètnje a ſymſke
ſwjerſchniki, woblecženja
ſe ſuknju abo ſ pjeslom,
jupn a županu,
holcžaze woblecženja
a mantle.

Wo mojej ſaſadže,

kóždu konkurrenzu
ſ tunimi placžisnami pſchi dobrej tworje
pſchetrjechicž
ko kóždy kupy lohko pſchewědcži.

Moritz Wassermann,

trawſki miſchtr na bohatej haſy 19.

Wulki ſtad wožebničk tkaninom i ſeljičju po měře!

Njanu a pſcheničnu
muku,
majšowý ſchrót,
pizný gris,
ržane a pſchenične
wotrubu
a warjenja

porucžamoj tunio a ſaměnjamoj
pſcheničnu a ržanu mutu ſa forno.
Heinka a ſyn
w Budyschinje na herbſtich hrjebjach
ſ napſhecža kaſarmow,
kož tež w Hamorſkim mlynje.

Wulki ſtad wožebničk tkaninom i ſeljičju po měře!

Najwjetschi ſklad
dwójzyscherokeho
Iama

w modnych muſtrach
starý kóžez po 60 np. haſz do 2 ml.,

pluſch

č pjeslam
starý kóžez hižo po 1 ml. 30 np.,

krýmer

č wožadženju
starý kóžez hižo po 1 ml.,
tkaninu k ſuknijam
6/4 ſcheroke, kóžez po 30 haſz 50 np.,
barchent k koſchlam
kóžez po 16, 20, 25, 30 np.,
w wulkiem wubjerku porucža

Alphons Schauseil.

Najlepſdu margarinſtu **butru,**
derje ſtodižaju, porucža

Pawol Hofmann
na róžku ſerbſteje a ſchulerſt. haſy.

Syre Hamburgſke ſadlo
jara tunio doſtač pola
Pawola Hofmanna
na róžku ſerbſteje a ſchulerſt. haſy.

Najš
grupn,
žahl,
hejduschtu,
hróč,
žoki
po jenotliwym a ſ zyla porucža
tunio **Th. Grumbt.**

Cjerſte ſowjase, wocze a
czelaze kože kupuje po najwyſch-
ſich placžisnach

Heinrich Lange
pſchi ſerbſtej katholskej zyrkti.

Najwjetšhi črijowyj sklad w Budyschinje i wulka a i mala.

Na nashmiskemu čažeji porucžam ſwoj bohacje wuhoto-
wanym ſklad ſchfornijow, ſchforniczkow, gumijowych
ſtupnijow, pjezowych ſtupnijow a ſchfornijow a filzo-
wych ſtupnijow w wjazh hacž 150 druzinach. Balske
ſtupnje, jenož ſamžny wudželk, po wurjadnych, hiſheče
ženje klyſchaných placžinach.

Hermann Frisch

na ſerbſkej haſy 7.

Bruno Schulze

w Budyschinje

8 pschi žitnych wikač 8.

Wulkotnih ſklad

rubiſhczow na hlowu a woſolo taille,
wołmjane, chenillowe a židžane.

Ramjenjowe khornarje, kapoth,
kalmukowe a boderowe pjesle, barchentowe
blushy, spódnje ſuknje, muſle,
walkowane a njewalkowane ſoki a ſchrympy,
ſchrylkowane, trikotowe a pjaſczoſte rukajzy,
normalne a barchentowe koſchle,
spódnje pjesle, spódnje kholowy,

hontwjerſke lažy,

židžane, polžidžane a barchentowe rubiſhczja
woſolo ſhije,

džecjaze kapički, mězki, pjeslikoſte woblec-
zenja, ſtupniczki, koſchulki, lažki a khornarje,
krawathy, ſchlewjerny, ryſche, ſchaltly,
čorne, běle a pižane ſchörzuchi.

Wołmjane khapy, rubiſhczja na hlowu
po ſ trajnej njepruschatej čemnej, brunej, olivowej, ſelenej, čerwieno-
brunej a čornej barbu wobarbja

w W. Kellingez barbjerii w Budyschinje.

Jaſne pižane draſtne tkaniny

na žolež, běle, čerwjene atd.,

jaſne draſtne tkaniny

se židžanhmi ſmnhami,

běle tkane wobleczenja

po wſchech placžinach hijo po $7\frac{1}{2}$ ml.,

běly batist a mul

porucja
Alphons Schauseil

w Budyschinje

67 na bohatej haſy 67.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něſcزوwe rebliky, khachlowe durčzka,
tšeſhne wokna, twarske hofdže
porucja tunjo

Paul Walther.

W wudawańi „Serbskich Nowir” je dostacj sa 2 hrivne:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spižaschtaj Wilhelm Boguslawski a Michal Horňák.

Na bohatej haſy
25. **S. Horn** Na bohatej haſy
25.

Snata najwjetſcha draſtowa fabrika w Budyschinje
porucza, dokelž je wurjadnje tunjo kupował, po ſežehowaznych nimo mery
tunich placzisnach:

woſebne žonjaſe ſymske mantle	hižo po 6 mt. — np.
woſebne kapeſy	= 9 = = =
koloſte mantle s Ia. woſmjanym podſhiwkom	= 9 = = =
žonjaſe mantle do deſheža, jaſne a czemne	= 5 = = =
woſebne žonjaſe žaketы	= 2 = 50 =
holežaze ſymske mantle	= 3 = = =
woſebne mužaze ſymske ſwjerſchniki	= 8 = = =
Ia. pjeſle ſ rjanym woſmjanym podſhiwkom	= 5 = 75 =
mužaze wobleczenja Ia. bukſkinowe	= 11 = 50 =
Ia. bukſkinowe kholowy	= 3 = 50 =
woſebne holežaze ſymske mantle	= 2 = 50 =

Czynu na tele wurjadnje tunje placzisny kędžbliwe, pſchispomnju pak, ſo
ſo pola mje twory hubjeneje družiny do zyla njenamakaſa.

Na bohatej haſy
25. **S. Horn** na bohatej haſy
25.

Khofej

kyry punt po 100 hac̄ 160 np.,
paſeny 130 200
jenož w "čiſce a ſylnje kložazej
taſkoſci porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na rožku theaterſkeje baſti.

Paſenž

jednory a dwójny
w snatych dobrzych a derjeſtłodzaznych
družinach poruczątaj tunjo
Satichka a Mieczka.

Raschcze

ma pſchezo w wulkim wubjerku na
ſkładzie
Hermann Schmidt
na hrodowym městnie 2 pſci hrodje.

Najprěniſcha a najwjetſcha črijowa pſchedawarnja Pawoſa Kristellera

na bohatej haſy 29

s napshecza hoſczenza „k winowej kieſi“
porucza w hoboſkim wubjerku a snatych
jenož trajnych wudžekach:

jěſdne ſchkorije, ſchkoriečki,
poloježne ſtupnje a ſtupnje ſa dom.

Filzowe, pſelzowe a ſukniane ſchkorije,
wyżoke a ſ kožu wobſadžene, ſ rukowanjom, ſo ſu
wodn ujeſchepuſhežate.

Filzowe ſtupnje a toſle, gumiſhwe ſtupnje
a ſchkorije po tak niſkich placzisnach, po kaj-
lichž hewaſ nichto ujeſamože pſchedawac̄.

Franz Marschner

čaſznikat w Budyschinje

čjo. 9 na bohatej haſy čjo. 9

ſwoj ſkład čaſznikow a čaſ-
nikowych rječasow dobroci-
wemu wobkedažbowanju porucza.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pſchispomnenje: Riečju hrebſki.

Nowoscze

nasymskich a ſymskich

žaketow,

paletotow,

khornarjatych mantlow,

kolojtych mantlow,

plyſcholowych mantlow

s najjednorischich hac̄ do najwoſebnischich
wězow porucza

Alphons Schauseil

w Budyschinje

67 na bohatej haſy 67.

Najwjetſchi wubjerk w Budyschinje.

Pſchedawanie po najtunischich placzisnach.

"Serbske Nowiny" wudawaia so kóždu sobotu.
— Štvorlétta předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde číslo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíle Smoler jec knihičšteřne w mačinym domje w Budyšinje.

Číslo 44.

Sobotu 29. oktobra 1892.

Za nawětki kiž maja so w wudawařni "Serb. Now." (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, placi so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorštvo. Wojetka pschedloha, požyljenje němského wójška nastupaza, je šo sávbeny tydžen w swaškowej radze wudabžowała. Hač runje je jednanje potajne bylo, ſu tola Němske nowiny wopſhycę wojetſkeje pschedlohi ſhonile a do ſwěta wutrubile. Zeje jadro je požyljenje wójška wo 80,000, abo kaž ſu druhy wulicžili, ſamo wo 100,000 muži. W pschedlohy ſamej drje nicžo wo tym njeſteji, tam ſo praji, ſo budže wójško pschichodne w měrje 492,068 muži licžicž. Někole ſlužba němſkých wojałow w měrje 486,983 muži wucžini, po taſtim by ſo wona jenož wo 6085 muži pschisporicž dyrbjała. To wſhak by khějorštowý ſejm rad pschispoliš, ale ta wěz ma ſo ežiſeče hinal. Ke 492,068 mužam, kotrež wojetſka pschedloha žada, tón króz podwyschzy pschilicženi njeſtu. Tydž je někole w němſkim wójšku 66,925, a w pschichodze by jich něhdž 79,000 trjeba bylo, k temu pschitdze 2138 offiſerow, tak ſo by wſho hromadze wójško pschiroſti wo něhdž 87,000 muži doſtač dyrbjało. Ke ſarunaju ežektorow, kotrež ſo ludej ſ powjetſchenjom wójška napoloža, dyrbi ſo dwělētna wojetſka ſlužba město dotalneje tſiléneje ſawjeſč. Hdyž pak tole ſarunanie bliže wobhladam, ſo wone trochu ſnadne wupokaze. Dwělētna ſlužba ma ſo jenož pola pěškow ſawjeſč, wuſamknjeni ſ teho wostanu jědni, pionerojo a artillerija. Pósla teho ſebi khějorštvo wuměni, ſo ſmě wojałam, kotsiž ſu ſo w čažku dwělētna ſlužby pochostali, tſecže lěto ſlužicž dacž. Zyle ſarunanie ſo ſkerje nowe poczeſenje hač položenie bycž ſda, hdyž ſo hishcze žada, ſo maja wojaž w pschichodze wſchitz ſ najmjeſtſha 24 měžazow ſlužicž, bjes tym ſo někole wjetſchi džel ſ nich ſa 20 měžazow ſe ſlužby puſchicži. Kello pjenes budže k wſhemu temu trjeba, njeje hishcze ſnate. Tak nimale 64 milijonow hriwnow pak budže ſo lětne ſa wójſto wojaž hač dotal woprowacž dyrbječ. Pschi tym hishcze něhdž 200 milijonow hriwnow licžených njeje, kotrež budža k natwarjenju nowych kaſarmow trjeba. Kaf dyrbi lud tele pjenes ſawdacž? Khějorštvo měni, ſo by powjetſchenje tobakoweho zla rjanu ſumu wotcziſlo, konservativni ſažo namjetuju, jeli ſo ſo njemohli powjetſchenja wójška ſminucž, burſy někajki dawki napožhnuč, kiz by ſa nowe wójſtowe žadanli dožahal. Prjedy hač khějorštowý ſejm do požyljenja wójška ſwoli, budže khějorštvo trechu jaſnije dopokaſacž dyrbječ, kaſtich pschicžinow dla ma ſo to ſtacž. Někole ſo na to počaſuje, ſo ſo Němska, ſhtož ſlužbu wojałow nastupa, ani ſ Fran‐zowskej, ani ſ Ruskej měrič ſnjemóže. Franzowska ma wot lěta 1889 w měrje 519,000 wojałow w měrje pod khorožu, tak ſo by wona ſa 25 lět, hdy by tež ſa tutón čaž ſchtwórtý džel ſ nich khmanosč ſa wojetſku ſlužbu ſhubil, 4,053,000 wuwužených wojałow měla. Runje tak je tež Rúſka njewuſtawajzy ſwoje wójſko požyljala. Lětža rufte wójſko hžo 987,000 muži w měrje licži. A k temu hishcze pschitdze, ſo ſo wopſhycowne politiske položenie w Europy polepschilo njeje. Hdyž tež móže ſo Němska w pschichodnej wojnje na pomož Awstriſkeje a Italskeje ſpuſchicžecž, dha budže jej tola wojowanje ežekke, dokež dyrbi ſo na to hotowacž, ſo budže ſwoju wojetſku móž dželicž a ſ doboř w ranju a w wječorje móznyh nje‐pschicželam napschecžo ſtipicž dyrbječ. Žebna ſo někto wo to, hač khějorštowý ſejm do požyljenja wójška ſwoli. Wuhladu na to njeſtſe. Nimale wſhě konſervativne a zentrumſke nowiny maja ſa njemóžne, ſo mož němſki lud hishcze wjetſche ežektor, kaž hač dotal, ſa wójſto njeſč, a radža teho dla khějorštwu, ſo ſo wojetſka ſo to jenož w zivilnej drasče ſtacž.

poſchedloha ſ zyla khějorštowemu ſejmej poſchedpoložila njeby. ſ cjejká pak je wožakacž, ſo budže knježerſtvo po teſle radze cjinicž.

— Wurjadna synoda ſo ſapocžat̄ bezembra w Dražbzanach ſwola. Wona ſměje wo požlenju pokutneho dnja wſchē evangelskich zirkwjiow w Němzach na jedyn a tón ſamý džen jednač.

— Khějorowa džowcicžka, kotrež je ſo narodny džen khějorki Augusty Viktorije Eſchegila, je jména Viktorija Luisa Abelheid Mathilda Charlotta doſtała. Někacž budža jej Viktorija. — ſ pschicžinu prynzeſyneho narodzenja je khějor něhdž 400 žónskim, kotrež ſu ſo k jaſtu abo k pjenježnym khofstanjam ſažubžile, khofstanje ſpuſchicžil.

— ſ nowymi ſakonſkimi poſtajenjemi, wo kotrež budže pschichodny khějorštowý ſejm jednač, dyrbi ſo licžowanje počezicž. Štotož někomu pjenes ſo pschewyſolej dani, jeho nuſu abo lohſomýſlnoscž wuwožijo, poždi, ſo ſ jaſtwom a ſ doboř ſ pjenježnej pokutu poſhota. Pósla teho ſmědža ſo cjejkne prawa wotprajicž. Němjeſlniske a ſwucžene licžowanje ſo ſ najmjeſtſha ſ jaſtwom na tři měžazy a ſ doboř ſ pjenježnej pokutu wo 150 hač 1500 hriwnow poſhota, pósla teho dyrbja ſo ſažubženemu cjejkne prawa wotriez. To ſame khofstanje teho potrjechi, kotrež ſ druhim ſamoženjowym wobhladženjom, hač je tu runje mjenowane, ſebi abo jenemu tſecžemu ſamoženjowym wujitk wobſtar, kotrež je w nadpadnej njeſpoměrje porníjo jeho dželu, to ſame khofstanje tež temu hroſh, kiz polajaff ſuklaſh w naſtupanju ſjawných awkzijow a wudželenja duchovnych naſitkov pschi nich pschepstupi. Do nětčiſheho ſalonja psche licžowanje ſo poſtajenja pschisomu, po kotrež ſulicženja, kotrež pschecžiwo ſalonje ſhreſcha, žaneje placžiwoſce njeſměja. Wſhón ſamoženjowý dobyt, kiz je ſo dožnikaj wulichowal, dyrbi ſo jemu wróčicž a ſadanieč. Štoučnje ſo pjeneswupožerjama winowatosč ſaſonji, ſo dyrbja temu, kotrež ſ nimi w wobhladže ſteji, ſa kóžde protyčne lěto po jeho wobſamknjenju w běhu 8 měžazow doſpolny ſlicžbowanski wucžah wo hishcze wifazym wobhladže ſawdacž. Štotož pschecžiwo temu ſhreſchi, ma pjenježne khofstanje hač do 500 hriwnow ſaplačicž a pósla teho hishcze daň ſ teho wobhlada ſhubi, kotrež dyrbjeſe ſo do ſlicžbewanského wucžaha pschicžecž.

— 1. dezembra 1892 dyrbi ſo po zylých Němzach ſkót ſlužicž. Pruski minister ſnuteſkownych naležnosčíow je hžo na wſhě k temu poſtajene wychnoſce nuſne papjery wupóžlač. Statni a gmejnſky ſaſtovnizy, wožebje tež wucžerjo, budža ſamkowjeni, ſo na licženju wobdželicž. Wuwjedženje licženja je wěz gmjenow a rycerſkublow, kiz maja wudawki ſa licženje, hžeq ſažnych naſtanje, ſaplačicž. Wſhě pschedwacža, kotrež možle dobyr wupad ſicženja ſadžewacž, dyrbja na poſtajenym dnju wuwostacž; wožebje njeſmědža ſo wo 30. novembra hač do 2. dezembra žane hermantí a ſkotne viti wodžeržecž. Pschiſpomnime hishcze, ſo ſu nahladu, kiz ſu pschezo hishcze tu a tam roſſcherjene, ſo tute ſicženje ſ dawkami ſwipuje, cjejkne wopacžne.

— Wupad, kotrež ſu pruske ſtatne ſeſteſnizy w měžazu ſeptembrje dla kholerineje mrětow w wohobowym wobhladže měle, ſo něhdž na 6 milijonow hriwnow woblicži. Tež w prěnzej poſložy ſtobra je wobhlad hishcze khetro ſnadny byl; hakle w nowším čažku wón počina pschiberač.

— Bjes koſeňnikami nowy wukas pruskeho wójſtového ministra wjele wjeſla ſbudižuje. Kaf w Rúſkej, je ſo tež w Pruskej offiſeram dovolilo, w ſwojej uniforme na ſole jěſdzieč. Hač dotal ſmědžiſe ſo to jenož w zivilnej drasče ſtacž.

— W należnosći Ahlwardtowych židowskich flintów fu psche-
pytanje skončili a Ahlwardta dla skichwodzenja wojskowej wyschnoszcę
a fabrikanta Löwy a Kühna wobskoržili. Wot statnego rečnika je
ho 50 hředkow mjenovalo.

— Jenotsliwe antisemitske strony fu ho bjes ſobu a s konser-
vativnej stronu do swady dale. Ničto ho na tym bōle njewjeſeli,
hac̄ židži; pschetož tak dolko hac̄ ho jich pschečiwny bjes ſobu
kuſaja, fu židži wěsc̄i, so maja psched nimi poloj. So by ſwadu
ſmerował, je ſhud et antisemitskeho hibanja, dwórski przedat Stöcker,
tele dny w Varlinie wo ſamerasch tſcheczijanſko-ſozialneje strony
rečzał. Wón mějſeſe a jara ſpokojoze a ſwjeſeloze, so ho antisem-
itske hibanje we wſchēch němſkich krajach roſſčerja. W poſlednim
čaſu pak fu ho jara njelube wězy ſtawala. Gauſtupjerjo němſko-
ſozialneje strony fu ho, město ſo bych ſtöcker podpjerali, w kraj-
nym ſejmje do njeho dawali. Njenje njeſe, ſo ludžo, kotsiz maja
težame ſamery, ho bjes ſobu czornja. Němſzy ſozialni, kotsiz fu
woſhebje ſe žwoſej njepſcheczelnoſc̄u pschečiwo konſervativnym wu-
ſnamjenjeſa, dyrbjeli na konſervativnym podkoſtu ſtejcz, hewal budža
woni bōle ſch ódni hac̄ wužitni. Spisewarjow naſtaſkow w němſko-
ſozialnych nowinach ſtöcker hluſakow abo pschihodžerjow mjenuje,
dofelz fu woni projili, ſo ho wón židow boji. Wón je ſwoje lube
ſaſtojnſto ſa wojowanje pschečiwo židam woprował. Dokelz je wón
židow ſa wuſhi měl, je ſwoje ſaſtojnſto ſhubil. ſtöcker hebi
pſcheje, ſo bych ſa němſzy wjetchojo ſe ſhromadnym ſtukom Němſku
ſaſo židam wotdobyli. Naihōrſche wſchal njeſe, ſo mamy 600,000
židow w Němzach, ale to, ſo mamy wſele tſcheczijanow bjes nami,
kotsiz fu hiſcheze hōrſchi hac̄ židži — hewal by tamnyh 600,000
židow hido dawno do kuta ſtajenych bylo.

— W Kelheimſkim volkjeſu w Bayerskej fu ho njedawno
wubopſoſnjaſe wólby do tħežorſtweho ſejma měle. Tutoń volkjeſ
je ho hac̄ dotal pschezo wot zentrumſkeje strony ſaſtupoval. Tón
króz je zentrumſki ländit, piwarz Raucher, ſi wulkej nuſu trébnu
wjetſchinu hložew dozpile. Jako jeho napschečiwny ländit bē ſo
redaktor dr. Sigl poſtaſil. Hac̄ runje je tón poſchitkownje ſnatn
jak ſurowy njepſcheczel Pruskeje a nětčiſcheho němſkeho tħežorſtwa,
fu tola ſa njeho liberalni hložowali. Poſledniſtym ſo tež najhōrſci
njepſcheczel Pruskeje a tħežorſtwa pschihodži, jeli ſo ſmědža wotčakac̄,
ſo móz zentrumſkeje strony roſtſchaſy. Ma dr. Sigla nadžiju twa-
rach, ſo wón tole dželo dokonja. Tule rjanu nadžiju dyrbjia nětcole
ſpuſtſc̄ic̄; pschetož dr. Sigl je pſchi wólby na džerawym ſtole ſebdał
a pſchepanuł.

— Kholera fu na ſtrachne waschnje ſi Ruskeje ſi němſkim
mjesam bliži. W Torunje je jena rybarka na kholeru wumrjela.
Tannische wohydeleſtvo hebi teho dla žada, ſo by ho wobkhad pſchi
mjesach po možnosći ſamjeſowal. Tele dny po rězy Wizle něhdje
300 plamjerjow ſi Ruskeje ſi tajlich ſtron pschihedže, hdež kholera
knježi. Wulki ſtrach je, ſo ho ſi nimi kholera ſanježe.

Austria. Liberzſka měſchczanska wyschnosć voſtoñne ſaſzuma,
ſo je ho wot knježetſta roſpuſtſc̄ikla. Dokelz ma wona nadžiju,
ſo ho pſchi gmejnſkich nowowólbach ſi nowa wuſwoli, prózuje ho,
hebi knježetſto ſaſo ſdobrič. Jeje ſobuſtawu fu hebi tele dny
poła ministerſtweho pschedbydy hrabje Taaffy w Winje awdijenzu
wuprohyl i doſtali. Jeli ſo knježetſto njebi ſwólniwe bylo, roſ-
puſtſc̄enu Liberzſku wyschnosć po nowowólbe wobkružic̄, chedža
narodno-liberalni němzy ſapózlanzy tule naležnosć ſi tħežorſtweho ſejmje ſi rěčjam pſchinjeſc̄.

— Niz jenož pſchi politiſkich, tež pſchi gmejnſkich wólbach
Młodocžescha Starocžechow pschezo bōle do ſady cíſiſča. Pſchi
poſledních gmejnſkich wólbach w Prahy fu Młodocžescha ſaſo ſchtyri
nowe ſydkla dobyli, tak ſo měſchczanska rada nětcole ſi 59 pſchiwiſ-
warjow starocžeskeje ſtrony wobſteji.

Franzowska. W jenej anarchistiskej ſhromadžiſne w St. Denisu
poła Pariza je ſi krawnymi njeměram doſčlo. Anarchiſtojo a žandar-
mojo ſi revolverami do ho tſelachu. Někotre woſzobý buchu ſranjene,
bjes nimi jedyn žandarm.

Jendželska. W Durhamſkich wuſlowych podkoſtach je loni dla
wóžomhodžinskeho hdežlanskeho čaſha ſtrajk wudryli, kž ſo ſkončnje ſa
někotre mězazý ſi porażenjom ſtrajkowazých wobſamtu. Nětcole fu
ho hdežlaczérjo wo ſwojim měnjenju wo wóžomhodžinstim hdežlanskim
čaſhu wuwoptſcheli, pſchi čimž je ho wulka wjetſchina pschečiwo
njemu wupraſila. Sa njón je ho 12,684 hložow, pschečiwo njemu
pak 28,217 hložow wotedalo.

Rukowska. Hac̄ runje fu ho mnosy ruszy židowszy wucžaharjo
ſi Ameriki ſaſo do Europej wrózili, cheze ruske knježetſto ſetža
pſcheydlenje židow ſi Ruskeje do Ameriki hiſcheze bōle poſpěſhici.

W Peterburgu je ho woſhebje teho dla komitej ſa wucžahowanje
židow ſaložit. — Židowske ludowe ſchule, kotrez hac̄ dotal pod
doħladowaſtvo židowskich gmejnów ſtejachu, ſo w pſchihodže
ministerſtu roſwuezenja podſtaja.

— S roſdawaniem dotal nadželanych nowych tſelbow chzedža
Ruzjo na konzu bězneho lěta ſapocžec̄. Kož ſkyschimy, dyrbjia ſo
najprjedy wójska w Pólskej, potom garda a pomaku zyle wojetſtwo
ſi nimi wuhotowac̄. Snate je, ſo ho jenotsliwe džele tſelbow
w Franzowskej dželaja. W russich fabrikach ſo wone jenož hromadže
ſestajeja.

Daniel Danzer wumrje ſkuposzeje dla w měſche.

Daniel Danzer narodzi ſo lěta 1770 w Pinner-u w Jendželskej,
njedaloko města Harrew-a, hdež mějſeſe jeho nan khetro naſladne
ſamoženje. Tute njeherbowaſche drie wón po ſmjerči zyle ſam, ale
jeho druh tyjo bratja a hotry doſtachu po jenajkim dželu, tola wón
wjedžesche ſi njekyſchanej ſkuposzeju ſhwój džel tak pſchijporic̄, ſo bu
nimoměry bohath muž. Jebo dwoj bratřaj drje běſtaj tež doſpołnej
ſkupzaj, ale jemu tola runja njebětaj a wón njemógesche ſo ſi nimaj
prawje ſniesc̄. Cžim lepje běſtaj ſe hotru jeneje myſle, kotaž tež
w Pinner-u pſchi nim wosta a jemu jako džowka dželash. So
bychmy trochu ſpóſnali, kaf bohath Daniel Danzer bě, wopomům
jeno, ſo jemu jeho ſamoženje lětnje 18,000 tolet danje nj-
eſeſe. S tym bě wěſc̄e móhl jara pſchijſtijnje ſiwy byc̄; ale ſchtóž
jeho ſameho a jeho hotru wibjeſe, tón dyrbjeshče ſo
ſtróžic̄ a hebi myſlic̄, ſo tutaj člowiekaj žaneho ſlamaneho pjenjeſka
nimataj. Ssotra bě hebi draſtu ſe ſtarých lapow muſtich a žónſtich
woblek ſeſhila, a ſo by ničo niſchubila, wobwjaſa ſo ſi někajkim
konopjazym ſchmatkom. Wona njehodžesche nihdje ſi domu a njeda
ſo žanemu člowieku wibjeſe, jeno tehdom, hdyž haru zuſych pſow
a hajtku w bliſkoſci wuſtyscha, ſlecža ſi domu ſi hnójnymi widlami
abo ſi hloſhčagym toporom, ſo by ſwojego bratrowe polo ſakitowala.
A potom runaſe ſo zyle ſiwej hromadže drabow abo ſakowemu
ſcherjenju.

Knjeſa Danzerowu woblek njebě ani ſa kroſhil kħmaniſchi hac̄
ſotimy. Wón njemógesche ženje wjazy hac̄ jenu jenigku koſčlu, a
w tutej khodžesche bjes teho, ſo by ju plokač dał, tak dolko, doniž
ſama po kruchach ſi cžela njewotpada. Běli ſo to ſtało, kapi hebi
druhu, tola njehmědžesche droba byc̄. Jebo ſuknja wobſtejſe ſe
ſamych drabow a jeho nohažy běſtaj tak wutkowanej, ſo njebě
roſeſnac̄, ſi cžeho po prawym wobſtejſei. Schłorni njemógesche, hdyž
bě ſympa a molke, wobwjaſa hebi ſiwo ſe ſlomjanymi
pořeſtſtami.

Khěža, w kotejj tutaj krafnač člowiectaj bydlefktaj, bě ſi
ſchpatna a roſpadana, ſo ničto, ſchtóž to wěſc̄e njewjedžesche, wěrič
njebi, ſo tam ludžo bybla. Jebo jebde drje tutemu bohac̄kej žadyn
proſhet ſawidžal njebi, pschetež bě to tydženj jako tydženj ti punty
kuſheneho howjaſeho miąża a ſchtyrnac̄e ſymnych frutich běrnov.
Běli hiſhče ſchtó woſebite, bě to poliwa, kž bě ſi koſči wuwarjena,
kotrez bě knjeſ Danzer na ſwojich pſchelhodžowanach pſam wotehnaj.
Něhdjy pidaňeſe ſi wulkej radoſežu ſamo zylu wozu, kž bě noj-
ſkerje na khoroszč blaſka, ſi ktrejež pak ſlutniwa hotra zylu ſe
paſtetow nadžela; ſ tymi ſiwiſtaj ſo ſi bratrom zylu cžaž. Trénje
knjeſ Danzer njemógesche, dokelz poſlednje bě ſo pſchetrjebalo, a
druhdy bě je dyrbjal plokač dac̄ a to bě pjenjeſh kħoſtowało.
Hdyž chyžiſe ſo myc̄, lehnu ſo do hata a wotrybowa ſo ſi pěſtком.
Běli ſo to ſtało, lehnu ſo na klonzo a da ſo wot klonza wu-
kuſhieči. Sswojego pſa mějſeſe tak lubo, ſo jeho džec̄o Cobert
mjenowasche a jemu wſchědjenje mloko dawasche, runjeſ ſeſhila ſamemu
ani ſa pjenjeſh zaſty njekupi. Hdyž pak bě poſ ſehdžu ſužobowe
wozu trochu pozýbal, a hdyž teho dla ſwada a mjerſanje naſta, do-
wiedże knjeſ Danzer ſwoje džec̄o Cobert hnydom ſi kowarje a da
jemu wſchē ſuby wutorhac̄, ſo njebi ſi nowa hroſných wudawłow
měl. Mjes tymi ludžimi, kotrymž knjeſ Danzer dobry njebě, běchu
woſhebje hotomjerjo měchow a koſtrow a podobni dželac̄erjo, dokelz
telko hōſdzi pſchetrjebaja, ſchtóž mějſeſe wón ſa jara wulki hřeč.
Wón njeknupowasche, mějſeſe pak ſtaſnje tyſku pſchi hebi a pjenjeſe
ju ſi priſami, kotrez wot druhich doſta. Hdyžkuli bě tutaj tyſku połna,
wumjeni tutón tobak w ſwecžkati ſa male ſwecžki; pſchetož nj-
eſaſhčesche hebi ženje, kħiba dužy lehnuc̄, a hdyž bě jara ſympa,
wosta wón bjes pſchetrhjenja we kožu ležo, ſo by ſwecžu a drjewo
lutował. Hdyž bě dwazec̄i lět tak hōſdaril, ſchorje a ſemrje jemu
hotra. Se ſkuposzeje njeda jej žaneho lefkaria pſchitc̄, tež nj-
eſaſhčesche jej ničo ſi jebdi, kħiba twjerde běrný a kuſhene howjaſe
miążo. Po hotinej ſmjerči bě nusowaný, hebi klužobnika pſchi-

stajic̄. To bē starý schézézékatlétyn kadla, kiz ho jara wubjernje ī njemu hodžesche, dokelz bē runje tak na hrabny kaž jeho knjes. Školobnik mějesché ho hšcze lěpje, byzli jeho knjes, dokelz dosta porjadne lož a hmedžesche jěč, ičtož chyžsche. Jeno tehdom nastal druhý swada, hdyž by školobnik domoj pschischoł, a hdyž bē ſebi pschi tym s dwojim piwem trochu pschewſal. Héwak pak hodžeschtaj wobaj koſeže phac̄ a ſnejkeſchtaj ho dörje.

Niebē na zlém hweče nikohu hac̄ jena jenicka wožoba, kiz mějesché trochu vliwa na bohatého ſkupza, a ta bē pschibusna a woſebna žónka, s mjenom Tempeſtowa. Ta mójesché jeho druhý ī něčemu pohnuc̄, ale niz pschego. Jónu ſamoh jeho, hwoj ſlobuk wotpoſožic̄, w kotrymž bē pjanac̄e lēt hodožil, a ſebi nowy kupic̄. Nowy placžesche hšdom ſkébornych, s czechos mójesch pónac̄, kaf̄ hmaný bē, a tola pscheda jón ſaſo ſwojemu ſkulobníkem, kotryž jemu tsi ſkéborne wjazy da, a won powjedasche knjeni Tempeſtowej s wilej radoſc̄u, taſki je profit ſejná. Mějesché li pjenesje wuſožec̄, noschesche je do Londonſkeje banki. Hdyž tam něhdý 12,000 toler nějesché, chyžsche jeho knjeni Tempeſtowa wobrězec̄, ſo by ſo pschitoinje ſwoblelaſ, a ſo by ſo najmjeniſha čiſtu koſchlu wot njeje pschijal. Ale won wotmolwi, ſo je jeho koſčla hšcze dobra; wſhako je ſo ju halle psched džefac̄ nježelemi wobleſt a tehdom je zlye nowa a běla byla. W Londonje mějesché jeho woſebny knjes ſa proſcherja a ſtčoži jemu mały pjenes do ruk. Škupz ſo dziviasche, th̄tñu pak dar do ſaſa, ménjo, ſo dzē ſo wſhítko wužic̄ hodži.

Swoje hšdomdžekate lēto dozpěvſchi ſchorje Danzer strachňne a blížesche ho hšmicerži. Knjeni Tempeſtowa, kiz mějesché ſe ſwojim bratom, kapitanom Holmſom, jeho ſamoženje herbowac̄, ſtarasche ſo ſhveru wo njeho. Hdyž jeho ſ ſrótka do hšmicerze wophta, naděndž jeho hac̄ do ſchije naheho w někakim mějesché ležo. Hdyž jeho na pominasche, ſo dyrbí ſebi ſlepſche lěhwo pschihotowac̄ dac̄, ſo dyrbí ſebi ſo najmjeniſha ſahloku pod hlowu wſac̄, wotmolwi won, ſo je hjes drast na ſhvet pschischoł a ſo chze runje taſki ſaſo ſe ſhweſta wuńc̄. Wſcho, ſhtož cjiniesche, bē, ſo ſebi wot ſwojeho stareho ſkulobníka walc̄ ſyna, město ſahloku, pod hlowu poſožic̄ da. Taſki wosta ležo a tak tež wumrje.

Jeho th̄ža bē naſhubjenſche twarjenje, kotryž je ſhvet widžat, ale čim bohatsche bē ſ nutſka. Ale ſkupz bē ſwoje poſkady tak spo dživne ſahowak, ſo mějachu něchtio nježel cžinac̄, predy hac̄ pschekhowany mamom wuſledžichu. Jena ſ najbohatschich poſkadniſow bē hnojowa hromada w hróži, w kotryž bē na 15,000 hotových pjenes ſhowanych. We wuhenju, w něčzi, w bleſchach, w tejowych hornzach namakachu najwozhy a najrjeniſchich ſkothach a ſkébornych pjenes, a tute naděndžechu w kruvozej hróži, we jſtwje pod woſhiciemi starých ſtólzow a na druhých měſtnach, hdyž ſo jich nictó nadžal njeby. Hdyž běchu wſhítko ſlicžili, ſpósnachu, ſo bē won, kaž hšm hžo prajili, když lēto 18,000 tolet dohodow měl. Wſcho, ſhtož ſo k jeho ſhvalbje rjez hodži, je to, ſo won ſenje nikohu ſjebal njeje, ale ſo je napschec̄o kóždemu ſprawný byl. Cžim wjetſchi ſkóſnik bē pschegiwo ſebi ſamemu, a mōže ſo ſ dobrým prawom rjez, ſo bē tutón ſpodžiowny muž marträf bohatstha.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tu ſwjecžesche pjak 21. oktobra najdostojniſchi knjes Jakub Kucžank, ſenior tudomneho ſtaroklawného tachantſkeho kapitla, hwoj pjezézébatlétyn jubilej jako měšnīk. — Jubilar narodzi ſo 26. juliya 1818 w Neknizy pola Chróſcži, wuſtudowa gymnaſium a bohoſlowſtwo w Praſy, bu 21. oktobra 1842 ſa měšnīka wuſmjeczený a je wot teho čaſha hem w Budyschinje ſkulowak jako kaplan a farat ſherbskeje woſhady, bu lēta 1869 ſa kanonika tudomneho kapitla poſtajeny a ſastawa hžo 14 lēt wajne a nahladne měſtno jako kapitular ſenior. Jeno zlye ſrótka čaſh poby jako farſki administrator w Miſčinje, héwak pak je zlye dohlí čaſh ſwojeho ſkulowanja mjes ſerbam ſchreibwaſ a ſebi we wſchich ſwojich ſtoſtojnſtvaſ wulke, nježnité ſahlužby wo woſhadu, wo dižesu a wo ſherbski kraj a lud dobyl. Hdyž ſ kónz ſchyrzytých lēt tež naſch lud ſ nowemu živjenju wotuči, bē Kucžank jedyn mjes tamnymi mužemi, kiz narebne hibanje a živjenje podpjerowachu ſe ſlowom, ſ píſmom, ſe ſkulkom. Won wobdželi ſo pschi ſaſoženju towarſtwa „Mačicy ſerbskeje“, bē jeje píſmawjedžer, won bu a je pschedžida towarſtwa ſwiatelu Cyrilla a Methodija, wobdželi ſo wjele ſrótka na ſherbskich deputazijach, kiz mějachu ſherbske naležnoſc̄e pola krala a knježetiwa ſastupowac̄. Pschinarodženeje a wulzy wobwrotneje ſrécniwoſc̄e dla bē we wſchich ſherbskich ſhromadžiſnach ſe ſapalom witaný a ſhyschaný rěčník. Tež bē won, kiz ſ pschi-

woljenjom wſchinoſc̄ow ſherbske ſemſche ſa katholickich ſerbow w Dražbzanach ſaloži a dolhe lēta wobstarowasche a tak mnoho ſerbow narodnoſc̄i a dobrým ſherbskim pocžinkam ſahowa. Na to tamniſchi ſerbio hšcze nětko ſ džalownoſc̄u ſpominaj a ſu k jeho jubilej wobkebitu deputaziju pôžkali. Pschede wſchém pak je ſebi naſch najdostojniſchi jubilar tež krafny pomnik w ſtamniſnach ſherbskeho píſmowſta ſtajil jako redaktor a wudawat čaſhopiſha „Zutnicžki“, jako ſpihac̄ ſabožnych knih „Dobre hšmijo“ ſa katholickich ſerbow a katechisma ſa katholické wužetnje. „Dobre hšmijo“ je jara roſchérjena a tež hšcze nětko rady wužiwana ſabožna kniha, mjes tym ſo „Zutnicžka“ ſwojeho cjerſteho, rhy ſherbskeho wobhaha dla woſebny poſkad ſherbskeho píſmowſta woſtanje. Pschi tym njech je dowolene, ſpomnic ſa mjenou jeneho ſ jeho najlepſich ſobudželac̄erjow, njebo M. Jazžlawzka, kotryž bē doſpolny mischtir jako ludowy baſnik a ſortowat. Pschi tym podpjerowasche knjes jubilar ſoždy čaž ſchęzdrivje ſherbskich ſtudowazych a je ſebi wo nich jako wjeleſtny inspektor ſherbskeho duchownſkeho ſeminara w Praſy mnoho ſahlužbow dobyl. Tež pohnuwasche a poňuje pschi kóždej pschiležnoſc̄i mlodsich ſobuzanych ſerbow ſo dželu na polu ſherbskeho píſmowſta. — Najrjeniſchi ſtuk ſak ſak, kotryž je naſch jubilar ſo pomožu druhich ſ njeſchdnej woporniwoſc̄u a wutrajnoſc̄u dokonjal, je a woſtanje krafny dom Boži w Bacžonju. Je to deba zlye ſherbskeje Lužicy, a ſhtož ma jeno trochu ſmyžla ſa wužetwo a luboſez ſ ſwojeho ſherbskej wotčinje, dyrbí ſ horžym džakom ſpominac̄ ſa muža, kotryž je k tutemu twarej naſtok val a k rjonomu wužebzenju dopomhal. Je to wěſcje najrjeniſchi twar w ſherbskim kraju, kiz budže hšcze ſta lēt čeſcž a ſhwalbu tych pschipowjedac̄, kiz ſu jón ſpěchowalt, a mjes tymi dyrbí ſo pschede wſchém pschedžyda twarskeho wubjerk, Jakub Kucžank, mjenowac̄. — Wě ſo, njeje nam možno, wſhē jeho ſahlužby jeno pomenowac̄, ſabywſchi halle wobſchernje wopihac̄, ale tež ſ tuteho ſrótkeho ſchehlada je ſpóſnac̄, ſo knjes ſenior Kucžank do najſahlužnich muži naſcheho naroda ſkulucha. To je ſo tež na wſchelatore wſchne pschipoſnalo. Tak je jeho w ſwojim čažku kral Albert wuſnamjenil ſ kſhigom I. rjadowne ſahlužneho rjodu, bamž Leo XIII. ſpožci jemu ſahlužny rjad „ſa zvřej a bamž“ a lētža k jeho jubilej pomenowa jeho ſa ſwojeho tajneho komornika. Bjes džiwa, ſo bē tež wobdželenje na dnju jeho jubileja wulſotne. Pschede jeho wobdželenjom běchu čeſtne wrota natwarjene a ſ pletwami a ſ ſhorhojemi wudebjene. Nad nimi blyſczeſche ſo wječzor w plónowym ſhvetle jeho mjenou ſ kſhigom. Jeho dom, kaž tež tachantſtwo bē ſe ſahſkimi, lužiſkimi a ſe ſherbskej ſhorhoju pschene. Po ſwiatocžnych ſemſchach, psched ſotrymž mějesché biskop, knjes dr. theol. Wahl, wutroby hnujazu rěč, pschihadžachu deputazije ſe wſchich ſahadow a ſtawow ſhvalbje dižely. Duchownſtwo a lud wobdželi ſo na ſběrkach ſa wſchelake krafne dary; nimo teho buſhu pjenesje ſkladowane na fundažiju, kiz ma ſo na jubilarowe mjenou ſaſožic̄. — Deputazija „Mačicy ſerbskeje“, wobſtejaza ſ knjeſow lic. theol. fararja Imišča, ſholaſtika Hornika, fararja dr. Kalicha a fararja Skale, pschepoda jenu rjanu, ſe ſkothym píſmikami w ſsmolerjez ſhvičiſhceri cíſhcejanu votivnu taſlu, kiz ma ſo takle:

Wysokodostojnemu a wjelezaslužnemu knjezej
Monsignorej

Jakubej Kućankej,

seniorej kapitla s. Pětra w Budysinje,

čestnemu komornikej J. S. bamž Leona XIII.,

inspektorej Pražského ſerbskeho ſeminara,

rýcerzej I. rjadowne ſakskeho zaslužneho rjodu

atd. atd.

sobuzaložerzej a pismawjedzerzej Mačicy ſerbskeje,

předsydze Tovarſtwa ſs. Cyrilla a Methodija,

ſerbskemu ſpisowarjej,

zastupowarjej ſerbskich naležnoſc̄i,

założerzej a ſpěchowarjej wužitnych ſkulkow w ſerbskej Lužicy

atd. atd.

k Jeho

50-lětnemu měšniskemu jubileju

na 21. winowca 1892

najpodwolniſo a najnutriſo

wjele zboža a mnohe lēta

přejetaj

předsydſtwo a wubjerk Mačicy ſerbskeje.

M. Hórnik. Dr. Kalich. J. Skala. M. Mjeřwa. K. Fiedler. J. Kapler.

Lic. Imiš. Dr. Grólmus. E. Mütterlein. K. Jenč.

Što je jeho luboscjiva wutroba a schziedriwa ruka sa ludzych a niesbozownych dobreho dokonala, to wostan jeno snate temu, fiz wcho widzi a je s węcznym mytom mytuje. My pak pschejemy jemu s zyke wutrobu w mienje herbskego ludu: Bóh szdzerz naidošnichesko knjesa jubilara hiscze dolho strowego a czerstwego! J. L.

— Létsche pruhowanja wo wólbomanoſci pschi tudomnym katholiskim wuczestskim seminarje, k kotymž ſu ho 3 kandidatojo ſchulſkeho ſaſtojnſtwa ſamowili, ſmeja ſo 21. a 22. novembra. — Pschi tudomnym evangelskim wuczestskim seminarje ſo pschi thchle pruhowanjach, kotrež budža ſo wot 30. novembra hacž do 6. dezembra pod pschedbydztwom kralowskego wekrjezneho ſchulſkeho inspektora wotbyvacž, 22 kandidatow ſchulſkeho ſaſtojnſtwa wobdzeli.

— Poſlednej dwaj wóhnjej na drzewowych wiłach a na kamienitnej hafz w Budyschinje ſtaj pječza ſaloženaj. Duž ſu ho wobfedzerjo starzych hafzow a bróžnjen do hrosy dali, ſo mož tež jim někajki ſtoſnik ſe ſapalenjom ſchodu načzinicž. Powjeda ſo tež, ſo je jedyn klubuzinazy czlowje, fiz ma wjeſele na tym, hdyž ludži traſci, někotrym wobfedzerjam liſty poſtał, ſo kotymž ſo jim hrosy, ſo ſo w wěſtym čaſhu jich wobfedzenſtvo wotpali. Duž je bjes džiwa, ſo je wjeſe ludži ſtraſi wobjal, a ſo ho nad tym wjeſelachu, hdyž ſo tele dny powjedasche, ſo ſu czlowjeka ſajeli, hdyž je na kamienitnej hafz jenu hrožen ſapalicy chzyl. Ta wěz pak je ſo tola trochu hinač mela. Na kamienitnej hafz drje ſu jeneho muža ſajeli, fiz mějſe měch częſteje brunizy pod pažu, tola niz teho dla, dokež je ſe ſhim wotpobladem wohni ſaložicž chzyl, ale dokež je ſo ſi palenzom wopischi názny mér ſ harowanjom koſyl.

— Wurjadrje ſahe je léthia ſyma ſe ſněhom a miersnjenjom pschicžahnula. W nožy ſmy hido wopjet tsi grady ſymy měli. W drugich stronach Němskeje je wjele ſněha panulo. W Dničowje a wokolnoſci je ſo w ſahrodach a léžach wjele ſchody ſ tym načzinilo, ſo ſu ho halosy a zyke ſchotom pod ſněhowej ejezu ſlamale. S Badenskeje pižaja, ſo tam ſněh ſ městnami dwaj kohcej wózko leži. Ludžo, kotsiž měnja, ſo ſo na wěſczenje wjeſtra wuſteja, dohlu ſymu wěſczeja. Léthia je poſdje w naſymje wjele hribow narostlo. Wjele hribow pak na wjele ſněha a naſymke hriby na poſdny ſněh poſkuſa.

— Kónz oktobra ſadniczki (mjeſte) wuletuja, kotrež ſu ſadej ſara ſchłodne. Tich naſeleni vjeſcagnohate huſanzy kónz haprleje hacž do ſrzedž juniija niz jenož ſchotomowe halosy nahe kaž koſcheja wotžeru, ale tež ſopjenowe a plobowe pupki na pschichodne lěto ſanicža. Wone ſo ſe žanym druhim ſredkom ſojicž njeſhodža, hacž ſ dolho ſo lepjazym brumatowym klijom, kotryž ſo na ſchlebjerdku papery, wokoło ſchotoma ſwiaſanu, namaže. Na tuthym bjeskſchidleskate ſanczki, a potom tež hanzy wízaj owoſtanu. Naſwazaj mjeſtow ſo na miłych wjeſorach wot 4. hacž 12. novembra popadnje. Hdyž ſo koſteſta ſ brumatowym klijom wokoło ſadowych ſchotomow njeſwiaſaja, ſanczki po ſchotomie horje lěſu a k kóždemu pupkej něhdze 200—250 jeſkow poſož. Zejka tam psches ſymu owoſtanu a huſanzy na czopkach dnjach kónz haprleje wuleju, ſo bychu hnydom ſwoje ſaniczerte dželo ſapocžale a jo hacž do ſrzedž juniija cziniše, kaž je to někotry ſedzliw ſadat ſ mjeſanjom naſhonil.

— (Pschichodne w jedro.) Wokolo 4. a 5. novembra ſo ſ nowa deſczejki wocžakuja.

S Bolborz. Šandženu nježelu ſmy ſwojego ſwérneho wucžerja knjesa Domaschka do Hodžija khowali. Njebozicžki, fiz je ſo w Komorowje pola Klukſha narodil, hdyž mějſe jeho njebo nan kowatnju, je na Budyskym seminarje wuknuł a naſprjódž w Wózlinku a potom něhdze 9 lét pola naž ſ wucžerjom był. Njebozicžki běſche wſhem ſwojim kollegam dla ſwojeſe czichozę, ponižnoſcze a sprawnoſcze luby a drogi, a ſo dla ſwojeſe ſwérnoſcze a wucžesze wuſtojnnoſcze wot ſchulſkeje wſchonoſcze kchwalesche. Pschede wſhem jako bohabojaſny wucžer ſara derje nabožinu wucžeshe. Duž jeho lubowachu a czesczachu. Po dohlej khorowatoſczi, w kotrež je dwójny w Reiboldsgruňe w Beigilndze wuſtrowjenje pytał, je někto něčto nježel poležał, hacž ſchwartk tydzenja, 20. oktobra, w 36. lěče wumrē. Šandženu nježelu bu i wulkim pschewodzenjom ſchulſkeho wokreſa, ſchulſkich džecži, dorosczenje mlođoſcze a ſaſtojnſkich kollegow, bjes kotymž běſche tež knjess iubilski radžiczel Rabiž ſ Budyschina, do Hodžija khowany. Njebozicžki běſche tež kobustaw Maczizy ſ ſerbſkeje, evang.-luth. knihowneho towaſtwa a druhich herbskich towaſtow, a w ſwojej ſchuli džecži ſara derje herbski czitacž wucžeshe. Bóh ſaplač ſemu jeho wulfu ſwérnoſcze na ſemu doverjených džecžatkach po ſwojej wulfu hnadež!

S Rakez. Na polach a ſahrodach w ſuſobnych wžach ſu w poſlednim čaſhu paduſchi wjele ſak, rephy, ſchatow, a ſchotkuli je

jim do rukow panulo, ſranuli. Jeneho ſ tuthych paſtſnikow, jeneho wobhyderja naſchego měſtacžka, ſu wóndano ſajeli a do jaſtwa wotwiedli. W jeho wobhdlenju na 4½ kopy ſakowych hlowczikow na makachu, kotrež drje je ſebi wón ſa pječ porſtow kupil.

S Wulſich ſdžarow. Šcreni ſwón naſcheje zykwje ſu poſdželu ſ Maleho Wjelkowa, hdyž je ſo ſ nowa ſak, k nam pschiwiesli a na naſchu zykwiniu wěžu poſwili. Zykwina rada, gmeinske ſaſtupjeſtvo a byla woſadnych běchu ſ knjesom fararjom Berganom a knjesom kantorem Garbarjom w ſwiedzenſkim čaſhu nowemu ſwonej napscheczo czahnuli. Wón je rjenje laty a ſo ſ synkej naſchego wulſeho zykwineho ſwona pschihodži, tola niz k synkej maleho ſwona, fiz wot wſchego ſapocžatka ſ naſchim ſwonjenjom njeharmoneruje. Šchoda jenož je, ſo ſo naſchi zykwinszy radžiczelſo hido předy roſſudžili njeſzu, tež mały ſwón pschelcy dacž. Hdy budžiſte ſo wón ſe krém ſromadze pschelak, by to poſožu teſlo pjenjes placziko, kelkož dyrbí ſo ſa to wudacž, hdyž ſo pschelce ſo ſwěbje stanje.

S Noweho Měſta. Naſchego korgzmarja a něhduskeho gmeinskeho pschedſtejčerja Lohra, kotrehož winowachu, ſo je tu Wachnikez brožek ſapalil, je ſhorjelski pschihodži ſud wuwinował. Wot 12. juliſa hacž do ſwojego wuwinowanja je Lohr w pschedyptowanskim jaſtweje ſedžał. — ſhorjelski pchihodži ſud je teho runja čeladnika Jona Krawcikla ſ Delnjeho Wujesda wuwinował, na kotrehož tež tukachu, ſo je wohni ſaložil, a to 2. augusta w bróžni ſwojego hospodarja, hospičenarja Haſchki w Delním Wujesdzie.

S Wjerowiskeho wokreſa. Uliſchi wokreſny džen ſmeje ſo ſobotu 5. novembra pschihodži w 12 hodžinach w malym Nikolajez ſalu w Wojerezech.

S Věleho Koſolma. W naſchej wžy ſuždo bydla, kotsiž k tym ſbezownym ſluscheja, kotsiž maja prawo na hollandske hoberſte. Egí lubi ſuždo ani prózy, ani pjenjes lutewali njeſzu, ſo bychu ſo jim hollandske milijony wuplaczile. Někto pječza wžazh daloko wot wotyknjenego konza njeſzu. Jenož ſo tu ſiončenje, kaž hacž dotal, pschedo ſažo rělač ſebudže: wulka hara a male twaroſti. — Pjatki tydzenja je ſo tu njeſnatych pschicžinow dla poſtaſetna wudowa Panaschowa wobwěžla.

S Bjelska. Šandženu nježelu je ſo tu naſch nowy ſarač, knjes Harſtilk, wot knjesa ſuperintendenta Scholty ſwiedzenſzy ſapokaſal. Knjes ſarač Wicžas. Njebozicžki a knjes ſarač Brjóſka. ſchischowſki pschi ſwiatocznosci ſiſtérwawſchtaj.

S Mužakow a. Fararjej pschi zykwí ſwiatateho Handrija, knjesej Redže, fiz wſokaje staroby dla ſwoje ſaſtojnſtvo ſloži, je ſo prufiſi wojoly rjad ſchwartje ſtadownje ſpožciſi. Knjes ſuperintendent probſt Wendt-Zybalinski je rjad 20. oktobra ſwiedzenſzy ſchepodał.

Přílopk.

* Nježalož Halle 19. oktobra młodaj lubaj do rěki ſsolawy ſkocžiſtaj. ſwjetſhnu draſtu, klobukaj, fiz atb. ſuždo nimo duž na brjoh ſamakachu, czele pak hisczeje niz. Młody mužki bě 21 lětna pomožnik ſ jeneje konditařne, ſ mjenom Booch, a młoda holza 19 lětna Hana Weisz. Kunje předy, hacž ſtaj ſo ſatepicž ſchloj, ſtaj ſwojim pschimwym ſ listom božemje praſilož.

* W Durbachu wutoru tydzenja rano naſbohatschi wobydlet ſwojego ſamžneho ſyna ſ bliskoſe ſ krocželow ſatſeli. ſsyn wumrje na pucžu do Straßburga; jeho mordarſkeho nana žandarmerija do Offenburga wotwiedze. Wo pschicžinje k temu njeſtufej ſo psiche, ſo je pječza ſyn nanej ſ jeneje czwizy lepshe wino brał a hubjetiſche do njeje ſak. Duž je nan, hněwej a ſwadze jara poſhileny, na dobo ſtělbu, na ſeſenje wifazu, ſhrabnuł a do ſwojego ſyna ſtělil. ſsyn je wumrje.

* Dvaj dželaczerzej, kotrež ſtaj psched tydzenjom rubježny nadpad na poſtoveho pjenesywunoſcherja Knöfela cziniſlo, ſtaj ſo hido wot poliziſe wuſležiſlo a do jaſtwa ſadžiſlo. Wonaž rěkataj Fiegert a Löſel a ſtaj ſo psched ſtatym řečníkem ſwojego njeſtula wuſnalož.

* Wulke njeſbože je ſo njeſawno w Weizenhöhe w narańſchej Pruskej ſtało, kotrež je mnohe ſwóbjy do wutrobneje ſrudobý ſtajilo. Hoſczenar G. Billmer bě ſe ſwojim młodym wujom ſterscherom na hoſczenje. Hdyž běchtaj jenu pschedtrjenosz pschedhodžiſlo, czyscze Billmer ſhwilku na ſtronu ſtupicž; duž ſwoj honitwjerſki wacžok a ſtělbu na malu hórkú poſož. Tež ſtroscher ſwoju ſtělbu na wacžok ſlehnjenu na ſemju ſtají. Hdyž ſo Billmer ſtihli, ſo by ſebi někto ſe ſwojego wacžota wſał, jeho poſ ſ jemu pschitkoži a podla do ſtělby ſaloži. Ta ſo ſpusheži a ſchrót Billmerek ſady wucha tak njeſbožownje do hlowy ſajedze, ſo Billmer hnydom morwy ſemi padže. Wón je halles 36 lét ſtary.

* 40,000 wobydlenjow steji tu khwili w Barlinje prósdných a to pječa te držsche. Wobydleſtvo hłownego města ſo w naſtupanju hwojich hylów hłetro wobmęſowac̄ poczina.

* Pſched něktrymi dnjemi ſtupi pſdi czmiczlanju do hyscze njerofswětlenych hlamow jeneho ſtotnika w Zerbſeje derje ſwobolefan muž. Hdyž potom hlamatſki hwezu ſahweczi, jeho tón zufy mot ſady do hlowy dyri, tak ſo jeho pohluschi. Pſchipadne bě hlužbna hloza bliſko, koraž hnydom po pomož woſche. Duž dyrbjescze nje-kratnik czetnuc̄, niež ſobu njewſawſhi. Dotal žaneho hleba ſu nim nimaja.

* W Destrihu w Rheinlandskej je ſo tele dny žałosny njeſtuk ſtaſ. W domje kublerja Billena dyrbjescze ſo wjekly hwydžen, kwaž jeho jeniečkeje džowlki hwejczic̄. Nawoženja a njewjesta běſtaj ſo hjo na ſtawniſtvo podaſoj a dyrbjescztaj ſo kóždy wokomik wrózic̄. Tola město njeju njeſbožowna powjescz pſchipadne, ſo ſu njewjemu, hdyž je ſa rufu hwojego nawoženja ſo džerjo, ſe ſtawniſtwa ſtupila, ſi tſjomi revolverowymi kulkami ſatſeliſi. Powjescz ſo jako werna wobkruči. Mordat, něduſchi hložny lubowař, wěſty Hoffer, bu ſajath. Wón je njeſtuk ſe žarliwoſcju wobeschoł.

* Pſdi letuſkim pſchipahauju ſu pólzy rekrueji w Póſnanju pſchipahauju w pólſej, niz w němicej ręzi wotpožili, ſchtož ſi dohlič czakow hem dowolene njebeſte.

* Zaſtoſnie roſkhartowanego namakaſhu w nožy ſi 18. oktoberj młodeho člōwjeka, 19 ſtareho, w Póſnanſkej wžy Brückenkopf. Sedyn ſi jeho ſnatych, pſhreczivo kotremuž bě wón pſched ſudniſtowm w Schneidemühle hwejczig dyrbiał, bě jeho ſi nožom na hlowy a wutrobnje jara franik, jemu ſe ſkoczaje hruboſcžu jaſyk a jene wudo wotreſnul a taſkeho ležaceho wotſají. Hdyž bědu jeho naſajtra rano namakali a do měſtečjankeje hoſtejne domjeſti, wobroczi ſo tukanje hnydom na teho młodeho člōwjeka, pſhreczivo kotremuž bě hwejczig. Tón tež ſo teho wuſna a tež hwojego ſobuwinowateho pomjenowa, ſi kotrehož pomožu bě nadpadnjeneho, kiz bě jara bylin muž, pſhemohol.

* S Erfurta piſaja: Tudy popadnjeneho wojetſkeho czekanze, ſchewza Meixa, kiz bě pola Torgamskeje artillerije ſlukil a tudy ſo nutdiamawdi kranik, wjedzefchtaj dwaj podwyskſtaj ſi dworniſchza. Tam jimaſ njeſabzy czeknu. Wonaj drje ſa nim běſchtaj, ale nje-móžechte jeho deſczahnuc̄. Duž ſeržant ſi revolvrom ſa nim tſleſche, kóžda kulta poč jeho miſnu, doſelz bě hufa kurjawa. Czekanz ſo do druheje haſy winu, a ſožo hwiſdachu jemu ſule wóklo wuſtow. Hdyž wuſkocznik po wuſkej, hłetro doſkej haſy czérjeſche, ſeržant pſat̄ kroc̄ ſa nim tſeli. Kulta jemu do ſczebna ſajedje. Meix ſo na ſemju wali a ſeržant jeho ſi pomožu jeneho ſtražnika pſhemmo. Wón je hłetro jara franjeny a dyrbjescze do wojetſkeho lazareta.

* W Hamburgu na kholeru tefus hlebuje, na kotrež je wjele ludzi ſkherilo. Kholera hyscze pſhezo czisze ſaſchla njeje.

* W Hamburgu namakaſhu w jenrm demje, kotrež dyrbjescze ſo wulſeje njeſchwarnoſcje dla wuſjedzic̄, polizijo w jenym kucžiku 60,000 hrivnow. Wobydleſtva běſte dotal podpjeru ſi khudobneje kaž doſtawala.

* Wobebna ſtara knjem w Düsseldorſje bě ſi hwydženju hwojich narodniow hwojich ſnatych na hoſežnu pſheoroſku. Hdyž běchu ſo ſi bliđu ſekyrali, ſo wupokaſa, ſo bě 13 wobebow pſhitemnych. Pſcheproſhetka ſo wupraji, ſo ſo pſchi taſkej wobſtejnosczi ſi bliđu nježydnje. Shto bě duž cziniež? Ženemu hoſežej ſo hlewa rucze roſjaſni, wón ſtanuſchi hnydom na terhoſtežo po jeneho poſlužobnika, kiz tam prósny ſtejo na dželo czakache, dońdzie. Hdyž bě ſo tón ſebu ſa bliđu ſynul, ſo tež hoſpoſa dleje njeſomdzſeſte. Pſchi hoſežinje wjekelac u ſo wičitzy niz jeno na dobruch jědžach, ale tež na tym, ſo kebi terhi ſežnju peſkujuſenik tak derje hlebječ dasche a niz kufa ſtruchy njebe. Po hoſežinje ſo jeho tón, kiz bě jeho po-wokał, na žort woprascha: „Shtoda po pr. wom doſtanječe?“ „No, hnydom hłodow (jědžow) hmy měli, ſa kóždy drubju 50 nowych pjenježkow doſtač, to wučini 3 hr. 50 np.“ Taſke jědłowe wotmelwjenje pječa wſhiklich hočgi ſi wuſacžom teho, kiz bě poſlužobnika ſkaſal, do hobreſkeho wjekela ſtati.

* Rhein, Neckar a reki w Elsaſu a Lothringſkej ſu po deshezach a hneſhowych padach wjele wody nabyle. Někotre reki ſu pſches brjohi ſtupile a wjele ſchody načinile.

* W jenym Mnichowſkim hoſeženu bě ſo pſched 10 njeđelemi bohaty Ruka ſaſydlil, kotrež tam ſkori. Jena ſtwinska poſlužobniſa jeho ſi nanajwjetſkej wutrajnoſcžu a starohliwoſcžu haſz do jeho wotkhorjenja a wotpučzowanja wothladowasche. Tele dny něk ſa dobra wothladowatka ſi jeneje Mnichowſkeje banki 15,000 hrivnow wuplaſzenych doſta, kotrež bě jej džakowny Ruka pſchipóſkoł. W lſceje bě pſchi-

ſpomjene, ſo to hločjo haſz do hwojego woženjenja kóžde ſeto tak wjele doſtanje. Šbožownie dzęczo hnydom ſlužbu wopusčęci a ſo ſi khudej macžerzy domoj wrózci.

* Kholera je někole tež w Winje wudyrila. Ženeho 23 ſtěnho pohonč ſi Floridsdorſa pſched něktrymi dnjemi do hoſtejne ſa ſkhorje-nich na kholeru pſchipajechu, kotrež je tom wumrjeł. Pſchepytanie aſtatiku kholeru wupokaſa. Pohonč je njeſpeſteſtawojz 9 ſtě w Winje žimy był. Hdyž do hoſtejne pſchipadne, je wón praſil, ſo je džen předh ſo ſapocžimſki wodu ſi ſteki Dunaja vſ. Pödla teho ſu ſu hyscze někotre na kholeru podobne ſkhorjenja pſchipowjebzile. W Donau-feldze, w jenym Winstim pſchedměſče, je 10 ſtěna džowka jeneho ſelesnizarja ſkhorila a po ſdadžu na kholeru ſemjela. Dale ſu jeneho dželacjerja, kiz je na drósh wonka na kholeru ſkhoril, do hoſtejne pſchinjeſli. Tež ſu tſi wožobý, njeſdalo ko Dunaja bydlaze, na kholeru ſkhorile. Raž w Hamburgu je drje ſo tež w Winje kholera ſe ſa-nejſchwarnjenej ręcznej wodu roſhherila.

* S mjenom, „podſemſka Praha“ je ſo w Prahy potajny ſwiaſt 15—20 ſtěných hózow ſaložit, kotrehož ſaměr bě, pſches podſemſke ſhody Prajske winowe pinžy, woſebje te kardinala Schönborna a wypločiſi ſemjanow, wurubic̄.

* Pſchi norwegſkim mórfim brjohu je ſo ſaňdeny tydžen ſojenje jerjow ſapocžalo. Jerje ſu ſi hufnymi móznymi ſyłami pſchipazhauke. Rybazy ſi kóždym czahom 3 haſz 400 hektolitrow jerjow poſpopu.

* Se wžow na Norſteſkej a Gardskej kupyje piſaja: Wulſe njewjedro ſe ſurowym wičorom je w nožy 20. oktobra tudy a w wokolnoſcži wulſe powodženje načinilo. Želeſniza ſi telegrafami je na wjele měſtnach pſheterhynjena. W wžy Dezimo je wóhom thézow a w Elmaſu ſto ſpadało. Tež w Aſſenionje ſto thézam roſ-pad hroſy. Dotal ſu dweju morweju namakali. Wnohoſcž woporow je hyscze njeſnata. Po nowiſkich woſiwenjach je prefekt w po-deřdžených wokolnoſcžach město Aſſenion w hjeſtrſtſtinch wobſtejnoſcžach namakal. Něhdze tſežina wſchěch twarjenjow, ſi njeſalených zyhelow wobſtawazých, je ſpowalana. W Sansperacze ſtej dwe ſtečzinje wobydleſtwa hjes wobydlenja. Licžba woporow je, kaf ſo ſda, jara wulſa.

* Dla ſylnych ſnehojowych mječzelow je ſobotu w Ruskej wjele czahow w hneſh tczazy woftało, hjes nimi bě tež woſebitý czah, w kotrež ſo wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicž wjeſeſhe.

* Se Žitomirſkeho jaſtwa w ruſej Póſkej je 20 ſtrachnyh pſchepuſnikow wupjerchlo. Wonj ſu ſo w wulſich ležach pola Miropola jako rubježniſka banda ſaſydlili a knejze dwory a burske wobydlenja nadpaduju.

* Wob ſtej žaneho měſaza njeje, w kotrež ſu ſu na ſemi něhdze žně njebyle. Žně ſu w januarje: w Aſtralskej, Nowoſeelandſkej, Chiliskej a Argentinskej; w februarje a měru: w Hornjej Egipotwskej a Indiskej; w kaprleſi: w Delnej Egipotwskej, Syriſkej, Zypernskej, Persiskej, Małej Aſſeſej a Mexiku; w meji: w Teraſu, Algirje, Žentralnej Aſſi, Chinje, Japanje a Maroko; w juniu: w Kaliforniji, Alabamje, półnočnej a połodniſkej Karolinſkej a w něktrych połodniſkich ſwobodnych krajach Połnočnej Ameriki, dale w Grichiskej, Turkowskej, Italskej, Schpaniſſi, Portugalſkej a Južno-françowskej; w juliju: w nařaſtich ſtronach Połnočnej Ameriki, Rumunſkej, Polharſkej, Rakuskej, Wuhetſkej, Južnoruſkej, Němzech, Schwiz a Južnoendželskej; w auguſte: w połnočnych krajach Sſe-wjerneje Ameriki, Belgiſkej, Hollandskej, Nendželskej, Danskej a Žentralnej Ruskej; w ſeptembrie a oktobrje: w Schottlandze, Schwedskej, Norwegiſkej a w ſſewjernej Ruskej; w novembrje: w Peruſkej a Južnej Afriz a w dezembrje: w Birmje.

* Jaffa-Jeruzalemſka ſelesniza je wotwrijena. 26. ſeptembra pſchijedze ſi turkowske komiſiju přeni czah do Jeruzalema a něklo kóždy džen ſwaj ſwaj po njej ſežbitaj, jedyn ſi Jeruzalema a druhi do Jeruzalema. Žiſba traſe na 87 kilometrow dolhei czeri ſi hody ſu doſlo. Želeſnizu je jene ſranzowske towaſtvo natwarilo; ſaſtojnicy pak maja turkowske wuſnamy a ſda ſo, ſo je zyła ſelesniza w turkowskich rukach. Žara mjeſaſe je pſchi ſežbitju po njej to, ſo ſo muhamedanojo ſta ſa prožua, woh ſi koliſow ſtorcžic̄. Želi wſch-nosć tajſkim ſpočinjam nanaježesche khorſtanie njenahroſy, ſežbitje po njej czekla a ſtrachna węz wostanje. Hdyž w hwojim czahu telegraf ſaložiſu, knejeztſtwo ſakon wuda, po kotrež dyrbjescze ſo temu, kiz jón wobſtobzi, prawa ruka wotrubnež. To je pomhalo.

* W dolinje Bear River w Idaho (w ſjednoczenych ſtatach) je ſurowy wohén wulſu pſchijeniu (preriju) ſahubil. 1000 hoſjadow je ſo ſpalito, tež tſio paſtryjo ſu žiwenje ſhubili. Ach, kaf derje je Woh tón ſenje naſhui krajinu dotal pſched njeſbožom ſahowal.

W o s j e w j e n j e.

Lětusčha sastojniska hłowna konferenza budže ho

schtwórt 3. novembra t. I.

dopołdnja wot $\frac{1}{2}$ 10 hodžin w salu tudomneje holčazeje měšczańskieje schule wotbywacj.

Na tejsle konferenzu směje kniesch schulski direktor Schunack tu pschednosć „wo stawisniškej wuczbje w ludowej schuli“.

Wschitzý direktorojo a wuczerjo, kaž tež wuczerki Budyskeho wokrjecha czolgi ho k tejsle konferenzu seneč. Też ho knieža lokalni schulski inspektorzy a kobustawy schulskich přjedkstejerstwo, kaž tež wschitzý, kotsz ho sa nadawki a roświeże ludoweho roświeżenia sajmija, najpodwołnischho pschedroschuja.

Towarschna schadzowanka, s konzertom sjenoczena, budže ho w wulkim salu Lawez hotela wotbywacj a ho popołdnju w 3 hodžinach zapocząnie.

W Budyschinje, 25. oktobra 1892.

Kralowški wokrješny schulski inspektor.

Schulski radziczel Rabiz.

B.

D o b r o w ó l n e p ſ c h e ſ a d ž o w a n j e.

Na sawostajenstwu Marije swud. Dienerojeje rodž. Syndzis w Jašonzy kłuscha khejkarska žiwosć čižlo 21 wopalnego katastra, fol. 23 leżomnostnych a čižlo 59 jašoniskich knihow Jašonzy pola Njechwacžida, 26 prutow wulka, s 13,47 dawskimi jenoszemi napolozena a wot wježnych grychtow na 2000 ml. taſterowana, ma ho po žadanju herbow wot podpisaneho hamtskeho žudnistwa

piat 11. novembra 1892 pschedoldnu $\frac{1}{2}$ 1 hodžin

w Jankez hospjenzu w Jašonzy pola Njehwacžida na pschedadzowanje pschedawacj.

Na kupjenje smyžleni ho s połasjom na wuwěšenki, pschedadzowane wuměnjenja wopšijaze a na deszy hamtskeho žudnistwa a w Jankez hospjenzu w Jašonzy wuwěšaze, pschedroschuja, ho k tejsle termiſti w mjenowanym hospjenzu seneč a pschedadzowanje wočgacaz.

Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 26. oktobra 1892.

Jäger, hamtski žudnik.

A w e z i j a.

Dutorn 1. novembra 1892
dopołdnja wot 9 hodžin ma ho
w sahrodniskiej žiwosći čižlo 16
w Trzehenzj wschelaka domjaza a
hospodarska nadoba sa hotowe
pjenyje na pschedadzowanje pschedawacj.

Maria swud. Schmidtowa.

Hospjenz „Czorny Hodler“ pola
Stadworta s 25 körzami pola a
luki je sa 7500 tolef na pschedan. Luki a pola su w najlepšim
rzedze. Dalsche je shonicz pola
wobħedżerja tam.

Aħeja s $\frac{5}{4}$ körzami pola a
rnej saħrobu je hnydom na
pschedan w Létonju čižlo 7 pola
Porschiz.

Sahrodniska žiwosć čižlo 13
s maħbiñmi twarjenjemi w Koħsli
je s 15 hektarami leżomnoſce a se
giwym a morwym inventarom na
pschedan.

W Jitku je maħbiñna kħeja
čižlo 14 s 2 körzomaj pola a luki
hnydom na pschedan.

W Ħaħwieje čižlo 6 stej jena
bixkanjowa a 1 čižċaża maschina
hnydom na pschedan.

Prokata na pschedan.

Prokata běleje Yorkshirskeje a tež
čornopjaneje Berkshirskeje razy,
toreż ho jara lohko wulformja, su
pschedzo po čaſzej pschedmerjenych
niſkikh placzisnach na pschedan na
knježim dworomaj

w Budyschinku a Pschedzizach.

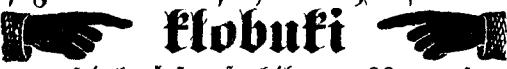
Starschi dželanski koň je na
pschedan na knježim dworje
w Ssmochejzach.

Cħu wola, k čornej schazy ho
hodżazeho, kupicż.

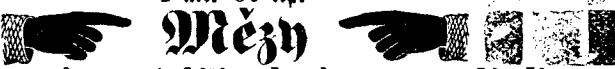
Inspektor Schewcik
w Ssmochejzach.

Najwjetshi sħlađ w Budyschinje. — Wjes wuměnjenja
dobre tworh. Wopravdże tunje placzisnij. Krucze
sprawne poħluzjenje.

Filzowe, zilindrowe, hontwjerſke a džecżaze

we wseħħek newoſčach čaħxa, sa holsz po 90 np., sa mužjich po
1 ml. 80 np.

Męži
sa ratarjow, dželacżerjow a džecżi,
kraħne noħiġi a fumx se newoſče, sa holsz po 50 np.,
sa mužow po 80 np.

Filzowe stupnje

najlepši wudżell, hzo wsele lét wote mnje ho wiedżazy, kotrej
ho s trajnoſču a tunimi placzisnami wusnamjenja.

Dale: filzowe mēži, filzowe muſki, filzowe kħor-
narje, džecżaze muſki, pschedesħċeniki, iħath, krawati,
podushe atd. Wscho w najwjetshim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatej haſħi 22,
pödla hospjenza „f wiñnej kicċi“.

Wschē druziñh
tepjażiñh, warñiñh a regulierowaniski
ħħachlow

porucża tunjo

Paul Walther pschi žitnich vilach.

K hermankej porucżam sczehowaze
wēži po spodžiowenje
tunich placzisnach:

schulske torniſtry hzo po 1 ml.

schulske torniſtry s woprawnej cżulenjazej
kožu poczehnjenje po 3 ml. 50 np.,

schulske torniſtry s płyſhom po 1 ml. 40 np.

Rucżne koſci po 1 ml. 80 np., żonjaze toſče
po 90 np., portmoneje, zigarowe toſče, blidne
a dybſacżne nože atd.

Moritz Höniger na bohatej haſħi 12.

Wurjadne tunjo kipowarschi,
je mi möžno, sczehowaze twory po
jara tunich placzisnach pschedawacj:

bardentowe koſcie,

rulkawate koſcie,

spodniye koħowi,

schtrumph a soči,

rukajż, wotmijane pschedkoschliki,

schawle, trikotowe koſcie atd.

Moritz Höniger
na bohatej haſħi 12.

Wobraſh

(bilby) ho rjenje a tunjo fasħkien-
zuja a s woblikom wobbadża,
domowe żohruwanje a wobraſh
w wulkim wubjerku a tunich pla-
ċijsnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſħi 11.

Holandski mlokowy pólver
s najlepšich selow a korjenow
pschedhotowan, po jenej abo dnemaj
kizomaj kruwom abo wongam na
prenu pizu naħħpani, pschedħorja
wobħernoscj, plobzi wsele mloka a
ħadġewa jeho wokħienjen;

konjazn salħow pólver,
wujitkow pólver sa
ħowjaħi slot,
wschē sela a korjenja

porucża
ħrodowska haptika
w Budyschinje.

Koſaze kože

kaž tež sajerje a korniklaze kipuje
jenotliwie a po wjetħiñ dželba
po najwyschisch placzisnach

Gustav Naude
na garbatskej haſħi čižlo 16.

S dobori porucżam hrōj wulki
ħħall pħelzovajko kožiżi a biss molow,
dale schorzuhi a cżiġju na to
kediżliwie, ho wschē kože derje a
tunjo wudżelam.

Njane Harzke kanariki, dobri spěvarjo, tež kanciki su na pschebaní na koteškej haſy čzo. 20 po 3 ſchodach.

K kermuſcham
porucjam dobru ſuchu pscheučnu muku jara tunjo, dale zokor, roſynki a wſe koruski a czerſte we ſuču drožde.

Herrmann Dobritz,
pielářski miſtr a kſlamat
v Nakrečach.

Pſcheučnu muku
1. družinu haſtl po 95 np.
2. " " " 75 "
3. " " " 60 "
porucja August Bjar
w Lipiczańskim mlynie.

Požleſchzowý pláṭ
bělý a piſany muſtrowany, wupjertowy pláṭ, plachtowy pláṭ, ſukno i koſchlam, barchent i koſchlam, laž tež bělý, piſany a rublaný pláṭ porucja w bohatym wubjerku po tunich placzisnach
G. A. Rijec na bohatej haſy 27.
Pſchadowňa
pláṭowych a barvianých tworow.

Rukawate lažy,
trikotowe taille,
džeczaze wobleczenja,
džeezaze mežy,
ſchaltu, ſchorzuchi,
barchentowe koſchle,
spódnje kołowny atd. atd.
w najwjetšim wubjerku tunjo pola
Ernsta Scheera w Budyschinje
9 na bohatej haſy 9.

Pſchedawanje a porjedzenje
w ſchēch družinow
čzaknikow.
Placzisny najtunischo
a rukowanje na dwě
lécze.
Gustav Mager,
čzaknikat
11 na ſerbſkej haſy 11
pſci starovskaſarmadz.

Wosſewjenje.
Podpiſany je ho jako powjaſat (ſejlet) w Nakrečach ſaždliſt. Wón proſy, ſo bychu ho jemu wſe džela, do jeho rjemeſka kluſhaze, pſcheczelniwoje pſchipokſale, a lubi wón, ſo je derje a tunjo wuwiežde.

Hugo Lindau,
woſlepjeny powjaſat.

Bukečanske serbske towarzſto
zmje njedželu 6. nov. swoje prenje nazymske posedzeſte, započatk z dypkom 4. hodž. Přednošk knjeza duchowneho Kubicy. W ſitke sobustawy ſo k tutemu posedzeſtu wutrobnje přeproſuju, tež hoſco ſu witani. **Předsydſto.**

Wosſewjenje.

Lětuschi naſymski hermank ſo ſobotu 5. novembra ſapocznje.

w Budyschinje, 21. oktobra 1892.

Měſchęjanſka rada.

Dr. Kneubler, měſchęjanosta.

Njedželu kermuſchu, 30. okt.,

reje
w Nowych Koprizech
w hoſczenzu „k bělemu ſchwonej“.

w Luku pola Pomorze ſu tule njedželu kermuſchne reje.

Pſcheczelniwoje pſcheproſhuje
Z. Gruhl.

Towarſtwo ſerbſkich burow w Bukečach
ſměje wutoru 1. novembra popoſdnju w 4 hodž. ſwoje požedzeſte. Wo bohaty wopyt proſy
pſchedhydſto.

Pſchichodnu wutoru 1. novembra popoſdnju wot 6 hodzin budže ſo w Huczinjanſkej piwařni mlode piwo pſelnicž.

Bližſhu wutoru 1. novembra popoſdnju wot 4 hodž. budže ſo w Nakrečanské piwařni mlode piwo pſelnicž.

Począhaju kožuchi a ſchiju po měreje wſchu ſonjazu a džeczazu draſtu a žarowanske wobleczenja w najwjetšim czaſu. Tež holzy do wuczby bjeru.

Bertha Albinhez
na hornečkej haſy 47 delka.

Holzy ſe wſhow doſtanu tunje wobyleſte na koteſkej haſy čižlo 8.

Wuſtojneho wotrocžka, po móžnoſći wuſluženeho woſaka, pyta hnydom ſſmoſčanské knjezi dwór. **Schewcžik**, inspektor.

Pytam wotrocžkow a wjele džow-
kow. **Krauſch**
na ſadnej bohatej haſy 6.

Ke nowemu lětu 1893 pſchi wylieſkej mſdže gratmiſchtow, pohon-
čow, wotrocžkow, tſecžakow, ſlu-
žobne a hródzne džowki pyta a jím ſlužbu darmo wobſtará

E. Lebelt pſchi žitnych vilach 7.

Ke nowemu lětu pyta wotrocžkow,
žrénkow, rólnych pohončow, do-
maje a hródzne džowki ſerbſka
pſchiftaſaza žona ſpanowa na
małej bratrowskej haſy 5.

Wotrocžkow, džowki, dželaczeſke ſwójby a dójki pyta ſchmidtowa na ſučelnſtej haſy 10.

Schewski móže dželo doſtać
pola ſchewza Eduarda Rjencza
w Mjeſečzach.

Warnowanje.

Štchidžaze a pſchidžidžaze rěče, na knjeza korežmaria Hermanna ſchubn ſrčjane, ſu njewérne; roſ-
kathy je wróčzo bjeru a warnuiju je dale roſchěricž.

w Salonej Vorshezji, 26. oktobra 1892.

Jan Proſka.

Džezowski naſymski hermank.

w ſeptembrje t. l. wotſtořený naſymski her-
mank budže ſo nětko ſe ſkótnymi vilami po-
dželu 31. oktobra t. l. wotbhwacž.

Hermankowe ſarjadniſtvo.
Wiedemann.

Miſionski ſwiedžen.

Budyske ſerbſke miſionſke towarzſto dže, da-li Bóh, ſwoj lětuski ſwiedžen w Djeleczanském Božim domje

hrjedu 2. novembra

wodžerječ. Němska Boža ſlužba, w kotrejž knjes farat Waltar ſ Wohlafka předuje, ſapocznje ſo w 1 hodzinje popoſdnju, ſerbſka Boža ſlužba, w kotrejž knjes diakonus Ráda ſ Budyschina předuje, w 3 hodzin. popoſdnju. Pſcheczeljo Božeho kraleſtwia a miſionſta bjes pohanami ſo k temu luboſciwje pſcheproſhuje.

w Wjeleczinje, 20. oktobra 1892.

Byrkwiſke prjódkeſtejerſto:
M. Rjencz, farat.

Sſobotu 5. novembra t. l.
wječor w 8 hodž.

w Lawež hotelu w Budyschinje:

Sſawný pſchednoschk
hežorſtvo ſeſejmſkeho ſapoſlanza
knjeſa Oswalda Dimmermana
w Draždžanach.

Po pſchednoschku budže debata.

Widzity němszy = narodne ſmyſleni
mužojo ſ města a ſe wſhow ſo pſcheproſhuje.

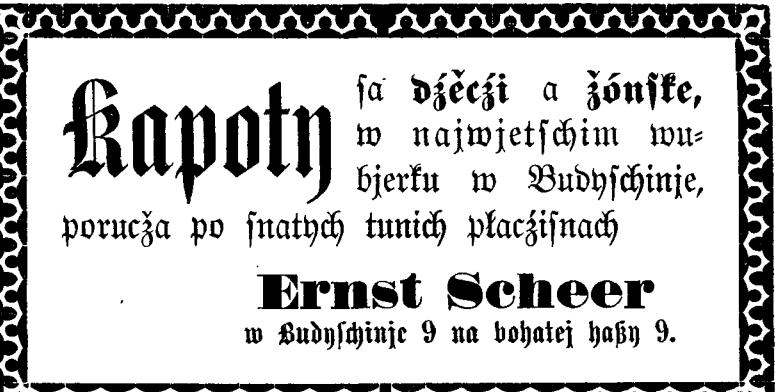
w 7 hodž. ſo ſal wotewri.

Sſobuſtawny, ſobuſtawny kartu poſkaſawſki, darmo ſaſtupja.

Saſtupne kartki ſo předy pſchedawaju pola knihikupza knjeſa

E. Rühla a knjeſa E. A. Wežki na bohatej haſy 17.

Němske reformiske towarzſto ſa Budyschin
a wokolnoſć.

Kapoth ſa džeczzi a žonske,
w najwjetšim wubjerku w Budyschinje,
porucza po ſnatych tunich placzisnach

Ernst Scheer
w Budyschinje 9 na bohatej haſy 9.

Porucjam ſwoj wulkoſty ſkład

ſofow, ložow a matrazow
po najtunisich placzisnach.

Pawol Grabs

w Budyschinje na ſwonoſtnej lawſkej haſy,
ſ napſchecza hoſczenza „k bělemu konjej“.

(Ke temu čižku dwě pſchilosy.)

Brěnja pschiloha k čížíku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. oktobra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tschorskej zyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. diałonus Räda herbski spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodžin farat dr. Kalich herbske predowanje.

W poehrjebskischiowej kapale na Groditschku preduje diałonus Räda pschipoldniu w 12 hodžinach herbski.

Reformazyiski kujedzen smjeje w Tschorskej zyrlwi rano w 7 hodž. diał. Räda herbski spowiednu ręcz a $\frac{1}{2}$ 9 hodžin herbske predowanje.

Křešen:

W Michalskej zyrlwi: Gustav Emil, Jana Ernsta Miećw, fabrilaria na Židowje, s. — Martha, Bohumila Wylema Feichti, lamjeneczeškarja w Nadžanezach, dž. — Jan August, Ernsta Schmidta, lamjeneczeškarja na Židowje, s.

W Katholskej zyrlwi: Pawol Richard Franz, Jana Josefa Augusta Besata, mlynta, s. — Ernst Pawol, Jana Augusta Meiera, poštovohonča, s. — Hana Theresia, Jana Šanicha, lamjeneczeškarja, dž. — Josef Marczin, Josefa Marzina Bölliga, wychscheho schweizerja w Konjezach, s.

Zemrječi:

Džen 20. oktobra: Handrij Scholta, mlynski pohonč w Hrubelcziach, 45 lét 5 měžazow 8 dnjow. — 21. Jan Pawol, Handrija Albinusa, kublerja w Zetležach, s., 2 lécje 6 měžazow 26 dnjow. — 24. Hana Krystijana Mužilež, dželaczeška w Čejchonžach, 53 lét 5 měžazow 23 dnjow.

Placžisna žitow a produktow.

Žitow dowos w Budyschinje: 1943 měžow.	W Budyschinje 22. oktobra 1892				W Lubiju 27. oktobra 1892				
	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	wot ml.	hacž np.	
Pscheniza	běla	8	47	8	59	8	24	8	58
	žolta	7	88	7	94	7	65	7	94
Možka		6	88	7	—	6	75	7	—
Ječmien		7	7	7	21	6	83	7	33
Wows		7	—	7	25	6	60	6	80
Groch		8	89	11	11	10	50	11	50
Bola		8	6	8	33	7	50	8	6
Zadý		15	50	18	50	14	—	15	—
Hejduscha		17	—	17	50	16	—	16	50
Berny		2	—	2	40	1	70	2	20
Butra	1 filogr.	2	50	2	90	2	30	2	60
Pschenicna mula	50	8	25	17	—	—	—	—	—
Ržana mula	50	8	25	12	50	—	—	—	—
Šsyno	50	4	20	4	50	3	50	4	—
Galoma	600	23	—	25	—	20	—	22	—
Prožata 1898 schut, schulta		6	—	20	—	—	—	—	—
Pschenicne wotrubu		4	50	5	50	—	—	—	—
Ržane wotrubu		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burži w Budyschinje pscheniza (běla) wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 53 np., pscheniza (žolta) wot 7 hr. 82 np. hacž 7 hr. 94 np., ržka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np., ječmien wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wows wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 30 np.

Draždanske mjašowe placžisny: Honjava 1. družiny 65—70 ml., 2. družiny 59—63, 3. družiny 25 po 100 puntach rěšneje wahi. Dobre krajne kwinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 45—60 np. po vunče rěšneje wahi.

Vjedro w Londonje 28. oktobra: Deščej.

F. s Rabenauer walzowy mlyn w Delnim Wujesdze

porucza dobru pschenicnu muku po čaſcej pschiměřených placiſnach:

Théjorski wuzčah	zentnat po 16 ml.
pschenicnu muku čižíklo 00	= = 15 =
= = = 0	= = 14 =

Emma swidowjena Vorwerkowa

porucza płyshowe pjesle, štětaje pjesle, zanki, modne žakety, deshčne mantle, trikotowe taſle w wulkim wubjerku po tunich placžisnach, žonjaze žakety hjo po 2 ml.

Požluženje w němskej a herbskej ręci
w Budyschinje na hłownym torhoscžu 5.

Jurij Melcher,

krawski mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

Porucžam ſwoj wulkotny ſkład hotoweje draſty, jako mužaze ſymske ſwierschniki, žaketate wobleczenja, kaž tež jenotlive tholowy, ſwierschniki, mantle a wobleczenja, džecžaze mantle a wobleczenja ſe ſukna a trikota, dale trajne dželaczeſke tholowy ſ hawmy a jendželskeje kože, teho runja dželaczeſke pjesle ſ čoplym podſhiwkom.

Pſchispominam, ſo, kaž prjedy, dale po měrje draſtu ſchiju, ſ dobom porucžam ſwoj wulki ſkład jenož dobrých a woſebných tuſrajných a wuſrajných draſtných tkaninow ſ ſechicžu po měrje.

Jurij Melcher,

krawski mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

■ ■ ■ Ssym Sserb, duž ſo pola mie herbski ręci. ■ ■ ■

Bernhardt Graf,

maschinska fabrika w Lubiju w Sakskej
(w nowym měſcze)

porucža pôdla mšček ratařskich maschinow a ratařského grata ſwoje najnowsche a najjednorische gôpelove mlóčjaze maschin ſa kruwy a ſenje, wurjadne ſohko ſo čerjaze, jenož ſ jenym čerjazym rjemjenjom wuhotowane, kotrež žito tak čiſcza, ſo hnydom do měcha běži.
Starſche maschin ſo rucze, derje a tunjo wuporjedža a pſchedželaſa.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wílkach

porucža ſwoje dobre dwójne likérky jako róžowy, kontwjerſki, théjorski, ſelowy a kerlizowy likér, kaž tež derje čiſczeny paſenz prénjeje a druhéje družiny, wopravdzie winowe kihalo, kihalowy ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po měrje. — Naturſku kihajſczku liter po 40 np. — Tele likér ſo jich dobroty dla l' kwazam, kihajſčnam atd. porucžaja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

Wſchě na ſkładze ležaze, ſ najlepſchich tkaninow w mojej dželarňi ſechite wěžy, jako ſymske ſwierschniki, paletoty, wobleczenja, tholowy a lažy pſchedawam wjele tunſcho, hacž ſym ſam ſa nje wudal, dokež hotowu draſtu dale pſchedawacž nočzu.

Louis Gadt w Kupnizy,

krawski mischt

Symske ſwierschniki, ſukne, tholowy, lažy, mantle ſo ſ trajných njepushežatym barbam wobarbja

w W. Kellingez barbjeřni w Budyschinje.

Najwjetšhi črijowy skład w Budyschinje s' wulka a s' mała.

Ke nashym skemu čaſzej porucžam ſwoj bohacze wuhoto-
wanym ſkład ſchörnijow, ſchörniczkow, gumijowych
ſtupnijow, pjezowych ſtupnijow a ſchörnijow a filzo-
wych ſtupnijow w wjazh hac̄ 150 družinach. Balske
ſtupnje, jenož ſamym wudželk, po wurjadnych, hiſheče
ženje ſlyſhanih placziſnach.

Hermann Frisch na ſerbſkej haſy 7.

Bruno Schulze

w Budyschinje

8 pschi žitnych wikach 8.

Wulkotny ſkład

rubishejow na hlowu a wokolo taille,
wołmiane, chenillowe a židzane.

Ramjenjowe khornarje, kapoth,
kalmukowe a bočerowe pjesle, barchentowe
blush, spódnje ſuknje, muſle,
walkowane a njewalkowane ſoki a ſchtrympy,
ſchtrykowane, trikotowe a pjaſczojte rukajzy,
normalne a barchentowe koſchle,
spódnje pjesle, spódnje khollowy,
hońtwjerſke lažy,
židzane, požidzane a barchentowe rubisheja
wokolo ſchije,
džecjaze kapicžki, mězki, pjeslikojte wobleczenja,
ſtupniczki, koſchulki, lazki a khornarje,
krawaty, ſchlewjery, ryſche, ſchtalty,
čorne, běle a pižane ſchorzuchi.

Wołmiane khapy, rubisheja na hlowu
po ſ' trajnej njepushejatej čzennej, brunej, olivowej, ſelenej, czerwieno-
brunej a čornej barbu wobarbja
w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něſčowe rebliki, khachlowe durečka,
třeſchne wokna, twarske hoſdže
porucja tunjo

Paul Walther.

**Jaſne pižane drastne
t k a n i n y**
na žolcz, běle, czerwjene atd.,
jaſne drastne tkaniny
je židzanhmi ſmuhami,
běle tykane wobleczenja
po wſchech placziſnach hilo po $7\frac{1}{2}$ ml.,
běly batist a mul
porucja
Alphons Schauseil
w Budyschinje
67 na bohaczej haſy 67.

Najlepſhi ſafran,
tuni khosej a zokor
ma k kermitcham na pſchedan
A. Dietrich w Letonju.

Džiwje
kaſtanije a žoldže
kujuje po ſ' ſzdej dželbje
Otto Engert.

Hofej

hyry punt po 100 hac̄ 160 np.,
paleny 130 200
jenož w czisze a sylnie kłodżazę
taklosczji porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatnej haſy
na ročku theaterſkeje haſki.

Palenž

jednory a dwójny
w snatych dobrych a derjeſkłodżazyc
družinach poruczątaj tunjo
Schischka a Wieczka.

Kasheze

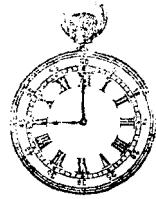
ma pſehezo w wulkim wubjerku na
skadze

Hermann Schmidt
na hrodowym městne 2 pſci hrodze.

Franz Marichner

czasznikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatnej haſy čjo. 9

ſwoj ſkład czasznikow a czasz-
nikowych rječjasow dobroci-
wemu wobledźbowaniu porucza.

hodna twora. Píšomne rukowanje. Tunje placzisny.

Voriedzenje dobre a tunje.

Pſchispomnjenje: Réczu herbski.

Najprěnscha a najwjetſcha črijowa pſchedawarnja Zamola Kriſtella

na bohatnej haſy 29

i napshecza hosczenza „t winowej kiczi“
porucza w hoborskim wubjerku a snatych
jenož trajnych wudželkach:

jesdne ſchfóruje, ſchfórnicežki,
poloježne ſtupnje a ſtupnje ſa dom.

Filzowe, pjetzowe a ſuknjane ſchfóruje,
wyższe a ſkožu wobſadžene, ſ ruſowanjom, ſo ſu
wodu njeſchepuſhežate.

Filzowe ſtupnje a toſle, gumijowe ſtupnje
a ſchfóruje po tak niſkich placzisnach, po kaj-
tichž hevat nichto njeſamože pſchedawac̄.

Na bohatnej haſy 25.

H. Horn

ſnata najwjetſcha drastowa fabrika w Budyschinje
porucza, dokelž je wurjadniſe tunjo kupowaſ, po ſezechowazych nimo mery
tunich placzisnach:

woſebne žonjaze ſymske mantle	hižo po 6 ml.	— np.
woſebne kapeſy	= = 9	= = =
kolojte mantle ſ Ia. wolmjanym podſchimkom	= = 9	= = =
žonjaze mantle do deſcheža, jaſne a cžemne	= = 5	= = =
woſebne žonjaze žaketы	= = 2	50 =
holežaze ſymske mantle	= = 3	= = =
woſebne mužaze ſymske ſwjerſchniki	= = 8	= = =
Ia. pjeſle ſ rjanym wolmjanym podſchimkom	= = 5	75 =
mužaze wobleczenja Ia. bukſkinowe	= = 11	50 =
Ia. bukſkinowe ſholowy	= = 3	50 =
woſebne holežaze ſymske mantle	= = 2	50 =

Czinju na tele wurjadniſe tunje placzisny ſedžblive, pſchispomnju paſ, ſo
ſo poła mje tworū hubjeneje družin do zyla ujenamataja.

H. Horn

na bohatnej haſy 25.

Nowoſcze na ſymſkikh a ſymſkikh žaketow, paletotow, fhornarjatych mantlow, kolojtych mantlow, plyſchowych mantlow

ſ najjednorischich hac̄ do najwoſebnischich
wězow porucza

Alphons Schauseil

w Budyschinje

67 na bohatnej haſy 67.

Najwjetſchi wubjerk w Budyschinje.
Pſchedawanie po noſtunischich placzisnach.

K našmje a ſymje

porucžam ſwoj wulkotny ſklad, ſ nowoſežemi ſa nětežiſhi čaſ ſajbohacžiſho wuhoto-
wany, a to:

kapeſy, žakety, paletoth,
fhornarjate mantle,
mantle do deſcheža
a koſoſte mantle,
holcžaze jecžki a mantle.

Dale porucžam w hoborſkim wubjerku
ſamodželane

mužaze lètuje a ſymſke
ſwjerſchniki, woblecženja
ſe ſuknuju abo ſ pjeſlom,
jupn a župany,
holcžaze woblecženja
a mantle.

Wo mojej ſaſadže,
kóždu konkurrenzu
ſ tunimi plaeziſnami pſchi dobrej tworje
pſchetrjechicž
ko kóždy kupz lohko pſchewēdcži.

Moritz Wassermann,

frawſki miſchtr na bohatej haſy 19.

Wulſi ſklad woſkebničeh ſtaninow i ſeſhiču po měřie!

Wulſi ſklad woſkebničeh ſtaninow i ſeſhiču po měřie!

Gsyre Hamburgſke ſadlo

ſara tunjo doſtaſ pola
Pawola Hofmannna
na róžku ſerbſkeje a ſchulerſt. haſy.

Najwjetſchi ſklad
dwójdžiſčeročeho

lama

w modnych muſtrach
ſtarý kóhcz po 60 np. haſz do 2 ml.

plyſch

č pjeſlam
ſtarý kóhcz hido po 1 ml. 30 np.,

frymer

č wobhádzenju
ſtarý kóhcz hido po 1 ml.,

tkaniny k ſuknijam

6/4 ſcheroče, kóhcz po 30 haſz 50 np.,

barchent k koſchlam

kóhcz po 16, 20, 25, 30 np.,

w wulkiem wubjerku porucža

Alphons Schauseil.

Najlepſhu margarinstu **butru**,
derje ſlobđazu, porucža

Pawol Hofmann
na róžku ſerbſkeje a ſchulerſt. haſy.

Raiſh
grupn,
jahly,
hejdusčku,
hróčh,
holi

po jenotliwym a ſ zyla porucža
tunjo **Th. Grumbt.**

Sporuſch

(Mutterkorn)

kupujetaſ po kóždej
dželbje a po naj-
wyſiſčiſh placz-
iſnach

Strauch & Kolde.

Cjerſive ſowjase, wocze a
czelaze kože kupuje po najwyſiſ-
chiſh placzisnach

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholiskej zyrki

Druha pschiloha f čízlu 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. oktobra 1892.

Britwje, noži
kaž wše druziny nožow ho derje
a tunjo točja a wuporjedžja w par-
nej točjetni a wuporjedžetni

Oskara Buttera
na žitných vikach čízlu 1.

Dursthoffe
Kuchne droždje
porucja
August Biesold, pješatski mischt
na bohatej hašy.

Turkowske žlowki
punkt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuščo porucja
Th. Grumbt
na swojkownej lawskiej hašy.

Ssłodkošmjetanowu
margarinu
(sarunane sa butnu)
najlepšeje dobroscze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Turkowske žlowki
najlepšeje druziny porucja
Moritz Mjerwa
pschi mjašowym torhochęzu.
Destilazija snatnyh dobrnych likerow
vo starich tunich placisnach.

Dursthoffe kuchne
wšechnje čerstwe porucja
Pawol Hofmann
na róžku herbskeje a schulerst. hašy.

5 porstow tolsty hukšeny polcž
punkt po 75 np., pschi 10 punktač
tuščo,
seleny polcž punt po 70 np.,
hadlesheče " " 70 "
pschedawa

Otto Bötsche
6 na žitnej hašy 6.
Zahly punt po 16 np.
rajk " 16 "
krupy " 15 "
pschedenčny gris " 18 "
pschedenčny muku " 17 "
porucja

Carl Kahrowe
w pôstkej kowatni.

Esuschene žlowki
po zylích mîchach abo po wasy
porucja

Carl Kahrowe.
korjenjowu volij,
korušski,
safran
k pječenju tykanzow
porucja
hrodowska haptka.

pschedawarna
železnych krótkich
tworow a grata.

ff Solingiske worzlowe twory:

blidne nože a widliczki,
dybsacjne nože,
noži,
nože k wukutlenju sajazow,
noži k pjerisnje,
kuchinske nože,
hedlačske nože,
rešničske nože,
dale:
ff jedzne čizy,
" khofejowe čizy,
" jejowe čizy
atd.

jenož w najlepšich kajkosczach po najtunischich placisnach.

B. Fischer
na žitnej hašy

porucja

kuchinsk u nadobu:
Ia wańne žudobja { cistoniłowe,
{ emaillowe,
{ żelezne,
mjakorubaze maschin, rybowaze maschin, kuchinske wahi, khofejowe wlahy, nozecjisczaje maschin, klebowe truhaki, bérnjaze parniški, khofejpalserje, kamorcžki sa koruški atd.

hos podařsk u nadobu:
dezimalne a mostowe wahi, fastate wahi, butrome wahi, žimaze maschin, plokanske maschin, petrolejowe khachle, kwětkowe blida, myjany, khachlowe pschedstažaki, wuhlowe kaschje, plati, mydlove a jejowe kamorczki atd.

Barchent f koschlam
w wulkim wuhjerku
jenobarbny, žmužkato, kashczikaty
w tkanych a čiščejanych mustrach,
elsaski čiščejany barchent
w kraſnych nowosczach f blusam,
pjeslam, kuñjam, kaž tež
hotowe pjesle, blusy, žukuje a
koschle porucja

A. Kayser
na hornejškej hašy 36,
priedy na žitnej hašy 10.

Richard Neumann
porucja kury a paleny

khofej
o najwjesczim wuhjerku a naj-
lepšej dobrosczi po najtunischich
placisnach.
Pschi wotewsczju wjetšich džel-
bow ho pomérne nižsze placisny
woblicza.

Zunje
zigar y
kupowanek žorlo sa sahopshedawa-
rjow,
tykaž hijo po 20 ml.
porucja

Richard Neumann
na snatkownej lawskiej hašy člo. 6,
filiale na bohatej hašy 28 a na róžku
Lubijskie a Mättigoweje drôhi.

Ekraninowe a physchowe pjesle kaž
tež physch, astrachan a krymer
w wchelačkach kajkosczach porucja
tunjo

A. Kayser
na hornejškej hašy 36,
priedy na žitnej hašy 10.

Ian Jurij Pahn
najstaršha pschedawarna
manufakturowych tworow

w Budyschinje

w lécze 1802 salozena

porucja sa šymu žwój bohacze wuhotowany skład

žonjazych mantlow,
khornarjatych mantlow,
desheznych mantlow,
žaketow,

paletotow,

kuñjanych a physchowych pjeslow
i najnowszych tkaninow po wuhjernje
derje žedžaznich rèsach trajnje dželanich
po jara tunich placisnach.

Dokelž s hotowych wézow jenož žonjaze
mantle wjedu, je mi móžno, najwjesczhi wuhjerk
posticzeče a móžu teho dla na tule wéz wjazy
fedžbliwoſeže na rès, tkanin a fažonu
složowacž.

Wulki khofejowy skład
Th. Grumbta

w kupyzy

na swojkownej lawskiej hašy

porucja

žury khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paleny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepšim žlowke.

Ke kwašam, ſehežisnam a druhim ſvjatočnoſćam poručjam ſwoje čiste

= wina =

lotrej derje tyja a ſtrowoſeži hovja.

Moje

čerwjenie a běle wina

po 1 ml. bjes bleſche a drožche ſu jara wubjerne po ſhvodženju a kveče. Poſla mje je wjetſchi džel nemſkih družinow hac̄ i najnadobniſkim wuplođam, lotrej ſo niždže druhdže turíſko ſkopowac̄ njemoža, doſtačz.

Wino f lekarjenju, jaſo Portſke wina, Sherry, Tokaſke a t. d. je poſla mje čiſte doſtačz, a ſa čiſtoſež ſapišy placijſnow ſo po žadanju kóždemu ſeželu.

Paul Giebner, winařna w Budyschinje

na bohatej hazi 18, i nutſhodom na theaterskej hazi.

Moja winownja a ſnědanſka ſtva poſtičja pschijomny pschedenſk a pschi ſkopowanju wina ſkladnoſć i pruhowanju.

Julius Höhme,

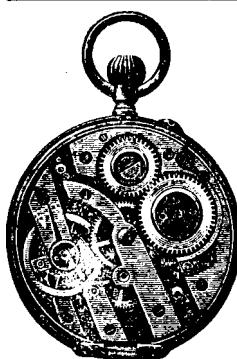
ſastupjer internazionalneje maſchinſteje wuſtajených
w Nied nad Röbjom

poručja na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóčjaze maſhiny wot 2 konjazenu možow, ſcherokomlóčjaze maſhiny, i gopelom a paru ſo čerjaze, jenopshežne mlóčjaze maſhiny, wubjernje dželaze, ruczne mlóčjaze maſhiny najnuoſcheje konstrukziye, běry roſtločjaze a běry roſtrikaze maſhiny, rěſaki ſa běry a rěpu, čiſcjaſe maſhiny, mjetſlizy, butrowanske maſhiny, butrnmjatowarje, mlóčjinki, viktoria-separatory, i ruku a maſhini ſo čerjaze, juhove hudy i dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, ſeſne juhove plumpy, piž parjaze apparaty (noſchne), triery najlepſeje konstrukziye, mlýnske zylindry, rynkate waſhy a deſimalne ſkotne waſti, luczne bróny, ſamžne dželo, ſakonjsky ſchlitowaný ſystem, lotrej moža ſo hnydom wot kóždeho do ſtaakowych, Neifortowych a Howardowych brónow pschemenicz, pshezo najlepſeje, wupruhovaneje konstrukziye.

→ Najpſihodniſche wuměnjenja dla placjenja! Pruha dowolena! Prospektu darmo! →

Pschedawatnja a ſklad poſla Jana Manjola w Budyschinje.

J. G. Schneider a syn,
čaſnikarjej pschi lawſkim tormje,
pshezo najlepſe a najtuuſche čaſnikiki, budžaki a rječazy pschedawataj, teho runja tež hrajadla po 1½ hac̄ 200 hrivnach.

Sa hodoſež čaſnikow a hrajadłow ſo na wiazore ſta i pižmom rukuje. → Pschi pschedawatnju ſo herbski rěči. →

Meblowy magazin

Hermann Schmidla a syna

na hrodowym městuje 2 pschi hrodze Ortenburgu
poručja ſwoj wulki ſklad meblow, ſtolow, ſchiphelov dobrociwemu wobkežbowanju a lubi najtuuſche placijſny pschi ſprawnym poſluženju.

W wudawaſti „Sſerbskich Nowin“ je doſtač ſa 2 hrivnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisachťaj Wilhelm Boguſławski a Michał Horňik.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika ſchtrypowych tworow i wowežeje wolknych
čiſklo 1 na ſchulerſkej hazi čiſklo 1

čiſklemu čiaſej ſwoj dawno jako dobrý ſnati wulki ſklad ſchtrypowych ſchtrypowych tworow, ſchtrykowanych jakow, wulki wubjerk rukawowych laſow w najtuuſchej hac̄ i najlepſeje čiſtoſež wolkjaney barbunjepeſchčatzej tworje a w rjanyh muſtrach poručja.

Najlepſchi a najwjetſchi wubjerk ſchtrykowanſkeho pschedzena wſchēch barbow.

Najhodniſcha twora! Najtuuſche placijſny!

Pschedeſchězniki

trajnje dželane we wſchēch wulkosćach poručja w wulkotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pschedeſchěznatnja pschi bohatych wrotach 26.

→ Poczebnjenje a wuporjeđenje ſpěchnje a tunjo. →

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a ſchulerſkej hazi na Gidelskej horje.

Wozebitoſež: Fotografowanie džeczi a wjazorých
možobow, fotografije w wulkosći viſitueje karty placja
12 ſichtuk 6 ml., tež pschi dwojakim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym wobraſu w wuměſkim wuwiedzenju.

Njedželu popołdnju je moja fotograſowatnja wotewrjena.

Wolmjanje pschedzeno,
barhent a tkaniny

i podſhiezu, ſidž. bant, ſomot, pljſch,
wobkadženie, knjeſle,
zwjern, ſidu, ſchnór, bortu atd. atd.,
wſchu potrjebu

i krawſtwu a ſchwalcjiſtwn
poručja po jara tunich placijſnach

Bruno Schulze

w Budyschinje pschi ſitnych wſlach 8.

Khofej.

Sa klamarjow a ſaſho-
pschedawarjow poručja dželbu
tuuſcheho palneho kofeja.

Th. Grumbt.

Pjeſzy poczaſhuje, mantle,
pielle po měrje derje a ſchwarnje
ſhiſje

A. Kayſer

na hornczefſkej hazi 35,
prędy na ſitnej hazi 10.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu sobotu. — Štvortlétne předplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjesonjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde číslo pláci 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kíž maja so w wudawařni „Serb. Now.“ (na róžku zwonknej lawskeje hasy čo. 2) wotedac, placi so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedac.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Číslo Smolerječ knihicíšćernje w mačičnym domje w Budysinje.

Číslo 45.

Sobotu 5. novembra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. S wulkej pychu je ho ponidželu ponownena hrodowa zyrkej w Wittenbergu, na kotrejž durje je dr. Luther něhdź swoje thesy pschibil, poznjeczila. A hwyatocžnosćzi bě khějor Wylem se swojej mandželsku a s pschewodom hrabje Capriva, kulturoweho ministra a mnichich wýšokich fastojnikow a wjele němskich wjetchow pschischt. Po sklončenju hwydženjskeje Bozeje hlužby ho khějor, khějorka, wjetchowzy hosczo s pschewodom do Lutheroweho doma podachu. W hornich stwach, něhdź wot Lutheru wobydlenych, khějor mótsje wopisanje požwyczenja czitasche, kotrejž ho wot njeho, pschitomnych wjetchow a fastupjerjow njepschitomnych wjetchow hamoruczne podpiša. Na to kobi khějor a khějorka s khějorskimi pryznami a wjetchowskimi hosczeni wot historiskeho hwydženjskeho czaha holdowacj dachu, kiz bě ho wot wobydlerjow Wittenberga a wołnosće wuhotowal. Pschi hněbanju, na to hlydowazym, khějor pschiptil wunješy, pschi kotrýmž mjes druhim praji: „Sbehnu pokal, kotrejž je město Wittenberg reformatorej Lutherzej k kwaſej w lécze 1525 darilo. Myſl, hrodowu zyrkej jako město přenjeho reformatorskeho skutka dostoинje ponowicž, je pschihlož w wutrobie mojich předownikow namakala. Hdyž bě džed khějora Wylera II. poruczik, pjenječne kredki wobstaracj, swěczenjeny nan, khějor Biedrich, tónle wotpohlad se wšcej czoplotu a hlubolej myſlu sapšchimnu. Běh nočysche, so by nan skutk wohladal, ženje pak džakowna potomnoſć njesabudže, so je jeho mjeno s pomnikom reformazije njerosdželnje sjenoczenie. Nam dyrbi ponownena hrodowa zyrkej pódla wopomnjenjskeho snamjenja tež s khutnym pominanjom byc. Wona je s rěčníwym wurasom Božeho žohnowanja psches evangelsku zyrkej, a nasch nadawal je, jej ho niz sahubicž dacž, ale ju sahlowacj a hajicž. Swojeje wery ſimy ho dženža s nowa psched Božim wobliczom wusnali a njesabudžemy, so nož tole wusnacze tež dženža hysčče s zylkym kſhescijanſtrom sjebnocža. W nim měrowy swjask leži, kotrejž tež psches dželenje dožaha. W wězach wery žaneho dyrbjenja njeje. Tu swobodne wutrobine pschewzvědzenje a spōsnacze roškudži, so wone ſame roškudži, je žohnowany plob reformazije. My evangelszy nikoho jeho wery dla njepschesžhamy, tola ho twjerdze hacž do ſmjerze wusnacza evangelijskym džeržimy. To je moja dowera, moja modlitwa a moja nadžija a w tym mje duž hwydženjskeje ſhromadžisny požylni.“ Khějor rěč ſlónči: „Tónle pokal, kotrejž ho něhdź Lutherowej hubje dótkaſtej, dyrbi mi k temu hlužicž, so na derjehicze swojich najhwětliſtich hosczi piju. Němskim evangelskim wjetcham a knejerstwam němskich swobodnych městow žlawa!“ Po hwydženjskej hosczinje ho w kavalleriskich kasarmach Herrigowa Lutherowa hra hrajeſche. Wjetzor bě město Wittenberg kraſnje požwěſlene.

— Wjetz Bismarck je ho njeđawno wot několych Lipsčanow wophtacj dał. Sso s nimi rosmolwjejo je wón trochu jara ſjawnje wo wſchelakich wozbach a wězach rěčjal. Jedyn s Lipsčanskich knejzi, wěsty dr. Hans Blum, je wopſchijecze Bismarkowych rěčow w jenyh Lipsčanskich nowinach wosjewil. Rosrěčzenje je ho najprjodzy wokoło noweje wjetzkeje pschedlohi wjetzalo. Jako pschecžnik wſchego, ktož khějor Wylem II. a hrabja Caprivi sapocžnjataj, ma wjetz Bismarck sa njenusne, so ho wýjko požylni. Po Bismarkowym měnjenju ho boječ njetriebamy, so bubžemy s dobom s Ruskej a Fran‐zowskej wojowacj dyrbječ. Ruski zar sa žanej wójni nježada, tež niz ruski lud. Jenož tsi živjele ſu w Ruskej, kotrejž k wójni schęzuwaja: ruske nowiny, Polazy a žibzi. Nowiny jenož tak daloko, hacž

pod samóžnosću wukraja, Polakow a židow ſteja. S dusku zyłego wójnskeho schęzuwanja w Ruskej ſu Polazy. A niz ſnabž teho dla, dokelž měnja, so Ruska w wójni dobudże, ale teho dla, dokelž kobi myſla, so budże Ruska pobita a roſražena, a so budże potom Polakam móžno, swoje pôlske kraſtvo ſažo poſtaſicž. Židža, kotsiž w russich nowinach a družbze wójnskej wołanzy pschihložuſa, to s tej ſamej pschicžinu czinja taž Polazy: jim ho w Ruskej hubjenje wježbe, a woni ho nadžijeja, so, hdyž ho Ruskej w wójni hubjeñſcho ponidže, ho potom russim židam lepje ponidže. Na požled wjetch Bismarck wo ſdžerženju ſamostatneho ſakſkeho kraſtwa w lécze 1866 rěčesche, pschi czimž něhdźe ſežehowaze praji: Kral Wylem mějſe myſle, kruch ſakſkeje wſacž. Tola tež kruch Hannoverskeje a Kurhefenskeje. S Hannoverskeje čyžsche wón jenož połnožny džel s Pruskej sjenocžicž, połodniſku Hannoversku, ſamo Göttingſki wokrjež, ſa nashe ſjenoczenje s wjetzorom tak nujny, čyžsche wón ſrakel Žurjej pschewoſtajicž. Řunje tak čyžsche wón položzu Kurhefenskeje wſacž a Kurwjetchej jało ſamostatnemu knejez w Hanawje dale knejezicž dacž. Rosrīžaze ſa poždžische roškudženje tehole praschenja bě pola mje praschenje ſa ſwiaſkowej ſwěru tych wjetchow, wo kotrejž kraj ho tu jednasche. Tule ſwiaſlowu ſwěru wſchal njebyčmy ſ wěſtoſeju pola hannoverskeho ſraka a hefenskeho ſwěrjekha namakali. Tola ſ wěſta bě wona wocžakacj wot čeſcžedostojněho ſprawneho ſakſkeho ſraka Jana. Tež by franzowſka wójnska požadliwoſć, teho runja požilenje Awstriſkeje, druhí króž ſwoje ſbože ſ brónjemi pschecžiwo nam ſpýtacj, wjele wjetzha byla, hdyž budžichmy ſakſku wſali. Haj, Awstriſka, — hrabja Karoly je mi to ſjawnje prajil — budžichše wójnu dale wjedla, jeli ſo njebudžichmy ſamostatnosć ſakſkeje pschilubili; pschetož ſakſka je jenicki němski stat byla, kotrejž je ſe žławnej khrobloſcę a ſwěrnoſću na boku Awstriſkeje wojowal, a tuteho ſwiaſtarja njebudžiche možla Awstriſka w nujny wostajicž.

— Němsko-ſozialna antisemitiska strona je hacž dotal na ſdace ſ konſervativnymi dobre pschecželſtvo džeržala. S pomozu konſervativnych ſo ſeſylniſchi, maja němsky ſozialni nětkole czas ſa pschihodny, konſervativnym pschecželſtvo wupowjedziež a ho do nich jało do ſwojich najhwětliſtich njepſchecželow dacž. Profektor Stöcker je wondano teho dla w jenej ludowej ſhromadžisne w Barlinje na ſdžerženje němsko-ſozialnych ſwaril a ſaridženu ſrijedu je wón ſ nowa w jenej ludowej ſhromadžisne w Dražžanach němsko-ſozialnym napſchecžo ſtuſal. Wěſty dr. Bauer, redaktor Lipsčanskich němsko-ſozialnych nowin, je wondano Stöckera hanil, ſo ho wón ſidow boji a ſo psched nimi zofa. Stöcker w ſwojim pschednosčku praji, ſo wón na žane wachne wojowanje pschecžiwo židowſtu wnjepſchecži, tola wón bubže ſo ſ nim jako kſhescižan bědžicž; pschetož jenož kſhescižanſtvo móže k dobyčju dowjeſč. Bauer ſluſcha ſ njeſkſczijanſy ſmyſlenym wojowarjam pschecžiwo židam. „Ja njeſmožu“, Stöcker roſestaja, „ſo ſ tými ſjenocžicž, kotsiž bjes kſhescižanſkeho ducha wojuja, hdyž pak ſo mi poročuje, ſo hym bojaſnje zofa, dha je to pschihloženje. Njeprěju, ſo ſu kobi němsko-ſozialni a antisemitojo ſe ſwojej agitazijs duchow ſbudožo wulke ſažlužby dobyli, tola ſaměr politiki agitazijs njeje, politika je dželo w parlamente. Kac mōže nam něčto poroč czinicz? ſsmy dawno pschecžiwo židam džěloſti, předy hacž Bauer w tutym hibanju ſtejeſche. Bych rad wježdal, w kajkej myſli je wón tehdź piſał.“ Stöcker potom mjenowasche konſervativne ſkutki pschecžiwo židam počupſenje pruſkich ſeleſnizow psches ſtat, ſakoni wo bursowym ſaruku, ſwoje ſamſne wuſtupowanje pschecžiwo ſažidženju ſchulow a

nałożenju saloniow w židowskich przeżach, pschi cimž ſu jemu konserwatywni pschihloſowali a jeho podpjerali. Nětko knies Bauer a jeho němko-ſozialni pscheczeljo židowske praschenje do zyka do swojego piacha hjeru, a tola woni njeſzu přeni byli, kotsiz ſu jo do ſjawnoſcze pschinjeſli. Treitsche, Glogau a Wilms ſu wojowanje piſzmonoszy ſapocželi, won, Stöcker, je jo do luda noſyl. Nětcole je ho židowske praschenje internazionalne ſežinilo, wone ho ſbehā w Amſtriskej, Franzowiskej, Ruskej, Dendzellej, Amerizy, tela nihdze njebu židowske knieſtvo tak ſurowe, kaž w Berlinie a Winie. Němko-liberalnym popſcheju, ſo bychu pschichodnie 20 abo 30 ſastupjerow w khejorſtwem ſejmje meli, ale čežho dla chedza ſo runje w konſervatyvnych wołtejach wuſwolic̄ dacz. Tola ſu tola ſkónczne połasani na ſpſhcezelene ſtrony. Woſčakuja dha wot liberalnych pomož? Luczi potajne židow hanja, ſjawnje pak jich ſchituju, ſo moſli židowske pjenyſh wužic̄. Woſprawni pomož pak jenož po la pschewmedczenych kſchecžianow a dobrzych konſervatyvnych nadernu. Njeſzym ſwojim ſahabam njeſhwerny, mam wojowanje pschecžiwo židam ſa nusne. Tola ja ſym konſervatyvny a kſchecžianſki. Mam hſchecž kſchecžianſki ſtat, ſym hſchecž kſchecžianſki ſud a mam hſchecžianſku wuſhnoſcz. Hdyž tež ſo poſ milijona židow na dróſy, w wikowanju a nowinatſtwe do předka egiſhcegi, tola ſakkadny charakter kſchecžianſki wotſtanje. Jeli ſo ſo wo to jedna, kſchecžianſku Němſku pschecžiwo tutym nawalnikam ſchitowac̄, budža, tak ſo nadziju, protestantszy a katholoszy hromadze ſwoje najſzwecžiſche ſakitac̄. S kſchecženiu moža ſo židža kſchecžieno ſežinac̄, njeſaſtujuje antisemitismus raſy. Ale žadam, ſa žanyh židowskich ministrow, žudnikow, žudniſtowowych pschedzydow, ſo krotka žanyh ſastupjerow ſtatneje awtority nimamy. W wjedzornej Pruskej woſteſeſeſe psched krótkim jedyn ſud ſo židowskeho žudnika a dweju židowskeju žawnikow; njeje tola ničto taſki woſol, ſo by mniš, tijo židži moſli prawje žudzic̄. Runje tak ſle je hižo w ſchulach, woſebje w Berliniskich. Tam ſamo židowske wucžekti kſchecžianſku nabozinu wucža: ſa pjenyſh židža wſho dokonjeſa. Kał moža knieſtvo ſo ſo taſ ſkere byc̄! Kraſny nadawſ by ſo němſkeho wjetcha był, ſwojim ministram rjez: „Ssym ſo teho nabyli, ſo ſud čežpi, ſtarajcze ſo wo pomož! Stöcker na to wo rjemjeſlniſkim praschenju, wo roſpanjenju małego rotaſtwa, hracu na bursy a wo pschedibzenju ſozialdemokratije ręczeſe. Hdyž won na to na woſteſeſeſe nowinatſtwa pschednac̄ a ſe ſkowami ſapocža: „Wot ſeta 1870—1890 ſo naſh ſud wubjernje wjeſbeſeſe wot khejora Wylema a jeho fanzlera”, ſo poſkuſchoze wylkanje a ſime kleſkanje ſběže. Swoju ręcž pschedorhnuwſchi Stöcker pschispomni: „Wažu ſebi Bismarka jara wužoko, wſho pak njeſhwalu; won tola njeſubžiſche dyrbjal psched židowskim nowinac̄om Benediktom wo khejorje a khejorſtwe ręczeſe. Stöcker ſwoj pschednosc̄ ſkoneči: „Sa naſ je židowska pschemož woprawdze ſo Božim prutom, tola tež ſa židowſtvo je jeho roſpróſchenje ſo khostanjom. Hſchecženje hibanje pschecžiwo židam tak poſchitkowne bylo nieje, kaž nětcole. Widžu w tym pschihothy nawrota Israela do khaleneho kraja. Hdyž hodžina dopjelnenja pschednac̄, potom ſud rjeſnu: „Zim je derje, nam je lepje”. — Žiwe pschihloſowanie a ſukomaj kleſkanje Stöckerowu ręcž ſežhovasche a ſlawa, jemu jako bědzerzej kſchecžianſko-konſervatyvneje myſle ſe ſahorjeniom wunjeſena, najſwiſhi woſhloſ ſamaka.

— Hamburgska wuſhnoſcz do ſweta pſche, ſo je w Hamburgu kholera ſaſčka. Swujeſlaze by bylo, hdy by tale powjelcž werna byla; nětcole pak do njeje hſchecžne prawjeſe dowery nimaja. Hdy by woprawdze ſo kholerinyh ſtrachom w Hamburgu nimo bylo, tak budžiſche potom móžno bylo, ſo je ho kholera ſo Hamburga do Saſkej ſanjeſta. Šaſdzeny tydzeń ſtaſ barbjerjej Franz w Garnesdorſje a Köhler w Auerswaldze ſe ſnamjeniem kholery ſkhoril. Wobaj ſtaſ ſa Wünschez barbjerijnu w Chemnitiz wal ſukna, tif je ſo Hamburga pschihſtol, woſdželac̄ mělo. Vjes tym ſo Franz naſſkerje woſkholi, je Köhler wumrjeſ ſo Köhlerowych kwoſibnych ſu jeho mac̄, mandželſta a dwé dzęſeſi teho runje na kholeru ſkhorile. Hac̄ runje ſu ho kholi hnydom do wſchelakich domow roſpoſožili a ſo najſwedoſiwiſho woſhladali, je ſebi ſo nich kholera tola ſobotu Köhlerowu 54letnu mac̄ a njedzeli jeho woſhōſtētu džomku jako wopor žadala. Pschi lekarſkim pschepytanju čežlow je ſo wopofasato, ſo ſo tu wo aſiatisku kholeru jedna. Vjes dwela je ſo kholera ſo Hamburgiſtim ſuknu ſanjeſta.

— Württembergſka kralowa-wudowa Olga je njedzeli wjetzor po dolnej khorſeſi w Friedrichshafenje wumrjeſa a ſo pjatku w Stuttgartce ſhovała.

Awſtria. Gafitupjerjo Młodocžechow a Starocžechow, kotsiz ſu ſo poſlednje lětu njemdrje mjes ſobu pschecžali, w tu khwili

ſnejſliwi a měrniwi w Prahy hromadze radu ſkladuja. Straſh, ſo tol mjenovanym čeſko-němſkim wurunanjom čeſkemu ludej hrožaz, je wſchu roſkoru, mjesjenotliwymi čeſkimi politiſkimi ſtronami knieſtvo, podkóčil, hdyž tež ſnadž jenož na krótki čaž. So bychu ſo poſtejenja čeſko-němſkeho wurunanja, kotrež ſo pschecžiwo woli ſastupjerow čeſkeho luda wot knieſtvo do ſkulka ſtaſeja, ſo padu pschinjeſle, je ſo do Prahi ſchadzewanſka dowernikow čeſkikh ſapóblanžow ſkaſala. Na nju ſu ho do dowernizy niz jenož ſo Čech, ale tež ſ Morawy a Schlesyñſkeje ſeſdi. Hac̄ detal ſu ho, iſtož po ſaſalkach ſwadach ſa móžne njeſejaču, najwažniſche woſamknjenja ſenohložne a w najlepſeſe pschesjenoscy čaňile. Šda ſo, ſo ſu čeſh ſemjenjo a mlobocžez ſapóblanž na khwili na wſče njeſcheczelne ſeſe ſabhy a ſpónali, ſo jich napschezo knieſtvo teſame ſamery ſjenocžu. Pschijate woſamknjenja ſadaſu, ſo ma čeſke kraleſtvo ſwoje předawſe ſtatne prawa doſtač, ſo dybri ſo runo-pravo Čechow ſ Němzami pschewjeſcz a ſo ſo čeſke kraleſtvo dželiz njeſmē, kaž by ſo to po pschewjeſdzenju čeſko-němſkeho wurunanja woprawdze ſtaſo.

— Mjes Prajskej měſchčanskej a wojetſkej wuſhnoſczu je ſwada wudyrila. Na nowe ſaſarmy, ſa krajnu woſoru wot Prajskej měſchčanskeje gmejný natwarjene, je ſo čeſke a ſpody njeho němſke napíſmo ſtaſito. Wojetſka wuſhnoſcz pak na tym woſteſi, ſo ma němſke napíſmo nad čeſkim ſteſec̄. Měſchčanosta Scholz je na to woſmoliv, ſo předy wot ſwojego ſaſtojſtwa ſtupi, hac̄ ſo by čežpil, ſo ſo němſkej ręcji pređnoſcz da. Gafitupjerjo wojetſkeje wuſhnoſcz ſu ſo teho dla ſapowjeſdili, ſaſarmy pschedewſac̄.

Franzowska. W nawjeſzornej Afrizy Franzowſojo dale dobyczeſſy pschednac̄ dahoſteſſmu kralej Behanzinej poſtupuſa. 20. a 21. oktobra ſu Dahomejſy wopſjet franzowſe wóſlo ſ njeſdroſeſu nadpadowali, tola ſu ſo kóžny króč ſe ſhubjeniom wjele ſudži wotraſyli. W poſlednih bitwach ſu Dahomejſy, kotsiz ſo wot něhdze 200 bětch naſweduja, do Franzowſow ſ kanonami a mitraileusami tſeleli. Franzowſojo ſo nadzijeſa, ſo 12. novembra Behanzinowé hlowne město Abomej woſhadza.

Se ſiwenja italskih rubježnikow.

Bě to w kalabriſkej wjeszy Luzzi w Italskej. Wjeſzor bě ſo naſhilit; hubjene khejki běchu w cymiczy ſedma roſeſnawac̄. Štaſtich woſteſeſe ſhuda wjeska. Wjedro bě hroſne a wěſtikate a hněh w móžnych mjetelach pschedetowaſe. Hahle, nimomery roſreſane hori czaňnu ſo psches zyli poſodniſhu ſtronu italskeje poſkuph. Jeno ſ redka pschednac̄ zuſbiſt do džiwoje, ležateſe ſily — tak tute hori rěkaja —, pschedož pucze ſu hubjene w cymnych ſežach a tež powjesc̄, tif drje ſama baſka njeje, ſo ſo w jich huſcziňe kalabriſy rubježniſe ſady ſhovaja, czini, ſo ſu wobydlery tutych horow jara woſamoczeni. Mnoge wſy ſu w plodnych doſakach tuteho kraja, tif je jara rjany a tif ma wulkotne ſornowzowe ſkaly a hylne duby, ſchwizne piniſe a prawe kaſtanije, tif roſtu na poſodniſkej ſtronje horow, kotaž ſ Tarentskemu mórkemu ſaréſkej ſpaduje. Halle hdyž w juniju ſkónzo ſ možu ſhěći, taje hněh na horach, tif ſu podobne wužokim Alpam, a hdyž w njeſtinach Kalabriſkeje ſiroko (wětr) wſchitko ſe ſwojim ſhmalazym dyhom ſpali, je jom kraſny, woſchewjazy naſetni woſter. Zyle ſ kónz wſy ſ horam bě w ſrudnej woſolinje ſhudoſna khejka. Jeje čežne ſurki běchu eſorne, woſelenje a kalk bě dawno wotpadal, ſcheroke ſchakaly běchu ſo wotewrike — ſrudny to napohſad. Pod těchu, hdyž bě hſchecžne kuf ſobmjetanja woſtaſo, běchu woſtanki něhdusich ſtaſtojſich hněbów — jich wobydlery pak tu dawno hižo njeveču. Šahrodka, ſe ſuhej murju woſdata, woſmiesowaſe dwaj boſaj njeļubosneho byla a mjes ſchakabami roſdrjeſbenych ſamjeni ſukaſhe tu a tam kiczel roſmarina abo tolſte ſopjeno ſakta, kotrež bě hněh ſkoro pschedit. Domček njebe wopuſteſen — ſa to ſhěće ſe dym, tif ſo ſe ſcherokeho, puſkjeneho muhniſa dobywaſe. A woprawdze ſedzeſe w jenické ſulſej iſtwe na ſawzy ſ wužokim woſloženjom pschi woſniſkej mědy, ſchwizny, ale hylne ſroſceny horjan, tif dolhi, kónčojth nőz ſ rjanymi rohovymi čzronkami wóſteſe. Niz njerjane woſliczo ſ čornym ſhawzarijom — wyhoka poſtava w kalabriſkej drascze — czorne kholowy hac̄ do kolen, homocžana jaka, předku woſerjenia, tak ſo bě běka bluſa widzec̄, tolſte ſe ſchnórami pschedinjene ſandale ſe ſwinjazeje kože, kotrež ſamply rěkaja, a psches czorne kudžerjave wloky kalabriſka čapka, kotaž daloko po kholycze ſwijkowashe — tajki běche mědy horjan. ſ nutſla njebe khejka nicžo kholansha a pschijomniſha dyžli ſ wonka. Njeſeſhane ſukate hrjady, kajez běchu w ležu narofle, njeſeſhun ſtarý, bruny dožerzany wjetch, podloha bě njeruna, masana, ſežený běchu ſnadž něhdoy woſmjetane byle.

W lewym boku w rózku bę někakże lěhwo, psches kotrej bę hrube, wjele króz rostorkane kryce wupschestrjene; w hlowach wižasche třich s gypsa a zyle saproschene kwojeczatko. Na żeleznej rynzy w muri na drugim boku wižasche njelepa woliowa lampa, polda bę seprjeta třelba s dwojej rowu. Wschelake kruhi drafty na kónzu hrady, třiz se szczyz dožahasche, něshto dodgerzanych kłomianych stolzow, dolha kista s jědloweho drjewa se samorany molowanjom na welu, wulti, na pol' pjetinjeny karan a třinohata podpjera blisko wohnischca będu tak kaž zyla pschiprava tuteho kudsoniskeho bydla.

Nóz bę higo pokrocila; młody horjan pschesta kwoje dzelo, sa-żweczi lampu i dremaj schijemaj a kydze ho saho. Hrošnje jažno blyšczeje ho s brentwa runje natoczenego noža. Kaž po sdasche, bę sejzwojim dzeklem spokojem, pruhowasche jón s pokasowarjom, wotunku jón w woliu a hdyž bę brón s nim pomasał, tyknu ju pomaku do kožanych nōznow. Wonka dzesche ho bjes pscheterhnenja kňeh a hdyž a hdyž sadu ladowy wetr wokolo dodgerzanej khegli. We wjazzy bę dawno wozicjlo, žana duscha njepokasa ho na hašy a wožamoczeny hrējewie pschi prassazym wohnju. Tu na dobo ho sahwidnu. Njewedjo, hacž kňadž to žewerny wetr njebé, hibnu ho wón sedma; hakle potom, hdyž ho tuto snamjo woſjetowasche, bliže a dleje saſlincza, postanu, wotewri žraze wokno a wudżerasche do nozy. „Schtó tu je?“ sawela wón wótsje, skoro mjerazy.

„Ja ſym, Mario! A ty, hy ty ſam, Sandro?“

„Haj, ty móžesč pschincz.“

A wón wotewri durje. Sczin ſastupi: bę to bledy, ſuchi mužski, hyschze w najlepskich lětach, ale kaž starz; starý wojetksi plaschz wižasche jemu po ramienjomaj, czorna wołmiana kapuza wodżewasche jeho lisichze wobliczo.

„Satraschne, czlowiek móžl smiersznicz tam wonka w tejle ſymje, padazy kňeh a lób sadżewatej ſamo dyčhanje. Žow w czopkej iſtwje kędžiſh ty kaž wulti knjes.“

Tak ręcoj wotpekoji kwoju kapuzu a bližeſche ho wohnjei na wohnischcu.

„Schtó tebje ſem czéri, ſmémli to wjedzecz, w tejle hodzinje a w taſkimle hrošnym wjedrje? Njeſesč mi powjeſcze?“

„Wé ho!“

„Nó, a ſchtó?“

„Daj mi tola wokomik wotpocznucz. Suby mi klepotaja ſe ſymu a móžu sedma ręczecz. Nimasch bleſchu wina i ruzy?“

„Njeſortuj tak hļupje, Mario, ty derje wesch, ſo ja niczo w domje nimam, ſo móžl korezmarja czinicz. Praj ſpěchne, ſchtó masch prajicz!“

„Satraschne, ſchtó to rěka, taſkale hruboscz? Je kňadž to mſda ſa moje gļuzby?“

„Cjert! ſaſkoczi tamny, čzesč mi ty hubu wotewrič abo njehasch?“

„Nó, dobre, ſ dwemaj ſlewomaj je wotbyte: pschikas, tebje ſa-ječi, je dženža wudaty! Tule nōz hyschze, najpoſdgischo jutſje rano, pschitudo „jandželjo pſtonio“, ſo bých uče ſow pſtali.“

„Schtó je czi to prajit?“

„Schtó? Schtó dha druhi, hacž mój wuj, ſudniſki poſoł, je ſebi to wot ſudnika powiedacz dał. Wón...“

„Pſchikas ſaſecja, ty prajit? A czemu dha?“

„Ach ſchtó! Čhesč dha ty pschede mnu tej kwojateho činicz? Czemu? Nječiūmoj wjele wurečowanja, mój Sandro, ta węz je po něcim ſjawnu hycz poczala — ta žona, kotoruž mějachmoj higo ſa morou, bę hyschze živa, je ho ſaſo ſhabala a naſu pscheradzila. Jedna ho wo rubjeniſto a wo poſpytane morjenje — tak je mi wuj prajit. Ja du nětke i bandže ſławneho Mozozony, njehasch ſobu? Čhesčli, ſwajaſ ſhwój wacjok a ſmějemoj ho ſ procha.“

W tym wokomiku ſaſwoni ſwón bliſkeho klóſchtra kapuzinow, bę dže hody. — Pschi jažnych ſyñkach wotmijelnu ſuchi, ſatschaze ho kaž ſe ſymizu a pschiblizi ho bôle i wohnjei. Sandro bę ho na lažy wupschestrjek, ſwonjenje jeho ſbudzi a wón wotewri wokno. Wonka bę ho kurjawa roſbzeliſta, kňeh ho wjazy njewazsche. Byla krajina ho bělesche a blyſczeſche. A wón wudžerasche do doliny. Wjele woknow we wžy bę wotewrenych a bę widzecz, kaž ho nutsch na wohnischcu jažnje ſhweczi; Sandro ſpominasche na mérne khegli, na kryte blida a na kwojene ſhweczi, ſo by Madonna (chw. Marja), třiz w tejle nozy ſ Jesu-džeczatkom pod módrym plaschczom bydlenja pobožnych wopytuje, něshto i jědzi nadefchla a wohrjawy wohén kwojemu kynej. Tak wobkrucza to kalabriſka powjeſcze. A wón po-myſli ſebi na kwoje džeczowſke lěta a wutroba jeho ſabola. Kaž

njewedjo ſacjini wokno, wobroczi ho, ſkoro hnuty, ſaſo i wohnischcu a cžiznu wulti kruh drjewa do kapazeho plomjenja. Mario ledžbowasche, njerězjo, ſ czornym pohladnjenjom na jeho poſiby, potom rjeknu: „Turbetto, ty po taſkim njehasch ſe mnu? Ja ho dleje ſa-đerjerz ſnjemóžu!“

Sandro njewotmolwi. Myslesche ſebi na to, kaž by tež wón tak cžishe ſpacz móžl kaž druhu ludžo w tutej radostnej nozy, nje-běchu-li ležni ſtrachniſy jeho wžy jeho tak kusto pscheradzili, nje-běchu-li ſa nim kóžh wokomik bléžili. A, Mariej ho pschi-wobrocziwſhi, rjeknu wón džiwe a tola ſ wěſtej zunjej ſrudobu, na wutrobu ho bijo: „Žow, ſow mie ſtajnje ſerje! Moja poſlednja radosć psches mojim wotendzenjom by dyrbialo hycz, ſo bých tutaj njehabitaj pszaj, ležnej ſtragnikaj, a jeju bratra, duchowneho, wo-ſkeje, kotoruž chze mi pschezo do ſwědomja ręczecz, na wěcze ſ mje-čenju ſchitnul! Hdy by tych njehylo, bých nětke ſemjan byl — mějach kwoju ſahrobu, kwoju winizu, kwoju rjani kheſfu, ale ręcz-niſy a ſudniſto ſu wſho ſpôžerali! Ty widžiſh, kaž daloko je ſe mnu dôſdlo, Mario!“

A wón roſhladowasche ho ſrudny a ſtyſkny po iſtwje. Bledy njewotmolwi ani ſwuka; wón rybowasche ſebi lewu ruku, na kotrej ho něshto kaž krej ležesche, ſ popjelom, potom ſtanu a bližesche ho wukhodej.

„Hdže ty džesč?“ ſawola Turbetto.

„Szym czi higo prajit, i Mozzonej.“

„Doczkaſaj wokomik — — pónadžemoi hromadže!“

Lěta bědu ſo minule. Bě ſymny džen w měſazu ſeptembra. Tolsta móžla ležesche na horach a dolach w Sila-ſkich horach. Mahe ſkalowe ſczeny, třiz maja kwojeje naheſce dla hoborski napohlad, hľuboko ſarejnene doly, wožamoczeny kopy a kejele, kaž ſ blyſkom roſražene: wſchitko to džiwe roſmjetane kaž hoborske mótske žolmy, třiz ſu na dobo ſlamjenile a ho w kwojej poſtaraje ſkristalſowale; tam deleka i połodnju ſpodiwnje roſrěſnjeny kribjet horow kaž murja, do kotrej ſu czlowieske ruzy prawidlowu džeru wudželale. Na wustupowazej ſkalijne ſtupasche mužski psches móžlu a ſerčinu ho roſhladacz; bę widžecz, ſo je rubježnik: czorny burnuſ bę psches hlowu hromadu ſtyknjeny, třelba wižasche jemu po kribjecze, běliche bojaſnje ſměrom a jeho wózko ſlēžesche ledžvrie. Sa kribili ſaſlincza ſignal róžka ſ hľubiny; rubježnik ho naſhili a ſloži wucho i ſemi. Hlob ſo ſ nowa da ſaſkysczeč, wón jón ſpójna, to bę wotrczane ſnamjo. Poſtanu a wotmelwi w ſamžnym tempje. Potom ležesche roſhladje, ale ſ lóhla kaž kamſyk (gemſe), po brjosy dele, pak ſem, pak tam, doniz w ſakhowanej hľubinje njefasta. Žow ſatrubí tři króz na róžk a ſa něshto minutow bližeſche ho jemu czlowiek, kotoruž bę teho runja wobronjeny.

„Ssmoi wěſtej?“

„Haj!“

„Duž pójmoj!“

A po ſawetých ſegeſkach dónadžeschtaj hory ſ proſdnjeniſy, kotrej ſakħod ſo jimaſ wotewrjeſche kaž wrota do podžweta.

(Poſrožowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Šandženu ſchtwórk pschipoſdnju ſo dohlaſaču, ſo ſloma w jenej kólni Schraderez ſórbarka pschi Novosalskſkej droſy paleſche. Sa krotki čaſ ſo ſbožownje poradži, plomjenja podduſyčz. Woheň je džeczalſtna holcja ſe ſuſhodſta, kotař je tam ſe ſchwabličkami hraſkała, ſaparała.

— Debathm ludžom, kotsiſ ſ wodžanym mlokom abo ſ wahu-niedžeržazej butru měſchczanow wobſchudzeja, měſchczanska wyskynoſcz prawje na kožu dže. Hacž dotal běſche wona butru jenož ſobotny džen wažicž dawała; to ſu njeſprawni ludžo na to waſhne na ſwoj dobytk wuwužili, ſo drje ſu ſobotu butru ſ prawej, ſrjedu pak ſ pschelohkej wahu na wili pschinohowali. Teho je ſo wyskynoſcz ſkónczne dohlaſala a teho dla ſandženu tydženj přeni króz tež ſrjedu butru na wili pschewažicž dała. A hlaj, pola pječic̄ ſchewačkow pschelohku butru namakachu. S cžesnym ſchewodom někotrych polizistow dyrbachu ſo te lube žonki na radnu khežu podacž, hdžez ſo powučižku, kelsko dyribi na wili pschewačk butra wažicž. Dokesz měſchczanska wyskynoſcz darmo njewuzi, dyrbjeſche kóžda ſi powučenych žonkli někotre hriwny jako hroſtanski pjenjes do měſchczanskej kaž ſaplačicž. Nadžiomne droho ſaplačenju wucžbu tak hory ſ pomjatka njepuſhčja.

— Šandženu ſobotu je ſo na Budysko-Šakęčanskej železniſy male njesvoje ſtało. Na lokomotivje, kotař cžah cžehnjeſche, bę ſo jena rola pukla. Dekelz pak ſo lokomotivny wjedžer wobſchko-

dženja hnydom dohlada, so puczowario dalsheje njehody sminuchu, thiba so pol hodziny posdjscho k wotyknjenemu konzej pschijedzeju.

Se Ssmochciz. Tudomne rycerstvko je so wot knjesa s Beschwiz fabrikantej Thostej w Zwicawje pschedalo. Poslednisi je kublowe hospodarstwo hido pschedewsal.

S Wjeleczina. Ssredju tydzenja je so tu theda pjeclarja Hensela wotpališa.

S hör. Wutoru 25. oktobra na kužiskich horach tutu naymu preni hne lezejche, a thetro kruta hmy knjezehce. Motyblanske, Pichowske a Wjeleczanske horh běchu s bělým pschikrywom wobwodzete. Alle hido druhu džen pschipolnju wón na žłonciku rosta; jenož na wjetshach možešce so dale dzerecž.

S Kuwočiz. Hdyž sandzenu hobotu wječor tudomny bur Berkia jeczmien do Lubija wjesche, wón po puczu w przedku s wosa dele padze. Kola jemu psches život džehu a jeho straschnje stanichu.

S Varta. Skonečnje hmy po dolhym prázowanju saho lěkarja, dr. med. Lippu, do nascheje wshy dostali. Knjes Lippa je dolhi čas w wiazorych klinikach dzelało so jako wustojny lěkar wuwuzil, kiz wo kózdej khoroszci hudzicž wě. Nejeh je jemu spožczenie, prawje dolho nam se swojej pomozu w khorszach wujitny a spomožny byz.

S Hlupočiz pola Hornjego Wujesda. Zadnu namakanku je syn tudomnego kublerja Hajny 19. oktobra sczinił. Na polu swojego nana worajo, wón s pluhom se semje pschetlate brémjesczo murn, s kotrehož so 181 žłebornych pjenies wshelakich družinow hypnu. S wjetsho džela su pjeniesy w 17. lětstoku bite, hies nimi su tež někotre jara žadne rózlate.

S Minakala. Sandzenu nježelu je tu zyrkwińska visitazija byla. W herbskej Bolesz klužbje měsiche knjes farat dr. Kalich woltatnu ręcz a knjes farat Szkola predowanje. Na němskej Bolesz klužbje dzerecž i. wychschi zyrkwiński radziczel Keller woltatnu ręcz. Popolnju hē katechismowe rosrčenje s mloboscju a potom schadżowanka zyrkwinych pschedstejcerow a wosadnych hospodarow. Wutoru je so w Minakalskej a Pšowjanskej škuli visitazija naboženskeje wuczby měla.

S Delnjeje Wjasočiz. Sandzenu nježelu rano w pječich hodzinach stej so tu thedi kowaria Führera a Peschela spalilej. Führer, w kotrehož domje je wohn wuschoł, je w plomjenach hmyjer namakal. Tež Führerowa mandzelska je so tak straschnje wopalila, so so boja, so budze na swoje ramy wumrjecž dyrbječž.

S Rakez. Wuhladu na twarjenje noweje železnicy s Rakez do Kulowa-Wojerez-Hródku su so jara polepschile. W Budyschinje je so komitej salozk, kotrež hze tule wulzy ważnu wěz po mógnosczi spěchowac̄. Duž wotczakujem, so so pschichodne lěto s pschihotowanskimi dzelami sapoczne. Kaž hlyschimy, chze wulka barlinska firma sa twarjenje sekundarskich železnizow tule naležnosć do rukow wsac̄ a dale wjeſc̄. To by tež teho dla jara nusne bylo, dokelž hze druhu komitej s Wosborka do Veleje Wody železnizu twaric̄. Byli pak so to stało, by so projekt, Budysko-Wojerezsku železnizu nastupaz, sadzergał, haj znano by so do zyla do sadu storcik. Duž měnium, so je jara nusne, tak borys hac̄ mózno dawno hido žadanu železnizu s Rakez do Wojerez a Hródku natwaric̄, so njeby zyla wěz k padu pschischla s druhim projektom, kiz nam nižo pomhal njeby.

S Chrósciz. Pschi honywie, kotaž so sandzenu tydzen na ležomnosćach načejce wshy wotbywasche, su 64 sasazow, 7 hornow a 6 bažantow satſelili; tež někotre kurwoth psches hmyertny wojož žiwjenczo ſhubichu. Na tym, so je so tak mało sasazow satſelilo, je znadz to wina, so su sasazy wulkeho wětra dla wuczel w sekach žuhodnega rebéra phtali, hdyž drje thedi hiscze thwilu swoje ſajecze žiwjenje wuhlowaja.

S namjensych wšow. Kaž w nowinach čitamy, so sapoczatk dezembra krajna evangelska synoda do Draždjan swała, so by wo położenju pokutnego dnja wšichcich evangelskich zyrkiwów w Němzach na jedyn a tón hmy džen jednale. Dokelž je so hido wot pruskeje generalneje synode a tež wot wjetsho džela polnzych wječzornych němskich knjezestwom k temu pschihlochowalo, drje tež nascha Draždianska synoda w tej hamej myhli wobsamknie, so bychmy poſlednju ſtredu w zyrkwińskim lěče pokutny džen měli. S tym hmy čitaje psches jene. Shtož pak so nam njeſpodoba, to je, so dyribi w Sakskej přeni pokutny džen, koz je hewak dotal bylo, pjatk po Reminiscere wostac̄. My tu na herbskich mjesach najlepje wěmy, kajki žakošny hreč so tajki džen čjini. Zyrkiwe drje so k nush w Sakskej pjełnja, ale, shtož někak móže, czeka do Pruskeje. A shto čitamy w pruskich nowinach? „Wotbywaju so w Pruskej konzerty sa Saksow, dokelž

je w Sakskej pokutny džen!“ Wondano běchmy w Pruskej, a stara hespota ha naš woprascha: „Je dha hido saho w Sakskej pokutny džen?“ Wěmy se honyjenja, so rěniży, burjo a wikowarjo s črjodami tajke dny do Pruskeje czahaju, so bychu pokutnemu dneji czekli. — Irunje tón hmy džen, na kotrejž w Sakskej pokutny džen hwečimy, so w Altenburgskej wulke konjaze wili wotbywaju, a powšichtkownje je snate, so na tele wili niz jenož tajzy ludžo se Sakskeje pschihadzeja, kotsiž chzedaž hedi konje kupicž, ale wjèle hóle tajzy, kotsiž tam sbože w thartach a wchelake hwtne rosproschenja phtaja. Duž mamy sa to, so sa Saksu jedyn pokutny džen sa lěto, kotrež so s powšichtkownej woszibitej hwtatoscju hweči, dožaha. Shtož je knjes dr. Luthardt na poſlednjej synode wo tym ręčał, to su rjane ſłowa, ale hltuscheho wobzaha nimaja. Shtož žiwjenje snaje, hudzi hinač hac̄ tajki idealny profesor. Nam Sserbam na mjesach, je tale wěz hido dawno k hanibje.

mr.

S Woſerez. Nježlyšcharz podawok je so tu stal. Sandzenu nježelu je nechtó w czazu dopoldniſcheje Božeje klužby koletowu tyſu, psched zyrkwinymi durjemi ſtejazu, s nawdatymi pjeniesami kranul. Spodzivne je, so paducha hiscze wužlēdžili njeſju.

— W Woſerowſkim woltreſku budža pschichodne kontroliſke ſhromadžisny 22. novembra dopoldnia w 9 hodzinach w Kuhlandze, 22. novembra popoldniu 1/23 hodzin w Bukowje, 23. novembra dopoldnia w 10 hodzinach w Woſerezach, 23. novembra w 3 hodzinach w Kulowje, 24. novembra dopoldnia w 10 hodzinach w Blunju, 25. novembra dopoldnia 9 hodzinach w Bělym Kholmu, 25. nov. popoldniu w 1 hodzinie w Delnim Wujesdze.

S Woſerowſkim. Sswojotna hwtatocznoscž so nježelu psched tydzenjom popoldniu wot 2 hodzin na nascim pohřebniſcju pschi najrjenſhim ſkonečnym wjedrje wotbywasche — hwtne rowniſczež so mjenujzy poſhwieczi a ſaweschke rowneho pomnika padze. Na praschenje: „S kažim prawom?“ abo: „S cđeje mogu činisch to? a ſhto je tebi tu móz dał?“ (ſczenje hwi. Mat. 21, 23) móžesche dopišowat, kotrež hēsche krótko do jutrow t. l. njenadžužy nahle a ſahe po hakte 6³/₄-lětnym mandzelstwje hwoju wutrobnje lubowanu towatschku a najhwěrniſchu pomožnizu ſhubil, w hwojej poſhwieczeniſkej ręczi do předka wotmowlivc̄: Dokelž hſchecženjo wsho, ſhtož činja, s Božim ſłowom a s modlitwu poſhwiecžu! — A tole wotmelwjenje budž tež s tutym s krótką wospjetowane na wshē s dzela dzivne a s wjetſcha njerouſumne myhliczki a napscheinoscž s někotrych stron a hamo jeneho fararia! — Haž, nježo wshak njeje wotprawde so hewak ſtało a ſtačz dyrbjalo, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci s Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje biblike tele ſłowa: Jesuſ praji: Ja hmy to horjewstanje a to žiwjenje. Shtož do mnje wěri, budze ſi, hac̄ ſo ſo hſchecženjo pschi dobrę ſkladnoſci ſi Božim ſłowom poſakowac̄ dachu na hiscze druhu hſbatny wotpočink, Božemu ludu wostajeny, a jim ſo naležne pschiwoł: Horje wutroby! „Rjeticze: Ře njeſju, wutroba! Tam maſch twojoh ſbóžnika!“ — Poſhwieczeniſka ręcz a modlitwa hēsche ſi lista na Hebrejskich ſe 4. ſtawa ſi 9. ſchtuczki wsata: „Hiscze je druhu ſhabatny wotpočink wostajeny Božemu ludu!“ — Kaž ſo tole ſłowo s wulkim ſłotym napiszom ſe ſadnje ſežen ſowniſczeža ſameho kózdemu do woczow hlyſhcz. Rowniſczež, na ratischej mjesy pohřebniſcheža ležaze, móže woltatniſczež a woltat wosnamjenic̄, na kotrejž nimale 3 metry wylski ſhenitow hſchic̄ ſtej ſi wulkim ſłotym napiszom: Ženo ſbóžnijel a ſpody njeho na woszibitej taſli ſi napohladom wotewrjeneje bib

a wuczjerjow, kotryž běsche hýo předhy pschi wotměnjenju spěwanja, čítanja s Božeho řkowa, žmobilodneje rěcze a modlitbow dwaj duchownaj kherlušchaj s Luda bjes budžbneho pschewoda spěval: „We rowje je mér“, a: „Hdže namaka duscha žwóř statok a dom?“, k wobsamknenju ho dozpěva: „Stanycz, moje czěto, budžesch ty, hdž žwotpocžnylo sy“. — Po požwyczenju rovnischčza s kschiznym pomnikom, w mjenje trojenickeho Boha wulonjonym, — pschi czimž běte platoe satyrcze spadže a s zyrkwinieje wěže hem ho s přenimej dwěmaj swonomaj faszoni a budžbny chor ariju hrajesche: „W liliach budžesch wježelosze pascz ho w lóščce“ — ho pschi žwiatocžnej czíšchinje najnutrnišchim požlucharjam dale s krótkim roskładowasche: Něko požwyczenje rovnischčzo s kschiznym wopomnikem jako sparna komorka do njeje řekowaných a wužwona rola horjestawana k nje- sachodnemu, wěcznemu žiwienju (do kotrejž dyrbjescze drohe přenje forno ho psched pol lětom hýo položicz,) budž: 1. S wopomnikom lub oſcze, w kotrejž běsche Boža dobrociwoſć mandželskeju nětko psches ſažnu ſmijercz mandželskeje njenadžiuzjy dželeneju jeno krótké $6\frac{3}{4}$ lét hacž najwutrobnjich ſjenocžila a bohacze žohnewala. 2. S městnom ſhromadžowanja a nutrnoſće ſa hľuboko žela- gych ſawostajenyh a dželbjetni wožodu. 3. Twarom k česeczi Boha naſcheho ſbóžnika. — Schleda pak je a móže ho jeno wožarowacz, ſo ſu (kaž je ho předu hýo naſpomnišo,) někotre wožobh w někaſtich mutnych, czimowych myžlach ho bludžiwiſhi tudy s krótká wopisaneje žwiatocžnoſće ho ſdalowale, hacž ſo budžichu ſo po dobřej ſkladnoſći a kſchecžijanskej pschižluschnoſći radicze ſobu do jažneho žwětka Božeho woſbožazeho a ſbóžnych czinjazeho řkowa ſtajile. — Naſche vohrjebnischčzo je s rovnischčem a wopemnikom, pschi Božim hnadnym ſchitowanju s dobom do žwérneho wožledžbo- wanja a pschecželneho wožarowanja kſchecžijanskeje luboſče ſ tutym naležnje poruczeneho, wſchal rjanu pychu doſtało! Wudawč na nju ſo ſ podawkom, w ſcz. kwj. Mat. 26, 6—11 powiedanym, doipołnje wuſprawni. Haj, tón knjes čze wſhu wěrnu luboſcz k bližchemu, a duž tola tež wěſče mandželskeju luboſcz ſebi mjes ſobu a ſawo- ſtajeneho w ſmijercz wožalenemu wožkhwědzeniu (ſcz. kwj. Mateja 25, 40, 45), hdž ſtoj ſebi mandželskaj wſchal najbližczej a luboſcz nihdy njewupanje (1. Kor. 13, 8) ſa ſebi ſamemu wepoſanu po- ſnawacž a česecženu mécž! — Boh daj, ſo by ſměrny, mały wopem- njeniſti twar ſo w tejle myžli jeniczky a ſamolutz̄ prawje ſreſumil a wožladował a jeho ſnamjeňſke přebowanje ſo wſchón czas k wu- trobje brało wož ſchittich, kotsiž pschi jeho wožladowanju ſo do- pomnia na hſchecž druhí ſabatny wotpecžink, Božemu ludu węſta- jeny, a ketrymž ſo ſ dobom wulkej ſlotej řkowie ſ kſchiza hem do wožow kſchecžitej a ſo tež hľuboko do wutroby ſarycz čzetej: Ženo ſbóžnie! — Dopechoſ ſam, Božo naſch ſbóžniko, k ſwojemu njeſje- ſkemu kraleſtwu (2. Tim. 4, 18). — Šamjen.

Skulowa. Tudomny skótny wikowat Hendrich Würz wożebje
s kruwami wikuje. Wón pak kupy zamyschi tym woczi tak mutrėwasche,
so budžichu Skulowszy wikowarjo, daloko a scheroko se swojej spraw-
noscę snaczi, swoju khalbsu shubili, hdz budžichu Würzowemu
jebanju, tig pscede wschém tuberkulosny skót pschedawasche, konz-
njechinili. Würz schthyrikózneho wobscudzensta wobskorzeny, tele-
dny psched, Chorjelskej khostanskej komoru stejesche Wón bě na
skótnych wikach w Dzějowje skótnemu wikowarjej Müllerej kruwu sa
156 hriwnow jako cžisze strowu pschedał, kotruž pak dyrbjachu sa
krótki cžaz kłócz a sabriebacz, dokelz bě cžesko na tuberkulosu khora.
Na skótnych wikach w Liebenwerdzie Würz schewzej Richterzej tuberku-
losnu kruwu sa 180 hriwnow naręcza, kotraž dyrbjesche ho teho runja
kłócz a s kotrejz jenož 21 hriwnow wumilowachu. Też Njejhvacžidlske
wiku Würz se swojim wopytem wobsciegi. Tam wón wojsnarzej
Rostokej tuberkulosnu kruwu sa 210 hriwnow napowżnu, kotraž
teho runja bórsh wużęże. Tu bě hebi wón, so by ho mózneje wi-
skoržby smiuň, wopacze mjenno „Ziegenbeck“ narjeknuł. Schtwórtu
khoru kruwu se wón s pomozu wósnika Pawoła Schreibera w Kulowje
wołbył. Würza t jaſtu na jene leto a t shubjenju cžesnych pra-
wów na dwie lécze sažudzichu.

Přílopk.

* Wo mordarstwie w Kolmnitzu pola Tharandta pišoja: W Kolmnitzu bě rěsnik, kiz do domov rěsacž khodžesche. Won Oswald Göhler rělaſche a pschi ſwojej žonje njebydlesche. Dokelž ſo wutoru tydženja nihdze njevolafa, ſo fa nim wobhoniachu. Duž jeho wo iſtwje morweho namlaču. Hnydom po gmejnskeho pschedstejerja pôzlaču. Tón ſpôna, ſo je njenaturskeje ſmijercze wumrjek, ſashglova jeho bydlo a pôzla rucže po kralowiskeho statneho rěznika. Po ſudniſkim pschedpytanju 21 létneho rěsnikoweho ſyna do pschedkylſchenja

wachu a jeho polizajzy wobledzbowacj dachu. Hdyż potom przedu lekarjo czeło wotewrichu, w lewym bolu někotre schróty, s kažkim z ho do żornow tselu, namakachu, kotreż bęchu zo hacj do wutroby a płużow saryte. Poszcziglo papjerjanu satyku namakachu, kotreż bę zo k mordarškemu wutselej nałożika. Hdyż ju roswalichu, zo wona jako papjera se sliežbowanskih knihow wupokasa. Na to synowe wobydlenje pscheptyachu. Tam stare schulske sliežbowanske kniki namakachu, s kotrych bę tamna papjera wutorhniena. Duż statny ręczník młodeho čłowjeka sajecz da. Na to jeho do Freibergskeho jaſtwa wotwiedziechu. Tselbu, s kotrej je Göhler satselemy, dotal njeiſu namakacj mögli. Młody Göhler, kotryż poſledni czas pola swojej macjerje w Kolmitzy bydlesče, bę rěſnik kaž jeho nan a s zyla derje snieſliwy čłowjek, jenož trochu wuražny. Szwedzy pschijpja jemu dospołnmu czeſtnoſcę. Pódlä swojego domowneha rěſniſtwa zo se znadnym wifikowanjom žiwiesče. — Kaž zo pschi ſrudnych podawakach drugdy něčto ſměſtne stanje, tak je zo něčto taik tež pschi tutej ſkładnoſci zoſalo. Wcziplnoſc něhdże 15 abo 20 ludzi czerjesče, na těchu stareje kólniczkii ſaleſcz, jo mögli czeło satseleneho muža widzecj. Stara dodżeržana těcha pak jich czeju ſniescę niemöžesče; duż zo s wulkim wrięſtom s nimi pschelama, a wſchitzu wcziplni leżachu spody w piezy, kotrejz wjetch bęchu ſobu pscheraszyli. Pschedadnjeni zo sa wuzmęch staracz njetriebachu.

* Barlinske nowiny piżają: **B**jeszłużny pschelupzski Liepschütz na zwjatoduchowej droż do nowinskiej papieru sawalem walczy namka. Ión wotwaliwschi widżesche, so je to listniza s mnogimi zasymi bankowkami. Męsto so by swoju namakaruk wossewił, taž so koždemu namakarzej saleži, dżesche Liepschütz i jenemu bankijej, kij na Schpandawskiej droż bydli, a so jeho woprascha, skto to po prawom do notow je a tač wjele su hódne. Bankijej spóśna, so bę to 100,000 dollarow amerikanskich papierow. Wulkej sumie taž spodźiwionemu praschenju młodeho čłowjeka so dziajajo, so won s Liepschützem do wusłuchowanja da a jeho pscheczelne proshesche, so dżyż so pozydnucz. Bjes tym bę po polizistu póżtał. Pschischedski praschesche so tón, tač je i tym pjeniesam pschisjkoł. S wopredła so Liepschütz i wot-mowljenjom komudzesche, potom pak prajesche, so je jemu te 100,000 dollarow jeho nan s New-Yorka póżtał. Sso wę, so jemu ani polizista ani bankijej njewerjesche. Duż jeho na strażu domiedżechu, so bydu šhonili, skto won po prawom je. Kędom bęchtaj polizist a pschelupzki do straże stupikoł, wobstarny knies w połnym sadwelowaniu sa nimaj saſtupi a w zusej ręczi se saſtojniskami ręczecz pocza. Duż po tolmaczerja póżtału, kotryž w tej samej khęzi bydlesche, a netko šhonichu, to bę tón starý knies amerikanski ratař, kij w Barlinje na woprycze pschetylwasche, a kotryž bę psched mało hodzinami te pjeniesy shubil, kotrež bę Liepschütz namakał. Polizajski lieutenant so shubjerja praschesche, kajfa je jeho listniza byla a tač wjele pjenies je w njej mél a kajke su byte, a dosta wot njego dospołne wopisanje wszechego teho. Duż bę cžisze do zyła dopokasane, so jemu te pjeniesy zhuszachu. Po malej khwilzy móžesche hebi Amerikan swoju listnizu i wutrobje tylnucz. Psche wskhu měru wjeſeli won hnydom 1000 dollarow jako myto sa namakarja na blido położi. Te pjeniesy pak njepšiindżechu do namakarjoweho saka, ale pschepodachu so polizajskemu pschedzkydztwu. Liepschütz budże so dla potajenia namakaneje węžy samolwječz dyrbjecz.

* S Gothy piżają: W tudomnej cželopaleńi je so tu khwilu wjele cželów semrjetych ludzi spalito a to po jentym s Wina, Barlina, Burgowa, Mühlrädlitz (w Schlejskej) a dwę s Gothy. S zyła je so w nim hač total 1124 cželów spalito.

* Jenemu Schweinfurtskemu žandarmu je na jeho po železnizg
Elma do Schweinfurta muž, i khostatni na tsi leta sažudzeny,
potriebowym woknom won czełnul. Žandarm hnydom sa nusno-
cynam spinadłom szčeże, na czoż czas sasta. Wypierchnjeneho khostanza
bórsy nadenidzechu. Won myskow sbiyoschi se frażenej hlowu píchi
zelenszg leżesche. Jego do Schweinfurta dowiesedzu, hdzej na drugi
dzen myskow sażo njenabywsczi wumreje.

* Žejowa podawisna, podobna Kolumbowej, je ſo tele dny w jenej wſy pola Flensburga měla. Wot jeneho poſrjeba ſo domoj wróćiwſhi, bě ſo wjetſki džel pschewodžerow, do koczymy podał. Sa jene blido bě ſo bjes wſchelakimi burami wjeſnym wuczeſ ſynuł; jeho rjenje wuſwěleny, blyſczały zylindrowy klobuk, psched ſoždym njejpſcheczelſkim podótkenjenjom ſo wobarnowazh, pôdla njeho ſtejeſche. Bjes tym ſo ſo ſ piwom woſchewjaču, pschindže ręcz na najwažniſche dnjowe podawki, bjes druhim tež na Kolumbowy ſwiedžen w Genua a na Kolumba ſameho, wo ſotrymž wuczeſ ſwojich pôdlanow i mudrym wobliczom roſwuczowashe. Wot Kolumba na Kolumbowy iejo je jenož kroczel; ſtož wo ieju, wo jeho naſtaču a ſamownoſceſach ſwiedžachu, ſo wukramoſci, hac̄ ſo ſkončanije jedyn prasheſe, kello

jejow by drje wuczerjowoy cylindrowy klobuk pschi wostrobytnej mierze wopschijal. Jedyn s burow mieniesche 40, sktoz mieniesche wuczer, kubine wopschijecze swojeje trubjale w myzblach wumieriwski, sa wopaczne. Dokelz bur psdi swoim nahladze wosta, wuczer wjetu namjetowasche. Sktoz by pschedral, dybki zhlit worczeniu, pschi blidze sczinjeniu, saplaczic. Korczmarka dyrbjesche wskon swoi jejowym sklad s komory pschinjescz, a pomaiku jejo sa jejom bur do blyschateho klobuka kladzesche, bjes tym so wuczer liezesche. 35 jejow be bur pschedpolozik, hdyz be klobuk hacj na kromu kopaty połny. Dobyczerzy so bmejskotojo wuczer staje a swojego pschedzininika schrrecz pocza. Tola jeho bmejsaze wobliczo so borsy czmowje smorschci, hdyz bur swoju mōznu dloni na jaja, w klobuzu lezaze, položi, a so w blyschatym cylindrze hrōsniye knyfacy a pilotač pocza. Hdyz bur dloni s klobuka wuczeze, bēsche w nim sašo dojez mēstna wutkōznenego, a s dobom bur do njego hiscze piecz pobrachowazych jejow položi. Do himercze so wustrōjwski, wuczer sa swoj klobuk pschedzinnu; do njego pohladniewski, won frudnie fastona. Pschedetoż to wskak be żałozny napohlad; krażna trubjel be na pschedzo wohibzena. A tenu dyrbjesche hiscze wjetu saplaczic a ſebi bmejs pshominy lubic dacz; pschedetoż bur na tym wobstejesche, so je dobyk, dokelz njebe wuczinenie bylo, sa dyrbja wskē jej w klobuzu niesfranjene wostacj.

* W wjelewobydlenej Chinie ludżo na jedz wumyſleni njejsu. Pby a koczki so wskē ſjedza, teho runja so wulke a małe myſche woſebje wot khudyh jako zyroba wužiwaja. Hakaſojo, ſylny hōrſki lud, ſu ſnaczi jedzzy koczkow, pšow a myſci. Wopravdze grawocziwe je pschedzowanje teſele jedze. S kulojnym wótrym ſelesom woni ſwērjo do ſchije kałnu, tak so so wone czisze pomału wukrawi. Bjes tym so so ſwērjo hiscze ſtorhuje, počinaju jemu kožu wotdręz a jo wukutlicz. Pbywje pažy maja so sa kłtōſcze kuſki. Bjes koczlam czorne najwjaszy płacza, bjes tym so czorne a pižane khetro ſazipivaju a w wjele krajinach do zyla njejedza. Bjes wulkimi myſchemi żaneho roſdgela nječinia. Domjaze, polne a wodne myſche maju wskidze jako zyrobu jenak ſanicz, a prēnje, sktoz puczowat wo wby abo w mēstaczu wuhlada, je wjele ſakraſzinenych ſtow ſareſaných wulkich myſci, kotrež ſu na dolhich ſchnorach s wonka khezow abo preki psches drogu na ſuſchenie wupwōznenie, ſkopuſku horje, podobnje kaž pola naſ ſyble abo maſs w Americy. Też konjaze miažo, hacj runje żałoznje ſuſhe a czahloſte, so we wskēh chinesiskich provinzech, hdyz tež niž rad, tola poriadne je. Njeſmēne wobydleſtvo w někotrych wokrjeſach ničo ſytnie njeſtajſi; wot rybjaſeje waki (huzenzy) hacj k staremu konjemu, kotryž so pschi karje morwū ſemi wali, so wsko ſje.

(Gyrwinneſe powiesze ſhadaj w vichitoſi.)

Symski ſwjerſčnik je so ſo hotu tydzenja na Mužakowskej droſy ſhubiſ. Sprawny namakat njech ion ſa myto w Boreczanskiej korcimje woteda.

Proſata na pschedau.

Proſata bēleje Berkshirſkeje a tež czornopisaneje Berkshirſteje razby, kotrež ſo jara lohko wukormja, ſu pschedzo po čahej pschedzinenych niſkich płacziſnach na pschedan na ſnejzimaj dworamaj

w Budyschinku a pschedzizach.

5 porſtom tolsty hukheny poſcž punt po 75 np., pschi 10 puntach tuñſcho, ſeleny poſcž punt po 70 np., hukhleſhco " " 70 " pschedawa

Otto Pötschle
6 na ſitnej haſy 6.

Britwje, nožiſy kaž wskē druzin nojow ſo derje a tunjo točja a wuporjeđja w parnej točjetni a wuporjeđetni

Oskara Buttera
na ſitnych wiſach čiſlo 1.

Proſata
pschedawa
Boreczanski knježi dwór.

Jerje,
wulke a tuczne, po 3, 4, 5
a 6 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haſy 3.

Wupschedawanie
broſchow,
nawuſchnizow,
narueznizow,
rjeczaſow wokolo ſchije,
kſhizow,
medaillow atd.
po jara poniżenych płacziſnach.

Curt Klepl
na bohatej haſo 31 pschi wrotach.
Sſłodkoſmjetanowu
margarinu
(ſarunanje ſa butru)
naſlepſcheje dobroſeże poruchataj
Ginzels & Ritscher.

Palne drjewo na pschedan.

W Trupinjanskim hajniſkim revere, Rakečanskuemu knjeſtwu blyſchazym, a to pschi Ralbičansko-Trupinjanskej ſemſhazej ſchęzegz (staraj droſy) ma ſo

wutoru 8. novembra t. I. dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodzin

152 khōjnowych dolhich hromadow po ſwuczenych wuměnjeniach na pschedzowanje pschedawacż.

W Rakečach, 24. oktobra 1892.

Demmer, wychiſhi hajnik.

Drjewowa awkziſa.

Wutoru 8. novembra t. I. ma ſo w Nowej Dzy pola Rakeč njeſdaleko Rakečansko-Budyskeje mēſčanſkeje drohi wulki ſahon ſtejazeho drjewa, bjes kotrym je tež wjele twarskeho a ryhelo-weho drjewa, na pschedzowanje pschedawacż.

Shromadzisna popołdnju w 2 hodzinach w hoſczenzu w Nowej Dzy pola Rakeč.

Czech a Bartko.

Poruczamoj ſwoi wulkoſny ſkad
kamjeniniñych tworow

s zyblowym muſtrom

ſchklenczane twory
dobrocziwemu wobledzbowanju.

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbiskej haſy 4.

Schlipſy, krawaty,
krawatowe jehly,
ſlē, gumijowe ſchaty,
khornarjowe kujefle,
ſchemisetowe kujefle,
manschetowe kujefle

we wulkim wubjerku pola

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbiskej haſy 4.

Awkziſa.

Wutoru 15. novembra dopoldnia wot $\frac{1}{2}$ 10 hodzin ma ſo w Čuhowſkej ſhuli wſchelaka domjaza, hospodařſta a pežolaſta nadoba a grat, mjes nim jena hobanka, wóſkowa a ſtómjana praſa ſa Djeržonowe kocze, něchtō meblow, draſta a 1 pianino na pschedzowanje pschedawacż.

Poſkleschčowy plat

bēly a pižany muſtrewany, wupjekowy płat, płachtowy płat, ſukno ſkoſhlaſ, barchent ſkoſhlaſ, kaž tež bēly, pižany a rubjaný płat porucza w bohatym wubjerku po tunich płacziſnach

G. A. Ryſek na bohatej haſy 27.
Pſchedownja
platowych a bawmjaných tworow.

W Czernym Hodlerju je khęza, hacz dotal wot Wodnara wobydlenia, na pschedan. Dalsche je shonicz pola twardskeho misztra Wollmana w Njezwacziidle.

W Horniej Hórzy je kwobodne kublo czislo 47 s 83 kórzami pola, tuki a leża bjes hospodny, wumienka a renty na pschedan. Dalsche je tam shonicz.

Wurēsane drzewiane twory domjaze żohnowanie, fotografijowe wobłuki, schpihele, gardinowe rosety, schpihelowe rosety, gardinowe rječasly, woknowe pschedstejadla, listowe kaszcziki, pjerate wjechle, tepichowe khoschciczka, wuklepaki, drastne schcjetki, skótne schcjetce, atd. atd. mjetlisy, mječawy, schcjetce k čiščenju, atd. atd.

poruczątaj
A. & W. Neuhahn
4 na herbskiej haſy 4.

Blidne nože a widliczki, jedzne, khosejowe a dječjaze lizy, kuchinske nože, klónki s drjewa a kamjeniny, mukowe hudođje s drjewa a kamjeniny, kamorcjki sa koruški, polzy sa koruški, menaje i britaniskim stejadłom a drjewowym stejadłom, 2, 3 a 5 dželate, popyjerjowe mlyny, drjewowe, blachowe a chinesiske talerki, emaliowane warne hudođje, myjawkowe stejadla, dospolne se wschelakimi garniturami. Lakeroowane blachowe twory jako khlebowe kshinkki sa 4 a 6 puntow, khlebowe tysi sa džeczi, khosejowe karany, bowy, čwiczki, myjawki, wódne karany, ruczne karany, petrolejowe karany atd. atd. pola

A. & W. Neuhahn
4 na herbskiej haſy 4.

Heinrich Meschter,

10, na bohatej haſy 10,
w domje fujeſa pschedekupza Noacka.

Na hermanej poruczam swój wulki skład

draſtich tkaninow:

pólwołmjane draſtne tkaniny meter po 80 np., czistowolmjane draſtne tkaniny meter po 1 m. 20 np., najmodnische mistrowane draſtne tkaniny meter hižo po 1 m., czorný kaschemer a czorne mistrowane draſtne tkaniny meter po 1 m. 20 np.,

bawmiane twory:

hukljowe twory meter po 45 np., cziszcjaný barchent meter po 55 np., kalmukowy barchent meter po 50 np., barchent k loschlam meter po 55 np., hukno k loschlam meter po 35 np., vitejowy barchent meter po 45 np.,

ſchirting, Dowlas, Koper,

ittai, podschiwki i huknjam po wujadnych tunich placzisach.

Se

žonjaſeje draſthy

pschedawam najmodnische fažony po najtunischiach placzisach:

žaketh hižo po 6 m., paletoth hižo po 10 m., khornarjate mantle hižo po 12 m.

Dale poruczam:

rubiſcheža na hłowu a woſolo taille,
platowe a wołmjane schórzuhi, khornarje na ramjeni.

Heinrich Meschter.

Rhofej.

Sa khamarjow a saſo-
pschedawarjow porucza dželbu
tunjeho palnego khofea

Th. Grumbt.

Turkowske klowki
naſlępszeje družiny porucza
Moritz Mierwa
pschi mjaſzowym torhoschcu.
Destilazija ſnatych dobrzych likerow
po ſtarzych tunich placzisach.

Ptacze flętki

hižo po 50 np.,

Ptacze kupalisze khęzki

poruczątaj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na herbskiej haſy 4.

W wubawakni „Sserbskich Nowin” je sa 25 np. doftacj:

Předčedzenak.

Prothka sa Sserbow

na leto
1893.

Emil Indinger,
czrijowy a schkornjowy skład,
w Budyschinje na kotoskej hažy číško 11
porucza ſwoj derje ſradowany
ſkład wſchěch czrijow
ſa mužow, žony a džeczi
po ſnatych tunich placzisnach.
Pſchedawarňa njedželu: na bohatej hažy číško 3,
ſ napſchedę poſta.

C. O. Henoch
na bohatej hažy číško 1 na róžku hłownego torhoscheza,
(Salozene 1810.)
porucza ſwoj wulki ſkład ſchrympow, ſokow, rukawatych laſow,
ſklipow, pſchedkoſchlikow, gumijowych ſchatow, ſchrykowanego
pſchedzena, zidzanych a wołmianykh rubiſhczow atd. po wusphy-
wanej ſaſadze: „ſolidne, ſprawne a placzisny hōdno”. Niz pak
tunjo a hubjenje.

Henochowe
niedželske rukawate lažy
patentowane w Zedzelskej, Amerizy a Belgiskej, w wjele nowych
muſtrach porucza jako najſierſche a najſtraſniſche
C. O. Henoch
na bohatej hažy číško 1 na róžku hłownego torhoscheza.
Dla drugich pſchedewacjow w ſwoim čaſznikarſtwie na bohatej
hažy 27 wſchē twory, jako čaſhniki, hudźne hrajadla, ſlote a
hlebrowe wezy atd. po kózdej, někak pſchijomnej placzisne

do czista wupſchedawam.
J. A. Henka, čaſhnikar.

Budysku najwjetſchu kſcheczijansku
draſtu pſchedawařnu
Otto Preuža předy C. F. Klossa

4 na žitnej hažy 4
móžemy pſchi ſupowanju mužazeje, žonjaſeje a
džecjaſeje draſty jako najtuńſhu a najhōdniſhu
pſchedawařnu wožebje poruczeč.

Kózdy derje a tunjo ſupuje.

S. N.

Bart.

Czesczonym wobydlerjam Bartu a woſkolnoſcze
ſt wjedzenju dawam, ſo ſzym ſo w Barcze jako
lěkar ſaſydlil a ſo ſzym porjadnje wſchēdnje do-
poſdnja wot 8—9 hodžin ſt rěčzam.

Dr. med. Lippe,
praktiſki lěkar a laſeník.

Rjane Harzke kanariki, dobri
ipěwarjo, tež hancki ſu na pſched-
daň na kotoskej hažy číško 20 po
3 ſkobach.

Strowa holza, 14—16ſetna,
džowka ſprawneju starſteju, koſraž
čhe ſo w měſce trochu wuwućicž,
ſo do ſkuzby pyta wot Frödžineje
pſchi rybowykh wrótkach 10.

Ratařſke towarſtwo w Bukezach

ſměje pſchichodnu poňdželu 7. no-
vembra wjedžor w 6 hodžinach
ſhromadžinu. Čenjes dr. Bre-
ſchneider je pſchednosk pſchilubik:
Kaliowe ſele a jich hōdnoſc ſa
ratařſto. Wo bohath wopht
proſhy pſchedhyda.

Bukečanske serbske towarſtwo

njezměje, kaž běše tydženja wo-
zjewjene, jutře njedželu 6. nov.
ſwoje posedzenje, ale wſelakich
přičinow dla hakle přichodnu
njedželu 13. novembra. Započatk
z dypkom 4. hodž. Přednoſk
kujeſe duchowneho Kubicy.
Wſitke sobustawy ſo k tutemu
posedzenju wutrobnje přeproſuja,
tež hosće budža nam witani.

Předsydſtwo.

Pocžahuju ſožuchi a ſchiju po
mérje wſchu žonjazu a džecžazu
draſtu a žarowanske woblegzenja
w najkrótskim čaſhu. Tež holzy
do wuežby bjeru.

Bertha Albiužez
na hornčetſkej hažy 47 delſta.

Džeczi ſe wſhow, kotsig čyzedža
w Budyschinje ſchulu wophtacž,
namakaja najlepſche, luboſcjiwe
pſchijmanje a pſchipozo w franz-
owſkej a jendželskej rěči, wſchěch
žonjazych džecžach, tež w ſpěvje a
klavérfkej wuežbje. Pensionska
placzisna 30 mk. Dalshe pola-
knjenje ſsmoſerki na lawſkih
hrjeſbach 4. **M. Junghähnelka.**

Pſchedawařka ſo pyta.

Srosumjenje herbſkej rěče ſo
pſcheje, tola to wuměnjenje njeje.
Zadaczelki čyzyk ſo ſamolwicz pola

A. & W. Neuahna
4 na ſerbſkej hažy 4.

Hospoſu na lublo, ſlužobnu
holzu hnydom, ſt nowemu
lētu rólnych pohončow, ſrénkow,
wołazych, ſlužobne a hródzne džowki
pyta Spannowa na malej bratrow-
ſkej hažy 5.

Někotrych rólnych pohončow
ſt nowemu lētu pyta

Radwoſki knježi dwór.

Šlužobne a hródzne džowki,
rólnych pohončow a ſrénkow, teho
runja wuſtojnega pohonča a ra-
tarja pyta Hejnoldowa w ſlotym
jehnječu.

Swój ſlub z knježnu **Minu**
Waglerec w Gelenawje w rud-
nych horach dowolam ſebi
wozjewić.

Wylem Šolta
wucher w Čerwjenych Noslicach.

Kwaſny wěncžk
czebnej njeviſeſe
knježne Ženzy Hatakež
w Rjeſhwacžidle
a jeje czebneju nawojeni
Guscze Žbiczaſej, kublerzej
w Keltinje,
t wěrowanemu ſhwedzenjej
10. novembra 1892
poſwjeczenym.

S ratiſhich ſerow wažny džen
Wamaj klubjenymaj ſwita,
Lubu czebny nawojeni,
Hrž Waj' jato přeni wita,
Tež Waj, czebna njeviſta,
Do ſwiateho mandzelſtwa.

Hrž nět' t ſwiatom' woltarjej
w węcznom' ſienoczeniu džetai,
Sso pſched Bohom ſlatujetai,
Mecž job' žohnowanje čzetaj
Sa wſch Waj' dnu pſchichodne
S Rjeſhwacžile ſhwiatinu.

Nět', hrž Waj' ſej na węczne
Gſlubic ſzetaj węcznu ſwérę
Sa wſchon čzetaj hacž do ſmierzce,
Gacž Waj' donđetaj ras t měru,
Čzetaj dželicž hjes ſobu

Wjekela a ſrubobu.
Dha ja pſcheju ſ ſuboſcju
S Waju pſchedewacžu ſbože,
S wontach, taž tež do domu
Ważne žohnowanje Bože
Njech ſo Wamaj ſeleni,
Kaž we lěſu jědenſki.

Kaž je ſ tamnej njeviſtu
S Baradina Žefiuk hodyži,
Wjes rožemi ſa ruku
W ſwojej ſahrodze ju wodžiſ
Lětow ſte a dwajecž
W knježniſtrwa jej' mlodnoſeſi.

Taž tež Waj' pſched Žefiuk
Zato wodžera ſej wſmitai,
Džeržo job' pucž ſiwiſtenja
Sa nim jato džeczi džitai,
Baſtaj ſo hjes rožemi
W jeho ſloma ſahrodži.

Bož džyži Wamaj po hnade
Wſchitko dobre ſobudželicž,
pſchi Žefiuk ſaſlužbie
Rat' Wamaj taž Wot' ſo ſmilicž,
Ka jemu mětaj doveru,
Weru, lubočz, nadžiū.

Zofia, hrž mějſeſe
W bitwje dobywanja ſbože,
Dha na njebiu ſtejſeſe
Dwaj dnjci doſlo ſlónožlo Bože
W ſe předy njeſhovia
Pſchitafne dla wot Boha.

Taž tež Bož džyži Wamaj tu
Podleſkeč dnu ſbož Waju,
Khordeč, ſchijz njech nimo du,
Njech ſo Waju njeđotkuji,
Ač, ſo by Bož ſchit a ſryw
Wamaj pſched ſhym ſtajne byl.

Hrž tež nět' Waj' ſdychnjenia
R njebiſham ſo pſchedeſhnenja,
Zam, hdež ſwecž ſerticžka
W wſch hwydny blyſtozeja,
Zam, hdež ſkždy jeneho
Starchoř mataj ſwojeſho.

Wěcze tež taj ſužetaj
So Waj' žohnowanje prokycž,
Czebož Waj' ſtaj potrieblaj,
W modlitwje pſched Boža ſnošycž,
Hdzej wón ſedži w jačnoſci
Zam na tronje w kráſinjeſi.

A hrž we tej čaſhnociſi
Wuběhnu ras Waju lěta,
Dha we tamnej węcznoſeſi,
Hdzej je naſchoř Boža heta,
Zamne ſbože ſt ſtončenju
Wamaj pſcheju ſ wutrobu.

Waju wui **Gusta Hataš.**

(S temu čiſlu pſchiloha.)

Pschiloha ē čížku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. novembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Katholicki žyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. farat dr. Kalich herbstu spowiednu rēči a dopoldnja 1/29 hodž. herbsti sermuščne predowanje. W poħrjebnischijszej kapale na Grodžisku preduje diaconus Rada pschipoldnju w 12 hodžinach herbsti.

Werowanie:

W Katholicki žyrlwi: Franz Dresler, dželacjer w Hajnizach, i Hanu Baničev tam.

Křenl:

W Michałskej žyrlwi: Hana Maria, Handria Kraſti, dželacjerja w Delnej Kinje, dž. — Martha Hana, Gustava Mikela, khežerja a murjerja w Dobruški, dž.

W Katholicki žyrlwi: Josefa Antonija Hilžbjeti, Hermanna Lutaneła, pschelupza, dž.

Zemrješi:

Džen 30. oktobra: Morwonarodž. njemandž. ſ. w Dobruški. — 1. novembra: Ernst, njemandž. ſ. na Šidowje, 3 měsazy 16 dnjow.

Placjissna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju				
	29. oktobra 1892		3. novembra 1892		wot		hacj		
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	
Bičenja	běla	8	41	8	47	8	12	8	38
	žolta	7	82	7	94	7	50	7	82
Rožta		6	88	6	94	6	63	6	88
Rezimjen		6	—	7	14	6	93	7	20
Wotk	50 kilogr.	6	80	7	20	6	70	6	90
Groč		8	89	11	11	9	72	10	56
Wota		8	6	8	33	7	50	8	6
Zably		15	50	18	50	12	50	14	—
Hejdnička		17	—	17	50	15	50	16	—
Běrn		2	—	2	40	1	80	2	20
Butra	1 kilogr.	2	40	2	90	2	10	2	50
Bičenjna muša	50	8	25	17	—	—	—	—	—
Ržana muša	50	8	25	12	50	—	—	—	—
Šalno	50	4	30	4	50	3	50	4	—
Šalma	600	23	—	25	—	21	—	23	—
Brokata 930 schuf, schufa		6	—	20	—	—	—	—	—
Wičenjne wotrub		4	50	5	50	—	—	—	—
Ržane wotrub		5	—	6	25	—	—	—	—

Na burži w Budyschinje pschenza (běla) wot 8 hr. 24 np. hacj 8 hr. 38 np., pschenza (žolta) wot 7 hr. 65 np. hacj 7 hr. 79 np., rožta wot 8 hr. 88 np. hacj 7 hr. 3 np., rezimjen wot 7 hr. 29 np. hacj 7 hr. 43 np., wotk wot 7 hr. — np. hacj 7 hr. 25 np.

Draždzaniye mjažovne placjissny: Šowjada 1. družin 62—66 ml., 2. družin 58—60, 3. družin 25 po 100 puntach rēsneje wahi. Dobre krajne šwinje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družin 50—60 np., po vunce rēsneje wahi.

Wjedro w Londonje 4. novembra: Mile.

Porucžam ſwoj wulkotny ſtad

sofow, ložow a matrazow
po najtunischijskich placjissnach.

Pawol Grabs

w Budyschinje na ſtronkownej lawſkej haſy,
ſi napſtečza hoſčenja „k bělemu konjej“.

Kapoty ſa džeczi a žonske,
w najwjetſchim wujerku w Budyschinje,
porucža po ſnathch tunich placjissnach

Ernst Scheer

w Budyschinje 9 na bohatej haſy 9.

Julius Höhme,

ſastupjeř internazionalneje maschinifele wustajenij

w Niesy nad Lóbjom

porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mlōčjaze maschin wot 2 konjaceju mozow, ſhērokombločjaze maschin, ſi gōpelom a paru ſo cérjaze, jenopshežne mlōčjaze maschin, wubjernje dželaze, rucjne mlōčjaze maschin najnowscheje konstrukzije, běry roſtločjaze a běry rosrikaze maschin, rěsaki ſa běry a řepu, císcjaze maschin, mjetličy, butrowanske maschin, butrumjatowarje, mlōčjinki, viktoria-separatory, ſi ruku a maschinu ſo cérjaze, juhove hudy ſi dwójzy ſazynkowaneho wozłoweſho blacha, jelesne juhove plumpy, pízu parjaze apparaty (noschine), triery najlepſeje konstrukzije, mylinske zylindry, ryukate walzy a dezimalne ſkotue wahi, ſucjne bróny, ſamne dželo, ſakloňsy ſchitowany ſystem, kotrež moža ſo hýdom wot kóždeho do Žaakowych, Meifortowych a Howardowych brónow pschemenic, pschezo najlepſeje, wupruhaneje konstrukzije.

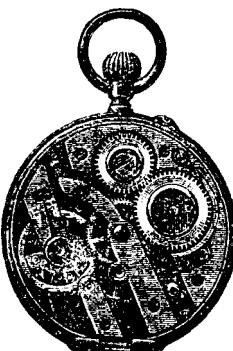
Naipschibodniſche wuměnjenja dla placjenja? Pruha dowolena! Prospektu darmo!

Wſchedawatnja a ſtad pola Jana Manjola w Budyschinje.

J. G. Schneider a syn,

čaſznikarjej pschi lawſkim tormje, pschezo najlepſe a najtunishe cíahnički, budiaki a rječasy ſchedadawataj, teho runja tež hrajadla po 1 1/2 hacj 200 hrivnach.

Na hódnoſeč cíahničkow a hrajadlow ſo na wjazore ſta ſi pižmom rukuje. Pschi pschedawanju ſo herbski rēči.

Pschedeschežnički

trajne dželane we wſchēch wulkosčjach porucža w wulkotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pschedeschežničkija pschi bohatych wrotach 26.

Poczebnijne a wuporjedzenje ſpěchnje a tunjo.

Meblowy magazin

Hermannia Schmidta a syna

na hrodowym městnie 2 pschi hrodje Ortenburgu

porucža ſwoj wulk ſtad meblow, ſtolow, ſchpihelow dobrogimowu wobledžbowanju a lubi najtunishe placjissny pschi sprawnym poſluženju.

Hermann Darschau w Budyschinje

fábrika ſchtrypowých tworow ſi wowlczeje wolkmy

čížlo 1 na ſchuleckej haſy čížlo 1

ſi ſymklemu čaſej ſwoj dawno jako dobrý ſnaty wulk ſtad ſchtrypowaných ſchtrypowých tworow, ſchtrypowaných jakow, wulk ſuherku rukawowých lažow w najtunishej haſi ſi najlepſeje cíjstowolmjanej barbunepuſčatej tworje a w rjonych muſtrach porucža. Najlepſhi a najwjetſhi wubjerk ſchtrypowanſkeho pschedzena wſchēch barbow.

Najhodniſcha twora! Najtunishe placjissny!

ſymkle ſwjerſchnički, ſuknje, tholowy, lažy, mantle ſo ſi trajnymi njeſtřečatymi barbam wobarbja w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

Pschedawaenja
zelesnych krótkich
tworow a grata.

B. Fischer

na žitnej haſy

porucza

ff Solingske worzlowe twory:

blidne nože a widliczki,
dybzacne nože,
nožizy,
nože k wukutlenju sajazow,
nožizy k pjerisnje,
kuchinske nože,
kedlašske nože,
reſniſke nože,
dale:
ff jedzne ſizy,
" khosejowe ſizy,
" iejowe ſizy
atd.

jenož w najlepszych kajkoſczech po najtuniszych placzisnach.

kuchinsk u nadobu:
la warne hudoſja { eſtonilowe,
{ emallowe,
{ jeſne,
mjahorubaze maſchinę,
rybowaze maſchinę,
kuchinske waſi,
khosejowe mlyny,
nožeczisze maſchinę,
kłebowe truhaki,
bērnjaze parniki,
khosejpalerje,
kamorcžki ſa koruſhki
atd.

hospodařsk u nadobu:
dezimalne a moſtowe waſi,
taſte waſi,
butrowe waſi,
žimaze maſchinę,
plokanſke maſchinę,
petrolejowe khaſche,
kwětkowe blida,
myjawy,
khaſlowe pschedſtajki,
wuhlowe kaſchje,
platy,
mydlowe a jejowe kamorečki
atd.

Rukawate laſy,
trikotowe taille,
džeczaze wobleczjenja,
džeczaze mězh,
ſchtalh, ſchorzuchi,
barchentowe koſchle,
spodnie kholowh atd. atd.
w najwjetſhym wubjerku tunjo pola
Ernsta Scheera w Budyschinje
9 na bohatej haſy 9.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchēch družinow
czajnikow.
Placisny najtunischo
a rukowanje na dwie
lēze.

Gustav Mager,

czajnikar

11 na herbſkej haſy 11
vſci starci kafarmach.

B. Fischer na žitnej haſy.

Jan Jurij Pahn
najstarscha pschedawaenja
manufakturowych tworow
w Budyschinje
w lēze 1802 ſaložena
porucza ſa ſymu ſwoj bohacze wuhotowanym ſlad
žonjazych mantlow,
khornarjatych mantlow,
desheznych mantlow,
žaketow,
paletotow,
ſuknianych a pliſhowych pjeslow
ſ najnowiszych tkaninow po wubjernje
derje ſedzazych rēſach trajnje dželanh
po jara tunich placzisnach.

Dokelž ſ hotowych wēzow jenož žonjaze
mantle wjedu, je mi mōžno, najwjetſhi wubjerk
poſticez a mōžu teho dla na tule wēz wjazy
ſedzblisze ſe na rēſ, tkaniny a ſahonu
ſložowacę.

Wódne ponoje, kotly, khaſlowe platy,
něſcزوwe rēbliky, khaſlowe durečka,
tſeſhne wokna, twarske hoſdze
porucza tunjo

Paul Walther.

Wolmu k ſchtrykowanju, tykanju
a heklowanju
w ſnatych wubjernych hōdnosczech porucza tunjo

Ernst Scheer
w Budyschinje 9 na bohatej haſy 9.

Kolonialtworowe a destilaziske khamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja ſwojim čeſcenym wotebjerasjam:
khosej, njeſalený, ſylny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
khosej, paſeny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mlethy, jara ſkoldki, punt po 32 np.,
zokor w potrutach, punt po 33—39 np.,
kompozyt zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,
rajk, wulkosornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zydky mē-
chach punt po 13½—14½ np.,
ſyrup, ſkoldki ſag rēd, punt po 18 np.,
kandisowy ſyrup, punt po 14 np.,
mydlo w ſnatej dobroſezi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. frany, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njeſkraný, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 40 a 60 np., 3 ſchtuk po 11 np.,
hwinjazy ſchmalz, punt po 60 np.,
lamane ūdke, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ſo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróš, jara derje ſo warjazy, punt po 16 np.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbſkej a ſchulerſkej haſy na Gickelskej horje.

Možebitoſcze: Fotografowanie džeczji a wjazorych
wohoſow, fotografiye w wulkoſci viſitnejše karty placza
12 ſchtuk 6 ml., tež pschi dwojakim ſtejenju. Powięſzchenje
po kōždym wobraſu w wuměſkim wuwiedzenju.

Předzelu popołdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Wolmiane khamy, rubiſhceza na hlowu
ſo ſ trajnej nejuſtecznej cěmnej, brunej, olivowej, ſelenej, czerwieno-
brunej a czornej barbu wobarcja
w W. Kellingez barbjeení w Budyschinje.

W wudawani „Sserbskich Nowin“ je dostacž ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisachſtaj Wilhelm Boguſlawski a Michal Horňík.

Najwjetshi črijowy skład w Budyschinje i wulk a i mała.

Na nashym sklemu čažeji porucžam swój bohacze wuhotowanym skład schkórnjow, schkórniczkow, gumijowych stupnijow, pjelzowych stupnijow a schkórnjow a filzowych stupnijow w wjazdzie hacž 150 druzinach. Balske stupnje, jenož samzych wudżek, po wurjadnych hiszceje ženieje klyščaných placzisnach.

Hermann Frisch

na ſerbſkej haſy 7.

Najprěnša a najwetscha
črijowa pschedawarňa
Zawoſa Kristellera

na bohatej haſy 29

i napscheza hoſczenza „k winowej kiczi“
porucza w hoborskim wubjerku a snatich
jenož trajnych wudžekach:

jěſdne schkórnje, schkórniczkı,
poloježne stupnje a stupnje ſa dom.

Filzowe, pjelzowe a ſukniane schkórnje,
wysoko a i kožu wobſadžene, i rukowanjom, ſo ſu
wodu njeſchepuſchejate. ■

Filzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje
a schkórnje po tak niſkich placzisnach, po kaſ-
tich hewal nichto njeſamóže pschedawac̄.

Wſchě družinę

tepiaznych, warnych a regulérowanskich

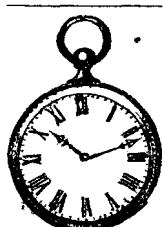
 Thachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych vikach.

Wſchě na ſkładze ležaze, i najlepſchich
tkaninow w mojej dželařni ſechite wězy, jako
ſymske ſwjerſchniki, paletoty, woble-
czenja, tholowy a lazy pschedawam wjele
tuſcho, hacž ſym ſam ſa nje wudal, dokež
hotowu draſtu dale pschedawac̄ nočzu.

Louis Gadt w kupnizy,
frawſki miſchtr.

Franz Marschner

čažnikat w Budyschinje
čo. 9 na bohatej haſy čo. 9

ſwoj ſkład čažnikow a čaž-
nikowych rječasow dobroti-
wemu wobledžbowaniu porucza.

Hodna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjeđenje dobre a tunje.

Piſhomnenjenje: Rěču ſerbski.

Wulki khosejowy ſkład
Th. Grumbta

w kupnizy

na ſwonkownej lawſkej haſy

porucza

kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
valeny khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snatym najlepſchim ſłodze.

Wurjadnje tunjo kupertowschi, je mi mōgno, sejehowaze twory po jara tunich placzisnach pschedawac:

barchentowe koschle,
rukawate koschle,
spodnie tholowy,
schtrumpy a soki,
rukajzy, wolimjane pschedkoschliky,
schawle, trikotowe koschle atd.

Moritz Höniger
na bohatej hafy 12.

Ssyre Hamburgske badlo
jara tunjo dostacj pola

Pawola Hofmannna
na róžku herbskeje a schulest. hafy.

Najlepschu butru,
derje sfodzazu, porucza

Pawol Hofmann
na róžku herbskeje a schulest. hafy.

Rajß
gruppi,
jahly,
hejduscku,
hróch,
soki

po jenotliwym a i zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Sporuscht

(Mutterkorn)

kupujetaj po kózdej
dżelbje a po naj-
wyjskach placzisnach

Strauch & Kolde.

Cjerstwe howjase, wownje a
cjesaze kože kupuje po najwyjs-
kich placzisnach

Heinrich Lange
pschi herbskej katholskej zyrki.

Kosaze, nasymiske korniklaze,
sajecze a wsche druhe kože po naj-
wyjskach placzisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi herbskej katholskej zyrki.

Kosaze kože

kaž tež sajecze a korniklaze kupuje
jenotliwe a po wjetshich dżelbach
po najwyjskach placzisnach

Gustav Raude
na garbarskej hafy čjsto 16.

So dobom poruczam swój wulki
sklad pjełzowych kožow hjes molow,
dale schorzuhi a cjinju na to
ledzbiwe, so wsche kože derje a
tunjo wudżlam.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej hafy 10.

Poruczam swój wulki wulki sklad hotoweje draſty, jako mužaze symske swjerschniki, žaketate wobleczenja, kaž tež jenotliwe tholowy, swjerschniki, mantle a wobleczenja, dżeczaze mantle a wobleczenja se kufna a trikota, dale trajne dżelaczeriske tholowy i bawny a jendżelskeje kože, teho runja dżelaczeriske pjesle i czoplym podschiwkom. Pschispominam, so, kaž prjedy, dale po mérje draſtu schiju, s dobom poruczam swój wulki sklad jenož dobrzych a woszehnych tukrajnych a wukrajnych draſtnych tkaninow i feschiczu po mérje.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej hafy 10.

— Ssym Sserb, duž ho pola mie herbski ręčji. —

Nowoscze
nasymskich a symskich
žaketow,
paletotow,
thornarjatich mantlow,
kołojtich mantlow,
plyschowych mantlow

i najjednorischich hacž do najwoſebnischich
wězow porucza

Alphons Schauseil

w Budyschinje

67 na bohatej hafy 67.

Najwjetschi wnbjerk w Budyschinje.

Pschedawanie po najtunischich placzisnach.

Emma swidowjena Vorwerkowa
porucza pleskowe pjesle, letrne pjesle, zanki, modne žakety,

deshczne mantle, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich
placzisnach, żonjaze žakety hido po 2 ml.

— Poſluženje w němškej a herbskej ręčji —
w Budyschinje na hownym torhoszczu 5.

Khofej

kyry punt po 100 hacž 160 np.,
paseny " 130 " 200 "
jenož w cjsce a sylnie sfodzazei
tajkosegi porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hafy
na róžku theaterſteje hafki.

Holandski mlokowy pólver
i najlepskich felow a korenjow
pschihotowanu, po jenej abo dwemaj
szymaj krunom abo wozam na
prenu piwu naſypam, pschisporna
wobzernosc, sfodzji wleć mloka a
sabjewa jeho wobzrenje;
lonjazh salsovych pólver,
wuzitlowy pólver ja
howjash flot,
wschē fela a korenja
porucza

hrodowska haptika
w Budyschinje.

Richard Neumann
porucza kyry a paseny

Khofej

w najwjetschim wubjerku a naj-
lepszej dobrosczi po najtunischich
placzisnach.

Pschi wotewscazu wjetshich dżel-
bow ho pomerne nijsche placzisnu
woblicja.

Tunje

Zigary

kupertowske žrko sa sahopſchedawa-
rjow, hido po 20 ml.

porucza

Richard Neumann
na snutkownej lawskiej hafy čj. 6,
filiale na bohatej hafy 28 a na róžku
Lubijskej a Mättigoweje dróhi.

Paleusz

jedwory a dwójny
w snatich dobrzych a derjeſlodžazich
držinach poruczataj tunjo

Schickla a Niecka.

Kasheze

ma pschezo w wulkim wubjerku na
sklade

Hermann Schmidt
na hrodowym mestnje 2 pschi hrodze.

"Serbske Nowiny" wudawa so kóždu sođotu.
— Štvorletna predplata w wudawařni 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjem do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde často płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíšč Smolerjec knihicícerne w maččenym domje w Budysinje.

Za nawěštki kiž maja so w wudawařni "Serb. Now." (na róžku zwonkneje lawskieje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hađ do 7 h. wječor wotedać.

Číslo 46.

Sobotu 12. novembra 1892.

Létnik 51.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakska krajna kulturna rada, kóraž je so sanđzeny týdžen w Dražđanach sňadžovala, je wobsamka, sakske knježerstwo wo to prohýč, so by wone pola kněžorostoweho knježerstwa ja to skutkowało, so by so s Ruskej žane wilowanske wuczinjenje njewujednało. Wotsamjenjenje wilowanskeho wuczinjenja s Ruskej by so jeniečzy na schodu němskeho ratařstwa stalo a by, dokelž by jeho kúpnú móz slabko, schlónje na wilowanje a industriju skutkowało. S wilowanskeho wuczinjenja by jenož Ruska dobytk czaňula, Němska pak schodu, a to cžim bôle, dokelž kme Ruska, kóraž žaneho parlamentariskeho sastupjerstwa nima, wuczinjenja w kóždym czažu pschemenicz, a na druhéj stronje so s njewobstajnym rublowym kuržom hízo nětcole druhdy skutkowanje sakitanseho zla sběhnje. — Po namječe kulturneje rady je knježerstwo do teho swoliko, so kme so mjašo tuberkulosnych howjadow a trichinatych kwin na swobodnej lawje s wosnamjenjenjom, so not khoreho skoczeča wotkádža, pschedawacž, jeli so je so tole mjašo w Kořebeckim parowatném aparacie s najmjeňšcha pol hóžinu doho pschi 100 gradach po Celsiju warilo. Pschi tym mjašowé czaſce cęgħe 5 puntow bycz njehmēdža. — Jako nowu naprawu k podklóženju skótneho móra namjetuje kulturna rada, so w czažach hrožazeho skótneho móra žadny kúp z kóptneho skotu, jeli so jón hnydom w rěšení farēsacž njeda, kúpjenu skot do minjenja 6 dnjow s hróže, do kótrehož je jón prěni króč po kúpjennu stajík, wuwjesčz njehmē, a so so dale w rěšeníach se skotom wilowacž njehmē tiz je k plahowanju abo k formjenju postajeny. — Wo tertierskich železnizach je so kulturna rada wuprajila, so w tu khwili ratařstwo sa twarjenjom tajkich železnizow njejada.

— Požadanje sa shromadnym pokutnym dnjom wšichlikh protestantow w Němzach so sňadž prjedy dopjelni, hacž je so po dotalnym kóžzenju w teje wězy wocžakowało. Sakska duchowna shnoba so hízo 5. dezembra do Dražđan k wurjadnemu požebženju swoła, so by wo tym jednala.

— S njelubnym pschipowjedženjom je so pruski krajny hejm wotewril. Ola ręčozých wudawok so statne železnizy je so finanzne lěto 1891/1892 s njedostatkem, 42 milijonow hrivnow wuczinjam, wobsamko. S požegonku, wo kótrejž směje hejm wobsamknuci, dyrbí so prósnej statnej kažy wupomhacž. Tež w běžnym lěcže so polepschenje hubjených statnych finanzow wocžakacž njehodži. Statne železnizy su wjèle nižše sumy wunješle, hacž je so do prěoka woblicžilo. Na tyckle řepatných wunoškach je wudrjenje kholery w Němzach a powschitkowne pohubjenchenje hospodařskich wobstejnoscžow wina. Džiwajo na prósnošč w statnych kažach dyrbí so dalewjedženje řapocžaneho powyschenja mjsdy saſtojnkok na lepsche czažy wotstocžicž. Najvožnische pschedlohi, kótrež so hejmnej k wotradzenju pschedpoloža, jednaja wo wotsamjenjenju řapocžaneho pschetworenja statnych a gmejnskich dawkow. Reforma dawkow so na to měri, wulke herbowane wobředženstwa a wjetše samozemja s dawkami bôle hacž dotal wobcežicž, bjes tym so dyrbja so dawki mjeñsich wobředženstwov ponizicž. Novy wólbny řakon s dawkowej reformu wuměníemy, so w blížším czažu hejmnej pschedopa. W pschichodných lětach řebi knježerstwo wotmyšli, mjsdu schulstich wucžerjow powyschicž a schulstic czežkoty polóžicž.

— Ruska je pječja wot lěta 1888 pschi ſwojich wjetzornych mjesach ſwoje wójsko wo 62 bataillonow pěškow, 48 eskladronow

jěsnych a artillerije požylnička. Dalše požyljenja so hiščeje pschihotuja, a hiščeje nětcole so s najwjetšej czechoslovenskej wojazy se snutkowneje Ruskije k mjesam wodža, hóž w wulčich kasarmach dobrý pschebytk namačaja. Pschi narańschopruštich mjesach stejaze ruske wójsko ſwojich jěsnych pschego bliže k mjesam ſuva. Njeda so pschepošnacž, so so Ruska njepřestawajzy dale na wójnu pschihotuje. Jeli so dyrbí Němska Ruske wahu džerzeč, njebudže so wona ſminucž móz, ſwoje wójskowe ſtejšicžo pschi ranskih mjesach požylnicž.

— S wotmyšlenym wójskowym požyljenjom ma so wójsko niz jenož pschisporicž, ale pschede wšém w omložicž. W pschichodnej wójnie, w kótrejž budža našíkerje Němzy w pustej malo wobydlenej Ruskéj wojowacž dyrbječ, nochze knježerstwo, jeli so nusa k temu njecžeri, krajnu woboru njepřechčezej napřechziwo stajicž. Wot krajneje wobory so njemože wocžakacž, so wona dokonja, ſtož mlobži wojazy ſamoga. "Wojestli týdžen" w tutym naštrupanju na hubjene ſabžerženje franzovskich mobilnych gardow w lěcže 1870 počasuje a k temu pschisponni: Njedostatk w wězy ſamej leži a so se žanej organizaciju, a kdy by tež najbohlařnicho pschemyšlena byla, do císta wotſtronicž njehodži. Starši mužojo wſchak so k wójnskej ſlužbje tak derje njehodža, kaž mlobži wojazy linje. Woženjeny krajny wobornik řebi na žonu a džecži myšli, kótrež řnadž, jeli so panje, do nish a hubjensta wſchindu; wón cželne napinanie tak lohko njesnječe, kaž by je mlobži wojak ſnježl; wón je tež cželne ſ wjetšha njehibitv a cęgki. Mlobži wojak ani žony ani džecži nima, jemu je wójnska ſlawa hiščeje něčto wabjaze; tež wón wokolo řebje luthych towatskich nimale teje ſameje staroby wibži, kótiž powschitkowuje runje tak bjes staroſeje do pschichoda hladaja, kaž wón ſam. Pódla teho so wón wet mlobži, cžesczelakomnych offizerow nawieduje, sa kótrychž wójna žaneho stracha nima, tola jara wjèle wušladow na pschichodne ſbože. Sa tele nahladby wo krajnej woborje mnohe pschikkady s požlednjeje němcko-franzowskej wójny rěčja. — Psched Mežom je so krajna wobora jara malo khmana woplošala. Psched Velsortom 16. dezembra jedyn bataillon krajneje wobory jenož s 3 offizerami a 450 wojakami k ſlužbje pschindze. Na to so hnydom lětarzej druheho wójskoweho wobželenja porucži, khorych hnydom pschedpytacž, a pschi tym so wupolasa, so bě se 145 rewerskich khorych niz mjenje hacž 70 do císta k ſlužbje njehmamych. W bitwie pola Bellvuea psched Mežom 7. oktobra mějeshche krajna wobora 99 ſhubjenych. Lucži běchu wſchitzyc jecži. W bitwie pola rěki Lissaine so s němkej krajneje wobory 241 muži ſaſejž da. W tej ſamej bitwie jedyn 6 kompanijow ſylny bataillon krajneje wobory zofasche, hacž runje wſcha jeho ſhubjenka s 15 ſranjenych a 2 ſhubjenych wobstejesc̄e. W bitwicžy pola Dasle a Croix 13. januara 1871 jedyn bataillon krajneje wobory 6 offizerow a 40 muži ſhubi. Čehole ſylneho ſhubjenja dla offizerovo bataillonej zofasčach; jedyn druhí bataillon so jemu pschi zofanju pschisamku, hacž runje bě jenož 2 ſranjeneju ſhubil a so wot njepřechzela na žane wachne njecžicžesče. W bitwicžy pola Glaya 23. januara jedyn bataillon krajneje wobory w cžemnošči njehabži na njepřechzela ſtoři a ſylny wohet došta, w kótrymž hnydom bataillonowý komandér padže. Wjednikowa ſmicerž wojakow pohnu, řaku ſofasč; pschi tym woni do batterije, ſady nich marschéravaje, pschindze, kótrejž offizerovo jara kruče řakocžiku a cžekazh krajnych wobornikow ſažo ſhromadžowacž pytachu. Tola so jim njeporadži, to dozpicž, hacž runje bě bataillon jenož 2 offizerow a 17 muži ſhubil.

S tyčle podawków je widzecz, so je ho niz jenotsiwje a pschipadnje schpatna hōdnośc̄ krajneje wobory wupokasala, ale wjèle bōle pschi wschelakich wójskowych wodźlach a njewotwišajo wot wožebitich pschipadow. Pschi tym ho njekm̄e sabycz̄, so je ho wójna jara sbożownie wot nasz wjedla, a so wopravdzieho a czeſſeho porażenia s zyla poczepili njeſzny. Bjes džiwa njeſzu komanderojo vo wótzneho kraja ho wrózivschi powschitkowni dobyczerski radoſc̄ s wótrymi roſprawami wo njeſubich podenđzenjach pola krajneje wobory ſkaſc̄ chyli. Duž ſu w wójnſtich aktach jenož wožebje nadpadne podawki ſapizane, bjes tym so ſu wulku licžbu ſnadniſtich podenđzenjow s placzem sabycza ſawodźeli.

Austria. Wuhetsſe ministerſtwo, w kotrym̄ njejednota dla zyrlinſtich prascheniom kniejeſche, je wotſupiło. Kniejeſtrowa strona, to je liberalna, hebi ſawjedzenje zivilneho mandzelſtwa žada.

W khezorſtowym ſejmje ſu němſzy narodo-liberalni kniejeſtſtwo napominali, so by ho wukas, s kotrym̄ je ho Liberſka měſchczanska wyſchnoſc̄ roſpusczeſila, wrózil. Ministerſtrowy pschedhyda hrabja Taaffe je ho tutemu żadanju ſapowiedził, na to pokaſujo, so je ho czeſſi naměſtnik ſakonja džerſal, hdvž je pscheſzivo Liberſkej wyſchnoſc̄ ſakroczi.

Sa Wołomuzſkeho wjetcha-arzybiſkopa ſu dr. Božidara Kohna wuſwolili. Tale wólba wulke džiwanje ſbudzuje. W poſlednich lętſtołkach je s Wołomuzſkim biſkopom pschedzyho wyſholi ſemjan bvl. S poſlednim biſkopom bē krajnji hrabja ſ Fürſtenberg. Po dolhim čaſzu netko ſažo ras na Wołomuzſkim biſkopſkim stole njeſemjan ſedzi. Nan nowego wjetcha-arzybiſkopa bē thudy ſidowſki dželaczeſ, tiz i ſchereſijanſtu ſo wobrocziwſki ſo ſ jenej thudej Čechowku woženi. S tuteho mandzelſtwa je biſkop dr. Kohn wuſhol. Wón je ſnaty ſe ſwojej pschedzelnosc̄ a pschithlnosc̄ ſe czeſkemu lubej. Čeſſe nowiny "Raſchinez" teho dla ſ radoſc̄ a wjeſelioſc̄ piſoju, ſo ſ dr. Kohnom preni Morowan czeſkoho jaſyla na ſtol ſwiatohu Methodia ſupi.

Italska. Pschi wólbach do ſejma je strona nětčiſſeho kniejeſtſtwo ſi wulkej wjetſchinu dobyla. Snate je, so je w Italſkej kniejeſtſtwo lohko, pschi wólbach ſwojich pschivizowarjow pschedziszeſecz, ſo pał je jara czeſko, wjetſchinu w ſejmje ſatcowac̄. Nětčiſſiſti miſteřtſtrowy pschedhyda, kotryž ſo wot najleſtich ſaměrow wodźic̄ dawa, drje tež hórsy to pytnie. W Franzowſkej ſu wólby do italſkeho ſejma njeſubje pschedzlapnule; pschedoz wjetſchi džel wuſwolenych ſapoklanzow ſi pschivizowarjow němſko-austriaſko-italſkeho ſwiaſta wobſteji.

Belgijska. W belgijskim hlownym měſcze Brüsselu w tu hwiſlu belgijski ſejm wo porjedzenju belgijskeje konſtituſije wuražduje. Niſke ludowe wortschy, wožebje ſozialdemokratojo, wot agitatorow naſchewani, hebi žadaju, so by ho w Belgijskej powschitkowne hložowanſke prawo, laſkež na pschikkad w Němzach pschi khezorſtwoſejmſtich wólbach placz, ſawjedlo. Dokelž je do predbka widzecz, ſo ſejm powschitkowne hložowanſke prawo ſacžinje, chze jo ſud wot ſejma ſ naſhylnoſc̄ wunufowac̄. W Brüsselu poſlednje dn̄y ſud ſ wulkimi kyłami, 1000 abo 8000 muži kylnymi, po dróhach czaſħasche, hebi wotſje powschitkowne hložowanſke prawo žadajo. Hac̄ dotal ſ wjetſhim nijemera döſchlo njeje. Wójsko ſtajnje hotowo ſteji, pschedzivo njeſměnikam ſakroczi. Králowſki hród, ſejmownja, miſteřtſtwo a bursa ſo wot wjetſtich wójskowych wodźenjow ſtražuju.

Franzowska. Straſi dželaczerjow w Carmauxſtich wuhlowych podkopłach, tiz je tſi měſazh dolho trał, je netko ſkónczeny. Miſteř Loubet, jako ſmierz bjes dželaczerjemi a wobſedzerjemi wuhlowych jamow poſtajeny, je we wſchém dželaczerjam prawo dał. Tule dobrociwoſc̄ a ſchędriwoſc̄ ſu pał dželaczerjo ſ najczorniſtich njeđzakom wotrunali. S dynamitowym nadpadom na pižarnju Carmauxſtich wuhlowych podkopłów ſu miſtrej Loubetej ſwoje pschipoſnacze wuprajili. "To je naſhe wotmolwjenje", rělaſche telegram, tiz miſteř po nadpadze wot dželaczerjow doſta. Šloſtnika, tiz je psched pižarnju Carmauxſtich podkopłów dynamitowu bombu połožił, hischče polizija wuſlędžiła njeje. Bomby ſo pschipadnje knihiwiednik dohlada, tiz runje jeneho wopytarja po ſchodze dele pschedwodzeſche. Wona bē po waſčnju paſčiaka do papjery ſawalena. Woſklužobnik Garin, papjeru woſmalawſki a ſawrjeny ſelesny hornz, ſe ſelesnym wékom twjerdze ſacžinjeny, wuhlawſki, hnydom ſawola: "Wjetuju ſo, to je dynamit!" Wón dweju polizistow ſ dróh ſawola, ſ kotrymajz na polizajſtwa džesche. Bombu, něhdze 12 puntow czeſku, wón wobbladniſe psched ſobu njeſeſche. Někotre woſomiki poſdziſiſho ſastraschnje ſawrjeſhnu, a džel twarjenjoweho hſidla, w kotrym̄ je polizajſtwa ſaměſtnejne, ſo ſažypnu. Jenož ſ prózu móžachu ſo psches roſpadanki do polizajſtwa dobycz. Napohlad, ſaſtujazym ſo po-

ſkiezazy, bē žadlawy. Čeſla pječiſiſ ſožobow, do kruchow roſtorhaných, do mjatki roſteſčených, na ſemi ležachu. Běchu to czeſlne powoſtancky poſklužobnik ſarina, dweju polizistow, kotraž běſtaj ieho pschedwodžilo, podbrigadier Formirina, polizajſkeho ſekretara Pouſſeta, naměſtneho ſekretara Fogarda a polizajſkeho agenta Reauxa, totsiž běchu na měſcze wumrjeli. Dale tam polizajſkeho inspektora Frouteau na maſakachu, kotrehož ſ roſraženymaj nohomaj a hlučokim ranami w hlowje a wutrobnje mřejozeho do hoſtne donjeſeſhu. Póbla teho hischče někotre czeſkoſrannjene wožoby nadenđzehu, kotrychž mjenia hischče ſo naſhonile njeſzu. Kāk je roſbuchnjenje naſtało, njeje hischče wužažnjene. Wénja, ſo je w bombie czaſhnikowa ſaležyna byla. Podbrigadier Henriot, tiz bē ſ někotrymi polizistami na pomoz hlučaku, bu, žalostne roſtorhane čeſla wohladawſki, wot Wožeje ruczki ſajaty a morw ſ ſemi padže. Paríſske wohydeſtſtwo je ſo ſ dynamitowym nadpadom na ſažný hlučbſki roſhoriko. Dróhi, ſ městu njeſboža wjedzoze, dyrbjačku ſo ſawrjeſ, taž ſara ſo roſněmbrjeny lud ſ ſjemu czeſhczefſe. W deputetſkej komorje je dynamitoweho nadpada dla ſ wótrej debače döſchlo. Kniejeſtſtwo ſo ſ połnym prawom ſlučoſc̄ a ſlučoſc̄ pschedzivo anarchiſtam a ſoſialdemokratam poroſlowaſe. Miſteř Loubet njejedzeſche ſo pschedzivo tutym porokam hinač ſakitač, hac̄ ſo woſjewi, ſo kniejeſtſtwo bjes ſmilnoſe ſo ſlučnikam ſakroczi a napominacze wſchitkich dobrzych měſchczanow, pschedzivo ſlučniſtlim wučbam wojo- wac̄. Niedziwajz hloſtanja hōdneje kniejeſtſtowej ſlučoſc̄ depu- tiera ſkomora ſlučneje kniejeſtſtwo ſowrjenje wuprajſi. Bē to wob- ſamknjenje nusy; pschedoz ſajla měſchenja by naſtała, hdv ſo kniejeſtſtwo netkole wotſupiło. — Němſkeho kóſkarja, Viktora Rabbu rělažeho, tiz je pječa ſ Lipſka, ſu ſajeli, na njeho tulajo, ſo je dynamitowy nadpad ſlučził.

— Franzowſke wójsko je w Dahomejskej nowe dobyče ſciniſto. Wone je město Kana Dahomejskim wotdobylo. Dla tuteho dobyče ſu roſkafowarja franzowſkeho wójska, wyschka Doddſa, ſa generała pomjenowali.

Španiſka. Sa ſjawnyimi ſwieſelenjemi ſlučoſc̄ ſhpaniſki lud ſo ſ nižim tak naſle roſhoric̄ njeſože kaž ſ tym, hdvž ſo jemu někaje ſiſilubjenie ſwieſelenje pschedzah. Tejele pschedziny dla je ſan- bjeny tydženj w Madridze a w Granadze mały ſběžt bvl. W Madridze je ſo ſud pschedzivo wſchinoſc̄ roſněmbr, dokež wulzy wu- trubjene Kolumbowe ſwiedzenje jara ſ mała a ſměſhne wupadzeſhu. Němbr ſud tribunu ſapali a na dróhach wſchē pluňow (gaſow) latačne roſlama. Měſchczanosta, tiz bē psched herjekarjemi do mi- niſtroweho hrobu czekeň, je po podklóčenju nijemera ſwoje ſaſtoj- ſtwo ſložił. W Granadze ropot wudhri, dokež kralowa, kaž bē ſo předy poſtaſilo, ſi wotkrygu Kolumboweho pomnika pschedzka njeſe. Wječor ſo psched hischče njevoſkrytym pomnikom njeſižomne kyłky ludu ſběžachu a kraju tribunu, ſa kralowu poſtaſenu, ſapalichu. Wóhnjowu woboru, kotraž hychſe woheń ſhashecz, ſ ſamjenjemi do njeje mjetajo wotehnachu, potom dobyčeſke wobliku a czeſne wrota ſapalichu, ſ kotrychž bē wulka licžba na dróhach natwarjenia, po kotrychž budzishe dyrbjačka kralowa jecz. Někajkeje politiskeje wažnoſc̄e tutón ropot nima.

China. W Chinje wohydeſtſtwo ſežha ſažo wulku ſlučej ſlučenje ſlučoſc̄ dje. Skoro ſe wſchē provinſow ſlučby wo neſporadzenju ſlučow pschedzadzeja. S džela ſu czeſjod ſlučekow mlode ſywy ſa- puſeſkile, ſi džela ſuchoth dla njeje nječo naſoſež móhlo. Ale tež hischče druhe pschedziny ſu ſ ſamu pschedziale, wuhlawy na pschedzibnu ſywu hjestroſtne cžnicz. Tak ſu na pschedzikkad w Čiliſkej provinſy po dolhei ſuchoče wutraſne deſchaze padake. Něki ſu ſ tym tež wody nabyłe, ſo ſu psches brjohi ſupile a kraj powođiſte. Wulka Žolta rěla "staroſež Chiny" je ſ nowa ſwoje haczenja pschedzadla a woſlone ſrajny daloko počzrjela. Po ſlučnych poſjedczach, kotrež ſu hac̄ dotal ſlučoſc̄, je ſo ſapocžat ſeptembra jene haczenje pschedzorhnuło; woda je daloke ſrajny Čiliſkeje, Schatungskeje a Honanskeje provinſy powođiſla. Hac̄ runje ſo počzrjeth kraj po ſlučnoſc̄ temu lěta 1889 runa, njeje ſo tola tež ſupile, kaž tehdz, dokež je ſo woda jara ſomału roſchérka. Niedziwajz teho ſu ſo pał zyłe města a wſy wotplawile, a licžba cžlowjekow, totiſiž ſu pschi tym ſiženje ſhubili, ſo ſenje, tež niz poſchitkownje, nje- ſubje mjenowac̄ hodzic̄. Dokelž ſywa pschedz durjemi ſteji, ſu wobſtejnosc̄e wulkeho džela wohydeſtſtwo jara ſrudne. Mnosi, totiſiž ſu ſmjerſci w wodze wučzelli, drje wjèle hōrſchej hlučowej ſmjerſci jako wopor pschedzianu.

Amerika. W ſjenocžených połnóznych ſtatach ſu pschi wólbach nowego prezidenta kandidata demokratickej strony Grovera Clevelanda wuſwolili. Tale wólba ma tež ſa Europu wulku wažnoſc̄. Cleveland

je pschecznik Mac Kinlay-billa, salona, s kotrejž ho mjesy sjenoczenych polnognych statow wukrajnym tworam nimale do cžista sawrjechu. S tymle salonjom ho na wukrajne twory wykole dokhodne zlo položi, s cžimž ho wone tak podrožižu, so wiele europiskim fabrikantam njebe možno, swoje twory w sjenoczenych statach wotbyč. Dokelž je ſebi demokratiska ſtrena tež w ſenacze wjetſchinu wudobyla, maja nadžiju, so cžas njeje daloki, w kotrejž Mac Kinlayowym salonu ſažo panje. Sa europisku induſtriju by to jara ſpomozne bylo.

Se živjenja italskich rubježnikow.

(Pokroczowanje.)

Nahle wjetžesche khódbba dele, po mało kroczelach bě ho jumaj ſhwetko ſhubilo a jeno ſhwetko kabazeje woliſowje lampki, kiz w ſlaſlowej ſchakbie wižasche, roſchwélesche s cžerwonym ſhwetkom wložny wjelb. Něšto minutow džežche tak dele, potom roſchwéři ho pucž na malu halu, wot kotrejž někotre khóddy, kiz ho cžorne do hróſbných hlininow ſhubicž ſdachu, do wſchelakich ſtron wubehowachu. Jeno derje ſhwedomo módesche ho jow namakacž a rubježniž njebeču t ſwojej wěſtoſci khmaňscheho ſhowa wuſlédicž móhli. Wobaj ſandjeſchtaj do druheje khóddy na prawizu a ſtejeſchtaj bory ſhorebž rumneje prôſdneſci, kotrež ho horjeka kaž kapala wjelbowasche. Njemérne ſhwetko někotrych faktow roſchwélesche ju a pschi nim heđachu tu dwazycž, kiz běchu runje po jěđi; pschithadzazeju vitachu wołajo: evviva! (Njeh je ſiwy!)

"Štončnje tu ſy. Beppino! Kajku njeſech powjescz? Može cžlowjek w měre ſeſcž?" praschesche ho kniesoječe naſiednik bandy, kiz na hornischem kónzu taſle jako pschedzyda ſeſchesche, ſtarſcheho ſ njeju.

"Wſcho je w rjedže, kapo! (naſiednik). Paſtry Rocco mi wobkručesche, so ho ſa tsi dny ničto wjazy na Sile poſakal njeje; tež ja ſam njeſhym žaneje duſe ſawohlaſat. Hodiñu dolho je hora wobčehnjena ſ mhlu."

"To je zyle derje", pocža Turbettu ſ nowa a pschiftaji potom ſ wotrym hložom: "Je tež cžas, ſo ſtončnje ſažo dobry popad ſeſtimy. Wot po lěta je nam ſbože njeſhōrne, ničo ho njecha prawje radžicž wot poſlebnijeje bitwicži ſ polizistami, hdež bu wbohi Paolo morjen."

Cžmowi towarſchojo pschihložowachu ſ hlowu.

"Alle dženža njeſhu dobru powjescz", pokroczowasche Beppino. "Jutſje pocžehnje cžrjoda hermankarjow ſ Montalto do Roffiamy, hdež cžedža ſobi ſhwecžicž ſhwedžen ſhwateho Nilo. Bohath pschedupz ſ olivami, kiz je runje ſwoj wulti ſklad plodow ſa ſhwetke diktat pschedala, čze ho jum ſwojeje wěſtoſce dla pschisanknucž."

"A po kotrejž pucžu pocžahnu?"

"Na Acri!"

"Sklawa, ſkawa, Beppino, ty ſy ſchwarny hóz, pój, pschipij ſebi! Jutſje buđe živjenje pola naš, hdyž ſamy olívového pschedupza trochu wołozili, haħħa! Pschihotužeje wſchitko, dženža w nožy pschi polnym měžazu ho na pucž naſtajimy!"

Euta prôſdneſci bě wěſcze hžo dleſchi cžas bydlo rubježnikow, to bě ſpôſnacž po zylej pschiprawje. Wſchelake blidove naprawy, połne a prôſdne winowe pičeze, koſry a kifly wſchelakeje wulkosče, wumjeksy wulkadžene třelyh a brónje běchu nadoba wulkeje prôſdneſci, kotrež bě móhly rjez wudebjenia. Běchu tu lehwa, ſ hustymi wołmjanymi křitwami wołzete, kraſny, prawy perfekti tepich, kiz ſkoro zylu njerunu podložu pschihlywasche a kiz bě wěſcze ſ wjetchowſkeho hrodu. Turbettowa banda, kotrejž ſobustawy běchu bjes mała wſchě jow wołoko ſwojego hejtmana ſhromadžene, cžinjeſche wot wjazy lět zylemu woſtu Kalabriſteje ſtaroſcž. Pač tu pač tam bě ſkyshečz wo nadpadze, wo wotwiedzenju pucžowazežo, kiz bě ſebi ſwazil bjes ſylneho wojerſkeho pschedewoda ho na pucž podacž.

Aleksander Oliva, Turbettu njenowany, bě jedyn ſ tamnyh rubježnikow, kajž ſu jeno w krajach južneje Italiſteje, hdež ſu ho hžihcze poſlebnje ſbytki rubježniſtwa hacž do naſcheho cžaka ſdžeržale a hdež běchu hacž psched pječdžežacž lětami wołbydlerjo ſ rubježnikami psches jene; jeno tak hžo ſu wujaſnicž ſkoro baſkowe podawki, kiz ſo wo Turbettowym rubježniſtwe powjedaja. Mjes dwazycžimi, kiz běchu rubježniſkeho hejtmana widželi, njebeſchtaj ani dwaj psches jene we wopřihanju jeho woſoby. Jeni prajichu, ſo je jaſny, ſchwigny muž, 24 abo 25 lět starý a nežný ſawohlaſat, druhy ſažo powjedachu, ſo ma ſcheccheratu czornu brodu w brunym wotrym wobliczu. Jedyn bě jeho w zylki w tajkej pobožnoſci widžał, ſo móhlo to kóždeho mnicha wohańbicž; drugi ſažo bě ſkyshečz jeho kleč a ſo ročicž, ſo móhla ſo ſemja puſtnucž. Skončnje — ale tych bě najmjenje — nělotſi měnjaču, Aleksander Turbettu je po prawym nadobny ſemjan,

ryčezſki bandita, kiz ſenje ſwojemu ſlowu njeſhwerny njeje, a po wjedachu jako dopokaſ ſa to tónle podawki:

Hdyž něhdy patrulja Turbettu ſežehowasche, cžetnu wón do hrodu wulkeho knjesa, wjercha Sanfelize. Š džakownoſci ſa doſtath ſchit da wón wjerchnej ſwoje ſlowo, ſo móže wot teho dnja tak derje wón ſam kaž tež wſchitzy, kiz do jeho domu ſlusheja, zyle wěſcze po zlym kraju pucžowacž. Na tutón ſlub ho ſpushegejo, poſbla wjetch ſa někto dñiom ſwojego domownika ſ wjeli pjenjeſam do města Cetraro w naſjeczornej Kalabriſkej; ale hžo duzy na pucžu mjes Biſignanom a Cerzetom nadpadze ſaſtojnka njenadžizy wo brónjeny rubježnik. Schto pomhaſche wbohemu, ſo hacž nanaj ſwječiſiho pschedzahaſche, ſo je w ſlužbje pola wjercha Sanfelize, kotrež ma ſa ſebje a ſa ſwojich wſchudzom wěſtoſcz rukowanu! Rubježnik nježiwaſche ani ſ najmjeniſcha na tuto ſlužbenje ſwojego hejtmana a wurubi domeriweho domownika doſpołnje. Tež drastu jemu wſa, tak ſo dyrbjeſche w přenim domje w Biſignano pschedbytl pytač; potom poſbla poſbla t ſwojemu knjesej a proſchesche jeho wo dalsche ſadžerženje. Wjetch, kiz ſebi na to ani njeponybzli, ſo by to hejtmanej rubježnikow porokowaſ, pižasche runje liſt ſwojemu cžejzy domapytanemu domownikej, tu ſaſtupi njeſnaty cžlowjek t njemu a pschinjeſe dwaj měhaj. Wjetch wotewri prěni a namala w nim rubjene pjenjeſy, w druhim bě hlowa tamneho paduha! Š dobor pschedopa poſbla domownikej w Biſignano rubjenu drastu zyle njeſtranjenu.

Wot tamneho dnja njeſrjebaču ho ani wjetch ani jeho ludžo ſenje wjazy wobčežowacž na rubježniſtwa. Beppino wolschewi ho ſe ſwojim pschedwodžerjom ſ powoſtanckami hoſčiny. Tutón drje bě hžihcze njeſhwedomy w tutej wołolinje; jeho woži ſhadowaſchtej pschedzo ſažo na hejtmana, kiz bě ho do cžitanja wulkeje knjih ponuril a, kaž ho ſdasche, na druhich nježiwaſche, ſchto cžinja. Wón ležesche njerodnje w pschedzonym ſtólzu ſ wulkim wołloženjom, pschi nim ſtejeſche blidko, ſ parlemi deljene, na kotrejž bě wopon wójwodow San Donato. Po ſmjerči hróſbneho hejtmana Mozzone bu Turbettu, runjež halle tsi lěta ſobustaw bandy, jenohložnje ſa hejtmana wu ſwoleny, ſchtož drje měſeſche runje tak ſwojej duchownej wołdarjeſci, kaž tež ſwazliwoſci ſwojich planow pschedzepwacž, kotrež ſe ſmužiſcežu a leſču, ſ wobrotnoſciu a husto tež ſ wěſtym humorom ſkoro pschedzo ſbožowacž wuſjescz wjetžesche. Beppino cžesczesche hacž nanajbóle ſwojego hejtmana a powjedasche rady, ſchtož wo nim wjetžesche.

"Tón kažak, Mario, kotrehož pschenječacž njeſožu, je mi to powjedaſ, ſo je hejtman wſchitko, ſchtož wě, w ſwojej domiſnje na wuknul. Haſ, mudry wón je — ſ kóždym woſebnym knjesom móže ho měričz, kaž by ſu ſam jako ſemjan narodžil. Haſke psched lětom je měſečzanoſci w Cantazaro węzku wuſjedl, kiz ničto po nim njeđokonja. Bechmy ſ kóžka prědy mały nadpad wuſjedli, pschi kotrejž bu jedyn ſe ſandarmow morjeny, tak ſo potom kruče ſa nami ſkledžachu. Nježiwaſo na to dónđe ſebi naſch hejtman tola junu do Cantazaro a do džiwadla, hdež ſo pschi měſečzanoſci ſyđe, ſo ſ nim do ſajimawej ſoſmolky wo ludowym ſbožu, pschedupſtwe a piſkowſtwe ſa a ſebi ſ tým tutej ſaſtojnka ſa tara doby, ſo ſebi tón zuſbnika naſajtra rano na wopry pschedproſy, ſchtož tež Turbettu ſ najwjetſchej radoſciu pschedzilubi. Naſajtra pschedpolnju dželše do wołydlenja ſwojego pschedzelnego ſužoda w džiwadle, njenadeſidže pak jeho doma a pschedopa ſkuzobnikej ſwoj wopjowanſti liſčík, na kotrejž hlowa ſtejachu: »Aleksandro Turbettu; hejtman rubježnikow, porucža ſo Ježo Excelenzy pschedeo, ſo móhly wčerawſku ſoſmolku bory ſokroczowacž.« Chyž měſečzanoſtu wibzecž, hdyž bu jemu tónle liſčík pschedopadai. Hnydom ſtaj wſchě wobrónjenych na nohi a da wrota Cantazary ſeſawěrač — tola naſch hejtman bě ſo dawno ſtupil —. Kruty wón je a nječak nikomu radžicž, jemu tróžkač, ale wón by tež ſa kóždeho ſ naſ ſwoje ſiwiſe wažil, ſo by naſ ſe ſtracha wumožil — móžemy ſo na njebo ſpushežecž. —

Hžihcze doho ſtejachu a ſedžachu cžorne poſtawy w jenotliwych cžrjódkach wołko; druhdy bu khétero ſiwiſe a hara, druhdy ſažo dožahasche połodniſche ſnamjenjowa rēč, lědma pytniomne hibanje ſ naſocžemi, ſ porſtom, ſo by ſu ſabawa počala a tež hnydom ſ wobostronskim dorouſmenjem ſkonečka. Běchu to ſ wjetch ſylné, rjane poſtawy, mužojo ſ cžmowje ſhadowazymy, roſhudnymi wołličemi, na kotrejž bě widžecž, kaž ſu ſwazliwoſci ſ leſču, ſurowoſci ſ njeſhwernu a džiwje waſchniwoſci měſečea. Alle tež wěſta dobročiwoſci ſeſawěrač bě na někotrych w tutym hróſbnym towarſtwe ſpôſnacž, tak ſo by na jich wołici ſu ſtěma ſchtož widžał, ſo ſu kóždym wołomil ſ wſhemu hotowi.

„Do mera!” salinęca něk trajeszce połny hłos hetmanowy,
„swostanie nam jeno hiszczce mało hodzin i wotkhozej!”

" A hórsy knjéžeske najwjetšé mér, jeno pschotorhneny s dycha-
njom spjazých a s padazymи kapami, kiz pomalu, ale stajnje s hrubie-
wobrubaných stépkow, na kotrychъ wjelb prósdenieny wotpočzowasche,
kapachu, so bychu ko w iésoru sbubile.

Psches sawite habsy bylnych olivow a móznych, lisiczących lastanijow dobywaczu so se spodźwonym kwětkom pruhi higo k wjedzoru so nalhilazeho flónza. Tu czechnesche mała črjódka jěsnych, kiz pomaku po mochowym lěžu so pořibowasche. Jedyn s nich bě po wschem sdaciu jara wořebny knies, potom bě fluzobník a wjednít; kwětkle pistolije na ředlach połasowaczu na to, so běchu puczowarjo na mózne straschnosće tež w tutym czichim dólczku pod Alpeninom pschitowani.

Někt bu lěž jaſny. Hluboke doliny wotewrichu ſo na prawizu, hdyž věčnu hóřſke wody džiwe romantiske žlobiny do hóřſnow wutorhale. Na pol ſachypane, do piſaných roſpadankow pſchewobroczené řečki, ſachowane kapalki pſchi hóřſkej chromje, ſ njewurjeknitéj prózou hajene winizy, kiz ſo po nahtym brjofy czahnu, ſtote oranže a zítroný, kiz laž njielzgomne hwědy pſches czemnu ſelen ſo blyſkotaja, mjes tym, laž ſe žlönzom wuſmahnjene koſczowzy, ſpodbjiwne ſawite halsy ſakateho ſalta, piſanje wobarbjene řečki ſ lohkim teražami a wołnami, kiz bu ſ jaſnoſelenym lisežom wobdate — a nade wschem tutym blyſtežom a bohatſtowm barbow móbre rjebo, wobcehnjene ſ lohkim vele blyſtežazymi wožkami.

(Сънчение психично.)

Ze Serbow.

S Budyschin a. W diözesańskie shromadzisnje, kotrej je šo 9. novembra w Budyschinje miało, je knies farat Krüger Vorsthoffski rosprawu wo nabożeńskej wuczbje w połtacżowanskiej schuli podał. Wot poślednieje krajneje synody je šo wobsamklo, nabożeństwu wuczbu w połtacżowanskiej schuli sawjescz, a knieżeństwo je tole wobsamknjenje pośdzięscho wobkruchklo. Rosprawnik ménjesche, so šo s tym liczba wuczbynych hodzin wuczerjow rozmnożicz a šo gmjenam żanych pjenieżnych woporow napolozicj uježmę, čeħoż dla dyrbu duchowny, kotrehož winowatość dże je, šo wo wotrożczaju młodocż staracz, roswucżenje w nabożeńskej wuczby pschedewscz. Pschi debacze wo tej należnosći šo wobsamku, so maja konferenzu s knieżom wokrjeżnym schulskim inspektorom wo sawiedżenju nabożeńskej wuczby w połtacżowanskiej schuli jednacż. Poślednišči šo swólniwy wupraji šo pschi tutych konferenzach wobdżelicż.

— Pschijazny byd w Budyschinje je dželaczerja Großmanna
s Olbersdorfa, tiz je w nozy 27. augusta dželaczerja Feigu, bo s nim
w Steindeler restawraciji w Žitawje swadzivšči, na dompučuňu sałkół,
dla tuteho mordatstwa k khostatni na 8 lét a k shubjenju čežnych
prawow na 10 lét sažudžil. — Póštstki pôsbylnik Khorla August Biehla,
w lécze 1863 w Nadezach narodzeny, bu dla pschelschinjenja w sa-
stoinsztwie k jaſtwu na 10 měsazow sažudzeny. Biehla, tiz bě bo w
lécze 1886 jako pomožny póštstki pôsbylnik pschi Pomorskim pôsze po-
staſil, bo lěto posdžischo k Nowosalsko-Sprembergskemu pôstej psche-
žadži. Tam je wón, dokelž bě do pjenježneje nusy pschijoch, 45 mč.
a 33 mč. 23 np., kotrej běchu bo jemu s porucnoſezu pschepodaſe,
so by je pôsstemu hamtej wotedal, na kwoj wujitk pschetrobał. —
Rěnika Hermanna Schramma w Semizach dla jebaweho bankrota a
wopacžnejce pschijah i k hostatni na 3 léta 4 měsazh a k 10 lětnemu
shubjenju čežnych prawow, rěnika Emila Schramma w Semizach
dla pschipomožy k wopacžnej pschijash a dla pschelhowanja cjasy
k jaſtwu na 6 měsazow 2 njedželi a k shubjenju čežnych prawow
na 3 léta a skončzneje privatiera Frenzela w Bislopicach dla wopacžnejce
pschijah i jaſtwu na jene lěto a k shubjenju čežnych prawow na
5 lét sažudžichu.

— Němske reformiske towarzstwo sa Budyschin a wokolnoſc̄i w Lawez hosczenzu ſanđemu ſobotu wjedzor ſchromadžiſmu wotbywaſche, w kotrejž khejorſtwo-jejmſki ſapóſklañz Zimmermann i Dražebjan pſchednufſki wo nusnoſci ſaloženja němſkeje krenjoſtaſtawowejſe ſtrony džerzeſche. Kęcznik roſestajesche, ſo dyrbí ho i podtkočenju roſeſgazeje židowskeje ſamožnoſce a ſozialdemokratow nowa ſtrona, ſe krenjeho ſtawa wukhabdza, ſaložic̄. Wón dyrbjesc̄e wſchak pſchibac̄, ſo konſervativni h̄izo dawno pſchec̄iwo wupjerańju židow a ſozialdemokratow a pſchec̄iwo němſko-ſwobodnej ſtronje wojuja, a wón b̄e tež ſwólniwy, ſ konſervativnymi, kotsig ſu wojowanje pſchec̄iwo židowskwi do ſwojego programu pſchijeli, hromadže h̄ic̄. Kęk pak je to mōžno, hdyž němſzki ſozialni w tych wotkrajach, kotrejž ho woi konſervativnych ſapóſklañzow ſastupuja, ſwojich ſamjnych kandidatow pſchec̄iwo konſervativnym poſtaſeja? Kęeba ho pſchepoſnac̄, ſo hjes

konserwatywnymi a němčko-ſozialnymi i wótremu wojsowanju dońdże, je-li so němsz̄y ſozialni ſwoj wotpochleđ njepuschęza, ho dotalnych konſervatywnych wólbnych wotkjeſow možowacz čħęcz. A schtó smieje ſi tehole wadżenja wužit? Židži, ſozialdemokratojo a němčko-żwobodoſmykleni.

— Léthka ho wujadnje delho liseče schtomow dzerži. Staré burske prawidło praji, so syma daloko do nalećza dořaha, hdyž liseče w nashymje posdzie se schtomow pada. Tež po hribach, kótrychž je léthka posbie w nashymje jara wjese rostko, pôjdnu symu wěščejá.

S podhroda. Dobruschaniski pjełastki mischr, tiz někotrych wobydlerjow podhroda s khlebom saſtaruje, bě kředju wjeczor do jeneje tudomneje korcžmy stupil, hwoj khlebowy wos wonka na haſzy bjes wobledzbowanja wostajiwski. Sso k hwojemu wosej po khwili wróciwski ſo njemalo džiwasche, hdyž na wosu žaneho khleba wjazy njenamaka. Někajki pakostnik bě w pjełarowej njepſchitomnosceži wſchón khleb, hydom ſchęſzpuntowskich pokrutow, kranul.

Se Sczijez. Ssobotu wjeczor je njedaloko nascheje wzy na
zelesnizy se speshneho tworoweho czaha, s Budyschina do Draždjan
jedzazeho, wosny wothladek Winkler s Draždjan dele panul. Wom
je szabi prawu ruku czeklo stanik a ho tez s nutsa wohschlodzil.
Jeho ku hnydom do Budysciej hojsernje domjesli.

S Hodžija. Też najlepszym czaśopisem a nowinam ho druhy stanje, so jim dopisowarjo tu abo druhi powiesz abo rosprawu sczelu, kotoraz ho dyrbti porjedzież. Tak je ho też naszemu lubemu „Misjoniskemu pôslej” bjes ieho winy někto schlo. W ieho 10. čjizle na 156. stronje reča: „Też w Hodžiju ſu na tym, so w ponowje-

nym Božim domje ho žane města w jazy pſchedawac̄ nje-
budža." Wérho je, so ſu ho někotři ſa to wuprajili. Ale runje
tak wérno tež je, so ſu wo tym druhý zyle napscheinwneje myſle
žadali, ſo dyrbí, kaž je hac̄ dotal pſchilasane bylo, ſebi kózdy
hospodač ſa ſebje mužaze město a, hdyž je ženjeny, tež žonjaze město
kupic̄. Zyrkwine přjodkstejetwo pak, kiz mějesché wo tym hakle pſat
tydženja radu ſkladowac̄, njeje žadanja ani přenich ani druhich pſchi-
jalo, ale je ſreni puc̄ wuſwolivschi pſchec̄iwo dwemaj hloſomaj wob-
ſamko, ſo ma kózdemu do wole date byc̄, hac̄ chze ſebi žane weſte
město kupic̄ abo niz. Po tutym wobſamkenu je jara k wérje po-
domne, ſo tym ſamym, kiz ſebi njemöža abo njechadža města kupic̄,
wjele rjanych městow ſwobodnych wostanie a to c̄im ſkerſho, dokelež
je ho placzisna městow wo polozu powyschila. — Pſchi tej ſkladnosc̄i
možu tež ſ džalnej wjeſkelosc̄u naſponnic̄, ſo je ho w naſhej wo-
habže zyrkwina myſl tež ſ jara bohatymi ſvěrkami luboſc̄iwnych darow
ſa hiſteče rjenische wuhotowanje naſchego Božeho doma starala. Tak
ku woſhabzine domjaze džowki, tak derje bursle, kaž tež ryceſekublerſle,
622 hriwnow 50 np., ſlužobne džowki 204 hr. 85 np., mužſla mlo-
doſež 520 hr. 22 np., žony a wudowy 984 hr. 5 np., po taſkim ſe-
wſhem hromadže 2331 hriwnow a 62 np. bjes ſobu nawdale.

Lic. theol. H. Smits, farat.

Sježwacíidla. Srjedu tyženja je schézletemu kynej tudomneho kublerja Horschéza kon nohu rošrashl. Hólczez bě so, hdyž jeho nan konja do wosa pschahasche, sady konja stupil. Na dobo poča kon zofací a kopačí, pſchi cjmž bu hólczez na njesbože do nohi praknjen.

S pola. Nastawł wo puščenju druhého pokutného dnja w Sakskej ſu nělotſi bjes nami njerad cíitali, runje w „Sserbských Nowinach”. Budžichu naſchi herbszy wózjojo tak bjes komdzenja ſwiatę dnę puščili, jako ſwētý ropot ſa nimi hrabatſe, by naſch herbski lud w ſwojej zyrlwinej myſli woſhudzik był. Njech tež ſwoboda wot roboty tehdyn ſlowę ſobu rēčeſche, — robota je panula, ale tute tehdyn wudobyté ſwiatę dnę ſu psches luboſcę Sserbow i Wožemu ſłowu ſtejo woſtak, w niz malej liczbę herbskich woſadow, jim i žohnowanju. — Hdyž wulke jednanje ſo poczinasche wo ſwieteczenju jeneho ſhromadneho pokutného dnja ſa zyke němſke ſkežorſtwo, dha ſmy temu ſ wutrobu pſchihložowali, dokelž je to dobra, hajt wýšoka duchovnia myſl, tež ſa naſchu Saſku. Pſchetoz potorjenje zyloho luda a kraja, hdyž ſo na dobo stanje, je něchtco wažne a wulke. Myſlačny paſ ſebi pſchi tym — a nadzijamy ſo teho hiſcheze nětko! ſo naſcha Saſka pſchi tym njebudže ſchłodowac, ale i o ſwój druhí pokutny džen pódla tamneho ſhromadneho ſkhowa. A njedyrbjale runje herbske woſady poniznu prōſtu wo woſblhowanju tuteho druhého pokutného dnja wotpołožic, hdyž ſo hodži a hdyž wuſlyſhenje namalaju pola Boha a cílowieſtow? My (tiz to pſkam), njeſſmy na mjesach kraja, ale niz daloko wot nich, a wěmy wot bliſſleje ſuſodneje woſady, tak tam w dobrym ſchesczianſkim rjedze a w bratrowskej pſchesjenosći ſwojej ſakſonſkoj a ſwoj bramborski pokutny džen ſwietca. Wě ſo, ſo je na druhich

městnach hinal. Komu njeby ſi wutrobie ſchlo njekanſtvo pschi tamnyh Altenburgſtich wiloch a druhdze? Neschto podomne je ſnanu tež do namjeſtich ſerbskich woſkadow padnuło, hdźz tež węſege hiſhčje na ſnadniſche waſčnje. Prascha ſo jenož, hac̄ ſmě njeprawe prawo ſběhnuć; hac̄ je lepie zoſac̄, abo woſtac̄ na tym, ſchtóž je Bohu ſpodbobe? — ſi ſwědečenju pscheſciwo njeduſiñemu ſadžerzenju. Vjes praschenja je ſa wěrnych kſheſczijanow jene najczęſtich ſhonjenjow, woſhlaſac̄ tajke törne běhanje wot živého žvrla do hrôſnych ťužow, tola tamnym wěrnym kſheſczijanam ſi teho žadyn porok njeſpójindze, ale tym, kž měnjaču jenož mjeſu kraja pscheſczočic̄, hdźez pscheſtupja Boži ſakón. S nutſkach pschindze woprawdžite porjedzenje ludoweho žiwenja. Esywec̄zmy w ſerbskich woſkadač bliski pokutny dzeń jako dzeń pokorjenja na ſchěho luda pſched Bohom, tola pał tak, ſo tutu węz naſhemu Bohu woſebje na jeho Wótzowſku wutrobu położimy. Psches jeho hnadu móže nam woſtac̄ kózdy teju dnjom pokuty, kž w poſtym čaſu a na konzu zyrlwineho ſéta tak móznie woſkujec̄taj ſi we kſheſczijske ſwědominje.

§ Wjelcžina. Po wobsamkjenju herbskeje kłowneje przedat-
skie konferenzy dyrbjescze ho lętuschi kwyedżenj swonkownego misjon-
stwa w Wjelcžinje wobżerżecz. Wschelakich sadżewkom dla njebehęce
móżno, ión w nałeczu obo w lęczu naprawic, ale dyrbjescze ho na
pódnym nasymu wotstorżecz. Duż drje s hrośu hłodachmy, hacż
pschi tutykh krótkich nashymskich dnjach drje Bóh luby Knies nam pschi-
kłodne wjedro i kwyedżenje wobradżi. A hlej, nasche wutroby buchu
psches Božu miłosć s tym jara swjekelene, so ho nam na kwyedżenjiski
dżen, brzedu 2. novembra, jako na dżen kłudnych duszow, najkras-
niche wjedro wobradżi, każeż mamy drje jara porędko w tutym
częšku. A kaž rjany dżen hido wutroby swjekelene, tak běchu tež se
kwyedżenjom hamym wschitzu wulzy spokojeni. — Na torhoſcęju
smahowacu ho se wschitlich kłejom khorhoje a tež s wyżok-icze zyrl-
wineje węže witasche wulka khorhoj. Na puczu, kiz do zyrlwje wjedże,
stejachu wulke rjane cęzne wrota, s jędlowych halosow a halosów
wschitlne natwariene, a Boži dom ham běsche s pletwami a wenzami
tak bohacze wupyscheny, so ho wopravdze wutroba wjekelene. Woltat
pač selenjesche ho w psichnosći wysokich palmow a druhich rostlinow
s južnych krajinow. — § dyplom 1 hodziny psichieze se smahowazej
khorhoju Wjelcžanskie wojskowe towarzstwo, młodzina, zyrlwiniste přibrot-
stejetstwo, knieja wucherjo a wjele druhich do farsteho dwora. Tam
saſtupiczu knieja duchowni, lotrychz běsche ho 14 seſčlo, do czaha,
lotryz i hudybu do zyrlwje cęznieſche. Boži dom běsche s lemscherjemi
psicherjennym, tak so s dżela psches durzemi stejachu. W němſtej
Božej klužbje běsche kwyedżenjiski przedat knies farat Waltat s Wózlinka.
Jeho kraſne předowanje haloži ho na 1 Mójsza 21, 15—19 a na-
pominasche: Podajmy ho i kwyatemu wumodęſkemu skutkej
misjonistwa; dokelž 1. hloj, pohanſki lud je w strachu, so wumrje,
2. pomhaj, woni njeſmiedja wumrjecz, 3. budź dobreje nadzieje, so
njeumru. Na herbskej Božej klužbje, lotraž ho w 3 hodzinach
sapocza s tym, so ho tež saho kwyedżenjiski czah do Božego doma poda,
s lubosnym duszhu móznie wóſchewazym předowanjom knies diakonus
Rada s Budyschina wschitlich wutroby natwari. Wón haloži ho na
2 Mójsza 17, 8—13: Misjonske skutkowanje je wojowanje.
Spomimy pschi tym 1. na njeſcęſzelow, s lotrymiz ma ho wojo-
wacz, 2. na brónje, lotrež ho pschi tym trjebaſu, a 3. na kraſne do-
byče, lotrež ho taſkemu wojowanju dostanie. — Liturgiju wobstarachu
na němſkim lemschenju i. pastor primarius Großmann s Budyschina
a i. farat Rencz s Kettli, na herbskim i. farat Kubiza s Bulez a
i. farat lic. rycerz Jmisch s Hodoži. Radoscziwje buchu s tym
psichelhwatani, so ho wot spěwanſkeho khora, wot schulſkich džęci a
wot i. kantora Hanki, lotryz ham kraſne solo spěwasche, tak derje
němſka kaž herbska Boža klužba s rjanim spěwanjom porjeniſhi.
Kollekta wunjeſe 150 hrionow. Temu kniesej pač budź dział, so je
ko dał wschemu derje poradniči!

S Varta. Psiči hoňtwach, lotrž ſu ſo na ſuſobnych reverach naſczeho knieſtwa wot 2. hacz do 5. novembra wotbywale, je ſo 600 ſajazow, psches 200 baſtantow, něhdže 50 džiwich koniklow a 1 ſornik poſſelale. 3. novembra, lotrž džen vě hłowna pôlna heſtwa, je ſo něhdže 500 ſajazow ſapraſkało. Genož 12 tſelzow ſu tello džiwinne ſa krótki čas poſteſeli.

S Rakojdow. Rondżelu dopołdnia $\frac{1}{2}$ 8 hodzin je ho domske
s kruwacniu a pizowej lubju, jawnosczerzej Janej Lowzy kłuszhaze,
wotpaliso. Wohen je ho piecza wot wobkredzherjoweho wózjomleñneho
holza, kiz je se schwablickami hraſlaſ, ſaparal. So ho plomjenja
na ſuſhodne twarjenja roſſchérile njejku, ma ho ſpěchnej pomozh
nascheje wjeſzneje a Barifſkeje dobrowolneje wóhnjowej wobory džalo-
wac̄. Tole wóhnjowe njeſbože je s nowym warnowanjom, so ho

schwabliczki njezmenđa na tačkach městnach řhowacž, hđgež moža ho
wot džecži doſezahnucž.

Přílopk.

* Nastrójaze pscheßlapnjenje šo 1. novembra jenemu dželaczjerji w Niedermiechu pola Miechowa pschihotowa. Teho žona njebe popoldniu na dželo schla, ale bě šo domach hedzo do palenza dała, do kotrehož běsche hido ščeta došloho salubrowana. Swjecžora pak bě jej nimo palenza tež hroſa do hłowny stupacj poczala, so pak budža ſelene puki bydacz, dokelž jeje muž pschi tajkich ſlabnoſceſach jara mile ſ njej njewobkhadžowashe. Duž čyžsche jeho, kaž je ſe wſteho widzeč, hnydom, hdyz šo domoj wróci, tak faſtrózeč, so by jemu ſwar a puſ ſaſchol. Teho dla šo krótko, předý hacj wón swjecžor ſ džela khodžeshe, na ſwinu llinku poweſhnu. So mož pak ju muž ſaſtupiwoſki hnydom wotřenueč, jenmu wótry nož na blido, pschi durjač ſtejaze, pschihotowa. Ale njeſbože čyžsche, so jejich muž tón swjecžor kuž dleje hacj hewak w fabrizy wosta. Hdyz domoj pschiindže a šo ſ khétrej prózu do iſtwy dobu, njeſbožownu žonu jako czeło namaka. So bě šo psched $1\frac{1}{4}$ 7 hodž. wobwěſla, šo ſ teho ſpoſnoje, so běchu ju ludžo po iſtwje wokolo khodžicž běscheſli. Je-li w Sſerbach žana wopila žona, to njech šo božedla ſ čaſkom piča wostaji, pschedož ſ teho podawka šo widzi, tak móže šo jej ſkóńczenje hicž, a ſo šo ſamo cžert ſa ſměch měcz njeda.

* 5. novembra dopołdnia łożo wjele rekrutów z Großbothena pola Grimmey po żeleznicy do Wurzenu wjeścę. Niedaloko Grimmey jedyn rekrut sa swoim klobukom, kotryž bę jemu wypadnul, w połnym jędzenju z wosa stoczy. Jego towarzyszco będu jeho wot tańszej swaśliwości pytali, ale podarmo. Sa nim hladajo pal jeho drje padnucz, ale hnydom sażo stanucz a se swoim klobukom przekrystes pola bężecz widżachu. Halle na bliższej faszanskiej ton podawku woskiewichu. Krobki skalar, tig drje budże łożo dla swojego puchstupjenja żeleznikieho porządza samowicz dyrbiec, je, runięz mniejscze nimale dwie hodzinje daloko bężecz, w prawym czasu do Wurzenu pchiszczo.

* Jedyni mužski, ktorý bě se Sakseje do Peiny pštigzahmí a někto w walzatni jako samlat džělašče, bu tele dny spytaneho dwojomandželstwa dla sojaty a žudnictwu pštigepodaty. Wón bě runje na tym, so čázysche s druhéj njewestu do mandželstwa stupic, hdyž jeho jeho dönt pštigehwata. Jeho prawa, s nim swěrowana žona bydli w měsce Seyda w Saksej. Wo tym, lat bo husto mandželstwa wohsamkuja, ſwědeči to, so bě ſebi tutón wopaczyň nawożenja wěrowanskaj pjerſchzenjej wot jeneho snateho požcičl.

* W Olgiomostskich leżominoścach w nawęczornej Pruskiej je ho żadkawe mordarstwo stało. Kycerzublerja, zwobodneho knijsa s Golza, a hajnijskeho Rathu su rubieżni honjerjo satſelili. Knies s Golz ho w bliskosći wyschiszczo hajnista w ležu, i Rudze kłuszącym, na żakaniszczo poda. Hajnit Liebert, kiz tuton dżel leža wobledzbowasche, bę sapuczącał, duż jeho hajnisi Rath satſipowasche. Hdyż bę ho knies s Golz nähdże hodzinu daloko wot doma sfalil, jeho mandzelska dwójzy tſelicz ſabkysca a s tym do hrošy ſtajena do ležowęje bliskoszcze dżesche, so by swojego muža ſobu domoj wała. Dokelž pak ho jej jejny muž nähdze njewotwoka, ho wona i hajnikowej Liebertowej poda a ſdżeli jej swoju hrošu. Liebertowa ju s tym troſhtowasche, so wſchad je hajnisi Rath w ležu a so bōrý pſwiidze. Hacż do ranja Golzowa wocząłowasche a potom ho se klužobnej holzu na pola bliſko leža poda, swojego muža pytač. Sklonęznie jeho satſelenego na polu ležo namaka. Hajnisi Rath tež na noz domoj pſchiszczo njebę, tež teho w ležu nähdże 1000 kroczelom wot knijsoweho czela namakachu. Węz je ho, kaž je se wſchelikich kłedow widzecz, talkle mela. Rath wobhonjeſche honitny reber, kiz s knijsowym s Golzowym mjesowasche, hdzejz husto paduſčni honjerjo zychnowachu. Rubieżni honjerjo bęchu knijsa s Golz a Rathu wobledzbowali. Knies s Golz bu přeni tſeleny. Sswój wacżok wotcisznuwski won i temu městnu khwataſche, s lotrehož bę ho do njeho tſelito. Po 20 kroczelach drugi wutſel do wutrobna dosta. Jego s napotwornieſej a njewotſlenej tſelbu morweho ležazeho namakachu. Rath je jemu na pomoz khwatal a tež jeho su satſelili, prjedy hacż je swojich njepſhczelow wohladala. Jego s natylanej a i tſelenju ſloženej tſelbu namakachu. Schyrjoč mužow, na lotrychž tukachu, su ſajeli, bōrſy pak su jich ſaſo puſhczicž dyrbjeli, dokelž možachu ſajeczi dopolasacż, so su tu khwili druhdže byli. Sa wuſledzenje mordarjow je statne rēčniſtiwo 10,000 hrivnow wustajilo.

* W Kruppowej fabryce w Essenje je wiele dżelaczerjów s dżela puszczenych a hiszczęce wjazy drugim je dżelo wupowiadżene. To budże tam cęzka syma sa lud, kiz so s ruki do huby żywy.

* (Najwjetšji němstki wojak.) Psched nekotrymi dnjemi w Ohligsu na dowolenzy pschedywazy wojak powszitkownu ledzblivoscz na ho czechnjesche. Wón je najwjetšji wojak w zlym němstkim wójsku a prawy kshidlatnik pola prénego peshkoweho garderegimenta. Tón hóbor, Priczaw rófaz, je so w Urdenbachu narodzil a njemiožesche so w swoim časzu pod mérú stupicž, dokež sa njego wysoka doszcz rjebe. Jeho dołhoszcz 2,06 m. = 6 stopow a 7 1/4 palzow wuzini. Jeho su wondano s najmjenšim wojakom zyloho khezorstwa, s młodym kromprynzom, fotografowali. Sedyn i tych wobraſow Priczaw jako dopomijenku dosta.

* Wo mandželstwołamaſkej podawisnje s Billigheimia piſaja: Žona mlynka Herza, kotaž s knihmiednikom swojego mandželskeho lubkowasche a kotaž bě, so by swojego muža wotbyla, bratra swojego klužobneje holzy ponucila, so by hidženeho muža skłonował, je so w Heilbronniskim jaſtwie wobwězia. Prjedy teho je ſebi mordar, sa kotrejž ſudniſtvo kledzishe, w jenym ležu teho runja s wobwězniem jiwjenje wsał.

* Wot lawa ſranjena. W Rockaſowej menažeriji, kotaž w tu khwili w Kronstadze pschedywa, je so njedawno wulke njeſbože ſtało. Něhdje 200 wjetſich holzow s evangeliſtej holszazeje ſchule ſe ſwojimi wucjerjemi menažeriju wopyta. Lawjaza kletka ma ſpodziwne tak ſcheroke leſbyz, ſo može law ſe ſwojimaj predklumaj pozomaj derje psches nje won hrabacž. To so tež tehdý ſta, hdvž někotre holzy bliſko kletki ſtejachu. Piatnaczetna holza, Bertha Vindeſez, ſe ſwojimaj rukomaj lawowu paſu maſtasche. Na jene dobo jej law, ſo roſnjembriwski, ſ poſozym woblicza zyku kožu ſ miaſom storže. Lekarjo ſo boja, ſo njebudže móžno ranu ſahojicž.

* (Pschedelajom noſcę běrnou.) Kajku ſamožnosć na wužiwanje zyrob w člowieczych čgrevach a na jeje pschedyzenje do kroč ma jeje pschedyhotowanje, je ſ poſpytow widzecž, kotrež ſu ſo ſ běrnami činile. Brażene ſe ſelu abo butru, jako ſolotej ſ kisalom a wolijom, abo ſ kustam pražene tceži džel ſ běrnou člowiecze čeko njeſchettatich wopuſhczi. Hdžak ſo běrný tolčene jako miatka abo polinika (ſopa) jēdza, jenož pſat džel ſ nich njeſchettatich weſtanje. Jak miatka abo polinika pschedyhotowane ſu wone po tajkim najſtrōwſche a najložſho pschedelajomne. Budžo ſe ſlabym žoldkom dyrbjeli ſebi to do pomjatka ſapižacž.

* Nowy ſredk pschedzivo zkorowej khoroszczi praktiſki lekar dr. Weil wosſewja, kotaž je ſon pſci ſwojim ſekowanju husto nałożował a to ſ njenadzitym a ſpodziwnym wuſpěchom. Ssredk ſ wuvara holanskojahodowych ſopjeſkow wypſteji, kiz je do pilow ſawrjeny a ſo ſ mjenom „Pilulae Myrtelli Jasper“ w haptylek pschedawa. Jara derje by bylo, hdvž byhū ſekarjo daliſche poſpyt ſ tutym jara jednorym ſredkem činili a ſwoje wuſpěchi wosſewili. Dr. Weil je hižo ſa prénzej dwě njedzeli nahle wotekheranje zokora dozpił.

* Š Mailanda w Italskej piſaja: Schtwort w nozy ſo w Villaforje banda rubježnikow do jeneho domu dobu, kotrež wobſedziet koſchlaty na torhochczo čeknu a tam ſa wulki ſwón ſwonyjeſche. Bes wobydlerjemi, kotsiz ſo ſ tſelbami wobronichu, a rubježnikami ſ wótremu wojowanju dónidze. Męſchjanosta ſu wot rubježnikow ſatſeleny. Rubježnizy čeknuču.

* (Drohi koń.) Sławneho honjeſkeho konja „Ormonda“, kiz je pſci Derbyſkim honjenju w lécze 1886 dobył, je Don Juan Bogem w Buenos-Ayreſu milionarej Morej Donoughej w San Franzisku ſa 150,000 dollarow (650,000 hriwnow) pschedał.

* W Meriku w połnöznej Americy ſu w tu khwili wulke powodzenja. Wjèle tyħaz jutrow kheſejowych hajinow a žitnych polow je powodzenych. Přeczdeſkač wobzobow je ſo tepilo a mnosi. ſu bjes wobydlenja.

* Hroſbne je roſkamanje a podnurjenje ſódze „Roumanija“ bycz dyrbjalo, kiz je ſo na portugifſkich pobrjohach ſtało, dokež je ſo w t wjerje njepodobnym ſrótlim časzu mělo. W nozy pſci kurjawie ſawadži ſódz ſ wotmačhom wo ſlaču. Nawaſne žolny ſódzoweho kapitana ſe ſkoda, na kotrejž roſkowasche, ſtoržecu a tež wjetſici džel paſaſerow, kiz ſo poł naſy na ſubju horje čiſhczachu, ſo do morja storže. Podlanske čołmy ſo ſ tymi, kiz běchu do nich ſefakali, ſpovrčachu a ſo poł hodziny bě 123 wobzobow ſatepjennych. Mjes njeſbožownymi bě wjèle offizerſkých žonow, kotrež běchu na dompučzu ſ Indiſkeje, hdžez běchu ſwojich mužow wopytale, dale někotre njedawno wojenjene młode žony, jaſo žona kapitana Hamiltona, kotaž bě hakle pſched ſcheczimi njedzeli ſwaz měla.

Pschedadžowanje drjewa

na Polpicžanskim reverje.

W Guczinianskim hosczenzu ma ſo pojedzeli 14. novembra 1892 dopołdnja 1/2 10 hodzin
 102 rm. kħónowych pałnych ſchczępów,
 166 = = pałnych kuleczkow,
 7 = twierdeje walcziny,
 3 dolše hromady twierdeje walcziny I. a II. klasz.,
 255 dołich hromadow mjeſkieje walcziny I. a II. klasz.,
 237 rm. kħónowych pjenikow
 ſa hnydom hotowe pjeniſy ſ wuměnjenjemi, předv wosſewjomnymi, na pschedadžowanje pschedawacž.
 Reverje ſarjadniſtvo drjewo, ſ wobhlaſanju pschedyhotowane, wuſauje.

Kral. hajniſki rentske hamt w Draždjanach a kral. reverje ſarjadniſtvo w Polpiži, 2. novembra 1892.

Garten.

Zicker.

Srěbzj na pschedaní.

Naju pſchipowjedzeny wulki transport 40 danskich a hanuoverskich ſrěbzow I. klasz. je pojedzeli 14. novembra a ſeſhewoſe dny w hosczenzu „f měſtej Barlinej“ w Lubiju na pschedaní.

Bratraj Hirchaj.

Derje twarjena nowa kheža na nowej haſy w Budyschinje, kotaž ſo derje dani a ſo ſa kózdeho rjemjeſznika hodži, ſ rjanymi ſuchimi pinzimi a pſci ſprawnym roſhželenju wobhdenjow je pſci wěſtym naplaſzenju na pschedaní. Dalsche je ſhonicz na nowotwarje tam.

Dwe młodej ſučzelnej kruwje ſo hnydom kupitej na ſamjeſtnej haſy 16.

Wlkzija.

Wutoru 15. novembra dopołdnja wot 1/2 10 hodzin ma ſo w Echowſkej ſchuli wſchelaka domjaza, hɔſpodařſka a pčołařſka nadoba a grat, mjes nim jena hobanka, wóſkowa a ſkómjana praža ſa Džerzonowé ſočje, něchtó meblow, drast a 1 pianino na pschedadžowanje pschedawacž.

Proſata

pschedawa

Wutolčański kuježi dwór.

Proſata na pschedaní.

Proſata běleje Yorkſhireje a tež čjornopisaneje Berkſhireje rafy, kotrež ſo jara lohko wulkormja, ſu pſchedzo po čaſzej pſchimierjenych niſkich placzisnach na pschedaní na knejzimaj dworomaj w Budyschinku a Pſchiweczach.

Rhofej.

Sa kħlamarjow a ſaſo pschedawarjow porucža dželbu tunjeho palneho kheſeja

Th. Grumbt.

Próſdne jerjowe ſudy pſchedawacž, ſo by je wotbył, 3 ſht. po 1 ml.

Moritz Mjeſewa pſci mjaſowym torhochcžu.

Čerſtwe dójſtſle

ſchesska ryba, tuczny wuſor, hoborske tuczne pöklindgi, Stralsundſke wuſtrojte briki, hoborske pječenje jerje, huſhene jerje porucža po zylisnach a jenotliwe po najtunisich dnjowych placzisnach

A. Dietrich

4 na ſerbſkej haſy 4.

Wupſchedawanje bróſchow, na wuſchnizow, na rucznizow, rječasow wokolo ſchiſe, ſchižow, medaillow atd. po jara poniženych placzisnach.

Curt Klepl na bohatej haſo 31 pſci wrotach.

Turkowſke ſlowki na jleſtſkeje družim porucža

Moritz Mjeſewa pſci mjaſowym torhochcžu. Destilazija ſnatych dobrých likerow po starých tunich placzisnach.

Sſlōdkoſmjetanowu margarinu

(Sarunajce ſa butru) na jleſtſkeje dobróſeje porucžataj Ginzel & Ritscher.

Pożleścierzowy płat

beli a piżany miastrowany, wypierkowy płat, płachtowy płat, szukno i koszlam, barchent i koszlam, kąt też beli, piżany a rubiany płat porucza w bogatym wubjerku po tunich placiszach.

G. A. Ryseck na bogatej haſzy 27.
Przedawnia
platawych a bawmianych tworow.

Khofej

kyry punt po 100 haſz 160 np.,
pałeny " 130 200
jenož w "cijęce a łylnie łyłdżazej
kaſkoſci porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bogatej haſzy
na rogu theaterſteje haſki.

Ssyre Hamburgske ſadlo

jara tunjo doſtač pola

Pawola Hofmannna
na rogu herbſteje a ſchuleſt. haſzy.

Najlepschu butru,
margariſku butru,
derje łyłdżazu, porucza

Pawol Hofmann
na rogu herbſteje a ſchuleſt. haſzy.

Turkowske łyłdżaki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisach turuſčego porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Jerje,
wulſte a tuczne, po 3, 4, 5
a 6 np. porucza

C. F. Dietrich
na jerjowej haſzy 3.

Koſaze kože

kaž tež ſajecze a korniklaze kupuje
jenotliwe a po wjetſich dželbach
po najwyſhih placiszach

Gustav Raude
na garbatſkej haſzy cijęlo 16.

o dobom poruczam ſwoj wulſki
ſkład pjeſzowych kožow bjes molow,
dale ſchorzuchi a cijnu na to
ledžliwe, ſo wſchē kože derje a
tunjo wudželam.

Wulki wubjerk barchenta i koszlam poruczam po jara
tunich placiszach starý łyhež po 16 np., kalmuk w rjanych czem-
nych kmužatych, kwětakach malych muſtrach, starý łyhež po 30 np.,
6/4 ſcierołek tkaniny k hukniam, lubosne muſtry starý łyhež po 30 np.,
dwójzycznički ſama starý łyhež po 30 np., lepsche družinu po 40,
50, 60, 80, 90 np., 1 ml. atd.

barchent, kožowe płachty, barchentowe kožowe płachty, hižo po
1 ml. 80 np.,

uhi starý łyhež po 20 np.,
wypierki w róznej barbie, czetwieno kmužate, jara hufte dželane,
łyhež po 30 np.,

bawmiane, poſwoimiane tkaniny k kholowam, i poczynienju
piſlow a kožuſow po wſchē placiszach, barchentowe
rubishežja po 25 np.,
židzane, požidzane, wołmiane, poſwoimiane, bawmiane
rubishežja na hlowu a wołolo ſchiſe w wulki wubjerku.

Emil Wehrle na jerjowej haſzy 7.

Poruczam ſwoj wulſki ſkład

ſofow, kožow a matrazow
po naſtuniſhich placiszach.

Pawol Grabs

w Budyschinje na ſwonkownej lawſkej haſzy,
ſ napſczeža hofczenza „i bělemu konjej”.

Wulki khofejowy ſkład

Th. Grumbta

w kupniſy

na ſwonkownej lawſkej haſzy

porucza

kyry khofej punt po 110, 115, 120 haſz 170 np.,
pałeny khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w ſnatow naſlepskim łyłdzie.

Šuſhene piwowe łyłdžiny,
palmoſornowe woſzuchi,
ſemſkoworjedhowu muczku,
raſſowu piznu muku atd.

mataj na ſkładze a poruczataj placiszny hōdno

Baldeweg & Sachse.

Bart.

Czesczenym wobydlerjam Bartu a wołonoscze
i wjedzenju dawam, ſo ſzym ſo w Barcze jako
lekar ſaſydlil a ſo ſzym porjadnje wſchednje do-
połdnia wot 8—9 hodzin i ręczam.

Dr. med. Lippe,
praktiſki lekar a laſenſk.

Pobocžne towarſtwo herbſkich burow
w Małym Wjelkowje

smieje njeđelsu 20. novembra popołdnju w 4 hodzinach poſiedzenie.
Pſchedźyda.

Ajedzelsu 4. deſembra t. l. popołdnju w 3 hodzinach
generalna ſromadžina

Towarſtwa Sſerbskich Burow

w Gudžiz hofczenzu w Budyschinje.

Wſchitke Sſerbske Buſte Towarſtwa ſo i tutej ſromadžinje
pſchedźlne pſcheproſhuja, ſo by Towarſtwa Sſerbskich Burow kruhy
ſwiaſk džeržalo, a tajke towarſtwa, kotrež hofcze i hlowemu towar-
ſtu pſchitupile njeſku, pſchiwalo. Zenož jednota naſh łylnych
cini a ſdgerzi.

Pſchedźydzto.
Tón hamón džen, ale hodžinu předy, ſo na wjazyſtronſke
žabanie ſliczbowarjo herbſkich poſkladniſow pola Gudžiz ſendu, ſo
bych ſebi mjes ſobu roſprawu dali.

Wjentka.

Wobraſy

(bildy) ho rjenje a tunjo ſaſhleſſu-
juja a ſ woblikom wobbadža,
domowe žohuwanje a wobraſy
w wulki wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mützy
na bogatej haſzy 11.

Rajß
gruph,
jahly,
hejdusčku,
hróch,
hoki

po jenotliwym a ſ zyla porucza
tunjo **Th. Grumbt.**

Wurjadrne tunjo kupoſawſki,
je mi móžno, ſzehowaze twory po
jara tunich placiszach pſchedawacž:
barchentowe koſchle,
rukawate koſchle,
ſpoddne koſlowy,
ſchtrypny a ſoli,
rukazje, wołmiane pſchedkoſchliki,
ſchawle, trikotowe koſchle atd.

Moritz Höniger
na bogatej haſzy 12.

5 porſow tolſty hufceny poſcž
punt po 75 np., pſchi 10 puntach
tuſiho,
ſeleny poſcž punt po 70 np.,
kadleshežjo " " 70 "
pſchedawa

Otto Pötschke
6 na ſitnej haſzy 6.

Paſenž

jednory a dwójny
w ſnatow dobroch a derjeſkodžazych
druižinach poruczataj tunjo
Schidla a Rječka.

Kaſcheze

ma pſchezo w wulki wubjerku na
ſkładze

Hermann Schmidt
na hrodowym miestne 2 pſchi hrodze.

Cjerſte ſowjase, wowcze a
czielaze kože kupuje po najwyſhi-
ch placiszach

Heinrich Lange
pſchi herbſkej katolſkej zyrki

Koſaze, naſymske korniklaze,
ſajecze a wſchē druhe kože po naj-
wyſhih placiszach kupuje

Heinrich Lange
pſchi herbſkej katolſkej zyrki.

Bukečanske serbske towarzstwo

změje jutře nědželu 13. novembra posedzenje. Započat z dypkom 4. hodž. Přednošk knjeza duchowneho Kubicy. Wšitke sobustawy so k tutemu posedzenju wutrobnje přeprošuji, tež hosco budža nam witani.

Předsydstwo.

W Brēsy nž cížlo 15 pola Delnjeje Hórk je něšto namakanyh pjenes sažo dostacž, tež je tam puczelna kruwa na pschedan.

Drjewjanzy

džela a ma na skladze
L. Bohle, předy Kahrowe pschi garbarskich wrotach 4.
Ssobtu pschedawam drjewjanzy pschi butrovych vikach.

Wsché húmskine wloškowe džela, jak tuppety, peryki, wloškowe čahuikove rjeczasy, pletwa atd. derje a tunjo džela.

Adolf Herold, friser w Budyschinje pschi žitnyh vikach.

Zónske frisséruje

Hana Heroldowa na fotolkej hafy 18 delka.

Poczahuju kožuchi a schiju po mérje wchdu žonjazu a džecžozu draftu a žarowanske woblegzenja w najkrótčim čažu. Tež holsy do wuczby bjeru.

Bertha Albinužez

na hornickej hafy 47 delka.

Dječzi se wchow, kotsj džedža w Budyschinje schulu wopytacž, namakaja najlepšche, lubosežiwe pschijimanje a pschipoz w franzowskej a jendželskej recži, wchek žonjazyh dželach, tež w spěvje a slavěrskej wuczbje. Pensionsla placzisna 30 ml. Dalsche pola knjenje Gsmoselski na lawskich hrjebjach 4. M. Inghähnelka.

Jako rólny pohonež ródnym wózjenyň muž hnydom žlužbu dostanje pschi 240 ml. lětneje msdy a deputatom na knježim dworje w Jamnom pola Kleineho.

Někotrych rólnych pohonežow i nowemu lětu pyta.

Kadwoński knježi dwór.

Wotrocžlow, krénkow, rólnych pohonežow, žlužobne holzy, hródzne džowki a dójki pyta Schmidtowa na žukelskej hafy 10.

Pytam

wustojnych wotrocžlow, nawjedžitých pohonežow, žlužobne holzy a hródzne džowki pschi wypolej msdy hnydom a i nowemu lětu 1893. Sa pschijatjenje mi czeledž niczo ſaplaczicž njetřebe.

E. Lebelt pschi žitnyh vikach.

Bóh luby Knjez je namaj džensa strowego synka wobradžil.

W Budysinje, 10. nov. 1892.

Diak. Ráda a mandželska.

Přeprošenje.

Do hłowneje serbskeje předařskeje zhromadzizny w Budyskim Gudžic hosćencu 21 nov. dopołdnja 1/2 10 hodž. a po njej tam připołdnju w 12 hodž. do powšitkowneje zhromadzizny serbskeho ev. luth. knihowneho towarzstwa na přehladowanie zličbowania naležne přeprošuje

předsydstwo.

Wojerske towarzstwo „Němska kavalerija“ w Budyschinje a wokolnosći. Zutje nědželu 13. novembra t. l. popołdnju w 4 hodžinach měszczna shromadzisna w Thiermanez-Müllerz kolonadach.

Dniowy poriad:

Pschipowjedzenje a pschijimanje nowych towarzschow. Wudželenje towarzstwowych snamjenjow a wustawow.

Budyska Besada.

Swjedzeni wulkeje kołbasy změje so wutoru 22. novembra w Budyskej tréleńni. Kouvert placi po wosobje 75 np. Započat 1/2 8 hodžin.

Njeſapomnicžfa

na row czeſneje mlođeje holzy Marie Freudenbergez, njeboh Jana Freudenberga, tublerja we Łahowje, mandželskeje džowki; i jeje lětnem u žmijertnem u dnjej.

wumrje džen 12. novembra 1891, žwojeje starobh 20 lět a 2 měsazaj.

Sjew. Jana 21. stan. 4. a 7. sctwecja. Hlóž: Po krtim žebženju na žwecje.

We žwetnej sachodnosći tudy Wschón čłowjet podczeſnjeny je, Njech bohaty, njež je tu kudson,

We žmijerci wschito i kónzej dže, Gsmijercz do rova joh' položi, Kaj w starobje, tak w mlođosći.

Němijercz star wčłowjet čjata Na žmijercz, so jeho wypjcehni, We řudobje a w nish plaka,

So je žwetna joh' wumjedze, Gsmijercz tola sa nim njejhla, Sjey radſcho mlođobh požada.

Gsmijercz hróštna tu je hižo sažo Sjey mlođu žnežnu žadala, Kaj minjesch so ty, semki čažo,

Je vjedem lětom so khowala Na Nješwacžilskim řekhovi,

Hdzej we rowje nět čjistce hwi. To běše Freudenbergez Marja,

Kiž w Łahowje so narodži, We Nješwacžilskej žekwi kichzena,

W Saręžu schulu wužhodži, A kichzeni řekl žwoj wobłowi,

Tež w Nješwacžidle we žytkvi. Bona bě domach wostala

A starčimaj bě pomožna, Je na to lěto požkužila,

We Budyschinje pobyla, Na to so sažo wročila

A domach potom wostala.

Hdzej běše pak we kónjichim lěče, Ju čejzla khorosz nadpadže,

Kiž wchom nježel trała běše A polna wulkej bohočje,

So tež wchoma pomož leťatka

Tež nježo pomžala.

Duz na to žmijercz jandžel džesche

A dowjedze ju do njebla,

Hdzej jeze nau tež hižo běše

A wježele ju powita,

Tu sawostajti po řebi

Maz, ſotru, žwata w řudobi.

Nět dženži ju w duchu pschewodžaja A wenzh na row kladžeja,

Hdzej ſrudni woł'wo nježo ſteja, Je to jich troſci a nadžija,

So junn na tym ſudnem dnju Saž' horje stanje i živjenju.

Kaj róža wona ſacžemasače We pschi czeſneje mlođosći

A Žefuša tež lubowasche We mlođich lětach radočice,

Khorosz ju ruce wuſlečze A žmijernu ūtunju woblecze.

We čjistce ſej ſe pomžlesche; Kaj derje mi, hdzej poczahnu,

A ſtroſhina we žmijerci tež běſche: Wschak pschi Žefušu wostanu,

Biži nim nam wězne wježele, Kiž nihdy ſtrža njejměre.

Gsy čelkunla ſe žalozzenja, Kaj Žefušowa ujewista,

Biži nim masch ſbožne ſwježelenja, Kiž na žwetze jow njeđosta,

Tam mazh nět i Žefušom žwoj twaž A wězny, ſbožn, krafny čaž.

Tam nět ſej Žefuš ſi tobu kholži

Na pastwje, luži ſeleny, Čež ſi žiwej wodže rjenje wodži,

SSo wězne ſražne žorlažej, Tam dušha thérſke hanosha,

Džaf, čeſež a kholžu ſapřewa.

Duz, luba maczi, ſotra, žwato,

Nět wach ſrudžu wostajce,

Džaf, kholžu Bohu daje ſa to,

So ſejerpijenom ju wumohl je,

Wj junn wjse i njež pschindžecze

A wježele ſo witačze.

Na pomniku ſi kónz jeje rova

Tam jandžel ſi nježu požaze,

We nježu widžicze ju ſi nowa,

Hdzej ſemki čaž ſam wužhol je,

Duz hotujecze ſo na tón čaž,

Hdzej Žefuš ſawola tež waž.

W mjenje ſrudnych ſawostajenych Ernst Helash.

Knjes nad živjenjom a žmijercu je 9. novembra nasheho horyzobowanego ſyna, bratra atd. Jana Ryčerja, kontrofleho ſteſtojnika ſakſko-anhaltskeho ſaweczenſkeho wostawa w Liebenwerdaſkim wotkjezu, w 25. lěze živjenja w Delnim Wujesbzdo do ſwojeho ſbožneho raja ſawola. W wulkej ſrudobi to ſnatym a pschecžlam ſi wjedženju dawaja

ſawostajení.

Czeſny pohreb budže nježelu popołdnju w 3 hodžinach.

Šrudne džakowanje.

Wie ſrudne ſouy wobdarachu, Hdzej tež mie hewak ujetraſha, Mi tola myſle naſtawachu, So podarmo ſo nejewowa.

Vjes pschicžim we wopolanju Bu moj duch ſrudny, ſtykniv; U haj po krotkim ſedžowanju Wie trježi podarm ſaſožny.

O, luba Alma! ſat be Žebi, Wot ſymnej wody wobdata, Wjas' radžic njejedžeske ſebi —

Gso wumoz, be węz njezom — Wot wſchitlich, wſchitlich ſudželeno Šemjercz wěsta be Ěgi w bliskoſci; Kaj běžeske ſo — wopuschzena: Ach, ſcht o moj to prajie mi.

Wón džyžske ſak, ſo běž ja doma, Hdzej pschitndze ſowjeſch ſtržaza Wjches džowku ſ tamniſcheho doma, So Ěgi ſh nahe wumrjela!

Wjches dobročiwosć tamnyh ludži Gsy pschijwiesena do domu; Ach, kaj ſaſoženje ſoudži, Hdzej mormu Ěgi nutz njezehu.

Se wſchitlich domow pschitħadžachu, Dželbrasz nad naſchej ſrudobu, Nam ſiwh dopokaſ ſ tym dachu, Kaj lubo Žebje mejachu. Ěgi najtraſniſho wupjischena Bu ſi wězami a ſpěvami, Kaj bohacze bu pschewodžena Do kłodnej ſparne ſomorti.

Tak ſahe ſpisch, ſaž ſu ſe ſičala Tak husto — nět pschi maczeri, Kiž ſiwh ſu wčgak malo ſnala, Ěgi w ſcežim lěz ſopuschzeni. Džen jeje ſmijertny, ach, wón běſe Ěgi ſtajne ſwiedžen Ŝelenja: Na jeje ſmijertnym dnju, haj, džesche Tež Ěgi nahe ſe ſwěta.

Dža ſpij nět derje, ſjenoczena Se ſwiedži ſubej maczeru, Po naſchej wěrje wobleczena Nět čjistu draftu njeſchel. Twój ſmijertny pad, ach wón wſchak plawi Nam ſi wocžon ſyly ſoloſne, Nam wera tola ſažo praji: „Schotz čjini Boh, wſch dobre je.“ Džaf wſchitlim, ſi ſu ſtukowali Sa ſwoje ſepe ſe ſtukowali, Kiž nejehu pržu lutowali, Ěgi pytachu po wumrjeczu. Džaf ſtajſtymu, ſo je horjewalo Ěgi ſaž ſwioju po doma, Ěgi po wſchém dobroj pschitla dalo A wjchito Ěgi do ſapčeva.

Džaf wſchitlim, ſi ſu poſtežili Nam troſti we naſchej ſrudobi A Twój čjelo wupjichili We ſchitke možnej ſuboſci. Hdzej džatowanje wuprajene Mlodženzi w Borku, w Porschiczh Sa phču, ſpěv ſchewnoschen, Sa wulfotn čaž ſchewodžny. Džaf mlođenžam, ſi ſu poſtežili Na polo mera njeſchuh, A ſo by wotpočin ſe mělo, Do kłodnou ſow ſtajſtym. Džaf budž ſa troſhina pređowanje Tež duchownemu ſtrugarej A žarowaze wotſpěwanje Naſchemu knjeſej ſantorej.

Džaf wutrobný budž wuprajeny Tym mlođym holzam we Borku Sa ſpěv, ſaž derje wotmohleny, Wjches ſubu „Sſerbſku Nowinu“. Džaf Wam, ſo lubje ſetřewaſcze Nam ſi wocžon ſyly dželenja, A lubje Almje pschimolascheze: „Měj dobru noz“ hſchje do rova. Wóh ſaplač ſwch, ſi ſwero brali ſe džel ſa na naſchej ſaloſci, Nam ſi pomož ſi ſi radže ſtali Pschi naſchej ſulkej ſrudobi. Wóh džyž ſaž ſa to požohnowac ſe ſwioje ſnady bohatswom A wachne domy wobarnowac Psiched wſchitlim ſrudnym podacžom.

Jan Pettig a mandželska w Porschiczh. Psches ſ. P.)

(K temu čižku pschiloha.)

Pischiloha f číslu 46 Serbskich Nowin.

Sobota 12. novembra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej zyrlwi smjeje jutje njedzeli rano w 7 hodž. diałonus Räda němstu spowiednu ręcz, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodž. farat dr. Kalić nemšte a w 10 hodžinach serbske predowanie.

W południowej kapale na Grodzisku pręduje diałonus Räda pścipoldniu w 12 hodžinach serbski.

Wolnuty dżen smjeje w Tuchorskej zyrlwi rano w 7 hodž. farat dr. Kalić serbski spowiednu ręcz a $\frac{1}{2}$ 9 hodžin diał. Räda serbske predowanie.

Wśro wani:

W Michałskej zyrlwi: Jan August Janach, kowar w Wurizach, s Hanu Wyleminu Bobstę pod hromem. — Jan Freischlag, koczmara i klamać, teho runja gminski pśchedstejciec w Wullich Debęzach, s Mariu Madlenu Rychtarjez w Wurizach. — Jan Kurt Strelow, expedient na hamtskim ludništwie w Lichtensteinie, s Amaliju Augustu Lejnu Weisez na Židowje.

Křečen:

W Michałskej zyrlwi: Hana Amalija, Jana Bohuwera Schleicherja, żiwnośczerja w Rabozačach, dż.

W Katolskej zyrlwi: Hana Hilžbjetka, Kornela Wylema Salma, schrymparja, dż. — Eduard Franz Josef, dr. phil. Felixa Neubnera, seminarsteho wuczerja, s.

Zemrješi:

Dżen 5. novembra: Kornel Bohumir Chonig, dżelaczeć w wołkieskiej żelaczeńi na Židowje, 62 lét 11 měsazow 11 dnjow. — 7. Bertha Lisbetha, Gustava Marga Kaplerja, prēnjeho wuczerja na Židowje, 7 lét 4 měsaz 4 dnj.

Placisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2073 měchow	W Budyschinje 5. novembra 1892				W Lubiju 10. novembra 1892				
	wot	hacž	wot	hacž					
	ml.	np.	ml.	np.					
Pszenica	hela	8	35	8	41	8	—	8	35
	żółta	7	65	7	82	7	47	7	79
Rožka		6	75	6	88	6	56	6	88
Ječmien		6	79	7	29	6	73	7	13
Worž	50 kilogr.	6	80	7	20	6	70	6	90
Groch		8	89	11	11	9	72	10	56
Wola		8	6	8	33	7	50	8	6
Zahy		15	50	18	50	12	50	14	—
Hejdzuska		17	—	17	50	15	50	16	—
Berny		2	—	2	40	1	80	2	20
Butra	1 kilogr.	2	30	2	80	2	10	2	40
Bičeniczna muka	50	8	25	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50	8	25	12	—	—	—	—	—
Šyno	50	4	30	4	50	3	50	4	—
Szíoma	600	23	—	25	—	21	—	23	—
Brožata 984 schut, schula	6	—	20	—	—	—	—	—	—
Bičeniczne wotrubny	4	50	5	50	—	—	—	—	—
Brzane wotrubny	5	—	6	25	—	—	—	—	—

Na buri w Budyschinje pszenica (hela) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 24 np., pszenica (żółta) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np. ječmieni wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 30 np., worž wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 25 np.

Draždżanskie mjašowe placisny: Howjada 1. družiny 62—66 ml., 2. družiny 58—60, 3. družiny 25 po 100 puntach ręceje wahi. Dobre kraje kwinie 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tarh. Czelata 1. družiny 50—60 np., po punčeje ręceje wahi.

Wjedro w Londonje 11. novembra: Mohlojte.

Henochowe

niedzelske rukawate lazj

patentowane w Žendzelskej, Ameriky a Belgiskej, w wjele nowych mustrach porucza jako najrjenische a nastrajnische

C. O. Henoch

na bohatej haczy cíjlo 1 na rózku hlownego torhoscheza.

Ola drugich pśchedewsczow w swoim czašnikarsztwie na bohatej haczy 27 wsczé twory, jako czašnikiki, budźsne hrajadla, skote a hlebrowe węzy atd. po kózdej, někak pśhiomnej placisny

do czista wupśchedawam.

J. A. Henka, czašnikar.

C. O. Henoch

na bohatej haczy cíjlo 1 na rózku hlownego torhoscheza,
(Salozene 1810.)

porucza zwój wulkli sklad schrympow, sokow, rukawatych lazow, schlipow, pśchedkoſchlikow, gumijowych schatow, schrykowanskih pśchedzona, židzanych a wolmianych rubiszcziw atd. po wuspytowaner sažadze: „solidne, sprawne a placisny hodo”. Niz pat tunjo a hubjenje.

Emil Indinger, częrijowy a schłornjowy sklad, w Budyschinje na kotoliskej haczy cíjlo 11

porucza zwój derje srjadowany
sklad wsczéch czrijow

sa mužow, żony a dżeczi
po snathch tunich placisnach.

Pśchedawatnia niedzeli: na bohatej haczy cíjlo 3,
s napscheza posta.

Wsczé na skladze leżaze, s najlepšich
tkaninow w mojej dzelatni seschite węzy, jało
szymskie swjeršchniki, paletoty, woble-
czenia, cholowy a lazj pśchedawam wjele
tunisho, hacž szym szam sa nije wudał, dofelż
hotowu draſtu dale pśchedawac̄ nochzu.

Louis Gadt w Lipnicy,
krawssi mischtr.

Wsczé družinj tepjaszych, warnych a regulerowaniskich hachlow

porucza tunjo

Paul Walther pśchi žitnych wiłach.

J. G. Schneider a syn,

čašnikarzej pśchi lawskim tormje,
pśhezo najlepše a najtunisze czašnikiki, bu-
djaki a rječjasz pśchedawataj, teho runja tež
hrajadla po $1\frac{1}{2}$ hacž 200 hrivnach.

Na hōdnoſez czašnikow a hrajadlow so na
wjazore lěta s pišmom rukuje. Pśchi
pśchedawatnia so serbski ręcz.

Pśchedeſczeniſki

trajne dželane we wsczéh wulkosczach porucza w wulkotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pśchi bohatych wrotach 26, pśchedeſczeniſki pśchi bohatych wrotach 26.

Poczebnjenje a wuporędzenie speschnje a tunjo.

Najprěnšča a najwjetsča črijova pschedawařna Panova Kristessera

na bohatęj haſy 29

ſ napschečza hoſčenja „k winowej kiezi“
porucža w hoberškim wubjerku a ſnatych
jenož trajnych wudžekach:

**jěſdne ſchörni, ſchörnički,
połoječne ſtupni, ſtupni ſa dom.**

Gilzowe, pjetzowe a ſunkujane ſchörni, wylzope a ſ kožu wobřadžene, ſ rukowanjom, ſo ſu
wodn njeſchepuſčejate.

Gilzowe ſtupni a toſle, gumijowe ſtupni
a ſchörni po tak niſkich placzisnach, po kaſ-
tich hewaſ nichto ujeſamōže pschedawac̄.

Jurij Melcher, krawſki
mischt
w Budyschinje na bohatęj haſy 10.

Porucžam ſwoj wulkotny ſkład hotowej
draſtu, jaſo mužaze ſymske ſwjerſchniki,
žaketate woblečenja, kaž tež jenotliwe tho-
lowy, ſwjerſchniki, mantle a woblečenja,
džeczaze mantle a woblečenja ſe ſukna a
trikota, dale trajne dželaczerſke thoſlowy
i bawmy a jendželskeje kože, teho runja
dželaczerſke pjesle ſ čoplym podſhiwkom.

Pſchiſpominam, ſo, kaž předy, dale po měrje
draſtu ſchiju, ſ dobov porucžam ſwoj wulki ſkład
jenož dobrých a woſebnych tukrajnych a wukrajnych
draſtnych tkaninow k ſechiczu po měrje.

Jurij Melcher, krawſki
mischt
w Budyschinje na bohatęj haſy 10.

Šsym ſſerb, duž ſo pola mje ſerbſki ſeči.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika ſchtrypowych tworow ſ wovežeje wolny

čiſlo 1 na ſchuleckej haſy čiſlo 1
k ſymkemu čaſeji ſwoj dawnu jaſo dobrý ſnaty wulki ſkład ſchtrypowych
tworow, ſchtrypowych jakow, wulk wub-
jerku rukawowych lažow w najtunisčej hač k najlepſej čisto-
wolmjannej barbunepuſčejate tworje a w rjanyh muſtrach porucža.

Najlepſici a najwjetschi wubjerku ſchtrypowanskeho pſchedzena
wſchēch barbow.

Najhōdnischa twora! Najtunisčhe placzisny!

Šymske ſwjerſchniki, ſunkuje, thoſlowy,
lažy, mantle ſo ſ trajnymi njeſchepuſčathmi barbam
wobarbja

w W. Kellingez barbjeru w Budyschinje.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermann Schmidta a ſyna
na hrodowym měſtne ſ ſchi hrodze Ortenburgu
porucža ſwoj wulk ſkład meblow, ſtolow, ſchiphelov dobročiweniu
wobkežbowanju a lubi najtunisčhe placzisny pſchi ſprawnym poſluženju.

Wódne ponoje, kotły, ſhachlowe platy,
něſečzowe rebliki, ſhachlowe durečka,
tſeſchne wokna, twarske hoſdze
porucža tunjo

Paul Walther.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wikaſ
porucža ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hońtvoječski,
khejorski, ſelowy a herſizowý liker, kaž tež derje čiſčený palenj
prenieje a druhje družiny, wopravdžite wiowé kihalo, kihalowy
ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po měrje. — Naturſku
khimjelčku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla
k kwaſam, khejiznam atd. porucža.
Destillazija Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobsteji.

Volmu k ſchtrypkowanju, ſykanju a heklowanju

w ſnatych wubjernych hōdnoſečach porucža tunjo

Ernst Scheer

w Budyschinje 9 na bohatęj haſy 9.

Kapoty ſa džeczi a žonske,
w najwjetschim wubjerku w Budyschinje,
porucža po ſnatych tunich placzisnach

Ernst Scheer

w Budyschinje 9 na bohatęj haſy 9.

Franz Marschner
čaſhnikat w Budyschinje
čo. 9 na bohatęj haſy čo. 9
ſwoj ſkład čaſhnikow a čaſhn-
ikowych rječasow dobroči-
wemu wobkežbowanju porucža.
Hōdna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placzisny.
Porujdenje dobre a tunje.
Piſchispomnjenje: Kęču ſerbſki.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje
na ſerbſkej a ſchuleckej haſy na Gidelslej horje.

W ožebitoscze: Fotografowanie džeczi a wjazorých
wohbow, fotografije w wulkosczi viſitueje karty placza
12 ſchuk 6 mѣ, tež pſchi dwójkim ſtejenju. Powjetſhenje
po kóždym wobraſu w wuměſkim wuwiedzenju.
Nježelu popołdnju je moja fotograſowatnja wotewrjena.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kózdu sobotu.
— Stwórlétla předplata w wudawařni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čislo pláti 8 np.

Serbske Nowiny.

Za navěštki kiž maja so w wudawařni „Serbske Nowiny“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, pláci so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Císeř Smoler je knihičíšérne w mačičnym domje w Budysinje.

Cislo 47.

Sobotu 19. novembra 1892.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khežorstwo. Kral Albert je tydženja pjat a sobotu s hoscíom pola khežora Wylema byl a s nim w Königs-Wusterhausenje na hońtwu khežil. Wopyt řeſkého krala pola khežora ho wot pschečiňnikow wojetškeje pschedlohi k temu wuzije, seřanu powjescz rosschericz, so je kral Albert pschečiwo powjetšenju němského wójska, a so je jeho khežor teho dla k ſebi proſyl, so by jeho pschečiňnosć w nastupanju wojetškeje pschedlohi pschewinu. Na tajich bladach ani kłowczka wérno njeje. Runje kral Albert, jenicki živý wychschi roſkowarā s poſlednjeje wulkeje wójny, je wojetšku pschedlohu dolho předy hač je ho wona ſwiaſlowej radze pschedpoſožila, na drobne pruhowač. S teho, so je ho wona poſbzíſko ſaſtupjerjam jenotliwych němskich khežerstwov wosjewila, móže ho kudžicz, so ho kral Albert pschečiwo pschedlohy wuprajit njeje. Wérno je, so khežor Wylem II., runje kaž jeho nan a džed, wědomnosć řeſkého krala jara wýžoko waži; wšak bě khežor Břetich w swojej khorosczi krala Alberta sa najwyschshe roſkowarja zyloho khežerstwoweſho wójska poſtaſil a hižo w sydomdžecacích lětach pschi swojim tehdomniſkim czechkim ſchorjenju swojeho staršeho syna wožebitej starosczi krala Alberta porucil.

— Poſedzenja khežerstwoweſho ſejma ho 22. novembra ſwiedženſzy wotewrja. Naſkerje khežor ſam wotewrjenje wukoni.

— 1. dezembra budže ho po wšichcich Němzach ſkót liczicz. Kózde hospodařstwo liscziniu doſtanje, do kotrejž ma ho 1. dezembra ſkót ſapičacž.

— Nowe dawkowe pschedlohi ſu ho hižo prussemu krajemu ſejmej pschedpoſožile. S wobſchernych ſalonjowych načiſkow ſu wožebje poſtajenja wo ſamoženjowym dawku ſajimawe. Po nich ſo ſamoženjowy kataſter zyloho luda naſtaji. Wsché woſobhy, kotrejž maja 6000 hrivnow abo wjazy ſamoženja, dyrbja ſapiſh wo ſwojim ſamoženju wychnosćzi podacž, ale tež wſchitzky druzi dawlidawarjo ſmědža ho napominacž, so bychu wychnosćzi wulkosć ſwojeho ſamoženja k wjedzenju dali. Tačko ſamoženje ho wſcho wobhladuje, ſtož ma w čaſzu wosjewjenja wo ſamoženju někajtu hōbnoſć, wuwſate ſu meble a domjaza nadoba a renty, wudowam a ſyrotam na ſaložku khežerstwoweſho ſawěſčenſkeho ſalonja pschistejaze, na kotrejž ho žadyn dawk dawacž njerjeba. Samoženjowy dawk pač ſo tež wot premijow ſiwienského ſawěſčenja ſběha, teho runja wot wſchego kapitala, kotrejž je ho w jenej dželatni ſaložil. Dawk dyrbji pschi 6000 hr. ſamoženja 2 hr. wučinicz, potom ſa kózde dalshe 3000 hr. po 1 hr. roſež, pschi 10,000 hr. ſamoženja 20 hr. doſčahnuč a dale teho po wjetſkých ſkodženkah ſo tak powyſhiciž, ſo wón powſchitkownje něhdže poł prozenta ſamoženja wučini. Njedžiwozy na to, ſo ho ſchazowaza komiſija po wudawanjach dawlidawarja ſložowacž njerjeba, ſmě ſo žadacž, ſo ho wobſwēdženje pschečiſtanhých ſwědkow ſ pschitahu wobkruči. Se ſamoženjowym dawkom dyrbji ſo po ſbacžu doſhodny dawk wudospolnicz.

— W ſwojich poſledních roſrčenjach ſ Lipsčanskim ſpižacželom dr. Hansom Blumom je wjetch Bismark wosjet wo tym ręčzač, ſo ſu ſa čaſk jeho kanzlerſtwa Ruský jara pschitelní Němzam ſmyſleni byli. S hordofcžu ho Bismark tež khwali, ſo ſtaj jeho zar Alexander II., runje kaž Alexander III. ſe ſwojim połnym dowěrjenjom czechziloj. Kac wulka je rufka luboſć k Němzam a w lajkej czechzili. Bismark w Ruské ſteji, wo tym naſtawł w nowinach „Graždaninje“ ſwědži, kotrejž piža: Bismark drje k tym ludzom kluſcha,

kotſiž „ſtawisny dželaju“, ale jenož teho dla, dokež běchu tehdby čaſhové wobſtejnoscze tak pschihodne, a to niz ſa jeho ſameho, ale ſa firmu „Bismark u. Co.“ Bjes Wylema I. budžiſche drje tež wón „kałowy knieži“ wostał, a njebudžiſche-li wón ſe ſentimentalnej Ruskzej, ſablatej Austriskej, ſhniilej Franzowskej cžnicz měl, njebu wón wjele teho dokonjal, ſtož je wot 1863—1870 dozpił, hnadž na poſled do zyla nicžo. Duž njeje wulkomyslnje, hdyž woraſawje ſwojeho naſlědnika ſudži, a to cžim injenje, dokež tón Janeho ſamolwjenja njeſcž njerjeba. Něhdusche Bismarkowe wulcotne wuſpěchi hischče ſa to njerukuja, ſo by wón netko naležnosć Němskeje ſeje wodgūl, hač ſo to Wylem II. a hrabi Caprivieſ po radži.

— Lětuschi wunosch ſnjow w Pruskej ſo po doſalnym nawjedzenju pořno lonschemu lětu na ſežehowaze waschnje wobliči: Symſkeje pscheńzy 14,9 milijonow dwójnych zentnarjow (pořno 10,5 mil. lonschego lěta), symſkeje rožli 46,9 mil. (pořno 30,5 mil.), lětneho jecžmenja 10,5 mil. (pořno 11,6 mil.), wowža 24,9 mil. (pořno 32,1 mil.), běrnov 175,8 mil. (pořno 113 mil.), džeczeloveho syna 21,6 mil. (pořno 29,2 mil.), lučneho syna 56,9 mil. (pořno 72,5 mil.) dwójnych zentnarjow.

— Wo tamnej depeschi ſ Emſa, po kotrejž bě ſo w ſežce 1870 wot khežora Napoleona Pruskej wójna pschitowjedžila, ſo netkole po 22 lětech ſ nowa ſaſo w němskich nowinach wjele pſiche. Wjetch Bismark je w roſrčenju ſ jenym Barlinskim ſpižacželom prajil, ſo je wón depeschu, kž je jemu kral Wylem wo ſwojim roſrčenju ſ franzowſkim poſkłanžom Benedettiom poſzlač, pschedlohi, a ſo je po Moltkowym wuprajenju, po preñjotnym depeschinym wopſhijecžu Napoleon psched Pruskej zoſał, po druhim, wot Bismarka pschemenjenym wopſhijecžu, pak ſnamjo k naſadej na Prusku dač. Bismark je depeschu pschemeníl, ſo by ſo ſdalo, ſo je Napoleon Prusku k wójne nuſowal. Po wérnoſći je wſchak ſo wěz cžiſče hinal měla. Bismark je ſo hižo po 1866 na wójnu pschečiwo Franzowskej hotowal. W ſežce 1870, hdyž Napoleon czechicž nočnysche, ſo by na ſchpaniſki trón jedyn hohenzollernski prynz ſtupil, ſe Bismark tule ſkadnoſć wuzil, njepſchihotowanu Franzowſtu ſ wójnu pschedhvatacz. So ſebi Napoleon w ſežce 1870 na to myſlik njeje, wójnu ſ Pruskej wjeſcž, je hižo dawno ſnate. Njedžiwozy na to netkole, hdyž Bismark ſam wérnoſć wo tehdomniſkých podawłach do ſjawnoſće da, wſchelake němske nowiny jemu pořokuja, ſo je němſti lud wobehlač a ſjebal. Tajke poroki budža Bismarka mało hrjevacž. Wón ſebi runje na to wjeli wě, ſo je wjedžač, ſ tamnej pschemenjenej depeschu wójnsku ſahorjenosć w Němzach ſhudžicž, kotrejž je němſte wójska k dobycžerſkim bitwam wjedla. Njebudžiſche-li Bismark tehdby w pschiležnym wokomiku ſvožo ſa wloſh ſrabnuł, by hnadž hischče dženža Němska njeſienoczena byla.

— Austríja. Na město wotſtupjeneho wuſtſkeho ministerſtwa je ſo ſ pschedhystwom bywſcheho finanzeho ministra Weckerla nowe ministerſtvo strojilo. Weckerle w předadſkim ministerſtve k tej ſtronje kluſchesche, kotrejž na ſawjedzenje dyrbjenſteho zivilneho mandželſtwa dželash. Wón liberalnej ſtronje pschihloſuji, kotrejž ſebi žada, ſo maja ſo mandželske prawa wot ſtata ſe ſalonjemi, ſa wſchitkých ſtatných wobhylcerjow bjes roſdžela wěrywusnacž jenak placžazmi, sprawicž, a ſo ma ſo wuſudženje wſchitkých

mandżelstwowych należnoścziostw statnym kudniestwam pschevodacj. Sadz jadaniom po zivilnym mandżelstwie židzi też, kotsiz dżej hido dawno w Wuhetskej na prenich huklach piskaja. Hdyż so mieniży zivilne mandżelstwo sawieże, so też židowska wera do saloński pschiopśnatiwych wērywusnacjow pschiwośmje. Židzi w Wuhetskej wot lata 1867 wchę mēschęzanskie a politiske prawa wobkeda, tola jich wera so jenoż i czerpjenym wērywusnacjam liczi a nima pornjo druhim wērywusnacjam w stacze żaneho saloński sprawnego stejščega. Tule njerunoścž džedža židza wosstronemu mēcz, a jich jadanie so dopjelni, hdyż dyrbjenske zivilne mandżelstwo saloński placźiwość dostanje. Połkiedni roszdżel, po lotrnyž kłheszčian hiszce wysche žida stejše, dyri w Wuhetskej panucz, hdyż wopravdze židzi hido dawno kłheszčianow wobknęja. We wszech stronach sħawnego žiwjenja, w sarjadniſtwe, w parlamente, w nowinach so židowska samoznacj wupjera. Semjenio a burjo fu so wotroczyž židow sejñili. Majwjetche kubla, fabriki a wikowatne židam kluſcheja. A sa kaf krotki čaſi fu židža knieſtvo nad Wuhetskej na so storhnuli! Sejħowazy pschitad wuczi, kaf je so stało. Nekdze psched 30 létami pschitad i kożemi schachrujo žid Bač na kydu starzej schlachtugendorfscich hrabjow, kotaż bě hido w wojnach pschezjivo Turkam hlowinem městu Winej jenho i najsnamjenicjistich salitarjow darila. Kublo nježe sadżene. Wobkeda brēmjenjatemu židej se kmilnoſcju hospodu a gyrobu posłicgi. Dženja je stara schlachta se hwojeho kydu wuczisħčana, a i wobkedažerjom je tón żamij žid Bač, kif bě so tam psched 30 létami pschiwacż. Wón je ſebi horde imieno Vega = St. George narjeknuł a nehdze 50 milijonow schēznakow wobkeda. Podobnu sanibzenoſcž maja mnosy drusy wuhetszy židzi, kotsiz fu jako proscherijo do kraja pschijskli a někole so i najbohacjissim leżomnoſcžerjam licza.

Ruski zarjewicj kónprynz Miklawsch je i Grichiskeje domoju puczujo njedželu do Wina pschijsk a so tam wot khejora Franzo Josefa i wultimi čęſćem powital a wuſnamienil. Winſte knieſetstwowe nowiny fu se živjedženistmi naſtañkami zarjewicjow woppt respominiske a jo jako rukowanje ſa ſakhowanje mera wulkadowale. Nekdzelu je zarjewicj na kaſčej njebo kónprynza Rudolfa w kapuzinakſkim rowniſtehu wēnz położil. Zarjewicj i čęſći ſo popołdnju živjedženista hoſćina a wjecor živjedženista opera wotbywashe. Po njej so zarjewicj na ſwój dalschi dompuč nastaji. Koſzħonwanje bě jača wutrobie.

Franzowska. Wulke spodžiwanje ſbudżuje w Franzowskej, so maja so někotri sarjadniſzy radžicjeljo panamſkeho towarſtwa psched kud ſtajicj. Tole towarſtwo bě ſebi wotmyſliko, psches Panamiku wuſčinu w ſrijedźnej Ameriž mórski pscheplaw (kanal) twaricj. Wulkotne pschedewſacie pak ſtrachowa, hdyż bě ſuma, ſa kotrūž dyrbjesch so pscheplaw dokoncż, woprawne wo ſto milijonow frankow pschitročzena. Pscheplaw njehotowy wosta. Hido tehdź so wobkredzje, ſo je sarjadniſka rada i jebawym wobliczeniom a ſe ſamjelčeniom woprawnych wobſtejnoscžow ludzi i wotebferanju akcijow wabila. Wobkredzeni fu Ferdinand Lefſeps, klawny twarz fuezſkeho pscheplawa, Koral Lefſeps, Fontan, baron Gottu a inženér Eiffel. Ola wobkredzy je w ministerſtwie i njejednocze dōſčlo. Juſtizny minister Ricard je statnemu ręcznilej porucził, mjenowane wobkredzy wobkredzicj, hacż runje běchu drusy ministroju pschezjivo teſle krotčeli, wobkredzie bžiwaſo na Lefſepſa, ſo bojo, ſo by Lefſeps potom niſowany był, też ſe sarjadniſkeje rady fuezſkeho pscheplawa wostupicj, a ſo bych u tak ſendželčenjo tutón pscheplaw do zyla wobknjeſzli. Tejeli njeſchēſenocze dla žnacj ministerſtwo wostupi, jeli ſo ſo wone hido předy w ſejmje pschi jednanju w ſwotſjenju czisħčezoweho ſalonja njeporash.

Ružowska. Na němſku wojſkowu reformu někole ruske nowiny wobſebitu kędzbiwoſcž ſložują. Na tajke waſchnje ſebi Russzy myſbla, Němſku njezdžiwaſy jejneho wulkeho wójska w pschiobodnej wojnie ſbič, pscheradži „Varſawski Onjewnik”, kif piſe: „Němſki wojetſki system ſo bôle a bôle idealej luda pod bróniu runa a němſkemu khejorſtu mōžnoſcž dawa, prenje dny po wudbyrenju wójny hnydom wuſjadne možy wuvič. Tola w tuthym nanaſwjetſchim napinaniu wojetſkich mozow leži tež klabu boł Němſkeje. Na dobo zylu lud pod bróni ſwoławschi može Němſta ſa krotki čaſi kluſne nadpady činič a žamo nawal najħylniſkich pschezjwnikow wudgerzecj. Tola wójna ſo trjeba jenož do dołhoſcie czahnuč, a napiecze mozow budże ſa kraj njeſnejne, a tón pschezjwnik, kotrūž budże roſumicj, wójnu pschezjivo Němſkej do dołhoſcie czahnuč, može niž jenož i wěſtoſciu na to licicj, ſo wójnu i dobjęzom ſkonci, ale tež na to, ſo tajka wójna na dołce czahu móž a kluſneſcž Němſkeje ftſchaſe.“ Mjenowane nowiny njeverja, ſo Russka a Franzowska hwojeho wojſkowu powjetſchitej, jeli ſo

by ſo němſkej wojetſkej pschedloſh wot němſkeho khejorſtowoweho ſejma pschihiſloſhawo.

— Žednanja bjes Russkej a Němſkej wo newym wikowanskim wuczinjenju żaneho wuspēcha mèle njeſju. Ani w Němſkej, ani w Russkej lud w tu kluſilu nježada, ſo bych ſo wikowanſte wuczinjenja wotſamkle. Runje taž Němzy, maja tež Russzy ſa to, ſo bych ſi nimi ſchłodowali. Bjes tym ſo němſzy ratarjo pschezjivo po niženju ūla ſa ruske žito protestuja, ſapjeraja ſo Russzy pschezjivo po niženju pschiwožneho ūla ſa němſke želeſo a němſke ſamjentne wuhlo. „Moskowſke Wedomoſcie“ piſaja, ſo ma Russka woboje ſ tajkim hromadami, ſo moħla wona żama „żyku Europu, haj zylu ſwiet na tyħaż ſet ſ nimaj faſtaracż“. Žedna ſo jenož wo pschedżelanje. Też w tym Russka mōžnje poſtupuje. W lécze 1880 je ſo w Russkej 200,785,000 pudow, tola w lécze 1890 hido 368,016,000 pudow ſamjentneho wuhla wurylo. Runje taž ma ſo ſe želeſom. Bjes tym ſo je ſo w lécze 1880 27,378,000 pudow želeſa wuſħkrello, ſu w lécze 1890 hido 54,319,000 pudow želeſa dobyli. Russka ma njezmerne ſklady ſamjentneho wuhla a želeſa, kotrehož wuowżenje na europiske wiki je jenož čaſhoe praſchenje. Duž móže ſebi Russka čiſcze derje bjes wukrajneho želeſa a wuhla wupomhač.

Se žiwjenja italskich rubježnikow.

(Skončenje.)

Hrabja Onofrio della Rocca, rodženy ſ Venetika, hlađaſte ſ radoſcju na kluſny wobras a ſadžeržowashe hwojeho konja, kif ſ možu do prekva kluſatashe.

„Szym žnacj excelenzy pschewjele klubil? Tutón wuhlad je najrjeniſhi ſcheroło a daloko a żadny zuſnik, kotrūž knjeſa abta w kluſtrje i ſwiatemu Duchu wophtuje, njevolatkuje ſo kuf dalsheho pucza po thymle dole. Excelenza mōžeče bjes ſtaroſcje byci, ſa tsi hodžinu klužemy w kluſtrje benediktinow.“

„Po tajkim avanti (dale)!“ ſnapſchecjini hrabja a klo hwojeho konja ſo wotrohomaj, mjes tym ſo jeho wodžet w nježnabuſje ſrosumiſtym kalaibriskim dialekte ſabawjeſche. Poł hodžinu bě ſo taž minulo; tu po kluſashej ſo na prawizy jēſných ſa ſkalifnu, na kotrejew wjefſchku ſo wulki, daloko widżomny kluži kluſasheſche, dwé poſtawje, kif pak ſo hnydom ſažo ſhubiſchnej.

„Schto to je?“ ſawola hrabja, ſa pistoli pschimajo. „Rubježniz?“

Wodžet kluſatashe ſpēſhnie po brjosy horje, poręča njeſto ſłowow ſo hroſbnymaj poſtawomaj a ſtejſe hnydom ſažo psched hrabju.

„Nē, excelenza! To fu jeno kluwanzy, kotrūž dyrbju njeſto ſyrobisnow ſobu pschińſej.“ A na praſchenje, ſchto ſ tym meni, wotmolwi: „Njeſbožowni, excelenza, kif fu ſ wysħoſcju malu psched kru meli, a kif ſo potom do hór kluwanja a jow ſkluwani wostanu. Próſdñienzow dže je doſč w naſchim kraju, hdyż móža wēſci psched ſzehowaniem, mēħażi dołho pschebywacj, a zyrobj ſim tež njeſpobrahim.“

„Po tajkim ſ jenym ſłowom, ludžo, kif maja mordatſto abo druki njeſtuks na ſwēdomju a kotrūž wjewiſi, ſo ſprawnemu kluſtanju čeknu!“

„Schto chze jenotliwy pschezjivo temu ſapocžecj? Scje, excelenza, wo maſiſi kluſħal? Sa naſcheho jeneho je najlepje, kif chze tež žiwy byci a ma klužbu, wociji ſačlinicj — hdyż ničiō njewidži, nje-móže tež ničiō pscheradži. S móžnym nježmēch ſebi ſluſħi a ſ nim pschitadži naſch jedyn kluſashe dale, hacż ſ ſamjelčeniu, kif kluſom ſ wysħolim dawkom i čegħi ſa kluſu ſoldi ſ móžħiſe wuczaha a naſ ſola psched rubježnikami ſakitacj njemož.“

Hrabja poħlada njeđowerniſje na wodžerja — móžesche ſo wón na njeho ſpusħecjecj? Tola tón dowernje i njemu poħladrni, ſloži ruku na wutrobu a rjeknu i pschebz-wedeženjom: „Excelenza, njetrjebače ſo bojec! Kedžby kolo wokolo ſnaje Pietra, klohož tón psched wobħa, tón dže wēſci psches wſchek rubježnikow! Želi pak ſo, excelenza, bojicje, ſo njeħobli hido do kluža kluwanja do kluſtrje ſwiatemu Duchu dozpečj, a wono móħko wopravdze ſo troču ſapodſzicj — poł hodžinu wot tam leži kluſtr Franziskanow, dobri mniſħa fu dobrodžerjo zykej wokolim a bych ſaħħej excelenzy wēſci rady nōznu hospodu poſtigħi. Taž, excelenza, porucicje!“

Hrabja roſmyħli ſebi njeſto wokolkow. Nōzna hospoda w franziskanskim kluſtrje njeħobde drje runje najpschiħoddniſcha, ale psched kluſħiħa hacż ſtrach, ſo moħl žnacj hluſħeſche wjecor po cimje pod naħħim njeħom abo žamia w rukomaj rubježnikow byci. Duž pschijsa po krotkim roſmyħlenju wodžerjowu namjet. Njeħabħi pucj hlorje wjedžesche psches leſi schwiegi piniſow do wħażiċ-żgħi

dolinę, hdyż ho jima po nimale jenu hōziniu trajozym jēchanju schere wobkyskijene murje kłoschtra Santa Chiara polasach.

"Hlejże! To je konz nazu puczowanja dżenża, excelenza!" a wobżet pokhwata do przedka a poča s czezkiem zleśnym buchadłom do kłoschtrskich duri buchacz. Swóńczek żalkinka s daloka, czernhaze kroczele s daloka bē klytchecz a saploczene wołnjeschko nad buchadłom ho wotewri. Tola njebe nikoło widzecz, jeno hruby hłos sawoła: "Schto jow?"

"To h̄ym ja, pater Girolamo, Pētr. Jego excelenza, knies hrabja della Rocca, kotrehoż dyrbju t kniezej abej kłoschtra Sswjatohu Ducha pschewodzecz, boji ho pośdneje nozy a čze jow pschenozowac."

"Jeno wołomik sczep ho, mój syno, čzu to kniezej kwardianej (wyschhemu) wosjewicz."

Sało minu ho něšto minutow, potom saſchercza čecz kłuczow, czezki rjeczas spadze a durje ho wotewrichu. Hrabja fastupi.

"Ah, duchowny knieże", rjeknu wón ho h̄mewajo, wuhladawski něšto tselbow, tiz pod h̄meczakom h̄miateje Młarie na sczénje wišachu. "Wy džę scze ho derje wobstarali."

"To je jow, bohużel, nusne, knies hrabja, człowiek ſebi jow ženje wěsty njeje."

"Wy h̄ym njeſtraschni puczowarjo, knies duchowny, wot kotrejż ho nicžeho bojecz njeſtrjebacze."

"Macze drohotne wězy pschi ſebi, knies hrabja?"

"Jeno h̄woju mōschem se ſchyrjomi tyhazami lirami, kotrej mam wěſtoſce dla stajne pschi ſebi."

"Ssym pschewodzeczny, knies kwardian budż excelenzu s radosczi witac", měnjesche pater Girolamo pscheczelnje ho poſmewkujo, ſchtož jemu napohlad dawasche, tiz jemu wutroby doby.

"Chzecze-li po napinazym jēchanju trochu wotpocznucz, polasam wam želu ſa zutych, tiz je pschezo pschihotowana ſa pschipadny woppt."

A wón wotewri jſtwiczkę, kotrejż pschiprawa bē wěso pscheczara jednora; běle wobělene ſceny běchu nahe h̄jek debi, h̄jek kſchiza abo wobraſa. Hrabja, tiz bē zły džen na puczu był, cžiknu ho ſdroſceny na jednore lěhwo, puſhczi h̄wojego klužobnika, proſchecze patera, so by jeho t ſhromadnej wječeri sawołak, a pschepoda jemu t poruczenju liſt, kotrejż bē jemu patriarch Benediſki ſa abta w kłoschtrje Sswjateho Ducha ſobu dał. Selskiesche hſchecze pschewjertnenje kluča w ſamku, h̄jivacze ho trochu nad pschewulkej ſedźbiwoſcę torožanskeho a wužnu. Hdyż hrabja wotuci, ſtejſeche pater Girolamo psched jeho lěhwom a ſasche jemu, so by jeho do jēdzenje pschewodzak, hdyż pater kwardian na jeho excelenzu čaka. Latarnja, s kotrejż mnich do przedka džesche, roſhwětlesche dołku, cžmowu kłoschtrsku khódbu lědma doſę, so by hrabja ho njeſkopmuł. Rjeknu, so ho h̄jiva, ſa mnicha tak poſdze jēdza.

"Wſchitzu duchowni knieža mějachu dženża wonka cžinicz", wužawni jemu pschewodzecz pscheczelnje.

"Ja njeſwedzach, ſo maja franziskanojo tež pólne dželo", měnjesche hrabja; tola pater njeſtomolwi. Czeſte dubowe durje ho wotewrichu, fastupiku do jēdzenje. Zły konvent bē h̄jzo ſhromadzeny, něhdze 25 mnichow, wſchitzu w brunym habicie, s bělém powjasom wołoko paſha a kapuzu psches h̄lowu ſezhñenu, ſchtož h̄jek mala hróſbný ſacgħiſcę cžinjescze. Wulka ſatrashaza poſtawa ſtupi hrabi napscheczo, to bē pater kwardian.

"Scze wy hrabja Onofrio della Rocca?" praschesche ho s hluhkim hložkom.

"Hai, najdostojniſchi knieže, a nadzijam ho, ſo mi na poruczenje knieſa patriarchi na jenu nōz hōzodu popſchecze?"

"Wěso, wěso, knies hrabja, chzecze-li ſ tym ſa lubo wſac, ſchtož móža wam h̄udzi mnicha poſkiecę. W naschej ſamocze je nam lědž woppt cžim lubiſti, njeſdžiwaſo halle na poſtajenje naschego rjady, tiz nam hōzodliwoſcę pschiporuczą."

Hrabja bē ſebi mjes tym druhu jēdzenju wobhlađak — roſpadowacze wſchudżom — wboſy mnicha drje mějachu lědma pjenesz ſ porjedzenju. Woſrjedza ſtejſeche dołke bliđo, kotrehoż złyka pschepowa hrabi, tiz dobre kuſki lubowacze, rjane wuhlady cžinjescze.

"Ah", pomysli ſebi, "na jēdž ho jich ſluh h̄udobu njeſpoczahuije. Cžim lepie ſa minje!"

A ſybzacze ho kwardianej na prawizu.

"Proſchu ws wodacze, hdyż tak woſebneho hōzca tak hōzodliwoſcę njemožu, ſaz excelenza wočkujecze. Symy pak jeno w leče jow we h̄wojej wili, a dyrbimy ho trochu ſpoloječz. Wam ho wěſce džiwno ſda, ſo h̄ym tak wobkruczeni; ale to żada ſebi naſcha ſamzna

wěſtoſce w tutym kraju rubježnikow. Wy drje teho dla dowolicze, knies hrabja, ſo my pschi ſwojim waschnju wostanjem", a pschi tym wuczeze kwardian dwě pistoli a połoži jej pschi ſebi.

"Brawje, prawje, knieſe! Piſtoliſa je we wěſtých wobſtejeniach naſlepſchi pscheczel, mój klužobnik mohl mi ſ waschim dowolenjom tež mojej pschinjescz."

"Oh, ja rukuju ſa waschu woſobu a ſa wasche wobhędzeniſtwo, knies hrabja, to wam ſluhju!" h̄męſeſche ho kwardian.

Hōzeczina ho pocza a pschetrjechi wſcho, czehož bē ho hrabja nadzjal. Patrej, tiz h̄yſtacze ſ wulkej knihu t pulcej cžitac h̄ic mjes jēdžu, wotkwnu kwardian.

"Myſlu ſebi, lubi bratſa, wostajimy dženža naſhemu witanemu hōſcej ſ cžeczi natwarjaze cžitanje a tež mjeſčenje."

Wſchitzu mnicha temu ſiwaſo pschihložowachu.

"Najdostojniſchi knies kwardian we pschego ſ wotzowſlej miłoscu naſchu kłoschtrsku reglu wobſtejenjam pschimericz", pschisponni mnich, tiz na prawu ruku wot hrabje ſebi ſchecze, kotrehoż ſwětej woczi mało kłoschtrsku ſ bruneho wodzecza ſhadowaſtej. Pod kapuzu a pschi miſchtrazym ſwěte ſweczlow njebe wobliczow jenotliwych mnichow derje ſnac, tola ſbashe ho hrabi, kaž by rjek, ſo ſu wſchitzu w naſlepſkich lětach, bruni wot ſlónza, h̄jese wſcheje blēdoſcze, h̄ylni a ſchwizn.

"Wiele hibania a džela w cžerſtivym powětrje tyje knieſam patram, kaž ho ſda, jara derje, najdostojniſchi knieże!" naſčiſnu hrabja.

"Kaſ wy to měnicze?" woprascha ho kwardian blužy.

"Měnju pólne dželo, kotrej ſu, kaž mi torožanski praji, knieža dženža zyl džen měli."

"Sawescze, knies hrabja", rjeknu kwardian ſało jara ſpołojne. "Duchowne dželo ſame njeje duchej wužitne, wón dyrbji ſo ſ nje-poſrednym wobhadowom ſ pschirodu pschego ſało ſczerſtweč. Nimo teho dyrbimy ho tež w h̄woju ſyrobu ſtarac."

"Njeſdoſha jaſmožna ſa potřeby kłoschtr?" praschesche ho hrabja.

"No, wobſtejimy wſchak, woſebje, h̄yž nam wulzy knieža něšto dobrowolne ſadža."

"To mi placzi!" rjeknu ſebi hrabja ham. Jemu ſo cžim ſlepje ſpodekacze, cžim dleje dobre wino piſeče, a h̄yalesche Pētra, tiz bē jeho ſem dowiedź. Pater kwardian wunjeſe ſlawu na knieſa hrabju ſa jeho pscheczelnoscę. Tež druzh mnicha roſtachu pschi winje, ſabawa bu dale cžilischa, ſortowacze ho ſe wſchec holkow. Dobre Falernje wino, tiz h̄jzo ſtarym Tomjanam njeſtate njebe, pschemoh ſlónčnje tež powjedateho hrabju, jaſyk ſo jemu ſapowje a holkow na wobej ružy ſprěwſhi pytnu jeno na pol, ſchto ho wołko njebo cžinjescze. Šlónčnje ſjedze do h̄wojego ſtola ſa wužnu ſebi. Džiwiſe ſony, tiz buču dale ſurowiſe, cženjachu jeho hacž do ranja: cžeczowny kwardian ſtejſeche psched nim, ſ pistoliſu w ružy, cžekne wóczzy h̄yſtacze hrožo a město kuth wobdawacze jeho dolhi plasce, pod kotrejž bē ſwětla ſtela ſidzecz; w jeho ſceroſkim cžerſtivym ſidzanyh paſu težachu wotre nože, kotrej běchu wſchec na hrabju ſložene. Na to wutſeli kwardian h̄woju pistoliſu, prashejnenje, tiz h̄yſtacze wbohemu ſpanzej h̄lowu roſtacze. A kaž na ſnamjo wotciznachu wſchitzu mnicha h̄wój labat a ſtejachu hacž do ſubow wobrónjeni wołko h̄wojego rubježniſſeho hejtmana. Čon ſiwnu, durje ho wotewrichu, a pschijwiedzehu tſiſhach jathch. Čerčachu lědma po kolenomaj hacž t kwardianowymaj nohomaj, padžechu ſkloſczo ſ ſemi a proſchachu wo hnadle ſchelutowanje. Tola ton teptaſche wo ſemju, ſo ſubja rjeſeche a tak wołohu na h̄lowje ſtawachu a woſacze ſ hróſbnym hložkom: "Wy ſcze naſ ſcherađili! Symercz wſchém ſcherađnikam!" Salschik — kwardianowy nōj bē jenemu ſ jathch do wutroby ſtela. Druzh mnicha walichu ho na tamneju. — Pater Girolamo, pscheczelnj torožanski, bē jedyn ſ najhōſtich.

— Čerwjeni mróčel, kaž rěka kreje, cženjach ſtejſeche hrožo na ſpanza, kaž by jeho ſaduſyč h̄yſla, wón h̄yſtacze jej cžeknucz a — wotuci. Syma jeho ſatſchache, roſtadowacze ho, ſamysleny, a ſidzecze, ſo je wonka pod wužnej palmu, pôdla ſebje wuhlada klužobnika, tiz ſpasacze, a h̄wój puczowanſki měch. Hrabnu ſa h̄woju mōſchenu, wocžini ju, a namaka w njej h̄woju pjenesz a papjerku ſe ſłowami:

"Knieſeſe hrabi Onofrio della Rocca!

Cžini mi jara derje, ſo ſcze, excelenza, wo pschijeczu w naſchim kłoschtrje tak ſuſonje ho wuprojil. Symy ſluh, ſo čzu ſa wasche ſiwnjenje a ſamoženje rukowac, h̄ym dopjelnit a ſebi jeno tež drohej pistoliſu jako wopomnječe ſhować. Proſchu, ſo h̄yſt

mojego wjednostojnega knjesa bratra, abta benediktinow pola
Sswjateho Ducha, postrowicz.

Aleksandro Furbetto,
kwardian franziskanskeho klöschtra Sawj. Chiara."

Žołtnje błyśczaću ho śněhōwe wjetščki na horach Sila pschi połnym mēszczu w symſej noz̄y. Wětr hōwřesche psches duby. Čjorne mročzele honjaču ho po njebju. Čžemna čjrzóba stejescze wołolo runje hakle namjetaneho rowa pod kylnym dubom, i fotrebož wětſik huche halsy torhasche a na row mjetasche. Banda rubieżniſſeſho Aleksandra Turbetta bě jow swojego wjelelētneho hejtmana, fotremuž bě polizistowa kula žiwjenje rubiła, polhowała.

Beppino, tig' bu w tutej hrôsbnej hodzïnje sa noweñ hejtmana wuswołeny, swali s hòborskej mozu wulke kamjenisko na woßamoczený row. A hiszczë dženża rëka puſte mëstno pod tamnym dubom „rubiejkym rowem“.

Na kwiedźń semrjethch.

Wat kolebki do rowa
Dzie twoj pucz, czlowjelo,
To wuczba njeje nowa.
Wschaf wchednje wiezjich to:
So f rowu psczewodzam
Tu hobuczelowjek;
Duż s teho westoż mamę,
So doczala naż row.

Wucz i kolebę do rowa
Je c̄łow'lam hnadny c̄zaś,
Dżen kózdy Bóh Wóz wola:
"Wy dżecią, pchidźcze sań".
Na poruczenie Boże.
Smijerz w schodnione żmaje tu,
Ssiej pchidźacz troczałku.

Wat kolebti do rova,
Kak krótki pucz je to,
Hdyž se kwěta přeč wola
Böh male džężzafo;
We kwójci njeviniscí
Ssó kmjercze njestroži,
Wutorhnjene je slöszi:
Pal khóźnie mone kri!

Bucz i koleble do rowa,
Ma dolhosz niesznu,
Bóh młodżenzo też wola
Wręcz w rjamym nalećżu;
Każ ruziczka w meji
Nekota holza kęże:
Ach — sadz njeje stępi
Smierzcz — a ju porubnie

Висц

Bucz i klobki do rowa
Też traje wjele lęt,
Kak husto śrudnie woła
Ton sprózny: „Doscz je nětk“.
Wsmi, jeli derje ja mnje,
Mje, Božo, se kweta,
Ach, spomn w ho nadże na mnje,
Wiedz duszku do niebia.

Wat kolebti do rowa
Bucz psches dol syssow dze,
Wschak kózde ranje s nowa
Tón hrech nacht towarzsch je.
Kiz sylyh pshelitwaju
Na hreshcne hubjenstwo,
Tym junu strewaju
Ze Boži jandzielio.

Bucz i kolekti do rowa
Wsches czernje, młósth dże,
Hdzej kózda kroczel nowa
Nam holoczą shotuje;
S czerniemi frónowani
Naſch Sbóžnik mręjescze,
Wsches kwówo ſmierz a ranz
Nam dobu źmienieje

Wszcz s kolebi do rowa
Ss u tez cki lubi schli,
Na kotrych dzenja s nowa
Spomnimy bolo sni.
Wot pro h wumozheni
Nekt woni wotpocznu,
Wob daj, so pschera kchnjeni
Wiches hnadu sbozani ku.

do rowa

H. P.

Ze Serbow.

5 Budyschyna. 11. a 12. novembra nasch krajnostaſki seminar ſwoj 75-letny jubilej a požwyczeſje nowego ſe starym ſjedno-čeneho doma žwyczeſche. Na ſwjedzenju wobdzeli ſo jeho excellenza knies minifter kulta ſe Sey dem iż, knies wołkirehny hetman ſe Salza a Lichtenau, tajnoj radziczelaj dr. Bornemann a Koſel ſ Draždān, tajny kniežetski radziczel ſ Tümpeling, wyschſchi zyrlinſki radziczel Kellér, wyschſchi ſchulſki radziczel dr. Kreuſler, wyschſchi radziczel finanzow Koſbach, wyschſchi kniežetskiow radziczel hamtski hejtman ſ Beſchwits, krajny starschi Beſchwits, wyschſchi hamtski budniſ Philippi, ſastupjerjo wſchitlič ſtatnych a měſcęzanſtich wyschnoſćow a duchownſtwa, direktorjo a wuczerjo wſchitlič tudomnych ſchulow a bratromſtich ſeminarow, mjes nimi k. měſcęzanſta dr. Kaeubler, pſchedzyda měſcęzanſtich wukasanzow, hamtski budniſki roždiczel Wezlich a wołoko 300 něhvuſich a nětciſtich ſeminarſtich wuczomjow, mjes nimi jako najstarschi k. Garbat ſ Minakala, Wjaſka ſ Bartia, Zybbla ſ Gſmilneje, Becker ſ Budyschyna, Koſor ſ Kettliz, Muczink ſ Tumiz, Bartko ſ Moſacziſ, Schmidel ſ Budyschyna, Kreczmar ſ Budyschyna, Bajer ſ Huczinę a Frenzel ſ Rjezwaſciſka. Pjatk wieczor w 6 hodz. sapocza ſo konzert wot ſeminaristow krajnje wuwjedzeny. Hnydom po konzercze pſchepodachu ſtarji wuczomzy pſches kniesa měſcęzanſteho wuczerja Lukascha ſwojej lubej wuczerni pſche wſcho krajnu Thorhoſ, 900 hriwnow płaczazu,

koruz wychschi seminarSKI wuc̄z̄ Schleinitz město khorowateho direk-
tora l. dr. Müllera s wutrobnym džakom pschija. Nowa khoroj dosia
hnydom se wsczelakich stron drohu pychu. Na to wotbywashe ho
hiszczę dolha wjehela sabawa, koruz l. dir. Jakub s Mischna na-
wiedowasche a pschi kotrejż ho wjele zławow, stary czak a starzy
wuc̄z̄ wopominazch, wunjeże. — Ssobotu rano ho zwiedzeniż
wobdzelnizh na Tuchor a potom na Miklawsch podachu, so bych tam
wobwenzowane rowy swojich semirjetych wuc̄z̄ a sastojnisch
bratrom wopytali. Tich wopominjenie czesczecze w Tuchorskiej zirkwi
l. seminarSKI direktor schulski radziczel Israeł s Czepawh a na
Miklawschu l. seminarSKI direktor Löbmann. Główna zwijatoczeniż
ho sobotu dopoldnia w 11 hodzinach w rjanej sali nowego seminar-
skiego domu wotmę. Jako preni zwiedzeniſki recznik l. minister
se Seydewitz wступi. W swojej rjanej reczji wón zyku sanđenoscę
nascheho seminarja wopominasche a dowiedzie, kaiku dżakowoscę hny-
pschede wsczem Bohu, tiz je nasch seminar tak wjele let hnadrje sa-
kitowal, ale pak też wscitkim tym dobroczielam winojezi, tiz su jón
salogili a s wulkim samozjenjom wobbarili. Potom hiszczę wuc̄z̄
a wuc̄z̄omzow k wobstajnej zwiernoſci napominawsci a na Jego
majestoscę, nascheho lubowanego krala Alberta spominiwsci, koruz ro-
wianju nascheho wuc̄z̄stwa wschu swoju miloscz s wulej sajma-
wosczu poskiczuje, pschepoda wón nowy seminar s wutrobnym dobre-
pscheczom knieſej direktorej dr. Müllerej. Na to dżerzesche l. seminarSKI
direktor dr. Müller swoju pochwyczazu recz na podložku słowa:
"Eudy niczo druhe njeje hac̄ Boži dom". Knies mēscejansta
dr. Kaeubler seminarzej 1000 hrinow jako dar města Budziszina
k stipendijam sa mēscejanstich a po nich też lužiskich seminarSKich
wuc̄z̄omzow pschepoda. Dale pschinjeſechu hiszczę wsczelazy druh
knieſej, jako schulski radziczel Israeł, schulski radziczel Rabitz, rektor
prof. dr. Schubart, direktor dr. Vollhering jubelskemu seminarjej swoje
sbozpschecza. Mēscejancki wuc̄z̄ Ahi pschepoda Dreslerowemu a
Leunerowemu wustawej 350 hrinow, tiz běchu se sberkow k nowej
khoroi sbytne wostale a Dreslerjowi schulerjo darichu, sastupiozy ho
wot Barika, Brücknera a Kreczmarja, seminarzej wulk derje poradzeny
wobras tuteho swojego saſzkužbneho wuc̄z̄. Skončnje l. direktor
Müller swjeſzelazu powieszc wosjewi, so su lužiske stanow 5000 hr.
k podpjerte jeneho lužiskeho seminarista wotkali. Pschispomnicz
hiszczę czzymy, so je ho pschi aktuszu wot wuc̄z̄omzow wubjernje
spewalo a so je nam hudybny direktor na nowych pscheczelach krafne
brak. Popelndju w dwemaj hodzinomaj bě w Lauez hospiczenzu wulta
hoscžina, pschi kotrejż jena rjana zława druhu honjeſe. Po hospiczenje
be konzert a po nim hiszczę hac̄ w nozy do 12 hodzin jara wopystan
pschim bal.

— Ssrjedu rano $\frac{1}{4}$ godzin stej w tudomnym pôlvernitu khêzzy czidle. 25 a 26 do powêtra slegzilej. W khêzzy cziidle 25 je so pôlver na hacz dotal njeuwzledzene waschnje sapalik a pschi rosbuchnjenju je plomjo do szufodneje khêzki cziidle 26, je semijowym nazypom wot njeje dżeleneje, pscheskočko a so tam lezazeje pôlbrowej maczisny popadnulo. W khêzzy cziidle 26, kotrejz durje su najskerje woczinjene byle, pschipadnie na wulke swoje nichoty njepschewywasche. Esso dżelaczerjo, Schneider, a Kitta i Budyschina a Schuster i War nociz, kotsiz w khêzzy 25 dżelachu, su so se sapalenym pôlverom straschnje wopalili. Najhôrsche wobschokdzenie je Schuster poczepil; won bu pschi rosbuchnjenju i khêzki i tajsej mozu wrjeznjeny, so hnydom myzlow sbu. W meschczanskiej hojetni, hdzej hnydom tyh tssjoch dżelaczerjow donjezechu, je Schuster ton hamy dzeni pschipoldnu wumrjel. Spodzivne je, so stej tej hamy dwê khêzzy hido ras psched nehdze 10 létami do powêtra slegzilej.

— Ponowjena Budyska Michałska zyrkej šo njedželu 27. nov. swjatočnje pošwječzi.
— Irunje je wuszhla nowa knižka: Wschubżom po wszej semi cyma, we wszych ludach mročota. Krótki rospohlad, kaf je něhdź w naszeho sbóznikowym czaju s pohānami w romskim khęzorstwie, se lidami. i Němzami a se Skerhami stało. Monikał M. Sankora, farat

S H o d z i j a. W u l z y w a ż n y h w j e d e n ć b e s c h e s e f a n d z j e n e j n j e d z e l u s a n a s t o n i H o d z i j s k i u w o ż a d u s a f s w i t a l ; p s c h e t o g t o n d z e n h o r j e n e p o n o w o j e n y B o g i d o m p o h w j e c z i . H o d z i j s k a z y r k e j e n a j s t a r s z a z y k l e j e w o k o l i n y a b u w l e c z e 1076 w o t b i s k o p a V e n n a , k iż j e r a w H o d z i j u p s c h e b y w a l , n a t w a r j e n a . D o n j e j e s t u s c h e s c h e n e b y j a r a w j e l e w o ż o w , t eż z y ź a H u s c h a n s k a , N j e j z w a c z i d l i s k a , P a l o w s k a a H o r n j o - W u j e s d z a n s k a w o ż a d a . H i s c h b z e w 17. l e t s t o t e t k u h o 76 w o ż o w d o H o d z i j a s a f a r o w a n y h m j e n o w a s c h e , a d w e w u l k e j w o ż y : S t a c h o w a W u l k i W o s y k h o h i s c h e z e w t u t y m l e t s t o t e t k u d o H o d z i j a d z e r z e s c h t e j .

Zyrkej je ho wjèle krócz do czista wotpaliła a pschi nowotwarach ho jenož něchto murjow fakto triebasche. Požlenšchi wjetshi twar sta ho w lécze 1826, hdežž ho po dolhei njewuschnie swadze węža skónčenje s hubjenym schindzelom pschitry. Tón běsche někto połne dedžeržał, tak so deschęz hacž na węžine dno a do murjow maczéche. Echo runja běsche tež snutska zytkwe wscho jara hubjene. Duz zytkwne prjódstejetstwo loni wobsamku, zyrkej na tajke waschnie porjedzież, so mela na dalshe wožada s njepschestowazym malym platanjom mér. Někto je tuto ponowjenje hotewe a je ho, džak budž Bohu, dospolne poradžilo. Zyrkej ma dwē se schiferom krytej węži, swony na nowym želensnym stole wiszaju, byrgle su nowe, na lubje mōžesch s pschitwarkami hnydom wot woňak, stara kapalnia je ho sa mužaze městna wutriebala, a wyschše parneho kotała, kiz zyrkej hréje, je nowa kapalnia natwarjena, kletka, na kotrejž snamjenja sbóžnika a schyrjoch sczenikow wuhladach, je tam stajena, s wotkal ma duchowny wszechem lemscherjom psched žobu, dupa, kotaž je hiscze s teho czasa, hdežž džecžatka pschi wulsczczenu czicze do wody podnijowachu, je nowe koprone wělo dostala, lawki su wjèle khmánsche sa hedženje a maju hiscze něchto wjazy ruma, džekli prjedawcze, wjelb je rjanu barbu dostala a woňka, kotrež su s džela pschepołozene a powjetchene, su bluku, tak mjenowanu kathedralnu schlenzu dostale. Wscho tole, a schotz je ho hewal czinilo, je ho dospolne poradžilo. Hdyž běsche našcha zyrkej dotal najstarscha zyleje wokolini, dha je wot netk tež najrjenscha zyleje wokolini. Duz pak tež s radosczi wschitz požwyczenju ponowjenie zytkwe napschecz hladachu. Hijo dny prjedy ho wschitz na to hotowachu. Wjiez bu rjenje s pletwami a czežnymi wrotami a khorhojemi wudebjena. Niedželu rano $\frac{1}{2}$ 8 hodž. swony k swjedzenjej s węże dele hwoj postrom sczelenchu a do 8 hodž. ho psched farstwom wulkotny czah rjadowasche. Wón wobstejche s Hodžijskoho a Czterwienonoslowskoho wojetskego towarzystwa, chorskich džecži, s twarskich mischtrow, zytkwinyh prjódstejerow, wožadzinyh wudžerow, mležinyh a druhich wožadnych. Zyrkwin ykucž ho na herbstim wot knjezny Žurez, na němstym wot knjezny Pjechez nježesche a sa nimi džechu wožadzine knjezny, kiz běchu jalo přenje luboſciwe dary sa nowe plachy składowale a pola hwojich towarziskow sberale. Psched faru do czaha knjes superintendent lic. theol. Schweinitz s Radbeberka s wožadnymaj duchownymaj stupi a někto wschitz po drósh k zytkwi najprjedy wot posawow a potom wot swonow psched wodženi czežniczku. Psched zytkwinyh durjemu wodžet a nahladewať zykleho twara k. architekt Schramm s Draždjan zytkwin ykucž wa a jón s pschihodnymi słowami knjezej superintendentej pschepoda, kiz jón sažo k. fararje lic. theol. Imiszej poda, a tón někto w mjenje trojeniczeho Boža durje wottamku. Do zytkwe sastupiwski ho wschitz džiwachu krafzesci, kotrež tam wózko wuhlada. Bórsy bě zyrkej pschedylnena a něfotryžkuj je dyrbjal woňak stacž. Požwyczenstu rěč na přenje, herbskej Božej klužbje džecžesche knjes farat lic. theol. Imisich a teho runja předowanje. Wožada s njepscheterhjnenej nutroñoczu na jeho wulzy krafzne klužba ledžbowasche a to czim hóle, dokelž ma ho na přenim měsče jemu džakowacž, so je ho wschitz na zytkwi tak jara derje poradžilo. Na podložku pjateje schtucki 93. psalma wo tym ręczesche, so ma ponowjenje nascheye zytkwe ja žobu czahncz wobnowjenje nascheye wutrobę a so ma ho to pokasacz 1. psches nowu luboſci k Božemu słowu a 2. psches nowu kwerñoſć w polepschowanju naschego živjenja. Po herbstim lemschenju ho w 10 hodžinach němska Boža klužba sapocza. Wona mějelche czicze tón hamy khód, jeno so tutu požwyczenstu rěč k. superintendent džecžesche. Po dokonjanej Božej klužbje, haj zyle popoknjo hacž do facznicza ho w zytkwi wscho s ludzimi mjeñwiesche; kóždy wschak čzysche wscho, schotz běsche nasdala wibžał, tež s bliska wchladacž. Kóždy by prajil, so hebi tajkich krafnožow tu wibžicž njeje nadžał. Hdyž je někto wscho hotowe, dha njecham tych fabycz, kiz su na zytkwi dželali. Mjena wszechem czehlow, murjerow atd., kiz su w pocze hwojego woblicza kamien na kamien a hrjadu na hrjadu kładli, wschak mjenowacž njemóžemy, hacž runje bychu hebi woni to połnie fabkuzili. Wodženje zykleho twara mějelche architekt Schramm s Draždjan a jemu stejeshce k pomozy architekt Bož s Hilsdesheima. Murjetkai a czehlistkai mischtraj běshtaj Seeliger a Voitel s Budyschinie, drjewo, kiz je Schmidt we Wjasorzy rěšał, je mischtř Polak s Hodžijskou wosnamjenil. Lawki je tycher Hengst w Pirnje, byrgle Gula w Budyschinie dželali. Druhe tycheske džela mějachu: Mjecž w Huszý a Marchs w Hodžiju, Miejska a Scholta w Budyschinie. Paulinus w Budyschinie je blyskowód połozil a Schuman w Budyschinie je wělinu třechu kryl, bjes tym so je swonowy stol s Wjernarjowej lijetnje w Małym Wjelkowje. Zytkwinyh prjódstejetstwa dowěrnik, kiz běsche stajne pschi twarie

pschitomny, běsche Teich s Mateje Vorščcze. Tak dha je netko nasch Boži dom požwyczeny, Bóh dał, so by tež na dalshe knjesowym pschitwark wostal, kiz ženje najrjenscheje pschi, nutrnych lemscherjow, pobrachowal njeby.

S Bréšn y pola Hucziny. Psatk tydženja je czeladnik Schlipin, na tudomnym knjezim dworze služaz, tudomneho knjezeho schókarja Arthura Maunu, ho s nim swadžiwschi, s hnojowymi widłami psches hlowu moržnul. Tón hamy dzeni wjeczor schókar na hlowubolenje storzesche, a na drugi dzeni wón wumrje. Po spósnaczu lekarjow je ho jemu se szlynym pražnjenjom na hlowu w moszach zilla rostořnula, tak so je krwej do moszow stupila. Czeladnika Schlipina, kiz je se Schlesynskeje pschitzahnul, su hnydom sajeli a do Budyschyna do jaſtwa wotwiedli.

Přílopk.

* S Habračczech pižaja wo rosbuchnjenju, kiz je ho tam dzenja tydženja dopoldnia wołkoło jědnaczych stało: Psched khěžu Hofmannez hlamow bě pohonč kitta saſtał, so by tam balon benzina dostal. Hdyž tón balon se składa do khěže walachi, dohladachu ho, so jeho strachne wopshjese s njeho běžesche, czehož dla jón na wós nje-požižhu, a pohonč bjes njeho wotjedže. Jenož někotre kročele wotjewski, pohonč satraschny kust wužlyschia a s delnicz woknow Hofmannez twarjenja szlyne plomjenja žapachu. Hofmann bě hnydom, hdyž bě ho dohladac, so je balon pułnjeny, wubězany benzyn setrewacž dał a swojim ludzom saſtał se szwēžu ho bližicž. Ale njebože čzysche, so ho w tym wokomiku szwime durje wotewrichu, w kotrejž khachslach ho tepjesche. Benzinowym dym mōžesche někto njezadžewany do živeho móhnia czahnuč. Tam ho sapali a njebožownego Hofmanna, kiz w khěži benzyn setrewasche, žalostnje wopali. Tolaž pak mějelche Hofmann hiscze tak wjèle wobhlauiwoscze, so durje do składa sačini, w kotrejžm zyle czwizy s petrolejem a žytkowym napowětrom atd. napjelnjene ležachu, tak so ho te njeſapalichu, s czimž ho wulſtne njebože wotwobroži. Nastath wohen pak bórsy zyle twarjenje nutskach pschewsa. Sa krotki czah plomjenja psches třechu žapachu, s kotrejž běchu zyhele hijo s rosbuchnjenjom wotlětak. Wóhniowa wobora mějelche žadkaweho sadušzozeho kura dla, s kotrejžm bě khěža napjelnjena, czejke dželo. Nichto do twarjenja njemožesche, doniž dosz wody do móhnia naleli njebehu. Potom hallo móžachu ho psches třechu někak do njeho dobýwacž a někto s njeho wunožycz.

* Do wulſle straža bu w nožy 29. oktobra lokomotivinu wjednik Alexander s Wojerez stajeny, kiz s wurdadnym czahom ratarskich dželaczerjow do Kohlfurta wjesesche. Na jenololijatej czarje bjes Zentendorfom a Glaserbergom wón na dobo jaſne szwēžlo psched žobu wuhlada a měnjesche, so jemu železniczym czah napřežco jěže. Wón hnydom snamjenja nusy sahwiſda a s napschcznej paru a Carpenterstkim spinadłom czah saſtaji; czahowym wjednik po czarje dužy ho bórsy dohlada, so ho tramy Nižynnego mosta palachu. S pomozu lokomotivineje parneje žykaw ho poradži, pómio žhaszecz, a czah mōžesche potom hodžinu ho salomžiwschi psches móst jěž. Hacž je ho móst s wuhlom, s lokomotivu jeneho druhého czaha wupanjenym, sapalit, abo ho wohen wot skótniskeje ruki saſožit, njeje ho wužledzicž hodžilo.

* Hiscze pschedo kholera do czista haſka njeje. W Budapeszce, Beopradze a w Hamburgu su s nowa někotre wožobu na nju skhorile a wumrjele. Powšchitkownie ho boja, so budže w nalczu kholera mózneje pschiberacž. Po měnjenju žławneho Mnichowskego profesora Pettenkofera kholera s kommabazillom njenastanje, kiz je Barlinski profesor Koch wužledzil. Pettenkofer je hebi s Hamburga kommabazille pôžłacž dał a kubikzentimeter tychle bazillow s Mnichowskem wodowodowej wodu wupił. Wuzite kommabazille, kotrež dyrbja po Kochowej wuczbie w czlowjeku kholera šbadzicž, pak Pettenkoferi nicžo wadžile njeſju.

* Pschi nowotwarje walzatnje w Schönbrunnje w Schlesynskej so sanđenym tydženj roščty powalischu. 20 dželaczerjow ho pod rospadankami pohrjeba. S dželaczerjow 2 morweju, 3 czežkoſranjenych a 10 lóž ſranjenych pod rospadankami wuczjezechu.

* W Bryželu běshtaj dwaj muzej wobſkorzenaj, so staj saweſčensle mordatstwo wobſčloj, po taſtim pschedzjenja dla, kiz je ho hallo w nowischiem czagu wopſjetowacž počzało. Stało je ho wone w dezembrje 1891. Dwé Bryželské dželaczerzy Janeta a Vuzija Vanrožumez běshtaj dužy domoj se szwojeje dželatnje. Duz dwaj derje swoblekanaž kniesaj k nimaj pschitupiſtaj a ho s nimaj do ręczow daschtaj. Slončnje jeju do hosczena žobu k wječeri wsachtaj. Tam ho sa Franzomow wudawaschtaj, jedyn s mjenom Schmidt, druhí Dahavelaere. Potom jimoj powjedaſtaj, so czetaj ho w Bryželu

sałydlicz, a bórsy praschese so Schmidt Luziju, hacz nochzyła so s nim wożnicz. Ta bę hnydom k temu swolniwa, a 7. januara mjesiechtaj kwaſ. Nekotre dny do werowanja Schmidt swoju mandzelsku se 40,000 frankami sawesci. 13. januara ju namłowesche, so by swoj narodny dzen wjeſeſe kwyecika. To so ſta, a Dahabelaere so ſobu wobdzeli. Schmidt swojej młodej żonie tak dolho s winom wjeſeſe pſchipiwaſte, doniz ju njeſwopoj. Taſku ju do komory dwiedze, hdz̄ez wona hnydom do hukoweho ſpanja padze. Nasajtra ju moriu namakaſu. Lekat wobkwyedci, so je na ſajecze moſhow ſemrjeſa, a Schmidt żadach ſebi wot ſawesczazeho towarzſtwia ſwoje 40,000 frankow. Ale towarzſtwio ſo ſapjeracze a ſebi żadach, so by ſo ſemrjeſa muhrjebaſa, so by ſo wina jeje ſmierze wupytala. Hdny dyrhieshe ſo to ſtaſz, ſo Dahabelaere s Bryſela ſhubi. Źekſija dopokaza, ſo je njeſwozowna żona ſu wuhlowym dyrom ſajedoſcena byla. Na to Schmidt ſajachu, a won ſo ſwojego njeſutka doſpołnie wusna. Won a jeho pſchedzel bęſtaj do komory, w kotrejž Luzija ſpashe, wotewrjenie wuhlowe woñiſhco ſtaſiloſ. Pſched pſchipahanzami ſo Schmidt ſ hrubej krobiſce ſadzera. Won bę něhdze 30 ſtarý a ſ wožebnej czornej draſtu wobleczeny, a wubjerny ręczniſ. Skudniſtwo jeho ſ ſmierze ſu widzeli.

* Mjes ſodniſkami pſchinewra ſnjezi, kotraž je ſa młodych mandzelskich mało ſahodzata a pſchi węſtich wobſtejnoscach straſchna. ſodniſy wérja, ſo kózdu ſodz, na kotrejž młodaj mandzelskaj ſwoje kwaſne puczowanje czinitaj, wulſe njeſwdro podenidze. 28. ſeptembra jędzefſe jena ſodz ſ New-Yorka do Liverpooła ſ 257 ſajutſlimi a někotrymi ſrjedzokrywnymi paſažerami. Mjes paſažerami bę młody jendzelski diplomat, kotryž ſe ſwojej młodej żonu do Manchetera puczowanſe. Hdny bęſte ſodz „Canadijan“ pſchi nanajjaſniſhim wjedrje hzo dwaj dniej dolho żolny atlantiskego morja bródzika, ſo wukopa, ſo bęſtaj młodaj mandzelskaj na ſwojim kwaſnym puczowanju na njej. Powjefsz wo tym ſo na zykej ſodzi ſaž ſi blyſtom roſſcheri, a bórsy ſebi niz jenož wuhladowarjo w ſeżejorowym korbje, ale tež gineſiſy teperjro pſchi wulſich khaſlach ſtejo abo delſach w ſkładze pola wulſich myſchow ſedzo tu straſchnu njeſhudo do wuſhow ſchukotachu. ſodniſy a ſ nimi ſamo nawođdowar ſhutne woblico ſziniſtachu a ſatraſchnie njeſvože węſtachu. 3. oktobra ſo tež wopravdze ſtraſchny wichor ſbehnu. Sso wę, ſo ſo ſodniſy hnydom na młodej mandzelskej dopomniču a to czim bōle, dokoł ſich čołnicze wokoło ſo ſhromadzi a jim młodej mandzelskej jako teju, kiž ſtaj na wichorje wina, woſnamjeni. Była ſyla pſchinewrych njebołatow bę ſebi, ſaž ſo ſda, wopravdze pſchedewſala, jeju ſ ſodze do morja czinkucz, ſ najmjeniſha mjesiech ſodniſy roſkaſowat, kapitan Smythen, kotryž bęſte někak wo jich žadlawnym pſchedewſaczu ſhonil, ſa nufne, młodej człowjekow do ſwojeje ſajutu wſacz a jeju ſ dwemaj ſtužobnikomaj ſtraſowacz dač. Na ſodniſy moſeſe „Canadijana“ w tu ſhwili mjes ſodniſami dla pſhezo ſurowiſho ſahadzazeho wichora wopravny ſhežl wudyri, kotryž móželſte kapitan jenož ſ tym ſludzic, ſo ſbežkarjam ſ revolwerom w ruzy napſheſzivo ſtupi a najhóſtich do ryczaſow ſputacz da. ſbežkarjo budža w Liverpoołu pſched ſudnika ſtupic dyrbjecz.

* Noahowym kaſchę ſa wjeſchu horu Araratu w Armeniſſej ſu pječza namakali. ſbožowny namakat je czesczedostojny Jofeſ Nouri, doktor bohawuſzenoſce a kanonſkego prawa, diakon w Babylonje a hamziſki wotpóſlany w Malabarje. Tutón knies je nadrobne wopiszanje ſwojego wuſledzefſkego puczowanja franzowſkim nowinam „Univers“ pſchedepodał a tele pobózne nowiny ſu jo węſtachę ſaž ſi tym wobkrywieniom, ſo je pſchedepodał jara wuczeny muž, kiž ſo w ničim, ſtož je ſebi pſchedewſał, myſlić njeſa, tak ſo je njeſomžna węž, ſo mohlo jeho woſſewjenje jenož hukych ludzi ſablaſnijat ſort bycz. Teſto powjefsz wſhikte nadrobnoſce podawa, kiž ſu ſo na jeho dobywanju na horu Ararat mèle, mjenuje wſhikte pſchitomne woſoby, dzen a hodžinu jeho wuſledzienja a pſchida horu wobras, ſaž tež wobras teho měſtina, na kotrymž tón kaſchę ſteji. Bę to mjeniſzy 25. haprleſe popołdnju wokoło dwieju, hdny ſo knies dr. bohawuſzenoſce na tón kaſchę dohlada. Ssnych bę ſ džela roſtał a knies doktor bę hiſtacze něhdze tykaſ stopow wot horineho wjeſcha ſdalenym, „jako ſe ſamym ſwojim wołom měſtne pytnu, kotrej mjesiech ſame ſwoju barbu a to taſtu, ſo ſo w žanym naſtupanju bęlej ſhuchowej barbu na horinym wjeſchu njerunash“. Blize tule woſebitu barbu njeſiemenuje, ale powjeda dale: Pſchedzlapnjeny ſ tutym ſpodiſwym widzeniom ſtajich ſebi ſwoj lorgnon (někaſtu brzlu) pſched woči, naſtajich ſo 2 abo 300 kroczeſ blize, ſo ſ połnoſy wobrociwſhi, a ſložich ſwoju połnu ſedzblisocz na czemniſche měſtino. Spoſinach, ſo Noahowemu kaſchę ſapſheſzivo ſtejach, wulſe ſodz, kotraž ſ džela ſe ſněha teſeſte, ſaž ſjawnje widzach. Duž zyku horu wobendzech a widzach wichę ſe ſněhom njeſpſhikte kaſchę ſote. ſodz je

300 stopow dolha, 100 stopow wſzoka, ſrjedza ma na węžu podobny wutwar a na boku wotewrjenyh laž wołna. Teſcha je wo ſrjedza ſe ſněhom do hromady ſpadana, na wobemaj kónzomaj paſ hiſtacze ſteji. Knies archidiakon potom wopisuje, ſhto je jeho wutroba pſchi tym wuſledzienju ſaczuwała. Won bę „w njeſwuprajomnym ſpodiſwym“ i dobowm paſ njeſakomdži, „ſzebi ſhwile wſacj, ſo by ſebi ſodzinu podobu derje do pomjatka ſaſhczepit“. Tež nam twierdze wobkruſza, „ſo ſo jeho towarſchojo ſ nim w połnym wužiwaniu wſchę ſwojich myſchow namakaſu, ſo jich woči blukej njeſeſtej, a ſo ničo węſtachę bycz njemože, hacz to je, ſtož ſu widzeli“. Teſe wobkruſzenje je nufne, piſe „Univers“, pſchedoz bjes njeſo by wſele ludzi bylo, kiž bych ſu na wſchém dwelovali. Wſchak ſamo pſchi tym hiſtacze wſchę dwiele porażene njeſku, pſchedoz ſam „Univers“, kiž je tu węž preni węſtachę ſzak, njemože ſo ſ wuměnjeniom ſminucz. Luby Babylonſki archidiakon wiđomnie ſaneho roſſuda wo tym nima, ſajku roſſcherjeſnosz je njeſera w Europeje dobyla. Hemak reka: „Shtož njeſeri, budž ſamatany!“ My paſ ſo njebojimy, ſo budžemy ſamatani, dokoł hiſtacze tež potom do namakaſa Noahoweho kaſchę wérili njebyčmy, hdny by nam runjež tón pobózny Babylonſki diakon wobkruſzi, ſo je tam Noahoweho rapaka hiſtacze wokolo kaſchę ſetacz widział.

(Bytwinſke powjeſcze hlaſaj w vichitoſy.)

Wupſchedawanie w konfurſu.

Wot hoboty 19. novembra t. l. ma ſo w ſhlamach pſchi ſtachy ſwikaſ ſi twory, ſ konkursa Gustava Poſera hiſtacze ſwytne jako: roſyunki po měchach a po wazy, kakao, vanilla, koruſhki, korki, wosowe kwaſy, kujzby, pakowanski ſak, tinta, wulſka dželba k hartow k hraczu, ſchirglowa papjera a ſchirglowy plat, klepanokamienjowa papjera, něhdze 180 duzentow ſam-powych zylindrow, wſchelake drogi, barbicze, wſchelake družiny ſaka, węſtachę dželba wſchelach barbowych tworow a ſukow, knihi-wjasarske ſloto a brony, spirituſy a essenzy po wurjadnie tunich placzisnach ruce ſu wupſchedawacz.

Wotewrjenje dopołdnja wot 9 hodzin.

Konfurſowe ſarjadtſtwo.

Drjewowa awkziſa na Lipjanskim reverſe.

Dutoru 22. novembra t. l. ma ſo

200 ſučich hromadow,
7 bresowych hromadow a
18 rm. ſchęſzepow

ſa hotowe pjenesy na pſchedzadzowanie pſchedawacz.

Shromadziſna dopołdnja $\frac{1}{2}$ 10 hodzin na Schęſenčaſkej droſy pſchi puczniku.

W Minale, 17. novembra 1892.

Grabinſta ſ Ginstedella inspekcija.

ſſlanjowa a drjewowa awkziſa.

Dutoru 22. novembra dopołdnja $\frac{1}{2}$ 10 hodzin ma ſo w Schęſhowje (na Koſlowſkim reverſe) wulki ſahon ſlania a kojno-weho drjewa, bjes kotrymž ſu tež klozy, twarskie drjewo a ryhele, ſ wuměnjeniem, do awkziſe woſſewjomnymi, na pſchedzadzowanie pſchedawacz.

Shromadziſna w drjewiſhu pſchi gmejnskim puczu, ſ Rjeſwa-čiſla do Koſlowa wſedzazym.

August Horſt w Schęſhowje.

Proſata na pſchedan.

Proſata bęleje Horſhirskeje a tež czornopisaneje Berſhirskeje raſy, kotrej ſo jara lohko wukormia, ſu pſhezo po čloſej pſchimierzenych niſtich placzisnach na pſchedan na injeſimaj dworomaj w Budhſhinku a Pſchimicziach.

Wichę družinę prothłow,

prothłi ſ wottorhanju,

píhanu papjera,

židžanu papjera,

kmotſhaze liſty,

ſwetki do wopomjeniſtich ſuhiow,

porucza po jara tunich placzisnach

Gustav Rämsch

na bohatej haſy 21.

Drjewowa awkziſa

poſdzelu 21. novembra dopołdnja w 10 hodzinach w Huszy.

Mleblowa awkzijsa.

Zutje u jedzeli 20. novembra popołdnju w 1 hodzinie maja ho w Golsborczańskiej schuli scého-waze wézy sa hotowe pjenesy na pschedawacze:

1 sofa, 1 komoda, 1 schleun-czany blida, 1 kanapej, 2 łóżka, blida, stoly, drasta a wiele drugich wézow.

Drzewowa awkzijsa.

Srzedu 23. novembra dopoł-dnia w 10 hodzinach bude ho 19 lestrow thójnowych schézepow a 10 kop walczkow pola Wicza ja w Brémjeniu na pschedawacze pschedawacze. *Wicza.*

Młoda szylna kruwa, blisko pschi czeleñju, je na pschedan w Haßlowie cijisko 13.

Hrubjelczanski młyn pschedawa dobriu pscheńczeni muku hachl po 90 np., $\frac{1}{4}$ zentnarja po 3 mk. 50 np.

Majszowy schrot
porucza tunjo

Jenkeczanski młyn.

Pierje

ho s paru cijisca pola M. Schmolera na jukelskiej haſy cijisko 3.

Też je tam nowa a stara drasta na pschedan.

K hodam

szwój wulkotny skład herbskich a němskich spé-warsskich knihow w najwoźebnijskich a naj-jednorisjch swiaſtach, fotografijsowe, pěšni-stwowe a pižanske albumy, pižanske, no-towe a sczënske mapy, listnizy, dželanske a ruczne toſche, zigarowe etwije, portemoneje a móschniczki, furne blida, furne servisy, pižaki, schwadlistwowe, rukajzowe a ziga-rowe kaſheczki, balske wjehliczki, domjaze żohnowanja, fotografijsowe woblnki we wſchęch wulkosczach, listnu papjeru a kaſety w kraſ-nich muſtrach a pěknich sawalkach, lampowe krywy, wobrasate a baſniczkoſte knihy w wulkim wubjerku po najtunisjch placzisnach dobrociwemu wobledzbowaniu porucząm.

Gustav Rämsch,

knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja na bohatej haſy 21.

W redakcji „Serbskich Nowin“ je na przedań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADZENE SPISY

IV. zwjazk.

a) Broſurowany zwjazk po 2 mk.

b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 3 mk.

Składnosć

k tunjemu

ku powanju
sa hodowne blido
psihi k hētroponiženiy
twjerdyh placzisnach

posicja wot 17.—30. novembra t. l. moje

wipſchedawanje
majolikow a wſchęch drugich wodzelenjow tworo-wych družinow, wote mnje ho wiedzazych, teho runja 50 np.-wézow a wobraſatych knihow.

E. A. Wekke na bohatej haſy 17,

knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery a luxusowych tworow.

C. E. Rinke, fózkarňja

na ſitnej haſy

porucza ho k ſechiczu mužgzych kožuchow (po ſwjetſhnikowej formie) a pjeſzowych pjeſlow. Bonjaze manſle a pjeſle ho po najnowſzych modelach dželaja, a ſu muſtry po žurnalach wupołożene. Mužaze a žonjaze pjeſle ho poczahuju a poruczeja ho w wulkim wubjerku kózki k podſhiczcu a wobſadzenju, kaž ſyła wſchę družiny kožow.

Dowolam ſebi, na

wipſchedawanje

pjeſzowych tworow a ſymſkich mězow, kaž tež woſebnych kožow k wobſadzenju a podſhiczju po naj-tunisjch placzisnach najnaležniſcho ſebzne cijicž.

Kózkarňja a pschedawarnja mězow

herbow Friedr. Ernsta Kranckera
na ſwokownej lawskiej haſy 30.

Theodor Niecksch prjedy **T. Jermis**
twarjerija maschinow a porjedzerija
na Draždanskej droſy 2 w Budysčinje
porucza ho

k tvarjenju ratařskich maschinow a k ich porjedzenju, kowar-skich dujalow (měchow) we wſchęch wulkosczach, piwarskich a młynskich maschinow, elevatorow ſa kamien, záhel, lód, wuhlo atd., transmiſijow, zentesimalnych mostowych wahow, wſchęch porjedzenjow a k dželaniu maschinow wſchelakeje družiny po tunich placzisnach a dobrzym wuwjedzenju.

W wudawarni „Serbs. Nowin“ ſu po 1 mk. 50 np. dostacj:

Cherluscze a spěwý Pětra Mlónka.

Pschiloha f číslu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. novembra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Tuchorskej žyrlwi smjeje jutje niedzela rano w 7 hodž. dialonus Rada serbsku spowiednu ręcz a dopołdnia 1/29 hodž. farat dr. Kalich serbski przedowanje.

W poħrjebiſtejowej kapale na Grodziechku budże pschiopoldnju w 12 hodžinach farat dr. Kalich serbski przedowacj.

Wśrowani:

W Michałskej žyrlwi: Jaromér Karla Wiejsa, drenerski dżelaczeć na Židowje, s Mariu Augustu Panaschez tam.

Króci:

W Michałskej žyrlwi: Paweł, Karle Augusta Kieheza, murjerja na Židowje, s. — Jaromér Hans, Ernsta Luisa Wolfa, maschiniskego woħsladaria na Židowje, s. — Maria Karola, Handrija Maczija, wulkeho saħrodunika w Malmu Wjelkowje, dž.

W Katholikej žyrlwi: Martha Theresija, Miltawjscha Budaria, dżelaczerja, dž. — Rudolf, Wjazħlawa Schmiedka, pilnilarja, s. — Ulwin Oskar, Franzo Jozefa Urbaniskego, pilnilarja, s. — Ida Jadwiga, Franzo Elsnera, dž. — Maria, Theodora Franzo Semanka, tachantskeho wuczerja, dž. — Hermann Jan Paweł, Adolfa Hermanna Fabiana, schewiskeho mischtra, s.

Zemrječi:

Dzien 9. novembra: Bruno Hermann, Jurja Hugoa Natuscha, kheżerja a pjetarskeho mischtra na Židowje, s., 1 lěto 22 dnjow. — 12. Bruno Gerhard, Moriza Reinholda Paula, kheżerja w Hněvhezach, s., 10 měsazow 8 dnjow. — Hana Krystiana Hänselez, Jana Ernsta Peħsy, farjadnika w woħrejnej dżelaczerji na Židowje, mandżelska, 48 lět 10 měsazow 11 dnjow. — Hana Emma, Ernsta Hantuscha, fabrikarja na Židowje, dž., 2 lěcje 9 měsazow 12 dnjow. — Hermann Wylem, Ernsta Hantuscha, fabrikarja na Židowje, s., 11 m. 28 dnjow. — 15. Jurij Bobak, dżelaczeć w Delnej Kinje, 67 lět 14 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1827 mēchow.	W Budyschinje 12. novembra 1892				W Lubiju 17. novembra 1892				
	wot ml. np.	hačj	wot ml. np.	hačj	wot ml. np.	hačj	wot ml. np.	hačj	
Wicherza	běla	8	24	8	41	7	88	8	24
Rožka	žolta	7	65	7	82	7	47	7	76
Jeczmień		6	75	6	88	6	50	6	81
Worš	50 kilogr.	6	66	7	14	6	67	7	—
Hroch		7	—	7	25	6	70	6	90
Woka		8	89	11	11	9	86	10	97
Zahly		8	6	8	33	7	22	7	78
Hejdūčka		15	50	18	50	12	50	14	—
Berny		17	—	17	50	15	50	16	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	20
Wicherzna muša		2	30	2	80	2	20	2	50
Ržana muša	50	8	25	17	—	—	—	—	—
Šsyno	50	8	25	12	—	—	—	—	—
Słóma	600	4	30	4	50	3	50	4	—
Prokata 738 sħtuł, sħtuła		23	—	25	—	21	—	23	—
Wicherzne wotruhy		7	—	22	—	—	—	—	—
Ržane wotruhy		4	50	5	50	—	—	—	—
	5	—	6	25	—	—	—	—	—

Na burħi w Budyschinje wicherza (běla) wot 8 hr. — np. hačj 8 hr. 24 np., wicherza (žolta) wot 7 hr. 65 np. hačj 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hačj 7 hr. — np., jeczmień wot 7 hr. 25 np. hačj 7 hr. 40 np., worš wot 7 hr. — np. hačj 7 hr. 25 np.

Draždjanje mjaħsowe placisny: Homjada 1. družiny 62—66 ml., 2. družiny 58—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rēsnejje wabi. Dobre krajne ġwinjje 63—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Ğelata 1. družiny 50—65 np., po vunje rēsnejje wabi.

Wjedro w Londonje 17. novembra: Dejħej.

C. O. Henoch

na bohatej hačj eżo. 1 na róžku hlowneho torhoscheja,
(Salżejene 1810.)
porucja swój wulki sklad schtrympow, sokow, rukawatyc̄ sażow, schlipow, pschedkosħlikow, gumijowych schatow, schtrykowniskego pschedżena, żidżanyx a wolumjanyx rubisħċejow atd. po wuspytowannej saħadze: „solidne, sprawnje a placisny hōdno”. Miz pak tunjo a hubjenje.

Ola druhich pschedewsażow w swojim čażnikarstwie na bohatej hačj 27 wsgħi twor, jači čażnik, hujja hrajadla, slote a kħebromi wejji atd. po rōzdej, nekkat pschiżomnej placisnej

do czista wipschedawam.

J. A. Henka, čażnikat.

Julius Höhme,

sastupjeř internazionalnej maschinsleje wustajenjy w Riesy nad Łobjom

porucja na najlepje dżelane

lokomobile a parne mlōčjaze maschiny wot 2 konjazeju mozow, scherokomlōčjaze maschiny, s għpelom a paru ho cżerjaze, ċenopsħejne mlōčjaze maschiny, wubjernje dżelaze, ručne mlōčjaze maschiny najnōwħiex konstrukzjoni, bennu roslōčjaze a bennu roslīkaze maschiny, rešaki sa bennu a rēpu, ċijsċaže maschiny, mjetiżi, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mločjink, viktoria-separatory, s ruku a maschinu ho cżerjaze, iż-żebbe ġudzi s dwiżiż sażynkowaneho wortlowhego blacha, żelezne iż-żebbe plumpi, piżi parjaje apparatu (nosħne), triery najlepše konstrukzjoni, mlynske zylinderi, rynkate waħzi a deżimales skótne waħi, lučjue bróny, hamħne dżel, saloñi schlitowany system, lotrej mögħi ho hnydom wot kōdhejha do Saakowych, Metfortowych a Howardowych brónow pschemeniet, psixxzo najlepše, wupruhwane konstrukzjoni.

Najpsxihodniex wumienjenja dla placzenja? Pruha dowosena! Prospekti darmo!

Pschedawattina a sklad vola Jana Manjota w Budyschinje.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rāmjscha

psixi butrownych wikach

porucjeja swojim čescjenym wotekħerarjam:

khofej, njeħalen, fylni a dobr, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,

khofej, palen, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

żokor, mleħi, jara flödi, punt po 32 np.,

żokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,

komponiż żokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,

rajk, wulkosornati, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zyldi mē-

ħach punt po 13 1/2—14 1/2 np.,

syrup, flödi każ mēd, punt po 18 np.,

kandisowy syrup, punt po 14 np.,

mydlo w snatej dobrosęzi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rjepikaty tobak, ameril, frank, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,

rjepikaty tobak, njeħran, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,

jerje, wulje tucżne ryby, mandel po 40 a 60 np., 3 sħtuł po 11 np.,

ħwinjazzu ħimlaż, punt po 60 np.,

ħamane nudse, jara dobre, punt po 26 np.,

jashly, punt po 16 a 18 np.,

gruppi, jara derje ho warjaże, punt po 16 a 18 np.,

ħrōk, jara derje ho warjażi, punt po 16 np.

Franz Marschner

čażnikat w Budyschinje

čzo. 9 na bohatej hačj čzo. 9

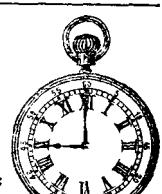
ħwnej sklad čażnikow a čaż-

nikowých rjeċċasow dobrogħi-

wemu wobledżbowanju porucja.

Hōdha twora. Piżomne rukowanje. Tunje placisny.

Psħiġġomjenje: Nekużi serbski.

Korcžmarjo, restawraterojo a sažopschedawarjo njemóža pschi kupowanju wina lepje čzinicž, hacž ſwoju potrjebu

w winarni Pawoła Gießnera w Budyschinje

na bohatej haſzy čiſlo 18 s nutſhodom theaterſkeje haſzy

wotewſacž. Tam ſu naturske wina, ſa kotrychž čiſtoſcž ſo rukuje, doſtačž. Bjes tym ſo dyrbja ſo pola winowych pucžowarjow wyſoke wudawki ſa pucžowanje ſobu ſaplacžicž, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wiwostanje, dokež wona wjetſchi džel ſwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſo kotrymž je ſo mějeczel firmy pschi ſwojim dolholétnym pschebytku pschi Rheinje ſeſnal, a pódla teho ma hiſhce ſobodny tón dobytk, ſo ſzebi wulki ſkład wina džeržecž njetreba. Hdyž ſo njedzelu wino trjeba, móže ſo ſobotu ſobodna potrjeba w wotležaných bleſchach derje a tunjo ſo ruſowanjom ſa sprawne a ſwědomite poſluženje doſtačž.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyschinje.

Tunje

Sigar y

Wipowanske ſorlo ſa ſažopschedawar-
rjow,
haſzy hiſo po 20 ml.
porucža

Richard Neumann
na ſnatskownej lawſkej haſzy člo. 6,
filiale na bohatej haſzy 28 a na rožku
Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucža kyry a paſenj

Hoſej

w najwjetſhim wubjerku a naj-
lepſhej dobroſci po najtunischič
placžiſnach.

Pschi wotewſacžu wjetſchič džel-
bow ſo poměrnje nižſe placžiſny
woblicža.

Holandſki mlokowy pólver
ſi najlepſchič ſelov a ſorjenjow
pschihotowaný, po jenej abo dwémaj
gizomaj kruwom abo wozam na
prénju pizu naſhypaný, pschiporta
wobđernoſcž, ploži wjele mloka a
ſadžewa jeho woliſnjenje;

lonjazh ſakkowy pólver,
wuzitkowy pólver ſa
howjash ſlot,
wſchē ſela a ſorjenja
porucža

Brodowska haptika
w Budyschinje.

Jerje,
wulke a tucžne, po 3, 4, 5
a 6 np. porucža

C. F. Dietrich
na jerjowej haſzy 3.

Britwje, nožiſy
raž wſchē družinu nožow ſo derje
a tunjo točja a wuporjedža w par-
nej točetni a wuporjedžetni

Oſtara Buttera
na ſtřnych vikach čiſlo 1.

Po a niže nutſkupowanſkeje placžiſny pschedawam
wjetſchi džel ſwojego wulkenoſteho tworewoho ſkläda, wobſtejazeho
ſi najlepſie džerzazych a uajnowoſchič tkaninow jako

čorne a pišane draftne tkaniny,
dwójzy ſcheroke, kóhcž hiſo po 35 np., **čorne ſidžane tka-**
niny k njewjeſčiſkim woblečenjami kóhcž po 125 np. haſz 2 1/2
mk., ſhomot we wſchēch barbach po 35 np., **plyſh a ſama,**
kuſkujowe tkaniny, barchent k koſchlam a pjeſlam, hotowe
barchentowe koſchle ſa mužow a žony, hontwjeſke ſazy,
ſpôduje koſholy, gardin, tkaniny k rolowanym, ſožowe
plachty a blidowe ruby, trikotowe taſle, pschedeſhčinički,
ſchaltky, konjaze deki, kruvjaze deki, pjeſzowe muſy po 1
haſz 3 mk., woſmijane a ſidžane rubiſčja, kapoty, ſchtrypny,
ſhorzuhi wſchēje družiny, pjeſzowe wobhadijenja a druheho
wjazy.

Hermann Beermann
na ſnatskownej lawſkej haſzy ſ napſhęca radneje pinzy.

Woſmu k ſchtrypkowanju, ſykaniu a heklowanju

w ſnatych wubjernych hódnoscžach porucža tunjo

Ernst Scheer
w Budyschinje 9 na bohatej haſzy 9.

Kapoty ſa džecži a žonske,
w najwjetſhim wubjerku w Budyschinje,
porucža po ſnatych tunich placžiſnach

Ernst Scheer
w Budyschinje 9 na bohatej haſzy 9.

Hermann Darschau w Budyschinje fabrika ſchtrypowých tworow ſi wowčeje woſmy

čiſlo 1 na ſchulerſkej haſzy čiſlo 1

ſi ſymkemu čaſej ſhwój dawno jako dobrý ſnaty wulki ſkład ſchtrypowých ſchtrypowých tworow, ſchtrypowanych jakow, wulki wubjerk rukawowych ſazow w najtunischič haſz k najlepſhei čiſto-
woſmijanej barbuñepuſhčatej tworje a w rjonych muſtrach porucža.

Najlepſhi a najwjetſhi wubjerk ſchtrypowanſkeho pschedzena
wſchēch barbow.

Najhódnischa twora!

Najtuňſche placžiſny!

Hoſej

kyry punt po 100 haſz 160 np.,
paſenj "cijice" 130 " 200 "
jenoz w "cijice" a ſylnje ſłodžazek
ſakſocji porucža

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſzy
na rožku theaterſkeje haſki.

Rukawate laſy,
trikotowe taſle,
džecžaze woblečenja,
džecžaze mežy,
ſchaltky, ſchörzuchi,
barchentowe koſchle,
ſpôdnie koſholy atd. atd.
w najwjetſhim wubjerku tunjo pola
Ernsta Scheera w Budyschinje
9 na bohatej haſzy 9.

Poſleshčzowý pláṭ

běh a piſany muſtrowany, wupjer-
lowý pláṭ, plachtowy pláṭ, ſulkno
k koſchlam, barchent k koſchlam, laž
tež běh, piſany a rubjany pláṭ.
porucža w bohatym wubjerku po
tunich placžiſnach

G. A. Ryſek na bohatej haſzy 27.
Pſchadowna
platoſwych a barwianych tworow.

Najb
grupy,
jahly,
hejduschtu,
hróch,
ſoki

po jenotliwym a ſyła porucža
tunjo Th. Grumbt.

Pschedawanie a
porjedženje
w ſchēch druzinow
čaſhnikow.
Placžiſny najtuňſho
a rukowanje na dw
lécze.

Gustav Mager,
čaſhnikat

11 na ſerbſkej haſzy 11
pschi starých kaſarmach.

Wszelkie drużiny tepiażnych, warnych a regulierowanych Khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wiktach.

Wulki wubjerk barchenta k koszlam poruczącym po jara tunich placisnach stary lóhež po 16 np., kalmuk w riamach cęmnych kmužlach, kwielatich malych mustrach, stary lóhež po 30 np., $\frac{1}{4}$ scherko tkaniny k huknjam, lubosne mustry stary lóhež po 30 np., dwójzyszerci lama stary lóhež po 30 np., lepsze družiny po 40, 50, 60, 80, 90 np., 1 mfk. atd., barchent, lożowe plachty, barchentowe lożowe plachty, hiz po 1 mfk. 80 np., ychi stary lóhež po 20 np., wupjerk i w rozojtej barbie, czterwienośmužlate, jara huste dzelane, lóhež po 30 np., bawmiane, polwołmiane tkaniny k khosowam, k poczehnjenju pjeslow a kožuchow po wszelkich placisnach, barchentowe rubiszeja po 25 np., zidzane, polzidzane, wołmiane, polwołmiane, bawmiane rubiszeja na hłowu a wołoko schije w wulkim wubjerku.

Emil Wehrle na jerjowej haſzy 7.

Emil Indinger,
częstijowy a schkornjowy skład,
w Budyschinje na kotowskiej haſzy čízlo 11
porucza swoj derje srijadowany
sklad wszelkich częstijow
sa mużow, żony a dzieci
po snathch tunich placisnach.
Pschedawarnja nje dżelu: na bohatej haſzy čízlo 3,
s napšecza posta.

Jurij Melcher, krawski mischt
w Budyschinje na bohatej haſzy 10.

Porucząc swoj wulcotny skład hotoweje drasty, jało mužaze symske swjerſchniki, žaketate wobleczenja, kaž tež jenotliwe tholowy, swjerſchniki, mantle a wobleczenja, dżeczaze mantle a wobleczenja se hukna a trikota, dale trajne dżelaczeriske tholowy s bawmy a jendżelskeje kože, teho runja dżelaczeriske pjesle s czoplym podschiwkom.

Pschi spominam, so, kaž przedn, dale po mérje drastu schiju, s dobom porucząc swoj wulki skład jenož dobrzych a wožebnych tukrajnych a wukrajnych drastnych tkaninow k seschiczu po mérje.

Jurij Melcher, krawski mischt
w Budyschinje na bohatej haſzy 10.

Szym Sserb, duž so pola mje serbski ręči.

Hęblowane schpundowanja
zyle kuchy, 24 a 30 mm. kylne, pschedawa tunjo
Dr. Holbian w Budyschinje pschi dwórnischę.

Wszelkie swjerſchniki

trajne dzelane we wszelkich wulcotnych porucza w wulcotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pschedeschnikatna pschi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a wuporjedzenie spěšnje a tunjo.

Najprěnscha a najwjetscha częstijowa pschedawarnja Pawoła Kriſtellaera

na bohatej haſzy 29

s napšecza hosczenza „k winowej kiezi“ porucza w hoborskim wubjerku a snathch jenož trajnych wudžellach:

**jędzne schkornje, schkorniežki,
poloježne stupnje a stupnje sa dom.**

Filzowe, pjetzowe a hukniane schkornje, wyszope a s kožu wobszadzene, s rukowanjom, so su wodu njeprzepuszczate.

Filzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje a schkornje po tak niſkich placisnach, po kajtich hewak nichto njeſamōže pschedawac̄.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermann Schmidta a syna

na hrodowym městnie 2 pschi hrodze Ortenburgu
porucza swoj wulki skład meſlow, stolow, ſchpigelow dobrociwemu wobledzbowanju a lubi nasturische placisny pschi sprawnym poſtuženju.

Wszelke na składze ležaze, s najlepszych tkaninow w mojej dzelarſti ſechite węzy, jako symske swjerſchniki, paletoty, wobleczenja, tholowy a lažy pschedawam wjele tunſcho, hacž tym ſam ſa nje wudal, dokež hotowu drastu dale pschedawac̄ nochzu.

Louis Gadt w kupnicy,
krawski mischt.

Wulki khofejowy skład Th. Grumbta

w kupnicy na swonkownej lawskiej haſzy
porucza

kyry khofej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
paletoty khofej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.

w snathm najlepszym ſlodze.

Symske swjerſchniki, huknje, tholowy, lažy, mantle so s trajnymi njeprzeczhathmi barbami wobarbja

w W. Kellingez barbjerii w Budyschinje.

Wurjadnie tunjo kupowanshi, je mi možno, sežehowaze twory po jara tunich placzisnach pschedawacj:

barchentowe koszle,
rufawate koszle,
spodnie cholony,
schtrumphy a kosti,
rukajzy, wolmjane pschedkoschliky,
schawle, trikotowe koszle atd.

Moritz Höninger
na bohatej hafy 12.

Dupschedawanje
bróšchow,
naruschnizow,
narucznizow,
rjeczashow wokoło schijs,
schizow,
medaillow atd.
po jara poniznych placzisnach.

Curt Klepl
na bohatej hafy 31 pschi wrotach.
5 porstow tolsty husheny polcj punt po 75 np., pschi 10 puntach tuñsho,
seleny polcj punt po 70 np.,
hadleschjo " " 70 "
pschedawa

Otto Pötsche
6 na jitnej hafy 6.

Baleńz

jednor a dwójny
w snach dobrzych a derježłodżazych
druzinach poruczataj tunjo

Schischka a Kieczka.

Ssyre Hamburgske ſadlo
jara tunjo dostač pola

Pawoła Hofmanna
na róžku herbskeje a schulerſk. hafy.

Rajslépschu butru,
margarinsku butru,
derje ſłodżazu, porucza

Pawol Hofmann
na róžku herbskeje a schulerſk. hafy.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zylisnach tuñsho porucza

Th. Grumbt
na swołownej lawskiej hafy.

Gierstwe howjase, wowcze a
czelaze kože kupuje po najwyšszych
placzisnach

Heinrich Lange
pschi herbskej katholskej zyrki.

Henochowe

niedzelske rufawate lazj

patentowane w Zendzelskiej, Amerizy a Belgiskej, w wjele nowych mustrach porucza jako najpiękniejsze a najtrajnniejsze

C. O. Henoch

na bohatej hafy číslo 1 na róžku hłownego torhoschęza.

Emma swidowjena Vorwerkowa

porucza płyshowje pjesse, lětnje pjesse, zanki, modne jakety, deshczne mantle, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich placzisnach, žonjaze jakety hilo po 2 ml.

pozluženje w němskej a herbskej ręczy
w Budyschinje na hłownym torhoschęzu 5.

J. G. Schneider a syn,
čašnikarzej pschi lawskim tórmje,
víšežo najlepsze a najtunische čašniki, bu-
dzaki a rjeczasy pschedawataj, teho runja tej
hrajadla po 1½ hafz 200 hrivnach.

Sa hódnosće čašników a hrajadłow zo na
wjazore lěta s pišmom rukuje. pschi
pschedawaniu ho herbski ręczy.

Fotografowatnia Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schulerſkej hafy na Gidelskej horje.

Wózbitoscje: Fotografowanie dzieci a wiazorych
wozbow, fotografije w wulkosczi visiutueje kharty placza
12 shtuk 6 ml., tež pschi dwojafim stejenju. Powjetšenje
po kóždym wobraſu w wumělštim wuwiedzenju.

Niedzelu popołdnju je moja fotografowatnia wotwierjena.

Wódne ponoje, kotly, chachlowe platy,
něszcze rebliki, chachlowe durczka,
tseschne wokna, twarske hoscze
porucza tunjo

Paul Walther.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostač sa 2 hrivnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spihaschtaj Wilhelm Boguslawski a Michał Horňik.

Budysku najwjetšchu kschescijansku
drastnu pschedawatniu

Otto Preuha prjedy C. F. Klossa

4 na jitnej hafy 4
možemy pschi kupowanju mužazeje, žonjazeje a
džecjazeje drastu jako najtunischu a najhodnischu
pschedawatniu wožebje poruczecz.

Kóždy derje a tunjo kupuje.

S. N.

Wolmjane chapy, rubisheza na hłownu
zo s trajnej njeplachęzatej czemnej, brunej, olivowej, selenej, czerwieno-
brunej a czornej barbu wobrba

w W. Kellingez barbjerni w Budyschinje.

Turkowske ſlowki

najlepsze druziny porucza

Moritz Mieerva

pschi mjałowym torhoschęzu.

Destilacija snach dobrzych likerow
po starich tunich placzisnach.

Prósdne jerjowe ſudy
pschedawa, so by je wetbył, 3 sht.
po 1 ml.

Moritz Mieerva

pschi mjałowym torhoschęzu.

Ssłodkośmjetanowu
margarinu

(sarunaje sa butru)

najlepsze dobroſeje poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Sascheze

ma pschezo w wulkim wubjerku na
skladzie

Hermann Schmidt

na hrodowym městnie 2 pschi hrodze.

Sporuscht

(Mutterkorn)

kupujetaj po kóždej
dzělbje a po naj-
wyšszych placzisnach

Strauch & Kolde.

Kosaze, nasymiske korniklaze,
sajecze a wschę druhę kože po naj-
wyšszych placzisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi herbskej katholskej zyrki.

Kosaze kože

kože tež sajecze a korniklaze puje
jenolive a po wjetshich dzělbach
po najwyšszych placzisnach

Gustav Raude

na garbatke hafy číslo 16.

S dobom poruczam hwoj wulk
sklad pjełzowych kožow bjes molow,
dale schörzuchi a cžinju na to
kéždliwie, so wschę kože derje a
tunjo wudželam.

FORMY,

wulka kniha basni Jakuba Čišinskego,
je wušla a je w Smolerjec
knihicíšerni dostač. Płacizna
brošurowanego exemplara 2 hr.
50 np.

Wječorne pěsnje

wot W. Hálka

jako přeni zwjazk

Serbskeje knihownje.

„Serbske Nowiny“ wudawa so kóždu sobotu.
— Stwórlenna předplata w wudawañi 80 np. a na němských póstach 1 mk., z přinjenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíšc Smolerjec knihičíšceńje w mačičnym domje w Budysinje.

Cíšlo 48.

Sobotu 26. novembra 1892.

Za nawěštki kiž maja so w wudawañi „Serb. Now.“ (na róžku zwonkne lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvrótka hač do 7 h. wječor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. Na požyljenje němskeho wójiska so nimale zyle wopshijecze trónskeje rěče poczahuje, s kotrej je khějor wutoru němski khějorstwowy hejm wotewrili. Trónska rěč nojprjódzy na spomni, so ho w nastupanju hospodařskeho živjenja wocžakanja, na kotrej twarzachmy, často dopjelnile njeſhu. Wudželi němskeje induſtrije njeſhu so w dožahazej měreje wotbyle, na cíimž drje je tež měrta wina, kotař je s nutnika kraja wobkhad samjesowala a derjevycu prěnjeho mórkoviczneho města wobžaromne, wot zyſeho luda so žobucujuze ranu ſbla. Po dobrých žnach a kniežertwovym prózowanju, so bychu so nowe strony sa wotbyče naſchich wubžekow dobyle, so khějor nadžija, so budže induſtrialna džěławosć žylnje pschi-beracj, jeli so ho měr ſdžerži. Pschi pscheczelnych poměrach, w kotrejž Němska k wšchém druhim krajam steji, ſmě so wocžakacj, so ho Němska w ſwojim měrnym prózowanju, ſwoje idealne a hospodařske intereky ſpěchowacj, njeſadžerži. Nježdiwajz teho je dla wuwicza wojetiskeje možy druhich europiſkych krajow sa naſh khotna winowatosć, tež Němsku khmaňsku k ſakitanju ſčinicz. Gjenoczene kniežertwa ſalonjowym načiſt namjetujo, kotrejž wójisku žylnoscž w měreje hinaſ sprawi a dovoli wobaranſku móz ſlepje wuwicž. Rusne wulke wopory so nje-psihepōnaja, tola so na to dowérjenje ſtaji, so budže wótežinska myſl k temu hotowa, wopory, sa čeſcž a bjeſtrastnosć wózneho kraja trébne, na ſo wſacj. Pschi polóženju čeſkotow wojetiskeje ſlužby so hač k dopusčenym mjeſam pońdže. So ho njebychu jenotliwe ſtaty s nowymi dawkami wobcežile, ſu ſebi wotmyſlili, dołhodn khějorſtwa s dalšími dawkami na pivo, palenz a wěſte burſowé ſuklowanie pschi-ſporicj. — Po ſalonjowym načiſtu, pschičidnu žylnoscž němskeho wójiska w měreje nastupazym, ma wot 1. oktobra 1893 hač 31. měrza 1899 wójisko 492,068 muži licžicž, mjenujz 711 bataillonow pěškow, 477 eſkadrónow kavallerije, 494 baterijow pólneje artillerije, 37 baterijow pěſcheje artillerije, 24 bataillonow pionerow, 7 bataillonow želesnizarjow a 21 bataillonow traina. Hrabja Caprivi je ſo kředu psched khějorſtowym hejmom prózowal, pschičidnu roſkladowacj, kotrejž dla je nusne, němske wójisko po licžbje požylnicž. Jako kraj, s kotrejž Němskej ſtajnje wójna hroſy, wón Franzowsku mjenowatſe. Štož je ſo w lécze 1870 ſtało, móže ſo hroſy wopſjetowacj. Tež hdyž njebudžimy Elſas a Lothringku wſali, bychu tola wobſtejnoscze te ſame byle, kaž dženža. Bjes Ruskej a Pruskej ſu s dawnych čaſow dobre poměry wobſtale. Woprawskeje pschičidnu wojnje bjes woběmaj njeſe. Hjſcze ſylnische ſuklowanie ſa měr leži w wokobje ruského khějora. Wobžarowacj dybri ſo, ſo džel němskeho nowinskeho čiſhacj zara ſa čeſcju ſańcž nima a ſo ſeho w wopacžnym ſwětle pokafuje. Na druhéj stronje pak ma ſo tež ſ rozmiersatoſću, w Ruskej pschedzivo Němskej wobſtejazej, licžicž. Wona je naſtala ſ hidu pschedzivo Němzam, w Ruskej bydlazym, a je roſila po wuspěchach němskich bréjnow w Franzowskej a diplomatickych wuspěchach, wot wjercha Bismarcka dozvithy. Ruske wojetiske ſarjadniſtvo ſo pomalu, tola wotyknjeny kónz pschedzo w wocžomaj mějo, hdyž wot wjele lét na wójnu k wježorej pschihotuje. Tele wobſtejnoscze njeſhu dženža bôle wohrožaze kaž hač dotal, tola hdyž psched tym wocži ſacžnimy, budže to ſtrachne. Zar mohl ſo pschi naſlepšich měrných wotpohladach do nufnosće ſtajicj, kotař žadyn druhu wupucj njeſnaje hač wójnu. Šsmý wšchū ſtaroſciwoſć na to wažili, pschedzinelne ſwiaſki ſ Ruskej wobtwerdžicj, tole pschibljenje bjes Ruskej a Franzowskej hdyž wjele lét wobſteji. W poſledním čaſu je ſo wone jenož bôle widomne pokafalo. Njeſcheczelſke

ſtejiſhcežo ruskich nowin njeſhmě ſo njewobkédžbowane wostajicj. Dyrbimy wſchě ſredki wužicj, ſo bychmy napſhacziwo ſwiaſkej Franzowskeje ſ Ruskej wobrónjeni byli. Štož bychu mužojo ſ lěta 1813 prajili, hdy njebychmy dla ſwojeho ſakitanja hač k najdalſchim mjeſam ſhli. Raſha zyla móz a ſwětowe ſtejiſhcežo wot naſcheho wojetiskeho ſtejiſhceža wotwizuje. Čím ſylniſchi ſmy, čím bóle móžemy ſo na ſwojich ſwiaſkarjow ſpuscheczecj. Šsměny hido dženža na nich licžicj, tola wójiska trojſtovjaska ſu ſlabſche, hač njeſcheczelſke wójiska. Praji ſo, ſo ho Awstrijska a Italska njebrónitej, tola by najwopacžniſche bylo, ſnutekowne wobſtejnoscze tejuje ſtatiow ſtchasej, lepie je, ſo ho naſchí ſwiaſkarjo na naſ ſpuscheczej, hač my na nich. Nětciſiſhe wobſtejnoscze ſo njemóža džerdecj a jako taſfe ſu wone ſnate. Licžba wojaſkow drje njewužini dobyče, tola wona ſo njeſhmě niſko wažicj, wofhejje dokež dyrbimy na dwě ſroncze džiwiacj. Chzemý dozvič, ſo njeřebamy pschi prěnje mobilizacj ſtajnju woboru druhého wobželenja a ſtajnju hotowosć wutylkucj. Nožzemý jenož licžby, chzemý tež hōdnoscze ſtvoricj. Młodži wojažy maja wjetſhu wojetiskeho hōdnoſć hač ſtajnju wobornik, ſtož ſo psichologiszy wujaſni. Wo to ſo njeſedna, ſtož je ſtajnju wobornik dokonjal, ale wo to, ſtož ſmě ſo wot njeho wocžakacj. Powschitowna wojetiske powinoſć dybri ſo pschewjescz na město nětciſiſhe měſchenicy, wobſtejazej ſo dowuženych a poſluwucženych wojaſkow. Jeli ſo ho wójisko požylni, je móžno dwělētnu wojetiske ſlužbu ſawjeſcz. Hido ſtāon je ſpōſnał, ſo ho hōdži dwělētnu ſlužbu ſawjeſcz. Wudawki ſa wójisko ſo jenož čzinja, ſo by ſo Němska poraženja ſminula. Njech ſo tola na Napoleoniske wójny ſpomina. Raſha prěnja winowatosć je, Němsku ſdžeržecj, hido mužow dla, kotsiž ſu ju ſtworili. Woni ſu ſwoju krwej ſastajili, nožzemý my ſwoje pjenesy dacj. Dajeje ludej to, ſtož je jemu trjeba, ſo mohl ſo dowérjenjom ſa brónju pschimnucj, hdyž ſo wón k temu ſwola.

— Šakſke želesnizy ſu ſo w lécze 1891 w pschedezku ſe 4,72 prozentami ſadanile. Několre linije ſo khětro wýſoko danja, na pschedzivo Bodenbachſko-Draždžanska linija ſ 10,38 prozentami, Stollbergſko-St. Egidienska a Höhleichſko-Wüstenbrandſka ſ 10,11 proz., Pirnasko-Meuſelwitzſka ſ 8,27 prozentami, Zeithainſko-Elſterwerdaſka ſe 7,51 prozentami, Šhorjelsko-Draždžanská ſe 7,39 prozentami, Lipſciansko-Draždžanská a Wulkohojnsko-Priestewitzſka ſe 6,88 proz. Trochu niſku dan pschedezku Žitavsko-Lubijsko-Oderwitzsko-Wjeleczanska, Scheibe-Gibaufko-Habradžanskó-Lubijska želesniza mjenujz jenož 0,48 prozentow, Budysko-Schandawaska, Wjasońsko-Biskopska, Nowoměchęzansko-Dürrröhrsborfska 0,34 proz., Budysko-Nalečanská 0,02 proz. Do zyla ſo ſadanile njeſhu ſcěhovaze linije, k kotrejž je ſtat hjſcze pschedzowacj dybrial: Weipertsko-Annabergska, Budějčiansko-Kumvalkska, Brunnsko-Greizska, Berthelsdorfsko-Grežhartmansdorfska, Kamenjško-Halschtrowska, Buchholzsko-Schwarzenbergsko, Freibergsko-Halsbrückska, Grünſtädelsko-Rittersgrünkska, Wilischthalſko-Ehrenfriedersdorfska, Moſelsko-Ortmannsdorfska a Schönfeldsko-Geyerska. Do zyla ſu w lécze 1891 ſakſke želesnizy něſhto mjenje wunjeſle, hač lěto předy, a to niz teho dla, dokež by mjenje wobkhada na nich bylo, ale teho dla, dokež ſu ſo mſda želesniznych ſastojnikow, wuhlowe placiſiſny a twarske khóſty powyſhile.

— Khějor Wylem je khorowatosć dla puczowanje do Eglinga wotprajil. Požlednju nôz je khějor derje ſpač; jeho ſtrouje ſo ſaſo polepſhuje.

— Brombergſke rataſke towafſtvo je khějorej petiziju pschedpodoſlo, w kotrejž ſo proſy, ſo by ſo zlo, na ruske ſito poſozene, njeponiſlo.

— Wospjet je ho stało, so fu wojozy na straži sa čęrlanzami tſełeli a czisze njevinowatych ludzi ſranili. Duż je ſapóſlanz Petri w khejorſtowym hejmje žadanje wuprajil, so fu psichodnje njeby wojozy wojozam, na straži s nutſka města ſtejazym, wótra munizija dawała, a fu jem wſchō tſelenje ſataſalo. — Šatoniſti načiſt dla ſawjedzenja jenotneho čaſkoweho poſtajenja w Němzach fu k drobnischemu roſpominanju jenej komiſji pſchipokaf.

— Šapóſlanzy Alckermann, dr. Hartmann a Hoverbeck fu w khejorſtowym hejmje namjetu podali w naſtupanju ſawjedzenja wo dopokamje wuſtojnoscze, ſamjesowanja pſchedawanja tworow konſumſkich towatſtow, ſamjesowanja pſchedawatnijow na wotplaczenje, ſakalanza puczowanskich ſkladov a puczowanskich awkzijow, ſamjesowanja wotkonoſcherſta o jaſneho woſnamjenjenja ſplaža mjeſecela kózdeho pſchekupſkeho abo rjemjeſlniſkeho wobkhoa. Šapóſlanz Munkel je namjet wo ſawjedzenju powołanja pſchecjivo wuſhudam krajneho kudniſta a wo pſchiwoleſenju ſarunana njevinowacze wotkudzenym pſchivojedzil. Šapóſlanzaj Bart a Rieker ſ nowa pſchi wólbach do khejorſtowym hejma wotedacze wólbnych papierkow w kuwerce namjetujetaj.

— Sa nowego němskeho póſlanza w Peterburgu je fu general ſ Werder pomjenowal. General ſ Werder je pſchego rad widzana woſhoba pſchi ruſkim dworze był, a jeho pomjenowanie je fu pječza po zarowym pſcheczu ſtało. Duż je wón najpſchihobnicha woſhoba, kotaž možla nětčiſche mało pſcheczelne pomery bjes Ruskej a Němskej polepſhicz a ſ tym ſdžerzenje mera ſpěchowac.

— W Kiewje a woſolnoſci w naratskej Pruskej je bjes tamniſkim wobydetſtowom kholera wudyrila. Prěnie ſkhorjenje a jene wumrjecze je fu halle ſa 6 dnjow wſchonocze wofſewilo. Wobkhad ſ načenymmi wžami je fu ſakalaſ.

Awſtria. Awſtriske knježerſtvo ſaſo ras na druhej trunje pifka. Poſlednie ſéta je fu wone ſ liberalnymi Němzami helcziſo a ſa to ſe ſałowjanami, woſebje ſ Czechami, khetro njeſubnoſje wobkhadzalo. Czisze njeſabzy knježerſtvo nětcole ſaſo Czecham pſcheczelniwe wobliczo poſkuſuje. W khejorſtowym hejmje je ministerſtowym pſchedhyda hrabja Taaffe prynej Schwarzenbergej, kiz ſebi žadasche, ſo by fu bóřſy ſaſo minister, cžejki lud ſaſtupowazh, pomjenowal, wotmolwík, ſo fu nětčiſche woſtejnoscze jenož načhwilne. Wone fu bóřſy tak daloko wuſažnja, ſo budze fu cžefki krajjan-minister pomjenowacz móz. W naſtupanju ſtronſkich woſtejnosczeſow Taaffe praji, ſo tu w Awſtriskej wězy hinač leža hač druhdze. Knježerſtvo fu němože po liberalnych abo konservativnych ſložowacz, ale dyrbni na narodne prashenja džiwacz. Taaffowe roſestajenje liberalnych Němzow pſchewapi kaž njeſejdro ſ jaſneho njebla. Nějachu cžaſ ſa czisze bliſki, ſo knježerſtvo w Awſtriskej naſtupia, a nětco tich, hdyž fu ſtoro na wuſhoku rěbl horje ſalelli, knježerſtvo njenadzih dele ſtoreči. Duż je roſhorjenosc bjes němſkiſi liberalnymi nimo mery wulta. Venosy němſoliberalni ſapóſlanzy radza, na knježerſtu pſchecjimu ſtronu pſchecjic a ſaſtupjerja Němzow w ministerſtwie, hrabju ſeuenburga ponucic, ſo by ſ ministerſtwa wuſtupil.

Italſka. Něhduschi italski ministerſtowy pſchedhyda a Bismarckowy pſcheczel Crispie je jara nadpadnu rěcz džeržal, w kotrej wón roſtejſeſe, ſo je Italſka ſ trojowſwaskom načjeſzſko woſegezena, ſo ma ſ teho mało hſopodatſkoho wužitka, a ſo fu wone wikoſwanske wučinjenja ſ pſchewultim pſchekhwatanjom wotſamkle. Crispie fu nadzija, ſo fu na ſtronje wikowanja bjes Franzowskej a Italſkej pomery ſaſo polepſha a ſo Franzowsam ſe wſchelakini rjanymi ſlowami liſchcz. S zyleje rěče je ſpōnac, ſo by Crispie ſaſo rad na knježerſtowe čolo ſtupiš, a teho dla wón wjele w wopacznym ſwětle poſkuſuje. So w trojowſwaku Italſka pomernje načmjenje pjenies na wóſſko wazi, je ſnate a ſo tež wot njeje njeprěje.

Franzowska. Naſkawniſchi a naſſaſkužniſchi wſchitſki tu čaſhnych Franzowsow, ſchedziw Lefſeps, budze w bližiſkim čaſu na woſtorgneſi lawzy franzowskeho kudniſta ſebječ dyrbječ, ſ nim hromadze ſid Giffel, twarz Giffelowej weže w Parizu, a někotſi ſarjadniſzy radzieſzlo ſ trachowaneſi panamaſkeho towatſtwa. So fu Lefſepſej, w Franzowskej a ſ woſna njeje wuſkoczeſcenemu muzej, w jeho wuſholic ſetach tutón hórkı kholuch njeſalutuje, ſo poſchitkownje ſe ſobuželniwoſću roſpominia, a to cžim bôle, dokelz je Lefſeps po ſdaci ſ temu poſtajem, ſa paſmo njeſprawnych ſpekulantow cžepic. Lefſeps, twarz Suezſkeho kanala, je ſebi pſched někotrymi ſéta mi ſ někotrymi pjeniežnikami kholubu myſl pſchedewſak, panamaſku krajnu wuſčinu pſcheklancz, poſknou Ameriku wot poſobniſcheje Ameriki dželic a atlantske morjo ſ cžithim morjom ſſenocic. Kaž je ſnate, dyrbjeſche Lefſeps ſ twarjeniom pſcheplawu (kanala) pſcheczac, dokelz jemu trébne pjeniesy wuńdzechu. Prajeſche

ſo, ſo je dla ſtatatejſe krajiny, pſches kotrūz ma fu pſcheplaw wjeſć, twar wjele dróſſchi, hacj je fu do předka wobličzil. Ma panamaſki projekt je franzowski lud něhdze voldra miliardy frankow, ſtora ſecznu ſumy, wot Franzomſteje w lécze 1871 Němzam jako wójnske ſarunane wuplaczeneje, wazk, a ſchot je hlowna wěz, tele pjeniesy fu fu ſtora wſchē wot naſutowankow njeſamoſtih ludzi nawdate. Siebaný lud pač fu ſ wudawaniemi panamaſkeho towatſtwa ſpojot njeje, a ſebi krute ſudniſke pſchepytanje žadasche. 18 měhzow je wone trało, a jeho wunoſtſk je, ſo fu Lefſeps ſ Giffelom a někotſi ſarjadniſzy radzieſzlo pſched ſud ſtaja. Kajtžkuli budze tež wuſh, wo tym je zyž ſwět pſchekwědzceny, ſo Lefſeps ſ czistymaj rukomaj pſched ſud ſtupi. Wo Giffelu a ſarjadniſkich radzieſzelaſt drje fu to ſame pراجz njeſodži; pſchetož tuciž knježa fu ſebi na ſchobu panamaſkeho pſcheplawu ſ naſutowankami franzowskeho ſuda ſwoju mōſchen pjenili. Někotrym franzowskim nowinam, kotrej fu ſ wulkeho džela, runje kaž w Němzach, w židowskej ruzy, je fu ſamo ſa to, ſo fu panamaſki projekt prawje wukhwalek, 42 miliionow frankow wuplaczilo. Franzowski lud njeſožeſche wěrnoſeſ ſhonicz, dokelz běhu fu ſa wſchē wjetſche nowin wot panamaſkeho towatſtwa poſkupile. ſ pſchepytanjom panamaſkeho kracha ſda fu ſimjercz židowskeho barona Steinacha ſwifowac, kiz je njeſzelut w nozy nahle wumrjeſ. Praja, ſo je fu pač ſam ſkonzował, pač ſo fu jeho druſy ſkonzowali. Steinach je mnehim ſobuſtawam deputertſke ſomory w panamaſkej naležnoſci poſkupne pjeniesy wuđelaſt a wjele ludzom teho dla pſchewjele wježesche. W deputertſkej ſomorje je fu dla panamaſkeho kracha hovrzaſa debata mela. Šapóſlanz Delahaye 150 ſapóſlanzow, kotrej ſi mjenowacze, winowacze, ſo fu fu poſkupic dali. Ssamo ministerjo fu pjeniesy doſtali. Jedyn něhduschi minister, kiz je wumrjeſ, je 400,000 hrinow pſchijal.

— Wójna w Dahomejskej w naſtejorſtej Afrizy je fu ſ dospołnym dobyczom franzowskeho wójska ſkončila. Franzowſojo ſu dahomejske hlowne město Abomej dobyli a dahomejske wójsko do czista pobili. Kral Behanzin je cžeknul. Jego ſloty trón ſu Franzowſojo do Toffy poſkali, ſo by fu pſdžiſchi do Franzowskeje dojedzil. K wopomnjeniju na dahomejsku wójnu budze fu wopomnjeniſka medailla bicž.

Muziki ſe hlowkow.

(Podawki ſ měſchczanskeho živienia.)

„Něktle nimam khwile, Hansko, pſchi tebi woſtač. Oži jeno do iſtwy — džed pſchindze hnydom domoj; ja dyrbju mjes tym nje-rodnich podružnikow ſ domu mjetac, pſchetož hdy by je tu knjež Linhart hiſchje nadeschol, hdyž fu wroczi, to možl něchtio hiſchecz.“

Tak ſečezhe dolhi ſuhi Čeoschla wnučkej měſchczanskeho radzieſzela Linharta, hdyž ſ džedzej na wopyt pſchindze.

„S domu mjetac?“ džiwasche fu džewjeſlenny hóleſt. „To tola boli. A budzeſe jich to ſe wſchek ſchoſow mjetac? To ſym hiſchje ſenje njewidzal.“

„Duž jeno jow kuf ſocžakaj“, rjeknu Čeoschla, „čžesčli tu ſomiedju woſladac. Najprjedy wumjetamy čapor a potom podružnikow, njeponidžaſi ſ dobrym.“

Po tychle ſlowach načeže noſy kaž baczon a džesche po ſchobach hacj do ſchtróteho ſchoſa, ſchtož bě po prawom hido pod ſamej tſechu na kubi. Horjeka, pſched burjemi hubjeneho bydla, ſetla ſwojeho towatſcha ſropu a woſtarunu ſenu ſ dwemaj ſtora doroczenymaj holkomaj, něchtio brjemieschlow ſchatow, poſkalanja a wſchelaku nadobu.

„Nó, ſeſeſh dha ſkonečnje!“ rjeknu ſropu ſ Čeoschzy mjerazzy. „Ja tu hido lakam ſchtož wě ſak dohlo — jowle knjeni Zybłowa čzaka hido jako blaſna, ſo by do ſwojeho bydla pſchisbla, a cži ſenohohojo fu tam hiſchje njeſhibaja, ſo bych ſebi tón kuf ſzapra wotnoſyli.“

„Mój hido čžemoj jím pomhac!“ ſaborce ſ Čeoschla, ſiwnu ſ hlowu, načili fu a ſajedeče kaž ſte njeobore ſ burjemi do kuchiny, ſ kotrej ſo halle do iſtwincky hodiſeſe. W kuchinzy ſtejſe ſenicki kuf nadob, mjeniſzy wulke ſtaré polzy ſ něchtio prekuſhklami a na te běhu hubjene kuchinſke ſuđohja ſestajane.

„S teſle woſradu počzniemoj“, rjeknu Čeoschla ſ ſwojemu towatſchej a poſka ſa polzy; „potom ſhrabamoj ſnadrniſchi prafkot“. Pſchi tych ſlowach ſallepa khetro ſ mozu do iſtwincky duri a ſawoča: „He! ſchto pač to řeča? Hdy dha hubjene ſebi poſkalanac? Dženža je hido dwě njeſzelut po Michale, a njeponidžeſe li ſ dobrym, poſkazu wam, ſchto to je, wumjetac; — to hido tak wěſcze, ſchto je wam knjež hſopodat pراجil.“

Po tutej rěči powotewrichu ſo durje a džęgaza hloježla s bledýmaj licjkomaj s nich poħlabnu; ſedma pak bě muzej w ſaſtojnſkej ſkuli wuħladała, ſkhowa ſo hnydom ſaħo. „Hijo tu fu!“ bě hiſcheże jeje hlož ſe jſiwy hlyſhecz. Muzej pak na to njezdziwaſchtaj, ale psichimnuſchtaj ſtare polžy a wleczefchtaj je ſi hydla. Alle hdyg na iſhody psichindżeftaj, ſawola mały, ſawalith Kropa: „O ty kypole! ſchto dba pak hy mje do pŕedka storčiř? — Ja to njemôžu njeſcę — czakaj, ſtaj tón naporjadk, hewal pusčežu wiſchitko — ſtej, ſtej! — blaž, tu masč, nětk tu leži!“

Czeške polžy běchu so jemu wužunule, padžechu s wulkim
wřeskotom na zyhele, s kotrymž bě khôdha wužadžana, a hornzy,
schla, talerje, schalki, řeferka, starý řhoſejowý mlýncz — wſčítko
pabže na hremadu, tak so bě tu jeno hromada čzřjopow.

Kropa dujesche ſebi na vorſty, kiz běchu ſo jemu pſchitujnule, a pocža potom na Čeſku ſwarzecz. „Tajſte ſtary woł a činisch tajſte hlupeſe! Ty dyrbjeſte do předka hicz, njelepy nohačo, a ja ſady. Ale ně — to jemu ſky duch mera njeدا, ſtořeji mje do předka, hacz ſo njeſbože njeſtanje. Nělik mózeſch te čđrjopy ſaplačeſc.“

Ale přejdy hac̄ možesche jemu Gjoschka wotmolwic̄, pschiběžeštej dwē džesc̄i, hubjenje sbrasežena holčka wot horjela a rjenje wuhoto-wany hólček wot deleka. Hólček pschibladowasche směrom, ale holčka da so wóttje do plac̄ka. „Ach, nascha wboha maczterka!“ sawoła wona. „Něk nínamy ani hornczka, so bychmy jej tej ſwaric̄ möhli. A do cžeho chzemy jej nalecz? Tež jeje ſchallka je roſbita!“

"Czemu seje ho njepschecjahnuli, hdyž bě czaš?" wottorže ho na nju Cjoschka. "Lénja sórta, to móhl cílowej hischeze po wami rumowacž — płacícž tak njemózecze. Te wot czerwja pschetowczenie węzy žu ho nam mjes rukomaj rosdrebile. Sa žobu, ty skiwak! sesberaj te czrijopy — hewat czi hischeze neschto wottysknu!"

Holečka bo spěšnje sbíhnu a sberasche rosbite wěžy do falki; muzej pak donjeheschtaj stare polzy psched khěju, na ſamu hafku, potom wrózeheschtaj bo něčhto rasow horje, doniž hubjena nadoba do- spolnje wunoschena njebé.

Mjeseč tym pschibliži ho tež wnuč domjazeho knješa, runjež trochu bojaſnje, k wotewrjenym durjam khudych podružnikow. Mjeseč niſkiuri, ſeſoltnjenymi ſczenanii njeſtejeſche tu hido ničjo, khiba ſtary, dodzeſzany kanapej, a na tym ſedzeſche khorowata žona kaž we wo- morach. Dwé džejſci, mjenujzy hólczka a ſchikowaný hólczk, ſtejeſchtej pschi njej, kaž byſtej ju podpjerowaloj. Hólczka plakasche, hólczk pak mjeljeſche a bladasche kaž macz do ſemje. Na dobo pak ho roſſcheredzi a poſlada někak hněwne na muzej, kiz chyſtaj ſko ſkónczniſje tež kanapeja pschimacz, pohońjejo njeſbožownu ſwójsbu, ſo dyrbí hiež. S wulkej ſmužitoſćju poſběže lědma jědnaczelētny hólczez khoru macz, þunu ju potom pomalu na vol, ſtupi ho potom k jenemu kónzeſi kanapeja a rjeknu foſje: „Kětſje, Marka, mój ponjeſemovi- tón kanapej ſamej, ſo by ho jemu njeſbože niſtaſto kaž polzam. A wostaj to, luba macz!“ proſchesche potom žónſku, kiz chyſtche ho tež nadobry pschimacz — „wostaj to, hewak doſtanjeſch ſažo tón ſly kaſchel! Wſchalo mój to dokonjamoj. Ale hžde jeno ſ nim?“

Na to praschenje poszweze žonska woczi i' njebju, kaž by tam pomožy pytala. „Ja drje wem schikowane bydlo w malej czornej haſzy“, rjeknu potom s trochu dybawym hložom, „ale hospodař čeze mēč pol tolerja nadawka“. A wotmjelku a sahlada ſo na kanapej. Tu pschindže jej neschto na myſle a hwnielesklo troschta roſjažni na wokomil jeſe woblico. Wuczeže ſe ſaka moſhničku, poda ju holcžy a rjeknu: „Wotprój ſwjetch, Marka! Kanapej je wuthkany s konjazymi wložankami — ſwuczahaj jich telko, ſo by pódla pola ſedlarja neschto ſlebornych doſtala.“

"Ně, ně, macži, to ſo njehodži!" snapſčegiwi hólcdež. "Na ežim dha by to ležala? Bjes wutylanja by eže na kanapeju tlocžilo."

"Wschalo ja na nim dołho lěhać njebudu", rječnu žonska
holosčinje. "Bórsy mie połozicze druhdzie."

"Né, né!" sawoła sażo pacholk a jeho dotalna smužitoscž ho
shubiwasche, a da ho do płakania a sawrje macz do swojeju dżesčow-
sleju ruczkow, pschetog rosumjesche, na czo ſebi macz pschi swojej
chorowatoscži myſlesche. Wona pač bolostnje ho poſmiewkujo, hla-
dżesche jemu jeho rjane włoski.

„Je-li kanapej woprawdzie s roszhorami abo, kaž wy to prajicę, s konjazymi wložankami wutylkany, to wostanie jow jako saſtawa sa pjeć toſet, kig scje jow dołzna sa bydło“, poęza injes tym dżelaczeſet Ėjoschka. „Kenes radzieſel je wam tak doſcz dobroty wopokaſał, so je wam to schikowane bydło sa tak mały pjenjes wostajil. Kanapej

po taſkim jow woſtanje, doniż radny knies njerzelnje, ſchto ma ſo
nimi stać."

"Jenož ſo ſwazęże!" ſawola něk Hansl wſchón roſhorjeny a ſaſtupi do jſtwicęki. "Ja budu to džędej powjedacz, Ćjoſchka! budzecze-li thym ludźom tſchiwdu cſintęz."

"Młody kniejsko!" rječku Čoſčka, "to ty njeroumish. Kaž i wjetšha kódy chudak, ſu tež cžile ludžo ſami wina ſwojego njeſboža. Najpriedy ſlaſy ſebje ſamu a potom chze ſlaſhęz druhich. Zbylowa, tiz wonka cžaka, ta móhla eži wo starskich tejele žony zyle ſtawisny powſedacz."

Wot żelnościę a haniby porażena swęse ſo njesbożowna žonka
pschi tych słowach na kanapej.

"Widzis, Hansko, widzis?" ręczęsche muž dale. "To je sile zwědomje, hewal by ſo nſeswiesla kaž měch kylanja. A wěrno, ſeje nan, knies Mudron, mějſeſche wjetſche ſamoženje hac̄ wasch dzěd — haj! a hdyž tale knjeni Faſenska ſe ſwojimi hotsiczkami do ſchule khodzis, to dyrbjesche ſtajnje lataj ſa nimi byc̄. Na poſledku pak ſo zyla krafnoſć ſhubi kaž mydlisnowy pucher. Knies Mudron pschinđe wo wſho, abo kaž ſo praji: ſejzini bankrot a ſjeba wjele ludzi wo pjeniſty, kiz mějachu w jeho pschelupſtwje težaze. Potom ſemrje a wudowa dyrbjesche ſo ſ dzęczimi bědzic̄. Nečashe, ſo ſu jeho Napoleonske wójny tak ſničile; ale ſnaſemy to."

"Pomhajcze! — pomhajcze!" salchiknu na to Szafenska, skoczi i kanapeja a pocza laz w zmiernej wuslosci po istwiczy biehacz. — "O mój Bożo! — ja żo saduszu!" U storže ſebi rubiscklo ſe ſchiſe, wotpinu ſebi jaku a pocza tak ſ mozu ſachlowacz, ſo dżeczki wſchę ſproſtnuchu a Zyblowa ſ dżowęgięklomaj do istwiczy pschibęza. Też Kropo hladashče na khoru trochu ſobuzelnje, jenož Gżoschla ſo wobroczi do wolna a pocza ſebi ſnatu pěſnicęklu hwisbacz.

(Potroczenie.)

Ze Serbow.

S Budyschyna, 21. novembra 1892. Na džensnijich dnju
v tu hłowna konferenza herbiskich duchownych shromadżena
w schelakim ważnym wurdżenjam, kiz nastupachu perikopisse knihi,
nabóznicu w pokraczowanej schuli atd. Hijo do wotewrjenja konferenzы
vę so s wulkej cęscę a luboscę na to spominalo, so so runje tón
ażen prěnje lěto minje po wérowanju kralowskaje wyżłosće prynza
Friedricha Augusta s jejnej thęzorskiej wyżłosću arzhywówodku
Cossackiej, a so je tehdom wot njeju herbiska depuzacjia s lubosnej
niłosću se zwojimi herbiskimi sbożopszczememi pschiata była. Dźiwiasto
na to bu kralowskaje wyżłosćzi psches pschedzybu hłowneje herbiskeje
konferenzы sbożopszczajazy telegram pójzlanu. A hłaj, hijo tón hamy
ażen popołdnju, po rošenđenju konferenzы, pschińdże na pschedzybu
injesa fararja lic. theol. Smischa sczehowaze, wszech Gserbow po-
zesczowaze wotmolwjenje:

"Wam a waschim kniesam fastojskim bratram, fastupjerjam
zwerneho herbskeho luba, mojeje mandzelskeje a moi wutrobyny
dzak sa pszechzelnive pszechza. Friedrich August."

Taże nowe wopokaśmo wyższeje luboścę t naszemu herbskemu ludu
wszē sprawne herbskie wutroby wilzy świeżeli.

— Ludomne „Towarstwo Pomozy“ sa studowazych Sserbow je pot wysozdydostojnemu knieja seniora Kuczanka pschi skladnosci jeho jubileja 100 hriwnow dostalo. To je swjekelaze, so wuczeni Sserbia pschi swjebzenjach a jubilejach na tuto „Towarstwo Pomozy“ niesabywaju. Njich bychu tez mužojo a żony s luda sameho pschezo oble ho sa to sahorili. Najmienšchi letny pschinoski je jenož 1 hriwna. Połkadnik je netko knies pschekupz Gruhl na lawskich swjebzach, kotrej w łódzym czoiku pschinoski a dary sa „Towarstwo Pomozy“ pschili. Dniž lubi Sserbie niesakudze na tol m

— Pjatk tydženja staj hischče taj dwaj bruhaj dzělaczerzej w wulich holosczech wumrjeloj, katrajj běchtaj do njesboža pschischkoj, bdyž běchtej dwě khězzy tudomneho pólvernika do powětra slezsilej. Wona jstaj 26 lětny Kiehla a 32 lětny Schneider. Wobaj staj wogenjenaj a žonu a dzěczi sawostajschtař.

— Pjatk 18. novembra popołdnju je 40-létny deškirésar Zeiler wodru se Sprewje čerpajo do wody panuł a zo tepik. Zeiler na wuszuchjenje čerpjesche a je zo najskerje wot sawjerożenoscze nadpanuł.

— Sa nimale tsi měšazy žaneho šylnischeho deshcęza měli
njejkmy, a požlednje njedžeze ani kapki jeho panuto njeje, hac̄ runje
je njebjö husto s mrózleimi sakryte bylo. Duž je bjes džiwa, io
studnje poczinoja soprahnucz, a so w ręcztach, ręczach a hatach woda
wotebjeracz poczina. W wyżoko leżazych wąbach, kaž w Schipkalačach,
Bulezach, Kelnje, Stróżiszczu atd., studnje hižo dawno žaneje wody

wjazzy njedawoja. Tam dyrbja druhdy hodžinu daloko sa ludži a sa skot po wodru jěbzicę. Semja je ſucha kaž popiel a ma tak malo wlohi, so pschi nětčiſciej kruje ſymje njeje ſtwjerdnula. Pschi wschej dokej ſuchocje je ſpodiſne, so ſo w Sprewi hisceje woda w křetnej wjekolosći džerži. W pschi prejnych mlynach móžo, hdyž w noz̄y wodru napinaja, ſ najmjenšcha wodnjo mleč, bjes tym ſo mlyny pschi mjeniſtich rěkach hido někotre njedzele ſwjecza. Runje kaž pola nař w Hornjej Lužicy, tak tež w Delnjej Lužicy wulká ſuchota knjegi. Wot tam pišaja, ſo dyrbja dla nikloſeje Sprejneje wody pola Bórla proſdne eſolmy czahacę. Sa tannischiu krajinu by jara ſrudno bylo, hdyž by pschi taſkej wodžinej nikloſeji ſymu pschetracę dyrbjala. S tym by ſo niz jenož wobkhad jara počejeſk, tež ſuki bych malo wujitka pschinjeſke, dokelž ſo dla muvoſtača wulkeje wody pohnojile njebychu. Delnjoſuſke wobydletſto by ſo čim ejeſſho ſ tym potrechito, dokelž ſo hido lēka dla wulkeje ſuchoth malo ſyna domkhowalo, loni pał ſo nimale wſho ſyna wot tehdomniſticeje wulkeje wody wotplawilo abo do zyla ſamalio.

S Měrkowa. Jutſje njedzelu 27. novembra popoſdnju w 4 hodžinach budže tu knjeg farar Šykor a wobſtarnym ludžom Božu ſlužbu džerzeč a Bože wotkaſanje wudželecę.

S Wulkeje Dubrawy. Sa wobſtarnych ludži budže ſo tu jutſje njedzelu 27. novembra popoſdnju w 4 hodžinach wot knjega farara Birnicha Božu ſlužba wotbywacę.

S Wulkeje Dubrawy. Nětcole je čaž, hdyž ſu huſhy tuczne wulknijene. Taſka derje wopjeſčena ſiba je wjele požadany kuf ſhleſčicich hubow. Někotrykuli pał, kif ſebi dla proſdnoſty w móſhni huſezu ſupicę njemöže, druhdy darmaczka hlađa. Schyrjo taſky darmaczkojo ſu ſchtwórk tydženja w noz̄y tudomneho živnoſcerja Hejdú ſe ſwojim wophtom počeſčili. Njepeproſcheni hoſčo ſo do huſazeho ſhlewa dobudku a ſo gigawow, tam ſměrom ſpizych, mozo-wachu. Hac̄ runje noz̄ni wophtarjo ſ waha ſtupeču, ſ thvalobnym wotpohladom, ſo njebychu hoſpodarja a jeho ſwojibných ſ mérneho ſparja wubudžili, dha tola ejiſce pschecimoj ich woli pschi wotewrjenju ſhlewa ropt naſta. Wěſth Gjornak, kif pola Hejdžiſ pschipadnje pschenozowasche a w njeſwuzenym lehwje mjenje twjerde hac̄ hewak ſpasche, haru wuklyſha. Wón rucze ſ domu ſlocijschi pakofníkow w dworje pschekwapi. Tola eji jemu njedachu bliſto pschińcę, ale mějachu ſo ſ proča. Jedyn běloholowaty ſ jenej huſy zu ſchróſtej ejeſſe, hac̄ runje jeho Gjornak, jeho ſ mjenom mjenuo, na-pominasche, ſo by ſastal. Eſjo druſy ſ pokodnju ejeſtachu; ſ nich jenož dwejo kóždy jenu huſezu njebeschtaſ; tón tſecí běſche ſ proſdnej ruku wotčahnuč dyrbjal, dokelž w ſhlewie wſho hromadže wjazhy hac̄ tsi huſhy nadefchli njebechu. Dokelž ſu mjenu huſazych paduchoſ ſnate a ſo hido wjehnoſci wosjewile, ſo drje wjeſele nad tunimi huſazymy pjeſenjemi njelubje pscheceli.

S Wulkeho Woſyka. Džiwna wěž je ſo tu zofala. Jedyn mlody člowejek ſe ſuhođneje wſhy, kif bě ſwoju njewieſtu domoj pschewodžil, bě, město ſo by ſ ſhležnymi durjemi ſ domu wuſhōl, ſo do hródze ſabludžil. Po čymje wokolo kaž a ſa wulhodom pytajo mlodženž do jeneje koſy storči. Hepa ſo naſtrožiſchi ſo do zuseho nadpadnika ſ rohomaj da a jeho ſhetro ſbodže. Wěnjo, ſo ma wopravdžiteho čerta psched koſu, ſo pačoł, kif bě ſebi prjedy ſe ſchecipalom ſhrobloſej napil, ſ rohatym njekraſnikom na ſmjerč a na ſiwojenje běžesche, doniž njemdry rohac̄ pod jeho rukomaj njewudycha. S běženjom wuſtanuſchi ſo njebojasny pačoł na ſlómu wali a hory ſóbla pschewinjeneho bodžala ſhorečesche. Maſaſtra rano ſo hoſpoſa, do hródze ſtupiſchi, ſmjerče wuſtróži, hdyž ſhorečateho zuſobnika wuhlada. Wona hnydom muža a ſlužobnu džowku na pomož ſawoła, a někto halle pytnuchu, ſo pódla zuseho ſpanza morwa hepa leži. Prjedy hac̄ pačoła wubudžili, po gmejnſkeho pschedſtejčerja poſtaču. Tón nawoženju do krujeho pschedſtejčenja wſa, tola pačoł ſam prawje njewieſſe, ſchto bě w noz̄y ſkuſil. Duž jemu, jeho hónnie wuejſciwſhi, běžec̄ dachu, ſ tym wumenjenjom, ſo ſa koſu 12 hríwnow ſarunania ſaplači.

S Woſranczi. Žabny jubilejſki ſwiedžen ſtoteho ſwaza ſwyczeſchtaj tu ſandženu wutoru wobſtarnaj, ale ſ Boha ejiſat a ejeſtvoj Kubizez mandželskaj w wjeſtelym towaſtſtve ſwojich džecži a džecži-džecži a ſ bohatym wobdženjom wobkadych a mnohich wjeſtich wobhderjow. Dopoſdnja jubelſtimaj mandželskaj wjeſtih buhownych ſwoje a wobdžineho ſaſtupjeſtwa wutrobné ſbožopſchecza ſ waznemu wjeſtemu a ejeſtemu ſubelskemu ſwiedženju w jeju wobydlenju (polo ſyna počkra Hantrij) wupraji, a po nim pschedpoda ſ najpschedzelnichimi ſlowami wutrobného poſtrowjenja drohi wjetſchi wobras ſ bibliſkeje ſlawiſny knjeg wjehſchi krajnostawſki a zhrkwiſki radžiczel ſ Rheinbaber (na dompučgu psches Koſlurt do

Wrótklawja ſo ſem "winuviſchi") jako demjazy pschedzeli juheſſeju mandželskeju, katraj hido někotre ſéta ſ wjetſha pola džecži w Wójſchwizy pola Wrótklawja bydlitaj. A hisceje tak někotre dalsche rjane a pschihodne ſwiedženſke dary jako lubosne ſnamjenja wutrobnego dželbranja a sprawneho počeſčowanja běchu ſo juheſſimaj mandželskimaj hido do tuteho dnja ſ wjele ſtron doſtale. Popoſdnju w třidoch hodžinach pak ſo ſ poňymi ſyfami zyklwinych ſwonow ſwiedženſka ſwóſba w ſwiatovým čahu ſ jubelſkimaj mandželskimaj ſ Boha hisceje ejiſe ſtromy maj do Božeho domu. poda, kotrej ſo wot mlodych a starých a wulich a malych bory ſpolný napjelni. Šwiedženſka ſhromadžiſna 3 přenje ſchtuczki ſhérliſch: "Hdy bych ja ſ tawſynt jaſyfami atd." wuſpewa, na ejož duchowny na podložlu 24. a 25. ſchtuczki 118. psalma jubelſkimaj mandželskimaj woſhebe napominanje pschiwola: "Dženſniſchi wot teho ſenjeſa woſrabenj ſubelski ſwiedžen waju ſtoteho ſwaza ſahot we waju duchu a wutrobie wylaze haleluja, — thwal teho ſenjeſa, moja duſha, a ſchtod we mni je, jeho ſwiate mjeno (ps. 103, 1) a ſ dobov nutrne hoſiana, — woſtan pola naju, o ſenjeſe, wumóž naju ſe wſcheho ſleho ſlutka a dopomhaj namaj ſbóžne ſ ſwojemu njebeskemu kraleſtwu (ſcz. ſmw. Luk. 24, 29 a 2 Tim. 4, 18)! — Kraſna ſwiedženſka modlitwa ſ agandy abo zyklwinje ſnihi ſo ſ temu ſe ſw. Wotčenashom a ſ požehnowanjom pschisamku a ſ wobſamkjenju ſo ſ požiednej ſchtuczku ſ wopredka ſpěwaneho ſhérliſch doſpewa: "Wſmi ſhudu ſhwalbu tudy ſ hnadi, mój luby Božo, wote mnje atd." — Hdyž ſo w ſleſinjanſkej luherſkej woſhabze psched někto bory 8 letami wob leto a tsi měhazý 4 ſtote ſwazky w Božim domje ſwiatocjne ſwyczachu, běſche w Woſranczanskej to ſandženu wutoru ſa nimale 25 let jenicki.

S Wulkeho Parzowa. Maſha wjeſ je, kaž je po starých ſapiſach wobkružene, hido tsi kóčz, a to kóždy ras na druhim měſtneje, ſ nowa natwarjena. Po starej powjedatiſy je bjes Hrjebiu a ſarnowſkim Halschtrowom ſtara ſerbſka twjerbiſna ſtaſa. Lu-domny knjeg kantor Wicžas je ſa powoſtankami teſele twjerbiſny ſ wuſpěchom ſledžil. Stara twjerbiſna je na naſhukubſchich Parzowſkých ſulach na ſoliach ſaložena ſtaſa. Rospadantki něhože 1 meter hukobko w tonidle leža. Někotre ſ nich ſu hisceje ejiſe derje ſožeržane, bjes tym ſo je wjetſdi džel drjewa ſhniſt. Powoſtanki ſo ejeſko wuhrjebac̄ dadi, dokelž hido pol kóčza pod dornom woda ſteji. Wjeſnjenjo ſu w wſijských ejaſach w ſtarzej twjerbiſnje psched njepſcheczelemi wěſth wuſhōw ſamalai. Sawit puc̄, ſ potajnymi ſnamjeſtikami wosnamjenjeny, ſ twjerbiſnje wjedžesche. Šchtod jón njenajesche, do tonidla ſtupi a ſo wot njeho pôzrje.

A d v e n t.

Psalm 24, 7—10.

Hlos: Jeſuſa ja njeviſteču.

Boſhovaný ſenjeſow,
 Ejeſho dla ejeſeh ſonlach ſtejeſz?
 Ejeſh ſo naſtej ſwutob,
 Nědaj nam we hrečach ležec̄,
 Pój wiſhak, hweſda ſ Jakuba,
 So nam ſwětlo ſelhada!

Wera, luboſez džetej eji,
 Luby Jeſu, napicheſtivo,
 Šchtod my mam, dany eji:
 Naſchu duſchu, naſche ejeſlo.
 Ty ſ nam pschindžes do ejeſla,
 Wumoz naſ ſow ſ ſhubjenſta.

Ty ſy pschischool a hýčeje džes,
 We ſtowje a ſakramencze,
 S tym naſ ſobſbožic ſwchých ejeſch,
 W twojim zyklwinym advencze,
 So ta ſyla ſhoreč ſanſta

Daj, o ſhy ſ Davita,
 ſo na twojim puc̄u koſhieſ,
 So nam hnada ſaſhita,
 Hdyž cze džem ſo nju proſyjeſ,
 Tebi ſa to ſwutoba,
 Hoſianna ſaſpěva.

Ty wſchak pschindžes ſhnuadu ſ nam,
 Čhzemh ſo cze twjerde džerjeſ,
 Pomhaj we ſwutobie ſam,
 K tebi wěru, luboſez ſdžerjeſ,
 So eji duſha wěrja,
 Hoſianna ſaſwyska.

Hdyž twoj druhý pschichod ſam,
 Junu hac̄ do rowa ſwita,
 Saſho pschindžes ſ ſhudu ſ nam,
 Tebi ſóždy ſbóžny wita:
 Hoſianna, džes, ſy ſha,
 Hoi, ty džes, haleluja!

Eruſt ſelaſ.

Přílopk.

* Po ſtatistiſkém ſestajenju Miſhnanſkeho woſrjeſneho ſtoteſtarja w Miſhnanſkim hamſlim hetmanſtwie je poſhroma mjes hoſjashym ſkotom w zyliu kraju naſhórje ſalhadovali. Škhorile ſu na nju w čaſu ſchtvrjoch abo pječtih měhazow 10,000 hoſjadkow, 7000 woſzow a 7—8000 ſwini w nehdze 400 dworach. Runje je ſhoreč ſamale wſchudžom ſahodnje wuftupila, je tola wjele ſahuby načiniſla, tak ſu ratarjo wjele ſhlođovali. Po roſhudženju woſrjeſneho ſtoteſtarja ſaha ſhoreč ſ ranja ſ wječorej wot kaſpiſkeho morja hac̄ atlantifemu a to ſ periodami abo ſ ſhviemi, ſa džin hdy jenu wjeſt pschedu ſhorečiſchi. Tajke periody běchu 1714, 1763, 1833, 1872 a wot poſhlednjeho ſéta ſem njeje ſo wjazhy zyle ſhubila, ale je ſo domjaza ſhoreč ſciniſla. Weda dotal žaneho ſredka pschedzelo njeſt

nesnoje, s kotrymž by šo jeje rosschěrjenje sadžewacj mohlo, tak tež žadny řečk snath njeje, s kotrymž by šo pschikrótčala abo rucžischo sahojila.

* (Macžerje, bjećeže ſo pſchi rjedženju džecjazg wuſchow na ſedžbu!) Nekotre macžerje maja waſčnje, ſo kwojim lubuſčkam pſchi ſupanju abo myčju wuſchi ſ malej rohowej ſčiczu abo wloſkowej jehlu rjedža. Jara wuſtojny ſekar pak na to ſedžbliwych čini, tak jara može to džecjowemu ſklyſchenju ſchloſcic, haj džeczo zygle wo ſklyſchenje pſchinjefr, dokelž je pola džeczi bubonka čiſče pređku a niz tak daloko ſady, kaž pola doroscjenych, czehož dla ſo lohzy wobſchodzi. Džecjowej wuſchi ſmjetei ſo jenož wuſylac̄. S wjetſkeho džela ſ temu ſiwa woda dožaha. Je-li njerjad w wuſhu ſtwierdnjeny, ma ſo do wuſha jedžny woliſ ſiwy ſrēty ſkylac̄, ſo by ſo njerjad ſmjeheći, a potom hakle ſiwa woda. Ma-li wuſhu hrſnu woń, kaſkuž pola malých džeczi husto ma, na cjož ma ſo jara ſedžbowac̄, tehdyn dyrbitej ſo jemu wuſchi rano a wječor ſi ſiwičoplym ſamiklowym čajom wuſylac̄, do kotrehož ma ſo tak wjele „Borsäure“ ſypnię, kaž wjele na nožowy kónz dže.

* W Niederbohnisdorfje pola Zwilkawy stej zo 8. novembra dziesci
tepijerja Heitela, 2 lètny hòlz a 5 lètna holza, w starschijkim domie
saduštej. W njeprichtomnoſczi starscheju stej dziesci najsterje walczek
drjewa, piched khachlemi ležazy, sapalikej. Walczek je zo wschodn spalit
a dziesci zo w nastatym kurje saduštej.

* Hijo psched khetrym časom je na hornym torhoschcu w Shorjelu pomnik sa khězora Wylema I. hotowy a někde halle je komitej jeho wotkryče na 10. meju 1893 postaji. A žwyczisne, kaž ho saleži, mlodeho khězora pschedrošča. Hewak je sa džen wotkryče wotmęcze ludoweho džiwadla wotmyſlene.

* Krewawna bitwa je šo njeđawno na Altenkirchen-Gebhardshainškej železnizg měla. Nastala bě w jenym wosu njes někotrymi wilowarjemi se swadu, w kotrejž šo bôrsh nože a kije trjebacz poczachu. Dokelž swadnizg ſlepje wołolo šo pjerjacu a kałacu, běchu tam tež njevodželeni puczowarjo w wulkim straſte, a někotři buču khetro ſranjeni. Jeney žonje bu wóczko wulkôte, jenemu staremu mužej nôž roſražený a jene džeczo s nožemi roſkałane. Na ſastanishežu njeſtaſníkow pschewinuſcu a ſajachu.

* V Varlinje je minjemu njedželu wjecžor wěsty Morat załostne žamomordarstwo wuwiedł. Ssylne ſmorczenje w jeho łożu w nogy 3½ hodž. jeho żonu wubudži. Sswęzu ſaszwęžiwschi a t mužowemu łożej stupiwschi, wona so wuſtróžiwschi widżesche, so dołki noż hacz do cžronow w mužowym lewym boku tčesche a so bě jeho łożo połne krw. Kucze ſawołany lekar móżesche jenož wobkruczicž, so je so Moratej jeho njeſkutk połnje poradžil; so bě morwy. Morat bě 53 lét pola wuwołanego ſłotnika s dželacjerjom był, a so nětko na jene dobo s džela wuhnał, njewjedžo, cžeho dla. Duž je do cžejkikh myſłów ſapadnuł a ſkončznie na wopisane waschnie ruku ſam na ſebje ſložil.

* Schwörte psched tydzenjom k kamjenjekadžerjej Peipstej w Striegawje dželazcer Schafenberg pschiindže, so by ſebi wot njego ſa ſwoje dželo něchtio do prědka dacz dał. Wonaj ſo ſiednocijsktaj, ſo dyrbí Schafenberg pokrutu khleba doſtacj, po kotruž dyrbieſe Peipstowa žona dońč. Schafenberg hnydom ſa mjei džesče, w čimowej khęzi pak wopak ſtupi a po ſthodze dele padže a Peipstowu ſkobu dele potorže. W tym wokomitu ſastupi Peipstowu syn Albert a ſebi myſlo, ſo je Schafenberg jeho macjer ſe ſamyſklem po ſthodze dele čiſnūl, won teho hrubje nadpadže, biſeſe ſ pjaſcjomaj do njego a rěſnu ſ nim tak wo ſczenu, ſo ſebi ſhiju ſlemi a na měſeze morwy ležo wosta. Alberta Peipsta, kotruž je hižo čelnego ſtranjenja dla poſkostany, ſu ſajeli. Schafenberg žonu a dwě džesčci ſawostaji.

* W Němzach budža psychodnie niz jenož w Gotha, ale też w Hamburgu częla palicę. Hamburgski senat je wobsamknięty měšťanského sastupiectwa w nastupaniu paleniu człetow psychikozwał.

* Po žalostnej kwojibnej podawisjenje, kotrež dotal hiszczęce cžiszege dowotkryta njeje, ſo w tu khowilu w Kaffelu wjèle rēči. W Zatobjowym lěku bliſko pola kruwajeze hory ē połodnju wot Wilhelmshöhhſkeho parka bě fiskaliska hońtwa. Tam jedyn pschihonjeſt w hustym lězu pod jenej jēblu mužſte cžělo hido kylne pscheklate namaka. Prjedy hacž ſo hońtwerjo, temu ſo džiwazh, ſmerowachu, drubi pôdlan do lisega fahrbane cžělo 10 lětnieje holczi nadendzhe, kotrež bě do muſchiteje wołmjaneje krycziñh sawalene, jako by ſo psched nje- pschihódnym wjedrom ſafitac̄ dyrbjalo. Po wosjewjenju teje węzy ſo wukopa, ſo běſteſt to cžěle psched pjećzimi njedzelemi bjes ſlěda ſhubje- neho affiſtenta Alberta Probsta s hłowneho Kaffelskeho poſta a jeho dgebačzleńneje džowicžki s prěnjeho mandzelſtwa. Probst běſte ſo ſe kwojim džesčzom, wubawaj, ſo chze ſo kuf wuſhodzic̄, 7. oktobra s domu podał, a wobaj běſtai ſo ſhubiloſt ant klęda ſa ſobu nje-

wostajiwscy. Wjeho wobhovenje sa nimaj bě bjes wuspěcha, runjež
so jeju pschiwusni hac̄ nanajnaležnisko prozowacu, jeju pschebyt
wusłebdziec. Probstowa macz w Braunschweigu bydlí, s wotkelz Probst
je. Ludz, kaž tež w Hanawje a na druhich mestnach, hdzej bě Probst
prjedy se fastojnikom byl, so hac̄ nanajwołschernische napraschowanja
sa nim staču, ale podarmo, tak so ſebi ſlončne myſlachu, so je
Probst do wukraja, znadz do Ameriki, wuczahnul. Někole tej czele
namataču. Ssurowy nan bě swojemu džesczu, so by jo samyslit,
tolet do ruki dał, jo fatselił a potom mordatſku breń ham na ſebie
ſložil. Probst bě halle 28 lét starý a druhí ras, a to s Kasselskej
mlodej holz, wożenijeny, s kotrejž pał bě w njesbožownym mandzel-
ſtwie žiwy byl.

* (Najwyschši wuheń.) W Stolbergu pola Nachena su tele dny najwystschi wuheń w Němzach, znadż w zilej Europje, do twarili. Won je 122,15 metrow wyszoli a steji na hórzę, kotaż je 80 metrow wyszcsza hacż jeje wokolnoſcž. Twar je delſtach 1,70 metrow a horkach 40 cm śylnej. Po zyłym stolpje ho po nutslach samurjowanym schodże horje hicż hobđi. Schęscę měszazow su na nim twarili a je wscho cžiszeče bjes njeſboža woteschlo.

* В Тrieru je generalmajor se Stuckard, kommandant 31. pěšceje brigady, wulke a jara frudne njesbože měl. Wón rano na ſwojim rychlým konju do Schneidershoſa jecháſe, hdež je wulki wuhlad do zyſeje wokolnoſeje. Sady tak imjenowaneho Drachenhausa chýſe wón ſwojeho konja ſ móznym ſatorhſom nahle wobročic̄. Kon ſo jemu na to ſplošti a jeho, ſ wotmačhom na bok ſkočiwiſi, wotciſi, tak ſo wón ſ hlowu wo jablonjowu halou prafni, ſebi lewy bok nopa roſbi a ſ kewju pohežany ſ konja padže. Plošitwy kon na ſmijercz ſranjeneho hischeze nekotre 30 kroczelow dale welečſehe. Tam jeho drachenhauski hajník, kiz bě jeho konja bjes muža nimo ſebje hnac̄ widžal, ležazeho namaka. Lékařſka pomoz bě podarmo. Šmijercz hnydom ſastuvi.

* Psched někotrymi dnjemi w Horsenskim jaſtwje wotprawjeny Jens Nielsen bě najstrachnissiſti ſtostník w Danſtej. Hjo tſi krócz bě wón dla ſpytaneho mordaſtwa ſaſudzeny, prjedy hač wón ſwoj poſledni njeſkuſt, mordaſtſi nadpad na jaſtrowoheho ſekarja a ſtražnika, ſtučzi. Psched ſudníkom wón praſit, ſo je mordaſtwo wobenčz čyžk, ſo bydhu jeho k ſmierci ſaſudzili a ſo wón potom njetrjebał dleje w khostarni ſedjez. Kral Chrystijan, kiž čyžsche jenož njerad ſmiertry wuſud podpiſacz, je ſtončzniſe tola po radze ſtatneje rady, kotaž měnjeſche, ſo je wobhnadzenje njeſaſtužene, czinił, a to czim bóle, dokež bě Nielsen wospjet hroſyk, ſo by, jeli ſo by trjeba bylo, nowe mordaſtwo ſpytał, ſo by ſo jeho žadanje dopjelnišo. Wotprawjenje ſo ſahe rano w khostarni ſta. Po ſtarym wukau bě 200 jaſtch ſe ſwědkami, wſchitkim druhim, tež ſaſtupjerjam nowin, bě pschitup ſakafany. Nielsen duchovnym troſtſt wotpoſkaſa. Wón bě ſpoſojom, ſo bě ſo po jeho woli ſtało.

* Příči norwegských brjohach je ho nimo měry wjele jerjow nałożilo. Jerje ſu rjane a wulſe a ſi wjetſcheho džela ſi tucznych rybow wobſteja. Rybazy niewyedzą, ſchto dyrbja ſi rybijazym nadobytcom ſanoczeć. Wiele jerjom ſo ſi hnojeniu trieha.

* W Londynie mœjsze bo woszœbna młoda kniežna, 18 lœt stara, psched žudniſtwom ſamowiec, dokeš hœſte pola jeneho ſłotnika wulke paduchſtwo wobeschła. Fejna macz, bohata wudowa jeneho generala, w wyshszych worſtach jara widzana a lubowana knjeni, wo tym ſhoniwſhi bo do jeneho hoſczenza poda a ſebi tam w 3. poſthodze iſtu wotnaja, ſ kotrejeſ ſ woknom na haſzu dele ſkoczi, hdzej morwa ležo wosta. Ta podawisna je w Londynie wjele boſosneho roſhorjenja naczinia.

* Ruske knježerstwo je protwju nemštich fabrikskich direktarjow a mishtrijow wo podlēshenje wupokaſazeje termije wotpočaſalo. Schtóż s nich 1. januara 1893 ruske ręce mózny njeje, dyrbi Rusku wo-puszczaſie.

* Americké mórské výškohosce sú vossieli, so v poľnoznoatlantiskom morju s ležom poroščená pluvaža kupa žodzništvu strach hrošy. Kruch amerického brjoha wo něhdze 10 arow je so wottorhnul a něko jako knpa po morju wokoło jēzdji. Na njej stejaze schtomu zo 30 stopov vysoko s mórskej swjertsching ſbehaja a sú 7 mórskich mil daloko widzecz. Mórska rěka ju sa hodzínu mórsku hodzínu dale po drosh transatlantiskich parolódzow honi. Njemôžno njeje, so tón kruch amerického praleža hacž k europiskim brjoham dopluwa.

* Założne wóhrijowe niesboze je so w Unnje stało. W bróżni hosczenzaria Woža bę woheń wuschoł. So mogli woheń skrje poddukhič, s rejwanskie sale, pódla bróżnie natwarjencie, dżeru wurasnuč. W salu běchu pódla hasheriow a měschčanského twarza

hiszczęce druzę ludżo, kotsz drje bęchu s węzipnoścę pschihszy. Se satraschnym wręsciotom so na dobo salowny wętch sałypniu, a so palaze syuno s hornich rumow, třeschine łaty a hrjadny padzechu na wołoboy, w salu pschitomne. Tenož tsi mózachu so niesfranjene s wołnom won wułkowacż, s kotrehož so po jenym powiązu dele psułcizhu. Schęzettarzej Niemeherej drje so hiszczęce poradzi, żywy wóchniowe morjo wopushciz, won pak je tajke wopalne rany poczerpił, so na nie najskerje wumrie; mjašo jemu se schlebherdżemi wot czeta wišasche. Gdydom czetow su pod so palazimi rospadańami wuczahnuli. Wohen je po tajkim wóhom czlowieczich woporow żadał. Wołypani bęchu s wuwaczom jeneho wóchitz woznjeni a nanojo někotrych dzeczi.

* W Lüttichu su njedżelu węczor fababjeni mužojo s kałaczemi a hamoram 70-létnego hohacza Frejarta w jego domie w pschitomneſci jeho blužobneje holzy nadpanuli a hímertne frantili. Poliziſtoſto, wot blužobneje holzy pschiwokan, w fabredze dżelaczerja wuſledzicu, kotsz prati, so je so s někotrymi towarzchemi nitslamal, so by wętchu sumu pjenies anarchistam saradził. Jeneho żobuwinika, tiz je s molerzem, su peszgħiszo fajeli.

* Psched pschihahnskim žubom w Kralowej Hradzu njedawno samozity pschekupz Josef Sura stejesh, wobkerzeny, so je swoju żenu skónowacż pytał. Jemu so wina dawa, so je w swojich kłamach wohen sadżetal a potom swoju druhu 21-létne żonu do plómienjom cíšku, so by so spaliła, a so móhł won potom żebi żoninu 18-létne żotru sa tsecż mandżelsku wſacż. G wobkerzeneho piżma je widżecż, so je żebi Sura swoju druhu mandżelsku Franzissu, kotrūż je żiwu spaliz chył, s luboſcu sa żonu wsał, so pak je so hiżo pschi kważu hímertne do jeneje żotry salubował, tač so je s niesbożownej luboſcu k rije wóchón woorótnił. Duż je se swojej żenu jara hubjenje wobħadżal a żebi s jeje żotru, kotrūż w sbalenym mēſce jako stwina holza blužeshe, lishy piżal. Te lisy w aktach leża a je ich pschedczitanie namjetowane. Skónieźne je żebi tón njeħuħiħi pschedewsal, swoju mandżelsku wotstronież a so s jejnej żotru woženicz. W nozzy wekolo dweju k skutkej stupi. G so mjełczo do wjelba kranuwschi won wſch palne twory na hromadu smjeta, s petroleom pola a sapali. Potom cíſce mjełczo k swojej żonje do sparnej komory dżelacze a so do swojego żożu lehnu a hnydom wotacż sapocża, jako by runje se spanja wozucżil: "Wohen! wohen! W wjelbie so pali!" Wubudżena żona nastrożena hnydom do kłamew kħwataſe a muž sa njei. Tam ju shabu a qħyshe ju pol nahu, kajkaż bęſħe, runy pucż do plómienja cíſhnu. Njeſbożowna s zyloj schiju wołashe a so sadwelowajo se swojim mužom będżeshe, doniż ju možy njeſwopushcizhu, a wona do womory njeſadnu. Plómienja bęchu nies tym żylne wokoło so hrabate. Sura, kotrūż dyrbjeshe żebi na swoje żamħne wułkowanje myħsliż, so do cżekania poda w wętcej nadżiżi, so so jeho żona spali, a so jeho njeſluk njeſotkryt wostanje. Ale żuhodżo bęchu żonine tħixxne woklanje saħħiħi. Nablizżiżi żuhod, Josef Dīvish, tiz preni na pomoż pschibex, njebojaſnie do wjelba, so palazeho, skoczi a wboħu żonu s plómienja wuczeże. Njeſbożowna żona, runjeż jara wopalena, se żirejenjom wotendż. Sura bę po swojim wuwiedżenju na poł woblekanu k swojej kwalowej kħwatal. Tam jeho żandarmojo pytaħu, ale jeho wjazy njenamakħu. Nasajtra so żam fuđniſtu wstaji a so dospolnje swojego pschedżenja wusna.

* Straſħne njeſboże je so 29. oktobra pschi prētim syniskim wichorje pola města Jaffa stało. Paħażerojo s Beiruta do Haifa pschihedżeneje rakuſkeje parolodze bęchu ponucżowani byli, so pschi wſħem kurowym wichorje na cżolmach s parolodze na kraju wuwoſyc dacż. Dwaj cżolmai ſbożownie k brijohi dojedżeschta, ale tsecżi bę pschedżenjien a cżolmarju pożachu hramowacż a żebi wjazy mſdi, hacż do 18 hriwnow wot woħbony, żadacż. Na dobo wulka żolma pschiczeze, cżolm so powrōci a wſħitzy 25 paħażerojo padzechu se wſħem cżolmarjemi do hħubinu, s wjetħha bęchu to żony a dżeczi, s kotrūż 16 żiwenje ūħbi, też dwie němskej żonje s dwemaj dżecżomaj s jeneje żwobjy. Na brijohi stejazzu cżolmarju so sapowiedżiħu, so k ludżom, se żolmami so będżażem, na pomoż podacż, prędyn hacż jidu kħoddon agent żadani mſdu flubil njebe; duż drje hodżina sanidż, prędyn hacż cżolm na njeſbożowne městno dojedżechu, so byħu, je-li móžu, hiszċe někohu s hħubinu wumohle. Spodżiwanje bę wułkowanje schesch-létnego němskego holsčeza, tiz so se wħej možu kruħa drjewa dżerzeſħe, a hiszċe spodžiwniħe saħħiġi meħażiż stareho dżecżza, kotrūż bę na hrędże leżo k brijohi pschiplówał a so napak mormej macżeri napħseċċiżo kħmekaſħe, kotrūż na to woxiżi wotewri.

Pschedżowanie.

Wutoru 29. novembra rano wet dżewječiż so na Hodżijskim pohrebnisħiżu deski, żerdże, hrjad, durje, wokna, żeleſne kħaħše a zȳrkwiene lawki wotkamaneħo pschitwarka na pschedżowanie ja hotove pjeniesy pschedaža.

Zȳrkwiene prjódkstejerstwo w Hodżiżu.

Tarſte burske kublo cíško 12 w Lëtkej pola Delnjeħo Wujesba, wobstejoze s něhdż 158 jutrow polow, kublo a leżza, s poſledniſħe może so ja 6000 hač 8000 mk. spuſħċeż, ma so dla dżeljenja herbsta s morwym a ži-wym inventarom s pschihodnymi wuměnjenjemi pschedaž. Dalsche je šħoniż pola tħscherja Hausmanna w Għeżejnejne a pola haj-niela Hammera w Lëtkej.

Aħejkariska žiwnoſči w Holzby pola Żicżenja, w kotrejż so žiwe tħscheri, je s pschihodnymi wuměnjenjemi na pschedaž. Mlodemu cżlowieki, tiz je tħxeritwo na-wuknut, so skladnoſć poſtiegi, so ġamstatneħo scziniż. Dalsche je šħoniż w Budjishinie na sniż-kawnnej lawnej dróži 10.

Kħeġħatka žiwnoſči se 7 körzami blisko města je hnydom na pschedaž. Dalsche je šħoniż pola žiwnoſčerja Ernsta Bergera w Holeschovskiej Dubrawy.

W Hodżijsħeżu je dwaſħoħna nowotwarjena k-hażja cíško 4 b s jneji saħroolu hnydom na pschedaž. Dalsche je šħoniż w hosczenzu w Nowych Koprizach.

Wupschedawanie.

Woridżelu wot 27. novembra hač do 24. dezembra budža so wſħem może nasab stajene twory sa a niże nutiġupowanskeje placżiſſu wupschedawacż, a to lama, wolumjane tħaniny k fuñjam, poħħama, bar-ħent, poħlesħeqż-żewġ tħaniny, zyħi, kreton, latun, kalmuk, tħaninu k tholowam, dżecżżeġe wobleczenja, fułnicżi, rubiħċċa, wħchla k-ħorżuq, a saħħiġiż-żewġ twory. **August Merviosky** w Klukšu.

1 chaiselongur, 1 żonjaze piżansse bħidu, 1 schlejż-żanu kħamor, 1 schpiħel, 1 blyskolampa, 1 bħidu a 1 mhixn kħamorek fu tunju na pschedaž na Lubijskij dróži cíško 12 po 1 iħobde.

Plahowanske kruwji. 10 žużelħni kruwów, tač-żiżi cżelatami je na pschedaž w kniežiżm hosczenzu w Njeħwacżid. **Gustav Gäbel.**

Drjewowa awkzija. Pschedżodnu wutoru 29. nov. dopoldnia w 10 hodżinach ma so w Lusy pola Herzigez 60 metrow khōjnowiħi, wolsħħowwiħi a brēsowwiħi kħuxiżi palixiħi schejxew sa hnydom hotore pjeniesy na pschedżowanie pschedawacż.

Hollandski mlakowy pólver s najlepſiħi felow a körjenjow pschedżotwany, po jenej abo dwemaj tħixxom a kruwom abo woxzam na prēnju pizu naħappu, pschedżorja wobġernos, pħodži wjele mlaka a sadżewa jeho wokħiżnjen;

tonjazy salħow pólver, **wužitlow pólver** ja howjaš skot, wſħie fela a körjenja porucża

Hrodowska haptika w Budjishinie.

Proħata na pschedaž.

Proħata bęlejje Vortħiż-Iskejja a też-ċornopizaneje Berkshirje rażi, kotrejż so jara lohko wukormja, fu pschedo po čażżej pschimierjeniħi nisħiħiħi placżiſſiħ na pschedaž na kniežimaj dworomaj w Budjishinku a pschivcizziż.

Sasħeż

ma pschedo w wulim wubjerku na skladiġe

Hermann Schmidt na hrodowym městnie 2 pschi hrodże.

Rosaze foże

każ też sajjeżje a korniklaze kipuji ġenollixe a po wjetſiħi dżelbaħi po najwysħiħiħi placżiſſiħ

Gustav Raude na garbaħsej kħażi cíško 16.

S dobom porucżam hwoj wulki sklab pħelzow k-kożiż bies molow, dale schorżuhi a cżinju na to kbedbliwe, so wſħem k-kożiż derje a tunjo wubżelam.

Pierje

ħo s paru cíjjeż-żaga pola M. Schmollera na kħuklini kħażi cíško 3.

Też je tam nowa a stara drastha na pschedaž.

S nakkadom Macqizy Sserbiskej ħo wusħħi a w wudawarni „Sserb. Nowin“ na pschedaž:

Asħiż a polmeħaż abo Turkojo psched Vinom w l-eċċe 1683.

1883. Placżiſſa 40 np.

Gröniki. Sberka powiedačċiow.

1885. Placżiſſa 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.)

S wobrasom. Drudi wudaw

1888. Placżiſſa 30 np.

Jan Manja abo Idżej statok moi? Powiedačċi k-serbiski stanisnor nowiżże ħo cħaża.

1889. Placżiſſa 40 np.

Bitwa pola Budjishina. (1813.)

1891. Placżiſſa 50 np.

¶ hodownemu wobradżenju

porucjam swój bohacze wohotowany skład
plat a bawmianych tkaninow sa czelne, lozowe,
blidne a kuchinske schat
w wschelakich druzinach a scherjach dobrociwemu wobledżbowaniu.

Beli plat sa cieledz w żylnych dobrych druzinach po najtuniszych fabrikach placzisnach.

S poczęszowanjom

G. A. Ryseck na bohatej haſzy 27.
Platowa a bawmiana pſchedownja w Porchowje.

—Lama.—

W teſle mēz mōj skład (najwjetši w Budyschinje) niewopisomne bohaty a wulkotny wobjerk najnowszych muſtrów po wſchęch mōznych placzisnach poſkieža.

Lóhej po 60, 70, 80, 90, 100, 120,
150, 180 a 200 np.

Richard Gaußsch

na bohatej haſzy.

Bruno Schulze

w Budyschinje

8 pſchi žitnych wilach 8

porucza

bohaty skład wolmianych, trikotowych, ſchenillowych
a židzanych

rubischeżow na hlownu a wokolo
taille, ramjenjowych thornarjow,
kapotow

židzanych a polžidzanych, barchenta, lamarubischeżow,
kalmukowych pjeslow, hontwinistich laſow, spod-
nych tholowow, spodnych ſuknijow, normalnych,
barchentowych a platowych koſhlow, wolmianych
pſchedkoſhlikow, natylacekow, ſchtruklowanych,
trikotowych a pjaſczejowych rukajzow, walkowanych
a niewalkowanych ſchtrumipow a ſokow, thornar-
jow, manschetow, pſchedkoſhlikow s plata a gumija.

— Kravath, —

biele, czorne a pižane schörzuchi, ſchtaſty, rysche
a ſchlewjerje, džecjaze kapicék, mězki, pjeslik
a ſuknicék.

Słodowe kołochi

ſu ſaſo doſhle a poruczatej je

Baldeweg & Sachse.

¶ hodam

swój wulkotny skład herbskich a němskich spě-
warſkich knihow w najwožebniſich a naj-
jednorichich ſwiaſtach, fotografiowe, pěñni-
ſtowe a pižanske albumy, pižanske, no-
towe a ſcěnske mapy, listnizy, dželanske a
ruežne toſche, zigarowe etwije, portemoneje
a móſhniczki, kurne blida, kurne ſervisy,
pižaki, schwadliſtowe, rukajzowe a ziga-
rowe kaſhcziki, balske wjechliczki, domjaze
žohnowanja, fotografiowe woblnki we wſchęch
wulkosčzach, listnu papjeru a kaſeth w krak-
nych muſtrach a pěknich ſawalkach, lam-
powe krywy, wobraſate a bažniežkowe knihy
w wulkim wobjerku po najtuniszych placzisnach
dobrociwemu wobledžbowaniu porucžam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarnja a papjerjowa pſchedawařna
na bohatej haſzy 21.

Redžbu!

Cięſzenym ratarjam najpodwoſniſho ē wjedzenju
dawam, ſo je ho mi wot maschiniskeje fabriki kniſa
Heinricha Lanza w Mannheimie pſchedawanje patentow-
anych rucznych mlóczaznych maſchinow, gópla-
nych mlóczaznych maſchinow, ſitocjſeſaznych ma-
ſchinow, wſchęch vižuréſaznych maſchinow ſ góplo-
wym czerjenjom, řepuréſaznych maſchinow,
ſchrótowanſkich mlynow, lokomobilow a par-
nych mlóczaznych maſchinow pſchedopadlo.

Skasanki jara rad pſchijimam a lubju, ſo je rucze
wobſtaram. Katalogi a placzisnowe ſapíky móža ho pola-
mie pſchezo wobhladac̄.

Jakub Kral w Kočzinje
pola ſkulowa.

Moje wulſe

hodowne wupſchedawanje

je wotewrjene; wožebne cžinu ſedzne na kměſhne tunje placzisny,
kotrej ſo hac̄ dotal nihdze druhdze njenamakaſa.

Na pſchedan pſchindu ſ dobrzych tkaninow po najnowszej modze
dželane

žonjaze paletoth, koſote a thornarjate mantle,
plyſhové a ſuknijowe pjesle, trikotowe taille, kaſ-
tej wožebne mužaze a hólczaze ſwierschniki, jupry,
thějorſke mantle, wobleczenja a tholowy.

Nech nichto tule pſchihódní ſlădnosc̄ niewuživanu nimo njeſuſheži.

Wožebne mužaze wobleczenja a ſwierschniki po mēre ſo
derje a tunjo ſechija.

Otto Prenſ pſedy C. F. Klof

na žitnej haſzy 4.

W Budyschinje najwjetſha ſchecjanska draſtowa pſchedawatňa.

Wolmiane thapy, rubischeža na hlownu
ſo ſ trajnej njeſuſhežatej cžemnej, brunej, oſtowej, ſelenej, cžetwieno-
brunej a czornej barbu wobarbja

w W. Kellingez barbjerii w Budyschinje.

Sserbske protyki

porucza
B. Mikla w Ketslach.

Ssuscheny polcz

punt po 70 np., pscheroszcheny po 68 np., porucza **W. Riedel** w bělopivovym schenku w Budyschinje.

Hrubjelčanski mlhy
pschedawa dobru pschericznu muku
hachtl po 90 np.,
 $\frac{1}{4}$ zentnarja po 3 ml. 50 np.

Schulſke torniſtrh
sa hólzow a holzy, jenož dobre
ruezne dželo, vjele stow na wubjerk
porucza

A. Pietsch, rjemjenjet
na hauensteinskej hafy 1.

Tunje

Zigar y

kupowanske žorlo sa sahopshedawa-
rjow,
týaz hízo po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na snutkownej lawské hafy čj. 6,
filiale na bohaté hafy 28 a na róžku
Lubliskeje a Märtigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza hry a paleny

Phoſei

w najwjetšim wubjerku a naj-
lepšej dobrosczi po najtunisich
placisnach.

Vši wotewsczju wjetšich džel-
bow ho pomérne nižke placisny
woblicza.

Wupschedawanie
broſhow,
nawuschnizow,
narucznizow,
rjeczazow wokolo ſchije,
ſchizow,
medaillow atd.
po jara ponízenych placisnach.

Curt Klepl
na bohaté hafu 31 pschi wrotach.

Eslódkoſmjetanowu

margarinu

(sarmanje sa btrui)
najlepšeje dobroscze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Prósdne jerjowe ſudy
pschedawa, so by je wotbyl, 3 sch.
po 1 ml.

Morik Aljerwa
pschi mjaſowym torhoschcu.

Gosaze, nasymske korniklaze,
saječe a wsché druhé kože po naj-
wyschich placisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi herbskej katholiskej zyrki.

Hodžijska nalutowarňa a wupožcerňa
budje hředu 30. novembra popoldnu w 5 hodžinach w Zározez
restavorazi w Hodžiju swoju statutnu ſhromadžisnu wotbywacz.
Vſchedkydſtwo.

Nedželu 4. dezembra t. l. popoldnu w 3 hodžinach

generalna ſhromadžisna
Towarſtha Sserbskich Burow
w Hodžiz hosczenzu w Budyschinje.

Wſchitke Sserbske Burſte Towarſtha ſo l' tutej ſhromadžisne
pscherzelne pscherproſhuja, ſo by Towarſtho Sserbskich Burow kruhy
ſwiaſki džeržalo, a tajke towarſtha, kotrej hiſcheze k hlownemu towar-
ſtu pschistupile njeſhu, pschiwalo. Jenož jednota naž ſylnych
cini a ſdjerži.

Vſchedkydſtwo.

— Tón hamón džen, ale hodžinu předy, ſo na wjazyſtronſke
žadanje ſliczbowarjo herbských pokladniſow pola Hodžiz ſendu, ſo
bychu ſebi mjes ſobu roſprawu dali.

Wjenka.

S wulkim wuspěchom wote miſe (ſa nehdže
4 nedžele ſym 50 wobleczeniow pschedal) ſawje-
džena židžana tkanina

Augusta Victoria,

najlepſche, ſchtož ſo w tutym naſtrupanju naděndže,
poruczam meter po

3 ml. 50 np., 4, 5, 6, 7 a 8 ml.

Richard Gauſſch
na bohaté hafy.**Pschedawatňa ſchijaznyh maschinow a**
čaſnikow w Hodžiſu.

¶ pschedstejazym hodam poruczam najnowoshe
wyžkorukate **Singerowe ſchijaze maschin** ſ podnožku
jenož po fabriſſich placisnach a tſlētnym rukowanjom.

Singerowa A ſe ſalonſkim ſtejadlom po 50 ml.

B ſ wyžkorukatym " 52 "

Gitania II, čežka krawſka maschina 65 "

koleſkojta ſodžiczka A, jara ſylna 72 "

plokaze maschin (najnowoshe) 43 "

žimaze maschin, najwjetſha ſ 42 ctm.

dolhei walzu po 21

ſcjenſke a dybſacze čaſnikи ſa mužſkih a žonſkih, čaſnikowe
rjeczasy, harmoniki, piſkaze tylki atd. w wulkim wubjerku.

S poczeſćowanjom

C. Wöllner.

Zato pschihodne hodowne darn poruczam w wulkim wubjerku
jara tunjo

Klanki, klankowe cjeła, klankowe hlowy, piſane
hoſejowe ſerviſy hízo po 2 ml. 50 np., **piwove**
ſerviſy, likerowe ſerviſy, piwove ſchlenzy a hiſcheze
vjele druhich wězow.

S dobom cjinju ſedzne na ſwój wulk ſlab **porzelanowych**,
tamjeninnych a ſchlenčanych tworow, talerie hies brach-
nikle a hľuboke po 10 np., ſchalti ſ brachom po 5 np.

Korla Barthel

w herbskim domje pschi herbskej knižicgischceſtri.

Towarſtho herbskich**burow w Nalezach**

ſměje jutſje nedželu 27. novembra
popoldnu w 4 hodž. poſzedzenje.

Vſchedkydſtwo.

Fotografowarňa
dworského fotografa

Alex. Matthaeaha naſhlednita
na ſchulſkej dróſy cjižlo 3 ſady
theatra je njedželu a wſhédny džen
wot 9—4 hodžin wotewrjenia.
Slasanki ſa hodž ſo kždy cjaſ
pschijimoja.

Wſhédnyh umſchtne wložkove džela,
jako tuppety, peruki, wložkove
čaſnikowe rjeczasy, pletwa atd.
derje a tunjo džela

Adolf Herold, ſrijer
w Budyschinje pschi ſitnyh wikaſ.

Zónſke ſriseruje
Hana Heroldowa
na fotolſkej hafy 18 delka.

Wozjahuju kožuchi a ſchiju po
měre wſhu žonjazu a džeczazu
draſtu a žarowanske woblečenja
w najkrótskim cjaſu. Tež holzy
do wuczby bjeru.

Bertha Albinusze
na hornczefſkej hafy 47 delka.

Cjižta wuſtowna ſlužomna holza
ſo dla ſhorijenja nětčiſſeje pschi
wysokej mſdze l' 1. dezembrej abo
l' 1. januarej pyta w Grohmannez
konditačni w Budyschinje.

Šylna ſlužobna a ſuchinſta
holza ſo l' nowemu lětu 1893
pyta w Budyschinje pschi ſitnyh
wikaſ cjižlo 8.

Boh woſradzi namaj džens
popoldnu $\frac{3}{4}$ hodžin stroweho
synka.

Budyšink, 17. nov. 1892.
Jan Golč, farar
a mandželska.

Wutrobný džak

wyžkodostojnemu knjeſej fararjei
Biřniczej w Klukſhu ſa jeho
wubjerné dushe hnujaze předowanje,
polutny džen a njedželu ſemřetich
pola naž džeržane.

Djele kemſherjow.

S Bolborz ſo wotſaliwſhi
wſhítlik ſnathym a pscherzelam wu-
trobne Božemje praju, dodawan
najwutrobnischi džak knjeſej fararjei
lic. theol. Imiſhej a knjeſej
kaplanej Kſchijanej ſa troſtowaze
ſlowa pschi domje a pschi rowje,
kaž tež knjeſam ſchulſkim psched-
stejzerjam ſa wopokasanu luboſez
pschi wumrječu a khowanju mojeho
njesapomnitého ſyna, teho runja
ſo wſhítlik ſa krafnu kwětkou
pschi a pschewodzenje l' poſlednjemu
wotpočinkę džakuju.

R. ſwid. Domaschka.

(K temu cjižlu pschitoſa.)

Pschiloha f čižli 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. novembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W ponowjenej Michalskej zyrlki smjeje jutje njedzeli rano w 8 hodzinach farač dr. Kalich herbstu požwyciązu ręcz a 1/2 hodz. dial. Rada herbstu przedowanie, dopołnja w 10 hodzinach farač dr. Kalich němku kwiedżenstu ręcz, na czoż budże dial. Rada němki przedowacż.

Werowanie:

W Michalskej zyrlki: Koral Wylem Bētnar, żeleśniczny dżelacżer na Židowje, s Hanu Mariju Rachlowez, rodż. Pawlikę tam.

Króna:

W Michalskej zyrlki: Ernst Emil, Ernst Emila Hoyera, kublowego najemka w Hrubeliczach, s. — Emma Maria, Handrija Fähricha, kamienieczebarja w Bobolach, dż. — Jan August, Augusta Moriza Bernuda, dżelacżera w Czermierzach, s. — Ernst Bohuwér, Jurja Augusta Mille, khezerja a skalatelsko polera w Zeleżach, s. — Hermann, Richarda Bernharda Preuslera, fabrilaria na Židowje, s. — Jurij, Luisa Bernharda Pawola Jurscha, ręsnika na Židowje, s.

W Katholskej zyrlki: Hildegreta Dorothea, Maşa Schön, litografa, dż.

Zemrjeđi:

Dżen 15. novembra: Maria Karola, Handrija Maczjija, żiwonoszera w Maltym Wielkowie, dż. 7 dnjow. — Lejne Augusta, njemanki, dż. w Zeleżach, 4 měszaz 2 dnjej. — 16. Jurij, Luisa Bernharda Pawola Jurscha, ręsnika na Židowje, s., 2 hodziny. — 20. Hana Maria Leškawicz, Koral Auguste Dejki, dżelacżera w Ratarjezach, mandżesta, 31 lét 9 měszazow 4 dnj. — 19. Jan Taczink, wulsofahrodniki żiwonoszec w Czelenach, 86 lét 9 měszazow 17 dnjow. — 20. Ida Zadwiga, Augusta Elsnera, schewza, s., 11 dnjow. — 21. Benno Rudolf, Schępana Siebera, dżelacżera, s., 5 měszazow 11 dnjow. — 24. Jan Pawol, Handrija Hanska, pohoneża w Maltym Wielkowie, s., 3 lěta 1 měszaz 27 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitowa dowos w Budyschinje: 2052 měchow.	W Budyschinje 19. novembra 1892				W Lubiju 24. novembra 1892				
	wot ml. np.	hacż ml. np.	wot ml. np.	hacż ml. np.	wot ml. np.	hacż ml. np.	wot ml. np.	hacż ml. np.	
Bíchenja	béla	8	19	8	24	7	76	8	6
Rózla	żółta	7	47	7	65	7	35	7	65
Zecjmien		6	63	6	72	6	41	6	69
Wows		7	—	7	14	6	67	7	7
Hroch		6	90	7	50	6	70	6	90
Wola		8	89	11	11	9	86	10	97
Zahij		8	6	8	33	7	22	7	78
Hejdushta		15	50	18	50	12	50	14	—
Berny		17	—	17	50	15	50	16	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	20
Bíchenjna muła	50	8	25	17	—	—	—	—	—
Hana muła	50	8	25	12	—	—	—	—	—
Gsyno	50	4	30	4	50	3	50	4	—
Szloma	600	25	—	26	—	21	—	—	24
Brożata 842 sztuć, sztuka	9	—	22	—	—	—	—	—	—
Bíchenjne wotruby	4	50	5	50	—	—	—	—	—
Rzane wotuby	5	—	6	25	—	—	—	—	—

Na burzji w Budyschinje pscheniza (bela) wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 9 np., pscheniza (żółta) wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 65 np., rożka wot 6 hr. 69 np. hacż 6 hr. 88 np., jeczmieni wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 21 np., wows wot 7 hr. 10 np. hacż 7 hr. 25 np.

Drażdżanskie mjażowe placisny: Howjada 1. družiny 62—66 ml., 2. družiny 58—60, 3. družiny 25 po 100 puntach ręsnieje wahi. Dobre krajne świnje 60—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tari. Czelata 1. družiny 50—65 np., po puncte ręsnieje wahi.

Wjedro w Londone 25. novembra: Motroshyne.

Flanfi! Flanfi!

we wszech družinach, wobleczenjach a w koszach, taż tež wszech porzelanowe, kamieninowe a szkleniczone tworzy porucza

Ernst Ullrich
na schuleriskej hafy 12.

Pschedeschniki.

hacż po 1 ml., wolmjane hacż do 6 ml., gloria pschedeschchniki
hacż po 3 ml. hacż s najlepšim w wulkim wubjerku a po najtunischi placisnach.

Wuporjedzenie a poczehnjenje rucze a tunjo.

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinskej hafy 2.

Tobakowe trubki

dosze a krótkie, wszech dżele wożebje, zigarowe trubjarki s wiślowej wiśnijce a morskiej pęni, rije s wuhodzenju w wulkim wubjerku po najtunischi placisnach porucza

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinskej hafy 2.

Najwjetshi illad w Budyschinje. — Woprawdze tunje placisny. Krucze sprawne pożlużenie.

Filzowe, zilindrowe, hontwjerjske a dżecżaze

Flobuki

we wszech nowoszach czaſa, sa hólz po 90 np., sa mužskich po 1 ml. 80 np.

Męzyn

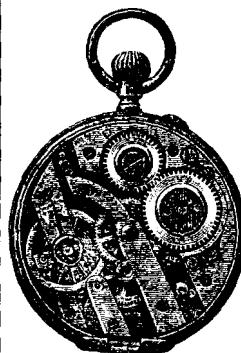
sa ratarjow, dżelacżerjow a dżecżi, kraſne nasymskie a symskie nowosze, sa hólzow po 50, sa mužow po 80 np.

Filzowe stupnje

najlepši wudżell, hacż wjele lét wote mnje so wjebzacy, kotryj ho s trajnoszcu a tunimi placisnami wuhnamjenja.

Dale: pſelzowe męzyn, pſelzowe muſy, pſelzowe chorarje, dżecżaze muſki, pschedeschchniki, schath, krawatn, pódusche atb. Wscho w najwjetshim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatej hafy 22,
pódlia hoscjenza „s winowej tiegi“.

J. G. Schneider a syn, czasznikarjej pschi lawssim tormje, pschedez najlepše a najtunishe czaszniki, budžaki a rjeczasy pschedawataj, teho runja tež hrajadla po 1 1/2 hacż 200 hrivnach.

Sa hōdnoscz czasznikow a hrajadłow so na wjazore lěta s pišmom rufuje. Pschi pschedawani so herbsti ręczi.

Henochowe

niedzelske rukawate lazyn patentowane w Zendzelskej, Ameriqz a Belgiskej, w wjele nowych muſtrach porucza jako najrjeńsche a najtrajnische

C. O. Henoch na bohatej hafy čižlo 1 na rózku hlowneho torhoschca.

Wódne ponoje, kotly, thachlowe platy, nesczowe rebliki, thachlowe durczka, tseschne wokna, twarske hoscze porucza tunjo

Paul Walther.

Wulki wubjerk barchenta k koszlam poruczam po jara tunich placzisnach starý lóhéz po 16 np., **Kalmuk** w rjanych czemnych kumuzkach, kwetkach malych mustrach, starý lóhéz po 30 np., $\frac{5}{4}$ scherke tkaniny k huknjam, lubosne mustry starý lóhéz po 30 np., dwójzyszheroki lama starý lóhéz po 30 np., lepsze druziny po 40, 50, 60, 80, 90 np., 1 ml. atd., barchent, sojowe plachty, barchentowe sojowe plachty, hijo po 1 ml. 80 np., ychi starý lóhéz po 20 np., wubjerk w róznej barbie, czetwienoszmużkate, jara huste dzelane, lóhéz po 30 np., bawmiane, polwołmiane tkaniny k khosowam, k poczehnjenju pjesow a kozuchow po wszech placzisnach, barchentowe rubiszcza po 25 np., jidzane, poljidzane, wolmiane, polwołmiane, bawmiane rubiszcza na hlowu a woloło schije w wulkim wubjerku.

Emil Wehrle na jerjowej haſzy 7.

Emil Indinger,
czrijowy a schkornjowy skład,
w Budyschinje na kotoskej haſzy čížlo 11
porucza swoj derje spradowany
sklad wszech czrijow
sa mužow, žony a džeczi
po snathch tunich placzisnach.
Pschedawarnja n jedželu: na bohatej haſzy čížlo 3,
s napshecza poſta.

Wsché druzin
tepiaznych, warnych a regulerowanskich

porucza tunjo

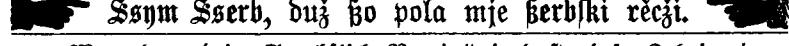
Paul Walther pschi žitnych vikach.

Jurij Melcher, krawski mischt
w Budyschinje na bohatej haſzy 10.

Poruczam swoj wulkotny skład hotowe je drasty, jako mnjaze **symiske swjeršchniki**, žakete wobleczenja, taž tež jenotliwe kholowy, swjeršchniki, mantle a wobleczenja, džeczaze mantle a wobleczenja se kufna a trikota, dale trajne dželaczeriske kholowy s bawmy a jendželskeje kože, teho runja dželaczeriske pjesle s czoplym podschiwkom.

Pschispominam, so, taž předny, dale po mérje draſtu schiju, s dobom poruczam swoj wulki skład jenož dobrzych a woſebnych tukrajnych a wukrajnych draſtynych tkaninow k ſeschiczu po mérje.

Jurij Melcher, krawski mischt
w Budyschinje na bohatej haſzy 10.

 Szym Serb, duž zo pola mje serbski rěči.

W wudawatni „Sserbskich Nowin“ je dostacž sa 2 hriwnie:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spišaschtaj Wilhelm Boguslawski a Michal Horňák.

Majprénsha a najwjetšcha czrijowa pschedawarnja Pawoła Kriſtellaera

na bohatej haſzy 29
s napshecza hoſczenza „k winowej kieži“
porucza w hoborskim wubjerku a snathch
jenož trajnych wudželkach:

jěſdne schkornje, schkorniežki,
poloježne stupnje a stupnje ſa dom.

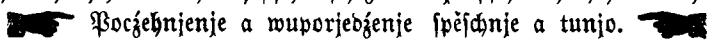
Gilzowe, pjetzowe a kufniane schkornje,
wyższe a s kožu wobzadžene, s rukowanjom, ſo ſu
wodu njeſchepnječzate.

Gilzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje
a schkornje po tak niſkich placzisnach, po kaj-
tich hewak nichto njeſamože pschedawacž.

Pschedeschežnički

trajne dzelane we wszech wulkosczach porucza w wulkotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pschedeschežnički pschi bohatych wrotach 26.
 Poczehnjenje a wuporjedjenje spěchnje a tunjo.

Wsché na składze ležaze, s najlepſich tkaninow w mojej dzelatni ſechite wězy, jažo **symiske swjeršchniki, paletoty, woble- czenja, kholowy a lažy pschedawam wjele tunjho, hacž ſym ſam ſa nije wudał, dokež hotowu draſtu dale pschedawacž nochzu.**

Louis Gadt w kupnizy,
krawski mischt.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermannia Schmidla a syna
na hrodowym městnie 2 pschi hrodze Ortenburgu
porucza swoj wulki skład meblow, stolow, ſchiphelov dobrocziwemu
wobledzbowanju a lubi najturñsze placzisny pschi sprawnym poſkuženju.

Wulkí khosejowy skład
Th. Grumbta

w kupnizy na ſwonkownej lawskiej haſzy
porucza
kyry khosej punt po 110, 115, 120 hacž 170 np.,
palety khosej „ „ 140, 150, 160, 180 a 200 np.
w snathm najlepſich ſlodze.

Symiske swjeršchniki, kufnije, kholowy,
lažy, mantle ſo ſ trajnymi njeſchepnězatymi barbam
wobarbja

w W. Kellingez barbjeřni w Budyschinje.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilech
porucza swoje dobre dwójne likery jako różowy, hontwierski,
khejorski, selowy a herlizowy liker, każ tej derje czisczeny palenj
prenieje a druheje družiny, woprawdzie winowe kihalo, kihalowy
spirit a plodowe kihalo w bleszach a po mērje. — Naturski
khemjelski liter po 40 np. — Tele likery so jich dobroty dla
tważam, khejjsnam atd. poruczeja.

Destillazija Ad. Rämscha wot lēta 1868 wobsteji.

Franz Marschner

czasznikat w Budyschinje

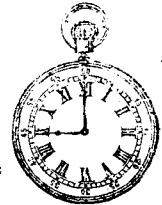
czo. 9 na bohatę hafy czo. 9

swój skład czasznikow a czas-
nikowych rjeczisow dobroci-
wemu wobledżbowaniu porucza.

Hödna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placisny.

Poriedzenie dobre a tunje.

Pschipomnjenje: Reczu herbski.

Raſſ
grupn,
jahly,
hejduschiču,
hrōch,
hoki

po jenotliwym a szyła porucza
tunjo Th. Grumbt.

Wsche druzin prothlow,
prothki s wottorhanju,
pišanu papjernu,
židžanu papjernu,
smotshaze listy,

swetti do wopomnjenistich
knihow

porucza po jara tunich placisnach

Gustav Rämsch

na bohatę hafy 21.

Cierstwe howjase, wowcze a
cjesaze kože kupuje po najwysh-
szych placisnach

Heinrich Lange
pschi herbskiej katholskej zyrki.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrypowych tworow i woweżeje wolkow
čišklo 1 na schuleckej hafy čišklo 1

I symfemiu časzej swoj dawno jako dobry snaty wulki skład schtrylo-
wanych schtrypowych tworow, schtrykowanych jakow, wulki wu-
bjerk rukawowych lazow w najtuniszej hacj i najlepszej čisto-
wołmjanej barbunjepuschczatej tworze a w rjanych mustrach porucza.

Najlepschi a najwjetshi wubjerk schtrykowaniskeho pschedzenu
wszech barbow.

Najhodnišcha twora! Najtunische placisny!

C. O. Henoch

na bohatę hafy czo. 1 na różku hlownego torhoscheza,
(Salozene 1810.)

porucza swoj wulki skład schtrypow, sokow, rukawowych lazow,
schlipow, pschedkoschlikow, gumijowych schatow, schtrykowaniskeho
pschedzenu, židžanyh a wołmjanich rubisichow atd. po wusphy-
owanej sažadze: „solidnje, sprawnje a placisny hödno”. Miz pak
tunjo a hubjenje.

W wubawatni „Sserb. Nowin” ſu po 1 ml. 50 np. dostacj:

Khērlusche a spewy Petra Mlonka.

Fotografowatnia Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schuleckej hafy na Gicelskej horje.

Wožebitoſe: Fotografowanie dżeczi a wjazorych
wožbow, fotografie w wulkosczi visitneje kharty placia
12 schut 6 ml., tež pschi dwojakim stejenju. Powiętſchenje
po róždym wobrasu w wuměstkim wuwiedzenju.

Njedželu popołdnju je moja fotografowatnia wotewrjena.

Dowolamy ſebi, na

wuspchedawanie

pjelzowych tworow a symskich mězow,
kaž tež wožebnych kožow k wobhadzenju a podšicju po naj-
tunischič placisnach najnaležniſho lebzne činicę.

Kožkarňa a pschedawatnia mězow

herbow Friedr. Ernsta Schandera

na swonkownej lawſej hafy 30.

Heinrich Meschter,

10, na bohatej haſy 10,
w dom je knjesa pschek u pza Noacka.

¶ hermankej poruczam ſwoj wulki ſkład

Draſtne tkaninow:

półwolmiane draſtne tkaniny meter po 80 np.,
czystowolmiane draſtne tkaniny meter po 1 mѣ. 20 np.,
najmodniſche miſtrowane draſtne tkaniny hido po 1 mѣ.,
czorny kaſhemer a czorne miſtrowane draſtne tkaniny
meter po 1 mѣ. 20 np.,

bawmiane twory:

kuſnijowe twory meter po 45 np.,
ejiſhezanh barchent meter po 55 np.,
kalminkowy barchent meter po 50 np.,
barchent i koſchlam meter po 55 np.,
kuſno i koſchlam meter po 35 np.,
pilejowej barchent meter po 45 np.,

ſchirting, dowlas, koper,

kittai, podſhiw i kuſniam po wujadnych tunich placzisach.

Se

žonjazeje draſt

pschedawam najmodniſche faſony po najtunischi placzisach:

žaketh hido po 6 mѣ.,

paletoth hido po 10 mѣ.,

khornarjate mantle hido po 12 mѣ.

Dale poruczam:

rubiſcheja na hlowu a wokolo taille,
platowe a wolmiane ſchorzuchi, khornarje
na ramjeni.

Heinrich Meschter.

Wobrash

(bilby) ho rjenje a tunjo ſachkleſ-
twa a ſ wobkulem wobbadza,
domowe žohowanje a wobrash
w wulkim wubjerku a tunich pla-
ciszach pola

Maxa Mützy
na bohatej haſy 11.

Turkowske ſlowki
punt po 25, 30 a 40 np.,
po zyliſnach tuſcho porucza

Th. Grumbt
na ſwolkownej lawskiej haſy.

C. E. Rinke, ſóžkarňja

na ſitnej haſy
porucza ho i ſchwiczu miſznych koſuchow (po ſwierſhnikowej formie)
a pjeſzowych pjeſtow. Žonjaze mantle a pjeſte ho po najnow-
ſich modelach dželaja, a ſu muſtry po žurnalach wupołożene. Mu-
žaze a žonjaze pjeſte ho poczahuja a poruczeja ho w wulkim wubjerku
koſki i podſhičku a wobbadzenju, kaž ſyła wſhē družim koſow.

Emma ſwudowjena Vorwerkowa

porucza plyſhowe pjeſte, ſetuje pjeſte, ſanki, modne žakety,
deshezne mantle, trikotowe taille w wulkim wubjerku po tunich
placiszach, žonjaze žakety hido po 2 mѣ.

Požluženje w němſkej a herbſkej ręci
w Budyschinje na hlownym torhoſchcu 5.

Schoſej

kyry punt po 100 haſz 160 np.,
paleſy 130 200
jenož w "cifce" a ſylnje ſłodzoſej
kaſkoſci porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na rožku theaterskeje haſti.

Turkowske ſlowki

naſlepſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi miſzowym torhoſchcu.
Destilaziſe ſnatych dobrzych likerow
po starych tunich placzisach.

Paſenž

jednory a dwójny
w ſnatych dobrzych a derje ſłodzoſajch
družinach poruczataj tunjo
Schishka a Mieczka.

Syre Hamburgske ſadlo

jara tunjo doſtacj pola
Pawola Hofmannna
na rožku herbſkeje a ſchuleſſ. haſy.

Rajlepſchu margarinſku butru,
derje ſłodzazu, porucza

Pawol Hofmann
na rožku herbſkeje a ſchuleſſ. haſy.

Britwje, nožiſy

kaž wſhē družiny nožow ho derje
a tunjo točja a wuporiedźa w par-
nej točkeni a wuporiedźeni

Oſlara Buttera
na ſitnych wilach cziſlo 1.

Wujadnie tunjo ſupowarschi,
je mi mózno, ſegehowaze twory po
jara tunich placzisach pschedawacj:

barchentowe koſchle,
rukawate koſchle,
fpodnje koſolowy,
ſchtrympy a ſoli,
rukajzy, wolmiane pschedkoſchliki,
ſchawle, trikotowe koſchle atd.

Moritz Höniger
na bohatej haſy 12.

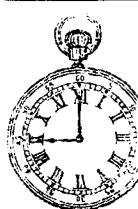
5 porſtom toſty huſheny polcž
punt po 75 np., pſchi 10 punctach
tuſcho,
ſeleny polcž punt po 70 np.,
hadleſhko " " 70
pschedawa

Otto Pötschle
6 na ſitnej haſy 6.

Pschedawanje a
porſedzenje
w ſchēch družinow
čaſznikow.

Placzisny najtunischo
a rukowanje na dwę
lęce.

Gustav Mager,
čaſznikat
11 na herbſkej haſy 11
pſchi starzych kaſarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaia so kózdu sobotu.
— Štvortlétne předplata wudawařni 80 np. a na němských poštach 1 mk., z príjmenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde číslo plácia 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolef.

Číslo Smolerje c knihičsceńje w mačičnym domje w Budyšinje.

Číslo 49.

Sobotu 3. decembra 1892.

Za nawěštki kiž maja so wudawařni „Serbske Now.“ (na róžku zwonkeje lawskéje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wječor wotedać.

Lětnik 51.

Swětne podawki.

Němske khějorstwo. W Draždjanach wot pjatka popołdnju khějor Wylem jako hósc̄ krala Alberta pschebywa. Dženža sobotu so wobaj knježerzej na hóntwu do Moritzburga podataj; popołdnju w 5 hodžinach budže w Moritzburgskim hontwinskim hrobzie hosc̄zina, na czoł so khějor wjeczor w 8 hodžinach s wožebitym železnicznym czahom do Bartlina wróci.

Na dnjowym rjeđe w khějorstwowych ſejmje ſandženy thđzeni wurdżenje wo khějorstwowych dohodach a wudawskach ſtejſeſe. Schtož ſu pschi tym ludowi ſastupjerjo ręczeli, ſo jara mało na khějorstwowe dohody a wudawki poczahowasche; wopſchijecze wſchēch ręczow wo wotmyhlenym poſhylnjenju němskeho wójska jednaſche. Wjednik zwobodo-myhlenych Richter, ſo roſumi, ani pjenjeſča ſa wójskowe powjetſchenje pschiſwoliceſ nočze, bjes tym ſo zentrumski ſapóžlanz Frížen njewěſte wostoji, hač budže wójskowemu poſhylnjenju pschiſhlowac̄. Wón na roſczazh doh němskeho khějorſtwa ſlorjeſe, kotrej někole ſkoro dwě milijardje hrivnow wucžini. Hdyž tež ſo zentrumſka ſtrona ſ wěſtymi wuměnjenjemi psheczjiwo nusnemu poſhylnjenju wójska psheczjiweč njebuđe, dha tola do nowych hóborſkich žadanek ſa pschiſporjenje wójskowego wóđstwa njeſchiſwoli. Konſervativny ſapóžlanz dr. Freye, runje kaž Frížen ſwoj roſhud wo poſhylnjenju wójska na poſzeženje wotſtoreči, w kotrej ſo wojeska pschedloha ſejmej pschedpoloži, tola tež wón ſa nuſne njemějſeſe, ſo bych ſo ſa wójskowe hóđstwo nowe milijony woprowale. Sswobodomylny Kardorff ſo na dwělētnej wojeskeſ ſlužbje poſtorkowasche a radjeſeſe, ſo dyrbjało ſo ſ czaſom ſa to starac̄, ſo móhla ſo tſiletna wojeska ſlužba ſaſo ſawjeſč, jeli ſo by wójsko ſ dwělētnej na hónoſcji ſchłodowalo.

Pſchelwapszajh wunoſch je wudospołnijaſa wólbā do khějorſtweho ſejma w Arnswaldſko-Friedebergſkim wotřeſu měla. Barlinskeſmu ſchulſkemu rektorej Ahlwardtej, ſe ſwojimi „židowskimi flintami“ po zlym ſwěče ſnatemu, je najwjetſcha licžba wotedathych hloſow pschiapanula. Sa Ahlwardta 6903, ſa ſwobodomylnym Drawu 2958, ſa konſervativneho ſ Waldowa 2720, ſa liberalneho Hobrechta 405, ſa ſozialdemokratického Millarga 920 wuſwolerjow hloſowasche. Dokelž Ahlwardt abſolutnu wjetſchinu hloſow, to je 1 hloſ wjazy poſložy wſchēch wotedathych hloſow, dozpił njeje, ma ſo bjes nim a ſwobodomylnym Drawu 5. dezembra wuſakanska wólbā ſtac̄. W tu ſhwiſi Ahlwardt jaſtrowe khofstanje wotpočuzi, kotrejuž je wón dla ſchliwženja Barlinskeje wyschnoſeſe ſahubženy. S dohom ſu Ahlwardta někole ſaſo psched ſud žadali, ſo by ſo dla ſwojich „židowskich flintow“ ſamolví. Skoro ſ wěſtoſcu móže ſo rjez, ſo Ahlwardta ſ nowa ſahubža, tola runje tak ſ wěſta ſmě ſo wočakac̄, ſo Ahlwardta 5. dezembra do khějorſtweho ſejma wuſwola. Mužojo, kotsig dyrbja w jaſtrowe ſedzec̄, dokelž ſo njeboja, w politickim běženju ſ wótrym pierom psheczimili pschimac̄, po ludowym měnjenju pschezo njeprawo nimaja. Ahlwardt je, njezdžiwaſo na to, ſo ſwoje ſaſtojnſtvo teho dla ſhubi, židowskim pjenježničkam wěroſeſe do wočow prajil, wón je w ſwojich ſpižach Němzam roſjahník, ſo ſo ſahubženja ſminuc̄ njemoža, jeli ſo židowske knjeſtvo, na Němſku čeſko čiſhczaze, bóry ſjewotſhaku. Ahlwardt je wſchal w ſwojim běženju ſe židowſtviom mjeſy wěroſeſe husto pschekročil, wón je wo wězach powjedaſ, kotrej njeje poſbzjſho psched ſudom polnje jako wěrne dopokaſac̄ móhł. Wón teho dla někole jaſtrowe khofstanje četpi, tola wón ma tež ſpokojenje, ſo je ſo pschi wólbach nimale 7000 wuſwolerjow wuſnało, ſo maja prawo na jeho

hoku. Wſcho hanjenje, ſwarjenje a wužměchowanje židowskich nowin na tym ničo njeſchéměni.

— Po poſlebnim ludowym ludlicženju w lěcze 1890 je ſo wobydleſtvo w ſakſkim krajeſtvi mjenje rucže pschiſporilo hač w pscheréſku předawſkich pječ ſt. Vjes tym, ſo je w poſlebnich 5 lětach w pscheréſku 43,24 narodow na 1000 ſiwyh pschiſhlo, je ſo w lěcze 1890 jenož 41,90 narodow na 1000 ſiwyh naſicžito. Město teho pač je ſo licžba ſemirjetych wot 89,992 w lěcze 1890 na 93,439 powyſchila. Mandželskow je ſo w lěcze 1890 wobſamko 42,436 porňo 31,790 w lěcze 1889. Swježelaze je, ſo ſu narodv njemandželskich džecži wotberale. Se 145,661 w lěcze 1890 w ſakſkej narodžených džecži bě 127,798 mandželskich a 17,863 njemandželskich. Vjes tym ſo je ſo licžba mandželsky narodžených wo 1,17 prozentow ponižila, ſo ſo licžba njemandželsky narodžených wo 4,28 prozentow pomjeniſchila.

— Schlesyński wſchſki president ſe Seydewitz naſſkerje 1. haprile 1893 ſwoje ſaſtojnſtvo ſloži. Sa jeho naſleďníka předawſkeho kultuſoweho ministra hrabju Zedliza-Trübzchlera mjenuju.

— Knježerſtvoſky president Liegnizſkeho wotřeſa, prynz Handjer, ma pječa myſle, wot ſwojeho ſaſtojnſtva wotſtupic̄. Jego město ſo pječa ſ Bunzlawſkim krajnym radžicželom wobſadži.

— Po wosjewjenej wuſasni dyrbja ſo w Pruskej khorhoje wſchēch ſtarſkich wojeskičkow ſaſtojnſtvo wotſtupic̄. Zeſne ſchije, ſchije krajneje wobory a khějorske króny dyrbja ſo ſhubic̄, a khorhoje dyrbja wſchē mjenko W. R. měcz. Pschemenjenje je ſ džela wobčežne a ſebi wjele pjenježnych wudawlow ſada.

— Nimalo we wſchēch europiſkých ſtatach induſtrija klaza. W Jendželskej je wjele fabrikow dželac̄ pschedſtalo. Tam ſu hač dotal wočebje ſa počnózne amerikanske ſjenocžene ſtaty dželali. Wot teho čaſa pač, ſo ſu počnózne amerikanske ſtaty ſwoje mjeſy wuſkrajnym wudželkam ſ wýholkim złam ſawrjeli, jendželske fabriki tam ničo wjazy wočyč njemoža. Duž ſu ſa jendželsku induſtriju, kotrej je na amerikanskich wotekrarijow poſaſona, ſte čaſky pschiſhle. Podobne je w Italskej, Franzowſkej, Awstriſkej a Němſkej. Duž je najwjetſchi njerofum, hdyž pschi tajlich wobſtejnosczech žadaja, ſo dyrbji ſo wuwoženje němskich tworow poſlepſhicič. Runie tak njerofumne je, hdyž ſo prajil, ſo ſu nowe mikrowane wucžinjenja na tym wina, ſo w wukraju telko němskich tworow wjazyč njeſtupuju, kaž w předawſkich lětach. W poſlebnich měhazach je ſo po ſdaci wuwoženje něſtvo powyſchilo, ſa to pač je wone ſaſo w oktoberje ſpadnulo. Povročitowne poſlepſhenje němskeje induſtrije móže ſo jenož potom ſaſo wočakac̄, hdyž amerikanske počnózne ſtaty wýholkim złam, na pschilozjenje wukrajnych wudželkow počeznym, ſpanuc̄ dadža. Nowy president počnóznych ſtatorw je pschedzimili thgle złom. Duž ſu dobre wuhladny na to, ſo němskej induſtriji ſaſo lepschi čaſh ſakčejše.

Awſtria. W awſtriskim khějorſtweho ſejmeje ſapóžlanz Schneider na to poſaſowal, kaſku móz ſu ſidža w Awſtriskej dobyli. W Galiziſkej ſu wjazy hač ſi ſchwartcžiny wſchēch ležomnoſczech w židowskich rukach. W Delnjej Awſtriskej je ſemjanſtvo čiſcze wočubžilo a wot hypothekſkich wěričzelow wotwižuje, kotsig ſu ſkoro bjes wuſac̄a ſidži. Hdyž Rothschild njebowoli, nježmě Awſtriska wójnu wjesej a dyrbji ſebi kózde ſchliwženje ſhubic̄ dac̄. Rothschildowe ſamozjenje něhdže 20,000 milionow frankow wucžini. Awſtriski khějorſtweho ſejm wſcho čini, ſchot ſebi Rothschild ſada. Nětčiſki

wobstejnoscze w austriackich nowinach su njeznejne. Vjes direktorami Winckl nowin su chostani paduschi, falschowario slawnych pjenieznych papierow, hamo rubiejsni mordario. Wjetshina hejzorstwownego hejma lub njepshedstaja, ale jenož paskma, kotrež so wot Stołtschilda wodzicž dawaja. Szejmowi stenografoju su hamo židzi. Też saſtoinizy w hejmowych piſatnach su židzi, runje kaž knihownik. — Szejmowy pschedzyba snapsczciwi, so knihownik žid njeje; pschetož won je ho se ſwojeſ ſyloj ſwojbu ſkyczicž dał.

Granžowska. Ministerſtvo, po ſwoim pschedzybie Loubetu Loubetowe mjenowane, je psches Panamaski ſtandar panulo. Komisija, kotrež běchu hejmowe ſobustawy wuswolile, so bychu ſo wot njeje ſebanſtwa Panamaskeho towarſtwa pscheyptale, ſebi žabashe, so by ſo cęlo židowſkeho pjeniezniha Steinach, psched królik ſemrjeteho, wuhrjebalo a wot lekarjow pscheyptalo. Steinach je pječza vjele ſtatnich ſaſtojnikiow a hejmowych ſapóžlanow ſ wulkimi ſumami podkupil, so bychu ſebanſtwa Panamaskeho towarſtwa poleſowali; pschi tym je Steinach tež nekotrym militonam do ſwojeſ ſamkneje kapſy ſo ſhubicž dał. So ſudniſkeho pscheyptanja bojo, je ſo Steinach pječza ſam ſlónzował, abo je ſkabž wot ludž ſlónzowan, koſiž ſu jeho wotſtronili, so njemohl pscheczivo nim psched ſudom prajicž, ſo ſu ſo wot njeho podkupicž dał. Kaž ſo ſ tej wězu ma, ſo bory ſujazni. Njedziwajz na protesty ministerſtwa je hejm wobſamknut, ſo ma ſo Steinachowe cęlo wuhrjebacž a wot lekarjow wobbladacž. Ministerſtvo je tehole wobſamknjenja dla wotſtupilo. Pschedzybie Panamaskeje pscheyptanskieje Komisije, Brizonej, je president Carnot po-rucil, nowe ministerſtvo ſtaſajecž. Brizon je pječza hižo pschihodnyh mužow ſa nowe ministerſtvo namakal. Vjes nimi dotalny wójnski minister Freycinet njeje. Brizon je jeho ſe ſamykłom na bol ſtorečik, dokež je tež Freycinet do Panamaskeje wězy ſachmatany. Po dotalnym wuſledzenju ſu nowiny „Telegraph“, Freycinet ſluſhaze, wot Panamaskeho towarſtwa 120,000 frankow dostał, a ſich direktor Jeziernski je ſebi tež 120,000 frankow wuplaſcicž dał. Vicžba druhich nowin, kaž „Petit Journal“, „Radikal“, „Gaulois“, „Paris“, „Gitaro“ a druhe nowiny ſu ſo teho runja ſi wulkimi ſumami podkupicž dał.

— Dahomejske kralestwo w nawieczonej Afrizy, na czlowieczich woporach a hroſnoſczech ſchlovinstwa ſałozene, je ſo wot dobyczeſteho franzowskeho wójſka roſbilo. Zadlawz kral Behanzin je ſi dže-lom ſwojeſho wójſka do ležow cęknut. So by ſo won njevoróčiſ a ſwoje kniejeſtvo ſaſko njeſtaſiſ, dyribi ſtowne Dahomejske město Abomej ſi franzowskim wójſkom wobhadzene woftacž. Dokež ſu wojažy, koſiž ſu pscheczivo Dahomejskim wojovali, ſi wulkimi na-pinanjemi wuſtali a wobſlabli, ſebi general Daldo, roſkaſowot franzowskeho wójſka w Dahomejskej, žada, ſo bychu ſo čerſtvi wojažy na město wuſtath do Dahomejskeje póſtali.

— Sławny franzowski kardinal Lavigerie je w Algierje wumrej. Semrjetu bě ſahorjeny ſubdžowat a ſpěchowat hibanja pscheczivo žalostnemu ſchlovinstwu w Afrizy. Wón ſa to ſtukowashe, ſo by europiske ſcheczijanstwo na wójnu pscheczivo arabſtim koſerjam ſchlovow wuchahnuko a ſich hroſnoſcam konz ſcžinilo. Sa ſaſydenje bělých w nekotrych dželach Afriki a ſa roſſcherjenje ſcheczijanstwa vjes Čornochami je Lavigerie vjele dokonjal. Poſlednje lěta bě ſebi won nadawſ ſtajík, hamž ſi franzowskej republiku wujebnacž. Jego wotmyſlenje ſo ſi wulkim wuspěchom krónowashe. Bamž je, kaž je jemu Lavigerie radži, franzowsku republiku jako wot Boha poſtaſene kniejeſtvo w Franskowej ſtawnje pschiptal a franzowske duchowniſtvo napominal, ſo dalscheho pscheczijenja pscheczivo republikanskuemu kniejeſtwu woftacž. Vjes franzowskimi biskopami bě Lavigerie najſnamjeničiſcha woſkoba; poſtſtatkownje mějachu jeho ſa pschihodneho naſlēdnika hamž Leona XIII.

Ružowska. Sa naſlēdnika nětžiſcheho wobſtarneho a khoro-wateho ministra ſtronkownych naležnoſczech, Giersa, ſo nětkole rufi ſpoſlanc w Parizu, baron Morenheim, mjenuje. Na ſaſtojnſtvo Parizkého póſtanza ſo pječza general Obrueſ, roſkudzony pscheczel Fransowow, poſtaſi, a Barlinſki póſtanza Schuwalow, starý pscheczel Němskeje, ſo ſi Barlina wotwola a ſo ſa Moſkowskeho generalneho gubernatora pomjenuje.

— Statna rada nowe poſtajenja pschihotuje, ſi kotrejmiž ſo ſalon wo ſamjefowanju koloniſazije w Ruskej wudoſpolni. Šalonjowy na-czíſ ſi teho ſtejſcza wundže, ſo Ruska hižo dawno wojaž proſdneje ſemje nima, a jeli ſo je jeje ſemja dotal ſcheroſa, ſo dyribi ju ſwojemu domajzemu wobhdeſtwu ſathowacž. Ministerſtvo ſtronkownych naležnoſczech ſo pschewoſtaji, w jenotliwych pschipadach muſiacž pschi-ſwolicž, ſola pschi wěſtich wuměnjenjac̄. Šalonjowy naſcziſ tež wěſte prawidla wo pschijecžu do ſwajſka rufi ſtathneho měſchjanſtwa wo-

pschijia. Wukrajan budze halle poddanſtu pschijazu ſložicž mož, hiž je vjes pscheturhnenja 5 lět doho w Ruskej živu był, a hiž je dopokafal, ſo rufu ſeč na doſhaze wachne ſnaje. W džesacž nawieczoñych provinzech ſo wukrajanam do žyla ſakaze, ležomnoſcze nabhywacž a je wudicž; muſiacž ſo tu žane njewot-puſhča. Wukrajanam, koſiž hižo w nawieczoñych guberniach ležomnoſcze wobſezha, ſo tsi lěta khwile woftacž, ſo bychu nowe wu-měnjenja dopjelnili, ſa kotrež ſmiedža wukrajenjo w Ruskej ležom-noſcze wobblowacž, a ſo bychu ſo wo pschijecž do rufi ſtathneho poddanſta poſtarali. Njedopjelniaſi woni tele wuměnjenja, wýſhnoſcji jich wobſedzeniſtvo pscheda a ſich ſ kraja wupolaze.

— Psched dwemaſ lětomaj je prynz Ludwik Napoleon Bonaparte do rufi ſtath ſaſtupil. Wón bu tehdby jenemu regimentu w Kawaku pschopkaſan. Kaž kniejeſtwe nowiny: „Warszawski Onjevnik“ piſoja, powyschi ſo won w bližšim čaſu ſa wýſhka a wjednita jencho dragunſkeho regimenta w Warszawskim wójſtowym wotrjezu, bliſko němickich mjeſow ležazeho.

Muziki ſe ſlowkow,

(Podawki ſi měſchjanſkeho živjenja.)

(Poſtrocžowanie.)

Tu pozyba jeho Hansl ſa ſklnju. „Cjoſchka!“ rječnu ſi njemu, „ja wam praju hiſceze junu, njebječe tym wohim ludžom ſanapej, hewal wam ſwoj živu džen ſiſažy njedam.“

„Ale, ja egi praju, ty to njerouſumich“, wotmolwi Cjoſchka mjeſaſazy. „To dže by jeno twoja ſamkna ſchoda byla, hiž bych egi po woli bycž egypt. Džed dže je pschede mnu powjedal, ſo ſa dohody ſe wſchęh bydłow w tymle ſchoku ſwojim wnuſkam Božeho džesca ſupuje.“

„Je to móžno?“ ſtrógi ſo Hansl. „O mój Božo! to wot njeho hižo ani ſlamaneho pjeniezka wojaž bracž njeſmém. Ale ja budu jeho proſyć, ſo by ſi tej wbohej žonskej tón ſanapej woftacž a hiſceze tolet na ſawdaſ dał.“

Wjes tym bě drje kaſhel Jaſenskeje popuſhčiſ, ale wohu žona ſwjeſe ſo, jara ſeſlabena, ſaſo na ſanapej. Zyblowa roſ-molwiesche ſo ſi cžicha ſi džowlomaj a pschitupi nětko ſi ſlenu dželaczerzej.

Cjoſchka! pocža na njeho, „ja rukuju ſa tych pječz tolet, tig je Jaſenska ſa wotnajimanje dožna woftacž. Jeno tón ſanapej jeſi woftacze.“

Potom ſo pschibliži ſi khorej, wsa ju ſa ruku a ſtloczi jej do ruki tolet. „Na ſawdaſ!“ rječnu ſchepťajo.

„Né, né!“ ſakſhiknu Jaſenska ſi dyrkotazej hubu a poſběže ruku, chyjio dar wročzicž. „O Božo! — wot waſ? — to je — psches meru!“

„Njeſcincze halle žaneje hary, macž Jaſenslez!“ rječnu wobſtarna wubowa jara pscheczilne. „Dawamž to ſe ſhwerej wutrobu. Mějach tón tolet na bělenje pschibotowaný — ale wono jow njeje hiſceze tak cžorne, kaž ſo pschi najimanju ſdashe — jeno ſebi jón w Božim mjenje ſchowacze!“

„Wet waſ?“ ſawola khora wſcha hnuta, „hiž ſeje tola runje psches mojeho nana wſchilko pschihadžili?“

„Směruje ſo jeno!“ rječnu Zyblowa. „Shto dha móže džecžo psche nana? Wěſo je to mojeho njebo muža boloſo, hiž je male ſamoženje pschihadžili, tig bě ſebi doſež hórzy nalutował, nětko pak jeho wojaž njeſtřeba a ja mam tule“ — pschi tym polaſa na ſwojej džowoz — lepschej pomožnicy, dyžli je morwe ſlěbro. Bóh naſ njeſopuszczeji.“

Jaſenska stanu. „Donjeſtej ſanapej ſi druhim wězam“, rječnu džecžom, „a dočalaſtej pschi nich, doniž nowe bydło njenajam“. Potom wobroči ſo ſi wudowje Zyblowej, pschimnu ju ſa ruku a dopraj ſi ſchepotazym hloſom:

„Bóh wam to ſaplaſc tyħaż króč, ſhtož ſeje — ſa mnje . . .“ dale njemóžeſe rječeg, dokež da ſo do plákanja, a pschitry ſebi wobličo a džesce won. Hansl pak pomhaſte jeſe džecžomaj ſanapej wotnjeſc a cžakashe potom jara njeſcętynje na džeda a proschecze jeho tak doho, ſo by Jaſenskej doho ſpushčiſ a wudowje Zyblowej tsi tolerje na ſawdaſ ſaſko ſarunaſ, doniž jemu to radny knes ſi woli njeſcžini.

* * *

Ssiedź měſaza dezembra pschiblje Jaſenslez Janek wſchón pschemjerſnjeny domoj. Jego khora macž njemóžeſe hižo na ſchtyri njeđele ſi ſoža abo po prawym ſi ſanapej, pschetož wo ſožu pola khudeje ſwójby hižo dawno rječe njebě. Marta, Janekova džewjeſ-

Letna žotra, kdeždeške pschi malym wołnieshku, kiz bě w žamej třešče, a schtrkowasche pilnje wołmijane nohajzy, kiz potom sa žnadnu mſdu žlamarzej pschedawasche.

Džen hžo bě šo nakhilík, volno bě krucze sechždžiwo, holczku wosybasche, ale wona tola pilnje schtrykoasche. Nusa bě wschudzom, hždežkuli by čłowjek pohladal, ale Janckowej woči blyscheżeschtaj šo tola s někajtej radoſćju, hdyž jeno lohzy swobolekany do duri saſtupi a, njezhyjo držmazaje maczerje wubudžicž, pschistupi k ſotſje po vorstach.

"Bohlabaj, to je sbožé!" spocža číſe, runiež by rad sawýškał. "Lajkule bitu húſchenych flówołow sa dwaj głébornaj! Wone hu wéjo trochu twjerde a małe, ale hewat běch jich sa tých por pjenježkow njeboſtał. Najlepſe swubéramoj macžeri a ſ tých druhich . . ." —

"No, schto d'ba s' tch' druhich?" prashefche ſo Marka wczipnje, hdyž ſo bratr nahle wotmjeleža.

"To hijo budejesh widżecz!" wužmja ho hólczez někač tajnię.
"Hładaj jeno, tule fu pola Prokatez staru kłetku na dwórcz do
kumieczi cążli, ale ja hym ju hnydom hrabnul. A jowle je mi
Scherelez Gusta horniczk warzenego klija — woni jón trjebaja, hdyž
tysz lepja — dał a jeho żotra je mi wacżok starzych lapłów darila;
widżisch, tale czerwiona je jara rjana — a Maſanęczlez Michał je
mi zku horszczę koja pſchinjez, kij je doma se kwečnilika naſchkrabal.
Duz mam wscho hromadże a dam ho do dęka."

Na to nacjini do stareje blachowej lampy koja, saßweczi hujoh, a dokelz tu żaneho blida njebë, stajt hwezu na podlohu, bydze ho psched nju, so by na macz njeszwečzila, a počza neschto dželacz. Marka ho džiwasche, hladasche na njeho, ale schtrykowasche pschi tym pilnje nehajzu.

Jank rozebra njes tym kleku, swuczha s njeje grot, potom naręsa cęsnikich drzewów, blęschich a krótskich, wudżela s nich rębk, węso trochu njelepy, potom nawi kusk stareje papierz do maleje kuski, wobwali ju s czornej lapku, nakala do flówków dżery a cęsnisze wschelaké druhe węzy, wo kotrychž Marka njewjedzesche, shto maja relacj.

"Nětke ſo wobrocz", rječnu jej bratr ſkónčnje. Marka poſluchaſche, runjež bě jara wçipna, a trajeſche jej egałanie ſkoro kuſl dolho, tu na dobo ſeſvěže Janek hlowu a ſkoro wótsje ſawola: "Bohlađaj!"

"Marka ho wobroci a wuhlada, so bratr neshcho w ruzy dzergi runje nad hamej lampu.

"I s̄to to tola!" sawoła ps̄chelhwarzjena.
"No, s̄to to je?" wospjetowasche hólezeg.
"To je wuhenjet!" rječnju holežka a ps̄chistupi bliże, so by ſebi
niemidziany mnogos kratromeje wuschriftnoscie mohhlobolska.

"Hai, to je wuhenset", wobkruczeſche Jan^t, někāt hordy, a
ſhadowaſche ſpokojnje na hwoj miſchtrouſki kruch, ſo njemalo raduju,
njedziwajo na to, ſo bē tu a tam hiſczeſe trochu njeczeſan.

"Ale ſhoto dha egi to na myſle pſchinidze? a kaf dha ſhy to

"Ja kym węzera tajkehole mužika na torhoschczu widział", powiedaſcze Janek, "a tu mi na myſle pschindźe, hdy bych ſłowlów měl, ſo znadz bych tež někafšeho dokonjal, a ſo bych jeho potom móhl pschedac a na nim něchtó ſałkujić — něktle kupuja wſchelake węzy ſa bžeczi, a ſa něchtó dnjow pschindźe to hischeze lěpje — to budže hido bliſko psched Božim wjeczorom. A duž kym ſebi teho mužika jara derje a dokladnje wobhladał — potom kym proſyl kmótra, ſo by mi něchtó nowych pjeněklow dał na drjewo — wěj? bženža kmy kupili ſa tſi ſłeborne ſchczępkow a dwaj ſłebornej kym ſebi ſhował na ſłowlí."

Wobiegodny kaščel wubudzi na to macz se spanja, a sedma bē trochu wodychnula, tu pokasa jej hólczeż hotoweho mužila.

„Pohladaj, macžerka, štò bým wubděká!“
Ale khora jeno sydchnu; druhého wotmolwjenja jemu njeda.
Trocnu wurudženy wobročí ho hólczez sa malu khwili wot macžerie,
a radowasche zo w duchu, zo budže macž bórsy hinač shladowacž,
hdyž jeno zylu čtrjodu mužikow a hromabu pjenjes, sa nje wuwiko-
waných, wuhlada. A s nowej pilnosćju pocza sažo džělacž, doniž
jeho skónčenie spar njeyschewinu.

hebz̄esche na niskej hecz̄zy we wjetkej drascziczy holczeza, se symu
so wscha horbjo a pschemierskej rucz̄zy pod salku chowajo, sadz̄ njeje
pał chodz̄esche hólczez, teptasche s nohomaj s jenej do druheje a
dyt̄asche hebi do rukow; pschi tym wolaſche na stajnosczi na ludzi,
tiz nimo chodz̄achu, so bychu hebi kipili někakleho mužika, so dže je
sim syma — mjenujzy mužikam a pschedawarjomaj tež — a so dže
zu tunje a so móža hebi džeczi s nimi doma poħracz a je potom
hisceze sſescz; so dyrbja so nad nimaj kmilicz.

U hólczez, tiz tak wołasche, bē Janek Fazenskez, a sa korbom
kédziesche jeho potsczla Marka. Nictho so njedziswaj, so mějesche
hólczez tello smuzitoscze a so na ludzi polschikowasche; prěnje dny
jemu to węso wot huby njenidziesche, to bē hiszceze sa trach a polny
najwjetšsze nadzije, hdyz pak widziesche, so je wjazy pschedawarjow
na torhoszczu, tiz mějachu złowłowe mužiki a to wjele rjeńsho wu-
dzekane na pschedan, a hdyz pytnu, so jara mało pscheda, so jemu
zyka cırjoda jeho mužikow na deszy wostanje: tu dyrbjescze węso
kruczischo wustupowac a wołacz, so by něchto wuwikował — wo-
kubie, hdyz so na to dopomni, so macz doma khora leži a so
wschědnie lědma něchto hodzinkow na kanapeju poředzi, so by ludzom
koszle schila. U wołasche a proschesche, ale nictho na jeho twory
njedziswache; ludzo łupowaczu radscho popranzy abo zolorowe węzy.
(Wokroczenie.)

Ze Serbow.

© Budyschia, 27. novembra. Dženja prěnju njedželu adventa wołachu naše rjane nowe swony s mózgym hložom prěni ras i Bożej klužbje do naſchego stareho, lubeho Božeho domu, do zyrkuje kwiatcho Michala. Wot 3. dnja jutrow ſem ſo njeběhmy wjazy w njej ſhromadžowali, ale běhmy w zuſygh Božich domach, dopołdnja w pohrjebniszezowej Eucharistie zyrkti a popołdnju w Židowskej pohrjebniszezowej kapalzy ſe ſpěwanjom, poſluchanjom a ſ modlenjom temu Čenjeſej klužili. Werowanja ſ rčzu ſo mjes tym w starej Marczinej zyrkti statu, jednore werowanja pak a křičenja w paczertskiej ſtvi w farſkim domje. A czeho dla to? Naſch stary drohi Boži dom dyrbjeſte ſo mjes tym wobnowic̄. Prěni nastort ſ temu běchu naſche byrgle date. Hžo poſted 36 létami běhme ſo na jich njedozahatoſeſ ſkoržilo. Dokelž pak mějachu hiſhce nekotre dobre doſez wótre hložy, dha je wſhelaszy małowustojni ludžo ſa dozahaze džeržachu, runjez wot ſpocžatka ſem žeńje dotwarjene njeběchu; poſteož te naſlubosniſe, zune a wupjelnjate hložy, ſa lotrž běchu pſcihotowane a pſchiprawjene, ſu jim wěcznje zyle pobrachowale, dokelž je žeńje doſtaše njeběchu. Slončnjenje běhme tež to, ſhtož bě na nich dobre bylo, jara dodžeržane. Duž běhmy nufowaní, ſebi na nowe myſliz̄. Bóryš po kwiſeczenju Lutheroſeho 400 létneho narodneho dnja w leźe 1884, w lotrhnž běchu dotalne byrgle runje 100 lét stare, ſta ſo prěnja ſberka i nowym. Hdyž pak ſo na to wopravdže wo natwarjenju nowych byrglow jednac̄ pocža, ſo wukopa, ſo na lubjach, na lotržach stare ſtejachu, ſa nowe doſez wyhloſcze njeje, a ſo dyrbjachu ſo teho dla nowe jenu lubju niže ſtajic̄. Ale pak tež tam njeběchu spódne murje bylyne doſez, ſo bydu jich wulku čežu njeſc̄ mohe, czehož dla dyrbjachu ſo poſteožwaric̄. Projekt abo nacziſk i poſteožwarjenju dyrbjeſte twarski miſčtr Holbjan činic̄, dokelž pak ſo ſ tym komudželše, ſo slončnjenje zyla węz twarskemu miſčtrej Voitelej dowéri. Tón pak bóryš ſpōſna, ſo ſo harmonije dla hinač njehodži, hac̄ ſo ſo tež wſhē druhé lubje poſteožpoloža. Ve to w naſeču 1891. Jego projekt ſo zyrktinemu poſteožteſtewu derje ſpodbashe, duž ſo jenoħłosnje wohamknui, złyh Boži dom ſ nutsach po Voitelowym namiecze poſteožwaric̄. Na to ſo Voitelowy projekt Draždanskemu towarſtu ſa wukwinske wumielſtvo poſteožvoda. Te

Dražbansku i vodou i u gospodine vam ještejši pýsypou. Tež pak je jón tudy na ſamym jeho měſti Dražbanskemu architektej Quentej ře pruhovaniu porucžio. Tón ſo ſi wopréda ſa to wuprají, ſo ma ſo zyrkej na kónzu do farſeje ſahrody wo kruchy pýchitvarie, ſo by na rumje njeſhabila, ale dobyla, dyrbieshe pak ſam pýchidac̄, ſo by to ſi jara wulſimi pjenjeznymi woporami ſiednoczene bylo, dokelž tam ležomnoſez jara nahle ſpaduje. Tón namjet je ſo teho dla pýchic̄ ſyrbjal. Dale je Quent namjetoval, ſo ma ſo wołtařne pýchestrňtwo ſi tym powjetich, ſo ſo na połnóznym boku ſwońkowny pýchitvar ſe ſchodom na lubje, do njeho położene, natwari. Tež tón namjet dyrbieshe ſo ſanjechac̄, pýshetoz ſi tym bydu ſo kemschaze města niz jenož njeſpchywotile, ale kemscherjo nad nimi njebydu ſi wulſeho džela ani na kletku ani na wołtar widzeli. A wyshe teho by ſo ſi tym pýchijed bac̄ ře zyrkwym durjam pýchi werowanjach a kſchczennych njemózny ſčinil a zyla zyrkej by ſchelawne woblič dostala. Duž je ſkouc̄nje zyrkwinie pýchedſtejerſtwo ſo pýchewdzc̄ilo, ſo žaneie druheje radu njeje. bac̄ ſo dyrbia ſo dwoje nome

hubje psches zyky Boži dom natwaricž a, so by bytcej na ſwětloſci dobyla, wſchudzom, hdyž je možno, nowe a ſchěrſche wočna wulamacž a na wſchē ſubje nowe kamienitne ſchody ſaložicž. Po tuthym s dobrem ſhwili derje roſbudženym wobſamknenju je l. Voitel nowy projekt wudželał a ſmy ſebi k wužydenju jeho něcžiſcheho projekta pola krajnostaſtskeje banki 40,000 hrivnow požezili. Wot jutrow hacž do něcžiſcheho čaſha je twarski miſchr Voitel pod dohladowanjom twarskeho wubjekta zyky dželo s wulkej wobhaldniwoſcžu, wuſtojnoscžu a ſwěrnoſcžu wodžil a k naſherj potnej ſpoſojoſnoscži wužydeł, ſa czož ſo jemu tež ſjawnje džakujemy. Kaž ſ wjetſcha pschi kóždym tmarjenju a woſebje porjedzenju je ſo tež tudy mjes rulomaj wſchelake předy njeſtaſane dželo jako njevoſkhdniſe nuſte wukopalo. Duž tež je ſo do předka wobliczena twarska ſuma wo někotre tybzaz̄y pschekrocžila, kaž je nam to Budyski měſčanſki twarski miſchr hido do předka wěſchelil. Woltat a kletka dyrbjeſchtaj po prawym starej wostacž, ale ſwojego stareho twara dla ſo do noweho gothickeho ſtyla zykye zyrlwie njehodžeschtaj. Duž je nam na proſtiwu knjesa fararja dr. Kalicha krajne konſiſtorſtwo 2000 hr. k nowemu wołtarnej a k nowej kletzy pschiswolko. Wendteſ ſirma w Niſkej je wołtanu ſczěnu a kletku ſ duboweho drjewa wumjelszy wureſala. Wołtané blido, ſ pěſlowza wobſtejaze a na ſerpentinowych ſtokpikach, ſ rjanymi gothicimi kapitalami wudebjenych, ſtejaze, je l. Hafentohr w Dražžanach dželał. Woltat ſe ſczěnu psches 1000 hrivnow plací; kletka ſe ſchodom a krywom budze ſebi wočko 1200 hrivnow žadacž. Žonjoze ſawki je Oligst w Pirnje dželał. Mužaze ſu ſ dotalnych najlepſich ſeftajane a rjenje wobarhene. Wołtané a kletzyne wodžecža ſu ſo Eugeney Beckej w Herrnhucze pschepodale, kotrež je nam dotal te ſ czeſtwjeneho židžaneho damasta pschiswolko. Na wołtané wodžecže je nam wot njeho ſameho ryſowane hſtacže nihdze njevidžane, prěnjotne ſnamjo naſherjho ſbōžnika, kiz w poſběhniſej prawizy hſlē a w lewizy hſlē džerži. Wočko wočraſa ſtej ſłowa (Jan 6, 35): Ja ſym tón hſlē teho ſižjenja; ſchtóž ke mni pschiindže, tón njebudze hſlē, a ſchtóž do mniſe wéri, temu ſo nihdy picz njeſeſhze. Kletzyne wodžecže pak ma te napiſmo: Gſlowo teho ſenjeſa je prawe (Pſ. 33, 4). Dupa je halle psched woſkimi ſtam ſ Wopalskeho ſhenita wudželana, a možachmy ju woſehe tež teho dla, dokež je gothicſta, w ponowjenym Wožim domje wobhadowacž. Žejne ſerbſke napiſmo rěla: „Kaž wjele waſ na Chrysta ſhčených je, czi ſe ſo Chrysta wobleski.“ Lubjaze wobloženie je bliďat Schmidt tudy ſ tſjomi gothicimi woſkimi ſara rjenje wudželal. Wočna je ſławny Žitawſki Türk ſ antisfeje ſchleſiſu w dwojſimaj barbomaj ſ rjanymi frjami a roſettami wudebit. Z wołtané wočna maja jako ſnamjenja naſherje ſtejazeje młodoſče, kiz je je ſwojemu Wožemu domej darila, jaſniſche barby. Omě pobocžnej ſo w czemniſich barbach hſtacžitej; na ſrjednym je wočras horjefstanjeneho ſbōžnika a psched nim ſtejazeje Marie Madleny po načiſku fararja dr. Kalicha wot Türla na ſchleſiſu wužydeny. A tuthym Z wočnam je naſha młodoſć 1375 hrivnow nawdała. Zyku zykej jako rjany gothic ſyrglažy pschedwar, wſchitke wobloženia ſonjaſych a mužazych ſawko, ſtokpy, ſeſeny a wjetch, tež durje je wuſtojny barbjet Smit wumjelszy wobarbi, ſ džela ſylnje a derje poſločiſt a ſ tſjomi naſteſen gothicimi róžemi wudebiſ, wſchitke barby pak, kaž ſo to ſa ſenjeſou ſwiatniſu ſluſcha, trochu bkuſe džeržal. Lubje na ſchwizym ſtejnym ſtokpach ſ rjanymi gothicimi kapitalami ſtej. Nowe byrgle ſa 10,385 hrivnow ſměja, hdyž budza zyky ſeftajane, 28 registrow. Při poſvjeſcenju mějaſu ſiž halle 10, ale te hido mějaſu taſtu rjanu móž a počnoſc, ſo ſyſcherjow ſara ſpoſojoſiſu; mjes 100 poſtučarjemi ſnadž je ſedy jedyn był, kiz je ſa tym pschischoł, ſo jim hſtacž 18 registrow pobrahimye. Vich twarz, knjes Ěula, ma ſ kóždym ſetom wſaz̄y byrglom twaricž a mějeſche woſehe ſetka tak počnej ruzy džela, ſo, hdyž runjeſ ſ wjele ſudžimi hacž hſluboko do nozy dželache, ſemu móžno njebe, ſetusche poſzledne dwoje wulke byrgle w prawym čaſhu zyky dohotowicž. — S wočnach ſu Z nowe ſchodowe wěže natwarjene ſe ſchodami wot módrého ſornowza, po kotrejch ſo pschihodniſe hſodži, a kotrehož ſchodzenki je ſkalatſki miſchr l. Kſchijan ſ Ploſka ſara derje wudželał, woſehe derje čeſhanaj ſtaj dwaj wołtanaj ſchodzenkaj. Byrlwie durje ſu tudomnemu bliďatſkemu miſchtrje Welnižy pschepodate był, kotrež je ſebi woſehe dobru hſvalbu ſaſkuſil, niz jeno ſ tym, ſo je nam krite durje wudželał, ale tež ſ tym, ſo je wſcho w prawym čaſhu ſhotowil. Sa pschihodne wutepjenje naſherjho Wožeho doma je ſo w jenej ſchodowej wěži do předka wſcho nuſne napravilo a pschihotowało. Zyka zykej budze ſo ſ plunom abo gasom roſhwětſecž a to nutſach ſ tſtatiſceſzimi, w draſtnych ſ tſjomi, ſ někotrymi w pschitwarkach a Židowſich durjach, hdyž ſo žaneho wočna ſčinicz njehodžesche. — Taſtke ſjenje, haj

tražnje wočnowjeny, ſe wſchém pschihodniſem a nuſnym wuhotowanym, bohacze wočdarjeny, a wumjelszy wudebjeny naděndzechmy naſch luby ſerbſki Woži dom, hdyž ſo nam minjenu njedželu rano w 8 hodžinach k poſhwieſenju wotewri. Rjanu jadruvu rěč, mutrobu hſvalobnemu a džakownemu ſpěwanju, mutrnemu poſluchauju na Wože ſkolo a k cziehmu modlenju wubudžowazu, džeržesche k. farač Kalich, prebovanje paſ, tež na poſhwieſenje ſo pocžahowaze k. diakon. Rada. Niz nam, niz nam, ale Wožu budž cjeſeſ ſa wſcho, ſchtož ſmy ſ jeho pomozu w měre ſa ſwój Woži dom cjeſicž mohli!

S Małkež. Na tudomnym knjzejim dworje ſu počdželu wječor, hdyž czelež wječerjeſche, tſjo paduſhi ſ czeſladneje komory mlokoſtemu pohongej kožuch, jenemu druhemu pohongej por ſchłornjow a tſeſcemu czeſladnilej por ſchłorniczkow kranuli. Czi ſhami paduſhi ſu ſo na to do inspektoroweho hydla dobyli a tam draſtny ſhamor roſlamawſki, ſ tuteho jedyn mantel a ſuknju wſali. Hido někotre dny poſdžiſho je ſo ſchlaſeſko, jeneho ſ paduſhov, kiz bě kranjeny kožuch wobleczeny, w Budyskim ſajecž. Vě to pôſki czeſladnik, kiz je tu na knjzejim dworje ſkuſil a kotrehož ſu jeho wopitkoſe dla ſ džela puſchelili. Hdyž kranjeny kožuch pschepytachu, w jeho ſaku doſhi wotry řeſniſki nôž težazy namakachu. Maja ſa to, ſo budžiſche ſo paduſh ſ tutym nužom wobarał, hdyž budžiſhu jeho pschi kranjenu pschekwataſki jeho ſajecž chzli.

S Hodžija. Šandženu ſrjedu mějeſche w Merosez hſczenju w Hodžiju Hodžiſka nalutovatnja a wupoſeſenja pod pschedbydſtowm knjesa ſublerja Gſmolky ſwoju prěnu generalnu ſhromadžiſnu. Wjele ſobuſtawow běſche ſo na nju ſeſhlo. Kunjeſ je ſo po ſaſozenju towaſtwa halle poč ſta minušo, dha běſche tola k wulkuem ujeſkelu pschitomnych ſ roſprawych pschedbydſtwa a dohladatſtwa wudžecž, ſ laſtikm ſohnovanjom je tuta poſkadniſa ſkutkowała. Liczba ſobuſtawow je na 40 ſtupila a dohodow mějeſche nalutovatnja dotal 20,216,65 hr. To je wulka ſuma ſa tak krótki čaſ. Pschedzo hóle tež lubjo ſa tym pschindu, ſ laſtikm wužitkem ſebi ſwoje pjeniſhy tam na daní dawaja abo ſebi tam požezuſia. Swjeſelaze je, ſo maju tam tež ſchulſke džecži te pjeniſhy, kiz ſebi pschi ſpěwanju warbuja, na daní date. Dokež ſo žana dividenda ſobuſtawam njeplaciſ a dokež ſo wſchitke ſaſtojnſtwa ſ wuſwacžom poſkadniſkoweho darmo ſastaraju, je wſchitke hſes džiwa, ſo móže tuta poſkadniſa ſ lóžiſimi wuměnjenjemi džecžacž, dyžli taſka druha, kiz dividendy žada. Pschedez, ſo by poſkadniſa, kiz lichownſtu wobara, tež dale pschiberała, kaž hacž dotal. Kóždemu ſ Hodžiſkeje woſzad, kiz pjeniſhy tržeba a dže je ſ lóžiſimi wuměnjenjemi měč, je radžicž, ſo na tutu poſkadniſu, kotrejž poſkadniſ ſe l. Wröbl w Hodžiju, wobrocžicž.

S Saręča. Gſwerny herbſki wótcžin, knjes bliďatſki miſchr a wjeſny rychtat Jan Mlynk, je tu ſandženu ſrjedu nimale 72. ſtoto ſižjenja dozpiwſki ſwój ſemſki běh wočamknu. Njebočiſeſki k malej črjodzy ſerbow ſluſcha, kotsiſ ſu psched nehdze 50 ſtam ſarodnu myſl w herbſkim ſudu wožiwili a herbſki ſud, težby w buhownej womorje ležay, k nowemu ſižjenju ſhudžili. Jako ſpěchowat herbſkeho piſmowſta bě knjes Mlynk gſwerny ſobuſtaw towaſtwa Maczky ſerbskeje. Hacž runje bě wón jenož wjeſnu ſhulu wopytał, mždeſche wón niz jenož derje němſki, ale tež wuſtojne herbſki piſacž. Jeho dopiſy, kóždycž je ſo ſich wjele w „Serbſkych Nowinach“ wocžiſeſalo, ſo ſ ſeſnej cziſtoſcu wuſnajenjachu, kaſlaž ſo hewal jenož pola ſeſtich herbſkich ſpitaczelow nadeňdze. Wotcžinſky ſmykleni ſerbsko budža na njeho pschedeo ſ czeſcowanjom ſpominacž; jeho ſižjenje njech je nam ſ pschikkadom, kai mamy ſ njeſebečiwej wotcžinskej luboſcžu ſa ſbžerženje ſwojeſe ſuſebeje herbſkeje maczkeſneje rěče ſkutkowacž.

S Blózanow. Wutoru rano $\frac{3}{4}$ /1 hodžin je w twarjenjach tudomnemu ſublerja Langi wočen ſudyril, kotrež je Langz konjenz ſ kólnju do pročha a popjela pschedwobrociſ a ſo na ſruvačnju, ſwiniſaze hſlēw a kólnju ſuchoſneho ſublerja Duba wupſchestrę, kotrež ſo teho runja do čiſta ſpalichu. S Langowych konjow je ſo jedyn wopalik, a jene ſwinjo je w wóhnju kólnz wſalo. Langowa mandžellſta je ſo pschi wuſhovanju konjow straſhne wopalita. Šhromadnemu prozowanju mužſtow Wulko-Dažiſkeje a Vejnjanſkeje ſylawy ma ſo džakowacž, ſo ſu ſo druhé twarjenja wočen ſuſkeju ſublow a ſuſhodow wóhnje wobrōke. Jako prěnja ſe ſwinkownych ſylawow bě Wulko-Dažiſka k haſchenju wóhnja pschijela. Žeje mužſtwa ſ njei w runej měre wot Njeſnarowſkeho wóhnja hſes konjow pschihaču. Tak je ſebi Wulko-Dažiſka ſylawa ſa jedyn džen dve premiſi dobyla.

S Njeſnarowow. Šandženu počdželu wječor $1\frac{1}{2}$ hodžin je ſo brójeni tudomnemu ſižnosčeſerja Wjely wopalita. W plomjenjach ſu ſo Wjelove ſwiniſe ſwinkownych ſylawow. Hido ſchitne ſotrymi njeđelemt bě w teſ ſamej bróžni wočen ſudyril, tola ſo težby ſwozownje

podduszył. Se swoikownych biskupów św. Wulko-Dażinska na pomoż pschijera. Tak je woheń nastął, njeje snate. Wjela ma sawesczene.

S Draždjan, 27. novembra 1892. Krajkny swjedzeń wotbywasze ho dżenja w tudomnej kschijnej zyrlwi, kótraz dżenja 100-létraj jubilej hwojego nowego twara swjeczesche. Hdyż bě ho mjeniży stara kschijna zyrlki w 7-létrnej wójnje do zyka wotpalila, bě ho nětčischa, jara wulstotnie a rjenje naprawiona, psches 28 lét s wulkej próžu wot wotkubżeneho města Draždjan sažo twarila a 1. adventa 1792 ho pošwyczila. S zykelo faktikeho kraja běchu tehdź Draždjanu pjenjeżne podpjery i taſtemu drohemu twarej dostale, wohebje tež s Łužicy. Teho dla bě pola zyrlwineho prjódstejetstwa naspomnijeneje zyrlwie a pola jeje prénjego duchownego dra. Dibeliuha, kiz je po zlych Łužicach derje snaty a czesczony, wotmyšlenie nastalo: na 1. adventce 1892 we wohebitoj jubileſtej Bożej klužbje w kschijnej zyrlwi Bohu džak woprowacż sa jeho pomoż, ale tež psches swjedzeńsku kollektu džakownoscę wuprajcę sa tehdź bohate podpjemanje. Wulotnu kolletku, psches 1000 hrivnow, a schtož fu předy w šromadzisnach i temu składowali (tež 1000 hr.) je woħada kschijnej zyrlwie sa evangelsku zyrlki w Scherachowje postajla. Sa to moju ho němſte lužiske woħady hwojey dobrocziwej hotje w Draždjanach džakowacż, ale tež herbske woħady Łužicow dyrbjachu spytacż, kschijnej zyrlwi a woħadże wopokaſmo wjehelio dželbrača a najwutrobnischeje džakownoscę dacż. Hdyż bu mjeniży w léeze 1848 wot wyjokého kralowskeho ministerstwa njebo fararjej Ernstej Bohuwérej Jakubej pschi Michałskiej woħadże w Budyschinje dowolnoſć data, so kime se hwojimi ſaſtojniskimi bratrami kózde lěto ſchtyri króz herbske lemsche w Draždjanach wodżerżowacż, bu s dobom woħebje psches psjegzelniwoſć njebo superintendenta Heymannu tež to dowolene, so kimeža ho tute herbske lemsche w najrjeniscej Draždanskiej zyrlwi, w kschijnej zyrlwi, wotbywacż. A tak fu Sserbjo netk psches 44 lét dobrocziwu hospodliwoſć tamneje lubeje zyrlwie w Draždjanach wužiwali. Duż mjeſečje ho jej snamjo naſchego džakownego ſacżucza pošwyczicż. W krihičiſtcej ni krijeſta Marka Smolerja bu votivna taſla se ſlotym a módrym cziszczoſćem krajkne a pschirne cziszczoſća a potom se ſherofim dubowym woħlukom woħdata. Wona ſčiħowaze ſłowa wopſchi:

Evangelisko-lutherskej cyrkwi
k swjatemu křižej

w Draždjanach,

kotraž z khwalenjom za Božu ſkitowacu hnadu

100-létrny jubelski swjedzeń

swojego nowego twara swjeći,

wuprajeja najswěrniše zbožopreča

serbske lutherske wosady Sakskeje Hornjeje Łužicy,
kiz džakownje wopomnuja, zo su jich w czubje přebywace
stawy přez nimale poł sta lét w tutej křižnej cyrkwi
za Bože služby w drohej maćeřnej ryči luby statok a
wotewrjenu studzeń za wokrewjenje dušow namakale.

Bóh žohnuj lubu křižnu cyrkje

a jeje wysokodostojnych duchownych.

Krijeſta fararia lic. theol. Jmisiha, nětčischa ſaſklužbneho wodżerja herbskich lemschow w Draždjanach, ſastupujo, mjeſečje i. farat Jakub s Mjeſhwacžidlo, kym jich ſalozerja, ſbožopsbecža wuprajcę a votivnu taſtu pschepodacż. To je ho ſtało w ſjawnej swjedzeńskej Bożej klužbje, kótraz ho w psjepielniſe, wudebnej kschijnej zyrlwi 1. adventsku nježelu dopoldnia wot $\frac{1}{2}$ 10—12 mjeſečje. Wopisacż tutu Božu klužbu tu nadróbnicho nježemu, jenož to budż naſpomnjenie: so běchu na wotkatiſscheju ſastupjerjo ſtatneje, zyrlweneje a mjeſčanſskeje wyschnoſeje a duchowniſta ſhromadženi; dale, so njeſapomnith ſacžiſscecz činjeſe, hdyż tyħażu ſhromadžených woħadnych s pschewodom psjehzelow, poſawnow a bubonow ſpewachu: "Jed'n twierdy hród je našch Bóh ham"; — dale, so předowanje superintendenta D. Dibeliuha na ſaložku ſłowa: "Naſcha wéra je dohneje, kótraz kweet je pschewinika", bě tež pschewinjaze, mózne ſłowo w dchu. — Hnydom po předowanju, hdyż bě pređat i. Uleti, a ſchtucza ho wuſpewala, ſtaže ſwjedženſta ſhromadzisna na wotkatiſſeje a buču psched ſwiatym wotkarjom jubileſtej kschijnej zyrlwi a woħadże ſbožopsbecža wuprajene. Najprjedy wot wyschischa mjeſčanſtwa ſtubela w mjenje města Draždjan a patrona, potom wot konſistorialnego radziecza ſeħħny w mjenje Draždanskich duchownych a zyrlwów, potom wot fararia Jakuba s Mjeſhwacžidlo w mjerje Sserbow. Na wſħidle tute kótkie rēče wotmolwi i. superintendent Dibeliuž namjeſeče jara rjenje a wupraji ho tež wo Sserbach a jich lemschach jara luboſciwje. Botivna taſla je městno doſtala we wulkej kapalni kschijnej zyrlwie. Wobſamlijeny s tím, so ſbožo

s njebiež dele pschejem na kschijny dom Boži s tymi hlowami, kotrež i. farat Jakub w swojej rēče herbszy projeſte: "Mér a miłość na tutón dom wot Boža Wotza a Ssyna a Swjateho Duchu!"

S Niſkeje. Poſidzeln je tu ſpeſčny ſeleſniczny czah s Kohlfurta do Falkenberga jēdo dla woħacznego ſtaſenja koſije na pôdlansku koliu ſajet a do dneju proſdoneju tworowej wosow storčiſt. Pučzwarjo na ſbožo pôdla naſtrōjenja żaneje ſchłodły poczepili njeſbu. Lokomotivny teper ſebi, s lokomotiv ſloczinschi wobej kolenje ſtloczti. Lokomotiva a tworowej wosaj buču klužne wobſchłodżene. Sa dwę hodzinje czah s druhzej lokomotivu dale wotjēde.

S Kschisčowa. S nosheje wſy do Schorjelza čħedža ſekundarnu ſeleſniſu s normalnej koliu natwaricż. Nimale wot ħriedža tuteje linije, pola Debbez, ma ho druhja ſeleſniſa psches Niſtu do Kričiſy wjescz. Halſfemu ziblennu inženerej Krehfeldej fu naħdali, doprēdne džela ja wobej ſeleſniſu wužjescz.

Dary sa natwarjenje herbstkeho domu.

Knies senior Kuczak w Budyschinje	100 hr. —
Barda	1 —
Towarſtvo Sserbowia w Prash	47 = 61

Hromadž: 148 hr. 61 np.

S džakom kwiſuje

M. Mjertwa, poſtañnik M. S.

Priopk.

* Feldwebel Wurzenſkeho jegerskeho bataillona tele dny poſtku khartu ſe ſčehowazym wopſchijszem dosta: „Luby knies feldwebel! Szym ſbożowny, ſo kym Waschemu prutej wučelnul. — Kompagniſka ſchula ma kwoj kónz! Hura! Netko mje ſcharje wjazy mjeſacż nježoža. O lajka radoſe, lajka radoſe, lajke wjehze! Illing.“ Feldwebel ſ roſčazej njemdroſcžu tele ſłowa cžitashe, a po wotedatym woſiewjeniu wo tym jegerej Illingei, psched někotrymi nježelemi i diſpoſiſji ſ wójſta puſčenemu, psjikafachu, ſo dyṛbi ho hnydom ſažo do klužby wróćicż. Tale powiessz Illinga nježalo naſtrōži; psched ſa dñaj dñej čžyſhe ſo wón woženicz, a kwažny tykaz bě hžo napiečenzy. A tak ho wón džiwaſhe, hdyż jemu prajku, na tak njeħanbiſgiwe waſchnje je feldweblej piżak. Wſhe wobkruſenja, ſo je njevinowathy, ničjo njeponħachu, haž ſo ſłončne po ſchęſčniedželskej klužbje wupolaſa, ſo bě ſebi jeho psjehzel, dželacżet Diesel w Lipku, w pimnej wjeſteſloſci „mały żort“ domoſt, khartu ſ Illingowym podpiſmom do Wurzena poħlač. Diesela teho dla psched ſud žadachu, kótraz jeho dla jeho prylow i jaſtwu na tsi nježele a i 75 hrivnam pjenježneje pokutu ſaſudži.

* Ssiedju tyħjenja fu na puču nježalo Žwenkawu wěſtu Erneſtinu ſeyfertowu ſkonzowanu naħħali. Jejny muž, wot kotrehož bě ho dželiła, bě ju nadpanul a jej ſ britwju ſchiju pscherenul. Na to je ho njeħrafniſ ſi jenym lěžu pola Karlsborsa woħwħnul.

* W jenym lěžu pola Gaweża nježalo ſipka ſtaj nježelu rano 26-létraj lěkár Pschirembel a ſtudent lěkariſta Valač, kótraj běſhtaj ſo na duel žadaloj, ſ pistolu do ſo tſelaloj. Pschi tym je Valač Pschirembela ſateli. Wobaj běſhtaj ſo w jeney križmje dla jeneje pincžinu ſwadžit. Pschirembel bě ſebi pola pincžinu khartu ſlaſak, ſo by ſ ſwojimi psjehzelemi hrač. Holza pač ſabu, žadane pschinjeſz a ſo i ſtudentek Valači fuje. Pschirembel teho dla na holzu ſwariſſe a ſłončne Valači, kiz ju ſaręžowashe, pliſtu wołkoži. Valač je ſo po duelu hnydom ūdniftu ſtajil.

* S Hamburga ſo wo ſčehowazym podawku piſche: "Wjes bjeſdžegnimi ludžimi, kózliq bħixu mnogim kħrotam ſ kħoleringho cžaġa nowu domiſnu poſtiegiż čiġħli, bě tež jedyn ċgołmicżet, kiz ſebi w kħrotowni maleho ġerwjenolizatahego hólza wubra, ſo by jeho i ſwojnej żonje dowiedi. Mały ſchyrileſt hólza pač čiſeče dowertiſſe nowemu nanej praji: "Wsmi moju malu fotſicķu tež ſobu!" Ċgołmicżet, kħnuth ſ taļlej ſwiernej psjewiſliwoſću, do teho ſwoli, a malu tſieleni fotſicķu hnydom pschivjedžechu. Hdyż čžyſhe duschny muž ſi džeſčomaj woteneč, pač holegħi placzò ſa ſwojeſ ſubej Hanlu woħċi. Wupolaſa ſo, ſo bě tu hiſħeze druba ſchęſčieltu fotſicķa. Prajiz: "No, hdyż ſo dñe najeſtei, ſmeje tež hiſħeze tħecże jieſċi," ſo muž ſe ſwojimi tſiomi džeċċimi wotbzali. Ċgołmicżerjowa żona drje ſo w pŕenim wotkomiku, bohate džeċċa jehnawenje woħladawſchi, naſtrōži, tola wſħe tsi ſi luboſciu pschija. Sa nělotre hodiżi bě ſo powiessz wo tym w zykel wotħolnoſci roſnejħza, a ſe wſħeſt stron poħleſħiċċa, drastu a ſħalli pschinosaħħu, ſo bħix ſi džeċċi ſe wſħem w nowym ſtatuſu jaſtarak, a nowaj starshej a fužboda maja wulke wjeſzele nad tſiomi džeċċimi. Prawaj starshej ſtaj ſapocżat septembra ſa jenu nož na kħoleringu wumriſloj.

* (Schwarzny syn.) Psched někotrymi dnjemi w Saint Etienne w Franzovské 77letny schézim wumrje. Hdyž kvalitní syn wo starzovéj kmjereči shoni, že káž vrótnej sadžeržesche — a to s vježesložem. Swoj dom s khorhojemi wudebiwski, wón s radoscju třeščesche a vježor zíky dom s wonka a s nutka se žvězami jažnje wobzvěli, a to wšichito teho dla, dokelž swojemu najež netko letny wumrěn, 1200 frankow wucžinjazy, wjazy dawacž njetrjeba, kótrž bě řebi nan psched někotrymi létami wucžinil, hdyž bě wón swojemu synue swoje zíky a to niz žnadle samozěne pshedopodał. Polizajstvo je pshczinu tutemu hrubemu njeodcinkéj řakrožito, a duž budže tón njeplech psched ſud ſtupicž dyrbjecž.

* W Abignonje je starý proſhet ſemrjeł. Tón bě ſo vjele vježatkov lét wot žmilných ludži živicž dał. Hdyž jeho do ſakřežu řadzečku, w jeho dráze ſa pož milijona pjenježných papjerow ſachitých namařaku, pak tež wuſtajetſe pišmo, w kotrymž bě městu a jeho dobrocželnujam po runymaj poſložomaj zíky ſwoje samozěne woklaš. Psched létom bě ſwojej hotje hłodu wumrjež dał. Wona je w ſchitalných wobzabnuwski ſemrjeła.

* Salomonſki wužud. W zivilnej ſkóřbje ſo wo ſchórnjomaj jednaſche. Schewz bě ſkafarja wobſkoržik, dokelž jemu nowaj ſchórnjej ſaplačicž nožných, iež ſa prave doſez njeſpónawski. Na termiji měsachu taj ſchórnjej pshed ſobu. Šudník ſpóſna, ſo ſo ta wž bjes wž wuſtojněho wucžinicz nježodži, a ſo ma ſo teho dla termija wobſkoržicž, doniž ſo tón njeſkaſa. Žana ſtrona pak druhzej taj ſchórnjej hacž do nowej termije pshedopadacž nježaſche. Škóřbnik ſo bojeſche, ſo možl wobſkorženj nad nimaj něcht ſvoracž. Wobſkorženj pak bě w hroſy, ſo možl iež ſchewz bjes tym pſchihodniſchej ſežinicz: „Dobre“ — ieju ſudník wujedna, — „duž wšini ſebi kóždy jedyn ſchóřni ſobu domoj!“ A to ſo ſta.

* Hörje hacž dr. Eisenbart ſe ſwojimi khorymi je jedyn bur ſe ſwojim bratom wobhadtal. Tón bě nahle czežko ſkorič. Větak praji, ſo na hěznu khorofc čerpi, a pſhikla ſymnu ſupjel. Naſajtra větak ſažo pſhiklade a ſkřeſte, ſo je khoremu ſymna ſupjel hubjenje tyta a ſo je nimale morwy. Řeo wuwopraſhawawski pak ſhoni, ſo běchu, dokelž žaneje doſez wulkeje wanje njemějachu, khorho na powjaſu do ſtudnje niz ſara hlubokeje pſhczili. Hdyž pak bě wodu wucžu, bě wokoło ſo pracž pocža a wotežka bě ſo roſtorhnuła a khor bě do wody plumpnul. Na to po rebl a po nowy powjas běžachu. Duž bě ſymna ſupjel wboheho, na kmjereč khorho muža něhdž eſſichtworečný hodžinu trača. Větak khorho ruče po zíkym czele ſylnie ſchubrowacž dashe, a je jeho tak pſchi ſiženju ſdžeržał. Štymu bě w njewopohladanej ſupjeli do čiſta wotbył.

* (Koležat wot wjekow pſhczehany.) Řeňes Ferd. Whishaw powjeda w „Land and Water“, kaf je w Ruskej na ſwojim koležu wot wjekow pſhczehany był. Ve to w Pſlowskim vořeſzu. Kunje bě po krótkim wotpočinku ſwoj stroj ſ nowa namařak, hdyž ſady ſo napadny khelpot ſažyſha a ſo wohladawski pječ wulkich wjekow wohlada, kiz běchu ſo na njeho ſahnali. W wokomiku Whishaw na ſwojich koležach ſedžesche a ſ wětrom do předka czeřeſche. Někotre mile pſhchawawski, ſo wohlada ſebi myſlo, ſo žaneho wjeku wjazy njewohlada, ale ſe ſtrózelemi pytnu, ſo běchu wjekli ſ najmějšcha 100 metrow bliže k njemu dobežale. Duž czeřeſche kaž ſ tſelby wutſeleny ſ nowa dale. Na dobre ſbože bě pucž runy kaž huno, tola pak Whishaw czeřeſche, ſo tajke pſches měru wulke možnypinanie na doho ſniescž njebudže. Na dobo pſchipadnu jemu myſlīciſta. Kaž ſowrotny pocža ſtronicž. Wuspeč bě ſpodiſtivny. Wjekli hnydom ſaſtachu a ſtwočnichu ſ ſopusku mjes nohami ſa ſchotomu. Vóry pak běchu ſebi noweje khorobloſe nadobyle a leczachu ſ nowa ſa nim. Pucž poča ſtrachniſhi byž. Wěſcze dwazýth ras ſo wohladawski dyrbjeſche Whishaw ſpōſnacž, ſo ſu jemu wjekli pſhczego bliže ſa pſatomaj a ſedom jenož hſchęze 50 metrow wot njeho ſdaleně. Na dobo zuſy prafot wužných a na pucž wjazy doſez njeledžbujo ſ pucža do hněha ſajede, w kotrymž ſo ſe ſwojim koſom někotre ſtopny hluvoku wjaſnu. Něk na tym wjazy njedwělovaſche, ſo bě jeho požlednja hodžina wotbila. Duž ſapſhinnu czežku ſelesnu podpjeru ſwojeho koſa a ſkocž ſady jeneho ſchotoma, ſo by ſo tak derje hacž možno wobarał. W tym wokomiku pječ polných jelenjow pſches pucž pſhceleča. To wumo Whishawa ſ wěſteje kmjercze, pſhetož ſedom běchu ſo wjekli jelenjow dohlaſdale, duž tež ſo ſa nimi naſtaſiſtu. Kucže Whishaw ſwoje koſo ſe hněha wucžeze, do ſydkla ſlocž a, tak ſpěchňe hacž možeſche, dale jěželše. Do Ladrita dojewſki mějeſche wjeſele, ſo bě ſa 5 ſchitworečný hodžinu 28 jendželskich mil pſhcejel a ſ tym najbzławniſcheho ſežerža poraſyl.

(Bytwinſte pomjeſče hlađaj w pſhiloſty.)

draſtne tkaniny, w placžinje ponižene. Woblečenje hižo po 4 nk. Čiſtowolmjané draſtne tkaniny, dwójz ſcheroke, meter po 1 nk., starý hórcz po 60 np.

August Grützner.

Žymiske mantle jara tunjo.

Taſko hodowne dary

čeſczenym ſerbam w Hrodžiſčezu a wokolnoſeži poručam: ſama a poſlama po wſchelatich placžinach, varehent ſ koſčlam a pjeſlam, čorný ſaſhmer čiſtowolmjaný a po wolkomjaný, draſtne tkaniny, wolkjané ſpódnje huknje, módré čiſtceženje ſa čelegž, hotove pjeſle a huknje, koſowy, rukawate ſazy, ſchleſyſte ſchtrypny a rukajzy, wolkjané rubiſhčja na hluvu a kapoty, wolknu ſchtrypowanju atd.

Ernestina Groſowa
w Hrodžiſčezu w horničetni.

Max Schüdel

w Budžchinje na ſerjowej haſhy 8
poruča ſwoj ſklad hotových črijiow wot najjednorischeho hacž do najwožebniſcheho džela po tunje placžinje.

Po ſwyczenym waſchnju ſo črije po měrje nanajlepje a tunjo wudželaſa. Wuporjedzenje ſo derje a tunjo tež na gumijowych ſtuňach a na wſchelich druhich črijiach wobſtara.

Max Schüdel,
miſchr w ſchweſtej jednocze.

Najlepſche ſupowanske žórlo ſa hodowne dary,

wobſtejaze ſe žonjazych klobukow,
lapotow, mězow, ſchawlow,
rubiſhčow na hluvu, muſow,
ſchaltow, ſchórzuchow, trikotowych
taillow, bluſow, rukajzow
a ſchtrypow

je bjes dwela ſ wulkonym wubjerkom, wurjadnje tunimi
placžinami a krutej ſprawnoſežu ſnata

pſchedawrňa pſchowých, bělych
a wolkjaných tworow
ſ wulka a ſ mała

Leopolda Posnera
w Budžchinje na bohatej haſhy čižko 7.

C. Raſeld

Knihiwjaſarnja a papjerowa pſchedawrňa
w Budžchinje na fotolſkej haſhy 30

poruča w wulkim wubjerku a po najtunischiſtich placžinach: knihičkowe a wobrataſe knihi, modeſerske ſiſtna, piſhanske a hudybne mapy, ſf. kakežy, fotografijowe a pěchnittwowe albumy, ſherſle a němſte ſpěwarske knihi w jednorich a najwožobniſchiſtich ſwiaſtach, portemoneje, cigarowe etwije, viſitne khartki, wobluki, ſampowe krywy,

ſbožopſchejaze khartki
w wulkim wubjerku, teho runja ſanevaſowe wěžy, wſchelake protylki ſ wottorhanju na léto 1893, ſabawjenſte hry, wěžy po 50 np. atd.
w profy w dobročinu wopyt.

hodowna wustajenza

z 3. dezembra wotewri; česczenych Serbow w Budyschinje a wokolnoſci najpodwolnijcho pschebroſchju, ju wophtacž, pschi čimž móža ho wschitzy, kotiž mje wophtaja, na to spuszczeč, so ho jím na naisprawniſcho poſluži.

S poczeſčowanjom

E. A. Wetzke

na bohatej haſhy 17.

Niedželu do hód ſu moje khlamy, kaž je w Budyschinje poſtajene, dopoldnja wot 1½11—12 hodž. a popoldnju wot 1½2—8 hodž. wotewrjene.

Živnoſć w Delanach pola
Splóſla je 16 akrami pola, 11
kórzami leža a 6 kórzami tuki, po-
glednische bliſko domſleho leža, je
je wschem inventarom na pschedań.
Dalshe je pola wobſedjerja cížlo
17 tam ſhonicz.

Ssuczelne kruwy.

Wutoru 5. dezembra ſafo nowy
transport kruwów pschedań, kotrež
budža ho hrjedu placzisny hódno
pschedawacž.

Gustav Gabel
w Njeſwacziſliskim knježim
höſczenzu.

Proſata na pschedań.

Proſata večeje Yorkſhireje a tež
czornopisaneje Berkſhireje razy,
kotrež ho jara lohlo wukormja, ſu
pschezo po cjaſej pschiměřených
niſtich placzisnach na pschedań na
knježimaj dworomaj

w Budyschinku a Pschiměřizach.

Młoda kylna kruwa, pod
kotrež cželo ſteji, ho kropicz pyta
na kamjenitej haſhy 16.

Bluwy a koſy
a wówž ſu na pschedań w Budys-
chinje na Hoſchiz haſhy cížlo 16
w dworze.

Wypſchedawanje.

Ponidželu wot 27. novembra
haſz do 24. dezembra budža ho
wschē moje naſad ſtajene twory ſa
a niže nitskupowanskie placzisny
wypſchedawacž, a to lama, wołmiane
tkaniny i kuſnjam, poſlama, bar-
gent, poſleschczowe tkaniny, zygi,
kreton, latun, kalmuk, tkaniny
i tholowam, džeczaze wobleczenja,
kuſniczki, rubiſhczja, wschelake
ſchorzuchi a ſchrympowe twory.

August Mierſki w Klufschu.

Ola pschedſtejazvych pscheměřenjow
w mojich khlamach

ſtaju

wot ſchtwórtka 1. dezembra t. I.

wulki džel ſwojego tworoweho ſkada na

wypſchedawanje

a cžinu woſebje ſedzne na

čzorne a piſane drastne tkaniny,
lama, barchenty,

ſbytki a wobleczenja kuſcheje měry,
žakety, wobwjeschki, mantle atd.,
kotrež po wurjadnje tunich, tolaſtvojerdnych placzisnach
pschedawam.

Mojim česczenym wotebjeroram ſo ſ tym ſkadnoſć poſliczi, ſebi ſwoju potrebu ſa

hodowne wobradženske blido

i najwjetšim dobytkom wobſtaracž.

Jan Jurij Pahn.

Proſata pschedawa Wutočjanſki knježi dwór.

Ssmoj nashoniłoj, so ſu ludžo w naſtupanju naju ſirmy a w naſtupanju naju wěry wopacznego měnjenja. Duž manoj ſa nufne, čęſczenym wobydlerjam **Budyschina** a **wokolnoſcze** najpodwolniſcho ſi wjedźenju dacz, ſo je

**pschedawańja papjerjanych, pišanskich,
krótkich a galanterijowych tworow a hrajkow,**
wot naju loni w juliju tu w Budyschinje ſałozena, ſamostatna pschedawańja a naju ſwojſtwo, a ſo ſmój

ſiſeſcijanaj.

S poczęſczowanjom

A. & D. Neuhahn

4 na ſerbſkej haſy 4.

Róſynki,
wulke a małe,
margarinu
najlepſchu ſi pjeczenju kaž tež wchę
Koruschki ſi pjeczenju
poruczątaj wyrabnje tunjo

Schitka a Riečka.

Rhoſej
hyry punt po 100 haſz 160 np.,
paſeny " 130 200
jenož w cjiſce a hylnie ſłodźazie
ſłodźazi porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haſy
na róžku theaterſkeje haſti.

Turkowske ſłowki
najlepſcheje družiny porucza

Moritz Riečka
pschi miążowym torhochczu.
Destilazja ſnatych dobrzych likerow
po starych tunich placzisnach.

Ssyre Hamburgske ſadlo
jara tunjo dostacż pola

Pawola Hofmannna
na róžku ſerbſkeje a ſchulerſt. haſy.

Najlepſchu butru,
margarinstu
derje ſłodźazu, porucza

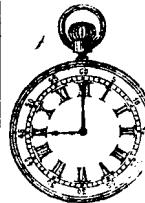
Pawol Hofmann
na róžku ſerbſkeje a ſchulerſt. haſy.

5 porſtow tolstych haſheny połcz
punt po 75 np., pschi 10 puntach
tuńſcho,
ſeleny połcz punt po 70 np.,
hadleshcho " " 70 "

Otto Wöthſchle
6 na ſitnej haſy 6.

Kanariki

dobiſ ſpewarjo, ſi hodownym daram
ſo hodzaze, ſu na pschedan pola
podwachtmicha ſtra Profta w Budyschinje na Lubijskej dróſy 7 po
2 ſhodomaj.

Pschedawanje a
porjedzenje
w ſchęch družinow
čahnikow.
Placzisny naſtunſcho
a rukowanje na dwę
lécze.

Gustav Mager,
čahnikat

11 na ſerbſkej haſy 11
uſci starvych kaſarmach.

Pſerje

ſo ſparu cjiſca pola M. Schmollera
na ſutelskej haſy cjiſlo 3.

Tež je tam nowa a ſtara draſta
na pschedan.

Zónske ſriſeruje

Hana Heroldowa
na ſotolskej haſy 18 delka.

Žonu ſi bjezjom abo starschu
holzu, ſlužobne holzy, hródźne
dżowi, wotročkow pyta Spannowa,
ſerbſka pschiftajaza žona na malej
bratrowskej haſy 5.

Starschu ſamostatnu bursku
hoſpoſu, kuchaki, ſtwinske a
ſlužobne holzy, pohončow, rólych
pohončow, kréntow a hródźne
dżowi pyta Heynoldowa w ſlotym
jeñjeſcu na wyhōlej haſy.

Cjescgranjaze ſłowa, na Rycztarja
w Rataczach prajene, nadaf bjeru.
Hiblakowa w ſchęchowje.

Matej Handrik,
farař w Slepom,
Mathilda Handrikowa
rodž. Mrozacek,
zwierowanaj.

W Budystecach 24. nov. 1892.

Džak.

ſi Bożej pomozu do ſwojego
nowego wobydlenja pschedzah-
nuwſchi, praju wſchitkim, kotsiž ſu
mi pschi wóhujowym njeſbožu,
10. augusta t. l. mje potrjehenym,
na pomož kħmatali, ſwój naj-
wutrobiſhi džak, wožebithy džak
knjeſej ryczerkublowemu najeſnej
Brühlej w Družlezach ſa pschijecze
mojego ſlotu a woženje, kaž tež ſo
wſchitkim tym wutrobiſje džakuſu,
kotsiž ſu mje pschi nowotwarje
ſi woženjom, rucznym dželom a
ſmilnym darami podpjerati. Wóh
luby Knjeſ ſchyl kóždemu ſi bohatym
ſarunarjom bycz a wſchitlich psched
podobnym njeſbožom wobarnowacž.

August Riečer,
žiwnoſczej w Družlezach.

Wſchedadžowanje.

Zondjelu 5. dezembra rano wot džewiecziſ ſo na Hodziſſkim
wohrjebnischemu deſki, ſerdze, hrjady a zyrkwine ſanki netko wot-
kamaneje druheje połoſzy naſchego pschitwarla na wſchedadžowanje ſa
hotowe pjeniſy wſchedadža.

Byrkwine prjódkſtejetwo w Hodziju.

Wupschedawanje.

Dokelž wilowacž wſchedestanu, na ſkładze ležaze twory, jako ſama,
poſlana, barſent, kalmuk, ſtrypowé a woſimjane twory po
nutkuſowanskej placzisne wſchedawam.

H. Gentschka
w Vorſchizach ſi napscheda hoſczenza.

Ajedželu 4. dezembra t. l. popoldnju w 3 hodzinaſ

generalna ſhromadžiſna

Towarſtwa ſſerbskich Burow

w Gudziſ ſhoſczenzu w Budyschinje.

Wſchitke ſſerbske Buſke Towarſtwa ſo ſi tutej ſhromadžiſne
wſchedzelnje wſchedroſhuja, ſo by Towarſtwo ſſerbskich Burow kruhy
ſwiaſt džeržalo, a tajke towarſtwa, kotrež hiſcie ſi hłownemu towar-
ſtu wſchitupile njeſſu, pschiwſalo. Jenož jednota naſ ſylnych
cini a ſdžerži.

Wſchedyđſtvo.

Tež ſamón džen, ale hodziniu předy, ſo na wjazyſtronſte
žadanie ſliczbowarjo herbſkih pokladniſow pola Gudziſ ſendu, ſo
bych ſebi mjes ſobu roſprawu dali.

Wſenka.

Zańdženu srjedu w nocu 1/2 12 hodz. bu w swojim
lědom započatym 72. lěće wot teho Knjeza z tuteje
časnosće wotwołany naſ droholubowany mandželski,
nan, přichodny nan a džed

Jan Mlynk,

blidař a wjesny rychtař w Zaręcu.

W Zaręcu, 1. decembra 1892.

W mjenje wſitkich zrudzenych zawostajenych

J. B. Mlynk.

(K temu cjiſku pschedawa.)

Pschiloha f čížku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. dezembra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskiej grytki smieje jutje niedziela rano w 7 hodz. farat dr. Kalich herbski spowiednu ręcz a 1/29 hodz. herbskie przedowanie; pschioldniu w 12 hodzinach przeduje diał. Rada herbski.

Króleń:

W Michałskiej grytki: Sofija Margaretha, Korle Moriza Holseda, dawkownego dohadowarja w Malm Wjelkowje, dz. — Hana Martha, Ernsta Hermanna Frenzela, khezerja a częstnie w Börku, dz. — Gustav Pawol, Korle Ernst Gustava Mlynska, częstnie w Tschanach, s. — Martha Hilzbjeta, Augusta Ernst Teicha, kopornikarja w Dobruschi, dz. — Krysztiana Augusta, Jaromera Augusta Wylema Dornika, najeńca skali w Horniej Kinje, dz. — Ernst Richard, njemandz. s. na Židowie.

Zemrjeń:

Dzień 24. novembra: Jan Paweł, Handrija Hanska, pothoncza w Malm Wjelkowje, s., 3 lata 1 miesiąc 27 dniow. — Lejna Amalija Rostofez, Petra Schuster, maleho sahrodnika w Wulkim Wjelkowje, mandżessa, 34 lata 4 miesiące 20 dniow. — 26. Hana Friederika Scherzez, njebo Jaromera Augusta Wobsta, dzelačerja na Židowie, wubowa, 57 lata 1 miesiąc. — Michał Rostof, býwski wulkosahrodniski žiwnościerz w Ženkezach, 67 lata 6 miesięcy 11 d.

Płacząsna žitow a produktow.

Bitow w Budyschinje: 1951 měchow	W Budyschinje 26. novembra 1892				W Lubiju 1. dezembra 1892				
	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	wot ml.	hacj np.	
Pischenza	béla	8	6	8	12	7	54	7	88
	żółta	7	6	7	47	7	6	7	47
Rožla		6	50	6	63	6	25	6	56
Ječmien		6	66	7	7	6	67	7	20
Wowb		6	80	7	—	6	60	6	80
Hroš		8	89	11	11	9	86	10	97
Wola		8	6	8	33	7	22	7	78
Jahy		15	50	18	50	12	50	14	—
Hejduscha		17	—	17	50	15	50	16	—
Bernz		2	—	2	40	1	80	2	20
Butra	1 filogr.	2	50	2	90	2	50	2	80
Pischenzna muša	50	7	75	17	—	—	—	—	—
Mjana muša	50	7	75	11	50	—	—	—	—
Szyno	50	4	30	4	50	3	60	4	—
Głóma	600	25	—	26	—	21	—	24	—
Prokata 581 schut, schulta		9	—	20	—	—	—	—	—
Pischenzne wotrubi		4	25	5	25	—	—	—	—
Mjane wotrubi		4	75	6	—	—	—	—	—

Na burch w Budyschinje pschenza (béla) wot 8 hr. — np. hacj 8 hr. 9 np., pschenza (żółta) wot 7 hr. 12 np. hacj 7 hr. 50 np., rožla wot 6 hr. 50 np. hacj 6 hr. 72 np., ječmien wot 6 hr. 90 np. hacj 7 hr. 20 np., wowb wot 7 hr. — np. hacj 7 hr. 25 np.

Draždanskie miasto w płacząsny: Howjada 1. družiny 62–66 ml., 2. družiny 58–60, 3. družiny 25 po 100 puntach rejsnej wahi. Dobre krajne świnie 60–66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 50–65 np., po vunče rejsnej wahi.

Wiedro w Londonje 2. dezembra: Szynne.

A hodojnemu wobradżenju
porucząc swój bohacze wuhotowany skład
plat a barwianych tkaninow sa czelne, lożowe,
blidne a kuchinske schath
w wszelakich družinach a scherjach dobrociwemu wobledżbowaniu.

Věly plat sa czeladz w sylnych dobrych družinach po naj-

tunisckich fabrikiskich płacząsnach.
S poczęscowanjom
G. A. Ryseck na bohatej haſhy 27.
Platowa a barmina pschedawna w Porchowje.

M e b l o w y m a g a z i n
Hermannia Schmidta a syna
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu
poruczą swój wulki skład meblow, stolow, schielsow dobrociwemu
wobledżbowaniu a lubi najtunische płacząsny pschi sprawnym poſluženju.

Hermann Darschau w Budyschinje fabrika schtrympowych tworow s woweżeje wolnih čižlo 1 na schulejskej haſhy čižlo 1

l symplemu čaſzej swojı dawno jako dobry snaty wulki skład schtrylo-
wanych schtrympowych tworow, schtrykowanyj żakow, wulki wu-
bjerk rukawowych lazow w nastunijszej hacj i najlepšej cist-
wołmianej barbunepuszczaćej tworze a w rjanych mustrowach porucza.
Najlepši a najwjetshi wubjerk schtrykowanskego pschedzenia
wšich brów.

Najhodnijscha twora! Najtunische płacząsny!

=Lama.=

W tejle węzły mój skład (najwjetshi w Budyschinje) niewopisomne bohaty a wulcotny wubjerk
najnowisckich mustrow po wšich brów mōžnych płaczi-
snach poſkieža.

Lohę po 60, 70, 80, 90, 100, 120,
150, 180 a 200 np.

Richard Gauksch

na bohatej haſhy.

Dowolam hobi, na

wupſchedawanie
pjelzowych tworow a symskich mězow,
laz tež wožebnych kojow k wobkadżenju a podſhiciu po naj-
tunisckich płacząsnach najnaležniſcho ledzne cjinicž.

Kóžkarſtja a pschedawna mězow
herbow Friedr. Ernsta Graniera
na swonkownej lawſej haſhy 30.

S wulkim wuspěchom wote mnie (sa něhdže
4 njedzeli hym 50 wobleczenjow pschedał) sawje-
dzena židzana tkanina

Augusta Victoria,

najlepšche, schtož ſo w tutym nastupanju naděndže,
porucząc meter po
3 ml. 50 np., 4, 5, 6, 7 a 8 ml.

Richard Gauksch

na bohatej haſhy.

H hodam

szwajcarańskich i austriackich a niemieckich spesjalistycznych katalogów w najnowszych i najbardziej znanych swiastach, fotografowe, pędzlowe a piżanskie albumy, piżanskie, notowe a szwajcarskie mapy, listnizy, dżelanske a ruciane tosche, zigarowe etui, portemoneje a moszniczki, fajne blida, fajne servisy, piżaki, schwadlistwowe, rukajzowe a zigarowe kaszczeki, balske wjehliczki, domjaze żołnowania, fotografowe wobluki we wszelkich wulkoszach, listnu papieru a kasety w krajnych mustrach a pełnych sawalkach, lampowe krywy, wobrasate a basznickowe książki w wulkim wubjerku po najtuniszych placisnach dobrociowemu wobledżbowaniu porucząm.

Gustav Rämsch,
knihiwjaſarnja a papierowa pschedawarnja na bohatej haſzy 21.

Wszelkie na składzie leżaze, s najlepšich tkaninow w mojej dżelatni ſechite węzy, jako szwajcarskie swierſchniki, paletohy, wobleszenja, kholowy a lazy pschedawam wjele tunischo, haſz szym ſam ſa nje wudal, dokež hotowu draſtu dale pschedawac̄ nochzu.

Louis Gadt w kupnizy,
krawski mifchtr.

Bruno Schulze

w Budyschinje
8 pschi žitnych wilach 8
porucza

bohaty skład wolmianych, trikotowych, ſchenillowych a židzanych

rubiſchezow na hłowu a wokolo taſſe, ramjenjowych khornarjow, kapotow

židzanych a polžidzanych, barchenta, lamarubiſchezow, kalmukowych pjeslow, honwinstich lazow, spodnych kholowow, spodnych ſuknjow, normalnych, barchentowych a platorowych koſchlow, wolmianych pschedkoſchlikow, natkačekow, ſchtrykowanich, trikotowych a pjasejowych rukajzow, walkowanych a njewalkowanych ſchtrympow a ſokow, khornarjow, manschetow, pschedkoſchlikow s plata a gumijsa.

Krawath,

biele, czorne a piżane ſchorzuchi, ſchtalh, rysche a ſchlewjerje, dżecjaze kapiczki, mèzki, pjesli a ſuknieſki.

Pschedeschczniki.

haſz po 1 ml., wolmiane haſz do 6 ml., gloria pschedeschczniki haſz po 3 ml. haſz s najlepšim w wulkim wubjerku a po najtuniszych placisnach.

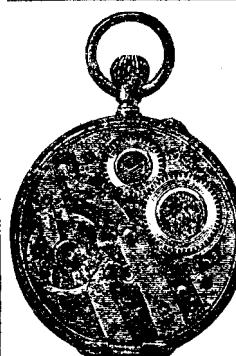
Wuporjedzenje a poczehnjenje rucje a tunjo.

Otto Brandt, drachlet
w Budyschinje na hauensteinskie haſzy 2.

Tobakowe trubki

dolhe a krótke, wszelkie dżele woſebje, zigarowe trubjaki s wiskowej wiſchnej a morskiej pén, tige s wuthodzenju w wulkim wubjerku po najtuniszych placisnach porucza

Otto Brandt, drachlet
w Budyschinje na hauensteinskie haſzy 2.

J. G. Schneider a syn,
czaſnikarzej pschi lawskim tormie,
pschezo najlepše a najtunishe czaſniksi, brudzaki a ryczasy pschedawataj, teho runja tež hrajadla po 1½ haſz 200 hrivnach.

Sa hódnoscz czaſnikow a hrajadlow ſo na wjazore lera s pižmom rukuje. Pschi pschedawaniu ſo berbski ręci.

Pschedawarnja ſchijaznych maschinow a czaſnikow w Hodzissu.

¶ pschedstajzym hodam poruczam najnowsze wyżokorukate Singerowe ſchijaze maschin s podnožku jenož po fabrikskich placisnach a tříletnym rukowanjem.

Singerowa A se ſalonſkim ſtejadłom po 50 ml.,	
B s wyżokorukatym	52 "
Gitania II, cęgla krawska maschina	65 "
koleſkoſta koldziczka A, jara ſylna	72 "
plokaze maschin (najnowsze)	43 "
zimaze maschin, najwjetſha s 42 cm.	
dołhei walzu	po 21 "

ſzynske a dybſacjne czaſniksi ſa muſſich a žonſkich, "czaſnikowe ryczasy, harmoniki, piſkaje tyſki atd. w wulkim wubjerku.

S poczecjowanjom
C. Wöllner.

C. O. Henoch

na bohatej haſzy č. 1 na róžku hlownego torhoscheza,
(Salozene 1810.)

porucza ſwój wulkim ſkład ſchtrympow, ſokow, rukawatych lazow, ſchlipow, pschedkoſchlikow, gumijowych ſchatow, ſchtrykowanego pschedzona, židzanych a wolmianych rubiſchezow atd. po wuspytanowej ſahadze: "ſolidne, sprawne a placisny hódn". Niž pak tunjo a hubjenje.

Emil Indinger,

czrijowy a ſchtornjowy ſkład,
w Budyschinje na kotolſkej haſzy čiſlo 11
porucza ſwój derje ſriadowany

ſkład wszelkich czrijow

ſa mužow, žony a džeczi
po ſnatych tunich placisnach.
Pschedawarnja nježelu: na bohatej haſzy čiſlo 8,
ſ napſcęza poſta.

Najwjetshi skład w Budyschinje. — Woprawdze tunje placzisn. Krucze sprawne pożłuzenje. Filzowe, zilindrowe, hontwjerste a dżeczaze

Klobuki

we wszech nowoscach, sa hóly po 90 np., sa mužskich po 1 ml. 80 np.

Męzy

sa ratarjow, dżelaczerjow a dżeczi, krażne nasymskie a symskie nowoscze, sa hózow po 50, sa mužow po 80 np.

Filzowe stupnje

najlepschi wudżeli, hido wjele lét wote mnje so wjedzazy, kotryj so s trajnoſcju a tunimi placzisnami wusnamjenja.

Dale: pjezowe mezy, pjezowe musy, pjezowe thornarje, dżeczaze muski, pschedeschcznički, schath, krawath, pódusche atb. Wscho w najwjetshim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatej haſy 22, podla hoſczenza „k winowej kieſi“.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskiej a schuletskiej haſy na Gicelskej horje.

Wožebitoscze: Fotografowanje dżeczi a wiaſorych wožbow, fotografije w wulkosczi vistueje kharty placza 12 schtuk 6 ml, tež pschi dwojakim stejenju. Powjetſchenje po kózdym wožraju w wumělškim wuwodzenju.

Niedzelu popołdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

Porucžam ſwoj wulkotny skład hotoweje drasty, jako mužaze symskie swierschniki, žaketate wobleczenja, kaž tež jenotsliwe tholowy, swierschniki, mantle a wobleczenja, dżeczaze mantle a wobleczenja se kufna a trikota, dale trajne dżelaczerſke tholowy s hawmy a jendželskeje kože, teho runja dżelaczerſke pjesle s čoplym podſhiwkom.

Pſchispominam, so, kaž prjedy, dale po mérje drastu ſchiju, s dobom porucžam ſwoj wulki skład jenož dobrzych a wožebnych tukrajnych a wukrajnych drastnych tkaninow k ſechiczu po mérje.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej haſy 10.

— Szym Sserb, duž so pola mje herbski ręči.

Henochowe

— njeđelske rukawate lazhy patentowane w Genfelskej, Amerizy a Belgiskej, w wjele nowych muſtrach porucža jało najrejsche a najtrajnische

C. O. Henoch

na bohatej haſy číſlo 1 na róžku hłownego torhoschaja.

Najprěnſha a najwjetſha czrijowa pschedawarňa Pawoła Kriſtellaera

na bohatej haſy 29

s napshecza hoſczenza „k winowej kieſi“ porucža w hoborskim wubjerku a ſnatnych jenož trajnich wudžellach:

jěſdne ſchfórnje, ſchfórnicežki, poloježne stupnje a stupnje ſa dom.

Filzowe, pjezowe a kufnjane ſchfórnje, wyżoke a ſ kožu wobſadžene, ſ rukowanjom, ſu wodu njeſchepuſhežate.

Filzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje a ſchfórnje po tak niſkich placzisnach, po kajtich hewak nichto njeſamōze pschedawac̄.

Redžbu!

Czeſcenym ratarjam najpodwolniſho k wjedzenju dawam, ſo je ſo mi wot maſchinſteje fabriki firſela Heinricha Lanza w Mannheimje pschedawanje patentowanych rucznych mloczajnych maſchinow, goplathch mloczajnych maſchinow, žitočiſczaſznych maſchinow, wſchek pizurēſazych maſchinow ſ goplowych czerjenjom, rēpurēſaznych maſchinow, ſchrótowanskich mlinow, lokomobilow a parnych mloczajnych maſchinow pſchededalo.

Slasanki jara rad pſchijimam a lubju, ſo je rucze wobſtaran. Katalogi a placzisnove ſapiry móža ſo pola mje pſchezo wobhladac̄.

Jakub Kral w Koczinje
pola Kulowa.

Julius Höhme,

ſastupjer internazionalneje maſchinſteje wustajenzy w Riesy nad ſobjom

porucža na najlepje dželane

lokomobile a parne mloczaze maſchin wot 2 konjazeju mozow, ſchrotokomloczaze maſchin, ſ gopelom a paru ſo czerjaze, jenopshežne mloczaze maſchin, wubjernje dželaze, ruczne mloczaze maſchin najnowscheje konstrukzije, běry roſtloczaze a běry roſrihaze maſchin, rěſaki ſa běry a rěpu, cžiſczaſe maſchin, mjetliſy, butrowanske maſchin, butrumjatowarje, mloczinki, viktoria-separatory, ſ ruku a maſchin ſo czerjaze, jučhowe hudy ſ dwójzhy ſazynlowaneho worzloweho blacha, ſeſte ſučhowe plumpy, pizn parjaze apparaty (noschn), triery noſlpscheje konstrukzije, mlyniske cylindry, rynkate walzy a dežimalne ſkótne waſi, luczne bróny, hamke dželo, ſalonſzy ſchlitowany ſystem, lotrž móža ſo hnydom wot kózdeho do Saakowych, Weifortowych a Howardowych brónow pſchemennic̄, pſchezo najlepſcheje, wupruhwanje konstrukzije.

— Najpſchihodniſche wuměnjenja dla placzenja? Praha domoslena! Prospekty darmo!

Pschedawatnja a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

Serbske protki

porucja

B. Mikla w Ketzlach.

Susjedny polcz

punt po 70 np., pscheresczeny po 68 np., porucza W. Riedel w bělopivovym schenku w Budyschinje.

Hrubjelčanski mlyn
pschedawa dobru pschenicnu muku
bachtl po 90 np.,
 $\frac{1}{4}$ zentnarja po 3 ml. 50 np.

Schulisse tornistri

sa hózow a holzy, jenož dobre
ruečne dželo, vjele stow na wubjek
porucza

A. Vetsch, rjemjenjer
na hauensteinskej hafy 1.

Dupschedawanje
bróšhow,
nawuschnizow,
narueznizow,
rjeczásow wokoło schije,
rshizow,
medaillow atd.
po jara ponízenych placzisnach.

Curt Klepl
na bohatej hafy 31 pschi wrotach.

Isłodkošmjetanowu
margarinu
(sarunaje sa butru)
najlepšeje dobroseje poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Tunje

Zigarey

kupowanske žorlo sa sachopshedawa-
rjow,
tyhaz hido po 20 ml.
porucza

Richard Neumann
na snutkownej lawskiej hafy čdo. 6,
filiale na bohatej hafy 28 a na róžku
Lubliskeje a Mättigoweje drohi.

Richard Neumann
porucza kry a paseny

Fhoſeji

w najwjetšim wubjeklu a naj-
lepšeje dobrosezi po najtunisich
placzisnach.

Pschi wotewsczju wjetshich džel-
bow so pomérne nižsze placzisny
woblicza.

Prósdne jerjowe kudy
pschedawa, so by je wothyl, 3 sht.
po 1 ml.

Moritz Mierwa
pschi mjašowym torhosczju.

Czertwe howjase, wownje a
cjezaze kože kupuje po najwys-
schich placzisnach

Heinrich Lange
pschi herbskej katolskej zirkwi.

C. E. Rinke, kóžkarňa

na žitnej hafy

porucza so k sešiczu mužazich kožuchow (po swjetšnikowej formie)
a pselzowych pjeslow. Žonjaze mantle a pjesle so po najnow-
szych modelach dželaja, a su mustry po žurnalach wupołożene. Mu-
žaze a žonjaze pjesle so poczahuju a poruczeja so w wulkim wubjektu
kóžki k podšiczu a wobkadem, kaž s zyla wchê družinu kožow.

Pschedeschézniki

trajne dželane we wchêch wulkoszach porucza w wulkotnym wubjektu

Ed. Schulzes Sohn

pschi bohatych wrotach 26, pschedeschéznikařna pschi bohatych wrotach 26.
Poczehnjenje a wuporiedzenje spěchnje a tunjo.

Želeſne ſanki

bjes wobloženja,

Želeſne ſanki

s wobloženjom,

Schrubate ſmykacze

(Schlittchuhe)

s rjemjenjom,

Šmykacze, Halifax,

Šmykacze, Merkur

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na herbskej hafy 4.

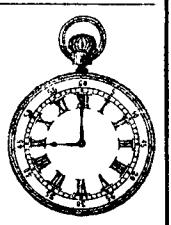

Franz Marschner

čašnikat w Budyschinje

čdo. 9 na bohatej hafy čdo. 9

kwój sklad čašnikow a čaš-
nikowych rjeczásow dobrozi-
wemu wobledzbowaniu porucza.

Hodna twora. Piskomne rukowanje. Tunje placzisny.

Pocjedzenje dobre a tunje.

Pschedomjenje: Rečku herbski.

Wchê družinu tepjazych, warnych a regulérowaniskich Fachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wikach.

Budysku najwetschu kschesczjanskmu draſtnu pschedawařnu

Otto Preuſka předy C. F. Klossa

4 na žitnej hafy 4

môžemy pschi kupowanju mužazeje, žonjazeje a
dječjazeje draſthy jako najtunischu a najhôdnischu
pschedawařnu wožebje poruczecj.

Kóždy derje a tunjo kupuje.

S. N.

Wchê družinu protklow,
protkl i wottorhanju,
pišanu papjernu,
židzannu papjernu,
kmotsjaze listy,
swětki do wopominjeniſkich
knihow
porucza po jara tunich placzisnach

Gustav Rämsch

na bohatej hafy 21.

Britwje, nožizy

kaž wchê družinu nožow so derje
a tunjo tocja a wuporiedza w par-
nej tocjetni a wuporiedjetni

Oskara Buttera

na žitnych wikach čjzlo 1.

Raiß
gruph,
jahly,
hejdusčku,
hrôch,
šoki

po jenotliwym a s zyla porucza
tunjo Th. Grumbt.

Kaſcheze

ma pschezo w wulkim wubjeklu na
skladze

Hermann Schmidt
na hrodowym městnie 2 pschi hrodze.

Koſaze kož

kaž tež saječe a korniklaze kupuje
jenotliwe a po wjetshich dželbach
po najwyschich placzisnach

Gustav Nauke

na garbatskej hafy čjzlo 16.

So dobom poruczam kwój wulki
sklad pselzowych kožow bjes molow,
dale schoržuchi a cjinju na to
kedžbliwe, so wchê kože derje a
tunjo wudželam.

Fotografowarňa

dworskeho fotografa

Alex. Mattheaya nahlednila
na schulisse drohy čjzlo 3 sadu
theatra je njebzelu a wchêdny džen
wot 9—4 hodzin wotewrjena.
Skaſanti sa hodz so koždy čaš
pschedomjenja.

Wchê kumštne wložowe džela,
jako knappety, perky, wložowe
čašnikowe rjeczasy, pletwa atd.
derje a tunjo džela

Adolf Herold, friser

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórlétne předpłata w wudawařni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjeſenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čiſlo płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamówity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cisć Smolerjec knihičišćeńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Číslo 50.

Sobota 10. decembra 1892.

a nawěštki kiž maja
o w wudawańni „Serb.
ow.“ (na róžku zwonk-
ie lawskej hasy čo. 2)
wotedać, płaci so wot-
małego rynčka 10 np. a
maja so štvortk hać do
7 h. wjeor wotedać.

Śwētne podawki.

Řeńskie khějzorstwo. Kral Albert je šo poňdželu do Ribařiz (Reibersdorfa) pola Žitawy na hońtwu pedal. Tole jeho puczowanje je sašo ras pokášalo, s kajkej lubošču a čěsczowanjom zlyh falksi lud na hwojim králeńskim domje wifzy. Skoro wschē fassanisheža Dražbánsko = Bislopsko = Wjeleczansko = Žitawskeje železnizh běchu, hdbyž kral s wořebithym čzahom nimo nich jědzesche, s pižanym wóhnjom wobřwětlene. Zyla Žitawa šo w žwiedzeńskim wobřwětlenju syboleše a kraſný napohlad posiczeše.

— Würsdagą evangelisko-lutherska krajna synoda, kotaż bę so
sanđżenij tydženiu w Dražđanach seschla, je po knježerstwowyim namječe
wobsamka, so mataj so psichodnje polutnaj dnjej niz kož hacj dotal
pjatki, ale hrjedu hwjezdicę, a to hrjedu do njedzele Oculi a hrjedu
do pozgleđnjeje njedzele po hwjatej Trojizy. So so Altenburgske
konjaže wili hnadź i pjatka teho runja na tu hrjedu njepščepołoža,
na kotoruž je so w Sakskiej polutny džen postajili, sa to je so hzo
sakſke knježerstwo poſtaralo. Altenburgske knježerstwo je kłubito, so
do teho njeswoli, jeli so by Altenburgska měschczanska wyschnoſež
w tutej myſli woſsamka.

— Zentrumſka a konserwatywna strona stej w khejorſtowowym hejmje kniejerſtwo ſaſo na to dopominkę, ſo wonie k sp̄ečhowanju rjemieſka ſalonje hejmje pſchedpołożilo njeje, ſo kotrymiz konserwatywni a zentrumſzy hjo ſela dołho žadaja. Statny ſekretar ſ Bötticher na to wotmoſwi, ſo ſo kniejerſtwo pilnje ſ tym naſkładuje, tak moſli ſo njedostatki w rjemieſkle ſe ſrjadowanjom rjemieſlniſkich komorow wotſtronicz. Węſty ſalonjowy nacziſt, na to ſo poczahowazý, pak hiſcheje hotowy njeje. — Ebobitu je ſo w hejmje prěni kotrež ſalon k podtkočzenju njekanſta, tak imjenowany „ſalon Heinze“, wurađowaſ. K tutemu ſalonjej je wuſudżenje wo mordarju Heinzy naſtorč dało, kotrež je kumpaſtvo kumrow, kajkež je ſo w Barlinje roſwiło, ſ wótrym kwětłom wobſwēlito. Duž ſo „ſalon Heinze“ woſebje pſhczijo wo rodam Barlinſkeho žiwjenja, kajkež ſo bjes kumpanami tamnych ujerodnych žonſkich połaſuje, méri, tola ſo won tež pſhczijo wo pſchedowanju a roſtřerjenju njepočzynowych piškow, wobrasow atd. wobrocza. W hejmje bědu jenož konſervatywni a narodoliberálni ſ jeho poſtajenjemi ſpokojoſom, druhe strony mějaču na nich wjele wuſtajieč, ſozialdemokratojo ión do zyka ſacziſnichu. Duž drje ſo ſalon w komisji, kotrež ſo wonie k dróbnischemu roſpominanju pſchypokaſa, khetro pſhemieni.

— Była Němka, mogła rzeź zyla Europa, i napiątym wocząłanjom na prożek hłada, tijż so w Berlinie pszczyżwo rektorej Ahlwardtej dla kniżków „Żydowskie flinty” wot njeho spiżanych, wjedże. Szudowy pschedzyda wużudzenie wotewri i woszemyjeniom, so je cziszcze węste, so so Ahlwart sałudzi, a so je wscho to, sztoż je w swojej kniży piśał, njewerne. Po prawym budżisze po tajtim do zyla njetrębne było, so so Ahlwardtowa węż sjanwanje psched szudom pschepytowasche. Hdy budżisze po mienjenju szudników schło, njebudżisze trjeba było, so so świedzy pschekłythaču. A hdżez je so netał hodżilo, su so też szudniż Ahlwardtej sapowjedzili, świedczenie świedków, wot njeho mienowaných, ślyshcę. W běhu prozeха wschał je so wupokasało, so su szudniż i wulkim bludom sajeczi byli, a so je Ahlwardt w swoich „Żydowskich flintach” połnu wěrnoscę prajil. Mnosiły świedzy, dželaczerjo i fabrili žida Isidora Löwy, hdżez su so te žydowske flinty ja němste wójsko dželate, su wobświedzili, so su so njepruhowane třelby jako pruhowane stemplowane, so su vistry tak

hubjenje psihicheskijene byle, so su so s ruku wotrasycz hodzile, dale so su so tselby schmirlowale, tloczile a so su so pschi pruhowaniskim telenju czasto jebanstwa stawaile. Sudnizy so na swedezenje wysokich wojskistch wezywustojnych, kotsiz biehu Lwowowe tselby sa dobre sposnale, poczahowachu, tola tez tu jich Ahlwardt porasycz wjedzesche. S pscheczelneje strony biehu so jemu potajne aktu wobstaraile, kotrej won w psjihodnym wokomiku sudnikam psched pozozi. W tychle aktach pjecko wyshyj na to skorza, so Lwowowe tselby i nizjomu niesku. Pschi jenym swuczowanju krajneje wobory w Weselu je so wot 939 tselbow 520 jako njezhodnych wupokaſalo. Pola 69 komorow bie tpirolgat naſtarok wulemjency, 21 samkow bie so roſtorklo a 45 pjerow so dale trjebacz njejhodzesche. Kajke njecknizomne kredki su so s Lwowowej strony nałozowale, so by so wernoscj podtkoczila, je s wuprajenjow někotrych dzelaczerjow widzecz. Samkar Bretschneider wuprasi, so su jemu 3000 hriwnow klubili, jeli so by pscheczimo Ahlwardtej swedezej. Samkarjej Ganzej su 10,000 hr. podtykowali, jeli so by wopaczne swedezej. Samkar Krähahn je pječza 30,000 hr. wot Löwv doſtał. Krähahn bie jedyn s najstrasznyjch swedkow pscheczimo Löwje. Wón je so, pjenieshy doſtawschi, shubil a so nehdze skhowany dzerži, so jeho njemohli psched ſudom pscheszycz. Kajki tez skonczenje wuſud wo Ahlwardtu wupanje, jaſne kaž bely dzeni je tola, so Ahlwardt sa kheszczijanstwo a sa wernoscj wojuije, so so wón w tymle będzenju ani jaſtwa, ani wokhudzenja a nisy njeboji. Lud je hido wo Ahlwardtu ſudzil, wón je jeho 5. dezembra pschi wudospolnijazej wólbi w Arnswalbko-Friedebergskim wokrjesu s nimale 12,000 głosami sa swojego faſtupjerja do khezorstwoveho hejma wuswolit. Sa Ahlwardta su niz jenož antisemitojo, ale tez wschitzky konserwativni hlezowali. Konserwativni biehu wólbne napominanje sa Ahlwardta cziszczeć dali, pod kotrej biehu krajny radziczel s Bornſtejd a minosy druzh wyšozy faſtojnizy swoje podpiſmo stajili. Skonczenje je tez faſtudzeny schtwortk zyla nemisko-konserwativna strona na swojej skladzowanzh w Barlinje na Ahlwardtowy hol stupila. Pschi revisiji swojego pregrama su konserwativni do njeho wojowanje pschedzivo židowstwu pschijeli; pschetož židowstwo je najwjetshi nje-pschedzel konservatisma. Kaz so woda s wóhnjom njeſnjeſe, tak tez niz konservatismus se židowstwom, jene so s drugim ſaniczi. Ahlwardtowa wólba je sa swojedomyſlnych wulke porażenje a dorazne napominanje sa wsče politiske strony a sa kniejeſtſtvo.

Awstrija. W krajostwowych pełmje je bo s nowa rospuszczenie Liberzskieje (Steichenbergskieje) wyschnoscze i reczam psychinejelo. Ministerstwo psycheszyda hrabja Taaffe do drobna roskladze, kajte psychicznym su kniejetstwo i tezle kroczeni pohnule. Won polakowasche na schewuwaske recze Liberzskieje wyschnoscze, kotrych wozciszczzenia dla dyrbjachu bo někotre nowiny konfiskowac. Won wobecje na wspanietne psychibice wosjewjenja w Liberzskich ludowych kujpielach spomni, s kotrym su tym, kotsig czejki reczachu, s wupokasaniom hrozesze. Wospjet je kniejetstwo Liberzskiego měschczanostu swarilo, so psychetowarsztownych shromadzisnach, kajt je to postajene, polizija psychitomna byla njeje, na psychiklad psychi Sedanskim swyedzenju nemsko-narodneho towarsztwa 1. septembra 1892, hdzez su krajpscheradniske recze shyschecz byle, kotrym nichot se fastupierjow měschczanskiej wyschnoscze napschezciwo stupil njeje. Dale minister sa wosnamaze sa Liberzskie wobstejnoscze uniformu Liberzskich polizistow imienowasche, sa kotoruz muster njejszu w Awstriskej, ale w Pruskej pytali. Skonczne spomni na faktowy czah sa měschczanostu a na satraschaze herjekanje psycheszyd wobydleniom

měnliweho spisacza nastawka w jenych Liberzskich nominach, kotryž na uniformu polizije kwarjesche a měschčanoscze porokowaſche, so ſebi pschi kswedzenjach rjad, wot khejora jemu spočzenu, pschitynul njeje. Pod kniejeſtowom taſkeje wyſchnoscze je w Liberzach je kswobodnoſcju měchčanow tak daloko pschischo, so je straschnie bylo, ſjawnje k pschiſtjoſczi napominacz. Wſcho to je mérne žiwjenje w gmejnje a spoſožny wobkhab ſ wychſchimi wyſchnosczem i njemózne cziniſto. Rospuſczenje měchčanſteje wyſchnoscze dyrbí ſkladnoſcž poſkičicž, ſo wot taſkeho trachneho kniejeſtwa wuſwobodzicž, kotrehož jenofronkemu ſtukowanju kniejeſtwo dleje pschiſlabowacž njeſmiedzjicž.

Franzowska. Po dokhim ſchmatanju ma Franzowska ſaſo nowe ministerſtwo. Wone po wjetſkim dželu ſe stareho wobſteji. Jeniczy minister wiſowanja la Roche a minister justizi Ricard njeſtaſtaj do nowego ministerſtwia pschischo. Roche je pječza do Panamaskeho ſlandala ſapleczeny, bjes tym ſo je ſo Ricard ſe kwoſimi předawſchimi kollegami roſkoril. Wón je ſ tym, ſo je Panamaski ſlandal do ſudniſteho pscheyptanja dał, ministerſtwo do wuſkoſcjom pschinjeſl, kotrejž dla dyrbieſte ſlonečnje wotſtupicž. Komisija, kotař ma jebanſtwa Panamskeho towařſtwa pscheyptacz, je bjes tym zyle paſzmo ludowých ſtupjerow a senatorow wuſledzila, kofitž ſu ſo podlupicž dali, ſo moſlo injenowane towařſtvo czim lózſho franzowskemu ludej pjenjeſy wuſkulacž.

Bolharska. K poſylnienju kwojeſte mozy chze bolharske kniejeſtwo bolharsku konſtituziju pſhemenič. Postajenie, ſo dyrbí ſo bolharski wjetch k grichisko-katholskej wérje wuſnavacž, dyrbí ſpanucž, a druhe postajenie placzivoſcž doſtacž, po kotrejž kme ſebi wjetch kwoju wérnu kswobodnie wuſwolicž. Dale chze kniejeſtwo liczbu kejmſtich ſapóſlanzow pomjeniſcicž a jenož taſkich jako ludowých ſtupjerow pschipoinacž, kofitž moža ſo ſ dobrey ſchulſkej wědomoſcju wuſpoloſacž. S klownej pschicinu wotmyſleneho pſhemenijenja konſtituzije ſda ſo brcz wotphlad prynza Ferdinanda, ſo woženicž. Tu tón chze ſo w bližchim čaſzu ſ džonku jeneje franzowskeje wjetchowſkeje kwojiby klibicž. Wot poſledniſteje pak ſo wuměnjenje ſtaji, ſo dyrbí prynz Ferdinand ſo ſa to ſarucicž, ſo ſo džecži, ſ tehole man-đelſtwa wuſhabdaze, w katholſkej wérje wocžohnu. Prynz Ferdinand je pječza doſho w njewětſczi labkał, jeho macž pak, prynzeſha Kle-mentina, je jeho ponuczila, do tamneho postajenia ſwolicž. Šda ſo, ſo ſo bolharske kniejeſtwo do zyla wjazy wo to njeſtar, hacj je to, ſchtož czini, Ruskej ſpodbobe abo niz. S wětſczi ſo da wocžakacž, ſo budje Ruskej ſ wulkim pohorſkom, jeli ſo konſtituzija po wot-myſlenym waſhnu pſhemeni. Runje nětcole je Ruskej bolharske kniejeſtwo na pschitluſhnoſce dopomila, kotrej ma ſ napschecž Ruskej hſchče dopjelnicž. Němſki generalny konsul w Sofiji, kif ma tež ruske intereſy ſtupowacž, je porucznoſcž doſtał, bolharske kniejeſtwo pominacž, ſo by ſlonečnje Ruskej doſh ſaplacžilo, kotrej je jej ſa wobſadzenie Bolharskeje ſ ruslim wóſkom po rusko-turkowſkej wójne hſchče winioſte.

Amerika. W kejmje amerikanskich ſjednoczenych ſtator je ſo namjetowalo, ſo ma ſo ſ poczatkom 3. januara 1893 wuſzaharjam pschitup do ſjednoczenych ſtator do zyla ſakacž. Wunſaczi wot tehole ſakſa ſu jenož pſhichazahorjo ſ druhich amerikanſtich ſtator. Europjanam ſo bjes roſbzella wérny a narodnoſcze njeſmě dowolicž, na kraj ſtupicž, jeli ſo njedopokaſa, ſo chzedža jenož pſchekhodnie w ſjednoczenych ſtatorach pscheywacž. Hacj ſo tutón namjet pſhichovſmje, ſo hſchče prashha. Amerikanzh ſo ſ džela boja, ſo ſo na Chigagogu wuſtajenzy njeſměrne cžrjody khudych Europjanow nawalia, kotrej budža poſdžiſho krajej kwočeznoſczi, ſ džela ſo tež ſtrachuju, ſo ſo ſ nimi w pſchichodnym nałeczu kholera ſanjeſe, jeli ſo wona w Europej ſaſo wudhyri.

Mužili ſe klowkow.

(Podawki ſ měchčanskeho žiwjenja.)
(Poſročzowanje.)

Bomaļu počza ſo czimicž, a tu bě hubjeneho pschedawanskeho měſtña ſ mužikami ſedma wibgeč bylo, dokelž ſebi džecži ani lampy ani latarnje wobſtaracž njemóſteſtej, ale ſ pöblanskeje budž ſpadowacze na jemu korb tola telko ſwětla, ſo ſo czorne mužiki ſ najmjenſha w poſročzonym ſwětlu mikachu.

Tu wotbi hido ſchetu hodižinu a mnosy pschedawarjo woten- bječu domoj, pak dokelž bě jím hido jara ſyra, pak ſo ſo hubjenje pschedawacze. Tež žona w budže pöbla Faſenſkej džecži ſrumowa kwoje twory: žanki, čępzy a khornatki, a mějo hubužnoſcž ſ wobhi- maſ džecžomaj, wotſtají jimaž hornz ſ wuſkom, ſo byſtej ſo ſhreloj a jón naſajtra ſej ſaſo pschinjeſlo. Džecži běſtej wějo wjeſeſe, ale na druhej ſtronej ſo ſaſo ſrudžiſtej, dokelž jimaž najblizſha

lampa haſny a jemu wjazy ſkoro po czimje wostachu. A wonej běſtej tola rady něſto pschedaloſ, ſo byſtej njetrebaſo ſ proſdnymaj rukomaj domoj hido.

„Hdy bychmoj nětke ſekaku ſwěčku mětoj“, rječnu Žank, „bychmoj kwoje twory jowle do proſbneje budž poſožicž mehloj, tam by to hnydom ſkerje na něčo podobne bylo. Tež njebychmoj tak na wětſku ſtaſo.“

W tym wokomiku džecže pschedawatka nimo a, budž ſo bě Žankowu ręcz ſaſhyschała a ſo bě jej džecži ſel, pschetož khudem ſajle ſeſte ſzinič: ſ krótki, wona kupi tſi mužiki, dwaj malej po džecžacž a jeneho wulkeho po dwazecž nowych pjenjeſlach.

Speschnje ſloži na to Žank ſ k bliskemu mydlarjej po ſwěčku, ſtaji ju mjes dwaj ſamjenjej pschi deſkowanej ſeſtenje, ſo by jeje wětſe njehaſnul, potom pſchenjeſte czorne mužiki na porjadne khlamy — a rječnu ſlonečnje trochu roſwjeſeleny:

„Tu masch, Marka, dwaj klobornie, dži a kup ſa to drjewa. Macžerka ſo dženſa ani njeje ſahreč móhla — duž bě a ſatep derje, a byli tež wſchě ſchępki ſpalika. Gſleborony kroſch namaj hſchče ſwostanje; ſa tón ſebi potom kupimoj kloba, jeli ſo hido ničo dale njeſwikuſemoj, ſo njetrebaſo hlobnej lehnucž hido. Ale ja mam cži na dobo nadžiju, ſo hſchče něſto wotbudžemoj; jeno ſo mamoj dobry ſapocatſ! A jowle mam tež hſchče dwě ſuſhej ſlowzy — tej ſtej mi ſbyl wot mužikow; tu masch, ſjès ſej; bě džecž ſo hido na njej chzejadlo měla, ale njeſjy ſebi ſwertiſa, wo žanu proſhce.“

„Né, né“, wotmolwi Marka; „jenu dyrbisich ſebi wobkhowacž, hewaſ ſebi žaneje njeſjeru.“

„No tak jeno njebudž doſho!“ wotbi ju ſaſo bratr — „a nje- daj macžetž ſyru mręćž!“

Tu ſo hokejka, kaž ſo praji, fatorje; rucže popadje ſuſhej ſlowzy a běſte ſe domoj. Žank pak, ſtejo pschi budž, kladasche ſa njej, doniž ſo jemu ſ wocži njeſhubi, potom čzych ſaleſcž do budž; ale tu pſchitndje runje druhi hokejze ſ hokejku nimo a temu wupadje něſto ſ ſemi.

„Hej, hokejko!“ ſawoła ſa nim Žank. „Ty ſy něſto ſhubil! Tu to masch.“ Psihi tym ſo ſhibnu a ſběže pachtlik zotkrowiny.

Hokejze ſ hokejku ſaſta. Běſtej to krafnej džecži w czoplym, rjanym kožuſchku a wróčiſtaj ſo, ſo byſtej ſaſtoj ſimaj Žank podawaſte. Juſy hokejze dzakowacze ſo, a bě jeho pschi tym trochu ſa trač. Žank pak ſloži wjetſky do budž, a počza kwoje mužiki ſtacej, ſo bych ſo ſtawje derje widzeč byle.

Tu wróči ſo na dobo ſaſo hokejze w rjanym kožuſchku a poſročzom ſajte pachtlik zotkrowiny, kaſiſ ſe ſe prieby ſhubil byl, na budu runje ſrježa do mužikow, rječnu trochu bojaſnje: „Tu masch — wſmi ſebi, sprawný hokejko!“

Trochu pſchelhwaſjeny a tola ſaſo wjetſky kladasche Žank na rjanuſkeho hokejza a na jeho kožuſchku, kif tu nětke pſched budu ſtejeſtaj, tu ſawoła na dobo hokejze: „Njeſjy ty Faſenſkej Žank?“

„A ty?“ wopraſcha ſo Žank. „Njeſjy ty tón ſam, kotrej je nam pſched wotmimi nježelemi ſanapej njeſcž pomhal?“

„Alle mjeſč ſola wo tym“, rječnu Žank, „a rječi mi radscho, ſ wotke ſy ſola thyle mužikow nabraf?“

„Gſym je ſam wudžetž a nětke je pſchedawam“, wotmolwi Žank.

„A ſy ſich hido wjele pſchedal?“

„Dženſa halle tſi. Šawěſce ſubžemj je dyrbjecž ſutſje ſami ſjescž.“

„Sjescž?“ počza nětke tež Faſenſka kožuſchka, luboſna hokejka w kožuſchku. „Schtó dha masch to ſola myſle?“

„Schtó chzu činieſi, hdyž hlob holi“, rječnu Žank ſrudnje, „ja ſym do tých mužikow wſchě pjenjeſy tknut!“

Tu poſchepta Žank nětke kwoje kožuſchky a ta ſakiwony ſ hlowu; na to wobaj wotenbjeſtaj a ſa khwili ſo ſaſo wróčiſtaj. „So by njetrebaſo hlobny byč“, rječnu nětke Žank a po- loži do budž malu jatrowu klobaſku a pokrutku kloba — „tu masch, mój njeſjachmoj wjazy pjenjeſes, dokelž ſmój hido nětke ſkupowaloſ!“

„O!“ ſawoła Žank a kylsy ſtupichu jemu do wocži — „to je jara wjele! Wſmitaj ſebi ſa to ſ najmjenſha nětke mužikow. „Ach, ta zotkrowina je wěſce ſklobka kaž měd a bjes popjera, ſo budž jón móz macžerka ſjescž! Ach, hdy bych ſej ſu žnydom donjeſcž móh! Hdy by ſo Marka jeno borsy ſaſo wróčiſka — ta budž hladacž!“

"A hde dha je Marka?" praschesche ho Hansl, radujo ho nad Jankowym wjehelom.

"Doma — so by trechu satepila, dokelz nijemjachmoj prjedy zanych pjenies — ach, luby Bozo na njebejach!" sawola Janek na dobo wschodn wustrzany. "Ja hym jei fabyl rjez, so hym lapu do role storczil, so by nam psches rolu tak njebuło, hdyz ho njetepi — ta mohla ho nětko sapalicz — a kur njebudze móz won, poczehnie do jstwiczu, lehnje ho maczeczy na pluzu — o ja hlapal! schto sapoczecz?"

Tak jaloszczesche, bladajo pschi tym na swoje czorne mužiki a njejebzo, schto s nimi sapoczecz. A Hansl poahladnu na fotieku, potom na Janka a rjeknu, trochu ho komego: "No, jeli so by ty dolho njevostal — to hnajd bychmoj — schto myslisch, Hanka? njebychmoj tu mohloj mjes tym doczakac?"

Holezzy sablyskuschtej ho wóczyz a s radostnym pschiliwnjenjom s hlowu da jemu snamjo, so je tez sa to.

"O, ja tu sa wotomik saho budu", slubi Janek. "Uni schtworez hodziny to tracz njebudze. Ach, dzakuj po wamaj wutrobnje!" A po tych hlowach bezechsche s zokrowniu, s kolbasku a s chlebikom, kaž by leczal, domoj.

"A to je rjenje!" rjeknu nětko mała Hanka wjehela. "Ja chydz hzo dawno wjedzecz, tak ho to w tajich budach szedzi. Poi speschne, Hansko! poi, salésmoj tam! Hdy by jeno prawje wjele kupzow pschischko! To halle by rjenje bylo."

"Haj, to by rjenje bylo", rjeknu tez Hansl. "Ja bych szeki pschal, so bychmoj tafle wsche mužiki pschedacz a tymaj wbohimaj dzesczomaj polnu čapku pjenies nahypacz mohloj. No, to pat dyrbimoj ludzi tez trochu namowjecz, so dyrbja kupowacz."

"Duz poczni, Hansko!" praschesche Hanka. "Mje je haniba!"

"No, ja wschak ho po prawom njehanibuju", rjeknu holicz; ale wono to někal won njecha. Ale schto to pomha? Sapoczecz tola dyrbimoj? Wesch ty schto? Budzemoj wobaj na dobo wotlacz; tak smje kózdy wjazy kuraže. Duz dawaj ledzbu: jedyn — dwaj — tsi!..."

"Kupcze, kupcze . . ." sawolaschtej na to wobej dzesczji na dobo, ale wobej tez saho na dobo wotmelskustej.

"No, czemu dha by pschestala?" praschesche ho Hansl szotry.

"Dokelz by ty pschestal", wotmolwi holcza.

"No, duz sapoczimoj hiszce junu", rjeknu holicz. A daschtej ho s nowa do wotlonja, ale dyrbieschtaj saho pschestacz, dokelz ho szmiecza szjerzecz nijemjescztaj. "To nicio njeje", rjeknu Hansl. "A ta szweczka ho tez szweczki, kaž by ho jej njechalo. Ludzo dze nazu wjesczor ani wjescz nijemjoda."

"Wesch ty schto?" rjeknu Hanka. "Ja mam tu wóskowe szweczki, tiz smoi hebi na jutskie kupiloj — wesch? Mój dostanjeniom jutse druhe a mohlek dzenha tele —."

"I daj jow, khetsje, daj jow!" rjeknu bratr, polny radoscze. "To je dobra myslischka." A hnydom pocza barbjene szweczki wokolo mužikow pschilepjez, někotre nastaja tez na rebliki, a hdyz bē je wsche szhweczil, bē to wjehely napohlad. Holicz ho szmiecze a mjechze hnydom lóscz kupzow wotlacz. A sawola a nowola ich tez nesczto, tiz, nijemjodo wopshimnucz, schto ho to njezini, so tu cziszcze sdraszczeni dzesczji tajke wézy pschedawatej, s dzela dla njewschédnego a spodzivneho napohlada, s dzela pak tez szamo żorta dla dosz njelepe mužiki kupowacu.

To weso czinjescze dzesczomaj wulke wjehele, tak so ani njeprynieschtej, so tu hzo pol hodziny stejescze. Na połedku pak pocza jima syma bycz a na ruzu jeju wosybasche. Tu halle hebi pomyslisctej, so mohlek ho Janeksz dzesczji tola skoro wrózicz. A dyhaschtej hebi najpriedy do rukow, potom pak wuhladaschtej hornz s wuhlom, tiz wschak skoro hzo dohaschowasche, ale stajischtej jón tola speschne na desku a poczescze do njego ducz.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina, 4. dezembra. Dzenha mjechze tudy "Towarstwo Sserbskich Burów" popoldniu w 3 hodzinach swoju hlowu szromadzisnu w Gudziz hosczenzu. Na hodziniu prjedy bē l. kantor Wjentka s Rózanta wszych sliczbowarjow naszych wjehnych nalutowajow a wupożczenjow hromadu swokat, so mohli hebi mjes hobi swoje detalne nashonjenja szdzelicz, wschu njevestoscze hebi wujaznicz a jedyn druhemu to a tamne radzicz. Bechu pak ho tez wschitz pschedstejerjo tutych towarstwow l tutej szhadzowanzy hzo w dwemaj hodzinomaj sechli, a dokelz powołat l. Wjentka hrosnemu wjedra dla njebe pschinęz mohł abo chył, wotewri tñjes krajnojezmski sapózlanz

Kolla, pschitomnych powitawsci, w jeho mjenje szromadzisnu a praschesche sliczbowarja l. Bartka, so chył s pschedsydu bycz. Duz dyrbiesche ton, dokelz żadyn drugi njechasche, bjes programa a bjes wscheho pschihota rosmolwu wodzicz. Ta wéz pak ho derje dosz schachcesche, pschetoż wschitz pschitomni sliczbowarjo a drugi ho žiwje a bohacze wobdzelicu. Se wscheho bē spósnacz, so běchu ho wschitz sliczbowarjo do swojego fastoinstwa derje dosz sadzälali a so wschitz rad a wjezele w nim dzelaja. Snadne njevestoscze ho borys wujaznicu. Najwaznische jednanje nasto wo tym, hacz ma ho tez njechobustawam w naszych nalutowatnach bězne kontu dowolicz a hacz možesa wupožczenje swojim hobustawam tez na hypotheti pjenies požczowacz? Na tymaj praschenjomaj ho nimo sliczbowarjow tez wschelazh drugi pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prénje praschenje hmy wobsamli: Tez njechobustawam hme ho bězne kontu wotewricz, ale požczowacz ho jim s naszych polkadrzow nicz njezm. Na druhe praschenje je ho radzilo, na hypotheti jenoż porędko požczowacz, dokelz někotis měnjaču, so je rufowanje weschjische hacz hypotheta. Dale ho wo tym jednasche, hacz maja ho wsche nasche towarstwa Neuwiedske generalnemu ręczniſtu pschitomni wobdzelicu. Nastupajo prén

to ledžbliwych czini, so dyrbja ho niz jenož hnoje, ale tež pizy, na pschillad wotruby, piwowe hłodżisny atd., pschepytac̄ dacz, dokelz ho husto falschuja. S jeneje stronu ho namjetuje, so bychu hebi wschitke pobocze „Towarstwa Sserbskich Burow” swój konsum psches Neu-wiedske sjaradništvo (General-Anwaltshaft zu Neuwied, Abteilung für gemeinschaftliche Bezüge) wobstarac̄ dale, schtož pak mohlo ho jenož s pomozu nalutowatnijow a wupożerēnijow stac̄, dokelz moža jenož te jako sjarowane sjenoczenstwa s njewobmiesowanym rukowanjom tamnemu towarstwu sa sapłaczenje rukowac̄. Knjes Mlynk temu snapsciezwi, so ho wschelake twory, kaž na pschillad hymienja, jenož psches „Towarstwo Sserbskich Burow” s wuzitkom skasac̄ hoda, dokelz ho druhdy zyłe lowrije njetrjebaja. Teho dla ho po namječe knjesa Kolle wobsamtnie, so ma ho konsum, sa tym hac̄ je trjeba, wot polkadnizow a wot „Towarstwa Sserbskich Burow” wobstarac̄. — Na to shromadzisna wopomnjenje njebo knjesa Waldy-Rjencza Gjornowskeho s postanjeniom czesci a na namjet knjesa Smoly knjesa kaplana Nowaka Radwotskeho, dzīwajzy na jeho saklubu wo herbske burske towarstwa, sa czestnemu hóbustawa „Towarstwa Sserbskich Burow” pomjenuje. — Sastrupjene hebi w shromadzisne Malowjellowske towarstwo, Nozaczanske, Rjebjelczanske, Belczanske, Chrósczanske, Wotromske, Hodzisjiske, Lahowske, Radwotske, Porschiske, Ralbiczaniske a Itacejanske towarstwo. Dotalnemu pschedzbydštu powschitkownego „Towarstwa Sserbskich Burow” ho wot wschitkich pschitomnych džak wuprasi a hnydom na to ho wone s nowa wuswoli. Na město njebozickeho knjesa Rjencza ho knjes Smola Spytorowski jako wodz̄et konsuma postaji. Krajnokszemski sapóšlanz knjes Kolka, knjes Smola a knjes Wiczas Rjebjelczanski wolsbu pschitwachu. Sa wubjeklowitow namjetuja ho: 1. sa Chrósczanske towarstwo k. Lebsa s Chróscziz, Rjencz s Trusez, Delant s Vaczonja, Smola s Nukniz, Byblin s Wotklez, Henczel s Horkow, Zurich s Budworja a Zalta s Kukowa; 2. sa Hodzisjiske towarstwo: Huschmann s Luthjez, Probst s Brešy a Jan Karaž s Hodzija; 3. sa Malowjellowske towarstwo: Skop s Kschimejje Vorschize, Libsch s Hornjeho Hunjowa, Hascha se Sajdowa, Guda s Daliz a Klahra s Tselan; 4. sa Rjebjelczanske towarstwo: Krawczik se Sserbskich Pasliz a Ssuchi s Rjebjelcziz; 5. sa Ralbiczaniske towarstwo: Lebsa s Ralbiz, Gjornak s Ralbiz, Petr Janza s Konjez, Michal Mlynk a Gjornak s Konjez, Jakub Schelz se Schunowa a Jakub Hanuscka s Rózanta; 6. sa Nozaczanske towarstwo: Handrij Bartuš s Krapowa; 7. sa Bukeczanske towarstwo: Čemjera s Kołwasz, Kedo s Pomorz, Wujanz s Bulez, Króna s Bulez a Soba s Gjornjowa; 8. sa Radwotske towarstwo: dotalne wubjerkowe hóbustawy; 9. sa Lahowske towarstwo: Janach se Saręcza a Byž se Stróžischcja. — Sklončenje hiszceze knjes Byž Stróžischcianski shromadzonych na to ledžbliwych szini, so bychu herbszy ratarjo, hdy by krajny sakon wo sawesczenju skotu psche tuberkulosu, wo kotrymž ho rec̄ecz poczina, do mozy stupil, jara wjèle placzicž mili a namjetuje teho dla, so by knjezertwu petizijsa pschepodała, so bychu ratarjo, kotsiz maja hwoj skot pola Neu-wiedskeho swjaska sawesczeni, jón pola krajneje polkadnizy sawesczicž njetrjebali. Knjes Kolka skubi, so budze wubjerk „Towarstwa Sserbskich Burow” wo tym jednac̄, tak rucze hac̄ knjezertwu hejmej sakon wo sawesczenju skotu psche tuberkulosu pschedpoloži. — Na to wuprasi knjes pschedzbyda hiszceze junkróz swoje spodobanje na tym, so hu ho hóbustawy pschi wjchem hrośnym wjedrje tak bohacze, hac̄ na sto muži, shromadzili a sklonči pošledzenie s tym pscheczom, so by nashe sjenoczenstwo dale hóle kęglo a sa lube Sserbowistwo dobrý wuspéch mělo. Daj to Boh!

S Budyschina. Knjes dr. Jan Grolmus, dotal wjchisci wuc̄et na tudomnym katolickim seminaru, bu sa direktora katolickej měszczanskeje šhule w Lipsku wuswołeny. S nim shubimy niz jeno jara lubosneho a powschitkowne lubowaneho a kwalibne snateho wuc̄erja, ale tež wjèle saſlubneho wotcžinza. Wožebje je wschem Budyschskim Sserbam snath jako mnholétny pschedzbyda tudomneho towarstwa „Bježada”, kotorž je wózom lét namjedowal. Jako taſki je hebi wulke saſlubby niz jeno wo towarskne živjenje nasich herbskich měszcanow, ale tež wo zyłe Sserbstwo dobył. Wschem wostanu njeſapomnite krafne spewanske s wjedzenje, kotrymž je „Bježada” s džela uastork dawala, s džela tež hóbu wjescz pomhalo. Pschi taſkich skladnosćach běsche runje k. dr. Grolmus jara pschihodna wózoba, dokelz wjedzishe mnohe doſez wulke sadženki s wutrajnoscju a s měrnyム luboszczynym saſtaczom pschewinyc̄. Teho dla wobžarujemy jara, so naš k. dr. Grolmus w bližšim czaſu wopuszczi; hmy pak pschewidženi, so budze ho jemu tež w Lipsku mnoho skladnosće poſliczec̄, sa našu narodnosć skutkowac̄, dokelz je tež tam herbske studentiske towarstwo „Sorabicum”. Mnoge leta!

— W tudomnym Lawez hotelu sańdženu hobotu antisemitiski sapóšlanz dr. Paweł Förster s Friedenau s jawnym pschednosć w „žid a němska žona” džerjeſe. Rěčnik na schłodne rosscherjenje židowstwa polakawski tschesczijanskim žonam do świdomnia ręczecze, so bychu hóbu pomhalo pschi bědzenju pscheczivo židowstwu. Wón žony napominaše, niz dale pola židow, ale pola tschesczianow kłupowac̄. Tschesczian, kiz ho hanibuje, po židowiskim waschnju ludzi jebac̄ a wobſchudzic̄, njemože wobstarac̄, hdyž tschesczijanske žony i židam běhaja. Tak ho po něčim tschesczienjo wotroczy židow szinja. Kajke powołanie dyrbja hebi džeczi tschesczianow wuswolice, hdyž ho zykleho rjemjeſla a pschekupstra židza mozua? Zane druze, hac̄ klužbu pola žida. W napohladze na bliske hody ręcznik prazi, so ho tutón najrjenschi tschesczijanski świdżen wotwjezzi, hdyž žid i njeho najwjetschi wujik czechne, runje kaž tež pschi druhimaj tschesczijanskimaj świdżenjomaj, jutry a światki, židzi hwoj dobytkyta ja na schłodnu tschesczijanskich rjemjeſlnikow a pschekupzow, kotsiz psches židowski konkurenzu pschego hóle wokhduža.

— Pschi pruhowanju wólbokhmanoscze su tele dny sczehowazh herbszy wuc̄erjo na Budyskim krajnostawskim seminarje swoje pruhowanje derje wobſtali: Freyſchlag w Hornjej Hórzy, Šemoch w Hnaszechach, Haser w Nowej Wsy nad Spreeju, Kruschwiza w Šamjenzu a Schudak w Rakezach.

— Po wózim wóhnju, s kotrymž bě ho kónz augusta wjèle twarjeniom na tudomnych drzewowych wikach ſaniczko, bě ſudniſtvo murjekſkeho polera Miczku se Židowa ſaſec̄ dało. Tutón bě pječza w ſobupalnej kęgi, murjekſkemu miſchtrej Maurerei kłuschazej, wóhen ſaložil. Njedobhazych dopokasmow dla pak Miczku bórsy ſaſo jako njewinowateho puſchecžu. W poſlebnim czaſu s nowa wschelake wobſtejnoscje tulanje podtwerdzic̄, so je Miczka tola wóhen ſaložil. Duž su jeho njedželu tydženja ſaſo do pschephtowanskeho jaſtwa wotwiedli. Schtož je klyſhce, jeho winuja, so je wón wóhen s njeležbliwoscju ſaparal.

— Wutoru 6. dezembra psched wjeczorom je 57letny poſoncž tudomneho ſpediteura Pötschli, Petr Šewora, do njeſboža pschischoł, hdyž s wosom, s wuhłom naklązenym, s tſilipfankſkeje hory i walzy dele jędzefše. Cęglik wós ho na wizathym puczu w kněžy ſuwanj počza a ho powrócīwſchi na ſsworu padże. Snjeſbožen poſoncž je hnydom duha ſpushczil. Halle ſa poł hodziny ho poradzi, jeho czelo pod wosom s wuhla wuc̄ahnuc̄. Wón žonu a doroszene džeczi ſawostaji.

— Do modtomorowych kłamow knjeza P. pschi hólowym torhoszczu psched někotrymi dnjemi dwě žonskej pschedzjeſtej, prajizy, so jeju mandjelska Budyskeho twarskeho miſchtra M. po tkaninowé prubi ſa jene žonjaze wobleczenje ſeſele. Žadane pruhi doſtawſchi ſo žonskej wotbalischtnej a ho ſa někotre hodziny wróciſſtej, wudawajo, ſo hebi twarska miſchtrka po jenej s pschipoſkanyh pruhow wobleczenje žada. Pschekupz ſwolniwe ſadane tkaniny žonskimiſchtrzy ſchepoda a na druhı džen twarskej miſchtrzy ſliczbowanie donjeſez da. Na ſwoje wulke mjerianje pak bórsy njelubu powjeſz doſta, ſa twarska miſchtrka ſebi wobleczenje ani ſkaſala, ani doſtała njebě, ſo bě ho po taſkim wot žonskej ſjebačz dał. Hac̄ dotal njeje móžno bylo, mjeno wobſchudzckom wuſzležic̄.

— K ludzom, kiz rad darmaczka hladaja, žona krawſkeho miſchtra Sp. w naſchim měſcie kłuscha. Krawſkej miſchtrzy bě ſo, hdyž bě ſebi wondano na hody pomyslika, na dobo kłodlikh kolaczow ſeſzylo. Tola ſ wotkel kolacze brac̄, hdyž je pjenježna móſcheni proſdna, a hdyž pjeſat njepožci? Tola miſchtrka ſebi radu wjedzefše, ſo mógesche hwoj wulki appetit ſa kolaczemi ſpoſojoic̄. Wona w runej měrje i pjeſatſkemu miſchtrz Sp. na ſamjenitnej hazy džesche a jemu porucži, ſo dyrbji hnydom ſa ſudniſkemu radziczelu M. M. wózom kolaczow, a to ſchtyri po 3 mt. 50 np. a ſchtyri po 6 mt. napiez. Pjeſatſki miſchtr, ſo ſ telej ſkaſanku jara czesczeny čuju, kłubi, ſo budža kolacze higo naſajtra hotowe. W poſtajenje hodziny kłoszczcja krawſowa po nje pschedzje, prajizy, ſo knjes ſudniſki radziczel kolacze ſapłaczi, tak bórsy hac̄ ſliczbowanie doſtanje. ſa někotre dny ſo na to ſudniſkemu radziczelzej ſliczbowanie poſkla. Sso roſumi, ſo wone tam wulke ſpodžiwanje ſbudzi, a ſo ſo pjeſatſkemu miſchtrz wosſewi, ſo radziczelezy wo kolaczach niežo njewjeſza, a ſo drje ſo miſchtr ſ adrežu mylk. Miſchtr někole ſ mjerianjom ſpōſna, ſo ſu jeho na njeharbiegiwe waschnje lepili. Wón ſo hnydom do ſleženja ſa pschekupz ſkaſalku a wotnoscherku kolaczow pola polizije jako ſebatku wobſkoriḡ. Hdyž na to polizija krawſowe wobhydlenje njejabzy pschephta, tam hiszce ſchęſcz kolaczow nadendže, dwě bě higo ſ nich miſchtrka ſhmutala.

— Długo żadany wojciechski synów je skończne panuł. Skoro se w wólkach europejskich krajów powiększe psychikadżesa, so syn w wólkim synów żelesniczne czahi teżaz wostale. Też na niektórych żelesniczach w południowej Europy su ho czahi kwiwu se synów sadżerżowale. Różnica pak ho wólkadżadżadżo haczyk njeje; synów sadżerżowki su ho rucze wotstronicz hodżile.

S Mjeschiz. Na jenej kwiu psychi puczu bjes Mjeschizami a Wadezami su niedżelu dopoldnia ludżo kwienski duzy tudomneho khejnika Jurja Kłosza smiersnienego namakali. Dżen prędy bę Kleś w Wadezach pobył a popoldniu ho wot tam na dompućz podał. Mjesserje je jeho po puczu Boża ruczą sajola, tak so je t semi panuł a, dokelz se żaneje stronu żaneje pomozły psychischo njeje, w symnej nozy smiersnuk.

S Kuha. Sanibżenu niedżelu 4. dez. rano psychi kwiłnej lodżenzy mandżelska tudomneho wuczerja t plumpje po wodzie dżesche. Psychi tym so wona na kładkosczi wobszunurowski tak niesbożonje t semi padże, so zebi ruku slama.

S Lichanja. Psichichodny nan tudomneho khejnika Schwarta sanibżenu ponidżelu w brózni po kłednischego na psychat nad hunom wumłoczeniu kłomu tyłsche. Psychi tym so s wobmiersnienymaj schłornjomaj na hrabach wobszunurowski dele na huncu padże a zebi kłomu tak straschnie strash, so sa pol hodżiny wumrje.

Se Sslepeho. Dray rjanej kwiżedżenkszej dnjej staj sa naschu wózadu psychischo, na kótrymaz mżachmy swoju luboścę naszemu nowemu duchownemu t. Handrikej w pełnej mérze wopokasacz. Tón prędy bęsche dżen 24. naśymnika, na kótrymaz nasz wykłoczeszony t. duchowny se swojej młodej mandżelskej t nam psychiczeze. Haczy runjez bęsche hebżina jeho kempshindżenja njeznata, dha bęsche so tola wjèle luda na wky shromadzilo, po zykiej wky so wóhnijo troje w najrejskich barbach palachu, so bęsche zyka wjeh kwetka, haj so ta kwetlina haczy do mróczelow dozahasche. Ssiedź wky psyched rjenje wupyscheny wós naszeho t. duchownego so Sslepjanskie młode holzy a Sslepjanszy herzy festupachu, a někto se kwojimi fallemi rjenje kwęczo kwaſny wós psychewodżachu psyches cęzne wrota, na kótrych transparenty se swojeje seleneje deby postrowenie szelechu: "Witajta, młodej mandżelskaj" a "Jesu, prędy dži". Drugi wjèle rjenschi, kraſnischci a wažniſchi kwiżedżen bęsche druhi advent, niedżelu, na kotrejż so sapokasanie naszeho nowego t. duchownego do jeho sastojinstwa psyches t. superintendenta Wendta s Zybalskie sta. Nano sahe hajo kwierni Sserebjo s zyklej wokolnoscie hem kchwatachu, so bych u so na tutym rjanyh kwiżedżenju wobdzili. 3/4 hodżin so psyched faru pod swonjenjom naszich swonow kwiżedżenksji czah festupa a to s wojskłego towarzystwa, se schulskeje młodoscze, s dorosczeniye młodoscze, psyched kotrejż herzy dżeczu a kherliſch "Jesu, prędy dži" pistachu: Sa młodosczu dżeczu t. superintendent Wendt s patronalnym sastupnikom; sadz njeju t. duchownej Neuman s Zablonią a Mrósał s Budęszem, a w jeju kriegerzynje nasz nowy t. duchowny Handrik. Ssowjedżenkski czah wobszamnuchu zytkwinski a gmejnski prijodkstejerjo. Na němskoi Bożej klužbje bu nasz nowy t. duchowny do swojego sastojinstwa sapokasany. Na kierbskiej Bożej klužbje kierbskiej wózadze t. farat Mrósał s Budęsz nowego jako někto do swojego sastojinstwa sapokasaneho duchownego psychestaji, na podkoſtu kłowa s bibliſteho pucznika na tu samu niedżelu: "Psychotujeje pucz temu kienjeſej." W tym leži kraſnosc duchownego sastojinstwa: temu kienjeſej pucz psychotowac, ale pak też jeho wobeżnoſez a cęzja: tutón pucz psychotowac. Nasz nowy t. duchowny dżerżesze swoje nastupne wulzy sajimawe przedowanje wo Róm. 1, 16. Luboścę naszeho wózadu bęsche Boži dom tak psychie wózku mérnu kraſnje wupyschila, kąz to hiszczę Sslepjanska wózada widżala njeje. Na tutym wupyschenju je so zyka wózada w runej a jenakie mérze wobdzili. — Boh dżyki tutón wulki a kraſnje kwiżedżen sa naschu wózadu żohnowac, so mahl nasz nowy t. duchowny dolgo we wólkim żohnowanju bjes nami skutkowac.

Wužudżenja.

Khostanska komora. Dżelaczeſka Hanu Chrystiana Jawniłowa w Lutobęzhu, jebanstwa dla hajo ras khostana, bę wobszorżena, so je ludzi njeħarħicżiwe wobħelja, jim pjenjesy wulslala. Čżornu draſtu wobleczena je wona placzo żaloszila, so je jej fejn syn pola wojalow wumrje. Drugi kroč je wona skorżila, so je fejnna psychichodna dżwila w Dražżanach wumrjela, sawostajtwschi t dżeczi. Wudawajo, so pjenjesy saho wręczi, tak rucze haczy budża s nalutowatne wotewrate, wona ludzi w Budyschinje a na Zibowje naręcza, jez po 5 ml. 4 ml. 2 ml. a 1 ml. 20 np. "pođeſieſ". Jawniłowa

t khostatni na 4 lata, t 450 ml. pjenjeſneho khostanja abo t dalschi moj 2 mēzazomaj khostatnie a t shubjenju cęſtnych prawow jažudżichu. — Dżelaczeſka Paul s Maleſchez bę sličbowanje, wot tamniſcheho lekarja wustajene, na to waschnie falschowal, so bę na nim 1 ml. 50 np. do 3 ml. 50 np. pschemenil. Falschowane sličbowanje bę wón najprjódzy w "Adolfowej hęče" a pođiſiſho w placętni khorobneje kafy w Minafele pschedpołożil, so bych u so jemu pjenjesy wupłacjile, tola wón niczo njeſta, dokelz so wot tamniſcheho kafy pjenjesy lekarjeſ direktnje ſeżelu. S tym, so lekarjeſ pschedwiele doſtatly pjenjes wręczi, so Paulowe jebanstwo wukopa. Jemu jaſtwo na jedyn mēzaz psychudżichu. — Něhduschi khejzer J. E. Weber w Zarach ma 15 ml. khostanja placiez, dokelz je 7. septembra, hdyż so w jeho leżomnoſci domjaza nadoba na pschedhabżowanje pschedawasche, hekarjeſ Starzy s Wobsborka hroſk, so jeho s hnojowymi widłami sakole, jeli so hnydom jeho leżomnoſci njeopuszczeſi. — Maſchinski samakat Freund s Lubija a hrózny schwajcar Hornuff s Wulfeje Sswójny, hajo dżewjecz kroč khostany, bęchtaj 6. oktobra wjeczor w 10 hodżinach spytaloj, so do domu ratarja Pjelza psychi Dolalej Béletni nutslamacz. S nutska doma so s čaſom paduchow doħladachu a so, hdyż so do cęſtanja doſčtaſ, sa nimaj puſčiſtlu. Jeneho s njeju pschedmuchi, tola prędy haczy mżachu jeho poliſijsi pschedpodac, so jemu poradzi, saho twóchnucz. Wschelake wobstejnoscze tulanje šhudżichu, so hnadz je so samakat Freund, na Nowosalzskiej dróſi tu bydlaži, psychi spytanym nutslamanju wobdzili. Hdyż na to jeho bydlo pschedpachu, pod kožom shlowaneho jeho pschedżela Hornuffa nadendżechu, kotrehož jako teho pachola spónachu, kotrehož bęch u tehdyn w nozy sajeli. Hornuffa t khostatni na jene lato, t shubjenju cęſtnych prawow na pjeſi lét a t bowolomnemu podstajenju pod polizajſku nadkeſbu, Freunda t jaſtwo na schęſcje mēzazow a t shubjenju cęſtnych prawow na tsi lata saħudżichu.

Lawniſki ſud. Čzeladnik Weickert s Bulez, na tamniſchim ryczeſtuble klužazy, bę s wotewrjeneje kienjeſeje žitneje kubje schyri mēchi wózha, 22 ml. 40 np. hōdneho, kranul. Wón ma teho dla mēzaz dolgo w jaſtwoje ſedjeſ. — Čzeladnik Matēj Kopla w Jeschizech bęsche so s čzeladnikom Leunerom w Dalzach 17. oktobra t. l. s rejow domoj duzy jeneje holzy dla swadzil a swojego pschedżiwnika khetru smózil. Ogiwaſo na polozaze wobstejnoscze Kopzy 20 ml. pjenjeſneho khostanja napoļožichu. — Dżelaczeſka J. Hejtman w Bręſowje, hajo ras paduchistwa dla khostany, so wusna, so je 26. oktobra kublerjeſ kreczmarjeſ tam dwaſi metraj wolojaneje roly, ju wot jeho wodowoda wotrubnuwski, kranul. Jemu jaſtwo na jedyn tydżenj psychudżichu. — K jaſtwo na tsi dny saħudżichu čzeladnika Jana Petrika w Lusy, paduchistwa dla hajo khostanego, dokelz bę 6. oktobra wjeczor se schopjeſneho psychitrowa njebaloko Kuha něhdze 60 puntow hada, hadowemu najenkej Ricjelej w Dražżanach klužħeze, kranul. — To same khostanje ma 16 létnej čzeladnik August Petř w kralęzach wotpolucieſ, kij je s njeſamliweneje kħinje, w delenzy tamniſchego kienjeſego dwora ſtejazeje, čzeladnik Ricjelej 3 ml. 50 np. kranul. — Mandżelskje ſkóthonjerja Würſiga w Hodżiju 4 ml. pjenjeſneho khostanja napoļožichu. Wona bę w oktobre pschedżupzej Mróſej tam ras 1/2 kamy wisknijoweho a druhi kroč 1/2 kamy khorwejboweho paſenza pjeſi wſala a hnydom wupiſa.

Priopk.

* Se Zohana ſhonimy, so je so na Biederitzkim hacze pola Liegnitzu wulke njeſbože ſtało. Tam so zyła črjoda dżeczi na lodze wjeſteſeſe. Na dobo so wſeje pschedpadnuſu. Wjetſhi džel s nich bu wumozjeny, pjeſi džeczi so tepi.

* Psyched tydženjom w Ilčenſkim ležu pola Meintingena na hontwie w wuprōſdnenej jedle čłowiſku poſtawu nadendżechu. S bližjim pschedpachujom so wujakini, so bę to Ilčenſki w ſrénich létach ſtejazz wobydles, kij bę so psyched tſiom létami ſhubil. Jego čjelo bę tak wufuſħene, so jenož koſčowz w drasze tceſeſe.

* W Diekhaſenmu pola Stuhla je psyched něktrymi dnemi iſthyrileſtny synk jeneho samkarja, bjes tym so starszej drjewo s wosa wotkladzeſtaj berti kamy paſenza wupiſ a je na druhi džen na ſajedoſzenje i altoholom wumrje.

* W Ferrarrarje w Italſkej je so 4. dezembra hróſbne mordakſto ſtało. Sydombiż-čaſtelnu hrabinku Meroni a jeje klužobnu holzu s krwju poleteju a s pschedpachujem krom namakachu. Hrabinka bę hajo morwa, klužobna holza fa někotre mjeniſchim wumrje. Do swojeje kienjeſeje je wona jeneho Němza, wěſteho Josefa Schumanna, jako mordarja mjenowala. Schumanna w pôdlanskiej ſtweſe ſe ſmiernej ranu na ſjiji nadendżechu. Wón fa někotre hodžiny wumrje.

* Psched dwemaj njedzelomaj je ho na železnicy se Stendala do Barlina mloda kniežna w wosu druheje klasz i pistolu satelička. Wona bě žamalutka w wosu žedala, w kotrymž je ju rjadowat hřeče žiwu namakal. Szebi napshecziwo měsche prošnu schampansku winowu bleschu a tež prošnu lekatswou bleschu. Čselita bě ho psches hubu do nopa. Na mantle měsche visitnu čariku se swojim mjenom a se swojej domisnu pschitkñenu.

* Pschi pošlednjej dworskej hońtwe je ho khezor s jenym starym invalidu seklač. Hdyž ho khezor w Dubrowje na invalidneho knihi-wjasarja Reinicka se herbskeho Buchholza dohlada, kotryž po swojej drjewjaner nosy i městnu klaszce, hdyž ho khezor se swojimi hosczeni ſhromadzowashe, khezor i njemu pschistupi a ho jeho woprascha, hdyž je skulik a hdyž je sraneny byl. „Pola Wascheje Majestosce 24. pěscheho regimenta žym 16. augusta 1870 w bitwe pola Vionville nohu ſhubil“, starý wojsk pøoſte ſotmolwi, „žym tež 1866 pôdla byl“. — „Dobre, dobre, starý kameradže“, khezor džesche, „ale hdyž dha macíe swoje wójnske medaille?“ — „Trochu sahanbien ho Reinick wusna, „so je swoje dopomjenki ſhubil“. — „Až, až“, khezor s porstom hrožo džesche, a ruku kaž pschi piczu ſběhnu. — „Haj wšak, Wascha Majestosce“, invalida ſaborbota, „ale to bě pschi po-hvjezenju noweje kherhoje“. — „To je něšto druhe“, kmejo khezor ſnapſhczini a ho i tymi ſlowami i swojemu abjutantej wobroci: „Tón muž dyrbí swoje wopomjenki ſažo dostacž.“ — Nimo Reinicka běše tam 35 invalidow, i kotrymž khezor se wšemí poręča. Tež ho jemu tam 10 proštow wſchepoda, kotrež won wſchile pschitja a do ſaka ſtyka.

* Major Heinrich, kij w minjenym lèce pluwańju pola Neiffy (Nifky) nadkedybowashe, w kotrež ho 7 wojskow tepi, je i jenoletnemu khostanju w twjerdzisnje wotkudzjeny a i dispoſiziji ſtajeny.

* W Kasselu ſu pjatk w nozy paduſći khlamy ſlótnika Scheela ſtora czisze wurumowali. Woni ſu wshē drohotne wézy, diamanty a brillanty, kranuli. Šleborne wézy ſu woni ležo wostajili. Kranunc wézy ſu něhdze 60,000 hrivnow hódne. Na wuſledzenje paduchow je wyżoke myto wustajene.

* We wſy Bregu pola Koblenza je jena wovrótnjena žona džeczo swojeje ſotry ſadajila a ho potom i woknom won czisla.

(Pod cžahom.) Wulkemu ſtrachci je na Schindskim dwornischem pola Lehrta tam poſtajeny železnizar wuschoł. Won runje kruwu psches količ cžerjesci, hdyž nahle Hildesheimsko-Lehrtski cžah pschihna. Njebe ſebi myſlit, so je cžah hžo tak blisko, njebe ho tež cžaſa doſč na njón dohladač. Duž jemu ničo druhe njeſwubu, hdyž ſo ho rucze mjes količ na ſemju lehnu a zhlemu cžaſej psches ſebje hicž dashe. Kaž ſi džiwom je ſe žiwjenjom wotefchol, jenož jene wucho ſu jemu koleža motorhule. Hewač je ho jenož na wutrobnje trochu wobſchobzil.

* We wſchelakich bayerskich městach běchu ſo w poſlednim čaſu mlođym holzam wopusche i mozu wotrēsowale. W Mníchowje ſu něko wotrēsowaria pschi jeho džele ſaſlapnuli. Pola njeho zhlku hromadu ſwotrēsaných wopuschow namakal. Je to 27 lètny knihi-wjasatſi i Eichstätta, kij je ſebi i tymi wložami něšto ſaſlužicž chyl.

* Na Kernpeſkej dróſy (w Wuhetſkej) ſu njeſawno wicžne žony měch i milijonom ſchěňnakow namakale, kotryž bě ſo i jeneho poſtoweho wosa ſhubil. Njevježdiwski, ſchtio w tym měſche maja, ſu jón na hównym poſeje w Pechče wotedale.

* S Konstantinopela piſhaja: W nozy i 23. novembrej bě nowy most, kij ſe Stambula piſhes Šloty Róh do Galata wiedže, městno žaſtoſneho njeſvoja. Tſio wſchihhi ſaſtojnizy i prefektury běchu ſebi w měſeče ſultan Bazida (Stambulské wſchedměsto) ſaſinjeny wós do Pera wotmajeli a kaſachu jěſdzerzej tak ſtoku hdyž možno jecž. W cžeznej Stambulſkej haſy wós názneho ſtražnika pschejc a jemu nohu trochu wobſchobzil. Duž jěſdzer ſwojeju konjow ſe wſchej mozu do ſtoku pohanjeſche, ſo by ſo wobſtorženja ſminul, runjež ieho paſažero ſo napominku, ſo by to nječinil. Tak dohna won ſe wſchej možnej ſpěchnoſcu hdyž i pontonſkemu moſtej, kotryž bě w nozy hdyž cžaſ někotre hodžiny wocžinjeny, ſo možke ſobze pschejec. Psched moſtom na ſtrazi ſtejazemu wojskai bě njemožno plöſchiweju konjow ſdžerječ. Duž konjai ſi wosom i wotewrjenego moſta do morja ſlečiſhtaj. Wſchitzy tſio knieſojo w ſaſinjenym wosu ſo tepičku, jenož ſlužobníka jeneho i tych paſažerow a winowatého jěſdzerja ſamochu čolmarjo wumoz.

* W jenym Jeruſalemkim kloſchtrje je jena armenſta mihička 115 lè ſtara wumrjela. Wona bě ſe 17. lètom do kloſchtra ſaſtupila a njebe ſa 98 lè psches jeho pröh pscheshla.

Drjewowa awfzija.

W Gucinanskim hosczenzu ma ſo hrjedu 14. dezembra 1892 dopołdnja $\frac{1}{2}$ 10 hodžin na Polpicjanskim reverje ležaze drjewo, jako
 82 stetnów klojnowych walczkow,
 3 dolhe hromady twierdeje walcziny I. a II.
 109 dolhich hromadow mjehekeje walcziny I. hacž a IV. klasz, jako:
 10 dolhich hromadow I. klasz, w drjewiſhczu 45.
 54 = = II. = rumowanishezech
 43 = = III. = 44., 45., 46., 47.,
 2 = = IV. = 71. a 72. wodželenja

184 rm. klojnowych ſchęzow na hnydom hotowe pjeniſhy i wuměnjenjemi, předy wosſewjomnymi, na pschedzowanje pschedawacž.

Reverje ſarjadniſto drjewa, na wobhlaſanje pschihotowane, po ſadanju wukasuje.

Kral. hajniſki rentski hamt w Draždjanach a Kral. reverje ſarjadniſto w Polpizy, 3. dezembra 1892.

Garten. Fischer.

Drjewowa awfzija na Drobjanskim reverje.

Pjatki 16. dezembra ma ſo
200 klojich klojnowych dolhich hromadow

na hnydom hotome pjeniſhy na pchekadzowanje pschedawacž.

Sapocatzk dopołdnja $\frac{1}{2}$ 10 hodžin pschi wulkej huczinje, pschi Komſejanſko-Pchwianske ſchęzzy.

W Minakale, 5. dezembra 1892.

Grabińska i Gniſiedelska inspekcija.

Kolebaňſke konje ſ woprawnej kožu poczehnjene,
kolebaňſke konje ſ walzami a koleža-
 mi i jěſdzenju a kolebanju,

konje k hraſkanju kožate, na koleskach,
fabrioleth ſ kožathym konjom,
deskowane wosy ſ kožathym konjom,

hrjeblowane wosy ſ kožathym konjom.

Wšchē konje maja wusbu a grat i ſedlanju, hodža ſo gratowacž a wotgratowacž a ujeñdu na kruhi.

Kaſchczate wosy ſ koſazym pschahom,
frachtowny wos ſ gratowanym drje-
 wianym konjom a we wſchēch wulkoſčach.

Rajwietski wubjerk we wſchēch hraſkach
 wſchē druzin.

A. & W. Neuhausn

pschedzowana papjery, piſneje potrjebu, krótkich a galanterijowych tworow a hraſkow

4 na herbskej haſy 4.

Neblowy magazin
Augusta Jannascha, blidařskeho mischtra

na herbskej haſy 16
 porucja i hodownym daram ſo hodžaze komody, vertiki, ſchwadiske blidka, drastne ſtejadla atd. w wulkim wubjerku po jara tunich placisnach dobrocizwemu wobledzbowanju.

Rjany malo noszene pucjo-wanski kožuch je šo mi tu njo na pschedan pschedopad.

Heinrich Lange
pschi žitnych wifach 11.

12 kuczelnych kruwów
steji na pschedan w Njezwachidli-
skim knjezim hosczenzu.

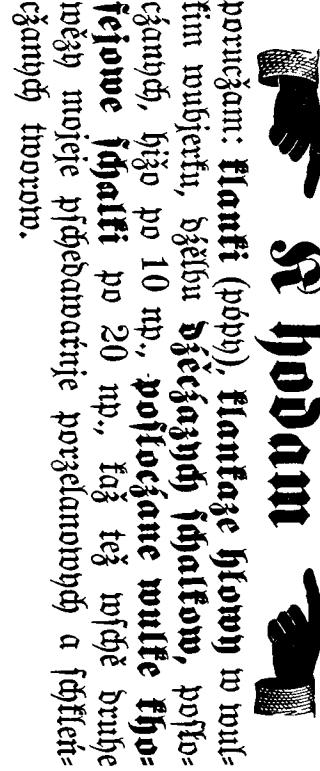
Gustav Gäbel.

Rjana jalojza, 11 měhozow stara,
¾ hylna, je na pschedan w Barce
cijto 50. A. Kubisch.

Prošata na pschedan.

Prošata běleje Yorkshirskéje a tež
čornopisaneje Berkshirskéje razy,
kotrež šo jara lohko wulkormja, ſu
pschedo po čaſkej pschimérjených
niſtich placzisnach na pschedan na
knjezimaj dworomaj
w Budyschinku a pschiweſizach.

Sbuſhenyj polč
punkt po 70 np., pscherſezeny po
68 np., porucja W. Riedel w
bělopiwowym ſchenku w Budyschinje.

porucžam: flanti (pohy), flantaze hlavy w ruk-
lami, flankowe ejela, flankowe hlavy, pižane
rhosejove ſerviſy hido po 2 ml. 50 np., piwowe
ſerviſy, literowe ſerviſy, piwowe ſchlénzy a hiſcheze
wjele druhich wězow.
S dobov cijnu ledžne na ſwoj wulki ſlab porzelanowych,
lamjeninnych a ſchlénzannych tworow, talerje hjes bracha
nikle a hukole po 10 np., ſchalti s brachom po 5 np.

Korla Barthel

w herbstim domje pschi herbskej knihicíſcheſetni.

Wupschedawanie

moheroweho pschedjena, kaſtora, gobelina a mochowje
wolny, thakskeje a hellowanskéje židy, dječazých thol-
lowezlow, rukajzow, ſchtrypow, gamashow, ſchor-
zuchow, barkentowych koſchlow, židjaných rubiſhczow a
wſchelatich wězow ſa flanti.

August Reiß na herbskej haſy.

Bjes konfurrenz!
Sa vól placzisny
ſtaju dželbu jenož nowych
najmodniſchich draſtnejch tkaninow
na pschedan a ſwojim cjeſezenym wotebjerarjam potajkim jara pschihódnu ſklad-
noſez e hodownemu ſupowaniu poſkiežam.

Porucžam

dwojzy schěroki čistowolmjaný cheviot,
meter po 1 ml., woprawa placzisna: 2 ml.,

dwojzy schěroki čistowolmjaný jacquard ſe židžanhmi ſmuhami,
meter po 1 ml. 25 np., woprawa placzisna: 2 ml. 50 np.,

dwojzy schěroki cheviotowy diagonal,
meter po 1 ml. 10 np., woprawa placzisna: 1 ml. 85 np.,

dwojzy schěroki čistowolmjaný jacquard,
meter po 1 ml., woprawa placzisna: 2 ml.

Džel tħchle modniſh tkaninow je w mojim wulkadnym woknje wu-
położenym; proſhu, je ſebi dobrocziwje wobħladacż.

Alphons Schauseil.

Wſchedawanie po kruže twierdych placzisnach.

Hodowna wuſtajenža

božodžeſzowych kolaczow,
tufkow na božodžeſzowym ſhtom ſe ſchokolady,
fondanta a marzipana,

v jara wulki wubjerku,
makrony, worjehowym ſchokoladowym tykanz
porucža

Alwin Schrader,

A konditorja a rhosejownja na ſwontownej lawſkej haſy.
Pósla teho porucžam najnaležniſho ſwoje wulke a pschi-
hodne rymy, ſ. rhosej, ſchokoladu, thee, wino a
piwo.

Krajnostawski bank.

Danške kupony našich fastawnych listow šo
wot 15. teho měsíza
na plédowazych placérnach bjes wscheho wotczehnjenja sa
hotove pjenješy kupuja:

- w Budyschinje w Krajnostawskim banku,
- w Draždjanach w jeho filiali, Günzplatz 2,
- w Annabergu pola knjesa Ferd. Lipsert,
- w Chemnitzu pschi Chemnitzkim měschčanskim banku,
- w Döbelnje pschi Döbelnskym banku,
- w Freibergu pola knjesow Ludwig & Co.,
- w Greizu pola filiale Zwitsawského banka,
- w Herrnhueze pola knjesa C. F. Görlich,
- w Lipsku pschi Lipsčanskim banku,
- w " pola knjesow Becker & Co.,
- w " Schirmer & Schlick,
- w Lubiju pola knjesa G. E. Heydemann,
- w Plawnje w B. pschi Vogtlandskim banku,
- w Rokweinje pola filiale Döbelnského banka,
- w Waldheimje pola filiale Döbelnského banka,
- w Žitawje pola knjesow Bormann & Co.,
- w Zwitsawje pschi Zwitsawskim banku.

W Budyschinje, 6. dezembra 1892.

Krajnostawski bank Kralowského Sakskeho
Hornjolužiskeho markhrabinstwa.

August Schöndorff,
kuhiwjasařna a papjerowa pschedawárna
3 na hauensteinské haſži 3.

Swoju pschedawárnju povjetšiwi, móžu žadanja
čaſha spokojic̄ a porucžam ſwoj wulkotny tworowy ſklad
dobrocziwemu wobledžbowaniu.

Spěwáſke knihi do ſomota ſe ſamkem abo do
kože ſwjasane, fotografiowe,
reliefowe a pižanske albumy, zigarowe etwie, portemoneje,
pjenježne móschnicžki, ſchulſke, pjenježne, wicžne a ryntate
toſche, kaſzety ſ listnej papjeru pjelnjene, ſchwadliske a džel-
lanſke kaſchcziki, pižanske mapy, hry ſ ſamžnemu ſabéraniu
a ſ ſabavje, protky ſ wottorhanju, modelérſke kartony, wob-
raſate knihi, baſničkate knihi a ſpihy ſa mlođoſež, pjerowe
kaſchcziki, ſchifrowe taſle, wobraſate liſtina, **vhod na božo-
džesčzowny ſchtom, ſloto a kloboro** na worjechi atd.

Na hodam

porucža

rósyki, kraſnu tworu, punt po 30, 32, 36, 40, 44 a 48 np.,
ſchpatniſche družiny rósykow ſe ſamyſkem njeſchedawam,
ſultana rósyki punt po 56, 65 a 70 np.,
k. mſty po 28 np. pschi 10 puntach,
zokor kruchaty po 32 np. pschi 10 puntach,
zitronat, korinty, zitrony, koruſki worjeſhki, huche drožde,
apfelſtuy atd.,
khoſej hmuženj punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
khoſej ſyry punt po 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np.,
zigary w wulkim wubjerku, 100 ſchtuk po 180, 225 a 240 np.,
petrolej po 120 np.,
hwęzy na božodžesčzowym ſchtom punt po 33 a 40 np., 50 ſchtuk
po 80 np. pschi sprawnym a hódnym poſluženju

Carl Noack na ſitnej haſži.

Rajſtaſhka firma, ſaložena 1864.

K hodownym daram

porucžam
draſtne tkaniny, w placžiſje ponizene. Woble-
čenje hižo po 4 ml. Čiſtowolnjane draſtne tka-
niny, dwójzny ſcheroke, meter po 1 ml., starý klobč
po 60 np.

August Grützner.

 Symſke mantle jara tunjo.

W wudawačni „Sserb. Nowin“ ſu po 1 ml. 50 np. doſtač:

Cherluscze a ſpěwý Pětra Mlónka.

Wojerske towarzſtwo

Němska kavallerija w Budyschinje a wokolnoſći.

Jutſje njedželu 11. dezembra popołdnju w 4 hodzinach
měſacžna ſhromadžiſna w Thiermanez-Müllerez restawraziji.

Pschedkydſtwo.

Pobocžne towarzſtwo ſerbſkich burow w Borschizach

ſmeje njedželu 18. dezembra popołdnju w 3 hodzinach ſhromadžiſnu.

Pschedkyda.

Twarzſtwo ſerbſkich burow w Bělčezach

ſmeje njedželu 18. dezembra popołdnju w 3 hodzinach w Schusterz
hosczenzu poſedženje.

Pschedkydſtwo.

Bukečanske serbske twarzſtwo

změje přichodnu njedželu 18. dec.
ſwoje poſedženje. Přednošk
k. fararja Kubicy započatk po-
połdnju z dypkom 4 hodzinach.
Wſitke sobustawy ſo k tutemu
poſedženju wutrobnje přeproša,
tež hoscó ſu witani.

Předsydſtwo.

Do jenego hosczenza ſo ródnia
holza ſe wby, ſylna a ſtrowa,
niz mlođsja haſž 20 let, na jene
lěto pyta. Wona ma ſklaſnoſć,
doſpolnje waricž na wuknuc̄. Dalshe
je ſhonicž na hlownej dróſy (Haupt-
ſtraße) 14 po dwemaj ſthodomaj.

**Voſtrarjow
pleſtrowych ſamjenjow**
pyta w Deltihořečzaneſkej ſelenej
ſkale **Jan Marcink**
w Dobroszezach

Vojnařského wučjobnika pyta
Schneider w Schwacžzach.

Agentojo ſo pyta
ſa lohko ſo pschedawazu wěz pschi do-
brej ſaſtužbje. Poſtičenja ſebi Ad.
Mehlhase w Bremenje wuproſy.

Wojewjenje.

Jako rowa pschi pohrjebiſčju
Michałſkeje wožady pola Tuchorja
w Budyschinje je ſo wot 1. dez.
tnies Müller na Wylemowej dróſy
czižlo 5 poſtaſil.

Sarjadniſtwo
Tuchorſkeho pohrjebiſčja.

Z hrivny myta

dam temu, kž mi cijlowěſa, kotryž
mi w mojim ſeſtu božodžesčzowé
ſtomki kranje, tak woſjewi, ſo
móžu jeho ſudniſtu pschedopodac̄.
Bohuwer Janasch w Mjeſchizach.

Sso wróžiwiſhi wet rowa wyžołocžesčzeneho horzo-
lubowanego pschedkydy naſchego Sarčzanſkeho ſerbſkeho
twarzſtwo, knjesa **Jan a Mlynta** w Sarčzu, ſo nučeni
čjujem, jemu do rowa: ſaplaſz Boh! ſa jeho wulſe prožy,
kž je drohi njebočicžki na naſche towarzſtwo waſil, kaž tež
ſa kždu dobru pschedzelnmu radu, kždemu ſ naſ ſopiba-
nych wet njeho doſtatu, pschiwolac̄. „Spij derje a wot-
počui w mērje. Dobru, dobri nōz!“

Arnoſcht Ryzej,
G. Grülling,
Jan Piwarz,
Arnoſcht Krawz.

Prěnja pschiloha f číšli 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. dezembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Michałskiej žyrlwi smjeje jutje ujedzeli rano w 7 hodž. farat dr. Kalič němču spowiednu ręcz, $\frac{1}{2}9$ hodž. budże dial. Rada němči a w 10 hodžinach serbski prědowac̄. Pschi žyrlwinih durjach budže so kollektu sa wořadnych ljudych sberac̄.

Křečni:

W Michałskiej žyrlwi: Pawoł Marcin, Pawoła Nády, dialona pschi Michałskiej žyrlwi tu, s. — Bertha Dorothea, Antonia Pippena, slatářského mischtra w Burzach, dž.

Zemrje:

Džen 30. novembra: Handrij Kaplet, slatářski dželac̄et s Bělczez w wořejnej dželac̄etni na Židovje, 40 let 11 měsazow 23 dnjow. — 1. dezembra: Hana Frenzelez, něbo Michala Wenzela, živnošerja w Dženiticez, mandželska, 34 let 2 měsazaj 2 dnjej. — Hanža Piwarzez, něbo Křyštofa Handrika, křežneho wořitkarja na Židovje, wudowa, 76 let 8 měsazow 6 dnjow. — 6. Křyštiana Karolina Hinkelez, Gustava Luisa Weisy, torbarja w Kirchheimie, mandželska na Židovje, 58 let 8 měsazow 11 dnjow. — 7. Madlena Teczez, něbo Jana Samuela Mjenza, dželac̄erja w Czichowicach, wudowa, 67 let 3 měsaz 28 dnjow.

Plačisna žitow a produktow.

Žitow w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	3. dezembra 1892		8. dezembra 1892		wot		hac̄	
	ml	np.	ml	np.	ml	np.	ml	np.
Pscheniza		běla	7	94	8	19	7	50
		žolta	7	6	7	29	7	6
Rýža			6	25	6	38	6	25
Ječmien			6	43	6	79	6	50
Worž			6	55	6	90	6	60
Hroš	50 kilogr.		8	89	11	11	9	86
Wola			8	6	8	33	7	22
Zabíh			15	50	18	50	12	50
Hejdusčka			17	—	17	50	15	50
Berng.			2	—	2	40	1	80
Butra	1 kilogr.		2	60	3	—	2	50
Pschenicna muſa	50		7	75	17	—	—	—
Rýana muſa	50		7	75	11	50	—	—
Gózno	50		4	30	4	50	3	60
Sáloma	600		25	—	26	—	21	—
Prošata	765 hac̄u, sčítala		8	—	19	—	—	—
Pschenicne wotrubý			4	25	5	25	—	—
Rýane wotrubý			4	75	6	—	—	—

Na burži w Budyschinje pscheniza (běla) wot 7 hr. 90 np. hac̄ 8 hr. — np., pscheniza (žolta) wot 7 hr. 12 np. hac̄ 7 hr. 50 np., rýža wot 6 hr. 41 np. hac̄ 6 hr. 56 np., ječmien wot 6 hr. 50 np. hac̄ 7 hr. — np., worž wot 6 hr. 90 np. hac̄ 7 hr. 16 np.

Draždene mjažowe placziny: Howjada 1. družiny 62—66 ml., 2. družiny 58—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobré krajne kwinje 62—66 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 50—55 np., po vuncje rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 9. dezembra: Gymne.

Moje wulke

hodowne wypschedawanie

je wotewrjene; wořebje činju ledzbe na kmeščinje tunje placzisny, kotrej so hac̄ zotat níhdze druhdze njenamakaſa.

Na pschedanu pschindu s dobrých tkaninow po najnowszej modze

dželane žonjaze paletoth, kolojte a hornarjate mantle,

plisčhowe a kulkjowe pjesle, trikotowe taille, kaž

tež wořebne mužaze a hólčaze swjeršchniki, jupn,

hejzorske mantle, wobleczenja a kholowy.

Njech nicto tule pschihobnu skladnosć njevuživanu nimo njepusčest.

Wořebne mužaze wobleczenja a swjeršchniki po měrje so derje a tunjo ſeſčija.

Otto Preñz predy E. F. Klož

na žitnej hac̄y 4.

W Budyschinje najwjetša českijanska draſtowa pschedawatnja.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

porucjeja swoim česčenym wotebjerarjam:

khoſej, njepalený, kysly a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,

khoſej, paleny, kysly a dobrý, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,

zokor, mléky, jara blödki, punt po 30 np.,

zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,

kompozyt zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,

rajš, wulkoſornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zlých mě-

chach punt po $13\frac{1}{2}$ — $14\frac{1}{2}$ np.,

syrup, blödki kaž měd, punt po 18 np.,

kandisowy syrup, punt po 14 np.,

mydlo w snatej dobrosci, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,

rjepikaty tobak, amerik. kran, punt po 35 np.,

rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,

rjepikaty tobak, njekrany, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,

jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 40, 60 a 70 np., 3 sčítal po 11 np.,

kwinjazy schmalz, punt po 65 np.,

čamane undle, jara dobre, punt po 26 np.,

jasly, punt po 16 a 18 np.,

grupy, jara derje so warjaze, punt po 16 a 18 np.,

bróch, jara derje so warjazy, punt po 16 np.

Bohacze pjenijene kaschčziki s drjewjanymi hrajkami,

pschedstajaze: pastviſčje, dwór s kurami, město, wowčernju, drjewiſčje, thdzenje, kwiſi, kublowy dwór, pěškow a jesdných, menažeriju atd. atd., kaschčzik po 45 np. hac̄ do 8 ml.,

konjemzj,
pschekupſke khlamy,
twjerdžisny,
flankaze ſtwy,
wołojanyh wojaſkow,
kuhiňe,
hrv ſa towarſtwo
a ſabawje

w wulkim wubjerku po snatych tunich a twierdých placzisnach pola

A. & W. Neuhahna,
4 na ſerbſke hac̄y 4.

Vsche druzinh teplazych, warnych a regulerowanskich **Fachlow**

porucza tunjo

Paul Walther všchi žitných vikach.

Najwjetši skład w Budyschinje. — Woprawdze tunje placzisny. Krucze sprawne požluženje.

Filzowe, zilindrowe, hontwierske a džeczaze
flobuki

we wszech nowosczach, sa hóly po 90 np., sa mužstich po
1 ml. 80 np.

Mézy

sa ratarjow, dželaczerjow a džeczi,
krasne nafymke a symke nowoscze, sa hózow po 50, sa mužow po 80 np.

Filzowe stupnje

najlepsi wudželi, hózo wjèle lét wote mnje ho wjedzacy, kotrež
ho s trajnoscen a tunim placzisnymi wusnamjenja.

Dale: pjeszowe mézy, pjeszowe mušy, pjeszowe chornarje, džeczaze muški, pschedeschcznički, schath, krawath, pódusche atb. Wscho w najwjetšim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatej hózy 22,
póda hosczenza „k winowej kiczi“.

Fotografowatna Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schuleriskej hózy na Gidelskej horje.

Wóžebitoſcze: Fotografowanje džeczi a wjazory wóžobow, fotografije w wulkoſći vištue karty placza 12 shtuk 6 ml., tež pschi dwojakim stejenju. Powjetšenje po kóžym wobrzu w wuměstkim wuwjedzenju.

Njedželu popoldnu je moja fotografowatna wotewrjena.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej hózy 10.

Porucžam ſwoj wulkotny skład hotoweje draſty, jako mužaze ſymske ſwierschniki, zaletate wobleczenja, kaž tež jenotliwe cholowy, ſwierschniki, mantle a wobleczenja, džeczaze mantle a wobleczenja ſe ſukna a trikota, dale trajne dželaczerſke cholowy ſ bawny a jendželske ſože, teho runja dželaczerſke pjesle ſ czoplym podschiwkom.

Pſchispominam, so, kaž prjedy, dale po mérje draſtu ſchiju, ſ dobom porucžam ſwoj wulki skład jenož dobrých a možebných tukrajných a wukrajných draſtnych tkaninow ſ ſechiczu po mérje.

Jurij Melcher, krawski mischt

w Budyschinje na bohatej hózy 10.

Szym ſserb, duž ho pola mie ſerbſki ręčji.

Najprěnscha a najwjetſcha črijowa pschedawarnja **Zawoła Kriſteller**

na bohatej hózy 29

s napsheczja hosczenza „k winowej kiczi“
porucža w hoborskim wubjerku a snatich
jenož trajných wudželiach:

jěſdne ſchłornje, ſchłorniečki,
poloježne stupnje a stupnje ſa dom.

Filzowe, pjeszowe a ſuknjane ſchłornje,
wyżoke a ſ kožu wobžadzene, ſ rukowanjom, ſu
wodu njeſchepuſhczate.

Filzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje
a ſchłornje po tak niſkich placzisnach, po kaj-
ſich hewak nichto njeſamóze pschedawacj.

Redžbu!

Cjesczenym ratarjam najpedwolniſcho ſ wjedzenju
dawam, ſo je ho mi wot maschinſkej fabriki knjesa
Heinricha Lanza w Mannheimje pschedawanje patentow-
anych ruczych mlóczajnych maschinow, goplac-
nych mlóczajnych maschinow, ſitoežſczajnych ma-
ſchinow, wszech pizureſoznych maschinow ſ goplac-
wym czerjenjom, repuréſaznych maschinow,
ſchrótowanskich mlýnow, lokomobilow a par-
nych mlóczajnych maschinow pschedopadlo.

Skasanki jara rad pſchijimam a lubju, ſo je rucje
wobſtarom. Katalogi a placzisnowe ſapihy móža ſo pola
mie pſchego wobhladacz.

Jakub Kral w Koczinje
pola ſkulowa.

Julius Höhme,

ſastupjeř internazionalneje maschinſkeje wustajenjy
w Riesy nad ſobjom

porucža na najlepje dželane
lokomobile a parne mlóczaje maschin wot 2 konjazem možow,
ſcheroKomločzaje maschin, ſ goplom a paru ho czerjaze,
jenopshežne mlóczaje maschin, wubjernje dželaze,
muczne mlóczaje maschin najnoivšeje konstrukcije,
berny roſtločzaje a berny roſtrikaze maschin,
reſaki ſa berny a ſepu, cjiſczaſe maschin,
mjetſiſy, bntrowanske maschin, bntrumiatowarje, mlóczniki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu ho czerjaze,
jučhowe hudy ſ dwójz ſazynlowanego worzlowego blacha, jeſefne
jučhowe plumpy,
pižu parjaze apparatus (noszne), triery najlepſeje konstrukcije,
mlýnske zylindry, rynkate walzy a dežimalne ſkótkne waži,
luczne bróny, ſamžne dželo, ſaloniszny ſchliwowany ſystem, kotrež móža
ho hnydom wot ſózdeho do ſaakowych, Mefortowych a Ho-
wardowych brónow pſheměnicz, pſchego najlepſeje, wupruho-
wanje konstrukcije.

Naipſchihodniſche wumějenja dla placzenja? Pruga
dowolena! Prospekty darmo!

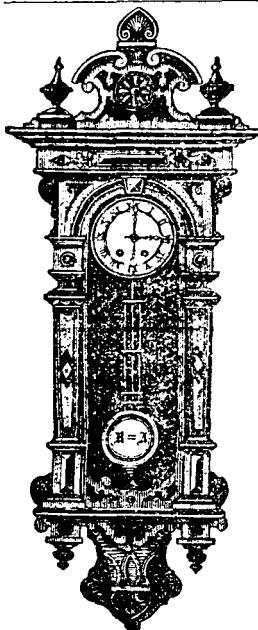
Pschedawatna a ſkład pola Jana Manjola w Budyschinje.

C. O. Henoch

na bohatej hafii čjo. 1 na róžku hlowneho torhoscheza,

(Saložene 1810.)

porucja swój wulki skład schrympow, sokow, rukawatych lazow, schlipow, pschedkoschlikow, gumijowych schatow, schrykowanego pschedjena, židzanych a wolmianych rubiszezow atd. po wuspytowanej sažadze: "solidne, sprawnje a placzny hōdno". Niž pat tunjo a hubienje.

Ernst Herkner,

čašnikar w Budyschinje na hlownym torhoschezu 8, porucja k hodownym daram swój wulki skład sloth a klebornych mužazh a žonjazh czašnikow, kaž tež wshe seženske czašniki, rječasy a rjane hudžbne hrajadla po najtunischich placzisnach pschi dwieletnym rukowanju. Porjedzenje na czašnikach dobre a tunje.

Pschi spomnjenje: Něču herbsti.

Pschedeschézniki.

hijo po 1 ml., wolmiane hacž do 6 ml., gloriapschedeschézniki
hijo po 3 ml. hacž k najlepschim w wulkim wubjerku a po najtunischich placzisnach.

Wuporjedzenje a poczehnjenje ruce a tunje.

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinskej hafii 2.

Tobakowe trubki

dolhe a krótkie, wshe dżele wožebe, zigarowe trubjalki s wiskowej wsichnie a mörstleje pěny, kje k wuhodzenju w wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach porucja

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinskej hafii 2.

Pschedawárňa schijazh maschinow a czašníkow w Hodžiu.

K pschedestajzym hodam porucjam najnowsche
wyżokorukate Singerowe schijaze maschin s podnožku
jenož po fabrikskich placzisnach a tříletnym rukowanjom.

Singerowa A se salonskim stejadłom po 50 ml.,

B s wyżolorukatym 52

Gitaria II, cęzka krawska maszina 65 "

koleskojta lódzicka A, jara hylna 72 "

płokaze maschin (najnowsche) 43 "

žimaze maschin, najwjetša s 42 ctm.

dolhei walzu po 21

seženske a dybaczne czašniki sa mužslich a žónslich, "czašníkowe rječasy, harmoniki, piškaze týski atd. w wulkim wubjerku.

S poczescowanjom

C. Wöllner.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermannia Schmidta a syna

na hrodowym mestruje 2 pschi hrodze Ortenburgu
porucja swój wulki skład meblow, stolow, schpilesow dobrociwemu
wobledzbowanju a lubi najtunische placzny pschi sprawnym poszluženju.

K hodam

wshej wulcotuy skład herbstich a němstich spěwarstich knihow w najwožebniſchich a najjednorischich swjaslach, fotografijowe, věžniſtowe a pižanske albumy, pižanske, notowe a seženske mapy, listnizy, dželanske a ruczne toſche, zigarowe etwie, portemoneje a móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pižaki, schwadlistowe, rukajzowe a zigarowe kaſheczki, balske wjehliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki we wſchech wulkoſczach, listnu papjeru a kasety w krafnych muſtrach a věknich ſawalkach, lampowe krywy, wobrasate a bažniežkowe knih w wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach dobrociwemu wobledzbowanju porucjam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarnja a papjerjowa pschedawárňa na bohatej hafii 21.

Wshe na składze ležaze, s najlepschich klaninow w mojej dželatni ſechite wězhy, jako ſymske ſwjerſchniki, paletoty, woblečenja, tholowy a lazny pschedawam wjele tunſcho, hacž tym ſam ſa nje wudal, dokelž hotowu draſtu dale pschedawacž nochzu.

Louis Gadt w kipnizy,
krawſki mischtr.

Bruno Schulze

w Budyschinje

8 pschi žitnych vilach 8

porucja

bohaty skład wolmianych, trikotowych, ſchenillowych a židzianych

rubiszezow na hlownu a woſolo taille, ramjenjowych thornarjow, kapotow židzianych a polžidzianych, barchenta, lamarubiszezow, ſalmukowych pjeſlow, hontwinſkich lazow, spodnych tholowow, spodnych ſuknijow, normalnych, barchentowych a platoñych toſchlow, wolmianych pschedkoschlikow, nathlačzlow, ſchrykowaných, trikotowych a pjaſezowych rukajzow, wallowaných a njevalowaných ſchrympow a ſokow, thornarjow, manschetow, pschedkoschlikow s plata a gumija.

Krawath,

běle, cžorne a pižane ſchörzuchi, ſchtalhy, rysche a ſchlewjerje, džecjaze kapički, mězki, piſliti a ſuknici.

Sk hodoownemu wobradżenju

porucząm swój bohacze wuhotowany skład
plata a bawmianykh tkaninow sa czelne, lozowe,
blidne a kuchinske koži
w wschelakich druzinach a scherjach dobroczłiwemu wobledżbowaniu.

Bely plakat sa czeledż w szlachty dobrych druzinach po naj-
tunisckich fabrikskich placisnach.

S poczęsczowanjom

G. A. Ryseck na bohatej haſy 27.
Platowa a bawmina pschadownia w Porchowje.

Emil Indinger,

czrijowy a schtorijowy skład,
w Budyschinje na kotolskiej haſy číslo 11
porucza swój derje sridowany

sklad wszech czrijow

sa mužow, žony a džeczi
po snathich tunich placisnach.

Pschedawańja n jedzeli: na bohatej haſy číslo 3,
s napšeczą posta.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika schtrympowych tworow i wowczeje wolny

číslo 1 na schuletskej haſy číslo 1

z symsemu czaszej swój dawno jako dobry snath wulki skład schtryko-
wanych schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow, wulki wu-
bjerk rukawowych lazow w nastunisckej haſz i najlepšej čisto-
wołmianej barbunepuschczatej tworze a w rjanych mustrach porucza.

Najlepschi a najwjetshi wubjerk schtrykowskego pschedzenia
wszech barbow.

Najhodniſcha twora! Najtuńsche placisny!

= Lama. =

W tejle węzy mój skład (najwjetshi w Budyschinje) niewopisomnie bohaty a wulkotny wubjerk
najnowszych mustrow po wszech mōžnych placisnach poškicza.

Zohęz po 60, 70, 80, 90, 100, 120,
150, 180 a 200 np.

Richard Gaußsch

na bohatej haſy.

C. E. Rinke, ſkófarňia

na žitnej haſy

porucza ſo i ſechiczu mūžazyc kožucho (po swierſchnikowej formie)
a pjeſzomych pjeſlow. Bonjaze mantle a pjeſle ſo po najnow-
szych modelach dželaja, a ſu muſtry po žurnalach wupołożene. Mu-
žaze a žonjaze pjeſle ſo poczahaja a poruczeja ſo w wulkim wubjerku
kožki i poſhiczku a wobradżenju, kaž ſ zyka wszech druziny kožow.

Woprawnje dwę ſkóroki bely
plat ſa czeledż porucza jako jara pła-
ciszny hōdno starý ſkóz po 35 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haſy 7.

Dowolamy ſebi, na

wupschedawanie
pjeſzowych tworow a symskich mēzow,
kaž tež wohebnych kožow k wobradżenju a podſhicznu po naj-
tunisckich placisnach najnaležniſho ledzne činiež.

Kóžkańja a pschedawańja mēzow
herbow Friedr. Ernsta Schandera
na ſwokornej lawke haſy 30.

S wulkim wuspěchom wote mnje (ſa něhdže
4 njedzeli ſym 50 wobleczenjow pschedał) ſawje-
dzena ſidzana tkanina

Augusta Victoria,

najlepſe, ſchtož ſo w tutym naſtupanju nadenidže,
poruczą meter po

3 ml. 50 np., 4, 5, 6, 7 a 8 ml.

Richard Gaußsch

na bohatej haſy.

Franz Marſchner

czasznikar w Budyschinje

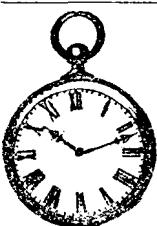
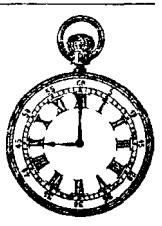
čo. 9 na bohatej haſy čo. 9

swój ſkład czasznikow a czas-
nikowych rječasow dobrocz-
wemu wobledžbowaniu porucza.

→ Hōdna twora. Píkome rukowanje. Tunje placisny. →

Vorſedzenje dobre a tunje.

Přichování: Rěču herbski.

trajne dželane we wszech wulkoſčach porucza w wulknym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pſchi bohatych wrotach 26, pschedeschñikatna pſchi bohatych wrotach 26.

→ Počehnjenje a wuporiedzenje ſpěchnje a tunjo. →

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něſcزوwe rebliky, khachlowe durežka,
tsěchne wokna, twarske hōdze
porucza tunjo

Paul Walther.

Symskie swierſchniki, ſuknje, kholowj,
lazj, mantle ſo i trajnymi njepuſhczatymi barbam
wobarbja

w W. Kellingez barbjerii w Budyschinje.

Druha pschiloha k číšku 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 10. dezembra 1892.

Ahojej

hyry punt po 100 hačj 160 np.,
paleny " 130 " 200
jenož w číšce a šylne štodžazej
fajloſeji porucja

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej hačy
na rožku theaterskeje hački.

Róšunki,

wulke a male,

margarinu

najlepšchu k pječenju kaž tež wjeh
koruſhki k pječenju
poruczataj wurjadnje tunjo

Schischla a Rieczka.

Schulſke torniſtri
sa hólzow a holzy, jenož dobre
ruczne dželo, wjele stow na wobjer
porucja

A. Pietsch, rjemjenjet
na hauensteinskej hačy 1.

Turkowske ſlowki

najlepſcheje družiny porucja

Moritz Mierwa
pschi mjaſowym torchoſćju.
Destilazja ſnatych dobrých likerow
po starých tunich placzisnach.

Ssyre Hamburgske hadlo

jara tunjo doſtač pola

Pawola Hofmannna
na rožku ſerbſkeje a ſchulerſk. hačy.

Najlepšchu butru,
margarinsku butru,
derje ſtodižu, porucja

Pawol Hofmann
na rožku ſerbſkeje a ſchulerſk. hačy.

Školokoſmjetanowu
margarinu
(sarunanje sa butru)
najlepſcheje dobroſeje poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Terje

wulke tuczne

po 3, 4, 5 a 6 np. porucja

C. F. Dietrich
na terjowej hačy 3.

Dla pschedstejazhch pscheměnjenjom
w moſich khlamach

ſtaju

wot ſchtwórtka 1. dezembra t. I.

wulki džel ſwojego tworoweho ſkada na

Wuſchedawanje

a činju woſebje ſedzne na

čzorne a piſane draſtne tkaniny,
lama, barchent,

ſbytki a wobleczenja kusheje měry,
žaketky, wobwjeski, mantle atd.,
lotrež po wurjadnje tunich, tola twjerdyh placzisnach
pschedawam.

Mojim česczenym wotebjerarjam ſo ſ tym ſkadnoſc̄ poſtegi, ſebi ſwoju potrjebu ſa

hodowne wobradženske blido

ſ najwjetšim dobytkom wobstaracj.

Jan Jurij Pahn.

Heinrich Lange

pschi žitnych wilach

porucza ſwoj wulſtony ſklaſ

hotowych pjeſzowych tworow,

kaž tež

wſchē družinę kožow

dobrocziwemu wobledzbowanju.

Skaſanja ſo kruče ſprawnje wuſjedu.

Džeczaze ſanti,
klankaze woſy,
klankaze jěſdne ſtolys

poruczataj

A. & W. Neuhahn
4 na ſerbſkej hačy 4.

Pschenicznu muku

hačti po 90 np., punt po 16 np.,

krupy po 15 np.,

jably " 16 "

hoki " 16 "

porucja

Carl Kahrowe.

Ke hodam poruczam tunjo:
jara rjane rosyki a sultaniy,
mandle, zitronat, zokor, czerstwe
kuchne drozdje, wscze druziny
pschenicznje muki

H. Dobriza w Rakezach.

ff. taslojtu schokoladu
po wsczelakie placzisne,
lamaniu schokoladu
derje klobazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
jako hodowne dary ho hodzaze
porucza

Alwin Schrader,
kondoitruja a khosejownia
na swonkownej lawskiej hafzy 38.

Schifrowe tasle,
pihanske knihi,
wobrasate knihi,
pych na bozodzesczowym sktem,
zidzani papieru,
pihanu papieru,
schumjaze skoto,
skoto a klesboro na wojechi,
kwetki do wopomijenskich knihow
porucza tunjo

Gustav Rämsch
na bohatej hafzy 21.

Ke pyczenju kolaczow poruczam
wschednje cjerstwe zitne

kuchne drozdje
i njeprzeczenej hibaze mozu.
J. Scholze, pjecksi mischt
na garbatkej hafzy.

Delijsjohorczański mlyn
porucza

pschenicznun muku
w snatej dobrosczi hachl po 90 np.

G. Schmidt.

Koscje, lapy, zeloso ho po naj-
wyshchich placzisnach kupyja wsched-
nie wjezior hacz do 8 hodzin na
garbatkej hafzy 9. Tam ku zelosne
khachle i kypjanju, warjenju a
tejenju na pschedan.

Cjerstwe kruwjaze a konjaze
koje a cjezaze koje pshezo po
najwyshchich placzisnach kupyje

Heinrich Lange
• pschi herbstkej katholskej zyrkti,
pschi zitnych wiskach.

Takto hodowne dary

cjeszczonym Sberbam w Hrodziszczu a wokolnosci poruczam:

lama a poslama po wsczelakich placzisnach, barchent k koschlam
a pjeslam, czoruy kaschmer czistowolmiany a polwolmiany,
drastne tkaniny, wolmjane spodnie kuknje, modre cziszczenie
sa czeledz, hotowe pjesle a kuknje, kholowy, rukawate lazy,
schlesynske schtrympy a rukajzy, wolmjane rubiszcza na
hlowu a kapoty, wolmu i schtrykowanju atd.

Ernestina Grohowa
w Hrodziszczu w hornczerni.

Barchent k koschlam hotowe kochle, rukawate lazy, spodnie
kholowy, trikotowe taisle, pjesle, schorzuchi, spodnie kuknje,
schtrympy, rubiszcza na hlowu, lama, flanel, keper, drzewianzy atd.
porucza w wulkim wubjerku

A. Taltenberg w Rakezach.

Takto

hodowne dary

poruczam: wotmierzene wobleczenja we wulkotnym wubjerku po
szmieschnje tunich placzisnach, schorzuchi sa dom, hospodarske
schorzuchi, rubiszcza na hlowu a wokoło taille, dybsacze
rubiszcza a khornarje na ramjeni.

Barchent k koschlam,
barchent k drascze,

szuknijowe tkaniny, flanel, zonjaze szukno.

So bych na skladze hiszceze lezaze
zakety, khornarjate mantle, paletoty,
kolate mantle, mantle do deshcza
a dzeczaze mantle

hacz do hdd wotbyl, je po vol placzisne pschedawam.

Heinrich Meschter,

10, na zitnej hafzy 10,
w domje knjesa pschekupza Noacka.

Nowosłne sbogopschejaze khartki

w najnowszych krafnych mustrach a w najwjetshim wubjerku po najtunishich
placzisnach porucza

Gustav Rämsch,
knihiwjasrnja a papjerowa pschedawarnja
21 na bohatej hafzy 21.

E. Rafeld

knihiwjasrnja a papjerowa pschedawarnja
w Budyschinje na fotoliskej hafzy 30

porucza w wulkim wubjerku a po najtunishich placzisnach: bahnice-
kowe a wobrasate knihi, modeleske lissna, pihanske a hujbne
mapy, ff. kazety, fotografijowe a pekniistwowe albumy, herbstke a
nemske spewarske knihi w jednorycz a najwozobnischich swiaskach,
portemoneje, zigarowe etwize, visitne khartki, wobluki, lampowe
krywy,

sbozopschejaze khartki

w wulkim wubjerku, teho runja lanebasowe wazy, wsczelake protylki
i wottorhanju na leto 1893, fabawjetiske hry, wazy po 50 np. atd.
a prozy wo dobrocziwy wopyt.

„Serbske Nowiny“ wudawała so kóždu sočotu. — Stwórlétna předplata w wudawańi 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjenem do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čílo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawał Marko Smoler.

Cíle Smoler jec knihičceńje w mačinym domje w Budyšinie.

Cíle 51.

Sobota 17. decembra 1892.

Za nawěški kiž maja so w wudawańi „Serbske Nowiny“ (na róžku zwonkne lawskie hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małego rynčka 10 np. a maja so štvortk hač do 7 h. wiečor wotedać.

Číesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowin, kotsjí chzedža sa nje na 1. sáchtwórléto 1893 do předka placicž, njech nětko 80 np. w wudawańi Serbskich Nowin wotedadža. — Cíj, kotsjí ſebi Serbske Nowiny pſches póst pſchinjescz dawaja, njech tola njeſapontnia, ſebi je tam bórzy ſtaſacž. Na sáchtwórléto ſaplačci ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſtich póstach, taž tež w drugich krajach němského khejorſtwia 1 mk., ſ pſchinjesczenom do domu 1 mk. 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchitoſu Serbski Hospodař placja na póstach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjesczenom do domu 1 mk. 40 np. — Se Serbske Nowiny hromadže hodži ſo tež „Pomhaj Bóh“ na pósce ſtaſacž.

Swětne podawki.

Němske khejorſtwo. Wufuždżenje pſchecžiwo Ahlwardtej je ſo pjatk wječor ſkončilo. Wobkrzjeni bu dla ſſchidženja ſ jaſtu na pječ měřazow ſaſuždeny. W uſuženju ſwojego wufužda ſo ſu na to poczahowasche, ſo drje ſu ſo wſchelake jebanſta a njeporjadnoſcze pſchi dželaniu tſelbow w Löwowej fabrižn stale, ſo paſ ſ tym hōdnoscze Löwowych tſelbow ſchłodowała njeje. Ahlwardtowe khostanje budžiſe wjele cęzjſe wupanuło, hdyž budžiſu jemu dopokasacž mohli, ſo je wón pſchecžiwo ſepſhemu wiedzenju njewerne piſał. So by ſo powschitkowny njepokojo, kotrej je ſ Ahlwardtowym prozečkom němſki lud mohjał, ſmerował, je khejorſtowowy kanzler Ahlwardtowym prozeč tež w khejorſtowym ſejmje ſ rěčam pſchinjescz dał. Hrabja Caprivi a ſakſki wójnski minister ſ Planitz pſchi tym wobkrzecſtaj, ſo je němſki wójſko ſ dobrými tſelbami wuhetowane a ſo to tež wo tſelbach, pola Löwych ſkaſonych, placji. Hdyž je ſo tež po jenym tſelenju ſ Löwowych tſelbami ſ 580 tſelbow 486 ſ porjedzenju wrózilo, dha ſ tym dopokasane njeje, ſo tſelby ſ ničomu njeſku. To ſu ſ wjetſcha jenož porjedzenja, bjes kotrej bych ſo tſelby cíjſce derje dale trjebač hōdžale. Roſeſtaſenja khejorſtowowego kanzlera a ſakſkeho wójnskeho ministra wěſce ſwój ſamér dozpj, a powschitkowna roſhorjenoscze dla židovſtich ſlントow ſo nadzijomne ſlebnje. Pſchecžo paſ budže ſo ſ tym licžicž dyrbjecž, ſo Ahlwardt bjes němſkim ludom wjele pſchivikowajrow wobkhowa. Ssamo w khejorſtowym ſejmje wón cíjſce ſhamotny a wopuschecžený njeſužde, jeli ſo wón do njeho jako ſaſtupjet Arnswaldsko-Friedebergſteho wokrjeſa ſaſtupi. Se 114 pſchecžiwo 100 hložam je khejorſtowowy ſejm po namječe ſapóſlanza Liebermannna ſe Sonnenberga wobſamkuł, ſo ſo ſa cęz ſejmoweho ſydanja pſchecžiwo Ahlwardtej dla židovſtich ſlントow po khostanskim ſalonju ſaſtro cęz njeſmē. Hdy by Ahlwardtowa wěz žaneho pſchivika w khejorſtowym ſejmje njeměla, drje jemu njebychu pucž do ſejma runali. W tu ſhwili wſchak Ahlwardt ſwój nadawł jako ludowý ſaſtupjet dopjelnicž njemöže; wón dyrbí najprjedy khostanje wotpotuczicž, ſo kotremuž ſu jeho dla ſſchidženja Barlinskeje měſchecžanskeje wyschnoſcze ſaſuždžili.

— Hdy by po rěčach ſchlo, kotrej ſu ſo hač dotal w němſkim khejorſtowym ſejmje ſkyskał, by ſo wotmyſlene pſchisporjenje němſkeho wójſka wot wjetſhiny khejorſtowowego ſejma ſacjiblo. Kaf mózna zentrumſka ſtrona wo tej wězy myſli, je ſwobodny ſtnej ſi Huene ſlončniſe na ſlawne dał. Huene w mjenje ſwojeſe ſtrony praji, ſo zentrum njeje ſwólniwy, dotalnu licžbu wojaſow w měrje powyſhicz dač, tež hdy by ſo knježerſtwo ſe ſalonjom na to ſwajaſto, ſo dwělētnu wojetſku ſlužbu ſawjedze. Dokelž zentrumſka

ſtrona hromadže ſe ſwobodomýſlnymi, demokratiskej a ſozialdemokratiskej ſtronu wjazy dweju tſeczinow khejorſtowowego ſejma wucžini, by po takim hido nětkole kóžde roſmnoženje wójſka wotpoſaſane bylo. Wjednik ſwobodomýſlnje ſtrony, Richter, ſo tež ſdžerjecz njemöžeſe, ſwoje wjeſele nad tym wuprajicž, ſo ſu ſwobodomýſlni ſ zentrumſki ſ jena we hlownym dželu wojeſkeho praschenja. Khejorſtowowy kanzler po ſdacžu ſe ſamyſtom na ſuenowu rěč njewotmolwi; tola ſo wón hlužoko roſbudženy bycz ſdaſhe, jako ſo by jemu ſjewjenje zentrumſteje ſtrony njewocžakané pſchichlo. Potom khejorſtowowy kanzler Richterej ſnapſhczimi, ſo ſo bjes powjetſhenja wójſkoweſe licžby dwělētna ſlužba njeſuždi ſawjescz. Kajſi don't ſkóčnje wojeſka pſchedloha ſmje, njeſuždi ſo w tu ſhwili prajicž. Najprjódzy ſo wona ſejmowej ſomiziſji ſo dalshemu roſpominanju pſchecženje, a hakle wokolo jutrow budže ſejm wo njej wothložowacž. Bjes tym može ſo wjele pſchecženje; mnosy ſnadiž, kotsjí dženja ně, potom haj proja. Knježerſtwo ſo nětkole troſtujte: pſchecženje cęz, pſchecženje rada. ſejm dla ſacjibnenja wojeſkeje pſchedlohi roſpuschecženje, na to ſebi knježerſtwo njemyſli. Nowy wuſwoleny ſejm by ſnadiž hiſhce wjele mjenje hač nětčiſhi ſwólniwy był, lud ſ nowymi wojeſkimi dawkami wobcejicž.

— W Bayerskej je ſo w Kaufbeurenſkim wokrjeſu pſchi wólkje do khejorſtowowego ſejma zentrumſki kandidat Zinth wuſwoliſ. Snaty bayerski ſpiſaczel dr. Sigl, kotrej je ſo hido pſchi Kehlheimſki wólkje pſchecžiwo zentrumſkemu kandidatej poſtaſicž dał a pſchepanuł, je hiſhce ſas ſwoje ſpoža, tola je ſaſto podležač. Zinth doſta 7965, dr. Sigl 3143 a nazionalliberalny Wagner 2762 hložow. W lécje 1890 bě ſo ſa zentrumſkemu kandidata 10,579 hložow wotedało.

— Kripa (influenza)* ſo ſaſto w Němzach tu a tam poſaſuje. Po naſhonijeniach rufiſkih lekarjow ſo ſ kripu polo ſa kholeru pſchecženje. Duž ſo boja, ſo budže kholera w pſchichodnym lécje ſ nowa Němſku domaprytacz. Do cęsta wona w Němſkej tež hiſhce nětkole ſascha njeje. W Mlawie pola Kralowza (Königsberga) w naſaſtej Pruskej je na nju 20 woſkow ſchorila. Dwě ſ nich ſtej wumrjelej. Sañdzeny ſuženj je tež w Hamburgu ſaſto jena woſkoba na kholeru ſchorila.

— Awstrija. Němſka liberalna ſtrona je, dokelž bě ſo knježerſtwo ſapowjedžilo, jejne khejorſtwo wypólo napjate ſaſtupje dopjelnicž, do lehwa knježerſtowowych pſchecžiwnikow pſchecžela. Sa njej je nětkole tež ſaſtupjet němſkich liberalnych w ministerſtwje, hrabja Schuenburg, ſchol. Jego město w ministerſtwje pječza bórzy jedyn ſaſtupjet cęzkeho luda wupjelní.

— Awstrijski aržywówoda Franz Ferdinand ſ Este, awstrijski trónski naſlēdnik, je ſrjedu mórfke puežowanje woſkola ſweta naſtupil.

— Awstrijske knježerſtwo je jeneho ſaſtujnika do Ruskeje poſkalo, ſo by ſo pſchecžwecžil, kajſe ſu tam ſtrowotne wobſtejnoscze. Po jeho roſprawie hiſhce pſchecžo ſi Ruskeje ſtrach hroſy, ſo ſo wot tam kholera do wječornejne Evropy ſanjeſe. Ruske knježerſtwo je na kónz dežembra ſkhabzowanu lekarjow do Peterburga poſkalo, ſo by ſo wurađilo, ſaſto ma ſo w pſchichodnym lécje ſtacž, jeli ſo by ſo kholera ſ nowa roſhcerila. Hamſte ſowjeſce poſaſuja, ſo hiſhce nětkole kóždy ſuženj 3000 hač 4000 čłowjeſow na kholeru wumrje, woſkobje mrěwa w Podolskej ſathadža. Dale je wěrno, ſo je kholera pſchi kaspiskim morju a w Batumje ſ nowa wudyrila a ſo je ſył-

nishcho rosscherjena, hac̄ minjene lēto. Nusa ho hischeze s tym po-wyschi, so je s kheleru tež mór na skót pschishol, kotrež može ho tež lohko do Awstrijskeje sanjesč. Duž ho naprawy, i wotdzerjenju kholery loni poruchene, nježmedžja sběhnuc, ale dyrbja dale wobstacj.

Franzowska. Panamski skandal dzen a wjazdy woporow mjes franzowskimi statnikami žada. Žene ministerstwo je hžo psches njón panulo a něčijsche je hžo saho wot njego žylny stork dostalo. Finanžny minister Roubier je nježabžy wotstupic dyrbjał. W czim wobsteji jeho pschestupjenje? Wón je jako minister w tym wołomiku, hžej bě wěste, so ho sarjadnišla rada Panamskeho towarzstwa psches žud staři, wot jeneho s najhórsich winowatych, židowskeho barona Reinacha, hrožaze khostanje wotwobrocic pýtał. Roubier drje je psched ſejmow wobkruczał, so tehdby hischeze nicžo wo tym wjedžał njeje, so ho Panamska naležnosć psched žud pschinješe. Tola ſejm jemu njewetješe. Je to bjes džiwa; pschetoz tež druzh franzowszhy ministero fu hžo khal. Čijsče wěste je, so hu někotri ministero wjedželi, so je ſebi baron Reinach s jědom ſawdak. Nježdžiwaljy teho ministerstwo ſa nusne mělo njeje, Reinachowe čežlo muhriebac, a wot lěkajow pschepitac dac̄. Mjelczaze wobkruczenje hž je runje tak ſle, kaž ſa ſama. Panamski skandal dla tže pječza hischeze wjazdy ministrow wotstupic. Woni ſu jeno preſidente Carnotę i woli hischeze w swoim ſastojnſtwe wostali, kž je prajíl, so tež wón preſidente ſtoži, hž něčijsche ministerstwo rospanje. Sa Franzowsku je Panamski prozež wopravdžite narodne nježboke. Staré romſte pschizlowo, so pjenesy nježmjerža, tu njetřiehi; pjenesy, ſotrymž ſu židowszy pjenjeñizy franzowskich ministrow, senatorow a ſejmickich ſapóžlanow podklupili, ſo móhli czim lóžo franzowski lub ſkobac, a wobſchubac, zku ſranzowsku republiku do ſmjerdenja pchinenje. Ře něčijschemu knježstwu lud ſ polnym prawom žaneho dowérjenja wjazdy nima.

Turkowska. Kak možl ho ruskemu wójnskemu lódžtstu w pschihodnej wójnie pschikhad i Konstantinopel ſawrječ, to turkowemu knježstwu ſtajnjie na starosczi leži. Psched krótkim je po ſultanowym pscheproſchenju belgiski general Brialmont projekt i wobaranju niz jenož ſa Konstantinopel a jeho wołomnosć, ale tež ſa ſ napſhceza ležczy maloafski morſki bróh wudželał. Tutoń ſławny inženér je ſultanej načiſt wobaranſteje linije pschedpołożil a ſlubil, ſo ho borsy ſažo do Konstantinopela wróci; přeňsche dzela dyrbja młodszy turkowszy offizerovo pschewjescz. General pschispomni: „Klucz i wobaranju Turkowſteje, khejorsku majestosć, w Wołharskej leži, a jeli ſo ſmje ſo Turkowſta tutemu krajej dowericz, je jeje wobora ſwesczena.“ Toje wuprajenje je pječza na ſultana hukboki ſacgħiſčez činičo.

Amerika. Anarchistojo w połnoznej Amerizy niz jenož ſ dynamitem, ale tež ſ jědom dželazu. W Homesteadu je ſo dželaczerjam, kotsiž ſo pschi tamniſkim ſtrajku wobdzeliſi nježbu, a woſakam, i podkłóženju dželaczerſtſich njemeroj ſawolanach, ſ jědom ſawdalu. Jedyń kuchat je ſo wuſnał, ſo je po pschikasni wjedníkow požlebnjeho ſtrajka dželaczerjam a woſakam do jeho jed mjeſchal. Wóžom wožbow je ſajędoženiu jedž wužiwaſchi wumrjelo. Do teje wěznych ſtaj pječza Homesteadski ſekat a haptkaz ſachmatanaj.

Mužili ſe hlowkow.

(Podawki i mjeſčožanskeho žiwjenja.)
(Počkožowanje)

W tym wołomiku ſallincja bliſko njeju žylny mužski hloſ. „Daj Bóh ſvoje, Chartoryſki, poſlabaj jeno, to je wobras! ſy dha hžy krafniſkej jandželtaj widžał?“ A hnydom na to pschistupischtaj dwaj woſebnaj knjeſaj ſ laſajom w ſlivru a ſhabdowaschtaj ſo požmewkujo paſ na džiwnej pschedawarje, paſ na jeju twory.

„Poſlaj, pschedzelo, ſhoto mam myſle!“ rječnu na to knjeſ, kotrehož bě druhí Chartoryſki mjenował.

„Kak dha, hžy bychmoj naſchim knjenjam jutſje tute wuhenjerje jako Boże džeczo wobradžilo? ſhoto ſebi myſliſh, njeby to wjeſeble bylo? Jeno ſo by tyh čornych hólzow doſč bylo, ſo by ſóžda doſtała jeneho!“ A ſiczesche je potom w budže a woprascha ſo potom džeczi, ſhoto ſa nje chzetej.

Džeczi ſo tuteho prashenja ſe ſamej radoscju naſtržiſtej, a dokež ani njewjedžeſtej, ſelko mužikow matej, a chyžiſtej woſebnaj knjeſomaj tola ſpěšnje wotmolwic, to běſtej ſkoro we wuſkoſčach. Alle Hanz ſaby borsy kuraže a ſ hlowu ſatſhaſnuwſchi rječnu ſwajſliwie: „Toſek!“ tak ſo ho teho potom ſam naſtrojā.

„Je to móžno?“ wužmja ſo Chartoryſki, maſhajo do ſafa. „To dže je žalostny pjenjes a po waju drascje njeſda ſo, ſo bychtej dyrbjalej taſkele wězny pschedawac.“

„O luby knjeze!“ wotmolwi hólcž ſe ſwojim jimawym hloſom

— „hžy bychceze wjedžał — tele mužili nježu naſu, mój pschedawamoj je město dweju khudeju džeczi, kotrejmož je macz ſchorjela. Wona leži w ſymnej iſtuě na ſtarym ſanapeju a nima ani požleſeheza.“

„A jeje džeczi“, pocga na to Hanka, ſtej domoſ ſchloj, ſo bychtej jeſ trochu ſatepilej, dokež ſtej runje něſhco mužikow pschedakej a něſhco nowych pjenjeſkow wuwikowalej.“

„A wój tu mjes tym ſtejtej a ſa njeju pschedawatej?“ woprascha ſo Chartoryſki ſ hnutej wutrobu. „To je wot waju ſara rjenje.“

„Ach!“ rječnu Hanz wutrobnje, „mój bychmoj ſa nich hischeze wjazdy ſčiniloj, jeno hžy bychmoj móhloj.“

„Pſcheczeló!“ wobroczi ſo někto woſebny zuſbnik i druhemu. „Mje ſima ſwjata hróſba. Njeje to runje tak, kaž bychtaſi dwoj njebeſtej požlaj psched narodom naſchego ſenjeſa i woſebnoscze ſtupiſloj, ſo bychtaſi prozkyloj ſa khudvch ludzi a pomož wot wutroby bohathych pýtał? Moja je hac̄ do dna wotewrjenia — a njemóju ſawěrno pjenjeſy, kž ſym runje dobyſ, ſlepje naſožic, hac̄ hž je tymajle jandželomaj pschedopadem.“

Na to ſiwnu laſajej, ſo by wſhē mužiki ſobu wſał, ſam pak poſoži ſwoju žlžanu móſhen, kž bě poſna, na budu, a wuczeze hischeze ſi laža něſhco bukataw. „Tu matej! Dajtej to tej khudej ſionje, ſo by wjeczor rjane Bože džeczo měſal!“

Połnej radoſtneho ſastróženja hlabaschtaj džeczi na hlyſhczate bukatah a na połnu móſhen, w kotrejž ſo tež něſhco podobnega nadžiſtej; zuſej knjeſai paſ mjeſchtaj ſwoje wjeſele nad ſeu radoſcju a jedyn ſ njeju ſo hischeze woprascha: „Egej dha ſtej, lubej džeczi?“

„A Hanka ſtyčnu něžnej rucižy, poſladnu na njeſ ſe ſwojimaj džeczowſzy pobožnymaj wóczlomaj, ſi kotrejuž tu ſhwili ſo hylſhronach, a rječnu ſ derkotazym hloſom: „Ja ſym Hanka knjeſa inspektora Nowotneho a tole je mój bratſk Hanz.“

„A bydlimy w tym wulkim domje na Selenej hafzy“, dorječnu hólcž tež ſe hylſowatym wóczlom —, „kž ma te ſolte wrota ſ možsnej ſlinu!“

Na to wſa Chartoryſki ſwojego pschedzela ſa ruku a rječnu: „To běch ſwoj ſiwy džen ſjeweril, ſo móhli ſebi cglowſel ſa něſhco hubjenych bukataw taſkele wjeſele ſčinicz! Dyrbimoj dha cglac, ſhoto budzetej džeczi ſčinicz? Abo dyrbimoj híč ... ale ně, to džu ſo jeno w myſlach radowac, njeh ſo ſtanje, ſhoto ſo ſtanje. Jeno ty dži naſdala ſa nimaj“, rječnu ſ laſajej, „ſo by ſo jimaſ njeſtało, doniž do domu njeſaſtupitej.“

Bo tych ſlowach ſhubiſchtaj ſo wobaj zuſbnitaj; Hanz pak ſhowa pjenesy hnydom do ſafa, potom hafzu ſwěčtu, ſtajti hornz ſi wuſhlon do ſuta a wuběža ſe hotsicžlu ſ budu. Lěbma pak běſtej na róž hafzy, pschedzeliſtej ſimaj Jank a Marta hžy napſhcezo.

„Ach, jeno njebudztej ſtej“, proschesche wujachleny hólcž, „ſo ſmje tak doho byloj! Maſč je doſtaſta taſki taſhel, ſo ſebi hžy myſlachmoj, ſo ſo namaj ſaduſy. Dyrbjachmoj jej kuf ſeja ſwaric, a tu pschedsta ſky taſhel, tak ſo je potom tež kuf zokrowin ſjedla, kž jej tak jara derje ſkodži.“

Bjes džiwa, ſo ſo Nowotnež džeczi do plakanja daschtej, tak poſna bě ſeu wutroba. Mjelczoz džecznej ſ Jankom a ſ Martu do bydla njeſbožowneje wudowy, hžej hlyſhcztej ſimaj wſhito roſprawic, a pjenes ſchedopadac. A ſchmotaschtaj ſo ſa ſimaj po czmowych ſchobach hac̄ pod tſechu do maleje iſtwicžli, a tam ſahwěčiſtej potom ſhytny kónčl ſwěčli, kotrež běſte Hanz w budže do ſafa tyknul.

„Tule“, rječnu na to hólcž, „je wóhom ſlěbornych ſa ſhēſč mužikow — a tule to — to je mi daril zuſh knjeſ, nětaſli pschedotowaný prynz — ſa druhé mužiki. Widžiſh, Jank? nimam hžo njeſ dale w ſatu. A tón zuſh knjeſ da waſ ſrjenje poſtrowic, ſo bychceze rjany Boži wjeczor měli.“

Jank a jeho hotsicžla hlabaschtaj na to, kaž by ſo džiwn ſtaſ; ani ſlowa njeſožtej prajic, a w zyloj iſtwicžli bě wulka cíſhina; jeno krótkle dychanje khoreje žony bě hlyſhcz. Sklončne pocga Jank: „Maczeta, maczeta! poſladaſtej jeno — to je pjenies!“ a pschi tym poſoži jej bukatah na hubjene ſužo a wužypa psched njeſ móſhen.

Alle khora njepokaſa wulkeje radoscze. „To ſu bjes dwela blachy a marki“, rječnu ſe ſlabym hloſom.

„No, to chyžl tola widžecz!“ rječnu Jank. „Marki nježu taſ cježke, kaž tute bukatah — a potom, ſhoto dha chyžl taſkele knjeſ ſ blaſhčlami?“

Zakensa na to njewotmolwi; po ſhwili pak ſcjeze ſ pod hubje-

neho psychotryceja swoju smjerstu ruku, naczaňuje ſo po zufimaj džesomaj.

"Naſha maczeka čze ſo wamaſ podzakowacę", rječku Janek, a Hanek a Hanek wſashtej khoru ſa ruku, ale ſastrózitctej ſo mjeſečo, dokelj jeje ruka bě ſymna kaž lób. Na to ſo roſzohnowaſtej a khwatashctej tak ſpeſchne po ſchobach, ſo mógeſche jimaſ Janek ſedma poſzvēcic̄.

A hdyž bě ſo do jſtwiečki wrócił, tu poča: "No, maczeka! ſak dha, nimaze to radoſć? Sto a hydomacze duktow hym na-liczil — to džé je ſkoro bohatſtwo!"

Ale khoru hiſheče njevoſtolwjeſche, džesegi pał ſo hydashtej i ſebi hromadze a počeschtej ſebi pschekadowacę, ſchto ſ thmi pjenjesami wſcho ſapocječ. To traſeſche nehbę ſchworeč hodžin, tu ſawela jej macz bliže i ſwojemu ložu.

(Slończenje psichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Něſto lubosne a nowe budže i Božemu džesom ſſerbam poſtigene: **Pruhi s Božeho ſwětla.** Najrjeniſche ſchpruchi ſ Božeho piſma a najrjeniſche kherluſhove ſchluſci, tiz ſo i tutym ſchprucham pschihodža, je knjeſ farat Jakub ſ Nejeſhwaczička ſ ſwojim bratom, knjeſem dwórkim radžiczelom Jakubom, wupytal a pola knjeſa Marka Smolerja czischczecz dał. Potom daschtaj w Draždjanach małe kaſchczik dželacę, do kotrychž buchu jenoluiwe kopjena, kóžde ſ woſkebitym taſkim Božim ſlowom, poſložene. W tutych kaſchczikach ho tute ſlowa wery, napominanja a troſhta khowaju, a ſ nich ſebi kſcheczijan abo kſcheczijanka to abo tamne kopjeno wuczechne, hdyž čze zyle krótkie natwarjenje męč a ſo woſkhwélicz dač ſ jenej pruhu njeſteſleho ſwětla Božeho ſlowa. "Pruhi ſ Božeho ſwětla" w kaſchczikach, ſ hobownej hwědu a ſe ſlotym napiſmom wupyschenych, ſu psichodnu ſkobtu a dale pola knjeſa Marka Smolerja doſtač. Tich placisna ſo tak wotméri, ſo ſo "Pruhi" po doſpolnym roſpſchedowanju runje ſaplačza.

— We woſbadzenju duchowniſkich měſtow w katholſkej Budyschkej a Draždanskej diözeſy ſu ſo wjazore pschemenjenja ſtate. Baczon ſlończenje ſwojego ſamhneho duchownego doſtanje, a to knjeſa Jurja Libicha, dotalneho vikara a tachantskeho předarja w Budyschinje. Knjeſ Miklauſch Jawork ſo wrócił do Pruskeje, a do Khróſcziž pschińdze ſa druheho kaplana knjeſa B. Hizka. Knjeſ Jakub Nowak, kotryž bě ſkoro po lěta ſaſtujujo w Woſtrowzu, pschińdze do Budyschina na město knjeſa Libicha. Do Woſtrowza pschińdze i. Michał Wjeſzela ſe Seitendorfa. Na jeho město i. neomyst Jurij Kſchizank. Knjeſ Milt. Garſen, dotal katecheta w Budyschinje, je pschekadzeny do Chemniſy jako druhi kaplan.

— Žitne placisny ſu nětcole nimo měry niſke. Pschi nich ſo ratarjowa próza njeſaplaci, a nětrotužuli, tiz čiſce nuſnje pjeniesy njeſtrjeba, žito na ſubju ſypa, ſo nadžeo, ſo ſo do naſeča placisny trochu woſyſcha. Štož to čini, dyrbí pał ſo hladacę, ſo jemu wački žito njeſezetu. Hdyž wſchak ſu wački ras do žita pschischke, tam ſo čeſko ſacžerja. Jenož ſ jenym ſredkom je móžno, je ſahnacę; tuton ſredk je thymianow woliſ. Štutym woliſom, ſe čiſtym ſpirituſom počeršchenym, ſo žito poſtrjeſti. Sylnu woń, kotryž thymianowy woliſ roſſcherja, žitne wački wuczech ſiemčo. Wone bory ſ hromadami ſe žita a ſ ſubju khwataſa. W woſlovnosczi Budyschina je ſo tuton ſredk psched nětrotymi ſetami ſ dobrym wuſpchem naſložit.

S Hnaſchez. Dotalny vikar naſcheho druheho ſtatneho ſchulſkeho města, knjeſ Jan Ernst Jurij Kmoč, tiz je tele dny pruhovanje woſlovnoscze woſtač, je ſo wot ſchulſkeho pschedſtejcerja jako druhi ſtatny wuczeſ ſuſwolit. **B.**

S Hodžiſkeje woſbady. Tón tydzeni běchu woſby zyrlivnych pschedſtejcerjow w naſchej woſhadze. Woſwoleni buchu wſchudze ſ naſladnej wjetſchinu hſokow knježa čaſhniſat Woſjeda w Hodžiju, wiczejny ſublet Smola w Spytzech, ſublet Krawaſa w Wjelkowach, ſublet Vjar w Prečezach a ſahrobnik Schuba w Džiwočizach. Hacž budže ryzejkubleska woſba jako placjaza ſpoſnata, ſo ſara praſcha.

S Radwora ſ Čgornym Hodlerjom a Madwoſtim Hajom. Pschi ſlotliſzenju je ſo w naſchej gmejnje naſicžko: 31 toni, 320 hovjadow, 87 koſow, 281 ſwini, 657 kur, 156 huz, 17 kočlow, 39 trutow a 12 kočlow poſzokow. **K.**

S Luha. Jeſo Maſteſtoſcz kral Albert je tudomnemu wuczeſej knjeſej Mihaeji, tiz je 38 lét bjes pschekorhjenjenja tudomne ſchulſke ſaſtojnſtvo ſe ſadnej ſwernoſeſu a ſwědomitoſcu ſastawak, Albrechtowym kſiž naſhnadniſcho ſpoſeſit. Tole wyſhole wuſnamjenjenje je ſo

ſchwört dopoſtonja knjeſej Mihaeji psches kralomſteho woſtrjeſneho ſchulſkeho inspektorja knjeſa ſchulſkeho radžiczelala Rabiha w pschitomnoſeſi měſtneho ſchulſkeho inspektorja knjeſa fararja Jakuba Nejeſhwaczička ſchidliſkeho a zyloho ſchulſkeho pschedſtejcerſtwa ſ wotpoſwedazej na-rcęgu a ſbozopſcheczom ſwjetdzenjy ſchepodačo. **V.**

S Kopriz. Tudomnemu ryzejkublerjej Erwienej Hähnelej je ſo wot ſakſkeho knježerſtwa titul "rataſſki radžiczel" ſpoſeſit.

S Pomorz. Tudomny ſublet Rabiwi ſe bě wondano rano w 7 hodžinach ſ jenym dželaczerjom na wjeſhny hat lób rubacę ſchol. Pschi tymle džele ſo wón nahle ſchili, ſo by woſrubnenu ſchruſtu ſ wody wuczahnuł. Khetro bliflowidžazy dželaczeſ ſo teho nje-dohladawſci dale rubajo ſ poſnym wotmachom Rabiwiſteho ſe ſefere do noſa rubnu. Štož je kſyſhcz, ſo Rabiwiſteho rana, hacž runje je jara straſhna, bory ſahofii.

S Darina. Pjat rano w 4 hodžinach je ſo tudomny Czidri-čez mlyn woſpalik. Woheń je pječla pschi jenej maſchinje naſtač. Štož je w mlynie mali a žita bylo, je ſo wſcho ſpalito, teho runja wjele domjazeje nadoby.

S Khróſcziž. W hlownej ſhromadzisniſe "Towarſtwa ſſerbiſtich Burow" a poſedzenju naſchich herbiſtich naſutovařenjow a wu-poſedzenjow je ſo 4. dezembra w Budyschinje wo tym jednalo, hdyž maja ſo kaž na ſwoj lepschi wujlik pschisamknuc, i Neuwiedeſ abo i naſhemu ſaſkemu podwjaſlej (Verband der landwirtschaftlichen Genoſſenſchaften für das Königreich Sachſen), tiz je ſaſo ſobuſtaſ "wulſkeho poſchitkowneho ſwiaſka rataſſich ſjenoczenſtrow w němſkim kraju". Šteneſ ſtrony ſo wo tymle ſwiaſku proſi, ſo je wón ſara młody a ſlaby po ſobuſtaſach a ſo njemóže tak wujtinje ſkutkowacę, kaž tamny w Neuwiedeſ, tiz je, kaž ſo praſejče, wjele kſyliſtici. Kaž pał "Thrigs Genoſſenſchaftskalender 1893" ſtatistiſzy dopoſkuſuje, ma ſo ſ tym runje na woſak. „Še po wuſchitkownem ſwiaſkej rataſſich ſjenoczenſtrow“ ſluscha 1552 ſwiaſkow ſi runje 100,000 ſobuſtaſami, do Neuwiedeſteho ſjenoczenſtwa ſluscha pał jenož 1034 ſjenoczenſtrow, po taſkim wo ſtečinu mjenje. Duž njech naſchej wobej ſtronje ſhwilku kóžba po ſwojej koliſi jedyje a naſhonenjenja ſbéra, kaž je ſo w Budyskej ſhromadzisniſe praſilo, ja pał ſo nadžiju, ſo ſa ſekotre lěta wſchitzy po jenej koliſi poſedzenym jako ſobuſtaſ naſcheho krajuho ſakſkeho ſwiaſka a ſ tym jako halosa tamneho wulſkeho ſwiaſka rataſſich ſjenoczenſtrow ſa Němzy w Offenbachu. Njech ho hiſheče pschiſponni, ſo je Staiffenſen, ſyn ſaložerja Staiffenſtich kſižow, tele dny khorowatoſeſe dla ſwoje ſaſtojnſtvo pola Staiffenſtich kſižow ſložil. Direktor ſakſkeho ſwiaſka je generalny ſekretar rataſſich towarſtrow w ſakſkej, knjeſ ſratatſki radžiczel i Langsdorff w Draždjanach, hlowny ſaſtujeſ ſa poſchitkowne němſke ſjenoczenſtwo pał woſtrjeſny radžiczel a ſejmſki ſapoſklañz dr. Haas w Offenbachu w Hefenſkej. **M. K.**

S Draždjan. Druhu njeđelu adventa měſachmy tu ſaſo ſwoje herbiſke ſemſchenje w kſižnej zytki. Žara běhmy ſo na njo wjeſzeliſi, ale jenož makemu dželaj naſchich woſlovných herbiſtich bratrow a ſotrow běſche móžno, ſo na tym ſemſchenju woſbželicz, dokež běſche w nožy taſki kſyli ſa tolsty woſchrot panul, tiz wſchitke dróhi a hazy ſ pieſtlim lobom pschikrywaſche. Spowiednych ſudzi, kotrychž knjeſ farat lic. theol. Žmisch ſpowednu wuczeſu wuczech, běſche ſo 174 naſchko, předowanje pał mějſte ſnje ſaraf Jakub ſ Nejeſhwaczička. Dokelj běſche woſko 12 hodžin woſchrot trochu roſtač a khody pschi khejach ſ popielom poſkypane, pschińdze tola hiſheče ſ Draždjan ſamhch na 1000 ſamſcherjow. Bjes nimi tež woſakow wuſladačmy, kotrymž je nětlo psches noweho wójnskeho miniftra móžnota ſpoſeſena, herbiſke ſemſchenja wopytač.

S Wulſkeho Čiſla. Tudomny khejat Wjetchan a jeho mandjelska běſtaj ſchwört tydzenja ſahe rano, ſwoje džeczi doma woſtajiwſchi, na ſwoje dželo wotefloj. Po jeju wotenženju je ſo wuhlo, na ſatepjenie khejale poſložene, ſažeſliſo. Džeczi, kotrež wuhlo na khejach ſaſhku dſczaſhnuç a ſamknjenie khejne durje wuczeſnicz móhle, ſu w ſtrachne na ſubju čeſke. Bjes tym bě ſo woheń dale dokelj a budžiſke ſlończenje kheju do plomjenjow ſtajit, njebudžiſkeſi ſo wuczeſ w ſchuli dohlaſol, ſo ſu Wjetchan ſaſeczi bjes ſamknjenja wuſtak. Wón po nje nětore džeczi poſzla; te ſo pał bjes nich wróciſh, praſiſy, ſo je Wjetchan ſaſe ſamknjenia a ſo je ſi nitsla ſ kurom napjelnjenia. Na to wuczeſ hnydom khwataſche, ſo ſam pschewneſeſi, ſak ſ tej mězu ſteji. Sylny kur ſ těch ſo waleč wuſladačchi, wón rucze khejne durje wuraſh a woheń ſala. Džeczom, kotrež běchu na ſubi czerſtviſchi powětr namakale, ſur niež swadžiſ njebe.

Přílopk.

* Žadlave mordatstwo je šo w Lübenje pola Lipska stalo. Sandidzeny piatki wjedzor wołoko 8 hodzin jedyn wobydler Ellenbachskej drohi na jeje konzu, hdzej šo pola sapocžinaja, wótrky kschik saškyscha, tola, dołes i wótnom won poahladujo niczo njewidzescze, na to dale njeležbowasche. Poł hodziny pozdžischo i fajmy, na jenym polu njedaloko mjenowaneje drohi stejazeje, płomio spasaše. Wóhnjowa wobora, kotaż bě pschihała, wóheni hashecz, w šo palazej kłomie czelo młodeje žonskej wuhlada, kotrejz horni dżel czela bě hido cžiscze swuhleny. Delnja czelowa położza bě hiscze niesranjena, dokelz i wonka kłomie leżesche a wetsik płomio do napsczezneje stronu wějescze. Mowweje wobliczo njebě wjazy spósnac, jenož to bě wěste, so mjeachu czelo hiscze khetro młodeje žonskej psched šobu, kotrejz nop bě rostražen, a do kotrejz delnjego žiwota bě šo pak s nožom kaňuło abo tselič. Halle pozdžischo po połnožy šo wołoba mowweje spósnia, a to wot jencho nana, lěsthynoscherja Rothy, kotrejz dokelz jeho młoda, halle 17 lětna dżowka Bertha domoij njepshindze, šebi staroscze czinjesche a s domu wundze, so by ju pytał. W lajkim žadlawym położenju won njesbożownu nadendze, kotaż bě někotre hodziny předy šwojich šwojnych ſtrowa wupuszczała. Wona běsche hacž do 1/28 w šwójbje polizajského ſeržanta Gutthata pilnje ſchila, na čož bě jený luby, 19 lětny blidarski pomoznik Bernhard Lieder, po nju pschischtol. Hnydom sapocžane kłedzenie žaneje njewětoscze njewostaji, so bě tón wobohu holzu, ju po Ellenbachskej drošy pschewodžischi, sklonzował. Najpriedy bě ju kłol abo tselič a jej potom s hamorom, kotrejz s krwu womasany pozdžischo na městnie njesutka namakau, nop rostraſh. Mrejazu je njekraſnik potom, kąk kłed pokasowasche, něhdze 300 metrow daloko psched pola i fajmje wleč, do kotrejz je holzu, drje bjes tym wumrjetu, tyknul. Tola je šo won pschi tym tak do spěcha měl, so je holzne czelo jenož po mjenesch polojzy se kłomu pschikryte bylo a šo teho dla, hdzej bě ſłostnik wóheni ſaložil, jenož s dżela ſpaſito. Mordarjowy wotpohlad, kłed šwojego njesutka wotſtronicz, šo tak pschekash. Powieda šo, so ſu pačola, hdzej ſu hido ludzo wołoko wóhnja stali, w najwjesczej bliſkoſci widzeli, kąk je hrajazm płomienjam pschihladowan. Poždžischo je won pěšti do poldra hodziny dalokeje wsky Šorbetty ſchol a rano 3/6 hodzin po želeſnicy do Hale motjel. Na dwornischcu w Hali je šo mordat poliziſti ſam ſtajil. Won wudawasche, so je ſwoju lubu ſatſelil, dokelz je jemu jeho macz wołbarała, šo s młodej holzu woženticz. Jego njewěsta je pječza na tym wołstała, s nim do ſmiercze hido. Won pak ſo nije ſmužic mohł, tež ſebje ſatſelic a je do Hale czelnul. Spytal ſo ſatſelic won je, won pak je miñul a ſo do ſtraje ruki trzechil, s kotrejz ſu jemu ſulku wuzahnuł.

* (Subilej kamjentneho wuhla.) Někole je šo 350 lět minulo, so ſo kamjentne wuhlo i tpejenju trjeba. W lěcze 1542 ſakſki wójwoda Moritz jenemu towarzſtu prawo da, kamjentne wuhlo w Plawenskim dole wuwužic a to wot Plawena i Tharandskemu ležu, jenu milu do dohōſe a do ſchěrokoſce, tola dyrbjescze ſo wobſedžerjam tamniſkich ležomnoſczom ſarunanie ſaplaſciez. Zwickawſke kamjentne wuhlo bě hido w 14. lětſtoku ſnate, tola ſo jenož jako towarzſte wuhlo trjebasche. Halle w lěcze 1520 Grünhajnski kloſchtr a rycer Planik přeni porjad ſa ſopanje wuhla poſtaſiſtaj. Towarſtvo w Plawenskim dole ſo ſa to ſtarasche, ſo ſo kamjentne wuhlo i tpejenju trjebasche, a wot tamneho čaſza, woſebje pak halle w nowiſkim čaſzu po natwarjenju želeſnizow je ſo wužiwanje kamjentneho wuhla pschedzo vše roſſherjalo.

* W Sonnenbergu je 16 lětny bětnarſki, jenyczki ſyn khudeje wudowy, na žadlave waschnje wo žiwenje pschischtol. Hdzej ſi jenym pomoznikom pschi czimiczy wukli czwizu na wós walesche, pschi czimiz dyrbjescze psched wukli rebl pschekročic, won ſo pschedladawſki padnu, a czwiza ſo tak njebožownje ſa nim dele wali, ſo jemu ſi kromu ſchitu roſraſh. Won bě hnydom morw.

* Woſebje wjese ſafaklych dawkinjeplaczerjow ma město Falkenstein w Vogtlandze. Tam je měřičzanka rada tele dny we wjescz hosczenzach a korečnach ſapiš 244 wobydlerjow wupowiąza, kotsiz gmejnſte dawki na lěto 1891 hiscze ſaplaſzili njebu. Po nowiſkim ſakonju ſo njeplaczerjam dawków niczo w hosczenzach iſcz a picz dawacz njeſmē.

* Nadobytſk ſlotu w Němzach nijeje tak ſnadny, kąk ſo ſi wjesczha měni. W Němzach drje žanych ſlotych jamow nimamy, tola w wscheinakich jamach ſo tola ſlotu jako pôdlanski nadobytſk namaka; pôdla teho je ſnate, ſo někotre němſke řeki, kąk Rhein, Eider, Iſar a Dunaj ſkoto wjebu. W pječ lětach, wot 1886 hacž 1890, je ſo hromadze 17,856 puntow ſlotu, 24,886,000 hrinnow hódnego, namakalo.

* W Šorzelzu ſu nježelu wjedzor mordatſtwo wuſledzili.

Hdyž čzysche drožkat Trenzel nježelu wjedzor wołoko 1/211 hózin ſanje ſi jeneje kólnje hosczenza „k městu Barlinej“ wuzahnuł, w jenym kucze psched kólninym durjemi žonske czelo, kotrej bě jenož módroſmužlatu koſchlu woblecžene a ſi wobliczom k ſemi wobreczene, nadendze. Pschi ſolenje ſemje nohi bě čerſma, jaro hľuboka rana widzecz, kotaž bě ſe ſekeru rubnjena; ſa drugu nohu bě powjas ſwjasany, kąk bě tež wołoko ſchije a žiwota ſwity. Tale pschiprava ſi powjasem bě bjes dwila i temu kłusila, ſo by ſo czelo lepje wotnjeſcz hózilo. Trenzel hnydom ſwoju hroſbnu namakanku hosczenzowym wobydlerjam a polizji wosſewi. Hacž dotal hiscze mordarja wuſležili njebu, tež maja i jeho wuſleženju jara mało kłedow. Žako jenyczki ſwék dže jedyn hólczez wo tym kłedowaze wježecz: Žona w roſtorhanej droſce je wjedzor mjes 9 a 10 hodzinami ſi rucznymi ſanji po Budyskej drošy pschijela a jemu tam 10 nowych pjenjeſtom poſſicžila, jeſli ſo by jej pomhal ſanje czahnuł, na kotrejz pječza czelo ležesche, kotrej bě jara częſte. Hólczez je tež kąk praſi, hacž i „městu Barlinej“ ſobu ſchol, hdzej je žona, jemu 10 np. dawſhi, praſila, ſo jeho pomoz dale njetreba. W czelowni je ſkonzowanu žonu jejna dżowka spósnala. Skonzowaná je wěſta Hartmannowa, kotaž jato džeczaza žona pola jených knieſich na ſriedznej drošy kłuszesche.

* W ſněhovym mječzeli, kąk poſlednje dny w Hirſchbergſkich ſtronach ſakhadzefſe, ſu tſjo člowjekojo ſmiercze poſčepili. Na Meffersdorſskim poſrjebnischem ſu dželaczerjo ſmiersnjenego nadeſhli, kąk bě w ſněh tczazy wostawſki ſmiersnul; teho runja ſu w Niederberzdorfje a bjes Voigtsdorſom a Katharinenburgom dwie wołobje nadeſhli, kotrejz běſtej na to ſame waschnje žiwenje ſhubilej.

* W Frankensteinje pola Orderana minjenu nježelu tydženja 30 lětneho ſublerja O. R. Maja ſrudny dońt pschekhwata. Won bě wjedzor na dompučzu ſi wjeſteleje bjeſady, a dokež kħeženego kluča ſobu njeměſeſe, čzysche ſi wołnom nut ſaleſcz. Pschi tym ſo jena wołnowa ſchleſza pułku a jemu hľuboko nohu ſrani. Granjeny ſo na ranu njeležbujo na lehanku lehnu, hdzej jeho rano morweho nadendzechu. Won bě ſo w nozy wukrwawil.

* W badenſtej wky Dietlingenje je jedyn njeſnaty člowjet mandzelski ratarja Wiesenbacher ſhrabnuł a ju ſi mordatſtwo wotpohladom do hľubokeje ſtrudne ſtorčil. Žonu ſu hiscze žiwi wuzahnuł.

* Čelowa paleſnja w Gotha nětko hido 14 lět wobſteji. Hacž dotal je ſo w njei 1136 člowjeczych čelow ſpaſito. Vičba ſpaļenych čelow je ſi kózdym lětom roſtla, w lěcze 1892 bě wona najwjescza; w tuthym lěcze je ſo hido 114 čelow ſi wóhnjom do proča a popjela pschewobročzalo.

* Potajſtwo, kotrej je doal nad ſmierczi ſeleſnizarja Kriſchela ſi Pohlbača ležalo, ſo wokrywac̄ poſčina. Wczera ſu wołoko-noſcherja Bläsiuža, na kotrejz hnydom ſi wopredka tułaku, ſo je Kriſchela ſkonzował, ſajeli a na městno, hdzej bě ſo mordatſtwo ſtalo, dowjedli. Won je ſo wuſnał, ſo je tak czertowſy hacž móžno wumyſlene a wumyſlene mordatſtwo wobſchol. Gabiteho žona, ſi kotrejz je Bläſtus hido lěta dohlo ſwoju karu měl, je jeho, kąk won wudawa, ſi njeſtukej ſawjedla a jemu pôdla pomozna byla. Won je jemu revolver ſi ſatſelenju ſwojego muža ſama ſupila a jemu radzikla, ſo dyrbji poſtajeny wjedzor ſi wołnom, kotrej bě jemu ſi temu wotewrila, do ſadneho twarjenja ſaleſcz a tam ſe ſamykłom kuž haru ſehnac̄; na to čzysche wona ſwojego muža ſawolac̄ a jeho naſwabieč, ſo by ſtanul a naſdaczneho paduha wotehnol, a pschi tym dyrbjescze Bläſtus njebožowneho muža ſkonzowac̄. Bot wſchēch ſnatych jara wobžarowaneho dobreho a jara ſylnego muža je jeho helska žona ſi mozu psched durje ſtokala a ſakazemu mordarzej do rukow hnala, hdzej ſebi won thwile bjeſesche, ſo wo haru w ſadnim twarjenju ſtarac̄. W Trierſkim jaſtwje ſajata žona hiscze preje, ſo je ſo na tej ſkoc̄zi wobſzilita.

* (Dwoje pschedlapnjenje.) Halle psched kħotkim čaſkom woženjeny rjemjeſtneſki miſtir w Barlinej čzysche ſwoj preni narodnym džen i mandzelstwje ſkoc̄zic. Hido rano ſahe jeho mało ſpodbobne pschedlapnjenje podenidze, a to ſi tym, ſo jeho njemandzelske džeczo ſi maczerinym pišmom, kotaž bě psched kħotkim čaſkom ſemrila, ſi jeje poſlednjej proſtrwu, ſo by ſo nad wohej ſyrotku ſmilil, do domu pschinjeſch. Zeho młodá žona ſo teho pschedlapnjenja tak ſtróži, ſo ſkowa praſic̄ njemožesche. Hdzej pak běſche ſo, kąk ſo ſdaſche, ſafobmérowała, wona psched ſicze ſkowa njerjeſtuwſki ſtaže, woblecž ſo maniſ, ſtaj ſebi klobut a wotendze. Sejm ſuž, kotrej bě na tak njelubosne waschnje wo zjle ſwoje narodnijowſte wjeſtele pschischtol, hodzinu po hodziny na nju čzakasche, ale psched ſo podarmo. Hido čzysche ſi hroſu, ſo ſnadj ſe ſebi žiwenje ſwala, na polizajſtwo bjeſez.

dúž luba mandželska sažo pſchindže a to se ſwojej tſlētnej, tež nje-
mandželskej džowęcicžku, wot kotrejž jemu předy nicžo prajila nječe.
Ščto ſebi nětko džyschtaj, khwili drje jedyn na druhého morkotaschtaj,
ale bóru ſo ſieduaschtaj a wobſamknuschtaj, ſo čzetai ſwojim
i wjeczeri proſhemym hoſčam wěrnoſć ſamjelčiwschi powjedac̄, ſo
ſtaj ſebi woſkyroczenej džec̄ci jeneho na kholeru ſemrjeteho Hamburgiskeho
pſchec̄ela pſchiswojiloj. Tak ſo ſta, a wſchón ſwēt jeju wulkomyſlну
kmiłnoſć a dobrociwosć khwalesche.

* W kłocji pola Drażdżan bęchu wobydlerjo sa tym psychischli, so jedyn jich szubod higo khetro dolho wscheinje wokoło 40 litrow mloka do Drażdżan szczeslech, s czehoz mējesche nieknadny wujitl. Temu so njemalo dźiwacju, dokez wjazh hacż jenicku kruwu njemējesche. Skonczenie zo to potajinstwo wukopa, s tym so jeho pschi tym pše-khwatachu, so w zusej hródzi wjezele kruwu dejesche. Pilny muž będzie swoje prösdne nôzne hodziny k temu nałożował, skradżu po szubodnych dworach wokoło czaħacż a w zufajch hródżach sa kruwaze schtrychi żympacż. Nek fu wbohemu na jene dobo mlózne żorla sapraħle.

* W Wehlawje je ſebi ręcznik Klebs živjenje wſał. Wón bę
ſo tam pſched ſchtrimi lětami ſazhydlik. Pjatki thđzenja bęſche hſchcze
w nozgi k ſkobocze kaž hewał ſe ſwojimi pſhęczelemi kehele kulač, a lědom
dom pſhijshedschi bę ſebi ſ revolverom do huby tſelił. Hdyž ſo
ſkobotu popołdnju hſchcze w ſwojej piſkati njeſpolasa, počzachu ſo
wo njeho staracz. Duż po poligiju pôſlachu, a hdyž durje do jeho
ſtwy ſ mozu wotewrichu, jeho ſ revolvrom w ruzi morweho na
lěhanzy namalaču. Wo pſhęczinje wobžarujomněho ſtutka ſo
w měſce wſchelake powjeda a na to a tamne hóda.

* Psche wshu mēru frudnu a žalosny napohlad ſo w Hamburgu
kuſhodam jeneje macjerje, kotaž ſe ſwojimi pieczętmi dżęczętmi
w Norderhaſy bydleſche, poſticeſi. Jene ſ jejnych dżęczę pschińca ſ nim
a powjedasche jim wuſtrózane, ſo ſo jich macz wojaz njehnua a njehiba.
Hdyž kuſhodza ſ nim pschińczeſu, tu żonu morwu w żoſu ležazu
nadeńczeſu, a w jejnymaj rukomaj najmłodsze dżęczę ležesche a spaſche.
Rekaſ, po kotrehož běhu poſzali, ſo wupraji, ſo je ta macz, kotaž
bě njeſdawno něſkto njeđel na kholeru w hojeńni ležala, na
poſzkiłowne woſkabnjenje ſemrjela. Wboha khuda żona njebe, hdyž
bě ſ hojeńje puſchczena byla, žaneje ſaſkužby namakała. Poſzlednie
krjodki Wožeho dara bě ſwojim dżęczęm ſdawała a ſama hłodu
wumrjela.

* S Diederhoſena pišaja: Čejmny njeſtutl, ſydom let do ſady doſkahazy, ſo ſkónčnje wujazni. 25. oktobra 1885 bliſko ſuſodneje wſy Wolmeringena jako wopilza ſnateho hewjerja Hecla w ležu morweho namakachu. Měnjaču tehdy, ſo je do njeſboža pſčiſhoč a čeło bjes dalsheho pſčepytanja pohrjebacha. Někole je ſo wupokaſalo, ſo ſtaj Hecla jeho ſamzna žona a teſe něčejíſći muž, ſotrymž mějeſche žona tehdy lubkowanje, ſkónzowaloj.

* Děkohotoho dezembera mječor je ho na Dornapštim dvórníščezu sc̄ehowaze njesbože stalo. Hdyž c̄zah se Steele žem pschihna, čhyžche 35 lětny dělaczet W. Meyer hishcze tolíje pschetrocžic, ale lokomotiva jeho šhrabnu a žaloznje rostora. Prava ruka bě jemu šlamana a wobej noh zyle wotjedzenie. Hishcze s tym žamknym čzáhom jeho ſobu do Elberfelda wsachu, hdež je bórsy po dojedzenju w hojerni wumrie.

* Satrašchny žněhový mječzel je nježdzu w nozy w Holstejnškej a Danškej salħadżal. Nekotre želeśniczne czaħi fu w žněsh tċażi wostale a mōžaħu halle poniżdżu pschiopoldnu dale jecż.

* Se Stallupönen so wossjewja: W Almalwaskim jësorje na russich mjesach ležazym a kwadratnu milu wulkim, je woda wo meter spadnuka. Njedawno so dżelaczerjo, kiz w nim szczinu pyczechu, nadzèle kolekow, kiz s wody won tczachu, dohladachu. Ssobi je bliże wobhlaďawski, spónadu, so bědu to kanony. Po wossjewjenju teje namalanki pshiczeže russki wojskki kommando s Mariapola; tón zlyk jësor swêru pscheptya a pschi tej sllađnosći s njeho 11 kanonow a někotre sta třebow s hłota wuczahachu. Ssu to hrónje, kotrej su so w lécje 1863 po porażenju polského sverza do jësora císte.

* V námějšném němčině Vorlicourze říta ſo tele dny, ſo 17 létna
klužobna holza ſwoje nowonarodžene džeczo w kachlač ſpalí, ſo by
kledy njemandželsleho poroda wutupila. Džeczoweho nana, hospodarja,
poča lotřehož ta holza klužeske a jemu ſotru ſajacu, dokež měnjaču,
ſo ſtai wo tym njeskutku wjedžaloj. Hospodarja pak bórsy ſažo
puščejču. Vežera pak je ſebi móón, hacž runjež běchu ſo bjes winy
na něho hréšili, ſam živjenje wſal.

* W Králové Hradě (Königgrätz) je ře w tamních jasneje řežl jatých měl. S jedžu a vobkhadom njespojoni 170 khostanzy ře řezechu a durje, wotna a latačne rošbinští ře do nahladowarjow dachu. Jasnowy direktor wodzelenje 42. pěscheho

regimenta na pomoż sawoła, kotrej sběžkarjow s nathkniętym bajonetem do klęckow nasad czischczesche. Naszczewarjow do rječasow sputachu, a jaſtwo ſo s wojskami wobządzi. Pſchispomnicz ma ſo hiſćeze, ſo běchu jecz, předy hač wojszy pſchindzechu, ſwoje ſłomniki ſapalili.

* Podobnje kaž psched lětom, hdzej bě řebi jedyn muž w Winje pječz hōsđow do nopa ſabil, je řebi někole w wojetškim ſchpitalu č. 4 jedyn rekruta z wózkom zentimetrow dolhe ţelesne hōsđe s wulej mozu psches čoło do hlówy ſabil. S kewju poběžanego jeho tam bjes myšlow ležo namakachu. Hōsđe tčzachu tsi zentimetry hluboko w moſhach. Wobžarujomny wojak je na to wumrjeł. Jemu běſte ſo pola wojakow tak ſafyſlaſto, ſo jemu žiwenje wjazy lube njebe.

* (Namakańe połkady.) S Doroga pišaja, so je tam jedyn kublet, kotryž je sahorjeny ſberlat starožitnoſćow, na tak mjenowanej Šeſlincutkej puſcze, hdęzej je ryo starožitnoſće pytał, stare brónie, kaſhczę a druhe węzhy namakał. Były hłuboko dory so į krucze murzowanej derje ſdżerżanej pinzy, w kotrejž żeleſny kaſhcz tak wiulki kaž ruczny korb namaka. Hdęż tón kaſhcz w pschitomnoſći wychōnoſće wotewrichu, w nim mnohe ſłote a hłeborne pjeniſę, bjecharje, wſchelaku kraſnemu ſłotu pychu s čaſka kralow s domu Anžu a se starodawnych lętſtatkow namakału. Placźiſnu tutych połkadow fu węzhywſtojni na 40,000 ſchęſnakow poſtaſili.

* Na dwórniščgu w Bojanowje rosleczgi, hdźż na jenej Lokomotivje tepjet wuhlo pschiczskaſche, na dobo wóhnischčzowa pschedse žena s czejkimi ſelesnymi duriſemi a tepjerja psches tender do hněha wřezhnu, hdźż wón hnydom morwy ležo wosta. Tež lokomotivimy wjedniš, kiz bě bôle s boka stal, bu dele cízjnjenb, tola ho czejko njeſrani. W wuhlu bě dynamitowa patrona byla, lotraž bě najſſerje s njeſebíſlingoſću w wuhlowych vodkach ko do nieho cíſkla.

* Ferrari w Italiskej wo sklonzowanju hrabinki Biskonti-Meroni, kotrejz mordat je jedyn Némz s mjenom Schönmann, pišaja: W januarje ho tu pschekupski pucžowat Schönmann s Rhein-landskej jako agent sažydli, tola bôrsh po tym pola bohatého khegerja a měščanského žudnika Felixa Jana jako pišat a domownik do žlužby stupi. 16. novembra 1888 ho na dobo powjescz rosschéri, so žu Jana w jeho studovanskej stvoje sklonzowaného a žaložnje roskalaneho namakali. Jednasche ho wo rubjezne mordatstwo, pschetož se jelefného kamora w studovanskej stvoje bê 8000 lérów kranjených. Na Schönmanna ho tulanje wobroči, so je wobdatstwo skucíl. Pscheptanje pak Janeho wunostka njemějesche. Dokelž Schönmann w pscheptywanskim jaſtwe a posbžischo w jaſtowym lazarecze taſku komediju s widliščzemi hrajeſche, dyrbjachu „whoheho wot Boha tak khostaneho cglowjela“ ſažo puſchecicž. Niedziwiazy teho mějachu jeho ſa mordarja abo tola ſa mordarjoweho ſobuwiniaka. Tole ménjenje ho hisheče ſ tym wobruči, so ſebi Schönmann, kiz bê jako khudy rawf do Ferrari pschischol, na dobo knieže wobydlenje wotnaja,

wusle puczowanja do wulraja cjiniesche a ho slonczenie s jenej pscza semjanskej knjenju wozeni. Psches tule jentwu won do wobkhada s 80 letnej hrabinku Biskonti-Meroni, wokhudnjenej semjanku, kotaż hromadze s wobstarnej skujobnizu w jenym hosczenzu bydlesche a wot kwojeje dzowki, w Mailandze bydlazeje, kotaż mējesche tam ho berje placzage mēsto jakto wuczeka, 100 lērow mēzaczenie dostawasche. Won ho njedzelu rano do iftwy wot hrabinki wobydlenje dobu, a czalasche, hacz bē pjeniesyrosnoshei wulastu na wuplaczegenje 100 lērow pola jeneho pjeniejsnego banka pschepoval. Wołolo 6 popołdnju ho hrabinzy wot pjeniesyhschemjenjerja pjeniesy wuplaczichu — hobzinu poszdjisho ju a jejmu skujobnizu s pscherenjem skrom w hosczenowej stwie namakahu. Na kožu Josefa Schönmanna w widliszczach lezesche a njesrosumliwe słowa jakotasche, s kotorhzh bē klyjshcz, so je ho njeskut wot schtyrjoch sabahjenych banditow wobeschoł, kotsiz bēchu jeho hameho cęzlo sranili. Zyle sranjenje pak jenož w lohkim wobobrzenju kože na lewej ruzh wostejesche. Schönmanna sajacu, a won ho tež mordatstwa na poł wusna. W satu jeho huknje runje 100 lērow, hrabinzy rubjene pjeniesy, namakahu. 8000 lirów, mēschczanskemu hubniku Janej rubjene, je Schönmanna po sdaczu pscheczini; pschetoz w jeho wobydlenju ani pjeniejska njenamakahu, ale jenož fastawne papery a khetro prösne stwy, dokelz bē wscha nadoba cjasana.

* Satraschny wichor je město Summit w połnóżnej Americy sanczil. Wschi powroczenu jeneje kheže zo 14 wożobow farash a 30 zo čežko frani.

* W Ekuadorze w południowej Ameryce hiszpańscy pociąga wjele skoto nieważonego leżał. Po powiększach jenego biełego, tuz je w Maposkiej puszczy niektóre lata żyły były, tam skoto z hromadami leżał, so pac Indianojo, tello nahromadzischi, so moza swoje dawki sapłacząc, sbyt do ręki czyszmu, so njebych uukanje swudzili a so njetrzebali město mjenowac, hdęże skoto namalaja.

* S wuhlicznej kijalini, kotraž s kijazeho moschta wudymowasche, bushtaj w Brescia w Italiskej dwaj mužaj morsenaj a dwaj druhaj do kmjertneho stracha stajenaj. Te njesbože so w pinzy „Osteria del Boschetto“ sta. Wječor běhu nědže 200 kicžowina do teje pinzy snožili, wot 7 haž do 9 hodžin běhu je rostoli a jím potom kijaz dali. Wino tak nahle kijaz, so hžo našajtra rano kury, kž mějachu žwój kurjenz w pinzy, s njeho dele njemžachu, ale w nim holosnje schrečachu. Domjazy hospodar a wotročzny so do pinzy hotowachu, ale hnydom pschi skhodze jím s pinzy težko pochlazhe dyma napštečzivo pschičeze, so so satrasheni wróžichu. Jedny řadař pak, kž hem pschinže, so skrobli, sa liter wina wbohe kury wumóz. Wón so do pinzy poda. Minuta po minucze so minu. Njesbožowny muž so njepokusa. Duž so wuhlowy nikowar Galli, kotryž bě pschitomny, smuži a njesbožownemu na pomož kijatashé. Po někotrych sekundach jeho řlabje wo pomož wolač klyšachu a potom wšho s měrom vosta. Horšejach stejazých wulžichne roshorjenie sapschija. Jeni po měščzanosti, drnu na polzajstwo a tsecži po wohniowu woboru bězachu. Mjes tym ſebi mlody wjeknjan do pinzy swěri. Tež tón so s njeje njezwroczi. Skončenie pschiha wohniowa wobora. S nimale hréščtej řekložčju ſebi wobornik Pinelli hſchče junu do pinzy swěri a to bješe wšichc řekitazých pschiprawow, jenož s powjasom pod pažu řadzerneny. Hſchče njebe po skhodze dele, hžo k ſemi padže, a jeho towaršchojo jeho womorneho s powjasom wuczežechu. Na to pinčne wokno wubidu a wulku džeru wukamachu, so možla wuhliczna kijalina s pinzy wuczahnuč, a jedyn wohniowy wobornik ſe řeklawhom w hubje, kotryž jemu ſtrony powěr pschitwodzowasche, so do pinzy dele poda. Žemu so poradži, tħoč tħjioč ſrijebožených namakac a s pomožu wonkach stejazých s pinzy wuczahac. Sadny nikowar Vigano bě morwy, wuhlowy nikowar Galli hſchče dyħasche, wumrje pak hórsy. Giacomo Corani, tón mlody bur, kž běsche ſebi jako tsecži do pinzy swěrik, je hſchče živý, ale bjes myžlow. Wohniowy wobornik Pinelli ſa dwě hodžinje ſažo k ſebi pschinže. Žemu njeje so žana trajna ſchoda ſtała.

(Bjelwinste powjescze hladaj w pschitob.)

Drjewowa awfzija.

Na tašantskim hajniſtikim revérje ma so
wutoru 20. dezembra 1892 dopoldnja wot 9 dodžin
90 ſučich khójnowych dolich hromadow a
6 rm. pjenkow
ſa hnydom hotowe pjenesy na „pschitwodzowasche“. ſhromadžisna pola Čelchowa.

Hajniſle ſarjadniſtvo.

Ssucha bruniza

wscheje družiny je w Grenzelez a Piwarze brunizowej jamje w Khwaczizach po letrich placisnach na pschedan.

August Piwarz.

A hodam

porucžam w wulkim wubjerku
klanki (póph), klankaze hłowny a cžela, kaž tež wšich
klankaze węzy, piwowe, winowe, lěkerowe, cžajowe,
rhosejowe, myšawkowe a blidne servisny,
toczene piwowe a winowe ſchlenzy hžo po 25 np.,
kaž tež kryſtalowe ſchlenzy.

Schpihely, roſet, gardinowe žerdze, poſlōčane
lejsty, lampy, kralovski, kaž tež Teichertowy
Mišchnanski porzelan s zjblowym muſtrom a
dželbu wižazých lampow porucžam po wurjadnje
tunich placisnach.

Saxopschedawarjo doſtanu rabat.

Ernst Ullrich
na ſchulerſkej hafy.

Awfzija.

Prječeženjenja dla, maja so wutoru 27. dezembra (tsecži žwijat džen) popoldnju wot 1 hodžiny w Möschlerez kuble w Kschiwie Vorſeži wſchelake ſhytkne meble, jało drastne a hospodařſte ſamory, ſekretery, blida, ſtoły, koža, komody, tež drasta, domiaga a hospodařſta nadoba atd. ſa hotowe pjenesy na pschitwodzowasche pschedawac.

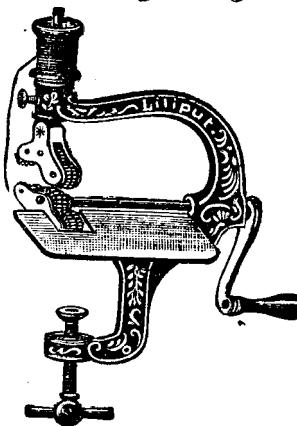
Th. A. Wällnitz, hamſki awfzijonator.

Džecžaze maschin

, „Liliput“,

woprawdze ſchijaze,

najrjeñſchi dar
sa holzy.

Kózda maschina je schwärne do kachčikla ſawalena, w kotrym ſu tħanin k ſchijazu, 3 rokti wſchelakeho pschedzena a 3 jehly k ſamēnjenju pschipočżene.

Placisna po 1 ml. 50 np.

A. & D. Neuhahn
4 na ūrbnej hafy 4.

Židžany mužazy kachenez,

khornarje, manschety,

pschedkoſchliki,

frawat y,

rufajzy,

ſlē,

J. A. Henoch, na hłownym torhođenju, na ūrbnym torhođenju, to ūrbnym ſoblerju.

Židžane
biſcheža, ſchle-
wjery, ſchtalty,
ſchawle, barby, rufajzy,
bant y, zant i at d.

August Schöndfe,

knihiwjasenja a papjerowa pschedawańja
3 na hauensteinskej hafy 3.

Swoju pschedawańju powjetſhiwshi, móžu žadanja
cžaža ſpokojoč a porucžam ſwoj wulkotny tworowy ſkład
dobroežiwemu wobledžbowanju.

Spěwarſke knihi do ſomota ſe ſamkem abo do
lože ſwiaſane, fotografijowe,
reliefowe a pižanske albumy, zigarowe etwije, portemoneje,
pjenježne móſhniczki, ſchulſte, pjenježne, wične a rynkate
toſche, kažet y ſi listnej papjeru pjenjene, ſchwadliſte a dž-
lanske kachčikli, pižanske mapy, hry k ſamžnemu ſaberaňu
a k ſabawje, protykli k wottorhanju, modeleske kartony, wob-
rasate knihi, bažniczka e knihi a ſpižy ſa młodosež, pjerowe
kachčikli, ſchifrowe taſle, wobrasate listna, phču na božo-
džesčowym ſhtom, ſlot o ſkélboro na wortechi atd.

Drzewowa awkzija.

Srzedu 21. dez. 1892 ma ho na Wutolzanskim reverje 50 rm. khójn. kryplow, 50 khójn. dolhich a halosowych hromadow, 150 khójn. żerdzow, ryhelew a 360 schmreko-wych żerdzow a żerdzow, 100 schlowronco-drzewowych żerdzow a żerdzow wot 9 hodzin na pschedzowanie pschedawacj.

Kheža na pschedan.

Kheža bětnatkeho mischtra Merezinla w Dženikezach číško 15 C, wopschijaza 2 bydlenstsi swje, 1 dželatnju atd. s kózom pola ma ho wutoru 27. dez. t. I. doposdnuja w 11. hodzinač na městne žamym wot podpižaneho na pschedzowanie pschedawacj, i címuž ho krypdy podwołne pschedrošuju.

w Budyschinje, 12. dez. 1892.
C. A. Manitz.

Prožata na pschedan.

Prožata běleje Yorkshirské a tež čornopisaneje Berkshirské razy, kotrež ho jara lohko wukormja, ſu pschedego po čaznej pschederjenych niſtich placzisnach na pschedan na kněžimaj dworomaj

w Budyschinku a Pschederjenach.

Pſchedežnu muku
hachil po 90 np., punt po 16 np.,
krupy po 15 np.,
jaky " 16 "
hoki " 16 "

porucja

Carl Kahrowe.

Kanariki

dobri spewario, ſu hyske na pschedan na wulcej bratrowskej hazy číško 20 po dwemaj shodomaj.

G. Rechenberger.

Hotowe plyschowe a tkaninowe pieſle, kaž plysch, astrachan a krimo porucja

A. Kayser
na seminarſkej drósh 6.

Tucne howjase mjažo punt po 55 np., wchědne čerstwe parjene kolbaski a čoplu kolbokow kolbažu porucja

Max Karsch
na lotoskej hazy 28.

Do jeneho hosczenza ho ródna holza je wzy, ſylna a ſtrowa, niz mlodšha hacz 20 let, na jene leto pyta. Wona ma ſkladnosć, doſpolnje waricž na wuklucj. Dalsche je ſhonicz na hownej drósh (Hauptſtraße) 14 po dwemaj shodomaj.

3 hrivny myta

dam temu, kiz mi cílowjek, kotrež mi w mojim řehu božodžesćowé ſchomiki ſranje, tak wosjewi, ſo móžu jeho ſubniſtu pschedopadz. Bohawer Janash w Mějchizach.

Pschedawacjia
želeſnych krótkich
tworow a grata.

B. Fischer

na žitnej hazy
porucja ſwoj wulcotny ſkad

Magazin
hospodačskeje a
kuchinskeje nadoby.

→ pñchi na božodžesćowy ſchom a božodžesćowych ſchomowych ſtejakow,
kaž tež pñchihodne wézy na hodowne blido, jako

ſa dzeczi:

hanje,
hmykacze,
gratowe kasheze,
kiszopilkowe kasheze,
wurēsanske kasheze,

hospodačsku nadobu:

dejimalne a mostowe waži,
taſtate waži,
bntrowe waži,
žimaze maschin, cristoniklowe,
plokanske maschin, emaillowe,
petrolejowe kachle, želeſne,
kwětkowe blida,
myjamy, miažorubaze maschin,
kachlowe pschedſtajaki, rybowaze maschin,
wuhlowe kasheze, kuchinske waži,
platy, khoſejowe mylyn,
mydlowe a jejowe kamorčki nožecjiscjaze maschin,
atd. klobowe truhaki,
bérnjaze parníki,
khoſejpalerje,
kamorčki ſa koruſki
atd.

kuchinsku nadobu:

Ia wažne hudobja { cristoniklowe,
miažorubaze maschin, emaillowe,
rybowaze maschin, želeſne,
kuchinske waži, miažorubaze maschin,
khoſejowe mylyn, rybowaze maschin,
nožecjiscjaze maschin, kuchinske waži,
klobowe truhaki, khoſejowe mylyn,
bérnjaze parníki, nožecjiscjaze maschin,
khoſejpalerje, klobowe truhaki,
kamorčki ſa koruſki bérnjaze parníki,
atd. khoſejpalerje,
kamorčki ſa koruſki
atd.

ff Solingske worzlowe twory:

blidne nože a widliczki, dale:
dybſacjne nože, ff jedzne ſzizy,
nožizy, " khoſejowe ſzizy,
nože k wukulsenju ſajazow, " jejowe ſzizy
nožizy k pjerisnje, atd.

B. Fischer na žitnej hazy.**M. & W. Neuhahn**

4 na ſerbſkej hazy w Budyschinje na ſerbſkej hazy 4.

porucžataj ſe pschedſtejazym hodam ſwoj wulci ſkad

pifzanskeje potrjebu, ſchulſkich wézow,
kožanhých a plyſchowych tworow,

ſklow a krawatow,

dybſacjnych nožow a czaſnikowych rječjasow,

phycharſkich wézow,

fotografiowych woblikow a fotografiowych ſtejadlow,

wurēſane drzewjane twory,

hospodačske wézy, ſchlenčane twory, kamjeninowe twory,

emaillérowane a lakerowane blachowe hudobje.

Naju ſkład hrajkow je wubjernje wuhotowanu, a móža ho naj-

wjetſche požadanja ſpoſořicj.

M. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej hazy 4 w Budyschinje 4 na ſerbſkej hazy 4.

Pschedpoloženje pschedawacj.

Wot dženha je moja pschedawacjia, ſjenoczena ſe ſchijerňju ſonjaſe dráſty na seminarſkej drósh 6.

A. Kayser.

Na Nadwořski knježi
dwór ho ſe nowemu
lētu wustojna hródžna
djowka pyta.

Ssmoj nashoniloj, so by ludzo w nastupanju nazu firmy a w nastupanju nazu wery wopacznego mienjenja. Duż mamoj sa nusne, czesczonym wobydlerjam Budyschina a wokolnoścje najpodwolnisczo i wjedzenju dacz, so je

pschedawańja papierjanych, piśanskich,
krótkich a galanterijowych tworów a hrajkow,
wot naju loni w juliju tu w Budyschinje sałożena, kamostatna pschedawańja a naju swójstwo, a so szimb

Fischereijanaj.

Hodowna wystajenja Fr. Stäckelec konditornje

na Hoschiz haſz

porucza čęſčenym Sſerbam w Budyschinje a woſolnoſczi
wulki wubjerk ſchokoladow a kufkow na Božodže-
ſczowym ſahom, teho runja wopravdžith Nürnbergſki
žiwjenſki tyfanz, marzipanowe torty, konſekt,
ff. ſchokolady, matronowym tyfanz, worjehowym
tyfanz atd., bonboniſerh a atrapph.

K h o d a m

porucja

rósyńki, kraſznu tworu, punt po 30, 32, 36, 40, 44 a 48 np.,
 schpatniſche družiny rósyńkow se samyſtlem njeſchedawam,
 sultana rósyńki punt po 56, 65 a 70 np.,
 zokor mléty po 28 np. pſchi 10 puntach,
 zokor kruhachy po 32 np. pſchi 10 puntach,
 zitronat, korinthy, zitrony, korniſhki worjeski, ſuſe droždje,
 apfelfruiſt atd.,
 khoeſi ſmužený punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
 khoeſi byr punt po 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np.,
 zigary w wulkim wubjerku, 100 ſčtuſ po 180, 225 a 240 np.,
 petrolej po 120 np.,
 kwęzy na božodžeszczyzny ſčtom punt po 33 a 40 np., 50 ſčtuſ
 po 80 np. pſchi sprawnym a bódnym doſkluženiu

Carl Noack na žitnej hâžn.
Taistarska firma safozena 1864.

¶ hodoѡnemu wobradženju

porucząc swoj bogażce w uhotowanym skład
plata a baworzańskich tkaninow sa eżelne, lożowe,
blidne a kuchinskie schath
w wszelakich druzinach a scherzach dobrociwemu wobledzbowaniu.

Běh platí ta čeleď w syplných dobrých družinach po najtunisckich fabrikálnich placíjnach.

G. A. Ryseck na bohatej haſzy 27.
Wkratce z kamieniem uſzczepionym w Warszawie.

Bręzowe halasowe hromady
i rubanju na walczli ma na pschedan
tachantske hainiske sariadnisko w Ederi.

Rakečanske serb. tow.

„Lipa“

změje jutře njedželu 18. hodow-nika popołdnju w 4 hodzinach w Křižanec hosćencu swoju mě-sačnu zhromadźiznu, k kotrejž je jedyn sobustaw przednošk do-brociwje přilubil. Dla ważnego wuradženja so prosy, zo bychu so po móžnosći wſitecy k tutej zhromadźiznje zešli.

Předsydstwo.

Wurjadnje tunjo kupowarschi,
je mi možno, segehowaže twory po
jara tunich placzisnach pschedawacj:
barthentowe koschle,
rukawate koschle,
spodnie tholowy,
schtrympy a foki,
rukajzy, wolnjane pschedkoschliky,
shawle, trikotowe koschle atd.

Moritz Höniger na bohatej hřby 12.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 27. decembra** wjechor ze započatkom 7 hodz. w Budyskej tréleńni **wobradzeński wjechor**. Štóż ma mysle, so při wobradženju wobdželić, chcył dar, nic mjenje 75 np. płacacy, dobrociwje sobu přinjesć. **Předsydstwo.**

sobu přinjesc. **Předsydstwo.**

Pyschny hodowny swjedzen.

Ajedolu 25. hodownika, pręni świątyni dżen hodow, popołdnju wot 4 hacz' wieczor do 7 hodzin budze ho, da-li Bóh, w skadżowan- skich rumach khorych podpjerażego towarzystwa we Wulcej Dubrawie wot doroszeneje młodosćje s wenzami a pletwami wudebienjch, pyshnym hodownym świdżeniu świecicj.

Szwedzki program je szłedowazn:

1. *Łek powitam ja тебе.* 1. a 2. słct. (Wat Gerharda.) Spow hromadnych.
  2. *Wichotowska ręcz w schuczlačach* wot Gustu Hataſa.
  3. *Łdże je Jezuš, moja radoſcze.* Spow towarzſtwia a cęſeňnej młođoſcze.
  4. *S Ziona król teſi cęſeňce wukhadža.* (Wat G. Hataſa.) Spow dżeczi.
  5. *Ja i njebjęſ dele pſchilnu i was.* (Wat Luthera.) Spow hromadnych.
  6. *Hodowna ręcz Jane Henfi-Merkowſteho.*
  7. *Narodniow hęta.* (Wat Hataſa.) Spow towarzſtwia a cęſeňnej młođoſcze.
  8. *Cęſica noz, kwiata noz.* (Wat H. Sejlerja.) Spow dżeczi.
  9. *Dżenži kħwalie Boha, tħidnejenjo.* (Wat Hermana.) Spow hromadnych.
  10. *Woj Jezu, njeſ ja hladam.* (Wat Böhmera.) Spow dżeczi.
  11. *Ręcz i dżeczom w schuczlačach* wot Gustu Hataſa.
  12. *O dżeczom wiwiſolene.* (Wat Kniesa d. Domasčki.) Spow dżeczi.
  13. *Bohu cęſeň w ludy daječe.* 1.—3. schuczla. (Wat Kilianna.) Spow hromadnych.
  14. *O najwyjeczjiſhi.* (Wat H. Sejlerja.) Spow dżeczi.
  15. *Wliwionka ręcz w schuczlačach* wot G. Hataſa.
  16. *Łdyż tón Knies tych jatħej saſħi.* (Wat G. Hataſa.) Spow towarzſtwia a cęſeňnej młođoſcze.
  17. *Tón, tżi je kwieta wumozniſt.* 10.—13. schuczla. (Wat Zakuła.) Spow hromadnych.
  18. *We kraju węćznej rjanoſcze.* (Wat Hataſa.) Spow dżeczi, towarzſtwia a cęſeňnej młođoſcze.
  19. *Wat 7 hač do 9 hodzin wjedżor budże tu woſoko 400 dżeczom Boże dżecz wobradżecz.*

Wschitzy lubowarjo slobodneje hodowneje radoscze so na swyedzeni
nanajlubosczivisho pscheproschaja wot **Gustyn Hataka.**

Hodowny psalm.

126,

Wydż tón ſenjies thch jatycz ſabž
Powiedź ſej zionskich,
S rownoh procha wonowjenych,
S duha čzelnom woblečenych
::: Nutz po haſach njebeſtich. :::
Jato thm, kiž hón ſo džije,
Budže nam, hdyž Jeſuš tam
Vsches te cziche, mérne murje
Wotewri te rjane durje
::: Et hornjeſej gmejnje vybdenjam. :::
Eſtath narloſ
Teħħid budże wonla woſtač
Wéra a tež nadžija,
Luboſęg dale ſobu pońdże,
Hačż do czjichoj Boar donđe
::: Ma knaħ teho jeħneċċa. :::
O tak budże klinċeż rjenje
We tej cziczej weċżeñſći,
Hdyż eżi ſlobđni w Božim mjenje
Budża ħewwacż s jandželemi
::: Wysħiġiċi lkierlučiż zionisti. :::

Słownię patrzyć w meczę
Na njebojskej trajinie,
Hdżęż pishi rělach živej' wody
Steja twoje węczne hrodę,
... Raž, o Ježu, horje wimi.

(E temu číslu písma.)

Pschiloha f čížhi 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. dezembra 1892.

Cyrkwienske powjesće.

W Michałskiej zyrlwi smjeje jutje njedželu rano w 7 hodž. farat dr. Kalich herbstu spomjednu ręcz, dopoldnia 1/29 hodžin pomožny předat Mróšat w Bulezach herbstu předowanje; pšchipoldniu w 12 hodžinach předuje diał. Rada herbsti.

Króna:

W Michałskiej zyrlwi: Anna Maria, Jana Augusta Hopjenza, kniežeho pohoneža w Delnej Linie, dž. — Ernst Hermann, Jana Augusta Hapacza, fabrikaria pod hrodom, ſ. — Ernst Hermann, Jaromera Wylema Moriza Kuttnera, khežerja a fabrikaria w Dobruschi, ſ. — Maria Martha, Handrija Mieczki, kowalešeho mischtra w Zelenzach, dž. — Maria Martha, Augusta Rieczki, fabrikaria na Židowje, dž. — Ernst Hermann, njemandž. ſ. na Židowje.

W Katholickiej zyrlwi: Maria Madlena, Michała Buka, pohoneža, dž. — Albert Korla, Alberta Mituta, pječašteho mischtra, ſ. — Maria, Jana Müllerova, molerja na Židowje, dž.

Zemrješć:

Djen 10. dezembra: Maria Jenke, rodž. s Lutowcza, semir. w Szlonej Borsczeji, 62 lét 10 měsazow 9 dnjow. — 11. Bertha Dora, Antona Pipana, sklařešeho mischtra w Wurzach, dž., 17 dnjow. — 13. Ernst Hermann, Korle Bohuwera Hajnka, cježele pod hrodom, ſ., 2 měsazaj 18 dnjow.

Plaćisna žitow a produktow.

Žitowa dowos w Budyschinje:	W Budyschinje				W Lubiju			
	10. dezembra 1892		15. dezembra 1892		wot		hacž	
	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.	ml.	np.
Widzenja		běla			7	94	8	12
		žolta			7	6	7	29
Rožta			6	25	6	56	6	25
Ječmien			6	43	6	79	6	41
Wowb			6	80	7	—	6	60
Hroš			8	89	11	11	9	86
Wola			8	6	8	33	7	22
Jahň			15	50	18	50	12	50
Hejduschka			17	—	17	50	15	50
Berny			2	—	2	40	1	80
Butra	1 kilogr.		2	50	3	—	2	30
Widzenja muša	50		7	75	17	—	—	—
Ržana muša	50		7	75	11	50	—	—
Skyno	50		4	30	4	50	3	60
Sávoma	600		25	—	26	—	21	—
Prohata 525 schuf, schula			8	—	18	—	—	—
Widzenje wotrub			4	25	5	25	—	—
Ržane wotrub			4	75	6	—	—	—

Na burži w Budyschinje pšcheniza (běla) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 94 np., pšcheniza (žolta) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 50 np., rožta wot 6 hr. 41 np. hacž 6 hr. 70 np., ječmien wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 80 np., wowb wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Dražđanje mješovne placžisne: Horjada 1. družiny 62—66 ml., 2. družiny 58—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne kwinje 62—65 ml. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 50—60 np., po vunceje rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 16. dezembra: Mile.

Franz Marschner

čjažnikat w Budyschinje
čjo. 9 na bohatej hafy čjo. 9

hwój skład čjažnikow a čjaž-
nikowych rječjasow dobrocži-
wemu wobledžbowanju porucža.

Hodna twora. Pšhomne rukowanje. Tunje placžisny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pšchipomnjenje: Rěčju herbsti.

Pſchedeschéžnići

trajne dželane we wšchēch wulkoszach porucža w wulkotnym wubjerku

Ed. Schulzes Sohn

pšti bohatych wrotach 26, pſchedeschéžnićtnja pſti bohatych wrotach 26.

Pocženjenje a wuporjedzenje spěšnje a tunjo.

R hodam

hwój wulkotny skład herbstich a němstich spě-
warstich knihow w najwožebnišich a naj-
jednorischich swjaskach, fotografijove, pěšni-
stwowe a pižanske albumy, pižanske, no-
towe a scženske mapy, listnizy, dželanske a
ručne toſche, zigarowe etwije, portemonieje
a móschnicžki, kurne blida, kurne servisy,
pižaki, schwadlistwowe, rukajzowe a ziga-
rowe kaſchcziki, balske wjechliczki, domjaze
žohnowanja, fotografijove woblüki we wšchēch
wulkoszach, listnu papjernu a kaſety w kraſ-
nych muſtrach a pěkných ſawalkach, lam-
powe krywy, wobraſate a bažniczkowe knih
w wulkim wubjerku po najtunisich placžisnach
dobrocžiwemu wobledžbowanju porucžam.

Gustav Rämsch,
tuihiwjaſarja a papjeraſa pſchedawařna
na bohatej hafy 21.

Bruno Schulze

w Budyschinje
8 pſti žitnych wilach 8
porucža

bohaty skład wolmjanich, tricotowich, ſchenillowich
a židžanich

rubiſchežow na hlowu a wokolo
taille, ramjenjowych thornarjow,
kapotow

židžanich a polžidžanich, barchenta, lamarubiſchežow,
kalmukowich pjeſlow, hontwinstich lazow, spód-
nych tholowow, spódnych ūlkujow, normalnych,
barchentowich a platoñich koſchlow, wolmjanich
pſchedkoſchlikow, nathkačkow, ſchtrykowanich,
tricotowich a piasezowich rukajzow, walkowanich
a njewalkowanich ſchtrympow a ſokow, thornar-
jow, manshetow, pſchedkoſchlikow s plata a gumija.

Krawath,

běle, ejorne a pižane ſchörzuchi, ſchtalh, rysche
a ſchlewjerje, džeczaze kapiežli, mězli, pjeſliki
a ūlkuežli.

C. O. Henoch

na bohatej hafy čjo. 1 na róžku hlowneho torhoſcheža,
(Salozene 1810.)

porucža hwój wulkis ſkład ſchtrympow, ſokow, rukawatich lazow,
ſchlipow, pſchedkoſchlikow, grumijowych ſchatow, ſchtrykowanich
pſchedžena, židžanich a wolmjanich rubiſchežow atd. po wuspyto-
wanej ſaſadze: "ſolidne, sprawnje a placžisny hōdno". Niz pak
tunjo a hubjenje.

Delnjohorčžanski mlyn
porucja

pschenicznu muku
w snatej dobrosczi hactl po 90 np.

G. Schmidt.

Ke hodam porucjam tunjo:
jara rjane rósyki a sustaniny,
mandle, zitronat, zokor, czerstwe
kuché drozdzie, wscze drugimi
pschenicznje muki

H. Dobriza w Ralezach.

ff. taslostu schokoladu
po wsczelakej placisnje,
lamantu schokoladu
kerje kłodzazu punt po 1 ml.,
atrapy, bonboniery
jato hodowne dary so hodzoz
porucza

Alwin Schrader,
kondoitruja a khosejowia
na swonkownej lawskiej hacy 38.

Ke pjezenju kolaczow porucjam
wschednje czerstwe žitne
kuché drozdzie
i njepshetrzenej hibazej mozu.
J. Scholze, pjeplatsti misht
na garbarskej hacy.

Schifrowe tasle,
pišanske knihi,
wobrasate knihi,
pych na bozodzesczowy sktom,
židzann papieru,
pišanu papieru,
schumjaze skto,
skto a kłeboro na worjechi,
kwetki do wopomajenskich knihow
porucza tunjo

Gustav Rämsch
na bohatej hacy 21.

Czerstwe kruwjaze a konjaze
koje a cjezaje koje pschezo po
najwyschzych placisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi herbskej katholskej zyrkwi,
pschi žitnych wilach.

Koscje, lapy, ţeloso so po naj-
wyschzych placisnach kupuja wsched-
nje wieczor hacj do 8 hodzin na
garbarskej hacy 9. Tam su ţelene
kachle i hypanju, warjenju a
tepjenju na pschedan.

C. Rafeld

Knihovjasarnja a papjerowa pschedawarnja
w Budyschinje na fotolskej hacy 30

porucza w wulkim wubjerku a po najtunischich placisnach: bahnic-
kowe a wobrasate knihi, modelerske listna, pišanske a budzbowe
mapy, ff. kachety, fotografiske a pehristowe albumy, herbske a
nemiske spewarske knihi w jednoroch a najwohobnischich swjaslach,
portemoneje, zigarowe etwize, vistne khartki, woblnki, lampowe
krywy,

ſbožopschejaze khartki
w wulkim wubjerku, teho runja lanevasowe węzy, wsczelake protyle
i wotworzhanju na leto 1893, fabawjeniste hry, węzy po 50 np. atd.
a preh wo dobrosczny wopyst.

Nowoſtne ſbožopschejaze khartki
w najnowszych krafnych muſtrach a w najwjetshim wubjerku po najtunischich
placisnach porucza

Gustav Rämsch,
knihovjasarnja a papjerowa pschedawarnja
21 na bohatej hacy 21.

Jako

hodowne Darh

porucjam: wotmérjene wobleczenja we wulkotnym wubjerku po
szmēschnje tunich placisnach, schörzuchi ſa dom, hospodarſte
schörzuchi, rubiſhčza na kłowu a wokoło taille, dybſacze
rubiſhčka a khornarje na ramjeni.

Barchent k Koschlam,
barchent k drasze,
kuknijowe tkaniny, flanel, žonjaze kukno.
So bych na ſkładze hiſheje ležoze
žakety, khornarjate mantle, paletoty,
kolate mantle, mantle do deschčza
a džeczaze mantle

hacj do hód wotbył, je po vol placisnje pschedawam.

Heinrich Meschter,

10, na žitnej hacy 10,
w domje knjesa pschekupza Noacka.

Pschedeschčnik i.

hijo po 1 ml., wolnjane hacj do 6 ml., gloriapschedeschčnik
hijo po 3 ml. hacj i najlepshim w wulkim wubjerku a po najtunischich
placisnach.

Wuporjedzenje a poczehnjenje rucje a tunjo.

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinſkej hacy 2.

Tobakowe trubki
bolhe a krotke, wscze džele woſebje, zigarowe trubjalki i wisklowe
wisczne a morskeje peny, kije i wuhodzenju w wulkim wubjerku
po najtunischich placisnach porucza

Otto Brandt, draschler
w Budyschinje na hauensteinſkej hacy 2.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschiniskeje wustajenzy
w Niesy nad Lóbiom
porucza na najlepje dželane

lokomobile a parne mlóczaje maschin wot 2 konjaceju mozow,
schérokombóczaje maschin, s gdpelom a paru so czerjaze,
jenopschejne mlóczaje maschin, wubjernje dželaze,
rueczne mlóczaje maschin najnowscheje konstrukcije,
berny rostlóczaje a berny rosrikaze maschin,
rešaki sa berny a rępu, číesczaje maschin,
mjetlizy, buntrowanske maschin, buntrownikatorije, mlóczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu so czerjaze,
jučhove hudy s dwójzy sazynkowanego wzgloboveho blacha, jelesue
jučhove plumpy,

pian parjaze apparaty (noszne), triery najlepseje konstrukcije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótnie wahi,
luczne bróny, hamzne dželo, saloni syklistowany system, kotrež moža
so hnydom wot kóžeho do Laakowych, Meifortowych a Ho-
wardowych brónom pschemenic, pszezo najlepseje, wupruh-
waneje konstrukcije.

**Najprěnšcha a najwjetscha
črijowa pschedawarnja
Pawoła Křistessera**

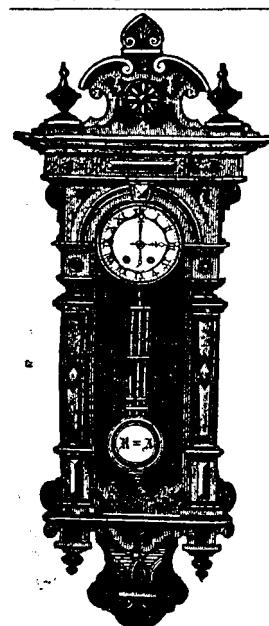
na bohatę hazy 29

s napshecja hoſczenza „k winowej kiczi“
porucza w hoborskim wubjerku a snathach
jenož trajnych wudžellach:

**jěsdne schkórnje, schkórnicežki,
poloječne stupnje a stupnje sa dom.**

Filzowe, pjelzowe a fuknjane schkórnje,
wyżoke a s kožu wobhadjene, s rukowanjom, so ſu
wodu ujepschepushezate.

Filzowe stupnje a toſle, gumijowe stupnje
a schkórnje po tak niſkich placisnach, po kaſ-
tich hewak nichto njesamóze pschedawac.

Ernst Herkner,

čaſnikar w Budyschinje
na hłownym torhoshezu 8,
porucza k hodownym daram ſwoj
wulki ſkład ſlotnych a hlebownych
mnjaznych a žonjaznych čaſnikow,
taž tež wšeſte ſczenſke čaſnikli, rje-
ežash a rjane hudźbne hrajadla
po najtunischiach placisnach pschi dwę-
lennym rukowanju. Porjedzenje na
čaſnikach dobre a tunje.

Pschiſpominjenje: Reczu ſerbſki.

Najwjetschi ſkład w Budyschinje. — Woprawdze tunje
placisny. Krucze sprawne poſkuženje.

Filzowe, zilindrowe, hontwjerſke a džeczaze

Klobuki

we wſchę nowoſčach, ſa holsy po 90 np., ſa muſtich po
1 ml. 80 np.

Měžh

ſa ratarjow, dželaczerjow a džeczi,
fraſne naſymſte a ſymſte nowoſče, ſa holsow po 50, ſa mužow po 80 np.

Filzowe stupnje

najlepſhi wudželt, hižo wjele lět wote mnje so wjedžazy, ktryž
ho s trajnoſcju a tunimi placisnami wuſnamjenja.

Dale: pjelzowe měžh, pjelzowe muſh, pjelzowe khor-
narje, džeczaze muſki, pschedescheznički, ſchaty, krawath,
podushe atd. Wſcho w najwjetschim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatę hazy 22,
pódlia hoſczenza „k winowej kiczi“.

Wſchě družiných tepijazných, warnych a regulerowanstich khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi ſitnych wilech.

Jurij Melcher,

krawſki
mischtir

w Budyschinje na bohatę hazy 10.

Porucžam ſwoj wulkoſty ſkład hotoweje
draſtu, jaž mužaze ſymſte ſwjerſchniki,
žaketate wobleczenja, taž tež jenotliwe khol-
owhy, ſwjerſchniki, mantle a wobleczenja,
džeczaze mantle a wobleczenja ſe ſukna a
trikota, dale trajne dželaczerſke kholowy
s hawmy a jendželskeje kože, teho runja
dželaczerſke pjesle s čoplym podſchiwkom.

Pschiſpominam, ſo, taž předy, dale po mérje
draſtu ſchiju, s doborom porucžam ſwoj wulki ſkład
jenož dobrzych a woſebnych tukrajnych a wukrajnych
draſtnych tkanicow k ſechiczu po mérje.

Jurij Melcher,

krawſki
mischtir

w Budyschinje na bohatę hazy 10.

Szym ſſerb, duž ſo pola mje ſerbſki ręči.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbſtej a ſchuleſtej hazy na Gidelslej horje.

Woſebitoſcje: Fotografowanie džeczi a wjazory
woſebow, fotografie w wulkoſći viſitneje karty placja
12 ſchul 6 ml., tež pschi dwojatim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym wobraſu w wuměſtym wuwjedženju.

Njedželu popoldnu je moja fotografiowatnja wotewrjena.

Khofej

hyry punt po 100 hacj 160 np.,
pašeny 130 200
jenož w číseče a švlnje škodžozej
kaſteſeji porucja

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haſy
na rožku theaterskeje haſti.

Róshynki,

wulke a male,

margarinu

najlepšchu t pječenju kaž tež wsché
koruſhki t pječenju
porucžataj wurjadrne tunjo

Saſchla a Mieczla.

Schulſſe torniſtry
sa hólzow a holzy, jenož dobre
ruečne dželo, wjele ſtow na wubjerf
porucja

A. Vieth, rjemjenjet
na hauensteinskej haſy 1.

Turkowske klowki
najlepšeje družiny porucja

Moritz Mjeſtwa
pschi mjaſhovym torhochęzu.
Destilacija ſnatych dobrnych likerow
po starich tunich placzisnach.

Ssyre Hamburgske ſadlo
jara tunjo doſtačj pola

Pawola Hofmannna
na rožku ſerbſteje a ſchulerſt. haſy.

Najlepšmu butru,
margarinstu, derje ſkodžazu, porucja

Pawol Hofmann
na rožku ſerbſteje a ſchulerſt. haſy.

Sſlódkoſmijetanowu
margarinu

(Sarunanje sa butru)
najlepšeje dobroſeže porucžataj
Ginzel & Ritscher.

Jerje

wulke tucžne
po 3, 4, 5 a 6 np. porucja

C. F. Dietrich
na jerjowej haſy 3.

Susjenny polč
punt po 70 np., pscherofczeny po
68 np., porucja W. Riedel w
bělopiwownym ſchenku w Budyschinje.

Hodowna wiftajenža

božodžeſzowych ſolačzow,
kuſkow na božodžeſzowym ſichtom ſe ſchokoladu,

fondanta a marzipana,

w jara wulfim wubjerku,

makrony, worjechowym a ſchokoladowym tykanz
porucža

Alwin Schrader,

konditorija a khofejownja na ſwontownej lawſtej haſy.
Podla teho porucžam najnaležniſcho ſwoje wulke a pschi-
hodue rnmu, ſ. khofej, ſchokoladu, thee, wino a
piwo.

Heinrich Lange

pschi žitnych wiſach 7

porucža ſwoj wulfotny ſkład

hotowych pjeſzowych tworow,

kaž tež

wſchē družiny kožow

dobrocživemu wobledžbowanju.

Slaſanja ſo krucze sprawne wuwjedu.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika ſchtrypowých tworow ſ wowežeje wolkym

čiſklo 1 na ſchulerſt. haſy čiſklo 1

t ſymkemu čaſzej ſwoj dawnno jako dobrý ſnaty wulki ſkład ſchtrypowých tworow, ſchtrypowanych jakom, wulki wubjerf rukawowých ſazow w najtunishej hacj t najlepſhej čiſto-
wolmajanej barbunjeputičej tworje a w rjanhých muſtrach porucja.

Najlepſhi a najwjetſhi wubjerf ſchtrypowanskejho pschedzena
wſchē barbow.

Najhodniſha twora! Najtunishe placzisny!

Emil Endinger,

črijoſy a ſchtorňowy ſkład,
w Budyschinje na kotolſkej haſy čiſklo 11

porucža ſwoj derje ſriadowanym

ſkład wſchēch črijoſow

ſa mužow, žony a džeczi

po ſnatych tunich placzisnach.

Pschedawatnja nježelu: na bohatej haſy čiſklo 3,
ſ napſhečza poſta.

Fotografowaniſja

dwórkohó fotografa

Alex. Matthaeja naſklednika
na ſchulſkej dróſy čiſklo 3 ſady
theatra je nježelu a wſchēdny džen
wot 9—4 hodzin wotewrjenia.
Skaſanki ſa hody ſo kódy čo
pſchijimaſa.

Wſchē družiny prothlow,
prothli t wottorhanju,

piſhanu papjeru,

židžanu papjeru,

kmotſjaze liſty,

kwetki do wopominjeniſlich
knihow

porucža po jara tunich placzisnach
Gustav Rämsch

na bohatej haſy 21.

Britwie, nožiſy

kaž wſchē družiny nožow ſo derje
a tunjo tocža a wuporjedža w par-
nej tocženi a wuporjedženi

Oſkara Buttera

na žitnych wiſach čiſklo 1.

Pschedawanje a
porjedzenje

w ſchēch družinow
čaſhnikow.

Placzisny najtunischo
a rukowanje na dwě
lceze.

Gustav Mager,
čaſhnikat

11 na ſerbſkej haſy 11
vſci starich kaſarmach.

Koſaze kože

kaž tež ſajecze a korniklaze kupuje
jenotliwe a po wjetſich dželbach
po najwyschich placzisnach

Gustav Maude

na garbatſkej haſy čiſklo 16.

S dobom porucžam ſwoj wulki
ſkład pjeſzowych kožow bjes molow,
dale ſchorzuchi a cžinju na to
kežbliwe, ſo wſchē kože derje a
tunjo wudželam.

Ejerſte howjase, wowež a
cželaze kože kupuje po najwysch-
ich placzisnach

Heinrich Lange
pschi ſerbſkej katolſkej zirkwi.

Pjerje

ſo ſ paru čiſča pola M. Schmollera
na ſukelnſkej haſy čiſklo 3.

Tež je tam nowa a ſtara draſta
na pschedan.

Zónſte friſeruje

Gana Heroldowa
na kotolſkej haſy 18 delka.

Wſchē kumſchtne wloſhove džela,
jako tuppety, perky, wloſhove
čaſhnikowe rječasy, pletwa atd.
derje a tunjo džela

Adolf Herold, friſer
w Budyschinje pschi žitnych wiſach.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kózdu sobotu. — Sztwórlétna przedpłata w wudawarñi 80 np. a na némiskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kózde čísto płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Císlę Smolerje c knihicíšćernje w mačičnym domje w Budyšinje.

Císlę 52.

Sobotu 24. decembra 1892.

Lětnik 51.

Hodny 1892.

Najrjenjscha hwěsda na njebju
Je mudrym seškhabžala;
Ta pucž jim ī sbožu wěčnemu
Je rjenje pošasala.
Wsché druhe hwěsdy wóczku wschak
Sso derje spodobaja;
Hlaj, moja hwěsba hwězgi pak
Mi do Božeho raja.

Najrjenjsche vđečzo na hwězze
Je kniežna porodžila
A je jo počna radoscze
Do žloba požilá.
Tam, tam nasch sbóžnik nětlo spi,
Budž, Khrystijče, powitaný!
My psches tebje hmy sbóžomni,
Pój, sahoj našče raný!

Najrjenjski žwyczeńi na hwězze —
To ſu mi Bože hodny;
Hdy maja tajke wjehzele
Kaž khežki tak tež hrody?
Kaž hložy klinča ī njebješam!
Gswet žwyczeńi sbóžne ranje;
Czesz Bohu, semi mér a nam
Budž Bože spodobanje!

D.

Swětne podawki.

Némiske khějorstwo. Ludowi ſastupjerjo w khějorſtowym ſejmje ſu ho do hodownych proſbninow podali. Psihi powščitkovnym hodownym wjehelu je na khwilu tež holk réčniſtich bitwów w khějorſtowym ſejmje woněmík. Prjedy hacž je ſo ſejm roſeſchol, je ſo přenje čítanje wojetſkeje pschedlohi ſkónčilo. Schtož je ſo hacž dotal w ſejmje wo wotmyſlenym powjetſchenju némiskeho wójſko rēčalo, njeje na to ſložene, ſo by ſo ſ tym khějorſtowemu kanzlerej hrabi Capriwie hodowne wjehzele pschihotowało. Skoro ſe wſchěch ſtron ſu ſo jemu ſapowjedžili, do powjetſchenja wójſka ſu olicz. Tež w ſomížji, kotrež je ſo wojetſka pschedlohu ī nadrebnischemu roſpominanju pschipoſasala, mało jejnych pscheczelow ſeđi. Schtož pak potom budž, jeli ſo ſejm wojetſku pschedlohu ſacíſhni? Budž kniežerſtvo ſejm roſpuschczicž chyž? Nowy wuſwoleny ſejm njeby ſo hnadž, ſchtož wojetſku pschedlohu naſtupa, kniežeiſtu lěpje hodžil, hacž nětčiſchi. Duž ſebi hnadž kniežerſtvo njeſwerti, ſejm domoj poſlacz. Hdyž pak ſo ī temu roſhuzdziež nechzedža, budža wojetſku pschedlohu wróćicž dyrbječ. To njeby ničo nowe bylo. Wſchal je pruske kniežerſtvo hiž ras lěžha jenu waznu ſalonjowu pschedlohu, nowy ſchulſki ſalon, wróćzo wſalo, hacž runje bě přjedy ſe wſchě mozu na to hnalo, ſo by ſo tutón ſalon pschijal. Kniežerſtvo je ſo ſi wojetſkej pschedlohu do njeſelueho čežna ſahnalo. Khějorſtowym ſejm ſo ſpječuje, trébne pjeniſhy ſa powjetſchenje wójſka pschijwolicz, a tola kniežerſtvo psched nuſnoſću ſteji, brónitoſcž Némiskeje poſylnicž, jeli ſo nočze, ſo by ſo Némiska wot Franzowſow a Ruskich roſhila. Mér je ſo 22 lét doho ſbzergač, dokelž wſchon ſwět wjedzeſche, ſo Némiska po licžbe woſakow a po wójnskej hotowosczi na najwyſchšim ſchodziſtu hjes europiſkimi wulkomožami ſteji. Bjes tym pak ſu Franzowſojo a Ruskym tak wilke napinanja činiſli, ſo budža Némzych bory na tſecž ſchodiſtu deſe ſeſiſhcezeni. Wſcha ſtatna mudroſcž ničo njeſamože, jeli ſo hylne wójſko ſady njeje njeſteji. Jenož hylniſcheho ſo boja, niz pak hlabſcheho. Njemžemym pak ſebi žadacz, ſo moja naš druh ſa hylniſcheho, hdyž ſměje na pschillad Franzowſka ſa někotre lěta wjele ſtow tyžaz wuwučzenych woſakow wjazh hacž Némiska, hacž runje Franzowſka 11 milijonow wobydlerow mjenje hacž Némiska lieži. Franzowſojo ſu wicžbu lětom 1870/71 wuwužili. Bjes tym ſo ſu Némzych w lěžje 1870 w pólnych woſakach wo 104 bataillon, 400 kanonow a 130 schwadronow hylniſchi byli hacž Franzowſojo, ma ſo ſ tym dženža runje na wopal. Némiske wójſko lieži

nětcole 70 bataillonow a 276 kanonow mjenje hacž franzowske wójſko, hjes tym ſo je licžba schwadronow nimale jenajka. Franzowske wójſko w měrje wobſteji ſe 27,000 ofižerow, 520,000 muži a 132,000 konjow, hjes tym ſo némiske wójſko jenož 120,000 ofižerow, 495,000 muži a 94,000 konjow wobſteji. Franzowſojo lětinje 220,000 rekrutow pod khorhoj ſwokaj, Némiska pak hromadže ſi jenolétnymi dobrowolníkami jenož 186,000 muži. W poſlednjej némisko-franzowskej wójnje bě wofzechje némiska artillerija hylniſcha a lepscha hacž franzowska. To ſu ſebi Franzowſojo ī wicžbe wſali. Pólna artillerija je ſo tam wot 1870 wo 200 proz. pschijporika, wona ma runje tak dobre kanony kaž my, pódla teho je tam w měrje hižo 1038 ſapschehnjených munizionistich woſow, pola naš pak jenož 91 ſapschehnjených munizionistich woſow. Franzowska artillerija trjeba jenož psihi wudyrjenjn wójny tele konje psched kanony ſapschahnuč, hjes tym ſo dyrbja ſebi Némzych halle wilki bžel konjow hromadže pytacž. Pódla teho je tamniſcha artillerija w měrje wo 8000 muži hylniſcha hacž némiska. Tola ſi tym Franzowſojo hyscheze ſpokojem njeſku. Nětcole ſtaj hižo psihi kóždej schwadronje dwaj rytmischtraj abo hejmanaj, tak ſo ma franzowske wójſko 1407 jědných a 705 artilleriſtich ofižerow wjazh hacž némiske wójſko. Psihi hodonje dyrbji tež kóžda pěſcha kompanija dweju hejmanow doſtacž. W Franzowskej chyždža mjeniujž w wójnje wójſko podwoječ a wſchě regimenty, bataillon ab. dyrbja ſo wot ofižerow linije narjedowacž. Pornjo taſkej pschemozy w wójnje tež lepsche wobženje a muwuczenje wjele njeponoha. Psihi taſkej wobſtejnoscžach pak némiske kniežerſtwa njeſmědža ružy ſi měrom do klinu poſlacz a pschihladowacž, tak Ruskym a Franzowſojo njeſchewajž ſwoje wójſko poſylnjeja.

— Bjes némiskim khějorſtlim a grichiskim kralowſtlim dworom wot teho čaſha, ſo je khějorowa ſotra Sofija, nětčiſcha grichiska krónprynzeſha, t grichisko-katholſkej wěrje pschedupila, khětra njeſednota wobſteji. Powjeda ſo, ſo je ſo khějor na ſwoju ſotru roſhněvač, dokelž njeje ſwojemu wěrywusnazu ſhwěrno wostała. Nětcole ſo ſda, ſo ſo prózuja, něhdusche pscheczelne poměrž hjes woběmaj dworomaj ſaſo ponowicz. Na to ſi najmjenſha poſasaje to, ſo ſu grichisko krónprynza a jeho mandželsku na pschedſtejazy kwaſh pruskeje prynzeſhy Margarethy pscheproſyli. Schtož je hylscheč, dyrbji ſo tónle kwaſh po khějorowej pschilſti ſi woſebitej phu ſhwecžicž, hjes druhim dyrbji historiſka „fallowa reja“ pruskih ministrow ſaſo t čeſčci pschicž. — Scholera ſo počina ſaſo pomaku roſhčerjecž. W Mlawje poſa kralowza (Königsberga) w naraciszej Pruskej je ſi nowa hylom

Za nawěſtki kiž maja ſo w wudawaři „Serb. Now.“ (na róžku zwonkeje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaci ſo wot maleho rynčka 10 np. a maja ſo štwórkę hacž do 7 h. wječor wotedać.

wózbow na nju skorilo. Hacj dotal je se skorjenych w Melawje 14 wózbow wumrjelo a jenož jena wózborila. Też s Hamburga s nowa wo wiazorych skorjenych pihaja. Wukraine kniejetstwa teho dla pozykti s Hamburga wot natasow ejfesic peace da. W amerikan- skich sienoczenych statach jenož tajkim psichazarjam s Nemskej na kraj stupic peace da, kotrej je amerikanski konzul w Hamburgu wob- skwiedzil, so su strowi.

— Pschi wudospolnjazej wólbje do khjorstwoowego hejma w Stuhmko-Marienwerderskim wólbnym wólkemu je kandidat Polakow, Donimirski, s 8423 głosami zwobodomyzlnego kandidata Wessela, tż 7330 głosow dosta, porasył. Stuhmko-Marienwerderski wólkrej je so hacj dotal pschezo wot jeneho Nemsza w khjorstwoowym hejmje saftupowal. Sda so, so su tón króz tež nemszy konserwatywi ja polskoho kandidata pscheczto zwobodomyzlnemu głosowali. Liczba polskich sapóklanzow w khjorstwoowym hejmje, kotrej je prjed 13 wuczinla, je so netko po něckim na 17 powyschila.

— Swjele stron su so prussemu kniejetstwu petizije s wjele podpismami pschepoda, w kotrej prosha, so by so Ahlwardt wobhnadzil. Kniejetstwo je wózhe tele petizije wotpolasalo.

— Fabriku Figura Löwy w Barlinie, w kotrej su so tež telsky sa nemske wójsko dzela, hisczezo na polož wóslajecz nochzedzja. Franzowska nowina "Figaro" su wunješle, so je w lécze 1886 Löwa tehdomnišchemu franzowskemu wójskemu ministrej Boulangerej swoje maschinu t dzelaniu Lebelowych telsow podtłkowal. Ssamo liberalnym nowinam je s poħórschenjom, so je w czaſu, kdejz mózecze kózdu hodžinu wójna bjes Nemskej a Franzowskej wudyrich, Löwa Franzowskej pschi jejnych wójsklich pschihotach pscheczivo Nemskej pomozny bycz týz. Telsky, kotrej dyrbjachu so s jeho maschinami dzela, běchu tola t temu postajene, so bychu so s nich mordatske kultu do nemskich wojakow telsale. Taſte sabžerjenje hebi jenož wuras najwjetšeho sazpicza saſkuji. W tamnych dnjach zply nemsli lud stracham eurowej wójny napšcezo hladasche, několikrátli swoje na- ležnosće rjadowasche, so by na wózhe pschipadu hotowy byl, a tehdz so Löwa skorobli Boulangerej list napišac, w kotrej je mu swoje ma- schiny posłiczesche, so by so franzowske wójsko cím ruciſcho s derje trzechazym Lebelowym telsami wuhotowało a Nemsow pschemohlo. Boulanger je tehdz Löwowe posłiczenie wotpolasal. Móžno, so wón r Löwowym maschinam žaneho doverjenja měl njeje, abo so so jemu jako kmane poruczile njeſtu. Tak je so Löwje rjany dobyt, tż jemu s tehe dzela kwasche, nimo kult.

— W Nemsach na to skorja, so so židža sylnje t wózchim Schulam ejfischa, tola wjele hóře hacj w Nemsach ma so s tym w Awstriskej. Po hamiskich wobhonenjach wuczinia židži $4\frac{1}{2}$ proz. awstriskeho wobyleſtwa. Pschi wopyče awstriskich gymnasijow a schulow pak so woni s 20 prozentami wobdzela. W poſlednim symskim poſlęze 1891/92 mjeſečne Winska universita 6175 studentow, bjes nimi 2045 = 33 prozentow židow. Bjes juristami bě 22 prozentow, bjes medizinskimi 48 prozentow židow. W lécze 1882 bjes poſlucha- rjemi Winskej medizinskej fakulty 51 prozentow židow liczachu, kscheczijenjo běchu po tajkim tehdz w mjeſchinje. Pschi tym ma so na to dzilac, so so kscheczijeniu židži a tazy, kotsj so židowstwa wjazh njebedzherachu, t kscheczijanam liczachu. Liczba kscheczijanskich studentow na Winskej universicze so w juristiskej fakultecje s 50 prozentami, w medizinskéj jenož s 35 prozentami wobliczi. Bjes 681 Winskimi rččnikami bě 394 židow, bjes 560 advolaturskimi kandidatami žamo 510 židow. Bjes Winskimi lěkarjemi je wulka liczba židow, w wulkej powšitkownej hojetni su skoro wschitz mlobdschi lěkarjo židowskeho wěrywuiča.

Italska. Podobny skandal, kaj w Franzowskej Panamskiej, je so w Italiskej wotkrył. Camische zeblowe banki su sa wjele milijonow pjenieznych papjerow wjazh wudawale, hacj je sakonszy dowolene. „Romski bank“ winuja, so je sa dzemecz milijonow tajkich papjerjanich pjenies nadzelač da. Kaj w Franzowskej, che kniejetstwo tež w Italiskej tele jebanstwa potajic. Też tu su množi ludžo, kotsj na czołe kniejetstwa steja, do jebankow sapleczeni. Pscheczivo Romskemu bankej je so hido psched tſjomi lětami pschepytanie sawjedko. Wone je so psched tſi ministerstwa wleko, tola žadyn wuſledk hisczezo wo- ſzeweny njeje. Italiski hejm je so sapowjedzil, po pschikadze franzowskeho hejma wéz wot hejmowje komisije pschepytacz da. To je njeumubre bylo. Njeumobre do zeblowych bankow budże netko hoborsz roſcę. Jeli so bychu wobſkózby pscheczivo nim njeumere byle, nje- trjebale so tola banki pschepytanja bojecz a so jeho sminucz phtac.

— Po powjeszach s Roma hamž hóřy list wuda, w kotrej, kaj je njeawno franzowskim biskopam poruczil, so bychu republiku pschiposnali, tež puſkiskim biskopam pschilaze, so bychu so w swoim

wobkhadze s rusim kniejetstwom a ludom měrniwi sadžerzeli. Je to sezechm slepischenych poměrow bjes rusim kniejetstwom a hamžom.

Franzowska. Franzowska republika so s panamskim scandalom w swoim salogu sylnje satshakuje. Bjes běszac hóbustawami deputertskeje komory (hejma), kotrej naſpredy na wobſkózmu lawku pschitabu, su dgewjesczo wjednicy republikanskeje strony, pječzo něhdusci ministrojo. Hido dzenska pak wjedzo, so su so hisczeze mnošy drusy hejmowi sapóklanzy wot panamskeho towarzystwa podkupic dali. Ssamo pscheczivo presidentej Carnot je wobſkózba sběha. Wón pječza hido dawno imena podkupjenych ludowych saſtupierjow snaje a je jich njezdžiawz hido jako ministrow czeptil. Jeli so by to wéro bylo, njeomohl Carnot dleje s preſidentom byc. Wschelake nowiny hebi žadou, so dyrbí so tež Carnot psched hejmowu pschepytawansku komisiju stajic a so wot njeje pscheczlyscę. Hdy by někole w Franzowskej jedyn general byl, tż bu w wójsku a mjes ludom telsko pschiviza a nahladnosće měl, kaj něhdyn general Boulanger, by so republika hnydom pschewalila. Franzowsko so nochzedzja dale wot mužow wodzic dacz, kotsj su s wjetſchego džela pschepolasani htarjo, jebakojo a paduschi. Bjes franzowskym ludom wulke roſhorjenje knieži, wón sa mužom žada, tż by s rasnosću wšichlik hjsceſtwinow s kniejetstwa a se hejma wumjetal, a snyliw twar republiky powalik. Sa taſteho muža maja prynza Victora Napoleona. Tutton je so s belgiskeho hłownego města Brüssela, hdejz je poſledni czaſ pscheywala, tele dny shubil a so pječza něhdze w Franzowskej khowa, na pscheczny wokomik czaſajo, so by so na čolo franzowskeho kniejetstwa stajit. Franzowska znadz w bližšim czaſu wulkim roſvalenjom napscheczo pondze.

— W pschimórskim mjeſečje Weidah w nawječornej Africy, kotrej su Franzowsko so Dahomejskim wotdobyli, je franzowska wjchnosć tamníšich nemskich pschekupzow saſala. Franzowsko so jich winuja, so su dahomejskeho kraja Behanzina s brónjemi a muniziju saſtarali. Hacj dotal su Nemsy taſte wobſkózby pschezo jako njeumere wotpolasowali. Budže so wotčkac dzibjec, kaj so ta wéz dale roſwite.

Bolharska. Se spodžiwnej speschnosću je ministerstwoowy pschekadza Stambulow pschemenjenje bolharskeje konstituzije pschewjedz. Politizy budlawz, kotsj jako ludowi saſtupierjo na lawkach bolharskeho hejma sydaja, su bjeſe wſchego pscheczijenja t wſchemu hat prajili, khtož je hebi Stambulow žadał. Po jich pschikadze budże wěſcze tež wulki hejm czaſic. Hłowne pschemjenje konstituzije w tym wobsteji, so so bolharski wjerch njeřebla grichisko-katholiskeje (prawosławneje) wery wuſnac, a so so liczba hejmowych hóbustawow wo položu poniži. Stambulowa swaſliwoſć je woprawdze dzíwanja hóDNA. Njebedzivajz na to, so so Rusla s tym nanaſhluſhco roſhor, wón postajena Barlinskeho mera jene sa drugim powróeſi. Wón so na to spuszcza, so pschi něčziskich politiskich wobstejnoscjach Ruskej njeby móžno bylo, Bolharsku se swoim wójskom wobſkózic. Tak je a wostanje Bolharska tón kraj, kotrej dla maja so druhe europske ludy stajne ſcherjenja powšitkowneje euro- piskeje wójny bojeſi.

Turkowska. Sultan je so do stracha sahnac da, so ruske wójsko jenu njenadzujz Konstantinopel wobſkóz. Po měnjenju wězywuoſnych móže Rusla ejfisze derje bjes wjetſich pschihotow 30,000 muži na swojich lódzach t Konstantinopel dowjescz a jim tam na kraj stupic dacz. Ruske wójskle lódzstwo na Čornym Morzu se 6 wulkich bitwiskich lódzow, 2 starej Popowkow, 18 torpedostich čołmow, 12 kanonistich čołmow, 5 transportskich parníkow, 9 dobrowolnickich kschijakow a s wjetſchej liczby pluwazych batterijow, strażnickich lódzow a schrubatych parníkow wobsteji. Pódla teho ma ruske kniejetstwo prawo, sa pschipad wójny wózhe parne lózje towarstwow, kotrej 62 parnych lódzow wobſkóz, do swojeſe kluſby wſac. To dopokazuje, so Rusla w tu khwili wjazh možnosće na transport wojakow, hacj na woblehnjenje dardanellskich wuſčinow kladze. Sultan njeomohl se swoim klabym wójskom ani bjen Ruskin na pscheczivo stac. W tym ma so tež pscheczina phtac, kotrej dla je sultan belgiskeho wychla Brialmonta prozył, so by jemu plan t wobaranju Konstantinopla wubželał. Kunje tak so s tehe pschecziny sultanowe pscheczelstwo t něčziskemu bolharskemu kniejetstwu wuſčuje; pschetož Brialmont je sultanej prajil, so kluč t wobaranju Turkowskeje w Bolharskej leži. Pschi nadpadze na Konstantinopel chzedz Franzowsko pječza Ruskin na to waſhne pomozni byc, so jich wójskle lódzstwu jendželskemu lódzstwu pschithad t dardanellskim wuſčinam sawrie. So pak by hebi Rusla Nemsu a Awstriskej se ſchije džerzala, wona wulka wójska pschi swoich nawječornych mjeſach ſhromadzujz a so widomne proguje s twarjenjom ſeleſnizow a

z psychichodnym rofestajenjem wosakow Austriakej a Nemskej pucz do Ruskej salehnuz. S tuthmaj wulkomozomaj nochze Ruska wojnu wjescz; pschetož wot njeju žaneho kraja njerodži. Žadanje Ruskej séniczy s knieſtowom nad Balkanom steji; štutón samer Rusku i nje-pschewawazym wojniskim pschihotam wabi a pohona.

Mužili se klowkow.

(Podawl i měščezanileho živjenja.)

(Skončenje.)

"Chzetej, lubej džesczi!" pocza macz s wažnym hložom — "so bych w mérje — haj radoſtne ſemrjela? so byſtaſ nan a džed na njebeſzach ſa waj ſo modlitoy a ſo by waju Boh tón ſenjes Johnowak?"

"Chzemoj", rjeknuſtaſ džesczi ſi něžnym hložom.

"Duz wſmitel te pjeniſh", rjeknu khora, "a donijestej je wudowje Zybłowej — wěſtaj? tif starej knjeni, tif někto w naſchim pře-dawſhim bydli bydli! Šsmy je jej dołzni. Jeje njebo muž bě moj wucjet, bě ſebi tif ſta tolit naſutowaſ, ſo by jeho wudowa na ſtary džen něſchtio měla — a bě dač tute pjeniſh we wojnach džedej na khowanje, ale tón je je pschetrjebal — dokež hajo tehdom bě pola naſ wulſi njeſtatk, a to je mojeho wucjerja tak ſrudzilo, ſo bě to jeho ſmjerč. Duz wſmitel tute pjeniſh — wone mje tak pala ſaj wohet —"

"Ach haj, haj, luba macz!" ſlubischtet džesczi. "A to dyrbimy je hiſcheze dženſa tam donijecz?"

"Hiſcheze dženſ", rjeknu khora. "Njeſnaty dobroczel je chyz, ſo bych ſwojowny Boži wjeczor měla. Ach, wono je mi hajo někto ſložcho, ſo chzetej moju wolu dopjelnicž — kaž knjeni je mi to ſ wutroby padnuto — bjes boleſce móžu dyhacž — o moj Božo, džaluju ſo tebi! — Ale něk džitej, lubej džesczi — džitej! Boh waju požohnuſ — a waju pucz."

"Ale ſchto, dyrbimoj dha wſtěch ſto a ſydomnacze bukator wonjeſcž?" woprascha ſo hiſcheze Janek, tif bě mje tym wulſiſil, ſo je to wjazy dyžli tif ſta toler.

"Wſtěch ſto a ſydomnacze", rjeknu macz; "pschetož wot tych čaſow je dyrbjalo wjele danje pschibycz".

A džesczi džeshtej a wjeheleschtej ſo, ſo možeschtej ſi najmjeňſcha wóhom ſkébornych ſdžerjecž. Stara wudowa ſo njeſtalo džiwaſche, hdyž jeſ tak poſdje wjeczor pschitnycž wibzech — a hdyž ſa něſchtio minutow psched njeju hromada pjenes ležech, wo kotrež bě ju jeje džed na njehanibte waschnje ſjeval. Spytowanje ſa khubu wudowu bě jara wulſe, hdyž te pjeniſh wuhlada, dokež mějeſche tif hiſcheze dwě džowzy na staroſci; ale jeje nadobna myſl bě hiſcheze ſylniſcha a — doby.

"Pójtej, lubej džesczi", rjeknu ſi ſwojimaj džowkomaj, "donijemy pjeniſh, komuž ſkúſheja. Džeczo njeſtalo bycž khostane ſa nañowu winu, tak wuciž naſ ſnjata wéra; a kaž chyli tutej wbohej, ſe ſymu derkotazej džesczi wurubicž, tif ſnadž budžet ſórſy wopuſtejenej ſyrotzy?"

Spěchnje pschirawichu žónske drastu na ſebi a džechu ſi džesczo-maj do címowje hafy. Hdyž do jſtwigli ſaſtupiču, bě w njei wſtěch cícho a címa, khaba ſo ſo trochu ſi małych blachowych khabliclow mischtrjech, hdyž ſo wuhlo dopalowasche a hdyž bě Janek ſwěčku ſaſwěčkli. Khora ležech na ſchpatnym ſanapeju ſo ani njeſtavo.

"Wona jeno tak trochu dréma", rjeknu hólcež; "ale hdyž na nju ſwěčicze, wotewri hnydom wocži."

Bo tych klowach ſo ſam ſi cížha ſi njei pschibizgi.

"Ach ně, wona ſpi!" doprati radoſtne. "To ſo jej hajo wjele njeſtel radžilo njeje. Ach, poſladajcze, kaž ſo wo ſnje požměwa, a to jeno teho dlo, ſo je wam tón ſtary doh ſaplacitcž mohla."

A woprawdje wobličo ſaſaſche ſo, kaž by ſe ſbožnosću ſo wuſaſnilo! Wudowa Zybłowa pschitupi bliže, poſladnu wotrischo na nju a milnu potom na ſwojej džowzy, kaž by chyli rjez: ta je hajo dohēžila! Na to pschitwu wobej džesczi ſi ſebi, tif ſo rado-waſtej, ſo macz tak luboſnje ſpi, a rjeknu: "Po woli waju macjerje pschitum pjeniſh — ale tež waju ſi temu — jało ſwojej džesczi, pschetož waju macz je woteschla ſi Bohu a je waju mojeho luboſczi wokafala."

Ale džesczi ſo ſtržiſtej tychle ſlowow a, poſnawſhi jich prawy ſmyſl, padjeſtej wotſje ſtaſco na morwe cíelo macjetne.

"Popſcheſtej jeſ wěčneho poſlo", troschtowasche jeſ luboſcziwa žona; "tam je jej derje; tam budže naſtrahniſchi Boži wjeczor ſwěcicž. Wona je rjany kónz dozpela, po kotrejž my wſchitý

ſedžimy. — A netko pójtej, lubej džesczi, předy hač nam durje ſawru."

"A hdyž dha?" woprascha ſo Marka ſi podžiwanjom.

"Nó, ſi nam", wotmolvi wudowa. "Wój drje tola ſow njechatej woflaſc?"

"O moj ſow woflanjemoj", rjeknuſtej džesczi na dobo. "Moj njeſchitndžemoj wot macjerje — o ně, wſchak ſo moj jeje njeboſimoj."

"Ale hdyž dha budžet ſpacž? Ja ſow žaneho koža njevidžu."

"I to je tamle!" praji Janek a poſla ſo kuta, hdyž malý ſlomník ſi wjelkim pschitryczom na ſamej podloſy ležech.

"Tu džed dyrbitej ſymu mręcž", rjeknu wudowa ſobuželnje.

"I ně!" rjeknu Janek ſo požměwajo, runjeſ ſemu we wochomaj ſylsy ſtejachu. "Šsmoj to hajo pschitwukloj. Moj ſo lehnjemoj w dracze a ſo kruče ſi ſebi pschitſchecimoj . . ."

A ſdasche ſo, ſo bě njebo macz hiſcheze wjazy pomozniſow ſwojimaj ſyrotkomaj dobyla; pschetož niz jeno, ſo ſimaj tón wjeczor ſobuželnna wudowa cíople poſleſčo a podloſu pschinjeſe, wophta jeſ tež hiſcheze nadobniſchi dobroczel — knes inspektor Nowotny ſam.

* * *

Bě rjany wjeczor; po haſach ſo ſi ludžimi mjeſwjeſche a na njebju počzachu ſo přenje hneſby ſybotiſ.

Mjeſ druhimi ludžimi krocjeſche po haſy wažnie knes Linhart, mnoho lét hajo wudowz, ſo by ſi ſwojej džowzy, wubatej Nowotnej, ſchol. Tam ſi wjetſha Boži wjeczor wjeczerejſeſe.

K heži doſchedschi poſběže wocži ſi poſlebnjemu woknu wobſcher-neho wobydlenja a pytnu, ſo je tam wſcho roſhwěſlene.

"Ale, ale!" ſamjersa ſo. "Schto dha, njeſku dha na minje docjatacž móhlil! To ſu jím hajo dyrbjeli poſlaſc, ſchto je jím Boža džeczo wobradžilo."

Ale to wěrno njebě; jeno pschihotowane tam wſchitko běſehe a čaſachu na džedka. Tón ſkončenje dónidže a naděnidže we wulkej iſtwje niz jeno ſwojich wnikow, kotsiž hajo njeſcetpnje na wobraženje čaſachu, ale tež hiſcheze dwě druhzej pschelubosnej, hač runje trochu wurubženej džesczi, potom ſtaru knjeni a dwě doroscenej knieſenje. Maleju džesczi njeſnajesche, pschetož runjeſ běſtej předy w jeho domje bydlikoj, wón ſeu ſenje ſedžbu měl njebě; ale w lětnej ſonje, tif jeho ſi hlučom ſoſtenjem poſtrowi, ſejna ſwoju po- družnizu a džiwaſche ſo njeſtalo.

"Knjeni Zybłowa", pocza jeho pschichodny ſyn, inspektor Nowotny, po wutrobnym poſtrowenju ſečecž — "knjeni Zybłowa je wejera wulke herbſtwo doſtala, ſi dobrej wutrobu pak je poſkoju mi wotſtupila, mjenujz teſle dwě džesczi a ſwojej luboſnej džowzy, wo kotrež budžem ſo wot dženſniſcheho jako wo ſwoje ſamžne džesczi staracž. Nasch Hansl a nascha Hanka" (pschi tym pschitwinuſtaj nan a macz ſwojej džesczi ſi wutrobie), "stej namaj wčera taſtu radoſež pschihotowaloj, ſo dyrbimoj tež moj ſimaj radoſež ſeſniciž."

A na to pocza pschichodnemu nanej powjedacž, ſchto bě ſo džen předy ſtaſo. A tež ſtaremu knjeſej ſhre ſo pschi tym wutroba a wón ſlubi, ſo da wudowje Zybłowej hač do ſmjerče wobydlenje darmo a kóžde lěto ſah drjewa.

Potom wotewrichu ſo durje do poſlebnjeſe iſtwy a tam ſtejeſche wo ſrježda na blidze hodoný ſchotom a na nim ſwěčesche ſo ſyla ſwěček, a tu a tam wiſachu na nim wiſchelake ſkódky wěžy, a kolo-wokolo ležachu wiſchelake hraſki, rjane mužki, wobraski, knížki, nowe wobleczenja — kóždemu, wot přenjeho hač do poſlebnjeho bě tu něſchtio, a džeczi wiſchachu ſi radoſež a wiſchitko ſo hromadze wjeheſtej a khabo Boža ſeſydaču ſo potom ſi wulke ſaſtou ſi vobatej žohnowanej hoſcjinje.

Ze Serbow.

S Budysčina. Žara ſo jato redaktor wjeſelu, ſwojim lnbym cítiarjam ſežehowazu powjescz, tif naſ ſi rjany Wettinski ſwježenj w Draždjanach dovoſni, podacž. Kaž ſo w Draždjanach tež wot najwoſebniſchiſ knjeſej, ſamo na kralowſkim dworje, pschi dovoſnječu na krajnji 800létny Wettinski ſwježenj hiſcheze hukto ſi nowa na tehdomniſchi wubjernje rjany „ſečarſki a kwaſný cíah ſerbow a ſerbowkow“ ſi woſebitej luboſczi ſpomina, tak tež tu domach w ſerbach, kaž daloko wo tym ſwježenj ſam ſi ſwojeho wobdzelenja abo psches druhich ſi jich jažneho wopisjanja wiedža, to džalowne wopomnječe teho njeſahnje, ſo je tuton psches ſ. fararſa lic. theol. Žmiſcha w Hodži ſi wulke wuſtijnosću ſrijadowaných ſerboſt cíah ſeju Majestetomaj kralej a kralowej woſebje ſpobnhy

był a s tym herbstem narodej i najwjetšej česci žužil. Duż je ho pak też hies wobżelnikami teho čaha čim dleje čim živischo to żadanje sesażuwało, i fararzej Imiszej widomne wopokaśmo powołtowneje herbskeje dżakownoječe wopokaścę. To je ho s tym stało, so ſu ſanđeny 16. dżen hodownika, runje na jeho 73 lětnym narodnym dniu, njenadžujy jako herbska deputacija wobeju wero-wusnacza knjezojo Smola Spytorowski, hejmisi sapókłanz Kołka Schrösczanski, kāmječ Kołarczanski a Źur Delnjo-Hunjowksi pola njego ſastupili a jemu po dleſchimaj wutrobnymaj rēčomaj prēnjeju knjezow drohotny porzlinowy „čajowy servis“ pschedopadi. Hijo do jeho pschedopadacza mějachmy tudy ſkładnoſć tónle krafny dar ſebi wob-hladac. Ma wulſtonym porzlinowym deńczku, se herbskimi barbami wuhotowanym, ſteji tole, se ſloymi pižmikami wudebjene napižmo: „Serbskemu wótceincej a wodžerzej serbskeho luda, wysoko-dostojnemu knjezej fararzej lic. theol. rycerzej H. Imiszej w Hodžiju w dopomjenju na Wettinski swjedzeń 19. junija 1889 z dža-kownej luboséu poswjećene wot wobdželnikow serbskeho čaha.“ A na tych wſchelakich ſudobjach ſu, na kóždym druhe, wulzy wuſtojne po najlepšich fotografiach ſhotowane ſnamjenja i kwažneho abo i jehatſkeho čaha widžic, taž tež na jenym ta ſzwiedzetska herbska deputacija, kotrež je psched kralom a jeho zlym kralowſkim domom najnutrniſche ſbožpscheča herbskeho luda wuprajila.

S Budžina. Njedželu w nožy je ho w mlynſkej hrjebi wysche Frankensteinez mlyna tudomny murjet Nicža tepi. Nicža bě mjenovaný džen wječor w njedaloje restawraciji „i ſkotej lužy“ pschedbywał a je, ras wuſtupiwschi, najſkerje po czymje puç ſmylik a do hrjebe panul. Dokelz mlynſka hrjebia w ſwojim hornim dželu tak hľuboka njeje, so mołt ho w njej čłowjek tepič, je drje Nicžu Boža rucžka ſajala. Nasajtra rano jeho klobuk psched mlynſkimi hrabjemi pluwažy wuhladachu. Nicža ho njebe domoj wrócił; duž i teho ſudžachu, so je ſhmjerč w wodže namakał. Hač runje mlynſku hrjebu ſe ſerbjemi pschedbytach, dha tola Nicžowe čelo njenamakaču. Halle hbyz bě ho ſrednu rano po pschedliski měschęzanskeje wyschnoscze woda pschi mlynje puſčejila, čelo pschi hrabjach delka wizaze nadžechu.

S Běležez. Wobſamknjenja, kotrež ſu ho na poſlednjej ſhromadžisnje „Towarſtwa Sserbſkich Burow“ w Budžinje 4. dez. ſtale, ſu tudomne herbske buſke towarſtvo ponuczile, i nowa i „Towarſtwu Sserbſkich Burow“ pschedliscz. W poſedženju, kotrež ho tu ſanđenu njebželu mějſeſe, ho wſchitke pschedtomne ſobuſtaſty jenohložnje ſa to wupraſtchu. Jako wubjerkowniž do „Towarſtwa Sserbſkich Burow“ ho k. Pjeh w Hruboczizach, Hencz w Dženilezach a Petr Wiežas w Hajnizach wuſwolichu. W tymle poſedženju ho tež na to ſpomni, ſo je japońska pleczawa kórk, kotrež ſymjo bě towarſtwowý pschedbyda, knjez ſublet Kalich, wobſtaral, derje roſtla a wſele płodow njeſta. Tale kórk ſo, podobnie taž kómjel a buny, po tyczach horje pleče a teho dla mjenje měſtna trjeba, hač naſcha po ſemi ho wizaja kórk. Dokelz ſu naplašowane japońska kórk wſele ſymjenja wunjeſte, budże ſo tale nowa družina ſara źłodnych kórkow i lětu wot wſele ſobuſtaſtom naſheho towarſtwa plaſhowac.

— Pjatk tydženja wječor wokoło $\frac{1}{2}$ 7 hodzin wotrocž na tudomny Kalichez kuble pschedpadnje i brózne ſtupinſti, ſo w czeladniſkej komorje ſchweczicž a bórsy potom ſwězu haſmucž wuhlada. Dokelz bě ho halle psched krótkim wot ſwojego hōpodaſja powučił, ſo dyrbí na to ſebzbowac, ſo na wječornych ſměrkach paduſki čelegdžine wěžy njewotnjeſu, ſo wotrocž pschedyweczicž džetſe, ſchtio je tamne ſchweczjenje na ſebi mělo. K komoftejazemu twarijenju pschedhedschi, w kotrež je czeladniſka komora, wón durje ſamknjenie namaka. Dokelz klicz pschi ſebi njemějſeſe, wón ſrénkej pschedwola, ſo dyrbí jón pschedyſeſe. Ma to ſe ſrénkom hromadze do czeladniſkeje komory horje džetſtaj, tola tam po czymje nikoho wuhladač ſiemjeſtaj. Duż schwabličku ſchweczischtaj, pschi kotrež ſhwete dwě noſy ſady hčinje wupſhestrenje wuhladaſtaj. Sa zuſymaj nohomaj čahajo, bórsy zuſeſho čłowjeka wuczeſeſtaj. Tón na praschenje, ſchtio w komorje pyta, wotmolwi, ſo je tam psches nož wotſacž džył. Kajke wotmyklenje pak bě jeho woprawdze do komory wjedlo, wo tym měch ſhweczſe, kž ſ draſtu vol natylany wo ſſtwe lejeſeſe. Tale draſta ſo mjenujy jako ſwóſtvo Kalichez czeladnikow wopokaſa. Duż njeproſchenego hōſca pschedimnichtaj a jeho, hač runje ſo ſe wſchěni možami wobaraſche, po ſchode dele psches dwór do hōpodařoweho doma dowleſeſtaj. Psched rucze iawokanym žandarmom ſo paduſh wuſna, ſo je wěſty korbac Ŝeib ſ Kundracziz. Njedawno w Kalichez dworje korbę platajo, bě ſo wobhonił, hdyz mołt pschi ſkładnoſci pakſeſeſcę. Do czeladniſkeho twarijenja bě ſo na to waschnje dobył, ſo bě delta pschi ſemi wokno

wulſcoſił a ſ nim nutſ ſaleſt. Ma Ŝeiba tukaja, ſo je wón tež w ſuſzodnych wſach kranul.

S Malych Debhez. Schtórlik wječor je džetaczleſtym hōlchez dželaczerja krahela njedalo ſlyna ſe ſprewie ſchrutu čahajo do hľubokeje wody panul. Hōlchez budžiſche ſo tepi, njebudžiſche-li ſo jeho w tymle wokomiku tudomny ſhēſtak Broda dohlaſaſ. Tutón hies kombenja do hľubiny ſa hōlzm ſkoči a ſbožownje jeho do-ſahnuiwschi jeho ſhmjerči wukhowa.

S Hodžija. Ssobotu rano je ſo pschi ſamym tudomny Nestlerez mlyna wotpalit. Hdyz ſo Nestler rano ſahe w jenej komorje woblekaſche, ſo petrolejowa lampa powali a paſazy petrolej ſo na ſchpundowanje wulinu. Płomjo ſo tak rucze roſſčerjeſe, ſo jo mlynowi wobhlerjo ſhasheč ſiemjachu. Hačle na pomož pschi ſołanym ſuſzodam ſo poradzi, wohet ſaleč.

S Hodžija. Pschedobnu wutoru 27. dez. popołdnju w 3 hodž. ſměje Hodžiſla nalutowařna a wupožeſtva w Mrózej hōſczenzu w Hodžiſu wuſzadnu generalnu ſhromadžisnu. Dokelz budże ſo na njej wo tym rēčez, hač ma ſo dan ſa na ſobuſtaſow wupožeſene pjenjeſy ponižicž, je psched, ſo by ſhromadžisna bohacze wopytana byla. Nadžijomnie ſo ſtaſeny namjet pschedwomje, ſchtio by dobrotu wupožeſtne hſtceje powjetſchiſto.

S Böschiz. Maſch dohloſtym ſwěrny wucžet knjeſ Švar, mějczel kral. ſakſkeho Albrechtoweho kſchiza, 2. januara pschedobnemu ſtaſu naſchu wjeſz wopuscheči, ſo by ſo na derje ſaſkuſenym wotpočiſt poda. Ma jeho měſtno naſhwilne herbskeje rēče mózny pomožny wucžet knjeſ Scholka w Wulſtim Wielkowje hač do 1. haprleje jako vikar ſtupi. K ſaſhobwħadženju naſheho ſtatneho ſchulſkeho měſtne ſtaſ ſo ſchulſkemu pschedſtejſcieſtwu knjeſej wucžerjeſ ſhaarer w Nowej Wzy n. Spr. a ſchudak w Rakezach wot kralovſkeho kultuřoweho ministerſtwa poručiſto. B.

S Wjeleczina. Tudomny dželaczer Žurij Nowak, kž je ſo psched 3 njedželi wot domu wotkali, je ſo bies ſkeda ſhubil. Ménja, ſo je wón po puču wuſtanuwschi ſo w lěgu něhdze na ſemju ſhynul a wuſtanuwschi ſimjersnul.

S Hucziny. Maſch wjeleczescheny ſyrlwinſki wucžet a kantor knjeſ Handrij Beyer ſo 1. haprleje 1893 na derje ſaſkuſenym wotpočiſt poda. Wón je ſwoju wucžetku dželawoſcž w lěce 1844 jako domažy wucžet pola knjeſenje rycerſtveleſti majoroweje i Wechmar w Pschedwiczych ſapoczał a bu 1846 jako vikar a 30. haprleje 1847 jako ſtatny wucžet w Eufy pomjenowanym. W lěce 1852 ſo wón jako wucžet do ſyrlwinſke ſchule powoła a w tym ſamym lěce wón tudomne ſyrlwinſke ſchulſke měſtno naſtupi, hdyz je tutón ſwěrny wucžet někto 40 lět ſchulſku młodoſcž, jemu doverjenu, ſe ſadnym wupſehom roſwucžowak. Tež bě knjeſ Beyer ſo dohloſtym ſobuſtaſtom prěnjeho ſluſhanskeho rataſkeho towarſtwa. Psched dwěmaj ſlotaſt bu wón wot wypſeho kultuřoweho ministerſtwa ſ miloſciwym ſpožeſenom kantorskeho titula wuſnamjenjeny. Njeh je jemu ſpožeſene, hſtceje wjeſeſe lěta w wjeleczes ſpoložnoſci w frje-điſnje ſwojeje ſwobojy ſiwyh bjež. B.

Priopk.

* W Miſhniſje je ſo towarſtvo ſaſzilo, kotrež dže hjeſhwědomi-nych muſtich, liž doveru čeſtiných młodych holzow wobſchudzeſia, ſjawnje wohidžicž. „Wěmy“, tak rěka w jich wofſewjenju, „ſo ſ tym kóždej dobrej ſwóſbie wulſtu ſlužbu wopložem a njebudžem ſo bojec, tež puç prawa naſtupicž. Nadžijam ſo tež, ſo budże nam kóždy ſprawny młody muž pschi wotſtronjowanju taſkich hjeſhwědomy wuroſtow w towarſtym ſiwenju ſobu pomožny.“ Měn pat ſo bojimy, ſo budža wſchelke kuchatki, ſlužobne a domažje młode holzy bohuſel ſwojim ſubkarjam ſterje ſwicži hač tamnemu towarſtwu.

* (Zigara ſa 120 hriwnow.) Bjetmy ſo na ſedžbu na wosach na konjazej ſelesniſy! — i temu pschedewſacžu naſ ſuſzodzenie Barlinſkeho ſuſzodniſta napomina. Knjeſ R., ſamozitn ſhēzvohkdeſet ſo Potsdamſkeje drohi, wondano ſ zigaru w hubje na wos konjazej ſelesniſy ſtupi. Wós bě poſnje wobhadeſen. Se ſwojim ſuſzodom ſo roſmłowjejo wón ſigaru ſ huby wſa a mjes porſty ſeſte ſtuknu a ruku pomału dele pschedy. Ma jene dobo ſo hysty ſur poſkaſa a wón po ſmuſzenjom ſo wucžu. Mróčzel kura ſo na woblekaſia R-oweho ſelesnemu ſuſzoda czechneſe. Druſy paſažerojo jemu rucze na woblekaſia ſ czeſla ſtorhachu. ſapalet pschedywecz ſwojej woli bě knjeſ R.. Wón bě ſo njewohhladniſje ſe ſwojej ſo ſehlaſej truſku ſuſzodoweje droheje draſty dotaſ a ſ tym jeho na woblekaſia ſapalet. ſuſzodniſto jeho i pokucze wo 120 hriwnow ſakudi. Wjele wjetſe pak by jeho njesvože bylo, hdyz by ſuſzodowe prawe porčmo ſapalet, w kotreym mějſeſe tón ſift ſ 3000 hriwnamy papjerjaných pjenjes.

Tola pak by so potom s połnym prawom czas žiwjenja hordzic a kwalic mohł, so je ras zigaru sa 3120 hrivnom kurił.

* Se sajedovicenej tortu, k narodnemu dniej pôštanu, bê so psched neschtô czašom Barlinske kriminalne poliziaistwo podarmo saberalo. Tehdy bê, kaž so wosjewi, jena klužobna holza k swojemu narodnemu dniej se swojeje domisnich Altdamma tortu pschopôštanu dostala, a hdyž bê wot njeje s jenym dzesczom swojich kniežich jedla, beshťaj wona a te dzeczo skhoriloz. Ke tej pozyky bê jenož papjetka pschipožena byla, na kotrež steješe: "Daj hebi kłodzecz — Lefevre." Chemiske pschepytanie teje torty bê dopotasało, so bê jeje zolorowe polecze kylneje se schrychninom namêschane. Sa wotpôštarjom bêchu hacz dotal spochi podarmo kłedzili. Nêtko je so wulpolo, so je ta holza s jenym Schczecinskim pschekupzem, wêstym Cohnom (po mjenje židom), swoje lubkästwo mela, kotrež njeje bjes szézhwa wostalo. Tego su nêtk po namječe statneho ręcznika dla spytaneho sambacza s jedom kâdzili.

* (Kub jezne pažmo w Némzach.) W jenej sklobje Gleiwitzskeho mêschezskeho leha su rubjezne pažmo, se scheschich hlowow wobstawaze, sažlapnuli a sajeli. Pschi namakanju ich rubjezneho hnësda je pschipad kóbu skukował. Wêstemu muzej bê nadpadlo, so westa žona wokolo połodnia dzeni wote dnja s "Lipoweje drohi" czezki korb do mêschezskeho leha won noschesche. Skonečne wón skradzu sa njej dzescze a widzesche, so wona w husezinie do sklobneho bydla salše. To so poliziji wosjewi, a ta wosamtka, te rubjezne ptaki s hnësda swubjerač. Zandarm Kabe s Petersdorfa woblesze so draſtu wshèdneje dzelaczeſki, a tajny polizista Glombitzer so do dundaka pschetwori, kâſlik tam "hachar" rěka. Tolej hebi saſtup do rubjezneho hnësda dobushťaj a tam zyle pažmo nadendzeſtaj. Jego hlownik bê wokhudenjeny a woply blidat Przybylof s Petersdorfa-Ellgutha. Wschitzy schesczo rubjezny runje hromadze sa wobjedom kâdzachu. O, tak so wosy strožichu, hdyž so jim taj dwaj njepröshenaj hosczi jak žandarmaj pschedstajtshaj. Wschitzy bučni sputani a do jaſtwa wotwiedzeni.

* Hdyž w Hamburgu wôndano wjeczor jedyn pschekupz psches hodowym hermant dzescze, jeho njejabzy jena młoda holza wobja a wosjcha. Sso samolwinički, so je so w wosobje myśla, so holza woszali. Borsy po tym pschekupjeniu nastrózany pytnu, so bê jemu holza kłeborný rječas kranula.

* Erfurta pižaja: Žesdžet August Schmidt se Schloßvippacha pola Bieselbacha bêche w jenym tudomnym hosczenzu s jenym 60 létym wikowarjom, wêstym Biedrichom Kästnarjom, hromadze pschenozoval. Što je so w nožy stało, nicto njev, dokelž žani śmedkojo pôdla byli njejsu. Nano wokolo 4 hodzin so s jenym stwym wôtrje wo pomož woszali. Hdyž domjazg klužobny hólz i hospodarjom pschibęza, Schmidt s prostymaj woszomaž na kožu kâdžo wulhadashtaj. Tón druhu pschenozoval pak morwy zyle blisko pschi jeho kožu ležesche. Hlowa stareho muža bê s nožom žaloznje roshkartowana. Hdyž borsy po tym polizija pschindze, Schmidt wosrotnejený k czelej slevca, je śbeknu a s wotmachom saſo wo semju rēsnu, wujo wołajo: "Tón sej — je mie slonowacz čzyt." Potom Schmidt na dobo se swojeje womory wotuczi a so bjes wobaranja sputacz a wotwieszej da. Wlysła hebi, so je Schmidt tón njeſtutk wobjeshol nadpadnjeny s wopiskej khoroszcu, kiz delirium tremens rěla. Wokolo połodnia dowjedzechu jeho psched czeło, na kotrež bjeſe woschego hnucza hladasche. Nano bê polizojstemu saſtojnikej prajil: "Ja bym tón mordat!" Nêtko pak i nječemu njeſtejſche wudawajo, so nicžo wo nicžim njev. Schmidt je woženjeny a ma schesch dzesczi.

* Hroßne žaloznoscze su so pschi jenym wóhnju w Kopenhagenskim pschedmëscze Frederiksbergu mèle. W domje 20 klužnych zwójbow bydlesche. Wohen bê jara rucze drjewiany slódz sanczil, tak so so wobydlerjo hornich poskhodow wulhowacz njeſmôžachu. Wobydlerjo tschichnych stwów, 40 hacz 50 woszobow, nash na tschich stejachu a po pomož woszali. Byla kwojba, s woski, maczerje a dwieju maleju dzesczgi wobstejaza, je so sahubila. Macz so sadwelowawski žama na dróhu dele czeſku a hebi hlowu roſraszy; jenyej dwé malej dzesczgi so jako czele pod roſpadankami namakachu.

* Warschawsko-Winski železnicny czah je so tele dny w nožy mot rubjezničkom nadpadnul, kotsiz čzychu kâſczej se slotom, w Ssoznowicach czahiej pschedepodat, rubicz. Woni saſtojnikej schupowanski tobak do woszow kypnuču a so potom na druheho saſtojnika walichu, kotremuž pak so poradzi, so wulhobodziez a haru sehnacj. Rubjezny na to wostajiwicji kâſczej se slotom czeſknuču.

* Ssředz Romsleje drohi w Neaplu so schtôrök na dobo bjesdno wotewri, do kotrehož dwaj člowjekaj nimu duzy panuschtaj. Tsto wóhnjowi wobornicj sa nimaj dele sleshyču, tola bjes tym so sa

snjeſboženymaj pytachu, so semja hischce ras pschedpadze. Jedyn s wóhnjowicj wobornikow so wulhowa, taj druhaj buschtaj do hluhoseje storhnenaj. Naſkerje je so jena njeſnata kapnikowa prôſdnjenza saſzypla.

* W mësceje Piszy w Szalskej su dwé samožitej starej knjeni w jeju wobydlenju nadpanuli a jej hromadze i jeju klužobnizu sklonowali. Mordarjo hischce wuszelidzeni njejsu. — W Mailandze bê 19. dezembra tak husta mhlá, so po drôhach wjazy khodzic a jeshicj njemôžachu. Wieje ludzi do mëschcanſkich kanalow padze a þydom cÅowjekow so tepi, tež dwaj wosaj vo wody sajedzesczaj.

* Sakonske postajenie, kotrež je nêtkole w Franzowſkej do mozy stupilo, mjes druhim sakaze, bjes lelaſkeho poruczenia dzeczom, hischce niz lato starym, twjerdu jebz dawacj. Trzebanje bleschow s gumijowej rokli je teho runja sakasane. Praji so, so móhlo so mjes 250,000 dzeczimi, kotrež w Franzowſkej kózde lato w pscheresku wumru, pschi lepskim woskladaniu 100,000 pschi žiwjenju sfiderzeč. Tole postajenie je so teho dla wudalo, so by so kylnemu wotebjeranju franzowskeho wobydletſta trochu sadzjewalo.

* (Dziwna žmierz w kolebzy.) Dziwne njeſbože je so w Gentilly pola Parisa podalo. Jedyn knies Poirier, wudowz, bêche ſobotu wjeczor swoju dwelétnej dzowczejku Aližu do kolebki položił a swojego synka pôdla do koža. Hdyž beshťej dzesczji wuszyloj, wón na czaſ dom wopuszczi. Wo połnozy dom pschischedski, so jemu ſtrudny napohlad połasa. Mała Aliža bê so spizy s hlojcuški pches kolebzynu lebzyu pschecziszczała a bê, ju ſaſo nuts ſezahnucj so prôzowawski, so ſaduſla. Wscha próza ju do žiwjenja wrózicj, bê podarmo.

* W latoje 1895 kâdža wulku ſwétowu wustajenju w Londonje wotbywacz.

* Wokrjeſny žud w Lodzu je babu Wednanskui, jandželow cijnjetku najhorscheje druziny, w kotrež pinzy bêchu wjetſhu liczbu dzeczazych czełow namakal, i khostanskuemu dzelu na 15 lato ſaſhudzil.

* W grichiskim mësceje Missolunghi bê psched neschtô czašom jedyn mëschnik wumrjeł. Nêtkore nježele po jeho žmierzci hebi wschelazy ludžo powjedaču, so je so jeho duh ſjewit. Tolsich duchawidjerow bu pschede wjazy a wjazy a s hroſu psched ſcherjeniom taſta bojocz w mësceje naſta, so hebi wjeczor nicto wjazy ſe iſtwy njeſwerti. Skonečne wyschnoscze wosamtka, so kâdža nôzne patrouille wupožlaſc s domoleniom, so móža do ſcherjenia tselicz, kâdže je nadendu. Borsy tež jedyn taſti nôzny wojeſki stražnik te ſcherjenje po dróh ſahacz widzesche a do njeho tseli. Tola ruzi drje bêchej temu rjeſi kylneje tschepotalej; pschetož wschitke kuli miſnuču a ſcherjath mëschnik so rucze wob róžk ſhubi. Sadz teho róžka pak w malych khlamiczach krawz se swojej ſotru róże wjasajo kâdžesche. Tselenje wosztschawski wobaj poſloczischtaj a i wotku khwataschtaj. Hnydom krawzowa młoda ſotra do womory padnu, pschetož po dróh tón duh ſem pschiczeze w dolhei mëschniſkej ſukni, i kotrež wetr wjechlowasche. Tejny bratr pak so ſkrobli, stupi won na dróhu a kdo ſe kylnym nožom s čornymi čronami — jenož s taſtim ſo ſcherjenje moricž hodiži — dwózzy hluhoko do ſcherjenjowej wutroby. S krewju poběžany duh i ſemi padze jenož hischce ſastonajo: "Ja wſchak njeſkym žane ſcherjenje, ale bym miſchr Paparuža!" A tón to wopravdze bê, kiz bê jako "duh" zyle Missolunghiſke wobydletſto ſcherik a kotrež dyrbjescze nêtk swoju wolnosz ſe žmierzci wotpoluczieč. Nasajtra wumrje. Młodeho muža, kotrež bê jeho ſaktol, psched ſud ſtajichu, ale tam jeho wuwinowachu.

* Jenemu pschedupzej, wêstemu Cornje, w Altairje, mëſtaczu w nawjeczornym dzelu ſonoroskeho ſtata w Mexiku, je so ſchlaſczielo ſlotowe podkopki s wulſtonym bohatſtwom na ſzehowaze wosznyje wuszelidzic. Psched krótkim czaſom wón wot jeneho Indijana kruh kwarza kipi, kiz wjazy hacz ſchescz puntow czeſteho ſlota woschijecje. Nêtkore dny poſdzisjho Indijan ſaſo ſ kruhom kwarza, ſe ſlotom ſo ſybolazeho, pschindze, kotrež jemu pschedupz ſa 20 dollarow wotkupi. ſa 30 dollarow bê ſkončne Indijan ſwolniwy, namakanju mjenowacj, tola ſo ſapowjedzi, pschedupza tam pschedwodzic dla stareje powjedačy, po kotrež kózdy Indijan, kiz jenemu bêkemu ſlotowe podkopki połasa, w bêchu 12 dñiow wumrje. Corna je wuszelidzenym ſlotowym podkopkam "Fredorena" narielnu. W podkopkach je so po ſdazu ſa nêhdusich amerikanskich kralow ſloto kopal, kotsiz ſu ſ nich swoje bohatſtvo brali. Wuwuziwanje ſaſo namakaných ſlotowych jamow ſo pschedhotuje.

* Ssředu tydženja wjeczor je so na poſeze w Brasy hacz naſchichroblische paduchſtvo wuwjedo. Psched wulno, w kotrež ſo pjenjeſne liſty wotewraca, poſklužobnik ratatſkeje kreditneje banki ſtupi a to ſe ſchtrilni liſtami, w kotrež mësceje 6000 ſcheknakow.

Wón te lisy na wolno počoji. Podla njeho muž stejše, kiz wschitke te lisy nahle shrabnu a s nimi do dwora won khwataše. Wobkranjeny klužobník sa nim czerješe, ale durje do dwora s wonkach sawrjene namaka. Paduch bě sažuhu sažunul. Durje dyrhachu so s wulkem možu wobtice, so móhli ho sa paduchom pschecic. Halle w salenej hazy jeho w jenej khégi w přenim poshodze dožahnichu. Polizistu, kotryž bě jeho popadnul, won l semi porash, na czož s nowa ceknu. Hdyž pak jeho bórsh saho dožahnichu, won jedyn s tych listow rostochnu, w kotrymž bě 2000 schéhnalow, a ceknu s nowa. Skóczne jeho dospolnje sažuhu a na polizajski komisariat wotwiedzehu, hdež so sa agentu jeneho Pražskeho ręcznika wusna. Won wudawasche, so je jeho nusa kranucz ponuczila.

* Sznaima w Awstriskej so píše: Potajny podawl w Znaimskim pschedmesege powschitkowne džiwanje sbudzuje. Kscheszejanska holza, Katharina Staniek, pola žida T. klužaza, bu spízy wot tříjch njeſnatych mužow nadpanjena, s powjasami wuwjasana a se sawjasanymaj wocžomaj do dwora wležena, hdež do jeného cęela něhdže 30 króz rēsnichu. Žith leweje ruki buchu wózom króz klužovo pscherenjene. Holza pak jenu ruku s putow wucžahnu, ceknu a w nozy w 1 hodzinje na polizajstwie wěz wosjewi. Psched džesac žetami je so pječza teho runja w tym hamym měcze pola jeneje židovki klužaza holza bjes klužova hubila. Kulaja hido na to, so so tu wo ritualne mordatstwo jedna. Kak so s tej wězu ma, drje so se hubniškim pschedpitanjom wupolaze.

(Wurubjeny pôstki paket.) S Triesta píša: S italskej nazionalneje banki w Bolognje na filialu do Udiny pôsklany paket, w kotrymž bě 50,000 litow, dóndže s prôsnej papjemu napjelnjeny do Udiny. W Bolognje su dweju saſtojnikow nazionalneje banki sajeli, dokož na njeju tulaja, so staj tu wěz skuzilkoj.

* Na ſeleſnizy s Nowara do Turina dwaj knjeſai w wosu přenjeſe klasik kamilutkaj ſedzefchtaj. Žadyn druhého njeſnajesche, duž klužowa se kohu njerěczechta. Ma jene dobo ſacju jedyn s njeju, so so jemu ſtradzu sa jeho derje napjelnjenej pjenjeſnizu moža. Ga tym hrabnuwski won kwojeho tomatſchowu ruku se kwojey pjenjeſnizu w kwojim ſaku pschimnu. Wobkranjeny bě kylniſki hac̄ paduch, duž paduchej kluži, so chze jeho tak doho w kwojimaj jadriwymaj rukomaj džerzec, doniž jeho na bližším ſastanishečju polizajej njeſchepoda. Paduch pocja prohyc a džesce: "Luby knjeſe, wſchak so wam žana ſchloka ſtała njeſe, duž tej wam naležne byc̄ njeſmož, mje wbohoho rawža do džery pschedopadac." Tola tamny nochysche nicžo wo tym klužscej. Ale paduch dale recžesche: "Knjeſe, njeſudžče klužy, dac̄eſti mje klužic, smějecze wjele behanja a mjeranja; pschetož ja wam wſcho ſapřeu, a wž Janeho kluža nimečze, duž klužsce moje poſlednje klužo: Ja wam ſa wasche ſtrøjenje a kwoju njeſchynoscž 50 hrivnow dam a wž mje pschedecze a mjeſczeče." S tym měſečne dobrý wuspeč. Rimale wurubjeny te 50 hrivnow wſa a paduchej na bližším ſastanishečju do leklow bězecž dasche.

* (Rothſchild natseleny.) S Ferrieweſa píša: Milijonarej baronej Alfonſe Rothſchildej je na hontwje kruh wołaja do praweho wózla ſlegil. Věkajo ſu so wupraſili, so jeho ſranjenje jara ſtrachne njeſe. Jene nowiny so prascheja, hac̄ je tón podawl tak wjele hódný, so so wo nim we wſchech nowinach píſhe.

* Wulke njeſvoje je so minjenu ſrijedu tydzenja w wuhlowych podlopach bliſko pola Wigerna w Žendželſkej ſtalo. W jenej tamje bě wohén wudyril, w kotrež bě runje něhdže 100 ludzi. Hac̄ do poſobnja věču něhdže 20 pol ſaduſchenych s njeje wucžahnuli a poſobjichu něhdže 20 cęlow namakali. Wscha móžna pomoz bě hnydom pschedprawjenia. Poſobnju w 3 hodzinach bě wohén pođuſcheny. Ale boja ſo, so ſu wſchitz, kiz hisceče namakani njeſku, wo ſiwenje pschischi.

* W dworze Syngroſleho jaſtwa w Athene buchu ſedmio rubježnizy s Aſſimalopuloweho paſzma na jene dobo wobwěcheni, dokož běſche ſo kral proſtwam ministrow, jich wobhnadzic, ſa-powjedzil. To hě po wjele lětach přenje wotprawjenie, kiz je ſo w Athene ſtalo, a kral je wobhamknul, ſo žaneho l ſmijerci wotprudzeneho rubježnika wjazh njeſobhnadzí, ſo by ſo pschibjeranju rubježnistwa móžniſho wobarało.

* Žadlawe mordatstwo je w Birminghamskiej bludnizy jedyn wrótny ſkuzil. Won hornežany wózny karau ſhabnuwski w wotbladowarowej pschitomnoſci jenemu druhemu wrótnemu nup roſrasy, roſrēmu druhemu wrótnemu s wótrym čropom žith a móžesche ſo halle pschimod, hdyž bě ſecžeho wrótneho ſtrachne ſranil.

(Birkinske powjeſcze hladaj w pschilosy.)

Cžesčeni wotebjearjo **Serbskich Nowin**, totiž chedža ſa nje na 1. řeſtvrótěto 1893 do předka placic, njech netko 80 np. w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Či, totiž ſebi Serbske Nowiny píſhes póst pschinjescz dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórsh ſkaſac̄. Na řeſtvrótěto ſaplačzi ſo ja Serbske Nowiny na ſakſich a pruſtich póstach, kaž tež w druhich trajach němſteho khézorſtwa 1 ml., s pschinjeſenjom do domu 1 ml. 15 np. — Serbske Nowiny s pschilohu Serbski Hospodak placza na póstach 1 ml. 25 np., s pschinjeſenjom do domu 1 ml. 40 np. — Se Serb. Now. hromadze hodiž ſo tež „Pomhaj Bož“ na pósce ſkaſac̄.

Drjewowa awſzija.

Wutoru 27. dezembra (3. khvaty džen hodo) ma ſo něhdže

50 dolhich hromadow,
30 hromadow stareho twarskeho drjewa,
80 bréſowych a wóſchowych klozow a
20 hromadow bréſowych a ſchmréłowych wjerſchow na pschedabžowanje pschedawac̄.

Wumenjenja ſo na měſtneje ſamym wosjewja. Shromadžisna w ſsmočecjanské korčmje. Šapocžat pſchipołdnju w 1 hodž.

Ssmočecjanske rycerſkublowe ſarjadniſtwo.
Šhewcziš, inspektör.

Drjewowa awſzija.

Na hajniſtim reverje, Delsajohorčanskemu knjeſtwwu ſluſcha-zym, ma ſo

wutoru 27. dezembra t. I.

ſczechowaze drjewo:

něhdže 76 klužnowych wuležowaných hromadow,
= 50 twjerdyh dolhich hromadow a
= 30 hromadow woſzebje rjaných žerdzow
ſi dobrým wotwoženjem ſi wuměnjeniem, do awſzije wosjewomnymi, na pschedabžowanje pschedawac̄.

Položza ſadzeneje placíſh ſo hnydom po pſchiraženju ſa-placic.

Shromadžisna na Margareczinej hécje dopołdnju w 9 hodzinach.
Hajniſte ſarjadniſtwo.

Awſzija.

Prjedczechnenja dla maja ſo wutoru 27. dezembra (tsecži khvaty džen) popołdnju wot 1 hodžiny w Möſchlerz kuble w Kſchivej Borschci wſchelake ſhytne meble, jalo dráſte a hospodaſte ſamory, ſekretery, blida, ſtoły, ſoža, komody, tež dráſta, domiaga a hóſ podaſtka nadoba atb. ſa hotove pjenyſh na pschedabžowanje pschedawac̄.

Th. A. Wällnitz, hantki awſzijonator.

Delnjoſchlesynſke ſowarske wuhlo,

Börkežanské ſowarske wuhlo,
česke wuhlo najlepſcheje hódnoscze,
pſchitupne hnoje wſcheje družin
porucža tunjo

Petr Král w Rakezach.

Héblowane ſchpundowanja

zyle ſuhe, 24 a 30 mm. ſylny, pschedawa tunjo

Fr. Holbian w Budyschinje pſchi dwórnishečju.

Destillazijsa Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wilach

porucža ſwoje dobre dwójne likery jako rózowy, hoútwjeſki, khejorski, ſelowy a herſizowy liker, kaž tež derje čiſceny palenj přenjeſe a druheje družiny, wopravdite winowe kihalo, kihalowy ſprit a plodowe kihalo w bleſchach a po mérje. — Naturſki kihimjelčku liter po 40 np. — Tele likery ſo jich dobroty dla l kwaſam, khejorskim atb. porucžea.

Destillazijsa Ad. Rämscha wot lěta 1868 wobſteji.

Kheža na pschedaní.

Kheža bětnatšeho mischtra
Merežinka w Dženisezach číslo
15 C, wopschijaza 2 hylenské swje,
1 dželatnu atd. s kózom pola ma
bo wutoru 27. dez. t. l.
dopoldna w 11. hodinach
na městne ſamym wot podvýzaneho
na pschedažowanje pschedawacj,
t čemuž bo kupy podvolnje
pschedroſhuja.

W Budyschinje, 12. dez. 1892.

C. A. Manitz.

Kanariki

dobri ſpěvarjo, t hodovnym daram
bo hodzaze, ſu na pschedaní pola
podwachtmischtra Profta w Budys-
chinje na Lubliské drošy 7 po
2 ſchodomaj.

Ssuproſchna ranza je na
pschedaní w Holeſchowje číslo 13.

Prokata na pschedaní.

Prokata běleje Yorkshirské a tež
černopikaneje Berlshirské raky,
kteréž ſo jara lohlo wukormja, ſu
pschedo po čaſej pſchiměřených
niſtich placžinach na pschedaní na
čnejšímaž dworomaj
w Budyschinku a Pſchiwczizach.

5 porſtow tolky kuscheny polcž
punkt po 75 np., pſchi 10 puntach
turšcho,
ſeleny polcž punt po 70 np.,
kadleschje " " 70
pschedawa

Otto Pötschke
6 na ſitnej haſy 6.

Pſchenicžnu muku

haſti po 90 np., punt po 16 np.,
krupy po 15 np.,
jably " 16 "
koki " 16 "
poruča

Carl Kahrowe.

Wupschedawanie

bróſchow,
naruſhniſow,
naruežniſow,
rječzaſow woloſo ſhiſe,
rſhiſow,
medaillow atd.
po jara ponízených placžinach.

Curt Klepl

na bohaté haſo 31 pſchi vrotach.

Čerſtwu ſchelsku rybu,
čerſtwu jerje,
dobre ſcielske pječene jerje
w tyſach a čwizach,
wſchēdne čerſtwu kuscheny
jerje,
hoborske tuczne būdleni,
naſlepſche ſcielske ſprotu,
naſlepſcheho wuhora
poruča

A. Ditrich

4 na ſerſtich hrjeſbach 4.

Nowoſtne ſbožopſchejaze kharſki

w najnowſtich krafznyh muſtrach a w najwjetſtihm wubjerku po najtunisich
placžinach poručza

Gustav Rämsch,

knihovnaſarnja a papjerowa pschedawarnja

21 na bohaté haſy 21.

Tunje

žigarj

upowanske žorlo ſa ſažopſchedawa-
tjow,
tyſaz hijo po 20 ml.
poruča

Richard Neumann

na ſmuckownej laſké haſy čjo. 6,
ſtiale na bohaté haſy 28 a na róžku
Lubliskeje a Weſtigoweje droſi.

Richard Neumann

poruča kyry a paleu

fhofej

w najwjetſtihm wubjerku a naj-
lepſej dobroſci po najtunisich
placžinach.

Pſchi wotewſacju wjetſich džel-
bow ſo poměrnje niſſe placžinu
wobliča.

Suscheny polcž

punt po 70 np., pſcherofezeny po
68 np., poruča W. Riedel w
bělopiwowym ſchenku w Budyschinje.

Kaſheče

ma pſchedo w wulkim wubjerku na
ſkladže

Hermann Schmidt

na hrodowym městne 2 pſchi hrodze.

Koſaze, naſymiske korniklaze,
ſaječe a wſchě druhe kože po naj-
wjetſich placžinach kupyje

Heinrich Lange

pſchi ſerſtice katholſkej zyrli.

Koſaze kože

laž tež ſaječe a korniklaze kupyje
jenotliwe a po wjetſich dželbach
po najwjetſich placžinach

Gustav Nauke

na garbaſtej haſy čijo. 16.

Š doboru poručam ſwoj wulk
ſklad pjeſzowych kožow bjes molow,
dale ſchorzuchi a činju na to
ledzblive, ſo wſchě kože derje a
tujo wudželam.

Čerſtwu kruwjaze a konjaze
kože a čjeſaze kože pſchedo po
najwjetſich placžinach kupyje

Heinrich Lange

pſchi ſerſtice katholſkej zyrli,
pſchi ſitnych vilach.

Worjehowje ſchomy kupyje
po najwjetſich placžinach tſchec-
ſki mischtr Brühl na hſpitalſtej
haſy.

Bigary,

wubjernje ſkodžaze a derje wuležane družiny,
dale

rum, arak a kognak

wſchě zuſokraje družiny, laž tež

čerwjenowinowy puňš, rumowe a arakowe grogowe eſenzy

woprawdze wubjerne wudželli pſchi potřebje poručam.

Paul Hoffmann

na róžku herbskeje a ſchulerſkeje haſy.

Pſchiipomnjenje: Hodownaj ſhwataj dneſej
ſu moje ihlamy wot $\frac{1}{2}$ 11—12 hodzin a po-
poldnju wot $\frac{1}{2}$ 2—5 hodzin wotewrjene.

Meblowy magazin

Augusta Jannascha, blidaſkeho mischtra

na ſerſtice haſy 16

poruča t hodovnym daram ſo hodzaze komody, vertiki, ſchwadliſke
blidka, dráſne ſtejadla atd. w wulkim wubjerku po jara tunich
placžinach dobrociwemu wobledžbowanju.

Wódne ponoje, tolky, kachlowe platy,
něſčewe rěbliky, kachlowe durečka,
tſeſhne wokna, twarske hrode.

Paul Walther.

Wſchě družiných

tepjaſzych, warnych a regulérowanſkich

kachlow

poruča tunjo

Paul Walther pſchi ſitnych vilach.

Bręſowe halosowe hromady

l rubanju na walčki ma na pschedaní
tachantske hajniſke ſarjadniſto w ſderi.

Max Schückel

w Budyschinje na ſerſtice haſy 8

poruča ſwoj ſklad hotowych čriſtow wot najjednorischeho haſu do
najwoſtneho džela po tunje placžinie.

Po ſwyczenym waschnju ſo čriſte po měre nanoſlepje a tunjo
wudželaja. Wuporjedzenje ſo derje a tunjo tež na gumijowych
ſtupniſach a na wſchěch druhich čriſtach wobſtara.

Max Schückel,
mischtr w ſchewſtej jednocje.

17 loſtrow ſuchich thójnowych ſchępów po 14 ml. ma na pſchedan Jan Męto w Schęzenzy pola Rakez.

Malotriebany ſchrótowauſki myln ſe hýlnymi ſtefnymi walzami, kotrež ſo ſi rukomaj a ſi konjomaj ciericž hodži, je na pſchedan na Saręcański knježim dworje.

Pſjerje

ſo ſi paru cziſcza pola M. Schmollera na hukelniskej haſy cziſlo 3.

Tež je tam nowa a ſtara draka na pſchedan.

Wſchē thumſchtne wložowe džela, jako tuppety, perky, wložowe čaſnikowe rječasy, pletwa atd. verje a tunjo džela.

Adolf Herold, frifer w Budyschinje pſchi ſitnych wiſach.

Zónske ſriſeruje

Hana Heroldowa na ſotolskej haſy 18 delka.

Towarſtwo herbſtich burow w Rakezach ſměje 2. kw. džen hodow, 26. dez., popołdnju w 4 hodzinach ſwoje poſedzenje.

Wo bohaty wopyt proſhy pſchedydtwo.

Towarſtwo herbſtich burow w Bukezach ſměje tceži džen hodow, 27. dez., popołdnju w 5 hodz. poſedzenje.

Wo bohaty wopyt proſhy pſchedydtwo.

Do domu zyrlinskeho wuczerja ſo ſprawna ſlužobna holza pyta, kotrež pſchidne jutry ſchulu wopuſcze. Dalshe je ſhonicz w wudawatni „Sserb. Nowin“.

Sſlužobna holza ſo ſi 1. jan. pyta na Wettinſkej droſy 10 delka.

Do jencho hosczenza ſo ródnia holza ſe wſy, hylna a ſtrowa, niž młodſha hač 20 lét, na jene ſeto pyta. Wona ma ſtadnoſcz, doſpołnje waricž na wulknuč. Dalshe je ſhonicz na hlownej dróy (Hauptſtraße) 14 po dwemaj ſchodomaj.

Na Radwóſki knježi dwór ſo ſi nowem u létu wuſtojna hródźna džowka pyta.

Hólczez, kiz chze tyſcheriſto na wulknuč, može do wuczby ſtipicž pola Kortle Sſerba, tyſherja na ſtowje.

Pruhi ſ Božeho ſwětla,

vyſhne kaſchciki ſi najrjeñſchimi ſchrupchami a ſchtuczkami, ſestajane wot J. a J. Jakuba, ſu po 75 np. a 1 ml. doſtarz pola M. Smolerja w Budyschinje, knihwjasarja G. Ramscha na bohatej haſy a Schönka na hauenſteinſkej haſy.

Budyska Bjesada

změje wutoru 27. decembra wječor ze započatkem 7 hodz. w Budyskej tréleſni wobradzeński wječor. Stóz ma myſle, ſo při wobradzenju wobdzelic, cheył dar, nic mjenje 75 np. płacacy, dobrociwje ſobu přinjeſc. **Předsydſtwo.**

1. a 2. ſwiaty džen hodow ſu naju thlamy wotewrjene:

dopoldnja wot 11 hač 12 hodzin a popoldnju wot 2 hač 5 hodzin.

A. & W. Neuſhahn

4 na ſerbſkej haſy 4 w Budyschinje 4 na ſerbſkej haſy 4.

10 ml. myta.

Wokolonoſchelske pſchedawanje dybſaczych čaſnikow a ſlotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 thęgorſtwoweho rjemieſzlo-woho porjada ſakajane. Shtož taſkeho woſkoloncherja, puczwarja abo wikowarja pſcherabži, tak ſo može ſo thostac, hornje myto doſtanje. Sa Budyschin a woſkolnoſez taſke woſkewjenja knježi čaſnikat G. Mager pſchijima.

Šwiaſk čaſnikartskeje jednoth.

W Budyschinje: A. Höchler. Gustav Mager. Franz Marschner. Jan Gáth. J. A. Henke. Max Skodau. Ernst Herkner. A. Mikros w Bukezach. Hensel w Dobruschi.

Knjeſej hrabi Arnimiej, ſlawſkemu knjeſej nad Mužakowom atd. atd.

Hijo dawno je nam wutroba ſi wyžokoczeſcenjom ſa Waſ, wyžokorodženy miloſciwy knjeſ hrabja, napjeſljenia wot teho čaſha, ſo hmy Waſche poſnacza połne, wutrobite wuſtuwanje ſa czelne a duchowne ſbože naſchego wózneho kraja laž na Šhorjelſkim ſejmje, tak tež na thęgorſtowym ſejmje w Berlinje a na ſyndze w Wróblawju ſejnali. Njeſapomnите tež nam woſtanje, ſo ſeże Wy donučili, ſo je naſch zyły woſrjež pſchi ſwojej žyrkwinej viſitaziji po ſdobnoſci tež herbſkeho viſitatora doſtał. A nětko ſeże Wy, wot koſtrehož ſo w jeho wulſkim poddanſtwie ſi kóždziečkim létom wjèle dobreho doſtawa, naſchej ſſlepjanskiej woſadze tu wulzy džaka hódnui žohnowanja połnu dobrotu wopokaſali, ſo ſeże nam po naſchej wutrobiej proſtweje ſi naſchim nowym duchownym knjeſom Handrikom duſchowpaſtyrja, kiz je tež herbſkeje ręče połne mózny, dali, kotrež može po ſwojim wubjernym duchownym wuhotowanju kóždeho w naſchej woſadze, njeſ je pſchi Božim wotkaſanju abo na předowanju, pſchi thorołzach abo pſchi rowach w jenicžy do wutrobow ſo pſchericžaſazej maczetej ręci Bože ſłowo poſluth a wery, troſčta a mera ſe žohnowanjom pſchipomjedacž. Tule ſa čaſh a węčnoſcz wulzy wažnu dobrotu ſeže Wy, naſch najmilosćiwiſci knjeſ kollatoro, ſeže Wy nam a naſchej wulſkej woſadze wopokaſali. Wſmicze ſa to naſch najwutrobnischi, naſch naſajpodwolniſchi džak.

W ſſlepom, 20. hodownika 1892.

Byrkina rada.

Hanusch Bręſowſki. Markus Lęškowſki.

Schimko ſſlepjanski.

Boža nož.

Let. 2, 1-17.

Hóč: Jeſuſ moja nadžia.

Boži ſſyno, ſbóžniko, Budz ſi nam dele powitan, ſo by pufczejſi ſi njebla ſo, ſſyn naſch bratr net ſubowany, Čelo, krej ſo na ſo wſal. A naſ ſi Wózom wujednal.

Tež ſo narodžil ſo nam, ſalo čaſh bu dopjeſljeny, Tebi, kiz wſeržiſi ſam, Budz či kherluſiſ ſapewany; ſakuſi mach ty hukobu, ſo tam ležiſi w ſlobobu.

Czista knježna wotawa, kiz eze pod wutrobo noſy, Tebi paſ ſo doſtawa Twjerdy žlobiſi, duž eze proſhy Duſha, poi, we wutrobie Nam ja kóžlo ſa tebie.

Czémna nož, net ſrožaſi ſo, Nam net ſome ranje ſmita, ſſlonzo ſo ſteži ſitaczo, We ſwetle jo kóždy ſita, Jeſu, ſſlonzo, ſwecz th ſam Naſchim czémnym wutrobam. Hóž tam ſpěv jandjeſſe Paſtymam na polu ſlince, ſbóžniſi narodžil ſo je, ſo wſchē hona rjenje ſykaſa, Džice, džecžo pytaſe, We pjetuſlach, we ſlobobie je.

Duž dho džimy i wjeſelom ſi paſtymemi ſi jeho ſlobob, Boha ſeſcicž ſi thvalenjom A ſo džerzeč ſi jeho ſlubej, To, ſhtož kyla jandjeſſka, ſpěvem naſch wutroba. Czescz budz Bohu ſi wſyka, Deho mér budz tu na ſemi, ſo ſo čłowſlam ſpodoba, Czertej ſo net ſchija ſemi, Jeſus je naſch raožicžel, ſo nami Boh, Imanuel.

Ernst Helas.

Sſawny džak.

Sa wulſku luboſcž, kotrež je mje te dny ſe ſtroný wobdzelniſow herbſkeho kwoſneho a jehatſkeho čaſha pſchi 800-létnym Wettinſkim ſwiedzenju zyle njenadžiſi ſi krafznym darom ſweſzelika, wuprajam ſi hnutje wutroby ſwój najlepſchi džak ſi tym horzym pſcherom, ſo býhmy ſtajnje ſe ſwojim zylym herbſkim lubom njehnuci ſtali w luboſcži a ſwěrnoſci ſi naſchemu lubowanemu kralowſtemu domej!

W Hodzjiu, 21. hodownika 1892.

Lic. th. G. Žmisch, ſ.

Džak.

Sa bohate dary, ſi kotreži knjeſ baron a knjeſi baronowa ſi Vielinghoff nad Njechwacžidlo majele ſhubym džecžom ſe wſow Njechwacžidloho majoratneho knjeſtwa wulſke hoſtowne wjeſele pſchihotowſtaj, woſebe paſ tež ſa krafne wuhotowanje božobjeſczeſeweje woſrady ſameje we wulſej ſali Njechwacžidloho hroda, wuprajena ſwój najwutrobnischi džak ſi najſwěrniſchi ſbožopſcherem ſa naſdobe knjeſtwa

starſhi woſdarjenych džecži.

(K temu čiſlu pſchiloha.)

Pschiloha į čížku 52 Serbskich Nowin.

Soboto 24. dezembra 1892.

Cyrkwinske powjesće.

- W Michałskiej grytki smjeje jutje, 1. kwiatu džen' hodow, rano w 7 hodz. dial. Rāda herbstu spowiednu ręcz, dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodzin farat dr. Kalich herbsti a w 10 hodzinach němke predowanie.
 2. kwiatu džen' hodow rano w 7 hodz. smjeje dial. Rāda herbstu spowiednu ręcz a dopoldnia $\frac{1}{2}$ 9 hodz. herbsti predowanie. Pschipoldni w 12 hodzinach budze farat dr. Kalich herbsti predowacj.
 3. kwiatu džen' hodow budze dopoldnia w 9 hodzinach farat dr. Kalich herbsti predowacj.

Křešek:

W Michałskiej grytki: Maria Martha, Augusta Kiečki, fabritaria na Židowje, dz. — Max Moritz, Handria Bohuměra Pěšek, živnošerja w Bydżach, ſ. — Hana Frida, Ludwiga Nagha, Nobularja na Židowje, dz.

W Katholickiej grytki: Wylem Friedrich, Moriža Wylema Riedla, rěnskeho mischtra a hosczenzaria, ſ.

Zemrješ:

Džen' 15. dezembra: Jakub, Jana Pauluscha, dželaczerja w Radworju, ſ., 6 měsazow 5 dnjow. — 18. Jan Grolmus s Koſlow, dželaczer w wokrjeſnej dželaczerji na Židowje, 57 let 1 měsaz 18 dnjow. — Klimant Max, njemandz. ſ. w Ženilezach, 3 lata 3 měsaz 2 dnjej.

Placisna žitow a produktow.

Žitowa dowos w Budyschinje: 2097 mētow	W Budyschinje 17. dezembra 1892				W Lubiju 22. dezembra 1892				
	wot mēt	hacj np.	wot mēt	hacj np.	wot mēt	hacj np.	wot mēt	hacj np.	
Pšchenza	běla	8	24	8	53	7	64	7	88
Rozla	žolta	7	41	7	65	7	6	7	35
Jeczmien		6	38	6	50	6	25	6	50
Wosk		6	66	7	—	6	50	7	—
Hroch	50 kilogr.	6	60	6	80	6	60	6	80
Woda		8	89	11	11	9	86	10	97
Zahn		8	6	8	33	7	22	7	78
Hejduscha		15	50	18	50	12	50	14	—
Bernz		17	—	17	50	15	50	16	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	—
Pšchenicna muša		2	60	3	—	2	10	2	40
Ržana muša		7	75	17	—	—	—	—	—
Sýno		7	75	11	50	—	—	—	—
Sáloma		50	4	20	4	50	3	60	4
Prohata 525 štuk, štuka		24	—	25	—	21	—	24	—
Pšchenicne wotrubu		9	—	21	—	—	—	—	—
Ržane wotrubu		4	25	5	25	—	—	—	—
	4	75	6	—	—	—	—	—	—

Na buri, w Budyschinje pšchenza (běla) wot 7 hr. 79 np. hacj 8 hr. 9 np., pšchenica (žolta) wot 7 hr. 35 np. hacj 7 hr. 50 np., rožla wot 6 hr. 41 np. hacj 6 hr. 56 np., jeczmien wot 6 hr. 70 np. hacj 7 hr. — np., wosk wot 6 hr. 80 np. hacj 7 hr. — np.

Draždaniše mjaſkowe placisny: Homjada 1. družiny 62—66 mēt., 2. družiny 58—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ſwinje 62—65 mēt. po 100 puntach i 20 prozentami tarh. Čelata 1. družiny 50—60 np. po vunceje rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 23. dezembra: Symne.

Se ho dam

porucza

róšynki, kraſnu tworu, punt po 30, 32, 36, 40, 44 a 48 np., ſchpatniſche družiny róšynkow se ſamym ſkom njepſchedawam, ſultana róšynki punt po 56, 65 a 70 np., zokor mléty po 28 np. pſchi 10 puntach, zokor kruhly po 32 np. pſchi 10 puntach, zitronat, korinthy, zitrony, koruſhki worjeſhki, hruše droždje, apfelfruchty ab., khofej ſhmudženj punt po 140, 160, 180 a 200 np., khofej ſyry punt po 110, 120, 125, 130, 140 a 150 np., zigary w wulkim wubjerku, 100 ſchtuk po 180, 225 a 240 np., petrolej po 120 np., hwězy na božodžěćowy ſchtom punt po 33 a 40 np., 50 ſchtuk po 80 np. pſchi ſprawnym a hódnym poſkuženju

Carl Noack na žitnej haczy.

Najstarsha firma, ſaložena 1864.

Hermann Darschau w Budyschinje fabrika ſchtrypowých tworow i wowežeje wolny čížlo 1 na schuleckej haczy čížlo 1

l symplemu čaſej ſwoj dawnu jalo dobry ſnaty wulk ſkad ſchtrypowých ſchtrypowých tworow, ſchtrypowaných jakow, wulki wbjert rukawowych laſow w najtuniszej hacj i najlepſej čiſto-wolmianej barbunjeſučatej tworze a w rjanyh muſtrach porucza. Najlepſi a najwojetſci wubjer ſchtrypowanekho pſchedzena wſchęch barbow.

Najhódnischa twora! Najtunishe placisny!

Sucha bruniza

wſchęje družiny je w Frenzelz a Piwarze brunizowej jamje w Rhwaczitzach po ſetních placisnach na pſchedan.

August Piwarz.

Jurij Melcher, krawſki mischtr

w Budyschinje na bohatej haczy 10.

Porucžam ſwoj wulſtony ſkad hotowe je draſty, jako mužaze ſymſke ſwjerſhnik, ſaketate woblečenja, kaž težjenotliwe thoſlowy, ſwjerſhnik, mantle a woblečenja, džeczaze mantle a woblečenja ſe ſukna a trikota, dale trajne dželaczerſke thoſlowy i bawmy a jendželske kože, teho runja dželaczerſke pjesle i czoplym podſhiwkom.

Pſchispominam, ſo, kaž předy, dale po měrje draſtu ſchiju, ſ doboru porucžam ſwoj wulki ſkad jenož dobrých a woſebných tukrajnych a wukrajnych draſtných tkanicow i ſechiczu po měrje.

Jurij Melcher, krawſki mischtr

w Budyschinje na bohatej haczy 10.

Šym ſerb, duž ſo pola mje herbsti ręczi.

Franz Marschner

čaſhnikat w Budyschinje

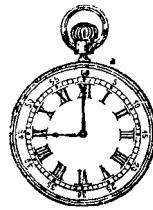
čzo. 9 na bohatej haczy čzo. 9

ſwoj ſkad čaſhnikow a čaſhnikowých rječzaſow dobroči-wemu wobledžbowanju porucza.

Hódná twora. Pišomne rukowanie. Tunje placisny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pſchispomjenje: Ręczu herbsti.

Woprawniye dwě lóhczi ſcheroſi běly plat ſa czeledž porucza jako jara placisny hódno ſtarý lóhcž po 35 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haczy 7.

K twaſzam, tſcheziſnam a druhim ſwiatocžnoſežam

porucžam ſwoje čiſte

= w i n a =

lotrež derje tyja a ſtrowoſeži hovja.

Moje

čerwjene a běle wina

po 1 ml. bjes bleſche a drôſche ſu jara wubjerne po ſhwodženju a kweče. Pola mje je wjetſchi džel němſkih druzinow hac̄ i najnabohniſchim wuplođam, lotrež ſo nihdže družbe tuňcho ſupowac̄ njemóža, doſtačz.

Wino f lekarjenju, jako Portke wina, Sherry, Tokaiſke a t. d. je pola mje čiſte doſtačz, a ſa čiſtoſež rukuju.

Sapiši placgiſnow ſo po žadanju kóždemu ſcželu.

Paul Giebner, winařna w Budyschinje

na bohatej hafy 18, i nutſhodom na theaterſlej hafy.

Moja winownja a ſnědanska ſiwa poſtiča pschiomny pschebitk a pschi ſupowanju wina ſkladnoſež i pruhowanju.

Móſynki,

wulke a male,

margarinu

najlepſchu i pječenju kaž tež wſchē
koruſchi i pječenju
porucžataj wurjadrne tunjo

Schicha a Miečla.

Hofej

kyry punt po 100 hac̄ 160 np.,
paſeny 130 200
jenož w čiſeže a ſylně ſlodžagej
taſkoſeži porucža

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej hafy
na rožku theaterſkej hafci.

Ssyre Hamburgske ſadro

jara tunjo doſtačz pola

Pawola Hofmannna

na rožku ſerbſkej a ſchulerſk. hafci.

Najlepſhu margarinu butru,

derje ſlodžazu, porucža

Pawol Hofmann

na rožku ſerbſkej a ſchulerſk. hafci.

Jerje

wulke tucne
po 3, 4, 5 a 6 np. porucža

C. F. Dietrich

na jerjowej hafy 3.

Turkowske ſlowki

najlepſcheje družiny porucža

Moriz Mjetwa

pschi mjaſowym torhoſežu.

Deliſazija inatných dobrnych likerow

po starých tunich placgiſnach.

Bſlōdkoſmjetanowu

margarinu

(ſarunjanje ſa butru)

najlepſcheje dobroſeže porucžataj

Ginzel & Ritscher.

M e b l o w y m a g a z i n

Hermannia Schmidta a ſyna

na hrodomy měſtneje 2 pschi hrode ſortenburgu
porucža ſwoji wulki ſklad meblow, ſtokow, ſchipislow dobročiwenmu
wobledžbowanju a lubi najturaſche placgiſny pschi ſprawnym poſkuženju.

Najwjetſchi ſklad w Budyschinje. — Woprawdze tunje
placiſny. Krueze ſprawne poſkuženje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke a džecžaze

we wſchē nowoſčach, ſa holsy po 90 np., ſa mužſtch po
1 ml. 80 np.

ſa ratarjow, dželacžerjow a džecži,
krasne naſymſke a ſymſke nowoſče, ſa holsow po 50, ſa mužow po 80 np.

Filzowe ſtuپnje

najlepſhi wudželt, hižo wjele ſet wote mnje ſo wjedžazy, kotryž
ſo i traſnoſežu a tunimi placgiſnami wuſnamjenja.

Dale: vjelzowe mězny, vjelzowe muſhy, vjelzowe khor-
narje, džecžaze muſki, pschedeſhežniſki, ſchaty, krawathy,
podusche atd. Wſcho w najwjetſhim wubjerku derje a tunjo.

Hugo Lehmann 22 na bohatej hafy 22,
pódla hoſeženza „f winowej kicži“.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ſerbſkej a ſchulerſkej hafci na Gidelskej horje.

Wobebitſeže: Fotografowanje džecži a wjazorowych
wohobow, fotografije w wulkoſci viſitneje karty placa
12 ſchtuk 6 ml., tež pschi dwójaktim ſtejenju. Powjetſchenje
po kóždym wobraſu w wumělſkim wuwodženju.

Njedželu popoldnu je moja fotografovatnja wotewrjenja.

W wudawačni „Sſerb. Nowin“ ſu po 1 ml. 50 np. doſtačz:

Alberlufthe a ſpěwych Větra Mikónka.

Filzowe a zilindrowe ſlobuki
porucža najturičho
P. Ulbricht,
Noburkſtej miſtr
na ſchiffeti hafy 11.

Britwje, nožižy
kaž wſchē družiny nožow ſo derje
a tunjo tocža a wuporjeđa w par-
nej tocženi a wuporjeđeni

Oſtara Buttera

na ſitných vifach čiſlo 1.

Wobraſy

(bilby) ſo rjenje a tunjo ſaſchlen-
zuja a i woblukom wobbadža,
domowe żohnowanje a wobraſy
w wulkih wubjerku a tunich pla-
ciſnach pola

Maxa Mützy

na bobatej hafci 11

ff. taſlojtu ſchokoladu
po wſchelake placgiſnje,
lamau ſchokoladu
derje ſlodžazu punt po 1 ml.,
atrapy, bonboniery
jako hodoſne dary ſo hodižaze
porucža

Alwin Schrader,
konditorja a khefejownja
na ſwoklownej lawſkej hafci 38.

Fotografowatnja
dwórkeho fotografa
Alex. Matthaeua na ſchiffeti
na ſchiffeti droſy čiſlo 3 ſady
theatra je rjedželu a wſchēný džen
wot 9—4 hodzin wotewrjenja.
Glaſantki ſa hody ſo kóždy čaž
pschiimaja.

„Serbske Nowiny“ wudawaſa so koždu sobotu.
— Štwórlétne předplata w wudawaſni 80 np. a na
němskich póstach 1 mk.,
z přinjenjom do domu
1 mk. 15 np. — Kožde
číſlo placi 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Cíſo Smolerjec knihičceře w mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawětki kiž maja
so wudawařni „Serb.
Now.“ (na róžku zwon-
neje lawskeje hasy čo. 2)
wotedać, placi so wot
małego rynčka 10 np. a
maja so štvortk hač do
7 h. wječor wotedać.

Číſlo 53.

Sobotu 31. decembra 1892.

Lětnik 51.

Rhērlusſch k nowemu lětu 1893.

S Bohom čzemy čziničz skutki,
S Bohom nam ſo poradži;
Nichtón druhi, Boh ham lutki
Naſche mož poſylni.
S Bohom dželacž,
Bohu ſpěvacž, —
Tak hicž čzemy w Božim mjenje
Sjenoczeni psches žiwjenje!
S Bohom skutki čziničz čzemy,
Boža kylnoſcž wulka je;
S Bohom na wſchém dobudžemy,
S Bohom wſchitko derje dže.
Naſchej noſy
Njech we Bosy
Stroſchtnje džetej kózde ranje
Na wſcho naſche powołanje!

Skutki čziničz čzemy ſ Bohom,
To budež naſche wjehele!
Bóryš naſcha kózde psched brjožom
W běhu ſwojim ſaſtanje.
Bože mjenio
Ssame jeno
Žohnuje nam naſche dželo,
Tak ſo plód by radny mělo.
S Bohom skutki čziničz čzemy,
S Bohom čzemy ſapocječz;
S Bohom wjele ſamóžemy,
S Bohom čzemy dokonječz!
Skutki we Bosy
Dže bjes hroſy.
S Bohom dha neři ruku ſ pluhej!
Pomož ſdyn njevěm druhéj.

Swětne podawki.

Němske khejorſtvo. K hwydženjej noweho lěta khejor Wylem ſakſteho prynza Jurja, bayerskeho prynza Arnulfa a pruskeho prynza Hendricha w Barlinje jako ſwojich hosczi wočakuje.

— Bjes němſkim khejorſtlim a danskim kralowſtlim dworom naj-
lepſe pszechczelſtwo knjezi. Po khejorowym pscheproſchenju dansi
kral Khrystijan 22. januara do Barlina pschijebže, ſo by tam pschi
kwoſu pruskeje prynzecky Margarethky, kotrež ſo 25. januara ſměje,
pschitomny byl. Jeſho manželska, kralowa Luisa, kotrež ſo doſcž
ſtrowa nječjuje, ſo mohla napinanja, ſ dwórkimi hwydženjem
ſjenoczeni, ſnječz, krala njeſchewodži. Kral Khrystijan khejorej
r woli tež hysčje 27. januara w němſkim hlownym měſeče woſtanje,
ſo by ſ khejoram hromadže tuteho narodny džen ſhwyczil.

— W běhu ſańdzeneho tybženja ſu w Hamburgu ſažo někotre
woſhoby na kholeru ſkhorile a wumrjele. Dokelž ſo wſchnoſcž boji,
ſo by kholera ſ Ruskeje ſanječe, je ſo wſchitkum hosczenzarjam pschi
50 hrivnach khostanja ſakafalo, pucžowarjow ſ Ruskeje hſopodowacž.
Woſazy, kotsiz ſu ſhwate dny w Hamburgu a Altonje na dowolenzy
byli, ſo, do ſwojeſe garniſony wróciwiſhi, wot lekarjow na jich
ſtrowoſcž pschepytaja a wobledžuju.

— Pschi roſpominanju němskeje wojetſkeje pschedlohi ſu ſojimawe
licžby wo roſczenju franzowſkeho wójska na ſławne wuſchke. Franz-
owſke pólne wójsko je ſo wot lěta 1871 wo 1173 bataillonow
peſchlow, 308 schwadronow a 4908 pólnych kanonow poſylnilo.
W lěće 1870 wone jenož wſcho hromadže 614 bataillonow licžesche.

— Pschi prozechu pscheczimo Wlwardtej ſu ſo, kaž je ſnate,
wot wobſtorženeho ſhubnikam někotre wojetſke aktu pschepobale, w kotrejch
běhu wojetſzy wychzy w Weselu wo njedostatkach ſlovových tſelbow
roſprawu podali. Tele aktu je jedyn njeſnaty ſ Weselskich ſasarmow

franul. Pschephtanje pscheczimo tutemu njeſnatemu je něko wob-
ſamknjene. Jeſho njeſku wuſlēdžili. Wlwardta a jeſo ſakitarja psched
ſhudom, ręčnika Hertwiga, njeſku ſ zyla teho dla pschekyſcheli. Tello
ſu jenož wuſluchowali, ſo ſu ſo aktu w Oberhausenje na póst dale.

— W pruskej ſchulſkej ſtatističy wot 25. meje 1891 je bjes
druhim tež ſwójbna ręcz ſchulerjow ludowych ſchulow naſpom-
njenia. Bjes 5,184,283 ſchulerjemi ludowych a ſrénich ſchulow
4,528,836 jenož němſku ręcz jako ſwójbnu ręcz wuſjije, bjes tym ſo
655,947 džecži abo $12\frac{2}{3}$ prozent w ſwojej ſwójbje pak jenu druhu,
pak němſku a jenu druhu ręcz ręča. S 561,455 jenož zuſu ręcz
ręčaznych bě 495,023 pólſkich, 23,303 dansiſkich, 12,665 litawſkich,
10,488 ſ erbſkich, 3565 ſaſhuhſkich, 11,073 druhich ſlowjanſkich,
2762 ſriſiſkich, 1546 walonſkich a 1030 mějſeche druhu ręcz. Bjes
94,492 džecžimi, kotrež mějachu pódla němſkeje ręczje hysčje jenu zuſu
ręcz jako ſwójbnu ręcz, bě 78,666 pólſkich, 6891 litawſkich a 3094
ſerbſkich atd. Po taſkim je w pruskej ſchulach wſcho hromadže
13,582 džecži, kotrež ſu ſerbſkeje ręczje mōzne.

— Po roſrěčenju, kotrež je jedyn němſki nowinski dopiſhovat
ſi ruſkim majorom Čodlebenom měř, je ruſko-franzowſki ſwiaſt hýž
dawno wobſamknjeny. Tola wójnu teho dla njeſmějemy. Kunje
na wopal. Kunje ſo by ſo wójne wobarało, je zar ſwiaſt
ſi Franzowſami ſčiniſt. Zar je čzyl Franzowſow na rječas po-
ložicž, a to je ſo jemu poradžilo. ſwiaſt je jenož na wobaranje,
jenož na tón wěſty pschipad wotměrjeny, ſo ſo Němſka na Franzowſku
da. Potom budež Ruska ſe ſwojej zykej mozu na ſtronje Franzow-
ſkeje ſtejcz. Zeli ſo pak by ſo Franzowſka do Němskeje dala, by
zar ſkerje Němſkej pomhal. Wón tež Franzowſow w njevětym wo-
ſtajk njeje, ſo bych, bydy bych dla Elsaſa a Lothringskeje Němſam
wójnu pschipowiedžili, ju čiſce ſami hacž do kónza wjeſcž dyrbjeli;

jim potom jadyn jenicki russki bajonet njeby na pomoz psychisch. President Carnot je ho zarej se swojim klowom saruczil, so Franzowska, tak dolho hacz budze won na jeje czole stejecz, zeneje Elsaaska a Lothringiskeje dla s Nemskiej wojnu njesapocznje. Zara je k wob-samknenju russko-franzowskeho swjasta jenoz lubozej k merej a hidzenje kryje pschelecz ponuczilo. Zane interesy jeho njemohle nawabicz, hamo i najpsychodnijskimi wumienjeniem wojnu wjescz, abo zebi tez zuzu wojnu pschecz. Won budze stanije furowym njespcheczel teho, kia wojnu sapocznie.

Awstrija. W głównym wuherskim mieście Budapeszcie żo cholera pszecho s nowa pokasuje. Teho runja wona też w Galicyjskiej cziscze pschestsala njeje. W ruskiej Polsce po powojesczach Warszawskich nowin mŕtwa w Radomskiej, Lubelskiej a Płoskiej guberniach pszezo wjeschich rozm̄erow nabyla. Keniezerstwo żo na to hotuje, żo żo znadz cholera w naleczu też w Awstralskiej rosschéri. Psiu pruskich mjesach żo teho dla nowe baraki sa skhorjenych na cholera twaria.

Franzowska. Na republikanske knieżestwo w Franzowskiej je Panamski skandal niewuprajne wjele haniby a nječešcze pschinjeſt. Kac hanibne je sa kniežestwo, so dyribi ho w szemje sjanwne pschede wschem hwtom jako swiaſtarja paduchow a jebakow mjenowac̄ dac̄. Wone dyribi mjeſczeſt, dokelz je wero, na czoſ pschedziwony republiku winuja. S 375 frankow, kotrej je lub sa kózbu Panamsku akziju saplaćil, je ho lédma 25 frankow sa twar Panamskeho kanala nalozilo, t czemuž běchu wone postajene. Džel tutych pjenjes je ho i temu trjebał, so by ho general Boulanger podpjerał, druhí džel, so by ho Boulanger sniczil. Hdyž je ho s Panamskimi pjenjesami njeſklyſchane jebanstwo hnalo, njeje změl kniežestwowy nadawł byc̄, ſebi hwoj džel pschi tym žadač. Lub nětlo prati: město so by wobaralo, so naſ wobkranu, je kniežestwo, kotrej je wscho jara derje ſnalo, wot tuteho jebanstwa wujitſ czahnuło. Kac jara fu w Parisu myſle roſhorjene, wo tym hwtom bjes druhim tež ſhromadzilna ſastupjerjow wschęch revoluzijſkich towarzſtwow, kotrej je ho wutoru w Parisu wotbywała. Wobſamknuchu revoluzijski komitej ſa ſjanwu wětosc̄ ſa-logic̄. Jedyn rěčnij namjetowasche, wójsko napominac̄, so by pschedzimo kniežestwu roſtoru. Druhí ſebe ſanjska ſa fu ſa lub

czwóro knejezetwu poftanulo. Drugi jażo czwóre, so by ho lud
i preśidentowemu hradej podał a preśidenta wobwéchnul. Tęczę po-
ruchę, po pschitadze komuny w lécie 1871 czinicz a nażylnu re-
voluziju wuwołacż. Najlepje je pječza so gmejnich hamtow smozo-
wacż. Jako najblížschi nadawó by było, 80 wužszych towarzystwów ja-
ložicż a jem heżlo dacż, so bydu so na hejm dali, tak bósy hacż
budżet swołany. Pschichodnemu swołanju hejma w Parizu s wulkej
napjatościu napszeczo hlabaju. Herjelaze wadżenie w hejmie so wescze
wobnowi, a też možnoſć wudbyrenja njemeroñ na mēschežanskich dróhach
wusamkniena njeje. Do woprawnieje organizowanej sozialneje revolu-
cji pal w tu khwiliu hiszce nichto njewéri. Podla sozialistow nē-
cziszu klaboſć republiky pschivishowarjo khégorstwa na kwoj dobity
wuwužić pytaju. W někotrych provinzech so bonapartistojo s pob-
pieru nižszeho duchownstwa mózniże hibaja. Jako agitaziske komiteje
s wjeticha zyrlwinste pschedstejcieſtwa, pod nawiedowanjom duchown-
stwa stojaze, skutluja, i kotrymž su so żony jako wjelesamożne pomož-
nicy pschidale. Szejmowy wubjerk i pschepytanju Panamaskich jeban-
stwów je so schwórt sažo feschol. Njejednota bjes wubjerkom a
knejezetwom so s tym s nowa sbudzi. Panamski wubjerk je pječza
wobsamknul, na tym wobstacż, so so jemu žubniſla połnomoz pschi-
poſnaże, dokelz bjes dyrbjeniſkich hrédkow wubjerkowe dżela żaneho wu-
specha njeſmeja. Justizny minister Bourgeois pal do tuteho żabania
żenje njeſwoli. Duż ma wjetchina wubjerkowych żobustawow myſle,
po wotowrjenju szejmowych poſedzenjow sjaunje knejezetwu njedowéru-
wuprojicż, kwoje faſtojnſtwo skočicż a se ſjawnym piſmom franzow-
ſkim ludem Panamskie jebanstwa i wjedzenju dacż.

— Prezidentej Carnotej je pschi panamańskich scandalach szczepnosz wuszcza; won chze pječza wot prezidentstwa wostupicę. Na drugiej stronje pryz Viktor Napoleon pschihoty čini, franzowski lud napominac, so by sažo khějorſtvo postají a jeho sa khějora wuwolał.

— W pschimórlim měsće Wydze w nawjezornej Afrizy, kotrež su Franzowsjo Dahomejskim wobdohły, je franzowska wyschnośc njedawno někotrych Němzow sajala. Tuthy winuja, so su pschi wudyrjenju wójny bjes Franzowsami a Dahomejskim królowem Behanzinom poğlebnischemu tsłby, kanony a muniziju pschedawali. Sa krótki čas pak su jatych Němzow sajzo s jaſtwa pschedzili a jim jich wobhedenstwo wróczili. Pschedpytanje pschedzivo nim zo dale wjedze. Do njeho su sapleczeni wěsty Schramm s firmy Göddelta w Hamburgu, wěsty Buß s firmy Wrelbera a Brohma w Hamburgu a schwajzarski poddan Berth.

Zendżelska. Lubjenja, kotrej ſu ſo wot liberalneje strony do
hejnowych wólbów Irlandzkiim cziniłe, ſo hacż dotal dopjelnile
njeſſu. Duż bjes Irlandzkiim wulka njeſpočojnoſć ſkijeſi. Jako
ſnamjo teſele njeſpočojnoſć ſo dynamitowym nadpad wobhlađuje,
ſi kotrejmiž ſu ſobotu ſptytali hród roſtſelicę, w kotrejmiž minister
Morley w Dublinie bydlesche. Dynamitowa bomby běchu ſo ſtradžu
psched polizajſtvo ſi napsyħecja hroda położili. Krótko do jědnacich
hodzin jedyn polizijst něčto na ſemi ležaſe wiđeſſe, ſktotz mějſte
napohlad paſažeře zigary. To běſte bjes dwela ſo zehlazý ſapalz,
ſi kotrejmiž ſo dynamitowa bomba roſbuchnu. Krótko po jědnacich
hodzin młody polizijst Simmot do twarjenja ſtupi. Wón je maſchinu
wobhlađawſki ju pał pſchimnuł, pał ju ſi nohu přeč ſtoręſi. Schto
je ſo po prawom ſtało, drje ſo žeńje njejuwaſzni. Se satraſchnym
ſauužnjenjom ploomja a proč wyžoko ſlečji. Simmot bu woprawnie
do kufkow roſtorhanu. Wón bě hiſcze ſiwy, hdyž jeho ſhěhnučku,
tola bórsy wumrje, hdyž běchu jeho do hoſetnejne donjeſzli. Lewa
noha a prawa ruka běſtej wot częta wottorhnejenej a wobliczo
wohídzenie. Polizajſte twarjenje bě ſo poměrnje mało wobſchledzilo.
Wſhē wokna fužodnych twarjenjow, bjes nimi knihownine, běchu
roſražene. W zykej Irſkej je wulke roſhorjenje nad wubuchom.
Njeſtutk ſo jako džel ludzi wulkađuje, tif ſu pſyħecziwniſy wſhēje
pſyħeczenioſće bjes Zendželčanami a Irſkimi.

Bukowiska. Ruszy so na to hotuja, swoje wójsko pschť swojich nawiecżornych mjesach pochylnicž, jeli so by so pochylnjenje němskeho wójska wobsamko. Wójnski minister je ſebi wot zara do- wolicz dał, jo ſmě 2-3 diviſije lawfaskiego wójska na nawiecżorne pruske mjesy pschepołožicž w časzu a po taikim waschnju, ką ſměje to ſtam ſa najpschihodniſche. Wojetſke ſarjadniſtwia w ſcijewſe, Odeſzy a Warschawie ſu hido roſkas dostałe, so byču pschizbluſhne pschi- prawy ciniſte.

— Wobrónjenje ruskeho wójska s nowymi repetérowanckimi
tſelbami ma ho jara do spěcha. K létu hnabž budža hido wsc̄e wo-
dželenja s nowej tſelbu ſastarane. W franzowſkich fabrikach ho kózdy
měhaz 50,000 tſelbow ſa Ruskui nadžela. W russich fabrikach teho
runje pilnje dželaju. W Luganoſach ſu nowu fabriku ſa wójsku
muniziu natwarili.

— Psihi lětnym swjedženju třetího regimenta zariskej swójby je general Bogdanowicz w swojej ręczi prají, so je Ruska hotowa, že połnje wulstiu džekam mera požwycic, kotrychž je trjeba k swjedženju domjazeho polkaczowanja na drósh, wot zara-merotworza wuswolenej. Hdy bychu njedzivajzy teho Rusku k wójnje nusowali, by wona postanuka, mózna se swojej bróniowej mozu a njepšewinliwa se swójim duchom, wulbadzazeho s jednoty ludu s zarom.

— Ruske knjegestwo trucze na to džerži, so ho w Moskwoje žani židža njezashybla. Loni je ho na 80,000 židow s Moskwy wu-pokasalo, kotsiz tam bjes salońskiho dowolenia bydlachu. Po něczim žu pal s nowa mnosz židži pschiczhahnuli. Tuthydy vyrbi polisija hnydom s města wuhnacž, tak bórsy hacž je ho wu-pokasalo, so ho njejszu w Moskwoje narodzili. Knjegestwo po móžnosći židow tež se wschěch fastoñstwom, pod jeho dohladowatstwom stejazych, wucegiczeju. Tak je ſebi Gagarinowe towarzstwo fa parne lódzstwo na Czornym Morju a Dunaju wotmyſliko, towarzstwo wot židow wucegiczej. S 3615 wołobow židowskeje wéry, kotrež žu w towarzstwowej klužbje były, je w tu chwilu jenož hiszcze 6 sbytknych. Tole wuhnacze židow znadž s tym s wižuże, so Gagarinowe towarzstwo politiske samery ruskeho knjegestwa na Balkanje podpjera a spéchuje. Kuszy žu hido často nashonili, so na židow w politiskich nalegnosczech žaneho spuszczenia njeje; nowy pschikkad fa to maja na něhouskim pištarju ruskeho pôßlanza Hitrowa w Bukareschę. Lónle pižat, Jakobson rělazý, je potajne aktu, samery ruskeje politiki na Balkanje wotkrivaze, kramník a je fa wulku sumu pjenjes něcžischemu bolhar-

— W Peterburgu je ho 24. hodownika shromadzisna russich lekarjow seschla, kotsiz wuradzaja, tak ma ho rosscherjenju cholery wobarcz. Psihi shromadzisne ho 300 lekarjow wobdzeli, s kotorych je 156 se stron, s cholera domapytanych, psichich, bjes tym so bechu czi druzh sostupjerjo lekatskich towarstwom. Wuradzenja shromadzisny, kotrej nieszu sjawne, budza tydzeń tracę.

Spodzívň podávť se živjenja klavneje spěvárki.

Tutón podawó se žiwjenja sławnejé spěvatki knjeni Vestris sta-
ho w symje lěta 1847, když ho hwěsda jeje sławy hiszczé pschezo
nanajazmíščho blyszczesče, runjež bě hýgo pječdzęſat lět. Krótki

cząsz przedy bę ho na Karla Mathewsa, młodszego, wudaka, a psychowyszce s nim w Parisu. Tam chyzsze wustojne mozy k nowemu dżiwadłowemu kruczej nomokwscz, tiz mjejsche ho pod jeju shromadnym nawodom w jenym s wulkich dżiwadłow w Londonie hracz.

Sta pat ſo, ſo dyrhjſeſche zyły nadawł jeſe muž ſam wuwjescz, dolež bě jeho žona ſebi nohu pſchęſtupiła a dolež teho dla ſobu ſlutkowacz njemóžesche. Bě po taſkim zyły čaſ ſaz jata w ſwoim hosczenzu na haſzy Saint Honore. Sa to mjeſeſche tón troſt a to narunanie, ſo mōžesche ſwojich čeſczowarjow, kotrejch bě w Parizu runje ſelko ſaz w Londonje, na wopht pſchijimowacz.

Něhdy wjedzor běsche řama w swojim malym, ale wožebnym salonje. Jeje řuzobnizy běchu w jenej s blízicích istwów, s wotkelsz mōzesche hdyż a hdyż bjalkanje maleju p̄ychzkom, řloka a řloza, řlyscz, kotrejz swoju knjeni po wſchēch puzowanjach pschewodzeſtctai. Wona wsia rānsche nowiny do rukow a hnydom přeni nastawę ju ſajmowaſche, dokelz tam bě rēz wo podawku, wo kotrymž ſo hýzo wjazy dñiow po zlykym Parisu rēčeſche. Vě ſo mjenuijz ruce ſa ſobu wjazy krócz paduch do křeže dobywał, ale njebe ſo radžlo, jeho popadnucz. Nimalo wěſte bě, ſo bě wſchē tute njeſkutki řamžna ruka dokonjalá. Jego wožebity a ſkoro jeniczki ſaměr bě tón, ſo ſo do sparnych komorkow wožebnych a bohatych knjeni mjelečo wleceſche a ſo, hdyż wone hľuboko ſpacu, jich drohotne ſamjenje a dehjeni kradnjeſche. Hdyžkuli běchu wone wotuczile, njebe ſo wón žaneje namozu ſtrózik, ale bě ſwój njeſkutk dokonjal.

Zenicki nadow l' wuſkledzenju ſloſtnika bē to, ſo mējesc̄e jeno dwaj poſtaſ na lēwej ruz̄y — to bē jena knjeni pytñula, kiz bē tak duchapſchitomna, ſo ho jako poohluschena tajes̄che, mjes tym ſo pschi czmickzy w ſwojej iſtwizy jeho ſloſtniske dželo wobledzbowasche. S tym naſta njezmērny strach mjes wſchēmi knjenjem, lotrež běchu jako bohate ſnate, a njemalo ſwarjeſche ho na ſchpatne ſarjadowanje polizoſtwa. Knjeni Vestris mējesc̄e wutjadnu pschitomnoſc̄ ducha, tola maleje hróſby ho tola wobrucz̄ njemōjesc̄he, hdyž pschec̄itawſchi nowinu po ſalonje l' burjam ſwojeje iſtwizy khromjo džesc̄he, ſo by ſwoje ſlužobniſy ſawokaſa a ho l' noźnemu mērej podała.

Prijed hajz do jstwizy fastupi, wobroczi so hiszceze junu, so by wóskowe swéczki na kandelabru hafala, tig so hiszceze swéczachu, taž tež lampku, pschi lotrejz bě cítała. Kandelaber stejesche na stolpje a szczesleshe jažne, rune pruhi po podlošy, tak so bě szgin wokolo stejazeje nadobn zyle derje na podlošy widzecž, wožebje szgin wulskoho blida, sa kótrymž bě hajz dotal szedzala.

Hdyž hischeže jinu do salona pohladnou, naboja ſo na dobu, pytnuwschi, psched ſamej podnožu, jehnje wobmiesowaný ſežin muža, kig bě ſo pod blidom čapnul. Wona ſwosta ſwonkownie dospołnie ſměrom, ale jei ſo ſeznu, hdyž ſežin ruky jeno ſ dwěmaj porſtomaj pytnu abo ſebi ſ najmjenšja myſklesche, ſo jón widzi. Bě psched ſwědežena, ſo tamny tajny ſloſtnik, wo kotrehož hróſbnych ſlukach bě město polne, tam ſhowany leží a ſo bě najſkerje zylý wſeczor tak ſhowany ležák, zyle pschi ſamych ſalbach jeje drasty.

Hdyž bě ho knjeni Besbris hórsy wo tym pschechwédczka, bě wona wokomil dolho kaž kamienika. Jeje drohotne juwele běghu swojego blyschcza a krasnoscze dla wsciem snate, a tež to bě snate, so je wona w pokladniczzy pschi ložu khowa; runje tak bu hórsy po Parisu snate, so ho wona s čazjom do mera podawasche, mjes tym so dyrbješče jeje mandželski swojich winowatoscżow dla wo hľubokej nozy s wonka hosczenza wostawac̄. Jeje holzy lēhachu na dalokim kónzu khódy, a tak běsche wona khéry čaz̄ woprawdze žama lutka w druhim schozu hosczenza.

To wózho bě rubiežnik řebi wobhladał a wołkał a cjakasche netk na skladnoscę, so by kwóz njeslukt wuwiedł, kiz mohł ſo knadz ſi mordarſtwom ſlōnczicę. Tute myſle a wuzubli khwatachu ſpěšnije laž blyſt knjeni Vestris psches mozy, potom pak nabý ſakó ſi nje-wurjelnitnym wobknjezenjom ſebje ſameje ſwojeje njebojaſnosće a khutneho pschekladženja, haj mějeſte hnydom plan hotowy, ſak mohla ſo mozy straschnego hoscza wuwiniucz a jeho ſi leſcāv povadnucz.

Główcekti njewuhaznuwski pocza hnadny hłob s opery synzecz, hydże ho sażo na swoje městno a sašwoni se klebornym blidowym swónckom, s lotrymž by jenu se swojich holczatow i hebi wołala. Wona szczińi to trochu bojaśnie, pshetoz hyd by hsichtej hnabz jeje pshycelaj se klužobnizu hobi pshichloj, hsichtoj hnydom pshitomneho, ale slhowaneho rubięznika wuczuscliloi, lotryz hnabz by potom hnydom swoj napad spytal. Ma sbože pshicndże holza bjes pšow, tig bęshtej w jenej se sdalenych istwo w dřemnuloj.

"Abella", rječnu knjeni Vestris, "myšlječe šnabž hebi, so budža
člamy juwelera Bernaca na Italſkej hafy hiſhće wotewrjene?"

„Daj, injeni“, wotmolwi holza, „dženja je ſobota, to ſo

„všecky klamaj halle w nozý dwanaczhí sawěraja, a někde halle je
něsho pšches džehacž“.

"Potom mam Wam hnydom wobstaranie", wotmolsi wumjella.
"Wón ma hiszczé mój drohi demantowy naſchijnik (collier) a
diadem, se ſafirami a demantami wuſadżany, i porjedzenju, to
chysze mi dženja wječzor wrócego póſłacę. Njepótnu lehnucę, doniż
to pschi kwojim ložu njesmaju. Njeh mi wón to s jenym kwojich
lubđi wrócego póſczele, njeh porjedzene abo njeje. Pschinjeſeze mi
piſanje do mojeje ſtwizy!"

Abella činjescie, kaž mješche kasane, na čož knjeni Vestris,
swoju pěšenj syncjo, s krutej ruku tele ſkowa napišnu:

„Rnjeje!

Niechmanik s dwema porstomaj leží schowany pod hamfnym blidom, na kotrymž někde tole pišam, ale njemyslí řebi ani na to, so kym ja jeho pschitomnosć pytnula. Schwatajce hnydom po polizajsku pomož a njelembičče ſo ani wokomila, ale schwatajce hnydom ſtřenji Vestris.

"Jowle!" rječnu rječovska spěvatka, list klužobnicy podawajo, „tole písmicko mi moje drohe juwele hnydom wróczę wobstara a budże ſ dobom njeprjadnemu knjeſej Vernacej male napominanie. Wſmice ſebi něſhco drobnych pienięſ, wſmice přeňt koryzſuli ſiaker a budżęce tak ruczę, kaž ſo hodźi, ſaſo domach.“

Abela bě lědva na tym, se jstwych ſtupic̄, tu ſawola ju jeje
knjeni, ſebi pomysliwschi, ſo by dyrbjalá ſama wostacz ſ tym ſwaſli-
wym patronom, wrózgo, dokež ſo naboja.

"Prijeđi hacj wotendžecę", rječniku činjo, kaž by bjes staroscę byla, "poščelcę mi Mariju t bježadze; bých rad widžala, hacj je hijo wjazy wuschiwacj nauwka, schtož hym ju w Londonje wucjila".
"To je mi žel, knjeni", snapščezjivi Adela, "Maria je ſebi domoviliša, dřenka tuk ſazſčo do loža bitč".

"Eale mała, lenja holza!" jawóka knjeni šo ſmějo, "ale to nicioj njezwadži, bubu šo tak dolho ſama ſabawjecz, ſwoju rólu ſi noweho frucha hifcze junu pſchesputuj".

Abela ho wołtali, a knjent Vestris wosta žama — žama s hróbsnym rubježníkom, kotrehož bě s jenicíkem njeslebžným po-
hodom hwojeje nohi pod blidom abo tež s pscheradnym derkotanjom
hwojeho hloža t jeho djabóskemu samyšlez pohnucz mohla; hždo
tale myſlícza haczeſe krej w jeje žilach.

Alle wona bē ſebi do hłowy ſtaſjita, rólu hrac̄z, kotrejż hiſtɔrɔ
żenje předy hrala njebē, a miſchtowſzy dohra ju hac̄z do kónza.
Pſchednoſheske ſtrofy ſwojeſe partije ſtajnje i nowa; ſpewasche,
wyſlaſche tak wulſtonje, ſo bē tykaſy pſchipoſkłuſharjow i wobdziaſowanju
ſahoriz mohla, a tola bē to wſcho ſa tamneho jenigkeho, hróſbneho,
lakazeho poſkłuſharja, kotrehož potajene dychanje po ſdac̄u w mjeſo-
tach ſwojego ſpewa hłyscheske, a wo kotreymž wjedzesche, ſo je jeno
dlón wot njeje ſdaleny.

Mjes tym so ho tak nuczesche, so by wjehela a bjes stracha byla, be tak polna bojoscze a stracha, so moze siebi to ledma skito myslicz. Selundy trajachu jej raz minutu, minutu raz hodziny, a hdyz be ho sloneczne dospolnie naspewala, swjese ho sydrujo a smierowa so zama, s czicha a melodiszny synego. Sloneczne sa hodziniu, kis be ho jej raz wiecznoscej dolha svala, saskoczi jej s radosczi wutroba, hdyz wosne koleza psched hosczenzom saftytscha.

Něchto wokomilow posdžisčho nastupi Adela do jstwy, ale tak
bojaſnje hladajo, ſo ſo jeje knjeni ſ wopředka bojeſche, ſo jeje
roskas wuwiebzeny njeje, ale Adela bě ſama ſak hrájekla; po jeje
ſadžerzenju njebe nicžo pytnucz, ſo ſa njej cžl džechu, kž mějachu
ſpěwaſku wumozicž. Tola ſkoro w ſamžnym wokomiku ſtipichu tſjo
polizistojo do ſalona, kotrymž ſo niz jeno knjes juweler Vernac, ale
tež knjes Mathews, mandželski knjenje Vestris, pschitowatschi, kotrehož
běchu pschitowadne psched jenym džiwadlom nadefchli. Swojeho muža
wuſlabawſchi, ſlečza rjetowſka knjeni hjes hloža ſawolawſchi do jeho
rukow, pschi tym zple na chromu nohu ſabywſchi. S dobom po-
wrózichu polizistojo blido a pschimnuchu ſhowaneho ſloſtnika. Wón
ko ſe ſadwělowanjom wobaraſche, dokelž bě kylny bicł a hacž do
ſubow wobrónených, ale po krótlikm bědzenju bu pschewinjeny a krucze
hadženy, hdyz bě rjetowſka ſpěwaſka ſ krótká roſprawiła, ſak bě jeho
w ſwojim ſalonu pytnula a ſak bě jeho do ſwojich ſyczow na-
wabila.

Skótnik wulopa ho jako nějaký Dufresne, lóžny jath s Toulona, kiz bě hzo w południšzej Francuskej hróšby načinił, předtym hacj bě ho s jaſtwa wudobył, na czož s nowa mnoho nowych njeskutów wuwiedże. Bě to wutrajny, struczeny a na některe waschnie wožebity njechmanit a je pscti kwójim wotkudzenju pratił: „Dyrbiu

wodac̄ leseč, kij je mje do sahuby storčila. Zylu hodžinu bym byl jenicki puškuchat najwjetšche spěváci a hrajetki zdeje Europy, kij je ſebi najwjetſchu prózu dawała, ſo by mje ſabawiała."

Ze Serbow.

Zusbnik psched durjemi ſteji a čze-nuts. Sda ſo, ſo njemože dolho čzakac̄, pschetož wón klapa wotrje a ſylnje. Je hido címa, połnóz ſo bliži! Nicjto jemu ſastupic̄ wobarcz njemože, hdy by to runje jara rad čzył. Wón na dobo psched tobū ſteji, a podarmo ſo jeho praschec̄: Štoto dha ſebi wote mnje žadaſč, abo ſhto dha mi njefech? Wón ſo czi wotmiejſku — tón tajny zusbnik! Drje hido ſeje ſhôdali, ſhto wón je. Nowe lěto to je. Nicjto czi wo tym njepraji, ſhto w ſwojim wulkim wacžoku taji — hac̄ ſbože abo njebože, wjeſele abo ſrudobu, žiwenje abo ſmiercz. Jenoz jedyn to wſhſitko wę, nochze pał nam nicjto wo tym do předka prajic̄, duž drje dyrb̄i lepie ſa naſ ſyč, ſo nam pſchic̄hod do mročoth ſawalem wostanje. Jeno wſhſak wěmy: tež nowe lěto, lěto 1893, budže w Chrystuſu Jezuſu lěto ſboža ſa naſ. A hdyž temu tak je, hdyž wěmy, ſo čze a dyrb̄i nam ſbože pſchinjeſč, czechu dla čzyli wjazy wjedzec̄?

S Budyschina. Knjeg farat Ssykora w Smilnej, kij je nam Sſerbam hido wjele dobrých a natwarzajc̄h knižkow a knižow ſpišak, je psched krótkim nowu powuzjazu knižku, 61 stronow wo-pſchijazu, wudal, kotrejž titul řeka: „Krótki roſpoħlab, kak je něhdý w naſcheho ſbóznikowym čzaju ſ pohanami w romskim kęzgorſtwie, ſe ſidami, ſ Němzami a ſe Sſerbami ſtało.“ S knižki naſhoniemy, kajke je tehdy naſpomnjenych ludow wera byla, kajke je jich ſjawne a domiſaze žiwenje bylo, kak ſu ſwojim Boham ſkulili, kajke ſu jich pſchiwerti, waschnia a jich ſdželanosc̄ bylo, tež ſhtož běchu ſarifeſſzy a ſaduzeſſzy pola židow, kajkikh mejaču Sſerbiø pſchibohow a kak jim ſkulazhu atd. Dale ſhontym pał tež, kak bě tak derje pola Romſkich, kaj pola židow, Němzow a Sſerbów ſyla nabožnoſč jenož něchtio ſwolkowne, wutrobu njeſpoložaze a kak ſo we wſhſech wobſtejnosc̄ach ſhnikoſč a prochniwoſč pokajowasche, tak ſo bě po-moz ſi njebež najnujiſiſcha a ſo dyrb̄iſehe Boži ſyn pſchinjeſč a wſhſitko ſi nowa ſtworic̄. Knižka pola Marka Smolerja derje cziſčana, je doſtač ſa 20 nowych pjenjeſkow w wubawatni „Sſerbſkich Nowin“, je w jara ſroſumliwej herbſkej ręči ſpihania, ſo jara rjenje cžita a može ſo kózdemu, kij powuczenje lubuje, ſa nětčiſche dočne hymne wjeczory ſi cžitanju poruczic̄.

S Budyschina. Swoju w 52. cžiſle „Sſerbſkich Nowin“ podatu powjeſč wo kraſnym darje, kij je ſo ſe ſtrony wobgěniſkow herbſkeho čzaha na Wettinſkim ſwiedzenju knjeg fararzej rycerzej lie. theol. Imiſhej w Hodžiju na jeho 73 létym narodnym dnju pſches herbſku deputaziju ſwiedzenſzy pſchepodał, móžemy hiſchče ſi tym pſhispomnjeniom wudoſpolnic̄, ſo je tež knjeg kublet Mlynič ſi Čemjerz, pſchedsyda „Towarſtwa Sſerbſkich Burów“ w Małym Wjelkowje, ſobuſtam tež herbſkeje deputazije był.

S Małego Wjelkowa. Tudomne „Towarſtvo Sſerbſkich Burów“ je ſebi pſches Neuriedſke generalne ręčniſtwo lowriju kainita a lowriju Domashowje rudy wobſtarac̄ dało. Woboje ma tóſjigto tuńſho hac̄ hdy by ſebi tej hnóniſhči pola naſhich wiſlowarjow kupiło. Na kózdym zentnarju Domashowje rudy (17,05 prozentifl) ma 35 pjenjeſkow dobytka, ſhtož na pſchitkach pola 30 zentnarjow 10 hr. a 50 np. wučini. Nimo teho ma jeho wupožczenju, katraž je tej lowriji hnydom ſaplacſila, na rabacze a diſkoncze wotoko 30 hr. dokhoda. Prozenty teju hnóniſhčow ſu nam pſches generalne ręčniſtwo, kotrejž je jo pſchepytac̄ dało, garantowane. Duž ſo na m njemože tak hic̄, kaj je ſo jenemu pruſtemu towarſtwu ſechlo, kij je ſebi Domashowu poſſatowu muku ſame w fabriž ſkaſalo, a ju ſa 18 prozentiflu ſaplacſilo, katraž pał je po pſchepytanju jenož 13 proz. poſſata mela. K temu pſchidam ſowy nowy nawod administratora Braun-Reißensteina, kotrejž je ſa wuſhywanje kainita a Domashowje muki w Neuriedſkich „Rataſkich Towarſtwnych Kopjenach“ ręčiſčanym, Wuſhywanje Domashowje muki a kainita je, njech ſo ſ ruku abo ſ maschinu ſtawa, ſa ſyjerja jara wobſezne, pſchetož jeju proč, kij ſo jemu woſebeje pſchi njeſhojnym wěſiku na draſtu a wobliczo naſhyduje, je jara njeſteſliwy. Nimo teho ſamē ſ zyla na to dže, ſo dyrb̄i ſo Domashowa muka ſ kainitom hromadze ſyč. Braun-Reißenstein teho dla pſches: Ja ſyju wobej hromadze na ſeſhovaze waschnie. Po tym, hac̄ čzju na wěſty krug ležomnoſče wjazy abo mjenje mjetac̄, ſebi kainita a Domashowje muki hromadu naměſham, na pſchitkach 4 zentnarje kainita a 2 zentnarje Domashowje muki. Najprjedy ſebi kainit wotwažu, jón na huno wuſhypam a na ſhéroke

roſcžaham. Potom jón ſ krajepizu polkrajepu a na to halle jón ſ dwěmaj zentnarjomaj Domashowje muki derje naměſham. Zylu měſchenizu pał hiſchče dwójny wobhlaſtiwje ſ ſopacžom pſhemjetam. Tak ſorjefſhku dobru měſchenizu doſtanu, katraž ſo ſ ruku ložy roſhýwac̄ a jara derje roſdželic̄ hodži. Ssylny wětr, kotrejž by mi hewal wjele pſchneje Domashowje muki roſnjeſl, mi pſci tutym nawodze ničjo ſchłodžic̄ njemože. Hdyž ſo na dobo wjazy njenaměſha, hac̄ ſo ſa 24 abo 36 hodžinow pſchetřiba, je ſtrjednjenje teje měſchenzy njemožne. — Pſchiftajic̄ hiſchče čzemy, ſo Braun-Reißenstein po taſkim radži, kózdy ras dwaž dželéj kainita a jedyn džel Domashowje rudy hromadu měſhac̄.

S Hornjeje Hórk. Tudomne ſchulſke pſchedsyftwo je wobſamklo, naſche pomožne ſchulſke město ſtatne ſeſtne, a je dotalneho pomožneho wucjerja knjesa Freyſchlagu ſa druheho ſtatneho wucjerja wuſwolſto.

S Hodžija. Šanženu wutoru 27. dez. Hodžijska naſutowatnja a wupožczenja wurjadnu generalnu ſhromadžinu wodžerja. Na tju běſhe ſo wjele ſobuſtawow ſechlo. Wobſamknjene bu, ſo ſo wot noweho lěta ſem dan ſa wupožczenje pjenjeſh wo $\frac{1}{2}$ proz. ponizi, tak ſo moža netko ſobuſtawu pjenjeſh po 4 proz. doſtač. Tež runja ſo wobſamknu, wſhém ſobuſtawam, kij maju pjenjeſh na naſutawarju date, na žadanje, tak daſoko hac̄ možno, tute pjenjeſh hnydom wuplaſcic̄, tak ſo halle je předy wupowiedzic̄ njetřebaju. Wobej wobſamknjeni naſutowatni wěſce wjele nowych pſcheczelow pſchimobrocža. Netko ſmeje kózdy ſ Hodžijskeje wobſadu a ſ ſokowa w Hodžiju ſkladnoſč po 4 proz. pjenjeſh doſtač a njeſměje žanyh pucžow a druhich wobſeſnoſčow. A kózdy ſobuſtaw, dokeſ ſa dan date pjenjeſh po žadanju hnydom wuplaſczenje doſtanje, ſmeje netko w Hodžijskej poſklaſni ſkontorrent po $3\frac{1}{3}$ proz., bjes tym ſo ſa taſki druhde wjele mjenje danje doſtanje. Jara ſwjeſelaze je, ſo kaj bohacži tak tež khudži naſutowane pjenjeſh do Hodžijskej poſklaſni ſa dan dawaju. Pſchede wſhém dyrbjeli cželadni tutu ſkladnoſč hóle wužic̄. Knjeka placži jenož 10 np. a 1. poſklaſnik Wróbel w Hodžiju je tež njeđelu ſtajne ſwolnity, pſchinjeſene pjenjeſh pſchijec̄. Tež ſtarſhim je radžic̄, ſo ſa ſwoje džec̄i, je-li někal možno, naſutowatſke knižki ſaſoža. To potom džec̄i, hdyž na ſkulju pſchimbu, ſkerſho ſloſtjuje, lutowac̄, hdyž ſu ſtarſhi jim tak něchtio mało ſobu dali. Tež Hodžijska poſklaſni ſa ſwojim $3\frac{1}{3}$ proz. wjazy dawa, hac̄ wſhelaſe druhé, dokeſ jejni wodžerjo wſhō darmo wobſtaraja a ſo proužu-niz na ſwojich bližſich ſbože.

S Bóſchiz. Na měſtno naſcheho dotalneho knjesa wucjerja Bjara, kij ſo po dohleſtym ſwěrnym ſaſtojnſkim ſkulowanju 2. januara 1893 na derje ſaſkuženym wotpočjink poda, ſu knjesa Šchudala, kij je w tu ſhwili ſi pomožneho wucjerjom w ſtakezach, wuſwolſto.

S Praskowa. Tudomny mlyn, Małoborskejčanskemu knjegemu dworej ſkulachož, je ſo wondano pſchi ſamym wotpaſil. Dokeſ pſchi mlynje popjoleje jamy njeje, popjol tam pöbla hnoja ſypaja. Tak je ſo ſtało, ſo je ſo najeſterje hnój ſ horzym popjolem ſapaliſ. Prjedy pał hac̄ ſo ploomje ſi bróznej ſkłomjanej tchěſche roſpſhestrje, ſo jeho domjoze jóny w mlynje dohlaſdachu a ſo ručeſ ſalachu.

S Radworja. Sa naſchu wobſadu čzedža ſi lětu nowu zyrkej twarieſ ſapocžec̄. Po dohlim roſmyſlowanju ſu ſo roſhudiſli, zyrkwin ſwar w jednorym romaniskim ſtylu wuſjeſč. Ryb ſi temu je ſo wot wuſtojneho twarza ſ rjado ſwiatého Benedikta w ſekawje w Schyrſlej, knjesa Birmina Canipani, wudželal. Tutoň knjeg w bližſim čzaju ſam do Radworja pſchijec̄, ſo by ſebi měſtno wobhlaſda, na kotrejž budže nowa zyrkej ſteſec̄.

S Wulkeje Dubrawy. Boži džen wjeczor tu pſchi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſo ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala wobdželi. Pſchi ſwiedzenju bě wjele ſpěwom, pſchednoſčkow a ręczow ſklyſhac̄. Gusta Hataſ w wjasanej ręči tſi pſchednoſčki džec̄esche. W prěním pſchednoſčku naſ ſi ſybolazym ſwětle božodžesczoweho ſchoma w rumach tudomneho khorychpodypjerazeho towarſtwa, wot dorocženeje mlođoſče na najrjenscho wudebjenych powschitkowym hodoſowym ſwiedzenj ſwjeſzachu, pſchi kotrejž ſo wulka ſyla džec̄i a dorocženych ſ blisla a ſ dala

stejicžer Jan Frenzel w Wulkej Dubrawje Guscze Hatašej a Janej Henzy, dorosznej młodoczi sa krafne wypyschenje sale, towarzstwo wemu spěvenskemu wubjerkej a česknej młodoczi sa rjane snoschaze spěwy a wschitkim tym, lotisž běchu pschinostki k kupowanju dorow sa wobradzenje dawali, wutrobnje džakowaſche. Potom ſo džecžom webradžesche. Schito možt wopízacz radosč, kotrež ſo ſ džecžozých wobliczom blyſtejſeſche. Wschitkim, lotisž ſu pschi kujedzenju pschitomni byli, tole hodowne wzechale njesapomnile wostanje, hdyž tež ſu pschi tym w njezmérnej čežnosći byli. Šala wchak ſa wulku licbu bječji a froſenych njebožahasche; duž běſche čiſičzenja njemala a powchitkownje ſo wobžarowaſche, ſo nimamý taſich wulich ſalom, kaſtež ſu w Budyschinje.

S Bułojny. Prěni džen hodow ſu tu ſlaženeho pſa ſatſeliſi, kotrež je w Barce, Hlinje, Huczinje a Subornizh wokoło běhal. W tychle a wokolnych wach dyrbja ſo teho dla pſy na cjaſ tſjoch měſazow na rječas wjasacž.

S Palowa. Schitwórk 22. dezembra w noz̄y wokoło 12 hodzin je ſo ſtaré domſte předawſcheho Bisoltez ſubla, kotrež ſo wot křejeho inspektora k chowanju hospodařskich wězow trjebaſche, ſ pschitwarijene hródzu wotpaltlo. Wohén je w bliſloſci pjezy wuſchoł, na laſke waschne, njeje hischeze ſnate. Skót ſo wchón plomjenjam wuſhowa. Pödlanske twarjenja njewobſchložene wostachu.

S W ojeromſkeho wokrjeſha. Drjewo Wojerowskeho kral. wychſeſcheho hajniſtwa budž ſo w prěním ſchitworeczlęge 1893 5. ja-nuara, 19. januara, 9. februara, 23. februara, 9. měrza, 23. měrza w Schieblicheſ hofczenzu w Wojerezach a to kóždy krocž dopoldnia w 10 hodzinach na pschedadžowanje pschedawacž.

Se Šhorjelza. Sſrjedu 22. februara 1893 dopoldnia w 9 hodzinach budž ſo wot pruhowanſkeje komiſije pruskeje hornjoluziſkeje wuczeńſkeje kowatne ezi kowarjo, lotisž chzedža konje kowacž, pruhowanž. Schito čhe ſo pschi pruhowanju wobděſicž, dyrbji ſo 4 nježele do pruhowanja pola pschedbýh pruhowanſkeje komiſije, ma-jora Schmidta w Šhorjelu na ſahrodowej dróſy 17 po 1 poſhodze, ſamolwiez a tutemu ſwoje kſchczenſke a wucžne wopízma poſlacz a 10 hriwnow jako pruhowanſki pjenjes ſaplačicž.

Přílopk.

* W Libezu, wžy bliſko pola Luckenwalde ležazej, je 18 lětny wotročit Bleich macz̄et ſwojeho hospodarja, kotrež jako wumjenskar ſo ſwojeho syna blyſtejſeſche, ſkonzował. Sloſnik bě wjecžor pſches volno do jſtwh, w kotrež wumjenskar ſpasche, ſaleſt a ju ſ powjazom ſadaſil. Potom je ſi hamora něhdze 60 hr. rubik a ſo ſ měrom do ſwojeje komory podal. Mordarja drje byču ſ cježka tak rucze wu-ſledzili, dokež měſachu jeho wſchitzu ludžo ſa dobreho člowjela, hdy byču jeho w poſledním wołomiku pschi jeho žadlawnym njeſluktu nekoſti ludžo njeſchelwapili, lotisž hnydom haru ſhnachu a mordarja ſajachu.

* Džiwnje je něhdze psched dwěmaj nježelomaj w Herloshausenje 14 lětna ſlužobna holza do njeſboža pschitſla. Wona bě pola ſtudnie, ſ kotrejž ſo woda někak horje wjerczí, po wodu byla a ſo na ſobze wobžunula. Duž bě ſej ſluta, ſ kotrež wodu horje wjerczefche, ſ ruky wuleczała a ju tak do hlowy prahnula, ſo bě ſej nōp pscherayla. Na to wbohi holza bōrhy wumrje.

* W Altendorfje ſo njeſdawno na duchu ſchorjeny ſchewſki miſchtr, hakle 31 lět starý a powchitkownje ſubowaný člowjek, psched wocžomaj ſwojeju 8- a 6 lětneju džecžow ſatſeli, dokež běſche ſebi do hlowy ſtaſil, ſo jeho wſchitzu ludžo pschedzehaja. Skladnosć ſ temu bě w tych wołomilnenjach wujit, w kotrež bě jeho žona wotſchla, ſo by ſebi ſuſhodow na pomož ſawoſala. Hdyž ſo hnydom ſaſo domoj wróči, ſej hýzo džecži placžo ſ tej powjesczu napſchczęwo pschiběſchtaj, ſo je ſo nan ſatſelit.

* Kaž ſebi dotal ſtwy wutepjam, tak budžemy ſebi pschichodnje ſchłornje a črije wutepjeſ, ſo bychmy ſebi noſy njenashymlí. Schito by ſebi myſlit, ſo ſo kipre člowjefwu hdy ſ taſkim wunamakanjam wobſboži? Jedyn Barlinski je ſo wo patent ſa wutepjomne ſchłornje ſamolwiſ. Wón pódushe džela, kotrež maja ſpody a ſwjercha ſkoprowy blach, a w ſriedzijne někajle wupjelnjenje, kotrež je wunamakarjowe potajniſtwo. Połozitſh-li taſku pódushe, něhdze porſt tolſtu, do kropa, dha ſo jeje wupjelnjenje tak pschehrje, ſo, hdyž ſo hnydom na to do wobucza tylnje, 6 hodzinow doho nohu hréje. Wunamakač čhe taſke pódushe bōrhy wſkam pschepodacž.

* W Mlawje pola Königsberga w naranschej Pruskej je w běhu ſandzeneho tydzenja pječz člowjekow na cholera wumrjelo. — Tež w Franzowskej je cholera ſ nowa wudyrila. W pschimórkim měscze Breſtu ſu tſjo džekaczerjo na nju ſchorili.

* Najzákladnicha wěz ſa žónske wutroby je ſo do ſkutka ſtajila: W Winje je ſo „prěne Winske towarzſto nježenjenzow“ ſaložilo, kotrež ma ſamér, wſchitkých pschecziwnikow mandželskwa w ſebi ſceneczicž. Wustawſki ſu ſo wot wychnosće wobtruczile, a tak je ſebi towarzſto možtlo pschedbýh ſtu wuſwolicz. Wjazh hacž 1000 mlobych a ſtarých hólzow je ſo pola pschedbýh ſtu ſastupej ſamolwiſ, kotrež wychola liczba bjes žónskimi ſ roſmyklenju nuczi. Žónske ſebi najprjódzy ſdacze dawaju, kaž ſo byču ſo noweho towarzſta njebojale, a jo, hdyž ſo hodi, wuſměchuſa. Ŝwetka ſa ſamolwiſ Pawlikowa towarzſtowemu pschedbýh ſtu ſtajil ſ listom ſokla, w kotrejž ſo towarzſtu pschi nadžijomne wocžakujomnyh knaſach naležne poruczeſche. Žena poſkyla woblezenje ſa čeſtne džeczo wopſhijesche; w pschipoſoženym liſčiku pschihodne ſklowa ſ temu ſtejachu. Žena pscheczniža bě pschedbýh ſerowanſki pjerſchzeni darila. Wón bě ſalmiowy a bu ſ řeſhému ſeneje džeczajeſe wuſhovatne ſa 5 ſchěnakow na pschedadžowanje pschedathy.

* (Zendželčan.) Madridſte „Narodne Nowiny“ piſaja, ſo je tu ſhwilu w Schpaniſkej džiwnuſki Zendželčan, kotrež hýzo wjèle lět doho psches wjehé europiſke kraje puczijo rjani Andalufiſčanku pyta. Někole ſpodžiwny Peta w Granadze pschedbywa. W lécje 1889 je ſo pschi ſklaſnosći ſwětneje wuſtajenzy w Parizu ſ rjanej mlobej Schpaniſčanku ſeſnał, do kotrejž bě ſo tak ſalubowal, ſo možt roſumy ſbyc̄. Na doho pak bě ſo jemu te lube džeczo bjes ſleſda ſ wocžow ſhubito, a na to ſo ſdasche, ſo je wbohi Zendželčan, hewak hýzo doſez myſlaty, teho dla doſpołnje wowrótnil. S njeuwstawazej ſeſzpliwoſcž wón wſchitke hofczenzy, pensionaty a ſe wſchej domjazej nadobu wuhotowane wotnajate ſtwy nowozaſneho Vabela pschedbyta, ale wſchjo podarmo, ſtwóchnjenu rjanku nihdze njenamala. Duž ſo ſalubowaný Zendželčan dopomni, ſo bě jemu jeho ſubowaná ras prajila, ſo dže ſo na pucz do wukraja podacž. Schito možt ſebi naſh vlaſniw něk druh ſchepedewſacž, hdyž to, ſo ma zku Franzowſku, Italsku a Zendželču ſchepueſzuo ſwoju ſhubjeni ſubu pytač. Wot dokežho wołobłudženja ſprózny wón ſlónčenje wobſamku, hischeze juktróz Schpaniſku ſchephtacž, dokež ſebi myſlesche, ſo dyrbji ſo jeho rjana pytana tola po čaſu ſaſo do domiſný wróčicž. Bohužel pak wbohi ſalubowaný ani mjenia ſwojeje ſubuje ſtajneje, duž wſchudzom, hdyž do žaneho města dondže, wopízhanje ſwojeje tajniczneje wutrobyneje pschedzeliſy na ſjawné měſtne pschilepici a do nowinom ſtajecž dawa, a hnydom ſo jemu zjle črijeſt ſlužbaſow, pomoznych hólczifkow a tołmaczjerow ſe ſwojej pomozu poſticeſza. Tak je hýzo podarmo provinzy Malagu, Seville a Cordobu pschedzuiſhli, město ſa městem, jenu wjeſ po druhzej. Něk je, kaž je hýzo ſpomnjenie, w Granadze a je myto wo 10,000 pesetow (8000 hriw.) ſa teho wuſtajil, kž može jemu pschedbyt rjaneje Andalufiſčanki wosſewicz.

* W New-Yorku je najwjetſhi amerikanski bohacžl Ion Gould wumrjel. Wón je ſwoje wulke ſamoženie, něhdze 360 milijonow hriwnow wucžinaze, ſe ſpekulaziemi na burž dobył. S pschedlepanoſcž a njeſprawnoſcž je wón ſamožitnym ſudžom pjeney ſuſlukal. Kóždy, kž je ſo ſ nim hromadze pschi ſpekulaziach wobděſit, je wołhudzit, bjes tym ſo Gould pschedz ſwoj dobyłt namakacž wježesche. Nad ſwójim ſwětlenjem ſo pschi tym ſwjeſelit njeje. Wón běſche w ſtajnym ſtrachie, ſo jeho ſlónčuju. Wſchědnie ſo jemu w pscheretu tſi listy poſlachu, w kotrejž jemu ſe ſkonzowanym hrožachu, a Gould derje wježesche, ſo to proſdne hroženja njebežu. Wón bě ſe ſwojim jebanstwom na burž zjle były ſubji proſcherjow ſcinił, a mało byſlow budž ſo ſa nim płaſacž! „Svet je čežku cježu wołhudzil!“ ſo ſjawnje w Amerize proji. Niz dobre mjenio, ale dobre milijony Gould ſawostají. Do jeho ſawostajenſtwa ſo ſchecž džecži dželi. Starší ſyn Jurij doſtanje 20 milijonow wjazy hacž ezi druh, dokež je w poſledních pječz lětach dželo ſwojeho nana ſ wuſtjoſnoſcž wjedl.

* Schyrjo mordarjo, dwaj běſaj a dwaj čornaj, buču wondano w Louisvilli w połudznej Amerize wobwěſnjeni. Psches wſch ſchyrjo ſchibjenzy tón ſamý powjas džecžie, tak ſo wſchitzu ſchyrjo ſlónčenjy ſ dobo ſmjerz poſtepičnu. Dwejo ſ nich běſtaj ſwoju žonu ſlónzowaloſi.

* (Hončtwa ſa wjekami.) S Belgrada piſaja: W ſuſodnym Ratonicjanſkim dole poſlednje nježele wjèle wjekow hanjeſche, kotrež ſo ſamo bliſko města ſwětichu a bjes ſlotom wjèle ſchody načinjachu. Duž ſo ſa nimi wulka hončtwa ſlaza. Pschi njej ſo něhdze 400 honjerjow ſ wokolnych wžow a wokoło 60 ſtelerjow ſ Belgrada wobděli. Schyrjo wjekli wuſcherichu a tſi ſatſeliſchi. Pschi tym ſo ſta, ſo fabrikant Gogel ſ Belgrada wjekla ſatſeliwiſhi ſ njeju ſhwatasche, ſo by ſebi jeho wobhladał. Wjek pak njeſabz hlowu ſběhnu a rucze ſuſnuwſchi ſtelerjowu nohu mjes ſubh wſa.

Gogel njemějše žaneje kultu wjazy w třebje a do wjelka s třebu pjerješche. Tola swěrisko pschezo hukbščo kukače, tak so hido nohowa koseg pilotače a jenož hiscze schörnjowa tolsta koža wjelke sa-džewasche, nohu rosmjaseč. W teje nush jedyn druhi třelz na po-moz pschiňdze a wjelka do hlowy třeli.

* S dželom w jendželskich fabrikach jara hubjenje bže. Wob-žedžerjo pschadownjow w Lancashirje su dželo na tsi dny sa tydzení wobmiesowali, so bych u s tym spadowanje placisnow sadžerželi.

* (Duschna j puczowanſkaj towarſchej.) S Warschawy pižaja: Bohath pschekupz Karczmar tele dny po ſtejnizy w kipeju přenjeſe klahy s Wilny do Warschawy jehoſe. Hdyž bě dolki čas hám jěl, ko jemu na ſtaſtischtu w Borečji dwaj woſkobnie ſdroſcenaj knesaj pschidružiſtaj, daſhtaj ſo ſ nim do živeho ro-řečenja, pschi kotrymž ſebi zigary poſticzachu a ſebi je bjes ſobu ſaměniču. Šebej ſaměnju zigaru ſaželiwski knes Karczmar hóry wužnu. Halle ſa Bialostokom wón wotucz. Šswojeju puczowanſkemu towarſchow pak wjazy njewidzeſche; wonaj běſhtaj czah prjedy wopuſczeſlo, hac̄ runje běſhtaj billet hac̄ do Warschawy ſaplačiſlo. Pschipadne ſebi knes Karczmar l wutrobje ſa ſak pschinmu. Neak ſo pak wón ſtröji. Šak bě wot wonka wureňnjen. Žusaj běſhtaj Karczmarjej polsta thſaz rublow kranuloj.

* W Kawkaſkich horach, hdyž je rubježniſtwo pschezo doma bylo, wone tež hiscze netkole, hdyž je tamny kraj Ruska pod ſwoje ſtejſtwo ſtaſila, w počnym ſtejne ſteji. Ře woſnamjenjenju tamniſkich woſtejnosców nowin "Kawkaſ" powjeſcz wo ſežehowazym ſtrawonym podawku pschinjeſu: 21. novembra Kasachimski woſtejny hejtman priſtawa Haſana beja Momedowa do wžy Krachlamana poſla, ſo by rubježniku Hamida Islendera Olyia ſajal. Priſtawej, kij bě ſo ſ pschewodom do mjenowaneje wžy podał, ſo pytaný wot wjeſných ſtarſich pschitwedge, tola w počnym woſrjenju. Pschede wſčem jemu priſtaw poruci, bron wotpožic̄, na čož rubježnik ſo ſ tym woſmolwi, ſo třebu ſběhnuwski priſtawa poſli, tak ſo wón morwy l ſemi padže. Priſtawowi pschewodžerjo a wjeſni ſtarſi ſo do morbarja dachu, ſo bych u jeho ſajeli, tola tón ſo ſ kaſac̄om tak wuſpěſhnie woſarache, ſo wſčitkých ſwojich pschegiwnikow cęzko ſrani. Hac̄ runje ſam na ruzh ſranjeny potom na konja jeneho pschewodnika, kotrehož bě w bědženzy ſkalač, ſločki a přječ czerjeſche ſi pschewodom ſwojeho bratra Medſheda. Woſtejny hejtman wo tym ſhoniwski hnydom dweju ſwojemu pomoznikom a ſyku jěſdných koſakow wupoſla, ſo bych ſo ſa rubježniſtom puſhczili.

Cyrkwinske powjesće.

W Michaſkej zyrki ſměje jutſe njedželu rano w 7 hodž. farat dr. Kalich ſerbſtu ſpovednu rěč a 1/29 hodžin ſerbſte pređowanje. Pschipolnju w 12 hodžinach budže diaf. Rāda ſerbſti pređowac̄.

Švajcarien třech ſratow ſměje rano w 7 hodžinach farat dr. Kalich ſerbſtu ſpovednu rěč a 1/29 hodžin ſerbſte pređowanje. Pschipolnju w 12 hodžinach budže diaf. Rāda ſerbſti pređowac̄.

Wōrowani:

W Michaſkej zyrki: Ernst Hermann Horſch, dželac̄er na Židowje, ſi Madlenu Rychtarjez tam. — August Hermann Krawz, dželac̄er na Židowje, ſi Mariju Ernestinu Prochnerez tam. — Handrij Hencz, pohonež w Ratarjezach, ſi Mariju Lejnu Wobſtez w Hornjej ſteji. — Jan August Rjencz, fabrikar w Dobruſki, ſi Hanu Wyleminu Wünschez tam. — August Wylem Thſcher, czeladník w Dobruſki, ſi Khrystianu Ernestinu Piekarjez tam.

Křosil:

W Michaſkej zyrki: Selma Salome, Korle Augusta Čečha, murjerja w Kelnje, dž. — Alma Hilžbjet, Ernstova Louisa Linti, wuhnjeſteho miſchtra na Židowje, dž. — Jan August, Jana Augusta Kilianna, najeňla ležomnoſeſzow w Želanach, ſ. — Ernst Richard, Korle Ernsta Schustera, ſklarja na ſkolzy, ſ. — Hermann Wylem, Matěja Beidlera, ſtejeho pohonež w Wownjowje, ſ. — Jan August, Jana Ernstova Budarja, ſtejnoſejerja w Matym Wjellowje, ſ. — Lejna, Handrija Žeremiaha, dželac̄erja na Židowje, dž. — Ota, Jana Schustera, ſtejneſejerja na Židowje, ſ. — Wylem Ota, Michala Karluſha, fabrikarja na Židowje, ſ. — Wylem Oskar, Korle Augusta Melchera, ſtejera a dželac̄erja na Židowje, ſ. — Emil Arthur, Ernstova Emila Oslara Fähriga, reſtarovateřa w Hrubjeſzach, ſ.

W Katholſkej zyrki: Hana Herta a Franz Rudolf, Jana Josefa Kießlinga, pschekupza, dwójnikai. — Hana, Jurja Schenker, dželac̄erja, dž.

Zemrječi:

Džen 22. dezembra: Korla, Jana Ernstova Ewalda Kuttnera, ſtejera a fabrikarja w Dobruſki, ſ., 1 džen. — 23. Miklaš Žymer, ſlotowodžer na Židowje, 49 let 8 měsazow 10 dnjow. — 25. Hanža Bulfowa rodž. Panaschez ſi Hanflowa, dželac̄erka w woſtejnej dželac̄erni na Židowje, 57 let 1 měsaz 25 dnjow.

Placisna žitow a produktow.

Žitowu dowos w Budyschinje: 1693 měchow	W Budyschinje		W Lubiju	
	24. dezembra 1892 wot mł. np.	hac̄ mł. np.	29. dezembra 1892 wot mł. np.	hac̄ mł. np.
Pſcheniza	běla	8 7	19 53	7 6
	žolta	41 50	7 6	7 6
Rožta		6 66	56 —	6 53
Fečimjen		6 75	11 —	6 60
Borž	50 kilogr.	8 89	11 —	10 97
Wola		8 50	33 50	7 14
Fahy		15 —	18 50	15 50
Hedvijčka		17 —	17 50	16 —
Bernj		2 —	2 40	2 80
Butta	1 kilogr.	2 40	2 90	2 —
Pſchečežna muša	50	7 75	17 —	— —
Ržana muša	50	7 75	11 50	— —
Schyno	50	4 20	4 50	3 60
Słóma	600	24 —	25 —	21 24
Brožata 365 ſchtuf, ſchtula	12	—	24 —	— —
Pſchečežne woſrubu	4	25	5 25	— —
Ržane woſrubu	4	75	6 —	— —

Na buču w Budyschinje pſcheniza (běla) wot 7 hr. 65 np. hac̄ 7 hr. 94 np., pſcheniza (žolta) wot 7 hr. 50 np. hac̄ 7 hr. 65 np., rožta wot 6 hr. 56 np. hac̄ 6 hr. 72 np., ſečimjen wot 6 hr. 70 np. hac̄ 7 hr. — np., wola wot 6 hr. 85 np. hac̄ 7 hr. — np.

Draždanie mjaſhove placisiny: Šowjada 1. družinu 62—66 ml., 2. družinu 58—60, 3. družinu 45—54 po 100 puntach rěneje wahi. Dobre krajne ſwinje 60—63 ml. po 100 puntach ſi 20 prozentami tary. Čelata 1. družinu 50—60 np., po vunere rěneje wobi

Wjedro w Londonje 30. dezembra: Šymne.

Čeſcjeni wotebjerarjo Serbskich Nowin, kofiz džedža ſa nje na 1. ſchwartlēto 1893 do předka placic̄, njech netko 80 np. w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Či, kofiz ſebi Serbske Nowiny pſches poſt pschinjeſz dawaja, njech tola njeſapontinja, ſebi je tam bory ſkaſac̄. Na ſchwartlēto ſaplači ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſich a pruſkich poſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho ſtejorſtwa 1 ml., ſi pschinjeſenjom do domu 1 ml. 15 np. — Serbske Nowiny ſi pschitku Serbski Hospodar placia na poſtach 1 ml. 25 np., ſi pschinjeſenjom do domu 1 ml. 40 np. — Se Serb. Now. hromadže hodži ſo tež „Pomhaj Bóh“ na poſče ſkaſac̄.

Pruhi ſi Božeho ſwětla,

pschne kaſchci ſi najrjenſhimi ſchpruchami a ſchtuečkami, ſestajane wot I. a II. Jakuba, ſu po 75 np. a 1 ml. doſtač ſola M. Šsmolerja w Budyschinje, knihwafarja G. Ramſha na bohaté haſy a Schönka na hauenſteinskej haſy.

Šuscheny polež punt po 70 np. porucža řeſnil Zäuer ſliſko laſwſkeho torma.

Šmykac̄e

porucža tunjo

Paul Seidl

na ſwonkownej laſwſkej haſy.

Proſkata na pschedanu.

Proſkata běleje Yorkſhirskeje a tež čornopikaneje Berkskirskeje raky, kotrež ſo jara lohko wulormja, ſu pschezo po čaſez pſchiměřených niſtich placisnach na pschedanu na kniežimy dvoromaj

w Budyschinku a Pſchiměřizach.

Ejerſte kruwaje a konjaje kože a čeſlaze kože pschezo po najwyschich placisnach ſupuje

Heinrich Lange
pſchi mjaſhovym torhoſčeu.
Destilacija ſnatych dobrých likérów
po starých tunich placisnach.

Šhofej

hyry punt po 100 hac̄ 160 np.,
paſeny 130 200
jenož w čiſce ſi ſylne ſtejorſte ſakſočci porucža

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohaté haſy
na rožku theaterſteje haſti.

Palenz

jednorý a dwójny, ſnate naſlepſhe družiny, porucžataj tunjo

Šmifka a Rječka
na ſwonkownej laſwſkej haſy.

Turkowske klowki
naſlepſhe družiny porucža
Moritz Rjetwa
pſchi mjaſhovym torhoſčeu.
Destilacija ſnatych dobrých likérów
po starých tunich placisnach.

Šlódkoſmjetanou margarinu

(ſarvanje ſa butru)
naſlepſhe dobroſeje porucžataj
Gmajel & Ritscher.

Britwje, nožižy
kaž wsché družin nožow ho derje
a tunjo tocza a wuporjedžja w par-
nej toczeni a wuporjedženi

Oskara Buttera
na žitných vikach čížlo 1.

Rajlejsku butru,
margarinského butru,
derje klobžazu, porucja

Pawol Hofmann
na róžku herbskej a schuleršl. hafy.

Syre Hamburgske sadlo

jara tunjo dostacj pola

Pawola Hofmanna
na róžku herbskej a schuleršl. hafy.

ff. taslojtu schokoladu
po wschelakej placzisne,
lamangu schokoladu

derje klobžazu punt po 1 ml.,
atrapy, bonbonieru
jako hodowne dary ho klobžazu
porucja

Alwin Schrader,
konditornia a khosejovna
na swonkownej lawskiej hafy 38.

W Kolpinjanskim mlynje
pola hafa je podralétny čerweno-
pihaný byk (čelz) na pschedan.

Fotografowárnja

dwořského fotografa
Alex. Matthaeja na hlednička
na schulské dróhy čížlo 3 sady
theatra je nasedzlu a wschédnym džen
wot 9—4 hodzin wotewrjena.
Sklasanki sa hody ho kóždy čas
pschijimoja.

Hdze seže tónle
rjamy časnički
kupili? Pola
časničkarja
Magera
na
herbskej hafy.
pschi žitných vikach.

Max Schückel

w Budyschinje na jerjowej hafy 8
porucja swojí sklad hotowych čriju wot najjednorischeho hafz do
najwołebnischeho džela po tunjej placzisne.

Po swučenym waschnju ho črije po mérje nanajslepje a tunjo
wudželaja. Wuporjedženje ho derje a tunjo tež na gumijowych
stupnjach a na wsech druhich črijach wobstará.

Max Schückel,
mischt w schulské jednoce.

Kolonialtworowe a destilazisse thlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych vikach

porucjeja swojim česčenym wotebjerjam:
khosej, njepalený, kólyny a dobrý, punt po 105, 110, 120, 130,
140 a 150 np.,
khosej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mléky, jara klobžki, punt po 30 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
kompozit zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,
rajk, wullosornath, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zvýkých mě-
chach punt po 13½—14½ np.,
syrup, klobžki kaž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
mydlo w snatej dobrosczi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. kramy, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. druziny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekrany, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulles tuczne ryby, mandel po 40, 60 a 70 np., 3 schůl po 11 np.,
hwiniasty schmalz, punt po 65 np.,
lamane undle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahly, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje ho warjaze, punt po 16 a 18 np.,
drok, jara derje ho warjazy, punt po 16 np.

Břesowe halosowe hromady

1 rubanju na walczli ma na pschedan
tachantske hajnische sarjadnistwo w Ederi.

Spěwářské

herbske a němske w najnowszych wołebnych a jednoroch trajnych
swiastach w wulskim wubjerku porucza po najtunischich placzisnach

Gustav Rämsch, knihwjasarňa
21 na bohatéj hafy 21.

Wódne ponoje, kotly, khachlowe platy,
něszowé rěbliky, khachlowe durczka,
třeschné wokna, twarske hoscze
porucza tunjo

Paul Walther.

Wsché družin
tepiazy, warnych a regulérówanskich
Khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitných vikach.

Meblowy magazin

Augusta Jannascha, bliðařského mischtra
na herbskej hafy 16

porucza i hodownym daram ho klobžaze komody, vertiki, schwadiske
blidka, drastne stejadla atd. w wulskim wubjerku po jara tunich
placzisnach dobrosczemu wobledzbowanju.

Franz Marschner

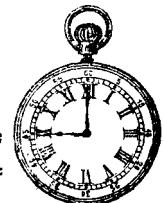
časznikat w Budyschinje
čj. 9 na bohatéj hafy čj. 9

hwój sklad časznikow a čas-
nikowých rječasow dobroscz-
zemu wobledzbowanju porucza.

Hodna twora. Přesomne rukowanje. Tunje placzisny.

Vorjedženje dobre a tunje.

Přispomjenje: Něču herbski.

Wopravnje dwě lóhczi scheroči běly
plat sa čelegz porucza jako jara pla-
czisny hōdno starý lóhcž po 35 np.

Emil Wehrle

na jerjowej hafy 7.

Meblowy magazin

Hermannu Schmidta a syna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu

porucza hwój wulci sklad meblow, kolow, šupihelov dobrosczemu
wobledzbowanju a lubi najtunische placzisny pschi sprawnym pošluženju.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na herbskej a schulerškej hafy na Gidelskej horje.

Wobebitoče: Fotografowanie džeczi a wjazorych
wołobow, fotografie w wulskoči vistneje kartu placzisny
12 schůl 6 ml., tež pschi dwojakim stejenju. Powjetšenje
po kóždym wobraſu w wuměstkin wuwjedženju.

Njedzlu popoldnu je moja fotografowatnja wotewrjena.

Wossjewjenje.

Wot 1. januara 1893 ho wot Hodžijskeje wupožčenje a na-lutowańje pjeniesy po 4 prozentach sobustawam wupožčuju. Na-lutowanske pjeniesy ho na dalshe s 3½ % tež nizsobustawam sadanja.

Předzjedstwo.

Generalna shromadzisna khorych podpjerazeho towarzstwa sa Wulku Dubrawu a wołownoscz

budze ho w towarzistwowych schadzowanskich rumań jutsje, na dniu nowego lata 1893, wotmewac.

Dniowy porjad:

1. Popołdnju wot 2 hodzin zjedzenie si fastup do nowego lata pschi spiewach a reczach.
2. Předpołożenie towarzistwowe slieżbowania.
3. Nowowólba předzjedstwa.
4. Přejmanje nowych sobustawow.
5. Předpołożenie slieżbowania wo božodžeszyowym wobradzenju.

Wszystkie sobustawy towarzstwa a pszecheljo a dariceljo wudżelenych božodžeszyowych darow ho na wossjewjeniu shromadzisnu na naj-należnisczo pszecheproszhuja wot

Gusty Hataha,
dotalneho předzjedy.

Poboczne towarzstwo herbskich hrów w Radworju

ma nowe lato popołdnju w 4 hodzin. shromadzisnu. Ważnych wu-radzowanjow dla proshym wschéch sobustawow, so bydu pschischi, abo ho s najmiejsczą psches druhego samolwiec dali. Shtóz bjes samolwienia wuwostanie, ho wusamnie. **Předzjedstwo.**

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow

změje pónidzeli 9. januara př. I. popołdnju w 2 hodzin. w Müllerec kolonnadach w Budyšinie **wurjadnu hłownu zhromadziznu**, k čomuž sobustawy přecelnje přeprośuje

Předsydstwo.

Dzieński porjad: wólba dweju nowej sobustawow předsydstwa.

K m ó t s i s t w a

namakaju duschny pschihodny pschebylk, dobru hospodu a pszechelne požlużenie, wulki wubjerl napojow, wina, piwa, khoseja, schokolady, kakaoa, punsha, gropa, hréteho wina, likera a wulki wubjerl klódnych konditorskich tworow

w konditorni a khosejowni

Alwin a Schrader na swonkownej lawskiej hažy.

Moje reczne hodziny sú:

dopoldnia wot 7—9 hodzin,
popołdnju „12—1 hodzin
(niz hacž do 2 hodzin).

Dr. ſ Bötticher w Hodžiju.

W nowemu lato swoim czechonym hospjam a wotbjerarjam

wutrobnje swoje pschejemoj.

A. Rößle a mandželska w Budějovicích.

Swojim czechonym wotbjerarjam w Delnej Hórzy a wołownosczi k nowemu lato wutrobnje swoje pschejetaj

Jurij Schmidt a mandželska
w Delnej Hórzy.

Swojim czechonym hospjam w Budyšinie a wołownosczi k nowemu lato wutrobnje wjese swoja pschejemoj.

Handrij Schuba a mandželska
na herbskich hrébjach w Budyšinie.

Sprawne.

Młody ratarz, 24 lata starý, kdež po tutym puczu s młodší holzu abo wudowu seznacz, kij něhde 4000 hriwonow samożenja wobhodži. Wón je tež swólniwy, ho do wjetšej zjwnosze dacz. Swólniwe poślizenja s wobrasom (fotografiju) chyke ho w liscie s napiskom B. R. 100 w wudawańi „Sserb. Nowin“ wotebacz.

Do jeneho hospjenza ho vóda holza se wby, bylna a strova, niz młodsha hacž 20 lata, na jene lato pyta. Wona ma składnosz, dospolne waricz nauknuć. Dalshe je shonicz na hlownej dróhy (Hauptstraße) 14 po dwemaj skhodomaj.

Buczobnika pyta k jutram kowatski mischr J. Janasch w Wuricach.

Theresia Herrmannec
August Gruhl
slubjenaj.

W Wuricach. W Rodecach.
Gruhla w Bolborzach. Hody 1892.

Sjewjenje Jana 14, 13.

Hijo psches sto lato tež nascha wožada w czechzi a dzialownosczi kózde lato na żławneho dobrocélę s Hornjeje Hórką — njebo **Michala Budarja** — spomina, kij je zyke swoje samożenje khudym wotkašal. Wot něko nam drugi żławny dobrocél s Hornjeje Hórką njesapomnity wostanie.

Zyklwinu přjódstejerl kowatski mischr Korsla Marcinku s Hornjeje Hórką, kij je 21. dezembra 1891 w řenjezu wuknul, je sa khudych nascheje wožady 23,000 hr. wotkašal a jeho w nadobnym smyslenju temu semrjetemu runa wudowa je hido něko 13,000 hr. nam pschepodała.

Temu semrjetemu do węcznosće a jeho wudowje my w mjenje nasich khudych wutrobnym džak a nutrue:

saplačz Boh

pschiwołamy.

W Budějovicích, 29. dezembra 1892.

Zyklwine přjódstejerstwo.

Wschitkim wyżołoczeszonym knjezam, kotsiž ſu redakciju „Sserbskich Nowin“ s dopiszami w sanđženym leče dobrocíwje podpjerali, praji ſa to najwutrobnischi džak a pscheje jim, kaž tež wschitkim czechonym cžitarjam a cžitátkam „Sserbskich Nowin“:

Daj Vám Boh swoje na lube nowe lato!

Redakcija „Sserbskich Nowin“.